

familiaris dignitatem ac famam praepceptis dabat. h. e. in summum discrimen adducebat. *Ammian.* 29. 1. ante med. Ut penatibus multi protuderentur insontes, praepceptis in exilium acti.

PRAECEPTA, cipiitis, n. 2. *V. voc. praeced.* II. 1. b. et 5.

PRAECEPTA, cipiitis, adject. a praecipio, qui ante tempus capit aliquid. *Inscript. in Bull. arch. N. 3. p. 41.* SI NON FATUM PRÆCEPTIS HIC MORTIS OBIRET, MATER IN ROC TIVLO DEBIT ANTE VEH. h. e. praecipiens fata mortis, ut apud *Flor.* 3. 9. Veneno fata praecipit.

PRAECEPTIO, ōnis, f. 3. praecupazione, actus praecipendi, praecupatio, πρὸλαψις. ¶ 1. Hinc apud *JCIos* per praecupationem dare, legare, relinquere est ita dare, ut percipiat, ante quam tota hereditas dividatur, et partes aliis coheredibus distribuatur. *Ulp. regular. tit. 24. de legat.* Per praecupationem legamus sic: L. Titius illam rem praecipito. *Scaevola Dig. 32. 1. 31.* Dedit autem per praecupationem Mario certas species. *Id. ibid. 31. 1. 89. § 4.* Quatuor filios aequis partibus instituit, et fundum per praecupationem singulis legavit. *Id. ibid. 32. 1. 34. § 2.* Uni ex heredibus per praecupationem reliquit ea, quae etc. ¶ 2. Praeceptio est etiam ius ipsum, quod inde acquiritur. *Plin.* 5. *Ep. 7.* Saturninus, qui nos reliquit heredes, quadrantem reipublicae nostrae, deinde pro quadrante praecupationem quadringentorum millium dedit. *Papinian. Dig. 33. 7. 2.* Quum pater pluribus filiis heredibus scriptis, duobus praecupationem bonorum aviae praeter partes hereditarias dedisset. ¶ 3. Praeceptio dotis est, quum ante alia omnia dos capitur. *Id. ibid. 23. 4. 26. et Paul. ibid. 10. 2. 46. V. PRAECIPIO et PRAECIPUUS.* ¶ 4. Item est animi, vel mentis praecupatio, cognitione anteriore, concetto anteriore accollo. *Cic. Partit. orat. 36. 123.* Uter delinendo describendoque verbo magis ad sensum iudicis opinionemque penetravit, et ad eam praecupationem, quam inchoatam habebunt in animis ii qui audient, magis et propius accesserit, is vincat necesse est. ¶ 5. Frequenter est praecupatio, doctrina, insegnamento, precetto, παραδοσις, παραίνεσις. *Cic. 2. Nat. D. 31. 79.* Lex est recti praecupatio, pravique depulsi. *Id. Orat. 41. 141.* In juris scientia est praecupationem cautionumque praecupatio. *Id. 1. Off. 2. 6.* Itaque propria est ea praecupatio Stoicorum, Academicorum, Peripateticorum. *Seneca Ep. 95. a med.* Posidonius non tantum praecupationem (nihil enim nos hoc verbo uti prohibet), sed etiam suasionem, et consolationem, et exhortationem necessariam iudicat. h. e. praecupationem philosophiae. Adde *Cat. Aurel. 5. Tard. 3. init.* ¶ 6. Pro simplici iussu, comando, ordine, legitur in *Cod. 1. 12. 2. et 11. 59. 3.*

PRAECEPTIVE, adverb. praecipiendo. *Tertull. 5. advers. Marcion. 10. a med.* Portemus, inquit, non portabimus, praecipive, non promissive.

PRAECEPTIVUS, a, um, adject. precettivo, praecupatione continens. *Seneca Ep. 95.* Pars philosophiae, quam Graeci παραπειτικὴν vocant, nos praecupativam dicimus. *Tertull. Resurr. carn. 49. circa med.* Portemus praecupativo modo dicens.

PRAECEPTO, as, are, a. 1. frequentat. a praecipio, saepe praecipio. *Festus p. 205. 10. Müll.* Praeceptat, in Saliari carmine est, saepe praecipit.

PRAECEPTOR, ōris, m. 3. ¶ 1. Est qui praecipit, h. e. praecupat. *Paulin. Nolan. ep. 23. (al. 3.) n. 4.* Liberalium plenus affectum, sed servilium praecceptor operum, vix ut me aquam ministrare manibus suis sinneret. Est qui malit praecceptor, aut praecceptor: sed illud videtur elegantius. *V. PRAECIPIO.* ¶ 2. Item chi comanda, ἐπιστάτης, qui jubet. *Gell. 1. 13.* Nam si tali praecceptor ratio reddende sit, nihil faciendum esse monuerunt aliter, quam praecupationem est. ¶ 3. Item qui docet, institutor, doctor, instruttore, precettore, maestro. *Plaut. Pseud. 4. 7. 96.* Praecceptor tuus, qui te banc

fallaciam docuit. *Cic. 3. Orat. 15. 57.* Neque disjuncti doctores, sed iidem erant vivendi praecceptores atque dicendi. *Id. 1. Invent. 25. 33.* Considerare oportet, quos habuerit artium liberalium magistros, quos vivendi praecceptores. *Id. 2. Phil. 6. 14.* Hunc tu auctorem et praecceptorem omnium consiliorum totiusque vitae debuisse habere. *Id. 5. Fam. 13.* Hoc fortius me puto, quem te ipsum, praecceptorem fortitudinis. *Petron. Satyr. 88. ad fin.* Senatus recti bonique praecceptor. *Val. Max. 8. 7. n. 3. extern.* Plato praecceptorem Socratem sortitus. *Nepos Epam. 2.* Philosophiae praecceptorem habuit Lysim. *Plin. 35. Hist. nat. 10. 36. (75).* Penaphilus Apellis praecceptor. *Sueton. Tib. 57.* Theodorus rhetoricae praecceptor. *Ovid. 1. Art. am. 17.* Aecidae Chiron, ego sum praecceptor amoris. *Juvenal. 7. 269.* Dii praecceptorem sancti volvere parentis Esse loco. *Ulp. Dig. 50. 13. 1.* Praecceptores studiorum liberalium. — Jurisprudentiae auctor. *Cajus ibid. 39. 2. 32.* Est plane nostrum praecceptorum haec sententia, ut etc.

PRAECEPTORIUS, a, um, adject. ad praecipendum, h. e. praecupandum pertinens. *Plin. 4. Ep. 13.* Interim ne quid festinationi meae pereat, quod sum praesens petiturus, hac quasi praecceptoris epistola rogo. *Alii leg. rectius praecursoria.*

PRAECEPTUM, i, n. 2. instruzione, regola, insegnamento, avviso, precetto, ordine, εντολή, παραγγελμα, jussio, jussum, institutum, mandatum: et praesertim quod cum monitione et doctrina conjunctum est, et non solum jubet, sed etiam, quomodo agendum sit, docet. *Cic. 5. Fam. 13. a med.* Quamquam tuis monitis praecceptisque omnis est abjiciendus dolor. *Id. 1. Off. 1. 1.* Abundare praecceptis institutisque philosophiae. *Id. Brut. 76. 263.* Hermagorae disciplina dat rationes certas et praeccepta dicendi. *Id. Orat. 41. 141.* Studiosius dicendi praeccepta, et quasi vias tradere, quae ad eloquentiam ferant. *Id. 2. Tusc. 24. 58.* Hoc praecceptum, quod de dolore datur, patet latius. *Id. 2. Off. 14. 51.* Atque etiam hoc praecceptum officii diligenter tenendum est, ne quem unquam innocentem iudicio capitis arcessas. *Id. Filt. 6.* Praeccepta artis. *V. PERCEPTUS in v. PERCIPIO.* *Cass. 5. B. G. 35.* Quo praeccepto ab iis diligentissime observato, etc. *Nepos Attic. 17.* Philosophorum ita praeccepta habuerat praeccepta, ut his ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur. *Horat. 2. Sat. 4. 95.* Atque haurire quae vitae praeccepta beatae. *Petron. Satyr. 4.* Praecceptis sapientiae animos componere. et *ibid. 140.* salubribus lostruere aliquid. *Phaedr. 3. 8.* Praeccepto monere aliquid. *Propert. 3. 7. 21.* Praeccepta alicujus recipere. *Virg. 6. Aen. 236.* exsequi. et *5. ibid. 747.* edocere. *Plaut. Pen. 3. 2. 1.* tenere in corde. *Justin. 2. 12. 25.* Iones, iuxta praecceptum Themistoclis, pugnae se subtrahere. h. e. consilium, aut hortamentum. *Sall. Cat. 45.* Allobroges ex praeccepto Ciceronis ceteros conveniant. *Colum. 11. R. R. 1. 2.* Numerum, quem jam quasi consummaveram, voluminum excessi, et hoc undecimum praecceptum rusticationis memoriae tradidi. *quest. undecimo libro, o instruzione.* Sic *Pallad. 1. R. R. 43. in fin.* Expletis his, quae pertinent ad generale praecceptum, nunc operas suas singulis mensibus explicabimus. *instruzione in genere.* — Pro simplici iussu, comando, ordine, in singulari paragr. a Forcellino afferuntur sequentia, quae tamen ad praecedentia facile referri possunt. *Virg. 4. G. 448.* Deum praeccepta secuti Venimus hinc lapsis quaesitum oracula rebus. et *ibid. 548.* praeccepta facessere matris. *Nepos Eumen. 9. a med.* Quibus imperatum erat, diligenter praecceptum curant. *Tac. Agric. 37.* Transvecte praeccepto ducis a tergo pugnatum aie. *Justin. 3. 4. 15.* Praecceptis parere. His addi potest illud *Liv. 9. 31.* Postquam ad signa undique coibant, et notis ordinibus in vetere disciplina militiae, jam sine praeccepto ullius sua sponte struebatur acies etc. et *Sueton. Tib. 18.* Praeccepta sequentis diei per libellos dare. *gli ordini.*

PRAECEPTUS, a, um. *V. PRAECIPIO.*

PRAECERPO, pis, psi, ptum, pere, a. 3. praet et carpo). Etiam praecarpo legitur. *Oppian. apud Macrob. 2. Saturn. 15.* In Perside omni tempore mala citrea alia praecarpuntur, alia interim maturescunt. — Part. Praecerpens et Praecerpitus II. 1. — Praecerpere est ante tempus decerpere, προαρπάζω.

I.) Proprie. *Plin. 18. Hist. nat. 19. 49. (177).* Boves araturos fuscillis capistrari, ne germinum tenera praecerpant. *Ovid. Heroid. 20. 143.* Quis tibi permisit nostras praecerpere messes?

II.) Translate. ¶ 1. Est delibare, praegustare. *Cic. 6. Ferr. 37. 80.* Non praecerpo fructum officii tui: non alienam mihi laudem appeto. *Liv. 41. 1.* Victoris nuntii celeriter Romanum venissent, praecertam tamen ejus rei letitiam invenerunt. *Plin. Paneg. 58. ad fin.* Summu illud purpure decus non nisi praecertum praefloratumque transmittere. *Id. 5. Ep. 20. extr.* Ne gratiam novitatis et florem epistolae loquacitate praecerpam. h. e. delibare, delentem, corumpam. *Val. Max. 8. 2. n. 3.* Non plura praecerpens, quam acciderunt. *Alii leg. praecipiens.* ¶ 2. Pro simplici carpo, decerpo, carptim evello. *Stat. 9. Theb. 192. de leone caeso a pastorib.* magno subeunt clamore coloni, Praecerpuntque jubas, immaniaque ora recludunt. ¶ 3. De libris est aliqua inde excerpere, spogliare. *Gell. 2. 20. in fin.* Quum Aristotelis libros problematum praecerpemus.

PRAECERPTUS, a, um. *V. voc. praeced.*

PRAECERTATIO, ōnis, f. 3. ante certatio, vel acris certatio. *Cic. 4. Herenn. 30. 41.* Mihi tecum praecertatio non est. *At Kayser. nonnullorum conjecturam par certatio recte in textum recepit.*

PRAECESIO, ōnis, f. 3. antecessio. *Boeth. in Aristot. Praedic. 4. p. 206.* Dum proprie loquimur secundum temporis praecessionem. et *ibid. p. 276.* Secundum praecessionem possibilis.

PRAECESOR, ōris, m. 3. praecessor, πρὸπορος, decessor, praecessor, antecessor. *Tertull. advers. Prax. 1. a med.* Praecessorum ejus auctoritates defendendo. *Hieronym. 3. in Rufin. n. 20.* Qui praecessoris ejus habeas testimonium.

PRAECIA, ae, ut. t. a praet ante, et cio clamo. *Paul. Diac. p. 224. 1. Müll.* Praecias dicebant, qui a flaminibus praemittebantur, ut denuntiarent opificibus, manus abstinere ab opere, ne, si vidisset sacerdos facientem opus, sacra polluerentur. *Apul. 11. Met. 1.* Iant dicati magno Serapi tibicoes et praeciae, qui faciem sacris viam dari praedicarent. *Ita legit Doua; omnes vero Codd. perierunt.* Ili a Servio ad *Virg. t. G. 268.* pontificum calatores dicuntur. — Iidem et praeciamitantes dicebantur. *Festus p. 249. 20. Müll.* Praeciamitantes dicuntur, qui flaminibus diali, Quirinaii, Martiali antecessores exclamant feriis publicis, ut homines abstinere se opere, quia his opus facientem videre, religiosum est. *Scalig. legi vellet: Praeciae metatores; sed metatores ab ea re alieni, ut ad Paul. Diac. loc. cit. ait Müllerus. qui ex Codicibus legit praeciamitantes. matel autem praeciaminantes.*

PRAECIAMITATOR, ōris, f. voc. praeced.

PRAECIANUS, a, um, adject. Praecianum vinum nobile in Adriatico sicut creditur esse, quod non procul a Timavo fonte, saxo colle nascitur, maritimo afflatu paucas coquente amphoras. Hoc miris laudibus Graeci celebrant: nec aliud aptius medicamentis iudicatur. *Hec ex Plin. 14. Hist. nat. 6. 8. (60). V. PUCINUS.* Sillig. vero leg. Praetianum. *At Praecianum pirum legitur apud Macrob. 2. Saturn. 19.*

PRAECIDANEUS, a, um, adject. qui antecedit; a praecedendo (sicut succidaneus, qui post sequitur; a succedendo), vel a praeculendo, h. e. ante caedendo. Hinc

I.) Proprie, porca praecidanea, agna praecidanea: haec erat, quae ante alias caedebatur; illa quae Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iusta non fecisset, idest glebam non objecisset: quod mos erat ei facere prius, quam novas fru-

Gloss. Philox. et Cyrill. Postilena, *ὀπίσθια, ὀπίσθη*. V. ANTILENA, et POSTELLA.

POSTILIO. V. IN POSTULATIO.

POSTILLA et post illa, adverb. *postea, di poi*, post illa, postea. Ennius apud Cic. 1. *Divinat.* 20. 40. Postilla, germana soror, errare videbar. Cato apud Gell. 3. 7. Eum sustulere, isque convaluit; saepeque post illa operam reipublicae fortem perhibuit. Sic *Forcellinus*, *Jordan*, et alii; libri vero post illam, quod *Martinius Hertz* probavit. *Plaut. Curc.* 4. 2. 43. Sed eum, qui mihi vendidit illam, nunquam post illa vidi. *da quel tempo in qua*, et *Men.* 4. 3. 11. Nunc redeo, nunc te postilla video. *Ter. Andr.* 5. 4. 33. Postilla nunc primum audio. *Id. Phorm.* 2. 2. in fin. Prima coitio est acerima: si eam sustinueris, postilla jam, ut lubet, ludas licet. *Catull.* 84. 9. Nec sibi postilla metuebant talia verba.

POSTIS, is, m. 3. In Ablat. habet etiam posti. *Ovid.* 5. *Met.* 120. Raptaque de dextro robusta repagula posti. Ita legit etiam *Priscian.* 7. p. 768. *Putsch.* — Postis est lignum, aut lapis erectus ab utroque latere portae, januae, quod inferiori limine sustinetur, superius et valvas sustinet. Alter postis valvas fulcit cardinibus affixis: alter seram recipit et repagula: haec intellige, quum valvae geminae non sunt, *παράστας* (It. *stipite della porta*; Fr. *poteau, jambage de porte*; Hisp. *poste, jambas de la puerta*; Germ. d. *Pfoste*: Angl. a door-post, jamb).

1.) Proprie. *Ovid.* 2. *Amor.* 1. 27. insertaque posti. Quamvis robur erat, carmine victa sera est. et 1. *ibid.* 6. 24. excute poste seram. *Id. Remed. am.* 35. Rigido iurgia posti dicere. *Id. 19. Met.* 378. laqueoque innectere fauces Destinat, et zona summo de poste revincta, etc. h. e. de superiore parte postis. Cic. 3. *Att.* 15. a med. Quoddam caput legis Clodium in curiae poste fixisse. *Val. Flacc.* 3. 25. Et nunc ille iudas capitivae postibus ora imposuit. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 5. armis Herculis ad postem fixis. *Virg.* 5. *Aen.* 360. Neptuni sacro clipeum de poste refixum. *Val. Max.* 9. 12. n. 6. Quum in carcerem duceretur, in ejus postem illiso capite concidit. *Juvenal.* 6. 51. nocte coronam Postibus, et densos per limina tende corymbos. — Tenere postem erat dedicantem aedem divis. Cic. *Dom.* 46. 121. Postem teneri in dedicatione oportere videor audisse templi: ibi enim postis est, ubi templi aditus est et valvae. *Liv.* 2. 8. Postem jam tenenti consuli, fœdum inter precationem deum nuncium incutiunt. et *moz.* Tenens postem precationem peragit, et dedicat templum. Adde *Val. Max.* 5. 10. n. 1.

II.) Translate. ¶ 1. Etiam in aliis operibus arrectaria tigna aut saxa postes dici possunt. *Vitruv.* 10. 20. de *testudine militari*. Insuper hanc compactionem erigantur postes compactiles etc. Cic. *Dom.* 46. 121. Ambulationis postes nemo unquam tenuit in dedicando. ¶ 2. A Poetis saepe ponuntur pro ipsis valvis, seu foribus, le *imposte, la porta*. *Virg.* 2. *Aen.* 480. Limina perrumpit, postesque a cardine vellit *Aeratos*, et *ibid.* 493. aetati procumbunt cardine postes. et 8. *ibid.* 227. fultosque emuniit oblice postes. *Val. Flacc.* 7. 322. impulso sonuerunt cardine postes. Adde *Senec. Herc. Oet.* 254. *Id. Hippol.* 863. Reserate clusos regii postes laris. *Lucan.* 5. 531. poste recluso. ¶ 3. Per metaphoram. *Lucret.* 3. 368. Jam magis exemptis oculis debere videtur Cernere res animus, sublati postibus ipsis. h. e. oculis, qui sunt veluti fores et fenestrae animi.

POSTILINIUM, is, n. 2. (post et limen).

1.) Proprie, Gr. *ἐπιστάδος, ἀνὰ πύμην*, ut est in *Gloss. Philox.*, delinitur a *Paulo Dig.* 49. tit. 15. qui de postliminio inscribitur, 19. *jus amissae rei recipiendae ab extraneo, et in statum pristinum restituendae, inter nos ac liberos populos regesque, moribus, legibus constitutum.* Qua de re ita Cic. *Topic.* 8. 36. Quum ipsius postliminii vis quaeritur, et verbum ipsum notatur: *Servius noster* nihil putat esse notandum, nisi post; et *liminium* illud productionem

esse verbi vult, ut in *fininitimo, legitimo, ædilitio tullium*. Scævola autem P. F. junctum putat esse verbum, ut sit in eo et post et limen: ut, quæ a nobis alienata sunt, quum ad bostem pervenerint, et ex suo tamquam limine exierint, dein quum redierint post ad idem limen, postliminio videantur redisse. Haec *Cicero*: quibus similia habet *Justinian.* 1. *Institut. tit.* 12. § 4. — De ipso jure Cic. loc. cit. Postliminio redeunt hæc, homo, navis, mulus clitellarius, equus, equa, quæ frena recipere solet. *Gallus Aelius* apud *Festum* p. 218. 19. *Müll.* postliminium receptum (postliminio legi vult *Voss.* in *Ety-mol.*) ait esse eum, qui liber, ex qua civitate in aliam civitatem abierat, in eandem civitatem redit eo jure, quod constitutum est de postliminii: item qui servus a nobis in hostium potestatem pervenit, postea ad nos rediit in ejus potestatem, cujus antea fuit jure postliminii. Equi et muli et navis eadem ratio est, etc. Cic. 1. *Orat.* 40. 181. et 2. *ibid.* 32. 137. Quem pater suus, aut populus vendidisset, aut pater patratus dedidisset, ei nullum esse postliminium. *Id. Balb.* 11. 28. Postliminio potest civitatis fieri mutatio. et 12. 29. Civi Romano licet esse Gaditanum, sive exilio, sive postliminio, sive rejectione hujus civitatis. h. e. si redierit Gades, ubi antea civis fuerat, quam civis Romanus esset, et ejus civitatis jus recipit, civitate Romana accepta amissum. Haec *Ernest.* habet. *Papinian.* *Dig.* 29. 15. 5. Postliminii jus competit aut in pace, aut in bello. *Id. ibid.* Postliminium dare alicui. *Id. ibid.* Postliminio reverti. *Paul.* *ibid.* 19. recipere aliquid. et *ibid.* Transfugæ nullum postliminium est. et *ibid.* 17. Postliminio carent, qui armis victi hostibus se dederunt. *Gell.* 7. 18. Octo ex his, postliminium justum non esse sibi responderunt, quoniam dejurio victi forent. *Papinian.* *Dig.* loc. cit. 14. Duæ species postliminii sunt, ut aut nos revertamur, aut aliquid recipiamus. Alia ad hoc jus pertinentia, quæ loc. cit. *Dig.* explicantur, omittimus, vim et usum verbi significasse contenti.

II.) Translate. ¶ 1. Postliminio — a) Absolute est iterum, rursus. *Apul.* 1. *Met. sub fin.* Statim arrepta dextra, postliminio in forum cupidinis reducens, etc. h. e. iterum, rursus. et 3. *ibid.* Rixis asinum, statimque in meum Lucium postliminio redibis. — b) Cum Genitivo est idem ac post. *Id.* 2. *ibid.* Corpus istud postliminio mortis animare. h. e. post mortem. et 4. *ibid.* Quid repente postliminio pressæ quietis lamentationes licentiosas refricas? ¶ 2. Per metaphoram. *Tertull.* *Pudic.* 15. Quum fornicatori postliminium largitus ecclesiasticæ pacis statim ingesserit. h. e. reconciliationem.

POSTLATUS, a, um. V. POSTFERO.

POSTMERIDIEM, inter adverbia enumeratur a *Diomed.* 2. p. 168. *Putsch.* Noctu, interdii, postmeridiem, antemeridiem.

POSTMERIDIANUS. V. POMERIDIANUS.

POSTMITTO, is, ere, a. 3. projicere, negligere. *Gloss. Lat. Gr.* Postmitto, *éō*.

POSTMODO et

POSTMODUM, adverb. *di poi, poscia, in breve, postea, post, mox*: et fere de tempore brevi futuro dicuntur. — a) *Postmodo* legitur apud *Liv.* 2. 24. Nec patribus satis decorum per meum potius, quam postmodo voluntate, afflictis civium suorum fortunis consuluisse. *Id.* 3. 41. Prope malebant postmodo ipsos decemviro voluntate abire magistratu, quam invidia eorum exurgere rursus plebem. Adde *eumd.* 2. 43., 6. 30. et alibi saepe. *Propert.* 2. 8. 22. Sentiet illa tuas postmodo capta manus. *Ovid.* 1. *Art. am.* 486. voti postmodo compos eris. *Id.* 1. *Amor.* 14. 55. reparabile damnum est: Postmodo nativa conspiciere coma. Adde *eumd.* 1. *Fast.* 636. — Cum Accusativo, ut cuiquam videtur. *Horat.* 1. *Od.* 28. 30. Negligis immeritis nocituram Postmodo te natis fraudem committere? Sed *te* verius est Ablativus *te natis*, nempe *ex te natis*; et postmodo conjungendum est cum *nocituram*. — b) *Postmodum* legitur tantum apud *Liv.*

in aliquot decadis tantum primæ locis ut 1. 9. *sub fin.* Sæpe ex injuria postmodum gratiam optam. *Id.* 4. 27. Fore, ut postmodum gaudeant, se læ moderatos. Adde *eumd.* 2. 1. et 2. 9. — *Ter. Hecyr.* 2. 1. 11. Meque abs te immerito esse accusatam, postmodum resciscis, scio. At postmodo e *Bembino Cod.* Faernus restituit, etiam metri necessitate coactus, probante *Fleckeisen*.

POSTMURIUM est vocabulum, quod ad pomarium declarandum effinxit *Priscian.* super *XII. vers. Aen.* p. 1236. *Putsch.* Pomarium, quasi postmurius.

POSTOMIS, (*ἐπιστάς*), ut habetur in *Gloss. Philox.*) dicitur ferrum, quod ad cobibendam equorum tenaciam naribus, vel morsui imponitur: Græce *ἀνὰ τοῦ στόματος*. *Lucilius* apud *Non.* p. 22. 27. *Merc.* Trulleus postomis buic ingens de naribu' pendet. Ad quem locum *Turneb.* l. 17. *Adversar. c. ult.* Eleganter transtulit ad potiores *Lucilii*, quibus e naribus pocula pendere videntur. Dicitur autem postomis voce lacerata et læsa, veluti *epistomis*, aut *epistomium*: immo vero tamquam *πρόστομις*, id est additamentum ori adjectum et appensum: aque ita scribendum videtur. Haec *Turneb.* Alii locum *Lucilii* ita leg. *Prostomides* hinc ingentes de naribu' pendet. Etiam *Dausquius* magis placet *prostomis*. Sunt qui legunt *pastomis*.

POSTPARTOR, oris, m. 3. qui post nos bona nostra possidebit. *Plaut. Truc.* 1. 1. 42. Unde anteparta demus postpartoribus. V. PARTOR.

POSTPONO, pōnis, pōnī, pōnitum, pōnere, a. 3. Part. *Postpositus* et *Postponendus*. — Postponere est posthabere, vilius putare, negligere, *postporre, lasciar da parte, stimar da meno, deixar de fazer, deixar de considerar*. *Cæs.* 5. *B. G.* 7. Intermissa profectio, atque omnibus rebus postpositis. *Id.* 6. *ibid.* 3. Initium belli hoc esse arbitratus, ut omnia postponere videretur, concilium Lutetiam Parisiorum transfret. *Cic. fil. ad Tir.* 16. *Fam.* 21. a med. Omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 34. Dormiet in lucem, scorto postponet bonestum Officium. *Plin.* 4. *Ep.* 1. Non ut rem familiarem oculis subjiciamus (id enim postponi potest), sed ut fungamur necessario officio. *Ovid.* 6. *Met.* 211. vosque est postponere natis Ausa suis. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 7. 18. (46). Zenodorus scientia fingendi nulli veterum postponeretur. *Justin.* 30. 4. 9. Ne Hannibalem quidem Alexandro Magno postponendum. *Plin.* 10. *Ep.* 19. Otii et senectutis ratione postposita.

POSTPŌSITIVE, adverb. postponendo. *Priscian.* super *XII. vers. Aen.* p. 1266. *Putsch.* Atque tam præpositive, quam postpositive posita copulationem solam significat.

POSTPŌSITIVUS, a, um, adject. qui post ponitur, ut *conjunctio postpositiva* apud *Pompej. Comment. art. Donat.* p. 387. Ordo conjunctionum hic est, quod sunt aliquæ præpositivæ, sunt postpositivæ, sunt mediæ. Præpositivæ conjunctiones multæ sunt quidem, quæ præponuntur semper. Illæ postponuntur semper, ut *que*. Si dicas *primusque*, non potes dicere *que primus*. Est etiam mediæ, ut est *igitur*. Sic *Priscian.* super *XII. vers. Aen.* p. 1238. *Putsch.* Que conjunctio potestatis copulativæ, ordinis postpositivi. Adde *eumd.* *ibid.* p. 1252.

POSTPŌSITUS, a, um. V. POSTPONO.

POSTPRINCIPIA, orum, n. plur. 2. *avanzamento, progresso, progressus* rei alicujus, qui principium subsequitur. *Varro* apud *Gell.* 10. 18. *estr. de geometriæ partibus*. Voluptas, vel utilitas disciplinarum in postprincipiis existit, quum perfectæ absolutæque sunt: in principiiis vero ipsis ineptæ et insuaves videntur. *Id.* apud *eumd.* *ibid.* 9. Quod si non horum omnium similia essent principia ac postprincipia, susque deque esset. *Plaut. Pers.* 4. 1. 3. Ferme ut quisque rem accurat suam, sic ei procedunt postprincipia denique. *Fetus Poeta* apud *Cic. Sert.* 55. 118. *Postprincipia* atque exitus vitiosæ vitæ. — Proverbii vim habet apud *Farron.* 3. *R. R.* 4. 1. Nam *postprincipia* in re militari est locus post

aciem, quæ principia dicuntur: Unde *Varro*: Unde velis me incipere, *Axi*, dic. Ille, Ego vero, inquit, ut ajunt, postprincipia in castris: id est ab his potius temporibus, quam superioribus. *Alii leg.* Ego vero a postprincipiis, ut in castris, etc. *V. PRINCIPIUM.* At *Schneider*, *vulgatam lectionem tuetur*.

POSTPŪTO, a, avi, atum, are. a. f. posporre, *stimar meno*, *ποσπορ* *ποσπορ*, postbabeo, postpono, minus puto. *Ter. Adelph.* 2. 3. 9. Qui ignominias sibi postputavit esse præ men commodo. At post divisim scribendum est, *pertinet enim ad v. esse, minime vero ad v. putavit.* *Id. Hecyr.* 3. 5. 33. Quum te postputasse omnes res præ parente intelligo.

POSTQUAM et post quam, adverb. vel conjunct. ¶ 1. Est adverb. vel conjunctio, qua fit duorum temporum comparatio et idem est ac postquam, ubi, ut, simul ac, *ἐπὶ τῇ* (It. *dopo che*, *poi che*; Fr. *après que*, *quand*, *lorsque*; *Hisp.* *después*; *Germ.* *nachdem*, *seitdem*, *als*, *da*; *Angl.* *after*, *after that*, *when*, *as soon as*). *Postquam* semper cum Indicativo jungitur (*V.* et infra sub f.); et — a) Cum Perfecto, naturā suā, usitatissimum est; demonstrat enim, quum aliqua res facta esset, aliam esse sequentem, vel ex quo aliquid factum sit, fieri aliud. — Quare in altera sententiæ parte adduntur *tum*, *tunc*, *inde*, *ibi*, et de proximis rebus illico, *extemplo*, *repente*, *continuo*, *protinus*, ut apud *Cic.* 1. *Invent.* 2. 3. Postquam vern commoditas quædam dicendi copiam consecuta est, tum ingenio freta malitia pervertere urbes adsevit. *Liv.* 23. 17. Pænos postquam obstinatos vidit, obsidere inde atque oppugnare parat. *Plaut. Cist.* 1. 3. 28. Postquam ille uxori iusta fecit, illico buccina gressu. *Ter. Hecyr.* 3. 3. 13. Postquam introiit, extemplo ejus morbum cognovi miscr. *Liv.* 31. 42. Postquam mota signa Macedonum sunt, omnes repente ad castra Atbamani perfluunt. *Cic. Cluent.* 63. 178. Lavinum postquam venit, instructam ei continuo et ornatam tabernam dedit. *Auct. B. Afr.* 84. Qui postquam animadverterunt neminem esse ibi præsidio, protinus in regia castra fugere contendunt. — Et sine additis. *Plaut. Merc. prol.* 12. Biennium jam factum est, postquam obit domn. *Cæs.* 1. *B. G.* 27. Eo postquam Cæsar pervenit, obsides, arma, servos, qui ad eos perfluissent, poposcit. *Sall. Cat.* 11. Postquam L. Sulla bonis iniitiis malos eventus habuit, rapere omnes etc. *Liv.* 6. 33. Finis certaminis fuit, postquam utrisque apparuit nihil per alteros stare, quo minus incepta persequerentur. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 37. postquam victor discessit ab hoste. et 2. *Od.* 4. 9. Barbaræ postquam cecidere turmæ Thessalo victore. — Sequente post. *Plaut. Trin.* 2. 4. 15. Postquam comedit rem, post rationem putat. Adde 4. 2. 133. et 156. — b) Cum Plusquam perfecto minus est usitatum (*V. Kritz.* ad *Sall. Jug.* 29.). *Sall. Jug.* 97. Jugurtha postquam oppidum Capsum anisera. *Id. ibid.* 102. Post diem quintum, quam pugnauerant. *Cic.* 12. *Att.* 1. Undecimo die postquam a te discesseram. *Nepos Dion.* 10. Quartum post annum, quam ex Peloponneso in Siciliam redierat. *Liv.* 22. 48. Postquam omnium animos oculosque occupaverat certamen, tum adreptis scutis aversam adoriuntur Romanorum aciem. *Vellej.* 2. 44. 4. Jus civitatis restitutum post annos circiter cent., quam Capua in formam præfecturæ redacta erat. — c) Cum Imperfecto ponitur, ubi res significanda est, quæ dum continua erat aut fieri solebat, alia incidit. *Sall. Cat.* 6. Postquam res enrum satis prospera videbatur, invidia ex opulentia orta est. *Cæs.* 3. *B. C.* 58. Postquam non inodn bordeum pabulumque omnibus locis herbeque deesse, sed etiam frondes ex arboribus deficiebant, corruptis equis macie, conandum sibi aliquid Pompejus de eruptione existimavit. *Liv.* 25. 36. Postquam toto agmina tres imperatores cum tribus justis exercitibus aderant apparabatque parum armis valituros esse, circumspicere atque agitare dux cepit etc. *Id.* 30. 18. Postquam nihil commovebant, tum Cornelio Quintillus etc.

et 38. 48. Postquam indomitos atque implacabiles cernebam, tum demum vi atque armis coercendos ratus sum. — Cum Infinitivo historico. *Tac.* 3. *Ann.* 26. At postquam exui æqualitas, et pro modestia ac pudore ambitio et vis incedebat. — d) Cum Futuro exacto. *Pallad.* 12. *R. R.* 22. Postquam teperit, refundens admisto sale. — e) Cum Præsentii usurpatur, præcipue junctum cum Verbis sentiendi *videre*, *cernere*, ut apud *Plaut. Capt.* 3. 1. 27. Abeo ab illis, postquam video, me sic ludificari: pergo ad alios. *Ter. Hecyr.* 5. 3. 28. Postquam video, nescio quid suspicari, magis cæpi instare. ut dicat. Adde *eumd.* *Phorm.* 4. 1. 3. Et *Sall. Cat.* 40. Postquam illos videt queri de avaritia magistratum etc. Adde *eumd.* *Jug.* 15.; *Liv.* 6. 9. et 4. 10.; *Tac.* 14. *Ann.* 60.; et *Ovid.* 15. *Met.* 628. — Ceterum *Plaut. Most.* 3. 3. 22. Qui tibi nunquam quiddam, postquam tuus sum, verborum dedi. *da che*, ex quo tempore servus sum tuus. *Phædr.* 1. 11. Qui postquam cade fessus est, asinum evocat. *Sall. Jug.* 56. *extr.* Sed milites Jugurthinum, paullisper ab rege sustentati, postquam majore vi hostes urgent, paucis amissis profugi discedunt. Adde *eumd.* *ibid.* 69. et 104. *Liv.* 21. 13. Postquam nec ab Romanis vobis ulla spes est, nec vestra jam aut arma vos aut mœnia satis defendunt, pacem afferō ad vos magis necessariam, quam æquam. *Tac.* 14. *Ann.* 44. Postquam vero nationes in familiis habemus, quibus diversi ritus sunt, coluivem istam non nisi metu coercueris. — f) Cum Conjunctivo a *Forcellino* assertur illud *Cic.* 6. *Att.* 3. Etsi nil sane babebam novi, quod post occidisset, quam dedissem ad te Philogeni liberti tuo litteras, tamen etc. *In his Conjunctivus alter alteri assimilatur.* *V. Hand.*, *Tursell.* vol. 4. p. 501. ¶ 2. *Postquam* est etiam conjunctio causalis primum quoniam, ut videtur, *già che*. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 1. Reddidi patri omne aurum. Nunc ego illam me velim Convenire, postquam inanis sum, contemptricem meam. *Ter. Adelph.* prol. 1. Postquam poeta sensit, scripturam suam ab iniquis observari, etc. Ubi *Donatus*: postquam pro quoniam, cujus reciprocum quoniam pro postquam. *Plaut.* in *Aulul.* (prol. 9.). Quoniam is moritur (ita avido ingenio fuit), nunquam indicare id filio voluit suo.

POSTRĒMITAS, atis, f. 3. extremitas, extremitas. *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 11. a med. In terram desinat tam ima, quam summa postremitas.

POSTRĒMUS, a, um. *V. POSTERUS.*

POSTRIDIE, adverb. quasi posteridie, ut die crastini, vel quasi posterodie ut *Corinthus* pro *Corinthus*, est idem ac postero die, *τῇ ὑστεραίᾳ* (It. *il giorno dopo o seguente*; Fr. *le lendemain*; *Hisp.* *el día siguiente*; *Germ.* *d. Tag nachher*, *Tags darauf*, *am folgenden Tage*; *Angl.* *the day after*, *the day following*). Usurpatur — a) Absolute. *Ter. Andr.* 1. 1. 117. Venit Chremes postridie ad me, clamitans etc. *Cic.* 2. *Phil.* 25. 63. Tantum vini in Hippie nuptiis exhauseras, ut tibi necesse esset in conspectu populi R. vomere postridie. *Id.* 11. *Fam.* 6. et 3. *Verr.* 27. 68. Quum Romam seito die venisset, postridie me mane convenit. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 8. Quod idibus et postridie fuerat dictum de agro Campano actum iri, non est actum. *Cæs.* 1. *B. C.* 67. *extr.* Prima luce postridie constituunt proficisci. — b) Sequente quam. *Cic.* 14. *Fam.* 7. Quid causæ fuerit, postridie intellexi, quam a vobis discessi. Adde *eumd.* 2. ad *Q. fr.* 9. et 9. *Att.* 5. — c) Cum Genit. aut Accusat. *Cæs.* 4. *B. G.* 13. et 5. *ibid.* 10. Postridie ejus diei mane eadem perfida usi Germani, etc. *Cælius* ad *Cic.* 8. *Fam.* 2. Postridie ejus absolutionis in theatrum introiit. *Alii leg.* absolutionem. *Cic.* 16. *Att.* 4. Venatio, quæ postridie ludos Apollinariæ futura est. *Liv.* 6. 1. in fin. Postridie calendas, nonas, idus. (Hi dies atri erant. *V. ATER*, et *POSTERUS* sub *A. I. b.*). *Festus* p. 281. 3. *Müll.* Postridie nuptias. *Sueton.* *Aug.* 92. Postridie nundinas. — d) Dicitur etiam postriduo. *Plaut. Mil. glori.* 4. 2. 90.

Postriduo natus sum ego, quam Juppiter ex Ope natus est.

POSTRIDUĀNUS et postridianus, a, um, adject. qui postridie venit, aut fit. *Macrob.* 1. *Saturn.* 15. sub fin. et *ibid.* 16. Omnes postriduani dies, seu post calendas, sive post nonas, idusve, ex æquo atri sunt. *V. ATER* et *POSTERUS* sub *A. I. b.*

POSTRIDŪO. *V. POSTRIDIE* sub *d.*

POSTSCĒNIUM vel postscenium, ii, n. 2. locus post scēnam, ubi multa fiebant, quæ a spectatoribus non cernebantur. Translate. *Lucret.* 4. 1185. quo magis ipsæ Omnia summopere bos vitæ postscēnia celant. *h. e.* omnia ea, quæ solæ domi et clani faciunt, et occulta esse volunt.

POSTSCRIBO, bis, pti, ptum, bere, a. 3. scriber dopo, post scribo. *Tac.* 3. *Ann.* 64. Tiberrii nomen suo postscripserat.

POSTSECUS, adverb. (cf. *altrinsecus*, *circumsecus*) ¶ 1. Est pone, retro, retrorsum. Bis legitur in *Gloss. Philox.* Postsecus, *ἐπὶ δεξιᾷ*. *Gloss. Cyrill.* *Κατὰ δεξιᾷ*, postsecus. *Cf. Isid.* 19. *Orig.* 24. Togæ lacinia quæ postsecus rejicitur. ¶ 2. Est etiam deinceps. *Gloss. Cyrill.* *Ὁμολογῶ μετὰ τῶντα*, postsecus. *Ibid.* *Διὰ τῶντα*, *ἐπὶ δεξιᾷ*, postsecus.

POSTSIGNĀNI, ōrum, m. plur. 2. milites post signa in acie collocati. *V. ANTESIGNANUS*. *Frontin.* 2. *Strateg.* 3. n. 17. Tum postsignanis, qui in secunda acie erant, imperavit, ut densos numerososque palos in terram defigerent: intraque eos, appropriquantibus quadrigis, antesignanorum aciem recepit. *Ammian.* 18. 8. Postsignani nostri, qui tenebant editoria collis. *Id.* 24. 6. a med. Ne postsignani, pone omnes rejecti centurias, nullo retinente licentius verterent terga.

POSTSUM et post sum, fui, esse, anom. Part. *Postfutura* I.

I.) Proprie occurrit *Postfutura*, h. e. futurus, *che sarà dopo*. *Sall. in orat. Lep.* ad *P. R.* Supplicia in postfutura composuit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 55. 56. (190). Perdit profecto ista dulcedo credulitasque præcipuum naturæ bonum, mortem, ac duplicat obituri dolorem etiam postfutura estimatione. *Gell.* 17. 7. sub fin. Tum videbitur lex in postfuturum loqui.

II.) Translate *postesse* est idem ac posthaberi. *Sall. Cat.* 23. *Kritz.* Ubi periculum advenit, invidia atque superbia postfuere. *V. POST* sub *A. I. 1.* 2.° Huc pertinet et illud *Ter. Adelph.* 2. 3. 9. Quia omnia sibi post putavit esse præ meo commodo.

POSTULĀRIA fulgura a *Festo* p. 245. 19. *Müll.* dicuntur, quæ votorum, aut sacrificiorum spretam religionem designant: quasi postulent, vota, aut sacrificia instaurari. A *Cæcina* apud *Senec.* 2. *Quæst. nat.* 49. dicuntur postulatoria, quibus sacrificia intermissa, aut non rite facta repetuntur. *V. POSTULATIO* sub 2.

POSTULĀTICIUS, a, um, adject. qui postulat, precarius. *Postulatici gladiatores*, qui, postulante populo, præter ordinarios exhiberi principis benignitate solebant. *Seneca Ep.* 7. Hoc (*meridianorum gladiatorum genus*) plerique ordinariis paribus et postulaticis præferunt. *V. in POSTULO* sub 2. *Gloss. Isid.* Postulaticius, qui postulat. *lege postulator*.

POSTULATIO, ōnis, f. 3. actus postulandi, petitio, postulatum, *αἰτήσις* (It. *domanda*, *richiesta*, *pretensione*; Fr. *demande*, *prière*; *Hisp.* *pregunta*, *ruego*; *Germ.* *d. Forderung*, *d. Verlangen*; *Angl.* *a demand*, *request*, *desire*). ¶ 1. Generatim. *Cic. Rosc. Am.* 2. 7. Si vobis æqua et honesta postulatio videtur, ego contra brevem postulationem afferō. *Id.* 2. *Invent.* 34. 104. Deprecatio est, in qua ignoscendi postulatio continetur. *Id. Mur.* 23. 47. Concedere postulationi alicujus. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 11. resistere. ¶ 2. Speciatim, in sacris erat genus sacrificii, quod fiebat, quum dii violati aliquid fieri postulabant ad se placandos, et avertenda mala, quæ ostentis minabantur. *Cic. Harusp. resp.* 10. 20. De ea re scriptum est, postulatio-

nes esse Jovi, Saturno, Neptuno, etc. et *ibid.* 14. 3. Eodem ostento Telluri postulatio debere dicitur. — Hæc antiquiore vocabulo et haruspicum proprio *postilio*, vel *postulio* dicebatur. *Varro* 5. *L. L.* 148. *Müll.* In eo loco debisse terram, et id ex senatus consulto ad haruspices relatum esse: responsum, deum Manium postulationem postulare, id est civem fortissimum eo demitti. Ita leg. *Scaliger*; at *Müllerus*: postulationem postulare id, civem etc. *Arnob.* 4. 31. In cæremoniis vestris rebusque divinis, postulionibus locus est, et piaculi dicitur contracta esse commissio, si etc. Quidam ita legendum putant etiam in allatis *Cic.* locis. Huc pertinent *postulatoria fulmina*, de quib. *V.* in **POSTULARIA**.

¶ 3. Est etiam accusatio, querela. *Plaut.* *Cas.* 3. 2. 26. Si quid ejus esset, esset mecum postulatio. *Id.* *Bacch.* 3. 3. 45. Acris postulatio hæc est, quum hujus dicta intellego. *Ter.* *Hecyr.* 1. 2. 105. Neque lites ullæ inter eas, postulatio numquam. ¶ 4. Item in re forensi *postulationes* sunt actiones oratorum, patronorumque. *Sueton.* *Claud.* 7. a med. Auspicatus est et jurisdictionem præfectus urbi, celeberrimis patronis non tralaticias, ut assolet, et breves, sed maximas plurimasque postulationes certatim ingerentibus. *Plin.* 5. *Ep.* 14. Promisi scripturam me tibi, quem habuisset eventum postulatio Nepotis circa Tusculum Nominatum. Adde *eumd.* *ibid.* *Ep.* 20. et 7. *Ep.* 6. et 32. ¶ 5. Item petitio deferendi nominis cujuspiam, accusandi gratia. *Cælius* ad *Cic.* 8. *Fam.* 6. Inter postulationem et nominis delationem uxor a Dolabella discessit. *V.* **POSTULO** sub 4. b.

POSTULĀTOR, ōris, m. 3. qui postulat, ἀντι-*τυς*. *Sueton.* *Ner.* 14. In jurisdictione postulatoribus, nisi sequenti die, ac per libellos, non temere respondit. *advocati*, *procuratori*.

POSTULĀTORIUS, a, um, adject. ad postulandum pertinens, ut *Postulatoria fulmina*. *V.* **POSTULARIA**.

POSTULĀTRIX, icis, f. 3. quæ postulat. *Ter-tull.* *Cor. mil.* 13. a med. Solemnitates postulatrices. *Alii* rectius leg. solemnitates, popularitates.

POSTULĀTUM, i, n. 2. *domanda*, *richiesta*, *pretensione*, αίτημα, postulatio, petitio. *Cic.* 12. *Fam.* 4. Ulro ab illo ad nos intolerabilia postulata retulerunt. *Id.* 12. *Phil.* 12. 28. Reliquum est, ut et accipiantur, et remittantur postulata per litteras. *Cæs.* 1. *B. C.* 9. Deferre ad quempiam postulata alicujus. et 4. *B. G.* 11. sub fin. De postulatis alicujus cognoscere. *Nepos* *Alcib.* 8. Id etsi vere dictum Philocles animadvertibat, tamen postulata facere noluit. *soldis-fare alle domande*.

POSTULĀTUS, a, um. *V.* **POSTULO**.

POSTULĀTUS, us, m. 4. postulatio, postulatum. *Liv.* 4. 9. Ventum in jus est: postulatu auditio matris tutorumque, magistratus secundum parentis arbitrium dat jus nuptiarum. *Inscript.* apud *Henzen.* 6516. M. ANTONIO VITELLIANO V. R. PATR. COL. CANTVS P. P. TRACTVS APVLIÆ GALABRIÆ LYCANIÆ BRVTTIOR. OR INSIGNEM EIVS ERGA PATRIAM AC CIVIS AFFECTIIONEM ET SINGVLAREM INDVSTRIAM AD QVIETEM REGIONIS SERVANDAM POSTVLATV POPVLI D. D. P.

POSTŪLŌ, ōnis, f. 3. *V.* **POSTULATIO** 2.

POSTULO, as, āvi, ātum, are, a. 1. Part. *Postulans* 1. a. et 2.; *Postulatus* 1. a., 2. et 3.; *Postulaturus* 1. c.; *Postulandus* 3. — Supinum *Postulatu* *V.* in **DO**. — Postulare, quod a *posco* derivatum esse voluit, est petere, poscere, requirere; et videtur dici proprie de iis, quæ jure aliquo nobis deberi putamus, ut in **POSCO** ex *Donato* adnotavimus. *Curt.* 4. 1. Postulabat autem magis, quam petebat, ut accepta pecunia matrem sibi restitueret. Ita *Curt.* Sed universim usurpatur pro petere, et ostendere se velle, quocumque modo, αίτω, διόμαι (It. chiedere, domandare, pretendere, volere; Fr. demander, prier, vouloir, désirer, solliciter; Hisp. Jemandar, rogar, pedir, desear, apeteer; Germ. fordern, verlangen, nachsuchen um s. Recht, e. Gesuch stellen; Angl. to demand, ask, desire, require, will).

¶ 1. Generatim. — a) Cum Accus. rei, quæ postulat. — De hominibus. *Plaut.* *Aulul.* 4. 10. 27. xv. Tun' habebas me invito meam? *lv.* Haud te invito postulo, sed meam esse oportere arbitror. *Ter.* *Adelph.* 2. 1. 47. Suum jus postulat. *Id.* *Andr.* 5. 3. 30. Equum postulat, da veniam. *Cic.* 2. *Att.* 24. Statim fidem publicam postulavit. *implorō.* *Id.* 1. de *republ.* 20. Ut istud efficere possimus ipsum, quod postulas. *Id.* *Amic.* 2. 9. Quod mihi tantum tribui dicis, quantum ego nec agnosco nec postulo, facis amice. *Liv.* 38. 47. Tribuni plebis antea solebant triumphum postulantibus adversari. *Cæs.* 1. *B. G.* 31. Romam ad senatum venisse auxilium postulat. *Phædr.* 2. 2. Prædatoriam partem postulant. In *vet. decreto* apud *Gell.* 7. 19. Quod P. Scipio Africanus postulavit pro L. Scipione Asiatico fratre, etc. *Flor.* 4. 12. Silentio postulo. *Gell.* 11. 13. Ideoque veniam gratiamque malæ existimantis, si quid esset erratum, postulavit. Adde *Sueton.* *Tib.* 71. — De abstractis est exigere, requirere, richiedere, volere. *Ter.* *Andr.* 1. 2. 18. Nunc hic dies aliam vitam affert, alios mores postulat. *Cic.* 1. *Off.* 23. 81. Quum tempus necessitasque postulat, decertandum manu est. *Id.* 2. *Orat.* 77. 313. Res enim hoc postulat, ut eorum expectationi occurratur. *Id.* 2. *Fam.* 16. extr. Ut amicitia nostra et tua fides postulabit. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 14. Ea nostra ratio est, ut omnes boni quum faveant, tum etiam a nobis omnem diligentiam virtutemque et postulent et expectent. *Liv.* 34. 6. Frumentum et cetera, quæ belli usus postulabat, præbenda. *Id.* 41. 20. Ut quæque usus eorum postulaverunt, dona dedit. *Id.* 5. 47. Trabentes alii alios, prout postulare locus. Sic *Quintil.* 10. 1. 17. Non et actio decora, commoda, ut quisque locus postulabit. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 14. (53). Abstineret se cibo omni aut potu, alias vino tantum aut carne, alias balineis, quum quid eorum postule valeatudo, in præsentissimis remediis haberetur. *Horat.* 2. *Od.* 6. 21. Ille te mecum locus et beatæ postulat arces. — b) Cum addito Ablat. personæ et præpos. ab. *Cic.* *Amic.* 10. 35. Illos autem, qui quidvis ab amico auderent postulare, postulatione ipsa profiteri etc. et *ibid.* 22. 82. Neque quidquam unquam, nisi honestum et rectum, alter ab altero postulabit. *Passive* *Id.* *ibid.* 10. 35. Quum aliquid ab amicis quod rectum non esset, postularetur. *Id.* 1. *Legg.* 2. 5. Postulatur a te jam diu, vel flagitatur potius historia. *V.* alia inor sub c. — c) Sequentem part. ut vel ne. *Plaut.* *Capt.* 5. 1. 18. Postulo abs te, ut illum mihi reddas servum. *Ter.* *Andr.* 5. 1. 4. Quam maxime abs te postulo atque oro, Chreme, ut etc. et 3. 3. 18. Immo ita volo, itaque postulo, ut fiat. *Liv.* 38. 47. Non sum postulaturus a vobis, Patres conscripti, ut etc. *Cic.* 10. *Att.* 4. Nec jam recusat, sed quodam modo postulat, ut quemadmodum est, sic etiam appelleret tyrannus. *Id.* 1. *Fam.* 2. Postulat est, ut Bihuli sententia divideretur. *Sall.* *Jug.* 85. Legatos ad Bocchum mittit postulatum, ne sine causa hostis populo R. fieret. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 50. concinnus amicis Postulat ut videatur. et *ibid.* v. 73. Qui ne tuberibus propriis offendat amicum Postulat, ignoscet verrucis illius. — d) Cum duplici Accus., personæ et rei. *Cic.* 2. *Att.* 7. Orationes autem me duas postulas. *Alii*, quod rectius videtur, a me. — e) Cum Ablat. rei et præpos. de. *Cic.* *Balb.* 15. 34. Sapientes homines et publici juris perit, Gaditani a senatu de fœdere postulaverunt. *h. e.* quæsierunt, quid de fœdere sentiret: vel fœdus a senatu petierunt. *Cæs.* 1. *B. G.* 42. Ariovistus legatos ad eum mittit, quod antea de colloquio postulasset, id per se fieri licere. — f) Cum Infinito, et saepe est dare operam, contendere, cupere, velle. *Ennius* apud *Gell.* 18. 2. Nam qui lepide postulat alterum frustrari, Quum frustra 'st, frustra illum dicit frustra esse. *Ter.* *Eun.* 1. 1. 16. Incerta hæc si tu postules ratione certa facere, nihilo plus agas, quam si des operam, ut cum ratione insanias. *Id.* *Andr.* 4. 1. 20. Etiam nunc me ducere istis dictis postulas? *Id.* *Adelph.* 5.

4. 25. Ego a meis me amari et magni pendi postulo. *Plaut.* *Men.* 2. 3. 88. Sed ego inscitus, qui me hero postulemoderari. *Id.* *Rud.* 2. 3. 62. O facinus impudicum! quam liberam esse oporteat, servire postulare. *Id.* *Stich.* 3. 2. 32. Haud postulo equidem in lecto me acumbere. *Sall.* *Jug.* 17. Res postulare videtur Africæ situm paucis exponere. *Lucejus* ad *Cic.* 5. *Fam.* 14. a med. Non intelliges duplicari sollicitudines, quas elevare tua te prudentia postulat? *Nepos* *Eumen.* 8. Illa phalaris non parere se ducibus, sed imperare postulabat. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 14. 36. (134). de *lupino*. Ne spargi quidem postulat, decidens sponte. *Justin.* 6. 2. 15. Postulat dari sibi magistrum impensæ, quia pluribus id mandare perniciosum est. — g) Absolute. *Cic.* 5. *Ferr.* 34. 78. Incipiunt postulare, poscere, minari. *Id.* *Quinct.* 3. 13. Tametsi causa postulat, tamen quia postulat, non flagitat, præteribo. *Id.* *Mil.* 13. 33. Tu me iratum, Sexte, putas tibi, cujus tu inimicissimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis meæ postulare? *Horat.* 2. *Sat.* 5. 16. ne tamen illi Tu comes exterior, si postulet, ire recuses. — Sic de dispartantibus, quum aliquid sibi dari petunt, unde aliud inferant, ut geometræ. *Cic.* 1. *Legg.* 7. 21. Dasne igitur hoc nobis, Pomponi, deorum vi, natura, ratione, etc.? *Attic.* de sane, si postulas. ¶ 2. Speciatim de populo petente pugiles et gladiatores extraordinarios, qui *postulatio* dicebantur. *Sueton.* *Aug.* 44. Pugilum par postulatum distulit in sequentis diei tempus. *Id.* *Claud.* 21. a med. Frigidus ejus locus, qualis est, ut quum Palumbum gladiatorem postulantis daturum se, promisit, si captus esset. Adde *eumd.* *Domit.* 4. Cf. *Cic.* 4. ad *Q. fr.* 8. sub fin. Ludos apparat magnificentissimos; sic, inquam, ut nemo sumptuosiores: stulte bis terque, non postulos. *Alii* leg. postulatus. ¶ 3. Item speciatim pertinet ad forum et judicia, et saepe ponitur pro accusare, chiamar in giudizio, accusare. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 5. Gabinium tres adhuc factiones postulant. *Id.* *fragm.* pro *C. Cornel.* apud *Ascon.* Postulatur apud me prætorum primum de pecuniis repetundis. *Tac.* 3. *Ann.* 38. Priscus Cordum proconsulem Græcæ postulaverat repetundis. *Cælius* ad *Cic.* 8. *Fam.* 12. ad fin. Insolentissimi homines postulandum me lege Scantinia curant: ego Appium censorem eadem lege postulavi. *Sueton.* *Cæs.* 4. Dolabellam repetundarum postulavit. *Id.* *Aug.* 56. ad fin. Postulari injuriarum. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 2. 8. (33). Ut apud (laudum) Cæsarem Flavius quadringentos ex ea causa reos postularet. *Plin.* alter 7. *Ep.* 33. Aliquem impietatis reum postulare. *Papinian.* *Dig.* 46. 1. 53. Postulare aliquem capitis. Similiter Part. præter. apud *Plin.* 7. *Hist. nat.* 27. 28. (100). Sit proprium Catonis, quater et quadragies causam dixisse, nec quemquam sapius postulat, et semper absolutum. *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 3. a med. Sextius a Nerio de ambitu postulat. *Id.* *Latin.* 14. 33. Postulatus lege Licinia. *Apul.* 3. *Met.* Nec tantillo quidem unquam crimine postulatus. — Absolute. *Ammian.* 14. 5. Quod nominatus esset, aut delatus, aut postulatus. ¶ 4. Item in re forensi. — a) Generatim. *Ulp.* *Dig.* 3. tit. 1. qui De postulando inscribitur. 1. Postulare est desiderium suum, vel amici sui in jure apud eum, qui jurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. In *decreto prætor.* *ibid.* a med. Illi pro alio, quam pro quo licebit, in jure apud me non postulent. — b) Speciatim est petere, ut alicujus domum deferre liceat, eumque reum facere, chieder licenza di accusare: quod quum imperatrum est, tunc rei nomen deferitur; isque accusatur. *Cic.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 20. 64. Nuper quum in Gabinium Piso delationem nominis postularet, et contra Cæcilium peteret, etc. — c) Postulare questionem, judicem, petere, ut questio Instituitur, judex dicitur etc. *Liv.* 2. 29.; et *Cic.* 5. *Ferr.* 58. 135. Sic postulare servos in questionem. *Id.* *Mil.* 22. 59. — d) Etiam ipse magistratus postulare dicitur, quum pro tribunali petit aliquid. *Plin.* 5. *Ep.* 4. Nepos prætor postu-

lavit, ut Nominatus induceretur. ¶ 5. *Postulare cum aliquo*, queri, expostulare. *Plaut. Mil. glor.* 2. 6. 34. Ut nesciam, utrum ne postulare prius tecum æquum siet, an me expurgare hic tibi videatur æquius. *At Fleckeisen. legit expostulare, et alia etiam aliter.*

POSTUMATUS, us, m. 4. locus posterior. *Tertull. advers. Valentini.* 35. Sunt qui nec principatum Bytho defendant, sed postumatum.

POSTEMO, as, are, n. 1. posterior sum. *Tertull. Apolog.* 19. Ceteri prophetae etsi Moysi postumant, etc. *Id. Resurr. carn.* 45. Omnis consummatus, etsi ordine postumat, effectu tamen anticipat.

POSTUMUS, a, um, adject. sup. *V. POSTERUS.*

POSTUS, a, um, *V. PONO.*

POSTVENIRE, entis, particip. ab inusit. *post-venio*: chi viciu ilpo, ἐπὶ, succedens. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 25. 57. (207). Nunc præcurrente tempestatum significatu, quod προχρημαζέω Græci vocant; nunc postveniente, quod ἐπὶ χρημαζέω.

POSTVOTA, æ, f. 1. adjunctum Veneris. *Servius ad Virg.* 1. *Æn.* 724. Dicitur etiam Obsequens Venus, quam Fabius Gurgis post peractum bellum Samniticum, idro hoc nomine consecravit, quod sibi fuerat obsecuta. Hanc Itali Postvotam dicunt.

POTABILIS, e, adject. beribile, potabile, πόσιμος, qui potari potest. *Auson. Clar. urb.* 14. 31. Salve urbis genius, medico potabilis haustu. Loquitur de Divina fonte Burdigalæ. *Ammian.* 18. 9. Sub arce fons dives exundat, potabilis quidem, sed vaporatis æstibus nonnumquam sætens. *Cæd. Aurel.* 1. *Tard.* 4. n. 112. Utendum potabilibus medicaminibus.

POTACULUM, i, n. 2. potio, potatio. *Tertull. Apolog.* 39. Non epulis, nec potaculis, nec ingratis voratris dispensatur, sed egenis alendis, humandisque. Adde *Resurr. carn.* 3. a med.

POTAMANTIS, idis, f. 3. herba, qua pota lymphantur homines, obversantibus miraculis. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 17. 102. (164). Alii vero leg. potamitis, a ποταμίτις, quasi fluvialtis; alii *Potamoceye*, ut appellatur in *Indice l. 1.*, nempe a ποταμός, ὁδός, h. e. fluvii gloria. *Sillig. leg. potamangis. V. THALASSEGLE.*

POTAMAGIS, *V. voc. præced.*

POTAMIS, idis, f. 3. ποταμίς, ad flumen pertinens, fluminens. *Lactant. ad Stat.* 4. *Theb.* 255.; et *Mythogr. pr. ed. J. Maio in Class. Auct. T.* 3. p. 103. Nymphæ potamides.

POTAMOGETON et potamogiton, ònis, f. 3. ποταμογετόν, ὄνις, herba in aqueis locis nascentis: a ποταμός fluvius et γέτον vicinus: similis betæ foliis, minor tantum hirsutiorque, paulum semper eminens extra aquam. Alii aliter novere, tenui folio, velut equinis sætis, thyrsos longo et laxi. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 33. (50). et 32. *ibid.* 5. 19. (53).

POTAMOPHYLLACIA, æ, f. 1. guardia del fiume, fluminis custodia: a ποταμός flumen et φυλλάξ custodia. *Inscript. apud Murat.* 1056. 4. L. VALERIO L. F. QUIR. PROCUR. PRÆF. GLASSIS ALEXANDRIÆ ET POTAMOPHYLLACIÆ etc. h. e. custodie Nili fluminis. *Potamophyllaciæ* scribitur extrita aspirata, ut sæpissime alias, et terminatione antiqua, seu Græcica aī pro diphthongo æ.

POTATIO, ònis, f. 3. il bere, γοσζογία, beveria. πόσις, συμπόσιον, actus potandi, compotatio. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 46. Si apud te eveniat desubito prandium, aut potatio forte, aut cœna, ut solet h. istis fieri conciliabulis. *Cic. fragm.* apud *Quintil.* 8. 3. 66. Quosdam ex vino vacillantes, quosdam hesternæ potatione oscitantes. *Alia leg.* ex potatione, alia epolatione. *Seneca Ep.* 12. ante med. Deditos vino potatio extrema delectat, illa quæ mergit, quæ ebrietati summam manum imponit.

POTATOR, òris, m. 3. bevitore, πότης, potor. *Plaut. Men.* 2. 2. 34. Voluptarii atque potatores maximi. *Vulpisc. Firm.* 4. De numero vixillariorum notissimus potator. *Hieronym. Ep.* 52. n. 11. Vini potator. Sic *Valgat. interpr.*

Matth. 11. 19. Ecce homo vorax et potator vini, publicanorum et peccatorum amicus. Adde *Tertull. Monog.* 8.

POTATORIUS, a, um, adject. da bere, ad potandum aptus. *Plin. Valer.* 3. 53. Electrum est aurum, etc. ex quo si quis vase potatorio utatur, etc.

POTATES, a, um, *V. POTO.*

POTATUS, us, m. 4. bevanda, potum. *Apul.* 7. *Met.* Vinum potatui affatum sufficiens. *Seneca* 2. *Controv.* 9. ante med. Neque potatus ubi quis filio. *Alia leg.* nepotatus.

POTAX, æcis, m. 3. qui multum potat. *Gloss. Philox.* Πότης, βίβαξ, potax.

POTE, *V. POTIS.*

POTENS, entis, particip. a possum, quod adjectivi more usurpatur, unde *Comp. Potentior* 1. a. b. 4. b. et 5.; et *Sup. Potentissimus* 1. a. et 5. — Potens est qui potest, vires habens, δυναμεις (It. che ha forza, che può, potente, capace; Fr. qui peut, puissant, influent, capable de; Hisp. potente, poderoso, capaz; Germ. vermögend, mächtig, einflussreich; Angl. potent, powerful, having power, able, capable, strong). ¶ 1. Generatim et sæpissime potens dicitur qui multum potest, qui gratia, opibus, divitiis apud omnes valet, tum in bonam, tum in malam partem, potente, forte, di autoritâ, prepotente, ισχυρός, δυνατός. — a) Absolute. Voces pollens potensque haud raro conjunguntur; sensu autem ita differunt, ut pollens dicatur is, cui multa suppetunt quique magnis viribus præditus est, potens vero sit is, qui virium, quas habet, usu multum efficere valet (*V. Döderlin, Latein. Synonym. vol. 3. p. 163.*, *Sall. Jug.* 1. Qui (animus) ubi ad gloriam virtutis via grassatur, abunde pollens potensque et clarus est, neque fortuna eget. *Cf. Liv.* 1. 24. Quanto magis potes pollesque. *V. Dakenborg. ad Liv.* 2. 34. Sic *Inscript. apud Orell.* 1555. HERCVLI VICTORI POLLENTI POTENTI INVICTO. — Ceterum *Cic.* 2. *Invent.* 56. 169. Amplius atque potentes civitates. *Id. pro leg. Manil.* 2. 4. Duo potentissimi reges. *Id. Dom.* 19. 49. Quam tu nomen ac potens per medium cohortis popularis volitares. *Id. Planc.* 21. 51. Potentissimus et clarissimus civis. *Liv.* 23. 4. ad fin. Familiae claræ ac potentes. *Sueton. Aug.* 56. Amici magni et potentes. *Horat.* 2. *Od.* 18. 11. nihil supra Deos lacesso, nec potente amicum Largiora lacito. *Id. Art. P.* 116.; et *Juvenal.* 1. 69. matrona potens. *Horat. Epod.* 2. 7. Formique vitæ et superba civium Potentiorum limina. Sic *Id.* 1. *Od.* 35. 23. Utcumque mutati potentes Veste domos inimica (Fortuna) linquis. *Cic.* 2. *Horren.* 26. 40. Si quis potens ac factiosus in contione dixerit, etc. *Nepos Chabr.* 3. extr. Athenis et humeratus et potens. *Cæs.* 6. *E. G.* 16. Ne quis ex plebe contra potentiores, auxillii egeret. *Phædr.* 1. 24. Inops potentem dum vult imitari, perit. et *ibid.* 5. Numquam est lidelis cum potente societas. et *ibid.* 30. Humiles laborant, uti potentes dissident. *Cic.* 9. *Fam.* 16. a med. Reliquum est, ne quid stalle, ne quid tenere dicam aut faciam contra potentes: id quoque puti esse sapientis. *Vellej.* 2. 3. 3. Inde (h. e. a Gracchiis) jus vi obrutum, potentiorque habitus prior. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 60. Huc (Narvum atque Ennium) ediscit, et hos archa stipata theatra Spectat Roma potens. *Virg.* 6. *Æn.* 247. Hecaten celo Ereboque potentem. — De corporis viribus. *Vulpisc. Prob.* 16. Potentissimo latrone capto. *Cf. Plin.* 2. *Hist. nat.* 85. 87. (201). Eadem nascentium causa terrarum est, quoniam idem illa spiritus (h. e. ventus) attollendo potens solo non valuit erumpere. — b) Cum Ablativo rei, qua quis potest. *Virg.* 1. *Æn.* 535. Terra antiqua, potens arinis atque ubere glæbe. *Ovid.* 4. *Fast.* 275. Roma potens opibus. *Id.* 13. *Met.* 22. Nobilitate potens. *Id.* 6. *ibid.* 678. Erechtheus Justitia dubium, validissime potentior armis. *Horat.* 4. *Od.* 10. 1. Veneris muneribus potens. *Tac.* 1. *Hist.* 73. Mulier potens pecunia et orbitate. *Martial.* 9. 87. Silius Ausonio non semel ore potens, h. e. eloquentia præditus. *Horat.* 3. *Od.*

27. 33. centum tetigit potentem Oppidis Creten. — c) Cum Genitivo rei, quam quis efficere potest. *Tac.* 3. *Hist.* 70. extr. 1psr (*Vitellius*) neque jubendi neque vetandi potens, non jam imperator, sed tantum belli causa, erat incapace. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 9. 11. (27.). Accipiter jam volandi potens. *Quintil.* 12. 11. 10. Quanta sit humani ingenii vis, quam potens efficiendi quæ velit. *Liv.* 8. 39. Hostes neque pugne, neque fugæ satis potentes creduntur, incapaci e al combattere e al fuggire. et *Id.* 21. 54. Ut vix armorum benivolum potentia essent corpora. *V. POTENTIA* 1. *Id.* 24. 1. extr. Potens regni. h. e. qui regnare potest, regno idoneus et maturus. — d) Notandum et illud *Liv.* 9. 17. Fertuna per omnia humana, maxime in res bellicas potens. — e) Cum Infinito. *Ulp. Dig.* 16. 2. 10. Si quis compensare potens solverit. *Apul.* 1. *Met.* Saga, inquit, et divina (mulier) potens calum depuere, terram suspendere, fontes durare, etc. — f) Cum præpos. apud et Accus. personæ, in quam quis potentiam exerit. *Sueton. Vesp.* 4. Acrippina potens adhuc apud filium.

¶ 2. Speciatim, cum Genitivo significat eum, qui in re aliqua potest, qui in cujuspiam plene dominus est, atque ea utitur, ut libet, padrone, compos. *Liv.* 26. 13. a med. Cruciatus contumeliasque, quas sperat hostis, dum liber, dum mei potens sum, effugere morte possum. *Curt.* 4. 13. a med. Potens mei non eram, era fuor di me stesso. et *Ovid.* 2. *Trist.* 139. sanus mentisque potens, che ha il suo buon giudizio. et *Liv.* 23. 16. Ut potentes rerum suarum atque urbis. Panam pro Romano acciperent, padroni e dispotici. et 8. 13. Dii immortales ita vos potentes hujus consilii fecerunt, ut, sit Latium deinde, an non sit, in vestra manu posuerint, padroni di questa deliberazione. et 28. 30. Æstus totius certaminis potens. *Stat.* 1. *Theb.* 30. manes hominum contentus habens Undarum terræque potens, et sidera dones. *Vellej.* 2. 65. 1. Brutus et Cassius jam decem et septem legionum potentes erant. *Virg.* 1. *Æn.* 84. nimborum tempestatumque potens, h. e. Eolus. *Horat.* 1. *Od.* 3. 1. Diva potens Cypri. h. e. Venus. *Id.* 3. *ibid.* 25. 14. Naidum potens Bacchus. *Id. Curm. scerd.* 1. Silvarum potens Diana. *Tac.* 4. *Hist.* 84. extr. Rerum omnium potens Jupiter. *Ovid.* 9. *Met.* 315. Diva potens atri. h. e. Lucina, quæ præst, et dominatur in partus. *Id.* 3. *Amar.* 10. 35.; et *Seneca Herc. Fur.* 300. Diva potens frugum, h. e. Ceres. *Lucan.* 5. 199. Potens voti Præn. *Horat.* 1. *Od.* 6. 10. Musa potens lyrae, h. e. lyrici carminis præses. *Lucan.* 6. 485. Animal potens leti, h. e. letum inferre potens. *Curt.* 4. 2. Potens iræ, h. e. qui iræ moderatur. *Id.* 7. 7. contra med. superstitionis, h. e. qui superstitione non ducitur. *Colum.* 1. *R. R.* 1. 12. Agricolam Virgilium carminum potentem fecit, de carmi la fe signora. — Potens imperii apud *Liv.* 21. 42. extr. et *Tac.* 11. Ann. 31. est qui imperare potest, ita ut ei pareatur: padrone di comandare. Sic apud *eumd.* *Tac.* 14. *ibid.* 69. dicitur potens mariti mulier, quæ in eam dominatur. ¶ 3. Dicitur etiam potens aliquis rei, qui ea potitus est, et compos factus. *Ovid.* 8. *Met.* 80. et 409.; *Fast.* 269. et 3. *ibid.* 258. Putens voti. *Val. Flacr.* 6. 680. Incepti jam Juno potens. *Id.* 4. 366. Muneris illa potens *Plaut. Ren.* 5. 4. 9. Preputentes, potens pacisque potentes, soror, sumus. — Potens iussi apud *Ovid.* 4. *Met.* 509. qui jussu peregit. ¶ 4. Item est felix in aliqua re. — a) Potens in amore, qui feliciter amat. *Catull.* 109. 8. *Cf. Propert.* 2. 18. 21. Nunc admittentur, quod tam mihi pulchra puella serviat, et tuta dicat in urbe potens. — b) De homine, qui aliquid assequi potest. *Ovid.* 4. *Met.* 325. Sed longe cunctis longeque potentior illis, Si qua tibi sponsa est. et 10. *ibid.* 339. Nunc quia tam meus est, non est meus; ipsaque damno. Est mihi proximitas: altera potentior esset. Adde *eumd.* 14. *ibid.* 637. ¶ 5. De inanimis quoque usurpatur, et præcipue de iis, quæ in medicina, aut aliis rebus utilia sunt, efficace.

Ovid. Heroid. 5. 147. Quaecumque herba potens ad opem, radixque medentis Utilis. *Plin. 25. Hist. nat. 10. 81.* (130.) Herba potens adversus ranas. *Id. 23. ibid. 1. 12.* (15.) Passum ex uris contra hæmorrhoida potens. *Quintil. 6. 1. 26.* Tanto sunt quædam ad afficiendum potentiora, quam etc. *Plin. 29. Hist. nat. 4. 30.* (93.) de cantharidib. Potentissimæ inter omnes variae luteis lineis. h. e. præsentissimi veneni. *Ovid. 3. Amor. 8. 20.* admonitus nihil esse potentius auro. *Liv. 31. 7. sub fin.* Experti jam sumus foris vobis, quam domi, feliciora potentioraque arma esse. *Plin. 13. Hist. nat. 2. 3.* (19.) Inter omnes potentissimus odor, quisquis novissime additur. *Ovid. 3. Amor. 11. 31.* Desine blanditas et verba potentia quondam Perdere: non ego sum stultus, ut ante fui. *Quintil. 6. 4. 22.* Potentissima argumenta.

POTENTATOR, oris, m. 3. dominator, princeps, potens. *Tertull. Resurr. carn. 23. ex 1. Timoth. 6. 13.* Beatus, et solus potentator, et rex regnantium. *Vulgata habet potens.*

POTENTATUS, us, m. 4. 1. Generatim est vires, facultas. *Arnob. 1. 51.* Si facias ipse, quod possis, et quod tuis sit viribus potentatuique conveniens. 2. Speciatim est principatus, imperium, suprema potestas, dominium, principato, dominatione, comando, potenza, δυναστεία, δυναμς. *Cæs. 1. B. G. 31.* Quum tanto opere de potentatu inter se contenderent. *Liv. 26. 38.* Quum ab re aversus, tum æmulo potentatus inimicus. *Lactant. 6. 17. ante med.* Opes et honores et potentatus et regna ipsa contemnet. Adde *Papinian. Dig. 23. 2. 63. Cic. 2. de republ. (edente A. Maio) 8.* Post interitum Tatii quum ad eum potentatus omnis recidisset. Ita *Cod. prima manu*, tum secunda refectionem dominatus, lævo, ut censeo, consilio, et nimia castigandi libidine: nam potentatus generosior vox est, eaque præter alios utilis *Lactant. loc. cit.* Ciceronis pedisequus, eademque revocari vult in usum *Forstius de Lat. negl. l. 4 c. 1. Ilac Maius.* 3. Item, abstractum, uti ajunt, pro concreto, est homo fortis, apud *Vulgat. interpr. Eccli. 10. 11.* Omnis potentatus brevis vita. — Et in plur. num. *Id. Ps. 19. 7.* In potentatibus salus dextere ejus. *et Ps. 89. 10.* si autem in potentatibus, octoginta anni.

POTENTER, adverb. Comp. *Potentius* et *Sup. Potentissime*. 1. — Potenter 1. Est idem ac vi, viribus, potentemente, con forza, validamente, δυνατος. *Horat. 3. Od. 16. 9.* Aurum per medios ire satellites, Et præsumptum amat saxa potentius Ictu fulmineo. *Fal. Max. 1. 1. n. 1. extern.* Se ipsam potenter atque efficaciter dea defendit. *Quintil. 6. 4. 18.* Quod in altercatione potentius sit, quam in actione. *Id. 12. 10. 72.* Sic fiet, ut orator dicat utiliter, et ad efficiendum, quod intendit, potenter. *Quintil. Declam. 274. part. ult. in serm.* Ut in comparatione legum illud potentissime dicamus, eam legem esse etc. 2. Item pro viribus, juxta vires, κατὰ δύναμιν. *Horat. Art. P. 40.* cui lecta potenter erit res, Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.

POTENTIA, æ, f. 1. (potens) vis, vires, potestas, δυναμς (It. forza, potenza; Fr. vertu, puissance, pouvoir, force; Hisp. virtud, poder, potencia, fuerza; Germ. d. Vermögen, d. Macht, Kraft; Angl. power, force, efficacy).

1.) Proprie. *Liv. 21. 54. in fin.* Egressis aquam rigere omnibus corpora, ut viri armorum tenendorum potentia esset. *At alii rectius leg.* potentia essent: V. *Drackenborg. ad h. l.* et **POTENS** 1. c. *Virg. 1. G. 92.* rapide potentia solis Accior. *Ovid. 2. Amor. 16. 27.* Neptunum ventosa potentia vincit. *Id. 10. Met. 573.* tanta potentia formæ est. *et 7. ibid. 537.* subitil deprensa potentia morbi. — Sic de facultate videndi. *Cels. 7. 7. n. 14.* Concrecit humor sub duabus tunicis (oculi), isque paulatim iudurescens interiori potentiæ se opponit. la potenza visiva. *et 6. 6. n. 35.* Suffusio oculi potentiæ, qua cernit, se opponit. *Alii hic leg. pupillæ.*

II.) Translate. 1. Est virtus et vis in me-

dicina et hujusmodi, virtù, efficacia. *Ovid. 1. Met. 522.* Herbarum potentia. *Plin. 25. Hist. nat. 8. 53.* (93.) Dictamnum qui legere, in ferula aut arundine condunt, ne potentia evanescat. *Id. 37. ibid. 10. 54.* (142.) Achate potentiam habere contra scorpiones dicuntur. *Id. 31. ibid. 1. 1. (3).* Aquarum potentiæ exempla ponemus. *Id. 28. ibid. 9. 38.* (143.) Quæ ratio adipis, eadem sevi est, non minoris potentiæ. *Id. 34. ibid. 15. 45.* (152.) de rubigine. Potentia ejus ligare, siccare, sistere. 2. Per metaphoram est captus, facultas, capacità. *Justin. 12. 16. 1.* Alexander, vir supra humanam potentiam magnitudine animi præditus. 3. Item sæpe est auctoritas et opes civiles, tum in privata re, tum in publica, ex divitiis, honoribus, copia amicorum, eloquentia, gratia et hujusmodi: tum in bonam, tum in malam partem, potentia, auctoritas, credito, prepotentia. *Cic. 2. Invent. 56. 169.* Potentia est ad sua conservanda, et alterius obtinenda, idonearum rerum facultas. *Sall. Cat. 12.* Postquam divitiæ honori esse cœperunt, et eas gloria, imperium, potentia sequebatur. *Cæs. 6. B. G. 14.* Ut quisque est genere copiosis amplissimus, ita plurimos circum se clientes habet. Hanc unam gratiam potentiamque noverunt. *Cic. 1. Herenn. 5. 8.* In invidiam trahemus, si vim, si potentiam, factionem, divitiis adversariorum proferemus. *Auct. B. G. 8. 50.* Contra factionem et potentiam paucorum. *Cæs. 1. B. C. 4.* Legiones, quas ab itinere Asia ad suam potentiam dominatumque converterat. *Auct. B. Alex. 66.* Ut sacerdos ejus deæ majestate, imperio et potentia secundus a rege habeatur. *Cic. 1. Off. 3. 9.* Consultant, ad facultates rerum atque copias, ad opes, ad potentiam conducit id, nec ne. *Id. Planc. 10. 24.* Non enim opibus, non invidiosa gratia, non potentia vix ferenda, sed commemoratione beneficii, sed misericordia, sed precibus aliquid attulimus etiam nos. *Id. Mur. 11. 25.* Erant in magna potentia, qui consulebantur. *Id. Mil. 5. 12.* Potentiam alicujus invidiose criminari. *Ovid. 2. Met. 416.* nulla potentia longa est. *Tac. 2. Ann. 34.* Urgulanæ potentia adeo nimia civitati erat, ut testis in causa quadam, quæ apud senatum tractabatur, venire designaretur: missus est prætor, qui domi interrogaret; quum virgines Vestales in foro et judicio audiri, quoties testimonium dicerent, vetus mos fuerit. — In plur. num. *Cic. Cæl. 9. 22.* Contra periculosissimas hominum potentias conditioni omnium civium providere. — Interdum est imperium, dominatio, impero, dominio. *Ovid. 2. Met. 259.* Cuique fuit rerum promissa potentia, Tibrin. *Aurel. Vict. de Cæsar. 28. in fin. de Philippis Imp.* Annos potentie quinque egere. *Nepos Dion. 9.* Singularis potentia. *monarchia. Aurel. Vict. de Cæsar. 45. 3.* Usque ad præfecturæ prætoris potentiam descendit. — *Arnob. 7. 34.* Dies nobis natalitii sunt, et potentias cælitis dies autumant habere natales. h. e. deos. — *N.B.* De urbium nom. **P. ONOM.**

POTENTIALITER, adverb. *Sidon. 7. Ep. 14. a med.* Illum Philagium cordis oculo semper inspicio, cui me animus potentialiter notum morum similitudine facit. *Claud. Mamert. 1. Stat. anim. 25. circa med.* Quum unum circini radium fixeris, atque alium a centro extrinsecus circumduxeris, attende, centri potentiam ab stabili radio illum, qui circumagitur, radium regere, et illic, ubi localiter non est, potentialiter circumulum figurare.

POTENTOR, aris, ari, dep. 1. potentia aliis præstare. *Idac. Chron. ad Olymp. cccxix.* Alani, qui Vandalis et Suevis potentabantur, adeo cæsi sunt a Gothis, ut pauci, qui superfuissent, Gunderici regis Vandalorum se patrocinio subjugarent.

POTERION, ii, n. 2. ποτήριον, genus herbæ, quæ et phrynon appellatur. *V.* banc vocem suo loco.

POTERIUM, ii, n. 2. bicchiere, tazza, gatto, ποτήριον, poculum. *Plaut. Stich. 5. 4. 11.* Qui-

cis bibunt: nos nostro Samiole poterio bibimus. *Id. Trin. 4. 3. 10.* Tribusne te poteris memoræ esse oblitus?

PÔTESSE et potessim. *V.* POSSUM sub init.

PÔTESTAS, atis, f. 3. (possum) facultas, copia, qua aliquid facere possumus, atque adeo potentia legibus homini tributa, jus in re. Potestatis verbo, inquit *Paul. Dig. 50. 16. 225.*, plura significantur: in persona magistratum, imperium; in persona liberorum, patria potestas; in persona servi, dominium: at quum agimus de noxæ deditione cum eo, qui servum non defendit, præsentis corporis copiam facultatemque significamus. Ex lege Atinia in potestatem domini rem furtivam venisse videri, et si ejus vindicandæ potestatem habuerit, Sabinius et Cassius ajunt. Gr. δύναμις (It. potere, facoltà, potere legale, diritto; Fr. pouvoir, faculté, droit; Hisp. poder, facultad, derecho; Germ. d. Können, Vermögen, d. Macht etwas zu thun, d. gesetzliche Gewalt, d. Recht über etwas; Angl. ability, power, leave, license, liberty, permission).

1.) Proprie. 1. Generatim. a Universum. *Fragm. XII. Tabul. si FVRIOSVS EST, AGNATORVM GENTILIVMQVE IN EO PECVNIAVE BIVS POTESTAS ESTO. Ter. Heaut. 4. 3. 31.* Hic me magnifice effero, qui vim tantam in me, et potestatem habeam tantæ astutiæ. *Cic. 10. Fam. 13.* Ut primum potestas data est augendæ dignitatis tuæ, nihil prætermisi in te ornando. *Id. 2. Invent. 7. 24.* Aut potestas aliis defuisse demonstranda est, aut facultas, aut voluntas. *Id. Dom. 29. 77.* Vitæ necisque potestatem habere in aliquem. *Id. 5. Fam. 2. circa med.* Privare aliquem potestate contentis habendæ. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 3.* Ut ea potestate, quam tu ad dignitatem permisisses, ad quæstum uteretur. *Id. Balb. 16. 37.* Potestatem deferre imperatoribus beneficiorum virtutis causa tribuendorum. *Id. Quinct. 2. 8.* adimere. *Id. 12. Phil. 7. 16.* peccandi cuiquam concedere. *Id. 11. ibid. 12. 30.* Jus potestatemque habere faciendi aliquid. *Id. Mil. 2. 4.* Si umquam de bene meritis civibus potestas vobis iudicandi fuit. *Curt. 8. 6. sub init.* Castigandi verberibus eos nulli potestas præter ipsum (regem) erat. *Alii aliter leg. Horat. 2. Sat. 7. 61.* estne marito Matrone peccantis in ambo justa potestas? *Id. Art. P. 9.* Pictoribus atque poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. *Capell. 2. p. 41.* Hi tamen et præsciendi et incursandi et nocendi habent præsentissimam potestatem. — Poetice cum Infinito. *Lucan. 2. 40.* nunc flere potestas, Quum pendet fortuna ducum. *Stat. 3. Theb. 296.* soli cui tanta potestas Divorumque hominumque meis occurrere telis, Hos assistere equos, hunc ense avellere dextra. Adde 4. *ibid. 249.* — b) Potestas mea, tua, etc. possum, potes, est facultas, arbitrium. *Ter. Heaut. 4. 3. 42.* Quasi non ea potestas sit tua, ut etc. *Cic. ad Planc. 5. post ep. 16. l. 16.* ad Att. Præsertim quum tota potestas ejus rei tua sit, ut ea, quæ consules decreverunt, comprobent. *Id. Vatin. 17. 40.* An erit hæc optio et potestas tua, ut dicas etc.? *Id. 2. Att. 5.* Si deferetur, erit quædam nostra potestas, et tum deliberabimus. *avro qualche arbitrio. et 4. ibid. 2. ad fin.* Volul meam potestatem esse vel petendi, vel exiundi. — c) Est mihi potestas, est in mea potestate, possum. *Cic. Prov. cons. 1. 2.* Quotiescumque ei locus dicendi ac potestas fuit. *Id. 4. Ferr. 60. 148.* Petis a me, quod in tua potestate est, ut id tibi facere ne liceat? sta in tua mano, potere, balia, arbitrio. *et 4. Acad. (2. pr.) 12. 37.* Assensio, quæ est in nostra potestate sita. *Id. Quinct. 14. 46.* Qui inter tot annos ne appellavit quidem Quinctium, quum potestas esset agendi quotidie. — d) Hoc est potestatis meæ, tuæ, etc. in mea, tua est potestate. *Liv. 24. 39.* Quum consulis ea de re jus ac potestatem esse, dixisset. Adde *ibid. 37.* — e) Esse in potestate alicujus, parere, subjectum esse, essere, o star soggetto, obbedire, soggettarsi. *Cic. 6. Phil. 2. 4.* Mittuntur legati, qui nuncient, ut sit in senatus

populique R. potestate. *Id. Quinct. 2. 6.* Cogitant, quid possit is, cuius in ditione ac potestate sunt. *Id. 1. Att. 10.* Magnopere confido, illum fore in officio et in nostra potestate. — f) *Habere familiam in potestate* dicitur dominus, qui servos suos in servitute apud se retinet, nec manumittit. In quibus causis servi ad questionem postulari poterant, velabatur dominus eos manumittere, ne manumissi et liberi facti, torqueri amplius non possent, ut *Ulp. docet Dig. 40. 9. 12.* Hinc apud *Liv. 8. 13.* Minucia Vestalis quum in suspicionem venisset impudicitiae, iussa est a pontificibus abstinere sacris, et familiam in potestate habere. Simile exemplum habes apud *Ascon. in Cic. Mil. 23.* ¶ 2. Speciatim, politica ratione, saepissime significat imperium, ditionem, jus, dominium, sive legitimum, sive non, sive privatum, sive publicum, *dominio, potere, impero.* *Nepos Pelop. 5.* Quum Thessaliam in potestatem Thebanorum cuperet redigere. *Liv. 24. 31. a med.* Haret operam, ut eos in suam potestatem redigeret. *procurasse d'averli nelle mani, in suo potere, et Cic. 4. Verr. 54. 136.* Scilicet, in Timarchidis potestate sociorum populi R. liberos, bona fortunaeque omnes fuisse, et *ibid. 10.* A certis hominibus dominationem potestatemque omnium rerum queri. Sic *Forcellinus; ipse locum minime inveni.* et *ibid. 38. 97.* Tenere aliquem in sua potestate ac ditione. Similiter *Id. ibid. 57. 150.* Venire in arbitrium ac potestatem ejuspiam. *Id. 3. Cat. 9. 21.* Haec omnia deorum immortalium nutu atque potestate administrari. *Id. 3. Nat. D. 36. 88.* Vis omnis deorum ac potestas. et *2. ibid. 11. 29.* Omnium rerum potestate dominatque dignissimus. ¶ 3. Item speciatim de imperio et jure magistratus. — 1.) Abstracte. — In sing. num. *Cic. pro leg. Manil. 24. 69.* Quidquid hac potestate praetoria possum. *Id. 1. Phil. 7. 18.* Qui togatus in republica cum potestate imperioque versatus sit. *Id. 6. Verr. 11. 9.* Imperium aut potestatem assequi. et *ibid. 5.* Sic *Forcellinus; ipse locum minime inveni.* Cum potestate aut legatione in provinciam proficisci. *Item ibid. 24. 53.* Palam per potestatem, uno imperio, ostiatim totum oppidum compilavit. *Id. Cluent. 27. 74.* Tribunus plebis iudicium pro potestate dimitti jussit. *Id. 4. Verr. 55. 138.* Censores dederunt operam, ut ita potestatem gererent, ut etc. *Liv. 2. 42.* Sollicitati et eo anno sunt dulcedine agrariae legis animi plebis. Tribuni plebi popularem potestatem lege populari celebrabant. *Nepos Cat. 2.* At Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. — In plur. num. *Cic. 3. Legg. 3. 9.* Imperia, potestates, legationes, quum senatus creverit, populusve jusserit, ex urbe exeunto. *Id. 3. Herenn. 7. 14.* Quemadmodum habuerit in potestatibus gerendis animum. Cf. *Sall. Jug. 63. Kritz.* Deinde ab eo magistratu alium post alium (*Marius*) sibi peperit, semperque in potestatibus eo modo agitabat, ut etc. — 2.) Concreto, uti ajunt, sensu, vel per metonymiam, potestas est ipse magistratus, praesertim civilis et provincialis. *Cic. 1. Tusc. 30. 74.* A magistratu aut ab aliqua potestate legitima evocatus. *Juvenal. 10. 100.* An Fidenarum, Gabiorumque esse potestas. *podestà, et Sueton. Claud. 23.* Jurisdictionem potestatibus per provincias demandare. Adde *Plin. 9. Hist. nat. 8. 8. (26).* et *28. ibid. 6. 17. (59).* In conciliis ducum potestatumve. *Id. 29. ibid. 4. 20. (67).* Primum spondylum draconis aditus potestatum mulcere: dentes ejus mites praestare dominos potestatesque exorabiles. *Ammian. 27. 6.* Splendore nobilium circumdatus potestatum. *Salvian. 1. Gub. Dei 2.* Tunc illi (*veteres Romani*) pauperes magistratus, opulentiam rempublicam habebant; nunc autem dives potestas pauperem facit esse rempublicam. Huc pertinet et illud *Virg. 10. Aen. 18.* O pater, o hominum divumque aeterna potestas. scil. Juppiter. ¶ 4. Item in rebus inanimis est natura, vis, potentia, *natura, forza.* *Lucret. 5. 1242.* Et simul argenti pondus, plumbique potestas, et *ibid. 880.* de centauris. Et

alienigenis membris compacta potestas. *At V. Lachmann. ad h. 1. Virg. 9. 4.* In his locis ita naturalis potestas architectata est. *Id. 7. 14.* Potestates colorum. *Virg. 12. Aen. 396.* et *Plin. 25. Hist. nat. 2. 5. (9).* Potestates vique herbarum demonstrare. *Gell. 1. 3. a med.* Ponderibus haec potestatibusque praesentibus, non vocabulorum appellationibus dijudicanda sunt. *Ulp. Dig. 9. 4. 1.* Quorum actionum vis et potestas haec est, ut etc. *Cajus ibid. 13. 4. 3.* Pecuniarum potestas. *valore, prezzo.* — Si de numeris sermo est, significat ipsius numeri plenitudinem. *Capell. 2. p. 26.* Quaternarius numerus suis partibus complet decadis ipsius potestatem, ideoque perfectus est, et habetur. *h. e.* decas plena his quatuor numeris gradatim plicitis integratur, id est, uno, duobus, tribus, quatuor; ut ait *Id. 7. p. 239. V. DYNAMIS.*

II.) Translate. ¶ 1. Aliquando potestas mentem ac rationem respicit. *Cato apud Gell. 7. 3. ante med.* Suadeo, uti haec res aliquot dies proferatur, dum ex tanto gaudio in potestatem nostram redeamus. *in noi stessi.* — Hinc exire de potestate, mentis impotem fieri, rationis usum amittere, *uscir di senno.* *Cic. 3. Tusc. 5. 11.* Nihil melius, quam quod est in consuetudine sermonis Latini, quum ex potestate dicimus eos, qui effrenati feruntur aut libidine, aut iracundia, et mox. Qui exisse ex potestate dicuntur, ideoque dicuntur, quia non sunt in potestate mentis, cui regnum totius animi a natura tributum est. et *4. ibid. 36. 77.* Iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de consilio, de ratione, de mente: horum enim potestas in totum animum esse debet. ¶ 2. Item potestas est licentia, facultas, commodum. *licenza, facoltà, possibilità, comodo, permesso.* — a) Generatim. *Ter. Andr. 1. 1. 24.* Nam is postquam excessit ex ephebis, Sosia, Liberior vivendi fuit potestas. *Cic. 1. Fam. 7.* Quoties mihi certorum hominum potestas erit, quibus recte dem (*litteras*), non praetermittam. *At leg. facultas. Colum. 12. R. R. 59. 4.* Possunt tamen haec arida, si reliquorum non sit potestas, etiam singula caseo misceri. — b) Speciatim, *facere potestatem, licentiam, facultatem, commodum dare, dar licenza, facoltà, comodo, permettere.* *Cic. 3. Cat. 5. 11.* Si quid de his rebus dicere vellet, feci potestatem. *Id. 1. Phil. 15. 38.* Quae potestas si mihi saepius fiet, utar. *Id. Divin. in Q. Caecil. 14. 45.* Quoties ille tibi potestatem optionemque facturus est, ut eligas utrum velis. *Id. Rosc. Am. 27. 73.* Facio tibi interpellandi potestatem. *Id. 6. Verr. 66. 149.* Ego legem recitare, omnium mihi tabularum et litterarum fieri potestatem oportere. *darmi licenza di vedere tutte le scritture etc., dare in mia balia etc.* *Colum. 6. R. R. 27. 13.* De equis. Nam id praecipue genus pecudis amore natorum, nisi fiat potestas, noxam trahit. *se non si lascino star con loro.* — Et in re militari *Cæs. 3. B. G. 17.* Quotidie productis copiis pugnandi potestatem faciebat. *Justin. 2. 5. 10.* Non facientibus hostibus pugnae potestatem. — c) Item speciatim, *potestatem sui facere, praebere se, aditum ad se et copiam secum agendi dare, nec dase opera latitare, lasciarsi vedere, o trovare, dar udienza, accesso.* *Cic. 1. ad Q. fr. 2. 5.* Quum neque praetores diebus aliquot adiri possent, vel potestatem sui facerent. *Id. 8. Phil. 10. 31.* Facere omnibus conveniendi sui potestatem. Sic *Sueton. Tib. 34.* Offensus interpellari se ab iis, qui potestatem sui non habuissent. — Et in re militari *Cæs. 1. B. G. 40.* Ariovistus multos menses castris se ac paludibus tenuerat, neque sui potestatem faceret. *Nepos Ages. 3.* Laco autem quum videret hostes equitatu superare, nunquam in campo sui fecit potestatem, et his locis manum conseruit, quibus plus pedestres copiae valeret. Similiter *sui potestatem facere* apud *Cæs. 3. B. C. 1.* est *offrire il suo servizio nella milizia.* ¶ 3. Potestas est filia Palladis et Stygis apud *Hygin. fab. praem.*

POTESTATIVE, adverb. usu potestatis. *Cyprian. de Cen. Dom. init.* Impossibile est suam

animam ab inferno teneri, qui alienam potestative extraxerat.

POTESTATIVUS, a, um, adject. potestatem habens. *Tertull. advers. Hermog. 19. sub fin.* Vocabulum, quod est ἀρχή, non tantum ordinativum, sed et potestativum capit principatum. *non solo di ordine, ma anche di merito.*

POTESTUR. V. POSSUM sub init.

POTHOS, i, m. 2. ποθος. ¶ 1. Est flos quidam aestivus, de quo haec *Plin. 21. Hist. nat. 11. 39. 167.* Sed maxime spectabilis potbos. Duo genera hujus: unum cui flos hyacinthi est: alteri candidius, qui fere nascitur (*Harduin. mallet jacitur*) in turulis, quoniam fortius durat. *Est autem Graeca vox, quae desiderium significat.* ¶ 2. *Pothos* fuit etiam signum a Scopis factum. *Id. 36. ibid. 5. 4. (n. 7.).*

POTILIS, e, adject. potabile, ποτιμος, aptus ad potandum, potabilis. *Farro apud Non. p. 143. 4. Merc.* cuius verba in NIDUS retulimus. *Cael. Aurel. 5. Tard. 10. a med.* Aloe, vel styrae impositis igni egros hiscere jusserunt, et rapti quodam potili nidorem transvorare. *h. e.* bibentis more haurire. *Id. 3. ibid. 8.* Potilis hauritus.

POTIN'. V. POTIS.

POTIO, ōnis, f. 3. bevanda, pozione, πομα, ποσος, actus bibendi, et ipsa res, quae bibitur, potus. ¶ 1. Generatim. *Cic. Cluent. 10. 30.* Quum ipse poculum dedisset, subito illa in media potione exclamavit, se maximo cum dolore mori. *Id. 1. Fin. 11. 37.* Quum cibo et potione fames sitisque depulsa est. *Id. 5. Tusc. 35. 100.* Ne mente quidem recte uti possumus, multo cibo et potione completi. *Id. Senect. 11. 36.* Tantum cibi et potione adhibendum, ut reficiantur vires, non opprimantur. — *Servus a potione, pincerna, coppiere,* qui et pocillator dictus, et servus a cyatho, vel ad cyathum: est inter officia domus Augustae. *Inscript. apud Gruter. 578. 1. M. VLP. AVG. LIB. PHAEDIMO DIVI TRAIANI AVG. A POTIONE ITEM A LAGYNA ET TRICLINIARCHE LICTORI PROXIMO ET A COMMENT. BENEFICIORUM etc.* Ex his patet, servum a potione esse, qui poculum vel cyathum domino porrigebat; a lagyna, vel a lagena, qui in lagenis vinum purum a cellis vinariis depromptum ad mensam ferebat, idque pocillatori subministrabat; *tricliniarum* vero, qui totius convivii apparatus et tricliniarum ministerio praefectus erat. Priorem itaque Italice *coppiere* dixeris, alterum *bottigliere*, tertium *credenziere*. Hinc patet, hunc Phaedimum Trajani libertum, dum admodum puer esset, a potione; quum adolevisset, a lagena; quum ad virilitatem pervenisset, triclinio Augusti praefuisse, innox ejusdem lictorem proximum (*V. LICTOR*), tandem a commentariis beneficiorum fuisse. *h. e. deputato al registro delle beneficenze del principe.* Adde alias apud *eumd. 552. 2. et 3.* ¶ 2. Speciatim dicitur de medicamento, quod bibitur, *medicina in bevanda.* *Plaut. Men. 5. 5. 21.* Quid cessas dare potionis aliquid, priusquam percipit insaniam? *Cels. 4. 8.* Praeter cibos, qui urinam movent, potionesque ad id efficaces. *Plin. 20. Hist. nat. 13. 51. (140).* Rutam dederunt cum bitumine infriatam potioni, propter anbelitum. ¶ 3. De veneno. *Cic. Cluent. 14. 40.* Pharmacopola circumforaneus prima potione mulierem sustulit. ¶ 4. De philtro. *Horat. Epod. 5. 73.* Non usitatis, Vare, potionibus Ad me recurras.

POTIO, is, ivi, itum, ire. V. POTIOR, iris, init.

POTIONARIUS, a, um, adject. ad potionem pertinens. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir. p. 169.*

POTIONATUS, a, um. V. voc. seq.

POTIONO, as, atum, are, a. 1. Part. *Potionatus.* — Potionare est potionem dare. Hinc *potionatus* est qui potionem sumpsit, *abbeverato.* *Sueton. Cal. 50. a med.* Creditur potionatus a Caesonia uxore, amatorio quidem medicamento, sed quod in furore verterit. (*Baumgarten.* aliique critici conjiciunt legendum *potione tentatus pro potionatus*). Hinc *Juvenal. 6. 615.* Et fu-

rere incipias, ut avunculus ille Neronis, Cui totam tremuli frontem Cæsonia pulli Infudit. *V. HIPPOMANES.* — De medicamentis. *Veget.* 1. *Veterin.* 46. Potionabis autem illos diuretica potione. *Adde* 34. et 38. et 3. *ibid.* 59. Sic *Pelagon. Veterin.* 1. 8. Jumentum potiona hac potione decocta.

PŌTIOR, Iris, Itus sum, iri, dep. 4. **Potio**, is, activa forma legitur apud *Plaut. Amph.* 1. 1. 23. Qui hodie fuerim liber, cum nunc potivit pater servitutis. *h. e.* servituti subjecti, servire coegit. Hinc Part. **POTITUS** passivæ, quod *V.* in fin. — In quibusdam personis ac temporibus apud poetas est tertie conjugat. *Virg.* 3. *Æn.* 55. Polydorum obtruncat, et auro Vi potitur. (sæpius apud poetas *potitur* invenies correpta pœnult. quam producta.) *Manil.* 4. 882. Et capto potitur mundo. *Ovid.* 13. *Met.* 130. Tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille. *Catull.* 64. 402. Liber ut innuptæ poteretur flore juventæ. *Auson. Epitaph.* 35. Fortis prægressis ut potereris equis. *Pacuvius* apud *Non.* p. 475. 29. *Merc.* Uti onere, credo, Achivi adhuc scæptum patientur poti. pro *potiri*. *Adde Propert.* 2. 7. 64; et *Val. Flacc.* 7. 54. *Servius* ad *Virg.* 3. *Æn.* 56. putat, decipi eos, qui *potiris* dicunt: quo significare videtur, *pōtēris* in tertia conjugat. esse dicendum. Etiam apud prosæ scriptores in optimis MSS. *poteremur* apud *Colum.* 1. *R. R.* 3. 12. et *poteretur* apud *Sueton.* *Cæs.* 64. extr. reperitur, testibus *Heins.* et *Burm.* ad *Ovid.* 13. *Met.* 130. De quantitate syllabæ pœnultimæ in *potiri* disputat *Alcim.* *Ep.* 51., quem consule sis. — Part. *Potius* I. b.; *Potitus* I. a. b., II. b. et in fin.; *Potiturus* I. a. c. et II. a.; *Potendus* I. c. — *Potior* est idem ac *potis*, *h. e.* potens, compos et dominus fio, acquirō, vindico, adipiscor, ἐμπροχίζω (It. *impadronirsi*, impossessarsi, ottenere, acquistare; Et. *entrer ou être mis en possession de, se rendre maître, s'emparer de, conquérir, atteindre, acquérir, obtenir*; *Hispan.* *conquistar, sujetar, dominar*; *Germ.* *e. Sache theilhaft werden, sich bemächtigen, sie bekommen, erreichen, erlangen*; *Angl.* *to be or become master of, gain possession of, acquire, obtain*).

1.) **Proprie.** — a) Cum Genitivo. *Cæs.* 1. *B. G.* 3. extr. Totius Gallie sese potiri posse sperant. *Sall. Cat.* 47. Se tertium esse, cui satum foret urbis potiri. *Id. Jug.* 75. Spe patrandi belli, si ejus oppidi potitus foret, naturam etiam vincere aggreditur. *Curt.* 3. 1. a med. Editam esse oraculo sortem, Asiæ potiturum, qui inexplicabile vinculum solvisset. *Id.* 5. 4. sub init. Inde vires imperii repetituri, si regionis potiri contigisset. *Liv.* 25. 14. Exsecratus seque et cohorrent, si ejus vexilli hostes potiti essent. *Cic.* 4. *Herenn.* 25. 34. Atheniensium potiti sunt Spartiatæ. *Vellej.* 2. 25. 3. Sertorium et multos alios, potitus eorum, dimisit incolumes. *avendoli fatti prigion.* *Cic.* 1. *Fam.* 7. ante med. Si exploratum tibi sit, posse te illius regni potiri. *Nepos Ages.* 2. Hic, simul atque imperii potitus est, persuasit Lacedæmonii, ut etc. *Sil. It.* 15. 331. votique potitus. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 421. n. 388. XXXX. ANNOS NATA NEGIS POTIOR. *h. e.* XL. annos nata obiit. — b) Cum Ablativo. *Cic.* 2. *Off.* 23. 81. Clandestino introitu urbe est potitus. *Id.* 3. *Tusc.* 18. 41. Fore, ut natura iis potiens, dolore careat. *Cæs.* 1. *B. G.* 2. Perfacile esse totius Gallie imperio potiri. et 3. *ibid.* 24. Sine ullo vulnere victoria potiri. et 1. *ibid.* 21. Impedimentis castrisque nostri potiti sunt. *Ovid. Heroid.* 14. 113. Ille ferox solus solio scæptoque potitur. *Sall. Jug.* 55. Ut hostium agro potiretur. *Id. ibid.* 76. Romani post dies quadraginta, quam eo ventum erat, oppido modo potiti. et *ibid.* 92. Denique multis locis potitus, ac plerisque exercitu incruento, etc. *Horat.* 2. *Od.* 3. 20. Divitiis potietur heres. *Liv.* 3. 8. Potiri prædā. *Tac.* 2. *Ann.* 3. et 4. *Hist.* 73. regno. *Lucilius* apud *Priscian.* 10. p. 881. *Putsch.* Deficit alma Ceres, nec plebes pane potitur. *Nævius* *ibid.* thalamoque potitur. *Ovid.* 9. *Met.* 313. potiturque puerpera voto. — c) Cum

Accusativo. *Pacuvius* apud *Non.* p. 481. 32. *Merc.* Regnum potitur transmissu patris. *Accius* *ibid.*; et *Zucet.* 3. 1038. unus *Homerus* Scæptra potitus. *Cic.* 1. *Tusc.* 37. 90. Cur doleam si ad decem millia annorum gentem aliquam urbem nostram potituram putem? *Alti leg.* urbe nostra. *Cæs.* 2. *B. G.* 7. Hostibus spes potiundi oppidi discessit. *Id.* 3. *ibid.* 6. Qui in spem potiendorum castrorum venerant. *Adde Sall. Jug.* 41. extr. *Nepos Eumen.* 3. a med. Qui summam imperii potirentur. *Auct. B. Hisp.* 13. Oppidum potiri se posse sperarent. *Ovid.* 9. *Met.* 751. non se negat ipsa roganti, Nec tamen est potiunda tibi. *Id.* 3. *Fast.* 21. Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupitum. *Tac.* 11. *Ann.* 10. sub fin. Potitus regiam. *Justin.* 6. 4. 8. Thebani victoriam potiti. Sic vulgati libri, probante *leep.*, alii victoria. *Id.* 9. 7. a med. Spectaculo pendentis ultionem potita est. — d) **Absolute.** *Cic. Senect.* 12. 39. Voluptatis avidæ libidines temere et effrenate ad potiundum incitarentur. *Id.* 1. *Fin.* 18. 69. Potiendi spe inflammati.

II.) Translate *potiri* est tenere, frui, in potestate habere, possidere, gaudere. — a) Cum Genitivo. *Potiri* rerum dicuntur, qui summum imperium alicubi obtinent, et summam rerum ad se trahunt. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 41. 126. Cleanthes solem dominari, et rerum potiri putat. *Id.* *Rosc. Am.* 25. 70. Prudentissima civitas Atheniensium, dum ea rerum potita est, fuisse traditur. *Nepos Att.* 9. Nemini in opinione veniebat, Antonium rerum potiturum. — *Potiri* etiam dicitur qui in malum incidit. *Ter. Phorm.* 3. 1. 5. Ne quid propter tuam fidem decepta poteretur mali. Ubi *Donatus*: Legitur et *potiretur*, quia *potior τῷ μέσῳ* fuit. *V.* infra *Auson.* sub b., *Accius* et *Gell.* sub c., et *Potitus* in fin. — b) Cum Ablativo. *Cic. Senect.* 14. 48. Bona ætas voluptatibus fruitur, quibus senectus si non abunde potitur, non omnino caret. *Liv.* 6. 33. Quoniam oppido potirentur. *Id.* 25. 11. Neque arcis tam munitæ expugnandæ viam cernere, neque in obsidione quidquam habere spei, donec mari potiantur hostes. *Tac.* 2. *Ann.* 42. Rex Archelaus quinquagesimum annum Cappadocia potiebatur. *Colum.* 10. *R. R.* 274. Et nunc inferno potitur Proserpina regno. — *Potitus* monte dicitur qui in ejus cacumen ascendendo pervenit. *Ovid.* 5. *Met.* 254. Virgineumque Heliconæ petit: quo monte potita Constitit. Sic *Virg.* 11. *Æn.* 492. Qualis ubi abruptis fugit præsepia vinclis Tandem liber equus, campoque potitus aperto, etc. — *Potiri* est etiam amantum, quum amoris sui potentes fiunt et speratis fruuntur. *Ter. Heaut.* 2. 3. 81. Vis amare, vis potiri. *Ovid.* 1. *Art. am.* 711. Ut potiare, roga; tantum cupit illa rogari. et 3. *Met.* 405. Sic aniet iste licet, si non potiatu amato. — *Stat.* 1. *Theb.* 637. juvenes, qui cæde potiti. *h. e.* cædem admiserunt. *Auson. Edyll.* 15. in fin. Non nasci esse bonum, natum aut cito morte potiri. — c) Cum Accusativo. *Ter. Adelph.* 5. 4. 16. Hoc fructi pro labore ab his fero, odium: ille alter sine labore patria potitur commoda. et *ibid.* 22. Miseriam omnem ego capio: hic potitur gaudia. — Sic de malis. *Accius* apud *Donatum* ad *Ter. Adelph.* 5. 4. 16. feras potirentur plagas. *Gell.* 13. 1. a med. Elisa. quæ mortem per vim potita est. — d) **Absolute.** *Cic.* 7. *Att.* 12. An cuncter, et tergiverser, et iis me dem. qui tenent, qui potiuntur? — Hinc Part. præter.

Potitus, a, um, passivæ quoque usurpatur, a potio, is, (*V.* init.); et potitus dicitur, qui in hostes incidit, et servitutem: ductum a Græcis, ut *Festus* p. 250. 32. *Müll.* monet, qui dicunt eadem ratione ἀπαυσις δουλείας, aut χακού, quasi frui servitute, aut malo. *Plaut. Capt.* 1. 2. 41. Postquam gnatus tuus potitus est bostium. *Id. Epid.* 4. 1. 5. et 35. Gnata mea hostium: natum, neque ego nunc, ubi sit, nescio. Sic *Dig.* 4. 6. 15., 29. 1. 10. et alibi. Qui hostium potitus est. Similiter *Zucet.* 4. 766. mortis letique potitus. — Et cum Ablat. *Festus* loc. cit.

Potitus servitute apud antiquos dicebatur, qui, ut ait *Labeo*, servitutem servit.

PŌTIOR, ius, ōris, adject. *V.* voc. seq.

PŌTIS, adject. indeclin. (cujus etiam Neutr. *Pote*). unde Comp. *Potior* sub *B.*, et Sup. *Potissimus* sub *C.*

A) **Posit.** *Potis* est qui potest. *δυνατός*, ut patet ex *Varron.* 5. *L. L.* 58. *Müll.* Et bi quos *Augurum* libri scriptos habent sic: *Divi qui potes*, pro illo quod *Samothracæ* *Ses:* *δυνατοί*. Cf. *Macrob.* 3. *Saturn.* 4. — *Etsi* neutrum *pote* usurpatum sit, ex his tamen, quæ sub 1.º allata sunt, apparet, *potis* cum omnibus generibus jungi, et cum plural. num., quamquam *Priscian.* 6. p. 708. et 15. p. 1009. *Putsch.* esse docuit hic, et hæc *potis*, et hoc *pote*.

1.º) *Potis* est vox fere poetica. — a) *Potis* est sæpissime occurrit *Ennius* apud *Cic.* 2. *Tusc.* 16. 38. Neque sanguis ullo *potis* est pacto profluens consistere. *Æditi* apud *Gell.* 19. 9. Istam non *potis* est vis sæva extinguere venti. *Virg.* 11. *Æn.* 148. At non *Euandrum* *potis* est vis ulla tenere. *Ter. Heaut.* 2. 3. 79. Enimvero reticere nequeo: multimodis injurius *Clitipho*, neque ferri *potis* est. *Zucet.* 2. 912. Nec manus a nobis *potis* est secreta, neque ulla Corporis omnino sensum pars sola tenere. et *ibid.* 850. Quoad tunc et *potis* esse reperire. *Virg.* 9. *Æn.* 795. nec tendere contra Ille quidem hoc cupiens *potis* est per tela virosque. *Ter. Eun.* 2. 2. 32. Sectari jussi, si *potis* est. *Id. Adelph.* 4. 1. 5. Ita fiat, et istoc si quid *potis* est rectius. *Zucet.* 1. 451. Coniunctum est id, quod nusquam sine perniciæ *Discidio* *potis* est seungi seque gregarii. et 5. 719. Nec *potis* est cerni, quod cassum lumine fertur. *Catull.* 76. 24. Non jam illud quero, contra ut me diligit illa, Aut, quod non *potis* est, esse pudica velit. *Id.* 72. 7. Qui *potis* est? inquis. *h. e.* quomodo fieri potest. — b) In plurali numero. *Varro* 2. *R. R.* 2. Ut videamus, quid pastores *potis* sint. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 17. Dux plus satis dare *potis* sunt. *Ennius* apud *Festum* p. 333. 8. *Müll.* Spero, si spes (h. e. spes in plur. num.) quidquam prodesse *potis* sunt. — c) Et abjecto verbo *Ennius* apud *Diomed.* 1. p. 381. *Putsch.* Quis *potis* ingentes oras evolvere belli? *Virg.* 3. *Æn.* 671. Nec *potis* Ionios fluctus æquare sequendo. — d) *Potin'* (It. *puoi tu? si può?*) *potis* ne es? *potes* ne? Vox familiaris et poetica. *Ter. Andr.* 2. 6. 6. *Potin'* es mihi verum dicere? *Plaut. fragm.* apud *Gell.* 7. 7. *Potin'* es tu homo facinus facere strenuum? *Id. Amph.* 3. 2. 22. *Potin'* es ut abstineas manum? *At Fleckeisen.* omisit es. *Id. Pæn.* 4. 2. 94. *Potin'* ut taceas? *Ter. Adelph.* 4. 1. 23. *Potin'* ut desinas?

2.º) *Pote* est vox fere poetica. *Voss.* 1. 4. de *Grammat.* c. 21. vult esse adjectivum, et positionem neutram masculini *potis*: quamvis fateatur etiam cum masculinis nominibus jungi, et *potis* cum neutr. *Forcellinus* vero ait *pote* esse idem quod *potest*, *potis* est, abjectis per apocopen ultimis litteris. — a) *Pote* frequenter occurrit. *Ter. Adelph.* 2. 3. 11. Nihil *pote* supra. Ubi *Donatus*: Subaudiendum est *esse*, vel dici. Ut *pote* pro *potis*, et *mage* pro *magis*, τῷ ἀρχαίῳ. *Zucet.* 3. 1079. Nec devitari letum *pote*, quin obeamus. *Val. Flacc.* 4. 680. nec eniti remis *pote*. *Propert.* 2. 1. 46. Qua *pote* quisque, in ea conterat arte diem. *Varro* apud *Non.* p. 183. 6. *Merc.* Viget, veget, ut *pote* plurimum. *Id.* 2. *R. R.* 2. 6. Nec non emptor *pote* ex empto vendito illum damnare. *Pers.* 1. 56. Qui *pote*? vis dicam? nugaris. come *può essere?* et *Catull.* 98. 1. In te, si in quemquam, dici *pote*, putide *Vetti*, *Id.* quod etc. et 67. 11. Nec peccatum a me quisquam *pote* dicere quidquam. *Id.* 76. 16. Hoc facito, sive id non *pote*, sive *pote*. *h. e.* sive potest fieri, sive non potest. *Martial.* 9. 16. quid *pote* simplicius? — *Uurpat* et *Cicero*, sed in familiari sermone, ut *Brut.* 46. 172. Hospes, non *pote* minoris. *h. e.* vendi non potest. *Id.* 13. *Att.* 38. Ille quidquam *pote* impurius? *h. e.* potest fieri aut esse. — b) *Quam pote*, quantum fieri potest. *Apul.* 1. *Met.*

Aufugiamus istinc quam pote longissime. et 2. *ibid.* Quam pote tutus ab ejus aspectu. — c) Hinc pote est, fieri potest, è possibile. *Catull.* 42. 16. Quod si non aliud pote est, ruborem Ferreo canis exprimamus ore. Tribuunt etiam *Arnobio* multis in locis 1. 2. 4. 6. et 7., sed ubique alii potis reponunt. — *Utpote* *V.* suo loco.

B) Comp. *Potior*, ius, *ōris*, est quasi plus potens, potentior, atque adeo melior, præstantior, migliore, *κρείσσων*, *βελτίων*. — a) De hominibus *potior* dicitur is, qui jure aliquo, auctoritate, potentia, gratia, aliave re præstat, et potentior est. *Pet. Poeta* apud *Cic.* 4. *Tusc.* 32. 69. Dicere audet, conjugem se habuisse illum, amor quem dederat, qui plus pollet, potiorque est patre. *Cic. Amic.* 5. 19. Ille cives potiores, quam peregrini; et propinqui, quam alieni. *Tibull.* 1. 6. 33. At tu, qui potior nunc es, mea furta caveto. h. e. prior et felicior in amore, apud amicam gratiosior. Sic *Horat. Epist.* 15. 14. Non feret, assiduus potiori te dare noctes. *Ter. Phorm.* 3. 2. in *fin.* Si mihi prior tu attuleris, mea lege utar, ut potior sit, qui prior ad dandum est. *Paul. Dig.* 18. 1. 34. a *med.* Ut in judicio possessionis potior esset. *Adda* *ibid.* 20. tit. 4. *cujus inscriptio* Qui potiores in pignore, etc. *Imp. Antonin. Cod.* 8. 18. 4. Si fundum pignori accepisti, antequam reipublice obligaretur, sicut prior es tempore, ita potior es jure. *Liv.* 1. 48. Ille (*Tarquinius*) ferociter ad hæc: Se patris sui tenere sedem, multo, quam servum, potiozem filium regis regni heredem. *Justin.* 43. 2. 1. Numitor et Amulius regno potiti sunt. Sed Amulius quum vi ætate potiozem Numitorem oppressisset, etc. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 17. Numquam edepol erit ille potior, quam ego. h. e. præstantior. *Cic.* 10. *Fam.* 3. Nemini concedens, qui tibi vetustate necessitudinis potior possit esse. h. e. conjunctior. — Sequentes qui cum Coniuncti, ita ut potior sit dignior. *Liv.* 26. 31. Posim et Mericum Hispanum, quibus tantum crederem, potiores habui. — b) De rebus physicalis et abstractis potior est melior, præstantior, antiquior, prior. *Varro* 1. *R. R.* 15. 1. de ulmo. Nulla potior serenda. h. e. nulla prior, nulla magis. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 14. Novistine locum potiozem rure beato? *Id.* 2. *Od.* 14. 26. ei meo Tinget pavilmentum superbo, Pontificum potiore cœnis. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 22. 43. (153). Succus potior. h. e. in medicina utilis. *Sall. Jug.* 8. Homines novi atque nobiles, quibus divitiarum bono honestoque potiores erant. *Id.* *ibid.* 16. *extr.* Altera (*Numidiae pars*) specie, quam usu potior. *Id.* *ibid.* 71. Illi turpis vita integra fama potior fuit. *Cæs.* 1. *B. G.* 8. Semper se reipublice comoda privatis necessitatibus habuisse potiora. *avere preferito.* *Cic.* 10. *Phil.* 9. 19. Mors civibus Romanis semper fuit servitute potior. *Id.* *Topic.* 2. 6. Inveniendi artem, quæ Topicè dicitur, quæque ad usum potior erat, et ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 7. Militia est potior. *Id.* *Epod.* 16. 17.; et *Virg.* 4. *Æn.* 287. Potior sententia. *Horat.* 4. *Od.* 6. 24. ducti potiore alite muri. con *migliori auspicii.* *Liv.* 7. 27. Fides tamen publica privatis difficultatibus potior ad curam senatus fuit. — Et neut. *potius* apud *Cic.* 6. de *republ.* 9. Quum in Africam venissem, nihil mihi potius fuit, quam ut Massinissam convenirem. non *ebbi cosa più premurosa.* et *Id.* 3. *Orat.* 22. 82. Illa semper potiora duxisti, quæ ad sapientiam spectarent. *Curt.* 4. 1. a *med.* Quum primas spes fortuna destituit, futura presentibus videntur esse potiora. *Nepos Alcib.* 2. *extr.* Odiosa multa delicate jocoseque fecit, quæ referremus, nisi majora potioraque haberemus.

C) Sup. *Potissimus* est optimus, præcipuus, singularis, *ottimo*, *principale*, *speciale*, *singolare*, *unico*. — a) De hominibus. *Plaut. Men.* 2. 3. 7. Ecceum video, qui mihi est usui, et plurimum prodest: item huic ultro sit, ut meret, potissimus nostræ domi ut sit. *il più ben veduto.* et *Stat.* 4. *Theb.* 627. cur Lectus ego au-

guria? tantisque potissimus umbris Qui ventura loquar? *Sall. Jug.* 94. *Kritz.* Ipse cum illorum armis sequi, quæ dubia nisu videbantur, potissimus tentare. h. e. omnium primus. *Alii leg.* potissimum. *Liv.* 5. 12. Nec satis constat, cur primus ac potissimus ad novum delibandum honorem sit habitus. *Tac.* 14. *Ann.* 65. Potissimos libertarum veneno interficere. — b) De rebus physicalis et abstractis. *Cic.* 1. *Invent.* 12. 17. Comparatio, in qua per contentiorem, utrum potius, aut quid potissimum sit, queritur. *Liv.* 26. 40. Primum ac potissimum omnium ratus (*Lævinus*) Syracusis nova pace inconditas res componere. *Stat.* 1. *Silv.* 1. 20. Quid tuus ante omnes, tua cura potissima, Gallus? *Plin.* 14. *Hist. nat.* 2. 4. (21). Potissima nobilitas vitibus vernaculis Italiae. *Plin.* alter 4. *Ep.* 14. in *fin.* Si hoc opusculum nostrum aut potissimum esset, aut solum. *Tac.* 1. *Ann.* 15. Etsi potissima arbitrio principis, quædam tamen studiis tribuum liebant. *le cose più importanti.* et 4. *ibid.* 16. Potissimam causam afferebat. *Quintil.* 12. 3. 1. Ut semel, quod est potissimum, dicam. *Alii leg.* potissimum.

POTISSIMÉ vel potissime, adverb. idem ac potissimum, nondum certis exemplis confirmari potest. Nam apud *Cic.* *Mur.* 2. 4. Si patronus huic causæ publice constitueretur, is potissime honore affecto defensor constitueretur, qui etc. *Codices habent potissimo; § 3. præcedunt verba* is potissimum consul: hinc et § 4. *restituendum est potissimum.* V. *Madvig, Opusc. Acad. alt.* p. 369. et *Hand. Tursell.* vol. 1. p. 521. Similiter apud *Cels.* 3. 6. circa *med.* Qua mole plerique ægros in ipso impetu febris potissimeque ubi ardens ea est, male habent. *Codices exhibent* Qua male pessimeque: unde *Pantinus leg.* Qua male plerique ægros in ipso impetu febris, pessimeque ubi ardens ea est, habent.

POTISSIMUM vel potissimum, adverb. vel adjectiva forma in adverbalem usum adhibita, et significat rem aliquam ceteris omnibus præferri, scil. est idem ac præ ceteris, maximo opere, maxime, præcipue, *μάλιστα* (It. sopra tutto, specialmente, principalmente; Fr. principalement, par-dessus tout, de préférence; Hisp. principalmente; Germ. am vorzüglichsten, hauptsächlichsten, am stärksten, am liebsten; Angl. most of all, especially, principally, peculiarly). *Plaut. Trin.* 4. 2. 38. Multa simul rogitas: nescio quid expediam potissimum. *Id.* *Merc.* 2. 4. 15. Responde, quo leto censes me ut peream potissimum. *Ter. Andr.* 2. 6. 23. Quem vocabo ad cenam meorum æqualium potissimum nunc? *Cæs.* 2. *B. C.* 43. Tanta erat contentio, qui potissimum ex magno numero conscenderent, ut etc. *Sall. Jug.* 16. Quid agam? aut quo potissimum infelix accedam? *Cic.* 1. *Legg.* 7. 21. Ab eo nobis ordiendæ est potissimum. *Id.* 5. *Tusc.* 4. 12. E quibus nos id potissimum consecuti sumus, ut etc. *Nepos Miltiad.* 1. Quo potissimum duce uterentur. *Id.* *Att.* 3. In ea potissimum urbe natus, quæ etc. *Cic. Cæl.* 14. 33. Existat igitur ex hac ipsa familia aliquis ac potissimum Cæcus ille. *Liv.* 3. 64. Duilio potissimum sorte evenit. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 45. Decet innocentem, qui sit, atque innoxium servum superbum esse apud herum potissimum. *Id.* *Asin.* 5. 2. 52. Si domum redierit hodie, osculando ego ulciscar potissimum. *Cic.* 1. *Nat. D.* 3. 6. Multis etiam sensi mirabile videri, eam nobis potissimum probatam esse philosophiam, quæ lucem eriperet. h. e. maxime probatam. — Putant adhiberi in comparatione plurium, et potius duorum tantum. *Cic.* 3. *Herenn.* 2. 2. Deliberationes partim sunt hujusmodi, ut queratur, utrum potius faciendum sit: partim hujusmodi, ut, quid potissimum faciendum sit, consideretur. Utrum potius, hoc modo: Carthago tollenda, an relinquenda videatur. Quid potissimum, hoc pacto: ut si Hannibal consulat, in Italia remaneat, an domum redeat, an in Ægyptum profectus etc. Sed contra est illud *Cic.* 2. *Invent.* 58. 174. Ut quamquam præstet honestas incolumitati, tamen, utri potissimum consulendum sit, deliberetur.

POTISSO, as, are, a. 1. frequentat. idem ac potare. *Plotius (M. Claud.) Sacerd.* 1. p. 431. ed. *Keil.* Sunt frequentativa tantum sine verbi substantia, ut *græcissio*, *patriisso*: quædam utrumque gradum frequentativum habent sine verbi substantia, ut *potisso*, *poto*. Sic, nullo auctore laudato.

POTISSUM. V. POSSUM sub init.

POTITO, as, are, a. 1. bere spesso, frequentat. a *poto*, as, sæpe hibo, bibere consuevi. *Plaut. Amph.* 1. 1. 105. Patera, qui Pterela potitare rex solitus est. *Id.* *Asin.* 4. 1. 26. Tecum una postea æque pocula potitet. *Id.* *Mil. glor.* 3. 2. 23. Alii ebrii sunt, alii poscam potitant.

POTITOR, ōris, m. 3. qui alicujus rei potitur. *Val. Max.* 3. 2. n. 20. Hannibalem paullo ante spe sua Capuæ potiozem, ne castrorum quidem suorum potentem esse passa est trium virorum fortis temeritas.

POTITUS, a, um. V. POTIOR, iris.

POTIUNCULA, æ, f. 1. picciola bevanda, parva potio. *Sueton. Domit.* 21. Ut modicam in ampulla potiunculam sumeret. *Petron. fragm. Tragar.* 47. *Burmamn.* Sabinde castigamus crebris potiunculis risum.

POTIUS, adverb., quod rem præferendam significat, et non tam rei conditionem, quam iudicium de ea factum significat; est autem idem quod magis, prius, citius, *μᾶλλον* (It. più tosto; Fr. plutôt, de préférence; Hisp. antes, primero; Germ. lieber, mehr, vielmehr, vorzüglicher; Angl. rather). Occurrit — a) Absolute. *Plaut. Autul.* 4. 6. 15. Certum est, malam rem potius quæram cum lucro. *Ter. Heccyr.* 5. 1. 27. Sed scin, quid volo potius, sodes, facias? *Cic.* 1. *Off.* 29. 103. Neque enim ita generati a natura sumus, ut ad ludum et iocum facti esse videamur: ad severitatem potius et ad quædam studia graviora atque majora. *Id.* 2. *Orat.* 78. 317. In oratione non vis potius, sed defectatio postulat. *Vocabulum potius interpolatum putat* Ernestius. *Liv. præfat. extr.* Cum honis potius omnibus votisque inciperemus. *Horat.* 2. *Od.* 9. 17. desine mollium Tandem querelarum, et potius nova Catonem Augusti tropæa Cæsaris. *Ulp. Dig.* 1. 5. 16. Quæstio ergo facti potius, non juris. — Et cum particulis *vel*, *sive*, *aut*, *ac*, *que*, ut apud *Cic.* *Brut.* 85. 290. Cum Attico Lysie Catonem nostrum comparabas, magnum mehercule hominem, vel potius summum et singularem virum. *Id.* *Quinct.* 25. 80. O hominem fortunatum, qui ejusmodi nuncios, seu potius pegasos habeat. *Quintil.* 5. 10. 18. Non enim longum tantum, sed etiam impossibile, aut potius infinitum est. *Cic.* 1. *Off.* 20. 68. Nec vero imperia expetenda: ac potius non accipienda interdum. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 18. 56. Primum quidem me ad Democritum vocas, cui non assentior, potiusque refello. — b) Sequentes *quam*. *Ter. Eun.* 5. 1. 56. Visne interea, dum venit, domi upperiamur potius, quam hic ante ostium? *Cæs.* 1. *B. G.* 45. Neque se judicare, Galliam potius esse Ariovisti, quam populi R. *più tosto che.* et *Cic.* 2. *Tusc.* 22. 52. Perperuss est omnia potius, quam consocios indicaret. *Id.* *Sext.* 20. 45. Jecissem me ipse potius in profundum, ut ceteros conservarem, quam illos in magnum vitæ discrimen adducere. *Id.* 7. *Att.* 7. ad *fin.* Depugna, inquis, potius, quam servias. *Sall. Jug.* 24. Ego quidem velle et hæc, quæ scribo, et illa, quæ antea in senatu questus sum, vane forent potius, quam miseria mea fidem verhis faceret. — Et cum part. *ut*, scil. *quam ut.* *Liv.* 6. 28. Locum, insignem memoria cladis, irritatum se potius ad delendam memoriam dedecoris, quam ut timorem faciat, ne etc. *Id.* 9. 14. Deceptos potius (*dixerunt*), quodcumque causas ferat, passuros, quam ut sprevisse pacis auctores Tarentinos videantur. *Justin.* 5. 10. 1. Quum exercitus fugeret, Thasybulus exclamat: cur se victorem fugient potius, quam ut vindicem communis libertatis adjuvent? — c) *Quam potius*, potius quam. *C. Titius* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 12. Quid mihi negotii est cum istis nugacibus, quem potius potamus mul-

sum, etc? *An legendum* quini? *Virg. Cop. 5.* Quid iurat æstivo defessum pulvere abesse, Quam potius bibulo decubuisse toro? — d) Interdum omittitur. *Plaut. Rud. 4. 70.* Tacita, bona est mulier semper, quam loquens. *Id. Men. 5. 1. 26.* Quin vidua vivam, quam tuos mores perferam. *Nepos Datam. 8.* Tamen statuit congregi, quam cum tantis copiis refugere. *Sall. Cat. 9.* In pace vero, quod beneficiis, quam metu imperium agitabant. *Val. Flacc. 7. 428.* idque sedet, quam non quæcumque subire Patris iussa tui. — e) Interdum redundat. Cum verbis præstat, malle. *Ter. Adelph. 2. 2. 13.* Verum ego numquam adeo astutus fui, Quin quidquid possem, malle auferre potius in præsentiam. *Cic. Pis. 7. 15.* Ut emori potius, quam servire præstaret. *Nepos Con. 5.* Potius patriæ opes augeri, quam regis maluit. *Cato apud Cic. 15. Fam. 5.* Quod si-casum potius, quam te laudari mavis, etc. Huc pertinet et illud *Justin. 3. 7. 15.* Indutias, quas proprio nomine condiderant, ex sociorum persona rumpebant, quippe quasi minus perjurii contraherent, si ferrent sociis auxilia potius quam si ipsi aperto prælio dimicassent. — Cum Comparativo. *Varro 2. R. 10. 2.* Oportet esse omnes (pastores) sub uno magistro pecoris: eum, esse majorem natu potius quam alios. *Cajus Dig. 50. 17. 167.* Favorabiliores rei potius, quam actores habentur. — f) *Potius est, magis est. African. Dig. 46. 1. 21.* Si vero fidejubeat in obligationem naturalem suam, potius est, ut nihil agatur. *V. MAGIS.* Hic tamen potius adjective accipi posse videtur.

PŌTO, as, avi (et potus sum), ātum (et potum), are, a. 1. De altero præterito *Varro* apud *Gell. 2. 25.* A cæno, et prandeo, et poto, et cæ-natus sum, et pransus sum, et potus sum dicimus. *V. Potus* in fin. hujus vocis. — Part. *Potans* sub *A. II. 1.*; *Potaturus* sub *A. 1.* et sub *B. 1.*; *Poturus* sub *A. 1.* et *II. 2.* et sub *B. 1.*; *Potandus* sub *A. 1.* — Part. *Potatus* legunt nonnulli apud *Cic. 5. Tusc. 5. 13.*, *Cels. 4. 19.* sub fin. et *Plin. 2. Hist. nat. 103. 106.* (230), sed ubique alii *potus* reponunt. *Priscian. 11. p. 920. Putsch.* Præterea dubitabatur, utrum *potatu*, *potaturus* et *potatus* secundum analogiam, an *potu*, *poturus* per syncope melius dicatur, quæ in usu sunt. Incertam vocis lectionem confirmant *Gargil. de pomis* apud *A. Ma-ium* in *Class. Auct. T. 3. p. 422. ad fin.* Gum-mus earum (ceresiarum) cum mero potatus cal-culos frangit. *Cassiod. 8. Fastar. 32.* Ut aliqui fontes potati animalibus reddant varium colo-rem. Sic *Fulgat. interpr. Eccli. 31. 36.* Vinum moderate potatum, et *Cyprian. Cruc. 52.* Et male potatum tandem evomuisse saporem. — Porro *Potatus* est etiam is, cui potus datus est, abbeve-rato. *Fulgat. interpr. 1. Cor. 12. 13.* Et omnes in Spiritu potati sumus. Adde *Tertulliani loc. cit.* in **SPUTAMENTUM**. — *Potare*, a Græco inusit. πῶω, unde πῶμα, πῶσις, πῶμα, πῶ-τος, etc. est bibere, πῶω (II. bere; Fr. boire; Hisp. beber; Germ. trinken; Angl. to drink). Usurpatur autem *A)* Active; et *B)* Neutorum more.

A) Active.

I.) Proprie. — a) Cum Accusativo liquoris, quem quis potat. *Cæcilius* apud *Gell. 2. 23. a med.* Ut devomas, vult, quod foris potaveris. *Virg. 3. G. 463.* Et lac concretum cum sanguina (*Gelo-nus*) potat equino. *Horat. 1. Od. 20. 1.* Vile po-tabis modicis Sabinum Cantharis. et *2. Sat. 3. 116.* acre Potet acetum. *Ovid. Heroid. 15. 198.* Cum dis potandas nectara miscet aquas. *Sueton. Ner. 48.* Aquam potaturus manu bausit. *Martial. 14. 100.* Potasti testa Rætica vina mea. *Plin. 14. Hist. nat. 5. 7. (58).* Vinum poturus memento te bibera sanguinem terræ. *Colum. 6. R. R. 7. 4.* Medicamen potandum præbent. *Plin. 8. Hist. nat. 43. 68. (169).* de asinis. Nec nisi assuetos potant fontes, quæ sunt in pecuariis. — *Plaut. Rud. 2. 7. 28.* Ut edormiscam hanc crapulam, quam potavi præter animi sen-tentiam. — b) Cum Accusativo personæ est

causativum, far bere, dare a bere. *Theod. Pri-scian. lib. 2. part. 1. c. 4.* Diebus pluribus ex-mellicrato aut hyssopum, aut rutam viridem deco-quam, et ex hoc frequenter eos potabo. Cf. *Fulgat. interpr. Ps. 59. 5.* Potasti nos vino compunctionis.

II.) Translate. ¶ 1. De inanimis dicitur, et est humore imbuti. *Lucr. 4. 1121.* Vesit sudorem potat. *Plin. 9. Hist. nat. 38. 62. (134).* Quinis lana potat (purpuræ colorem) horis, rur-susque mergitur carminata, donec omnem ebibat sanie. *Horat. 1. Ep. 10. 27.* potentia vellera fucum. ¶ 2. Poetice potare flumen aliquod dicuntur, qui ejus accolæ sunt. *V. BIBO.* *Seneca Hippol. 57.* Petitur telis fera, quæ gelidum potat Araxen. *Claudian. Cons. Mall. Theod. 286.* sonipes, qui splendida potat Stagna Tagi. *Id. 2. in Eutrop. 250.* pro Rheno poturus Halyn.

B) Neutorum more. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Pseud. 5. 2. 27.* rs. Redi modo: non eris decep-tus. si. Redeo. rs. Mecum i potatum. *Ter. Phorm. 5. 5. 8.* Nam potaturus est apud me. *Cic. Brut. 83. 288.* Si potare velit, de dolio sibi baurien-dum putet. *Id. fragm. apud Ammian. 15. 12.* Gallos post hæc dilutius esse poturos. *Virg. 7. Ecl. 11.* Huc ipsi potum veniunt per prata ju-venti. *Plin. 27. Hist. nat. 13. 109. (136).* Semen Smyrni hydropicis datur potu. *Id. 11. ibid. 37. 45. (126).* Urorum cornibus barbari potant. *Colum. 12. R. R. 53. 3.* Dabitur potantum im-becillis bobus. ¶ 2. Speciatim et sæpe est large vino indulgere, poculis deditum esse, sbeazzare. *Ter. Adelph. 1. 2. 37.* Obsonat. potat, olet unguenta de meo. *Seneca Ep. 122. ante med.* Ut in ipso pæne balnei limine bibant, imo po-tent. *Sall. Cat. 11.* Ibi primum insuevit exer-citus populi R. amare, potare, signa, tabulas pic-tas mirari, etc. *Cic. 5. Tusc. 41. 118.* Frui cum aliis voluptate potandi. *Id. 2. Phil. 27. 67.* Do-mus erat aleatoribus referta, plena ebriorum: totos dies potabatur. Adde *Plaut. Men. 3. 2. 11.* Sic *Horat. 2. Sat. 8. 3.* De medio potare die. *Id. 2. Od. 11. 16.* Assyrioque nardo Potamus uncti. — *Plin. 8. Hist. nat. 2. 2. (5).* de ele-phantis. Plenis hominum tricliniis, accubitu-m iere per lectos ita libatis vestigiis, ne quis po-tantium attingeretur. h. a. convivarum. — Hinc

Potus, a, um, particip. ¶ 1. Active (*V. Po-tus* sum init.) est Italice chi ha ben bevuto, qui potavit. *Ter. Hecyr. 1. 2. 64.* Plus potus ado-lescens. *Cic. 7. Fam. 22.* Etsi donum bene po-tus, seroque redieram. *Id. Mil. 21. 56.* Adde insectiam pransi, poti, oscitantis ducis. *Horat. 4. Od. 13. 5.* Anus pota. *Ovid. 3. Art. am. 753.* Etsi turpis eris, formosa videbere potis. *Id. 6. Fast. 682.* Potaque se Tibur turba redire putat. ¶ 2. Passive bevuto, potatus. *Cic. Brut. 11. 43.* Sanguine tauri pota. *Ovid. 4. Fast. 68.* tanto est Albula pota deo. *Horat. 3. Od. 15. 16.* Cadi face tenuis poti. *Plin. 23. Hist. nat. 8. 75. (144).* Amygdalæ ex aqua potæ. *Id. 20. ibid. 21. 86. (234).* Radix pota vino. et *ibid. 23. 93. (252).* Semen potum e vino. *Id. 23. ibid. 8. 78. (150).* Nuces in aqua mulsa potæ.

PŌTOR, ōris, m. 3. potator, bevitor, πῶτης. **I.) Proprie.** ¶ 1. Generatim. *Horat. 1. Ep. 19. 2.* Nulla placere diu, nec vivere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potioribus. ¶ 2. Speciatim et sæpe est vino indulgens, bibax, ebriosus, beone. *Horat. 2. Sat. 3. 58.* Tostis marcentem squillis recreabis, et Afra Potorem cochlea. et *ibid. 8. 37.* acres potores. *Martial. 6. 78.* Potor nobilis. *Propert. 1. 16. 5.* Janua nocturnis potorum saucia rixis. *Plin. 23. Hist. nat. 8. 75. (145).* Quinis amygdalis præsumptis ebrietatem non sentire potores. et *ibid. 4. 50. (96).* Potores certaturi. et *20. ibid. 23. 99. (263).* Cardui radix potioribus sitim facit.

II.) Translate. *Horat. 2. Od. 20. 20.* Rhoda-nique potor. h. e. Rhodani accola.

PŌTORIUM, ii, n. 2. *V. voc. seq. in fin.*

PŌTORIUS, a, um, adject. da bere, πῶτος, ad potandum pertinens. *Plin. 36. Hist. nat. 7. 12. (52).* Potoria vasa. *Pompon. Dig. 34. 2. 22.* Potorium argentum. *Arnob. 6. 25.* In Liberi

dextera pendens potioris cantharus. *Pelagon. Veterin. 21.* Sil potorium. h. e. liquido. — *Præ-positus auri potorii* inter officia domus Augu-stæ fuit, qui cyathorum aureorum curam habebat. *Inscript. apud Gruter. 1111. 13. M. VLPVS AVG. LIB. HIERAX PRÆFECTVS AVRT POTORII CAESARIS N.* Sic alia apud eund. 582. 9. PARTENIVS CAESARIS N. AB ARGENTO POTORIO. Alia apud *Mura-t. 895. 2. T. FLAVIVS AVG. L. VENVSIVS AB AVRO POTORIO.* — Hinc

Potorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est vas potorium, poculum, tazza, bic-chiere, gotto, ποτήριον. *Plin. 37. Hist. nat. 2. 6. (17).* Potoria gemmata. *Id. 33. ibid. 10. 47. (136).* aurea. et *ibid. 12. 55. (157).* parvula.

POTRIX, icis, f. 3. bevitrice, πῶτις, quæ po-tat, ebriosa. *Phædr. 4. 25.* Potrici plenam an-tiquis apothecam cadis.

PŌTULENTUS vel poculentus, a, um, adject.

¶ 1. Est potui aptus. *V. POCULENTUS.* ¶ 2. Item ubriaco, bene potus, ebrius. *Sueton. Oth. 2.* Ferebatur et vagari noctibus solitus. atque in-validum quemque obvium, vel potulentum cor-ripere. *Apul. 3. Met.* Quum a cæna me serius aliquanto reciperem. potulentus alloquin.

PŌTŪRA, æ, f. 1. potio. Legitur apud *Var-ron. 4. L. L. 5. edit. ret.*, sed *Scalig.* et alii aliter.

PŌTUS, a, um. *V. POTO.*

PŌTUS, i, m. 2. puer delicatus: a πῶος, qua-tum præputium, tum ipse penis significatur: vel ab Hebr. פֹּת pot, pudendum muliebre, Italice

potta; nam in loco *Virg.* mox citando significat puerum meritorium, qui loco feminæ habetur. *Virg. Catal. 9.* Dispeream, nisi me perdidit iste potus. Sin autem præcepta velant me dicere, sa-ne Non dicam; sed, me perdidit iste puer. *V. Ibi Scalig.*, et *Voss. Etymol. in Præputium.* *V. et PŪTILLUS.* Ceterum Ribbekius *Scalige-rum secutus pro potus legit putus.*

PŌTUS, us, m. 4. est potio, bevanda, πῶσις, πῶμα.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. 1. Divi-nat. 29. 60.* Immoderate obstupefacta potu at-que pastu. *Cels. 2. 13. extr.* Illud scire oportet, omne ejusmodi medicamentum, quod potui da-tur, non semper aegris prodesse, semper sanis nocere. *Plin. 26. Hist. nat. 3. 8. (17).* Medica-mentorum potus stomacho inimici. *Id. 22. ibid. 25. 82. (164).* Potus ex frugibus fiunt. *Tac. Germ. 23.* Potui est humor ex hordeo in quam-dam similitudinem vini corruptus. *Plin. 8. Hist. nat. 42. 65. (162).* Potum exiguum equis imper-tiri. *Id. 9. ibid. 15. 17. (46).* Elephantis ad po-tus venientes. *Id. 32. ibid. 4. 14. (34).* Squamæ testudinis derasæ, et in potu datæ. *Id. 13. ibid. 3. 5. (25).* Quidam unguenta etiam in potus ad-dunt. *Nemesian. Cyneg. 222.* Disce igitur potus medicos curamque salubrem. *Colum. 8. R. R. 5. 21.* Uva quoque, quam Græci ἀγρίαυ craft-λῆν vocant, cum cibo mixta prodest, vel eadem pertrita et cum aqua potui data. ¶ 2. Specia-tim est compotatio. *Plin. 21. Hist. nat. 3. 9. (12).* In potu atque hilaritate odorum vis sur-repit fallaciter. *Id. 36. ibid. 21. 42. (156).* Im-menso potu impleri.

II.) Translate est lotium, h. e. potus humani excrementum, ut *Plin. 9. Hist. nat. 39. 64. (138).* loquitur. *Id. 17. ibid. 9. 6. (51).* de fimi gene-ribus. Alii ex his præferunt hominum potus. *Humanas dapes* simili ratione pro stercore hominum *ibid.* dixit: quod est honesto vocabulo rem fœdam appellare.

PR

PRACTICUS, a, um, adject. *pratico*, πρακτικός, qui in agendo positus est, activus. *Fulgent.* 2. *Mythol.* 1. Vita practica. *V. PHILARGI-CUS.*

PRÆ, ut *pro* et *pri* in *pridem* et *pridie* ejusdem originis cum Græcis πρὸς et πρὶ in πρὶν et cum Sanscrito *pra*) est *A)* Adverbium; et *B)* Præpositio.

A) Adverbium *præ*, ab antiquis tantum usurpatum, significat ante, avanti.

I.) Proprie occurrit cum *v. abire* et *ire*. *Plaut. Amph.* 4. 3. 45. Abi *præ*, Sosia, jam ego sequar. Sic *Ter. Eun.* 5. 2. 69. I *præ*: sequor. Rursus *Plaut. Curc.* 4. 2. 1. I tu *præ*, virgo: non quo, quod pone me est, servare. et *Pers.* 4. 4. 56. Age, age nunc tu, i *præ*: vide, ut ingrediare auspicio. Adde *eumd. Pseud.* 1. 2. 37.; *Ter. Andr.* 1. 1. 144.; et *Novium* apud *Festum* p. 364. 1. *Müll.*

II.) Translate *præ* ut, *præ* quam, vel *præut*, præquam locum habent in comparationibus et Comitorum fere sunt. *Plaut. Men.* 5. 3. 33. Modestior nunc quidem est de verbis, *præ* ut dudum fuit, in *paragone* di. et *Amph.* 1. 1. 218. Parum etiam, *præ* ut futurum est, prædicas. *Id. Mil. glor.* 1. 1. 19. Nihil berce hoc quidem est, *præ* ut alia dicam, tu quæ numquam feceris. *Id. Men.* 2. 3. 24. Folia nunc cadunt, *præ* ut si triduum hoc hic erimus: tum arbores in te cadent. *h. e.* si comparaveris ea, quæ post triduum fient. *Ter. Eun.* 2. 3. 8. Ludum jocumque dices fuisse illud alterum, *præ* ut hujus rabies quæ dabit. Adde *Fronton.* 2. ad *Antonin. Imp.* (cedente iterum *A. Maio*) *Ep.* 12. — *Plaut. Most.* 4. 2. 65. Nihil hoc quidem est, triginta minæ, *præ* quam alios dapsiles sumptus facit. *Id. Amph.* 2. 2. 1. Satin' parva res est voluptatum in vita atque in ætate agunda *præ* quam quod molestum est. *Id. Aulul.* 3. 5. 33. Sed hoc etiam pulcrum est *præ* quam ubi sumptus petunt. Adde *Gell.* 16. 1.

B) Præpositio *præ* Ablativum regit. — Cum Accusativo junxit *Petron. fragm. Tragur.* 46. *Burmman.* Scimus te *præ* litteras fatuum esse. Sed ibi *τοῦτοις* loquentem inducit. Recentiores vero lectionem *præ* litteras falsam esse ducunt et *præ* litteris legunt. — Ceterum præpos. *præ* significat ante, πρὸ (It. avanti, dinanzi; Fr. devant, précédant, en avant de; Hisp. ante, delante; Germ. vor, vor-her; Angl. before).

I.) Proprie de loco. — *a)* Sæpe occurrit in formulis *præ* se ferre, *præ* se agere, et aliquando *præ* se pellere, mittere. *Cic. 2. Phil.* 12. 30. Ille qui stillantem *præ* se pugionem tulit. *Liv.* 28. 38. Urbem est ingressus, argenteque *præ* se in ætarium tulit quatuordecim millia pondo. *Sueton. Cal.* 19. *Præ* se ferens Darium puerum. *Liv.* 1. 7. *Præ* se agens armentum. *Lucr.* 4. 286. Atque alium *præ* se propellens aera volvit. *Sall. Jug.* 99. Singulos *præ* se inermes mittere. — *b)* Raro admodum cum aliis Verbis. *Colum.* 1. *R. R.* 5. 4. Villa a tergo potius, quam *præ* se flumen habeat. *Apul. de Mundo.* Limina alia *præ* aliis erant: interiores fores exteriores januæ muniebant. — *c)* *Præ* manu, et raro manibus, in manu, ad manum, in mano, alla mano, per te mani, in pronto. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 9. Patri reddidi omne aurum, quod fuit *præ* manu. *Ter. Adelph.* 5. 9. 23. Si huic aliquid paululum *præ* manu dederis, unde utatur, reddet tibi cito. *Ulp. Dig.* 13. 7. 27. Potenti pecuniam creditori, quum *præ* manu debitor non haberet, species auri dedit. *Gell.* 19. 8. Si Cæsaris liber *præ* manibus est, promi jubeas.

II.) Translate. *¶* 1. Generatim. *Præ* se ferre, gerere, et aliquando declarare, ostentare, quasi ante se et palam. *h. e.* ostendere, profiteri, demonstrare, *mostrare apertamente, far pompa.* *Cic. 2. leg. Agr.* 2. 4. Vocem vivam *præ* vobis, indicem vestrarum erga me voluntatum ac studiorum, tulistis. *Id. Orat.* 42. 146. Ac fortasse ceteri lectiores: ego semper, me didicisse, *præ* me tuli. *Id. Mil.* 16. 43. Cruentis manibus scelus et facinus *præ* se ferens, et confitens. *Id. 2. Att.* 23. *a med.* Sampsicerano negat, ceteris *præ* se fert et ostentat. *Id. 5. Tusc.* 17. 50. Beata vita glorianda, et prædicanda, et *præ* se ferenda est. *Id. 2. Invent.* 9. 30. Affectionis ratio perspicuam solet *præ* se gerere conjecturam. *Auct. B. Afr.* 10. Animum altum et erectum *præ* se gerebat. *Catull.* 64. 34. *præ* se declarant gaudia vultu. *Apul. Florid.* n. 3. ad fin. *Præ* se maximam speciem ostentare. *Virg.* 9. *Æn.* 134. Nil me fatalia terrent, Si qua Phryges *præ* se jactant, responsa deorum. *¶* 2. Speciatim locum habet in comparationibus, et significat quod nos Itali dicimus in *paragone*, a *confronto.* *Plaut. Curc.* 1. 2. 5. Omnium unguentum odor *præ* tuo nautea'st. *Id. Men.* 1. 2. 67. Satin' occæcatus est (sol) *præ* hujus corporis candoribus. *Id. Mil. glor.* 4. 4. 4. Non sum dignus *præ* te, ut ligam palum in parietem. *Id. Most.* 1. 3. 88. Video te nibili pendere *præ* Philolache omnes homines. *Ter. Eun.* 2. 2. 8. Hic ego illum contempni *præ* me. *Cæs.* 2. *B. G.* 30. Gallis *præ* magnitudine corporum suorum brevis nostra contemptui est. *Nepos Eumen.* 10. Videbant, Eumene recepto, omnes *præ* illo parvi futuros. *Cic. 2. leg. Agr.* 35. 96. Romam *præ* sua Capua iridebunt atque contemnent. *Id. Brut.* 83. 286. Veros illos Atticos *præ* se pæne agrestes putat. *Id. 4. Fam.* 4. Non tu quidem vacuus molestiis, sed *præ* nobis beatus. *Id. pro C. Rabir.* 5. 14. Quæ si in illo minima fuissent, tamen *præ* tuis facultatibus maxima putarentur. — *Præ* quod, *præ* eo quod. *Plaut. Stich.* 2. 2. 38. Immo res omnes relictas habeo, *præ* quod tu velis. *Gell.* 1. 3. Visum est esse id, quod feci, *præ* hoc quod erant alia, toleratu facilius. *¶* 3. Sæpe causam significat, ob, propter, per, da: et ejus cause abundantiam, seu magnitudinem quamdam notat. *Plaut. Truc.* 2. 3. 7. *Præ* lassitudine opus est, ut lavem. *Id. Stich.* 3. 2. 13. *Præ* lætitia lacrimæ prosiliunt mihi. *Ter. Heaut.* 1. 1. 71. Domum revertor mæstus atque animo incerto *præ* aegritudine. et *ibid.* 2. 3. 67. *Præ* gaudio ubi sim nescio. *Lucret.* 4. 1160. vivere non quit *Præ* macie. *Cic. Planc.* 41. 99. Nec loqui *præ* morore potuit. *Id. 13. Phil.* 9. 20. Quorum ille nomen *præ* metu ferre non poterat. *Liv.* 31. 24. extr. Nec divini humanive juris quidquam *præ* impotenti ira est servatum. et 39. 49. Vix sibimet ipsi *præ* nec opinato gaudio credentes. *Cic. 1. Tusc.* 42. 101. Solem *præ* jaculorum multitudine non videbitis. *¶* 4. Pro præter. *Apul. 7. Met.* Me, *præ* ceteris flagitiis, nunc novis periculis etiam angit.

In compositione vim suam sæpe retinet, ut *prælico*, ante dico, *præmoneo*, ante moneo, *præmaturus*, ante tempus maturus: sæpe auget, ut in *præaltus*, *præclarus*, *prævalidus*, etc. — In carmine, si sequatur vocalis, corripitur solet: produxit tamen *Paulin. Notan.* carm. 21. 752. et 871. in *præerit*, et *præeunt*; et *Capell.* 1. p. 9. in *præoptare*. *V. PRÆOPTO* init.

PRÆACCIPIO, is, ere, a. 1. ante accipere, *Gloss. Lat. Gr.* *Præaccipio*, προλαμβάνω.

PRÆACUO, cūis, cūi, cūtum, cūere, a. 3. Part. *Præacutus*. — *Præacuere* est in anteriore parte acuere, vel valde acuere. *Cato R. R.* 40. § 2. et 3. Sumito tibi surculum durum, eum *præacuito* — Eum primorem *præacuito*. Alii minus recte leg. *peracuito*; *V. PERACUO*. *Id. ibid.* paullo post. Librum ad librum vorsum facto, artito usque adeo quo *præacueris*. *Id. ibid.* § 3. Surculus aridus *præacutus*. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Tigna paulum ab imo *præacuta*. *Sall. Cat.* 59. *Præacutæ* sudes. *Ovid.* 7. *Met.* 131. *præacutæ* cuspidis hastæ. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 8. 8. 26.

Præacuta bipennis. *Id.* 9. *ibid.* 10. 12. (38). *Præacuti* scopuli.

PRÆACUTE, adverb. Ita nonnulli perperam pro *peracute* legunt apud *Apul. de Mag. loc. cit.* in *PERACUTE*.

PRÆACUTUS, a, um. *V. PRÆACUO*.

PRÆÆQUO, as, are, a. 1. ante æquare. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 76.

PRÆALTE, adverb. molto alto, valde alte. *Veget.* 4. *Milit.* 21. Trabes in terram *præalte* defigunt.

PRÆALTUS, a, um, adject. Comp. *Præaltior* sub a.; et Sup. *Præaltissimus* sub b. — *Præaltus* est valde altus, molto alto, υπερύψηλος. — *a)* Est valde excelsus, sublimis. *Liv.* 40. 58. *Præaltæ* rupes. *Auct. B. Afr.* 37. Jugum ingens a mari ortum, neque ita *præaltum*. *Curt.* 6. 4. sub init. Nemus *præaltis* densisque arboribus umbrosus est. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 10. 7. (48). Volucrum *præalti* volatus. *Capell.* 8. p. 299. Saturni *præaltius* omnibus sidus modico minus annis triginta circulum suum per longitudinem circumcurrit. — *b)* Item est valde profundus. *Liv.* 10. 2. Ostium fluminis *præalti*. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 19. 17. (76). *Præaltum* mare. *assai profondo*, quo sensu *Sall. Jug.* 80. Proxima terræ *præalta* sunt, et *Tac.* 5. *Hist.* 15. Quum *præaltis* paludibus arma, equi haurirentur. *Apul.* 8. *Met.* *Præaltissimus* puteus.

PRÆAMBULO, as, are, n. 1. ante ambulo. *Capell.* 9. p. 306. Tanti comitatus *præambulare* visuntur.

PRÆAMBULUS, a, um, adject. qui ante ambulat, præcedens. *Capell.* 9. sub fin. Jove assurgente, diviseque *præambulis*. *Id.* 2. sub fin. *Matre* *præambula*.

PRÆARGUMENTOR, aris, ari, dep. 1. antea argumentari. *Boeth. Aristot. Topic.* 8. p. 729. Sustinere autem et positionem et definitionem, ipsum sibi ipsi oportet, argumentando.

PRÆAUDIO, is, ivi, itum, ire, a. 1. Part. *Præauditus*. — *Præaudire* est ante audire. *Ulp. Dig.* 1. 16. 6. Custodiarum cognitionem mandare legatis, scilicet ut *præauditas* custodias ad proconsulem remittant. *Cassiod.* 9. *Hist. Eccl.* 14. Majoris protectionis neque speravimus opus, neque *præaudivimus* omnino.

PRÆAUDITUS, a, um. *V. voc. præced.*

PRÆBENDA, æ, f. 1. *præbenda*, res quæ privatis publice præberi seu præstari solet. *Cassiod.* 5. *Varian.* 39. *a med.* *Præbendarum* tenor adscriptus, quem nostra diversis largitur humanitas, provincialibus suggeritur intolerabilis causa esse damnorum; quando et in species exigitur, et impudenter ejus pretium postulatur.

PRÆBEO, bes, hūi, bŭtum, bere, a. 2. Part. *Præbens* II. 1. c. et 3.; *Præbitus* I., II. 1. a. et 2.; *Præbiturus* II. 1. a. et 3. c.; *Præbendus* II. 1. b. — *Præbere*, a *præhibere* per synopen (quam vocem *V.* suo loco), est porrigere, protendere, offerre, παρέχω (It. porgere, stendere, presentare, offrire; Fr. tendre, offrir, présenter; Hisp. ofrecer, proponer de dar; Germ. hinhalten, darreichen, hinreichen; Angl. to give, supply, afford, offer, minister).

I.) Proprie. *Ter. Adelph.* 2. 2. 7. *Præbere* os. *h. e.* colaphis. *Liv.* 4. 35. ad fin. os ad contumeliam. *Ovid.* 1. *Art. am.* 16. manus verberibus. *Juvenal.* 10. 269. collum cultiris. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 8. 8. (25). Dorsum ascensuro. *Justin.* 1. 4. *med.* Canis parvulo *præbens* ubera. *Seneca Agam.* 973. *Præbere* jugulum. *Petron. Satyr.* 97. cervicem. *Liv.* 38. 52. extr.; et *Plin.* 2. *Ep.* 14. *a med.* aures, et aures. *ascollare, dare ascolto.* *Ovid.* 13. *Met.* 476. *Præbita* conjecto rupit *præcordia* ferro. *h. e.* ultro oblata ad feriendum. *Id.* 10. *ibid.* 706. Quæ (ferre) non terga fugæ, sed pugnae pectora *præbent*.

II.) Translate. *¶* 1. Sæpissime de rebus physicis usurpat, et est dare, suppeditare, præstare. — *a)* Universim dicitur fere de iis, qui facile et sponte offerunt, et ultro copioseque largiuntur. *Lucret.* 2. 596. Unde etiam fluvios, frondes et pabula læta Montivago generi possit (na-

tura, praeberet ferarum. *Id.* 3. 991.; et *Colum.* 9. *R. R.* 1. 1. Praebere cibum de manu. *Nepos Themist.* 10. Urbem ei donarat, quae panem praebere. *Varro* 2. *R. R.* 9. 6. Praebere alicui cibaria. *Sall. Jug.* 54. Frumentum et alia, quae usui forent, affatim praebita. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 20. Nisi pecudum fastidio pastor occurrerit praebito sale. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 88. Praebere aquam. *h. e.* prandium exhibere. *Id.* 3. *Od.* 19. 7. domum. *Virg.* 2. *G.* 216. latebras. *Justin.* 31. 4. 1. Asiam et vires belli et sumptum praebituram. *Sall. Jug.* 17. a med. Praebere spectaculum. *Ovid.* 11. *Mel.* 515. viam undis. *Liv.* 8. 5. a med.; et *Seneca Troad.* 180. iter alicui. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 6. A. d. viii. *Id.* April. sponsalia Crassipedi praebui. Huic convivio Quintus tuus defecit. — b) Speciatim dicitur de iis, qui quaedam necessaria ad vitam certa mensura suppeditant. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 46. tectum Praebuit, et parochi quae debent ligna salemque. *Gell.* 15. 4. Muli et vehicula, quae magistratibus, qui sortiti provincias forent, publice praebenda conduxisset. *Varro* 2. *R. R.* 5. 17. Si quae vitulum amisit, ei supponere oportet eos, quibus non satis praebent matres. *V. Praebita* in fin. — c) Praebere se, se dare, exhibere, offerre, darsi, esibiri. *Cic.* 2. *Fin.* 19. 61. Cum Pyrrho bellum gerens consul (*Decius*) cecidit seque e continenti genere tertiam victimam reipublicae praebuit. *Liv.* 4. 28. Praebere se telis hostium. *Ovid.* 12. *Mel.* 100. nec tertia cuspis apertum Et se praebentem (ictibus) valuit destringere Cycnum. *Lucret.* 2. 66. tu te dictis praebere memento. stare attento. *Seneca Ep.* 70. ante med. et *Controv.* 23. Praebere se legibus. *h. e.* permittere se, subicere, iudiciorum aleam subire. — d) Absolute praebere dicitur mulier, quae sui copiam alicui viro facit. *Ovid.* 2. *Art. am.* 685. Odi quae praebet, quia sit praebere necesse. — e) Praebere vicem, prestare, fungi vice. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 10. 10. (31). Elephantii dentes postum vicem in domiciliis praebent. *servono di* etc. *Id.* 13. *ibid.* 12. 23. (77). Turbidus liquor glutinis praebet vim. — Praebere usum, utilem esse. *Plin.* *ibid.* (76). Charta emporetica inutilis scribendo, involucri chartarum, segestriumque in mercibus usum praebet. *è buona per* etc. et 28. *ibid.* 11. 49. (179). Tali bubuli cinis dentifricum est: ossa ex ungulis suum combusta eundem usum praebent. *Id.* 19. *ibid.* 1. 3. (18). Cortices lini clibanis et furnis praebent usum. Similiter *Cæs.* 2. *B. G.* 17. extr. Effecerant, ut instar muri hae saepes munimentum praebarent. — f) Per metaphoram; de abstractis est dare, tradere, suppeditare, exhibere, prestare, impertire. — a) Universim. *Varro* 3. *R. R.* 9. 6. Fenestrae viminibus factae raris, ita ut lumen praebant multum. *Lucret.* 5. 124. Praebere notitiam. *Cic.* 2. *Nat. D.* 45. 117. Aer caeli tenuitate et calore temperatus vitalem et salutarem spiritum praebet animalibus. *Auct. B. G.* 8. *proem.* Ut praerepta, non praebita facultas scriptoribus videatur. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 4. 5. (19). Praebere honorem alicui. *Id.* 21. *ibid.* 132. 107. auxilium. *Id.* 8. *ibid.* 40. 61. (148). occasionem. *Liv.* 5. 4. suo sumptu operam reipublicae. *Id.* 3. 46. materiam seditionis. *Id.* 30. 4. causam tollendi industias. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 21. spem impunitatis, aut locum peccandi. *Nepos Datam.* 6. suspicionem insidiarum. *Sall. Ep. Mithrid.* ad *Arsac.* exemplum. *Plin. Paneg.* 64. iusjurandum. *h. e.* deferre, proponere. *Liv.* 25. 27. gaudium et metum. *h. e.* afferre. Sic 28. 7. tumultum. et *Auct. B. Alex.* 6. admirationem hominibus. et *Cæs.* 3. *B. G.* 17. opinionem timoris. *Cic. Arch.* 7. 16. perfugium et solatium rebus adversis. *Nepos Att.* 4. fidem alicui in periculis. *h. e.* praestare. *Ovid.* 5. *Fast.* 429. nox somno silentia praebet. *Liv.* 7. 36. Offenso scuto praebuit sonitum. *fecce strepito.* *Propert.* 3. 19. 18. Et caput argutae praebat historiae. *h. e.* praebat argumentum fabulae lepidae. — b) Praebere speciem, videri, parere, *far comparsa.* *Cæs.* 3. *B. G.* 25. Auxiliares speciem atque opinionem pugnantium praebant. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 15. 87. (137).

Clinopodion speciem lecti pedum praebens. *Id.* 34. *ibid.* 8. 20. (94). *Es* coronarium taurorum selle tinctum speciem auri in coronis bistrionum praebet. — c) Praebere ludos, edere, ridendi materiam praebere. *Ter. Eun.* 5. 7. 9. Non potest satis narrari, quos ludos praebueris intus. quanto *hai fatto ridere di te.* — d) Huc pertinet et illud *Ovid.* 1. *Art. am.* 111. Dumque, rudem praebente modum tibicine Tbasco, Ludius aequatam ter pede pulsat bumum; etc. Item illud *Justin.* 21. 5. 5. Risum libentius praebere, quam captare. — e) Item per metaphoram, de homine, praebere animum et sapientiam praebere se, est exhibere, ostendere, se dare, gerere se, esibiri; monstrari. *Cic.* 3. *ad Q. fr.* 3. a med. Animum praebens ad illius perniciem moderatum, ad verum eventum lenissimum. *Sueton. Ner.* 22. Universorum se oculis in Circo maximo praebuit. *Cf. Plin.* 5. *Hist. nat.* 15. 15. (71). Amnis amoenus, et quatenus locorum situs patitur, ambitiosus, accolisque se praebens. — a) Hinc praebere se aliquem sapientiam occurrit. *Nepos Agesil.* 6. Talem se imperatorem praebuit, ut etc. *Cic. Rosc. Am.* 4. 11. Te magnopere quaeso, ut qualem te antea populo R. praebuisti, talem te et nobis impertias. *Id. Cæcin.* 10. 26. In re misericoedem se praebuit, et in testimonio religiosum. *Id.* 5. *Fam.* 18. Rogo atque oro, te colligas, virumque praebas. *Id.* 15. *ibid.* 17. Multos miseris levavit, et se in malis hominem praebuit. *Id.* 2. *ibid.* 10. ad fin. Praebere se dignum suis maioribus. *Anton.* ad *Cic. post ep.* 13. l. 14. ad *Att.* in fin. se placabiliorem alicui. *Cic.* 3. *Ferr.* 32. 82. se non legatum populi R., sed tyrannum. *Id.* 8. *Att.* 4. se superbum in fortuna. *Id.* 2. *Fam.* 1. se aequum alicui. *Id.* 3. *Nat. D.* 1. 2. se attentum. *Id.* 2. *Tusc.* 6. 15. se docilem. *Id.* 15. *Att.* 16. a. se credulum. *Id.* 14. *ibid.* 13. extr. se facillimum. *Justin.* 43. 2. 5. Lupa nutrice se infantibus praebuit. — b) Praebere se cum Ablativo. *Nepos Hann.* 7. In magistratu pari se diligentia praebuit. *Id. Datam.* 2. Pari se virtute postea praebuit, quum etc. — c) Cum Gerundivo. *Sall. orat. Licinii ad pleb.* More pecorum vos multitudo singulis habendos fruendosque praebetis. *Liv.* 3. 53. ad fin. Etiam si quando metuendos vos praebituri estis. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 8. 8. (26). Delphinus praebens se tractandum. — d) Et omisso se. *Ter. Phorm.* 3. 1. 12. Tum Phormio itidem in hac re, ut aliis, strenuum hominem praebuit. — e) Cum Infinito. *Ovid. Heroid.* 5. 132. Quae toties rapta est, praebuit ipsa rapi. *h. e.* se rapiendam ultro obtulit. *Pers.* 2. 28. Idcirco stolidam praebet tibi vellere barbam Juppiter? *Stat.* 8. *Theb.* 527. mortemque invenerat hasta: Sed prohibet, paulumque humeri libere sinistri Praebuit, et merito paruit Tritonia fratri. *h. e.* permisit, concessit. — Hinc

Praebita, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt quae alicui suppeditantur ad victum necessaria, *gli alimenti.* *Sueton. Tib.* 50. Sed et peculio concessa a patre, praebitisque annuis privavit. *Colum.* 1. *R. R.* 8. 17. Ne servi in ceteris praebitis injuriose tractentur. *V.* sub II. 1. b.

PRÆBIA, ōrum, n. plur. 2. ἀλεξίφάρμακα, amuleta. *Gloss. Philox.* Φυλακτήριον, amuletum, praebia. *Festus* p. 234. 7. *Müll.* Praebia dicuntur curandi mali remedia, videlicet quae curationis causa praebantur. *Varro* 7. *L. L.* 107. *Müll.* Praebia a praebendo, ut sit tutum, quod sint remedia in collo pueris. Usus est *Nævius* in *Stigmatia*. Critici mallent scribi praebia a prohibendo: afferuntque alium *Festi* locum p. 238. 32. his verbis: Praebia Verrius vocari ait ea remedia, quae Caja Cæcilia uxor Tarquinii Prisci invenisse existimatur, et immiscuisse zonae suae, qua praecincta statua ejus est in aede Sanci, qui deus Dius Fidius vocatur: ex qua zona periclitantes ramenta sumunt: ea vocari ait praebia, quod mala prohibeant.

PRÆBIBO, bis, bi, bere, a. 3. Part. *Præbibendus*. — Praebihere est ante bibere, bere in-

venenum praebiberat. *Ita* Mos. et Orelli; alii leg. praebuerat. *Apul.* 10. *Met.* Cantbarum multo contempera, et offer parasito meo: simul, quod ei praebiberim, commoneto. *che gli ho fatto un brindisi.* et *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 4. n. 93. Dabimus aquam praebendam. Adde *eumd.* 2. *Acut.* 24. et 3. *ibid.* 8. extr. *Gloss. Gr. Lat.* Προπιω, propino, prohibo. lege praebibo.

PRÆBITA, ōrum, n. plur. 2. *V. PRÆBEO* in fin.

PRÆBITIO, ōnis, f. 3. *il dare, il somministrare, provvedimento, παροχή*, actus praebendi. — 1. Generatim. De praebitione cenae. *Varro* apud *Non.* p. 152. 33. *Merc.* Quod ea die mea erat praebitio, in januum, cave canem, inscribi jubeo. *V. CANIS.* — 2. Speciatim de iis, quae dari publice jubentur. *Justin.* 38. 10. 8. Quum gravari se copiarum praebitione et injuriis militum civitates viderent. *Aurel. Vict. Cæsar.* 41. a med. Remotæ olei frumentique adventicia praebitiones, quibus Tripolis ac Nicæa acerbius angebantur. *Inscript.* apud *Henzen.* 6633. M. AVRELIO MASCVLO V. R. OB - YRGENTIS ANNONAE PRÆBITIONEM AC MYNIFICENTIAM - COLLEG. III. (h. e. collegia tria) QVIBVS EX SENATVS CONSULTO COIRE PERMISSVM EST PATRONO DIGNISS.

PRÆBITOR, ōris, m. 3. *chi dà, παροχης*, qui praebet, dator. — 1. Generatim. *Cic.* 2. *Off.* 15. 53. An tu id agis, ut Macedones non te regem suum, sed ministrum et praebitorem sperent fore? — 2. Speciatim. *Inscript.* in *Giorn. Arcad.* T. 24. p. 82. AVRELIVS HYLAS PRÆBITOR. *h. e.* qui ligna, salem, hospitium iter facientibus reipublicae causa praebet, fornitore.

PRÆBITUS, a, um. *V. PRÆBEO.*

PRÆBLANDUS, a, um, adject. valde blandus, blandissimus. *Juvenc.* 1. 734. Nec me quod domum praeblanda adulatio dicit. ubi secunda in v. adulatio male corripitur.

PRÆCÆDENS, entis, particip. ab inusit. *præcado*, procidens. *Cæli. Aurel.* 5. *Tard.* 4. Podex praecadens.

PRÆCÆCATUS, a, um, particip. ab inusit. *præcæco*, antea cæcatus. *Venant. Vit. S. Germ.* 33. Praecacatis oculis.

PRÆCÆDO pro praecido legunt nonnulli in verbis *Claudii Quadrigarii* apud *Gell.* 9. 13. ad fin. Ubi eum everit, caput praecedit.

PRÆCÆLEFACTUS et *Præcalfactus*, a, um, particip. ab inusit. *præcalefacio*, ante aut valde calefactus. *Scribon. Compos.* 156. In sole, aut loco flamma praecalfacto. et *ibid.* 238. Cera praecalfacta. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 17. ante med. Praecalfecta apponere. Adde *eumd.* 3. *Tard.* 6.; *Marcell. Empir.* c. 25. p. 121. ed. *Alid.*; et *Theod. Priscian.* lib. 2. part. 2. c. 1. ad fin.

PRÆCÆLIDUS, a, um, adject. *διὰ σέππος*, valde calidus. *Tac.* 13. *Ann.* 16. Praecalida potio. *Prudent.* 2. in *Symmach.* 320. Sanguine praecalido fervet nervosa juvenia.

PRÆCALVUS, a, um, adject. in parte anteriore calvus, vel valde calvus. *Sueton. Galb.* 21. Statura fuit justa, capite praecalvo.

PRÆCANDIDUS, a, um, adject. valde candidus. *Mæcenat* apud *Isid.* 19. *Orig.* 32. ad fin. Nec praecandida margarita quero. Alii leg. per-candida.

PRÆCANO, is, ere, a. 3. — 1. Est praecinere, praedicare. *Tertull. advers. Jud.* 10. ad fin. Cum amaritudine manducatos praecanebat. *Id.* 4. *advers. Marcion.* 40. Quantitatem pretii Hieremias praecant. *Mamerin. Genethl.* 10. Trasimenum et Cannas dolore praesago praecanebant. Alii leg. praecinebant. — 2. Alio sensu *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 21. (69). Ajunt, viperam praecanere. *h. e.* incantationem ante repellere, recanere. Ita *Haradin.* ex MSS. At *Silligio*, qui praecanere in textu retinuit, legendum videtur recanere, collatis ejusdem *Plin.* 28. *ibid.* 2. 4. (19). verbis: Multi aglinarum opera rumpi credunt tali modo, non pauci etiam serpentes ipsas recanere.

PRÆCANTAMEN, mnis, n. 2. idem quod praecantatio. *Jul. Valer. Alex.* or. 1. Et praecantamina loquebatur, quibus vocaret deos superos inferosque.

PRAECANTATIO, ōnis, f. 3. *incantesimo*, incantatio, incantamentum. *Quintil. declam. 14. 4.* Virus diris carminibus et feralium praecantationum terrore permixtum. *Augustin. tract. 7. in Joann. ante med.* Qui seducunt per ligaturas, per praecantationes, etc. Adde *Isid. 8. Orig. 9.*; et *Pelagium. Veterin. 7. 3.* Confer *Veget. 2. Veterin. 11. 2. Schneid.* Quibus (morbis) aut praecantationes anicularum more, aut aliquod quasi physicum remedium afferre conantur.

PRAECANTATIVUS, V. ANTECANTATIVUS.

PRAECANTATOR, ōris, m. 3. incantatore, *stregone*, *ἐμῳδός*, qui incantationibus medetur. *Augustin. serm. de Temp. apud Gronov. 1. 2. Observat. c. 1.* Nullus sibi praecantatores adhibeat, et mox. Sed iterum dicis: aliquanties, si praecantatores non fuerint, aut de morsu serpentis, aut de alia qualibet infirmitate, prope usque ad mortem multi periclitantur. *Id. tract. 7. in Joann. ante med.* Non, quando nobis dolet caput, curramus ad praecantatores, ad sortilegus, ad remedia vanitatis.

PRAECANTATRIX et **PRAECANTRIX**, icis, f. 3. *strega*, incantatrice, *saga*, quae incantationibus medetur. *Varro apud Non. p. 494. 27. Merc.* Quid faciunt pleraque, ut adhibeant praecantrices, nec medicum ostendunt. *Alii leg.* praecantrices. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 99.* Quod dem Quinquatribus praecantatrici, conjectrici, hariolae atque haruspicae. *Sunt qui legunt praecatrici; sed Fleckeisen. rectius praecantrici.* *Augustin. in Ps. 127. 11.* Quarentes sortilegus, euntes ad praecantatores et praecantrices. *Num hic quoque praecantrices?*

PRAECANTATUS, a, um, V. voc. seq.

PRAECANTO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Praecantatus* 2. — *Praecanto* ¶ 1. Est idem ac praecino, praedico. *Lucilius apud Non. p. 102. 9. Merc.* Quae nunc Emilio praecanto atque exigo. — Et in re medica *Marcell. Empir. c. 36. p. 140. retro ed. Ald.* Carmen, quod lenire podagram dicitur. In manus tuas expuere antequam dicas: Fuge etc. — Aut si alii praecantas, dicas etc. *Id. c. 29. p. 130. retro.* Aut si solum praecantabis, dicas etc. ¶ 2. Item incantare, vel ante incantare, *incantare. Petron. Satyr. 131.* Ter me jussit expuere, terque lapillos conjicere in sinum, quos ipsa praecantatus purpura involverat.

PRAECANTOR, ōris, m. 3. qui incantationibus utitur, vel qui futura praecinunt plebem fallentes. *Ambros. Serm. 24. 6.* Qui volunt augures, vel haruspices, divinos et praecantatores. Adde *Augustin. loc. cit. in PRAECANTATRIX.*

PRAECANTRIX, icis, f. 3. V. PRAECANTATRIX.

PRAECANUS, a, um, adject. valde, vel ante tempus canus. *Horat. 1. Ep. 20. 24.* Corporis exigui, praecanum, solibus aptum. *Schol. Cruq. ad h. l.* Ante tempus canum. et *Porphyr.* Propere canitie et ante annis albo capillo.

PRAECARPO, V. PRAECERPO init.

PRAECARUS, a, um, adject. qui magno venditur. *Gloss. Lat. Gr.* Praecarus, τιμωράτος. Ceterum V. PERCARUS.

PRAECAUTIO, ōnis, f. 3. *precauzione*, ante cautio. *Cael. Aurel. 1. Acut. 15. ante med.* Passionis avertendae praecautione. *Id. 2. ibid. 37. n. 202.* At si tumur aliquis in praecordiis fuerit, non sine praecautione erit cataplasmatibus his localibus utendum. *Id. 2. Tard. 13. n. 161.* Paulatim erunt aegrotantes resumendi cum praecautione vehementium commotionum.

PRAECAUTUS, a, um, V. voc. seq.

PRAECAVĒO, cāves, cāvi, cautum, cāvera, 2. Part. *Praecavens* snb B.; *Praecautus* et *Praecavendus* sub A. — *Praecavere* est ante cavere, providere, declinare, *προφύλαττομαι* (It. *prevedere*, *guardarsi*, *mettersi in guardia*, *stare alerta* o *alle vedette*; Fr. *se mettre ou se tenir sur ses gardes*, *prendre des précautions*, *se garder de*; Hisp. *guardarse*, *abstenerse de hacer*, *precauverse de*; Germ. *etwas vorher verhüten*, *vorbeugen*, *abwenden*, *vorsichtig sein*, *sich versehen*, *-hüten*, *-in Acht nehmen*; Angl.

to provide or guard against, *take care or beware beforehand*, *stand on one's guard*, *be on the watch* nr *on the alert*). *Usurpatur*

A) Active. *Plaut. Men. 5. 2. 107.* Iud praecavendum est atque accurandum mihi. *Cic. Rosc. Am. 40. 116.* Ea sunt animadvertenda peccata maxime, quae difficillime praecaventur. *Id. 2. Att. 1. a med.* Quid a me ita praecautum atque ita praevisum est. *Id. 6. Ferr. 42. 91.* Res mihi tota praevisa atque praecautum est. *Sueton. Cal. 23. ad fin.* Antidotum ad praecavenda venena sumptum. *Tac. 16. Ann. 32.* Dedit exemplum praecavendi, quomodo fraudibus involutos aut flagitiis commaculatos, sic specie bonarum artium falsos et amicitiae fallaces. *Gell. 7. 3. a med.* Injurias imminentes praecavisse justum est, quam expectavisse. *Cael. Aurel. 2. Acut. 22.* Cibum inquit dandum praecauta secunda die. h. e. vitata.

B) Neutorum more. — a) Absolute. *Plaut. Truc. 2. 5. 21.* Iste hic baud multo post, credo, aderit: nunc prius praecaven sciens. *Pacuvius apud Cic. 5. Fin. 11. 31.* Quibus abest ad praecavendum intelligendi astutia. *Cic. Planc. 22. 53.* Qui ta incautum inco demovere potuerunt, providentem autem ante et praecaventem numquam certe movebunt. — b) Cum Ablativo rei et praepos. ab. *Liv. 9. 17. ad fin.* Praecavere ab insidiis. V. et infra sub f. — c) Cum Conjunctivo et part. ne. *Caes. 1. B. G. 38.* Quod ne accideret, magnopere praecavendum sibi Caesar existimabat. — Impersonaliter. *Liv. 36. 17. a med.* Satis undique provisum, antequam praecautum est, ne etc. Adde *eumd. 22. 42. et 24. 8.* — d) Cum Part. perf. Absolute. *Plaut. Merc. 2. 2. 61.* Sed praecautum est opus, ne ad illam me animum adiecisse aliqua sentiat. *precauzione.* — e) Cum Infinito. *Paulin. Nolan. carm. 27. 286.* Praecaveant de terrenis sibi parcere rebus. — f) Cum Dativo personae, quae suae cavet incolumitati. *Ter. Andr. 3. 3. in fin.* Hoc tempus praecavere mihi me, haud te ulcisci sinit. *Liv. 3. 53.* Valerius Horatiusque decemviris quoque ab ira et impetu multitudinis praecavere jubentur.

PRAECEDENS, entis, V. PRAECEDO.

PRAECEDENTIA, ae, f. 1. *precedenza*, progressio. *Cassiod. de astronom. circa med.* Praecedentia vel antegradatio stellarum est, quam Graeci προποδισμὸν vocant, dum stellis motum suum consuetudinem cogere videtur, et aliquid praeter consuetudinem praecedit.

PRAECEDO, cedis, cessi, cessum, cedere, 3. Part. *Praecedens* sub B. — *Praecedere* est antecedere, praegredi, ante ire, *προβαίω* (It. *andare innanzi*, *precedere*, *oltrapassare*; Fr. *marcher devant*, *préceder*, *devancer*; Hisp. *preceder*, *ir delante*; Germ. *vorangehen*, *vorhergehen*; Angl. *to go before*, *precede*, *outgo*). *Usurpatur*

A) Active, h. e. cum Accusativo.

1.) Proprie. — a) De hominibus. *Virg. 9. Aen. 47.* ante volans tardum praecesserat agmen. *Justin. 14. 4. 15.* Custodes suos praecedere ad Antigonis castra cepit. — d) De rebus. *Ovid. 1. Fast. 705.* At quae venturas praecedat sexta (dies) calendas. *Vellej. 2. 129. 3.* Nunciosque periculi victoriae praecederet nuncios.

II.) Translate est antecellere, praestare, essere superiore, *avanzare*. *Caes. 1. B. G. 1.* Helvetii reliquos Gallos virtute praecedunt. *Quintil. 10. 1. 103.* Praecedere aliquem etate. *Plin. 3. Hist. nat. 1. 3. (7).* Baetica cunctas provinciarum diviti cultu ac nitore praecedit. *Id. 18. ibid. 3. 5. (27).* In quo praecessit omnes D. Silanus. *Liv. 38. 51.* Si ab annis septemdecim ad senectutem semper vos etatem meam honoribus vestris antecistis, ego vestros honores rebus gerendis praecessi. *Colum. 3. R. R. 2. 7.* Uvae, quae ceteras omnes sapore praecedunt. *Quintil. 10. 1. 96.* Eum longe praecedunt ingenia videntium. *Stat. 2. Silv. 2. 145.* et priscae titulos praecedite famae. — Et cum Ablativo, omisso Accusativo. *Juvenal. 13. 58.* Tam venerabile erat praecedere quatuor annis. *Quintil. 11. 1. 29.* Ut quisque etate, dignitate, usu praecedat, magis in ea (actione) reprehendus.

B) Neutorum more.

1.) Proprie. *Caes. 7. B. G. 54.* Litavicum ad sollicitandos Aduos profectum: opus esse et ipsos praecedere ad confirmandam civitatem. *Ovid. 9. Met. 137.* Fama loquax praecessit ad aures Delianra tuas. et 5. ibid. 614. Sol erat a tergo: vidi praecedere inngam Ante pedes umbram. *Horat. 1. Ep. 2. 71.* Nec tardum opporiet, nec praecedentibus insto. *Quintil. 8. 6. 19.* Ut intelligamus praecedentibus sequentia. *Plin. 31. Hist. nat. 6. 33. (64).* In quo usu praecedere vomitum volunt. *Id. 8. ibid. 32. 50. (115).* Cervi maria tranant capita imponentes praecedentium clunibus. *Id. 28. ibid. 16. 63. (224).* Dantur triti in lacte, praecedente vini abstinentia. *Id. 11. ibid. 37. 55. (149).* Multis repente ablatius visus, nulla praecedente injuria.

II.) Translate, cum Dativo. *Plaut. Asin. 3. 3. 39.* Ut vestrae fortunae meis praecedunt, Libane, longe.

PRAECĒLER, ēris, e, adject. valde celer. *Plin. 9. Hist. nat. 46. 70. (153).* Praeceleri vi rapere aliquid. *Id. 8. ibid. 23. 35. (87).* Praeceleri fuga. *Stat. 6. Theb. 550.* Viri cursu praeceleres.

PRAECĒLĒRO, as, are, 1. *affrettarsi assai*, valde celero, depropero. ¶ 1. Cum Accusativo. *Stat. 6. Theb. 798.* pars cingunt, pars arcta plebe sequuntur, Praecelerantque ducem. h. e. properantes antecedit. ¶ 2. Neutorum more. *Id. 2. ibid. 496.* Fert via per dumos propior, qua calle latent Praecelerant.

PRAECĒLĒNS, entis, V. PRAECELLO.

PRAECĒLĒNTIA, ae, f. 1. excellentia, praestantia. *Tertull. Apolog. 23.* Ubi est ergo praecellentia divinitatis, quam utique superiorem omni potestate credendum est?

PRAECĒLĒO, es, ere, n. 2. idem quod praecello, ut *excelleo* excello. *Plaut. Pseud. 2. 3. 13.* Ut quisque fortuna utitur, ita praecellet.

PRAECĒLLO, cellis, celsum, celere, 3. Aliam formam V. in voc. praeced. — Part. *Praecellens* et *Praecelsus* in fin. — *Praecellere* est excellere, praestare, antecellere, superare, *avanzare*, *superare*, *soprastare*, *κατῆλμι*. — *Usurpatur*

A) Active, h. e. cum Accusativo. *Tac. 2. Ann. 43.* Praecellere aliquem fecunditate. *Papinian. Dig. 50. 2. 6. extr.* ceteros honoris ordina.

B) Neutorum more. ¶ 1. Generatim. *Claud. Quadrigarius apud Gell. 17. 2.* Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia pariter praecellebat. *Lucret. 2. 161.* Praecellere mobilitate. *Plin. 15. Hist. nat. 21. 23. (85).* odore et suavitate. *Sueton. Ner. 23. arte. Id. Aug. 25.* honore. *Tac. 16. Ann. 7.* opibus vetustis et gravitate morum, claritudine generis et modesta juventute. *Id. 3. ibid. 24.* per insignem nobilitatem et eloquentiam. *Papinian. Dig. 2. 14. 8.* dignitate inter aliquos. ¶ 2. Specialim cum Dativo pro imperare, praesae. *Tac. 12. Ann. 15.* Missis legatis ad Eunonem, qui Adorsorum genti praecellebat. — Hinc Part. praes.

Praecellens, entis, adjective usurpatur, unde Comp. *Praecellentior* et Sup. *Praecellentissimus*; et est valde excellens, praestans, *molto eccellente*, *κατῆλμι*. — a) De hominibus. *Cic. Balb. 10. 25.* Vir et animo et virtute praecellens. *Id. 6. Ferr. 44. 97.* Vir omnibus rebus praecellentissimus. *Sil. It. 3. 603.* Tum juvenis, magno praecellens robore mentis. *Capell. 9. p. 305.* Praecellentissima feminarum Harmonia. — b) De abstractis et de rebus physicis. *Gell. 19. 8. C.* Caesar vir ingenii praecellentis. *Plin. 7. Hist. nat. 53. 54. (184).* Homines forma praecellente. *Id. 9. ibid. 35. 56. (113).* Unius magnitudine praecellentes. *Id. 12. ibid. 6. 12. (24).* Arbor pomo et suavitate praecellentior. — Et Part. praeter.

Praecelsus, a, um, adjective usurpatur, unde Comp. *Praecelsior* II.; Sup. *Praecelsissimus* (apud *Alcim. Ep. 5.*) est valde celsus, praecelsus.

1.) Proprie. *Cic. 6. Ferr. 48. 107.* Enna est loco praecelso atque edito. *Libri habent* perexcelso, quod poeticum est. *Virg. 3. Aen. 245.* Praecelsa rupes. *Stat. 1. Silv. 5. 27.* moles.

II.) Translate. *Stat. 3. Silv. 3. 85.* Jamque

plian lux alta domum, praecelsaque toto intravit fortuna gradu. *Ambros. de Fide* 4. 1. Semper enim victor et praecelsior aestimatur. *Id. in Luc.* 3. 3. David non eo praecelsior, quod hominem se esse cognovit. *Salvian. 6. Gub. D.* p. 226. Viri praecelsiores.

PRAECENSURA, æ, f. 1. conditio alicujus agri, antequam censetur. *Frontin. de colon.* p. 134. *Goes.* Eidem militi ager ejus (oppidi) in praecensura est assignatus. h. e. antequam censetur. Etenim *Id. ibid.* Ager ejus (Fori Popilii) limitibus Augusteis in iugeribus est assignatus: nam imperator Vespasianus postea lege sua agrum censi iussit. Hæc cl. *Furlanetto* in *I. Append.*, fretus, ut videtur, auctoritate *Guarini, Illustrazione della campagna Taurasina*, p. 100. Idem tamen *Furlanetto* in suis MSS. legendum censuit in praecensuris, ut p. 126.; et ipse *Rudorff.* legit in praecensura.

PRAECENTIO, ònis, f. 3. προαγωγή, cantus tibicinum, qui praemittitur sacris, aut praelio. *Cic. Harusp. resp.* 10. 21. Te appello, Lentule. Tui sacerdotii sunt thesæ, curricula, praecentio, ludii, libationes, epulaeque ludorum publicorum. *Gell.* 1. 11. Quum instructæ erant acies, ceptumque in hostes progredi, tibicines canere inceperant. Ea praecentione tranquilla et delectabili vis et impetus militum cohibebatur.

PRAECENTOR, òris, m. 3. χοροστάτης, qui canentibus praest. *Apul. de Mundo.* Quod est in triremi gubernator, in curru rector, praecentor in choris, hoc est in mundo Deus. *Augustin. Enarr. in Psalm.* 87. Quemadmodum dicuntur in arte musica, sicut ea docti homines Latine dicere potuerunt, praecentor, et succentor: praecentor scilicet, qui vocem praemittit: succentor autem, qui subsequenter. *intonatore, maestro di coro.*

PRAECENTORIUS, a, um, adject. ad praecinentum pertinens. *Solin.* 5. a med. Arundines accommodatissimæ in omnem sonum tibiarum, seu praecentorias facias, quarum locus est ad pulvinaria praecinentis; seu vascas, quæ foratim numeris praecentorias antecedunt, etc.

PRAECENTRIX. V. PRAECANTRIX.

PRAECENTURIATUS, a, um, particip. ab inusit. praecenturiare, antea centuriatus. *Frontin.* 2. de limit. p. 31. in fin. ed. *Rudorff.* Et coercitam (obliquitatem extremitatum) mensuralibus metis certo praecenturiato spatio simili futura tradimus formæ.

PRAECEPT, adverbii more usurpatur. V. voc. seq. in fin.

PRAECEPT, cipitis, adject. omn. gen. *Praepes*, cipis, olim pro *praepes*, cipitis, ut *ancipes* pro *anceps*. *Plaut. Rud.* 3. 3. 8. Scelus sacerdotem anum praepem reppulit, propulit. *Id. fragm.* apud *Priscian.* 6. p. 725. *Putsch.* Salliam in puteum praepes. *Ennius ibid.* Obcumbunt multi letum ferroque lapique Aut intra muros, aut extra praepes casu. — *Praepes*, a *praepes* per synop. (quod a *præ* ante et *caput*, ut ab *ancipes* *anceps*) est qui in caput deorsum et celeriter fertur, προακρηνος, προακρηνός (It. chi cade o corre col capo in giù, precipitoso; Fr. qui tombe la tête la première, la tête en avant; Hisp. precipitoso, Germ. mit dem Kopf nach vorn, voran, kopfüber, jählings; Angl. headlong, with the head foremost).

1.) Proprie. — a) Stricto sensu praepes dicitur qui in caput deorsum fertur. *Ter. Adelph.* 3. 2. 20. Adolescenti ipsi eriperent oculos: post hæc praepitem darem. *Cic. 6. Ferr.* 40. 86. Sopatrum de porticu praepitem in forum delictum. *Liv.* 31. 37. Ruente saucio equo, praepes ad terram datus. *Ovid. Ib.* 259. ab equo praepes in Aleia decedit arva. *Horat. 1. Sat.* 2. 41. Hic se praepitem tecto dedit. *Catull.* 64. 244. Praepitem sese scopulorum e vertice jecit. *Id.* 17. 9. de ponte Ire praepitem in lutum per caputque pedesque. *Auct. B. Hisp.* 15. ad fin. Hospites jugulare, et de muro praepites mittere. *Virg. 5. Ær.* 859. Cumque gubernaculo liquidas projecit in undas Praepitem ac socios nequid-

quam saepe vocantem. Sic *ibid.* 175. In mare praepitem (*Menæten*) puppi deturbat ab alta. *Id. 8. Ecl.* 59. Praepes aerii specula de montis in undas Deferat. *Id. 4. G.* 79. magnum mixtæ (apes) glomerantur in arbem, Praepitesque cadunt. *Martial. Spect.* 11. Praepes ursus se rotat. h. e. in caput. — b) Latiori sensu praepes dicitur qui celerrime aliquo currit, che va a rompicollo, che corre precipitosamente. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 79. Iuberes hunc praepitem in pistrinum trahi. *Cic. Cæcin.* 21. 60. Si fustibus aliquem de fundo praepitem egeris. Sic *Cæs. 5. B. G.* 17. Nostri acriter in eos impetu facto repulerunt et praepites hostes egerunt. Adde *Virg. 5. Æn.* 456. Rursus *Cæs. 2. B. G.* 24. Praepites se fugæ mandabant. *Ovid. 7. Met.* 844. Conjugis ad vocem praepes amensque ecurri. Adde *eumd.* 3. *Amor.* 11. 25. *Horat. 1. Sat.* 4. 30. praepes Fertur, uti pulvis collectus turbine. *Ovid. 12. Met.* 128. praepes curru fremebundus ab alto Desilit. *Curt. 5. 13. in.* Ibi transfugæ nunciant, praepitem fuga Bactra petere Darium. *Virg. 3. Æn.* 598. mox sese ad litora praepes Cum fletu precibusque tulit. *Sueton. Cal.* 35. Ita se proripuit et spectaculis, ut, calcata lacinia togæ, praepes per gradus iret. *Tac. 2. Hist.* 6. Antequam Titus adventaret, sacramentum Othonis acceperat uterque exercitus, praepitibus, ut assolet, nunciis, et tarda mole civilis belli. — Similiter *Ter. Phorm.* 4. 3. 19. omnes modo Uno ore auctores fuere, ut (herus) praepitem hanc daret. h. e. repente expelleret. *Cic. 4. Herenn.* 8. 12. Ut eum, qui fortunæ omnino voluerit prodere, praepitem proturbetis (al. deturbetis) ex ea civitate, quam etc. *Ovid. 3. Met.* 694. Praepitem (hunc) famuli rapite hinc. *Virg. 11. Æn.* 671. alter Dum subit ac dextram labentem tendit inertem, Praepites pariterque ruunt.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de loco edito, maxime declivi, praeupto, et unde facile quis praepes cadere potest, precipitoso, strabocchevole. — a) Adjective. *Lucret.* 4. 509. Praepitesque locos vitare. *Cæs. 4. B. G.* 33. In declivi ac praepiti loco incitatos equos sustinere. *Cic. Flacc.* 42. 105. Viam praepitem et lubricam planæ et stabili præponere. *Liv.* 38. 23. Ruunt cæci per vias, per invia: nulla precipitia saxa, nullæ rupes obstant. *Plin. Paneg.* 16. Mons praepes. *Virg. 11. Æn.* 888.; et *Ovid. 1. Met.* 97. Fossæ precipites. *Id. 4. Trist.* 3. 74. Vadere per iter praepes. *Colum. 1. R. R.* 2. 4. Segetes campis melius, quam praepitibus locis proveniunt. — b) Hinc praepes absolute, substantivum more, est locus praepes, precipizio. *Vellej.* 2. 3. 4. Ubi semel recto deeratratum est, in praepes pervenitur. *Juvenal.* 10. 107. altior Casus, et impulsæ praepes immane ruinæ. *Apul. 4. Met.* Per altissimum praepes in vallem proximam asinum praepitant. *Virg. 2. Æn.* 464. Turrim in praepiti stantem. *Plin. 2. Hist. nat.* 45. 44. (115). Specus vasto in praepes hiatus. *Seneca Ep.* 8. ante med. In praepiti cursu iste deduct. — In praepes, in profundum. *Virg. 1. G.* 208. Non aliter quam qui adverso vix flumine lembum Remigis subigit; si brachia forte remisit, Atque illum in praepes pronò rapit alveus amni. *Ovid. 2. Met.* 319. At Phaeton, rutilos flamma populante capillos, Volvit in praepes, longoque per aera tractu Fertur. *Id.* 12. *ibid.* 338. Dum fugit instantem trepidans Ixione natum Decidit in praepes; et pondere corporis ornum Ingentem fregit. *Liv.* 5. 47. Ruinæque tota prolapsa acies in praepes deferri. *Virg. 6. Æn.* 577. tum Tartarus ipse Bis patet in praepes tantum lenditque sub umbras, Quantus etc. *Tac. 4. Ann.* 22. Plantius Silvanus, prætor, incertis causis, Aproniam canjugem in praepes jecit. ¶ 2. Praepes dicitur etiam quidquid ad finem suum properat: sic — a) De tempore. *Virg. 3. G.* 359. soli praepites lavit æquore currum. *Liv.* 10. 42. Jam praepes in occasum sol erat. *Curt. 4. 16. a med.* Praepes in noctem diei tempus causatus est. — Hinc dies, nox praepes, ad occasum properans.

Liv. 4. 9. ad fin. Praepitque jam die curare corpora milites jubet. Similiter ver praepes, mensis praepes, ad finem accedens. *Servius* ad illud *Virg. 1. G.* 43. Vere novo etc. Vere novo accipiamus prima parte veris. Nam anni quatuor sunt tempora, divisa in ternos menses, qui ipsorum temporum talem faciunt discretionem, ut primo mense veris novum dicatur ver, secunda adultum, tertio praepes. Sicut etiam *Sallustius* dicit ubique nova æstas, adulta, praepes. Hæc *Servius*. Sic *Auct. epist. ad Octav.* circa med. Calamitosa ac praepes senectus. h. e. quæ proxime accedit ad mortem. Sic *Curt.* 6. 5. sub init. Ego ceteris lætus hoc uno torqueor, quod praepiti senectute diu frui tua bonitate non possum — Nonagesimum et quintum annum agebat. — b) In vitibus praepites palmites dicuntur, qui de hornotinis virgis enati, in duro alligantur. Hi plurimum fructus afferunt, sed plurimum matri nocent. Itaque nisi extremis ramis, aut si vitis arboris cacumen superaverit, praepitari palmitem non oportet. Ita *Colum.* 5. R. R. 6. 33. Nomen autem inde habent, quia deorsum, et quasi in caput pendentes alligantur: vel quia velut praepites feruntur in fructum. ¶ 3. Item de iis, quæ celerrime feruntur, aut fiunt. *Horat. 1. Od.* 7. 13.; et *Ovid. 14. Met.* 330. Praepes amnis. *Ovid. 2. ibid.* 185. et *Heroid.* 10. 30. ventus. *Id. 9. Met.* 485. nox. h. e. brevissima. *Stat.* 5. *Theb.* 419. procella. *Val. Flacc.* 3. 404. oceani fragor. *Curt.* 3. 6. sub init. Is non praepes se, sed strenuum remedium afferre promissit. *Cic. Flacc.* 20. 48. Quum se homo volubilis quadam praepiti celeritate dicendi illa oratione jactaret. *Attic.* ad *Cic.* 9. *Att.* 10. a med. Subitum discessum et praepitem protectionem periculosam puto. *Virg. 3. G.* 103. quum praepiti certamine campum Corripuere, ruuntque effusi carcere currus. *Quintil.* 9. 4. 71. Praepes ad hoc (cursus in rhythmo) firmatur ac sustinetur ultimo. et *ibid.* § 83. Et illud, ubi opus est velocitate, tardum et segne, et hoc, ubi pondus exigitur, praepes ac resultans. ¶ 4. Transfertur ad animum et festinationem nimiam ac temeritatem significat cæco velut impetu agentis. *Cic. 5. Phil.* 13. 37. Homo amentissimus, atque in omnibus consiliis praepes et devius. *Id. Harusp. resp.* 24. 51. Ille demens, et jampridem ad pœnam exitiumque praepes. *Id. 7. Ferr.* 46. 121. Praepes amentia ferebare. *Sall. Cat.* 26. Sæpe fidem prodiderat, creditum abjuraverat, cædis conscia fuerat, luxuria atque inopia praepes abierat. *Cic. Planc.* 3. 6. Cæcum et praepitem ferri in causa. *Liv.* 26. 38. Praepes in avaritiam et crudelitatem animus. *Id.* 23. 7. extr. Praepes ingenio in iram erat. *Tac. 16. Ann.* 21. Animus ad flagitia praepes. *Virg. 9. Æn.* 685. Vir praepes animi. *Cic. Cæl.* 15. 35. Mens nescio quæ effrenata et praepes. *Id. Dom.* 34. 91. Praepes furor. *Val. Max.* 1. 6. n. 7. audacia. *Sueton. Aug.* 8. consilium, et immaturum. *Id. Cal.* 48. cogitatio. ¶ 5. Praepes absolute, substantivum more, est summum discrimen. *Liv.* 27. 27. ad fin. Tam improvide se collegamque, et propa totam rempublicam in praepes dederat. h. e. in summum discrimen adduxerat. *Cels.* 2. 6. a med. Eger est in praepiti. su gli estremi. et *Horat.* 2. *Sat.* 3. 292. casus, medicusne levarit Ægrum ex praepiti. *Juvenal.* 1. 147. Omne in praepiti vitium stetit. è giunto al sommo: ultra praegredi non potest sine ruina reipublicæ. *Ovid.* 13. *Met.* 378. Si quid adhuc audax, ex praepitque petendum. — Huc pertinet et illud *Stat.* 1. *Silv.* 4. 51. subiti praepes juvenile pericli. V. JUVENILIS. *Plin.* 9. *Ep.* 26. Debet orator erigi, attolli, interdum etiam effervescere, efferr, ac sæpe accedere ad praepes. — Hinc

Praepes, cipitis, n. 3. absolute, substantivum more. V. sub II. 1. b. et 5. *Praepes*, adverbii more 1.) Proprie. *Tac. 4. Ann.* 62. immensamque vim mortaliū, spectaculo intentos, aut qui circum adstabant, praepes trahit atque operit. II.) Translate. *Tac. 6. Ann.* 17. Eversio rei

ges gustarent. Ita *Paul. Diac.* p. 223. 19. *Müll.*, quocum cf. *Festus* p. 218. 17. *Varro* apud *Non.* p. 163. 19. *Merc.* Quod humatus non sit, heredi porca præcidanea suscipienda. Telluri et Cereri: aliter familia pura non est. *Gell.* 4. 6. non a cedo, sed a cædo ducit. Ejus verba sunt: Præcidaneæ hostiæ dicuntur, quæ ante sacrificia solemnia pridie cæduntur. Porca etiam præcidanea appellata, quam piaculi gratia, ante fruges novas captas, immolari Cereri mos fuit, si qui familiam funestam aut non purgaverant, aut aliter eam rem, quam oportuerat, procuraverant. *Cato R. R.* 134. Priusquam messim facies, porcam præcidaneam hoc modo fieri oportet. *V.* ibi reliqua. — Qui mortuo iusta non fecisset, dicebatur porcam contrahere, ut innuitur a *Cic.* 2. *Legg.* 22. 55. et clarius a *Mario Victorino* 1. p. 2470. *Putsch.*

II.) Translate, *feriæ præcidaneæ*, quæ solennes et legitimæ feriæ præcedebant. *Atejus Capito* apud *Gell.* 4. 6. Qui quidem putat, ut dictum est, hanc vocem non a cædendo, sed a cædendo duci, quod hostia ante cædatur, quam fruges capiantur, etc. Sed in præcidaneis feriis hæc notatio locum non habet. *V. Foss.* in *Etymol.* et infra SUCEDANEUS.

PRÆCIDARIUS, a, um, adject. idem quod præcidaneus, ut extraneus, extrarius, et pedaneus, pedarius. Sic præcidaria porca, eadem quæ præcidanea. *Festus* p. 218. 17. *Müll.* et *Mar. Victorin.* 1. *art. grammat.* p. 2470. *Putsch.*

PRÆCIDO, dis, di, sumi, dere, a. 3. (præ et cædo). *Præcedo* pro præcido, *V. PRÆCEDO* loco suo. — Part. *Præcisus* 1. et 11. 1. 4. a. et in fin.; *Præcisurus* II. 2.; *Præcidendus* I. — Præcidere proprie est ante cædere (unde *Paul. Diac.* p. 252. 6. *Müll.* Præcidere antecedere, id est ante immolare), vel in anteriore parte seu acumine abscindere; universim vero abscindere, amputare, secare, *ἐκκέντρω, κροτοῦσθαι* (It. tagliare, troncicare; Fr. couper, tailler, trancher; Hisp. cortar, tajar qualquiera cosa, acortar; Germ. abschneiden, abhauen; Angl. to cut or chop off, cut in two, cut).

I.) Proprie. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 12. Cui ego jam linguam præcidam, atque oculos effodiam. *Auct. B. G.* 8. 44. Omnibus, qui arma tulerant, manus præcidit. Sic *Sueton. Claud.* 15. Proclamante quodam, præcidendas falsario manus, etc. *Petron. Satyr.* 1. Tyranni imperant filiis, ut patrum suorum capita præcidant. *Id. ibid.* 105. Præcidere capillos. *Justin.* 1. 10. 15. aures, nasum et labia alicui. *Cic.* 7. *Verr.* 34. 88. ancoras. *Id. Habir. perduell.* 11. 31. fistulas, quibus aqua supplebitur. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 10. 42. (124). forficibus sugentia ora hirudinum. et 17. *ibid.* 23. 35. (211). traducem. — Sic Part. præter. apud *Colum.* 11. *R. R.* 2. 54. Stramentata præcisâ in acervum congeruntur. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 38. (121). Vipera quatuor digitorum mensura utrinque præcisâ. *Id.* 30. *ibid.* 11. 30. (101). Limacum capita præcisâ arundine. *Id.* 11. *ibid.* 39. 94. (228). Præcisæ pennæ non crescunt, evulscæ renascuntur. *Id.* 28. *ibid.* 13. 56. (198). Hircos, barba præcisâ, non abire in aliarum gregem.

II.) Translate. ¶ 1. Præcidere est in partes vel in frusta cædere, tagliare in pezzi, tagliuzzare. *Lucr.* 3. 636. Si subito medium (hominis corpus) celeri præciderit ictu Vis aliqua, ut sorsum partem secernat utramque, etc. *Liv.* 40. 6. Caput mediæ canis præcisæ et prior pars ad dexteram, cum extis posterior ad lævam viæ ponitur. *Cic.* 1. *Divinat.* 17. 32. Præcidere cotem novacula. *Petron. Satyr.* 102. Descendimus in scapham, præcisoque vinculo etc. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 19. (43). Præciosos nervos glutinare. *Cic.* 9. *Att.* 6. Naves, quibus usus non est, omnes aut præcidisse, aut incendisse dicunt. avere tagliate in pezzi e disfatte. ¶ 2. Præcidere sinum maris, navigando ita cursum dirigere, ut non legatur terra, et curvum litus circumvehatur, sed recta ab uno ad alterum sinus cornu navis feratur, andare a golfo lanciato, at-

traversare il golfo: præciduntur enim omnes circuitus, et recto tramite mare secatur. *Seneca Ep.* 53. Quo celerius evaderem, protinus per altum ad Nesida direxi, præcisurus omnes sinus. Sic *Quintil. declam.* 12. 22. a med. Non præcidere medium mare? non tota in fugam vela torquebis? *Lucan.* hoc sensu dixit 8. 248. magnosque sinus Telmassidos undæ Compensat medio pelagi. ¶ 3. Pro valde cædere, h. e. verberare, pulsare. *Plaut. Cas.* 2. 6. 52. Præcide os tu illi. ¶ 4. Per metaphoram est brevem reddere, decurtare, auferre, eripere, deminuere, actionem interrompere. — a) Generatim. *Lucan.* 6. 340. de umbra Pindi. Et maturato præcidit vespere lucem. accorcia il giorno. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 22. 34. (84). Præcisum iter. tagliato, attraversato. et *Cic.* 1. *Off.* 33. 120. Amicitias, quæ minus delectant, magis decere censent sapientes sensim dissuere, quam repente præcidere. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 9. Antenor censet belli præcidere causam. Cf. *Ter. Hecyr.* 4. 2. 22. Tempus est concedere: sic optime, ut ego opinor, omnes causas præcidam omnibus. togliero tutti i pretesti. et *Plin.* 9. *Ep.* 1. extr. Temporis ratio cunctationem præcidit. *Cic.* 4. *Verr.* 62. 151. Da mihi hoc: jam tibi maximam partem defensionis præcideris. *Id.* 3. *ibid.* 7. 20. Ut reo pecunioso, profuso spem iudicii corrumperem præciderem. et 5. *ibid.* 1. 3. Præcidere sibi licentiam libertatemque vivendi. *Id.* *Pis.* 22. 51. sibi redditum. — Sic Part. præter. apud *Cic.* 2. *Orat.* 7. 28. Præcisâ, inquit, mihi quidem dubitatio est. *Id.* 1. ad *Brut.* 15. ante med. Oppressa ab impiis civitas, optulandi potestate præcisâ. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 11. Tenediorum libertas securi Tenedia præcisâ. *Id.* 5. *Verr.* 64. 151. Illa quidem certe tibi præcisâ defensio est. *Petron. Satyr.* 82. Præcisâ ultione. — b) Speciatim de sermone. *Plaut. Mil. glor.* 4. 6. 56. Dum te obtinetur, interim linguam oculi præciderunt. h. e. obmutescere coegerunt. — c) Præcidere sermonem, et præcidere absolute, abrumperre, etc. ut *Plaut. Capt.* 5. 2. 12. ait, dictis compendium facere. *Cic.* 4. *Herenn.* 54. 67. Per abscissionem significatio fit, si, quam incipimus aliquid dicere, præcidimus, tronchiamo le parole. et *Id. Senect.* 16. 57. Brevi præcidam. Agro bene culto nil potest esse nec usu uberius, etc. Tò brevi videtur esse superfluum additamentum, et merito a multis rejicitur. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 43. 133. Præcide, inquit. Alii aliter leg. — d) Hac ratione ponitur pro negare, abnuere, recusare, negare assolutamente: hoc enim paucis verbis fit, et spes obtinendi præciditur. *Cic.* 8. *Att.* 4. Numquam reo cuiquam tam humili, tam sordido, tam præcisæ negavi, quam hic mihi. Plane sine ulla exceptione præcidit. et 10. *ibid.* 16. Cupiebam eum esse nobiscum: quod quia præciderat, etc. ¶ 5. Obscuro sensu a *Martial.* 7. 62. et alibi: sed passim in libris rectius in percido mutatur. *V. PERCIDO.* *V.* ibidem et *Percisus* pro irrumatus et pro padicatus. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla supra retulimus.

Præcisus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Præcisior* II. 4.; et

I.) Proprie est divulsus, decisus, staccato. *Manil.* 4. 630. Trinacria Italia tantum præcisâ recessit, separata dall'Italia. — Hinc *Præcisum*, i, n. 2. absolute, substantivum more, est pars viscerum, aut carnis præcisâ. *Nævius* apud *Non.* p. 151. 2. *Merc.* Præcisum, omasum, pernam, callum, etc. *Lucilius ibid.* Illi præciso atque epulis capiuntur optimis.

II.) Translate. ¶ 1. Est essectus, castratus. *Lamprid. Elagab.* 7. Jactavit autem caput inter præciosos fanaticos, et omnia fecit, quæ Galli facere solent. ¶ 2. Item præruptus, abruptus, præceps, dirupato, scosceso, straripevole. *Accius* apud *Non.* p. 15. 25. *Merc.* Quemcumque incititeram grumum, aut præcisum jugum. *Sall. Jug.* 97. ad fin. Iter castellanorum angustum admodum, utrinque præcisum. *Virg.* 8. *En.* 233. acuta silex præcisus undique saxis. *Quintil.* 12. 9. 2. Civitates præcisus impositæ rupibus. *Sil. It.* 13.

337. similisque volanti Cornipedem tulerit præcisâ per avia plantam. *Mela* 3. 9. Vasta omnia, vastis præcisâ montibus, ripæ potius sunt, quam litora. ¶ 3. Transfertur ad orationem brevem, circumcisam, abruptam, concisam, breve, succinto, conciso. *Quintil.* 9. 2. 57. Præcisâ velut anta legitimum finem oratio. *V. PRÆCISIO.* et 10. 2. 17. Qui præcisus conclusionibus obscuri, Sallustium atque Thucydidem superant. et 7. 3. 15. Præcisâ comprehensio. et 4. 2. 47. Simplex et undique præcisâ, non tam narratio vocari potest, quam confusio. *Gell.* 7. 2. sub fin. Præcisus interruptisque verbis exclamare. ¶ 4. Pro duro, difficultati. *Arr. Menand. Dig.* 49. 16. 4. Non omnis, qui litem habuit, et ideo militavit, exauctorari jubetur; sed qui eo animo militiæ se dedit, ut sub obtentu militiæ præcisorem se adversario faceret. *Alii leg.* pretiosiorum.

PRÆCINCTIO, ōnis, f. 3. In theatro est divisio graduum in orbem facta; sive gradus reliquis duplo altior laxiorque, quo equitum v. gr. gradus a plebeis separabantur: quo loco commode in gyrum transversim, sine impedimento eorum qui in gradibus sedebant, ambulari poterat. Ratio appellationis est, quia speciem cujusdam fasciæ præ se fert graduum loca cingentis, *διαζώνια, cinta, pianerottolo.* *V. BALTEUS.* *Vitruv.* 5. 3. Præcinctiones ad altitudines theatrorum pro rata parte faciendæ videntur, neque altiores, quam quanta præcinctionis itineris sit latitudo. — A similitudine *Id.* 2. 8. circa med. Is locus est theatri curvaturæ similis. In imo forum est constitutum: per mediam autem altitudinis curvaturam præcinctionemque platea ampla latitudine facta.

PRÆCINCTORIUM, ii, n. 2. *V. voc. seq.* in fin.

PRÆCINCTORIUS, a, um, adject. ad præcingendum aptus. *Vitruv.* 10. 21. Eique funes præcinctoris transversis erant religati. *Alii rectius leg.* Ejusque præcincturæ funes transversis erant ligati. — Hinc

Præcinctorium, ii, n. 2. absolute, substantivum more, est subligar, præcinctura, *πεπικνωμα.* *Augustin.* 2. contra *Julian. Pelag.* 6. *V. MUNITURA.*

PRÆCINCTURA, æ, f. 1. cinta, *διαζώνιον, zona, cingulum*, aut ipse præcingendus modus. *Macrob.* 2. *Saturn.* 3. In Cæsarem quoque mordacitas Ciceronis dentes suos strinxit. Nam post victoriam Cæsaris interrogatus, cur in electione partis errasset, respondit: præcinctura me decepit: jocus in Cæsarem, qui ita toga præcingebatur, ut trahendo laciniam velut mollis incederet. *V. PRÆCINGO* 1. b.; et adde *Vitruvii* loc. cit. in *voc. præced.*

PRÆCINCTUS, a, um. *V. PRÆCINGO.*

PRÆCINCTUS, us, m. 4. præcinctura.

I.) Proprie. *Varro* apud *Non.* p. 548. 29. *Merc.* Castula est palliolum præcinctui, quod nudæ infra papillas præcinguntur.

II.) Translate ipsæ vestes, vestito. *Macrob.* 2. *Saturn.* 9. Hortensius vir ex professo mollis, et in præcinctu ponens omnem decorem: fuit enim vestitu ad munditiem curioso.

PRÆCINGO, gis, xi, cum, gere, a. 3. (præ et cingo). Part. *Præcingens* II. 1.; *Præcinctus* in omnibus paragr. — Præcingere est ante, aut circum cingere, *διαζώννυμι* (It. cingere; Fr. ceindre, enceindre; Hisp. ceñir, rodear, cercar; Germ. gürten, umgürten; Angl. to gird, begird, encompass, surround, enclose).

I.) Proprie de cinctu vestium. — a) Rare active. *Martial.* 14. 153., cujus lemma est *Semicinctum*. Det tunicam dives: ego te præcingere possum. *Grat. Cynege.* 341. Jam Toletano præcingant illa ultro. — b) Sæpiissime præcincti usurpatur Mediorum apud Græcos more. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 538. 12. et p. 537. 5. *Merc.* Quum calvaticam capiti accommodares, quum strophio accurate præcingeretur. *V. CALVATICA.* *Ovid.* 2. *Trist.* 271. Et latro et cautus præcingitur ense viator. si cinge al fianco. — Similiter Part. præter. *Præcinctus* apud *Plaut. Bacch.* 3. 3. 28. Cincticulo præcinctus in sala

apud magistrum assideres. *Petron. Satyr.* 95. Anus sordidissimo linteo praecincta. et *ibid.* 19. Et praecincti certe altius eramus succincti, alticincti, atque aden expediti, parati, prompti. Sic *Horat.* 1. *Sat.* 3. 5. Hoc iter ignavi divisimus, altius, ac nos, Praecinctis unum. et 2. *ibid.* 8. 70. ut omnes Praecincti recte pueri complice ministrent. εὐχνοί. *Sueton. Cæs.* 45. Ut male praecinctum puerum caverent. Adde *Macrob.* 2. *Saturn.* 3. *V. PRAECINCTURA.* — c) Praecinctus etiam dicitur, qui militari dignitate praeditus est. *V. CINGULUM. L. Ferus* apud *Volcat.* in *Avid.* *Cass.* 1. Sed vide, ne tibi et liberis tuis non bene consulas, quum tales inter praecinctos habebas, quales inilites libenter audiunt, libenter vident.

II.) Translate. ¶ 1. Praecingere est circumdare, circumdare. *Ovid.* 1. *Art. am.* 223. Euphrates praecinctus arundine frangens. *Id.* 14. *Met.* 638. pinu praecincti cornua Panes. *Id. Heroid.* 4. 71. flore capilli. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 1. 1. (1). Insecta appellata ab incisuris, quae nunc cervicum loco, nunc pectorum atque alvi praecincta separant membra. *Id.* 2. *ibid.* 66. 66. (166). Tellus praecincta circumfluio mari. *Ovid.* 3. *Fast.* 263. Vallis Aricinis silva praecinctus opaca Est lacus. *Martial.* 7. 61. Nulla catenatis pila est praecincta lagenis. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 7. 27. (99). Gemma candida vena praecincta. *Propert.* 4. 4. 7. fontem vallo praecingit acerbo. *Sil. It.* 3. 243. praecingere litora muro. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 17. (28). Ajunt, si quis villam vite nigra praecinxerit, fugere accipitres. *Id.* 37. *ibid.* 9. 37. (118). Gemma per transversum linea alba media praecingitur. *Id.* 5. *ibid.* 32. 40. (143). Praecingitur gens mari. *Seneca Med.* 70. Praecingens roseo tempora vinculo. coronando. et *Martial.* 11. 37. tota gemmam praecingere libra. *nempe auri, legare in oro.* — *Urbane. Claudian.* *B. Get.* 296. Quid turpes jam mente fugas, quid Gallica rura Respicias, Latioque libet post targa relicto Longinquum profugis Ararim praecingere castris? h. e. quasi ante se constituere, locando post ipsum castra. — Huc pertinet et illud *Plin.* 10. *Ep.* 48. Parletes sine cemento medio farti, nec testaceo opere praecincti. h. e. obducti. ¶ 2. In illo *Ennii* apud *Gell.* 6. 6. Brundisium pulcro praecinctum praepete portu'st praecinctum intelligi instructum, et habens ante se pulcrum portum.

PRAECINO, cinis, cinis, centum, cinere, 3. (prae et cano). Praeteritum praecinit legitur apud *Tertull.* *Idolol.* 15. — Part. Praecinens sub A. 1. — Praecinere

A) Neutorum more. ¶ 1. Est ante canere, precedere col canto o suono, προαδω. *Cic.* 4. *Tusc.* 2. 4. Et denrum pulvinaribus et epulis magistratum fides praecinaunt. *Flor.* 2. 2. ante med. Ubi a cena rediret, praelucere funalia, praecinere sibi tibias jussit. *Gell.* 1. 11. Creteneses in praelia ingredi salitos, praecinate ac praemoderante cithara gressibus. ¶ 2. Speciatim de praecantatore, h. e. morbis remedia carminibus et incantationibus affertente, *Macrob.* 2. *Somn. Scip.* 3. circa med. de musica. Hinc est, quod aegris remedia praecantantes praecinere dicuntur. *Tybull.* 1. 5. 11. Ipseque ter circum lustravi sulphure pura, Carmine quum magico praecinuisset anus. *V. PRAECANTATOR.*

B) Active, h. e. cum Accusativo. ¶ 1. Est aliquid ante canere. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 58. Ipse madens oculis, umbrarum animaeque sacerdos Praecinerem gemitum. h. e. carmen lugubre primus canerem. ¶ 2. Saepè est praenunciare, praedicere, predire, presagire. *Cic. Harusp. resp.* 10. 20. Quis est tam impius, qui hoc tam novo tantoque motu non magnum aliquid deos populo R. praemonstrare et praecinere fateatur? *Tybull.* 2. 5. 73. Atque tubas atque arma ferunt crepitantia caela Audita, et lucos praecinuisse fugam. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 46. 71. (185). Hi greges repente lymphati futura praecinunt. *Id.* 25. *ibid.* 9. 59. (106). Praecinere responsa. h. e. de futuris responsa dare.

PRAECIPES, is. *V. PRAECEPT.* init.

PRAECIPIO, cipis, cēpi, ceptum, cipere. a. 3. (prae et capio). Praecepto antiquè, praepesero. *Cato R. R.* 142. Villici officia, quae dominus praepesit. *Alti leg.* praecipit, *alti* et *Schneider.* ipse praecipit. — Part. Praecipiens II. 2. b. et 3.; Praeceptus 1. 1. et II. 1. et 2.; Praecipendus II. 2. — Praecipere est ante capere, praecupare, praeripere, praevenire, προλαμβάνω (tt. pigiare innanzi, anticipare, preoccupare; Fr. prendre le premier. obtenir le premier, prendre auparavant; Itsp. prevenir, preocupa; Germ. voraus-, vorher-, im Voraus nehmen, vorherbekommen; Augl. to take or seize before, anticipate, prevent, forestall, preoccupy).

1). Proprie. ¶ 1. Generatim. *Lucret.* 6. 1049. prior aetis ubi aëris Praecipit, ferrique vias possedit apertas. et *ibid.* 802. Carbonumque gravis vis atque odor insinuat Quam facile in cerebrum, nisi aquam praecipimus ante. *Cæs.* 3. *B. C.* 31. A publicanis debitum biennii pecuniam exegerat, et ab eisdem insequentis anni mutuum praecerat. *Liv.* 36. 19. Aliquantum viae praecerat rex, ut qui non ante, quam Elatiae, ab effuso constiterit cursu. *Id.* 3. 46. a med. Sedulo tempore, dum praeciperent iter nuntii missi in castra. *avanzassero la strada.* et 32. 16. Jussis navibus maturate sequi, ipse tribus quinquerebus expeditis Piraeum praecipit. *Val. Flacc.* 4. 340. exortia terga Lacini Praecipunt pecudum. *Virg.* 3. *Ecl.* 98. si lac praecerit aetis. *Sall. fragm.* apud *Gell.* 10. 26. Mons a Lusitanis praecipus. Huc referri potest et illud *Plin.* 7. *Hist. nat.* 35. 35. (120). Sulpicia electa ex centum praecipis, quae simulacrum Veneris dedicaret. h. e. ante electis. *V. Val. Max.* 8. 15. n. 12. ¶ 2. Speciatim apud JCIos est per praecipiennem capere, aut habere. *Plin.* 5. *Ep.* 7. Nec beredem institui, nec praecipere posse republicam constat. *Julian. Dig.* 30. 129. Si heres centum praecipere jussus sit. *V. PRAECEPTO* 1.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad hominem, qui eventum vel actionem praecupat; item saepe ad animum, qui futura quocumque modo percipit, vel sibi representat. *Liv.* 30. 8. extr. Aliquantum ad fugam temporis Syphax et Hasdruba praecerunt. *Sic Id.* 1. 7. Tempore illi praecipto, at hi numero avium regnum trahabant. *anticipato. Cf. Stat.* 8. *Theb.* 328. celeres neu praecipe Parcas. et *Flor.* 3. 9. Et ille quidem ad rei famam veneno fata praecipit. *Contra Curt.* 9. 6. extr. Hoc si liquerit, ipse praestabo: si me praecerit fatum, vobis mandasse memento. *Tac.* 3. *Hist.* 15. Auxilia Vitellius acciverat, immensam belli lue, ni Antonius, id ipsum metuens, festinato praelio victoriam praecipisset. *Virg.* 6. *En.* 105. Omnia praecipi, atque animo mecum ante peregi. *ho antiveduto, mi sono prefigurato. Cic.* 1. *Off.* 23. 81. Praecipere cogitatione futura. *Cæs.* 7. *B. G.* 9. Haec usu ventura, opinione praecerat. *Virg.* 11. *En.* 491. Exultatque animis et spe jam praecipit hostem. *Cæs.* 3. *B. C.* 87. extr. Jam animo victoriam praecipiebant. *Auct. B. G.* 8. 51. Fata templaque occupabant, ut vel expectatissimi triumpho laetitia praecipii posset. *M. Antonius* apud *Cic.* 13. *Phil.* 20. 45. Praecipia gaudia suppliciorum vestrorum. *Ovid. Heroid.* 17. 107. Ad passessa venis praecetaque gaudia serus. *Nepos Att.* 11. ad fin. Immortali memoria praecpta retinebat beneficia. *Mamertin. Grat. act.* 28. Adventare nos principi nunciatur. Statim e solio, tamquam praepceptus, exsiluit. *prevenuto.* ¶ 2. Est etiam ante monere, docere, tradere, instituere, et re ante praemonstrata aliquid mandare, insegnare, instruire, ordinare. Differt ab impero et jubeo, quia haec etiam nihil docendo fiunt: qui autem praecipit, simul docet. Porro usurpatur cum Accusativo, cum Relativo, et sequentibus part. ut, ne. — a) Generatim. *Auct. B. Afr.* 8. Haec ita imperabat, itaque unicuique praecipiebat, ut etc. *Nepos Pausan.* 4. Itaque huic indici, quid fieri vellent, praecerunt. *Ter. Adelph.* 5. 9. 5. Ego istos usque a pueris curavi ambos sedulo: docui, munui, bene praecipi semper, quae potui omnia. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2.

92. Simillimas dicito esse: et Philocomasio id praecipendum est, ut sciat. *Petron. Satyr.* 85. Ego studia ejus ordinare, ego docere ac praecipere. *Horat. Art. P.* 335. Quidquid praecipies, esto brevis, ut cito dicta Percipiant animi dociles, teneantque fideles. *Cic. Mur.* 2. 4. E portu solventibus ii, qui jam in portum ex alto invehantur, praecipere summo studio solent et tempestatum rationem et praedonum et locorum. *Colum.* 10. *R. R. proem.* 3. Praecipere cultum hortorum diligentius, quam tradiderunt majores. *Ovid.* 2. *Trist.* 486. artem nandi. *Plin.* 1. *Ep.* 10. humanitatem. *Quintil.* 3. 1. 14. oratoriam. *Horat.* 1. *Od.* 24. 2. cantus lugubres. *Asin. Gall.* apud *Sueton. Gramm.* 22. Qui caput ad lavam deicit, glossemata nobis Praecipit. *Cic. Amic.* 20. 75. Recte etiam praecipit potest in amicitia, ne etc. et *ibid.* 16. 60. Illud potius praecipendum fuit, ut eam diligentiam adhiberemus, etc. *Sall. Jug.* 30. His praecipit, omnes mortales pecunia aggrediantur. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 1. (1). Natura remedium, atque multitudo instantium ac praecceptorum, plura de ipsa medendi arte cogunt dicere. h. e. eorum quae proxime dicenda, et quae jam ante dicta sunt. *Sic Cels.* 3. 23. Utendum ductione alvi, vel nigro veratro, sicut praecceptum est. h. e. ante indictum ac jussum est. — Cum infinito. *Ovid.* 2. *Art. am.* 415. Sunt qui praecipiant herbas, satureja, nocentes Sumere. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 4. 10. (29). Paeonium praecipiant eruere noctu. *Sueton. Ner.* 31. Quorum operum perficiendorum gratia, quod ubique esset custodiae, in Italian deportari, etiam scelere convictos, non nisi ad opus damnari, praecerat. *Inscript. Christ.* apud *Smet.* 110. 10. DVLGIS APUD MANES ZOBE BENEDICTA MORARIS TY SCVRVA IACES NOBIS RELIQUISTI QVERELAS PRAECEPTI (h. e. praecipisti) HOSPITIUM DVLGIS PARARE TVIS. — b) Speciatim de respondentibus ex oraculo. *Nepos Miltiad.* 1. Consulens Pythia praecipit, ut Miltiadem sibi imperatorem sumerent. — c) De jubentibus et imperantibus, comandare. *Cæs.* 5. *B. G.* 58. Praecipit atque interdicit, omnes unum peterent Indutiomarus. *Plaut. Asin.* 2. 4. 15. Cui numquam unam rem me licet semel praecipere furi. *Mox verbo jubeo utitur. Curt.* 9. 6. sub init. Praecipiens, ne quies corpori impediretur. *Scævola Dig.* 31. 1. 89. § 7. Codicillos aperiri testator praecipit. *Callistrat. ibid.* 48. 10. 15. D. Claudius edicto praecipit. *Ulp.* *ibid.* 50. 3. 1. Lege municipali praecipitur. — d) Pro suadere, monere, suggerere, sine ulla jubendi auctoritate, suggerere, persuadere. *Nepos Themist.* 6. ad fin. Praecipit legati ut tum exirent, quum satis altitudo muri exstructa videretur, praecipit. *Curt.* 4. 13. Furum ista solertia est quam praecipitis mihi. *Justin.* 18. 6. 7. Iterum se ad virum, sicut praecerint. ¶ 3. Absolute, praecipere est praecceptorem seu doctorem esse. *Nepotis fragm.* apud *Lactant.* 3. 15. Qui in schola de pudore et continentia praecipiant argutissime. *Cic.* 2. *Orat.* 11. 48. Num igitur placet, quum de eloquentia praecipias, aliquid etiam de testimoniis dicendis quasi in arte tradere? *Plin.* 18. *Hist. nat.* 24. 56. (201). Praecipere de agricultura. *Cic.* 1. *de republ.* 56. Ne si diutius in hoc genere verser, quasi praecipientis ejusdam et docentis, et non vobiscum simul considerantis esse videatur oratio mea. *Quintil.* 2. 6. 6. Jam prope consummata fuerit praecipientis opera. *Id.* 2. 3. 5. In numero praecipientium. *Sueton. Gramm.* 10. Scholam aperuit, sed ita ut paucis, et tantum adolescentibus praeciperet. Adde *ibid.* 16. *Id. Ner.* 7. Senecam visum sibi per quietem, C. Caesari praecipere. — NB. Praecipere absolute est radicari, prender radice, quum de seminibus plantarum sermo est. *Gargil.* 4. 5. (edente A. A. Scottio). Robustiar, etsi tardior, planta (persici) praecipit ex osse, quod simpliciter exponatur. Haec cl. *Furlanetto* in *I. Append.* At, lectio si salva est lectio, ro praecipit accipi posse videtur pra ante capit, praeripuit ex osse.

PRAECIPITANS, antis. *V. PRAECEPTO.*

PRAECIPITANTER, adverb. precipitosamente,

προπετώς, in praecipis, praecipiti festinatione, inconsiderate, temere. *Lucret.* 4. 1063. Currit agens mannos ad villam praecipitanter. *Gloss. Prae-*cid. ed. A. Maio in *Class. Auct. T.* 3. Melius praecipitanter quam praecipiter dicimus.

PRAECIPITANTIA, *a*, f. 1. il cader precipitosamente. *πραεπιτα*, praecipitatio. *Gell.* 9. 1. Si in prona jacias, moderatio atque ratio mitentis praecipitanti ipsa et pondere cadentis teli corrumpitur. et 6. 2. a med. Lapidem cylindrum si per spatia terrae prona atque deruta jacias, causam quidem ei et initium praecipitantiæ dederis.

PRAECIPITATIO, *onis*, f. 3. precipitazione, precipitamento, *πραεπιπ*, casus, aut cursus praecipis. *Vitruv.* 5. 12. Arena fluctibus subruta efficit in mare pilae praecipitationem. *Seneca* 1. *Ira* 12. in fin. Ira aliquando, ut venenum et praecipitatio et naufragium, ex inopinato profuit. *Apul. de Mundo*. Nimbus quanto repentinior est, tanto vehementior: et quanto improvisor ejus praecipitatio est, tanto brevior casu restringitur. Adde *Fulgat. interp. Ps.* 51. 4.

PRAECIPITATOR, *oris*, m. 3. qui aliquem praecipitem agit, ad exitium impellit, che rovina, distruttore. *Augustin. de Grat. et lib. arbitr.* 14. init. Quum fuerint convicti non defensores, sed inflatores et praecipitatores liberi arbitrii. Adde *eumd.* 1. *Ep. in Pelag.* 4.

PRAECIPITATUS, *a*, um. *V.* **PRAECIPITO**.

PRAECIPITER, adverb. *V.* **PRAECIPITANTER** in fin.

PRAECIPITIUM, *ii*, n. 2. precipizio, *πραεπιπ*, locus praecipis, unde facilis est casus.

I.) Proprie. *Sueton. Aug.* 79. Quo minus in transitu Alpium in praecipitium propelleret.

II.) Translate. ¶ 1. Praecipitium dicitur id, in quo summum discrimen ac periculum inest. *Lactant.* 6. 17. Animus si aberraverit, aut per confragosa verabitur, aut per praecipitia labetur. ¶ 2. Est etiam praecipis casus, *caduta precipitosa*. *Lactant.* 2. 3. a med. Dum aliorum praecipitium vident, non prospexerunt, quid ante suos pedes esset. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 17. 20. (43). de herba urceolari. Sed contra ulcera, rupta, lapsusque, et praecipitia, aut vehiculorum eversiones, singulares.

PRAECIPITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, 1. (praecipis). Part. *Praecipitans* sub B. I. a. et b. et II. a.; *Praecipitatus* sub A. I. a. et b. et II. 2.; *Praecipitatur* sub A. I. c.; *Praecipitandus* sub A. II. 2. — Praecipitare usurpatur A) Active et B) Neutrorum more.

A) Active praecipitare est pronum dejicere, praecipitem agere, in praecipis propellere, *πραεπιπ*, *καταπραεπιπ*.

I.) Proprie de hominibus, et rebus. — a) Cum Accusativo. *Cic.* 4. *Tusc.* 18. 41. Ut si posse putet eum, qui se e Leucade praecipitaverit, sustinere se, quum velit. *Lucret.* 4. 1020. de montibus altis Se quasi praecipitent ad terram corpore toto. At *Lachmann. legit.* Ut qui praecipitant. *Seneca Ep.* 4. Alius se praecipitavit a tecto, ne, etc. *Cæs.* 3. *B. C.* 69. Sese in fossas praecipitabant. *Auct. B. Alex.* 18. Se per molem in mare praecipitaverunt. *Liv.* 23. 37. Quum armatorum multitudo de turri se praecipitaret. *Id.* 23. 19. Praecipitasse se quosdam, non tolerantis famem, constabat. h. e. in fluvium, ut ait *Duker. Ovid.* 5. *Fast.* 634. Pars putat, ut ferrent juvenes suffragia soli, Pontibus infirmos praecipitasse senes. *Sueton. Aug.* 27. Augustus Attedum Afrum tantis conterritis minis, ut is se praecipitaverit. — Sic Part. praeter. apud *Cic. Cæcin.* 17. 50. Qui se praecipitatos ex locis superioribus dicerent. *Sueton. Claud.* 9. Praecipitatus in flumen. — De rebus: praecipitare aliquid, est deorsum jacere, ruere, gettar giù, far cadere. *Lucret.* 1. 250. Postremo pereunt imbres, uti eos pater aether In grenium matris terat praecipitavit. *Stat.* 10. *Theb.* 881. truncas rupes in tecta domosque Praecipitat. *Ovid.* 15. *Met.* 518. quadrupedes Praecipitant currum scopulis. *Stat.* 2. *Achill.* 546. vetulasque solo procumbere pinus Praecipitat. Cf. *Virg.* 2. *Æn.* 36. Aut pelago

Danaum insidias suspectaque dona Praecipitare jubent. *Ovid. Heroid.* 10. 13. conterrita virgo, Membraque sunt viduo praecipitata toro. *dal leto*. *Id.* 11. *Met.* 556. unda praecipitata ruit. — b) Passive, sed Mediorum apud Graecos vi ac more. *Sall. Jug.* 62. ad fin. Quum alii super vallum praecipitentur. *Ovid.* 4. *Met.* 91. lux tarde decedere visa Praecipitur aquis. h. e. lux et sol ad occasum pervenit, tramonta. Sic *Id.* 4. *Fast.* 164. Scorpions in virides praecipitatur aquas. Cf. *Val. Flacc.* 4. 642. Sed praecipitata profundo Siderei pars visa poli. — c) Absolute; Accusativus enim facile subauditur. *Cic.* 5. *Fin.* 11. 31. Si quando pueris ludentes minamur, praecipituros alicunde, extimescunt.

II.) Translate. ¶ 1. Praecipitare vitem apud *Caton. R. R.* 32. est deorsum nimis intorquendo frangere. Sic praecipitare palmitem apud *Colum.* 4. *R. R.* 20. 4. et 3. *ibid.* 6. 26. est cacumine deorsum verso alligare, ut fructu uberiore induatur. *V.* **PRAECIPES**. ¶ 2. Per metaphoram generatim est de gradu dejicere, in summum discrimen vel exitium impellere, praecipitem agere. *Cic. Dom.* 37. 98. Praecipitari ex altissimo dignitatis gradu. *Sall. Jug.* 14. Ego infelix, in tanta mala praecipitatus ex patrio regno. *Liv.* 22. 12. Qui magister equitum, nihil aliud, quam quod impar, erat imperio, moræ ad rempublicam praecipitandam habebat, ferox rapidusque in consiliis. *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 140. caveque Spem festinando praecipitare meam. *rovinare*. et *Plin.* 16. *Hist. nat.* 36. 65. (161). Calamorum usus in Creta bellatores suos praecipitavit. *fu la loro rovina*. At *Sillig. aliter leg.* *Cels.* 2. 10. a med. Satius est primum levare aegrum, deinde perpurpare, quam simul omni vi effusa fortasse praecipitare. *mandarlo in precipizio*. *Virg.* 2. *Æn.* 317. furor iraque mentem Praecipitant. *Petron. Satyr.* 118. Per ambages, deorumque ministeria, et fabulosum sententiarum tormentum praecipitandus est liber spiritus. h. e. immittendus, velut praecipis furore poetico. *Cels.* 6. 7. Aurium dolores interdum ad dementia mortemque (hominem) praecipitant. Sic *Vopisc. Prob.* 12. Praecipitare aliquem in dementia. *Rursus Cels.* 3. 24. Praecipitare se in exitium. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 12. 19. (94). Adultas arbores interlucare justo plus, et in senectam praecipitare. *farle invecchiare prima del tempo*. — Hinc aliquando est accelerare, nimia festinatione urgere, affretare, accelerare. *Matius* ad *Cic.* 11. *Fam.* 28. An quod adolescens praestiti, id nunc, etate praecipitata, commutem? *Vellej.* 2. 49. 1. Quieta, aut certe non praecipitata morte fungi. *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 47. Jamque moræ spatium non praecipitata negabat. h. e. in diem vergens et prope accedens. — Praecipitare moras, festinando moras abjicere, levar ogni indugio. *Virg.* 8. *Æn.* 443. et 12. *ibid.* 699. Sic *Sil. It.* 13. 774. tu magna gerendi Praecipita tempus: mors atra impendit agenti. *cogli prestamente il tempo*. — Similiter *Lucan.* 7. 51. sua quisque ac publica fata Praecipitare cupit. *Quintil. declam.* 4. 10. Praecipitare suprema sua. *Id. Ep. ad Tryphon.* Usus Horatii consilio, qui in arte poetica (a v. 388.) suadet, ne praecipitetur editio, nonumque prematur in annum. *Sil. It.* 3. 166. Praecipitat consulta viri segnemque quietem Terret. *Colum.* 3. *R. R.* 21. 10. Praecipitare vindemiam. *Ulp. Dig.* 23. 3. 33. Parcendum marito, qui non praecipitaverit eum ad solutionem, qui donaverat. — Cum Infinito. *Virg.* 11. *Æn.* 3. sociis dare tempus humandis Praecipitant curæ. *Stat.* 1. *Theb.* 679. eodem modo locutus est. — *NB.* Praecipito, frequenter praecipio, jubeo. *Plaut. Trin.* 2. 2. 17. Quae ego tibi praecipito, et facito. *Alii et ipse Fleckeisen. rectius leg.* praecipio, ea facito.

B) Neutrorum more. h. e. sine casu saepe adhibetur, sed Accusativus se subauditur.

I.) Proprie — a) De hominibus, et rebus. *Liv.* 39. 2. Lignes per invia et rupes deruptas praecipitantes fugerunt. h. e. praecipitantes se. *Virg.* 6. *Æn.* 349. Namque gubernaculum multa vi forte revulsam etc. Praecipitans traxi mecum. *Id.* 11.

ibid. 617. excussus Aconteus Praecipitat longe, et vitam dispergit in auras. *Cic.* 1. *Nat. D.* 32. 89. Praecipitare istuc quidem est, non descendere. *Liv.* 25. 11. Plurimi in fossam praecipitavere. *Id.* 2. 51. Secuti dedita opera passim ad illecebras propulsa pecora, praecipitavere in insidias. *Lucret.* 6. 291. videtur in imbre ventis aether, Atque ita praecipitans etc. *Val. Aeditius* apud *Gell.* 19. 9. Aut imber caelo candido praecipitans. *Cic.* 3. *Orat.* 48. 186. Annis praecipitans. *Id.* 6. de republ. 18. Ubi Nilus ad illa, quæ Catadupa nominantur, praecipitat ex altissimis montibus. *Id.* 2. *Legg.* 3. 6. Fibrenus — statim praecipitat in Lirem. *Virg.* 9. *Æn.* 669. quam multa grandine nimbi In vada praecipitant. — b) De iis, quæ ad tempus referuntur. *Cic.* 3. *Orat.* 55. 209. Sol praecipitans. h. e. ad occasum prope accedens. *Virg.* 2. *Æn.* 8. et jam non bumida caelo Praecipitat. *Cæs.* 3. *B. C.* 25. Multi jam menses transierant, et hien praecipitaverat. — c) De iis, quæ celeriter deorsum feruntur, vel ruunt. *Lucret.* 4. 628. Quum vero deorsum per fauces (succus) praecipitavit, Nulla voluptas est. *Id.* 2. 247. Pondera, quantum in se est, non posse obliqua meare, Ex supero quum praecipitanti.

II.) Translate. — a) Generatim. *Plaut. Trin.* 2. 1. 36. Qui in amore praecipitavit, pejus perit, quam si saxo saliat. *Fleckeisen.* praecipitavit, periit quasi (de) saxo saliat. *Cic. Rabir. Post.* 1. 2. Satis est homines imprudentia lapsos non erigere: urgere vero jacentes, aut praecipitantes impellere, certe est inhumanum. *Id.* 1. de republ. 45. extr. Non est enim causa conversionis, ubi in suo quisque est gradu firmiter collocatus, et non subest, quo praecipitet et decidat. *Id. Sull.* 31. 87. Reipublicæ praecipitanti subvenire. et *ibid.* 1. 1. Praecipitante republica. *Liv.* 27. 40. Quum ad Cannas praecipitasset Romana res. Rursus *Cic.* 3. *Att.* 15. ad fin. Me certe ad exitium praecipitantem retinuisse. *Id.* Dom. 15. 40. Tu praecipitante jam et debilitato tribunatu. — b) Speciatim. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 21. 68. Sustinentia est potius omnis assensio, ne praecipitet, si temere processerit.

PRAECIPUA, *orum*, n. plur. 2. *V.* **PRAECIPUUS** in fin.

PRAECIPUE, adverb. in primis, potissimum, maxime, particolarmente, specialmente, singolarmente, segnatamente, principalmente, *μαλιστα, εξαίρετως*, et sæpissime dicitur de rei modo, et quidem de re præter ceteras et maxime vel frequentissime agenda. *Plaut. Most.* 1. 3. 31. Tu ecator erras, quæ quidem illum expectes unum atque illi morem præcipue sic geras, atque alios asperneris. *Cic.* 1. *Orat.* 8. 30. Hæc una res in omni libero populo, maximeque in pacatis civitatibus præcipue semper floruit. *Id. Sull.* 29. 82. Neque ego præcipue de consularibus disputo: nam hæc universi senatus communis est laus. *Cæs.* 7. *B. G.* 40. Semper Eduorum civitati præcipue indulserat. *Curt.* 4. 16. 12. Sitis præcipue fatigatos et saucios perurebat. *Nepos Att.* 16. Eum præcipue Cicero dilexit. *Quintil.* 12. 1. 8. Non præcipue acnit ad cupiditatem litterarum amor laudis? *Gell.* 20. 1. a med. Populus Romanus omnium maxime atque præcipue fidem coluit. *Quintil.* 1. 6. 1. Rationem præstat præcipue analogia, nonnunquam et etymologia. *Id.* 1. 8. 11. Nam præcipue quidem apud Ciceronem, frequenter tamen apud Asinium etiam videmus etc. — *Cic. Rabir.* 1. 4. Labor in hoc defendendo præcipue meus est: studium vero conservandi hominis commune mihi vobiscum esse debet. *Id.* 2. *Fam.* 6. 13. Non enim mihi tam mea salus cara fuit, in qua præcipue sum ab illo adjutus, quam pietas erit in referenda gratia Iucunda. *Id.* 2. *Legg.* 18. 43. Color autem albus præcipue decorus Deo est. *Quintil.* 10. 1. 3. Non autem ut quidquam præcipue necessarium est, sic ad efficiendum oratorem maximal protinus erit momenti. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 108. Præcipue sanus, nisi quum pituita molesta est. h. e. optima valetudine utens, ut interpretatur *Forcellinus*; vel sanus præter ceteros et animo

et corpore, ut alii putant; vel sanus, quod maximum est, ut alii. — *Cæs.* 3. *B. C.* 68. Fortuna, quæ plurimum potest quum in reliquis rebus, tum præcipue in bello. *Quintil.* 9. 4. 37. Consonantes quoque, earumque præcipue quæ sunt asperiores. Adde *eum.* 9. 4. 35., 8. 6. 14., 9. 2. 77. et alibi. *Id.* 10. 1. 101. Affectus quidem, præcipue eos, qui sunt dulciores, nemo historicorum commendavit magis. *Virg.* 2. *G.* 371. Texendæ sæpes etiam, et pecus omne tenendum, Præcipue dum frons tenera imprudensque laborum. — *Præcipueque*, et *præcipue*, vel *præcipue*, *præcipue* vero, apud *Quintil.* 11. 1. 68. Aliquando etiam inferioribus, præcipueque adolescentulis parcere aut mederi decet. et 2. 2. 8. Viva illa, ut dicitur, vox alit plenius, præcipueque ejus præceptoris, quem etc. *Id.* 9. 2. 42. Novi vero, et præcipue declamatores, audacius imaginantur. et 9. 3. 1. Omnes veteres, et *Cicero* præcipue. *Id.* 10. 1. 105. Oratores vero vel præcipue Latinæ eloquentiam parem facere Græcæ possint. *h. e.* præter alios. *Tac.* 12. *Ann.* 60. Quum Marius et Sulla olim de eo vel præcipue bellarent. *Quintil.* 6. 1. 38. Vultu risum etiam moventes sæpe vidi, præcipue vero, quum aliqua velut scænice sunt.

PRAECIPUUS, e, um, adject. a *præcipio* (*V.* sub I. b.) proprie est qui ente capitur; atque adeo peculiaris, proprius; cui communis opponitur, *ἐξαιρετός, διάφορος*, (it. *particulare*, proprio; *Fr.* *particulier*, qu'on a par *præcipue*; *Hisp.* *particular*, singular, *especial*; *Germ.* *eigenthümlich*, *besonder*; *Angl.* *particular*, *peculiar*, *special*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Cic.* *Sull.* 3. 9. Necesse est, quod mihi consuli præcipuum fuit præter alios, id jam privato cum ceteris esse commune. et *ibid.* 4. 12. Tum communibus, tum præcipuis patris tui periculis commovebatur. *Id.* 4. *Fam.* 13. Non debes aut propriam fortunam et præcipuum postulare, aut communem recusare. *Id.* *Prov.* cons. 1. 2. Præcipuum illum et proprium sensum doloris mei, quem tamen vos communem semper vobis mecum esse duxistis, a sententia dicenda amovebo. *Id.* 1. *de republ.* 3. Non præcipuum, sed parem cum ceteris fortunæ conditionem subire. — b) Speciatim. *Præcipuus* est a *præcipio*, *h. e.* ante capio, ea ratione, quæ conspicuus et perspicuus ab aspicio sunt: ut sit id, quod ante et præter alios capitur, ut *Paul.* *Diac.* docet p. 80. 3. *Müll.* Unde apud *IClos* dicitur *præcipuum*, quod inter multos in divisionem non venit, sed ab uno aliquo extra sortem præcipitur. *Sidon.* 6. *Ep.* 12. ante *med.* Illud autem debere tibi quodam, ut jurisconsulti dicunt, præcipui titulo, nec tuus poterit ire pudor inficias, etc. *Sueton.* *Galb.* 5. *Livæ* testamento pæne ditatus est; *HS* namque quingentes quum præcipuum inter legatarios habuisset, etc. *Ulp.* *Dig.* 33. 4. 2. in *fin.* Habebit præcipuum dotem cum frugibus suis: id vero, quod extrinsecus ei relictum est, restituet. *Papinian.* *Dig.* 40. 5. 23. a *med.* Quum peculium castrense filius et inter legitimos heredes præcipuum retineat. *Id.* *ibid.* 31. 1. 79. a *med.* Nec ob eam rem apud arbitrum divisionis præcipuum census filiae fore. *V.* **PRAECEPTIO**. Huc pertinere videtur illud *Ter.* *Adelp.* 2. 3. 5. Itaque unam banc rem me habere præter alios præcipuum arbitror, fratrem, etc. et *Plaut.* *Rud.* 1. 3. 6. Hancine ego partem cepio, ob pietatem, præcipuum?

II.) Translate. ¶ 1. Sæpiissime est insignis, singularis, eximius, potissimus, *insigne*, *singolare*, *eximio*, *principale*, *distinto*. — a) Cum Substantivo tantum. *Plancus* ad *Cic.* 10. *Fam.* 9. Nisi in multitudine optimorum civium impetus animi mei fuerit singularis, et opera præcipua, nihil ad meam dignitatem accedere volo suffragatione vestra. *Cic.* *Manil.* 19. 58. Qui in hoc bello etiam præcipuo jure esse deberet. *Cæs.* 5. *B. G.* 52. Quos præcipuo semper honore Cæsar habuit. *Virg.* 3. *G.* 74. quos in spem statuas submittere gentis, Præcipuum jam inde a teneris impende laborem. *Cic.* 4. *Fam.* 3. In communibus mi-

seriis præcipuo quodam dolore angitur. *Id.* 1. *Off.* 4. 12. Natura ingenerat præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati sunt. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 7. 15. (30). Piper præcipua amertudine. *Ovid.* 4. *Pont.* 10. 40. Et quæ præcipuum sidera frigus habent. *Seneca Thyest.* 285. Quod est in isto scelere præcipuum nefas, hoc ipse faciet. *Quintil.* 2. 15. 1. Prima ac præcipua opinionum circa hoc differentia. *Id.* 1. 3. 1. Ingenii signum in parvis præcipuum memoria est, proximum imitatio. *Id.* 10. 1. 80. Neque has solas virtutes, sed has præcipuas puto. — b) Cum addito Ablativo rei, qua quis est eximius, singularis, etc. — Per Ablat. *Quintil.* 6. 3. 3. *Cicero* præcipuus in eloquentie vir. *Tac.* 12. *Ann.* 40. Præcipuus scientia rei militaris *Venusius*. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 48. 49. (154). Vir præcipuus corpore viribusque. *Flor.* 3. 1. Ut rex fraude præcipuus, fraude caperetur. *V.* alia infra sub d. — Per Genit. *Tac.* 6. *Ann.* 4. *Latiaris* præcipuus olim circumveniendi *Sabini*, et tunc luendæ pœnæ primus fuit. *h. e.* qui præcipuum dederat operam, ut *Sabinus* circumveniretur. — c) Cum addita re, cui quid mirifice prodest. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 107. (170). Herba dentibus præcipua. *Id.* 11. *ibid.* 49. 109. (261). Calculo humano remediæ præcipua. *Id.* 8. *ibid.* 25. 38. (91). Scincos contra venena præcipuus antidotus. et *ibid.* 27. 41. (97). Herba ad serpentium ictus præcipua. — d) Est etiam, ut ait *Forcellinus*, princeps, primus. *Virg.* 8. *Æn.* 176. gromineque viros locat ipse sedili: Præcipuumque toro, et villosi pelle leonis Accipit *Æneam*, solioque invitat acerno. *Tac.* 15. *Ann.* 56. extr. Præcipui amicorum. et 14. *ibid.* 55. in *fin.* Præcipuus ceritate. et 16. *ibid.* 33. magnitudine opum. et 3. *ibid.* 30. Præcipuus, cui secreta imperatorum inniterentur. Hæc *Forcellinus*. Ceterum hoc sensu, ut apud *Tac.* 15. *Ann.* 56. extr. loc. cit., absolute quoque usurpatur. Sic *Quintil.* 8. 3. 89. Et quibus præcipuus attingemus. *Id.* 10. 1. 81. *Philosophorum* *Platonem* esse præcipuum. *V.* et infra sub f. — e) Neutro gen. absolute. *Cic.* 2. *Fin.* 33. 110. Et homini, qui ceteris animantibus plurimum præstat, præcipui a natura nihil datum esse dicemus? *Quintil.* 1. 5. 1. Dicere apte, quod est præcipuum, plerique ornetui subijciunt. *Id.* 6. 4. 13. In qua (*altercatione*) præcipuum est, semper in oculis habere, de quo quæritur. *Id.* 11. 2. 47. In actionibus Inter præcipua servandum est. — Et cum Genitivo. *Tac.* 4. *Ann.* 40. Ceteris mortalibus in eo stare consilia, quid sibi conducere putent: principum diversam esse sortem, quibus præcipua rerum ad famam dirigenda. — f) Vicem superlativi gerit apud *Sueton.* *Ner.* 31. Præcipua cænetionum rotunda (*erat*), quæ perpetuo diebus ac noctibus vice mundi circumageretur. ¶ 2. Speciatim præcipua, *örum*, n. plur. 2. sunt Stoicorum *προνόμην*, ea scilicet quæ non eunt absolute bona, sed quæ secundum locum obtinent, et ad summum bonum proxime accedunt. *Cic.* 3. *Fin.* 16. 52. — Hinc

Præcipua, örum, n. plur. *V.* sub II. 2.

PRAECISALIA, lum vel iorum, n. plur. 2. videntur esse sacra, quæ tempore præcidendi arbores fiebant. *Prob.* *Append.* in *Anat. Gramm.* p. 441. *Lupercalia*, *Præcisalia*, *Quinquennalia*. Ita edidit et *Keil.* p. 196.

PRAECISAMENTUM, i, n. 2. *Isid.* 19. *Orig.* 22. Vestis segmentata est zonis quibusdam et quasi præcisamentis ornata. Nam et particulas cuicumque materiæ abscisas præsegrmina vocant. *V.* **SEGMENTUM**.

PRAECISE, adverb. præcidendo; sed occurrit translate tantum, et ¶ 1. Est Ital. brevemente, succintamente, *ἀποτομή*, breviter, paucis, sermonem præcidendo. *Cic.* 2. *Nat. D.* 29. 73. *Præcise* dicitur providentia mundum administrari: plene autem et perfecte sic dici existimato, providentia deorum mundum administrari. *Gell.* 3. 16. Id obscure atque præcise dictum. ¶ 2. Item est absolute, simpliciter. *Cic.* 8. *Att.* 4. *Præcise* negare alicui. *h. e.* absolute, nude, simpliciter, atque adeo dure. *V.* **PRAECIDO**. II. 4. d. *Ulp.* *Dig.*

36. 3. 1. sub *fin.* Cavebitur ei non præcise, sed sub conditione. *h. e.* non absolute. *Justinian.* 4. *Institut.* tit. 3. Quod autem non præcise de quadrupede, sed de ea tantum, quæ etc. *h. e.* simpliciter, et universim.

PRAECISIO, ðnis, f. 3. actus præcidendi, recisio, taglio, truncamento, ἀποτομή.

I.) Proprie. *Apul.* 1. *Met.* Ea bestia (castor) captivitatis metuens, se ab insequentibus præcisione genitalium liberat.

II.) Translate. ¶ 1. Est locus, ubi aliquid præcisum est. *Vitr.* 5. 7. Ad ejus mensuræ perpendiculum inferiores sedes præscindantur, et qua præcisio suprit, ibi etc. *Id.* 4. 2. Projecturas tignorum præsecuerunt, et tabellas contra tignorum præcisiones in fronte fixerunt. *Capell.* 6. p. 222. *Caucasus* portas habet, quas *Caspias* vocant, cautium præcisiones etiam ferreis trabibus obseratas ad externorum transitum cohibendum.

PRAECISOR, ðris, m. 3. incisore, ita appellantur quatuor primores in homine dentes, qui Græcè *τομχοί*. *Isid.* 11. *Orig.* 1. Horum primi præcisores dicuntur, quia omne, quod accipitur, ipsi prius incidunt. *V.* **DENS**.

PRAECISUM, i, n. 2. *V.* *Præcisus* sub I. in *fin.* v. **PRAECIDO**.

PRAECISURA, æ, f. 1. ritaglio. *Præcisuræ* asparagorum *Apicio* 4. 2. sunt, quæ præcisæ abijciuntur. *Præcisuræ* agrorum *Frontino* de colon. p. 102. et 126. et 140. *Goes.* sunt piugiores agrorum lacinias, ut ipse *Goes.* interpretatur. *V.* *Guarini*, *Illustraz. della campagna Taurasina* p. 99. et 103. — In re medica. *Theod.* *Priscian.* lib. 4. p. 312. ed. *Ald.* Ad ulcera recentia, ad luxatum, ad præcisuram, ad scabiem in capite etc. per i tagli.

PRAECISUS, a, um. *V.* **PRAECIDO**.

PRAECLAMITATOR, ðris, m. 3. *V.* **PRAECIA**.

PRAECLAMO, as, avi, are, n. 1. gridare innanzi, προβοῶν, ante clamo. *Paul.* *Dig.* 48. 8. 7. Si putator ex arbore quum ramum deiecerit, non præclamaverit, et prætereuntem occiderit. *Alii leg.* proclamaverit. Habent et *Not.* *Tyr.* p. 93. Proclamat, præclamet.

PRAECLARE, adverb. Sup. *Præclarissime* 2. — *Præclare* occurrit translate tantum, et ¶ 1. Est valde clare, dilucide, perspicue, molto chiaramente, καταφανώς. *Cic.* 1. *Acad.* (post.) 9. 33. *Præclare* explicatur *Academiæ* veteris eucto-ritas. *Id.* *Brut.* 15. 59. Ingenii lumen eloquentia, quæ virum excellentem præclare, etc. *Id.* 13. *Fam.* 7. Tibi negotium datum esse a *Cæsare*, non judicium, præclare intelligo. so benissimo. et 4. *ibid.* 7. Ego te eum esse, qui etc., præclare memini. *Plin.* 3. *Ep.* 13. Invenire præclare, enunciare magnifice, disponere apte. *Gell.* 2. 23. *Præclare*, et apposite, et faceta scribere. ¶ 2. Item valde recte, commode, optime, benissimo, egregiamente, ottimamente, καλώς. — a) Generatim. *Cic.* 3. *Verr.* 4. 9. *Præclare* nobiscum actum Iri, si populus *R.* istius unius supplicio contentus erit. et 4. *ibid.* 61. 149. Omnino præclare ta habes, quum is ordo tibi est inimicissimus, so che stai bene. ironia. et 6. *ibid.* 55. 122. Pugna in tabulis picta præclare. et *ibid.* 44. 96. Simulacrum præclare factum e marmore. *Id.* 3. *Phil.* 10. 25. *Præclare* facitis, qui de præsidio consulum referatis. *Id.* *Rosc.* *Am.* 13. 37. Si (id quod præclare a sapientibus dicitur) vultu sæpe læditur pietas. *Id.* 13. *Fam.* 41. Id hie valde gratum fore, teque apud eos præclare positurum, confirmo et spondeo. con tuo gran vantaggio. Sic *Rosc.* *Com.* 12. 34. *Præclare* suum negotium gessit *Roscius*: fundum fructuosissimum abstulit. — b) Speciatim est vehementer approbantis. *Cic.* 13. *Phil.* 4. 9. Pacem vult *M.* *Lepidus*: præclare, si etc. benissimo. — c) Item cum multa gloria, aut laude. *Cic.* *Mil.* 35. 96. Se nihil in vita nisi præclarissime fecisse. *Auct.* *B. Alex.* 30. *Cæsar*, re præclarissime gesta, victor ad castra contendit. — d) Item de his quæ utiliter adhibentur in medicina. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 25. (78). Jus quoque ex his potum præclare medetur. *Id.* 26. *ibid.* 15.

90. (161). Dictamni folia praecclare dantur ex aqua. *Id.* 22. *ibid.* 1. 22. (48). Radix coeliaci praecclare facit. *Id.* 32. *ibid.* 4. 14. (35). Testudinum carnes contra salamandras praecclare auxiliantur.

PRAECLAREO, es, ni, ere, n. 2. valde, vel praeceteris clarere. *Alcim. Avit.* ad soror. b. 508. sancto cunctis praecclaruit ore.

PRAECLARITAS, as, f. 3. αὐλεια, excellentia. *Vulgar. interpr. Sapient.* 8. 18. Praecclaritas in communicatione sermonis ejus.

PRAECLARITER, adverb. praecclare. *Claudius Quadrigarius* apud *Non.* p. 516. 12. *Merc.* Et ita rebus praecclariter gestis, Romam revertetur. *Priscian.* 15. p. 1010. *Putsch.* enumerat praecclariter inter adverbia ab *Ennio* usurpata.

PRAECLARUS, a, um, adject. (praec et clarus). *Comp. Praecclarior* et *Sup. Praecclarissimus* II. — Praecclarus est valde clarus, illustris, splendidus, καταφανής (It. molto chiaro; Fr. très-clair, lumineux, brillant; Hsp. claro, luminoso, brillante; Germ. sehr hell, sehr leuchtend; Angl. very clear or bright).

I.) Proprie. *Lucret.* 2. 1032. Lunamque et solis praecclara luce nitorem. *Id.* 5. 120. praecclarum caeli restringere solem. *Juvenal.* 5. 42. praecclara iaspis.

II.) Translate latissime patet; usurpatur enim de rebus physicis, de hominibus, de animo et de abstractis, et est formosus, nobilis, illustris, egregius; saepe cum Ablativo. — a) De corpore est formosus, pulcher, bello. *Lucret.* 4. 1038. Nuncia praecclari vultus, pulchricoloris. *Cic.* 6. *Verr.* 52. 117. Urbs situ quum munito, tum ex omni aditu, vel terra, vel mari, praecclaro ad aspectum. *Accius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 22. 44. Duos arietes inde eligi, praecclariorem alterum immolare me. — b) De genere est illustris, nobilis, nobile. *Sueton.* *Oth.* 1. Materno genere praecclaro. *Virg.* 4. *G.* 322. praecclara stirpe deorum. *Val. Flacc.* 2. 149. magni proles praecclara Dorycly. — c) De homine, de animo et de abstractis est illustris, commemorandus, famosus, egregius, eximius, illustre, conspicuo, famoso, insigne, nobile, praecclaro, celebre, eccellente. *Virg.* 8. *En.* 480. et 12. *ibid.* 347. Gens bello praecclara. *Stat.* 3. *Theb.* 284. Praecclarus armis. *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 51. Hominem tanti pulcrum, et praecclarum virtute, et fortem factis. *Sall. Jug.* 88. Quanto vita illorum praecclarior, tanto horum scordia flagitiosior. *Sueton. Cal.* 22. Simulacra numinum, religione et arte praecclara. *Cic.* 1. *Fam.* 7. a med. Minime miramur, te tuis, ut egregium artificem, praecclaris operibus laetari. *Id.* 1. *Orat.* 11. 46. Multi praecclari in philosophia et nobiles. *Id.* *ibid.* 29. 131. In vobis egregiam quamdam et praecclaram indolem ad dicendum esse cognovi. et 2. *ibid.* 21. 89. Genus dicendi magnificum atque praecclarum. *Id.* 10. *Fam.* 5. Nec quidquam ex omnibus rebus humanis est praecclarior, aut praestantius, quam de republ. bene mereri. *Id.* 1. *Off.* 20. 67. Quae eximia plerisque et praecclara videntur, parva ducere. et *Orat.* 4. 15. Quum alia praecclara quaedam et magnifica didicisset. *Id.* 4. *Phil.* 2. 5. Praecclara et inculenta reclamatione factum Martialis comprobastis. *Nepos Timol.* 1. Praecclarissimum facinus. et *ibid.* 2. Praecclara victoria. *Virg.* 4. *En.* 665. urbs. *Auct. B. Alex.* 24. Praecclarissima patria. *Plin. Paneg.* 88. ad fin. Praecclarior laus. *Ovid.* 3. *Trist.* 5. 40.; et *Pers.* 2. 10. Praecclarum funus. h. e. crebris funeralibus et pompa magnificum. — Cum Genit. *Tac.* 4. *Ann.* 34. T. Livius, eloquentiae ac fidei praecclarus in primis. — In malam partem. *Sall. Jug.* 17. Qui nunc sceleribus suis ferocis atque praecclarus est. — d) De re familiaris est copiosus, abundans, dives. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 45. Si cui praeterea validus male filius in re Praecclara sublatu aletur. — e) De iis, quae famam utilitatis habent in medicina. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 3. 36. (73). Olive albæ praecclarum habent nsum recentes, per se cibi modo devorant. *Id.* 20. *ibid.* 7. 26. (61). Succus ad multa praecclarus. *Id.* 27. *ibid.* 4. 14. (31). Herba praecclara in vulneribus.

Id. 22. *ibid.* 24. 51. (110). Aqua multa praecclaram utilitatem habet. *Id.* 35. *ibid.* 6. 14. 33. Rubrica in medicina res praecclara habetur. *V. Praecclare* sub 2. d.

PRAECLAVIUM, ii, n. 2. vestis, cui nondum clavi, ornamentis causa, additi sunt, vestis nondum clavata, quam ita definit *Non.* p. 64. 22. *Merc.* Praecclavium, pars vestis, quae ante clavum textur. *Afranius* apud *eumd.* *ibid.* Tertium diem praecclavium unum texere. *Id.* *ibid.* Maa nutritrix surge, si vis, profer purpuram, praecclavium textum est.

PRAECLUDO, dis, si, sam, dere, a. 3. (praec et claudo). Part. *Praecclusus* I. et II.; *Praecclusurus* I. — Praeccludere est ante aliquem claudere, valde claudere, διακλείω (It. chiudere in faccia, serrare; Fr. fermer devant ou à quelqu'un; Hsp. cerrar, tapar, circundar; Germ. vorn zuschliessen, verschliessen; Angl. to shut in the face of, shut against, bolt, bar).

I.) Proprie. — a) De rebus physicis. *Cæs.* 2. *B. C.* 19. *extr.* Per se cohortes ejecit, portasque praeccluit. et 3. *ibid.* 12. Illi duros se negare, neque portas consuli praecclusuros. *Lucan.* 9. 39. classi praeccludere portas. *Propert.* 2. 4. 21. Nec mea praecclusas fregerit ira fores. *Cæs.* 2. *B. C.* 20. Quum sese Italicam venturum promississet, certior a suis factus est, praecclusas esse portas. *Sueton.* *Oth.* 8. *extr.* Via lapidum ruina praecclusa. *Seneca Thyest.* 781. Saepe praecclusa cibum tenere fauces. *Sil. It.* 9. 511. denso fauces praecclusus pulvere miles. *Sueton. Cal.* 26. *extr.* Horreis praecclusis populo famem indixit. — b) De hominibus, pro coercere, impedire, prohibere, excludere. *Sueton. Ner.* 32. Quum interdixisset usum amethystini ac Tyrii coloris, submisissetque qui nundinarum die pauculas uncias venderet, praeccluit cunctos negotiatores. *Budeus* mallet perculit. At *Crusius* nihil mutandum, atque ita interpretandum putat: portis praecclusis, Urbe excedere prohibuit, eorumque merces remque familiarem confiscavit.

II.) Translate est universim intercludere. Impedire, praeccludere. *Val. Flacc.* 4. 668. scopulis praecclusa ratis. h. e. clausa inter duos scopulos. *Auct. B. Alex.* 8. Quae diversae navigationes numquam uno tempore adversis ventis praeccluderentur. *Cic. Planc.* 40. 96. Nam maritimos cursus praeccludebat hlemis magnitudo. *Auct. B. Alex.* 8. Praeccludere navigationem. *Seneca Herc.* *Oet.* 1920.; et *Ovid.* 14. *Met.* 790. iter. *Id.* 2. *ibid.* 658. usum vocis. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 12. 32. spiritum, corre il fiato, et *Colum.* 6. *R. R.* 18. 1. Hirudo faucibus adhærens transitum cibis praeccludit. — *Cic.* 7. *Verr.* 65. 168. Jam omnem orbem terrarum, qui semper nostris hominibus maxime patuit, civibus R. ista defensione praeccluseris. *Id.* *Pis.* 17. 40. Si non tuis nefariis in hunc ordinem contumeliis in perpetuum tibi curiam praecclusisses. *Id.* 7. *Verr.* 8. 21. Facile ostendam, tua crudelitate in alios, omnes tibi aditus misericordiae iudicium jam pridem esse praecclusos. Sic *Petrone Satyr.* 87. Praeccludere sibi aditum. *Lucret.* 1. 975. effugium alicui. et *ibid.* 321. speciem videndi. *Phaedr.* 1. 23. linguam cani, ne latret. et *ibid.* 26. vocem praeccludit metus. Sic *Liv.* 33. 13. Quamquam vel inimicissimis omnibus praecclusisse vocem videbatur. et *Claudian.* *VI. cons. Honor.* 265. ubi praecclusa vox lavata remisit frena dolor.

PRAECLUO, es, ere, n. 2. Aliam formam *V.* in fin. — Part. *Praecclusus*. — Praeccluo est idem ac valde eluo, celebris sum. *Terentian.* p. 2433. *Putsch.* Vel qui in vetusta praeccluent comedia. *Prudent.* 4. *Cathemer.* 37. Sic olim tua praeccluens potestas. — Est etiam 3. conjug. apud *Jul. Valer.* *res gest. Alex. M.* edente *A. Maio* 1. 38. Ut vos, qui ex ubertate terrae praeccluitis, etc.

PRAECLUIS, e, adject. valde illustris, fama celebris. *Capell.* 1. p. 2. Liberi praecclues, et p. 10. Paret praeccluibis libens profatis. et 9. p. 307. Heroum conventus praecclui enituit admiratione.

PRAECLUO, is, ere, n. 3. *V. Praeccluo* in fin.

PRAECLUSIO, ōnis, f. 3. serramento, σύγκλεισις, actus praeccludendi, conclusio. *Vitruv.* 9. 9. a med. Praecclusio aquarum.

PRAECLUSOR, ōris, m. 3. qui praeccludit. *Terentull.* 4. *advers. Marcion.* 27. sub fin. Praecclusores legis. h. e. non admittentes quemquam ad legis intellectum.

PRAECLUSUS, a, um. *V. Praeccludo*. **PRAECO**, ōnis, m. 3. Praecones in quibusdam inscriptionibus scriptum fuisse, testatur *Quintil.* 1. 5. 20. — Praeco, qui videtur esse a praecio, vel a praecino, (hinc *Priscian.* 14. p. 997. *Putsch.* Praeco quoque a valde canendo est dictus) vel quasi praedico, per syncop., est buccinator, praedicator, minister publicus, qui voce quaestum facit, κρηγῆς (It. banditore, gridatore; Fr. crieur public, héraut, huissier; Hsp. gritador, voceador, pregonero; Germ. der Herold, Ausrufer; Angl. a public crier, common crier, beadle).

I.) Proprie. Praeconum multiplex fuit opera. — a) Nam in auctionibus pretium rerum clamore pronuntiabant, et ad emendum laudando invitabant. *Horat. Art. P.* 419. Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas. *Plaut. Bacch.* 4. 7. 17. Stulte, nescis, nunc venire te, atque in eopse astas lapide, ut praeco praedicat. *Cic.* 3. *Nat. D.* 34. 84. Hæc sublata de fanis in forum protulit, et per praekonem vendidit. *Id.* 12. *Att.* 40. ad fin. De hortis Scapulanis hoc videtur effici posse, ut praconi subficiantur. *Id.* *Dom.* 20. 52. Ut Cyprius rex cum bonis omnibus sub pracone subiceretur. — b) Magistratibus apparebant, reos citabant, silentium indicabant, eorum edicta, sententias iudicium, et alia huiusmodi publicabant. *Liv.* 26. 15. a med. Praconi imperavit consul, ut lictorem lege agere juberet. *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 3. *Verr.* 4. Apud veteres et iudices, et rei, et accusatores, et defensores citabantur a pracone praetoris. *Cic.* 4. *Verr.* 30. 75. Testes citari jubet: dicit unus et alter breviter. Nihil interrogatur. Praeco, dixisse pronuntiat. *Sueton. Tib.* 11. Citatum pro tribunali voce praconis conviciatorem rapi iussit in carcerem. *Liv.* 3. 47. *extr.* Quum repelleretur assertor virginis, silentium per praekonem factum. — c) Ad continem et comitia populum vocabant: in his eorum nomina renuntiabant, qui crearentur. *Censoriae tabulae* apud *Farron.* 6. *L. L.* 86. *Müll.* Ubi noctu in templum censurae auspicaverit, praconi sic imperato, ut viros vocet, et mox § 87. Praeco in templo primum vocat, postea de mæris vocat. Item *Varro* 7. *ibid.* 42. Alterum, comitis quum recitatur a pracone, dicitur, olle centuria, non illa. *Cic.* 4. *Herenn.* 55. 68. Jubet advocari continem, etc. Illi praeco faciebat audientiam. *Id.* 2. *leg. Agr.* 2. 4. Me non singulae voces praekonum, sed una voce universus populus R. consulem declaravit. *Gell.* 12. 8. ad fin. Populus eos simul censores facit: atque illi, ubi voce praconis renunciati sunt, etc. — d) In aliquibus conveniebant cum accensis. *Varro* 6. *L. L.* 89. *Müll.* Quare hic accenso, illic praconi dicit hæc, est causa: in aliquot rebus item ut praeco, accensus acciebat. — e) Ad ludos invitabant, et in his victores qui fuissent, clara voce et multis laudibus enuntiabant. *Sueton. Claud.* 21. Quare vox praconis irrita est, invitantis more solemnem ad ludos, quos nec spectasset quisquam, nec spectaturus esset. *Cic.* 5. *Fam.* 12. ad fin. Dicant, verecundiores esse pracones ludorum gymnycorum, qui, quum ceteris coronas imposuerint victoribus, eorumque nomina magna voce pronunciant, quum ipsi ante ludorum missionem corona donentur, aliam praekonem adhibeant, ne sua voce ipsi se victores esse praedicent. — f) In theatris silentium indicabant. Apud *Plaut.* ita Prologus loquitur, *Pæn. prol.* 11. Exsurge, praeco, fac populo audientiam. Jamdudum expecto, si tuum officium scias. Exerce vocem, per quam vivis, et colis. Nam nisi clamabis, tacitum te obrepit fames. — g) Adhibebantur ad res amissas investigandas. *Plaut. Merc.* 3. 4. 78. Certum est praekonum jubere

jam quantum est conducier, qui illam investigant, qui inveniant. *Petron. Satyr.* 97. Intrat stabulum praeco cum servo publico, et haec proclamavit: Puer in balneo paulo ante aberravit, etc. Si quis eum reddere, aut demonstrare voluerit, accipiet nummos mille. *V. PRAECONIUM* II. 1. — h) Item funeribus indicendis, et ad essequias hominibus evocandis. *Festus* pag. 106. 13. *Müll.* Indictivum funus, ad quod per praecoram evocabantur. Formulam indicendi refert *Ter. Phorm.* 5. 8. 37., item *Varro* 7. *L. L.* 42. *Müll.* *V. EXSEQUIE* et *OLLUS*. — i) Eorum ministerium parum honestum et vile, quamvis quaestuosum, habebatur. Nam in *Vet. S. C.* apud *Mazoch. Tab. Herac.* p. 415. Neve quis qui praeconium, dissignationem, libitinamve faciet, dum eorum quid faciet, in municipio, colonia, praefectura duumviratum, quatuorviratum, aliumve quem magistratum petito, neve capito, neve gerito, neve habeto, neve ibi senator, neve decurio, neve conscriptus esto, neve sententiam dicito. *V. Cic. Quint.* 3. 11. Ceterum C. Julius Caesar dictatorem consecutus in lege Julia, quam scripserat, et ferre jam constituerat, eorum conditionem paulo honestiorem fecit. *Id.* 6. *Fam.* 18. Quaesivi a Balbo, quid esset in lege. Rescripsit, eos, qui facerent praeconium, vetari esse in decurionibus; qui fecissent, non vetari. Neque enim erat ferendum, quum, qui hodie haruspicinam facerent, in senatum Romae legerentur; eos, qui aliquando praeconium fecissent, in municipiis decuriones esse non licere. *Martial.* 5. 56. Artes discere vult (filius tuus) pecuniosas? Praeconem facias, vel architectum. — l) Anuli distinguere alterum ordinem (h. e. equestrem) a plebe, sicut tunica (h. e. laticlavica) ab anulis senatum tantum: quinquam et hoc sero: vulgoque purpura latiore tunicae usos invenimus etiam praecones, sicut patrem L. Elitii Sillonia, Praeconini ob id cognominati. Haec *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 7. (29). *V. Sueton. Gramm.* 3. — Hinc si quis praeconium faciens de patria sua bene meritus esset, in ordinem decurionum adlegebatur ejus filius ob merita patris, ut patet ex *Inscript. Puteolana* in *PRAECONIUS* allata.

II.) Translate (*V. supra* sub e.) ponitur pro laudatore. *Cic. Arch.* 10. 24. O fortunata adolescentens, qui tuae virtutis Homerum praecnem invenieris!

PRAECOCCLUS, a, um. *V. PRAECOQUO*.

PRAECEPI, isti, isse, defect. ante caepi. *Auct. Itin. Alex. M.* (edente A. Maio) 84. Ipse vicesima die urbem, quam praecipit, substruit.

PRAECOGITATIO, ōnis, f. 3. ante cogitatio. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 39. ante med. Cohibuit praecogitationem.

PRAECOGITATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAECOGITO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Praecogitatus*. — Praecogitare est ante cogitare, praemeditari, pensare innanzi, praemeditare, προνοεῖν. *Liv.* 40. 4. ad fin. Multo ante praecogitatum facinus. *Seneca Ep.* 76. sub fin. Praecogitati mali mollis ictus venit. *Quintil.* 12. 9. 20. Licet praecogitare plura, et animum ad omnes casus componere. *Imppp. Arcad., Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 8. 4. 20. Praecogitare abscessum. *Vulgat. interpr. Marc.* 13. 11. Et quum duxerint vos tradentes, nolite praecogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini.

PRAECOGNITIO, ōnis, f. 3. anticipata cognitio. *Boeth.* 5. *Consol. Philos. pros.* 4. Hoc igitur modo etiam si praecognitio non fuisset, necessarios futurorum exitus esse constaret.

PRAECOGNITOR, ōris, m. 3. qui antea cognoscit, qui per se cognoscit. *Ambros. de Fide* 2. praefat. Si factura est, non est omnium factor. Si discens, non praecognitor. Si accipiens, non est perfectus.

PRAECOGNITUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAECOGNOSCO, gnosco, gnōvi, gnitum, gnoscere, a. 3. Part. *Praecognitus*. — Praecognoscere est antea cognoscere, praecognoscere, antivedere. *Plancus* ad *Cic.* 10. *Fam.* 15. ad fin. Si latro, praecognito nostro adventu, rursus in Italiam se

recipere caeperit. *Sueton. Aug.* 97. Mors quoque ejus, de qua dehinc dicam, divinitasque post mortem, evidentialissimis ostentis praecognita est. *Boeth. Aristot. analyt. poster.* 1. p. 522. Dupliciter autem est necessarium praecognoscere, alia namque, quia sunt, praepariari necesse est, alia vero quia est quod dicitur intelligere oportet, quendam autem utraque. Adde *Vulgat. interpr.* 1. *Petr.* 1. 20. Praecogniti quidem ante mundi constitutionem.

PRAECOLLIGO, is, ere, a. 3. Part. *Praecolligendus* *V.* in *PRAECONFESSIO*. — Praecolligere est antea colligere. *Boeth. Aristot. Topic.* 8. p. 724. Occultantem vero ratiocinatione praecolligere oportet ea, per quae syllogismus ejus, quod ex principio est, debet fieri.

PRAECOLO, cōlis, cōlī, cultum, cōlere, a. 3. Part. *Praecultus* 1. et 3. — Praecolere occurrit translate tantum; et ¶ 1. Est antea excolere, praeparare. *Cic. Partit. orat.* 23. 80. Sunt alii quidam perfecti animi habitus, ad virtutem quasi praeculti, et preparati rectis studiis et artibus. ¶ 2. Est praeferre, pluris quam alia facere. *Tac.* 14. *Ann.* 22. Fovebantque multi, quibus nova et ancipitia praecolere, avida et plerumque fallax ambitio est. ¶ 3. Item valde exornare. *Quintil.* 11. 1. 31. Genus eloquentiae plenum, et erectum, et audax, et praecultum senibus non convenit. *Stat.* 2. *Theb.* 297. Tunc donis Argia nitet, vilesque sororis Ornatus sacro praeculta supervenit auro.

PRAECOMMODO, es, are, a. 1. ante commodo, praeco. *Imp. Theodos. et Valentin. Cod. Theod.* 14. 27. 2. Quingentos solidos (vis) praecommodari decernimus. *Coripp.* 1. *Laud. Justin.* 7. Officio quocumque datur, praecommodo linguam.

PRAECOMMŌVEO, es, ere, a. 2. ante, aut valde commoveo. *Seneca Thyest.* 299. Si nimis durus praeco spernet Thyestes, liberos ejus rudes, et faciles capi praecommovebunt.

PRAECOMPOSITUS, a, um, particip. ab inusit. praecompono: preparato, ante compositus, meditalus, paratus. *Ovid.* 6. *Fast.* 674. Quum praecomposito nuncius ore venit.

PRAECŌNANS, antis, particip. ab inusit. praeconor, praecnem agens. *Capell.* 1. p. 17. Ingressuros cunctos nominatim vocabat Fama praecnans.

PRAECONCEPTUS, a, um, particip. ab inusit. praeconcipio, ante conceptus, προσυλληψθεῖς. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 82. 84. (197). Specus praekonceptum spiritum exhalant. *Harduin.* ex MSS. legit conceptum.

PRAECONCINNATUS, a, um, particip. ab inusit. praeconcinno, preparato. *Apul.* 5. *Met.* Illa (Psyches soror) praeconcinno mendacio fallens maritum, etc. h. e. ante composito. Alii minus recte leg. reoncinnato.

PRAECONDIO, is, ire, a. 4. ante condio. *Apic.* 8. 8. a med. Leporem praecndies, sicut haedum Tarpejanum.

PRAECONDITUS, a, um, particip. ab inusit. praecondo, antea conditus. *Augustin. Gen. ad litt.* VI. 23. Si sic in illo (spiritu Angelico) inest animae humanae creandae praecondita ratio, sicut in homine futurae prolis suae. et ibid. 28. Deum simul omnia creavisse, quaedam conditis jam ipsis naturis, quaedam praeconditis causis.

PRAECONFESSIO, ōnis, f. 3. confessio antea facta. *Boeth. Aristot. Topic.* 7. 6. p. 715. Praeconfessione utendum pro talibus, aut praecolligendum, quod aequivocum, vel univocum, aut utrumque fuit.

PRAECONFITEOR, ōris, eri, dep. 2. antea confiteri. *Boeth. Aristot. Topic.* 1. 2. p. 673. Construentibus autem praecconfitendum quod cuius inest.

PRAECONIALIS, e, adject. praeconio dignus. *Cassiod.* 8. *Variar.* 1. Pietati vestrae praeconialis est diligere, quorum patras contigit vos amasse. *Id.* 9. ibid. 25. Praeconiales viri. *Id.* de anim. 9. ante med. Sic omnia praeconialia creata sunt, si peccatis pollutibus non redderentur obscaena. *Id.* 7. *Variar.* 5. sub init. Testimonium

praeconialis regnorum. h. e. testimonium cum praeconio administrantium.

PRAECONIALITER, adverb. laudabiliter, cum praeconio. *Cassiod.* 10. *Variar.* 11. Quidquid praeconialiter egeris, proprio matrimonio dignissimus aestimaris.

PRAECONIUM, ii, n. 2. proprie neutrum adjectivi *PRAECONIUS*, substantivorum more usurpatum, est officium, munus et vox praeconis, ufficio del banditore, κηρυγμα.

I.) Proprie. *Cic.* 6. *Fam.* 18. Eos qui facerent praeconium, vetari esse in decurionibus. *Sueton. Gramm.* 3. Lucius Elius cognomine duplici fuit: nam et Praeconius, quod pater ejus praeconium fecerat, vocabatur, et Silio, quod etc.

II.) Translate. ¶ 1. Est publicatio, divulgatio, divulgamento, propalazione, pubblicazione. *Cic.* 13. *Att.* 12. Ligarianam praecolare vendidisti. Posthac quidquid scripsero, tibi praeconium deferam. h. e. quidquid venale scripsero, vendendi curam tibi tradam. Simul allegorice hoc dicit: orationem meam pro Ligario pulcre commendasti, et in causa fuisti, ut multi probarent. Posthac quaecumque scripsero, edenda tibi mandabo. *Apul.* 6. *Met.* Nil superest, quam tuo praeconio premium investigationis publicitus edicere. h. e. te praeco praedicante et rem amissam et premium invenientis: nam praecones adhibebantur amissis rebus investigandis. *V. PRECO* sub I. g. *Sueton. Ner.* 24. Victorem autem se ipse pronunciabat. Qua de causa et praeconio ubique contendit. *Cic.* 2. *Orat.* 20. 86. Homo stultitia sua quamplurimos testes domestico praeconio colligens. *Ovid.* 3. *Trist.* 1. 9. Ut cecidi, perago subiti praeconia casus. *Id.* 1. *Pont.* 1. 55. Talia caelestes fieri praeconia gaudent, Ut, sua quid valeant numina, teste probent. *Id.* 4. *Trist.* 9. 19. Nostra per immensas ibunt praeconia gentes: Quodque querar, notum, qua patet orbis, erit. *Id.* *Heroid.* 17. 207. Non ita contemno volueris praeconia Famae: Ut probris terras impleat illa meis. ¶ 2. De praedicatione, quae cum laude conjuncta est (ex more praecorum res venales laudantium), lode, encomio. *Cic. Arch.* 9. 20. Neque quisquam est tam aversus a Musis, qui non mandari versibus suorum laborum facile praeconium patiatur. *Id.* 5. *Fam.* 12. ad fin. Ut non solum mihi praeconium, quod Alexander ab Homero Achilli tributum esse dicit, sed etiam grave testimonium impertitum clari hominis magnique videatur. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 13. 24. (62). Multum Homeri praeconio Achillis basta nobilitata est. *Ovid.* 4. *Pont.* 8. 45. Carmina vestrarum peragunt praeconia laudum. *Id.* 3. *Amor.* 12. 9. quid enim formae praeconia feci? Vendibilis culpa facta puella mea est. Ironice *Cic.* 7. *Fam.* 24. Id ego in lucris pono, non ferre hominem pestilentiorum patria sua: eumque addictum jam tum puto esse Calvi Licinii Hipponactum praeconio.

PRAECONIUS, a, um, adject. ad praecnem pertinens. *Cic. Quint.* 31. 95. Cujus vox in praeconio quaestu prostitit. h. e. qui vocem venalem, utpote praeco, habuit. *Inscript. in Novell. lett. di Fiv. T.* 12. p. 438. M. FALCIDIUS M. FIL. PAL. HYPATIANO ADLECTO IN ORDINEM DECURIONUM PUTEOLANOR. ORDO DECVRIAE IVLIAE PRAECONIUS CONSULARIS OB MERITA M. FALCIDIUS CVPTI PRAECONIS ET APPARITOR. AVG. PATRIS RIVS. Huc pertinere videtur alia apud *Gruter.* 36. 6. L. ARATIVS PROEBVS DECVRIALIS DECVR. IVLIAE PRAECONIUS CONSULARIS VOTO SUSCEPTO etc. Haec itaque decuria a Julio Cesare instituta dicitur praeconia consularis, quia solis praecnibus consuli inservientibus constabat. *V. PRECO* sub I. g. At allata *Inscript.* aliter legenda videntur.

PRAECONSUMO, mis, mpsi, mptum, mere, a. 3. Part. *Praeconsumptus*. — Praeconsumere est ante consumere, consummare avanti il tempo. *Ovid.* 7. *Met.* 488. utilius bellum putat esse minari, Quam gerere, atque suas ibi praeconsumere vires. *Id.* 4. *Trist.* 6. 29. vires afferre recentes, Nec praeconsumere temporis esse malis.

PRAECONSUMPTUS, a, um. *V. voc. praec.*
PRAECONTEMPLATIO, ōnis, f. 3. praeviden-

tia. Cassiod. 1. *Hist. Eccl.* 14. ante med. Scivit de illo Deus præscientia et præcontemplatione, quia eum non esset spreturus, eligendus foret ex omnibus.

PRÆCONTRECTO, as, are, a. 1. ante contrecto. *Ovid.* 6. *Met.* 478. Spectat eam Tereus, præcontrectaque videndo. Sic dixit *Cic.* 3. *Tusc.* 15. 33. mente contrectandas voluptates. et *Tac.* 3. *Ann.* 12. Nudare corpus, et contrectandum vulgi oculis permittere.

PRÆCÔQUE, adverb. immaturamente, ante tempus maturitatis. Translate. *Auct. Itin. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 38. At enim Alexander præcoque properans.

PRÆCÔQUIS, e. *V.* **PRÆCOX**.

PRÆCÔQUO, cōquis, cori, coctum, cōquere, a. 3. Part. *Præcoctus* 1. et 2. — *Præcoquere* ¶ 1. Est ante coquere, cuocere avanti, προέψω. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (288). Vapore constat culpa aciniqua præcoquantur in callum, h. e. priusquam crescant, decoquantur in callum, ut ait *Id.* 17. *ibid.* 24. 37. (226). Sic *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 4. n. 42. Utitur mulso, in quo præcoquit ficum. *Id.* 2. *Acut.* 34. Mulsum, in quo præcocta, vel præinfusa fuerit ruta. Adde eund. 4. *Tard.* 3. n. 26. et 38. ¶ 2. Item valde coquere, excoquere, cuocere bene. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 9. 11. (81). de passo. Quidam e quacumque dulci (uva) dum præcocta alba, faciunt.

PRÆCÔQUUS, a, um. *V.* **PRÆCOX**.

PRÆCORDIA, ōrum, n. plur. 2. In sing. num. præcordium legitur tantum apud *Isid.* 10. *Orig. litt. F.* — *Præcordia*, Ital. *setto traverso*, φρένες, διάφραγμα, διάζωμα, membrana pectoris viscera ab alio seu ventre separans: ita dicta, quia cordi prætenditur.

1. Proprie. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 77. (197). Extia homini ab inferiore viscerum parte separantur membrana, quæ præcordia appellant, quia cordi prætenditur, quod Græci appellaverunt φρένας. (Quod φρένες idem sint ac διάζωμα, et διάφραγμα, clare docent *Aristot.* 1. 3. de part. anim. c. 10. et *Plato* in *Timæo* p. 70.) et mox. In ead. præcipua hilaritatis sedes. Ob hoc in præliis mortem cum risu trajecta præcordia attulerunt. *Cic.* 1. *Tusc.* 10. 20. Iram in pectore, cupiditatem subter præcordia (*Plato*) locavit.

II.) Translate. ¶ 1. Metonymice præcordia sunt pulmo et quæcumque partes cordi vicinæ, item universim viscera, intestina, et viscera. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 5. 14. (42). Præcordia vocamus uno nomine extia in homine. *M. Cælius* apud *Quintil.* 4. 2. 123. Ipsum offendunt temulentum sopore profligatum, totis præcordiis stertentem. *Cels.* 4. 1. Sub corde atque pulmone transversum ex valida membrana septum est, quod a præcordiis uterum diducit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 82. (207). Pectus, hoc est ossa, præcordiis et vitalibus natura circumdedit. *Id.* 26. *ibid.* 7. 19. (35). Acron jocinori medetur, thoraci quoque et præcordiis. — Sic universim sunt viscera. *Cic.* 5. *Fin.* 30. 92. Ipse annulus in præcordiis piscis inventus est. *Horat.* *Epod.* 3. 5. Quid veneni sevit in præcordiis. *Virg.* 9. *Æn.* 411. hasta volans noctis diverberat umbras, Et venit adversi in tergum Sulmonis, ibique Frangitur, ac fissis transit præcordia ligno. — Item aliquando ea, quæ φροχονδρια Græci vocant, h. e. spatium utrimque sub costis spuriis, in quo sunt ventriculus, hepar, lien, etc. *Cels.* 2. 3. et 7. Si præcordia sine ullo sensu doloris æqualiter mollia in utraque parte sunt. *Id.* 5. 26. n. 10. Ad spinam reducta præcordia, et n. 12. Præcordia cum ventriculo ab eadem parte iudurescunt. *Sueton.* *Aug.* 81. Præcordiorum inodatione tentari. ¶ 2. Item præcordia, fere apud Poetas, — a) Sunt cor et pectus. *Liv.* 42. 16. Spiritu remanente in præcordiis. *Virg.* 2. *G.* 484. Frigidus obstitit circum præcordia sanguis, et 10. *Æn.* 420. frigidus coit in præcordia sanguis. *Ovid.* 12. *Met.* 140. clipeo genibusque premens præcordia duris. — b) Ut cor et pectus, ita præcordia sunt sedes sensuum et affectuum. *Juvenal.* 13. 181. quorum præcordia nullis Inter-

dum, aut levibus videas flagrantia causis. h. e. ira ardentia. *Id.* 1. 167. tacita sudant præcordia culpa. *Ovid.* *Heroid.* 12. 183. si forte præcordia ferrea tangunt. *Tibull.* 1. 1. 77. Flebis: non tua sunt duro præcordia ferro Vincula, nec in tenero stat tibi corde silex. *Propert.* 2. 3. 13. Alter sæpe uno mutat præcordia verbo. h. e. sententiam: molliitur, cedit. *Virg.* 2. *Æn.* 367. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. *ritorna in petto il coraggio*, et *Petron.* *Satyr.* 17. Major in præcordiis dolor sævit. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 89. Conditâ quum verax aperit præcordia Liber, i secreti del cuore. Sic *Pers.* 5. 21. tibi nunc, hortante Camena, Executienda damus præcordia. *Fopisc. Car.* 2. Eo usque gravata est respublica Punicis bellis ac terrore Pyrrhi, ut mortalitatis mala præcordiorum tremore sentiret. scilicet. οπλαρχηγοί κακῶς ἀναβαλλόμενοι, ut ait *Aristeus* apud *Longin.* de *Subl.* 10. 4. — c) *Præcordia mentis*, sedes intima mentis. *Ovid.* 11. *Met.* 148. Pingue sed ingenium mansit: nocituraque, ut antea, Rursus erant domino stolidæ præcordia mentis. — d) Hinc translate *præcordia mundi* sunt signa cælestia apud *Manil.* 1. 16. impensius ipsa Scire juvat magni penitus præcordia mundi. ¶ 3. Pro toto corpore. *Ovid.* 7. *Met.* 558. Non stratum, non ulla pati velamina possunt, Dura sed in terra ponunt præcordia: nec fit Corpus humo gelidum, sed humus de corpore fervet.

PRÆCORRUMPO, rumpis, rūpi, ruptum, rumpere, a. 3. Part. *Præcorruptus*. — *Præcorrumpere* est ante corrumpere. *Ovid.* 14. *Met.* 134. dum præcorrumpere donis Me cupit. *Id.* 9. *Met.* 295. Illa quidem venit, sed præcorrupta, meumque Quæ donare caput Junoni vellet iniquæ.

PRÆCÔX, cōcis, et præcôquis, e, et præcôquus, a, um, adject. (a præ et coquo maturo) est maturescens celeriter, vel ante tempus justum et legitimum, præmaturus, ἀνωρος, προῖμος (It. *maturò innanzi il tempo*, *prematuro*, *precoce*; Fr. *qui fleurit ou mûrit avant le temps*, *précoce*; Hisp. *precoz*, *precocidad*; Germ. *frühreif*, vor d. Zeit reif; Angl. *soon or early ripe*, ripe before the usual time, rather ripe, *precocious*).

I.) Proprie dicitur — a) De terræ fructibus. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 6. 34. (111). Allium præcox maturescit sexaginta diebus. *Id.* 21. *ibid.* 4. 10. (19). Rosa hieme tota præcox. *Id.* 17. *ibid.* 2. 2. (16). Quum præcoces excurrere germinationes, evocatæ indulgentia celi, secutis frigoribus eurrunt. Qua de causa serotinae hiemes noxia. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 18. Vites præcôquis fructus. *Id.* 5. *ibid.* 10. 18. Pira volema, mulsæ, præcocia. *Id.* 12. *ibid.* 37. 1. et 39. 1. Uvas præcoquas quam maturissimas legere. *Calpurn.* 2. *Ecl.* 42. et modo cogit insita præcoquibus subrepere persica prunis. *Alii leg.* præcôcibus. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 20. Vina celerius vetustescunt, quæ fumi quodam tenore præcoce maturitatem trahunt. — Hinc *præcoqua*, absolute sunt persicorum, vel prunorum, vel armeniacorum præcozum fructus, qui æstate maturescunt: binc eodem Græci recentiores corrupte βερίκοκκα, nostrates vulgo *baricoccoli*, Itali *albicocchi* vocant. *Pallad.* 2. *R. R.* 15. ad fin. Pruno armenia inseremus, et præcoqua. *Id.* 12. *ibid.* 7. ante med. Armenia, vel præcoqua prunis, duracina amygdalis melius adhærescunt, et tempus ætatis acquirunt. *Gargil.* 4. de re hort. (edente *A. A. Scotto*) 8. Omnibus persicis, maxime tamen præcoquis, et armenis, quoties abundantibus pomis arbor onerata est, decerpenda sint aliqua. et 9. Sed armenia, vel præcoqua peculiariter prunis insita floridiora sunt. — b) De arboribus præcoce fructum ferentibus. *Colum.* 3. *R. R.* 1. 7. et 2. 1. Præcoques vites. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 27. 50. (114). Præcoces arbores.

II.) Translate. ¶ 1. *Præcocia loca*, vel *præcocia absolute*, sunt loca, in quibus fructus præcoces sunt. *V.* **SEROTINUS**. ¶ 2. Per metaphoram de omnibus dicitur quæ ante tempus sunt, vel contingunt. *Afranius* apud *Gell.* 10. 11. Appetis dominatum demens præmature præ-

cocem. *Novius* apud *Non.* p. 150. 18. *Merc.* Huic puellæ præcoquis libido est. *Ennius* *ibid.* *Præcox* pugna. *Lucilius* *ibid.*; et *Varro* *ibid.* 678. fuga. *Seneca* *Brevit. vit.* 6. audacia. h. e. quæ in puero et prætæstato est. *Stnt.* 2. *Silv.* 1. 39. modestia. *Plin.* 7. *Hist. nat. procem.* (3). de infantib. Risus præcox ille et celerissimus ante quadragesimum diem nulli datur. *Quintil.* 1. 3. 3. Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. *Tertull.* *Anim.* 20. Pueri mense citius eloquantur præcoce lingua. — *Præcox* medicina, che previene il male, apud *Seren. Sammon.* c. 46. p. 69. col. 1. ed. *Ald.* Dicendam et quæ sit præcox medicina timenti: Cautio namque potest diros prævertere (serpentum) morsus. — Hinc

Præcocia at *præcoqua*, n. plur. 2. absolute. *V.* sub I. a. et II. 1.

PRÆCRASSUS, a, um, adject. valde crassus. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 8. 13. (34). Suberis cortex præcrassus, ac renascens.

PRÆCRUDESCO, is, ere, inchoat. 3. valde crudescere. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tyr.* p. 81.

PRÆCULCO, as, are, a. 1. ante, aut valde inculco. *Tertull.* *Monog.* 10. Ad cujus sensum facilius perspicendum tanto instantius præculcandum est, mulierem teneri etc.

PRÆCULTUS, a, um. *V.* **PRÆCOLO**. **PRÆCÛPIDUS**, a, um, adject. valde cupidus, percupidus. *Sueton.* *Aug.* 70. Notatus est, ut præciosæ supellectilis Corinthiorumque præcupidus.

PRÆCURATUS, a, um. *V.* voc. seq. **PRÆCÛRO**, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præcuratus* et *Præcurandus*. — *Præcurare* est ante curare. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 37. Corpus erit præcurandum unctione olei lentissimæ. *Id.* 3. *ibid.* 21. n. 201. Præcuratis ægris, ut in cardiachis docuimus, cibum damus etc. et 3. *Tard.* 3. n. 30. Qua (perunctione) præcurato ægro etc. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 29. sub fin. Res suas rationali æmulatione maturitatis præcurare.

PRÆCURRENS, entis. *V.* voc. seq. **PRÆCURRO**, curris, cōcurri et curri, cursum, currere, 3. Part. *Præcurrrens* sub *A. II.*, *B.* 1. et in fin.; *Præcursus* in fin.; *Præcursurus* sub *A. I.* — *Præcurrere*

A) Neutorum more est ante currere, correre innanzi, *præcurrere*, προτρέχω.

I.) Proprie. *Plaut.* *Merc.* 1. 2. in fin. Ea buo præcurrit gratia, ne te opprimeret Imprudentem. *Ter. Hecyr.* 3. 3. 11. Propere præcurrit, nuncians me venisse. *Id.* *Eun.* 3. 2. 46. Abi, præcurre. *Liv.* 40. 7. a med. Præcurrit index ad Persea. *Alii leg.* præcurrit. *Cæs.* 6. *B. G.* 39. Præcurrunt equites. *Id.* 2. *B. C.* 34. Ille sequi sese jubet et præcurrit ante omnes. *Auct. B. Alex.* 8. Præcursuri et loca excelsiora atque ædificia occupaturi.

II.) Translate. *Cæs.* 3. *B. C.* 80. Eo fama jam præcurrerat de prælio Dyrrhachino. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 12. 45. Nihil esse turpius, quam cognitioni et percipitioni assertionem approbationemque præcurrere. *Id.* 1. *Divinat.* 52. 118. Ut certis rebus certa signa præcurrerent. *Id.* 4. *Cat.* 9. 19. Qui mihi studio pæne præcurrit. *Id.* 3. *Orat.* 61. 230. Vobis vero illum (oratorem) præcurrere, vix honestum est. *Id.* *Partit. orat.* 2. 7. Primordia rerum, et quasi præcurrentia. *V.* *Præcurrentia* in fin.

B) Active, h. e. cum Accusativo, translate tantum occurrit. ¶ 1. Generatim est præcedere. *Zucet.* 1. 370. Illud in his rebus ne te deducere vero Possit, quod quidam fingunt, præcurrere cogor. *Sil. It.* 4. 457. Bis conatus erat præcurrere fata parentis, Conversa in semet dextra: bis etc. *Val. Max.* 5. 2. extern. n. 4. Ille, adventum Scipionis fati suis præcurrentibus, hæc præceperat. *Cic.* *Orat.* 52. 176. Horum uterque Isocratem ætate præcurrit. *Id.* *Amic.* 17. 62. Præcurrit amicitia iudicium. *Id.* 1. *Off.* 29. 102. Efficiendum, ut appetitus rationi obediatur,

eamque nequa praecurrant, nec propter ignaviam daserant. ¶ 2. Speciatim est anteire, snparare, antecellere, superare, vincere. *Horat. 1. Ep. 10. 32.* licet sub paupere tacto Reges et regum vita praecurrere amicos. *h. e.* diutius vivere. *Propert. 1. 13. 25.* Una dies omnes potuit praecurrere amantes. *Q. Cic. Petit. cons. 7. 28.* Ut homo iners - hominem plurimorum studii munus praecurrat, sine magna negligentia fieri non potest. *Nepos Thrasyb. 1.* Quum eum nemo antiret bis virtutibus, multi nobilitate praecurrerunt. *Tac. Dial. de Orat. 22.* Cicero nulla re magis ejusdem aetatis oratores praecurrit, quam iudicio: primus enim excoluit orationem, etc. — Hinc a Part. praes.

PRaecurrentia, tum, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, a Rhetoribus dicitur quae rem aliquam vel actionem praecedunt, sicut antecedentia; et consequentibus opponuntur. *Id. 2. Orat. 39. 166.* Et contraria, et consequentia, et consentanea, et quasi praecurrentia.

PRaecursus, a, um, particip. praeter., precorso, preceduto, qui praecurrit. *Ammian. 18. 2.* Haerebat antius, qua vi, qua celeritate, rumore praecorso, terras eorum invaderet.

PRaecursator, oris, m. 3. idem ac praecursor. *Ammian. 16. 12. ante med.* Revocatis praecursoribus jam antegressis.

PRaecursio, onis, f. 3. *precorimento*, προδρομή, actus praecurrendi, antecessio. ¶ 1. Generatim. *Cic. Pat. 19. 44.* Confitentes, non fieri assensiones sine praecursione visorum. ¶ 2. Speciatim in re militari. *Plin. 6. Ep. 13. extr.* Aetima quantum praemium, quanta pugna certamini maneat, cuius quasi praesulso atque praecursu has contentiones excitavit. *scaramuccia.* ¶ 3. Item speciatim apud Rhetores est ipsa causa praecedens et praemovens. *Cic. Topic. 15. 59.* Alia praecursionem quandam adhibent ad efficiendum, et quaedam afferunt per se adjuvantia, ut amor congressionis causam attulerit, amor flagitio.

PRaecursor, oris, m. 3. qui praecurrit, praecursore, fori, corridore, προδρομος.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plin. Paneg. 76. ad fin.* Ita domo progrediebatur, ut illum nullus apparatus arrogantiae principalis, nullus praecursorum tumultus detineret. *h. e.* anteaambulorum. ¶ 2. Speciatim in re militari praecursores sunt qui ante signa procurant. *Liv. 26. 17. extr.* Levia praemia inter extremum Punicum agmen praecursoresque Romanorum fiebant.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Nazar. Paneg. Const. 3. a med.* Quorum in annis pubescentibus non erupturae virtutis tumens germen, non hos praecursor indolis bonae, etc. ¶ 2. Speciatim et urbane. *Cic. 7. Verr. 41. 108.* Quam iste in decumis, in rebus capitalibus, in omnicalumnia praecursorem habere solebat et emissarium.

PRaecursorius, a, um, adject. qui praecurrit. *Plin. 4. Ep. 13.* Interim ne quid festinationi meae pereat, quod sum praesens petiturus, hac quasi praecursoria epistola rogo. et *Ep. 9. extr.* Habebis hanc interim epistolam ut προδρομω. V. **PRaeceptorius**. *Ammian. 15. 1.* Appendimus, praecursorius index, Mediolanum advenit. *Alii leg.* procursorius. Adde *eumd. 31. 3. Cassiod. 3. Variar. 51.* Equi desultorii, per quos circensium ministri missus denunciant exituros, Inciferi praecursorias velocitates imitantur.

PRaecursus, a, um. V. **PRaecurro**. **PRaecursus**, us, m. 4. praecursio. In sexto casu sing. *Plin. 16. Hist. nat. 25. 42. (104).* Daiorescunt omnia intra octavum Idus Julii, etesiarum praecursus. *h. e.* praecurrenda etesias.

PRaecussus, a, um. V. voc. seq.

PRaecutio, cutis, cussi, cussum, cūtere, a. 3. (prae et quatio). Part. **PRaecussus**. — Praecutere est ante quatere. *Propert. 3. 14. 16.* Ipse Amor accensas praecutit ante faces. *Ovid. 4. Met. 757.* tædas Hymenæus, Amorque Praecutunt. *h. e.* dum praefertur tædas ante sponsos, easdem quatunt, ut magis splendescant. *Apul. 3. Met. So-*

nitu vehementi, et largo strepitu praecussis januis. *Alii rectius leg.* percussis.

PRæda, æ, f. 1. In Abl. **PRæda** ἀρχαῖος legitur in Col. rostr. Duil. apud *Orell. Inscript. 549.* — Olim prædam vocabant, inquit *Scalig.* in *Conjectan. ad Varron.*, id, quoniam in locutionibus, et rebus mancipi, et aliis ejusmodi publice cavebatur. Itaque ubi legitur apud *Varron. 5. L. L. 40. Müll.* Prædia dicta, item ut prædes, a præstando, quod, eo pignori dato, publice mancupes fidem præstent: *Scalig.* ita legi mallet et recte: Prædia dicta, item ut prædes, a præstando, quod, ea pignori data, etc. — Quidquid sit de hac *Scaligeri* opinione, præda sunt corpora rerum, quæ capta sunt, ut definit *Gell. 13. 24. ad fin. V. MANUBIÆ.* *Varro 5. L. L. 178. Müll.* Præda est ab hostibus capta, quod manu parva, ut parida, præda. V. *Foss. in Etymol. λεῖρα* (It. præda, bottino, spoglio; Fr. butin, dépouilles; Hisp. botin; Germ. d. in Kampf Erbeute, d. Beute; Angl. prey, booty, plunder, spoil, pillag).

I.) Proprie. *Ennius* apud *Servium* ad *Virg. 2. G. 437.* præda exercitus undat. *h. e.* abundat. *Cic. 2. leg. Agr. 23. 61.* Si est æquum, prædas ac manubias suas imperatores, non in urbis ornamenta conferre, sed ad decemvros reportare. *Id. Prov. cons. 11. 61.* Illam putabam etiam sine hoc subsidio pecuniæ, retinere exercitum præda ante parva, et bellum conficere posse. *Sall. Jug. 15. ad fin.* Regnum ejus sceleris sui prædam fecit. et *ibid. 37.* Ex pacatis prædas agere. *Liv. 2. 64.* Ingentes tamen prædas huminum pecorumque egere. Sic *Curt. 9. 8. extr.* Magnæ inde prædæ actæ sunt pecorum armentorumque, magna vis reperta frumenti. *Virg. 9. En. 613.* prædas comportare, et vivere rapto. *Tac. 4. Ann. 48.* vastare, urere, trahere. *Nepos Chabr. 2.* magnas facere ab hostibus. *Cic. Dom. 58. 146.* Prædam capere ex fortunis alieuius. *Plaut. Truc. 1. 2. 14.* capere de prædonibus. *Cæs. 7. B. G. 11. extr.* militibus donare. *Lucan. 7. 737.* Militem in prædam ducere. *Cassius ad Cic. 12. Fam. 12.* Sequi spem prædæ et rapinarum. *Virg. 9. En. 450.* victores præda spoliisque potiti. *Nepos Alcib. 3.* Inde præda onusti, locupletato exercitu, Athenas venerunt. *Fellej. 2. 86. 3.* Itaque discrimini vestro me subtraham, et ero præda victoris. *Sic Liv. 32. 21.* Quid aliud, quam præda victoris? et *Val. Max. 5. 6. 7.* Quum urbs nostra nihil aliud, quam præda victoris esse videretur. et *Justin. 41. 1. 4.* Parthi, sicut vulgus sine nomine, præda victorum fuere.

II.) Translate. ¶ 1. Speciatim. — a) De venatione. *Horat. 4. Od. 4. 50.* Cervi luporum præda rapacium. *Plin. 8. Hist. nat. 55. 81. (219).* Lepus omnium prædæ nascens. Adde *Phædr. 1. 5; Virg. 3. En. 223; Martial. et Ovid. sæpe; Manil. 4. 181; et Nemesian. Cyneq. 50.* — b) De piscatu *Ovid. 13. Met. 936; et Plaut. Rud. 4. 2. 4.* — c) De aucupio *Seneca Hippol. 819.* Prædam de medlis nubibus afferes. — d) De hominibus. *Ovid. Heroid. 15. 51.* Nunc tibi Sicelides veniunt, nova præda, puellæ. *Plaut. Pseud. 4. 7. 23.* Præda hæc mea est: scortum querit, habet argentum. *Verba sunt lenonis.* ¶ 2. Generatim de quocumque lucro, quæstu, guadagno, profito, prezzo. *Horat. 2. Sat. 3. 68.* Rejacta præda, quam præsens Mercurius fert. *Tibull. 2. 6. 17.* Ferrea non Venerem, sed prædam sæcula laudant: Præda tamen multis est operata malis. *Cic. 5. Verr. 50. 119.* Maximus quæstus prædasque facera. *guadagni e ruberie.* et *Plin. 26. Hist. nat. 1. 3. (3).* Medici hanc solam operam afferentes, magna sua præda. — Huc pertinet illud *Proverb. 31. 14.* Facta est quasi navis instititoris, de longa partans panem suum: Et de nocte surtaxit, deditque prædam domesticis suis, et cibaria ancillis suis. — De re inventa usurpat *Phædr. 5. 6.*

PRædabundus, a, um, adject. multas prædas agens. *Sall. Jug. 95.* Dicit, se prædabundum eodem esse venturum. *Liv. 2. 26.* Exercitus prædabundus. *Tac. 3. Ann. 39.* Alarios equites ac

leves cohortium mittit in eos, qui prædabundi aut assumendis auxiliis vagabantur.

PRædamnatio, onis, f. 3. anticipata damnatio. *Tertull. Habit. mul. 4.* Notam prædamnationis inurere alicui. Adde *eumd. Apolog. 27. a med.*

PRædamnatus, s, um. V. voc. seq. **PRædamno** vel prædemno, as, avi, ætum, are, a. 1. Part. **PRædamnatus** I. et II. — Prædamnare est ante tempus, vel indicta causa damnare, condannare innanzi, προκαταδικάζω.

I.) Proprie. *Liv. 4. 41. ad fin.* Culpam ejus temporis in prædamnatum collegam transferens. *Id. 5. 11.* Et tamen eos, tot iudiciis confessos prædamnatosque, venire ad populi iudicium, et existimare, defunctos se esse, satisque pœnarum dedisse, quod duobus mensibus citius privati facti sint. *Sueton. Aug. 56.* Ne si deesset, destituere ac prædamnare amicum existimaretur. *Lactant. 5. 1.* Nec prædamnari quemquam incognita causa licet. *Frontin. de colon. p. 115.* *Goës.* Lex limitum eas (ripas) prædamnavit.

II.) Translate. *Liv. 27. 18.* Ostendebat hostem, prædamnata spe æquo dimicandi campo, captantem tumultus, loci fiducia, non virtutis armorumque, stare in conspectu, *h. e.* improbata, abjecta, rejecta. *Cæsar. Aurel. 3. Tard. 8. n. 142.* Solum (eum) prædamnamus, quod humorem detrahens purgativis, quibus ex rehus sudor movendus sit, tacuerit. *Val. Max. 6. 9.* Stultum est perpetuè infelicitatis se prædemnare.

PRædaticus, a, um, adject. di præda, ληϊδικός, ληϊστός, qui est ex præda. *Gell. 14. 18. extr.* Aegre passus, quod rationem pecuniæ prædaticæ posceretur. Adde *eumd. 13. 24. ad fin.*

PRædatio, onis, f. 3. ruberia, saccheggioamento, ληστειά, οὐλή, ἄρπενος, actus prædandi. *Tac. 12. Ann. 29.* Fama diis regni, quod Vannius prædationibus et vectigalibus aurerat. *Fellej. 2. 73. 3.* Latrocinii ac prædationibus infestato mari. *Lactant. 5. 9.* Aperta prædatione grassari.

PRædativus, a, um, adject. prædatorius, ad prædam pertinens. *Gloss. Lat. Gr.* Prædativus. ληϊτικός, ubi legendum videtur ληϊτικός.

PRædator, oris, m. 3. qui prædas agit, prædo, saccheggiatore, rubatore, predator, ληϊστής.

I.) Proprie. *Sall. Jug. 48.* Exercitus iners, imbellis, prædator ex sociis, et ipse præda hostium. *Cic. 2. Cat. 9. 20.* Quos ego in eodem genere prædatorum directorumque pono. *Liv. 2. 11.* Porsena-prædatum milites trans flumen per occasiones aliis atque aliis locis trahiebat. — *Valerius* consul, ut eliceret prædadores, edicit suis etc.

II.) Translate. ¶ 1. Speciatim est venator, cacciatore. *Ovid. 12. Met. 306.* Abas prædator aprorum. *Phædr. 2. 1.* Super juvenem stabat dejectum leo: Prædator interrent partem postulans. *Stat. 4. Theb. 315.* raptis velut aspera natis Prædatoris equi sequitur vestigia tigris. V. **VENATOR**. — Hinc per metaphoram *Petron. Satyr. 85.* Ne quis prædator corporis admitte-retur in domum. *h. e.* pudicitia corruptor. ¶ 2. Generatim est lucri, prædæ, pecuniæ cupidus, avarus. *Tibull. 2. 6. 23.* Prædator cupit immensos obsidere campos. Ut multo innumeram jugere pascat ovem. ¶ 3. Prædator *Juppiter* dictus est, non quod prædæ præset, sed quod prædæ aliquid ei deberetur: habuitque hoc nomine Romæ templum, si *Servio* credimus ad *illud Virg. 3. En. 222.* ipsumque vocamus in prædam partemque Jorem.

PRædatorius, a, um, adject. da prædare, ad prædandum, seu ad prædandum pertinens, ληϊτικός. *Sall. Jug. 23. ad fin.* Non, ut antea, cum prædatoria manu, sed magno exercitu comparato bellum gerere cepit. *Liv. 29. 28.* Prædatoria classes, quibus excursions in agros maritimos factæ erant. *Id. 34. 36.* Omnem oram prædatoriis navibus infestam habens. navi da corso. Adde *Plaut. Men. 2. 2. 69.*

PRædatrix, icis, f. 3. prædatrice, ληϊστρίς, quæ prædatur. *Stat. 1. Silv. 5. 22.* et *Herculei*

prædatrix cedat alumni. *h. e. Dryope Nympha, quæ Hylam rapuit. Ammian. 26. 6. Subsidebat, ut prædatrix bestia, viso quod capi poterat, protinus eruptura.*

PRÆDATUS, a, um. *V. PRÆDOR.*

PRÆDATUS, a, um, adject. ante dat. *Cæl. Aurel. 2. Acut. 37. a med. Ut mediocriter cibum demus, sed per intervalla frequentius, præsentientes jam fuisse digesta prædatura. Adde eumd. 3. ibid. 17. et 1. Tard. 1. et 2. ibid. 1. et 3. ibid. 7. ad fin. Huic opponitur superdatus, quam vocem vide suo loco.*

PRÆDATUS, us, m. 4. prædatio. *Liv. 38. 23. Consul dirreptione prædationibus abstinuit. Ita leg. ex conjectura Gronov. Alii prædaque. V. Drakenborgii annotat. ad h. l.*

PRÆDECESSOR, ōis, m. 3. *predecessore, decessor, præcessor, προάφας. Rutil. 1. Itiner. 474. Prædecessoris major amore fuit. Symmach. 10. Ep. 47. (al. 54.) Cognitio et relatio viri illustri prædecessoris mei. Cassiod. 4. Favian. 44. ad Antonium Polensem episc. Stephanus scilicet flebili additione conquestus est, casam sui juris ante decessorem prædecessoremque vestrum longa ætate possessam, ante hos fere novem menses ab hominibus Ecclesiæ, cui præsidetis, despecto civilitatis ordine, fuisse pervasam.*

PRÆDELIASSO, as, are, a. 1. ante delasso. *Ovid. 11. Met. 728. adjacet undis Facta manu molles, quæ primas æquoris iras Frangit, et incursum quæ prædelassat aquarum.*

PRÆDELEGATIO, ōis, f. 3. delegatio ante tempus facta. *Imp. Theodos. et Valentinian. Cod. 11. 5. 3. Ut prædelegatio manifestetur in locis etc.*

PRÆDEMNO. *V. PRÆDAMNO.*

PRÆDEMPUS, a, um, particip. ab inusit. prædemo, ante demptus. *Cæl. Aurel. 2. Tard. 13. n. 160. Danda etiam mala cydonia cocta recenti mulso, vel tosta prædempto tegmine. h. e. ante ablato cortice. Alii leg. torrida præsumpto tegmine.*

PRÆDENSATUS, a, um, particip. ab inusit. prædenso, prædensus. *Plin. 9. Hist. nat. 33. 52. (103). Prædensata, porrecta, sinuata. Ita edition. vet. 1469. et 1472. Alii cum Harduin. densata.*

PRÆDENSUS, a, um, adject. valde densus. *Plin. 18. Hist. nat. 16. 41. (142). Farrago prædensa seritur. et ibid. 7. 10. (53). Panicum prædensis acervatur granis. et ibid. 18. 48. (171). Culter vocatur, prædensam, prius quam proscindatur, terram secans.*

PRÆDES. *V. PRÆS.*

PRÆDESIGNATUS, a, um, particip. ab inusit. prædesigno, ante designatus. *Tertull. Resurr. carn. 22. in fin. Et imitatur prædesignatum vobis Christum.*

PRÆDESTINATIO, ōis, f. 3. vox theologorum. Est Augustini liber, qui de prædestinatione Sanctorum inscribitur, et Boethii 4. Consol. philos. pros. 6.

PRÆDESTINATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRÆDESTINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Prædestinans et Prædestinatus. — Prædestinare est ante destinare. *Liv. 45. 40. sub fin. Quos præteritos curru vehi cum patre, sibi ipsos similes prædestinantes triumphos, oportuerat. Auct. Paneg. ad Maxim. et Constant. 7. Quam tibi in illa jucundissima sede lætitiæ barum nuptiarum gaudia prædestinabas. Prudent. 12. Cathemer. 67. Puer o, cui trinam pater Prædestinavit indolem. Vulgat. interpr. Rom. 1. 4. Qui prædestinatus est Filius Dei in virtute etc. Adde ibid. 1. Cor. 2. 7. Et Ambros. Ep. 9. 70. Sampson divino oraculo prædestinatus. Augustin. de Don. Persev. 21. Hunc esse ex prædestinatis, illum non esse.*

PRÆDETERMINO, as, are, a. 1. ante determinare. Part. Præterminans legitur apud Augustin. Orat. F. 47. p. 1126. ed. Migne. Horarum spatia præterminantes.

PRÆDEXTER, ra, rum, adject. valde dexter, agilis, aptus. *Grat. Cynege. 67. ceciditque suis, Ancæus in armis, Ut prædexter erat, geminisque*

securibus ingens. Barthius intelligit æquimanum, ambidexterum, ἀμφιδέξιον: ideo duabus securibus armatum: hinc ab Ovid. dicitur 8. Met. 391. bipennifer Arcas. At Wernsdorfio illud prædexter est valde dexter, vel valide dextra usus, Græce πρὸς δέξιον.

PRÆDIARIUM, ii, n. 2. locus, in quo prædia publico obligata hæstæ subijciuntur. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in Not. Tir. p. 62.

PRÆDIATOR, ōis, m. 3. acquirente de bonis confiscati dal publico per gravezze dovute, qui prædia publico obligata, et hæstæ subjecta ob vectigalia non soluta emit. *Gloss. Philox. Prædiator. ὠντήρ παραχόντων: ὑπὲρ φόρου ἔνδοξος ἐνδεδεμένος. Salmasius ita rectius legend. putat: παραχόντων. Prædiatus, ὑπὲρ φόρου ἔνδοξος ἐνδεδεμένος. Cic. 12. Att. 14. Procuratores Cornificii et Apulejum prædiatorem videbis. et ibid. 17. Etsi reus locuples est, et Apulejus prædiator libetalis. Id. Balb. 20. 45. Si Q. Scævola augur, quum de jure prædiatorio consuleretur homo juris peritissimus, consultores suos nonnumquam ad Furium et Cascellum prædiatores rejiciebat, quod assiduus usus uni rei deditus et ingenium et artem sæpe vincit; quis dubitet, de fœderibus, et de toto jure pacis et belli omnibus juris peritissimis imperatores nostros anteferre? V. Val. Max. loc. cit. in voce sequent. In Dig. 23. 3. 54. in lemmate. Cajus ad edictum prætoris Urbani, titulo de prædiatoribus. V. Caji loc. cit. in PRÆDIATURA.*

PRÆDIATORIUS, a, um, adject. ad prædiatorem pertinens. *Sueton. Claud. 9. Ad eas rei familiaris angustias decidit, ut, quum obligatam ærario fidem liberare non posset, in vacuum lege prædiatoria penderit sub edicto præfectorum. Val. Max. 8. 12. n. 1. Q. Scævola quotiescumque de jure prædiatorio consulebatur, ad Furium et Cascellum, quia huic scientiæ dediti erant, consultores rejiciebat. Quo quidem facto moderationem magis suam commendabat, quam auctoritatem minuebat, ab his id negotium aptius explicari posse confidendo, qui quotidiano ejus usu callebant. Adde Cic. Balb. 20. 45. loc. cit. in voce præced. in Ære Salpensano apud Henzen. Inscript. 7421. col. 6. lin. 51. et 54. Lex prædiatoria.*

PRÆDIATURA, æ, f. 1. acquisto de bonis confiscati dal publico per gravezze dovute, emptio prædiarum populo obligatorum, et ob vectigalia non soluta hæstæ subjectorum. *Cajus 2. Institut. (edente iterum Gieschenio) § 61. Si rem obligatam sibi populus venderit, eamque dominus possederit, concessa est usureceptio: sed hoc casu prædium biennio usurecipitur. Et hoc est, quod vulgo dicitur ex prædiatura possessionem usurecipi; nam qui mercatur a populo, prædiator appellatur.*

PRÆDIATUS, a, um, particip. ab inusit. prædio. ¶ 1. Est prædiis instructus, locuples. *Apul. Florid. n. 22. Ipse bene vestitus, bene prædiatus. ¶ 2. Prædiatus lepida translatione dicitur Jupiter apud Capell. 1. p. 16. In secunda (regione) itidem mansitabant, præter domum Jovis, quæ ibi quoque sublimis est, ut est in omnibus prædiatus, Quirinus, Mars, etc. In Thesaur. Nov. Latinit. ed. ab A. Maio p. 451. prædiatus dicitur deus, qui prædiis præesset. ¶ 3. Item qui prædia sua populo obligavit ob non soluta vectigalia, aut tributa. V. Gloss. Philox. loc. cit. in PRÆDIATOR.*

PRÆDICABILIS, e, adject. qui prædicari, et palam dici, ac præ se ferri potest, prædicandus, glorandus. *Cic. 5. Tusc. 17. 49. Est in aliqua vita prædicabile aliquid et glorandum ac præ se ferendum. Inscript. apud Torremuzza, Inscript. Sicil. p. 59. n. 43. STRENUVS ET PRÆDICABILIS IYDEX.*

PRÆDICAMENTUM, i, n. 2. κατηγορία, demonstratio, ostensio apud Logicos. *V. PRÆDICATIVUS. Gloss. Philox. Prædicamenta, προκλήματα. Prædicamenta, προκρίματα. Boeth. in Porphyrr. dialog. 1. p. 4. Omnes propositiones ex sermonibus aliquid significantibus*

componuntur. Itaque liber, quem de decem prædicamentis scripsit (Aristoteles), quæ apud Græcos κατηγορίας dicuntur, de primis rerum nominibus significantibusque est. *Id. in Aristot. categor. 2. p. 114. Si prædicamenta juncta faciant affirmationem, prædicamentorum tractatus non de rebus, sed de vocibus est. Id. in Porphyrr. 3. p. 69. Prædiarius ab Aristotele decem prædicamenta esse disposita, quæ idcirco prædicamenta vocaverit, quoniam de ceteris omnibus prædicentur. Cf. Isid. 2. Orig. 26. 1. Sequuntur Aristotelis categoriæ, quæ Latine prædicamenta dicuntur; quibus per varias significationes omnis sermo conclusus est.*

PRÆDICATIO, ōis, f. 3. pubblicazione, κήρυξις, actus prædicandi, et palam faciendo, celebratio, commemoratio. ¶ 1. Sæpe dicitur de præconio, h. e. præconis munere aliquid elata voce enunciantis, grida, bando. *Cic. 2. leg. Agr. 18. 48. Quam ego præconi huic ipsi luctuosam et acerbam prædicationem futuram puto. Apul. 6. Met. Mercurius mandatæ prædicationis munus exsequebatur. V. PRÆDICO, as 1. — De aliis rebus. Cic. 5. Ferr. 61. 140. Cogit Scandillum Apromnio, ob singularem improbitatem atque audaciam, prædicationemque nefariæ societatis, dare etc. Apul. de Mag. In quibus omnia contra prædicationem istorum pro me reperiuntur. contra ciò che han detto pubblicamente costoro, ¶ 2. De ea, quæ cum laude conjuncta est. *Plaut. Mil. glor. 4. 6. 22. Metuo, ne prædicatione tua nunc meam formam exsuperet. Cic. 1. ad Q. fr. 1. 14. Quod si in mediocri statu sermonis ac prædicationis nostræ res essent, nihil abs te eximium postularetur. Id. Harusp. resp. 8. 16. Nec vereor, ne hæc mea vestrorum beneficiorum prædicatio arrogans videatur. Id. Arch. 11. 26. Prædicationem nobilitatemque despiciere. Id. Dom. 11. 27. Qui ab illo in me bonos, quæ prædicatione de mea laude prætermittitur? Plin. 6. Ep. 8. Nam et ille amicitiam meam latissima prædicatione circumfert, et 7. Ep. 31. a med. et 9. Ep. 9. extr. Cujus memoriam tam grata prædicatione prorogat et extendit, ut etc. Plin. alter 20. Hist. nat. 10. 42. (109). Radix asparagi plurimorum prædicatione trita. Flor. 4. 2. a med. Ne vana de se prædicatio est Cæsaris, ante victum hostem esse, quam visum. vanto, vantamento. Sic Plin. 35. Hist. nat. 3. 5. (15). Ægyptii apud ipsos (picturam) inventam affirmant, vana prædicatione, ut palam est. ¶ 3. Speciatim apud senioris ævi logicos est effatum, enunciatum, propositio, affermazione, proposizione. Boeth. Introd. ad Syllog. p. 574. In aliis vero cunctis prædicationibus, uni veritas, alteri falsitas cedit. Adde eumd. ibid. p. 790. Sic Capell. 4. p. 114. Istæ sunt decem prædicationes, ex quibus aliquid necessario singulatum enunciamus.**

PRÆDICATIVE, adverb. demonstrative, cum prædicatione, vox est Logicatorum. Boeth. Aristot. analyt. prior. 1. p. 471. Neque enim, si ambo intervalla particularia prædicative, vel privative dicantur, aut hoc quidem prædicativum, illud vero privativum, vel hoc quidem indefinitum, illud vero definitum, vel ambo indefinita, non erit syllogismus nullo modo.

PRÆDICATIVUS, a, um, adject. vox logicorum, ut Prædicativa propositio apud Apul. Dogm. Plat. 3. sub init. Propositionum dux species sunt: altera prædicativa, quæ etiam simplex est, ut si dicamus: Qui regnat, beatus est; altera substitutiva, vel conditionalis, quæ etiam composita est: Ajax, qui regnat, si sapit, beatus est, substituit enim conditionem, etc. Sic Capell. 4. p. 127. Ratiocinatio dividitur in duo genera, in prædicativum et conditionalem syllogismum. Prædicativus est, in quo sumpta ita sibi nexa sunt, ut aliquo extrinsecus addito suppleantur, ut hoc: omnis voluptas bonum, omne bonum utile est. Adde eumd. ibid. p. 98. et 133; et Boeth. loc. cit. in voc. præced.

PRÆDICATOR, ōis, m. 3. ¶ 1. Generatim est Ital. publicatore, divulgatore, banditore, κήρυξ, qui prædicat, palam et sæpe dicit, pronunciat, divulgat. Proprie est præconis. *Apul. 6.*

Met. Si quis a fuga retrahere, vel occultam demonstrare poterit fugitivam Psychen, conveniat retro metas Murtias Mercurium prædicatorem, accepturus indicio nomine etc. *V. PRÆDICATIONE* 1. et *PRÆDICO*, as 1. ¶ 2. Speciatim est qui cum laude commemorat et commendat, laudator, buccinator: ut præcones faciunt, quum res venales pronuntiant. *Cic. Balb.* 2. 4. Qui sui facti, sui iudicii, sui beneficii voluit ore esse — et prædicatorem et auctorem. *Id.* 1. *Fam.* 9. Pompejo plurimum, te quidem ipso prædicatore ac teste, debebam. *Plin.* 7. *Ep.* 33. Debemus optare, ut operibus nostris similis tui scriptor prædicatore contingat. — Item speciatim apud Scriptores Ecclesiasticos est qui Christi Religioem et præcepta publico sermone divulgat et docet. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 28. circa med. Christus promiserat digniores prædicatores. promulgatori, prædicatori.

PRÆDicatorius, a, um, adject. laudatorius. *Salvian.* 3. *advers. avarit.* 19. ad fin. Etiam laudari a te tales hos Deus prohibet, et tu ditare non metuis? dari his prædicatoria verba non vult, et tu etiam talenta largiris?

PRÆDicatorix, icis, f. 3. quæ prædicat. *Tertull.* *Anim.* 46. Nec hæc sola species erit summarum prædicatrix potestatum, sed et periculum.

PRÆDicatorium, i, n. 2. id quod de aliqua re prædicatur, vel affirmatur, attributum, prædicatio. *Boeth.* *Introd. ad Syllog.* p. 362. Prædicatum est quod dicitur de subjecto. *Id.* in *Topic.* *Cic.* 5. p. 823. Omnis simplex propositio ex subjecto prædicatio consistit. *Isid.* de *Act. Rhetor.* inter *Antiq. Rhet.* p. 389. Subjectum, de quo dicitur aliquid; prædicatum, quod dicitur de aliquo. Quinque prædicata sunt: genus, species, differentia, proprium et accidens. *Gloss.* *Lat. Gr.* Prædicatum, τὸ κατηγορούμενον.

PRÆDicatorus, a, um. *V. voc. seq.*

PRÆDICO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Prædicans* II. 1.; *Prædicatus* II. 1. et 3.; *Prædicaturus* et *Prædicandus* II. 2. — Prædicare est de re aliqua sæpe ac palam dicere, sermone celebrare, commemorare, divulgare, pronuntiare, ἀναγγεῖν, κηρύσσειν (II. publicare, divulgare, far la grida, bandire; Fr. proclamer, crier, publier; Hisp. proclamar, publicar; Germ. öffentlich ausrufen, -bekannt machen; Angl. to spread abroad, proclaim, report, publish, declare).

I.) Proprium est præconum elata voce rem aliquam publice pronuntiantium, ut res venales, etc. *Cic.* 5. *Ferr.* 16. 40. Si palam præco jussu tuo prædicasset, non decimas frumeti, sed dimidias venire partes, et ita emptores accessissent, etc. *Plaut.* *Stich.* 1. 3. 42. Itaque auctionem prædicem, ipse ut venditem. Adde *Cic.* *Quinct.* 15. 50., 3. *Off.* 13. 57. et 5. *Fam.* 12. ad fin.; et *Plaut.* *Bach.* 4. 7. 17.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est cujusque palam loquentis, coarctatis. *Ter.* *Eun.* 4. 4. 53. Utrum taceam o, an prædicem? *Sall.* *Cat.* 49. Ipsum Crassum ego postea prædicantem audivi, tantam illam contumeliam sibi ab Cicerone impositam. *Ter.* *Andr.* 3. 1. 7. Actum est, siquidem hæc vera prædicat. dice il vero. et *Cæs.* 4. *B. G.* 34. Barbari nuncios in omnes partes dimiserunt, paucitatemque nostrorum militum suis prædicaverunt, et quanta prædæ faciendæ facultas daretur. *Cic.* *Planc.* 21. 51. Avus vero tuus tibi ædificiam prædicaret repulsam. ti direbbe e ridirebbe. et *Liv.* 4. 53. a med. Consul prædam fo ærarium redigere quæstores jussit, tum prædicans participem prædæ fore exercitum, quum militiam non abnuisset. dicendo apertamente etc. *Nepos Att.* 13. extr. Atque hoc non auditum, sed cognitum prædicamus. lo raccontiamo. et *Eumen.* 13. Nequa quod initio prædicarunt, se Alexandri liberis regnum servare, id præstare voluerunt. si dichiararono, s'impegnarono. et *Ter.* *Phorm.* 4. 5. 13. Volo ipsius quoque voluntate hoc fieri, ne se ejectam prædicet. non vada dicendo d'essere stata scacciata. et *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 246. Quod mihi prædicat vitium,

id tibi est. h. e. dicis, asfirmas, me habere. Sic *ibid.* 2. 1. 11. Sceleratissime, audes mihi prædicare id, domi te esse nunc, qui hic ades? *Cic.* 1. *Cat.* 9. 23. Si mihi, inimico, ut prædicat, tuo, coofflare vis invidiam. *Ter.* *Andr.* 5. 3. 4. Ain tandem, civis Glycerium est? *Pam.* ita prædicat, così si dice pubblicamente. et *Eun.* 3. 5. 17. Quid ego ejus tibi nunc faciem prædicem, aut laudem? ti descriva. et *Plaut.* *Pæn.* 5. 4. 75. Ei prædicabo, quomodo vos furta faciatis multa. gli dirò a note chiare. et *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 74. *Burm.* Maledicere Trimalchionei cepit, et purgamentum dedecusque prædicare. chiamarlo ad alta voce, e più d'una volta. et *Colun.* 7. *R. R.* 12. 1. Canis falso dicitur mutus custos. Nam quis hominum clarius, aut tanta vociferatione bestiam, vel furem prædicat, quam iste latrat? — Sic Part. præter. pass. apud *Plaut.* *Trin.* 2. 2. 54. Edepol hominem prædicatum firme et familiariter. descritto. et *Plin.* 12. *Hist. nat.* 17. 39. (78). Arbor cum miraculo historiis Claudii Cæsaris prædicata. et 13. *ibid.* 24. 47. (130). Frutex ab Aristomacho miris laudibus prædicatus. ¶ 2. Speciatim et sæpe est commemorare cum laude, commendare, verbis extollere: ductum a præco, qui, ut ait *Horat.* 2. *Ep.* 1. 11., laudat venales, quum vult extrudere, merces, prædicare, lodare, far onorata menzione. *Cic.* *Arch.* 9. 21. Nostra semper feretur et prædicabitur pugna, etc. et *ibid.* 11. 26. Prædicari de se, ac nominari volunt. *Id.* 11. *Phil.* 13. 33. Quæ de illo viro Sulla, quæ Lucullus, quam ornate, quam honorifice, quam graviter sæpe prædicaverunt? *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 19. (57). Hortorum Cato prædicat caules. *Id.* 25. *ibid.* 5. 18. (40). Prædicare aliquid miris laudibus. *Nepos Timol.* 4. laudes alicujus. *Id.* *Dion.* sub fin. aliquid liberatorem patriæ, tyrannique expulsores. *Cæs.* 2. *B. C.* 32. Qui de meis io vos meritis prædicaturus ooo sum. *Plin.* 1. *Ep.* 8. a med. Qui benefacta sua verbis adornant, non ideo prædicare, quia fecerint, sed, ut prædicarent, fecisse creduntur. *Id.* *ibid.* 14. sub fin. Omnia longe ampliora, quam a me prædicantur, invenies. *Tac.* *Agric.* 8. extr. Ita virtute in obsequendo, verecundia in prædicando, extra invidiam, oec extra gloriam erat. nel vantarsi, gloriarsi: quo sensu *Cic.* *Dom.* 35. 93. Hoc reprebendis, quod solere me dicas de me ipso gloriosius prædicare. *Id.* *Pis.* 1. 2. Mibi ista licet de me, vera cum gloria, prædicare. *Id.* 5. *Tusc.* 17. 50. Beata vita gloranda et prædicanda et præ se ferenda est. *Cæs.* 6. *B. G.* 17. Galli se omnes ab Dite patre prognatos prædicant. *Nepos Thrasyb.* 1. Fortuna, se plus valuisse, quam ducis prudentiam, vere potest prædicare. ¶ 3. Videtur etiam sumi pro prædicere. *Tertull.* *Fug. in persecut.* 6. Persecutiones eos passuros prædicabat, et tolerandas docebat. *Id.* *ibid.* 12. a med. Persecutiones prædicatas præcavere. h. e., ut videtur, prædictas, predette.

PRÆDICO, cis, xi, ctum, cere, a. 3. Part. *Prædicens* et *Prædicendus* 2.; *Predictus* lo omnibus paragr. — Prædicere est ante, seu prius dicere, προλέγειν (II. dire innanzi, premettere; Fr. dire évan; Hisp. decir ante; Germ. vorher-, vor-aussagen, -nennen; Angl. to tell before, premise). ¶ 1. Generatim. *Ter.* *Andr.* 4. 4. 54. Alio pacto haud poterat fieri, ut sciret hæc, quæ volumus. *my.* hem prædiceres. dovevi dirme lo prima. et *Id.* *ibid.* 1. 1. 19. Illo primum in hac re prædico tibi. et 5. 1. 21. Credo, et id facturas, Davus dudum prædixit mihi. et 1. 2. 34. Neque tu hoc dicis, tibi non prædicum. *Seneca Ep.* 102. At oisi aliquid prædixero, lotelligi non poterunt, quæ refelluntur. *Vellej.* 1. 4. 1. Chalcidenses orti, ut prædiximus, Attici. *Plin.* 10. *Ep.* 5. Epistola, quas detinere, ut ante prædixi, nolui. *Colum.* 1. *R. R.* proem. 1. Sæpenumero civitatis nostræ principes audio culpantes modo agrorum infecunditatem, modo celi noxiam frugibus intemperiem: quosdam prædictas querimonias velut ratione certa mitigantes, etc. *Quintil.* 4. 2. 57. Ut a Cicerone sunt quidem utilissime prædicta omnia,

per quæ Miloni Clodius insidiatus esse videatur. *Id.* 10. 1. 74. Theopompus bis proximus, ut in historia prædictis minor, ita oratori magis similis. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 3. 4. (27). Ad oceanum reliqua vergunt, Vardulique ex prædictis et Cantabri. *Id.* 12. *ibid.* 16. 35. (70). Sembra-cena myrrba prædictis vitis caret. Adde *Tac.* 1. *Ann.* 60. ¶ 2. Speciatim est futura prænuntiare, canere, præsignificare, prædire, profetizare. *Cic.* 6. *Fam.* 6. ante med. Quo in bello nihil adversi accidit, noo prædicente me. *Id.* 1. *Divinat.* 1. 2. Chaldei scientiam putantur effecisse, ut prædici posset, quid cuique eveotum, et quo quisque lato natus esset. et *ibid.*; et *Petron.* *Satyr.* 137. ad fin. intelligere et prædicere futura. *Cic. Harusp. resp.* 25. 53. Dii de clarissimorum civium dissensione prædicunt. *Id.* *Senect.* 14. 49. Defectiones solis et lune multo ante prædicere. *Id.* 2. *Nat. D.* 61. 153. Defectiones solis et lune: cognite prædictæque ia omne posterum tempus, quæ, quante, quando future sint. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 12. 9. (53). In contionem productus ad prædicendam eclipsim. *Tac.* 6. *Ann.* 22. extr. A filio Thrasulli prædictum Neronis imperium in tempore memorabitur. *Virg.* 1. *Ecl.* 17. malum hoc nobis Deo tactas niemini prædicere quercus. h. e. portendere. Sic *Seneca* 2. *Quæst. nat.* 32. a med. Nullum animal est, quod non motu et occurru suo prædicat aliquid. ¶ 3. Item speciatim prædicere est proprium magistratus, qui quid, quando, quo modo etc. facieodum sit, constituit. *Nævius* apud *Non.* p. 197. 16. *Merc.* Res divas edicit, prædicat castus. — Sic prædicere diem, coostituere, apputare. *Tac.* 2. *Ann.* 79. Ubi prætor reo atque accusatoribus diem prædixisset. *Sic Id.* 11. *ibid.* 27. Consulem designatum, cum uore Principis, prædicta die, additis qui obsignarent, cooveoisse. Similiter *Sall.* *Jug.* 75. Diem locumque, ubi præsto forent, prædicit. *Sueton.* *Claud.* 8. Si paulo serius ad prædictam cmoem horam occurrisset. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 23. 31. (61). de ciconiis. Ahitura congregantur in certa loca, et ceu lege prædicta die recedunt. ¶ 4. Item serio moore, de re aliqua, quæ facienda sit, indicare, denunciare, far amissio, intimare, far intendere con premura: oam quæ serio volumus, multo ante quam fiant, indicare solemus. — a) Cum Coniunct. et part. ut, ne. *Cæs.* 3. *B. C.* 92. Pompejus suis prædixerat, ut Cæsaris impetum exciperent. *Liv.* 2. 10. Itaque monere, prædicere, ut pontem ferro, igni, quacumque vi possent, interumpant. *V. Drakendorg.* ad h. l., qui affert et illud *Cic.* 2. *Ferr.* 12. 36. Moneo, prædico, ante denuocio, absteineant in hoc iudicio manus. *Nepos Themist.* 7. Collegas jussit proficisci, eisque prædixit, ut ne prius legatos dimitterent, quam ipse esset remissus. *Cic.* 1. *Divinat.* 24. 48. Ei visam esse Junoem prædicere, ne id faceret, mioritarique etc. *Vellej.* 2. 82. 2. Accessit nocte ad statioem Romanam, prædixitque, ne destinatum iter peterent, sed etc. *Tac.* 13. *Ann.* 36. Ne pugnam priores adirent, prædicit. Et cum Ablat. absoluto *Id.* 16. *ibid.* 33. Montanus patri concessus est, prædicto, ne in republica haberetur. con la intimazione. — b) Cum Accusativo. *Cic.* 6. *Phil.* 3. 5. Testificor, denuncio, ante prædico, nihil M. Antonium eorum, quæ legatis sunt mandata, facturum. *Virg.* 3. *En.* 435. Unum illud tibi, nate dea, proque omnibus unum Prædicam, et repatens iteruque iterumque inoneho. — Sic Part. præter. pass. apud *Val.* *Flacc.* 7. 71. ac si quid in isto est Robore, prædicti venies in rura laboris. et 8. 127. sociis, qui tunc prædicta tenebant Ostia, etc. h. e. quæ jam moniti, aut jussi fuerant tenere. Sic 7. 188. Et juvenem Emonium prædicto sistere Iuco. et *Ovid.* 15. *Met.* 608. Et spectant frontes, prædictaque cornua quærent. — Cum Accus. et Infinito *Vellej.* 1. 13. 4. Mummius jussit prædici conducentibus, si eas (statuas) perdidissent, novas eas redduros. — c) Absolute. *Curt.* 3. 8. sub init. Id ipsum, quod post diem tertium medicamentum sumpturus esset (ita enim medicus prædixerat)

ægre ferens. — Hinc a Part. præter. pass., cuius plurima exempla retulimus.

PRÆDICTUM, i, n. 2. absolute. substantivorum more. ¶ 1. Est prædictio, prædixio, pronostico. Cic. 2. Divinat. 42. 89. Chaldaeorum prædicta. et ibid. 88. astrologorum. Id. 2. Legg. 12. 30.; et Virg. 4. Æn. 464. vatum. Val. Flacc. 4. 460. deorum. h. e. portenta. Sueton. Oth. 6.; et Plin. nat. 2. 5. (24). haruspicum ¶ 2. Item edictum. Liv. 23. 19. Prædictum erat dictatoris, ne quid, absente eo, rei gereretur. Alii leg. edictum. ¶ 3. Item conductum, accordo, conventionem, concerto. Liv. 33. 6. Velut ex prædicto ambo Scotussum petierunt.

PRÆDICOR, aris, ātus sum, ari, dep. 1. idem ac prædicare. Cassiod. Complex. Act. Ap. 33. Quibus (discipulis) constituentes (Paulus et Barnabas) presbyteros, cum jejunatione prædicati sunt, Dominoque eos sancta commendatione reliquerunt.

PRÆDICTIO, ōnis, f. 3. actus prædicendi. ¶ 1. Est rhetorica exornatio, species prolepsis. Quintil. 9. 2. 17. Est quædam præmonitio, etc. quædam confessio, etc. quædam prædictio, ut: Dicam enim non augendi criminis gratia. ¶ 2. Item Ital. predizione, profezia, pronostico, προφῆταις, προφητείας, προφητεία, actus prædicendi, et ipsum id, quod prædictum, divinatio. Cic. 2. Nat. D. 3. 7. Prædictiones et præsentiones rerum futurarum. Sueton. Tib. 14. Rediit magna spe futurorum, quam et ostentis et prædictionibus ab initio ætatis conceperat. Cic. 2. Divinat. 25. 54. Omnis prædictio mali tum probatur, quum ad prædictionem cautio adjungitur. et ibid. 42. 87. Chaldaeis in prædictione et in notatione cuiusque vitæ ex natali die minime esse credendum. et 1. ibid. 2. 4. Hariorum et vatum furibundas prædictiones audire.

PRÆDICTIVUS, a, um, adject. προφῆτικός, qui prædicit, qui prognostica continet. Cal. Aurel. 1. Acut. 12. Item libro prædictivo, quem προφῆτικόν (Hippocrates) appellavit. Adde eund. 3. ibid. 15. sub init.

PRÆDICTUM, i, n. 2. *V.* PRÆDICO in fin.

PRÆDICTUS, a, um. *V.* PRÆDICO.

PRÆDIFFICILIS, e, adject. παγχαλεπός, perdifficilis. Tertull. Baptism. 2. ad fin. Prædifficilia peoes homines, facilia penes Deum.

PRÆDIGESTUS, a, um, particip. ab inusit. prædigerō, nullis crudelitibus, aut obstructionibus impeditus. Cal. Aurel. 5. Tard. 2. Adjicientes quod bibi debeat medicamen prædigesto corpore, et omnino nullo obstaculo impedito.

PRÆDIOLUM, i, n. 2. deminut. a prædium, poderetto, poderito, possessioncella. χωρίδιον, parvum prædium, agellus. Cic. 3. Orat. 27. 108. De nostra possessione depulsi, in parvo, et eo litigioso, prædiolo relicti. Id. 16. Att. 3. circa med. Prædiola bella ædificata, et satis amœna. Adde Plin. 1. Ep. 24. extr.

PRÆDIRUS, a, um, adject. valde dirus. Ammian. 31. 8. a med. Facta dicto visuque prædira. Vet. epigr. in Anthol. Lat. T. 2. p. 329. Burmann. Infernas ululans mulier prædira sub umbras

PRÆDISCO, is, ere, a. 3. imparare innanzi, προμαρτυρῶ, ante disco. Cic. 1. Orat. 32. 147. Qui quæ agenda sunt in foro, tanquam in acie, possunt etiam nunc exercitatione quasi ludicra prædiscere ac meditari. Virg. 1. G. 51. Ventos et varium cæli prædiscere morem. Hæc Virgilii verba laudantur a Colum. 1. R. R. 4. 4. et Plin. 18. Hist. nat. 24. 56. (206). Ceterum Seren. Sammon. c. 46. p. 69. ed. Ald. Vis et mirificos cantus prædiscere odores, Accensis quibus arcetur teterrima serpens?

PRÆDISPÓSITUS, a, um, particip. ab inusit. prædispono, ante dispositus. Liv. 40. 56. extr. Nuncios prædispositos, ita ut convenerat, misit ad Perseum. Theod. Priscian. lib. 4. p. 316. ed. Ald. Sic nrina—secernitur, effluens ad inferiorem locum in corpore ad id prædispositam vesicam.

PRÆDITUS, a, um, adject. (præ et datus: qui habet, instructus, affectus, ornatus, ἔχων (It. che

ha, dotato, fornito, ornato; Fr. pourvu de, doté de, qui a, qui possède; Hisp. proveído, dotado; Germ. versehen, begabt, behaftet mit etwas; Angl. having, possessed of, endowed with, furnished or gifted with. ¶ 1. Generatim, cum Ablativo jungitur. — a) Universim. Plaut. Amph. 1. 1. 63. Teleboe ex oppido Legiones educunt suas, nimis pulcris armis præditas. Lucr. 5. 144. Haud igitur constant divino prædita sensu. et 1. 236. Immortali sunt natura prædita certe. Cic. Divin. in Q. Cæcil. 21. 69. Homo parvis opibus ac facultatibus præditus. Id. 1. Nat. D. 8. 18. mundus animo et sensibus. Id. Rosc. Am. 8. 23. miser locu. Alii leg. perditus. Id. 5. Tusc. 41. Non ut parvo metu præditus sit, sed ut nullo. Hæc Forcellinus; ipse locum minime inveni. Id. 2. Verr. 3. 10. Ea spe istum fuisse præditum, ut omnem rationem salutis in pecunia poneret. Id. Tim. 9. ad fin. Siderum errores multitudinem infinita, varietate admirabili præditi. Sil. It. 14. 88. bis octozis nondum rex præditus annis. Cic. 2. Herenn. 27. 44. Mortuum deformatum, tumore præditum—fuisse constat: ergo veneno necatus est. Plin. 8. Hist. nat. 32. 50. (116). Dextrum cornu cervi medicamento præditum. Auct. B. Afr. 58. Quum tam magnis copiis auxiliisque regis essent præditi. Justin. 41. 4. 8. Duarum civitatum imperio præditus. Adde Sall. Cat. 50. — b) In malam partem. Cic. Divin. in Q. Cæcil. 2. 6. Homo singulari cupiditate, audacia, scelere præditus. Id. 4. Verr. 42. 104. Tanta amentia præditus atque audacia, ut etc. Id. Flacc. 3. 6. levitate, egestate, perfidia. Id. Sull. 3. 7. singulari immunitate et crudelitate. Id. 1. Invent. 47. 88. vitio grandi et perspicuo. Lucr. 5. 199. culpe. — c) Sæpius in bonam. Cic. pro leg. Manil. 17. 51. Q. Hortensius summis ornamentis honoris, fortunæ, virtutis, ingenii præditus. Id. Dom. 15. 39. Vir singulari virtute, constantia, gravitate præditus, et ibid. 42. 110. singulari bonitate et modestia. et ibid. 53. 136. et 8. Att. 3. amplissimo sacerdotio. Tac. Agric. 44. consularibus ac triumphalibus ornamentis. ¶ 2. Speciatim de diis cum Dativo junctus est idem ac præpositus. M. Aurel. apud Fronton. 3. ad M. Cæs. (edente iterum A. Maio) ep. 9. Me pro genere cuiusque voti in eo loco constituo, de quo deus ei rei præditus facilius exaudiat. Fronto de eloq. ante med. Minerva orationis magistra, Mercurius nunciis præditus, Apollo præanum auctor. Apul. de Mag. Mitto dicere earum alteram Venerem vulgariam, quæ sit prædita populari amoris, alteram vero castitem, præditam optimati amori. Id. de Deo Socrat. a med. At ubi vita edita remeandum est, eundem illum (Genium) qui nobis præditus fuit, raptare illico, et trahere veluti custodiam suam, ad iudicium.

PRÆDIUM, ii, n. 2. χωρίον (It. podere, possessione, fondo, proprietà specialmente rurale; Fr. propriété, domaine; Hisp. propiedad, dominio; Germ. e. Landgut, Grundstück, Vorwerk, e. Besizung, gaw. ländlich; Angl. a farm, estate, manor). — a) Ducunt etymologi a præ, prædis. et hoc a præstando, ut prædia proprie sint bona, quibus quispiam alteri se obligat, et pro re aliqua eidem cavet, pignori ea opponendo. Cic. 3. Verr. 54. 142. et ibid. 55. 143. Prædibus et prædiis populo cautum est. Liv. 22. 60. Quum dandam ex rario pecuniam mutuam, prædibusque ac prædiis cavendum populo censerent. Cato apud Festum p. 254. 25. Müll. Vinum redemisti: prædia pro vini quadrantibus sexaginta in publicum dedisti: vinum non dedisti. — b) Universim dicitur de quacunque possessione. Differt tamen, quia possessio omnia bona complectitur, mobilia et immobilia: prædium immobilia tantum. Differt etiam a fundo, qui fere de possessione rustica dicitur: prædium etiam de urbana. Cic. Cæcin. 4. 11. Huic fundo uxoris continentia quædam prædia atque adjuncta mercatur. Nepos Cim. 4. Quum compluribus locis prædia hortosque haberet, numquam eis custodem posuit. Cic.

Rosc. Am. 15. 43. Tot prædia, tam pulcra, tam fructuosa, filio suo colenda ac tuenda tradiderat. Id. ibid. 42. Illum secum omni tempore volebat esse: hunc in prædia rustica relegarat. Id. 5. Verr. 86. 199. Habet in nummis, habet in urbanis prædiis. Colum. 1. R. R. 1. 19. Suburbanum prædium commodissimum esse puto. Sueton. Cæs. 50. Amplissima prædia ex auctionibus hæc ei dono addiit. Cic. 11. Att. 2. In quos enim sumptus abeunt fructus prædiorum? — Translate vel rectius urbane Martial. 12. 72. Deseris urbanas, tua prædia, Pontice, lites. — Ulp. Dig. 50. 16. 198. Urbana prædia omnia ædificia accipimus, non solum ea, quæ sunt in oppidis, sed et si forte stabula sunt, vel alia meritoria in villis et in vicis, vel si prætoria voluplati tantum deservientia, quia urbanum prædium non locus facit, sed materia. — c) Ad illud Cic. 3. Verr. 54. 142. Ubi illa consuetudo in bonis prædibus prædiisque vendendis, omnium consulum, censorum, prætorum, quæstorum denique, ut optima conditione sit is, cuja res sit, cuius periculum? Pseudo-Asconius hæc adscribit: Bona prædia dicuntur bona satisfactionibus obnoxia, sive sint in mancipiis, sive in pecunia numerata: prædia vero domus, agri. Hæc omnia venduntur, si rationi publicæ locator sartorum tectorum non responderit, et paulo post. Prædia sunt res ipsæ: prædes, homines, idest fideiussores, quorum res bona prædia (non) uno nomine dicuntur. Hæc Pseudo-Asconii verba, si sana credimus, satis obscura sunt: neque paucis illustrari facile possunt. In verbis Cicer. τό ονίς tam ad prædis, quam ad prædibus refertur: prædes vendere non est ipsos homines fideiussores vendere, sed eorum bona: ea ratione, qua apud Sueton. Claud. 9. dicitur Claudius venalis pendisse, h. e. ejus bona. Sic Cic. 2. Phil. 31. 78. Et domi quidem causam amoris habuisti: foris etiam turpiorem: ne L. Plancus prædes tuos. (Orrell. suos) venderet. Quod additur apud Cic. cit. Verr. 3. prædibus prædiisque, primum bona prædium, alterum mancipis, h. e. ejus, qui se obligaverat, significare videtur. Hottoman. hæc aliter interpretatur: Bona intelligit ipsa opera, quæ locantur, quia fiunt veluti bona ejus, qui conducit, quom lucrum ei pariant: vendere positum ait pro locare, quemadmodum redimere est conducere: prædibus prædiisque absolute sexto casu dici putat, ut datus, vel appositis subintelligatur. V. etiam Manut. et Græv. — NB. Apud Festum p. 234. 7. Müll. hæc leguntur: Prædia rursus Verius vocari ait ea remedia etc. et mox. Ea vocati ait prædia, quod mala prohibeant. Utrobique legend. præbia, quæ nunc Itali vocant brev. *V.* integrum locum in PRÆBIA.

PRÆDIVES, itis, adject. omn. gen. assai ricco, πολύπλοκος, valde dives. — a) De hominibus. Liv. 45. 40. Admodum inops pecunie Philippus, Perseus contra prædives. Tac. 15. Ann. 64. Seneca prædives et præpotens. Plin. 34. Hist. nat. 3. 6. (12). Receptus in torum, mox in testamentum prædives. — b) De rebus. Ovid. 9. Met. 91. totumque tulli prædivite cornu Autumnum. Juvenal. 10. 16. magnos Senecæ prædivitis bortes.

PRÆDIVIDO, is, ere, a. 3. ante dividere. Jul. Vict. Aur. rhet. (edente A. Maio) c. 15. p. 84. Septennumero in principiis etiam causam prædividimus ex utilitate nostra, ut Demosthenes contra Eschinem.

PRÆDIVINATIO, ōnis, f. 3. presagio, indovinamento, μαγεία, divinatio. Plin. 8. Hist. nat. 25. 37. (89). Crocoilus parit ova, eaque extra eum locum semper incubat, prædivinatione quadam, ad quem summo aucto eo anno egressurus est Nilus.

PRÆDIVINO, as, avi, are, a. 1. indovinare, προσκοπίζω, divino, præsentio. Plaut. Truc. 2. 3. 17. Vide, ut jam, quasi vulturi, triduo prius prædivinant, quæ die esuri sient. Varro 6. L. L. 52. Müll. Et qui futura prædivinando soleant fari, fatidici dicti. Plin. 11. Hist. nat. 10. 10. (20). Apes prædivinant ventos imbresque, et se continent tectis. Frontin. 2. Strategy. 5. 38. Quod

futurum quom praedivinasset Cæsar, etc. — Absolute *Spartian. Caiac.* 8. Et fertur quidem Papinianus, quom raptus a militibus ad Palatium traheretur occidendus, praedivinasse dicens, etc.

PRAEDIVINUS, a, um, adject. valde divinus, seu multum divinus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 60. (167). Hammonis cornu, gemma aureo colore, arietini cornus effigiem reddens, promittitur praedivina somnia representare. Eadem habet *Solin.* 27. a med.

PRAEDIVISIO, òis, f. 3. divisio ante facta. *Probus ad Virg. Buc. et Georg.* p. 25. ed. *Keil.* Prædivisione, quam Græci προαίρεσις vocant, quid quoque libro præcipiat, significat.

PRAEDO, as. *V.* **PRAEDOR** init.

PRAEDO, òis, m. 3. prædator, latro, qui terra marive grassatur, ληστής (It. ladro, rubatore, corsale, assassino; Fr. brigand, voleur, corsaire, pirate; Hisp. salteador de caminos, ladrón, cosario, pirata; Germ. d. Räuber, Plünderer, Seeräuber; Angl. a robber, spoiler, pillager, plunderer, pirate, picaroon, corsair, assassin).

I.) Proprie. *Ulp. Dig.* 49. 15. 24. Hostes sunt, quibus bellum publice populus R. decrevit, vel ipsi populo R. Ceteri latrunculi, vel prædones appellantur. *Cic.* 2. *Herenn.* 21. 33. Quoniam hominem occisum constat esse, necesse est, aut a prædonibus, aut ab inimicis occisum esse. *Id.* 2. *Ferr.* 5. 13. Urbes piratis prædonibusque patefactæ. *Liv.* 38. 40. ad fin. Alibi prædo, alibi prædæ vindex cadit. *Cæs.* 3. *B. C.* 110. Huc accedebant collecti ex prædonibus latronibusque Syria Ciliciæque provincie. *Nepos Themist.* 2. Maritimos prædones coniectando, mare tutum reddidit. *Cic.* 3. *Orat.* 1. 3. Deploreat casum atque orbitatem senatus: cuius ordinis a consule, qui quasi parens bonus, aut tutor fidelis esse debet, tamquam ab aliquo nefario prædore diriperetur patrimonium dignitatis. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 534. 18. *Merc.* Cohors una grandi vecia faselo, a duobus prædonum myparonibus circumventa. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 42. hic decidit acrem Prædonem in turbam. *Cic. Dom.* 55. 140. Omnium temporum atque tectorum, totiusque urbis prædonem. *Virg.* 7. *Æn.* 362. Perfidus alta petens, abducta virgine, prædo. *Ovid.* 4. *Fast.* 591. At neque Persephone digna est prædone marito. h. e. Plutone raptore. *Apul.* 8. *Met.* Vindicavi mei mariti cruentum peremptorem: punita sum funestum nuptiarum inearum prædonem.

II.) Translate. — a) *Colum.* 9. *R. R.* 15. 3. de fuscis. Nec rursus multitudinem prædonum coalescere patiendum est, ne universas opes alienas diripiant. *Martial.* 14. 116. Accipiter prædo volucrum. — b) Apud Ictus prædo est etiam, qui quom nullam causam possidendæ hereditatis habeat, invadit tamen, et possidet. *Ulp. Dig.* 5. 3. 25. Quod autem ait senatus, eos qui bona invasisent; loquitur de prædonibus, id est de his, qui quom scirent, ad se non pertinere hereditatem, invaserunt bona: scilicet quom nullam causam haberent possidendi. — Item cuiuscumque rei injustus possessor. *Cajus ibid.* 9. 4. 13. Absurdum videretur, eos quidem, qui bona fide possiderent excipere actionem, prædones vero securos esse.

PRAEDŌCŌ, dōces, dōcēti, doctum, dōcere, a. 2. Part. **PRAEDŌCTUS**. — Prædocere est ante docere, præmonstrare. *Sall. Jug.* 94. Illi prædocti a duce arma mutaverant. *Istruiti innanzi.* et *Plin.* 18. *Hist. nat.* 34. 77. (334). Prædoctus esto: alia robustis prosunt, alia infantibus. *Prudent.* 12. *Cathemer.* 72. myrreus Pulvis sepulcrum prædocet.

PRAEDŌCTUS, a, um. *V.* voc. præced.

PRAEDŌMO, mas, mūi, are, a. 1. ante domare. Translate. *Seneca Ep.* 113. a med. Et omnes casus, antequam exciperet, prædomuit meditando.

PRAEDŌNIUS, a, um, adject. ληστικός, ad prædonem pertinens, prædatorius. *Ulp. Dig.* 5. 3. 25. Conscius ad se nihil hereditatem pertinere,

prædonio more variari cepit. Ita *Torrentin.*, nam *Halaand.* habat prædonis. *V.* **PRAEDO** sub II. b.

PRAEDŌNŪLUS, i, m. 2. deminut. ab inusit. prædonus, quod a prædo, ut decurionis a decurio. *Festus* p. 242. 5. *Müll.* Prædonulos Cato υροπονητικούς dixit in Epist. Quia sæpe utiles videntur prædonibus. *Scalig.* vult legi prædonculos, ut a latro latrunculos.

PRAEDŌPIONT, præoptant. *Festus* p. 205. 13. *Müll.* Ita legendum coniecit *Meurs.* Ex critic. 1. *Casin.* 2, probante *Müllero*; est enim a præd (ut red, sed, prod) et op themate verbi optare: Codices *Prædiont*: alii mallent præoptinunt, vel potius præoptinant, ab obsoleto optino, quod ab opto.

PRAEDŌR, ārī, ātus sum, ari, dep. 1. *Prædo*, as, etc. *V.* infra sub C. — Part. *Prædāns* sub A. I.; *Prædatus* sub A. I. et II., sub B. I. et sub C. — *Prædari* est prædas agere, diripere, vi auferre, ληΐζω, σὺλᾶω (It. rubare, predare, saccheggiare; Fr. piller, fourager, marauder; Hisp. pillar, robar, saquear, talar, picarear; Germ. Beute machen, rauben, plündern; Angl. to rob, plunder, pillage, spoil, ravage).

A) Neutorum more; et quidem

I.) Proprie. *Cic.* 4. *Phil.* 4. 9. Spes rapiendi atque prædandi obcecat animos eorum. *Nepos Alcib.* 8. extr. Vulgum Atheniensem in terram prædatum exisse, navesque pæne inanes relictas. *Liv.* 4. 55. Volscos et Equos prædatum extra lines exisse in agrum Latium Hernicumque affertur. *Id.* 22. 3. Ab effusa prædandi licentia hostem cohibere. *Cæs.* 7. *B. G.* 46. extr. Vix se ex manibus prædantium militum eripuit. *Justin.* 23. 1. 10. Ex agris finitimorum prædari soliti. *Tac. Agric.* 29. Præmissa classe, quæ pluribus locis prædata, magnum terrorem faceret. — Sic de brutis animantibus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 71. 91. (196). Alia (animalia) dentibus prædantur, alia uogibus. — *Cic.* 4. *Ferr.* 19. 46. Eripe hereditatem propioquis, da palestritis: prædare in bonis alienis nomine civitatis. ruba, quadagna. et 5. *ibid.* 78. 182. Tuus apparitor de aratorum bonis prædabitur. et 3. *Off.* 17. 72. Hoc secundum naturam est, neminem id agere, ut ex alterius prædatur inscientia.

II.) Translate. Part. *Prædatus* est præda positus, ditatus, onustus. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 39. et *Rud.* 5. 2. 29. Bene ego ab hoc prædatus ibo. *Id. Pers.* 4. 4. 115. Heu prædatus probe!

B) Active, h. e. cum Accusativo.

I.) Proprie. *Tac.* 12. *Ann.* 49. Dum socios magis, quam hostes prædatur. *Sueton. Domit.* 12. Nihil pensi habuit, quin prædaretur omni modo bona vivorum et mortuorum. *Val. Flacc.* 5. 647. virgineas præderi si Cæropis arces. *Lactant.* 5. 9. circa med. Prædari maria. *conseggiare. Petron. Satyr.* 83. Ilyam Nympha prædata imperasset amoris suo, si venturum ad interdictum Herculeum credidisset. — Similiter de piscatu. *Propert.* 4. 2. 37. pisces calamo prædabor? *Inscript.* apud *Orell.* 1603. ailyano invicto sacrum c. tetyis yetyrius micianus pr. (h. e. præfectus) alax sebosianax ob apyrm eximiae formae captum qvem mylti antecessores eius prædari non potverunt v. s. l. p. h. e. voto soluto libens posuit. — Et de brutis animantibus *Ovid.* 3. *Art. am.* 419. Ad multas lupa tendit oves, prædatur ut unani.

II.) Translate. *Ovid.* 3. *Amor.* 8. 57. Omnia possideant: illis Campusque, Forumque Serviat: bi pacem crudaque bella gerant. Tantum ne nostros avidi prædarent amores. *Al. alter leg. Id.* 1. *Amor.* 3. 1. quæ me nuper prædata puella est. *Seneca Oedip.* 557. Flamma prædatur dapes. h. e. populatur, absument. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 55. Singula de nobis anni prædantur euntes: Eripuere jocus, venerem, convivia, ludum: Tendunt extorquere poemata.

C) *Prædo*, as, ab antiquis dictum est, teste *Priscian.* 8. p. 799. *Putsch. Plaut. Rud.* 4. 7. 16. Mi istæc videtur præda prædatum irier. *Vulgat. interpr. Judith.* 2. 13. Effregit autem civitatem — Meliohi, prædavitque omnes filios Tharsis

et filios Ismael. et *Isai.* 24. 3. Dissipatione dissipabitur terra, et dirptione prædabitur. *Ambrós. de Fide.* 3. 3. Et erunt in præda qui prædaverunt eos. *Popisc. Prob.* 8. Quom de prædato repertus esset equus non decorus.

PRAEDORMIO, is, ire, n. 4. antea dormire. *Augustin. Serm.* ed. *A. Maio* in *Nov. Patr. Collect.* T. 1. p. 1. Ibi amicus decor prædormit in gemmis. *Gramm. incertus* ed. *Eichenf.* Dormio, dormis, prædormio, prædormis. *V.* et *Grammaticorum* vol. 5. p. 637. ed. *Keil.*

PRAEDŌTIONT. *V.* **PRAEDŌPIONT**.

PRAEDŌCŌ, cis, xi, ctum, cere, a. 3. Part. *Præductus*. — Præducere est ante ducere aut facere, præstruere, præterere, tirare, fare o mettere innanzi a qualche cosa, προάγω. *Cæs.* 7. *B. G.* 69. Fossam et inaceriam sax io altitudinem pedum prædixerant. et 1. *B. C.* 27. Vicos plateasque inædificat, fossas transversas viis præducit. *Tibull.* 4. 1. 83. tutam castris præducere fossam. *Sil.* 11. 10. 411. fossas præducere muris. Sic *Seneca* 2. *Ira* 8. ad fin. Præductam obsessis parentibus fossam. — Similiter *Cæs.* 7. *B. G.* 46. Ex grandibus saxis sex pedum murum, qui nostrorum impetum tardaret, prædixerant Galli. *Tac.* 14. *Ann.* 32. Tutela templi freti — neque fossam aut vallum prædixerunt, neque etc. *Avien. Perieg.* 625. locus undique sæptus Aggere præducto. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (75). Lineas itineri præducere. h. e. ductis lineis iter præsignare. *Vet. Poeta* in *Catalect. Pithæi* p. 129. Hesperie pulcras strophio præducta papillas. h. e. strophium habens papillis præductum. *Alii leg.* producta, sed male. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 12. Quis sterili mea corda situ, quis Apolline verso Frigida damnate præduxit nubila menti? *Alii leg.* produxit. Quæ lectionis varietas est etiam in illo *Lucani* 6. 465. nuoc omnia complent Imbribus, et calido præducunt nubila Phæbo.

PRAEDUCTAL, alis, n. 3. riga, regulo, stilus, vel plumbum, quo lineæ io membrana præducuntur ad scripturam dirigendam. *Gloss. Philox.* Præductal, παραγραφεός. Hinc *Catull.* 22. 8. Membrana directæ plumbo.

PRAEDŌCTŌRIUS, a, um, adject. ad præducendum pertinens. *Cato R. R.* 135. Lora præductoria. h. e. quibus regebantur iuncti boves.

PRAEDUCTUS, a, um. *V.* **PRAEDUCO**.

PRAEDULCE. *V.* **PRAEDULCIS** in fin.

PRAEDULCĪA, ium, n. plur. 3. *V.* voc. seq. I. et II.

PRAEDULCIS, e, adject. valde dulcis, assai dolce, πολύγλυκος.

I.) Proprie. *Lucret.* 4. 636. Hoc tamen essa aliis possit prædulce videri. *Alii et ipse Lachmann. leg.* perdulce. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 5. 11. (23). Prædulcis sapor. et 15. *ibid.* 18. 19. (71). ficus. et 13. *ibid.* 4. 9. (44). Mel prædulce. et 14. *ibid.* 6. 8. (64). Prædulcia vina. — Hinc *Prædulcia* absolute, substantivorum more. *Id.* 24. *ibid.* 1. 1. Prædulcium fastidium sal temperat.

II.) Translate. *Sueton. Cal.* 33. Collaudans vocem deprecantis, quasi etiam in gemitu prædulcem. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (55). Prædulcis eloquii suavis. *Virg.* 11. *Æn.* 155. Prædulce decus. *Val. Flacc.* 4. 61. nomen. *Quintil.* 2. 5. 22. genus orationis. *Claudian.* 2. in *I. cons. Stilich.* 132. Luxuries prædulce malum. *Nemesian. Ecl.* 1. 22. Prædulcis tibia. — Sic *Prædulcia* absolute, substantivorum more. *Quintil.* 8. 3. 56. Prædulcia. abundantia (in sermone). — Hinc

Prædulce adverbii more. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 82. Tyrrhenæ volucres (h. e. Sirenes) nautis prædulce minantur.

PRAEDŌRĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

PRAEDŌRE, adverb. valde dure, durissime. *Avien. Or. marit.* 487. Hi lacte semet atque pingui caseo Prædure alentes, proferebant spiritum. h. e. vitam ducebant. Ita legit *Hernsdorff.* cum vet. edition.; *Heinsius* vero *Prædurum*, et *Burmans* mallet *Prædare*, quod ingeniosum, sed minus rei aptum.

PRÆDŪRO, as, avi, itum, ara, a. 1. Part. *Præduratus* 1. — Prædurare est valde durare, indurare, indurare.

I.) Proprie. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 7. 71. (139). Succum pomi, myrrha adjecta, præduratum ad solem torrebant. Adde *Apic.* 6. 9. *a. med.*, 7. 4. et 8. etc. Nam quod addunt *Colum.* 3. *R. R.* 11. 10., rectius ibi aliter leg. *Auct. Epit. Iliad.* 364. Et prædurato transfigit pectora telo.

II.) Translate. *Prudent.* 5. *peri asp.* 177. Si tanta callum pectoris Prædurat obstinatio.

PRÆDŪRUS, a, um, adject. valde durus, assai duro, ὑπερσκληρός.

I.) Proprie. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 12. 30. (121). Faba prædura, et que percoqui non potest. *Id.* 26. *ibid.* 8. 29. (46). Præduræ radices. *Id.* 9. *ibid.* 29. 46. (86). Prædurum caput. Sic *Quintil.* 11. 3. 69. Præduro et rigente capite. *Tac.* 1. *Hist.* 79. Prædurum corium. *Martial.* 13. 66. Prædurus dens. *Alii* leg. perjurus.

II.) Translate. ¶ 1. De corporis viribus, quibus aliquis præstat. *Virg.* 10. *Æn.* 748. homo prædurus viribus. *h. e.* prævalidus. Sic *Id.* 2. *G.* 531. Corporaque agresti nudant prædura palæstra. Adde *Sueton.* *Galb.* 22. Iluc pertinere videtur et illud *Ovid.* 12. *Met.* 347. prensamque sinistra Cesariem retinens, vultum minitantiæque ora, Robore nodoso, præduraque tempora fregit.

¶ 2. Per metaphoram de animo et de abstractis. *Quintil.* *declam.* 3. 3. Prædura priscis moribus mater. *Val. Flacc.* 1. 235. Prædurus labor. *h. e.* perdifficilis. *Colum.* 6. *R. R.* 2. 1. Neque ante tertium, neque post quintum annum juvenos domari placet: quoniam illa ætas adhuc tenera est, hæc jam prædura. *Quintil.* 6. 4. 11. Præduri oris esse. *h. e.* valde impudentis, improbi. *Id.* 1. 6. 26. Prædura verba.

PRÆDŪS, a, um, adject. a prædor, ut occiduis, carduis, perspicuis etc. ab occido, cædo, perspicio etc., affertur ab *Eutyche* p. 2150. *Putsch.*, nullo tamen auctore laudato.

PRÆELĪGO, legis, lēgi, lēgere, a. 3. *preelegere*, præfero, præopto. *Sidon.* 7. *Ep.* 4. Ego tamen morum illius æmulator esse præelegerim. Adde *Boeth.* p. 724.

PRÆEMINENS et præminens, entis. *V. PRÆEMINEO.*

PRÆEMINENTĪA, æ, f. 1. *preminenza*, excellentia, præstantia. *Claud. Mamert.* *ep. præfixa* l. 1. de *Stat. anim.* Ad negotii præeminentiam spectare.

PRÆEMINEO, es, ere, n. 2. Quod ad descriptionem attinet, omnibus locis allatis, et apud *Apul.* 6. *Met.*, alii primum e exterunt: quod apud *Auson.* sub II. a. sine dubio extenderunt est. Part. *Præminens* I., II. et in fin. — Præminere est præ aliis eminere, sporgere in fuori a preferenza, essere prominente.

I.) Proprie. *Ulp.* *Dig.* 21. 1. 12. Præminentes oculi. Ita *Halaand.*, sed *Torrentin.* habet *eminentes*. *Augustin.* 6. *Confess.* 9. Cancelli plumbæ, qui vico argentario desuper præminent.

II.) Translate *præmineo* est idem ac superior sum, præsto. — a) Cum Dativo. *Seneca* 1. *Controv.* 4. sub fin. Albutium, qui Græcis præminet. *Auson.* *Cæsar.* n. 15. Adsciti quantum præmineant genitis. *Capell.* 2. p. 34. Femina sacro lumine æthereoque resplendens venerabili antistitio præminebat. — b) Cum Accusat. *Tac.* 3. *Ann.* 56. Ut appellatione aliqua cetera imperia præmineret. *Id.* 12. *ibid.* 12. Cassius ceteros præminebat peritia legum. — c) Absolute. *Prudent.* 1. *Cathemer.* 109. Insignis ipse et præminens. — Hinc Part. præes.

Præminens, entis, adjective quoque usurpat, unde *Comp. Præeminentior* apud *Claud. Mamert.* 1. *Stat. anim.* 6. Præeminentior est ceteris sensibus visus.

PRÆEMPTOR, ōris, m. 3. qui ante emit. *Gloss. Gr. Lat.* Προαγοραστής, præemptor.

PRÆEO, is, ūvi et ūi, itum, ire, n. anom. (præ et eo). Quando post præ sequitur e, aliquando in scriptis Lapidib. e omitti solet, præante, præse. Ita in utroque *Cenotaphio Pisa-*

no, et in quamplurimis aliis monumentis apud *Marin.* *Frat. Arv.* p. 106. — Part. *Præiens* in recto non est usitatum, (legitur enim tantum apud *Jornand.* *Get.* 28. Ipse in exsequiis fere-tro ejus præiens.); in obliquis adhibitum. *V. I.*, a. et II. 1., 2. et 3. — Præire est ante ire, præcedere, προερχομαι (It. andare innanzi, precedere; Fr. aller ou marcher devant, précéder; Hisp. preceder, ir delante; Germ. voran-, vorausgehen; Angl. to go before, lead the way, precede).

I.) Proprie. — a) Neutr. *Cic.* 2. de *republic.* 31. Publicola instituit primus, ut singulis consulibus alternis mensibus lictores præirent. *Stat.* 6. *Theb.* 519. quum vacuus domino præiret *Arion.* *Liv.* 26. 27. extr. *Lævinus* Romam præiit. *Varro* 5. *L. L.* 80. *Müll.* Prætor dictus, qui præiret jure et exercitu. et *ibid.* 87. In re militari prætor dictus, qui præiret exercitui. *Virg.* 5. *Æn.* 186. Nec tota tamen ille prior præeunte carina. *Ovid.* 1. *Fast.* 81. Jamque novi præeunt fasces, nova purpura fulget. — b) Cum Accusativo. *Tac.* 6. *Ann.* 21. Is corpore valido per avia ac derupta præibat eum, cujus artem experiri *Tiberius* statuisset.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) Neutr. *Cic.* 5. *Fin.* 21. 58. Ad quorum cognitionem et usum, natura ipsa præeunte, deducimur. — b) Cum Accusativo. *Tac.* 15. *Ann.* 4. Acto raptim agmine, ut famam sui præiret. ¶ 2. Speciatim præire verba, et verbis, et præire absolute, est certam verborum formulam alicui dicere, quam is totidem verbis referat. Mos enim erat, ut in execrationibus at devotionibus, in fœderibus, in dedicationibus, in votis, juramentis et aliis hujusmodi, certa verba adhiberentur (quod carmen dicebatur), a quibus ne minimum quidem licebat discedere. Itaque ne quo in verbo peccaretur, præsto erat pontifex, aut sacerdos, qui vel memoriter, vel de scripto dictabat, quæ dicenda erant. — a) Præire verba apud *Liv.* 8. 9. Agedum pontifex publicus populi R. præi verba, quibus me pro legionibus deoveam. *Id.* 9. 46. Edem Concordiæ dedicavit: coactusque pontifex max. verba præire. *Id.* 31. 17. a. med. Et se facinus perpetraturos, præeuntibus execrabile carmen sacerdotibus, iurejurando adacti. *Val. Maz.* 4. 1. n. 10. Quum Africanus censor lustrum conderet, inque solito fieri sacrificio scriba ex publicis tabulis solemne ei precatōnis carmen præiret. Sic *Sueton.* *Claud.* 22. Præire obsecrationem. *Tac.* 1. *Hist.* 36. et 2. *ibid.* 74. sacramentum. — b) Præire verbis apud *Plaut.* *Rud.* 5. 2. 47. GR. Per Venerem hanc jurandum est tibi. LA. quid jurem? GR. quod jubebo. LA. præi verbis, quid vis. — c) Absolute. *Plin.* 10. *Ep.* 6. Præivimus et commilitonibus iurjurandum more solemni præstantibus. *Cic.* *Dom.* 52. 133. Ades, Luculle, Servi-li, dum dedico domum Ciceronis, ut mihi præeatis, postemque teneatis. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 3. (11). Et ne quod verborum præteatur, aut præposterum dicatur de scripto præire. ¶ 3. Hinc illa translata. — a) Generatim. *Cic.* *Mil.* 2. 3. Qui hesteria etiam contione incitati sunt, ut vobis voce præirent, quid judicaretis. *Gell.* 1. 11. a. med. Tibiæ illius contionatoris in mentem venit, quam C. Graccho cum populo agenti præisse ac præmonstrasse modulos ferunt. *Quintil.* 2. 5. 3. Non videntur tempora suffectura, si legentibus singulis præire semper ipsi velint. *h. e.* prælegere. *Id.* 1. 10. 16. Præeunte aliqua jucunda voce. — b) Speciatim pro imperare, docere. *Liv.* 43. 13. in fin. Omnia. uti decem-viri præierunt, facta. *Gell.* 14. 2. circa med. Sed si de omni quoque officio judicis præire me tibi vis, nequaquam est vel loci hujus, vel temporis.

PRÆESUS, a, um, particip. ab inusit. præedo: mangiato innanzi, ante esus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 166.

PRÆEXERCĪTAMENTUM, i, n. 2. *Priscian.* de *Præexerc. rhet.* p. 1329. *Putsch.* præexercitamenta vertit τὰ προεγυμνάσια, h. e. præludia.

PRÆEXERCĪTATIO, ōnis, f. 3. anterior exercitatio. *Priscian.* de *Præexerc. rhet.* p. 1343. *Putsch.* Legis quoque lationem in præexercitationibus ponunt. et p. 1341. Quidam eloquentissimorum eam quoque (descriptionem) tradidere inter præexercitationes.

PRÆEXISTENS, entis, particip. ab inusit. præexistio; præistente, qui ante existit. *Boeth.* *Aristot. analyt. poster.* 1. p. 521. Omnis doctrina et omnis disciplina intellectiva et præistente fit cognitione.

PRÆFACĪLIS, e, adject. valde facilis. *Plaut.* *Epid.* 5. 2. 21. De præfacili exoras. Ita in quibusd. MSS. apud *Taubmann.* Alii facile exoras. At in *Not. Tir.* p. 51. Facilis, præfacilis.

PRÆFACTUS. *V. PRÆFECTUS*, a, um, primo loco.

PRÆFAMEN, ōnis, n. 3. proemio, prefazione. præfatio, proemium. *Symmach.* 2. *Ep.* 34. Nam recordaris, hoc te præfamine epistolam texuisse.

PRÆFAMINO et **PRÆFARIS**, atur, atus sum. *V. PRÆFOR*, aris.

PRÆFASCINE. *V. PRÆFISCINE.* **PRÆFASCINO**, as, are, a. 1. ante fascinare. — Part. *Præfascinandus* legitur apud *Porphy.* ad *Horat.* *Epod.* 8. 18. Equa pro virili parte (fascinum) posuit, quoniam præfascinandis rebus hæc membri deformitas apponi solet. *Præfascinare* exhibent et *Not. Tir.* p. 182.

PRÆFATIGATUS, a, um, particip. ab inusit. præfatigo, ante fatigatus. *Cæd. Aurel.* 3. *Tard.* 7. n. 94. Igne in loco vel ferventi fricari jubet (*Themiso*) præfatigatos sudoribus ægrotantes.

PRÆFATIO, ōnis, f. 3. id quod ante rem aliquam præloquimur, introduzione. ¶ 1. Speciatim de formulis, quæ in execrationibus, in fœderibus, in dedicationibus etc. adhibebantur, ut in **PRÆEO** II. 2. dictum est. *Cic.* 5. *Verr.* 80. 187. Annulo est aureo scriba donatus, et ad eam donationem contio est advocata, etc. Que porro præfatio tuæ donationis fuit? Illa scilicet vetus atque imperatoria? Quando tu quidem in prælio etc. *Liv.* 45. 5. Omnis præfatio sacrorum, eos, quibus non sint puræ manus, sacris arceat. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 26. 27. (98). de *Pompejo*. Triumphi vero præfatio hæc fuit: Quum oram maritimarum prædonibus liberasset.

¶ 2. Generatim est quicquid orationi vel operi scripto præloquimur. — a) Universim. *Plin.* *Hist. nat. præf.* § 13. Vocabula rustica, aut externa. immo barbara etiam cum honoris præfatione ponenda (*V. PRÆFOR*). *Sueton.* *Domit.* 11. Numquam tristiorum sententiam sine præfatione clementis pronuntiavit. *Val. Maz.* 2. 8. n. 8. C. Cassius numquam sine præfatione publici paricidii nominandus. *Plin.* *Hist. nat. præf.* § 1. Libros naturalis historiæ-narrare constitui tibi, jucundissime imperator (sit enim hæc tui præfatio verissima, dum maximo consenscit in patre) *h. e.* appellatio. *Cajus Dig.* 1. 2. 1. Si in foro causas dicentibus nefas videtur esse, nulla præfatione facta, judici rem exponere. *Forcellino* videtur hoc loco sumi pro exordio.

— b) Speciatim est brevior sermo aut oratio, quæ ante opus præmittitur, consilium scriptoris et summam operis breviter exponens: item in declamationibus, controversiis et causis quicquid præmittitur, et ad ipsam causam non pertinet, præfatione, preambolo, προοίμιον: quare differt ab exordio, quod causæ pars est. *Plin.* 1. *Ep.* 13. Subinde sibi nunciari jubent, an jam recitator intraverit, an dixerit præfationem, an ex magna parte evoluerit librum. *Id.* 4. *Ep.* 11. ad fin. clementia Nervæ translatus est in Siciliam, ubi nunc proficitur, seque de fortuna præfationibus vindicat. *Quintil.* 11. 1. 67. Itaque Cicerō, quamquam erat in Cottam gravissime dicturus, neque aliter agi P. Oppii causa poterat, longa tamen præfatione excusavit officii sui necessitatem. *Id.* 8. 3. 31. Memini inter Pomponium et Senecam etiam præfationibus esse tractatum, an gradus eliminat apud Accium in tragædia dici oportuisset. *Martial.* 3. 18. Perfri-

issa tuas quæstæ est præfatio fauces. Quom te excusaris, Maxime, quid recitas? Adde *Plin.* 2. *Ep.* 3. et 4. *Ep.* 14. — Mos erat declamatoris, ut in præfatione sederent, in declamatione surgerent. *V. PRÆLOCUTIO.* ¶ 3. Est etiam commendatio alicujus rei, vel personæ magnificis concepta verbis. *Apul.* 7. *Met.* Ergo, evocato armentario equisone, magna cum præfatione deducendus assignor, con calde raccomandazioni; etenim mox de ead. re sic: Equorum magister, qui me curandum magna ille quidem commendatione susceperat, etc.

PRÆFATIUNCULA, æ, f. 1. breve præfazione, brevis præfatio. *Hieronym.* *Ep.* 64. n. 8. Et de observatione pontificis præfatiunculam struerem. Adde *eumd.* *Ep.* 112. n. 20.

PRÆFATOR, oris, m. 3. vocabulum ab *Isid.* effectum 7. *Orig.* 8. Nostri prophetas vocant, quasi præfatores.

PRÆFATUS, a, um. *V. PRÆFOR.*

PRÆFATUS, us, m. 4. In sexto casu singulari *Symmach.* 10. *Ep.* 22. (al. 29.) circa med. Ubi comperit mso præfatu. affore dona, etc. h. e. mea prædictione.

PRÆFECTORIUS, a, um, adject. ad præfectum prætorio pertinsens. *Ammian.* 17. 3. sub fin. Ut nec præfectianus, nec præsidialis apparitor ad solvendum quemquam urgeret. Adde *Impp. Valentin. et Valent. Cod.* 12. 53. 2.

PRÆFECTORIO, ōnis, f. 3. præficiendi actus. *Varro* 7. *L. L.* 70. *Müll.* Claudius scribit: quæ præficeretur ancillis quemadmodum lamentarentur, præfata est dicta. Utrumque ostendit a præfectione præfata dicta. — Legitur etiam *Capell.* 7. p. 239. Mundana præfectio. Ita vulgati libri; ad Grotium in *marginem* perfectio; quam lectionem recepit Koppius.

PRÆFECTORIUS, a, um, adject. ad præfectum prætorio pertinsens. *Vir præfectorius*, qui præfectura functus est, ut *consularis*, qui consulu. *Ulp. Dig.* 1. 9. 1. Vir præfectorius an femina consulari præfatur, videndum. *Sidon.* 1. *Ep.* 11. ad fin. Mihi consul ad pectus, præfectorii ad manus cadere. *Boeth.* inter *Auct. Gromat.* p. 398. ed. *Rudolf.* Alia loca sunt præfectoria, quæ ad jus publicum pertinent.

PRÆFECTURA, æ, f. 1. dignitas et officium præfecti, *præfettura*, *soprantendenza*, *governo*, *ἐπαρχία*, *προστασία*.

1.) Proprie. ¶ 1. Generation. *Varro* 1. *R.* 17. 6. Præfectura villæ. Cf. *Plaut. Cas. a.* 1. v. 11. Quin ruri es in præfectura tua? h. e. in villificatione. *Id.* de cure ciborum et culinæ *Capit.* 4. 3. 7. Nunc ibo (in meam) præfecturam, ut jus dicam lardo. et *Plin.* 28. *Hist.* 5. 14. (56). Lucullus hanc de se præfecturam servo dederat. h. e. hoc negotium, hanc provinciam, ut ciborum mensuram cœnanti sibi præstitueret. *Sueton.* *Aug.* 38. Liberis senatorum militiam auspicantibus non tribunatu modo legionum, sed et præfecturas alarum dedit. *Id.* *Cæs.* 76.; et *Plin. Paneg.* 45. Præfectura morum. h. e. censura. *Auct. B. G.* 8. 12. Suscipere præfecturam equitum Gallorum. *Aurel. Vict. Cæsar.* 9. sub fin. Filium Titum victorem præfectura prætorio extulerat. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 14. 12. (62). Volusio in Urbis præfectura extincto. *Ulp. Dig.* 1. 12. 1. Omnia omnino crimina præfectura Urbis sibi vindicavit. *Alii leg.* Urbis. Adde *Sueton.* *Aug.* 37.; *Tib.* 42. et *Vesp.* 1. ¶ 2. Speciatim in re militari significat imperium, quo proconsules et prætores in provinciis fungebantur in exercitu ibidem commorantem. *Cic.* 6. *Att.* 1. ante med. Meministi, nos sic agere, ut quot vellet, præfecturas sumeret, dum ne negotiatori itaque duas ei præterea dederam. *Id.* 5. *ibid.* 21. § 10. Præfecturam petivit: negavi me cuiquam negotianti dare. *Nepos Att.* 6. Multorum consulum prætorumque præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus. ¶ 3. Speciatim sumitur etiam pro administratione alicujus provinciae. *Sueton.* *Aug.* 66. Quem (*Cornelium Gallum*) ad præfecturam Ægypti ex infima fortuna provexerat. Adde *eumd.* *Ner.* 47. Et Sal-

vian. 4. *Gub. D.* 4. Quid est enim aliud dignitas sublimium, quam proscriptio civitatum; aut quid aliud quorundam præfectura, quam præda?

11.) Translate. ¶ 1. Apud Romanos præfecturæ erant urbes Italiae cum suis agris, quarum populi quum iniqui ingratiue erga populum R. fuissent, propriis legibus ac magistratibus spoliati, magistratum Romanorum arbitrio parebant, qui in eas urbes quotannis Roma mittebantur. Exemplum habes de Capua apud *Liv.* 26. 16. Habitari tantum, tamquam urbem, Capuam, frequentarique placuit: corpus nullum civitatis, nec senatus, nec plebis consilium, nec magistratus esse: sine consilio publico, sine imperio multitudinem, nullius rei inter se sociari, ad consensum inhabilem fore: præfectum ad jura reddenda ab Roma quotannis misuros. Hæc *Liv.* Itaque quemadmodum provinciae, ita et præfecturæ, non perpetuis legibus, quæ a populo R. datæ essent, sed arbitrariis edictis, quæ ipsi præfecti promulgabant, administrabantur: erantque inlima conditione post municipia et colonias. *Festus* p. 233. 11. *Müll.* Præfecturæ eæ appellabantur in Italia, in quibus et jus dicebatur, et iurisdictione agebantur, et erat quedam earum respublica: neque tamen magistratus suos habebant: in quas legibus præfecti mittebantur quotannis, qui jus dicerent. Quarum genera fuerunt duo: alterum, in quas solebant ire præfecti quatuor ex xvi. viris; alii ire præfecti, qui auctore xvi. virum numero, populi etc.) populi suffragio creati erant, in hæc oppida, Capuam, Cumas, Casilinum, Volturum, Liternum, Puteolos, Acerras, Suessinam, Atellam, Calatium: alterum, in quas ibant, quos prætor urbanus quotannis in quæque loca miserat legibus, ut Fundos, Formias, Cære, Venafrum, Alifas, Privernum, Anagninam, Frusinoem, Reate, Saturniam, Nursiam, Arpinum, aliaque complura. Hæc *Festus*. Aliquando tamen idem oppidum et præfectura, et municipium fuit, ut Cumæ, Arpinum: aliquando et præfectura et colonia, ut Venafrum, Capua, Casilinum: aliquando et præfectura et colonia et municipium, ut Atella, Anagnia, Fundi. Erat enim præfectura, quatenus a præfecto regebatur: municipium, quatenus iure civitatis Romanæ, ex peculiari aliqua concessione, cum, vel sine suffragio, gaudebat: colonia, quatenus in eam pars aliqua civium Romanorum transcribebatur. *Cic. Sext.* 14. 32. Nullum erat Italiae municipium, nulla colonia, nulla præfectura, etc. *Vellej.* 2. 44. 4. Bella Punica ab Romanis Capua in formam præfecturæ redacta.

¶ 2. Præfectura dicitur etiam ipsa provincia, qui præfectus præest. Persæ satrapiam vocant, Ægyptii nomen, Græci ἐπαρχίαν, προστασίαν, etc. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 9. 9 (49). Ægyptus dividitur in præfecturas oppidorum, quas nomos vocant. *Tac.* 11. *Ann.* 8. Neque cunctatur, quin proximas præfecturas corripit. *Fronto princip. hist.* (edente iterum *A. Maio a med.* Illa, quæ Alexandri comites familiaresque tenuerunt, præfecturæ magis, quam imperia appellandæ. ¶ 3. In re agraria quid sit præfectura, docent *Siculus Flacc.* de *condit. agror.* p. 21. *Goes.* *Evantin.* de *limit.* *ibid.* p. 43.; et *Aggen.* in *eumd.* *Frontin.* p. 56. *V. PERTICA*; et *Guarini.* *Illustrazione della campagna Taurasina* p. 105.

PRÆFECTORIALIS, e, adject. ad præfecturam pertinsens. *Siculus Flacc.* p. 27. *Goes.* *Lindes* præfecturales, undecimani, colonici. *V. voc. præced.* II. 3.

PRÆFECTUS, a, um, particip. ab inusit. *præfacio*, vel adject. ante factus, *fatto innanzi*. Hoc sensu adhibetur a *Cæsar. Aurel.* 3. *Acut.* 17. sub fin. et 2. *Tard. extr.* et 5. *ibid.* 4. a med. etc., quibus locis alii leg. *præfactus*.

PRÆFECTUS, a, um, particip. a **PRÆFICIO**, quam voc. *V.*

PRÆFECTUS, i, m. 2. proprie particip. præter a v. *præfacio*, absolute substantivorum more usurpatum, et est qui alicui rei, vel negotio præfatur, præpositus, præses. *πρόεδρος*, *προστα-*

της, *ἐπαρχος* (It. *soprantendente*, *presidente*, *prefetto*; Fr. *gouverneur*, *administrateur*, *directeur*, *chef*, *intendant*, *préfet*, *commandant*; Hisp. *prefecto*, *gobernador*, *administrador*, *director*, *cabo*, *intendente*; Germ. *Aufseher*, *Versteher*, *Verwalter*, *Commandeur*; Angl. a *superintendent*, *overseer*, *director*, *president*, *prefect*).

¶ 1. Generation. *Plaut. Bacch.* 3. 2. Ante solem orientem nisi in palestram veneras, gymnasii præfecto haud mediocres penas penderes. *Farro* 1. *R. R.* 17. 5. Præfectus villæ. *Cic. Cluent.* 46. 29. de censore. Tu es præfectus moribus, magister veteris discipline. h. e. censor. (*Præfectus moribus ab eodem Cic.* 9. *Fam.* 15. dicitur C. Julius Cæsar, qui a *Sueton. Cæs.* 76. *præfecturam morum* rapuisse dicitur, h. e. censuram extra ordinem. Sic a *Juvenal.* 4. 12. *iudex morum* dicitur Domitianus. *Nepos Hamile.* 3. Ut a præfecto morum Hautilcar cum eo vetaretur esse. *Cic.* apud *Non.* p. 499. 13. *Merc.* b. e. 4. de republ. 6. Nec vero mulieribus præfectus præponatur, qui apud Græcos creari solet (scil. γυναικονόμος): sed sit censor, qui viros doceat incedari uxoriibus. Cf. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 30. Moribus præfectum mulierum hunc factum velim. *Nepos Eumen.* 11. Quum eum in custodiam dedisset, et præfectus custodum quassisset, etc. *Cic. Pis.* 6. His (*Græculis philosophis*) utitur quasi præfectis libidinum suarum. Hæc *Forcellinus*; ipse locum minime invenit.

¶ 2. Speciatim — a) *Præfectus sacrorum* is esse videtur in municipiis et coloniis, qui religionis curam habuit, cuiusmodi erat Romæ pontifex maximus. *Inscript.* apud *Gruter.* 411. 3. *P. FLAVIO T. P. CLV. ISIDORO AVGVR SACERDOTE PONTIFICI PRÆF. SACRORVM* etc. Adde alias apud *Murat.* 763. 5. et *Donat.* 26. 4. — b) In militia externa præfectus est, quem nos generale, aut iugotemne generale dicimus. *Nepos Alcib.* 5. Ad Tissaphernem præfectum regis Darii se contulit. *Id.* *Agesil.* 2. Tissaphernes, qui summum imperium inter præfectos habebat regios. Adde *Flor.* 3. 5. et 11. — c) Præfectus equitum est, qui apud nos generale della cavalleria. *Auct. B. G.* 8. 12. Amisso Vertisco, principe civitatis, præfecto equitum. — d) In Romana, qui præest singulis aliis in equitatu, aut cohortibus in peditatu sociorum adjuncto legionibus, *colonnello*, *capitano*: eratque fere in auxiliis, quod in legionibus tribunus. *Cæs.* 3. *B. G.* 7. Præfectos tribunosque militum complures in licitis civitates, frumenti petendi causa, dimisit. et 1. *ibid.* 39. Tunc primum ortus est a tribunis militum ac præfectis. *Sall. Jug.* 50. In utrumque latus equites auxiliosos tribunos legionum et præfectis cohortium disperiverat. *Cic.* 3. *Fam.* 8. a med. Si aut legatorum tuorum culpam, aut præfectorum, aut tribunorum militum inale dicitur. — e) Huiusmodi præfecti creabantur ab imperatore ipso Romano, a consule, a prætore, aut propræatore in exercitu, in provinciis. *Cic.* 7. *Fam.* 5. ad fin. Huic ego neque præfecturam, neque ullius beneficii certum nomen peto: benevolentiam tuam et liberalitatem peto. ad *Cæsarem loquitur*. Adde 5. *Att.* 21. a med. — f) *Præfectus legionis* est qui prius legatus legionis, vel legionis præpositus dicebatur, præerat autem toti legionis. *Tac.* 1. *Hist.* 82. Vulnerato Julio Martiale tribuno, et Vellio Saturnino præfecto legionis. *Inscript.* apud *Gruter.* 465. 2. c. *AVTILIC C. P. COGLITI PRÆF. LEG. XIII.* Apud *Veget.* 9. *Milit.* integrum caput nonum agit de officio præfecti legionis. — g) Fuerunt alii præfecti, qui in exercitu et provinciis a R. magistratibus creabantur, ut castrorum, fabrum, evocatorum, de quibus infra. *Nepos Att.* 6. Multorum consulum prætorumque præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus: honore fuerit contentus, rei familiaris despexit fructum. — h) *Præfectus classis*, *σκόλαρχος*, qui classi præest, *ammiraglio*. Ita dicebatur temporibus reipublicæ, qui sub auspiciis consulis, terra bellum gerentis, classi præerat. *Liv.* 26.

48. C. Lælius praefectus classis. Adde *Flor.* 3. 7.; et *Liv.* 36. 20. et 42. Sic apud *Cic.* 7. *Ferr.* 34. 89. Cleomenes sub praetore Siciliae Verre, *dux praefectusque classis* dicitur. Sub Augustis vero talis erat, qui classem regendam ab his accipiebat; videlicet: videturque ortum habuisse ab Augusto, qui quum duas classes Ravennatum et Misena-tium, ad tutelam superi inferique maris, constituisset, ut est apud *Sueton.* *Aug.* 49., his praepositi praefecti appellati sunt, ut videre est apud *Tac.* 3. *Hist.* 12. et *Veget.* 4. *Milit.* 32. — i) Praefecti navium apud *Liv.* 36. 44. et *Flor.* 2. 5. sunt capitani di nave. — l) Praefectus castrorum, et castris fuit in singulis legionibus, quem nos dicere possumus *marsciallo di campo*, cujus erat munus castrorum positio, valli et fossae aestimatio, impedimentorum atque agri-tantium militum cura, itemque vehiculorum, fer-ramentorum, ligni, straminis, machinarum mili-tarium, et huiusmodi, ut *Veget.* 2. *Milit.* 10. perscribit. *Tac.* 14. *Ann.* 37. Pœntis Postumus praefectus castrorum secundae legionis. et 1. *ibid.* 20. Rufus diu manipularis, dein centurio, mox castris praefectus. Adde *Fellej.* 2. 119. 3. — m) Praefectus fabrum, ἐπαρχος τῶν τεχνιτῶν, dupli-cis fuit generis. Alius enim in militia, praerat artificibus in usum militare machinas, tormen-taque, etc. facientibus, cujus mentio est apud *Nepot.* *Att.* 12.; *Cæs.* ad *Oppium* post ep. 8. l. 9. ad *Att.*; *Plin.* 36. *Hist. nat.* 6. 7. (48.); et *Fellej.* 2. 76. 1. F. FABER. De praefectis fa-brum multa apud *Orell.* *Inscript.* 3428., ad quam *Inscript.* hanc addidit *Henzen.* *Inscript.* p. 347.: De praefectis fabrum disputavit nuper *Borghesius*, *Ann. Istit. Arch.* 1849. p. 46. et seqq.; is omnes titulos, in quibus praefecti fa-brum legionis alicujus leguntur, spurios esse confirmavit. A ducibus vero exercituum provin-ciarumve praesidibus in tempus magistratus eor-um eos nominatos esse docuit: unde facile in-telligitur, quo modo in monumentis praefecti fa-brum iterum, tertium, sexto commemorari possint. Alius autem erat hoc nomine in municipiis et coloniis, de quo F. FABER. — n) Praefec-tus remigum in classe, capo della ciurma, ca-pitano de' condannati, apud *Tac.* 13. *Ann.* 30. — o) evocatorum, qui militibus evocatis prae-erat, capitano. F. EVOCATUS. — p) Praefec-tus praetorio, et praetorii, qui militibus iis praerat, quos Augusti ad sui corporis custodiam adsciverant, et Romae plerumque debebat: capi-tano della guardia, ὑπαρχος τῆς αὐλῆς. Insti-tutus fuit ab Augusto, et primo modica initia habuit: mox paulatim ad eam dignitatem ac potentiam crevit, non solum in re militari, sed etiam in administratione rerum civilium pluri-marum, ut non multum abfuerit a principatu: siquidem ipse imperator ejus fidei se committe-bat. *Sueton.* *Tit.* 6. Praefecturam quoque prae-torii suscepit, numquam ad id tempus, nisi ab equite R. administratam. *Aurel. Arcad. Dig.* 1. tit. 11. qui est *De officio praefecti praetorio*. Ad vicem magistri equitum praefectos praetorii antiquitus esse institutos, a quibusdam scripto-ribus traditum est. et *moz.* In tantum meruit aug-eri, ut appellari a praefectis praetorio non possit. *Tac.* 1. *Ann.* 24. et 1. *Hist.* 13. et 19. Praetorii praefectus *Ælius Sejanus*. — Postea vero tres fuisse praetorio praefectos testis est *Lamprid.* *Commod.* 6. Tunc primum tres praefecti prae-torio fuisse. Hinc *Flavius Juvenalis* tertius prae-fectus praetorio apud *Spartian.* *Sever.* 6. — q) Posterioribus temporibus, sublati praetoriani (F. PRETORIUS), *Constantinus Magnus* ademptam praefectis praetorio potestatem militarem in magistros equitum peditemque transtulit, di-visoque orbe Romano in quatuor praecipuas partes, quatuor etiam constituit praefectos prae-torio, vice imperatoris partem imperii admini-strantes: quorum primus praefectus praetorio per Orientem, aliter per *Illyricum*, tertius per *Ita-liam*, postremus per *Gallias* dicebatur. Quintum addidit *Justinianus I.* per *Africanam*. V. No-tit. dignit. Imper., et qui de his scripserunt. — r) Praefectus vigili, et vigilibus, νοκτεπάρχος,

institutus est ab Augusto, qui septem cohortibus opportunis locis per Urbem constitutis, arcendo-rum incendiis gratia spectabilem iis virum praeposuit, qui eo nomine est appellatus. Is co-gnoscebat de incendiariis, effractoribus, furibus, raptoribus, et receptoribus. Per totam noctem vigilare debebat, et coerrare cum hamis et do-labris, et inquilinos adhaerere, ne per negligentiam incendii casus oriretur. *Paul. Dig.* 1. 15. 3.; *Julian.* *ibid.* 47. 2. 58.; et *Sueton.* *Aug.* 30. In aliis etiam urbibus erat qui huiusmodi mu-nereungebatur, et noctystrategus dicebatur. F. hanc vocem suo loco. — s) Etiam in ad-ministratione civili reipublicae multiplex est prae-fecti nomen et vis. Praefectus urbis, et urbi fuit magistratus Romae, qui urbanis negotiis praerat, governatore. A principio creabatur, quotiescum-que regem abesse oporteret: reipublicae tempore, quoties consules alique magistratus in monte Albano feriis Latinis operam darent. At sub im-peratoribus cepit esse stabilis ac perpetuus, ex institutione Augusti, teste *Sueton.* *Aug.* 37., mul-taque reipublicae partes ejus procuratori tribu-tae sunt: de quibus V. *Ulp. Dig.* 1. tit. 12. V. etiam *Tac.* 6. *Ann.* 10. et 11., ubi ejus origi-nem ab imperii usque initiis persequitur; et *Baumgarten.* ad *Sueton.* *Aug.* 37. p. 269. *Varro* apud *Gell.* 14. 7. ponit, qui fuerint, per quos more majorem senatus haberi solet, et eosque nominat, dictatorem, consulem, praetores, tribu-nos plebi, interregem, praefectum urbi. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 38. 90. (223). *Volusius Saturninus* Urbis praefectus nonagesimum excessit annum. De praefectis Urbi accuratissime egit *Eduard. Corsinius* in opere Pisis anni. MDCCXVI. edito. Ceterum ex opere *Laurent. Lydi* de magistrat. *Rom.* l. 1. c. 49. et l. 2. c. 19. ann. 1812. pri-mum edito, novimus, imperante *Domitiano*, duo-decim praefectos Urbi pro uno fuisse institutos, qui totidem Urbis partibus praessent: quod his verbis jam innotat *Juvenal.* 4. 76. rapta pro-perabat abolla Pegasus attonitae positus modo villicus Urbi. Anne aliud nunc praefecti? — t) Praefectus aerarii, et aerario, qui una cum aliis aerarii curam habet, presidente alla zecca, tes-soriere. Olim aerario praefere questores, deinde aediles, postea praetores: inde rursus questores, uenimus praefecti. V. *Tac.* 13. *Ann.* 29.; et *Lips.* excurs. B. ad eum libi. *Plin. Paneg.* 92. Nobis praefectis aerario consulatum, antequam succe-sorem, dedisti. *Id.* 3. *Ep.* 4. Accepit, ut prae-fectus aerarii commentu. Adde *Gell.* 13. 24. sub fin.; et *Capitolin. Gordian.* 4. — Praefectus aeriarii militaris memoratur in *Inscript.* apud *Orell.* 945., 1172. et 1811. F. AERARIUM. — u) Praefectus annonae, magistratus extraordinarius, qui a *Tac.* 11. *Ann.* 31. rei frumentariae praefectus vocatur, in annonae difficultate creabatur, presidente alla grancia, soprastendente al viveri. Stante republica, ann. U. C. CCCLVII. prius ele-ctus est, ut patet ex *Liv.* 4. 12. Perpulere ple-beji, haud adversante senatu, ut L. Miquel praefectus annonae crearetur. Anno vero U. C. DCCXVII. creatus est Cn. Pompejus. teste *Cic.* 4. *Att.* 1. Quum esset annonae summa caritas, leg-eme consules conscripserunt, qua Pompejo per quinquennium omnis potestas rei frumentariae toto orbe terrarum daretur. At anno ante Chr. n. XXXII. Augusto, ut ait *Dio* 34. 1. οἱ Πομπαιοῖ προσήλθον ἐπιμελητὴν τοῦ σίτου δεόμενοι: λε-γέσθαι, καθάπερ ποτε τὸν Πομπηίου, γενέσθαι: καὶ ἐς τὸδε μὲν ἀναγκάσι εἰδέσθαι, καὶ ἐκ-λευσε δύο ἀνδρας τὸν πρῶτον πόντι καὶ ἐπὶ τῶν ἐστρατηγικῶν πρὸς τὴν τοῦ σίτου δαπάνην κατ' ἐτος αἰσίοσθαι. Et *ibid.* 17. Διανομοδότες, ἵνα ἐπὶ τῇ τοῦ σίτου διαδοσὶ προσβέλλονται, καὶ οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς αἰετὶ ἵνα ἕκαστον ἐκ τῶν πρὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐστρατηγικῶν καὶ ἐξ αὐτῶν τισσας οἱ λαχόντες σιτοδοσίαν ἐκ δα-δοχῆς. Hinc deinde cepit esse ordinarius magi-stratus, habebatque facultatem exercendi juris in negotiatores rerum ad victum pertinentium. *Tac.* 1. *Ann.* 7. C. Turranius praefectus annonae. Anno tandem circiter DCCXVI post Chr. n. vultu hujus magistratus dignitas: sic enim *Boeth.* de consol.

philos. 1. pros. 4. Si quis quondam populi cu-rasset annonam, magnus habebatur; nunc ex praefectura quid abjectus? Ceterum de praefecto annonae haec *Cassiod.* 6. *Varian.* 18. Per officinas pistorum discor, pensum et munditiam panis exigis, et mox. In fraudulentis distringe, panis pondera aequus examinatore intende; solli-citius auro pensetur unde a Quiritibus vivitur. — v) Praefectus Aegypti, magistratus Aegypti, in provincia formam redactae, ab Augusto im-positus (unde et *Augustalis* dictus est) ad simi-litudinem proconsulis, governatore. *Sueton.* *Aug.* 18. et 66.; et *Fesp.* 6.; et *Ulp. Dig.* 1. tit. 17. *Inscript.* apud *Gruter.* 113. 1. c. IVLIVS SEX. F. COR. POSTVMVS. PRAEF. AEGYPT. TI. CLAVDII CAESARIS AVG. GERMANICI. De his puto praefectis accu-ratam seriem ab Augusto ad Caracalliam tenuit *Jo. Labausius* in opere, cui titulus: *Di un' Epi-grafe scoperta in Egitto* etc. p. 49-147. F. infra sub 2. Similiter praefectus *Lydiar*, *Ioniar*, etc. apud *Nepot.* *Datam.* 2. extr., qui Persarum regis nomine eas provincias administrabat. — y) Denique praefectus nomen est generale cujus-cumque magistratus proprio nomine carentis. *Sueton.* *Cæs.* 79. Utrouque anno binos consules substituit sibi in ternos novissimos menses, ita ut medio tempore comitia nulla habuerit, prae-ter tribunorum, et aedilium plebis, praefectosque pro praetoribus constituit, qui praesente se res urbanas administrarent. *Tac.* 4. *Hist.* 55. *Julius Tutor*, ripe *Rheni* a *Vitellio* praefectus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 48. 68. (134); et *Inscript.* apud *Gruter.* 287. 7. *Equatius Calvinus* praefectus *Al-pium*. — z) Quemadmodum Romae, quum ob civium dissidia consules creati non poterant, in eorum locum eligebatur interrex, qui quinto quoque die successorem accipiebat; ipse vero *Caesar Augustus* ann. U. C. DCCXLV. et deinceps, ut constat ex *Frugm. Fast. Gab. a Marin.* *Fast. Afr.* p. 24. edito, et a *Clem. Cardinali* in *Mem. Rom. di antich. e belle arti* T. 1. p. 179. suppletio et illustrato, ad tollendos candi-datorum ambitus, pluribusque gratificandum, consules creare cepit non annuos, ut prius, sed tantum semestres: ita etiam in municipiis et co-loniis, quum quatuorviri, vel duumviri jure di-cundo, et aedilicia potestate propter contentiones candidatorum, ut habemus in *Cenotaph. Pisa-ni*, esse non possent, eorum loco praefecti crea-bantur, penes quos jurisdictionis esset, donec qua-tuorviri, vel duumviri digereantur. Hi porro prae-fecti semestres tantum erant, quum annui essent ordinarii magistratus, quod patet ex *Inscript.* *Cavintae* apud *Fabrett.* p. 483. n. 159., in qua licet duo quatuorviri adnotentur *IIII. viri I. D.*, anno tamen U. C. DCCXXII. *Galba II.* et *T. Vi-nio Cos.* unus est *IIII. vir I. D.* et duo praefec-ti *Fabrettus* enim loc. cit. post . . . s *Rul-lus IIII. vir P. L. P.* omisit hunc alterum praefectum . . . *ajus Niger IIII. vir P. L. P.*, quae verba in lapide adhuc exstare testantur tum *Eug. Guarn.* in *Mus. Capitol.* T. 1. p. 157., tum *B. Borghesius*, qui lapidem eundem Ro-mae inscriptu: anno vero insequente quatuor ou-merantur praefecti ita descripti: *IIII. vir. P. L. P. h. e. Quatuorviri Praefecti Lege Petronia. F. PETRONIA* in *Onom.* Hinc *Inscript.* *Patavina* mendosa quidem apud *Murat.* 759. 1., quae ta-men in lapide adhuc exstante ita legitur: RV-BLICK D. D. LOCVS SEPVLTVRAE DATVS . . . VLGIO L. F. FLAVIO CA. . . IIII VIR. PRAEF. FABRVN GRAVI I. D. EX D. D. Alia item *Patavina* men-dosa apud *Gruter.* 331. 8., emendatior apud *eund.* 404. 6. T. ENIVS F. F. FAB. SECVNDVS TRIB. MILIT. PRAEF. I. D. CVR. ABR. T. F. I. Alia item *Patavina* mendosa apud *Gud.* 119. 4., *Don.* cl. 5. n. 233. et *Murat.* 571. 3., at quae hodieque *Patavii* exstant ita incipit: L. CANTVS EPSTVS. C. AVEDIVS CANDIDVS, C. AVILIYS Q. F. L. LERVIVS STABILIS PRAEFECTI DECVRIONES CONSV-LERVNT VI. NONAS MAIAS IN CVRIA etc. et *moz.* (QVOD PRAEFECTI V. F. L. PERPERNAM AMIANTVM etc. Alia *Narburnensis* apud *Gruter.* 488. 7. p. VINICIO M. P. PRAEF. PRO II VIRO etc. Alia *Ni-ciensis* apud *Murat.* 626. 1. c. MEMVIO MACRIVO

Q. II. VIRO QQ. ITEM PRAEFECTO PRO II. VIRO QQ. etc. Alia Gaditana apud *Gruter.* 195. 4. et 1093. 9. L. FABIVS L. F. GAL. RVFINVS IIIVIR PR. I. D. DIC. AB DECVRIONIBVS CREATVS. Alia Feltriensis, nunc Ateste exstans, apud *eumd.* 555. 2. L. OGLATIVS L. P. MEN. ROCIANVA IIIIVIR PR. I. D. etc. Alia Brisiana apud *eumd.* 428. 2. M. LAETVLIVS FAB. CASSIANVS PRAEF. AEDIL. POT. BRIX. etc. — z) Præter hos præfectos in municipiis et coloniis, ex lege Petronia et decurionum decreto pro quatuorviris, vel duumviris ordinariis creari solitos, alii lidem erant, qui, quum a municipiis et coloniis Augusti interdum, vel eorum filii et nepotes, vel primarii Romæ viri honoris causa quatuorvirii, vel duumvirii, vel quinquennales, vel dictatores nominarentur, nec ipsi per se id muneris obire possent aut vellent, in eorum locum successi eorumdem præfecti dicebantur. *Inscript.* Attidiensis apud *Murat.* 686. 6. et 1096. 3. C. CAMVIO C. F. LEM. CLEMENTI PRAEF. FABRYM IIII. PRAEF. I. D. IMPER. CAES. TRAIANI AVG. etc. Alia Uliensis apud *Gruter.* 345. 6. P. ARLIO P. F. FABIANO PATRI AED. II. VIRO PRAEFECT. C. CAESARIS PRAEF. ITRVIR etc. Alia Formiana apud *eumd.* 491. 10. ARRIO SALANO PRAEF. QVINO. TI. CAESARIS PRAEF. QVINO. NERONIS ET DRVSI CAESARVM DESIGNATO etc. Alia Dyrrachiensis apud *Murat.* 746. 8. L. STATILIO L. F. AEM. SVLPICIANO PRAEF. QVINO. TI. STATILII TAVRI PATRIS etc. Alia Arlicensis apud *Gruter.* 41. 7. DIANAE NEMORENSI VESTAE SACRVM DICTATORE IMP. NERVA TRAIANO AVG. PRAEF. EIVS T. VOLTREDIO MAMILIANO etc. Hinc est, quod Cæsar Augustus, Ægypto in provinciam formam redacta, eidem non senatorem, sed equitem R. præposuit, eundemque non proconsulem, nec prætorem, nec præsidem, nec legatum, sed præfectum suum appellavit, quia nempe is ejus nomine ibidem summam ac pæne regiam, ut affirmat *Tac.* 1. *Hist.* 11., exercebat auctoritatem. *V.* supra sub v.

PRAEFECUNDUS, a, um, adject. valde fecundus. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 27. 51. (118). Omnia celerius senescunt præfecunda.

PRAEFERECULUM, i. n. 2. vas æneum sine ansa, patens summum, ut pelvis, quo ad sacrificia utebantur in sacrario Opis Consiivæ. Ita *Festus* p. 249. 14. *Müll.* Dictum autem videtur a præferendo, quod in eo res sacræ præferrentur. Cf. *Paul. Diac.* p. 248. 11. *Müll.*

PRAEFERMENTO, as, are, a. 1. ante fermento. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 26. (103). Quum fieret autem panis hordeaceus, ervi aut cicerculæ farina ei præfermentabatur. *Harvduin.* ex MSS. leg. ipse fermentabatur, quam lectionem probavit *Sillig.*

PRAEFERO, fers, tūli, lātum, ferre, a. anom. (præ et fero). Part. Præferens II. 4.; Prælatu I. 1. et 2. II. 2. b. et 3. et in fin.; Præferendus II. 4. — Præferre est præ, seu ante, vel palam ferre, πορφέρει (It. portare innanzi a qualche cosa, o palesemente; Fr. porter de vant à quelqu'un ou devant soi, porter en avant; Hisp. llevar ante, traer delante; Germ. vorantragen, voraustragen; Angl. to bear or carry before, carry openly or publicly).

I.) Proprie. 1. Generatim. — a) Active. *Cic.* 6. *Verr.* 34. 74. Sinistra manu retinebat arcum, dextra ardentem faciem præferbat. Cf. *Id.* 1. *Cat.* 6. 13. Cui tu adolescentulo non aut ad audaciam ferrum, aut ad libidinem faciem prætulisti? *Cæs.* 3. *B. C.* 71. Neque in litteris, neque in fascibus insignia lauræ prætulit. *Cic.* 7. *Verr.* 9. 22. Quamobrem fasces prætoribus præferantur, cur securæ datæ? *Ovid.* 2. *Fast.* 336. Et præfert cautas, subsequiturque manus. stende brancolando. *Virg.* 11. *Æn.* 249. Munera præferimus. — b) Part. Prælatu, Mediorum apud Græcos more, est ante latus, præterectus, portato oltre, trasportato. *Tac.* 6. *Ann.* 35. Vulcanus per galeam adegit, nec iterare valuit, prælatu equo. *Liv.* 2. 14. ad fin. Cumanæ cohortes effuse prælatos hostes ab tergo adortæ sunt. *Id.* 7. 24. a med. Præter castra etiam sua fuga prælati, arcem petunt. Adde *eumd.* 38. 27. — Et cum Accusati. *Id.* 5. 26. a med. Ut effusa fuga castra sua prælati, urbem peterent. ¶ 2. Spe-

cietim in triumpho et sacrorum pompa præcipua locum habet. *Sueton.* *Cæs.* 37. Pontico triumpho inter pompæ fereula trlum verborum prætulit titulum: Veni, Vidi, Vici. *Id.* *Tyt.* 2. Quæ statua circensis pompa hodieque præfertur. *Liv.* 3. 29. Ducti ante currum hostium duces, signa militaria prælata. Adde 31. 49. *Flor.* 2. 7. Populus R. Ionium mare ingressus, tota Græciæ litora veluti triumphante classe peragravit. Spulia quippe Siciliae, Sardiniae, Hispaniæ præferbat. Sic *Plin.* de pompa funeris 21. *Hist. nat.* 3. 7. (10). Populus funus elocavit, quaque præferebatur, flores e prospectu omni sparsit. Et de nuptiali *Seneca Octav.* 24. Illa illa meis tristiis Erinnyes Thalamis Stygiis prætulit ignes.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1., de abstractis, raro tamen, usurpatur, quæ ante alios quodammodo feruntur. *Cic. Sull.* 14. 40. Vos denique in tantis tenebris erroris et inscientiæ clarissimum lumen prætulisti menti meæ. *Id.* 2. de republ. 34. Nec leges impulsi populo, quibus ipse non pareat, sed suam vitam, ut legem, præfert suis legibus. alle leggi mette innanzi, quasi luce. le azioni della sua vita. — Præferre opem, afferre. *Stat.* 6. *Theb.* 476. nec prætulit ullam Frater opem. — Præferre causam, prætexere. *Sisenna* apud *Non.* p. 58. 17. *Merc.* C. Titinius quidam, cui minus proprietatis mentis ab natura tradita videretur, primo ante testudinem constitit, deinde apud consulem causam atque excusationem præferre cepit. — Præfertur, jactatur, disseminatur. *Cæs.* 1. *B. C.* 47. Sed hæc ejus diei præfertur opinio, ut se utrique superiores discessisse existimarent. ¶ 2. Speciatim et sæpe est antepone, anteferre, præponere, preporre, preferire, antiporre. — a) Active. *Sall. Cat.* 37. Urbanum otium ingrato labori prætuleral. *Cic. Brut.* 26. 101. Quum ille Q. Scævola sibi minorem natu. generum prætulisset. *Id.* 9. *Att.* 13. extr. Quem cui nostrum non sæpe prætulit? *Id.* *Amic.* 17. 63. Sin erunt aliqui reperti, qui pecuniam præferre amicitiae sordidum existiment. *Id.* 1. *Fyn.* 7. 23. Præferre jus majestatis atque imperii ipsi naturæ patrioque amoris. *Id.* pro leg. *Manil.* 24. 71. Statui, vestram voluntatem meis omnibus commodis et rationibus præferre. — Sic præferre se apud *Cic.* 2. *Orat.* 84. 342. Non se prætulisse aliis propter abundantiam fortunæ. *Cæs.* 2. *B. G.* 27. Equites vero, ut turpitudinem suæ virtute dederent, omnibus in locis pugnantur, quo se legionariis militibus præferrent. — b) Passive. *Cic.* 1. de republ. 2. Ergo ille ipsis est præferendus doctoribus. Quæ est enim istorum oratiu tam exquisita, quæ sit anteponenda bene constitutæ civitati? — Equidem quemadmodum urbes magnas viculis et castellis præferendas puto, sic eos, qui etc. longe ducio sapientia ipsa esse anteponendos. *Vellej.* 2. 69. 3. Brutus cuilibet ducum præferendus. *Cæs.* 5. *B. G.* 52. extr. Qui virtute belli omnibus gentibus præferebantur. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (134). Nicæ comparatur, et aliquando præfertur Athenion Maronites. *Liv.* 1. 2. Prælatum sibi advenam ægre patiens. *Ovid.* 4. *Met.* 56. Altera (Thisbe), quas Oriens habuit, prælata puellis. *Id.* 8. *ibid.* 109. O patriæ prælate meæ, prælate parenti. *Virg.* 5. *Æn.* 541. Nec bonus Eurytion prælato invidit honori. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 15. 33. (66). Sativa myrrha morum silvestri prælata. — c) Cum Infinito. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 183. Cur alter fratrum cessare, et iudere, et ongi Præferat Herodis palmis pinguibus. *Colum.* 1. *R. R.* 3. 6. Ut multi prætulerint carere penatibus. — d) De rebus physicis *Plin.* 15. *Hist. nat.* 23. 25. (94). Etereiana, quam rubens cortex præfert triangulis. rende preferibile per la sua utilità. ¶ 3. Item speciatim de tempore. Præferre diem, præcipere, antevertere, anticipare. *Liv.* 39. 5. a med. Triumphare medio Januarii statuerat, sed quum, etc. prætulit triumphi diem: triumphavit ante diem X. Kal. Januarias. Alii leg. retulit. Nam *Festus* p. 289. 21. *Müll.* Referri diem predictam, id est anteferri. At Prætor apud

Ulp. Dig. 2. 13. 1. Editiones sine die et consule fieri debent, ne quid excogitatur, aut prælato die fiat. *Modest.* *ibid.* 48. 10. 28. Si a debitore prælato die pignoris obligatio mentiat, falsi criminis locus est. Alii utrobique leg. pro loto, quod corruptum esse censet *Cujac.* l. 3. *Observat.* c. 7. ¶ 4. Demum præferre est aliam præ se ferre, ustendere, indicare, monstrare, far apparire. *Plancus* ad *Coss.* etc. 10. *Fam.* 8. a med. Ut quum præferremus sensus aperte, tum etiam sciri, quid defensori essemus, non esset periculosum. *Cic. Rosc. Am.* 31. 87. Avaritiam præfers, qui societatem coieris de municipis cognatique fortunis cum alienissimo. *Ovid. Heroid.* 17. 36. Si modo, quem præfers, non simitatur amor. *Curt.* 6. 9. init. Rex deinde in contionem procedit, vultu præferens dolorem animi. *Id.* 4. 9. a med. Vultus tuus, inquit, nescio quod ingentem malum præfert. Cf. *Seneca Cædip.* 509. Ipse vultus hebles præfert notas. *Liv.* 42. 14. Propter adventum ejus, quem moturum aliquid rebandant, miserant pleræque civitates. alia in speciem præferentes, legatos. *Id.* 27. 34. Erat veste obsoleta, capilloque et barba promissa, præferens in vultu habituque insignem memoriam ignominiae acceptæ. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 16. 15. (72). Fons Callirrhoe, aquarum gloriam ipso nomine præferens. *Id.* 11. *ibid.* 37. 50. (137). Aure in equis animi indicia præferunt. *Justin.* 12. 16. 5. Duæ aquilæ supra culmen domus sederunt, omen duplicis imperii præferentes. *Tac.* 13. *Ann.* 45. Modestiam præferre, et lascivia uti. — Hinc Part. præter. pass., cujus multa exempla supra retulimus.

Prælatu, a, um, adjectivo quoque usurpatur, unde *Comp. Prælatior* apud *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 24. circa med. Jacob, qui posterioris et prælatoris populi figura est. *Cæll. Aurel.* 3. *Acut.* 8. n. 94. Neque melior, quam phlebotomia, vel prælatorius usus cucurbitæ esse potest.

PRAEFEROX, ōcis, adject. omni. gen. valde ferrox. *Liv.* 5. 36. Mitis legatio, ni præferoces legatos, Gallisque magis, quam Romanis similes, habuisset. *Sueton.* *Cæs.* 35. Multiplici successu præferocem una profligavit acie. *Tac.* 4. *Hist.* 23. Scandebantque jam quidam (vallum) — præferoces initio et rebus secundis nimii. *Id.* 4. *Ann.* 60. Gnavus (Sejanus), præferocem (Drusum) et insidiis magis opportunum.

PRAEFERRATUS, a, um, adject. cinto di ferro, ferro vinctus.

I.) Proprie. *Cato R. R.* 11. Modium præferatum unum, semodium unum. — Præferatum pilum, ferrum habens in summitate. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 23. (97). Etruria spicam farris tostii pisens lege pinsit) pilo præferratu, fistula serrata.

II.) Translate. *Plaut. Pers.* 1. 1. 22. Plusculum annui fui præferratus apud molas tribunus vapularis. h. e. ferreis compedibus vinctus.

PRAEFERTILIS, e, adject. valde fertilis. *Prudent.* 2. *advers. Symmach.* 1025. præfertile germen luxuriat. *Alicim.* 5. 119. præfertilis ubere terra.

PRAEFERVIDUS, a, um, adject. valde servidus.

I.) Proprie. *Accius* apud *Servium* ad *Virg.* 1. *Æn.* 42. Præfervidus fulgor. *Colum.* 3. *R. R.* 1. 3. Vitis omni pæne regione, nisi tamen glaciali, vel præfervida, coræ mortalium respondet. *Tac.* 14. *Ann.* 64. Præfervidi balnei vapore enecatur. *V.* PERFERVIDUS.

II.) Translate. *Liv.* 9. 18. Trux ac præfervida ira.

PRAEFESTINATIM, adverb. præfestinando. *Sisenna* apud *Non.* p. 161. 29. *Merc.* Judices, quos vellent, instituerent præfestinatim et cupide.

PRAEFESTINATUS, a, um. *V.* voc. seq.

PRAEFESTINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Præfestinans 2.; Præfestinatus 1. — Præfestinare ¶ 1. Generatim est valde festinare, præpropere agere, affrettarsi o affrettare assai. *Plaut. Rud.* 1. 2. 31. Qui præfestinet, ubi he-

rus assit. præloqui. *Liv.* 23. 14. ad fin. Concedendo plebi senatum, ubi relint, defecturos se, ne delirare præfestinarent, effecisse. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 3. Quia neque præfestinatum opus nimium immature videri possit ante quindecim dies factum, nec rursus post totidem nimium tarde. *Ovid.* de nuce 97. Jam tamen invenias qui me jacentur, et ictu Præfestinato munus inane petant. ¶ 2. Speciatim est prope percurrere. *Tac.* 5. *Ann.* 10. Thoronæum, Thermanumque sinum præfestinans. h. e. navigando prope percurrans.

PRAEFESTINUS, a, um, adject. valde festinus. *Gloss.* *Cyrril.* Πρὸς σπεύδων, præfestinus.

PRAEFICA, æ, f. 1. donna pagata per lodare e piangere un morto, ἡλμιστρία, ὀρηγνέτρια, mulier deflens mortuis præposita: a præficio. *Paul.* *Diac.* p. 223. 16. Müll. Præficæ dicuntur mulieres ad lamentandum mortuorum conductæ, quæ dant ceteris modum plangendi, quasi in hoc ipsum præfectæ. *Nævius* ibid. et apud *Varron.* 7. *L. L.* 70. Müll. Hæc quidem, berce, opinor, præfica est, nam mortuum collaudat. *Varro* ibid. Præfica dicta, ut *Aurelius* scribit, mulier, ad luctum quæ conduceretur, quæ ante domum mortui laudes ejus caneret. et mor. Quæ præficeretur ancillis quemadmodum lamentarentur, præfica est dicta. (*Scalig.* ibid. ait esse inventum Phrygum.) *Id.* apud *Non.* p. 67. 7. et p. 145. 28. *Merc.* Ibi a muliere, quæ optima voce esset, perquam laudari, dein nemiam cantari solitam, etc. Hæc mulier vocitata olim præfica usque ad Punicum bellum. *Lucilius* ibid. mercede quæ Conductæ sient alieno in funere præficæ, Multo et capillis scindunt, et clamant magis. *Plaut.* *fragm.* ibid. Superabo omnes argutando præficas. *Id.* *Truc.* 2. 6. 14. Sine virtute argutum civem mihi babeam pro præfica, Quæ alios collaudare absentes, sese vero non potest. *Inscript.* apud *Murat.* 954. 2. HÆV! FLAVIA QUARTILLA PRAEFICA VIXIT ANN. LXI. — Adjective. *Gell.* 18. 6. Colligitis lexicidia, res tetras, et inanes et frivolas, tamquam mulierum voces præficarum.

PRAEFICIO, ficiis, feci, factum, ficere, a. 3. (præ et facio). Part. *Præfectus* et *Præficiendus* I. — Præficere est præponere, præsidem, præfectum esse jubere, creare, σφισσεν (It. preporre, far presidente, dare la soprintendenza, deputare; Fr. préposer, mettre à la tête de; Hisp. preponer, anteponer, cargar á uno de una comision; Germ. Jemanden über etwas setzen, vorsezen; Angl. to set over, put in authority, appoint to the command of, cause to superintend or preside over, depute, constitute, delegate).

1.) Proprie. — a) Sæpiissime cum Dativo. *Plaut.* *Pseud.* 1. 2. 25. Te cum securi caudicali præficio provincie. *Cic.* *Dom.* 8. 20. Pecunie deportandæ et bello gerendo M. Catonem præfecisti. *Id.* *Planc.* 25. 62. Præficere aliquem pecori. *Id.* pro leg. *Manil.* 16. 49. imperatorem bello. *Id.* *Dom.* 33. 89. duces populo. *Nepos* *Miltiad.* 4. aliquem classi. *Sic* *Liv.* 35. 42. Neque (censebat) minus quemquam ei classi, quam Hannibalem præficiendum. *Cæs.* 5. *B. G.* 24. Præficere legatos legionibus. *Cic.* 2. *Legg.* 26. 66. alicui procuratori certum magistratum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 8. 8. (27). aliquem sacerdotio Neptuni. *Tac.* 6. *Ann.* 8. rationibus, libellis et epistolis liberos. et 13. ibid. 46. provincie Lusitanie. far governatore. et 2. ibid. 4. Ariobarzanem volentibus Armeniis præfecit. fece re. *Virg.* 6. *Æn.* 118. nec te Nequidquam lucis Hecate præfecti Avernis. *Ovid.* *Heroid.* 12. 87. Conscia sit Juno sacris præfecta maritis. — Similiter *Liv.* 1. 19. Ejus (*Egeriæ*) se monitu, quæ acceptissima diis essent, sacra instituere; sacerdotes suos cuique deorum præficere. — b) Sine Dat. *Cic.* 4. *Ferr.* 59. 144. Aliquem curatore præficere, qui statuis faciendis præsit. *Id.* *Sext.* 18. 41. In eo exercitu inimici mei fratrem præfecerat. h. e. cuidam parti ejus exercitus præposuerat.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Divinat.* 4. 12. Nec

omnium divinatio est, ut ratio docuit: nec locus, nec materia invenitur, cui divinationem præficere possimus. h. e. in qua possimus divinationem ponere, ut in ea veluti dominetur. — Præficere pro antefere usurpatum videtur in *Inscript.* apud *Henzen.* 7414. Glyptes conjux IACET, OMNIBUS OLIM QVAS VENUS INSPEXIT PRAEFICIENDA BONIS. — Hiuc a Part. præter. pass.

Præfectus, i, m. 2. absolute, substantivorum more. *V.* loco suo.

PRAEFIDENS, entis, particip. ab inusit. præfido, valde confidens. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 3. *Orat.* 41. 166. Estantem te, et præfidentem tibi Reprimam validæ legum babenæ. *Cic.* 1. *Off.* 26. 90. Homines secundis rebus effrenatos, sibi quæ præfidentes.

PRAEFIDENTER, adverb. confidenter. *Augustin.* *Ep.* 55. ad *Macedon.* Præfidentius, tamquam suis viribus, cucurrerunt.

PRAEFIDUS, a, um, adject. valde fidus, fidelissimus. Nisi vetaret quantitas penultimæ, quæ longa profecto esse debet, admittenda esset probabilis conjectura *Caroli Fea*, qui ita edidit, et multis firmare rationibus studuit illum locum *Horat.* 1. *Sat.* 1. 28. Ille gravem duro terram qui vertit atrato; Præfidus hic campo miles; nautæque, per omne Audaces mare qui currunt, hac mente laborem Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant, Ajunt, quum sibi sint congesta cibaria. *MSS.* et editiones fere omnes habent *Perfidus hic campo, miles*, etc. Lectionem potius *Cod. Chig.* quam ipse affert in *Miscell. Philolog.* T. 1. p. 12., amplectendam aliquis putaverit, si modo is *Codex* tanti est habendus, ubi pro *Pfidus* et hic campo miles fortasse rectius *Fidus* legendum esset.

PRAEFIGO, gis, xi, xum, gere, a. 3. Part. *Præfixus* in omnibus paragr. — Præficere est ante aliquid ficere, προτίγγυμι (It. ficcare o conficcare innanzi, o in cima a qualche cosa; Fr. attacher devant, planter, ficher par devant, attacher, suspendre à; Hisp. atar delante, fixar ante; Germ. vorn anstellen, -bestellen, vorstecken; Angl. to fix or fasten before, set up in front, fix on the end or extremity of, point, head).

I.) Proprie. *Cæs.* 5. *B. G.* 18. Ripa autem erat acutis sudibus præfixis munita. *Sueton.* *Cæs.* 85. Caput ejus præfixum hastæ circumtulit. *Id.* *Cal.* 15. Præfixum in biremis puppe vexillum. *Virg.* 10. *Æn.* 80. præficere puppibus arma. et 9. ibid. 465. capita in bastis. *Nemesian.* *Cyng.* 55. felleque minacem Arboris in trunco longis præficere telis. *Colum.* 8. *R. R.* 17. 6. Rivis, per quos exundat piscina, præfigantur aeni foraminibus exiguis cancelli, quibus impediatur fuga piscium. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 10. 44. (157). Rostrum lupi villarum portis præfigunt. — Poetice. *Pers.* 4. 13. nigrum vitio præficere theta. h. e. notare, dammare.

II.) Translate. ¶ 1. Præfixus dicitur qui habet aliquid ante, aut in summitate fixum. *Cæs.* 2. *B. C.* 1. Asseres cuspidibus præfixi. *Liv.* 26. 4. Jacula præfixa ferro. *Virg.* 10. *Æn.* 479. ferro præfixum robur acuto. *Id.* 5. ibid. 557. præfixa bastilia ferro. et *Ovid.* 7. *Met.* 112. præfixa cornua ferro. — Similiter bypallage est in illo *Virg.* 3. *G.* 399. Primaque ferratis præfigunt ora capistris. h. e. præfigunt capistra oribus bædorum, atque adeo ipsa ora claudunt. ¶ 2. Aliquando est præcludere, chiudere. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 19. (39). Præfigi prospectus omnes coegit multitudinis innumera sæva latrocinatio. h. e. claudi omnes fenestras prospectantes in vicum. *Cajus* *Dig.* 8. 2. 5. Si ædes tuæ ædibus meis serviant, ne altius tollantur, et ego per statutum tempus fenestras meas præfixas habuerō, vel obstruxero, etc. ¶ 3. Item configere, trajicere, trafiggere. *Tibull.* 1. 7. 55. de sacerdote *Bellonæ*. Statque latus præfixa veru, stat saucia pectus. ¶ 4. Item incantamentis desigere. *Quintil.* *declam.* 10. 8. Præfixum clausumque tumulum nudis cecidit uberibus.

PRAEFIGURATIO, ōnis, f. 3. *prefigurazione.* *Augustin.* 16. *Civ. D.* 2. a med. Hæc Scriptu-

ra secreta divinæ indagamus, certum tenentes, non ea sine aliqua præfiguratione futurorum gesta atque conscripta, neque nisi ad Christum et ejus Ecclesiam esse referenda.

PRAEFIGURATOR, ōris, m. 3. qui præfigurat. *Augustin.* *Conjug. adult.* 6. Tamquam Novi Testamenti præfigurator.

PRAEFIGURATUS, a, um. *V.* voc. seq.

PRAEFIGURO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præfiguratus*. — Præfigurare est ante figurare, formare. *Lactant.* de spectaculis agens mimorum impudicorum, 6. 20. a med. Quid juvenes, aut virgines faciant, quum hæc et fieri sine pudore, et spectari libenter ab omnibus cerant? Admonentur utique quid facere possint, ac se quisque pro sexu in illis imaginibus præfiguratur. *Tertull.* *Præscript. adv. Hæc.* 26. Ipse per similitudinem præfiguraverat. *Cyprian.* 2. *Ep.* 3. Sacramentum præfiguratum.

PRAEFINIO, is, tri et ti, itum, ire, a. 4. Part. *Præfinitus*. — Præfinire est præstituerē, præscribere, ante finire, prescrivere, determinare, limitare, προσιζω. *Cic.* 5. *Tusc.* 8. 21. Contra Brutumne me dictum putas? A. Tu vero, ut videtur: nam præfinire non est meum. *Id.* 2. *Legg.* 18. 45. Sed ego cetera non tam restricte præfinio. et ibid. 27. 68. A Platonē sumptus funerum præfinitur ex censibus. *Id.* 7. *Fam.* 2. Eo vidisti multum, quod præfinitis, quo ne pluris emerem. *Id.* 7. *Ferr.* 68. 174. Neque de illo quidquam tibi præfinio, quo minus ingenio mecum contendas. *Id.* *Prov. cons.* 15. 37. Præfinit successori diem. *Id.* 6. *Fam.* 8. *Calendas* Jan. tibi præfinitas esse. *Quintil.* 11. 3. 52. Vitium nimie tarditatis (in dicendo) et segnitia solvit animos, et, in quo est aliquid, temporibus præfinitis aquam perdit. *Sueton.* *Galb.* 14. sub fin. Ad certum præfinitumque tempus. *Gell.* 1. 25. ad fin. Dies certus præfinitus. — Cum opposito infinitum apud *Cic.* 1. *leg. Agr.* 3. 10. Etenim quod superiore parte legis præfinitum fuit, Sulla et Pompejo consulibus, id rursus liberum infinitumque fecerunt. — Absolute. *Lucret.* 1. 617. Quippe ubi dimidiæ partis pars semper habebit dimidiam partem, nec res præfinit ulla. — Hinc a Part. præter. pass.

Præfinito, adverbii more, præfinito tempore, aut modo. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 19. Nam illic haud licebat, nisi præfinito, loqui quæ illi placerent. Ubi *Donat.* Deest tempore, aut quid tale. Duo dixit, et præfinito, et quæ illi placerent, ut neque quantum velles, neque quod velles, diceres.

PRAEFINITIO, ōnis, f. 3. *determinazione, limitazione, προσιζωσις*, actus præfiniendi. *Julian.* *Dig.* 36. 2. 19. Quum sine præfinitione temporis legatum ita datum fuerit, etc. *Marcell.* ibid. 20. Si cum præfinitione annorum legatum sit, velut Titio dena usque ad annos decem.

PRAEFINITO, adverb. *V.* PRAEFINIO in lin.

PRAEFINITUS, a, um. *V.* PRAEFINIO.

PRAEFISCINE et præfiscini, adverb. ἀσασκινως. De duplici scribendi ratione *Gell.* 10. 24. Extremam istius vocis (die quinte) syllabam tum per e, tum per i scriptam legi: nam sane quam consuetum veteribus fuerat, litteris iis plerumque uti indifferenter, sicuti præfiscine et præfiscini, proclivi et proclive. Similia habet *Non.* p. 153. 11. *Merc.* At *Charis.* 2. p. 235. ed. *Keil.* (p. 210. *Putsch.*) habet præfascine. — Præfiscine, ex præ et fascino conflatum, inservit avertendæ fascinationi: ut deprecandæ invidiæ est illud, absit verbo invidia: et malo omni, diu omen avertant, etc. Putabant, quum quis impense vel ipse se laudaret, vel laudaretur ab alio, fascinationis periculum esse: cui declinando interponebant præfascine, ni, h. e. quod sine fascino sit. Præ hoc loco pro sine positam esse *Charis.* docet 2. p. 210. *Putsch.* *Titinius* ibid. p. 189. Paula mea, amabo, pol tu ad laudem addito, præfiscini; ne puella fascinetur. *Afranius* ibid. Scis habitum ita ut nunc obinet præfiscine. *Plaut.* *Asin.* 2. 4. 84. Præfiscini hoc nunc dixerim: nemo etiam me accusavit merito meo. *Id.* *Cas.* 5. 2. 43. Inde foras tacitus, præfiscini,

eieo hoc ornatu, quo vides. *Petron. fragm. Tragur. 73. Burmann.* Homo, praefici, fragi. *Apul. 3. Florid.* Quod difficile factu erat, quodque re vera arduum nobis existimabatur, gratum esse populo, placere ordini, probari magistratibus et principibus: id, praefici dixerim, jam quodammodo mihi obigit.

PRAEFIXUS, a, um. *V. PRAEFIGO.*

PRAEFLETUS. *V. PERFLETUS.*

PRAEFLOREATUS, a, um. *V. PRAEFLOREO.*

PRAEFLOREO, es, ere, n. 2. ante flore. *Plin. 16. Hist. nat. 29. 51. (119).* Ideo et praeflorent Italia, et praegerminant, atque in totum praecocia fiunt.

PRAEFLOREO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Praefloratus.* — Praeflorare, Ital. *sfioreare*, est flore ante tempus spoliare: sed occurrit translate tantum, et est deflorare, delibare, deturpare, corrumpere. *Liv. 37. 58. ad fin.* Gloriam ejus victoriae praefloratam apud Thermopylas esse. *Alii leg. delloratum. Plin. Paneg. 58.* Quamquam non ambitio magis, quam livor et malignitas videri potest, omnes annos (consulatum) possidere, summumque illud purpure decus non nisi praecceptum praefloratumque transmittere. *Gell. 14. 1. extr.* Futurum gaudii fructum spes tibi jam praefloraverit. *Alii perperam leg. defloraverit. Apul. de Mag.* Vidua qualis nuptiis venit, talis divortio digreditur; nihil avertit irrepossibile, sed venit jam ab alio praeflorata. *Gloss. Lat. Gr. Praefloro, ἀνασφίζω.*

PRAEFLUO, is, ere, 3. Part. *Praefluens* sub b. — Praefluere est ante fluere, praeterfluere, scorere innanzi, προρρέω. — a) Neutr. *Liv. 1. 45. sub fin.* Infima valle praefluit Tiberis. — b) Cum Accus. *Horat. 4. Od. 14. 26.* Aufidus, Qui regna Dauni praefluit Appuli. *Plin. 3. Hist. nat. 18. 22. (126).* Natus cum Turro praefluentes Aquilejam. *Tac. 15. Ann. 15.* Flumini Arsanite (et enim is castra praefluibat) pontem imposuit.

PRAEFLUCUS, a, um, adject. qui praefluit. *Plin. 19. Hist. nat. 4. 20. (60).* Hortos riguos habendos praefluo amne.

PRAEFOCABILIS, e, adject. ἀποπνυγέος, praefocandi vim habens. *Caes. Aurel. 2. Acut. 35.* Cum gravedine thoracis atque spiratione praefocabili. et *ibid. 37.* Loca plus satis brevia sunt praefocabilia. *Id. 3. Tard. 2.* Transvorandi difficultas cum praefocabili sensu.

PRAEFOCATIO, ōnis, f. 3. soffocamento, ἀποπνυγέος, actus praefocandi, suffocatio. *Scribon. Compos. 100.* Ad suspirium et ad vocis abscessionem et subitas praefocationes. *Caes. Aurel. 2. Acut. 5.* Faucium siccitates praefocationis imitantur effectum.

PRAEFOCATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAEFOCO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Praefocatus.* — Praefocare est fauces praeccludere, suffocare, soffocare, ἀποπνύω. *Ovid. Ib. 360.* Praefocant animae Gens mella viam. *Paul. Dig. 25. 3. 4.* Praefocare partum. *Arnob. 7. 29.* Succurrit, proparate, Jovi optimo ratulino merum, ne praefocetur, date. *Macrobi. 1. Somn. Scip. 12.* Vel ex abundantia praefocari se videtur, vel gravantibus exonerari. *Calpurn. Ecl. 1. 115.* nec praefocata malignum Morsis habet liliū, nec inertibus albet arenis. *Caes. Aurel. 2. Acut. 9. init.* Jabet etiam ea adhiberi, quae epilepticis, vel matrice praefocatis adhibuit odoranda.

PRAEFODIO, fodis, fodi, fustum, fodere, a. 3. Part. *Praefossus* 1. — Praefodere est ante fodere, προρρύω. 1. De loco. *Virg. 11. En. 473.* Praefodiunt alii portas, aut ara suisque subvertunt. Ubi Servius: id est ante portas fossas faciunt. *Porphy. ad illud Horat. 1. Ep. 14. 29.* multa mole (riens) docendus, ait: Docet praefossis transitibus. 2. De tempore. *Plin. 17. Hist. nat. 11. 16. (79).* Praefodere verbes ante, si fieri possit, tanto prius, donec pingui corpore obtutantur. *Ovid. 13. Met. 30.* et ostendit, quod jam praefoderat, aurum. h. e. ante foliando occultaverat.

PRAEFECUNDUS. *V. PRAEFECUNDUS.*

PRAEFECUMENTO, as, are, a. 1. antea fomento. Part. *Praefumentandus* apud Theod. Priscian

1. 19. a med. Praefumentanda sunt interea vulnere aqua gelida.

PRAEFOR, faris, fatus sum, fari, dep. 1. (praefari). *Praefamino* imperativi vos est pro praefare; praefato est pro praefator. *V. sub 1. a.* — Part. *Praefans* 1. a. et 2.; *Praefandus* 1. c., d. et e. *Praefans* 1. a., b. et in fin. — Praefari 1. Generatim est ante fari, praedicere, praefari, προλέγω, προσημαζω (It. parlare innanzi, premettere parlando; Fr. dir, parler le premier; Hisp. decir antes, hablar antes; Geru. vorher sagen, reden; Angl. to speak before, utter first, preface, premise). — a) Ratione habita religionis. *Cic. 1. Divinat. 15. 102.* Majores nostri omnibus rebus agendis Quod bonum, faustum, felix fortunatumque esset, praefabantur. — *Praefari carmen*, praere. *Liv. 5. 41.* Sunt, qui, M. Fabio pontifice max. praefante carmen, devovisse eos se pro patria, tradant. *V. PRAEEO.* — *Caes. R. R. 134.* Ture, vino Iano, Jovi, Junoni praefato, h. e. praefator. *Id. ibid. 141.* Janum Jovemque vino praefamino, h. e. vinum offerens Janum Jovemque prius invocato. *V. ANTESTOR. Virg. 11. En. 301.* Praefatus divos solio rex inquit ab alto. — b) Universim. *Cic. Tim. 10. extr.* Quae de deorum natura praefati sumus, habeant hunc terminum. *Colum. 1. R. R. proem. 33.* Quas ordine suo tunc demum persequar, quum praefatus fuero, quae reor ad universam disciplinam maxime pertinere. *Apul. 11. Met.* Tacitus habebam, quid potissimum praefarer primarium. *Gell. 9. 15.* Introit adolescens, et praefatur arrogantis et elatius, quam aetati ejus decebat: ac deinde jubet exponi controversia. *fa una praefazione. V. PRAEFATIO.* — Et cum Infinito. *Sueton. Caes. 28.* M. Claudius Marcellus consule praefatus, de summa se republica acturum, retulit ad senatum, ut ei succederetur ante tempus. *Justin. 11. 5. 5.* Patrimonium omne suum, quod in Macedonia habebat, amicis dividit, sibi Asiam sufficere praefatus. *dicendo che etc.* — Cum Coniunct. *Sueton. Vesp. 18.* Operam remisit, praefatus, sineret se plebeculam pacere. — Pro praefegere dicit *Auson. Edyll. 4. 54.* Et melicos lyricosque modos praefando novabis. — c) Speciatim, praefari aliquem est ejus nomen auctoritatemque praemittere. *Plin. 8. Hist. nat. 16. 17. (43).* Aristoteles diversa tradit, vir, quem in his magna securus ex parte praefandum reor. — d) Praefari honorem dicimus, quum turpe quid dicturi, aliquot verbis praemissis (v. gr. honos auribus sit) mollimus, quod alioqui pudice aures aversarentur. *Cic. 9. Fam. 22. a med.* Si dicimus, ille patrem strangulavit, honorem non praefamur: sin de Aurelia aliquid, aut Lollia, honos praefandus est. *Plin. 7. Hist. nat. 51. 52. (171).* Praefandi humoris e corpore effluviū. *V. PRAEFATIO.* — e) Praefari veniam, petere antequam loqui incipias. *Apul. Florid. init.* Mihi ingresso sanctissimam civitatem praefanda venia et habenda oratio est. *Id. 1. Met. init.* Ecce praefamur veniam, si quid rudis locutor offendero. 2. Pro praedicere, vaticinari, predire. *Caull. 64. 382.* Talia praefantes quondam, felicia Pelei Carmina divino cecinerunt omne Parca. Alii rectius leg. *profantes.* Hec *Forcellinus*; at *Lachmann. leg. praefantes.* — Hinc Part. praeter.

Praefatus, a, um, passive quoque usurpatur, et est verbis praemissus, antedictus, praedictus, supra dictus, premissus, anzidetto, sopradetto, praefato. *Quintil. 8. 3. 45.* In praefata videtur incidere. Alii rectius leg. *praefanda*, h. e. obsecra, et quae sine praefatione honoris et veniae dicenda non sint. *Sic Arnob. 5. 27.* Partes illae, quas inter aures castas sine venia nefas est ac sine honoribus appellare praefatis. *Vopisc. Aelian. 1.* Vix illustris ac praefata reverentia nominandus, h. e. praemissa reverentiae commemoratione. — *Paul. Dig. 10. 3. 19.* Ut praefata iura aut mensura aut temporibus dividantur. *Martian. ibid. 20. 4. 12.* Condemnatus ex praefatis causis. *Auson. praefat. 2. in fin.* Sic etiam nostro praefatus habebere libro. h. e. dictus, nominatus initio libri nostri. — Alio sen-

su. *Seneca 5. Benef. 17. a med.* Hoc ingrati est, non esse contentum praefato tempore. h. e. satis praestituto. *Alii leg. praestito, alii rectius praeterito.* — Hinc

Praefatum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, idem ac praefatio. *Symmach. 6. Ep. 3.* Praefato opus est, si ardua postulentur: pronis ac facilibus admoventi ambitum non oportet.

PRAEFORMATOR, ōris, m. 3. qui ante format et instruit. *Tertull. Praescript. 30.* Marcion institutor et praeformator.

PRAEFORMATUS, a, um. *V. PRAEFORMO.*

PRAEFORMIDATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAEFORMIDO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Praeformidatus.* — Praefo aidare est ante formidare, praeternere. *Quintil. 4. 5. 5.* Quam iudex, si providet, non aliter praeformidat, quam qui ferrum medici, prius quam curetur, aspexit. *Alii leg. performidat, al. reformidat. Sil. It. 3. 608.* Jam puer auricomae praeformidate batavo. *Alii leg. performidate.*

PRAEFORMO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Praeformatus.* — Praeformare est ante formare, instruere, praeparare. *Sil. It. 7. 385.* Atque his praeformat dictis, lingitque monendo. *Tertull. Apolog. 1. ad fin.* Quanti ad malum praeforman- tur! quanti transfuga in perversum! *Quintil. 2. 6. 5.* Namque incipientibus dauda erit velut praeformata materia, secundum cuiusque vires. *Id. 5. 14. 31.* Praeformate infantibus litterae.

PRAEFORTIS, e, adject. valde fortis. *Tertull. Car. Chr. 5. a med.* Hinc inlirmum, inde praefortem abibuit.

PRAEFOTUS, a, um, particip. ab inusit. praeforeo, ante fotus. *Caes. Aurel. 4. Tard. 2.* Praefotis partibus aqua marina, vel aceto salso.

PRAEFRACTE, adverb. Comp. *Praefractus.* — Translate est idem ac pertinaciter, obstinate, risolutamente, ostinatamente, αὐθαδέως. *Cic. 3. Off. 22. 88.* Nimis mihi praefracte videbarur avaritiam vectigaliaque defendere. *Non. p. 155.* 11. *Mern. legit praefractum. Val. Max. 9. 7. in fin.* Dissolutam disciplinam militatam praefractus et rigitus adstringere conatum privavit vita.

PRAEFRACTUS, a, um. *V. PRAEFRINGO.*

PRAEFRICATUS, a, um, particip. ab inusit. praefrico, ante fricatus. *Caes. Aurel. 1. Acut. 11. sub init.* Praefricatis partibus ad tractationem inanuam.

PRAEFRIGIDUS, a, um, adject. assai freddo, κατὰψυχρός, valde frigidus. *Ovid. 4. Pont. 12. 35.* Et tepidus Boreas, et sit praefrigidus Auster. *Plin. 17. Hist. nat. 20. 34. (117).* Septentrionali et praefrigidus situs. *Cels. 2. 30.* et *Justin. 11. 8. 3.* In praefrigidam undam se projecit. *Pallad. 11. R. R. 5. 2.* Praefrigida hiems.

PRAEFRINGO, fringis, frēzi, fractum, fringere, a. 3. (praef et frango). Part. *Praefractus* et in fin. — Praefringere est in anteriore parte frangere, confringere, perfringere, spezzare, scavezzare, rompere, διαρρηγνύω. *Liv. 8. 10.* Quum hastas praefregissent, aut hebetassent. *Alii leg. perfragissent. Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (197).* ex *Caesone R. R. 33.* Vineas novellas alligato crebro, ne caulis praefringatur. *Justin. 6. 8. 2.* Nam sicuti telo si primam aciem praefregeris, reliquo ferro vim nocendi sustuleris; sic etc. *Lucilius apud Gell. 3. 13.* scrutari quidem, ut vendat, scrutari laudat, Praefractam strigilem, soleam improbu dimidiatam. *Lucet. 1. 891.* Postremo in lignis cinerem fumumque videri, Quam praefracta forent, ignesque latere minutos. *Seneca Ep. 71. a med.* Quaedam rectissima, quum in a-quam demissa sunt, speciem curvi praefractive visentibus reddunt. *Ovid. 12. Met. 358.* solido revellere dum Annosum pinum magno molimine tentat: Quod quia non potuit, praefractam misit in hostem. *Cels. 5. 26. n. 35.* Sarcinam, si fieri potest, oportet vel manu, vel ferramento educere: si vel praefractus est, vel altius descendit, quam ut ita fieri possit, medicamento evocandus est. *Caes. 2. B. C. 6.* Triremes adeo graviter inter se incitatae confluerunt, ut altera, praefracto rostro, tota collabebatur. — Hinc Part. praeter. pass.

Præfractus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Præfractor* 1. et 2.; et translate ¶ 1. Refertur ad genus dicendi abruptum, durum, asperum. *Cic. Orat.* 13. 40. Nam quum concisus Socrati Thrasyarchus minutis numeris videretur, Thucydides autem præfractor, nec satia, ut ita dicam, rotundus; primus instituit dilatate verbis et mollioribus numeris explere sententias. ¶ 2. Item ad animum, et est durus, obstinatus, contumax, indelibilis, obstinato, rigido, severo, inflexibile, κατὰ φύσιν, ἀσέπιδον, ἀσέπιδον, videturque ductum ex his, quæ nimis dura sunt, et franguntur potius, quam delectantur. *Cic. fragm.* apud *Nom.* p. 155. 14. *Merc.* Huic contrarius Aristo Chius, præfractus, ferreus: nihil bonum, nisi quod rectum et honestum est. *Val. Max.* 6. 5. sub fin. Sed aliquanto Charonda Thuri præfractor atque abscissor iustitia. *Id.* 3. 8. n. 3. extern. Socratis autem virilitatis robore palliat animus aliquanto præfractus perseverantiae exemplum edidit. h. e. constantius.

PRÆFUGIO, fugis, fugi, fugere, a. 3. ante fugio. *Tertull.* *Anim.* 33. circa med. Sed etsi anima præfugerit, etc.

PRÆFULCIO, cis, si, tum, cire, a. 4. Part. *Præfulsus* 1. — Præfulcire est ante fulcire, præmonire, sustentare innanzi, puntellare, fortificare, ἐπιδω. στερεώ.

I.) Proprie. *Prudent.* 5. περὶ στεφ. 335. Mollire præfulsum torum.

II.) Translate. *Cic.* 5. *Att.* 13. Per fortunas! quoniam Romæ manes, primum illud præfulci atque præmuni, quaso, ut simus annui. *Gell.* 7. 3. a med. Cato non nudam, neque solitariam, neque improtectam hanc epagogen facit, sed multis eam modis præfulcit, multisque aliis argumentis convolat. *Plaut. Pseud.* 3. 1. 5. Velut hæc mi evenit servitus, ubi ego omnibus parvis magnisque miseris præfulciat. h. e. undique cingor et comprimor, quasi fulcimentis quibusdam, quæ ut sustentare possint, arte hæreere et compingere debent. At Fleckelsen. pro miseris legit ministeris per syncop. pro ministeris. — *Id.* *Pers.* 1. 1. 14. Quasi hippo oculo meus me herus manum abstinere haud quit tamen, quin mihi imeret, quin me suis negotiis præfulciat. h. e. præficiat tamquam columnen et fulcimentum rei suæ familiaris

PRÆFULGEO, ges, si, gere, n. 2. Part. *Præfulgens* 1. et II. — Præfulgere est valde fulgere, risplendere assai, περιστίζω.

I.) Proprie. *Phædr.* 3. 18. de pavone. Nitor smaragdi collo præfulget tuo. *Seneca Agam.* 728. gemino sole præfulget dies. *Virg.* 8. *En.* 552. equus, quem fulva leonis Pellis obit totum, præfulgens dentibus aureis. *Gell.* 5. 5. Equitatus Irenis, ephippiis, phaleris præfulgens. *Sil.* *It.* 4. 324. Advolat aurato præfulgens murice ductor Sidonius.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Herenn.* 19. 32. Nec nimis illustres, nec vehementer obscuros locos haberi oportet, ne aut obaccentur tenebris imagines, aut splendore præfulgeant. *abbagino. Vel.* 1. 14. 1. Nam militarium (rerum) et causæ et auctores ex ipsarum præfulgent nomine. *Tac.* 3. *Ann.* 76. Sed præfulgebant Cassius atque Brutus eo ipso, quod effligies eorum non visabantur. et 13. *ibid.* 45. Poppæus Sabinus consulari et triumphali decore præfulgens. *Gell.* 12. 5. circa med. Præ ceteris omnibus enituit et præfulsit decori et honesti dignitas.

PRÆFULGIDUS, a, um, adject. valde fulgidus. *Juvenc.* 3. 330. in *Matth.* 18. cæli præfulgida nubes Circumjecta oculis vestibat lumine niontem.

PRÆFULGÜRO, as, are, 1. valde fulgurare, præfulgere. ¶ 1. Neutr. *Stat.* 7. *Theb.* 501. longe tua jussa cohortes Expectant, multoque latus præfulgurat ense. ¶ 2. Active. *Val. Flacc.* 3. 119. strictoque vias præfulgurat ense. h. e. fulgore vias implet, strictum ense vibrando. *Coripp.* 3. *Laud. Justin.* 222. Narses augustam cuntu præfulgurat aulam.

PRÆFULCRA, æ, f. 1. *F. FULTURA.*

PRÆFULTUS, a, um. *F. PRÆFULCIO.*

PRÆFUNDIO, fundis, fudi, fūsum, fundere, a. 3. Part. *Præfusus* 1. et II. 1. et 2. — Præfundere est antea fundere, versare prima.

I.) Proprie. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 18. n. 111. Frequenti mutatione aqua innovanda, præfusa scilicet anteriore.

II.) Translate. ¶ 1. Est aspergere, madefacere. *Cæli. Aurel.* 2. *Tard.* 7. a med. Noxius est usus pilei vino calido præfusi. ¶ 2. *Simplic.* inter auctor. rei agrar. *Goes.* p. 87. Subcisiva possessionibus vicinis Domitianus imperator præfudit. h. e. addidit, adjecit, insuper assignavit, quasi superfudit. *Alcim.* *Ep.* 8. Votis præfusa supplicatio.

PRÆFURNIUM, ii, n. 2. bocca del forno, os furni, aut fornacis. *Cato R. R.* 38. Fornacem calcarum pedes latam decem facito. Si uno præfurnio coques, lacunam intus magnam facito, uti satis siet, ubi cinerem concipiat. Si duobus præfurniis coques, lacuna nihil opus erit. Quum cinere eruto opus erit, altero præfurnio eruto: in altero ignis erit. et mox. Ventus ad præfurnium caveto ne accedat. *Vitruv.* 5. 10. de hypocausto balinei, quod fornacis genus est. Suspensura caldarium ita sunt faciendæ, ut primum sesquipedalibus tegulis solum sternatur inclinatam ad hypocaustum, uti pila quum mittatur, non possit intro resistere, sed rursus redeat ad præfurnium. *Id.* 7. 10. Fit fornacula habens in laconicum nares, et ejus præfurnium magna diligentia comprimatur, ne flamma extra dissipetur.

PRÆFÜRO, is, ere, n. 3. ante, aut valde furo. *Stat.* 2. *Theb.* 420. torvus præfuris. et 4. *ibid.* 822. justumque in gurgite Martem Præfurere.

PRÆFUSCUS, a, um, adject. valde fuscus. *Manil.* 4. 721. Æthiopes maculant orbem, terrasque figurant Præfusas. Alii leg. tetrisque figuris Præfusas etc.

PRÆFUSOR, ōris, m. qui præfundit, h. e. aquam in balneis affundit. *Gloss. Cyrill.* Παπαχτης, mestrinus (sic), præfursor.

PRÆGELIDUS, a, um, adject. assai freddo, κατάψυχρος, valde gelidus, præfrigidus. *Liv.* 21. 54. a med. In locis Alpibus Apenninoque interjectis propinquitate etiam fluminum ac paludum prægelidis. *Colum.* 4. *R. R.* 8. 3. Prægelida frigora. *Id.* 3. *ibid.* 12. 1. loca. et 5. *ibid.* 6. 20. Prægelidis cæli status. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 16. 24. (57). hiems. *Sil.* *It.* 4. 226. Prægelidi rivi.

PRÆGENERATUS, a, um, particip. ab inusit. prægenero, ante generatus. *Prosper Aquit. Epitaph. hares. Nestor. et Pelag.* ab init. Nestoriana lues successi Pelagianæ, Quæ tamen est utero prægenerata meo.

PRÆGERMINO, as, are, a. 1. ante germino. *V. Plinii loc. cit.* in **PRÆFLOREO.**

PRÆGËRO, gëris, gessi, gestum, gërere, a. 3. Part. *Prægestus* in fin. — Prægerere est ante gerere, præferre. *Apul.* 4. *Met. prope fin.* Alius sub oculis dominæ speculum prægerit. — Hinc a Part. præter. pass. *Prægestus.*

Prægesta, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt ante acta, ante facta. *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 5. n. 150. extr. Oblivione prægestorum affici.

PRÆGESTIO, is, ire, a. 4. Part. *Prægestiens.* — Prægestire est ante et valde gestire, magnopere cupere, desiderare molto. *Cic.* *Cæli.* 28. 67. Prægestit animus jam videre primum lautos juvenes, etc. *Horat.* 2. *Od.* 5. 7. juvenæ nunc in udo Ludere cum vitulis salicito Prægestientis. *Catull.* 64. 145. Quis (sermonibus) dum aliquid cupiens animus prægestit apisci, Nil metuunt jurare, nihil promittere parcent.

PRÆGESTUS, a, um. *F. PRÆGERO.*

PRÆGIGNO, is, ere, a. 3. progignere, producere. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 77. Quia nolebam ex me morem prægigni malum. Alii et ipse Fleckelsen. leg. progigni.

PRÆGLORIÖSUS, a, um, adject. valde gloriosus. Legitur tantum Sup. *Prægloriosissimus* in *Inscript.* sub Imp. Arcad. et Honor. apud

Gruter. 391. 5., quæ est apud *Orell.* 1182. CL. CLAYDIANO INTER CETERAS VIGENTES ARTES PRÆGLORIOSISSIMO POSTARUM etc.

PRÆGNANS, antis, particip. per syncop. pro prægnans, a præ et geno gigno. — Etiam prægnas, atis, dictum est. *Plaut. Truc.* 1. 2. 95. Quæ nunquam fuit prægnas, qui parere potuit! Adde eumd. *ibid.* 4. 3. 37. Sic *Macrob.* 3. *Satur.* 11. in fin. Cereri faciunt sue prægnate. Etiam apud *Cicer.* ita quidam leg. ex MSS. 1. *Att.* 10. a med. Quod soror prægnas est. *M. Aurel.* apud *Fronton.* 4. ad *Cæs.* (edente item *A. Maio*) ep. 6. Quum mænas bene prægnatis (h. e. prægnates) alios vorantis (pro vorantes) viderem. — Prægnans est in utero ferens, gravis, inciens, ἔγκυος ἑγκύμων (It. gravis, incinta, pregna; Fr. enceinte, pleine; Hisp. preñada, encinta; Germ. schwanger, trachtig; Angl. with child, big with young, pregnant).

I.) Proprie. Prægnantem a gravida et inciente ita distinguit *Paul. Diac.* p. 97. 15. *Müll.* Gravida est quæ jam gravatur concepit: prægnans velut occupata in generando (alii leg. genando), quod conceperit: iacienti propinqua partui, quod incitatus sit fetus ejus. Egeriæ nympha (eod. teste p. 77. 16. *Müll.*) sacrificabant prægnantes, quod eam putabant facile conceptam alvum egerere. — a) De mulieribus. *Ter. Hecyr.* 4. 4. 18. Nam abducta a vobis prægnans fuerat filia, neque fuisse prægnantem unquam ante hunc scivi diem. *Cic.* 1. *Orat.* 40. 183. Quum paterfamilias uxorem prægnantem in provincia reliquisset. *Juvenal.* 6. 404. Facere aliquam prægnantem. — b) De bestiis. *Horat.* 3. *Od.* 27. 2. prægnans canis. *Varro* 2. *R. R.* 4. 7. sus. et *ibid.* 2. 14. ovis. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 63. 83. (161). Vicisse Olympia equum prægnantem, invenimus. et *ibid.* (182). Prægnantes quadripedes. et 29. *ibid.* 4. 27. (89). Si mus araneus prægnans monodit.

II.) Translate. ¶ 1. Speciatim. — a) De arboribus. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 14. 32. (58). de arbore turis. Prior atque naturalis vindemia incidentibus qua maxime videatur esse prægnans, tenuissimusque tendi cortex. *Id.* 17. *ibid.* 14. 24. (105). Surculi prægnantes. et *ibid.* 21. 35. (155). Prægnantes oculi arborum. — b) De lapidibus. *Id.* 10. *ibid.* 3. 4. (12). de ætite. Est autem lapis iste prægnans, intus alio, quum quatiat, velut in utero, sonante. *Id.* 37. *ibid.* 10. 66. (180). Prænitides gemmæ prægnantes fieri et parere dicuntur. — c) Et de aliis rebus. *Id.* 31. *ibid.* 10. 46. (112). Spumam nitri antiqui negabant fieri, nisi quum ros cecidisset. prægnantibus nitri, sed nondum parientibus. *Scribon. Compos.* 61. Solent gingivæ quorundam fluere infestari: quas prægnantes vocant. Idem ait *Marcell.* *Empir.* c. 10. p. 100. retro ed. *Ald.* ¶ 2. Est etiam universim plenus, gravidus, pieno, gravidus. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 15. 80. (130). Prægnans succo herba. *Id.* 32. *ibid.* 6. 21. (59). Ostrea multo lacte prægnantia. *Id.* 11. *ibid.* 37. 62. (164). Prægnans veneno vipera. — Item turgens, tumidus, instar uteri prægnantis. *Colum.* 10. *R. R.* 379. gelidas per graminis umbras Intortus cucumis, prægnansque cucurbita serpit. *Plaut.* *Asin.* 2. 2. 10. Etiam de tergo ducentas plagas prægnantes dabo. *Juvenal.* 2. 55. tenui prægnantem stamine fustum Torquere.

PRÆGNATIO, ōnis, f. 3. graviditas, gravidanza, κύησις.

I.) Proprie. — a) De mulieribus. *Seren. Sammon.* 33. 622. Atque ubi jam certum spondat prægnatio fetum etc. *Apul.* 1. *Met.* Eadem sinatoris sui uxorem, quod in eum dicacule probum dixerat, jam in sarcinam prægnationis obsepto utero, et repigrato fetu, perpetua prægnatione damnavit. — b) De bestiis. *Varro* 2. *R. R.* 1. 18. Appello feturam a conceptu ad partum: hi enim prægnationis primi et extremi fines.

II.) Translate. ¶ 1. De arboribus. *Varro* 1. *R. R.* 44. 4. Prægnantia quum sunt, matura pariunt poma, aut spicam. In eodem loco eodem anno nihil renascitur, quod prægnationis diem idem bis habere non potest. ¶ 2. Par meta-

phoram. Deum ipsum ita alloquitur *Apul. Trismeg. ad fin.* Cognovimus te, lumen maximum; intelleximus te, o vitæ vera vita, o naturarum omnium fecunda prægatio. h. e. qui prægantes facis.

PRAEGNATUS, a, um, adject. antea natus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tyr. p. 79.*

PRAEGNATUS, us, m. 4. prægatio. *Tertull. advers. Jud. 9. ante med.* Juvenculæ prægatus et partus. Adde *eumd. 3. advers. Marcion. 8.*

PRAEGNAVITER, adverb. valde gnæviter, sedulo. *Plaut. Pers. 4. 4. 39.* Age, indica prægnaviter. *Alii leg.* prognaviter, eod. sensu: alii cum *Non. p. 150. 7. Merc. prognariter*, h. e. valde gnare, scite, perite, aperte. Sic *Ennius* apud *Non. ibid.* Ut pro Romano populo prognariter armis. Certoque, prudens animam de corpore mitto. h. e. strenue, constanter, fortiter, ut ipse *Non.* exponit.

PRAEGNAX, æcis, adject. omni. gen. qui multum et sæpe prægans est. *Fulgent. 2. Mythol. 3.* Junonem deam etiam partus volunt, quod divitiæ semper prægnares sint, et nonnumquam abortiant. *Recentiores tamen recte putant legendum prægantes.*

PRAEGRACILIS, e, adject. molto gracile, xitoxov, valde gracilis, pergracilis. *Tac. 4. Ann. 57.* Erat illi prægacilis et incurva proceritas.

PRAEGRADO, as, are, a. 1. precedere, prægredior, precedo, anteverio. *Pacuvius* apud *Non. p. 65. 3. Merc.* Extremum intra camptorem ipsum prægnavit; eum prægdat. Ita legit *Bothe. V. CAMPTER.*

PRAEGRANDIS, e, adject. valde grandis, pergrandis, assai grande, υπεργράς.

I.) Proprie. *Pacuvius* apud *Festum p. 355. 24. Mill.* Feroci ingenio torvus, præggrandi gradu. *Plin. 13. Hist. nat. 25. 49. (138).* Præggrandes arbores. *Id. 4. ibid. 13. 27. (95).* aures. *Id. 8. ibid. 33. 34. (121).* (et *Sueton. Tib. 68.*) oculi. et *ibid. 45. 70. (176).* boves. *Id. 3. ibid. 16. 20. (119).* *Claudius Cæsar* præggrandi illa domo verius quam cave intravit *Hadriam. Id. 11. ibid. 37. 74. (191).* Præggrandes fel. *Id. 8. ibid. 15. 16. (40).* labrum superius. *Sueton. Tib. 60.* Præggrandis locusta.

II.) Translate. *Pers. 1. 124.* præggrandis senex. h. e. *Aristophanes.*

PRAEGRĀVĀTUS, a, um, *V. PRAEGRĀVO.*

PRAEGRĀVĪDUS, a, um, adject. valde gravidus, sæpe gravis. *Stat. 6. Theb. 700.* Mollis præggravide castigat pulvere lapsus. h. e. disci ponderosi.

PRAEGRĀVIS, e, adject. valde gravis, pergravis, assai grave, pesante, περιβαρύς.

I.) Proprie. *Ovid. Heroid. 9. 98.* Præggrave compressa fauce pendit onus. *Plin. 8. Hist. nat. 21. 32. (77).* Fera catoblepas caput præggrave ægre ferens: id dejectum semper in terram. *Martial. 4. 18.* hibernæ præggravis unda gelu. *Plin. 10. Hist. nat. 33. 51. (103).* de perdice. Si aucups ad nidum cepit accedere, adprocurrit pedes ejus feta, præggravem aut delumbem sese simulans. h. e. tardam et volatui inhabilem. — Similiter *Tac. 2. Hist. 21.* Aperti incautique muros subiere, -cibo vinoque præggraves.

II.) Translate. — a) De abstractis. *Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45).* Præggrave servitium. h. e. valde molestum, onerosum. *Varro* apud *Non. p. 440. 14. Merc.* Ubi præggraves pascentur pavonum greges. h. e. magni sumptus. *Alii leg.* graves. — b) De hominibus. *Tac. 11. Ann. 19.* Sin prospere egisset, formidolosum paci virum insignem, et ignavo Principi præggravem. et *14. ibid. 3.* Postremo -præggravem (*Agrippinam*) ratus (*Nero*), interficere constituit.

PRAEGRĀVO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præggravans, Præggravatus et Præggravaturus* I. — Præggravare est idem ac valde gravem esse, pondere premere, opprimere, obruere, aggravare molto, essere assai gravoso, premere, opprimere, επιβιβάζω.

I.) Proprie. *Liv. 7. 23. sub fin.* Onerati tellis

Galli, quibus aut corpora transfusa, aut præggravata inhererentibus gerebant scuta. *Colum. 6. R. R. 7. 4.* Præggravato capite si sæpius lacrimæ profluent, etc. *Grat. Cynege. 119.* Aut contra, ut tenero destitutas cortice virgas Præggravat ingenti pernix *Lucania* cultro! h. e. onerat hastile grandi spiculo tenui virgæ præfixo. *Horat. 2. Sat. 2. 77.* corpus onustum Hesternis viliis animum quoque præggravat una. *Colum. 7. R. R. 6. 2.* Caper optimus habetur plena et brevi cervice, flaccidis et præggravantibus auribus etc. h. e. deorsum pendentibus quasi graves sint. *Liv. 35. 42. extr.* Si summa petantur, et dantem et accipientem præggravatura. *Id. 5. 34.* Exonerare præggravante turba regnum cupiens. *Cæli. Aurel. 2. Tard. 13. n. 163.* Cicatricis novitas -si carnis pondere fuerit præggravata, etc. *C. C. Ammian. 18. 1.* Diligenter observans, ne quem tributorum sarcina præggravaret.

II.) Translate. ¶ 1. Est præponderare, prægponderare, pesar più, υπεραρτυίζω. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (184).* de putatione vitium. Dividi putatione pollices æquali examine, ne præggravet fructus parte aliqua. ¶ 2. Item supergrediendo opprimere. *Horat. 2. Ep. 1. 13.* Urit enim fulgore suo, qui præggravat artes infra se positas. h. e. longe multo superat, et gravis est inferioribus. ¶ 3. Per metaphoram est prævalere, avere il sopravvento. *Seneca 1. Clem. 24.* Cito apparebit, pars civitatis deterior quanto præggravet. *Sueton. Cæs. 76.* Præggravant tamen cetera facta dictaque ejus, ut et abusus dominatione, et jure cæsus existimetur. Adde *Val. Max. 3. 7. n. 6. extern.*

PRAEGREDIOR, grēdiēris, gressus sum, grēdi, dep. 3. Part. *Prægrediens et Prægrediens* I. — Prægredi est ante gradi, præcedere, præire, præcedere, andare innanzi, προαγω, προπορεύομαι.

I.) Proprie. — a) Cum Dativo. *Varro 2. R. R. 7. 6.* Equi boni futuri signa sunt, si, quum lumen trajiciendum est, gregi in primis prægreditur, ac non respectat alios. — b) Cum Accusativo. *Sueton. Tib. 7. extr.* Prægredi alique pedibus toto itinere. *Liv. 28. 1.* non solum nuncios, sed etiam famam adventus sui. *Id. 21. 35.* Præggressus signa Hannibal. *Justin. 24. 3. 4.* Præggressa igitur virum, diem festum urbi in adventum ejus indicit. *Tac. 14. Ann. 23.* Illum fines suos prægredientem incursare *Mardi*. — c) Absolute. *Cic. 13. Phil. 2. 4.* Latera tegentes alios, sequentes alios, alios prægredientes amicos. *Sall. Jug. 94.* Igitur prægrediens *Ligus* est. *Liv. 35. 30.* Sequi suorum agmen aliquantum præggressum insistant. *Tac. 11. Ann. 37.* Raptim in hortos præggressus.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro prevenire, giungere prima, prevenire. *Stat. 5. Silv. 1. 105.* Quæque tuas laurus volucris, Germanice, cursu (al. curru) fama vebit præggressa diem. ¶ 2. Item pro superare. *Pseudo-Sall. in orat. 1. ad Cæs. 1.* Qui tantum alios præggressus es, ut prius defessi sint homines laudando facta tua, quam etc. di tanto hai avanzato gli altri, etc.

PRAEGRESSIO, ōnis, f. 3. precedimento, προβασις, actus prægrediendi, præcursorio. *Cic. Fat. 19. a med.* Ut nihil fieret sine prægressionem causæ.

PRAEGRESSUS, a, um, *V. PRAEGREDIOR.*

PRAEGRESSUS, us, m. 4. prægressio. *Ammian. 21. 5. extr.* Expertus, quid in rebus tumultuosis anteverio valeat et prægressus. Adde *Cic. 1. Off. 4. 11.*, ubi alii leg. progressus. Ceterum vocem prægressus exhibent etiam *Not. Tyr. p. 44.*

PRAEGÜBERNANS, antis, particip. ab inusit. prægubernō, præeundo gubernans. *Sidon. 5. Ep. 13.* Musculis similis, inter saxosa, vel brevem balnearum corpulentiam prægubernantibus.

PRAEGÜSTANS, antis, particip. *V. PRAEGÜSTO* I. in fin.

PRAEGÜSTĀTIVUS, a, um, adject. qui antea gustari solet. *Fulgent. de prisc. serm. 40. p. 565. 9. Merc.* Edulium ab edendo dicitur prægustativa comestio.

PRAEGÜSTĀTOR, ōris, m. 3. qui prægustat, προγευστής, προτέτης (I. assaggiatore, coppie-

re; Fr. dégustateur, échanton; Hisp. el hombre quien gusta, copero, escanciano; Germ. der Forkoster, d. Mundschenk; Angl. a taster, fore-taster, a carrier, a cupbearer).

I.) Proprie. Servos habere prægustatores, qui cibum potumque epulantibus dominis inferrent, et gustu explorarent, ut ait *Tac. 12. Ann. 66. et 13. ibid. 16.*, Persæ primum ac Græci instituerunt, tum ad judicandum, an apti essent recteque conditi, tum præsertim ad veneni suspicionem tollendam, uti a *Xenoph. Cyrop. 1. 1. c. 3. et Athenæo Dipnos. 1. 4. c. 21.* proditum est. E Romanis primus fortasse *M. Antonius* prægustatore usus est apud *Cleopatram*, a qua sibi injuria venenum iniebat, ut narrat *Plin. 21. Hist. nat. 3. 9. (13).* Mox eundem ipse adscivit *Augustus*, ac deinde reliqui Cæsares habuerunt; quin etiam non uno il aut altero prægustatore contenti, horum collegium in domo *Augusta* instituerunt, in qua et procurator et decuriones prægustatorum fuere. *V. LIBATOR. Sueton. Claud. 44.* Veneno occisum quidam tradunt per *Halotum* spadonem prægustatorem. Adde *Tac. 12. Ann. 66. Inscript. apud Gruter. 602. 4.* PRAEGVSTATOR DIVI AVGVSTI. Adde *ibid. 582. 1.* Alia apud *Don. cl. 9. n. 24.* CHRYSAORI AVG. L. PRAEGVSTATORI BENEMERENTI COLLEGIUM PRAEGVSTATORVM FECIT. Alia apud *Gruter. 581. 13. TI. CLAVDIVS AVG. LIB. ZOSIMVS PROCVRATOR PRAEGVSTATORVM.* Alia apud *Murat. 907. 3. C. IULIVS AVG. L. PRIMIVS DECVRIO PRAEGVSTATORVM.* — Ex plurimis Inscriptionibus jam innotebant prægustatores Augustorum, at nunc id muneris datum fuisse tricliniarchæ, cognoscimus ex alia nuper reperta, edita vero in *Bullett. dell' Institut. archeol. anno 1840. p. 95. TI. CLAVDIVS AVG. LIB. BYCOLAS PRAEGVSTATOR TRICLINIARCH.* — Etiam privati homines prægustatorem habuisse videntur. *Inscript. apud Gruter. 626. 2. M. VIBIO M. LIB. CATINIO VIBIONINO M. VIBIVS HILARVS PRAEGVSTATOR.*

II.) Translate. *Cic. Do. n. 10. 25.* Helioui spurcissimo, prægustatori libidinum tuarum, homini egentissimo et facinorosissimo *Sex. Clodio*, etc. *Lactant. Mort. persecut. 38.* Hunc jam induxerat morem (*Maximinus Daza*), ut neino uxorem sine permisso ejus duceret, ut ipse in omnibus nuptiis prægustator esset. *V. PROPINO.*

PRAEGÜSTĀTOR, a, um, *V. voc. seq.*

PRAEGÜSTO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Prægustans et Prægustatus* I. — Prægustare est ante gustare, prælibare, gustu explorare, gustare innanzi, assaggiare, προγεύομαι.

I.) Proprie. — a) Generationis. *Phædr. 4. 23.* Ubi immolatur, exta prægusto deum. *Ovid. 1. Amor. 4. 33.* Si tibi forte dabit, quos prægustaverit ipse, Rejice libatos illius ore cibos. *Plin. 27. Hist. nat. 9. 55. (80).* Prægustare mel. — b) Speciatim *Justin. 12. 14. 9.* Philippus et Jollas prægustare ac temperare potum regis soliti. far la credenza. Adde *Juvenal. 6. 633.* Similiter *Justin. 12. 14. 9.* In aqua frigida venenum habuerunt, quam prægustatæ jam potioni supermiserunt. *Plin. 21. Hist. nat. 3. 9. (12).* Gratificationem ipsis regie *Antonius* timens, nec nisi prægustatos cibos sumens. *V. PRAEGÜSTĀTOR* I. — Part. *Prægustans* est idem ac prægustator apud *Plin. 21. Hist. nat. 3. 9. (13).* En ego sum, inquit, illa, *Marce Antoni*, quam tu nova prægustantium diligentia caves.

II.) Translate. ¶ 1. Est ante sumere. *Juvenal. 6. 659.* At nunc res agitur teui pulmone rubet: Sed tamen et ferro, si prægustaret *Attilæ Pontica* ter victi cantus inedicamina regis. h. e. Antidota *Mithridatis* ante sumeret, ut se a venenis tutum redderet. ¶ 2. Per metaphoram. *Cassiod. 6. Hist. Eccl. 1. ante med.* Apud quem (*Libarius*) *Julianus* quam verba philosophica prægustasset, cepit etiam doctoris imitari religionem.

PRAEGÜPSO, as, are, a. 1. gypso ante obduco. *Cæli. Aurel. 3. Tard. 2. ad fin.* Sed erit primo os vasculi prægypsandum.

PRAEHIBEO, es, ere, a. 2. dare, somministra-

re, verbum Plautinum, et *præ* et *habeo*, idem valens ac *præbeo*, quod ab eo contracte factum est. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 49. Cur ego vestem, aurum, atque ea, quibus est vobis usui, præbeo? et 1. 3. 134. Præbère alicui cibum. et *Merc.* 3. 1. in fin. alicui locum. et *Pers.* 4. 3. 41. alicui operam atque hospitium. et *Rud.* 1. 2. 5. Ut verba præbēs, me perisise prædicās. h. e. ut verba facis, ut loqueris. Adde *eumd.* *Merc.* 5. 4. 63. *Petron. Satyr.* 117. Mendacio fidem præbère. *Alii tamen leg.* præbere.

PRÆINFUSUS, a, um, particip. ab inusit. *præ-infundo*, ante infusus. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 34. Mulsum, in quo præcocta, vel præinfusa fuerit ruta. *Id.* *ibid.* 37. n. 200. Utemur etiam præinfusis Thebaicis palmulis. Adde *eumd.* *Turd.* 3. n. 47.

PRÆINNŪO, is, ere, a. 3. ante innuo, præsignifico. *Varro apud Non.* p. 91. 4. *Merc.* Aut frigidis nimbos aqua icta caduciter ruentis Præinnuerint aquatiles querquedula natantes. *Alii leg.* pertinuerint, probante *Oehlero, M. Ter. Farron. Satur. Menipp.* p. 117. et cl. *J. Vahleno, Analect. Nonian.* p. 27. Pro nimbos aqua icta caduciter *Büchelerus, Mus. Rhen. XIV.* p. 438. recte leg. nimbos cito ac caduciter.

PRÆINSTO, as, are, n. 1. antea instare. *Boeth. Aristot. elench. sophist.* 2. p. 748. Quasquamque interrogationum præsenferit aliquis, præinstandum est.

PRÆINSTRŪO, is, ere, a. 3. antea instruere. *Boeth. Aristot. elench. sophist.* 2. p. 756. Quia autem præinstruitur quis ab ea propter sophisticas vicinitatem, etc.

PRÆINTELLIGO, is, ere, a. 3. ante intelligo. *Boeth. in Porphyry. dialog.* 2. p. 44. Iluc accedit, quod species prænoscentur, id est præintelliguntur, hoc est ante esse cognoscuntur, quam accidentia.

PRÆINTERRŌGO, as, are, a. 1. antea interrogare. *Boeth. Aristot. elench. sophist.* 2. p. 754. Sed oportet hoc præinterrogare.

PRÆJĀCĒO, es, ere, n. 2. Part. *Præjacens*. — Præjaceo est idem atque antea jaceo, aut positus sum, *glaciare* o *essere situato innanzi, πρόκειμαι*. — a) Cum Dativo. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 24. (75). Vastum mare præjacens Asiæ. — b) Cum Accusativo. *Tac.* 12. *Ann.* 36. Campus, qui castra præjacet. — c) Absolute. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 4. 5. (33). Oppida de cetero rara, præjacentibus stagnis. et 9. *ibid.* 29. 46. (86). de *polypis*. Vescuntur conchyliorum carne, quorum conchas complexu crinium frangunt; itaque præjacentibus testis cubile eorum deprehendunt.

PRÆJĀCIO, jācis, jēci, jactum, jācere, a. 3. Part. *Præjactans* ab alia forma *præjicio* legitur apud *Festum* p. 249. 34. *Mill.* V. et PRÆJICIO loco suo. — Part. *Præjactus* II. — Præjacere est ante jacere, *προβάλλω*.

I.) Proprie. *Colum.* 8. R. 17. 10. Mox præjaciuntur in gryum moles.

II.) Translate. *Dictys Cret.* 2. B. *Troj.* 24. Multis in contumeliam Græcorum præjactis probris.

PRÆJACTO, as, āvi, are, a. 1. antea jactare. *Vet. Scholiast.* ad *Cic. Planc.* 24. (edente A. Maio in *Class. Auct. T.* 2. p. 70.). Cassius præjactaverat, hunc ædilem primo ante alios loco fieri debuisset.

PRÆJECTIVUS, a, um, adject. qui præjicitur, vel præponitur. *Scaurus de orthogr.* p. 2254. *Putsch.* O præjectiva est e litteræ, ut *oe*, et secundum antiquos eadem i. V littera omnibus vocalibus et præjectiva et subiecta consentit, ut etc. Adde *eumd.* *ibid.*, et V. PRÆJICIO.

PRÆJECTUS, a, um, V. voc. seq.

PRÆJICIO, jicis, jēci, jectum, jicere, a. 3. Part. *Præjectus*. — Præjacere est præponere apud *Scaurum de orthogr.* p. 2254. *Putsch.* F præjecta conspirat cum *i*, *n*, *v*, et paullo ante. Et consonantibus b præjicitur litteris *d*, *l*, *n*, *r*; alii nulli. Adde *eumd.* *ibid.* sæpe. V. et PRÆJICIO sub init.

PRÆJŪDEX, icis, m. 3. qui ante judicat. *Gloss. Philox.* Præjudex, *πρόδικας*.

PRÆJŪDICĀTIO, ōnis, f. 3. præjudicium. *Quintil.* 4. 2. 25. Si jam præjudicatione senatus damnatus esset Milo. *Plerique alii leg.* præjudicio.

PRÆJŪDICĀTUM, i, n. 2. et PRÆJŪDICĀTUS, a, um, V. PRÆJUDICO in fin.

PRÆJŪDICĪĀLIS, e, adject. ad præjudicium pertinens. ¶ 1. Generatim. *Imppp. Valentinian.*, *Theodos.* et *Arcad. Cod. Theod.* 11. 30. 50. et *Impp. Honor.* et *Theodos.* *ibid.* 65. Præjudicialem multam subire. h. e. quæ judicio ante habito, vel legibus antea lais irrogata est. Adde *Symmach.* 10. *Ep.* 51. (al. 58.). ¶ 2. Speciatim de actionibus præjudicialibus, et formulis. V. PRÆJUDICIUM II. 3.

PRÆJŪDICĪĀLITER, adverb. cum præjudicio, vel damno. *Cassiod.* de *anim.* 9. Sunt etiam singularia in medio constituta, ne in unam partem præjudicialiter vergentia alteram competenti decore nudarent, nasus, os, guttur, pectus, umbilicus et genitalium virga descendens.

PRÆJŪDICĪUM, ii, n. 2. judicium ante factum, sententia ante lata de eadem re, aut simili, sive pro, sive contra causam, de qua nunc agitur, *πρόδικαία, προκατάγωρας* (It. *giudizio o sentenza anticipata*; Fr. *jugement antérieur, décision préalable, premier arrêt*; Hisp. *juicio anterior, sentencia anterior, primero arresto*; Germ. d. *vorläufige Urtheil, Erkenntniss, Präjudiz*; Angl. *a judgement or sentence which affords a precedent to be afterwards followed*).

I.) Proprie. *Quintil.* 5. 2. 1. Præjudiciorum vis omnis tribus in generibus versatur: rebus, quæ aliquando ex paribus causis sunt judicatæ, quæ exempla rectius dicuntur, ut de rescissis patrum testamentis, vel contra filios confirmatis: judiciis ad ipsam causam pertinentibus; unde etiam nomen ductum est; qualia in Oppianicum facta dicuntur, et a senatu adversus Milonem: aut quum de eadem causa pronunciatum est, ut in reis deportatis, et assertionem secunda, et partibus centumviralium, quæ in duas bastas divisæ sunt. *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 4. 12. De qua non præjudicium, sed plane judicium jam factum putatur. Ubi *Pseudo-Ascon.* Præjudicium dicitur res, quæ quum statuta fuerit, offert judicaturis exemplum, quod sequantur (*caso seguito*): judicium autem res, quæ causam litemque determinat. *Cic. Cluent.* 22. 59. Apud eosdem iudices reus est factus, quum iis duobus præjudiciis jam damnatus esset. *Quintil.* 5. 11. 13. Per quæ fere omnia Cicero præjudicia, quæ de Cluentio videbantur facta, subvertit. *Id.* 6. 5. 10. Cicero pro Milone non ante narravit, quam præjudiciis omnibus reum liberavit. *Curt.* 7. 1. Sine præjudicio dicimus causam, liberis corporibus animisque. *Plin.* 7. *Ep.* 6. Postulavit, ne cognitioni Cæsaris præjudicium fieret. h. e. ut integra omnia cognitioni Cæsaris reservarentur. — In bonam partem. *Liv.* 35. 10. His obtinuit, ut præferretur candidato, quem Africanus frater deducebat, quem Cornelia gens, quem tantum præjudicium senatus.

II.) Translate. ¶ 1. Præjudicium dicitur quidquid antea gestum impulsus aut exempto est ad quippiam faciendum. *Cæs.* 2. B. C. 32. Pompejus nullo prælio pulsus, vestri facti præjudicium demotus Italia excessit. et *ibid.* sub fin. Hispaniarum deditionem, Africi belli præjudicia sequimini. *Cic. Mur.* 28. 60. Iniquam legem, iudices, et miseram conditionem instituit periculis hominum, si existimabit, iudicium accusatoris in reum pro aliquo præjudicio valere oportere. *Sueton.* *Cæs.* 23. Functus consulatu in provinciam abiit, et statim quæstor ejus in præjudicium aliquot criminibus atreptus est. h. e. in spem et exemplum similis futuri de eo iudicii. *Plin.* 5. *Ep.* 1. Curianus orabat, ut sibi donarem partitionem meam, sequæ præjudicio juvarem. *Vopisc.* *Aureliam.* 16. Præjudiciis fultus. h. e. gravi magnorum virorum auctoritate. ¶ 2. Interdum ponitur pro re, quæ judicio mox ferendo obest,

præjudicio, damno. Seneca 4. *Benef.* 35. Promisi advocacionem: postea apparuit, per illam causam præjudicium in patrem meum quæri. *Gell.* 2. 2. Invitavit Taurus patrem prædis, ut sederet: atque ille ait: aedeat hic potius, qui populi R. magistratus est. Absque præjudicio, inquit Taurus, tu interea sede, dum inspicimus etc. *Imp. Gordian. Cod.* 7. 56. 2. Res inter alios judicatæ neque emolumentum afferre his, qui judicio non interfuerunt, neque præjudicium solent irrogare. *Ulp. Dig.* 1. 6. 10. Neque enim alimentorum causa veritatis facit præjudicium. *Scevola ibid.* 40. 3. 29. a med. Filium nihil præjudicii passum fuisse, si pater eum ignoravit. *Tryphonin.* *ibid.* 26. 2. 27. Sine ullo litis præjudicio. ¶ 3. Apud Jctos præjudicium dicitur quæstio controversa, de qua prius cognoscendum est, quam præcipua causa disceptetur, quia illa huic præjudicium facit. Hujusmodi sunt ea iudicia, quæ de statu personæ redduntur, in quibus quæritur, an filius quis sit, an pater, an servus, an libertus, an ingenuus, etc. *Ulp. Dig.* 40. 14. 6. Quoties de hoc contenditur, an quis libertus sit, sive operæ petantur, sive obsequium desideretur, etc. redditur præjudicium. Sed et quoties quis libertum se quidem confitetur, libertum autem C. Seji se negat, idem præjudicium datur. h. e. prius disceptatur et deciditur, an libertus sit: postea, an operas, aut obsequium debeat. *Papir. Just.* *ibid.* 42. 5. 30. Qui bona sua negant jure renisse, præjudicio experiri debere. *Ulp. ibid.* 25. 3. 5. a med. Nec tamen alimentorum decretum tollit liberti facultatem, quo minus præjudicio certare possit, si libertum se negat. *Id.* *ibid.* 22. 3. 13. Patronus in præjudicio possessor esse videtur. *Id.* *ibid.* 2. 4. 8. Si præjudicio pronuncietur esse libertus. — Hinc præjudiciales actiones apud Justinian. 4. *Instit.* tit. 6. ante med., quibus scilicet hujusmodi præjudicia instituuntur. Et præjudiciales formulæ apud *Cajum* 4. *Instit.* (edente iterum *Goeschenio*) § 44. Sicut in præjudicialibus formulis: qualis est, qua quæritur, aliquis libertus sit, vel quanta dos sit, et alie complures. ¶ 4. Pro sententia vel proposito ante tempus ab aliquo prolato, *decisione, risoluzione avanti il tempo*, offertur a nonnullis illud *Liv.* 3. 40. Ceterum neminem, majore cura occupatis animis, verum esse, præjudicium rei tantæ afferre. Sibi placere de eo etc. *At Madvig. (Emendat. Livian.* p. 97. edit. alt.) legendum putat: Ceterum (etenim, majore cura occupatis animis, verum esse, præjudicium tantæ rei haut fieri) sibi placere etc. ¶ 5. Ist etiam sententia vel iudicium de futuro rerum eventu, *pronostico. Tac. Germ.* 10. *extr.* Est et alia observatio auspicio, qua gravium bellorum eventus explorant. Ejus gentis, cum qua bellum est, captivum, quoquo modo interceptum, cum electo popularium suorum, patriis quemque armis, committunt: victoria hujus vel illius pro præjudicio accipitur. ¶ 6. Item sententia ante animo concepta, *prevensione. Vulg. interp.* 1. *Tim.* 5. 21. Testor — ut hæc custodias sine præjudicio, nihil faciens in alteram partem declinando. ¶ 7. Item generatim est impedimentum, damnum, V. II. 2. *Theod. Priscian.* lib. 1. c. 10. p. 293. retro ed. *Ald.* Calligantes vero oculos hoc modo curamus, si vulneris aliquod non interfuerit præjudicium. et *ibid.* c. 18. p. 295. retro. Cautes admovendi eidem loco, si nullum obstiterit præjudicium, ut loca vitalia periclitentur. Adde *eumd.* lib. 2. part. 2. c. 18. *extr.*

PRÆJUDICO, as, āvi, ātum, are, a. 1. Part. *Præjudicatus* in fin. — Præjudicare est ante judicare, præjudicium facere, *giudicare anticipatamente, πρόδικάζω*.

I.) Proprie in re judiciali. *Cic.* 5. *Verr.* 65. 153. Miror, quomodo de qua homine præjudicium noluerit fieri per recuperatores, de hoc ipsa non modo præjudicari, verum gravissime ac vehementissime judicari.

II.) Translate. ¶ 1. Extra rem judicialem. *Cic.* 3. *Legg.* 20. 47. Apud censores qui magistratu abierint, edant et exponant, quid in ma-

giatratu gesserint: deque iis censores præjudicent. scil. antequam causa ad legitimos judices deferatur. *Brut.* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 4. Quod nondum senatus censuit, nec populus R. jussit, id arroganter non præjudico, nec reveco ad arbitrium meum. ¶ 2. Cum Dativo est obesse, *præjudicare*: eo modo, quo in voce præced. II. 2. dictum est. *Marcell. Dig.* 42. 1. 63. Res inter alios judicata aliis non præjudicant. *Ulp. ibid.* 47. 10. 7. Privato judicio legi Cornelia præjudicari. — Hinc Part. præter. pass.

Præjudicatus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Sup. *Præjudicatus*; et est de quo antea judicatum est, ante judicatus, *giudicato innanzi*, *πρὸς κριμένους*. *Cic. Cluent.* 17. 49. Ita reum citatum esse illum, ut, re semet atque iterum præjudicata, condemnatus in judicium venerit. *Id.* 1. *Nat. D.* 5. 10. Tantum opinio præjudicata poterat, ut etiam sine ratione valeret auctoritas. *la prevenzione*. et *Liv.* 42. 61. Præjudicatum eventum belli habetis: meliorem partem hostium fudistis. — *Vir præjudicatus* dicitur a *Sidon. post carm.* 22. Papinius Statius, quod de ingenii ejus præstantia jam omnium consensu judicatum sit. — Hinc

Præjudicatum, i, n. 2. absolute, substantivum more, ¶ 1. Est propositum vel consilium antea captum, *risoluzione*, *decisione presa prima*. *Liv.* 26. 2. Ne idipsum, quod consultationi reliquerant, pro præjudicato ferret. ¶ 2. Item opinio vel sententia antea animo concepta, *prevenzione*. *Cic. Cluent.* 2. 6. Postulo, ut ne quid hoc præjudicati afferatis.

PRÆJUNCTUS, a, um, particip. ab inusit. *præjungo*, ante junctus, præmissus. *M. Claud. Sacerdos* 2. 1. Aliqua consonans præjuncta.

PRÆJURATIO, ōnis, f. 3. juratio ante facta. Præjuraciones facere dicuntur hi, qui ante alios conceptis verbis jurant: post quos in eadem verba jurantes tantummodo dicunt, *idem in me*. Hæc *Paul. Diac.* p. 224. 3. *Müll.* Cujus rei exemplum babes apud *Liv.* 2. 45. ad fin.

PRÆJURO, as, are, a. 1. antea jurare. *Gloss. Lat. Gr.* Præjuro, *πρὸς ὅρκου*.

PRÆJUVIO, jūvas, jūvi, jūvare, a. 1. *ajutare innanzi*, ante juvare. *Tac.* 3. *Hist.* 65. Et credebatur affectam ejus fidem præjuvisse, domo agrisque pignori acceptis.

PRÆLABOR, lāberis, lapsus sum, lābi, dep. 3. Part. *Prælabens* II.; *Prælapsus* I. — Prælabi est præfluere, ante labi, *scorrere innanzi*, *πρὸς ῥέω*.

I.) Proprie. — a) Neutr. *Cic. in Arat.* 2. *Nat. D.* 43. 111. Pisces, quorum alter paulum prælabitur ante. *Tac.* 2. *Hist.* 35. Insula, in quam Germani nando prælabebantur. *Apul. Florid.* n. 23. Festinabant—vulpes cursu, corvus volata. Igitur ales bestiam prævenit, et secundo flatu, propassis utrisque pennis prælabitur et anticipat. *Lucan.* 9. 355. Quam juxta Lethes tacitus prælabitur amnis. — b) Cum Accusativo. *Virg.* 3. *G.* 180. Alpea rotis prælabi flumina Pise. *Lucan.* 6. 76. Quoque modo Romæ prælapsus mœnia Tiberis in mare descendit.

II.) Translate est præterlabi, præterfluere, *scorrere via*. *Petron. Satyr.* 99. Ira feras quidem mentes obsidet, eruditæ prælabitur. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 29. Prælabentis vero temporis fuga quam sit irreparabilis, quis dubitet?

PRÆLAMBO, is, ere, a. 3. Part. *Prælabens* I. — Prælabere est ante lambere, prægustare, prælibare, *leccare o assaggiare innanzi*, *πρὸς λείχω*.

I.) Proprie. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 108. nec non verniliter ipsis Fungitur officiis, prælabens omne, quod offert. *V. Bentlej.* qui vult prælabans ex duob. MSS.

II.) Translate de fluvio lambente seu alluente ripas. *Prudent. Hamartig.* 357. Sed dum liven-tes liquor incorruptis arenis Prælabit, putrefacta inter contagia sordet. *Avien. Perieg.* 194. de Tiberi. Romanosque lare lapsu prælabit alumnus.

PRÆLAPSES, a, um, *V. PRÆLABOR.*
PRÆLARGUS, a, um, adject. Sup. *Prælargis-*

simus. — Prælargus est valde largus. *Pers.* 1. 14. Grande aliquid quod pulmo animæ prælargus anbelet. *Juvenc.* 3. 754. Prælargæ dapes. *Eugen. Tolet. præf. ad Dracont.* Implorans vestri solii prælargissimam pietatem.

PRÆLASSĀTES, a, um, particip. ab inusit. *prælasso*, ante lassatus. *Frontin.* 2. *Strateg.* 5. extr. Prælassatos facile superavit.

PRÆLĀTIO, ōnis, f. 3. *preferimento*, *prelazione*, *πρὸς κριτός*, actus preferendi, seu anteponendi. *Pal. Max.* 7. 8. n. 4. Et non solum flagitiosum silentium, sed etiam prælatio contumeliosa videri posset. *Tertull. Apolog.* 13. Prælatio alterius sine contumelia alterius non potest procedere. Adde *eumd. advers. Valentinian.* 22.

PRÆLĀTIVUS, a, um, adject. qui prælationem significat. *Cassiod. de orat.* 1. ante med. Alii quatuor dicunt gradus esse comparationis: positivum, qui est ductus; comparativum, qui est tam doctus; prælativum, qui est doctior; superlativum, qui est doctissimus: dicentes, non posse illum dici comparativum, qui est doctior, quia non tam comparare, quam præferre videatur. Hæc *Cassiod.* Illis similia atque insuper alia plura hic spectantia habet *Pompejus Comment. art. Donat.* 10. — *Prælativæ conjunctiones*, ut *si, sin*, memorantur ab *Aspero* p. 1734. *Putsch.*

PRÆLĀTOR, ōris, m. 3. *preferitore*, *πρὸς κριτός*, qui præfert et anteposit. *Tertull. Pudic.* 2. Idem misericordiae prælator, quam sacrificii.

PRÆLĀTUS, a, um, *V. PRÆLERO.*

PRÆLĀVĀTES, a, um, particip. ab inusit. *prælavo*, as, ante lavatus. *Theod. Priscian.* 1. 27. ante med. Caricarum pinguum combusturum cinis vino tepido prælavatus.

PRÆLĀVO, is, ere, a. 3. ante lavo. *Apul. de Mag.* Ejus merito os, ut bono potui poculum, prælavitur.

PRÆLAUTUS, a, um, adject. *assai lauto*, *splendido*, valde lautus. *Sueton. Ner.* 30. Sordidos ac deparcos esse putabat, quibus ratio impensarum constaret: prælauros vereque magnificos, qui abuterentur ac perderent. *Id. Vitell.* 2. Prælautus aliqui, famosusque cenarum magnificentia.

PRÆLAXĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *prælaxo*, relaxatus. *Cæc. Aurel.* 2. *Tard.* 1. n. 27. Motus beneficio prælaxatus egrotans.

PRÆLECTIO, ōnis, f. 3. *lezione maestrale*, *ἐξήγησις*, lectio, qua magister præit discipulis, explanandi et docendi causa. *Quintil.* usurpat de ea, qua legentibus singulis ipse præit: ut I. 2. 15. At enim emendationi prælectionisque numerus (discipulorum) obstat etc. et 2. 5. 4. Et hercle prælectio, quæ in hoc adhibetur, ut facile atque distincte pueri scripta oculis sequantur: etiam illa, quæ vim cujusque verbi, si quod minus usitatum incidat, docet, multum infra rhetoris officium existimanda est. *V. integr. locum.*

PRÆLECTOR, ōris, m. 3. *lettore, maestro*, *πρὸς παρακρίσις*, qui singulis discipulis præit legendo, docendi gratia. *V. vocem præced. Gell.* 18. 5. Et quid putatis, si magistrum prælectoris habuisset alicujus æris, *quadrupes equus* dicturum fuisse, ac non *quadrupes eques*?

PRÆLECTUS, a, um, *V. PRÆLIGO.*

PRÆLEGĀTIO, ōnis, f. 3. actus prælegendi. *Ulp. Dig.* 33. 4. 1. et 2. ubi tamen plerique alii leg. relegatio.

PRÆLEGĀTUS, a, um, *V. voc. seq.*

PRÆLĒGO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Prælegatus*. — Prælegare, est it. lasciare anticipatamente, o in ispezialita in testamento, ante alicui legare, h. e. testamento relinquere, per præceptionem legare. *V. PRÆCEPTIO* 1. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 2. 11. (38). Eam coronam testamento ei prælegavit. *Scaevol. Dig.* 33. 8. 26. Peculia filii prælegavit. *Papinian. ibid.* 31. 1. 69. ante med. Fideicommissum non magis petetur, quam si alteri fundum prælegasset. *Id. ibid.* 31. 79. ante med. Arbitr non patietur, cum partes coheredibus prælegatas restituere. Adde *Inscript. apud Gruter.* 551. 3. et apud *Orell.* 3461. et

Scaevol. Dig. 32. 1. 31. — *Obligatio prælegata*, h. e. imposita. *Pompon. Dig.* 34. 3. 8. ad fin.

PRÆLĒGO, legis, legi, lectum, legere, a. 3. Part. *Prælectus* 2.; *Prælegendus* 1. — Prælegere ¶ 1. Est Ital. leggere innanzi, o maestralmente, spiegare, insegnare, *πρὸς αὐτὸν ὁρῶ*, ante legere, legendo præire, enarrandi et docendi causa. *V. PRÆLECTIO.* *Quintil.* 1. 5. 11. Auctores, quos prælegunt, criminantur. et *ibid.* 8. 8. Sed pueris, quæ maxime ingenium aiant, prælegenda. *Sueton. Gramm.* 16. Primus dicitur Virgilius et alios poetas novos prælegere cœpisse. ¶ 2. Item est ante seligere. *Apul.* 7. *Met.* Gregatim pecora comminantes: unde prælectum grandem hircum Marti victimant. Adde *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 7. in *carm. Inscript.* apud *Orell.* 3425. LICINIO P. P. GAL. LICINIANO PRÆLECTO COHORTIS VII. PRÆLECTO. RVM. lege prælectorum. *Cl. Notit. Prov.* sub disposit. Comitibus rei milit. per Egyptum f. 204. b. *Ita Quint.* *Prælectorum*; et f. 233. a. *Cohors I. Julia Prælectorum* ¶ 3. Item præterire, præternavigare, *trascorrere*. *Tac.* 6. *Ann.* 1. Caesar. transmissio freto, Campaniam prætegebat. *Rutil.* 1. *Itiner.* 223. Alsia prælegitur tellus, Pyraïque recedunt.

PRÆLIBĀTIO, ōnis, f. 3. actus prælibandi, delibatio.

I. Proprie. *Paul. Diac.* p. 235. 4. *Müll.* Præmetium, quod prælibationis causa ante præmetitur. *Ambros. de Isaac et Anim.* 3. Sicut etiam ii qui se osculantur, non sunt labiorum prælibatione contenti, sed spiritum suum sibi invicem infundere videntur.

II.) Translate. *Tertull. Anim.* 58. Salvum debet esse judicio divino negotium suum sine ulla prælibatione sententiae.

PRÆLIBĀTUS, a, um, *V. PRÆLIBO.*

PRÆLIBER, ra, ruin, adject. omnino liber. *Prudent. Apotheos.* 115. de natura superni ignis. Puta, serena, micaea, liquido prælibera motu.

PRÆLIBO, as, atum, are, a. 1. Part. *Prælibans* I.; *Prælibatus* I. et II. — Prælibare est ante libare, prægustare, delibare.

I.) Proprie. *Stat.* 3. *Silv.* 4. 60. Care puer, superis qui prælibare verendum Nectar, etc. *Capell.* 1. p. 2. Hymenæo prælibante disposita. Alii leg. prælibanter. *Ambros. de Dignit. Sacerd.* 5. His ita prælibatis.

II.) Translate. *Stat.* 2. *Achill.* 87. Tum vero intentus vultus, ac pectora Ulysses Prælibat visu. h. e. scrutatur oculis, contemplatur, totumque pererrat luminibus tacitis, ut ait *Virg.* 4. *Æn.* 363. *Trebell. Poll.* XXX. *Tyr.* 13. Multa de hoc in patris imperio prælibata sunt. Sic *Boeth.* in *Porphyr.* *Dial.* 1. p. 6. Hæc igitur, nisi prælibata generis specieque cognitione, sciri non possunt. *Id.* in *Topic.* *Cic.* 5. p. 823. Quum hæc ad scientiam rite prælibata pervenerint. — Singulare est illud *Venant. Fortun.* 5. *carm.* 4. præfat. Et si non aliqua compte, saltem comiter prælibare. h. e. oratione præstringere.

PRÆLICENTER, adverb. *assai licenziosamente*, valde licenter. *Gell.* 16. 7. Laberius in Mimis, quos scriptitavit, oppido quam verba finxit prælicenter! Nam et mendicimonium dicit, et machimonium, etc. *Ammian.* 16. 5. Prælicenter disponens, quid in convivio Cæsaris impendi deberet. Adde *eumd.* 17. 8.

PRÆLIGO, *V. PERLUDO.*

PRÆLIGĀMEN, inis, n. 3. Usurpari dicitur a *Marcello Empir.* c. 8. et c. 31. p. 132. ed. *Ald.* pro amuleto. *V. PRÆLIGO.*

PRÆLIGĀMEN Vinum apud *Caton. R. R.* 23. a prælegendum dictum videtur, quod ante justam vindemiam legantur et premantur uvæ, quæ etatem ferre non queant. *V. Catonis verba loc. cit. in MISCELLUS.*

PRÆLIGĀTUS, a, um, *V. voc. seq.*

PRÆLIGO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præligatus* in omnibus paragi. — Præligare est ante, vel circum ligare, *legare innanzi o intorno*, *αποδέω*.

I.) Proprie. ¶ 1. Est in anteriori parte, vel circum ligare. *Liv.* 22. 16. Arida sarmenta præ-

ligantur cornibus boum. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 2. 10. (38). Cauda pecoris quam arctissime præligata. *Id.* 17. *ibid.* 14. 24. (109). Vestigio fissuræ falce in truncis factis, salice præligant marginem ipsum. ¶ 2. Item est rem aliquam cum alia ligare. *Sueton. Cæs.* 79. Quum quidam statuæ ejus coronam candida fascia præligatam imposuisset. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (180). Dejecta pars palmitis, aut præligata fructum dat. *Id.* 30. *ibid.* 5. 12. (40). Linum quo præligata infra caput vipera pependerit, donec exanimaretur.

II.) Translate. ¶ 1. Est nodo vel alia ratione conjungere, constringere, colligere. *Cic.* 2. *Invent.* 50. 149. Os obvolutum folliculo et præligatum. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 6. 17. (63). Vulnere nodo Herculis præligare. *Id.* 25. *ibid.* 8. 53. (93). Dictamnium qui legere, in ferula, vel arundine condunt, præligantque, ne potentia evanescat. ¶ 2. Item obvolvere, obtegere. *Petrone. Satyr.* 102. extr. Præligemus vestibus capita, et nos in profundum mergamus. *h. e.* obvolvamus. *Spartian. Did. Jul.* 7. Præligatis oculis. ¶ 3. Per metaphoram. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 28. O præligatum pectus! *h. e.* insanum, demens: quasi veneficis et incantamentis, seu quibusdam vinculis, ligatum et delixum.

PRÆLINITUS, a, um. *V.* voc. seq.

PRÆLINO, linis, litum et linum, linere, a. 3. Part. *Prælitus* et *Prælinitus* 1. — Prælinere est ideum fere quod linere, vel in anteriore parte linere.

I.) Proprie. *Gell.* 13. 23. M. Cato, consularis et censorius, villas suas inexcultas et iudes, ne tectorio quidem prælitasse fuisse dicit. *Cæli. Aureli.* 2. *Tard.* 4. a med. Linteolum prælinum oleo cocto vel sale. *Id.* 3. *ibid.* 8. n. 120. Vas fictile novum, prælitum.

II.) Translate. *Gell.* 7. 14. extr. Unumquodque genus quum caste pudiceque ornatur, sit illustrius; quum fucatur atque prælinitur, sit præstigiosum.

PRÆLIOR. *V.* PRÆLIOR.

PRÆLIQUATUS, a, um, particip. ab inusit. *præliquo*, antea liquatus. *Cæli. Aureli.* 5. *Tard.* 10. ante med. Præliquatus atque pravus liquor.

PRÆLITUS, a, um. *V.* PRÆLINO.

PRÆLIUM. *V.* PRÆLIUM.

PRÆLŪCO, as, avi, atum, are, a. 1. antea locare, præponere, præmittere. *Capell.* 5. p. 170. Si pro trocheo pænultimo spondeum prælocaveris. *Augustin.* 7. *de Gen. ad litt.* 17. Sensus in sola facie prælocati sent. *Terentian. de syllab.* p. 2390. *Putsch.* Consonans si prælocatur una, quantum differat.

PRÆLŪCTŌ, ōnis, f. 3. *prefazione*, *proemio*, *προοίμιον*, præfatio, proemium.

I.) Proprie, vel abstracta significatione. *Seneca* 3. *Excerpt. controv. præf. a med.* Silo Pompejus sedens et facundus et litteratus est; et haberetur disertus, si a prælocutione dimitteret: de clamat tam male, ut videar belle optasse, quum dixi: numquam surgas. *V.* PRÆFATIO.

II.) Translate, vel concreto, uti ajunt, sensu. *Augustin.* 4. *Doctr. Chr.* 2. Expectationem legentium ista prælocutione cohæbeo. *Frontin.* 3. *Strateg. præf.* Nec (lectorem) morabor ulla prælocutione.

PRÆLŪCTUS, a, um. *V.* PRÆLOQUOR.

PRÆLONGŌ, as, are, a. 1. allungare, valde longum facio, *ἀπομακρύνω*. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 2. 1. (3). *de insect.* Qua subtilitate natura penas adnevit! prælongavit pedum crura!

PRÆLONGUS, a, um, adject. *assai lungo*, *περὶμήκης*, valde longus. *Lucr.* 3. 614. Prælonga cornua senis cervi. *Liv.* 22. 46. Prælongi gladii. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 33. 51. (121). Cauda prælonga in tenuitatem desinens. *Id.* 13. *ibid.* 4. 9. (46). Prælonga gracilitas. *Tac.* 2. *Ann.* 21. Prælongas hastas protendere. *Quintil.* 6. 3. 67. Homo prælongus. *spilungone*. et 10. 3. 32. Prælongi sermones.

PRÆLŪQUŪM, ii, n. 2. præfatio. *Ennod.* 2. *Ep.* 10. Domini Avieni dictionibus a me debentur ista præloquia. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 4.

PRÆLŪQUOR, quæris, cūtas sum, loqui, dep. 1. Part. *Prælocutus* 1. — Præloqui ¶ 1. Generatim est ante loqui, *parlare innanzi*, *προλαίω*. *Plaut. Rud.* 1. 4. 28. Occupas præloqui, quæ mi est oratio. *Plin.* 3. *Ep.* 4. Collegæ de communis officii necessitate prælocuti, excusare me tentarunt. ¶ 2. Speciatim est præfari, b. e. prælationem præmittere. *Plin.* 8. *Ep.* 21. Accidit, ut in advocationem subitam rogare, quod mihi causam præloquendi dedit. Sum enim deprecatus, ne etc. *fare una prefazione*. et 4. *Ep.* 5. Libri amplitudo non sinit me longiore epistola præloqui.

PRÆLŪTUS, a, um, particip. ab inusit. *præ-lavo*, antea lotus. *Cæli. Aureli.* 3. *Tard.* 4. n. 63. In qua (aqua) it cantabrum (*h. e.* fures) prælotum.

PRÆLŪBRICUS, a, um, adject. valde lubricus. *Ennod.* 2. *epigr.* 46. Spiritus exausto volitat prælubricus auro.

PRÆLŪCŒRO, ces, ii, cere, n. 2. Part. *Præ-lucens* 1. c. — Præluere est ante lucere, *splendere innanzi*, *προλαίω*, *ὕπερλαμπω*.

I.) Proprie. — a) De hominibus, qui aliis lumen præferunt, *far lume*, *portare il lume innanzi*. Cum dativo. *Sueton. Aug.* 29. Quum per nocturnum iter lecticam ejus fulgur perstrinxisset, servumque prælucentem exanimasset. *Stat.* 1. *Silv.* 2. 39. et sæpe natanti Præluui. — b) De ipso lumine. *Martial.* 12. 42. Præluere facies, velarunt flammæ vultus. *Flor.* 2. 2. ante med. Dullius ubi a cena rediret, præluere funalia, præcinere sibi tibus jussit. *Phædr.* 4. 10. ne ignis noster præluceat facinori. *h. e.* facienti facinus facem præferat. — c) De aliis rebus, quæ lucent. *Seneca Troad.* 888. Tædis quid opus est? quidve solemnī face? Quid igne? thalamis Troja præluceat novis. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 10. 52. (141). Pulmone marino si confricetur lignum, ardere videtur, adeo ut baculum ita præluceat.

II.) Translate. *Cic. Amic.* 7. 23. Quum plurimas commoditates amicitia contineat, tum illa nimirum præstat omnibus, quod bona spe præluceat in posterum, nec debilitari animos, aut cadere patitur. *Alii leg.* spem bonam. — Cum Accus. *Auson. Edyll.* 4. 95. lumenque tuæ præluceo vitæ. — *Horat.* 1. *Ep.* 1. 83. Nullus in orbe sinus Bajis præluceat amnis.

PRÆLŪCIDUS, a, um, adject. valde lucidus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 6. 23. (88). Sardonychia Arabice excellunt candore circuli prælucido atque non gracili.

PRÆLŪDĪUM, ii, n. 2. *προοίμιον*. Translate et in malam partem, tribuitur *Cic.* 14. *Phil.* 3. 8. Prælidium illud et portentum L. Antonius. Sed alii *propudium* reponunt, alii *prodigium*, alii *prolidium*, quidam *prolivium*. Re vera apud *Cic.* minime probanda est vox *prælidium*, quamvis eam exhibeat *Gloss. Lat. Gr.* Prælidium, *προοίμιον*.

PRÆLŪDO, dis, si, sum, dere, n. 3. *Virg.*, *Ovid.*, *Seneca uterque*, etc. in meliorib. lib. MSS. et excensis *proludo* dixere eod. sensu: quod jam optimi critici admonuerunt. — Part. PRÆLUDENS II. 2. — Præluere est ante ludere, quasi per ludum aliquid facere, quod postmodum serio faciendum sit; leve quiddam, seu majoris rei initium præmittere, *prepararsi*, *provarsi a far qualche cosa*, *αναβάλλομαι*.

I.) Proprie. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 7. (19). Theatrum quod a populo impleri, canente se, dum Pompejanum præludit, etiam Neroni satis erat. *h. e.* dum parat se ad canendum in theatro Pompejano. *Gell.* 19. 11. Quum tragædiis quoque eodem tempore faciendis præluderet. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 5. His præluserim, quasi de gradu primo adhuc, et quasi de longinquo. — Cum Accus. *Rutil.* 1. *Itiner.* 257. de tauro. Ut solet excussis pugnam præludere glæbis.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphorâ sumptâ a superiori paragr. *Flor.* 4. 2. Ac Mariana quidem rabies intra Urbem præluserat, quasi experiretur. — Cum Dat. *Sidon.* 4. *Ep.*

25. a med. Nunc ergo Jurensia si te remittunt jam monasteria, in quæ libenter solitus ascendere, jam celestibus supernisque præludis babetaculis. ¶ 2. Speciatim est se ad aliquid accingere, *armarsi. Capitolin. Maxim.* duob. 19. Præluens ad imperium.

PRÆLUM. *V.* PRÆLUM.

PRÆLUMBO, as, are, a. 1. lumbos perfringo, delumbo. *Novius apud Non.* p. 156. 12. *Merc.* Cæpit unumquemque prælumbare fustibus.

PRÆLŪMINATUS, a, um, particip. ab inusit. *præ-lumino*, ante illustratus, explicatus. *Tertull.* *Resurr. carn.* 33. Parabola a commentatore Evangelii præluminata.

PRÆLŪSIO, ōnis, f. 3. *preludio*, *prova*, *saggio*, actus præludendi, prolusio. *Plin.* 6. *Ep.* 13. extr. *Æstima*, quantum prælium, quanta pugna certamini maneat, cujus quasi prælusio atque præcursorio has contentiones excitavit. *Eumen. pro restaur. schol.* 2. Ibi prælusio, hic pugna committitur. *Alii leg.* apud *Plin.* prolusio. *Marcell. Empir.* 20. ante med. Quæ confusio frequenter gladiatoribus accidere in prælusionibus solet.

PRÆLŪSTRIS, e, adject. *molto chiaro*, o *illustre*, *ὕπερλαμπρος*, valde lucidus, illustris. *Ovid.* 3. *Trist.* 4. 5. Vive tibi, quantumque potes, prælustria vita. Sævum prælustris fulmen ab arce venit.

PRÆLŪTUS, a, um, adject. vel particip. ab inusit. *præluo*, antea lotus. *Sidon.* 4. *Ep.* 25. Præluta habitacula.

PRÆMACERO, as, are, a. 1. *προμαρτυρώ*, ante macero. *Scribon. Compos.* 193. Præmacerrantur mala cydonia.

PRÆMADŒO, es, ūi, ere, n. 2. valde madeo, ebrius sum. *Orient. Commonit.* 2. 228. Ante diem nimio præmaduisse mero.

PRÆMAGNUS, a, um, adject. valde magnus, *Boeth. de Definit.* p. 897. et p. 900. *T.* 64. ed. *Migne.* Præmagna merita.

PRÆMALEDĪCO, cis, ii, cere, a. 3. ante maledico. *Tertull.* 5. *advers. Marcion.* 3. a med. Quomodo præmaledixisset eum creator, quem ignorat?

PRÆMALO, vis, anom. idem quod malo. *Apul.* 3. *Met.* Adjuo per istum capilli tui nodulum, me nullam aliam meæ Fotidi præmalle. *Alii plerique rectius leg.* mea Fotide malle. *V.* ALIUS.

PRÆMANDO, as, avi, atum, are, a. 1. prius mando, committo, jubeo. *Plaut. Truc.* 2. 4. 49. Præmandare et quærere Puerum aut puellam, qui supponantur mihi. *ordinare, procacciare.* — *Vatinius ad Cic.* 5. *Fam.* 9. ad fin. De quo tu mihi nihil mandasti: ego tamen terra marique ut (servus fugitivus) conquereretur, præmandavi. *ho mandato lettere compulsorie, di arresto.*

PRÆMANDO, is, ere, a. 3. prius mando, madduco. Translate. *Gell.* 4. 1. circa med. Sed si me tibi præmandare, quod ajunt, postulas, faciam sane id quoque. *h. e.* diligentius et minutius explicare, et quasi cibum mansum in os inserere, ut ait *Cic.* 2. *Orat.* 39. 162.

PRÆMATŪRE, adverb. Comp. *Præmaturus*. — Præmature de tempore usurpatur et est Ital. *prima del tempo, troppo presto*, *πρωϊαίτατα*, *πρὸ καιροῦ*, valde mature, ante tempus, immature, intempestive. *Gell.* 10. 11. Quum significandum est coactius quid factum et festinatus, tum rectius *præmature* factum id dicitur, quam *mature*. *Plaut. Most.* 2. 2. 68. Me Acheruntem recipere Orcus noluit, quia præmature vita careo. *Papinian. Dig.* 45. 1. 118. Nec videri præmaturus agi, non finito stipulationis die.

PRÆMATŪRUS, a, um, adject. ¶ 1. Stricto sensu est qui ante alios maturescit, præcox, *matureo avanti il tempo solito, primaticcio*, *πρωϊός*, *πρὸωρος*. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 51. Qui præmaturum fructum cucumpris habere volet. ¶ 2. Latiori sensu, vel translate, ut aliis placet, est immaturus, legitimum tempus prævertens, intempestivus, præproperus, *immatureo, troppo presto, avanti il tempo*. *Plancus ad Cic.* 10.

Fam. 8. circa med. Quod praematura denuncia-
tio boni civis imparati quam periculosa esset,
ex casu collegae videbam. *Plin. 8. Hist. nat.*
45. 70. (180). Domitura boum in trimatu: post-
ea sera, ante praematura. *Id. 7. ibid.* 51. 52.
(171). Senilem juventam praematurae mortis esse
signum. *Tac. 1. Ann.* 30. et 2. *ibid.* 5. Praema-
tura hiems. et 1. *ibid.* 17. Mobiles adolescentium
animos praematuris honoribus ad superbiam ex-
tollere. et 14. *ibid.* 57. extr. Caput praematura
canitie deforme. et 3. *ibid.* 66. extr. Spretis quae
tarda cum securitate, praematura vel cum exitio
properant. — Neutr. absolute. *Plin. 9. Hist.*
nat. 48. 75. (198). Castrari agnos, nisi quinque-
mestres, praematuram existimatur.

PRAEMEDICATUS, a, um, particip. ab inusit.
praemedito, inedicamentis praemunitus. *Ovid.*
Heroid. 12. 15. Isset anhelatos non praemedita-
tus in ignes Immemor Aesonides. *Tertull. Jejun.*
12. a med. Antidoto praemeditatus.

PRAEMEDITATIO, ōnis, f. 3. praemeditazione,
antivedimento, προμελέτης, meditatio, provi-
sio. *Cic. 3. Tusc.* 14. 29. Praemeditatio futuro-
rum malorum lenit eorum adventum. *Id. ibid.*
15. 31. Quare accipio eadem a Cyrenais hac
arma contra casus et eventus, quibus eorum ad-
venientes impetus diuturna praemeditatione fran-
gantur.

PRAEMEDITATORIUM, ii, n. 2. locus ad pra-
meditandum. Translate. *Tertull. Jejun.* 6. Quom-
totum illud domicilium interioris hominis, escis
stipatum, vinis inundatum, decoquendis jam
stercoribus aestuans, praemeditatorium efficitur
latrinarum. *V. MEDITATORIUM.*

PRAEMEDITATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAEMEDITOR, āris, ātus sum, āri, dep. 1.
Part. *Praemeditans* et *Praemeditatus*. — Prae-
meditari est prius meditari, praecogitare, preme-
ditare, pensare prima, προμελεῖν. — a) Cum
Infinito. *Lucret.* 4. 823. Effugere illorumque erro-
rem praemeditemur, qui etc. At ibi cum Lach-
mann legendum est Effugere (vitium), errorem
vitareque praemetuer. *Cic. 11. Phil.* 3. 7.
Est sapientis, quidquid homini accidere possit,
id, praemeditari, ferendum modice esse. — b)
Cum Relativo. *Id. 6. Att.* 3. Formam mihi to-
tius reipublicae velim mittas, quae mihi ob-
viam veniat, ex qua me fingere possim, et
praemeditari, quo animi accedam ad Urbem. —
Absolute. *Tac. 14. Ann.* 15. Multa cura tentans
citibaram et praemeditans. — Hinc Part. prae-
ter.

Praemeditatus, a, um, passive usurpatur, et
est praecogitatus, praemeditatus, pensatus prima.
Cic. 3. Tusc. 15. 32. Nam neque vetustate mi-
nui mala, nec fieri praemeditata leviora; stul-
tamque etiam esse meditationem futuri mali.
Quintil. 4. 5. 2. Qui ad agendum nihil cogi-
tati praemeditatique detulerit. *Id. 5. 13.* 3. Prae-
meditata pleraque domo adferre. — Active; pro
eo qui prius meditatusest, a *Forcellino* affertur
illud *Cic. 2. Off.* 13. 47. Id est in foro optime
jam praemeditatum facere, quod etiam tum po-
terat domi cum laude meditari. Sed *Orellius* et
alii *vocem* praemeditatum recte omittunt bono-
rum *Codd. auctoritate freti*.

PRAEMEMOR, ōris, adject. valde memor, bene
memor. *Vet. Poet.* in *Anthol. Lat. ed. Bur-*
mann. T. 2. p. 591. Volatu praememores famulo
non repetunt patriam.

PRAEMENSUS, a, um, particip. ab inusit. pra-
metior, signific. passiva, misuratur innanzi, ante
mensus. *Tibull.* 3. 3. 9. praemensa defunctus
tempora vitae. h. e. cuius spatium Parcae, quae
unicuique sua vivendi tempora praefiunt, jam
mensae sunt. Ita *Brouchus*. Alii leg. permeno
tempore. *V. PERMETIOR.* Certioris auctoritatis
est locus *Sicil. Flacc. de condit. agr.* p. 3. *Goes.*
Praemensum quod universis suffecturum videba-
tur solum, territis fugatisque inde civibus, ter-
ritorium dixerunt.

PRAEMERCOR, āris, ātus sum, āri, dep. 1.
comperare innanzi, ante mercor, emptione pra-
venio. *Plaut. Epid.* 3. 3. 25. Nae istam tempore
gnato tuo sumus praemercati. *Cassius Hemina*

apud *Plin.* 32. *Hist. nat.* 2. 10. (20). Ni qui ad
polluctum emerent (piscis), pretio minus parce-
rent, eaque praemercarentur. incalzassero *Pun*
l'altro nel comperare.

PRAEMESSUM vel

PRAEMESSUM, *V. PRÆMETIUM.*

PRAEMÉTATUS, a, um. *V. PRÆMETOR.*

PRAEMETIUM, ii, n. 2. quod praebitionis
causa ante praemittitur, inquit *Paul. Diac.* p.
235. 4. *Müll.* (ubi alii leg. praemessum, aut
praemessum), h. e. primitiae spicarum, quae pra-
metebantur Cereri offerendae. *Id. p. 319.* 1. Prae-
metium de spiciis, quas primum messuissent, sa-
crificabant Cereri. Cf. *Festus* p. 318. 28. *Gloss.*
Philox. Praemetium (alii Praemetivum), ἡ πρό
Σερσιου Διμήτρας Σπάρτα.

PRAEMETO, is, ere, a. 3. ante metere. *V. vocem*
praeced.

PRAEMETOR, āris, ātus sum, āri, dep. 1. Part.
Praemetatus. — Praemetari est ante metari. —
a) Active. *Solin.* 40. Dinocratem Alexandri ius-
su Alexandriam praemetatum, supra exposuimus.
— b) Passive. *Capell.* 8. p. 273. extr. Praeme-
tata divum itinera.

PRAEMETUENTER, adverb. ante metuendo,
caute, provide. *Lucret.* 4. 823. errorem vitareque
praemetuer. Ita *Gronov.* et *Lachmann.*
ex *MSS.*, alii aliter.

PRAEMETUO, iis, iū, ūere, 3. Part. *Praeme-*
tuens. — Praemetuere est ante metuere, temere
anticipatamēte, προταρσῶ, προειδῶ. — a)
Neutr. *Lucret.* 8. 1018. at mens sibi, conscia
factis, Praemetuens adhibet stimulos, terretque
flagellis. *Cæs. 7. B. G.* 49. Caesar praemetuens
suis. — b) Cum Infinito. *Prudent.* 2. in *Sym-*
mach. 681. Qui dum praemetuit cultus inolesce-
re Christi. — c) Hinc Part. praes. cum Geniti-
vo. *Phaedr.* 1. 16. Ovis praemetuens doli.

PRAEMIATOR, ōris, m. 3. nocturnus praedo,
ut *Non.* interpretatur p. 150. 21. *Merc.*, est a
praemior. *Nævius*, vel *Novius* *ibid.* Nam in
scena vos nocturnos cepit praemiatores tollere.

PRAEMIATRIX, icis, f. 3. premiatrice, quae
praemium seu mercedem dat. *Ammian.* 14. 11.
Utrix factorum impiorum, bonorumque pra-
miatrix Adrastia. Adde *Merobaud.* loc. cit. In
CONSCIENTIA.

PRAEMICO, as, are, n. 1. Part. *Praemicans*. —
Praemicare est valde micare, praefulgere. *Apul.*
5. *Met.* Lucernam completam oleo, claro lumine
praemicantem. *Id. 10. init.* Galea nitore praemi-
cans. *Prudent.* 1. *περί στέφ.* 84. inunera, Quae
viam patere caeli praemicando ostenderent. Adde
Minuc. Fel. Octav. 5.

PRAEMIGRO, as, are, n. 1. ante migro. *Plin.*
8. *Hist. nat.* 28. 42. (103). Ruinis imminenti-
bus masculi praemigrant.

PRAEMINEO, *V. PRÆMINEO.*

PRAEMINISTER, tri, m. 2. ministro, qui ante
ministrat, qui ministrando praecedit. *Macrob.* 3.
Saturn. 8. Tusi camillum appellant Mercu-
rium; quo vocabulu significant praeministrum
deorum: unde *Virgilius* ait, Metabum camillam
appellasset filiam, Dianae scilicet praeministram.
Romani quoque pueros et puellas nobiles et in-
vestes camillos et camillas appellant, flaminica-
rum et flaminum praeministros. Adde *Tertull.*
Orat. 1.

PRAEMINISTRA, ae, f. 1. quae ministrando
praecedit. *Apul. de Mag.* Lingua mendaciorum
et amaritudinum praeministra. Adde *Macrob.*
loc. cit. in voce praeced.

PRAEMINISTRO, as, are, 1. Part. *Praemi-*
nistrans 1. et II. — Praeministrare est ante mi-
nistrare, ministrando praecedere.

1.) Proprie. — a) Neutr. — Cum Dativo.
Gell. 10. 3. sub fin. Brutios magistratibus in
provincias euntibus parere et praeministrare ius-
serunt. Adde *eumd.* 12. 3. *Apul.* 5. *Met.* sub
init. Nos tuae familiae sedulo tibi praeministrabi-
mus. — Sine Dativo. *Apul.* 2. *Met.* Sed assidue
respicies praeministrantem (h. e. mensae). Foti-
dem, inibi recreabar animi. Sic *Rutil. Lup. de*
fig. sent. et eloc. 1. § 21. *Ruhnken.* Excipiet
(domi) te defatigatum diligens atque amans

uror: ea sedulo ac blande praeministrando de-
trahet languorem. — b) Active. *Tertull. Bap-*
tism. 11. Seriper is dicitur facere, cui praemi-
nistratur. Adde *eumd. Apolog.* 22. et 1. ad *U-*
xor. 2.

II.) Translate pro suppetere, praebere. *Cael.*
Aurel. 2. *Acut.* 34. sub init. Est autem cor pra-
stans atque salutaris corpori particula, praemi-
nistrans omnibus sanguinem membris atque spiri-
tum.

PRAEMINOR, āris, āri, dep. 1. ante, aut valde
minor, incitor. *Tertull.* 5. *advers. Marcion.*
19. a med. Perditiurum se sapientiam sapien-
tium praeminabatur. Adde *Apul.* 5. et 8. *Met.*

PRAEMIOR, āris, āri, dep. 1. quæsum facere,
lucrari, guadagnare: *V. PREMIUM.* *Sueton.*
Tit. 7. Suspecta et rapacitas, quod constabat, in
cognitionibus patriis nundinari praemiarique so-
litum. *V. PRÆMIATOR.* — Cf. *Furlanetto* in
I.² Append. addit etiam Part. *Praemiatum* ex
Novio apud *Festum* p. 364. 1. *Müll.* Sequimi-
ni, praemiat: sequere, temeti timor. At *Codices*
exhibent praeminate: unde *Dacer.* probabiliter,
ut ait *Mullerus* ad h. l., i prae, mi nate.

PRAEMIÖSUS, a, um, adject. pecuniosus. *Fes-*
tus p. 242. 27. *Müll.* (quocum cf. *Paul. Diac.*
p. 243. 5.). *Praemiosam*, pecuniosam, dixit *Cato*
in oratione, quam scripsit.... impudentiam
praemiosam. *Accius* (si *Perotto* est fides). Divi-
tem ac praemiosam anum.

PRAEMISSIO, ōnis, f. 3. ¶ 1. Est ante mit-
tendi vel collocandi actus. *Cael. Aurel.* 1. *Acut.*
3. ante med. de phreniticois. Aliquando etiam
manuum ante oculos praemissio, quasi aliquid
apprehendere, vel detrabere volentium, quod aut
inhabesisse oculis. aut ante volare egrotanti vi-
deatur. ¶ 2. Item id, quod praemittitur. *Pompej.*
Comm. Art. Donat. 31. a med. Quamdiu
voluerit orator praemittere partes, potest fieri, ut
admittatur ista lex, dummodo tota illa praemis-
sio line claudatur.

PRAEMIÖSUS, a, um. *V. PRÆMITTO.*

PRAEMISTUS vel praemixtus, a, um, particip.
ab inusit. *praemisceo*, prius mixtus. *Apic.* 4. 5.
Perungis patinam, et folia malvarum subternis,
et praemista olera componis. *Cael. Aurel.* 4.
Tard. 3. a med. Donec decoctio ad modum pra-
mixti redeat lactis, qui fuerat, priusquam aqua
miseretur.

PRAEMITIS, e, adject. valde mitis, inansuetus.
Juvenc. 3. 633. quem terga sedentem Praemitis
gestant asinae pullicque sequentis. Adde *Venant.*
Fortun. 3. *carm.* 12. 37.

PRAEMITTO, mittis, misi, missum, mittere, a.
3. Part. *Praemittens* 1.; *Praemissus* 1., II. 2. et
in lin. — Praemittere est ante mittere, prius mit-
tere, προπομπῆ, προτεμνω (II. mandare in-
nanzi, premettere; Fr. envoyer devant ou au-
paravant, jare partir auparavant; Hisp. mandar
antes, enviar antes; Germ. voran-, vo-
rausschicken, senden, gehen lassen; Angl. to
send or despatch before).

1.) Proprie. — a) De hominibus. *Plaut.*
Amph. 2. 1. 55. Dudum ante lucem a portu me
praemisisti domum. *Id. Truc.* 2. 4. 58. Ut pra-
misit nuncium mihi, non multo post hic aderit.
Cæs. 1. B. C. 39. Caesar legiones in Hispaniam
praemisit. *Sall. Jug.* 54. Legatum cum expedi-
ditis cubitoribus praemiseraat ad flumen. *Cic. 1.*
Cat. 9. 24. A quo jam sciam esse praemissos,
qui tibi praestolarentur. *Cæs. 1. B. C.* 16. Co-
hortes praemissae a Bomilio ex oppido pontem
interrumpebant. *Virg. 6. Aen.* 34. ni jam pra-
missus Achates Afforet. et 9. *ibid.* 367. Interea
praemissi equites ex urbe Latina etc. *Cæs. 4. B.*
G. 11. Petebant, uti ad eos equites, qui agmen
antececessissent, praemitteret, eosque pugna probi-
beret. *supple* nuncios. *Curt.* 6. 4. Speculatores
subinde praemittens, qui etc. *Plaut. Cas.* 2. 8.
12. Hunc Acheruntem praemittam prius. *man-*
derò al mondo di la. Imitatus videtur illud *Ho-*
meri Iliad. l. 1. v. 3. Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυ-
χὰς ἄϊδι προΐαψεν Ἡρώων. Et absolute *Seneca*
Apocoloc. ad fin. Quos omnes, necubi imparatus
esset, praemiseraat. — b) De rebus. *Cic. 10.*

Att. 8. extr. Antonius hodie venturus dicebatur: sed praemisit militi odiosas litteras, hoc exemplo. *Cæs. 2. B. C. 19.* Cæsar cum equitibus progreditur, edictumque praemittit ad quam diem etc.

11.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro ante statueri, ante collocare. *Plin. 15. Hist. nat. 19. 21.* (80.) Ideoque licetis capitulis praemittitur ad rationem venti, ut flatus evolvant (culices) in ficus ferat. *At Sillig. leg. permittitur.* ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. I. *Sueton. Cal. 58.* Alloquenti pueris cervicem gladio cæsim graviter percussit, praemissa voce: Hoc age. *Seneca Ep. 5. sub fin.* Non ad praesentia aptamur, sed cogitationes in longinqua praemittimus. — Hinc a Part. præter. pass.

Praemissa. ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more. *Plin. 12. Hist. nat. 1. 2. (5).* Gallias hanc primum habuisse causam superfundendi se Italia, quod Helico ex Helvetiis civis earum, fabriliter ob artem Romæ commoratus, sicum siccam, et uvam, oleique ac vini praemisam, remans secum tulisset. *h. e. primitias.* ut *Cæc. Rhodig.* interpretatur *l. 6. c. 6.*; vel olei ac vini selectam portionem, ut *Harduin.*; vel proteropum, ut *Sillig.*, quem vide.

PRAEMIUM. ii, n. 2. olim pecuniam significasse, deducunt a *praemiosus*, quam vocem *V.* Sic *Nærius* apud *Perott.* (si huic fides habenda est). Sine praemio sum: marsupium reliqui domi. Ceterum ¶ 1. *Praemium* est commodum et utilitas, quæ ex praeda et spoliis est: item ipsa praeda. Hinc *Favro 5. L. L. 178.* *Müll.* *praemium a praeda* ducit; unde *praemiari* et *praemiatur* (It. *preda*, *guadagno*; *Fr. butin*, *pioie*, *avantage*, *profit*; *Hisp. botin*, *presa*, *pillage*, *ventaja*, *protecho*; *Germ. der aus der Beute entstehende Fortheil*, *daher: Beute*; *Angl. a prey* or *booty*, *utility*, *profit*, *advantage*).

Tibull. 1. 2. 25. Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro vulneret, aut rapta praemia veste ferat. *Propert. 2. 23. 67.* Spargere et alterna communes cæde penates, Et ferre ad patrios praemia dira lares. *Petron. Satyr. 119.* omniaque obis praemia correptis miles vagus exstruit arinis. *Ovid. 6. Met. 518.* spectat sua praemia raptor. *Id. 5. Fast. 204.* Ausus Erechthea praemia ferre domo. *Id. 13. Met. 414.* Invidiosa trahunt (ex urbe Troja) victores praemia Graji. — Huc pertinere volunt et illud *Virg. 11. Æn. 78.* Multaque præterea Laurentis praemia pugnae Aggerat, et longo prædani iubet ordine duci. — Similiter *Horat. Epod. 2. 35.* Pavidumque leporem et advenam laqueo gruem Jucunda capiat praemia. *Propert. 3. 11. 46.* Sive petas calamo praemia, sive cane. *Val. Flacc. 8. 252.* Mox epulas et sacra parant: silvestria lætis Praemia, venatu facili quæsitâ, supersunt ¶ 2. Item generatim usurpatur pro quocumque commodo, utilitate, beneficio, signo, utilitate, commodo, profitto, beneficio, distinctivo. *Lucret. 5. 4.* qui talia nobis Pectore parta suo, quæsitæque praemia liquit, et 3. 956. Omnia perfunctus vitæ praemia marces. *Cic. 5. Tusc. 7. 20.* Xerxes refertus omnibus præmiis donisque fortunæ. *Id. 4. Acad. (2. pr.). 1. 1.* Absens factus ædilis, continuo prætor: licebat enim celerius legis præmio, *h. e. legis beneficio.* *Horat. 1. Od. 1. 29.* Me doctarum beatae præmia frontium Dis miscent superis. *h. e. signum et ornamentum.* *Tac. 4. Hist. 42.* Libidine sanguinis et hiatu præmiorum ignotum adhuc ingenium. *h. e. commodorum.* Sic *Id. 1. Ann. 16.* Paenonicas legiones sentio incescit; nullis novis cæsis, nisi quod mutatus princeps licentiam barbarum et ex civili bello spem præmiorum ostendebat. ¶ 3. Speciatim et sæpius est merces, quæ pro labore, industria et recte factis datur, *premio*, *guiderdone*, *contraccambio*, *mercede*, *γῆρας*, *ἀσλόν*. *Cic. 1. Orat. 58. 247.* Legibus et præmia proposita sunt virtutibus, et supplicia vitii. *Id. 1. ad Brut. 15.* Solon rempublicam duabus rebus contineri dixit, præmio et pœna. *Ter. Hecyr. 4. 2. 7.* nunc tibi me certum est contra gratiam referre; ut apud me præmium esse positum

pietatis acias. Sic *Virg. 5. Æn. 262.* Invitat prætiis animos et præmia ponit. Adde *eund. ibid. 486. Id. 1. ibid. 485.* sunt hic etiam sua præmia laudi. *Ter. Eun. 5. 9. 27.* Quodvis donum et præmium a me optato: id optatum feres. Ubi *Donat.* Donum deorum est, præmium virorum fortium, munus hominum. Et donum minusque tam ante factum, quam post factum datur: præmium non nisi post factum est. Donum voluntarium, præmium debetur. *Cæs. 3. B. G. 18. et 26.* Persuadere allicui magnis præmiis et pollicitationibus. *Cic. 1. Orat. 4. 13.* Præmiis ad perdiscendum amplioribus commoveri. *Id. Mur. 4. 8.* Magna præmia alicui dare pro re aliqua. *Id. Arch. 3. 5.* Præmio donare aliquem. *Quintil. 3. 6. 42.* afflicere. *Tac. 1. Ann. 42.* augere. *Sall. Jug. 13.* inducere. et *ibid. 102.* illicere. *Cic. Ligar. 4. 12.* invitare. *Id. Balb. 16. 37.* elicere ad quippiam faciendum. *Quintil. 1. 1. 20.* evocare. *Cic. Cat. 29. 68.* Præmium cuiquam persolvere. *Catull. 64. 157.* reddere alicui pro re aliqua. *Stat. 9. Theb. 50.* ripendere. *Cic. Arch. 10. 25.* tribuere. *Cæs. 1. B. C. 17.* Peritos regionem, magno proposito præmio, cum litteris mittit. *Id. 1. B. G. 42.* Præmium consequi. — Speciatim præmium dicebatur pecunia, quæ militibus una cum missione dari solebat. *Sueton. Cæs. 70. et Aug. 15. et 17.* ¶ 4. Per ioniam *Ovid. 8. Met. 503.* Nunc merito moriere tuo: cape præmia facti. *h. e. da penas sceleris.*

PRAEMODERANS, antis, particip. ab inusit. *praemoderor*, ante moderans, moderando præcedens. *Gell. 1. 11.* Cretenses in prælia ingredi solitos præcedente ac præmoderante cithara gressibus. — Voc. *Præmoderari* exhibet tantum *Gloss. Lat. Gr.* *Præmoderor*, *προρρυθμίζω*.

PRAEMODEROR, aris. *V.* voc. præced.

PRAEMODULATUS, a, um, particip. ab inusit. *praemodulor*, ante modulatus. *Quintil. 11. 3. 109.* Unde id quoque fuit vitium, ut juvenes quum scribunt, gestu præmodulati, cogitationem sic componant, quomodo casura manus est.

PRAEMODUM, adverb. *ultramodo*, *περιᾶλλα*, *ὑπερβηρικῶς*. *Gell. 7. 7. in fin.* Livius in *Odyssea* *praemodum* dicit. Quasi *admodum*. *Parcerites*, inquit, *praemodum*. Quod significat supra modum: dictumque est quasi præter modum.

PRAEMENIO. *V.* **PRAEMONIO** inil.

PRAEMOLESTIA, æ, f. 1. molestia anticipata, timore, idem quod timor, quia malum futurum antecedit. *Cic. 4. Tusc. 30. 64.* Alii metum præmolestiam appellabant, quod esset quasi dux consequentis molestiæ.

PRAEMOLIOR, iris, iri, dep. 4. *preparare*, ante molior, præparo. *Liv. 28. 17.* Itaque præmoliendas ibi ratus jam res, conciliandosque gentium animos.

PRAEMOLLIO, is, itum, ire, a. 4. Part. *Præmollitus* I. et II.; *Præmollendus* I. — *Præmollire* est ante molire, *προμαλάττω*.

I.) Proprie. *Quintil. 2. 9. 3.* Frustra sparseris semina, nisi illa præmollitus foverit sulcus. *Cæc. Aurel. 4. Tard. 3. a med.* Sed illa duo infusione præmollenda. *Id. 2. ibid. 6. 92.* Tragacanthum mulsu et vino præmollitum.

II.) Translate. *Quintil. 4. 3. 10.* His velut fomentis, si quid erit asperum, præmollimus, quo facilius aures iudicum admittant. *Id. 6. 5. 9.* Quo genere defensionis etiam offendisset nondum præmullitas iudicum mentes. *h. e. placatas*, mitigatas, lenitas.

PRAEMOLLIS, e, adject. assai molle, valde mollis. *Plin. 9. Hist. nat. 51. 75. (163).* Torpedo intra se parit ova præmollia. *Id. 11. ibid. 37. 69. (181).* Cor præmollis firmoque opertum membrana involucri.

PRAEMOLLITUS, a, um. *V.* **PRAEMOLLIO**.

PRAEMONŒO, nes, nŕi, nltum, nere, a. 2. Part. *Præmonens* I.; *Præmonitus* I. et 2. — *Præmonere* ¶ 1. Generatim est ante monere, *amonnerre* avanti, *avvisare anticipamente*, *προαγορεύω*, *προλέγω*, *προφώνεω*. — a) Cum Accusat. personæ et — Coniunctivo vel præced.

particula ut, ne, vel absolute. *Cic. 2. Ferr. 8. 23.* Sane benivolo animo me, ut magnopere caverem, præmonēbat. *Justin. 1. 6. 1.* Præmonitus, ut solum ceptis assumeret. *Id. 12. 14. 7.* Præmonito filio, ne alii, quam Theasalo, crederet. *Plin. 6. Ep. 22.* Ut te præmonerem, plurimum tibi credas, nec cuiquam satis fidas. — Part. quod et Coniunct. *Ovid. 2. Trist. 1. 16.* Præmonēo, numquam scripta quod ista legat. (Alii aliter legi volunt: sunt etiam qui spurium versum putant.) — Ablat. et part. de. *Cic. Harusp. resp. 5. 10.* De impendentibus periculis voce Jovis opt. max. præmoneri. — Et absolute. *Plin. 28. Hist. nat. 2. 4. (15).* Ni præmoniti legati Romani respondissent etc.: — b) Cum Accusat. rei. *Colum. 11. R. R. 2. 1.* Cæli varietatem mutationemque si ex hoc commutatio fuerit præmonitus villicus, numquam decipitur. — et sequente Relativo. *Plin. 2. Ep. 6. sub fin.* Convenit amori in te meo, præmonere, quid debeas fugere. et 3. *Ep. 18.* Ut futuri principes præmonerentur, qua via possent ad gloriam niti. — et Cum Infinito. *Seneca Herc. Œt. 721.* Ille ipse fraudes esse præmonuit Deus. *Cf. Liv. 36. 34.* Quæ tum maxime acciderant casura præmonens. ¶ 2. Speciatim ist prædicere, præagere, *predire*, *presagire*. *Justin. 43. 1. 8.* Fatua, quæ assidue divini spiritu impleta, velut per furorē futura præmonēbat. *Plin. 18. Hist. nat. 35. 79. (347).* Si quartam lunam orbis rutilus cinget, et ventos et imbres præmonēbit. *Ovid. Heroid. 17. 239.* Et vatum timeo monitus, quos, igne Pelasgo Iliōn arsuram, præmonuisse ferunt. — Hinc

Praemonitum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est præmonitio, *premonizione*. *Gell. 14. 2.* Generalia quædam præmonita et præcepta sunt, quibus ante causam præmoneri iudex debeat.

PRAEMONITIO, ōnis, f. 3. *premonizione*, monitio præcedens. *Terull. 2. advers. Marcion. 4. extr.* Agnosce bonitatem Dei ex providentis et legibus, ex præmonitionibus bonis et benignis.

PRAEMONITOR, ōris, m. 3. qui præmonet. *Apul. de Deo Socrat.* In rebus incertis prospector, dubiis præmonitor, periculosos tutor.

PRAEMONITORIUS, a, um, adject. ad præmonendum aptus. *Terull. Anim. 3.* Paulus concepit præmonitorium illud edictum.

PRAEMONITIUM, i, n. 2. *V.* **PRAEMONEO** in fin.

PRAEMONITUS, a, um. *V.* **PRAEMONEO**.

PRAEMONITUS, us, m. 4. *premonizione*, *predizione*, præmonitio, prædictio. *Ovid. 15. Met. 799.* Non tamen insidias venturaque vincere fata Præmonitus potuere deum. Adde *Val. Max. 1. 6. 11.*

PRAEMONSTRATIO, ōnis, f. 3. actus præmonstrandī. *Lactant. 7. 14. a med.* Sæpe diximus, minora et exigua magnorum figuras et præmonstrationes esse.

PRAEMONSTRATOR, ōris, m. 3. qui præmonstrat. *Ter. Heaut. 5. 1. 2.* Sed hic adjutor meus et monitor et præmonstrator Chremes hoc mihi præstat.

PRAEMONSTRATUS, a, um. *V.* voc. seq.

PRAEMONSTRAS, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præmonstratus* 1.; *Præmonstratus* 2. — *Præmonstrare* ¶ 1. Generatim est ante monstrare, præcipere, docere quid faciendum sit ante rem gerendam, vel ante periculum, *monstrare o insegnare innanzi tratto*, *προδείκνυμι*. — Cum Accusat. rei. *Plaut. Pers. 1. 3. 68.* Præmonstra docte, præcipe astu filiæ quid fabuletur, ubi se natam prædicet. *Lucret. 6. 93.* Currenti spatium præmonstra, callida Musa. — Sequente part. ut. *Plaut. Trin. 2. 2. 61.* Hoc verbum quum illi cuidam dico, præmonstro tibi, ut etc. — Absolute. *Stat. 1. Theb. 66.* si Sphingos iniquæ Callidus ambages, te præmonstrante, resolvit. ¶ 2. Speciatim est prædicere, præagere, *predire*, *presagire*. *Cic. Harusp. resp. 10. 20.* Hoc tam novo, tantoque motu magnum aliquid deos populo R. præmonstrare et præcinere. *Id. Prognost.*

1. *Divinat.* 7. 13. Atque etiam ventos praemonstrat saepe futuros Inflatum mare. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 43. (82). Ut non sit dubium, banc suavitatem praemonstratam efficaci auspicio, quum in ore Stesichori cecidit infans.

PRAEMORDEO, morderes, morsit et mordi, morsum, mordere, a. 2. De altero praeterito praemordi *V. MORDEO* init. — Part. *Praemordens* et *Praemorsus* I. — Praemordere est idem quod mordere, aut valde mordere, *mordere, morsicare, ἀποδάσκειν*.

I.) Proprie. *Plaut. fragm.* apud *Gell.* 7. 9. Ni fugissem, medium, credo, praemorsisset. *Seneca* 1. *Clem.* 5. a med. Ferarum est, nec generosarum quidem, praemordere et urgere projectos. *Lucan.* 6. 367. siccoque haerentem gutture linguam Praemordens. h. e. anteriorem linguae partem mordens. *Id.* 10. 445. Sic fremit in parvis fera nobilis abdita claustris, Et frangit rabidos praemorso carcere dentes.

II.) Translate. *Juvenal.* 7. 217. Praemordere ex aliqua re quippiam. h. e. deradere, demere, quasi mordendo auferre.

PRAEMORDICUS, a, um, adject. qui ante mordetur. *Hieronym.* in *Reg. S. Pachoni.* 32. Sed reddere poterit ei, qui attulit, sive lapsania, quod genus barbarum est villorum, sive panes, sive olera praemordica. h. e. quorum priores tantum et teneriores partes, ut in asparagis, morderi sive comedi solent.

PRAEMORIOR, mōrēris, mortuus sum, mōri, dep. 3. Part. *Praemortuus* I. et II. — Praemori est ante mori, ante tempus mori, *morire innanzi, premorire, προπαρδύνω*.

I.) Proprie. *Ovid. Heroid.* 8. 121. Aut ego praemoriari, primoque extinguar in vivo. *Id.* 3. *Amor.* 7. 65. jacuere, velut praemortua, membra. *Quintil. declam.* 4. 10. Omnis nos hora applicat facto, et per exigua festinantis aevi momenta praemurimur. *Sueton. Gramm.* 3. Podagra impatiens, veneno sibi perunxit pedes, et enecuit, ita ut, parte ea corporis velut praemortua, viveret.

II.) Translate. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 50. 51. (168). Hebescent sensus, membra torpent, praemortitur visus, auditus, incessus. scil. in senectute. *nunca la vista innanzi la vita. Quintil. declam.* 12. 7. Figura tibi exosus vultus, decrecentem populum, jam praemortuas vires. *Liv.* 3. 72. Scaptium ipsum id quidem, etsi praemortui jam sit pudoris, non facturum.

PRAEMORSUS, a, um. *V. PRAMORDEO.*

PRAEMORTUUS, a, um. *V. PRAMORIOR.*

PRAEMOTUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAEMOVEO, mōves, mōvi, mōtum, mōvere, a. 2. Part. *Praemotus*. — Praemovere est ante, aut valde movere. *Cal. Aurel.* 1. *Tard.* 5. a med. Quoties partes longe remotae praemoveantur, et 5. *ibid.* 7. Praemoveri corpus, sive praetangi accessione ventura. *Id.* 2. *ibid.* 1. a med. Praemotis vel exercitis, ut supra dictum est, consilium habuimus.

PRAEMULSUS. *V. REMULSUS.*

PRAEMUNDATUS, a, um, particip. ab inusit. *praemundo*, antea mundatus. *Theod. Priscian.* 1. 10. ante med. Praemundatis interea oculis molli et tepido penicillo a piluitis aegrotis oculis inherentibus.

PRAEMUNIO, is, ivi, itum, ire, a. 4. *Praemunia* pro praemunio scriptum reperitur in opt. libris apud *Gell.* locis infra cit. — Part. *Praemunitus* I. et II. 1.; *Praemuniendus* II. 1. — Praemunire est ante munire, fortificare innanzi, *praemunire, προπαρσυνεύω*.

I.) Proprie. *Cæs.* 3. *B. C.* 55. Isthmum praemunire instituit, ut Achaia Fusum prohiberet. et *ibid.* 58. Aditus duos magnis operibus praemunit. *Tac.* 3. *Hist.* 21. Legio septima agresti fossa (ita locus erat) praemunita. *Gell.* 13. 27. Caput et os suum manibus oppositis, quasi vallo, praemuniunt.

II.) Translate. ¶ 1. Morali ratione est ante munire, defendere, tutum reddere. *Cic.* 3. *Orat.* 9. 32. Genus dicendi vehemens, commotum in agendo, praemunitum, et ex omni parte causae

scriptum. *Gell.* 14. 2. Generalia quaedam praemunia, quibus ante causam praemuni iudex, praepararique ad incertos casus debeat. *Augustin.* 3. *Doctr. Chr.* 1. Praemunitus scientia linguarum. *Sueton.* *Cal.* 29. Quem metu venenorum praemuniiri medicamentis suspicabatur. *Fellej.* 2. 6. 2. Praemuniendae regalis potentiae gratia. ¶ 2. Item est aliquid praepondere, vel ante ponere se aut rem tuendi vel roborandi causa. *Cic.* 5. *Att.* 13. Primum illud praefulci et praemuni, quasso, ut sinus annui. *Id.* *Cael.* 8. 19. Illa, quae ex accusatorum oratione praemuniiri jam et fingi intelligebam, non pertimesco. *Id.* 1. *Legg.* 12. 34. Quae praemuniuntur omnia reliquo sermoni disputationique nostrae, quo facilius, etc. si praemittam, si presupponam. — In illu ejusd. *Orat.* 40. 137. Ut aliquid relinquat, ac negligat; ut ante praemuniat, etc., et pleonasmus est, et figura rhetorica significatur. *V. vocem sequent.*

PRAEMUNITIO, ōnis, f. 3. προπαραγασία, προκατασκευή.

I.) Proprie est munimen, tutela. *Ambros.* de *Isaac et Anim.* 4. Hoc integumento animi priorem induta, jam nuda non sunt. Et haec illa praemunitio etc. Adde *eumd.* *ibid.*

II.) Translate est figura sententiarum apud rhetores, species prolepsos, quum orator praeparatione aliqua praemunit, praemollique locum duriorum, ut irrepit in animos auditorum. *Quintil.* 9. 2. 17. Est quaedam praemunitio, qualis Cicero in *Q. Cæcil.* 1. 1. contra Q. Cæciliam, quod ad accusandum descendat, qui semper defenderit. *Cic.* 3. *Orat.* 53. 204. Praemunitio est etiam ad id, quod aggrediari, et trajecio in alium. et 2. *ibid.* 75. 304. Quid? si in homines caros iudicibusque jucundos, sine ulla praemunitio orationis, acerbior et contumeliosius invehere; nonne abs te iudices abalienes?

PRAEMUNITUS, a, um. *V. PRAMUNIO.*

PRAENARRO, as, avi, atum, are, a. 1. *raccontare innanzi, prenarre, προηγόρευσι*, ante narro. *Ter. Eun.* 5. 6. 12. Oportuit rem praenarrasse me.

PRAENASCOR, nascēris, nasci, dep. 3. antea nascor. *Commodian. Instruct.* 6. Illum (Saturnum) non aliquis prophetavit praenasci.

PRAENATO, as, are, n. 1. Part. *Praenatus* 1. et 2. — Praenatare ¶ 1. Stricto sensu est ante natum, *nuotare innanzi, προνύουσι*. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 62. 88. (186). Praegravi superciliorum pondere obrutis balneari oculis, infestantia inguinitudinem vada praenatans musculus demonstrat. ¶ 2. Latiori sensu est ante finire, praeterfluere, *scorrere innanzi, παραρρέω*. *Virg.* 6. *Æn.* 705. Lethaeumque domos placidas qui praenatat, anmem. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 45. 68. (146). Contrahit ergo se (urtica) quam maxime rigens, ac praenatante pisciculo frondem suam spargi circumplectensque devorat.

PRAENAVIGATIO, ōnis, f. 3. navigatio ante, aut praeter aliquem locum. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 31. 36. (201). A Gorgonum insulis praenavigazione Atlantis diem quadraginta ad Hesperidum insulas.

PRAENAVIGO, as, avi, atum, are, 1. Part. *Praenavigans* et *Praenavigandus* I. — Praenavigare est ante, aut praeter locum aliquem navigare, *navigare oltre, o avanti, παρανίκασι, προπλέω*.

I.) Proprie. — a) Absolute, h. e. neutrorum more. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 23. 26. (97). Deinde Ichthyophagi tam longo tractu, ut triginta dierum spatio praenavigaverint. *Flor.* 3. 8. Homines ferus atque silvestres intreris ansos a scopulis suis saltem maria prospicere, ascendere etiam inconditas rates, et praenavigantes subito inopinato impetu terrere. — b) Cum Accusativo. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 28. 32. (146). Duo oppida longis intervallis Tigri praenavigari tradunt. *Val. Max.* 1. 8. n. 9. Praenavigans litus. *Seneca* 3. *Ira* 22. Villam stantem praenavigabimus; nunc causa diruta queritur. *Cf. Mela* 2. 3. Ad Sunitium tendentibus illa (maria) praenaviganda.

II.) Translate. *Seneca Ep.* 70. Praenavigamus vitam, et quemadmodum in mari, ut ait Virgilius noster (3. *Æn.* 72.): terraeque, urbesque recedunt: sic in hoc cursu rapidissimi temporis primum pueritiam abscondimus, deinde adolescentiam, etc.

PRENEGGO, as, are, a. 1. antea negare *Boeth.* *Aristot. elench. sophist.* 2. p. 748. Quibuscumque in interrogationibus non necesse est praenegare, quod duplex est.

PRENEXUS, a, um, particip. ab inusit. *praenecto*, in anteriori parte nexus. *Solin.* 1. sub init. *Diya* (*Angerona*) praesul silantii prenexo obsignatoque ore simulacrum habet.

PRENIMIS, adverb. *troppo troppo, ἄγαν*, valde nimis. *Gell.* 19. 10. Hoc praenimis plebejū est.

PRÆNITEO, es, ūi, ere, n. 2. Part. *Prænitens* I. et II. — Praenitere est valde nitere, pernitere, praefulgere, *risplendere assai*.

I.) Proprie. — a) Absolute. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 9. 6. (42). Luna subito praenitens. *Apul.* 5. *Met.* Vestes praenitent, splendent gemmae, et 11. *ibid.* Juvenis veste nivea praenitens. — b) Cum Dativo. *Seneca Med.* 93. Hæc quum femine constitit in choro, Unius facies praenitet omnibus. h. e. pulchritudine praecellit. *Horat.* 1. *Od.* 33. 4. cur tibi junior Lasa praeniteat fide. h. e. ut pulchrior et amabilior ab omnibus praefertur.

II.) Translate. *Fellej.* 2. 39. 2. Gentes, quarum titulis forum Augusti praenitet. *Id.* 2. 35. 1. Ille dies virtutum Catonis, jam multis in rebus conspicuam atque praenitentem, altissime illuminavit.

PRÆNÖBILIS, e, adject. Comp. *Prænobilior*. — Praenobilis est valde nobilis, pernobilis. *Apul. Florid.* n. 16. Est enim in iudiciis tantus, ut praenobilis sit proprio ingenio, quam patrio conspectu. *Id.* 10. *Met.* Rili subtrahenda praenobilis polio. *Prudent. Hamartia.* 700. Vade homo, et addita nostri praenobilis eris.

PRÆNOMEN, ininis, n. 3. (1. *antimoine, prenome*; Fr. *prénom, nom qui précède le nom de famille*; Hisp. *nombre precedente a el nombre de familia*; Germ. d. *Vorname*, Angl. *first name of a person, by which the individuals of the same family were distinguished*).

I. Proprie — a) Est appellatio, quae nomini gentilicio praepositur, ut *Cajus, Marcus, Titus, Publius, Quintus, Sertius*, etc. Nam ingenui apud Romanos trina appellatio gaudebant. *V. dicta in NOMEN.* *Zic.* 30. 18. Quicquid praetor cum filio, cui Marco praenomen erat. *Priscian.* 2. p. 577. *Putsch.* Praenomen est, quod praepositur nomini vel diffinitae causa, vel quod tempore, quo Sabini Romani adsciverunt civitati, ad confirmandam conjunctionem, nomina illorum suis praeponebant nominibus, et invicem Sabini Romanorum. Et ex illo consuetudo tenuit, ut nunc Romanus sit absque praenomine. *Itaque autem rei fide sit omnia penes eund.* *Priscian.* *Diomed.* 1. p. 397. *Putsch.* Apud illos (Graecos) Alexander προνομος est, quod nos praenomen dicimus: hoc gentilicio nomini praepositur. — b) Iere per unum tantum, vel duas, aut tres litteras scribebatur, ut *M. Marcus, M. Manius, C. Caius, T. Titus, Ti. Tiberius, Cn. Cnecus, Pub. Publius, Sex. Sertius*. Vide *fact.* libelli de nom. praenom. cognom. etc. qui *Val. Max.* subijci solet. Scribebatur autem per notas quia quum per omnem Romanorum aetatem paulo plura quam per triginta praenomina omnino fuerint, facile ab omnibus scribuntur in familiari tamen sermone aliquando omittuntur. Hinc *Cic.* 7. *Fam.* 32. Quid sine praenomine familiariter, ut debebas, ad me epistolam misisti etc. Sic nomen omisit *Id.* 1. *Fam.* 9. Quicquam habuerit suum Publium h. e. Clodiam, darent mihi ipsi alium Publium h. e. Vatiniū, in quo possem illorum animos repungere. — c) Praenomina vero apud Romanos usitata et hactenus reperta sunt duo et sexaginta, quorum exempla habes socio suo in *Onomastico*, scilicet Agrippa, Antius, Annius, Appius,

Aruns, Aulus vel Olus, Cæso vel Kæso, Cajus vel Gajus, Cnæus, Decimus, Decius, Epidius, Faustus Herius, Hostus vel Ostus, Lar, Lucius, Mamercus, Manius, Marcus, Messius, Mettus vel Mettius, Minatius, Minius, Nero, Novius, Numerius, Occius, Octavus, Opiter, Oivus, Paquius vel Pacius, Paulus, Percennius, Petidius vel Pettius, Postumus, Primus, Proculus, Publius, Pupus vel Papius, Quartus, Quintus, Salvius, Secundus, Septimus, Sergius, Sertor, Servius, Sextus, Spurius, Staius, Talus, Tertius, Tiberius, Titus, Trebius, Tinnus, Tutius, Valerius, Vibius, Volero, Vopiscus. — *ii*) Apud veteres Romanos si plures fuissent in eadem familia fratres, solo prænominis distinguebantur, ut *M. Tullius Cicero*, *Q. Tullius Cicero*. Hinc *Sueton. Vitell. 2*. Fjus pater equi *R.* quantos filios cognovisses, ac tantum prænominibus distinctos, reliquit, Aulum, Quintum, Publium, Lucium. Natu vero maximus inter fratres patris prænominis utebatur ex *SC.* lato ann. 1. 1. *DNV. C. Claudio Centone, M. Sempronio Tuditano Cos.*, ut habent *Excerpta Dionis in Nov. Collect. Scriptor. vet. T. 2. p. 311.* ab *L. Volo* Romæ edita, ubi tamen perperam *Claudius* prænominatur *Marcus*, et *Sempronius Titus*, quod prænomen insolens omnino fuit in gente *Sempronii*. Eo vero loci prænomen ἐπωνυμία dicitur, quæ et prænominum et nominum et cognominum Romanorum communis fuit appellatio apud Græcos, qui, quum unico uterentur nomine, opportuno, quo tria hæc Romanorum nomina distinguerent, vocabulo carebant: hinc tantum in *Gloss. Philox.* prænomen προωνυμίων appellatur: et hæc leguntur apud *Lyd. de magistrat. R. l. 1. c. 22.* Ὁ δὲ Βαλέριος Βαλέριος Πουβλικὸς ἦν αἱ μὲν δύο ἐπωνυμίαι τὴν ἐκ Ρωμαίων, καὶ Σαβίνων παρέδωκον λαμπρότητα, ἡ δὲ τρίτη τὴν ἐκ τῆς περὶ τὸν δῆμον στοργῆς ἐδίδκον διαφέρειν. *U. Publius Valerius Publiliola*; quorum nomenclum duo a Romanis Sabinisæ generis claritudinem, tertium ejus ergo populum amorem ostendebat. Hæc de re consule etiam *B. Borghesius* in *Giorn. Arcad. T. 41. p. 108.* — *e*) Progressu vero temporis fratres eodem prænominis et nomine, diverso tamen cognomine a se invicem, et ab eorum patre discernebantur: quod ea de causa factum est, quam attulimus in *v. COGNOMEN.* — *f*) Hinc illud etiam inde accidit, ut prænomen, quippe quod ad fratres inter se distinguendos nihil amplius juvaret, sæpissime omitteretur, quemadmodum patet ex *Tacito*, *Suetonio*, aliisque historicis tum Latinis, tum Græcis, atque adeo ex lapidibus ævo æquiore insculptis, in quibus nomen tantummodo et cognomen cieri solet. *V.* etiam *COGNOMEN.* — *g*) *Prænomen* antiquitus pueris, deinceps vero cognomen imponi solebat die Iustico, octavo nempe a natalitate die; puellis autem nono, ut in *v. LESTRICUS* dictum est. Communi siquidem vocabulo nomen dicebatur prænomen, vel cognomen puerorum, et cognomen puellarum, ideoque *nominalia* etiam appellabatur is dies. *V. NOMINALIS.* — *h*) Aliquando prænomen in cognomen abiit. *V. LUCIUS* et *MARCUS* in *ONOM.* E contrario cognomen quandoque vicem prænominis sumpsit. *V. COGNOMEN.* — *i*) Interdum etiam duplici prænominis utebantur Romani, ut probat *Marin. Frut. Arv. p. 234. 334.* et alibi. *V.* etiam *COGNOMEN*; et *Orell. ad Inscript. 4030.* — *l*) Controversiam de mulierum prænominibus, fuerint, necne in usu, a summi viris agitatam, ita componi posse putat *Spanhem. de præst. et usu num. T. 2. diss. 10. p. 41.* ut largiamur vetustis temporibus feminis prænominia, quod *Varro 9. L. 55. Müll. et Auct. lib. supra cit. sub b. et Paul. Diac. p. 224. 14. Müll.* tradidere: paulatim vero in desuetudinem abiierint, donec postea sequiori ævo frequentior eorum usus repetitus sit. Nonnulla horum prænominum in inscriptionibus exempla affert *Fabrett. p. 30.*, quibus addenda est *Inscript.*, quæ etiam nunc Patavii existat, apud *Gruter. 314. p. v. SERVILIA VIRG. P. SERVILIA VIR. VEST. ET SIBI V. E.* Ita in lapide: apud *Gruter. pro Sextilia* perperam le-

gitur *Servilia. V. Cavedoni Marm. Moden. p. 161.*; et *Walchium in Act. Soc. Lat. Jen. T. 3. p. 46.* — *m*) Liberti feminarum non ab hisdem, quas raro admodum prænominis usas fuisse nuper vidimus, sed ab earum patre, si ingenue essent; a patrono, si libertæ, illud sibi adsciscere solebant. *Inscript. apud Fabrett. p. 436. n. 28. T. LIVIVS LIVIAE T. P. QUARTAE L. HALIS. ALIA apud eund. ibid. n. 30. APVLEIA ZOSIMÆ SEX. LIB. SIBI ET SEX. APVLEIO LIB. MBO THEMISTOCLETI etc.*

II.) Translate. Prænominis Imp. scil. imperatoris, usus est omnium primus *C. Julius Cæsar*, eversa ab eodem republica *R.*, teste *Sueton. Cæs. 76.*; eodem tamen abstinerunt *Tiberius* et *Claudius*, teste *eod. Tib. 26.* et *Claud. 12.*, quod quidem titulo prænominis loco posito summum in imperii *R.* provincias jus indicabatur: hinc *Imp. Cæs. Vespasianus Aug.* atque in ceteri deinceps appellati sunt. *V. IMPERATOR.*

PRAENOMINO, as, arv. a. 1. prænomen imponere. *Varro apud Non. p. 352. 29. Hec. Ut* qui contra celeriter erant nati, fere Numeros prænominabant. *Auct. libelli rit. in voce præced.* sub 1. *b.* Tullus prænominatus est omnis gratia, quasi tollendus.

PRAENOSCENTIA, a, f. 1. anteccepta rei cognitio et antecceptum de eadem iudicium. *Theophr. Priscian. lib. 4. p. 317. ed. Ald.* Divisam esse dicitur medicinam in partes quatuor: regularem, quam diætam vocamus; manuum officium, quod chirurgiam vocamus; medicamentum, quod pharmaciæ vocamus; prænoscenciam, quam prognosin dicimus.

PRAENOSCO, is, ere, a. 3. Part. *Prænoscens.* — *Prænoscere*, Ital. conoscere, o sapere innanzi, presentire, προγνωσκω, ante cognoscere, presentire. *Plaut. Asin. 1. 1. 46.* Tu primum sentis, nus tamen prænoscimus. *At Heckeisen. legit nos tamen in prætio sumus. Cic. 1. Divinat. 38. 82.* Neque non possunt (diti) futura prænoscere. *Sic Plin. 18. Hist. nat. 24. 46. (206.)* Et facta sentiat, quæ futura prænosci non possint. *Rutius Cic. Arat. 75. (315. id. Orell.)* Hoc signum veniens poterunt prænoscere nantes. *Stat. 3. Theb. 490.* venturum cæli prænoscere labore. *Sil. It. 3. 7.* rerum prænoscere fata. et 16. 124. prænoscens omnia mater. *Cat. Aurel. 1. Tard. 4.* Alii vero prænoscences futura etc.

PRAENŌTATIO, ōis, f. 3. prima notio. *Ennod. Apol. pro Synod. p. 319.* Quum, in prænotatione ipsa, significantia operis innotescat immundi.

PRAENŌTATUS, a, nm. *V. PRÆNOTO.*

PRAENŌTIO, ōis, f. 3. prænoscenza. προγνωστική, cognitio præcedens, anteccepta rei informatio. *Cic. 1. Nat. D. 17. 44.* Hanc nos habere sive anticipationem, sive prænotionem dicimus. *Boeth. Consol. 5. Pros. 5.* Neque ex imbecillitate intelligentiæ humanæ divini futurorum liberorum prænotio neganda est. *Et ibid.* Certa ac definita prænotio.

PRAENŌTO, as, arv, atum, are, a. 1. Part. *Prænnotatus* 1., 2. et 3. — *Prænnotare* ¶ 1. Generatim est ante vel in anteriori parte notare, præsignare, segnare, notare, διακιναινω. *Pallad. 9. R. R. 8.* Locum signum aliquo prænnotare. *Apul. 11. Met.* De operis adyti profert quosdam libros litteris ignobilibus prænnotatos. *Id. 10. ibid.* Aureos sacculo conditos anulo prænnotare. ¶ 2. Speciatim prænnotare librum est titulum, vel auctorem in fronte libri præscribere, intitolare. *Augustin. 8. Civ. D. 14. a med. Ut de Deo Socratis prænnotaret librum, quem appellare de dæmone Socratis debuit. Hieronym. Ep. 133. n. 3.* Et librum primum Eusebii Cæsariensis, nomine Pamphili martyris prænnotaret. *Sic Augustin. 2. Retract. 14.* Liber hoc titulo prænnotatus, intitolato. ¶ 3. Item est præmonstrare, prædicere. *Tertull. advers. Jud. 14.* Prophete duos adventus Christi prænnotarunt. prædissero. *Sic Prudent. 10. tepi στεφ. 629.* Crux prænnotata, Crux alumbata est prius, præfigurata. ¶ 4. Item præscribere. *Apul. 6. Met.* Dolebam, quod pugillares et stilum non habebam, qui tam bel-

lam fabellam prænnotarem. *h. e. notis exciperem.*

PRAENŪBILIS, a, um, adject. assai nuvoloso, σνεφεής, valde nubilosus. *Ovid. 3. Amor. 13. 7.* Stat vetus, et densa prænubilus arbore lucus. tenebrosus.

PRAENUM, i, n. 2.

I.) Proprie. Gloss. Philox. Prænium, ἀποτίμιον ἄνθρω. *Salmasius* legit ἀποτίμιον. *h. e.* instrumentum aculeis ferreis instructum ad pectendum linum. *Id. vero ad Vopisc. Aurel. 19.* legend. putat ἀποτίμιον, et prælum. ἀποτίμιον autem ab ἀπο πρὸς premo.

II.) Translate. Tertull. Apolog. 5. Tentaverat et Domitianus primum Neronis de crudelitate. *h. e.* crudelitatem, qua usus Nero in opprimendis et exterminandis Christianis. *Alii leg.* prænominis Neronis, alii portia Neronis, alii prænominis Neronis tantam crudelitatem. *V. SUBNERO.*

PRAENUNCIA vel prænuntiā, e, f. 1. *V. PRÆNUNCIO.*

PRAENUNCIATIO vel prænuntiatio, ōis, f. 3. actus prænunciandi. *Tertull. Anim. 46. ad fin. de carnalis.* Etiam per beneficia fallentes medicinarum, et admonitionum, et prænuntiationum, delicto prædicationi.

PRAENUNCIATIVUS vel prænuntiativus, a, um, adject. prænunciandi et prænonstrandi vini habens. *Plin. 2. Hist. nat. 71. 73. (181).* Propter phiricos lentiores turres excitatur, in quibus prænunciatives ignes accensos. etc. *h. e. segnali di nocte.* *At Sillig. ex bonis Codic. legit* prænunciis.

PRAENUNCIATOR vel prænuntiator, ōis, m. 3. qui prænunciat. *Augustin. 9. Confess. 5.* Credo, quod pæ ceteris Evangelii vocationisque gestum sit (*Isayas*) prænunciator apertior. *Adde eund. 8. de Genes. 4. extr.*

PRAENUNCIATRIX vel prænuntiatrix, ōis, f. 3. quæ prænunciat. *Prudent. 2. tepi στεφ. 29.* Extrema vox epicopi, Prænuntiatrix glorie.

PRAENUNCIO vel prænuntio, a, avi, atum, ate, a. 1. Part. *Prænuncians* et *Prænunciandus* 11. — *Prænunciare* est ante nunciare, prænostiare, prædicere, avvisare anticipatamente, prædire, prænunciare, προαγγελλω.

I.) Proprie. — a) Cum Infinito. *Ter. Phorm. 5. 2. 12.* Tu, Geta, abi, prænuncia, hanc venturam. — *b)* Cum Accusativo. *Auct. B. Afr. 92.* Legatos domum jubet antecedere, ac suum adventum prænunciare. *Nepos Eumen. 9.* Ut suspicionem injiciat hostibus, de eorum adventu esse prænunciatum, essere corso previo avviso della loro venuta. et *Cic. 1. Divinat. 6. 12.* fist vis et natura quædam, qui ipsum observatis longo tempore significationibus, tum aliquo instinctu inflatuque divino futura prænunciat.

II.) Translate de inanitis et abstractis. Plin. 16. Hist. nat. 42. 81. (224). Juglans, frangi se, prænunciat strepitu. *Id. 18. ibid. 35. 90. (365).* Vasa sudorem repositoriis relinquenda diras tempestates prænunciant. *Id. 25. ibid. 2. 5. (10).* Inventa ratio est prænuncians horas. *Id. 36. ibid. 12. 18. (83).* Usus turris nocturnu navium cursu ignes ostendere, ad prænuncianda vada portusque introitum.

PRAENUNCIUS vel prænuntius, a, um, adject. che avvisa anticipatamente, prædicere, presagisce, προαγγελος, qui prænunciat. — *a)* Masc. gen. *Lucret. 5. 737.* Veneris prænuncians ante Pennatus graditur Zephyrus. *Sil. It. 16. 78.* celerare gradum, conjugat ut arma, Asirubalem ignatum clavis, prænuncius affert Explorator eques. *Ovid. 2. Fast. 767.* lucis prænuncius ales. *h. e. gallus. Id. 3. Trist. 5. 55.* Hunc utinam nitidi Solis prænuncius ortum afferat admissio Lucifer albus equo. — *b)* Fem. gen. *Cic. Arat. 66. (300. id. Orell.)* Aurora, clari prænunciā solis. *Id. 2. Nat. D. 5. 14.* Stellar magnarum calamitatum prænunciā. *Id. Mar. 21. 41.* Non placet mihi inquisitio candidati, prænunciā repulse. *Ovid. 6. Fast. 207.* Hinc sedit hasta manu, belli prænunciā, mittit. — *c)* Neutr. gen. *Plin. 2. Hist. nat. 84. 86. (200).* Numquam

urbs Roma tremuit, ut non futuri eventus alicujus id prænuncium esset. *Seneca* 3. *Ira* 10. Omnium istarum præcellarum animos veantium quædam sunt præntia.

PRÆNUNCUPATUS, a, um, particip. ab inusit. *prænuncupo*, prænominatus, ante appellatus. *Prudent.* 7. *Cathemer.* 179. Prænuncupatus ore qui prophetico Emmanuel est, sive nobiscum Deus.

PRÆOBTRANS, antis, particip. ab inusit. *præobtro*, idam atque obturans, vel ante obturans. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (285). Per id quadrudum Canis occidit, cui præoccidere Caniculum necesse est.

PRÆOCCIDU, is, ere, n. 3. ante ad occasum pervenire. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (285). Per id quadrudum Canis occidit, cui præoccidere Caniculum necesse est.

PRÆOCCUPATIO, ōnis, f. 3. ¶ 1. Generatim est ante occupatio, *preoccupazione*, *occupamento anticipato*, πρόληψις. *Nepos Eumen.* 3. extr. Efficit etiam illud locorum præoccupatione, ut equitatu potius dimicaret, quo plus valebat. ¶ 2. Speciatim est figura, quæ et præsumptio, quando ea, quæ sequi debent, anteponuntur. *Beda de Schem.* et *Tropis* sub init. ¶ 3. Item morbi genus. *Veget.* 1. *Veterin.* 40. extr. Hinc etiam tortura et extensio ventris, dolorque cum magno periculo generatur: quæ passio Græce emphragma, Latine præoccupatio dicitur. *Εμφραγμα* est obturamentum.

PRÆOCCUPATUS, a, um, *V. voc. seq.*
PRÆOCCUPU, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præoccupatus* I. 1. et II.; *Præoccupandus* I. 1. — Præoccupare est occupare, ante occupare, anticipare, antevertere, prævenire, *preoccupare*, anticipatamente impossessarsi, prevenire, προκαταλειτουργία.

I.) Proprie. ¶ 1. Est occupare, ante occupare. *Cæs.* 3. *B. C.* 13. Cæsar præoccupato itinere ad Dyrrachium, etc. *Id.* 3. *ibid.* 72. Iniquitas loci et angustia, præoccupatis castris. *Nepos Datam.* 7. Ille ne intrare posset saltum, Datames præoccupare studuit. et *Eumen.* 2. Macedoniam præoccupare destinaverat. *Vellej.* 2. 69. 2. Qui præoccupata Asia in Syriam pervenerat. *Liv.* 44. 3. Ad loca opportuna præoccupanda. *Colum.* 7. *R. R.* 13. 1. Quod si (aures canum) ulceribus jam præoccupatæ fuerint, etc. — Illic referri potest et illud *Cæs.* 2. *B. C.* 17. M. Varro diffidens Pompejanis rebus, amicissime de Cæsare loquebatur: Præoccupatum sese legatione ab Cn. Pompejo, teneri obstructum fide. ¶ 2. Item est antevertere, prævenire. *Nepos Dion.* 4. Ne, quum inter se timerent, alter alterum præoccuparet. h. e. prior opprimeret. — Cum Infinito. *Liv.* 4. 30. Legem de multarum æstimatione, quam ab tribupis parari, consules unius ex collegio prodicione exceperant, ipsi præoccupaverunt ferre.

II.) Translate, metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1. 1. *Liv.* 4. 48. Ubi videant collegas gratiam omnem ad plebem præoccupasse, nec locum in ea relictum sibi. *Cic.* 10. *Phil.* 1. 2. Quas mihi ipse partes sumpseram, eas præoccupavit oratio tua. *At Orellius legit* præcepit. *Cæs.* 6. *B. G.* 40. Sic omnium animos timor præoccupaverat, ut etc. *Petron. Satyr.* 113. Hilarietas præoccupaverat mentes. Adde *Liv.* 21. 20. *Sic Id.* 6. 20. Numquam fore in præoccupatis beneficio animis vero crimini locum. et 42. 14. Præoccupatis non aurius magis quam animis.

PRÆOLEO, es, ere, n. 2. ante, vel bene oliere. *Fronto* 1. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 4. Imminens tibi somnus tam elegantem hanc epistolam fecit. Namque, ut crocus, ita somnus prius quam prope adsit, longe præolet, longeque delectat.

PRÆOPIMUS, a, um, adject. valde opimus. *Tertull.* *Pienit.* 8. Vitulum præopimum immolare.

PRÆOPINOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. antea opinari. *Boeth. loc. cit.* in **PRÆCOGNOSCO**.

PRÆOPTO, as, avi, atum, are, a. 1. Primam syllabam male produxit *Capell.* 1. p. 9. Præ-

plare caret, si quod placet, atque necesse est. *V. PRÆ* init. — Part. *Præoptans* et *Præoptandus*. — Præoptare est magis hoc quam illud optare, malle, antepone, potius eligere, *volere piuttosto, bramar più, preferire, anteporre*; et usurpatur — a) *Præoptare aliquid alicui*, ut apud *Liv.* 9. 45. Suas leges Romanæ civitati præoptaverunt. *Id.* 29. 30. extr. Præoptantes exilio modicam domi fortunam. *Id.* 23. 43. Punicam Romanæ societatem atque amicitiam præoptandam esse. *Nepos Att.* 12. Ut præoptaret equitis R. filiam generosarum nuptiis. — b) Cum Infinito. *Cæs.* 1. *B. G.* 25. Multi ut, diu jactato brachio, præoptarent scutum manu emittere, et nudo corpore pugnare. *eleggessero. Tac.* 4. *Hist.* 48. Quotiens Romanæ legiones perire præoptaverint, ne loco pellerentur. — Et addito *quam. Justin.* 8. 4. 5. Ut perire ipsi, quam non perdere eos præoptarent. — *Ter. Hecyr.* 4. 1. 17. Adeon' pervicaci esse animo, ut puerum præoptares perire, potius quam etc? ubi nota pleonasmon τοῦ ποτιος: quia ratione etiam *Plaut.* *Capt.* 3. 5. 30. et *Val. Max.* 4. 1. n. 5. extern. locuti sunt. — c) Sequentem part. ut. *Plaut. Trin.* 3. 2. 21. Tuis stultis moribus præoptavisti, amorem tuum uti virtuti præponeres. — Et addito *quam. Liv.* 28. 21. Rubore major (frater), minor flore ætatis ferox, mortem in certamine, quam ut alter alterius imperio subiceretur, præoptantes.

PRÆORDINATUS, a, um, *V. voc. seq.*

PRÆORDINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præordinatus*. — Præordinare est antea ordinare, designare, *preordinare, προχειρίζω. Cæl. Aurel.* 1. *Acut.* 4. ad fin. Causæ præordinatæ atque fixæ. *Fulgat. interpr. Act. Ap.* 22. 14. Deus præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus. *Ambros. de Vocat. Gent.* 2. 4. In isto autem opere providentiæ Dei præordinabantur miracula gratiæ christianæ. *Boeth. Aristot. Topic.* 8. 1. p. 723. Necessarias igitur (propositiones) per quas fit syllogismus, non statim præordinandum, sed abundum ad suprema.

PRÆORO, as, are, a. 1. ante orare. Vox a Lexico expungenda; occurrit eoim tantum in *Not. Tir.* p. 106.

PRÆOSTENDO, dis, di, sum, dere, a. 3. Part. *Præostendens*. — Præostendere est ante ostendere. *Augustin.* 21. *Civ. D.* 8. Hoc monstrare debent, hoc ostendere, vel præostendere, hoc prædicere. *Tertull. advers. Jud.* 4. Sabbatum præostensum et predictum. et *ibid.* 5. Præostensa sacrificia. *Isid.* 11. *Orig.* 3. Portenta dicta perhibentur a portendendo, id est præostendendo.

PRÆOSTENSUS, a, um, *V. voc. præced.*

PRÆPALPANS, antis, particip. ab inusit. *præpalpo*, ante palpans. *Paulin. Nolan. Ep.* 49. (al. 36.) ante med. Molli manu ante præpalpans.

PRÆPANDO, is, ere, a. 3. Part. *Præpandens* II. — Præpandere est ante aperire.

I.) Proprie. *Virg. Cul.* 16. seu qua Parnasia rupes Ilinc atque hinc patula præpandit cornua fronte. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 28. (80). Majores (ex araneis) interna et cavernis exigua vestibula præpandunt. *At Sillig. pro interna legit* in terra.

II.) Translate. *Zucet.* I. 143. quo carmine demum clara tuæ possim præpandere luminia menti. *Cic. in Arat.* 40. bibernos præpandens temporis ortus.

PRÆPÄRATIO, ōnis, f. 3. *preparazione, apprestamento, allestimento, ετοιμασία, προαγωγή*, provisio, præmeditatio, apparatus. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Off.* 21. 73. In omnibus negotiis, priusquam aggrediare, adhibenda est præparatio diligens. *Id.* 3. *Tusc.* 14. 30. Multum potest provisio animi et præparatio ad minuendum dolorem. *Auct. B. Alex.* 44. Tamen virtute vicit incommoda naturæ, difficultatesque biemis ex subite præparationis. *Frontin. Aqued.* 124. Difficilis videbatur futuræ impensæ præparatio. *Vellej.* 1. 12. 6. Aut bellum inter eos populos, aut belli præparatio fuit. ¶ 2. Speciatim est species præsumptionis, h. e. πρόλη-

ψαως, apud rhetores, quum pluribus verbis, vel quare facturi quid simus, vel quare fecerimus, dici solet. Ita *Quintill.* 9. 2. 17. Sic *Id.* 7. 10. 12. Quando in causa proponandæ proœmiis quæstiones, qua præparatione præmuniendæ.

PRÆPÄRATO, *V. PRÆPARO* in fin.

PRÆPÄRATOR, ōris, m. 3. *preparatore, παρασκευαστής*, qui præparat. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 33. ad fin. Joannes præcursor at præparator viarum Domini.

PRÆPÄRATORIUS, a, um, adject. *preparatorio, παρασκευαστικός*, ad præparandum pertinens. *Ulp. Dig.* 43. 29. 3. Prius interdictum præparatorium est hujus interdicti.

PRÆPÄRÄTURA, æ, f. 1. præparatio. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 18. Præparatura viarum Domini in Joanne.

PRÆPÄRÄTORIUS, a, um, *V. PRÆPARO*.

PRÆPÄRATUS, us, m. 4. præparatio. *Vellej.* 2. 76. 3. Adventus in Italiam Antonii, præparatusque contra eum Cæsaris habuit belli metum. *Gell.* 10. 11. In præparatu rei rusticæ.

PRÆPARCUS, a, um, adject. assai parco, molto avaro, κοινωπρίστης, valde parcus, avarus, sordidus.

I.) Proprie. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 19. 21. (67). Apes præparcæ, et quæ aliqui prodigæ atque edaces proturbant.

II.) Translate. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 24. 51. (110). Homines animi humilis et præparci. da poco assai.

PRÆPÄRO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præparans* II.; *Præparatus* I. et in fin.; *Præparaturus* et *Præparandus* I. — Præparare est idem ac parare, ante parare, *παρασκευάζω* (II. *preparare, allestire, apparecchiare*; Fr. *préparer*; Ilisp. *preparar, aparejar*; Germ. *vor-, zubereiten, vorherbereiten, zurüsten, zurecht-machen, anschaffen*; Angl. *to prepare, get or make ready, provide*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Cic. Rosc. Am.* 8. 22. Quum eodem tempore et ea, quæ præterita sunt, et ea, quæ videntur instare, præparet. *Liv.* 30. 20. Jam hoc ipsum præsagens animo, præparaverat ante naves. *Cæs.* 5. *B. G.* 9. Locust natura et opere munitus, quem domestici belli causa præparaverant. *Sall. fragm.* apud *Veget.* 1. *Milit.* 9. extr. Se et suos milites frequentibus exercitiis præparare ad prælia. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 20. 29. (71). Præparat se pugna. *Vellej.* 2. 109. 2. Exercitum assiduus bellis exercendo, majori, quam quod habebat, operi præparabat. *Pers.* 6. 12. Ille ego securus vulgi, et quid præparet Auster Infelix pecori. *Sueton. Ner.* 47. Præmissis libertorum fidissimis ad classem præparandam. *Sic Cæst.* 3. 5. Præparaturus classem. *Colum.* 2. *R. R.* 16. 1. Præparare arva frumentis. *Cic.* 1. *Off.* 4. 11. res necessarias ad vitam degendam. *Sueton. Tib.* 38. protectionem. *Id.* *Cal.* 24. gladios in necem alicujus. et *ibid.* 27. feias muner. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 37. 56. (133). cibis hiemi. *Tac.* 11. *Ann.* 8. necem fratri. — b) Speciatim est fullonum verbum. Nam *preparare lanas* est eluere, purgare, et coloribus imbibendis aptas reddere. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 20. 23. (48). Aochusæ radix præparat lanas pretiosis coloribus. et 24. *ibid.* 11. 58. (96). Tinctibus et radícula lanas præparat. Dixerat enim 19. *ibid.* 3. 18. (48). At quæ vocatur radícula, lavandis demum lanis succum habet. — c) Item medicorum. quibus est eluere, purgare, ut medicamentum ad sanitatem inhibatur. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 34. (108). Alopecias in ea curatione preparari oportet novacula et sinapi. *Id.* 32. *ibid.* 7. 23. (67). Præparant autem sepiarum crustæ farinæ medicamentis eum. *Id.* 23. *ibid.* *procem.* 3. (3). Lacrima vitium psoras nitro ante præparatas sanat. h. e. elutas, purgatas. — d) Item medicamentum, et alia hujusmodi conficiuntur. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 30. 93). Præparare potum cantharidam. *manipolare.* et *ibid.* 6. 39. (134). Ausarium omniumque avium adeps præparatur, exemptisque venis liquatur. *Martial.* 1. 56. Et sua non emptus præparat ova cinis. h. e. coquit, et usui parat. — e) *Plin.* 13. *Hist.*

nat. 12. 23. (74). Præparantur ex papyro chartæ, diviso acu in prætenues philuras. si fanno.

II.) Translate. Tac. 1. Hist. 72. Præparare gratiam adversus publicum odium. *procacciarsi innanzi tratto*. et *Petron. Satyr.* 139. excusationem. *Curt.* 5. 9. Nabarzanus aditum nefariæ spei præparans. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 521. 20. *Merc.* Litteris ante excoli animos, et ad sapientiam concipiendam imbui et præparari decet. *Id.* 1. *Divinat.* 53. 121. Qui se tradet quieti præparato animo quum bonis cogitationibus, tum rebus ad tranquillitatem accommodatis, certa et vera cernit in somnis. — Ilinc Part. præter. pass.

Præparatus, a, um, est ante paratus, *preparato*, allestito, *παρασκευασθείς*.

I.) Proprie. *Justin.* 9. 7. 9. Olympias fugienti percussori equos præparatos habuit. *Petron. Satyr.* 16. Præparata nos implevinius cœna. *Cæs.* 3. B. C. 14. Res magno usui præparata. *Cic.* 2. *Divinat.* 58. 119. Pythagoras et Plato, quo in somnis certiora videamus, præparatos quodam cultu atque victu proficisci ad dormiendum jubent.

II.) Translate. *Horat.* 2. Od. 10. 13. Sperat infestis, metuit secundis Alteram sortem bene præparatum Pectus. *Cic. Orat.* 28. 99. Si is non præparatis auribus inflammare rem cepit, furere apud sanos videtur. — Ilinc

Præparato, cum præparatione, adverbii more. *Quintil.* 4. 2. 58. Quam nihil præparato, nihil festinato fecisse videtur Milo! *apostata mente*. — *Ex præparato*, idem. *Seneca Ep.* 11. Non enim ex præparato locutus est, sed subito deprehensus. *Liv.* 10. 41. Ad nutum omnia, velut ex ante præparato fiunt.

PRÆPARVUS, a, um, adject. valde parvus, perparvus. *Juvenc.* 2. 819. Haud aliter simile est (cordis si panditis aures) Præparvi grano regnum cælestis sinapis.

PRÆPATIOR, tertia, ti, dep. 3. Part. *Præpatiens*. — Præpati est valde pati. *Cæc. Aurel.* 2. *Acut.* 34. Præpati in cardiacis Erasistratus et Asclepiades cor dixerunt. *Id.* 3. *ibid.* 14. Nisi præpatiente ea parte corporis, unde initium sumit pulsus.

PRÆPEDIEMENTUM, i, n. 2. *impedimento*, *ἐμπόδιον*, impedimentum. *Plaut. Pæn.* 3. 2. 29. Ne fallaciæ præpeditum obijciatur. *Sidon.* 7. *Ep.* 6. Præpedito esse alicui.

PRÆPEDIŌ, is, Ivi et Ii, Itum, ire, a. 4. Part. *Præpediens* I.; *Præpeditus* I. et II. — Præpedire est compedere, vincere, *παραπορεύειν* (II. legare i piedi, legare, inceppare; Fr. *mettre de fers aux pieds, enlacer, enchaîner*; Hisp. *ligar y atar con cadena los pies*; Germ. *mit d. Füssen verwickeln, binden, fesseln*; Angl. *to bind, shackle*).

I.) Proprie. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 5. Ita me dii ament, vel in lautumis, vel in pistrino mavelim agere ætatem, præpeditus latera forti ferro, quam etc. *Tac.* 4. *Ann.* 25. Præpeditis Numidarum equis, aut diversos pastos pererrantibus. — Huc pertinet et illud *Liv.* 8. 38. a *med.* Sine modo sese præda præpédiant.

II.) Translate est universim impedire, irretire, implicare, impedire, intricare. *Plaut. Cas.* 3. 5. 25. Timor præpedit dicta lingue. *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 42. Singultu medios præpédiente sonos. *Id. Heroid.* 14. 18. Et subitus dextræ præpedit orsa tremor. *Plin. Paneg.* 68. Si forte aliquos flumina, nives, venti præpédissent. *Pacat. Paneg. Theodos.* 40. Ego fugam hostium præpédivi. *Plin.* 2. *Ep.* 19. Recitantium præcipua pronunciationis adjuncta, oculi, manus, præpédiuntur. *Tac.* 3. *Ann.* 3. Præpédiri valetudine. *Cic. Rabir. perduell.* 7. 21. Confectus senectute, præpeditus morbo. *Alii leg.* perditus. *Ter. Heaut.* 3. 1. 99. In re nostra aut gaudio sumus præpediti nimio, aut ægritudine. *M. Aurel.* inter *ep. Fronton.* 1. ad *M. Cæs.* 1. Præpeditus sollicitudine. *Sall. Jug.* 30. In consule nostro multe bonæ artes animi et corporis erant, quas omnes avaritia præpédiebat. *Lucret.* 3. 478. Consequitur gravitas membrorum, præpédiuntur

Crura vacillant. *Flor.* 4. 11. Graves, et ad omnia præpédite naves. quibus oppon. habiles in omnia, quæ usus poscit. — Cum Infinito. *Tac.* 2. *Ann.* 73. Præpeditus Germanias servitio premere.

PRÆPÉDITUS, a, um, V. voc. præced. PRÆPENDĒŌ, es, ere, n. 2. Part. *Præpendens*. — Præpendere est ante pendere, *pendere innanzi*. *Cæs.* 2. B. C. 9. Ut esset, ubi tegumenta præpendere possent ad defendendos ictus. et *ibid.* Storeæ eminentibus trabibus præpendentes. *Propert.* 2. 24. 37. Quum tua præpendent demissa in pocula sertæ. *Martial.* 9. 48. Præpendet mento nec tibi barba minor. *Apul. de Mag.* Lacinia præpendens impedit et præcipitat. Adde *Vitruv.* 4. 6. a *med.*

PRÆPES, etis, adject. omn. gen. (a *præ* ante vel multum, et *peto*) volans, velox, celer, *ὑψιπτερός*; (II. veloce, volante, *che vola celermente*, ratto; Fr. *qui vole rapidement, rapide*; Hisp. *veloz, rápido*; Germ. *sehr gut fliegend, schnell fliegend, schnell*; Angl. *swift of flight, nimble, fleet*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Virg.* 6. *Æn.* 15. de *Dædalo*. Præpetibus pennis ausus se credere cælo. *Val. Flacc.* 1. 578. præpes Boreas. *Plin.* 7. *Hist. nat. procœm.* 1. (4). Præpetes volatus. *Ennius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 3. Præpes ferrum. h. e. telum volatile, ut *Virg.* 4. *Æn.* 71. dixit. *Cn. Mattius* apud *Gell.* 6. 6. Dum dei vincenti præpes Victoria palmam. *Seneca Hippol.* 1061. præpeti cursu evolat, Summam citato via gradu tangens humum. *Auson. epigr.* 146. 1. Puer notarum præpetum Solers minister, advola. et *ibid.* 20. præpetis dextræ fuga Tu me loquentem prævenis. *Festus* p. 205. 26. *Müll.* Præpetes aves quidam dici ajunt, quia secundum auspiciam faciunt prætervolantes. Alij, quod aut ea quæ præpetamus, indicent: aut quod prævolent. Alij ex Græco tractum putant, quod ante conspectum volent nostrum: inepte s. ex præpositione Latina componentes et Græco vocabulo. Ceterum poetæ promiscue omnes aves ita appellant. ¶ 2. Latiori sensu est alatus, aliger, *alato*. *Ovid. Heroid.* 8. 38. Succubuit telis præpetis ipse dei. h. e. Cupidinis. ¶ 3. Item absolute avis quæcumque, præsertim quæ volatu potens. *Ovid.* 13. *Met.* 617. Præpetibus subitis nomen facit auctor: ab illo Memnonides dicte. *Id.* 4. *ibid.* 713. Præpes Jovis. h. e. aquila. *Val. Flacc.* 8. 32. pavida de more columbæ, Quæ super ingenti circumdata præpetis umbra, etc. h. e. accipitris. Adde *Stat.* 3. *Theb.* 544.; et *Ovid.* 14. *Met.* 576. — Apud *eumd.* 5. *ibid.* 257. præpes Medusæus. h. e. Perseus Pegasus volans: de quo *Lucan.* 9. 688. quis enim non præpete tanto, Æthera respiceret? Adde *ibid.* 662. ¶ 4. Est verbum augurale. Nam præpetes aves *Hygin.* apud *Gell.* 6. 6. appellari docet, quæ aut opportune prævolant, aut sedes idoneas capiunt. *Nigidius* autem *ibid.* ait præpetibus contrarias esse aves inferas. Ita enim loquitur l. 1. *augur. privati*: Discrepat dextra sinistra, præpes inferæ. Ex quo subdit *Gell.* est conjectare, præpetes appellatas, quæ altius sublimiusque volitent: contra inferas, quæ demisse. Denique *Sulpic. Apollinar.* *ibid.* ait præpetes sibi videri, quas *Homerus* (*Iliad.* 12. 237.) *παραπτερυγας* appellaverit (h. e. magnas alas habentes), quoniam istas potissimum augures spectarent, quæ ingentibus alis patule atque porrectæ prævolarent. *Virg.* 3. *Æn.* 359. Trojæque interpres divum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clavii lauros, qui sidera sentis, El volucrum linguas, et præpetis omnia pennæ. Ubi *Servius*: Præpetes sunt, quæ secundo auspicio ante eum volant, qui aspiciatur. et *moz.* Præpetes aut superiora tenent, et præpetes vocantur; aut inferiora, et dicuntur inferæ. Præpetes autem ideo, quia omnes aves priore petunt volantes: vel a Græco *πάρπται*, id est volo. Hæc *Servius*.

II.) Translate. Non tantum ipsæ aves quæ prosperius prævolant, sed etiam loci, quos capiunt, qui idonei felicesque sunt, præpetes appellantur, inquit *Gell.* loc. cit. et *Serv.* ad *Virg.* 6. *Æn.* 15.

At *Scalig.* ad *Sever. Æin.* 326. præpetem locum intelligit declivem, et ad quem facilis est accessus, quod Græcis est *προνετής, προαλής*. Immo rō præpetem ab ipso *προνετής* factum putat. *Ennius* apud *Gell.* loc. cit. Præpetibus sese puficisque locis dant. *Id. ibid.* Brundisium pulcro præcinctum præpete portu 'st.

PRÆPETŌ, is, ere, a. 3. ¶ 1. *Paul. Diac.* p. 244. 19. *Müll.* Præpetes aves dicuntur, quæ se ante auspicantem ferunt. Nam præpetere dicebant pro antere. Cf. *Festus* p. 245. 22. ¶ 2. Est etiam valde petere, vehementer appetere. *Festus* loc. cit. in voc. præced. I. 1. *Lucret.* 4. 1151. Et prætermittas animi vitia omnia primum, Tum quæ corpori sunt ejus, quam præpetis ac vis. *Alii leg.* percupis; *Lachmann.* vero si quam petis ac vis.

PRÆPIGNERATUS, a, um, particip. ab inusit. præpignero, ante pignori oppositus: et translate obligatus. *Ammian.* 29. 2. Colloquiis ex aula regia præpigneratus abstrusis.

PRÆPILATUS, a, um, particip. a præpilare. I.) Proprie est in anteriore parte in modum pilæ formatus, in summitate rotundatus in pilam: ut præpilata hasta, quæ in acumine cuspidem non habet, sed in obtusum desineas instar pilæ rotunda est, ne lædat: ut apud nos ensis præpilatus, spada da bottone o da scherma. Hujusmodi telis utebantur milites in pugnis ludicris: quemadmodum apud *Auct. B. Afr.* 72. legimus, a Cæsare edoctos milites rationem pugnandi contra elephantos: hos enim in castra adductos hastis præpilatis feriebat, ut discerent, cui parti corporis tela adicere possent, quum eos adversos in veris præliis habuissent. Similiter *Scipio* apud *Liv.* 26. 51. milites exercere volens, jussit eos rudibus inter se in modum jusiæ pugnæ concurrere, præpilatisque missilibus jaculari. *Plin.* quoque 8. *Hist. nat.* 6. 6. (17). narrat, inductos in circum elephantos a L. Pisone, atque ut contemptus eorum increpseret, ab operariis hastas præpilatas habentibus per circum totum actos. Cf. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 30. 50. (95). Locustarum cornua, quæ sunt propria rotunditate præpilata.

II.) Translate. *Quintil.* 5. 12. 17. Declamationes, quibus ad pugnam forensam, velut præpilatis, exerceri solebamus.

PRÆPILO, as, atum, are, a. 1. pila emittere. In illo *Ammian.* 24. 6. Præpilatis missilibus per procuratores principis pugnæ tentatis etc. *Lips.* l. 4. *Poliorect. dial.* 4. præpilatis exponit conjectis, emissis: quia de vera pugna ibi agitur. Sic *Id. Ammian.* 16. 12. circa *med.* Utrinque magnis concursum est viribus: præpilabantur missilia, etc. h. e. ante conficiebantur. Sunt qui leg. propilabantur eod. sensu, ut *Vales.* ad prior. *Ammiani* loc. At *Wagnerus* nihil mutandum censet, licet fateatur, *Ammianum* improprie locutum fuisse. Hæc *Forcellinus*. Sed ut recentiores plerique putant, missilia præpilare apud *Ammian.* locc. cit. est missilia in pilorum modum acueri.

PRÆPINGUIS, a, adject. molto grasso, *εὐπτηγής, καταπικρός, ζατρεφής*, valde pinguis.

I.) Proprie. *Virg.* 3. *Æn.* 698. præpingue solum stagnantis Helori. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 51. 77. (207). Præpingues sues. *Id.* 18. *ibid.* 17. 45. (162). Præpinguis et densa ubertas.

II.) Translate. *Quintil.* 12. 3. 32. Vox dura, rigida, præpinguis, aut tenuis. V. PINGUITUDO.

PRÆPLECTO, ctis, ium, ctere, a. 3. ante plectere, et

PRÆPLEXUS, a, um, particip. ante plexus. Voces a Lexico expungendæ; occurrunt enim tantum in *Not. Tv.* p. 107., ubi tamen legendum videtur perplecto et perplexus.

PRÆPOLIO, is, ii, ire, a. 4. ante polio. *Quintil.* 2. 12. 8. Quod litteræ præpolierunt. *Alii* rectius leg. perpolierunt.

PRÆPOLLENS, entis. V. PRÆPOLLEO in fin.

PRÆPOLLENTIA, æ, f. 1. magna pollentia, magna potentia. *Augustin.* in *Ps.* 70. *serm.* 1.

15. Laudatus est Deus in omnibus bonis factis suis, in fecunditate terrarum, in omni prae-pollentia nascentis ubique creaturae.

PRAEPOLLEO, es, etc, n. 2. Part. *Præpollens* in lin. — Præpollere est magis pullere, *essere più potente*. Tac. 2. Ann. 45. Langobardi defecere ad eum: quibus additis præpollabat. et ibid. 51. Ut numerus liberorum in candidatis præpolleret. et 11. ibid. 14. Phœnices, qui mari præpollabant. Apul. 6. Met. Si qua in terris puella præpollat pulchritudine. — Hinc Part. præpollens, entis, adjective usurpatur. unde Comp. *Præpollentior*; et est valde pollens. *Παρολλων*. Liv. 1. 57. Gens divitiis præpollens. et 5. 34. Vir virtute fortunaque quum sua tum publica præpollens. Apul. 10. Met. Introcessit alia visendo decore præpollens, et aliquanto post. Eruditione doctrinaque præpollens Palamedes. Augustin. 22. Civ. D. 29. Vis oculorum præpollentior.

PRAEPONDERATIO, ōnis, f. 3. *preponderanza*, abstracta qualitas rei, quæ præponderat. Gloss. Lat. Gr. *Preponderatio*, *ὑπερβασις*. **PRAEPONDERATUS**, a, um, *P.* voc. seq. **PRAEPONDERO**, as, avi, atum, are, 1. Part. *Præponderans* sub A. 1.; *Præponderatus* sub B. — Præponderare est majus pondus habere, pondere vincere, prægravare: atque adeo inclinari, vergere, *υπερβαλάντω, υπερταμίζωμαι* (It. *pesar giù, preponderare, piegare*; Fr. *être prépondérant, avoir plus de poids*; Hisp. *haber mayor peso*; Germ. *überwiegen, übertreffen*; Angl. *to be of greater weight, outweigh, preponderate*).

A) Sæpissime neutrum est.

I.) Proprie. Seneca 3. Quidest. nat. 10. a med. Et natura partes suas velut in ponderibus constitutas examinat, ne portionum æquitate turbata, mundus præponderet. Id. 1. Clem. 2. extr. Quia difficile est temperamentum, quidquid æquo plus futurum est, in partem humaniorem præponderet. Apul. 7. Met. Quoties, in alterum latus præponderans, declinat scintilla.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro inclinare, vergere. Quintil. 7. 2. 39. Sed mihi, si neutro litis conditio præponderet, secundum naturam videtur incipere a persona. Lucan. 6. 603. Quarere quo tanti præponderet alea fati. h. e. in quem exitum magis inclinet incertus adhuc rerum eventus. ¶ 2. Est etiam pluris estimor, pluris sum. Stat. 8. Theb. 615. gravis hinc miseris cunctatio voti: Nutat utroque timor, quemnam hoc certamina victum, Quem vicisse velint: tacite præponderat exul. Gell. 1. 3. a med. Quum in rebus aut partibus, aut non longe secus, utilitas amici et honestas nostra consistit, honestas procul dubio præponderat. Quintil. Declam. 8. 9. Inter duos liberos pari desperatione languentes da bonum patrem: non præponderabit: alterutrum non eliget. h. e. neuter præponderabit. Alii leg. non præponderabit alter: neutrum eliget: alii non præponderabit alteruter: non eliget. — Active Auct. Epit. Iliad. 660. Et (Juppiter) Grajum clades gravibus præponderat armis, favortisce, dichiarandosi per essi contro i Trojani.

B) Passive

I.) Proprie. Solin. 11. a med. Coturnices globatæ vehementius properant: quæ festinatio plerumque exitum portat navigantibus; accidit enim in noctibus, ut vela incident, et præponderatis sinibus alveos vertant. h. e. sinibus pondere valde pressis.

II.) Translate. Cic. 3. Off. 4. 18. Qui omnia meliuntur emolumentis et commodis, neque ea volunt præponderari honestate. h. e. ab honestate vinci pondere et aestimatione.

PRAEPONO, pōnis, pōsui, olim etiam pōstvi, pōsitum, pōnere, a, 3. Part. *Præponens* et *Præponendus* I. 1.; *Prepositus* I. 1. et 2.; *Præpositus* per syncop. I. 1. — Præponere est ante ponere, priore loco collocare, *προτιθέναι* (It. *porre innanzi, preporre, antiporre*; Fr. *mettre devant, placer en avant*; Hisp. *meter adelan-*

te, poner en adelante; Germ. *vorsetzen, vorschetzen*; Angl. *or set before, place first*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. Lucet. 6. 998. Quapropter, bene ubi hæc confirmata atque locata Omnia constituerint nobis præposita, parata, etc. h. e. ante posita, ante dicta. Cic. 7. Att. 3. a med. Non enim hoc (scil. præpositionem) in ut apud præpositum, sed ut loco. Ovid. 1. Trist. 7. 33. Hos quoque sex versus, in prima fronte libelli Si præponendos esse putabis, habe. Horat. 1. Sat. 1. 58. si quod prius ordine verbum est, Posteriori facias præponens ultima primis. Cic. 2. Orat. 79. 220. Oportet, ut adibus ac templis vestibula et aditus, sic causis principia proportionum rerum præponere. Id. 11. Fam. 27. De qua priusquam respondeo, pauca præponam. Horat. 1. Orl. 5. 7. Undique deceptam fronti præponere olivam. Cic. Fat. 14. 33. Ergo nec de Edipode potuisse Apollinem prædicere, nullis in rerum natura causis præpositis. Alii leg. præpositis. ¶ 2. Speciatim præponere alicui rei quæpiam, ei curandæ, aut regendæ prædicere, deputare, mittere ad governo, alla direzione, *jur. presidente. Cic. pro leg. Manil. 22. 63.* Unum illud ex omnibus delegistis, quem bello prædonum præponeretis. Cæs. 1. B. G. 54. Ilibernis Iabienum præposuit. et 3. B. C. 89. Sinistio cornu Antonium, dextro P. Sullam, media acie Domitium præposuerat. Justin. 6. 2. 4. Præponere aliquem summæ rei. Cic. 2. Fam. 15. aliquem provincie. et 15. ibid. 4. a med. negotio. Id. 7. Ferr. 38. 101. navibus. Tac. 1. Hist. 20. evactioni. et 15. Ann. 18. vectigalibus. Ovid. 3. Trist. 1. 67. aliquem custodiendi alicui loco. — Similiter Part. *præpositus* sæpissime usurpatur. Cic. 1. Divinat. 34. 76. Sacerdos oraculo præposita. Cæs. 3. B. C. 5. Bibulus toti officio maritimo præpositus. Justin. 1. 3. 2. Præfectus ipsius Medis præpositus. Seneca 1. Ira 16. circa med. Centurio præpositus supplicio. Sueton. Tib. 4. class. et Domit. 16. cubiculo. Clp. Dig. 15. 7. 11. circa med. servus pecuniis exigendis. Ovid. 9. Met. 283. Præpositam timidis parientibus Ithiyam. h. e. præsidem. Seneca Herc. Fur. 532. Pōnis divitibus præpositus draco, posto alla custodia. — Animadvertenda sunt et sequentia. Cic. 8. Att. 14. B. sub init. Nos adhuc in ea ora, ubi præpositi sumus, ita fuimus, ut navem paratam haberemus. Orell. leg. ubi, alii cui. Liv. 37. 41. Rex ipse in dextero cornu erat: Seleucum filium et Antipatrum fratris filium in lævo præposuit. Nepos Thrasyb. 1. Quum triginta tyranni, præpositi a Lacedæmonis, servitute oppressas tenerent Athenas etc. Tac. Germ. 30. Multum (Cætorum genti), ut inter Germanos, rationis ac solertie: præponere electos, audire præpositos, nosse ordines, etc. Dig. 14. 1. 1. § 2. Qui magistrum præponit.

II.) Translate est præferre, pluris facere, antepondere, *preferre, anteporre, stimar più*. Plaut. Rud. 4. 2. 11. Lucrum præpositi sopori et quieti. Ter. Andr. 1. 1. 38. Præponere se alteri. Id. Eun. 1. 2. 59. Si lidem habeat, se iri præpositum tibi apud me. Cic. 9. Phil. 7. 15. Salutem rei publicæ vitæ suæ præposuit. Id. Rabir. perduell. 8. 23. Præponere amicitiam patriæ. Ovid. 2. Fast. 676. Ne videare hominem præposuisse Jovi. Id. 8. Met. 136. Jam jam Pasiphaen non est mirabile taurum Præposuisse tibi. Id. 4. Trist. 10. 127. Quumque ego præponam multos mihi; non minor illis dicor, et in toto plurimus orbe legor. Horat. 2. Sat. 6. 92. Vis tu homines urbenque feris præponere silvis? — Notanda est ratio illa loquendi, quam Priscian. nullo quidem exemplo fulcit, usitatam tamen Latinis ait 18. r. 1203. Putsch. Præpono, hunc optimum esse amicorum. Græci quoque sic loquuntur: Προκρίνας τούτους χαλκίστους είναι τῶν λόγων. — Hinc a Part. præter. pass., cuius multa exempla supra retulimus. *Præpositum*, i, et sæpius *præposita, orum*, n. 2. absolute, substantivorum more, τὰ προηγμένα appellavit Zeno philosophus ea, quæ licet vere bona non sint, pluris tamen sunt aestiman-

da, ut Cic. 1. Acad. (post.) 10. 37. docet: quæ vero minoris, rejecta. Id. 4. Fin. 26. 72. Ista bona non dico, sed dicam Græce προηγμένα, Latine autem producta: sed præposita, aut precipua malo: illa autem non appello mala, sed, si libet, rejectanea. et paullo post § 73. Bonum negas esse divitibus. præpositum esse dicis. Bonum ex quo appellatum sit, nescio: præpositum ex eo credo, quod præponatur aliis. *P. PRODUCTUS.*

Præpositus, i, m. 2. et

Præposita, a, f. 1. *P.* loco suo.

PRAEPORTO, as, arq, a. 1. Part. *Præportans*. — Præportare est præferre, præ se ferre, ostendit. Lucet. 2. 821. Telaque præportant, violenti signa furoris. Catull. 64. 133. Eumenides, quibus angusto redimita capillo Frons expirante præportat pectoris iras. Cic. in Arat. 433. E quibus ingenti existit cum corpore præ se Scorpis infestus præportans debile acumen.

PRAEPOS, otis, adject. valde potens. Ita Gloss. *Isid. (ubi male propos pro præpos) et Gloss. Pith.*

PRAEPŌSITA, æ, f. 1. *superiora, abbadesa*, mulier, quæ aliis in monasterio degentibus præponitur. Augustin. Ep. 211. (al. 109.). Hæc sunt, quæ, ut observatis, præcipimus, in monasterio constituit. Sed sit in potestate præpositæ, ut in commune redactum, cui necessarium fuerit, præbeatur. Et ibid. Perseverate in bono proposito, et non desiderabit mutare præpositam.

PRAEPŌSITIO, ōnis, f. 3. ¶ 1. Generatim est actus præponendi, *il preporre, προθέναις*. Cic. 3. Fin. 16. 54. Qui ita talus erit jactus, ut cadat rectus, præpositum quiddam habebit ad finem; neque tamen illa præpositio tali ad eum finem pertinebit. ¶ 2. Speciatim est actus præhendi. Clp. Dig. 14. 1. 1. § 12. Igitur præpositio certam legem dat contrahentibus. Quare si enim præpositi navi ad hoc solum, ut etc. Adde ibid. 3. 11. ¶ 3. Item speciatim Grammaticis est pars orationis indeclinabilis, quæ ceteris partibus aut separata, aut conjuncta fere præponitur: ut *pro, in, apud, extra*: *V. PRÆVERBUM*. Cic. Orat. 47. 158. Una est præpositio abs, eaque nunc tantum in accepti tabulis manet. Id. Topic. 11. 48. Præpositio enim in privat verbum ea vi, quam habet, si in præpositum non fuisset. Adde Varron. 6. L. L. 63. Mull.; Quintil. 1. 4. 13. et 5. 51.; Gell.; Sueton. etc. — Sæpissime in antiquis monumentis inter præpositiones earumque casus puncta omitti, immo ambæ se voces junctim scribi solent, ut *in fronte pro in fronte*, quod ideo factum est, quia duæ illæ voces sub uno accentu pronuntiantur. Huic rei simile aliquod animadvertit Visc. in Monum. Gab. p. 134. ed. Mediol., sed veram omissionis et conjunctionis rationem non attulit, quæ ex sequentibus scriptorum locis patebit. Priscian. 14. p. 978. Putsch. Annititur semper præpositio sequenti dictioni, et quasi una pars cum ea affertur, unde et acutum in gravem convertit. Capell. 3. p. 62. Contextus orationis plerumque adimit proprios sonos bis vocibus, quæ refruntur ad aliquid sequens, ut præpositionibus: *ante urbem*. Nam hic ante perdidit acutum sonum prioris syllabæ: item *post muros*. Pompej. Comment. art. Donat. § 11. Duæ partes orationis unum accentum habebunt, quotiescumque in unam colliguntur. Si dicas *interealoci, interea* una pars orationis est, loci altera.

PRAEPŌSITIVE, adverb. *V. POSTPOSITIVE.*

PRAEPŌSITIVUS, a, um, adject. qui præponitur, ut Vocales præpositivæ, apud Priscian. 1. p. 561. Putsch. et 17. p. 1038., quæ in diphthongis confandis priorem locum habent. Conjunctio præpositiva apud Diomed. 1. p. 409., quæ in oratione præponitur, ceu ut, nam.

PRAEPŌSITURA, æ, f. 1. *prepositura, carica*, officium et dignitas præpositi. Lamprid. Elagab. 6. Militaribus præposituris, et tribunatibus, et legationibus, et ducatibus venditis. Impp. Valent. et Valens Cod. 10. 70. 2. Præpositura horreorum et pagorum.

PRAEPŌSITUS, a, um, *V. PRÆPONO.*

PRAEPOSITUS, i, m. 2. *preposto*, *prefetto*, *presidente*, *officiale*, *capo*, ἐπιστάτης, qui alicui officio praepositur, praefectus — a) Praesertim militaris. *Cic. Pis.* 36. 88. Praepositus legatorum tuorum optimus abs te quisque violatus. *Alii leg.* Praepositus legatorum tuorum turpissimus: optimus abs te etc. *Tac. 1. Hist.* 36. Nec tribunis, aut centurionibus adeundi locus: gregarius miles caveri insuper praepositos iubeat. *Sueton. Oth.* 1. Ausus est milites quosdam, quod praepositos suos occiderant, capite punire. *Inscript.* apud *Gruter.* 1096. G. CN. MARCIO CN. F. GAL. PRAETORIO CELERI PRAEPOSITO NUMERORVM TENDENTIUM IN PONTO AB SARO. *Apul.* 10. *Met.* ab init. Ipse ad praepositum suum, qui mille armorum ducatum sustinebat, sollicite praesciscitur. *Id. ibid.* multo post de eod. Miles ille, qui me, nullo vendente, comparaverat, tribui sui praepcepto debitum sustinens obsequium, etc. *Adde Modestin. Dig.* 49. 16. 3. extr. et irr. *Menand. ibid.* 6. extr. Hinc ex praeposito dicitur, qui alicui legioni iam praefuit. *Inscript.* apud *Murat.* 1071. 5. AVRELIVS VINCENTIVS EX PRAEPOSITIS VIR ORNATVS LEGIONIS X. GEMINAE. — b) Extra rem militarein vetus S. C. apud *Plin.* 8. *Ep.* 6. a med. Praepositi rerum cuius Caesaris. h. e. procuratores. *Inscript.* apud *Gruter.* 582. 7. GEMELLO AVG. LIB. PRAEPOSITO ARGENTI POTIORI. et *ibid.* 5. PRILETAERO AVG. LIB. PRAEPOS. AB AVRO GEMMATO. et 600. 15. PRAEP. CVRSORVM. *Frontin. Aquaed.* 17. et 117. aquarum.

PRAEPOSSUM, pōtes, pōtai, posse, n. anoni. plus possum, praepolleo, praevaleo, υπέρχω. *Tac.* 5. *Ann.* 8. Postquam Macedones praepotuerunt, praevalseo. — Particip. *Praepotens* V. suo loco.

PRAEPOSTERATIO, ōnis, f. 3. inversio. *Augustin. Music.* 3. 20. Dicerem sex (tempora), nisi me illa praeposteratio revocaret. Habent et *Gloss. Fatic.* T. 6. p. 530. Isterologia (lege Hysterologia), praeposteratio sermonum.

PRAEPOSTERATUS, a, um, F. PRAEPOSTERO.

PRAEPOSTERĒ, adverb. Comp. *Praeposterius*. — Praepostere est Ital. a rovescio, contr'ordine, confusamente, ἀντιστροφῶς, inverso ordine, perverso, perperam. *Cic. 7. Att.* 16. Omnes arbitror mihi tuas litteras redditas esse, sed primas praepostere, reliquas ordine, quo sunt missae. *Id. 4. Acad.* (2. pr.) 20. 66. Ut praepostere tecum agam, mox referam me ad ordinem. *Id. 2. Divinat.* 71. 146. Nihil tam praepostere, tam incondite, tam monstruose cogitari potest, quod non possimus somnare. *Plin.* 3. *Ep.* 9. a med. Succurrit quod praeterieram, et quidem sero: sed, quamquam praepostere, reddetur. *Plin. alter 2. Hist. nat.* 7. 5. (24). Lævus calceus praepostere inductus. h. e. lævus pro dextera. *Gell.* 2. 8. Imperfecte atque praepostere atque inscite syllogismo uti. *Pompej. Comment. ait. Donat.* § 25. Ecce praeposterius usus es re olim facta ante rem paulo post factam.

PRAEPOSTERITAS, ōis, f. 3. ordo praeposterus. *Arnob.* 3. 30. Si Juno est aer, quoniam modum diclitare consuevis, Græci nominis praeposteritate repetita. h. e. inverso ordine litterarum in voce ἀῖρ aer, unde fit Ἥρα Juno. *Vet. Inscript.* non optime nota apud *Gruter.* 684. 6, quæ est apud *Orell.* (cui tamen suspexia) 4774. PARENS AFFLICTVS PRAEPOSTERITATE NATURÆ HVC FILIVM VNICVM NVC CANDIDIT.

PRAEPOSTĒRO, as, avi, alum, are, a. 1. Part. *Praeposteratus*. — Praepostere est invertere, perturbare, praeposterum facere. *Auct. declam.* quæ inscribit. Tribunus Marius, 9. Ordinem iudicium militis inhumani praeposteravit impietas. *Mar. Victorin.* 4. p. 2600. *Futsch.* Horum praeposterato situ memorati versus forma praestabitur sic. *Boeth. in Porphyrr. Dial.* 1. p. 5. Praeposterato ordine dicit. Sic *Cassiod. de orthograph. praef.* Commemorati sunt auctores orthographiae, ex quibus alii ipso, alii praepostero ordine similia dicunt, alii vero diversa scribunt. et *Præcept. Music. ex Augustin.* edent. *A. Maio Nov. Coll. T.* 3. p. 133. Qui membris liis praeposteratis fieri possunt.

PRAEPOSTĒRUS, a, um, adject. (præ et posterus) est inverso ordine factus: perversus, quum scilicet aliquid prius fit, quod post fieri debuit, aut contra, ἀντιστροφῶς (It. rovescio, contr'ordine, fatto di contralttempo, confuso, stravolto; Fr. renversé, interverti, inverse; Hisp. inverso, desordenado, confuso; Germ. umgekehrt, verkehrt, unrecht; Angl. overthwart, out of order, perverted, confused, preposterous, awkward). Usurpatur — a) De rebus et de abstractis. *Cic. Rabir. Post.* 13. 37. Quid tam insolens, tam perversum praeposterumve dici, aut evocitari potest? *Plin.* 6. *Ep.* 5. Oratio sera et intempestiva, et praepostera. *Lucret.* 3. 621. praeposterus ordo. *Seneca Ep.* 23. Ver malignum et frigus praeposterum. *Cic. 3. Orat.* 11. 40. Ut verba sic et casibus, et temporibus, et genere, et numero conservemus, ut ne quid perturbatum ac discrepans, aut praeposterum sit. et *ibid.* 13. 49. Non discretis sententiis, non praeposteris temporibus, non confusis personis, non perturbato ordine. *Id. Sull.* 32. 91. O falsam spem! o praeposteram gratulationem! *Id. Amic.* 22. 85. Praeposteris utimur consiliis, et acta agimus. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 8. 6. (45). Praeposterus natalis. h. e. quum quis non in caput, sed in pedes ex utero prodit. *Id. 17. ibid.* 24. 37. (216). Arbores aduri statu frigidior praepostero die, quoniam suo frigora etiam prosunt. *fuor di tempo.* et 16. *ibid.* 27. 51. (118). Praeposteri locus. h. e. qui celerius, aut tardius solito proveniunt. — Et cum Dativo. *Ovid. 1. Trist.* 8. 5. Omnia natura praepostera legibus ibunt. — b) Praeposterus homo, praepostere agens, perversus. *Cic. Cluent.* 26. 71. Itaque ut erat semper praeposterus atque perversus, initium facit a Bulbo. *Id. Pis.* 38. 92. Noster hic praeposterus imperator. *Id. 15. Fam.* 17. Praeposteros habes tabellarios. *Sall. Jug.* 88. Homines praeposteri.

PRAEPOSTUS, a, um, F. PRAEPONO.

PRAEPŌTENS, entis, particip. a *praepossum*, quod adjective usurpatur, unde Comp. *Praepotentior*; et est valde aut plus potens, praepotens, υπέρχων (It. molto potente; Fr. très-puissant, très-puissant; Hisp. muy potente; Germ. mächtig, viel vermögend; Angl. very able or powerful). Usurpatur — 1.º De hominibus. — a) Sine additis. *Cic. Rabir. Post.* 16. 44. Clari ac praepotentes viri. *Id. 2. Fin.* 18. 57. Sed iunge non solum callidum eum, qui aliquid improbe faciat, verum etiam praepotentem, ut M. Crassus fuit. Iluc referri potest et illud ejusd. 2. *Nat. D.* 30. 77. Non est igitur natura decrum praepotens, neque excellens, si quidem subjecta est necessitati. — b) Cum Ablat. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (42). Statuarii praepotentes opibus. — c) Cum Genit. *Cic. 2. Divinat.* 18. 42. Nonne perspicuum est, ex prima admiratione hominum, quod tonitrua iactusque fulminum extimuisse, credidisse, ea efficere rerum omnium praepotentem Jovem? — d) Hinc praepotentes absolute, substantivorum more. *Ci. Plaut. Pen.* 5. 4. 9. Certo enim, quod quidem ad nos duas attinuit, praepotentes, pulcræ. *Cic. Amic.* 15. 54. Multorum opes praepotentium excludunt amicitias fideles. *Colum.* 1. *R. R.* 3. 12. More praepotentium, qui possident fines gentium, quos ne circumire quis quidem valent. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 19. 42. (93). Id acciderit ob iniquitatem praepotentium, an forte, non satis constat. de praepotenti. — 2.º De rebus. *Cic. Balb.* 15. 34. Quum praepotens terra marique Carthago, nixa duabus Hispaniis, huic imperio immineret. *Id. 1. Orat.* 43. 193. Praepotens et gloriosa philosophia. *Val. Mar.* 5. 2. n. 8. Praepotens gratie mentis impetus. et 7. 2. n. 1. Praepotentia imperia.

PRAEPŌTENTIA, æ, f. 1. excellens potentia. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 7. Præscientia et præpotentia Dei. *Apul. de Mund.* Camhyses et Xerxes et Darius potentissimos reges fuerunt. Horum præpotentiam, quam ex opibus collegerant, lenocinium vitæ effecerat celsiorem.

PRAEPŌTO, as, are, a. 1. Part. *Praepotandus* 1. et 2. — *Praepotare* ¶ 1. Est ante potare,

præbibere. *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 17. n. 160. Praepotandos jubet medicamentis myrrhæ obolos duos. ¶ 2 *Praepotare aliquem* in re medica est præcipere, ut is præbibat. *Id. ibid.* n. 159. Praepotat ægrotantes vel passo, vel aciore vino. et 5. *Tard.* 10. n. 120. Praepotandus ægrotus iis, quæ supra inemoravimus.

PRAEPŌPERANTER, adverb. valde properanter. *Lucret.* 3. 779 certareque praeproperanter.

PRAEPŌPERĒ, adverb. con troppa fretta, o celerità, λίαν ταχῶς, nimis propere, nimis celeriter. *Liv.* 37. 23. sub fin. Festinans praepropere. *Id.* 22. 19. a med. Raptim omnia praepropere agendo. *Adde eumd.* 22. 19.

PRAEPŌPERO, as, are, n. 1. multum propere. *Gloss. Philox.* Praeproperat, ἀπερσεύεται.

PRAEPŌPĒRUS, a, um, adject. troppo frettoloso, o presto, o precipitoso, σπερχνός, ταχῆς, nimis propere, festinus, celer, præceps. *Cic. 7. Fam.* 8. et 10. *ibid.* 26. Te adipiscendi magistratus praepropere festinatio adducet a tantis laudibus. *Id.* 1. *Att.* 1. Non aliena rationi nostræ fuit illius hæc praepropere pensatio. *Liv.* 31. 42. Fatigati equi virique praepropere celeritate. *Id.* 22. 41. Temeritati consulis ac praepropere ingenio materiam etiam fortuna dedit. *Id.* 27. 33. sub fin. Toto eo bello damnosa, praepropere ac fervida ingenia imperatorum fuisse. *Sil. It.* 15. 757. Hastam praepropere nisu jacit. *Val. Max.* 5. 3. n. 6. Parum pudicas ratus lacrimas, quæ praepropere amoris dabantur.

PRAEPŌDIO, as, F. PRAEPŌDIO.

PRAEPŌDĪUM, ūi, n. 2. impedimentum. F. PROPŌDĪUM.

PRAEPŌLCHER, ra, rum, adject. valde pulcher, perpulcher. *Juvenc.* 1. 432. fortia vobis Provenit hominum præpulchra indagine lucra.

PRAEPŌRGĀTUS, a, um, F. voc. seq.

PRAEPŌRGO, as, avi, alum, are, a. 1. Part. *Praepurgatus*. — Praepurgare est ante, aut valde purgare, πρὸκαθαίρω. *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 4. n. 128. Ut saepe, imminente accessione, per somnum jactu seminis ægri præpurgantur. *Id.* 3. *Acut.* 4. Clystere præpurgatos phlebotomamus. *Adde eumd.* 1. *ibid.* 16. et 2. *Tard.* 2.

PRAEPŌTIATIO, ōnis, f. 3. præputii conservatio, ἀρροφιστία: cui opponitur circumcisio. *Tertull.* 5. *advers. Marcion.* 4. a med. ex *Apost.* ad *Galat.* 5. 6. *Adde 5. ibid.* 13.

PRAEPŌTIĀTUS, a, um, particip. a *praeputio*, ἀρροφιστός, præputium habens, incircumcisus. *Tertull.* 5. *advers. Marcion.* 9. a med. Christus præputiatus sacerdotii pontifex.

PRAEPŌTĪO, as, are, a. 1. præputium duco, ut ait *Juvenc.* 6. 237., seu masturbo. *Vet. Scholiast.* ad illud *Juvenc.* 10. 206. Et, quamvis tota palpetur (nervus) nocte, jacebit: Fricetur, præputietur. Ita pro præputietur legendum conficit *Schrevelius*.

PRAEPŌTIUM, ūi, n. 2. præputio, πρῶτον, ἀρροφιστός, piliis glandem collis integens: a præ ante et πρῶτον penis, s. extrito. *Juvenc.* 14. 99. mox et præputia ponunt. F. RECŪTĪTUS. *Cæli. Aurel.* 3. *Tard.* 8. n. 104. Mollis atque humida infatio ventris ac vultus et crurum et folliculi genitalis vel præputii.

PRAEQŪAM, adverb. più di quello che, plus quam. *Plaut. Merc.* 1. 1. 22. Nec pol profecto quisquam sine grandi malo, præquam res patitur, studuit elegantia. Hæc *Forcellinus Lambin.* sequutus. At præ (ait *Handius, Tursell.* vol. 4. p. 527.) non significat plus. Aut studuit accipiendum de nimio studio, aut restituenda est scriptura editionis principis præterquam. — Item præterquam. *Cato apud Festum* p. 162. 31. *Müll.* Fana in eo loco compluria fuere; ea exaugmavit, præquam quod Termino fanum fuit, id nequitum exaugurari. *Alii leg.* præterquam, probante *Müllero* et *Jordan.* — Ceterum F. PRÆ.

PRAEQUESTUS, a, um, particip. ab inusit. præqueror, ante questus. *Ovid.* 4. *Met.* 251. Multaque præquestus, tangens tamen æthera, dixit.

PRÆRADIO, as, are, a. 1. ¶ 1. Est ante, aut valde radiis illustrare. *Ovid. Heroid. 6. 115.* Bacchi conjux redimita corona Præradia stellis signa minora suis. ¶ 2. Item præfulgere, *ὑπερλαμπναι. Claudian. Nupt. Honor. et Mar. 286.* Ante fores jam pompa sonat, pilentaque sacram Præradiant ductura nukum.

PRÆRADIO, dis, sum, dere, a. 3. Part. *Prærasus* 1. et 2. — Præradere ¶ 1. Est in anteriore parte radere. *Cato R. R. 41.* Si vitis vitem continget, vitis utrumque latus alterum præradito oblique: inter se medullam cum medulla libro colligato. *Plin. paullo aliter hoc idem dicit, ipsum Catonis locum respiciens, 17. Hist. nat. 15. 25. (115).* Si inter se vites contingant, ntriusque in obliquum latere contrario adraso, junctis medullis colligari. Al. tamen apud *Caton.* aliter leg. *Paulin. Nolan. Ep. 7. (al. 22.) sect. 2.* Inæqualiter semitonsi, et destituta fronte præ-rasi. ¶ 2. Antea radere. *Cæd. Aurel. 5. Tard. 4. a med. Præ-rasi capilli.*

PRÆRANCIDUS, a, um, adj. valde rancidus, obsoletus, insipidus. *Probus Valer. apud Gell. 13. 20.* Non fitiones illas prærancidas, neque scitulosas grammaticas spectaveris.

PRÆRAPIDUS, a, um, adj. molto celere, velocissimo, precipitoso, ταχύς, valde rapidus, præceler.

I.) Proprie. *Seneca Apocoloc. ante med. Ubi Rhodanus ingens amna prærapido fuit.*

II.) Translate. *Sil. It. 17. 180.* Prærapidus juvenis. et 16. 564. Prærapida fuga. *Seneca 1. Quæst. nat. 1.* Obliqui feruntur et prærapida celeritate.

PRÆREPTOR, ōris, m. 3. qui præripit. *Hieronym. Ep. 36. n. 15.* Ut non intelligeret, minorem esse filium, qui ad benedictionem fratris præreptor adstiterat.

PRÆREPTUS, a, um, V. **PRÆRIPPIO**.

PRÆRIGEO, es, ūi, ere, n. 2. valde rigeo. *Tac. 13. Ann. 35.* Annotatusque miles, qui fascem lignorum gestabat, ita præriguisse manus, ut oneri adhærentes truncis brachiis deciderent.

PRÆRIGIDUS, a, um, adj. valde rigidus.

I.) Proprie. *Veget. 5. Veterin. 23. 1.* Spina prærigida.

II.) Translate. *Quintil. Declam. 17. 7.* Cunctos prærigidæ mentis affectus vocabulo molliore lenitis.

PRÆRIPĪA, ōrum, n. plur. 2. loca proxima ripis fluminum. *Apul. de Mag. Quum crocodilus egressus in præripia fluminis biavit. Tribuunt et Servio ad Virg. 6. Æn. 704.* Sed utroque loco alii leg. prærupta, aut prærupia.

PRÆRIPPIO, rīpis, rīpiī, reptum, rīpere, a. 3. (præ et rapio). Præripit pro præripuit legitur in quadam *Inscript. apud Gruter. 684. 6.* et apud *Orell. 4774.*, sed quæ tamen minus probæ notæ est. — Part. Præripiens 1.; Præreptus 1. 2. et 5.; Prærepturus 1. — Præripere est ante rapere, præcipere, *πρᾶπρᾶζω* (It. rapire innanzi, sotto gli occhi, in faccia, toglier per forza o di mano, portar via; Fr. ravir, enlever, dérober, soustraire avidement, priver; Hisp. arrebatat, quitar, tomar violentemente, llevar por fuerza; Germ. etwas vorwegnehmen, vor dem Munde wegnehmen, entreissen, wegschnappen; Angl. to take away before the time, snatch away prematurely). ¶ 1. Generatim. *Plaut. Cas. a. 1. v. 14.* Quid buc venisti sponsam præreptum meam? *Id. Men. 5. 9. 21.* Tibi neque occupare patrem, neque præripere postulo. *Ter. Eun. 1. 2. 81.* Istam nunc times, quæ advecta est, ne illum talem præripiat tibi. *Ovid. 1. Amor. 1. 7.* Quid, si præripiat flavæ Venus aus Minervæ? *Plin. 10. Hist. nat. 9. 11. (27).* et *ibid. 74. 95. (203).* Illo præripien-te huic cibos. *Cic. Harusp. resp. 3. 6.* alicui deponsam jam et destinatam laudem. Sic *Id. Rosc. Am. 1. 2.* Ne istius quidem laudis ita sum cupidus, ut aliis eam præreptam velim. *Auct. B. G. 8. proëm.* Ut prærepta, non præbita facultas scriptoribus videatur. *Plin. 3. Ep. 9.* Quum ea prærepta et extorta defensionis suæ cerneret, in quibus omnem fiduciam reponebat.

Liv. 5. 20. Non avidas in direptiones manus otiosorum urbanorum prærupturas fortium bel-latorum præmia esse. *Auct. B. Alex. 27.* Festinantes præripere subsequenibus victorie societatim. — Inter præripere hoc sensu, et eripere discrimen statuit *Valla l. 5. Elegantiar. c. 83.*, quod qui alteri quippiam eripit, potest non in suos usus auferre: qui vero præripit, in suos proprios usus rapit. ¶ 2. Speciatim de iis, quan- te tempus rapiuntur. *Cic. 14. Phil. 2. 5.* Deorum beneficium festinatione præripere. *Plin. 8. Ep. 22. a med.* Quia vigilantia hanc ipsam arditatem, cui præreptus est, petiit! *Virg. 9. Æn. 138.* Prærepta conjux. *Aurel. Vict. Vir. illustr. 5.* Immatura morte præreptus. *Val. Flacc. 5. 571.* brevibus præreptus in annis. *h. e.* immatura morte sublatus. *Inscript. apud Gruter. 350. 6.* IN PRIMO ÆTATIS FLORE PRÆ-REPTVS. ¶ 3. Item speciatim est celeriter eri- pere. *Lucret. 3. 895.* nec dulces occurrent ascula nati Præripere. *Sueton. Ner. 49.* Perlatos a cursore codicillos præripuit. *h. e.* manu celeri rapuit, priusquam porrigerentur. *Ovid. 14. Met. 310.* Phæbus arcum simulat; præreptaque gaudia sumit. *Alii leg. præcepta.* ¶ 4. Pro occu- pare, prævenire. *Cic. 1. Off. 30. 108.* Facile ce- lare, tacere, dissimulare, præripere consilia ho- stium. *prevenire e sventare i disegni.* Sunt qui leg. præcipere, quod eandem habet sententiam. Sic apud *Virg. 10. Æn. 276.* Haud tamen au- daci Turno fiducia cessit Litora præripere. *Pie- rius in antiqu. codicib. reperit præcipere.* Quod idem et apud *Liv.* tum ipse, tum alii critici se vidisse testantur. *V. 3. 46., 6. 5. et 31. 39.* ¶ 5. Item pro sibi arrogare, usurpare. *Cic. 10. Att. 1. ante med.* Sed alterum mihi est certius; nec præripiam tamen; expectabo tuum consilium et eas litteras etc. *At Orellius leg. præcipiam. Se- neca Thyest. 1104.* Scio quid queraris: scelere prærepto doles. *h. e.* quod ego scelus prior fe- cerim. ¶ 6. Præripere se, se proripere. *Ulp. Dig. 21. 1. 17. ante med.* Qui quum dominum animadverteret verberibus se afficere velle, præ- ripuit se ad amicum, quem ad precandum de- duceret.

PRÆRÖBORATUS, a, um, particip. ab in- sit. præroboro, ante roboratus, ut Præroboratum corpus. *Cæd. Aurel. 4. Tard. 1.*

PRÆRÖDO, dis, si, sum, dere, a. 3. Part. *Præ- rodens* 2.; Prærosus 1. et 2. — Prærodere — ¶ 1. Est in anteriori parte rodere, corrodere. *Plaut. Pseud. 3. 2. 93.* Ut quisque quidque con- ditum gustaverit, Ipsus sibi faciam ut digitos prærodas suos. *BA.* Quæso berce, priusquam quidquam convivis dabis, Gustato tute prius, et discipulis dato, Ut prærodatis vostras furtificas manus. *Colum. Arbor. 15.* Genus est animalis, volucra appellatur: is fere prærodit teneros ad- buc pampinos. *Id. ibid. 18.* Nam si sæpius cacumina (arborum in pomario) manu præfracta, aut a pecore prærosa fuerint etc. et 5. *R. R. 6. 6.* Stramentis areas cooperiemus, ne prode- untia cacumina seminum ab avibus prærodan- tur. ¶ 2. Item est valde corrodere, erodere. *Horat. 2. Sat. 5. 24.* si vaser unus et alter In- sidiatorem præroso sugerit hamo. *Plin. 7. Hist. nat. 23. 23. (87).* Prærosam dentibus linguam in tyranni os expuit. *Id. 9. ibid. 43. 67. (145).* Vulpes marinæ glutunt bamos usque ad infirma lineæ, quæ facile prærodunt. et *ibid. 62. 88. (185).* Conger et muræna caudas se prærodentes. *Jul. Obseq. 61.* De mensa oleas mures præro- serunt.

PRÆRÖGATIO, ōis, f. 3. distributio. *Ful- gent. 1. Mythol. 2. init.* Saturnus per annonæ prærogationem ad se populos attrahens, a satu- rando Saturnus dictus est. *V. adnotata ad SA- TURNUS in ONOM.*

PRÆRÖGATIVARIUS, ūi, m. 2. qui præro- gativam meruit, in officio præfecti prætorio, cui nempe protectoris dignitas, tamquam prelium longi laboris, accedit. *Cassiod. 11. Variar. 27.* Quis Joannem non æstimet merito esse promo- vendum, qui nostro judicio cancellorum olim sumpserit officium, et tunc jam prærogativam

consentientia meruit, quando secreti munus judi- cialis accepit? Hunc igitur prærogativarium sen- tentia nostra confirmat. Adde *Symmach. 3. Ep. 67.*

PRÆRÖGATIVUS, a, um, subject. qui ante alios rogatur, seu interrogatur.

I.) Proprie. Tribus, aut centuria præro- gativa, et prærogativa absolute, est quæ pri- ma ad ferendum in comitiis suffragium per sor- tionem rogabatur, seu vocabatur. Cujus qui- dem tam gravis auctoritas esse solebat, ut ce- teræ lere sumpsi voluntatem ejus sequerentur. *Cic. Plane. 20. 49.* An tandem una centuria prærogativa (in MS. apud *Færburg.* habetur prærogata: tantum habet auctoritatis, ut ne- mo unquam prior eam tulerit, quin renun- ciatus sit? etc. et max. Cujus in honore non unius tribus pars, sed comitia tota comitiis fue- rint prærogativa? *V. Garatoni in Cur. sec. ad orat. pro C. Plane. p. 38. 39. Id. 1. Divinat. 45. 103.* Prærogativam majores omnes justorum comitiorum esse voluerunt. *Liv. 26. 22.* Fulvius quum comitia consulibus creandis haberet, præro- gativa Veturia juniorum declaravit *T. Manlium. V. integr. illud caput. Id. 24. 7. extr.* Quum sors prærogative Aniensium juniorum exisset, eaque *T. Otacillum et M. Emilium* consules diceret. *Id. 10. 22.* Nemini dubium erat, quin *Q. Fabius* omnium consensu destinaretur: cumque et præro- gativæ, et primo vocatæ omnes centuriæ consu- lem dicebant. Quas hic *Liv.* dicit primo voca- tas, eas 27. 6. jure vocatas appellat, his verbis: *Galeria juniorum, quæ sorte prærogativa erat, Q. Fulvium et Q. Fabium* consules dixerat: eo- demque jure vocatæ inclinasset, ni etc. *Pseudo- Ascon. in Cic. 2. Verr. 9. 26.* Prærogativæ sunt tribus, quæ primæ suffragium ferunt ante jure vocatas. Mos enim fuerat, quo facilius in comitiis concordia populi firmaretur, bina omnia de iisdem candidatis comitia fieri: quorum tri- bus primæ prærogativæ dicebantur, quod primæ rogarentur, quos vellent consules fieri: secundæ jure vocatæ, quod in his, sequente populo, ut sæpe contigit, prærogativarum voluntatem, jure omnia compleverunt. Hæc *Ascon.* Dicit etiam potest, jure vocatas ideo appellari, quia non sor- te, ut prærogativæ, sed suo jure atque ordine ad suffragium vocarentur. — Prærogativa cum plur. num., ut collectiva nomina. *Liv. 5. 18.* Haud initis Patribus *P. Licinium Calvum* præro- gativa tribunum militum non petentem creant. *V. Drakenborg. ad h. l. — Prærogativam re- ferre dicitur præco, qui primæ centuriæ suffra- gium ad magistratum refert. Cic. 2. Divinat. 35. 74.* At haruspices divini. Quos quum *Tib. Grac- chus* propter mortem repentinam ejus, qui in præ- rogativa referenda subito concidisset, in senatum introduxisset; non justum rogatorem fuisse dixe- runt. — *Omen prærogativum*, quod ex suffragiis centuriæ prærogativæ capitur. *Cic. Mur. 18. 38.* — Videtur aliquando servatum fuisse, primis præsertim comitiorum temporibus, ut post vo- catam centuriam prærogativam, latumque ab ea suffragium, aliquod spatium temporis interpo- neretur, antequam reliquæ jure vocatæ admitter- rentur. Nam *Varro apud Festum p. 249. 8. Müll.* centuriam prærogativam ideo introdu- ctam ait, ut Romani rustici, qui petitores igno- rant, facilius eos animadvertere possent: et *Ferrius ibid.* probabilis judicat, idcirco id fa- ctum, ut, quum esset aliquis designatus a præro- gativa, in sermonem res veniret populi de dignis indignisque ad his ferenda. Quod certe fieri non potuisset, si post prærogativam centuriæ jure vo- catæ, nulla mora interposita, suffragium tulis- sent.

II.) Translate prærogativa absolute, substan- tivorum more, est ipsum suffragium, quod a centuria prærogativa fertur; atque hinc ¶ 1. Est anticipata electio. *Liv. 21. 3.* In *Hasdrubalis* locum haud dubia res fuit, quin prærogativam militarem, qua exempto juvenis *Hannibal* impe- rator appellatus erat, favor etiam plebis seque- retur. *Id. 3. 51.* Ne comitiorum militarium præ-

rogativam urbana comitia iisdem tribunis plebis creandis sequerentur. ¶ 2. Item est aliquod dictum, aut factum ejus, qui nobis benefactor est, ante ipsum beneficium praestitum, unde probabile est, nos ipsum beneficium consecuturos: et universim omne id, ex quo bonum aliquod nobis polliceri certo possumus. Cato ad Cic. 15. Fam. 5. Quod si triumphi praerogativam putas supplicationem, et idcirco casum potius, quam te laudari mavis, neque supplicationem sequitur semper triumphus, etc. Cic. 2. Verr. 9. 26. Qui (*Metellus consul designatus*) quam isti sit amicus, attendite. Dedit enim praerogativam suae voluntatis ejusmodi, ut isti pro praerogativis eam reddidisse videatur. h. e. dedit testimonium suae benevolentiae pro praerogativis centuriis a Verre corruptis, ut se consulem dicerent. Plin. 7. Hist. nat. 16. 14. (67). Fecunditatis in feminis praerogativam accepimus, inunctis medicamine oculis salivam infel. *contras-segno*. ¶ 3. Item praestantia, auctoritas, qua quis alteri in aliqua re praefertur, *praerogativa, privilegio, vantaggio, singolarità*. Ulp. Dig. 1. 16. 4. a med. Magni enim faciunt provinciales, servari sibi consuetudinem istam et hujusmodi praerogativas. Arr. Menand. ibid. 49. 10. 1. Veteranorum privilegium inter cetera, etiam in deliciis habet praerogativam. Eumen. Paneg. ad Constantin. 2. Vetus illa imperatoriae domus praerogativa. Plin. 37. Hist. nat. 9. 46. (129). Praerogativa decoris in gemmis.

PRÆRÔGATOR, ōris, m. 3. distributor. Gloss. Isid. Prærogator, dispensator. Augustin. fragm. apud Flor. ad Rom. 14. Impleamus officium praerogatoris, non usurpemus locum exactoris. V. **PRÆROGATIO** et **PROROGATOR**.

PRÆROGATUS, a, um. V. voc. seq.

PRÆRÔGO, as, avi, atum, ate, a. 1. Part. *Prærogatus* I. et II. — **PRÆROGARE**

I.) Proprie. ¶ 1. Est ante rogare. Sueton. Aug. 35. ad fin. Sententias da majore negotio, non more atque ordine, sed prout libuisset, praerogabat. Cic. Planc. 20. 49. Cujus in bonore non unius tribus pars, sed comitia tota comitiis fuerint praerogata. h. e. praerogativa vicem ac vim habuerint. Alii leg. praerogativa. Imp. Constantin. Cod. Theod. 16. 11. 1. Praerogata lex. h. e. olim lata. ¶ 2. Item ante erogare, solutionem representare. Ulp. Dig. 19. 2. 19. a med. Inter eum, qui per errorem solvit, et eum, qui pensionem integram praerogavit, multum interest. Imp. Constantin. et Constant. Cod. 10. 31. 20. Praerogare expensas. Cod. Theod. 12. 1. 29. Quasumque pro his expensas civitas praerogavit, refundere protinus.

II.) Translate, metaphora sumpta a superiori paragr. 2., est antea impendit, ultro tribuere, afferre, adhibere. Fulgent. Contin. Virg. Plus periculi praerogare, quam laudis. Vet. Scholiast. ad Cic. Mil. 37. (edente A. Maio in Class. Auct. T. 2. p. 149.). Exilium quoddam sibi praerogatum videri vult, quum relegatio Milonis imminet. h. e. illatum. Cael. Aurel. 2. Acut. 25. Adjutoris ex parte incassum praerogatis. Augustin. Serm. 9. 1. Quam largiter praeroget misericordiam praesenti saeculo.

PRÆRÔSUS, a, um. V. **PRÆRÔDO**.

PRÆRUMPO, rumpis, rûpi, ruptum, rumpere, a. 3. Part. *Præruptus* in fin. — **PRÆRUMPERE** est idem quod rumpere, aut ante, vel in anteriori parte rumpere, praefringere. Colum. 3. R. R. 18. 2. Velut uncus infixus solo, antequam extrahatur, præruptitur. Ovid. 14. Met. 547. Stuppea præruptit pbyrgia retinacula clasiss. Cæs. 3. B. G. 14. Funes falcebus comprehensi adductique, navigio remis incitato, prærumpebantur. — Singulare est illud Cael. Aurel. 2. Acut. 21. ad fin. Purgativa vero medicamina, quæ cathartica appellantur, prærumpunt corpus, atque sollicitam (h. e. periculosam) eidem passioni (*pleuritidi*) solutionem provocant. h. e. vires corporis frangunt. — Hinc Part. præter. pass.

Præruptus, a, um. adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Præruptior* et Sup. *Præru-*

ptissimus I.; et est Ital. *scosceso, dirupato, straripevole, ἀπορρώξ, ἐκρηπνός, ἀκρόμος*, abruptus, arduus, directus, præcisus, præceps: quasi in anteriori parte ruptus.

I.) Proprie. — a) Adjective. Cic. 7. Verr. 56. 145. Aliqua promontoria, aut prærupta saxa tenuisse dicuntur. Horat. 2. Sat. 6. 91. Prærupti nemoris patientem vivere dorso. Virg. 1. Æn. 109. insequitur cumulo præruptus aquæ mons. Sueton. Tib. 40. Insula septa undique præruptis immensæ altitudinis rupibus. Auct. B. Alex. 74. extr. Præruptam in vallem descendere. Tac. 2. Hist. 41. Præruptis utrimque fossis via angusta. Cæs. 7. B. G. 86. Desperatis campestribus locis, loca prærupta ex ascensu tentant. Id. 2. B. C. 24. Jugum directum, eminens in mare, utraque ex parte præruptum atque asperum. Auct. B. G. 8. 40. Mons, in quo positum erat præruptum undique oppidum Uxellodunum, et mor. Erat autem oppidanis difficilis et præruptus eo descensus. Colum. 3. R. R. 13. 8. Campestris locus alte duos pedes infodiendus est; accilvis regio tres; præruptior vero collis vel in quatuor pedes ventendus. Auct. B. G. 8. 33. Omnes oppidi partes præruptissimis saxis esse munitas. — b) Absolute. Liv. 27. 18. Per præcipitia et prærupta fugere. Justin. 41. 1. 11. Prærupta collium montiumque ardua occupare. Plin. 8. Hist. nat. 42. 64. (156). Prærupta petere. Sidon. 1. Ep. 5. ante med. Alpium citus et facilis ascensus, et inter utrimque terrentis latera prærupti, cavatis in callem nivibus, itinera mollita.

II.) Translate est præceps, projectus, proruptus, violentus, effrenis, quasi per prærupta ruens. Tac. 16. Ann. 7. extr. Juvenis animo præruptus. et 5. ibid. 3. Prærupta et urgens dominatio. Ulp. Dig. 28. 3. 6. a med. seditio. (Sic apud Cic. Rosc. Am. 24. 68. Prorupta audacia.) Vellej. 2. 2. 3. In præruptum atque anceps periculum adduxit rempublicam.

PRÆRUPA, ōrum. V. **PRÆRIPIA**. **PRÆRUPTĀ**, ōrum, n. plur. 2. V. **PRÆRUMPO** in fin.

PRÆRUPTĒ, adverb. *scoscesamente, dirupatamente, straripevolmente, abrupte*. Plin. 34. Hist. nat. 15. 43. (149). Mons prærupte altus. At Sillig. ex optimis Codicib. legit præaltus.

PRÆRUPTIŌ, ōnis, f. 3. præruptum. Isid. 14. Orig. 9. Hiatus, præruptio terræ profunda.

PRÆRUPTUS, a, um. V. **PRÆRUMPO** in fin. **PRÆRÛTILIS**, a, um, adject. valde rutilus. Auct. carm. de Judicio Dom. 202. purpura campis Omnia prærutilla miscet non invida luce.

PRÆS, prædis, m. 3. sponsor, qui se pro alio obligat, idest promittit, si quid incommodi fiat, se plene satisfacturum, ἔγγυς, ἑγγυτής (It. sicurtà, mallevadore, pieggio; Fr. répondant, caution; Hisp. fiador, caucionero; Germ. der Bürge in Geldsachen; Angl. a surety, bondsman, one who gives bail for another).

I.) Proprie. Varro 5. L. L. 40. Mill. Prædia dicta, item ut prædes, a præstando, quod ea pignore data publice mancuspis fidem præstent. Id. 6. ibid. 74. Præs, qui a magistratu interrogatus, in publicum ut præstet, a quo et quem respondet, dicit præ. Scalig. ad Fest. legit: Præs, qui a magistratu interrogatus in publicum, an præstet, etc. (Præstet, præsens est, significat. Unde Auson. in VII. Sap. in Iudicio, 18. Tabulae, ἑγγύα, πᾶστας ἀπὸν, protulit. Spondere qui nos, noxa quod præstet, vetat.). Müllerus vero apud Varron. loc. cit. pro in publicum præstet legit in publicum præs siet. Paul. Diac. p. 223. 9. Mill. Præs est is, qui populo se obligat, interrogatusque a magistratu, si præs sit, ille respondet, præ. Id. 151. 9. Mancups dicitur qui quid a populo emit conductivæ: qui idem præ dicitur, quia tam debet præstare populo quod promissit, quam is, qui pro eo præ factus est. Hæc Paul. Diac., qui prædem dicens eundem esse ac mancemp, lata id significatione dicit. Nam mancups proprie quippiam emit conductivæ: præ pro emente aut conductore se obligat. Nepos Att. 6. Nullius rei neque præ,

neque mancups factus est. Cf. Fronto 3. ad M. Cæs. 16. ad fin. Me vade, me præde, me sponsore celeriter te in cacumine eloquentiæ sistam. — Differt etiam præ a vade: vas enim est, qui pro alio spondet in re capitali; præ, qui in ra nummaria. Auson. Edyll. 12. de monosyll. per interrogat. et resp. Quis subit in penam capitali judicio? vas. Quid, si li fuerit nummaria? quis dabitur? præ. Pseudo-Ascon. in Cic. 3. Verr. 45. Prædes dicuntur satisfactores locupletes pro re, de qua apud judicem lis est, ne interea, qui tenet, diffidens causâ, possessionem deteriore faciat, tectâ dissipet, excidat arbores, et culta deserat. Cic. 2. Fam. 17. Laodiceæ me prædes accepturum arbitror omnes pecuniæ publicæ, ut et mihi, et populo cautum sit sine vectura periculo. Id. 12. Att. 52. Prædem esse pro aliquo. Id. Rabir. Post. 4. 8. et 13. 37. (et Plaut. Men. 4. 2. 28.) Prædes dare. Id. 13. Att. 3. Prædem fieri, et V. ibid. 9. sub fin. Per prædem agere. Id. 5. Fam. 20. Prædes tenentur. Id. 3. Verr. 54. 142.; et Liv. 22. 60. Cavere populo prædibus ac prædiis. — Prædes vendere quid sit, V. in **PRÆDIUM**.

II.) Translate. Cic. 6. Att. 1. ante med. Quum sex libris, tamquam prædibus, me ipsum obstrinxerim.

PRÆS, adverb. a præ, coram; præsto, præsentate. Plaut. Pers. 2. 4. 17. sa. Abi in malam rem, præ. at tu domum; nam ibi tibi parata præ est. Codices habent præsto est: V. Scaliger. ad Plaut. loc. cit.; et cf. Varron. et Paul. Diac. loc. cit. in voc. præced.

PRÆSÆPE vel præstæpe, is, n. 3. et Præsæpes vel Præsapius, is, f. 3. et Præsæpia, æ, f. 1. et Præsæpium, ii, n. 3. (præ et sæpes aut sæpio) locus sæptus, in quo pecudes stabulantur: atque adeo locus in stabulo, ubi pabulum jumentis apponitur, αὐλὴ, κλίστριον, ξύτρυ, κῶπη (It. stalla, mangiatoja, presepio, greppia; Fr. crèche, mangeoire, vâtelier; Hisp. pesebre, astellero; Germ. e. Gehege, daher Stall, Hürde, Krippe; Angl. a stall, stable, crib, cratch, manger, rack).

I.) Proprie. — a) Est locus sæptus, in quo pecudes stabulantur. Varro 1. R. R. 13. 6. Laudabatur villa, si habebat culinam rusticam bonam, præsepis lazas, cellam vinariam, etc. Alii leg. præsepes, alii præsepis. Cato R. R. 14. Præsepis latus hibernas et astivas. Calpurn. 1. Ecl. 38. nocturnaque pastor Claudere travinea nolit præsepia crate. Virg. 7. Æn. 275. Stabant ter centum (equi) nivei in præsepibus altis, et ibid. 17. Setigerique sues, atque in præsepibus ursi, parco, barco. — b) Item locus in stabulo ubi pabulum jumentis apponitur, mangiatoja, presepio, greppia, ξύτρυ, κῶπη. Inscrip. apud Gruter. 588. 3. STABULVM CIVM FRASÆPIIS ET CELLIS HYIC LEO NACERIA CLAYSO CRBAT. Phadr. 2. 8. Accedit ad præsepæ: cur frondis parum est? Varro 2. R. R. 5. 16. Levandæ matres pabulo viridi obijciendo in præsepis. Colum. 1. R. R. 6. 6. Non altius edita esse præsepia convenit, quam ut bos, aut jumentum sine incommodo stans vesci possit. Cato R. R. 4. Bubilia bona, bonas præsepis. Plaut. Curs. 2. 1. 13. Quin reclperet se buc esum ad præsepium suam. Ita leg. Non. p. 218. 6. Merc. Alii præsepiam. Hoc autem loco translate significat domum, ubi solet aliena quadra victitare. allo sua mangiatoja. Sic Horat. loc. infra cit. sub II. 2. Apul. 7. Met. Præsepium memi hordeo passim repleri jubet. et 9. ibid. Cibariis instruit præsepium, et paulo post. Me nexu machinæ liberatum applicant præsepio.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de quocunque loco, clauso, etiam immundo et turpi. Plaut. Cas. prol. 56. Sclt, si id impetret, futurum, quod amat, intra præsepis suas. h. e. in sua potestate. Id. Rud. 4. 3. 99. Ad meum berum arbitrum vocat me hic intra præsepis meas. h. e. ædes. Nam, ut ait Non. p. 49. 28. Merc., non tantum loca, quibus jumenta stabulantur, sed etiam omnia loca clausa et tuta, dicta præsepia. Varro apud Non. ibid. Si quis melodinis sit cics lucas, præsepibus se retineat—forensibus.

Virg. 4. G. 168. de apib. Ignavum fucus pecus a præsepibus ercent. et Cic. Pis. 18. 42. Verum endis in præsepibus, audis in stupris, audis in cibo et vino. h. e. in lustris, ganeis. ¶ 2. De mensa. Horat. 1. Ep. 15. 38. Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret. h. e. qui non certam et perpetuam patroni cuiusdam mensam teneret. ¶ 3. Præsepia neutr. plur. nubecula in sidere Asellorum. V. ASELLUS et PHATNE.

PRÆSEPIA vel **præsepia**, æ. V. voc. præced. I. a. et b.

PRÆSEPIO vel **præsepio**, pis, psi, ptum, piri, a. 4. Part. **Præsepitus**. — Præsepire est obstruere, obstruere, assere, serrare dinanzi, παραστῆναι. Cæs. 1. B. C. 27. Aditus atque itinera maximis defixis trebibus præsepit. et 3. ibid. 49. Loca montuose sublimis in terram dimissis præsepserat. Id. 7. B. G. 77. a med. Si illorum nunciis confirmari non poterat, omni editu præsepit.

PRÆSEPIUS vel **præsepis**, et

PRÆSEPIUM vel **præsepium**. V. **PRÆSEPIE**.

PRÆSEPTUS vel **præseptus**, a, uni. V. **PRÆSEPIO**.

PRÆSĀGANS, antis. V. **PRÆSAGO**.

PRÆSĀGATOR, ōris, m. 3. qui præagat. *Glossar. vet. apud Gust. Löve (Prodromus corporis Glossar. Latin. p. 410.). Aruspex, mathematicus, ariolus, augur, præsepetor, inspector etc.*

PRÆSĀGĀTUS, a, um. V. **PRÆSAGO**.

PRÆSĀGAX, ācis, adject. qui præagat, futuri sagax. *Anecd. Helvet. p. 74. Præsepio præsepag, sallo salax.*

PRÆSĀGIO, is, ivi, ire, a. 4. Deponentis forma. *Plaut. Bacch. 4. 4. 28. Animus jam istoc dicto plus præagitur mali. Habet hæc etiam Non. p. 478. 25. Merc. — Part. Præsepiens I. — Præsepiere est ante sagire, præsentire, prædicere, prævidere, præsentire, præsepiere, indovinare, prædire, προφητεύω, προμαντεύομαι.*

I.) Proprie. *Paul. Diac. p. 223. 18. Müll. Præsepiere est prædivinare. Sagax enim est acutus et solers. Cic. 1. Divinat. 31. 65. Sagire, sentire acute est. Is igitur, qui ante sagit, quam oblata res est, dicitur præsepiere, id est futura ante sentire. Plaut. Aulul. 2. 2. 1. Præsepiat mihi animus, frustra me ire, quum exibam domo. Liv. 30. 20. Jam hoc ipsum præsepiens animo, præparaverat ante neves. Cels. 2. 2. sub fin. Præsepiere aliquid in futurum. Propert. 3. 9. 5. Venturam melius præsepiat navita noctem. Plin. 8. Hist. nat. 42. 61. 157. Equi præsepiunt pugnam.*

II.) Translate est præsignificare, præmonstrare. *Cæd. ad Cic. 8. Fam. 10. Exiguas copiarum recessus, non dimicationem mihi tuam præsepiabat. Plin. 10. Hist. nat. 21. 24. (47). Galli totis noctibus canendo Bæotilis præsepiere victoriam. Id. 18. ibid. 35. 79. (318). Luca magnam tempestatem in mari præsepiet.*

PRÆSĀGIŦIO, ōnis, f. 3. præsepiendo, προφητεία, præsepiens rerum futurarum, divinatio. *Cic. 1. Divinat. 21. 65. Inest igitur in animis præsepiens astrinsecus injecta, atque inclusa divinitus. Ea si exarsit aeris, furor appellatur, quum a corpore animus abstractus divino instinctu emittitur. Id. ibid. 54. 123. Quum uteretur, præsepio, præsepiens divinitus. Paul. Diac. p. 255. 1. Müll. Præsepiens divinitus, quod præsepiere est acute sentire.*

PRÆSĀGIUM, ōis, n. 2. præsepio, præsepiens, præsepiens, προφητεία, præsepiens, divinatio. *Colum. 11. R. R. 1. 32. Quantumvis utile continget villico tempestatis future præsepium. Vellej. 2. 57. 1. Quum plurima præsepiat atque indicia dii immortales futuri obtulissent periculi. Ovid. 15. Met. 878. perque cuncta scrucla fama (Si quid habent veri vetum præsepiat) vivam. et 6. ibid. 510. timuitque suæ præsepiat mentis. Sueton. Ner. 6. De genitura ejus statim multa et formidolosa multis conjectantibus, præsepio fuit etiam Domitii patris vox, negantis, etc. Plin. 18. Hist. nat. 35. 79.*

(347). Præsepiat lunæ. *Stat. 1. Achill. 22. Plenaque materni referens (Paris) præsepiat somni Culpatum relegebat iter.*

PRÆSĀGO, as, āti, ātum, are, a. 1. idem ac præsepiere. Occurrunt tantum Part. **Præsepiens** et **Præsepiat** apud *Cassiod. 5. Variar. 3. Cogitatio præsepiens instruitur. Hieronym. Ep. 3. n. 4. Bonus scalam præsepiat Jacob somnians jam scandit. h. e. præsepiendo formatam. Adde Cassiod. Instit. div. litt. 14.*

PRÆSĀGUS, a, um, adject. chi presente, indovino, præsepio, προφητεύων, προειδώς, qui præsepiat, præsepiens, præsepiens, præmonstrans, prædicens. *Virg. 10. En. 843. Agnovit longe gemitum præsepiat mali mens. Ovid. 2. Met. 121. Præsepiat luctus auspicia. et 3. ibid. 514. verba. Tac. 2. Hist. 1. responsa. Val. Flacc. 5. 431. ara. Stat. 8. Theb. 145. astra. et 10. ibid. 324. quies. sogno præsepio. et Val. Flacc. 3. 354. fulmina. Sic Virg. 10. En. 177. præsepiat fulminis ignes. Sil. It. 16. 591. præsepiat vates. Firmic. 8. Mathes. 9. Homines, qui cubilia ferarum et latentes latebras præsepiat naribus persequuntur.*

PRÆSĀTOR, ōris, m. 3. præsepiat, qui Salii præsepiat. *Gloss. Lat. Gr. Præsepiat, ὁ ἐν τοῖς ἱεροῖς προφητεύων.*

PRÆSĀTUS, a, um. V. voc. seq.

PRÆSĀTUS, as, āti, ātum, are, 1. Part. **Præsepiatus**, sub a. — Præsepiere — a) Active est ante tempus aut nimis celeriter sanare. *Plin. 26. Hist. nat. 14. 87. (147). Vulneribus præsepiat efficacissima est asphodeli radix decocta. — b) Neutrorum vi ante sanus fio. Plin. 24. Hist. nat. 10. 43. (73). Cortex ejus interior cicatrices, quæ præsepiare, aperit. h. e. quæ prius clausæ et sanatæ sunt, quam opusset. Sillig. legit præsepiare.*

PRÆSĀUCIĀTUS, a, um, particip. ab inusit. præsepiat, valde, vel ante sauciatus, ut Præsepiat vires. *Cæd. Aurel. 1. Acut. 3. a med.*

PRÆSĀTENS, entis, particip. ab inusit. præsepiat, valde scatens, abundans. *Gell. 14. 6. Dat mihi librum grandi volumine, doctrinis omnigenis, ut ipse dicebat, præsepiatentem. At M. Hertz. legit doctrinæ omnigenæ, — præsepiatentem.*

PRÆSĀTENTIA, æ, f. 1. notitia anticipata, præsepiens, προφητεία, rei futura scientia, præsepiens, præsepiens. *Tertull. 2. advers. Marcion. 5. Del bonitas, et præsepiens, et potentia. Augustin. 5. Civ. D. 9. Præsepiens Dei negat, et omnem prophetiam conetur evertere. Capell. 1. p. 12. Tuunque velle est ante præsepiens.*

PRÆSĀINDO, is, ere, a. 3. ante scindere, separare, dividere. *Vitrav. 5. 7. Inferiores sedes præsepiantur.*

PRÆSĀCIO, is, ivi, itum, ire, a. 4. Part. **Præsepiens** et **Præsepiat**. — Præsepiere est ante scire, præsepiere, sapere innanzi, προφητεύω. *Ter. Andr. 1. 3. 4. Nonne oportuit præsepiere me ante? Sueton. Tib. 67. Existimant quidam, præsepiere hæc eum peritia futurorum. Aulim. Avit. carm. ad Sor. 2. 320. Angit præsepiat ducit quos terminus ævi. Boeth. 5. pros. 3. circa med. Sic fit, ut eventus præsepiat rei nequeat evitari. Fulg. interpr. Act. 1p. 26. 5. Præsepiens me ab initio — quoniam — vixi pharisæus.*

PRÆSĀISCO, is, ere, inchoat. a. 3. Part. **Præsepiendus**. — Præsepiere est idem ac præsepiere, præsepiere, sapere innanzi, præsepiere, προφητεύω. — a) Cum Accus. *Virg. 4. G. 69. de apib. animos vulgi et trepidantia bello Corda licet longe præsepiere. Colum. 9. R. R. 9. 4. de iisd. Poterit exploratam fugam præsepiere, aurem alveis admoventem. Ammian. 20. 7. Ad præsepiendos adversos subitæque motus munimentum locare. — b) Sequente Relativo. Liv. 27. 35. Quæprimam eos sortire provincias, et præsepiere, quam quique eorum provinciam, quum hostem haberet, volebant. *Id. leg. præsepiere.**

PRÆSĀITIO, ōnis, f. 3. præsepiens, præsepiens, præsepiens, 29. 1. a med. Litato conceptis carminibus numine præsepiens auctore.

PRÆSĀITUM, i, n. 2. pronostico, præsepio, præsepiens, præsepiens. *Plin. 10. Hist. nat. 75. 98. (211). Utrum ne sint aliqua præsepiat animi quiescentis, qua fiant retione, an fortuita ras sit. et ibid. 18. de pica ave. Unum eorum præsepiat transire non queo.*

PRÆSĀITUS, a, um. V. **PRÆSĀCIO**.

PRÆSĀITUS, us, m. 4. idem ac præsepiat *Jul. Valer. res gest. Alex. M. 1. 49. Non ausi eorum ultra aliquid adinquirere, quæ sint fortassis regi præsepiat.*

PRÆSĀCIUS, a, um, adject. qui præsepiat, et quod futurum est, ante videt, chi sa, o vede il futuro, προειδώς. — a) Absolute. *Virg. 12. En. 452. miseris heu præsepiat longe illorescunt corda agricolis. Ovid. 1. Fast. 538. Substitit in medios præsepiat lingua sonos. Sil. It. 16. 88. dignas spectabilis, haud me Præsepiat mens falli, vestro jam nomine cædes. — b) Cum Genitivo. *Virg. 6. En. 66. vates Præsepiat venturi. Val. Flacc. 5. 529. Urit et antiquæ in memore vox præsepiat sortis. Tac. 11. Ann. 29. Facere aliquem præsepiat rei cuiuspiam. h. e. docere rem, antequam fiat. et 6. ibid. 21. Præsepiat periculum. — c) Etiam cum Accusativo præsepiat futura dici potest, teste *Donato in edit. 2. p. 1749. Putsch. — d) Præsepiat futuris apud Capell. 2. p. 31. sunt quæ noscuntur, antequam fiant. V. Kopp. ad h. l.***

PRÆSĀCRIBO, bis, psi, ptum, bere, a. 3. Part. **Præsepiens** I. et II. 1.; **Præsepiens** I. et II. 3. et V. 6. — Præsepiere est ante seu prius scribere, in anteriori parte scribere, inscribere, prænotare, προγράφω (It. scrivere innanzi, scrivere in testa; Fr. écrire en tête, mettre en tête; Hisp. escribir, poner en cabeza; Germ. vorschreiben, voranschreiben, schriftlich vorsetzen; Angl. to write before, prefix in writing).

I.) Proprie. *Vellej. 2. 21. 1. Cujus præclara opera, ut præsepiamus, usa erat respublica. Sic veteres editiones; at Rubken. leg. præsepiamus. Virg. 6. Ecl. 11. nec Pbæbo gratior ulla est, Quam sibi quæ Vari præsepiat pagina nomen. Tac. 2. Hist. 65. Diplomatis nullum principem præsepiere. Gell. 11. 16. a med. Nomenque ipsius virtutis libro ipsi non incommode præsepiat. Id. 5. 21. a med. Epistola, cui titulus præsepiat est: Pluria, non plura dici debere. et Frontin. Aquæd. 93. Novum auctorem, Imperatorem Cæsarem Nervam Trajanum, præsepiens titulo. Cic. 3. Orat. 2. 5. Et eundem (Crassum) (id quod in auctoritatibus præsepiat existat) scribendo adfuisse: ubi auctoritates præsepiat sunt senatorum nomina in decretis, h. e. senatuscons. præsepiat, qua de re V. Manutium ad Cic. 5. Fam. 2. 4.*

II.) Translate. ¶ 1. Est prius signare, segnare prima. *Plin. 35. Hist. nat. 10. 36. (92). Apelles inchoaverat aliam Venerem: invidit mors peracta parte: nec qui succederet operi ad præsepiat lineamenta, inventus est. Id. 18. ibid. 18. 48. (171). Culter vocatur, præsepiens, priusquam præsepiatur, terram secans, futurisque sulcis vestigia præsepiens incutit. ¶ 2. Item definire, præfinire, statuere, præsepiere, terminare, limitare. *Ter. Andr. 1. 1. 124. Tute ipse his rebus finem præsepiat, pater. syncope pro præsepiat. Quintil. 4. 1. 32. Dicere eo modo, quem accusator actione præsepiat. ¶ 3. Item præcipere, præmonstrare, præsepiere, annunciare, ordinare, præsepiere, comandare, por legge: sive scribendo id fiat, sive loquendo. Cic. 13. Fam. 26. Sic enim præsepiamus iis, quibus ea negotia mandavimus, ut omnibus in rebus te arbitro uterentur. Id. 16. Att. 3. sub fin. Quum ei præsepiat esset, ne quid sine Sexti sententia ageret. Cæs. 1. B. G. 36. Si ipse populo R. non præsepiat, quemadmodum suo jure uteretur; non oportere se a populo R. in suo jure impediri. et 2. ibid. 20. Quod superioribus præliis exercitatus, quid fieri oporteret, non minus commodè ipsi sibi præsepiere, quam ab aliis doceri poterant. Cic. Fonteij. 16. 36. Ut majorum jura moresque præsepiant. Id. 2. Divinat. 59. 123. Esculapius potest nobis**

prescribere per somnum curationem valetudinis. *Id. Senect. 9. 27.* Prescribere iura civibus. et *ibid. 6. 18.* senatui, quæ sint gerenda. *pro porre. et Cæcin. 27. 76.* Constitueret et prescribere aliquid. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 3. 8.* aliquid, et quasi imperare. *Propert. 3. 2. 21.* Cur tua prescriptos evecta est pagina gyros? *Horat. 2. Sat. 2. 81.* vegetus prescripta ad munia surgit. *Sævola Dig. 34. 3. 28. a med.* Ante tempus a testatore prescriptum. — *Prescriptis verbis agere* apud Jctos est certis præinitis verbis actionem aliquam instruere: quod fiebat, quoties illa actio, quæ instituebatur, non erat ex illis, quarum formulas in edictis suis prætores edere solebant. Itaque non ex edicto prætoris, sed ex verbis a litigatore prescriptis conceptisque, in quæ ipse jurabat sponsionemque faciebat, iudicium a prætore dabatur. *Cels. Dig. 19. tit. 5. qui est de prescriptis verbis, et in factum actione, 2.* Nam quum deficiunt vulgaria atque usitata actionum nomina, prescriptis verbis agendum est. *V. ibi plura. ¶ 4.* In re forensi prescribere alicui est excipere seu exceptionem opponere, propter aliquam circumstantiam, qua agere prohibeatur, *dar eccezione, παρὰρρησις*. Ideo autem prescribendi verbo utimur, ut ait *Turneb.*, quia actoris intentio, seu actio prescribitur, b. e. præfinitur, limitatur, restringitur, quasique ligatur. *Quintil. 7. 5. 3.* Ignominioso patri filius prescribit. *Id. declam. 12. 12.* Non prescribes: te accusare male gestæ legationis possum. *Macer Dig. 47. 15. 3.* Si reus accusatori publico iudicio ideo prescribat, quod dicat se eodem crimine ab alio accusatum et absolutum. ¶ 5. Pro dictate docendi causa. *Tibull. 4. 1. 177.* Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis, Ipse mihi non si prescribat carmina Phæbus. *V. PRAESCRIPTUM, i, 1. ¶ 6.* Item plane ac diligenter scribere: sed hoc sensu aptius adhibetur perscribo. Facile autem est in MSS. præ pro per, aut hoc pro illo legere. *Cic. 4. Fin. 22. 61.* Omnium rerum publicarum rectiones, genera, status, mutationes, leges etiam et instituta ac mores civitatum prescripsimus. *Sall. Jug. 58.* Castelli planitiem prescribit. *Alii utroque loco rectius leg. perscribere. Paul. Dig. 29. 1. 40.* Antequam testamentum litteris prescriberetur. Ita *Torrentin.*, alii perscriberetur. Adde *Impp. Dioclet. et Maxim. Cod. 2. 6. 21.* — Ceterum prescriptus pro scriptus scilicet legatur, rectius in perscriptus mutaveris. ¶ 7. Item est præterdendere, obtendere: quasi titulum causamque præponendo cuiuspiam rei faciendæ. *Tac. 4. Ann. 52.* Frustra Pulcrum prescribi, cui etc. Adde *eumd. 11. ibid. 16.*

PRAESCRIPTIO, ōnis, f. 3. superscriptio, inscriptio, titulus, inscrizione, titolo, ἐπιγραφή.

I.) Proprie. *Cic. 2. leg. Agr. 9. 22.* Collegæ sui, a quibus ei locus primus invidiæ in præscriptione legis concessus est. *Alii leg. primus in indice, et præscriptione. Id. 5. Fam. 2. 4.* Jam illud senatus consultum, quod eo die factum est, ex præscriptione est, ut, dum id existat, officium meum in te obscurum esse non possit. *V. voc. præced. I. in fin. Tac. 1. Ann. 7.* Ne edictum quidem, quo patres in curiam vocabat, nisi tribunicia potestatis præscriptione posuit.

II.) Translate. ¶ 1. Est præfinitio, limitazione. *Cic. Rabir. perduell. 2. 6.* Quamquam in hac præscriptione semihoræ patroni mihi partes reliquisti, consulis ademisti. *Tac. 6. Ann. 15. extr.* Facto large, et sine præscriptione generis, aut numeri, senatus consulto. ¶ 2. In re forensi est exceptio, qua quis alterum ab agendo submovet et repellit, ut in voce præced. II. 4. dictum est, *eccezione in giudizio, παρὰρρησις. Quintil. 7. 5. 2.* Aut intentio, aut præscriptio habet controversiam. Ac fuerunt, qui præscriptionis statum facerent, etc. et *moz § 3.* Quum ex præscriptione illis pendet, etc. *Julian. Dig. 44. tit. 1. qui est de exceptionib., præscriptionib., etc. 11.* Præscriptionem alicui opponere. *Labeo ibid. 23.* Excludere aliquem præscriptione in factum data. *Papinian. ibid. 40. 14. 5.*

submovere. *Modestin. ibid. 5. 2. 12.* removere. *Ulp. ibid. 5. 1. 50. extr.* Præscriptione uti. — *Quintil. 3. 6. 23.* hanc eandem translationem vocat his verbis: Ac similiter in translatione: non babes ius abdicandi, quia ignominioso non est actio. Sunt tamen qui translationem a præscriptione differre tradunt, quod translatio intentionem actoris non omnino tollat, sed in aliud tempus, vel ad alium iudicem transferat: præscriptio oppugnet et submoveat. Commune utrique nomen exceptio est. Varia porro sunt præscriptionum genera, de quibus Jcti: et bodique obtinuit ea, qua quis rem alienam certo tempore, bona fide, iustoque titulo quum possederit, prescribit vero domino eam in iure repetenti, *prescrizione.* Huius mentio est apud *Paul. Dig. 18. 1. 76.* et *Modestin. ibid. 44. tit. 3. qui est de diversis temporalibus præscriptionibus et accessionibus possessionum, l. 3. etc.* Adde *Cod. 7. tit. 33. et 39. ¶ 3.* Hinc translate. *Seneca Ep. 48. sub fin.* Quantum potes, reduce te ab istis exceptionibus et præscriptionibus philosophorum. h. e. ineptis captiunculis et spinosis argutiis, quibus vis veritatis infirmatur et eliditur. ¶ 4. Item est id quod præterditur ad velandam veritatem, prætextus, titolo, pretesto. *Cæs. 3. B. C. 32.* Dictabant, se domo expulsos omnibus necessariis egere rebus, ut honesta præscriptione rem turpissimam tegerent. — *NB.* Præscriptio pro scriptione *V. in PERSCRIPITO.*

PRAESCRIPITO. V. PERSCRIPITO.

PRAESCRIPITIVÉ, adverb. utendo præscriptione et exceptione. *Tertull. 4. advers. Marcion. 1.* Præscriptive occurrere.

PRAESCRIPITIVUS, a, um, adject. qui præscriptionem admittit. *Jul. Vict. Art. rhet. (edente A. Maio) 3. 10.* Non fallat autem nos, non in his solis controversiis esse præscriptivas questiones, quæ totæ præscriptione tollantur. *Id. ibid. 4. 1.* Præscriptivæ quasiunculæ. *Sulpic. Victor Instit. orat. p. 282.* Capperon. De adultera occisa præscriptivum præcedens est. *Vet. Scholiast. (edente tertio A. Maio) ad Cic. Planc. 15.* In modum præscriptivum facta senatus consulti mentio.

PRAESCRIPITUM, i, n. 2. est id quod prius est scriptum.

I.) Proprie de ludimagistris dicitur, qui pueris aliquid discendum proponentes, præscripta eis dant, quæ imitentur, ut docet vetus *Scholast. Horat. ad 2. Od. 15. 10.* Hinc *Seneca Ep. 94. ante med.* Si ludum litterarum intraveris, scies, ista quæ ingenti supercilio philosophi lactant, in puerili esse præscripto, *dettato, latino. esemplare. et ibid. a med.* Pueri ad præscriptum discunt: digiti illorum tenentur, et aliena manu per litterarum simulacra ducuntur.

II.) Translate. ¶ 1. Præscripta calcei *Lucretio 6. 91.* sunt metæ. *V. CALX. ¶ 2.* Sæpissime est præscriptio, lex, norma, regula, ordine dato, precetto, regola, norma, νόμος, πρόταξις. *Cic. Cluent. 53. 147.* Omnia tegum imperio et præscripto fieri videbitis. *Id. 1. Off. 26. 92.* Hæc præscripta servantem licet magnifice vivere. *Cæs. 3. B. C. 51.* Aliæ sunt legati partes, atque imperatoris: alter omnia agere ad præscriptum; alter libere ad summam rerum consulere debet. *secundo le istruzioni. et Liv. 10. 22.* Postridie ad præscriptum consulis et consularia et prætorica comitia habita, *secundo il disegno, il parere, le insinuazioni. et Cic. 2. Invent. 45. 132.* Si ex suo quique consilio, non ex communi præscripto civitatis rem administrat. *Sueton. Ner. 10.* Ex Augusti præscripto imperatum se professus. *sul piede. et Id. Cæs. 28. extr.* Ut colonis civitas adimeretur, quod per ambitionem et ultra præscriptum data esset. *Horat. 2. Od. 9. 23.* Intraque præscriptum Gelonos Eniguis equitare campis. *dentro i termini prefissi. Quintil. 4. 2. 84.* Una lex certumque præscriptum. *Id. 2. 13. 2.* Si uno et brevi præscripto (*rhetorice*) contineretur.

PRAESCRIPITUS, a, um. *V. PRAESCRIBO.*

PRAESCRIPITUS, us, m. 4. idem ac præscri-

ptum. *Tertull. Exhort. ad castit. 3. a med.* De divino præscripto inducere.

PRAESECA, æ, f. 1. videtur esse vocabuli forma, qua, ut vocis *brassica* etymon exhiberet, usus est *Varro 5. L. L. 104. Mull.* Brassica, ut præseca, quod ex ejus scapo minutatim præsecatur. *Müllerus præseca et præsecatur.*

PRAESĒCĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAESĒCO, sēcas, sēcui, sēcātum et per syncope. sectum, sēcare, a. 1. Part. *Præsecutus I.; Præsectus I. et II.* — Præsecare est ante vel prius secare, in anteriori parte secare, præcedere, tagliare innanzi, ἀποκτείνω.

I.) Proprie. *Ovid. Remed. am. 112.* Qua læsus fuerat, partem Pæantius beros Debebat celeri præsecuisse manu. *Colum. Arbor. 29.* Radicem arundinis acuta falce præsectam impendenti pluvia disponito. *Plin. 17. Hist. nat. 13. 25. (115).* Præsectam vitem fandi jubet per niedullam. *Id. 11. ibid. 37. 88. (218).* Vulneratis nervis summus dolor, præsectis nullus. *Apul. 1. Met.* Impetu teli præsecata gula. *Vitruv. 4. 2.* Projecturas tignorum, quantum eminebant, præsecuerunt. h. e. in anteriori parte secuerunt. — Huc pertinent et illa, in quibus, ut ait *Forcellinus*, sumitur pro simplici secare. *Varro 3. R. R. 16. 34.* Favorum, qui eximuntur, siqua pars mellis nihil habet, aut habet inquinatum, cultello præsecatur. *Plin. 32. Hist. nat. 2. 5. (13).* Antibiam infixo hamo invertare se, quoniam sit in dorso cultellato ei spina, eaque lineam præsecare.

II.) Translate. *Horat. Art. P. 294.* Præsectum decies non castigavit ad unguem. h. e. ad unguem in acutum ita sectum, ut is minimas inæqualitates persentiscat: hinc translate *con la massima accuratezza e diligenza.*

PRAESECTUS, a, um. *V. voc. præced.*

PRAESEGMEN, inis, n. 3. ritaglio, tonidura, ἀποκόμμα, frustum, particula ex aliqua re desecta. *Plaut. Aulul. 2. 4. 33.* Quin ipsi pridem tonsor unguis dempserat: collegit, omnia abstulit præsegmina. *Non. p. 151. 33. Merc.* Præsegmina proprie Plautus in Aulularia ea dici voluit, quæ unguibus eminus præsecantur. *Apul. 2. Met.* Rogis reliquæ quadam et cada-verum præsegmina ad exitiabiles viventium fortunas petuntur. *Fulgent. Exposit. serm. ant. p. 566. 10. Merc.* Præsegmina sunt partes corporis incisæ, ut Tages in haruspicina ait: Præsegmibus amputatis. *Gloss. Philoz.* Præsegmia, ἀποσπικματα. *Theod. Priscian. lib. 4. p. 314. retro ed. Ald.* Eris floris præsegmia. — In sing. num. *Ennod. Dict. 1. p. 1048. B.* Quum in blandam lucem novelli præsegmiois comæ explicantur arboreæ et omnis ramorum plectura diffunditur.

PRAESEMINATIO, ōnis, f. 3. *Vitruv. 2. 9. de feminis prægnantib.* In corpore præseminatio crescens ex omnibus cibi potestatibus detrahit alimentum in se. h. e. fetus.

PRAESEMINATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAESEMINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præseminans II.; Præseminatus I.* — Præseminare est ante seminare, seminare prima.

I.) Proprie. *Lactant. 6. 10. a med.* Non nati sunt homines e terra, tamquam ex draconis alicujus dentibus præseminati, ut poeta serunt. *Augustin. 3. de Genes. ad litt. 14. ad fin.* Vis quædam naturalis, et quasi præseminata.

II.) Translate. *Cassiod. 6. Hist. Eccl. 24.* Hilarius Pictaviensis secundæ Aquitanie pontifex rectæ fidei dogmata dudum præseminaverat tam Italis, quam Gallicanis episcopis. *Ammian. 30. 2.* Majora sibi præseminans, legato ad principem misso, etc. h. e. prætruens, præmoliens.

PRAESENS, entis, particip. a præsum. — In Ablat. sing. duplicem positionem habet: sed præ-sente fere de personis dicimus, præ-senti de rebus, ut in allatis exemplis videre est. Poetæ tamen id non servant. *Horat. Art. P. 59.* præ-sente nota. *Martial. 10. 25.* tunica præ-sente molesta. *Nepos quoque Alcib. 4.* Postulabat, ut si quid de se agi vellent, potius de præ-senti quæstio haberetur, quam absens accusaretur. — Olim

præsente (ut absente) da pluribus parsonis dictum est. *Plaut. Amph.* 2. 2. 194. Nec nobis præsente aliquis quisque, nisi servus, affuit. Ita refert *Non. p.* 76. 18. *Merc.* alii *Plauti* genulnum verum esse negant. *Pomponius* apud *Non. p.* 154. 17. *Merc.* præsente tastibus. *Accius* ibid. præsente his. *Fenestella* ibid. suls. *Novius* ibid. omnibus. *Varro* apud *Donatum* ad *Ter. Eun.* 4. 3. 7. legatis. *Pompon.* ibid. amicis. *Ter.* dixerat ibid. absente nobis. (Simile est illud *Catulli* 106. 5. insperanti ipse refert te nobis. et *Tibulli* 3. 6. 55. Perfida, nec merito nobis inimicus merenti. *Alii* aliter distinguunt.) Addit *Donatus* poni præsente et absente pro præpositionib. coram, et clam. — *Comp. Præsentior* 3., 4. et 5.; *Sup. Præsentissimus* 3. et 4. — *Præsens* (a præ ante et ens, interjecto s, ut prodest a pro et est sit d interjecto) est qui adest, qui est in conspectu, vel nunc est, aut sit: dicitur enim de loco et tempore, παρών, ἐνσώσι; (It. presente; Fr. présent, qui est devant les yeux; Hisp. presente; Germ. gegenwärtig, selbst, persönlich; Angl. present, at hand, that, now is). ¶ 1. Stricto sensu. — a) *Universim.* *Cic. 1. Orat.* 24. 112. Hunc esse unum ex omnibus, quo præsente ego ineptus esse minime vallem. *Id. 1. Fin.* 17. 55. Corpore nihil nisi præsens, et quod adest, sentire possumus. *Id. 1. Off.* 4. 11. Bellus ad id solum, quod adest, quodque præsens est, se accommodat. *Ter. Adelph.* 3. 4. 20. Non quie edes præsens, dico hoc. *Plaut. Most.* 5. 1. 27. Si quidem pol me quæris, assum præsens præsenti tibi. son qui in persona dñanzi a te. *Sic Liv.* 1. 57. Quin consendimus equos, invisimusque præsentes nostrarum ingenie? andiamo in persona a vedere. et *Plancus* ad *Cic. 10. Fam.* 4. a med. Si feculitas mibi tui præsenti esset. s'io ti potessi avere presente. et *Cic. 1. Off.* 44. 156. Neque solum viri atque præsentes studiosos discendi erudiri, sed etiam post mortem, etc. *Sall. Cat.* 50. Quum præsenti diligentia consulis tanta præsidia sint. *Ovid. 4. Pont.* 14. 9. In medias Syrtis ineam mea vele Charybdim Mitite, præsenti dum caream bumo. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 724. n. 443. CENAM C. OFILIVS HERMES OMNIBVS ANNIS DANNAM PRÆSENTIBVS PROMISIT. et *MOZ.* VT PRÆSENTIBVS DIVIDERENTVR SPORTVLÆ EXCEPTO EORVM QVI TRANS MARE FRUNT VEL QVI PERPETVA VALETVDINE DETINENTVR. — b) *Præsens* etiam dicitur, quod fuit, aut factum est, et quod erit, vel fiet eu tempore, de quo loquimur: nem illo tempore præterito præsens erat; item tempore illo futuro præsens erit. *Cic. 2. Fam.* 7. a med. Præsens tecum egi. *Id. 4. Cat.* 6. 13. Sororis suæ virum præsensem et audientem vita privandum esse dixit. *Id. 1. Invent.* 54. 104. Perinde illi videatur indignum, ac si ipsi interfuerit et præsens vidarit. *Id. 2. ad Q. fr.* 8. Cetera præsentī sarmoni reseruentur. *Id. 11. Att.* 12. Præsens in præsentem multa dixerat. sul viso. et *Ter. Adelph.* 4. 5. 34. Quum banc tibi videbit præsens præsenti eripi. — c) *Præsentiæ verba*, quæ nunc sunt in usu. *Gell. 1. 10.* Vire moribus præteritis, loquere verbis præsentibus. — d) *In præsens tempus*, et frequentius in præsens, est præsentī tempore, in præsentia, al presente, ora, per ora. *Horat. Art. P.* 44. Pleraque differat, et præsens in tempus omittat. *Cic. 1. Cat.* 9. 22. Video, quanta tempestas invidiæ nobis, si minus in præsens tempus, at in posteritatem impendat. *Id. 1. ad Brut.* 15. a med. Ut et in præsens sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterrem, et in posterum documentum statueram, etc. per allora. *Tac. 4. Hist.* 68. Si fortuna in præsens virtutis deseruit. — e) *Ad præsens tempus*, et ad præsens, idem. *Justin. 1. 5. 7.* Harpagus ad præsens tempus dissimulato dolore, etc. allora, per allora. et *Tac. 4. Ann.* 31. Quod factum aspere acceptum ad præsens, mox in laudem vertit. et ibid. 40. sub fin. Ipse quid intra animum volutaverim, omittam ad præsens referre. per ora, adesso. et 1. *Hist.* 44. extr. Omnes interfici iussit, tradito principibus more,

munimentum ad præsens, in postarum ultionem. *Adda Sueton. Tit.* 6.; et *Plin. 8. Hist. nat.* 22. 34. (80). — f) *Præsenti tempore*, et sapius in præsenti, idem. *Ovid. 3. Fast.* 478. Jamque ago præsenti tempore nulla forem. *Cic. 2. Fam.* 10. ad fin. Hæc ad te in præsenti scripsi, ut speres, etc. *Nepos Att.* 12. Quod in præsenti utrum ei laboriosius, an gloriosius fuerit, difficile fuit iudicare. — g) *In rem præsentem*, in eum locum, de quo agitur, aut controversie est, sopra luogo: ductum a more forensi, quoligantes, et aliquando ipsi iudices se conferbant ad rem controversam, v. gr. domum, agrum, ut re inspecta planius certiusque iudicare possent, quam si solis testibus et tabulis res ageretur. *Cic. 1. Orat.* 58. 250. Si de finibus, quum in rem præsentem non venimus, controversia est. *Seneca Ep.* 6. a med. In rem præsentem venias oportet, quia homines amplius oculis, quam auribus credunt. *Quintil. 4. 2.* 123. Multum confert adjuncta veris credibilis rerum imago, quæ velut in rem præsentem perducere audientes videtur. *Adda Plin. 3. Ep.* 9. et 10. *Ep.* 24. — h) *In re præsentī*, in ipso loco, aut in ipsa re agenda, sul fatto. *Plaut. Cas.* 2. 8. 65. In re præsentī, ex copia piscaria consulere, quid emam, æquum est. *Liv. 40. 9.* Quod tum vociferarer in re præsentī pavidus, hoc nunc postero die queror. *Quintil. 6. 2.* 31. Ut hominem occisum quærar, non omnia, quæ in re præsentī accidisse credibile est, in oculis babebo? *Adda eumd.* 7. 10. 11. Rursus *Liv.* 40. 17. Eodem anno inter populum Cartbaginiensem et regem Masinissam in re præsentī discipulatores Romani de agro fuerunt. sopra luogo. *Adda Ulp. Dig.* 39. 1. 5. — i) *Præsentiæ neutri plur. est status rerum præsens, lo stato presente delle cose, il presente governo, τὴ παρόντα.* *Sueton. Aug.* 87. Quum bortatur ferenda esse præsentia. *Tac. 4. Hist.* 59. extr. Veniam ostentantes, si præsentia sequerentur. — Similia sunt ille ejusd. 3. ibid. 69. Sabinus, re trepidus, quod tutissimum e præsentibus, arcem Capitolii insedit. et 4. ibid. 56. Optimum e præsentibus ratus, iisdem, quibus petebatur, artibus grassari. *Id. 5. Ann.* 10. Lætus præsentibus, et inanium spe. — l) *Præsens abest*, proverb. de quo *V.* in ABSUM. ¶ 2. *Universim præsens* dicitur, quod nunc est, aut sit, nec differatur. — a) *Generatim.* *Cic. 2. Nat. D.* 59. Ne si navigare quidem velim, ita gubernarem, ut somniarim: præsens enim pœna sit. *Propert. 2. 23.* 63. Et jam si pecces, Deus exorebilis ille est, Si modo præsentes viderit esse pecces. h. e. quæ peccatum statim sequantur. *Inquit Passerat.* Vel quæ animo præsentī, intento et confidenti fiant. *Flor. 1. 26.* a med. Mælium, largitione suspectum dominationis, præsentī morte multavit. et 3. 14. Adeo præsentī metu mortis exterruit, ut etc. — b) *Ilinc etiam præsens pecunia*, quæ statim debetur, aut solvitur, soldo alla mano. *Cic. Client.* 12. 34. Quæ pecunia mulierī legata erat a filio, si qui natus asset, eam præsentem Oppianicus non debitam mulieri solvit. *Id. 3. Ferr.* 56. 146. Pecunia præsens solvatur. *Plaut. Capt.* 2. 2. 8. Quos tam grandi sum mercatus præsentī pecunia. a si caro prezzo in contanti. et *Petron. Satyr.* 109. Pro singulis injuriis numerabis præsentes denarios ducentos. sborserai tosto. et ibid. 137. Quidvis nummis præsentibus opta. col soldo alla mano. — c) *Apud JCtos præsens* aliquando est purus, quum de obligationibus sermo est: nempe quum neque in diem, neque sub conditione conceptæ sunt: hinc Præsens obligatio, quæ statim adstringit, *Ulp. Dig.* 12. 1. 9. et *Paul. ibid.* 45. 1. 46. Præsens debitum, *Martian. ibid.* 20. 1. 13. ad fin. Si dies appositā legato non est, præsens debetur, *Paul. ibid.* 36. 2. 21. — d) *Hinc præsens et in diem opponuntur.* *Ulp. ibid.* 42. 9. 10. circa med. Si quum in diem inhi deberetur, fraudator præsens solverit. *Paul. ibid.* 35. 1. 76. et *Sævola ibid.* 31. 1. 47. Quidquid te dare facere oportet, præsens, in diemve. *Sic Paul. ibid.* 7. 1. 4. Quod vel præsens, vel ex die

dari potest. — e) *Præsenti die dari*, est præsens dari. *Ulp. ibid.* 45. 1. 41. Quoties in obligationibus dies non ponitur, præsentī die pecunia debetur. *Cajus ibid.* 28. 7. 22. Eum qui libertatem dare potest, ipsum debere aut præsentī die, aut in diem, aut sub conditione dara. ¶ 3. *Ilinc est etiam potens, efficax, vebemens, præstans, præstanteius:* quia quod præsens est, magis valet, quam quod abest, potente, efficace, pronto, veemente, presentaneo. *Cic. 6. Ferr.* 49. 107. Multis sæpe in difficillimis rebus præsens auxilium ejus oblatum est. *Hirtius ad Cic. post Ep.* 6. l. 15. ad Att. Hæc in contentione præsentem ad nocendum vires habent. *Virg. 2. G.* 126. tardumque saporem Felicis mali, quo non præsentius ullum, Pocula si quando sævæ infecere novercæ. che operi e risani più presto. et *Colum. 6. R. R.* 14. 3. Præsentiissimum est remedium sanguis de aure emissus. *Plin. 21. Hist. nat.* 18. 70. (118). Radix adversus serpentium ictus præsentis remedii est. et ibid. 20. 86. (149). Melissophyllon præsentissimum est contra ictus apum. *Quintil. 10. 7. 1.* Præsentiissima pericula. *Virg. 12. Æn.* 152. Tu pro germano si quid præsentius eudes, Perge. *Ovid. 13. Met.* 756. Nec, si quæsieris, odium Cyclopiis, amorne Acidis in nobis fuerit præsentior, edam. — Cum Infinito. *Horat. 1. Od.* 35. 1. O Diva, gratum quæ regis Antium, Præsens vel imo tollere de gradu Mortale corpus, vel superbos Vertere funeribus triumphos. valevole, possente, capace. ¶ 4. *De morali hominis qualitate vel, uti ajunt, caractere est fortis, acer, alacer, confidens, forte, costante, ardito, che non si perde, o turba.* *Cic. 1. Att.* 18. In republica vero quamquam animus est præsens, tamen etc. *Id. 2. Orat.* 20. 84. Animus acer, et præsens, et acutus idem atque versutus, invictos viros efficit. *Quintil. 6. 4. 8.* Opus est ingenio celeri ac mobili, animo præsentī et acri. *Ter. Phorm.* 5. 7. 6. Animo virili præsentique ut sis, para. *Virg. 5. Æn.* 363. Nunc, si cui virtus, animusque in pectore præsens, Adsit. *Liv. 31. 46.* a med. Non plures tantum Macedones, quam ante, tuebantur urbem, sed etiam præsentioribus animis, et castigationibus regis, et simul minarum memores. con gli animi più risoluti. et *Auct. B. Alex.* 40. Præsentiissimo animo pugnare. *Ovid. 2. Amor.* 8. 17. At quanto, si forte refers, præsentior ipse Per Veneris feci numina magna fidem. più ardito e franco. — *Præsens ingenio* fere eodem modo dicitur, qui ingenio est prompto, et occurrente etiam subitis, pronto d'ingegno. *Plin. 17. Hist. nat.* 1. 1. (3). Crassus, ut præsens ingenio semper, et faceto lepore solers, respondit, etc. ¶ 5. *Est etiam qui adest, adsistit, favet, tuetur, præsto est, assistente, propizio, favorevole.* *Cic. 1. Tusc.* 12. 28. Hercules tantus, et tam præsens habetur deus. *Virg. 9. Æn.* 404. Tu das, tu præsens nostro succurre labori. *Ovid. 7. Met.* 177. modo diva triforinis Adjuvet, et præsens ingentibus adnuat ausis. *Flor. 4. 7. circa med.* In Cæsaris castris omnia aves viclimæque promiserant: sed nihil illo præsenti, quod Cæsaris medicus somno admonitus est, ut etc. — *Hinc præsentem aliquem facere est propitium reddere.* *M. Aurel. Fronto ad Antonin. imp.* 2. 13. Ut domino meo perscriberem; faceremque eum nobis in isto quoque negotio præsentem. — *NR.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

PRÆSENSIO, ōnis, f. 3. il presentire, antivedimento, presagio, προαῖσθησις, actus præsentendi, præagitiō, divinatio. *Cic. 1. Divinat.* 1. 1. Versari quamdam inter homines divinationem, quam Græci παντακρίν appellant, id est præsentionem et scientiam rerum futurarum. *Id. 2. Nat. D.* 3. 7. Prædictiones et præsentiones rerum futurarum. *Id. Topic.* 20. 77. Atque etiam per ista inventa præsentio.

PRÆSENSUS, a, um. *V. PRÆSENTIO.*

PRÆSENTĀLIS, e, adject. præsens, qui præsens adest. *Imp. Anastas. Cod.* 12. 36. 18. Præsentalis miles. h. e. præsentes in comitatu principis. *Imp. Justinian. ibid.* 17. 4. domesti-

ci. *Augustin. Serm. 114.* pauperiste Sustenta vitam praesentalem.

PRAESENTANEE, adverb. in praesenti, statim, brevi tempora. *Theod. Priscian. 1. ad Timoth. fr. praef.* Confeci nonnullos praesentaneae libellos.

PRAESENTANEUS, a, nm, adject. che opera subito, presentaneo, *παρορταυός*, qui in praesens subito fit, qui praesentem habet efficaciam. *Quintil. declam. 17. 11.* Virus praesentaneum paro, quod statim, quod subito corripit. *Plin. 21. Hist. nat. 31. 105. (180).* Praesentaneum remedium ad dentium mobiles firmandos. *Id. 24. ibid. 1. 1. (2).* venenum. *Id. 27. ibid. 9. 46. (70).* Cocco Gnidio vis praesentanea contra cicutam. *Commodian. 8. 1.* De sole et luna, licet sint praesentanea nobis. h. e. efficacissima et validissima.

PRAESENTARIE, adverb. idem ac praesentaneae. *Boeth. 4. pros. 6. ante med.* Sicut artifex faciendae rei formam mente percipiens, movet operis effectum, et quod simpliciter praesentarieque prosperaret, per temporales ordines ducit; ita Deus etc.

PRAESENTARIUS, a, um, adject. presente, praesens. *Plaut. Most. 2. 1. 14.* Ubi id erit factum, a me argentum petio praesentarium. h. e. quod statim solvam. *Id. Trin. 4. 3. 74.* Vendit aedes praesentarii argenti minis numeratis quadraginta. *alla mano.* et *Poen. 3. 5. 47.* Haruspices si quid boni promittunt, pro spisso evenit: id quod mali promittunt, praesentarium est. h. e. statim venit. *Apul. 10. Met.* Praesentarium venenum comparat. h. e. quod praesentem et subitaneam mortem affert.

PRAESENTATIO, ōnis, f. 3. presentatione, actus praesentandi aliquid. *Imp. Constantin. Cod. 12. 28. 2.* Quibus omnibus condonamus, ne obsequium temoniariorum, vel pentaprotiae, aut etiam thronis praesentationem agnoscat. *Alti leg. praestationem. Augustin. in Ps. 59. 6.* Quid futurum est in iudicio? Arcus est extensus; adhuc in comminatione est, nondum in praesentatione.

PRAESENTATUS, a, um. *V. PRAESENTO.*

PRAESENTIA, ae, f. 1. praesentem esse, conspectus, aspectus, *παρουσία* (It. *presenza*, *conspetto*, *comparsa*; Fr. *présence*; Hisp. *presencia*; Germ. *die Gegenwart*; Angl. *presence*, a being at hand). ¶ 1. Stricto sensu — a) Praesentia, substantivum, est, ut divinus, conspectus, aspectus. — In sing. num. *Ter. Heaut. 3. 3. 12.* Multa fert ludibrio: ea facere prohibet tua praesentia. *Cic. 1. Cat. 7. 17.* Alicuius aspectum praesentiamque vitare. *Id. Dom. 5. 11.* Periculum in praesentia atque ante oculos propositum. *Alti leg. in praesenti. Id. 5. Fam. 8. extr.* Ut desiderium praesentiae tuae meo labore minuatur. *Virg. 9. Aen. 73.* urget praesentia Turni. *Cajus Dig. 50. 16. 22.* Eribere est praesentiam corporis praeberē. — *Praesentiam sui facere est farsis vedere, comparare, lasciarsi trovare, copiam, seu potestatem sui facere. Hermogenian. Dig. 42. 1. 53.* Contumacia est, qui tribus edictis propositis, praesentiam sui facere contemnit. *Adde Paul. ibid. 47.* — In plur. num. *Cic. 2. Nat. D. 66. 166.* Deorum praesentiae declarant. *apparitioni, comparse.* — b) Adverbialiter, in praesentia in praesenti, hoc, vel illo tempore, de quo loquimur. *Nepos Alcib. 4.* Quiescendum in praesentia, et illud tempus expectandum decreverunt, quo etc. *per allora. Id. Themist. 8.* Iluc quum venisset, et in praesentia rex abesset. *allora.* et *Liv. 24. 22.* Tutiores ratus esse viam, si in praesentia temporis cessisset. *Cæs. 1. B. G. 15.* Suos a praelio continebat, ac satis habebat in praesentia hostem populationibus prohibere. *Cic. 5. Fin. 8. 21.* Sed quoniam non possunt omnia simul dici, haec in praesentia nota esse debebunt. *per ora.* et *Ter. Adelph. 5. 2. 14.* Provisum est, ne in praesentia haec hinc abeat. *Cic. 15. Att. 20. ad fin.* Hoc video in praesentia opus esse. *presentemente, di presente.* et *Plin. 12. Hist. nat. 3. 7. (14).* In praesentia externa arbores prosequemur. *ora, adesso.* et *Plin. alter 3. Ep. 9. a med.* Fides in praesenti

tia eos, quibus resistit, offendit: deinde ab illis ipsis suscipitur, laudaturque. *sul fatto.* *Adde Pompej. ad Domit. 2. post Ep. 12. 1. 8.* ad *Att.*; *Cic. 1. Tusc. 7. 14., et 14. Fam. 14.; Auct. B. Afr. 10.; Cels. 4. 3.; Quintil. 8. proem. 3. 9. 4. 109. et 10. 7. 22; Sueton. Tib. 22. etc.* — Cum oppositio in perpetuum apud *Liv. 7. 37.* Milites, qui in praesidio simul fuerant, duplici frumento in perpetuum, in praesentia singulis bubus binisque privis tunicis donavit. — Cum oppositio in futurum apud *eund. 33. 27. extr.* Id aegre et in praesentia bi passi, et in futurum etiam metum ceperunt, quum etc. — Cum oppositio postero die apud *Cic. 5. Tusc. 35. 100.* Vestrae quidem cenae non solum in praesentia, sed etiam postero die iucundae sunt. — Cum addit tunc apud *Liv. 45. 23. ad fin.* Satis quidem et tunc in praesentia castigata illa legatio erat, quum tam tristi responso vestro dimissa. — Alio sensu *Nepos Alcib. 10.* Id quod in praesentia vestimentorum fuit, arripuit. h. e. ad manum fuit, praesens se obtulit, *che se gli presentò.* Post tot optimorum scriptorum loca (quibus alia multa, praesertim ex *Livio*, addit *Borrich.* in *Vindici. Latinit.*) nullus remanet dubitandi locus, quin in praesentia Latinum sit. Quod idem et de in praesentiarum sentiendum est. *V. IMPRAESENTIARUM.* ¶ 2. Specialim, praesentia animi intentio, vis, robur, constantia, praesens et acer animus, *presenza di spirito, forza, ardore, coraggio.* *Cæs. 5. B. G. 42.* Tanta militum virtus atque animi praesentia fuit, ut etc. *Cic. Mil. 23. 62.* Videbant enim facti rationem, praesentiam animi, defensionis constantiam. *Adde Plin. 8. Hist. nat. 25. 38. (92).* ¶ 3. Item est evidential, vis. *Ovid. 4. Met. 611.* tanta est praesentia veri. ¶ 4. Quemadmodum praesens eum etiam significat, qui tuetur, fovet, praesto est (*V. PRAESENS 5.*), ita praesentia tutelam, favorem, auxilium. *Inscript. apud Gruter. 28. 4.* PRAESENTIAE MATRIS DEVM P. SEPTIMIUS FELIX OB CORONAM MILLESIMI VRBIS ANNI. h. e. ob coronam in ludis relatum millesimo ab u. c. anno, nempe sub Philippis Augg. Cf. *Capitolin. Anton. Phil. 8.* Mala Marcus et Verus sua praesentia temperantur.

PRAESENTIO, tis, si, sum, tire, a. 4. Praesentisse pro praesensisse legitur apud *Pacat. Paneg. Theodos. 3.* — Part. *Praesentiens* et *Praesens* sub a. — Praesentire ante quippiam, quam fiat, sentire, cogitatione praecipere, praescire, praesagire, divinare, praevidere, praesentire, praesagire, indovinare, antevidere, *aver sentore d'una cosa, accorgersi, προαυοδωσσαι.* — a) Cum Accus. *Cæs. 7. B. G. 30.* Animo providere et praesentire. *Plin. 2. Hist. nat. 79. 81. (191).* Praesentire aliquid et praedicere. *Lucret. 5. 1342.* Animo praesentire atque videre malum futurum. *Cic. 2. Divinat. 48. 100.* Esse in mentibus hominum tanquam oraculum aliquid, et quo futura praesentiant. *Id. Rabir. perduell. 19. 29.* Sapientissimi cujusque animus ita praesentit in posterum, ut etc. *Plaut. Trin. 1. 2. 135.* Fecisset edepol, nisi haec praesensisset canes. *Ovid. 1. Met. 610.* Coniugis adventum praesenserat. et *10. ibid. 404.* Praesentire anorem. *Virg. 4. Aen. 297.* dolos. *Justin. 25. 2. 3.* Praesentiens tempestatem. *Sueton. Aug. 96.* Bellorum omnium eventus ante praesentit. *Plin. 5. Ep. 5.* Quod accidit, multo ante praesentit. *Plin. alter 28. Hist. nat. 2. 5. (24).* Absentes tinnitu aurium praesentire sermones de se. *Cic. 1. Divinat. 55. 125.* Si unum aliquid ita sit praedictum praesensumque. *Id. ibid. 124.* Pauciora divina praesentia et praedicta reperiri. — b) Cum Accus. et Infinito. *Ter. Andr. 5. 1. 20.* Ibi me adesse neutrum tum praesenserat. — c) Passive impersonaliter. *Liv. 21. 49. a med.* Praesensum tamen est, quia luna pernox erat.

PRAESENTISCO, is, ere, a. 3. praesentire incipio, praescisco. *Ter. Heaut. 4. 5. 21.* Ne tu id praesentisceres. Ita apud *Priscian. 8. p. 824.* *Putsch.* Alii fere omnes leg. *praesentiscere.* quod idem dicendum de alio loco *Plauti Amph. 1. 3. 29.* quod a quibusd. Lexicographis additur.

PRAESENTO, as, avi, stum, are, a. 1. Part. *Praesentans, Praesentatus* et *Praesentandus.* — Praesentare est praesentem facere, aspectui subijcere, exhibere, offerre, praesentare, *far vedere, παριστῆναι.* *Quintil. 11. 2. 1.* Exemplorum quasdam copias eadem illa vis (memoriae) praesentat. *Plerique alii leg. repraesentat. Auct. Paneg. ad Maximian. et Constantin. 3. extr.* Neque forma tantum in te patris, sed etiam continentia, fortitudo, iustitia, prudentia sese votis gentium praesentant. *Aurel. Vict. Vir. illustr. 77.* Caput ab Acbilla Caesari praesentatum est. Quaedam MSS. haec verba non habent. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 67. (181).* Sarcitis bubulas carnes praesentat. h. e. speciem bubularum carnum praebet. Ita edit. vet. 1469. 1470. et 1472; *Harduinus*, et alii leg. repraesentat. *Apul. 6. Met.* Ad istum modum supplicanti statim sese Juno praesentat. *Impp. Arcad. et Honor. in fragm. Cod. Theod. 1. 10. 5. (edente W. F. Glossio).* Qui sine comite, aut sine officii publici necessitate per provincias deragantur, tuo examini praesentatos, arbitrio celsitudinis tuae condemnatione percelli precipimus. Sic *Cassiod. 3. Variar. 28.* Praesentati autem tribunellibus iudicam sine aliquo demni terrore viderunt. *Id. 11. ibid. 6.* Per te praesentandus accedat. *Ennod. 2. Ep. 15.* Salutis ergo gratiam praesentans, quæso etc.

PRAESEPE, **PRAESEPIO** et similia. *V. PRAESEPE, PRAESEPIO*, etc.

PRAESEPIUS, a, um, particip. ab inusit. *praesepio*, ante sepultus. *Quintil. declam. 9. sub fin.* Video senam meliore sui parte praesepultum. *Ammian. 14. 11. a med.* Terrore propinquantis exitus jam praesepultus.

PRAESERO, is, ere, a. 3. ante sero. *Paulin. Nolan. carm. 32. 445.* Da mihi nunc lugere, Deus, felusque salubri Praeserere aeternae semina laetitia.

PRAESENTIM, adverb. *Vossius* vult esse a *prae* et *sero* necto, ut proprie dicatur de his, quae in serie aliqua prima sunt: similiter *Handius (Tursell. vol. 4. pag. 531.)* Praesertim, ait, dicitur de re, quae est quasi praeserie ponenda, ideoque excipitur, et propter conditionem suam κατ' ἐξοχήν spectandam distinguitur: est igitur idem ac praecipue, maxime, *μάλιστα δέ, ἄλλος τε* (It. *specialmente, singolarmente, principalmente*; Fr. *principalement, surtout, particulièrement, notamment, par-dessus tout*; Hisp. *principalmente, sobre todo, particularmente*; Germ. *absonderlich, besonders, zumal, vorzüglich*; Angl. *especially, chiefly, principally, particularly*). Occurrit — a) Generetim et sine additis. *Plaut. Amph. 2. 2. 22.* Edepol me uxor! exoptatum credo adventum domum, praesertim re bene gesta. *Id. Poen. 3. 1. 20.* Praesertim in re populi placida atque interfectis hostibus, non decet tumultuari. *Cic. 2. Divinat. 9. 24.* Illud quidem dici, praesertim a Stoicis, nullo modo potest. *Id. Amic. 4. 15.* Non tam ista me sapientiae fama delectat, falsa praesertim, quam quod etc. h. e. quum falsa, speciosa, non vera sit. *Id. 1. Off. 35. 129.* Retinenda est igitur huius generis verecundia, praesertim natura ipsa inagistra et duce. *Cæs. 2. B. G. 31.* Quibusnam manibus, aut quibus viribus, praesertim homines tantulae staturae, tanti oneris turrim moturos sese confiderunt? *Adde Horat. Art. P. 383. Cic. 1. Orat. 6. 21.* Neque vero ego hoc tantum oneris imponam, nostris praesertim oratoribus in hac tanta occupatione urbis. et *ibid. 62. 264.* Verum ego non solum arbitrabar, his praesertim auditoribus, a me informari oportere. *Id. 1. Fam. 4. sub fin.* Ego tibi a vi, hac praesertim imbecillitate magistratum, praestare alibi possum. *Id. 2. Legg. 14. 35.* Ego vero assentior: excepto praesertim in ipsa lege solemnī sacrificio. — Et cum pronomini. *Plaut. Rud. 2. 1. 1.* Omnibus modis, qui pauperes sunt humines, miseri vivunt, praesertim quibus nec quæstus est, nec dedicere artem ullam. *Cæs. 5. B. G. 47.* Labienus veritus, ne, si et hibernis fugae similem protectionem fecisset, hostium im-

petum sustinere non posset, præsertim quos recenti victoria efferrī sciret, litteras Cæsari remittit. *Cic. 6. Fam. 2. 7.* Intelliges-ferendam esse fortunam, præsertim quæ absit a culpa. *Id. 6. Verr. 54. 120.* Victoriæ putabat esse, multa Romam deportare quæ ornamēto urbi esse possent: humanitatis, non plane spoliare urbem, præsertim quam conservare voluisset. *Id. 3. Cat. 9. 22.* Ut homines Galli vestram salutem suis opibus anteponebant, id non divinitus factum esse putatis? præsertim qui nos non pugnando, sed tacendo superare poterunt. — *Præsertim* qui aliquando invertitur, et præsertim pro adeo, ut ait *Handius*, accipi potest. *Cic. 2. Legg. 6. 14. m.* Igitur tu Titias et Apulejas leges putas? q. Ego vero ne Licias quidem. m. Et recte: quæ præsertim uno versiculo senatus, puncto temporis sublata sint. *Id. Fat. 11. 23.* Quomodo docerent esse posse quemdam animi motum voluntarium, id fuit defendi melius, quam introducere declinationem, cuius præsertim causam reperire non possent. Adde *eumd. 6. Verr. 54. 120.*; et *Liv. 25. 6.* — b) *Præsertim* si apud *Cic. 14. Fam. 2. in fin.* Velim quam sæpissime litteras mittatis, præsertim si quid est firmius, quod speremus. *Id. Senect. 2. 6.* Faciam vero, Leli, præsertim si utrique vestrum, ut dicis, gratum futurum est. Adde *eumd. 3. Att. 7.*; et *Virg. 1. G. 115.* — *Cic. 3. ad Q. fr. 4.* Ego vero meum consilium, si præsertim tu non improbas, vehementer approbo. h. e. si præter ceteros tu. Nusquam alibi Cicero ita loquutus est. — c) *Præsertim* quum vel quum præsertim apud *Plaut. Asin. 1. 1. 64.* Ego mitto omnia hac, præsertim quum is me dignum, cui concederet, habuit. *Cic. Mur. 26. 53.* Magna est autem comitiis consularibus repentina voluntas inclinatio, præsertim quum incubuit ad virum bonum et multis aliis adiumentis petitionis ornatum. *Id. 2. Off. 14. 51.* Quod scribere, præsertim quum de philosophia scriberem, non audeam, nisi idem placeret — Panætio. Adde *eumd. pro leg. Manil. 6. 14.* et *Rabir. Post. 1. 2. Cæs. 1. B. G. 33.* Neque sibi homines feroces ac barbaros temperatos existimabat, quin in provinciam exirent, — præsertim quum Sequanos a provincia nostra Rhodanus divideret. *Nepos Alcib. 5.* Erat enim ea sagacitate, ut decipi non posset, præsertim quum animum attendisset ad cavendum. — *Ter. Hecyr. 4. 4. 83.* Præsertim in ea re quum sit mihi adiutrix sacerus. — *Cic. 2. Off. 16. 56.* In his inmanibus jacturis infinitisque sumptibus nihil nos magis mirari, quum præsertim neque necessitati subveniatur, nec dignitas augeatur. *Id. 2. Fam. 6. ante med.* Neque enim sum veritus, ne sustinere tua in me vel innumerabilia non possem: quum præsertim confiderem, nullam esse gratiam tantam, quam etc. Adde *eumd. 2. Fin. 8. 25.*, 4. *ibid. 14. 36.* et *Rosc. Am. 8. 22.* Sic *Quintil. 2. 21. 13.* Quare igitur oratorem, quem a bono viro non separo, in eadem materia versari mirer? quum præsertim primo libro jam ostenderim, philosophos omissem banc ac oratoribus partem occupasse. Adde *eumd. 3. 2. 2.* et *8. 6. 74.*; et *Propert. 1. 2. 27.* — d) *Præsertim* quoniam, præsertim quod apud *Cic. 1. de republ. 13.* Non impedit, præsertim quoniam feriat sumus. *Id. Flacc. 17. 40.* Facis injuste, si putas, periculo nostro vivere tuos contubernales: præsertim quod tua negligentia factum arbitremur. Ita *Forcellinus* et *Orellius*; sunt tamen qui leg. præsertim quum. — *Præsertim* ut apud *Ter. Phorm. 1. 2. 4.* Amn te: et non neglexisse habere gratiam, b. Præsertim ut nunc sunt mores. *Cæs. 3. B. C. 19.* Liceretne civibus ad cives de pace legatos mittere, — præsertim ut id agerent, ne cives cum civibus armis decertarent? Alii vero præsertim quum.

PRÆSERVIO, is, ire, n. 4. Part. *Præserviens* II. — Præservire est idem quod servire, vel ante servire.

1.) Proprie. *Plaut. Amph. prol. 124.* Ego servi sumpsī Sūsiae mi imaginem, — Ut præservire amanti meo possem patri.

II.) Translate. *Gell. 1. 7.* Verbum indefinitum, neque numeris, neque generibus præserviens.

PRÆSERVO, as, are, a. 1. observare. *Cæ. Aurel. 3. Acut. 8. a med.* Quid enim tam vanum, quam ob usum cataplasmatum naturam, vel ætates ac vitæ consuetudinem præservare? V. PERSERVO. — Pro conservare, preservare, usu Latino caret.

PRÆSES, Idis, m. et f. (præ et sedeo) qui sedet ante alium, atque adeo qui alium custodit ac tuetur: et occurrit A) Adjective: et B) Substantivorum more.

A) Adjective. *Plaut. Cas. 5. 1. 11.* Ne illum quidem nequiores arbitror esse, qui locum præbet illi nunc præsidem. h. e. tutum refugium. Alii leg. præsidium. *Seneca Med. 247.* quum genua attigi, Fidemque supplex præsidis dextræ petii.

B) Substantivorum more, præses

1.) Proprie — a) Stricto sensu est qui custodiæ ac præsidii causa aut principi comitatur, qui et custos corporis dicitur, aut aliquem locum insidet, guardia. De hoc *Plaut. Rud. 4. 4. 7.* Ite domum ambo nunc iam ex præsidio præsidet. De illo *Aurel. Vict. Cæsar. 2. extr.* Nam ceteros paritorum præsidetque Augustus instituerat.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim fere habet eam vim, ut etiam custodem, vindicem, assertorem significet, a quo tutela, et defensio, et præsidium, auxiliumque expectandum, custodie, defenditore, protettore. *Cic. Dom. 55. 141.* Dii immortales suorum templorum custodem ac præsidem sceleratissime pulsum quum viderent. *Id. Sext. 65. 137.* Senatus reipublicæ custos, præses, propugnator. *Id. Dom. 57. 144.* Patrii Præses, qui huic urbi et reipublicæ præses estis. Alii leg. præsidetis. *Seneca Thyest. 1102.* Piorum præses testor deos, protettori. et *Cic. 2. leg. Agr. 6. 15.* Tribunus plebis, quem majores præsidem libertatis custodemque esse voluerunt. *Liv. 6. 16.* Dii demque, qui Capitolium incolitis, sicine vestrum militem ac præsidem sinitis vexari ab inimicis? Hæc dextra, qua Gallos fudi a delubris vestris, jam in vinculis et catenis erit? *Id. 23. 47. a med.* Siciliam et Sardiniam, quæ ante bellum vectigales fuissent, vix præses provinciarum exercitus alere. gl' exerciti di præsidio, et *Seneca Herc. Fur. 356.* Præses dii, h. e. tutelares. *Sic Tac. 4. Hist. 53.* Jovem, Junonem, Minervam, præsesque imperii deos precatus. *Seneca Cædip. 1042.* Phæbus veri præses, h. e. assertor, affirmator. — *Fem. gen. Seneca Hippol. 108.* Abjudicata præses terræ dea. ¶ 2. Speciatim præses dicitur et est qui præset, qui præsidet, antistes, præsident, soprantendente, soprantante, capo, governatore, prefetto, ἐπιστάτης, ἡγεμὴν, ἀρχηγός. — a) Generatim. *Virg. 11. Æn. 483.* Armipotens præses belli Tritonia virgo. *Quintil. 3. 5. 7.* Præside bellorum deo. *Ovid. 15. Met. 758.* de Augusto, quum præside rerum Humanæ generi, Superi, cavitis abunde. — b) Speciatim in re civili. *Sall. in erat. Macri Licin. ad pleb.* Vosmet ipsi per suffragia, uti præsidet utim, nunc domos destinatis. *Macr. Dig. 1. tit. 18.* qui est de officio præsidis, 1. Præsidis nomen generale est, ex quo et proconsules, et legati Cæsaris, et omnes provincias regentes (licet senatores sint) præses appellantur. *Notoman. leg. licet senatores non sint. Sueton. Aug. 23.* Præsidibus provinciarum propagavit imperium. V. PRÆSIDALIS — Rectores minorum provinciarum, quæque majoribus subiecte erant, ut Palæstina Syria, procuratores plerumque dicebantur; quædoque tamen et procuratores et præsidet, vel tantummodo præsidet honoris causa dicebantur. Hinc *Inscript. apud Gruter. 487. 6.* PROC. ET PRÆSES PROV. SARDINIAR. et 493. 6. PROC. ET PRÆSES ALPIVM. et *ibid. 7.* PROCURATOR ET PRÆSES ALPIVM CORTIARVM. et 346. 1. PRÆSES PROV. TINGITANAR. — Etiam procurator præses sine conjunctione. V. *Inscript. in voc. SEVERINUS* in ONOM.

PRÆSEST. V. in PRÆS.

PRÆSICCATUS, a, um. V. vnc. seq.

PRÆSICCO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Præsiccatum*. — Præsiccare est antea siccare. *Cæ. Aurel. 2. Tard. 14. ad fin.* Putat aversione humoris facta ad exteriores partes altiora ulcera præsiccare. Adde *eumd. 4. ibid. 3. a med.* et *Apul. Herb. 124.* Succus sole præsiccat. h. e. bene, vel ante siccatus.

PRÆSICCUS, a, um, adj. valde siccus. *Prudent. 5. aspi. staq. 141.* Præsicca rursus vulnera Manus resuleans diruit.

PRÆSIDALIS et Præsidialis, e, adj. ad præsidem provincie pertineans. *Trebell. in XXX. Tyrann. 24.* Qui iure præsidali omnes Gallias rexerat. Alii leg. præsidiali. *Imp. Dioclet. et Maxim. Cnd. 4. 24. 11.* Præsidalis jussio. *Idem ibid. 9. 1. 18.* Præsidale iudicium. *Annian. 28. 1.* Officium præsidale. *Id. 17. 3. sub fin.* Præsidialis apparitor. *Id. 29. 1.*; et *Symmach. 4. Ep. 71. (ad 70.)* Præsidalis vir. h. e. præsidatu functus. Eodem sensu præsidalis absolute dicitur ab *Annian. 22. 14.* et *29. 1.* — Præterea apud *Symmach. 1. Ep. 107.* et *Sext. Ruf. Breviar. 4.* et *5.* dicitur præsidalis provincia quæ neque est consularis, neque proconsularis, neque prætorialis, sed a minore magistratu regitur ab imperatore, non a senatu, misso: nimirum nomen præsidis posterioribus temporibus tres illos magistratus, licet generale esset, non comprehendebat. V. PRÆSES II. b. Confirmat rem *Lamprid. Alex. Sev. 24.* Provincias prætorias, præsidiales plurimas fecit; proconsulares ex senatus voluntate ordinavit. *Symmach. orat. pro Fl. Severo* (edente A. Maio) 3. Quis credat, summam facundiam, diu inter fori ornamenta numeratum, præsidatem dudum recepisse provinciam? — Immo præsidiales provincie post Alexandri Severi tempora, qui imperare cepit ann. a Chr. n. cccxii, appellatae sunt, quas imperator, non senatus, præside in eas misso, administrare solebat; licet præsidis nomine antea rectores tum ab imperatore, tum a senatu, missi intelligerentur, ut patet ex loc. cit. *Macri apud Sall. in PRESES II. b.* Hinc etiam *Plin. 10. Ep. 52.* legatum Mæsiæ vocat eum, qui Mæsiæ præset, et Trajanus ad *Plin. 10. Ep. 53.* eundem Mæsiæ præsidem appellat. *Inscript. apud Donat. p. 264. n. 1.* PRÆSIDI PROVINCIAR. NUMIDIAR. ALIA apud *Gruter. 278. 2.* PRÆSES PROV. HISP. CIT. et 403. 2. PRÆSES PROVINCIAR. GERMANIAR. SUPERIORIS. Hæc porro provincie Numidia, Hispania, Germania utraque superior et inferior erant Caesarum propriae.

PRÆSIARIUS, V. PRÆSIARIUS.

PRÆSIDATUS, ut, m. 4. Sunt qui scribunt præsidatus: et ita legitur in quodam *Inscript. apud Spem. Miscell. p. 36.* OR. EXIMIAM PRÆSI-DATVS EIVS INTEGRITATEM. At eundem apud *Mural. 472. 3.* et *Henzen. (V. infr.)* habetur, ubi præsidatus leg. quod præferebatur — Præsidatus est dignitas et munus præsidis (V. PRÆSES II.), præsidendi, governo, ἐπαρχία, προΐστα — a) Generatim. *Amob. 3. 23. extr.* Curat Mercurius cænona, pugilatis et luctationibus præset: — cur, unus in officio præsidatus, hos victorie compotus, alios vero perpetitur ignominiosa infirmitate ridet? *Id. 4. 6.* Et quis, quæso, ut faciat, præsidatum locumque deus iste (*Interanus*) sortitus est? — b) Speciatim in re civili. *Auson. Prof. Boudig. 15. 18.* Honore questi Præsidatus inclitus. *Trebell. Poll. xxx. Tyr. 24.* Præsidatum in Gallia regere. *Episc. Carin. 17.* Qui tunc præsidatum Dalmatiae administrabat. *Aurel. Vict. Cæsar. 29.* Qui Macedoniam præsidatu regibat. *Modestin. Dig. 27. 1. 6. a med.* Legum vero doctores, in aliquo præsidatu docentes, remissionem non habebunt. h. e. in aliqua provincia, quæ a præside regitur. *Inscript. apud Henzen. 6633.* M. AVRELIO MASCVLO V. K. OB EXIMIAM PRÆSIDATVS EIVS INTEGRITATEM ET REGRECIAM AD OMNES HOMINES MANSVETVDINEM ET QVOD AQVÆ TVSM VETVSTATE LAPSVM — CVRSV PRISTINO REDDIDERIT COLLECIA III. (h. e. tria) quibus ex sc. (h. e. senatus consulto) coire per-

missum EST PATRONO DIGNISS. — *Præsidens* formula legitur apud Cassiod. 7. *Variar.* 2.

PRÆSIDENS, entis. *V. voc. seq. in fin.*

PRÆSIDEO, sdes, sēdi, sīdere, n. 2. (præ et sedeo). Part. *Præsidens* II. 1. et in fin. — *Præsidere* proprie est ante sedere, vel anteriore loco sedere.

I.) Proprie. *Lactant.* 1. 20. ad fin. Mutinus, in cuius sinu nubentes præsidet.

II.) Translate. ¶ 1. Sæpe significat custodem esse, tueri, defendere, præsidio esse, et quasi ante aliquid sedere ac manere. ut ipse tutus sit, custodire, guardare, difendere, proteggere, esser di guardia, ut in PRÆSES II. 1. dictum est: unde præsidium est. — a) Cum Dativo. *Plaut.* *Most.* 5. 1. 47. Ego hic tibi præsidebo, ne interibat questio. *Liv.* 22. 11. extr. Minores quinque et triginta annis in naves impositi: alii ut urbi præsidere, relicti. *Cic.* *Mil.* 37. 101. Vos appello centuriones, vosque milites: vobis non modo inspectantibus, sed etiam armatis, et huic iudicio præsidētibus, hæc tanta virtus ex hac urbe expelletur? *Id.* 5. *Phil.* 13. 37. Gallia, quæ semper præsidet atque præsidit huic imperio libertatque communi. *Id.* *Sull.* 31. 86. Dii patrii ac Penates, qui huic urbi, atque huic imperio præsidetis. *Ovid.* 1. *Fast.* 125. Præsidet foribus celi cum mitibus Horis. son di guardia. (Janus loquitur.) *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 57. (120). Quum horreis suis ventilandis præsidere. — b) Cum Accusativo. *Tac.* 4. *Ann.* 5. Proximum Gallie litus rostratæ naves præsidebant. Adde eund. *ibid.* 72. extr. Cum Dativo, eodem sensu. *Curt.* 3. 1. 20. Et fœdere naves sociis imperatæ, quæ Helleſponto præsidere. ¶ 2. Frequentissime est præsidem esse, præesse, præsidere, aver presidenza e cura, esser presidente, soprantendere, προεστειν, προϊστην, præses sum. — a) Cum Dativo. *Cæs.* 1. *B. C.* 85. Ut idem ad portas urbanis præsideat rebus, et duas bellicosissimas provincias absens tot annos obtineat. *Ovid.* 3. *Fast.* 85. Mars Latio venerandus erat, quia præsidet armis. *Sueton.* *Tib.* 6. Præsidit et Actiacis ludis, et Trojanis circensibus, ductor turmæ puerorum majorum. *Id.* *Claud.* 7. Præsidit spectaculis in Caji vicem. *Id.* *Domit.* 4. Certamini præsidit crepidatus. *Curt.* 4. 12. 15. Quod si percussis Mazæus, qui præsidebat itineri, supervenisset, ingens clades accipi potuit. *presiedeva alla marcia.* *Id.* 5. 2. 16. Macedonum reate gravibus præsidere arcis custodiæ jussit. Sic *ibid.* 1. 43. Arci Babylonie Agathone præsidere jussit. *Tac.* 12. *Ann.* 60. Augustus, apud Equestres, qui Egypto præsidebant, lege agi jussit. *Id.* 3. *ibid.* 33. med. Præsidisse feminam exercitio cohortium. — b) Cum Accusativo. *Tac.* 12. *Ann.* 29. Scripsit P. Atellio, qui Pannoniam præsidebat, era di presidio nella Fannonia: quasi ante Pannoniam sedebat præsidii causa. et 3. *ibid.* 39. P. Vellejus proximum exercitum præsidebat, era capitano, avea il comando. Adde *Testull.* *Apolog.* 39. — c) Absolute. *Sall.* *Cat.* 57. *Britt.* At Q. Metellus Cæter cum tribus legionibus in agro Piceno præsidebat. *Sueton.* *Aug.* 26. Quum mane pro æde Capitolini Jovis paullulum curuli sella præsidisset. h. e. utpote consul. Sic *ibid.* 35. Quo tempore existimatur lorica sub veste munus ferrique cinctus præsidisse. h. e. ius et munus sui magistratus exercuisse. *Plin.* 2. *Ep.* 11. Senatus conspectus augustissimus fuit. Princeps præsidebat: erat enim consul. — Hinc Part. Præs.

PRÆSIDENS, entis, adjective quoque occurrit, et translate. ¶ 1. Est qui præsidet, præses, presidente, προεστειν. *Tac.* 3. *Ann.* 30. Hirserebant de continuatione tributum, sævicia ac superbia præsentium. *Tertull.* *Cor. mil.* 3. a med. Eucharistie sacramentum non de aliorum manu, quam præsentium sumimus. *Impp.* *Valentinian.* *Valens* et *Gratian.* *Cod. Theod.* 5. 7. 13. Præsentium apparitores. *Aurel.* *Fict. Cæs.* 13. Boni malique in republice nihil est, quod in diversum traduci nequeat moribus præsentium. ¶ 2. *Præsidens* terminus apud *Auct. Geomat.* p. 346. ed. *Hudorff.* est primus,

incipiens, qui scilicet alicujus limitis initium significabat. *V. Hudorff.* ad h. l. vol. 2. p. 274.

PRÆSIDERARE dicitur, quum maturius hiberna tempestas movetur, quasi ante sideris tempus. *Paul. Diac.* p. 223. 10. *Müll.* : cujus sententia illustratur his *Plinii* verbis 18. *Hist. nat.* 25. 57. (207). Ita fit, ut tradi non possint certa siderum tempora. Accedit confessa rerum obscuritas, nunc præcurrente, nec paucis diebus, tempestatum significatu, quod προχειμαζειν Græci vocant: nunc postveniente, quod επιχειμαζειν: et plerumque alias citius, alias tardius cæli effectus ad terram deciduo. Hæc *Plin.* Consule etiam *Veget.* 3. *Milit.* 10., ubi eadem fere habentur.

PRÆSIDIALIS. *V. PRÆSIDALIS.*

PRÆSIDIALITER, adverb. cum præsidio et teteia. *Isid.* 9. *Orig.* 3. Præsidet, quia alicujus loci tutelam præsidialiter tenent.

PRÆSIDIARIUM, ii, n. 2. absolute. substantivorum more (*V. voc. seq.*) videtur esse locus, in quo milites præsidii causa sunt. Habent tantum *Not. Tyr.*, quæ auctoritate carent, p. 56. Præsidium, præsidium, præsidarium.

PRÆSIDIARIUS, a, um, adject. (præsidium, præ et sedeo) custodiæ ac præsidii causa paratus, di guardia, di guarnigione, φυλακτικός.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Festus* p. 306. 14. *Müll.* Dicti præsidarii, milites ante alios collocati qui erant, aut in alio loco præpositi. *Liv.* 29. 8. Præsidarii milites. *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 3. *Ferr.* 34. Præsidaria classis. *Aurel. Fict. Cæs.* 33. med. Honore tribunatus Ticini retinens præsidariam manum. — Et præsidarii absolute, h. e. milites. *Topisc. Aurelian.* 6. Erumpentes Sarmatas in Illyricum trecentis præsidariis solus attrivit. ¶ 2. Speciatim, præsidaria toga, quæ præses utitur. *Spartian. Sever.* 1. a med. Quum rogatus ad cenam imperatoriam palliatus venisset, qui togatus venire debuerat, togam præsidariam ipsius imperatoris accepit. *Alii leg.* præsidarium.

II.) Translate. *Coium.* 4. *R. R.* 15. 1. Sed quum annicula (vitis) mensiumque sex ad vindemiam perducta est, sublato fructu protinus frequentanda est, et præsidarii malleoli propagandi sunt, qui in hunc usum fuerant depositi. h. e. in subsidium positi, si forte vitis demoriatur, ut ipsemet 3. *ibid.* 16. 2. docet. Apud eund. 4. *ibid.* 21. 3. præsidarius palmet est idem qui custos et reser. *Frontin.* *Aqued.* n. 14. Augustæ (aquæ) fons in Claudiam derivatus est, manente nihilominus præsidario in Marciam.

PRÆSIDIATUS. *V. PRÆSIDATUS.*

PRÆSIDIOLUM, i, n. 2. diminut. præsidii. *V. PRÆSIDIARIUM.*

PRÆSIDIOR, aris, ari, dep. 1. presidio esse, custodiæ, tutari. *Gloss. Lat. Gr.* Præsidior, φυλακω.

PRÆSIDIUM, ii, n. 2. præsidendi actus, atque ad hoc custodia, auxilium, defensio, tutela, (It. fatto di appostarsi dinanzi, e perciò guardia, difesa, ajuto; Fr. l'action de se poster en avant, de la protection, assistance, salut; Hisp. la accion de pone se en adelante, proteccion, asistencia, ayuda, amparo; Germ. d. Vorsitzen, bes. d. schützende, daher d. Schutz, d. Hülfe, d. Bedeckung; Anz. a guard, protection, defence, aid, succour, help, assistance, shelter).

I.) Proprie. *Nepos. Agesil.* 3. Proficisci presidio suis et *ibid.* 7. Presidio esse alicui. *Cic.* *Sull.* 18. 51. Tectus presidio urmo amicorum. *Id.* 5. *Ferr.* 80. 186. Classis pulcherrima Sicilia propugnaculum præsidiumque provincie. *Id.* *Mur.* 10. 22. Omnia hæc nostra præclara studia latent in tutela ac presidio bellicæ virtutis. *Tac.* 1. *Ann.* 8. a med. Die funeris milites velut presidio steterunt. *Plaut. Pers.* 5. 2. 55. Absque me tunc et meo presidio, sic faceret te prostibulum propediem. *Ter. Heaut.* 4. 1. 33. Hoc te obsecro, ut meæ substitui in justitia tua sit aliquid præsidii. *Cæs.* 2. *B. G.* 19. Legiones, quæ presidio impediendis erant, che scortavano le salmerie. — Iluc pertinet et illud *Colum.* 3. *R. R.* 16. 2. In eadem linea, in qua vivradix

(vitis) obtinebit ordinem suum, præsidii causa— quinque malleoli pangendi sunt per spatium pedale.

II.) Translate. ¶ 1. Stricto sensu præsidium est id, quod custodit, auxiliatur, tuetur. *Cic. Rosc. Am.* 3. 13. Ad hoc ipsum iudicium cum præsidio venit, nec hic ibidem ante oculos vestros trucidetur. *Id.* 2. *Phil.* 44. 112. Nonne milites perire est melius, quam in sua civitate sine armatorum præsidio non posse vivere? ¶ 2. Speciatim in re militari præsidium, guarnigione, presidio, custodia, πορπα, φυλακη, est committatus, custodes, manus et statio militum alicubi præsentium defendendi et custodiendi causa. *Varro* 5. *L. L.* 90. *Müll.* Præsidium dictum, qui extra castra præsidebant in loco aliquo, quo tutor regio esset. *Cæs.* 7. *B. G.* 55. Præsidia custodiasque ad ripas Ligeris disponere. et 7. *ibid.* 69. Hæc eadem noctu excubitoribus ac firmis præsidiis tenebantur. *Cic.* 9. *Att.* 3. Italia tota armis præsidiisque tenetur. *Id.* 1. *Cat.* 3. 3. Colonia meis præsidiis, custodiis, vigiliis munita. *Cæs.* 1. *B. G.* 38. extr. Occupatoque oppido, ibi præsidium collocat. et 2. *ibid.* 5. ad fin. In eo summe pons erat: ibi præsidium ponit. et 1. *ibid.* 42. Statuit legionario equis imponere, ut præsidium quam amicissimum haberet. et *ibid.* 8. Præsidia disponit, castella communit. et 2. *ibid.* 33. Deditione facta, nostros præsidia deducturos crediderant. et 7. *ibid.* 7. Præsidia in Ruthenis, Tolosatibus, circumque Narbonem constituit. *Sall. Jug.* 25.; et *Cic.* 1. *Fam.* 7. Locum aliquem præsidii firmare. *Cic.* 1. *leg. Agr.* 5. 16. confirmare. et 2. *ibid.* 28. 75. obsidere atque occupare. *Cæs.* 1. *B. C.* 13. Præsidium, quod introduxerat, ex oppido educit. *Cic.* 2. *Fam.* 17. Præsidia, quæ magna et firma paraveram, dimisi. *Liv.* 24. 7. ad fin. Imponere præsidium oppido. *Nepos Epam.* 4. A quo quum quæsisset, quo se duci vellet, et ille Athenas diceret, præsidium dedit, ut eo tuto perveniret. *gli diede una scorta.* et *ibid.* 10. Præsidium ex arce expellere. *Id.* *Pausan.* 2. ex regionibus depellere. *Id.* *Mitrid.* 4. Regis præsidia interficere. *Id.* *Hannib.* 11. Intra sua præsidia se recipere. ¶ 3. Item locus, ubi custodia et statio habetur, vel haberi potest. *Cic.* 3. *Tusc.* 8. 17. Qui propter metum præsidium relinquit: quod est ignavia. *abbandonò il suo posto.* *Liv.* 4. 29. Præsidio decedere. *Nepos Timol.* 1. Dum res conficeratur, procul in presidio fuit, ne quis satellites posset occurrere. *Cæs.* 3. *B. C.* 45. Quum legio nona præsidium quoddam occupasset et munire cepisset. *Id.* 7. *B. G.* 87. Cohortes, quas ex proximis præsidiis deductas sors obtulit. et *ibid.* 34. Milites in præsidiis rei frumentariæ causa disponere. *Cic.* *Ligar.* 9. 28. Tantummodo in præsidiis eratis. *Id.* *Rosc. Am.* 43. 126. Qui in adversariorum præsidiis occisi sunt. *Tac.* 1. *Ann.* 56. Posito castello super vestigia paterni præsidii in monte Tauro. *Id.* 4. *ibid.* 59. Postquam castello non degrediebantur, obsidium cepit per præsidia, quæ opportune iam muniebant. Sic pro ipso castro, quod presidio militum defenditur. *Inscript.* apud *Orell.* 4987. PRO SALUTE IMP. CAESARIS L. SEPTIMI SEVERI PERTINACIS AVG. TIB. CL. CLAUDIANVS LEG. AVG. PR. PR. PRÆSIDIUM VETUSTATE COLL. (h. e. collapsum) MYTATO LOCO MANY MILITVM RESTITVI IVSSIT. — Hinc figurate. *Cic. Senect.* 26. 73. Velat Pythagoras injussu imperatoris, id est dei, de presidio et statione vitæ decedere. ¶ 4. Universim est quodcumque auxilium, tutela, subsidium, protezione, ajuto, difesa, rifugio. *Paul. Diac.* p. 223. 11. *Müll.* Præsidium est, quod pro utilitate et salute alicujus auxilii gratia præponitur: subsidium, quod postpositum est ad subveniendum laborantibus. *Cic. Quinct.* 1. 5. Esse præsidio contra vim et gratiam solitudini et inopia. *Cæs.* 1. *B. G.* 14. Amicicium populi R. sibi ornamento et præsidio, non detrimentum esse oportere. *Cic.* pro *leg. Manil.* 24. 70. Quærere sibi præsidia periculis, et adjumenta honoribus. *Id.* 4. *Herenn.* 19. 27. Qui sibi firmitus in virtute, quam in casu,

praesidium collocavit. et *ibid.* 24. 33. Aliqua ex honesta re sibi praesidium petere. *Id.* 2. *Tusc.* 1. 3. magnum sibi ad beatam vitam comparare. *Id.* 1. ad *Brut.* 18. ferre labenti et inclinatae reipublicae. *Id.* 1. *Orat.* 9. 38. Omnibus vel natura, vel doctrinae praesidiis ad dicendum parati. *Horat.* 2. *Od.* 1. 13. Insigne mœstis praesidium reis, Et consulenti, Pollio, curiae. *Plaut.* *Pers.* 1. 3. 45. Marsupium habeat, inibi paullum praesidii, qui familiarem suam vitam oblectet modo. un po' di provvisione. ¶ 5. De remedio morbi. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 22. 44. (90). Radix decocta in oleo aurium morbis praesidium est. *Id.* 30. *ibid.* 15. 47. (135). Infantibus, qui lacte concreto venantur, praesidium est agninum coagulatum. *Id.* 28. *ibid.* 4. 7. (35). Hominum jejunam salivam contra serpentes praesidio esse. Similiter *Colum.* 12. *R. R.* 52. 21. Ubi exaë vermiculis oliva decedit, ad praesidium aquae calidae decurritur.

PRAESIGNANUS. V. PROSIGNANUS.

PRAESIGNATIO, ōnis, f. 3. praesignandi actus. *Augustin.* contra *Faust.* 22. 83. Ea facta collegit propheta narrator, quorum interpositio non vacaret a praesignatione rerum, quas intenderat prophetari.

PRAESIGNATOR, ōris, m. 3. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 38. n. 184. PRIMO AVG. SER. PRAESIGNATOR. HEREDITAT. FILIO PISSIMO B. M. *Fabrett.* legit praesignatori hereditatum, et putat pertinere ad servum administrationi bujus vectigalis deputatum, qui fraudes detegeret, et indicia magistratibus subministraret: vel potius praesignator fuit, qui praefinebat, quantum ex quaque hereditate pendendum mario esset vicesimae partis nomine: vel qui testamenta, in quibus hereditas vicesimae subjecta perscripta esset, principis nomine, ne qua fraus interponeretur, agnabat. Alia apud *Murat.* 915. 6. SATVRNINVS CAESARIS PRAESIGNATOR FECIT CONTYBERNALI SVAE ETC.

PRAESIGNATUS, a, um. V. PRESIGNO.

PRAESIGNIFICATIO, ōnis, f. 3. actus praesignificandi. *Lactant.* 7. 15. Quod facinus quamvis ad praesens virtutem Dei hominibus ostenderet, tamen praesignificatio et figura majoris rei fuit.

PRAESIGNIFICO, as, are, a. 1. *mostrare anticipatamente, predire, προσημαίνω, praedicare, praemonere, ante ostendere. Cic.* 1. *Divinat.* 38. 82. Aut non censet, esse suae majestatis praesignificare hominibus, quae sunt futura. — Part. *Praesignificans* legitur apud *Boeth.* p. 700.

PRAESIGNIS, e, adject. *illustre, ἐξοχος, praefatus insignis, praestans. Ovid.* 15. *Met.* 611. Exhibuit gemino praesignia tempora cornu. *Id.* 6. *Fast.* 628. Praesignis facie Corniculana fuit. *Stat.* 4. *Silv.* 8. 12. Libyca praesignis avunculus batata. Adde *eumd.* 4. *Theb.* 593. *Sil.* 11. 6. 43. vitis Latiae praesignis bonore.

PRAESIGNO, as, atum, are, a. 1. *segnare prima, προσημαίνω, prius signo. Cato R. R.* 154. Et ad summum, qui lini culeum capiet, praesignato. *Alii leg.* pertundito. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (36). Incipientes furunculos ter praesignare jejuna saliva. — Part. *Praesignatus* est *Isid.* 15. *Orig.* 1. Simulacrum caeli stellis micantibus praesignatum. Et *Praesignans* est *Capell.* 6. p. 202. Pœni fundavere Carthaginem (in Hispania), conditas ubicumque urbes amico sibi nomine praesignantes.

PRAESILIO, is, ire, 4. *προσηλάω, ante salio. Plaut.* *Stich.* 3. 2. 13. Ut prae lætitia lacrimae praesiliunt mihi! At *Fleckeisen.* legit pro-siliunt.

PRAESIPIO, is, ere, a. 3. ante sapio, praescisco. *Paul.* *Diac.* p. 233. 18. Müll. Praesagire est praedivinare, praespere. *Id.* p. 21. 11. Adspere, et praespere dicebant antiqui: sicut nos quoque modo dicimus ab æquo iniquum, a quaerendo inquirere.

PRESOLIDUS, a, um, adject. valde solidus, constans.

I.) Proprie. *Coripp.* 3. *Laud.* *Justin.* 291. Nec fragilis potuit crystalli firma noceri Praesolido stringente gelu.

II.) Translate. *Juvenc.* 1. 436. Praesolidum Simonem dignum cognomine Petri.

PRAESŌNO, nas, nti, are, 1. ¶ 1. Neutorum more est antea sonare. *Ovid.* 3. *Amor.* 13. 11. Hinc ubi praesonuit solemni tibia cantu. *Alii leg.* personuit. ¶ 2. Cum Accus. est sono vincere. *Calpurn.* 4. *Ecl.* 65. Ille fuit vates sacer, et qui posset avena Praesonuisse chelyn. h. e. avena chelyn sono vincere. *Alii minus recte leg.* personuisse.

PRAESPARGO, is, ere, a. 3. *προσάσσω, ante spargere. Lucret.* 5. 739. Flora quibus mater praespargens ante viai Cuncta coloribus egregiis et odoribus opplet. Sic legit et *Lachmann;* alii vero praespargens a praespergo.

PRAESPECULATUS, a, um, particip. ab inusit. praespeculo, passiva significatione, ante examinatus, consideratus. *Ammian.* 25. 8. circa med. Gemina utilitate praespeculata.

PRAESPERGO. V. PRAESPARGO.

PRAESPERO, as, are, a. 1. ante spero. *Tertull.* 5. *advers.* *Marcion.* 17. Qui enim praesperasse potuerunt, id est ante sperasse in Deum, quam venisset, nisi Judæi, quibus Christus praenunciabatur ab initio? Qui ergo praenunciabatur, ille et praesperabatur.

PRAESPICIO, is, ere, a. 3. ante aspicere. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 43. Legitur etiam apud *Cæsar.* *Aurel.* 1. *Tard.* 4. Sed quia sola temporum quaestio flagitari praespicitur, erit conjiciendum etc. Sed fortasse legendum est perspicitur.

PRAESTABILIS, e, adject. Comp. *Praestabilior.* — Praestabilis est praestans, excellens. nobilis, insignis, *excellente, prestante, nobile, ὑπερ-οχος, ἐξοχος.* — a) Generatim. *Cic.* 2. *Orat.* 85. 347. Res aut magnitudine praestabiles, aut novitate primae, aut genere ipso singulares. *Id.* *Harusp.* resp. 19. 41. Praestabilis insignisque virtus. *Id.* *Prov. cons.* 16. 38. Nullam dignitatem praestabiliorem ea, quam per vos esset adeptus, putavit. *Id.* 2. *Nat. D.* 7. 18. Nihil omnium rerum melius est mundo, nihil praestabilius, nihil pulchrius. *Id.* *Amic.* 27. 104. Virtute excepta, nihil amicitia praestabilius. *Gell.* 18. 3. Homo lingua atque facundia nimium quantum praestabilis. et 10. 18. ad fin. Viri nobiles ingenio atque lingua praestabili. — b) Refertur etiam ad utilitatem et commodum. *Cic.* *Fatin.* 4. 10. Utrum putes buio civitati, huc reipublicae melius fuisse et praestabilius me civem nasci, an te? *Ter.* *Hecyr.* 3. 1. 4. Cui quanto fuerat praestabilius, ubi vis gentium agere aetatem, quam buc redire! *Sall.* *Jug.* 1. Neque majus aliud, neque praestabilius invenias.

PRAESTANS, antis, particip. a v. praestare. Comp. *Praestantior* 1. et 2.; Sup. *Praestantissimus* in omnibus paragr. — Praestans est supra alios bonus, excellens, praestabilis, pollens, insignis, eximius, *ὑπεροτάμενος, ὑπερ-οχος* (It. *excellente, prestante, insigne, singulare;* Fr. *remarquable, supérieur, distingue, éminent, extraordinaire;* Hisp. *notable, distinguido, eminente, excelente;* Germ. *vorzüglich, vortreflich, ausgezeichnet, ausserordentlich;* Angl. *excelling, excelente, distinguished, remarkable, notable*). ¶ 1. Stricto sensu. — 1.) De hominibus. — a) *Cic.* 1. *Tusc.* 10. 22. Aristoteles longe omnibus praestans et ingenio et diligentia. *Id.* 1. *Acad. (post.)* 4. 17. Praestantissimi studio atque doctrina, Xenocrates et Aristoteles. *Id.* 1. *Orat.* 50. 217. Platonem omnes in illis artibus praestantissimum fuisse fatentur. *Nepos Timoth.* 3. Viri usu et sapientia praestantes. *Ovid.* 2. *Met.* 724. virginibus praestantior omnibus Herse. — b) Cum Genit. Tac. 6. *Ann.* 6. Praestantissimus sapientia. *Virg.* 12. *Æn.* 19. O praestans animi juvenis. *Sil.* 11. 5. 92. belli. *Stat.* 1. *Theb.* 605. armorum. — c) Cum Infinito. *Virg.* 6. *Æn.* 164. quo non praestantior alter Ære cicere viros Martemque accendere cantu. — 2.) De rebus et abstractis. *Cic.* 5. *Tusc.* 13. 38. Praestantia debent ea dici, quae habent aliquam comparisonem. *Id.* 1. *Nat. D.* 20. 36. Pie sancteque colimus naturam excellentem at-

que praestantem. *Id.* 3. *Fam.* 10. Praestanti et singulari fide tractare aliquem. *Id.* *Vatin.* 3. 8. Quid praestantius mihi potuit accidere, quam etc. *Nepos Alcib.* 5. Accerrimi viri praestans prudentia in omnibus. *Ovid.* 3. *Fast.* 467. Inter captivas facie praestante puellas. *Virg.* 1. *Æn.* 75. bis septem praestanti corpore Nymphae. ¶ 2. Latori sensu. *Lucret.* 2. 12. et 3. 62. Noctes atque dies niti praestante labore Ad summas emergere opes. h. e. efficiente, et conficiente id, quod sibi proposuit, efficace. Est qui mallet perstante. *Sic Martial.* 7. 43. Dilligo praestantem: non odi, Cinna, negantem. — Hinc *praestans* dicitur, qui vim et efficaciam habet, praestem in medicina. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 13. 34. (126). de raptis. Quando aliis usus praestantior non est. *Id.* 27. *ibid.* 13. 120. (146). Praestantissima auxilia. *Id.* 13. *ibid.* 24. 47. (130). Cytisus pecudum medicina a morbis omni usu praestans. et 12. *ibid.* 22. 48. (105). Calamus praestantior odore. *Id.* 15. *ibid.* 1. 2. (5). Succus sapore praestantissimus. ¶ 3. *Praestantissimus*, honoris causa, dictus est seniori ayo Imperator. *Pacat.* *Yazar.* *Paneg. Theod.* 26.; et *Tertull.* *Cor. Mil.* 1.

PRAESTANTER, adverb. *excellenter.* Superlat. legitur apud *Plin.* 28. *Hist. nat.* 12. 50. (186). Lichenas oris praestantissime vincit glutinum. — Et Posit. *Praestanter* apud *Venant.* *Vit. S. Radeg.* 14. Qua debuit praestanter ornari in saeculo. — Comp. *Praestantius* apud *Cæsar.* *Aurel.* 5. *Tard.* 10. n. 106. Pro agrotantium motu-sonus quidam efficitur velut inclusi humoris. — Praestantius autem (h. e. melius percipitur), si inter peritonæon atque intestina id evenit. *Potest tamen praestantius ad id pertinere. Idem tamen.* 1. *Acut.* 4. n. 43. Melancholia praestantius (quam phrenitica passio) odisse homines facit.

PRAESTANTIA, æ, f. 1. *eccellenza, ἐξοχή, excellentia. Cic.* 1. *Off.* 28. 97. Nobis autem personam imposuit ipsa natura magna cum excellentia praestantiaque animantium reliquorum. *Id.* *Amic.* 19. 70. Si quam praestantiam virtutis, ingenii, fortunae consecuti sunt. *Id.* 2. *Divinat.* 63. 129. Dii omnium rerum praestantia excellentes. *Id.* 2. *Orat.* 52. 209. Si intolerantius se jactant, et aequabilitatem communis juris praestantia dignitatis aut fortunae suae transeunt. *superioritatem.* — Vis, efficacia. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 3. 7. (16). Praestantia remedii. *Id.* 27. *ibid.* 6. 24. (42). Vulneribus sanandis tanta praestantia est, ut etc.

PRAESTAT. V. PRESTO, as.

PRAESTATIO, ōnis, f. 3. actus praestandi, praestatio, *παροχή.*

I.) Proprie. *Seneca Brevit. vit.* 14. ante med. Nam ut concedas, omnia eos fide bona dicere, ut ad praestationem scribant, tamen ejus ista errores minuent? h. e. ita scribant, ut praestare et probare idonei et parati sint quae scribunt. a *man-tenere e sostenere ciò che scrivono.* et *Paul.* *Dig.* 45. 1. 2. Stipulationum quædam partium praestationem recipiunt, veluti quum decem dari stipulamur: quædam non recipiunt, ut in his, quæ natura divisionem non admittunt.

II.) Translate est rei debita solutio. *Paul.* *Dig.* 32. 1. 96. Omnes heredes onerare legatorum praestatione. *pagamento, adempimento.* et *Modestin.* *ibid.* 31. 1. 35. a med. Praestatio dotis. *Ulp.* *ibid.* 10. 3. 7. vectigalium. *Imp.* *Dioclet.* et *Maxim.* *Cod.* 3. 33. 10. Usufructum locare sub certa annua praestatione. *pensione.*

PRAESTATOR, ōris, m. 3. *mantentore, qui praestat in vadimonio. Frontin.* de colon. *praef.* p. 128. Goes. Qui advocantur ut praestatores. At rectius praestator videtur esse artifex; verba enim *Frontini* sunt: Prudentiam tamen hi mentores habere debent, qui judicaturi sunt; et quos advocat ut praestatores. *Sic Furianetto: Rudorff.* vero praestatores esse ait patronos.

PRAESTATUS. V. PRESTO, as.

PRAESTAURUS, as, a. 1. praestruo, subministro. *Diomed.* *Grammat.* Praestaurare materiam dicenti. Ita *Voss.* in *Etymol.* in voce *Instauro*, quem penes sit fides.

PRAESTERGUS, a, um, adject. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 30. Hæc, quin ago a foro ravorat, facite ut offendam parata; vorsa, præsterga, strata, lautaeque, coctaque omnia ut sint. *Alti leg.* pertarsa vel prætersa. Sed quum hæc habeat *Diomed.* 1. p. 375. *Putsch.* Apud Plautum in *Pseudolo*, vorsa, sparsa; videtur legendum vorsa, sparsa, tersa, strata etc., atque ita edidit *Bothe*. Item *Fleckeisen*. Igitur: Vorsa, sparsa, tersa, strata, lautae strataque omnia ut sint.

PRAESTERNO, is, ere, a. 3. ante sternere, *πρὸς τερνύνω*.

I.) Proprie. *Plaut. Pæn.* a. 2. v. 32. Eo præsternebant folia farferi. *Alti leg.* præsternebant. *Stat.* 3. *Silv.* 2. 114. Quæ sibi præsternat vivax altaria phœnix. *Id.* 5. *ibid.* 1. 257. Sertaque et Elysios animæ præsternere flores. *Alti leg.* prostertere. *Apul.* 10. *Met.* Pulvillis compluribus, ventose tumentibus pluma delicata, terrestre nobis cubitum præsternunt.

II.) Translate ponitur pro præparare. *Plin.* 5. *Ep.* 8. in fin. Illud peto, præsternas, ad quod hortaris. *Alti leg.* præstruas. *Id.* *Paneg.* 31. Materiam laudibus præsternere.

PRAESTES, itis, m. et f. 3. presidente, protettore, *παράστατης*, præses. — a) Generatim. *Paul. Diac.* p. 223. 14. *Müll.* Præstem in eadem significatione dicebant antiqui, quæ nunc dicimus antistitem. *Macrob.* 1. *Saturn.* 18. a med. Liberum *εὐβουλῆα* vocantes, boni consilii hunc deum præstem monstrant. *Capell.* 2. p. 40. In his etiam locis Summanes, eorumque præstes Mana atque Manuana. — b) Lares præstes, Lares publici, urbis custodes, quorum ara et signa in viis, compitis, semitis statuebantur: dicti a præstando, quod omnia tuta præstarent. *Ovid.* 5. *Fast.* 129. Præstitibus Majæ Laribus videre calendæ Aram constitui, signaque parva deum. Voverat illa quidem Curios: sed multa vetustas Destruit, et saxo longa senectæ nocet. Causa tamen positi fuerat cognominis illis, Quod præstant oculis omnia tuta suis, et mox. At canis ante pedes saxo fabricatus eodem Stabat. Que standi cum Lare causa fuit? Servat uterque domum etc. *Capell.* 2. p. 38. Quem Genium etiam præstem, quod præsit gerundis omnibus, vocaverant. — c) Fuit etiam epitheton Jovis, ut videre est apud *Capitolin.* *Max.* et *Balbin.* 5. et in *Inscript.* apud *Gruter.* 22. 1. **PRAESTITI** IOVI s. et 1065. 2. IOVI **PRAESTITI** HERCULES VICTOR DICAVIT. **BLANDVS PR. RESTITVIT.**

PRAESTIGIÆ, arum, f. plur. I. Secunda ab initio syllaba dubiæ est quantitatis. Producit profecto *Plautus* loc. cit. sub a. et *Prudent.* 2. *perp.* crep. 85. Deprome thesauros, qualis Suadendo quos præstigiis Exaggeratos obtines. Adde *eumd.* 6. *Cuthemer.* 140. Corripit *Alcim.* 5. 471. Præstigiæque diu nebulosa in fraude peractæ. Nisi malis hic esse trisyllab. per synæresin. — Alia forma *præstigiū*, ii, n. 2. est *Isid.* 8. *Orig.* 9. Præstigiū Mercurius primus dicitur invenisse. — Dicitur autem præstigiū, quod præstringat aciem oculorum et *Gloss. Lat. Gr.* Præstigiū, *γοηστία*. — Ceterum Præstigiæ (It. cosa che fa stravedere, giuoco di mano, gherminella, *τερ-σπειαι, λαμπρα, γοητευματα*) sunt miraculum, res specie miræ ad fallendum, uti sunt incantationes, et quidam ludi manuales, quibus illudatur oculis, et aliud cernere videmur, quam re ipsa sit: a præstringo, quod oculorum aciem præstringant: extrito altero r euphonie causa. Earum inventor Mercurius habetur. Exemplum habes apud *Flor.* 3. 19. de eo, qui in ore abdita nuce, quam sulphure et igne stipaverat, flammam inter verba fundebat, ut divinitus loqui videretur. — a) Translate autem sunt fallaciæ, doli, captiones, offuciæ, imposturæ, fraudes, *baratterie, imposture, inganni, fallacie*. *Plaut. Capt.* 3. 3. 9. Opera quæ fuere, aperta sunt: patent præstigiæ. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 14. 45. Ne ab iis, quæ clara sint ipsa per se, quasi præstigiis quibusdam et captionibus depellamur. *Gell.* 14. 1. de *genethliaciis*. Sed id præstigiatur atque officiarum genus commentos esse homines æruscatores, et cibum quæstumque ex mendaciis

captantes. *Stat. Cæcil.* apud *Cic.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Ita omnes mans dolos, fallacias, præstigiis præstrinxit commoditas patris. *Id.* 6. *Ferr.* 24. 53. Non par præstigiis, sed palam per potestatem una imperin astiatum totum oppidum compilavit. h. e. non obscure et occulte. *Id.* 4. *Fin.* 27. 74. Verborum præstigiæ. h. e. splendor, et magnificentia, et inanis sonus. *Gell.* 13. 23. Græcæ istorum præstigiæ, philosophari sese dicentium, umbrasque verborum inanes lingentium. — b) In singul. num. *Quintil.* 4. 1. 77. Ut ipse transitus (ab exordio ad narrationem) efficiat aliquam utique sententiam, et hujus velut præstigiæ plausum petat. — c) Nubium præstigiæ *Apul. de Mundo* appellat species rerum inanes in nubibus apparentes. Græcæ *φαῖματα, φάσεις*.

PRAESTIGIATOR, ōris, m. 3. giocolare, impostore, *barattiere, δαυματενός, ψευδοπαίκτης*, qui celeritate lusitandi, et ludibria illa oculorum facilitandi ita præstringit visum intuentium, ut miracula facere credatur; seu qui circumstantibus ita oculorum aciem præstringit, ut non advertant dolum: idem ac pilarius et pillulidus. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 6. Præstigiator hic quidem Pænus probus est. Adde *eumd.* *Aulul.* 4. 4. 3. et *Truc.* 1. 2. 23. *Seneca Ep.* 45. circa med. Quomodo præstigiatorum acetabula, et calculi, in quibus fallacia ipsa delectat. *Fronto de oration.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 1. Oleas in altum jaciāt, ore aperto excipiat, exceptas, ut calculos præstigiator, primoribus labris ostendet. Adde *Varron.* 5. *L. L.* 94. *Müll.*; *Apul. Florid.* 4.; *Arnob.* 2. 38.; et *Manil.* 5. 157. Et *Firmic.* 8. *Mathes.* 7. In Geminorum parte septima oritur Lepus. Sub hoc sidere qui nati fuerint, tanta erunt corporis levitate, ut quum currere cœperint, velocitate sua agitati, aves superare videantur. Hunc locum si Mercurius respexerit, præstigiatores, aut pilarum lusores facit. — Eleganter præstigiatoris descriptionem habes apud *Aleiphron.* l. 3. *Ep.* 20.

PRAESTIGIATRIX, icis, f. 3. quæ præstigiis facit. *Plaut. Amph.* 2. 2. 150. Aut pol hæc præstigiatrix multo mulier maxuma 'st.

PRAESTIGIO, as, are, a. 1. illudere, *beffare*. *Jul. Valer. res gest. Alex. M.* 1. 63. En vides, rex, quod illa tibi numinis præstigio divinatio.

PRAESTIGIOR, aris, ari, dep. 1. præstigiis facere, fallere. *Gloss. Cyrill.* Præstigiōr, *ψευδοπαίκτης*.

PRAESTIGIOSUS, a, um, adject. *prestigioso*, præstigiis plenus, captiosus, ad fallendum compositus. *Gell.* 7. 14. extr. Unumquodque genus quum caste ornatur, lit illustrius; quum fucatur atque prælinitur, sit præstigiōsum. *Arnob.* 1. 53. Nihil magicum, nihil præstigiōsum, aut subdolum.

PRAESTIGIUM, ii, n. 2. *P. PRÆSTIGIÆ* init.

PRAESTINATUS, a, um. *P. PRÆSTINO*.

PRAESTINGUO, stinguis, stinxī, stinctum, stinguo, a. 3. extinguere, obscurum facere, tenebras offundere. *Lucret.* 3. 1044. *de Epicuro*. Qui genus humanum ingenio superavit, et omnes Præstinxit stellas exortus uti ætherius sol. *Lactant.* 3. 17. a med. hunc ipsum locum recitans, in quibusdam editionibus habet *extinxit*, in aliis *restinxit*: quam lectionem exhibet omnium optimus Codex et *Lachmann* probavit. *Alti leg.* præstrinxit. Ceterum *Lucret.* hausit ex *Meleagro* in *Anthol. Palat.* T. 2. p. 467. n. 29. *ἀλλὰ Μυτικός ἔσθ' ὅσων ἐκλάμψας ἀστέρων ἥλιος*. *Fellej.* 2. 118. 4. Prævalebant jam fata consiliis, omnemque animi ejus aciem præstinxerant. *Alti leg.* præstruxerant: *alii* præstinxerant. *Lambin.* tribuit etiam *Plauto Mil. glor.* 1. 1. 4. (ubi recte *alii* et ipse *Fleckeisen*. leg. *præstrinxit*), *alii* *Lucano* 1. 154., *alii* *Silvio It.* 1. 358., *alii* *Pseudo-Ascon.* in *Divin.* in *Q. Cæcil.* 14. 46., *alii* *Ciceroni* ipsi *ibid.* et *Rabir. Post.* 16. 43., *alii* *Nonio p.* 373. 31. *Merc.*, *alii* aliis ex var. MSS., sed ubique *præstringo* *alii* substituunt. Non ideo tamen *præstinguo* inter dubia reposueris.

PRAESTINO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. Part. *Præstinatus* et *Præstinaturus*. — Præstinare est emere, vel emendo tenere, apud veteres, *comperare, προλαμαί*. *Paul. Diac.* p. 223. 13. *Müll.* Præstinare apud Plautum præcernere (*alii leg.* emere) est, id est emendo tenere. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 36. Ego eo in macellum, ut piscium quidquid ibi est, pretio præstinem. *Id.* *Capt.* 4. 2. 68. Pisces præstinatum abire. *Apul.* 1. *Met.* Et percontato pretio, viginti denariis præstinavi. Est qui leg. *perstinaui* cod. sensu. *Id.* 1. *Met.* Festinus accucurri id omne præstinaturus. *Id.* 4. *ibid.* Socium nostrum immittimus cavæ rudico præstinatæ pretio. Adde *eumd.* 7. et 8. *ibid.* et de *Mag.*

PRAESTITES Lares. *V. PRÆSTES*.

PRAESTITOR, ōris, m. 3. qui præstat, seu efficit, aut tribuit. *Apul. Trismeg.* Præstitor, et tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

PRAESTITUIRE. *V. PRÆSTO*, as, sub init.

PRAESTITUIO, ōis, ōi, ōtum, ōeri, a. 3. Part. *Præstitutus*. — Præstituere est ante statuere, præscribere, præfinire, præscribere, determinare, *προστίθεω*. — a) Generatim. *Cic. Cæcin.* 3. 8. Prætor nunquam petitori præstituit, qua actione illum uti velit. — b) Speciatim et sæpissime de tempore. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 56. et rei dies hæc præstituta 'st ad Dionysia. Adde *Ter. Phorm.* 3. 2. 39. Sic *Cic.* 13. *Att.* 49. Scis enim, dies illorum judiciorum præstitutos fuisse. *Id.* 1. *Tusc.* 39. 93. Dedit (natura) usuram vitæ, tanquam pecuniæ, nulla præstituta die. *Id.* 3. *Ferr.* 56. 148. Diem præstituit operi faciundo calendæ Decembr. *Id.* *Quinct.* 9. 33. Ut nobis tempus, quamdiu diceremus, præstitueres.

PRAESTITUS, a, um. *V. PRÆSTO*, as.

PRAESTITUTUS, a, um. *V. PRÆSTITUO*.

PRÆSTO, adverb. *Præstus* (per syncop. pro *præstitus*, ut *soldum* pro *soldum*, *quæstor* pro *quæstor*) fuit legitur in quadam *Inscript.*, sed non optimæ notæ, apud *Gruter.* 669. 4. Agnoscunt tamen *Foss.* et *Jos. Scalig.* *V. PRÆSTO-LOR*. Nisi apud *Gruter.* legendum sit *præstu*; *Curtius* enim *Valerian.* apud *Cassiod.* ait p. 2289. *Putsch.* *Præsto* nos per o scribinus: antiqui per u scripserunt. Sed *præsto* dicendum est, ut *sedulo* et *optato* et *sortito*; inde et *præstolari*, non *præstulari*. — Ceterum *præsto* adverbium est, vel, ut *alii* volunt, nomen indeclin. omnis generis, quod junctum verbo sum, vel *adsum* significat adesse, præsentem esse, paratum esse, in promptu esse, *παρεῖναι, ἀπαραύτῃ* (It. *essere presente*, in *pronto*; Fr. *être en présence*, *sous la main*; Hisp. *estar presente*, *estar a las manos*; Germ. *gegenwärtig*, da, bei der Hand sein; Angl. *to be here*, *be on the spot*, *be ready* or *at hand*, *be en attendance*). ¶ 1. Stricto sensu. — a) *Præsto* esse legitur apud *Ter. Phorm.* 2. 1. 36. Hic in noxia 'st, ille ad dicendam causam adest. Quum ille 'st; hic *præsto* 'st: tradunt operas mutuas. *Id.* *Heaut.* 1. 1. 120. Domi præsto apud me esse ajunt. *Cic.* 3. *Fam.* 5. Ibi mihi præsto fuit L. Lucilius cum litteris mandatisque tuis. *Id.* 4. *Ferr.* 38. 92. Ad horam nonam præsto est iste. *Liv.* 37. 20. Suos ad portam præsto esse jubet. Sic *Cic.* *Pis.* 23. 55. Togulæ lictoribus ad portam præsto fuerunt, quibus illi acceptis sagula rejecerunt. *Curt.* 7. 1. 4. Edicit, ut omnes in vestibulo regie præsto sint. *Lucret.* 2. 1068. Quum locus est præsto, nec res, nec causa moratur Ulla, geri debent nimirum et confieri res. *Catull.* 64. 137. tibi nulla fuit clementia præsto, Immitte ut nostri vellet miserescere pectus? *Cic.* 4. *Herenn.* 52. 65. Ubi est iste beatus, inquit, ædium dominus? quin mihi præsto fit? Ita *vulgati libri* et *Orellius*, *improbante* *Madvig.* ad *Cic.* 3. *Fin.* 17. 58. *Pro* fit, *Klotz.* ex *Codd.* leg. fuit. — b) Sine verbo, quod facile subintelligitur. *Plaut. Mil. glor.* 4. 6. 1. Hæra, ecceum præsto militem. *Ter. Andr.* 2. 5. 4. Ipsum adeo præsto video cum Davo. *Stat.* 6. *Theb.* 643. Finiti cursus operumque insignia præsto. *Lactant.* *Mort. persecut.* 8. Quamcumque iter fecerat (*Mazimionus Aug.*) avulsæ

a conspectu parentum virgines, statim praesto. — c) *Praesto esse* ponitur etiam pro advenire, comparere. *Cic. 4. Herenn. 48. 61.* Hirundines aestivo tempore praesto sunt, frigore pulsae recedunt. *Tibull. 1. 6. 25.* Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit Primus. *Alti hunc locum aliter interpunxerunt et legerunt.* — d) *Praesto adesse* abundanter dictum est a *Ter. Eun. 5. 9. 20.* Sed ubi est frater? *CHABR.* Praesto adest. *Accius apud Non. p. 485. 5. Merc.* praesto etiam (em iam?) adsum. *Cf. Lucret. 5. 1412.* quod adest praesto. *Cic. 4. Fam. 8. 3.* Reliquum est igitur, tibi me in omni re eum praestem praestemque, ut ad omnia, quae tui velint, ita adsum praesto, ut etc. *Sed Orellius ex Cod. Medic. restituit ita sim praesto. Justin. 1. 6. 4.* Jubet omnes praesto cum securibus adesse. *Ita Modius; sed vulgati libri et Jeep. leg. esse.* ¶ 2. Latiori sensu, vel metaleptice ponitur pro opem ferre, praesidio esse, juvare. *Cic. Mur. 9. 19.* Jus civile didicisti, multum vigilavit, laboravit, praesto multis fuit. *Id. 10. Att. 8.* Pati poterunt oculi, me cum Gabinio sententiam dicere? praesto esse clientem tuum, etc? *h. e.* quum patroni in rebus forensibus praesto esse et opem ferre soleant clientibus, nunc rem contra se habere? *Id. 4. Fam. 14. sub fin.* Me opera et consilio, studio quidem certe, rei, famae, salutis tuae praesto futurum. *et ibid. 8.* Ut ad omnia, quae tui velint, ita adsum praesto, ut etc. *V. supra sub 1. Cf. Varro 3. R. R. 2. 2.* Ibi Appium Claudium augurem sedentem invenimus in subselliis, ut consuli, si quid usus puposcisset, esset praesto. *Liv. 4. 46.* Ut, praeter duos urbanos quaestores, duo consulibus ad ministeria belli praesto essent. *Curt. 3. 6. 18.* Quum praesto esset ubique fortuna, temeritas in gloriam cesserat. ¶ 3. In malam partem. *Cic. 4. Verr. 4. 11.* Quaestores utriusque provinciae, cum fascibus mihi praesto fuerunt. Ubi *Ascon.* Ut impedirent scilicet meam inquisitionem; sequitur enim: Non minus acres contra me fuerunt. *Id. Caecin. 30. 87.* Si quis mihi praesto fuerit cum armatis hominibus extra meum fundum, et me introire prohibuerit. **PRAESTO, stas, stili, stitum, stare, 1.** Pro praestiti, stitum, reperitur etiam praestavi, atum; unde praestaturus. *Paul. Dig. 3. 5. 18. ad fin.* Usuras, quas praestavimus, vel quas ex nostra pecunia percipere potuimus. *Ulp. ibid. 22. 1. 37. extr.* Si plus tibi praestaverim incommodi, quam etc. Priore loco *Haloand.* habet praestitimus: posteriore alii praestiterim. *Sed Torrentin.* priore, ut posuimus; posteriore praestari per syncope. *Liv. 30. 15.* Masinissam libenter primam ei fidem praestaturum fuisse. *Trebon. ad Cic. 12. Fam. 16.* Cui nos tuum officium praestatuos, non debes dubitare. *Justin. 11. 12. 13.* Praestaturum se ea dario, si etc. *Adde Cic. 6. Fam. 8., ubi alii leg. praestituos.* — De *Part. vero Praestatus* haec *Priscian. 3. p. 863. Putsch.* Composita ab eo (sto) varie vetustissimi protulerunt, astu, astitum et astatum; praesto, praestitum et praestatum. *Brutus in epistolis:* Occiso C. Caesare, postquam in mare transierat, praestatum est. — *Praestatu iri et praestitu iri pro praestatum vel praestitum iri, b. e.* praestandum esse, aut fore ut praestetur; leguntur apud *Pompon. Dig. 18. 1. 66. et Jabolen. ibid. 4. 10.* Sic *istatu iri* apud *Ulp. ibid. 45. 1. 38. ad fin.* et *debitu iri* apud *eumd. 12. 1. 10. et Scaevol. ibid. 38.* et *triditu iri* apud *Paul. ibid. 6. 1. 47. et Julian. ibid. 40. 5. 47. et redditu iri* apud *eumd. Paul. 27. 1. 27. a med.* Ut quidem ubique legitur in celebri editione *Torrentini;* nam *Haloand.* et *praestitum, et datum, et debitum, et triditum, et redditum* in sua exhibet: quem alii plures secuti sunt. Qui praestitui conjuncte scribunt, manuscriptorum morem nescire videntur, omnia fere verba jungunt. Quidam putant, illud ipsum praestitu iri ortum esse ex ignorantia legentium manuscripta, in quibus quum praestitui, superducta syllaba *tu* lineola, apparet, hac illi aut dissimulata, aut non perspecta, praestitu iri fecerint, quum praestitum debuissent. — *Part. Praestitus est Paulin. Nolan. carm.*

17. 191. ut veharis Usque felices, quibus es sacerdos Praestitus, oras. *h. e.* traditus, datus. — *Part. Praestans* sub *B. 6.* et loco suo; *Praestandus* sub *B. 2. b.* — *Praestare* usurpatur. *A)* Neutrorum more; et *B)* Active.

A) Neutrorum more, praestare est ante stare, προσταται (*It. stare innanzi; Fr. être ou se tenir debout et ferme devant; Hisp. estar delante; Germ. voran-, vorn stehen; Angl. to stand before.*)

I.) Proprie. Lucan. 4. 29. subita circumdedit agmina fussa, Dum primae praestant acies: hostemque fefellit. *h. e.* stant in armis ante eos, qui fossam ducebant. *Est qui leg. perstant.*

II.) Translate. ¶ 1. Generalim praestare est antestare, antecellere, superare, vincere, meliorem esse, essere superiore o migliore, superare, avanzare, διαπερω. Usurpatur — a) *Praestare alicui aliqua re*, ut apud *Lucret. 1. 358.* Denique cur alias aliis praestare videmus Pondere res rebus nillo majore figura? *Cic. 1. Orat. 44. 197.* Quantum praestiterint nostri majores prudentia ceteris gentibus. *Id. 1. Invent. 4. 5.* Qui, qua re homines bestiis praestant, ea in re hominibus ipsis antecellat. *Id. 2. Orat. 67. 270.* Lepore et humanitate omnibus praestitit Socrates. *Id. Brut. 43. 161.* Totidemque annis mihi aetate praestabat. *Id. Amic. 5. 19.* Ille praestat amicitia propinquitati, quod etc. — b) *Praestare alicui in re aliqua est Cic. 2. Invent. 1. 4.* Zeuxin muliebri in corpore pingendo plurimum aliis praestare. Sic sine Dat. personae *Lucret. 5. 1355.* longe praestat in arte Et solertius est multo genus omne virile. — c) *Praestare alicui apud Ter. Eun. 2. 2. 1.* Dii immortales! homo homini quid praestat? *Sall. Cat. 1.* Omnes homines, qui sese student praestare ceteris animalibus, etc. *Cic. 1. Orat. 4. 15.* Ingenia nostrorum hominum multum ceteris hominibus praestiterunt. *Id. 4. Fin. 18. 51.* Virtus praestat ceteris rebus. *Id. 2. Orat. 40. 172.* Bona existimatio divitiis praestat. *Horat. 1. Ep. 7. 97.* quantum dimissa petitis Praestent. — d) *Praestare aliqua re sine Dat. personae. Lucret. 5. 1107.* Ingenio qui praestabant, et *ibid. 1179.* Praestare fortunis. *Cic. 1. Off. 32. 116.* Quorum vero patres aut majores gloria praestiterunt, illi student plerumque eodem in genere laudis excellere. *Horat. 2. Sat. 4. 71.* Praestare facie. — Et in malam partem. *Sall. Cat. 33.* Qui ubique probro atque petulantia maxime praestabant. *Tac. 2. Ann. 24.* Quanto violentior cetero mari Oceanus, et truculentia caeli praestat Germania, tantum etc. — e) Cum Accusativo personae et praepos. inter. *Cic. Brut. 64. 230.* Suos inter aequales longe praestitit. *Cf. Caes. 2. B. G. 15.* Quod erat civitas magna inter Belgas auctoritate atque hominum multitudine praestabat, sexcentos obsides poposcit. — f) Singulare est illud *Colum. 11. R. R. 1. 16.* Dici vix potest, quid navis operarius ignavo et cessatore praestet. Iluc pertinere videtur illud *Luciliu apud Non. p. 371. 18. Merc.* Si facies praestat facie, si corpore corpus. ¶ 2. Specialim, praestat cum Infinito, melius est, utilius est, è meglio, è più vantaggioso. *Plaut. Bacch. 3. 2. 12.* Nimio impendiosum praestat te, quam ingratum dicier. *Cic. 3. Nat. D. 31. 77.* Tacere praestaret philosophos (*al. philosophis*), quam iis, qui se audissent, nocere. *Id. 14. Att. 9.* Mori milles praestitit, quam haec pati. *Caes. 1. B. G. 17.* Praestare dicunt, Gallorum, quam Romanorum imperia perferre. *Virg. 1. Aen. 135.* sed motos praestat componere fluctus. *Id. 6. ibid. 38.* septem mactare juvencos Praestiterit.

B) Active praestare translate tantum usurpatur, et ¶ 1. Cum Accusativo personae est antestare, superare, vincere. *Varro apud Non. p. 502. 23. Merc.* Non solum qui primus in alterutra re praestet alios, sed etiam qui sit secundus et tertius. *Liv. 5. 36.* Quantum Galli ceteros mortales virtute praestarent. *Nepos Att. 18. ad fin.* Qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros praestiterunt. *Id. Epam. 6.* Qui eloquentia omnes eo praestabat tempore. *Varro 3. R. R.*

1. 3. Immani numero annorum urbanos (*al. urbanis*) agricolae praestant. *Stat. 4. Theb. 837.* Te nec Apollineus Ladon, nec Xanthus uterque Praestiterint. ¶ 2. Ponitur pro cavere, lidejuberi, in se recipere, confirmare, mantenere, assicurare. — a) Cum Accus. personae. *Praestare alicuique*, efficere, aut cavere, ne quid is committat secus, quam volumus. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 3.* Esse circumspicendum diligenter, ut in hac custodia provinciae, non te unum, sed omnes ministros imperii tui sociis, et civibus, et reipublicae praestare videare. *Id. 6. Att. 3. circa med.* Quem tamen ego praestare non poteram: erat enim rex perpauper. *Plin. Paneg. 85.* Quanto magis arduum est alios praestare, quam se; tanto laudabilius, quod, quum ipse sis optimus, omnes circa te similes tui effecisti. — b) Cum Accus. rei. *Cic. 5. Fam. 17.* Communem incertumque casum neque vitare quisquam nostrum, nec praestare nullo pacto potest. *h. e.* efficere, ut noxius non sit, vel ut non eveniat. *et 6. ibid. 1. circa med.* Simus ea mente, quam ratio et virtus praescribit, ut nihil in vita nobis praestandum, praeter culpam, puteimus. *h. e.* nihil aliud in nobis recipiamus, nisi culpam non admittimus. *Adde eumd. 9. ibid. 16.* Sic 2. *Orat. 28. 124.* Impetus populi praestare nemo potest. *h. e.* in se recipere, moderatos futuros. *Id. 3. ad Q. fr. 1. 3. a med.* Trebatium ad Caesarem misi, qui mihi jam satisfecit: si ipsi minus, praestare nihil debeo: teque item ab eo vindico et libero. — *Praestare alicui damnum, noxam, periculum*, in se recipere, et veluti vadem et praedem se constituere, si quid periculi, aut damni in re sit. *Cic. Mur. 2. 3.* In iis rebus repetendis, quae mancipii sunt, is periculum iudicii praestare debet, qui se nexu obligavit. *Id. Sezt. 28. 61.* invidiam. — Et passive. *Phaedr. 3. 4.* Quale caput est, talis praestatur sapor. *tal. si promette che sarà il sapore.* et *Vitruv. 2. 9.* Corpora muliebria in venalibus, quum sunt praegnantia, non praestantur sana. non si danno per sane. *Varro 2. R. R. 5. 11.* Boves quum eminus indomitos, stipulamur sic: Illosce boves sanos recte, deque pecore sano esse, noxisque praestari, spondesne? *h. e.* nullam eos adhuc noxam contraxisse, caveri et lidejuberi. *Cic. 3. Off. 16. 66.* Quum in venundando rem eam scisset, et non pronunciasset, emptori damnum praestari oportere. *h. e.* de damno caveri. — c) *Praestare aliquid ab aliqua re*, apud *Cic. 1. Fam. 4. sub fin.* Ego tibi a vi, hac praesertim imbecillitate inagistratum, praestare nihil possum: vi excepta, possum confirmare, etc. — d) *Praestare aliquid de aliquo*, apud *eumd. 4. ibid. 15.* Eo animo sinus inter nos, quo semper fuimus; quod de te sperare, de me praestare possum. — e) Cum Infinito. *Id. Flacc. 12. 28.* Praedones nullo fore, quis praestare potest? ¶ 3. Sepissime est efficere, exequi, perficere, facere, fare, eseguire, praticare, effettuare. — a) Universim. *Cic. 1. Nat. D. 3. 7.* Si omnia philosophiae praecepta referuntur ad vitam, arbitramur nos et publicis et privatis in rebus ea praestitisse, quae ratio et doctrina praescripserit. *Id. 7. Fam. 17. a med.* Si tardior tibi erit visus, perferto, et ultima expectato, quae ego tibi et jucunda et honesta praestabo. *farò sì, che ti saranno etc. Id. 2. Orat. 9. 38.* Omnes artes aliae sine eloquentia suum munus praestare possunt. *Id. 14. Fam. 4.* Neque legis improbiissime poena deductus est, quo minus hospitii et amicitiae jus officiumque praestaret. *Liv. 30. 30. in fin.* Quia a me bellum captum est, ne quem ejus panneret, praestiti. *Justin. 1. 7. 13.* Quos autem Cyrum invictos bella praestiterant, aeneo resi invincibili. *Ovid. 5. Trist. 14. 19.* Quae ne quis possit dicere temeraria, praesta. — b) Specialim, Vicem alicujus rei praestare, esse vice. *Sall. 3. Hist. in epist. Pompeji ad senat.* Per deos immortales, utrum censetis, me vicem aerarii praestare, an exercitum sine frumento et stipendio habere posse? — c) *Praestare vicem*, explere, fungi, praeagere. *Phaedr. 3. prol.* otium des corpori, ut adusuetam fortius praestes vicem. *Alti leg. perstes.* — d) *Re pra-*

stare, fectis ostendere. *Marcell. ad Cic. 4. Fam. 11. extr.* Ut intelligas, homini amicissimo te tribuisse officium, re praestabo. *coi fatti te lo farò vedere.* ¶ 4. Item persolvere, servare, adempere, mantenere. *Cic. 1. ad Brut. 18.* Afflicti bar dolore, quod quum me pro adolescentulo republica accepisset vadem, vix videbar, quod promiseram, praestare posse. *Id. 5. Fam. 11. ad fin.* Quamcumque ei fidem dederis, ego praestabo. *Liv. 30. 15. et 33. 21.; et Ovid. 3. Fast. 497.* Fidem praestare cuipiam. *osservare, mantenere la promessa, la parola. et Liv. 40. 34.* Pacem cum iis populus R. non ab se tantum, sed ab rege etiam Masinissa praestitit. *Cic. 10. Att. 4. ante med.* Nec tam id propter me, aut fratrem meum, quorum jam ecta aetas, quam propter pueros, quibus interdum videmur praestare etiam rempublicam debuisse. *h. e. incolumem quodammodo reservare.* ¶ 5. Et probere. *Cic. Sext. 16. 38.* Ut meum factum semper omnes praestare tuerique deberent. ¶ 6. Et pro conservare, tueri. *Id. 3. Fam. 10.* Pomptinus, qui a te tractatus est praestanti ac singulari fide, praestat tibi memoriam benevolentiamque, quam debet. *conserva, mantiene. et pro leg. Manil. 18. 55.* Non modo Italiam tutam habebamus, sed omnes socios in ultimis oris auctoritate nostri imperii salvos praestare poteramus. *Lucr. 3. 245.* mors omnia praestat, Vitalem praeter sensum calidumque vaporem, lasciam intacto. ¶ 7. Praestare se, se ostendere, exhibere, probare, se praebere. *Cic. 1. Fam. 6.* Praesta te eum, qui mihi a teneris unguiculis es cognitus. *fa vedere in fatto, che sei quel desso, che etc. Seneca 2. Ira 28.* Sed ne ad illam quidem arctissimam innocentiae formulam praestare nos possumus. *h. e. exhibere et conservare nos innocentem ad illam formulam. Lucr. 3. 220.* Praestare se incolumem. *Ovid. 4. Trist. 10. 104.* se invictum. *et ibid. 5. 23.* Teque, quod est rarum, praesta constanter ad omne indeclinatè munus amicitiae. *h. e. exhibere te constanter. Id. 2. ibid. 169.* Sic assue-ta tuis semper Victoria castris, Nunc quoque se praestet, notaque signa petat. *Pompon. Dig. 1. 2. 2. a med.* Juris periti consultatoribus potius, quam discere volentibus se praestabant. *h. e. se praebant, aditum ad se dabant.* ¶ 8. Significat etiam exhibere, addibere, praebere, ostendere, dare, offire, mostrare, cum quadam limitate, aequalitate et constantia. *Cic. 9. Phil. 5. 12.* Ut videatur bonorem debitum patri praestitisse. *Id. Brut. 23. 126. de C. Graccho.* Utinam non tam fratri pietatem, quam patriam, praestare voluisset! *Id. 14. Fam. 7.* Pudet me uxori meae optimae, suavissimae liberis virtutem et diligentiam non praestitisse. *et 1. ibid. 9.* Neque hercule in iis ipsis rebus eam voluntatem, quam expectaram, praestiterunt. *Cas. 2. B. G. 29.* Hostes tantam virtutem praestiterunt, ut quum primi cecidissent, proximi jacentibus insisterent. *Balb. ad Cic. post Ep. 8. l. 9. ad Att.* Urbana officia praestare alicui. *Phaedr. 2. 8.* hospitium. *dar ricovero. et Auct. B. G. 8. 50.* frequentiam et officium cuipiam honores petenti. *Seneca 2. Quest. nat. 59. a med. obsequium. Ulp. Dig. 11. 3. 1. refugium. Cic. 11. Att. 1. benevolentiam. Id. 3. Orat. 33. 134.* consilium suum fidemque et in senatu, et apud populum, et in causis amicorum. *Plin. 3. Ep. 18.* sedulitatem alicui rei. *Liv. 29. 25. a med.* silentium alicui. *Justin. 5. 4. 4.* quæstum. *dar guadagno.* (Forcellinus leg. praestare; at Jeep. rectius praebere). et *Sueton. Domit. 9.* cuipiam quotannis certam summam pecuniae. *Seneca apud Diomed. 1. p. 362. Putsch. cervicem. Lucan. 5. 770.* caput fulminibus. et 4. 23. Hiberus praestat nomen terris. *dà il nome. et Colum. 8. R. R. 13. 3.* Anser praestat ex se pullos atque plumam. *Cic. Pis. 32. 80.* Quum consuli frequens adsideret, senatui sententiam praestaret. *h. e. exhiberet, proferret ita constantem, ut securum redderet, se ita semper sensurum.* — Praestare terga hosti, *voltar le spalle*, apud *Tac. Agric. 37.*

Homonym. Inter praestare et praestare discrimen est, inquit *Diomed. loc. cit.*, ut sit pra-

beo patientis, praesto facientis: ac proinde praebui occasionem aut operam, praestiti fidem e rem dicamus. *Manut. quoque ad Cic. 4. Fam. 8.* praestare plus esse ait, quam praebere, quum hoc propensum animi sit, illud rem ipsam et actionem significet. Adde quod praestare constantiam praebentis adsignificat: quod in praebere non apparet. *Cic. loc. cit.* Reliquum est, ut tibi me in omni re eum praebeam praestemque, ut etc. *Seneca 1. Clem. 10. extr.* Hoc est non dare tantum salutem, sed praestare.

PRAESTOLATIO, ōnis, f. 3. *ἐλπίς, aspettazione, expectatio. Vulgat. interpr. Job 17. 15.* Ubi est enim nunc praestolatio mea? Adde eund. *Proverb. 11. 23. et 23. 18.*

PRAESTOLATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAESTOLOR, aris, itus sum, ari, dep. 1. De quantitate praenuntia lis est. Apud veteres nihil invenies quod rem conficiat. *Valla produxit: Voss. l. 2. de Grammat. c. 37.* corripendam censet. Dicit enim (tum ibi, tum l. 7. c. 34. cum *Jos. Scalig. ad Fest.*) a praesto, a quo factum sit praestus, ab eo praestulus, et ut dicebant antiqui, praestolus (*V. PRESTO* adverb. sub init.). Cl. vero *Fusianetto* in *I. Append. ait:* At praenultimam syllabam brevem esse arguit versus *Ter. Eun. 5. 5. 5. infra cit.* — Activa forma. *Livius Andron. apud Non. p. 475. 32. Merc.* Nimis pol impudenter: servis praestolabas? *Ribbeck. ita leg.; Forcellinus* imprudenter suis (alii servis) praestolans. *Turpilius ibid.* Ego praestolabo illi oscitans ente ostium? — Part. *Praestolans et Praestolatus.* — *Praestolor* (a praesto) est idem atque expectando praesto sum, *aspettare, stare attendendo, περιμένω, υπομένω. Paul. Diac. p. 223. 15. Müll.* Praestolari dicitur is, qui ante stando ibi, quo venturum excipere vult, moratur. *Donatus ad Ter. Eun. 5. 5. 5.* Praestolari est praesto esse et apparere, hoc est obsequi. — a) Cum Dativo. *Cic. 1. Cat. 9. 24.* Qui tibi ad forum Aurelium praestolarentur armati. *Id. 2. Att. 15. ad fin.* Ut in Formiano tibi praestoler usque ad III. Non. Maji. *alii leg. te:* sed *Donatus ad Ter. loc. cit.* novè dictum putat te pro tibi. *Rursus Cic. 3. Att. 20.* Ego huic spei et expectationi, quae nobis proponitur, maxime tamen volui praestolari epud te in Epiro. — b) Cum Accus. *Ter. loc. cit.* Quem praestolare, *Parmeno, hic ante ostium? Plaut. Truc. 2. 3. 15.* Nescio quem praestolata est. *Ammian. 21. 13.* Accita undique praestolans auxilia. *V. et infra sub e.* — c) Absolute. *Plaut. Epid. 2. 2. 33.* Ego illam illic video praestolari. — d) Cum Ablat. *Cas. 2. B. C. 23.* Hujus adventu L. Caesar cum longis navibus ad Clupiam praestolans. Et Particip. *Praestolatus* apud *Apul. 5. Met.* Slatim voces cubiculo praestolatae novam nuptiam intersectae virginitalis curant. — e) Cum Genit. *Sisenna apud Non. p. 161. 32. Merc.* Occulte taciteque adventitium cohortium praestolari occupant. *alii leg. adventitiam, adventum:* dictum ut *habentia. variantia, retinentia. adventitiam* probavit et *Peter, Histor. Rom. reliq. p. 281.*

PRAESTRANGULO, as, are, a. t. multum strangulare. *Translate. Quintil. declam. quae inscribitur Tribunus Marianus. 3.* Ne anxium oratorem praestrangulet et conflictu facinoris procat invidia et cohibitus sancti pura dilectio. *h. e. ne cogat tacere.*

PRAESTRÈNÈ. *V. PERSTRÈNÈ.*

PRAESTRICTUM, adverb. strictum, breviter. *Cassiod. Instit. divin. litter. praefat.* Ut in sequenti libro de orthographia regulis praestricum nonnulla ponemus.

PRAESTRICTIO, ōnis, f. 3. actus praestringendi, ut Praestricio sensus apud *Tertull. Resurr. carn. 49. sub fin.*, ubi *alii leg. praestructio.*

PRAESTRICTUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAESTRINGO, gis, xi, ctum, gere, c. 3. Part. *Praestringens* sub B. l.; *Praestricus* sub A. l. et 2., B. l. et 11. 2. et 3.; *Praestringendus* sub B. 11. 3. — Praestringere

A) Est valde stringere, perstringere, comprimere, arcte ligare, *διασφίγγω* (lt. stringere as-

sai; Fr. *serrer par devant, serrer fortement*; *Hisp. atar delante, cerrar fuertemente*; *Germ. zuschnüren, zubinden, daher erwürgen*; *Angl. to bind fast or hard*). ¶ 1. Stricto senau. *Ovid. 10. Met. 495.* Janique gravem crescentem uterum praestrinxerat arbor, Pectoraque obruerat, collumque operire parabat. *Legendumne praestrinxerat? Id. ib. 551.* Uive Syracosio praestricta fauce poëtae. *Seneca Troad. 560.* Praestricta manus vinculis secantibus. *Tac. 12. Ann. 47.* Pollices vincire nodoque praestringere. *Plin. 8. Hist. nat. 11. 11. (32).* Bellantes cum elephantis dracones tantæ magnitudinis, ut circumplexu facili embleant, neruque nodi praestringant. *Id. 17. ibid. 24. 37. (234).* Praestringere et strangulare. *Id. 10. ibid. 72. 92. (197).* Vehementer praestringere aliquid. ¶ 2. Latiori sensu est condensare, indurare, comprimere. *Plin. 17. Hist. nat. 24. 37. (217).* Praestricus gelu non potuit eo pervenire humor. *rappreso. Id. 18. ibid. 34. 77. (334).* Ventus praestringit atque percellit radices arborum, quas positurus afferes. *h. e. comprimit, condensat, indurat. Id. 22. ibid. 25. 68. (138).* Panis datur ex vino ad discutienda, quæ praestringi opus sit. *h. e. coerceri, sisti, v. gr. fluxiones pituitæ.* ¶ 3. Pro simplici stringo, aut circumdo. *Stat. 5. Silv. 1. 112.* Ille tuis toties praestrinxit tempora sertis.

B) Item est leviter tangere, transeundo attingere, prope ire, radere.

1.) Proprie. *Cic. 2. Phil. 40. 102.* Atrati vomere portam (apud panem praestrixisti, ut florentis colonie territorium minueretur. *Ita legit Non. p. 374. 5. Merc.; alii et Orehus leg. perstrinxisti. Avien. Descript. orb. 533.* In jubar Eoium rursum se pervia flectunt Equora, et Assyrium suspectant eminus axem Ionii freta glauca sali, primosque Liburnos Praestringunt pelago. *Ammian. 31. 3. a med.* A supercilis Gerasi fluminis adusque Danubium Taisalorum terras praestringens, muros altius erigebat. *toccando, radendo, vasentando. et 14. 7.* Praestricia palatii januis ad pratorium perrexit. *trascorse vicino in passando.* — Huc pertinere videtur et illud *Sueton. Aug. 29.* Tonanti Jovi ædem consecravit, liberatus periculo, quum per nocturnum iter lecticem ejus fulgur praestrixisset sertumque praelucem exanimasset.

II.) Translate. ¶ 1. De oratione, et est pronuciare, verbis attingere. *Ammian. 26. 1. post init.* Rumoretus obscuris paucorum susurris nomen praestringebatur Equitii. *si proferiva il nome di Equizio come aspirante all'impero. et 22. 15.* Pauca itaque super benivolo omnium flumine Nilo—praestringi conveniet. *toccare di nassaggio.* — Sic cum Accusat. et Infinito. *Id. 21. 7.* Per mare misit Gaudentium, quem exploratorem actuum Juliani per Galhas aliquandiu fuisse praestriximus. ¶ 2. Ponitur et de iis, quæ animum terrore percellunt. *Ammian. 29. 6. med.* Probus, nullis bellorum terroribus assuetus, rerum novarum lugubri visu praestricus, etc. *Id. 21. 9.* Imperatorii nominis metu praestricus. Cf. *Prudent. 7. Cathemer. 44.* loquentis voce praestricus Dei colpilo, atterrito. ¶ 3. *Praestringere oculos* aut *oculorum aciem* est valde splendenti luce obtenebrare, *abbagliare.* Nam solis radii oculos quum feriant, cogunt eos restringere se et palpebris connivere. Similiter praestrigiores aciem oculorum videntur quodammodo restringere, quum manu celeritate non patientur ea cernere, quæ perspicere apta esset. Hujus locutionis exempla multa habes epud *Non. p. 34. 30. et p. 373. 31. Merc. ex Lucil., Plaut., Parr., Cic., quæ in PERSTRINGO attulimus, et utrumque verbum promiscue in libris legi, docuimus.* His adde, etiam *praestringo* a nonnullis pro iis alicubi substitui, ut annotavit *Drakenborch. ad Sil. It. 1. 358.* et nos in eo verbo admonuimus. Sic *Seneca Ep. 71. ad fin.* Oculi cedunt nimio splendore praestrici. *abbagliati.* — Hinc translate *Ammian. 30. 1. a med.* Captis ejus ministris, missis ad mentes observantium praestringendas. ¶ 4. Hinc de rebus. — a) *Praestringere aciem ferri*, *hebetare,*

retundere, vender nitido, rintuzzare, ripiegare, spuntare: quod ab acie oculorum translatus videtur. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 15. 13. (64). Speculorum fulgor aspectu ipsi hebetatur, acies ferri praestringitur. Adde *Plaut. Truc.* 2. 6. 11. — b) *Praestringere nitore eboris est offuscare, infuscare. Plin. ibid.* — c) *Apud eund.* 17. *ibid.* 24. 37. (227). *praestringere vites est escere palmites, supina falce auferendi oculis, ut Id. ibid.* 22. 35. (175). dixerat.

PRAESTRUCTIM, adverb. praestruendo, ante praeparando, via ante praestructa. *Tertull. Pall.* 3. Multa dicendum fuit, ut ad hominem praestructum perveniretur.

PRAESTRUCTIO, ōis, f. 3. praeparatio, fundamentum. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 14. *Circa med.* Nisi hanc promissionem creator in Luangelii sui praestruendum destinasset. Adde *cumd. advers. Hermog.* 16.

PRAESTRUCTURA, ae, f. 1. praestructio. *Tertull.* 1. *advers. Marcion.* 2. Ad Evangelii praestructuram.

PRAESTRUCTUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAESTRUCO, strūis, struxi, structum, struere, a. 3. Part. *Praestruens* II. 2.; *Praestructus* in omnibus paragr. — *Praestruere* est ante, vel in anteriori parte struere, fabricare innanzi, o nella parte anteriore, *προκατασκευάζω*.

I.) Proprie. *Colum.* 1. *R. R.* 5. 9. Ab imo praestructa valenter resistent contra ea, quae postmodum superposita incumbunt.

II.) Translate. ¶ 1. Est obstruere, claudere, serrare, chiudere. *Ovid.* 14. *Met.* 797. Portaque nequicquam rigidis permissa Sabinis, Fonte fuit praestructa nova. *Id.* 1. *Fast.* 563. de Caco. Ille aditum vasti praestruerat obice montis. *Alii leg.* perstruxerat. *Id.* 2. *Art. am.* 21. Hospitis effugio praestruerat omnia Minos. *Alii leg.* praecloserat. *Stat.* 1. *Achill.* 480. Quemve alium Stygios tulerit secreta per amnes Nereis, et pulchros ferro praestruerit artus? h. e. firmaverit contra ferrum, et impenetrabiles fecerit. *Alii leg.* perstrinxerit. ¶ 2. Translate a prima notione est praeparare, praemittere tamquam fundamentum rerum sequentium. *Liv.* 28. 42. Fraus fidem in parvis sibi praestruit, ut, quum operae pretium sit, cum mercede magna fallat. *Pseudo-Ascon.* in *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 8. 26. Praestruit ad illud quod dicturus est, multa esse crimina in Verre, quae etc. *Claudian.* 2. in *Rufin.* 280. sensu dolor bæret in alto Adbitus, et laticas vindictæ praestruit iras. *Id.* IV. *cons. Honor.* 319. prius agmina duris Exerce studiis, et sæva praestruat Marti. *addestrati.* et *Sueton.* Tib. 53. Quum praestructum utrumque consulto esset. *Claudian.* B. *Get.* 235. nec nota fefellit Semita praestructum bellis civilibus hostem. h. e. antea instructum, edoctum. *Ammian.* 31. 7. Id scilicet praestruentes, ut si aliorum castra movissent, terga ultimorum adorti plures perforerent. *Capell.* 1. p. 12. Jugalis ergo blanda nutus praestruat. h. e. praebet.

PRESTULTUS, a, um, adject. valde stultus, stultissimus. *Gloss. Cyrill.* *Praestultus*, *πᾶν ἀνόητος*.

PRESTUPESCO, is, ere, n. 3. valde stupescn. *Jul. Valer. res gest. Alex. M.* (edente A. Maio) 1. 66. Ad quam fortunam ceteris praestupescensibus præ vi malorum, etc.

PRESTUPIDUS, a, um, adject. valde stupidus. *Juvenc.* 4. 200. Altera praestupidus pars est stolidissima corde.

PRESCUDO, as, are, n. 1. ante sudare, *προσδοῶ*.

I.) Proprie. *Claudian.* 2. *Bapt. Pros.* 120. Dum matutinis praesudat solibus ær. h. e. rore duit.

II.) Translate sumitur pñ ante exerceri. *Stat.* 6. *Theb.* 4. super quoniam Martia bellis Praesudare parat, seseque accendere virtus.

PRÆSUL, sūlis, m. 3. (præ et salin) præsulator, præsultor, *προσπονητορ*.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim præsul dicitur servus, qui, dum virgis in circo caderetur, furcam in collo ferens, ad verberum ictus, si mudo

posset, evitandos idem saltabat. *Cic.* 1. *Divinat.* 26. 55. Servus per circum, quum virgis caderetur, furcam ferens ductus est. Eain cui-dam rustico R. dormienti visus est venire, qui diceret, præsulem sibi non placuisse ludis, etc. *Id.* 2. *ibid.* 66. 136. de ead. re. Pervulgatum iam illud de præsule. *V. PRÆSULTATOR* et *PRÆSULTOR*. ¶ 2. Speciatim dicitur de principe Saliorum, qui ancilia per urbem gestantes salire solebant. *Capitolin. M. Aurel.* 4. Fuit in eo sacerdotio (*Saliorum*) et præsul, et vates, et magister. *Inscript. apud Ardit.* della legge *Petronia* p. 8., quæ est apud *Orell.* 2276. se. *TYRRANIUS L. F. FAB. PROCVLYS GELLIANVS FLAMEN DIALES FLAMEN MARTIALIS SALIYS PRAESVLE AVGV* etc.

II.) Translate, ante universum qui alicui rei præsens, præsens, prelato, presidente, *πρόεδρος, προαράτης*. *Pallad.* 1. *R. R.* 6. a med. Recordati, arbori huic esse præsulem Castitatem. et *ibid.* in fin. Agri præsul. h. e. villicus. *Rutil.* 1. *Itiner.* 550. Testis Roma sui præsulis esse potest. h. e. viri qui Romæ honorum culmen indeptus est, ut ait *Symmach.* 4. *Ep.* 23. de eodem illo loquens, de quo *Rutil.* hic. *Solin.* 1. Angerona, diva præsul silentii. *Capell.* 6. sub init. de *Pallade*. Quod dux sanguineo, præsulque corusca duella. *Avien. Perieg.* 510. Et Junone calent hic aræ præsule semper. *Sidon.* 4. *Ep.* 14. Præsul fori. *Auson. epist.* 4. 79. Præsul creatus litteris. — Ex locis nuper allatis satis constat, præsul proprie et eleganter usurpari de principe Saliorum, *V. 1.* 2. et de eo, qui in eorum inorem saltat, *V. 1.* 1.; cadente vero Latinitate etiam de eo, qui alicui rei præsens, *V. II.* Hinc minus proprie apud nos episcopos, sive antistites sacrorum, passim vocantur præsules.

PRÆSULATUS, us, m. 4. præsulis dignitas, episcopatus. *Cassiod.* 1. *Hist. Eccl.* 3. a med. Si seditiones ecclesiasticas inter alterutros gestas de præsulatu, vel de honore primatus, propria hæreses explanaverit, non grave aut inale voluntatis esse videatur. *Id. ibid.* 10. Maximus, qui post Macarium Hierosolymorum tenuit præsulatum. Adde *cumd.* 2. *ibid.* 5.

PRÆSULCO, as, are, a. 1. antea sulcare. *Prosper de ingr.* 2. 254. Ennatura seges, neque quidquam cordis in arvo Præsulcet divina manus.

PRÆSULSUS, a, um, adject. valde salsus. *Colum.* 6. *R. R.* 2. 7. Libralesque offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas in gulam demittito. Neque corrigendum est præsulsæ; idem enim in loco simili apud *Pallad.* 4. *R. R.* 12. 3. legitur.

PRÆSULTATOR, ōris, m. 3. præsultor. *Liv.* 2. 36. Visus Jupiter dicere, sibi ludis præsultatorem displicuisse. *V. PRÆSUL.*

PRÆSULTO, as, are, n. 1. *προσπιδῶ*, ante salire. *Liv.* 7. 10. Quando adeo foror præsultat hostium signis.

PRÆSULTOR, ōris, m. 3. *ὁ ἐν τοῖς ἱεροῖς προσπονηόμενος*, qui in sacris choream ducit, et ante alios saltat. *Lactant.* 2. 7. Ti. Atinio homini plebej per quietem obversatus esse Jupiter dicitur, et præcepisse, ut consulibus et senatui nunciaret, ludis circensibus proximis præsultorem sibi displicuisse, quod quidam diverberatum servum sub furca medin circo ad supplicium duxerat; ideoque ludus instaurari oportere. Idem refert *Val. Max.* 1. 7. n. 4. et *Cic.* 1. *Divinat.* 26. 55. et *Liv.* 2. 36. *V. PRÆSUL* et *PRÆSULTATOR*.

PRÆSUM, præsens, præsens, præsui, præsesse, n. anom. a præs et sum; vel a præs et sum, unde præsens pñ præsens, de quo *V. in PRÆS.* Part. *Præsens* II. 2. et loco sun; *Præfuturus* I. a. — *Præsens* est idem atque ante alios sum, præsideo, præpositus sum, præsfectus sum, *ἐπισταται, ἐπισταται* (It. presidere, essere presidente, so-prantendere, essere capo; Fr. présider, être préposé à, être à la tête de, avoir la direction de; Hisp. presidir, ser presidente, regir; Germ. e. Sache verstehen, über etwas gesetzt sein; Angl. to be set over, preside over, have the charge or command of, rule over, be in authority).

I.) Proprie. — a) Cum Dativo. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 8. Est non modo ejus, qui sociis et civibus, sed etiam ejus, qui servis, qui mutis pecudibus præsens, eorum, quibus præsens, commodis utilitatibusque servire. *Cæs.* 6. *B. G.* 12. Omnibus Druidibus præsens unus, qui summam inter eos habet auctoritatem. et 1. *ibid.* 18. et 52. Equitatu Dumnorix præsens. pro equitatu. *V. ASPECTUS*. Sic *ibid.* 16. Liscus, qui summo magistratu præsens. *Id.* 2. *ibid.* 6. Iccius, qui tum oppido præsens. et 5. *ibid.* 22. Quibus regionibus quatuor reges præsens. *Sall. Cat.* 43. extr. Qui ei provinciae legatus præsens. era gubernatore. *Nepos Cat.* 2. Censor factus, severe præsens ei potestati. *Cæs.* 3. *B. C.* 25. Præsens classi. et *ibid.* 57. exercitui. et *ibid.* 61. alicui negotio. *Sall. Cat.* 32. extr. vigiliis, quæ per urbem habentur. *Nepos Con.* 4. regis opibus. esset capitano generale del re. et *Phoc.* 3. rebus regis. esset primo ministro. et *Cic.* 4. *Verr.* 59. 144. statuis faciendis. *Id. Harusp. resp.* 7. 14. sacris. *Pompon.* Dig. 1. 2. 2. ante med. ædibus. h. e. ædilem esse. *Martial.* 10. 2. At charitis nec fata nocent, nec sæcula præsens. h. e. non sunt superiora, non diutius ducunt, non vincunt. — Speciatim præsens alicui facultati aut artificio, proferri, professare, cum quadam excellentia. *Cic.* 1. *Orat.* 45. 198. Juris civilis cognitio, quantum afferat illi, qui ei præsens, honoris, gratiæ, dignitatis, quis ignorat? et *ibid.* 55. 235. Et clarissimi cives ei studio præsenserunt. et 4. *Fin.* 27. 76. Prudentiam omnes, qui cuique artificio præsens, debent habere. *Colum.* *R. R. præf.* 12. Ignarum rei, qui præsens est, magistrum fieri jubet. — b) Cum Ablativo loci et præsens in, vel sine præsens. *Cic.* 5. *Verr.* 77. 180. Ea provincia, in qua tu triennium præsens. *Liv.* 25. 16. Ad Magonem, qui in Brutis præsens, clam in colloquium venit. *Curt.* 6. 11. 6. Dum pater ejus sollicitetur, qui præsens in Media. *Liv.* 5. 8. Forte ea regione, qua Sergius tribunus militum præsens, castra adorti sunt. *Cæs.* 3. *B. C.* 12. Cæsar Apolloniam proficiscitur. Ejus adventu audito, L. Staberius, qui ibi præsens, etc. *Auct. B. Afr.* 33. Considius Longus, qui Hadrumeti cum II. legionibus præsens, etc. — c) Absolute. — Generalim. *Varro* 1. *R. R.* 17. 4. Qui præsens, esse oportere, qui literis et aliqua sint humanitate imbuti. Præterea eos potissimum præsens oportet, qui periti sint rerum rusticarum, non solum enim debere imperare, sed etiam facere. *Cic.* 3. *Legg.* 5. 12. Sic habetote, magistratibus iisque, qui præsens, contineri rempublicam. *Liv.* 2. 6. Rodem modo prius eques hostium agnitus fuit, præsens Aruns Tarkinus, filius regis) rei ipse cum legionibus sequebatur. *Sunt qui leg.* præsens. — Speciatim significat juri dicendo præsens positum esse, et actionibus dandis. *Pompon.* Dig. loc. cit. post init. Ex quibus constituebatur, quis quoque anno præsens privatis, et paulo post. Augescens civitate, et qui præsens, quædam genera agendi composuerunt. Huc alludere videtur *Cic.* 1. *Orat.* 10. 41. 16, nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem, multisque præsensem, qui aut interdicto tecum contenderent, aut te ex jure matum consertum vocarent.

II.) Translate. ¶ 1. *Præsens rei alicui*, auctorem et ducem se præbere, *farsi capo, o autore*. *Cic. Amic.* 11. 37. Non enim paruit ille Ti. Gracchi temeritati, sed præsens: nec se comitem illius furoris, sed ducem præbuit. *Id.* 9. *Att.* 6. sub fin. Illi crudelitati non solum præsens, verum etiam interesse. ¶ 2. Pro tueri, presidio esse. *Ovid.* 5. *Fast.* 135. de *Larib.* Præstitit. Stant quoque pro nobis, et præsens mœnibus Urbis. Et sunt presentes, auxiliumque ferunt.

PRÆSCMENTER, adverb. presuntivamente, confidenter. *Cassiod.* 5. *Variar.* 15. Præsumenter ergo conveniat ad eum læsorum tumultus, speret remedium qualibet pressus injuria.

PRÆSCMO, mis, mpsi vel msi, mptum vel mptum, mere, a. 3. Part. *Præsomens* II. 1. et 6. a.; *Præsumpsus* I. II. 1. 2., 4., 5. et in fin.; *Præsumentus* II. 1. — *Præsumere* est ante su-

mere, praecipere, προλαμβάνω (It. prendere innanzi; Fr. prendre d'avance; Hisp. tomar, coger ó asir en adelante; Germ. vorher zu sich nehmen; Angl. to take before, take first).

I.) Proprie de rebus physicis. Ovid. 3. Art. am. 757. Neve domi praesume dapes. h. e. antequam in convivium venias. Plin. 26. Hist. nat. 5. 21. (50). Helleborum album non facile colligitur, caput aggravans, maxime nisi praesumatur allium. Tac. 14. Ann. 3. Praesumendo remedia munierat corpus, co' preservativi e antiveleni. Cf. Plin. 25. Hist. nat. 2. 3. (5). Quotidie venenum bibere praesumptis remediis. Cujus Epit. Institut. tit. 13. a med. Heres meus rem illam illum permitte praesumere, et sibi habere. V. PRECIPIO et Plin. 28. Hist. nat. 4. 14. (55). Praesumere cibus, et interponere frigidam. Id. 30. ibid. 15. 51. (145). Ebrietatem arcet pecudum assus pulmo praesumptus. Claudian. IV. cons. Honor. 166. festinaque voti Praesumptum diacaema dedit. h. e. ante legitimam aetatem. — Praesumptus est ante demptus apud Cael. Aurel. 2. Tard. 13. n. 160. Danda etiam pomorum quaedam, ut mala cydonia cocta recenti mulso, vel torrida (h. e. tosta) praesumpto tegmine.

II.) Translate. ¶ 1. Est sibi in antecessum acquirere, praecipere. Quintil. 12. 9. 9. Praesumere male audiendi patientiam, armari anticipatamente di pazienza. Id. 11. 1. 27. Invisi iudices audiunt praesumentem partes suas. h. e. praecipiente. Id. 1. 1. 19. Quantum in infantia praesumptum est temporis, adolescentiae acquiritur, s'è anticipato. et Tac. 1. Ann. 48. Venire se valida manu, ac ni supplicium in malos praesumant, usum promiscua caede. h. e. ante suum adventum sumant. Quintil. 8. 6. 63. de compos. verbor. Differenda igitur quaedam, et praesumenda, atque ut in structuris lapidum impolitorum, loco, quo convenit, quidque ponendum. Similiter idem Quintil. 1. proem. 20. Altius ibunt qui ad summa nitentur, quam qui praesumpta desperatione quo velint evadendi, protinus circa ima substituerint. Id. 2. 17. 28. Nihil invidia valeat, nihil gratia, nihil opinio praesumpta. comune prevenzione, pregiudizio, stima, credenza. Sic Sil. It. 7. 582. Praesumpta spes. Sic Val. Max. 1. 5. n. 3. E fortuito dicto quasi spem certam clarissimi triumphi animo praesumpsit. Tac. 2. Ann. 73. Ut quis misericordia in Germanicum, et praesumpta suspicione, aut favore in Pisonem prior, diversi interpretabantur. sospetto, o propensione già concepita. ¶ 2. Item est aliquid ante facere, praevertere, fare anticipatamente. Plin. 6. Ep. 10. ad fin. Ut ipsi nubis debeamus etiam conditoria exstruere, omniaque heredum officia praesumere. prevenire. et 3. Ep. 1. ad fin. Hanc ego vitam voto et cogitatione praesumo, ingressurus avidissime, ut primum ratio artatis receptui canere permiserit. Sil. It. 5. 213. Manibus ipsa suis praesumpta piacula mittit. Id. 6. 300. praesumpta piacula mortis. ¶ 3. Item est ante insumere, usurpare. Plin. 18. Hist. nat. 25. 60. (224). Sementibus tempora plerique praesumunt. anticipano. Tac. 1. Hist. 62. Torpebat Vitellius, et fortunam principatus inertis luxu ac prodigijs epulis praesumebat. h. e. usurpabat, antequam certus esset princeps. Horat. 2. Sat. 2. 87. tibi quidnam accedet ad istam, Quam puer et validus praesumis, mollitiem, seu dum valetudo inciderit, sen tertia senectus? ¶ 4. Item animo et cogitatione antevertere, praevertere. Virg. 11. En. 18. Arma parate animis, et spe praesumite bellum. h. e. bellum jam jam futurum mente et cogitatione tamquam praesens inite. Sic ibid. 491. et spe jam praecipit hostem. Seneca Ep. 107. Mortem contemnes, si saepe cogitaveris, et futura praesumpseris, ti prefigurerai. — Praesumptum habere, tamquam praemissum certumque habere. Tac. 14. Ann. 64. Quod ad eum finem memoravimus, ut quicumque casus temporum illorum nobis vel alijs auctoribus noceant, praesumptum habeant, quoties fugas et caedes jussit princeps, toties grates deis actas. ¶ 5. Item praenoscere, opinari, credere, conjicere, stimare, credere, imaginari. Tac. 12. Ann. 41. Spectare populus, hunc decore imperatorio, illum puerili habitu, ac perinde fortunam utriusque praesumeret. Quintil. 2. 4. 7. Illa in pueris natura minimum spei dederit, in qua ingenium iudicio praesumitur. h. e. intelligitur ex iudicio, quum ex memoria debeat, ut Id. docet 1. 3. 2. Ceterum Justin. 6. 2. 11. Eo instantius debita poscentes, quo graviores sub magno duce militiam praesumebant. Papinian. Dig. 12. 6. 3. Ab hostibus reverso filio, quem pater obisse falso praesumpserat. Id. ibid. 31. 1. 69. Ne fides communium liberorum decipiat patrem, qui melius de matre praesumpserat. Paul. ibid. 48. 10. 18. Qui se filio testatoris impuberi tutorem adscripsit, suspectus esse praesumitur. Ulp. ibid. 12. 3. 7. Vulgo praesumitur, alium in litem non debere jurare, nisi dominum litis. comunemente si tiene. Tac. Agric. 18. Transacta aetas, sparsi per provinciam numeri, praesumpta apud militem illius anni quies. credula comunemente. — Hinc Praesumptum est, praesumpta opinio est, è comune anticipato concetto. Ulp. Dig. 21. 1. 31. ad fin. Praesumptum est, quosdam servos bonos esse, quia nationis sunt non infamata. Adde ibid. 37. Sic Scævol. ibid. 32. 1. 32. extr. Quod praesumptum id esse debeat, nisi contrarium ab heredibus probetur. ille presupposti per certo. — Quintil. 10. 5. 4. Verba poetica libertate audaciora praesumunt eandem proprie dicendi facultatem. presupponono. Burmann. legit non praesumunt, et interpretatur, non adimunt, non impediunt: quod videtur obscurius. Hæc Forcellinus: at non praesumunt legit ipse Spaldingus, quem V. ad h. l. ¶ 6. Apud sequioris ævi scriptores usurpatur. — a. Pro audere, occipere, moliri sive in bonam, sive in malam partem. Auct. Paneg. ad Constantin. 2. Te ne, imperator, tantum animo potuisse praesumere, ut bellum tantis opibus conflatum, cunctantibus tunc imperii tui sociis, primus invaderes? Sulpic. Sever. 1. Hist. sacr. 47. Illicita praesumens, incensum Deo abulit: quod solis facere sacerdotibus fas erat. Sex. Ruf. Breviar. 7. Epirotæ, qui ad Italiam transire praesumpserant. — b. Item sine ratione aliquid expectare et expectare, presumere. Tertull. Cult. fem. 2. Qui praesumit, minus veretur, minus praecavet, plus periclitatur. Pacat. Paneg. Theodos. 42. Nec praesumere veniam reus, nec sperare fugam clausus, nec mortem potuit timere moriturus. — Hinc Part. præter. pass., cuius multa supra exempla retulimus.

Praesumptus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. Praesumptior apud Coripp. 4. Johann. 550. Natus et eximius sumptis praesumptior armis.

PRESUMPTÈ, adverb. Forcsc. Car. 4. Cari patria sic ambigue a plerisque proditur, ut praesumptè veritatem dicere nequeam, quæ illa vera sit. Tò veritatem quidam delendum censent: praesumptè est audacter, et nihil hesitando. Alii leg. praesumpta gravitate. Recte autem Herm. Peter pro praesumptè veritatem legit præ summa varietate.

PRESUMPTIO, ònis, f. 3. προληψίς. ¶ 1. Est actus praesumendi, ante sumptio, et id quod ante sumitur. — a) Speciatim. Theod. Priscian. 1. 26. p. 297. ed. Ald. Vitandi cursus et saltus et auster, ventris quoque conatus et ciborum nimia praesumptio. — b) Item speciatim. Cic. 2. Divinat. 53. 108. Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea quæ ἄγμματα appellant dialectici: sed nos Latine loqui malumus: praesumptio tamen, quam προληψίς iidem vocant, non dabitur, h. e. maior propositio syllogismi, sicuti sumptio, et assumptio est minor. Hæc Forcellinus. Lectio tamen est valde incerta: V. Orell. ad h. l. — c) Generatim. Plin. 9. Ep. 3. Beatissimum existimo, qui bonæ mansuraeque fame praesumptione perfuitur, certusque posteritatis cum futura gloria vivit. Id. 4. Ep. 15. a med. Recum, quas assequi cupias, praesumptio ipsa iucunda est. ¶ 2. Item occupatio, figura rhetorum. Quintil. 9. 2. 16. Mire in causis valet præ-

sumptio, quæ προληψίς dicitur, quum id, quod obijci potest, occupamus. — Item figura verborum. Priscian. 17. p. 1049. Putsch. Et sciendum, quod in bujuscemodi constructione individuorum, si per praesumptionem, id est κατά προληψίν, praepositum plurale verbum ad utrumque sequens, licet nominativum anteferre. ¶ 3. Item anticipatio, seu praenotio, opinio, fiducia de re aliqua, antequam eveuiat, fiducia, presunzione, credenza, opinione: V. PRÆSUMO II. 5. Justin. 3. 4. 3. Quum contra praesumptionem suam anis decem in obsidione tenerentur. Spartian. Hadrian. 2. Habuit autem praesumptionem imperii mox futuri ex Jovis responso. Seneca Ep. 117. Multum dare solemus praesumptioni omnium hominum. h. e. præcepta opinionum. Papinian. Dig. 41. 3. 44. a med. Si, ex patris hereditate ad se pervenisse rem emptam, non levi praesumptione credat. Ulp. ibid. 29. 2. 30. a med. Toties ei sua praesumptio proficit, quoties concurrat cum veritate. presupposizione, supposto. et ibid. 43. 4. 3. extr. Ad exemplum praesumptionis Carboniani edicti, prætor pollicetur possessionem. Id. ibid. 40. 5. 24. ante med. Quum ex praesumptione libertas praestita esse videtur. ¶ 4. Sequiori ævo audacia, confidentia, nimia spes, presunzione. Sulpic. Sever. 1. Hist. sacr. 33. Illicita praesumptione rex ad vicem sacerdotis holocaustum obtulit. Tertull. Cult. fem. 2. Timor fundamentum salutis, praesumptio impedimentum timoris. Apul. de Mag. Pari avaritia et egestate totum Pudentillæ quadragies praesumptione cassa devorarat. ¶ 5. Item obstinata animi præparatio, et ultra modum obfirmata constantia. Apul. 8. Met. Sese multinodis commulcat ictibus, mira contra plagarum dolores praesumptione munitis. et 10. ibid. Obfirmatus mira praesumptione, nullis verberibus, ac ne ipso quidem succubuit igni. ¶ 6. Item falsa religio, superstitio, qua animus jam perperam inbutus fuit, superstitione imberuta. Id. 9. Met. In vicem certæ religionis, mentita sacrilega praesumptione Dei, quem prædicaret unicum confictis observationibus vacuis. ¶ 7. Item quævis præjudicata opinio et falsa sententia. Tertull. Apolog. 49. Hæ sunt, quæ in nobis solis praesumptiones vocantur, in philosophis et poetis summæ scientiæ et insignia ingenia.

PRESUMPTIOSÈ, adverb. V. PRÆSUMPTUOSE.

PRESUMPTIOSUS, a, um, adject. presuntuoso, praesumptionis et audacie plenus. Sidon. 1. Ep. 11. Quod juvenem dictasse praesumptiosum fuisset, publicasse periculosum. Alii leg. praesumptuosum, quod Id. usurpavit etiam ibid. 1. Hoc a praesumptus fit, illud a praesumptio. Sic Salvian. 7. Gub. D. 8. Audiant hoc omnes improbi, audiant omnes praesumptiosi, audiant praepotentes.

PRESUMPTIVE, adverb. idem ac praesumentè. Augustin. contra Faust. 24. 1. Nos hoc interiori ac novo homini deferamus, neque id temere aut praesumptive, sed a Christo discentes.

PRESUMPTOR, òris, m. 3. ¶ 1. Est qui prius quam jus ei sit, aliquid sumit. Cassiod. 1. Variar. 18. Si Romanum prædium sine delegatoris ejusdant pittacio praesumptor barbarus occupavit, illud priori domino, subnota dilatione, restituit. Adde eund. 9. ibid. 18. ¶ 2. Item qui sident, aut nimis audacter sibi promittit. Tertull. Penit. 6. sub fin. At ille praesumptor, quum sibi reponmitteret, securus scilicet, timere non potuit. Augustin. Ep. 120. c. 14. Petrus ex egregio praesumptore tam creber negator effectus. Adde Paulin. Nolan. carm. 24. 225.; Ammian. 26. 8. ad fin.; et Imp. Theodos. Cod. Theod. 16. 2. 48.

PRESUMPTORIÈ, adverb. con presunzione, nimis lidendo et praesumendo. Tertull. 3. advers. Marcion. 41. Petrus praesumptorie aliquid elocutus.

PRESUMPTORIUS, a, um, adject. nimis fidens et praesumens. Augustin. collat. c. Maxim. 13. Ne praesumptorio spiritu quidam putarent, quod etc.

PRAESUMPTUOSE, adverb. idem quod praesumptorie. *Sidon. 7. Ep. 6.* Praesumptuose arroganterque loqui. *Alii leg.* praesumptiose.

PRAESUMPTIVUS, a, um, adject. qui praesumit. *Priscian. 16. p. 1025.* *Putsch.* inter conjunctionum species, praesumptivas etiam enumerat, non tamen definit.

PRAESUMPTUOSUS. *V. PRAESUMPTIOSUS.*

PRAESUMPTUS vel praesumptus, a, um. *V. PRAESUMO.*

PRAESŪO, sūis, sūi, sūtum, sūere, a. 3. Part. *Præsutus*. — Praesumere proprie est ante, vel in anteriore parte consue, cucire; atque binc ante obducere, ante operiri. *Ovid. 11. Met. 8.* batam Vatis Apollinei vocalia misit in ora: Quæ foliis præserta notam sine vulnera fecit. h. e. thyrus cuspidem habens foliis contextam, et quasi præpilatam. *Alii leg.* præfixa, protecta, persuta, præfulta, etc. *Plin. 12. Hist. nat. 19. 43. (96).* Consecant casæ surculos, mox præsuat recentibus coriis.

PRAESURGO, surgis, surrexi, surgere, n. 3. a. te surgere. *Avien. Prognost. Arat. 172.* Interdum tenuis prævertere nubes Vlsa Deum (*Solem*), hæc celeri si præsurxerit ortu.

PRAESUSPECTO, as, are, a. 1. ante suspectare. Part. *Præsuspectans* legitur apud *Jul. Valer. res gest. Alex. M. (edente A. Maio) 1. 43. extr.* Malo enim nos præsuspectantes aliquid discutatis, etc.

PRAESCTUS, a, um. *V. PRAESCTO.*

PRAETACTUS, a, um. *V. PRAETANGO.*

PRAETÆDESCIT, ebat, impers. 3. et

PRAETÆSUS, a, um, particip. Voces a *Lexico expungendæ*; occurrunt enim tantum in *Not. Tir. p. 177.*

PRAETANGO, tangis, lactum, tangere, a. 1. Part. *Prætangus* I. et II. — Prætangere est ante tangere.

I.) Proprie. *Cæli. Aurel. 5. Tard. 7.* Præmoveri corpus, sive prætangere accessione ventura. Adde 1. *ibid. 4. Id. 4. ibid. 3.* Lanis mollibus venter contendus, leviter oleo Hispano prætangis. Adde *ibid. 4.*

II.) Translate. *Cæli. Aurel. 1. Acut. 9.* Præacta nervositas. h. e. ante affecta. *Id. 2. ibid. 11. init.* Præactis membris, quæ etc. h. e. ante omnia curatis.

PRAETARDO, as, are, a. 1. ante tardare. *Auct. Epit. Iliad. 920.* sed vasto gurgite (*Xanthus*) præceps volvitur, atque virum torrentibus impedit undis, Præardatque gradus. Sic trium Codd. auctoritate fretus Wernsdorff, qui cf. *illud Stat. 2. Theb. 671.* Tardatque gradus. Quartus Cod. retardatque; vulgati vero libri prætendique, minus recte.

PRAETACTIO, ōnis, f. 3. præacta tectio. *Cæli. Aurel. 3. Tard. 8. a. med.* Quamquam non totum solvere membrum videantur quædam adiutoriorum, nt phrenitidis luce commotis oculorum præactio.

PRAETECTUS, a, nm. *V. voc. seq.*

PRAETEGO, tēgis, taxi, tectum, tēgere, a. 3. Part. *Prætectus*. — Prætegere est ante tegere, contegere, *ἡπικάλυπτο*. *Propert. 3. 12. 12.* Virgineumque cavo prætegit ære caput. *Alii leg.* protegit. *Plin. Paneg. 15.* Quis sudores tuos bauserit campus, quæ refractiones tuas arbores, quæ somnium saxa prætegerint. *Cæli. Aurel. 1. Tard. 5. n. 112.* Sole corpus torrendum, sed prætecto capite. Adde 2. *ibid. 7. et 3. ibid. 8. et 1. Acut. 9.* Et *Lactant. 5. 2.* Villa sua capillis et pallio, et (quod maximum est velamentum) divitiis prætegebatur.

PRAETENDO, tendis, tendi, tentum et tensum, tendere, a. 3. Part. *Prætendens* II. A. 2. 3. et B. 1. 2.; *Prætentus* I. et II. A. 1. 2. 3.; *Prætentus*. I. A. 1. — Prætendere est ante intendere, in anteriorem partem intendere, trahere, *ἡπρόκειν* (II. standere innanzi, protendere; *Fr. tendre devant, étendre en avant; Hisp. tender delante, extender delante; Germ. hervordrehen, strecken, vorwärts ausdehnen, austrecken; Angl. to stretch, hold, or put before*).

I.) Proprie. *Fab. Pictor apud Gell. 10. 15.*

Præpagines e vitibus altius prætentos non succidet. *Ovid. 3. Met. 83.* instantiaque ora (*anguis*) retardat Cuspide prætenta. et 8. *ibid. 341.* prætantaque forti Tela tenent dextra, lato vibrantia ferro. Adde 11. *ibid. 570.*, ubi *alii leg.* protenta. *Plin. 11. Hist. nat. 2. 1. (2).* Ubi visum in culice natura prætendit? ubi gustatum applicavit? h. e. extendit, et posuit in anteriore oris parte. *Id. ibid. 37. 45. (126).* Cornua cochleis bina, et ut prætendatur ac. resiliant. *At Sillig. leg.* protendantur. *Grat. Cynege. 31.* Et bis vicenos spatium prætendere passus Rete velim. h. s. longum esse.

II.) Translate usurpatur

A) De rebus physicis, et ¶ 1. Est aliquid ante rem aliquam tendere, explicare, collocare, obtendere, obiectare, *stendans dinanzi, porra innanzi. Virg. 1. G. 270.* segeti prætendere sepe. *Id. 8. En. 116.* Paciferaque manu ramum prætendit olivæ. *Id. 4. G. 230.* fumosque manu prætendit sequaces. h. e. præfer, ut apibus offundas. *Ovid. 3. Amor. 6. 79.* vestem tumidis præteadit ocellis, Atque ita sa in rapidas perdita misit aquas. Cf. *eumd. Heroid. 12. 43.* Ere pedes solidi, prætentaque navibus æra. h. s. naves ære obductæ. *Sueton. Claud. 10.* Inter prætenta foribus vela se abdidit. *Plin. 10. Hist. nat. 37. 53. (110).* Quid retia amne prætenta profuere Antonio, per cælum eunte nuncio? Sic *Petus Poeta in Anthol. T. 1. p. 612. Burmann.* Sed prætensa catus derisit retia quidam. *Rursus Plin. 9. Hist. nat. 6. 5. (15).* Prætendi jussit plagas multiplices later oras portus. Hinc etiam *Justin. 20. 4. 11.* Prætereundere alicui insidias tendere. *Rursus Plin. 11. Hist. nat. 37. 77. (197).* Membrana, quæ præcordia appellant, quæ cordi præteaditur. et *ibid. 52. (139).* Talpis visus non est: oculorum effigies inest, si quis prætentam detrahat membranam. *Stat. 8. Theb. 36.* Prætentaque cælo Agmina nimborum. *Avien. Perieg. 359.* blandus prætenditur aer. h. e. circumfuaditur. *Sueton. Vit. Plin. Quum,* flagrante Veservo, ad explorandas propius causas Liburnicas prætendisset. h. e. ante egisset, propulisset. *Liv. 3. 47.* Quem decrato sermonem (*Appius*) prætenderit, forsitan aliquem verum auctores antiqui tradiderint. h. e. præposuerit, ut iustitiam decreti sui ostendcret. *Plin. 7. Ep. 27.* Illa non tollere oculos, non remittera stilum, sed obfirmare animum, auribusque prætendera. h. e. animum et constantiam quasi in custodiam aurium prætendere, ne sonitu strepitumque percellerentur. *Prætereundere* hic a milita ductum videtur; ¶ 2. in milita enim prætereundere, etiam neutrorum more siva absolute, usurpatur, quum castra aut acies contra hostem et ad custodiendam limitum tenduntur. *Tac. 2. Hist. 6.* Quidquid castrorum Armeniis prætenditur. *Pacat. Paneg. Theodos. 10.* Vix Iberum tuum videras, jam istro prætendebas. Cf. *Claudian. B. Get. 416.* extremis legio prætenta Britannis. h. e. opposita custodiæ causa. — Huc refertur potest *illud Virg. 9. En. 598.* Non pudet obsidione iterum valloque teneri, His capti Phryges, et morti prætereundere muros? — Speciatim prætereundere dicuntur milites, qui in prætentura (*V. PRÆTENTURA* 2.) locati sunt. *Inscript. apud Maff. Mus. Ver. 463. 1.* Q. GARGILIO Q. F. PRAE. COH. SING. ET VEX. EQQ. MAVRO. IN TERRITORIO AVZIENSI PRAETENNENTIVM. *Hygin. Gromat. p. 9. col. 1.* Prætereundunt alæ quingenariæ vel milliaræ, Mauri equites, Pannonii verederili, classici omnes: Ideo prætereundunt, quod ad vias muniendas primi exeunt; et quo sint tutiores, a Mauris equitibus et Pannoniis verederilibus operantes proteguntur. *V. RETRENDO.* ¶ 3. Prætereundi locus aliquis dicitur, qui alteri obiacet, seu ante alium locum extenditur. *Virg. 6. En. 60.* prætentaque Syrtibus arva. *Liv. 10. 2.* Tenuis illis prætentum. *Val. Flacc. 5. 167.* Armenia prætentus Iber. *Tac. 2. Ann. 56.* Gens nostris provinciis late prætentata. *Plin. 6. Hist. nat. 20. 23. (74).* Montes perpetuo tractu oceani oræ prætentati. *At Sillig. aliter legit. Id. ibid. 22. 24. (87).* Latus insulæ quod prætenderetur India. *Id. 3. ibid. 1. 2. (6).*

Bætica latere septentrionali prætenditur Lusitania. *Id. 5. ibid. 9. 9. (48).* Proxima Africa incolitur Ægyptus, introrsus ad meridiem recedens, donec a tergo prætendatur Æthiopes. *Id. 6. ibid. 27. 31. (134).* Hyi, qui prætenduntur supra Elymaida. *Id. 3. ibid. 3. 4. (20).* Regio Edetania, ameno prætendente se stagno.

B) Morali ratione. ¶ 1. Frequenter ponitur pro afferre causam, aut præteritum faciendi quippiam, præsertim si minus vera causa sit, et alia lateat, quæ revera ad ageandum moveamur, *allegare, adducere par itusa, o pretesto. Cic. Vatin. 8. 14.* Qui te Pythagoricum soles dicere, et hominis doctissimi nomen tuis Immanibus et barbaris moribus prætereundere. *copritti, e coonestars col noma, etc. Quintil. 1. proæm.* Non enim virtute ac studiis, ut haberantur philosophi, laborabant, sed vultum, et tristitiam, et dissidentem a ceteris habitum pessimis moribus prætereundebant. *Ovid. Remed. am. 239.* Nec te Lar patrius, sed amor revocabit amicæ, Prætereundens culpæ splendida verba tuæ. *Plin. 4. Ep. 16. extr.* Studeamus ergo, nec desidia nostræ prætereundamus alienam. *Quintil. 7. 1. 35.* Iguorantia prætereundi non potest. *Flor. 3. 5.* Causam belli prætereundat apud Cassium legatum, atrectari terminos suos a Nicomede. *Tac. 6. Ann. 18.* Hæc a se facilitari prætereundat, ut parta apud principem gratia, periculum fatis mederetur. *Id. 2. Hist. 85.* Misso centurione ad interficiendum legatum, ob similitudines, quibus causam partium prætereundebat. *Id. 3. Ann. 59. extr.* Fessam ætatem et actos labores prætereundere. *Seneca Troad. 753.* Vatum, et insontes prætereundis deos? ¶ 2. Item est significare, signis æternis declarare, ostendere. *Virg. 4. En. 338.* nec conjugis unquam Prætereundi tædas, aut hæc in fœdera veni. h. e. prætuli signa conjugii, ut maritus diceret. *Paul. Dig. 2. 14. 9.* Unus tutor plurium pupillorum nomine unum debitum prætereundentium, si convenerit, placuit unus loco esse. *Apul. 10. Met. Plebejam* facie teaus prætereundens humanitatem. h. e. vultu tantum vulgarem benevolentiam ostendens.

PRAETENER, as, rum, adject. *πολυτέρην, valde tener. Plin. 25. Hist. nat. 13. 99. (156).* Sed alia est capnos, fruticosa, prætereundera, foliis corlandri. Adde *eumd. 14. ibid. 2. 4. (25).*

PRAETENSUS, a, um. *V. PRAETENDO.*

PRAETENTATUS, a, um. *V. PRAETENTO.*

PRAETENTATUS, us, m. 4. actus prætentandi. In sexto casu sing. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 52. (140).* Cochleis oculorum vicem cornicula bica prætentatu implent.

PRAETENTO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Prætentatus* sub A. 1.; *Prætentandus* sub A. II. — Prætentare

A) Est prius tentare, scrutari, explorare, experiri, inquirere, *ἡπρονσπάσαι, tentare innanzi, provare, tastare.*

I.) Proprie. *Val. Flacc. 1. 312.* bi celso cornua malo Expediunt: alii tonas in marmore summo Prætentant. *Tibull. 2. 1. 77.* Et pedibus prætentat iter suspensa timore, Explorat cæcas cui manus ante vias. *va a tentoni, o brancolando.* et *Ovid. Ib. 261.* trepidusqua ministro Prætentens baculo, luminis orbus, iter. *Plin. 9. Hist. nat. 32. 51. (101).* Cochleæ corniculis prætentant iter. *Ovid. 14. Met. 189.* de *Polyphe-mo.* Prætentatque manu silvas, et luminis orbus Rupibus incurat. *Id. 5. ibid. 339.* Callope querula prætentat pollice choidas. *sa una ricerca-ta. Sueton. Aug. 35.* Ne admissum quidem tunc quemquam senatorum, nisi solum, et prætentato sinu. h. e. explorato prius, an arma sinu abdita ferret, et *Claud. 35.* Neque ægrum quamquam visitavit, nisi explorato prius cubiculo, culcitillaque et stragulis prætentatis et excussis. *V. EXCUTIO;* et cf. *Cæli. Aurel. 3. Tard. 6. n. 85.* Quapropter æger semet in lecto continere jubendus; etiam jacere paulisper; tum etiam neque repente coasurgere, sed prætentato motu, discere, utrum se levem sentiat.

II.) Translate. *Quintil. 4. 1. 28.* In ingressu parclus et modestius prætentanda ast judi-

cis misericordia. Ovid. 8. Met. 7. Prætentatque sui vires Mavortis in urbe Alcathoi. *sa prova, un saggio*. et 9. ibid. 587. Ante erat ambiguis animi sententia dictis Prætentanda mihi. Lucan. 9. 398. Prætentare pericula. *Fal. Flacc.* 6. 75. vulnera. Apud Cic. 2. Orat. 78. 318. Idcirco tota causa prætentata atque perspecta, locis omnibus inventis atque instructis, considerandum est etc. *optimi Codices leg. pteutata.*

B) Est etiam frequentativum a prætendo, obiendo, objecto, oppono. Claudian. B. Gild. 438. Dextra movet jaculum, prætentat pallia læva: Cetera nudus eques.

PRÆTENTURA, æ, f. 1. ¶ 1. Est custodia militaris posita in confiniis provinciarum, et veluti prætentia. Ammian. 14. 3. Mesopotamiæ tractus, omnes crebro inquietari sueti, prætenturis et stationibus servabantur agrariis. Adde ibid. 2. et 25. 4. et 31. 8. ¶ 2. Item pars castrorum prima, quæ ante prætorium tendit: opponitur autem retenturæ, quæ post idem prætorium est. Hygin. Gromat. p. 3. col. 1. Alia (cohors) in prætentura similiter per rigorem viæ singularis intrantibus portam prætoriam lavæ; dextra cohortes contrario tendant, ut possit exercitus combinatus educi.

PRÆTENTUS, a, um. V. PRÆTENDO.

PRÆTENSUS, e, adject. *molto sottile, o tenue, sospettoso*, valde tenuis, pertenuis. — a) De plantis et aliis. Plin. 16. Hist. nat. 10. 15. (38). Pinus folium habet capillamentum modo prætenue. et ibid. 31. 56. (128). Prætenusia lila. Id. 19. ibid. 6. 34. (116). Allium capite prætenui. Id. 33. ibid. 6. 32. (100). Simpliciter, aut prætenues bracteæ. et 25. ibid. 8. 53. (92). Dictamnum ramis prætenue, pulegio simile. Id. 8. ibid. 50. 76. (201). Prætenuis pons. *molto stretto*. — b) De sono. Quintil. 11. 3. 41. Ille, prætenuis et immodice claritatis sonus.

PRÆTÈPEO, es, ti, ere, n. 2. prius tepere. Translate. Ovid. 2. Amor. 3. 5. Mollis in obsequium, facilisque rogantibus esses, Si tuus in quavis prætepuisset amor. *h. e. si ante incaluisset.*

PRÆTER a præ, ut subter a sub et inter ab in, est A) Præpositio; et B) Adverbium.

A) Præpositio præter Accusativum regit et est ante, iuxta, *παρά* (It. innanzi, lungo, appresso; Fr. devant, le long de, Hisp. ante, delante, lo largo; Germ. an oder vor etwas vorbei, vorüber, vorn, an etwas hin, daranhin; Angl. before, close-by, near, along, past).

1.) Proprie de loco. Plaut. Pæn. prol. 19. Neu dissignat præter o obambulet. Id. Stich. 3. 2. 7. Mustela murem mihi abstulit præter pedes. Lucret. 4. 135. Interdum magni montes, avolsaque saxa, Montibus anteq̃, et solem succedere præter. Cæs. 1. B. G. 48. Præter castra Cæsaris suas copias transduxit, et milibus passuum uobis ultra eum castra fecit. Liv. 40. 41. Ligures in naves impositos præter oram Etrusci mbris Neapolim transmisit. Id. 38. 18. Præter ripam euntibus Romanis Galli occurrere. Plin. 6. Hist. nat. 3. 4. (10). Præter radices Amazonii montis lapsus amnis. Cic. 5. Verr. 25. 62. Servi ejus præter oculos Lollii hæc omnia ferebant. *su gli occhi*. et Tac. 4. Hist. 30. Præter ora suorum. Plin. 36. Hist. nat. 2. 2. (6). Tantas moles in privatas domos trahi præter scitilia deorum fastigia. Ovid. 5. Met. 158. tela volant hibeina grandine plura Præter utrumque latus, præterque et lumen et aures.

II.) Translate. ¶ 1. Præter est idem atque extra, citra, ultra, contra, fuori, oltre, contra. — a) Generatim. Usu insignes sunt formulæ præter spem, morem, consuetudinem, naturam, voluntatem, sententiam, expectationem, ætatem, æquum, modum. Sic Plaut. Rud. 2. 3. 69. Multa præter spem scio multis bona evenisse. Adde Ter. Andr. 2. 6. 5. et Cic. 15. Att. 13. et Ter. Andr. 5. 3. 8. Præter civium morem atque legem. Plaut. Bacch. 3. 3. 14. Præter æquum delinquere. Lucret. 4. 1241. præter justum. Nepos Hannib. 12. Plures præter consuetudinem armatos apparere. Adde Cic. 2. Divinat.

28. 60. et Horat. 1. Od. 6. 19. Cantamus, vacui, sive quid urimur, Non præter solitum leves. Sic Virg. 1. G. 412. Nescio qua præter solitum dulcedine læti. Ter. Hecyr. 5. 1. 37. Ego te esse præter nostram opinionem comperi. Sic Nepos Miltiad. 2. Etsi præter opinionem res ceciderat. Plaut. Rud. 2. 7. 29. Quam (crapulam) potavi præter animi, quam libuit, sententiam. Cic. 2. Cat. 7. 16. Quum ei nihil ad hoc præter ipsius voluntatem cogitationemque acciderit. Id. Pis. 20. 46. Illud etiam accidit præter optatum meum, sed valde ex voluntate. Id. 2. Orat. 70. 285. Hoc ita præter expectationem accidit, ut etc. Id. 1. Divinat. 44. 100. Quum lacus Albani præter modum crevisset. Plaut. Epid. 1. 2. 3. Præter a tatem et virtutem stultus es. Ter. Heaut. 1. 2. 27. Fortasse aliquantum iniquior erat præter ejus libidinem. Id. Adelph. 5. 5. 4. Jam nunc hæc tria addidi præter naturam. Cic. 1. Phil. 4. 10. Ut si quid mihi humanitas accidisset (multa autem impendere videbantur, præter naturam præterque factum) testem relinquerem etc. Id. 4. Herenn. 1. 1. In superioribus libris nihil neque ante rem, neque præter rem locuti sumus. *fuor di proposito*. — b) Speciatim præter usurpatur etiam de rebus, ad quas aliæ accedunt. — Sine additis. Plaut. Cas. 2. 7. 1. Si nunc me suspendam, meam operam luserim, Et præter operam restim sumptifecerim. Cæs. 1. B. G. 43. Ut præter se denos ad colloquium adducerent, postularit. Mela 3. 8. 4. Præter capita toto corpore hirsuti. — Sequentem etiam, quoque, et apud recitiores etiam num, tum etiam. Cæs. 3. B. C. 32. Eractores præter insperatas pecunias, suo etiam privato compendio inserviebant. Liv. 10. 30. Præter ingentem illatam populationibus agrorum hosti cladem, pugnatum etiam egregie est. Adde eumd. 3. 70. 21. 29. et 23. 14. Rursus, Cæs. 3. B. C. 57. Ut præter auctoritatem vires quoque ad coercendum haberet. Liv. 4. 10. Præter cetera adversa loco quoque iniquo congressi. Plin. 36. Hist. nat. 4. 5. (16). Nunc vero præter supra dicta, quæque nescimus, Mars est etiamnum sedens colosseus ejusdem. Colum. 4. R. R. 18. 1. Quæ distinctio, præter illud commodum, quod plus solis et venti vitibus præbet, tum etiam oculos domini facilius admittit. — Præter hæc, præterea, oltre a ciò. Ter. Adelph. 5. 3. 61. præter hæc Merillie ipso faciam ut stipulam colligat. Id. Phorm. 5. 3. 17. præter hæc. Cognatam comperi esse nobis. Cels. 2. 4. sub fin. Præter hæc periculum ostendit id quod excernitur, si etc. Adde eumd. 2. 1. 2. 2. et 5. 28. n. 15. Sic Curt. 8. 12. 15. Aureas coronas ipsi amicisq̃ omnibus, præter hæc signati argenti Lxxx. talenta dono dedit. ¶ 2. Præter inservit excludendo, seu excipiendo, *fuorchè, salvo, eccetto*, *εξτός, εἰς*. — a) Cum Accusat. Cic. 2. Legg. 17. 43. Sceleris est pœna tristis: et præter eos eventus, qui sequuntur, per se ipsa maxima est. Id. Cluent. 20. 55. Omnibus sententiis, præter unam, condemnatus est. Id. 7. Att. 3. Qui omnes, præter eum, reum me facere rentur. Id. Brut. 44. 163. Vellem aliquid Antonio, præter illum de ratione dicendi sane exillem libellum, libuisset scribere. Plaut. Capt. 3. 4. 58. Neque præter te in Alide ullus servus istoc nomine est. Cic. 1. Fam. 5. Amicum ex consularibus neminem tibi esse video præter Hortensium et Lucullum. Id. 2. Orat. 68. 279. Rogavit, num quid aliud ferret præter arcam. Id. 3. Off. 18. 74. Num erat æquum, principes cives rem habere, ad Satrium nihil præter nomen pervenire? Liv. 3. 68. Equis retulit aliquid ad conjugem ac liberos præter odia? Horat. 2. Sat. 5. 68. inyenietque (in testamento) Nil sibi legatum præter plorare suisque. Ovid. Heroid. 17. 162. Nil illi potui dicere præter erit. Apud Cæs. 4. B. G. 1. in fin. Ut locis frigidissimis neque vestitus, præter pelles, haberent quidquam. Alii leg. pellis. F. mox sub b. — Præter quod, quæ etc. Id. 1. ibid. 5. Frumentum omne, præter quod secum portaturi erant, comburunt. *h. e. præter illud, quod. Sed plerique,*

inter quos Dinter. leg. præterquam quod. Quintil. 4. 2. 28. Præter quæ nihil est diluendum. — b) Absolute, adverbii more, seu contracta oratione. Cic. 5. Att. 3. Nullas (litteras) adhuc acceperam, præter quæ mihi binæ semel in Trebulano sunt redditæ. *h. e. præter illas, quæ etc.* Fitrav. 8. 1. Præter quod supra scriptum est. (At Plin. Paneg. 59. Præter id, quod arduum.). Flor. 2. 6. 24. Nec præter quod in bullis singulisque anulis erat, quidquam sibi auri reliquerunt. — Præter cum Genitivo et Præter quod et Præter propter, Vide infra sub B. ¶ 3. Sæpe præter est supra, ultra, præ, magis quam, *più*: quæ significatione usurpatur præter ceteros et præter alios. — a) Cum Verbis. Plaut. Mil. glor. 4. 9. 6. Præter ceteros duo dii quem curant. Ter. Andr. 1. 1. 31. Horum ille nil egregie præter cetera studebat. Cic. 2. Off. 7. 27. Testis est Phalaris, cujus est præter ceteros nobilitata crudelitas. Adde eumd. 2. Orat. 54. 217. et 5. Verr. 57. 130. Cf. Hygin. fab. 75. Id fecit, ut septem ætates viveret vatesque præter ceteros esset. Rursus Cic. 1. ad Q. fr. 1. 15. Si, ut amplissimum nomen consequeremur, unus præter ceteros adjuxisti, certe idem, ut idem retineamus, præter ceteros laborabis. Plaut. Amph. 2. 2. 140. Illud præter alia mira miror maxime. Cic. Sull. 3. 9. Quod mihi consuli precipuum fuit præter alios, id jam privato cum ceteris est commune. — Nota et illud Plaut. Amph. 2. 2. 10. Quem ego amo præter omnes. Cf. Horat. Epod. mox sub b. — b) Cum Adject. Sueton. Galb. 9. Multo præter ceteras altitorem et d. albatam statui crucem jussit. Hygin. fab. 67. Fortissimus præter ceteros erat. — Et Horat. Epod. 3. 9. Ut Argonautas præter omnes candidum Medea mirata est ducem et Jrsin. 23. 2. 6. Duos parvulos, cum omni pecunia et familia regalique instrumento, quo præter illum nemo regum ditior fuit, navibus impositos. Egyptum remittit. F. etiam infra sub B. 3.

B) Præter adverbium ¶ 1. Inservit excludendo, seu excipiendo, *fuorchè, salvo, eccetto, tranne*. — a) Cum Genitivo, contracta oratione. Nepos Miltiad. 5. Nulla civitas Atheniensibus auxilio fuit, præter Plataensem. Cic. 1. ad Q. fr. 1. 5. Atque etiam e Græcis ipsis diligenter cavendæ sunt quædam familiaritates, præter hominum perpaucorum, si qui sunt vetere Græcia digni. Sueton. Claud. 4. Reliqui eum nullo, præter auguralis sacerdotii, honore impertitum. Id. Ner. 56. Religionum usquequaque contemptor præter unus deæ Syriæ. Colum. 3. R. R. 2. 15. Omnis incommodi patientes præter caloris. Plin. 14. Hist. nat. 19. 23. (119). Prolibare diis nefastum habetur vina, præter imputatæ vitis, fulmine tactæ. Alii tamen aliter legunt. — b) Ceterum adverbiali forma, pro præterquam, sine casu, *eccettochè, fuorchè, πᾶν*. Sall. Cat. 37. Ceteræ multitudini diem statuit, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere, præter rerum capitalium condemnatis. Priscian. 18. p. 1203. Putsch. et Cleon. in Arte, p. 1933. putant hic præter ablativum regere: sed to condemnatis non a præter, sed a liceret pendet. Justin. 13. 5. 2. Epistolas in Græciam scripserat, quibus omnium civitatum æsules, præter cædis damnati, restituebantur. Liv. 4. 59. Pronunciatur repente, ne quis præter armatus violaretur. Alii leg. armatus. Calpurn. 4. Ecl. 27. certe mea carmina nemo Præter ab his scopulis ventosa remurmurat echo. Adde Tertull. 4. advers. Marcion. 24. Et Gell. 1. 23. extr. Consultum senatus) facit, uti posthac pueri cum patribus in curiam ne introeant, præter ille unus Papinius. Ovid. 6. Fast. 406. Nil præter salices cassaque canna fuit. — c) Præter si apud Farron. 1. R. R. 41. 5. Potius sarculos da ficeto, quam graua de lico expedit obruere: præter si aliter nequeas. Est Græcum *πλὴν* si: — d) Præter quam. V. PRÆTERQUAM loco suo. ¶ 2. Præterque pro et præterea, et insuper, e oltre a ciò, e di più, Plinius dixit, et ita quidem sæpe, ut hoc vocabulum particulæ copula-

utramque vicem sustineat. Sic 11. *Hist. nat.* 4. 3. (10). Insecta habent oculos, praeterque e sensibus tactum atque gustatum. *Id.* 4. *ibid.* 6. 10. (21). Montes in Arcadia Pholoe, Cyllene, Lycæus etc., praeterque ignobiles octo. *Adde eumd.* 5. *ibid.* 1. 1. (7), 29. *ibid.* 5. 33. (105), 36. *ibid.* 2. 2. (6), et alibi. ¶ 3. *Præter quam* dicitur in comparatione rei, quam aliquid excedit; est idem ac magis quam. *Plaut. Pers.* 3. 1. 37. Mulier nulla erit, quin sit mala, Quæ præter sapiet, quam placet parentibus. *Id. Merc. prol.* 94. Lucrum ingens factum, præter quam mihi meus pater dedit aestimatas merces. *Ter. Heaut.* 1. 1. 7. Quod mihi videre præter ætatem tuam facere, et præter quam res te adhortatur tua. Cf. supra sub A. 3. ¶ 4. *Præterpropter*, vel divisim *præter propter*, plus minus, circiter, poco più poco meno, ad un di presso, in circa: adverb. ex duobus conflatum, ut *ultra citroque, plus minus, sus deque*, etc. *Gell.* 19. 10. Quum architectus dixisset, necessaria videri sesterilia trecenta, unus ex amicis Frontonis, et præter propter, inquit, alia quinquaginta. — *Præter propter* vivere, inconstantem vitam agere: modo hoc, modo illud velle; nunc hoc nunc illud ferri, nullam vitam certam rationem sequi. *Ennius apud Gell.* *ibid.* Imus hic, illuc hinc: quum illuc ventum est, ire illinc lubet: Incerte errat animus: præter propter vita vivitur. (Ubi sunt etiam Cato, et Varro, teste *Gell.* *ibid.*) Sunt qui leg. vitam, quasi hoc dicat, vivitur præter id, quod propter vitam est. Sed hoc minus placet. Hæc *Forcellinus*. At *Vahlen*. (*Ennius poes. reliq.* p. 121.) et *Dinter*. (in sua *Gell.* edit.) leg. vitam.

In compositione *præter* sæpissime significat ultra, vel ante, ut in *prætersfluere, præterire*; aliquando vero *insuper*, ut in *præterinquirere*.

PRAETERĀGO, āgis, actum, āgere, a. 3. agere ultra aliquem locum. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 10. Mutandus locus est, et diversoria nnta Præteragens equus.

PRAETERBITO, is, ere, 3. *passar oltre, nap-ερχομαι*, transeo, prætereo. — a) Neutr. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 43. Quid si eamus illis obviam? *Pæn.* At, ne inter vias præterbitamus, metuo. — b) Act. *Id. Epid.* 3. 4. 1. Cave præterbitas ullas aedas, quin roges, senex ubi habitas.

PRAETERCURRO, curris, cursum, currere, 3. ante atque ultra currere. Occurrunt tantum Part. *Prætercurrentis* et *Prætercurrentis*. — a) Neutr. *Veget.* 3. *Milit.* 24. a. med. Equis prætercurrentibus. — b) Pass. *Ammian.* 22. 9. Prætercursa Chalcedone, inde Nicomediam venit.

PRAETERCURSUS, a, um. *V.* voc. præced.

PRAETERDUCO, cis, ū, ctum, cere, a. 3. ultra, vel ante aliquem duco. *Plaut. Mil. glor.* 1. 1. 67. Ut te bodie, quasi pompam illac præterducere.

PRAETERĒA, adverb. Ultimam longam esse testantur *Virg.* 1. *Æn.* 56. et 6. *ibid.* 149; et *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 12. — *Præterea* (ex *præter* et *ea*, tō ea vero est ea ratione, eo respectu) est idem ac præter ea, præter hæc, ad hæc, insuper, adhuc, *ἄλλα τε, ἐτι* (It. oltre a ciò, inol- tre, oltre, di più; Fr. en outre, de plus, en sus; Hisp. mas allá, mas lejos, mas adelante; Germ. ausserdem, überdiess, sonst; Angl. besides, moreover, over and above). — a) Generatim de rebus et de personis usurpatur. *Plaut. Capt.* 2. 2. 81. Si eum reddis mihi, præterea unum nummum ne dais. *Cic. Balb.* 12. 29. Sed nos non possumus et hujus esse civitatis, et cuiusvis præterea. *Id.* 1. *Orat.* 35. 160. Quid tacetis? nihilne vobis in mentem venit, quod præterea a Crasso requiratis? *Cæs.* 3. *B. G.* 20. Auxiliis, equitatuque comparato, multisque præterea viris fortibus Tolo- sa et Narbone evocatis. et 4. *ibid.* 22. Quidquid præterea navium habebat, legatis præfectisque distribuit. — *Cic.* 14. *Fam.* 4. Est in officio adhuc Orpheus: præterea magnopere nemo ceterorum servorum. *oltre a lui, fuori di lui.* et 4. *ibid.* 3. sub fin. A me sic diligitur, ut tibi uni concedam, præterea nemini. *Id. pro leg. Manil.* 2. 5. Eundem hunc unum ab hostibus metui,

præterea neminem. *Id.* 11. *Att.* 5. extr. Neque illius, neque cuiusquam mihi præterea officium deesset, si reperire possent, qua in re me juva- rent. *Id. post red. ad Quir.* 3. 8. Pro me præ- sente senatus hominumque præterea viginti mil- lia vestem mutarunt. *Id. Rosc. Am.* 37. 107. Qui sunt igitur in istis bonis, quibus partem Chrysogonus dederit? Duo Roscii. Numquidnam præterea? Nemo est, iudices. *Sall. Cat.* 47. P. Autronium, Servium Sullam, L. Varguntejum, multos præterea in ea conjuratione esse. — b) Speciatim in distributionibus. *Plaut. Truc.* 4. 2. 26. Dedi equidem hodie ei quinque argenti de- ferri minas: præterea unam in obsonatum. *Adde eumd.* *Rud.* 5. 2. 27., *Truc.* 2. 4. 91. et alibi. *Cic. Arch.* 8. 19. Homerum Colophonii civem esse dicunt suum: Chii suum vindicant: Salami- nii repetunt: — permulti alii præterea pugnant inter se atque contendunt. *Sall. Cat.* 14. Qui- cumque bona patria laceraverat; quique alienum æs grande condiderat: præterea omnes undique paricidæ; ad hoc quos manus atque lingua per- jurio et sanguine civili alebat; postremo omnes, quos conscius animus exagitabat, hi Catilinæ fa- miliares erant. — Bis posuit *Cic.* 10. *Fam.* 5. Nam et in re militari virtutem, et in admini- stranda provincia iustitiam, et in omni genere prudentiam mihi tuam exposuit: et præterea mi- bi non ignotam suavitatem tuam adiunxit: præ- terea summam erga se liberalitatem. — Et præ- cedente primum, principio, etc. *Ter. Eun.* 1. 2. 65. Multæ sunt causæ, quamobrem cupio ab- ducere: primum quod soror est dicta: præterea ut suis restituum. *Id. Aeph.* 3. 2. 47. Primum indotata est: tum præterea quæ secunda ei dos erat, perijt. *Lucret.* 1. 503. Principio, quoniam duplex natura etc. Præterea quoniam genitis in rebus inane est, etc. *Adde eumd.* 6. 608. — 617. — c) Apud Poetas aliquando ad tempus refer- tur, et deinde, postea, aut posthac significat. *Virg.* 1. *Æn.* 52. et quisquam numen Junonis adoret Præterea, aut supplex aris imponat bono- rem? *Id.* 4. *G.* 500. neque illum Prensantem nequicquam umbras, et multa volentem Dicere, præterea vidi.

PRAETEREO, is, ivi vel ii, itum, ire, 4. (præ- ter et eo). Part. *Præteriens* in obliquis est eun- tis. Sed in *Inscript.* apud *Don.* cl. 5. n. 165. T. LOLLIVS T. L. MASCVLV POSITVS PROPTER VIAM VT DICANT PRÆTERIENTES LOLLIVS. — *Præter- iet* pro *præteribit* habet *Vulgar.* *Interpr.* *Sap.* 1. 8. Nec præterit illum corripienti iudicium, et *Eccl.* 39. 37. In temporibus suis non præ- teriet verbum. Sic *Juven.* 4. 160. Præteriet nec eoim præsens generatio sæcli. — Part. *Præter- iens* sub A. a. et b.; *Præteritus* sub A. c. et B. II. 3. a et 4.; *Præteriturus* sub B. II. 3. a. et 5., et in fin.; *Prætereundus* sub B. II. 3. a. — *Præterire* universim significat præter, seu ante, aut ultra ire, præterbitere, prætergredi, transire, *nap-ερχομαι* (It. andare o passare avanti, o lungo, od oltre, passare, oltrepassare; Fr. passer auprès, devant; Hisp. pasar mas allá; Germ. an etwas vorbeigehen, vorübergehen; Angl. to go or pass by or over, quod past or beyond, pass along). Usurpatur autem A) Neu- trorum more; et B) Active, h. e. cum Accu- sativo.

A) Neutorum more. — a) De hominibus. *Plaut. Cist.* 4. 2. 15. Si nemo hac præterit, postquam intro abiit. *Id. Merc.* 5. 4. 46. Non utilis hic locus factis tuis, dum memoramus, ut arbitri sint, qui prætereant per vias. *Ter. Adelph.* 4. 2. 35. Præterito hac recta platea sur- sum. *Id. Andr.* 1. 5. 18. Præteriens modo, mihi apud forum, uxor tibi ducenda est, Pamphile, inquit. *Catull.* 16. 7. Istos, qui in platea modo huc, modo illuc, In re prætereunt sua occupati. *Horat.* 4. *Od.* 3. 22. Quod monstror digito præ- tereuntium Romanæ fidicen lyrae. *Cic. Divin.* in Q. *Cæcil.* 15. 50. Quasi præteriens satisfac- lam universis. come di passaggio. Sic *Id. Brut.* 54. 200. Uno aspectu et præteriens de oratore iudicat. — b) De rebus inaninis. *Horat.* 2. *Od.* 11. 18. quis puer ocins Restinguet ardentis Fa-

larni Pocula prætereunte lympha? *Ovid.* 3. *Art. am.* 63. Nec, quæ præterit, iterum revocabitur unda. — c) De tempore et est transire, labi. *Ter. Eun.* 3. 4. 4. Præterit tempus. *Plaut. Merc.* 2. 1. 3. Nucle hac, quæ præterit, proxima. *Ter. Eun.* 2. 2. 52. Sine, biduum hoc prætereat. *Id. Phorm.* 3. 2. 40. Jam ea (dies) præterit. Sic *Varro* 2. *R. R.* 4. 19. Præteritis decem die- bus, sinunt exire pastum. *passati dieci di.* et *Ovid.* 3. *Art. am.* 64. Nec, quæ præterit, bora redire potest. *Ter. Phorm.* 2. 3. 76. tua præter- ierat jam ad ducendum ætas. *Virg.* 2. *G.* 322. jam præterit ætas. *V.* alia in lin. sub præter- itus.

B) Active, h. e. cum Accusativo.

I.) Proprie. — a) De hominibus. *Plaut. Capt.* 4. 2. 27. Alunt fursuri sues, quarum odore præ- terire nemo pistrinum potest. *Id. Asin.* 3. 4. 15. Jam hunc non ausim præterire, quin consistam et colloquar. *Cic.* 5. *Fin.* 1. 3. Epicuri horti, quos modo præteribamus. — b) De ina- nimis. *Horat.* 4. *Od.* 7. 3. et decrescencia ripas Flumina prætereunt. h. e. fluunt secundum ri- pas, non ultra aut supra. Quidam mallent divi- sum scribere *præter eunt*, sed non est necesse; *Liv.* enim 33. 18. Præter ripam euntibus Ro- manis. *V.* DECRESCO.

II.) Translate. ¶ 1. Interdum est evadere, effugere, fuggire, passare. *Ter. Hecyr.* 3. 4. 4. O fortunate, nescis, quid mali præterieris, qui nunc es ingressus mare. ¶ 2. Non me præter- it, haud clam me est, non fugit, memoria non excidit, hæret adhuc, scio, non ignoro, non m'è sfuggito di mente, so benissimo. *Cic. Cæcin.* 35. 101. Non me præterit, tametsi de hoc iure multa prætereo, tamen me longius prolapsus esse. et *ibid.* 33. 98. Certe quæri hoc solere, me non præterit, (ut ex me ea, quæ tibi in mentem non veniunt, audias) quemadmodum etc. *Id.* 1. *Fam.* 8. Sed te non præterit, quam sit difficile etc. *Pompej.* ad *Domit.* 3. extr. post *Ep.* 12. l. 8. ad *Att.* Quantum iis committendum sit, non te præterit. *Plin.* *Hist. nat. præf.* 18. Nec dubitamus multa esse, quæ et nos præ- terierint. *che ci sono sfuggite.* et *Apul.* 6. *Met.* ad med. Nec me præterit hujus quoque facti auctor adulterinus. ¶ 3. *Præterire aliquid*, di- cendo omittere, prætermittere, tacere, traslascia- re, omettere. — a) Cum Accus. rei, sine addi- tis. *Cic.* 5. *Ferr.* 44. 106. Audistis hæc, quæ nunc ego omnia prætereo ac relinquo. et *ibid.* 77. 178. Ut illud missum faciam, permultos ara- tores etc. ut hoc præteream, quod etc. *Id. Prov. cons.* 3. 6. Omitto jurisdictionem contra leges, cædes relinquo, libidines prætereo. *Id.* 6. *Att.* 3. ante med. Et quod pæne præterit, Bruti tui causa feci omnia. *Adde eumd.* 4. *Ferr.* 35. 87. *Ovid.* 3. *Art. am.* 612. Quaque vigil custos (eludi possit), præteriturus eram. *Id.* 6. *Fast.* 319. Præteream, referamne tuum, rubicunde Priape, Dedece? *Plin.* 17. *Hist. nat.* 19. 30. (137). Ne quid sciens quidem præteream. *Id.* 2. *ibid.* 98. 101. (220). Ut nihl, quod equidem noverim, præ- teream. — Et passive. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 10. 20. 150. Ne quid præteatur. *V.* locum *Cic.* infra sub H. et idem *Cic. Flacc.* 3. 7. Præter- eo illa, quæ prætereunda non sunt. *Ovid.* 12. *Met.* 538. dolorem Præteriti Alcides tacito non pertulit ore. — b) Cum Accus. rei et addi- to silentio apud *Cic. Brut.* 22. 88. Ut nulla fere pars orationis silentio præteriretur. *Adde eumd.* 3. *Phil.* 4. 8. Similiter *Id. Marcell.* 1. 1. Tantam mansuetudinem tacitus nullo modo præterire possum. — c) Sequentem quæ, aut In- finito. *Cæs.* ad *Cic. post ep.* 6. l. 9. ad *Att.* Præterire non potui, quin scriberem ad te. *Plaut. Merc.* 2. 3. 68. Verum, quod præterit dicere, neque illa matrem etc. *Apul.* 3. *Met.* Quod scilicetari pæne præterivi. ¶ 4. Item generatim rem præterire est eam omittere, ea minime uti. *Ter. Adelph. prol.* 13. Furtumne factum existi- metis. an locum Prepensum, qui præteritus neg- ligentia est. Cf. *Ovid.* 4. *Fast.* 573. immensum est erratas dicere terras: Præteritus Cerei nul- lus in orbe locus. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 14.

45. Quæ ab his dicuntur, sic persequamur, ut nihil in præteritis relinquamus. *Alii leg. in præteritum. Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (259).* Præta quoties secta sunt, debent siciliter, hoc est quæ scilicet præterierunt, secari. *Martial. 13. 3. Prætereas, si quid non facit ad stomachum. h. e. transeas in legendo. Sueton. Aug. 88. Litteras non modo, sed syllabas aut permutat, aut præterit. ¶ 5. Præterire aliquem negligere, nullam rationem habere præsertim in honorum petitione, in testamentis, et huiusmodi, lasciar fuori, escludere. Cic. Planc. 3. 8. Populus et potest, et solet nonnumquam dignos præterire: si a populo præteritus est, quem non oportuit, nec a iudicibus condemnandus est, qui præteritus non est. Id. 5. Tusc. 19. 54. Quum sapiens et bonus vir suffragiis præteritur. Id. 2. Phil. 16. 41. Vide, quam te amarit is, quæ, albus, æterne fueris, ignorans, fratris filium præteriit. Ovid. 5. Met. 312. Me quoque Romani præteriere patres. Cæs. 1. B. C. 6. Scipioni obvenit Syria, Domitio Gallia, Philippus et Marcellus prætereuntur. Cic. Planc. 21. 51. Quos omnes scimus ædilitate præteritos, consules esse factos. Val. Max. 7. 8. n. 4. Quum testamento fratris præteritus esset. — Præteriti senatores dicti sunt, quos in legendo senatu censores præteribant, nec appellabant: quo facto censebantur senatu eieci. Festus p. 246. 29. Müll. — *Martial. 7. 86. Ad natalicias dapes vocabar, Essem quum tibi, Sexte, non amicus. Quid factum est, rogo, quid repente factum, Quod sum præteritus vetri sodalis? ¶ 6. Item superare, vincere, superare, passare: ductum ab his, qui cursu certant. Virg. 4. Æn. 157. Gaudet equo: jamque hos cursu, jam præterit illos. Varro 1. R. R. 1. 10. Hos nobilitate Mago Carthaginiensis præteriit. Ovid. 4. Pont. 7. 51. virtus alios tua præterit omnes. Adde Vellej. 1. 17. 7. — Hinc Part. pass., cuius exempla et supra retulimus,**

*Præteritus, a, um, proprie est qui præteriit, transactus, elapsus, παρὶχόμενος, passato, andato, preterito. — De tempore et de aliis, quæ ad tempus referuntur. — 1.) Adjective Cic. Senect. 19. 69. Nec præteritum tempus unquam revertitur, nec, quid sequatur, sciri potest. et mor. § 70. Præterita verni temporis suavitate, ætatem venisse. et ibid. 2. 4. Præterita ætas. Virg. 8. Æn. 560. O mihi præteritos referat si Juppiter annos! Quintil. 10. 7. 4. Præteritus labor periit. Id. 12. 4. 2. Præterita sæcula. Justin. 42. 1. 3. vita. Propert. 2. 11. 9. nox. et 3. 9. 7. juvenia. Auct. B. Hisp. 42. Ingratos in populum Romanum hoc bello et in præterito tempore cognosce. Ovid. Heroid. 20. 187. Præterita veniam dabit ignorantia culpe. — Propert. 2. 10. 51. Tu tamen amisso nonnumquam flebis amico: Fas est præteritos semper amare viros. — Speciatim præteritum tempus, παρὰχαιμενος χρόνος, apud Grammaticos est verbi forma rem jam actam significans. Varro 8. L. L. 58. Müll. Sic ab amor, legor et ejusmodi verbis vocabulum ejus generis præteriti temporis sit, ut amatus eram, sum, ero; neque præsentis et futuri ab his sit. Quintil. 1. 4. 29. Quædam verba etiam mutantur, ut *fero* in præterito. — Hinc — 2.) Absolute, substantivorum more, — a) In præteritum, ut apud Plin. 8. Hist. nat. 18. 26. (68). de camelis. Sitim et quatruiduo tolerant, impleturque, quum bibendi occasio est, et in præteritum, et in futurum, per lo passato. Sic Sueton. Domit. 9. ad fin. Negotiantes contra Clodium legem veniam in præteritum donavit. — b) Præterita, ðrum, sunt le cose passate. Cic. 1. Divinat. 30. 63. Sevocatius animus a contagione corporis meminit præteritorum præsentia cernit, futura prævidet. Id. Fat. 7. ad fin. Nec in falsum e vero præterita possunt converti. Cæs. 1. B. G. 20. in fin. Monet ut in reliquum tempus omnes suspensiones vitet: præterita se fratri condonare dicit. Justin. 21. 5. 10. Invidiam præteritorum contemptu præsentium demere. — c) Præteritum, i, est id quod antea enunciatum est. Inscript. non optime notæ apud Murat. 1013. 5. si quis eriperit legem præteriti mei*

POENAR NOMINE. etc. h. e. eam legem, quam supra posui. — d) Præterita sunt etiam παρὰχαιμενα, libri S. Scripture, in quibus omnia in historia Regum perscripta sunt: ita vocat Hieronym. Ep. 18. n. 1. V. PARALIPOMENON.

PRAETEREQUITANS, antis, particip. ab inusit. *præterequito*. equitando præteriens, ante et iuxta aliquem equitans. Liv. 3. 61. Plerosque a castris avertunt, præterequitantesque absterrent. **PRAETEREUNTER**, adverb. prætereundo, di passaggio, cursim. Augustin. tractat. 118. in Johann. Non est prætereunter loquendum.

PRAETERFERO, fers, lätum, ferre, a. anom. præter aliquem locum ferre, portare oltre. Occurrit tantum Part. *Præterlatus* apud Liv. 21. 55. sub fin. Simul latebras eorum præterlata acies est. Cf. Lucet. 4. 568. At quæ pars vocum non aures incidit ipsas, Præterlata perit frustra diffusa per auras. Lachmann. Præter lata.

PRAETERFLUO, fluis, fluere. 3. Part. *Præterfluens* I. b. — Præterfluere est præter, seu ante et prope fluere, fluendo præterire, παρὰρρεῖν, scorrere avanti, od oltre.

I.) Proprie. — a) Neutr. Varro 3. R. R. 16. 27. Aquam esse oportet propinquam, quæ præterfluat, aut in aliquem locum inluit. — b) Cum Accusativ. vi præpositionis annexæ. Sall. fragm. apud Priscian. 6. p. 680. Putsch. Flumen quod Valentiam parvo intervallo præterfluit. Liv. 41. 11. Annem præterfluentein mænia novo alveo avertit.

II.) Translate. Cic. 5. Tusc. 33. 96. Corpus gaudere tamdiu, dum præsentem sentiret voluptatem: animum et præsentem percipere pariter cum corpore, et prospicere venientem, nec præteritam præterfluere sinere. scorrer via, passare. Sic Cato apud Plin. Hist. nat. præf. 30. Eorum ego orationes sino præterfluere. At Sillig. legit ex codd. Eorum ego orationes sibi prætereo.

PRAETERGEO. V. PTERGEO.

PRAETERGREDIOR, græderis, gressus sum, grædi, dep. 3. Part. *Prætergrediens* I. b.; *Prætergressus* I. a. et b. — Prætergredi est præter gradi, præterire, præterlabi, παρὰβαῖν, passare avanti od oltre, trapassare.

I.) Proprie. — a) Absolute. Sall. apud Non. p. 556. 19. Merc. Qui prætergrediebantur, equites cataphracti, ferrea omni specie. At Mercurus, probante Kritzio (Sall. Histor. fragm. 4. 16.) legit prægrediebantur. Alcim. Avit. fragm. p. 204. Nobis vero prætergressis, illorum est (via) qui sequuntur. — b) Cum Accusativo. Sall. Jug. 50. Jugurtha, ubi extremum agmen Metelli primos suos prætergressum videt, etc. Cic. 3. Fam. 7. circa med. Mihi nunciavit, te jam castra prætergressum esse. Auct. B. Afr. 69. Quum non longe a castris Scipionis abesset, quæ eum necesse erat prætergredi. Tac. 14. Ann. 23. Illum fines suos prætergredientem incursum Mardii.

II.) Translate est superare, antecellere, superare, passare. Pseudo-Sall. sub init. orat. 1. ad Cæs. In te maxime, qui tantum alios prætergressus es, uti prius defessi sint homines laudando facta tua, quam etc.

PRAETERHAC vel divisim præter hac, adverb. oltre a ciò, di più, da qui avanti, præter hæc, præterea, ut antehac, posthac. Plaut. Rud. 4. 4. 73. Si præterhac unum verbum facis hodie, ego tibi continuam caput. Id. Men. 1. 2. 3. Præterhac si mihi tale post hunc diem facis, faxo, foris vidua visas patrem. et 5. 1. 25. Non patiar præterhac. Id. Most. 1. 1. 72. Præterhac mihi non facies moram.

PRAETERIENS. V. PRATEREO.

PRAETERINQUIRO, is, ere, a. 3. insuper inquiri. Ammian. 15. 5. § 72. Statuit in negotium præterinquiri.

PRAETERITIO, ðnis, f. 3. ¶ 1. Generatim est actus prætereundi, omissio, neglectio, el lasciar fuori, παρὰλειψις. Imp. Justin. Cod. 6. 29. 4. Maneat testatoris voluntas immutata, ne pœnam patiatur præteritionis, qui suos filios non præteriit. ¶ 2. Speciatim est figura rhetoricum,

qua dicimus nos præterire et nolle dicere id, quod tunc maxime dicimus: quæ a Cic. 4. Herenn. 27. 37. vocatur occupatio. Aquila Romanus de figur. sentent. p. 14. Pithæi. et p. 15. Capper. Adde Capell. 5. p. 171., 182. et 185.

PRAETERITUM, i, et

PRAETERITA, ðrum, n. plur. 2. V. PRATERITUS in ðn. v. PRATEREO.

PRAETERITUS, a, um. V. PRATEREO.

PRAETERLABOR, beris, psus sum, bi, dep. 3. Part. *Præterlabers* et *Præterlapsus* I. a. — Præterlabi est præter, seu ante labi, præterfluere, præterire, παρὰρρεῖν, scorrere avanti od oltre.

I.) Proprie. — a) Absolute. Quintil. 10. 3. 24. Silvarum amœnitas et præterlabentia flumina. Auct. Epit. Iliad. 964. Quam (hastam) præterlapsus vitavit callidus Hector. — b) Cum Accusativo. Virg. 6. Æn. 874. vel quæ, Tiberine, videbis Funera, quum tumulum præterlabere recentem! Id. 3. ibid. 477. Ecce tibi Ansoniæ tellus: hanc arripe velis. Et tamen hanc pelago præterlabare, necesse est. h. e. præternaviges.

II.) Translate. Cic. 2. Orat. 25. 109. In mentem iudicis intrare non potest: ante enim præterlabitur, quam percepta est. passa. sfugge.

PRAETERLAMBO, is, ere, a. 3. lambendo prætereo. Ammian. 17. 2. Oppidum, quod Mosa fluvius præterlambit. h. e. præterfluit.

PRAETERLAPSUS, a, um. V. PRATERLABOR.

PRAETERLATUS, a, um. V. PRATERFERO. **PRAETERLUENS**, entis, particip. ab inusit. *præterluo*, præterfluens. Apul. 6. Met. Nemus, quod fluvio præterluenti, rupique longæ attenditur.

PRAETERMEO, as, are, 1. passar avanti od oltre, παρὰπορεύομαι, præter, seu ante meare, præterire. — a) Absolute. Lucet. 1. 318. Sæpe salutantum tactu præterque meantum. τρησις. — b) Cum Accusativo. Ammian. 31. 8. Ab ipsis tractibus, quos prætermeat Ister. Claudian. Cons. Mall. Theod. 234. rapidus tacitas prætermeat ingens Danubius ripas.

PRAETERMISSIO, ðnis, f. 3. omissione, traslasciamento, παρὰλειψις, actus prætermittendi, omissio, neglectio. ¶ 1. Generatim. Cic. Topic. 7. 31. Formæ sunt, in quas genus, sine ullius prætermissione, dividitur. ¶ 2. Speciatim. Id. 2. Off. 17. 58. Mamercus prætermisso ædilitatis consulatus repulsam attulit.

PRAETERMISSUS, a, um. V. voc. seq.

PRAETERMITTO, mittis, misi, missum, mittere, a. 3. Part. *Prætermisus*, *Prætermisurus* et *Prætermittendus* sub A. 2. — Prætermittere

A) Sæpissime est ¶ 1. Præterire, lasciar scorrere, lasciarsi sfuggire, lasciar passare. Cic. 9. Att. 14. sub fin. Quid est quod scribamus? Ego tamen nullum diem prætermitto. Auct. B. Afr. 1. Nullam prætermittere occasionem perfectionis. Sic Liv. 25. 28. extr. Si occasione reconciliandi se Romanis prætermisissent, et Cæs. 3. B. C. 25. Nonnullæ ejus rei prætermisæ occasiones Cæsari videbantur. Rursus Cic. 12. Fam. 24. Nullum locum laudandi alicujus prætermittere. — Et de hominibus. Id. 11. ibid. 21. Prætermittere neminem, quicum loqui possis, cui non eadem ista dicas. ¶ 2. Hinc generatim est omittere, præterire, relinquere, negligere, omettere, traslasciare, παρὰλειπε. — a) Cum Accusativo. Cic. 1. Off. 9. 28. Prætermittendæ defensionis deserendique officii plures solent esse causæ. Id. 1. Fam. 8. Nullum prætermittere officium hominis amatissimi erga aliquem. Id. 11. Att. 7. circa med. Officii prætermissi reprehensio. Justin. 8. 3. 13. Et ne quod-jus vel fas inviolatum prætermitteret, piraticam quoque exercere instituit. Cic. 3. Nat. D. 15. 38. Prætermittere voluptates. Id. 9. Att. 11. a med. scelus. Liv. 23. 14. Nihil eorum, quæ pati, aut timere possent, prætermisurus. Gell. 6. 14. Prætermissa animadversio contemptum parit. — b) Cum Infinito. Cæs. 2. B. C. 39. Reliqua, studio itineris conficiendi, quærere prætermittit. Nepos Cim. 4. Quod facere nullum diem prætermittit.

bat. ¶ 3. Speciatim est scribendo, aut dicendo omittere, tacere, *lasciar fuori*. *Nepos Epam.* 1. Nil videtur debere prætermittere, quod pertineat ad eam declarandam. *Cæs.* 7. *B. G.* 25. Quod dignum memoria visum, prætermittendum non existimavimus. *Cic.* 3. *ad Q. fr.* 3. De aqua, et via nihil prætermisi quadam epistola, quin enucleate ad te perscriberem. *Id.* 6. *Att.* 3. *ad fin.* Id te scire volui. Ne illud quidem prætermittam. *Hortensius etc.* *Id.* 2. *Orat.* 26. 111. Quum idcirco aliquid ambigitur, quod aut verbum, aut verba sint prætermissa. *et ibid.* 29. 126. Si quid ab Antonio aut prætermisum, aut relictum sit. (*Prætermisum* obliuione, aut negligentia: relictum data opera. *Sic Id.* 3. *Off.* 2. 9. Qui negant, eum locum a Panætio prætermisum, sed consulto relictum.) *Id.* 13. *Phil.* 6. 13. Ne illud quidem silentio prætermittendum puto. *At Orell. et alii rectius leg.* prætereundum. ¶ 4. Pro veniam dare, indulgere, connivere, sinere, permittere. *Ter. Adelph.* 1. 1. 26. Do, prætermitto: non necesse habeo omnia pro meo jure agere. Ubi *Donatus*: Do sumptum, prætermitto delicta. *Lucret.* 4. 1184. Prætermittet te humanis concedere rebus. *Cf. Cic.* 1. *ad Brut.* 15. a med. Prætermittere poenam sceleris. h. e. ignorare.

B) Raro admodum occurrit pro ultra mittere, præter aliquem locum mittere, transmittere, transvehere. *Stat.* 3. *Silv.* 2. 84. an facili te prætermiserit unda Lucani rabida ora maris.

PRÆTERMONSTRANS, *antis*, particip. ab inusit. *prætermostrō*. *Gell.* 20. 10. Usus consilio sum magistri, quod docere ipse me debuerat, a quo discerem prætermonstrantis. h. e. monstrantis alium, qui quod ipse debebat, doceret.

PRÆTERNÁVIGATIO, *ónis*, f. 3. *παραπλευσις*, navigatio iuxta, vel ante aliquem locum. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 19. (37). Ab hac Ægina liberæ conditionis XVII. millib. P., cuius XX. M. P. præternavigatio est. *id giro, id circuitu*. *Sillig. vero ex optimis Codd. legit* prænavigatio.

PRÆTERNÁVIGO, *as*, *are*, 1. Part. *Præternavigans* sub a. — Præternavigare est iuxta, vel ultra navigare, *navigare avanti*, *παραπλέω*. — a) Neutr. *Sueton. Tib.* 12. Mediterraneis agris abditus, vitansque præternavigantium officia. — b) Cum Accus. *Id. Ner.* 27. Quoties Bajatum sinum præternavigaret. Adde *Apul. de Deo Socrat.* in fin.

PRÆTERO, *teris*, *trivi*, *tritum*, *terere*, a. 3. Part. *Præteritus*. — Præterere est idem quod terere, vel valde terere. *Plaut. Men.* 1. 1. 9. Januam lima præterunt *Alii leg.* proterunt. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 63. (167). de dentibus. Præter Timarchi non mutavit primores, ideoque prætrivit. *Cæc. Aurel.* 1. *Acut.* 17. Oleum amygdali amari prætrivit cum aceti sextariis.

PRÆTERPROPIER. V. PRÆTER sub B. 4.

PRÆTERQUAM, *adverb.* aut conjunctio excipiendi, post se habens casus verbi præcedentis; et est idem ac nisi, præter, excepto, *πλὴν ἢ* (It. *fuorchè*, salvo che, *oltre che*; Fr. *excepté*; Hisp. *excepto*, *fuera de*, *mé nos*; Germ. *ausser*; Angl. *besides*, *beyond*, *save*, *except*). — a) Generalit. — Absolute. *Ter. Eun.* 1. 1. 32. Neque, præterquam quas ipse amor molestias habet, addas. *Id. Andr.* 4. 4. 14. Verbum si mihi unum, præterquam quod te rogo, facis, cave. *Nepos Att.* 21. Quum tres menses sine ullis doloribus, præterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset. V. *Præterquam* quod sub b. — *Cic.* 3. *Fam.* 7. Nullas iis, præterquam ad te et ad Brutum, dedi litteras. *Id.* 3. *Cat.* 11. 26. Quibus pro tantis rebus nullum a vobis præmium virtutis postulo, præterquam hujus diei memoriam sempiternam. *Id.* 2. *Divinat.* 32. 69. Moneta, a qua, præterquam de sue plena, quid unquam moniti sumus? *Liv.* 4. 4. extr. Nec quod nos ex connubio vestro petamus, quidquam est, præterquam ut hominum, ut civium numero simus. *Varro* 1. *R. R.* 45. 1. Legumina (e terra exeunt) fere quatrinduo aut quinque diebus, præterquam faba. *Vellej.* 2. 40. 3. Longe majorem omni ante se illata pecunia

in ærarium, præterquam a Paulo, ex manubiis intulit. *Ovid.* 4. *Trist.* 6. 17. Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas, Præterquam curas attenuare meas. — Sequentē etiam, quoque, tum vero particulis, *oltre, oltre che*. *Liv.* 4. 17. Cum Veientibus Fidenatibusque, præterquam finitimis populis, ab causa etiam tam nefanda bellum eorsis, atrox dimicatio instabat. *Id.* 30. 6. Quibus cæsis omnibus, præterquam hostili odio, etiam ne quis nunciulus effugeret, extemplo Scipio — portas invadit. *Id.* 25. 23. Syracusarum oppugnatione ad finem venit, præterquam vi ac virtute ducis, intestina etiam prodicione adjuncta. *Cels.* 1. 9. Aqua frigida infusa præterquam cepiti, etiam stomacho prodest. *Sueton. Aug.* 71. Lusit palam oblectamenti causa, etiam senex, ac, præterquam Decembri mense, aliis quoque festis ac profestis diebus. *et Gell.* 15. 1. *Intit.* Declamaverat Antonius Julianus, præterquam semper alias, tum vero nimium quantum delectabiliter. *oltre che*. — b) *Præterquam* quod est *oltre che, se non che*. — Absolute. *Ter. Heaut.* 2. 4. 15. Omnes mihi labores fuere leves, præterquam tui carendum quod erat. *Matius* apud *Cic.* 11. *Fam.* 28. 15. Non faciam: neque quod displiceat, committam, præterquam quod hominis mihi conjunctissimi ac vlti amplissimi doleo gravem casum. *Liv.* 8. 22. Sequutus est annus nulla re belli domive insignis, — præterquam quod Fregellas — colonia deducta. *Id.* 29. 27. *sub fin.* Cælius unus, præterquam quod non meras fluctibus naves, ceteros omnes cælestes maritimosque terrores exponit. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 14. Ego me in Cumano, præterquam quod sine te, ceterum satis commode oblectabam. — Sequentē etiam (et), *tum etiam, quoque*, ut apud *Liv.* 6. 24. Dui præterquam quod tot insignis triumphis, etiam ætate venerabilis. *Id.* 8. 8. Præterquam quod custodia vigilæque — intentionis ubique curæ erant, in ultimo etiam certamine — ea severitas profuit. *Id.* 25. 25. Philopamen, præterquam quod ita Quinto placeret, et ipse existimabat, classem expectandam. *Colum. Arbor.* 5. 2. Præterquam quod speciem habet sic composita, tum etiam minus laborat, quum undique velut æquilibrium stabilita in se requiescit. *Liv.* 38. 4. Præterquam quod hinc amnis munit, hinc tumuli, muro quoque firmo septa erat. *et* 29. 1. Præterquam quod nomina tantum ducum in Hispania Romani haberent, exercitum quoque inde veterem deductum. — Sequentē ne — quidem apud *Cic.* 2. *Divinat.* 12. 28. At id præterquam quod fieri non potuit, ne fingi quidem potest. — Sequentē præterquam apud *Cic.* 15. *Att.* 15. Saran autem præterquam quod nefarius hominem cognovi, præterea in me contumacem. *et* 9. *ibid.* 15. Nam præterquam quod te moveri arbitror oportere injuria, que mihi a quoquam facta sit, præterea te ipsum quodam modo hic violavit, quum in me tam improbus fuit. Adde eumd. 3. *Fin.* 22. 61. *Sic Id.* 3. *Legg.* 19. 45. Præter enim quam quod comitia illa essent armis gesta servilibus, præterea neque tributa capitis comitia rata esse possent, neque ulla privilegia. — c) Sequentē si est *eccetto se*. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 25. 39. (95). Hippopotamus tergoris ad scuta galeasque impenetrabilis, præterquam si humore maceant. *Ita leg.* *Sillig.* al. maceant. — d) *Præterquam* pro *præterquam* quod dixit *Plin.* 20. *Hist. nat.* 10. 42. (105). Asparagi urinam cient utilissime, præterquam vesicam exulcerant. *se non che, nisi* quod. *At Sillig. leg.* præterquam quod.

PRÆTERRÁDO, *is*, *ere*, a. 3. *radere* *passando*, *παραβύω*, prætereundo rado. *Lucret.* 4. 528. Præterradit enim vos fauces sepe. *At Lachmann. legit* Præterea radit, collato *Gell.* 10. 26. V. ejus adnotat. ad h. l.

PRÆTERSCUM, *es*, *fui*, *esse*, n. anom. absum, extra sum, negligo. *Tertull. Apolog.* 38. Ipsi rebus, de quibus (*spectacula*) transiguntur, præterscumus. *non curamus* le cose stesse etc.

PRÆTERVECTIO, *ónis*, f. 3. *passaggio*, præternavigatio. *Cic.* 7. *Ferr.* 66. 170. Prætervectione omnium, qui ultro citroque navigarent. *παραπλεύσις*.

PRÆTERVECTUS, a. um. V. voc. seq.

PRÆTERVEHOR, *vêheris*, *vectus* sum, *vêhi*, dep. 3. Part. *Prætervehens*. I. 1.; *Prætervectus* I. 1. et II. — Prætervehor est idem ac præter, seu ante, et iuxta aliquem locum transeo, equo, curru, et præsertim navi vectus, *παραπλέω* (It. *passare avanti* od *oltre*; Fr. *s'avancer*, *passer au delà*; Hisp. *pasar en adelante*; Germ. *vorüberfahren* — *reiten*, — *segeln*; Angl. *to be carried past or by, pass by or over, ride or sail past*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. — a) Neutr. sive absolute. *Cic.* 5. *Fin.* 18. 49. Neque enim Sirenes vocum suavitate videntur revocare eos solite, qui prætervehantur. — Sic *prætervehens* absolute, *prætervectus*, vel dum prætervehitur. *Liv.* 22. 49. Quum prætervehens equo, sedentem in saxo cruore oppletum consulem vidisset. — b) Sæpe habet Accusativum, qui a præpositione præter regitur. *Auct. B. Afr.* 2. Clupeam classe prætervehitur, inde Neapolim. *Cæs.* 3. *B. C.* 26. Naves solvunt, atque altera die Apolloniam prætervehuntur. *Id. ibid.* 30. Nam prætervectas Apolloniam naves viderant. *Stat.* 5. *Theb.* 472. litora rectis Prætervectus aquis. *Virg.* 3. *Æn.* 688. vivo prætervehor ostia saxo Pantagiae. — Interjecto verbo. *Ovid.* 13. *Met.* 711. Et jam Dulichios portus, Ithacamque, Samenque Præter erant vecti. — Item *prætervehens* absolute. *Sueton. Aug.* 93. Quod Judæam prætervehens, apud Hierosolimam non suppliasset. *et ibid.* 98. Puteolanum sinum prætervehenti vectores de navi Alexandrina eximias laudes congesserant. *Id. Cæs.* 37. Gallici triumphi die Velabrum prætervehens pæne curru excussus est. Adde *ibid.* 78. et *Ner.* 34. ¶ 2. Latiori sensu, vel translate, ut aliis placet, *Tac.* 3. *Hist.* 71. de peditibus. Cito agmine forum et imminentia foro templa prætervecti, erigunt aciem per adversum collem.

II.) Translate. *Cic.* 7. *Phil.* 3. 8. Periculosissimum locum silentio sum prætervectus. *ho passato sotto silenzio*. *Id. Cæl.* 21. 51. Emergisse jam e vadis et scopulos prætervecta videtur oratio mea. *et Balb.* 1. 4. Oratio, quæ non prætervecta sit aures vestras, sed in animis omnium penitus insederit. *Plin. Paneg.* 56. Quid est enim in principatu tuo, quod cuiusquam prædicatio vel transilire, vel prætervi debeat? *toccar solo di passaggio*?

PRÆTERVÉTO, *is*, *ere*, a. 3. ante vorto. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 71. 73. (181). Eunti cum sole iter erat: eundem remeans obvium contrario prætervertebat occursum. *Est qui leg.* prævertebat.

PRÆTERVÔLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, 1. Part. *Prætervolans* I. a. et II. 2. — Prætervolare est præter, seu ante aliquem volare, volando aut currando præterire, *volare innanzi* od *oltre*, *passare volando*, *παραπτόμαι*.

I.) Proprie. — a) Neutr., sive absolute. *Sueton. Claud.* 7. Ut forum ingredienti prætervolans aquila dexteriore humero consideret. — b) Accusativum sæpe regit vi præpositionis adjunctæ. *Cic. Arat.* 412. Quem rutila fulgens pluma prætervolat ales.

II.) Translate. ¶ 1. De rebus et animalibus, quæ alis carent. *Sil. It.* 10. 114. hasta, Quæ medias raptim velox prætervolat auras. *Claudian. B. Get.* 321. Parva puppe lacum prætervolat. ¶ 2. De abstractis. *Cic.* 3. *Orat.* 59. 223. Sententiæ sæpe acutæ non acutorum hominum sensus prætervolant. *Id. Orat.* 58. 197. Dum verba et sententiis animis attentis admirantes excipiunt, fugit eos et prætervolat numerus. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 13. 42. Hæc duo proposita non prætervolant, sed illa dilatant, ut etc. *Capell.* 6. p. 226. Licet ignobilia quæque prætervolans immorari non potuerim.

PRÆTESFATUS, a, um, particip. ab inusit. *prætestor*, prius seu ante testatus. *Tertull.* 3. *carm. contr. Marcion.* 176. Prætestata viam vitæ.

PRÆTEXO, *xis*, *xî*, *xtum*, *xere*, a. 3. (*præ* et *texo*). Part. *Prætexens* II. 2.; *Prætextus* I. 1.,

II. 1. et in fin.; *Prætexendus* I. 1. — *Prætexere* est ante texere, contexere, *καταφαίω* (It. *intessere*; Fr. *tisser devant*; Hisp. *tejer delante*; Germ. *voranweben, vorweben, vorwirken*; Angl. *to weave, inweave*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est ante texere, contexere. *Accius* apud *Gell.* 2. 6. ad fin. Ejus serpentis squamæ aqualido auro et purpura prætextæ. Sic *Forcellinus*; at *Dinter* legit per-textæ. *Sil. It.* 10. 647. primæva suorum Corpora prætexto spoliant velamine. *Ovid.* 3. *Pont.* 8. 7. Purpura sæpe tuos fulgans prætextit amictus. *Val. Flacc.* 3. 436. glaucasque comis prætexere frondes. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 1. 1. (4). Ulva et palustri junco funes neciunt ad prætexenda piscibus retia. ¶ 2. Latiori sensu significat tegere, operire, *coprire*: quasi supra, aut ante aliquam rem quidpiam texere. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 25. 29. (112). Semper fuit Parthysæ in radicibus montium, qui omnes eas gentes prætextunt. *Virg.* 7. *Ecl.* 12. Hic viridis tenera prætextit aruudine ripas *Mincius*. *Id.* 6. *Æn.* 5. litora curvæ Prætextunt puppes. *Claudian.* cons. *Prob.* et *Olybr.* 249. et totum violis prætexite fontem. et 2. *Rapt. Pros.* 320. prætexere ramis *Limina*. *Auson.* *Edyll.* 10. 45. Tu neque limigenis ripam prætexeris ulvis. *Colum.* 10. *R. R.* 297. Sicubi odoratas prætextit amaracus umbras. h. e. prætexens locum aliquem, umbram Inducit. *Tac. Germ.* 34. Utræque nationes Rheni prætextunt. *abitano lungo il Reno*: quasi Rheni teguntur. et *Ovid.* 1. *Art. am.* 255. Quid referam *Bajas* prætextaque litora velis? *Id.* 4. *Fast.* 953. *Stale* *Polatinæ* *Jaurus*, prætextaque quercu *Stet* domus. h. e. operata, atque adeo ornata. et 5. *ibid.* 567. Augusto prætextum nomina templum. *Tibull.* 3. 1. 11. Summaque prætextat tenuis fastigia chartæ. Indicet ut nomen, littera facta, meum. h. e. quasi quædam textura exornet.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a superiori paragr. 1., est aliquid ante vel in fronte ponere, præmittere. *Plin.* *Hist. nat. præf.* 21. In his voluminibus auctorum nomina prætextui. h. e. præposui, prius recensui, attexui. et 18. *ibid.* 25. 57. (212). Auctores prodidere ea, quos præteximus volumini huius. *Plin.* *alter Paneg.* 52. Tibi maximus honor excubare pro templis, postibusque prætexti. h. e. advolvi, bærere, applicatum esse. *Cic.* 2. *Orat.* 78. 317. Omnia quæ sunt, quæque aguntur acerrime, lenioribus principiis natura ipsa prætextuit. h. e. principio constituit, instituit. *Id.* 2. *Divinat.* 54. 112. Ex primis litteris illius sententiæ carmen omne prætextitur. h. e. constituitur, componitur. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a superiori paragr. 2., est velare, tegere, colorem, seu excusationem afferre, *ricoprire, colorire*. *Virg.* 4. *Æn.* 172. Conjugium vocat: hoc prætextit nomine culpam. et *ibid.* 500. Non tamen Anna novis prætexere funera sacris Germanam credit. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 99. blando fraudem prætexere risu. ¶ 3. Item obtendere, prætere, adducere causam minus veram, seu prætextum faciendi quippiam, *finger* un motivo, *addur* un pretesto, o scusa, *προέχειν*, *προπορεύειν*. *Cic.* *Pis.* 24. 56. Neque enim quisquam potest exercitum cupere, aperteque petere, ut non prætextat cupiditatem triumphi. *Justin.* 16. 1. 5. Quamquam in patricio nulla satis justa causa ad sceleris patricinla prætexi potest. *Vellej.* 2. 62. 3. Ubi cumque ipsi essent, prætexentes esse rempublicam. *Tac.* 1. *Hist.* 72. Tigellinus apud *Galbam* 1. Vinii potentia defensus, prætexentis, servatam ab eo filiam. et 4. *ibid.* 73. Libertas et speciosa nomina prætextuntur. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla supra retulimus.

Prætextus, a, um, est prætextæ toga, vel alio quovis ornato vestitu indutus. *Propert.* 4. 1. 11. Curia, prætexto quæ nunc nitet aita senatu, Pellicos habuit, rustica corda, patres. *Auson.* *Profess.* 18. 7. prætextæ pubes. h. e. pueri prætextati. — De toga prætextæ et de prætextæ comædia, V. mox in *PRAETEXTA*, æ. — Hinc absolute, substantivorum more,

Prætextæ, æ, f. 1. et

Prætextum, i, n. 2., quæ V. loco suo.

PRAETEXTA, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, a particip. *prætextus*, ¶ 1. Est idem ac toga prætextæ (quod etiam sæpissime occurrit), veste com lista di porpora, *pretesta*, *πρόπυργος*, toga Romanorum purpureum limbum in ora intextum vel assutum habens. — a) Ea utebantur primo pueri et puellæ nobiliores honestioresque (ut est apud *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 3. *Verr.* 44., nam viliores simplici toga inducebantur); illi usque ad annum xvii. vel xv. (ut putat *Cardinali Dipl. imp.* p. 203.) quo, illa posita, virilem togam puram sumebant; puellæ usque ad nuptias: Secundo magistratus omnes urbani, item coloniarum, et municipiorum, et Romæ vicorum, et collegiorum magistri, ut ex *Liv.* apparet 34. 7. et *Festo*, dum ludos publicos agerent: Tertio omnes sacerdotes, et omnes sacra facientes, aut votum aliquod solventes, atque etiam senatores festis deorum diebus. Triplex hoc hominum genus, quod prætextæ utebatur, conjuncte memorat *Quintil. Declam.* 340. in fin. Ergo vobis allego etiam sacrum prætextarum, quo sacerdotes velantur, quo magistratus, quo infirmitatem pueritiae sacram facimus ac venerabilem. De dictatoribus in Urbe est locus *Senec.* 1. *Clem.* 12., de consulibus *Cic.* post red. in *Senat.* 5. 12., de prætoribus *Sueton.* *Cæs.* 16. et *Vellej.* 2. 65. 3. (quos reum aliquem civem R. morti damnatos prætextam deposuisse, satis indicat *Val. Max.* 9. 12. n. 7., sed aut perversam induisse, ut est apud *Senec.* 1. *Ira* 16.), de auguribus *Cic.* 2. *Att.* 9. (quamquam alii verius non prætextam, sed trabeam, eorum vestem fuisse dicunt: *Cicero* autem *δίσπαλον* vocat), de decemviris sacra facientibus *Liv.* 27. 37., de ædilibus *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 12. et 7. *Verr.* 14. 36., de senatoribus *Id.* 2. *Phil.* 43. 110., de triumviris epulonibus *Liv.* 33. 42. De tribunis pleb. alii affirmant, alii negant. V. *Ferrar.* et *Ruben. de re vest.* item *Græv.* in *Cic. Verburgii*, *Cluent.* 40. Da censoribus etiam controversia est. Negare videtur *Polyb.* 1. 6. c. 51. Quæstores quoque urbanos ea abstulisse, satis aperte significat *Cic.* 7. *Verr.* 14. 36. Provinciales adhibuisse, fortasse ex *ead.* *Planc.* 41. 98. colligas. Sane major horum in provincia, quam illorum in Urbe, auctoritas et iurisdicção fuit. — b) Prætextæ pulla nulli alii licebat uti, quam ei, qui funus faciebat. *Paul.* *Diac.* p. 236. 6. et *Festus* p. 237. 24. *Müll.* — Magistratus in luctu publico prætextam abiecerunt, colligi videtur ex *Cic.* post red. in *Senat.* 5. 12. — c) Origo ejus est ab Etruscis, a quibus etiam alia honoris insignia Romani acceperunt, teste *Floro* 1. 5. et *Liv.* 1. 8., primumque ea usum *Tullum Hostilium*, tertium Romæ regem, *Plin.* tradit 9. *Hist. nat.* 39. 63. (136). et *Macrob.* 1. *Saturn.* 6. Pueris autem concedi cæpta est post *Tarquinium Priscum*, quintum regem. Nam quum is filium suum annorum quatuordecim, quod *Sabino* bello hostem sua manu perculserat, prætextæ, quæ magistratum, et bulla aurea, quæ triumphantium gestamen erat, donasset; inde ductus est mos, ut prætextæ et bulla in usum puerorum nobilium usurparentur, ad omen et vota conciliandæ virtutis ei similis, cui primis in annis munera hæc concessa fuerant, ut ait *Macrob.* loc. cit., alias insuper aliorum sententias subtexens ad hoc institutum pertinentes. Adde *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 4. (10). — d) Hinc prætextæ interdum ad ætatem puerilem refertur. *Cic.* 2. *Cat.* 2. 4. Tongillum mihi eduxit, quem amare in prætextæ, calumnia cæperat. Sed locus corruptus videtur. Certe *Plin.* loc. mox cit. Quum in prætextæ annis occidisset hostem. h. e. prætextatus adhuc. ¶ 2. *Prætextæ* etiam dictum est genus fabulæ, simile tragædiæ, in quo publica negotia agebantur, et reges Romani, magistratusve inducebantur, qui toga prætextæ uti sunt: eorumque res publice gestæ describebantur. Hæc et prætextata a Grammaticis dicitur: cui quasi contraria fuit fabula, quæ dicta est stricto sensu togata, in qua res privatæ agebantur, et ignobiliores plebejque homines

inducebantur, quæ et *tabernaria* dicitur. *Horat. Art. P.* 288. nostri vestigia Græca Ausi deserere, et celebrare domestica facta, Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. *Pollio* ad *Cic.* 10. *Fam.* 32. Illa vero jam ne Cæsaris quidem exemplo, quod ludis prætextam de suo itinere ad L. Lentulum procons. sollicitandum posuit. et *ibid.* in fin. Etiam prætextam si voles legere, Gallum Cornelium familiarem meum poscito. V. *TOGATUS*. Adde *Probum* in *vita Persii*; et *Paul. Diac.* p. 223. 6. *Müll.* — Hujusmodi *Prætextæ* inscribebantur v. gr. *Brutus*, *Decius*, *Marcellus*, ut ait *Diomed.* 3. p. 487. *Putsch.*

PRAETEXTATUS, a, um, adject. prætextæ indulus.

I.) Proprie. — a) Generatim. *Cic.* *Pis.* 4. 8. Clodium, qui nunquam antea prætextatus fuisset, ludos facere et prætextatum volitare passus es. h. e. tamquam ludorum magistrum, ut *Manut.* adscribit. *Sueton.* *Ner.* 57. Prætextatæ imagines. — *Donat.* in *fragm. de Com. et Trag.* Prætextata comædia. V. *PRAETEXTA* 2. — b) Speciatim et sæpe dicitur de pueris puelisque, et de ætate puerili. *Cic.* 3. *Verr.* 58. 151. Pupillus prætextatus. *Id.* 2. *Phil.* 18. 44. Tenes ne memoria, prætextatum te decorasse? *Liv.* 22. 57. ad fin. Delectu edicto, juniores ab annis septemdecim, et quosdam prætextatos scribunt. (Adde *Sil. It.* 10. 647.; et *Val. Max.* 7. 6. n. 1.) *Sueton.* *Rhet.* 1. Latine Cicero declamavit, senior quoque, et quidem consulibus *Hirlio* et *Pansa*, quos discipulos et grandes prætextatos vocabat. *Gell.* 1. 23. in fin. Prætextata ætas. *Martial.* 10. 20. Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis, Et prætextata cultus amicitia. — Prætextatus cognominatus est quidam puer in gente *Papiria*, ob loquendi tacendique prudentiam, quum a matre de rebus in senatu actis interrogaretur. *Lepidam* historiam narrat *Gell.* 1. 23. et ex eo *Macrob.* 1. *Saturn.* 6.

II.) Translate. *Prætextatus sermo* et *prætextata verba*, obscæna et turpia, quia nubentibus, quum prætextas ponebant, obscæna (id est *Fescennina*) a multitudine puerorum clamabantur, ut ait *Festus* p. 245. 9. *Müll.*, apud quem alii, contrario sensu, *prætextatum sermonem* pudicum, et omni obscænitatem carentem, et qui prætextatos pueros deceat, esse putaverunt: quod falsum est. Sed quum hæc rei explicandæ ratio minus satisfaciât doctis, quid si dicamus, *prætextata verba* esse ea, quibus aliquid præfari, vel prætexi debet honoris causa, quemadmodum obscænis dictis, honos sit auribus, prætexere solemne fuit? Hinc *Lamprid.* *Elagab.* 34. Multa improba reticui, et quæ ne dici quidem sine maximo pudore possunt. Ea vero, quæ dixi, prætextu verborum adhibito, quantum potui, texi. Ceterum *Sueton.* *Vesp.* 22. Erat dicacitatis plurimæ, et sic scurrillis ac sordidæ, ut ne prætextatis quidem verbis abstineret. *Gell.* 9. 10. Non prætextatis, sed puris honestisque verbis dicere aliquid. *Macrob.* 2. *Saturn.* 1. circa med. Impudica et prætextata verba jacens. — *Prætextati mores*, impudici, obscæni, turpes. *Juvenal.* 2. 170. Sic prætextatos referunt *Artaxata mores*.

PRAETEXTUM, i, n. 2. absolute, substantivorum more, a particip. *prætextus*, proprie est id, quod in anteriore parte alicujus rei textitur et affigitur.

I.) Proprie. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 9. 14. (35). E cortice vasa corbeque faciunt, atque prætextæ luguriorum. h. e. extremos tecti margines in tuguriis. In *MSS.* teste *Harduin.* est *protecta*: unde ipse mallet *projecta*. Sed et *protecta* (quod *Sil. lig.* tuetur) eandem sententiam habere potest.

II.) Translate. ¶ 1. Est ornamentum, ornatus, quasi purpura, aut aurum, aut aliud quippiam ornandi causa alicubi intextum. *Seneca Ep.* 71. ante med. Sed illud pulcherrimum reipublicæ prætextum, optinales, etc. *Val. Max.* 7. 3. n. 8. Abiecto honoris prætexto. Alii leg. abjecta prætextæ. *Id.* 2. 10. Majestas jucundo introitu animis hominum illabitur, admirationis prætexto velata. Alii leg. prætextu. *Id.* 4. 4. n. 1. Plurimorum ac maximorum operum prætexto

titulum imaginum suarum amplificavit. *Alii leg. praetextu. Manil. 3. 129.* nobilitas, qua constat honoris Condito, et famae modus, et genus, et specioso Gratia praetexto. *Alii leg. praetextu. ¶ 2.* Item praetextus, pretesto, colore. *Sueton. Caes. 30.* Et praetextum quidem illi civilium armorum hoc fuit: causas autem alias fuisse opinantur. Multi hic trahunt etiam locum *Senecae* modo allatum. Adde *Tac. 2. Hist. 100. et 3. ibid. 10.*, ubi tamen sunt, qui pro praetexto reponi inlaut praetextu.

PRAETEXTUS, a, um. *V. PRETEXO.*

PRAETEXTUS, us, m. 4. pretesto, colore, titolo, scusa, πρόσφατος, πρόσχημα. ¶ 1. Illa apparens causa, et velamen, quo moveri se aliquis simulat ad aliquid agendum, quum tamen alia causa moveatur: ita dictus, quia praetextitur quodammodo et praetenditur ad velandam veritatem. *Petron. Satyr. 97. ad fin.* Funde sanguinem, quem sub praetextu quaestionis petisti. *Justin. 29. 3. 6.* Hoc praetextu finito cum Aetolis bello, nihil aliud quam Ponorum Romanorumque bella respiciens, etc. *Sueton. Aug. 12.* Causam optimatium deseruit: ad praetextum mutatae voluntatis dicta factaque quorundam calumniatus. Adde *Tac. 1. Hist. 77.* ¶ 2. In bonam partem. *Id. 1. Hist. 19.* Censuerant mittendos ad Germanicum exercitum legatos. Agitatum secreto, num et Piso proficisceretur, majore praetextu. *h. e.* majori specie dignitatis et auctoritatis: vel majore ornamento legationis; quo sensu *V. alia ex Valer. Max. in PRAETEXTUM II. 1.*

PRAETIMEO, es, ti, ere, a. 2. temere anticipatamente, ante timeo. *Plaut. Amph. prol. 28.* Humana matre natus, humano patre, Mirari non est aequum, sibi si praetimet. *Tibull. 3. 4. 14.* Et frustra immeritum praetimiisse velli. *Seneca Ep. 98. circa med.* Nil est miserius, quam praetimere. Quae ista dementia est, malum suum antecedere? Adde *Tertull. Resurr. carn. 35. circa med. V. PERTIMEO.* — Particip. *Praetimens* apud *Lactant. 6. 17. a med.* Parce, id est mediocriter uti pecunia, quasi quaedam pusillitas animi est, aut praetimentis, ne sibi desit, aut desperantis, posse se illam reparare, aut contemptum terrestrium non capientis.

PRAETIMIDUS, a, um, adject. praetimens. *Auct. carm. de Jona et Ninive, 65.* famulum (sese) ille fatetur Praetimidum, fidumque Dei.

PRAETINCTUS, a, um, particip. ab inusit. praetingo, ante tinctus, imbutus. *Ovid. 7. Met. 123.* Semina mollit humus valido praetincta veneno. *Cael. Aurel. 1. Tard. 4. n. 119.* Aqua, in qua fuerit candens ferrum praetinctum. *Id. 4. ibid. 3. n. 51.* Apponendae lanæ oleo constrictivo praetinctae.

PRAETITULATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRAETITULO, as, atum, are, a. 1. Part. *Praetitulatus.* — Praetitulare est titulo inscribere, intitolare. *Gennad. de vir. illustr. 84.* Ex quibus ego Chronica illius (Prosperi) praetitulata legi. et *ibid. 98.* Dictatus alius (liber) de vitis et virtutibus praetitulatus. *Hieronym. Breviar. in Psalter. T. 2. part. 2. p. 122.* Et qui (psalmi) praetitulati esse non videntur apud Hebraeos, pro uno psalmo habentur.

PRAETONDEO, tondes, tótondi, tondere, a. 2. ante tondeo. *Apul. 5. Met. sub fin.* Quum ejus comas deraserit, pinnas praetonderit.

PRÆTOR, ōris, m. 3. a praeeundo, est qui rempublicam regit, vel qui exercitui praest, vel rectus et paucis est primus omnium in re publica magistratus, ἀρχων, il primo magistrato.

1. Proprie. ¶ 1. Generatim. Praetoris appellatio longe aliter accepta est post annum v. c. cccxxxviii., aliter ante. Quippe, regibus eractis, iidem erant consules ac praetores, qui etiam progressu temporis iudices dicti sunt. *Cic. 3. Legg. 3. 8.* Regio imperio duo sunt, iique praeeundo, iudicando, consulendo, praetores, iudices, consules appellamini: militiae summum jus habento, nemini parento. — a) De imperatore, b. e. exercitus duce. *Pseudo-Ascon. ad Cic. 3. Ferr. 14.* Vester omni magistratum, cui pareret exercitus, praetorem appellaverunt. Sic de nationibus exte-

ris *Cic. 1. Divinat. 54. 123.* Quum apud Deum male pugnatum esset, Lacheta praetore, ubi imperatorem Atheniensem more Romano vocat praetorem. *Id. 1. Invent. 33. 55.* Epaminondas, Thebanorum imperator, ei, qui sibi ei lege praetor successerat, exercitum non tradidit. Adde *Nepot. Miltiad. 4. et Themist. 2. et Liv. 29. 12.* — Similiter de Suffete apud Carthaginienses *Nepos Hann. 7.* — Et universim. *Cic. 5. Fin. 30. 92.* Ne tum quidem miser, quum ab Oroete, praetore Darei, in crucem actus est. *Varro 5. L. L. 87. Müll.* In re militari praetor dictus, qui praeret exercitui. *Horat. 2. Ep. 2. 34.* Forte sub hoc tempus castellum evertere praetor Nescio quod cupiens etc. Adde *Curt. 3. 7. 12.* — b) De primo in civili re magistratu. *Cic. 2. leg. Agr. 34. 93.* Quum ceteris coloniis duumviri appellerent, hi se praetores appellari volebant. *h. e.* qui Capue summo magistratu fungebantur. *Cf. Caes. 3. B. C. 80.* Itaque Androsthenes praetor Thessaliae, quum se victorie Pompeji comitem esse mallet, quam socium Caesaris in rebus adversis, etc. — De Dictatore *Liv. 7. 3.* Lex vetusta est, — ut, qui praetor maximus sit, Idibus Septembribus clavum pangat. — De consulibus. *Varro apud Non. 23. 29. Merc.* Quod iidem dicebantur consules, et praetores; quod praerent populo, praetores; quod consulerent senatum, consules. *Liv. 3. 55. ad fin.* Fuere, qui interpretarentur, eadem hac Horatia lege consulibus quoque, et praetoribus, quia iidem auspiciis, quibus consules crearentur, cautum esse: iudicem enim consulem appellari. Quae refellitur interpretatio, quod bis temporibus (idest anno cccvii.) nondum consulem iudicem, sed praetorem appellari mos fuerit. Adde *Paul. Diac. p. 223. 7. Müll.* — Aliquando praetor dicitur quicumque alicui rei praest. *Tac. 1. Ann. 75. 4. Hist. 9.* (et *Inscript. apud Gruter. 360. 3.*) Resistentibus aeriis praetoribus. *V. PRÆFECTUS.* *Inscript. apud Gruter. 318. 7. CN. SERGIO CN. F. PRÆTORI SACRIS VOLCANI. et 413. 2. PRÆT. COLL. FABR.* At hic pro PRÆT. legendum est PRÆF., ut recte legitur in eadem *Inscript.* repetita apud *Gruter. 477. 3.* — Praetor fidei commissorum. *V. FIDEICOMMISSUM.* — De praetoribus, qui in civitatibus Italiae vetustissimis, et posterioribus temporibus habentur, consule *Henzen. in Ann. dell'Institut. Archeol. a. 1846. p. 253. — 264.* ¶ 2. Speciatim, consulibus duravit haec appellatio usque dum, crescente populi R. imperio, bellis pluribus implicarentur; eoque, quum plurimum Urbe absens, jus populo reddere nequirent; idest usque ad L. Æmilium Mamercum et L. Sextium Coss., videlicet anno v. c. cccxxxviii. Tum enim patricii pro communicato plebi altero consulatu quaesire sibi hunc honorem, et impetrarunt: quod *Liv. narrat 7. init. et 6. in fin.* — a) Postquam igitur praetorium nomen peculiarem habuit magistratum, consules nomen praetorum amisere, quod proprium iis factum est, qui jus populo dicerent. *Cic. Mur. 20. 41.* Qua in sorte sapiens praetor, qualis hic fuit, offensionem vitat aequabilitate decernendi, benevolentiam adiungit lenitate audiendi. — b) Primum unus tantum praetor creatus est, ut, consulibus bello avocatis, jus in Urbe redderet, isque Praetor urbanus dictus est. Post aliquot deinde annos, non sufficiente eo, quod multa turba etiam peregrinorum in Urbem veniret, creatus est et alius, qui peregrinus appellatus est, quod inter cives et peregrinos, vel inter peregrinos et peregrinos jus diceret. *Pompon. Dig. 1. 2. 2. circa med.* — Ex *Lydo de magistrat. Rom. 1. 38.* novimus, praetorem peregrinorum primitus creatum fuisse ann. v. c. dvii. — c) Capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hispania, deinde Narbonensi provincia, praetores provinciales totidem creati sunt, quot provinciae in dittonem venerant, qui in provincias cum imperio et exercitu mitterentur, et partim rebus urbanis, partim provincialibus praessent, idest et jus dicerent, et provincias regerent, bellum gesturi, si opus esset. *V. Liv. 32. 27. 43. 15. et 40. 44.* Deinde Cornel. Sulla quaestiones publicas instituens de falso, de

parricidio, de sicariis, de iniuriis, praetores quatuor adiecit. *Pompon. loc. cit.* — d) Varie deinde auctus est praetorum numerus. Nam C. Julius Caesar duos novos praetores creavit: Augustus sexdecim constituit: Claudius denique duos adiecit. *Pompon. ibid.* — e) Praetor primus erat ille, qui in comitiis plura, quam ceteri, suffragia ferebat, et primus omnium renunciabatur. *Cic. pro leg. Manil. 1. 2.* Nam quum praetor primus centuriis cunctis renunciatus sum, etc. — f) Praetorem maximum, inquit *Festus p. 161. 18. Müll.*, dici putant alii eum, qui maximi imperii sit: alii, qui aetatis maximae. Pro collegio quidem augurum decretum est, quod in salutis augurio praetores majores, et minores appellerentur, non ad aetatem, sed ad vim imperii pertinere. Haec *Festus*. Dicitur autem maximus praetor urbanus. Idem praetor urbanus dicitur etiam major. *Festus p. 161. 33. Müll.* Hic tantum iuri in Urbe dicundo praerat: ceteri de quaestionibus capitalibus cogniti, sortiebantur, statim ac designati erant, quis cui quaestioni publicae praefuturus esset, puta quis de parricidiis, quis de pecuniis repetundis, etc. *Cic. 2. Ferr. 8. 21.* et ibi *Pseudo-Ascon.* Provinciales vero in suam quisque provinciam, in quam creati erant, tempore jurisdictionis ineundae proficiscebantur.

II.) Improprae. Praetor est idem ac proprætor apud *Cic. 6. Ferr. 12. 27. et 25. 56.* — Item est idem ac proconsul; *Cic. enim 2. Fam. 17. a med.* vocat praetorem M. Bibulum, qui post consulatum Syriam administrabat: quod adnotavit *Manut. ad init. epist. Fam.*

PRÆTORIANUS, a, um, adject.

A) Est ad praetorium, vel ad praetoriam cohortem pertinsens. *Milites praetoriani*, qui ad praetorium excubant, et praetoris, hoc est ducis summi in exercitu, personam custodiunt, *soldati della guardia del corpo. V. PRETORIUS § 3. b.* Sub Augustis vero praetoriani, σωματοφύλακες, sunt appellati milites, qui primum ab Augusto ad sui custodiam in Urbe dispositi sunt. *V. PRETORIUS § 3. b. Tac. 2. Hist. 44.* Praetorianus miles, non virtute se, sed proditione victum, fremebat. *Id. 1. Ann. 24.* Additur magna pars praetoriani equitis, et robor Germanorum, qui tum custodes imperatori aderant. *Plin. 6. Hist. nat. 29. 35. (181).* Missi ab Nerone milites praetoriani cum tribuno ad explorandum, etc. *Id. 9. ibid. 6. 5. (15).* Caesar profectus cum praetorianis cohortibus. *Aurel. Vict. Epit. 10. et 45.* Praetoriana praefectura. *Sueton. Vesp. 6.* Praetorianus exercitus.

B) Interdum est idem quod praetorius. *Ulp. Regular. tit. 12. a med.* Qui praetorianus tutor dicitur, quia a praetore Urbis dari consuevit. Hunc *Cajus 1. Institut.* (edente iterum *Goeschenio*) § 184. praetorium tutorem appellat. *Augustin. 6. Confess. 10.* Pretiis praetorianis codices sibi conficiendos curare. *h. e.* pecunia collecta ex jurisdictione praetoria et audiendis causis. — Praetoriana comitia *Liv. 22. 35.* dixisse a nonnullis creditur: sed plerique alii leg. praetoria.

PRÆTORIŪS vel praetoritius, a, um, adject. praetorius. *Martial. 8. 33.* De praetoricia folium mihi, Paule, corona Mittis. *h. e.* de coronis, quas in ludis solebant praetores, aureis et argenteis foliis (sed tenuissimis) ornatas donare victoribus. Hinc *Plin. 21. Hist. nat. 3. 4. 66.* Crassus dives primus argento auroque folia imitatus ludis suis coronas dedit. — Hinc

Praetoricus, ti, in. 2. absolute, substantivorum more. est qui fuit praetor, ut aedilicium, qui aedilis; quaestoricus, qui quaestor. *Inscript. apud Gruter. 398. 1. q. CORNELIO SENECIONI PROCVLO PRAETORIO LEGATO PROVINCIAE ASIAE etc.*

PRÆTORIOLUM, i, n. 2. deminut. praetorii, palazzetto. *Inscript. non opt. notae in Mus. di Mantova p. 23.* PRÆCEPIT HUNC PRAETORIOLVM CVM HORTVLO ET AEREO LIBERTIS LIBERTABVS POSTERISQV EORVM CEDI. etc. Hunc legitur vitio saeculi pro hoc. Hanc Inscriptionem et vocem praetoriolum illustravit *Jo. Labusius in Mus. di Mantova T. 1. p. 166. F.* et PRAETORIUM

II. 4., unde lux uostrae Inscriptio affulget. Eadem voce usus est etiam *Vulgar. interpr. Ezech.* 27. 6. Fecerunt praetoria de insulis Italiae. *Gloss. Isid.* Praetoria, domunculae in navi.

PRAETORIUM, ii, n. 2. tabernaculum praetoris, id est ejus, qui exercitui praest: quia praetor olim notabat omnem magistratum, cui pareret exercitus, ut docent *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 3. *Verr.* 14. et *Paul. Diac.* p. 223. 7. *Müll.*, *σπαρτήριον*, *padiglione del generale*, praetorio.

1.) Proprie. *Liv.* 10. 33. Consul duas cohortes tueri praetorium jubet. *Id.* 7. 12. Praetorium dictatoris. *Id.* 3. 25. a *med.* Quercus imminens praetorio imperatoris Aequorum. Adde *Cæs.* 1. *B. C.* 76. et 3. *ibid.* 82.; et *Sall. Jug.* 8.

II.) Translate. 1. Est cæsus hominum ad praetorium imperatoris convenientium, consilio di guerra. *Liv.* 30. 5. Tribunus edicit, ut ubi praetorio dimisso, signa concinissent, exemplo educerent castris legiones. Adde *eumd.* 37. 5. 2. Item locus in provincia ubi praetor habitabat, et jus dicit, *palazzo della ragione, foro, dixerunt*. *Cic.* 6. *Verr.* 28. 65. Imperat suis, ut id in praetorium deferant, et 7. *ibid.* 35. 92. Curritur ad praetorium. 3. Item cujusque principis domus, *palazzo reale*. *Juvenal.* 10. 161. sedet ad praetoria regis. Donec Bithyno libeat vigilare tyranno. *Vet. Scholiast.* ad *Cic. orat. pro Planc.* edente *A. Mai* in *Class. Auct. T.* 2. p. 85. Hospitium quaestoris significans proprie secundum vocabulum magistratus, loco ipsi nomen dedit. Nunc autem omnia, in quibus variae dignitatis praesides habitent, praetoria nominantur. — Eleganter *Virg.* transtulit ad sedem regis apud in alveari, 4. *G.* 75. Et circa regem atque ipsa ad praetoria densae Miscuntur.

4. Deinde praetorium dici coepit sunt ædes elegantiores ornatoresque in agris exstructae, et villa quæque minime rustica, vel villæ pars nobilior et cultior, ubi domini, rusticarum libet, morantur, *palazzo in villa, casa domenicale in campagna*: fortasse quia super rusticorum tuguria et casas eminebat, quemadmodum in castris praetorium super reliqua tentoria. *Sueton.* *Aug.* 72. Ampla et operosa praetoria gravabatur. Et neptis quidem suæ, profuse ab ea exstructa, etiam diruit ad solum: sua vero, quamvis modica, non tam statuarum tabularumque pictarum ornatu, quam xystis et memoribus excoluit. *Id.* *Cal.* 37. In exstructionibus praetiorum atque villarum, omni ratione posthabita, nihil tam efficere concupiscebat, quam quod posse effici negaretur. *Id.* *Tib.* 39. Pnst paucos dies iuxta Tarracina in praetorio, cui speluncæ nomen erat, incenante en, etc. (*Tac.* hunc eundem locum designans, villam vocat 4. *Ann.* 59.) *Stat.* 1. *Silv.* 3. 25. de villa *Manlii Vopisci*, alternas servant praetoria ripas. *Juvenal.* 1. 75. Criminibus debent hortos, praetoria, mensas. *Modest.* *Dig.* 31. 1. 35. circa *med.* Sejus quum domum haberet, et in praetorium uxoris suæ se contulisset. *Ulp.* *ibid.* 50. 16. 198. Praetoria voluptati tantum deservientia. Adde *ibid.* 47. 10. 13. *extr.*; *Nerat.* *ibid.* 8. 3. 2.; et *Pallad.* 1. *R. R.* 8. *Cassiod.* 11. *Variar.* 14. Cujus (laci *Comensis*) ora praetiorum luminibus decenter ornata, quasi quodam cingulo Palladiæ silvæ perpetuis viriditatibus ambiuntur. *Id.* 12. *ibid.* 22. de *Istria*. Praetoria longe lateque lucentia in margaritarum speciem putes esse disposita. 5. Joculariter dolum, in quo Diogenes habitabat, praetorium vocat *Hieron.* 2. *advers. Jovinian.* 14. Frigore os doli vertebat in meridiem, æstate ad septentrinem, et utcumque sol se inclinaverat, Diogenes simul praetorium vertebatur. 6. Imperatorum Romanorum temporibus praetorium dictus est ordo militum praetorianorum, seu praetorianum cohortium et turmarum corpus, certo loco prope Urbem tendentium, personæ principis custodiendæ causa: quibus qui præerat, praefectus praetorio est dictus. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 2. 6. (17). Militare in praetorio. *Id.* 7. *ibid.* 20. 19. (82). Meruit in praetorin Augusti centurion. *Sueton.* *Ner.* 9. Antium coloniam deduxit, adscriptis veteranis e praetorio. *Tac.* 4. *Hist.* 46.

ad fin. Spemunt oblatos agros, militiam et stipendia orant: igitur in praetorium accepti. Pnsunt hæc intelligi etiam da ipso loci in Urbe, ubi praetoriani tendebant. *V. PRÆTORIUS* § 3. b.

PRÆTORIUS, a, um, adject. 1. Est ad prætorium, civilem scil. magistratum, pertinet. *Cic. pro leg. Manil.* 24. 69. Prætoria potestas. *Liv.* 10. 22. et 22. 35. comitia. *h. e.* creandis prætoribus. *Cic.* 1. *Off.* 10. 33. Quæ quidem pleaque jure prætorio liberaotur, nonnulla legibus. *h. e.* quod prætor per edicta proponit: definiturque a *Papinian.* *Dig.* 1. 1. 7. Jus prætorium, quod prætores introduxerunt adjuvandi, vel supplendi, vel corrigendi juris civilis gratia, propter utilitatem publicam: quod et honorarium dicitur. Hinc illa *JClorum*: Prætoriae actiones, apud *Cajum Dig.* 36. 1. 63. circa *med.* stipulationes, *Ulp. Paul.* et alii *ibid.* 46. tit. 5. qui De prætor. stipulationib. inscribitur: Prætoria cautio, *Mælian.* *ibid.* 35. 2. 32. Prætorium pignus, *Paul.* *ibid.* 41. 5. 12. — Prætoria turba. *Cic.* 3. *Verr.* 52. 137. dicuntur, qui ad prætorium conveniunt juris petendi causa. — Prætoria ornamenta, aut insignia apud *Tac.* 12. *Ann.* 21. et *Plin.* 7. *Ep.* 29. sunt latus clavus, prætexta, paludamentum, sella curulis, quæ dabantur interdum ab imperatoribus, virtutis ergo, aliquibus prætoriam dignitatem numquam adeptis. — Hinc *Prætorius*, ii, m. 2. absolute, substantivum more, est qui prætoriam gessit. *Cic.* 16. *Att.* 7. Litteræ missæ ad consulares et prætorios. *Vel.* 2. 48. 1. Pompejus in secundo consulatu Hispanias sibi decerni voluerat, easque per triennium, absens ipse ac praesidens Urbi, per Afranium et Petreum, consularem ac prætorium legatos suos, administrabat. 2. Item est ad prætorium pertinet. *Cic.* 7. *Verr.* 56. 145. Onera atque merces in prætoriam domum deferbantur. *Flor.* 3. 19. ad fin. Prætorius exercitus. *h. e.* qui a prætore regitur. 3. Item ad imperatorem pertinet. — a) Prætoria cohors appellata est, quod ab imperatore non discedebat, la guardia del generale. Scipio enim Africanus, ut ait *Paul. Diac.* p. 223. 2. *Müll.*, primus fortissimum quemque delegit, qui ab eo in bello non discederent, et cetero munere militiæ vacarent, et sesquiple stipendium acciperent. *Cæs.* 1. *B. G.* 40. et 42. Hinc *Cic.* 2. *Cat.* 11. 24. O bellum magnopere pertimescendum, quum hanc sit habiturus Catilina scortorum cohortem prætoriam! — Hinc *Id.* *Cic.* 1. *Divinat.* 32. 68. Quum C. Coponius prætorio imperio classi præset. — Prætoria navis, la capitana, qua classis imperator vehitur. *Liv.* 26. 39. a *med.* Ut prætoriam navem captam videre. *Flor.* 2. 7. Nata in prætoria puppe laurus. *Id.* 4. 8. *extr.* Xerxes fugiebat extinctio prætoriae navis lumine, etc. — Prætoria classica. *V. GLASSICUM*. — Prætoria porta in castris, quæ ex prætorio recta in hostes ferebat (opposita decumanæ, quæ erat aversa hosti): hac exercitus ad pugnam educabatur. Dicta est a prætore, qua significat summum belli Imperatorem. *Paul. Diac.* p. 223. 7. *Müll.*; et *Cæs.* 3. *B. C.* 94. — b) Quod vero pertinet ad tempora post Jul. Cæsarem interfectum, Augustus tres cohortes allegit, quæ sine castris, variis locis in Urbe tenderent ad hujus, et sui custodiam, ut est apud *Sueton.* *Aug.* 49.; mox in Urbem ix. prætorias, et iii. urbanas admisit, ut constat ex *Tac.* 4. *Ann.* 5.: postea, additis etiam equitibus, quorum numerus incertus, ex Batavia, (*Sueton.* *Cal.* 45. *V. et GERMANUS*.) justum pene fecit exercitum: datusque iis est certus locus (a Sejano sub Tiberio) prope murus Urbis ad portam Viminalem, qui castra prætorica vel prætoriana, et prætorium dictus: ipsique milites prætoriani, eorum vero dux praefectus prætorio appellatus. *Sueton.* *Tib.* 37. et *Tac.* 4. *Ann.* 2. Cohors quæque prætorica milliaria erat, urbana vero mille et ducentis militibus constabat, ex *Dione* l. 55. c. 24. Prætoriae urbanis honore præstabant, nam Augustus, ut refert *Sueton.* *Aug.* 101., testamentum legavit prætorianis militibus singula millia HS., cohortibus vero urbanis HS. quinge-

nos. Da eorundem numero postea aucto magna inter eruditos lis est: verum hæc ita componenda videtur. Extremis Augusti temporibus, ut vidimus, cohortes prætoriae ix. fuerunt, et urbanae iii.; mox, quum Vitellius, antequam Urbem victor ingrederetur, quidquid prætoriarum cohortium fuit, ut pessimi exempli, quippe quæ pro Othone steterant, uno exactorasset edicto (*Sueton.* *Vitell.* 10. et *Tac.* 2. *Hist.* 67.): paulo post prætorias xvi., urbanas iv. cohortes iterum scripsit, quæ singula millia inessent. (*Id.* *ibid.* 93.). Quum tandem Vespasianus, occiso Vitellio, imperio potiretur, Titus ejus filius prætorio praefectus fuit (*Sueton.* *Tit.* 6.), qui ex cohortibus prætoris xvi. a Vitellio nuper conscriptis decem tantummodo retinuisse, et urbanis iv. unam addidisse videtur. Hæ vero antiquitus continua progressione post ix. prætorias ita numerabantur, ut prima urbanarum vocaretur decima, secunda earundem undecima, tertia duodecima. Hinc factum est, ut, quum Titus unam veteribus prætoris addidisset, hæc quidem decima appellaretur, at itidem decima diceretur urbanarum prima, ut prius, secunda undecima, tertia duodecima, quarta decima tertia, quinta vero ab eodem addita decima quarta, quæ nuncupatio deinceps semper obtinuit, ut ex exemplis mox afferendis constabit. Quoties itaque in antiquis monumentis prætoriarum cohortium numerus ultra x., et urbanarum ultra xiv. uspiam excurrit, aut suspecta ea sunt habenda, aut intra breve Vitelliani imperii tempus coarctanda. Exemplis, quibus confirmatur harum cohortium numerus, et continuata earundem progressio, hæc sunt. *Inscript.* apud *Gruter.* 108. 6., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. cxxx. sub Hadriano. GENIO CENTVRIAR COH. X PR. etc. Alia in *Giorn. Arcad.* T. 35. p. 75., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. clxvii. sub M. Aurelio et L. Vero. NOMINA EORVM QVI MILITAVERT IN COHORTIBVS PRÆTORIIS DECEN I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. IX. X. ET VRBANIS QVINQVE X. XI. XII. XIII. XIV. Alia apud *Fabrett.* p. 131. n. 68. sub M. Aurelio. COHORTES PRÆTORIAE DECEN ET VRBANAE X. XII. XIII. Alia in *Giorn. Arcad.* T. 17. p. 274., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. ccviii. sub Septimio Severo. NOMINA MILITVM QVI MILITAVERT IN COHORTIBVS PRÆTORIIS DECEN I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. IX. X. PIS VINDICIBVS etc. Alia apud *Marin.* *Frat. Arv.* p. 466., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. ccxliii. sub M. Antonio Gordiano. NOMINA EORVM QVI MILITAVERT IN COHORTIBVS PRÆTORIIS GORDIANIS DECEN I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. IX. X. PIS VINDICIBVS, etc. Alia apud *eumd.* *ibid.* p. 468., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. ccxlviii. sub Philippis Augg. NOMINA MILITVM QVI MILITAVERT IN COHORTIBVS PRÆTORIIS PHILIPPIANIS DECEN I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. IX. X. PIS VINDICIBVS, etc. Alia apud *Fabrett.* p. 127. n. 45. D. N. FL. CLAVDIO CONSTANTINO FL. VRSACIUS V. P. TRIBVNS COHORTIVM VRBANARVM X. XI. ET XII. Tandem Constantinus M., post devictum Maxentium, prætorias cohortes factionibus aptiores, quam Urbis praesidio, penitus sustulit, ut narrat *Aurel. Vict. Cæsar.* 40. a *med.*

PRÆTORQUEO, ques, si, tum, quere, a. 2. (præ et torqueo). Part. *Prætorius* 1. — Prætorquere est aut torquere, distorquere.

1.) Proprie. *Colum.* 3. *R. R.* 18. 1. Julius Atticus prætorio capite et recurvato semine demersit.

II.) Translate. *Plaut. Rud.* 3. 2. 12. Prætorquere Injuriam prius nullum, quam ad vos perveniat.

PRÆTORRËO, es, ere, a. 2. antea torrere. Part. *Prætorrendus* est apud *Cæsar.* *Aurel.* 3. *Tard.* 8. n. 112. Hiemis vero tempore igne (arena litoris) prætorrenda, atque ita corpori admovenda.

PRÆTORRÏDUS, a, um, adject. valde torridus. *Calpurn.* 2. *Ecl.* 80. quos etiam prætorrida munerat æstas.

PRÆTORUS, a, um. *V. PRÆTORQUEO*. **PRÆTRACTATUS**, us, m. 4. tractatus prius

positus. *Tertull.* *Fuga in persecut.* 4. Possumus determinare ex hoc ipso praetractatu.

PRAETREPIDANS, antis, particip. ab inusit. *praetrepidō*, valde trepidans, festiuans. *Catull.* 46. 7. mens praetrepidans avel vagari.

PRAETREPIDUS, a, um, adject. valde trepidus, festinus, exultans.

1.) Proprie. *Pers.* 2. 52. Si tibi crateras argenti, incusaque pingui Auro dona feram, sudes, et pectore laevo Escutias guttas: laetari praetrepidum cor. *exultante, palpitante.*

11.) Translate est valde tremens, timidus. *Sueton.* *Tib.* 63. Non modo invisus ac detestabilis, sed praetrepidus quoque, atque etiam contumeliis obnoxius vixit. *ansioso, inquieto.* et *Ner.* 41. Urgentibus aliis super alios nuntiis, Roman praetrepidus rediit. *pien di paura.*

PRAETRICOSUS. *V. PERTRICOSUS.*

PRAETRITUS, a, um. *V. PRETERO.*

PRAETRUNCUS, as, are, a. 1. *truncare, tagliare, ἀποκτείνω*, idem fere quod trunco, amputo, praecido, praescindo. *Plaut.* *Capit.* 4. 3. 2. Collos praetruncabo tergoribus. *Id.* *Mil. glor.* 2. 3. 47. Non tu tibi istam praetruncari linguam largiloquam jubes?

PRAETUMIDUS, a, um, adject. valde tumidus, et fere translate occurrit. *Ammian.* 23. 6. Unde ad id tempus reges ejusdem gentis praetumidi, appellari se patiuntur Solis fratres et Lunae. *Id.* 27. 9. Latrones praetumidi. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 225. Effera praetumida quatiebat corda furore. *Id.* *II. cons. Stilich.* 81. Jam non praetumidi supplex Orientis ademptam Legatis poscit Libyam. *Juvenc.* 1. 584. praetumidae jactatio mentis.

PRAETURA, a, f. 1. *pretura, ἐπαρχία*, dignitas praetoris, h. e. ejus, qui populo jus dicit, sive Romae, sive in provincia. Magistratus aedilitate major, consulatu minor: cujus petendi aetas erat fere annus quadragesimus, ita tamen ut post aedilitatem biennium intercederet: insignia sella curulis, praetexta, latus clavus. Praetorum primo propria fuit: deinde etiam cum plebe communicata. *V. Liv.* 8. 15. Qui primus et patriciis hunc magistratum iniit, fuit Sp. Furius M. F. Camillus, ut est apud *eumd.* 7. *init.*; e plebeis vero Q. Publilius Philo, teste *eod. cit.* 8. 15. Tria praecipua praeturae urbanae officia significantur a *Cic. Mur.* 26. 53. Praetura probata in jure, grata in munere, ornata in provincia. *Tac.* 3. *Ann.* 30. Volusio vetus familia, neque tamen praetura egressa. — Praetura quis potiebatur, postquam adilis, aut tribunus plebis fuerat; sed ab Alexandro Severo Aug. statutum est, ut post quaesturam praetores fieri possent. *Lamprid.* *Alex. Sev.* 43. Quaestores candidatos ex sua pecunia jussit munera populo dare, sed ut post quaesturam praeturas acciperent, et inde provincias regerent.

PRAETURINUS, a, um, adject. ad praeturam pertinens. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 61.

PRÆULCERATUS, a, um, particip. ab inusit. *præulcero*, ante ulceratus. *Cael. Aurel.* 5. *Tard.* 1. n. 18. Pulvisculum locis praëlucatis apponimus.

PRÆUMBRANS, antis, particip. ab inusit. *præumbro*, umbram inducens, umbra involvens. Translate. *Tac.* 14. *Ann.* 47. Mortem obiit Memmius, auctoritate, constantia, fama, in quantum praemibrante imperatoris fastigio datur, clarus.

PRÆUNCTUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRÆUNGO, gis, xi, ctum, gere, a. 3. Part. *Præunctus et Præungendus*. — Præungere est ante ungere, prius ungere. *Cael. Aurel.* 4. *Tard.* 3. ante med. Digitus praëunctus adipe anserino. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 2. *Theod. Priscian.* 1. 19. Præungendum est vulnus.

PRÆCRO, gr̄is, ustum, trere, a. 3. Part. *Præustus*. — Præurere est prius, aut valde, aut in anteriore parte urere. *Colum. Arbor.* 11. *extr.* Uvas, quæ meridiem vel occidentem spectabunt, ne præurantur, suo sibi pampino tegito. *Alii leg.* *perurantur.* *Liv.* 1. 32. ad fin. Ut facialis hastam serratam, aut sanguineam præustam ad fi-

nes eorum ferret. h. e. ustulatam in cacumine. *Virg.* 7. *Æn.* 524. Stipitibus duris agitur, sudibusque præustis. (*Priscian.* 1. p. 561. *Putsch.* Invenitur tamen hæc diphthongus (æ) in media dictione correpta tunc, quando compositæ dictionis antecedentis in fine est sequente vocali, ut *præustus*. Et *Virg.* loc. *affert.*) Adde *Cæs.* 5. *B. G.* 39. *Tac.* 2. *Ann.* 14. Præusta et brevia tela. — De frigore. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 20. 24. (134). Præustis in transitu Alpium nive membris. *V. ADUSTUS.*

PRÆUSTUS, a, um. *V. voc. præced.*

PRÆCT. *V. in PRÆ.*

PRÆVALENS, entis. *V. PRÆVALEO* in fin.

PRÆVALENTIA, æ, f. 1. actus prævalendi. *Paul. Dig.* 6. 1. 23. In omnibus istis causis, ex quibus mea res per prævalentiam alienam rem trahit, per valer di più.

PRÆVÁLEO, les, lūi, lere, n. 2. (præ et valeo). Part. *Prævalens* in fin. — Prævaleo est idem ac plus valeo, plus possum, melior sum, *ὑπερβαίνω* (It. *valere assai, poter molto, prevalere*; Fr. *valoir plus, avoir l'avantage, prévaloir, l'emporter*; Hisp. *prevalecer*; Germ. *sehr viel vermögen, sehr mächtig sein, viel gelten, d. Uebergewicht haben*; Angl. *to prevail, be better or more able, be of more value or worth, be stronger or more powerful, excel, exceed*).

¶ 1. Generatim. *Phædr.* 1. 13. Virtute semper prævalet sapientia. h. e. robore corporis. Alii leg. *virtuti*, alii *virtutem*: alii spurium versum putant. *Vellej.* 2. 118. 4. Sed prævalebant jam fata consiliis. At Rubkopius legit præstant. *Stat.* 2. *Achill.* 122. Quisque equo jaculoque potens, qui prævalet arcu. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 6. 7. (19). Vulturum prævalent nigri. *Id.* 11. *ibid.* 19. 21. (65). Aranei quum prævalere (*supra apes*), ut interant, enecant alveos. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (185). Et in Africa, et in Egypto hic mos prævalet. *Plin. alter.* 3. *Ep.* 20. Ita sapius digni, quam gratiosi, prævalebant. scil. in petendis honoribus. *Tac.* 1. *Ann.* 58. a med. Tuum erit consultare, utrum prævaleat, quod ex Arminio concepit, an quod ex me genita est. et 12. *ibid.* 64. ad fin. Enimvero certamen acerrimum, amita potius, an mater apud Neronem prævaleret. *Sueton. Galb.* 19. Prævalere auctoritate et præsentia. *Id.* *Ner.* 28. gratia. *Tac.* 2. *Hist.* 65. Auctoritas Clavii prævaluit, ut puniri libertum suum Vitellius juberet. *Plin.* 5. *Ep.* 21. *sub fin.* Tales ubique sermones: qui tamen alterutram in partem ex eventu prævalebant. *Ulp. Dig.* 1. 5. 10. Hermaphroditum puto ejus sexus existimandum, qui in eo prævalet. *Quintil.* 6. 2. 9. Hos (*affectus*, ad perturbationem, illos ad benevolentiam prævalere. ¶ 2. Speciatim de iis, quæ vim habent in medicina. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 21. 88. (152). Trifolium prævalet contra serpentium ictus. et 28. *ibid.* 7. 21. (75). Lac prævalet ad vitia in facie sananda. — Hinc Part. præas.

Prævalens, entis, adjective usurpatur, et est *assai potente, valde potens.* *Liv. præf.* Jampridem prævalentis populi vires se ipsæ conficiunt. *Vellej.* 2. 108. 2. Prævalens corpore, animo feror. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 24. 20. (84). Occurrit Euphrati Taurus mons, nec resistit, quamquam xii. mill. pass. latitudine prævalens.

PRÆVÁLESCO, li, ere, n. 3. invalesco, validior fio. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 17. Vitem quoque ante, quam ex toto arbor prævalescat, consere-re convenit.

PRÆVÁLIDĒ, adverb. *πᾶν ὀρυσσῶς*, admodum valide. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 14. 24. (109). Ut prævalide accipientis trunco in media fissura relinquatur.

PRÆVÁLIDUS, a, um, adject. assai robusto, molto forte, molto potente, *ὑπερβαρύνος*, præpotens.

1.) Proprie. *Liv.* 7. 5. Se solum inermem, illum prævalidum juvenem, et stolidè ferocem viribus suis. *Ovid. Heroid.* 9. 80. Ah quoties, digitis dum torques stamina duris, Prævalidae fusos comminuere manus! *Liv.* 27. 39. ad fin. Prævalidae urbes. *Vellej.* 2. 69. 2. legiones.

Tac. 2. *Hist.* 28. Cohortes turbidae, ac, si una forent, prævalidae. *Sueton. Iesp.* 5. Ramus prævalidus ac prolixus.

11.) Translate. *Virg.* 2. *G.* 252. de terra. ab nimium ne sit mihi fertilis illa, Neu se prævalidam primis ostendat aristis. h. e. multa gignere potentem. *Tac.* 3. *Ann.* 53. Prævalida et adulta vitia. et 12. *ibid.* 60. ad fin. Matios et Vedios, et cetera equitum R. prævalida nomina. h. e. potentiores equites R. Sic 3. *ibid.* 35. Avunculum esse Sejani Blæsum, atque eo prævalidum. h. e. magis gratiorum.

PRÆVALLO, as, are, a. 1. ante vallo. *Auct. B. Alex.* 19. Imperat, pontem adversus hostem prævallari. *Claudian.* 2. in *I. cons. Stilich.* 188. et sævum gentibus amnem, Tibridis in morem domibus prævallet anicenis. h. e. tamquam vallum opponat hostibus.

PRÆVÁPÓRATUS, a, um, particip. ab inusit. 1. *prævaporo*, antea vaporatus. *Theod. Priscian.* 2. Alcyonii radices, combures, et teres, et prævaporatis locis asperges.

PRÆVÁRICATIO, ōnis, f. 3. collusionione, *prevaricazione, l'intendersela coll'avversario, κατὰ μέρος*, actus prævaricandi. *V. voces sequent.* *Cic. Partit. orat.* 36. 124. Ut si in reo, pecunia absoluto, rursusque revocato, prævaricationem accusator esse definit omnem iudicii corruptelam ab reo; defensor autem non omnem, sed tantummodo accusatoris corruptelam ab reo. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 16. Quo die hæc scripsi, Drusus erat de prævaricatione a tribunis ærarii absolutus. *Plin.* 1. *Ep.* 20. Brevitatem custodiendam esse confiteor, si causa permittat: alioquin prævaricatio est, transire dicenda. Prævaricatio etiam, cursim et breviter attingere, quæ sint inculcanda, infingenda, rependa. *Id.* 3. *Ep.* 9. a med. Prævaricationis crimine corrumpere. et *moz.* Prævaricationis damnatus.

PRÆVÁRICATOR, ōris, m. 3. collusore, *prevaricatore, κατὰ μέρος*, qui prævaricator, sive prætergreditur. (*Sic Paul. Diac.* p. 226. 9. *Mill.* Prævaricatores a prætergrediendo sunt vocitati). Accipitur pro eo, qui ab officii sui præscripto deflectit atque aberrat: et speciatim pro accusatore, qui a reo pecunia corruptus est. — a) Absolute. *Cic. Part. orat.* 36. 126. Prævaricator significat eum, qui in contrariis causis quasi varie esse positus videatur. *Martian. Dig.* 48. 16. 1. Prævaricatorem esse eum ostendimus, qui colludit cum reo, et translatice munere accusandi defungitur, eo quod proprias quidem probationes dissimulare, falsas vero rei excusationes admitteret. *Ulp. ibid.* 3. 2. 4. *sub fin.* et *ibid.* 47. tit. 15. qui *De prævaricatorib.* inscribitur, 1. Prævaricator autem est quasi varicator, qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua. *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 18. 58. Utrum te perfidiosum, an prævaricatorem existimari maris? — Apponere sibi prævaricatorem, est curare se per alium quempiam accusari colludendi gratia. *Cic.* 2. *Phil.* 11. 25. Jam vereor, ne prævaricatorem mihi apposuisse videar, qui me non solum meis laudibus ornaret, sed etiam oneraret alienis. — b) Cum Genitivo. *Cic. Pis.* 10. 23. Prævaricator Catiline quondam, nunc ullor. *Cael.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 11. Prævaricator cause publicæ.

PRÆVÁRICATRIN, icis, f. 3. quæ prævaricator. *Est Augustini Ep.* 89. (*al.* 157.) 20; et *Hieronimi* 5. in *Isaj.* 12. 3.

PRÆVÁRICO, as, etc. *V. voc. seq. init.*

PRÆVÁRICOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. Etiam prævaricare ab antiquis dictum est, teste *Priscian.* 8. p. 799. *Putsch.* Sic *Augustin. tract.* 99. in *Johann.* Adam non sicut audivit, judicavit, quia quod audivit, prævaricavit. h. e. negligit, vel transgressus est: *transgredi, prevaricò*, quo sensu et prævaricator ab *eod.* accipitur, *transgressore, prevaricatore*: in *Ep. ad Galat.* n. 16. et *enarr.* in *Psalm.* 100. n. 5.; item prævaricatio, *transmissione, prevaricazione*: *enarr.* in *Psalm.* 118. *serm.* 25. etc. — Prævaricor est idem ac valde varico. varus, h. e. obliquus incedo, rectam lineam prætergredior, *andare storto.*

I.) Proprie. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 19. 49. (179). Arator, nisi incurvus, prævaricator. Inde translatum hoc crimen in forum. Ibi utique caveatur, ubi inventum est. h. e. a recto sulco deflectit. Adde *Paul. Diac.* i. cit. in *PRÆVARICATOR* init.

II.) Translate itaque pertinet ad res forenses, et præcipue dicitur de accusatore, qui dum fingit se accusare, id agit potius, ut reus absolvatur, prodique causam suam proprias probationes dissimulando, et falsas rei excusationes admittendo, καὶ συζητῶν, usar collusionem, intendensela col-l'aversario, tradire la causa. *V. PRÆVARICATOR. Ulp. Dig.* 47. 15. 1. Qui prævaricator, ex utraque parte consistit, quinimo ex altera. Is autem prævaricator proprie dicitur, qui publico iudicio accusaverit. Ceterum advocatus non proprie prævaricator dicitur. *Cic. Harusp. resp.* 20. 42. A Catilina pecuniam accepit, ut turpissime prævaricaretur. *Plin.* 3. *Ep.* 9. a med. Norbanum reum postulavit, quasi in causa Costæ prævaricaretur. — Et cum Dativio. *Cic. Cluent.* 21. 58. Hoc quamquam sedulo faciebat, tamen interdum non defendere, sed prævaricari accusationi videbatur. *Alii* omitt. accusationi: alii leg. accusatori: alii defensionem. *Prævaricari* hoc loco est, causam susceptam prodere, male defendendo, et accusationi inserviendo. Quamvis enim proprie accusator prævaricari dicatur, tamen et patrono tribui potest. Cuius rei exemplum habetur etiam in *Ep. Cælii* ad *Cic.* 8. *Fam.* 11., ubi prævaricator dicitur, qui aliquid defendit. Etiam prævaricatio hoc sensu usurpatur a *Plin.* 1. *Ep.* 20. *V. PRÆVARICATIO.* — Et cum Accusativo. *Cassiod.* 10. *Hist. Eccl.* 4. Quas (auctiones) quicumque prævaricari præsumerent.

PRÆVĀRUS, a, um, adject. valde varus, obliquus, pravus.

I.) Proprie. *Apul. Florid. n.* 19. Venarum pulsus inconditos, vel prævaros. *MSS.* et editi. plures habent præclaros, b. e. certos, distinctos.

II.) Translate. *Cic. fragm.* apud *Isid.* 10. *Orig. litt. P.* Quid enim tam prævarum?

PRÆVECTUS, a, um, *V. voc.* seq.

PRÆVĒHOR, vēheris, vectus sum, vehi, dep. 3. Part. *Prævectus* I. 1. — Prævehi est ante vehi, provehi, prætervehi, portarsi o andar innanzi, passar oltre, avanzarsi, προβαλῶ, προαίωμαι.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Liv.* 9. 35. a med. Equites R. prævehi per obliqua campi, quum se fugientibus obtulissent, etc. *Id.* 24. 44. sub fin.; et *Virg.* 7. *Æn.* 106. Prævectus equo. *Sil. It.* 4. 51. volucris prævectus litora classe Scipio, Phocaicis sese referebat ab oris. *Alii* leg. pervedus. *Tac.* 5. *Hist.* 16. Hinc præveclus ad Germanicum exercitum, manus tendebat, etc. *Id.* 4. *Hist.* 71. ad fin. Paulum more in ascensu, dum missilia hostium prævebuntur. h. e. feruntur in subeuntes. ¶ 2. Latiori sensu. *Tac.* 2. *Ann.* 6. Rhenus servat nomen, qua Germaniam prævebitur. h. e. præfluat, præterfluat.

II.) Translate. *Plin.* 1. *Ep.* 16. Adsunt aptæ crebræque sententiæ, gravis et decora constructio, sonantia verba et antiqua. Omnia hæc mire placent, quum impetu quodam et flumine prævebuntur: placent, si retractentur.

PRÆVELLO, vellis, velli et vultis, vulsum, vel-tere, a. 3. Part. *Prævelsus*. — Prævello est idem atque ante vello, avello. *Laberius* apud *Dio-med.* 1. p. 369. Aliqua parte prævelserat. *Bücheler.* et *Ribbeck.* leg. evulserat. *Tertull.* advers. *Gnost.* 13. in fin. Sicubi ab idololatria divellit, quid ei magis, quam martyria prævellit? — Hinc prævelsa absolute apud *Tertull.* 1. ad *Nation.* 10. a med. Capita et ungulas et plumarum sætarumque prævelsa.

PRÆVELO, as, ſum, are, a. 1. coprire danti, προκαλύπτω, ante velo, seu tego. Part. *Prævelatus* et *Prævelans* apud *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 325. et vultibus addunt Flamea, sollicitum prævelatura pudorem. *Id.* VI. cons. *Honor.* 647. Et sextas Getica prævelans fronde secures.

PRÆVELOX, ſcis, adject. valde velox. *Plin.*

11. *Hist. nat.* 31. 36. (111). Quamvis prævelocibus camelis fugientes. *Quintil.* 11. 2. 44. Prævelox memoria fera cito effluit.

PRÆVENIO, venis, vëni, ventum, vënire, 4. (præ et venio). Tmesis est in illo *Virg.* 8. *Ecl.* 17. Nascere, præque diem veniens age, Lucifer, alumnus. — Part. *Præveniens*, *Præventus* et *Præventurus* I. — Prævenire est ante venire, occupare, prætertere, προβαλῶ, προέρχεται (II. venire innanzi, antivenire, prevenire; Fr. devancer, précéder, venir le premier; Hisp. preceder, ir delante, prevenir; Germ. Jemandem zuvorkommen; Angl. to come before, get the start, prevent, anticipate).

I.) Proprie. — a) Absolute. *Liv.* 22. 24. Quia baud dubie hostis brevior via præventurus erat. *Id.* 24. 21. Ceterum prævenerat non fama solum, sed nuncius etiam ex regis servis. *Ovid.* 5. *Fast.* 547. Quid solito citius liquido iubar æquora tollit Candida, Lucifero præveniente, dies? — b) Cum Accusativo. *Cic.* 3. *Off.* 7. 33. Nisi aliquis casus, aut occupatio consilium ejus prævenisset. *Alii* rectius leg. peremisset. *Liv.* 8. 16. sub fin. Ut beneficio prævenirent desiderium plebis, de colonia deducenda Cales retulerunt. *Justin.* 32. 4. 8.; et *Val. Max.* 1. 3. n. 3. Damnationis ignominiam voluntaria morte prævenit. *Sueton. Cæs.* 44. Talia agentem et meditantem mors prævenit. — c) Passive. *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 31. mærens tempus reminiscitur illud, Quod non præventum morte fuisse, dolet. *Justin.* 32. 3. 3. Peregissetque ultionem, nisi morte præventus fuisset. *Sueton. Claud.* 44. Priusquam ultra progrediretur, præventus est ab Agrippina. *Tac.* 14. *Ann.* 7. Eo descensum credebant, ut nisi præveniretur Agrippina, pereundum Neroni esset. h. e. prior occideretur. *Sall. Jug.* 74. sub fin. Quæ ipse paravisset, perfidia clientis sui præventa. *Plin.* 9. *Ep.* 1. Jam parata editio morte præventa. *Justin.* 21. 4. 6. Hoc consilio præventus, iterum servitium concitat. *Tac.* 1. *Hist.* 5. Postquam præventam gratiam intelligit, pronus ad novas res, etc. *Flor.* 3. 5. a med. Filii scelere præventus, male tentatum veneno spiritum ferro expulit. *Macrob.* 7. *Saturn.* 12. sub fin. Ex asperatione oris præventa suavitas excluditur. Est qui leg. proventa, sed repugnante sententia. Adde *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 32.; et *Claudian.* IV. cons. *Honor.* 101. — Et *Ulp. Dig.* 48. 5. 15. Si maritus sit in magistratu, potest præveniri a patre. h. e. in accusanda filia adulterii rea. Prævenire enim aliquando dicitur, qui prior accusat, ut est apud *eumd.* *ibid.* 4. — *Ammian.* 28. 3. init. Opportuna ubique ad insidandum barbaris (*Theodosius*) præveniens loca. h. e. præoccupans, ante occupans. *Vopisc. Flor.* 6. Prævenire convivia. h. e. ante solitum tempus agere.

II.) Translate est superare, antecellere. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 14. Nomentanæ fecit vini nobilitate subsequuntur Amineas, vindicatus vero etiam prævenit. *avanzano, vincono.*

PRÆVENTIO, ōnis, f. 3. actus præveniendi. *Augustin.* 1. *advers. Gaudent.* 14. Quæcumque præparaverat dicere, ante sunt nostra præventionem refutata.

PRÆVENTOR, ōris, m. 3. qui prævenit. *Præventores*, et *superventores* apud *Ammian.* 18. 9. ad fin. sunt militum genus, a pugna, opinor, ineundæ tempore atque ordine appellati.

PRÆVENTUS, a, um, *V. PRÆVENIO.*

PRÆVENTUS, us, m. 4. occupatio. In sexto casu sing. *Tertull.* 5. *advers. Marcion.* 12. Ne contristemur mortis præventu. — Et in recto sing. num. *Theod. Priscian.* lib. 2. part. 2. c. 9. extr. Quum humanior præventus causatum arripit, calidis et nutritibus imminendum est.

PRÆVERBIUM, ſi, n. 2. verbum, quod in compositione alterius verbi præponitur. *Varro* 5. *L. L.* 38. *Müll.* Ab iisdem principiis, antepositis præverbis paucis, immanis verborum accedit numerus, quod, præverbis additis atque commutatis, aliud atque aliud fit. et *ibid.* 82. Consuetudo communis, quæ cum præverbis conjuncta fuerunt, etiam nunc servat, ut aspicio, conspi-

cio, respicio, suspicio, despicio. *Gell.* 7. 7. Addebat etiam, quod ad præverbium tum ferme acueratur, quum significaret ἐνταῦθα, sicut adfabre, admodum. *Scaurus* de orthogr. p. 2262. *Futsch.* Varro adverbis localia, quæ alii præverbia vocant, quatuor esse dicit, ex, in, ad, ab.

PRÆVERNAT, abat, are, n. impers. 1. ver præmature incipit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 26. 65. (239). Sive ante, quando prævernatur: sive post, quando biematur.

PRÆVERRO, is, ere, a. 3. ante verro. *Ovid.* 3. *Amor.* 13. 24. Quia ventura dea est, juvenes timidæque puellæ Præverrunt latas veste jacente vias. *Virg. Mor.* 23. Præverrit cauda silices, gremiumque molarum. *Alii* leg. perverrit. b. e. probe ac diligenter verrit et mundat. Utraque lectio probabilis est.

PRÆVERSUS, a, um, *V. voc.* seq.

PRÆVERTO vel prævortio, tis, ti, tere, et *Prævertor* vel prævortor, teris, sus sum, ti, a. et dep. 3. (præ et verto vel vortio). Part. *Præversus* I. 2. et II. 1.; *Prævertendus* I. 1. et II. 5. — *Prævertere*

I.) Proprie. ¶ 1. Est antevertere, prævenire, antepone, præferre, preporre, preferre, fare innanzi, anticipare, προβαλῶ. *Plaut. Amph.* 1. 3. 29. Illuc redeundum est mihi, ne me uxorem prævertisse dicant præ republica. *Cic.* 1. *Divinat.* 6. 10. De quibus quid ipse sentiam, si placet, exponam, ita tamen, si vacas animo, neque habes aliquid quod huic sermoni prævertendum putes. (Est qui leg. prævertendum, minus recte.) *Liv.* 2. 24. Nec posse, quum hostes prope ad portas assent, bello prævertisse quidquam. *Gell.* 4. 3. Jurisjurandi religionem animo atque amoris prævertere. ¶ 2. Item prævenire, antecedere, currendo superare, vincere correndo. *Virg. T. Æn.* 807. prælia virgo Dura pati, cursuque pedum prævertere venios. Sic *Id.* 12. *ibid.* 345. equo prævertere ventos. *Catull.* 64. 341. Flammea prævortet celeris vestigia cervæ. *Stat.* 5. *Theb.* 691. volucres equitum præverterat alas Fama recens. Adde *eumd.* 2. *Achill.* 396. — Cum Dativo. *Fronto* p. 224. Delphinus navi prævortit. *Nisi legendum sit navim.* — Huc pertinet et illud *Virg.* 4. *Æn.* 321. volucrumque fuga prævertitur Hebrum. *Al. leg.* Eurum. — Et translate *Ammian.* 26. 8. Rumore præverso imminens exitium ille perdoctus etc.

II.) Translate. ¶ 1. Est prævenire, præoccupare, prevenire, preoccupare. *Plaut. Cas.* 2. 8. 70. Nostra omnis lis est: pulcre prævortor viros. h. e. præveniam, ne, quod pararunt, perficere queant. — Ejusdem sententiæ est illud *eiusd.* *Amph.* 3. 2. 39. Si quid dictum est per jocum, non æquum est, id te serio prævortier. h. e. præoccupare, ac statim arripere, et in serium interpretari, priusquam mentem loquentis plane intelligas. — Ceterum *Lucan.* 8. 29. summa dies cum fine bonorum Adfuit, et celeri prævertit tristitia letæ. *Gell.* 17. 10. Quæ absolvi, quoniam mors præverterat, nequiverunt. *Liv.* 8. 16. Aggerem et vineas egit, turresque admovit: quorum usum forte oblata opportunitas prævertit. h. e. eorum usum inanem reddidit, quum ante capta sit urbs, quam illa adhiberentur. *Cic. Sall.* 16. 46. Nemo unquam me tenuissima suspitione perstrinxit, quem non præverterim. h. e. non prævenierim male dicendo, dictis lacerando. *Ovid.* 2. *Met.* 657. prævertunt, inquit, me fata, retorque Plura loqui. *Capell.* 1. p. 10. nam solitus ciere pectus, Et præversa vigil monere sensa. ¶ 2. Item est ante sumere. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 59. Neque præripio pulpamentum, neque prævorto poculum. h. e. ante tempus sumo. *Virg.* 1. *Æn.* 724. paulatim abolere Sicbæum Incipit, et vivo tentat prævertere amore Jampridem reudes animos. h. e. præoccupare, antequam a Junone capiantur. ¶ 3. Item præcavere, vitare. *Seren. Sammon.* 62. 1077. Si nequit infandum prævertere cautio virus. ¶ 4. Item superare, plus posse, superare, aver più forza. *Plaut. Amph.* 5. 1. 16. Jam ea res me horrore afficit: herilis prævertit metus: oculus accarro. *Id. Pseud.* 1.

3. 59. Quoniam pietatem amoris tuo video praevertere. *Liv.* 2. 24. Nec posse, quum hostes prope ad portas essent, bello praevertisse quidquam. ¶ 5. Sæpissime est divertere, transire, quasi omissis, quæ ceperamus, vertere se ad alia, eaque prius persequi et conficere, ut quæ majoris momenti sint: et fere passiva voce: *ri volgersi, e fare prima di tutto.* — a) Cum Dativo. *Plaut. Merc.* 2. 3. 40. Rei mandata omnes sapientes primum praeverti decet. *h. e.* vortit ante alia ad rem mandata faciendam. *Sic Pers.* 5. 2. 20. Stultitia est, cui bene esse licet, cum praeverti litibus. Posteriori istuc te magis par agere est. Adde *Capit.* 2. 3. *in fin.* et *Merc.* 1. 2. 3. Abigere abs te lassitudinem: cave, pigritia praevertetur. *h. e.* pigritia indulgas omnia cura salutis heri. *Cæs.* 7. *B. G.* 33. Etsi ab hoste discedere detrimentosum esse existimabat, tamen huic rei praevertendum existimavit. — b) Hoc sensu regit interdu Accusativum, quasi sit deponens. *Liv.* 8. 13. Coactique novi consules omnibus eam rem praeverti, proficiscuntur. *h. e.* vertere se ad eam rem prae, seu ante omnia. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 8. Hoc praevertat principio: illa omnia missa habeo, quæ ante agere cecepi. *Liv.* 35. 33. *sub fin.* et 36. 27. Aliud in praesentia, quod magis instaret, praevertendum sibi esse dixit. *L. Ferus Imp.* apud *Front.* ad *Verum Imp.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 2. Da verecundiam veniam, si urgentibus curis praeceptis negotia in manibus praevertis sum. — c) Cum Accusati. et prae. *ad. Colum.* 3. *R. R.* 7. 3. Quare non intemptivum est, nos ad ea praeverti, quæ etc. *Tac.* 4. *Ann.* 32. Qui veteres populi *R.* res composuerunt, ingentia bella, expugnationes urbium, fusos captosque reges: aut si quando ad interna praevertent (supple se), discordias consulum adversum tribunos, agrarias leges, plebis et optimatum certamina, libero egressu memorabant. — d) Cum Accusati. et prae. *in. Gell.* 3. 7. Hostes profecto, ubi id viderint, fortissimus quisque ad occurrendum pugnandumque in eos praevertentur, unoque illo negotio sese alligabunt. — e) Cum Adverbio loci. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 38. Illuc praevertamur, amatorem quod amica Turpia decipiunt cæcum vitia. — f) Sequenter Relativo. *Plin.* 16. *Hist. nat. præf.* 1. (1). Proximum erat narrare gladias quoque, ni praeverti cogeret admiratio, quænam esset vita sine arbore ulla, etc. — g) Absolute. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 8. In rem quod sit, praevertaris, potius quam re adversa animo auscultes. *h. e.* agas, advertas, cures ante omnia, quod utile sit. ¶ 6. *Forcellinus* in fine hujus vocis hæc addit: *Præverti foras, exire, auferre. In suppos. Amph. scæna, quæ incipit Di vestram fidem, 23. Famem expectat obambulans. so. Curiose quidem fores enim clausit, ne praevertetur foras. h. e. ne foras egrediens famem eum anteverteret.*

PRÆVETITUS, a, um, particip. ab inusit. prae-veto, prius vetitus. *Sil. It.* 13. 155. Prævetitum namque et capital committere Martem Sponte viris.

PRÆVEXATUS, a, um, particip. ab inusit. prae-vero, ante, aut valde vexatus. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 32. Præveratæ vires. *Id.* 1. *Tard.* 1. n. 18. Ager viribus præveratus.

PRÆVIANS, antis, particip. ab inusit. prae-vio, qui praevis antea. *Ambros.* in *Luc.* 3. 21. Nemo vlam non potest adoriri, nisi Dominum habeat præviantem.

PRÆVIATOR, oris, m. 3. qui præcedit. *Venant. Vit. S. Hilar.* 2. 9. Quo illa fidens nuncio cum ipso sanitatis suæ præviatore læta percurrit.

PRÆVIATRIX, icis, f. 3. quæ præcedit. *Venant.* 3. 2. *præf.* Nisi a vobis ipsis lampas præviatrix itineris occurrisset. *Al. leg.* viatrix.

PRÆVIDENTIA, æ, f. 1. providentia, actus prævidendi. *Boeth.* 5. *pros.* 6. ante med. Itaque si præscientiam pensare velis, qua cuncta (*Deus*) dignoscit, non esse præscientiam quasi futuri, sed scientiam nunquam deficientis instantiæ, rectius æstimabis. Unde non prævidentia, sed pro-

videntia potius dicitur, quod porro ab rebus in-
finitis constituta, quasi ex excelso rerum cacumine cuncta prospiciat. *Hactenus Boethius*; ex quibus patet prævidentiam esse rerum, quæ prius existerunt, cognitionem; providentiam earum, quæ longe exstant.

PRÆVIDEO, vides, vidi, visum, videre, a. 2. Part. *Prævisus*. — Prævidere est ante videre, providere, prospicere, præsentire, *prevedere, antivedere, προορᾶν.* *Ovid.* 1. *Fast.* 327. An, quia prævisos in aqua timet hostia cultros, etc? *Tac.* 12. *Ann.* 63. Prævisa locorum utilitate. et *ibid.* 40. a med. Quod nobis prævisum, et missis auxilio cohortes. et 14. *ibid.* 55. Non tantum prævisum, sed subita expedire. *Sueton.* Aug. 10. Prævisum periculum subterfugere. Adde *Cæli. Aurel.* 4. *Tard.* 1. Et *Tac.* 4. *Hist.* 15. Nec præviderant impetum hostium milites, nec, si prævidissent, satis vitium ad arcendum erat. *Plin.* 1. *Ep.* 20. circa med. Quisque quasi fortissimum amplectitur, quum ab alio dictum est, quod ipse prævidit. — Alia hujus verbi testimonia afferri solent ex *Ter. Andr.* 1. 2. 12; *Cic.* 6. de *republ.* 24. 1. *Divinat.* 30. 64. et 2. *Nat. D.* 65. 163; *Horat.* 1. *Ep.* 7. 69; *Sueton.* Tib. 14. *sub fin.* et *Quintil.* 4. 5. 5. etc., sed ubique alii *provideo* substituant, quod eandem vim habet. *Forcellinus* tamen attulit illud *Cic.* 7. *Ferr.* 9. 22. Omnia ista concedam et remittam, prævideo enim, quid sit defensurus *Hortensius.* Ita legit et *Orell.* sed recentiores *provideo*. — Prævideo est etiam procul video, et antequam perventiam. *Val. Flacc.* 2. 442. jam quas præviderat urbes, Navita condebat. Illic quoque est qui leg. *providet.* Simile est illud *Virg.* 5. *Æn.* 443. Ostendit dextram insurgens *Entellus*, et alte Extulit: ille ictum venientem a vertice velox Prævidit, celestique elapsus corpore cessit. — Et consulo, caveo, prospicio, *provedere.* *Nepos Hann.* 9. Vidit autem vir omnium callidissimus, magno se fore periculo, nisi quid prævidisset. Itaque capit tale consilium, etc. *Alit leg.* *providisset.*

PRÆVIDUS, a, um, adject. qui ante videt. *Capell.* 1. p. 3. Illam majorem filiarum et prævidum perspicacioris prudentiæ commendabat ingenium. Ita *Cod. Leid.*; alii et ipse *Kopp.* *providum leg.*

PRÆVIGILO, as, are, n. 1. attente vigilare. *Augustin.* de *Natur.* et *Grat.* 18. Et dicit (*Petlagius*) hominem prævigilare debere, ne ignoret.

PRÆVINICIO, cts, ii, ctum, cire, a. 4. Part. *Prævincus* in *fin.* — Prævincire est ante vincere. *Venant. Vit. S. Menard.* 4. Latro vineam irrupit, et redeundi aditum ebrius non invenit; sed quum vineæ dominator occurreret, funem reperit, quem sua jam præda prævinxerat. — Hinc Part. præter. pass.

Prævincus, a, um, est ante, aut valde vincus, constrictus.

I.) Proprie. *Gell.* 15: 10. Cum eodem laqueo, qui essent prævincia.

II.) Translate. *Gell.* 19. 2. Ferinis voluptativus prævincus.

PRÆVINGO, cis, cere, a. 3. longe superare. *Poeta* apud *Isid.* T. 1. p. 481. Ardua sublimes prævincunt culmina thermæ.

PRÆVINCTUS, a, um. *V. PRÆVINICIO.*

PRÆVIRIDANS, antis, adject. *Laberius* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 7. Quum vigebam membris præviridantibus. *h. e.* prævalidis, vegetis.

PRÆVIRIDIS, e, adject. valde viridis. *Frontin.* *Aquæd.* 7. a med. Aqua colore præviridi. *Plerique omnes leg.* *perviridi.*

PRÆVISĒ, adverb. prævidendo. *Augustin.* in *Ps.* 63. 7. Repente. id est insidiosæ, quasi inopinate, quasi non prævisæ.

PRÆVISUS, a, um. *V. PRÆVIDEO.*

PRÆVITIATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRÆVITIŌ, as, atum, are, a. 1. Part. *Prævitiatus*. — Prævitiare est ante vitare, vel corrumpere. *Ovid.* 14. *Met.* 55. Ilunc (*gurgitem*) dea prævitiat, portentificisque venenis inquinat. *Cæli. Aurel.* 2. *Tard.* 1. n. 15. Corpora jamdudum debilia, vel senes, aut ex alio morbo prævitiati.

PRÆVIUS, a, um, adject. *chi va innanzi*, prae-vio, *ἐννός*, qui præeundo viam monstrat, qui antecedit. *Cic.* *Arat.* apud *Non.* p. 65. 9. *Merc.* Prævis Aurora, Solis Noctisque satellites. *Ovid.* 11. *Met.* 65. Nunc præcedentem sequitur, nunc praevis antea. et 15. *ibid.* 190. quum prævia luci Tradendum Phæbo Pallantis inficit orbem. *Alit leg.* *lucis.* *Stat.* 4. *Theb.* 485. Angue ter. excusso, et flagrantem prævia *ταυο*, *Tisiphone*, dux pande diem. *Auson.* *Edyll.* 12. de monosyllab. *cæpt. et fin.* 6. Lux dono concessa deum, cui praevis est sol. *Capell.* 2. p. 32. Virgo perite Prævia sosis. *h. e.* quæ prævertit sortem suam. Adde *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 426. Ex his intelligis, vocem esse poeticam.

PRÆVOLO, as, aic, n. 1. Part. *Prævolans*. — Prævolare est antevolare. *Cic.* 2. *Nat. D.* 49. 125. Grues in tergo prævolantium colla et capita reponunt. *Tac.* 1. *Hist.* 62. Aquila leni meaut, prout agmen incederet, velut dux via prævolavit. *Plaut. Mil. glor.* 1. 1. 40. Novisse mores tuos me meditare decet, Curamque adhibere, ut prævolet mihi, quo tu velis. *h. e.* ut animus meus præcurrat, quo tu velis. Est qui leg. *prævelit*, vel *prævelim*, quæ tu velis: a *prævolo*, *prævis*, etc. At recentiores rectius legunt ut prævolat mihi quod tu velis.

PRÆVOLO, velle, n. anom. *V.* in voc. præced.

PRÆVULSUS, a, um. *V. PRÆVELLO.*

PRAGMA, atis, n. 3. *πράγμα*, aetiotium. *Jul. Victor Art. rhet.* (edente *A. Maio*) 3. 4. Pragmata scholastica. Adde *ibid.* 9. et 15.

PRAGMÁTIA, æ, f. 1. *πραγματεία*, opus. *Acron* ad *Horat.* 2. *Sat.* 5. 41. *Furius Bibaculus* in pragmatia belli Gallici: Jupiter hibernas cana nive conspuat Alpes. Cf. *Commentat. Cruq.* p. 474.

PRAGMÁTICA, orum, n. plur. 2. *V. PRAGMATICUS* in *fin.*

PRAGMATICUS, ii, m. 2. qui in sacris principis scriniis occupatus est, et pragmaticas sanctiones, annotationes, et acta cognitionum perscribit. *Imp. Zeno Cod.* 1. 23. 7.

PRAGMÁTICUS, a, um, adject. *πραγματικός*, ad negotia pertinsens, negotialis; *πράγμα* enim est negotium. Et præsertim ad lites et causas forenses ac civiles pertinsens. *V. NEGOTIALIS.* Græce *Cic.* 14. *Att.* 3. Tu si quid *πραγματικός* (al. *pragmaticon*) habes, scribe: sin minus, populi *ἐπιστολὰς* et minorum dicta perscribito. qualche novità forense, o della piazza. *Ennod.* *Opusc.* 2. p. 1002. A. Hoc sibi vivendi pragmaticum vel disciplinæ dogma proposuit. — Hinc *Pragmatici homines*, rerum periti, *pratici delle cose del mondo*, callidi, humanorumque morum gnari. *Cic.* 2. *Att.* 20. Pompejus amat nos. Credis? inquit. Credo: prorsus mihi persuadet. Sed quia, ut video, *πραγματικοί* (al. *pragmatici*) homines omnibus historicis (al. *historiis*), præceptis, versibus denique cavere jubent, et vetant credere: alterum facio, ut caveam; alterum, ut non credam, facere non possum. — Ceterum

¶ 1. In re forensi usu venit *Pragmaticus*, i, absolute, substantivorum more, et *Pragmatici* dicebantur apud Græcos qui res forenses callebant, qui mercede causarum actores, juris et consuetudinis fori ignaros monebant, dicenda suggerbant, agendi rationem docebant, *pratici del palazzo*, sollicitatori di cause. Nam, ut ait *Quintil.* 3. 6. 59, Græci *πραγματικούς* vocant juris interpretes. *Cic.* 1. *Orat.* 45. 198. Ut apud Græcos infimi homines, mercedula adducti, ministros se præbent in judiciis oratoribus, ii, qui apud illos *πραγματικοί* vocantur. et *ibid.* 59. 253. Itaque illi disertissimi homines (*Græci*) ministros habent in causis juris peritos, quum ipsi sint peritissimi, et qui, ut abs te paulo ante dictum est, *pragmatici* vocantur. et *mor.* Oratori pragmaticum adiutorem dare. *Quintil.* 12. 3. 4. Neque ego sum nostri moris ignarus, oblitusve eorum, qui velut ad arculas sedent, et tela agentibus subministrant: neque idem Græcos quoque nescio facilitas: unde nomen his *pragmaticorum* datum est. — Paullatim etiam in Romano

foro locum habere ceperunt. *Juvenal.* 7. 122. Si quater agisti, si contigit aureus unus, Inde cadunt partes ex fœdere pragmaticorum. h. e. ex eo aureo daturabuntur partes, quæ debentur pragmaticis ex pacto cum oratore inito. Adde *Martial.* 12. 72. *Inscript.* apud *Henzen.* 7270. c. IVLII SIMPLICIO ILLIVIRO AVGVSTALI CAUSARVM PRAGMATICO CRESCENTIA REGINA DV MERITA RIVS F. C. — Differere ab advocatis, quia bi arcescebantur ab reo, eique aderant gratis officii causa: pragmatici ultro se offerebant actori, seu oratori, eique aderant mercedis gratia: advocati voce et consilio, pragmatici etiam scripto navabant operam: unde et tabelliones aliquando appellantur. *Ulp. Dig.* 48. 19. 9. Solent autem interdici forensibus negotiis vel juris studiosis, vel advocatis, vel tabellionibus siye pragmaticis. Hoc tamen loco advocati rectius intelliguntur ipsi causarum actores. ¶ 2. In re civili, adjective, *pragmatica* sanctio, aut *jussio*, aut *adnotatio*, aut *constitutio*, est quæ ab imperatoribus sit de rebus ac negotiis civilibus, adhibitis ius consilium viris prudentibus, et diligenti examine rei, de qua decernendum est, *decreto*, *edito imperiale*. *Impp. Theod. et Valent. Cod.* 1. 2. 10. et *Impp. Leo, et Anthem.* *ibid.* 2. 35. et alibi. Sic pragmaticum rescriptum *Augustin. collat.* 3. cum *Donatist.* c. 2. Unde pragmaticum absolute, h. e. *pragmatica* sanctio, *Impp. Theodos. et Valentinian.* *Cod. Theod.* 6. 23. 3. et *ibid.* 11. 1. 36. et *Impp. Honor. et Theodos.* *ibid.* 16. 5. 52. — Hinc

Pragmatica, *orum*, n. plur. 2. fuit quoddam opus ab Accio conscriptum, quod citat *Gell.* 20. 3. Videtur nonnullis esse idem cum eo, quod *Plinius* appellat *Praxidica*, et *Praxidicum* (πράξις enim et πρᾶξις idem fere sonant) in *indice auctor. lib.* 18. *Hist. nat.* et 18. *ibid.* 24. 55. (200). ubi hæc habet: Adjecit his Accius in *Praxidico*, ut sereretur, quum Luna esset in Ariete, Geminis, Leone, Libra, Aquario.

PRAGMATICUS, i, m. 2. *V. voc. præced.* 1. PRAMNION, ii, n. 2. gemma, de qua ita *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 63. (173). Morio gemma Indica, quæ nigerrimo colore transluet, vocatur pramnion. *At Sillig. leg. mormorion et pramnion.*

PRAMNIUM Vinum, πρᾶμνιος οἶνος, generosi vini genus, in Smyrnenorum agro, juxta delubrum Cybeles. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 4. 6. (54).

PRANDĒO, des, di, sum, dere, 2. Alterum buic præteritum tribui solet, *pransus* sum. *V. Pransus* in fin. — Part. *Prandens* 1.; *Pransus* in fin.; *Pransurus* 1. — Prandere ¶ 1. Neutr. est prandium sumere, *far colazione, desinare, ἀφ᾽ ὧρων*. — a) Cum oppositâ cœnare apud *Cic.* 1. *Tusc.* 42. 101. Quod ille dux Leonidas dicit? Prandeta animo forti, Lacedæmonii; bodie apud inferos fortasse cœnabimus. *At alii leg.* Pergite animo forti. Sic *Val. Max.* 3. 2. n. 3. extern. Sic prandete commilitones, tamquam apud inferos cœnaturi. — b) Absolute. *Plaut. Rud.* 4. 2. in fin. Sed hic rex cum aceto pransurus est et sale, sine bono pulmento. *Id. Men.* 2. 3. 50. Prandi in navi: inde huc egressus sum, te conveni. et *ibid.* 5. 9. 80. meratrix buc ad prandium Ma abduxit; me sibi dedisse aiebat: prandi perbene. *Cic.* 7. *Fam.* 30. Ita Canthin consule scito neminem prandisse. scilicet quia creatus post meridiem, postridie mane abiturus erat magistratu. *Sueton. Domit.* 21. Prandere ad satietatem. *Augustin.* 2. *contra Acad.* 4. parum. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 5. 14. (56). Hippocrates tradit, non prandentium exta celerius senescere. *V. PRANDIUM*. — Sic in re militari. *Liv.* 9. 21. Quod postquam consuli nunciatum est, extemplo tesseram dari jubet, ut prandeant milites, firmatisque cibo viribus arma capiat. Adde *eumd.* 21. 54.; et *V. PRANSUS* in fin. ¶ 2. Act. est prandendo comedere. *Plaut. Pæn.* 3. 5. 14. Calidum prandisti prandium. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 245. Lucinas soliti impenso prandere coemptas. *Id.* 1. *Ep.* 17. 13. Si pranderet olus patienter. Cf. *Apul.* 4. *Met.* init. Nec me cum asino vel equo meo compascens cœtus attinere potuit, ad huc insuli-

tum alioquin prandere cœnare. — Hinc Part. præter.

Pransus, a, um, est qui prandit, *chî s'è reficiato, chî ha pranzato, προσηχῶ*: ut potus qui potavit. — a) Generatim. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 27. Pransus non avide, quantum interpellat inani Ventre diem durare, domesticus otior. et *ibid.* 5. 25. Milla tum pransi tria repinius. *Id. Art. P.* 340. Neu pransæ Lamæ vivum puerum extrahat alvo. — b) Speciatim *pransus* et *paratus* proverbii speciem habet de eo, cui ad agrediendum aliquid nihil jam deest: ductum a more militari, quo pugnatu milites et cibo prius curabant corpora, et arma expediebant, solumque pugnae signum expectabant, ut in PRANDIUM init. dictum est. Unde *Cato* apud *Gell.* 15. 13. Exercitum suum pransum, paratum, cohortatum eduxit foras atque instruit. *Varro* apud *Non.* p. 459. 2. *Merc.* Quare, o Marce, pransum ac paratum esse hoc minime oportet. — Similiter *curatus* et *pransus* apud *Liv.* 28. 14. *V. PRANDIUM* init. — c) Contra *pransus*, potus ineptus est ad diligenter agendum, gravatus nihil cibi potusque onere. *Cic. Mil.* 21. 56. Adde inscitiam pransi, poti, oscitantis ducis.

PRANDICOLA antiqui dicebant, quæ nunc jentacula. *Festus* p. 250. s. *Müll.* Sic *Paul. Diac.* p. 251. 3. Prandicula jentacula.

PRANDIOLUM, i, n. 2. deminut. prandii. Vn a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 166.

PRANDIUM, ii, n. 2. cibus, qui mane sumebatur, ut *cæna*, quæ meridie, teste *Paul. Diac.* p. 54. 4. *Müll.* et 223. 5., et *Festo* p. 339. 14., et *vespertina*, quæ vespere. Dictum quidam putant *παρά τὸ πρᾶν* pro *πρωτῶ*, mane: alii quasi *parandum*, quod eo sumpto pararentur ad opus: alii aliunde. Et quidem in militari vita prandium fere vocatus est cibus, qui ante pugnam a militibus, atque adeo mane jussu imperatoris capiebatur. *Liv.* 28. 14. Tesseram vesperi per castra dedit, ut ante lucem viri equique curati et pransi essent. *Id.* 21. 54. Ceteris ducibus præceptum, ut prandere omnes juberent, armatos deinde signum expectare. Adde *eumd.* 9. 32. et *Caton.* apud *Gell.* 15. 13. *V. Pransus* in fin. *V. PRANDEO*. *Trebell. Gallien.* 2. Plerique dicunt, dictum esse prandium ab eo, quod ad bellum milites parat. — Postea dilata cæna ad vespem, prandium cœptus dici cibus circa meridiem sumptus, qui et *merenda* appellabatur. *V. MERENDA*. Si cui vero liberet antea sumere, jentaculum dicebatur. *Sueton. Cal.* 58. Hora quasi septima, cunctatus, an ad prandium surgeret, marcescente ad huc stomacho pridiani cibi nneret. *Id. Claud.* 34. Bestiariis meridianisque adeo delectabatur, ut et prima luce ad spectaculum descenderet, et meridie, dimisso ad prandium populo, persederet. Gr. ἀφ᾽ ὧρων, δελνὶόν (It. colazione, refezione, pranzo; Fr. déjeuner; Hsp. almuerzo, desayuno; Germ. das Frühstück, Vormittagsessen; Angl. a dinner, collation, repast).

1.) Proprie. — a) Non erat prandium in mne mniun, ut cæna: multi enim (ut bodieque non pauci) semel die tantum vescabantur. Quibus vero usque ad cænae tempus integram famem perducere difficile erat, levem simplicemque cibum in prandio sumebant: nifices et laboriosi, quantum sat esset tolerando labori: intemperantes gulæ largiter inserviebant. *Cels.* 1. 3. ad fin. Si prandit aliquis, utilius est exiguum aliquid, et ipsum siccum sine carne, sine potione sumere. et paulo post. Æstate cibo sæpius corpus eget: ideo prandere quoque commodum est. *Seneca* *Ep.* 83. Panis deinde siccus, et sine mensa prandium, post quod non sunt lavandæ manus. *Martial.* 13. 30. Caseus Etruscæ signatus imagine Lunæ Præstabit pueris prandia mille tuis. *Id.* 6. 64. Curio dum prandia portat aranti. et 13. 13. satius fabrorum prandia betæ. *Cic.* 2. *Phil.* 39. 101. Quid prandiorum apparatus, quid furiosus vinolentiam tuam proferam? *Id.* 3. *Ferr.* 19. 49. Quid ego istius prandia, cænas, equos muneraque commemorem? *Sueton. Vitell.*

13. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, et prandia, et cænas, comissationesque. — Ex *Hieronymi* loc. cit. in TORUS patet, ejusdem *Hieronymi* temporibus prandium acceptum fuisse pro maximo convivio, loco neque carne, ut apud nostrates nunc il pranzo. — b) Sotabant genio indulgentes post prandium poculis dare operam. Hinc sæpe apud *Plaut.* prandi, potavi, ut *Men.* 1. 2. 61. et 2. 3. 11. et 5. 9. 81. et *Bacch.* 1. 1. 46. etc. et *Martial.* 4. 90. Prandeo, poto, cano, ludu, lavo, cæno, quiesco. Hinc *Pransus*, *potus*, de quo *V. Pransus* c in fin. *V. PRANDEO*. — c) Ad prandium præterea hæc spectant. *Plaut. Capt.* 3. 1. 18. Accessi ad adolescentes in furo: salverte, inquam: quo inus una ad prandium? *Id. Stich.* 4. 2. 45. de parasito. Hic quidem in summam crucem cæna, aut prandio perducitur potest. *Cic. Mur.* 35. 73. Invitare ad prandium. *Plaut. Men.* 5. 9. 76. et *Pæn.* a. 2. v. 23. vocare. *Id. Pæn.* 5. 5. 3. Adducera aliquem ad se ad prandium. *Id. Men.* 2. 3. 37. Coquere alicui prandium. *Id. Cas.* 2. 1. 4. parare. et *Men.* 1. 2. 61. apparare. et 1. 3. 25. accurrere. *Id. Rud.* 1. 2. 53. ornare. *Id. Amph.* 2. 2. 33. dare. *Id. Pæn.* 5. 5. 16. obsonare alicui. et *Men.* 2. 2. 2. anteponere. et 3. 2. 55. comedere. *Id. Pæn.* 3. 5. 14. Prandium prandere. *Id. Cist.* 1. 1. 12. In prandio aliquem lepide atque nitide accipere apud se. — d) De sportula, congiario imperatorum. *Martial.* 5. 49. Tunc, quum prandia misit imperator, Cum panariolis tribus redisti. *Sueton. Cæs.* 38. Adjecit epulum ac viscerationem, et post Hispanensem victoriam dun prandia. Nam quum prius parce, neque pro liberalitate sua præbitum judicaret, quito post die aliud largissimum præbuit. *Id. Tib.* 20. Prandium populo mille mensis, et congiarium trecentis nummos viritum dedit. — e) Item quæ præbebatur a candidato tribulibus, etc. *Cic. Mur.* 32. 67. et 34. 72. et 2. *Off.* 17. 58.

11.) Translate. ¶ 1. De quocumque convivio. *Martial.* 4. 49. qui scribit prandia sævi Terens, aut cænam, crude Thyesta, tuam. ¶ 2. De cibo bestiarum. *Plaut. Truc.* 3. f. 1. Rus mane me ire jussit, ut bubus glandem prandio depromerem. *Val. Max.* 3. 7. n. 1. Prandiu dato ipsis, jumentisque eorum.

PRANSITO, as, avi, stum, are, 1. Part. *Pransitans* 1. — Pransitare frequentat. a prandeo ¶ 1. Neutr. est frequenter prandere. *Vitrui.* 8. 3. a med. Ad rivum accumbentes viatores pransitare solent. *Lamprid. Elagab.* 27. Pransitans et cœnans. ¶ 2. Act. est pransitando comedere. *Plaut. Asin.* 1. 1. 20. Nequam homines, qui potentiam pransitant. *Arnob.* 4. 24. Inveni pro sullis visceribus prolem nescium Lycaoniam pransitasse. — Et passiva impersonn. *Macrob.* 2. *Saturn.* 13. Ut patentibus januis pransitaretur et cœnaretur.

PRANSOR, ôris, m. 3. ἀφ᾽ ὧρηρ, qui prandet, aut qui invitatus est ad prandium. *Plaut. Men.* 2. 2. 2. Bonum anteponam prandium pransoribus. *Veranias* apud *Macrob.* 3. *Saturn.* 8. a med. Qui novissimi comaso prandio venissent, quum jam manus pransores lavarent.

PRANSORIUS, ii, n. 2. *V. voc. seq. in fin.* PRANSORIUS, a, um, adject. ad prandium spectans. *Quintil.* 6. 3. 99. Mirantibus, quid humile candelabrum emisset, Pransorium erit, inquit. h. e. aptum erit prandentibus, quia circa meridiem prandium fit, quo tempore lucerna non est opus: nam cœnantes sub noctem altius candelabro egent, quo latius lux diffundatur. *Turneb.* — Hinc

Pransorium, ii, n. 2. absolute, substantivum more, prandii dapes. *Gloss. Isid.* Pransorium, promulsarium. lege promulsidarium, emendante Grævio.

PRANSUS, a, um. *V. PRANDEO*.

PRANSUS, us, m. 4. pranzo, idem ac prandium. *Alicia. Ep.* 77. ad init. Quum in pransu negligens crimen, alvum nimietate concreta pectinibus pexuisti.

PRAPEDILON, i, et

PRAPÉDION, II, n. 2. herba eadem quæ leon-topodion. *Apul. Herb. 7.*

PRASINATUS, a, um, adject. prasina veste indutus. *Peiron. Satyr. 28. in fin.* In aditu ipso stabat ostiarius prasinatus, cerasino succiu clus cingulo.

PRASINI, ōrum, m. plur. 2. *V. voc. seq. in fin.*

PRASINIANUS, a, um, adject. qui ad prasinum colorem pertinet. Porro *Prasiniani* vocati sunt autigatores factionis prasinae. ut Venetiani Venetæ. *V. FACTIO. Capitolin. Ver. 6.* Multas a Venetianis est passus injurias, quod turpissime contra eos faveret. Nam et Volucris equo prasino aureum simulacrum fecerat, quod secum portabat. et mox. In tanto autem equus ille honore fuit, ut ei a populo prasinianorum sæpe modius aureorum postularetur. *Petron. Satyr. 70.* Si prasinianus es famosus.

PRASINUS, a, um, adject. di color di porro, verdeporro, verde, πράσινος, colore porri similis, porraceus; πράσινον enim porrum est. *Petron. Satyr. 27.* Patefamilias soleatus pila prasinao exercebatur. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 67. (181).* Prasinus color. *Martial. 10. 29.* De nostra prasina est synthesis eiapta toga. et 3. 82. Prasino flabello fugare muscas. *Auct. Gromat. ed. Rudorff. p. 351.* Prasinus marmoreus terminus. — *Prasina factio*, est una ex quatuor aurigantium in circo, cui Caligula et Nero impensissime faverunt. *V. FACTIO. Martial. 10. 48.* De prasino convivæ meus, Venetoque loquatur. *Id. 13. 78.* Et nomen prasini Porphyronis habet. Adde *eum. 11. 33.*; et *Sueton. Cal. 55.* et *Ner. 22. V. PRASINIANUS.* — Hinc

Prasini, ōrum, m. plur. 2., absolute, substantivorum more, sunt idem ac smaragdi, smeraldi. *Capitolin. Maximin. jun. 1.* Reticulum de prasinis decem. *V. Auct. loc. cit. in LYCHNITES.*

PRASION et Prasium, II, n. 2. πράσιον, species origani, a colore porraceo: item heracii: item marrubii, *prassio*: quæ nomina herbarum sunt. *Plin. 20. Hist. nat. 17. 67. (175).* et *ibid. 22. 89. (241).*; et *Cels. 5. 11.* Et *Seren. Sammon. 20. 366.* Navis ramentum, et quæ nomine prasion herba est, Mixta dabunt miras, experto crede, medelas.

PRASIUS, a, um, adject. idem ac prasinus, hoc est porracei coloris. *Cæc. Aurel. 3. Acut. 20. n. 195.* Surgente passione jugis vomitus et primo corrupti cibi et humoris atque fellis flavidi; dehinc vitellis ovorum similis; tunc prasii atque ceruginosi; ultimo etiam nigri.

PRASIUS II, n. 2. πράσιος λίθος, gemma viridis: a prasino, sive porraceo colore. *Plin. 37. Hist. nat. 8. 34. (113).* Viridantium et alla plura sunt genera. Vilioris turbæ est prasius, cujus alterum genus sanguineis punctis abhorret. *V. PRASINUS in fin.*

PRASOIDES, is, f. 3. πρασοειδής, genus topazii: a πράσιον porrum, quasi porraceus. *Plin. 37. Hist. nat. 8. 32. (109).* Et duo ejus (gemmarum) genera faciunt, prasoidem, atque chrysoperton simile chrysopraso.

PRASON, i, n. 2. πράσον, frutex marinus, et phycos dictus, foliis latis, colore viridi. *Plin. 13. Hist. nat. 25. 48. (135).*

PRATENSIS, e, adject. di prato, λειμώνιος, ad pratum pertinens, in pratis vascens. *Horat. 2. Sat. 4. 20.* pratensibus optima fungis Natura est: aliis male creditur. *Colum. 6. R. R. 3. 3.* Pratense sænum. *Plin. 21. Hist. nat. 8. 25. (49).* Pratenses flores. et *ibid. 15. 50. (86).* Pastinaca pratensis.

PRATULUM, i, n. 2. pratello, praticello, λειμώνιον, deminut. prati, parvum pratum. *Cic. Brut. 6. 24.* Tum in pratulo propter Platonis statum consecimus. Adde *eum. 12. Att. 6. Arnob. 5. 24.* Quum in Siciliæ pratulis flores legeret Proserpina.

PRATUS, i, n. 2. Pratus m. genere legitur in *Auct. Gromat. ed. Rudorff. p. 322.* — *Varro 5. L. L. 40. Müll. et 1. R. R. 7. 10. Colum. 2. R. R. 17. 2. et Ulp. Dig. 50. 16. 31*

censent, prata dicta esse ab eo, quod sine opere parata sint. His subscribit et *Plin.*, qui 18. *Hist. nat. 5. 6. (29).* auctor est, veteres parata dixisse. — Ceterum pratum est locus in agris, ex quo sænum percipitur, λειμών (II. prato; Fr. pré, prairie; Hisp. Prado, prodecillo, praderia, pradera; Germ. d. Wiese; Augl. a meadow, mead, green field, green, leasow).

1.) Proprie. *Cic. Senect. 16. 57.* Quid de pratium viriditate, aut arborum ordinibus dicam? *Id. 3. ad Q. fr. 1. 2.* Pratum irrigare. *Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (258).* cratire, secare, cedere, sicillire. *Cato R. R. 50.* stercorare. et *ibid. 9.* irrigua facere. *Colum. 2. R. R. 18. 3.* renovare, restituere. *Varro 2. R. R. proem. 4.* Ex segetibus prata facere. *Pallad. 10. R. R. 10.* novella formare. *Inscript. apud Gruter. 204. ad fin.* In eo agro alia prata immittare. *Colum. 2. R. R. 17. 3.* Pratum siccaneum, aut riguum. *Cato R. R. 8. et 9.* irriguum, aut siccum. *Ovid. 1. Met. 297.* viride. *Plin. 5. Ep. 6.* Prata florida et gemmea. et 7. *Ep. 9. in carm. verna. Virg. 2. G. 384.* mollia. et 1. *ibid. 289.* arida tondere. *Martial. 1. 115. uda. Virg. 6. Æn. 674.* recentia rivis. et 4. *G. 306.* novis cornilibus rubent. *Lucret. 5. 784.* camposque per omnes Florida fulserunt viridantia prata colore. *Ovid. 3. Amor. 5. 5.* Area gramineo suberat viridissima prato. *Propert. 1. 20. 37.* Et circumrigo surgebant lilia prato. — Instituenti colendique prati rationem tradunt *Colum. 2. R. R. 17. et 18. Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (258).* et *Pallad. 10. R. R. 10.*

II.) Translate. ¶ 1. Metonymice. *Plaut. Pseud. 3. 2. 21.* Non itidem cœnam condio, ut alii coqui, qui mihi condita prata in patinis proferunt. *Sic Ovid. 1. Art. am. 299.* Ipsa novas frondes, et prata tenerrima tauro Fertur inadsueta subsequisse manu. h. e. teneriores herbas. ¶ 2. Inter varios titulos, quos scriptis suis auctores præponebant, fuere etiam, qui pratum inscriberent. *Gell. præf. ¶ 3.* Translate dicitur de æquore. *Cic. in Arat. 129.* naves Ante solent rostro Neptunia prata secantes, etc.

PRATUS, i, m. 2. *V. voc. præced. init.*

PRÆVE, adverb. Comp. *Pravius* et Sup. *Pravissime.* — Prave translate tantum usurpatur, et est male, perperam: cui contrarium recte, bene, καλῶς, ποτὴρως (II. malamente, pravamente; Fr. mal, defectueusement; Hisp. mal, malamente, defectuosamente; Germ. verkehrt, unrecht, böse, unschicklich, übel, schlecht; Angl. crookedly, wrongly, amiss, badly). — a) Cum opposito recte. *Cic. 1. Acad. (post.) 10. 37.* Recte facta sola in bonis actionibus ponens, prave, id est peccata, in malis. *Id. 2. Fin. 8. 25.* Quod bene, id recte, frugaliter, boneste: ille porro male, prave, nequit, turpiter cecebat. *Horat. 2. Sat. 3. 87.* sive ego prave, Seu recte; hoc volui: ne sis mihi patruus. — b) Absolute. *Ter. Heccy. 4. 4. 24.* Hoc mihi videtur factum prave. *Horat. 1. Ep. 1. 104.* prave sectum stomacharis ob unguem. *Plin. 17. Hist. nat. 9. 8. (57).* Id plerique prave intelligunt a Favonii ortu faciendum. *Tac. 6. Ann. 5.* Verba prave detorta. *Gell. 4. 9.* Religiosos dies multitudo imperitorum prave et perperam nefastos appellant. *Phædr. 3. 10.* Exploranda est veritas multum prius, Quam stulta prave judicet sententia. *Horat. 2. Ep. 1. 266.* Versus prava facti. *Id. Art. P. 88.* Cur nescire, pudens prave, quam discere malo? *Tac. 1. Ann. 53.* Solers ingenio et prave facundus. *Liv. 1. 32.* Aut neglectis religionibus, aut prave cultis. *Impp. Valentin. et Valens Cod. Theod. 5. 13. 17.* in fragm. editis ab *A. Peyronio.* Ilanc legem quidam judicum interpretati pravius sunt, quam utilitas publica postulabat. *Sall. orat. Lepidi contr. Sull. 8. Kritz.* Pravissimeque per scelerris inhumanitatem adhuc tutus fuit. *Forcellinus et alii furti; sed V. Kritz. ad h. l.*

PRÆVESCO, is, ere, n. inchoat. 3. pravius fio, corrumpro. *Gloss. Cyrill. Διαφθείρω, depravo, corumpo. (Διαφθερομαι), pravesco. Ita legit C. Paucker; at G. Love (Prodromus Glossar. Latin. p. 362.)* verbum pravesco activum ha-

bet, ita ut nihil addendum sit et signifiçet pravum facere.

PRÆVICORDIUS, a, um, et *PRÆVICORS*, ordis, adject. qui pravo est corde. *Augustin. in Psalm. 116. n. 7. (ex Osee 14. 10., ubi Vulgata habet prævaricatores.)* Quid est pravicordius? torticordius, tortum cor habens. *Id. in Ps. 124. 2.* Pravicordes sunt, id est qui rectum cor non habent.

PRÆVITAS, atis, f. 3. est vitium, quo res a congruentia cum aliis et a rectitudine deficit, perversitas, distortio, deformitas, σκολιότης (II. tortezza, deformità, difetto; Fr. forme tortue, courbure, irrégularité, difformité; Hisp. forma tuerta, corvadura, irregularidad, disformidad, fealdad; Germ. d. Krümmung, Unregelmäßigkeit, Ungleichheit, d. üble oder schlechte Buchs; Angl. crookedness, distortion, deformity, missapèdness, defect).

1.) Proprie. *Cic. 4. Tusc. 13. 29.* Vitium appellabant, quum partes corporis inter se dissident: ex quo pravitas membrorum, distortio, deformitas. *Id. 1. Legg. 19. 51.* An corporis pravitates, si erant perinsignes, habebunt aliquid offensivum: animi deformitas non habebit? *Id. 2. Orat. 22. 91.* Fulus nervos in dicendo C. Flimbræ, quos habuit ille, non assequitur: oris pravitatem et verborum latitudinem imitatur. *Id. 5. Fin. 17. 47.* Pravitas et imminutio corporis. *Colum. 4. R. R. 20. 1.* Alligatoris cura esse debet, rectam conservare stitem, nec flexum ridiæ persequi, ne pravitas statuminum ad similitudinem sui vitium configuret. *Pallad. 4. R. R. 11.* Sint boves cornibus robustis, ac sine curvatura pravitate lunatis.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim de iis omnibus, quæ a recto quacunque ratione deflectunt, quæ mala sunt, vitiosa, improba. *Ter. Heaut. 5. 2. 20.* Quæ ista est pravitas, quæve amentia, quod peccavi ego, id obesse huic? che ingiustizia? *Cic. 1. Orat. 34. 156.* Intuendi sunt nobis non solum oratores, sed etiam actores, ne mala consuetudine ad aliquam deformitatem pravitatemque veniamus. *Gell. 5. 20.* Solacismus vetustioribus Latinis sribligo dicebatur, a versura videlicet et pravitate tortuosæ orationis. *Id. 1. 22. extr.* Pravitas omnis. h. e. malum omen. ¶ 2. Speciatim et sæpissime refertur ad animum ac mentem, et est perversitas iudicii et sententia, quum perperam sentitur de rebus, quum in iudicando a recto honestoque deflectitur, perversità, malvagità, iniquità. *Seneca Ep. 56. circa med.* Si ante animum nostrum formare incipimus et recorrigere, quam indurescat pravitas ejus. *Sall. Jug. 2.* Quo magis pravitas eorum admiranda est, qui dediti corporis gaudiis per luxum et ignaviam ætatem agunt: ceterum ingentium incultu atque socordia torpescere sinunt. *Q. Cic. Petit. cons. 10. 40.* Qui sine causa non amant, eos aut beneficio, aut spe etc. dato operam, ut de illa animi pravitate deducas. et *Cic. Vatin. 6. 14.* Volo, ut mihi respondeas, quæ te tanta pravitas mentis tenerit, qui tantus furor, ut, quum inaudita ac nefaria sacra suscepis, auspica, quibus omnis respublica tenetur, contempseris? *Id. 4. Acad. (2. pr.) 8. 26.* Quid, quod si ista vera sunt, ratio omnia tollit, quasi quædam lux lumenque vitæ? tamen na in ista pravitate perstabitis? *Tac. 3. Hist. 41.* Pravitas consilii. ¶ 3. Item malitia, improbitas, mali mores, malvagità, improbità, malizia. *Cic. 2. Fin. 9. 27.* Qualis ista philosophia est, quæ non interitum affert pravitate, sed sit contenta mediocritate vitiorum? *Tac. 14. Ann. 38.* Nullum prælio linem expectarent, nisi succederetur Suetonio: cujus adversa pravitate ipsius, prospera ad fortunam reipub. referebat. (Adde *Sall. fragm. apud Non. p. 385. 4. Merc.) Id. 4. Hist. 44.* Sosianus pravitate morum multis exitiosis.

PRÆVITER, adverb. prave. *Augustin. Serm. 101. 6.* Pravi ter ipsi Domino calumniari de loculis et calceamentis.

PRÆVUS, a, um, adject. Comp. *Pravior* et Sup. *Pravissimus* II. 1. — Pravius est qui non

est rectus, distortus, perversus, στρεβλός, ἀκωλύς (It. storto, torto, diftetto; Fr. tortu, qui est de travers, qui n'est pas droit, difforme; Hisp. tuerto, lo que no lleva rectitud ne la línea que la debe llevar, desfigurado; Germ. nicht gerade, -regelmässig gewachsen, krumm, ungestaltet, verkehrt; Angl. crooked, not straight, missshapen, distorted, deformed).

I.) Proprie. *Lucret.* 4. 514. ut in fabrica, si prava est regula prima, Normaque si fallax rectis regionibus exit, Omnia mendose fieri atque obstipa necesse est, Prava, cubantia, prona, supina, atque absona tecta. *Cic.* 5. *Fin.* 17. 46. Videsne, ut si qua membris prava, aut debilitata, aut imminuta sint, occultent homines? *Horat. Art. P.* 28. pravo vivere naso. *Id.* 1. *Sal.* 3. 48. pravis fultus male talis. *Cæs.* 4. *B. G.* 2. Jumenta prava atque deformia. *Juvenal.* 8. 33. pravam extortamque puellam (vocamus) Europen. *Veget.* 3. *Peterin.* 71. Ambulabit (equus) pravus et frequenter offendet. et 5. *ibid.* 40. 1. Ambulabit pravus in latere ad similitudinem caneri. — Absolute. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 11. 33. Interesse oportet, ut inter rectum et pravum, sic inter verum et falsum. *Cf. Ter. Phorm.* 5. 1. 6. Eis nunc prævium 'st, qui recta prava faciunt. — In pravum, prave. *Tac.* 4. *Hist.* 81. a. med. Elapsi in pravum artus. *slogati.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est malus, vitiosus, improbus, callivo, malvagio, vizioso, pravo, perverso, malizioso, κομπός. — 1.º De hominibus. — a) Absolute. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 8. Absque te esset, ego illum haberem rectum ad ingenium bonum: nunc propter te, tuamque pravus factus est fiduciam. *Liv.* 1. 53. Non pravus dux belli. *Juvenal.* 14. 40. dociles imitandis Turpibus et pravis omnes sumus. *Tac.* 4. *Hist.* 48. Vinus audent, callidus, promptus et prout animum intendisset, pravus aut industrius, eadem vi. *Id.* 4. *ibid.* 68. Pravi impulsores. *Fellej.* 2. 80. 3. Praviissimus homo. — b) Cum Genitivo. *Sil.* It. 3. 253. Battiadès pravos fidei stimulavit in arma. *Id.* 8. 260. turbarum sator, atque accendere solers Invidiam, pravusque togæ. *Id.* 9. 636. beu plebes scelerata, et prava favoris! et 12. 464. audendi pravus, facilisque periculis. — 2.º De rebus physicis et abstractis. *Cic.* 4. *Tusc.* 13. 29. Eorum qui non longe a sapientia absunt, affectio est illa quidem discrepans sibi ipsa, dum est insipiens; sed non distorta, nec prava. *Id. Rosc. Com.* 10. 30. Quod Panurgus Roscii fuit discipulus, qui diligebant hunc, illi favebant. Quid sciret ille, perpauci animadvertabant: ubi didicisset, omnes quærebant. Nihil ab hoc pravum et perversum produci posse arbitrabantur. *Fellej.* 2. 10. 1. Adeo mature a rectis in vitia, a vitis in prava, a pravis in præcipitia pervenitur, vitia ipsa peccata, prava eorum habitus et consuetudo. *Tac.* 11. *Ann.* 33. Prætorii præfecto haud satis fidebat, ad honesta, seu prava juxta levi. *Id.* 4. *Hist.* 48. Prava æmulatio. *Id.* 3. *Ann.* 56. Spes pravas aliorum cobibere. et 16. *ibid.* 28. Prava ambitio. *Phædr.* 1. 25. Prava consilia dare cupiam. *Cic.* 3. *Tusc.* 33. 80. Quo pravus nihil esse possit. *Alii leg.* gravius. *Id. Brut.* 74. 258. Praviissima consuetudinis regula. — In pravum, prave. *Quintil.* 1. 3. 12. Frangas citius, quam corrigas, quæ in pravum induruerunt. ¶ 2. Speciatim dicitur de eo, qui male judicat, perperam sentit de rebus, et qui quum quippiam minus rectum semel imbiberit, corrigi nequit, et ad sanitatem traduci, strano, stravollo, ostinato. *Sall. Cat.* 5.; et *Plin.* 3. *Ep.* 9. a. med. Ingenium malum, pravumque. (Alii ita intelligunt: malum in alios, et perniciosum: pravum in se, et vitis deditum.) *Seneca* 1. *Ira* 16. ante med. Co. Piso fuit vir a multis vitis integer, sed pravis, et cui placebat pro constantia rigor. *Phædr.* 5. 5. Pravo favore labi mortales solent: Et pro judicio dum stant erroris sui, etc. *Quintil.* 10. 1. 19. Philemon pravis sui temporis judiciis Menandro sæpe prælatas est. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 70. quæ bellua ruptis, Quum semel effugit, reddit se prava catenis? h. e. stulta, incauta.

Homonym. Quid pravus et depravatus differant, *V.* in DEPRAVATUS.

PRAXIDICA, ōrum, n. plur. 2. *V.* in PRAGMATICUS.

PRAXILLEUS vel praxillus, a, um, adject. ad Praxillam poetriam Sicyoniæ (de qua *V. Olear.* dissert. de poet. Græc. n. 63.) pertinens. *Serv.* centim. p. 1824. *Putsch.* Praxillum metrum Ionicum majus trimetrum brachycatalectum. *Marius Victorin.* 2. p. 2538. Id autem, quod trochæum recipit, Praxillum dixerunt, ut metrum Praxillæ poetriæ Sicyoniæ, quod est trimetrum brachycatalectum, habens semper in secunda regione trochaicum basin post Ionicam primam. *Plotius* de metr. p. 2657. Antispastum trimetrum brachycatalectum Praxillum. Hujus metri exemplum habes apud *Sophocli. Antig.* v. 135. Ἀντίσπαστος δ' ἐνὶ γὰρ πέος ταυτάλωσις.

PRÆCABILIS, e, adject. precans. *Gloss. Philox.* Precabile, δεικτικόν, εὐτυχικόν. *Gloss. Lat. Gr.* Precabilis, δεικτικός.

PRÆCABUNDUS, a, um, adject. multum precans, abundans in precibus, vel rectius precanti similis. *Pacat. Paneg.* 36. a. med. Quanto melius manus illa consuluit, quæ submissis precabunda vexillis petiit veniam necessitatis!

PRÆCĀMEN, inis, n. 3. idem ac precatio. *Auct. incert. de pulice* apud *Wernsdorf. Poet. Lat. min.* T. 6. p. 386. v. 35. Rursus mutatus, fundensque precamina mille, Accirem cunctos in mea vota deos.

PRÆCANS, antis, particip. *V.* PRECOR.

PRÆCANTER, adverb. precando, cum precibus. *Venant. Fortun. Vit. S. Mart. præf.* 39. ferte precanter opem.

PRÆCARIO, adverb. precibus, precando (*V. PRECARIO*) per via di preghiera, pregando, μετά δεήσεως, κατά δέησιν, κατ' ἀξίωσιν. *Plaut. Amph. prol.* 21. Tametsi pro imperio scibat facturos; verum hoc petere me precario a vobis jussit. *Ter. Eun.* 2. 3. 27. Hanc tu mihi vel vi, vel clam, vel precario fac tradas (*V. VIS*). *Cic.* 7. *Ferr.* 23. 59. Etiam si precario essent rogandi, tamen ab his impetraretur. *Sueton. Claud.* 12. Ut sibi in curiam tribunos militum secum inducere liceret, precario exegit. *Seneca Thyest.* 214. Ubicumque tantum honesta dominant licent, precario regnatur. *Tac. Agric.* 16. a. med. Trebellius vitata exercitus ira, indecorus atque humilis, precario mox præfuit. *Ulp. Dig.* 43. 25. 1. Precario quippiam concedere. *Liv.* 34. 62. a. med. dare. *Plin.* 7. *Ep.* 30. Quibus ex causis precario studeo: studeo tamen. h. e. quasi alieno arbitrio, quasi impetrandum a multis, qui me quotidie circumstant, ut vacare litteris liceat. *Seneca præf.* 1. *Controv.* Memoriam mihi jam olim precario paret. *Inscript.* apud *Henzen.* 7315. PRECARIO AQVA RECIPITVR TRGV. LXXX. Alia apud *Orell.* 5069. ITER (lege itinere); PRIVAT. ANNI LARGI PRECARIO VTITVR ANTONIVS ASTRALIS.

PRÆCARIUM, ii, n. 2. locus in ædibus precibus faciendis destinatus. *Petron. Satyr.* 30. Dispensator in precario aureos enumerans. *Plerique alii leg.* prætorio: alii melius præcario. *V. PROECARIUM.* — Alio sensu *V.* in voce sequent. I. et II.

PRÆCARIUS, a, um, adject.ottenuto con preghiera, ικετευτικός, δέδαισιμικός, qui habetur ex precibus, qui tandiu obtinetur, quandiu is, qui concessit, permiserit.

I.) Proprie. *Ulp. Dig.* 43. tit. 25. qui De precario inscribitur, 1. Precarium est, quod precibus petenti utendum conceditur tandiu, quandiu is, qui concessit, patitur: quod genus liberalitatis ex jure gentium descendit, et distat a donatione eo, quod qui donat, sic dat, ne recipiat: qui precario concedit, sic dat, quasi tunc recepturus, quum sibi liberit precarium solvere. *Brut.* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 16. ante med. Precariam incolumitatem habere. *Liv.* 3. 47. Non orare solum precariam opem, sed pro debito petere. *Id.* 8. 35. Donatur Q. Fabius tribunicia potestati, precarium, non justum auxilium ferenti. *Tac.* 4. *Hist.* 76. sub fin. Precaria vita. *M. Aurel.*

apud *Front.* 4. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 8. Ego impræsentiarum sic me habeo, ut vel hinc æstimato facile sit tibi, quod hæc precaria manu scribo. per mano altrui. et *Fronto* 3. ad *M. Cæs.* 13. ad fin. Facilius precariis decedimus, quam violentis deterremur.

II.) Translate dicitur de iis, quæ licet non sint impetrata precibus, ad tempus tamen tantummodo nostra sunt. *Ovid.* 9. *Met.* 75. Quid fore te credas, solum qui versus in anguem Arma aliena moves? quem forma precaria celat? *Liv.* 39. 37. Specie, inquis, æquum est fœdus: re apud Achæos precaria libertas, apud Romanos etiam imperium est. *Curt.* 6. 5. 6. In novo et, si verum fateri volumus, precario imperio. *Sic Tac.* 1. *Hist.* 52. Precarium seni imperium et brevi transiturum. *Id.* 1. *Ann.* 42. extr. Precariam animam inter infenses trahere. *Forcellinus* duo hæc *Tac.* ad super. paragr. retulit. *Seneca Tranquill.* 11. Sapiens corpus suum, seque ipsam inter precaria numerat, vivitque ut commodatus sibi et repositibus sine tristitia redditurus. *Symmach.* 1. orat. in *Valent.* edente *A. Maio* 6. Si qua inter cognatas celitum potestates hujusmodi esset æquatio, paribus cum solaminibus globus sororis arderet; nec radiis fratribus obnoxia precarium raperet luna fulgorem.

PRÆCATIO, ōnis, f. 3. preghiera, orazione, εὐχὴ, δέησις, rogatio, obsecratio, preces, præsertim quæ diis adhibentur.

I.) Proprie. *Cic. Mur.* 1. 1. Quod si illa solemnis comitiorum precatio, consularibus auspiciis consecrata, tantam habet in se vim et religionem, etc. *Id.* 1. *Tusc.* 47. 114. Simili precatione Trophonius et Agamedes usi dicuntur. *Liv.* 31. 5. ad fin. Precationem admisisse deos. *Alii leg.* precationi annuisse. *Id.* 39. 18. Precationem facere. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 3. (13). Vestales nostras credimus nondum egressa Urbe mancipia fugitiva retinere in loco precatione. *Alter Plin. Paneg.* 1. init. Ut rerum agendarum, ita dicendi initium a precationibus facere. *Tac.* 4. *Ann.* 9. Magna ex fletu, et mox precationibus faustis, audita. — Precatio cooptationis in *Inscript.* n. 41. apud *Maslin. Frat. Arv.* est precum formula, quæ antequam quis in Arvalium collegium cooptaretur, prænebatur.

II.) Improperie sumitur pro carmine, seu formula certa verborum, quæ superstitione occultam vim ad faciendum aliquid habere creduntur. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 9. (42). Partus accelerat vicinos, si cinctu suo soluto feminam cinxerit, dein solverit, adjecta precatione, se vinxisse, eundem et soluturum.

PRÆCATIONCULA, æ, f. 1. deminut. precationis. *Gloss. Philox.* Δεραδικόν, precationicula, petituncula.

PRÆCATIVE, adverb. pregando, preces adhibendo, precario. *Ulp. Regular.* tit. 25. de fideicommissis. Fideicommissum est, quod non civilibus verbis, sed precative relinquitor. *verbi gr.* Te, Titu, rogo, fideique tuæ committo, ut, etc., ut habetur in *Dig.* 30. 1. 105. ad fin. vel peto a te, ut partem hereditatis restituas matri tuæ, ut habetur *ibid.* 31. 1. 79.

PRÆCATIVUS, a, um, adject. preces continens, precarius. *Ulp. Regular.* tit. 24. de legatis. Ea, quæ precativo modo relinquuntur, fideicommissa vocantur. *V. PRECATIVE.* *Amian.* 17. 5. Pacem poscere precativam. — In re grammatica. *Priscian.* 18. p. 1164. *Putsch.* Hortativa quoque (verba) accusativum adsciscunt; precativa etiam accusativo junguntur: oro, obsecro, etc.

PRÆCATOR, ōris, m. 3. intercessore, ἐκτρέτης, qui precatur pro altero, deprecator. *Ter. Heaut.* 5. 2. 22. Nemo accusat, Syre, te: nec tu aram tibi, nec precatore pararis. *intercessore.* et *Phorm.* 1. 2. 90. Ad precatorem adeam, credo, qui mihi sic oret: nunc amitte, quæso, hunc: ceterum postquam si quidquam, nihil precor. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 12. Precator et patronus. *Amian.* 18. 2. ad fin. Is legationis nomine precator venerat pro regibus pacem itidem obsecrans.

PRÆCATORIUS, a, um, adject. δεικτικός, ad

precandum pertinens. *Donatus ad Ter. Phorm.* 1. 2. 92. Ars precatoria est, mitigare praesentia, futura permittere.

PRECATRIX. F. PRECANTATRIX. Ceterum certa est lectio apud *Tenant. Fortun. Vit. s. Mart.* 4. 342. Leucadio pariter pro praeside prompta precatrix.

PRECATUS, a, um. F. PRECOR.

PRECATUS, us, in. 4. preghiera, δέσπας, precatio, preces. *Stat.* 10. *Theb.* 71. sed nec petiisse precatus, Tantaque dona vellet. *Id.* 5. *Silv.* 2. 81. Infestare licet Manes, meritoque precatu Pacem auferre rogis. *Ammian.* 24. 6. Concordi precatu tentare aliquid. *Adde Sidon.* 4. *Ep.* 2.

PRECES. F. PREX.

PRECIÆ vel pretiæ vites in duo genera, majus et minus, magnitudine acini, discernuntur: materies illis plurima, uvaeque cito maturescens, generosa, et oillis utilissima, folium apio simile. *Hec Plin.* 14. *Hist. nat.* 2. 4. (29). et *Colum.* 3. *R. R.* 2. 23. Ad illud *Virg.* 2. *G.* 95. Purpureæ, preciaque; *Servius* adscribit dictas esse quasi *præcoquas*, quod ante alias coquantur.

PRECIANUM seu præcianum pirorum genus memoratur a *Macro.* 2. *Saturn.* 15. sub fin. ex *Cloatio*, de quo nihil apud *Plin.* 15. *Hist. nat.* 15. 16. aut *Colum.* 5. *R. R.* 10. 18., ubi varia hujus pomi genera recensentur.

PRECŌ, as, etc. V. voc. seq. init.

PRECOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. Precor pro precor dixisse antiquos, ait *Priscian.* 8. p. 779. *Putsch.* Hinc precantur passive dixit *Varro* apud *Non.* p. 480. 27. *Merc.* Hinc etiam precatus passive, pregato, rogatus. *Juvenc.* 3. 85. Supplicansque dehinc cælum, genitore precato, etc. *V. et Precandus infra.* — Part. *Precans* 1. i.; *Precatus* 1. i. et 2. b.; *Precaturus* 1. i.; *Precundus* 1. b. — Precari est rogare, obsecrare, preces adhibere, δέσπας (It. *pregare, fare orazione, fare preghiere; Fr. prier, supplier; Hisp. rezar, orar, rogar, suplicar; Germ. bitten, bitten anreden, -anrufen, wünschen, erbitten, beten, betend anrufen; Angl. to pray, entreat, supplicate, beg, beseech, petition, desire, request*). ¶ 1. *Generatim.* — a) Cum Accusativo personæ. *Cic.* 6. *Verr.* 32. 71. Ubi ne precari quidem Jovem optimum maximum, atque ab eo auxilium petere possit. *Id.* 1. *Nat. D.* 42. 119. Illi, quos nos colere, precari, venerarique solent. et *ibid.* 44. 122. Quod nita sit, quid veneramur, quid precamur deos? et 2. *Cat.* 13. 29. Deos precari, venerari, atque implorare. *Ovid.* 1. *Met.* 367. placuit cælesti precari Numen, et auxilium per sacras quærare sortes. *Virg.* 3. *Æn.* 543. Tum numina sancta precamur Palladis armisonæ. — b) Cum Accusativo rei. *Cic.* *Pis.* 20. 46. Hæc ego semper de vobis expetivi, hæc optavi, hæc precatus sum. *Virg.* 3. *Æn.* 143. Rursus ad oraculum Ortygiæ Phœbumque remenso Hortatur pater ire mari, veniamque precari. *Liv.* 4. 58. Precantibus opem militibus. *Horat. carm. sæc.* 3. date (Phæbe et Diana) quæ precamur Tempore sacro. *Id.* 2. *Sat.* 8. 75. tibi di quæcumque preceris Commoda dent. *Ovid.* 1. *Pont.* 2. 59. Sæpe precor mortem, mortem quoque deprecor idem; Ne mea Sarmaticum contegat ossa solum. *Tac.* 4. *Ann.* 7. extr. Precandam post hæc modestiam, ut contentus esset. — c) Cum Accus. rei, et Ablat. personæ præcedente ab. *Nepos Timol. in fin.* Dixit, se hoc a diis semper precatum, ut etc. *Cic.* 3. *Nat. D.* 34. 84. Esse enim stultitiam (dicebat), a quibus bona precaremur, ab iis porrigentibus et dantibus nolle sumere. *Cf. eumd.* *Amic.* 18. 57. Precari ab indigno. *supplicare.* — d) Sequenti ut, ne, quo minus. *Cato R. R.* 134. et 139. Iano pater, te hac strue commovenda bonas preces precor, uti sies volens propitius mihi. δέσπας δέσπας. *Horat. Art. P.* 200. Deosque precatur et oret, ut etc. *Cic. Dom.* 57. 144. Te, Capitoline, teque, Juno, precor ac quæso, vosque patrii Penates, obtestor, ut etc. *Cf. eumd. Rabir. perduell.* 2. 5. A diis deabusque immortalibus pacem ac veniam peto: precorque ab iis, ut patiantur etc. *Id. Mur.* 1. 1. Eadem

precor ab eisdem diis immortalibus — ut eveniant et ut etc. *Ovid.* 10. *Met.* 391. Canosque suos et inania nudans Ubera, per curas alimentaque prima precatur, ut etc. — *Id.* 1. *Amor.* 1567. Nycteliumque patrem nocturnaque sacra precare, Ne jubeant capiti vina nocere tuo. — *Cic.* 2. *Fin.* 24. 79. Et, si id non probares, quo minus ambo (*Orestes et Pylades*) una necaremini, non precarer? *Orellius* legit non deprecare; at *V. Madvig.* ad h. l. — e) Et cum Conjunctivo, omitta part. ut. *Ovid.* 4. *Fast.* 247. Hoc quoque dux operis moneas, precor. *Id.* 2. *Pont.* 2. 68. Detque solum miseræ mite, precare, fugæ. *Horat.* 1. *Od.* 2. 30. tandem venias precamur — Augur Apollo. et *ibid.* 3. 6. finibus Atticis Reddas incolumem (*Vergilium*) precor Et serves animæ dimidium mææ. *Val. Flacc.* 5. 118. seque precantur Accipiant socios. — f) Cum Infinito. *Ovid. Heroid.* 19. 81. ventos audirem lenta tonantes, Et nunquam placidas esse precarer aquas. *Adde Tibull.* 2. 5. 3. Nunc precor (te, Phæbe) ad laudes flectere verba meas. — g) Cum Dativo personæ, cui precamur, aut Accusati et præpos. ad. *Virg.* 8. *Æn.* 127. Optime Grajungenum, cui me fortuna precari, Et vitta comptos voluit prætere ramos, etc. *Liv.* 38. 43. Deos, quos adoret, ad quos precantur ac supplicent, Ambraciensibus non superesse. *Mamil.* 1. 21. Ad duo templa precor. — h) Cum præpos. pro et Ablat. personæ, cujus gratia precamur. *Ovid.* 10. *Met.* 614. pro nobis nitte precari, Dictys ait. Sic *Id.* 4. *Pont.* 8. 89. Tangat ut hoc votum cælestia, care Suilli, Numina, pro socero pæne precare tuo. — i) Absolute. — Eleganter interseritur, ut opinor, quæso, etc. *Ovid. Heroid.* 16. 11. Parce, precor, fasso. *Id.* 3. *Amor.* 9. 67. Ossa quietæ, precor, luta requiescite in urna. *Horat.* 4. *Od.* 1. 1. Intermissa, Venus, diu Rursus bella moves? Parce, precor, precor. — Ceterum *Ovid.* 2. *Amor.* 13. 11. Per tua sinistra precor, per Anubidis ora verendi, Huc adhibe vultus. *Id.* 2. *Fast.* 636. Parca precaturæ sumite vina manu. *Virg.* 4. *Æn.* 113. tibi fas animum tentare precando. *Ovid.* 2. *Fast.* 613. vultu pro verbis illa precatur, Et frustra multo nititur ore loqui. *Virg.* 9. *Æn.* 624. Constitit, ante Jovem supplex per vota precatus. — Sic Part. *Precans* apud *Plaut. Rud.* 1. 5. 2. Vox me precantum buc foras excitavit. *Ovid.* 1. *Amor.* 4. 27. Tange manu mensam, quo tangunt more precantes. *Val. Flacc.* 2. 240. mixti gemitus clamorque precantum. *Aurel. Vict. Epit.* 14. extr. Ut crebro sese interficiendum ministrorum fidissimis precans offerret. — Sic idem Part. de rebus apud *Virg.* 12. *Æn.* 930. Ille humilis, supplexque oculos, dextramque precantem Protendens. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 35. frustra precanti Ore necaturas accipiemus aquas. *Id.* 7. *Met.* 590. Pro gnato genitor dum verba precantia dicit. *Stat.* 2. *Theb.* 478. ramumque precantis olivæ Abjicit. ¶ 2. Speciatim est alicui optare, cupere, ominiari, desiderare, bramare ad alcuno. — a) In bonam partem. *Propert.* 3. 9. 49. cape, Roma, triumphum, Et longam Augusto salva precare diem. *Liv.* 9. 14. Accipere se omen, consules ajunt, et eam precari mentem hostibus, ut ne vallum quidem defendant. *Quintil. ep. ad Tryph.* 3. Oram solventibus bene precemur. *Sueton. Aug.* 58. Sic enim nos perpetuam felicitatem rei publicæ, et læta huic (*Cæsari Augusto*) precamur. *Ovid. Heroid.* 5. 153. Et tua, quod superest temporis, esse precor. *Id.* 1. *Pont.* 10. 19. Delicias illi precor has contingere. — b) In malam partem. *Cic. Pis.* 19. 43. Neque ego, si unquam vobis mala precarer, quod sæpe feci, morbum, aut mortem, aut cruciatum precarer. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 203. mala multa precatus Attridis. et *ibid.* 7. 36. Multius et scurræ tibi non referenda precati Discedunt. *Ovid.* 13. *Met.* 48. Saxa moves gemitu; Laertiadæque precaris Quæ meruit. *Tibull.* 2. 5. 115. Tu miserum torques, tu me mibi dira precari Cogis. — *Precari alicui* pro imprecari est *Plaut. Asin.* 2. 4. 71. Pergin precari pessumo? Sic male precari eodem sensu *Id. Merc.* 2. 1. 11. Male mihi precatur et facit convivium. *Cf.*

Cic. Ps. 14. 33. Utrum bono viro optabilius putas, sic exire a patria, ut omnes sui cives salutem, incolumitatem, reditum precantur, quod mihi accidit; an, quod tibi proficiscenti evenit, ut omnes execerarentur, male precarentur?

PREHENDO et per sync. prendo, diis, di, sum, dere, a. 3. *Prendo* pro *prehendo*, quo libenter utuntur Poetæ, legitur etiam apud *Cic.* in multis libris, ut 1. *Acad. (post.)* 11. 41., 12. *Att.* 13. et 2. ad *Brut.* 1., item apud *Cæs.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 11. et alios, quos infra retulimus. *V. Drakenborg.* ad *Liv.* 2. 29. et 56. — Sunt qui malunt scribere *præhendo*: alii qui *preendo*, sublatâ aspiratione: sed *prehendo* est usu receptius, *V. Dausqu.* in *Orthogr.* — De Perf. *prehendi* *V. infra* sub 1. 1. — Part. *Prendens* 1. 5.; *Prehensus* et *Premsus* 1. 1. et 3.; *Prehensurus* 1. 1.; *Prehendendus* et *Prendendus* 1. 1. et 2. — *Prebendere* est capere, λαμβάνω (It. *pigliare, prendere; Fr. saisir, prendre, surprendre; Hisp. tomar, agarrar, asir, coger, prender; Germ. fassen, anfassen, er-angreifen; Angl. to take, take or lay hold of, grasp, catch, seize*).

1.) *Proprie.* ¶ 1. *Generatim.* *Plaut. Asin.* 3. 3. 78. Prehendere aliquem auriculis. *Cic.* 1. *Orat.* 56. 240. aliquem manu. *Plaut. Most.* 1. 3. 62. fauces alicui, atque enicare. *Id. Pers.* 2. 4. 22. Te hodie si prehendero, desigam in terram colaphis. *Id. Epid.* 1. 1. 1. Quis me properantem prebendit pallio? *Id. ibid.* 2. 3. 65. Prebendit dexteram, seducit, rogat, cur etc. *Id. Rud.* 5. 2. 4. Rete prehendere aliquid. *Petron. Satyr.* 138. Per aliquot vicos secuta fugientem, Prebende furem, clamant. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 51. (103). Perdix aucupem jam jam prehensurum effugiens. *Ovid. Medic. fac.* 93. Arentisque rosæ quantum manus una prebendat. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 5. 12. (40). Cinerem eum dant bibendum, quantum prebenditur ternis digitis. — Sic *prendo* per syncopen. *Virg.* 2. *Æn.* 322. quam preddimus arcem? h. e. occupamus. *Id.* 12. *ibid.* 775. teloque sequi, quem prendere cursu Non poterat. *Stat.* 9. *Theb.* 266. Flumineam rapiente vado, puer Agrius ulmum Prenderat. *avea afferrata.* Similiter *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 11. 41. Similem iis rebus, quæ manu prebenderentur. et 2. ad *Brut.* 1. Gubernacula reipublicæ prenderem. *Seneca Med.* 103. prendere dextra pectus alicujus. h. e. amplecti. *Quintil. Declam.* 3. 7. ad fin. Ad prendendos amplexus. *Alii leg. prebendos.* — Et Part. *Prehensus* vel *premsus* apud *Virg.* 3. *Æn.* 623. Vidi egmet, duo de numero quum corpora nostro Prensâ manu magna medio resupinus in antro Frangeret ad saxum. *Id.* 1. *G.* 285. Et prensos domitare boves. *Id.* 2. *Æn.* 592. dextraque prehensum Continuit. *Ovid.* 12. *Met.* 223. Raptaturque comis per vim nova nupta prebensis. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (56). de apib. Duce prebenso, totum tenetur aguen: amisso, dilabitur. — Poetice *Virg.* 6. *Æn.* 61. Jam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. et *Seneca Troad.* 1046. Quum simul ventis properante remo Prenderint altum, fugietque litus. h. e. altum mare ingressi fuerint. *Sil. It.* 15. 635. lancea turbine nigro Fert letum cuicumque viro, quem prenderit ictus. *colpisce.* Est qui leg. *prendidi* invitis criticis. Ceterum *prehendi* legitur apud *Vulg. interpr. Johan.* 21. 3. Et illa nocte nihil prebenderunt. *Adde ibid.* 21. 10. ¶ 2. *Speciatim, prehendere aliquem*, alloquenti, aut rogandi causa sistere. *Ter. Andr.* 2. 2. 16. Tuus pater modo me prebendit: ait, tibi uxorem dare sese hodie. *Id. Phorm.* 4. 3. 15. Prendo hominem solum: cur non, inquam, etc. *Id. Heaut.* 3. 1. 89. Syrus est prehensendus atque exhortandus mihi. *Calvus* ad *Cic.* 8. *Fam.* 11. Renunciandum nobis erat, Hircum diutius dicturum. Prendimus eum: non modo non fecit, sed etc. *Cic.* 12. *Att.* 13. Prende C. Septimium, L. Statilium: denique nemo negabit de juraturum, quem rogabis. *Adde Catull.* 55. 7.

¶ 3. Item speciatim *prehendere aliquem in furto* etc. est *Italice cogliere col furto in mano.* — a) Cum Ablat. et præpos. in. *Plaut. Asin.* 3.

2. 17. Prehendi in furto. Cf. *Horat.* 2. *Od.* 16. 1. Otiūm divos rogat in patenti Prensus Ægæo. colto dalla tempesta, deprehensus. — b) Cum Ablat. sine præpos. *Gell.* 11. 18. Prensus manifestus furto. — c) Cum Genit. *Gell.* 11. 18. Prensus manifesti furci. et *Plaut. Bacch.* 4. 4. 45. quem mendacii preedit manifestum modo. — d) Absolute. *Martial.* 3. 96. Si te prendero, Gargili, tacebis. ¶ 4. Item prehendere dicuntur quæ sata proveniunt. *Pallad.* 3. *R. R.* 25. Piorum plantas radicatas seramus, ut quum prebenderint, inserantur. et *ibid.* 10. *extr.* Hoc genere quantum volueris numerum vitium transferes, sine ambiguitate prebendendi. *V. COMPREHENDO.* Huc pertinet illud *Cic.* in *Atrat.* 116. Nam quarum stirpes tellus amplexa prebendit, etc. ¶ 5. Item poetice *prehendere aliquid oculis* est cernere, videre, apud *Lucret.* 4. 1136. Sic *Lucan.* 4. 19. Explicat hinc tellus campos effusa patentes, Vix oculo pendente modum, h. e. totam amplitudinem assequente, *appena ne scuopre l'ampiezza.* ¶ 6. Item in iure est capere et in carcerem conicere (*V. PREHENSIO I.*). *Gell.* 13. 12. *ad fin.* Quæ autem ratio fuit vocantibus nolle obsequi, quos consistere ius habere prebendendi? Nam qui iure prebendi potest, et in vincula duci potest. Adde *eumd.* 13. 13.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Legg.* 23. 61. Quum animus rerum omnium naturam perspexerit, eaque unde generata, quò recurrent, viderit, ipsumque ea moderantem atque regentem pæne prebenderit, etc. h. e. intelligentia assecutus fuerit.

PREHENSATUS et prensatus, a, um, particip. *V. PREHENSIO.*

PREHENSIO et pensio, ònis, f. 3. *presura*, *presa*, il pigliare, λαβή, actus prebendendi.

I.) Proprie. *Ateius Capito* apud *Gell.* 13. 12. Tribuni plebis pensionem habent, vocationem non habent. *Varro* *ibid.* in magistratu habent alii vocationem, alii pensionem, alii neutrum. h. e. ius prebendendi et coniciendi in carcerem. Adde *eumd.* *ibid.* 13.

II.) Translate, abstr. pro concreto, uti ajunt. *Cæs.* 2. *B. C.* 9. a. *med.* Turre tectum per se ipsum prebensionibus ex contagione prima suspendere ac tollere cœperunt. et *moz.* Rursusque alia prebensione ad edificandum sibi locum expediebant. *Lips.* et alii ex *VSS. leg. pressonibus*, h. e. hypomochliis et vectibus, quorum pressione magna pondera in altum tolluntur. Qui *prehensiones* retinent, cochleas, aut prela intelligunt, quorum ope itidem tolli quid potest.

PREHENSIO et per sync. preno, as, avi, alium, are, a. 1. frequentat. a. *prehendo*. — Part. *Prensans* I. 1.; *Prensatus* I. 2. a.; *Prensandus* II. — Prehensare est sæpe aut vehementer prehendere, pigliare, prendere, acchiappare, afferare.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 63. vellere cœpi, Et prenare manu lentissima brachia. *Virg.* 2. *Æn.* 444. prensant fastigia dextris. et 12. *ibid.* 404. prensatque tenaci forcipe ferrum. *Ovid.* 5. *Fast.* 476. Lubrica preasantes effugit umbra manus. *Tac.* 3. *Hist.* 28. Prebansare hostium tela brachiaque. ¶ 2. Latiori sensu *prensare aliquem* est alloquendi, aut rogandi causa sistere, anhibere, rogare in petitiona honorum, et huiusmodi, παραγγέλλειν, brogliare, bucherare: quod fit prensando manus, et blanda verba adhibendo. — a) Generatim. *Tac.* 1. *Hist.* 66. Velamenta et infulas præferentes, arma, genua, vestigia prensando, flexere militum animos. et 4. *ibid.* 46. Prensare manipularium pectora, cervicibus innecti, suprema oscula petere, ne desererentur, etc. *Plin.* 2. *Ep.* 9. a. *med.* Itaque preno amicos, supplico, ambio domos, stationesque circumeo. *Liv.* 4. 60. Concursum itaque ad curiam esse prensatasque exeunium manus et patres vere appellatos. — b) Speciatim pro ambire, rogare in petitione honorum. *Liv.* 1. 47. Circumire et prehensare patres, admonere paterni beneficii. — Absolute. *Cic.* 1. *Att.* 1. Prensatus P. Galba: sine fuco ac fallaciis, more majorum, negatur.

II.) Translate. *Liv.* 22. 51. Ad consilium pren-

sandum tempus opus esse. h. e. capiendum. *Alii leg. pensandum, quod est præferendum.*

PREHENSUS et prensus, a, um. *V. PREHENDO.*

PRÆLIUM. *V. PRÆLIUM* init.

PRÆLIUM, i, n. 2. Ducunt a *premo*, quasi contracta a *premulum*. *Alii* a *præluo*, et per diphthongum *prælium* scribunt: sed hæc videtur nimis longe petita notatio. — Ceterum *prelium* est instrumentum, quo uva, oliva, aliudve quid comprimitur ad succum exprimendum, vel ad aliquid æquum lucidumque reddendum, πρεσση (It. torchio, strettajo; Fr. presse, pressoir; Hisp. prensa; Germ. d. Weintraben-, Oelpresse, Kelter, Presse; Angl. a press, machine for pressing). — a) Sæpiissime de instrumento, quo uva, oliva, etc. comprimitur. Hoc sensu differt a torculari ut a toto pars: nam torcular est tota machina, *prelium* trabs, quæ demissa comprimit: tametsi interdum promiscue ponuntur. *Plin.* 6. 9. Ipsum torcular si non cochleis torquetur, sed vectibus et prelo premitur, ne minus longum pedes quadragesima constituatur. Ita enim erit vectiario spatium expeditum. *Virg.* 2. *G.* 241. tu spisso vimine qualos, Colaue prelorum fumosis deripe tectis. Ubi *Servius*: Praela trabes sunt, quibus uva jam calcata premitur. *Colum.* 12. *R. R.* 51. 1. Olivam prelo subjicere. *Cato R. R.* 31. Praelum de carpioo atra potissimum facito. (*Plin.* 16. *Hist. nat.* 39. 75. (193). hunc eundem locum referens, habet, et sapino atra.) *Ulp. Dig.* 19. 2. 19. Et prelium, et suculam, et trochleas, quibus relevatur prelium, dominum præstare oportere. *Martial.* 13. 111. De Sinuesanis venerunt Massica prelis. *Propert.* 4. 6. 73. Vinaque fundantur prelis elisa Falernis. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (318). Intra viginti duos hos annos inventum, parvis prelis, et miiori torculario, edificio brevior, malo in medio decreto, tympana imposita vinaceis superne toto pondere urgere, et super prela construere congeriem. — b) Interdum de instrumento, quo charta, aut vestis comprimitur. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 12. 23. (77). de charta. Premitur deinde prelis, et siccantur sole plagula. *Martial.* 2. 16. Sic tua suppositis perlucet prela lacernis. *Manzano*, *soppressa*. Sic *Claudian.* *Epith.* *Pallad.* et *Celer.* 101. prelisque solutæ Mira Dionæ sumit velamina telæ. *cavate*, o sciolte dalla soppressa. Huc pertinet illud *Senecæ Tranquill.* 1. Placet nun ex arcula prolata vestis, non mille ponderibus aut tormentis splendere cogentibus pressa, sed domestica et vilis. et *Ammiani* 28. 4. quod V. in PRESSORIUM. Adde *Inscript.* apud *Orell.* 3389. ubi PRÆLIUM.

PRÆMO, præmis, pressi, pressum, præmere, a. 3. Part. *Premens* I. 2. 4. 6. 9. 14. et 15.; *Pressus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Pressurus* II. 2. ct 6.; *Premendus* II. 3. et 4. — *Premer* est nisu aut poudere urgere, calcare, deprimer, perprimere, πιεζω, δάβω, βαπέω (It. pigliare, calcare, aggravare sopra alcuna cosa, *premere*; Fr. presser, comprimer, serrer; Hisp. aprensar, prensar, comprimir; Germ. drücken, pressen, drängen; Angl. to press, press upon, press or weigh down).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Asin.* 4. 1. 30. Pede pedem alicui premer. *Virg.* 2. *Æn.* 379. Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitens. *Ovid.* 1b. 366. Pressit et inductis membra paterna rotis. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 314. Ranæ pulli vituli pede presso. *Id.* 2. *Od.* 18. 3. Trabes Hymettæ premunt columnas. *Seneca Herc. Fur.* 424. Telluris illum pondus immensa premit, mæ. Nullo premetur onere, qui cælum tulit. *Ovid.* 3. *Amor.* 2. 24. et 1. *Art. am.* 158. Genu premerere terga alicuius. *star addosso, premere urtando.* *Edict. Dioclet.* p. 18. Ficus Caricæ N. vigintiquinque quattuor. Caricæ pressæ P. unum quattuor. fichi secchi stivati in barili. ¶ 2. Speciatim, premerere vestigia alicuius, camminar sull'altrui pedate, eadē calcare vestigia, quæ alius præcedens impressit: et translate imitari. *Tac.* 2. *Ann.* 14. sub fin. Patris patrique vestigia pre-

meos. *Nemesian.* *Cyneg.* 11. intacto premimus vestigia musco. — Hinc presso gressu proxime insequente, et præcedentis vestigia ipsa premente. *Ovid.* 3. *Met.* 17. Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu. ¶ 3. Item, habet etiam obscærum sensum, ut *comprimo*. *Val. Flacc.* 8. 256.; *Martial.* 3. 58.; et *Sueton.* *Cal.* 25. *V. PREMA* in ONOM. Sic pressus est compressus iore turpi. *Martial.* 4. 4. Quod pressa piger hircus in capella. ¶ 4. Latiori, vel prægnante, uti ajunt, significatione est stringere, stringere, premere. *Cæs.* 7. *B. G.* 28. Quum angusto exitu portarum se ipsi premerent. *Virg.* 7. *Æn.* 518. Et trepidæ matres pressere ad pectora natos. si strinsero le madri i figli al seno. *Id.* 8. *ibid.* 288. ut prima novercæ Monstra manu, geminosque premens eliserit angues. *Id.* 1. *ibid.* 67. Et premere et laxas dare habenas. *livare e rallentare*, fortiter tenere et adducere. *Id.* 11. *ibid.* 600. fremit æquore toto Insulians sonipes, et pressis pugnat habenis. h. e. quibus adductis os sibi freno graviter premitur. Sic *Ovid.* 8. *Met.* 37. Premere frena manu. *Id.* 12. *ibid.* 509. alicui fauces. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 37. laqueo collum. *Id.* 2. *Od.* 10. 3. litus. h. e. stringere, radere, proxime litus navigare. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 12. 23. (77). aliquid prelo. *Ovid.* 4. *Fast.* 769. Ubera plena premam: referat mihi caseus æra. *Id.* 10. *Met.* 704. Dente premunt domito Cybeleia frena leones. *mordono.* et 5. *ibid.* 538. Premere ore aliquid. *masticare, mangiare* et *Seneca Troad.* 797. et *Lucret.* 3. 664. aliquid morsu. *Ovid.* 9. *Met.* 78. angebar ceu guttura forcipe pressus. *Virg.* 1. *G.* 410. corvi presso ter gutture voces, Aut quater ingeminant. *Seneca Herc. Fur.* 225. Gemuit lacertis pressus Herculeis leo. — Sic *premere ensem* est stringere, impugnare, stringere. *Lucan.* 4. 706. Ense subit presso, h. e. stricto gladio. *Alii leg. preno*. Sic 7. 562. Quæ presso tremat ense manus. Hic quoque alii *preno*. *Al. Sil. It.* 1. 515. pressumque ira simul exigit ensem. Similiter *Id.* 5. 670. premit omnis dextera ferrum. et 2. 615. Pressit ovas capulum, cunctantemque impulit ensem. — Hinc figurate, pressus amplexus, stretto abbracciamento. *Seneca Oedip.* 192. tunc amplexu Frigida presso saxa fatigant. Sic *Martial.* 6. 34. Pressa basia. *Ovid.* *Heroid.* 2. 94. Pressa oscula iungere. — *Presso gradu* vel *pede* est lento, sed firmo, qualis est caute incedentium, pede scilicet solum lumit premendo, a piè saldo, a passo serrato. *Liv.* 28. 14. a. *med.* Hispanos presso gradu incedere iubet. *Id.* 8. 8. Pede presso eos retrocedentes recipiebant. ¶ 5. Item *premere lac* aut caseum apud *Virg.* 1. *Ecl.* 35. et 3. *G.* 401. et *Plin.* 11. *Hist. nat.* 42. 97. (241). far formaggio: lac scilicet coagulo mixtum stringendo manibus, in caseum redigere. — Et absolute *Virg.* 3. *G.* 400. Quod surgente die mulsero, horisque diurnis, Nocte premunt. *Calpurn.* 5. *Ecl.* 34. rursusque premetur Mane, quod ocelluæ mulsa redegerit boræ. — Hinc *Virg.* 1. *Ecl.* 82. Pressum lac. h. e. caseus. *Colum.* 7. *R. R.* 8. 5. Caseus fistulosus provenit, si parum pressus. ¶ 6. Item stringendo elicere, emittere, esprimere, spremere, cacciar fuori. *Lucan.* 4. 317. palmitis crudo Arboris, aut tenera succos pressere medulla. *Virg.* 3. *G.* 85. Collectumque premens volvit sub naribus ignem. *Ovid.* 4. *Trist.* 6. 20. nudo pressa uva pede. *Horat.* *Epod.* 2. 15. Pressa mella. *Id.* *ibid.* 13. 6. Tu vina Torquato move consule pressa meo. ¶ 7. Item *premere* dicuntur, qui super aliqua re jacent, aut sedent, qui alicui rei inaniuntur, incumbunt. *Ovid. Heroid.* 12. 30. Et premitis pictos corpora Graja toros. Cf. *Propert.* 2. 22. 35. Apparent nonnulla toro vestigia presso. *Seneca Hippol.* 510. Juvat amnis vagi pressisse ripas. *Ovid.* 5. *Met.* 317. Factaque de vivo pressere sedilia saxo. *Id.* 2. *ibid.* 421. Et pictam posita pharetram cervice capillis, Bibli, taces, frondisque tuo premis ore caducas. — Hinc de iis, qui cadunt et moriuntur. *Ovid.* 4. *Fast.* 843. nullo Celer occupat ausum: Ille (*Remus*) premit duram san-

guinolentius humum. ¶ 8. Item est onerare, caricare. *Tibull.* 1. 3. 40. Presserat externa navita marce ratem. *Stat.* 8. *Theb.* 567. tunc auro phalaras, auroque sagittas, Cingulaque et manicas, ne conjuge vilior iret, Presserat. *h. e.* oneraverat et quasi oneraverat, aeva caricato et ornato d'oro. *V.* infra. — Hinc pressus est onustus, gravatus, carico, aggravato dal peso. *Propert.* 4. 1. 114. tu diruta letum Supprime, et Euboicos respice, Troja, sinus. Nauplius ultores in noctem porrigit ignes; Et natat exuviis Græcia pressa tuis. *Virg.* 1. *G.* 303. Ceu pressæ quum jam portum teligere carinæ. *Propert.* 2. 12. 42. Pressus membra meo. *Cæs.* 4. *B. G.* 24. Magno et gravi onere armorum pressi. ¶ 9. Est etiam cingere, circumdare, coercere, circumligare. *Virg.* 4. *Æn.* 147. mollique fluentem Fronde premit crimem liguens. *Id.* 9. *ibid.* 612. Canitiem galea premimus. *h. e.* coercemus et oneramus. *Ovid.* 4. *Fast.* 517. mitraque capillos Preserat. Adde *Senec. Herc. Cæt.* 375. — Huc referri potest illud *Virg.* 5. *Æn.* 556. Omnibus in morem tonsa coma pressa coroua. *Lucan.* 5. 60. Cingere Pellæo pressos diademate cines. ¶ 10. Item urgendo et nitendo infingere, injicere, immittere, premendo cacciar dentro. *Ovid.* 1. *Fast.* 355. Quem (caprum) spectans aliquis dentes in vite prementem etc. *Seneca Phœnic.* 173. Dexteram introrsus preme, magisque merge. *Stat.* 11. *Theb.* 542. alte ensem germani in corpore pressit. *Pallad.* 11. *R. R.* 12. Cuneum salieis interfossis palmæ radicibus premere. *Rutil.* 1. *Itiner.* 74. Et qui primus bumo pressit aratra puer. — Similiter Part. pressus apud *Virg.* 2. *G.* 356. presso exercere solum sub vomere. *Tibull.* 4. 1. 161. presso tellus consurgit aratro. *Virg.* 10. *Æn.* 346. Dryopen ferit eninus basta Sub mentum graviter pressa. *Propert.* 3. 8. 14. Et nitidas presso pollice finge comas. *Seneca 2. Benef.* 2. Gladius idem et stringit et transforat: quam presso articulo venerit, refert. *h. e.* quam forti inanu et adacta. Contrarium est molli articulo. — Hinc pressus est etiam signatus. *Ovid.* 6. *Fast.* 609. dictos Sceleratus ab illa Vicius: et æterna res ea pressa nota. *Id. Heroid.* 10. 140. Littera pressa articulo tremante. et 18. *ibid.* 134. multa via pressa rota. Similiter premere aco, dipingere coll'ago, ricamare, exprimere. *Val. Flacc.* 2. 410. Illic servati genitoris conscia sacra Pressit acu, curruque pios. Sed alii rectius leg. pinxit. *Forcellinus* huc retulit etiam illud *Stat.* 8. *Theb.* 587., quod *V.* supra ju § 8. ¶ 11. Item cavare. Premere sulcum, scavare, fare un solco, prementum sulcum facere. *Virg.* 10. *Æn.* 296. — Hinc fossam premere, facere, ducere, alte terram eruendo. *Frontin.* 1. *Strateg.* 5. ante med. Fossam transversam inter montes pressit. Est qui leg. percussit. *Plin.* 10. *Ep.* 69. Fossam arcibus pressam mari æquare. Sic *Curt.* 5. 1. Cavernæ in altitudinem pressæ. Sic *Tac.* 15. *Ann.* 42. Fossam deprimere. ¶ 12. Item deprimere, abbassare. *Virg.* 1. *G.* 242. Mundus ut ad Scythiam Rhiphæasque arduus arees Consurgit, premitur Libyæ devertex in Austros. *Ovid.* 2. *Met.* 135. Nec preme, nec summum molire per æthera curum. *Id.* 3. *Trist.* 11. 67. Humanæque memor sortis, quæ tollit eosdem, Et premit. Similiter Part. pressus apud *Virg.* 2. *G.* 26. Silvarumque alie pressos propaginis arcus Expectant. *Horat.* 1. *Od.* 27. 8. Et cubito remanete presso. basso e appoggiato alla mensa. et *Seneca Herc. Fur.* 155. Aut deceptus instruit bamos, Aut suspensus spectat pressa Præmia destra. abbassata. et *Thyest.* 498. sagax Umber presso vias scrutatur ore. col muso a terra. Sic *Hippol.* 40. Iustitiae presso quærant iostro — Niger pressus color quasi depressus, *h. e.* niger quidem, sed albicanti mixtus, nervu pressovario. Laudatur a *Pallad.* in equis, 4. *R. R.* 13., et puto dici a nostris bajo scuro, o castagno. Sic *Servius* ad illud honesti spadicos. *Virg.* 3. *G.* 82. quos phœnicatus vocant, pressos, myrteos: ipsi sunt badii. ¶ 13. Item coercere, continere, concludere, ne quid alabatur, effugiat, evadat. — a) Generatim. *Martial.* 3. 40. R. opibus tantis, quas gravis

arca premit. *rinchiude, tiene strette.* et *Tac.* 4. *Hist.* 2. Paucos erumpere ausus circumjecti pressere. — b) Speciatim est sistere, fermare. *Tac.* 15. *Ann.* 64. Obligare venas, premere sanguinem. *Virg.* 6. *Æn.* 197. et 331. Constitit Anchisa satius, et vestigia pressit. *Val. Flacc.* 2. 424. Attoniti pressere gradum. — Huc referri potest et illud *Virg.* 6. *Æn.* 155. dixit, pressoque obmutuit ore. *h. e.* clauso. — c) Item speciatim, premere oculos, chiudere, serrare. *Virg.* 9. *Æn.* 486. nec te tua funera mater Proiluxi, pressire oculos. *Quintil.* 6. 2. 6. Amantes de forma iudicare non possunt, quia sensum oculorum premit amor. ¶ 14. Item insqui, urgere: et — a) Est venatorum verbum quum ita prope insequuntur feram, ut elabi non posse videatur, insequi, incalzare. esser addosso. *Virg.* 3. *G.* 412. montesque per altos Ingentem clamore premes in retia cervum. Sic *Ovid. Heroid.* 4. 41. In nemus ire libet, pressisque in retia cervis etc. *Rursus Virg.* 1. *Æn.* 328. Aut spumantis apri cursum clamore prementem. Adde *Sil.* 10. 125. — b) Item militare, quum prope et acriter urgetur hostis, ut pedem referre cogatur, dar la carica, incalzare, caricare. *Cæs.* 7. *B. G.* 19. Hæsitantes hostes premere de loco superiore. *Id.* 3. *B. C.* 46. Pompeiani insolentius atque audacius nostros premere et instare cœperunt. *Seneca Hippol.* 727. Instare et premere. *Virg.* 1. *Æn.* 471. Hac fugerant Graji, premeret Trojana juvenus. *Nepos Hann.* 11. Pergamenæ naves quum adversarios premerent acris, etc. — c) Item quum in angustum redigitur, et urgendo includitur. *Virg.* 8. *Æn.* 473. hinc Tusco claudimur anni, Hinc Rutulus premit, et murum circumsonat armis, et *ibid.* 647.; et *Cæs.* 7. *B. G.* 32. et 3. *B. C.* 9. Obsidione urbem premere. *stringer d'assedio.* ¶ 15. Premere arbores, potare, dibrascare, ramos inutiles amputare, et in arcum redigere et compescere, ne nimis dilatentur et luxurient. *Horat.* 1. *Od.* 31. 9. premant Calena falce, quibus dedit Fortuna, vitem. *Ovid.* 14. *Met.* 628. Nec jaeulo gravis est, sed adunca dextra falce, Qua modo luxuriem premit, et spatiantia passim Brachia compescit. *Virg.* 1. *G.* 157. ruris opaci Falce premis umbras. *h. e.* arbores umbrantes. et 4. *ibid.* 130. hic rarum in dumis olus, albaque circum Lillia, verbenasque preinens, vesicunque papaver, etc. ¶ 16. Item tegere, obruere, celare, coprire, sotterrare, nascondere. *Ovid.* 5. *Fast.* 509. Stant calices: minor inde fabas, olus alter habebant. Et fumant testu pressus uterque suo. *h. e.* lectus, opertus. *Id.* 11. *Met.* 558. pars magna virorum Gurgite pressa gravi. *h. e.* mersa, obruta. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 79. 81. (191). Motu terræ urbs tota corruit, et montis pars abrupta cladem insuper eam ruina pressit. *Horat. Epod.* 1. 33. baud paravero, Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam, etc. *Id. Art. P.* 388. nonniquæ preinatur in annum. Membranis intus positus. *Ovid.* 3. *Amor.* 8. 36. Omne lucrum tenebris alia premebat humus. ¶ 17. Premere arbores est etiam piantare, serere: quia in terram deprimuntur. *Virg.* 2. *G.* 346. quæcunque premes virgulta per agros, Sparge limo pingui.

II.) Translate. ¶ 1. Illud premere dicitur quod nus urget, gravat, angit, in angustum redigit. *Cic. Rosc. Am.* 34. 97. Quæ necessitas eum tanta premebat, ut etc. *Id.* 9. *Fam.* 1. Videor sperare debere, si te viderim, et ea quæ preman, et ea quæ impendeant, facile transiturum. ci stanno addosso. et 1. *Orat.* 53. 228. Quum invidia et odio populi Galba premeretur. *Cæs.* 6. *B. G.* 12. Quum aut ere alieno, aut magnitudine tributorum, aut injuria potentium premur. *Sall. Jug.* 17. Omnes has, quæ me premunt, æmulus amissisti. *Tac.* 1. *Hist.* 7. Inviso semel principe, seu bene, seu male facta premunt. *Justin.* 2. 1. 7. Neque biberna frigora, neque æstivi soles Ægypti incolae premunt. *h. e.* verant. *Id.* 9. 2. 1. et 26. 2. 1. Premi bello. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 36. 54. (127.), 9. *ibid.* 13. 15. (42). et 10. *ibid.* 75. 98. (211). Premi somno. et 20. *ibid.* 22. 87. (238). Somnus lethargicus premit.

et *Ovid.* 15. *Met.* 21. pressus gravitate soporis. — Similiter *Virg.* 3. *Æn.* 47. ancipiti mentem formidine pressus. *Seneca Octav.* 103. miseris, luctu obruta, mœrore pressa. *Lactant.* 4. 13. Sed veritate pressus negare non potuit. *costretto.* ¶ 2. Pro onerare, aggravare (*V.* sub 1. 8.), *Sil.* 11. 9. Mox levis et sero pressurus fata pudore Bruttius. ¶ 3. Item translata est deprimere (*V.* sub 1. 12.). — a) Ponitur pro dicendo elevare, abbassare, sminuire, screditare. *Liv.* 22. 12. extr. Premendorum superiorum arte sesa extollebat. *Quintil.* 11. 1. 16. Qui se supra modum extollit, premere ac dispicere creditur, nec tam se majorem, quam minoris ceteros facere. *Tac.* 15. *Ann.* 49. Premere famam alicujus. *Quintil.* 10. 4. 1. de emendatione. Premere tumentia, humilia extollere, risulantia coercere. Adde *Virg.* 11. *Æn.* 401. — b) Eleganter premere dicuntur, quæ superiora sunt, majora, meliora. *Ovid.* 7. *Met.* 448. Si titulus annosque tuos numerare velimus. Facta premant annos. *Id.* 3. *Pont.* 1. 116. Quæ (*Livia*) prestat virtute sua, ne prisca vetustas Laude pudicitia sæcula nostra premat. *Stat.* 1. *Silv.* 2. 115. quantum Latonia Nymphas Virgo premit. — c) Item subjectum tenere, domiari, tener soggetto, dominare. *Virg.* 7. *Æn.* 737. et 10. *ibid.* 54. Premere ilitiona populos, et 1. *ibid.* 57. imperio. et *ibid.* 288. Mycenæ Servilio premet, ac victis dominabitur Argis. — d) Item opprimere, opprimere. *Id.* 8. *ibid.* 249. et 9. *ibid.* 393. Premere aliquem telis, et *ibid.* 329. Tres juxta famulos temere inter tela jacentes, Armerumque Remi premit, occide. ¶ 4. Translate a re militari (*L.* 14.), est dicendo, aut disputando, aut auctoritate, potentia, odio, et similibus urgere aliquem, stringere, aggravare, dar addosso, pressare, incalzare, persequi, opprimere. *Cic.* 3. *Ferr.* 53. 139. Tactus in adolescente pudor fuit, ut, quum a me premeretur, omnia potius responderet, quam etc. *Id.* 1. *Tusc.* 7. 13. Quoniam me verbo prenis, posthac non dicam, etc. *Quintil. declam.* 1. 15. Quibus te satis abundeque pressimus, dum adolescentem defendimus. *Ovid.* 14. *Met.* 401. Criminitus veris premere aliquem. *Cic.* 1. *leg. Agr.* 5. 16. Ne urbem hanc urbe alia premere atque urgere possitis. *Nepos Agesil.* 6. Quum a plerisque ad exeundum premeretur, exire noluit. *h. e.* impelleretur et pane cogeretur. *Virg.* 10. *Æn.* 375. Numinis nulla premunt: morali urgemur ab hoste. *Tac.* 3. *Ann.* 67. Non temperante Tiberio, quin premeret voce, vultu reum. *Cic.* 1. *Tusc.* 36. 88. Hoc premendum etiam atque etiam est argumentum. *h. e.* urgendum. *Quintil.* 7. 2. 40. Premere crimen. *h. e.* urgere et evidenter probare, aggravare. et *ibid.* 1. 29. confessionem. *h. e.* urgere reum, et instare vehementius ex ipsa ejus confessione. ¶ 5. Item est in paucâ redigere, restringere (*V.* sub 1. 4.). *Cic.* 2. *Nat. D.* 7. 20. Ille enim, quæ dilatantur a nobis, Zeno sic premebat. *Supra dixerat:* Quum autem, ut Zeno sulebat, brevis et angustius concluduntur. ¶ 6. Denum est translate sistere, continere, comprimere. *Cic. Brut.* 97. 332. Cursum ingenii tui, Brute, premit hæc importuna clades civitatis. *arresta, impedisce.* *Virg.* 6. *Æn.* 828. dum nocte prementur. et 4. *ibid.* 332. coram sub corde premebat. Sic *Stat.* 9. *Theb.* 824. Pressus lacito sub corde dolor. *Plin. Phœg.* 62. Premere odium. *Tac.* 6. *Ann.* 50. iram. et 13. *ibid.* 16. pavore et consternationem mentis vultu. *Seneca Ep.* 3. a med. interius omne secretum. *Val. Max.* 3. 3. n. 1. extern. dolorem silentia. *Virg.* 7. *Æn.* 103. ora aliquid tacere. et *Sil.* 12. 640. Sic adeo orantes pressere silentia. *lacquero.* *Virg.* 9. *Æn.* 324.; et *Phœdr.* 1. 11. Premere vocem. *Ovid.* 1. *Met.* 207. Substitit ut clamor pressus gravitate regentis. *Tac.* 3. *Ann.* 6. Ut (*Tiberius*) premeret vulgi sermones, monuit edicto etc. *h. e.* compesceret, per fermare le dicere del volgo. *Virg.* 10. *Æn.* 464. magnamque sub limo Corde premit gemitum. *Id.* 12. *ibid.* 322. pressa est insignis gloria facti. *h. e.* occulta, celata. — In illo *Horat.* 3. *Od.* 4. 18. ut premeret sacra Lauroque, col-

lataque myrto: *premerer* est *tegerer*, et *defenderer* ab *injuria* ferarum. Ita recte *Forcellinus*; sed hic *Horatii* locus ad l. 9. referendus est. — Hinc Part. *præter*, pass., cuius plurima superiorum exempla retulimus.

Pressus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Pressior* in omnibus paragi; et translat. ¶ 1. Occurrit de oratione et stilo, et dicitur de eo qui genere dicendi utitur tenui, subtili et brevi, sine floribus et amplificatione, hærensque arcte rei propositæ omnem fugit redundantiam: ducta metaphora ab arboribus, quæ ita falce premuntur, ut inutilibus ramis nodentur. *Quintil.* 10. 1. 44. Alii pressa demum et tenuia, et quæ minimum ab usu quotidiano recedant, sana et vere Attica putant. et *ibid.* 2. 16. Proxima virtutibus vitia comprehendunt, hincque pro grandibus tumidi, pressis exiles, fortibus temerarii, letis corrupti, compositis exultantes, simplicibus negligentes. *Id.* 12. 10. 18. Antiqua illa divisio inter Asianos et Atticos fuit, quomodo hi pressi et integri, contra inflati illi et inanes haberentur; et in his nihil superflueret, illis iudicium maxime ac inodus deesset. *Cic.* 2. *Orat.* 13. 56. Thucydides ita verbis aptus et pressus, ut etc. *Id.* *fragm.* apud *Aon.* p. 364. 24. *Merc.* Quis te fuit unquam in partiondis rebus, in delinendis, in explanandis pressior? *Plin.* 1. *Ep.* 8. Stilius pressus et demissus. et *ibid.* 16. In coactionibus idem, qui in orationibus est, pressior tamen et circumscripserit et adductor. *Quintil.* 4. 2. 117. de narratione. Pressus, et velut applicitus rei cultus. *V.* alia in **PRESSE**. ¶ 2. *Pressum verbum*, vox rem ipsam proximè evidentèque significans. *Gell.* 2. 6. Sicuti *taxare* pressius crebriusque est, quam *tangere*, unde procul dubio id inclinatum est. ¶ 3. *Pressior cautela*, attentior, intentior, accuratior. *Apul.* 5. *Met.* Exaltabile tibi periculum minatur Fortuna sævior, quod observandum pressiore cautela censeo. Sic *ibid.* paullo post. Diuque cogitationibus pressuribus instructe, ad superbiam puniendam flumiores redraimus.

PRENDO, *V.* **PREHENDO**.

PRESATIO, ònis, f. 3. *broglia*, *bucheramento*, *δὲ μοῖς*, *παράγγελος*, actus presandi, ambitio. *Cic.* 1. *Att.* 1. Non aliena rationi nostræ fuit illius hæc præpropria presatio.

PRESITO, as, are, a. 1. frequentat. a *presno*. *Sidon.* 2. *Ep.* 8. Quomodo libitina ipsam flentes omnes presitentur, remourentur, evosculantur. h. e. feretrum, in quo defunctæ corpus jacebat.

PRESSO, as, *V.* **PREHENSIO**.

PRESSORIUM, ii, n. 2. *muscipula*, *trappola*. *Gloss. Lat. Gr.* *Pressorium*, *προς*.

PRESSUS, *V.* **PREHENSIO**.

PRESBYTER, eri, m. 2. *prele*, *πρεσβύτερος*, Græce est senior: a *πρεσβυς* *senex*. ¶ 1. Generalit. *Tertull.* *Cor. mil.* 15. Sedent et presbyteri coronati etc. ex *Apocal.* 4. 4. ubi Vulgata habet *seniores*. ¶ 2. Speciatim est sacerdos; quæ ratione ab Ecclesiasticis scriptoribus sæpe usurpatur. *Tertull.* *Baptism.* 17. Dandi baptismum habet jns summum sacerdos, qui est episcopus: dehinc presbyteri et diaconi. Adde *eumd.* *advers. Hæret.* 41. *extr.*; *Hieronym.* 3. *advers. Rufin.* n. 2; *Prudent.* 11. *negi ore* 20; et *Sidon.* 6. *Ep.* 2. — Presbyteri, seu monachi fusca tunica utebantur. *V.* *adnot.* in v. **MONACHUS**.

PRESBYTERATUS, us, m. 4. *munus* et dignitas presbyteri. *Hieronym.* *Ep.* 22. n. 28. Ideo diaconatum et presbyteratum ambiunt, ut mulieres licentius videant.

PRESBYTERIUM, ii, n. 2. *πρεσβυτέριον*, collegium presbyterorum in Ecclesia Christiana, senatus Ecclesiasticus. *Vulgate. interpr.* 1. *Timoth.* 4. 14. Cum impositione manuum presbyterii. h. e. facta a collegio presbyterorum. Cf. *Cassiod.* 9. *Hist. Eccl.* 3. Flavianus in ordine presbyterii constituitur.

PRESSÉ, adverb. Comp. *Pressius* in omnibus paragi. — *Presse*

1.) Proprie est *premedo*, *συνοσταλένως*. *Atejus Capito* apud *Gell.* 10. 6. Quanto artius pres-

susque conficiata essem, si frater meus classem cum ingenti civium numero non perdidisset!

¶ 2. Item in angustum redigendo, arcte, *ristretamente*. *Pallad.* 12. *R. R.* 9. Vites quæ fronde luxuriant, putare pressius conveniet. *Veget.* 1. *Feterin.* 56. ad fin. Jumentis pressius colla radere. *basso. Marcell.* *Empir.* c. 20. p. 113. ed. *Id.* Egrotum oleo perungere et presse fricare.

11.) Translate. ¶ 1. *Presse loqui*, clare expresseque, ut omnes litteræ et syllabæ distincte audiantur, *parlare schietto e chiaro*. *Cic.* 3. *Orat.* 12. 45. Loqui nun aspere, non vaste, non rustice, sed presse et aquabiliter et leniter. *Id.* 1. *Off.* 37. 133. In voce duo sequamur, ut clara sit, ut suavis. Utroque omnino a natura petendum est: verum alterum exercitatio augebit, alterum imitatio presse loquentium et leniter. Huc facit illud *eiusd.* 3. *Orat.* 11. 43. Ex istis urbanis, in quibus minimum est litterarum, nemo est, quin litteratissimum togatorum omnium Q. Valerium Soranum, lenitate vocis, atque ipso oris pressu et sono facile vincat. ¶ 2. *Presse dicere* est breviter, paucis, et ea solum dicendo, quæ ad rem exponendam necessaria sunt: amplificationes omittendo, argumento arctissime inhaerendo. *Cic.* *Orat.* 33. 117. Ut definire rem possit, neque id faciat tam presse et anguste, quam in illis eruditissimis disputationibus fieri solet; sed quomodo explanatus, tum etiam uberius. *Id.* *Brut.* 55. 201. Oratorum bonorum duo genera sunt, unum attenuate presseque, alterum sublata ampleque dicentium. *Quintil.* 8. 3. 40. Ut liqueat augere quid velimus, an minuerere; concitate dicere, an moderate; late, ac severe; abundanter, an presse. *Cic.* 4. *Fin.* 10. 24. Mibi placet agi subtilius, et, ut ipse dixisti, pressius. Quæ enim adhuc protulisti, popularia sunt. *Plin.* 3. *Ep.* 18. *sub fin.* Quomodo ea potius, quæ pressius et adstrictius, quam illa, quæ hilarius et quasi exultantius scripsi, possint videri accessita et inducta. *Id.* 4. *Ep.* 14. Hendecasyllabis describimus aliquid, modo pressius, modo elatius. et 9. *Ep.* 26. An illa custoditius pressiusque? *ad δὲ ἐλκοντες* etc. *Gell.* 1. 3. circa *med.* Inquisitis, et exactius, pressiusque super aliqua re disserere. *plu* *precisamente*, *plu* *a proposito*.

PRESSICUS, a, um, adject. qui pressus est. Vox a *Lexico* expungeuda: occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 39.

PRESSIM, adverb. *strettamente*, presse, vel *premedo*. *Apul.* 2. *Met.* Me pressim deusculato. et *ibid.* Linteolum pressim adglutinatum.

PRESSIO, ònis, f. 3. *pressione*, *πρῆσις*, actus premendi, depressio.

1.) Proprie. *Fitruv.* 10. 8. a *med.* Vela, quæ in capite mali summo collocantur, discedentia longius a centro, pressione cacuminis vehementius cogunt progredi naveni. et paullo sup. Gubernator ansam gubernaculi tenens una manu pressibimus artis agilians, versat eam.

II. Translate est lignum illud, aut saxum, quod vecti subijcitur, dum onus extollit, *ἐκπρόχλιον*. *Fitruv.* *ibid.* ab init. Vectis ferrens quomodo adnotus ad onus, supposita uti centro pressione, quod Græci *ἐκπρόχλιον* appellant, etc. *V.* et **PREHENSIO** II.

PRESSIVUS, a, um, adject. qui premit. *Gloss. Cyrill.* *Πιέπων*, pressivum.

PRESSO, as, avi, atum, are, a. I. Part. *Pressans* et *Pressandus*. — *Pressare* est frequentat. vel intens. a *premo*, et ejusdem fere significationis, *premere*, *stringere*, *καταπύζειν*. *Plaut. Pers.* 2. 5. 11. Quid hoc hic in collu tibi tumet? *sa.* vomica est: pressare parce. *Furius Antias* apud *Macro.* 6. *Saturn.* 3. Pressatur prædes, macro mucrone, viro vir. *Ovid.* 8. *Met.* 538. cinneres ad pectra pressant, Adfususque jacent tumulo. *Id.* 15. *ibid.* 472. Ubera dent saturæ manibus pressanda capellæ. Cf. *Virg.* 3. *Ecl.* 98. si lac præceperit æstus, Ut nuper, frustra pressabimus ubera palinis. *Propert.* 3. 15. 18. Et nova pressantes inquit uva pedes. *Sever. Sammon.* 16. p. 66. retro ed. *Id.* Quos autem vocitant colles, attingere dextra Debebis, quæ gal-

lus erit pressante peremptus. *Stat.* 6. *Theb.* 346. It *Chromis* *Hippodamusque*, alter satus *Hercule* magno, Alter ab *Oeomao*, dubites uter efferat presset *Frena* magis.

PRESSOR, òris, m. 3. venator, qui feram premit. *Isidori* locum *V.* in *ALATOR*. Hanc vocem agnoscit etiam *Charis.* 2. p. 148. *Putsch.*

PRESSORIUM, ii, *V.* *roc.* seq. in fin.

PRESSORIUS, a, um, adject. ad premendum pertinens. *Colum.* 12. *R. R.* 18. 4. Pressoria vasa. h. e. torcularia, prela. — Hinc

Pressorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est instrumentum ad premendum, *soppressa*, *mangano*, *strettojo*. *Ammian.* 28. 4. Solutis pressoriis vestes luce nitentes arbitra diligenter explorat. (*V.* **PRELUM** in fin.) *Plin.* *Valer.* 2. 17. a *med.* Cotonea purgare, tundere diligenter, et exprimere in pressorio.

PRESSULE, adverb. deminut. a *presse*, h. e. arcte quidem *premedo*, sed ita tamen, ut non lædatur, qui premitur. *Apul.* 4. *Met.* Filium diu ac pressule saviata. et 10. *ibid.* Ut lacinia adhaerens pressule membrorum voluptatem graphice linearet.

PRESSULUS, a, um, deminut. a *pressus*, aliquantum pressus. *Apul.* *Florid.* n. 9. Ampulla lenticulari forma, tereti ambitu, pressula rotunditate. *alquanto schiacciata*.

PRESSURA, æ, f. 1. (premo) pressio, premendi actus, *pressione*, *πρῆσις*.

1.) Proprie. ¶ 1. Generalit. *Apul.* 5. *Met.* Lacrimæ pressura palpebrarum coactæ. ¶ 2. Speciatim est actus exprimendi musti, olei, et similibus, *pigiatura*. *Colum.* 12. *R. R.* 36. 1. Mustum quod post primam pressuram vinaceorum exprimitur. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (316). Pressura una culeos viginti implere debet. *Colum.* 12. *R. R.* 52. 11. Sint in cella olearia tres laborum ordines, ut unus primæ notæ, idest primæ pressuræ oleum recipiat, alter secundæ, tertius tertie. ¶ 3. Hinc etiam illud ipsum quod exprimitur. *Lucan.* 9. 509. Utque solet pariter totis se effundere signis Corycii pressura croci. sic etc. *V.* **SPARSIO**.

11.) Translate. ¶ 1. Est onus. *Apul.* 7. *Met.* Levare pressuram. h. e. onus, quod premit. ¶ 2. Item multarum inter se rerum compressio. *Apul.* 3. *Met.* Cæcus multitudo pressuræ nimia densitate periclitatur, *per la troppa calca*. ¶ 3. In aqueductibus est deductio aquæ ex loco altiore io humiliorem, ex quo cogitur rursus in altiorē conscendere, quia premitur aqua antecedens a subsequenti, et inde vim accipit, ut rursus ascendat: ut fit in lapideis fontibus, in quibus aqua per fistulas in aëra fertur. *Frontin.* *Aquæd.* 18. Quinque aquarum altitudo in omnem partem Urbis attollitur, sed ex his aliæ leviori pressura coguntur. ¶ 4. Apud *Carl. Aurel.* 1. *Acut. præf.* a *med.* pressura est somnus gravior, et præter naturam, *leiaro*. ¶ 5. Per metaphoram est afflictio, *afflictio*, *pressura*, *σπίσις*. *Tertull.* 1. ad *Uxor.* 5. Pressuram persecutionemque perferre. *Lactant.* 5. 22. a *med.* Deus pressuræ verberibus defluentem corrigit disciplinam. *Cyprian.* 1. *Ep.* 1. Pressuras et angustias relevare.

PRESSUS, a, um, *V.* **PREMO**.

PRESSUS, us, n. 4. *premitura*, pressio. *Cic.* 2. *Tusc.* 23. 54. Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt; similis animus intentione sua depellit pressam omnem ponderum, remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. *Id.* 3. *Orat.* 11. 43. Lenitate vocis, atque ipso oris pressu ac sono. h. e. os comprimendo, neque vaste loquendo. *Id.* in *Arat.* 2. *Nat. D.* 42. 109. de *Ophiucho*. Hic pressu duplici palmarum continet Anguem, stringendo ambidue le mani.

PRESTER, òris, m. 3. ¶ 1. Est igneus turbo, ventus ignitus ex alto ruens columnæ modo: a *πρῆσις* *incendo*, *πρῆσις*, *ἵππος* (h. e. *bufera*, *ti-fone*, turbine; Fr. *tourbillon de feu*; Hisp. *remolino de fuego*; Germ. e. *brennender*, *feuriger*, *heisser Wirbelwind*; Angl. a sort of fiery whirlwind in appearance like a pillar of

fire, a typhon, tornado). *Lucret.* 6. 422. Quod superest, facile est ex his cognoscere rebus, Presteras Graji quos ab re nomenclarunt, In mare qua missi veniant ratione superne. Nam sit, ut interdum tanquam demissa columna In mare de caelo descendat, quam freta circum Ferrescunt, graviter spirantibus incita flabris, Et quæcumque in eo tum sint deprensa tumultu Navigia, in summum veniant vexata periculum. *Seneca* 5. *Quæst. nat.* 13. Ventus circumactus, et eundem ambiens lochm, turbu est: qui si pugnacior est, ac diutius volutatur, inflammatur, et efficit quem *πρηστέρια* Græci vocant: hic est igneus turbo. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 48. 50. (133). Furbo ardentior accensusque dum furit, prester vocatur, amburens contacta pariter et proterens. *Apul. de Mundo.* Spiritus quum majore vi torti sunt, fit procella tarrestis, et a Græcis prester nomen accepit. *Ammian.* 17. 7. Typhunes atque presteres cum horribilo tremore terrarum civitatem et suburbana funditus everterunt. *V. ECNEPIIAS.* ¶ 2. Item genus serpentis in Africa, cujus morsus sitim efficit ardentem, inestinguibilem, et mortalem, cuo distentione membrorum. *Solin.* 27. circa med. Prester quem perculserit, distenditur, enormique corpulentia necatur extuberatus. *Lucan.* 9. 790. Nasidium Maris cultorem torridus agri Percussit prester. Illi rubor igneus ora Succendit, tenditque cutem, pereunte ligura, Miscens cuncta tumor, toto jam corpore major: Humanumque egressa modum super omnia membra Effatur sanies. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 20. 81. (210). Porcillaca venena presterum restingui. *Id.* 24. *ibid.* 13. 73. (117). Adversantur serpentium sceleratissimis, hæmorrhoidi, et presteri, ruborum flos, aut mora.

PRESTERIUM, *ii*, n. 2. *πρηστέριον*, locus in balneis, ubi calor exstans excitabatur; idem ac *Laconicum*. *V. PROPRIUM.*

PRETIUM, *as*, *arc*, a. 1. *apprezzare*, æstimo, pretium alicui rei statuo. *Cassiod.* 5. *Variar.* 10. Gemmarum divites venæ auri fulgore prestantur. Sic de abstractis *Id.* 8. *ibid.* 22. Natura ipsa boni adhibita perseverantia pretiatur; quia minus est laudanda incipere, quam bonorum propositum custodire.

PRETIOSÉ *vel* preciose, *adverb.* Comp. *Pretiosius*. — Pretiose est cum pretio, sumptuose et eleganter, *preziosamente*, *ταπιδως*. *Cic.* 2. *Invent.* 40. 116. Vasa magnifica, et pretiose celata. *Gell.* 5. 5. Pretiose armatum exercitum. *Curt.* 10. 1. Tanti nominis regem haud pretiosius sepultum esse, quam si fuisset e plebe.

PRETIOSITAS *vel* preciositas, *atis*, f. 3. *prezzo*, *valore*, pretium. *Ateus Capito* apud *Macrob.* 7. *Saturn.* 13. Anui pretiositas. *Apul.* 2. *Met.* Ampli calices, varæ quidem gratiæ, sed pretiositatis unius. *Ipsæ Oudendorp. ita legit; alii vero legendum putant varæ quidam gazæ, sed speciositatis unius.*

PRETIOSUS *vel* preciosus, *a*, *um*, *adject.* Comp. *Pretiosior* sub *A. I.* et *II.*; Sup. *Pretiosissimus* sub *A. I.* — Pretiosus usurpatur *A)* Passivè; et *B)* Activè.

A) Passivè, qui est multi pratii, *ἐντιμος*, *πολύτιμος* (It. *prezioso*, di molto pregio e valore; Fr. *précieux*, qui a une grande valeur; Hisp. *precioso*; Germ. *kostbar*, von hohem Werthe, Angl. *costly*, *precious*, *valuable*, of great price or value).

I.) Proprie. *Cic.* 3. *Off.* 23. 89. Equi ne pretiosius potius jacturam faciat, an servi vilis? *Horat.* 1. *Ep.* 18. 31. Eutrapelus cuicumque nocere volebat, Vestimenta dabat pretiosa. *Curt.* 10. 1. 24. Pretiosa suppellex et nobiles gemmæ, aurea magni ponderis vasa, etc. *Nepos. Att.* 12. Habebatque in Italia pretiosas possessiones. *Colum.* 3. *R. R.* 8. 4. Pretiosis odoribus Arabia illustris. *Ovid.* 1. *Met.* 115. Sublucet argentea proles Auro deterior, fulvo pretiosior ære. *Cic.* 2. *Fin.* 28. 91. Non minor voluptas percipitur ex rebus vilissimis, quam ex pretiosissimis. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 52. (130). Oculi, pars corporis pretiosissima. *Id.* 7. *ibid.* 29. 30. (108). de *Homeri* opere. Pretiosissimum humani animi opus. *Lamprid.*

Elagab. 33. Fecerat et altissimam turrem substratis aureis gemmatisque ante se tabulis, ex qua se præcipitaret, dicens, etiam mortem suam pretiosam asse debere et ad speciem luxuriæ, ut diceretur nemo sic perisse.

II.) Translate pretiosus est sumptuosus, vel rectius qui magni emitur. *Plaut. Epid.* 1. 2. 17. Pretioso pretio emere aliquid. *h. e.* magno. *Id. Bacch.* 1. 1. 41. Pretiosa operaria. *h. e.* meretricis, quæ magno conducitur. *Propert.* 4. 5. 43. Thais pretiosa. *h. e.* quæ noctem magno vendit. *Id.* 3. 11. 1. Nox pretiosa. *h. e.* quæ pretin emitur. *Martial.* 10. 92. famcs. *h. e.* quæ non nisi magno sumptu satiatur. *Id.* 5. 69. silentia. *h. e.* magno pratio comparata. Loquitur de Antonio, qui, ut Ciceroni sibi male dicenti os obstrueret, occidendum curavit. Cf. *Ovid. Heroid.* 7. 47. Exerce pretiosa odia, et constantia magno. *h. e.* odio me habes, et propter hoc parvi facis obicere te morti. *Plin.* Pompejum alloquens, cujus imago e margaritis. 37. *Hist. nat.* 2. 6. (15). Hinc fieri tuos vultus? sic te pretiosum videri?

B) Active pretiosus dicitur qui magno pretio emit. *Horat.* 3. *Od.* 6. 32. Pretiosus emptor. *h. e.* qui magna pretia numerat.

PRETIUM *vel* precium, *ii*, n. 2. Scribitur et *precium* per *c*; quod videtur probare *Dausqu.* in *Orthogr.* quasi sit a *procando*, vel a *prece*. Itaque sic edidit *Holoander* in *Pandect.*, at *Torrentin.* semper *pretium* per *t*. Afferit pro *as Dausqu.* carmen *Prænestini* lapidis: fructusque renatos Digerit in precium. Sed hoc ipsum *Manut.* per *t* scriptum esse testatur. Addit *Cellar.* ex *Gruter.* 481. 4. et 893. 8. Cujus pretium Valeria Silviana intulit. Tutius itaque per *t* scribare. — Pretium est id quod æstimationis emptionisque causa constituitur, ut ait *Varro* 5. *L. L.* 177. *Müll.*; cujus etymologiam a *peritus*, quod periti soli possunt id recte facere, ridet *Salmas.* Alii ajus originem ab aliis linguis petunt. *V. Voss.* in *Etymol.* Est itaque pretium id, quod pro re venali poscitur, *τιμή*, *τιμήνα*, *μαζός* (It. *prezzo*; Fr. *valeur*, *prix* d'une chose; Hisp. *precio*, *valor*; Germ. *d. Werth*, *Preis*; Angl. *the price of any thing that is to be sold*).

I.) Proprie. (a) Universim. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (92). de *Apelle*. Tabule pretium accepit mensura, non numero. *Id.* 33. *ibid.* *proæm.* (5). Myrrhinis pretium facit ipsa fragilitas. *fa che vagliano assai*, et *Id.* *ibid.* 13. 28. (49). Pretium vavæ amomi in libras denarii sexaginta: filato vero amomo denarii quadraginta octo. *Varro* 2. *R. R.* 2. 5. Pretio facto in singulas oves, ut agni chordi duo pro una ove adnumerentur. *Quintil.* 4. 2. 41. De pretio convenire. *Id.* 12. 7. *sub fin.* Alicui rei pretium imponere. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 133. statue re meriti. *Cic.* 12. *Att.* 33. certum constituere. *Id. Rosc. Am.* 46. 133. enumerare. *Id.* 3. *Off.* 29. 107. pacisel pro re aliqua. *Plaut. Men.* 5. 6. 26. cislolvere. *Id. Pers.* 4. 4. 30. Vendere aliquid pretio suo. *quel che vale*, *che merita*, et *Pseud.* 1. 2. 36. Eo in macellum, ut piscium quidquid est pretio præstinem. *Id. Merc.* 2. 3. 7. Parare sibi pretio aliquid. *Cic. Rosc. Com.* 12. 33. Jacent pretia prædiorum. *Varro* 3. *R. R.* 6. 6. Multi extulerunt eorum pretia, ita ut ova eorum denariis veneant quinis. *Paul. Dig.* 9. 2. 33. Sextus quoque Pedius ait, pretia rerum non ex affectione, nec utilitate singulorum, sed communi fungi. *Id. ibid.* 35. 2. 63. Pretia rerum non ex affectu, nec utilitate singulorum, sed communiter funguntur. Itali ea dicunt *prezzi d'affetto*. — Similiter in plur. numero. *Plaut. Men.* 2. 2. 15. Quibus hic pretiis porci veneunt? *Id. Pæn.* 4. 2. 20. Hæc quum hic video fieri, crucior pretiis emptos (servos) maxumis. *Cic. fragm. orat. pro Tull.* (edente *A. Peyronio*) 14. p. 101. Agrum ornatissimum carissimis pretiis Claudius emerat. *Gell.* 3. 17. in *lemmate*. Libros mercati sunt pretiis fidem non capientibus. — *b)* Speciatim, in pretio esse, *esser* in *prezzo* o *stima*, *valere*, pretiosum esse. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 6. (22). Effugies varias celando (in auro), ut alibi ars, alibi mate-

ria esset in pretio. *Ovid.* 5. *Fast.* 58. Inque suo pretio ruga senilis erat. — *c)* Esse pretio, idem. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 12. 25. (41). Costi radix et folium Indis in maximo pretio. — *d)* Magni, parvi pretii esse, *esser di molto* o *poco prezzo*, o *stima*, magno, aut parvo pretio valere. *Ter. Heaut.* 1. 1. 12. Agrum meliorem, neque majoris pretii nemo habet. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 2. 4. *sub fin.* Noli spectare, quanti homo sit: parvi enim pretii est, qui iam nihil sit. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 60. Qui culpam admisit in se, nullus est tam parvi pretii, quin pudeat. *tanto rile e abietto*. et *Pseudo-Sall. orat.* 2. *ad Cæs.* 9. *extr.* Si quid adversi coortum est, de illis potissimum jactura lit, qui pretii minimi sunt. *Plaut. Epid.* 3. 3. 29. Næ tu habes servum graphicum, et quantitvis preti! — *e)* Pretium habere. *Cic.* 5. *Verr.* 98. 227. Annona pretium, nisi in calamitate fructuum, non habet. *Ovid.* 4. *Pont.* 8. 67. Non potes officium vatis continere vates. Judicio pretium res habet ista tuo. *vale qualche cosa, è degna di stima*. *Cato R. R.* 2. Vendat oleum, si pretium habeat. — *f)* Pretium facere est venditoris meriti sue pretio statuentis, et indicantis, quanti vendere velit. *Plaut. Pers.* 4. 4. 37. Indica, fac pretium. *vo. tua merx est, tua indicatio est. di quanto vuoi*. — Item emptoris, quum pretium offert, et quanti velit emere, ostendit. *Martial.* 1. 86. Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere vellet Omnia? Sic Mario noxius hæret ager. *Paul. Dig.* 10. 3. 19. Qui de vestibulum liceri cogitur, necesse habet interdum totarum ædium pretium facere.

II.) Translate. ¶ 1. Pretium dicitur pecunia, quæ in re aliqua impenditur, sumptus, *denaro speso*, *spesa*. — *a)* Generatim. *Plaut. Capt. prol.* 32. Nil pretio parsit, filio dum parceret. *non perdonò a spesa*, et *Id. Merc.* 2. 3. 7. Miser amicum mihi paravi, animi causa, pretio. et *Virg.* 4. *Æn.* 211. Femina (*Dido*), quæ nostris errans in finibus urbem Exiguam pretio posuit. *h. e.* pecunia emptam. Unde *Id.* 1. *ibid.* 371. Mercatique solum. *Cæs.* 1. *B. G.* 18. Omnia vectigalia parvo pretio redempta habere. *Sic Cic.* 7. *Verr.* 45. 119. Non vitam liberorum, sed mortis celestiatim pretio redimere. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 171. tamquam Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horæ Nunc prece, nunc pratio, nunc vi, nunc morte suprema Permutet dominos et cedat in altera jura. Cf. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 55. 81. (171). Sex millia murænarum mutua appendit: nam permutare quidem pretio noluit, aliave merce. *vendere a contanti*. — *b)* Speciatim de pecunia et mercede, quæ datur ex turpi causa. *Cic.* 4. *Verr.* 49. 122. Pretio mercari ordinem senatorio. *a forza d'oro*. *Id.* 7. *ibid.* 20. 50. Pretio atque mercede minuisti majestatem rei publicæ. et *ibid.* 22. 56. Multa pretia et munera bene apud aliquem collocare. *Virg.* 6. *Æn.* 622. fixit leges pretio atque refixit. *per danaro*. *Lucan.* 4. 220. Pretium mercesque proditionis. *Cic.* 5. *Verr.* 32. 76. Apronio data est accessio, merces operæ pretiumque impudentiæ. — *c)* Item speciatim ea, quæ stupri causa datur. *Ter. Andr.* 1. 1. 49. Postquam amans accessit pretium pollicens, etc. *Ovid.* 3. *Art. am.* 551. A doctis pretium scelus est sperare poetis. Me miserum! scelus hoc nulla puella timet. Adde 1. *Amor.* 10. 17. et *seqq.*; *Propert.* 3. 9. 31; *Tibull.* 2. 4. 14; *Horat.* 1. *Sat.* 2. 104. et alios, quos collegit *Broukhus.* ad *Tibull.* 1. 10. 33. ¶ 2. Hinc generatim pretium sunt divitiæ, pecunia, aurum, argentum, oro, *danaro*, *ricchezza*. *Ovid.* 1. *Fast.* 217. In pretio pretium nunc est: dat census honores. *Horat.* 3. *Od.* 16. 8. Converso in pretium deo. *h. e.* Jove in aurum Danaes causa. *Ovid.* 2. *Pont.* 8. 5. Argentum felix, omnique beatus auro, Quod pretium fuerit quum rude, numen erit. *h. e.* numisma argenteum signatum effigie Cæsaris. ¶ 3. Est etiam pretium merces, quæ pro opere datur, pramium, *mercede*, *premio*. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 59. Fateor, me esse coquum carissimum: verum pro pretio facio ut opera appareat. *Id. Epid.* 1. 2. 17. Operam Epidici nunc me emere pretio pretioso ve-

lim. *Id. Capt.* 5. 1. 20. Reddere alicui pretium pro beneficiis. *Ovid.* 1. *Amor.* 1. 34. Ad vatem, pretium carminis, ipsa venit. *Id.* 2. *Met.* 701. Juncta suo pretium dabitur tibi femina tauro. *Virg.* 5. *En.* 110. sacri tripodes, viridesque coronæ, et palma pretium victoribus. *Ovid.* *Heroid.* 14. 129. Exsul Hypermestra pretium pietatis iniquum Quam mortem fratri depulsi, ipsa tulit. ¶ 4. Item pretium est exaltatio, stima, conto, pregio. — a) Operæ pretium facere, æstimare, quanti sit opera, quæ præstatur, stimare, fare stima, o conto. *Liv.* 27. 17. ad fin. Quales ex hac die experiundo cognorūt, perinde operæ eorum pretium faceret. — b) Et generatim. *Horat.* 3. *Ep.* 1. 34. Si meliora dies, ut vina, poemata reddit, Scire velim, chartis pretium quoties arroget annus. *Id. Art. P.* 299. Nanciscetur enim pretium nomenque poetæ, Si etc. — c) Speciatim, est pretium. *Ovid.* 1. *Trist.* 9. 43. Sive aliquid morum, seu vitæ labe carentis Est pretium, nemo plus habendus erit. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 25. 54. (118). de balsamo. Corticis etiam ad medicamenta pretium est. et *ibid.* 19. 43. (95). de casia. Corticem labare et exinaniri, pretium est. ¶ 5. Univerisim pretium est retributio, ricompensa, tum in bonam, tum in malam partem. — 1.) In bonam partem. — a) Generatim. *Cato* apud *Festum* p. 201. 26. *Müll.* Majores seorsum atque diversum pretium paravere bonis atque strenuis, decurionatus, optionatus, bastas donaticas aliosque honores. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 46. Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat Servus, babes pretium, loris non ureris, alic. *Plin. Paneg.* 80. in it. Non locupletando fisco sedes, nec aliud tibi sententiæ tuæ pretium, quam bene judicasse. *Tac. Agric.* 1. Celeberrimis quisque ingenio, ad prodendam virtutis memoriam, sine gratia aut ambitione, bonæ tantum conscientie pretio ducebatur. *Vellej.* 2. 52. 4. Voluntatis suæ pretium ferre. — b) Speciatim, pretium curæ, aut operæ, merces, præmium operæ, curæ, industriæ adhibere in re aliqua. *Plin.* 8. *Ep.* 6. Postea mihi visum est pretium curæ, ipsum S. C. querere. *Alii leg.* operæ. *Liv. in it.* Facturus ne operæ pretium sim, si etc. nec satis scio, etc. s'io sia per far cosa, che paghi la spesa. et 25. 6. sub fin. Operæ pretium habent libertatem civitatemque. hanno in ricompensa, in premio dell'opera loro la libertà etc. et 21. 43. circa med. Tempus est jam opulenta vos ac ditia stipendia facere, et magna operæ pretia mereri. guadagnare grandi ricompense. et *Ennius* apud *Senec.* *Ep.* 108. Reddere alicui pro factis operæ pretium. At *cl. Vahlen.* (*Ennianæ poeseos reliq.* p. 163.) rectius legitur opus. *Seneca* 3. *Benef.* 23. Claudius Quadrigarius tradit, quum obsideretur Grumentum, duos servos ad bostes transfugisse, et operæ pretium fecisse. h. e. ita se gessisse, ut operæ suæ dignam mercedem acquisierint. Et putat *Lipsius* esse verba ipsius Quadrigarii. — c) Operæ pretium est, digna res est, cui opera impendatur, utile est, paga la spesa, torna a conto, giova, τοῦ ἐργου μισθός, πλείστου ἄξιον. *Sall. Jug.* 83. Ratus, capta urbe, operæ pretium fore. *Alii* omitt. το operæ. *V.* mox sequent. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 27. 73. Quo in genere est operæ pretium diligentiam majorum recordari. *Liv.* 3. 26. Operæ pretium est audire, qui omnia præ divitiis humana spernunt. — Aliquando το operæ subicitur. *Tac.* 1. *Ann.* 57. Germanico pretium fuit convertere agmen. et 2. *ibid.* 35. Res eo anno prolata haud referrem, ni pretium foret Plonis et Galli sententias noscere. — Aliquando το pretium. *Ennius* apud *Pers.* 6. 9. Lunai portum, est operæ, cognoscite, cives. *Plaut. Cas.* 5. 2. 5. Est operæ aurius percipere: ita ridicula auditu ea sunt, quæ ego intus turbavi. *V.* alia in OPERA. — 2.) In malam partem — a) Est pæna, supplicium, castigo, pena, (est enim verbum medium et anceps, ut medicamentum, valetudo, facinus, quum in bonam et in malam partem usurpari possunt; quemadmodum et Græci τιμωρίαν pænam vocant ἀπό τῆς τιμῆς, quod est pretium. Ita *Servius* ad *illud Virg.*

9. *En.* 349. (ubi utroque sensu adhibetur) castra ut Danaum speculator adiret, Ausus Pelidæ pretium sibi poscere currus. *Illud Tydides* alio pro talibus ausis Affecit pretio. h. e. morte. *Liv. Andron.* apud *Non.* p. 365. 27. *Merc.* Si malos imitabor, tum pretium pro noia dabis. *Plaut. Men.* 5. 6. 10. Verbera, compedes, molæ, lassitudo, fames, frigusque, hæc pretia sunt ignavia. *Ter. Andr.* 3. 5. 4. Ego pretium ob stultitiam fero. *Horat.* 3. *Od.* 24. 24. Et peccare nefas, aut pretium est mori. *Juvenal.* 13. 105. Ille crucem pretium scelertis tulit, hic diademata. *Ovid.* 10. *Met.* 571. Præmia veloci conjux thalamique dabuntur; Mors pretium tardis: ea lex certaminis esto. — b) Sic de pecunia qua magistratus corrumpuntur. *Cic. Cæcili.* 10. 29. Adduci pretio ad boninem condemnandum. et *ibid.* 25. 72. Pretio judicem corrumpere. *Id.* 3. *Herenn.* 3. 4. Nec prece, nec pretio, nec gratia, nec periculo, nec simulate a recta via deduci.

PRETOR. V. PRÆTOR in it.

PREX, præcis, f. 3. Genitivi singularis exemplum nondum vidi: multo minus nominativi, quo carere ait *Charis.* 1. p. 72. *Putsch.*, legitur tamen in *Gloss. Philox.* Prex, παραχρησις, ἱκεσία: et admittitur a *Servio* una cum preces in eodem casu ad *Virg.* 1. *En.* 591. — Ceterum prex est precatio, obsecratio, rogatio, σύχη, δέησις (It. preghiera, preci, prego; Fr. prière, demande, instances, supplications; Hisp. rezo, ruego, suplica; Germ. d. Bille, d. Bitten; Angl. a prayer, entreaty, supplication). ¶ 1. Generatim. — a) In singulari numero. *Ter. Andr.* 3. 4. 22. Nihil est preci loci relictum. *Plaut. Capt.* 2. 1. 47. Nunc te oro per precem, per fortunam incertem, et per mei erga te bonitatem patris. h. e. oro te prece, ut ait *Horat.* 2. *Sat.* 6. 13, vel precem intelligit deam Jovis filiam, præsidem supplicationum, ut *Orpheo* in *Argon.* v. 105. Ἀραι. Etiam *Cato* dixit precem, teste *Festo* p. 242. 6. *Müll.* *Cic.* 14. *Att.* 15. Quintus non modo non cum magna prece ad me, sed acerbissime scripsit. *Id.* 1. *Invent.* 16. 22. Prece et obsecratione humili ac supplici uti. *Id.* 3. *Herenn.* 3. 4. Nec prece, nec pretio, nec gratia, nec periculo, nec simulate a recta via deduci. *Horat.* 4. *Od.* 5. 33. Multa prece prosequi aliquem. *Id.* 1. *Ep.* 13. 18. Oratus multa prece. et *ibid.* 9. 2. nam quum rogat et prece cogit, Scilicet ut etc. et *ibid.* 14. 14. Tu mediastinus tacita prece rura petebas. *Ovid.* 8. *Met.* 271. opem sollicita supplex petit prece. *Tac.* 12. *Ann.* 19. Euxones claritudine viri, mutatione rerum et prece haud degenerem permotus, allevat supplicem, etc. — b) In plurali numero per omnes casus usum habet frequentissimum. *Cic. Cluent.* 70. 201. Cujus vota et preces a vestris mentibus repudiare debetis. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 19. (66). Attribuit ei successus petitionum a potestatibus, et a diis etiam precum. *Ovid. Heroid.* 12. 183. si forte preces præcordia ferrea tangunt. *Cic.* ad *Cæs.* post *Ep.* 11. l. 9. ad *Att.* a med. A te peto, vel potius omnibus precibus oro et obtestor, ut etc. instantissimamente. et *Cæs.* 5. *B. G.* 6. Omnibus precibus petere contendit, ut etc. *Liv.* 28. 2. a med. Precibus inlimis petiere, ut etc. *Id.* 1. 11; et *Val. Flacc.* 8. 380. Fatigare aliquem precibus. *Brutus* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 16. impetrare salutem culpiam. *Virg.* 2. *En.* 689. Necti. *Ovid. Heroid.* 7. 3. moveri. et 1. *ibid.* 86. frangi. *Seneca Hippol.* 239. vincl. *Cæs.* 1. *B. G.* 16. extr; et *Nepos Dion.* 2. adduci. *Cic.* 1. ad *Brut.* 12. alicujus cedere. *Seneca Med.* 444. iratum aggredi. et *ibid.* 294. repugnare. et *ibid.* 544. parere. et *Hippol.* 635. admotis agere. *Sueton. Tyb.* 13. impensissimis cogit. et *ibid.* 21. expugnari. *Cic. Dom.* 55. 140. numen placare. *Ovid.* 3. *Pont.* 7. 36. preces admove. *Id.* 3. *Amor.* 7. 44. concipere. *Horat.* 3. *Od.* 29. 59. Ad miseras preces decurrere. *Claudian.* 3. *Rapt. Pros.* 295. demitti in humiles. *Virg.* 5. *En.* 782. descendere in omnes. *Seneca Hippol.* 669. descendere ad preces. *Val. Flacc.* 4. 547. Preces ferre. h. e. precari. *Petron. Satyr.* 133. cuiuspiam admittere. *Ovid.* 8. *Met.*

852. spernere. *Cic. Pis.* 19. 43. audire. *Liv.* 3. 12. extr. aversari. ¶ 2. Speciatim est precatio, quæ Deo adhibetur. — a) In sing. num. *Virg.* 3. *En.* 437. Junonis magnæ primum prece numen adora. *Sic Ovid.* 1. *Trist.* 3. 41. Hac prece adoravi Superos ego, pluribus uxor. *Id.* 6. *Fast.* 251. In prece totus eram: caelestia numina sensi. *Horat.* 1. *Od.* 2. 26. prece qua fatigent Virgines sanctæ minus audientem Carmina Vestiam? In illo *Catulli* 67. 64. Lenius adspirans aura secunda venit, Jam prece Pollucis, jam Castoris imploreta. h. e. aura implorata prece ad Pollucem et Castorem facta. Alii minus recte prece implorata exponunt ope, auxilio implorato. — b) In plur. num. *Cic. Planc.* 41. 97. Eorumque preces et vota de meo reditu exaudiens. *Id.* 1. *Nat. D.* 2. 3. Adhibere preces diis. *Horat. Carm. sec.* 70. Quindecim Diana preces virorum Curat et votis puerorum amicas Applicat aures. *Virg.* 5. *En.* 234. Preces fundere et Superos in vota vocare. *Seneca Herc. Oet.* 1691. mittere in astra ad Superos. *Ovid.* 6. *Fast.* 622. Sollemnes satis est voce movere preces. *Al.* sollemni. *Val. Flacc.* 2. 336. Date vina precesque. ¶ 3. Aliquando preces sunt execrationes, imprecationes. Ad rem *Cic. Pis.* 19. 43. Non vero ego, si unquam vobis mala precarer, quod sæpe feci, (in quo dii immortales meas preces audiverunt), morbum, aut mortem, aut cruciatum precarer. Thyestes ista execratio est. *Cæs.* 6. *B. G.* 30. sub fin. Omnibus precibus detestatus Ambiorigem. *Horat. Epod.* 5. 86. Misit Thyestes preces. *Ovid.* 15. *Met.* 505. Hostilique caput prece detestatur euntis. Rursus *Horat.* 2. *Sat.* 6. 29. Quid vis, insene, et quæ res egis? improbus urget Iratis precibus. *Cf. eumd.* 1. *Od.* 27. 33. precibus non linquar inultis.

PRI. V. PRIVIGNUS in it.

PRIAPĒIA, ōrum, n. plur. 2. V. voc. seq. sub b.

PRIAPĒIUS, a, um, adject. ad Priapum pertinet. — a) Priapeum metrum, quo ait *Dionys.* 3. p. 512. *Putsch.* usum Virgilium in prolusionibus suis, fortasse inde dictum est, quod eo præcipue utebantur in Priapi laudibus. Constat autem, ut docet *Servius* in *Centimetr.* p. 1825. *Putsch.*, Glyconico, et Pherecratio, ut: Hellespontiacos tuum numen protegit hortos. Aliud genus tradit *Mar. Victorin.* p. 1962. quum in hexametro versu supremi inter se pedes concatenati, a reliquis tribus sequentibus divisi separatique sunt, ut *illud Virg.* 1. *Ecl.* 63. Aut Ararim Parthus bibet, - aut Germania Tigrim. et 3. *ibid.* 33. Est mihi namque domi pater, - est injusta noverca. Similia fere habet *Terentian.* p. 2444. addens, hexametrum, quod sic dividatur, lusibus, quam gravibus rebus, aptius esse. *Santenius* ad *Terentian.* p. 370. ait *Forcellinum* falso constituisse duo genera priapejorum, quum unum est. *V. Terentian.* p. 2445. *Putsch.* — b) Priapeia, ōrum, carmen obscænum, Priapi res tractans: quod quidam olim Virgilio tribuerunt, alii *Ovidio* (V. LOCUS), alii aliis. Sed veri similis est, multorum opus esse, ob argumenti similitudinem in unum volumen compositum.

PRIAPISCUS, i, m. 2. herba, alio nomine satyrion, vim habens eic τα Ἀρροδια. *Apul. Herb.* 15.

PRIAPISMUS, i, m. 2. πριαπισμός, tentigo, morbus quum genitale membrum in longitudinem protenditur, et in circulum intumescit sine Veneris appetitu: quod vitii genus iis potissimum solet usuveire, qui supini cubare consueverunt. *Cæl. Aurel.* 3. *Acut.* 18. et 5. *Tard.* 9, et 2. *Tard.* 1. ubi ejus morbi causa adducitur.

PRIAPUS, i, m. 2. filius Liberi Patris, cujus signum nudum statul mos erat. V. plura in ONOM. — Hinc translate ¶ 1. Priapus vitreus apud *Juvenal.* 2. 95., siliquæ apud *Martial.* 14. 69. est poculum, aut panis in modum Priapi turpi figura factus. *Petron. fragm. Tragur.* 60. *Burmman.* Repositorium cum placentis erat positum, quod medium Priapus a pectore factus tenebat. ¶ 2. Apud *Catull.* 47. 4. est convi-

cium in hominem libidinosum. Sic Priapum pro lascivo posuit Ovid. 2. *Amor.* 4. 32.

PRIDEM. adverb. Ducunt etymologi a pris, pri inusitato (quod significat ante, prius, a πρίν) et dem, ut idem ab is et dem. *Hartungius de Casibus* p. 207. πρίν δὲ, *Döderlinius* πρίν δὲν comparant. Alii minus recte ducunt a prius et die. — *Pridem* est antea, aliquot ante diebus, ante aliquod tempus, dudum, δύν, παλαι, πρὸ δαίον (It. innanzi, non è molto, da qualche tempo, già; Fr. auparavant, il n'y a pas bien longtemps; Hisp. antes, ya; Germ. vordem, vorlangst, ehedem; Angl. a while ago, some time since, lately). Dicitur de tempore præterito longiore, quam nuper: non tamen valde longo: et breviori, quam jamdudum, et jampridem. Sed *Falla* l. 2. *Elegantiar.* c. 34. putat, pridem et nuper idem esse. Sed nuper significat tempus haud longe remotum, pridem saepe longius remotum, et dicunt Latini quam pridem pro quanto tempore ante. — a) *Pridem* usurpatur, quum præteritum tempus præsentis opponitur; hinc eidem contrarium est nunc. *Plaut.* *Rud.* 4. 7. 23. Spectavi ego pridem comicos ad istum modum sapienter dicta dicere. *Stat.* 3. *Theb.* 680. Sicut erat pridem laceris turbata capillis. — *Justin.* 5. 7. 12. Nunc autem non classem, in quam sicuti pridem confugiant, superesse. *Id.* 31. 3. 10. Italiam notiore sibi nunc, quam pridem fuisse. — b) Dicitur et de tempore aliquantum remoto. *Plaut.* *Aulul.* 2. 2. 37. Pulmentum pridem ei eripuit. *Id.* *Cas.* 2. 8. 29. Ita me pridem, quum ei adversum veneram, facere atriensem voluerat. *Cic.* 5. *Fam.* 6. Quod ad me pridem scripseras. — c) *Quam pridem*, quanto tempore ante. *Ter.* *Eun.* 3. 3. 11. Ubi friget, huc erasit, quam pridem pater Mibi et mater mortui essent. *Cic.* 3. *Ferr.* 48. 126. Quam pridem sibi hereditas venisset. docet. *Id.* *Rosc. Com.* 3. 8. Quam pridem hoc nomen, Fanni, in adversaria retulisti? quant'è, che etc. et *Plaut.* *Stich.* 2. 1. 46. Quampridem non edisti? — d) *Non pridem, haud pridem* (et interdum interposito ita), paullo ante, nuper, poco fa. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 61. (128). Alica res Romana est, et non pridem excogitata. *Ter.* *Heaut.* 2. 1. in fin. Hoc ego mali non pridem inveni. *Lucret.* 5. 331. habet novitatem summa, recensens Natura est mundi, neque pridem exordia cepit. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 46. haud ita pridem Galloni præconis erat accipens mensa infamis. *Cic.* *Brut.* 10. 44. Themistocles fuit regnante jam Gracia, nostra autem civitate non ita pridem dominata regio liberata. h. e. non multo ante id tempus. — e) De admodum brevi tempore. *Justin.* 12. 6. 7. de *Alexandro post Clitum occisum*. Eodem igitur furore in penitentiam, quo pridem in iram, versus, mori voluit. poco prima. — f) *Jam pridem* V. suo loco.

PRIDIANUS, a, um, adject. di jeri, ἑωλος, ad pridid pertineus. hesternus. — a) Dicitur fere de cibis. *Sueton.* *Tib.* 34. Solemnibus ipse cænis pridiana sepe ac semesa opsonia apposuit. *Id.* *Cal.* 58. Marcente adhuc stumacho pridiani cibi onere. *Id.* *Fitell.* 13. Ut circa viarum popinas fumantia upsonia manderet, vel pridiana, vel semesa. *Catull.* apud *Apul.* de *Mag. de dentifricio*. Conventitorem pridianæ reliquæ. — b) De aliis rebus. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 19. 77. (248). Pridiana balinea. *Apul.* 7. *Met.* pluvia. et 11. ibid. pruina. *Silv.* 9. *Ep.* 9. ante med. Pridiaom iter.

PRIDIE, adverb. (a pris, pri et die) die uno ante, quasi pristino die. ut *Gell.* 10. 24. docet. τῇ προτέρα, τῇ προτεραία. subaudi ἡμέρα (It. il giorno innanzi un giorno prima; Fr. la veille; Hisp. la vigilia; Germ. Tages zuvor, gestern, Tages vorher; Angl. on the day before). 1.) Proprie. — a) Cum opposito postridie. *Plaut.* *Stich.* 1. 2. 65. Quotidie pridie caveat, ne faciat, quod pigeat postridie. *Cic.* 7. *Phil.* 4. 14. Cui quum pridie frequentes essetis assensu, postridie ad spem estis inanem pacis devoluti. *Nepos.* *Datam.* 8. Postero die tropæum posuit, quo loco pridie pugnatum est. — b)

Absolute. *Cato R. R.* 157. 12. *Schneid.* Si quem purgare voles, pridie ne comet. *Cic.* 12. *Att.* 14. De me excusando apud Appulejum dederam ad te pridie litteras. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 26. (104). Vulgo vero nec suffervaciunt, sed tantum pridie asservata materia utuntur. da jeri. At *Handius* (*Tursell.* vol. 4. p. 555.) hoc loco pridie de tempore incerto interpretatur. *Cels.* 4. 17. Vel etiam pridie, quum multum allium ediderit, vomat. — c) Cum Genitivo. *Cæs.* 1. *E. G.* 47.; et *Cic.* 1. *Fam.* 4. Pridie ejus diei. *Ulp.* *Dig.* 28. 1. 5. Etiamsi pridie calendarum fecerit. *Tac.* 15. *Ann.* 54. insidiarum. — d) Cum Accusativo. *Cic.* 13. *Att.* 25. Ego Romam pridie Idus. et 2. ibid. 3. sub fin. Pridie Compitalia. et 9. ibid. 13. Quinquatrus. et 11. ibid. 23. eum diem. Alii leg. ejus diei. *Liv.* 40. 2. Parilia. *Justin.* 1. 10. 7. constitutum diem. *Festus* p. 289. 1. *Müll.* in *Regillis*. Pridie nuptiarum diem. *Sueton.* *Cal.* 55. Circenses. *Ulp.* *Dig.* 24. 3. 7. vindemias. et ibid. 43. 19. 1. a med. æquinoctium autumnale. *Fellej.* 2. 53. 3. Dondese-xagesimum annum agentis pridie natalem ipsius vite fuit exitus. — Pro formula pridie calendæ, nonas, idus, adhibetur etiam secundo calendæ, nonas, idus, licet ut negent omnes grammatici. Hujus formulæ plurima affert exempla *Marin.* *Frat.* *Arv.* p. 50., inter quæ præcipuum est illud *Cic.* *Quinct.* 6. 24. Roma egreditur ante diem iv. Cal. Febr. — Hinc quum habetur apud *Plin.* 2. *Hist. nat.* 70. 72. (180). Solis defectum Vipsiano et Fontejo consulibus (h. e. ann. 59. a Chr. n.). qui fuere ante paucos annos, factum pridie Kalendas Majas. Campania hora diei etc.; *Capell.* vero 6. p. 194. Alpiano (corrigere Vipsiano vel Aproniano) et Fontejo consulibus undecimo Kalendas Majas defectus solis fuit, qui in Campania hora diei etc.; vides *Plinium* idem factum dicere pridie Kal. Maj., *Capellam* vero undecimo Kal. Maj., propterea quod in quibusdam Codd. pridie, in aliis II. legebatur, et *Capella* exscriptor pro numero II. (h. e. secundo) siglis seu numeris arabicis 11. (h. e. undecimo) substituit. — e) *Pridie Cal.* pro nominativo usurpatur a *Cic.* 6. *Att.* 1. a med. Litterarum datarum pridie Cal. Januar. suavem habuit recordationem clarissimi jurisjurandi. h. e. dies, qui fuit pridie Cal. Januar., quo die litteræ tunc datæ sunt, suavem habuit recordationem. *Handius* (*Tursell.* vol. 4. p. 554.) negat pridie hoc loco substantivi vicem obtinere; *Cicero* enim, ait, affert verba quæ *Atticus* in lituris scripserat. Ceterum idem *Handius* addit hæc, in quibus præpositio antecedit. *Cic.* 2. *Att.* 11. Nos in Formiano esse volumus usque ad pridie Nonas Majas. *Id.* 3. ibid. 17. Nuncii venerant ex ante diem Non. Jan. usque ad pridie Kal. Sept. Similiter *Inscript.* apud *Orell.* 594. *EX. A. D. V. KAL. DEC. AD PR. KAL. IAN. SEXT.* *Tertull.* ad *Scapul.* 2. Qui per Genios eorum (*Cæsarum*) in pridie usque juraverant, hostes eorum sunt reperti. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 16. 15. (41). Gignit id maxime Arcturi exortus ex ante pridie Idus Septembris. — f) Coniungitur cum quam, in designando eo, quod sequuntur est postea. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 2. 91. Si hic pridie natus foret, quam hic est, un giorno prima iti custui, et *Cic.* 3. *Att.* 8. Hæc epistola est pridie data, quam illa, et 5. ibid. 11. a med. Qui pridie, quam ego Athenas veni, Mitylenas profectus erat. *Id.* *Amic.* 3. 12. Quum domum reductus ad vespem est a patribus conscriptis—pridie quam excessit e vita.

II.) Translate longius tempus significat, quam præcedentem diem. *Martian.* *Dig.* 40. 5. 10. extr. Qui pridie quam ex testamento ad libertatem perveniret, idem fieri passus est. h. e. antequam perveniret. Huc referendum videtur et illud *Fellej.* 2. 83. 3. Multa, inquit (*Coponius*) me hercules fecit Antuicis pridie quam tu (*Planice*) illum relinqueres.

PRIDIEPRINCEPS inter composita a primo affertur a *Priscian.* *Partit.* XII. vers. *En.* 1. p. 1228. *Putsch.* et est qui beri de principatu ejectus est.

PRIMEVITAS, atis, f. 3. gioventù, adolescenza, primum ævum, primi anni adolescentiæ. *Inscript.* non opt. notæ apud *Gruter.* 462. 1., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. cccclxxxix. CIVIS PRIMÆVITAS OFFICIO SEDIS VRBANÆ ADVOCATIONIS EXERCITO etc.

PRIMEVUS, a, um, adiect. chi è nel fior degli anni, giovinetto, νεανίσκος, νεανίας, qui in primo ævo est, h. e. in flore ætatis: qui primos pubertatis annos est ingressus, vel qui adolescentiam nondum excessit. *Val. Flacc.* 6. 569. Nestoris hæstæ Immoritur primævus Helix, etc. brevibus præreptus in annis. *Virg.* 9. *Æn.* 545. vit unus Heleor, Et Lycus elapsi: quorum primævus Heleor etc. *Id.* 7. ibid. 162. Ante urbem pueri et primævo flore juventus Exercentur equis. Adde *Senec.* *Hippol.* 620.; et *Sil.* II. 5. 18. *Id.* 16. 406. confus primævo flore juventæ. *Virg.* 10. *Æn.* 345. fides primævo corpore Clausus. Sic *Lucan.* 6. 562. Illa (mors) genæ florem primævo corpore vultit. Adde *Cal. Aurel.* 3. *Acut.* 8. n. 85. *Val. Flacc.* 2. 653. centumque pares primæva ministri Corpora. *Catull.* 64. 401. Optavit genitor primævi funera nati. *Nemesian.* *Cyneg.* 115. de canib. dum leto flore juvenus, Corporis et venis primævi sanguis abundat. (ordo est et sanguis primævi corporis abundat in venis.) *Claudian.* 1. in *I. cons.* *Stilich.* 51. Vix primævus eras, paci quum mitteris auctor Assyriæ.

PRIMANUS, a, um, adject. ad primam legionem pertinens. Hinc — a) *Primani*, orum, m. plur. 2. absolute, substantivi more, sunt primæ legionis milites, ut Secundani secundæ, Tertiani tertie. *Tac.* 2. *Hist.* 43. *Primani*, stratis Unat-vicesimanorum principibus, aquilam abstulere. Adde *eumd.* 4. ibid. 37. et alibi. — b) Imperatorum tempore *primani* dicti sunt qui ad palatinam legionem pertinebant, ut ei *Notit. Dignit.* patet. *Ammian.* 16. 12. a med. Hostium globus agmina nostrorum irrupit, et iter sibi aperiendo ad usque *Primanorum* legionem pervenit locatam in medio, (quæ confirmatio castra prætoris dicitur), ubi densior et ordinibus frequens miles etc. *Capitolin.* *Clod. Albin.* 6. Egit tribunos equites Dalmatas; egit et legionem Quærtanorum et *Primanorum*. — c) *Primanus* Tribunus is dicebatur, qui primæ legioni tributum scribebat, ut tradit *Festus* citans *Catonis* orationem, quam de suis virtutibus contra *Thermum* habuit. Hæc *Forcellinus*. At verba sunt *Festi*, minime vero *Catonis*: apud *Festum* enim p. 234. 17. *Müll.* nonnulla verba exciderunt et legendum est ita: *Primanus* tribunus est qui primæ legioni tributum scribit. Propere are apud *Catonem* in ea, quæ est contra *Thermum* de suis virtutibus. Cf. *Paul.* *Diac.* p. 235. 13. *Müll.*; et *V. Mullerum* locis cit. et *M. Catonis* quæ exstant ed. *Henr. Jordan.* p. 44. Ceterum *primanum* tribunum ex ætariis tribunis fuisse, statuit *A. Aug.* collato *Varron.* 5. *L. L.* 181. *Müll.* et *Paul.* *Diac.* p. 2. 6. *Müll.*

PRIMARIUS, a, um, adject. primario, principale, πρώτος, qui primus est in aliquo ordine, princeps, primas, vel principum unus. — a) De hominibus. *Plaut.* *Mil. glor.* 3. 1. 73. *Primarius* parasitus. Vetus elogium A. Attilii Calatini apud *Cic.* 2. *Fin.* 35. 116. et *Senec.* 17. 61. Unum hunc plurimæ consentiunt gentes populi primarium fuisse virum. *Id.* 3. *Ferr.* 58. 153. Magno præsidio fuit Annæ pupillæ mater, femina primaria. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 43. 45. (140). *Primarius* bellator. — b) De rebus abstractis. *Plaut.* *Stich.* 1. 2. 81. Quin vos capitis conditionem ex pessima primariam? h. e. conditionem nuptiarum et matrimonii. *Cic.* 3. *Fin.* 16. 52. Sic in vita non ea, quæ primario loco sunt, sed ea, quæ secundum locum obtinent, producta nominentur.

PRIMAS, atis, omn. gen. 3. primus, primarius. *Apul.* 2. *Met.* Apud primatem feminam. et ibid. Primatis civitatis filius. *Inppp.* *Arcad.*, *Honor.* et *Theodos.* *Cod. Theod.* 7. 18. 13. Quod ad notitiam primatum urbium, vicorum castel-

lorumque deveniat. *Imp. Honor. et Theodos. ibid.* 1. 12. 3. Periculo primatum officii.

PRIMATUS, us, m. 4. primato, maggioranza, preferenza, primo posto, πρώτος, primus locus, primae partes, principatus, palma. *Varro* 1. *R. R.* 7. 10. Alii dant primatum bonis pratis. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 17. 102. (165). Primatum obtinere apud regem. *Id.* 8. *ibid.* 5. 5 (12). Donare aliquem primatu. *Id.* 13. *ibid.* 12. 21. (79). de charta. Primatum mutavit Claudius: nimia quippe Augustae tenuitas tolerandis non sufficiebat calanis.

PRIME, adverb. apprime, in primis. *Narrivus* apud *Charis.* 2. p. 188. *Putsch.* Fabula prime proba. Agnoscit etiam *Priscian.* 3. p. 603. — *Salmasius* vocabulum hoc restituit in *Plauti Mil. glor.* 3. 1. 199. Est prime cata. *Fleckeisenus* hanc lectionem in textum recepit. — Denum addendus est *Yonius*, qui p. 154. 24. *Merc.* ait: Primifer pro prime et primitus pro primo. Item *Marcell. Empir.* c. 34. p. 135. ed. *Alf.* Capiti corii cinis ex oleo illitus periones prime abolet.

PRIMICERATUS, us, m. 4. officium et dignitas primicerii. *Imp. Honor. et Theodos. Cod.* 12. 27. 1.; et *Cassiod.* 6. *Varior.* 7.

PRIMICERIUS, ii, m. 2. qui primus notabatur in tabula cerata, sive in albo vel catalogo munere aliquo fungentium; ideoque fuit magister vel princeps cujuscunque publici officii. Amplissime enim hec vox accipitur, et generatim ita vocantur, qui in aliquo munere principes sunt, adeo quidem, ut et scholae collegiaeque suum habuerint primicerium. Unde *Suidas* generatim interpretatur πρώτων τῆς τάξεως, id est qui in quocunque ordine primum locum obtinet. Itaque *Primicerius* in officio Praefectorum Praetorio legitur apud *Veget.* 2. *Milit.* 21. et *Primicerius protectorum* apud *Ammian.* 18. 3. Primicerius notariorum, apud *Imp. Honor. et Arcad. Cod. Theod.* 11. 18. 1. sacri cubiculi, *ibid.* mensorum, apud *eod.* *Cod. Justin.* 12. 28. 1. fabricae, *Valent. Theodos. et Arcad. ibid.* 11. 9. 2. domesticorum et protectorum. *Theodos. et Valent. ibid.* 12. 17. 2. *V.* DOMESTICUS. Alios etiam primicerios *Cassiod.* 11. *Varior.* 25. 30. 31. et 32. suppeditat. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 134. n. 91. d. m. ANTONII M. F. VEL. VERISSIMI MIL. COH. III. PR. PRIMICERII M. ANTONIUS M. FIL. VEL. BASSVS PRIMICERINVS TRIB. LEGION. III. ERMIN. FECIT.

PRIMIFORMIS, v, adject. *Marius Victorin.* 2. p. 2534. *Putsch.* Quum choriantibus duabus utrinque longis medias breves teneat, consentanea ratione locum eidem auctoritatemque inter principalia, id est primiformia novem metra ipsa paritatis, qua inter se congruunt, contemplatione, vindicandum esse dixeris. *F.* PROTOTYPUS. Sic *Cassiod.* *Orthogr.* c. 6. ADMONETUS, quod in derivatis hic etiam, sicut ubique, spectavimus primiformium regulas.

PRIMIGENIUS, a, um, adject. (primus et gigno) πρώτογενος, primitivus, qui aliunde nun habet originem. — a) Generatim. *Varro* 2. *R. R.* 2. Dicam de primigenia pecuaria. E feris enim pecudibus primum dicitur oves comprehensas ab hominibus, et mansuefactas. *Ammian.* 14. 8. Quarum (urbium) ad praesens plerumque licet Graecis nominibus appellentur, primigenia tamen nomina non amittunt, quae eis Assyria lingua institutores veteres indiderunt. — b) Speciatim primigenia verba seu vocabula, πρώτογενά πρῶτα, quae non sunt ab alia voce, sed suas habent radices, ut lego, scribo. *Varro* 6. *L. L.* 36. *Müll.* — c) *Primigenia semina* dicuntur, quae a natura insita sunt, quae Graeci τὰ πρῶτα φύσεως appellant, et *Cic.* 5. *Fin.* 7. 18. prima secundum naturam, et 2. *ibid.* 11. 33. et 35. prima data natura, item prima, et principia naturalia. In his numerant incolumitatem conservationemque omnium partium, valetudinem, sensus integros, doloris vacuitatem, vires, pulcritudinem, ceteraque bujuscumodi. *Varro* 1. *R. R.* 40. 2. Primigenia semina dedit natura, reliqua invenit experientia coloni. — Hinc *Am-*

mian. 14. 6. Per primigenios seminis fontes, tacita quodam modo lege, vias propagandae posteritatis (natura) ostendit. — d) *Primigenius sulcus* dicitur, teste *Paul. Diac.* p. 236. 4. *Müll.*, qui in condenda nova urbe, junctis tauro et vacca, designationis causa imprimitur: quia ab eo inchoatur opus urbis condendae. — e) *Primigenia rerum* apud *Ammian.* 26. 10. sub fin. est rerum natura. — f) *Primigenii* apud *Apul.* 11. *Met.* dicti sunt Phryges, quia credi volebant, se primos omnium hominum existisse, quod tangit etiam *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 251. — g) *Primigenia Fortuna*, dea Fortuna praeses rerum gignendarum, vel quae est unicuique a primo ortu comes. Hoc nomine praecipue culta fuit in urbe Praeneste, ubi antiquissimum et celeberrimum fuit ejus templum, de quo mentio est apud *Cic.* 2. *Divinat.* 41. 86.; et *Sueton. Tib.* 63. et *Dom.* 15. Hujus sedem Romae in colle Quirinali dedicavit Q. Marcius Ralla, dumvir ad id ipsum erratus. *Liv.* 34. 53. n. med. — h) Ab hac videtur datum cognomen legionii xxii. Primigenie, apud *Spartian. Julian.* 1.; et in *Inscript.* apud *Gruter.* 127. 9., 552. 1. et 566. 2. et alibi. — Aliam nominis rationem datam legionibus xv. et xxii. exhibet *B. Borghesius* in *Inscript. Rhen.* *Steiner.* p. 39. — *YB.* De cognom. Rom. *V.* ONOM.

PRIMIGENUS, a, um, adject. πρώτογενος, primo genitus. *Lucret.* 2. 1104. diemque Primigenum maris et terrae solisque coortum. *Avien.* in *Ara.* 12. Mentis primigenae penetralia dura resolvens.

PRIMIPARA, ae, f. 1. di primo parto, πρώτοτοκος, femina in quovis animalium genere, quae primo peperit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 40. 62. (151). Et ab ea, quae femina sit ex primipara genita, Faunos cerni. Adde *ibid.* 47. 72. (187), ubi de ovibus loquitur, sicut priore loco de canibus. *Marcell. Empir.* c. 8. § 6. p. 97. ed. *Alf.* Mulieris primiparae purae ac nitidae saliva, jejunis instillata oculis livorem adimit.

PRIMIPILARIS vel primipilaris, e, adject. Legitur primipilaris in *Inscript.* apud *Gruter.* 50. 6. L. AURELIUS L. F. PAL. RUFVS PRIMIPILARIS. *V.* PRIMIPILUS in PILUS. — Primipilaris est ad triarios pertinens.

I.) Proprie. — a) Adjective. *Fragm. jur. civ. antejust.* (edente A. Maio) p. 74. Praesertim quum honori primipilari sis adstrictus. — b) Hinc Primipilaris, is, m. 3. absolute, substantivorum more, est primipilarum centurio. *Sueton. Cal.* 35. Erat Esius Proculus patre primipilari et 38. Testamurta primipilarii, qui ab initio principatus Tiberii neque illumi, neque se heridem reliquissent, ut ingrata rescidit. *Tac.* 1. *Hist.* 15. Signa vexillaque et quod militum in superiorem insulae partem congregantur, duce Aquillio, primipilari. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 22. *Fragm. jur. civ. antejust.* (edente A. Maio) p. 39. Primipilaribus ob id ipsum, quod primipilaris sunt, vacatio a tutelis a divo Hadriano dari cepit. *Inscript.* apud *Gruter.* 416. 1. PRIMIPILARI ARG. VIII. AVG. EIV. Alia apud *Orell.* 517. A. INSTELEIVS TRINAX PRIMIPILARIS IRE. XII. Alia apud *Henzen.* 6618. HANC VIAM DESTINAVIT IVSSU TI. CLAVDI CAESARIS AVG. GERM. IMPERATORIS L. RUFELLIUS SEVERVS PRIMIPILARIS.

II.) Translate. ¶ 1. Est qui fuit primipilaris. *Quintil.* 6. 3. 92. Consulens eum, an primipilari seni jam testato rursus suaderet ordinare suprema judicia. ¶ 2. Apud Scriptores Ecclesiasticos est Episcopus. *Sidon.* 6. *Ep.* 1. Te conclaustissimum primipilarem spiritalia castra venerentur.

PRIMIPILARIUS, ii, m. 2. primipilaris. *Senec. Const. Sap.* 18. Nec impune cessit primipilario, quod caligulam dixerat. *V.* CALIGULA in ONOM. *Spartian. Julian.* 5. Nigrum misso primipilario, occidi imperat. Adde *Pesenn.* 2. a med.

PRIMIPILATUS, us, m. 4. primipili dignitas. *Imp. Valerian. et Gallien. Cod.* 12. 63. 1. Commuodum primipilatus post administrationem incipiunt debere. *Borghesius* apud *Lopez, Lettera al Braun* p. 25. ait: Il primipilato portava seco

il grado dell'ordine equestre, che durava tutta la vita, onde, cessata la milizia, restava questo un onore civile corrispondente ad eques.

PRIMIPILUM, i, n. 2. idem ac primipilatus. *Inscript.* apud *Murat.* 799. 6. ET PROPE DIEM CONSUMMATIONIS PRIMIPILI SVI DEBITVM NATVRAE PERVOLVIT. h. e. prope diem, quo consummaturus erat primipilatus sui tempus, obiit. *V.* CONSUMMATIO ET CONSUMMO.

PRIMIPILUS vel primopilus, i, m. 2. *V.* PILUS.

PRIMIPOTENS, entis, adject. primus potentia. *Apul. Trismeg.* p. 92. *Elmenh.* Deus primipotens, et unus gubernator mundi. Hec ex Graeco loco *Hermetis* apud *Enclant.* 7. 18. versa sunt; ubi Graeca verba ita se habent: Θεός xxi τοῦ πρώτου xxi εὐός Θεός ἀρχιπρωτός.

PRIMISCRINIATUS, us, m. 4. dignitas primiscrini. *Cassiod.* 11. *Varior.* 21. Atque ideo Andreas gradum feliciter primiscriniatus ascendat.

PRIMISCRINIUS, ii, m. 2. primus in ordine scriniariorum. *Imp. Anastas. Cod.* 12. 50. 12.; *Imp. Theodos. et Valent. ibid.* 53. 3.; et *Inscript.* apud *Don.* cl. 6. n. 152.

PRIMITER, adverb. primitus, primo, primum. *Pompon.* apud *Non.* p. 154. 25. *Merc.* et p. 506. 24. Quia bono animo es, video: eripis primitus dapes. Sed idem *Non.* p. 488. 30. hunc eundem locum ita refert: Bono animo es, video: eripis primitus de pannibus. Addit *Non. cit.* p. 154. 27. Hec verba *Lucili:* Sicuti quum primitus ficos populare sentis, item pretio ingenti ad primitus paucos. Quae corrupta sunt, et ab eodem sic emendate recitantur p. 281. 16. Sicuti quum primos ficos propola recentes Protulit, et pretio ingenti dat primitus paucos. *Inscript.* apud *Zabuz. Epigr. Lat. scop. in Egip.* quod PRIMITER FELICISSIMO SAECULO DD. NN. INVICTORVM IMP. SEVERI ET ANTONINI NOVAE LAPICAPDINAE ADINVENTAE etc. Hec *Inscript.* pertinet ad aem. a Chr. d. cciv. -ccxi. Ceterum primitus agnoscitur etiam a *Priscian.* de XII. vers. *En.* p. 1227. *Putsch.*

PRIMITIAE (legitur et primiciae, sed minus placeat), arum, f. plur. 1. primae res in quocunque genere, ut Primitiæ operum, annorum, frugum, vel fructuum, etc. a primus. Videntur proprie dici de primis fructibus ex agro susceptis, qui Deo offerebantur, ἀρχαῖ (lt. primiciae; Fr. primices des fruits; Hisp. primicias; Germ. die Erstlinge; Angl. firstlings, first fruits, primices).

I.) Proprie. *Ovid.* 2. *Fast.* 520. Primitias Cereri farra ressecta dabant. *Id.* 10. *Met.* 431. Festa pia Cereris celebrabant annua matres illa, quibus nivea velata corpora veste Primitias frugum dant spicae seita suarum. *Id.* 8. *ibid.* 274. Primitias, frugum Cereri, sua vincta Lyco, Palladius Haver latices libasse Minerva. *Id.* 3. *Fast.* 729. Te Bacche memorant, Gange intorque Oriente subacto, Primitias magnas seposuisse Jovi. *Calpurn.* 2. *Ecl.* 64. ponite Laribus consecratus horti Mittere primitias.

II.) Translate. ¶ 1. Primitiae sunt primae res in aliis praeter agrorum fructus. *Colum.* 4. *R. R.* 10. 2. Primitias vitis ressecat. h. e. quae prima trunco vitis progerminantur. Sic *Id.* *ibid.* 147. Primitias plantae medicos tum praebet imbres Sedulus irrorans olitor. *Tac.* 1. *Hist.* 53. ad fin. Primitiae metallorum. h. e. primae massae et metallis erutae. ¶ 2. Per metaphoram primitiae dicuntur initia. *Virg.* 11. *En.* 156. Primitiae juvenis miorum, bellique propinqui Diva rudimenta. *Sil.* *It.* 3. 111. Primitiae tori. h. e. prima gaudia conjugii. *Fal. Placc.* 3. 515. Justaque doctorum Primitiae, et tenero superati protinus angues. scil. Juno de Hercule loquitur. *Stat.* 11. *Theb.* 285. Hei mihi primitiis armorum, et rite nefasto Libatus. h. e. initis belli, et 2. *ibid.* 742. Primitiae operum, et 6. *ibid.* 146. lacrimarum. *Gell. praef. circa med.* Primitias quasdam, et quasi libamenta ingenuarum artium dedimus. *Apul.* 10. *Met.* Dum ludicris scaenorum choreis primitiae spectaculi dedicantur, et 11. *ibid.* Ru-

dem dedicantes carinam, primitias commeatns libant. h. e. initium navigationis. — *NB.* Da cognom. *R. V. ONOM.*

PRIMITIUS, a, um, adject. *πρωτος*, qui in aliqua re primus et principalis est. *V. PRUNITIUS.* Ceterum *primitius* legitur in *Gloss. Cyrill.* *Πρωτερον*, primitium, primatus.

PRIMITIVUS, a, um, adject. *primitivo*, primus, primo adveniens. — a) Generatim. *Colum.* 9. *R. R.* 13. 2. Apes primitivis floribus illectæ. *Id.* *Arbor.* 23. Ea res et fertilem arborem reddit, et primitivos annos fructum vinosum. h. e. quum primum arbor fructus feret: quod idem tradens, inquit 5. *R. R.* 10. 15. primis annis. *Marcell. Empir.* c. 23. p. 120. ed. *Alb.* Porri primitivi scilvi succus expressus. *Prudent.* 10. *πρωτοσφ.* 828. Ut primitivum crederes fetum geri. h. e. primo-genitum. — b) Speciatim. *Primitiva* verba, quæ primigenia *Varro* vncat, sunt, quæ primam positionem ab ipsa natura acceperunt, ut *lego*, *ferveo*, *domo*, *facio*. *Priscian.* 8. p. 824. *Putsch.* *V. PRIMIGENIUS.* — *NB.* De cognom. *Rom. V. ONOM.*

PRIMITUS, adverb. *primieramente*, la prima volta, *πρωτον*, primum, primo. *Lucilius* apud *Non.* p. 154. 29. *Merc.* Sicuti quum primus ficos propola recentes Protulit, et pretio ingenti dat primitu paucos. (*V. PRIMITER.*) *Varro* 1. *R. R.* 31. 2. Primitus quum exit vitis, tota resecari solet. et 2. *ibid.* 2. 14. Primitus oritur herba imbribus primoribus evocata. *Lucret.* 4. 1027. quibus ætatis freta primitus insinuantur. et 5. 1091. detulit (fulmen) in terras mortalibus ignem Primitus. *Virg.* *Cir.* 496. Ac veluti in niveo tenere quum primitus nvo Effigies animantis etc. *Catull.* 19. 10. Florido mihi ponitur picta vere corolla Primitu, et tenera virens spica mollis arista. *At* *Hermannus* post corolla comma ponit, et Primitu et mutat in Primitus. *Sueton.* *Claud.* 7. Eventitque ut primitus ingredienti cum fascibus forum prætervolans aquila dexteriore humero consideret. *Petron. Satyr.* 62. Ego primitus nesciebam, ubi essem: deinde accessi etc. *Cod. Theod.* 11. 1. 12. Etiam militares viri aliquos ex his penes se retentant, convegniendi primitus sunt, ut aut restituant etc. h. e. antea omnia; non prius, ut *Heineccius* putat.

PRIMIVIRGIUS, ii, m. 2. (primus et virga) qui primus ante regem virgam præfert. *Gloss.* *Cyrill.* *Πρωτοπαρθοχης*, primivirgius. *Gloss.* *Isid.* Primivirgius, caballarius, quod primus est militie in virgis.

PRIMNESIUS, ii, m. 2. palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alii tonsillam dicunt. *Paul. Diac.* p. 224. 16. *Müll.* Alii rectius leg. *prymnesius*, *πρωμνηος*, a *πρωμα* puppis, quia funis a puppi religatur ad illud: unde *Virg.* 6. *Æn.* 902. stant litore puppes. *Sic Isid.* 19. *Orig.* 2. 14. Tonsilla uncinus ferreus vel ligneus, ad quem in litore delixum funes navium illigantur. Aliter *Id.* *ibid.* 4. 6. *Prymnesius* funis, quonavis in litore religatur ad palum.

PRIMO, adverb. (primus) principio, primo loco, prima specie, primum, primiter, *πρωτον* (It. alla prima, primeramente, in prima; Fr. d'abord, en commençant, en premier lieu; Hisp. incontinent, al instante, al principio, primeramente; Germ. zuerst, anfangs; Angl. at the first, nt first, in the first place, first of all). Usurpatur — a) Absolute, ita tamen ut rem postea cessissa aut mutata esse intelligamus. *Plaut. Amph.* 5. 1. 42. Ibi continuo contonat sonitu maxim: ædes primo ruererebatur tuas. *Cic.* 3. *Verr.* 9. 26. *Glaucia* primus tulit, ut comperendinaretur raus. Antea vel judicari primo pntuit, vel amplius pronunciari. *alln prima*, et *Nepos Dntum.* 3. Primo non acceperat. *Id.* *Themist.* 6. Hanc legationem suscepit Themistocles et solus primus profactus est; reliqui legati ut tum exirent, quum satis altitudin muri extracta videretur, præcepit. *Cæs.* 4. *B. G.* 37. Morini spæ præde adducti primo non ita magno suorum numero circumsteterunt. *Liv.* 2. 27. Longe alia, quam primo instituerant, via grassabantur. *Quin-*

til. 1. 5. 72. Quæ primo dura visa sunt, usu molliuntur. — *Plaut. Amph.* 2. 1. 50. Neque credebam primo mibimet *Sosia*: donec *Sosia* ille fecit, sibi uti crederem. — Additur interdum particula *dum*, nil mutata significatione. *Plaut. Cnpt.* 1. 2. 57. Primodum opus est pistoriensibus. *Plerique alii et ipse* *Fleckeisen.* leg. *primodum*. — b) Cum opposito post, postea, deinde, inde, dehinc, tum, postremo, ad extremum, tandem, mox, nunc, jam. *Cic.* 1. *Tusc.* 3. 5. Oratorem celeriter complexi sumus: nec eum primo eruditum, aptum tamen ad dicendum, post autem eruditum. Adde *eumd.* 3. *Orat.* 38. 155. *Sic Sall. Cat.* 10. ad fin. Hæc primo paulatim crescere, interdum vindicari, post, ubi contagio quasi pestilentia invasit, etc. — *Cæs.* 6. *B. G.* 39. Primo producti ad populum ab tribunis nullum miserieordiæ locum habuerunt: postea quum sæpius producerentur, mollebantur iræ. — *Cic. Cluent.* 5. 12. Ea igitur mater *Aviti* amore capta, primo, neque id ipsum diu, quoquo modo poterat, in illa cupiditate continebatur; deinde ita flagrare cepit amentia, ut etc. *Sall. Cat.* 10. Igitur primo pecunie, deinde imperii cupido crevit. *Ita leg. Kritz.* et *Jordan.* *Forcellinus* vero dein. — *Liv.* 6. 24. Pudor primo tenuit effusus: inde, ut circumagi signa viderent, increpare singuli se quisque et alios. Adde *eumd.* 7. 26. — *Sueton. Aug.* 49. Juvenes primo modicis intervallis per militares vias, dehinc vehicula disposuit. — *Cels.* 7. 10. n. 1. Primo digeri materiam opus est, tum evocari. — *Liv.* 22. 43. Vociferatio querentium annonam primo, postremo famem. Adde *eumd.* 39. 2. — *Cic.* 3. *Cat.* 5. 12. *Gabinus* quum primo impudenter respondere cepisset, ad extremum nihil ex iis, quæ Galli insinulabant, negavit. Adde *eumd.* 2. *Att.* 22.; et *Liv.* 22. 23. — *Liv.* 39. 9. Primo urbis magnitudo capacios patientiorque talium malorum ea celavit: tandem indicium hoc maxime modo ad *Postumium* consullem pervenit. — *Liv.* 1. 50. ad fin. Primo restitere: mox populere etiam subeuntes. Adde *eumd.* 39. 39. et 40. 31. *Cf. Justin.* 1. 3. 4. Primo latebras circumspicit: mox deinde cum paucis et incompositis in bellum progreditur. — *Ter. Hecyr.* 4. 4. 91. Neque illi credebam primo: nunc vero palam est. *Sic Cic.* 2. ad *Q. fr.* 8. O litteras mihi tuas jucundissimas expectatas, ac primo quidem cum desiderio, nunc vero etiam cum timore. — *Tac. Germ.* 6. Quod primo numerus fult, jam nomen et honor est. — c) Quum primo usurpatur de ordine rerum in tempore mutatarum, jungitur pluribus particulis, scil. deinde, tum, deinde postea, deinde tandem, etc. *Cic.* 1. *Fin.* 16. 50. Plerumque improborum facta primo suspicio insequitur, deinde sermo atque fama, tum accusator, tum iudex. *Id. Rosc. Am.* 9. 26. Ac primo rem differre quotidie ac procrastinare illi ceperunt; deinde aliquanto lentius, nihil agere, atque deludere; postremo insidias vite hujuse Sext. Roscii parere. *Sall. Jug.* 119. Rex primo negitare etc., ad hoc metuere, ne etc. denique sæpius fatigatus etc. *Liv.* 26. 39. Primo quinque naves habuit: postea tres addite quinqueremes: postremo etc. *Cels.* 5. 26. n. 34. Primo abstinencia utendum: deinde danda, quæ etc., postea imponi eadem, quæ etc. *Liv.* 29. 34. Primo incaute se evehentes *Masinissa* excipiebat: mox plures simul conferti æquaverant certamen: postremo, jam omnis equitatus prælio quum adesset, sustineri ultra nequiere. *Id.* 2. 54. Plebs mirari primo, quod non descenderet tribunus: deinde dassetam ac proditam causam publicam queri: tandem etc. *Id.* 30. 11. Primo pauci equites ab stationibus progredi: inde jaculis submoti recurrere ad suos: inde excursiones in vicem fieri. — d) Interdum tempori primo aliud per particulam sed opponitur. *Curt.* 8. 4. 5. Ac primo quidem armis suis tecti exceperunt, sed jam nec retinere arma lubrica et rigentes manus poterant. — e) Raro in numerandis rebus post primo invenitur secundo, iterum, rursus. *Phædr.* 4. 10. Significat primo, sæpe quos ipse etc.; secundo ostendit scelera puniri.

Liv. 31. 29. *Messanae* ut auxilio essent, primo in *Siciliam* conscenderunt: iterum, ut *Syracusas* in libertatem eximerent, et 2. 51. Primo pugnatum ad *Spei* æquo marte, iterum ad portam *Collinam*. *Sueton. Aug.* 17. Repetit *Italiam*, tempestate in tractu bis confictatus; primo in promontorio *Peloponnesi* et *Cætalie*, rursus circa montes *Ceraunios*.

Homonym. Quid primo differat a *primum*, *V.* ibi in fin.

PRIMOGENITA, òrum, n. 2. *V. PRIMOGENITUS* in fin.

PRIMOGENITALIS, e, adject. primigenius. *Tertull. advers. Valentianum.* 20.

PRIMOGENITUS, a, um, adject. *primogenito*, *πρωτοτοκος*, qui primus omnium genitus est, natu major. *Pallad.* 1. *R. R.* 39. Creduntur (apes) non fugere, si stercus primogeniti vituli adlinamus oribus vasculorum. *Lactant.* 4. 11. Filium suum primogenitum delabi jussit e cæla. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 40. 95. (234). Primogenitis in quoque partu sues primas (mammas) præbent. *Ita Harvium.* ex *MSS.*, alii et *Sillig.* ipse primis genitis. — Hinc

Primogenita, òrum, n. 2. absolute, substantivorum more, sunt jus natu majoris. *Vulgat. interpret. Gen.* 10. 33. Juravit ei *Esau*, et vendidit primogenita. *Augustin.* 7. *Confess.* 9. Quod *Esau* perdidit primogenita sua.

PRIMOPLASTUS, i, m. 2. *πρωτοπλαστος*, primo creatus, hoc est *Adam*. Vox hybrida ex Latino *primus*, et Græco *πλαστος* factus, formatus. *Prudent.* 9. *Cathemer.* 27. Ne gens perirat primoplasti ex germine.

PRIMORDIA, òrum, n. plur. 2. (primus et ardior). *Lucret.* inverso ordine 4. 28. Quoove modò distracta rediret in ordia prima. Eadem ratione facit are dixit 6. 962. pro arefacit. — *Primordia* sunt quæ primo ordimur, initia, principia, ut *Primordia* rerum, gentis, belli etc. *ἀρχαι* (It. principii; Fr. commencement, origine; Hisp. principio, origen; Germ. die ersten Anfänge, der Urbeginn, d. Anfänge; Angl. the beginning, rise, commencement, or origin, of any thing). ¶ 1. Generatim. — a) In plurali num. *Cic. Partit. orat.* 2. 7. Ut *primordia* rerum, et quasi præcurrentia, in quibus inest aliquid argumenti. *Id.* in *Arat.* 2. *Legg.* 3. 7. A *Jove* Musarum *primordia*. *Quintil.* 1. 9. 1. *Primordia* dicendi. *Ovid.* 15. *Mel.* 67. mundi. *Lucan.* 10. 177. gentis. *Pers.* 6. 3. veterum vocum. *Colum.* 3. *R. R.* 10. 10. Elementa spiritus cum terrenis *primordiis* miscere. *Pallad.* 4. *R. R.* 28. 12. In *primordiis*. *Inscript.* apud *Gruter.* 690. 5. SIC ETENIM DVXERE OLIM PRIMORDIA PARCAE ET NEVERE SVPER VOBIS VITALIA FILA. h. e. *primordia* vite. — b) In singulari num. *Liv. init.* et *Sall. fragm.* apud *Priscian.* 16. p. 1101. *Putsch.* A *primordio* urbis. *Colum.* 1. *R. R.* 1. 18. Mago suorum scriptorum *primordium* talibus auspiciis sententis. *Curt.* 9. 2. Adduc in operum suorum *primordio* stare. *Justin.* 2. 1. 14. Utriusque *primordii* *Scythas* origine præstare. Adde *Tac.* 1. *Ann.* 7. et 3. *Hist.* 34.; et *Apul. Apolog.* et *Florid.* n. 3. ¶ 2. Speciatim *primordium* absolute est initium suscipiendi atque administrandi imperii apud *Tac.* 1. *Ann.* 7. Quantum quis illustrior, tanto magis falsi ac festinantes, vultuque composito, ne licti excessu Principis (h. e. Augusti), neu tristiores *primordio*, lacrimas, gaudium, questus, adulationes miscabant.

PRIMORDIALIS, e, adject. ad *primordia* pertinet, primus, ut *Primordialis* lex. *Tertull. advers. Jud.* 2. causa, *Ammian.* 30. 1. Et *Capell.* 7. p. 237. Quum *prasapiam* arcanæ sortis originisque *primordiale* vobis studeam comprobare.

PRIMORDIALITER, adverb. initio, ab origine. *Claud. Mamert.* 2. *Stat. anim.* 5. In regiones suas, unde *primordialiter* existunt, corpora naturaliter feruntur.

PRIMORDINES, um, m. plur. 3. qui sunt primi ordinis. *Gloss. Placid.* (ed. A. Maio in *Class. Auct. T.* 3.) p. 499. Nam *primordines* dicuntur illustres.

PRIMORDIS, e, adject. idem ac primordialis. *Commodian.* 35. 12. Mors unde provent neglecta lege primordii. *Eatne Genit. pro primordii?*

PRIMORDIUM. *V. PRIMORDIA* 1. b.

PRIMORDIUS, a, um, adject. primo, originario. *Colum.* 6. *R. R.* 37. 7. Ut avitus color primordii seminis mistu reddatur nepotibus. *Alti rectius leg. primordii seminum.*

PRIMORIS, is, adject. comm. gen. 3. Caret recto singulari, itemque positioe nautris generis propria, in utroque num. Genitivus autem multitudinis, primorum, communis est cum primus. *Servius ad Virg.* 9. *Æn.* 309. Sed neutr. gen. *Capell.* 5. p. 139. Ni ludicia parennitatis accendat essequi vel primora. *Ita Kopp;* *Grotius* vero in marg. — Primoris est primus, prior, primo. ¶ 1. Generalit. *Varro* 2. *R. R.* 2. 14. Primitus oritur herba primoribus imbribus evocata. *Gell.* 10. 19. In primora pueritia. *Sil. It.* 1. 511. Haud me dissimilem, Alcida, primoribus annis Agnosces, invicta, tuis. *Id.* 11. 143. excisam primori Marte Saguntum. *h. e.* primo belli tempore. *Gell.* 2. 7. Primore aspectu. *a prima vista.* — *Primores dentes*, qui primi conspiciuntur, *i denti davanti.* *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 15. (68). et 11. *ibid.* 37. 45. (128). et alibi, quos 19. *ibid.* 2. 11. (35). primos vocat. ¶ 2. Speciatim dicitur de prima, seu anteriori parte cuiusque rei, *l'estremità dinanzi.* — a) Da rebus. *Cato R. R.* 40. Capito tibi surculum, quod genus inserere voles, eum primorem præacuito obliquum primores digitos duos, *aguzzalo nell'estremità due punte di dita.* *V. DIGITUS.* *Plaut.* *Bacch.* 4. 4. 24. Sumere aliquid digitulis duobus primoribus. *Lucilius* apud *Non.* p. 427. 23. *Merc.* Gallinaceum quum victor se gallus honeste sustulit in digitos, primoresque erigit ungues. *Id. ibid.* Eduisque animam in primoribus partibus naris. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 20. (112). Pilo primori (*quo zea tunditur*) inest pyxis ferrea. *Id.* 8. *ibid.* 54. 80. (216). Cauda late fusa primori parte. *Lucret.* 6. 1191. nasi primoris acumen. *Gell.* 1. 18. In vestire libro. *nel principio del libro.* et 16. 5. Vestibulum esse partem domus primorem. anteriore. et 7. 12. Tunicis uti prolixis ultra brachia, et usque in primores manus, ac prope in digitos. *Apul. de Mag.* in primori fronte animum gestare. *Tac.* 3. *Hist.* 21. extr. Primori in acie versari. *nelle prime file.* — *Primoribus labris* est *sulla punta della lingua, sulla sommità delle labbra*; et translate *leggermente, leviter.* *Plaut.* *Trin.* 4. 2. 65. Versabatur mihi (*nomen*) in labris primoribus. *Cic.* *fragm.* apud *Non.* p. 428. 3. *Merc.* Quod in primoribus habent, ut sicut, labris. *Id.* *Cæli.* 12. 28. Non modo qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ, et extremis, ut dicitur, digitis attigissent; sed qui totam adolescentiam voluptatibus daddissent. *Id.* 1. *Orat.* 19. 87. Hæc esse penitus in media philosophia reclusa atque addita, quæ isti rhetores ne primoribus quidem labris attigissent. Sic *Fronto* 4. ad *M. Cæs.* 3. Philosophiæ disciplinas ajunt satius esse nunquam attigisse, quam leviter et primoribus, ut dicitur, labris delibasse. *V. LABRUM.* — b) De hominibus. *Curt.* 4. 6. circa med. Dimicare inter primores. *h. e.* Inter eos, qui in primori acie sunt. Sic *Liv.* 1. 12. Ipse ad primores Romulus provolat. ¶ 3. Item speciatim ratione habita ordinis ac dignitatis primores sunt præcipui, proceres, priini, primates. — a) Adjective. *Liv.* 24. 20. a med. Primore juventute conscripta, dispositisque stationibus. *h. e.* primoribus e juventute. *Catull.* 68. 87. Primores Argivorum viri. *Tac.* 2. *Ann.* 29. Primores feminæ. *Id.* 4. *ibid.* 10. Is ætate atque forma carus domino Interque primores ministros erat. *Auson. Parental.* 15. 7. Te primore vlgens, te deficiente relabens, Inque Valentinum te moriente cadens. *Gell.* 2. 22. circa med. Primores ventri. *principali, cardinali.* — b) Absolute, substantivorum mare. — Cum Genitivo. *Horat.* 2. *Sat.* 1. 69. Primores populi arripuit populumque tributum. *Colum.* 12. *R. R.* 3. 10. Civilem primores atque optimates. *Liv.* 7. 8. Primoras populorum. *Id.* 1. 49. patrum.

— Sine Genitivo. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 203. Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, ra Extremi primorum, extremis usque priores. *Juvenal.* 15. 40. Primores ac duces. *Tac.* 13. *Ann.* 30. Caninius Rebilus at primoribus perilla legum et pecuniæ magnitudine. — *Primores*, patres, nobiles: et opponuntur plebi. *Tac.* 2. *Ann.* 19. Plebes, primores, juvenis, senes incursant. et 6. *ibid.* 42. Plebem primoribus tradidit.

PRIMOTICUS. *V. vocem sequent.*

PRIMOTINUS, a, um, adject. *πρωτος*, primo nascent, tempestivus, maturus: cui opponitur serotinus. Agnoscitur a *Priscian.* de 12. primis *Æn. versib.* p. 127. *Putsch.* Et fortasse ita legendum est apud *Apic.* 4. 5. sub fin. Duracina primotina pusilla præcoqua purgas. *Ubi alii leg. primotica eod. sensu.*

PRIMOLE, adverb. deminut. a prime. *Cassiod.* de orat. 3. Adverbia aut a positivo veniunt, ut primum, primule; longe, longule.

PRIMULUM, adverb. deminut. per la prima volta, primum, primo, primum: apud comicos. *Ter. Adelph.* 3. 1. 2. Mudo dolore, mea tu, occipunt primulum. et 5. 6. 10. Paulatim plebem primulum facio meam. *Plaut. Men.* 5. 5. 18. Jam berce occupat insanire primulum. et *ibid.* 9. 57. Tum dentes mihi cadebant primulum. Adde eund. *Mil. glor.* 4. 2. 13.

PRIMULUS, a, um, adject. deminut. primo, primus: apud comicos. *Plaut. Amph.* 2. 2. 105. Primulo diluculo abivisti ad legiones. *Priscian.* de XII. vers. *Æn.* p. 1227. *Putsch.* Primitivus, primarius, primulus. — *NR.* De cognom. *Rom. V. ONOM.*

PRIMUM, adverb. primo, primum; et servit enumerationibus et distributionibus, *πρωτον* (1. la prima volta, primieramente; Fr. d'abord, premièrement, en premier lieu; Hsp. primeramente; Germ. zuerst, eistlich, anfangs; Angl. the first time; first, in the first place, first of all). ¶ 1. In enumeratione. — a) Post primum adicitur altera res per iterum, secundo; ut apud *Cic. Amic.* 3. 11. Factus est his consul: primum ante tempus, iterum sibi suo tempore, reipublicæ pæne sero. *Id.* 1. *Legg.* 13. 35. An mihi aliter videri possit, quum hæc jam perfecta sint: primum quasi muneribus deorum nos esse instructos et ornatos: secundo autem unam esse hominum inter ipsos vivendi parem communemque rationem. *Id.* *Planc.* 20. 50. Equidem primum ut honore dignus essem, maxime semper laboravi: secundo ut existimer: tertium mihi fuit illud etc. *Varro* 3. *R. R.* 17. 2. Primum enim ædificavit magno, secundo implentur magno, tertio aluntur magno. — b) Quæ in altera enunciationis parte ponuntur, plurimæ sunt consagationis particule, ut primum-deinde, primum-post, primum-um, primum-deinde-postremo, primum-deinde-deinde, etc. *Cæs.* 1. *B. G.* 25. Cæsar primum suo, deinde omnium et conspectu remotis equis, prælium commisit. *Cic.* 1. *Orat.* 38. 172. Ceteros non dubitabo primum inertie condemnare sententia mea, post etiam impudentiæ. *Ter. Adelph.* 3. 2. 47. Primum indotata est: tum prætereque quæ secunda ei dos erat, perit. Sic *Cic.* 16. *Fam.* 3. extr. Te valere, tua causa primum volo, tum mea. *Id.* *Sull.* 15. 43. Primum, na qui posset, etc. deinde, ne cui liceret, etc. postremo, ne quid jam a me, etc. *Id.* 4. *Ferr.* 58. 143. Primum, averti pecuniam domum non placere: deinde ipsarum statuarum modum quemdam esse oportere: deinde illud, certe ab invitis exigi non oportere. *Id.* 2. *Nat.* D. 1. 3. Primum docent essa deos: deinde, quales sint: tum, mundum ab his administrari: postremo, consuler eos rebus humanis. *Cels.* 2. 1. ad fin. Pueritia primum circa quadragesimum diem, deinde septimo mense, tum septimo anno, postea circa pubertatem periclitatur. *Cic.* 2. *Divinat.* 56. 116. Primum Latina Apollo numquam locutus est. Deinde ista sors inaudita Græcis est. Præterea Pyrrhi temporibus etc. Postremo, quamquam etc. *Id.* 1. *Orat.* 31. 142. Oretor debet reparare primum, quid dicat: deinde inventa, etc. tum ea vestire, etc. post memoria

tenera: ad extremum agere etc. *Id.* 5. *Fin.* 23. 65. Caritas generis humani serpit cognationibus primum, tum affinitatibus, deinde amicitiiis, post vicinitatibus, tum civibus, deinde totius complexu gentis humanæ. — Ceterum alias multiplici enumerationis formas recensuit *Handius, Tursell.* vol. 4 p. 562.-563. — c) Additur Genitivus omnium ad majorem vim. *Cic.* 2. *Cat.* 9. 19. Primum omnium ego ipse vigilo, adsum, provideo. et 4. *Ferr.* 11. 28. Primum omnium opere danda est, ut etc. *Brutus* ad *Cic.* 11. *Fam.* 10. Primum omnium non ta fugit, etc. *Ter. Heaut.* 2. 3. 33. Jam primum omnium Dromo pulsat fores. *Plaut. Truc.* 4. 3. 13. Omnium primum diversæ state. — d) Item dum particula. *Plaut. Mil. glor.* 2. 3. 26. Primum dum, si falso insimulas Philocomasium, hoc perieris. Iterum si id verum est, tu ei custos additus perieris. *Id.* *Trin.* 1. 2. 61. Primum dum omnium male dicitur tibi vulgo in sermonibus. *Id.* *Most.* 2. 1. 53. Omnium primum dum ædes fac occlusæ sient. Adde eund. *Rud. prol.* 32. et *Truc.* 1. 1. 10. — e) Jam primum dicitur in argumentatione. *Ter. Adelph.* 3. 2. 40. Jam primum illum alieno animo a nobis asse, res ipsa indicat. — f) In asserendis causis, quum præcedunt verba primum quia, primum quod, in altera parte sequitur unum deinde, non deinde quia, vel procedit oratio alium in modum formate. *Cic.* 1. *Orat.* 41. 116. Quod quidem certis de causis a plerisque aliter existimatur: primum quia noluerunt: deinde nulli fuerunt. *h. e.* danda quia. *Id.* 4. *Ferr.* 59. 132. Primum quod omnes religione moventur: deinde hic ornatus, hæc opera delectant. *Quintil.* 5. 4. 4. Alio sunt magis, propter quæ partitione non semper sit utendum: primum quia pleraque gratiora sunt. Interim vero etiam fallendum est iudex. — g) Intardum post primum non sequitur deinde, aut quippiam simile, subintelligitur tamen, et nihilominus absolvitur sententia. Exempla habes apud *Cic.* 2. *Fam.* 9., 7. *ibid.* 23., 12. *Att.* 18. a med., 4. *Acad.* (2. pr.) 14. 43. et 18. 56., quæ congestit *Manut.* ad cit. 2. *Fam.*; item *Ter. Andr.* 1. 3. 6.; *Virg.* 4. *Æn.* 343.; *Plaut. Most.* 2. 1. 53. etc. ¶ 2. Extra enumerationem, præcedentibus particulis ut, ubi, quum, nunc, etc. *Cic.* 10. *Fam.* 13. Ut primum potestates deta ast augendæ dignitatis tuæ, nihil prætermisi in te ornando. *tosto che.* *Plaut. Men.* 4. 2. 34. Ubi primum est licitum, illico preparavi abire de foro. *Id.* *Amph.* 1. 1. 48. Ubi primum in conspectum ventum est, continuo Amphitruo dalegit viros primores principes. *Cels.* 5. 27. n. 11. Commodissimum ast tamen, ubi primum sensit aliquis, protinus oleo multo epoto vomera. *Cic.* 4. *Ferr.* 20. 48. Ubi primum potuit, istum reliquit. subito che. Sic 2. *Nat.* D. 48. 124. Simul ac primum niti possunt, aquam persequantur. *Id.* 1. *Off.* 32. 118. Herculeum Prodicium dicunt, quum primum pubesceret, exisse in solitudine. *Id.* 14. *Fam.* 1. 1. Qui quum primum sapere cepit, acerbissimos dolores miserasque perceptit. Adde *Liv.* 25. 29. Rursus *Cic.* 4. *Ferr.* 23. 55. Tum affuarat, quum primum dati sunt iudices. quando per la prima volta. et *Ter. Andr.* 5. 4. 33. Postille nunc primum audio, quid illo sit factum. quest'è la prima volta, che sento a dire. *Cic.* 2. *Ferr.* 8. 24. Nunc primum hoc aures tuæ crimen accipiunt? et *ibid.* 60. 147. Hoc quoque propter tuos ternos denarios nunc primum postulatur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 52. Quasque nunc primum recipias ta donum. — Et *Id.* *Asin.* 5. 2. 37. Censen' tu, illuc bodie primum ire assuetum esse in ganeum? che oggi sia la prima volta, che etc. *Cic.* 5. *Phil.* 11. 30. Quo die primum convocati sumus. — *Quam primum V. suo loco.*

Homonym. *Primum* et *primo* id differunt, quod *primum* ad ordinem rerum pertinet, *primo* ad tempus: b. e. in *primum* animo observatur ordo, in quo res primum locum occupat; in *primo* consideramus unum punctum temporis, in quo res sita est: in *primum* res ad tempus refertur; in *primo* tempus ad rem. Hinc

apud *Sall. Jug.* 29. Sed Jugurtha primum tantummodo belli moram redimebat, existimans etc.; postea vero quam participem negotii Scaurum accepit, — statuit de omnibus — præsens agere. *Pro* primum, ut vulgo editur, Kritizius aliquot *Codicum* auctoritate fretus primo scripsit. *V. et eumd.* Kritz. ad *Cat.* 24. 1. — Aliquando tamen promiscue usurpantur. *Plaut. Capt.* 2. 3. extr. Ei rei primum prævortii vno. *prima* di tutto. et *Cic. Arch.* 3. 4. Primum Antiochiæ celeriter antecellere omnibus contigit: post etc. *Liv.* 38. 41. Primum expulere loco bostes, deinde avertere. *Cic. 1. Invent.* 39. 71. Primo quidem decipi, incommodum est: iterum, stultum: tertio, turpe. *Alii leg.* primum.

PRIMUS, a, um, adject. Superlat. a prior (quod *V.* loco suo), dicitur is, qui ante se nullum habet, et refertur ad ordinem, locum, tempus: videtur esse a πρώτος tempestivus, quod a πρώι mane, sed prisci Latini *preimus* scribebant, ut in nummo G. Memmiae apud *Eckel. D. N. V. T. B. p.* 251. MEMMIVS ARD. CEREALIA PRIMVS REGIT. Gr. πρώτος (lt. primo, principale; Fr. le premier; Hisp. primero, principal; Germ. der, die, das erste, zuerst; Angl. first, principal). ¶ 1. Universim. — a) Generalim. De hominibus. *Cato R. R.* 5. Primum cubitu surgat (villicus): postremus cubitum eat. *Cæs. 7. B. G.* 48. Eorum ut quisque primus venerat, sub muro consistebat. *Ter. Adelph.* 4. 2. 7. Primum sentio mala nostra: primus rescisco omnia: primus porro obnuccio. *Cic. 3. Nat. D.* 22. 57. Aesculapiorum primus, Apollinis, quem Arcades colunt; qui specillum invenisse, primusque vulnus dicitur obligavisse: secundus secundi Mercurii frater: tertius Arsiippi, et Arsinoæ, qui primus purgationem alvi invenit. *Id. 2. ad Q. fr.* 5. De privatis me primum sententiam rogavit. *Id. Sext.* 3. 6. Quum tribunus plebis primus inter homines nobilissimos factus esset. *Id. 4. Fin.* 17. Primi ex omnibus philosophis a natura tributum esse docuerunt, ut etc. *Nepos Alcib.* 7. ad fin. Primum Græciæ in Thraciam introiit. *Horat. 1. Ep.* 19. 23. Parios ego primus iambos Ostendi Latio. *Id. 4. Od.* 9. 17. Primusve Teucer tela Cydonio Direxit arcu. *Curt. 4. 4. ad fin.* Si famæ libet credere, hæc gens (Tyrii) litteras prima aut docuit, aut didicit. *Sueton. Cæs.* 25. Germanos primus Romanorum maximis affecit cladibus. *Tac. 6. Ann.* 4. Latiaris luendæ penæ primus fuit. *Ovid. Heroid.* 17. 105. Si te vidissem, primus de mille fuisses. *Id. 5. Met.* 97. Cephenum post regem primus Odites, Enae jacet Clymeni. et 4. *Font.* 15. 4. a Superis hic mihi primus erit. h. e. post Superos. — De rebus et abstractis. *Cic. 2. Invent.* 3. 11. Igitur primus liber-genera controversiarum continebat, et paulo post. In libro primo non indiligenter expositum est etc. *Id. 3. Off.* 1. Verum primum: verum igitur et extremum. *Sic clar.* Furlanetto; ipse locum minime inveni. *Virg. 2. Æn.* 97. Hinc mihi prima mali lahes. *Id. 6. ibid.* 155. hæc prima piacula sunt. et 6. *ibid.* 143. Primo avulso non deficit alter (ramus) Aureus. *Seneca Ædip.* 133. Prima vis tardas tetigit bidentes. *Ammian.* 30. 7. Adolescens in flore primo genarum. — *Primæ Kalendæ Januariæ*, vel *Octobres*, et *primæ Idus*, etc. sunt, quæ proxime sequuntur, seu sequentis anni. Quod constat ex *Ulp. Dig.* 45. 1. 41. Quum, qui Kalendis Januariis stipulatur, si adjiciat primis, vel proximis, nullam habere dubitationem, palam est. Sed et si dicat secundis, vel tertillis, vel quibus aliis, æque dirimit questionem. Si autem non addat, quibus Januariis, dicendum est, primas Kalendas Januariis spectari. Plane si ipsa die Kalendarum quis stipulationem interponat, quid sequemur? Et puto actum videri de sequentibus Kalendis. Item in Idibus etiam et Nonis probandum est, et generaliter in omnibus diebus. *Cato R. R.* 147. et 148. Locus vinis ad K. Octob. primas dabitur: si ante non deportaverit (emptor), dominus vino, quod volet, faciet. h. e. tempus emptori ad exportanda vina dabitur ad proximas K. Octob.; si id is non fecerit, tum do-

minus, ut sibi vacua cella et dolia relinquatur, vino, quod volet, faciet. Hæc porro ita sunt interpretanda, ideoque corrigenda, quæ aliter ad loc. cit. exposita sunt in CALENDAE. *Inscript.* Pompejis reperta, apud *Rosin. Isagog. p.* 63. IN PRAEDIIS IULIÆ SP. F. FELICIS LOCANTVR BALNEVM VENERIVM ET NONGENTVM TABERNÆ PERGVLAÆ CENACVLA EX INIBVS AVG. PRIMIS IN IDVS AVG. SEXTAS ANNOS CONTINVS QVINQVE. *V. SATURNALIA*, et plura huc pertinentia apud *Marin. Frat. Arv. p.* 275. — b) Speciatim in enumeratione. *Cic. 10. Fam.* 11. Primæ tuæ sententiæ infinitis cum muneribus, posteriores ad tempus compositæ. *Id. 9. Att.* 6. a med. Primæ litteræ monent, ne etc., proximæ ostendunt etc. *Liv.* 34. 19. Trium conditionum electionem ferre jubet: primam, si transire etc., alteram, si abire etc., tertiam, si placeat etc. *Ammian.* 26. 8. a med. Primi transiris instabant armati, alii post hos semet curvantes humiliter, tertii gradatim inclinatis summissis, ita ut novissimi suffraginibus insidentes formam ædificii fornicati monstrarent. — c) *Primus ante omnes*, poetice, majorem vim habet. *Virg. 5. Æn.* 540. Et primum ante omnes victorem appellat Acasten. et v. 491. et primus clamore secundo Hyrtacidae ante omnes exit locus Hippocoontis. — d) *In primis*, inter primos. *Nepos Pausan.* 5. Dicitur mater, postquam de scelere filii comperit, in primis, ad filium claudendum, lapidem ad introitum ædis attulisse. *Id. Epam.* 10. Quum pugnari cum Lacedæmoniis cepit, in primis stetit. *Sall. Cat.* 60. Manlius et Fessulanus in primis pugnant cadunt. *Id. Jug.* 6. Leonem primus, aut in primis ferire. ¶ 2. Speciatim sæpe dicitur de priore, seu anteriore parte cujusque rei. — a) De spatio, vel loco. *Ovid. 3. Amor.* 2. 64. potes, si forte juvabit, Cancellis primos inseruisse pedes. la punta dei piedi. et *Plin. 11. Hist. nat.* 37. 65. (172). Raris prima lingua coheret, intima absoluta a gutture. la punta della lingua. et *Cic. 1. Nat. D.* 8. 20. Primis, ut dicitur, labris gustasse physiologiam. *Virg. 3. G.* 399. Primaque ferratis præligunt ora capistris. l'estremità del muso. *Catull.* 2. 3. Primus digitus. la punta del dito. *Sic Ovid. 8. Met.* 397. Insisterat digitis primos suspensus in artus. *Plin. 19. Hist. nat.* 2. 11. (35). Primi dentes. h. e. primores. *V. PRIMORIS.* *Cic. 3. Fam.* 6. Te in prima provincia velle esse, ut quam primum decederes. sull'ingresso della provincia. *Virg. 5. Æn.* 427. in limine primo. et *ibid.* 273. Vestibulum ante ipsum primisque in faucibus Orci. *Ovid. 6. Fast.* 303. Hinc quoque vestibulum dici reor: inde precando Adfatur Vestam, quæ loca prima tenes. *Virg. 9. Æn.* 244. Vidimus obscuris primam sub vallibus urbem. — In illo *Statu* 1. *Silv.* 4. 73. (et 1. *Theb.* 200.) Occiduas, primasque domos, et sole sub omni Permeruit jurata manus: primas domos intellige regionem orientalem, quæ et nobilior est, et dextera patris mundi a terræ mensuris dicitur. — Hinc de locis *primus* est etiam proximus. *Cæs. 6. B. G.* 35. Primos Eburonum fines adeunt. *Ovid. 2. Met.* 870. Quum deus a terra siccoque a litore sensim Falsa pedum primis vestigia ponit in undis. *Id. 4. ibid.* 542. Sidonæ comites, quantum valere, sequatæ Signa pedum, primo videre novissima saxo. et *ibid.* 732. Nixus eo (scopulo), rupisque tenens juga prima sinistra, etc. — b) De tempore. *Liv.* 1. 16. Prima hodierna luce. *Cic. 4. Fam.* 12.; *Cæs. 1. B. G.* 22.; et *Liv.* 1. 44. Prima luce, et *Ter. Adelph.* 5. 3. 54. rus eras cum filio Cum primo luci ibo hinc. *Sueton. Vitell.* 15. Primo diluculo. *Horat. 3. Od.* 7. 29.; et *Nepos Eumen.* 9. Prima nocte. sul principio della notte. *Sic Petron. Satyr.* 112. Prima statim nocte. *Liv.* 34. 61. Prima vespera. *Id.* 31. 23. Primis tenebris. — *Primus sol*, sol oriens, il sol nascente. *Virg. 6. Æn.* 255. primi sub lumina solis et ortus. *Val. Flacc.* 5. 332. primi jubat ad placabile Phœbi. *Sil. It.* 12. 574. ubi nox depulsa polo, primaque rubescit Lampade Neptunus. — *Prima luna*, i imus dies lunæ. *Plin. 2. Hist. nat.* 13. 10. (56). et

ibid. 17. 15. (78). — *Liv.* 1. 7. Ad primam auroram. *Horat. 3. Od.* 7. 2. Primo vere. *Virg. 6. Æn.* 453. Estate prima. *Id.* 3. *Ecl.* 8. vii prima inceptat æstas. ubi prima redungere videtur. *Ceterum Colum.* 12. *R. R.* 21. 6. Prima vindemia. *Virg. 6. Æn.* 453. Primo mense. *Colum.* 10. *R. R.* 190. Cæcilium primo deponit Aquarius anno. *Id.* 12. *R. R.* 1. 3. Primo mane. *Cato R. R.* 3. Prima adolescentia. *Tac. 1. Ann.* 4. Prima ab infantia. — Similiter *Virg. 1. Æn.* 617. Primo aspectu. *Liv.* 28. 43. Primo accessu. *Id.* 2. 25. Primo incursu. *Sall. Jug.* 74. Primo congressu. *Nepos Datam.* 6. ad fin. Primo impetu. *Liv.* 1. 6. Inter primum tumultum. — c) Frequenter jungitur cum quisque, et majorem vim adjicit. *Cic. 13. Fam.* 57. et ad *Pompej.* 2. post ep. 11. l. 8. ad *Att.* ante med.; et *Nepos Miltiad.* 4. ad fin. Primo quoque tempore. quanto prima. et *Cic. 8. Phil.* 11. 33. Primo quoque die. et *Liv.* 42. 48. Ut exercitui diem primam quamque diceret ad conveniendum, il primo giorno che si potrà. et *Cic. 4. Acad.* (2. pr.) 16. 49. Me tibi primum quidque concedente. et 2. *Fin.* 32. 106. Fluit voluptas, et prima quæque avolat. h. e. quæcumque voluptas, statim ac sese offert, præterit more aquæ labentis. *Curt.* 4. 2. 8. Affricus vero prima quæque congesta, pulsa illiso mari, subruit. — d) *Prima, orum, neutr. plur. substantivorum* more, principia, primordia. — Absolute. *Virg. 6. Ecl.* 33. ut bis exordia primis Omnia, et ipse tener mundi concreverit orbis. *Liv.* 8. 3. Quod bellum, si prima satis prospera fuissent, haud dubie ad Romanos pervenisset. *Lucret.* 4. 185. In quo jam genere est solis lux, et vapor ejus, Propterea quia sunt e primis facta minutis. — Cum Genitivo. *Cic. 3. Fin.* 6. 21. Eorum autem, quæ sunt prima naturæ, nihil etc. *Lucret.* 1. 1067. Prima viai. h. e. prima via, initium viæ. *Tac. 2. Hist.* 11. Prima consiliorum. h. e. prima consilia. — e) *Prima, πρώτα*, adverbii ritu, primo, primum, primieramente, la prima volta. *Grat. Cyneq.* 25. Prima juhent tenui nascentem jungere filo Limbum. *Huc Porphyrius et Servius* trahunt illud *Virg. 4. G.* 21. quum prima novi ducunt examina reges. Alii illud *Catulli* 29. 18. Paterna prima lacinata sunt bona: Secunda præda Pontica: inde tertia Ibero. et *Val. Flacc.* 1. 1. Prima deum magnis canimus freta pervia natis. h. e. freta primum pervia. — f) *A primo*, a primo tempore, primum, primo, da principio, in prima. *Plaut. Most.* 3. 2. 139. Multum improbiores sunt, quam a primo credidi. *Ter. Phorm.* 4. 2. 14. Petam hinc, unde a primo institui. *Cic. Orat.* 8. 26. in illa pro Ctesiphonte oratione submissus a primo: deinde pressus: post sensim exsultavit audacius. Adde *eumd.* 8. *Att.* 11. et 23., 9. *ibid.* 6., 16. *ibid.* 7., 5. *Fin.* 15. 41. et 2. *Phil.* 30. 75. — *A primo* est etiam idem ac ab origine, et opponitur ἐκ γενεσις, seu accessorio. *Cic. 3. Fin.* 9. 32. Posterum et consequens putandum est, quod Græci ἐκ γενεσις appellant: quod autem in quo sapienter dicimus, id a primo rectissime dicitur. et *moz.* Verum ut hæc non in posteris et in consequentibus, sed in primis continuo peccata sunt: sic ea, quæ proficiuntur a virtute, susceptione prima, non perfectione, recta sunt judicanda. *V. Madvig.* ad h. l. — g) *In primo*, primo loco, ante alios. *Sall. Jug.* 71. extr. Equites in primo late, pedites quam arctissime ire jubet. *Seneca 5. Quæst. nat.* 14. Repetam nunc, quod in primo dixeram. *Alii omitt.* in. *Cic. Orat.* 64. 215. Qui numerus in primo viget, jacet in extremo. Huc referri potest et illud *Liv.* 2. 40. In primo (Coriolanus) multo obstinatio ad lacrimas muliebres erat. Dein etc. da principio. ¶ 3. Item speciatim, apud Poetas *primus* est idem ac recens natus. *Horat. 3. Od.* 13. 3. hædo, Cui frons turgida cornibus Primis et Venerem et prælia destinat. *Id.* 1. *Sat.* 3. 99. Quum prorepserunt primis animalia terris. et 2. *ibid.* 2. 92. hos utinam inter Heroas natum tellus me prima tulisset. Cf. *Virg. 1. G.* 250. Nosque ubi primus equis oriens afflavit an-

belia, illic sera rubens accedit lumina Vesper.

¶ 4. Demum primus saepe est primarius, princeps. — a) Generatim. — De hominibus est primarius, princeps, primario, principale: et refertur ad conditionem eminentem, dignitatem, nobilitatem. *Cæs. 1. B. C. 35.* Evocat ad se Massiliensium quindecimprimos. *Cic. Rosc. Am. 6. 15.* Sex Roscii fuit genere, nobilitate et pecunia non modo sui municipii, verum etiam ejus vicinitatis facile primus. *et 6. Ferr. 17. 37.* A Iysone Lilybæano, primo homine, Apollinis signum ablatum esse oon oportuit. *Horat. 1. Ep. 20. 23.* Me primis urbis belli placuisse domique. *Id. 4. Od. 6. 31.* Virginum primæ puerique claris Patribus orti, etc. *Virg. 9. En. 785.* juvenum primos tot miserit Orco. *Ter. Eun. 2. 2. 17.* Est genus hominum, qui esse primos se omnium rerum volunt, nec sunt. *φιλοπρωτες οντες. Sil. It. 17. 355.* Perque his octonos primus fuit Hannibal annos Humani generis. *Ter. Eun. 1. 2. 10.* Quia sum apud te primus. *h. e. amor a te maxime omnium. Lamprid. Alex. Sev. 27. extr.* Palastes primus fuit. *eccellente, singolare. — Prima virorum, primarii viri, et πρώτη των ανδρων. Lucret. 1. 85.* Ductores Danaum delecti, prima virorum. — De rebus. Dicitur etiam primus de re præcipua, potissima, maximi æstimanda, optima, præstantissima. *Cato R. R. 1. ad fin.* Prædium quod primum siet, si me rogabis, sic dicam. *Sall. Cat. 3.* Otium, atque diuitiæ, quæ prima mortales putant. *Sic Id. Jug. 86.* Interim, quæ bello opus erant, prima habere. *Ter. Heaut. 5. 2. 9.* Ubi te vidi animo esse omissio, et, suavia in præsentia quæ essent, prima habere. *Id. Eun. 5. 8. 51.* Præterea hoc etiam, quod ego vel primum puto, accipit homo nemo melius prorsus, neque prolixius. *Plin. 10. Hist. nat. 34. 52. (104).* Columbæ pudicitia prima. *Id. 5. ibid. 25. 21. (88).* Prima cura, h. e. præcipua, potissima. *Petron. Satyr. 116.* Urbem antiquissimam et aliquando Italiæ primam. *Horat. 1. Sat. 6. 83.* Primus virtutis hoos. *Virg. 5. En. 337.* Emicat Euryalus, et muoere victor amici Prima tenet. *h. e. primum locum occupat. — b) Specialim. Primæ partes in fabulis scenicis sunt ejus, qui sapius in actu est, et majorem fabulæ partem exsequitur. V. PARS. Ter. Phorm. prol. 26.* Epidicazomenon quam vocant comædiani Græci, Latini Phormionem nominant; Quia primas partes qui agit, is erit Phormio Parasitus, per quem res geretur maxime. — Hinc translate primas agere, ferre, dare, deferre, etc. primum in quaque re locum, munus, dignitatem designat. *Cic. Brut. 90. 308.* Primas in causis agebat Hortensius. *Id. ibid. 49. 183.* Ex his Cotta et Sulpicius facile primas tulerunt. *Id. 3. Orat. 56. 213.* Actioni primas dedisse Demosthenes dicitur, quum rogaretur, quid in dicendo esset primum: hinc secundas, hinc tertias. *Id. 1. Att. 17. circa med.* Amoris erga me, quum a fraterno amore discessi, tibi primas defero. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 15. 49.* Si Allienus minus vehementer fuerit, et tibi primas in dicendo partes concesserit. *Id. 2. Orat. 35. 147.* Ingenio primas concedere. *Colum. 2. R. R. 17. 1.* Cultus prati, cui veteres Romani primas in agricoltatione tribuerunt. *Cic. Brut. 95. 327.* Hortensius facile primas tenebat adolescens. — c) Hinc in primis. — De hominibus, in primis, cum primis, inter primarios, præcipue, maxime. *Cic. 4. Verr. 36. 88.* Sthenius multa, ut in primis Siculorum in dicendo copiosus est, commemoravit. *Nepos Att. 13.* Neque tamen non in primis bene habitavit. *et ibid. ad fin.* Quum in primis lautus esset eques Romanus. *Cic. 4. Verr. 35. 86.* Opidum in primis Siciliæ clarum et ornatum. *Id. 1. Nat. D. 43. 120.* Vir magnus in primis. *Id. 5. Verr. 27. 68.* Homo in primis imprubissimus. *Recte Orellius illud in primis expungendum putat. et 4. ibid. 28. 68.* Homo domi suæ cum primis locuples atque honestus. *Crassus apud Cic. 2. Orat. 55. 224.* Sapiens homo cum primis nostræ civitatis. — De rebus, in primis (quod et in primis conjunctim scribitur, sed minus recte, ut *Manut. et Cellar. mument*) inter res primas, su-

premas, supre cetera, præcipue, maxime, sopra tutto, principalmente, specialmente. *Cic. 3. Orat. 5. 17.* In primis hoc a se animadversum esse dicebat. *Id. 4. Fin. 18. 50.* Illud vero minime consectorium, sed in primis bebas. — Item in primis est ante omnia, primum, primo, primè-ramente, in primo luogo, prima di tutto. *Sall. Jug. 28.* Jugurtha in primis Adberbalem excruciatum necat, dein omnes puberes. *Cic. 5. Att. 1.* Quum ad me frater venisset, in primis nobis sermo de te fuit. — d) Ad prima vel apprima, apprimè, in primis. *Virg. 2. G. 134.* Flos apprima tenax. — e) Primus pro primum, h. e. in primis, aote omnia, poetice. *Sil. It. 2. 235.* stat primam urbem murosque patentes, Postposita cæde et dilata, invadere, pugna. Adde *eumd. 10. 580.* Non absimilis est ratio in illo *Virg. 5. En. 837.* Vix primos inopina quies laxaverat artus. *h. e. rix primum, tantum non: nisi malis esse enallagen pro prima quies, initium somni. — NB.* De prænom. et cognom. *Rom. V. O. NOM.*

PRINCEPS, principis, adject. comm. gen. 3. Comp. Principior apud *Cassiod. 1. Hist. Eccl. 1. a med.* Ut ergo absolute dicatur, omnium priorum principum principiore, si dici fas est, te vocare debemus secundum Homerum. — Prioreps (quod videtur esse quasi *primicaps*; a *primus* et *capio* vel *caput*: V. DEINCEPS) est idem quod primus, primo, πρώτος. ¶ 1. Stricto sensu. — a) De hominibus. — Cum opposito postremus, ultimus. *Cic. 7. Verr. 34. 90.* Ut quisque in fuga postremus, ita periculo princeps erat. *Liv. 21. 4. ad fin.* Princeps in prælium ibat, ultimus conserto prælio excedebat. — Ceterum *Nepos Thrasyb. 1. extr.* Non solum prioreps (*Thrasybulus*), sed et solus initio bellum his (*triginta tyrannis*) iudicavit. *Horat. 3. Od. 17. 6.* Qui Formiarum mœnia dicitur Princeps tenuisse. *Ovid. 2. Fast. 714.* matri Qui dederit princeps oscula, victor erit. *Virg. 11. En. 620.* princeps turmas inducit Asylas. *Cæs. 1. B. C. 53.* Multi ex Italia ad Cn. Pompejum proficiscebantur; alii, ut principes talem nuncium attulisse viderentur; alii, ne etc. *Id. 7. B. G. 2.* Carnutes principes se ex omnibus bellum facturos pollicentur. *Cic. 3. Orat. 32. 129.* Princeps ex omnibus ausus est poscere etc. *Id. 10. Phil. 11. 24.* Princeps fuit ad conatum exercitus comparandi. *Plancus ad Cic. 10. Fam. 17.* Ad omnia pericula princeps esse non recusabat. *Rom. Cic. 7. Phil. 8. 23.* Firmani principes pecuniæ pollicendæ fuerunt. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 15. 47.* Omnibus rebus is, qui princeps est in agendo, ornatisimus esse debet. — Sic de natione, civitate etc. *Cic. 4. Verr. 1. 2.* Omnium nationum exterarum princeps Sicilia se ad amicitiam populi Romani applicuit. *Cæs. 1. B. G. 12.* Quæ pars civitatis Helvetiæ insignem calamitatem populo Romano intulerat, ea princeps pœnas persolvit. *et ibid. 41.* Princepsque decima legio per tribunos militum ei gratias egit, quod etc. — b) De rebus et abstractis. *Horat. 1. Od. 16. 13.* Fertur Prometheus addere principi Limocinctus particulam undique Dæctam. *Stat. 12. Theb. 664.* Cujus in Ogygio princeps stat laocœa muro. *Val. Flacc. 1. 532.* pergunt Ordine cuncta suo, rerumque a principe cursu Fixa manent. *Colum. 11. R. R. 2. 3.* Ab Idibus Januariis, ut principem mensem Romani anni observet. *Tac. 1. Ann. 9.* Idem dies accepti quondam imperii princeps et vitæ supremus. *Cic. Dom. 58. 146.* Vosinet ipsi, qui in mea salute principem semper locum auctoritatemque tenuistis. *Id. 1. Invent. 7. 9.* Inventio, quæ princeps est omnium partium. *et ibid. 14. 19.* Nunc quoniam exordium prioreps omnium esse debet, etc. *Id. 1. Acad. (post.) 7. 26.* Earum igitur qualitatium sunt alia princeps, alia ex his ortæ. ¶ 2. Latiori sensu est primarius, primus, aliqua re antecellens. *principale, primario, primo. — a)* Generatim. *Cæs. 7. B. G. 32.* Legati ad eum principes Eduorum veniunt oratum, ut etc. *Cic. 4. Tusc. 32. 69.* Quid ait ex tragœdia princeps ille Argonautarum? *h. e. Jason. Id. Orat. 19.*

63. Longe omnium, quicumque scripserunt, aut locuti sunt, gravitate princeps Plato. *Id. 2. Divinat. 42. 87.* Eudoxus in astrologia facile princeps. *Id. 1. Fam. 9. ante med.* Quales in republica principes essent, tales reliquos solere esse cives. *Horat. 1. Ep. 17. 35.* Principibus placuisse viris, non ultima laus est. *Plin. 8. Hist. nat. 32. 50. (119).* Quasdam principes feminas scimus esernam (cervi) degustare solitas. — Sic *Id. 37. i. bid. 2. 11. (40).* Sophocles principe loco genitus Athenis. — b) Specialim, princeps juventutis, sub libera civitate fuit juvenis inter æquales (præsertim equestris ordinis) nobilitate, splendore, ingenuis artibus, et optima spe excellens, et nondum honores adeptus. *Cic. 3. Fam. 11. a med. de M. Bruto.* Alter jam pridem juventutis princeps, celeriter, ut spero, civitatis. *Liv. 42. 61.* Equites enim illis (*Romanis*) principes juventutis: equites seminarium senatus. — Sub imperatoribus hæsit hoc nomen honoris causa eorum filii: ut de Cajo et Lucio ab Augusto adoptatis videre est apud *Tac. 1. Ann. 3; Ovid. 1. Art. am. 194; Senec. Consol. ad Polyb. 34. a med; in Cenotaph. Pisan. C. Cæsaris; et in Inscript. apud Gruter. 235. 1. 2. 4. etc.* Adde *Sueton. Cal. 15.*, ubi narrat, a Caligula fratrem Tiberium die virilis togæ adoptatum, atque hoc titulo appellatum. — Aliquando et Augusti titulum principis juventutis retinent in nummis et Inscript. *V. Eckel. T. 8. p. 378.* — Hinc per similitudinem de juvenibus, quibus corpus suum custodiendum Alexander commiserat, *Curt. 6. 9. 21.* Equitatu, optimæ exercitus parti, principibus nobilissimæ juventutis, unum præfecit: salutem, spem, victoriam meam fidei ejus tutelæque commisi. — c) Princeps senatus, πρώτος τῶν γεγενησῶν, dicebatur, qui primo loco a censoribus in senatu recensendo legebatur, et primus post magistratus sententiam rogabatur. Illic bonos habebatur ei, qui vitæ probitate, auctoritate et amplitudine rerum gestarum antebat. *Liv. 34. 44.* Censores principem senatus P. Scipionem consulem, quem et priores censores legerant, legerunt. *Id. 27. 11.* Senatus lectionem contentio inter censores de principe legendo tenuit. Sempronii lectio erat: ceterum Cornelius morem traditum a patribus sequendum aiebat, ut qui primus censor ex iis, qui viverent, fulset, eum principem legerent: is T. Manlius Torquatus erat. Sempronius, cui dii sortem legendi dedissent, ei jus liberum eosdem dedisse deos. se id suo arbitrio facturum, lecturumque Q. Fabium Maximum, quem tum principem Romanæ civitatis esse, vel Haonibale iudice, victurus esset. Quum diu certatum esset verbis, concedente collega, lectus a Sempronio prioreps in senatu Q. Fabius Max. Cos. *Est qui legit princeps in senatu Q. Fabius, etc. Inscript. apud Gruter. 406. 7.* quibusdam dubiæ tamen ætatis. PRINCEPS IN SENATUM DVORVS CASTRIS LECTVS AST. V. Liv. 29. 37. — d) Princeps alicujus nationis, vel gentis, vel civitatis, vel sacerdotii dicebatur, qui ejusdem primarius seu principalis esset vir. *Inscript. apud Fabrett. p. 380. n. 194.* FIRMVVS INGENVI F. PRINCEPS SABINORVM SIBI ET M. CORNELIO PRISCO F. ANNOR. XIII. h. e. M. Cornelius Firmus, filius M. Cornelii Ingenui, Sabinorum princeps, sibi et M. Cornelio Prisco filio annorum tredecim posuit. Alia apud *Marin. Inscriz. Alb. p. 101.* AVRELIVS CANARTHA PRINCEPS GENIVM BAQVATVM etc. Alia apud *Gruter. 472. 4.* TENACIVS VINDEX PRINCEPS CIVITATIS NICOPOLITANORVM. Alia apud *Marin. Inscriz. Alb. p. 26.* C. VARIVS APOLAVTVS PRINCEPS SACERDOTVM DEAR CÆLERTIS. Hinc *Liv. 29. 15.* Patres decreverunt, ut consules magistratus denosque principes XII. coloniarum Romæ excirent. paulo post. Accitis Romam magistratibus primoribusque earum coloniarum. *et mox.* Consules obstinati manere legatos Romæ jubent, magistratus ire domos ad delectos habendos. Vides itaque hic, principes, primores, legatos appellari primarios earum coloniarum viros. V. vocem seq. Cf. et *Plin. 3. Ep. 2.* Arrianus Matunius Atinatium est princeps. Quum dico princeps, non de facultatibus

loquunt, quæ illi large supersunt; sed de castitate, iustitia, gravitate, prudentia. ¶ 3. Sæpe princeps est auctor, aut inventor, aut caput rei cuiuspiam, autore, capo. — a) In bonam partem. Cic. Arch. 1. 1. Hunc video mihi principam ed suscipiendam et ad ingrediendam rationem horum studiorum existisse. Id. 4. Acad. (2. pr.) 42. 131. Zeno, qui inventor et princeps Stoicorum fuit. Id. 3. Orat. 17. 63. Auctor publici consilii, regendæ civitatis dux, sententiæ atque eloquentiæ princeps. Liv. 8. 21. ad fin. Principes sententiarum consulares. h. e. qui ante alios sententiam in senatu rogantur. Cæs. 2. B. G. 14. Qui hujus consilii principes fuissent, in Britanniam profugisse. et 5. ibid. 52. Tantum apud barbaros valuit, esse repertos aliquos principes belli inferendi. — Similiter Virg. 3. Æn. 168. Hæ nobis propriæ sedes, hinc Dardanus ortus Iasiusque pater, genus a quo princeps nostrum. Et Liv. 3. 17. Valerius loquitur: Ausurum se lo tribunis, quod princeps familiæ suæ ausus in regibus esset. h. e. Valerius Publicola, sui cognominis auctor. et Id. 10. 8. Sabinum advenam, principem nobilitatis vestræ, seu Attum Clausum, seu Ap. Claudium mavultis, illi antiqui patricii in suum numerum acceperunt. — b) In malam partem. Cic. Cluent. 22. 60. Quum patronum, quia conclusus, condemnasset, ipsum principem atque architectum sceleris absolvent? Sic Nepos Eumen. 13. Hujus sceleris principes fuerunt Antigonus, Ptolemæus, etc. Rursus Cic. Harusp. resp. 26. 57. Deteriores cavete: quorum quidem magna est natio; sed tamen eorum omnium hic dux est atque princeps. ¶ 4. Est etiam princeps præfectus, præses, allici ordini aut officio præpositus, presidente. Varro 1. R. R. 2. 13. et 14. Pastio magis ed pastorem, quam ad agricolam pertinere videtur. Quocirca principes, qui utrique rei præponuntur, vocabulis quoque sunt diversi, quod unus vocatur villicus, alter magister pecoris. Lamprid. Alex. Sev. 32. Injuriam nulli umquam fecit, nec magistris quidem, aut principibus officiorum. Pseudo-Ascon. in Cic. 3. Verr. 28. Accensus est nunc ordinis et promotionis in militia, ut nunc dicitur princeps, vel commentariensis. ¶ 5. Augustus rerum potius, sub nomine Principis reipublicæ præfuit, invidiosa vocabula regis, dictatoris, domini evitans, nomenque usurpans, cui in libertate jam Romani assueverant, principem juventutis, et senatus jam pridem audire soliti. Unde princeps postea dictus, penes quem summa rerum fuit, princeps, ἀρχων. Ovid. 1. Pont. 2. 123.; Horat. 1. Od. 2. 50.; Phædr. 5. 7.; Tac. 1. Ann. 1. et 9.; Senec.; Plin. uterque; Martialis; Sueton. etc. ¶ 6. In militia principes erant milites robustioris ætatis et gravis armaturæ, qui in secundo, vel (si velites primos dicas) tertio aciei loco post hastatos collocabantur: ita dicti vel quod essent præcipuum robur exercitus, (quod tamen triarii maxime convenit); vel quod erant ex dillioribus et nobilioribus civibus; vel quod olim primi pugnam inibant; vel potius quod ipsi omnium primi antiquitus gladiis et scuto, seu, ut ait Liv. 8. 8., insignibus armis armati pugnabant, quum nempa hastati essent levis tantum armaturæ milites, unde Varro 4. L. L. 89. Müll. eos vocat priocipes, qui a principio gladiis pugnabant: et Veget. 1. Milit. 20. et 2. ibid. 15. eosdem in prima acie collocat. Verum hos militum ordines C. Marius aboluit. Dividebantur in decem ordines, qui a decem centurionibus regebantur, ut in hastatis et triariis. Cic. 1. ad Brut. 8. Crentensi bello, Metello imperatore, octavum principem duxit. h. e. octavum ordinem principum. Liv. 42. 34. A M. Acilio mihi primus princeps prioris centuriæ est assignatus. V. ANTEPILANUS et HASTATUS. — NB. De nomine propr. V. ONOM.

PRINCIPALIS, a, adj. (princeps). Comp. Principalior 2. — Principalis ¶ 1. Generatim est princeps, primus, ex principio proveniens, seu ex origine. Cic. Fat. 5. Ut et ingeniosi et tardi ita nascantur antecedentibus causis, item-

que valeotes et imbecilli; non sequitur tamen, ut etiam sedere eos et ambulare et rem agere aliquam principibus causis definitum et coconstitutum sit. Quintil. 9. 1. 4. Est igitur tropus sermo a naturali et principali significatione translatus ad aliam. Gell. 11. 15. Principalia verba. h. e. primitiva, primigenia, primæ originis. ¶ 2. Speciatim est præcipuus, primarius, alius antecellens. — a) De hominibus. Apul. Florid. n. 21. Principales viri. — b) Sæpius de rebus physicis et abstractis. Cic. Fat. 18. Causarum alie sunt perfectæ et principales, alie adjuvantes et proximæ. Quintil. 3. 11. 4. Hanc quæstionem, veluti principalem, vocant ἑνταυθα. Colum. 1. R. R. 3. 3. Post hæc duo principia subjungebat illa nun minus intuentia. Vellej. 1. 11. 6. Metellus præter triumphos, honoresque amplissimos, et principia in republica fastigium, etc. Plin. 10. Hist. nat. 18. 20. (41). Piel principales in auguris. Id. 19. ibid. 8. 49. (164). Peregrinum et careum (herbæ genus) culinæ principale. Id. 12. ibid. 13. 30. (31). Principia in Arabia tus et myrra. Id. 37. ibid. 13. 76. (198). Principia gemmarum genera. At Sillig. leg. in principatu cuiusque generis. Id. 31. ibid. 6. 38. (27). Principia aquatilium. Id. 18. ibid. 3. 5. (22). De cultura agri præcipere, principale fuit etiam apud externos. h. e. præcipua cura. Gell. 13. 10. Juris civilis disciplinam principali studio exercere. con applicatione particolare. Boeth. in Aristot. Prædicam. 1. p. 113. Sed principialis arit illa disputatio, quæ de sermonibus est. Id. p. 1323. Principior habilitudo. ¶ 3. Item pertinens ad principem, principesco, da principe, κειρανοσ. Vellej. 2. 56. 3. Neque illi (C. Cæsari) plus quinque mensium principialis quies contigit. Plin. Paneg. 79. Principales curæ et ibid. 82. coplæ. et ibid. 76. Apparatus arrogantia principis et 36. extr. Principia beneficia. Tac. 1. Hist. 22. Priociple matrimonium. et 4. ibid. 40. in fin. Priocipales commentarii. et 2. ibid. 81. extr. Principis fortuna. Sueton. Claud. 17. majestas. Plin. 13. Hist. nat. 3. 4. (22). Priocipale booum. ¶ 4. Principales absolute dicuntur, qui suot in aliqua regione summi magistratus. Isid. 9. Orig. 4. Priocipales dicti, quod præsent magistratibus. et Symmach. 9. Ep. 1. Priocipalibus et tabulariis liberum eat. Adde Cod. 10. 31. 33.; et cf. ibid. 7. 16. 41. ¶ 5. Principalis etiam dicitur in militia, qui et officialis, in curia vero est primarius vir ex decurionibus. Hinc in Inscrip. mendosa apud Amadut. Monum. Matthej. T. 3. p. 123. recensentur officiales centuriæ cuiusdam militaris, qui ibidem principales appellantur. In alia apud Murat. 155. 3. M. Matrinus C. F. Lein. Aotoninus primus principalis dicitur. Imp. vero Arcad. et Honor. Cod. Theod. 12. 1. 151. Municipalia gesta non aliter fieri volumus, quam trium principum præsentia, excepto magistratu et exceptore publico. V. vocem præced. 2. et 6. Hæc Forcellinus. Clarius vero principalis est ad milites principes pertinens qui in secundo aciei loco collocabantur. Cf. Veget. 2. Milit. 20. ¶ 6. Demum principalis est ad principia in castris pertinens. Paul. Diac. p. 224. 13. Müll. Priocipalis castrorum porta nominatur, quod in eo loco est, in quo principes ordines tendunt. Liv. 4. 19. ad fin. Fabius Vibulanus corona primum vallum defendit: intentos deinde hostes in vallum, egressus destra principii (subaudi porta) cum triariis repenta invadit. Id. 34. 46. Duæ legiones duabus principibus portis signa efferre iussæ. et 40. 27. Ad dextram principalem hastatos legionis primæ instruxit; principes ex eadem legione in subsidiis posuit. — Tertia legio adversus principalem sinistram portam instructa est. — Similiter via principalis apud eundem. Liv. 10. 33. init. Consul, tumultu excitus, cohortes duas sociorum tueri prætorium jubet: manipulos legionum principali via inducit. Principalis via meminit etiam Hygin. Gromat. p. 5. col. 2. Via principalis, quæ est inter portas dexteram et sini-

steriorem, quæ a principis nominata, esse debet latitudine eadem, qua opus, pedum lx. V. PRINCIPIMUM.

PRINCIPALITAS, atis, f. 3. princeps, seu primus locus, principatus. Tertull. Præscript. 31. Revertar ad principalem veritatem et posteritatem mendacitati deputandam. Id. Anim. 13. Principalitas animæ. Macrobi. 1. Somn. Scip. 3. circa med. Et genera principalitatis amplectitur, et omnes ipsius somni species attigit.

PRINCIPALITER, adverb. ¶ 1. Generatim est præcipue, præsertim, principalmente, specialmente, μάλιστα. Solin. 27. Inter oia Africæ plurimæ quidem bestię, sed principaliter leones tenent. Ulp. Dig. 3. 2. 4. Sive principaliter hoc negotium gerat, sive alterius negotiationis accessione utatur. ¶ 2. Speciatim, ut decet principem, da principe. Seneca Consol. ad Polyb. 36. a med. de C. Cæsare. Is homo, qui non magis dolere, quam gaudere principaliter posset. Plin. Paneg. 47. Mores juventutis quam principaliter formas! Arnob. 1. 2. Contra leges principaliter institutas. h. e. a principibus. ¶ 3. Item secundum scientiæ principia, aliqua methodo. Cæc. Aurel. Tard. præf. ad fin. Scribentium igitur medicorum nullus ante Themisonem tardarum passionum curationes principaliter ordinavit.

PRINCIPATUS, us, m. 4. ¶ 1. Generatim est princeps seu primus locus, prima æstimatio, primæ, principato, preminenza, primo luogo. Cic. 2. Nat. D. 11. 29. Omnem naturam necesse est, quæ non solitaria sit, neque simplex, sed cum alio juncta atque connexa, habera aliquem in se principatum, ut in homine mentem, in belia quiddam simile menti, unde oriantur rerum appetitus: in arborum autem radicibus loesse principatum putatur. Principatum autem id dico, quod Græci ἡγεμονίαν vocant, quo nihil in quoque genere nec potest, nec debet esse præstantius. et ibid. 19. 49. Sol qui astrorum tenet principatum. Id. 12. Phil. 4. 9. Gallia hujus belli propulsandi, administrandi, sustinendi principatum tenet. Id. 2. Off. 19. 66. Eloquentiæ a majoribus nostris est in toga dignitatis principatus datus. Id. 2. Phil. 3. 5. Qui tibi detulerat ex latronibus suis principatum. Plin. 16. Hist. nat. 36. 64. (156). Et equaticos frutices dilasse conveniat. Principatum in his tenebunt aruodines. Id. 15. ibid. 2. 3. (7). Principatum in oleo obtinuit Italia. et 14. ibid. 6. 8. (65). Falerno contermina Slatana (vina) ad principatus venire non dubie. Cic. Senect. 28. 64. Multa in nostro collegio præclara: sed hoc, de quo agimus, in primis, quod, ut quisque ætate antecedit, illa sententiæ principatum tenet. — Hinc principatus est dignitas illius, qui principatus senatus dicebatur. Cic. fragm. orat. pro Scauro (edente iterum A. Maio) 13. Curia illa vas da gravissimo principatu patris fortissimoque testatur. Loquitur hic Cicero de M. Emilio Scauro patre illius Scauri, pro quo idem orationem habuit, qui, teste Asconio in argum. Scaurian. aliisque, princeps senatus fuerat. ¶ 2. Speciatim est dignitas, auctoritas, et regimen ejus, quem penes est summa rerum. Cic. 11. Phil. 14. 36. Animadverti, dici a quibusdam, Cassio mea sententia dominatum et principatum dari. Cæs. 6. B. G. 7. extr. Cingetorigi principatus atque imperium est traditum. Id. 1. ibid. 3. Itemque Dumnorigi Eduo, qui eo tempore principatum in civitate oblinebat, persuadat etc. et 7. ibid. 63. Magno dolore Eui faruot se dejectos principatu, queruntur fortune commutationem. Nepos Arist. 1. Aristides æqualis fere fuit Themistocli: itaque cum eo de principatu contendit. Vellej. 2. 57. 1. Laudandum experientiæ consilium est Panse atque Hirtii, qui semper prædierant Cæsari, ut principatum, armis quæsitum, armis teneret. Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (46). Naro toto principatu suo hostis generis humani. Id. 33. ibid. 11. 52. (146). Fene stella, qui obiit oovissimo Tiberii Cæsaris principatu. Tac. Agric. 3. Nerva res olim dissociabiles miscuit, principatum et libertatem. —

Differt a dominatione, quia hæc tyranni est, et vi metuque subjectos continet: principatus aliquam speciem libertatis admittit, et amari magis curat, quam inveni. Differt etiam a regno, quia rex cum dominatione insignia quocumque regia habet: unde *Ovid. 2. Fast. 141. ad Romulum*. florent sub Cæsare leges: Tu domini nomen, principis ille tenet. *Pin. Paneg. 45*. Scis, ut sunt diversa natura dominatio et principatus, ita non aliis esse principem gratiorem, quam qui maxime dominum graventur. *Sueton. Cal. 22*. Nec multum abest, quin statim diadema sumeret, speciemque principatus in regni formam converteret. Verum admonitus, et principum et regum se excessisse fastigium, etc. *Cl. Cæs. 7. B. G. 4*. Vercingetorix, Celtillus filius, Arvenus, cujus pater principatum Galliae totius obtinuerat, et ob eam causam, quod regnum appetebat, ab civitate erat interfectus. ¶ 3. Principatus est etiam principium, origo. *Cic. Tim. 2*. An mundus ab aliquo temporis principatu ortus est?

PRINCIPIALIS, e, adject. qui est ex principio, ἀρχικός. *Lucret. 5. 246*. Scire licet, cæli quoque idem terræque fuisse Principiale aliquod tempus. *Id. 2. 423*. Haud sine principali aliquo levore creata est.

PRINCIPIO, as, are, a. 1. *principiare*, initium dicendi facio. *Augustin. Princip. rhet. p. 328*. *Capper*. In amphidoxo genere materiae, moderatione quadam utendum erit, quum principiamus, ut et turpitudinem, quæ subest, et dignitatem, quæ est in re aut persona, vel illustrando augeamus, vel ita varie utrumque miscuamus, ut etc. et *moz*. Sed ut limpidius hoc genus principandi deprehendatur, dabo exemplum. *V. vocem seq.*

PRINCIPIUM, n, n. 2. (princeps) est initium, primordium, origo, caput, ἀρχή (*It. principio*, *cominciamento*; *Fr. commencement*, *origine*, *principe*; *Hisp. principio*, *comenzamiento*, *origen*; *Germ. d. Anfang*, *Ursprung*; *Angl. a beginning*, *commencement*). ¶ 1. Generatim. — a) Universim. *Cic. 1. Tusc. 23. 54*. Origo principii nulla est. Nam e principio oriuntur omnia: ipsum autem nulla ex re alia nasci potest. *Id. 1. Nat. D. 8. 20*. Quid sit extremum? *Id. Senect. 21. 78*. Nec principium, nec finem habere. *Id. Cael. 23. 56*. Cujus criminis neque principium invenire, neque evolvere exitum possum. *Cl. Horat. 3. Od. 6. 6*. Hinc omne principium, huc refer exitum. Rursus *Cic. 6. de republ. 8*. Hic fons, hoc principium est movendi. *Cl. Horat. Art. P. 309*. Scribendi recta sapere est et principium et fons. *Cic. Balb. 3. 9*. Qui (*Cn. Pompejus*) pueritiae tempus extremum, principium habuit bellorum atque imperiorum inavimorum. *Ter. Phorm. 2. 3. 82*. Bene habent tibi principia. *Ovid. Remed. am. 91*. Principiis obsta. *Horat. 2. Sat. 6. 22*. Tu (*Iane*) carminis esto Principium. *Virg. 9. Æn. 52*. et jaculum intorquens emittit in auras, Principium pugnae. *Ovid. 7. Met. 518*. Flebile principium melior fortuna secuta est. *Curt. 5. 1. 8*. Sic majores suos percussos in principio rerum celeriter pristinam reparasse fortunam. *Tac. 4. Ann. 68*. Junio Silano et Sillio Nerva coss., fœdum anni principium incessit. *Id. 1. ibid. 69*. Tradit Plinius, stetit apud principium pontis, grates legionibus habentem. — b) *Principium dicendi*, initium orationis, exordium. *Cic. 1. Orat. 26. 121*. Ut exalbescam in principiis dicendi. Sic *Ammian. 30. 4. ad fin.* Suave quoddam principium dicendi exeritur. *V. INSINUATIO*. Hinc etiam absolute principium pro exordio orationis ponitur. *Apul. 10. Met. Exemplo legis Atticæ, Martique iudicii, causæ patronis denunciat præco, neque principia dicere, neque miserationem commovere*. — c) *Principium regionis*, regni etc. sunt ejusdem lines. *Ammian. 23. 6. ad fin.* Australe vero ab ostiis Nili fluminis ad usque principia Carmanorum quatuordecim millium stadiorum numero definitur. — d) *Ducere principium ab aliquo*, proficisci, descendere. *Ovid. 13. Met. 705*. Inde recordati, Teucros a sanguine Teucri Du-

cere principium. *Cic. Vatin. 6. 14*. Omnium rerum magnarum principia a diis immortalibus ducuntur. — e) *Principium capessere*, incipere, dar cominciamento. *Tac. 15. Ann. 49*. Principium tanti facinoris capessere. — f) *Principium peragere* dicitur citharædus, quum, antequam fabulam aliquam sono et cantu representent, citharam pulsant vago sonitu, ut sibi audientiam faciat: Itali *fare una ricercata* dicunt. *Sueton. Ner. 21*. Sine mora nomen suum in albo prolitentium citharædorum jussit ascribi: sorticulaque in urnam cum ceteris demissa, intravit ordine suo: utque constitit, peracto principio, Nioben se cantaturum pronuntiavit. Ceterum sunt qui hic principio peracto putant esse idem atque exordio peracto, freti eo loco *Augustini Princip. rhet. p. 327*. *Capper*. Denique aulædos et citharædos et ceteros hujusmodi artifices, quamquam non polliceantur orationem, videmus tamen præloqui. — g) *Principio, a principio*, in principio, initio cujuscunque rei, primum, primo, in primis, *primieramente*, in primo luogo, da principio. — *Cic. 2. Divinat. 35. 75*. Jus augurum divinationis opinione principio constitutum est, postea etc. *Id. 4. Off. 4. 11*. Principio generi animantium omni est a natura tributum, ut se tueatur. *Id. 2. Tusc. 22. 53*. C. Marius, quum secaretur, principio venit se alligari: nec quisquam ante Marium solutus dicitur esse sectus. Cur ergo postea alii? Valuit auctoritas. *Ter. Andr. 2. 1. 28*. Te obsecro principio ut ne ducas: sed si id non potest, saltem etc. — *Plaut. Merc. 1. 2. 40*. Principio atque animus ephebis ætate exiit. h. e. simul atque, quum primum. — *Cic. 7. Att. 1*. Vellem a principio te audissem amicissime monentem. *Id. Brut. 42. 157*. Dixeram a principio, de republica ut sileremus. — *Id. 1. Orat. 48. 209*. Quod in principio fieri in omnibus disputationibus oportere censeo. *Ter. Phorm. 2. 1. 22*. Sed quid cessas hominem adire, et blande in principio alloqui? — *Principium, τὸν ἀρχὴν*, pro principio, a principio. *Cato R. R. 157*. Principium te cognoscere oportet, quot genera brassicæ sint. *Alti leg. principium*. ¶ 2. *Speciatim principium* dicitur et de primis elementis, rudimentis, et propositionibus universalibus artium, etc. *Cic. 1. Legg. 13. 37*. Bene provisæ et diligenter explorata principia ponantur. et *ibid. 6. 18*. Nunc juris principia videamus. *Id. 3. Off. 12. 52*. Quum ea habeas principia naturæ, quibus parere, et quæ aequi debeas. *primi dettami. Id. 4. Acad. (2. pr.) 36. 117*. Principia rerum, e quibus omnia constant. *Lucret. 2. 789*. Ex albis principii alba esse. — In sing. numero. *Cic. 1. Off. 17. 54*. Id autem est principium urbis et quasi æminarium reipublicæ. ¶ 3. Principium dicitur etiam is, qui in re agenda princeps est. — a) *Principium dicta* est curia, vel tribus prærogativa, quæ prima sorte exhibet ad ferendum suffragium. *Lex Thoria apud Rudorff. p. 142*. *Tribus principium* fuit. PRO TRIBV Q FABIVS Q. F. PRIMVS SCIVIT. *Cl. Plebiscit. apud Frontin. Aqued. 129*. T. QUINTIVS CRISPINVS COS. POPVLVM IVRE ROGAVIT POPVLVSQVE IVRE SCIVIT, IN FORO PRO ROSTRIS AEDIS DIVI IVLII, P. K. IVLIAS TRIBVS SERGIA PRINCIPIVM FVIT. PRO TRIBV SEX. L. F. VARRO. — Sic *Liv. 9. 38. sub fin.* Ei legem curiatam ferenti triste omen diem diffudit, quod faucia curia fuit principium duabus insignis cladibus, capta urbis et Caudinæ pacis; quod utroque anno eadem curia fuerat principium. — b) Item de auctore, capite, principe, origine generis, familiae, etc. *Sil. It. 15. 748*. mihi Belus avorum Principium. *Ovid. 2. Fast. 37*. Græcia principium moris fuit. — c) Item *principia sacra* sunt eadem atque initia, seu sacrificia, quæ fœderis percutiendi causa fieri solebant. *Inscript. apud Ardti, della Legge Petronia p. 8*. quæ est apud *Orelli. 2276*. SP. TVRRANVS L. F. FAB. PROCVLVS GELLIANVS PATER PATRATVS POPVLV LAYRENTIS FORDERIS EX LIBRIS SIBVLIVS PERCVTIVIT CVM P. R. SACROXYM PRINCIPIORVM P. R. QVIRIT. NOMINISQVE LATINI, QVÆ APVD LAYRENTIS COLVNTVR. *V. INITIUM*; et hac de re *A. W.*

Zumpt, De Lavinio et Laurentibus Lavinatibus etc. Berolini 1845., itemque *G. Henzen. in Ephem. litt. Jenensibus a. 1847. n. 60. et seqq.* ¶ 4. *Principia* pro militibus qui in principio aciei, b. e. in primis ordinibus, seu in fronte exercitus contra hostem instructi stant, *le prime file, la fronte. Liv. 2. 65*. Cessere magis, quam pulsi hostes sunt, quia ab tergo erant clivi, in quos post principia integris ordinibus tutus receptus fuit. *Sisenna apud Non. p. 135. 31*. *Merc.* Post principia paulatim recedunt, atque inde cum paucis fugæ se mandant. *Sall. Jug. 54*. Deinde ipse paulatim procedere: Marium post principia habere. *alla retroguardia*. etenim dixerat paulo prius. Aciem transversis principis in planum deducti. *colla fronte a sgheombo. Tac. 2. Hist. 43*. Primani, stratis Unatvicesimanorum principis, aquilam abstulere. *Liv. 3. 22*. Equites post principia collocat. h. e. a tergo, nam pedites aciei frontem constituebant. *Ter. Eun. 4. 7. 11*. Tu hosce instrue: hic ego ero post principia: inde omnibus signum dabo. *GNA.* Illic est sapere: ut hosce instruxit, ipse sibi cavito loco. Ubi *Donatus*: Militare dictum est: et ambigunt multi, an in extremo agmine sit hic locus, an in medio. *Illic Donat. V. POSTPRINCIPIA*. ¶ 5. Item in re militari, sequiori ævo, *principia* dicti sunt principum militum tribuni (*gli ufficiali dei soldati detti principes*), et universim præcipui militum tribuni, qui et bellicis conciliis intererant, h. e. principes, seu præcipui milites, qui privilegiis muniebantur, ut ait *Veget. 2. Milit. 7. in fin. Frontin. 2. Strateg. 5. § 30*. Quum dein frequentibus excursionibus promptam et enixam operam exhiberet, fide acquisita tempus elegit, quo missa principia quietem omnibus castrensibus dabant, prætorumque secretis præstabant. *Trebell. Poll. XXX. Tyr. 10*. Illis dictis quum alia die mane processisset, a principis imperator est salutatus. *Ammian. 15. 5. a med.* Nihil tutum ex præsentibus ratus (*Silvanus*) in consilia cogebatur extrema, et sensum cum principiorum verticibus secretius collocutus etc. *Id. 25. 5. sub init.* Collecti duces exercitus, advocatisque legionum principis et turmarum, super creando principia consultabant. — Cum tribunis junguntur ab eod. *25. 8. a med.* *Sebastianus* atque *Procopius* cum tribunis principisque militum sibi ad tuendam Mesopotamiam commissorum, ut poscebat sollemnitas, occurrerunt. Ceterum adde eumd. *22. 3. et 28. 6.*, ubi tamen alii aliter leg.; *Imp. Constantin. Cod. 12. 47. 1. et Imp. Anastas. ibid. 38. 16.*; et *V. Salmas. ad Script. Hist. Aug. 2. p. 273*. ¶ 6. Item, *principia, orum*, locus in castris, ubi erat prætorium, et tabernacula legatorum et tribunorum militum, et signa legionum: et ubi contineres militares et consilia habebantur, vel dicebatur, sacra ſebant, ἀρχαία: ita dictus vel quod ibi principes ac duces exercitus tenderent; vel quod in castris metandis principio designaretur, postea reliqua castra. *Liv. 28. 24*. Et jura reddere in principis sinebant. *Id. 7. 12. sub fin.* Nec in circulis modo fremare, sed jam in principis ac prætorio in unum sermones confundi. *Justin. 11. 6. 6. de Alex. M. exercitu*. Ordines nemo, nisi saxagenarius, duxit; ut, si principia castrorum cerneret, senatum te alicujus præcæ reipublicæ videre diceret. *Nepos Eumen. 7*. In principis nomine Alexandri statuit tabernaculum in eoque sellam auream cum sceptro ac diadematè jussit poni, eoque omnes quotidie convenire, ut ibi de summis rebus consilia caperentur. *Macer Dig. 49. 16. 12. sub fin.* Officium tribunorum est principis frequenter interesse, querelas commilitonum audire. *Tac. 3. Hist. 13*. Primores centurionum et paucos militum in principia vocat. Adde eumd. *1. ibid. 48*. Hunc locum ita designat *Stat. 10. Theb. 176*. Ventum ad concilli penetrabile domumque verendam Signorum, magnis ubi dudum cladibus æger, Rerum extrema movens, frustra consultat *Adrastus. Tertull. Cor. mil. 12*. Ecce annua votorum nuncupatio quid videtur? Prima in principis, secunda in Capitolis. *Inscript.*

apud *Murat.* 460. I. IMP. CAESAR M. ANTONIUS GORDIANUS P. F. AVG. PRINCIPIA ET ARMAMENTARIA CONLAPSA RESTITUIT etc. — In illo *Cic.* 1. ad *Brut.* 10. sub fin. Spes libertatis nusquam, nisi in vestrorum castrorum principiis est: *Manut.* inallet praesidiis, si antiquis aliquis liber haberet. Sed castrorum principia figurate intelligere possumus robur exercitus, et ducum ejus militarem prudentiam, quia in principiis castrorum tendebat nobilior pars exercitus, et ibi consilia militaria habebantur, ut dictum est. ¶ 7. Pro primo dignitatis et aestimationis loco dixit *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 54. (106). Principium ergo columnae omnium rerum pretii margaritae tenent. ¶ 8. Hinc principium pro principatu. *Tertull.* *advers. Hermag.* 19. sub fin. Possunt et aliter principium interpretari. Nam et in Graeco principii vocabulum, quod est ἀρχή, non tantum ordinatum, sed et potestativum capit principatum. *Sueton.* *Cal.* 31. Augusti principium clade Variana, Tiberii ruina spectulorum memorabile factum. *Alti rectius leg.* principatum, et memorabilem. *Gloss. Philox.* ἀρχή, magistrum, magistratus, praesidatus, principium.

PRINCIPOR, aris, ari, dep. 1. princeps sum, impero. *Lactant.* 4. 13. a med. referens verba *Isaiae* 11. 10. Erit in illa die radix Jesse, et qui exsurget principari in nationes. h. e. regere gentes, ut habet *D. Paulus Rom.* 15. 12. *Augustin.* 2. contra adversar. *Legis et Prophetar.* 6. Sanguis in nostro corpore plus ceteris humoribus principatur. *Sidon.* *carm.* 9. 47. Non prolem Garamantici tonantis Regnis principibusque principantem. h. e. Alexandrum M., qui putabatur filius Jovis Ammonis.

PRINUS, i, m. 2. πρῖνος, illex. *Vulgat. interpr. Daniel.* 13. 58. Dic mihi, sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi? Qui ait: sub prino.

PRIOR et prius, oris, adject. compar. Vetusissimi, inquit *Priscian.* 7. p. 767. *Putsch.*, comparativum neutrum in or finiebant. Unde *Valer. Antias.* Hoc senatusconsultum prior factum est. *Claud. Quadrigar.* Qui prior bellum meminissent. *Id.* Fædus prior non esse servatum. Sic *Cassius Hemina.* Bellum Punicum posterior. — Prior, comparat. ab obsoleto pris, cuius Superl. est primus, et a quo etiam pridem et pridie, est idem ac superior, πρῶτος (It. primo, antecedente, anteriore; Fr. le premier, antécédent, antérieur; Hisp. el primero, antecedente, anterior; Germ. der, die, das frühere, vorige, vorhergehende, erstere; Angl. former, first, antecedent, previous, prior).

I.) Proprie dicitur de eo, qui unum alterum praecedit tempore, loco, alia re quacunque. — a) Generatim. *Ter. Phorm.* 3. 2. in fin. Ei potior sit, qui prior ad dandum est. *Cic. Acad.* (2. pr.) 14. 44. Ita priori posterior, posteriori superius non jungitur. *Id.* *Ps.* 1. 2. Me quaestorem in primis, ædilem priorem, prætorem primum populus R. faciebat. *Cæs.* 1. B. C. 66. extr. Qui prior has angustias occupaverit, ab hoc hostem prohibere nihil esse negotii, et *ibid.* 82. extr. Hac de causa constituerat prior praetio non lacessere. *Cic. Brut.* 21. 84. Et si utriusque primas, priores tamen libenter deferunt *Laelio.* *Id.* *Quinct.* 9. 32. Priore loco causam dicere. *Cassius ad Cic.* 12. *Fam.* 13. Classis, quam anno priore Tullius Cimber comparat. *Cic.* 1. *Fam.* 9. ad fin. Quod de Quinti fratris negotio scribis, te priore ætate conficere non potuisse, scito, etc. *Id.* *Planc.* 22. 54. Ais priusibus comitiis Terentinam (tribum) a Plancio tibi esse concessam. *Ovid.* 15. *Met.* 445. urbs, Quanta nec est, nec erit, nec visa prioribus annis, negli anni andati. *Virg.* 6. *Æn.* 340. Hunc ubi vix inulta mæstem cognovit in umbra, Sic prior alloquitur. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 64. Vultreum mane Philippus Occupat, et salvare jubet prior. et *ibid.* v. 95. vitæ me redde priori. *Liv.* 1. 7. init. Priori Remo augurium venisse fertur, sex vultures. *Id.* *ibid.* 34. Aruns prior, quam pater, moritur. et *ibid.* 35. Ludos opulentius instruitusque, quam priores reges, fecit. *Nepos Dion.*

I. Erat intimus Dionysio priori. a *Dionysio il vecchio.* et *Plin.* 14. *Hist. nat.* 19. 24. (120). Musta condire prioris vini facce. vino dell'anno passato. et *Colum.* 4. *R. R.* 22. 9. et 12. *ibid.* 1. 1. Vineæ, quam priore libro præcepimus. nel libro precedente. — b) Est etiam anterior. *Nepos Eumen.* 5. Substringebat equo caput loro altius, quam ut prioribus pedibus terram posset attingere. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 45. 101. (248). Elephantum pedes majores priores, in posterioribus articuli breves; item poplites intus floctit hominis modo, cetera animalia in diversa posterioribus pedibus, quam prioribus. *Id.* *ibid.* 37. 47. (131). Canities homini semper a priore parte capitis, tum deinde ab aversa. — c) Priores, majores, i nostri maggiori, gli antenati. *Phædr.* 4. 19. Abiturus illuc, quo priores abierunt. *Virg.* 3. *Æn.* 693. nomen dixere priores *Ortygiæ.* *Plin.* 8. *Hist. nat.* 45. 70. 180. et 18. *ibid.* 28. 67. (260) Apud priores. *Plin.* alter 3. *Ep.* 4. a med. Priores nostri. *Ovid.* 10. *Met.* 218. More priorum. Adde *Senec. Ep.* 52. circa med.; et *Vellej.* 2. 28. 2.

II.) Translate. ¶ 1. Prior — a) Generatim est melior, præstantior. *Sall. Jug.* 54. Numidæ numero priores. *Horat. Carm. sæc.* 51. bellante prior, jacentem Lenis in hostem. superiore. et 4. *Od.* 10. 4. color puniceæ flore prior rosæ. più bello. et *Ovid. Heroid.* 18. 69. A Veneris facie non est prior ulla, tuaque. Rursus *Horat.* 2. *Sat.* 7. 18. quanto constantior idem In vitis, tanto levius miser ac prior ille, Qui jam contento, jam laxo fune laborat. *Id.* 1. *Ep.* 1. 88. Nil ait esse prius, melius nil cælibe vita. *Liv.* 27. 8. Is, ut animum ejus cura sacrorum et caeremoniarum cepit, ita repente exsui antiquos mores, ut nemo tota juventute haberetur prior. *Alti leg.* in tota juventute. *Phædr.* 1. 13. Si vocem haberes, nulla prior ales foret. più nobile. et *Sall. Jug.* 10. Quia ætate et sapientia prior es. et *ibid.* 101. in fin. Neque consilio, neque manu priorem alium pati: plerosque anteverire. *Ter. Eun.* 1. 1. 5. Si quidem hercle possis, nihil prius, neque fortius. — b) Item majoris momenti, gravior, magis necessarius. *Val. Flacc.* 5. 533. quoniam belli pugnae propinqua Cura prior. più importante, o premurosa. et *Vellej.* 2. 52. 4. Neque prius, neque antiquus quidquam habuit, quam etc. *Quintil.* 1. 1. 4. Et morum quidem in his haud dubie prior ratio est: recte tamen etiam loquantur. — c) Huc pertinent etiam illa, quæ *Forcellinus* singulari paragrapho distinxit et ait dici de eo, qui plures antecedit: estque idem ac primus. *Cic.* 1. *Nat. D.* 30. 85. In illis selectis sententiis, quas etc., hæc prior sententia est. *Alti leg.* prima. *Gell.* 14. 7. Quotiens usu venisset, ut omnes isti magistratus Romæ essent, tum qui eorum prior aliis esset, ei potissimum etc. *Apul. Florid.* n. 9. Hippas e numero sophistarum est, artium multitudine prior omnibus, eloquentia nulli secundus. ¶ 2. Sequioris Latinitatis tempore prior fuit in civitatibus idem ac primarius vir et curator: hinc Ital. nunc il priore dicunt. *Cassiod.* 8. *Variar.* 26. Quidilaneum Sibie liliū presentī auctoritate præcipimus, ut priorem feliciter habere debeatis, Reatini et Nursini.

PRIORATUS, us, m. 4. prioritās, primatus. *Tertull. advers. Valentin.* 4. Ut solent animi pro prioratu excitī, præsumptione ultionis accendi.

PRIORSEUM et priorsus, adverb. in priorem, seu anteriorem partem. *Macrob.* 7. *Saturn.* 9. Corpus aut accedit priorsum, aut retrorsum recedit. *Alti leg.* prorsum. et *ibid.* 13. Priorsum pergere. *Claud. Mamert.* 1. *Stat. anim.* 18. Movetur corpus priorsus, ac retrorsus.

PRISCÆ, adverb. all'antica, ἀρχαίως, prisco more, severe, duriter. *Cic. Cæl.* 14. 32. Quæram prius, utrum me secum severe, et graviter, et priscæ agere malit, an remisse, ac leniter, et urbane.

PRISCUS, a, um, adject. (a pris, ut prior, primus, etc.) antiquus, vetustus, cascus, antico, vecchio, prisco, ἀρχαίος.

I.) Proprie dicitur fere da iis, quæ multo ante nos tempore fuerunt. — a) Adjective. *Cic. Tim.* 11. Credendum nimirum esse veteribus et priscis, ut ajunt, viris, qui se progeniem deorum esse dicebant. *Ovid.* 1. *Fast.* 103. Me chaos antiqui (nam sum res prisca) vocabant. *Vellej.* 2. 89. 2. et 125. 4. Prisca illa et antiqua reipublicæ forma renovata. *Cic.* 1. *Tusc.* 12. 27. Illud erat insitum priscis illis, quos Cascos appellat *Eunius.* *Id.* 3. *Nat. D.* 16. 42. Joves plures in priscis Græcorum litteris invenimus. *Id.* 3. *Orat.* 11. 42. Et illud, quod loquitur, priscum visum iri putat, si plane fuerit rusticum. et 1. *ibid.* 43. 193.; et *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 115. verborum prisca vetustas. *Gell.* 2. 6. ad fin. Laudare significat prisca lingua, nominare, appellare. *Cic. Harusp. resp.* 13. 27. Prisca illa severitas. *Tac.* 3. *Ann.* 69. Priscæ sanctimoniam virgo. *Id.* 6. *ibid.* 32. Regendis provinciis prisca virtute egit. *Virg.* 7. *Æn.* 706. Sabinorum prisco de sanguine Clausus. *Festus:* p. 241. 4. *Müll.* Priscæ Latine coloniam appellatæ sunt, ut distinguere a novis, quæ postea a populo dabantur. *Liv.* 1. 3. Ab eo (*Latino Silvio*) coloniam aliquot deductæ: Prisci Latini appellati. *Paul. Diac.* p. 226. 10. *Müll.* Prisci Latini proprie appellati sunt ii, qui prius, quam conderetur Roma, fuerunt. *Id.* p. 226. 11. Priscus Tarquinius est dictus, quia prius fuit, quam Superbus Tarquinius. *Ovid.* 3. *Art. am.* 121. Prisca juvent alios: ego me nunc denique natum Gratulor. *Id.* 1. *Fast.* 197. Priscum tempus. et 2. *ibid.* 282. Prisco more. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 1. 2. (3). ritu. — b) Absolute prisci sunt qui antichi. *Ovid.* 3. *Fast.* 779. quum prisci colerent studiosius agros. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 65. (161). Apud priscos. *Id.* 18. *ibid.* 29. 69. (284). Rudis fuit priscorum vita atque sine litteris.

II.) Translate. ¶ 1. Interdum dicitur de eo, quod paullo ante fuit. *Horat.* 3. *Od.* 9. 17. Quid si prisca redit Venus? *Ovid.* 14. *Met.* 850. de *Hersilia*, priscum pariter cum corpore nomen Mutat, Ioramque vocat. *Val. Flacc.* 4. 391. Jamque reflecta Jovi, paullatim in imagine prisca Ibat agris Io victrix Junonis. ¶ 2. Priscus de homine severo et gravi, quales prisci fuisse perhibentur (*V. Vellej.* 2. 92. 116. et 125.). *Catull.* 64. 159. Sæva quod horrebas prisci præcepta parentis. *Virg. Cop.* 34. Ah pereat, cui sunt prisca supercilia! Cf. *Horat.* 3. *Od.* 21. 11. Narratur et prisci Catonis Sæpe mero caluise virtus. — *NB.* De cognom. Rom. V. ONOM.

PRISMA, atis, n. 3. prisma, πρίσμα, figura solida geometrica, quæ superficies duas oppositas habet æquales, similes, et parallelas, alias vero parallelogrammas: a πρίσω seco. *Capell.* 6. p. 233. Item prisma, id est sectio, quæ instar schematis est.

PRISTA, æ, m. 1. segatore, πριστης, qui serra secat, aut findit: a πρίσω seco, findo. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (57). Myron fecit et canem, et dicobolon, et Persea, et pristās.

PRISTICUS belluæ maris. *Sulmasius ad Flor.* 3. 5. ait: Nostræ glossæ: Pristrix belluæ maris. Attius pristices dicit. *V. Ribbeck, Tragicor. Rom. fragm.* p. 226. — Ceterum V. PISTRIS et PISTRIX.

PRISTINÆ, V. PISTRINÆ.

PRISTINUS, a, um, adject. primiero, pristino, passato, ἀρχαίος, παλαιός, qui ante fuit, superior, transactus. ¶ 1. Generatim, fere dicitur de illis, quæ nos vidimus, habuimus, sensimus, sive paullo ante, sive multis ante diebus, mensibus, annis. *Cic.* 1. *Fam.* 5. extr. Ut tuam pristinam dignitatem et gloriam consequare. *Id.* *Sull.* 9. 26. Ille labor meus pristinus. *Id.* *Rosc. Am.* 52. 150. Vestra pristina bonitas et misericordia. *Id.* *Mil.* 1. 1. Veterem consuetudinem fori, et pristinum morem iudiciorum requirere. *Liv.* 31. 2. Pristinum animum erga populum R. conservare. *Nepos Eumen.* 4. extr. Pro pristina amicitia amplo funere extulit. *Id.* *Alcib.* 6. Reminiscens pristini temporis. *Ovid.* 3. *Met.* 203. de *Actæone* in cervum verso. mens tantum pristina mansit. *Cæs.* 1. B. C. 32. Catone repugnante,

et pristina consuetudine, dicendi mora diem extrahente. *et 3. ibid. 82.* Pristina omnium confirmatur opinio. *Id. 7. B. G. 54.* In pristinum statum redire. *Gell. præf.* Pristinæ adnotationes, quas feceramus. *Sueton. Claud. 14.* Consulatus, super pristinum, quatuor gessit. *h. e. præter eum quem supra dixerat ibid. 7.* — Absolute. *Nepos Timol. 1.* Siciliam in pristinum restituere. *ridurre in pristino et nos dicimus. Veteres tamen edd. in pristinum statum.* ¶ 2. Speciatim est hesternus, proxime elapsus. *Cæs. 4. B. G. 14.* Milites nostri diei pristini perfidia incitati. *Sueton. Aug. 94. a med.* Somnium pristinae noctis familiaribus forte narrabat. *Gell. 10. 24. a med.* Etiam die pristini eodem modo quo die quarti, quinti, noni dicebatur, quod significabat die pristino, quod vulgo *pridie* dicitur. *V. DIES.* ¶ 3. Item priscus, antiquus, anticus. *Plaut. Truc. prol. 6.* Quid si de vestro quippiam orem? abnuunt. En mehercle in vobis resident mores pristini. *Colum. 5. R. R. 1. 7.* Tribus dictæ primum a partibus populi tripartito divisi: quæ tamen nunc multiplicatae pristinum nomen possident. *Claudiam. II. cons. Stilich. 124.* Pristina Romuleis infuluit arcibus ætas.

PRISTINUS et **PISTRINUS**, a, um, adject. ad Pristin, seu Pistrin pertinens, quod est cælestis sidus. *Colum. 11. R. R. 2. 5. IX. cal.* Februarius ex occasu pristini sideris significat tempestatem. *et 64. Id. Sep.* ex pristino sidere nonnunquam tempestatem significat. *V. PISTRIX.*

PRISTIS, *V. in PISTRIN.*

PRIUS, adverb. (prior) ante, antea, πρῶν, πρῶτον (It. prima, avanti, innanzi; Fr. auparavant, avant; Hisp. antes, ante, delante; Germ. eher, vorher, zuvor, zuerst; Angl. first, at first, before, sooner). ¶ 1. Stricto sensu, est, ut diximus, ante, antea. — a) Absolute, aut ad posterius tempus vel rerum ordinem indicandum sequente deinde, inde, post, tum, nunc, postremo, novissime. *Ter. Heaut. 5. 2. 18. cl.* Emori cupio. cñ. Prius quæso disce, quid sit vivere. *Cic. Amic. 4. 15.* Quem fuit æquius, ut prius introieram in vitam, sic prius exire de vita. *Id. 4. Att. 1.* Nihil prius mihi faciendum putavi, quam ut tibi gratularer. *Id. 15. Att. 13.* Quod ad te antea, atque adeo prius scripsi (sic enim mavis) etc. *Horat. 2. Sat. 6. 17.* Quid prius illustrem. *Satiris Musaque pedestri? Id. 3. Od. 1. 2.* carmina non prius audita. *et 4. ibid. 15. 28.* Rite deos prius apprecati. *Orid. 11. Met. 422.* ubi est, quæ cura mei prius esse solebat? *Est qui leg. prior. Id. Heroid. 19. 91.* Sis tamen huc potius, quam quod prius esse solebas. *Plin. 3. Hist. nat. 5. 9. (59).* Oppidum Formiæ, Hormiæ prius olim dictum. *At Silig. verba prius olim omittit. — Cic. Fam. 12.* Gratulabor tibi prius: deinde ad me convertam. *Sic Liv. 24. 53.* Quom aliter ingenium fama prius, deinde re cognitum, percitum ac ferox sciret esse etc. *et Phedr. 4. 25.* Tuæ prius sunt partes, aliorum dein. — *Liv. 6. 33.* Scalas prius moenia capta: inde effracta claustra portarum. — *Id. 37. 52.* Quod regem Antiochum prius Europa, post et Asia expulissent. *et 43. 38.* Philippi prius et post Antiochi bello. *Id. 29. 12.* Ibi prius collocutus rex cum Aeropo et Darda et Philippo Epirotarum prætoribus, postea cum P. Sempronio congreditur. — *Cato R. R. 135.* Ea depere et ungere anguine prius oportet, tum siccare. *Varro 1. R. R. 1. 11.* Itaque prius ostendamus, quæ secreti oporteat ab ea, tum de his rebus dicam. *Adde Liv. 34. 55. et 7. 37.; et Tac. 16. Ann. 11. — Liv. 36. 17.* Summa virium speique in Ætolis fuit, ut vos prius experti estis, nunc Antiochus experitur. *Adde eumd. 37. 54.; et Virg. 3. G. 362. — Sall. Cat. 45.* Multa prius de salute sua Pompeium obtestatus, quod ei notus erat, postremo timidus ac vitæ diffidens, velut hostibus, sese prætoribus dedit. *Adde Liv. 34. 9. — Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (192).* Quare macras prius conveniet putare, validas novissimæ. — In enumeratione pro primum apud posterioris ætatis scriptores legitur. *Plin. 36. Hist. nat. 19. 30. (137).* Loquantur varie, ab aliis iterum tertiumque in mel-

le, donec consumatur liquor: ab aliis prius prius, dein melle, ac postea lavantur. *Colum. 3. R. R. 11. 4.* Prius quidquid est residuæ vitis, extirpari debet: deinde totum solum sicco fimo stercoreari: tunc rursus vel stercore vetusto contengi. — b) Sequentem quam (et scribitur etiam conjuncte priusquam) est antequam, prima che, πρὶν ἢ; jungitur autem Indicativo, aut Coniunctivo. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 115.* Prius quam lucet, adsunt. *Ter. Andr. 2. 1. 11.* Omnia experiri certum est, prius quam pereat. *Cic. 3. Fin. 20. 66.* Membris utimur prius, quam didicimus, cujus ea utilitatis causa habeamus. *Id. 2. Phil. 1. 3.* Cui prius, quam de ceteris rebus respondeo, de amicitia pauca dicam. *Liv. 2. 10.* Sine priusquam complexum accipio, sciam etc. *Stat. 12. Theb. 570.* vos ista decet vindicta, prius quam Emathii Thracæque dolent. *Cic. Vatin. 2. 4.* Quod ego, simul ac te adspexi, priusquam loqui cœpisti, sensi ac providi. *Id. 2. Orat. 47. 195.* Non prius sum conatus misericordiam aliis commovere, quam misericordia sum ipse captus. *Cæs. 1. B. G. 53.* Neque prius fugere destitit, quam ad flumen Rhenum pervenerunt. *Virg. 6. Æn. 328.* Nec ripas datur horrendas et rauca fluentia Transportare prius, quam sedit ossa quierunt. — *Cic. Mil. 36. 99.* Præclare enim vixero, si quid mihi prius acciderit, quam hoc tantum mali videro. — *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 95.* Priusquam galli cantent, quæ me somno suscitavit. *Virg. 1. Æn. 192.* Nec prius assistit, quam septem ingentia victor Corpora fundat humi. *Al. leg. fundit. Liv. 22. 39.* Hic nunc quoque consul, priusquam castra videat aut hostem, insanit. *Sall. Cat. 4.* Pauca prius explananda sunt, quam initium narrandi faciam. *Cic. 9. Fam. 26.* Quid potius faciam, prius quam me dormitum conferam, non reperio. *Id. 2. Phil. 32. 81.* Si quis servavit, non habitis comitiis, sed priusquam habeantur, debet nunciare. *Id. 1. Off. 21. 73.* In omnibus autem negotiis, prius quam aggrediare, adhibenda est præparatio diligens. *Adde eumd. Balb. 7. 18. et 2. Orat. 44. 186. Cæs. 3. B. C. 67.* Pervenit, priusquam Pompeius sentire posset. *Liv. 8. 3.* Quamquam omnia de industria celabantur, priusque, quam moverentur, Romani, tolli ab tergo Samnitum hostem volebant, tamen etc. *Id. 30. 35.* Omnia et in prælio et ante aciem, priusquam excederet pugna, expertus. *Id. 45. 3.* Non prius destitit mittere, quam pacem cum iis confirmaret. *Cic. 5. Phil. 17. 47.* Ita sæpe magna indoles virtutis, priusquam reipublice prodesset potuisset, extincta fuit. *Virg. 1. Æn. 472.* Ardentesque avertit equos in castra, priusquam Pabula gustassent Trojæ Xanthumque bibissent. — c) Quam prius inverso ordine, poetice, ἢ πρῶν. *Plaut. Trin. 2. 2. 13.* Ad hoc genus hominum perduravi, quam me ad plures penetravi prius. *Alii rectius leg. quin prius? Propert. 2. 14. 11.* Illum sæpe suis decedens fovit in ulnis, Quam prius abjunctos sedula lavit equos. *Sic quam potius pro potius quam. V. POTIUS.* ¶ 2. Latiori sensu, habet interdum vim similem adverbii potius, aut magis. *Cic. 5. Tusc. 27. 78.* Egyptii quamvis carnificinam prius subierint, quam ibi, aut aspitem violent. *Id. Ligar. 12. 34.* Quis est, qui hoc non sentiat, quidvis prius futurum fuisse, quam ut hi fratres diversas sententias sequerentur? *Cæs. 3. B. C. 1.* Statuerat enim, hos prius iudicio populi debere restitui, quam suo beneficio videri receptos. *Balbus ad Cic. 1. ad fin. post Ep. 8. l. 9. ad Att. Præstabo eum prius tuæ dignitatis, quam suæ utilitatis rationem habiturum.* ¶ 3. Prius, olim, apud Poetas. *Catull. 51. 13.* Otium et reges prius, et beatas Perdidi urbes. *Id. 4. 25.* Sed hæc prius fuere: nunc etc. *Sic Grat. Cyneq. 1.* Dona cano divum: prius omnis in armis Spes fuit. *Arion. Perieg. 425.* Hic prius Eridani propter nemorose fluentia Fleverunt liquidæ lapsum Phaethonta sorores. *Propert. 1. 1. 18.* nec meministi (Amor) notas, ut prius, ire vias. *Horat. 1. Od. 3. 32.* Semotique prius tarda necessitas Leti corripuit gradum. *Ovid. 1. Met. 135.* Com-

munemque prius, ceu lumina solis et auras, Cautus humum longo signavit limite mensor.

PRÏUSQUAM, *V. dictionem præced. 1. b.*

— **PRIVANTIA**, æ, f. 1. idem ac privatio. *Boeth. de Definit. 1. p. 655.* Id est per privantiam contrarii ejus. *Cf. Isid. 2. Orig. 29.* Latini, per privantiam contrarii ejus quod definitur, dicunt etc.

PRIVANTIA, ium, *V. PRIVO* in fin.

PRIVATARIUS, a, um, adject. ad privatum pertinens. *Edict. Dioclet. p. 22.* Balneatori privatorio in singulis lavantibus $\frac{N}{X}$ duos. *Alii leg. privatorio.*

PRIVATICIUS, a, um, adject. privativus. *Gloss. Lat. Gr. Privaticia, ορεπτικῶς.*

PRIVATIM, adverb. ¶ 1. Stricto sensu, est non publice, privatamente, in privato, ἰδίως. — a) Cum opposito publice, vel alio vocabulo idem significante. *Cic. 1. Invent. 4. 5.* Eloquentia et privatim et publice homines perverſe abutuntur. *Id. 5. Fin. 20. 57.* Aut privatim gerere aliquid malunt, aut capessunt rempublicam. *Tac. 11. Ann. 17.* Privatim degeneres, in publicum exitiosi. *Sall. Cat. 11.* Variæ calata privatim et publice rapere. *h. e. pro se quisque singuli milites, et omnis simul exercitus, quasi publico nomine. Sic Cæs. 5. B. G. 53.* Tantam sibi auctoritatem comparaverat, ut undique ad eum legationes concurrerent, gratiam atque amicitiam publice privatimque peterent. *Gell. 20. 1. a med.* Fidem præcipue coluit, sanctamque habuit tam privatim, quam publice. *h. e. tam erga singulos, quam universos, seu erga rempublicam. Similiter Cæs. 1. B. G. 17.* Esse nonnullos, quorum auctoritas apud plebem plurimum valeat, qui privatim plus possint, quam ipsi magistratus. *Ita legit etiam Dinter; est qui malles: privati.* — Similiter *Cic. Quinct. 4. 15.* Neque interea verbum ultum interposuit Nævius, aut societatem sibi quidpiam debere, aut privatim sibi Quinctium debuisse. — b) Sine opposito, seu absolute. *Cic. Rosc. Am. 39. 114.* Si hanc ei rem privatim Sex. Roscius mandavisset, ut non Chrysogono transigeret atque decideret. *Id. 4. Fam. 13. sub init.* Quamquam enim nulla me ipsum privatim pepulit insignis injuria, tamen etc. *Liv. 5. 30.* Quod ad se privatim attineat, si etc. *Id. 9. 38.* Alter consul Fabius infestus privatim Papirio erat. ¶ 2. Latiori sensu, est separatim. *Plin. 6. Hist. nat. 17. 20. (55).* De iis privatim condidit volumen Amometus. *separatamente.* de iis tantummodo tractans, speciatim. peculiariter. *et 33. ibid. 1. 6. (24).* Illic nunc solus (medius digitus) excipitur: ceteri omnes onerantur (anulis) atque etiam privatim articuli minoribus aliis. *h. e. singuli articuli. Id. 23. ibid. 4. 41. (83).* Oleum cicini bibitur ad purgationes ventris: privatim dicitur purgare præcordia, in specialitate. *Sic 24. ibid. 16. 32. (148).* Dracunculus serpentes nidore, quum crematur, privatimque aspidas fugat, e specialitate. *Adde eumd. 23. ibid. 1. 18. (30). et 28. (43).* *Quintil. 8. 2. 5.* Qui jaculum emittit, jaculari dicitur: qui pilum aut sudem, appellatione privatim sibi assignata caret, vocabulo proprio e particolare. ¶ 3. Item domi. *Liv. 23. 7.* Nec privatim se tenuit, in foro cum filio clientibusque paucis otiose inambulavit.

PRIVATIO, ōnis, f. 3. privazione, στερησις, actus privandi, vacuitas. *Cic. 1. Fin. 11. 38.* Omnis privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem. *et 2. ibid. 9. 28.* Dolori non voluntas contraria est, sed doloris privatio. *Gell. 2. 6. a med.* Omnis culpæ privatio inculpatum facit. *Capell. 5. p. 152.* Est ergo medium nomen (inter laudem et vituperationem), quod privationem placuit memorari, propterea quia, qui laude privatur, non confestim vituperationi permittitur, vel contra. *Cæf. Aurel. 1. Tard. 4. n. 64.* Obtinente passione et jam occupato corpore, sepsum privatio.

PRIVATIVE, adverb. privativamente, negative. *Boeth. Aristot. analyt. prior. 1. p. 483.* Similiter ostendetur, si ut utraq; propositiones affirmative ponantur, vel privative, nam per

eosque terminos erit demonstratio. Adde eumd. loc. cit. in PRÆDICATIVE.

PRIVATIVUS, a, um, adject. privativo, ἀπρῆτος, vim privandi habens. *Gell.* 13. 22. in fin. Ne particula privativa est. Adde eumd. 5. 12.; et *Boethii* loc. cit. in PRÆDICATIVE.

PRIVATO, adverb. privatamente, in privato, ablativus adverbii rītu positus, ut manifestum, auspiciato, merito, etc. *Liv. fragm.* apud *Priscian.* 15. p. 1009. *Putsch.* Privato nos tenuissemus.

PRIVATŌRIUS, a, um, adject. ad privationem pertinens. *Boeth.* in *Aristot. de Interpret.* ed. pr. p. 252. Privatorie propositiones sunt, quæcumque prædicant privationem. Privatio autem est, ut si quis dicat injustus, privat enim hominem iustitia. Ergo affirmatio privatoria est, quæ dicit, homo est injustus: negatio rursus privatoria est, non est homo injustus. *V.* et PRIVATARIUS.

PRIVATUS, a, um, adject. vel rectius part. præter. pass. a verbo privo (*V.* Part. *Privatus* in PRIVO) adjective usurpatum (privus), et ¶ 1. Generatim privatus est ac dicitur, qui est uniuscujusque proprius; cui opponitur communis et publicus, ἰδιος (It. privato, particolare, proprio; Fr. particulier, propre, personnel, individuel; Hisp. particular, propio, personal; Germ. abgesondert, getrennt von Staate, daher d. Privatmann betreffend, zum Privatmann gehörig, privat; Angl. private, one's own, particular, peculiar). Usurpatur — a) De hominibus, et privatus est, qui in magistratu non est, ἰδιωτης; nam qui magistratum gerit, est publicus. — Adjective. *Universim Cic.* 3. *Legg.* 19. 44. et *Dom.* 17. 43. In privatos homines leges ferri noluerunt. *h. e.* in singulos, privos. Alii leg. privos utroque loco. — Speciatim *Id.* 11. *Phil.* 10. 25. Paulo ante clarissimo viro privato imperium extra ordinem non dedi. — Absolute. *Cic.* 1. *Cat.* 1. 3. An vero P. Scipio Ti. Gracchum-privatus interfecit: Catilinam nos consules perferemus? *Id.* 1. *Fam.* 1. a med. Crassus tres legatos decernit, ex iis, qui cum imperio sunt: Bibulus ex iis, qui privati sunt. *Id.* 1. *Invent.* 25. 35. In fortuna quaeritur, servus sit, an liber: pecuniosus, an tenuis: privatus, an cum potestate. *Cæs.* 2. *B. C.* 32. Quum, projectis fascibus et deposito imperio, privatus et captus, ipse in alienam venisset potestatem. *Horat.* 3. *Od.* 8. 26. Parce privatus nimium cavere. — Et cum opposito rege. *Cic.* 1. *Divinat.* 40. 89. In qua (civitate) et reges augures, et postea privati, eodem sacerdotio præditi, rem publicam religionum auctoritate rexeunt. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 142. Privatusque magis vivam te rege beatus. *Cf. Liv.* 2. 2. Nescire Tarquinius privatos vivere. et *Sueton.* *Tib.* 26. Civilem admodum inter initia, ac paulo minus quam privatum egit. — Privatus etiam opponitur legitimo, quum de regum filiis agitur. *Sall. Jug.* 5. Masinissa Jugurtham, quod artus ex concubina erat, privatum reliquerat. — Privatus iudex est qui de controversiis privatorum iudicat. *Sueton.* *Claud.* 15. Iis, qui apud privatos iudices plus petendo formula excidissent, restituit actiones. — b) De rebus et de abstractis, quæ sunt uniuscujusque propria. *Cæs.* 1. *B. G.* 12. Qua in re Cæsar non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est, quod eius socii L. Pisonis avum-Tigurini prælio interfecerant. *Horat.* *Art.* P. 397. Publica privatis secernere, sacra profana. *Cic. Senect.* 7. 22. Nec ea solum in claris et honoratis viris, sed in vita etiam privata et quietâ. *Cæs.* 1. *B. G.* 5. Oppida omnia ad duodecim, vicos ad quadringentos, reliqua privata ædificia incendunt. et 4. *ibid.* 1. Privati ac separati agri apud eos nihil est. *Cic.* 1. *Off.* 7. 20. Ut communibus utatur pro communibus, privatis ut suis. Sunt autem privata nulla natura, sed aut veteri occupatione, aut victoria, aut lege, pactione, conditione, sorte. *Horat.* 2. *Od.* 15. 13. Privatus illis census erat brevis, commune magnum. *Cic. Sezt.* 12. 27. Præ uno cive et bonos omnes privato consensu, et universum senatum publico

consilio mutasse vestem. *Id. Quinct.* 3. 13. De communi quidquid paterat, ad se in privatam domum sevocabat. et *ibid.* 4. 15. Auctionem proscribit earum rerum, quæ ipsius erant privatae. *Sueton.* *Cres.* 24. Ad leginnes, quas a republica acceperat, alias privato sumptu addidit. *Petron.* *Satyr.* 10. Communes sarcinulas partiamur, ac paupertatem nostram privatis quaestibus tentemus expellere. *h. e.* singuli suis, privis. *Cic.* 3. *Fin.* 1. 4. Ipsæ rhetorum artes, quæ sunt totæ forenses atque populares, verbis tantum in docendo quasi privatis utuntur ac suis. *Festus* p. 242. 27. *Müll.* Private feriæ vocantur sacrorum propriorum, vehit dies natales, operationes, denecales. — c) Hinc adverbii more — In privato est privatamente, in privato. *Liv.* 39. 18. Mulieres damnatas cognatis tradebant, ut ipsi in privato animadverterant in eas: si nemo erat idoneus supplicii exactor, in publico animadvertebatur. Adde eumd. 2. 54. — In privatum est per uso de privati. *Id.* 40. 51. Fulvius locavit forum piscatorium, circumdatis tabernis, quas vendidit in privatum. — Ex privato est di. quel de privati. *Id.* 30. 44. ad fin. Nunc quia tributum ex privato conferendum est, tamquam in publico funere comploratis. ¶ 2. Speciatim, sub imperatoribus omnes privati dicebantur, licet in magistratu essent. *Tac. Agric.* 39. Id sibi (Domitiano) maxime formidolosum, privati hominis (Agricolæ Britanniam administrantis) nomen supra principis attolli. *Plin.* 2. *Ep.* 1. Perfunctus est tertio consulatu, ut summum fastigium privati hominis implemet, quum principis noluisse. *Sueton.* *Ner.* 21. Non dubitavit etiam privatis spectaculis operam inter scenicos dare. *h. e.* non a se, sed a prælore editis. *Plin.* *Paneg.* 10. Jam Cæsar, jam imperator, jam Germanicus, abens et ignarus, et post tanta nomina, quantum ad te pertinet, privatus. *Inscript.* apud *Gruter.* 475. 3. quod ex voluntate POPULI MUNDI FAMILIAR GLADIATORIAE EX PECUNIA SVA DIEM PRIVATVM SECUNDVM DIGNITATEM COLONIAE EDIDERIT. *h. e.* die privato, non publico aliquo festo destinato. — *NE.* De cognom. *Rom. V.* ONOM.

PRIVĒ, adverb. idem ac privatim. *Festus* p. 371. 26. *Müll.* Tertio (vici appellari incipunt), quum id genus ædificiorum definitur, quæ in oppido prive, id est, in suo quisque proprio loco ita ædificat, ut in eo ædificio pervium sit, quo itinera habitatores ad suam quisque habitationem habeat accessum.

PRIVERAS, mulieres privatae dicebant. *Paul. Diac.* p. 252. 8. *Müll.*

PRIVICLOES, privis, id est singulis. *Festus* p. 205. 21. *Müll.* Tō privicloes videtur esse Dat. pro priviclis a priviclus, quod a privus. *V.* AB OLOES.

PRIVIGNUS, i, m. 2. et Privigna, æ, f. 1. (It. figliastro, figliastra; Fr. fils d'un premier lit, beau-fils; Hisp. antenado, andado, alnado; Germ. Stiefsohn, Stieftochter; Angl. a step-son, a step-daughter) πρόγονος, προγονή, ἀμφίγονος, filius, filia mariti, vel uxoris meæ, alterutro parente carens: cui respondet vitricus, et noverca. Privignus dictus, quod ante, quam mater secundo nuberet, est progenitus: est a πρὶς cum digamma Aeolico pro πρὶς prius, et γένος pro γένος genus, quasi prius genitus. *V.* BIGNÆ. *Cassiod.* de orthogr. 6. Privignum per detractio-nem e littera dici puto: privignum enim integram magis esse dictionem noster animus arbitrat.

1.) Proprie. — a) Generatim. *Molestin.* *Dig.* 38. 10. 4. Uxor liberis ex alia uxore natis noverca dicitur: matris vir ex alio viro natis vitricus appellatur: eorum uterque natos aliunde privignos privignasque vocant. Adde *Cic.* 13. *Att.* 20. et 3. ad *Q. fr.* 3.; et *Horat.* 3. *Od.* 24. 18. Sic *Inscript.* apud *Orell.* 4667. D. M. CL. HAGNI F. GAZZAE PRIVIGNAE SVAVISSIMAE IN HONOREM MEMORIAE GAZZAE MATRIS EIVS CL. PYRRHICVS VITRICVS CONSERAVIT. Adde alias apud eumd. 4666. et 4669. — b) Si vir ex priori uxore filium vel filiam habeat, et similiter uxor filiam

vel filium, inter hos matrimonium esse potest. *Papinian.* *Dig.* 23. 2. 34. Inter privignos contrahi nuptiæ possunt, etsi fratrem communem ex novo parentum matrimonio susceptum habeant. — c) Privignus etiam is est, qui vulgo conceptus ex ea natus est, quæ postea mihi nupsit. *Scævola* *ibid.* 38. 10. 7.

II.) Translate de plantis. Adjective. *Colum.* 10. *R. R.* 161. Flagitat: ecce suos genitrix mitissima fetus, Et quos enixa est partus, jam quaerit alendos, Privignasque rorat proles. *h. e.* terra appetit herbas, quas non sponte sua genuit, sed humana opera industriae sates eduxit; vel in alio solo natus, et in se translatus: utroque enim modo privignæ vocantur translate.

PRIVILEGIARIUS, ii, m. 2. privilegiato, cui aliquod privilegium concessum est. *Ulp. Dig.* 14. 5. 3. Nisi quis privilegiarius veniat. *Cf. ibid.* 2. 14. 10. et 42. 5. 24.

PRIVILEGIUM, ii, n. 2. (privus et lex). ¶ 1. Apud classicos Auctores est lex contra privatum aliquem lata, ut illa Clodii de exilio Cicaronis, legge fatta contro un particolare, προνομία, προνομίων. *Cic.* 3. *Legg.* 19. 44. In privatos homines leges ferri noluerunt; id est enim privilegium. Sic *Id.* *Dom.* 17. 43. Vetant leges sacratae, vetant XII. tabulae, leges privatis hominibus irrogari: id est enim privilegium. — Est a privus singularis, et lex: et a Cicerone fere in malam partem accipitur, ut *Sezt.* 30. 65. Quum sancitum esset, ut neque privilegium irrogari liceret, neque de capite, nisi comitiis centuriatis, rogari. et 4. *Parad.* 2. 32. Familiarrissimus tuus de te privilegium tulit, ut, si in opertum Bonæ Deæ accessisses, exsulares. et *Brut.* 23. 89. Libo rogationem in Gaibum privilegii similem ferens. et *Dom.* 10. 26. De peste civis, conservatoris reipubl., licuit tibi ferre non legem, sed nefarium privilegium. et *ibid.* 42. 110. Quum indematum exturbares, privilegiis tyrannicis irrogatis. et post red. in *Senat.* 11. 29. Vim at crudelitatem privilegii publicis litteris consignavit. Adde eumd. 3. *Att.* 15. ¶ 2. A posterioribus ponitur etiam prn lege in favorem et commodum alicujus lata, immunitate, beneficio principis, privilegio, immunità, esenzione. *Plin.* 10. *Ep.* 56. Coloniam habuisse privilegium, et vetustissimum morem, arbitrio suo rempublicam administrare. *Trajan.* ad *Plin.* *ibid.* *Ep.* 110. Sive civitates habent privilegium, quo ceteris creditoribus antepanantur, sive etc. *Seneca* 3. *Benef.* 11. Quaedam privilegia parentibus data sunt. *Aurel. Arcad.* *Dig.* 1. 11. 1. in fin. Praefecti prætorio subnixi sunt et alio privilegio, na a sententiis eorum minores ætate ab aliis magistratibus restitui possint. *Ulp. Dig.* 38. 17. 2. a med. Privilegio munitus. — Privilegia creditorum, de quibus est titulus 6. lib. 42. *Dig.* (qui in edit. Torrentini est idem ac 5. *De reb. iudicis auctor.* etc.), significant prælationem, quam habet inter multos creditores aliquis, ut sibi prius solvatur: προτεραιότητα, preferenza. *V.* PROTOPRAXIA.

PRIVO, as, avi, atum, are, a. 1. (privus). Part. *Privans* in fin.; *Privatus* 1. et 2. — Privare ¶ 1. Generatim est aliquid cuiuspiam auferre, orbare, spoliare, στερῆν (It. privare, spogliare, togliere; Fr. priver, dépouiller; Hisp. privar, despojar; berauben; Angl. to take away from, deprive, bereave). Usurpatur — a) Cum Accus. personæ et Ablat. rei. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 19. 61. Spoliati nos iudicio, privati approbatione, omnibus orbat sensibus. *Id.* *Topic.* 11. 48. Præpositio in privat verbum ea vi, quam habet, si in præpositum non fuisset. *Id.* 9. *Att.* 10. Quum me ægritudo somno privaret. *Id.* 5. *Fin.* 29. 87. Democritus dicitur oculis se privasse. *Id.* 9. *Phil.* 4. 8. Privare aliquem vita. *Id.* *Quinct.* 23. 74. communi luce. *Id.* 4. *Fam.* 9. ad fin. patium aspectu suo. *Stat.* 2. *Theb.* 695. sed fata monentem Privare fide. *Lucret.* 1. 381. Aut igitur motu privandum est corpora quæque, Aut etc. — Sic Part. *Privatus*, de quo hæc *Paul. Diac.* p. 226. 7. *Müll.* Dioimus et privatum, cui quid est adem-

ptum. *Cic. Rabir. Post. 9. 23.* Demetrium, aspidem ad corpus admota, vita esse privatam. *Ovid. 1. Pont. 1. 53.* Alter ob bulc similem privatus lumine culpam. *Gell. 19. 12.* Animus affectuolum adminiculis privatus. *Lucret. 2. 840.* quæ sunt allis rebus privata ootique. et 1. 1036. privata cibo natura animum Diffinit amittens corpus. et ibid. 343. Non tam sollicito motu privata careret. — b) Cum Genit. *Afranius apud Non. p. 498. 17. Merc.* Quod vite studium, aut quod præsidium in posterum mihi supponebas, me quum privasti tui? — c) *Ἐλλήνισμός* est in illo *Novii* apud *eumd. p. 500. 16.* Quo tu res vis hanc privari pulcras, quas uti solet? ¶ 2. Est etiam liberare, eximere, liberare, esimere, sottrarre. *Cic. 1. leg. Agr. 4. 13.* Non enim hac exceptione unus afficitur beneficio, sed unus privatur iocuria. *Id. 1. Att. 16. a med.* Privata aliquem exilio. et 12. *ibid. 26.* molestia. *Id. 1. Fin. 11. 37.* dolore. — Sic Part. *privatus* est exemptus, liber, vacuus. *Lucret. 2. 649.* Divum natura privata dolore omni, privata periculis. et ibid. 1091. natura videtur Libera contio, dominiis privata superbis. — Hinc Part. præ.

Privantia, ium, n. plur. 3. absolute, substantivum more, est contrariorum genus, quod privativum appellant. *Cic. Topic. 11. 48.* Sunt enim alia contraria, quæ privantia licet appellemus Latine, Græce appellantur *στερητικά*.

Privatus, a, um, particip. præter. pass. (V. supra io 1. et 2.) adjective quoque usurpatur: V. PRIVATUS loco suo.

PRIVUS, a, um, adject. idem atque unusquisque, singulus, tutti e singoli.

I.) Proprie legitur apud unum *Lucret.*, ut 5. 733. Inque dies privos aborisci quæque creata. ogni di, in dies singulos. et ibid. 274. Innumera privas mulatur in boras. ad ogni ora. et 4. 565. Io multas igitur voces vox una repente Diffugit, in privas quoniam se dividit aures. in ciascuna orecchia.

II.) Translate. ¶ 1. Est unus, singularis, ut *Paul. Diac. p. 226. 6. Müll.* et *Gell. 10. 20.* tradunt, uno, singolare, uno solo. *Lucret. 4. 260.* et quum Acre ferit frigus, non privam quamque solemus Particulam venti sentire, et frigoris ejus, Sed magis unorsum. V. *Lachmann. ad h. l.* — Similiter io divisione vel partitione. *Lucilius apud Gell. 10. 20.* ad apud *Non. p. 35. 22.* et p. 159. 25. *Merc.* abdomioa thynni Advenientibu' priva dabo. uno per uno. at *Liv. 30. 43.* Ut privos lapides siles, privasque verbenas secum ferrent. *Lucilius apud Non. primo loc. cit.* Culcitula accedunt privæ centonibus binis. *Plin. 8. Hist. nat. 46. 71. (185).* de bove *Api.* Responsa privis dat, et manu consulenti cibum capiando. Tribuunt et *Cic. 3. Legg. 19. 44.* et *Dom. 17. 43.* ex leg. XII. Tab., sed alii *privatus* substituerunt. *Inscript. apud Gruter. 333. 4.* DECORATVS SECVTOR PVGNAR. VIII. VALERIE Vxor. DOLOREM PRIVVM AELIVIT. ¶ 2. Item accipitur pro privato, et proprio unusculusque. *Horat. 1. Ep. 1. 92.* viden' ut pauper conducto navigio æque Nauseat, ac locupletis, quem ducit priva triremis? propria sua. — Sic pro siogulari, eximio, singolare. *Id. 2. Sat. 5. 10.* turdus, Sive aliud privum dabitur tibi, devolet illuc, Res ubi magna nitet domino sene. *Liv. 7. 37.* Milites singulis bobus, binisque privis tunicis donati. Alii omitt. privis. *Gell. 11. 16.* Quæ non tam dilucide demonstrari Latina oratione possunt, quam Græci ea dicunt privis vocibus. ¶ 3. Item pro privato, carente, privo, cum Genitivo. *Sall. fragm. apud Arustian.* Numeroque præstans, privus ipse militiæ. h. e. militiæ expertus, militiæ usum non habens, rei militaris ignarus. V. *Kritz., Sall. Hist. fragm. p. 117.* Sic *Apul. de Deo Socrat.* Turba imperitorum, vana sanctitudinis, priva veræ rationis.

PRO est A) Præpositio; B) Adverbium., et C) Interjectio.

A) Præpositio pro Ablativo servit. — Cum Accusativo legitur io *Inscript. apud Gruter. 4. 12.* MINERVÆ LIBENTER DEOIT PRO SALVTEM SVAM. et 46. 9. HERCVLI INVICTO SACRVM PRO SALVTEM

IMP. L. SEPT. SEVERI etc. Similiter *Inscript. apud Orell. 2360.* PRO SALVTEM ET VICTORIAS DD. NN. IMP. SEVERI ET ANTONINI AVGG. etc. Sed hæc dicendi ratio abnormis est et corruptam vulgi consuetudinem redolet. — Pro est idam atqua ante et refertur ad locum, πρὸ (It. avanti, dinanzi; Fr. devant, en avant de; Hisp. ante, delante; Germ. vor; Angl. before, in front of, right opposite to).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu ad locum refertur, et est ante. — a) Cum Verbis statum in loco significantibus. *Cic. 3. Phil. 11. 27.* Sedens pro sede Castoris. *Liv. 1. 25.* Considerant utrumque pro castris duo exercitus. *Id. 2. 53.* Castra Sabina, quæ pro mœoibus sociorum locata erant, confestim aggreditur. *Cæs. 4. B. G. 32. 11.* qui pro portis castrorum in statione erant. *Id. 7. ibid. 71.* Copias pro oppido collocare. *Tac. Agric. 35.; et Plin. 2. Hist. nat. 37. 37. (101).* Inherere pilis pro vallo. *Sueton. Tib. 32.* Huoc Romæ salutandi sui eausa pro foribus stantem admonuit. *Sall. Cat. 18.* Ni Catilina maturasset pro curia signum sociis dare. *Priscian. ad h. l. 14. p. 996.* *Putsch.* Pro curia dixit pro ante curiam. *Liv. 30. 10.* Onerariam quadruplicem ordinem pro muro adversus hostem (*Scipio*) opposuit. *Appian. Alex. in Punic. p. 13.* dixit *ἡ ἀντὶ τῆς πόλεως*. *Cic. Mil. 1. 2.* Præsidia illa, quæ pro templis cernitis. — b) Cum Verbis motum significantibus. *Cæs. 1. B. G. 48.* Pro castris suas copias produxit. *Liv. 2. 20.* Pro antesignanis parmas obiciunt. Sic *Apul. de Mag. in fin.* Tabulas hic ibidem pro pedibus tuis abicio. ¶ 2. Latiori sensu ac speciatim ponitur loco totius in. — a) Pro contione proprie est ante collectum exercitum, *dinanzi la fronte dell'esercito radunato*, deinde ante conventum vel in conventu militum, demum palam vel publice. *Sall. Jug. 8.* Donatum atque laudatum magifice pro contione Jugurtham in prætorium abduxit. Sic *Liv. 38. 23. sub fin.* Laudati pro contione omnes sunt. *Curt. 4. 10. 16.* Litteras pro contione recitare. *Sueton. Vesp. 7. ad fin.* Palam pro contione utrumque tentavit. — b) Pro rostris aut in anteriori rostrorum parte, vel in fori regione circa rostra ante ipsa rostra, atque adeo in rostris. *Fellej. 2. 19. 1.* Caput ejus erectum et ostentatum pro rostris. et *Flor. 3. 21.* Octavii consulis caput pro rostris exponitur. *Sueton. Aug. 100.* Bifariam laudatus est: pro sede divi Julii a Tiberio, et pro rostris veteribus a Druso, Tiberii filio. *Paul. Diac. p. 226. 3. Müll.* Pro sententia ac si dicatur in sententia, ut pro rostris, id est in rostris. — c) Similiter *Cic. 3. Fam. 8.* Me vultu et taciturnitate significasse tibi non esse amicum, idque pro tribunali. et *Pis. 5. 11.* Pro Aurelio tribunali delectus servorum habebatur. *Festus p. 246. 30. Müll.* Pro censu classis juniorum Ser. Tullius quum dicit in descriptione centuriarum, accipi debet in censu, ut ait M. Varro in l. vi. rerum humanarum: sicuti pro sede Castoris, pro tribunali, pro testimonio. *Sall. Jug. 94.* Non castelli mœnibus sese tutabantur, sed pro muro dies noctesque agitare. Sic ibid. 67. Pro tectis ædificiorum saxa et alia certatim mittere. *Liv. 21. 7.* Pro mœnibus atque turri tela micare. *Tac. 14. Ann. 30.* Stabat pro litore insulæ diversa acies. et 12. ibid. 29. Legionem pro ripa componere. *Cæs. 6. B. G. 3. in fin.* Hac re pro suggestu pronunciata. *Sall. Jug. 29.* Uti pro concilio imperatum erat. Sic *Liv. 38. 36.* Supplicatio in triduum pro collegio decemviro imperata fuit. et 4. 26. Tribuni secedunt, proque collegio pronuntiant. Adde *Gell. 11. 3.* Similiter *Liv. 39. 5.; et Sall. Jug. 8.* Ne suas quidem simulatas pro magistratu exercere, boni exempli esse.

II.) Translate. ¶ 1. Morali ratione, metaphorâ sumptâ a locali ratione, pro significat in defensionem, in favorem, in favore, in difesa, per. Hinc Ciceronis orationes pro Archia, pro Ligario, etc. — a) Cum opposito contra vel in. *Cic. 3. Orat. 20. 75.* Hoc non modo non pro me, sed contra me est potius. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 18. 60.* Veri Inveniendi causa contra omnia dici

oportere et pro omnibus. *Id. Cluent. 32. 88.* Partim nibil contra Avltum valere, partim etiam pro hoc esse. *Liv. 34. 8.* Hæc quum contra legem proque lega dicta essent. — *Id. 2. 56. ad fin.* Contio omnis atrox coorta pro tribuno in consulem est. — Caterum sine opposito. — b) Stare pro aliquo, ei vel ejus partibus favere. *Liv. 2. 12.* Juberem macte virtute esse, si pr mea patria ista virtus staret. *Curt. 4. 1. 13.* Et dii quoque pro meliore stant causa. — Esse pro aliquo Italice stare dalla sua parte, alicui favere, alicui esse magnæ utilitati: V. *Cic. loca paullo ante cit. sub a.* Sic *Seneca 2. Quæst. nat. 55.* Puta ita esse: pro me est. *fa per me.* at *Liv. 39. 30.* In eo tumultuario certamine at loca sua et genus pugnae pro hoste fuere. Sic *Tac. 4. Ann. 78.* Cuocia pro hostibus erant. *Colum. 3. R. 5. 1.* Quod ego minime reor esse pro agricola. *essere di vantaggio.* — Et generatim. *Cic. post red. in senat. 11. 29.* Populum Romanum pro me, tamquam pro fratre, aut pro parenta obsecravit. et 13. *Fam. 7.* Petere aliquid pro aliquo. *Id. Sert. 62. 130.* Senatui pro aliquo supplicare. et ibid. 69. 144. Pro patre fortissimo deprecari. *Id. 3. Fin. 1. 1.* Si ipsa pro se loquatur voluptas. *Id. Arch. 11. 28.* Quas res in consulatu oostro pro salute bujus urbis atque imperii, et pro vita civium, proque universa republica gessimus. *Id. Sert. 21. 48.* Vitam pro salute populi devovere. et ibid. 10. 23. Subire pro patria pericula. *Id. 2. Fin. 23. 76.; et Horat. 3. Od. 2. 13.* Mori pro patria. *Horat. 4. Od. 9. 23.* Exceptit ictus pro pudicis Conjugibus parisque primus. *Catull. 36. 2.* Votum solvite pro mea puella. *Curt. 3. 7. 3.* Vota deinde pro salute suscepta. *Id. 6. 11. 7.* Vota pro incolomitata regis persolvere. Adde *Tac. 4. Ann. 17.* — c) Speciatim cum Verbis metum, animi curam et aogorem significantibus. *Ovid. 9. Met. 107.* Intrepidum pro se, curam de conjuge agentem Nessus adit. *Id. 1. ibid. 182.* Non ego pro mundi regno magis anxius illa Tempestate fui, qua etc. et 14. ibid. 450. bellum cum gente feroci Suscipitur; pactaque furit pro conjuge Turnus. *Liv. 2. 24.* Deliberatooi da maxima parte civitatis matum pro universa republica intarvenisse. *Ovid. 15. Met. 816.* Hic sua complerit (pro quo, Cytherea, laboras) Tempora. ¶ 2. Sæpissime pro est ob, loco, vice, per, in luogo, in vece. — a) Pro est per, per cagione, dià, ob, propter, ut ait *Forcellinus*; vel potius significat præmium, pretium, retributionem, quæ alicui pro re aliqua persolvitur, tum in bonam, tum io malam partem. *Plaut. Aulul. 3. 3. 8.* Pro vulpulo abste mercedem petam. *Ter. Eun. 5. 4. 19.* Ego pol te pro istis dictis et factis, scelus, ulciscar. *Cic. 1. Att. 3.* Misimus, qui pro vectura solveret. *Sall. orat. C. Cottæ § 12. Kritz.* Tantummodo in animis habetote me-volentem pro maximis beneficiis animam dono dedisse. Cf. *Cic. 1. Orat. 55. 234.* Quem omnes amare meritissimo pro ejus eximia suavitatem debemus. *Liv. 2. 41.* Pro frumento pecuniam accipere. *Horat. 1. Sat. 2. 43.* dedit hic pro corpore numos. — b) Hinc generatim pro est idem ac loco, vice. *Cato apud Fronton. 1. ep. ad Antonin. 1.* Numquam ego argentum pro vino congiario inter apparitores atque amicos meos disidi. *Plaut. Most. 5. 2. 10.* Ego ibo pro te, si tibi non libet. *Ter. Andr. 1. 2. 29.* Ut si te inde (h. e. ex pistrino) exemerim, ego pro te molam. *Sueton. Aug. 59.* Nonnulli testamento caverunt, ut ab heredibus suis, præiato victorie titulo, in Capitolium ducerentur, votumque pro se solveretur, quod superstitem Augustum reliquissent. *Cæs. 5. B. G. 12.* Utuntur ære, aut tales ferreis pro numo. *Cic. 5. Fin. 13. 38.* Animam illi pecudi datam pro sale. *Id. 2. Legg. 5. 13.* Neque medicorum præcepta vere dici possint, si quæ inscii imperitque pro salutaribus mortifera conscripserint. *Id. Orat. 45. 154.* Ain' pro aisne, nequire pro non quire, malle pro magis velle, nolle pro non velle. et ibid. 27. 92. Mutata (ea dico), in quibus pro verbo proprio subicitur aliud quod etc. — Si pro patria arcem dixisset (*Ennius*), — pro

Afris immutat Africam:—quum minutum dicimus animum pro parvo. *Horat. 2. Sat. 3. 199.* pro vitula statuis dulcem Aulide natam. *Id. 1. ibid. 3. 61.* Pro bene sano ac non incauto fictum astutumque vocamus. *Sueton. Cæs. 70.* Una voce, qua Quirites eos pro militibus appellarat, tam facile flexit, ut etc. *Sall. fragm. apud Servium ad Virg. 2. Æn. 157.* Neu quis miles, neve pro milite. *h. e. evocatus. Liv. 1. 17.* Fremere deinde plebs; multiplicatam servitutem, centum pro uno dominos factos. *Id. 2. 41.* Quid attinuisse, Her-nicis—capti agri partem reddi, nisi ut hæ gentes pro Coriolano duce Cassium babeant? *et 1. 58.* Qui hostis pro hospite—pestiferum hinc abstulit gaudium. *Id. 1. 43.* Arma imperate, scutum pro clipeo. *Curt. 4. 7. 20.* Medium nemus pro arce habent. *Phin. 16. Hist. nat. 38. 72. (181).* Corpori arborum—pro cute cortex. *et ibid. 24. 38. (90).* Juniperis spina pro folio est. *et ibid. 25. 40. (95).* Ilex, picea, larix—fructum pro flore gignunt. — c) Hinc illa pro prætoris, pro consule etc. (quæ et conjuncte scribuntur) de eo qui vices agit prætoris, etc. eandemque habet auctoritatem, quamvis prætor non sit, vicepre-tore, viceconsole. *Cic. 1. Orat. 18. 82.* Quum pro consule in Ciliciam proficiscens Athenas venissem. *Id. 11. Phil. 8. 18.* Sertorianum bellum a senatu privato datum est, quia consules recu-sabant; quum L. Philippus pro consulibus eum se mittere dixit, non pro consule. *Id. 13. ibid. 10. 22.* Neque se imperatorem, neque Hirtium con-sulem, nec pro prætoris Cæsarem vocat. *Adde Liv. 35. 1. Rursus Cic. 4. Acad. (2. pr.) 4. 11.* Quum Alexandriæ pro questore essem. *Adde eumd. 10. Phil. 11. 26. et Id. 11. Att. 10. P. Terentius operas in portu et scriptura Asiæ pro magistro dedit. Adde eumd. 4. Ferr. 70. 169.* — Similiter *Id. Dom. 53. 136.* Habetis in com-mentariis vestris, C. Cassium censorem de signo Concordiæ dedicando ad pontificum collegium retulisse, eique M. Emiliū, pontificem maxi-mum, pro collegio respondisse etc. in nome del collegio. *Sic Id. 2. Orat. 48. 198.* Accedebat, ut hæc tu adolescens pro republica queri sum-ma cum dignitate existimare. in nome della re-pubblica. *Cf. eumd. Sext. 2. 3.* Nihil ab eo præ-termissum est, quod pro republica conquerendum fuit. — d) Hinc pro est tamquam, instar, ut, come, per. *Cic. 2. Att. 5.* Cato ille noster, qui mihi unus est pro centum millibus. *Mat. et Tre-bat. ad Cic. post ep. 15. l. 9. ad Att. Pro certo habere. Ter. Adelph. 1. 1. 23.* Hunc eduxi a parvulo, habui, amavi pro meo. *Cæs. 3. B. C. 109.; et Cic. Sext. 38. 81. et 6. Ferr. 15. 33.* Quum pro damnato mortuoque esset. *Id. 4. i-bid. 2. 5.* Siciliam nobis non pro penaria cel-la, sed pro ærario fuisse. *Id. Arch. 5. 11.* Ge-rere se pro civi. *Liv. 32. 33.* Nicephorium, Ve-nerisque templum quæ spoliasset, evastassetque, pro incorruptis restituit. *et 39. 49.* Adeo incre-dibilis visa res, ut non pro vano modo, sed via pro sano nuncios audiretur. *Id. 8. 1.* Volsci nocte pro victis Antium agmine trepidi abierunt. *Seneca Tranquill. 11. ante med.* Qui mortem ti-me-bit, nihil unquam pro homine vivo faciet. *Plaut. Pæn. 3. 1. 25.* Neque nos populus pro cæritis insectabit lapidibus. *Id. Merc. 4. 4. 4.* Qui amat, quod amat, id si habet, id habet pro cibo. *Curt. 4. 10.* Jam pro seditione res erat. *Liv. 43. 5.* Esse alicui pro hoste. *Ulp. Dig. 5. 3. 11.* Pro berede possidet, qui putat se heredem esse. *Sic ibid. 13.* Pro possessore, pro emptore, etc. *Pompon. ibid. 30. 1. 54.* Turpia legata pro non scriptis habentur. *Liv. 23. 22. ad fin. Id. om-nino pro non dicto habendum. Id. 8. 36.* Ut pro haud dubio habitum sit. *che si credette per-certo.* — e) Hinc etiam pro eo: et — Absolute est perinde ut. *Cic. 13. Fam. 7.* Quod erit hu-jusmodi, ut si a Cæsare, quod speramus, impetra-rimus, tuo beneficio nos id consecutos esse ju-dicemus: sin minus, pro eo tamen id habeamus, quum a te data sit opera, ut impetraremus. lo-tenghiamo tuttavia per beneficio tuo. — Pro eo sequente ac, atque, quasi, ita ut, perinde ut, quomodo. *Sulpic. ad Cic. 4. Fam. 5.* Postea

quam mihi renunciatum est de obitu filiae tuæ, sane quam, pro eo ac debui, moleste tuli. *Cic. 1. Invent. 32. 54.* Pro eo ac si concessum sit. *Ulp. Dig. 28. 1. 22.* Pro eo est, atque si adbi-bitus non esset. *è come se. Pompon. ibid. 30. 1. 38.* Pro eo erit, quasi ne legatum quidem sit. — Pro eo quod, quia, vel propter hoc quod. *Liv. 38. 49. extr.* Sed satis jam dictum est: quin pro eo quod pluribus verbis vos, quam volui, fatigavi, veniam a vobis petitam velim. *Cic. 2. Orat. 18. 75.* Quum Hannibal ad Antiochum venisset exsul, proque eo, quod ejus nomen erat magna apud omnes gloria, invitatus esset ab ho-spitibus. e secondo che, e a misura che, ut in-terpretatur *Forcellinus*, vel rectius e perchè. ¶ 3. Pro ponitur loco tui juxta, secundum, secondo, conforme. — a) Generatim. *Ennius* apud *Non. p. 475. 4. Merc.* Ita sapere opino esse optimum, ut pro viribus Tacere ac fabulari tute noveris. *Nepos Epam. 3. ad fin.* Amicorum consilium habebat, et quantum quisque daret, pro facultatibus imperabat. secondo le facoltà. *et Cic. Dom. 41. 108.* Nemo est, qui non pro suis opibus defenderit. *Id. Senect. 9. 27.* Decet, quidquid agas, agere pro viribus. *Id. Sext. 66. 138.* Pro virili parte. *Id. 3. Off. 14. 58.; et Cæs. 2. B. G. 25.* Pro se quisque. *Cic. Rosc. Am. 12. 33.* Quem pro dignitate ne laudare quidem quisquam satis commode posset. *Id. 3. Verr. 27. 69.* Quum in eam rationem pro suo quisque sen-su ac dolore loqueretur. *Id. 4. Fam. 10. in fin.* Reliqua tu pro tua prudentia considerabis. *et 15. ibid. 15. ad fin.* Quibus aliquid opis fortasse ego pro mea, tu pro tua, pro sua quisque parte fer-re potuisset. *Liv. 30. 10.* His raptim pro tem-pore instructis. *Colum. 11. R. R. 1. 14.* Fam-iliam semper ad opera cunctantem, pro tem-poribus anni festinanter producat. *Pallad. 1. R. R. 4. in fin.* Pro majori parte. — b) Specialim pro eo quantum, pro eo ut. *Cic. 4. Fin. 21. 58.* Eaque pro eo, quantum in quoque sit pon-deris, esse æstimanda. *Id. 3. Fam. 3. ad fin.* Equidem pro eo quanti te facio, quidquid feceris, approbo. secondo la stima che ho di te. *In epist. L. Metelli Siciliæ præf. apud Cic. 5. Verr. 54. 126.* Tamen pro eo, ut temporis dif-ficultas aratorumque penuria tulit, etc. ¶ 4. Hinc etiam pro opponitur tui contra, et est Ital. a seconda. *Cæf. Aurel. 1. Tard. 1. n. 35.* Erit igitur radendum caput, nunc pro capillatura, nunc contra capillaturam. *Adde eumd. ibid. 3. n. 98.*

In compositione pro significat ante, ut procedo, progredior, procuro, provideo; et pal-am, ut proloquor, prodo; et procul, ut profa-nus, prohibeo (sic *Forcellinus*; duo tamen pos-trema in primum recidunt): et vice, ut procon-sul: que et *Festus p. 229. 11. et Paul. Diac. p. 228. 16. Müll. docet.* Item pro in compo-sitione significat in defensionem, in favorem, ut propugnare, prodesse, protegere.

B) Adverbium pro locum habet tantum in translata comparandi significatione (*V. supra sub II. 3. b.*); et — a) Pro quam Italice est se-condo che; a misura che. *Lucret. 2. 1136.* Nec facile in venas cibus omnis deditur ei, Nec satis est, pro quam largos exæstuat ætus. *Id. 6. 9.* Nam quum vidit hic ad victum quæ flagitat usus Omnia jam ferme mortalibus esse parata, Et, pro quam posset, vitam consistere tutam, etc. *V. Lach-mann. ad h. l.* — Et sequente in altero mem-bro ita, *Id. 3. 199.* igitur parvissima corpora pro quam Et levissima sunt, ita mobilitate fruuntur. — b) Pro ut vel prout, Itali secondo che dicunt. *Cic. 4. Verr. 34. 83.* Comparaverat su-pellectilem elegantiorē, tabulas pictas, etiam argenti bene facti, prout Thermitani hominis facultates ferebant, satis. *Horat. 2. Sat. 6. 67.* prout cuique libido est, Siccat inæquales calices conviva solutus Legibus insanis. *Liv. 38. 50. Id.* prout cujusque ingenium erat, interpretabantur. *et ibid. 40. sub fin.* Prout locus iniquus æquus-ve bis aut illis, prout animus pugnantium est, prout numerus, varia pugne fortuna est. — Et cum tui ita in altero membro *Cic. 5. Phil. 17.*

46. Ejusque rationem, quemcumque magistra-tum petet, ita haberi, prout haberi lege liceret, si anno superiore quæstor fuisset. *Plin. 5. Hist. nat. 9. 10. (51).* Prout nives satiaverint, ita Ni-lum increcere. *Cels. 4. 4. n. 5.* Si secuta ulcera sunt, prout sedes ipsa est, ita varia genera mor-borum sunt.

C) Interjectio pro vel proh. Sunt qui scribunt proh; sed *Priscian. docet 1. p. 548.* *Putsch.* num-quam vocalibus in fine dictionis aspirationem ap-pingi, exceptis ah et vah, quæ voces mutilæ sunt et per apocopen factæ ex aha et vaha. Pro *Prisciano* stant *Manut. et Cellar.* Alii aspiratio-nem retinent, sive quia etiam pro factum a proha censent, sive quia in enunciando majori semper spiritu effertur, quam pro præpositio. Stat ab his *Dausquius*. — Ceterum pro est in-terjectio exclamantis, dolentis, admirantis, o, oh, ah, w: et usurpatur — a) Cum Vocat. *Ennius* apud *Varron. 7. L. L. 12. Müll.; et Ter. Andr. 4. 3. 17.; Eun. 3. 5. 2. et Adelph. 1. 2. 31.* Pro Juppiter. *Ter. Adelph. 2. 1. 42.* Pro supre-mo Juppiter. *Id. ibid. 3. 12.* Pro Juppiter, hominis stultitiam! *Cic. 2. Phil. 13. 32.* Quæ enim res unquam (pro sancte Juppiter!) non modo in hac urbe, sed in omnibus terris gesta est major? *Id. pro leg. Manil. 12. 33.* Pro dii immortales! tantamne unius hominis divina vir-tus, tam brevi tempore, lucem afferre reipublicæ potuit, ut etc. *Horat. 3. Od. 5. 7.* Pro curia inversique mores! *Virg. 5. Æn. 793.; et Mar-tial. 2. 46.* Pro scelus! — b) Cum Accusat. *En-nius* apud *Donat. ad Ter. Phorm. 2. 2. 25.; et Ter. Adelph. 4. 7. 28.* Pro divum fidem! *Ter. Andr. 1. 5. 2., Heaut. 1. 1. 9. et Hecyr. 2. 1. 1.; et Cic. Orat. 46. 155. et 5. Tusc. 16. 48.* Pro deum atque hominum fidem! Et per elly-psin *Ter. Phorm. 2. 3. 4.* Pro deum immortali-um! subaudi fidem. — c) Cum Genit. *Tertull. Pœnit. sub fin.* Pro malæ tractationis! etc. — d) Absolite. *Plaut. Cas. 2. 4. 5.* Pro! bonæ frugi hominem te jampridem esse arbitror. *Ovid. 13. Met. 758.* pro, quanta potentia regni Est, Venus alma, tui! *Id. Heroid. 3. 98.* Et mea, pro! nullo pondere verba cadunt. *Liv. 21. 14.* Tantum pro! degeneramus a parentibus nostris. *Ulp. leg. pro dolor! Curt. 4. 16. 10.* Propemodum sæculi res in unum illum diem pro! for-tuna cumulavit.

PROACUO. *V. PERACUO.*

PRO-EDIFICATUM dicitur, quod ex privato loco processit in publicum solum. *Festus p. 242. 10. Müll.* qui significare videtur mænianum, pro-jectum. *V. Suppl. adnotat. in ed. Müll. p. 395. cl. 2. in fin.* At ex sententia *Lupuli It. Venus. p. 298.* proedificatum est quod in solo publico edificatum, publico restitutum est. *V. TRIUM-VIRI LOCORUM PUBLICORUM PERSEQUEN-DORIUM.*

PROAGOGION. *V. in PÆDAGOGIUM.*

PROAGORUS, i. m. 2. προήγρος, Græce si-gnificat eum, qui ante alios verba facit: apud Catinenses et Tyndaritanos in Sicilia nomen fuit summi magistratus. *Cic. 6. Verr. 23. 50. et 39. 85.*

PROAMITA, æ, f. 1. sorella di mio bisavo, proavi mei soror, seu amita avi mei, quæ et amita major dicitur. *Cajus Dig. 38. 10. 1. et Paul. ibid. 10.*

PROAPÓDOSIS, is, f. 3. προαπόδοσις, figura elocutionis. *Capell. 5. p. 175.* Proapodosis est redditio orationis, id est, quum nomen in postre-ma parte membri, aut eadem quemcumque pars orationis redditur, ex quo idem membrum capiti: ut si dicas: Publicas tibi calamitates immutare debet respublica. Eadem habet *Aquila de fig. sentent. p. 24. Capper.* At *Koppius* apud *Capell.* pro proapodosis ex *Aquila* restituit prosa-podosis.

PROARCHÉ, es, f. 1. προαρχή, unus ex æoni-bus Valentiniani, nempe principium omnium re-um et originum. *Tertull. advers. Valentin. 7. 35. et 37.*

PROAUCTOR, ōris, m. 3. προαυτάρχων. ¶ 1. Est progenitor, princeps, quasi procul et longa

origine auctor. *Sueton. Claud. 24.* Appium Cæcum generis sui proactorem, libertinorum filios in senatum allegisse docuit. ¶ 2. Alio sensu. *Inscript. apud Henzen. 6432. ET IN EO (libello) SCRIPTVM FVERIT EORVM LOCORVM DE QVIBVS AGITVR FACTAM DEFINITIONEM PER Q. CORLIVM GALLYM M. IVNIO SILANO L. NORBANO BALBO COS. (h. e. ann. post Cbr. d. 19.) VII. K. MAIAS INTER P. VACCIVM VITVLVM AVCTOREM HISTONIENSIVM FVNDI HIERANICI ET TITI. IA. LACILLAM (fortasse Titurium Flaccillum) PROAVCTOREM TILLI SASSI FVNDI VELLANIE (lege fundi Vellani actum esse) etc. De auctore et proauctore, *V. Marini Papir. Dipl. XIII. et CXXI. et Garrucci in Bullett. Nap. n. s. ann. 1853. p. 181.**

PROAVIA, *æ, f. 1.* madre di mio avo, bisavola, *προπαύμην*, mater avi, vel avie mæx, sive il paternal sint, sive materni: cui respondet pronepos, proneptis, ut *Cajus Dig. 38. 10. 1. et Paul. ibid. 10.* docent. *Sueton. Cal. 10.* In Livie Augustæ proaviæ suæ contubernio mansit.

PROAVITUS, *a, um, adject. del. bisavolo*, ad proavum, aut proaviam, et universim ad majores nostros pertinet. *Ovid. 13. Met. 415.* Mititur Astyanax illis de turribus, unde Pugnantem pro se, proavitaque regna tuentem Sæpe videre patrem, monstratum a matre, solebat. *Stat. 4. Silv. 4. 83.* Proavita rura. *Sil. It. 16. 254.* potentia. *Id. 5. 366.* medicamina. *h. e. quæ quis a proavis tradita didicit.*

PROAVUNCULUS, *i, m. 2.* fratello di mia bisavola, proaviæ mæx frater, qui et avunculus major dicitur, ut docent *Cajus Dig. 38. 10. 1. et Paul. ibid. 10. V. AVUNCULUS.*

PROAVUS, *i, m. 2.* bisavo, bisavolo, secundo avo, *προπαππος*, pater avi, vel avie tum ex parte paternâ, tum materna: cui respondet pronepos, proneptis.

1.) Proprie. *Plaut. Mil. glor. 2. 4. 20. et Pers. 1. 2. 5.* Pater, avus, proavus, abavus, atavus, tritavus. *Cic. Mur. 7. 15.* Et proavus L. Murenæ et avus prætores fuerunt. Adde *Cajum Dig. 38. 10. 1. et Paul. ibid. 10.*

II.) Translate. ¶ 1. Pro tritavo. *Cic. 3. Fam. 11. extr. ad Appium Pulcrum.* In censura de proavo multum cogitato tuo. *h. e. de Appio Claudio Cæco. V. ABAYUS.* ¶ 2. Et universim pro quocumque ex majoribus. *Horat. Art. P. 270.* At vestri proavi Plautinos et numeros et Laudavere sales. *Stat. 10. Theb. 807.* Quæque novis proavum tellus effloruit armis. *pro proavorum. Ovid. 3. Amor. 15. 5.* usque a proavis vetus ordinis heres. *Curt. 6. 11.* Quis proavum hujus Alexandrum ultus est? *V. Justin. 7. 1. 2. 3. 4. 5. et 6.; Solin. 9.; et Euseb. in Chronic.*

PROBA, *æ, f. 1.* prova, *δείγμα*, probatio, specimen, indicium. *Impp. Valentin. et Valens Cod. 12. 25. 1.* Ut stratoribus unus tantum solidus probæ nomine posceretur. *Ammian. 21. extr.* Annonæ militaris indicia, ut ipsi nominant probam. *saggio. At Gardthausen. legit proba.*

PROBABILIS, *æ, adject. Comp. Probabilior II.; Sup. Probabilissimus 1.* — Probabilis est qui probari et credi potest, *πιθανός* (It. *probabile, verisimile*; Fr. *probable, vraisemblable*; Hisp. *probable, verisimil*; Germ. *was gebilligt werden kann, daher wahrscheinlich, glaublich, annehmbar*; Angl. *probable, likely, likely to be true, credible.*

1.) Proprie. *Cic. 1. Invent. 29. 46.* Probabile est id quod fere fieri solet, aut quod in opinione positum est, aut quod habet in se ad hanc quandam similitudinem, sive id falsum est, sive verum. *Id. præf. Parad. 3.* Nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile. *Id. 1. Off. 3. 8.* Medium officium id esse dicunt, quod cur factum sit, ratio probabilis reddi possit. *Id. 2. Divinat. 6. 16.* Qui nihil sine aliqua probabili conjectura et ratione dicunt. *Id. 1. Orat. 56. 240.* Galbæ disputationem sibi probabilem et prope veram videri. *Id. 7. Ferr. 67. 173.* Splendida est illa causa, probabilis mihi et facilis, populo grata atque jucunda. *Liv. 40. 29.* Probabile mendacium. *Tac. 6. Ann. 14.* Nullas probabiles causas longinquæ peregrinationis as-

ferebat. *Boeth. Aristot. analyt. prior. 2. p. 521.* Probabilissimum enim et maxime verum est. *Sic Id. Arist. Elench. Sophist. 2. 8. p. 756.* Et iis, quæ sunt probabilissima.

II.) Translate est probandus, probatione dignus, *da approvarsi, da piacere.* — a) De hominibus. Probabilis orator, cujus ingenium et eloquentia probari ac placere debet. *Cic. Brut. 76. 263.* C. Sicinius probabilis orator: jam vero etiam probatus. *Id. 2. Orat. 36. 153.* Semper existimari, jucundiorum et probabiliorem huic populo oratorem fore, qui, etc. *Id. Brut. 68. 241.* P. Autronius voce peracuta atque magna, nec alia re ulla probabilis. *Id. 1. Orat. 28. 129.* Discipulus probabilis. — b) De rebus. *Cic. Brut. 48. 180.* Vir ingenio sane probabili. *Quintil. 8. 3. 43.* Ne speremus ornatam orationem fore, quæ probabilis non erit. *Cic. Partit. orat. 6. 19.* Probabile genus est orationis, si non nimis est comptum atque expolitum, si est auctoritas et pondus in verbis, si sententiæ vel graves, vel aptæ opinionibus hominum et moribus. *Liv. 2. 13. sub fin.* Quod et virginitati decorum, et consensu obsidum ipsorum probabile erat. *Val. Max. 6. 2. init.* Libertas in dictis et factis vulgi sic auribus gratior, quam sapientissimi cujusque animo probabilior est. *Colum. 3. R. R. 2. 24.* Uvæ, quæ habent probabilem gustum. *et ibid. 1. 10.* Maxime probabilis cæli et soli qualitas. *Id. 1. ibid. præm. 8.* An generatio probabilior sit? *sarà da approvarsi? Plin. 31. Hist. nat. 3. 23. (38).* Aqua maxime probabilis. *Id. 21. ibid. 4. 10. (18).* Rosa nec odore, nec specie probabilis. *Colum. 6. R. R. 1. 2.* Umbria progeniat boves vastos et albos. eademque robos, nec minus probabiles animis, quam corporibus. *et ibid. 2. 14.* Mores hujus pecudis probabiles habentur, qui sunt propiores placidis, quam concitatis, sed non inertes. *Gell. 20. 1. a med.* Quod edictum prætorium de æstimandis injuriis probabilius esse potest? *più ragionevole. Et Cæd. Aurel. 2. Acut. 6. n. 27.* Dehinc probabilior atque magis eligenda erit — quæta pressura. *h. e. optabilior.*

PROBABILITAS, *ætis, f. 3.* probabilità, verisimiglianza, *πιθανότης*, verisimilitudo. *Cic. 4. Acad. (2. pri) 24. 75.* Multa, quæ nos fallunt probabilitate magna. *Id. 3. Fin. 21. 72.* Ne cui falso assentiamur, neve unquam captiosa probabilitate fallamur. *Id. 5. Tusc. 11. 33.* Quodcumque nostros animos probabilitate percussit, id dicimus.

PROBABILITER, adverb. Comp. Probabiliter I. — Probabiliter est credibiliter, verisimiliter, *probabilmente, verisimilmente, πιθανώς.*

1.) Proprie. *Cic. Orat. 35. 122.* Rem breviter exponere, et probabiliter, et aperte. *Id. 2. Orat. 82. 337.* Ad consilium de republica dandum, caput est, nosse rempubl.; ad dicendum vero probabiliter, nosse mores civitatis. *Id. fragm. apud Augustin. 3. contra Acad. 7.* Ex quo potest probabiliter confici, eum etc. *Liv. 33. 28.* Multa in eam partem probabiliter argumentatur. *Cic. 2. Invent. 46. 136.* Justius et probabilius accusare aliquem.

II.) Figurata est probe, recte, laudabiliter. *Gell. 9. 16.* Eleganter et probabiliter hoc dictum est. *Id. 1. 16.* Id quoque recte et probabiliter dici solitum. *Fellej. 2. 46.* 1. Consulatus neque petitus boneste ab his, neque probabiliter gestus est. *tollerabilmente, vel lodetolmente.*

PROBAMENTUM, *i, n. 2.* prova, probatio. *Impp. Honor. et Theodos. Cod. Theod. 13. 6. 10.* Quem non personæ alicujus probamenta confutrant. *Capell. 6. p. 193.* Quod magis indubitabilis probamenti fiet, si etc. Adde *eumd. 7. p. 238.*

PROBATA, *trum, n. plur. 2.* bestia, *πόβατα*, Græca vox, pecus omne, et præcipue oves significans. *Plin. 7. Hist. nat. 2. 2. (16).* In Africa esse familias quasdam effascinantium, quorum laudatione intereant probata, arescant arbores, etc.

PROBATE, adverb. idem ac probe. Superlativo utitur *Cassiod. 7. Hist. Eccl. 7. Valentinia-*

nus Aug. probatissime militarem noverat disciplinam.

PROBATICUS, *a, um, adject. προβατικός*, ovarius, ut probatica porta Hierosolymis, prope quam piscina erat, in qua oves mactandæ lavari a sacerdotibus solebant. Ejus meminist *Hieronym. de situ et nomin. loc. Hebr. ex Johann. 5. 2.* Alii minus recte putant, ita vocatam fuisse piscinam, prope quam ea porta erat. *Beda de trop. SS. Script. p. 380. Capper.* Est autem Hierosolymis probatica piscina; a piscibus enim nomen accepit aqua, quæ nequaquam propter pisces, sed ad lavandas, ut ferunt, hostias collecta est, unde probatica cognomen sortita est. *Plin. Valer. 2. 18. p. 180. retro ed. Ald.* Herbam verbenam, quam Græci probaticam vocant, contundes.

PROBATIO, *ōnis, f. 3.* (probo). ¶ 1. Generatim est examen, exploratio, experimentum, periculum, *esame, prova, esperienza, δοκιμασία.* *Cic. 1. Off. 40. 144.* Athletarum probatio. *Val. Max. 2. 2. n. 9.* Probatio equitum. *h. e. quæ in transactione fit. Varro 1. R. R. 20. 1.* Igitur de omnibus quadrupedibus prima est probatio, qui idonei sint boves, qui erandi causa emuntur. *Plin. 29. Hist. nat. 2. 10. (36).* Probatio æsopi, ut sordium virus oleat. *Id. 12. ibid. 12. 26. (46).* In his probatio una, ne sint fragilia. *Id. 21. ibid. 6. 17. (32).* Probatio croci sinceri, si impositum manu crepitet. *Id. 36. ibid. 21. 42. (155).* Probatio punicis in candore minimoque ponderare. *Id. 37. ibid. 13. 76. (199).* Gemma recusant limæ probationem. *Vitruv. 8. 5.* Experimentationes autem et probationes fontium sic sunt providendæ. *Ammian. 21. 16. ante med.* Id enim evenire corporibus, diuturna experimenta et probationes medendi monstrant. ¶ 2. Speciatim est approbatio, *approvazione, συγκατάθεσις, ἀποδοχή.* *Cic. Fontej. 4. 7. de munitione viar.* Certe falsum est, ob probationem pretium datum, quum multa improbata sint. *V. PROBO sub B. 2. ¶ 3.* Item demonstratio, ostensio, argumentum, *prova, argomento, πίστις.* *Quintil. 5. 11. 8.* Hæc omnia (*enthymema, epichevema, syllogismus*, etc.) generaliter *πίστις* appellant: quod etsi propria interpretatione dicere fidem possumus, apertius tamen probationem interpretabimur. *et 5. 10. 103.* Probationes potentissimæ. *Justin. 32. 2. 9.* Insidias ab eo sibi paratas confingit: ad ejus rei probationem immittit indices, etc. *Plin. 2. Hist. nat. 2. 2. (5).* Oculorum probatio. ¶ 4. Præterea ita appellatur tertia orationis pars, quæ et confirmatio dicitur, et *fides orationis*, in qua orator ponit ea, quæ ad faciendam fidem directæ pertinent. *Quintil. 3. 9. 1.*

PROBATION, *lis, n. 2.* *προβατίον*, ovicula. Ita etiam vocatur arnoglossa herba apud *Apul. Herb. 1.*

PROBATIVUS, *a, um, adject.* ad probandum pertinet. *Quintil. in sermone, qui præcedit declam. 299.* In hoc probativæ quæstiones duæ, altera *κατήχη*, altera *πραγματική.*

PROBATOR, *ōris, m. 3.* (probo). ¶ 1. Generatim est qui observat, qui experitur. *Apul. de Mag.* Ita et tibi umbra ignobilitatis a probatore obstitit. *h. e. sic obscuritas tuæ ignobilitatis impedit, quominus observaveris.* Ita leg. *Casaubon.* collato Gr. *κρίταιν* et *κρίττες*: *ἀπό τινός; Elmenhorst.* vero a probatione legit. *Salvian. 1. Gub. D. 8.* Deus est probator (*Abrahami*), quia tentari eum asperis voluit, ubi probator est qui per aspera discrimina alicujus virtutem experitur. ¶ 2. Speciatim apud Classicos Auctores est qui probat, approbator, *approvatore, ἐμπειρτής.* *Cic. 2. Phil. 12. 29.* Quid interest inter suasorem facti, et probatorem? *Id. Cæcin. 29. 85.* Hujus rationis non modo non inventorem, sed ne probatorem quidem esse me. *Ovid. 2. Pont. 2. 105.* Ingenii certe, quo nos male sensimus usos, Artibus exceptis, sæpe probator eras. *Apul. de deo Socrat. circa fin.* Malorum improbator, bonorum probator.

PROBATORIA, *æ, f. 1.* absolute, substantivorum more, (ab adject. *probatorius*) est epistola probatoria, *lettera testimoniale*, *h. e. testimo-*

nium, quoniam quis idoneus et probatus ostenditur, qui in ordinem aliquem adsciscitur. *Impm. Constantin. et Constant. Cod. 12. 58. 2.* Nullus iudicium quemquam sine sacra probatoria probare audeat, vel provebare. *Impm. Theodos. et Valent. ibid. 60. 6.* Nemini aliter admittatur, nisi quum emissae sacri scripti probatoria consecraverit.

PROBATORIUS, a, um, adject. *V. voc. praeced.*

PROBATUS, a, um. *V. PROBO.*

PROBE, adverb. Sup. *Probissime II.* — Probe est bene, recte, praeclare, bene, benissimo, καλῶς, su.

1.) Proprie. *Plaut. Bacch. 4. 9. 18.* Milites armati atque animati probe. *Id. Most. 1. 2. 19.* Edes expollitae, factae probe, examussim. *Id. Men. 3. 2. 1.* Probe lepidaeque concinnatus. *Id. Mil. glor. 2. 6. 107.* Usque adhuc actum est probe. *Id. Rud. 2. 3. 50.* et *Cic. 5. Att. 1.* Probe curare aliquid. *Plaut. Trin. 3. 3. 56.* Satis scite et probe. *Cic. 3. Orat. 50. 194.* Antipater, quem tu probe meministi. *Id. 13. Att. 6.* De aquaeductu probe fecisti. *Id. 2. Fam. 12.* Quid quum probe scirem, utinam etc. et *ibid. 10.* Exercitus satis proba ornatus auxiliis. *Tac. 3. Hist. 62.* Minus acitavit scite magis, quam probe. *Cic. 7. Att. 3.* Illud probe iudicas. *Id. Brut. 41. 151.* De Servio probe dicis. *Id. 1. Off. 19. 62.* Probe definitur a Stoicis furtitudo. — Probe narras, bonum nuncium affers. *Ter. Andr. 5. 6. 6.* qui *Eun. 5. 3. 7.* bene narras, et *Hecyr. 4. 4. 20.* bene nuncias, eodem sensu dixit.

II.) Translate est valde, vehementer, omnino, praesertim apud comicos, bene, molto, assai, affatto. *Plaut. Amph. 1. 1. 126.* Appotus probe. et 162. Probe percutere aliquem. et 268. decipere. et 3. 3. 20. errare. et 3. 4. 14. Faxo probe, jam hic deludatur. *Id. Capt. 3. 4. 102.* Per eo probe. *Id. Curc. a. 3. v. 16.* Nae ego hic me intus explavi probe. *Id. Epid. 3. 4. 55.* Tibi os est subtilum plane et probe. *Id. Mil. glor. a. 5. v. 4.* Vide, ut sit acutus culter probe. *Ter. Heaut. 5. 3. 18.* Convinces facile ex te natum: nam tui similis est probe. — In responsionibus est approbantis, laudentis, applaudentis. *Plaut. Most. 1. 4. 28.* Unde agis te? ca. unde homo ebrius. *Philo. probe. benissimo.* et *Mil. glor. 4. 4. 9.* Miles concubinam intrin ablit oratum suam, ab se ut abeat. *Acroty. eu, probe!* *Ter. Eun. 4. 7. 3.* Tria. Primum aedes expugnabo. *Gna. recte.* Tria. virginem aripiam. *Gna. probe.* Tria. male mulcabo ipsum. *Gna. pulcre.* *Id. Adolph. 3. 4. 53. n.* Hoc facito. *sv. recte sane. n.* hoc fugito. *sv. callida. n.* hoc laudi est. *sv. istae res est. n.* hic vitio datur. *sv. probissime.*

PROBIBO, is, ere, n. 3. idem ac propino. *Gloss. Cyrill. Προπινω, propino, probibo.*

PROBITAS, atis, f. 3. bonitas naturae ac morum, integritas vitae, virtus; ea praesertim, quae modestiam et verecundiam conjunctam habet: unde improbitas eudaciam impudentiamque significat, καλοκαγαθία (It. bontà, probità, modestia; Fr. bonté, probité, honnêteté, droiture, intégrité, honneur; Hisp. bondad, equidad, integridad, honestidad, derechez, rectitud; Germ. die Güte, Rechtlichkeit, Tüchtigkeit, Bescheidenheit, Redlichkeit, Rechtschaffenheit; Aogl. goodness, probity, honesty, virtue). *Cic. Planc. 25. 62.* Virtus, probitas, integritas in candidato, non linguae volubilitas, non ars, non scientia requiri solet. *Id. 13. Fam. 10.* Quum separatim de probitate ejus et moribus dicturus fuisset. *Id. 1. Orat. 26. 122.* Fuit mirificus quidam in Crasso pudor, qui non modo non obesset ejus orationi, sed etiam probitatis commendatione prodesset. *Sall. Jug. 14.* Parum tuta per se ipsa probitas est. *Tac. 13. Ann. 12.* Spectatae probitatis femina. *Id. Dial. de Orat. 29.* Ipsi parentes nec probitati, neque modestiae parvulos assuefaciunt, sed lasciviae et libertati. *Gell. 14. 2.* Multa exempla probitatis sinceritatisque ejus expromebantur. *Quintil. 6. 4. 11.* Nam est res animi jacentis, et mollis supra modum frontis: fallitque plerumque, quod probitas vocatur, quae

est imbecillitas. *Curt. 4. 1. 20.* Causa ei paupertatis, sicut plerisque, probitas erat.

PROBITER, adverb. probe. *Varro apud Non. p. 20. 19.* et *p. 510. 29.* Merc. et apud *Priscian. 15. p. 1010.* *Putsch.*

PROBLEMA, atis, n. 3. questione, dubbio, problema, πρόβλημα, propositum cum interrogatione, quaestio ad solvendum proposita. *Sueton. Gramm. 4.* Instituisse et ipsos quaedam genera institutionum ad eloquentiam praeparandam, ut problemata, paraphrases, elocutiones, ethologias. *Seneca 1. Controv. 3. a med.* Tractare problemata φιλοσοφούμενα. *Gell. 19. 4.* Aristotelis libri sunt, qui problemata physica inscribuntur. *Id. 3. 6.* Aristoteles in septimo problematum. et *ibid. 6.* In problematibus Aristotelis. pro problematibus. *V. EMBLEMA init.*

PROBLEMATICUS, a, um, adject. problematico, προβληματικός, ad problema pertineus. *Cael. Aurel. 3. Tard. 3.* sub init. Sed passionis genus Philonis in problematicis (scil. libris) daturus nos iterum pollicemur.

PROBO, as, avi, atum, are, e. 1. Part. Probans sub *B. 1.* et *C. 2.*; Probatus sub *A. 1. 1.*, *B. 1.* et *2.*, *C. 1.* et *2.* et in fin.; Probaturus sub *C. 1.* et *2.*; Probandus sub *A. 1. 1.*, *B. 2.* et *C. 2.* — Probare

A) Est tentare, experiri, exigere, inspicere, an proba res sit (It. provare, dare o far prova, esaminare, sperimentare; Fr. éprouver, faire l'essai, essayer, examiner, vérifier, juger d'après; Hisp. probar, examinar, experimentar, justificar, ensayar, gustar; Germ. untersuchen, prüfen, beurtheilen; Angl. to try, inspect, examine, judge off).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Petron. fragm. Tragur. 70.* *Burmman.* Cultros jussit afferri, inspectoque miratus est: etiam nobis potestatem fecit, ut mucronem ad buccam probaremus. *Sueton. Cæs. 65.* Militem neque a moribus, neque a fortuna probabat, sed tantum a viribus. *Plin. 12. Hist. nat. 14. 32. (65).* Tus probatur candore, amplitudine, fragilitate, carbone, ut statim ardeat. *Id. 17. ibid. 5. 3. (33).* Terram amaram sive macram, si quis probare velit, demonstrant eas atrae degeneresque herbae. *Id. 33. ibid. 9. 46. (132).* Probare denarios. *saggiorre.* Sic *African. Dig. 46. 3. 39.* pecuniam. *Cæs. 5. B. G. 43.* Quem locum probanda virtutis tuae expectas? *Plin. 7. Ep. 9. ad fin.* Qui sint hi (scilicet auctores eligendi), adeo notum probatumque est, ut demonstratione non egeat. *Id. 8. Ep. 24. in fin.* Nitendum est, ne rudis et incognitus, quam exploratus probatusque, humanior fuisse videaris. ¶ 2. Latiori sensu est idem atque experiri, compere. *Pallad. 12. R. R. 7. sub fin.* Castanea inseritur, sicut probavi ipse, sub cortice mense Martio. come ho provato per esperienza.

II.) Translate, metaphorà ductà a superiori paragr. 1., est aestimare, pensare, spectare. *Plaut. Trin. 4. 3. 42.* Ex eorum ingenio ingenium horum probant. Adde *eumd. Pers. 2. 2. 30.* Sic *Ovid. 2. Pont. 3. 8.* Vulgus amicitias utilitate probat. *Id. 14. Met. 322.* Forma viro (Pico), quam cernis, erat: licet ipse decorem Adspicias, factaque probes ab imagine veram.

B) Item proba est idem ac meo iudicio probum seu rectum esse iudico, admitto, approbo, laudo, δοκιμάζω, approvare, lodare, ammettere. ¶ 1. Generatim. — a) Cum Accusativo. *Cic. Mil. 28. 77.* Quis est, qui non probet, qui non laudet? *Id. 7. Fam. 1. a med.* Teque et istam rationem otii tui laudo vehementer et proba. *Balb. et Opp. ad Cic. post ep. 1. 9. ad Att.* Amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate, a plerisque probari solent. *Cic. 6. Att. 1. ante med.* Quos libros tibi tam valde probati, gaudeo. *Id. 5. Att. 21. a med.* Habes meam causam, quae si Bruto non probabitur, nescio cur illum amemus: sed avunculo ejus certe probabitur. *Id. proem. Parad. 2.* Cato ea sentit, quae non probantur in vulgus. *Id. 2. Fin. 1. 1.* Quod ne in ipsis quidem philosophis magno opere unquam probavi. *Id. 2. leg. Agr. 34. 92.* Hostiae

a praetoribus probatae. *Horat. 1. Od. 2. 18.* vagus et sinistra Labitur ripa, Jove non probante, uxorius amans. *Id. 2. Ep. 1. 262.* Discit enim citius meminitque libentius illud, Quod quis deridet, quam quod probat et veneratur. *Ovid. 7. Met. 20.* video meliora proboque; Deteriora sequor. *Plin. 14. Hist. nat. 20. 25. (128).* Asia picem Ideam maxime probat. *stima.* et 37. *ibid. 10. 54. (141).* de achatis. Sunt qui maxime probent vitream perspicuitatem in bis. *Alter Plin. 4. Ep. 15. sub init.* Si utrumque nostrum probas. *Id. 7. ibid. 6. ad fin.* Similiter nunc et probatum et exceptum est quod pro Vareno hactenus non tacui. — b) Cum Infinito. *Cæs. 1. B. C. 29.* Cæsar maxime probabat coactis navibus mare transire et Pompejum sequi. *Cf. Horat. carm. saec. 15.* Sive tu Lucina probas vocari, Seu Genitalis. — c) Cum Genitivo. *Sil. It. 16. 165.* stratumque ostro (quem ceperat ipse, Dejecto victor Magone, animique probat) Cornipedem. *h. e.* compererat generosum et ardentem. (*V. similem loquendi rationem in PROBATUS in fin., DAMNO, LAUDO, LEVO, MIROR.*) Alii leg. animisque. *Cf. Claudian. IV. Cons. Honor. 487.* Ut fortes in Marte viros animique probatos, Sic justos in pace legis. *h. e.* compertos animosae virtutis bellicae. Alii leg. animisque peratos. ¶ 2. Speciatim de aedificiis et similibus proba est probe factum esse dico. *Plaut. Most. 1. 2. 20.* Laudant fabrum atque aedes probant. *Cic. 5. Fam. 6. ad fin.* Domum tuam atque aedificationem omoem perspexi, et vehementer probavi. — Hinc curatores operum publicorum eadem probare dicuntur, quum a redemptore ex locationis formula recte exstructa esse affirmant, quod nostrates dar il laudo vulgo dicunt. *Liv. 4. 22. extr.* Censures villam publicam in campo Martio probaverunt. *Id. 45. 15.* Petentibus (censoribus), ut ex instituto ad sarta tecta exigende, et ad opera quae locassent, probanda, anni et sex mensium tempus prorogaretur; *Cn. Tremellius tribunus,* quia lectus non erat in senatum, intercessit. *Modestin. Dig. 48. 10. 32.* Mensuras publice probatas vini, frumenti, vel cujuslibet rei contumpere. *Inscript. ad pontem Fabricium apud Gruter. 160. 3. L. FABRICIVS C. F. CVR. VIAR. FACIENDVM COERAVIT IDEMQUE PROBAVIT.* et 167. 9. MVRVN REIFICVNOVM CVRVRVT PROBVRVTQVE. Alia Patavii adhuc exstant ad pontem urbis medium. *PONTEM FACIENDVM de decurionum sententia LOCVRVT IDEMQUE PROBVRVT.* *V. PROBATIO 2. Macer Dig. 48. 11. 7. § 2.* Illud quoque caveatur, ne in acceptum feratur opus publicum faciendum, antequam perfectum, probatum, praestitum lege erit. *h. e.* lege locationis. Hinc in nummis argenteis familiarum Romanarum non raro videre est notam illam in iis jam usu frequenti detritis *Cæs. Prob., Imp. Aug. Prob., Ti. Aug. Prob., et NCAPR.* *h. e.* Cæsar probavit, Imperator Augustus probavit, Tiberius Augustus probavit, Nero Cæsar Augustus probavit, nempe permisit, ut ea pecunia vetus, licet attrita, pro genuina habeatur, quippe quae ea antiquitus majoris ponderis esse solet, quam nunc Augustorum temporibus. Ita recte interpretatus est eas notas, quae nunc contromarche vacantur, *Barpt. Borghesius in Dec. num. 3. oss. 8.*, eamque interpretationem ratam habuit *Celestin. Cavedoni in Sagg. sulle medaglie p. 28.* ¶ 3. Item speciatim apud senioris aevi scriptores est credere, putare, judicare, credere, riputare, tenere. *Vopisc. Aurel. 25.* Antiochiam brevi apud Daphnem certamine obtinuit, atque inde praecipit, quantum probatur, venerabilis viri Apollonii parens humanior atque clementior fuit.

C) Denique proba ¶ 1. Generatim est idem ac probum, perfectum, recte factum esse ostendo, et. ut placeat, effici, persuadere, giustificare. — a) Cum Accus. rei, et Dativo personae. *Cic. 4. Att. 14.* (et *Nepos Lysand. 4.*) Libros oratorios in manibus habeo, quos, ut spero, tibi valde probabo. *Id. 6. Ferr. 38. 82.* Non vereor, ne hoc officium meum P. Servilio non probem. *Id. Quinct. 30. 92.* Si causa cum causa contenderet, nos nostram perfacile cuius proba-

turos statuebamus. *Id.* 16. *Att.* 7. Ergo id erat meum factum, quod Catoni probare non possum, flagitii scilicet plenius et dedecoris. Similiter *Plin.* 10. *Ep.* 20. *extr.* Quum omnia facta dictaque mea probare sanctissimis moribus tuis cupiam. — Sic de homine *Cic. Bulb.* 20. 46. Pussumusne igitur tibi probare auctorem exempli atque facili illius, quod a te reprehenditur, C. Marium? — b) Sine Dat. personæ. *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 22. 72. Ut si in hac causa nostrum officium ac diligentiam probaverimus, etc. — c) Cum præpos. de et Ablat. rei. *Cic.* 16. *Att.* 7. a med. Quibus de meo celeri reditu non probabam. — d) *Probare se alicui*, de se alicui satisfacere, se vitum bonum ostendere. *Cic.* 2. *Fin.* 25. 80. Epicurus multis se probavit. *Id. Zigar.* 1. 2. Ligarius legatus in Africam profectus est: qua in legatione et civibus et sociis ita se probavit, ut etc. si se conoscere di maniera, che etc. *Cf. Horat.* 1. Sat. 1. 108. nemo ut avarus se probet, ac potius laudet diversa sequentes. h. e. ut appareat neminem avarum sibi placere. — Huc pertinet et illud *Ter. Eun.* 2. 3. 83. Præterea forma at ætas ipsa est, facila ut pro Eunucho probes. a farti tenere; a spaciarti: namque *Donatus* ad h. l.: *Probes*, singas atque persuadeas; ut in consuetudine dicimus: Homo sacrilegus pro innocente se probavit. Itaque deest te, quod subaudiamus; ut sit pro Eunucho te probes. Similiter *Cic.* 7. *Verr.* 30. 78. Quum vulgo oquerentur, suppositum in eius locum, quem pro illo probare velles. *Id. Mil.* 24. 65. Mirabar vulnus in latere, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatoris probari. *Id.* 1. *Invent.* 47. 88. Sæpe obscurius vitium pro vero probatur. — *Probare se absolute* est militiæ nomen dare. *Inscript.* apud *Gruter.* 541. 2. YANONIO PATERNO EX RVOCAT. QVI SE PROBAVIT AN. XVII. scilicet ea ætate militea fiebant. *Alia* apud *eumd.* 542. 9. FVLVIO ATRATINO EX PROVINCIA BARTICA ALICENSI PROBATO IN LEG. VI. FBRRIAT. etc. h. e. conscripto. ¶ 2. Speciatim est idem ac planum facio, ostendo, argumentis demonstro, confirmo, *provere*, *far vedere*, *confermare*, *ἀποδείκνυμι*. *Cic. Flacc.* 37. 93. His tu epistolis recitatis, his mulieribus productis, tantum te crimen probaturum putasti? *Id.* 3. *Verr.* 4. 10. His ego iudicibus non probabo, C. Verrem contra leges pecunias cepisse? *Id. Balb.* 21. 49. Paucis ipse verbis causam illam gravitate sua defendit ac probavit. *Quintil.* 9. 4. 100. Ex his, quæ supra probavi, apparet. *Id.* 5. 6. 5. Se probare malle, quæ affirmet, quam dubium cuiquam relinquere, an pejeravit. *Id.* 5. 13. 34. Ut crimen augeant, quod est probandum. *Id.* 7. 1. 22. Proba te habuisse, proba perdidisse, proba furto perdidisse, proba mea fraude. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 56. Ut, sua quid valeant numina, teste probent. *Id.* 15. *Met.* 37. crimenque patet sine teate probatum. *Cæs.* 1. *B. G.* 3. Perfacile factum esse illis probat, conata perficere. *Phædr.* 3. 5. *extr.* Turpemque aperto pignore errorem probans. et 1. 13. Hac re probat, quantum ingenium valet. *Cic.* 5. *Tusc.* 1. 1. Hoc difficile est probatu. *Id.* 1. *Orat.* 18. 80. Probas mihi ista, Crasse, quæ dicis, mi persuadi. — Cum Ablat., vel cum Præpos. *Quintil.* 12. 1. 35. Plurima contrariis probantur. *Id.* 9. 4. 4. Argumentis probare. *Id.* 1. 10. 37. Ex prioribus geometria probat insequentia. et 7. 6. 8. Per quod probemus, aliud legumlatorem voluisse. — Et Græca constructione *Ovid.* 2. *Met.* 91. Pignora certa petis: do pignora certa timendo, Et patrio pater esse metu probor. — Et sequente ut. *Cic.* 2. *Fin.* 33. 108. Qui probari potest, ut is, qui propter me aliquid gaudet, plus, quam ego ipse, gaudet? — Sic probare universim pro confirmare. *Spartian.* *Pescenn.* 3. Julianus dixisse fertur, neque sibi neque Pescennio longum imperium deberi, sed Severo, qui magis esset odio habendus a senatoribus, militibus, provincialibus, popularibus: quod probavit rei eventus. *Trebell. Poll.* XXX. *Tip.* 1. Quum Gallienum non solum viri, sed etiam mulieres contemptui habereut, ut suis locis probabitur. — Hinc Part. præter. pass.

Probatus, a, um, adjective quinquē usurpatur, unde Comp. *Probatior* II. et Sup. *Probatissimus* I. et II.; et

1.) Proprie est experimento cognitus, spectatus, bonus, excellens, provatus, conosciuto a prova, buono, eccellente. — a) De hominibus. *Cic. Cæcin.* 4. 10. Cæcennia summo loco nata et probatissima femina. *Cæs.* 1. *B. C.* 85. a med. Ut per paucos probati et electi in provincias mittantur. *Rur.* *Cic.* 1. *Orat.* 27. 124. Ceterarum homines artium spectati et probati. *Id. Topic.* 73. 19. Ingeniosos, ac opulentos, et ætatis spatio probatos, dignos, quibus credatur, putant. *Colum.* 11. *H. R.* 1. 6. Operum probatissimi artifices. — b) De rebus et abstractis. *Ovid.* 15. *Met.* 361. Si qua fides rebus tamen est adhibenda probatis. *Plaut.* *Pers.* 4. 6. 1. Probati argenti sexaginta minæ. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 8. 11. (31). Boletos pariant quercus probatissimos, robur et cupressus nolos. *Id.* 23. *ibid.* 5. 52. (98). Probatissima in Ægypto palma. *Id.* 37. *ibid.* 5. 20. (76). de beryllis. Probatissimi sunt ex iis, qui viriditatem puri maris imitantur. *Id.* 34. *ibid.* 8. 19. (33). Probatissima statua. *Lucilius* apud *Non.* p. 437. 13. Tuam probatam et spectatam maxime adolescentiam. *Quintil.* 10. 2. 2. Rustici probatam experimento culturam in exemplum intuentur. — *Probatum* est, receptum est, placet, *venόμσται*. *Sil. It.* 13. 473. Regia quum lucem posuerunt membra, probatum est Hircanis addibere canes.

II.) Translate est adprobatus, carus, acceptus. — a) De hominibus. *Cic. Planc.* 11. 27. Quibus quum fuerit probatissimus, hodieque sit, omnibus esse se probatum debet sperare. *Liv.* 27. 8. Ita rapta exiit antiquos mores, ut nemo probator prius moribus patrum, suis pariter alienisquæ esset. *Nepos Themist.* 1. Qui quum minus esset probatus parentibus, quod et liberius vivebat et rem familiarem negligebat, a patre exheredatus est. *Plin.* 9. *Ep.* 19. Familiariter ab eo dilectus probatusque. *Id.* 2. *ibid.* 13. ad fin. Habes, quam probatus carusque sit nobis. — b) De rebus. *Marcell.* ad *Cic.* 4. *Fam.* 11. Gratulatio tua mihi est probatissima.

PROBŌLE, es, f. 1. *προβόλη*, editio, emissio, prolatio: Græca vox a *προβέλλω* edo, emitto, profero. *Tertull.* *Præscript.* 46. Deinde infinitas angelorum editiones et probolas. *Id. advers. Prax.* 8. Si quis putaverit, me *προβόλην* aliquam introducere, ille est prolationem rei alterius ex altera. et *moz.* Prolatum est sermo Dei, an non? Si prolatus est, cognosce probolen veritatis.

PROBOSCIS, idis, f. 3. *proboscide*, *προβόσκis*, est, ut ait *Non.* p. 49. 11. *Merc.* Græcum nomen, dictum, quod ante depascat (a *πρό* ante et *βόσκω* pascō); et est porrecta corporis pars inherens naribus, quæ, excepto homine, in aliis animalibus invenitur. — a) Generatim. *Varro* apud *Non.* *ibid.* et p. 106. 18. Calvum esse factum ericium et pilis albis cum proboscide. ¶ 2. Speciatim dicitur de elephantum rostro. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 7. 7. (19). Proboscidem eorum facillime amputari, Pyrrhi præliorum experimentis patuit. *Flor.* 1. 18. Unius proboscide abscisa, mori posse belluas ostenderat. *Auct. B. Afr.* 84. Quum elephantis illam sub pede subditum pondere suo, proboscide erecta vibrantique, stridore maximo premeret atque enecaret. et *moz.* Quem elephantis proboscide circumdat, atque in sublime extollit armatum.

PROBRACHVS, ōs, m. 3. pes metricus quinque syllabarum, constans brevi et quatuor longis, ut *redundaverunt*. *Dioned.* 3. p. 478. *Putsch.*

PROBRŌSE, adverb. ignominiosamente, vituperosamente, con vergogna e villania, *ενοχέδιστος*, cum probro, dedecore, ignominia. *Seneca* 1. *Controu.* 2. a med. Probrose leno illam prostituit. *Gell.* 17. 21. a med. Quum Demostheni, quod fugerat, probrose objiceretur.

PROBRŌSITAS, atis, f. 3. probrosa conditio. *Salvian.* 3. *Gubern.* D. 9. a med. In hanc morum probrositatem prope omnis ecclesiastica plebs redacta est, ut in cuncto populo christiano

genus quodammodo sanctitatis sit, minus esse vitiosum. et *ibid.* 10. Hæc vitiorum probrositas, et 6. *ibid.* 3. Ita nova in coarguenda barum turpitudinum probrositate res evenit arguenti, ut etc.

PROBRŌSUS, a, um, adject. Comp. *Probrorior* et Sup. *Probroriorissimus*. — Probrosus est ignominiosus, dedecus afferens, vituperoso, ignominioso, vergognoso, *ενοχέδιστος*. *Cic. Fonte.* 12. 27. De quo vos homine, ne ab inimicia quidem, ullum fictum probrosum, non modo crimen, sed ne maledictum quidem audistis. *Horat.* 3. *Od.* 5. 39. O magna Carthago, probrosus Altior Italæ ruinis! *Sueton. Cal.* 11. Naturam sævam atque probrosam inhibere. *Tac.* 3. *Ann.* 68. Vita probrosus, et opertus infamia. et 14. *ibid.* 48. Facilitate probrosa carmina adversus aliquem. *versu infamatorii*. et 2. *ibid.* 50. Probrosis sermonibus aliquem illudere. *Gell.* 1. 5. Maledictis et probrosis compellationibus jactare aliquem. *villanie*. et *Sueton. Domit.* 8. Probrosis feminis lecticæ usum ademit. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 27. (106). Probrosæ mollietis homo. *Id.* 22. *ibid.* 6. 7. (15). Et (quo nihil equidem probrosius duco) vivimus aliena fiducia. *Claud. Mamertin. Grat. act. ad Julian.* 19. sub fin. Sordidissimum quæmque et probrosissimum adulare.

PROBRUM, i, n. 2. universim dicitur quidquid virtuti consentaneum non est: præcipue vero omne peccatum cum turpitudine ignominiaque conjunctum, *αἰσχος*, *δνειδος*, *τὸ ἐλεγχος* (It. *colpa vituperosa e infame*, *scelleraggine*, *ribalderia*; Fr. *action honteuse*, *turpitude*, *infamie*; Hisp. *deshonestidad*, *torpitude*, *infamia*; Germ. *die schimpfliche That*, *die Schandthat*; Angl. *a shameful or wicked action*, *a reproachful or dishonest act*, *villainy*, *wickedness*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Accius* apud *Festum* p. 229. 25. *Müll.* Qui, nisi probrum, omnia alia indelicta æstimant. *Sall. Jug.* 48. *extr.* Quæcumque dici, aut fingi queunt, ignavia luxuriæque probra, in illo exercitu cuncta fuere. *Id. Cat.* 38. Qui ubique probro atque petulantia maxima præstant. *Cic.* 5. *Verr.* 69. 162. Emergere ex paternis probis ac vitis. *Plaut. Curc.* 1. 3. 42. Flagitium probrumque magnum experefacis: bene monstrantem pugna cædis. *P. Africanus* apud *Gell.* 7. 11. Omnia mala, probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus sunt, malitia atque nequitia. *Ulp. Dig.* 50. 16. 42. Probrium et opprobrium idem est. Probra autem quædam natura turpia sunt, quædam civiliter et quasi more civitatis: ut puta furtum, adulterium natura turpe est; enimvern tutelæ damnari, hoc non natura turpa est, sed more civitatis. ¶ 2. Speciatim est incestum, stuprum, flagitium, stupro, *violazione*, *incesto*, *adulterio*. *Festus* p. 241. 29. *Müll.* Probrium virginis Vestalis ut capite puniretur; vir, qui eam incestavisset, verberibus necaretur, lex fixa in atrio Libertatis, etc. *Cic.* 2. *Phil.* 38. 99. Probi insimulati pudicissimam feminam. *Plaut. Amph.* 3. 1. 9. Alcumenam insontem probri Amphitruo accusat. *Id. Truc.* 2. 5. 8. Probrium exsequi. *Id. Mil. glor.* 2. 5. 13. Te alloquor, vitii probrique plena, quæ circum vicinos vagas es.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim et metonymica est dedecus, ignominia, infamia, quæ ex flagitio nascitur, *disonore*, *infamia*, *vergogna*, *vituperio*. *Cæcilius* apud *Festum* p. 229. 27. *Müll.* Eam compressa parit huius puerum, sibi probrium. *Plaut. Amph.* 2. 1. 30. Nemo id probro ducet Alcumenæ. *Sall. Cat.* 24. Q. Curius flagitiis atque facinoribus coopertus, quem censores senatu probri gratia moverant. *Cic. Rosc. Am.* 17. 18. Vita rustica, quam tu probro et crimini putas esse oportere. *Sall. Cat.* 12. Postquam divitiarum honori esse cœperunt, paupertas probro haberi. *Gell.* 7. 12. Inter pleraque alla, quæ obiectabat, id quoque probro dedit, quod tunicis uteretur manus totas operientibus. *Cic. Cæl.* 18. 42. Probrium castis, labem integris, infamiam bonis inferre. *Id. Rosc. Am.* 24. 68. Sum-

plus effusi cum probro atque dedecore. *Ter. Phorm.* 5. 4. 5. Ego nullo possum remedio me evolvere ex his turbis, quia, si hoc celeretur, in metu; sin patebit, in probro siem. *Id. Andr.* 5. 3. 10. Adeo inpotenti esse animo, ut hanc habere studeat cum summo probro? *Ovid. Heroid.* 17. 207. Non ita contemno volucris praecunia famae, Ut probris terras impleat illa meis. *Tac.* 1. *Hist.* 48. a med. Servili probro resperis, tamquam scyphum aureum in convivio Claudii furatus. ¶ 2. Speciatim est convicium, maledictum, contumelia, *strappazzo di parole*, vilania. *Cic.* 11. *Att.* 9. Epistolae mihi legerunt, plenas omnium in me probrorum. *Id. Flacc.* 20. 48. Optimum virum probris omnibus maledictisque vexavit. *Id. Dom.* 29. 76. In isto tuo maledicto probrum non modo mihi nullum obiectas, sed etiam laudem illustras meam. *Tac.* 11. *Ann.* 37. extr. Increpare multis ac servilibus probris. *Seneca. Agam.* 980. lacessere. *Flor.* 4. 4. insectari. *Ovid.* 3. *Art. am.* 49. et *Remed. am.* 697. Probra dicere alicui. *Liv.* 29. 9. jacere in aliquem. *Gell.* 7. 11.; et *Tac.* 3. *Hist.* 31. ludibrosa et turpia iugeretur. *Tac.* 4. *ibid.* 45. jacere. *Id.* 13. *Ann.* 14. extr. aggerere. et 6. *ibid.* 42. fundere. et 16. *ibid.* 21. componere. et 1. *ibid.* 21. cumulare. *Id.* 2. *Hist.* 52. Conviciis ac probris causam credis querebant. et 3. *ibid.* 24. Alios pudore ac probris, multos laude et hortatu, omnes spe promissisque accendens. *ram-pogne.* Adde *Liv.* 23. 45.

PROBRUS, a, um, adject. idem ac probrosus. *Gell.* 9. 2. Hoc potius dolori mihi est, quod istiusmodi animalia spurca atque probra nomen usurpant sanctissimum, et philosophi appellantur. *Sunt qui lectionem sollicitant, et probrosa legunt.*

PROBUS, a, um, adject. Comp. *Probior* et *Sup. Probissimus* 1. 1. — Ratione habita etym, primo dicitur de homine, quasi *prohibus*, ut ait *Festus* p. 229. 28. *Müll.*, quia se a delinquendo prohibet. Sunt qui putant esse a probatus per synopen. Ceterum probus morali praecipue ratione usurpatur, et ¶ 1. Generatim — 1. De hominibus — a) Est bonus, integer, rectus, sanctus, frugi, *χρηστός, ἀγαθός* (It. buono, proba, da bene, integro, onesto, virtuoso; Fr. bon, probe, honnête, intègre, loyal, vertueux; Hisp. bueno, honesto, integro, recto, leal, virtuoso; Germ. gut, ehrlich, rechtschaffen, redlich, tugendhaft; Angl. good, honest, virtuous, upright, discreet, worthy, sincere, well disposed). *Cic.* 2. *Orat.* 43. 184. Ut probi, ut bene morati, ut boni viri esse videantur. *Plaut. Most.* 1. 2. 53. Frugi et probum esse. *Id. Trin.* 2. 2. 39. Probus et frugi bonae. *Plin.* 8. *Ep.* 18. Mulier natalibus clara, moribus proba. *Id.* 10. *Ep.* 18. Vir integer, probus, industrius. *Cic.* 10. *Att.* 7. Modestior rex, et probior et integrior. *Horat. Epod.* 17. 40. tu pudica, tu proba. *Africanus apud Non.* p. 256. 26. *Merc.* Proba et pudica quod sum. *Cic.* 5. *Terr.* 69. 161. Ex inerti atque impuro et improbo parente navus et pudens et probus filius. *Id. Cluent.* 48. 133. Neque enim hoc homine sanctior, oecque probior, neque in officiis retinendis diligentior esse quisquam potest. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 23. Probum patrem esse oportet, qui gnatum suum esse probiorem, quam ipse fuerit, postulat. *Plin.* 2. *Ep.* 9. et 10. *Ep.* 95. Probissimus, honestissimus, eruditissimus vir. — b) Aliquando est peritus. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 132. Cantores probos! o bravi cantori! et *Pæn.* 4. 2. 93. Probus faber. et *Mil. glor.* 3. 3. 40. architectus. *Ter. Phorm.* 2. 1. 29. artifex. — c) Item navus, strenuus, callidus, valente, bravo, accorto. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 31. et *Pæn.* 3. 2. 5. Probus homo. *Id. Pers.* 1. 3. 43. parasitus. *Id. Pæn.* 5. 2. 6. praestigiator. *Id. Truc.* 3. 2. 15. cavillator. et 2. 1. 14. Proba lena. et 2. 1. 20. Nec unquam quisquam probus erit amator, nisi qui rei inimicus est suae. — d) Item idoneus. *Id. Pæn.* 3. 3. 67. Istic est ad istas res probus, quas queritas. — 2. Sæpiissime probus dicitur de rebus quibuscumque. *Plaut. Men.*

1. 2. 23. Hoc facious pulcrum est, hoc probum est, hoc lepidum, hoc factum est fabre. *Id. Pæn.* 4. 2. 93. Proba materies data est, si probum adhibes fabrum. *Id. Mil. glor.* 3. 1. 165. Probus hic conger frigidus. *Id. Cas.* 5. 4. 2. Proba occasio. *Id. Pæn.* 1. 2. 129. merx. *Id. Rud.* 3. 5. 20. Affer huc duas clavas, sed probas. *Colum. Arbor.* 3. a med. Probus ager. et sub fin. sapor. et 8. *R. R.* 2. 8. color. At Schneider. Goesium secutus leg. robius color. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 31. 100. Probum navigium. *Id. Orat.* 51. 170. Probæ res. cose buone e sode, quæ in oratione ponuntur; quibus opponit ibid. leves sententias. *Plaut. Pers.* 4. 3. 57.; et *Liv.* 32. 2. Probum argentum, di buona lega, probatum, purum. Sic *Plaut. Pers.* 3. 3. 33. Probi nummi. *Seneca Ep.* 19. ad fin. Nec roles quod debeo, nisi in aspero et proba accipere. — Proba oratio, sermo probitatis et honestatis plenus, discorso da uomo da bene. *Cic. Orat.* 22. 74. Poeta peccat, quum probam orationem affingit improbo, stultove sapientis. — In illo *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 60. (159). Et os probum duriusve animal generantibus: pro iis cornea et acuta volucribus rostra: os probum est vultus solidus, firmus, osseus. ¶ 2. Speciatim est honestus, pudicus, pudens. *Plaut. Amph.* 2. 2. 46. Quam cives vero rumificant probam. *Ter. Adelph.* 5. 8. 7. Proba et modesta mulier. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 12. 10. (53). et 37. *ibid.* 2. 6. (14). Os probum et venerandum Cn. Pompeji. *Sueton. Gramm.* 15. Lenæus Pompeji M. libertus tanto amore erga patroni memoriam existit, ut Sallustium historicum, quod eum oris probi, animo inverecundo scripisset, acerbissima satyra laceraverit. Alii hic leg. improbi: sed refelluntur tum locis *Plinii* citatis, tum *Senec. Ep.* 11. Nihil erat mollius ore Pompeji. Numquam non coram pluribus erubuit, utique in contionibus. Dicitur autem os probum, quia probitatis signum pudor est. — NB. De cognom. Rom. V. ONOM.

PROCACIA, æ, f. 1. procacitas, audacia in petendo. *Auson. Ep.* 22. Quod nihil poscente me abnuis, magis augeat procaciam, quam retundit. **PROCACITAS**, ætis, f. 3. petulantia, audacia, sfrontataggine, *αἰσχρολογία*, petulantia. *Cic. fragm. apud Non.* p. 23. 19. et 24. 3. et *Non.* p. 460. 22. *Merc.* deducit a procando, idest poscendo, his verbis: Itaque a petendo petulantia; a procando, idest poscendo, procacitas nominata est. V. PROCO. *Tac.* 3. *Hist.* 11. Ut olim virtutis modestiæque, tunc procacitatis et petulantiae certamen erat, ne minus violenter Aponium, quam Flavianum ad supplicium deponerent. *Nepos Timol.* 5. Huic quidam homo petulans et iogratus vadimonium quum vellet imponere, et complures concurrissent, qui procacitatem hominis manibus coercere conarentur, etc. *Martial.* 2. 41. Et convivia nequiora vita, Et quidquid lepida procacitate laxat perspicuo labella risu. *Colum.* 8. *R. R.* 2. 15. Procacitas galli gallinacei impedienda ampullaceo corio. h. e. nimia coeundi libido.

PROCACITER, adverb. Comp. *Procacius* et *Sup. Procacissime*. — Procaciter est proterve, petulanter, petulantemente, *αἰσχρολόγως*. *Curt.* 8. 1. a med. Finem procaciter orio sermoni imponere. *Liv.* 28. 24. Procacius stipendium flagitare, quam et modestia militari. *Tac.* 5. *Ann.* 4. Exercenlibus plerisque per occultum, atque eo procacius, libidinosum ingeoiorum. *Curt. loc. cit.* Procacissime patris tui memoriam illudunt.

PROCALARE, provocare, ex Græco καλεῖν, id est voco. *Paul. Diac.* p. 225. 8. *Müll.* V. et PROCLATO.

PROCĀPIS, progenies, quæ ab uno capite procedit. *Paul. Diac.* p. 225. 4. *Müll.* Cl. *Müllero* τὸ procapis est substantivum fem. gen.: contra G. Löve (*Prodromus Corpor. Glossar. Lat.* p. 351.; adjectivum esse videtur) in Gloss. enim senioris ævi procapis est proximus.

PROCASTRIA. V. PROCESTRIA.

PROCĀTALEPSIS, is, f. 3. προκατάληψις, apud rhetores est figura, de qua hæc *Jul. Rufinian.* de schemat. dian. § 2. ed. *Ruhnken.* Pro-

catalepsis est schema dianœas, quum id quod adversarius arripitur est atque obiectur, præsumimus ac præripimus, ut illud (*Virg.* 2. *Æn.* 78): neque me Argolica de gente negabo: Hoc primum. — Latine hæc figura dicitur præceptio vel anticipatio.

PROCĀTARCTICUS, a, um, adject. προκαταρctικός, præcedens. *Cæsar. Aurel.* 1. *Acut.* 1. a med. Ajuto, antecedentes causas, quas procatacticas appellant, singulares quidem, non esse futurae passionis signa.

PROCĀTASCEUE, es, f. 1. προκατασχευή, apud rhetores est figura, de qua sic *Jul. Rufinian.* de schemat. dian. § 3. ed. *Ruhnken.* Procatasceue est procatalepsi proxima, quum rei, de qua acturi sumus, colorem præparamus atque prætendimus, ut in illo (*Virg.* 4. *Æn.* 9. — 14.): Anna soror, quæ me suspensam insomnia terrent! usque: quæ bella exhausta canebat! — Hæc figura dicitur Latine præparatio.

PROCĀTIO, ōnis, f. 3. actus procandi, seu maritum sibi aliquem petendi. *Apul. de Mag.* Quum in hoc statu res esset inter procationem matris, et metum filii, etc. h. e. dum mater vidua nupturiret, et filius metueret, ne ipsa in futuri mariti domum divitiis suas conferret.

PROCAX, acis, adject. Comp. *Procacior* et *Sup. Procacissimus* I. — Procax primo et proprie est valde impudens in petendo, a proco, as, *αἰσχροτης, φιλοκαώπτης, ἀσελγής* (It. petulante, sfacciato, sfrontato, protervo, licencioso; Fr. qui demande effrontément, audacieux, effronté, impudent, licencieux; Hisp. audaz, atrevido, desvergonzado, acabronado, licencioso; Germ. frech in Fordern, frech, muthwillig, verwegen; Angl. petulant, peity, saucy, wanton, bold, forward, sportive, skittish, frolicsome, game-some, lascivious, procacious).

1.) Proprie. — a) De hominibus; et dicitur v. gr. de meretrice, quæ usque ingerit da mihi, offer mihi, ut ait *Ter. Heaut.* 2. 1. 11. Deinde impudens in re quacumque, audax, mordax, dicax, obscæna aperte effluens. *Cic. Cæsar.* 20. 49. Si ita sese geret, ut non solum meretrix, sed etiam procax videatur. *Plaut. Pers.* 3. 3. 6. Lenæo procax, rapax, trahax. *Id. Truc.* 1. 2. 52. Procacior estis vos (meretrices), sed illi (publicani) perjuriosi. *Cic. 7. Fam.* 13. ad fin. Scio, te non esse procacem in lacessendo. *Horat.* 2. *Od.* 1. 37. Musa procax. *Id.* 2. *Sat.* 6. 66. vernæque procaces. *Ovid.* 2. *Trist.* 435. Cinnaque procacior Anser. *Sueton. Oth.* 2. A prima adolescentia prodigius ac procax. *Tac.* 2. *Hist.* 23. a med. Ut quisque animo ignavus, procax ore. et 4. *ibid.* 20. Procax ante periculum manus. *Id.* 14. *Ann.* 15. Procax ingenic. et 1. *ibid.* 16. lingua. *Id.* 3. *Hist.* 62. moribus. Sic *Colum.* 7. *R. R.* 3. 4. Aries, quum sentiat se velut quodam naturali telo capitis armatum, frequenter io pugnam procurrit, et fit in femioas quoque procacior, più insolente. — Cum Genit. *Tac.* 13. *Ann.* 46. extr. Procax otii, et potestatis temperantior. h. e. in otio petulans, in magistratu moderatior. — b) De rebus et abstractis. *Seneca. Agam.* 209. Procacem manum armare. h. e. cædis immodice appetentem. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 6. 7. (17). Excogitavit (naturæ) aliquas (herbas) aspectu hispidas, tactu truces, ne procaces manus rapiant, rapaci, che vogliono toccar da per tutto. *Catull.* 61. 126. Neu diu taceat procax Fescennina locutio. *Sall. Cat.* 26. Sermo procax. *Martial.* 5. 2. Nequitia procacioris. *Phædr.* 1. 2. Procax libertas. *Tac.* 1. *Ann.* 72. Viros feminasque illustres procacibus scriptis diffamaverat. *Id.* 2. *Hist.* 87. Procacissima, etiam inter severos, lixarum ingenia.

II.) Translate. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 3. (10). de vitib. Maritas populos complexæ, atque per ramos earum procacibus brachiis scandentes, che s'appigliano dovunque possono, et *Virg.* 1. *Æn.* 339. nimbosus Orion In vada cæca tulit, penitusque procacibus Austris Perque undas, superante salo, perque invia saxa Dispulit. h. e. procacibus, præcipitibus. In Gloss. *Philox.* procax προπετης etiam vertitur.

PROCEDO, cedis, cessi, cessum, cedere, n. 3. (pro et cedo). Part. *Procedens* I. 4. et II. 1. 5.; *Processus* I. 2. et II. 5. *Processurus* II. 3. et 9. — Procedere est ante cedere, progredi, προβαίνειν, προίσιμι (It. andare innanzi, farsi avanti, avanzarsi, camminare; Fr. aller en avant, s'avancer, marcher; Hisp. ir en adelante, andar, marchar; Germ. vorgehen, hervorgehen; hervorkommen, vorangehen; Angl. to proceed, go or come forth, go on or forward, advance).

I.) Proprie et stricto sensu. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Capt.* 5. 2. Age tu, illuc prodece, bone vir. *Cic. 16. Fam.* 9. A portu Corcyraeorum ad Cassiopen stadia cxx. processimus. *Auct. B. G.* 8. 27. a med. Equitatus procedit ante agmen. *Plaut. Cas.* 3. 3. 2. Procedere ad forum. *andar in piazza. Liv.* 35. 46. Quum (rex) haud procul portu egressus esset, magistratus quoque Chalcidensis et principes ante portum processerunt. *Id.* 34. 5. Matronae frequentes in causa ad se pertinente in publicum processerunt. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 30. 50. (95). Locustae in pavore oblique in latera procedunt. *Id.* 8. *ibid.* 32. 50. (117). Cervi quamdiu cornibus carent, noctibus procedunt ad pasqua. ¶ 2. Speciatim in re militari. *Cæs.* 1. *B. G.* 38. Quum tridui viam processisset, nuntiaturum est ei etc. et 5. *ibid.* 38. Eo die milia passuum xx. procedit. *Auct. B. Afr.* 75. Caesar processus a suis castris milia passuum quinque. *Alii rectius leg.* progressus. *Curt.* 7. 3. 19. Inde agmen processit ad Caucasum montem. — Similiter de navibus. *Cæs.* 7. *B. G.* 61. Parva manu Metiosedum versus missa, quae tantum progrediatur, quantum naves processissent. — Passive impersonaliter. *Cæs.* 3. *B. C.* 34. Tentandas tibi provincias longiusque procedendum existimabat. et 1. *ibid.* 80. Lente atque paulatim proceditur. *Liv.* 25. 21. Qua temeritate processum in aciem est. ¶ 3. Item speciatim de oratore. *Liv.* 34. 5. *init.* Si privati tantummodo ad suadendum dissuadendumque id, quod nobis rogatur, processissent, ego quoque etc. Similiter de fabularum actoribus. *Plaut. Amph. prol.* 116. Nunc ne huic ornatum vos meum admiremini, Quod ego huc processi sic cum servili schema, etc. ¶ 4. Item de agmine, aut pompa incedente. *Ter. Andr.* 1. 1. 101. Funus interim procedit: sequimur. *Horat.* 4. *Od.* 2. 49. Tuque dum procedis, io Triumphae, Non semel dicemus. *Sil. It.* 7. 91. tacito procedens agmine. *Id.* 6. 443. Hæc est, unde ingens, humeris fulgentibus ostro, Vidisti Latios consul procedere fasces. *Claudian.* *III. cons. Honor.* 8. procede secundis Alitibus, Phæbique novos ordine meatus. *Sil. It. cit.* l. 6. et *Claudian.* loquuntur de ingenti amicorum comitatu, quo consul primo initii consulatus die ex ædibus in Capitolium vota vincturatus deducebatur.

II.) Translate. ¶ 1. Prægnanti, uti ajunt, significatione, de boniniis, frequenter significat egredi, prodire, uscire, venir fuori. *Plaut. Pseud.* 2. 12. Foribus foras procedere. *Virg.* 12. *Æn.* 169. procedere castris. *Claudian.* *Nupt. Honor.* et *Mar.* 170. undis. *Cæs.* 5. *B. G.* 43. Procedit extra munitiones. *Cic.* 7. *Verr.* 36. 94. Procedit in medium, vini, somni plenus. *Id.* *Brut.* 9. 37. Procedere e tabernaculo in solem. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 20. (63). Plebs apum meret ignavo dolore, non cibos convehens, non procedens. *Id.* 7. *ibid.* 8. 6. 45. In pedes procedere nascentem, contra naturam est. *Ulp. Dig.* 48. 22. 9. Potest præses quemdam damnare, ne de domo sua procedat. *Ovid.* 14. *Met.* 46. media procedit ab aula. — Similiter *Cic.* 1. *Divinat.* 52. 119. Cæsar quoniam primum cum veste purpurea processit. *Id.* *Sext.* 31. 68. Obviam alicui procedere. ¶ 2. De rebus est apparere, exoriri, existere, nascere, comparere. *Virg.* 9. *Ecl.* 47. Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum. et 6. *ibid.* 86. invito processit vesper Olympi. *Id.* *Cic.* 1. *Divinat.* 39. 86. Postea quam philosophia processit, nemo aliter philosophus sensit. ¶ 3. De plantis germinantibus, et provenientibus. *Colum.* 4. *R. R.* 22. 4. Plerumque germen de cicatrice procedit: quod sive longius

prasiluerit, in flagellum submittitur, etc. *Varro* 1. *R. R.* 23. 6. Antequam radices longius procedere possint. *Pallad.* 7. *R. R.* 5. Gemma, quæ bene apparebit, sine dubio processura. ¶ 4. Procedere etiam de locis dicimus, quæ extenduntur, et procurunt. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (159). Ita ut in pedes binos fossa procedat. *Id.* 5. *ibid.* 29. 30. (110). Lydia super Ionium procedit. *Id.* 4. *ibid.* 2. 3. (6). Promontorium, quod contra Peloponnesum præcedit. *Cels.* 8. 1. a med. Cubitus rotundus in extremo, parte altera paululum procedit. ¶ 5. Metaphorice procedere dicitur tempus, progredire, passare. *Sall. Jug.* 24. Ubi plerumque noctis processit, castra invadunt. *era passata.* Sic *Virg.* 3. *Æn.* 356. Jamque dies alterque dies processit. *Cic.* 3. *Tusc.* 22. 53. Dies procedens mitigat ægritudinem. *il tempo coll'andar innanzi.* et *Plin.* 6. *Ep.* 31. in fin. Sara, quæ procedente tempore enatam insulam imitantur. *col progressu, coll'andar del tempo.* Adde *eumd.* 3. *Ep.* 20.; et *Plin.* *alter.* 11. *Hist. nat.* 16. 16. (49). Similiter *Liv.* 3. 37. Jam et processerat pars major anni. *Virg.* 4. *Ecl.* 12. incipient magni procedere menses. *Scribon. Compos.* 100. In processa ætate. *Sed Cic.* 5. *Phil.* 18. 50. An hoc vidit puer; si ætate processerit, non videbit? ¶ 6. Morali ratione, et poetice, sed generatim, est ad alta ascendere. *Propert.* 2. 8. 13. Nunc volo subducto gravius procedere vultu. *h. e.* gravius gerere me, et res magis serias tractare. *Petron. Satyr.* 2. Quis postea ad summam Thucydidis, quis Hyperidis ad famam processit? *h. e.* progrediendo pervenit. ¶ 7. Hinc sæpissime est in re aliqua progredi, progressu facere, avanzare, progredire, fare progressi. *Cic. Harusp. resp.* 23. 48. Longius processit: in ipsum Cn. Pompejum invehi cepit. *Id.* *Rabir. Post.* 2. 5. In dando autem et credendo processit longius: nec suam solum pecuniam credidit, sed etiam amicorum. *Id.* *Brut.* 48. 180. Is processisset honoribus longius, nisi semper infirma valetudine fuisset, et *ibid.* 36. 137. L. Cotta non multum dicendi laude processerat. *Id.* 3. *Fin.* 2. Quum in philosophia tantum processeris. *avendo fatto tanto profitto.* et *Plin.* 8. *Ep.* 6. Ambitio et procedendi libido. di avanzarsi, majores honores adipiscendi. *Virg.* 5. *Æn.* 461. procedere longius iras. *Sall. Jug.* 5. Eo vecordiae processit, ut etc. passò, s'avanzò tant'oltre, che etc. *Vellej.* 2. 80. 2. Processit in id furoris, ut etc. *Liv.* 37. 7. In convivio rex erat, et in multum vini processerat. *Id.* 9. 26. Eoque ira processit, ut Romæ quoque multi delendam urbem (*Luceriam*) censerent. *Id.* 4. 1. Et mentio primo sensim illata a tribunis, ut alterum ex plebe consulem liceret fieri, eo processit deinde, ut rogationem novem tribuni promulgarent, ut populo potestas esset, seu de plebe, seu de patribus vellet, consules faciendi. *Sall. Jug.* 24. Adherbal, ubi intelligit eo processum, uti regnum aut relinquendum esset, aut armis retinendum, etc. *Cæs.* 1. *B. C.* 81. Sed, quantum opere processerant et castra protulerant, tanto aberant ab aqua longius. *Cic.* 2. *Nat. D.* 58. 146. Perspicuum est, quo compositiones unguentorum, quo ciborum conditiones, quo corporum lenocinia processerint, a qual finezza stan giunte. et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 22. 34. (82). Mirum est, quo procedat Græca credulitas. *Colum.* 5. *R. R.* 3. 9. Ne in infinitum procedat disputatio nostra. *Cic.* 1. *Fin.* 9. 29. Constituam, quid, et quale, etc. ut ratione et via procedat oratio. *affinchè la disputa cammini con metodo.* Similiter *Id.* 11. *Fam.* 25. Non imitor λαχανισμὸν tuum: altera jam pagella procedit. ¶ 8. Item est durare, perdurare. *Liv.* 25. 5. a med. Ut qui minores septem et decem annis sacramento divisent, iis perinde stipendia procederent, ac si etc. *h. e.* ut anni, quos militabant, ad honestam missionem processent. Adde *eumd.* 5. 7. *Sic Id.* 5. 48. Quum stationes procederent. *h. e.* usque et usque continuarentur. *Colum.* 8. *R. R.* 7. 5. Si fastidii cibum, totidem diebus minuere oportebit, quot jam fartura processerint. ¶ 9. Sæpius est bene, aut male cadere, cedere, succedere, riuscire, an-

dar bene o male. — a) Cum additis. *Cic.* 1. *Orat.* 27. 123. Nonnumquam summis oratoribus non satis ex sententia eventum dicendi procedere. *Id.* 13. *Phil.* 19. 40. Pergit in mea maledicta, quasi vero ei pulcherrime priora processerint. *Id.* *Rabir. Post.* 1. 1. Cui bene quid processerit, multum eum providisse dicimus. *Celsus* ad *Cic.* 8. *Fam.* 12. Quibus quum parum procederet, ut ulla lege mihi pannerent accusatorem, etc. *Id.* 12. *ibid.* 9. Omnia prospera procedunt. *Val. Antias* apud *Gell.* 1. 7. Haruspices dixerunt, omnia ex sententia processurum. — b) Absolute, bene evenire, succedere, andar bene. *Cic.* 5. *Verr.* 98. 227. Annona pretium, nisi in calamitate fluctuum, non habet: si autem ubertas in percipiendis fructibus fuit, consequitur vilis in vendendis: ut aut male vendendum intelligas, si processit; aut male perceptos fructus, si recte licet vendere. *Liv.* 24. 26. Si Andranodoro consilia processissent. *Plaut. Pers.* 1. 3. 34. Mane quod tu occiperis, id totum procedit diem. *Tac.* 15. *Ann.* 60. Ut ferro grassaretur, quando venenum non processerat. *Ter. Adelph.* 5. 9. 22. Syre, processisti hodie pulcre. *hai avanzato molto.* ¶ 10. PROVENIO. ¶ 10. Hinc illa procedere dicuntur, quæ in utilitatem alicujus cedunt, prosunt, juvant. *Cato R. R.* 148. Quot dies per dominum mora fuerit, quo minus vinum degustet, totidem dies emptori procedunt. *Sall. Jug.* 87. Benefacta mea reipub. procedunt. *Ovid. Heroid.* 9. 109. Illi procedit rerum mensura tuarum. Cede bonis: heres laudis amica tuæ. *va per lei.* et *Val. Flacc.* 8. 458. Procedit non gentis bonos, non gloria magni Solis avi, non barbaricæ decor ille juvenatæ. *nulla vale.* ¶ 11. Item quæ valent, locum habent. *Paul. Dig.* 5. 3. 32. Per servum acquisitæ res heredi restituendæ sunt, quod procedit in hereditate liberti, etc. *Ulp. ibid.* 24. 1. 11. Quod ita procedit, si ea, cui donabatur, eum interposuit. *Varro* 2. *R. R.* 2. 5. Pretio facto in singulas oves, ut agni chordi duo pro una ove annumerentur; et si cui vetustate dentes absunt, item binæ prn singulis ut procedant. *h. e.* cedant pro singulis, *vagliano due per una.* Vel adludit ad morem numerandi gregis: quia, ut ait *P. Victorius*, includitur is in septio, et dum procedit, seu egreditur, numeratur. ¶ 12. Interdum est evenire, accidere, accadere. *Plaut. Most.* 4. 3. 7. Numquid processit ad forum hodie novi? ¶ 13. Procedere, proliscisci, venire. *Imp. Justinian. Cod.* 7. 37. 3. Res, quæ a sacratissimis imperatoribus, non a fiscalibus rebus, sed ex privata eorum substantia procedunt.

PROCELEUSMATICUS pes, προκελευσματικός, pes ex quatuor syllabis brevibus constans, ut *Abiete, Retulerat*, etc. Aliqui dictum volunt a πρό ante et κέλευω jubeo, quasi prinitus jussum, eo quod in sacris Minervæ carmen quoddam hoc pedum genere constans primo loco cani jubebatur. Hinc Proceleusmaticum metrum, quod (teste *Mar. Victorino* p. 2546. *Putsch.*) recipit prima et secunda et tertia sede proceleusmaticum pedem, quarta tribrachyn aut anapæstum. *Idem Mar. Victorin.* *ibid.* Ex dimetro anapæstico trimeter (corrigere tetrameter) proceleusmaticus figurabitur versus, longa ejus in breves soluta, et syzygia in simplices pedes divisa, ut est: *Tuba terribilem sonuit crepitum. Diomed.* 3. p. 513. *Putsch.* Proceleusmaticum metrum est, quale fecit Serenus: Animula miserula propertiter obiit. *Lege abiit.* Adde *Auson. Parental.* 27.; et *Capell.* 9. p. 331. et 332.

PROCELLA, æ, f. 1. Vis venti cum pluvia, ut definit *Isid.* 13. *Orig.* 11. in fin. et *Servius* ad *Virg.* 1. *Æn.* 89., (quanquam et sine pluvia ventus vehemens ita appellatur. *V. Senec.* 5. *Quæst. nat.* 12.) præsertim in mari et fluminaibus: a procello: vel a προδύλλα, quod idem sonat, δύλλα, ἀέλλα (It. procella, burrasca, fortuna o tempesta di mare; Fr. violent orage, tempête, bourrasque; Hisp. borrasca, tempestad, tormenta, temporal; Germ. d. erschütternde, niederschlagende Wind, Sturm, Sturmwind; Angl. a storm, tempest, hurricane).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Plin.* 2. *Hist.*

nat. 49. 50. (134). Procella distat latitudine ab utroque (*nempe* a vortice, et a turbine), disiecta nube verius, quam rupta. V. loc. ejusd. cit. in ECNEPIAS. Cic. 3. Nat. D. 20. 51. Imbres, nimbi, procellae, turbines. Virg. loc. cit. Una Eurusque, Notusque ruunt, creberque procellis Africus. et ibid. 106. stridens Aquilone procella Velum adversa ferit. Horat. 3. Od. 29. 57. si mugiat Africis malus procellis. Id. 2. ibid. 9. 2. mare Caspium Vexant inaequales procellae. Plaut. Trin. 4. 1. 17. Imber fluctusque atque procellae frangere malum, ruere antennis, seindere vela. Lucr. 6. 124. Quum subito validi venti collecta procella Nubibus intorsit sese, conclusaque ibidem Turbine versanti, magis ac magis undique nubem Cogit. et ibid. 446. Hic (ventus) ubi se in terras demisit dissolutique, Turbinis immanem vim provomit atque procellae. Ovid. 4. Trist. 6. 35. Procellae praecipites. et 1. ibid. 7. 85. eymba semel vasta percussa procella. et 5. ibid. 5. 17. navis quassata procella. Martial. 9. 41. Dispersa rate tristibus procellis. Lucan. 5. 612. quora rapta procellis. Catull. 25. 4. de fure. Thalle. turbida rapacior procella. Id. 64. 59. Irrita ventosa: linqueas promissa procellae. Flor. 4. 2. a med. Quinam ille horror, quum eudem tempore fluctus, procellae, viri, naves, armamenta configerant? Petron. Satyr. 114. Illum quidem vociferantem in mare ventus excussit, repetitumque infesto gurgite procella circumiegit atque hausit. — b) Speciatim de vento terrestri. Ovid. de nuce 163. Atque utinam subitae raperent mea poma procellae. Seneca Octav. 897. Quatiunt altas saepe procellae domos. Curt. 3. 13. Procella subito nivem effuderat.

II.) Translate. — a) Generatim de quavis turba, impetu, et aggressionem, vi ingruente, discriminata, molestia, aerumna. Nepos Att. 10. in fin. Ex tot tanque gravibus procellis civilibus ad incolumitatem pervenit. Cic. Mil. 2. 5. E quidem ceteris tempestates et procellas in illis dumtaxat fluctibus contiooum semper putavi Miloni esse subeundas. Id. Cluent. 56. 153. Vita tranquilla et quieta, remota a procellis invidiarum. Liv. 2. 1. Plebs agitari caepit tribuniciis procellis. Id. 28. 25. Seditionum procellae. Cic. Dom. 53. 137. Tu procella patriae, turbo ac tempestas pacis atque otii. Id. 2. Verr. 3. 8. Ut quoniam erimur vim subterfugere nullo modo poterat, procellam temporis devltaret. Seneca Agam. 594. Procella impotens Fortunae. Virg. 7. En. 594. Frangimur, beu! fatis, inquit, ferimurque procella. — b) Speciatim dicitur de impetu pugnantium (praesertim equitum, qui celerius feruntur in aciem adversam) et impressione hostem procellentium. Liv. 30. 18. Equestrem procellam excitemus oportet, si turbare ac statu movere volumus. Id. 29. 2. Procella equestri hostem circumfundere. Id. 37. 41. ad fin. Hae velut procella ita consternavit equos, ut etc. Tac. 3. Hist. 53. Legiones equestri procella, mox pedum vi fundere. — c) Item de adversa pugna. Flor. 2. 6. Ticino Trebia succedit. Hic secunda belli Punici procella desavit. Lucan. 8. 203. Sparsus ab Emtathia fugit quicumque procella. — d) In boam partem de oratione. Quintil. 11. 3. 158. Hoc praecipit Homerus Ulyxis exemplo, quem stetit oculis in terram defixis, immoto scaeptra, priusquam illam eloquentiae procellam effunderet, dicit. Homeri versus, ad quem Quintil. respicit, est *Iliad. l. 3. v. 222. Kai ensa vradegon eoxota xeiuepion.*

PROCELLO, is, ere, a. 3. idem quod percello, perinoveo, propello, evertio: a *xellaw* moveo, vel ab obsoleto *cello*. Propert. 3. 6. 3. Dum furibunda mero mensam procellis, et in me Projicis insana eymbia plena manu. Alii leg. *propellis*, improbante Bruckstio, qui et illud Servii affert ad Virg. 1. En. 89. Dicta procella, quod omnia procellat, hoc est moveat. Ubi alii leg. *percellat*, et Gloss. Philox. Procello, *περιτρέπω* h. e. impello, evertio. — *Procellere* se est in anteriorem partem se movere. Paul. Diac. p. 225. 1. Müll. Procellunt, procumbant. Plaut. Mil. glor. 3. 1. 167. Sed procellunt se, et procumbunt dimidiati, dum

appetunt. Ita MSS. et vet. edit. Alii *percellunt*. loquitur Plaut. de iis, qui mensae accumbentes, immolent ferculis, et ipsum corpus extendentes patinis quasi incumbunt, et cupide inbiant. Ceterum *Fluckeisenus* apud Plautum legit: Sed procellunt sese in mensam, dum inbiant (quae fastidium).

PROCELLŌSE, adverb. turbide, in morem procellae. Augustin. 13. Confess. 20. Genus humanum profunde curiosum, et procellose tumidum.

PROCELLŌSUS, a, um, adject. Sup. *Procellosissimus* 1. — Procellosus ¶ 1. Est procellis agitatus, ventoso, tempestoso, procelloso, *αελλώδης, θυελλώης*. Liv. 40. 2. Ver procellosum eo anno fuit. Colum. 9. R. R. 4. 1. Apricus, et minime procellosus celi status. Seneca Med. 411.; et Val. Flacc. 3. 621. Procellosum mare. Augustin. 5. Civ. D. 22. extr. Procellosissimum pelagus. ¶ 2. Item procellam inducens. Liv. 28. 6.; et Ovid. Heroid. 2. 12. et 2. Amor. 6. 44. Procellosus ventus.

PROCER. V. PROCERES sub I. b.

PROCERĒ, adverb. in longo, *μακράν*, longe, in longum. Comparativum habet Cic. 3. Orat. 59. 220. Brachium procerius projectum, quasi quoddam telum orationis.

PROCERES, um, m. plur. 2. Servio ad Virg. 1. En. 744. ex Farrone sunt capita trahum, vel mutuli extra parietem prominentes. De notatione V. Foss. Etymol.: Festus a *procer* deducit; ait enim p. 249. 1. Müll. Procum Patricium in descriptione classium, quam fecit Serv. Tullius, significat procerum; hi enim sunt principes. Hec Festus. Hinc ita dicti viri primarii in quovis ordine, principes in civibus, i *grandi*, i *capi*, i *principali*, i *primari*, i *magnati*, *ἐξάρχοντες, πρωτοπολίται, πρωτάρχοντες*.

1.) Proprie. — a) Saepissime in plurali numero. Cic. 13. Fam. 15. Audiebam enim nostros proceres clamitantes. Liv. 1. 45. Proceres Latinorum. Plaut. Bacch. 4. 9. 130. Fit vasta Troja: sciodunt proceres Pergamum. h. e. principes Graeciae, fortissimi militum, qui in equo fuerant inclusi. Tac. 14. Ann. 53. Ego equestri et provinciali loco ortus, proceribus civitatis annumeror. Virg. 3. En. 58. Delectos populi ad proceres, primumque parentem Monstra Deum refero. Sil. It. 11. 141. Paullumque idem inter prolia, et idem Flaminium; proceres rerum demiserit umbris. Lucan. 7. 69. Proceres castrorum. Id. 8. 261. In procerum caetu tandem moesta ora resolvit. Plin. 17. Hist. nat. 1. 1. (5). Caecio Largus e proceribus. uno de primariis. et Id. 7. ibid. 30. 31. (112). Romani proceres. Juvenal. 3. 212. Si magna Asturici cecidit domus, horrida mater, Pullati proceres, differt vadamonia praetor. Liv. 2. 20. Proceres juventutis. V. Drakenborg. ad h. l. et cf. Liv. 10. 28. — b) Negant grammatici Charis., Diomed., Phocas, etc. in singulari num. usurpari. Juvenal. tameo 8. 26. Agnusco procerem. Capitolin. Maxim. 2. In pueritia fuit pastor, nonnumquam procer, qui latronibus insidaretur. h. e. dux et princeps ad insectandos latrones. Ignarra de phratr. p. 200. putat legend. Graecis litteris *πρόχης* pro *πρόχως* manu promptus, quo quidem epitheto Maximini dexteritas maxime commendatur. Infrequens enim non est, sequioris praesertim aetatis scriptores Graecas voces Latinis aliquando immiscuisse. Alcim. Ep. 84. ante med. Post obitum devotissimi, fidelissimique vobis, patris mei, proceris vestri.

II.) Translate. — a) Speciatim. Volum. 9. R. R. 9. 6. de apib. Sunt saepe plures unius populi duces, et quasi procerum seditione plebs in partes diducitur. — b) Generatim. Plin. 29. Hist. nat. 1. 8. (26). Proceres artis ejus. h. e. medicinae: medicorum principes. Id. 7. ibid. 30. 31. (112). sapientiae. Id. 9. ibid. 17. 30. (66). guiae. Id. 35. ibid. 11. 40. (138). Hactenus indicatis in genere utroque (*pingendi*) proceribus.

PROCERITAS, atis, f. 3. altitudo, et praecipue statura, *altezza, grandezza*.

1.) Proprie. — a) De hominibus. Cic. Cael. 15. 36. Caador bujus te, et proceritas, vultus

oculique perpulerunt. Plin. 1. Ep. 40. Proceritas corporis, et decora facies. Sic Justin. 13. 1. 11. Formae pulcritudo, et proceritas corporis, et Tac. 12. Ann. 44. Rhadamistus decora proceritate, vi corporis insignis. Id. 4. ibid. 57. de Tiberio. Quippe illi praegracilis et incurva proceritas. Gell. 9. 11. Dux Gallorum vasta et ardua proceritate. Sueton. Vitell. 17. Erat in eo enormis proceritas, venter obesus, etc. — b) De plantis. Cic. Senect. 17. 59. Quum admiraretur et proceritates arborum, et directos in quincuncem ordines. Tac. 5. Hist. 6. Palmetis est proceritas et decor. Plin. 17. Hist. nat. 4. 3. (27). Nec semper aquosa est terra, cui proceritas herbarum. Id. 16. ibid. 14. 25. (65). Tilia proceritate perquam modica. Id. 12. ibid. 25. 54. (113). Proceritas balsami intra bina cubita subsistit. — c) De spatio. Apul. 5. Met. Remigio plumae raptum maritum proceritas spatii fecerat alienum. scil. altitudo in sublime se praeipitans. Sic Forcellinus: altis tamen proceritas spatii h. l. est spatii longitudo.

II.) Translate est longitudo, *lunghezza, μήκος*. Cic. 2. Nat. D. 47. 122. Aliorum ea est humilitas, ut cibum terrestrem rostris facili contingant. Quae autem altiora sunt, ut anseres, ut cygni, ut cameli, adjuvantur proceritate collorum. Plin. 8. Hist. nat. 15. 16. (39). Alces, ni proceritas aurium et cervicis distinguat, juvenco similis. Id. 16. ibid. 6. 8. (21). Pediculi (*glandis*) proceritas brevitatem differentiam habet. et 17. ibid. 13. 21. (96). Proceritas rubi. — De oratione. Cic. Orat. 63. 212. Fluit omnino numerus a primo tum incitatus brevitate pedum, tum proceritate tardius. h. e. quum plures syllabae producantur.

PROCERITUDO, inis, f. 3. proceritas. Solin. 1. a med. Corruptam degeneri successione subolem nostri temporis, per nascentium detrimenta decus veteris proceritatis perdidisse.

PROCERŪLUS, a, um, adject. deminut. *lunghetto*, aliquantum procerus, longiusculus. Apul. Florid. n. 15. Bathylli manus tenera, procerula: laeva distantibus digitis nervos molitur, dextera psalleotis gestu pulsabulum citharae admovet.

PROCERUS, a, um, adject. Comp. Procerior et Sup. Procerissimus I. et II. — De notatione V. Foss. Etymol. Procerus est altus, celsus, et praecipue de statura usurpatur (It. *alto di statura, grande*; Fr. *haut, élevé*; Hisp. *alto, levantado, elevado*; Germ. *schlank gewachsen, schlank*; Angl. *long, high in stature, tall*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) De hominibus. Cic. Brut. 91. 313. Procerum et tenue collum. Colum. 6. R. R. 1. 3. Boves cornibus proceris ac nigrantibus et robustis. Forcellinus vero haec duo ad inferiorem paragr. II. retulit. Ceterum Ovid. 13. Met. 790. de Galatea. Floridior prattis, longa procerior alio. Plin. 4. Ep. 9. sub fin. In procerio corpore mæsta et squalida seoeetus. Tac. 7. Ann. 64. Proera membra. et 15. ibid. 72. et 4. Hist. 1. Habitu procerus. Id. 4. Hist. 14. Est plerisque proceria pueritia. Sueton. Vesp. 23. Homo proceræ staturæ. Id. Aug. 73. Usus est calceamentis altiusculis, ut procerior, quam erat, videretur. Id. Cal. 47. Galliarum procerissimum quemque. Colum. 3. R. R. 8. 2. Nuper ipsi videre potuimus in apparatu pompæ Circensium ludorum Judææ gentis hominem proceriorem celsissimum Germano. Sil. It. 15. 717. Proceræ stabant, Cellarum signa, cohortes. — b) De plantis. Catull. 64. 289. recto proceras stipite lauros. Cic. 1. Legg. 5. 15. Procerissimæ populi. Horat. 3. Od. 25. 16. Proceras fraxinus. Id. Epod. 15. 5. ilex. Virg. 6. Ecl. 63. alnus. Ovid. 13. Met. 891. arundo. Plin. 17. Hist. nat. 4. 3. (26). Quid enim abiete procerius? Ovid. Heroid. 16. 107.; et Plin. 5. Ep. 6. Proceræ silvæ. ¶ 2. Speciatim proceriores, um, absolute, videntur fuisse genus militum proceritate aliis præstantium, quos bodie recte nuncupaveris *granatieri*. Inscript. apud Murat. 800. 2. BYLPAR VETERANVS EX PROCERIORISVS. Marin. Frat. Arv. p. 296. not. 28. legit PROTECTOATISVS. V. tamen CANDIDATUS.

II.) Translatē est lingua, porrectus, productus, proliis, *lungo*, μακρός. Varro 2. R. R. 1. 14. Sues procerō corpore, capitibus ut sint parvis. Cic. 1. Nat. D. 38. 101. Aves corneo proceroque rostro. Lucret. 4. 824. proferā vial Proceros passas. Horat. 2. Sat. 2. 36. Procerus odisse lupos. piscēs. Plin. 8. Hist. nat. 34. 52. (123). Thoes: luporum id genus est, procerius longitudine, brevitate crurum dissimile. et ibid. 45. 70. (182). Procerior cauda. Id. 11. ibid. 43. 99. (245). dextera. Id. 9. ibid. 35. 56. (113). Procerioribus unionibus sua gratia est: elenchos appellant, fastigata longitudine. Id. 19. ibid. 5. 24. (72). Proceræ cucurbitæ. Gell. 1. 1. Modus spatiumque plantæ Herculis procerius. — Cic. 3. Orat. 48. 185. Post anapæstus, procerior quidam numerus, effloruit. Diomed. 2. p. 423. Putsch. ex Farrone. Syllabæ proceræ sunt, quæ vocalem longam habent in penultima, ut *facultas*. — Item in altum extensus, sublatus. Catull. 64. 261. Plangebant aliæ proceris tympana palmis.

PROCESSIO, ōnis, f. 3. idem quod processus. Cic. pro leg. Manil. 9. 24. Ex iis locis a militibus nostris reductis magia maturus, quam processu longior quærebatur. *avanzamento*. Alii leg. processus. Veget. 2. Milit. 22. Cornicines canunt, quod in omnibus exercitiis et processionibus custoditur. *nelle marcie*. Capitolin. Pertin. 11. Quum Pertinax eo die processionem, quam ad Athenæum paraverat, ut audiret poetem, ob sacrificii præsagium distulisset. *Puscita di casa*.

PROCESSUS, a, um, V. PROCEDO.

PROCESSUS, us, m. 4. actus procedendi, progressio, progressus, πρόβασις (It. *inoltramento*, *avanzamento*, *progresso*; Fr. *action de s'avancer*; Hisp. *adelantamiento*, *progreso*; Germ. d. *Fort-*, *Fortschreiten*, d. *Fortgang*; Angl. a *progress*, *advance*, *going forward*, *progression*, *process*).

I.) Proprie. Seneca 3. Benef. 29. Quidquid est, quo timentur incitii amnes, quo nominantur, in processu paraverunt. *Apul. de Mundo*. Hinc illi septem motus, processus et retrocessus, aursum deorsum, etc. *Rutil. 1. Itiner. 439*. Processus pelagi jam se Capraria tollit. V. loc. Cicer. in PROCESSIO. — Processus est etiam ipsa pompa, qua Augusti, et consules, quum primum in Capitolium Kal. Januarii ad nuncupanda vota magno magistratum comitatu pergere solebant. Hinc *Felix processus consulat*. Aug. N. toties legitur in nummis Romanis, in quibus videre est ipsum Augustum consularibus insignibus ornatum, et quadrigis, seu sejugibus vectum ingredi, quod post Trajani tempora usuvenisse constat, quum antea ipsi consules pedibus eo die Capitolium ascendere soliti fuissent. V. *Eckhel. D. N. V. T. 8. p. 335*. — Processus etiam triumphatoris quadrigis aut sejugibus fiebat antiquitus; et prior Trajanus pedes egit triumphum, quasi vero ovans esset. *Plin. Paneg. 22*.

II.) Figurate. ¶ 1. Apud medicos est caput ossis prominens et procurrens in eum sepe usum, ut alterius ossis cava extremitate excipitur, ἀνὸς. *Cels. 8. 1*. Maxillæ partes extremæ quasi bicornes sunt. Alter processus infra latior, etc. ¶ 2. Apud senioris aevi scriptores dicitur de tempore. *Prudent. 7. Cathemer. 121*. Tertia dierum ac noctium processibus, h. e. tri-duo et trinoctio. ¶ 3. Translatē est profectus, incrementum. *Virg. 3. G. 504*. Sin in processu cepit crudescere morbus. *Cic. Brut. 65. 232*. Gradus tuos, et quasi processus dicendi studeo cognoscere. et ibid. 78. 272. Itaque tantos processus efficiebat, ut evolare, non excurrere videretur. *Attejus Philol. apud Sueton. Gramm. 10*. Se in Græcis litteris magnum processum habere, et in Latinis nonnullum. *Ovid. 4. Trist. 5. 23*. Sic tua processus habeat fortuna perennes. *Juvenal. 4. 38*. In cælum quos evebit optima summi Nunc via processus. *Quintil. declam. 3. 9*. In diem sperare etiam processus potest: pro hoc merito accipiet fortasse vitem. *qualche promozione*. *Seneca Tranquill. 2. a med.* Ex hac aversatione alienorum processuum, et suorum desperatione obtrascens fortunæ anhmus, et

de sæculo querens, etc. *Id. Consol. ad Polyb. 28*. Inimica semper alienis processibus invidia. *Licin. Rufin. Dig. 24. 1. 41*. Imperator Antoninus constituit, ut ad processum viri uxor ei donare posset. — Item successus, eventus, successus. *Seneca Ep. 115. sub fin.* Queruntur et de consillis, et da processibus suis.

PROCESTRIA dicuntur, quo proceditur in muro. Alius procestria ædificia dixit esse extra portam. Artorius procestria, quæ sunt antea castra: etiam qui non habent castra, propugnacula, quibus pro castris utuntur, ædificant. *Paul. Diac. p. 225. 12. Müll.* In quodam MS. legitur procastria. Sic in *Gloss. Philox.* Procastria, οἰκήματα πρὸ παραβολῆς. Et, hæc procastria, singulare non habet, οἱ περὶ τῶν παραβολῶν τόποι. Et, Procastrum, ὁ πρὸ τῆς παραβολῆς τόπος. In illam *Gloss. παραβολῆς* sunt castra. Similiter *Beda de orthogr. p. 2795. Putsch.* In neutro (*gaudent plurali numero*) præcordia, palatia, quum milites ad palos exercentur, procastria, quæ ante castra sunt. *Plin. 2. Ep. 17. ante med.* Post banc (*cænationem*) cubiculum cum procestrio. *Alii rectius leg. procastone*.

PROCHOS Agrios, πρὸχος ἀγριος, herba saxifraga apud *Apul. Herb. 97*. Eadem videtur esse quæ et scolibrochos dicitur.

PROCIDENS, entis, V. PROCIDO.

PROCIDENTIA, æ, f. 1. *discesn*, πρόπτωσις, actus procidendi. ¶ 1. In re medica est abscessus, genus morbi, quum pars quædam corporis prolabitur extra suum locum naturalem. Itaque procidentia oculi apud *Plin. 34. Hist. nat. 18. 50. (169)*. dicitur, quum ingens inflammatio tanto impetu crumpit, ut oculus sua sede propellat: πρόπτωσις id, quoniam oculi procidunt, Græci appellant. Ita describitur a *Cels. 6. 6. n. 8. ad fin.* Procidentia ani, seu ædis est, quum rectum intestinum extra sedem procidit. Sic procidentia vulvæ, uteri, etc. *Plin. 23. Hist. nat. 2. 81. (161)*. Myrtus utilis procidentie vulvarum. *Id. 26. ibid. 8. 58. (90)*. Anagallidum cærulea procidentiam sedis retro agit. ¶ 2. In re grammatica est verborum figura, de qua *Priscian. 17. p. 1099. Putsch.* Illud tamen sciendum, quod per figuram, quam Græci ἀλλοιότητα vocant, id est variationem, et per ζεύγμα, id est adjunctionem et coincidentiam, quæ συνέμπτωσις Græci vocant, vel procidentiam, id est ἀντιπρωσις, et numeri diversi et diversa genera et diversi casus et tempora et personæ etiam intransitive copulantur.

PROCIDO, cidis, cidi, cidere, n. 3. (pro et cado). Part. *Procidens* 1., 2. et in fin. — Pro-cido est idem ac pronus cado, procumbo, cadere innanzi, προκίπτω. ¶ 1. Generatim. *Horat. 4. Od. 6. 10*. impulsa cupressus Euro Procidit late. *Liv. 31. 46. ad fin.* Muri quoque pars, arietē incusso subruta, inultis jam locis prociderat. *Ovid. 9. Met. 649*. quum tu lassata sequendo Procidis. *Horat. Epod. 17. 13*. rex procidit, Heu! periculis ad pedes Achillei. *Stat. 9. Theb. 47*. In egregii vacuum jam corpus amici Procidit. *Liv. 26. 39. a med.* Præceptum cum armis procidit ante proram. *Plin. 16. Hist. nat. 5. 6. (15)*. Glandem in alienum fundum procidentem licet colligere. ¶ 2. Procidere aliquod membrum in corpore, est morbo extra suam sedem prolabi, ut in voce præced. 1. dictum est. *Cels. 6. 6. n. 8. ad fin.* Oculi procidunt. *Plin. 23. Hist. nat. 6. 54. (103)*. Decocto cotoneorum fovetur, si procidant vulvæ et interanea. *Id. 24. ibid. 13. 73. (113)*. Mora imponuntur oculis procidentibus. et ibid. 12. 67. (140). Pastilli ex acacia sistunt vulvæ et sedem procidentes. *Id. 22. ibid. 25. 70. (145)*. Lens glutinat interanea procidentia. h. e. enterocelas. *Id. 32. ibid. 1. 1. (6)*. Lubricos partus atque procidentes contineri ad naturalem. — Illic

Procidentia, ium, n. pl. 3. absolute, substantivorum more, dicuntur quæ corporis morbo prolabantur extra suum locum naturalem. *Plin. 24. Hist. nat. 11. 59. (99)*. Radix rorismarini sanat procidentia sedis. *Adde eumd. 23. ibid. 1. 27. (56)*.

PROCIDIO, cidis, cidi, cidere, a. 3. antea cadere. Vox a Lexico expungenda; occurrit tantum in *Not. Tyr. p. 18*.

PROCIDUUS, a, um, adject. *cadente innanzi*, προκίπτως, qui procidit, procumbens, deciduus. ¶ 1. Generatim. *Plin. 16. Hist. nat. 32. 57. (133)*. Salix procidua atque detruncata. *Stat. 3. Theb. 127*. Scrutantur galeas frigentum, inventaque monstrant Corpora, procidua super exterosque suosque. *Sidon. carm. 23. 415*. Turpans prociduum cruore frontem. ¶ 2. Membrum prociduum ex morbo quid sit, V. in PROCIDENTIA 1. *Plin. 21. Hist. nat. 20. 87. (151)*. Melilotos lenit testes, et sedem proclidiam. *Id. 20. ibid. 20. 81. (211)*. Porcillaca infantium cerabro imponitur, umbilicoque prociduo.

PROCIERE. V. PROCITANT et PROCITUS loco suo.

PROCINCTUALIS, e, edject. ad procinctum pertinens. *Cassiod. 6. Variar. 22*. Procinctualis ornatus. h. e. militaris, et paratus ad pugnam. *Id. 10. ibid. 31*. Procinctualis gladius.

PROCINCTUS, a, um, particip. a *procingo*: succinto, præcinctus, succinctus, expeditus. *Festus p. 249. 22. Müll.* Procincta classis dicebatur exercitus ad prælium instructus et paratus: quem Diali flumini videre non licet. Antiqui enim procinctum hominem dixerunt, ut nunc quoque dicitur, qui ad agendum expeditus est. Procincta autem toga Romani olim ad pugnam ire soliti sunt. Unde et testamenta in procinctu fieri dicuntur, quæ ante pugnam fiunt. Hæc *Festus*, quæ subjectis exemplis illustrantur in *vet. lege Numæ* apud *eumd. p. 189. 13*. Cujus auspicio classe procincta opima spolia capiuntur, Jovi Feretrio darier oporteat, et bovem cædido. *Fabius Pict. apud Gell. 10. 15*. Equo Diam flumen vehi, religio est: classem procinctam, extra pomerium, id est exercitum armatarum videre. *Adde eumd. 1. 11. Ammian. 20. 11. a med.* Classico excitante in pugnam, legiones procinctæ celerī gradu venerunt. Quod autem ait *Festus*, ideo procinctam dici classem, quod togis incincti ad pugnam ire soliti fuerint, habet etiam *Paul. Diac. p. 77. 3. Müll.*, et significat cinctum Gabinum, de quo V. in CINCTUS, us. — *Procinctum testamentum V.* in voce sequenti sub b.

PROCINCTUS, us, m. 4. *apparecchio*, procinto, πρόβολή, παρασκευή, apparatus militaris, quum se milites ad pugnam instruunt: item ipse pugnae imminens articulus. V. vocem præced. Hinc in *procinctu*, in ipso articulo prælii incedendi, in *procinto*: et translate cujuslibet rei faciendæ. *Gloss. Philox.* Procinctum, ὅταν εἰς πόλεμον συγκαλέσωνται. — a) Generatim. *Plin. 6. Hist. nat. 19. 22. (66)*. Regi lx. milia peditum in procinctu bellorum excubant. *Gell. 1. 11*. Halysates rex terræ Lydiæ concinentes fistulantes et fiducias, atque feminas etiam tibicinas in exercitu atque in procinctu habuit, lascivientium delicias convivorum. *sul punto del combattere*. et *Tac. 3. Hist. 2*. Plus socordia, quam fiducia accessisse victoribus. Neque enim in procinctu et castris habitus: per omnia Italiæ municipia desides, insolitas voluptates basisse. h. e. in expeditione, in attuale exercitio militare. et *Plin. 23. Hist. nat. 1. 23. (41)*. Tendere ad procinctum. *Solin. 32. a med.* In procinctu ire. *Ulp. Dig. 37. 13. 1*. In procinctu versari. *Ovid. 1. Pont. 8. 9*. Quoque magis nostros venia dignere libellos, Hæc in procinctu cermina facta leges. *Quintil. 12. 9. 21*. Oratorum armatum semper, ac velut in procinctu stantem, non magis unquam in causis oratio, quam in rebus quotidianis sermo deficiat. *Id. 10. 1. 2*. Nisi tanquam in procinctu paratam quidem ad omnes casus habuerit eloquentiam. *Seneca 1. Clem. 1*. Severitatem abditam, clementiam in procinctu habeo. h. e. palam et in promptu, ut miles in acie arma sua. — b) Speciatim. In procinctu factum testamentum (inquit *Paul. Diac. p. 109. 7. Müll.*) dicitur, quod miles pugnaturs nuncupat presentibus commilitonibus. *Cic. 1. Orat. 53. 228*. Se, tanquam in procinctu testamentum faceret, sine

libra atque tabulis, populum R. tutorem instituere dixisset gloriis orbitati. Adde eumd. 2. Nat. D. 3. 9. *Cajus* 2. *Institut.* (edente iterum *Goeschenio*) § 191. Aut testamentum in proclinctu (*faciebant*), id est, quum belli causa ad pugnam ibant; proclinctus est enim expeditus et armatus exercitus. Inde corrigendus locus similis *Imp. Justiniani* 2. *Institut.* tit. 10., ubi perperam testamentum proclinctum pro in proclinctu legitur. *V. TESTAMENTUM.* — c) In plur. numero. *Impp. Valentinian. et Valens* Cód. Theod. 6. 24. 2. Quos armis gestandis et proclinctibus bellicis idoneos adhuc non esse constiterit. — d) *Prudent. Hamartig.* 923. Proclinctum videt Angelicum. h. e. exercitum Angelicum paratum.

PRŌCISUS, a, um. *V. PRŌCIDO.*

PRŌCITANT, provocitant, Citare enim vocitare est; unde proci et prociit et prociat dicebant pro poscit. *Paul. Diac.* p. 225. 7. *Müll.* Hinc *Gloss. Philox.* Prociat, προκαλείται.

PRŌCITARE, sæpe prolicere, idest producere. *Paul. Diac.* p. 226. 14. *Müll.*, qui proclitare, non prociare legendum esse recte coniecit.

PRŌCITUS, a, um, particip. — Prociat testamentum dicebatur, veluti prociatum, provocatum, idest irritum ac ruptum. — Prociat, quum prima syllaba corripitur, significat petiitum. *Livius* (*Andron.* in *Odys.*) Matrem prociat plurimi venerunt. *Paul. Diac.* p. 225. 11. et 10. *Müll.* Videtur esse a *proco*, as, unde particip. *prociatus* pro *prociatus*.

PRŌCLAMATIO, ōnis, f. 3. (proclamo) actus proclamandi, exclamatio, vociferatio, ἀναβοήτης, ἀναγορεύσις, exclamazione, grido. ¶ 1. Generatim. *Quintil. Declam.* 8. 21. ad fin. Totus in lacrimas mœroremque resolutus, etc. in omni proclamatione gemituque frater. *Id. Declam.* 18. 16. O quanto nunc dolore torqueris, quod instantem non potes aliqua truci proclamatione discutere! Adde *ibid.* 4. et *Declam.* 7. 5. ¶ 2. Speciatim, proclamatio ad libertatem *Cajo Dig.* 40. 12. 25. et *Ulp. ibid.* 14. et 34. et *Paulo ibid.* 23. est ejus, qui e servitute in libertatem, confugiendo ad judicem, se vindicat. *V. PROCLAMO* 3.

PRŌCLAMATOR, ōris, m. 3. gridatore, βετής, ἀνακηρύκτων, qui proclamat, clamator, vociferator. *Cic.* 1. *Orat.* 46. 202. Non enim caudicium nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam, hœc sermone nostro conquiritur.

PRŌCLAMO, as, avi, ātum, are, a. 1. (pro et clamo). Part. *Proclamans* 1. — Proclamo est palam et valde clamo, exclamo, vociferor, cum clamore loquor, ἀναβοῶ (It. gridare, exclamare; Fr. crier fortement, pousser des cris; Hisp. gritar altamente, echar gritos; Germ. aus-, aufrufen, schreien; Angl. to cry out, exclaim, vociferate, proclaim). ¶ 1. Generatim. *Liv.* 1. 26. Patre proclamante, se filium iure cesam judicare. *Virg.* 5. *En.* 345. magna proclamat voce *Diores.* *Quintil.* 11. 3. 17. Nam etiam ubi viduasque videas in ipsis funeribus canoro quodam modo proclamantes. *Justin.* 24. 3. 8. Qui quum ad matrem confugissent, in gremio ejus inter ipsa oscula trucidantur, proclamante *Arpinoe*, quod tantum nefas aut nubendo, aut post nuptias contraxisset. *Petron.* *Saty.* 81. Verberabam ægrum planctibus pectus, et inter tot altissimos gemitus frequenter etiam proclamabam: ergo me etc. *Id. ibid.* 9. Quum ego proclamarem, gladium strinxit. *Sueton.* *Cæs.* 1. Satis constat, *Sullam* expugnatum tandem proclamasse: Vincerent, ac sibi haberent. ¶ 2. Speciatim de iis, qui in iudicio aliquid magna vi et clamando persequuntur. *Cic.* 7. *Verr.* 42. 108. Adsunt, defendunt, proclamant: fidei tuam implorant. *Liv.* 22. 26. Is juvenis, ubi toga et forum placuere, proclamando pro sordidis hominibus causasque adversus rem et famam bonorum, primum ad oclitiam populi, deinde ad honores pervenit. *Ulp. Dig.* 48. 8. 4. a med. Si ipsi, qui hanc injuriam passi sunt, proclamaverint. ¶ 3. Item speciatim apud *Jctos* proclamare ad vel in libertatem, ἀναφώνειν εἰς ἐλευθερίαν, dicuntur qui ex servitute

se in libertatem vindicant, iudicis ope implorata. *Paul. Dig.* 40. tit. 13. qui inscribitur, Quib. ad libertat. proclamare non licet, l. 1. 3. 4. 5. et *Scevola ibid.* 4. 59. et alibi sæpe. Sic *Paupian.* *ibid.* 14. 4. Post quinquennium a die manumissionis in ingenuitatem proclamare. Etiam reclamatione hac ratione interdum utimur: quam vocem vide.

PRŌCLINATIO, ōnis, f. 3. (proclino) inclinatio in anteriorem partem, curvatura, ἐγκλίσις, piegatura, inclinamento. *Vitruv.* 5. 12. Tunc proclinatio ea impleatur arena. *Id.* 6. 11. Ne structuræ habeant ulla in parte proclinationes.

PRŌCLINATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PRŌCLINO, as, avi, ātum, are a. 1. (pro et clino). Part. *Proclinatus* I. et II. — Proclino est inclino, vel inclino in anteriorem partem, ἐγκλίω, κατακλίω (It. piegare, inclinare; Fr. faire pencher en avant, incliner; Hisp. inclinar, tercer, encorvar; Germ. vorwärts neigen, beugen; Angl. to incline, or bend forwards).

I.) Proprie. *Ovid.* 2. *Trist.* 83. Quum cepit quassata domus subsidere, partes in proclinas omne recumbit onus. *Id.* 2. *Amor.* 11. 39. Tum mare in hæc magnus proclinet litora *Nereus.* *Vitruv.* 2. 8. sub fin. Vetustate marci di sunt, deinde subsidentes proclinantur, et dirumpunt speciem tectoriorum. *Id.* 2. 10. Curvatura moctis proclinata ad mare. *Id.* 5. 12. Proclinatum latus. *Colum.* 7. *R. R.* 10. 2. Earum (suum) notanda sunt capita, quam in partem proclinentur, ut ex diversa parte de auricula sanguinem mittamus. Est qui legit proclinent.

II.) Translate in part. præter. pass. *Cæs.* 7. *B. G.* 42. Adjuvat rem proclinatam convictolitanis, plebemque ad furorem impellit. che area pigliata mala piega. Sic *Id.* ad *Cic.* post *Ep.* 8. l. 10. ad *Att.* Ne quo progredieris, proclinata jam re, qua integra etiam, progrediendum tibi non existimasses. *Alit leg.* inclinata.

PRŌCLIVE, adverb. et **PRŌCLIVĒ**, is, n. 2. absolute, substantivorum more, *V. voc. seq. I. b.* et II. 2. b. et in fin.

PRŌCLIVIS, e, rarius *Proclivus*, a, um, adject. (pro et clivus). Alteram formam *proclivus* exhibent *Plaut.*, *Farru.*, *Lucret.*, *Seneca* locis infra cit., quibus adde *Senec.* *Ep.* 86. — Veteres in Ablativo etiam *proclive* dixerunt. teste *Gell.* 10. 24. a med. — Comp. *Proclivior* I. et II. — *Proclivis* est in anteriorem partem inclinatus, declivis, pronus, ἐπίτοπος, κατάντης (It. chivo, che ha del pendio, declive, pendente; Fr. penché, incliné, qui est en pente; Hisp. inclinado, encorvado, pendiente; Germ. bergabwärts, vorwärts geneigt, abschüssig; Angl. bending or inclining forwards, sloping, steep, leaning or hanging downward).

I.) Proprie. — a) Adjective, de rebus. *Farru* 2. *R. R.* 2. 7. Solum oportet esse erudatum et proclivum, ut everri facile possit. *Liv.* 35. 30. Postquam citatum agmen per angustam et proclivem viam duci raptim vidit. *Seneca. Apocol.* 13. Omnia procliva sunt: facile descendunt. — b) Absolute, substantivorum more, *Proclive*, is, n. *Plaut.* *Asin.* 3. 3. 120. Adsta, ut descendam nunc jam in proclivi. *Liv.* 5. 43. Quo successerit magis in arduum hostis, eo pelli posse per proclive facilius rati. *Id.* 44. 5. Per proclive asseres in terra delgebantur. *Auct. B. Alex.* 76. extr. Quum in proclive detruerentur hostes. *Colum.* 9. *R. R.* 5. 1. Apes cum onere per procliva non ægre devolant. *Apul.* 6. *Met.* Per proclive delabi. *Id. ibid.* 4. Jecere contra proclive montis. — c) De personis, quæ sunt in proclivi, seu per proclive descendunt. *Claul.* III. *Cons. Honor.* 178. primos quum delegis ortus, Adspicis Arcadium: quum te proclivior urges, Occiduum visus remoratur *Honorius* ignem.

II.) Translate. ¶ 1. Est propensus, tum in malam, tum in bonam partem, propenso, inclinato, portato, disposto. — 1.º) Generatim. *Cic.* 1. de republ. 28. Cujus (*Phalaridis*) in similitudinem dominatus unius proclivi cursu et facili delabitur. *Apul. Florid.* n. 18. a med. Jam proclivi senectute. h. e. vergente ad mortem. *Cic.*

5. *Fin.* 28. 84. *Proclivi* (alii vero leg. *proclivius*) currit oratio: venit ad extremum; hæret in salebra. — 2.º) Speciatim — a) Cum *Accus.* et præp. ad, in, circa. *Cic.* 4. *Tusc.* 37. 81. Ut aliquis potest videri ad aliquem morbum proclivior; sic animus alius ad alia vitia propensior. *Id. Amic.* 18. 66. Amicitia debet esse ad omnem comitem facilitatemque proclivior. *Ter. Andr.* 1. 1. 50. Ut ingenium est omnium hominum ab labore proclive ad ludibrium. *Claudian.* *Laud. Seren.* 133. pietas in te proclivior ibat. *Quintil.* 4. 5. 21. Eritque judex circa jus nostrum, spe modestiæ attentior, circa modestiam juris probatione proclivior. — b) Cum Dat. poetice. *Sil.* II. 13. 335. sceleris proclivis egestas — c) Absolute. *Phædr.* 4. 25. Stultum admo-vere tibi preces existima, *Proclivis* ultro quam sit misericordia. ¶ 2. Sæpe est facilis, quia per clivum cum labore ascenditur, facile descenditur, facile. — a) Adjective. *Cic.* *Topic.* 18. 69. *Proclivia* anteponuntur laboriosis. *Id. Partit. orat.* 27. 95. Curandum etiam; ut illa facilia, proclivia, jucunda videantur. *Id.* 2. *Off.* 20. 69. Dictu quidem est proclive. *Lucret.* 6. 728. Et proclivis item fiat minus impetus undis. *Alit ipse Lachmaon.* leg. proclivis. *Liv.* 33. 12. Falli autem eum tota re, si aut Romanis pacem, aut Græciæ libertatem satis firmam se credit relicturnum, nisi Philippo aut occiso, aut regno pulso: quæ utraque proclivia esse, si fortuna uti vellet. *Cæs.* 1. *B. G.* 48. extr. Quibus erat proclive transnare flumen. *Auct. B. Afr.* 10. extr. In ejus scientia et consilio omnia sibi proclivia fore sperabant. *Nepos Timoth.* 3. Literasque Athenas publice misit, sibi proclive fuisse Samum capere, nisi etc. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 18. (67). Sed et vitia demonstrari oportet in tam proclivi erratu. *At Sillig.* ex *Cod. Ramb.* leg. in tam prodigis pretiis. *Gell.* 9. 1. Quum proclivior facilius sit jactus ex supernis in infima, quam ex infimis in superna. — b) Substantive. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 2. 27. Fecisti modo mi ex proclivo planum. — *Esse in proclivi*, facile esse. *Plaut.* *Capt.* 2. 2. 58. Tam hoc quidem tibi in proclivi, quam imber est, quando pluit. *Ter. Andr.* 4. 2. 17. Sed si id non poterit, id faciam, in proclivi quod est, per me stetisse ut credat. *Pseudo-Sall. Orat.* 2. ad *Cæs.* 8. sub fin. Cujus si dolum caveris, alia omnia in proclivi erunt. — Hinc

Proclive et *Proclive* adverbii utu pro procliviter. *Cic.* 4. *Tusc.* 18. 42. Sunt in lubrico, incitataque semel proclivi labuntur. *Alit leg.* proclive. *Lucret.* 2. 455. Et procursus item proclive volubilis exat. *Alit leg.* in proclive: *V. Lachmann.* ad h. l.

PRŌCLIVITAS, atis, f. 3. inclinatio, declivitas, ἐπιτόπις, ἀίσκη, pendio, pendenza.

I.) Proprie. *Auct. B. Afr.* 37. inde parvulam proclivitatem digressus, propter mare legiones ducit. *Theod. Priscian.* lib. 2. part. 2. c. 12. Convenit (asthmaticis) exercitium: proderit currere cum vestibis laneis quam maxime, si hoc in proclivitate procuratur.

II.) Translate est propensio in rem aliquam, præsertim vitiosam, inclinatio, propensio: nam in rebus bonis et laudabilibus proprie facilitas dicitur. *Cic.* 4. *Tusc.* 12. 27. Atque hæc aliorum ad alios morbos proclivitas late patet. et § 28. Hæc igitur proclivitas ad suum quodque genus, a similitudine corporis, ægrotatio dicatur, dum ea intelligatur ad ægrotandum proclivitas. Sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur, in malis proclivitas, ut significet lapsionem. Hæc *Cic.*

PRŌCLIVITER, adverb. Comp. *Proclivius*. — *Procliviter* est facile, in proclivi, εὐπετώς, facilmente, agevolmente. *Cic.* 5. *Fin.* 28. 84. *Proclivius* currit oratio: venit ad extremum. *Alit leg.* proclivi. *Id. Orat.* 57. 191. Brevitate et celeritate syllabarum labi putat verba proclivius. *Lucret.* 2. 792. Quippe etenim multo proclivius exorientur. *Id.* 3. 311. Quin proclivius hic iras decurrat ad acres. *Gell.* 1. 6. ad fin. Facile et procliviter persuasit civitatem salvam esse sine matrimoniorum frequentatione noo posse.

PROCLIVUM, li, n. 2. *declive*, locus proclivis, pncilivitas. *Frontin.* 2. *Strateg.* 2. Elegit locum castris editum, unde adjuvante proclivio impetum militum, etc. Huc pertinere potest et illud *Claudiani* 1. *Laud. Stilich* 23. Ipsaque Pierios lassent proclivia curtus.

PROCLIVUS. V. PROCLIVIS.

PROCLUDO, is, erc, a. 3. idem quod claudio, concludo. *Pallad.* 3. *R. R.* 26. Curabit autem, ut fetus proprios cum unaquaque (matre) procludat. *Alti leg. pracludat. Commodian.* 57. 15. Tu fidis muner, quo dactares ora procludunt. *Theod. Priscian.* 1. 12. Primum—in extremo baculo molli lana obvoluto glæbas sanguinis e naribus purgare nos convenit, post lana identidem obturando procludere.

PROCO, as, are, a. et Procor, aris, ari, dep. 1. blande peto, posco. *Livius Andron.* apud *Non.* p. 24. 7. *Merc.* Quin quod pavere mea vos majestas procat, etc. *Cic.* 4. *de republ.* 6. Itaque a petendo petulantia, a procando, idest poscendo, procacitas nominata est. *Paul. Diac.* p. 224. 17. *Müll.* Procure, poscere, unde procaces meretrices ab assidue poscendo: et proci uxorem poscentes in matrimonium: et verbum procas, idest poscis. *Festus* p. 247. 1. *Müll.* Est enim procare, poscere, ut quum dicitur in iudice collocando: si alium procas, nive eum procas. (Adde *eumd.* p. 274. 26.). *Varro* 7. *L. L.* 80. *Müll.* Poscere, procare dictum. *Seneca* 4. *Quæst. nat. præf.* Plancus ajebat, non esse reculte, nec ex dissimulato blandiendum: perit, inquit, procari, si lateat.

PROCCETON, ōnis, m. 3. *anticamera*, προκοιτών, locus ante cubiculum: a προ ante et κοίτη cubile. *Plin.* 2. *Ep.* 17. Huic cubiculo aliud, et procceton communi pariete junguntur. Habet etiam *Varro*, sed Græce, 2. *R. R. procem.* 2. Nec putant se habere villam, si non multis vocabulis retineant Græcis, quum vocent particulatim loca, προκοιτών, καλαίστραν, ἀποδοτήριον, etc. *Dionys.* 1. p. 408. *Putsch.* Pro significat ante, ut quum pronauum et proccetona et proccetnium dicimus locum, qui est ante scænam et ante cætona.

PROCCOMION, li, n. 2. προκόμιον, anterior cœna, coma falsa. *Veget.* 3. 11. 4. *Schneid.*

PROCONSUL, is, m. 3. et Pro consule. Primum dictum est pro consule, et ex frequentia usus coalescentibus vocibus, proconsule: deinde ex præpositione et ablativum proconsul, ut pronepos: unde proconsularis, proconsulatus. Utrumque autem recte Latine dicitur: sed posterius et frequentius est, et quum regit aliquod verbum, aptius adhibetur. v. gr. dici potest missus est in Asiam proconsul, et proconsule: non item tam facile Proconsule jussit, decrevit hæc fieri. *V. Capell.* 3. p. 74. § 294. ed. *Kopp.* In antiquis lapidebus apud *Manut.* in *Orthogr.*, *Gruter.*, *Reines.*, *Don.*, *Murat.* habetur Pro. Cos. et Procos. et aliquando Procons., item Proconsul, et in obliquis Proconsulis, Proconsuli. ¶ 1. Proconsul, viceconsolo, proconsole, ἀνθυπατος, — a) Magistratus erat, qui in provinciam mittebatur, potestate consulari, et locum consulis eam administraturus: de cuius officio est *titulus* 16. l. 1. *Dig. Cic.* prn lege *Manil.* 21. 62. Quid tam inusitatum, quam ut, quum duo consules essent, eques Romanus ad bellum maximum pro consule militaret? Missus est. Quo quidem tempore quum esset non nemo in senatu, qui diceret, non oportere mitti hominem privatum pro consule; *L. Philippus* dixisse dicitur, non se illum sua sententia pro consule, sed pro consulis mittare. Adde *eumd.* 11. *Phil.* 8. 18. *Id.* 1. *Orat.* 18. 82. Quum pro consule in Ciliam proficiscens Athenas venissem. *Id.* 2. *Divinat.* 36. 76. Quam multi anni aunt, quum bella a proconsulibus et a prætoribus administrantur. *Cæs.* 3. *B. G.* 20. *L. Manilius* procos. *Sall. fragm.* apud *Priscian.* 10. p. 902. *Putsch.* Dimittit proconsulem ex inferiora Hispania accessivit. *Tac.* 15. *Ann.* 22. Agendas pro prætoribus, proconsulibus grates. *Auson.* *Edyll.* 2. 45. Hujus ego et natum et generum proconsule vidi. h. e. proconsulem vidi. et *Edyll.* 4. 43.

et cui Proconsul genitur, præfectus avunculus instant. — b) Sub libera republica quum crescente usquequaque imperii ditione, duo consules ad omnia non sufficerent, mitti cepti sunt in provincias viri principes, qui consulari potestate, et pro ipsis consulis eas regerent; hique fere erant consulares. Exemplum habes in *M. Tullin.* et *C. Antonio*, qui post consulatum Ciliam, et Macedoniam proconsules obtinuerunt, ille quidem decem annis post consulatum, hic autem uno tantum. Nonnumquam tamen extra ordinem, etiam ante consulatum proconsules facti, ut *M. Antonius* orator, quum prætor esset, (*V. infra* in PROCONSULATUS et *Epit. Livii* 68. et *Cic.* 1. *Orat.* 18. 82.) et *Cn. Pompeius* adhuc privatus, (*V. Cic. pro leg. Manil.* 21. 62.) uterque bellum contra piratas gesturi. Alia exempla collegit *Manut.* ad *init. Ep. Fam.* Primus qui post consulatum proconsule rem gesserit, creditur fuisse *T. Quintius*, qui consul fuit ann. v. c. cclxxxix., ut est apud *Liv.* 3. 2. et 4. *extr.* Duodecim lictores et fasces habebant, et cetera consularia insignia, si consules fuissent; si prætores dumtaxat, sex; summumque jus in provinciis, non secus atque in Urbe consules. Ordinarii proconsules, h. e. consulares, in ipso consulatu vel comparabant inter se, vel sentiebantur provincias post consulatum administrandas, quas senatus nominasset: et sine illis comitis eum magistratum consequebantur. Idem dic de prætoribus. Extraordinariis, rogatione ad populum lata, id munus mandabatur. Ordinariis imperium fere triennium durabat: extra ordinem proconsulibus pro re vel brevius, vel longius. Quæ fuerint proconsulis partes in provincia, fusc docet *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. ¶ 2. Sub imperatoribus proconsules dicti, qui provincias administrabant: qui vero majores, Cæsaris provincias, legati Augusti seu Cæsaris, vel legati Augusti pro prætoribus appellati sunt (*V. LEGATUS*); qui minores, præsidēs, vel procuratores. *V. PROCURATOR* et *Sueton.* *Aug.* 47. ¶ 3. Fuit proconsul initium fastigii Cæsariibus. *V. Tac.* 1. *Ann.* 14. et 12. *ibid.* 41. et 13. *ibid.* 21. et *Lipsium.* — Prior ex imperatoribus Trajanus vocatur proconsul in publicis monumentis. *V. Orell.* ad *Inscript.* 19. — Proconsules dicuntur in *Inscriptionibus* Augusti, quum extra Urbem cum exercitu essent, ut docet *Gazzera*, *Decret. di. patron.* p. 23.

PROCONSULĀRIS, e, adject. ἀνθυπατικός, ad proconsulem pertinens. ¶ 1. Generativum. *Liv.* 5. 2. Quidam illi (tribuni mil. consul. potest.) consules dictatoresve facturi essent, qui proconsularem imaginem tam sævam ac trucem fecerint? *Tac. Agric.* 42. Proconsularis vir. *Id.* 13. *Ann.* 21. Proconsulare jus. *Gell.* 5. 14. et 12. 7. Imperium. *Ammian.* 27. 6. Proconsularis potestas. *Trebell. Poll. Gall.* 2. Proconsularis pallia. *Vopisc.* *Aurel.* 13. Proconsularis imago. *Capitolin.* in *M. Anton. phil.* 22. Provincias ex proconsularibus consulares, aut ex consularibus proconsulares aut prætorias, pro belli necessitate, fecit. ¶ 2. Speciatim. Proconsularis provincia absolute ab ævo Constantini M. dicta fuit Africa. *Inscript.* apud *Gruter.* 361. 1. L. ARADIO VAL. PROCVLO PROCONSTII PROVINCIÆ AFRICÆ VICE SACRA IVDICANTI EIVSDEMQUE IVDICIO SACRO PER PROVINCIAM PROCONSULAREM ET NVMIDIAM BYZACIUM AC TRIPOLIM etc.

PROCONSULĀTUS, us, m. 4. ¶ 1. Abstracte est dignitas proconsulis, ἀνθυπατεία, viceconsolatib, proconsolato. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 22. 28. (144). Ad proconsulatum usque e prætura honoribus gestis. Adde *Tac.* 16. *Ann.* 23. et 30., et *Agric.* 42.; *Plin.* 3. *Ep.* 9.; et *Sueton.* *Aug.* 3. et alibi. ¶ 2. Concreto, ut ajunt, sensu est proconsul. *Trebell. Poll. Claud.* 15. Tantum vestium, quantum proconsulatus Africano detulimus. ¶ 3. Etiam prætoris munus in administratione provincie proconsulatus dicitur a *Sueton.* *Aug.* 3., ubi loquitur de *Q. Cicerone* proconsulatum Asiæ administrante, quum tamen ipse numquam consul fuerit. Sunt qui putant *Suetonium* memoria lapsum fuisse: sed ob-

servavit *Manut.* etiam *Q. Metellum Celerem*, apud *Cic.* 5. *Fam.* 1. et 2. in titulo proconsulem dici, qui tamen in Gallie Cisalpinæ provincia solum prætor erat: et apud *eumd.* *Flacc.* 34. 85. *L. Lucullum* Asiæ provinciam consulari imperio obtinere, quum iidem prætorius esset, non consularis. Quid ita intelligi potest, ut hi, quamvis solummodo prætorii essent, haberent tamen in provincia sua idem imperium, quod consulares: ideoque proconsules honoris causa appellarentur. Confirmat hæc illud *Cic.* 1. *Legg.* 20. 53. *Gellium* familiarem tuum, quum pro consule ex prætura in Græciam venisset. — Verum ann. v. c. nccxxvii., teste *Dione* l. 53. c. 12. et *Strabone* l. 17. ad fin., Augustus duodecim provincias senatui populoque addidit, in quarum duas, Asiæ nempe et Africæ, rectores ex consularium numerum, in decem alias prætorii mitterentur, atque utrosque proconsules appellari voluit: reliquis validiores, et. ut ait *Sueton.* *Aug.* 47., quas annuis magistratu imperiis regi nec facile, nec tutum erat, ipse suscepit, easque per legatos Cæsaris, vel Augusti pro prætoribus solum administravit. *V. LEGATUS.*

PROCOR, aris. V. PROCO.

PROCRĀSTINATIO, ōnis, f. 3. (procrastino) dilatio, ἀναβολή, dilazione, temporeggiamento. *Cic.* 6. *Phil.* 3. 7. Nam quum plerisque in rebus gerendis tarditas et procrastinatio odiosa est, etc.

PROCRĀSTĪNO, as, avi, atum, are, a. 1. (prn et crastinus) est diem de die trahere, differre, prolongare di giorno in giorno, differire, temporeggiare, αναβάλλουαι. *Cic. Rosc. Am.* 9. 26. Rem differre quotidie, ac procrastinare illi capebant. *Fronto* 2. ad *amic. Ep.* 6. a med. (edente iterum *A. Majo*). Quis segeti torridæ messem procrastinat? — Et passive. *Cic.* 6. *Verr.* 45. 100. Res non procrastinatur. *Gell.* 17. 10. Quæ procrastinata sunt ab eo.

PROCRĀBĪLIS, e, adject. qui procreat. *Cassiod.* 2. *Variar.* 10. Ut illud humani generis procreabile sacramentum scelerata temeritate profanetur. h. e. matrimonium.

PROCREATIO, ōnis, f. 3. generazione, παίδωσις, generatio. *Cic.* 1. *Tusc.* 14. 31. Quid procreatin liberorum? quid propagatio nominis? *Id.* 2. *Divinat.* 46. 96. Dissimilitudn locorum dissimiles hominum procreaciones habet. Adde *Vitruv.* 2. 9.

PROCREATOR, ōris, m. 3. genitore, γενετήρ, genitor, parens. *Cic. Tim.* 8. Animus igitur quum ille procreator mundi Deus ex sua mente et voluntate genuisset. *Id.* 4. *Fin.* 7. 17. A procreatoribus amari. *Id.* 5. *ibid.* 23. 65. A procreatoribus nati diliguntur. *Claudian.* *Fescenn.* 2. 33. Generisque procreator Sub vitreis Oceanus Luxuriatur annis.

PROCREATRIX, Icis, f. 3. genitrix, parens, genitrice, παιδοτόκος. — a) Stricto sensu. *Inscript.* apud *Murat.* 261. 1. D. N. FLAVIA AVGVSTA HELENA PROCREATRIX D. N. CONSTANTINI MAXIMI PISSIMI AC VICTORIS AVGVSTI. — b) Latini sensu. *Cic.* 1. *Orat.* 3. 9. Neque ta fugit laudandum arylum mnium procreatricem quamdam, et quasi parentem eam, quam philosphiam Græci vocant, etc. *Auct. Pervigil. Ven.* 64. Inlus occultis gubernat procreatrix viribus.

PROCREĀTUS, a, um. V. voc. seq.

PROCRO, es, avi, atum, are, a. 1. Part. Procreatus I. et II. Procren est progenem, progigno, cren, parin, generare, procreare, γεννᾶν. 1.) Proprie. *Pacuvius* apud *Non.* p. 486. 3. *Merc.* Triplicem virili sexu partum procreat. *Id.* apud *Priscian.* 6. p. 685. *Putsch.* Filios sibi procreasse eumdem per Calypsonem autem. *Varro* 2. *R. R.* 6. 1. Procreavi pulvis et semin. *Al. leg.* procuravi. *Cic.* 3. *Nat. D.* 51. 128. Quæ multiplices fetus procreant, ut sues, ut canes, his mammarum data est multitudo. *Id.* *Senect.* 15. 52. Terra ex minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat. *Id.* 3. *Fin.* 19. 62. Ut natura et procreari vellet, et diligi procreatos non curaret. *Id.* 2. *Legg.* 2. 4. Hoc solum, in quo in ortus et procreatus es. *Nepos*

Reg. 2. extr. Quam ex tribus uxoribus liberos procreasset. *Ovid. 3. Fast. 194.* Atque aliquam, de qua procreat, anguis habet. *Lucret. 2. 879.* Ego omnes natura cibos in corpora viva vertit, et hinc sensus animantibus procreat omnes.

II.) Translate. *Lucret. 4. 835.* Sed quod natum est, id procreat usum. *Cic. 3. Legg. 8. 19.* Tribunatus, cuius primum ortum inter arma civium procreatum videmus. *Macrob. 2. Saturn. 13. circa med.* Vetus verbum est: Legas bonas ex malis moribus procreantur.

PROCRESCO, scis, vi, scere, n. 3. (pro et cresco).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est gigni, nasci. *Lucret. 1. 714.* quattuor ex rebus posse omnia rentur. Es igitur, terra, atque aëria procreare et imbri. *Id. 2. 546.* procreare aliquo. ¶ 2. Latiori sensu est crescere, augeri, crescere, *αὐξάνειν.* *Lucret. 2. 566.* Et res progigni et gentis procreare posse.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorā sumptā ab antec. paragr. 1. *Lucret. 6. 664.* Unde queat vis immensi procreare morbi. ¶ 2. Metaphorā sumptā ab antec. paragr. 2. *Fronto 1. ad M. Cæs. Ep. 2. a med.* (edente iterum *A. Maio*). Tuus iste amor incultus et sioe ratione exortus, spero, cum cedris porro adolescit et æsculis; qui si officiorum ratione coheretur, non ultra myrtos laurusque procrearet, quibus satis odoris, parum roboris. *Veget. 3. Veterin. 15. 4.* Leni tenuique cauterio georæ, quæ procreverint, inuratur.

PROCUBITOR, ōris, m. 3. *guardia, sentinella, φρουρός,* excubitor. *Festus p. 253. 27. Müll.* Procubitores dicuntur fere velites, qui noctu custodiæ causa ante castra excubant, quoniam castra hostium in propinquo sunt: ut *M. Cato* in eo, quem de re militari scripsit.

PROCUBO, as, āre, n. 1. cubando extendor. *Virg. 3. G. 144.* muscus ubi, et viridissima gramine ripa, Speluncæque tegant, et saxea procubet umbra. Ubi *Philargyr.* Nove saxea umbra, quæ saxis fiat: et procubet, protendatur. *Claudian. Consul. Prob. et Olybr. 119.* Qualls letifera populatus cæde Gelonos Procubat horrendum Getico Gradivus in Hæmo. si corica e riposa.

PROCUDO, cūdis, cūdi, cūsum, cūdere, a. 3. Part. *Procutens* II. 2.; *Procutendus* II. 1. — Procudo est cudendo extenuo, tundendo produco, acuo, exacio, *aguzzare battendo, κόπτω, κατακοντώ.*

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Lucret. 5. 1264.* Et prorsum quamvis in acuta et tenuia possa Mæronum duci fastigia procudendo. *Horat. 4. Od. 15. 19.* Ira procudit enses. *Virg. 1. G. 261.* durum procudit arator Vomeris obtusidentem. ¶ 2. Latiori sensu est percussio, ferio. *Ammian. 30. 4. a med.* Tertius eorum est ordo, qui ut in professione turbulenta clarescant, ad expugnandam veritatem ora mercenaria procudentes, per prostitutas frontes vilesque latratu, quo velint, aditus sibi patefaciunt crebros. ¶ 3. Est etiam propello. *Lucret. 4. 246.* Nam quum mittitur (imago), extemplo procudit, agitur æra. *Alti leg.* protrudit, *aliti aliter.* Adde eund. *ibid. 280.* eadem lectionis varietate.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorā ductā a superiore paragr. 1. *Varro apud Non. p. 156. 28.* *Merc.* Legendo et scribendo vitam procudito. *h. e.* produco: vel quasi cudendo ornato, perpolito, perficito. *Cic. 3. Orat. 30. 121.* Non solum acuenda nobis, neque procudenda lingua est, sed onerandum complendumque pectus rerum plurimarum copia. ¶ 2. Procudo videtur etiam esse simpliciter cudo, ferio, *battere, v. gr.* numinos, qui feriendo signantur: hinc allegorice. *Horat. Art. P. 58.* licuit, semperque licebit Signatum præsentem nota procudere nummum. *h. e.* feriendo signare. *Alti leg. producere nomen;* sed priorem lectionem *Bentley.* acriter appositeque defendit. ¶ 3. Metaphorice. *Plaut. Pseud. 2. 2. 20.* Illic mihi incus est: procudam ego bodie hinc multos dolos. *h. e.* effugam, inveniam, inachinabor, escudam. *Lucret. 3. 1081.* Nec nova

vivendo procuditur ulla voluptas. ¶ 4. Hioc et pro gignere, procreare, propagare usurpatur. *Lucret. 2. 1114.* Humor ad humorem, terreno corpore terra Crescit, at Igoem ignes procudunt, æraque aer. *Id. 5. 860.* Ut propagando possint procudere sæcla. et *ibid. 856.* propagando procudere prolem.

PROCUL, adverb. Quod ad vocis etymon attinet, *Meursius* et *Vossius*, quibuscum consentiunt *Martinius* et *Döderlinus*, adv. *procul* deducunt a *procellere*, *b. e.* porro movere, ut sit vel loco proculsum demptā ultimā syllabā, vel loco *prociis*, quemadmodum *facul* loco *facilis*: hinc *procul* esset quasi *promote*, remote. *Perizonius* vocem derivat ab antiquo *proco*, *b. e.* promovao, provoco. Juxta *Forcellinum* vero *procul* est quasi *porro ab oculis*, ut ait *Servius* ad *illud Virg. 3. Æn. 13.* Terra *procul* vastis colitur *Mavortia* campis. vel quasi *præ oculis*, ut duplicem significationem habeat, et juxta, et longe, ut ait *Id.* ad *illud 6. Æn. 10.* borreodæque *procul* secreta *Sibyllæ.* Confirmat huic posteriori sensum ad *illud 6. Ecl. 16.* Serta *procul* tantum capiti delapsa jacebant. Modo, inquit, prope, idest juxta; nam ideo iotulit: *tantum capiti delapsa*: ut ostenderet non longius provolutam comam, ut est (*10. Æn. 835.*) *procul ærea ramis* *Dependet galea.* Hæc *Servius.* Rectius tamen est si dicamus, *procul* et *parvam* et magis distantiam significare; juxta et prope numquam. Huc usque *Forcellinus.* — Ceterum *procul* est longe, porro, *κόπως, ἀποδεν* II. *lungi, da lungi, di lontano, lontano, discosto;* *Fr. de loin, loin, d quelque distance de, loin de;* *Hisp. lejos, lejos de;* *Germ. fern, in d. Ferne, v. fern, v. weitent, weit;* *Angl. far, far off, at or from a distance, aloof, a great way off.*

I.) Proprie. — a) Cum Ablativo et præp. *ab.* *Plaut. Mil. glor. 2. 44.* ego abs te *procul* recedam. *Lucret. 2. 1109.* unde Appareret spatium cæli, domus atque tecta Tolleret a terris *procul*, et consurgeret aer. *Sall. apud Non. p. 495. 33.* *Merc.* Insulas decem stadium a Gadibus sitas. *Cæs. 5. B. G. 17.* Postero die *procul* a castris hostes in collibus constituerunt. *Virg. 10. Ecl. 46.* *procul* a patria. *Cic. 3. Orat. 36. 145.* *Procul* a terra abripi. *Id. 2. leg. Agr. 32. 87.* Esse *procul* a conspectu. *Id. 15. Fam. 2.* non *procul* a finibus. *Liv. 2. 26.* haud *procul* jam ab Aricia. *Id. 2. 50.* *procul* a Cremera. *Id. 22. 39.* *procul* ab domo, ab patria. *Nepos Pausan. 5. 5.* *Procul* ab eo loco iofoderant, quo erat mortuus. *Curt. 4. 2. 24.* *Procul* a conspectu hostium. *Mela 2. 4. 2.* *Procul* a mari. — b) Cum Ablativo sine præp. *Ennius* apud *Cic. 7. Fam. 6.* Multi suam rem bene gessere, et publicam patria *procul.* *Liv. 21. 7.* Locus *procul* muro fuit. *Id. 38. 16.* *Procul* mari incolere. *Id. 8. 8.* Pugnatum est haud *procul* radicibus Vesuvii montis. *Id. 3. 22.* Haud *procul* oppido cooldere. *Ovid. 1. Pont. 5. 73.* *Procul* urbe. *Tac. 4. Hist. 22.* Haud *procul* castris. *Plin. 31. Hist. nat. 2. 19. (28).* Non *procul* Euripidis poetæ sepulcro. *Colum. 7. R. R. 8. 3.* Haud *procul* igne. — c) Cum aliis particulis *hinc, inde, alicunde, longe* etc. *Plaut. Truc. 1. 1. 11.* *Procul* hinc observabo, meis quid fortunis fuit. *Ter. Hecyr. 4. 3. 1.* Quem cum istoc sermonem habueris, *procul* hinc stans accepi. *uor. Id. Eun. 4. 7. 16.* Fundam tibi nunc nimis vellem dari, ut tu illas *procul* hinc ex occulto cæderes. *Juvenal. 14. 45.* I *procul* hinc. *Plaut. Pæn. 3. 3. 69.* Illinc *procul* nos insperabimus. *Id. Mil. glor. 4. 33.* Istic te *procul* ita volo assimilare, quasi etc. — *Id. Rud. 4. 4. 104.* Tu istinc *procul* dicito, quid insit. *h. e.* istic *procul* adstans. *Cic. 4. Ferr. 20. 48.* Non quesivit *procul* alicunde, sed etc. *Ovid. 3. Amor. 14. 18.* stet *procul* inde pudor. *Liv. 2. 52.* Haud *procul* inde. *Plaut. Curc. 2. 10.* In somnis visus sum viderier, *procul* sedere longe a me *Esculapium.* *Sall. fragm. apud Charis. 2. p. 191.* *Putsch.* Nam *procul* et diversis ex regionibus. Ubi *Asper:* ergo *procul* e loco est. — d) Absolute. *Accius* apud *Varron. 7. L. L. 83.* *Müll.*

jamque Auroram rutilare *procul* cerno. *Plaut. Curc. 1. 2. 18.* Cuius vox sonat *procul*? *Id. Pæn. 3. 3. 6.* Ille quisnam est qui sequitur *procul*? *Id. Rud. 4. 3. 82.* ego qui inspectavi *procul.* *Cic. 2. Cat. 13. 29.* Non jam *procul*, sed hic præsentem sua templa dii defeodunt. *Id. 2. Orat. 36. 153.* Subauscultando excipere voces eorum, et *procul*, quid narrent, attendere. *Liv. 44. 35.* Missilibus *procul* regla auxilia melius pugnabant. *Id. 44. 46.* (*Insula*) muro urbis conjuncta *procul* videtur. *h. e.* iis qui *procul* stant. *Id. 37. 20.* Nullo ab urbe, ne in stationes quidem qui *procul* jacularetur, escurrere. *h. e. e.* longinquo. *Cæs. 5. B. G. 34.* Ambiorix pronuntiari jubet, ut *procul* tela conjiciant, non propius accedant. *Id. 2. ibid. 30.* Ubi vineis actis turrim coostitui *procul* viderunt. *Sall. Cat. 20.* Omnibus arbitris *procul* amotis. *Virg. 6. Æn. 258.* *procul* n, *procul* este, profani. *Id. 3. ibid. 554.* Tum *procul* a noctu Trinacria ceroltur *Ætna.* *Id. 5. ibid. 124.* Est *procul* in pelago saxum. *Id. 4. ibid. 278.* Et *procul* io tenuem ex oculis evanuit auram. *Horat. 2. Ep. 2. 199.* *procul* absit. *Id. 1. ibid. 7. 32.* cui mustela *procul* ait. *Id. 2. ibid. 2. 95.* *procul* audi. *Ovid. 1. Met. 666.* ipse *procul* montis sublime cacumen Occupat. *Id. 15. ibid. 587.* *procul*, ab *procul* omina, dixit, *Tatia* dii pellant. *Id. 5. ibid. 114.* *Procul* adstare. et *4. ibid. 648.* vadere. et *6. ibid. 362.* abscedere. *Id. 2. Art. am. 35.* abire. *Id. Heroid. 17. 156.* proficisci. *Lucan. 4. 1.* At *procul* extremis terrarum *Cæsar* in oris *Martem* agit. *Id. 8. 755.* Collecta *procul* lacera fragmenta carinae Exigua trepidus posuit scrobo. *Lucret. 4. 397.* Exstant usque *procul* medio de gurgite montes. *Martial. 14. 164.* Este *procul*, pueri. *Plin. 20. Hist. nat. 19. 79. (207).* Folia, si *procul* intuearis, specimen passerum præbentia. *Id. 27. ibid. 3. 2. (10).* Aconitum *procul* et e longinquo odore mures necat. *Val. Flacc. 4. 453.* Jamque aliis *procul* et sonitu mihi nota *Celæno.* *Curt. 7. 2. 24.* *Polydamas* *procul* veniens a *Parmenione* conspectus est etc.

II.) Translate. — a) Cum Ablativo et præp. *ab.* *Ter. Adelph. 3. 2. 50.* Conscia mihi sum a me culpam hanc esse *procul.* *Cic. 5. Tusc. 14. 41.* *Procul* ab omni metu. *Id. 1. Acad. (post.) 4. 15.* Cælestia *procul* sunt a nostra cognitione. *Id. 1. de republ. 1.* Omitto innumereabiles viros, quorum singuli saluti buic civitati fuerunt; et qui sunt *procul* ab ætatis bujus memoria, commemorare eos desino etc. *Quintil. 1. proem. 4.* Res *procul* ab ostentatione positæ. *Id. 7. 1. 46.* Quid tam *procul* a litteris, quin sic iocipiat? *Id. 6. 2. 14.* *Procul* ab ira, *procul* ab odio. — b) Sioe præp. *Horat. Epod. 2. 2. 1.* Beatus ille qui *procul* negotiis. *Id. 1. Sat. 6. 52.* *procul* ambitione. et *4. ibid. 101.* quod vitium *procul* affore chartis, Atque animo prius, promitto. *Tac. 2. Hist. 50.* Coquirere fabulosa, *procul* gravitate cepti operis crediderim. *Id. 4. Ann. 62.* *Procul* voluptatibus habere aliquem tenere *lontano.* et *14. ibid. 31.* Ratus domum suam *procul* injuria fore. *Liv. 39. 40.* *Procul* dubio. *fuor d'ogni dubbio, senza dubbio,* certe, profecto. *Plin. 18. Hist. nat. 21. 50. (187).* et *9. ibid. 61. 87. (184);* *Quintil. 1. 5. 14. et; 9. 11. 27;* *Sueton. Ner. 3;* *Lucret. 1. 812.* Et *Flor. 2. 6.* et *7.* Dubio *procul.* *Colum. 1. R. R. præfat. § 33.* Nam illud *procul* vero est, quod plerique crediderunt, facillimam esse rusticationem. *lontano dal vero.* — c) Absolute. *Cic. Amic. 24. 89.* Comitatus adsit, assentatio vitorum *procul* amoveatur. *Lucret. 2. 740.* *procul* avius erras. *Sall. Jug. 85.* Homines superbissimi *procul* errant. *h. e.* longe aberrant. *Tac. 1. Ann. 1.* Sine ira et studio, quorum causas *procul* habeo. *h. e.* prohibeo, arceo. *Plaut. Trin. 2. 1. 30.* Mille modis amor ignorandus, *procul* abdundus, abstinentus. *Quintil. 12. 7. 11.* *Procul* abominanda negotiatio. *h. e.* abominanda ut *procul* sit. — d) Non *procul* est, quin, parum abest, quin. *Liv. 1. 5.* Sciscitandoque eodem pervenit, ut haud *procul* esset, quin Romam agnosceret. *Id. 5. 4. in fin.* Legatos nostros haud

procul abiit, quin violarent. *Id.* 9. 2. Luceriam omnibus copiis circumsedere, nec procul abesse, quin vi capiant. *Sil. It.* 2. 335. Nec procul est, quin manes umbrasque pavescat. — e) Aliquando refertur ad tempus. *Stat.* 12. *Theb.* 810. Durabis ne procul, dominoque legere superstes, O mibi bisseos multum vigilata per annos, Thebai? *Id.* 1. *Silv.* 6. 98. quos ibit procul hic dies per annos. — f) Item ad estimationem. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 2. 3. (8). *Æs* suo colore pretiosum, procul a Corinthio, longe tamen ante *Ægineticum* atque *Deliacum*, quæ diu obtinere principatum. *h. e.* longe inferioris notæ, quam Corinthium. *Stat.* 2. *Silv.* 2. 83. Ante tamen cunctas procul eminet una diætas. — Hinc a poetis posterioris ætatis cum ipso comparativo conjungitur ad ejus vim augendam. *Id.* 2. *ibid.* 6. 34. Qualis erat procul ex cunctis puerisque virisque Pulcior. Ita enim est scribendum. Vulgo legitur: Qualis erat (heu procul) cunctia etc. et 2. *ibid.* 6. 6. arcte tamen et procul intrat *Altius*-plaga minor. — g) *Procul* accusativo junctum nondum reperi: neque enim *procul urbem* disisse *Curtium* credo, ut quidam, non indicato loco, existimant; neque *Livium* 21. 7. *procul muros*, quum plerique *muro*, alii *muris* legant.

PROCALCATIO, ōnis, f. 3. conculcatio.

I.) Proprie. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 18. 26. (68). Obturbata proculcatione prius aqua. Est qui leg. conculcatione.

II.) Translate. *Seneca Tranquill.* 11. a med. Ruina et proculcatio.

PROCALCATOR, ōris, m. 3. Proculcatores in millia dicuntur, qui agmen præeuntes, itinera explorant et hostium progressus, foriunt. *Amian.* 27. 10. a med. Inveniri posse aliam viam, quam inspexere proculcatores. *Alii* leg. procuratores. V. EXCULATOR et PROCURSO in fin.

PROCALCATUS, a, um. V. voc. seq.

PROCALCO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et calco). Part. *Procalcat* I. et II. — *Procalco* est pedibus calco, conculco, pestare coi piedi, calcare, conculcare, καταπατέω.

I.) Proprie. *Virg.* 12. *Æn.* 532. (hunc) crebro super ungula pulsu incita, nec domini memorum proculcat equorum. *Ovid.* 8. *Met.* 290. de apro. crescenti segetes proculcat in herba. et 12. *ibid.* 374. de centauro. pedibusque virum proculcat equinis. *Colum.* 3. *R. R.* 13. 6. Ne jam pastinatum solum exportantium ramos ingressu proculcetur. *Id.* 12. *ibid.* 15. 3. Proculcantur ficus. *Id.* 2. *ibid.* 20. extr. Dum a pecudibus legumina proculcantur. *h. e.* pedibus in area exteruntur. *Id.* 12. *ibid.* 19. 3. Proculcatae uvæ. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 50. 76. (201). Solertiam capræ *Mucianus* visam sibi prodidit in ponte prætenui, duabus obvitiis e diverso; quum circumactum angustiae non caperent, nec reciprocactionem longitudo in exilitate cæca, torrente rapido minaciter subterfluente, alteram decubuisse, atque ita alteram proculcatae supergressam. *Phædr.* 1. 30. de bove. Et proculcatas (ranas) obteret duro pede. *Justin.* 38. 10. 3. Ut etiam gregarii milites caligas auro figerent, proculcarentque materiam, cujus amore populi ferro dimicant. *Tac.* 3. *Hist.* 81. Propellere et proculcare aliquem. *Curt.* 3. 11. 14. Una ala proculcata erat.

II.) Translate est contemnere. *Seneca Phænis.* 193. Qui fata proculcarit, ac vitæ bona projecit. *Tac.* 1. *Hist.* 40. Milites disiecta plebe, proculcato senatu, truces armis forum irrumpunt. *Sueton.* *Vesp.* 5. Proculcata respublica. *Gell.* 18. 4. a med. Verba proculcata vulgo, et protrita. *h. e.* passim usurpata et translaticia. *Id.* 17. 2. ante med. Sole occaso non insuavi venustate est, si quis aurem habeat non sordidam nec proculcatam. *h. e.* vulgaribus tantum vocabulis assuetam, et iis quasi protritam.

PROCALINANT, promittunt, ait significare Antistius de jure pontificali libro nono. *Festus* p. 259. 12. *Müll.* Alii et ipse *Müll.* leg. proculiunt, quod statim ibidem subjicit *Faulus* p. 252. 3. *Müll.*

PROCALIUNT. V. voc. præced.

PROCULUS, a, um, adject. (procul vel pro) magnus, longus. *Dosithe.* in *Art. Grammat.* p. 395. *Æt.* Alii (nomina significant) quantitati, ut proculus, altus, magnus, etc. *Græca verba sunt:* ἄλλα ποσότητα, ὡς τὸ μακρός, ὑψηλός, μέγας. *Gloss. Labb.* Proculus, τηλεγενός. *Paul.* *Diac.* p. 225. 2. *Müll.* Proculum inter cognomina eum dicunt, qui natus est patre peregrinanti a patria procul. Proculus sunt qui credant ideo dictos, quia patribus senibus quasi procul progressis ætate nati sunt. Similiter *Gloss. Isid.* et *alici*, quas V. in *Prodrom. Corp. Glossar.* Lat. ed. G. *Löwe* p. 397.

PROCUMBO, cumbis, cūbū, cūbūm, cumbere, n. 3. (pro et cubo). Licet in exemplis infra allatis prima syllaba in procumbo producatur, corripitur tamen a *Lucret.* 4. 952. Brachia, palpebraeque cadunt, poplitesque procumbunt. *hæc Forcellinus.* At *Lachmannus:* Brachia palpebraeque cadunt, poplitesque cubant. Sæpe tamen summittunt viresque resolvunt. — Part. *Procumbens* I. 1. et II. — *Procumbo* est in anteriorem partem incumbo, inclinor. pruclinor, prosternor, ἀντιπρὶν, κατακλινόμεν (It. inclinarsi, piegarsi colla faccia innanzi, prostrarsi; Fr. se pencher en avant, s'incliner; Ilisp. inclinarse, encorvarse, acostarse; Germ. niederfallen, niederstürzen, niedersinken; Angl. to lean forward, bend towards, to lie down or along, fall down).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 167. Procumbunt dimidiati, dum appetunt. *h. e.* inbiant, et imminent mensæ, et incumbunt corpore in patinas. *Virg.* 1. *G.* 111. ne gravidis procumbat culmus aristas. *Id.* 5. *Æn.* 197. olli certamine summo Procumbunt. *h. e.* incumbunt remis. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Tigna non directæ ad perpendiculum, sed prona ac fastigiata, ut secundum naturam fluminis procumbent. *Id.* 6. *ibid.* 42. Frumenta imbribus procubuerant. *Ovid.* 14. *Met.* 281. in terram toto procubere vultu. *Lucret.* 6. 558. Præterea ventus quum per loca subæva terræ Collectus parte ex una procumbit et urget Obnixus magnis speluncas viribus altis, etc. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (316). Vinde miare incipito, quum ad palmitem pampinus procumbere cæperit. *Id.* 16. *ibid.* 32. 57. (132). Ulmus in aram ipsam procumbebat. *Id.* 4. *ibid.* 11. 18. (45). Mons *Hæmus* vasto jugo procumbens in Pontum. *Id.* 18. *ibid.* 6. 8. (47). Utilissimum est fossas supinis lateribus procumbere. *Curt.* 5. 4. 6. Planities sub radicibus montium spatiosa procumbit. *Val. Flacc.* 3. 556. utque artus et concita pectora sudor Diluerat, gratos avidus procumbit ad amnes. *Alfen. Dig.* 8. 5. 17. Si paries ita ventrem faceret, ut in vicini domo semipedem aut amplius procumberet. ¶ 2. Speciatim. — a) *Procumbere* est adorantium et rogantium, prostrarsi. *Cæs.* 7. *B. G.* 15. Procumbunt Gallis omnibus ad pedes *Bituriges*, ne pulcherrimam urbem succedere cogenterent. *Ovid.* 13. *Met.* 585. magni genibus procumbere non est *Dedignata Jovis.* *Tibull.* 1. 5. 41. procumbere templis. *Liv.* 25. 7. Sub hæc dicta ad genus *Marcelli* procubuerunt. *Petron. Satyr.* 30. Servus nobis despoliatus procubuit ante pedes, et rogare cæpit, ut etc. *Ovid.* 4. *Trist.* 2. 1. Jam fera *Cæsarius* Germania, totus ut Orbis, Victa potes flexo procubuisse genu. *Id.* 1. *Met.* 375. Ut templi teligere gradus, procumbit uterque Pronus bumi. *Id.* 10. *ibid.* 414. Illoret anus, tremulasque manus annisque metuque Tendit, et ante pedes supplex procumbit alumæ. *Val. Flacc.* 3. 437. alte *Phæbi* surgentis ad orbem Ferre manus, totisque simul procumbere campis. *Sueton. Vitell.* 2. Primus C. *Cæsarem* adorare ut deum instituit; quum reversus ex Syria non aliter adire ausus esset, quam capite velato, circumvertensque se, deinde procumbens. — b) Est etiam decumbere, porsì a giacere, coricarsi. *Cæs.* 6. *B. G.* 26. Alces crura sine nodis articulisque habent, neque quietis causa procumbunt. *Virg.* 8. *Æn.* 30. Procubuit, seramque dedit per membra quietem. *Id.* 11. *ibid.* 149. feretro Pal-

lanta reposto, Procumbit super, atque hæret lacrimansque gemensque. *Ovid.* 5. *Fast.* 456. in duro procumbere toro. *Virg.* 8. *Ecl.* 87. bucula viridi procumbit in ulva. *Claudian. Cons. Prob. et Olybr.* 226. Est in *Romuleo* procumbens insula *Tibri.* *h. e.* jacens, plana, humilis. — c) Est etiam pronui cadere, procidere, ruere, cadere boccone, rovinare, cadere. *Cæs.* 2. *B. G.* 27. Ut etiam qui vulneribus confecti procubuisent, scutis innixi prælium redintegrarent. *Virg.* 11. *Æn.* 394. Euandri totam cum stirpe videbit Procubuisse domum. *Ovid.* 13. *Met.* 175. mea concussa putate Procubuisse solo *Lyrnesia* mœnia destra. *Id.* 2. *ibid.* 347. e quis *Phæthusa* sororum *Maxima*, quum vellet terræ procumbere, quæta est Diriguissæ pedes. *Id.* 1. *Pont.* 9. 13. Quum domus ingenti subito mea lapsa ruina Conciderit, in domini procubuitque caput. *Quintil.* 2. 16. 6. Numquam tecta subeamus: super habitantes aliquando procumbunt. *Curt.* 9. 5. ante med. Ramos complexus tentabat assurgere: sed ne sic quidem putens corporis, rursus in genua procumbit. — d) De his qui moriendo cadunt. *Virg.* 2. *Æn.* 424. primusque *Coræbus* *Penelei* destra, *Divæ* armipotentis ad aram Procumbit. et 11. *ibid.* 417. qui ne quid tale videret, Procubuit moriens, et humum semel ore momordit. *Val. Flacc.* 3. 270. vellem hac equidem me strage meosque Procubuisse magis. et 4. 753. bellove magis letarer et armis Procubuisse meis. *Tac.* 1. *Ann.* 59. Sibi tres legiones, totidem legatos procubuisse. *h. e.* a se cæsos esse. *Virg.* 5. *Æn.* 481. Sternitur, exanimisque tremens procumbit humi bos. *Ovid.* 5. *Met.* 122. Procubuit terræ mactati more juveni. Est qui leg. terra. — e) Poetice procumbere in aliquem est irruere, impetu incidere urgendi opprimendique gratia, andar addosso. *Martial.* 1. 61. de leone et lepore. Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?

II.) Translate. *Seneca Ep.* 18. Procumbere in voluptates. abandonarsi. et *Vellej.* 2. 16. 5. Fluentem procumbentemque rempublicam restituere. *Ovid.* 3. *Trist.* 4. 1. O mibi care quidem semper, sed tempore duro Cognite, res postquam procubere meæ.

PROCUPIDO, inis, m. 3. amor autceptus. *Minuc. Fel. Octav.* 26. in fin. Movet etiam in nos procupidinem amoris. Alii aliter legunt.

PROCURATIO, ōnis, f. 3. (procuro) curatio, administratio, gubernatio, διοίκησις, ἐπιτροπή, amministrazione, maneggio, governo.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Acad.* (post.) 3. 11. Dum me reipublicæ non solum cura, sed quædam etiam procuratio multis officiis implicatum et constrictum tenebat. *Id.* 2. *Nat. D.* 16. 44. Deos omni procuratione atque actione privare. *Varro* 1. *R. R.* 2. 2. *Æditus* accessit ad ædile, cujus procuratio hujus temporis est, nondum rediit. *Cic. Deiot.* 13. 36. Nimis magna procuratione liberatus, modicis regni terminis utebatur. *Id.* 2. *Legg.* 26. 66. Super terræ tumultum noluit quid statui nisi columellam, aut mensam, aut labellum: et huic procurationi certum magistratum præfecit. *Id.* 15. *Fam.* 13. sub fin. Mearum rerum maximeque existimationis meæ procuracionem suscepam. Melim habeas. *Id.* 4. *Att.* 1. a med. Vncare aliquem ad procuracionem annonæ. *Seneca Brevit. vit.* 17. a med. Alienorum honorum mercenaria procuracione consensit. *Lentulus* ad *Cic.* 12. *Fam.* 14. Dare cuiquam procuracionem Asiæ. *Plin.* 7. *Ep.* 25. Procuracione provinciæ integerrime fungi. et *ibid.* 31. Ad amplissimas procuraciones promotus. *Quintil.* 7. 4. 35. Procuratio male gesta. *Liv.* 4. 8. Tribuni magis necessarium, quam speciosi ministerii procuracionem intuentes. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 6. 33. (110). Fama est, *Melani* equestris ordinis, reum ex procuracione a Tiberio principe arcessitum, etc. ¶ 2. Speciatim de expiatione per sacrificia. *Cic.* 1. *Divinat.* 45. 101. Quum terræ motus factus esset, ut sue plena procuratio fieret. *Liv.* 7. 6.; et *Seneca* 2. *Quæst. nat.* 35, et 38. Expiationes procuracionesque prodigiorum. *Tac.* 12. *Ann.* 8. *Pænas* procuracionesque incesti exquirere.

II.) Translate. *Gell.* 17. 5. *ante med.* Quia natura sit benivolus, benignitasque eum per sesa ipsa delectet, sine ulla recipiendae gratiae procuratore.

PROCURATIUNCULA, *a*, f. 1. parva procuratio. *Seneca Ep.* 31. *a med.* Quae tamen omnia transisti procuratiunculae pretio.

PROCURATOR, *ōis*, m. 3. procuratore, amministratore, governatore, soprantendente, ἐπιτροπος, κηδεμων, proprie est, qui curatoris vices agit, ut *propraetor*, *proquaestor*. Unde *Frontin. Aquaed.* 105. curatori aquarum procuratorem subijcit. Alias idem est qui *curator*. Nam quem *Colum.* 9. *R. R.* 9. 1. curatorem alveiarum dicit, mox § 2. procuratorem vocat. Sic *procurator aviarii* apud *Varron.* 3. *R. R.* 6. 3. est *curator* apud *Colum.* 9. *R. R.* 14. 3. Et *curator rei frumentariae* *Paul. Diac.* p. 48. 19. *Müll.* procurator annonae rectissime dici potest. ¶ 1. Generatim est is qui aliena negotia mandato domini administrat: et vel omnium rerum, vel unius rei esse potest constitutus vel coram, vel per nuncium, vel per epistolam: quamvis quidam non putent, unius rei mandatum suscipiendum, procuratorem esse: sicuti nec is quidem, qui rem perferendam, vel epistolam, vel nuncium suscepit. Sed verius est, eum quoque procuratorem esse, qui ad unam rem datus sit. Haec *Ulp. Dig.* 3. tit. 3. qui de procuratoribus et defensoribus inscribitur. 1. V. locum *Asconii* huc pertinentem in *ADVOCATUS* 1. *Cic. Caelin.* 20. 57. Legitime procurator dicitur omnium rerum ejus, qui in Italia non sit, absente reipublice causa, quasi quidam pene dominus, hoc est alieni juris vicarius. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 14. Condus promus sum, procurator peni. *Ovid.* 1. *Art. am.* 587. Inde procurator nimium quoque multa procurat, Et sibi mandatis plura videnda putat. *Martial.* 5. 62. Procuratorem vultu qui praefert ipso. *Cic. Quint.* 6. 17. Libellos Sex. Alphenus, procurator P. Quinticii deiecit: denunciat sese procuratorem esse. *Id.* 4. *Att.* 16. sub fin. Agere aliquid per procuratorem. *Ulp. loc. cit.* 29. Esse procuratorem in rem alicujus. *Paul. ibid.* 42. dare ad rem aliquam. *Ulp. ibid.* 55. in rem suam. *Paul. ibid.* 4. 4. 24. facere.

¶ 2. Specialim — a) Frequenter dicitur de servo, qui rationes domini ducit et pecuniam curat, *fattore*, *agente*. Huic in urbe saepe dispensator, ruri villicus subiciebatur. *Petron. Satyr.* 30. Procurator rationes accipiebat. *Seneca Ep.* 14. in fin. Rationes accipit, forum conerit, calendarum versat, sit ex domino procurator. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 6. Villico iusta janua fiat habitatio, ut intrantium exeuntiumque conspectum habeat: procuratori supra janua ob easdem causas. Adde *Cic.* 1. *Orat.* 58. 249. et 14. *Att.* 16. — b) *Procurator regni* apud *Cæs.* 3. *B. C.* 112. sub fin. est *vicere*, *governatore*, *reggente*, qui, rege adhibe pueri, regnum pro eo administrat. — c) In officiis domus Augustae varia fuere procuratorum genera. Constituebantur enim ab imperatoribus, qui rei aut privatae, aut publicae suo nomine praesent: v. gr. ludis, fisco, vectigalibus, annonae, rationibus, etc. *Plin. Paneg.* 36. Dicitur actori, atque etiam procuratori tuo: in jus veni, sequere ad tribunal. *Tac.* 11. *Ann.* 35. Sulpicius Rufus ludi procurator. *Inscript.* apud *Gruter.* 389. 7. TI. CLAUDIO ILO PRAEFECTO CLASSIS PRAETOR. NISIBI PVB. PROC. LYDI MAGNI etc. *Alia ibid.* 376. 3. L. BOVIVS L. F. L. N. PAL. C. L. R. PROC. LYDI FAMIL. GLAD. CAESARIS etc. *Alia ibid.* 575. 5. HERMAN AVG. LIB. A CYBICVLO DOMITIAE AVG. FORTVNATVS F. PROC. FISC. ASIATIC. PATRI PISSIMO etc. *Alia ibid.* 359. n. 3. T. APFANO T. F. VEL. ALFVINO SECVNDO PROC. AVGVS. XX. HERM. etc. h. e. procuratori Augusti vicesime hereditatem. *Alia ibid.* 371. 2. T. AVRELIO AVG. LIB. APHRODISIO PROC. AVG. A RATIONIBVS. et 457. 10. M. PORCIO M. F. ANIENS. APRO PROC. AVGVS. AB ALIMENTIS. Leguntur ibidem procurator a censibus accipiendis, a mandatis, ab epistolis, ab epibemeride, a patrimonio, ad bona damnatorum, ad alimenta, ad praedia Gallicana, etc. V. *ibid.* 355. 6., 474. 4., 61. 4., 58. 7. etc.

— Postremis Augustorum temporibus bi procuratores appellati sunt rationales: V. hanc vocem. Etiam *procurator a muneribus* legitur in *Inscript.* in *Bullett. dell'Instist. archeol.* ann. 1840. p. 95. TI. CLAUDIVS AVG. LIB. BYCOLAS PROC. A MYNERIBVS. Item *procurator munus* in *alia* in eod. ann. 1830. p. 123. M. AVRELIVS AVGVS. LIB. PROSENVS PROC. MYNERVM PROC. VINORVM ORDINATVS A DIVO COMMODO IN CASTRENSE. scil. qui curam habebat munerum principii oblatorum.

— d) Praecipue vero procuratores provinciarum erant, qui ab imperatore eo mittebantur, ut proconsule, aut legato Augusti rem civilem et militarem administrante, ipsi tributa exigent, et fisci rationes curarent; qui tamen, quoties proconsul, vel legatus Augusti defunctus ibidem esset, vel inde discessisset, ejus vices agere solebat. *Inscript.* apud *Spon. Miscell. antiq.* p. 148. c. IVIRIO SABINO AQVILAE TEMESTITHEO PROC. PROV. ASIAE ITEMQVE VICE PROCOS. etc. *Alia apud Murat.* 907. 4. C. IVLIO SENECONI PROC. PROV. GALAT. ITAM VICE PRAESIDIS EIVS PROV. ET PONTI etc. *Alia apud Marin. Frat. Arv.* p. 5. c. MINICIO C. FIL. VEL. ITALO PROC. PROVINCIAE ASIAE QVAM MANDATV PRINCIPIS VICE DEFVNCTI PROCOS. REXIT. etc. Hinc *procurator Africae*, *Asiae*, *Capadociae*, etc. saepe apud *Tac.* Hujusmodi fuere, quibus Vespasianus vulgo dicebatur uti pro spongiis, quod quasi et siccos madefaceret, et exprimeret humentes, ut ait *Sueton. Vesp.* 16. — e) Ab his diversi sunt procuratores cum jure gladii, qui in minores provincias alteri majori et a proconsule, vel a legato Augusti administratae mittebantur, quique saepe *procuratores* et *praesides* sunt appellati: hinc *Judaeam*, quae Syriae subjecta erat, procuratoris nomine, ut constat ex *Tac.* 15. *Ann.* 44., obtinebat *Pentius Pilatus*, dum a L. Vitellio Vitellii Aug. patre, et Syriae legato *Judaea* expulsus est, et ad *Tiberium Aug.* Romam abire jussus: isque a *Vulgate*. interprete *Matth.* 27. 2. et alibi praesens dicitur, immo *Luc.* 3. 1. *procurans* *Judaeam*. Hinc *Inscript.* apud *Gruter.* 493. 6. PROC. ET PRAESIDI ALPIVM. et *ibid.* 7. PROCVRATORI ET PRAESIDI ALPIVM COTTIARVM.

PROCURATORIVS, *a*, um, adject. ad procuratorem pertinens. *Ulp. Dig.* 3. 3. 31. Si quis, cum procuratorio nomine condemnatus esset, etc. h. e. quia procurator erat. *Id. ibid.* 57. et *Pompon. ibid.* 62. Procuratoria exceptio. h. e. quae opponitur ei, qui tamquam procurator actionem intendit, dicendo vel procuratorem revera non esse, vel esse non posse, vel datum esse ab eo, qui procuratorem habere non licuit. V. *Quintil.* 4. 4. 6. et 7. 1. 19.

PROCURATRIX, *icis*, f. 3. *procuratrice*, ἐπιτροπος, quae procurat, gubernatrix. *Cic.* 4. *Fin.* 7. 17. Sed quum sapientiam totius hominis custodem et procuratricem esse vellent.

PROCURATUS, *a*, um. V. voc. seq.

PROCURRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, *a*. 1. (pro et curo). Part. *Procurans* 1. *a*. et 2. *a*.; *Procuratus* 1. *a*.; *Procurandus* 1. *a*. et 3. *a*. — *Pro* curo est curo, curam gero, κηδεω (*It. aver cura*, *trattare*, *governare*, *curare*; Fr. avoir soin de, soigner, s'occuper de; Hisp. cuidar, ocuparse; Germ. etwas besorgen, für etwas sorgen, abwarten, pflegen, warten; Angl. to take care of, see to, look after). ¶ 1. Generatim de rebus et personis — a) Active. *Plaut. Truc.* 2. 4. 59. Nunc tu te interim, quasi pro puerpera, hic procures. *Id. Pen. prol.* 28. Nutrices pueros infantes minutulos dum ut procurent. *Virg.* 9. *En.* 258. laeti bene gestis corpora rebus Procurete viri. L. Accius apud *Macrobr.* 1. *Saturn.* 7. extr. Evertent epulis laeti, famulosque procurant Quisque suos. *Gell. praef. sub fin.* Quantum a tuenda ra familiari, procurandoque cultu liberorum meorum dabitur otii. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 7. 29. Prudentia quaedam, procurans caelestia maxima. — *Procurare arbores*, atcolere, colivare. *Cato R. R.* 43. Si voles, vinea cito crescat, samel in mense sulcos fodere oportet. Eodem modo ceteras arbores procurato. *Pallad.* 7. *R. R.* 9. Procurare semina. et 12. *ibid.* 7. circa med. plantas.

— Item curo, operam do, ut etc. *procurare*. *Sil. It.* 6. 329. stabulis procurans otia pastor. In foream parco tectam velamine frondis Duoit nocte lupos positae balatibus agnae *Justinian.* *Cod.* 4. 1. 12. In his quae ipse facienda procuravit. *Apul.* 4. *Dogm. Plat. extr.* Valetudo procurata salubriter. — *Procurare sacra* *Nepoti Themist.* 2. extr., sacrificia *Cæsari* 6. *B. G.* 12. est sacrorum curam habere, eaque rite peragere. — b) Neutorum more cum Dativo. *Plaut. Stich.* 1. 2. 36. AN. Non sedeu istic: vos sedete: ego sedero in subsellio. et. mane pulvium. AN. Bene procuras mihi: satis sic fultum est mihi. *Arnob.* 3. 25. Victa et Potua sanctissimae vicui potuique procurant. h. e. praesunt, curam gerunt. — c) Cum Infinito. *Cassiod.* 9. *Variar.* 9. Cui pro utilitate nostra jubenti parere procurato. *procurandi obbedire*. — d) Sensu passivo *Ennod.* 3. *Ep.* 17. Quem tota humilitate commendans, rogo, ut per eum vicariis relevari procurer alloquiis. ¶ 2. Specialim saepe est administro, praesertim rem alienam, curam gero, gubernare, maneggiare, trattare, soprantendere, ἐπιτελεω. — a) Active. *Cic.* 12. *Fam.* 24. ad fin. Is procurat rationes, negotiaque Dionysii nostri. *Cael.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 4. extr. Quomodo regnum illud se habeat, quis procurat, diligenter mihi perscribas. *Cic.* 6. *Att.* 4. *Procura*, quantulumcumque est, Praecianam hereditatem. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 17. (76). Filius Cornelii Taciti Belgicae Galliae rationes procurantis. — b) Neutorum more — *Procurator sum*, procuratorem ego. *Plin.* 3. *Ep.* 5. ad fin. Quum procuraret in Hispania. *Capitolin. Pertin.* 2. Allmentis dividendis in via Emilia procuravit. *Jabolen. Dig.* 29. 2. 85. Quum in Cilicia procuraret. — Cum Dativo. *Tryphon.* *ibid.* 27. 1. 44. ad fin. Libertus, qui senatori patrono procurat. *Scevola ibid.* 32. 1. 33. Procurare patri. *Ulp. ibid.* 43. 8. 2. *ante med.* Si aedificium obstat publico usui, utique is, qui operibus publicis procurat, debeat id deponere. h. e. praest. ¶ 3. Item specialim est verbum sacrorum, et significat curare et exsequi ea, quae ad expianda et sacrificiis luenda prodigia, fulmina et hujusmodi pertinent. — a) Active. *Cic.* 1. *Divinat.* 2. 3. Magna vis videtur esse in monstris interpretandis ac procurandis in harusplicum disciplina. et 2. *ibid.* 63. 130. Procurare atque expiare signa, quae a diis hominibus portenduntur. *Liv.* 1. 21. Ad haec consultanda, procurandaque occupati erant. *Id.* 5. 18. Si sacra renovata rite, si procurata prodigia essent. Adde *eumd.* 27. 37. et 37. 3. *Phaedr.* 3. 3. Procurare ostentum. *Ovid.* 3. *Fast.* 343. his, inquit, facito mea tela procures. *Sueton. Galb.* 4. Procurare fulgur. — b) Neutorum more cum Dativo. In vet. S. C. apud *Gell.* 4. 6. Ut consul hostis majoribus Jovi et Marti procuraret. — c) Sequenti conjunct. *ne. Tibull.* 1. 5. 13. Ipse procuravi, ne possent sacra nocera Somnia, ter sancta deventeranda mola. — d) Impersonaliter. *Liv.* 40. 2. Simul procuratum est, quod tripodem mulum Reate natum nunciatum erat.

PROCURRO, curris, curri et cūcurri, cursum, currere, n. 3. (pro et curro). Part. *Procurrens* II. 1. et 2. — *Procurro* est ante aut ultra curro, excurro, προτρέχω (*It. correre innanzi, avanzarsi correndo*; Fr. s'élançer hors, s'avancer, courir; Hisp. abalanzarse fuera, adelantarse, correr; Germ. hervorlaufen, vorgehen, wohinlaufen; Angl. to run forwards, run forth or abroad).

1.) Proprie. ¶ 1. Saepe ad rem militarem pertinet. *Liv.* 25. 11. Si Romani ferocius procurerissent. (Ita videtur legere etiam *Priscian.* 10. p. 902. *Futsch.* Alii *procurrissent*.) *Cæs.* 2. *B. C.* 93. Quum infestis pilis procurerissent et 1. *ibid.* 69. Milites, visandi causa, laeti ex castris procurabant. et *ibid.* 55. Cohortem, quae temera ante ceteras extra aciem procurerant, circumreunant. *Id.* 6. *B. G.* 39. Calones in proximum tumultum procurant. *Id.* 2. *B. C.* 8. Ad repellendum et prosequendum hostem procurere. *Vai. Flacc.* 6. 697. Nunc levis infesto procurrit

in agmina curru. *Virg.* 9. *Æn.* 690. Et conferre manum, et procurrare longius audent. et *ibid.* 279. quos agmina contra Procurrunt Laurentum. *Liv.* 6. 12. Ne procurri quidem ab acie velim, sed obnos vos stabili gradu impetum hostium excipere. — Similiter *Colum.* 7. *R. R.* 3. 4. Aries frequenter in pugnam procurrit. ¶ 2. Extra rem militarem. *Cæs.* 7. *B. G.* 26. Matresfamilias repente in publicum procurrerunt. Adde *Liv.* 34. 2. *Ovid. Heroid.* 2. 127. In freta procuro, viæ me retinentibus undis. *Horat.* 1. *Sat.* 7. 20. in ius acres procurreunt. *Id. Epod.* 16. 29. In mare seu celsus procurrerit Appenninus. *Val. Flacc.* 3. 594. nunc ad ripas dejectaque saxis Flumina, nunc notas nemorum procurrit ad umbras. — Passive imperson. *Liv.* 4. 40. Ut et mæstis paullo ante domibus, quæ conclamaverant suos, procurreretur in vias.

II.) Translate. ¶ 1. *Procurrere* dicuntur, quæ protenduntur, prominent, exstant, *sporgersi in fuori, stendersi, spiccare.* — a) De locis. *Virg.* 5. *Æn.* 204. Infelix saxis in procurrentibus hæsit. *Plin.* 6. *Ep.* 20. circa med. Nubes Miseni quod procurrit, abstulerat. *Ovid.* 4. *Fast.* 419. Terra tribus scopulis vastum procurrit in æquor Trinacris. *Colum.* 6. *R. R.* 27. 7. Mons, qui procurrit in occidentem juxta Oceanum. *Flor.* 2. 2. a med. Clypea a Punico litore, quasi arx et specula, procurrit. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 26. (86). Procurrrens per medium Euxinum promontorium. *Ovid.* 6. *Fast.* 281. Par facies templi (b. e. rotunda: nullus procurrit in illa Angulus. *Val. Flacc.* 6. 702. Improbæ barbaricæ procurrunt tegmina plantæ. — b) De plantis. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 13. 34. (130). Radix in longitudinem procurrrens. ¶ 2. Morali significatione. *Cic.* 4. *Herenn.* 47. 60. Ut productus studio et viribus, ultra facile procurras. Cf. *Ammian.* 14. 1. *init.* Qui ex squalore imo miseria-rum-ad principale culmen insperato saltu pro-ductus ultra terminos potestatis delatæ procurrrens etc. *Seneca Ep.* 101. In ipso actu bene cedentium rerum, in ipso procurrentis pecunie impetu raptus est. h. e. affluentis.

PROCURSATIO, ōnis, f. 3. (procurso) actus procurrandi, procurso. *ἐκδρομή.* Vox est fere militaris. *Liv.* 28. 33. Ubi a velutibus per procur-sationem commissa pugna esset, scorsâ, l'avanzarsi correndo contra il nemico, et 22. 44. Di-rigit aciem, lacessitque Numidarum procur-satione hostes. Adde *eumd.* 5. 19. a med. *Ammian.* 26. 7. ad fin. Inter reciprocantes missilia quasi procur-satione hostem lacessens solus prorupit in medium.

PROCURSATOR, ōris, m. 3. qui procur-sat. *Liv.* 42. 64. Breve certamen levis armaturæ maxime cum procur-satoribus fuit. F. PROCULCATOR. *Ammian.* 24. 6. a med. Præpilatis missilibus per procur-satores principis pugna tentatis.

PROCURSIO, ōnis, f. 3. actus procurrendi. I.) Proprie. *Quintil.* 11. 3. 126. de gestu pe-dum. Procurso opportuna, brevis, moderata, rara.

II.) Translate est digressio, quasi excursio ex-tra ordinem. *Quintil.* 4. 3. 9. Non semper est necessaria post narrationem illa procurso.

PROCURSO, as, avi, atum, are, n. 1. frequen-lat, vel intensiv. a *procurro* Part. *Procur-sans* 1. — ¶ 1. In re militari est ante curso pugnae incipiendæ causa, *correre innanzi, scaramuc-ciare.* F. PROCURRO I. 1., PROCURSATIO et PROCURSATOR. *Liv.* 27. 2. Ibi per dies aliquot quum ab stationibus procur-saretur. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 5. 3. (15.). Procur-santibus inter eos, qui lacesserent. *Ammian.* 27. 10. ante med. Velut quadam obice stetit, ductus procur-santium rela-tiore verissima, barbaros longe conspectos. *Id. ibid.* mox eosdem *proculcatores* appellat, quam vocem videt loco suo. ¶ 2. Extra rem militarem est progredi. *Ammian.* 27. 6. a med. In pulcra facinora procur-sabit signis militibus et aquilis adhaerens.

PROCURSORIUS, F. PRÆCURSORIUS.

PROCURSES, us, m. 4. procurso, procur-satio, *ἐκδρομή.* il correre innanzi.

I.) Proprie. ¶ 1. Vox militaris. F. PROCUR-RO I. 1. et PROCURSO 1. *Virg.* 12. *Æn.* 711. Procurso rapido, coniectis eminus hastis, Inva-dunt Martem. *Liv.* 22. 41. Tumultuario prælio, et procurso magis militum, quam ex preparato, etc. *Tac. Agric.* 33. Jamque agmina et armo-rum fulgores, audentissimi cujusque procurso. ¶ 2. Extra rem militarem. *Lucret.* 2. 454. pro-cursus in proclive volubilis exstat. *Stat.* 4. *Theb.* 787. puer faciles sternit prokursibus herbas, In vultum nitens. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 38. 54. (113). Vultur, et fera graviores, nisi ex procurso, aut altiore cumulo immissæ, non evolat. *Avien. Pe-rieg.* 553. proluxaque longis Jugera produ-cunt spatibus, præincta duobus Æquoris infusi pro-cursibus.

II.) Translate. ¶ 1. De locis est promin-entia, exstantia. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 10. 11. (62). Alexandria ad effigiem Macedonicæ chlamydis orbe gyrato laciniosa, dextra lævæque anguloso procurso. ¶ 2. Item progressus. *Val. Max.* 3. 2. *init.* Nos quia jam initia prokursusque virtu-tis patefecimus, actum ipsum prosequamur.

PROCURVO, as, avi, atum, are, a. 1. *curvare*, idem quod *curvo*, curvum reddo. *Stat.* 6. *Theb.* 852. celsum procurvat Agyllea Tydens. *Auct. carm. de Genesi* 14. Pomiferique simul procur-vant brachia rami.

PROCURVUS, a, um, adject. *curvo*, *καμπύλος*, curvus, valde curvus. *Virg.* 2. *G.* 421. nec illa Procurvam expectant falcem. *Id.* 5. *Æn.* 765. Procurva litora.

PROCUS, i, m. 2. *Festus* p. 249. 3. *Müll.* Proci dicuntur, qui poscunt aliquam in matrimo-nium, Græce *μνηστήρες*.

I.) Proprie. ¶ 1. Est qui nuptias alicujus ambit, qui poscit aliquam in uxorem (F. PRO-CO) *μνηστής, innamorato.* — a) In plur. num. *Virg.* 12. *Æn.* 27. Me natam nulli veterum sociare procorum Fas erat. *Horat.* 3. *Od.* 10. 11. Penelopen difficilem prociis. *Id.* 2. *Sat.* 5. 7. apo-theca prociis intacta est. et *ibid.* v. 78. tam frugi tamque pudica, Quam nequire proci recto de-pellere cursu. *Ovid.* 14. *Met.* 673. quum fugias averserisque petentes, Mille proci cupiant. *Id.* 4. *ibid.* 793. et 9. *ibid.* 10. clarissima formâ, Multorumque fuit spes invidiosa procorum illa. — b) In sing. num. *Claudian.* *V. I. consol.* *Honor.* 523. ora puellæ, Spe propiore tori, mater solertior ornat, Adveniente proco. et *Nupt. Honor.* et *Mar.* 32. fastigia supplex Deposui. ges-sitque procum. h. e. petii uxorem. *Apul.* 6. *Met.* Si me parentibus et formoso proco reddideris. ¶ 2. Olim proci fuerunt proceres. *Festus* p. 249. 1. *Müll.* Proci patricium in descriptione classium, quam fecit Ser. Tullius, significat pro-cerum. Iluc pertinere quidam putant illud *Plauti Pæn.* 3. 1. 7. Nequicquam hos procos mihi elegi loripedes, tardissimos. et *Cic. Orat.* 46. 156. Jam, ut censoriæ tabulæ loquuntur, *fabrum* et *pro-cum* audeo dicere. non *fabiorum* et *proco-rum*.

II.) Translate est qui ad aliquid admittit, ad-spirat. *Cic. Brut.* 96. 330. Nos, quoniam post Hortensii mortem orbe eloquentiæ quasi totores relictis sumus, ignotos atque impudentes procos repudiemus.

PROCYON, ōnis, m. 3. *Ἰλκυών*, signum cas-tele, Latine *anlecanis*: a *πρὸ* ante et *κύων* can-is, quia Canicula, quæ major canis dicitur, or-tum præcedit. *Cic.* in *Arat.* 221. et 2. *Nat. D.* 44. 114. hic Geminis est ille sub ipsis Ante-canem (aliæ *Anlecanis*). Procyon Grajo qui no-mine ferunt. *Horat.* 3. *Od.* 29. 18. jam Procyon furit, Et stella vesani Leonis. *Manil.* 5. 197. At Procyon oriens, quum jam vicissima Cancris, Sep-timaque ex undis pars sese emergit in astra, Venatus non ille quidem, verum arina creatis Venandi tribuit. Adde *Colum.* 11. *R. R.* 2. 52. et F. ANTECANIS et CANICULA.

PROBACTUS, a, um. F. PRÓDIGO.

PRÓDEAMBULO, as, avi, atum, are, n. 1. *uscire al passeggio*, prodeo deambulatum, foras deambuio. *Ter. Adelph.* 5. 1. 3. Postquam iat-us sum omnium rerum satur, prodeambulare

buc libitum est. *προπεριπατεῖν*. Quidam leg. *por-ro deambulare*.

PRÓDEO, is, ii, Itum, Ire, n. 4. anom. *Pro-dinunt* prisci dixere pro *prodeunt*, exeunt. *En-nius* apud *Festum* p. 229. 23. *Müll.* Prodinunt famuli: tum candida lumina lucent. Simile est *da-nunt* pro *dant*, *redinunt* pro *redeunt*. — *Pro-dient* pro *prodibunt* habet *Lactant.* 7. 16. in fin. *V. EO*, is *init.* Sic et *Capell.* 9. p. 316. Fidi-busque luxa Fescennina prodient. *Ita Kopp.* quem *V.*; et adde *Gargil. de re hortensi* 4. 11. — Part. *Prodiens* (si minus in recto casu, in obliquis frequenter adhibetur) 1. 2. 3. et 11. 2.; *Proditurus* 1. 1. a. — Prodeo est in apertum eo, exeo, existo: a *pro* et *eo*, is, inserto *d* ad hiatum expellendum; ut in *redeo*, *prodesse* etc. *παρῖν*: (It. *uscire, usciri fuori, comparire, farsi avanti*; Fr. *s'avancer, aller, venir, se rendre*; Hisp. *adelantarse, salir, salir a fuera, paracer*; Germ. *hervorgehen, hervorkommen, vorwärts gehen*; Angl. *to go or come forth, go or come out, go out of doors, come abroad, show one's self, appear*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu — a) Absol-ute. *Plaut. Autul.* 2. 6. 1. Heus Staphyla, pro-di, atque ostium aperi. *Id. Cist.* a. 3. v. 8. Dic, me orare, ut aliquis intus prodeat propere ocus. *V. INTUS.* *Cic. Rosc. Am.* 35. 100. Quæ, si prodierit, atque adeo quum prodierit (scio enim proditurum esse) audiet. *Id.* 2. *Orat.* 86. 353. Paulo post ferunt nuntiatio Simonidi, ut pro-diret. *Liv.* 1. 41. Servius cum lictoribus ac tra-bea prodit. *Horat.* 3. *Od.* 14. 5. Unico gaudens mulier marito Prodeat justis operata sacris. — Et additis adverb. *Plaut. Pæn.* 5. 2. 128.; et *Phædr.* 2. 4. Nunciate, ut prodeat foras. *Ter. Phorm.* 1. 2. 102. Puer heus, nemon' huc prodit? cape, dâ hoc Doicio. — b) Cum Accus. et præp. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 84. Pudet prodire me ad te in con-pectum, pater. *Cæs.* 3. *B. C.* 86 Quo firmiore animo in prælium prodeatis. *Id.* 5. *B. G.* 26. in fin. Prodire ad colloquium. *Auct. B. G.* 8. 8.; et *Cic.* 6. *Fam.* 1. in aciem. *Id.* 8. *Att.* 11. sub fin.; et *Justin.* 36. 4. 2. in publicum. *uscir di casa, lasciarsi vedere.* *Cic.* 1. *Off.* 35. 129.; et *Nepos præf.* in scenam. *Id. Themist.* 1. in contionem. *Seneca Ep.* 52. in turrem. *Lucan.* 7. 231. in hostem. — Iluc referri possunt et illa *Cic. Mur.* 33. 68. Multi obviam prodierunt de provincia decedenti, consulatum petenti. Solet fieri. Eccei autem non prodit reverent? Cf. *eumd.* 3. *Fam.* 7. Audivi te questum esse, quod tibi obviam non prodidissem. *Cæs.* 1. *B. G.* 48. Si quo erat longius prodeundum. — c) Cum Ablativo, seu termino a quo quis prodit. *Ovid.* 1. *Fast.* 33. Prodire utero matris. *Id.* 3. *Amor.* 11. 13. foribus. *Id. Remed. am.* 253. tumulto. *Id.* 3. *Fast.* 305. ab antro. *Cæs.* 3. *B. C.* 7. a med. ex porta. *Auct. B. Iyr.* 50. ad fin. de ru-pe. ¶ 2. Latiori sensu pro nasci, existere, *spun-tare, nascere.* *Varro* 1. *R. R.* 45. 1. Exit hordeum diebus septem: legumina fere quadri-duo, præterquam faba; ea enim serius aliquanto prodit seges. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 9. Nascentis anni clementia excipit prodeuntia semina. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 7. 37. (76). Folia ex radice pro-deuntia. At *Sillig. optimis Codic. fretus omittit* prodeuntia. *Ovid.* 1. *Fast.* 154. Prodit et in sum-mum seminis herba solum. ¶ 3. Item pro ex-stare, protrudere. *Ovid.* 8. *Met.* 807. genuumque rigebat Orbis, et inimicoque prodibant tubere tali. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 25. 41. (80). Neque aspero, neque rotundo ore. neque in angulos prodeunte. ¶ 4. Est etiam porro ire, progredi, procedere, *andar innanzi, progredire, avanzarsi.* *Virg.* 6. *Æn.* 199. illæ (columbæ) tantum prodire volau-do, Quantum acie possent oculi servare sequen-tum. *Cæs.* 3. *B. C.* 24. Naves ad fauces portus prodire jussit. *Plaut. Rud.* 2. 1. 6. Ex urbe ad mare huc prodimus pabulum.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumpti a superiori paragi. 1. *Crassus* apud *Cic. Orat.* 66. 222. Missos faciant patronos: ipsi prodeant. *Horat.* 2. *Od.* 8. 7. juvenumque prodidis Publica cura. h. e. viseris, pares, te præbes conspicien-

dam. Sic *Ovid.* 4. *Fast.* 309. Cultus et ornatis varie prodisse capillis Obfuit. *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 21. 68. Si hæc consuetudo serpere ac prodire cæperit. *Id.* 1. *Off.* 39. 140. Cavendum est, præsertim si ipse ædifices, ne extra modum sumptu et magnificentia prodeas. *Id. Brut.* 19. 39. Vides, eloquentia quam sero prodierit in iucem. et *Plaut. Cas. prol.* 9. Nunc novæ quæ prodeunt comædiæ, multo sunt nequiores. *Id. Amph. prol.* 93. Iuppiter certo prodit in tragædia. scil. est tragædiæ persona. *Ovid.* 3. *Art. am.* 171. Quum tot prodierint pretlo leviores colores, h. e. exierint, reperti sint in usum hominum. Sic 1. *Met.* 141. Jamque nocens ferrum, ferroque nocentius aurum Prodierant: prodit bellum, quod pugnat utroque. ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 32. Est quadam prodire tenuis, si non datur ultra. *Id.* 2. *Sat.* 7. 54. prodix ex iudice turpis. *Petron. Satyr.* 25. ad fin. Prodeuntibus annis. h. e. procedente ætate. — Et passivè impersonaliter, de oratione. *Cic.* 1. *Invent.* 20. 28. Ne quam in aliam rem transeat, ne ad extremum prodeatur.

PRODESSE. V. PROSUM.

PRODICIUS, a, um, et proditius, a, um, adject. qui prodit, seu profert aliquid. *Tertull.* 1. ad *Nation.* 7. ante med. Sed bene, quod omnia tempus revelat, testibus sententiis et proverbii vestris, ipsaque natura, quæ ita ordinata est, ut nihil lateat, etiam quod fama non prodidit. Vide te, qualem prodiciam adversus nos subornastis, etc. Sic *Id.* in loco huic simili *Apolog.* 7. ad fin. Hanc (famam) indicem adversus nos profertis, quæ etc.

PRODICO, dicis, dixi, dictum, dicere, a. 3. (pro et dico). Part. *Prodictus* 1. et 2. — Prodicto idem est quod prædico, *predire*. ¶ 1. Generalit. *Cic.* 2. *Nat. D.* 3. 7. Hominibus ea, quæ sint, ostendi, monstrari, potendi, prodici: ex quo illa ostenta, monstra, portenta, prodigia dicuntur. Adde 1. *Divinat.* 42. 93. ubi eadem verba repetit. Sed utrobique alii leg. prædici. — Prodicta dies: giorno anticipatamente intimato. *Id. Dom.* 17. 45. Ne, nisi prodicia die, quis accusetur. Alii leg. prodita. ¶ 2. Specialit. *Prodicere diem* est aliam diem dicere pro ea, quæ dicta fuit, differre, producere, proderè, *differire il giudizio ad altro giorno.* *Liv.* 2. 61. a med. Adeo constantia sua et tribunos obstupescit et plebem, ut diem ipsi sua voluntate prodicerent. Ante tamen, quam prodicia dies veniret, morbo moritur. *Id.* 38. 52. Ultimus dies P. Scipioni illuxit, post quem, quum invidiam et certamina cum tribunis prospiceret, die longiore prodicia etc. Adde *eumd.* 3. 57. et 58. et 38. 51.

PRODICTATOR et pro dictator, òris, m. 3. vicedittatore, qui pro dictatore creatur, quum res urget, et dictatorem dicere non licet. *Liv.* 22. 8. Ad dictatorem dicendum civitas confugit. Et quia et consul aberat, a quo uno dici posse videbatur; nec dictatorem populus creare poterat: quod nunquam ante eam diem factum erat, prodictatorem populus creavit Q. Fabium Maximum. *Id. ibid.* 31. in fin. Eo decursum esse (scribit), ut a populo crearetur, qui pro dictatore esset: res inde gestas gloriamque iosegnem ducis, et augentes titulum imaginis posteros, ut, qui pro dictatore, dictator diceretur, facile obtinuisse.

PRODICTIO, ònis, f. 3. dilatio. *Fest.* in *fragm.* p. 253. 28. *Müll.* Prodicere diem est proderè (h. e. differre), prodictio namque prodictio est, quæ, ut ait Verrius, io præsens valet. *Müllerus* aliter legit, sed vocem *prodictio* ex Cod. affert.

PRODICTUS, a, um. V. PRODICO.

PRODIGALITAS, atis, f. 3. prodigalità, prodigientia. *Auct. declam. in Catil.* 9. Oioito summum pecuoniæ desiderium, summam simul prodigalitem. *Boeth. Aristot. Topic.* 6. 6. p. 717. Si hic quidem temperantiam et timiditatem habet, ille autem fortitudinem et prodigalitem. et *ibid.* Timiditas et prodigalitas erit.

PRODIGALITER, adverb. prodigendo. *Ambros. Dignit. sacerdot.* 5. Et qui novam prodigaliter regulam ac tempestatem peperisse desuntur.

PRŌDĪGE, adverb. prodigamente, άσώτως, prodigendo, effuse, nimis large. *Cic.* 11. *Phil.* 6. 13. Non possunt non prodige vivere, qui nostra bona sperant, quum effundunt sua. *Seneca Vit. beat.* 20. a med. Quidquid habeo, nec sordide custodiam, nec prodige spargam. *Id. Ep.* 88. 26. Clementia sui, homini non esse hominæ prodige utendum.

PRŌDĪGENTIA, æ, f. 1. prodigalità, άσώτια, nimia largitas, prodigitas, profusio, effusio. *Tac.* 6. *Ann.* 11. Geminus prodigientia opum ac mollitia vitæ amicus Sejano. *Id.* 13. *ibid.* 1. Cujus vitis per avaritiam ac prodigientiam mire congruebat Adde *eumd.* 15. *ibid.* 37.

PRŌDĪGĪALE, adverbii more. V. voc. seq. in fin.

PRŌDĪGĪALIS, e, adject. prodigioso, ad prodigium pertinens. *Ammian.* 25. 10. Multa et dira visebantur, quorum eveotus fore lucificos, gnari rerum prodigialium præcinebant. *Prudent. Hamartia.* 467. Quo tantum auxilii per prodigialia signa Effudit Dominus? *Plaut. Amph.* 2. 2. 107. Mulier, te prodigiali Jovi aut mola salsa, aut ture comprecatur oportuit. h. e. prodigiorum depulsori. *Claudian.* 2. in *Rufin.* 433. Paganus elidere saxis Prodigiale caput. h. e. portentosum, mali ominis, monstrum. — Hinc *Prodigiale*, adverbii ritu, in modum prodigii. *Stat.* 7. *Theb.* 402. oec monstra tenent, quæ plurima necit, Prodigiale canens, certi fors prævia fati. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 232. cometes Prodigiale rubens.

PRŌDĪGĪALITER, adverb. idem ac prodigiose. *Colum.* 3. *R. R.* 3. 3. Nam illa videntur prodigialiter in nostris Ceretanis accidisse. *Horat. Art. P.* 29. Qui variare cupit rem prodigialiter unam, Delphicorum silvis appingit, fluctibus aprum.

PRŌDĪGĪATOR, òris, m. 3. παραδοκώτορ. *Festus* p. 229. 29. *Müll.* Prodigiatores haruspices, prodigiorum interpretes.

PRŌDĪGIOLUM, i, n. 2. deminut. prodigii. Vox a Lexico expungeoda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 96.

PRŌDĪGIŌSE, adverb. prodigiosamente, miracolosamente, παρατρώς, præter morem, vel naturam. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 80. (204). Lien cum jecinore locum aliquando permutat, sed prodigiose.

PRŌDĪGIŌSUS, a, um, adject. Comp. *Prodigiosior* — Prodigiosus est prodigium faciens, prodigii plenus, præter naturam et consuetudinem eveniens, stupendus, mirandus, prodigioso, portentoso, monstruosus, miracoloso, παρατρώς. *Stat.* 3. *Theb.* 32. Sed similes non ante metus, aut astra notavi Prodigiousa magis. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 30. 30. (98). Prodigiousi defectus solis. *Martial.* 5. 34. Oraque Tartarei prodigiousa canis. *Ovid.* 13. *Met.* 968. Prodigiousa petit Titanidos atria Circes. et 9. *ibid.* 726. Cognita quam nulli, quam prodigiousa, novæque Cura tenet Veoveris! *Id.* 3. *Amor.* 6. 17. Prodigiousa loquor veterem mendacia vatium. *Quintil.* 1. 1. 2. Prodigiousa corpora et monstrosi insignia. *Tac.* 3. *Hist.* 56. Conthonanti (prodigiousum dictum) tantum fœdum volucrum supervolavit, ut etc. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 20. 19. (81). Prodigiousa (virium) ostentatio. *Id.* 13. *ibid.* 1. 2. (15). Prodigiousa cinoamomio (unguento) pretia. *Id.* 33. *ibid.* *procem.* 2. (4). Heu prodigiousa iogenia! quot modis animus pretia rerum! At *Sillig.* legit prodiga. *Trebell.* in *XXX. Tyrann.* 31. Quo nihil prodigiousius passa est respublica.

PRŌDĪGITAS, atis, f. 3. profusio. *Lucilius* apud *Non.* p. 159. 31. *Merc.* Nequitia occupat hos, petulantia, prodigitasque.

PRŌDĪGIUM, ii, n. 2. De inasc. gen. hæc *Cur. Fortun.* *Art. rhet.* 3. p. 91. Romani neutra multa masculino genere potius evocant, ut hunc theatrum, hunc prodigium. — *Prodigium* pro prodigiorum est *Pacuvii* loc. iofra cit. 1. 2. — *Prodighum*, prodigio, portento, miracolo, τέρψς, est portentosum, monstrum, ostentum: res præter naturam, aut morem eveniens, et futurum aliquid significans, tum in boam, tum in malam par-

tem. Est a *prodico*, aut *prædico*, ut *Cic.* docet: quasi *prodicium*. V. PRODICO 1. Sic *Festus* p. 229. 14. *Müll.* Prodigia, quod prædicunt (alii leg. prodicunt) futura, permutatione G litteræ: nam quæ nunc C appellatur, ab antiquis G vocabatur. *Fossius* legit: nam quæ nunc G appellatur, ab antiquis C vocabatur. Quod est multo verius. V. initium litteræ G. *Non.* p. 44. 22. *Merc.* ducit a porro et adigo, quia sunt averrenda et averruncanda. Sed potior est *Ciceronis* et *Festi* sententia. Discrimen inter monstrum, portentum, prodigium, etc. V. in MONSTRUM.

1.) Proprie. ¶ 1. In boam partem. *Accius* apud *Cic.* 3. *Nat. D.* 26. 68. Adde (inquit) hæc, quod mihi portento caelestium pater Prodigium misit regoi stabilitem mei. *Id.* apud *Non.* p. 16. 10. *Merc.* Principio estispicium ex prodigiis congruens ars te arguit. *Virg.* 5. *En.* 638. jam tempus agi res: Nec taotis mora prodigiis. Ubi *Servius*: Ecce prodigium de bono. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 77. (197). Cæcinæ Volaterrano dracones emicuisse de extis læto prodigio traditur. ¶ 2. In malam. *Pacuvius* apud *Cic.* *Orat.* 46. 155. Postquam prodigium horrifera, portentum, pavos. *Ovid.* 11. *Met.* 410. Anxia prodigiis turbatus pectora Ceyr. *Cic.* 2. *Cat.* 1. 1. Nulla jam perniciæ a monstro illo atque prodigio mœnibus ipsis iotra mœnia comparabitur. *Id. Harusp. resp.* 2. 4. Quom his exitiosis prodigiis, ac pœne hujus imperii pestibus, bellum mihi inextinguibile dico esse susceptum. *Id. Pis.* 4. 9. P. Clodius fatale portentum prodigiumque reipublicæ. *Id.* 5. *Ferr.* 73. 171. Non mihi jam furtum, sed monstrum ac prodigium videbatur. *Virg.* 3. *En.* 365. Harpyia Celæno Prodigium canit et tristes denuociat iras. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 18. 20. (41). Ille avem protinus concepit; nec multo post prodigium implevit. h. e. mortuus est, quod prodigium illud significaverat. *Tac.* 5. *Hist.* 13. Piare prodigia. *Id.* 12. *Ann.* 43. Accipere aliquid in prodigium. et 13. *ibid.* 58. Prodigiis loco habere. *Quintil.* 1. 10. 47. Prodigium divinitus factum. ¶ 3. Promiscue. *Cic.* 6. *Ferr.* 49. 107. Mira tota Sicilia religio est Cereris Ennensis. Etenim multa sæpe prodigia vim ejus nomenque declarant. *Id.* 1. de *republ.* 15. (Lunam deficientem) nullum esse prodigium, idque et tum factum esse, et certis temporibus semper futurum, quum sol ita locatus fuisset, ut etc. *Liv.* 1. 34. Perita caelestium prodigiorum mulier.

II.) Translate. De monstro, unde prodigium fit. *Ovid. Heroid.* 9. 91. Prodigiumque triplex, armenti dives Iberi Geryones. *Id.* 13. *Met.* 917. Non ego prodigium, non sum fera bellua, virgo; Sum deus, inquit, aquæ. Adde *Quintil.* 7. *prof.* 2. — Huc pertinet et illud *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 19. (54). Ecce alities spectantur asparagi: et Ravenna ternis libris repeedit. Heu prodigia ventris!

PRŌDĪGO, igris, ēgi, actum, igere, a. 3. (pro et ago) Part. *Prodigens* et *Productus* II. a.; *Prodigendus* I. — Prodigio est educio, abigo, foras aut procul ago, propello, a pro aut porro et ago, inserto d ut in *proden*, *prodesse*, *prodegre*, *menare*, *cacciar fuori o lontano*.

1.) Proprie de pecore. *Varro* 2. *R. R.* 4. 8. de *suis*. Admissuras quum faciunt, prodigunt in lutosos limites ac lustra, ut volutur in luto. et *ibid.* 7. 11. Prodigere in pabulum. et 3. *ibid.* 9. 14. Pulli prodigendi in solem et io sterquilinum, ut se volutare possint.

II.) Translate est immoderate rem effundere, largius, quam par est, impecas facere, quasi patrimonium foras agendo et perdendo, consummare prodigamente, scialacquare, dissipare, spendere e spendere, καταναλίσκω. — a) Fere semper in malam partem. *Festus* p. 229. 19. *Müll.* Prodegeris, consumperis, perdidideris. Fortasse respexit ad illud *Plauti Julul.* 2. 8. 10. Festo die si quid prodegeris, profesto egere liceat, nisi peperceris. *Id. Merc.* 5. 4. 60. Per nos quidem hercle egebit, qui suum prodegerit. *Sall. orat. Lepidi contra Sull.* Nisi aliena bene parata prodegerint. *Sil. It.* 15. 498. Mercandi dex-

tras largus, balloque parata Prodigare in bellum facilis. *Tac. 1. Hist. 20.* Sumptibus, quibus sua prodegerant. *Sueton. Ner. 30.* Laudabat mirabaturque avuiculum Cajum, nulla magis nomina, quam quod ingentes a Tiberio relictas opes in brevi spatio prodigisset. *Tertull. Pudic. 8.* Judæus, producta substantia Dei, in aliena regione mendicat. *Id. Anim. 48.* Productus sopor. *h. e. consumptus, discussum. Lactant. 6. 11. a med.* Levissimorum hominum patrimonio in res supervacuas prodiguntur. *Apul. Dogm. Plat. 2.* Lascivia immoderatus fundendo patrimonii prodigit facultates. *Auct. Paneg. ad Constantin. 14. extr.* Frumini, dissipate, prodigite. *Aurel. Vict. Cæsar. 40. a med.* Pecuniam conferre prodigenti. — *b)* Aliquando io bonam partem accipitur pro moderate consumere. *Modest. Dig. 1. 18. 18.* Plebiscito continetur, ne quis præsidium munus dooumve caperet, nisi esculentum potulentumve, quod intra dies proximos prodigatur.

PRŌDĪGŪE Hostiæ vocantur, ut ait Veranius, quæ consumuntur: unde homines quoque luxuriosi, prodigi. *Festus p. 250. 9. Müll.*

PRŌDĪGUS, a, um, adject. (prodigo) nimius in usu rei familiaris, profusus, effusus, luxuriosus, nepos, perditus, ἀσώτος, ἀκόλαστος (It. sci-lacquare, dissipare, prodigo; Fr. qui prodigue, qui gaspille, qui dépense follement, prodigue; Hisp. prodigo, gastador; Germ. in *S. Eigentum verschwenderisch, verschwendend*; Angl. prodigal, profuse, lavish, unthrifty, wasteful, riotous, dissolute, extravagant, expensive).

1.) Proprie. — *a)* Absolute. *Cic. 2. Off. 16. 55.* Omnia duo sunt genera largorum: quorum alteri prodigi, alteri liberales. Prodigii, qui epulis, et viscerationibus, et gladiatorum muneribus, ludorum venationumque apparatu, pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut levem aut nullam omnino sint relicturi: liberales autem, qui suis facultatibus aut captos a prædonibus redimunt, aut æs alienum suscipiunt amicorum, aut in filiarum collocacione adjuvant, aut opulentur in re vel quærenda vel augenda. *V. in fin. bujus litt. a. Id. 4. Cat. 5. 10.* Lentulus largitor et prodigus. *Horat. 1. Sat. 2. 4.* ne prodigus esse Dicatur metuens. *Id. 2. Ep. 1. 238.* idem rex ille poema Qui tam ridiculum tam care prodigus emit. Adde *eumd. 2. ibid. 2. 195.* *Sueton. Vitell. 7.* Facilis ac prodigus animus. *Gell. 7. 11.* Luxus vitæ prodigus effususque. *Plin. 9. Hist. nat. 11. 13. (39).* Prodigum et sagax ad luxuriæ instrumenta ingenium. *Id. 11. ibid. 19. 21. (67).* Apes prodigæ atque edaces. *Id. 37. ibid. 2. 6. (15).* Margaritæ, prodiga res. *h. e.* quæ ut emantur, multum prodigitur. *Mamertin. Grat. act. ad Julian. 10. extr.* Prodigare aliquid in prodigas cupiditates. *h. e.* quæ sumptibus non parcunt, ut expleantur. — *Prodigum a liberali* ita distinguit *Lactant. 6. 17. a med.* Ita liberalem distinguunt a prodigo, quod is liberalis sit, qui et bene meritis, et quum oportet, et quantum satis est, largiatur: prodigus vero, qui et non meritis, et quum opus non est, et sine respectu rei familiaris effundat. — *b)* Cum Ablativo rei, in qua emenda quis prodigus est. *Plin. 9. Hist. nat. 17. 31. (67).* Asiolicus Celer, hoc pisce (mullo) prodigus, unum mercatus octo millibus nummum. *h. e.* in hoc pisce emendo prodigus. — *c)* Cum Genitivo rei, cujus quis prodigus est. *Plaut. Most. 4. 1. 19.* Peculii sui prodigus. *Horat. Art. P. 164.* Utilem tardus provisor (juvenis), prodigus æris.

II.) Translate. ¶ 1. De hominibus et abstractis pertinentibus ad homines, qui in aliis rebus, præter rem familiarem, nimii sunt. — *a)* Generatim. *Cic. 1. ad Brut. 15.* Unum reprehendebas, quod in honoribus decernendis essem nimius, et tamquam prodigus. *Vellej. 2. 48. 3.* Sum alienæque et fortunæ et pudicitie prodigus. *Stat. 6. Theb. 767.* noscendi Prodigus, incautusque sui. *Horat. 1. Od. 18. 16.* Arcaniqua fides prodiga, perucidior vitro. *Gell. 11. 5. Ho-*

mo non præceps, neque iudicii sui prodigus. et 1. 15. ad fin. Quorum lingua tam prodiga infrenisque sit, ut fluat semper æstuæque colluvione verborum terrima. et 19. 2. Libidines in cibos atque in Venerem prodigæ. *Quintil. declam. 292.* Prodigis oculis intueri. *h. e.* liberioribus et luxuriosis. — *b)* Speciatim. *Prodigus animæ, vitæ, contemptor, eamque facile ac libenter in discrimen adducens. Horat. 1. Od. 12. 37.* animæque magis Prodigum Paulum. *Ovid. 3. Amor. 9. 64.* Sanguinis atque animæ prodige, Galle, tuæ. *Stat. 8. Theb. 406.* At postquam rabies et vitæ prodiga virtus Emiseret animos, etc. Adde 3. ibid. 69.; et *Sil. It. 1. 225.* Sic Prodigus lucis, *Claudian. 2. in Rufin. 183.* et Fides proprii cruoris prodiga, *Prudent. 2. nepi steφ. 17.* et Prodigus sui, *Auct. Paneg. ad Constantin. 23. extr.* ¶ 2. De rebus physicis ponitur pro abundanti, affluenti, copioso, largo. *Horat. 1. Ep. 7. 41.* Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis Porrectus spatiis, nec multæ prodigis herbæ. *Ovid. 15. Met. 81.* Prodigia divitiis alimentaque mitia tellus Suggestit. *Sil. It. 6. 144.* Hic studio laticum, quorum est baud prodiga tellus, etc. *Claudian. 2. Rapt. Pros. 69.* lætatur io antro Amnis, et undantem declinat prodigus urnam. *Id. 2. in I. cons. Stilich. 461.* madidæ nec prodigus urnæ Aquarius. *h. e.* nimios ferens imbres. *Plin. 13. Hist. nat. 3. 5. (25).* Jam quidam etiam in potus addunt unguenta, ut odore prodigo fruantur ex utraque parte corporis. *h. e.* intus et foris largo odore perfundantur. *Auson. Edyll. 10. 104.* cui prodiga lutat Alvus, opimatoque fluens abdomine venter. *h. e.* laxa, ampla. *Virg. Mor. 35. de puella Afra.* Cruribus exilis, spatiosa prodiga planta. *h. e.* æquo spatiosiore pedem habens.

PRŌDĪNUNT. *V. PRODEO* init. **PRŌDĪORTHŌSIS**, is, f. 3. Figura, de qua hæc *Aquil. Rom. de fig. sent. et eloc. p. 187. ed. Ruhnken.* Prodiorthosis, præcedens correctio. Hæc figura, ubi aliquid necessarium dictum, et insuave audientibus, aut odiosum nobis, dicturi sumus, præmittit. Exemplum apud Ciceronem frequens (*fragm. apud Orell. vol. 4. p. 2.*): Quamquam sentio, quanta hoc cum offensione dicturus sim, dicendum est.

PRODISPERO, as, are, a. f. Prodisperare alvum pro solvere, laxare, quidam lagunt apud *Plaut. Rud. 2. 7. 31.* Itaque alvum prodisperavit nobis salsis poculis. At plerique ioterpretes rectius *prodi speravit* (ut et *Fleckeisen.*) reponunt: *h. e.* corrumpi, solvi. *V. Taubmann.*

PRŌDĪTĪO, ōnis, f. 3. duo diversa significat: scilicet

A) Proditio a *v. prodere* est actus prodendi et divulgandi, indicium, ἀποκάλυψις, divulgamento, manifestazione, dinunzia. ¶ 1. Generatim. *Liv. 4. 30.* Legem de multarum æstimatione pergratam populo quum ab tribunis parari consules unius ex collegio prodicione excepissent, ipsi præoccupaverunt ferre. *Plin. 7. Hist. nat. 45. 46. (150).* Proditio arcanorum. *Flor. 3. 18. circa med.* Postquam id nefas prodicione discussum est. *Mamertin. Grat. act. ad Julian. 14. in fin.* Quum prodicionem futuri verborum ambago celaret. Adde *ibid. 18.* ¶ 2. Speciatim est perfidia, tradimento, προδοσία. *Liv. 2. 3.* Ceterum, id quod non timebant, per dolum ac prodicionem prope libertas amissa fuit. *Cic. 5. Fam. 12. ante med.* Multorum in nos perfidiam, insidias, prodicionem notabis. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 9. 27.* Amicitiarum prodiciones et rerum publicarum. *Virg. 2. Æn. 83.* quem falsa sub prodicione Pelasgi Demiser neci. ¶ 3. Item speciatim est predictio, dilatio in alium diem, prologa, prolungamento, dilazione. *Cato apud Festum p. 242. 16. Müll. Te, C. Cæcili, diem prodidisse militibus legionis tertie, quum prodicionem non haberent. Alii leg. haberes, b. e.* jus proferendi diem et differendi. *V. PRODO* et allum *Festi* locum in **PRODICTIO**.

B) Proditio a *v. prodire* est actus prodeundi vel progrediendi, comparsa, o progresso. *Sidon. 5. Ep. 13. a med.* Quia dicitur hæc ipsa perniciēs

appropinquare (cujus prodictionibus Deus obviet) præveni morbum, etc.

PRŌDĪTOR, ōris, m. 3. qui manifestat, index, divulgatore, manifestatore. ¶ 1. Generatim. *Ovid. 2. Amor. 8. 25.* index anteacta fateror, Et veniam culpæ proditor ipse meæ. et 3. *ibid. 12. 30.* Proditor in medio Tantalus amne sitit. *h. e.* qui arcana deorum divulgavit. *V. TANTALUS* in **ONOM.** *Horat. 1. Od. 9. 21.* latentis proditor intimo Gratus puellæ risus ab angulo. ¶ 2. Speciatim, qui prodit, προδοτης, traditore. *Cic. 3. Fin. 19. 64.* Nec magis vituperandos est proditor patriæ, quam communis utilitatis, aut salutis desertor. *Id. 12. Fam. 3.* Ea dixit de conservatoribus patriæ, quæ dici debent de proditoribus. *Id. Sull. 31. 88.* Ne extinctur patriæ, ne proditor, ne hostis appelletur. *Liv. 2. 59. sub fin.* Exercitus proditor militaris disciplinæ, desertor signorum. *Sall. in orat. Phil. contra Lepid. a med.* Nostri proditor, istis infidus, hostis omnium boorum. *Ovid. Ib. 371.* Proditor ut sævi perit auriga tyranni. *V. MYRTOS.*

PRŌDĪTRIX, icis, f. 3. quæ evulgat. ¶ 1. Generatim. *Prudent. 1. nepi steφ. 11.* Fama nam terras in omnes percucurrit proditrix. ¶ 2. Speciatim, quæ perfide prodit, traditrix. *Lactant. 1. 10.* Patris proditricem in conjugium sibi vindicavit. *Servius ad Virg. 8. Ecl. 30.* Apollo divinationem eis concessit, adjecto, ne proditricem numinum esse vellent.

PRŌDĪTUS, a, um. *V. PRODO.*

PRŌDIUS, adverb. interior, propius: a *prodeundo.* *Varro apud Non. p. 47. 13. Merc.* Primum venit in urbem, atque intra muros, deinde accedit produs, atque introit domum. *h. e.* illuc procedit amplius, ut interpretatur *Lachmannus* ad *Lucret. 4. 211.*

PRŌDO, dia, dīdi, dītum, dere, a. 3. (pro et do). *Prodit* pro prodiderit dixerunt antiqui. *Festus p. 229. 16. Müll.* Prodit, porro dederit, ut est in lege Censoria: «Porticum sartam tectamque habeto, prodito». Alias prodiderit. Hæc *Festus.* — Part. *Prodens* 1. a. et b. et 3.; *Proditus* 1. a., 2., 3. a. et 4. a.; *Proditurus* 5.; *Prodendus* 1. a., 3. b., 6. et 7. — *Prodere* est extra, aut ante, aut longe dare, ponere, emittere, producere. Unde *extra proditur aliquid* apud *Lucret. 2. 933.* quod quasi paritur et producitur, si producere, si mette in essere. Hæc *Forcellinus*: at *Lachmannus* apud *Lucret. loc. cit.* aliter omnino leg. Hinc ¶ 1. Generatim et sæpe est emittere, proferre, atque adeo edere, evulgare, palam facere, ἐκδίδωμι ('t. mettere fuori, dar fuori, pubblicare, far apparire, manifestare; Fr. faire sortir, émettre, publier, faire connaître; Hisp. poner fuera, sacar a luz, publicar, manifestar; Germ. hervorgeben, hervorbringen, zum Vorschein bringen, verathend bekannt machen, anzeugen, entdecken, angeben; Angl. to draw forth, bring out, declare, disclose, manifest). — 1.º Stricto sensu pro extra ponere, foras emittere. *Lucret. 3. 603. de anima.* Quid dubitas tandem, quin extra prodita corpus Imbecilla foras, in aperto, tegmine dempto, etc. *Id. 6. 562.* Ad cælumque magis quanto sunt edita quæque (tectæ domorum) inclinata miment (*Lachmann. meant*) in eandem prodita partem. *h. e.* extra perpendicularum dactyla. — 2.º Latiori sensu pro edere, evulgare, palam facere; præsertim quum de iis agitur, quæ celari alicujus interest. — *a)* Universim. *Val. Flacc. 5. 233.* socerumque exterruit ingens Proditæ vox: o qui patria etc. *Ovid. 1. Met. 656.* alto suspiria prodidis Pectore. et 6. *ibid. 80.* Percussamque sua simulat de cuspidē terram Prodere cum bacis factum canentis olivæ. et 7. *ibid. 600.* Fibra quæque ægra notas veri, monitusque deorum Prodiderat. *Horat. 2. Sat. 5. 103.* est Gaudia prudentem vultum celare. *h. e.* licet, εἴςσori, calara. *Virg. 10. Æn. 97.* ceu flamma prima Quum deprensa fremunt silvis, et cæca volutant Murmura, venturos nautis prodentia ventos. *Ovid. Heroid. 12. 38.* Emluet indicio prodita flamma sun. *Id. 1. Art. am. 326.* partu proditus auctor erat. *Cic.*

Dom. 17. 45. Prodit dies. *h. e.* ante edicta. *Alii leg.* prodita eodem sensu: *V. Prodictus* in PRODICO. Sic *Liv.* 25. 13. Alia prodita dies ad frumentum majore apparatu petendum. — *Prodeve exemplum* est edere, quippiam facere, quod exemplo sit aliis. *Liv.* 1. 11. Prodiendi exempli causa. *Cf. Cic. Flacc.* 11. 24. Ne periculosam imitationem exempli in posterum proderetis. *Tac.* 1. *Hist.* 2. Non tamen adeo virtutum sterile sæculum, ut non et bona exempla prodiderit. *Fellej.* 2. 119. 3. E præfectis castrorum quam clarum exemplum L. Eggius, tam turpe C. Cesonius prodidit. Sic *ibid.* 6. 5. Id unum nefarie ab Opimio proditum, quod capitis civis R. pretium se daturum proposuit. — Ceterum *Cic.* 4. *Acad.* (2. *pr.*). 9. 27. Quum decretum proditur, lex veri rectique proditur. *Juvenal.* 13. 23. Quæ tam festa dies, ut cesset prodere furem, perfidiam, fraudes, etc? *Plin.* 9. *Hist. nat.* 10. 12. (36). Testudines summa in aqua obdormiscere: id prodi stertentium sonitu. *Ovid.* 4. *Trist.* 4. 9. Nil ego peccavi: tua te bona cognita produnt. *Id.* 2. *Met.* 447. Heu quam difficile est, crimen non prodere vultu! et 4. *ibid.* 654. lævæque a parte Medusæ, Ipse retro versus, squalentia prodidit ora. *Alii leg.* protulit — *b)* Speciatim est arcana detegere, rivelare, scoprire, palesare. *Val. Flacc.* 4. 479. Fata loquax, mentemque Jovis, quæque abdita solus Consilia, et terris subito ventura parabat, Prodideram, miserans hominum genus. *Cic.* 2. *Tusc.* 13. 31. Homine enunciantem commissa, prodente conscio. *Plaut. Cist.* 4. 2. 75. Tibi nunc prodimus, et confitemur cistellam habere. *Juvenal.* 9. 115. Prodere arcanum. — *c)* Item proferre, promere, cavari. *Ovid.* 5. *Fast.* 518. Prodit fumoso condita vina cado. Adde *ibid.* 508. et *Val. Flacc.* 8. 17., ubi *alii leg.* promit. ¶ 2. Speciatim est partu edere in lucem, partorire, dare in luce. *Accius* apud *Apulej.* de *Deo Socrat.* sub *fin. de Ulysse.* Inclute, parra prodite patria, nomine celebri, etc. Translate *Lucret.* 4. 521. Jam ruere ut quædam videantur velle, ruantque Proditæ iudiciis fallacibus omnia primis. *concepit, e designat con false misere.* Affertur et *Ovid. Heroid.* 11. 107. Quid puer admisit tam paucis proditus horis? *Id.* 5. *Met.* 517. quod nostro est prodita partu. Adde 9. *ibid.* 677. *Alii leg.* ubique editus. ¶ 3. Item speciatim est mandare litteris, scribere, narrare, scribere, raccontare, insegnare. — *a)* Prodere sine additis. *Varro* 5. *L. L.* 148. *Müll.* De eo triplex historia, nam et Proclius non idem prodidit, quod Piso. *Cic.* 1. *Tusc.* 13. 29. Si ea, quæ scriptores Græciæ prodiderunt, eruere cōsar. *Id. Planc.* 39. 94. Hæc de clarissimis viris monumenta nobis litteræ prodiderunt. *Liv.* 8. 18. In eo parvi refert, quid veri sit. Illud pervelim, (nec omnes auctores sunt) proditum falso esse, (*Flaccum Potitumque*) venenis assumptos. *Ovid.* 3. *Fast.* 291. Prodere nitum plandi fulminis. *Cæs.* 6. *B. G.* 18. Galli se omnes ab Dite patre prognatos prædicant: idque ab Druidibus proditum dicunt. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 43. 60. (124). Nunc quoque erat in Urbe Roma, hæc prodente me, equitis R. cornix et Bætica, etc. *Id.* 34. *ibid.* 7. 16. (33). Hercules ab Euandro sacra-tus, ut produnt, in foro boario. — Huc referri potest et illud *Cic. Rabir. Post.* 7. 17. Delectat amplissimus civitatis gradus, sella curulis, fasces-denique imago ipsa ad posteritatis memoriam prodita. — *b)* *Memoriæ prodere* frequentius est. *Cic. Mil.* 3. 8. Non sine causa etiam fictis fabulis doctissimi homines memoriæ prodiderunt, eum etc. *Cæs.* 6. *B. G.* 25. Quæ inmaxe memoriæ prodenda videntur, hæc sunt. *Nepos Themist.* 10. Thucydides ossa ejus clam ab amicis esse sepulta, memoriæ prodidit. *Id. Hann.* 13. Illius bella gesta multi memoriæ prodiderunt. *Sil. It.* 3. 222. Proditæ, Calliope, famæ, quos horrida cæpta Excierint populos. — *c)* *Prodere memoria pro memoriæ.* *Cæs.* 5. *B. G.* 12. Britannia ab iis incolitur, quos natos in insula Ipsi memoria proditum dicunt. Ita edition. omni-tum antiquæ, tum recentes, quas habemus. *Cic.* 2. de *Rep.* (edente *A. Maio*) 31. Ut quod pro-

ditum memoria est. *Val. Max.* 2. 6. n. 10. Memoria proditum est, Gallos etc. — *d)* *Prodere literis* est *Cic. Arch.* 7. 15. Summorum virorum virtutes literis proditæ. — *e)* *Prodere memoriæ ac literis* est ejusd. 3. *Verr.* 18. 47. ¶ 4. Sæpiissime ponitur pro perfide tradere, tradere, πρὸδοῦμαι. — *a)* De hominibus. *Cic.* 10. *Phil.* 3. 7. Si Brutum prodideritis et deserueritis. *Id. Flacc.* 33. 81. Quem ego sum secutus, is me deseruit ac prodidit. Sic *Id.* 3. *Verr.* 33. 84. Cur causam populi R. deseruisti ac prodidisti? *Id. post redit. ad Quirit.* 9. 21. Qui me per simulationem amicitiae nefarie prodiderunt. *Id. Pis.* 24. 56. Prodebas caput et salutem meam una mercede provincia. *Id. Cæcin.* 18. 50. Rem, et causam, et utilitatem communem non relinquere solutio, sed etiam prodare. *Id.* 3. *Fin.* 9. 32. Prodere patriam. *Id.* 7. *Verr.* 41. 106. classem prædonibus. *Sall. Jug.* 35. hosti rem-publ. — Similiter Part. proditus est perfide traditus, tradito, πρὸδοῦμενος. *Cæs.* 1. *B. C.* 30. ad *fin.* Queritur sese projectum ac proditum a Cn. Pompejo. et 2. *ibid.* 32. Non proditi per illum, Cæsaris beneficio estis conservati? et 3. *ibid.* 67. Cujus opera proditum exercitum demonstravimus. *Sall. Jug.* 36. Hosti acerrimo prodita senatus auctoritas, proditum imperium vestrum. *Cic.* 2. *Verr.* 4. 11. Nudatus ac proditus consul, desertus exercitus. *Id.* 3. *Att.* 15. a med. Ego proditus, inductus, conjectus in fraudem. *Id.* 11. *Phil.* 9. 22. Relictus, desertus, proditus. *Val. Flacc.* 7. 486. Te conjux natæque manent: ego prodita obibo. *Martial.* 8. 17. Proditæ causa. — *b)* Poetice de equo, aut auriga vectorem fallentibus. *Virg.* 10. *Æn.* 592. Lucage, nulla tuos currus fuga segnis equorum Prodidit. *Sil. It.* 17. 137. Corruit asper equus, confixæque cuspidē mambra Huc illuc jactans, rectorem prodidit hosti. *Claudian.* *Laud. Seren.* 168. Prodidit Cénomai deceptum Myrtilus axem. Adde *Senec. Oedip.* 144. — *c)* De rebus inanimis. *Ovid. Heroid.* 10. 5. In quo me somnus meus male prodidit, et tu Per facinus somnis insidiate meis. *m'ingannò, mi tradit.* Loquitur Ariadne ad Theseum. *Lucret.* 6. 33. de *Averno.* Cujus ubi e regione loci venere volantes, Claudicat extemplo pionarum nisus inanis, Et conamen utrinque alarum proditur omne. *h. e.* decipitur, non habens quo nitatur. *Sil. It.* 5. 570. sed vani frigentem in Marte senectam Prodebant ictus. *h. e.* destituebant, falebant. *Id.* 15. 712. Occubuit clipei transfixo proditus ære. *h. e.* deceptus: nam impenetrabile putaverat. et 16. 433. ni successu nimio, lætoque pavore Proditus elapso foret inter verba flagello. ¶ 5. Item perdere, quasi porro dare, projicere, deserere. *Ter. Heaut.* 3. 1. 70. Prius proditurum te tuam vitam, et prius pecuniam omnem, quam abs te amittas filium. *Ennius* apud *Festum* p. 229. 32. *Müll.* Nænum sperando cupide rem prodere summam. *Cic.* 4. *Acad.* (2. *pr.*) 8. 23. Vir bonus statuit omnem cruciatum perferre, quam ut officium prodant, aut fidem. *manear al suo dovere o di parola.* et *Ter. Hecyr.* 4. 4. 49. Quid dixi? eho! an non alemus, Pampble? Prodemus, quæso, potius? Ubi *Donat.* deseremus, projiciemus, porro dabimus. *Vabbandoneremo.* et *Virg.* 1. *Æn.* 254. Nos, tua progenies, cæli quibus annuis arcem, Navibus (infandum!) amissis, unius ob iram Prodimur, atque Italiam longe disjungimur oris. Ubi *Servius:* porro damur, scilicet ab Italia prohibemur. ¶ 6. Item longe dare, hoc est differre, protrahere. *Lucilius* apud *Non. p.* 363. 25. *Merc.* Possit ne elabi, an porro prodenda dies sit. *Ter. Andr.* 2. 1. 13. Credo, impletrabo, ut aliquot saltem nuptis prodant dies. Ubi *Donatus:* proferat, prolatet, differat: deinde subjicit verba *Lucilii* aliata. *Festus* p. 242. 14. *Müll.* Prodidisse non solum in illis dicitur, qui patriam hostibus prodiderunt, sed etiam tempus longius fecisse, ut Cato: Te, C. Cæcili, diem prodidisse militibus legionis tertiæ, quum proditorem non haberent. ¶ 7. Item porro dare, id est tradere quasi per manus, propagare. *Cic.* 3. *Off.* 21. 84. Regnum, quod a Tantalo et Pelope proditum jure obtinebatur. *Id. Mil.* 30. 83. Qui

sacra, qui cæremonias, qui auspicia et ipsi sanctissime coluerunt, et nobis, suis posteris, prodiderunt. *Id.* 7. *Verr.* 14. 36. Jus imaginis ad memoriam posteritatemque prodendam. Ita *Nov. loc. cit.* et *Græv.* *alii leg.* prodendæ. *Virg.* 4. *Æn.* 230. qui Italiam regeret, genus alto a sanguine Teucris Proderet. Ubi *Servius:* protenderet, id est propagaret.

PRÓDÓCEO, es, ere, a. 2. palam, aut ante doceo. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 53. querenda pecunia primum, Virtus post nummos: hæc Janus summus ab imo Prodocet. Ita recte ex multis MSS. *Lambin., Cruqu., Beustej.,* nam pro in compositis, teste *Festo*, palam faciendi sensu adhibetur. *Alii* tamen *prodocet*, aut *perdocet* legunt.

PRÓDORMIO, is, Ivi vel Ii, ire, u. 4. dormicchiare, plus, quam ægri conditio fert, dormio. *Fronto* 1. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 4. Quæ ego pro somno dixeram, tu multis et elegantibus argumentis refutasti ita acite, ut si vigilia tibi hoc acuminis et leporis adfert, ego prorsus vigilare te malle. et *mor.* Quid si ego id postulo, ne exspargiscare? Quin postulo, ut dormias. Quo pacto ego magister appellor? qui unum hoc, quod te docere cupio, ut dormias, non impetro. Perge, ut libet, dimmodo di te mihi, sive prodormias, sive pervigiles, protegant. *M. Aurel.* apud *Front.* 4. ad *M. Cæs.* *Ep.* 6. Nos valemus. Ego aliquantum prodormivi propter perfrictiunculam, quæ videtur sedata esse. Ergo ab undecima noctis in tertiam diei partem legi, partim scripsi; minus mehercule, quam be-ri. *Id.* enim dixerat in *præced. Ep.* Nos valemus. Ego hodie ab hora nona noctis in secundam diei bene disposito cibo studivi. Ex quibus porro patet, hac nocte illum pervigilare, atque adeo studere cepisse hora nona noctis; die vero sequenti hora undecima; itaque se prodormivisse narrat, quum, duabus horis plus quam pridie, dormisset. *Fronto* postquam pridie scripserat, se laborare, ita incipit 5. ad *M. Cæs.* *Ep.* 22. Ego prodormi-

PRÓDROMUS, i, m. 2. anticorriere, foriere, προδρομος, vox Græca præcurrentem, præcurso-rem, prævium significans. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Att.* 12. Nam inibi Pompejani prodromi nunciant, aperte Pompejum acturum, Antonio succedi oportere. ¶ 2. Speciatim prodromi dicuntur etiam venti quidam Aquilonares octo ferme diebus exortum Cauculæ antecedentes, ut *Plin.* 2. *Hist. nat.* 17. 47. 123). docet. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 52. Sext. Cal. Jul. prodromi flare incipiunt. *Cic.* 16. *Att.* 6. Magis commode, quam strenue navigavi, remis enim magnam partem: prodromi nulli. Quod autem *Plin.* 18. *Hist. nat.* 28. 68. (270). (ubi *etesiarum* prodromos vocat, quæ ex *Colum. loc. cit.* Calendis Aug. incipiunt) alium diem his assignare videtur, nempe xiii. cal. avg., non eorum principium, sed tempus, quo constantius perant, intelligit, ut ex *cit.* 2. *Hist. nat.* 47. 47. (123). apparet *Gell.* 2. 22. a med. Præter hos sunt alii plurifariam venti commenticil etc., addidisseque eos, qui etesiae et prodromi appellantur, qui carto tempora anni, quam canis oritur, ex alia atque-alia parte cæli spirant. *Ammian.* 22. 15. n. 7. Opinio est celebrior alia, quod spirantibus prodromis, perque dies quadraginta et quinque etesiarum continuus flatibus repellentibus ejus ineatum, velocitate cohibita, superfusus fluctibus (*Nilus*) intumescit. Adde *Apul. de Deo Socrat.* ¶ 3. Item speciatim genus ficuum præcocium, qui ceterorum maturitatem anteveniunt. Ita enim eos Athenis appellant. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 26. 40. (113).

PRÓDUCIBILIS, e, adject. qui producit. *Hieronym.* interpr. Orig. in *Jerem. Hom.* 3. 1. Duo contraria sunt adamanti isti, malleus et incus producibilis. *Fulgati libri* habent improducibilis; at paulo infra eadem incus dicitur producibilis, *h. e.* in qua confiat opus productile: *V. PRODUCTILIS.*

PRÓDŪCO, cis, xi, ctum, cære, a. 3. *Produce* syncop. pro *produxisse* sub *A. I.* 4. — Part. *Producens I. A. 2. c.* et *B. 3. b.*; *Productus* passim; *Producturus I. A. 2. c.*; *Productendus I.*

A. 4. a. at II. 1. — Producere est coram, ante, in medium, extra ducere, trahere, *ἐξάγω* (It. *menar fuori*, *trar fuori* o al cospetto, *produrre*; Fr. *conduire en avant*, *faire avancer*, *mettre en présence*; Hisp. *conducir adelante*, *presentar*; Germ. *vor-*, *hervorführen*, *-bringen*; Angl. *to lead out*, *bring forth* to draw out).

I.) Proprie duo præcipua significat, scilicet

A) Est coram, ante, extra ducere, *condurre innanzi*, *menar fuori*. ¶ 1. Speciatim in re militari, de exercitu qui ad pugnam educitur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 62. Amphitruo castris producit omnem exercitum. *Galba* ad *Cic.* 10. *Fam.* 30. In aciem suas copias de vico produxit. *Justin.* 11. 13. 1. Producere aciem. h. e. copias in aciem. *Cæs.* 1. B. G. 48. Cæsar pro castris suas copias produxit, et aciem instructam habuit. *Ovid. Heroid.* 13. 143. Producatque virum, dabit et mandata reverti. h. e. deducet, et prosequetur extra urbem ad pugnam. *Liv.* 2. 59. Productus in aciem turpi fuga petit castra. *Nepos Miltiad.* 5. In aciem peditum centum, equitum decem millia produxit, præliumque commisit. ¶ 2. In iudiciis et contentibus est coram ducere, adducere, *menare*, *condurre*. — a) Generatim. *Cic.* 3. *Ferr.* 47. 122. Producere aliquem in conspectum populi R. *Id.* *Fis.* 6. 14. et 1. *Att.* 14. quempiam in contionem. *Liv.* 21. 10. ad populum. *Cic. post redit. in Senat.* 6. 13. in contionem. *Cæs.* 1. B. C. 14. in forum. *Sueton. Cæs.* 10. pro rostris. — Eodem sensu absolute. *Id.* *ibid.* 76. Centuriatim producti milites idem jurant. *Sall. Jug.* 38. Ubi silentium cepit, producto Jugurtha, verba facit. — b) Speciatim produci dicuntur testes, auctores, qui sistuntur in iudicio, etc. *produrre*, *presentare*, *far comparire*. *Cic.* 7. *Ferr.* 50. 134. Harum rerum omnium auctores testesque produco. et *ibid.* 43. 113. Graviorem apud iudices se fore ab inferis testem, quam si vivus in iudicio produceretur. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 4. Quam testis productus esset in Sextum. *Juvenal.* 16. 32. Producere testem contra aliquem. *Quintil.* 11. 3. 174. Reos excitare, pueros attollere, propinquos producere, vestes lanare. *Cic.* 3. *Ferr.* 5. 13. Equites R. qui ad vos antea producti testes dixerunt. *Id.* *Flacc.* 15. 35. Aliquid fortasse coram producti dicent, in quo reprehendantur. Adde *eumd.* 6. *Ferr.* 9. 19. et *Rosc. Com.* 14. 42.; et *Liv.* 6. 20. et 2. 52. — c) Item speciatim oratores qui primum foro ostendebantur, et a consulari viro publice ducebantur, commendatione aliqua adjecta. *Plin.* 2. *Ep.* 14. Ante memoriam meam ne nobilissimis quidem adolescentibus locus erat, nisi aliquo consulari producente. *Id.* 6. *Ep.* 23. Est Indolis optimæ, brevi prae ducturus alios, si interim proreus fuerit a nobis. ¶ 3. Produci dicuntur etiam — a) Histories, *far andare in scena*. *Cic.* 4. *Att.* 15. Is erat ante manumissus, quam productus. *Seneca prof.* 3. *Excerpt. controuv.* Pronuntiatio, quæ histriionem posset producere. *Sueton. Ner.* 4. Equites R. ad agendum mimum produxit in scenam. *Quintil.* 3. 6. 18. Histrio, qui se prætori in hortis ostenderat, neque erat productus. h. e. in scenam et in publicum adductus. — Huc pertinet illud *Cic. Rosc. Com.* 10. 30. Quid sciret ille (*Panurgus Roscii discipulus*), pauci animadvertabant: ubi didicisset, omnes querebant. Nihil ab hoc (*Roscio*) pravum et perversum produci possa arbitrabantur. — b) Gladiatores. *Lucan.* 4. 710. fatalis arenæ Muneribus non ira vetus concurrere cogit Productos. ¶ 4. Generatim est ducere, adducere, *menare*, *condurre*; ita tamen ut particularum extra, aut longe, aut ante vis aliqua insit. — a) Universim. *Ter. Adelph.* 4. 2. 22. Non tu eum rus hinc modo produxe ajebas? *syncop. pro* produxisse. *Colum.* 11. R. R. 3. 52. Vasa maiora specularibus ioteget debent, ut etiam frigidioribus, serenioribus diebus, tuto producantur ad solem. *Id.* 6. *ibid.* 2. 8. Boves vacuo plostro subjuogendi, et paulatim longius cum oneribus producendi sunt. et *ibid.* § 10. Bovem placidissimum cum indomito iungimus: Is et procurrentem retrahit, et cunctantem producit. *Cæs.*

3. B. C. 100. Longius productam unam quinquemem in angustiis portus cepit. — b) Speciatim de rebus, qui ducuntur e carcere ad supplicium. *Cic.* 7. *Ferr.* 45. 120. Producentur e carcere, et ad palum deligantur. et *ibid.* 60. 156. Capitis obvolutis producebantur, ut securi ferrentur. et *ibid.* § 157. Producere aliquem ad necem. — c) Item de iis qui ad militandum mittuntur. *Proper.* 4. 1. 85. Duxi ego, quum geminos produceret Arria natos etc. — d) Item de iis qui deducunt, comitantur. *Ovid. Heroid.* 13. 141. Arma dabit; dumque arma dabit, simul oscula sumet: Hoc genus officii dulce duobus erit. Producetque virum; dabit et mandata reverti. *Alii aliter interpretantur. Val. Flacc.* 3. 381. Teque renodatam etc. Ad sua Caucasæ producant flumina Nymphæ. — e) Item de rebus venalibus, *esporre in vendita*. *Ter. Eun.* 1. 2. 53. Ancillam pretium sperans illico produxit, vendidit. *Id.* *Heaut.* 1. 1. 92. Servos omnes produxit et vendidit. *Sueton. Gramm.* 4. Quum familia alicujus venalis produceretur. ¶ 5. Pertinet etiam ad exsequias. *Lucan.* 2. 298. longum producere funus Ad tumulos jubet ipse dolor. *Virg.* 9. *Æn.* 486. nec te, tua funera, mater Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi. *Stat.* 2. *Silv.* 1. 20. nigræ solemnia pompæ et puerile festum Produxi. ¶ 6. Produci dicuntur sponsæ, quæ in nuptiis ad domum sponsi cum pompa deducuntur: item quæ turpiter perducuntur, prostituuntur. *Claudian. III. cons. Honor.* 156. sociæque nupum produxit ab aula. *Juvenal.* 6. 240. utile porro Filiolam turpi vetulæ producere turpem. Adde *Petron. Satyr.* 25. — Sic de iis, quæ turpiter prostituuntur. *Sueton. Fesp.* 22. Quum productæ pro concubitu sestertia quadringenta donasset. Adde *Ovid.* 3. *Amor.* 12. 11. Utrobique alii legunt *perductæ*. ¶ 7. Demum ponitur pro admovere, adducere, inducere, inferre. *Ovid.* 2. *Art. am.* 211. Nec dubita tereti scamnum producere lecto; Et tenero solem demere, vel adde pedi. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 13. quis, Apolline merso, Frigida damnatæ produxit nubila menti?

B) Est etiam in longum ducere, atque hinc ¶ 1. Generatim usurpatur pro longum facere, extendere, trahere, *ἐκτείνω*, *slungare*, *allungare*, *stirare*, *tirar in lungo*, o *innanzi*, *prolungare*. *Varro* 9. L. L. 9. Müll. Ut qui trichidium constrarunt, si quem lectum de tribus unum imparem posuerunt, aut de paribus nimium, aut parum producerunt, etc. *Martial.* 9. 75. de sutore. Dentibus antiquas solitus producere pelles. *Juvenal.* 15. 165. Ferrum incude producere. *Id.* 2. 93. Ille supercilium madida fuligine tactum Oblitqua producit acu. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 6. 31. (98). Lineas ex argento nigras produci, plerique mirantur. Ad Sillig. *leg. prædici etiam in proxime cit. loco.* Adde *ibid.* 3. 19. (60). ¶ 2. Speciatim de plausis est edere, proferre. *Pallad.* 4. R. R. 10. 30. Fici producere incipient folia. Huc pertinet et illud *Ovid.* 4. *Trist.* 6. 11. Tempus et in canas semen producit aristas. ¶ 3. Item speciatim est gignere, procreare, *produrre*, *procreare*, *generare*. — a) De hominibus. *Lucilius* apud *Non.* p. 373. 2. *Merc.* Ducunt uxores, producant, quibus hæc faciant, liberos. *Plaut. Rud.* 4. 129. Filia mea, salve: ego is sum, qui te produxi, pater. *Cic.* 3. *Ferr.* 12. 32. Adolescentia qualis fuerit, ex eo, quem sui simillimum produxit, recognoscere potestis. *Sil. It.* 1. 112. partusque recusent, Te surgente, puer, Latia producere matres. dar in luce, partorire. et *Pers.* 6. 18. geminos, horoscope, raro Producis genio. Adde *Juvenal.* 8. 271.; et *Plaut. Bacch.* 3. 3. 51. *Seneca Oedip.* 746. Genitrixque suo reddi gremio Modo productas vldit alumnas. — b) De rebus. *Ovid.* 8. *Met.* 643. ignes Suscitast besternos, folisque et cortice sicco Nutrit. et ad flammam anima producit anili. *Cic.* 2. *Nat. D.* 26. 66. Datum ast Neptuno maritimum omne regnum: nomenque productum, ut Portunus a portu, sic Neptunus a nando. *Cels.* 8. 7. n. 7. a med. Puro jam ulcere, cibis utendum est carnem producentibus. ¶ 4.

Syllabam producere, *fare o pronunziar lunga*; cui contrarium est corripere. *Cic.* 3. *Orat.* 47. 183. Pæon oritur a brevibus deinceps tribus, extrema producta atque longa, sicuti illa sunt, domuerant, sonipedes. *Ovid.* 4. *Pont.* 12. 12. Fiat ut e longa syllaba prima brevis: Aut producat, quæ nunc correpit exit. Adde *Quintil.* 1. 5. 60. ¶ 5. Item pro elicere, extrahere, *cavar fuori*. *Ovid.* 13. *Met.* 322. Eloquioque virum, morbis iraque furentem Molliet, aut aliqua producet calidus arte. *Seren. Sammon.* 34. 647. de lana succida. Mortua quin etiam producit corpora partu. Adde *Senec. Octav.* 737.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro evehere, provehere, *promuovere*, *innalzare*. *Cic.* 3. *Fin.* 16. 52. et *Amic.* 20. 73. Quempiam producere ad aliquam dignitatem. Ad *Orellius secundo loco legit* perducere. *Augustus* apud *Sueton. Claud.* 4. Per eosdem articulos et gradus produendus est, per quos frater ejus productus fuit. *Liv.* 40. 36. Omni genere honoris producere eum non destitit. — Absolute. *Cic. Dom.* 9. 21. Quem tu non pro illius dignitate produxeras, sed pro tuo scelere subduxeras. *Juvenal.* 6. 607. de Fortuna. hos amat, his se ingerit, atque suos ridens producit alumnos. *favorisce e prospera*. *Seneca* 2. *Benef.* 9. Beneficia, quæ non producant, nec honestiorem faciunt. ¶ 2. Pro impellere, illicere, *indurre*. *Cic.* 1. *Herenn.* 3. 4. Quoniam una cum oratoris officio producti sumus, ut de orationis partibus loqueremur. *Id.* 4. *ibid.* 47. 60. Ut productus studio et viribus, ultra facile procurras. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 59. (122). Sponsione productus ad aliquid faciendum. *Cæs.* 3. B. C. 104. Ab his liberaliter ipse appellatus, et quadam notitia Septimii productus. *Nepos Hann.* 5. M. Minucium Rufum magistrum equitum dolo productum in prælium fugavit. *Alii leg.* perductum. ¶ 3. Item de abstractis est edere, proferre. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 119. Adsciscit nova, quæ genitor produxerit usus. *Juvenal.* 15. 31. accipe, nostro Dira quod exemplum feritas produxerit ævo. *Id.* 8. 266. Occulta ad patres produxit crimina servus. h. e. conjurationem de reducendis regibus, de qua *Liv.* 2. 3. et 4. ¶ 4. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. B. 1. — a) Producere aliquem, *tirarlo in lungo*, differe, detinere, deludere. *Cic. Quinct.* 8. 30. Conditionibus hunc, quoad potest, producit. *Ter. Andr.* 4. 1. 24. Lactare aliquem, et falsa spe producere. — b) De rebus. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 70. Prorsus jucunda cenam producimus illam. *Cic. Senect.* 14. 46. Convivium ad multam noctem vario sermone producere. *Id.* 6. de republ. 1. sermonem in multam noctem. *Id. Brut.* 71. 251. sermonem longius. *Sueton. Aug.* 78. somnum ultra primam lucem. *Cæs.* 4. B. G. 30. rem in biemem. *Plaut. Trin.* 2. 2. 59. pauperi vitam ad miseriam. h. e. ut miser diutius sit. *Ter. Andr.* 3. 5. 9. malo aliquam moram. *trovar qualche ritardo*. *Cic. Senect.* 17. 60. Ad centesimum annum vitam produxit. *Alii leg.* perduxit. *Id. Brut.* 15. 60. Varro vitam Nævli producit longius. lo fa vivere più innanzi: *scrive, ch'ei mori più tardi*. et *Lucan.* 4. 794. Curio fusas Ut vidit campis acies, etc. Non tulit afflictis animam producere rebus. *tirar innanzi la vita*, et *Tac.* 12. *Ann.* 8. Eo usque spem vitæ produxerat. *Ovid. Heroid.* 12. 5. quidquid ab illo Produxi vitæ tempore, pæna fuit. *Seneca Consol.* ad *Polyb.* 37. Producere scriptis memoriam alicujus. ¶ 5. Producere diem, tempus, *passare*. *Ter. Adelph.* 4. 2. 52. Cyathos sorbilians paulatim, hunc producam diem. *Martial.* 2. 89. nimio gaudes noctem producere vino. *Tybull.* 1. 4. 5. Nudus et hibernæ producis frigora brumæ, Nudus et æstivi tempora sicca canis. *Stat.* 8. *Theb.* 219. vario producant sidera ludo Ante domos intraque. Verbum tendere hoc eodem sensu usurpat *Horat.* 1. *Ep.* 5. 11. ¶ 6. Ponitur et pro educare, *allevare*, *educare*. *Plaut. Asin.* 3. 1. 40. Audientem dico, mater, produxisti filiam. *Ter. Adelph.* 3. 2. 16. Seni animam astingerem, qui illud produxit scelus. *Juvenal.* 14. 228. Et lævo monitu producit avaros.

— Hinc Pert. præter. pass., cuius exempla supra retulimus,

Productus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Productior*, et Sup. *Productissimus*, et est in longum ductus, extensus, prolatus, proventus, ἐκτεταμένος, προαχθείς, allungato, prolungato, lungo. Cic. 4. *Fin.* 12. 29. Non sunt in eo genere tantæ commoditates corporis, tamque productæ temporibus, tamque multæ. *Id.* 5. *Tusc.* 40. 117. Dolores longinquitate producti-
vebementius torquent. *Tac.* 13. *Ann.* 40. Productiore cornuum sinistro per ima collum. *Colum.* 3. *R. R.* 10. 1. Productissimum flagellum. Cic. 2. *Orat.* 53. 213. In utroque genere dicendi (*leni*, et *vehementi*) et principia tarda sunt, et exitus tamen spissi et producti esse debent. *tiratti in lungo*, et *Orat.* 53. 178. Animus aurium nuncio mutilla sentit quædam et quasi decurtata, productiora alia et quasi immoderatus excurrentia. *Quintil.* 11. 3. 92. Gestus in narando paulo productior. *Horat. Art. P.* 189. Neve minor, neu sit quinto productior actu Fabula. — Hinc

Producta, ðrum, n. 2. plur. absolute, substantivum more, ut *promota*, *præposita*, *præcipua*, vertit. Cic. 3. *Fin.* 4. 15. et 16. 52. et 4. *ibid.* 26. 12. τὰ προηγμένα Stoicorum. Sic enim vocabant illi bona quædam indifferentia, et ad bene beaque vivendum minime pertinentia, æstimabilia amen et quibusdam aliis anteponenda, ut valeudinem, integritatem sensuum, vacuitatem doloris, gloriam, divitias; bisque contraria, morbum, pauperatatem, infamiam, etc. ἀποπροηγμένα, quæ Cic. loc. cit. et 5. *Fin.* 30. 90. rejecta, reducta et remota. V. etiam *Gell.* 12. 5. Verba Cic. sunt cit. 3. *Fin.* 16. 52. Ut enim nemo dicit, in regia regem ipsum quasi productum esse ad dignitatem (id enim est προηγμένον), sed eos, qui in aliquo honore sint, quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit ad regium principatum: sic in vita non ea, quæ primario loco sunt, sed ea, quæ secundum locum obtinent, προηγμένα, id est producta nominantur. Quæ vel ita appellamus (id erit verbum e verbo), vel *promota*, et *remota*, vel, ut dudum diximus, *præposita*, vel *præcipua*; et illa rejecta. *Seneca Ep.* 74. ante med. Bona illa sunt vera, quæ ratio dat. Cetera opinione bona sunt: et nomen quidem habent commune cum veris, proprietates in illis boni non est. Itaque comoda videntur, et, ut nostra (Stoicorum) lingua loquar, producta.

PRODUCTE, adverb. Comp. *Productus*. — Producte est idem ac producendo, *lungamente*, ἀποταδην. Cic. *Orat.* 48. 159. Quæ in sapiente et felice producte dicitur, in ceteris omnibus breviter. h. e. syllabam producendo. *Gell.* 4. 17. Syllaba productus latusque pronuntiata. *Id.* 2. 17. *Proficiaci* et *profundere* correpte dicimus: *proferre* et *profligare* producte. *Capell.* 3. p. 80. Tertia (nominum) species nominativum cum vocativo miscet, et genitivo easdem literas producte conservat, ut sanatus, fluctus, exercitus. *Ita leg. Kopp.; vulgati libri habent* producente.

PRODUCTILIS, e, adject. qui fusione vel maleo producitur, dilatatur. *Vulgat. interpr. Exod.* 25. 18. Duos quoque Cherubim aureos et productiles facies. Adde eund. *Eccli.* 50. 18.

PRODUCTIO, ðnis, f. 3. actus producendi, allungamento, ἀπείρασις, ἔκτασις. ¶ 1. Generatim Cic. 3. *Fin.* 14. 45. Opportunitas non fit major productione temporis. *Id.* *Topic.* de voce postliminium, 8. 36. In quo Servius noster nihil putat esse notandum, nisi post; et liminium illud productionem esse verbi vult. ¶ 2. Speciatim de longa quantitate syllabæ. Cic. 3. *Orat.* 50. 196. In his si paullum modo offensum est, ut aut contractione brevis fieret, aut productione longius, theatra tota reclamant. *Quintil.* 7. 9. 13. et 9. 3. 69. Voces aut productione, vel corruptione mutant. *Terentian.* p. 2386. *Putsch.* Productio longis daret ut tempora bica, Corruptio plus tempore non valeret uno. Adde *Macrobi.* p. 2756. *Putsch.*

PRODUCTIVUS, a, um, adject. *prodotto*, productivo, qui productus est, et aliquid produxit. *Cassiod.* 1. *Hist. Eccl.* 14. a med. Videntur hæc

nomina veluti temporum esse productiva. *Gloss. Placid.* edente A. Maio in *Class. Auct. T.* 3. p. 482. Lemniscata est nomen productivum, generis feminini. h. e. quod a v. lemniscus deductum est.

PRÓDUCTO, as, are, a. 1. frequentat. a produco. In illo *Ter. Andr.* 3. 5. 9. Ut huic malo aliquam producā moram: *Donat.* adscribit ab aliis legi productem.

PRÓDUCTOR, ðris, m. 3. qui producit. *Gloss. Lat. Gr.* Productor, προαγωγός.

PRÓDUCTUS, a, um. V. PRODUCO.

PRÓDUCTUS, us, m. 4. productio. *Gloss. Cyrill.* Ἐκτασις, extensio, productus, prorogatio.

PRÓDUMVIR, viri, m. 2. cui loco duumviri est, ut proconsul. *Inscript.* apud *Spon. Miscell. antiqu.* p. 193. et *Murat.* 626. 1. c. MEMMIO MACCINO PRÆFECTO PAO II VIRO Q. Q. etc. Rectius tamen separatim legendum est, ita ut sit pro duumviro. V. PRÆFECTUS.

PRÓDUX, tici, m. 3. id, quod ex alio producitur, idem ac tradux. *Terull. Car. Chr.* 20. Quum quid extraneum extraneo agglutinator, ita concarnatur et convisceratur cum eo, cui agglutinator, ut, quum avellitur, rapiat secum ex corpore aliquid, a quo avellitur, quasi sequelam quamdam abruptæ unitatis, et producem mutui coitus.

PRÆBIA, ðrum, n. plur. 2. brevi, ἀλεξίφθονα, amuleta: ita appellata a prohibendo, quasi prohibea, quia videlicet mala prohibeant, seu averruncent. V. Festi loc. cit. in PRÆBIA sub fin. V. et PRÆDIUM.

PRÆLIÁLIS, e, et

PRÆLIÁRIS vel præliaris, e, adject. da battaglia, μάχηος, ad prælium pertinens. — a) Generatim. *Plaut. Curc.* 4. 4. 17. Meæ pugnae præliaribus obtrita jacent. h. e. veræ pugnae, non velitationes. — b) Speciatim præliaribus dies, quibus fas est hostem lacessere, et prælium inire. Erant enim quædam feriæ publicæ, quibus nefas fuit id facere. *Paul. Diac.* p. 226. 17. *Müll.* et *Macrobi.* 1. *Saturn.* 16., ubi non semel legitur prælialis. Docet autem *Macrobius*, quibus diebus nefas sit prælium sumere: scilicet Latinorum tempore, Saturni festo, patente mundo, diebus atris, feriis. Hæc intellige, si ipsi Romani bellum inferrent: nam si repellerent, nullus fuit, quo se defendere velarentur. — c) Item speciatim præliaris dea est Pallas, utpote bellipotens. *Apul.* 10. *Met.* Præliaris deæ comites armigeri, Terror et Metus, nudis insultantes gladiis.

PRÆLIÁTOR vel præliator, ðris, m. 3. battaglia, combattitore, guerriero, bellicosus, μάχηος, qui prælia multa facit, bellator, pugnat, bellicosus. *Tacitus* Germanicum cum Alexandro comparans, 2. *Ann.* 73. Neque minus præliator, etiam si temeritas affuerit. *Justin.* 15. 4. 19. Elephantus, veluti domita mansuetudine, eum tergo excepit, duxque belli et præliator insignis fuit. — Adjective. *Ammian.* 23. 5. ad fin. Duc-toris gloria præliator miles exultans, speque prosperorum elatior.

PRÆLIÁTUS. V. PRÆLIOR.

PRÆLIÓ. V. vocem sequent.

PRÆLIOR vel prælior, áris, átus sum, ári, dep. 1. Olim et prælio, as, dictum fuit, ut *Priscian.* 8. p. 799. *Putsch.* tradit. *Ennius* apud *Non.* p. 472. 30. *Merc.* Interea mortales inter sese pugnaot, præliant. — Part. *Prælians* et *Præliatus* I. — Prælior est prælium facio, manus consero, pugno, dimico, μάχεσθαι, far battaglia, combattere, pugnare.

I.) Proprie. *Cæs.* 2. *B. G.* 23. Legiones ex loco superiore, in ipsis fluminis ripis præliabantur. et 4. *ibid.* 2. et 33. Equestribus præliis sæpe ex equis exsiliunt, ac pedibus præliantur. *Colum.* 9. *R. R.* 9. 5. Apes inter se tamquam civilibus bellis, et cum alteris, quasi cum exteris gentibus, præliantur. Cic. 1. *Divinat.* 25. 53. Eudemum præliantem ad Syracusas occidisse. *Cæs.* 2. *B. C.* 42. Atque ita prælians interficitur. *Id.* 1. *ibid.* 78. Nullum intercedebat tempus, quin extremi cum equitibus præliarentur. *Auct.*

B. Alex. 44. Navibus actuaria magnitudo non satis iusta ad præliandum. *Cæs.* 8. *B. G.* 19. extr. Fortissime præliando, compluresque vulnerando. *Justin.* 2. 11. 11. Hortatur Spartanos, meminerint qualitercumque præliatis cadendum esse. — Passive impersonaliter. *Justin.* 19. 1. 9. Diu et varia victoria præliatum fuit. *Paul. Diac.* p. 3. 13. *Müll.* Arma proprie dicuntur ab armis, id est humeris, dependantia, ut scutum, gladius, pugio, sica, et ea quibus prope præliatur; sicut tela, quibus procul. *Ita vulgati libri* et *Forcell.*, at *Müllerus* rectius: Arma etc. sica: ut ea, quibus procul præliamur, tela.

II.) Translate. Cic. 1. *Att.* 16. Quæris ex me quid acciderit de iudicio, quod etc. et simul vis scire, quomodo ego minus, quam solem, præliatus sim. Ego sic acriter et veemententer præliatus sum, ut etc. — Item de Venerea congressione usurpatur. *Apul.* 2. *Met.* Tota enim nocte tecum fortiter et ex animo præliabor. *Hic* loquitur ancilla cum *Apulejo*. V. PRÆLIUM. II. 3. c.

PRÆLIUM vel prællum, ði, n. 2. Etiam prælium sine diphthongo legitur in *Inscript.* apud *Gruter.* 1026. 3. L. CORNELIO SEVERO AOM. VET. PRÆF. LEG. III. AVG. etc. POST PAUL. ACT. HOSTIB. VBIQUE DEVICTIS etc. Hic lapis nunc deperditus est; at hæc scribendi ratio olim non obtinuit, et fortasse error fuit ejus, qui lapidem exscrispsit, vel lapicidæ. Scriptionem vocis per æ adstruunt antiqui lapides apud *Gruter.* et *Manut.* non uni, et *MSS. Virgil.*, teste *Pierio* ad 6. *Ecl.* 3., confirmantque *Dausqu.* et *Cellarius.* Quin apud *Plaut. Men.* 1. 3. 3. (quem locum V. infra II. 3. b.) in vet. libris habetur prællum, tamquam sit προῖλλον, πρό τῆς ἰλῆς, h. e. ante agmen: ita ut deinceps, ut in aliis perisque, oi in æ transierit. Suet tamen qui scribunt per æ, nec desitui videntur lapidibus antiquis. Nam in *Monum. Antiqu.* tab. 4. legitur apud *Gruter.* 232. NAVALIS PRÆLI SPECTACULVM TOPVO DENI etc.: at in eodem apud *Edm. Chishull.*, qui lapidem inspexit, legitur PRÆLI. Et *Inscript.* apud *Reines.* cl. 8. n. 27. M. BILLIENS M. F. ROM. ACTIACVS LEGIOŒ XI. PRÆLIO NAVALI FACTO etc. At eadem legitur apud *Don.* cl. 6. n. 14., ubi recte prælio scribitur, atque ita in lapide, qui etiam nunc Vicietæ exstat, insculptum esse meis ipsemet oculis vidi. — Notationem vocis alii aliunde ducunt: recentiores nonnulli volunt esse a pro et ire, unde prællum, h. e. prælium. — Prællum est pugna, dimicatio, conflictus, certamen armorum, μάχη (It. fatto d'armi, battaglia, combattimento, pugna; Fr. combat, engagement, bataille; Hisp. combate, batalla; Germ. d. Treffen, d. Gefecht, d. entscheidende Zusammentreffen; Angl. a fight, battle, engagement, combat, conflict, contest).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. — a) Universim. *Ennius* apud Cic. 2. *Tusc.* 16. 38. res Argivum prælio ut se sustinet. *Lucret.* 4. 967. Induperatores pugnare, ac prælia obire. *Sall.* *Jug.* 58. Non præliis, neque acie, sed alio more bellum gerere. Cic. 6. *Fam.* 4. Semper incerti exitus præliorum sunt. *Id.* 15. *Fam.* 15., 4. *Tusc.* 19. 43. et 2. *Orat.* 67. 273. Prælium facere. *Sall.* *Jug.* 61. manibus facere. venir alle mani. *Liv.* 25. 38. inire, edere. Cic. 1. *Divinat.* 35. 77.; et *Cæs.* 1. *B. G.* 15. committere cum aliquo. attaccare, et *Cæs.* *ibid.* 25. redintegrare. *Auct. B. G.* 8. 28. conficere. *Cæs.* 1. *B. G.* 53. restituere. et *ibid.* 15. Prælio hostem lacessere. et *ibid.* 25. extr. accipit diu atque acriter pugnare. et 5. *ibid.* 15. acriter configere. *Liv.* 38. 40. a med. inordinatum simul pluribus locis conserere. *Id.* 22. 9. Prælium agere. *Id.* 2. 19. ciere. *Id.* 34. 5. sedare. *Id.* 31. 13. dirimere. *Cæs.* 1. *B. G.* 22. prælio abstinere. *Propert.* 4. 1. 28. prælium miscere. *Id.* 3. 9. 64. Admisso Decius prælia rupit equo. *Tac. Germ.* 30. Ad prælium ire. *Justin.* 2. 9. 9. In prælium egredi. *Id.* 3. 7. 3. Provocare ad prælium. *Liv.* 2. 62. elicere. *Justin.* 3. 6. 6. et 7. 11. et Cic. 2. *Nat. D.* 2. 6. Prælio dimicare cum hoste. *Id.* *Prov. cons.* 13. 33. decertare. *Id.* pro leg. *Manil.* 9. 23. Noster exercitus præliis usus erat secundis.

Auct. B. Afr. 29. Turmæ equitum quotidie minutis præliis inter se pugnare non intermittunt. *Tac.* 5. *Hist.* 11. Crebra pro portis prælia se-rebant. *Id.* 2. *ibid.* 42. Prælium acriter sumpser. h. e. iniere, subiere. *Sueton. Cæs.* 60. Prælia non tantum destinato, sed ex occasione sumebat. *Id.* *Aug.* 13. Bellum Philippense duplici prælio transegit. *Liv.* 2. 26. *extr.* Prælio uno debellatum est. *Cic.* 2. *Nat. D.* 2. 6. Maximo prælio de-vincere hostem. *Liv.* 25. 40. *ad fin.* Prope justo prælio compulsi hostem intra munimenta. et *ibid.* 39. circa med. Atrox prælium oritur. *Nepos The-mist.* 3. Pari prælio discedere. *con equal fortu-na.* et *Pausan.* 1. Prælio cadere. *morr in bat-taglia.* et *Eumen.* 4. Ex prælio excedere. *uscire, ritirarsi.* et *ibid.* 10. Quum superior prælio disces-sisset. *Plaut. Men.* 5. 6. *in fin.* Mctuo, ne aro ven-iam, depugnato prælio, (proverb. est *μετά τὸν πόλεμον οὐμαχία.*) *Sall. Jug.* 58. a med. Præ-lium male pugnatum ab suis regem terrebat. *Curt.* 8. 2. *ante med.* Ex improvviso adorti præto-rem, diu anceps prælium fecerant. *Auson. pe-rioch.* 7. *Iliad.* Prælium singulari. *duello:* pug-na inter duos. Quo sensu *Liv.* 1. 25. a med. Al-ter fessum vulnere trabens corpus victori obji-citur hosti. Nec illud prælium fuit. — b) Quo-tiescumque *Lucret.* conjunxit prælia pugnasque, ut 2. 118. et 4. 1009., non tamquam diversa po-suit, sed duo synonyma copulavit. — c) Quo-modo a bello differat, *V.* in BELLUM. ¶ 2. Latiori sensu ponitur aliquando pro bello. *Ju-stin.* 2. 6. 16. Erant inter Athenienses et Do-rienses simultatium veteres offensæ, quas vindicaturi bello Dorienses de eventu prælii oracula consuluerunt. *Id.* 5. 1. 4. Regem Lacedæmonio-rum (*Alcibiades*) impellit turbatis Atheniensibus adverso Sicilia prælio ultro bellum inferre. *Id.* *dixit ibid.* § 1. Dum Athenienses in Sicilia bel-lum per biennium cupidius, quam feliciter ge-runt.

II.) Figurata. ¶ 1. De brutis animantibus et de ventis. *Virg.* 1. G. 318. Omnia ventorum concurrere prælia vidi. et 3. *ibid.* 220. Illi (*tauri*) alternantes multa vi prælia miscent. et *ibid.* 265. imbelles dant prælia cervi. *Horat.* 3. *Od.* 20. 3. Dura post paulo fugies inaudas Prælia raptor. *Id.* 3. *ibid.* 13. 4. Cui (*hædo*) frons turgida cor-nibus Primis et venerem et prælia destinat. ¶ 2. Apud Poetas metonymice prælia pro præliantibus. *Propert.* 3. 9. 9. Colchis. flagrantem adamanti-na sub juga tauros Eggit, et armigera prælia sevit humo. *Stat.* 1. *Theb.* 8. trepidum si Mar-tis operi Agricolam infandis condentem prælia sulcis Expediam. ¶ 3. Per metaphoram — a) Morali significatione. *Ovid.* 5. *Met.* 307. com-mittunt prælia voce. *Id.* *Heroid.* 18. 38. Quid mecum certa prælia mente geris? *Id.* 1. *Amor.* 8. 96. Non bene, si tollas prælia, durat amor. *rivalità, gara.* et *Cic.* 2. *Cat.* 11. In bujismodi certamine ac prælio, nonne, etiam si hominum studia deficient, dii ipsi immortales cogent ab his præclarissimis virtutibus tot et tanta vitia superari? *Id.* 9. *Fam.* 11. a med. Quod scri-bis, prælia te mea causa sustinere, non tam id laboro, ut si qui mihi obtrahent, a te resutan-tur, quam etc. — b) Parasiti prælium vocant congressum in mensa cum patinis. *Plaut. Men.* 1. 3. 3. Ego istic mihi hodie apparari jussi apud te prælium. In eo uterque prælio potabimus. *Id.* *Pers.* 1. 3. 32. Sed quid cessamus prælium com-mittere? Dum mane est, omnes esse mortales decet. — c) Prælia etiam dicuntur amantium Venereæ collocationes. *Propert.* 2. 1. 45. Nos contra angusto versamus prælia lecto. *Apul.* 5. *Met.* Maritus aderat, primisque Veneris præliis velutatus. *Claudian.* 4. *Fescenn.* 28. Tum victor madido proliis toro Nocturni referens vulnere prælii. *Arnob.* 3. 10. Priapus inter deas virgines atque matres circumferens res illas præliorum semper in expeditione paratas. *V.* PUGNA et RIXA et BELLUM.

PROEMINEO, ære, n. 2. eminare, sporgere. *Gloss. Gr. Lat.* Προεμινω, proemineo.

PROFANATIO, ònis, f. 3. βρομια, profanatione, actus profanandi, violatio, pollutio, βρομια. *Tertull.*

Idolol. 18. Purpura idololatricæ dicata habet profanationis suæ maculam. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 4. 3. (7). Postquam civilium bellorum profanatio-ne meritum cepit videri, civem non occidere. Ita plerique libri, etiam antiqui A. 1470. et 1472. At antiquior A. 1469. profanum. In suis MSS. *Harduin.* reperit profano, subauditque scelere; quam lectionem probavit *Sillig.*

PROFANATOR, òris, m. 3. profanatore. *Pruden-t.* *Apotheos.* 246. Cede, profanator Christi, iam sede Sabelli.

PROFANATUS, a, um, V. PROFANO.

PROFANE, adverb. profanamente. *Lactant.* 6. 23. Profane ac petulanter illudere. *Minuc. Fel. Octav.* 8. Consulte potius, quam profane de divinitate disputans.

PROFANITAS, atis, f. 3. *Tertull. Pall.* 2. a med. Ut autumat superiorum profanitas. h. e. veteres auctores profani, seu Gentiles.

PROFANO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Pro-fanatus sub A. et B. I. et II.; Profanandus sub A. et B. II. 1. — Profanare duo diversa significat, scilicet

A) Est ante sanum statuere (profanum enim est quod ante sanum, id est conjunctum sano, ut ait *Varro* 6. L. L. 54. *Müll.*), dedicare, of-ferre. *offerre.* *Varro loc. cit.* Profanatum, quod est in sacrario pollutum (lege pollutum). Sic *Forcellinus*; at locus est corruptus: *V. Müll.* Et *Varro ibid.* Tum pollutum est, quum pro-fanatum dicitur, id est proinde ut sit sani fac-tum; itaque olim sano consumebatur omne quod profanum erat. *Festus* p. 237. 22. *Müll.*; et *Aurel. Vict. Orig. gent. H.* 6. Quum Hercu-les ad aram, quæ bodieque maxima appellatur, decimam boum profanasset. *Masur. Sabin.* apud *Macrobi.* 3. *Saturn.* 6. Instituit mercaturam, et re bene gesta, decimam Herculi profanavit. *Cato R. R.* 50. Ubi daps profanata, comestaque erit. et *ibid.* 132. Urna vini Jovi caste: profanato sine contagione. *Fronto de fer. Als.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 3. Inter liba et decimas profanandas statem egit Numa. V. PROFANUS init.

B) Profanare est etiam ex sacro humanis usibus promiscuum facere, religione aliquam rem spoliare, βρομια, dissagare, profanare.

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Liv.* 31. 44. Plebesque scivit, ut dies festi, sacra, sacerdotes, quæ ipsius (*Philippi*), majorumve ejus honoris causa instituta essent, omnia profanarentur. *Ovid.* 3. *Amor.* 9. 19. Scilicet omne sacrum mors impor-tuna profanat: Omnibus obscuras injicit illa ma-nus. *Id.* 4. *Met.* 390. spernitque deum, festum-que profanat. *Petron. Satyr.* 89. a med. Profana-ta sacra. — b) Latiori sensu. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 1. Summa deum Pietas, cujus gratissima cælu Rara profanatas inspicant numina terras. *Id.* 9. *Theb.* 8. Ergo profanatum Menalippi funus acerbo Vulnere.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro contami-nare, polluere, violare. *Quintil.* 11. 1. 84. Ubi quis queritur os profanatum. h. e. illudum, præcisum turpiter. *Id. Declam.* 6. 10. Mater (quamquam hoc nomen profanari nefas est) si perseverat esse filii sui noverca, etc. *Curt.* 5. 1. a med. Profanare pudorem. h. e. prostituere. Sic *Ammian.* 31. 8. Adulæ virginitas-mox profanandum pudorem optans moris, licet cruciabili, prævenire. ¶ 2. Speciatim, quum de secretis vel arcanis agitur, est patefacere, detegere. *Pallad.* 1. *R. R.* 35. 2. Interest etiam, ut res profanata non valeat. *Nonnulli hæc verba omittunt.* Et *Apul.* 5. *Met.* Illic uterus gestat nobis infantem elum; si teteris nostra secreta silentio, divinum; si profanaveris, mortale.

PROFANS, V. PROFOR.

PROFANUS, a, um, adject. Qui profanus scribere volunt, nihil opinor, habent, quo se tueri possint. — Sup. Profanissimus legitur tan-tum apud *Ennod.* *Apolog.* pro Syn. p. 336. — Profanus *Varroni* 6. L. L. 54. *Müll.* dicitur, qui est ante sanum, id est conjunctus sano. Hinc profanatum, quod est in sacrario pollutum (leg. pollutum), et mox. Quum profanum dicitur, id est perinde, ut sit sani factum. *Müllerus* aliquan-

to aliter legit. Contra *Festus* p. 253. 26. *Müll.* Profanum est, quod sani religione non tenetur. *Id.* p. 250. 21. Profanum aurum, quod sacrum non est, et quod omni religione solutum. Neque tamen contraria docere censendi sunt. Nam proprie est profanus, qui sacer fuit, et Deo dicatus, et postea in usum hominum conversus, dissag-rato: ut *Servius* docet ad *Virg.* 12. *Æn.* 778. et *Trebatius* apud *Macrobi.* 3. *Saturn.* 3., diciturque ea ratione, qua a festo profestus. Roma-ni, quum polluebant, totam quidem victimam aut dapem diis offerebant: inde parte aliqua de-tracta et aræ imposita (quod erat porricere), reliquum rei divinæ adistentibus consumendum distribuebant. Hoc erat proprie profanum, et profanare, secundum *Festum*, quia sacrum qui-dem erat, sed post distributionem tale esse desi-nebat, quum in usum hominum converteretur. *Varro* autem videtur illud ipsum appellasse pro-fanum, quod primo diis oblatum sacrum erat, mox distributione profanandum: ita ut per syn-ecdochen antecedentis pro consequente locus sit. Lege integrum *Varronis* locum. *Virg. loc. cit.* colui vestros si semper honores: Quos contra *Æneadæ* bello fecere profanos. *Cic.* 6. *Verr.* 55. 122. Has tabulas *Martellus*, quum omnia, illa victoria sua profana fecisset, tamen religione im-peditus non attigit. *Id.* *Harusp. resp.* 5. 9. Loca sacra et religiosa, profana haberi. — Sed universim

I.) Proprie profanus est contrarius sacro, ἀτε-λεστός, βεβηλός, ἀνιερός, κοινός (It. profano, laicale, secolare, mondano, temporale; Fr. pro-fane, qui n'est pas consacré; Hisp. profano; Germ. unheilig, nicht heilig, ungeweiht, ge-mein, profan; Angl. profane, not sacred, se-cular, worldly, temporal). — a) De rebus. *Plaut. Merc.* 2. 3. 27. Nec sacrum, nec tara profanum quicquam est, quin ibi illico adsit. *Horat. Art. P.* 397. Publica privatis secerne-re, sacra profanis. *Ovid.* 6. *Fast.* 439. de in-cendio Vestæ. Flagrabant sancti sceleratis igni-bus ignes, Mixtaque erat flammæ flamma pro-fana piæ. *Cic. Partit. orat.* 10. 36. Loca con-secrati, an profani. *Tac.* 13. *Ann.* 57. *extr.* Res profanæ, et usu pollutæ. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 40. (135). In profanis usibus pollui laurum et oleam fas non est. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 54. Sit spes fallendi, miscbis sacra profanis. h. e. omnia tentabis, ut fallere possis: et est locutio prover-bialis. Simile est fas nefasque confundere, et mare cælo miscere: de quo in MISCEO. Nos dicimus, far d'ogni erba fascio. — b) Profanus homo est non initiatus, ἀμύητος, laico. *Virg.* 6. *Æn.* 258. procul o, procul este profani. Con-clamant vates, totoque assistite ludo. *Ovid.* 2. *Art. am.* 601. Quis Cereris ritus ausit vulgare pro-fanis? *Id.* 3. *Met.* 710. Profanis oculis sacra cer-nere. *Horat.* 3. *Od.* 1. 1. Odi profanum vulgus, et arceo. *Gell. pref. ad fin.* Ea ne attingat, neve adeat profestum et profanum vulgus. h. e. quasi non initiatum Musarum sacris, atque adeo im-peritum, inductum.

II.) Translate. ¶ 1. Est impius, scelestus, ἀλειτουργός. *Ovid.* 11. *Met.* 413. nam templa pro-fanus Invia cum Phleggyis faciebat Delphica Phor-bas. et 2. *ibid.* 833. Profana mens. et 3. *Trist.* 5. 48. verba. *Stat.* 1. *Theb.* 1. Fraternas acies, alternaque regna profanis Decertata odils. — Ab-solute. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 4. 3. (7). Postquam civilium bellorum profano meritum cepit videri, civem non occidere. h. e. scelere, impietate. V. PROFANATIO. *Id.* 2. *ibid.* 45. 44. (115). Rupes Austro sacra, quam profanum sit attri-ctari hominis manu. ¶ 2. Cum Gentivo est igaorans, expertus. *Macrobi.* 1. *Samn. Scip.* 18. ab init. Non solum litterarum profanis, sed mal-tis quoque doctrina initiatis abhorre a fide ju-dicatum est. Adde *Minuc. Fel. Octav.* 5. — Cum Ablativo. *Lactant.* 2. 15. 2. Qui profani sunt a sacramento veritatis. Adde *eum.* 7. 24. 10. ¶ 3. De avibus, est mali ominis. *Ovid.* 15. *Met.* 431. tectoque profanus Incubuit bubo. *Id.* 5. *ibid.* 543. Ingemuit regina Erebi; testemque profanam Ferit avem. h. e. bubonem.

PROFATUM, i. *V.* PROFOR in fin.

PROFATUS, a, um. *V.* PROFOR.

PROFATUS, us, m. 4. (profor) tantum in Ablativo, est ipsum profari ac dicere, *il parlare o pronunziare. Stat. 5. Silv. 3. 101.* sive orsa libebat Aoniis vincere modis, seu voce soluta Spargere, et effreno nimbo aequare profatu. *h. e. celeritate copiosa dicendi, et volubilitate verborum. Seneca Apocol. 7.* Quid nunc profatu vocis incerto sonas? *Gell. 18. 11.* Voces, quæ mihi quidem neque abhorre a poetica facultate visæ sunt, neque dictu profatuque ipso tetæ aut insuaves esse. *Capell. 3. p. 49.* Habitusque consequentur Asomato in profatu. *V.* integrum locum ibique Interpr.

PROFECTICUS, a, um, adject. (proficiscor) ab aliquo proficiscens et proveniens. *Dos profecticia est, quæ a patre vel parente profecta est, de bonis ejus, vel factis ejus.* Sive igitur parens dedit dotem, sive procurator ejus, sive ius alium dare: sive, quum quis dedisset negotium ejus gerens, parens ratum habuit, profecticia dos est. *Hæc, et alia multa Ulp. Dig. 23. 3. 5. et Ulp. Reg. tit. 1. § 5.*

PROFECTIO, ònis, f. 3. (proficiscor) actus proficiscendi, *πορεία, partentia, andata, gita.*

I.) Proprie, de hominibus. *Cic. 1. Phil. 1. 1.* Exponam vobis brevis consilium et protectionis et reversionis meæ. *Cæs. 1. B. C. 27.* Protectionem parare. *Id. 1. B. G. 6. extr.* Omnibus rebus ad protectionem comparatis. *et 5. ibid.* 45. Ex hibernis fugæ similem protectionem facere. *Cic. Sull. 25. 70.* Cethegi protectio in Hispaniam. Adde *Pacuvium* apud *eumd.* 1. *Divinat. 14. 24.* Et *Dict. Cret. 2. 10.* Conductos mercede duces protectionis ejus delegere. *h. e. itineris.*

II.) Translate de rebus. *Cic. Cluent. 30. 82.* Age, quoniam corrumpendi iudicii causas ille multas et graves habuit, hic nullam: protectio ipsius pecuniæ requiratur.

PROFECTO, adverb. confirmandi, quasi profecto, ut tradunt Grammatici; sed nonnulli putant profecto e partic. profectus ortum esse, sicut merito, inopinato, subito, ita ut ex profecta res sit id quod profectum aut effectum habet. — Profecto est idem ac certe, sane, *ἀληθώς* (It. certamente, per verità, di certo; Fr. à la vérité, assurément, sans doute, certainement, certes; Hisp. cierta y verdaderamente, sin la menor duda, seguramente; Germ. in d. That, wahrlich, wahrhaftig, wirklich; Angl. certainly, surely, truly, in truth, indeed, doubtless, assuredly, really). ¶ 1. Est sane, certe, ut diximus. *Pacuvius* apud *Non. p. 124. 75.* *Merc.* Profecto aut inibi est, aut jam potuerunt frugum. *Accius* apud *Macrob. 6. Saturn. 1.* Neque regunt dii, neque profecto deum summus rex omnibus curat. *Id. apud Non. p. 174. 13.* *Merc.* Profecto haudquaquam est ortus mediocri satu. *Liv. 2. 39.* Quæ (discordia) profecto orta esset, sed externus timor, maximum concordiae vinculum, quamvis suspectos infensosque inter se joungebat animos. *Cic. 2. Cat. 1. 2.* Retorquet oculos profecto sæpe ad hanc urbem. *Id. Flacc. 22. 53.* Non est ita, iudices, non est profecto. *Id. 4. Ferr. 18. 44.* Profecto negare non potes. *Plaut. Pseud. 5. 1. 7.* Profecto edepol. *Id. Cas. 5. 2. 29.* Profecto hercle. *Cic. 1. Fam. 5. et 6. Att. 5.* Nunc quidem profecto Romæ es. *Lumen. Paneg. Constant. 7.* Vere enim profecto illi Superum templa patuerunt. *Curt. 8. 3. 4.* Ille se prodi, non moneri ratus, et formæ profecto fiducia cupere eam quamprimum dedi Alexandro, acinacem strinxit. ¶ 2. Est etiam omnino, videlicet, haud dubie, *δὴλαδῆ, δηλονότι.* *Plaut. Curc. a. 3. v. 56.* Quod istic scriptum est, id te orare jusserat, profecto ut faceres, suam si velles gratiam. *Id. Amph. 5. 1. 46.* Uxorem tuam neque gementem, neque plorantem audivimus. Ita profecto sine dolore peperit. *Horat. Art. P. 345.* ille profecto Reddere personæ scit convenientia cuique.

PROFECTOR, òris, m. 3. qui profectus est, qui peregre ivit. *Gloss. Gr. Lat. Εξδημος, profector.*

PROFECTUS, a, um. *V.* PROFICIO et PROFICISCOR.

PROFECTUS, us, m. 4. (proficio. Licenter, ut videtur, primam syllabam corripuit. *Auson. Edyll. 4. 70.* Mox pueros molli monitu, et formidale leui Pellexi, ut mites peterent per acerba profectus, Carpuri dulcem fructum radicis amaræ. — Profectus est progressus in re aliqua, utilitas, quæ ex re alicujus tractatione provenit, *προκοπή, profitto, progresso, avanzamento.* — a) Sæpiissime in sing. num. *Varro 1. R. R. 2. 23.* Si quis propter agrorum profectus domino agri culturæ acceptum referre debet. *Ovid. 9. Met. 50.* Ter sine profectu voluit nitentia contra Rejicere Alcides a me sua pectora. *Id. 3. Pont. 9. 40.* Verbaque profectu dissimulata carent. *Quintil. 10. 3. 2.* Sic profectus non a summo petitus studiorum fructus effundit uberius. *Seneca Ep. 11.* Locutus est mecum amicus tuus bonæ indolis: in quo quantum esset animi, quantum ingenii, quantum etiam profectus, sermo primus ostendit. *et Ep. 20.* Te rogo, ut experimentum tui profectus capias, non oratione, nec scripto, sed animi firmitate et cupiditatum deminutione. *Quintil. 1. 2. 26.* Firmiores in litteris profectus alit æmulatio. *et 2. 3. 10.* Libentius se prima studia tenerosque profectus ad imitationem condiscipulorum erigere. *Plin. 3. Ep. 13.* Pertinet ad profectum tuum, a disertissimo viro discere, quid laudandum, quid reprehendendum. *Plin. alter 35. Hist. nat. 4. 7. (21).* Puer magni profectus in ea arte obiit. *Sueton. Ner. 20.* Blandiente profectu, prodire in scenam concupivit. — Speciatim in medicina est morbi declinatio. *Cæli. Aurel. 2. Acut. 9.* ad fin. Tunc viscillum tenue dat abseris, vel perdicis, aut gallinæ, et per profectum, oryxæ succum, vel pisanæ ex hordeo. *V. PROFICIO.* — b) In plurali num. *Vellej. 1. 16. 2.* In similitudine et temporum et profectuum. — c) *Profectum facere* asserunt lexicographi ex *Plin. in Epist.* sed locum non designant.

PROFERO, fers, tōli, lātum, ferre a. anom. Part. *Proferens* I. b. et II. 1.; *Proferens* passim; *Proferens* II. 4.; *Proferendus* II. 4. et 5. — Profero est idem ac promo, extra fero, effero, *προφέρω* (It. portare, o mettere, o tirar fuori; Fr. porter en avant, faire avancer, faire mouvoir; Hisp. llevar y traer adelante, adelantar; Germ. hervorbringen, hervortragen; Angl. to carry or bring out, put, take, or draw out).

I.) Proprie. — a) Universim. *Plaut. Amph. 2. 2. 137.* AL. Vin' proferri pateram? AM. proferri volo. AL. Fiat tu, Thessala, intus pateram proferito foras. *V. INTUS. Petron. Satyr. 110.* Superfilla profert de pyxide. *Cæs. 2. B. C. 22.* ad fin. Massilienses arma tormentaque ex oppido proferunt. *Horat. 1. Ep. 12. 18.* Quid premat obscurum lunc, quid proferat orbem. *Val. Flacc. 6. 752.* Nox simul astriferas profert mortalibus umbras. *Phædr. 1. 2.* Rana profert e stagno caput. *Cic. Rosc. Com. 10. 29.* Proferre nummos ex arca. *Plin. 21. Hist. nat. 17. 68. (110).* aliquid in solem. *Plaut. Asin. 4. 1. 50.* linguam in tussiendo. *Id. Pseud. 3. 2. 72.* Manum si protollet, pariter proferto manum. *stendi, et Cic. Cæcin. 25. 71.* Proferre digitum. *Id. 6. Ferr. 16. 36.* Nonne te et prolatis, et non prolatis tabulis condemnari necesse est? *Id. 3. Cat. 5. 12.* Volturcius vero subito proferri litteras atque aperiri jussit. *Liv. 2. 52.* Laxior annona rediit, et advecto ex Campania frumento, et, postquam timor sibi cuique futura inopia abiit, eo, quod additum erat, prolato. *Horat. 1. Sat. 8. 20.* has nullo perdere possum Nec prohibere modo, simul ac vaga luna decorum protulit os. *Lucan. 4. 97.* Non deest prolato jejunos venditor auro. — b) *Proferre* se est exire, ostendere se, apparere. *Sueton. Ner. 6.* ad fin. Draco e pulvino se proferens. *Juvenal. 6. 569.* quo læta Venus se proferat astro. *Plin. 18. Hist. nat. 25. 58. (218).* Proferunt se stellæ. — c) *Proferre* quippiam alicui aut ad aliquem est dare, presentare, offerre. *Plaut. Asin. 3. 3. 60.* Servos tuos nos esse non negamus. Sed si tibi minæ viginti argenti proferentur, quo nos vocabis nomine?

In vet. formula juramenti apud *Gell. 16. 4.* Ut tu ad C. Lælium consulem proferes aut profitebere quiddid inveneris sustulerisve. *Topisc. Aurel. 1.* ad fin. Curabo autem, ut tibi ex Ulpia bibliotheca et libri lintei proferantur. — d) Et pro protendere, projicere, stendere, allungare. *Festus p. 242. 22. Mull.* Prolato ære adstitit, Ennius in Achille Aristarchi quum ait, significat clipeo ante se protento. *Quintil. 11. 3. 131.* Dextra paulum prolata extra sinum. *Plin. 2. Hist. nat. 47. 48. (128).* Iisdem ventis in contrarium navigatur, prolatis pedibus etc. *V. PES.* — e) Hinc proferre gradum vel pedem est portar inanzi il piede, avanzar il passo, progredi. *Plaut. Men. 5. 2. 22.* Gradum proferam, progredi properabo. *Quintil. 11. 3. 124.* Proferre longe pedem. *Lucret. 4. 875.* Nunc qui fiat, uti passus proferre queamus, Quum volumus, dicam. *stender il passo, camminare.* — Et translate. *Horat. Art. P. 134.* nec desilies imitator in arctum, Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex. *uscire.*

II.) Translate. ¶ 1. De rebus physicis est gignere, promere, efferre, produrre. *Plin. 5. Ep. 6.* Cælum est hieme frigidum: myrtos, oleas aspernatur ac respuat; laurum tamen patitur, atque etiam nitidissimum profert. *Plin. alter 17. Hist. nat. 13. 20. (95).* Cypripas protinus floret, semenque profert. *Val. Flacc. 3. 708.* Quæ neque jam frondes virides, nec proferet umbras. — Sic est enunciare, proferre, esprimere. *Quintil. 11. 3. 33.* Plerisque extremas syllabas non proferentibus, dum priorum sono indulgent. — Et de pictore. *Plin. 35. Hist. nat. 8. 34. (56).* Articulis membra distinctit: venas protulit, esprese e se comparire. ¶ 2. De iuventis, h. e. de iis, quæ nova admodum sunt. *Horat. 1. Ep. 6. 24.* Quidquid sub terra est, in apricum proferat ætas. *Id. Art. P. 129.* Rectius Iliacum carmen deducis in actus, Quam si proferres ignota indictaque primus. *Id. 2. Ep. 2. 116.* Proferet in lucem speciosa vocabula rerum. *Id. Art. P. 57.* Sermonem patrium ditaverit, et nova rerum Nomina protulerit. *Id. 4. Od. 8. 5.* divite me scilicet artium, Quas aut Parthasius protulit, aut Scopas. Adde *Plin. Paneg. 83. 2.* ¶ 3. Proferre se translate quoque usurpat. *Seneca Ep. 52.* Has maxime laudat, quibus ex se impetua fuit, qui se ipsi protulerunt. *h. e. qui ipsi per se et sine alterius adiutorio emerunt e vitis et ignorantia.* *Plin. 1. Ep. 13.* Proferunt se ingenia hominum, et ostentant. ¶ 4. Est etiam edere, producere, dare, o mandar fuori, mostrare, far vedere, produrre. *Cic. 15. Att. 13.* Orationem tibi misi. Ejus custodiende et proferendæ arbitrium tuum. *Sueton. Tib. 52.* Quem mox hujus criminis reum putant quidam mandata prolaturum, nisi etc. crebbe sfoderato in sua difesa. *et Aug. 101.* Testamentum depositum apud se virgines Vestales protulerunt. ¶ 5. Item palam facere, prodere, vulgare, divulgare, publicare, manifestare, rivelare. *Ter. Adelph. 3. 2. 41.* Palam proferre aliquid. *Petron. Satyr. 17.* ac fin. Proferret in populum deorum consilia. *Cic. Mil. 37. 103.* Quum illa indicia communis exitii indagavi, patefeci, protuli, extinxi. *Id. Cæl. 23. 57.* Domus in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit. *Id. Arch. 6. 12.* Proferre aliquid in aspectum et lucem. *Id. 15. Fam. 2.* Se ante illud tempus eam rem numquam in medium, propter periculi metum, protulisse. *Plin. 14. Hist. nat. 22. 28. (141).* Proferre secreta animi. *Antonius ad Cic. post ep. 8. l. 10.* ad Att. Non extimuissem rumorem, qui de te prolatus est. *Cic. Mur. 13. 28.* Sapiens existimari nemo potest in ea prudentia, quæ neque extra Romam usquam, neque Romæ, rebus prolatis, quidquam valet. *h. e. postquam Cn. Flavius, qui rationem agendi in foro a Jciliis data opera occultatam, fastis et notis eorum expositis, protulit, ut habetur ibid. Id. 4. Acad. (2. pr.) 1. 2.* Ars, quæ tum primum proferebatur. *Tibull. 1. 10. 1.* Quis fuit horrendus primus qui protulit enses? ¶ 6. Item allegare, citare, asserre probandi causa, citare, produrre, allegare. *Cic. 1. Nat. D. 40.*

113. Proferrem libros, si negares. *Id. Balb.* 18. 41. Proferam testes, proferam legatos, excitabo laudatores. *Id. 2. Orat.* 71. 290. Quoniam tu Fabricios mihi auctores protulisti. *Id. Rosc. Am.* 16. 47. Quasi vero mihi difficile sit quamvis multos nominatim proferre vel tribules, vel vicinos meos, qui etc. *Nepos Timoth.* 4. Proferre testimonia. ¶ 7. Item narrare, commemorare, recitare, dicere, *rammemorare, dire, recitare.* *Cic. 1. Orat.* 2. 7. Belli duces præstantissimos pæne innumerabiles, in dicendo autem excellentes vix paucos proferre possumus. *Id. 2. Phil.* 39. 101. Quid prandiis apparatus, quid furiosam vinolentiam tuam proferam? *Id. 1. Herenn.* 5. 8. In invidiam trabemus, si vim, si potentiam, factiones, divitias, clientelas, affinitates adversariorum proferemus. *Id. 6. Verr.* 52. 115. Commemorare aliquid, et in medium proferre. *Id. 2. Fin.* 23. 76. Quippiam profiteri, et in medium proferre. *Ter. Phorm.* 2. 3. 48. Memoriter proferre progeniem suam usque ab avo atque atavo. *Juvenal.* 4. 91. Libera animi verba proferre. *Plaut. Amph.* 2. 1. 41. Quæ neque fieri possunt, neque fando unquam accepit quisquam, profers, carnifer. *Cic. 1. Divinat.* 16. 103. Exempla omnium nota proferam. *Lucret.* 2. 656. Bacchi nomine abuti Mavolt, quam laticis proprium proferre vocamen. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 28. Qui istuc credam ita esse? hic mihi, Parmeno. *Pan.* Non est opus prolatore: hoc percontarier desiste. *Cic. 2. Divinat.* 66. 136. Multa sunt a te ex historiis prolata somnia. *cautato e raccontato.* ¶ 8. Prætere saepe ponitur pro differre, prorogare, producere, *portar innanzi, differire, prorogare, allungare.* *Cato apud Gell.* 7. 3. Suadeo, uti hæc res aliquot dies proferatur, dum etc. *Gell.* 1. 23. Proferre aliquid in diem posterum. *Justin.* 2. 15. 6. Diem de die proferendo spatium consummando operi quærebat. *Cic. 13. Att.* 14. Auctionis diem laxius proferre. *Sueton. Cæs.* 81. Periculum, quod non ultra Idus Majas proferretur. *Cic. 3. Fin.* 22. 76. Beatam vitam usque ad rogum proferre. *h. e.* beatum esse tota vita usque ad mortem. *Virg.* 12. *Æn.* 395. ut depositi proferret fata parentis. *Macrob.* 1. *Saturn.* 14. Dies anni proferre, vel imminuere. *h. e.* per intercalationem addere, vel detrabere. *Horat.* 1. *Od.* 15. 33. Iracunda diem proferet Ilio Matronisque Phrygum classis Achillei. *Liv.* 4. 25. Ibi prolata in annum res, decretoque cautum, ne quod ante concilium fieret. *Id. ibid.* 58. Profertur tempus ferunda legis. *Tac. 3. Ann.* 11. Drusus rediens Illyrico, quinquam patres censissent, ob res priora æstate gestas ut ovans iniret, prolato honore Urbem intravit. — Hinc *res prolatae* in foro dicuntur, quum iustitium indictum est, et actiones forenses atque urbana munera intermittuntur ad tempus, *tempo di ferie*, ut affirmat etiam Scholiast. ad *Cic. Senat.* 62. apud *A. Maium* in *Class. Auct. T.* 2. p. 154. *Cic. 14. Att.* 5. Meam stultam verecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deserere viderar hunc rerum tumorem. Adde *eumd.* 3. ad *Q. Fr.* 8. *a med.*; et *Auct. Paneg. ad Pis.* 74. — Festive *Plaut.* ex persona parasiti *Capt.* 1. 1. 10. Ubi res prolatae sunt, quum rus homines eunt, simul prolatae res sunt nostris dentibus. *V. PROLATIO.* Contrarium est *res redeunt.* *V. REDEO.* ¶ 9. Item pro extendere, protrudere, *dilatare, stendere, unpiare.* *Cic. Mur.* 31. 65. Fines officiorum paullo longius, quam natura velit, proferre. *Juvenal.* 14. 141. quum rus non sufficit unum, Et proferre libet fines. *Cæs. 1. B. C.* 81. Quantum opere processerant et castra protulerant, tanto aberant ab aqua longius. *Virg.* 6. *Æn.* 793. super et Garamantas et Indos Proferet imperium. *Gell.* 13. 14. Proferre pomærium. *Plin.* 5. *Ep.* 12. Gaudeo, quod memoriam soceri mei pulcherrimis operibus video proferri. et 2. *Ep.* 7. Vita ejus brevis et angusta debuit hac veluti immortalitate proferri. *Liv.* 1. 33. Usque ad maria imperium prolatum. ¶ 10. Singulare est illud *Lucani* 2. 493. Cæsar calida prolatus ab ira, *trasportato dalla collera.*

PROFESSIO, ònis, f. 3. actus profitendi, ἐπαγγελία, ἐξομολόγησις.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plancus* ad *Cic.* 10. *Fam.* 8. Non me præteribat, in tam perturbato statu civitatis fructuosissimum esse professionem bonæ voluntatis. *h. e.* promissionem, pollicitationem. *Vellej.* 2. 87. 3. Canidius timidiuss decessit, quam professioni ei, qua semper usus erat, congruebat. *h. e.* militaris vitæ instituto. et 89. 5. Nos memores professionis, universam imaginem oculis subiecit. *h. e.* brevitas, quam professi sumus. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 3. 2. (8). Majores, oculorum quoque medicamentis aconitum misceri saluberrime, promulgaverunt: aperta professione, malum quidem nullum esse sine aliquo bono. *Gell.* 7. 3. *ante med.* Quod erat procul dubio suæ opinionis professio, non Rhodiensium culpæ confessio. *h. e.* declaratio, manifestatio. et *ibid.* *a med.* Summa professio stultitiæ, non ire obviam sceleribus cogitatis, sed opperiri etc. *Tac.* 2. *Ann.* 85. Professio flagitii. *Id. Agric.* 3. extr. pietatis. *Pallad.* 3. *R. R.* 9. vitiorum. *h. e.* signum, indicium. ¶ 2. Speciatim est certa confessio et indicatio eorum, quæ quis possidet, census sui denunciatio, *depositione, il dare in nota.* *Tabul. Herac.* in *Hanbold. Monum. legal.* p. 101. et seq. *scri. cos. atqve* (i. e. ad quem) hac Lege PROFESSIONIS. FIKREI. OPORTEBIT. ROMÆ. NON. ERIT. etc. *is. apud. qvem. ea. professio. fiet.* etc. *Cic.* 16. *Fam.* 23. Tu vero confice professionem, si potes. Etsi hæc pecunia ex eo genere est, ut professione non egeat. *Liv.* 35. 7. Posteaquam professionibus detecta est magnitudo æris alieni per fraudem contracti. *Jabolen. Dig.* 49. 14. 2. Post professionem de fideicommissio factam. et *ibid.* Professionem implere. *Papinian.* *ibid.* 33. 8. 19. edere peculii. *Tertull.* *Apolog.* 42. Quantum vectigalibus pereat fraude et mendacio professionum.

II.) Figure. ¶ 1. Est ipsa descriptio census, *descrizione, censo, registro.* *Cic.* 5. *Verr.* 47. 113. In Leontino iugenum subscriptio ac professio non est plus triginta millium. *Id. Arch.* 4. 9. Iis tabulis professus est, quæ solæ ex illa professione collegioque prætorum obtinent publicarum tabularum auctoritatem. ¶ 2. Item ars, facultas, quam quis se callere, aut docere proficitur, et palam jactat exercetque, *professione.* *Cic.* 1. *Orat.* 6. 21. Vis oratoris professioque ipsa bene dicendi hoc suscipere ac polliceri videtur, ut omni de re etc. *Sueton. Gramm.* 8. Studio Epicureæ sectæ desidiosior in professione grammaticæ habebatur. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 31. (112). Positoniuss professione sapientiæ clarus. *Curt.* 7. 4. Magice artis magis professione, quam scientia celebris. *Cels. præf.* Et per hos maxime viros salutaris ista nobis professio increvit. *h. e.* medicina. *Lamprid.* *Elagab.* 20. Promoturus omnes turpissimos et ultimæ professionis homines. *h. e.* viliissimi artificii. *Paul.* *Dig.* 2. 13. 9. Si pater, aut dominus argentarii ejusdem fuerunt professionis. *Quintil.* 2. 1. 2. Nam cetera, ut professione sua minor, despiciunt. *Colum.* 7. *R. R.* 12. 3. Nihil pertinet ad nostram professionem.

PROFESSIÓNIARIUS, ii, m. 2. videtur esse, qui merces advenientes publicanis profitebatur, earumque vectigal solvebat. *Inscript.* apud *Marin.* *Frat. Arn.* p. 151.: et *Hellerm.* *Fig. latere.* p. 74. in not. PROFESSIONARIUS DE CICONIS STATIM UT ADVENERIT VINUM IN VNA CVFA NYMM. CXX. *Lapis habet ADVENIRIT;* Mommsen. legit adveniret: Henzen. vero adveniret in *Inscript.* 5089.

PROFESSIVCS, a, um, adject. qui proficitur, qui rem aperte fatetur vel affirmat. *Servius* ad *Virg.* 1. *Æn.* 1. Est poeticum professivum principium: *Arma virumque cano.*

PROFESSOR, ònis, m. 3. qui proficitur; et præsertim qui publice aliquam liberalem artem docet, σοφιστής, σχολάρχης, καθηγητής, professor, maestro. ¶ 1. Stricto sensu. — a) Cum addito Genit. artis. *Cels. præf.* Ut quidam ex sapientiæ professoribus dixerunt. *Quintil.* 12. 11. 20. Geometræ et grammatici, ceterarumque ar-

tium professores. *Sueton. Rhet.* 5. Latinæ simul Græcæque eloquentiæ professor. *Ulp. Dig.* 50. 13. 1. Professores juris civilis. (Consule *eumd.* *Ulp. ibid.*, quibus professoris titulus sit tribuendus). *Colum.* 1. *R. R.* 1. 4. Consultissimus astrologiæ professor Hipparchus. *Inscript.* apud *Gruter.* 38. 14. et *Orell.* 367. APOLLINIS SACRAM Q. POSTHYMIUS HYGINVS ET POSTHYMIUS HERENVS LIB. MEDICIS ET PROFESSORIBVS D. S. D. — b) Absolute. *Quintil.* 2. 15. 36. Non obscurus professor atque auctor. *Id.* 1. 9. 3. Opus etiam consummatis professoribus difficile. *Sueton. Tib.* 11. Quum circa scholas et auditoria professorum assiduus esset. *Plin.* 4. *Ep.* 11. Fortuna facit: ex professoribus senatores, ex senatoribus professores. *Imp. Justinian.* in *epist.* 2. præmissa *Digestor.* libris § 11. Quæ omnia obtinere sancimus ab omnibus tam professoribus, quam legum auditoribus et librariis, et ipsis et iudicibus observanda. — c) Titulus quinquagesimus secundus l. 10. *Cod.* inscribitur *De professoribus et medicis*, quia medici professorum nomine non veniunt. Idem significatur etiam ab *Ulp. loc. cit.* ubi ait: Medicorum quoque eadem causa est, quæ et professorum: nisi quod iustior, quum hi salutis hominum agant, illi studiorum curam. De philosophis quoque ita *Id. ibid.* An philosophi professorum numero sint? et non putem: non quia non religiosa res est, sed quia hoc primum profiteri eos oportet, mercenariam operam spernere. Itaque professor proprie est, qui et in re litteraria versatur, et id mercedis gratia facit, exceptis tamen ludis litterariis magistris, quos professores non esse, affirmat *Ulp. loc. cit.* § 6. Nihilominus *Celsus* tum 2. 6. ad *fin.*, tum 8. 4. medicum nomine professoris significat. *Impp.* vero *Honor.* et *Theodos.* *Cod.* 10. 52. 11. vocat *professores* et grammaticos et oratores, et philosophiæ præceptores, atque etiam medicos, quia scilicet eo tempore mercedem publicam omnes accipiebant. Hinc patet, nostris hisce temporibus eos omnes recte professores esse appellandos, qui publica mercede conducti docent. ¶ 2. Latiori sensu. *Ammian.* 30. 5. *med.* Ut philosophus veritatis professor, inquit etc. Sic *Id.* 22. 4. inquit. Conversus post hæc princeps ad palatinos omnes, non ut philosophus veritatis indagandæ professor. *Apul. de Mag. sub init.* Priusquam causa ageretur, facile intellectu cuiusvis fuit, qualisnam accusatio futura esset, cuius qui fuerat auctor et machinator, idem fieri professor timeret. *V. PROFECTUS*, us.

PROFESSORIUS, a, um, adject. επαγγελτικός, ad profitendum, vel ad professorem pertinens. *Tac.* 13. *Ann.* 14. Audiretur hinc Germanici filia, inde debilla rursus Burrhus, et exsul Seneca, trunca scilicet manu, et professoria lingua. *h. e.* quæ professoris, seu rhetoris modo meritoriam eloquentiam exercebat.

PROFESSUS, a, um, *V. PROFITEOR.*

PROFESTUS, a, um, adject. non festus, ἀνέσπετος, non festivo, di lavoro, di proscioltto.

I.) Proprie. Profesti dies, inquit *Macrob.* 1. *Saturn.* 16., hominibus ob administrandam rem privatam, publicamque concessi. *Festus* p. 229. 25. *Müll.* Profesti dies dicti, quod sint procul a religione unminis. *Non.* p. 434. 3. *Merc.* Profesti dies a festivitate vacui. *Plaut. Aulul.* 2. 8. 11. Festo die si quid prodegeris, profesto egere liceat, nisi peperceris. *Liv.* 34. 3. *sub fin.* Ut carpentis, festis profestisque diebus, per urbem vectemur. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 6. 8. (40). Malum patrumfamilias, quisquis interdiu faceret, quod noctu posset: peiorem, qui profestis diebus ageret, quod feriatis deberet. *Horat.* 4. *Od.* 5. 25. Nosque et profestis lucibus et sacris, Inter jocos munera Liberi, etc. *Id.* 2. *Sat.* 2. 116. Non ego temere edi luce profesta Quidquam præter olus. *Id. ibid.* 3. 143. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla vapamque profestis, Quondam lethargo grandi est oppressus. *Varro* 1. *R. R.* 16. 4. Sic ceteros necessarios artifices (*habebant in villa*), na de fundo familia ab opere discedat, ac profestis diebus ambulet feriata potius, quam opera facun-

do agrum fructuosiorē reddat. *Auson. Edyll.* 4. 10. studium puerile fatiscit, Læta nisi austeris varientur festa profectis. — Horum alii sunt fasti, alii nefasti, item comitiales, præliares, comperendini, etc. de quibus *V.* suis locis. — Profectum facere est tamquam profanum facere, id est facere, quod feriis facere non licet. *Festus* p. 253. 21. *Müll.*, qui aliter legit, eodem tamen sensu.

II.) Translate. *Gell. præf. ad fin.* Ut ne ea attingat, neque adeat profectum et profanum vulgus, a ludo Musico diversum. *h. e.* rude, indotum, et Musarum seu litterarum sacris nun initiatum.

PROFICIENTER, adverb. cum profectu. *Augustin. Ep.* 89. (*al.* 199.) Quum se in hac dilectione cor nostrum proficiente extendit.

PROFICIO, *ficis, fēcī, fectum, ficere, n. 3.* (*pro et facio*). Part. *Proficiens* I. 1. a. b. et 2. a. b.; *Profectus* II. 1. c. et 2.; *Profecturus* II. 2. a. — Proficere est faciendo progredi, procedere.

I.) Proprie, raro admodum. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 1. 1. (4). Quum e tota classe quinquereimis sola non proficeret. *h. e.* non progrediretur, non *avanzava un passo*.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est faciendo progredi, progressum facere, assequi, *προχωρῶ, ἐπιδιδῶμι, ὠφελοῦμαι* (It. *far profitto, profititare, avanzarsi in qualche cosa, acquistare*; Fr. *avancer, faire de progrès, effectuer*; Hisp. *adelantar, hacer adelantamiento, progreso, efectuar*; Germ. *fortschreiten, Fortschritte machen, bewirken, Ausgange, Erfolg haben, Vortheil-, Gewinn haben, Nutzen haben, -ziehen, Fortgang haben, ausrichten*; Angl. *to profit, avail one's self, make progress, gain ground, obtain, effect*). Usurpatur — a) De personis. *Seneca Ep.* 108. Id et docenti, et discenti debet esse propositum: ut ille prodesse velit, hic proficere. *Cæs.* 7. *B. G.* 20. *ad fin.* Statuisse imperatorem, si nihil in oppugnatione oppidi proficiscet, triduo exercitum deducere. et 3. *ibid.* 21. *ad fin.* Uhl diligentia nostrorum nihil his rebus profici posse intellexerunt, etc. et 7. *ibid.* 82. Dum longius aberant, plus multitudinem telorum proficiebant. *Id.* 3. *B. C.* 23. *ad fin.* Adeo loci opportunitate profecit, ut etc. et *ibid.* 85. *ad fin.* Antesignani tantum profecere, ut, equestris proelio commisso, pellerent omoes, compluresque interficerent. *Nepos Eumen.* 10. Callidum imperatorem vicit consilio: neque tamen multum profecit. *Cic.* 3. *Off.* 8. 37. Si modo in philosophia aliquid proficimus. *Flor.* 4. 9. Nondum ad pacis stabilitatem profecerat Cæsar. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 5. Si petcret per amicitiam patris atque suam, non Quidquam proficeret. *Id.* 2. *Ep.* 2. 23. Quid tum profeci, mecum facientia iura Si tamen attentas? — Proficientium in philosophia et studio sapientie tres sunt classes, inquit *Seneca Ep.* 75. Primi sunt, qui sapientiam nondum habent, sed iam in vicinia ejus constitunt: tamen etiam quod prope est, extra est. Secundum genus est eorum, qui et maxima animi mala et affectus deposuerunt, sed ita ut non sit illis securitatis suæ certa possessio: possunt enim in eadem relahi. Tertium genus extra multa et magna vitia est, sed non extra omnia: effugit avaritiam, sed iram adhuc sentit, etc. — b) De rebus et abstractis. *Horat.* 3. *Od.* 24. 35. Quid leges sine moribus Vanæ proficiunt? *Plin.* 14. *Hist. nat.* 4. 6. (57). Majus dispendium, non proficiente pretio. *h. e.* non crescente. *Colum.* 3. *R. R.* 20. 1. Sive siccus est annus, id (vitis genus) quod humore proficit, contristatur. *h. e.* provenit, crescit. *Pallad.* 10. *R. R.* 14. 3. Mirabiliter sarculus proficit. — c) In re medica. proficere est ad sanitatem accedere. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 11. *ad fin.* Tunc proficentis ægroti pomorum quidquam damus, ut sicum recentam; atque completo sanitatis officio etc. dabimus vinum tenue. — d) Passive impersonaliter. *Cic.* 7. *Att.* 13. Qui ut nihil aliud, hoc tamen profecit: dedit illi dolorem. Sed etiam ad summam profectum aliquid puto. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 26. 30. (123). Postquam nihil proficiebatur. *Stat.* 3. *Theb.* 720. Proficitur bello.

¶ 2. Sæpe sumitur pro conferre, prodesse, giovare, et occurrit cum præposit. ad aut in et Accusativo, vel Ablativo. — a) Universim. *Cic. Brut.* 37. 139. Ea suo quæque loci, ubi plurimum proficere et valere possent, collocabat. et *ibid.* 24. Nulla res tantum ad dicendum proficit, quantum scriptio. *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 138. Profectura aliquid tua verba puta. *Id.* 1. *Trist.* 4. 13. parum validus non proficentia rector Cervicis rigidæ frena remittit equo. *Liv.* 3. 61. *sub fin.* Parva certamina in summam totius profecerant spel. *Quintil.* 1. 1. 36. Prosequitur hæc memoria in senectutem, et impressa animo rudi, usque ad mores proficiet. *Id. Declam.* 3. 1. Vitia facillime in exemplum proficiunt. *Cic.* 2. *Orat.* 51. 205. Ut nihil ad eorum mentes oratione flectendas proficere possimus. *Id. Quint.* 5. 22. Quum aliquantum temporis in ea re esset consumptum, neque quidquam profectum esset, venit ad radinonium Nævius. *Alii leg.* profectum esset. *Justin.* 2. 2. 15. Tanto plus in illis proficit vitiorum ignoratio, quam in his cognitio virtutis. *Pallad.* 1. *R. R.* 36. Sit circa hanc (aream) locus alter plenus et purus, in quem frumenta transfusa refrigerentur et horreis inferantur: quæ res in eorum durabilitate proficiet. — b) Speciatim de iis, quæ vim, et utilitatem habent in medicina. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 150. fugeres, radice vel herba Proficiente nihil, curarier? *Plin.* 27. *Hist. nat.* 11. 72. (96). Radix adversatur omnium serpentum generibus, nec alia res celerius proficit. *Id.* 36. *ibid.* 20. 37. (145). Hematites proficit oculorum lacrimis. *Siliig.* vero aliter legit. *Id.* 28. *ibid.* 9. 37. (140). Axungia proficit ad strumas. *Id.* 23. *ibid.* 7. 62. (116). Pirorum ligni cinis contra fungos efficacius proficit. *Id.* 20. *ibid.* 23. 98. (260). Radix anethi vel in febribus proficit. ¶ 3. Pro simpliciter facere. *Capitolin. Pertin.* 1. Sed quum in ea (grammatica) minus quæstus proficeret.

PROFICISCOR, *fisciscris, fectus sum, fisci, dep. n. 3.* Legitur et proficisco, is apud *Plaut. Mil. glor.* 4. 8. 19. Obsecro, licet complecti, priusquam proficisco? *Turpius* apud *Non.* p. 471. 2. *Merc.* Hortatur hominem, quam primum proficisceret. — Part. *Proficiens* I. 1. a. b. d.; *Profectus* et *Profecturus* I. 1. a. — In notatione etymologica aqua hæret. Est qui derivat a pro et facio, *facesso, faciscor*. — Ceterum proficisci est ire, vadere, *προσχωρῶ* (It. *andare, fare o mettersi in viaggio*; Fr. *partir, s'en aller, se mettre en route*; Hisp. *partir ó partirse, ir, andar*; Germ. *sich auf den Weg machen, ziehen, gehen, reisen, marschiren, kommen, ausrücken, sich aufmachen, aufbrechen, weggehen, fortweggreifen*; Angl. *to set out on a journey or voyage, go*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu usurpatur raro de loco vel termino proximo, sæpissime de remoto. — a) Cum Accusativo et præposit. in, ad, contra, vel cum Accusativo tantum. *Cæs.* 7. *B. G.* 38. Quo proficiscimur, inquit, milites? *Sall. Jug.* 31. *extr.* Calpurnius Romam ad magistratus rogandos proficiscitur. *Ter. Adelph.* 2. 2. 16. Te ajunt proficisci Cyprum. *Id. Hecyr.* 1. 2. 11. Corinthum hinc sum profecta. *Id. Andr.* 3. 4. 21. Hinc in pistrinum recta proficiscar via. *Id. Phorm.* 5. 6. 20. Recta domum sumus profecti. *Cic.* 3. *Verr.* 2. 69. Omnes ad eam domum, in qua iste deversabatur, profecti sunt. *Id. Acad.* (2. pr.) 31. 100. Si ex hoc loco proficiscatur Puteolos studia triginta. *Cæs.* 3. *B. C.* 99. Quod ille in pugnam proficiscens dixerat. *Nepos Alcib.* 4. Sed instabat tempus ad bellum proficiscendi. *Justin.* 26. 1. 7. Quum ad portam, quasi uno agmine profectura, convenissent. *Plaut. Amph.* 5. 2. 7. Quum profectus in exercitum subaudi esses. *Cic.* 2. *Divinat.* 58. 119. Proficisci ad dormiendum. *andar a dormire*. et 1. *ibid.* 30. 62. ad somnum. *Nepos Eumen.* 3. a med. Ut militibus persuaderet, se contra quosdam barbaros proficisci. *Propert.* 3. 20. 1. Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas. *Cic.* 2. *Fam.* 6. Ex Asia domum versus profectus. *Liv.* 2. 30. Alter consul in Voscis profectus. *Id.* 2. 62. Va-

lerius cum exercitu in Equos profectus. — b) Cum Ablativo loci a quo quis proficiscitur, et est discedere, abire, *ἀποχωρῶμαι, partire*. *Cæs.* 1. *B. G.* 12. De tertia vigilia e castris profectus, ad eam partem parvenit. *Id.* 1. *ibid.* 7. Maturat ab urbe proficisci. *Id.* 1. *B. C.* 78. Ex castris proficiscuntur. *Nepos Miltiad.* 1. *sub fin.* Proficiscentes Athenis. *Cic.* 2. *Att.* 8. a med. Cal. Maji de Formiano proficiscemur. *Id.* 9. *ibid.* 9. Ille Idibus a me profectus est. et 13. *ibid.* 26. Proficiscar hioc, ne relictus videar. et 3. *Fin.* 22. 73. Et proficiscendum est ab omni mundo, et ejus procuratore. *Id. Cluent.* 27. 74. Ipse e publico judicio ad privatum Staieni judicium profectus est. *Sall. Jug.* 72. Per inducias spunctionem faciunt, uti certo die legati domo proficiscerentur. *Liv.* 2. 26. Cum legatis simul exercitus Auruncorum domo profectus erat. *Virg.* 4. *Æn.* 110. Si Juppiter unam Esse velit Tyriis urbem Trojaque profectis. *Id.* 1. *ibid.* 344. Imperium Dido Tyria regit urbe profecta, Germanum fugiens. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 255. — c) Cum addito fine, quo quis proficiscitur. *Nepos Eumen.* 3. *Ægyptum* oppugnatum erat profectus. *Sall. orat. Lepid. contra Sull.* a med. Nisi forte tribuniciam potestatem eversurum profecti sunt per arma. *Nepos Iphicr.* 2. *ad fin.* Idem subsidio Lacedæmonis profectus. — d) Absoluta. *Cic.* 2. *Cat.* 7. 15. Quum sint homines, qui illum, quum profectus sit, ejectum esse dicant. *Cæs.* 6. *B. G.* 39. Milites, quos sub vexillo una profectos docuimus. *Liv.* 2. 19. Magnis copiis peditum equitumque profecti ad lacum Regillum in agro Tusculano agmini hostium occurrerunt. *Horat.* 1. *Ep.* 13. 1. Ut proficiscemur docui te sæpe diuque. *Id.* 2. *ibid.* 2. 20. Dixi me pigrum proficiscenti tibi. *Justin.* 18. 5. 9. Quo fessos longa navigatione socios, quoad proficisceretur, rescire posset. *Ulp. Dig.* 17. 2. 52. a med. Si quis es sociis propter societatem profectus sit. — Cum opposito iter facere apud *Cic. Ligur.* 7. 22. Una est profectus cum iis, quorum erat una causa: tardius iter fecit. ¶ 2. Latiori sensu, vel translate, ut allis placet, est velle ire, evadere, tendere. *Plaut. Aulul.* 1. 2. *in fin.* Nunc, quo profectus sum, ibo. *dove mi sono incamminato*. et *Rud.* 3. 6. 8. Etiam ne in ara sedebat, quum ad me profectu's ires? *quando ti sei mosso per venire da me.* *Alii leg. ires*. et *Trin.* 3. 2. 2. Potin'ut me ire, quo profectus sum, sinas? *Ter. Eun.* 2. 2. 49. Detineo te fortasse: tu profectus alio fueras. *tuleri incamminato per altrove*.

II.) Translate. ¶ 1. In oratione aliquando est pergere, transire. *Cic.* 5. *Verr.* 5. 10. Verum hæc dicentur alio loco: oñc proficiscemur ad reliqua, si pauca ante fuerimus a vobis, iudices, deprecari. ¶ 2. Item in dicendo aut scribendo est incipere, cominciare. *Cic. pro lege Manil.* 2. 4. Ut inde oratio mea proficiscatur, unda hæc omnis causa ducitur. *Id.* 5. *Fin.* 8. 23. Quum omnis hæc quæstio ab eo proficiscatur, quod dicinus naturæ esse aptum et accommodatum. *Id.* 1. *Legg.* 6. 18. Doctissimis viris proficisci placuit a lege. *Id.* 2. *Orat.* 14. 58. A philosophia profectus. *h. e.* post philosophiæ studia Xenophon scripsit historiam. ¶ 3. Sæpissime de iis omnibus generatim, quæ alicunde ducuntur, aut proveniunt, et præcipue quæ alicunde principium aut originem habent. *Cic.* 2. *Nat. D.* 55. 139. Venæ et arteriæ, a corde tractæ et profectæ, in corpus omne ducuntur. *Id.* 1. *Invent.* 38. 68. Ut ex medicina nihil oportet putare proficisci, nisi quod ad corporis utilitatem spectet (venire, uscire); sic a legibus nihil convenit arbitrari, nisi quod reipublicæ conducatur, proficisci. *Id.* 2. *Fam.* 19. Quæcumque a me ornamenta ad te proficiscuntur. et 3. *ibid.* 1. Intelligo omnia, quæ a me profecta sunt in te, tibi accidisse gratissima. *Nepos Att.* 9. P. Volumnio ea tribuit, ut plura a parente proficisci non potuerint. *Cic.* 3. *Fin.* 7. 23. Quum omnia officia a principis naturæ proficiscantur, ab iisdem necesse est proficisci ipsam sapientiam. *Id.* 1. *ibid.* 21. 72. Quæ a falsis principis profecta, vera esse non pos-

sunt. *Id.* 2. *ibid.* 14. 45. Ut, profactus a caritate domesticorum ac suorum, serpat longius. *h. e.* post caritatem suorum feratur ad amandos alios. *Brutus* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 4. a *med.* Unum hoc, grato animo liberaliqua profectum, cautiorem liberalitatem desiderat. *Grat. Cyneg.* 5. Post alia propiore via, meliusque profecti, Te siciam, Ratio, rehus sumpere gerendis. *Cic.* 1. *Invent.* 35. 61. Partitio, quam omnes ab Aristotele profecti maxime secuti sunt. *i. sequaci, gli scolari.* et 1. *Divinat.* 3. 5. Zena at ii, qui ab eo essent profecti. *Ovid.* 3. *Met.* 35. Tyria de gente profecti. *Virg.* 8. *Æn.* 51. Arcades his oris, genus a Pallante profectum. *che viene, che discende.*

PROFICUE, adverb. cum utilitate. *Plin. Valer.* 1. 2. c. 37. p. 186. retro ed. *Ald.* Asparagi item radix toritur, et ex ea denarii tras ex vini cyathis tribus potui dantur proficue.

PROFICUUS, a, um, adject. proficuo, utilis. *Cassiod.* 1. *Variar.* 39. Quibus mora potest esse proficua.

PROFILUS, li, m. 2. qui ex filio progenitus est. *Inscript.* apud *Gruter.* 865. 9. CLAUDIUS ANTI-PATRVS SIBI ET SVIS ET HEREDIBVS PROFILVSQVE KORVM. Ita *Gruterus*; sed *Apianus* p. 30. 6. et *Fabrett.* in emendat. habent *profilisque*, probante *Orell.* *Inscript.* 4727.

PROFINDO, in, fidi, fissum, ere, a. 3. *fendere, κατακόπτω*, proscindo. *Stat.* 10. *Theb.* 512. quanta pariter eervice gementes Profundum inarata diu Pangæa iuveni. *Alii leg.* profingunt, *alii* perfringunt.

PROFITEOR, fiteris, fessus sum, fiteri, dep. 2. (pro et fateor: *Varro* 6. *L. L.* 55. *Müll.* Hinc (a verbo *fari*) fassi ac confessi, qui fassi id quod ab his quaesitum. Hinc professi.) Part. *Proficiens* 3. c.; *Professus* in omnibus paragi. et in fin.; *Professurus* 5.; *Profutendus* 1. et 3.— Profiteor est palam fateor, aperte affirmo, publica confiteor, prae me fero, jacto. Differat a fateor. Fateor enim coacti, et rei: profiteor sponte et ultro, *ὁμολογῶ, επαγγέλλομαι* (li. professare, confessare publicamente, dichiararsi, protestarsi, spacciarsi; Fr. *declarer publiquement et librement, reconnaître hautement*; Hisp. *declarar publicamente y libremente, renocer, confesar*; Germ. *frei heraus-, frei-, öffentlich bekennen, gestehen*; Angl. *to profess, declare openly, own, acknowledge, avow*). ¶ 1. Generatim. *Cic. Cæcin.* 9. 24. Ita libenter confitetur, ut non solum fateri, sed etiam profiteri videatur. *Id. Rabir. perduell.* 5. 17. Quamobrem fateor, atque etiam profiteor, et prae me fero, etc. *Id.* 2. *Fin.* 23. 76. Profiteri, et in medium proferre aliquid. *Cæs.* 7. *B. G.* 2. Profitentur Carnutes, se nullum periculum recusare. *Cic.* 1. *Nat. D.* 5. 12. Cujus rei tantae facultatem consecutum esse me, non profiteor; secutum esse, prae me fero. *Ovid. Heroid.* 21. 129. Cur me quum peteres, ea non profutenda putabas, Propter quae nobis ipse petendus eras? *h. e.* significanda, iactanda, aut promittenda. *Sueton. Aug.* 45. Ingenue profiteri aliquid. *Id. Cæs.* 34. Professus ante inter suos, ire se ad exercitum sine duce, et inde reversurum ad duces sine exercitu. ¶ 2. Speciatim profiteri se amicum, grammaticum etc. est declarare, aperte fateri se esse amicum, grammaticum etc., *darst a conoscere per, dichiararsi per* etc. *Cic.* 2. *Tusc.* 4. ad fin. Si grammaticum se professus quisquam, barbaram loquatur. *Poeta trag.* apud *Cic.* 2. *Herenn.* 26. 42. Quem ego me profiteor esse. *Cic. Orat.* 9. 30. Se Thucydides esse profiterentur. *Id. Mur.* 13. 28. Triduo me iureconsultum esse profitebor. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 2. professus amicum. *Sueton. Aug.* 4. Profiteri se candidatum consulat. *Id. Galb.* se legatum. ¶ 3. Item speciatim profiteri scientiam, artem etc. est eam callere, atque adeo docere, exercere. — a) Cum Accusativo. *Cic.* 1. *Orat.* 10. 44. Quamobrem ista tanta tanque multa profutenda, Grasse, non censeo. *Id.* 2. *Tusc.* 4. 12. Profiteri scientiam (*musicam*) et *ibid.* artem vitæ. *Id. Pis.* 29. 71. philosophiam. *Cels. præf. medi-*

cinam. Ovid. 3. *Art. Am.* 531. ius. *Ammian.* 14. 6. artem tesserariam. — b) Absolute de iis, qui publice rhetoricam docent. *Plin.* 2. *Ep.* 18. Quum omnes qui profitentur, audierio, quid da quoque sentiam, scribam. *Id.* 4. *Ep.* 11. ad fin. Translati est in Siciliam, ubi nunc praestetur, seque de fortuna praefationibus vindicat. — c) Latiori sensu huc pertinent et illa, in quibus est prae se ferre, *mostrare. Ovid.* 3. *Art. am.* 433. Sed vitata viros cultum formamque professos. *h. e.* qui prae se ferunt. *Nemesian.* 5. *Ecl.* 22. Sola Jovem Semele vidit Jovis ora professum. *h. e.* ostendentem. *Albinov.* 1. 87. vultu profutente dolore. *h. e.* prae se ferente, monstrante. Sic *Justin.* 8. 5. 11. Crescit dissimulatione ipsa dolor, hoc altius demissus, quo minus profuteri licet. ¶ 4. Profiteri indicium, exhibera sa indicem ac revelatorem sceleris occulte ab se una cum aliis admissi, palam fateri complices facinoris: quod, quia qui faciunt, fere solent delicti veniam obtinere, nos dicimus pigriare l'impunità. *Sall. Jug.* 35. Sed ipse deprehensus, multis hortantibus indicium profutetur. *Tac.* 6. *Ann.* 3. extr. Summum supplicium decernebatur, ni professus indicium foret. Adde *Auct. B. Alex.* 55.; *Plin.* 3. *Ep.* 16.; et *Senec.* 10. *Excerpt.* contrav. 6. ¶ 5. Item est palam ultroque polliceri, esibere, promittere. *Plaut. Capt.* 3. 1. 19. Salvete, inquam: quo imus una ad prandium? atque illi tacent. Quis ait hoc, aut quis profutetur? inquam: quasi muti silent. *Cic.* 5. *Fam.* 8. circa med. Ego vero tibi profiteor atque polliceor eximium et singulare meum studium in omni genere officii. *Id. Rosc. Am.* 53. 153. Si id vos suscipitis, et eadem in re operam vestram profutemini. *Id.* 1. *Orat.* 22. 103. Ut nulla sit res, de qua se non omnia, quae dici possunt, profutentur esse dicturos. *Cæs.* 3. *B. C.* 19. Varro profutetur se altera die ad colloquium venturum. *Id.* 5. *B. G.* 38. Se ad eam rem profutetur adiutorem. *Auct. B. Alex.* 59. Se Caesaris causam professurum pollicetur. *Horat. Art. P.* 14. Inceptis gravibus plerumque et magna professi Purpureus, late qui splendeat, unus et alter Adsuitur pannus. *Id. ibid.* 27. professus grandia target. *Ovid.* 5. *Fast.* 351. de *Flora.* Non est de tetricis, non est de magna professis. et 2. *ibid.* 198. de *Fabii.* Sumunt gentiles arma professi manus. *h. e.* quae pollicite sunt patriae defensionem, et bellum gesturas cum Veientibus. ¶ 6. Est etiam profiteri nomen et bona sua in censum referre; item publice et apud acta quippiam ultro denunciare, significare, deferre, *dare in nota. Cic. Arch.* 4. 7. Profassus est apud praetorem *Q. Metellum. Id.* 5. *Verr.* 15. 38. Edixerat, ut aratores jugera sationum suarum profutentur. *Id.* 2. *leg. Agr.* 22. 59. Ut quicumque de provincia decesserit, apud decemviras, quantum habeat praede, manubiarum, auri coronarii, profutetur. *Vet. Tab. æn.* apud *Murat.* 582. init. Iisdem diebus ad consulem profutemino. *h. e.* profutetur. *V. ANTESTOR. Varro* 2. *R. R.* 1. 16. Greges ovium ad publicanum profutentur, ne si inscriptum pecus paverint, lege censoria committant. *Liv.* 4. 12. ad fin. Profuteri cogendo frumentum, et vendere quod usui inestruo superasset. *Id.* 26. 18. Ut qui se tanto imperio dignos crederent, nomina profutentur. si *dichiarassero concurrenti*, palam significarent se petere: quod *Id. paullo post* integre dixit. Absolute eod. sensu *Vellej.* 2. 92. 3. Nam et quaesturam petentes, quos indignos iudicavit, profuteri veluit. *Sall. Cat.* 18. Catilina pecuniarum repetundarum reus, prohibitus erat petere consulatum, quod intra legitimos dies profuteri nequiverit. *legitimos dies* intelligi triundinum ante comitia, *h. e.* fere triginta dierum spatium. *V. Cic.* 16. *Fam.* 12. et *Liv.* 3. 35. Alii verba *Salustii* de profutendo censu intelligi volunt, quod mos esset, ut candidati æs alienum profutentur. Etenim *Seneca* 6. *Benef.* 20. Si quis patriæ meæ pecuniam credat, non dicam me illius debitorum, nec hoc æs alienum profutere aut candidatus, aut reus. — Et in re turpi. *Ovid.* 4. *Fast.* 866. Multa professorum quaestibus anta-

Venus. h. e. meretricum, quæ cogeantur profiteri apud aediles, si vellent vulgare corpora; quæ de re *Tac.* 2. *Ann.* 85. et *Sueton.* *Tib.* 35. — Passive. *Quintil. Declam.* 341. Rem non professam apud nos tenemus. *non data in nota.* Publicanorum verba sunt. — *Profiteri nomen* alia sensu *Ter. Eun. prol.* 1. Si quisquam est, qui placere se student bonis, In his poata hic nomen profutetur suum. *h. e.* profutetur sa esse unum ex his, qui bonis placere student. — Hinc Part. prater, cuius exempla et superius retulimus.

Professus, a, um, passive quoque usurpatur, et est vulgatus, testatus, manifestus, notus, noto, manifesto, dichiarato. *Ovid.* 3. *Amor.* 14. 6. Solaque deformem culpa professa facit. *Phædr.* 4. 7. 8. Nec ad professæ mortis audacem viam Fabricasset Argus opere Palladio vatem. *Stat.* 1. *Silv.* 2. 24. Ergo dies aderat Parcarum conditus albo Vellere, quo stellæ, Violantillæque professus Clamaretur Hymen. *Justin.* 8. 4. 4. Orant ut professum adversus Phocenses ducem Græciæ exhibeat. *h. e.* præbeat se apertum ducem etc. *Quintil. Declam.* 3. 12. Non hic professus est furor? non aperta dementia est? — Hinc — a) *Ex professo*, non dissimulate, palam, at data opera, quasque profutendo, apertamente, per professione, exprofesso. *Seneca Ep.* 14. ante med. Pars securitatis est, non ex professo eam petere. *Quintil.* 11. 1. 33. Philosophiam ex professo ostentantibus parum decori sunt: plerique orationis ornatus. *Macrobi.* 2. *Saturn.* 9. Vir ax professo mollis. — b) *De professo* idem est. *Apul. de Mag.* sub init. Ac ne id quidem da professo audet.

PROFLAMEN, inis, m. 3. qui flaminis vice agit: ut proquaestor, proconsul. *Inscript. Fratr. Arval.* apud *Murat.* 341. sub fin. SACERDOTES PER CATILIVM SEVERVM PROFLAMINEM AGNAM OPI-MAM IMMOLAVERTV etc. Alia apud *Gruter.* 124. 1. IBIQUE SACERDOTES PER TI. IVLIVM IVLIANVM PROFLAMINE MAGNAS OPIAS IMMOLAVERTV. Corrigere *proflaminem agnas opimas* etc.

PROFLATUS, a, um. *V. PROFLO.*
PROFLATUS, us, m. 4. perfusus, ventus, *καταπνευμα, soffio, aria.*

I.) Proprie. *Colum.* 5. *R. R.* 9. 7. In Favonium dirigi ordines convenit, ut æstivo profutatu refrigerentur. *At Schneider. leg.* perfutatu.

II.) Translate. *Stat.* 10. *Theb.* 320. de ebria stertente. Stratus humo gelida subter juga fida rotasque Profutatu terrebat equos. *russo.*

PROFLICTUS, a, um, part. a profugio, profutatus. *Gell.* 15. 5. Semper eo verbo (*profugio*) qui diligenter locuti sunt, ita usi sunt, ut profutire dicerent prodigere et deperdere: profutatasque res, quasi profutitas et perditas appe-larent.

PROFLIGATIO, ōnis, f. 3. profutigandi actus: hinc—

I.) Proprie est certamen. *Novell. Theod.* tit. 26. Summam profutigatione contentionis in posterum ab huiusmodi exactiois inquietudine liberamus.

II.) Translate est scialacquo, dispersio, dissolutio. *Auson. Perioch.* 2. *Odyss.* De contumelia domus, et bonorum profutigatione conquestus. *Ennod. Agnell.* p. 632. Facies pudorem meum in statione esse si relegas, in profutigatione maxima si transcribas. *h. e.* clade.

PROFLIGATOR, ōris, m. 3. scialacquatore, *καταναλισκων, ραιστης*, qui profutigat, seu prodigit, consumit, decoctor.

1.) Proprie. *Tac.* 16. *Ann.* 18. Haebatur non ganeo et profutigator, ut plerique sua haurientium, sed erudito luxu.

II.) Translate. *Ennod. Dict.* 18. Jam dudum a te ista per audaciam praesumpta sunt, quum arcem iustitiæ profutigator intrasti.

PROFLIGATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PROFLIGO, as, avi, atum, are, s. 1. (pro et fugo). Part. *Profutigans* II. 1.; *Profutigatus* I. a., II. 1. et 2. et in fin.; *Profutigandus* I. a.; *Profutictus* *V.* loco suo. — Profutigare est aliquem in anteriori parte percutiendi ad terram sternere, affligere, dejicere, prosteroere, a fugo percutia,

καταβάλλω (It. gettare a terra, atterrare, abbattere, rovesciare; Fr. renverser, abattre, terrasser; Hisp. derribar, derrocar, abatir, echar por tierra; Germ. niederschlagen, über d. Haufen werfen, überwältigen, besiegen; Angl. to throw or dash to the ground, throw or cast down).

I.) Proprie. — a) Quum de praelio et bello est sermo, significat fundere, dejicere, sconfigere, sbaragliare, rovesciare, rompere. Cic. 14. Phil. 14. 37. Quum C. Cæsar copias hostium profligavit. Plaut. Mil. glor. 2. 2. 75. Confidentia est, nos inimicos profligare posse. Cæs. 3. B. C. 32. Quod classem hostium primo impetu profligaverim. Sil. It. 11. 399. multoque mero somnoque virorum Profligata acies, quam non perfregerit ensis. Nepos Datam. 6. ad fin. Tali consilio uno tempore et proditores percussit, et hostes profligavit. Tac. 14. Ann. 36. Profligare praelia. h. e. præliantes fundere. Id. 12. ibid. 14. Profligata acies. Sueton. Cæs. 30. Pharsalica acie cæsi profligatique adversarii. — b) Extra rem militarem. M. Cælius apud Quintil. 4. 2. 123. Namque ipsum offendunt temulentum sorpore profligatum, totis præcordiis stertentem, cunctos spiritus geminare.

II.) Translate. ¶ 1. Est pessundare, prodigere, deperdere ut ait Gell. 15. 5.), disperdere, labefactare, ruere, ridurre a mal termine, rovinare, sconfigere. Cic. 3. Orat. 1. 3. Quum suis consiliis rempublicam profligasset. Nepos Pelop. 2. Numquam ab tam tenui initio tantæ opes sunt profligatæ. Liv. 33. 19. Quamvis prope toto orbe terrarum, undique se suosque profligante fortuna, urgebatur. Justin. 22. 8. 1. Profligatæ in Africa res. Gell. 15. 5. Profligatas res, quasi prodictas et perditas appellavit. Id. 19. 5. Valetudinem profligare. rovinare, guastare la complessione, la sanità. Tertull. Apolog. 42. Tura plane non emimus. Si Arabiæ queruntur, scient Sabæi pluris et carioris suas merces Christianis sepeliendis profligari, quam diis fumigandis. h. e. impendi, absumi. ¶ 2. Item est rem captam promovere, et prope finem adducere, ridurre a buon o mal termine. — a) Speciatim de bello. Liv. 21. 40. extr. Cum fæderum ruptore deos ipsos committere ac profligare bellum: nos, qui secundum deum violati sumus, commissum ac profligatum conicere. Sueton. Oth. 9. Quamprimum decertare statuit, sperans, ante Vitellii adventum profligari plurimum posse. Reprehendit Gell. 15. 5. eos, qui hoc sensu usurpant, ignarus inter hos et Ciceron. et Liv. esse, et in monumento Ancyranæ Augustum: ne Tacitum accenseam. Florum et alios. Cic. 12. Fam. 50. Profligatum bellum ac pene sublatum. Flor. 2. 15. Primo tempore commissum bellum, profligatum secundo. tertio vero confectum est. — b) Generatim. Cic. 5. Tusc. 6. 15.; et Seneca 7. Benef. 13. Profligata jam hæc, et pæne ad exitum adducta quæstio est. In monum. Ancy. apud Gruer. 232. Cepta profligataque opera a patre meo perfecti. Liv. 3. 50. a med. Profligatam jam rem nunciando Romæ esse. Seneca Ot. sap. 29. sub fin. Profligatæ ætatis homo. Arnob. 7. 36. Ludis jam terminatis, profligatisque curricularis, non multi post temporis spatium civitatem occerpisse pestilentia vastari. h. e. absolutis, confectis, finiti, terminati. — Hinc Part. præter. pass. cuius exempla supra retulimus.

Profligatus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Sup. Profligatissimus 2., et ¶ 1. Est miser, infelix, dejectus. Cic. 2. Cat. 1. 2. Quanto illam mæcere afflictum esse et profligatum putatis? abbattuto. et 2. Ferr. 3. S. Usque eo senatoria iudicia scholia profligataque esse arbitratur, ut etc. Ubi Scholiast. Perditæ, ita ut nulla sint: profligata, violata, addicta, malissimo exercitati, corrotti. Etiam Ascon. adscribit, perditum esse, quod inveniri non potest, profligatum quod potest: Ciceronem tamen velle hoc loco, pejor esse profligata, quam perditæ. ¶ 2. Refertur etiam ad mores, et dicitur de eo, qui adeo præter et scelestus est, ut vix resipiscendi spem

præbeat, et prope desperatus sit, pessimo, scelerato, malvagio. Cic. Arch. 6. 14. Numquam me in hos profligaturum hominum quotidianos impetus objecissem. Id. 5. Ferr. 26. 65. Tu omnium mortalium profligatissime ac perditissime. Id. Rosc. Am. 13. 38. Mores ferros, immanemque naturam, et vitam vitis flagitiosis omnibus deditam, et denique omnia ad perniciem profligata atque perditæ. Sueton. Tib. 35. Ex juventute utriusque ordinis profligatissimus quisque. Ammian. 26. 8. ante med. Profligato morem gerere nebuloni destituito jam et casuro. ¶ 3. In profligato esse, prope absolutum et affectum esse, esser quasi compito: ratio loquendi usitata ætate Gellii, ut ipse testatur 15. 5., reprehenditque etiam, sed injuria, ut supra dictum est.

PROFLO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et flo). Part. Proflans I.; Proflatus II. 1. et 2. — Proflō est idem ac flo, efflo, cum flatu emitto, ἐκπέμπω, soffiare, spirare.

I.) Proprie. Val. Flacc. 6. 435. Noctem tartaream proflans pectore tauri. Id. 7. 571.; et Ovid. 1. Fast. 573. Taurus immani proflavit turbine flammæ. Stat. 11. Theb. 266. Sanguineos proflantem pectore rivos. Q. Cic. in carm. de vi signor. cælest. apud Auson. in Eclogar. Languisusque Leo proflavit ferus ore calores. Auson. epigr. 65. Erea bos steteram. Mactata est vacca Minervæ: Sed dea proflatam transtulit hinc animam.

II.) Translate. ¶ 1. Est inflare, flatu implere. Apul. 7. Met. Porrectis auribus, proflatisque naribus, rudivi fortiter. ¶ 2. Est etiam flando resolvere, liquefare, struggere. Plin. 34. Hist. nat. 9. 20. (97). Massa (æris) proflatur in primis; mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei, et mox. Miscentur et plumbi pondo duodena centenis proflati. ¶ 3. Poetice — a) Proflare pectore somnum est inter dormiendum ex pectore sonorum flatum emitte, stertere, russare. Virg. 9. Æn. 326. qui forte tapetibus altis Extractus toto proflabat pectore somnum. Simile est illud Statii 2. Theb. 76. Serta inter vacuosque mero crateras anbelum Proflabant sub luce deum. h. e. Bacchum. — b) Proflare iram est flatu iram testari, ut sulent feræ, buffare. Plin. 8. Hist. nat. 4. 5. (9). Subsistere ab olfactu, circumspectare, iras proflare.

PROFLUENS, entis. F. PROFLUO.

PROFLUENTER, adverb. Comp. Profluentius. — Profluentur occurrit translate tantum, et est expedite, facile. Cic. 5. Tusc. 18. 53. Sequitur, ut nihil peniteat, nihil desit, nihil oislet. Ergo omnia profluentur. absolute, prospere. Igitur beate. Gell. 14. 1. a med. Latius ea, et amenius, et splendidius, et profluentius exsequabatur. h. e. majori facilitate et volubilitate verborum.

PROFLUENTIA, æ, f. 1. profluvio, abundantia, profluvium, abundantia. Cic. Partit. orat. 23. 81. Illam disputandi prudentiam imitatur: concertatio captatioque verborum: et hanc oratoriam vim inanis quædam profluentia loquendi.

PROFLUO, fluis, fluxi, fluxum, fluere, n. 3. (pro et fluo). Part. Profluens I. et in fin. — Profluo est idem ac porro fluo, defluo, dimanuo, περὶ πρὸς. It. scorrere, correre in giù; Fr. découler, couler; Hisp. fluir, gotear, manar, destilar; Germ. hervorsfließen, strömen, fortfließen; Angl. to flow or gush out, run down, stream or trickle down).

I.) Proprie. Cæs. 4. B. G. 10. Mosa profluit ex monte Vogeso. Colum. 6. R. R. 7. 4. Si lacrimæ ab oculis, et pituita a naribus profluit. Plin. 33. Hist. nat. 4. 21. (76). Profluere per fossas. Cic. 1. Divinat. 44. 100. Si lacus emissus lapsu et cursu suo ad mare profluxisset. Plaut. Asin. 4. 1. 51. Gravedo profluit, distilla. et Cels. 3. 6. a med. Videndum est, an adstrictum corpus sit, an profluat, et in fin. Si venter profluit. Plin. 5. Hist. nat. 29. 30. (110). Pactolus ex Tmolio profluens. Id. 29. ibid. 6. 33. (114). Sanguis a cerebro profluens. Justin. 15. 4. 17. Sudorem profluentem detergere.

II.) Translate. Cic. 4. Herenn. 33. 44. Cujus ore sermo melle dulcior profluat. Varro 8. L. Z. 62. Müll. Ab hoc fonte quæ profluant, animadvertere est facile. Cic. Cæl. 3. 6. Equidem ab his fontibus profluvi ad hominum famam, et meus hic forensis labor dimanavit ad existimationem hominum. h. e. veni, exivi, emersi. Tac. 11. Ann. 26. Messalina ad incognitas artes profluat. h. e. prolabeatur, ruebat. Sueton. Rhet. 1. a med. Quare magno studio hominibus injecto, magna etiam professorum ac doctorum profluit copia, adeoque floruit, ut etc. — Hinc Part. præter. cuius exempla et supra retulimus.

Profluens, entis, adjective quoque usurpatur, et est qui profluit, profluens, corrente, scorrente, περρέων.

I.) Proprie. — a) Adjective. Cic. 3. ad Q. fr. 1. 2. Vidi permultis locis aquam profluentem, et eam uberem. Liv. 1. 4. Pueros in profluentem aquam mitti jubet. — b) Absolute, substantivorum more, est aqua profluens, la corrente. Cic. 2. Invent. 50. 149. In culeum coniectus in profluentem deferretur. Plin. 17. Hist. nat. 10. 11. (61). In qualo pedibus in profluentem deculcare aliquid. Adde Flor. 1. 1. et 4. 12.

II.) Metaphorice est fusus, liquidus, expeditus, facilis: et refertur ad orationem. Cic. 2. Orat. 38. 159. Genus sermonis affert non liquidum, non fustum ac profluens, sed exile, aridum, concisum ac minutum. et 3. ibid. 48. 185. Rudis et impolita putanda est illa sine intervallis loquacitas perennis et profluens. et ibid. 7. 28. Profluens quiddam habuit Carbo, et canorum. Id. Brut. 61. 220. Orator proximus optimis numerabatur propter verborum bonitatem, et expeditam ac profluentem quodammodo celeritatem. Tac. 13. Ann. 3. Augusto prompta ac profluens, quæ deceret principem, eloquentia fuit. Cic. 2. Orat. 15. 63. Verborum autem ratio, et genus orationis, fustum atque tractum, et cum lenitate quadam æquabili profluens.

PROFLUUS, a, um, adject. scorrevole, corrente, περρέων, profluens.

I.) Proprie. Plin. 19. Hist. nat. 4. 20. (60). Hortos villæ jungendos, non est dubium, riguosque maxime habendos, si contingat, profluus amne. Alii leg. præfluus. Colum. 8. R. R. 17. 9. In ea parte litoris, quæ profluus recessu nunquam destituitur. Prudent. 10. per. ste. 843. Venarum ut undam profluam manantium exciperet. Sidon. 4. Ep. 23. Lacrimæ profluæ, ubertimque manantes.

II.) Translate et active. Claud. Mamert. 2. Stat. anim. 9. a med. Ingenii subtilissimus, scientiæ pienuus, eloquii profluus.

PROFLUVIUM, ii, n. 2. flusso, corso, profluvia, καταρρεξ, fluxio copiosa, fluor, fluxus, cursus. Lucr. 6. 1205. Profluvium vero qui tætri sanguinis acre Exierat, tamen etc. Colum. 6. R. R. 33. 2. Profluvium sanguinis per nares. Plin. 32. Hist. nat. 10. 42. (124). narium sistere. Id. 28. ibid. 6. 17. (61). urinæ cohibere. Colum. 9. R. R. 13. 2. alvi. soccorrenza. Et absolute Cels. præf. a med. Si corpus adstrictum est, digerendum esse: si profluvio laborat, contuendum. M. Cæs. inter Fronton. 3. ad M. Cæs. 55. De profluvio isto bene spero: nam etsi nunc te exbauferit, tamen, diis volentibus, confido salubriter sponte provenisse alvum tibi verno tempore, quom alii consulto movent et machinantur. Plin. 7. Hist. nat. 15. 13. (63). Profluvium mulierum. h. e. menses. et ibid. 14. 12. (61). genitale. Idem et 22. ibid. 22. 40. (83). genitura. γυναικεία.

PROFLUVIUS, a, um, adject. profluens, labilis, scorrevole. — a) Adjective et translate Cæcilius apud Priscian. 6. p. 699. et 7. p. 772. Putsch. Itane Antipho est inventus profluvia fæcæ? h. e. fallaci, inconstanti, fluxa. F. IMMORIS. — b) Atticus profluvius (substantive, idem ac profluvium, apud Feget. 1. Veterin. 17. et 38. est morbi genus in iumentis, quum nempe de naribus pro mucro humor defluit male olens et spissus, colore pallido: fortasse est, quod Galli la monce, Itali il moccio dei cavalli dicunt.

Hoc Atticum fuisse nominatum putat Gesnerus ad similitudinem signorum in peste Attica commemoratorum a *Thucyd.* l. 2. c. 49., ubi tamen huius profluvii nulla fit mentio. Sed hæc nimis longe petita est ratio. Hinc *Schneiderus* arbitratur, hoc morbi genus ita fuisse appellatum, quod primum observatum fuerit ab Atticis scriptoribus. Fatendum tamen est, dubiam esse his in locis codicum lectionem.

PROFOR, fāris vel fāre, fātus sum, fāri, dep. 1. *Proforier* parage. *Prudent.* 10. πρὸς ἀσφ. 939. — Part. *Profans* 2.; *Profatus* 1. — *Profari* est effari, eloqui, dicere, ἔφημι, dire, parlare. Vox fere poetica. ¶ 1. Generatim. *Accius* apud *Varron.* 7. L. L. 28. Müll. Veteres Casmenas, cascas res, volo profari. *Pacuvius* apud *Non.* p. 424. 4. *Merc.* quod mebe piget paternum nomen, maternum pudet profari. *Id.* apud *eumd.* p. 74. 31. Haud sinam quidquam profari. *Virg.* 1. *Æn.* 561. Tum breviter Ido vultum demissa profatur. *Id.* 4. *ibid.* 361. et sic accensu profatur. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 57. pudor prohibebat plura profari. *Ovid.* 11. *Met.* 289. moveat quæ tantas causa dolores, Peleusque comitesque rogant: quibus ille profatur: Forsitan etc. *Lucan.* 9. 251. sic ille profatus Insiluit puppi. h. e. quum effatus esset. *Sil.* *It.* 2. 201. Dumque ea nequidquam non ulli læta profatur, etc. *Petron.* *Satyr.* 121. Si modo vera mihi fas est impune profari. — Part. *Profatus* passive legatur olim apud *Lucret.* 6. 81. quamquam sunt a me multa profata, Multa tamen restant. At *Lachmanni Codices* habent profecta. ¶ 2. Speciatim est prædicere, prædicere, prophetizare, προφητεία. *Livius Andron.* apud *Gell.* 3. 16. Quando dies advenit, quem profata Morta est. h. e. prædixit, determinavit. *Lucret.* 1. 749. Pythia quæ tripode e: Phæbi lauroque profatur. *Petron.* *Satyr.* 89. Quum, Delio profante, cæsi vertices Idæ trahuntur. *Ulp.* *Dig.* 21. 1. 1. a med. Si Servus inter fanaticos non semper caput jactaret, et aliqua profatus esset. — Hinc

Profātum, i, n. 2. ¶ 1. Generatim est effatum, dictum. *Gell.* 16. 8. Ἀφωπῶτα, quæ M. Varro alias profata, alias proloquia appellat. ¶ 2. Speciatim est oraculum. *Capell.* 1. p. 10. Quocirca officio decentiore Paret præclibus libens profatis Arcas in thalamos venire iussus. h. e. Mercurius ab Apolline venire iussus nobili oraculo libens paret.

PROFRINGO. F. PROFINDO.

PROFUGIO, fugis, fugi, fugere, 3. (pro et fugio). Primum producit *Juvenius* 2. 477. Profugite e tectis, quæ vos sectabitur, urbis. — Part. *Profugiens* sub B. — Profugere occurrit A) Neutorum more, et B) Active.

A) Neutorum more ¶ 1. Generatim est procul fugere, aufugere, diffugere, ἀποφύγω (It. fuggir lungi, scampare; Fr. s'enfuir, s'échapper, se sauver; Hisp. huirse, escaparse, acogerse; Germ. fort-, weg-, entfliehen, davonfliehen; Angl. to flee, fly, run away, escape). Occurrit — a) Cum addito termino, a quo quis profugit, per Adverbia, vel per Ablativum et præpos. ex, ab. *Cic.* 5. *Verr.* 51. 120. Hinc centum patresfamilias extorres profugerunt. *Id.* *Senec.* 14. 47. Libenter istinc, tamquam a domino agresti ac furioso, profugi. *Cæs.* 7. *B. G.* 11. et 26. Cæperunt ex oppido profugere. *Vellej.* 2. 19. 3. Profugere e carcere. *Cic.* pro *leg. Manil.* 9. 22. ex Ponto. Sic *Sall.* *Jug.* 13. ex prælio in provinciam. *Justin.* 22. 8. 8. a castris. *Cic.* *Brut.* 89. 308.; et *Liv.* 1. 59. domo. — Huc pertinet et illud *Petron.* *Satyr.* 90. extra templum. — b) Cum addito termino, ad quem quis profugit, per Adverb. vel Accus. et præp. in. *Ter.* *Adelph.* 3. 3. 31. Profugiet aliquo militatum. *Auct.* *B. G.* 8. 13. longius. *Cæs.* 2. *B. G.* 14. Profugere in Britanniam. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 6. 5. (13). in altum. *Cæs.* 2. *B. C.* 23. Appulsa ad litus trireme, pedibus Hadrumetum profugerat. *Justin.* 11. 12. 1. Profugere Babyloniam. *Cic.* *Dom.* 32. 86. in exilium. — c) Absolute. *Lucret.* 3. 717. Sin ita sinceris membris ablata (anima) profugit, Ut etc. ¶ 2. Speciatim est confugere, ricorrere, ri-

fuggire. *Cic.* 15. *Att.* 21. Scripsi filius, se profugere ad Brutum voluisse. *Cæs.* 5. *B. G.* 44. Qui a prima obsidione ad Ciceronem profugerat. *Sall.* *Jug.* 74. Jugurtha, amissis amicis, quorum plerosque ipse necaverat, ceteri formidine pars ad Romanos, alii ad regem Bocchum profugerant, etc. *Justin.* 13. 8. 5. Victus Neoptolemus ad Antipatrum et Polyperconta profugit, bisque persuadet, etc.

B) Active, seu cum Accusativo, est evitare, vel fugiendo evitare. *Accius* apud *Non.* p. 324. 2. *Merc.* Hostem profugiens. *Horat.* *Epod.* 16. 17. Phocæorum Velut profugit execrata civitas Agros atque lares patrios. *Sueton.* *Cal.* 48. Vocatas itaque ad contionem inermes (legiones) equitatu armato circumdedit. Sed quum videret plerosque dilabi ad resumenda arma, profugit contionem. *Seneca Consol.* ad *Polyb.* 36. Conspicuum conversationemque civium suorum profugit. *Colum.* 1. *R. R.* 3. 6. Ut propter injurias vicinorum sedes suas profugerint. *Id.* 10. *ibid.* 56. Sed trepidus profugit chelas et spicula Phæbus. *Manil.* 4. 577. In piscem sese Cytherea novavit, Quum Babytoniacas submersa profugit in udas Anguipedem alatis bumeris Typhona furentem. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 2. 2. (14). Non profugientibus adulterino sanguine natos serpentibus. *Seneca Herc.* *Fur.* 977. Profugit umbras Tityus. *Curt.* 10. 2. a med. Ne servi quidem uno grege profugiant dominos. *Anton.* ad *Cic.* post *Ep.* 8. l. 10. ad *Att.* Contra, eum ne profugas, qui etc. *Alii* delent eum.

PROFUGIUM, i, n. 2. rifugio, perfugium. Afferuntur *Ciceronis* loca 1. *Tusc.* 49. 118., *Cæcin.* 34. 100., 5. *Fam.* 15. et 7. *ibid.* 20., item *Sall.* *Jug.* 56. et *Cal.* 57., sed ubique alii rectius perfugium.

PROFUGUS, a, um, adject. qui longe aliquo fugit, ἀπομόλος, φεύγλις, φυγῆς (It. fuggitivo, fuggiasco; Fr. fugitif, qui s'est enfui ou échappé; Hisp. fugitivo, el queanda huyendo, errante; Germ. fortfliehend, flüchtig; Angl. fleeing, escaping by flight, fugitive). ¶ 1. Generatim. — Stricto sensu — a) Cum addito termino, a quo quis profugit, per Ablativum sine præpos.; vel cum præpos. ab, ex. *Liv.* 1. 1. Profugus domo. *Tac.* 3. *Hist.* 58. Profugus altaribus tauris, et 4. *ibid.* 49. Urbe profugi. et 2. *ibid.* 46. e prælio. *Flor.* 4. 2. ad fin. a prælio. *Liv.* 1. 8. ex Peloponneso. — b) Cum Genitivo. *Tac.* 15. *Ann.* 1. Tiridates regni profugus. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 28. 29. (104). Bis ab Hannibale captus, bis vinculorum ejus profugus. *Flor.* 3. 22. Exsul et profugus feralis illius tabulae. — c) Cum addito termino, ad quem quis profugit, per Accus. et præpos. ad. *Tac.* 15. *Ann.* 1. Profugus ad rebelles. — d) Absolute. *Ovid.* *Heroid.* 4. 155. Depudit, profugusque pudor sua signa reliquit. *Colum.* 10. *R. R.* 104. et profugus vinctura papavera somnos. *Claudian.* 6. *B. Get.* 298. castra profuga. h. e. profugorum. ¶ 2. Latiori sensu est in fugam actus, messo, cacciato in fuga. *Sall.* *Jug.* 60. extr. Milites Iugurthinum, postquam majore vi hostes urgent, paucis amissis profugi discedunt. *Val.* *Flacc.* 3. 57. profugi sternunt dumeta juveni. *Claudian.* *B. Gild.* 12. Congressum, profugum, captum vox nunciat una. ¶ 3. Speciatim saepe de iis dicitur, qui exilio solum vertunt. *Sall.* *Cat.* 6. Troiani, qui, Aenea duce, profugi incertis sedibus vagabantur. *Val.* *Flacc.* 4. 358. profugi non sperat velleria Phryxi. et 8. 10. profuga Medea. *Propert.* 4. 1. 4. profugæ boves. et *ibid.* 39. profugos misisti, Troja, penates. *Ovid.* 13. *Met.* 627. de Aenea, profugaque per æquora classe fertur ab Antandro. et 15. *ibid.* 506. profugo curru Træzena petebam. *Lucan.* 3. 9. profugique a gente vetusta Gallorum Celta. *Liv.* 34. 60. Hannibal patria profugus pervenerat ad Antiochum. ¶ 4. Item speciatim de eo, qui errabundus buc illuc fertur, et domicilium crebro mutat, ut Scythæ. *Horat.* 1. *Od.* 35. 9. Te Dacus asper, te profugi Scythæ etc. ¶ 5. Absolute et substantivorum more est exsul, bandito, esiliato, fuoruscito. *Ovid.* 2. *Pont.* 9. 6. Quamque potes,

profugo (nam potes) affer opem. et 3. *ibid.* 6. 39. An tu, quum tali populus sub principe simus, Alloquio profugi credis inesse metum?

PROFUNDATUS, a, um, particip. ab inusit. *profundo*, as, fundatus: ut *Carina profunda*, et bene statuta, *Plauto Mil. glor.* 3. 3. 43. sic legit *Taubmann.* ex MSS.; alii probe fundata, probante *Fleckeisen.*; alii minus recte pro re fundata.

PROFUNDE, adverb. profondamente, βαθύς. — Comp. *Profundius* I.

I.) Proprie. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 66. (165). de equis. Quo quis acrior, in bibendo profundius nares mergit. *Prudent.* 5. πρὸς ἀσφ. 119. Quod fixa non profundius Intraret artus ungula. *Veget.* 1. *Veterin.* 17. Corpora mortuorum animalium exportanda sunt, et profunde obruenda sub terra.

II.) Translate. *Fulgat. interpr.* *Osee* 9. 9. Profunde peccaverunt, sicut in diebus Gabaa. Cf. *Cassiod.* de *anim.* 4. Cælestia profunde cogitat.

PROFUNDITAS, atis, f. 3. profondità, βαθύτης, altitudo, vorago.

I.) Proprie. *Macrob.* 1. *Sonn.* *Scip.* 6. ante med. Corporum tres sunt dimensiones, longitudo, latitudo, profunditas. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 2.

II.) Translate. *Hadrian.* *Imp.* apud *Vopisc.* *Saturin.* 8. Civitas digna profecto sui profunditate, quæ totius Ægypti teneat principatum. h. e. amplitudine, opibus, multitudine civium. *Macrob.* 1. *Sonn.* *Scip.* 7. Nam illud (3. *Æn.* 379.), prohibent nam cetera Parcæ scire, Maronis est ex intima disciplinæ profunditate sententia.

PROFUNDO, fundis, fudi, fūsum, fundere. a. 3. (pro et fundo). Part. *Profundens* I. 1.; *Profusus* I. 1. et II. 1. 3. 5. et in fin.; *Profundendus* II. 2. — Profundo est idem ac large, aut extra fundo, effundo, καταχέω, προχέω (It. spargere copiosamente, versare, mandar fuori; Fr. verser, épancher, répandre; Hisp. echar, derramar, verter; Germ. vorwärts od. nach vorn giessen, hingiessen, fliehen lassen; Angl. to shed copiously, pour forth or out).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* *Cluent.* 6. 18. Sanguinem suum profundere omnem cupit, dummodo profusum hujus ante videat. *Id.* 6. de *republ.* 14. Vim lacrimarum profudi. *Seneca Med.* 541. Liberos habere comites liceat, in quorum sinu lacrimas profundam. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (26). Aquas sub mensas profundere. *Virg.* 12. *Æn.* 154. lacrimas oculis Iuturna profudit. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 60. 79. (164). Sanguinem ex oculis profundunt. *Claudian.* *Edyll.* 4. 13. de *Nilo.* fertur sine teste creatus, Flumina profundens alieni conscia calli. *Ovid.* 8. *Met.* 764. abrupta cruor e cervice profusus. et 9. *ibid.* 679. lacrimis vultum lavere profusus. et 13. *ibid.* 638. Ture dato flammis, vinoque in tura profuso, etc. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 41. 96. (236). Profusum lac. — Similiter est etiam fundendo projicere, abicere, gettar via. *Plaut.* *Aulul.* 2. 4. 29. Aquam hercle plorat, quum lavat, profundere. *Id.* *Cure.* 1. 1. 92. Profundis vinum; quæ te res agitant? ¶ 2. Speciatim de sepulcralibus profusionibus, de quibus F. PROFUSIO I. 2. *Inscript.* apud *Henzen.* 7336. ET TEMPORE ROSAE IVL. TERNÆ EIS FONANTVR MICATÆ DE X. SELESTIS EX X. L. PROFVNDANTVR.

II.) Figurata. ¶ 1. Est perfundere, vel rectius prosternere (ea ratione, qua fundere humi aliquem dicitur). *Lucret.* 4. 758. quum somnus membra profudit, Mens animi vigilat. *Id.* 6. 744. Præcipitesque cadunt, molli cervice profusa in terram. *Pacuvius* apud *Paul.* *Diac.* p. 228. 23. Müll. Profusus gemitu. h. e. abjectus, jacens, ut *Paul.* *Diac.* *ibid.* interpretatur. ¶ 2. Item edere, emittere, proferre. *Lucilius* apud *Non.* p. 217. 15. *Merc.* Non peperit, verum postica parte profudit. *Lucret.* 5. 225. quum primum in luminis oras Ex alvo matris puerum natura profudit. *Id.* 6. 400. Juppiter profundit sonitus, tuona. et *ibid.* 209. Profundere ignes. *Catull.* 64. 202. has mæsto profudit pectore vocæ. *Cic.* 2. *Tusc.*

23. 56. Profundum voce omne corpus intenditur. *Id. Flacc.* 6. 15. Profundere clamorem. *Lucret.* 6. 6. de *Epicuro*. Omnia varidico qui quondam ex ore profudit. *Sueton. Tib.* 42. Cuncta simul vitia, male diu dissimulata, tandem profudit. *Seneca Hippol.* 526. prima quos multos deis Profudit ætas. *Cic.* 1. *Legg.* 8. 25. Ea, quæ frugibus atque bacis terrefactu profunduntur. *Colum.* 5. *R. R.* 5. 17. Quum materia palmites profudit. — Sic de vitæ. *Sabin.* 1. 77. Animam per vulnera profudit. *Cic. pro Marcell.* 10. 32. Ut etiam ille sit malior, qui in acie cecidit, qui in causa animam profudit. Sic *Ammian.* 26. 10. n. med. Quibus, si pateretur natura, vel densas animas profundere præstabat in pugna, quam etc. Adde *Val. Max.* 6. 3. 3. ¶ 3. Profundere se est erumpere, se proripere, efferre. *Cæs.* 3. *B. C.* 93. Omnia multitudo sagittariorum se profudit. *Cic.* 11. *Att.* 7. ad fin. Lacrimæ se subito profuderunt. *Id.* 2. *Orat.* 21. 88. Facilius sicut in vitibus revocantur eæ, quæ se nimium profuderunt. *Colum.* 9. *R. R.* 3. 4. de npib. Observandum, quum se nova profundunt examina, ut exsurgentur. *Id.* 7. *ibid.* 24. 4. Profundit se supra modum numerus palmitum. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 9. 10. (52). et *ibid.* 30. 33. (126). Profusus Nilus. h. e. qui se profudit. Similiter *Lucret.* 4. 539. sarmo summo clamora profusua. *Id.* 5. 573. calor aolis lumenque profusum. Perveniant nostros ad sensus. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 6. 12. (82). Insuper profusa ab Ænaria. h. e. projecta, profecta, genita. *V. PROCHYTA. Val. Flacc.* 3. 3. It. tectis Argæa manua, simul urbe profusi Ænidae ceria socium digressibus hærent. h. e. confertim egressi, et effusi. Sic *Id.* 6. 106. Insequitur Dracæa phatnas, claustrisque profusi Caspidae. ¶ 4. Est etiam abjicere, projicere, gettare via. — a) Generetum. *Cic.* 5. *Fm.* 5. ad fin. Quæ ego si non profundere ac perdere videbor, omnibus meis viribus sustinebo. gettare indarno. et *Lucret.* 4. 932. tu fac ne vania verba profundam. — b) Speciatim de pecuniis et de re familiari ast prodigere, immoderate insumere, spendere et spendere, scialacquare. *Cic.* 5. *Verr.* 67. 155. Ait, omnia pecunia effici posse: de, profunde, oppona, si velis vincere. *Tert. Adelph.* 1. 2. 54. Profundat, perdat, pereat: nihil ad me attinet. *Sall. Cat.* 21. Illis divitiis superare, quas profundunt in extruendo mari, et montibus conquantis. *Cic.* 2. *Cat.* 5. 10. Patrimonia sua profuderunt, fortunæ suas obligaverunt. *Id.* 2. *Off.* 16. 55. Pecunia profundunt in ees res, quarum memoriam aut brevem, aut nullam omnino relicturi sint. — c) In bonam partem. *Cic.* 1. *Off.* 24. 84. Qui non modo pecuniam, sed vitam etiam profundere pro patria parati essent. *Plin. Paneg.* 28. Quasi vero jam satis veneratus sim, quod tantam pecuniam profudisti. Adde *ibid.* 35. in fin. ¶ 5. Est etiam quasi rivum vel fluvium aliquid ex nobis emittere: sic — a) De animi affectibus. *Cic. Pis.* 7. 16. Omne odium, inclusum nefaria sensibus impiorum, in me profudit. h. e. evolutis, effudit, sfo-gaste, vomitaste. et 1. *Att.* 18. Nectus locum coercendæ juventutis, vehemens fui, et omnes profudi vires animi atque ingenii mei. mostrai, adoperai, impiegar. et 4. *Acad.* (2. pr.) 27. 87. Res jam universas profundam, de quibus volumina impleta sunt. dirò, spiegherò. — b) Profundere se est riversarsi, trasfondersi. *Cic. Cat.* 31. 75. Voluptates quum inclusæ diutius, et prima ætate compressæ et restrictæ fuerunt, subito se nonnumquam profundunt atque ejiciunt universæ. *Id.* 7. *Att.* 3. Si totum æ ille in me profudisset. h. e. in me profusus ac liberalis fuisset. *Liv.* 23. 20. In questus hebetes sese in vestibulo curiæ profuderunt. *Ammian.* 19. 1. Profusus in iram. — Hinc Part. præter. pass., cujus exemple et supra retulimus.

Profusus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. Profusior I. et Sup. Profusissimus II.; et

I.) Proprie est longus, dependens. *Lucret.* 1. 87. Infula virginis circumdata comptus Ex utra-

que pari malarum parte profusa. *Varro* 2. *R. R.* 5. 8. Boves caudam profusam usque ad calcas ut habuant. *Pallad.* 4. *R. R.* 13. Equi coma et cauda profusior. *Lactant. Opif. D.* 5. sub fin. Os elephantis profusis dentibus armaverat.

II.) Translate. ¶ 1. Est supra inodum sumptuosus. — n) Da hominibus, ut ait *Festus* p. 229. 29. *Müll.*, est prodigius, effusus in sumptibus, scialacquatore, prodigo, che spende e spende. *Sall. Cat.* 5. Alieni appetens, sui profusus. *Cic. Quinct.* 12. 40. Perditus ac procius natus. *Id.* 3. *Verr.* 7. 20. Reus audas, pecuniosus, profusus, perditus. *Id. Quinct.* 30. 93. Profusis sumptibus vivere. *Vellej.* 2. 33. 4. Luculius profusus hujus in ædificiis convictibusque at apparetibus luxuriæ primus auctor fuit. — In bonam partem. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 91. Tu ne, inquit, largitor opum, qui mente profusa Tecte Dicharchæi pariter, juvenemque replesti Parthenopen? Adde *Martial.* 8. 38. — b) De eo quod immodico sumptu sit. *Cic. Mur.* 36. 76. Amare profusas epulas. *Sueton. Tit.* 7. Convivia jucunda magis, quam profusa. ¶ 2. Item ast nimis effusus, immoderatus, immodicus, smoderato, eccessivo. *Cic.* 4. *Tusc.* 7. 15. Lætitia efficit profusam hilaritatem. *Id.* 1. *Off.* 29. 103. Ipsum genus jocandi non profusum, nec immodestum, sed ingenium at facietum esse debet. *Tac.* 1. *Hist.* 52. Profusa cupido et insignis tameritas. *Sueton. Claud.* 33. Profusissima libido. *Quintil. Declam.* 9. 2. Non ego profusus in vitia fortuna nostra male usus aum. ¶ 3. Item validus, vebemens. *Nigidius* apud *Gell.* 10. 4. Profuso intentoque statu vocis pronuciare.

PROFUNDUM, i, n. 2. *V.* voc. seq. In fin.

PROFUNDUS, a, um, adject. (pro et fundus). Comp. Profundior II. 2.; Sup. Profundissimus I. 1. et II. 1. — Profundus est fundum longe habens, ut ait *Paul. Diac.* p. 228. 20. *Müll.*, quocum cf. *Festus* p. 229. 22., βάθος (It. fondo, profundo, basso, nito; Fr. profond, élevé; Hisp. profundo, fondo; Germ. tief, bodenlos; Angl. deep, profound).

I.) Proprie. ¶ 1. De iis, quæ valde depressa sunt, seu magnam habent deorsum altitudinem, quæ ima sunt. — a) Adjective. *Cic. Planc.* 6. 15. Mare profundum et immensum. *Horat.* 4. *Od.* 14. 21. Profundus Danubius. *Lucret.* 3. 978. Acheron. *Justin.* 24. 6. 9. Profundum terræ foramen. *Sall. frgm.* apud *Non.* p. 318. 28. *Merc.* Atque bievit humus multa, vasta et profunda. *Stat.* 10. *Theb.* 95. Profundæ valles. *Ovid.* 2. *Met.* 229. Profunda fornax. *Eumen. Paneg. Constantini.* 14. vulnera. *Cic. Sext.* 43. 93. Profundissimus gurgis. *Apul.* 8. *Met.* In profundum ruina se precipitare. *Val. Flacc.* 7. 401. qualesve profundum Par chaos occurrunt cæcæ sine vocibus umbræ. *Virg.* 1. *G.* 243. Styx atra, Manæque profundæ h. e. in imis terræ incolentes. *Id.* 4. *Æn.* 26. et 6. *ibid.* 462. umbræ Erebi, noctemque profundam. h. e. Inferiorum tenebras. *Stat.* 1. *Theb.* 615. sua monstra profunda Reddit habere Jovi. h. e. Plutoni. Adde *eumd.* 4. *Theb.* 459.) *V. CERES* in *ONOM.* Tuberum apud *Gell.* 6. 4. In atras et profundas tenebras claudere aliquem. *Quintil. Declam.* 5. 15. Profunda carceris nocte niembra claudantur. — b) Profundum, i, n. 2. *V.* in fin. ¶ 2. De altis et sublimibus. *Virg.* 4. *G.* 222. Terresque tractusque maris, cælumque profundum. (Adde *eumd.* 4. *Ecl.* 51. et 1. *Æn.* 62.; et *Val. Flacc.* 7. 478.). *Liv.* 38. 23.; et *Tac.* 2. *Ann.* 61. Profunda altitudo.

II.) Translate. ¶ 1. Profundus est immansus, infinitus, immodicus, vebemens. *Cic. Pis.* 21. 48. Quum partim ejus prædæ profundæ libidines devorassent, partim etc. *Sall. Jug.* 83. Profunda avaritia. *Id.* in ep. *Mithrid.* ad *Arsac.* Cupido profunda imperli et divitiarum. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 2. 5. (14). Profunda animi vitia. *Vellej.* 2. 125. 1. Rabie quedam, et profunda confundendi omnia cupiditate. *Sueton. Vitell.* 2. et 13.; et *Apul.* de *Mag.* Profunda gula. *Apul.* 2. *Met.* Amoris profundus pedicis alligere ali-

quem. et 7. *ibid.* Insuperabilis profundusque venter. *Id.* de *Mundo.* Labor arduus et profundus. — Huc pertinent et illa *Horat.* 4. *Od.* 2. 7. immensumque ruit profundo Pindarus ore. h. e. abundant, rerum verborumque profunda copia affluente. *Nazar. Paneg. Constantini.* 35. Placide rerum quies, et profundum otium. h. e. valde tranquillum: ducta metaphora vel a mari, quod eo placidius est minusque agitur vento, quo est profundius; vel eb iis, quæ in imo jacent, quæ ideo tutiora et quietiora. Sic *Mamertin. Paneg. Maxim.* 14. sub fin. Profundissima pace florere. *Apul.* 2. *Met.* Me somnus profundus in limbo berathrum repente demergit. et *ibid.* Injuncta somni nebula, eoque in profundam quietem sepulto. *Gell.* 1. 15. Securitas multa et profunda. h. e. supina negligentia, velut dormientis. — Profundam cædam quum dixit *Stat.* 10. *Theb.* 837., intellexit cædem infinitam; sed secundum *Forcellinum* et alios, intellexit cædem depressam atque imo loco factam. *V. integr.* locum. ¶ 2. Item est densus, amplus. *Lucret.* 5. 42.; et *Curt.* 7. 7. Profundæ silvæ. *Solin.* 26. Urbi villis profundioribus. h. e. longioribus at densioribus. — *Auson. Grat. act.* ad *Gratian.* Instar profundæ grandinis ductor lithacesius. — Profundum merum, multum, quo mens mergitur. *Stat.* 5. *Theb.* 262. si quando profundo Nubigenæ caluere mero. Adde *eumd.* *ibid.* 187. et 3. *Silv.* 3. 107.; et *Val. Flacc.* 5. 594. ¶ 3. Item arcanus, ignotus, obscurus. *Quintil. Declam.* 4. 17. Secreta et profunda ars. h. e. divinandæ, hariolandæ. — Hinc

Profundum, i, n. 2. absolute, substantivorum more usurpatur.

I.) Proprie ¶ 1. Generatim est fundus, profunditas, altitudo, profundità, fondo, βάθος. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 10. 32. Natura in profundo veritatem penitus abstrusit. *Id.* 3. *Fin.* 14. 48. Esse in profundo aquæ. *Ovid. Halieut.* 84. vastique maris tentare profundum. *Sil. It.* 7. 378. Trebiam, et Tuscæ agne profundæ h. e. lacus Trasimeni. — Et in plur. num. *Tac. Agric.* 25. Silvarum et montium profunda. Sic *Ammian.* 27. 12. a med. Per silvarum profunda et flexuosos colles delitescens. *Justin.* 41. 1. 11. Immensa et profunda camporum. — Altitudo et profundum junguntur apud *Liv.* 31. 1. Jam providere animo, velut qui proximis litori vadis inducti mare pedibus ingrediuntur, quidquid progredior, in vestrorem me altitudinem ac velut profundum invehi, et crescere pene opus, quod etc. ¶ 2. Speciatim hac ratione sæpe (et fere a poetis) de mari dicitur, il mara. *Virg.* 12. *Æn.* 263. petet ille fugam, penitusque profundo Vela dabit. *Val. Flacc.* 1. 585.; et *Stat.* 5. *Theb.* 283. latumque profundum. *Val. Flacc.* 8. 314. vastum. *Ovid.* 1. *Trist.* 11. 39. indomitum. *Stat.* 11. *Theb.* 524. immum. *Val. Flacc.* 2. 606. pater ipse profundæ h. e. Neptunus. Sic *Ovid.* 11. *Met.* 203. Cumque tridentigero tumidi genitore profundæ et *ibid.* 197. Sigæum et Rhætæum profundum. et 7. *ibid.* 65. Siculum. *Sil. It.* 11. 22. Ionium. *Colum.* 8. *R. R.* 16. 9. Helops Pamphylio profundo, nec alio pescitur. *Ovid.* 8. *Met.* 592. Profellere eliquem in profundum. et 5. *ibid.* 438. filia matri Omnibus est terris, omni quæ sita profundo. — Singulare est illud *Ammian.* 26. 10. ad fin. Mareque dispulsum retro fluctibus evolutis abscessit, ut relecta voragine profundorum, species natantium multiformes limo cernerentur hærentes. ¶ 3. Ventrem videtur significare in illo *Plauti Capt.* 1. 2. 79. Profundum vendis tu quidem, haud fundum, mihi. *V. Apuleji loc. cit.* sub II. 1. ¶ 4. Interdum dicitur de cælo. *Manil.* 5. 719. Quæ (stelle) neque per cunctas noctes, neque tempore in omni Resplendent alto cæli summa profundo.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a loco valde depresso. *Val. Max.* 2. 10. n. 6. C. Marius in profundum ultimarum miserationum abjectus. *Id.* 6. in fin. Immergere aliquem miserabiliter profundo ciadium. *Id.* 9. 1. n. 2. extern. In profundum injuriarum et turpitudinis declinare. *Cl. Ammian.* 14. 11. ad fin. Qui ludunt

mortalitatem, nunc evebentes quosdam io sidera, nunc ad Coccyi profunda mergentes. — Huc referri potest illud *Martial.* 12. 57. Et in profundo somnus, et quies nullis Offensa linguis. — Item illud *Ammian.* 19. 9. ad fin. Rex vero, licet securitatem præferens vultu exultansque specie tenuis urbis excidio videbatur, profundo tamen animi graviter aestuabat. § 2. Pro arcano, ignoto. *Martian.* Dig. 32. 15. Heres testatoris legata, quæ in profundo esse dicuntur, quandocumque apparuerint, præstat.

PROFUSE, adverb. (profusus). Comp. *Profusus* 2.; Sup. *Profusissime* 1. — Profuse translate tantum occurrunt, et significat § 1. Profundando pecuniam, large, magno sumptu, impense, ἀφειδῶς, con grande spesa, largamente, scialacquamente. *Sueton.* Aug. 72. ad fin. Edes profuse exstructa, et ibid. 75. Festos et solemnes dies profusissime celebrabat. § 2. Item cupide, effuse, vehementer, ardentem, smoderatamente, all'eccesso, appassionatamente, ὀφδῶς. *Sall.* Cat. 13. extr. Eo profusus omnibus modis questul atque sumptui deditus erat. *Liv.* 10. 36. Consul obstitit profuse tendentibus suis in castra. *Gell.* 5. 1. Prolix profuseque laudare. *Ammian.* 28. 4. a med. Præfecturas profusus largiri.

PROFUSIO, ōnis, f. 3. actus profundendi, πρὸς χυσις, spargimento, profusione.

I.) Proprie. § 1. Generatim. *Cels.* 2. 7. et 7. 21. Omentum fornice præcidere, potest profusione sanguinis facere. *Id.* cit. 2. 7. circa med. Profusio alvi, soccorrenza, profluvium. § 2. Profusiones vel profusiones parentales dicebantur libationes vel irrigationes vino, aqua arteria, lacte, unguentis, victimarum etiam sanguine, ceterisque liquoribus in sepulcra ingeri solitis; quare sæpius in sepulchralibus titulis pateræ, vel cyathi apparent insculpti, et foraminibus pertusi ad eas profusiones excipiendas. *Inscript.* mendosa apud *Gruter.* 803. 8., emendata apud *Marrin.* *Frut.* Arv. p. 562. Et in MEMORIAM ROR. ET SVI COLLEGII NAUTARUM RENACENSIIUM AD ROSAS ET PROFVSIONES QUOT ANNIS FACIENDAS HS. N. LX. MIL. DEDIT. Alia apud *Fabretti.* p. 147. n. 182. DEDIT COLL. VI. VIR. SOCIOR. HS. N. CO VT XX VSVSIS EORVM PROFVS. BI FIANI TAM PARENT. TAM ROS. QVOTANNIS CELEBRANT. Adde aliam apud *eumd.* p. 221. n. 587.; et cf. *Inscript.* apud *Orell.* 4414. et 4415. et apud *Henzen.* 7201. V. et ROSALIS.

II.) Translate est effusio copiosa, prodigientia, ὑπέρχυσις, profusione, scialacquamento. *Vitruv.* 10. præf. Infinitæ sumptuum profusiones. *Sueton.* Ner. 30. Divitiarum et pecunie fructum non alium putabat, quam profusionem. *Plin.* 2. Ep. 4. in fin. Liberalitas ita temperanda est, ne nimia profusione inarescat. *Tertull.* Pænit. 8. Si non et alibi hanc clementiæ suæ profusionem demonstrasset.

PROFUSOR, ōris, m. 3. scialacquatore, prodigo, qui profundit, prodigus. *Tertull.* 1. advers. *Marcion.* 24. Dispensator bonitatis, non profusor. *Paulin.* Nolan. ed. A. Maio in *Class.* *Auct.* t. 5. p. 372. Profusor proprii, plus aliena petens.

PROFUSUS, a, um. V. PROFUNDO, is.

PROFUTURUS, a, um. V. PROSUM.

PROGAMUS, i, m. 2. προγάμος, sacrificium ante nuptias. Est titulus comædiæ Cæciliæ Statii, cuius meminit *Non.* p. 346. 13. *Merc.*

PROGEMMANS, antis, particip. ab inusit. progemino, germogliante, gemmas emittens. *Colum.* 4. R. R. 27. 1. Si palmis incipientibus et progemmantibus fossorem immiseris.

PROGENER, ri, m. 2. maritus neptis; et refertur ad socerum magnum, seu prosocerum; et socrum magnum, seu prosocrum, qui sunt avus et avia uxoris meæ, marito di mia nipote, bis-genero, ἑγγύνη. *Paul.* *Diac.* p. 228. 14. *Mull.* Progenitum appellat avus neptis suæ virum. *Modestin.* Dig. 38. 10. 5. a med. Socer dicitur uxoris meæ pater: ego illius sum gener. Secer magnus dicitur uxoris meæ avus: ego sum illius progeni. Item prosocerus mihi uxoris meæ avia

est: ego illius sum progener. *Sueton.* Aug. 19. Coniurationes compressit. *Plautii* Rufi, Luclicque *Pauli* progeneri sui. h. e. mariti *Juliae* filiae *Agrippæ*, qui alteram *Julian* Augusti filiam uxorem habebat. Adde *Senec.* Ep. 21.; et *Tac.* 6. Ann. 45. et 5. *Hist.* 9. — Ita etiam appellatur maritus neptis ex fratre. *Inscript.* apud *Gruter.* 412. 3. FL. STILICHONI ILLVSTRISSIMO VIRO etc. PROGENERO DIVI THEODOSII etc. Stilicho enim duxerat uxorem *Serenam* Honorii, fratris *Theodosii*, filiam, quam hic, antequam Stilichonis uxor esset, adoptaverat, ideoque Stilicho maritus ejus filiae adoptivæ progener appellatur. Idem tamen *Claudiano* 1. *Laud.* Stilich. 78. dicitur gener Augustis, olim socer ipse futurus, uam primum fuit gener *Theodosii* et uxoris ejusdem, deinde etiam socer Honorii eorum filii, quippe qui Stilichonis filias *Mariam* et *Therianthiam*, unam post aliam, uxores duxerat.

PROGÉNÉRATIO, ōnis, f. 3. idem ac generatio. *Plin.* 8. *Hist.* nat. 43. 68. (167). de asinis. Opera siue dubio generi mirifica, arando quoque, sed mularum maxime progeeratione. Adde *eumd.* 18. ibid. 28. 67. (263).

PROGÉNÉRATOR, ōris, m. 3. qui progeneravit. *Augustin.* *Serm.* 51. 27. Avos, et proavos, et alios superiores progeneratores.

PROGÉNÉRO, as, āvi, ātum, are, a. 1. Part. Progenerandus. — Progenero est idem ac genero; et occurrit — a) Cum Accus. *Horat.* 4. Od. 4. 31. nec imbellem feroces Progeorant aquilæ columbam. *Plin.* 11. *Hist.* nat. 16. 16. (41). de apib. Fetus quonam modo progenerarent, magna questio fuit. *Varro* 9. L. 28. *Müll.* Non bos ad bovem collatus, similis? et qui ex his progenerantur, inter se vituli? *Colum.* 7. R. R. 3. 12. Si res exigit, ut plurimi mares progenerandi sint. — Absolute. *Colum.* 3. R. R. 10. 15. Confitor pampinarios quoque tempore anni acquirere fecunditatem, et ideo in recessum submitti, ut progenerare possit. *Id.* 6. ibid. 28. 1. Marem putant minorem trimo non esse idoneum admissuræ, posse vero usque ad vigesimum annum progenerare.

PROGÉNÍCULO, as, āre, n. et progeniculi, aris, ari, dep. 1. genua flectere, ad pedes accipere. *Gloss.* *Philox.* Progeniculo, γονοῦλα. et Progeniculator, γονοῦλας.

PROGÉNIES, iei, f. 5. Genitrix progeniei non probatur *Quintiliano* 1. 6. 26. Apud *Gell.* 9. 14. et *Non.* p. 490. 6. *Merc.* *Pacuvius* dixit progeni. V. DIES init. In secundo itaque et tertio casu utriusque numeri non facile usurpaverim. V. aliquid simile in SPECIES. — In plur. num. habet *Seneca* *Consol.* ad *Polyb.* 30. Quid dicam duces, ducumque progenies, sorte defunctos inexorabili? — Progenies est origo, genus, stirps et series eorum, qui ab uno aliquo progeniti sunt, proles, soboles, familia, γένος (It. schiatta, razza, legnaggio, stirpe, prole, discendenza, figli, progenie; Fr. souche, race, famille, rejeton, progéniture, lignée, postérité, descendants; Hisp. raza, familia, descendencia, generation, posteridad; Germ. d. Abstammung, d. Stamm, d. Geschlecht, Familie, d. Nachkommenschaft, d. Nachkommen, d. Spross, d. Abkommenlinge; Angl. a progeny, offspring, descent, a line, lineage, race, children, descendants).

I.) Proprie. § 1. Abstracto, ut ajunt, sensu. *Ter. Phorm.* 1. 3. 48. Progeniem vestram usque ab avo atque atavo proferens. *Cic.* 1. de republ. 24. ed. A. Maio. Ut a prima congressione maris et feminae, deinde a progenie et cognatione ordiari. *Id.* 2. ibid. 12. Nostri illi etiam tum agrestes viderunt, virtutem et sapientiam regalem, non progeniem quæri oportere. *Id.* 1. *Tusc.* 12. 26. Antiquitas quo propius aberat ab ortu et divina progenie, hoc melius etc. *Virg.* 1. *Æn.* 23. progeniem sed enim Trojano a sanguine duci Audierat. § 2. Concreto, ut ajunt, sensu. — a) De hominibus et diis. *Inscript.* *Scip.* apud *Orell.* 555. PROGÉNIEΣ ΓΕΝΥΙ-ΣΤΙΡΠΕΣ NOBILITAVIT HONOR. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 31. 66. progeniem peperisti. *Accius* apud *Non.* p. 469.

18. *Merc.* nunc tuam progeniem ede ordine. *Pacuvius* apud *eumd.* p. 490. 4. pater supreme, nostræ progenii patris. *Lucret.* 2. 616. Significare vult indignos esse putandos, Vivam progeniem qui in oras luminis edant. *Cic.* *Tim.* 11. Veteres, qui se progeniem deorum esse dicebant. *Id.* 9. *Phil.* 2. 5. Quæ (statua) multos per annos ejus progeniem honestaret. *Id.* 1. *Tusc.* 35. 85. Priamum tanta progenie orbatum hostilis manua interemit. h. e. quinquaginta filiis. *Id.* *Cæc.* 14. 34. Ne progenies quidem mea, Q. illa *Claudia*, amulam domesticæ laudis esse admovebat? *Virg.* 10. *Æn.* 470. quin occidit una *Sarpedon*, mea progenies. *Id.* 7. ibid. 257. hinc progeniem virtute futuram *Egriam*. *Ovid.* 4. *Met.* 3. *Bacchum* progeniem negat esse *Jovis*. *Id.* 2. ibid. 34. Progenies, *Phæton*, haud infanda parenti. *Horat.* 3. Od. 6. 48. *Ætas* pareotum pejor avis tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosorem. *Id.* 2. *Sat.* 3. 243. *Quinti* progenies *Arri*, par nobile fratrum. *Liv.* 1. 13. Ne partuicidio maculare partus suos, nepotum illi liberum hi progeniem. *Id.* ibid. 16. *Pacem* precibus exposcunt, uti volens propitius suam semper sospitet progeioem. *Quintil.* 3. 7. 8. Addunt diis honorem parentes, ut si quis sit filius *Jovis* progenies quoque, ut *Apollo* ac *Diana* *Latonæ*. *Catull.* 34. 5. O *Latonæ*, maximi *Magna* progenies *Jovis*. — b) De animalibus. *Colum.* 7. R. R. 5. 6. de ovib. Cui primo quoque tempore occurrendum est, ne totam progeniem coinquinet, et ibid. 9. 1. In omni genere quadrupedum frequenter patri similior est progenies, quam matri. *Virg.* 1. G. 414. Progeioem parvam, dulcesque revisere nidos. et 4. ibid. 56. de apib. Progeniem nidosque fovet. — c) De plantis. *Colum.* 3. R. R. 9. 7. Quum sint ipsa duo jugera unius vitis progenies.

II.) Translate. *Ovid.* 3. *Trist.* 14. 13. *Palladis* exemplo de me sine matre creata *Carmina* sunt, stirps hæc progeniesque mea est. *Apul.* 11. *Met.* *Rerum* Natura parens, elementorum omniū domina, sæculorum progenies initialis. h. e. primum quod natum est initio temporum.

PROGÉNITIVUS, a, um, adject. qui progignit. *Boeth.* in *Porphy.* dialog. 1. p. 27. Geous enim quum unum sit, plurimarum specierum progenitivum est.

PROGÉNITOR, ōris, m. 3. progenitore, προγεννητωρ, πρόγονος, προπάτωρ, qui est ante genitorum, ut avus, proavus, atavus, etc. *Accius* apud *Non.* p. 497. 2. *Merc.* Si tul veretur te progenitoris. *Ovid.* 41. *Met.* 319. Et forti genitore, et progenitore Tonante Esse satam, prodest. Loquitur *Ovid.* de *Chione* filia *Dædalionis* filii *Luciferi*, quem *Jove* natum quidam tradunt. *Nepos* *Agesil.* 7. Domo eadem fuit contentus, qua *Eurysthenes* progenitor majorum suorum fuerat usus. Adde *Valer.* *Soran.* apud *Augustin.* 7. *Civ.* D. 11.

PROGÉNITRIX, iei, f. 3. quæ est ante genitricem, progenitrix, προγεννητριά. V. *Paul.* *Diac.* p. 232. 8. *Müll.* loc. cit. in *POBLILIA*. Sic *Isid.* 9. *Orig.* 6. Genitor, genitrix; progenitor, progenitrix.

PROGÉNITUS, a, um. V. PROGIGNO.

PROGÉRMINO, as, are, a. 1. idem ac germino. *Colum.* 4. R. R. 10. 1. Antequam surculus progerminet. Adde *eumd.* ibid. 15. 3.

PROGÉRO, gēris, gēssi, gēstum, gērere, a. 3. (pro et gero). Part. Progerens 1. — Progero est idem atque extra gero, effero, exporto, profero, προκομιζω, ἐκκομιζω, portar fuori. § 1. Generatim. *Plin.* 11. *Hist.* nat. 18. 20. (63). de apib. Quum defunctas progerunt, funeranturque more comitantur exsequias. *Id.* 18. ibid. 35. 88. (364). Formica: ova progerentes. *Colum.* 1. R. R. 6. 22. Quidquid ovilibus, stabulisque conversum progererunt. *Id.* 12. ibid. 52. 8. *Urcæ*, quibus oleum progeritur. h. e. foras gestatur. § 2. Speciatim. *Apul.* 11. *Met.* Hujus alvei felicius nitens carbasus litteris votum ingentibus progerabat. h. e. præferebat. *Id.* ibid. *Sacerdos* animus, quique divinas effigies progerabant etc. *Hi paulo* ante dicuntur sacrorum geruli.

PROGESTO, as, f.ri, a. 1. frequentat. a progero, sed ejusdem fere significationis. *Apul. 6. Met. sub fin.* Sinu serico progestans nucleos.

PROGIGNO, gignis, gēnti, gēntum, gignere, a. 3. (pro et gignō). Part. *Progenitus*. — Progignere est idem ac gigno, progenero, produco, generare, producere, *progyvōs*. *Plaut. Truc. 4. 1. 1.* Neque gnatus est, neque progignetur, cui facium melius velim. *Cic. 4. Divinat. 56. 128.* In aemulibus vis inest earum rerum, quae ex his progignuntur. *Lucret. 2. 80.* novus rerum progignere motus. et 4. 670. Quae penetrata quosunt aemum progignere acerbum. *Ovid. Heroid. 7. 38.* te saepe progenerere fere. *Val. Flacc. 5. 463.* quos advena Phrygius Progeniuit. *Catull. 64. 89.* Quales Eurnae progignunt Numina myrtus. Olim pergignunt lectum fuit. *Virg. 4. En. 178.* Nam Terra perens ira irritata deorum Progeniuit. *Claudian. IV. cons. Honor. 148.* Nec te progenitum Cybeleis aere canoro Lustravit Corybas. *Id. 2. Laud. Stilich. 357.* Progenitam Augustus, Angustorumque aororem. *Pallad. 2. R. R. 15.* Arborea ex pomis spoute progeolita.

PROGNARE, adverb. aperte. *Paul. Diac. p. 95. 11.* Muli. Guarus quum significet id, quod scius, peritus; tamen invenimus, prognare significare aperte.

PROGNARITER, adverb. (gnarus) multa cum arte, velde gnare, scite, perite. *Ennius* epud *Non. p. 150. 6. Merc.* Ut pro Romano populo prognariter armis Certando, prudens animam de corpore mltio. h. e. atrenue, constanter, fortiter, ut ipse *Nonius* exponit; *Müll. ad Paul. Diac. p. 95. 11.* putat legendum prognavit; *Forcellinus* vero praenavit; at el. *Fahlen.* (*Ennianae* poes. reliq. pag. 34.) recte vulgatum *Nonius* lectionem tuelit. *Plaut. Pers. 4. 4. 39.* Age, indica prognariter. *Lambin.* legit prognavit.

PROGNATIO, ōnis, f. 3. nascimento, natalitas. *Capell. 6. p. 240.* Oppidum Calydon Diomedis Tydeique prognatissime notissimum. *At Knapp.* ex optimis Codicib. legit progenationa.

PROGNATUS, a, um, Part. ab inus. pronascor inserta g per openbesim, est originem trahens, descendens ab aliquo, *ἀπογόνος, ἀπὸ γόνος*; (It. *discendentis*, *oriondo*; Fr. *né de*, *issu de*, *descendant de*; Hisp. *nacido*, *descendido*, *añido*; Germ. *geboren*, *erzeugt*, *entprossen*; Angl. *descended or sprung from*). ¶ 1. Stricto sensu dicitur non de filio, sed de nepote, ant pro nepote, etc. respectu avi, proavi, tritavi, etc. *Cic. 3. Tusc. 12. 26.* Qualls enim tibi ille videtur Tantalo prognatus, Pelope natus, qui etc. h. e. Atrenus, eni Tantalus avus, Pelops pater. *Ces. 2. B. G. 99.* Ipsi erant ex Cimbris Tautonioque prognati. et 5. *ibid. 17.* Galli se omnes ab Dite patre prognatos praedicant. *Pinut. Cas. 2. 6. 46.* Herculei prognati. h. e. nepotes Herculis. V. *Plauti* loc. cit. in *DELIQUEO*.

¶ 2. Item natus, filius, nato, *figliuolo*. *Næv. Bell. Punic. 2. 20.* Sanctisque Delphis prognatus Pythibus Apollin. *Id. apud Non. p. 84. 32.* *Merc.* Dryante regem prognatum patre Lycurgum. *Inscript. Scipion.* apud *Orell.* *CONVULS LUCIVS SCIPIO BARATVS GNAIVD PATRE PROGNATVS.* et *PROGNATVM PYBILIO.* *Ennius* apud *Cic. 1. Divinat. 20. 40.* Eardica prognata, pater quum noster amavit, etc. *Liv. 1. 40.* Romulus deo prognatus, deus ipse. *Plaut. Amph. 1. 1. 209.* Sosiam vucant Thebani, Devo prognatum patre. *Horat. 1. Sat. 6. 78.* Artes, quas doceat quivis equas atque senator Semet prognator. et 2. *ibid. 1. 26.* Castor gaudet equis, avo prognatus eodem Pugnā. *Plaut. Aulul. 2. 2. 35.* Quali me arbitrare genere prognatum? *Id. Men. 5. 9. 20.* Tui a meo patre es prognatus? *Id. ibid. 2. 3. 56.* Moscho prognatus patre. *Ter. Phorm. 1. 2. 64.* Nam civem esse Atticum bonum hominis prognatam. ¶ 3. De rebus. *Pin. 9. Hist. nat. 16. 23. (56).* Arundines in palude prognatae. *Catull. 64. 1.* Deliaeo quondam prognate vertice pinus.

PROGNAVITER. V. **PROGNARITER**.

PROGNOSIS, is, f. 3. praescientia, *προγνώσις*. *Isid. 12. Orig. 7.* ante med. de *cygno*. Nante

vero sibi hunc bonam prognosin facere dicunt. *Alti leg.* prognosium vel prognosiam. Certa est lectio apud *Cael. Aurel. 4. Tard. 8.* ante med. Veteres medici praesciam significationem posuerunt, et appellaverunt prognosin. *Theod. Priscian. lib. 4. ad fin. p. 317. ed. Ald.* Divisam esse dicimus medicinam in partes quatuor: regularem etc.; praescientiam, quam prognosin dicimus.

PROGNOSTICA, ōrum, n. plur. 2. V. voc. aeq. in Lu.

PROGNOSTICUS, e, nm, adject. *προγνῶστικός*, facultate praesciendi. seu praesciendi praeditus: a *προγνῶστω*, ante cognosco. *Isid. 4. Orig. 10.* Prognostica praescio aegritudinum a praesciundo vocata. — Hinc

Prognosticum, i, n. 2. absolute est rei futurae signum, divinatio, pronostico, predizione. Hinc *Prognosticon* varus besametro acrisit: *Cicero* colligeos naturalia signa, ex quibus rerum futurarum conjectura fieri potest. Horum aliquot tantummodo versus aetatem tulerunt, apud *eumd. 1. Divinat. 7. 8.* et 9.; et *Priscian. 6. p. 677. Putsch. 10. p. 882.* et 16. p. 1034. De his *Id. Cic. loc. cit. 8. 13.* Atque his rarum praescensionibus Prognostica tua referta sunt. et 15. *Att. 16.* Equidem etiam pluvias metuo, al prognoetica nostra vera sunt, rante enim *προγνῶστικόν*.

PROGRAMMA, ōtis, n. 3. editio, proclama, *πρόγραμμα*, a *πρό* ante, *coram*, et *γράφω* scribo, significat scriptum publice propositum, ut ab omnibus legi possit. Hinc sumitur pro editio principis, quippiam publice jubentis. *Vulcat. Avid. Cass. 6.* Ad sigus edicti iussit, et programma in parietibus fuit, ut ai quis, etc. *Imp. Licinius* apud *Lactant. de mort. persec. 4. 8.* ad fin. Ut autem hujus sanctionis benevolentiae nostrae forme ad omnium possit pervenire notitiam, prolata programmata tuo hac scripta et ubique propoere et ad omnium scientiam perferre convenit, ut hujus benevolentiae nostrae sanctio latere non possit. *Imp. Theodos. et Valent. Cod. 1. 14. 3.* Leges per omnes populos iudicium programmatibus divulgari. *Edict. praefecti Urbis*, quod pertinet ad ann. a Chr. n. *XP.*, apud *Fabrell. p. 529. n. 382.* hoc *PROGRAMMATA UNIVERSITATIS* *NOSS DEGERNDVS* *FAYMENTA* etc.

PROGRAXE vel procraxe, pro prograxisse, hoc est indicasse, effulisse, ab aor. 1. *ἐπαράξα* verbi *παράξα*, clamo. *Lucret. 5. 1158.* Quippe ubi sunt multi per somnia saepe loquentes, Ant morbo delirantes prograxe ferantur, Et caecata diu in medium peccata dedisse. Alii et ipsa *Lachmannus* leg. *protraxe* pro *protraxisse*, a *protraho*, palam traho, palam expono. Simplicii usum *Plautum* quidam putant, *Asin. prol. 5.* Cava, ne grazis. Sed alii rectius leg. *gratlia*.

PROGREDIOR, grēdēris, gressus aum, grēdēdep. 3. (pro et gradior). In Infulto est etiam 4. conjugat. *Plaut. Cas. 5. 1. 9.* Obtuso ore nunc pervelim progrediuri senem. — Olim et *Progreddi* activa positione dictum est, teste *Prisciano 8. p. 799. Putsch. Novius* apud *Non. p. 473. 37. Merc.* Age, move te, in navem primus progredl. — Part. *Progreddiens* et *Progressus* I. et II.; *Progressurus* I. — Progredior est idem ac aut gradior, procedo, prodeco, eteo, *προεργόμαι* (It. *andare o farsi innanzi*, *inoltrarsi*, *avanzarsi*; Fr. *aller en avant*, *s'avancer*, *marcher*; Hisp. *ir o andar adelante*, *adelantar*; Germ. *vorrwärts achreiten*, *gehen*, *vorrücken*, *fortgehen*, *rücken*; Angl. *to come or go forth*, *go on or forward*, *advance*, *proceed*).

I.) Proprie. *Accius* apud *Non. p. 534. 2. Merc.* Eo ente nocte relia nū statueram; Forte aliquanto solitus lembo nū progressus longius. *Furro 2. R. R. 4. 11.* Sus usque adeo pinguitudine crescere solet, ut se ipse stans sustinere non possit, neque progredi usquam. *Cic. 1. Off. 10. 33.* Ut regredi, quam progredi malleot. *Plaut. Pseud. 3. 2. 70.* Si quo hic gradietur, paritar progredimur. *Ces. 1. B. C. 45.* Milites temera insecuti fugientes, in locum iniquum progrediuntur. et *ibid. 81.* Neque ad explorandum, neque ad progrediendum data facultate.

Adde *eumd. 3. B. C. 94. Lucret. 5. 539.* Pe-detentim progrediens. *Plaut. Bucc. 4. 2. 29.* at *Men. 1. 1. 33.* Muesilochus eorum moens progreditur foras. *Brutus* ad *Cic. 11. Fam. 4.* Progressus sum ad Inalpinos cum exercitu. *Cic. Cael. 24. 60.* Ex domo progredi. *Ces. 2. B. C. 19.* Ipse cum equilibus magnis itineribus progreditur. *Justin. 1. 3. 4.* Cum paucis et incompositis in bellum progreditur. et 2. 8. 7. *Volutarius* verberibus domi affectus, in publicum progreditur. *Liv. 7. 10 ad fin.* Progredi nblam alicui. *Id. 38. 15.* Progredi ad urbem. *Virg. 11. En. 608.* intra teli jactum progressus uterque. *Ces. 4. B. G. 4.* Tridui viam progressi rursus reverterunt. *Liv. 7. 41.* Quinctius antea signa progressus. — Et cum addito termino, a quo quis progreditur. *Ces. 7. B. G. 14.* Romanos longius e castris progressurus. *Id. 4. ibid. 23. extr.* Millia passuum octo ab eo loco progressus. *Id. 7. ibid. 66.* Quis nemo eorum progredi modo extra egmen audeat. *Flor. 3. 12.* Populus Romanus Italia progredi ausus, orba toto arma circumtulit. *Pin. 7. Hist. nat. 53. 54. (181).* Adeo sani, ut de progrediendo cogitarent. subnudi domo, di uscir di cnsa.

II.) Translate. *Cic. 3. Ornt. 30. 119.* Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus pensumque revocabo. *Id. 2. Phil. 4. 9.* Quid est minus hominis, quam id obicere adversario, quod ille si verbo nagerit, longius progredi non possit qui objacerit? non aappia che altro dire: non possa replicar parola. *Id. 11. Phil. 3. 6.* Mihi quidem et ille pervenisse videtur, quoad progredi potuerit feri hominis amentia. *Id. 5. Fin. 15. 41.* A primo quidem occulta natura est: progredientibus autem statibus, sensum nosmetipsos cognoscimus. *coll'avanarsi degli anni*, et *Ces. ad Cic. post ep. 8. l. 10. ad Att.* Scribendum ad te existimavi, ne quo progredieris, inclinata jam re, que integra etiam progrediendum tibi, non existimasses. *Cic. Amic. 11. 36.* Videamus, quatenus emor in amicitia progredi debeat. quoniam innanzi andar debba. et 1. *Divinat. 14. 24.* Divinatio conjectura nllitnr, nllra quam prugredi non potest. *Id. Harusp. resp. 26. 56.* Repulsi sunt li, quos ad omnia progredientes non solum ellani, sed etiam sui rapulerunt. h. e. ad omnia projectos, omnia aggredientes, ut ad honores perveniant. *Id. 4. Fin. 23. 64.* Procedere et progredi in virtute. *far progresso*. *Id. 5. ibid. 15. 43.* Quam autem progrediens confugatur animus, agnoscit ille quidem neturum vim, sed ita, ut progredi possit longius. *Id. 3. Cat. 5. 12.* Quem in locum sis progressus, cogita. *Id. Senect. 10. 33.* Paulum etate progressus. *avanzato in età*. *Liv. 28. 27.* Mihi ne bodie quidem scire videmini, quo amentie progressi sitis. *Flor. 3. 16.* Eo vesania progressus est, ut etc. *Tac. 3. Ann. 47.* Absurdum in adulatione progressus. *Quintil. 1. 1. 8.* Qui paulum aliquid nllra primas liltaras progressi, falsam sibi scientie persuasionem induerunt. — *Sall. in orat. Philippi contra Lepid. sub fin.* Nusquam etiam tunc lepidum progressum ajabant, quum privata arma apprimodum libertatis ceplisset. V. *Kritz. ad h. l.* — *Progressus* passive apud *Sueton. Claud. 2.* Adao ut, ne progressa quidem etate, nlli publico privatoque munari habilis existimaretur. Hinc Part.

Progressus, a, um, adjective quoqua usurpatur, cujus Comp. *Progressior* apud *Tertull. Anim. 31.* Si decrevit foris anima retrograda etata, quanto magis erat, ut progressior reverteretur mille post annis?

PROGRESSIO, ōis, f. 3. actus progrediendi, processio, progressus, *πρόβασις, προχώρησις, l'andare innanzi, avanzamento, progresso*. ¶ 1. Generatim. *Cic. 5. Fin. 21. 58.* Omnium rerum principia parva sunt, ad aus progressuibus usa augentur. *Id. 4. Tusc. 1. 1.* Quum tota res militaria divinitus esset constituta, tum progressio admirabilis incredibilisque earum ad nūquam excellentiam factus est. *Id. 3. Off. 3. 14.* Quae at ingenii boollate multi assequuntur, at progressionem discendi. et *ibid. 4. 17.* et 4. *Fin. 24.*

16. Progressorem facere ad virtutem. *Ammian.* 8. 7. *med.* Quum hæc et hujus modi factu dictuque tristia-vitæ optimum quemque debere æculi progressionem discamus. ¶ 2. Specialim inter figuras verborum numerum a *Cic.* 3. *Orat.* 54. 206., et fortasse est, quum in oratione semper aliquid priore majus insequitur, ut *Quintilianus* verbis utar 8. 4. 17., unde oratio progreditur quodammodo, et crescit. Exemplum polii *Copperoner.* es 7. *Ferr.* 66. 170. Facinus est, vincire civem R.: scelus, verberare: prope parricidium, necare: quid dicam in erucem tollere? et ex 2. *Phil.* 25. 63. In cæto verni populi Romani negotium publicum gerens, magister equitum, etc.

PROGRESSOR, *græc.* m. 3. qui progreditur, et procedit. *Augustin.* 6. *Musica.* 6. Vocentur ergo primi (numeri) judiciales, secundi progressores, tertii occurrentes, quarti recordabiles, quinti, sonantes.

PROGRESSUS, a, um. *F.* PROGREDIOR.

PROGRESSUS, u, m. 4. Idem quod progressio, processus, *Pavanzurist.*

1.) Proprie. *Cic.* 2. *Att.* 25. Quo se conferat, nescit: progressum præcipitem, inconstantem redditum videt. *Id.* 2. *Nat. D.* 20. 51. Stellæ, quæ falsæ vocantur errantes. Nihil enim errat, quod in omni æternitate conservat progressus et regressus constantes et rationes. *Vitruv.* 5. 12. progressum appellat structuram, seu aggerem in mare projectum, quo progredi in aquam licet. *Cic.* 11. *Phil.* 2. 4. Alteri se Brutus obiecit, impetumque furientis vitæ suæ periculo colligavit, progressu arcuit, a reditu refrenavit.

II.) Translata est perfectus, progressus, profectus. ¶ 1. Generalim. *Cic.* 5. *Phil.* 17. 47. Progressum ætatis expectare. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 28. 92. Quæ (philosophia) primo progressu se stive tradit elementa loquendi. *Id.* 1. *Nat. D.* 6. 15. Balbus, qui tantus progressus habebat in Stoicis, ut cum excellentibus in eo genere Græcis compararetur. *Id.* 4. *Tusc.* 19. 44. Philosophi principes numquam in suis studiis tantos progressus sine flagranti cupiditate facere potuissent. Adde *Nepot.* *Cot.* 3. ¶ 2. Specialim. *Cic.* 1. *Off.* 4. 11. Homo causas rerum videt, earumque progressus, et quasi antecessiones non ignorat. lo *sulippo dei fatti ad avvenimenti.*

PROGUBERNATOR, *græc.* m. 3. qui gubernantis vices gerit. *Cæcilius* apud *Non.* p. 538. 11. *Merc.* Quum progubernator prope revertit prosumiam.

PROGYMNASMA, *græc.* u. 3. *πρωγυμνασμα*, præexercitamentum. *Priscian.* 10. *epist.* præmissa libris de *fig. numer.* etc. p. 1344. *Putsch.* Præterea de Tereutil metris, nec non etiam de præexercitamentis rhetoricis, quæ Græci progymnasmata vocant.

PROGYMNASTES, a, m. 1. *πρωγυμναστής*, qui ante alium exercetur, qui præit exercitatione. *Seneca* *Ep.* 83. ante *med.* Progymnastas meos queris? unus mihi sufficit *Barinus*, puer, ut scia, amabilis. *Alii* *perperom* leg. progymnasia eodem sensu.

PROH, interject. *F.* PRO.

PROHĒRES, *græc.* m. 3. qui pro herede se gerit. *Papiani Respons.* 1. *tit.* 1. ad *fin.* de donationibus dominorum (h. e. principum) proprietates accipiantium etiam circa heredes et proheredes lege firmatur. *Id.* 9. *Orig.* 5. 2. Proheres, qui loco heredis fungitur, quasi pro herede; est enim aut institutus, aut substitutus.

PROHĪBEO, *bes, hūl, hūm, bere, a. 2.* (pro et habeo). *Prohibeo*, *is, it, ἀρχαῖως*, prohibeam, vel prohibuerim. *Cato* *R. R.* 141. Mars pater, te precor, uti tu morbos, calamitates iustemperiasque prohibeas, defendas, averruncasque. *Plaut.* *Pseud.* 1. 1. 11. Misere miser sum, *Pseudole!* *κακῶν*. Id te *Juppiter* prohibessit. (Ubi notandus accusativus communis. *Sic Amph.* 4. 3. 17. Neque me *Juppiter*, neque dii omnes id prohibebunt, si voleat, quia sic faciam, oīi constitui.) *Cic.* 3. *Legg.* 3. 9. Quodque il prohibessit, ratum esto. *Ennius* apud *Probum* ad

Virg. 6. *Ecl.* 31. Inspice (*Juppiter*) hoc facinus prius quam fiat: prohibessis scelus. — Syncretis est, vel syncope in illo *Zucet.* 1. 976. Nam sive est aliquid, quod prohibeat, officiatque. Est qui leg. probat, ut *Lachmannus*, quem *F.* Putant enim quia probi quasi prohibi dicti sunt, testa *Festo* p. 22. 28. *Müll.*, etiam prope prohibeo dictum olim fuisse; vel potius præbeat legend. pro prohibeat, ut præbia dicuntur, quæ prohibent. *F.* PRÆBIA, PRÆDIUM et PRÆBIA. — Part. *Prohibens* f. e. et 2. et in 6a.; *Prohibitus* f. h. e., c., g.; *Prohibitor* f. g.; *Prohibendus* f. h. e. et c. — Prohibeo est idem ac prociat teneo, arceo, submoveo, impello, ne quid fiat; quasi porro habeo, καλῶς εἶργω (It. tener lontano; impedire; Fr. empêcher, retenir, détourner; Hisp. impedir, detener, desviar, estorvar; Germ. zurück-, entfernt-, odhalten, verhindern, abwenden; Angl. to keep off or away, keep or word off, debor, hinder, impede, stop, prevent; prohibet). ¶ 1. Generalim. — a) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei cum præp. ab. *Plaut.* *Epid.* 2. 2. 103. Ne te censeat illi causæ facere, quo illum ab ille prohibeas. *Cæs.* 4. *B. G.* 34. Prohibere hostem a pugna. et 1. *ibid.* 12. ab oppidis vim hostium. et 2. *ibid.* 23. extr. Finitimâ Imperavit, ut ab injuria et maleficio se suosque prohibereat. h. e. se abstinerent. *Cic.* 6. *Ferr.* 64. 144. Quod prædones prociat ab insula Siciliæ prohibuisset *Verres*. *Id.* 2. *Phil.* 18. 46. Patri persuasi, ut enim a tua non modo familiaritate, sed etiam congressione, patrio jure et potestate prohiberet. *Sall.* *Jug.* 22. Populum Romanum nequæ recte, neque pro bono facturum, et ab iure gentium sese prohibuerit. *Id.* *ibid.* 45. Itaque prohibendo a delictis magis, quam vindicando exercitum brevi confirmavit. — b) Cum Accusativo personæ aut rei, et Ablativo rei sine præposit. *Plaut.* *Mū.* *glor.* 3. 1. 105. Hæc atque alie damna multa mulierum me uxore prohibent. *Cæs.* 1. *B. G.* 10. Locis superioribus occupatis, itinere exercitum prohibere coantur. et *ibid.* 15. Hostem raptis, pabulationibus, populationibusque prohibere. et *ibid.* 1. sicibus sula. et 4. *ibid.* 11. pugna. *Cic.* *Ligor.* 5. 13. Nos jacentes ad pedes supplicum voce prohibebis? h. e. impedis, ne voce supplicum utamur? *Id.* *Sext.* 47. 101. Prohibere aliquem censu. *Id.* 4. *Herenn.* 24. 33. sepultura. *Id.* 12. *Fam.* 15. comestatu. *Id.* 5. *Ferr.* 24. 60. Ab Apronio equitem Romanum scitote biduum cibo lectoque prohibuit. *Id.* 6. *Fam.* 6. Intelligit te non posse prohiberi republica datus. *Nepos* *Honn.* 3. Alpico evanescens prohibere (alii se) transitu occidit. *Virg.* 4. *G.* 105. Instabiles aulmos ludo prohibetis inani. *Ovid.* 2. *Met.* 528. gurgite cæruleo prohibete *Triones*. *Id.* 6. *ibid.* 349. prohibere aliqueum aqua. *Id.* 15. *ibid.* 600. urbe. *Justin.* 1. 8. 2. transitu. *Colum.* 6. *R. R.* 7. 2. Prohibendus erit bos potione per triduum. *Ulp.* *Dig.* 48. 22. 7. sub *fin.* Majoribus honoribus prohibitis minores petere non prohibetur. — c) Cum Accusativo tantum rei aut personæ. *Cic.* 2. *Cat.* 12. 26. Metellus aut opprimet hominem, aut omnes ejus motus conatusque prohibebit. h. e. coercet, cohibet, reprimeret. *Id.* 1. *Off.* 25. 89. Prohibenda maxime est ira in puniendo. *Virg.* 5. *Æn.* 195. hoc vincite, eires, Et prohibete oces. *Ovid.* 14. *Met.* 636. accessus prohibet refugitque viriles. *Cæs.* 3. *B. C.* 44. Neque munitiones Cesaria prohibere poterat. *Auct.* *B. G.* 8. 40. Aqua luminis prohibebat oppidanos. *Liv.* 39. 45. Id eos ut prohiberet, quod ejus siue hello posset, prætori mandatum est. Si armis prohibendi essent, coosules certiores faceret. *Justin.* 18. 7. 6. Prohibitio comestibus obsessaque urbe. Passive *Pallad.* 1. *R. R.* 30. sub *init.* Large vagandi illeotia prohibetur. — *Apul.* de Deo *Socrat.* Prohibitum ire aliquid. h. e. prohibere. — Prohibere comitia dicitur vitare diem morbo, qui vulgo quidem major, ob id ipsum comitalia appellatur. *Cato:* Si servo aut aucillæ dormieoī evenit, quod comitia prohibere solet etc. *Festus* p. 236. 27. *Müll.* — d)

Raro admodum cum Dativo, aut cum Genitivo, aut cum Ablativo et præpos. de. *Plaut.* *Curc.* 5. 2. 7. Obsecro, presentes ne meos mihi prohibeas? h. e. impedis ne meos parentes ocesm? Potest etiam subintelligi nostre. *Sū.* *It.* 6. 27. capte prohibere nequies. Quum *Pænos* squallæ. h. e. quum nequies prohibere *Pænos* a capiendâ aquile legionis. *Lucilius* apud *Non.* p. 528. 10. *Merc.* Solus jam vim da classe prohibuit *Vulcaniam*. — e) Absolute. *Liv.* 2. 62. *Valerius* consul-hostium castra oppugnare est adortus. Prohibuit sæda temperas. *Fibull.* 1. 3. 22. Ausciat egressum se prohibente deo. *Ovid.* 15. *Met.* 616. Rē dempta capiti, popula prohibente, corona, Exhibuit gemine præsignia tempora cornu. — f) Cum particula ut, ne, quin, quominus. *Cic.* *Hosc.* *Ann.* 52. 15. Di prohibeant, ut hoc præsidium sectorum existimetur. *Id.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 10. 33. potissimè prohibere, ne fieret, et debulsi. *Horat.* 1. *Sot.* 8. 17. has nullo perdere possum, Nec prohibere modo, simul ac vaga innodorum Protulit us, quin ossa legant herbasque nocentes. *Cic.* 12. *Fam.* 5. Hiemem credo adhuc prohibuisse, quo minus de te certum habereamus. *Lucret.* 2. 786. At varii rerum impediunt prohibentque colores Quos minus esse possit. *Id.* 2. 978. Prohibere et obstare, quo minus etc. et f. 975. Prohibere et offere, quo minus etc. Adde *Colum.* 2. *R. R.* 5. — g) Cum infinito. *Pacuvius* apud *Non.* p. 77. 25. *Merc.* Si ire coor, prohibet betere. *Cic.* 1. *Fam.* 9. Qui *Bibulum* exire domo prohibuissent. *Id.* 3. *Off.* 1. 47. Qui peregrinos urbibus uti prohibent. *Liv.* 4. 2. sub *fin.* Audeat *Canulejus* proloqui, se delectum haberi prohibitarum. *Id.* 4. 43. Colore patrios tribuni prohibebant. *Id.* 24. 45. Sonitumque primo largioris procellæ strepitum molientium portam exaudiri prohibuit. *Id.* 2. 34. Audeo dicere hoc malo domitos ipsos potius cultores agrorum fore, quam ut armati per sessionem coll prohibeant. *Cic.* *Sext.* 14. 32. Qui consul ænatum ipsius decreta parera prohibuit? *Id.* *Ligor.* 8. 24. Prohibiti estis in provincia vestra pedem ponere. *Sall.* *Cat.* 18. Prohibitus erat consulatus petere. *Cæs.* 4. *B. G.* 24. Barbari nostros navibus egredi prohibent. *Cur.* 3. 2. 9. Festinatio prohibebat acciri. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 31. (99). Aves corporis gravitate prohibita sublimis petere. *Liv.* 3. 38. Jam se ad prohibenda circumdari opera Equi parabant. h. e. ad prohibendum, ne opera circumdarentur. *Id.* 22. 60. Ibi quum sententia variaretur, et alii redimendos de pñibet, alii nullam publice impensam faciendam, nec prohibendos ex privato redimī censuerat. Adde *Martian.* *Argent.* 46. 3. 41. — h) Di prohibeant, averruncant, avertant, ne siverit, tota *Id.* *Ter.* *Andr.* 3. 3. 36. Si eveniat, quod di prohibeant, discunt. *Cic.* *Tit.* *Rosc.* *Ann.* 1. e. sub *f.* Plenior sentit illa *Tertius* *Adelp.* 2. 4. 12. Deor quæso, ut istæ prohibeant. et *Heccr.* 2. f. 10. Di malis prohibeant, et *Virg.* 3. *Æn.* 265. Di prohibita mines: dii talem avaritia casum. ¶ 2. Specialim est vetare, interdicere, prohibere, vitare. Distant tamen veto, et prohibeo, quod vetamus dicta, prohibemus, atque facta. *Plaut.* *Curc.* 1. 1. 33. Nemo hūc prohibet, nec vetat. *Cic.* 1. *Nat. D.* 14. 36. Lea recta imperans, prohibeque contraria. *Martian.* 6. 86. Quando ego ros, medico nōu prohibente, hūam? *Liv.* 4. 4. Verum enim vero lege id prohibet, et conuabium tolli patrum ac plebis, id demum coutumeliosum plebi est. — *Cæs.* 7. *B. G.* 78. At Cesar, dispositis in vallo custodiis, recipi prohibebat. *Cic.* 4. *Herenn.* 22. 31. Eum sepeliri prohibuerunt, alii sepelire. *Horat.* 3. *Od.* 19. 14. Ternois ter cyathos altitius petet *Vates:* tres prohibet supra *Risarum* metucos tangere *Gretia*. *Id.* 1. *Sot.* 6. 57. Insuas uamque pudor prohibebat plura profari. *Quintil.* 5. 10. 104. Lea quæ prohibet adulteram sine adultaro occidere. *Alii* leg. occidi. *Id.* 6. 1. 7. Athenis affectus movere per præconem prohibebatur orator. — Hinc *Prohibita*, *orum*, n. 2. absolute. *Seneca* *Ep.* 83. o *med.* Plures enim pudore peccandi, quam

bona voluntate prohibitis abstinere. ¶ 3. Item speciatim est defendere, tueri. *Varro* 2. *R. R.* 7. 10. In stabulis ab humora prohibera oportet bumum. *Cic. pro lege Manil.* 7. 19. A quo periculo prohibere rempublicam. *Id. ibid.* 7. 18. Magna civium numerum calamitate prohibere. *Id. Brut.* 96. 330. Ut adultam virginem ab armatorum impetu probeamus. *Id. 2. Off.* 12. 41. Tenuiores injuria prohibere. *Cæs.* 1. *B. C.* 23. Prohibere aliquem a conviciis alicujus. *Sall. Jug.* 107. ab injuria. *Cic. 2. Herenn.* 12. 17. detrimento. *Liv.* 31. 25. agros sociorum populationibus. *Horat.* 1. *Od.* 27. 3. Verecundumque Bacchum Sanguineis prohibete risis. *Id. 1. Ep.* 1. 31. Nodosa corpus nolis prohibere cberagra. ¶ 4. Pro separare, dividere. *Ammian.* 28. 6. Angustiae, quæ a Rubro prohibent Caspium mare. — Hinc Part.

Prohibens, entis, adjective quoque usurpat, unde Comp. *Prohibitior* apud *Boeth. Aristot. Topic.* 3. 4. p. 683. Nam et voluptatis prohibentior est ægritudo.

PROHIBITA, ōrum, n. 2. plur. *V. voc.* præced. 2.

PROHIBITIO, onis, f. 3. *allontanamento, proibizione, αποκρήσις.* *Cic.* apud *Quintil.* 9. 2. ab init. Quinquam illa non pena, sed prohibitio sceleris fuit. *Id. Cic.* 5. *Verr.* 14. 37. Prohibitio tollendi, nisi pactus esset, vim adhibebat pactioni, non voluntatem. *Sic leg. Orell. et Klotz.*; alii cohibitio. *Ulp. Dig.* 48. 19. 8. Aut dignitatis depositionem, aut alicujus actus prohibitionem.

PROHIBITOR, ōris, m. 3. *allontanatore, proibitore, καλωτηρ*, qui prohibet, h. e. arcet, aut vetat. *Arnob.* 7. 41. Esculapius valetudinum passimarum propulsator, prohibitor, et extingctor. *Ammian.* 21. 12. et 24. 4. a med. Occupatis prohibitoribus, patefactisque latebris i defensori. et *Apul. de Deo Socrat.* Nullo adboatore unquam indigebat, at vero prohibitor nonnumquam.

PROHIBITORIUS, a, um, adj. *allontanante, proibitivo, καλωτικός*, ad prohibendum, seu arcendum, vel vetandum inserviens. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 14. 17. (37). Cilviam avam quidam clamatoriam dicunt, Labeo prohibitoriam. *Ulp. Dig.* 43. 26. 1. Interdictum prohibitorium. *Ammian.* 23. 5. med. Haruspices prolatis libris exercitibus ostendebant signum hoc esse prohibitorium principique-contrarium.

PROHIBITUS, a, um. *V. PROHIBEO.*

PROHINC, adverb. igitur, ergo, proinde. *Apul.* 3. *Met.* Prohinc tormentis veritas eruenda. *Id.* 5. *ibid.* Prohinc cubiculo te refer. Adde *eum.* 11. *ibid.*

PROHOMO, inmis, m. 3. quasi homo. *Seneca* 6. *Contrav.* 34. a med. Illic est Craton venustissimus homo et probomo et professor. *Ita cl. Fulanetto in Append.*; alii aliter leg.

PROIN. V. PROINDE.

PROINDE et **proin**. — *Proin* disyllabum est apud *Catull.* 20. 16. *Proin* viator hunc deum (*Priapum*) vereberis. Adde *Accium* apud *Non.* p. 257. 7. *Merc.* et apud *Cic.* 1. *Divinat.* 22. 44.; et *Poetam* apud *Censorin.* 14. Ceterum *proin* est monosyllabum epud *Plaut. Capt. prol.* 63. et 3. 4. 20., *Mil. glor.* 3. 1. 185. et *Stich.* 5. 2. 19.; *Ter. Eun.* 1. 1. 11. et 1. 2. 26.; et *Senec. Thyest.* 201. et *Agam.* 129. — Sunt qui *proin* (poeticum et fere comicum) et *Ciceroni* tribuunt 2. *Cat.* 5. 11.; sed *proinde* rectius ibi alii leg. *Lachmannus (V. ad Lucret.* 3. 159.) et alii leg. apud *Varron.* 2. *R. R.* 4. 10.; sed ibi *Schneiderus* mavult *proinde*. — Ceterum *proinde* vel *proin*

A) Est conjunctio idem valens, quod *ideo*, propterea, quapropter, ideoque, *διό* (It. *però*, *perciò*, *per questo*; Fr. *ainsi*, *donc*, *par conséquent*; Hisp. *pues*, *por consiguiente*; Germ. *demnach*, *demgemäss*, *daher*, *also*, *demzufolge*; Angl. *therefore*, *for that reason*, *on that account*). — a) Forma *proinde*. *Nævius* apud *Festum* p. 298. 29. *Müll.* *Proinde* aperto dice, quid sit, quod times. *Accius* apud *Non.* p. 227. 31. *Merc.* *Proinde* istæc tua aufer ter-

ricula. *Plaut. Asin.* 1. 1. 12. *Proinde* actutum istud quid sit, quod scire expetis, Eloquent. *Ter. Heaut.* 1. 2. 3. *Proinde* hinc vos amolimini. *C. ic.* 2. *Cat.* 5. 11. *Proinde* aut exeat, aut quiescant. *Id.* 12. *Fam.* 6. *Proinde* fac, animum tantum hebes, quanto, etc. *Sall. Jug.* 53. *Proinde* parati intentique essent, signo dato, Romanos invadere. *Cæs.* 7. *B. G.* 38. *ad fin.* *Proinde* si quid in nobis animi est, persequamur eorum mortem. *Virg.* 11. *Æn.* 383. *Proinde* tona eloquio, solitum tibi, meque timoris Argue. (disyllab. et ita semper *Lucret.*, itemque *Sil. It.* 2. 353. etc.). *Liv.* 1. 9. *Proinde* ne gravarentur homines cum homioibus sanguinem ac genus miscere. *Curt.* 3. 5. *ad fin.* *Proinde*, si quid opis, si quid artis in medicis est, scient etc. *Justin.* 1. 6. 11. Denunciat suis, ni vinceant, non minus fortes post terga inventuros, quam a frontibus viros: *proinde* videant, fugientibus hæc, an illa pugnantibus acies rumpenda sit. *Quintil.* 3. 8. 38. *Proinde* intuenda sexus, dignitas, ætas. — b) Forma *proin*. *Plaut. Stich.* 5. 2. 19. *Proin* tu lavare propera. *Id. Mil. glor.* 3. 1. 185. *Proin*, *Paestrio*, quam potes, tam verba confer maxime ad compendium. *Id. Capt. prol.* 63. *Proin* si quis pugnam expectat, lites contrahat. *Ter. Andr.* 2. 4. 5. *Proin* tu fac, apud te sies. *Id. Eun.* 1. 2. 26. *Proin* tu, taceri si vis, vera dicitur.

B) Aliquando est adverb. similitudinis, idem ac *perinde*, æque, pariter (It. *parimente, egualmente*; Fr. *comme, pareillement*; Hisp. *como, así que*; Germ. *gerade so, ganz auf gleiche, dieselbe Weise, ebenso*; Angl. *just so, equally, all the same as*). — a) Cum particulis atque, vel ac, ac si. *Varro* apud *Gell.* 13. 12. Neque minus multi imperiti, *proinde* atque haberent ea, sunt usi. *Plaut. Trin.* 3. 2. 33. Tibi *proinde* ac merrere, summas habeo gratias. *Lucret.* 3. 1053. Si possent homines, *proinde* ac sentire videntur Pondus inesse animo, quod se gravitate fatiget, Et quibus id fiat causis, cognoscere, etc. haud ita vitam agerent. *come. Id.* 3. 1035. Ossa dedit terræ, *proinde* ac famul inlimus esset. *Nepos Lysand.* 2. *Proinde* ac si iidem firmissimi soleant esse amici, qui constantes fuissent iniuncti. *Cic.* 3. *Att.* 13. Qua de re, quoniam comitia habita sunt tuque nihil ad me scribis, *proinde* habeo, ac si scripsisses nihil esse. *Cæs.* 3. *B. C.* 1. Nonnullos ambitus Pompeja lege damnatos in integrum restituit, qui se illi initio civilis belli obtulerat, si sua opera in bello uti vellet, *proinde* æstimans, ac si usus esset. *Tac.* 12. *Ann.* 60. Decreta eorum (*procuratorum*) *proinde* haberi jussu, ac si Magistratus Romani constituisent. *Gell.* 1. 18. Vocabulum Græcum vetus tractum in linguam Romanam, *proinde* atque si primitus Latine fictum esset, resolvit in voces Latinas. — b) Sequentie quasi, tamquam, quam, quam si. *Plaut. Amph.* 2. 2. 53. Atque me nunc *proinde* appellas, quasi multo post videris. *Id. Pæn.* 4. 2. 23. *Proinde* habet hic orationem, quasi ipse sit fragi bunæ. *Cic.* 1. *Tusc.* 36. 86. Metelli sperat sibi omnisque fortunam: *proinde* quasi aut plures fortunæ sint, quam infelices, aut etc. *Id. Acad.* (2. pr.) 34. 109. *Proinde* quasi sapiens nullum aliud decretum babeat, et sioe decretis vitam agere possit. *Id. 1. de republ.* 5. *Proinde* quasi bonis et fortibus ulla sit ad rem publicam adeundi causa justior, quam ne pareant improbis, neve etc. *Ter. Phorm.* 2. 3. 35. *Proinde* explicare quasi non nosset. (Ita legit etiam *Donat.*). *Id. Heaut.* 1. 1. 13. *Proinde* quasi nemo siet. Ita tute attente illorum officia fungere. *Lucret.* 4. 1004. *Proinde* quasi ignotas facies atque ora tuantur. *Sall. Jug.* 4. *Proinde* quasi prætura et consulatus, atque alia bujusemodi per se ipsa clara, magnifica sient, ac non perinde habeantur, ut eorum, qui sustinent, virtus est. *come se. Gell.* 15. 29. *Proinde* est, tamquam si ego dicam, etc. *Plaut. Truc.* 2. 3. 3. Si *proinde* amentur mulieres, diu quam lavant. Omnes amantes balneatores sient. — c) Sequentie ut, sicut. *Plaut. Amph.* 3. 3. 26. Hæc curata sint, sic, sis, *proinde* adeo ut

me velle intelligis. *Id. ibid.* 1. 3. 18. Numquam edepol quemquam mortalem credo ego uxorem suam sic efficitur amare, *proinde* ut hic te efficitur deperit. *Varro* 3. *R. R.* 17. 4. Quos (*piscis*) *proinde* ut sacri sint ac sanctiores quam illi in Lydia; sic hos pisces nemo cocus in jus vocare audeat. *Id. 1. ibid.* 2. 19. Sic factum, ut Libero patri reportor vitis birci immolarentur, *proinde* ut capite darent pona. — Notandum illud *Ter. Hecyr.* 2. 1. 21. Uti domi vos mi eritis, *proinde* ego ero fama foris. *Tertull. advers. Marcion.* 4. 24. *Proinde* per civitates abundataram circumcidere, sicut et egituram per solitudinem struxerat. Absolute. *Justin.* 41. 3. 8. *Proinde* secunda, adversaque silentio tegunt. *Lucret.* 4. 647. Ut sunt dissimiles extrinsecus, etc. *Proinde* et semioibus distant, variantque figuris. *Plancus* ad *Cic.* 10. *Fam.* 24. Hunc filii loco non *proinde* habere, turpe mihi videtur. *Petron. Satyr.* 83. Senex canus, qui, etc. sed cultu non *proinde* speciosus. *Philippi* epist. ad *Aristotel.* apud *Gell.* 9. 3. Vis habeo gratiam, non *proinde* quia natus est, quam pro eo quod eum nasci contigit temporibus tuis, οὐχ οὕτως ἐπὶ τῇ γενέσει τοῦ παιδός, ὥς ἐπὶ τῷ κατὰ τὴν σὴν ἡλικίαν αὐτὸν γεγονέναι. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 68. Ut, si ve dulcis esset sapor uvæ sive acidus, *proinde* æstimarent.

PROILUM. V. PROELIUM init.

PROJECTATUS, a, um. *V. PROJECTO.*

PROJECTE, adverb. abjecte, cum contemptu, sine cura. *Tertull. Pudic.* 13. Apostolus vero eam sceleratam libidinem tam projecte ignorasset?

PROJECTICIUS, a, um, adj. expositicius.

1.) Proprie expositicius. *Plaut. Cist.* 1. 3. 43. Is amore projecticiam illam deperit, Quæ dudum dens hinc ablit ad matrem suam. Sic in *Argum. ejusd. Cist.*, quod quidam *Sidonio* tribuunt. Lemnique natam spondit adolescentula Amore capto illius projecticiæ. *V. PROJICIO.*

II.) Translate est nihili habitus. *Ammian.* 28. 6. a med. Salutat de Palladius projecticius, qui non aliam oh causam dicit se esse projectum, nisi quod in causa Tripolitanorum apud aures sacras mentitus est.

PROJECTIO, ōnis, f. 3. actus projiciendi, extensio, προβολή. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic. Orat.* 18. 59. Brachii projectio in contentionibus, contractio in remissis. *stendimento.* et *Festus* p. 352. 34. *Müll.* Tullios alii dixerunt esse silanos, alii rivos, alii vehementes projectiones sanguinis arcuatim fluentis: quales sunt Tiburi in Aniene. ¶ 2. Latiori sensu, seu ut aliis placet, translate projectio est etiam eadem ac projectura. *Ulp.* 43. 17. 3. § 5. Item videamus, si projectio supra vicini solum non jure haberi dicatur. et § 6. An, quo facilius possim retinere possessionem ejus projectionis, interdico tecum, sicuti nunc possides. *V. PROJICIO.*

PROJECTO, as, are, a. 1. Intensiv., vel frequentit. a projectio. — Part. *Projectatus* sub I.

1.) Proprie. *Ammian.* 13. 5. a med. Homines in aperta pericula projectare. *Isid.* 10. *Orig. litt. P.* Projectus, quasi porro rjectus et projectatus.

II.) Translate. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 33. Etiam ne ultro tuis me projectas probris? h. e. injuriis affcis. Alii et ipse Fleckenstein. leg. *projectas. h. e. provocas. Ennius* apud *Rufinian.* de figur. *Syncretis.* Ego projector, quod tu peccas. h. e. rejicior, damnor, arguor.

PROJECTORIUS, a, um, adj. ejiciendi vim habens. *Theod. Priscian.* de diveta 15. Projectoriam vim participare. *Emil. Macer* 4. 1. Herba projectorum virtutis.

PROJECTURA, æ, f. 1. sporto, prominenz, προβολή, projectum, prominentia, et velut supercilium colusque rei, ut coronarum in architectura, etc. *Vitruv.* 3. 2. Crepidines et projecturæ spirarum. et *ibid.* 3. Spirarum projecturæ non procedant extra solidum et *ibid.* Projectura cymatii. *V. PROJICIO* 2.

PROJECTUS, a, um. *V. PROJICIO.*

1.) **PROJECTUS**, us, m. 4. projectio. In sexto ca-

su sing. *Lucrat.* 3. 987. Quilibet immani projectu corporis extat. *estensione.* et *Plin.* 17. *Hist. nat.* 12. 19. (92). Omnium, quæ projectu frondis ita defenduntur, ut per ipsas non defluent imbres, stilla sæva est.

PROJICIO, jicis, jeci, jectum, jicere, a. 3. (pro et jacio). — *Projectus* I. 1., 2., 4., 5., 6. et II. 1. b. et d. et in fin. — Projicio est idem atque ante, aut procul jacio, abjicio, προβάλλω, καταπίπτω (It. gettar innanzi, o via, o lontano; Fr. jeter en avant, jeter dehors, rejeter de son sein; Hisp. echar en adelante, echar fuera, echar lejos; Germ. vorwärts oder nach vorn hinwerfen, fortwerfen, -stossen, -jagen; Angl. to throw or fling forth or away).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu, vel georati-
tim est ante, aut procul jecere, objicere. — a) Universim. *Horat. Epod.* 6. 19. de cane. Projectum odoraris cibum. Cf. *Apul.* 6. *Met.* Et frusto cibarii panis ei projecto, cubitum facescit. *Varro* 5. *L. L.* 25. *Müll.* Putescebat ibi cadavera projecta. *Ovid.* 7. *Met.* 601. Tristes penetrant ad viscera morbi. Ante sacros vidi projecta cadavera postes. *Cic.* 1. *Tusc.* 43. 104. Diogenes projici se jussit inhumetum. *Liv.* 29. 9. Nec satius vivorum pæoa insepultos projecit. *Cic.* 1. *Divinat.* 27. 56. Simonides quum ignotum quemdam projectum mortuum vidisset, eumque humavisset etc. *Cæs.* 7. *B. G.* 81. Crates projicere, fundis, sagittis nostros de vallo debere. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 100. qui servos projicere aurum in media jussit Libya. *Cæs.* 4. *B. G.* 36. Aquilam intra vallum projecit. et 7. *ibid.* 25. Projicere aliquid in ignem. *Proper.* 3. 6. 3. Dum furibunda mero mensam propellis, et in me Projicis insana cymbia plena manu. *Virg.* 5. *Æn.* 402. Io medium geminos immani pondere cæstus Projecit. et *ibid.* 673. galeam aote pedes projecit inanem. *Id.* 12. *ibid.* 256. prædamque ex unguibus ales Projecit fluvio. h. e. in fluvium.

— b) Speciatim et sæpe de armis, insignibus, vestibus etc. *Cæs.* 7. *B. G.* 40. et 3. *B. C.* 98.; *Auct. B. G.* 8. 29.; et *Auct. B. Alex.* 76. Projicere arma. gettare, deporre. Cf. *Virg.* 6. *Æn.* 836. Projice tela manu. *Cæs.* 2. *B. C.* 32. Projectis fascibus et deposito imperio. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 53. projectis insignibus, anulo equestri, Romanoque habitu. *Petr.* 136. a med. Projaque veste in aditu stet. deposta, messa giù. *Ovid.* 13. *Met.* 166. neque adhuc projecerat heros (*Achilles*) Virgineos habitus. *Id.* *Heroid.* 21. 165. Projicit ipse suas deducta fronte coronas.

— c) Item speciatim de infantibus. *Plaut. Cist.* 2. 3. 74. Eam postquam peperit, jussit parvam projici. Ego projeci, alia mulier austulit. h. e. exposui. et *ibid.* 1. 2. 5. Puellam projectam ex angiporitu sustuli. **PROJECTICIUS.** ¶ 2.

Latori sensu, vel speciatim est abjicere, prosternere, prosternere, coricare, distendere. *Val. Flacc.* 7. 141. stratoque graves projecerat artus. *Stat.* 1. *Theb.* 387. hic artus imbrì ventoque rigentes Projecit. — Sæpius hoc sensu Part. *projectus* usurpatur, et est abjectus, prostratus, quum se projecisset, disteso, prostrato, coricato. *Cæs.* 7. *B. G.* 26. Matresfamilias fleotes, projectæ ad pedes suorum. *Id.* 2. *B. C.* 5. Ante simulacra projecti victoriam ab diis exposcerent. et 3. *ibid.* 98. Passis palmis, projecti ad terram, flentes ab eo petierunt salutem. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 63. 83. (174). Vulpes in latera projectæ distese in terra in fianco. et *Virg.* 1. *Ecl.* 76. viridi projectus in antro. *Stat.* 12. *Theb.* 328. projectus cæspite nudo. *Sil.* 11. 15. 309. Stramine projectus duro. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 112. Si quis ad ingentem frumenti semper acervum Projectus vigelet cum longo fuste.

¶ 3. Item speciatim, projicere se, gettarsi. *Curt.* 9. 4. Jam vestem detraxerat corpori, projecturus semet in flumen. *Cæs.* 4. *B. G.* 25. Projicere se ex navi. *Cic.* *Sezt.* 11. 26. ad pedes alicujus. *Liv.* 2. 23. se in forum. h. e. se proripere. *Virg.* 9. *Æn.* 444. Tum super exaomem sese project amicum. — Sic de jumento, quod podagra laborat, *Feg.* 3. *Veterin.* 53. inist. Nec stare potest, nec ambulare, sed si cogatur, claudicat, et sæpe se projiciet. ¶ 4. Item est fundere, pro-

fundere, emittare. *Manil.* 4. 259. ille quoque, inflexa fontem qui projicit urna. h. e. Aquarius. *Auct. B. Alex.* 24. ad fin. Ut lacrimas, quas in colloquio projecerat, gaudio videretur profudisse. *Val. Flacc.* 8. 90. septem projectus in amnes Nilus. — Sic projectus est naufragio ejectus. *Virg.* 7. *Ecl.* 42. projecta vilior alga. *Lucret.* 5. 223. sævis projectus ab undis Navita nudus bumi jacet. *Ovid.* 2. *Pont.* 3. 30. Vix duo projecto, tresve tulistis opem. *Id.* *Heroid.* 2. 135. Ad tua me fluctus projectam litora portent. — Huc referri potest et illud *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 3. cum Infinito. levibus projecerat auris Indociles errare comas. ¶ 5. Item est expellere, relegare, repellere. *Cic.* 2. *Cat.* 1. 2. Urbs letari mihi videtur, quod tantam pestem evomerit forasque projecerit. *Ovid.* 15. *Met.* 504. immeritumque pater projecit ab urbe. *Tac.* 1. *Ann.* 3. Ut nepotem unicum Agrippam io insulam Planasiam projiceret. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 71. — Similiter *Ammian.* 22. 7. med. Duo agentes in rebus ex his, qui projecti sunt, etc. h. e. qui a magistratu repulsi sunt. — Sic in re militari est repulsus, propulsus, ributtato. *Sisenna* apud *Non.* p. 363. 3. *Merc.* Romanos impetu suo protelant: projectos persequuntur. ¶ 6. Nemum est etiam protendere, extendere, stendere innanzi, sporgere in fuori, quo sensu sæpe usurpatur Part. *projectus* et est protentus, procurrens, prominens, steso innanzi, sporto in fuori. *Q. Claudius Quadrigarius* apud *Gell.* 9. 13. Gallus sua disciplina scuto projecto cunctabundus, Manlius scutum scuto percussit, atque statum Galli conturbavit. *Nepos Chabr.* 1. Projecta basta impetum excipere hostium. *Sisenna* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. Scutis projectis tecti. *Cic.* 3. *Orat.* 59. 220. Brachium procerius projectum, quasi quoddam telum orationis. *Virg.* 10. *Æn.* 587. projecto dum pede lævo Aptat se pugnae. Sic *Sisenna* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. Arbor circum projectis ramis majorem partem loci summi tegebat. — Similiter de locis, quæ procurrunt, porriguntur, prominent. *Pacuvius* apud *Gell.* 4. 17. extr. Id promotorium, cujus lingua in altum projecta. h. e. projecta se, projicitur: ita rectius *Forcellinus* et *Heuz.*; alii linguam. Cf. *Cic.* 6. *Ferr.* 10. 21. Urbs erat ejusmodi loco, atque ita projecta in altum etc. *Virg.* 3. *Æn.* 699. projectaque saxa Pachyni Radimus. *Liv.* 22. 20. Continentis projectas oras prætervehi. — Sic de loco depresso, jacenti, porrecto, extenso. *Lucan.* 8. 442. si regna times projecta sub austro. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 6. 12. (80). Insula e septentrione in meridiem projecta. *Sil.* 11. 6. 646. ubi lætis Projecta in campis nebulas exhalat inertes, Et sedet ingentem pasceus Mævania taurum. — Similiter *projicere* est etiam projectum facere, in illo *Caji Dig.* 8. 2. 1. Jus immittendi tigna in parietem vicini, projiciendi, protegeodi, etc. Sic *Cic.* *Topic.* 4. 24. Id solum esse ambitus ædium, quod parietis communis tegendi causa tectum projiceretur. — Hinc *projectum* est membrum ædium prominens, ut mœnium et subgrunda, sporto. **IMMIS-**

SILS. II.) Translate. ¶ 1. Est amittere, negligere, abjicere, lasciar andare, abbandonare, disprezzare, gettar via. — a) Generatim. *Cic.* 13. *Phil.* 3. 6. Nec pro bis libertatem, sed pro libertate hæc projicias. *Plin.* 7. *Ep.* 27. Projicere spem salutis. *Cæs.* 2. *B. G.* 15. Accusare Belgas, qui se populo R. dedidissent, et patriam virtutem projecissent. *Horat. Art. P.* 97. Projicit ampullas, et sesquipedalia verba. *Ovid.* 6. *Met.* 544. ipsa pudore Projecto tua facta loquar. *Sil.* 11. 10. 42. Per medius agitur, projecto lucis anore. — b) Speciatim de personis est rejicere, negligere, deserere, nullam earum rationem habendo. *Cæs.* 1. *B. C.* 30. Projectus ac proditus a Co. Pompejo. et 2. *ibid.* 32. Nonne extremam fortunam sequi paratos projecti ille? *Sall. Ep. Pompej.* ad *Sen.* Quem contra ætatem projectum ad bellum sævissimum, cum exercitu optime merito, fœme confectis. *Liv.* 32. 44. Si quid projectis ac proditis ad inconsultam atque im-

providam pugnam lagionibus accidisset. *Virg.* 11. *Æn.* 360. Quid miseros toties in aperta pericula cives Projicia. ubi *V. Servius*. — Similiter *Tac.* 1. *Ann.* 42. Projecta sanatus auctoritas. — c) Item speciatim de vita. *Virg.* 6. *Æn.* 436. lucemque perosi Projicere animas. *Lucan.* 4. 526. Projicere vitam. *Stat.* 2. *Theb.* 237. Projicere diem. h. e. luce se privare, oculos sibi eruendo. — Similiter *Seneca Ep.* 10. Repeto memoria, quam magno animo quædam verba projecis, quanti roboris plena. h. e. protuleris. — *Projicere*, inquit *Non.* p. 162. 7. *Merc.* effundere, boneste positum. *Sisenna ibid.* Tum postquam ad Perusinos ejus facti mentionem projecit. Hoc, opinor, *Sisenna* vult dicere, nagliger jecit, quasi aliud agens meminist. ¶ 2. Est etiam in pericula conjicere. *Cic.* 9. *Att.* 6. Epistolæ tuæ monent, et rogant, na me projiciam. et ipse *Atticus ibid.* 10. Tum poterimus delibere, non scilicet integra re, sed certe minus infracta, quam si una projecis te. *projicere* se his locis est, sine consilio celeriter Urbem relinquere, et temere se fugæ dare, nullo certu loco constituto, quo confugas, et quasi io apertum exitum ruendo. *Sall. Jug.* 17. Cujus impio facinore in has miseras projectus sum. ¶ 3. *Projicere* se est se exserere, se effundere, erumpere. *Cic.* 2. *Fin.* 22. 73. Quod adulterium, quod stuprum, quæ libido non se proripiet ac projiciet, aut occultatione proposita, aut impunitate, aut licentia? h. e. exseret, erumpet, effundet. *Id.* *Cæl.* 9. 22. Si qui se in hoc judicium forte projecerint, excludite eorum cupiditatem. h. e. cupide ac temere se intromiserint. *Liv.* 25. 37. In muliebres et inutiles stetus se projicere. ¶ 4. Pro diſſerre. *Tac.* 2. *Ann.* 36. Quantum odii fore ab his, qui ultra quinquennium projiciantur. — Hinc Part. præter, cujus plurima exempla retulimus,

Projectus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Projector* I. et II. 3.; et Sup. *Projectissimus* II. 2.; et

I.) Proprie est exsertus, prominens, protentus. *Lucan.* 4. 755. Oraque projecta æquant arentia lingua. b. e. exserta. *Sueton. Ner.* 51. Statura fuit pæne justa, -cervice obesa, ventre projecto. et *Tit.* 3. Neque procera statura, et ventre paulo projectiore. *V.* plura sub

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a paragr. proxime super. *Cic.* apud *Non.* 4. p. 373. 24. *Merc.* (3. de republ. 7.) Justitia foras spectat, et projecta tota est, atque eminet. ¶ 2. Hinc est immoderatus, effrenatus, ad omnia se cupide projiciens, profligatus, impudens, smoderato, audace, eccessivo, sfrenato, sfrontato. *Cic.* 3. *Ferr.* 1. 2. Homo ad audendum projectus. *Id.* *Dom.* 44. 115. Videte hominis intolerabilem audaciam cum projecta quadam et effrenata cupiditate. *Id.* *Cluent.* 65. 163. Quorum eminet audacia, atque projecta est. *Tac.* 5. *Hist.* 5. Projectissima ad libidinem gens. *Gell.* 1. 15. extr. Homines in verba projectos, locutulos, et blaterones, et lingulacas dixerunt. ¶ 3. Item vilis, abjectus, contemptus, vile, avvilito, abietto, dispregevole. *Liv.* 2. 27. a med. Non esse desertam omnino rempublicam, neque projectum consulare imperium. *Tac.* 3. *Ann.* 65. extr. Etiam illum, qui libertatem publicam nollet, tam projectæ servitium patientiæ tædebat. *Prudent.* 10. *aspi.* 153. Quid esse vobis æstinem projectus? ¶ 4. Item demissus, abjectus. *Tac.* 3. *Hist.* 65. Vitellii vultus projectus, et degener. ¶ 5. *Projecta sacra* appellantur, quæ fulgurante celo fiunt. Tunc enim projecta depellendorum fulgurum, vel procurandorum bonorum causa fiunt. Ita *Festus* p. 215. 29. *Müll.* Suspicio, inquit *Dacerys*, projecta inde dicta fuisse, quod in scrobe ea sacra fierent, ubi postea fulmen conderetur. Sic *Forcellinus*: ad *Müllerus* legit *conjecta*: V. ibi et cetera. — Hinc

Projectum, i, n. 2. absolute, substantivorum inore. *V.* supra I.

PROLABOR, lāberis, lapsus sum, lābi, dep. 3. (pro et labi). Part. *Prolabens* I.; *Prolapsus* I. et II. 1., 2. et 3. — *Prolabor* est idem quod la-

bor, delabor, vel in anteriorem partem labor, vel etiam labendo cado, procido, παρολισάω, παρολισάω, scorrere, scorrere innanzi, cadere; Fr. glisser ou se glisser en avant ou en bas, tomber, descendre; Hisp. deslizar, caer, descender; Germ. vorwärts gleiten oder rutschen; hingleiten, hinfallen, hinschlüpfen, sich fortbewegen, herabfallen; Angl. to run or glide forward).

I.) Proprie. Cic. in Arat. 2. Nat. D. 44. At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo. Proport. 1. 20. 47. de Hyla. Prolapsus leviter facili traxere liquore. Liv. 44. 5. Solido procedebat elephas in pontem: cuius priusquam in extrinsecum procederet, succisis asseribus collapsus pons, usque alterius initium pontis prolabi eum leniter cohebat: alii elephanti pedibus insistentes, alii clunibus subsidentes prolabeantur. Id. 27. 27. Postquam Marcellum prolabantem ex equo moribundum videre. Tac. 14. Ann. 27. Laodicea tremore terræ prolapsa. Plin. 27. Hist. nat. 8. 45. (69). Pulator ex arbore alta prolapsus. Ovid. Ib. 223. matris prolapsus ab alvo. Sueton. Gramm. 2. Quum prolapsus in cloacæ foramen crus fregisset. Mamertin. Grat. act. ad Julian. 6. Prolapsus cælo exceperat Palladium. Liv. 27. 32. Equus pilo trajectus, prolapsus per caput regem effudit. Virg. 2. Æn. 555. Trojam incensam, et prolapsa videntem Pergama.

II.) Translate. ¶ 1. Est sensim devenire, paulatim accedere. Cic. Cael. 20. 47. Huc unus mulieris libido est prolapsa, ut etc. Id. 1. Legg. 20. 52. Libenter ad istam orationem tecum prolaberer. Seneca Controv. 15. Eo prolapsi sunt mores, ut nemo ad suspicandam adulteriam nimium credulus videri possit. Liv. 30. 12. a med. In misericordiam prolapsus est animus victoris. Tac. 2. Ann. 10. Paulatim inde ad iurgia prolapsi. Id. 1. ibid. 31. Miles in rabiem prolapsus est. — Sic in oratione est longius provehi, excurrere. Cic. Cæcin. 35. 101. Me longius prolapsus esse, quam ratio vestri iudicii postularit. Cf. Ammian. 23. 6. init. Res adegit buc prolapsa, ut in excessu celeri situm monstrare Persidis etc. ¶ 2. Item est elabi, excidere. Cic. Fonte. 9. 18. Ne quod ab aliqua cupiditate prolapsus verbum videatur. ¶ 3. Item est aberrare, errare, falli, in pejus ruere. Cic. Quint. 24. 77. Cogitabam fore, ut permultis in rebus timore prolaberar. Val. Max. 2. 1. (n. 5). Vini unus olim Romanis feminis ignotus fuit, ne scilicet in aliquod dedecus prolaberetur. Cic. 1. Att. 17. a med. Questi sunt Asiani, sa cupiditate prolapsos nimium magno condixisse. Plin. 28. Hist. nat. 8. 29. (118). Virum alias sagacem, nimio iuvandi mortales studio prolapsus. Cic. 2. Divinat. 2. 4. His præsertim moribus atque temporibus, quibus ita prolapsa est (juventus), ut omnibus opibus refrendenda ac coercenda sit. — Liv. 23. 5. Prolapsus ciade Romana imperium vestra fide, vestris viribus retentum et recuperatum esse. Id. 6. 22. Eem temeritate ejus prolapsam restituit. Tac. 3. Ann. 55. Dites olim familiæ studio magnificentie prolabeantur.

PROLAPSIO, ònis, f. 3. casus, πρόπτωσις, caduta.

I.) Proprie. Sueton. Aug. 30. Alveus Tiberis completus rudibus, et ædificiorum prolapsionibus coarctatus. Cael. Aurel. 5. Tard. 10. ad fin. Sed apparet chirurgia ad exitum puri faciendum, incisa membrana, quo corruptis liquoribus prolapsio præbeatur. — Et speciatim in re medica Id. 3. Acut. 2. sub init. Linguae ultra dentes ad exteriora prolapsio. Adda eumd. 1. Tard. 4. n. 65.

II.) Translate est juventutis erratum, aberratione, sdruciolamento. Cic. Cael. 17. 41. Interdum natura multas vias adolescentie lubricas ostendit, quibus illa insistere, aut ingredi sine casu aliquo ac prolapsione vix posset. Ammian. 20. 4. a med. Observans, ne post multas felicitasque victorias agatur aliquod indacorum, neve intempestiva temeritas et prolapsio discordiarum materias excitaret.

PROLAPSUS, a, nm. V. PROLABOR.

PROLAPSUS, us, m. 4. prolabendi actus, prolapsio. Est Augustin. in Ps. 109. 17.

PROLÁTATIO, ònis, f. 3. dilazione, ἀνίστασις, dilatio. Tac. 3. Hist. 82. Sed omnem prolationem, ut inimicam victoriæ, suspectabant. Alii rectius leg. (inter quos Jac. Gronov.) prolationem.

PROLÁTATUS, a, um. V. PROLATO.

PROLATIO, ònis, f. 3. (profero) proferendi actus; sed usurpatur translate tantum, et ¶ 1. Est narratio, expositio. Cic. Orat. 34. 120. Commemoratio antiquitatis, exemplorumque prolatio. Liv. 22. 13. Sed Punicum abhorrens os ab Latinorum nominum prolatione, pro Casino Casilinum dux ut acciperet, fecit. proferimento, pronunzia. Sic Cael. Aurel. 2. Tard. 1. n. 6. de lingue paralys. Demonstrata taman verbi intelligibili prolatione, nunc imperfecta, nunc ex omni parte motu carans. ¶ 2. Item est extensio, protensio, estensione, dilatazione, ὑπέρθεσις. Liv. 31. 5. Et prolationem finium, victoriamque et triumphum portendi. ¶ 3. Sumitur etiam pro dilazione, dilazione. Cic. Rabir. perduell. 3. 8. Quum alteri ad prolationem iudicii bidaum quæreretur. Cæs. 3. B. C. 32. Prolationem diei donationem esse dicebant. Cic. 7. Att. 12. Nec eum rerum prolatio, nec senatus discussus tardabit. suspensione de' publicis affari, tempo di ferie. Id. 5. Fam. 16. Hæc prolatio temporum perditiorum. — Absolute. Tac. 3. Hist. 82. Omnem prolationem, ut inimicam victoriæ suspectabant. (V. PROLATIO). — In plur. num. Plaut. Mil. glor. 2. 2. 95. Trecentæ potant causæ colligi: non domi est; ablit ambulatum; dormit; quantumvis prolationum 'st.

PROLATIVUS, a, um, adject. qui profertur, vel prolatus est. Ambros. de Fide 4. 4. Quasi non intelligat quid intersit inter prolativum sermonem et in æternum permanens Dei Verbum.

PROLATO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et lato). Part. Prolatatus. 2.; Prolatandus 1. et 2. — Prolato ¶ 1. Est dilato, extendo, dilatare, ampliare, κατεξτείνω. Colum. 1. R. R. præf. 19. Quibus, diuturna permittente pace, prolatare licuit rem rusticam. Id. 1. ibid. 5. 9. Si forte villam prolatare libuerit. Tac. 2. Hist. 78. Quidquid est, quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliare servitia, etc. Quint. declam. 3. 13. Non de prolatando tibi imperio res est. Lucr. 1. 981. Effugiumque fugæ prolaret copia semper. h. e. amplifcet, longius faciat. ¶ 2. Est etiam producere secundum tempus, differre, protrahere, differire. Cic. 4. Cat. 3. 6. Id opprimi sustentando ac prolatando nullo pacto potest. Sall. Cat. 44. Dubitando et dies prolatando. Tac. 6. Ann. 42. Sed ubi diem ex die prolatabant. Id. 11. ibid. 37. Prolatare vitam. Liv. 21. 5. Nihil prolatandum ratns. Sall. in ep. Mithrid. ad Arsac. Pretio diem belli prolatat. Id. in orat. Phil. contra Lepid. a med. Ne prolatandis seditioibus inquires ipse, nos in sollicitudine retineas. col tirar innanzi, allungare. Tac. 13. Ann. 34. Mollibus adhibuit prolatum inter Parthos Romanosque de obtinenda Armenia ballum acriter sumitur. Alii leg. prolatum. Adde Sil. It. 3. 142.

PROLATOR, òris, m. 3. qui profert. Cyprian. de Singul. Cleric. post med. Sed constitutionarios et prolatores (legis) ipsos ignorat.

PROLATUS, a, um. V. PROFERO.

PROLATUS, us, m. 4. prolatio. In sexto casu sing. habet Tertull. advers. Valentinian. 33., ubi alii prolatum legunt.

PROLECTATUS, a, um. V. PROLECTO.

PROLECTIBILIS, V. PLECTIBILIS.

PROLECTO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et lacto). Part. Prolectans et Prolectatus 1. — Prolecto ¶ 1. Est idam atque illecto, allicio: a lacto, qua notat blanditiis trahere, ἁλίσγω, allectare, lusingare. Cic. Flacc. 8. 13. Egentes et leves spe largitionis, et viatico publico, privata etiam benignitate prolectat. Alii leg. prolectat. Vitruv. 5. proæm. Versuum distincta pronuntiatio prolectando sensus legentium, etc. Ovid. 4. Fast. 433. Præda puellares animos prolectat.

Apul. 5. Met. Et illæ sedatæ lacrimæ postliminio redeunt, prolectante gaudio. Id. de Mag. Veneficiis aliquem prolectare ad nuptias. Capell. 8. sub init. Nuptialis gratiæ nomine prolectatus. ¶ 2. Pro lacerare, provocare. Plaut. Bacch. 3. 6. 38. Etiamne ultro tuis me prolectas probris? Alii leg. prolectas.

PROLEGATUS, i, m. 2. et Pro legato, prolegato, legati vice fungens. Inscript. apud Maff. Mus. Ver. 119. 6. p. BAEIO P. FIL. POB. TVTICANO TRIB. MIL. A POPLYO PRAEF. EQ.... PROLEG., PONTIFICI etc. Alia sub Nerone, apud Donat. 137. 1. L. TITINIVS L. F. GAL. GLAVCVS LYCRETIANVS FLAM. ROM. ET AVG. PRAEF. PRO LEGATO INSVLAR. BAZIARVM etc. V. allam in PENNINUS. Alia apud Murat. 697. 5. c. DILLIVS A. F. SER. VOCVLA PR. LEG. IN GERMANIA LEO. XXII. PRIMIGENIAE. V. Noel des Vergers, Lettre à M. Didot p. 5. Adde aliam apud Keller. Fig. laterc. p. 60. n. 180.

PROLEPOS, otis, m. 3. Idem quod pronepos. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in Not. Tyr. p. 80. V. LEPOS, otis.

PROLEPSIS, is, f. 3. πρόληψις, vox Græca, præsumptio et occupatio Istine dicta, a pro ante, et λαμβάνω capio, anticipazione. ¶ 1. Significat figuram loquendi apud grammaticos, quum ante numerus verbo redditur, quam personæ definiantur, ut in illo Virg. 12. Æn. 161. Interea reges, ingenti mole Latinus Quadrijugo vebitur curru, etc. bigis it Turnus in albis, etc. Tum pater Aeneas, etc. Et juxta Ascanius, etc. Procedunt castris. Ita Diomed. 2. p. 438. Putsch. A Mario Plotio p. 456. ed. Krehl. Iisdem verbis definitur, sed appellatur PROLEPSIS. ¶ 2. Item quum id, quod posterius accidit, ante tempus adscribitur, ut 1. Æn. 6. Lavinæque venit litora. Nondum enim, inquit Diomed. ibid. p. 439., erat Lavinium, quum ad Italiam venit Aeneas. Simile est illud 6. Æn. 366. portusque require Velinos. de quo Gell. 10. 16. et Sall. in fragm. apud Diomed. loc. cit. Montem sacrum atque Aventinum inædit. Qui mons, inquit Diomed., ob hoc quod illum plebs inæderat, postea sacer dictus est. Ascon. ad illud Cic. 3. Verr. 45. 147. Ipsi est Siciliensi edicto hoc non habet. Figura prolepsis. non enim ad hoc pervenimus ad Siciliam: cuius crimina in accusatione futura sunt, in tempore præterita. ¶ 3. Item figura oratoria sententiarum, de qua V. OCCUPATIO. ¶ 4. Denique antecceptam animo rei quandam informationem, πρόληψις. Epicurus, anticipationem vocat Cic. 1. Nat. D. 16. 43. V. ANTICIPATIO.

PROLEPSIS, is. V. voc. præced. 1.

PROLES, is, f. 3. In Genit. plur. prolem habet Capell. 3. p. 78. — Proles ducit a pro et oleo cresco; ideoque prima syllaba longa est ex contractione, quum e contrario secunda in soboles brevis ait; oritur enim ex sub at oleo: est autem progenies, soboles, liberi, γένεα (It. prole, figliuoli, progenie; Fr. enfant, descendance, postérité, descendant, rejeton; Hisp. hijo, descendencia, posteridad, descendiente; Germ. der Sprössling, das Kind, der Nachkomme, das Geschlecht, d. Nachkommenschaft; Angl. an offspring, progeny, race, children).

I.) Proprie de hominibus usurpatur. — a) De pluribus. Cic. 3. Orat. 38. 153. dicit esse vocem poeticam, non tamen omnino in prosa oratione vitandam. Sall. in orat. Lepidi ad pop. Præclara Brutorum, atque Emiliorum proles, genti ad ea, quæ majores virtute peperere, subvertunda. Horat. 4. Od. 5. 23. Laudantur simili prole puerperæ. et 3. ibid. 6. 37. rusticorum mascula militum Proles. et Carm. sæc. 19. Lex marita novæ proles farax. et ibid. 47. Dii Romulæ genti date remque prolemque. Virg. 1. Æn. 79. et pulcra faciat te prole parentem. Val. Flacc. 5. 384. Felix prole parens. Tibull. 1. 8. 55. At tibi subscrescat proles, quæ facta parentis Augeat, et clæra faciat venerata senem. Lucr. 5. 854. propagando procudere prolem. Ovid. 9. Met. 452. prolem est enixa gemellam. Id. 1. Fast. 622. prole novare viros. Plin. 3. Hist. nat. 20.

24. (133). Rhætos Tuscorum prolem arbitrantur. *discendenti*. Cic. 6. *de republ.* 21. Si capiat proles illa futurorum hominum deinceps laudes unius cujusque nostrum a patribus acceptas posteris tradere. — Sic etiam *proles* est gens, homines. *Virg.* 4. *Æn.* 236. Nec prolem Ausoniam, et Lavinia respicit arva. *Vet. Poet.* apud Cic. 2. *Nat. D.* 63. 159. Ferrea tum vero proles esorta repente est. h. e. ferrea ætatis homines. Sic *Ovid.* 1. *Met.* 114. sublit argentea proles. et *ibid.* 125. Tertia post illas successit aenea proles. — b) De uno tantum. *Hornt.* 1. *Ep.* 7. 40. Haud male Telemachus, proles patientis Ulisei. *Ovid.* 7. *Met.* 477. et proles tertia Phocus. *Id.* 2. *ibid.* 19. Quo simul acolyo Clymeneia limite proles Venit. h. e. Phaeton. *Id.* *ibid.* 496. Rece Lycæoia proles ignara parentis Arcas adest. *Id.* 15. *ibid.* 533. Nec, nisi Apollineo valido medicamine proles Reddita vita foret. h. e. Esculapii. *Virg.* 6. *Æn.* 322. Anchisa generate, deum certissima proles. *Id.* *ibid.* 25. prolesque biformis Minotaurus inest. *Id.* *ibid.* 763. Silvius, Albanum nomen, tua postuma proles. et *ibid.* 830. Et germana Jovis, Saturnique altera proles. *Senec. Med.* 84. Proles fulminis improbi. h. e. Baccus. *Tibull.* 1. 4. 7. Bacchi rustica proles. h. e. Priapus. *Vnl. Flacc.* 4. 213. egomet Neptunia proles.

II.) Translate. ¶ 1. Per synecdochem manus, copiae. Cic. 3. *Legg.* 3. 7. Equitum peditumque prolem describunt. *Virg.* 10. *Æn.* 429. Sternitur Arcadiæ proles, sternuntur Rtrusci. ¶ 2. Dicitur etiam. — a) De bestiis. *Lucret.* 1. 259. Hinc nova proles Artubus infirma teneras lasciva per herbas Ludit. *Id.* 2. 660. et equorum duellica proles. *Phædr.* 2. 3. Ubi esca se replevit et prolem suam. *Virg.* 3. *G.* 65. *de bobus.* Atque aliam es alia generando auferre prolem. *In razza.* et *ibid.* 541. Jam maris immensi prolem, genus omne natantum. et 4. *ibid.* 281. de npiis, si quem proles subito defecerit omnis. *Colum.* 7. *R. R.* 6. 7. *de capris.* Parit autem, si est generosa proles, frequenter duos. — b) De plantis. *Virg.* 2. *G.* 3. et prolem tarde nascentis olivæ. h. e. bacca oleæ. — In plur. num. *Colum.* 10. *R. R.* 163. Privignasque rogat proles. ¶ 3. PRIVIGNUS. ¶ 3. Proles appellatur et testicul in quibus est vis prolis generandæ. *Arnob.* 7. 24. Polimina sunt ea, quæ nos proles verecundius dicimus: a vulgaribus autem assolent cognomina testium nuncupari. et 5. 23. Circumjectas prolibus diripiens membranas.

PROLETARIUS, ii, m. 2. (proles)

I.) Proprie proletarii erant pauperrimi homines in plebe Romana, qui secundum *Dionys. Halic.* 1. 4. c. 16-20. minus quam duodecim milia cum dimidia possidebant: secundum *Liv.* 1. 43. minus quam undecim milia æris: secundum *Gell.* 16. 10. non amplius quam mille quingentum æris in censum deferebant. Ita dicti sunt, quod fere immunes erant a militia, excepto si tumultus maximus exstiteret: solamque eam operam navabant reipublicæ, ut prolem procrearent. *Lex XII. Tab.* apud *Gell.* loc. cit. PROLETARIO civi quovis vis volebat vindec æro. *Ennius* *ibid.* et apud *Non.* p. 155. 21. *Merc.* Proletarii publicitus scutisque, feroqua Ornatur ferro. *Arnob.* 2. 29. Desinit hominem, proletarius quum sit, classibus, et capite quum censeatur, adscribere ordinibus primis. — Quamvis apud Cic. 2. *de Republ.* 22. (edente A. Maio) et apud *Paul. Diac.* p. 226. 13. *Müll.* cum capite censu iidem esse videantur; inquit enim ille, Ros qui aut non plus mille quatuorcentum æris, aut omnino nihil in eum censum præter caput attulissent, proletarios Servius Tullius nominevit; hic vero, Proletarium capite censum dictum, quod ex his civitas constet, etc.: differunt tamen. Nam capite censi minus honesta conditione erant, multoque pauperiores, ut qui aut nullo æra censeantur, aut minore certe, quam proletarii. ¶ 3. CAPIT-GENSI, et *Gell.* loc. cit.

II.) Translate, proletarius sermo plebejus est, et vulgaris. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 167. Nam proletario sermone nunc quidem hospes utare.

PRŌLĒVO, as, are, a. 1. sollevare, sublevo, allevo, attollo. *Tertull.* *Pœnit.* 4. Hæc te peccatorum fluctibus mersum prolevabit. *ti portern a gnlln.* Alii minus recte leg. *perlinvabit.*

PRŌLIBO, as, are, a. 1. offerre, idem quod libo. Verbum sacrorum. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 18. 22. (117). et *ibid.* 19. 23. (119). Prolibare diis vina. *Id.* 35. *ibid.* 12. 46. (158). Fictilibus prolubare simpuviis. Adde eund. 28. *ibid.* 4. 11. (46). *Inscript.* apud *Orell.* 4350. ex cyrys redditv omnib. annis prolubari volo ne minvs (hs). xv.

PRŌLICĒO, ces, cui, cære, n. 2. (pro proliquo) *Gloss. Isid.* Prolicere, emanare, effluere. Varro: Demum ubi prolicuit dulcis unda.

PRŌLICĒO, licis, (lesi), licere, a. 3. Tantum in *Not. Tir.* p. 149. præteritum prolizi pro prolezi legitur: *V. LICITOR.* — Part. *Proliciendus.*

— Prollicio est idem atque allicio, prolecto, trabo, *nlettare, invitare, atraçoy.* *Plaut. Curc.* 1. 2. 1. Flos veteris vini meis narihus objectus est. Ejus amos cupidam me huc prolicuit per tenebras. *Ovid.* 2. *Art. nm.* 718. voluptes tarda prolicienda mora. *Tnc.* 3. *Ann.* 73. Prolicere aliquem ad spem. *Ammian.* 14. *sub init.* Ut his illecebris alios quoque ad indicanda proliceret paria, vel majora.

PRŌLICĒO, V. PROCITO.

PRŌLĒMEN, inis, n. 3. spatium ante limen portæ. *Heronym.* 12. in *Ezech.* 40. 8. Brat autem aliud prolimen portæ justa vestibulum intrinsecus calamo uno.

PRŌLIQUĀTUS, a, um, particip. ab inusl. *proliquo*, eliquatus. *Apul. de Mng. An.* ut alii philosophi disputant, radli nostri medlis oculis proliliquati, et lumini estrarlo mlti, etc.

PRŌLIQUĒO, V. PROLICEO.

PRŌLĒTAS, atis, f. 3. proles. Trihuunt perperam *Apulejo* 2. *Met.* *sub init.* En, inquit, sanctissime Salvia matris generosa prolitas *Alti recte leg. prohibas.*

PRŌLĒXĒ, adverb. Comp. *Prolisius.* — Prolis est admodum liberaliter, large, abundanter, cumulate, copiose. *largamente, ampinmente, benignmente, a largu mmo, extravas.* *Cic.* 7. *Fam.* 6. Neque mehercule minus et prolis de tua voluntate promisi. *Id.* *Flacc.* 36. 89. Prolis cumulateque facere aliquid. *Ter. Eun.* 5. 9. 52. Accipit hominem nemo melius prorsus, nemo prolisus. *Sueton. Tiv.* 7. Prolisus fovere aliquem. *Apul.* 4. *Met.* Arbores prolis foliatæ. et 8. *ibid.* Prolis consentire culplam de re aliqua. *Cic.* 7. *Att.* 14. Delectus, in quo parum prolis respondent Campani coloni. h. e. rari et pæne inviti respondent ad nomina. *Id.* ad *Plin.* 1. *post Ep.* 16. 1. 16. *nd Att.* ad *fin.* Ut hoc, quod te tua sponta futurum esse corto scio, honoris nostri causa libenter, prolis, celeriter facias. *Gell.* 5. 1. Prolis profuseque laudare. et 12. 1. Prolisius fabulari. *Id.* 19. 10. *sub fin.* ridere. *Id.* 1. 22. n. med. Largius prolisiusque fluere.

PRŌLĒXĒTAS, atis, et

PRŌLĒXĒTĒDO, inis, f. 3. lunghezza, abbondanza, prolissit, *μῆκος*, longitudo. *Pacuvius* apud *Non.* p. 160. 11. *Merc.* Ne plectas fandi mi prolissitudinem. *Arnob.* 7. 43. Colubra prolissitatis immensæ. *Apul. de Mundo.* Terræ latitudo quadraginta, prolissitas septuaginta millia stadiorum tenet. *Ulp. Dig.* 36. 1. 22. a. med. Prolissitas temporis. *Arnob.* 4. 17. Ne forte prolissitas fastidium audientis parlat, creasimus ire per singula. Adde *Hieronym.* *Ep.* 140. n. 8.; et *Symmach.* 2. *Ep.* 8.

PRŌLĒXĒO, as, are, a. 1. allungare, longum facio, extendo. *Colum.* 4. *R. R.* 24. 22. Monendus putator est, ut prolisset aciem ferrament, et quantum potest, novacula similem reddat.

PRŌLĒXĒUS, a, um, adject. Comp. *Prolissior* I. et II. 1.; Sup. *Prolississimus* II. 1. — Prolisus est a pro et *laxus*, quasi in longitudinem laxus, protensus, *ἐκτετατός, ἐκτενός, μακρός* (It. *lungo*, *prolissio*; Fr. *étendu*, *allongé*; Hsp. *extendido*, *largo*; Germ. *weit nusedehnt*, *weit, breit*; Angl. *long, big, large, high, tall*).

I.) Proprie de rebus physici. *Ter. Heaut.* 2. 3. 49. Capillus passus, prolisus, circum caput rejectus negligenter. *Virg.* 8. *Ecl.* 34.; et *Liv.* 2. 23. Prolisa barba. *Alti utrobique leg. promissa.* *Ovid.* 4. *Trist.* 2. 34. Squalida prolisus qui tegit ora comis. *Hic quoque alii rectius promissis.* *Sueton. Claud.* 30. Nam et prolisio, nec esill corpore erat. *di nita staturm.* et *Colum.* 1. *R. R.* 9. 3. Longissimum quemque aratorem faciemus, quod in re rustica nullo minus opere fatigatur prolisior, quia in arando stivæ pæne rectus innlittur. *Id.* 7. *ibid.* 3. 7. Ovem eliges blimam vasti corporis, cervice prolisa, prolisi villi, nec asperi. *Vnro* 2. *R. R.* 2. 3. Caudis observare ut sint oves in Italia prolisus, in Syria brevibus. et 1. *ibid.* 9. 5. Prolisæ arbores. *Sueton. Vesp.* 5. Ramus prævalidus ac prolisus. *Gell.* 7. 12. Tunicis uti prolisus ultra brachia, et usqua in primores manus, ac prope in digitos. *Ammian.* 23. 4. med. Cujus (abietis) summitas duro ferro concluditur et proliso. *Varro* 1. *R. R.* 6. 4. Quædam in montanis prolisiora nascuntur ac firmiora propter frigus, ut abietes ac sappini.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim de tempore et de abstractis, et est longus, diuturnus. *Callistrat.* *Dig.* 50. 6. 5. *nd fin.* Prolisæ ætatis homines, *Paul.* *ibid.* 49. 14. 45. a. med. Prolisioris temporis spatium. *Ulp.* *ibid.* 33. 1. 13. Si cogitatio prolisiorum tractatum habeat. *Lucret.* 4. 1245. non tam proliso provolat ictu. h. e. non tam longe jacitur. *Jul.* *Vnler. res gest. Alex. M.* (edente A. Maio) 1. 57. Sudor sane largus labor est, qui erit quem prolissimus tibi quoque in rebus præsentibus, o res. — Hinc *Prolisum* more adverbii idem est ac valde, diu. *Apul.* 8. *Met.* Puella, lactu redintegrato, prolisum ejulat. ¶ 2. Speciatim in oratione — a) Est longus. *Macrob.* 3. *Saturn.* 7. *in fin.* Cujus exemplum, ne sim prolisus, omisi. — b) Et uber in explicando, copiosus, efficax. *Gell.* 13. 28. Existimo longe esse amplius, prolisius, fortius in significanda totius prope civitatis multitudinis, mortales, quam homines, disisse. ¶ 3. Item speciatim de morali hominis caractere est liberalis largus, beneficus, propensus. *Cic.* 3. *Fam.* 8. Et si de tua prolis beneficaque natura limavit aliquid posterior annus. *Id.* ad *Capiton.* *post ep.* 16. 1. 16. ad *Att.* *sub fin.* Plancum hoc animo libenti prolixo facere. *Id.* 6. *Att.* 3. *circa med.* Arioharæanes in Pompejum prolissior. ¶ 4. De extenarum rerum rationibus est affluens, commodus, e sententia procedens, secundus, prosper. *Cic.* 1. *Att.* 1. Cetera spero prolisæ esse, hls dumtasat urbanis competitoribus. Cnto apud *Gell.* 7. 3. Sclo solere plerisque hominibus rebus secundis, atque prolis, atque prosperis animum excellere.

PRŌLŌCŪTĒO vel proloquutio, ōnis, f. 3. idem ac proloquium. *Clnud. Mamertin.* 2. *Stat. anim.* 3. n. med. Non te in hac prolocutione sollicitet embulandi cura, sed agendi solertia. *Id.* *ibid.* 10. Intende, quæso, animum, ferque iudicium, sitne aliquod prolocutionum barum discrimen.

PRŌLŌCŪTĒOR vel proloquutor, ōnis, m. 3. qui proloquitur. *Auct. declam. quæ inscribitur* Tribunus Marianus 3. Crimen, quod tribuno mendacissimus prolocutor objecit. h. e. orator, causidicus, advocatus, qui pro actore, aut reo apud iudicem loquitur.

PRŌLŌGIUM, ii, n. 2. et

PRŌLŌGUS, i, m. 2. Primum syllabam in prologus produxit *Ter.* loc. *infra cit.* — Ceterum ¶ 1. Prologium et prologus, proemio, principio, *prologo, προλογιον, προλογος*, proloquium, principium dicendi: et fere dicitur de principii fabulæ. Quidam volunt prologium essa fabulæ argumentum: *prologum* proemium, in quo postæ escutatur, aut defenditur, vel fabula commendatur. Verius discrimen est, *prologum* in frequentiori usu esse, *prologium* in raro. *Pacuvius* apud *Paul. Diac.* p. 226. 15. *Müll.* Quid est? nam me examinasti prologio tuo. *Ter. Phorm.* prol. 14. Nullum invenire prologum potuisset, quem diceret, nisi haberet, cui malediceret. Adde

eum. Andr. prol. 5. at Sueton. Vita Terentii. et Quintil. 11. 3. 91. — Provarbi spaciem habet illud Spartian. *El. Ver. proem. extr.* Et quoniam nimis panca dicanda sunt, nec debet prologus enormior esse, quam fabula, de Ipso jam loquar. Προλογος δράματος μακρότατος: πῶς la victoria, che la derrata. — In plur. num. Mar. Gictorin. 2. p. 523. Putsch. Prologos itaque et primarum scenarum actus trimetris (nostri) comprehenderunt, deinde longissimos, id est tetrametros, subdiderunt, qui epellantur quadrati. ¶ 2. Est etiam prologus is ipse, qui prologum recitat, chi, a il prologo. Ter. Hecyr. prol. 2. 1. Orator ad vos venin ornatu prologi. Id. Heaut. prol. 11. Oratorem esse voluit me, non prolongum.

PROLONGO, as, are, a. 1. *prolungare, allungare, ἀναβαλλομαι*, longius facio, prorogo, differo. Plin. 13. Hist. nat. 3. 4. (20). Vestes prolongant tempus: unguenta illico expirant. Ita edit. vet. 1469. 1470. et 1472. Harduin. et alii rectius prorogant. Eadem variantia est in illo Senec. 5. Benef. 17. a med. Ut prolongetur tibi dies mortis, nihil proficit ad felicitatem. At hoc verbo utitur profecto Fulgat. interpr. Deuter. 6. 2. Ut prolongentur dies tui. Id. alibi pluries. Boeth. Aristot. Topic. 8. 1. p. 725. Prolongare et interponere quæ nihil sunt usui ad orationem.

PROLOQUIUM, ii, n. 2. (proloquor). ¶ 1. Est principium dicendi. Paul. Diac. p. 226. '5. Müll. Prologium principium, proloquium. ¶ 2. Item Italice sentenza, proposizione. Varro apud Gell. 16. 8. Proloquium est sententia, in qua nihil desideratur. Est autem huiusmodi (subdit ipse Gell.): Hannibal Pænus fuit; Scipio Numantiam deleuit, etc. Addit præterea, a Cicerone dictum pronuntiatur; a dialecticis ἀξίωμα appellari: duo ejus esse genera, disjunctum, et copulatum, etc. V. ibi reliqua. Gell. 5. 11. Proloquium disjunctivum. — Quod temen discrimen interesse putant nonnulli inter proloquium et eloquium, V. epud Capell. 4. p. 119. ¶ 3. Item sententia judicialis. Ammian. 29. 1. ad fin. Quis omnibus perspicaciter inquisitis, imperator cognitorum consultationi respondens, sub uno proloquio cunctos jubet occidi. Idem imperator dicitur mox ibid. sententia lator. Sic Id. 28. 1. ante med. His ille cognitis efferatus, uno proloquio in huiusmodi causas, quas arroganter proposito majestas imminutæ misceret, omnes, quos etc. statuit tormentis affligi.

PROLOQUOR, loqueris, locutus vel loquutus sum, loqui, dep. 3. Part. Prolocutus. 1. — Prolouor ¶ 1. Generatim et sapissime est idem ac loquor. *parlare, dire, spiegare, πρόφημ*, seu quod in animo habeo, loquendo effero, enim mei senza claris apertisque verbis effero, ut patet ex Varron. 6. L. L. 56. Müll. Prolocutum dicimus, quum in animo quod habuit, extulit loquendo. — a) Cum Accusativo rel. Ter. Andr. 1. 5. 21. Censen, me ullum potuisse verbum proloqui? Id. Phorm. 2. 1. 53. Non potuit cogitata proloqui. Plaut. Amph. 1. 1. 92. Numquam quidquam adduc verborum est prolocutus perperam. Id. ibid. prol. 50. Nunc quam rem oretum buc veni, primum proloquar. Id. Capt. prol. 6. id ego apud vos proloquar, si operam datis. Id. Aulul. 2. 1. 18. Vera proloqui. et 3. 5. 45. falsum. Id. Merc. 1. 2. 96. Scelus videtur, me parenti proloqui mendacium. Auct. B. Afr. 44. extr. Quid sentiat, proloquimini. Cic. Orat. 43. 147. Pervagatissimus ille versus, qui vetat Artem pudere proloqui, quam facit. Ennius apud eumd. 3. Tuac. 26. 63. Cupido cepit miseram nunc me, proloqui Cæln atque terræ Medæi miserias. Alii leg. prosequi. Id. apud Non. p. 232. 24. Merc. Te ipsum hoc oportet profiteri et proloqui. Adversum illam mihi. — b) Absolute, neutrorum more. Plaut. Epid. 3. 4. 28. Proloqui apud aliquam. Ter. Hecyr. 4. 4. 23. nequeo satis, Quam hoc mihi videtur factum prave, proloqui. Id. Phorm. 5. 6. 21. AN. Quamobrem? or. Omitto proloqui: nem nil ad hunc rem est, Antipho. ¶ 2. Speciatim est præ-

dicere, vaticinari. Propert. 3. 11. 59. Proloquar, atque utinam patriæ sim vana barusper.

PROLOQUÛTOR, ònis, f. at PROLOQUÛTOR, òris, n. 3. V. PROLOCUTIC et PROLOCUTOR.

PROLOQUÛTUS vel prolocutus, a, um. V. PROLOCUTOR.

PROLUBIDIO, Inis, f. 3. idem ac prolubium. Varro apud Non. p. 64. 16. Merc. Prolubium, et prolubidinem dici ab eo, quod lubeat.

PROLUBIUM, ii, n. 2. (pro et lubet). ¶ 1. Est cupiditas, libido, capriccio, voglia, brama, prurito, ἐπιθυμία, προθυμία. Poeta apud Non. p. 64. 7. Merc. Prolubium est petere amicitiam et fidem. Accius ibid. Muliebre ingenium, prolubium, occasio. Novius ibid. Et volo, et vereor, et facere in prolubio est. Gell. 16. 19. Feroa et immanes navitas prolubium tamen audiendi aubet. Ter. Adelph. 5. 9. 27. Quæ res tem repente mores mutavit tuos? quod prolubium? quæ istec subite est largites? Alii hic (inter quos Non. p. 493. 17. Merc. et Servius ad Virg. 3. En. 217.) leg. proluvium, h. e. effusio, profusio, liberalitas nimia: a proluendo, quasi tam multa quis donat, ut elevet bonis, ut Plaut. loquitur. V. ELAVO. Confirmant illo Cæcili, unde Terent. hausisse videtur, apud Non. p. 16. 20. Quod proluvium, quæ voluptas, quæ te lactat largitas? V. PROLUVIUM. ¶ 2. Idem quod voluptas, piacere. Gell. 5. 10. a-med. Majus mihi in ista victoria prolubium est, cum te non in causa tantum, sed in argumento quoque isto viceris. Est qui leg. proluvium, sed perperam. Apul. 10. Met. Unguento fragrantissimo prolubium libidinis suscitaram.

PROLUCIO, lûces, luxi, lucere, n. 2. ante luceo. Seneca III. sap. 32. sub init. Natura sublimis fecit illi (homini) caput, et collo flexibili imposuit; deinde sena per diem, sena per noctem signa pruluxit, ut per hæc, quæ obtuleret ejus oculis, cupiditatem fecerit etiam ceterorum. Alii perperam omnino produxit pro pruluxit legunt.

PROLUDIUM, ii, n. 2. proludendi ectus. Specietim in re militari. Ammian. 14. 11. sub init. Per multiplicem armaturæ scientiam agilitatemque membrorum inter quotidiana proludia exercitus consulto consilio cogniti. Id. 16. 5. a med. Quum exercere proludie disciplina castrens coheret ut princeps, etc. — Ceterum V. et PROLUBIUM.

PROLUDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (pro et ludo) provarsi, προαγωνίζομαι, est futurum certamen meditari, et exercendarum virium causa, confirmandi animi veluti simulacrum quoddam certaminis inire.

I.) Proprie. Virg. 3. G. 234. et sparsa ad pugnam proludit areca.

II.) Translate. Cic. 2. Orat. 80. 325. Sed ut ipsis sententiis, quibus proluserunt, pugnare possint. Flor. 3. 22. Prima per legatos habita certamina, quum hinc Domitius et Tborius, inde Hirtulei proluderent. Juvenal. 5. 26. Jurgia proludunt, sed mox et pocula torques. Seneca Hippol. 1080. seque prætentans satis Prolusit iræ. Id. Herc. Fur. 221. Et tumida tenera guttura elidens manu, prolusit hydræ. Id. Med. 907. Prolusit dolor per ista noster. — Passive imperson. Seneca alter Ep. 102. a med. Per has mortalis ævi moras illi melliori vitæ longiorque proluditur. Id. 3. Quest. nat. 28. Denique quum per ista prolusum est, crescut maria. V. PRÆLUDO.

PROLUGEO, es, ere, n. 2. dlu lugeo. Paul. ex Festo: Prolugere dicuntur, qui solito diutius lugent. V. LUGEO.

PROLŪO, lûis, iûi, lûtum, ère, a. 3. Part. Prolutus I. 2. et 3. — Proluere

I.) Proprie ¶ 1. Stricto sensu est madefacere, lavare, atque adeo aqua purgare, lavare, bagnare, ἀραιόζω. Virg. 3. G. 541. genus omne natantum Litore in extremo, ceu naufraga corpora, ductas Proluit. — Proluere cloacam est immissa equa abstergere, purgare. Allegorice Plaut. de anu blibach, Curc. 1. 2. 28. Age, ef-

funde hoc cito in barathrum: propere prolue cloacam. — Proluere ventrem est ciere, suentem reddere. Colum. 7. R. R. 3. 25. Pruinosæ herba pecudi vantram proluit. ¶ 2. Latiori sensu est lavando eufferre, ebriper, ut quum quantis aquæ impetus secum trahit, quæ alluit. Colum. 2. R. R. 18. 5. Quoniam impetus aquarum proluit terram. Virg. 1. G. 481. Proluit insano contorquens vortice silvas Fluviorum rex Eridanus, camposque per omnes Cum stabulis armentis tulit. Id. 12. En. 684. Ac veluti montis saxum, de vertice præceps Quum ruit avulsam vento, seu turbidus imber Proluit. Cæs. 1. B. C. 48. Tempestas ex omnibus montibus nives proluit. Apul. de Mundo. Abruptis imbribus prolutes esse totas regiones. ¶ 3. Latissimo sensu est multum lavare. Ovid. 4. Fast. 778. In vivo prolue rore manus. Stat. 8. Theb. 712. jam saucula proluit ater Pectora permixtus sudore et sanguine torrens. Sil. It. 17. 300. Gracbusque cadens tibi proluit ense. h. e. multo suo cruore tingit. Albinov. 1. 230. Ut posset toto proludere amne rogam. — Sic etiam pro bibere. Virg. 1. En. 743. impiger hausit Spumantem pateram, et pleno se pruluit auro. h. e. probe madefecit. Pers. prol. Nec labra fonte prolui caballino. Horat. 2. Sat. 4. 26. leni præcordia mulso Prolueris melius. unetterai. Id. 1. ibid. 5. 15. ebantem cantat amicam Multa prolutionem vappa nauta. h. e. qui multam vappam biberat.

II.) Translate. Gell. 2. 24. Quum plerique familiam pecuniamque suam prandium gurgitibus proluisent. avendo scialacquato.

PROLŪSIO, ònis, f. 3. prova, saggio, προρῶμαζα, actus proludendi, principium certaminis.

I.) Proprie. Veget. 2. Milit. 23. Milites ordines servare discunt, et vexillum suum in tantis permutationibus in ipse prolusione comitantur.

II.) Translate est præexercitamentum. Cic. 2. Orat. 80. 325. Atque ejusmodi ille prolusio debet esse, non ut Samnium, qui vibrant bastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur; sed ut ipsis sententiis, quibus proluserunt, vel pugnare possint. Sic Idem Divinationem suam in Verrem, et primam concertationem cum Q. Cæcilio, qui accusator esse volebat, et contra Hortensium dicere, prolusionem vocat. Verba ejus sunt Divin. in Q. Cæcil. 14. 47. Sin mecum in hac prolusione nihil fueris, quem te in ipse pugna cum acerrimo adversario fore putemus? Alii tamen lea. prælusionem.

PROLŪSŌRIUS, a, um, adject. Ulp. Dig. 49. 1. 14. Si prolusorio judicio actum sit adversus testamentum. h. e. per collusionem. Ita Haloander: at Torrentin. habet perlusorio.

PROLŪTUS, a, um. V. PROLUO.

PROLŪVIES, ei, f. 5. scorrimento, o escrescenza d'acque, inondazione, diluvio, κατὰλυσς, ἐπίρροα, aquarum redundantia, proluvium, alluvies, diluvium. — a) Generatim. Cic. 3. ad Q. fr. 7. Romæ, et maxime Appia ad Martis, mire proluvies. Alii leg. alluvies. Lucret. 5. 949. templa Nympharum, quibus exbant humoris fuenta Lubrica, proluvie larga lavere humida sacra. — b) Speciatim, proluvies alvi, fluxus, flussio, soccorrenza. Lucret. 6. 1200. Ulceribus tetrus, et nigra proluvie alvi. Adde Colum. 6. R. R. 7. 1. et 12. ibid. 38. 1. Sic Virg. 3. En. 216. de Harpyiis. sædissima ventris Proluvies. Ubi et ipsæ sordes, quæ in fluxu ventris copiose egeruntur, intelligi possunt.

PROLŪVIO, ònis, f. 3. idem ac proluvies. Apul. de Mundo. In occidentis plagis scaturigines quædam ac proluviones easdem strages dederunt. inondazioni, escrescenze.

PROLŪVŌSUS, a, um, adject. Q. Fabius Lucullus apud Fulgent. de prisco serm. in Ramentum. Proluviosa pestis. h. e. proluvionis more se diffundens.

PROLŪVIUM. V. PROLUBIUM. Legitur etiam apud Ambros. 4. de virginib. 4. 18. Exemplem taciturnitatis et proluvium castitatis, victa est cupiditatibus, quæ tormentis vinci nequivit.

PROLYTÆ. V. LYTÆ.

PROMAGISTER, tri, m. 2. et pro magistro, ut vetustiores scribere solebant, qui nempa vice magistri est. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 442. n. 49. **MAGISTERIO** C. MATIDII PATRIVINI PROMAGISTRO L. VERATIO QUADRATO COLLEGII FRATRYM ARVALIUM NOMINE. etc. Alia apud *Gruter.* 607. 1. DECRETVM FIBRI PLACET: IONENTIVS CELSVS PROMAGISTER SVRSCHIPSI III. NON. NOEMB. etc. Alia apud *Gruter.* 426. 5. C. IVNIO C. F. QVIR. FLAVIANO PROMAGISTRO XX. HEREDITATIVM etc. Adde aliam 454. 8. Alia apud *Fabrett.* p. 720. n. 419. M. AVRELIO CONSO IOPTIFICI MAIORI PROMAGISTRO ITERVM etc. Alia apud *Murat.* 1019. 2. C. IVLIO RVFINIANO IN COLLEGIO PONTIFICVM PROMAGISTRO etc. *Cic.* 11. *Att.* 10. P. Terentius operas in partu, et scriptura Asiæ pro magistro dedit. *Id.* 13. *Fam.* 65. Cum P. Tereptio Hispano, qui operas in scriptura pro magistro dat, mihi summa familiaritas. *Id.* 4. *Verr.* 70. 169. In scriptura Siciliæ pro magistro est quidam L. Carpinatius. — Ex allatis exemplis patet, antiquiores Latinos divisim scripsisse pro magistro, ut et pro consule, et pro prætore, et pro quæstore; posteriores vero conjunctim promagister, ita ut ex præpositione et nomine, una tantum vox fieret, et ut nomen declinaretur.

PROMAGISTERIUM, li, n. 2. dignitas illius, qui promagister est. *Inscript.* apud *Gruter.* 173. 5. MANSIONES SALIORVM PALATINORVM LONGA ABTATE NEGLECTAS PECVNIA SVA REPARAVERYNT PONTIFICES VESTAS VV. CC. PROMAGISTRO PORTII ACILII LVGILLI VITRASII PRÆTESTATI VV. CC. h. e. dum essent promagistri Portius, Acilius, etc. V. vnecem sequenti. in fin. At hæc corrigenda sunt ex *Bullettin.* *Archeol.* a. 1842. p. 131. et seqq.

PROMAGISTRATUS, us, m. 4. vel pro magistratu. *S. C. de Bacchanal.* apud *Fabrett.* p. 427. SACERDOS NE QVIS ESSET MAGISTER NEQVE VIR NEQVE MVLER QVISQVAM ESSET NEVE MAGISTRATVM NEVE PRO MAGISTRATV NEQVE VIRVM NEVE MVLEREM QVISQVAM PECISSE VELLE. *Vet. Tab.* apud *Gruter.* p. 629. ad fin. IIS VIATORIBVS PRÆCONIBVS MAGISTRATVS PROVE MAG. MERCHDIS ITEM TANTVDEM DATO. Alia apud *Murat.* 582. 1. NEI QVIS MAGISTRATVS PROVE MAGISTRATV LEGATVS NEVE QVIS ALIVS etc. Vides itaque in his antiquioribus monumentis semper divisim pro magistratu; in inscriptione vero in voce præced. allata, quæ recentior est, promagisterio conjunctim scriptum fuisse. *V. PROMAGISTER* in fin.

PROMARINUS. *V. PERMARINUS.*

PROMATERTERA, æ, f. 1. sorella di mia bisavola, proavie mæx soror: quæ et matertera major dicitur. *Cypis Dig.* 38. 10. 1. et *Paul.* *ibid.* 10. *V. MATERTERA.*

PROMÆCES, is, adject. προμηκης, anteriore parte longior. *V. Boeth.* 2. *Arithm.* 31. p. 1037. *loc. cit.* in **HETEROMÆCES.**

PROMEDIŌ. *V. PROMERITO.*

PROMELLERE, item promovere. *Paul. Diac.* p. 252. 8. *Müll.* a προάλλω.

PROMENERVAT, monet: in Saliari carmine. *Festus* p. 205. 12. *Müll.*

PROMERCALIS, e, adject. da vendere, o rivendere, venale, mercatantesco, υνωος, venditioni expositus: et præcipue qui minoris emitur, ut pluvius vendatur, venalis. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 34. Pecunia domini neque in pecore, nec in aliis rebus promercalibus (villicus) occupet. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 8. 13. *Sueton.* *Cæs.* 54. Unde factum, ut auro abundaret, ternisque millibus nummum in libras promercale (aurum) per Italiam provinciasque divideret. *Id.* *Gramm.* 23. Officinas promercalium vestium exercere. *Gell.* 4. 1. in fin. Ex his, quæ promercalia, et usuaria essent, ea sola esse penoris putat, quæ sint usui annuo. In *epist.* apud *Henzen.* *Inscript.* 6429. Nihil mutari volumus. Retineant igitur quæ ratione quæ itam sive possessam privilegii causam in promercalibus quoque rebus.

PROMERCIVM, li, n. 2. negozio, mercatantia, ἀποκεπολως, negotiatio, mercatura. *Martian.* *Dig.* 48. 8. 3. § 4. Qui hominem libidinis, vel promercii causa castraverit, pœna legis Corneliæ punitur. *Paul.* *ibid.* 30. 1. 41. circa

med. Promercii causa habere aliquid. *V. eumd.* *ibid.* 33. 9. 4. § 2, ubi alia sunt, quæ promercii, alia, quæ sui usus causa quis habet. *V. FO-RICULIARIUM.*

PROMEREO, es, ūi, itum, ere, a. et **PROMEREO**, ōris, itus sum, eri, dep. 2. Part. *Promerens* 1. b.; *Promeritus* 1. a. et b.; *Promeriturus* 1. b.; *Promerendus* 1. b. et 2. — *Promereri* est idem ac mereri, tum in bonam, tum in malam partem, προσαγορευαι, ἀξίως εἶναι (It. meritare; Fr. mériter; Hisp. merecer; Germ. etwas verdienen; Angl. to deserve, merite). ¶ 1. Stricto sensu, vel generatim. — a. In malam partem. *Pacuvius* apud *Festum* p. 133. 23. *Müll.* Scit enim, quid promeruerit. *Plaut. Trin.* 3. 2. 15. Retineri nequeo, quin dicam ea, quæ promeres. *Id. Amph.* 5. 2. 12. Haud promeruit, quamobrem vitio vorteres. *Cic.* 2. *Invent.* 28. 83. Reus levius punitus, quam sit ille promeritus. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 61. Si quam promerui pœnam, me pendere vultis. *Plaut. Amph.* 2. 1. 20. Quid mali sum, heres, tua ex re promeritus? — Sic Part. *promeritus* passive meritato. *Plaut. Men.* 5. 6. 23. Nam illi, qui nihil metuunt, postquam malum promeritum est, metuunt. — b) In bonam. *Ter. Andr.* 2. 1. 30. Neutiquam officium liberi esse hominis putat, Quum is nihil promereat, postulare id gratiæ apponi sibi. *Id. Adelph.* 4. 5. 47. Ita velim me promerentem ames, dum vivas. *Plaut. Capt.* 5. 1. 12. Numquam referre gratiam possum satis, proinde ut tu pr meritus de me. *Id. Men.* 5. 9. 41. Promerulsti, ut ne quid ores, quin impetres. *Stat.* 1. *Theb.* 638. longumque in sæcula digne Promeriture diem Sic *Virg.* 4. *Æn.* 333. ego te, quæ plurima tandem Enumerare vales, numquam, regina, negabo Promeritam. h. e. numquam negabo, te multa in me beneficia contulisse. *Ovid.* 2. *Pont.* 3. 96. Tam bene prmerito commoda mille precor. *Capitolin.* *Pertin.* 2. Belli Parthici industria sua promeritis in Britanniam translatus est ac retentus. Et passive *Plin. Paneg.* 58. An consularis viri filius, cum tertio consul creatur, ascendit? non debitum hoc illi? non vel sola generis claritate promeritum? — Cum adverbis bene, aut male, beneficium aut injuriam facere, jurare aut obesse. *Ter. Adelph.* 2. 1. 47. Quando bene promeruit, sat. *Cic.* 2. *Off.* 15. 53. Paratiores erunt ad bene de multis promerendum. *Plaut. Asin.* 1. 2. 2. Promerenti optime hoccine pretii redditur? ¶ 2. Latiori sensu, vel speciatim, promereri aliquem, aut aliquid, benefactis sibi conciliare, farsi amico, conciliarsi, cattivarsi. *Cic. Mur.* 34. 70. Homines tenues unum habent in nostrum ordinem aut promerendi, aut proferendi beneficii locum. *Sueton. Cal.* 3. Conciliandæ gratiæ, ac promerendi amoris studium. *Id. Tit.* 1. Ad prmerendum omnium voluntatem. *Id. Aug.* 3. Imitetur in promerendis sociis suum Octavianum. *Plin. Paneg.* 62. a med. Quisquis probatos senatui viros suscipit, hic maxime principem prmeretur. *Arnob.* 7. 23. Ita nihil prodest promereri velle per hostias deos lævos. Adde *Sævol. Dig.* 40. 5. 41. § 1. — Hinc a Part. præter. pass.

Promeritum, i, n. 2. absolute, substantivorum more usurpatum tum in bonam tum in malam partem. — a) In malam est malefactum, injuria, demerito. *Plaut. Trin.* 5. 2. 49. Miserum est male promerita, ut merita, si mihi ulcisci non licet. *Auct. B. Afr.* 90. Metu ersanguis, de vitæque ex suo promerito desperantes. — b) In bonam est meritum, benefactum, merito, beneficio. *Cic. post red. ad Quirit.* 4. 8. Hoc majus est vestrum in nos promeritum, quod, etc. *Lucret.* 2. 651. Nec bene promeritis capitur, nec tangitur ira. *Ovid.* 4. *Fast.* 394. Sponte deæ munus, promeritumque patet.

PROMERGO, is, ere, n. 3. emergere, prominere. *Ambros.* in *Luc.* 7. 13. Ut de medio duarum virgarum claviculo brevi erumpente promergant (poma in ficu), quo geminis tecta præstidit, tamquam naturæ parentis gremio, succi fetu plenioris inoleant.

PROMERITO, præcipuum, præter ceteros meritum, ut promedin, hoc est participem, et pro indiviso dicimus. *Festus* ex lectione *Scaligeri* p. 205. 19. At *Müllerus* Promerion, præcipuum.

PROMERITUM, i, n. 2. *V. PROMEREO* in fin.

PROMERITUS, a, um. *V. PROMEREO.*

PROMESOZEUXIS, is, f. 3. est figura nationis, de qua ita *Marius Plotius* p. 456. ed. *Krehl.* Promesozeuxis, quæ constat de prozeuxi et mesozeuxi, fit hoc modo: verba necessaria ante et in medio posita nectunt secum orationem (fortasse nectuntur cum oratione), ut *Da propriam, Thymbræe, domum, da mœnia fessis.* Ille enim ideo promesozeuxis est, quod et ante et in medio verbum necessarium da sermonis copulatur.

PROMETHEUS, ei et eos, m. trisyll. Προμηθεύς, filius Iapeti qui dicitur hominum ex lutu formasse: *V. plura* in **ONOM.** — Hinc per synecdochen quisvis figulus. *Juvenal.* 4. 133. Debetur magnus patinæ, subitusque Prometheus.

PROMICO, as, are, 1. (pro et mico). Part. *Promicans* sub a.; *Promicandus* sub B. — *Promicare* est extra micare, emicare, exilire, erumpere, prodire.

A) Neutr. *Ammian.* 20. 4. Expectare coacti, dum lux promicaret. *Apul.* 3. *Met.* Promicant molles plumulæ, crescent et fortes pinnulæ. *spuntano.* et *ibid.* Lacrimis promicantibus. et 10. *ibid.* Spirantes cinnamæos odores promicarent rosæ.

B) Transitive. *Novius* apud *Non.* p. 65. 6. *Merc.* Si quidem loqui vis, non perdocere multa: longe promicanda oratio est. h. e. extendenda, porro jacienda, ut *Non.* explicat.

PROMILITE, m. 3. est *Sergii Explanat.* in *Donat.* 2. p. 543. *Krehl.* Ejusdem formæ sunt promilite, proconsule, prætore, quum indivise pronunciantur: nam in pluralitate his prætoribus his proconsulibus dicimus. *Sall.* apud *Servium* ad *Virg.* 2. *Æn.* 157. Neu quis miles, neve pro milite. ubi promilite vim habet substantivi nominativum positi; et est idem atqua evocatus, ut ex *Servio loc. cit.* patet.

PROMINENS, entis. *V. PROMINEO.*

PROMINENTER, adverb. prominendo. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 11. a med. Paulo prominentis a lecto producendus æger. Adde *eumd.* 2. *Tard.* 4. et 5. *ibid.* 4.

PROMINENTIA, æ, f. 1. sporto, prominenza, ἐξοχή, locus prominens, estantia, proclivitas. *Vitruv.* 6. 11. Anterides procurant, deinde contrabantur, ita uti summam habeant prominentiam, quanta operis est crassitudo. *Solin.* 27. Africa extensa in duas prominentias, quarum altera promontorium candidum dicitur, alteram Phucuntem vocant. *Cæli. Aurel.* 5. *Tard.* 10. n. 100. Sequitur etiam prominentia partium, hydropem fingens. *Id.* 3. *Acut.* 5. sub init. Præcordiorum prominentia.

PROMINEO, nes, nŭi, nere, n. 2. Part. *Prominens* 1. 1. a. et b, et in fin. — *Prominere* est extra, aut ultra eminere, extendi, exstare, ἐξίστασθαι (It. essere prominente, estendersi in fuori, sporgere; Fr. être saillant, proéminent; Hisp. ser saliente, eminente; Germ. hervorragen, -stehen, -treten; Angl. to stand or jut out, lean, bend, or stretch, out, be prominent, shoot forward, project, hang over).

I. Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. — a) De locis. *Liv.* 37. 23. In confinio Lyciæ et Pamphyliæ Phaselis est: prominet penitus in altum, conspiciturque prima terrarum Rhodum a Cilicia petentibus. *Ovid.* 13. *Met.* 778. Præminet in pñntum cuneatus acumine longo Collis. *Ammian.* 14. 8. Hæ regiones, velut in prominenti terrarum lingua positæ, ab orbe Eoo monte Amann disparantur. *V. Prominens* in fin. — b) De animalis corporis partibus. *Ovid.* 6. *Met.* 673. Præminet immodicum pro longa cuspide rostrum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 32. 50. (117). Non habent (cervi in senecta) in cornibus imis ramos, alinquin ante frontem prominere solitos junioribus. et *ibid.* 36. 54. (126). Ursis ungues præminet.

Id. 11. *ibid.* 37. 62. (165). Elephantus dentes intus ad mandendum quatuor, præterque eos, qui prominent. *Cf. Apul. 9. Met.* Dignos, qui per angustias cavi tegminis prominebant, et 10. *ibid.* Inter cumas aureæ pinnulæ prominebant. *Am- mian.* 20. 3. ad fin. Figuram (luna) monstrat ambicyrti utrimque prominentibus gibbis. *Ovid.* 13. *Met.* 844. coma plurima torvos Prominet in vultus. ¶ 2. Latiori sensu, aut figurate, ut aliis placeat, prominere dicitur, qui sursum versus eminet et in sublime erigitur. *Horat. Epod.* 5. 35. Quam prominaret ore, quantum exstant aqua Suspensa mento corpora. *Claudian. B. Get.* 320. sublimis in Arcton Prominet Hercyniæ confinis Rhætia silvæ. *Val. Flacc.* 7. 30. Prominet, atque oculos longe tenet. h. e. capite super adstantes arigitur.

11.) Translate. *Liv.* 28. 43. Tamquam non longius, quam quantum vitæ humanæ spatium est, cupiditas gloriæ extendatur, maximeque pars ejus in memoriam ac posteritatem promineat, si estenda. — Hinc Part. præ.

Prominens, entis, adjective quoque usurpat, unde *Comp. Prominentior*, at est Ital. sportato, *prominente*, che sporata, ἐξέχων, προ- νηής, προσηγός, exstans, emineas in anteriore parte. *Liv.* 27. 43. Prominens collis. *Tac.* 3. *Hist.* 71. porticus. *Martial.* 5. 4. de muliere bibaci. Hanc tu rubentem prominentibus venis, etc. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 53. (141). Oculi prominentes, quos hebetiores putant. *Id.* 10. *ibid.* 3. 3. (7). Aquila prominentiore cauda. *Vitruv.* 6. 2 in scænis pictæ vidantur signorum figuræ prominentes, quum sit tabula sine dubio ad ragulam plana. — Hinc

Prominens, entis, n. 3. absoluta, substantivorum mora. *Tac.* 1. *Ann.* 53. Milites invenere in prominenti litoris, nihil lætum opperientem. sulla punta, et 2. *ibid.* 16. Campus, ut ripæ flumio cedunt, aut prominentia montium resistunt, inæqualiter sinuatur.

PROMINO, as, ara, a. 1. menare, condurre, ἄγω, porro mino, h. e. ago. *V. MINO Apul. 9. Met.* Jumenta ad lacum proximum bibendi causæ gregatim prominebat.

PROMINULUS, a, um, adject. aliquanto prominente, aliquantum prominens, emnulus. *Plin.* 5. *Ep.* 6. ante med. Quasi invitat in porticum latam et prominulam. *Solin.* 27. sub fin. Inter simias habentur et sphinges, villosæ comis, mam- mæ prominulis. *Capitolin. Pertin.* 12. Fuit habitudine corporis plogiorem, ventre prominulo. *Capell.* 3. p. 58. Littera V. ore constricto labrisque prominulis exhibetur. *Alii leg.* promul- lis. *Amian.* 23. 4. a med. Eligitur abies, cujus summitas duro ferro concluditur et prolixo, arletis efficiens prominulam speciem.

PROMISCAM et **PROMISCUE**, adverb. idem quod promiscue. — *Paul. Diac.* p. 224. 8. *Müll.* Promiscam dice- bant pro promiscue. *Plaut. Pseud.* 4. 5. 10. Nunc ego Simonem tibi obviam vocat velim, ut mea lætitia lætus promiscam siet. *Farro apud Non.* p. 361. 23. *Merc.* Unam virtutem propriam mor- talibus fecit, Cetera promiscam voluit communia haberi. *Alii leg.* promiscue. — *Plaut. Pers.* 5. 2. 62. Promiscue hunc volo ludificari. *Alii leg.* pro hisce. *Gell.* 7. 3. ad fin. Omnibus promiscue tuendi atque propugnandi modis usus est. *Id.* 2. 24. Promiscue atque indefinita largiri. *Id. præf.* Indistincte atque promiscue adnotare. *V. PRO- MISCUUS* init. At *Mar. Victorin.* 1. p. 2437. *Putsch.* ait: *Promiscus* etiam *promiscue* facit, non *promiscue*, (u enim parvum non debet), sic- ut assiduus assidue facit.

PROMISCO, es, era, a. 2. commiscere, per- miscere. *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 6. Nec aliter tam controversa sibi ac repugnantia promisceri, terram dico, et ignem, potuisse, nisi duobus me- dils aeris et aquæ nautibus vincerentur. *Alii leg.* permisceri. *Gloss. Lat. Gr.* Promiscuo, ἐμπι- γνυμι, Ceterum cf. derivata **PROMISCUUS**, **PRO- MISCUUS**, **PROMISCAM**.

PROMISCUË, adverb. confusamente, alla rin- fusa, indistinctamente, indifferentermente, μι-

γνῶν, ἀδραχπύτως, permiste, sine discrimine, con- fuse. *Cæs.* 6. *B. G.* 21. Promiscue (mares et femine) in luminibus perluuntur. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 31. 85. Si campus Martius dividatur, et unicuique restum bini pedes assignentur; tamen promiscue toto, quam proprie parva frui parte malletis. *Id. Fonte.* 6. 12. Coum est, et sim- plex aurum judicium, et promiscue, et commu- niter stultis ac sapientibus a natura datum. *Id.* 3. *Orat.* 19. 67. Promiscue haurire ex aliquo fonte. *Sueton. Claud.* 21. Propria senatoribus constituit loca, promiscue spectare solitis. *Liv.* 5. 55. Promiscue urbs ædificari cæpta. *Id.* 1. 43. Suffragium promiscue omnibus datum. *Sall.* *Jug.* 28. In primis Adherbalem necat, dein om- nes præbes Numidas, atque negotiatores pro- miscue, uti quisque armatis obvis fuerat, inter- ficit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 47. (130). In ca- pita cunctorum animalium homini plurimus pil- lus, jam quidem promiscue maribus ac feminis. *V. PROMISCE.*

PROMISCUS, *V. PROMISCUUS* init. **PROMISCOÛM**, i, n. 2. *V. voc. seq.* 1. 1. d. **PROMISCOÛS**, a, um, adject. (pro et misceo). Etiam *promiscus* olim dictum est. *Gell.* 11. 16. sub fin. Varia, promiscuque, et non necessaria rerum cujusmodi plurimarum cogitatio. *Id.* 16. 13. Opioionis tam promiscue errores. — Le- gitur atiam ab aruditis in MSS. non unis *Plauti*, et *Taciti* non uno in loco, (ut *Weissenborn.* leg. apud *Liv.* 5. 13. Promiscuque usu). Hinc adverbia *Promiscam*, et *Promiscue*. — *Promi- scus* est permixtus, confusus, indiscretus, com- munis, συμμιγνῆς, ἐμεικτός (It. rinfuso, confu- so, comune, indistinto; Fr. commun, dont chacun a la jouissance avec les autres; Hisp. comun, lo que pertenece a todos; Germ. ver- mischt, nicht verschieden, gemeinschaftlich, nicht gesondert, ungesondert; Angl. promiscuous, confused, common, mingled, indistinct).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Univer- sim. *Sall. Cat.* 12. Pudorem, pudicitiam, divina atque humana promiscua, nihil pensi atque mo- derati habere. *Plaut. Rud.* 4. 4. 139. Eamus intro omnes, quando operam promiscuam da- mus. *Tac.* 12. *Ann.* 7. Conglobatur promiscua multitudo. h. e. patrum simul, et plebis. *Liv.* 4. 2. Connubia promiscua. h. e. plebis et patrum. *Id.* 7. 21. Consulatum promiscuum patribus ac plebi facere. *Id.* 2. 30. in fin. Plus ibi sangui- nis, promiscua omnium generum cæde, quam in ipsa dimicatione, factum. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 3. 5. (7). Hæc res in promiscuo usu est. *Id.* 14. *ibid.* præm. (2). Omnia, quæ occulta aut fuerant, in promiscuo usu facta. *Tac.* 16. *Ann.* 16. in fin. Promiscua sapultura. et 4. *ibid.* 16. Promiscuum ius, et 14. *ibid.* 14. spectaculum. h. e. ad quod omnes sine discrimine admittuntur. — b) Cum Insoito. *Tac.* 1. *Hist.* 84. ad fin. Quid? vos puicherimam hanc urbem do- mibus et tectis, et congesta lapidum stare cre- ditis? Muta ista et janania intercideret ac repa- rati promiscue sunt. h. e. omnia sine discrimine ruinæ obnoxia sunt, et restitui possunt. — c) Opponitur privato et proprio. *Id.* *ibid.* 66. Vien- nenses privati, et promiscuis copiis juvere mili- tem. — d) Hinc *promiscuum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more. In Ablat. sing. *Liv.* 29. 17. a med. Nuac omnes centuriones milite- que vestros (ideo in promiscuo licentiam atque improbitatem esse voluit) *Pleminios* (*Q. Plemi- nius*) fecit. *Id.* 34. 11. Ludis Romanis, ædilibus curulibus imperarunt, ut loca senatoria secerne- rent a populo: nam antea in promiscuo specta- bant. Adde *eund.* 39. 13.; 7. 17., 34. 54. et 40. 51. Sic *Tac. Germ.* 44. Nec arma, ut apud ceteros Germanos, in promiscuo, sed clausa sub custode.

II.) Translate est vulgaris, solitus, ordinarius. *Tac. Germ.* 5. extr. Numerus argenteorum fa- cilior usui est promiscus ac villa mercantibus. Adde *Gell.* 16. 13. loc. cit. init.

PROMISSIO, ōnis, f. 3. promissa, promissio- ne, ἐπαγγελία, pollicitatio, pactio. — a) Ge- neratim. *Cic.* 8. *Att.* 9. ad fin. Promissio pro-

vinciæ. *Id.* 4. *Fam.* 13. auxilii. *Id.* 8. *Phil.* 3. 10. Scelerum promissio et iis, qui expectant, pernicio est, et iis, qui promittunt. — *Pro- missio* et *pollicitatio*, inquit *Donatus* ad *Ter.* *Andr.* 2. 3. 27., eandem vim habent, sed polli- citatio majoris asseverationis est. — b) Specia- tim promissio inter figuras rhetoricas enumera- tur a *Cic.* 3. *Orat.* 53. 205., ubi *Schütz.* leg. *permissio*.

PROMISSIVE, adverb. promittendo, cum pro- missione. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 10. Por- temus, inquit, non portabimus, præceptive, non promissive.

PROMISSIVUS, a, um, adject. quo aliquid promittimus. *P. Consent.* p. 2061. *Putsch.* Et promissivum tempus. h. e. futurum. *Diomed.* 1. p. 328. Modos (verborum) quinque esse omnes fere grammatici consentiunt: nam qui sex vo- luerunt, vario judicio alii promissivum, quidam impersonalem conjungunt. Adde *Capell.* 3. p. 83.

PROMISSOR, ōris, m. 3. promittitor, ἐπαγ- γελτής, pollicitator. *Horat. Art.* P. 138. Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu? Adde *Quintil.* 1. 5. 6.

PROMISSUM, i, n. 2. *V. PROMITTO* io fin. **PROMISSUS**, a, um. *V. PROMITTO*.

PROMISSUS, us, m. 4. promissio. In sexto casu sing. *Manil.* 5. 577. Rentesque parentes Promissu vitæ recreat.

PROMITOR, ōris. *V. IMPORCITOR*.

PROMITTO, mittis, mtsi, missum, mittere, a. 3. (pro et mitto). *Promisti* syncope est pro *promissisti* apud *Ter. Adelph.* 5. 8. 17. et *Catull.* 110. 3. et *promisse* pro *promissis* apud *eund.* *ibid.* 5. — Part. *Promittens* 11. 1. b. g., 2. et 4.; *Promissus* 1. 11. t. a. et 3., et in fin.; *Promittendus* 11. 1. c. — *Promittere* est ante aut longe mittere, porro mittere, producere, proferre, προβάλλω (It. mandare o gettare innanzi o lontano, lasciar andare innanzi; Fr. laisser avancer; Hisp. dexar adelantar; Germ. vorwärts senden; -gehen lassen, loslassen, her- ablassen; Angl. to fling, hurl, or dart, for- ward, throw to a distance).

1.) Proprie. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 11. Ramos vel ferro compescunt, vel longius promittunt. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 26. 44. (107). de pinu. Nec ulla arborum avidius se promittit. h. e. profert, et io fructum effundit. — *Promittere barbam*, capillum, est longiorem fieri sinere, tonsore amoto, lasciar crescere: quod in luctu fiebat. *Liv.* 6. 16. Satis constat, magnam partem ple- bis vestem mutasse, multos mortales capillum ac barbam promissis. *Tac.* 2. *Ann.* 39. Ignotis locis sese addit, donec crinem barbamque pro- mitteret. *V. Promissus* in fin. Similiter de co- metis *Plin.* 2. *Hist. nat.* 25. 22. (89). Pogoniæ, quibus inferiore ex parte, in speciem barbæ longæ, promittitur juba. *Id.* 10. *ibid.* 29. 43. (81). de cantu lusciniæ. Nunc variatur inflexo, nunc distinguitur conciso, copulatur intorto, pro- mittitur revocato. si allunga. Et figurate *Mela* 1. 3. Gallia est longe et a nostris litoribus huc usque promissa. — *Auct. B. G.* 8. 9. Quo tu- tior altitudine esset, hoc audacius, longiusque tela promitteret. Ita *Aldus* 1513. et vetus edi- tio Romana, teste *Heins.*, editio Jensonii 1471. habet *promitteret*: alia fere omnes *permitteret*. *V. PERMITTO*.

II.) Translate. ¶ 1. Fere adhibetur pro pol- liceri, spondere, recipere, profiteri, constituere, pacisci, promettere, dar parola, υποσχεσθαι, ἀναδέχεσθαι. Nam qui pollicetur, ante et in fu- turum quodammodo mittit eum, cui pollicetur, vel rem, quam pollicetur, ut qui non tam facti, quam facturum se aliquando, spondet, ut ait *Vossius*. — a) Cum Accusat. tantum. *Plaut. Most.* 1. 3. 28. Peristi: quod jam promiseram tibi domum, perdidisti. *Nepos Attic.* 15. Quid- quid rogabatur, religiose promittebat. *Cic.* 13. *Fam.* 8. a med. Meque ea, quæ tibi promitto ac recipio, sanctissime esse observatum. *Id.* 16. *Att.* 1. ad fin. Dii faxint, ut faciat ea, quæ promittit! *Virg.* 6. *Æn.* 346. en hæc promissa

fides est? *Horat.* 2. *Sat.* 6. 55. militibus promissa Triquetra Prædla Cæsar, an est Italia tellure daturus? *Id.* 1. *Ep.* 7. 80. Dum septem donat sestertia, mutua septem promittit. *Id.* *Epod.* 14. 7. Promissum carmen. *Ovid.* 7. *Met.* 91. Promisitque torum. *Id.* 13. *ibid.* 325. auxilium promittet Achæa Trojæ. *Quintil. præem.* 14. Facere optima, quam promittere maluerunt. *Id.* 12. 1. 38. Multa non facturi promittimus. *Petron. Satyr.* 8. Ducem se itineris humanissime promisit. si esibi, si offerse. V. alia in *Promissus* in fin. sub II. — *Promittere* sibi omnia, credere, se omnia habiturum, *promitteri* tutto. *Lucan.* 7. 758. Quum sibi Tarpeas victor desponderit arces, Quum spe Romanæ promiserit omnia prædæ, et 2. 321. Hunc quoque totius sibi jus promittere mundi. — Cum adverbis. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 101. Promittere firmiter. *Id.* *Stich.* 3. 2. 27. certo. *Catull.* 109. 3. vere. — b) Cum Accus. et Infinito — Futuro. *Plaut. Men.* 5. 4. 6. Sannum futurum, mea id promitto fide. *Cic. Mur.* 41. 90. Quem ego inimicissimum huic conjurationi futurum esse, promitto et spondeo. *Id.* 5. *Phil.* 18. 51. Promitto, recipio, spondeo, C. Cæsarem talem semper fore. *Id.* 3. *Fam.* 10. De me tibi sic, contestans omnes deos, promitto atque confirmo, me etc. *Horat.* 1. *Od.* 7. 28. Certus enim promisit Apollo Ambiguam tellure nova Salamina futuram. — Cum Infinito præsentis. *Plaut. Trin. prol.* 5. Si quidem dare promittitis. *Id.* *Cist.* 2. 2. 7. Quia ei promisi dolium vini dare. Adde *Bacch.* 4. 8. 79., *Merc.* 3. 4. 46. et *Rud.* 3. 4. *extr.* *Sic Ammian.* 22. 7. Eum adiere fidentius, promittentes latebras monstrare Florentii, si eis gradus militiæ redderetur. — Et passivè. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 60. (167). Hammonis cornu (gemma) promittitur prædivina somnia representare. — Cum Infinito Fut. simul et Præter. *Curt.* 3. 6. 2. Se remedium afferre tantamque vim morbi levaturum esse promissi. — c) Cum Ablat. et præpos. de. *Cic.* 7. *Fam.* 5. Neque minus el prolise de tua voluntate promisi, quam eram solitus de mea polliceri. *Id.* 6. *ibid.* 1. Si mihi alterutrum de eventu atque exitu rerum promittendum esset, etc. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 103. ut si quid promittere de me Possum aliud vere, (hoc) promitto. — Et addito Infinito. *Cic.* 3. *Fam.* 10. V. loc. cit. paulo sup. sub b. — d) Cum Genitivo. *Cic. Topic.* 4. 22. Si quis in pariete communi demoliendo damni infecti promiserit. h. e. promiserit nomine damni infecti. — e) Similiter ellipsis est in his *Cic.* 2. *Orat.* 7. 27. Quum ille dubitaret, quod ad fratrem promiserat. h. e. se iterum ad cenam apud fratrem. *Sic Plaut. Stich.* 4. 2. 16. Ad cenam alio promisi foras. *Phædr.* 4. 24. Ad cenam mihi promitte. h. e. te venturum. Adde *Petron. Satyr.* 10. — f) In malam partem. *Plaut. Asin.* 5. 2. 80. Quin surrepturum pallam promisit tibi. t. ha. intimato. Etiam illud *Virg.* 2. *Æn.* 94. huc trahit Servius: et me, fors si qua tulisset, Promisi ultorem. h. e. minatus sum. Quod verum est, si ad Ulysem referatur; si ad Palamedem, non item. Ironia vero est in his *Ter. Heaut.* 4. 4. 6. Syrus mihi tergo pœnas pendet, clu. Satis scite promittit tibi. et *Plaut. Epid.* 1. 2. 18. Quem irrigatum plagis plistori dabo, nisi etc. xpin. Salva res est: bene promittit. — g) Pro affirmare, profiteri, affirmare prædicere. *Cic.* 9. *Att.* 7. Promitto tibi, si vafebit, tegulam illum in Italia nullam relicturum. t. so. dire, t. assicuro. et *Plaut. Rud.* 2. 5. 58. Tu promittebas mihi, illic esse quæstum maximum meretricibus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 9. 40. (124). Eas gemmas magorum vanitas resistere ebrietati promittit. *Id.* 20. *ibid.* 22. 89. (244). Vomices rumpere, purgare, persanare promittens. — h) *Promittere se talem*, dare certam spem, aut signum, se talem futurum. *Seneca* 4. *Controv.* 29. a. med. Haterius, qui et promisit oratorem, et præstitit. *Quintil. declam.* 1. 6. Interrogabo, per quæ se paricidam scelera promiserit. — Et absolute, eodem sensu. *Jul. Erupe.* 1. Ita se factis fortibus promiserat, ut hostibus terrori, Romano imperatori carus esset.

— i) *Commode* tribuitur rebus inanimis. *Seneca Hippol.* 569. Et amica ratibus ante promittet vada. *Incerta Syrtis. Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 28. (47). Tera ipsa (aquas) promittit, candicantibus maculis, aut tota glauci coloris. *Id.* 35. *ibid.* 10. 36. (68). de pictura. Ambire enim debet se extremitas ipsa, et sic desinare, ut promittat alia post se. ¶ 2. Speciatim ponitur pro potendere. *Flor.* 1. 6. Clarum fore, visa circa caput flamma promiserat. et *ibid.* 7. a. med. Nec dubitare cuncti, monstrum pulcherrimum imperii sedem, caputque terrarum promittere. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (309). Stella, quæ Vindemitor appellatur, exoriri mane incipit, vindemia maturitatem promittens. *Val. Flacc.* 6. 730. promittunt omnia pœnas. ¶ 3. Item pro vovere. *Cic.* 7. *Verr.* 72. 183. Donum Jovi dicatum atque promissum. *Petron. Satyr.* 88. Antequam limen Capitolii tangunt, alius donum promittit, si etc. *Flor.* 1. 11. Imperator pactus victoriam, templa promisit. *Tibull.* 3. 5. 33. nigras pecudes promittite Diti. *Juvenal.* 13. 233. Laribus cristam promittere Galli. ¶ 4. Et licitari, seu offerre pretium rei venalis. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 1. 1. (3). Pro domo ejus sestertium milles identidem promittens. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla et supra retulimus.

Promissus, a, um, adjective usurpatur, et est productus, longus, prolixus, allungatus, lungo, steso innanzi, ἐκτενής.

I.) Proprie. *Cæs.* 5. B. G. 14. Britanni capillo sunt promisso. *Nepos Datam.* 3. Capillo longo, barbaque erat promissa. *Varro* apud *Non.* p. 362. 32. *Merc.* et *Liv.* 38. 17. Promissæ, et rutilata comæ. *Justin.* 4. 4. 1. Sordida veste, capillo barbaque promissis. *Colum.* 6. R. R. 1. 3. Doves palæaribus amplis, et pæne ad genua promissis. *Id.* 7. *ibid.* 9. Sues ventre pronisio, clunibus vasitis. F. PROLIUS. — Pro ante, aut longe missus, præmissus. *Lucret.* 4. 681. tum fissa ferarum Ungula quo tulerit gressum, promissa canum vis Ducit. At Lachmannus Gronovium et Codd. secutus legit permissa.

II.) Translate est pollicitus, pactus, palluit, promesso, ἐπιγγελλόμενος. *Auct. B. Alex.* 34. Pecuniam promissam alicui persolvere. *Virg.* 12. *Æn.* 31. Promissam (natam) eripui genero. *Martial.* 7. 69. Hæc est illa tibi promissa Theophila, Cani. Rursus *Virg.* 4. *Æn.* 552. Non servata fides cineri promissa Sichæo. et 9. *ibid.* 107. Ergo aderat promissa dies. *Plaut. Asin.* 2. 2. 99. Operam promissam dare. — Hinc

Promissum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est promissio, promissa, impegno, parola data, ἐπαγγελία. — a) In sing. num. *Cic.* 4. *Att.* 17. Constantiam promissi, et fidem miram! *Id.* 7. *Verr.* 53. 139. Satis est factum Siculis, satis officio, satis promisso oostro ac muneris recepto. *Id.* 1. *Off.* 10. 31. et 3. *ibid.* 25. 95. Promissum facere. et 3. *ibid.* 25. 94. exigere. *Varro* 2. R. R. 11. 1. absolvere. *Plin.* 2. *Ep.* 12. implere. *Cic.* 5. *Verr.* 49. 116. Summam promissi complere. *Id.* 3. *Fam.* 9. Persolvere alicui quod est promissi ac muneris. *Id.* 12. *Att.* 18. Voto quodam et promisso teneri. *Ovid.* 3. *Fast.* 685. Promisso inani alicquem ludere. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 17. 99. (156). In promisso barbarum mirabilium occurrit aliqua dicere et de magicis. h. e. quum promiserim me acturum de herbis mirabilibus. — b) In plur. num. *Ter. Eun.* 2. 3. 19. Fac, sis, nunc promissa appareant. *Cic.* 3. *Off.* 24. 92. Pacta et promissa servare. et 1. *ibid.* 10. 32. Illis promissis standum non est, quæ coactus quis metu, quæ deceptus dolo promiserit. (*Sic Virg.* 2. *Æn.* 160. manere promissis) *Id.* *Planc.* 42. 101. Alicujus promissa repetere. *Id.* 6. *Fam.* 17. expetere. et 3. *ibid.* 11. a. med. Sagitare ab aliquo. *Val. Flacc.* 7. 650. reposcere alicquem. *Ter. Andr.* 4. 1. 7. perficere. *Tac.* 14. *Ann.* 7. perpetrare. *Val. Flacc.* 7. 518. peragere. *Cic.* 12. *Fam.* 30.olvere alicui. *Catull.* 64. 139. dare alicui. far delle promesse. (Apud *Ovid.* 2. *Met.* 51. et *ibid.* 94. dare promissa, est solvere.) *Tac.* 13. *Ann.* 44. exuere. disobbligarsi. et 12. *ibid.* 14. alicujus sequi. et 15. *ibid.*

19. exspectare. *Id.* 4. *Hist.* 62. spernere. *Id.* 3. *Ann.* 16. Eludi ab aliquo per vana promissa. *Sall. Jug.* 82. Magnis muneribus et majoribus promissis quempiam ad studium sui perducere. et *ibid.* 12. Promissis onerare aliquem. *Tac.* 2. *Hist.* 8. ingentibus corrumpere. et 1. *ibid.* 74. *extr.* Promissis simul ac minis tentare aliquem. et 3. *ibid.* 24. Spe et promissis accendere. et *ibid.* 58. Largus promissis.

PROMO, mis, mpsi et msi, mptum et mtum, mere, a. 3. (a pro et emo, qua sumere significat). Part. *Promens* I. et II. 2.; *Promptus* I. et V. PROMPTUS loco suo; *Prompturus* II. 2.; *Promendus* II. 1. — Promere est proferre, efferre, in medium afferre, expromere, προχειρίζω, ἐκφέρειν (II. camare o tirar fuori; Fr. tirer, retirer, faire sortir; Hisp. tirar, sacar a fuera; Germ. hervornehmen, -bringen, -helen; Angl. to draw or bring out, bring forth, produce).

I.) Proprie. *Plaut. Cist.* 1. 1. 113. Accipias claves: si quid tibi opus erit promptum, promito. *Colum.* 2. R. R. 10. 16. Promere aliquid in usus. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 16. Prompsisti tu illi vinum? *Lv.* Non prompsi. *Horat.* *Epod.* 2. 47. vina promens dolio. *Id.* 3. *Od.* 21. 8. Promere languidiora vina. *Id.* 1. *ibid.* 36. 11. Neu promptæ modus amphoræ. *Cic.* 5. *Verr.* 84. 195. Quum tibi senatus ex ærario pecuniam prompsisset. *Id.* 2. *Fin.* 7. 22. Medicamenta de narthecio promere. *Id.* 3. *Fin.* 2. 7. Quum vellent et bibliotheca pueri Luculli quibusdam libris uti, veni in ejus villam, ut eos ipse, ut solebam, inde promerem. *Liv.* 3. 69. ad fin. Signa ex ærario prompta, delataque in campum. *Horat.* 3. *Od.* 20. 10. dum tu celeres sagittas Promis. *Tac.* 15. *Ann.* 54. Promptum vagina pugionem, vetustate obtusum increpans, asperari saxo, et in mucronem ardere insit. *Ovid.* 1. *Met.* 468. Eque sagittifera promsit duo tela phætra. *Virg.* 2. *Æn.* 260. lætisque cavo se robora promunt. h. e. exeunt. *Colum.* 3. R. R. 12. 1. Vites promunt se. h. e. pullulant, et cresunt. *Id.* 9. *ibid.* 13. 2. Sameram ulmi promunt, danno fuori, producono. et *Ovid.* 5. *Fast.* 379. Nocte minus quarta promet sua sidera Chiron. *Horat.* *Carm. sæcul.* 9. Alme sol, curru nitide diem qui Promis, et celas. *Martial.* 10. 80. gemitus imo de pectore promit. *Arnob.* 7. 38. Habent miraculi speciem ista, si ita ut sunt prompta, humanum veniant ad auditum. cavate dai libri e raccontate.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Lucretius* apud *Cic.* 5. *Fam.* 14. Nihil potest esse jucundius animo erudit; qui semper aliquid ex se promat, quod alios delectet. *Cic.* 9. *Att.* 18. Nunc certe promenda tibi sunt consilia. *Id.* 1. *Orat.* 14. 59. Est aliquid, quod non ex usu forensi, sed ex obscuriore aliqua scientia sit promendum et assumendum. *Id.* *Topic.* 2. 7. Loci, e quibus argumenta promuntur. *Horat.* *Art. P.* 143. Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat An-thiphaten Scyllamque etc. *Plin.* 1. *Ep.* 10. ad fin. Promere et exercere justitiam. *Id.* *Paneg.* 66. Jubes, quæ sentimus, promere in medium? proferemus. *Virg.* 5. *Æn.* 191. nunc illas promite vires, Nunc animos, quibus in Gætulis Syrtibus usi. ¶ 2. Speciatim et sæpe est eloqui, manifestare, palam facere, explicare. *Plaut. Asin.* 1. 1. 10. Ita me obstinate aggressus, ut non andeam profecto, percunctanti quin promam omnia. *Liv.* 30. 12. Neque quæ acta essent, promendo. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 104. reclusa Mane domo vigilare, clienti promere jura. *Vellej.* 2. 48. 5. Harum rerum ordo quum justis aliorum voluminibus promitur, tum, uti spero, nostris explicabitur. *Horat.* 1. *Od.* 34. 14. insignem attenuat Deus, Obscura promens. *Quintil.* 1. 1. 22. Cur improbetur, si quis ea, quæ domi suæ recta faceret, in publicum promit? *Id.* 8. *proem.* 32. Ea verba sunt maxime probabilia, quæ sensum animi nostri optime promunt. *Petron.* *Satyr.* 101. Jubet quemque suam sententiam promere. dir il suo parere. *Tac.* 2. *Hist.* 90. Postera die, tamquam apud alterius civilis sena-

tum populumque magnificam orationem de semetipso prompsit. at *Martial.* 8. 18. Promere vulgo epigrammata. *pubblicare. Apul. Florid.* n. 17. Qui pueris utile carmen prompturus est.

PROMONEO, es, ere, a. 2. est porro monere. *Boeth.* in *Aristot. categor.* 1. p. 136. Ne forte cogamur aliquando partes substantiarum, quoniam sunt in subjecto, suspicari non esse substantias, sed accidentia, promonet. *Festus* p. 205. 12. *Müll.* Promenervat, promonet. *Divisim* Müllerus leg. pro monet; at *Quicheret. junctim* promonet.

PROMONSTRa, prodigia. *Paul. Diac.* p. 224. 9. *Müll.* nempe a pro, ente, et monstro, as.

PROMONTORIUM, ii, n. 2. Legitur et promun-
torium in opt. codicib., quam scriptorem tuentur præter alios *Turnell.* l. 13. *Advers.* c. 18. et *Foss.* ad *Melam* loc. infra cit. — Tertiam syllabam videtur corrumpere *Ovid.* 15. *Met.* 709. Inde legit *Capreas*, promontoriumque *Minervæ*: at hic quatuor syllabarum sit vox, nam binæ vocales i et u in unam contrahuntur, vel potius i naturam consonantis accipit, ut in *abiete, pariete*, quæ sæpe apud poetas trisyllabæ voces sunt. — Ceterum promontorium a v. *promineo*, ut videtur (*V.* sub 2.) est prominentia. ¶ 1. Generatim dicitur de qualibet prominentia, etiamsi ad mare non sit: ut de jugo aminenti in mediis Alpibus. *Liv.* 21. 35. Prægressus signa Hannibal, in promontorio quodam, unde longe ex late prospectus erat, consistere jussit militibus, Italiam ostentat, subjectosque Alpines montibus Circumpadanos campos. ¶ 2. Speciatim et sæpe est Ital. promontorio, capo, ἀκρά, λέπας, πῖον, aminentia in mare prominens: a mons, ut sit proprie mons, aut rupes in mare procurrens. Alii a *promineo* ducunt, ut sit prominentia litoris in mare procurrens. Multa sunt enim promontoria, ubi nulli sunt montes: multi etiam montes mari incumbentes, ubi tamen nulla sunt promontoria, ut ait *Foss.* ad *Melam* l. 13. *Pacuvius* apud *Gell.* 4. 17. extr. Id promontorium, cujus lingua in altum projicit. *Cic.* 7. *Verr.* 56. 145. Illi, quos a poetis accepimus, sinus quosdam obseidisse maritimos, aut aliqua promontoria, aut prærupta saxa tenuisse dicuntur. *Id.* 1. *Phil.* 3. 7. *Leucopetra*, quod est promontorium agri Rhegini. *Cæs.* 3. *B. G.* 12. Erant ejusmodi fere situs oppidorum, ut posita in extremis lingulis promontoriis, neque pedibus aditum haberent, quum ex alto se æstus incitavisset, etc. Adde *Plin.* 2. *Hist. nat.* 108. 112. (245). et 5. *ibid.* 1. 1. (2).

PROMOTIO, ois, f. 3. promozione, προαγωγή, actus promovendi. *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 3. *Verr.* 28. Accensus nomen est ordinis, et promotionis in militia. *Lamprid.* *Anton.* *Diadum.* 2. *Macrinus* imperator dicit: Habebe igitur, commilitones, pro impio aureos ternos, et solitas promotiones, sed geminatas. h. e. gradus et honores militares, et quod iis debetur stipendium. *Firmic.* 3. *Mathes.* 7. n. 5. Augmenta vitæ, promotionesque, sed cum maxima largitur infamia. *avanzamenti.*

PROMOTOR, oris. *V.* **PROMOVEO** II. 2.

PROMOTUS, a, um. *V.* **PROMOVEO**.

PROMOTUS, us, m. 4. promotio. *Tertull.* *Cor. mil.* 3. sub fin. Ad omnem progressum atque promotum.

PROMOVEO, mōves, mōvi, mōtum, mōvere, a. 2. (pro et moveo). *Promosset* syncop. pro *promovisset* I. 2.; *promorat* pro *promoverat* I. 1. et II. 3. — Part. *Promovens* II. 1.; *Promotus* I. 1., II. 2. et in fin.; *Promoturus* II. 2.; *Promovendus* I. 1. — Promovere est porro seu ultra movere, provehere, producere, προάγω, προεβιβάζω (It. far avanzare; Fr. faire avancer, mouvoir en avant, pousser en avant; Hisp. promover, adelantar; Germ. vorwärts bewegen, weiterbringen, weiterschaffen; Angl. to move forwards, make to advance).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim, vel stricto sensu. — a) Universim. *Colum.* 11. *A. B.* l. 8. Aliqua sunt opera tantummodo virium, tamquam promovendi onera, portandique. *Cæs.* 2. *B. C.*

11. Saxa quam maxima possunt, vectibus promoveant. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 5. 23. (64). Penales hortos rotis in solem promovere. *Cels.* 8. 18. In palma quoque ossa interdum suis sedibus promoventur, modo in priorem partem, modo in posteriorem. si *slogano.* *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 1. In balneariis assa in alterum apodyterii angulum promovi. *Tac.* 4. *Hist.* 30. Turrim portæ appropriantem promoli contra validi asseres et incussa trabes perfringere. *Quintil.* 11. 2. 38. Quum prior calculum promovisset, victus quæ esset. *avendo mosso la pedina.* *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 20. (53). de apib. Ante fores in tepore solis promotæ. *Ter. Eun.* 5. 3. 3. *ARR.* Move vero ocus te, nutrix. so. Moveo. *CHRE.* Video, sed nihil promoves. non ti avanzi punto. et *Phædr.* 4. 24. Unum promorat vix pedem triclinio. *Quintil.* 11. 3. 113. Promovere manum ad sinistram intra humerum. *stendere.* — b) Speciatim in re militari. *Cæs.* 7. *B. G.* 27. Postero die Cæsar promotæ turri directisque operibus, quæ facere instituerat, etc. *Id.* 2. *ibid.* 31. Tanta altitudinis machinationes tanta celeritate promovere. *Tac.* 15. *Ann.* 4. in fin. Quum promovere scalas et machinamenta inciperent, facile detrusi. h. e. admove, appressare. *Justin.* 14. 1. 6. Exercitu in Ætoliam promotæ. *Auct. B. G.* 8. 16. Cæsar legiones promovet, et turmas mittit ad insequendum. *Id.* *B. Afr.* 14. Equitatus subito sese extendere, et in latitudinem promovere cœperunt. et *ibid.* 59. Aciem longius ab adversariorum copiis promoverat. *Liv.* 28. 44. Promovere castra ad Carthaginem. *Sic Id.* 10. 4. Promovere castra in agrum Ruscellanum. et *Cæs.* 1. *B. G.* 38. Eodem die castra promovit, et milibus passuum sex a Cæsaris castris sub monte consedit. *Stat.* 1. *Achill.* 443. fervent portus, et aperta carinis Stagna, suasque biemes classis promotæ, suosque Attollit fluctus. — c) Singulare est illud *Apul.* 4. et 7. *Met.* Nos promotæ. notte avanzata. ¶ 2. Speciatim, vel latiori sensu pro extendere, amplificare, *stendere, ampliare.* *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 17. Roma, nisi immensum vires promosset in orbem, Stramineis esset nunc quoque densa casis. *Sueton.* *Ner.* 16. Ostia tenuis promovere mœnia. *Ovid.* 2. *Pont.* 2. 72. imperium.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est juvare, conferre, proficere, giovare, profitare. *Ter. Heccy.* 4. 4. 81. Abibo hinc, præsens quando promoveo parum. *Horat.* 4. *Od.* 4. 33. Doctrina sed vim promovet insitam. *Gell.* 10. 22. in fin. Futilis mediatio argutiarum, nihil ad vitam tuendam promovens. *Id.* 5. 10. Quum in studio facundia abunde promovisset. *avendo fatto gran progresso.* *Justin.* 5. 10. 4. His vocibus tantum promotum est, ut reversus in urbem exercitus xxx. tyrannos emigrare Eleusina juberet, substitutis decem, qui etc. ¶ 2. Speciatim promovere aliquem est evehere, provehere ad gradum aliquem dignitatis, promuovere. *Lamprid.* *Elagab.* 20. Promoturus omnes turpissimos et ultimæ professionis homines. *Plin.* 10. *Ep.* 3.; et *Sueton.* *Oct.* 1. Promovere quempiam in amplissimum ordinem. *Plin.* *ibid.* *Ep.* 20.; et *Sueton.* *Vesp.* 16. ad præfecturam ætarii. Absolute. *Plin.* *Paneg.* 90. sub fin. Habuerat hunc honorem periculis nostris Nerva, ut nos etsi minus ut bonos, tamen promovere vellet. — Similiter Part. *promotus* est ad altioris dignitatis gradum evectus, promosso. *Lucan.* 6. 147. ibi sanguine multo Promotus, Latium longo gerit ordine vitem. *Plin.* 7. *Ep.* 31. Promotus ad amplissimas procurationes. *Inscript.* apud *Gruter.* 391. 4. TI. CLAUDIUS T. F. VITALIS VETER. PROMOTVS EX LEG. XX. VICT. IN LEG. IX. *Amilian.* 21. 1. Parvi habitus, quæ Constantius scripserat, nalloque arbitrio ejus promotorum suscepto, præter Nebridium. h. e. promotorum ab eo ad gradus honorum, ut videre est 20. 9. Unde male ex hoc loco quidam *Promotor*, oris, inter Latinas voces posuerunt. *Inscript.* apud *Marin.* *Frat.* *Arv.* p. 630. M. AVRIL. FLACCIANO VET. AVG. N. QVI VIXIT ANNIS LXX. PRO. (sic, h. e. promotus) AN. XX. MIL. ANN. XXIII. ITEM PROMISSIONE (sic) VIX. ANN. XXIII. M. III.

v. xi. ¶ 3. Item speciatim ast palam facere. *Horat.* *Epod.* 11. 13. Simul calentis inverecundus Deus Arcana promorat loco. h. e. prompseret, emiserat, ediderat. ¶ 4. Item de tempore, pro differre, in longum trahere, portar innavi, prolongare. *Ter. Andr.* 4. 2. 27. Non satis habes, quod tibi dieculam addo, quantum huic promoveo nuptias? — Hinc a Part. præter. pass., cujus exempla supra retulimus.

Promota, ōrum, n. 2. absolute, substantivum more: quid vero sint, *V.* in **PRODUCO** in fin.

PROMPTARIUM. *V.* **PROMPTUARIUS** II.

PROMPTĒ et **prompte**, adverb. Comp. *Promptus* et *Sup.* *Promptissime* 1. et 2. — **Prompte** ¶ 1. Est Ital. prontamente, speditamente, ῥηδύμως, ἑτοιμώς, libenter, alacriter, sine cunctatione, studiosè. *Tac.* 15. *Ann.* 52. **Prompte** dare operam. et 16. *ibid.* 10. subire necem. *Val. Max.* 4. 3. n. 9. pecuniam legis distribuere. *Auct. B. Afr.* 58. Quum tam magis copiis essent præditi, promptiusque prosilissent. *Tac.* 2. *Ann.* 58. **Promptius** adversari. et 4. *ibid.* 31. **Solutius** promptiusque eloqui. et 1. *Hist.* 55. Dirumpunt imagines Galbæ, quarta legio promptius, diodavicesima cunctanter. *Plin.* 4. *Ep.* 17. sub fin. Ego vero *Corellia* adero promptissime. *Cels.* 2. 1. Morbi leviores sunt, et promptius finiuntur. *più presto*. et *Tac.* 1. *Hist.* 74. Legati apud *Vitellium* remanserunt, promptius, quam ut retenti viderentur. *più prontamente* e *perciò più volentieri*. ¶ 2. Est facile. *Juvenal.* 10. 219. quorum si nomina quæras, **Promptius** expediam, quot amaverit *Hippia* mæchos. *più facilmente*, *più presto*. *Val. Max.* 6. 5. n. 1. *Victoria* promptissime licentiam subministrat.

PROMPTIM, adverb. prompte. *Tertull.* *carm.* in *Gen.* 98. dum dicit lumina promptim *Aful-* sisse sibi.

PROMPTITUDO, Inis, f. 3. promptus animus. *Gloss.* Lat. Gr. Promptitudo, ῥηδύπια.

PROMPTO, as, are, a. 1. frequentat. a *promo*. *Plaut.* *Pseud.* 2. 2. 33. Supremi promptes thesauri *Jovis*. *Id.* *Bacch.* 3. 3. 61. Illum meum malum promptare melim, quam peculium: quia malum si promptet, in dies faciat minus. h. e. frequenter depromere et prodigere: jocus.

PROMPTUARIUM, ii, n. 2. *V.* voc. seq. in fin.

PROMPTUARIUS et **promptuarius**, a, um, adject. ad promendum pertinens.

I.) Proprie. *Promptuaria cella*, *armarium promptuarium*, ubi res conduntur, subinde promendæ in usum familie, *dispensa*, *magazzino*, *ταμείον*. *Cato R. R.* 11. Arca vestiaria, *armarium promptuarium*. *Alii* leg. *promptuarium*. *Apul.* de *Mag.* Præsertim quod conditum curaque, quod obsegnatum, quod inclusum domi asservatur, id omne eodem argumento magicum dicitur; aut e cella *promptuaria* in forum atque in iudicium proferetur. Adde *Amilian.* 19. 12. Joculariter *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 3. Quid faciam nunc, si tresviri me in carcerem compegerint: inde cras e *promptuaria cella* depromar ad flagrum?

II.) Translate. *Auson.* *epist.* 21. in fin. Aliquid reportans interim munusculi De largitate musici *promptarii*. Ita pro *promptuarii* metri necessitate. Ita etiam *Paulin.* *Nolan.* *carm.* 18. 42. Qui locupletate manu *promptaria* ditia laxant. *Apul.* 1. *Dogm.* *Plat.* Os aliis animantibus ad explendam victus necessitatem, inferendasque ventri copias comparatum est: sed homini *promptuarium* potius recte rationis, et suavissimæ orationis. *Symmach.* 9. *Ep.* 67. (al. 72.) Ut ornatissima linguæ tuæ *promptuario* nunquam desit materia talium nunciorum. — Hinc

Promptudrium, ii, n. 2. absolute, substantivum more, est cella *promptuaria*. *Apul.* 1. *Met.* Simul et *promptuario* oleum unctui, lintea tersui, et cetera huic eidem usui profer ociter.

PROMPTULUS, a, um, adject. diminut. aliquantum promptus. *Hieronym.* in *vel. præf.* ad *Daniel.* ad fin. Quidam e nostris satis ad loquendum *promptulus*.

PROMPTUS, a, um, est particip. a *promo*

(quam vocem *P.*), quod adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Promptior* II. 1.; et Sup. *Promptissimus* I. et II. 1., 2. et 3.

I.) Proprie est in aperto positus, expositus, patens, esposito, patente, aperto: quasi depromptus cuique ad usum. *Ennius* apud *Gell.* 19. 8. et apud *Non.* p. 129. 26. *Merc.* eo ego ingenio natus sum: Aequae inimicitiam atque amicitiam in frontem promptam gero. *Lucret.* 6. 816. Hos igitur tellus omnes exstuat æstus Exspiratque foras in apertum promptaque cæli. *Cic. Rosc. Am.* 40. 118. Tametsi hoc minime latet, quod ita promptum et propositum est, ut etc. *Id.* 1. *Fin.* 9. 30. Prompta et aperta indicari. *Id.* 3. *Orat.* 57. 215. Discutienda sunt ea, quæ obscurant, et ea, quæ sunt eminentia et prompta, sumenda. *Sall. Cat.* 10. Aliud clausum in pectore, aliud promptum in lingua habere. *Cic. 6. Ferr.* 2. 7. Se nihil tam clausum, neque tam reconditum posse habere, quod non istius cupiditati apertissimum promptissimumque esset. *Tac. 2. Ann.* 20. Nihil ex iis Cæsari incognitum: consilia, locos, prompta, occulte noverat.

II.) Translate. 1. Est qui in prompto est, *alla mano*; et — a) Absolute. — De rebus est paratus, expeditus, pronto, apparecchiato, *alla mano*, ετοιμος. *Accius* apud *Non.* p. 315. 10. *Merc.* Ferro prompto. *Cic. 4. Fam.* 13. ad fin. Cetera, quæ tibi a multis prompta esse certo scio, a me sunt paratissima. *Ovid. 3. Met.* 188. vellet promptas babuisse sagittas. *Tac. 1. Ann.* 71. Quod cuique promptum, arma, equos, aurum offerentes. *Id.* 15. *ibid.* 19. Gratiam, bonures, cuncta prompta et obvia habere. *Cic. Cæcin.* 27. 78. Qui tot annos ingenium, laborem. fidem suam populo R. promptam expositamque præbuit. *Sall. Cat.* 32. Quorum cognoverat promptam audaciam. *Tac. 13. Ann.* 3. Prompta et profluens eloquentia. — *Homo promptus*, paratus ad agendum, aggrediendum, in quo nulla mora est, alacer, expeditus, strenuus, erectus, paratus, lesto, pronto, attivo, spedito, disposto, presto. *Cic. 6. Ferr.* 17. 37. Promptissimus homo, et experiens. *Cæs. 1. B. C.* 3. Laudat promptos, signiores castigat. *Justin.* 22. 2. 12. Cujus peracta cæde ex plebe quoque locupletissimos et promptissimos interfecit. — b) Cum Accus. et præpos. ad apud optimos scriptores. *Cæs. 3. B. G.* 19. in fin. Ad bella suscipienda Gallorum alacer et promptus est animus. *Cic. 3. Fam.* 11. a med. Tuum promptum animum et alacrem persperi ad defendendam rempublicam. *Id. 2. ad Q. fr.* 13. Hilari animo esse et prompto ad jocandum. *Id. Divin.* in *Q. Cæcil.* 13. 41. Quo parati ad usum forensium, promptiores esse possim. *Id. 2. leg. Agr.* 30. 82. Homines acres, ad vim prompti, ad seditionem parati. *Id. 1. Off.* 24. 83. Promptiores esse debemus ad nostra pericula, quam ad communia. *Liv. 31. 34.* Quod promptiores ad subeundam omnem dimicationem videbatur facturum, id metum pigrumque incusit. *Ovid. 1. Met.* 126. Sævior ingenio, et ad horrida promptior arma. *Justin.* 23. 1. 3. Brutii et fortissimi tum et opulentissimi videbantur, simul et ad injurias vicinorum prompti. — c) Cum Accus. et præpos. in apud senioris ævi scriptores. *Flor. 4. 12.* Dalmatæ in latrocinia promptissimi. *Tac. 15. Ann.* 25. extr. Promptus in pavorem. et *ibid.* 61. In adulationes. *Id. Agric.* 35. extr. Promptior in spem, et firmus adversis. — d) Cum Accus. et præpos. adversus apud *Tac. 6. Ann.* 48. extr. Balbus truci eloquentia habebatur, promptus adversus insontes. — e) Cum Ablat. et præpos. in. *Cic. Brut.* 42. 154. Prompta et parata in agendo et in respondendo celeritas. *Nepos Themist.* 1. Neque minus in rebus gerendis promptus, quam excogitandis erat. *Sueton. Tit.* 3. Vel in orando, vel in fingendis poematibus promptus. — f) Cum Ablat. tantum. *Sall. Jug.* 44. Promptior lingua, quam manu. *Liv. 2. 33.* Juvenis consilio et manu promptus. *Id. 4. 3.* Non promptus ingenio tantum, sed usu etiam exercitatus. et 2. 58. Etatis ejus haud quisquam manu promptior erat. et *ibid.* 45. sub fin. Lingua promptus. *Tac. 2. Hist.* 86.

Strenuus manu, sermona promptus. Id. 1. Ann. 57. et 14. *ibid.* 40. audacia. et 58. animo. — g) Cum Genitivo pro Ablativo, Græca ratione. *Tac. 2. Hist.* 23. Promptus animi. *Gell.* 10. 23. Plato veritatis amicissimus, ejusque omnibus exhibenda promptissimus. *Sall. fragm.* apud *Arusian. Mess.* Belli promptissimos debebant. — h) Cum Dativo. *Tac. 4. Ann.* 46. Promptus libertati, aut ad mortem animus. et 1. *ibid.* 48. seditioni. et 11. *ibid.* 32. ultioni. et 15. *ibid.* 45. cuicumque flagitio. et *ibid.* 67. sceleribus facinorosis. — i) Cum Infinito. *Lucan.* 9. 937. Jam promptum Psyllis vel gustu nosse venenum. h. e. facile. et 7. *ibid.* 105. fortissimus ille, Qui promptus metuenda pati. h. e. paratus. Sic Græci ετοιμος μαχησθαι. *Stat. 7. Theb.* 209. promptæ superos incessere Thebæ. 1. 2. Speciatim aliquando de iis dicitur. — a) Qui militari audacia et virtute præstant. *Tac. 3. Hist.* 69. Armatis occurrunt promptissimi Vitellianorum. i. p. animosi. et 2. *ibid.* 25. Promptissimos prætorianorum interfecere. — b) Item de iis, qui prudentia et constantia maxime valent. *Sall. orat. Philippi contra Lepid.* Maxime vellem, rempubl. in periculis a promptissimo quoque defendi. *Tac. Agric.* 3. Multi fortuitis casibus, promptissimos quique sevitia principis intercederunt. 1. 3. Demum promptus est etiam facilis, expeditus, agevole, facile. *Cic. 1. Orat.* 56. 237. Utriusque rei facilis est et prompta defensio. *Liv. 23. 1. in fin.* Ab urbe oppugnanda absteruere conspecta moenia, haudquaquam prompta oppugnant. *Tac. 1. Ann.* 68. Prompta expugnatio. *Id. 2. ibid.* 3. possessio. et 16. *ibid.* 17. At Mella, quæ promptissima mortis via, exsolvit venas. et 2. *ibid.* 2. sub fin. Prompti aditus, obvia comitas. — *Promptus* est, facile est. *Ovid. 13. Met.* 10. sed nec mihi dicere promptum, Nec facere est illi. *Tac. 15. Ann.* 41. Domuum et templorum, quæ amissa sunt, numerum inire baud promptum fuerit. *Quintil.* 12. 11. 12. Adeoque discere meliora volentibus promptum est. *Id. 9. 1. 32.* Quæ (nomina) fingere utique Græcis est promptissimum.

PROMPTUS et promtus, us, m. 4. In sexto casu singulari cum verbis esse, habere, ponere, gerere, occupare etc. et præposit. in frequentissimus est, in pronto, *alla mano*, *napd rōdaz*, *πρόχειρος*, *προχειρως*. *Cic. 1. Acad.* (post.) 2. 4. Ea dicam, quæ mihi sunt in promptu. *Liv. 25. 29. sub fin.* Omnia, quæ in promptu erant, ditipere. quanto venne loro alla mano. et *Cic. 1. Off.* 30. 105. Pertinet ad omnem officii questionem semper in promptu habere, quantum natura hominis pecudibus antecedit. *Ovid. 1. Pont.* 1. 23. Antoni scripta leguntur: Doctus et in promptu scrinia Brutus habet. h. e. in aperto, unde promi et legi ab omnibus potest. *Sall. Cat.* 7. Ea tempestate cæpere se quisque magis magisque extollere, ingeniumque in promptu habere. *far mostra del talento*, *far vedere l'ingegno*, promere, ostentare. et *Pseud-Sall. orat. 2. ad Cæs.* 7. Occulta pericula neque facere, neque vitare, bonis in promptu est. 1. facile. Sic *Ovid. 2. Met.* 84. Nec tibi quadrupedes animos ignibus illis in promptu regere est. et 13. *ibid.* 160. Plura quidem feci, quam quæ comprehendere dictis in promptu mihi sit. *Cic. 1. Off.* 27. 95. Decorum ad honestatem ita pertinet, ut non recondita quadam ratione cernatur, sed sit in promptu. 1. aperto, chiaro, facile da conoscere. Sic *ibid.* 35. 126. Natura formam nostram reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu: quæ partes autem corporis aspectum essent deformem habituræ, eas contexit atque abdidit. *la pose sotto gli occhi*, sub aspectum, in aperto. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 33. Insipientia est, sic iram in promptu gerere. Quanto satius est adire blandis verbis? Sic *Colum.* 8. *R. R.* 11. 8. Tunc digitis loca feminarum (pavonum) tentanda sunt: nam in promptu gerunt ova, quibus jam partus appropinquat. *Accius* apud *Non.* p. 234. 24. *Merc.* Idque adversum aptus alter in promptu occupat. *Ennius* apud *Gell.* 2. 29. Hoc erit tibi argumen-

tum semper in promptu situm: Ne quid expectes amicos quod tute agere possies. *Lucret.* 2. 868. Nec contra pugnant, in promptu cognita quæ sunt. h. e. quæ ex facili cognoscuntur, quæ cognitioni nostræ subjacent. *Id. 3. 106.* Sæpe itaque, in promptu corpus quod cernitur, ægret. et *ibid.* v. 185. Ante oculos quorum in promptu natura videtur. — Et cum Infinito *Id. 2. 246.* Namque hoc in promptu manifestumque esse videmus, Pondera, quantum in se est, non posse obliqua meare.

PROMULCUM et promulcus, i, n. et m. 2. idem ac remulcum. *Paul. Diac.* p. 224. 12. *Müll.* Promulco agi dicitur navis, quum scaphæ ducitur fune.

PROMULGATIO, ōnis, f. 3. promulgazione, pubblicazione. *ἀναγγεῖς*, editio, divulgatio: et fere de legibus dicitur. *Cic. 5. Phil.* 3. 8. Ubi promulgatio, trinum nundinum. et 1. *ibid.* 10. 25. Leges nulla promulgatione latæ. *Id. 1. Fam.* 5. Subito exorta est nefaria Catonis promulgatio. Adde eund. 3. *Legg.* 19. 43.

PROMULGATOR, ōris, m. 3. promulgatore, qui promulgat. *Fronto de fer. Als.* (edente iterum *A. Maio*) 3. Numa cœnarum libator, feriarum promulgator. *Ennod. Ep.* 7. 12. Scio arcitare paginam, cujus pretium promulgator intellige.

PROMULGATUS, a, um. *V. voc. seq.*
PROMULGO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Promulgatus* I. a. et b.; *Promulgaturus* I. a. — Ratione habita etymii, haud recte *Paul. Diac.* p. 224. 11. *Müll.* Promulgari leges dicuntur, quum primum in vulgus eduntur, quasi provulgari. — Ceterum promulgare est in vulgus emittere, palam edere, proponere, divulgare. Fere dicitur de legibus, quum, antequam ferantur, per trinundinum proponuntur, ut perpendi vulgo possint, *ἀναγγεῖν* (It. publicare, divulgare, promulgare; Fr. promulguer, publier; Hisp. promulgar, publicar; Germ. promulgiren, publiciren; Angl. to publish or spread abroad, proclaim, promulgate, divulge, promulge).

1.) Proprie. — a) Stricto sensu de legibus. *Cic. 2. ad Q. fr.* 3. Cato legem promulgavit de imperio Lentuli abrogando. *Liv. 3. 9.* Dixit, se legem promulgaturum. *Cic. 1. Phil.* 10. 25. Leges promulgatæ. *Vet. Scholiast.* ad *Cic. Sext.* 21. ab *A. Maio* edit. in *Class. Auct. T.* 2. p. 139. Sæpe hanc ostendi promulgatæ legis et latæ differentiam: nam trinundino proponebantur, ut in notitiam populi pervenirent; quo exacto tempore ferebantur in juris validi firmitatem. *Sall. Jug.* 44. Mamilius rogationem ad populum promulgat, uti quæreretur in eos, quorum etc. h. e. rogationem ferendam ad populum. Sic *Cic. 1. Att.* 14. Rogatio promulgata. — Cum Ablat. et præpos. de. *Cic. post rediv. in senat.* 2. 4. Tribuni promulgantur de salute mea. *Id. Sext.* 33. 72. Ineunt magistratum tribuni plebis, qui omnes se de me promulgatos confirmant. — Et absolute *Cic. 1. Att.* 17. 8. Qui primum illud valde graviter tulerunt, promulgatum ex senatus consulto fuisse, ut de iis, qui ob judicandum pecuniam accepissent, quæreretur. — b) Latiori sensu de aliis. *Cic. Mur.* 14. 30. Præliis promulgatis, pellitur et medio sapientia. *Id. Flacc.* 7. 15. Res multos dies promulgata et cognita. *Sueton. Ner.* 36. Conjuraciones promulgatæ. *Alii leg.* perulgatæ: alii provulgatæ. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 6. (17). Cn. Flavius dies fastos promulgaverat.

II.) Translate. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 3. 2. (8). Sed majores, oculorum quoque medicamentis aconitum misceri saluberrime, promulgavere.

PROMULSIDARE, is, et promulsidarium, ōis, n. 3. et 2. ferculum aptum sustinendo vasi, in quo promulsis, seu gustatio, b. e. initium cœnæ reponitur, *πρόστυμα*. *Ulp. Dig.* 34. 2. 20. a med. Si vasa sint legata, non solum ea continentur, quæ aliquid in se recipiant edendi bibendique causa paratum; sed etiam quæ aliquid sustineant: et ideo scutellas vel promulsidaria contineri. *Petron. Satyr.* 31. Ceterum in promulsidari assel-

lus erat Corinthius cum bisaccia positus, qui habebat olivas etc. In *Gloss. Isid.* Pransorium, promulsarium. *Alti leg.* promulsidarium.

PROMULSIS, *Idis*, f. 3. antipasti, elibi, quibus anta primum baustum vescebantur, caput, siva initium cenae, non tam, uti volunt, quod vicia multum sponebatur convivis ad provocandum appetitum, quam quod daretur anta mulsum. Nam, ut scribit *Turneb.* l. 1. *Adversar.* c. 24. et *Lips.* l. 3. *Antiq. Lectio.* c. 1., vetera primem eliti non aliter, quam mulso sedabant, idque quod putarent, ut ait *Horat.* 2. *Sat.* 4. 25. vaeule venis dulcam conducere potionem.

1.) Proprie. *Cic.* 9. *Fam.* 20. Quem tu es solita promulside conficere, integram famem ad ovum affero.

II.) Translate. 1.) Turpem hinc metaphoram habet *Petrus. Satyr.* 24. in fin. ea ratione, qua apud *Apul.* 2. *Met.* Veneris antecenia. **ANTECENIUM**. 2.) Pro promulsidario. *Tertull.* *Pall.* 5. a med. Drusilianus quingentariam promulsidem edificat. h. a. lancem argentem e quingentis libris.

PROMULSUS, a, nm, particip. ab inuult. *promulce.* **P. REMULSUS**.

PROMULUS, a, um, adject. *V. Capell.* loc. cit. in **PROMINULUS** in fin. Sed labantem huius vocis auctoritatem obfirma esemplum *Ennod.* 1. *carm.* 12. 9. Impacta cornu spicula Sermonis vincens promulo.

PROMUNC, i, n. 2. **P. PROMUS** in fin.

PROMUNCTORIUM, i, n. 2. quidquid emungendo inseruit, emuntorio. *Gloss. Lat. Gr.* Promunctorium, *πομπητήριον*.

PROMUNTORIUM, i, n. 2. **P. PROMONTO-**

RIUM. **PROMURALE**, is, n. 3. munitio anterior. *Isid.* 15. *Orig.* 2. Promurale, in quod sit pro munitio mur. *Gloss. Isid.* Promurale, murus ante murum. *Gloss. Lat. Gr.* Promurale, *προμαρμα τείχος*.

PROMUS, a, um, adject. ad cibaria promenda pertinens. *Tertull.* *Resurr. carn.* 27. In cellis promis carni salita et usui reposita servatur. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 1. Quum tam suburbanus est ager, ut ratio postulet inconditum fructum mercantibus, velut promum, vendere. h. a. uvae non repositas vendere temquam conditas. Sed illi retinet leg. pomum. — Hinc

Promus, i, m. 2. absoluta, substantivorum more, apud optimos scriptores

1.) Proprie est Ital. dispensiere, *ταμίας*, cellarius: is, qui victum familiae ex cella penaria promittit: qui praest cibariis promendis. Differt a condo; nam condus est, qui penura la cellam penariam recondit. Ceterum hae nomina coniungi saepe solent, quia dum hae officia fere ab eodem administrantur. *Plaut.* *Poen.* 3. 4. 6. *Edopol* fecisti prodigum promum tibi. *Id.* *Freud.* 2. 2. 14. Condu, promus sum, procurator peni. *Varro* 1. *R. R.* 16. 5. Ne quis da fundu esseat praeter villicum et promum. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 16. Fortis est promus. *Colum.* 12. *R. R.* 3. 9. Promis quoque et cellariis aliquid appendentibus, aut melleantibus intervenire. *Id.* *ibid.* 3. 4. Quibus autem ad dies festos et ad hospitum adventum utimur et ad quaedam rara negotia, hae promi tradidimus. *Ita pro primo Gesner.* probanta *Schneider.* *Auson.* *Epist.* 22. 20. Promusqua, quam condus magna.

II.) Translate. *Plaut.* *Trin.* 1. 2. 44. Ne admittam culpam, ego raeo sum promus pectori. h. e. custos et quasi cellarius. Sic *Apul.* de *Mag.* promum librum appellat illum, qui libris promendis praest.

Promus, i, n. 2. absoluta, substantivorum more, est cella promptuaria. *Tertull.* 2. ad uxorem. 4. Si cui largiendum erit, borreum, proma praecusa sunt. h. e. il grano et la dispensa.

PROMUS, i, m. 2. **P. voc.** praeced. in fin.

PROMUSCIS, *Idis*, f. 3. proboscis elephantis. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 7. 7. (19). Promuscidem enim facillime amputari, Pyrrhi praeflorum experimentis patuit. *Ita vet. edit.* 1469. et 1472. *Harduin.* et alii proboscidem. At etiam in *Not.*

Vir. p. 174. Elephas, promuscis; et apud *Veget.* 3. *Milit.* 24., item *Cassiod.* 5. *Hist. Eccl.* 45. a med. et 10. *Varior.* 30.

PROMUTUOR, *aris*, *tri*, dep. 1. pigliare in prestanza anticipamente, mutuum pecuniam ante tempus accipio. *Gloss. Philox.* Promutuor, *προδανειζομαι*.

PROMUTUOR, i, n. 2. **P. voc.** aeq. in fin.

PROMUTUUS, e, nm, adject. ut Promutua pecunia, quae, antequam debeat, mutua accipitur, presa a prestito anticipamente. Hinc *Ulp.* *Dig.* 19. 2. 15. Quum quidem nave amissa vaeturam, quem promutuum acceperat, repeteretur. *Cors.* 3. *B. C.* 32. sub fin. Publicanis imperabatur insequentis anni veetigel promutuum. Hoc idem alia verbis ita dixerat *Id.* *ibid.* 31. Ab eisdem publicanis insequentis anni mutuum pecuniam praeparat. danam anticipato a titolo di prestito. **P. PROMUTUOR**. — Hinc

Promutuum, i, n. 2. absoluta, substantivorum more, est pecunia promutua. *Scaevola Dig.* 40. 7. 40. Item quern, in eorum quoque nomina ratin haberi debeat, quod neque a conductoribus praediarum, neque a villicis pensioe exegerit, et insuper etiam promutuum eis dedit.

PRONAON et pronaum. **P. PRONAUS**.

PRONATO, as, are, n. 1. idem quond enato, vel natando procedo. *Hygin.* 3. *Astron.* 17. ad fin. Delphines e tota mari pronaat ad Arionis cantum.

PRONATUS, a, um. **P. PRONO**.

PRONATUS pro prognatus est *Tertull.* *Anim.* 2. ante med.; et *Commodian.* 73. 12.

PRONAUS vel pronaos, i, m. 2. *Forellinus* exhibet *Pronaon* vel *Pronaum*, i, n. 2. — *Prona* est Ital. antitempio, scil. porticus in anteriore templi parte columnis suffulta, supra quam festigium quoque est: a *pro* ante et *naos*, templum. *Vitruv.* 3. 1. sub fin. Hypethros decastylus est in pronaos, et postico. Adde 4. 4. et 7. et 5. 1. ad fin. *Inscript.* apud *Gruter.* 27. 2. *MATHI DEVM ET ISIDI C. MENATIS C. FIL. FAB. REVERVS IANVM REITCIT ET PRONAVM DE SYN REITCIT EX VOTO. Alla apud eund.* 214. in *PRONAN AEDIS MARTIS*.

PRONE, adverb. Comp. *Pronus* II. — *Prona* est dimissa.

1.) Proprie. *Paulin.* *Petroc.* *Vit. S. Martin.* 4. 546. proneque saeculum Ora boum abstulerant late telluris amictum.

II.) Translate est propense. *Ammian.* 30. 8. a med. Ad esturbandos meliores pronua inclinat. h. e. propensiores.

PRONECTO, is, ere, a. 3. proprie est in longum necere; sed occurrit figurata tantum, et est in longum tempus necere, producere. *Stat.* 4. *Silv.* 3. 145. Vidi, quam seriem morantis avi pronectant tibi candidae sorores.

PRONEPOS, otis, m. 3. Licenter produxit primam et ultimam corripuit non imitandus *Sidon.* *carm.* 11. in fin. Cernat et la proav, sibimet quod pronepos optet. Idem fecit *Alcim.* 1. 177. et 4. 175. — *Pronepos*, Ital. *pronipote*, *bisnipote*, *δισνιππος*, est filius nepotis, vel neptis matris: et refertur ad proavum, et proaviam. *Cajus Dig.* 38. 10. 1. et *Paul.* *ibid.* 10. *Ovid.* 10. *Met.* 605. Namque mihi genitor Megareus Onchestius: illi Est Neptunus avus: pronepos ego regis aequarum.

PRONEPTIS, is, f. 3. *pronipote*, *δισνιππη*, filia neptis, vel nepotis matris, et refertur ad proaviam, et proavum. *Cajus* et *Paul.* loc. cit. in voce praeced. *Pera.* 6. 52. si mihi nulla Jam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis Nulla manet. *Sueton.* *Galb.* 3. Pater (*Galba*) uxores habuit Mummiam Achaicam, neptem Catuli, proneptem L. Mummii, qui Corinthum excidit; item *Livium Ocellinam* etc.

PRONIS, e, adject. **P. PRONUS** init.

PRONITAS, itis, f. 3. inclinazione, *καταπίεσις*, inclinatio, propensio. *Seneca praef. Declam.* Nasci qua iniquitate, et ad malum pronitate naturae, eloquentia se retro tulerit. *Optimae edit.* non habent illa et ad malum pronitate: et videntur esse interpretatio vocis praecedentis.

PRONO, as, avi, atum, ara, a. 1. Part. *Pronatus*. — *Pronare* est inclinare, pronum facere. *Sidon.* 8. *Ep.* 11. ad fin. Ipsi latrones ad pavementum defuncti ora pronaverant. *Id.* 5. *ibid.* 17. Per catastropham saepe pronatus, agere de ruinoso flexu se recolligeret.

PRONCEA, a, f. 1. *Ἱπποκράτης*, Stoicis erat mens mundi: a *pro* ante et *voos mens*: Latine prudentia, vel providentia, artifex, consultus et provida rerum omnium. Apud *Cic.* 1. *Nat. D. B.* 20. et 2. *ibid.* 22. 58. et 64. 160. modo Graece, modo Latine scripta legitur. Adde *Gell.* 6. 1.

PRONOMEN, *inis*, n. 3. *vicenome*, *pronome*, *ἀντωνυμία*, para orationis, quae loco nominis ponitur, et personam determinatam significat, ut ego, tu, ipse, is, idem, etc. *Varro* 8. *L. L.* 45. *Müll.*; et *Quintil.* 9. 4. 24. et 1. 5. 47.

PRONOMINALIS, a, adject. ad pronomem pertinet, ut Pronominalia constructio. *Priscian.* 17. p. 1069. *Putsch.*

PRONOMINATIO, *onis*, f. 3. *ἀντωνυμία*, figura, de qua **P. ANTONOMASIA**.

PRONOMINATIVUS, a, um, adject. qui locum proprium nominum, vel per pronomem effertur. *Priscian.* 17. p. 1053. *Putsch.* Et quum a propriis quoque pronominalium redditiones sunt, ut *Quis est Trypho? Ego, vel ille*.

PRONOMINO, as, are, a. 1. aliquam significationem per pronomem. *Priscian.* 17. p. 1064. *Putsch.* Accidit pronomini relatio in tertia persona, per quam praedicta nomina per recordationem pronominantur, id est per pronomem significantur, ut *Juppiter postquam Troas et Hectoris navibus appulit, ipse reiecit oculos claros*, nempe *Juppiter* secunda loca per pronomem ipse significatur.

PRONUBA, a, f. 1. **P. PRONUBUS**.

PRONUBANS, *antis*, adject. pronubam agens. *Hieronym.* *Vita Malch.* n. 6. Pronubante nobis mactitia. h. e. mactitia oppleti, antequam nuptias iniremus.

PRONUBUS, a, um, adject. a pro et nubo, sed mutata quantitate. — In masculinum (ait *Forcellinus*) et neutrum genere huius adjectivi usum non invenio: quamvis *anulus pronubus* a quibusdam es *Digest.* et *Cod.* adstruatur: at **P.** sub l. d. et **II.** b. — Ceterum

1.) Proprie — a) *Pronuba* dicebatur mulier, quae praerat nuptiis ex parte sponsae, ut *auspex* ex parte sponsi. Ad hoc officium adhibebatur, quae spectat probitatis esset, et samel uxor nupisset, censu auspiell, ut matrimonium perpetua portenderetur, ut *Festus* p. 242. 30. *Müll.*, *Varro* apud *Serv.* ad *Virg.* 4. *En.* 166. et *Tertull.* *Exhortat.* ad cast. 13. docent. Ejus munus erat sponsam ad mariti domum deducere, et in nuptiali lecto collocare. Hoc *Catull.* 61. 186. Vos bonae senilis bonis Cognate bene feminae, Collocatate puellulum. *Stat.* 1. *Silv.* 2. 11. Ipsa manu nuptem genitrix *Aeneia* ducit *Lumina* demissam, et dulci probitate rubentem: Ipsa toros et sacra parat. — b) Ipse sponsam matrem pronuba saepe munere functam, colligunt quidam ex libro *Senecae Phoenissae*, ubi et alia ejus officia significatur, 505. Non te duxit in thalamos parent Comitata primos: nec sua festas manu Ornavit aedae: nec sua laetas faces *Vitta* revolvit. — c) *Pronuba* praecipua dicitur *Juno*, quia nuptiis universim praest. *Virg.* 4. *En.* 166.; et *Ovid.* *Heroid.* 6. 43. — d) Infelici conjugio pronuba esse dicitur *Fortunam* alia. *Ovid.* *ibid.* 45. et *ibid.* 2. 117.; *Seneca* *Edip.* 644.; *Lucan.* 5. 90.; et *Apul.* 8. *Met.* Nuptiis *Laviniae* cum *Aenea* Bellonam pronubam fore, minatur *Juno* apud *Virg.* 7. *En.* 319., quia belli et caedis causa futurae erant. — e) Mascul. gen. est *auspex*, qui nuptiis adest ex parte sponsi, procos. *Paulin.* *Nol.* 14. 152. Tali lege suis nubentibus adest *Iesus Pronubus*. *Ennod.* *Dict.* 16. His te Alecto pronubum sectatur insignibus. *Epigr.* in *Anthol.* *Lat.* T. 2. p. 605. Omnibus ac sponsis pronubus esse cupit. *Gloss.* *Placid.* p. 494. ed. A. *Mal.* *Pronubos*, procos.

II.) Figure. — a) Poetice tribuitur aliis rebus ad nuptias pertinentibus. *Claudian.* *IV.*

cons. *Homar.* 642. Quum tibi prodiderit festas
nox pronuba tædas. *Id.* 1. *Rapt. Pros.* 131. te-
nerum jam pronuba flamma pudorem Sollicitat.
Id. epist. 2. 53. Et mihi quam scriptis despon-
derat ante puellam Conjugiis esdem pronube
dextra daret. — b) *Pronubus* vocat *Tertull.* 1.
ad nation. 2. canes, qui ab Ethnicis falso dice-
bantur in Christianorum nocturnis ecclibus ad
candelabris alligati, ossa inieci, eodem evterere,
quo licentius extinctis luminibus fœdissimæ vi-
rorum mulierumque commixtiones fierent. *Pronu-
bi* itaque vocantur, quia quodammodo incestus
illis nuptiis faces præferebant. *V. Tertull.* loc.
cit. in *INFANTARIUS* 2. Porro hoc idem tan-
git *Id. Apolog.* 2. ante med. et 7. et 8.; et *Mi-
nu.* *Fel. Octav.* 9. — c) Translate. *Claudian.*
carm. de magne 38. Pronuba sit natura deis,
ferroque maritis Aura tenet.

PRONUMERO, as, ere, a. 1. pernumero, ad-
numero. *Sidon.* 2. *Ep.* 10. Petis, et ai qui ver-
siculū mibi fluxerunt, hos tibi pro quadam mo-
tarum mercede pronumerem.

PRONUNCIABILIS vel pronuntiabilis, e, ed-
ject. ἀνοφωριστός, πρός, enunciativus. *Apul.* 3.
Dogni. Plat. sub init. Est una inter has (or-
nitionis species) quæ pronuciabilis appellatur, ab-
solutam sententiam comprehendens sola ex omni-
bus veritatibus, aut falsitatibus obnoxia, quam vocat
Sergius effatum, *Verro* proloquium, *Cicero* enun-
tium: familiariter dicetur propositio. *Gloss.*
Lat. Gr. Pronunciabile, πρός.

PRONUNCIATIO vel pronuntiatio, ōis, f. 3.
est actus pronuntiandi, enunciatio, prolatio, ἐν-
φωρισμός, ἀνοφωρία, ὑπόφωρις (H. publicacione,
intimazione, enunciazione; Fr. action d'enon-
cer, énonciation, publication, déclaration; Hisp.
enunciación, manifestación, declaración y
expresión de alguna cosa; Germ. die öffent-
liche Bekanntmachung; Angl. a publication,
proclamation, declaration, public intimation).

¶ 1. Generatim. *Cic. Cluent.* 20. 67. Oppianico
re at estimacione jam, lege et pronuntiatione
nondum condemnato. *sententia.* Similiter *Pe-
tron.* *Silyr.* 80. Fulminatus hac pronuntiatio-
ne etc. Da sententia iudicis etiam *Martian.* *Dig.*
48. 16. 1. Quorum alterotrum ipsis verbis
pronuntiatio manifestatur. Nam si quidam ita
pronunciaverit, non probasti, etc. *Cæs.* 2. *B. C.*
25. ad fin. Carlo pronuntiarī navibus Jobat, se
in hostium habitatum loco, qui etc. Qua prou-
nunciatio facta, etc. *Fal. Maz.* 4. 8. n. 5.
Præconis pronuntiatio. *Id.* 7. 4. 1. Cujus opera,
quia appellatione nostra videt apta exprimi pos-
sunt, Græcæ pronuntiationes strategemata dicun-
tur. *appellatione*, vocabulo. — Sie pro sermone,
rationis *Paul.* *Dig.* 45. 1. 74. Stipulationum
quædam certæ sunt, quædam incertæ. Certum
est, quod ex ipsa pronuntiatione apparet, quid,
quale, quantum sit, ut, ecce auri decem, fun-
dus Tusculanus, etc. ¶ 2. Speciatim apud Rhe-
tores est ipsa actio, h. e. moderatio vocis et cor-
poris in agendo, actione. *Cic.* 1. *Herenn.* 2. 3.
Pronuntiatio est vox, vultus, gestus moderatio
cum vanustata. *Id.* 1. *Invent.* 7. 9. Pronuntiatio
est, si rerum et verborum dignitate, vocis et
corporis moderatio. *Id.* 3. *Herenn.* 14. 19. Pro-
nuntiatio nemem molli maxime utilem oratori di-
xerant esse, et ad persuadendum plurimum valere.
Quintil. 11. 3. (quod totum de pronuntiatio-
ne est.) Pronuntiatio a plerisque actio dicitur:
sed prius nomen a voce, sequens e gestu
videtur accipere. Namque actionem *Cicero* alias
quasi sermonem, alias eloquentiam quamdam
corporis dicit. Idem tamen duas ejus partes facit,
quæ sunt eadem pronuntiatio, vocem atque
motum. Quapropter utraque appellatione in-
differenter uti licet. *Sueton.* *Cal.* 53. Irato et
verba et sententiæ suppetebant; pronuntiatio
quoque et vox, ut neque eodem loci præ ardore
consisteret, et standiret a proci stantibus.
Plin. 2. *Ep.* 14. Fracta pronuntiatio aliquid
digere. ¶ 3. Item speciatim apud Logicos est
dictum, statum, pronuntium, propositio.
Cic. *Fal.* 11. sub fin. Quid est, cur non omnis
pronuntiatio aut vera, aut falsa sit, nisi etc.?

PRONUNCIATIVE vel pronuntiative, adverb.
per modum pronuntiationis. *Donatus* ad illud
Ter. Phorm. 1. 2. 7. Nescis, quo in metu: Pro-
nuntiative magis, quam percunctative efferendum
est.

PRONUNCIATIVUS vel pronuntiativus, mo-
dus, quo aliquid pronunciamus, h. e. indicativus.
Diomed. 1. p. 329. *Futsch.*

PRONUNCIATOR vel pronuntiator, ōis, m.
3. qui pronunciat. ¶ 1. Stricto sensu est qui
recitat, recitatore. *Fronto* 1. ad *M. Cæs.* (eden-
ta iterum *A. Maio*) *Ep.* 6. Meæ orationi *M.*
Cæsar actor contigit, et pronuntiator; tuague
ego opera ac voce audientibus placui. ¶ 2. La-
tiori sensu est qui narrat, vel scribit. *Cic.* *Brut.*
83. 287. Thucydides enim rerum gestarum prou-
nuntiator sincatus, et grandis etiam fuit.

PRONUNCIATUM vel pronuntiatum, i, n. 2.
P. PRONUNCIO in fin.

PRONUNCIATUS vel pronuntiat, e, um. *P.*
PRONUNCIO.

PRONUNCIATUS vel pronuntiat, us, m. 4.
pronuntiatio, enunciatio. In sexto casu sing.
Gell. 4. 17. Et numerus in versu, et ratio in
pronuntiatio manet. *Id.* 15. 3. Quo fieret vox
pronuntiatio auditiue lanior.

PRONUNCIO vel pronuntio, as, ōvi, ōtum, ere,
a. 1. De ratione scribendi *P.* in *NUNCIUS* init.
— Part. *Pronuncians* II. 1.; *Pronunciatus* I.
1., 2 et II. 1.; *Pronunciaturus* I. 1. — Pra-
nunciare est palam annuciare, enunciare, notum
facere, in publicum efferre, proclamare (H. far
sapere, publicare, proclamare; Fr. prononcer,
proclamer, publier, énoncer; Hisp. enunciar,
pronunciar, proclamar, publicar; Germ. öf-
fentlich bekannt machen, nzeigen, ankündigen,
publiciren, sagen, erzählen, proklamiren;
Angl. to pronounce, utter, speak).

¶ 1. Proprie latissime patet. ¶ 1. Speciatim
pertinet ad iudicem, aut magistratum edicentem
aliquid, aut sententiam ferentem. *Cic.* 4. *Ferr.*
38. 94. Palam de sella ex tribunali pronunciat,
si quis obtemperat *Sthenium* rem facere vellet,
sese ejus nomen recepturum. *Id.* *Brut.* 22. 86.
Quam consules, re audita, amplius de consili
sententia pronuntiarent. *Id.* 3. *Off.* 16. 66. 3.
igitur iudex ita pronuntiavit. *Id.* 2. *Fin.* 12.
38. Pronunciare sententiam. *Sueton.* *Domit.* 11.
Namquam tristitorem sententiam sine præfatione
elementis pronuntiavit. *Plin.* 6. *Ep.* 31. a med.
Pronunciare de calumnia. *Tertull.* *Resurr. carn.*
16. Pronunciari ad bestias. *Sic Paul.* *Dig.* 40.
1. 23. Sejus servus pronuntiatus. h. e. judica-
tus, damnatus. *Quintil.* 2. 10. 8. Quid enim at-
tinet probationes adhibere causæ, de qua nemo
ait pronuntiatus? — Urbane. *Quintil.* 10. 1.
26. Modeste, et circumspice iudicio de tanti
viris pronuntiandum est, ne demneat quæ non
intelligant. *Plin.* 6. *Ep.* 18. Ego et venor, et
studeo: nec tamen adhuc possum pronuciare,
ntrum sit difficilis capere aliquid, en scribere.
— Demum hne referri possunt et illi, to quibus
pronunciare est declarare, iudicare. *Sueton.* *Cæs.*
71. Masiniam nobilem juvenem, stipendiarium
pronunciatum, occultavit apud se diu. *Id.* *Vesp.*
3. Flavian Domitillam duxit uxorem, ingenuam
et civem Romanam pronunciatam. ¶ 2. Item
speciatim, præcipue in re militari, est edicere,
dncis voluntatem, sive imperata nota facere, in-
timare, publicare. — a) Cum Accus. tantum.
Liv. 24. 14. sub fin. Græchus, prælio in pos-
terum diem pronunciat, contionem dimisit. *Id.*
2. 59. Iter in Insequeum diem pronuciari
quam jussisset, etc. *Sic Id.* 30. 10. Igitur, omisso
epere, pronunciatum iter signaque raptim ferri
sunt coacti. Huc pertinet et illud *Curt.* 10. 6.
extr. Ipsam ad pronunciatam prædam sequeban-
tur. At *Auct. R. G.* 8. 15. Fasces stramento-
rum, signo pronunciatum, anno tempore incende-
rant dato a æquo. — b) Cum Infinito, aut
cum Coniunct, et part. ut, ve, apud *Cæs.* 5.
B. G. 31. Pronunciari, prima ince ituras. *Id.*
ibid. 35. Jussertat pronuciari, ut impedimenta
relinquerent, atque in orbem considerent. et
ibid. 34. Duces tota acie pronuciari jussertat,

ne quis ab loco discederet. — Cum Infinito et
conunct. *Liv.* 27. 43. sub fin. Ipse de
toto exercitu delegit aes millia peditum, milie
equites: pronunciat, occipere se in Lacualis pro-
ximam urbem Punicumque in ea præsidium
velle, ut ad itar parati umnes essent. — c) Pas-
sive pronunciatum (ut pronunciatum an b.)
apud *Sueton.* *Cal.* 4. E Germania revertenti
prætorianas cohortes universas prodisse obviam,
quamvis pronunciatum esset, ut dux tantummo-
do exirent. — Hinc pronunciatum absolute, sub-
stantivorum more. *Liv.* 4. 59. Cogebantur ita-
que victi, quia cadentibus spai nibli erat, pu-
gnam inire: quum pronunciatum repente ne
quis præter armatos violaretur, reliquam omnem
multitudinem voluntariam esuit artius. ¶ 3.
Item pertinet ad præcones, et qui palam aliquid
prædicant, publicare, proclamare, far sapere.
Cic. 5. *Fam.* 12. ad fin. Præcones victorum no-
mina magna voce pronunciant. *Id.* *Quintil.* 15.
50. Cui magistri sunt, et domini constituun-
tur, qui, qua lege et qua conditione pereat, prou-
nunciant. *Sueton.* *Domit.* 10. Quod eum comi-
tiorum consularium dia perperam præco non
consulem, ad populum, sed imperatorem prou-
nunciasset. *Cæs.* 5. *B. G.* 51. Præconibusque
circummissis pronuciari jubent, sen quis Gallus
seu Romanus velit ad es transire, sine periculo
licere. ¶ 4. Item indicare, aperire, far sape-
re, manifestare. *Cic.* 3. *Off.* 16. 66. Quam in
vendendo rem eam scisset, et non pronuncias-
set, emptori demum præstari oportere. ¶ 5.
Itam palam profiteri et denunciare se daturum,
promittere. *Cic.* *Cluent.* 29. 78. Suppressam esse
ab eo pecuniam, quam pro reo pronuntiasset.
Id. 1. *Att.* 16. a med. (et *Seneca Ep.* 118.)
Novi est in lege hoc, ut qui nommos in tribu
pronunciarit, si non dederit, impone sit. *Liv.* 2.
20. sub fin. Pronunciare militi præmia. *Sueton.*
Cæs. 19. nommos de sua communal nomine per
centurias. *Id.* *ibid.* 26. munus populo epulæ
que in filie memoriam. *Id.* *Gall.* 16. militibus
donativum. Absolute *Cic.* *Planc.* 18. 45. Hæc
doce, Latereus, decurasse Plancium, conscrip-
sisse, sequensse fuisse, pronunciasse, divisisse.
h. e. promississe, divisisse pecuniam ad corrup-
penda suffragia. — Ad hanc notumem et illa
pertinent. *Sueton.* *Tib.* 38. Quamvis provincias
quoque et exercitus revisurum se, sepe prou-
nclasset. et *Her.* 21. Niblen se cantatarum, per
Claudium Rufum consularem prounciat. ¶ 6.
Pro creare, dicere, nominare, quum de magistra-
tibus sermo est. *Liv.* 34. 27. Victi consensu, et
seditionem metuentes, pronunciant eos prætores.
Sueton. *Cæs.* 41. Comitia cum populo partitos
est: ut, exceptis consulatus competitoribus, de
cetero numero candidatorum, pro parte dimidia,
quos populus vellet, pronunciantur.

¶ II.) Figurata. ¶ 1. Est dicere, proferre, prou-
nuciare, proferre. — a) De legentibus et lo-
quentibus. *Plin.* 3. *Ep.* 5. a med. Quum lector
quædam perperam pronunciasset. *Gell.* 7. 7. Is
affatim, ut admodum, prima acuta, non media,
pronunciabat et *ibid.* 13 particula satis com-
moda accentu acuto pronunciat. et 13. 30.
Verba corrupta pronuciare. *Id.* 7. 10. A littera
tractim pronuciata. — b) Sæpius est recitare,
recitare. *Sueton.* *Gramm.* 2. a med. Q. Vargun-
teus annales Ranti certis diebus magna frequen-
tia pronuciabat. *Cic.* 1. *Orat.* 61. 261. Con-
iectis in os calculis, summa voce versus mñitos
uno spiritu pronuciare consuebat. *Id.* *ibid.*
19. 88. Menedemus memoriter multa ex or-
ationibus Demosthenis præclare scripta prou-
nclans. (Adda eund. 2. *Divinat.* 5. 14.) et 2. *ibid.*
19. 79. Invenira quid dicas, inventa disponera,
deinde ornata verbis, post memoriam mandare,
tum ad extremum agera ac prounciare. *P. PRONUNCIATIO* 3. et *PRONUNCIATOR* 1. *Quintil.* 11. 3. 93. Adhuc pejus aliquid transver-
sum brachium proferunt, et cubito prounciant.
— c) Hinc pertinet ad histriones. *Varro* 6. *L.*
58. *Müll.* Ideo actores prounciare dicun-
tur, quod proscenio prounciant, postea cogi-
tanta. *Plin.* 5. *Ep.* 19. Ars ejus et quasi in-

scriptio, comœdus, in qua plurimum facit: nam pronunciat acriter, sapienter, apte, decenter etiam. *Plin. alter 7. Hist. nat. 48. 49. (158).* Lucceja mima centum annis in scena pronunciavit. *Cic. 3. Parad. 2. 26.* Histrion, si versus pronuntiatus est syllaba una brevior aut longior, esibitur et exploditur. ¶ 2. Item simpliciter palam dicere, narrare, dire, *raccontare. Cæs. 4. B. G. 5.* Mercatores in oppidis vulgus circumstetit: quibus ex regionibus veniant, quasque ibi res cognoverint, pronunciare cogunt. et 7. *ibid.* 38. Dolore prohibeor, quæ gesta sunt, pronunciare. et *ibid.* 20. a med. Sincere pronunciare aliquid. et 6. *ibid.* 36. Alius jam capta castra pronunciat. — Hinc a Part. præter. pass., cuius exempla supra retulimus,

Pronunciatum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, Ital. *proposizione*, ἀξίωμα, est enunciatio, propositio, oratio veri, vel falsi significativa. *Cic. 1. Tusc. 7. 14.* Omne pronunciatum, (sic enim mihi in præsentia occurrit, ut appellationem ἀξίωμα: utar post alio, si invenero melius) id ergo est pronunciatum, quod est verum, aut falsum. *Gell. 16. 8.* Quidquid dicitur plena atque perfecta verborum sententia, ut id necesse sit aut verum, aut falsum esse, id a dialecticis ἀξίωμα appellatum est, a M. Varrone proloquium, a Cicerone pronunciatum. — Alio sensu *V. sub I. 2. c.*

PRONUPER, adverb. νεωρόι, valde nuper, admodum nuper, a pro et nuper. *Plaut. Trin. 2. 4. 26.* Quas (minas) sponsione pronuper tu statuas es pro illo adolescente. Alii pro a nuper dirimunt, et præpositionem suo casui postponi ajunt, et quas sponsione pro legunt, ut sit recta constructio pro sponsione nuper. Hinc *Fleckenstein* verba (*Pro sponsione nuper quam tu exactus es*) uncis includit.

PRONURUS, us, f. 4. *seconda nuora*, προνύμφη, nepotis mei uxor: et refertur ad prosoceum. *V. PROSOCEER. Ovid. Heroid. 17. 206.* Pronurus et magni Laomedontis ero. h. e. uxor Paridis, qui nepos est Laomedontis. *Modestin. Dig. 38. 10. 4. § 6.* Pater meus uxoris meæ socer est, hæc illi nurus: et avus meæ socer magnus est, illa illi pronurus. — Usurpari posse videtur etiam de uxore pronepotis, abnepotis, etc. ex *Ulp. Dig. 23. 1. 4. § 4.*

PRONUS, a, um, adject. (pro). Aliam formam *Pronis*, e, exhibet *Varro* apud *Non. p. 494. 33.* *Merc.* Trabs pronis in humum accidens, proxime frangit ramos cadens. — Comp. *Priorior I. et II. 1., 2. et 3.; Sup. Pronissimus II. 1.* — Pronus est in anteriorem partem flexus, proclivatus, propendens, cernuus, deorsum vergens, declivis, πρηνής et πρηνός, προνύου (It. *chino*, *chinato*, *piegato all'inghiu*; Fr. *penché en avant*, qui va en pente, *incliné*; Hisp. *inclinado*, *encorvado*; Germ. *vorwärts gewendet oder gekrümmt*, sich vorwärts neigend, *vorwärts hangend*; Angl. *inclined or bending forward, leaning forward, stooping or looking downward, having the face downward, headlong, prone*).

I.) Proprie. — a) Universim de animantibus et de rebus physicis. — Cum opposito *supinus* apud *Cic. 1. Divinat. 53. 120.* Animal omne, ut vult, ita utitur motu sui corporis, prono, obliquo, supino. *Plin. 28. Hist. nat. 4. 14. (54).* Supini cubitus oculis conducunt, proni tussibus, in latera adversus destillationes. — Cum opposito *sublimis* apud *Ovid. 1. Met. 84.* Pronaque quum spectent animalia cetera terras, Os homini sublime dedit. — Ceterum *Sall. Cat. 1.* Quæ (pecora) natura prona atque ventri obedientia finit. *Apul. 8. Met. Senex* pronus in baculum. *Varro 2. R. R. 7. 12.* Puerum imponere equo pronum in ventrem, postea sedentem. *Virg. 10. Æn. 588.* pronus pendens in verbera teilo Admonuit bijugos. et 11. *ibid.* 485. ipsum Pronum sternæ solo. *boccone*, vel *colvolto innanzi*. et 1. *ibid.* 119. excutitur, pronusque magister Volvitur in caput. *Ovid. 8. Met. 378.* studioque incautus eundi Pronus ab arborea cecidit radice retentus. *Sall. Jug. 98.* Illex paullum modo prona, dein flexa, atque aucta in altitudinem. *Cæs.*

4. *B. G. 17.* Tigna non publicæ modo directa ad perpendicularum, sed prona ac fastigiata. *Plin. 4. Ep. 30.* Ampullæ pronæ atque vergentes. *Id. 5. Ep. 6. ante med.* Demissus pronusque pulvinus. *Ovid. Heroid. 18. 121.* et 2. *Met. 67.* Prona via. *declive. et Catull. 68. 59.* vallis. *Sil. It. 13. 336.* cautes in præruptum. *Liv. 4. 59.* Anxur urbs prona in paludes. *Tibull. 3. 6. 6. I.* nobis prona fuade Falerna manu. *Stat. 5. Theb. 253.* Crateres proni. h. e. eversi, rovesciati. — b) Speciatim est versus, conversus, voltato, volto. *Col. 3. R. R. 2. 6.* Campestris loca Aquiloni prona. et 1. *ibid.* 5. 8. Edificii solum pronus orienti. *Id. 2. ibid.* 9. 3. Omne frumentum maxime campo patente et ad solem prono apricoque et soluto lætatur. — c) Dicitur etiam de eo, qui per declivem decurrit. *Virg. 1. G. 203.* Pronus amnis. *Id. 8. Æn. 548.* pars cetera prona Fertur aqua, signisque secundo delluit amni. *Ovid. 5. Met. 423.* icta viam tellus in Tartara fecit, Et pronos currus medio cratere recepit. *Catull. 62. 51.* Pronum pondus. — d) Absolute. *Cic. 1. Tusc. 18. 42.* Nihil habent hæc duo genera proni. *Seneca Ep. 123. ad fin.* Per pronum ire. *Sil. It. 15. 235.* per prona voluti. — e) Commodè sidus pronum, dies prona dicitur, quum prope occasum est: tunc enim celerius, et per prona videntur decurrere. *Horat. 3. Od. 27. 18.* Pronus Orioo. *Propert. 1. 16. 23.* Me mediæ noctes, me sidera prona jacentem, etc. *Ovid. 11. Met. 257.* Pronus erat Titan, inclinatioque tenebat Hesperium temone fretum. *Stat. 2. Theb. 41.* Prona dies. *Seneca Agam. 461.* In astra jam lux prona, jam præceps dies. — f) Pronos etiam dicimus, qui celeri cursu feruntur: Inclinator enim in cursu corpus in anteriora. *Ovid. 10. Met. 652.* quum carcere pronus uterque Emicat, et summam celeri pede libat arenam. *Id. Remed. am. 201.* leporem pronum catulo sectare sagaci. *Horat. 4. Od. 6. 39.* de luna. celeremque pronos Volvere menses.

II.) Translate. ¶ 1. Est animo proclivis, propensus, in utramque partem, *inclinato, propenso, portato, facile*. — a) Cum præpos. ad. *Plin. Paneg. 84.* Nihil est tam pronum ad simultates, quam emulatio. *Sueton. Vitell. 14.* Pronus ad cuiusque, et quacumque de causa necem atque supplicium. *Id. Ner. 50.* Ad poeticam pronus, carmina libenter ac sine labore composuit. *Varro 1. R. R. 20. 2.* Boves mansueti, et ad domandum proni. *Capitolin. Antonin. 10.* Ad indulgentias pronissimus fuit. — b) Cum Accus. et præpos. in. *Horat. 1. Ep. 18. 10.* in obsequium plus æquo pronus. *Flor. 4. in fin.* Pronum in omnia mala, et in luxuriam fluens sæculum. *Sueton. Cæs. 50.* Pronus et sumptuosus in libidines. — c) Cum Dativo. *Tac. Agric. 41. sub fin.* Pronum deterioribus principem estimabant. *Id. 4. Ann. 29. in fin.* Aure superba, et offensioni proniores. *Seneca Octav. 868.* Animus malo pronus. *Stat. 2. Theb. 391.* Pronus calor. h. e. proclivis ad iram. *Lucan. 5. 693.* In dubios casus, et prona pericula morti. h. e. quasi vergentia ad mortem, eique proxima. — d) Cum Genitivo. *Claudian. 2. in Rufin. 400.* Unus per medios audendi prior ense Prosilit esserto. *Sueton. Galb. 22.* Libidinis in mares priorior. *Aut rectius leg. libidinis in mares priorioris. Lucan. 1. 461.* ruendi in ferrum niens proos viris. ¶ 2. Item favens, studiosus, favoreggiante, affezionato: et usurpatur cum Accus. et præpos. in, cum Dat., et absolute. *Tac. 1. Hist. 13. extr.* Faventibus plerisque militum, prona in eum aula Neronis. *Sueton. Galb. 12.* Germanorum cohortem remisit in patriam, quasi Co. Dolabella priorior. *Stat. 4. Silv. 8. 61.* Si modo prona bonis invicti Cæsaris adsint Nomina. *Val. Flacc. 8. 340.* Prona sententia. *Fellej. 2. 69. 5.* Quos priorior fortuna conitatur. *Tac. 2. Ann. 73. sub fin.* Ut quis misericordia in Germanicum, aut favore in Pisonem priorior. *Id. 1. Hist. 1.* Pronis auribus accipere aliquid. h. e. libenter audientibus. *Lucan. 5. 501.* temeraria prono Expertus cessisse Deo. h. e. juvante, propitio. ¶ 3. Pronum etiam di-

citur, quod nulla difficultate impeditur, agevole: quasi in declivi positum, et decursu facile. *Tac. Agric. 33.* Omnia prona victoribus, eadem victis adversa. *Sall. Jug. 122.* Omnia virtuti suæ prona esse. *Plin. Paneg. 16. sub fin.* Omnia hæc tam prona, tamque cedentia virtutibus tuis senties, ut etc. *Id. 8. Ep. 10.* Pronum ad honores iter. *Ovid. 3. Amor. 14. 47.* Prona tibi vinci cupientem vincere palma est. *Justin. 1. 5. 9.* Pronam ad regnum viam ingredi. *Liv. 21. 28.* Id pronius ad lidem est. h. e. credi facilius. — Et cum Infinito Pronum est, facile est. *Lucan. 6. 606.* Pronum erat, o juvenis, quos velles, inquit, in actus Invitos præbere Deos. *Stat. 5. Silv. 3. 140.* Sit pronum vicisse donis: quid Achæa mereri Præmia? Adde *Jurenal. 9. 43;* et *Tac. Agric. 1.*

PROODICUS, a, um, adject. προωδικός, dicitur versus minor, qui longiorem præcedit. *Mar. Victor. 4. p. 2611.* *Putsch.* Sic te diva potens Cypro et est nunc proodicon, id est antecantativum. Nam quoties majoribus metris minus aliquid subnectitur, epodos dicitur; quoties vero comma vel colon integro metro præponitur, proodicon appellatur. Adde *eund. ibid. 1. p. 2501., 4. p. 2613.* *Putsch.;* et de Metris *Horat. p. 176., 178.* et 181. ed. *Krehl.*, qui corruptam *Putschii* lectionem emendavit.

PROECARUM, ii, n. 2. locus in ædibus, qui est ante æcon: a πρό ante et οἶκον cellula. *Petron. Satyr. 30.* Dispensatoreque in precario aures numerantem deprecari sumus. Ita legend. putat *Fr. Oriolus* in *Opusc. lett. di Bologna T. 1. p. 59.* pro precario, quod habetur in omnib. editionibus. Nempe dispensator aures numerabat ostentationis causa in propatulo, h. e. in porticu ad æcon admittente.

PROECONOMIA, æ, f. 1. προοικονομία, rei futuræ præparatio et dispositio: a πρό ante et οἶκονομῆν dispenso, dispono. *Servius* ad *Virg. 5. Æn. 858.* et 9. *ibid.* 468. et alibi proœconomiam dicit esse, quum illa dicuntur a poeta, per quæ verè similiora, aut planiora fient, quæ aliquo post intervallo dicuntur.

PROEMIOR, aris, aris, dep. 1. cominciare, far l'esordio, προομιὰς, proœmio, seu exordio utor. *Plin. 2. Ep. 3.* Proœmiatur apte, narrat aperte, pugnat graviter, colligit fortiter. *Sidon. 4. Ep. 3.* Dum ad meum nomen proœmiaris.

PROEMIUM, ii, n. 2. προοίμιον. ¶ 1. Est principium dicendi: a πρό ante et ὀμιῶν cantus, vel ὀίμος via: de qua notatione ita *Quintil. 4. 1. 1.* Quod principium Latine, vel exordium dicitur, majore quadam ratione Græci videntur προοίμιον nominasse: quia a nostris initium modo significatur, illi satis clare partem banc esse ante ingressum rei, de qua dicendum sit, ostendunt. Nam sive propterea quod ὀίμῳ cantus est, et citharædi pauca illa, quæ, antequam legitimum certamen [al. carmen] inchoent, emerendi favoris gratia canunt, proœmium cognominaverunt: oratores quoque ea, quæ, priusquam causam exordiantur, ad conciliandos sibi iudicum animos præloquuntur, eadem appellatione signarunt: sive quod ὀίμῳ idem Græci viam appellant, id, quod ante ingressum rei ponitur, sic vocare est institutum; certe proœmium est, quod apud iudicem, priusquam causam cognoverit, prosit. Hæc *Quintilianus. Cic. 2. Orat. 50. 325.* Connexum autem ita sit principium consequenti orationi, ut non tamquam citharædi proœmium affectum aliquod, sed coherens cum omni corpore membrum esse videatur. *F. PRINCIPIUM. Id. Chuent. 21. 58.* Paucis verbis accusat Caninius. Incipit longo et alte petito proœmio respondere Cepasius. *Quintil. 2. 20. sub fin.* Proœmium et narrationem dicere. *Id. 6. 5.* Ubi proœmio utendum, et quali: narrandum ne sit, et quo modo, etc. *F. INSINUATIO.* — De principio libri, tractatus, et hujusmodi, proœmio, præfazione, introduzione. *Cic. 16. Att. 6. sub fin.* In Gloria librum ad te misi: at in eo proœmium id est, quod in Academico tertio. Id evenit ob eam rem, quod habeo volumen proœ-

miorum: ex eo eligere soleo, quum aliquod *ὄργανον* institui. Itaque jam in Tusculano, qui non meminisse, me absum isto proemio, conieci id in eum librum. Quum autem in navi legerem Academicos, agnovi erratum meum. Itaque statim novum proemium exaravi: tibi misi. Tu illud desecabis, hoc agglutinabis. *Id. 4. ibid. 16.* In singulis libris utor proemio. *Id. 2. Legg. 7. 16.* Habes legis proemium: sic enim hoc appellat Plato. ¶ 2. De quocumque initio, principio. *Juvenal. 3. 288.* miseræ cognosce proemia rixe.

PROPAGATIO, ōnis, f. 3. actus propagandi arbores et præcipue vites, *κατασείας, propagazione*.

I.) Proprie. *Cato R. R. 133. init.* Propagatio pomorum ceterarumque arborum. Adde *eund. ibid. 51. Cic. Senect. 15. 53.* Caput jugatio, raliatio, et propagatio vitium. *Colum. Arbor. 7.* Propagationum genera tria sunt in usu maxime: unum, quo virga edita a matre sulco committitur; alterum, quo ipsa mater prosteritur atque in plures palos per suas virgas dividitur; tertium, quo vitis scinditur etc. *Paul. Dig. 19. 2. 24.* Propagationes facere.

II.) Translate. ¶ 1. Est procreatio, propagatione. *Cic. 1. Off. 17. 54.* Quæ propagatio et suboles origo est rerum publicarum. ¶ 2. Item amplificatio, extensio, estensione, *allargamento, éxtasis.* *Cic. Prov. cons. 12. 29.* Finium imperii nostri propagatio. *Id. 1. Tusc. 14. 31.* nominis. *Id. 5. Fam. 15. a med.* Ea vita, in qua nihil insit, nisi propagatio miserrimi temporis. *h. e. prolatio, productio, prolongamento.* et 1. *Tusc. 35. 86.* Qui, si mortem tum obisset, in amplissimis fortunis occidisset, is propagatione vitæ quantas bausit calamitates!

PROPAGATOR, ōris, m. 3. qui propagat. Translate. *Cic. 8. Att. 3.* Ille provincia propagator, ille absortis in omnibus adjutor. *Alii leg. prorogator.* **PROPAGO**, as, īi, 3. — Est epitheton Jovis imperii fines propagantis. *Apud de Mundo, prope fin.* Est et Militaris, et Triumphator, et Propagator, et Tropæophorus: et multo plura ejusmodi apud barbaros et Romanos veteres invenies. — Insigni hoc titulo honoris decoratus est etiam Flavius Magnus Magneutius tyrannus, in *Inscript. apud Gruter. 271. 4.*, in qua dicitur propagator orbis ac Romanæ rei publicæ, postquam anno a Chr. n. cccc. adversus Constantium II. Aug. Augustoduni in Gallia, occiso Constante Aug., imperium arripuit, ut ostendit *Barpt. Borghesius in Dichiaraz. di una lapida Gruteriana edita et interpretata in Memorie delle scienze mor., stor. e filolog. della R. Accad. di Torino, T. 38. p. 1. - 58.*

PROPAGATUS, a, um. **PROPAGO**, as.

PROPAGES, is, f. 3. *propaggine*, idem quod propago.

I.) Proprie. *Paul. Diac. p. 227. 1. Müll.* Propages, progenies a propagando: ut faciunt rustici, quum vitem vetulam supprimunt, ut ex ea una plures faciant. *Alii leg. Propages, propaggines a propagando etc.*

II.) Translate est progenies, razza, *legnaggio.* *Pacuvius apud Non. p. 64. 30. Merc. Salvete gemini, mea propages sanguinis. Auson. Ephem. orat. 19., sive Paulin. Nolon. carm. 5. 19.* Stipulis adoptivæ meliore propage colendus.

PROPAGINATIO, ōnis, f. 3. propagandi actio, propagatio. *Isid. 17. Orig. 5.* Vitibus, inter cetera, magis ista conveniunt: oblaqueatio, putatio, propagatio, fossio.

PROPAGINATUS, a, um, particip. ab inusit. propagino, propagatus. *Tertull. Pall. 2. sub fin.* Quot populi propaginati. *V. voc. seq.*

PROPAGINO, as, āvi, ātum, are, a. 1. vineam propagare. Est *Isid. 17. Orig. 5.* Propaginare est flagellum vitis terræ submersum sternere, et quasi porro pangere.

PROPAGMEN, inis, n. 3. propagatio, productio. *Ennius apud Non. p. 64. 32. et p. 221. 8. Merc.* Nobis unde forent fructus, vitæque propagmen. *Ita legit cl. Vahlen.; alii aliter.*

PROPAGO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (pro et pango). Prima syllaba anceps est. *Lucret. 5. 850.* Ut propagando possint procudere sæcla. et *ibid. 856.* Nec potuisse propagando procudere prolem. *Claudian. 1. Laud. Stilich. 373.* Hi propagandi fuerant pro limite regoi. Idem fortasse dicendum est de propago nomine: quamquam quum translate sumitur, semper corripita fuisse reperiatur. — Part. *Propagans* II. 2.; *Propagatus* in omnibus paragr. *Propagandus* sub init. et II. 2. — Propagare est arborem, depresso in terram ramo, renovare et multiplicare, ut in voce sequenti dicitur, *παράγω* (It. *propagginare*; Fr. *propager par bouture*; Hisp. *propagar por acodo*; Germ. *fortpflanzen*; Angl. *to propagate by layers*).

I.) Proprie. *Cato R. R. 52.* Quæ diligentius propagari voles, in aulæ, aut in qualos pertusos propagari oportet. *Colum. 4. R. R. 33. 3.* Castanea melius ex vicino pertica declinata propagatur. *Id. Arbor. 7.* Hoc modo propagata vitis celerrime convalescet. *Plin. 17. Hist. nat. 13. 24. (97).* *Cato (R. R. 51.)* propagari præter vitem tradit scum, oleam, Punicam, malorum genera omnia, laurus, prunum, etc. *Id. 24. ibid. 10. 34. (60).* Abrotonum cacumine suo se propagat.

II.) Translate. ¶ 1. Est genus, stirpem, familiam procreando conservare. *Lucret. 1. 194.* Nec porro secreta cibo natura animantum Propagare genus possit vitæque tuari. Adde duo ejusd. loc. cit. sub init. *Cic. 1. Phil. 6. 13. L. Brutus*, qui et ipse regio dominatu rempublicam liberavit, et ad simile factum stirpem in prope quingentesimum annum propagavit. et 7. *Ferr. 70. 180.* Quum ipse sui generis initium ac nominis ab se gigni et propagari vellet. *Apul. 5. Met. Propagare familiam. Poeta apud Quintil. 9. 3. 57.* Propagatus Jove est Tantalus. ¶ 2. Dicitur etiam de rebus physicis, et præcipue de imperii finibus, et est extendere, proferre, amplificare, multiplicare, dilatare, stendere, multiplicare, prolongare, propagare: ad rem *Cic. 2. Divinat. 72. 149.* Quamobrem, ut religio propaganda etiam est, quæ est juncta cum cognitione naturæ: sic superstitionis stirpes omnes ejiciendæ. *Plin. 5. Hist. nat. 29. 31. (115).* Multitudo limi, qua amnis terras propagat. *Tac. 12. Ann. 23.* Iis qui protulere imperium, etiam terminos Urbis propagare datur. *Sueton. Ner. 18.* Augere et propagare imperium. *Cic. 3. de republ. 12.* Imperii fines propagare. *Gell. 20. 10. a med. Italiæ fines propagati. Fellej. 1. 44. 1.* Propagata civitates auctumque Romanum nomen communione juris. Similiter *Plin. 4. Hist. nat. 16. 30. (102).* Romanis armis notitiam Britannia non ultra vicinitatem silvæ Calædoniæ propagantibus. Huc referri potest et illud *Gell. 2. 24. in fin.* Quo edicto a trecentis sestertiis adusque duo sestertia sumptus cænarum propagatus est, ut his saltem finibus luxuriæ æstus coerceretur. ¶ 3. Item usurpatur de tempore et est producere, proferre, allungare. *Cic. 5. Fin. 11. 32.* Propagare vitam aucupio. *Id. 2. Cat. 5. 11.* Meus consulatus non breve tempus, sed multa sæcula propagavit reipublicæ. *Id. 3. ibid. 11. 26.* Eademque diem intelligo et ad salutem urbis et ad memoriam consulatus mei propagatam. *Plin. 7. Hist. nat. 55. 56. (188).* Eadem vanitas in futurum etiam se propagat. *Id. 35. ibid. 2. 2. (4).* Propagare aliquid in ævum. *Id. 15. ibid. 14. 15. (49).* cuiuspiam memoriam æternam. *Cic. Dom. 32. 87.* laudem alicujus ad senpitemam memoriam. *Id. Sezt. 48. 102.* Mandare aliquid monumentis annalium et posteritati propagare. *Id. Prov. cons. 8. 17.* Annus est integer vobis expectandus: quo interjecto, civium calamitas, sociorum ærumna, sceleratissimorum hominum impunitas propagatur. *Flor. 3. 17.* Tantum excitavit incendium, ut hereditarium in posteros suos bellum propagaret. — Item prorogare. *Sueton. Aug. 23.* Præsidibus provinciarum propagavit imperium. *Alii leg. pro rogavit.* Eadem lectionis varietas est *Cal. 29.* Propagari sibi commeatum sapius desiderans. et

Cæs. 24. Ut in quinquennium sibi imperium propagaretur. Dubium pariter est illud *Liv. 23. 25. in fin.* Consuli propagari in annum imperium.

PROPAGO, gnis, f. 3. de primæ syllabæ quantitate *V. infra sub II. in fin.* — Propago est ramus vitis vetule, aut altarius arboris, ab ea non recisus, sed in terram depressus, atque obrutus, vel per vas fictile pertusum terraque opietum trajectus, ut radices agens renovetur, at fructum ferat. Rustici nostri vulgo vocant *refosso*: alii, ducto a Gallis vocabulo, *mnrgatta*. Est a pro et pago pro pango. Duo hæc propagationum genera tradit *Plin. 17. Hist. nat. 13. 24. (97).* et describit: item *Cato R. R. 51. et 133.* Tres propagandi rationes docet *Colum. Arbor. 7.* cujus verba *V. in PROPAGATIO I. Gr. πόσχυμα, ἐκφυδς* (It. *propaggine*; Fr. *provin, marcotte, bouture*; Hisp. *acodo*; Germ. *d. Setzling, Absenker, Ableger, Senker*; Angl. *a luyer*).

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Colum. Arbor. 7.* Virgam quum a matre in terram deprimere voles, scrobem facito ita, ut propago non lædatur alterius radicibus. *Id. 4. R. R. 6. 3.* Ne vitis pluribus flagellis emacientur: nisi alii propaginibus futuris prospiciamus. *Plin. 14. Hist. nat. 1. 3. (10).* Deprimere vitem in propaggines. *Virg. 2. G. 26.* Silvæque aliæ pressos propaginis arcus Expectant. et *ibid. 63.* Sed truncis oleæ melius, propaggine vites Respondent. *Plin. 17. Hist. nat. 10. 9. (58).* Arbores aut semine proveniunt, aut plantis radicis, aut propagine, aut avulsione, aut surculo, aut insito, aut consecto arboris trunco. et *ibid. 13. 21. (98).* Sabina herba propaggine seritur, et avulsione. et *ibid. 20. 34. (149).* Propaggines nulli faciliores, quam castaneæ. Adde *Cic. Senect. 15. 52.* — b) Dicitur et de quovis longiore ramulo, sarmento, flagello, ex quo propago fieri potest. *Fubius Pict. apud Gell. 10. 15.* Propaggines e vitibus altius prætentes non succidit. Ubi notand. masculin. genus. At *Martius Herz. legit retentitas.* Huc sensu accipiedum videtur et illud *Horat. Epod. 2. 9.* adulta vitium propaggine Altas maritat pupulos.

II.) Translate est proles, progenies, razza, schiatta, figliuoli, discendenza. *Ovid. 11. Met. 312.* Alipedis de stirpe Dei versa propagat Nasceitur Autolycus. *Virg. 6. En. 871.* nimium vobis Romana propago Visa potens, Superi. *Lucret. 4. 997.* At consueta domi catulorum blanda propago Degere. *Porcius Licin. apud Gell. 19. 9.* Custodes ovium, teneræque propagginis agnum. *Nemesian. Cyneget. 241. de equis.* Cappadocumque notas referat generosa propago. — Hoc sensu prima syllaba corripitur tum in recto, tum in obliquis casibus: quum de plantis sermo est, producitur. Utrunque videre licet in allatis exemplis. *V. tamen vocem præced. init.*

PROPALA. **PROPOLA**.

PROPALAM, adverb. *apertamente, in palese, év τὰ παρῶν, clare, aperte, in propalato.* *Cic. 1. Orat. 35. 161.* Neque tabulis et signis propalam collocatis. *Liv. 34. 33. sub fin.* Hæc propalam dicebat: illa tacita suberat cura, ne etc. *Plaut. Epid. 1. 1. 10.* Minus jam fertilitica sum: rapio propalam. *Liv. 22. 12.* Concessum eis propalam de virtute et gloria esse. *Id. 23. 14.* Itaque ubi senatum metus cepit, si propalam tenderent, resisti multitudini concitæ non posse: clam simulando dilationem mali inveniant. Similiter clam et propalam opponuntur apud *Sueton. Ner. 22.* Ad omnes etiam inimicos Circenses commorabat secessu, primo clam, deinde propalam. *Tac. 6. Ann. 7.* Quum primores senatus delationes exercebant, alii propalam, alii per occultum. *Id. 2. ibid. 39. sub fin.* Adire municipia obscuro dici, neque propalam aspicere. *Plaut. Mil. glor. 4. 8. 38.* Timco, ne hoc tandem propalam fiat nimis. — Propalam est, inadmestrum est. *Terentian. p. 2435. Putsch.* Spondron esse post trachæum, propalam est.

PROPALATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PROPALO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (pro et

palam. Part. *Propalatus*. — Propalare est palam facere, propalare, divulgare. *Sidon. 9. Ep. 11. a med.* Quae propalare dissimulat, excolere detrahet. *Claud. Mamert. 1. Stat. anim. 2. sub fin.* Illud quod ista pagina propalatur, ejusdem auctor occultatur. *Oros. 6. 5.* Jam propalata et publica veritas. *Commodian. 50. 14.* Res infamis erit, si quis se propalati hosti.

PROPANSUS et propassus, a, um, particip. ab inusit. propando: *spiegato, aperto, disteso, expansus. Apul. 6. Met.* Propansus utrinque pinnis affuit rapax aquila. *Id. Florid. n. 24.* Ales propassus utrisque pennis praebatur.

PROPÄRÖXYTÖNUS, a, um, adject. προπαροξυτονος, qui in antepenultima syllaba habet tonum acutum. V. PARÖXYTÖNUS.

PROPÄTOR, eris, atque, dep. 3. antea patior. Dictum de patrico, qui prius muliebria patitur, deinde fellat. *Pet. Scholiast. ad illud Juvenal. 2. 50.* Hispo subit juvenes, et morbo pallet utroque: Utriusque sexus inguina lambentis, et propatientis. *Alii* fortasse rectius legunt et ore patientis, cui simile est illud *Minuc. Octav. 28.* Qui medios viros lambunt, et libidinoso ore inguinibus inhærescunt.

PROPÄTOR, eris, in. 3. προπατωρ, avus, generis auctor. *Tertull. Præscript. 49.* Christum autem inquit misum ab illo propatore, qui est Bythos.

PROPÄTRÜS, i, m. 2. secundo tio, proavi mei frater, qui et patruus major dicitur, h. e. patris, vel matris meae patruus magnus. *Cajus Dig. 38. 10. 1. et Paul. ibid. 10.* Caji verba sunt: Quibus gradu sunt supra atavus, atavia: infra adnepos, adneptis: ex transverso fratris et sororis pronepos, proneptis: et convenienter propatruus, proamita, idest proavi frater et soror.

PROPÄTULUM, i, n. 2. V. voc. seq. in lra.

PROPÄTULUS, a, um, adject. aperto, scoperto, προπατυλος, patens, apertus, sub dio positus. *Cic. 6. Ferr. 49. 110.* Ante ædem Cereris in aperto ac propatulo loco signa duo sunt. — Hinc

Propatulum, i, n. 2. absolute, substantivorum more; et in *propatulo*, omisso loco ¶ 1. Significat sub dio, albo scoperto. *Id. fragm. apud Colum. 12. R. R. præf. 2.* Quin victus et cultus humanus non, uti feris, in propatulo ac silvestribus locis, sed domi sub tecto accendendus esset. *Liv. 24. 16. ad fin.* Apparata convivia omnibus in propatulo ædium fuerant. *Plin. 1. Ep. 8. ad fin.* Illic sermonem non apud populum, sed apud decuriones habui, nec in propatulo, sed in curia. *Fal. Max. 2. 3. n. 5.* Cœnare in propatulo, verecundum non erat. — Omnia præposita. *Mela 1. 19. circa med.* Mussini notis corpus omne persignant, propatulo vescuunt. ¶ 2. Urbane est propalam, in oculis omnium, in media luce, coram populo, in publico. *Sall. Cat. 13.* Pudicitiam in propatulo habere. *Nepos Hann. 9. ad fin.* Esque (statuas) in propatulo domi abijci. *Gell. 19. 14.* Varronis monumenta in propatulo frequentique usu feruntur. *Id. 18. 10. a med.* In promptu et in propatulo esse. *Apul. de Mag. Os,* cujus in propatulo et conspicuo usus homini creberrimus. *Id. ibid.* Quid ego in propatulo et celebri agam, facile e tenebris tuis arbitraris.

PROPE est A) Adverbium, et B) Præpositio.

A) Adverbium prope habet Comp. Propius 1. et II. 1. 2.; et Sup. Proxime in omnibus paragr. (unde Comp. Proximus II. 6.), et est idem ac juxta, in loco propinquo (h. da vicino, da presso; Fr. près, proche; Hisp. acerca, cerca, al lado, junto; Germ. nahe, in der Nähe; Angl. near, nigh, by, beside, close, fast, or hard by).

I.) Propie de loco. — a) Cum opposito procul, longe, remote. *Cic. Senect. 14. 48.* Adolescentia voluptates prope influens magis fortasse lætatur, sed delectatur etiam senectus procul eas spectans. *Id. 2. Fin. 12. 36.* Quid judicant sensus? dulce, amarum, lenè, asperum, prope, longe. Cf. *Propert. 2. 21. 58.* Longius aut propius, mors sua quemque inanet. *Cic. 1. Nat. D. 31. 87.* Allæ (stellæ) propius a terris, aliæ remotius — eadem spatia conficiunt. — Ceterum — b)

Absolute. *Plaut. Aulul. 1. 2. 24.* Ad ædes nostras nusquam adiit, quamquam prope est. *Id. Epid. 5. 2. 9.* Si prope adstas, æstu calefacit. *Id. Rud. 1. 3. 32.* Nec prope usquam hic quidem cultum agium conspicio. *Id. ibid. 1. 4. 10.* Quænam vox mihi prope hic sonat? Quis hic loquitur prope? *Id. Cas. 3. 5. 32.* Nec quemquam prope ad se sinit adire. *Id. Most. 2. 2. 16.* Quis homo est, qui nostras ædes accessit prope? *Cic. 9. Fam. 7.* Volebam prope alicubi esse. *Cæs. 6. B. G. 23.* Hoc proprium virtutis existimant, expulso agris limitibus cedere; neque quinquam prope audere consistere. *Liv. 1. 58.* Quam pavida ex somno mulier, nullam opem, prope mortem imminuentem videret. *Seneca Ep. 41.* Prope est a te Deus: tecum est, inus est. *Ter. Adelph. 3. 2. 11.* Propius accedamus. et *ibid. 1. 2. 41.* Ille multo propius ibis. *Horat. Art. P. 361.* propius stare. *Id. 1. Ep. 1. 67.* propius spectare aliquid. et *ibid. 16. 11.* adductum propius frondere Tarentum. *Liv. 2. 30.* Ad confrenda propius castra. *Cic. Mil. 22. 59.* Proxime deos accessit Clodius, propius quam tum, quum ad ipsos penetraret. *Colum. 1. R. R. 6. 8.* Omnes tamen quam proxime alter ab altero debent habitare. — c) Cum Ablativo et præpos. ab. *Cic. 7. Ferr. 2. 6.* In Italia bellum tam prope a Sicilia, tamen in Sicilia non fuit, tanto poco lontano. et *Pis. 11. 26.* Apud sacrum tuam prope a meis aribus sedebas. *Id. 4. Ferr. 3. 6.* Tam prope ab domo detineri. *Plin. 17. Hist. nat. 2. 38. (244).* Propius ab Urbe. *Id. 5. ibid. 26. 21. (89).* A Sura proxime est Philiscum oppidum Parthorum. *Auct. B. Hisp. 15.* Usque eo ut eadem proxime a vallo fecerit. — d) Cum Accusativo usurpantur gradus Propius et Proxime: cf. *Prope* sub B. Cæs. 4. B. G. 9. Ne propius se castra moveret, petierunt. et 28. Ad partem insule, quæ est propius solis occasum. et 5. *ibid. 36.* Quin propius Ambiorigem accessisset. *Cic. 7. Phil. 8. 26.* Nec propius urbem millia passuum ducenta exercitum admovevit. Adde *Liv. 29. 5. Sall. Jug. 21.* Nam hi propius mare Africum agitabant. *Liv. 1. 27.* In sinistro Fidenates propius montem consistunt. *Colum. 4. R. R. 33. 4.* Propius stirpem recizatale. *Varro 1. R. R. 13. 1.* Vitici proxime januam cellam esse oportet. *Cic. 6. Att. 5. ad fin.* Exercitum habere quam proxime hostem. et 1. *ibid. 14.* Proxime Pompejum sedebam. Ita legit et *Diomed. p. 405. Putsch. Rursus Id. 3. ibid. 14.* Quam nihil esset necesse quam proxime Italiam esse. Similiter *Id. 10. Phil. 11. 26.* Operam det, ut cum suis copiis quam proxime Italiam sit. *Sall. Jug. 22.* Proxime Hispaniam Mapri sunt. *Plin. 17. Hist. nat. 23. 35. (206).* Usitatum est quam proxime solum decidi. — e) Cum Dativo prope nusquam inventitur, sed propius et proxime; quamquam *Priscian. p. 1172. Putsch. Juxta et prope et dativo et accusativo junguntur. Virg. 1. G. 355.* propius stabulis alimenta tenerent. et 4. *ibid. 47.* propius tectis. *Liv. 44. 40.* Flumen erat haud magnum propius hostium castris. *Plin. 27. Hist. nat. 9. 51. (75).* Quo propius mari fuerit, salsa est. *Cic. apud Diomed. 1. p. 405. Putsch.* Propius grammatico accessi. *Nepos Hann. 8.* Propius Tiberi, quam Thermopylis. *At Lambinus leg. Propius Tiberim, quam Thermopylas. Cæs. 1. B. C. 7.* Quam proxime potest hostium castris castra communit.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a superiori paragr., h. e. a loco. *Tac. 1. Hist. 10.* Tam prope ab exsule fuit, quam postea a principie. *Id. Dial. de orat. 23.* Prope abest ab infirmitate, in quo sola sanitas laudatur. *È assai vicino ad infermarsi Cic. 4. Fin. 10. 24.* Sed ut propius ad ea, Cato, accedam, quæ a te dicta sunt, pressius agamus. *per venir più al proposito. et Partit. orat. 36. 124.* Si propius accedat ad consuetudinem mentemque sermonis defensoris definitio. *Id. Flacc. 10. 23.* Propius accedo. Nego esse illa testimonia, quæ tu etc. Intrao etiam magis. Qui gessit, etc. *Sall. Cat. 11.* Quod tamen vitium propius virtutem erat. più

simile. Ita legit etiam *Priscian. 18. p. 1172. Putsch. Sic Liv. 30. 12.* Quum propius blanditias oratio esset, quam preces. *Et Virg. 1. Æn. 530.* Parce pio generi, et propius res aspice nostras. h. e. adsis, fave, propitia sis. *Virg. 8. Æn. 556.* propius periculo. *Sic Liv. 21. 1.* Ut propius periculo fuerint, qui vicerunt. *Sil. It. 1. 13.* propiusque fuere periculo, Quis superare datum. — Propius sabrino quid sit, V. in SOBRINUS. — Cui. 1. Tusc. 12. 26. Antiquitas quo propius almet ab ortu et divina progenie, hoc melius ea crenebat. *Tac. 2. Hist. 76.* A contumelia, quam a laude propius fueris, post Vitellium eligi. *Cic. 11. Fam. 21. a med.* Me tua virtuti proxime accedere. *Id. 3. Fin. 16. 52.* Ut enim nemo dicit, in regia regem ipsum quam productionem esse ad dignitatem, sed eos, qui in aliquo honore sint, quorum ordo proxime accedit, ut secundus sit ad regium principatum: sic etc. ¶ 2. Sepe refertur ad tempus. *Ter. Adelph. 3. 2. 9.* Partus instabat prope. — *Prope est quum* etc. Jam jam tempus est, quum. *Ter. And. 1. 1. 125.* Prope adest, quum alieno more vivendum est nullo. *È vicino il tempo, che etc. Plaut. Men. 5. 6. 25.* Prope est, quando huius pretium exsolvet. *Id. Aulul. 2. 3. 9.* Partitudo prope adest, ut hat palam. poco manca: poco ci vuole a scoprirsi. et *Liv. 40. 32.* Jam prope erat, ut sinistram cornu pelleretur. *ormai poco ci voleva, che etc. et 25. 21.* Prope est factum, ut injussu prætoris signis convulsis in aciem exirent. poco mancò. — Ut dicimus prope est factum, ut etc. h. e. parum abfuit, quin etc.; sic *Cic. Cluent. 21. 59.* Nec quidquam propius est factum, quam ut illam persequeretur. *Id. ad Q. fr. 2. 5.* Propius nihil est factum, quam ut occideretur. Adde eund. 7. *Ferr. 36. 94.* — Apud *Uctos* saepe legitur prope est, ut aliquid fiat: quæ verba non, ut præferunt, dubitationem habent, sed affirmationem et definitionem; et significant, sequitur ut ita fieri debeat. V. *Papinian. Dig. 35. 1. 69.* circa med. et 45. 1. 118. et *Pompon. ibid. 3. 18.* et *Paul. 2. Sentent. tit. 27.* et alios, quæ conguessit *Brisson.* — Proxime refertur ad tempus præteritum, sed quod modo fuit, aut postremo factum est; proximamente, ultimamente, di fresco. *Cæs. 3. B. G. 29.* Civitates, quæ proxime bellum fecerant. *Id. 6. ibid. 32.* Ex his tribus (regionibus), quas proxime conscriptas ex Italia transduxerat. *Cic. 5. Fam. 15.* Litteræ, quas a te proxime accepi. *Id. 1. Nat. D. 14. 37.* Una cum eo, quem proxime nominavi. *Id. 6. Fam. 10.* Itaque et Postumuleju, et Sextio, et sæpissime Attico nostro, proximeque Threude libertu tuo totum me patefecit. *Id. Partit. orat. 39. 137.* Que paulo ante præcepta dedimus ambigui, quæque proxime sententiae et scripti. *pui orat. testis. et Plin. 4. Ep. 13.* Proxime quum in patria mea fui. — Proxime refertur etiam ad tempus mox futurum. *Plin. 5. Ep. 7.* Velim ergo, quum proxime iudices contrahentur, quid sit juris, indices. — Deum proxime refertur et ad ordinem temporis cum Accusativo. *Cels. 3. 2. a med.* Proximeque abstinentiam sumendus est cibus exiguis. *Pallad. 9. R. R. 8. a med.* Proxime solis occasum. ¶ 3. Prope nonnunquam ponitur pro ferme; quasi, pene, propemodum, quasi, per poco. *Cic. 4. Ferr. 4. 10.* Ut me prope de vite meæ statu dolore ac lacrimis suis deducere. *Horat. 3. Od. 8. 7.* prope funeratus aiboris iclu. *Cæs. 5. B. G. 20.* Trinobantes, prope firmissima earum regionum civitas. *Sall. Jug. 64.* Jam scalis egressi milites prope summa ceperant. *Id. Cat. 57.* His genus, eloquentia prope æqualia fuere. *Cic. 3. Ferr. 54. 146.* Excludit eam solum, cui prope dicam soli potestatem faciam esse oportebat. et 5. *ibid. 25. 62.* Eques Romanus prope annos nonaginta natus. *Id. 7. Fam. 28.* Prope desperatis his rebus. et 4. *ibid. 3.* Sapientia præditus prope singulari. *Ter. Heaut. 1. 1. 45.* Ejus filiam ille amare cepit perditæ, prope jam ut pro uxore haberet. *Plin. 2. Hist. nat. 7. 5. (20).* Vix prope est judicare, utrum etc. — Sic proxime est similime, ferme: cum Accu-

sativo. *Liv.* 24. 48. Regi pedites conscripsit, ordinatosque proxime morem Romanum instruendo et decurrendo signa sequi et servare ordines docuit. *et* 30. 10. circa med. Erat res minime certamini navali similis, proxime speciem muros oppugnantium navium. — Proxime atque, similiter atque. *Cic.* 9. *Fam.* 13. Non possum ego non aut proxime atque ille, aut etiam æque laborare. ¶ 4. Prope pro omnino, admodum, affatto. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 32. insanis et tu, stultique prope omnes. Tractat hic *Horat.* quod *Cic.* 3. *Tusc.* 4. et 5. et *Parad.* 4., nempe Stoicorum sententiam, omnes stultos insanire, docentium. Etiam ferme interdum hanc vim habet. ¶ 5. Proxime, refertur etiam — a)

Ad ordinem rerum. *Cic.* 2. *Off.* 3. 11. Proxime autem, et secundum deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. *Fellej.* 2. 124. 4. Quo tempore mihi fratrique meo, candidatis Cæsaris, proxime a nobilissimis ac sacerdotibus viris, destinari prætoribus contigit. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 12. 26. (45). de nardo. In nostro orbe proxime laudatur Syriacum, mox Gallicum, tertio loco Creticum. h. e. statim post Indicum. *Id.* 16. *ibid.* 40. 79. (218). A prædictis morus proxime laudatur. *Id.* 34. *ibid.* 14. 39. (138). Proxime indicari debent metalla ferri. — b) Ad ordinem qualitatis ac virtutis. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 8. 80. (158). Proxime valent cetera laurus genera. *Id.* 25. *ibid.* 8. 53. (93). Quidquid in Creta nascitur, infinito præstare ceteris ejusdem generis alibi genitis: proxime quod in Parnasso. *Id.* 23. *ibid.* 4. 39. (79). Utilissimum esse omphacium: proxime viride. ¶ 6. Proxime ponitur etiam pro apte et ad rem maxime convenienter. *Quintil.* 6. 2. 20. Et ut proxime utriusque differentiam signem, illud (ῥῆσος) comædæ, hoc (πᾶσος) tragædiæ simile. — Comp. Proximus est *Minuc. Fel. Octav.* 19. Quid Mantuanus Maro? nonne apertius, proximus, verius? h. e. congruentius, et magis ad veritatem accedendo. Alii leg. proximus veris. Addunt *Manil.* 3. 512., sed ibi lecto variat.

B) Propius et Proxime sub A. et B). et est idem ac juxta, apud, ἐγγύς (It. appresso, presso, vicino; Fr. près; Hisp. acerca, cerca; Germ. nahe, bei; Angl. near, nigh, by).

I.) Proprie de loco. *Cæs.* 1. *B. G.* 22. Prope hostium castra. *et* 7. *ibid.* 36. Prope oppidum. *Virg.* 8. *Æn.* 597. Est ingens gelidum lucus prope Caritis aenem. *Cic.* 7. *Fam.* 23. ad fin. Ut non modo prope me, sed plane mecum habitare posses. *Liv.* 2. 12. Prope regium tribunal consistere. *Id.* 2. 46. Prope te dimicans cadam.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorici ducta a superiori paragr., h. e. a loco. *Liv.* 1. 25. sub fin. Prope metum res fuerat. *Id.* 26. 48. Contentio quum prope sedit, arm veniret. *Tac.* 3. *Hist.* 21. Prope seditionem ventum est. *et* *Curt.* 10. 6. 12. Prope ad seditionem venerant. *Id.* 4. 10. 4. Jam prope seditionem res erat. *Lip. Dig.* 17. 1. 29. Dissoluta negligentia prope dolum est. ¶ 2. Refertur etiam ad tempus. *Cic.* 3. *Fam.* 5. Prope cal. Sext. puto me laudicæ fore. *Suntan. Claud.* 44. Excraciatum doloribus nocte tota, prope lucem defeciss.

PROPEDIEM, adverb. (prope diem) post breve tempus, brevi, αὐτίκα, ἐν βραχεῖ (It. in breve, fra poco; Fr. qu premier jour, bientôt; Hisp. presto, dentro de poco; Germ. ehestens, nachstens, nächster Tage; Angl. shortly, after a while, within a few days, in a short time, presently, straightway). Componitur tantum cum Futuro verborum et cum Imperativo. *Plaut. Asin.* 4. 2. 8. Ad illam hinc ibo, quam tu propediem, nisi quidem illa ante occupasset te, rediges scio. *Id.* *Pers.* 2. 4. 24. Te crui ipsum propediem affligent alii. *Ter. Adelph.* 5. 5. 7. Hoc verum est, et ipsa re experiri propediem. Ubi *Donatus.* Propediem, ὅπῃ. Nam propediem adverbium est temporis, ut si diceret cito. *Cic.* 3. *Off.* 33. 121. Præsens tecum propediem loquar. *Id.* 16. *Fav.* 9. Asclapo medicus plane confirmat propediem te valentem fore. *Id.* 1.

Divinat. 23. 47. Propediem te videbo. *Sall. Cat.* 56. Sperabat propediem magnas copias sese habiturum. Adde *Liv.* 1. 41. et 46., et 30. 8. *Cic.* 2. *Att.* 1. ad fin. Prognostica mea cum orationibus propediem expecta.

PROPELLO, pellis, pelli, pulsus, pellere, a. 3. (pro et pello). *Propello* est *Lucret.* 4. 195. et 6. 1026. — Part. *Propellens* I. 3. et II. 3.; *Propulsus* I. 1., 2., 3. et 4.; *Propellendus* I. 3. et II. 3. — Propellere est ante aut procul pellere, promovere, procul amovere, ἀνεγχεῖν, ἀδῆναι (It. spingere o cacciare innanzi o lontano; Fr. pousser en avant, faire avancer; Hisp. pujar, apretar en adelante; Germ. vor sich hintreiben, fort-weiter treiben, hervortreiben; Angl. to drive or push forwards, move or push on, drive out or forth, propel).

I.) Proprie latissime patet; et ¶ 1. De argumentis, equis, etc. est ante pellere. *Varro* 2. *R. R.* 2. 12. Oves potum propellunt. *et* max. Propellunt in pabulum. *Liv.* 2. 51. Secuti dedila opera passim ad illecebras propulsa pecora, præcipitavere in insidias. — Huc refertur potest et illud *Phædr.* 4. 17. Canes propulsi fustibus vadunt foras. ¶ 2. De hostibus est repellere, procul amovere, lugare. *Cæs.* 1. *B. C.* 55. Ut venientibus resistent, atque eos propellant. *Id.* 4. *B. G.* 25. Hostes propellere et submovere. *Curt.* 3. 10. 6. Totam aciem suo favore fluctuantem umbonibus posse propelli. *Auct. B. G.* 8. 19. Hostes victi propulsique. *Pompej.* apud *Auct. B. Hisp.* 26. Adversarius adhuc propulsus habemus. *Tac.* 2. *Hist.* 43. Propulsa Quintanorum impetu quindecima legio. *Liv.* 7. 24. Propellere hostem a castris. — Huc refertur potest et illud *Plaut. Rud.* 3. 3. 8. Qui scelestus sacerdotem anum præpries Repulit, propulit perquam indignis mollis. Nosque ab signo intimo vi deripuit sua. ¶ 3. De inaninis est ante amovere, procul amovere. *Lucret.* 6. 1026. aer a teigo quasi provelit atque propellit. *Id.* 4. 286. Atque alium præ se propellens aera voltit. *Gell.* 2. 22. a. mrd. Cæcias nubes non procul propellit. *Poeta apud Festum* p. 273. 29. *Müll.* Propellit cæruleum rates salum. *Gell.* 2. 30. Fluctus ab austris, qui humiliores sunt, sursum propelli. *Id.* *ibid.* a. med. Propulsæ in adversum aquæ. *Lucan.* 7. 789. cernit propulsa crunre flumina. *Propert.* 3. 21. 11. Propellere rümige Numen. h. e. remis pulsare. *Orid. Heroid.* 21. 42. Noceas navem propellit in altum. *Cic.* 4. *Tusc.* 5. 9. Navem remis propellere. *Orid.* 1. *Trist.* 10. 33. propulsæque (navis) fortibus Austris Trans-eat instabiles strenua Cyaneas. *spinta. Colum.* 2. *R. R.* 2. 28. Propellere in priorem partem jugum. *Cels.* 7. 5. n. 2. Ubi apparuit mucro, si ei arundo inheret, propellenda est. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 65. (173). de ranis coarant. Tunc attenti buccarum sinus perlucent, nonli flagrant lahore propulsi. *spinti in fuori. Orid.* 8. *Met.* 593. inque profundum Propulsi et scopulo paritura corpora nata. h. e. depulsi. *Sil. It.* 16. 571. vicinam mette qui propulsi hastam. h. e. coniecit, jaculatus est. ¶ 4. Hinc latiori sensu ponitur pro deijcere, prosternere. *Orid.* 8. *Met.* 340. Sternitur incursum neinas, et propulsa fragonem Silva dat. *Fal. Flacc.* 6. 383. ut montis latas, aut machina muni, Quæ scopulis trabibusque diris, confectaque flammis Præcubuit tandem, atque ingentem propulsi urbem. *et* 4. 311. labentem propulsi hemis. *Seneca Herc. Cl.* 162. Muros Echaliæ corpore propulsi.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora ducta a superiori paragr. 1. *Petrus. Satyr.* 4. Quum ad vita properant, cruda alihuc studia in forum propellant. ¶ 2. Item est morali ratione impellere, movere, compellere, incitare. *Lucret.* 3. 160. Esse animam cum animo conjunctam, quæ quum animi vi Percussa est, rui corpus propellit et icit. *Cic.* *Sull.* 23. 64. Dicerem fortasse, et facile et libenter dicerem, si paullo etiam longius, quam finis quotidiani officii postulat, pietas et fraternus amor L. Cæcilium propulisset. *V. Ital.* ad h. l.; *Orellius et vulgati libri* propulisset. *Tac.* 11. *Ann.* 2. Qui terrore carceris

(eam) ad voluntariam mortem propellerent. *et* 6. *ibid.* 3. Rudes animos ad corrumpendum militiæ morem propellere. *Sil. It.* 7. 529. torquet totas in prælia vires Penorum ductor, propellitque agmina voce. ¶ 3. Item est propulsare, prohibere. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 6. Frigus quo duramque famem propellere possit. *Liv.* 40. 11. in fin. Periculum vitæ propellere a me potes, puniendo eos, qui etc. *Propert.* 2. 22. 39. opposita propellens suavia dextra. h. e. arcens. *Colum.* 7. *R. R.* 12. 2. Canis eligitur propellendis injuriis hominum ac ferarum.

PROPENDEO et certius

PROPENDEO, adverb. ea ratione formatum, qua postmodum, præmodum, admodum. Formam propemodo rectam esse necat *Handius, Tursell.* v. 4. pag. 601.; contra *Ritschellius* ram tuetur ad *Plaut. Trin.* loc. infra cit. — Propemodo et propemodum est quasi. pæne, prope, quasi, ἄλλοις δὲν, σχεδόν. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 42. Scia, quid nes volumus? v. Pol ego propemodo: ut male sit tibi. *Id. Trin.* 3. 3. 50. Tenes jam? ca. Propemodum. *Liv.* 24. 19. circa med. Quum propemodo muris accessisset. *Alti aliter leg. Plaut. Men.* 5. 2. 14. Propemodum jam scio, quid siet rei. *Id. Truc.* 1. 3. 2. Propemodum experte estis, quam ego sim mitis. *Ter. Phorm.* 1. 4. 24. An. Satin est sic? GE. Non. An. Quid si sic? GE. Propemodum. An. Quid si sic? GE. Sat est. Adde eund. *Heaut.* 5. 5. 20. et *Adelph.* 1. 2. 51. *Cic.* 2. *Divinat.* 41. 85. Quid enim sors est? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere. *Id.* 1. *Fin.* 1. 2. Ut propemodum justioribus utamur illis, qui, etc. *Id. Orat.* 43. 147. Verba componere, et syllabas propemodum dinumerare. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 18. 55. (177). Sandaracæ quoque propemodum dicta natura est. s'p spiegata quasi abbastanza.

PROPEMPTICUM Carmen, προπεμπτικόν, quo abeuntem aliquem honoris et benevolentie causa prosequimur, prosperaque omnia, itunt, moram, reditum precamur: a προπεμπω deduco prosequor, comitor. Tal. est apud *Virg.* 8. *Æn.* a v. 560. Eundem ad Pallantem filium: apud *Horat.* 1. *Od.* 3. ad Virgilium: et *Epol.* 1. ad Mæcenatrem. *Propempticon Metio Celeri* inscribitor *Statii* l. 3. silva secunda: et *Propempticon ad libellum*, carmen postremum *Sidonii*.

PROPENDENS, entis, particip. F. voc. seq.

PROPENDEO, pendis, pendî, primum, pendere, n. 2. (pro et pendeo). Part. *Propendens* I.; *Propensus* in fin. — Propendere est ante aut deorsum prudere, inclinare, veigare; ut quum altera e lancibus præponderans descendit, ἐμπέπτω (It. pendere, piegare; Fr. être penché en avant; Hisp. estar inclinado, pendiente; Germ. hervor-, herabhangen; Angl. to incline or lean forward or down, hang down, preponderate).

I.) Proprie. *Cic.* 5. *Tusc.* 17. 51. Qui quum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis et externa, tantum propendere illam lancem putat, ut terram et maria deprimat. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 7. 20. (36). Hirba scandens arbores et ex ramis propendens. *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 4. ante med. Quædam præ oculis quasi propendens. *Colum.* 7. *R. R.* 12. 4. de cane. Dejectæ et propendens aures. h. e. deprendens, demissa. *Fal. Flacc.* 7. 587. Incitat Læonides dextram, inque ardentia mittit Cornua, dein totis propendens viribus heret. h. e. pendens. *Sueton. Galb.* 21. Kycerebat etiam in latere rjus caro, propenditque adro, ut ægre fascia subtingeretur. h. e. exstans pendebat. F. *Propensus* in fin. I.

II.) Translate. ¶ 1. Est idem ac præponderare. *Cic.* 5. *Tusc.* 31. 86. Vita, non solum si undique referta bonis est, sed si multo majore et graviore ex parte bona propendit, brata recte dici potest. ¶ 2. Italice over propensione, propensum animo esse erga aliquem. *Cic.* 2. *Orat.* 44. 187. Si se dant, et sua sponte, quo impellimus, inclinant atque propendunt, accipio quod datur. *et* *ibid.* 20. 129. Necesse est, ut is, qui nobis causam adjudicaturus sit, aut inclina-

tlone voluntatis propendest in nos, aut etc. — Hinc Part. præter.

Propensus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Propensior* I. et II. 1., 2., 3.; et Sup. *Propensissimus* II. 3. c.

I.) Proprie propensus est propendens, inclinatus, protensus, *pendente innanzi, piegato, inclinato, ἐμπέτης*. Pers. 1. 57. Pinguis aqualiculus propenso sesquipedes exstat. *Solin.* 20. Alces mulis comparanda adeo propenso labro superiore, ut nisi recedens pasci non queat. *Capitolin. Gordian.* 19. Ex quibus omnibus (concupinis) ternos et quaternos filios reliquit; appellatusque est sui temporis Priamus, que n. vulgo jocantes, quod esset natura propensior, Priapum, non Priamum, sæpe vocitarunt. h. e. mentulatio.

II.) Translate sæpissime usurpatur. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. de abstractis. *Cic.* 3. *Nat. D.* 40. 95. Disputatio Balbi mihi ad veritatis similitudinem videretur esse propensior. *Sic Id.* 1. *Divinat.* 5. 9. Cujus disputatio tibi ipsi—ad veritatem est visa propensior. ¶ 2. Omnia, et præcipue quæ infra sequuntur, a lancibus translata sunt, quarum quæ ponderosior, deprimitur ac propendet, seu deorsum inclinatur et vergit. *Cic.* 3. *Parad.* 2. 24. Causa igitur hæc, non natura distinguit: quæ quando utroque accessit, id sit propensius; si utroque adjuncta est, paria fiant, necesse est. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 15. Verum, quam illa unquam de nies pecunia ramenta fiat plumæ propensior, mendicum malim mendicando vincere. h. e. ponderosior ac ditior. Cf. *ibid.* 22. ¶ 3. Hinc sæpissime sumitur pro dedito, favente, *portato, dedito, propenso, favorevole*. — a) Cum Accusativo et præpos. ad, in. *Cic. Rosc. Am.* 30. 85. Non tsm propensus ad misericordiam, quam inclinstus ad severitatem videbatur. *Id.* 4. *Tusc.* 37. 81. Ut quique natura ad aliquem morbum proclivior, sic animus alius ad alia vitia propensior. *Id.* 1. *Off.* 30. 105. Si quis est paullo ad voluptates propensior. *Id.* 4. *Fam.* 13. Videor mihi prospicere ipsius animum propensum ad salutem tuam. *Id.* *Mur.* 31. 64. Non tu quidem vir mellior esses, sed paullo ad lenitatem propensior. *Id.* 2. *Off.* 18. 62. Propensior benignitas esse debet in calamitosos. et *ibid.* 20. 69. A quo expeditior et celerior remuneratio fore videtur, in eum fere est voluntas nostra propensior. *Id.* 8. *Att.* 3. circa med. Infimus quisque propensus in alteram partem. — b) Cum Ablativo et præpos. pro. *Justin.* 16. 1. 2. In divisione inter fratres regni propensior fuisse pro Alexandro videbatur. *Sic leg. Jeep. et alii*; *Forcellinus vero Alexandro*. — c) Absolute. *Cic.* 13. *Att.* 21. sub fin., et *Liv.* 37. 54. Propenso animo aliquid facere. *con genio. Auct. B. Alex.* 26. Magnæ copiæ, quas celeriter et propensissima civitatum voluntate, et sua diligentia confecerat. *Ovid.* 14. *Met.* 706. Sollicita petit propensum voce favorem. — *Propensa munera*, quæ propenso animo dantur, atque adeo magna, pretiosa, vel simpliciter ponderosa. *Auct. argum. Truc. Plautini.* Natiq. causa dat propensa munera.

PROPENDO, is. V. **DEPENDO**.

PROPENDULUS, a, um, adject. pendens in anteriorem partem, ut Propenduli crines, apud *Apul. Florid.* n. 3. V. locum in ANTEVENTULUS.

PROPENSE, adverb. Comp. *Propensius* I. et II. — Propense est idem atque estense, late, *estesamente*.

I.) Proprie. *Hygin. Gromat.* p. 4. col. 1. Ita fiet, ut pari numero dispositi decuriones, et reliqui principes eorum, brios equos possidentes propensius tendant. h. e. si attendano più largamente. — Fortasse huc pertinet et illud *Marcell. Empir.* 27. p. 126. retro ed. *Ald.* Id. a jejuno inducendi debet; quod eo plus proderit, quo propensius fuerit manducatum.

II.) Translate est ex animo, cum inclinatione, aut propensione, *di cuore, volentieri, ἐμπέτως*. *Lentulus ad S. P. Q. R.* apud *Cic.* 12. *Fam.*

15. circa med. Ut hanc concordiam et conspirationem omnium ordinum ad defendendam libertatem propense non crederent esse factam. *Liv.* 37. 52. Propensius cumulatusque, prout ejus merita sint, senatum facturum. *Apul. Florid.* n. 20. Eoque propensius laudandus est, quod etc.

PROPENSIO, ōis, f. 3. inclinatio, *ἐμπέσις, ἀποδύνα, inclinatio. Cic.* 4. *Fin.* 17. 47. Qui nulla in re, nisi in virtute, aut vitio propensionem, ne minimi quidem momenti, ad summum bonum adipiscendum esse diceret.

PROPENSUS, s, um. V. **PROPENDEO** in fin. **PROPÉRABILIS**, e, adject. properans, celer. *Tertull. Anim.* 43. Dispensatio ciborum per somnum non facile procederet calore properabili, et rigore tarabili.

PROPÉRANS, antis, particip. V. **PROPERO**. **PROPÉRANTER**, adverb. Comp. *Properantius* et Sup. *Properantissime*. — Properanter est celeriter, presto, *con velocità, in fretta. Lucret.* 5. 300. Usque adeo properanter ab omnibus ignibus ejus etc. *Sall. Jug.* 101. Beneficia invitius accipere; sed ea properantius, quam æs mutuum, reddere. *Tac.* 16. *Ann.* 24. Eos codicillos Nero properanter accepit, spe, exterritum Thraseam scripsisse. *con avidità e impazienza. Ovid.* 4. *Fast.* 673. Hanc quondam Cytherea diem properantius ire Jussit, et ætherios præcipitavit equos. *Sil. It.* 7. 748. mille hinc Cespitæ de viridi surgunt properantius aræ. *Imp. Constantin. Cod. Theod.* 11. 30. 8. Quæcumque ad instructionem pertinent cause, ad comitatum nostrum properantissime volumus adferri.

PROPÉRANTIA, æ, f. 1. idem ac properatio. *Sall. Jug.* 4. extr. Neque ex tanta properantia tam facile tractum bellum, sociordia magis, quam dolo, crederent. *Tac.* 12. *Ann.* 20. Tædium ex mora, periculum ex properantia.

PROPÉRATIM, adverb. idem ac proparato. *Cæcilius apud Non.* p. 153. 15. et 155. 3. *Merc.* Proparatim in tenebris istuc confectum est opus. *Pomponius ibid.* Pergis proparatim. Adde *Sisenn.* apud *Gell.* 12. 15.

PROPÉRATIO, ōis, f. 3. *fretta, σπουδή, ἐπετής*, actus properandi, festinatio. *Q. Cic. ad Tit.* 16. *Fam.* 27. Nam quæ parcius frater perscripserat, verecundia videlicet et proparatione. *Cic.* 5. *ibid.* 12. Sed ad proparationem meam quiddam interest, te non expectare, dum etc. *Sall. fragm.* apud *Arustian.* p. 259. ed. *Lind.* Turmam equitum castra regis succedere, et proparationem explorare jubet. *Ammian.* 31. 3. a med. Adversus quos Lupicinus proparatione tumultuaria coactis militibus temere magis quam consulte progressus, etc.

PROPÉRATO, adverb. *fretolosamente, prestamente, ἐπὶ σπουδῇ*, festinant, celeriter. *Tac.* 13. *Ann.* 1. Neque minus proparato Narcissus Claudii libertus ad mortem agitur.

PROPÉRATUS, a, um. V. **PROPERO**.

PROPÉRĒ, adverb. *presto, in fretta, in prescia, σπουδῇ, ἐπὶ σπουδῇ*, properanter, studiose, celeriter, festinant. *Ter. Andr.* 5. 6. 15. Propere arcesse. *Id. Hecyr.* 3. 3. 11. Propere præcurrere. *Sall. Jug.* 91. Ipse intentus propere sequi, neque milites prædari sinere. *Horat.* 3. *Od.* 19. 9. Da (*paculum*) lunæ propere novæ. *Nepos Epam.* 4. Egredere propere, ne alius corumpas. *Liv.* 23. 36. Cum se propere recepit. *Virg.* 9. *Æn.* 891. Sed manus et castris propere coit omnis in unum. *Plaut. Amph.* 5. 1. 10. Ut subito, ut propere, ut valide tonuit! *Id. Aulul.* 2. 2. 86. Sequere propere me ad macellum strenue. — Ad significandam summam festinationem sunt illa *ejusd.* *ibid.* 2. 8. 23. Occidit, nisi intro hac propere propero currere. et *Cas.* 3. 6. 17. Propere, cito introite, et cito deperate. et *Cist.* 4. 3. v. 8. Ut aliquis iutus prodeat propere ocius. et *Curc.* 2. 3. 4. Ita nunc subito, propere, et celere obiectum est mihi negotium. et *Rud.* 5. 2. 36. Eloquere propere celeriter. et *Stich.* 2. 2. 13. Ita celeri curriculo fui propere a portu. et *Trin.* 4. 3. 1. Fac te propere celerem.

PROPÉRIPES, edis, adject. celeripes, velos. *Catull.* 63. 34. de *Aty.* Rapidæ ducem sequun-

tur Gallæ properipedem. Ita *Foss.* et *Lachmann*; alii *pede propero*.

PROPÉRITER, adverb. idem quod propere, sed antiquius. *Pacuvius apud Non.* p. 155. 6. *Merc.* Classem in altum properiter deducere. *Accius ibid.* et p. 307. 27. Properiter navem in fugam transdunt. *Catull.* (corrige *Serenus*) apud *eumd.* 11. 63. Animula miserula properiter abit. corrige abili. Adde *Apul.* non semel, et *Auson. Parental.* 27.

PROPERO, as, avi, atum, are, 1. (a) properus; vel a pro et paro, quasi ante alia paro). Part. *Properans* sub *B. a., c., d.* et in lin.; *Properatus* in fin.; *Properandus* sub *A.* — Properare occurrit A) Active; et B) Neutrorum more.

A) Active properare est maturare, accelerare, *ἐπείρω, σπεύδω* (11. affrettare, accelerare, sollecitare; Fr. hâter, précipiter, presser, accélérer, apprêter; Hisp. apresurar, apretar, acelerar; Germ. beeilen, beschleunigen, eiligbesorgen, — thun, — machen; Angl. to make haste, hasten, make speed, get ready, be quick). Usurpatur

A) Activa forma; frequenter enim, ait *Forcellinus*, Accusativus additur, sive malis Infinitivum subintelligere, sive non. *Plaut. Cas.* 2. 8. 55. Abi atque obsonia propera. *Accius apud Non.* p. 154. 2. *Merc.* Melius pigrasse, quam properasse est hoc nefas. *Virg.* 4. *G.* 17. lentis Cyclopes fulmina niassis Quin properant. *Horat.* 3. *Od.* 24. 62. Indignoque pecuniam Hædi properat. scil. parare, conficere divitias. *Virg.* 9. *Æn.* 401. et pulcræ properet per vulnera mortem. scil. adire, oppetere. *Tibull.* 4. 1. 205. Seu matura dies celerem properat mihi mortem. scil. parare. *Plaut. fragm.* apud *Servium* ad *Virg.* 4. *G.* 171. Properare prandium. *Properat.* 3. 20. 21. labore. *Tac.* 3. *Hist.* 40. ceptum iter. *Id.* 2. *Ann.* 22. dedicationem. et 4. *ibid.* 69. accusationem. et 11. *ibid.* 37. cædem. et 2. *ibid.* 6. naves. et 3. *ibid.* 66. extr. Quod multos etiam bonos pessum dedit, qui spreis quæ tarda cum securitate, præmatura vel cum exitio properant. *Plaut. Aulul.* 2. 3. 3. Vascula intus pure propera atque elue. h. e. propera eluere. *Alii leg.* propere expedi, atque elue: *Alii aliter. V. Taubman.* — b) Passive. *Horat. Epod.* 12. 21. Muricibus Tyris iteratæ velleræ lanæ, Cui properabantur? *Virg.* 1. *G.* 260. Multa, forent quæ mox cælo properanda sereno, Maturare datur. *Ovid.* 3. *Amor.* 1. 69. teneri properentur amores, Dum vacat. h. e. canantur, scribantur. *Val. Flacc.* 4. 573. fuga nunc medio properanda recursu. *Plin. Paneg.* 51. Illic porticus, inde delubra occulta celeritate properantur.

B) Neutrorum more est festinare, celeritate uti, affrettarsi, far presto, in prescia. — a) Absolute. *Plaut. Men.* 3. 3. 30. Propera, serpedem, confer gradum. *Id. Curc.* 2. 2. 33. Properatin' ocius? *Sall. Jug.* 79. Neque in illo loco amplius una die, aut una nocte moratus, simulabat sese negotii causa properare. *Ovid. Heroid.* 5. 31. Xanthæ, retro propera. *Cas.* 2. *B. C.* 20. Illic magis properare Varro, ut cum legionibus quamprimum Gades contenderet. et 3. *ibid.* 39. Proinde ad prælium, ad gloriam properate. *Sall. Jug.* 22. De Carthagine silere inelius puto, quoniam alio properare tempus monet. *Ovid.* 6. *Met.* 201. Ite sacris, properate sacris. h. e. festinate discedere a sacris. *Cic.* 12. *Fam.* 25. circa med. Ventis, remis in patriam omni festinatione prop-ravi. *Id. Mil.* 19. 49. Quæ causa, cur Roman properaret? *Lucan.* 8. 658. properantem in fata tenetis. h. e. ruentem ad mortem. — Properare absolute, celeriter ite. *Martial. Spectac.* 25. Parcite, dum propero: mergite, dum redeo. h. e. ire festino. — b) In his semper Infinitus aliquis subintelligitur: qui sæpe etiam exprimitur. *Cic. Prob. cons.* 14. 35. Si in patriam, si ad deos penates redire properaret. *Plaut. Curc.* 5. 3. 10. Sia, sis, illico, atque argentum propere propera vomere. *Virg.* 4. *Æn.* 310. Et mediis properas aquilonibus ire per altum. *Sall. Jug.* 69. ad fin. Ni Marius signa infer-

re properavisset. *Id. Cat. 7.* Quisqua hostam ferire, murum ascendere, conspici, dum tale facinus faceret, properabat. *h. e. studebat, si studiava. Cæs. 2. B. G. 11.* Quum sibi quisque primum itineris locum peteret, et domum pervenire properaret. *Horat. 1. Od. 8. 2. dic.* Sybarin cur properes amando perdere? *Id. Epod. 12. 9.* Indomitam properat rabiem sedare. — c) Cum Accusat. et Infinito. *Sall. Cat. 7.* Se quisque hostem ferire properabat. *Cf. Ammian. 25. 7.* Ferro properans miles, quam fame absumi. et *Plin. 15. Hist. nat. 14. 15. (52).* Mala prima adventu, et decerpi properantia. — d) Cum Supino. *Sall. in orat. Macri Licin. ad pleb. circa med.* Ultro licentiam in vos auctum atque adiutum properatis. *Id. apud Priscian. 18. p. 123. Ereht.* Video indigentiam dona quasitum gratiæ properantem. — e) Passive impersonaliter. *Cic. Sull. 19. 54.* Propteratim vehementer, quum longe tempus muneris abesset. *Ammian. 21. 12. ante med.* Properabatur tamen nihilo minus etc. — Hinc

Properans, antis, part. præ., adjective quodque usurpatur, unda Comp. *Properantior;* at aut festinus, citus, celer, *chi s'affretta, frettoloso, inel'gato. Cic. 4. Att. 4.* Hæc properantes scribitur. *Ovid. 3. Pont. 5. 9.* Lingua properante legere. *Seneca Herc. Fur. 172.* Sista properantem gradum. *Claudian. 2. in Rufin. 337.* Festinamque rotam solito properantior urget.

Properatus, a, um, part. præter., adjective usurpatur, unda Comp. *Properatior;* et est prope factus, festinatus, acceleratus, *fatto in fretta, accelerato, affrettato, inarrogato. Sall. Jug. 120.* Properatum iter. *Virg. 1. G. 196.* quamvis igni exiguu properata maderent. *Tac. 2. Ann. 6.* Properatæ naves. et *ibid. 80.* Tela agrestia ad auditum usum properata. *Ovid. Heroid. 18. 113.* Properata oscula congerere. *Id. 9. Met. 586.* Properatæ tabellæ. *Id. 2. Pont. 11. 1.* brevi (opus) properatum tempore. *Id. 3. Trist. 3. 34.* properata mors. *Id. 15. Met. 748.* gloria rerum. *Martial. 10. 50.* meta curribus. *h. e. prope decursa.* — Comp. *Properatior* apud *Solin. 26.* Lucinæ illis (ursis) properatus tempus est, quippe utrum trigesimus dies liberat. — *Properato opus est, properandum est. Cic. Mil. 19. 49.* Erat nihil, cur properato opus esset. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 210.* Ergo accurato et properato opus est.

Homonym. De discrimine inter *propero* et *festino*, *V. FESTINO;* inter *propero* et *matureo*, *V. MATURO* et *MATURE.*

PROPERUS, a, um, adject. frettoloso, presto, sollicito, onudato, festinus, celer, velox: a prope. — a) *Absolute.* *Virg. 12. En. 85.* Circumstanti properi aurigæ. *Ovid. 7. Met. 647.* Ecce venit Telamon properus. *Val. Flacc. 4. 176.* Terga sequi, properosque jubet conjungere gressus. *Tac. 4. Hist. 79.* Simul Cerialis prupero agmine subvenit. et *ibid. 68.* Ille spe ac juvena properus, hic moras nectens. *Id. 1. Ann. 65.* Sibi quisque properus, et lentæ adversum imperia aures. — *Properam pro celeri ac strenua divisæ antiquos, testimonio est Cato, quum ait in libro de re militari: Tertia e castris educito celeris properaque est. Festus p. 253. 31. Müll.* — b) Cum Infinito. *Tac. 4. Ann. 52.* Quoquo facinore properus clarescere. — c) Cum Genit. *Id. 12. ibid. 66.* Agrippina sceleris olim certa, et oblatæ occasionis propera. *sollicita di abbracciare etc. et 4. ibid. 59.* Liberti et clientes apiscendæ potentiæ properi. et *14. ibid. 7.* Vindictæ propera. et *11. ibid. 26.* Properus iræ. *presto all'iracondia.*

PROPE, pædis, m. 3. funis, quo pes veli alligatur, quasi prope pedes: de quo Turpilius: Quasi quum secundus ventus fert navim in mari, si quis propedem misit, si velis, (al. in veli) sinistrum. Hæc *Isid. 19. Orig. 4.* quem penes sit fides. *V. adnotata ad PROPUDIUM.*

PROPETRARE, mandate quod perficiatur, nam impetrare est exorare, et perpetrare perficere. *Paul. Diac. p. 227. 2. Müll.* Quidam lexicographi afferunt fragmentum ex *Accio:* Age vero propetra, quod cœpisti fieri.

PROPEXUS, a, um, particip. ab inusit. propecto: pettinato. a disteso, in longum pexus. Virg. 10. En. 838. susus propexam in pectore barbam. (Ubi *Servius: propexam quis anta bunc?* Respondeo ego: *Accius* apud te ipsum ad *12. En. 605.* Nam florei crines, vide, ut propesi jacent! *h. e. demissi, non collecti.*) *Pterius: Ma-* lunt nonnulli *perpezam:* sed *propexam* in antiquioribus habetur. *Ovid. 1. Fast. 259.* manu mulcens propexam ad pectora barbam. *Stat. 2. Theb. 97.* propexaque mento Canities. *Sil. It. 13. 310.* propexis in pectora barbis Verrere humum.

PROPHETA et prophetes, æ, m. 1. indovino, profeta, προφήτης, qui futura prædicit, a se primo intellecta, vates, divinus: a προφημ prædico. ¶ 1. *Propheta* apud Græcos et Latinos non quilibet fani alicujus antistes dicebatur, sed qui lis templis præpositus erat, ubi oraculum esset, cujus ille responsa interpretabatur. *Inscript. apud Oederic. Syllag. p. 238. c. ΕΥΦΥΣ VOLVSIANVS V. C. PATER ΜΙΕΡΟΦΑΝΤΑ. PROPHETA ISIDIS PONTIFEX DEI SOLIS VOT. SOLVI. Festus p. 229. 9. Müll.* Propatas in Adrasto Julius nominat antistites sanorum, oraculorumque interpretes: Quum capita viridi lauro velare imperant *Prophetæ, sancta caste qui putant (al. purant) sacra. Apul. de Mundo sub init.* Veluti prophetæ quidam, deorum majestate completi, effantur ceteris, quæ divino beneficio soli vident. *Macrobi. 7. Saturn. 13.* Verum est, ita *Egyptios* opinari, ut ego sacerdotes eorum, quos prophetas vocant, quum vidissem, etc. Adde *Apul. Herb. omnib. fere capitib.* ubi intelliguntur magi, qui religionem medicinæ admiscebant. Adde etiam alterum *Apul. 2. Met. p. 158. Oudend.* ubi *Zachiam* quemdam *Egyptium* prophetam primarum nominat magiæ peritum et defunctorum animas ab Inferis excitantem. ¶ 2. In Sacris Litteris, et apud Christianos scriptores sunt prophetæ viri sancti, qui a Deo illustrati multa prædixerunt de Messia, de Hebræorum captivitate, de fine bonorum et malorum hominum, etc. *Lactant. 1. 4. et 4. 11., Tertull., Augustin., Hieronym.* etc.

PROPHÉTALIS, e, adject. profetico, προφητικός, ad prophetam pertinens. Hieronym. Ep. 54. n. 17. Propetale os. *Id. Ep. 68. n. 1.* Spiritu prophetali longe post futura prospicere. Adde *Venant. Fort. 5. 4. 48.; et V. PATRIARCHALIS.*

PROPHÉTATUS, a, um. V. PROPHETO.

PROPHÉTIA, æ, f. 1. profetia, predizione, vaticinio, προφητεία, prædictio, vaticinium. Tertull. Anim. 35. sub fin., Hieronym., Augustin.

PROPHÉTIALIS, e, adject. ad prophetiam pertinens, ut Propetiale patrociniū, Tertull. advers. Valentianum. 28.

PROPHÉTICE, adverb. profeticamente, προφητικώς, divinando, prædicendo. Tertull. Monog. 4. Propetice dictum est: Et erunt duo in unam carnem.

PROPHÉTICUS, a, um, adject. profetico, προφητικός, ad prophetam pertinens, propetialis. Tertull. Cor. mil. 7. Moyses propheticus, non poeticus pastor. *Id. Anim. 47.* Propetia somnia. *Prudent. 7. Cathemer. 179.* Prænuntiatus ore qui propheticus Emmanuel est.

PROPHÉTIS, Idis, f. 3. προφήτις, et

PROPHÉTISSA, æ, f. 1. profetessa, mulier diviāns. Tertull. Resurr. carn. 11. De quibus luculenter Paracletus per propetidem priscam *Id. Præscript. 51. sub fin.* Cujusdam puellæ, quam quasi propetissam sequitur. Adde *Hieronym. Ep. 54. n. 17.*

PROPHÉTIZO, as, are, n. 1. προφητίζω, profetizzare, indovinare, prædicere. Vulgat. interpr. Matth. 26. 68. Propetiza nobis, Christe, quis est, qui te percussit. *Id. alibi.*

PROPHÉTIO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Prophetatus. et Prophetaturus. — *Propetare* est prædicere, divinare, vaticinari, *profetizzare, προφητεύω. Tertull. Resurr. carn. 28.* Scimus autem, sicut vocibus, ita et rebus prophetatum. *Prudent. 13. nepi ore. 101.* Dissertit, aloqui-

tur, tractat, docet, instruit, prophetat. *Tertull. Anim. 47.* Servi propetaturi. *Id. 3. contra Marcion. 19. ad fin.* Nisi si nec mortem volet Christis propetatum. *Inscript. christ. apud Orell., 4872., ubi legitur prophetavit, spuria est.*

PROPIATUS, a, um. V. PROPIO.

PROPIO, V. PRÆPIO.

PROPINA, æ, f. 1. Isid. 15. Orig. 2. ad fin. Popina Græcus sermo est, qui apud nos corrupte propina dicitur. Est autem locus iuxta balneæ publicæ, ubi post lavacrum a fama et alii reficiuntur, unde et propina et propinare dicitur: *πείνα* enim Græca famem significat, eo quod hic locus famem tollat. Ceterum fallitur hic *Isid.* qui putat *propinam*, locum nempe qui prius popina dicebatur, a *πείνα* derivandum, quum potius vulgus eum locum ita appellasse constat, quia ibidem non modo opipare esitare, sed etiam assatim bibere solebant ganeoneæ illi; ideoque vulgus *propinam* a *πρωίμω*, poculo provocato, eum locum appellasse. — Formam *propina* confirmat *Inscript. apud Marini, Pap. diplom. p. 251.* Hic requiescit in pace *Jobannis vi.* (*h. e. vir honestus*) olographus (*Marinius recte putat legendum logographus*) *propinæ Isidori, qui vixit ann. m. (h. e. minus) a. v. dep. a. calen. Junias consulu Vilisarii (h. e. Belisarii) vc. (h. e. vir clarissimi).*

PROPINATIO, ōnis, f. 3. brindisi, invito a bere. πρῶσις, actus propinandi, id est porrigendi prægustati poculi, at ad bibendum invitandi, vel denique ad salutem alicujus bibendi.

I.) *Proprie. Petron. Satyr. 113.* Nec *Gilon* ma aut tralatica propinatione dignum judicabat, aut, quod minimum est, sermone communi vocabat. *Seneca 2. Ira 33. sub fin.* Propinationibus crabris aliquem lacumare. *Id. 2. Benef. 21.* Ego ab eo beneficium accipiam, a quo propinationem accepturus non sum?

II.) *Translate.* Sumi vidatur pro comissione. *Gell. 10. 17.* Sumptum plurimum, *dowriav* vs, et propinationem adolescentis filii depurantia. *M. Hertz. legit:* Sumptum plurimum asoliconque adolescentis viri dplorantis. In vet. *Inscript. apud Gruter. 753. 4.,* quæ est apud *Henzen. 7336. P. APPIVS P. F. AITYCHES AD COLENOAM MEMORIAM ALBINIAR VETTHI F. VALERIANAE CERTAM PÆCYNIAE SYMMAN LEGAT COLLEGIO ONOZOFOR. EX QVA PROPINATIONEM PRÆBENT* etc. Videtur itaque bis comissatio seu cœna funabris significari.

PROPINATOR, ōnis, m. 3. προκότης, qui propinat. Ovid. 1. Art. am. 587. Iuda propinator rimirum multa propinet. *Alit leg. multo rectius:* Inde procurator nimium quoque multa procurat. Certa est lectio apud *Augustin. Serm. 361. 7.* Non vis respondera corruptori, quum faves propinatori.

*PROPINO, as, avi, atum, are, a. 1. Propino primâ productâ legitur apud Martial. 1. 69., 3. 82. et 8. 6.; primâ vero correptâ apud Juvenal. 5. 127. et alios. — Part. Propinans I. 3.; Propinandus I. 2. b. — Propinare est præbire, seu prægustato leviter vino poculum alteri offerre, *πρωίμω* (It. *propinare, far brindisi, invitar a bere;* Fr. *boire le premier, engager à boire;* Hisp. *beber primero, coacidar a beber;* Germ. *zutrinken;* Angl. *to drink to one, drink one's health.*)*

I.) *Proprie.* ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, præbire, seu prægustato leviter vino poculum alteri offerre. Hæc consuetudo a Græcis originem habuit. Nam principes Græciæ solemnî die, quem *φιλοργια* vocabant, miscere aureis atque argenteis poculis vina solebant, quæ a manu gestantium sumentes, ori parumper admovebant, deinde alteri, quem vellent, offerebant, ingens hoc argumentum benevolentie existimantes. Exemplum habes apud *Virg. 1. En. a v. 732.* in convivio *Didonis. Martial. 2. 15. de homine festidi oris.* Quod nulli calicem tuum propinas, *Humana fœcis, Hermæ, nun superbe stit.* quia ore impuro es. *Id. 8. 6.* Hæc propinavit *Bytiæ* pulcherrima *Dido* in patera. *Juvenal. 5. 127.* quando propinat *Virro* tibi, sumisqua tuis contacta labellis *Pro-*

cula. *Cic. 1. Tusc. 40. 96.* Quam venenum, ut sitiens, obdormisset, reliquum sic e poculo eiecit, ut id resonaret. Quo sonitu reddito, arridens, Propino, inquit, hoc pulcro Critiae: qui in eum fuerat tæterimus. Græci enim in conviviis solent nominare, cui poculum tradituri sunt. (*Val. Max. 3. 2. n. 6. extern.*) *Plaut. Curc. 2. 3. 8.* Propino poculum magnum: ille e bibit. *Martial. 6. 44.* At si ego non belle, sed vere dixerō quiddam, Nemo propinabit, Calliodore, tibi. h. e. nemo prægustatum poculum tibi tradet impuri oris homini, ne postea, iterum bibera volens, eo uti cogatur. — Quum dixit parasitus apud *Plaut. Stich. 3. 2. 15.* Dii dent quæ velis. Propino tibi salutem plena faucibus: voluit dicere, salvum te esse maxime cupido. Usurpavit autem formulam compotiorum et parasitorum propriam.

¶ 2. Latiori sensu, videtur etiam adhiberi simpliciter pro dare bibere, vinum bibendum præbere. — a) Universim. *Martial. 10. 49.* Quum potes amethystinos trientes, Et nigro madeas Opimiano, Propinas modo conditum Sabinum, Et dicit mihi, Cotta, vis in auro? Quisquam plumbea vina vult in auro? et 3. 82. Ligurumque nobis saxa quum moistrentur, Vel cocta furois musta Massilianis, Opimianum morionibus nectar Crystallinisque myrrhinisque propinat. — b) Speciatim de medicis pharmaceutum præsentibus. *Plin. 28. Hist. nat. 1. 2. (7).* Artemon calvaria interfecti propinavit aquam e fonte noctu comitialibus morbis. *Id. 20. ibid. 10. 42. (109).* Quidam ad vulvæ dolorem radicem asparagi cum vino dulci propinant. *Id. 25. ibid. 2. 5. (12).* Nepenthes omnibus mortalibus propinandum. Adde *eumd. 28. ibid. 16. 66. (229).* et 21. *ibid. 20. 84. (145).* ¶ 3. Latissimo sensu refertur ad cibum. *Capitolin. M. Aurel. 15.* Ut parte cultri veneno lita vulvam inciderit, venenatam partem fratri edendam propinans, et sibi innoxiam reservans.

II.) Translate. *Ter. Eun. sub fin.* Hunc comedendum et deridendum vobis propino. h. e. trado vobis in manus et in potestatem. *Ennius* apud *Non. p. 33. 7.* et p. 139. 14. *Merc.* Enni poeta salve, qui mortalibus Versus propinas flammeos medullitus. *Apul. 5. Met.* Nec vitricum tuum, fortissimum illum bellatorem, metuis. Quidni? cui sæpius, in angorem mei pallicatus, puellas propinara consuevit. h. e. conciliare, prægustandas deducere, V. PRÆGUSTATOR. Verba sunt Veneris ad Cupidinem. — Huc referri potest et illud *Veget. 5. Veterin. 54. 3. Schneid.* Propterea quod stomachus eorum nimio rigore constrictus nec coquere potest, nec epati aliquid propinare, in quo tota virtus ad nutriendum corpus per dispensationem ciborum et sanguinis præparatur. Item illud *Pelagon. Veterin. 1. 9.* Propinas ciconiam, quæ adhuc non stat, sed tamen quæ jam plumulas habet. h. e. paras.

PROPINQUE, adverb. da vicino, πλησίως, prope, in propinquo. *Plaut. Truc. 2. 7. 21.* At at eccam, adest propinque. Adde *eumd. ibid. 2. 6. 18. Fronto 2. ad Antonin. Imp.* (edente iterum *A. Maio*) ep. 2. Atlicis propinque thymum serpyllumque Hymettium ruminantibus viris. — Comp. *Propinque* legitur apud *Boeth. in Aristot. Prædic. 1. p. 132.* Si arborem dicat, propinquius designabit quid sit id quod definiat. Adde *eumd. ibid. p. 285.*

PROPINQUITAS, atis, f. 3. vicinanza, ἐγγιτης, vicinitas, vicinia.

I.) Proprie et sæpiissime de loco dicitur. *Cic. 1. Invent. 26. 38.* Locī opportunitas quæritur ex magnitudine, intervallo, longinquitate, propinquitate, etc. *Id. 3. Off. 11. 46.* Nimis imminet propter propinquitatem Ægina Piræo. *Id. 3. Phil. 6. 15.* Municipium propinquitatis pæne finitimum. *Cæs. 2. B. G. 21.* Propter celeritatem et propinquitatem hostium. *Id. 2. B. G. 16.* Tormentorum usum spatium propinquitatis interire. *Id. 2. B. G. 31.* Ex propinquitate pugnare. in vicinanza, da vicino, et propinquo. et 6. *ibid. 29.* Vitandis æstus causa plerumque silvarum ac fluminum petunt propinquitates.

II.) Translate. ¶ 1. De tempore. *Pacuvius* apud *Non. p. 486. 3. Merc.* Adgravescere propin-

quitate parti. ¶ 2. Significat sæpe conjunctionem sanguinis, affinitatem, cognationem, attenezza, parentela, οἰκείτης, οὐνάφεια. Quomodo ab affinitate differat, V. AFFINITAS. *Cic. Quinct. 6. 26.* Si pietate propinquitates collitur, necesse est, iste, qui affinem spoliarē conatus est, se impium esse fateatur. *Nepos Dion. 1.* Dion, præter nobilem propinquitatem, multa alia a natura habuit bona. *Id. Agesil. 1.* Proximum propinquitatem esse alicui. *Plin. 4. Ep. 4.* Idem Calvisium amicum tuum arcta propinquitatem complectitur: est enim aforis filius. *Sueton. Oth. 1. L.* Otho materno genere præclaro, multarum et magnarum propinquitatum. *Id. Ner. 35.* Interemitt ceteros aut affinitate sibi, aut propinquitatem conjunctos. *Tac. Germ. 7.* Nec fortuita conglobatio turmam, aut cuneum facit, sed familiae et propinquitates. Sic in plur. num. *Cic. 5. Fin. 24. 69.* Quo modo igitur, inquit, verum esse poterit, omnia referri ad summum bonum, si amicitiae, si propinquitates, si reliqua externa summo bono non continentur? — Sic abstractum pro concreto, uti ajunt, apud *Ammian. 23. 6. ad fin.* Abominandæ aliæ (leges), per quas ob noxam unius omnis propinquitates perit. Sic *Capell. 1. p. 22.* Vobiscum ergo dii, grata propinquitates, Conferre studium est vota propitiis. h. e. vota filii mei Mercurii. ¶ 3. Item familiaritatem, consuetudinem, amicitiam. *Plaut. Aulul. 2. 2. 59.* Quam ad probos propinquitatem proxime te adjunxeris, tam optimum est.

PROPINQUO, as, avi, alium, are, 1. (prope). Part. *Propinquans* sub A. 1. et II. — Propinquare usurpatur A) Neutrorum more; et B) Active.

A) Neutrorum more propinquo est idem ac propinquus fio, prope accedo, appropinquo, avvicinarsi, accostarsi, appressarsi, approssimarsi, προσεγγίζω.

I.) Proprie. — a) De hominibus. — Cum Dativo. *Virg. 5. Æn. 185.* Sergestus capit ante locum, scopuloque propinquat. *Id. 6. ibid. 384.* Ergo iter inceptum peragunt, fluvioque propinquant. et *ibid. 410.* Caruleam averit puppim, ripæque propinquat. — Cum Accusativo. *Sall. fragm. apud Arrian. Mess.* Tum vero Bitbyni propinquantes jam animum Tartanium. — Absolute. *Stat. 10. Theb. 385.* jam castra vident, armisque propinquant. *Alii leg.* animique, h. e. animi cupiditate jam sibi videntur prope esse. *Ammian. 14. 2. a med.* Adventu cohortulum, quæ casu propinquabant. — b) De rebus et de tempore. *Tac. 15. Ann. 39.* Non ante regressus est, quam domui ejus ignis propinquaret. *Virg. 12. Æn. 150.* Parcarumque dies et vis inimica propinquat. *Gell. 2. 23. a med.* Quin servus propinquare partum berili filiae ignoraret.

II.) Translate propinquantes sunt familiares apud *Ammian. 30. 4. ante med.* Aut inter discordantes amicos, aut propinquantes vel affines odia struentes infesta.

B) Active propinquo est idem ac prope esse facio, māturo, expedio. *Virg. 10. Æn. 254.* Tu mihi nunc pugna princeps: ta rite propinques Augurium, Phrygiusque adsis pede, Oliva, secundo. *Sil. It. 2. 281.* Ilud tamen abstiterim, mortem licet arma propinquent.

PROPINQUUS, a, um, adject. (prope). Comp. *Propinquior* I. et II. 3. — Propinquus est prope positus, vicinus, proximus: et refertur ad locum, γειτῶν (lt. vicino; Fr. rapproché, voisin; Hisp. acercado, vecino; Germ. nahgelegen; Angl. neighbouring, near, at hand).

I.) Proprie. — a) Adjective. *Cic. Rosc. Am. 46. 133.* Habet plura prædia, neque tamen ullum, nisi præclarum et propinquum. *Id. 11. Phil. 13. 34.* Propinque finitimæque provinciae. *Sall. fragm. apud Non. p. 495. 33. Merc.* Duæ insule propinquæ inter se. *Nepos Hann. 5.* In propinquis urbis locis. *Sall. fragm. apud Arrian. C. Verres* littora Italiæ propinqua firmavit. h. e. littora a parte Italiæ propinqua, sive ex Italia vententibus propinqua. — Similiter *Horat. 1. Od. 22. 21.* Pone sub curru nimium propinqui Solis. *Id. 3. ibid. 29. 9.* Fastidiosam desera copiam et Molem pro-

pinquam nubibus arduis. *Ovid. 4. Trist. 4. 51.* Multis exsilium, pauloque propinquius opto. — b) Neutr. plur. propinqua absolute. *Sall. Jug. 89.* Nam, præter oppido propinqua, alia omnia vasta, inculta. *Ammian. 14. 2. ad med.* Milita per omnia diffuso propinqua. et 29. 6. med. Per omnia itaque propinqua malorum similium dispersa formidine. — c) Hinc propinquum, i, absolute, substantivorum more. *Liv. 25. 13. a med.* Ex propinquo cogooscere. da vicino. et 28. 44. ante med. Ex propinquo aspicio. et 24. 38. in fin. Consulsi castra in propinquo sunt.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad tempus. *Plaut. Aulul. 1. 1. 36.* Propinqua partitudo cui appetit. *Cic. 9. Att. 15.* Erat enim spes propinqui reditus. *Id. 1. Divinat. 30. 65.* Hec moriens propinquam Achilli mortem denunciavit. *Liv. 28. 25.* Missi circa stipendiaris civitates exactores, stipendii spem propinquam fecerant. *Tac. 15. Ann. 60.* Illo propinqua vespera tribunus venit. ¶ 2. Est etiam proxime accedens, natura similis, simile. *Cic. 2. Orat. 44. 185.* Ut ad eos motus adducantur, si qui limitati sunt et propinqui his ac talibus animi perturbationibus. *Id. 2. Invent. 54. 165.* Vitanda sunt non ea modo, quæ his contraria sunt, verum etiam illa, quæ propinqua videntur et finitima esse, al sunt autem longissime: quod genus, identitæ contrarium est diffidentia: audacia non contrarium, sed appositum est ac propinquum. *Gell. 6. 16. ad fin.* Quod Græci propinqua sigificatione παρατοπα dicunt. ¶ 3. Item sanguine, affinitate, amicitia conjunctus, parente, congiunto, proximo, attene, famigliare, προσηκω. *Cic. 1. Off. 17. 53.* Propior est societas ejusdem gentis, nationis, linguae: multa sunt civibus inter se communia: arctior vero colligatio est societatis propinquo. *Id. Rosc. Am. 34. 96.* Tot propinqui cognatique optime convenientes. *Id. 1. Off. 18. 59.* Si lis in iudicio sit, propinquum potius et amicum, quam vicinum defenderis. *Id. Mur. 35. 73.* Virgo Vestalis hujus propinqua et necessaria. *Sall. Jug. 10.* Uti hos, qui tibi genere propinqui, beneficio meo fratres sunt, caros habeas. et 16. Affines, amicos, propinquos ceteros meos, alium alia clades oppressit. *Gell. 20. 1. a med.* Sic clientem in fidem acceptum carorem, quam propinquos, tuendumque esse contra cognatos, censuit. *Sueton. Cirs. 1.* Per propinquos et affines suos veniam impetravit. *Id. Ner. 3.* Quam ad Cassium Brutumque se, propinqua sibi cognatione conjunctos, contulisset. con istretta parentela. et *Virg. 2. Æn. 86.* comitem, et consanguinitate propinquum. *Seneca Oedip. 690.* Propinqui scæptri munera. h. e. magis affinitate juncti. *Horat. 2. Sat. 3. 218.* ad sanos abeat tutela propinquos. et 1. *ibid. 1. 82.* medicum roget, ut te suscitet ac reddat natis carisque propinquis. *Id. 3. Od. 5. 51.* Dimovit obstantes propinquos Et populum redivit morantem. — Huc pertinet et illud *Varron. 10. L. 8. Müll.* Propinquiora genere inter se verba similem sæpe faciunt errorem.

PROPIO, as, avi, alium, are, 1. (prope). Part. *Propiatus* sub b. — Propio est idem ac prope fio, accedo, appropinquo, avvicinarsi, ἐγγίζω. — a) Neutr. *Paulin. Nolan. carm. 23. 412.* Nec domibus nostris propient mala. *Coripp. 4. Johann. 580.* Et qui dignus erat tall propiara magistro. — b) Pass. *Paulin. Nolan. carm. 27. 405. de vitula.* Verum ubi jam propiata iugo conspexit habenas.

PROPIOR, ius, oris, adject. Comparat. a prope, vel ab inusit. positivo propis, cuius Sup. Proxi-mus V. in line hujus vocis. — Propior est loco magis junctus, vicinior, propinquior, ἐγγιτερος (lt. più vicino; Fr. plus proche, plus voisin; Hisp. mas vecino, mas cercano; Germ. näher; Angl. nearer, nigher, closer).

I.) Proprie de loco. — a) Cum Dativo. *Ovid. 1. Pont. 2. 130.* Ut propior patriæ sit fûga nostra, roga. — b) Cum Accusativo. *Sall. Jug. 49.* Ipse proplor montem pedites collocat. *Alii leg. monti. Auct. B. G. 8. 9. in fin.* Alter, qui propior bostem, in ipso vallo collocatus esset. —

c) Cum Genitivo, ut nonnullis videtur, *Lucret.* 4. 314. quum propior caliginis aer Ater init oculos prior. Ituc nonnulli referunt et illud *Tac.* 5. *Hist.* 16. Læva ac propiora luminis Transhebant tennere. — d) Cum Ablativo et præpos. ab. *Seneca Ep.* 74. de fulmine. Quisquis ab igne propior stetit, percussio similis obstupuit. — e) Absolute. *Sall. fragm.* ex *Palimps. Tolet.* Fulgentesque secuta ad Octavi domum, que propior erat, — pervenit. *Virg.* 3. *Æn.* 530. portusque patescit Jam propior. *Id.* 5. *ibid.* 167. et ecce Cloanthum Respicit instantem tergo et propiora tenentem *Liv.* 22. 24. Propior inde ei, atque ipsis imminens Romanorum castris tumultus apparuit. *Id.* 2. 14. Pars perexigua, duce amisso, quia nullum propius periculum erat. Romam — delati sunt.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad tempus, *piu recente*. — a) Cum Dativo. *Sall. in orat. Cottæ ad pop.* Atque ego, cuius ætati mors propior est, non deprecor etc. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 40. Septimus octavo propior jam fuerit annus. *Id.* 3. *Od.* 15. 4. Matro propior desine funeri Intercludere virgines. — b) Absolute. *Virg.* 9. *Æn.* 275. spatii propioribus ætas insequitur. *Cic.* 1. *Tusc.* 48. 116. Veniunt inde ad propiora. *Id.* 15. *Att.* 3. Accipi duas epistolas tuas: una erat XV. cal., altera XII. date. Ad superiorem igitur prius, et post multa Venio ad propiorem. Adde *ibid.* 13. *Stat.* 5. *Theb.* 120. quod si propioribus actis Est opus, ecce etc. *Ovid.* 6. *Fast.* 83. Ad propiora vocor. *Pocutus Dig.* 23. 4. 17. Propiore aut longiore tempore aliquid facere. — c) Cum Infinito. *Stat.* 12. *Theb.* 223. Et nimis confusa malis, propiusque timeri. ¶ 2. Item ad propinquitatem sanguinis, affinitatis, consuetudinis, parente *piu stretto*, *piu atgente*. Cum Dativo *Cic. Quinct.* 31. 97. Observavit per ipsius conjugem et liberos, quibus propior P. Quinctio nemo est. *Ovid. Heroid.* 3. 28. Ille gradu propior sanguinis, ille comes. et 30. *ibid.* 158. Sed propior certe, quam pater, ipsa sibi est. *Id.* 16. *ibid.* 325. sequar Agidæ factum, fratrumque tuorum: Exemplo tangi non propiore poter. *Tac.* 2. *Ann.* 28. Flaccus, cui propior cum Tiberio usus erat, *piu stretta pratica*. Adde *Ter. Phorm.* 5. 3. 25. ¶ 3. Item ad similitudinem, *piu simile*. — a) Cum Dativo. *Virg.* 3. *G.* 57. de vacca, interdumque aspera cornu, Et faciem tauro propior. *Ovid.* 4. *Fast.* 801. et *Liv.* 4. 37. vero est propius. *Cic.* 6. *Ferr.* 50. 112. In quibus erant omnia, quæ sceleris propiora sunt, quam religioni. *Tac.* 13. *Ann.* 34. extr. Armenii similitudine morum Parthis propiores. *Id. Germ.* 45. Gentes, quibus ritus habitusque Sævorum, lingua Britannicæ propior. *Id.* 3. *Hist.* 65. extr. Sabinus non insultans, et miseranti propior. *Liv.* 3. 35. Propior petendo, quam gerendo magistratui erat. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 49. 75. (199). Genus musmonum caprino villo, quam pecoris vellet propius. — b) Cum Accusativo. *Sall. Cat.* 11. Quod tamen vitium propius virtutem erat. Ita legit etiam *Priscian.* 18. p. 1472. *Putsch.* Sic *Liv.* 4. 17. Propius est fidem, obstringi Fidenatum populum voluisse. et 2. 41. Invenio apud quosdam, idque propius lidem est, etc. ¶ 4. Universim est junctor, conjunctior, magis pertinens, magis afficiens, *piu stretto*, *piu importante*. *Cic.* 3. *Off.* 17. 69. Societas est hominum inter homines, interior eorum, qui ejusdem gentis sunt, propior eorum, qui ejusdem civitatis. *Id. Sert.* 18. 40. Sui sibi propiora pericula esse, quam mea, loquebantur. *Ovid.* 13. *Met.* 578. Cura deam propior luctusque domesticus angit. *Id.* 4. *Pont.* 9. 74. ut a verum cura propiore vacabit. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 28. Certius accipiet damum propiusque medullis. *Plaut. Trin.* 5. 2. 30. Hunc priorem æquum est me habere. Tunica propior pallio est. *P. PALLIUM et TUNICA.* ¶ 5. Item paratio, accommodatio. *Cic.* 14. *Att.* 19. Nos autem alium portum propiorem huic ætati videbamus. *Liv.* 8. 11. Supplemento vel Latium propius esse, vel Volscos, quam Romam. *Tac.* 2. *Hist.* 8. Unde illi, super similitudinem oris, propior ad fallendum lides. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 4. 9.

(26). Vir rusticitati propior, quam deliciis. — Illic

Proximus et proximus, a, um, Superl. a *prope*. *propior, propius* (unde Comp. *Proximior* 11. 3), est valde vicinus, maxime propinquus, vicin vicino, vicinissimo, *prossimo*, *εγγύτατος*. I.) Proprie usurpator de locis et personis. — a) De locis. — Cum Dativo. *Cic.* 2. *Nat. D.* 20. 53. Huic proximum inferiorem orbem tenet *πρωτος*. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 15. Proxima Campano ponti villula. *Sall. Jug.* 75. Et flumine, quam proximam oppido aquam esse supra divimus. etc. et *ibid.* 18. Proximus nostro mari locos occupavere. — Cum Accusativo. *Sall. Jug.* 49. In dextero latere, quod proximum hostes erat, aciem instruxit. *Liv.* 35. 27. Ad depopulandum Tripolim Laconicæ agri, qui proximus finem Megapolitanorum est. Afferuntur præterea loca *Cæs.* 3. *B. G.* 7., *Livii* 8. 32. a *med.* et 29. 7., que omnia variam incertanque lectionem habent. — Cum Ablativo et præpos. ab. *Curt.* 10. 5. 18. Nec muris urbis luctus continebatur, sed proximam regionem ab ea, deinde magnam partem Asiæ cis Euphratem tanti mali fama pervaserat. Adde *Apul.* 4. *Met.* Huic referri potest illud *Cic. Orat.* 64. 217. Aut etiam cactylus, si est proximus a postremo. — Sine additis. *Cic.* 2. *Off.* 12. 43. Hanc viam ad gloriam proximam et quasi compendiarum dicebat esse, si quis id ageret, ut, qualis haberi vellet, talis esset. *la piu corta*, et *Cæs.* 3. *B. G.* 12. Se in proxima oppida recipiebat. *Id.* 1. *ibid.* 10. Qua proximum iter in Galliam per Alpes erat. *Sall. Jug.* 23. Uti per hostium munitiones noctu ad proximum mare, dein Romanam pergeret: et *ibid.* 54. extr. Numidæ in proximos colles discedunt. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 84. paries quem proximus ardet. *Id.* 2. *Od.* 18. 23. Quid? quod usque proximos Revellis agri terminos. — b) De personis, quæ loci ratione maxime propinquæ sunt. — Cum Dativo. *Cæs.* 1. *B. G.* 1. Belgæ proximi sunt Germanis. *Id.* 3. *ibid.* 11. In Treviros, qui proximi flumini Rheno sunt. *Curt.* 8. 1. 40. Qui proximi ei cubnerant. — Cum Accusativo. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 1. Quis pultat? *mil.* Qui te proximus est. *Cic.* 1. *Att.* 14. Proximus Pompejum sedebam. *Id. Orellius leg.* proxime. *Cæs.* 3. *B. G.* 7. Crassus proximus mare Oceanum in Andibus hiernat. *Liv.* 8. 32. Qui proximi forte tribunal steterunt. *V.* dicta supra in a. *Sall. fragm.* apud *Arusian.* Qui proximi loca hostium erant. *V. Kritz.* 4. *Hist.* 67. ad h. 1. — Cum Ablativo et præpos. ab, et *proximus ab aliquo* est qui post aliquem prope sequitur. *Ovid.* 1. *Art. am.* 139. Proximus a domina, nullo prohibente, sedeto. *Liv.* 37. 25. Philippum et Nabin expugnatos; se tertium peti. Ut quisque proximus ab oppresso sit, per omnes velut continens incendium pervasurum. *Cf. Juvenal.* 10. 120. divinæ Philippica famæ, Volveris a prima quæ proxima. — Sine additis. *Sall. Jug.* 57. Contra ea oppidani in proximos saxa volvere. *Curt.* 10. 6. 19. Recessit, et post eos, qui sedebant proximi, constitit. *Tac.* 15. *Ann.* 64. Stagnum calidæ aquæ introiit, respergens proximos servorum. — *Vicinus proximus* quum leges, vicinum intellige, unum ex vicinia: proximum, qui valde prope habitat. *Plaut. Most.* 3. 1. 138. Ne vicino hoc proximo tuus emit aedes filius. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 49. Despondit ei natam hujus vicini proximi. *Ulp. Dig.* 50. 15. 4. Et quos duos vicinos proximos habeat. *Cic.* 2. *Att.* 14. Sed omitto vulgus. Post horam quartam molesti ceteri non sunt. C. Arrius proximus est vicinus: Immo ille quidem jam conturbernalis, è un vicino, che mi sta sempre addosso. — c) *Proximum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est proximus locus, vicinia. *Ter. Heaut.* 1. 1. 2. et *Hecyr.* 3. 2. 6. Non visam usorem Pamphili, quum in proximo hic sit ægra? qui vicino. at *Cic. fil.* 16. *Fam.* 21. Huic locum in proximo conduxi. *Plaut. Rud.* 2. 3. 73. Aquam hinc de proximo rogabo. *Id. Aulul.* 2. 4. 11. Filiam vicini hujus Euctionis senis e proximo. *che sta qui da presso*. et *Nepos Pelop.* 2. Ut quemque ex proximo locum sors obtulisset, eo patriam recuperare ni-

terentur. *Plaut. Mil. glor.* 2. 3. 16. Forte fortuna per impluvium buc desperi in proximum. *Ter. Eun.* 3. 5. 64. Eamus ad me: ibi proximum est, ubi mutes, quivi è il luogo piu vicino da mular abito. — In plur. num. *Ammian.* 20. 3. circa *med.* Offunditur densioribus tenebris cælum, ut crassato aere ne proxima quidem et adposita cernere queamus.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad tempus, h. e. ad ea, quæ valde vicina sunt ratione temporis vel præteriti, vel futuri. *Cic.* 1. *Cat.* 1. 1. Quid proxima, quid superiore nocte egeris, *la notte prossima passata*. et *Amic.* 2. 7. His proximis Nonis, quum in hortos Bruti venissemus, ta non afluisti. *Id.* 1. *Fam.* 9. a *med.* Gabinus, quem proximis superioribus diebus acerrime oppugnasset. *Cæs.* 1. *B. G.* 40. ad fin. Se proxima nocte castra moturum. *prossima ventura*. et 2. *ibid.* 12. Quas legationes inita proxima estate ad se reverti jussit. *Nepos Hann.* 3. Imperator factus, proximo triennio omnes gentes Hispaniæ bello subegit. *M. Cato apud Gell.* 10. 24. et apud *Non.* p. 153. 11. *Merc.* Die proximi. h. e. die proximo. *V. CRASTINUS.* *Sall. Jug.* 28. In proximis diebus decem Italia decederent. *Cic.* 4. *Tusc.* 30. 64. Eis de rebus primo et proximo die disputatum est. *Id.* 1. *Phil.* 13. 32. Proximo, altero, (*ita Klotz.*; at *Ferrarius et Orellius leg.* Proximo altero.) tertio denique reliquis consecutis diebus non intermittebas etc. *Ter. Eun.* 2. 3. 40. Illum liquet mihi dejerare bis mensibus Sex septem prorsus non vidisse proximis. *Cic. Mil.* 9. 24. Reliquit annum suum, seque in annum proximum transtulit. *Liv.* 2. 44. Proximo bello — consensu exercitus traditam ultro victoriam victis Aquis. *Sueton. Cæs.* 80. Reperta sunt proximis comitis complura suffragia etc. *Cic.* 11. *Att.* 11. Ego tuis proximis (*litteris*), quas tamen jampridem accepi, nihil habeo quod rescribam. *ultime.* *Liv.* 2. 51. Post acceptam proximam cladem. *Cic.* 10. *Fam.* 26. Utrum hac petitione, an proxima prætor fias. *Id.* 1. *Off.* 30. 109. Qui præfectus classi proximus post Lyсандrum fuit. *Id. Senect.* 12. 42. Hio, Tio, fratre suo, censore, qui proximus ante me fuerat, elapsus est. ¶ 2. Item refertur ad ordinem, similitudinem, gradum. — a) De ordine. *Cic.* 2. *Invent.* 58. 173. Summa necessitudo videtur esse honestatis: huic proxima incolumitatis: tertia ac levissima commoditatis. *Id.* 1. *Att.* a *med.* Observat L. Domitium maxime, me habet proximum. *Ovid.* 3. *Met.* 232. Prima Melanchetes in tergo vulnera fecit; Proxima Theridamas. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 9. 6. (52). Aliqui columbaria (*stercora*) præferunt. Proximum deinde caprarum est, ab hoc ovium, dein boum, novissimum jumentorum. — *Proximus licet* quis sit, *V. LICITOR*. — Cum Dativo. *Phædr.* 1. 10. Negabat se esse culpe proximam. *Pallad.* 2. *R. R.* 13. Solum, quod raro proximum, quam denso fuerit, ubi proximum vicem gerit *Comparativi*. et *Ammian.* 27. 10. Cui (*periculo*) adeo proximus fuit, ut etc. — Cum Ablativo et præpos. ab. *Curt.* 6. 11. 28. Adjecit, se, sive auderem duces esse, proximas a nobis partes vindicaturum, sive deesset animus, consilium silentio esse tecturum. *Plin.* 7. *Ep.* 20. Mibi, qui a te proximus sum. *Sueton.* Aug. 31. Proximum a dis immortalibus bonorem memoriæ ducum præstitit. — *Proximum est*, ut, restat, sequitur. *Cic. Flacc.* 12. 27. Proximum est ergo, ut, opus fuerit classe, nec ne, queramus. *Id.* 2. *Nat. D.* 29. 73. Proximum est, ut doceam, deorum providentia mundum administrari. Similiter *Id.* 2. *Fyn.* 2. 4. Hoc positum in Phædro a Platone prubavit Epicurus; sensitque, in omni disputatione id fieri oportere. Sed quod proximum fuit, non vidit. Negat enim definiri rem placere. — b) De similitudine, et proximus est similis, somigliante. *Horat. Art. P.* 338. Ficta voluptatis causa sint proxima veris. *Cic.* 2. *Legg.* 16. 40. Id habendum est antiquissimum, et Deo proximum, quod est optimum. *Virg.* 1. *Ecl.* 23. proxima Phæbi Versibus ille facit. *Seneca Ep.* 108. ante *med.* Ut quorum abtinentiam interrupi, modum servem, et quidem

abstinens proximo. *Val. Max.* 2. 6. Proxima maiorem gravitatem Spartana civitas. *Quintil.* 10. 2. 16. Proxima virtutibus vitia. *Id. Declam.* 13. 11. Barbari, quos proxima bellula natura effrahit. *Grat. Cynege.* 96. Deus ille, an proxima divos Manu fuit. *Alti leg. divo, niti divi.* — Et cum Genitivo. *Liv.* 1. 21. Ut fides ac iurandum proximo legum ac penarum metu civitatem regeret. — c) Universim proximi dicuntur quicumque alteri prope accedunt re qualibet. *Nepos Themist.* 9. Potissimum Thucydidi credo, quod etate proximus erat. *Cic.* 1. *Att.* 20. Tibi amore nos proximi sumus. *Id. Cluent.* 55. 152. Equites ordini senatorio dignitate proximi. *Id. Dom.* 28. 74. Proximus est buic dignitatis (senatus) ordo equester. — d) Proximus etiam dicitur, qui nec aequali, nec secundo loco est, sed quamvis longe remotus sit, minus tamen distat, quam ceteri. Re vera eorum proximus est, qui ante se proptorem primo habet neminem. Itaque differt a secundo, qui post primum statim sequitur. *Quintil.* 10. 1. 53. Sed quamvis ei secundas fere grammaticorum consensus deferat, et affectibus et iucunditate et dispositione et omnino arte deficiat: ut plane manifestum appareat, quanto sit aliud proximum esse, aliud secundum. *Cic. Brut.* 47. 173. Duobus igitur summis, Crasso et Antonio, L. Philippus proximus accedebat, sed longo intervallo tamen proximus. (*Virg.* 5. *En.* 320.) Itaque eum, etsi nemo intercedebat, qui se illi anteferebat, neque secundum tamen, neque tertium dixerim. *Horat.* 1. *Od.* 12. 18. Nec viget quidquam simile (Jovi) aut secundum: Proximos illi tamen occupavit Pallas bonores. — e) Proximus est etiam idem ac praeputus: hinc melloproximus, qui anno insequentem praeponeendus est, et exproximus, qui iam eo munere functus est. *Impp. Gratian. Valentin. et Theodos. Cod. Theod.* 6. 26. 4. Proximos memoriae, epistolae et libellorum ita viceriorum bonore cumulamur, ut etc. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 258. n. 86. T. AELIO AVG. LIB. TATIANO PROXIMO A LIBRIS SACRADO TALIBUS, etc. Hinc est Proxima-tus, quam vucem vide suo loco. ¶ 3. De iis, qui cognatione, affinitate, amicitia junguntur, parente, attinente, confidente. *Ter. Adelph.* 4. 5. 17. Hic illi genere est proximus. *Nepos Agesil.* 1. Proximus propinquitate. *Cic.* 2. *Invent.* 49. 144. cognatione. *Petron. Satyr.* 116. Qui nec uxores unquam duxerunt, nec proximas necessitudines habent. parenti stretti. et *Ulp.* apud *Priscian.* 3. p. 607. *Putsch.* Si quis proximior cognatus nasceretur. Et absolute *Cic.* 1. *Off.* 14. 44. Iosurios sunt in proximos: quas enim copias his et suppeditari aequus est et relinqui, eas transferunt ad alienos. *Cæs. fragm.* apud *Gell.* 5. 13. extr. Neque hominum morte memoria deleri debet, quin a proximis retineatur. *Quintil. Declam.* 3. 18. extr. Optimum fuerat non habuisse talem proximum. aut libenter perdidisse. Huc pertinet illud *Ter. Andr.* 4. 1. 12. Heus! proximus egomet mihi. h. e. maxime conjunctus, carior mihi sum, quam quisquam alius. Similem vim habet illud *Plauti Trin.* 5. 2. 30. Tunica propior pallio est. Et Graecorum, apud *Cic.* 16. *Fam.* 23. Γόνυ νηπιός: subaudi ἐγγύτατος. in illo *ejusd.* 7. *Verr.* 64. 165. Quum hac omnia cumulate tuis proximis plena fecero: proximi sunt amici, advocati, defensores Verris, qui in iudicio aderant, et in ejus subsellio fortasse sedebant. Similiter in illo *ejusd.* *Pis.* 32. 79. C. Caesar me sui totius consulatus, eorumque bonorum, quos cum proximis communicavit, socium esse voluit: proximi sunt familiares, qui circa sunt, qui lateri adherent, i suoi, quod pluribus confirmat *Gronov.* l. 1. *Observat.* c. 23. Sic *Gell.* 3. 8. Ut a proximorum insidiis salutem tutaretur. de suis famigliari e confidenti. Loquitur de Pyrrho, quem veneno se sublaturos, amici ejus Romanis pollicebantur. et *Cic.* 1. ad *Q. Fr.* 4. Intimus, proximus, familiarissimus quisque sibi pertimuit. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 53. Accendis, quare cupiam magis illi proximus esse. ¶ 4. Proximus, absolute, il proximo, ο πλησις: ea nimis retione, que dicitur *Matth.* 22. 39. Dilige

proximum tuum, sicut te ipsum. *Vnt. Max.* 6. 9. Multum animis bminum et fiduciae adicere, et sollicitudinis detrabere potest morum et fortunae in claris viris recognita mutatio, sive nostros status, sive proximorum iogenia contemplerur. h. e. sive aliorum. *Quintil. Declam.* 259. In illa omnium trepidatione, in qua pro sua quisque salute sollicitus nihil de proximo cogitabat. ¶ 5. Denique proximum dicimus, quod promptum atque obvium est, facile, proclive, evidens: nam quae prope nos sunt, in promptu sunt. *Quintil. Declam.* 13. 10. Ut proximo utar argumento. *Gell.* 3. 14. a med. Quum obvium proximumque esset dicere, etc. *Apul. de Mag.* Næ tu nimium patiens vir es, et oppido proxime humanitate. *Prudent.* 10. *pepi orep.* 651. Sed quia profunda non licet luctarier Ratione tecum, consulamus proxima.

PROPITIABILIS, e, adject. propizio, favorevole, placabilis, qui facile flectitur. *Ennius* apud *Non.* p. 155. 31. *Merc.* Huic est animus propitiabilis. *Prudent.* 14. *pepi orep.* 130. Purgabor oris propitiabilis Fulgore, nostrum si jecur impleas. V. PROPITIUS init. *Tertull. Jejun.* 15. Placabilis et propitiabilis Deo.

PROPITIATIO, ōnis, f. 3. placatio, sacrum ad placandum institutum. *Macrobi.* 1. *Somn. Scip.* 7. Quod apportant minae, illatio propitiationis avertit. *Seneca* 2. *Quest. nat.* 38. Expiationes propitiatioesque prodigiorum. *Alti leg. procuraciones.* Adde *Isid.* 15. *Orig.* 4.; et *Vulgat. interpr.* S. S. passim.

PROPITIATOR, ōnis, m. 3. propitiatore, qui propitium reddit. *Hieronym.* *Ep.* 21. n. 2. Habentes propitiatorem Dominum nostrum Iesum Christum.

PROPITIATORIUM, ii, n. 2. ἱλαστήριον, locus, aut instrumentum, quo Deus placari solet, tabula posita super arcam foederis. *Isid.* 15. *Orig.* 4. Propitiatorium, quasi propitiationis oratorium: propitiatio enim placatio est. *Vulgat. interpr. Exod.* 25. 17. Facies et propitiatorium de auro mundissimum. Et ubi saepe.

PROPITIATORIUS, a, um, adject: qui facile placatur et propitius est. *Ambros.* *Fug. saec.* 3. 14. Bonitas Dei propitiatoria.

PROPITIATRIX, icis, f. 3. quae propitiat. *Ambros.* *Laps. virg.* 4. n. 16. Immaculatam praemisissent virginem, hostiam vivam Domino, propitiatricem videlicet delictorum.

PROPITIATUS, e, um. V. PROPITIO.

PROPITIETAS, atis, f. 3. status propitiationis, quo quie nempe aliquem sibi propitium reddidit. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 92.

PROPITIŌ, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Propitiatus, Propitiatus, Propitiatus* et *Propitiandus*. — Propitiare est propitium reddere, placare, rendere propizio, ἱλασθαι. — a) De diis et hominibus. *Plaut. Pen.* 1. 2. 120. Quid eo tu? *ADSTPH.* Ut Veoerem propitiam. *Sueton. Oth.* 7. Per omnia placulorum genera Manes Galbae propitiare tentasse. *Tac.* 15. *Ann.* 44. Propitiata Juno per matronas. *Prudent.* 3. *pepi orep.* 214. Prospicit haec, populosque suos Carmine propitiata fovet. V. PROPITIUS init. *Curt.* 4. 13. Ille in caedida veste, capite velato, praebat precēs regi, Jovem, Minervam Victoriāque propitiant. *Pacuvius* apud *Non.* p. 111. 20. *Merc.* Nos illum interea parliciendo propitiatos faciemur. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 40. (135). Propitiandis numinibus accendi altaria. — b) De enim affectibus. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (25). Alius saliva post aurem digito relata sollicitudinem animi propitiet. h. e. ejus rei, quae sollicitum habet animum, prosperum procurat eventum.

PROPITIUS, a, um, adject. Primam in propitiis corripuit *Plautus* et *Seneca* in locis mox citandis; *Juvenecus* vero vel vitio saeculi, vel ob metri necessitatem, ut plerique alii in *Italia* et similibus, producit, ut etiam *Prudentius* in *propitiabilis* et in *propitiatus*. — *Propitius* videtur esse a *prope*, vel ab *inuit*. *propis*, unde Comparativum *propior*, ita ut *propitius* sit is,

qui suo favora at voluntate prope nos est, h. e. nobis praesens est, et favet. V. *Virg. loc. cit.* in PROPITIUS. Hinc est placidus, placatus, favans, indulgens, secundus, praesens, amicus: cui iratus opponitur, ἡλαος, ἡλαος (It. placento, placido, favorevole, propizio; Fr. propice, favorable, bienveillant; Hisp. propicio, favorable; Germ. geneigt, gnädig, gutig, gnädig gesinnt; Angl. appeased, kind, gentle, favourable, merciful propitious). Dicitur autem — a) Fere de diis; interdum et de hominibus. *Cato R. R.* 141. Mars, te precor, ut sis propitius. *Plaut. Merc.* 5. 2. 112. Pacem componi volo meo patri cum matre; nam nunc est ireta. *CHA.* Tem propitiam reddam, quam quum propitia est Juno Jovi. *Id. Curc.* 4. 4. 1. Cui homini dii sunt propitii, ei non esse iratos puto. *Cic. Cael.* 17. 42. Huic homini ego fortasse deos propitios, plerique autem iratos putabunt. *Id. Divin. in Q. Cael.* 13. 41. Ita deos mihi velim propitios, ut commoveor animo, etc. *Id.* 8. *Att.* 16. Hunc propitium sperant, illum iratum putant. *Ter. Adelph.* 1. 1. 4. Evenire ea satius est, quae in te uxor dicit irata, quam illa quae parentes propitii. *Plaut. Paen.* 1. 2. 164. Faciam plorantem illum, nisi te facio propitiam. *Seneca Agam.* 403. Et si propitios, attamen lentos deos (colamus). *Juvenec.* 1. 16. Jam me propitius rerum pater unicus alto, etc. *Alti leg. demissum*. — b) De rebus et abstractis. *Plaut. Trin.* 4. 1. 18. Ni tua pax (Neptune) propitia foret praesto. *Nepos Dion.* 9. extr. Illi ipsi custodes si propitia fuissent voluntate, foribus effractis servare eum potuissent. *Seneca Suasor.* 1. a med. Propitiis euribus accipitur, quamvis incredibile est, quod excusatur, antequam dicitur. *Flor.* 3. 10. n. med. Oceanus tranquillus et propitius. *Cf. Liv.* 2. 10. Haec erma propitio lumine accipias.

PROPITIUS, adverb. comparat. V. PROPE.

PROPLASMA, atis, n. 3. *modello, πρόπλασμα*, forma ex argilla ante opus facta, ad cuius rationem figulus justam postea figuram facit: a πρό nte et πλάσσω fingo. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 45. (155). Arcesilaus, cuius proplasmata plura venire solita artificibus ipsis, quam aliorum opera. Haec verba *Plinius* affert tamquam a Varro proleta. V. *Plinii loc. cit.* in EXEMPLAR. — Translate, et Graeca voce utitur *Cic.* 12. *Att.* 41. Hirtii epistolam si legeris, quae mihi quasi πρόπλασμα videtur ejus vituperationis, quam Cæsar scripsit de Cetone; facies me, quid tibi visum sit, si tibi ait commodum, certiorum. Sic pro ea voce Graeca usus est Latina formula formam operis *Id.* 2. *Fam.* 8. Futura exspecto, ut ex tuis litteris, quum formam reipublicae viderim, qualia aedificium futurum sit, scire possim.

PROPNIGRUM, i, n. 2. locus in palaestra, aut ballneo, ex quo ad sudationem transitur, calidior frigidario, sudatione ipsa minus calidum: a πρό ante et πυρεός furnus. *Vitruv.* 5. 11. et *Plin.* 2. *Ep.* 17. nte med. Sunt qui utrobique putent legendum *progyrnum*, idem etque apodyterium, a γυμνός nudus, quia nempe ibidem, antequam iavarentur, nudabantur. Haec vocem exhibent etiam *Not. Tir.* p. 184., ubi male *propineum*.

PROPŌLA, ae, m. 1. rivenditore, rigattiere, rivendigliuolo, treccione, προπῶλης, negotiator, qui res minora pretio emptas majora postea dividit, dardanarius: a πῶλεω vendo. *Lucilius* apud *Non.* p. 134. 27. *Merc.* Sicuti quum primos si-cos propola receotes Protulit; et pretio ingenti dat primitu paucos. (Hic licenter prima syllaba producit.) *Cic. Pis.* 27. 67. Pistor domi nullus, nulla cella: panis et vinum a propola, atque de cupa. *Varro* 3. *R. R.* 14. 3. de cochleis, ipsae exgrunantes ad propolam vitam diu producunt. h. e. apud propolam: vel donec propolae dividendae traduntur. *Lamprid. Commod.* 2. ad fin. Imitatus est propoles circumforaneos. — Item adjectivum more piscator propola est, qui italice piscivendolo dicitur. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 731. n. 450. CN. SENTIO CN. F. TER. FELICI PATRONO PISCATOR. PROPOLAE, etc. — Sunt qui leg. ubique propala, ioter quos *Turnab.*, ut dicatur is, qui merces velut ante palium, aut

de palo pendentibus habeat in propetulo: tum quia ita legatur in optim. MSS. et edita: tum quia prime in propola brevis sit, quia Græcum, Lucilius autem produxerit. Sed contra hæc fusa disputat Scalig. in not. ad Virg. Cul. in fin.

PROPOLA, æ, f. 1. mercatoris taberna. Prudent. Hamartig. 763. Balnea, propolas, meritoria, templa, theatra. Thom. Thesaurus nov. Latinit. (ed. A. Maio in Class. Auct. T. 8.) p. 432. Propola, domus unguentaria in civitate. Et Prudentium laudet.

PROPŌLIS, is, f. 3. πρόπολις, in apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum, ex crassiore tenacioreque constans materia, frigoris injuriæque omnes aditus obstruenda, foveosque stabilientes: ita translate vocatur, quia πρόπολις proprie est pars urbis, quæ in ipso statim editu occurrit: a πρό nte et πόλις urbs. Est autem id, quod apes ante alveum faciunt. Varro 3. R. R. 16. 23. Propolin vocant, quod apes faciunt ad foramen introitus protectum in alveum, maxime æstate. Plin. 11. Hist. nat. 7. 6. (16). Prima fundamenta coarctosin vocant periti, secunda placceron, tertia propolin, etc. et mox: E villum, populorumque melleo gummi propolis, crassioris jam materie, additis floribus: nondum tamen cera, sed savorum stabilimentum: qua omnes frigoris aut injuriæ aditus obstruuntur: odore et ipsa etiamnum gravi, ut qua plerique pro galbano utantur. Adde eumd. 22. ibid. 24. 50. (107). ubi varios recenset ejus usus in medicina: Item Cels. 5. 3. et 4. V. FUCUS. Marcell. Empir. c. 25. p. 107. ed. Ald. Propolis, quam quidam ceram sacram vocant.

PROPOLLUO, is, ere, a. 3. (pro et polluo) valde poluere, debonare. Tac. 3. Ann. 66. Junio Othoni, litterarium ludum exercera, velus ars fuit: innox Selani potentia senator, obscura initia impudentibus ausis propolluebat. Ita leg. nonnulli; vulgati libri propellebat.

PROPŌMA, atis, n. 3. πρόπομα, potionis genus ex vino condito vel absinthio, vel rosa, vel melle, quod ante cibum sumebatur: a πρό nte et πομα potio. Legitur apud Pallad. 3. R. R. 32. in lemma, ubi agitur, quomodo fieri possit, ut vites absinthiatum, vel rosatum, vel violatum vinum sponte ferant.

PROPOMPICUS, a, um, adject. idem ac pompicus, qui nempe pompis inseritur. Diomed. 3. p. 476. Putsch. Huic (bacchio) contrarius est palimbacchius. Latius, qui et Saturnus, ultimibrevis, quem quidam propompleon, alii theseleon vocant. Constat es duobus longis et brevi, temporum totidem, ut natura, dictus, quia contrarius est bacchio. Ceterum palimbacchius dicitur pompicus a Mar. Victorin. p. 2488. et προπομπικός καὶ πομπευτικός a Scholiasta Hesfestion. p. 172. Gaisf. ed. sec.

PROPŌNO, pōnis, pōnē, pōnē, pōnere, a. 3. (pro et pono). Præteritum propositi, de quo nullum adhuc vidi exemplum, adstrui potest ex eo, quod in ceteris a pono compositis usurpatum invenitur, a comitis tamen præcipue. V. PONO init. — Part. Proponens II. t; Propositus I. et II. 1., 2.; 4. et 6.; Propositurus II. 3. c. — Proponere est ante ponere, ob oculos ponere, exponere, palam constituere, προτίστημι (It. mettere fuori, esporre, presentare, proporre; Fr. placer, mettre, poser devant; Hisp. poner, meter, colocar delante; Germ. von Augen stellen, hinstellen, öffentlich hinstellen, -legen, -setzen, -hängen, aus-auf stellen, -setzen, -legen, vorlegen; Angl. to set out or expose to view, set forth or display, set before or up, offer, present).

1.) Proprie — a) Generatim. Cic. 4. Ferr. 32. 78. Proponere aliquid venale. esporre in vendita. Quo sensu absolute Sueton. Ner. 16. in popinis oullum non obsonii genus proponere. et Juvenal. 4. 46. quæ enim proponere talem, Aut emere auderet? Cæs. 7. B. G. 14. sub fin. Oppida Romanis proposita ad copiam commutatus. Cic. 1. Orat. 35. 161. Non explicata veste, neque propositio argento, neque tabulis et signis propalam collocatis. Cæs. 2. B. G. 20. Proponere vasillum.

Virg. 5. En. 365. gemulum pugnae proponit bonorem. Propert. 3. 22. 23. 1 puer, et citus hæc aliqua propone columna. Plin. Paneg. 83. Proponere atque explicare aliquid. Horat. 2. Ep. 1. 264. neque ficto in pectus vultu proponi cerens opto. Ovid. 3. Trist. 9. 29. Neu pater ignoret, scopulo proponit in alto Pellentesque maous sanguineumque caput. Cic. Sext. 7. 17. Facilius facta eorum occurrent mentibus vestris, si ora ipsa oculis proposueritis. Id. Pis. 36. 88. Stipendium militibus, mensis palam propositis, numeratum. Plin. 10. Hist. nat. 50. 71. (139). Antiquis cæparum interdicta exceptum invenio, ne quid volucrum proponeretur, præter unam gallinam, quæ non esset altilis. h. e. in mensa apponeretur, inferretur. Ita edit. vel. 1469. 1470. 1472. et MSS. aliquot: Harduin., Sillig. et alii poneretur. Ruraus Cic. Rosc. Am. 40. 118. Temetsi hoc quidem minime latet, quod ita promptum et propositum est, ut etc. Id. 5. Ferr. 41. 93. Est hic ordo quasi propositus atque editus in altum, ut ab omnibus ventis invidie circumdari posse videatur. Sueton. Cæs. 80. Libellus propositus. Id. Cal. 16. Rationes imperii ab Augustino propol solitas. et ibid. 41. Vectigalia indicta, neque proposita. h. e. indicta per præconem, sed non esposita scripto, ut legerentur. — b) Hinc est etiam promulgare, promulgare, publicare. Cic. Mur. 11. 25. Singulis diebus edicendæ fastæ populo propositi. Id. 2. leg. Agr. 5. 13. Les in publicum proponitur. Id. 9. Att. 9. In publico propositi epistolam illam, in qua etc. et 2. ibid. 21.; et Auct. B. Afr. 46. extr. Proponere gravissimum edictum in aliquem.

II.) Translate. 1. De mente et animo, ob quem aliquid ponitur. Cic. Deiot. 14. 40. Proponere tibi duos reges, et id animo contemplare, quod ocula non potes. Id. Tim. 2. Aliquid cibi proponere exemplar. et Mur. 31. 66. Exemplar tam mihi, quam tibi propositum ad imitandum. et Horat. 1. Ep. 2. 17. Rursus quid virtus et quid sapientia possit, Utile propositum nobis exemplar Ulieni. Sulpicius ad Cic. 4. Fam. 5. n. med. Quæ aliis tute præcipere soles, tute tibi subijce, atque apud animum propone. Id. 2. Orat. 22. 93. Aliquem sibi proponere ad imitandum. Id. 4. Phil. 4. 9. sibi bona civium ad prædam. Liv. 30. 30. a med. Vim fortunæ, Martemque belli communem propone animo. meliori avantis gli occhi. Similiter Cic. 5. Ferr. 23. 58. Vos ante oculos animosque vestros, tota Sicilia decumanorum hos impetus, aratorum direptiones, hujus importunitatem, Apronii regnum proponite. et Sull. 26. 72. Ejus vitam, iudices, ante oculos vestros proponite. Sic Justin. 5. 7. 9. Sibi quæque ante oculos obaidlonem, famem, victoremque hostem proponentes. 2. Est etiam obijcere, subijcere, oboculum facere, soggiare, esporre. Cic. fragm. apud Augustin. 2. Civ. D. 9. Iudiciis, ac magistratum disceptationibus legitimis propositam vitam, non poterunt ingenii habere debemus. Id. 5. Fam. 16. Omnibus telis fortunæ proposita est vita nostra. Id. Mil. 21. 56. Vitam suam maximis præmiis propositam et pæne addictam sciebat. — Et in malam partem Id. 7. Ferr. 13. 34. Mulier, nupta uni, proposita omnibus. — Nonnulli huc referunt illud Liv. 28. 2. in fin. Quoad continisset exercitum, propositum bello se fore ratus. Ita cum vet. edit. Medivian. 1480. et Aldina aliæ nonnullæ optimæ notæ: in aliis est præpositus. Forcellino vero propositus hoc loco est præpositus, præfectus. 3. Item est enunciare, exponere; quo sensu latissime patet. — a) Est præmittere, enunciare, innuere id, de quo dicturi sumus, proporre. Cic. Orat. 40. 137. Ut proponat, quid dicturus sit. h. e. propositionem orationis post exordium faciat. Id. Brut. 60. 217. Memoria ita fuit nulla, ut tria quum proposuisset, aut quartum adderet, aut tertium quæreret. Id. 15. Fam. 14. Extremum illud est de iis, quæ proposueram, confirmatio nostræ amicitiae. — b) Proposui, ante dixi. Colum. 8. R. R. 17. 8. Quare, ut proposueram, qualitatem litoris nostri contemplerur. come ho già detto, co-

me ho premesso, ut disseram capite præcedenti. — c) Item exponere, enarrare, disserere, dire, esporre, spiegare, mostrare. Cæs. 1. B. G. 17. Quod ante iacueret, proponit, esse nonnullos, quorum etc. et ibid. 20. Quæ ipse intelligat, quæ civitas quæratur, proponit. et 5. ibid. 50. Conitione habita, rem gestam proponit. et 6. ibid. 10. Non alienum esse videtur, de Galliæ Germanique moribus, et quo differant eæ nationes inter se, proponere. Id. 1. B. C. 3. Legati ad Cæsarem mittuntur, qui voluntatem senatus al proponant. Tac. 11. Ann. 23. Monendo, se motos senatu et excusatos propositum. — d) Item offerre, dare, ferre, deferre. Auct. B. G. 8. 3.; et Justin. 1. 6. 6. Proponere conditionem. esibere, proporre. Sed Jeep. et alii leg. simplicam ponere. — e) Item asserere, affirmare. Cels. præf. ante med. Neque esse crudele, sicut plerique proponunt, hominum nocentium supplicis remedia innocentibus quæri. Tertull. Apolog. 48. Qui proponimus, multo utique dignius credi, hominem ex homine reditorum. 4. Item polliceri, promittere, pronunciare, promettere. — a) In bonam partem. Cæs. 5. B. G. sub fin. et 7. ibid. 27. et Cic. 5. Tusc. 7. 20. Proponere præmium alicui. Fel-lej. 2. 6. 5. Civis Romani pretium se datum proposuit. Sueton. Ner. 7. Populo congiarium, militi donativum proposuit. Sic Id. Aug. 42. Propositum congiarium. publicatio et promesso. Cic. 3. ad Q. fr. 1. 3. Quid nunc putas, tanta abs te mihi mercede proposita? Id. 2. Fin. 17. 56. Scipion magna gloria proposita, el Hannibalem in Africam retraxisset. Id. Rabir. per-duell. 5. 15. Servi, si libertatis xpm propositam non haberent, etc. — b) In malam partem. Cic. Planc. 41. 97. Cui quum omnia metus, publicatio honorum, essilium, mors proponeretur. Id. 1. Fam. 5. ad fin. Injuriis, quæ propositæ sunt a Catone, facile resistemus. sono stale minacciate. Sic Id. 2. Att. 19. Minæ Clodii, contentionesque, quæ mihi proponuntur, modice me tangunt. Id. 2. Fin. 17. 57. Improbis pænam proponere. Horat. 1. Od. 15. 3. siccis omnia dura Deus proposuit. 5. Item præbere quippiam quærendum, disputandum. Cic. 5. Tusc. 4. 11. Quinto autem die, quum eodem in locum consedissemus, sic est propositum, de quo disputaremus. Nepos Att. 20. Aliquam ei questionem poeticam proponeret. Adde Sueton. Tib. 56. In libris Digestor. sapissime legitur, præsertim in responsis Scævolæ, illa formula, secundum en, quæ proponuntur, scilicet ab iis, qui ad Jcton accedunt consilii accipiendi gratia. Crebra sunt etiam illa, si proponas: proponamus: proponebatur, etc. Et nihil proponi dicitur ibidem non semel, quum quis nihil offert, cur accedendum se respondeatur. 6. Item statuere, deliberare, præfinire, præscribere, prefiggere, determinare, stabilire. Phædr. 3. epil. Excedit animus, quem propositi, terminum. Cæs. 7. B. G. 47. Consecutus id, quod animo proposuerat. Sueton. Aug. 72. Si quid secreto, aut sine interpellatione agere proposuisset. Juvenal. 3. 24. proponimus il-luc Ire, fatigatas ubi Dædalus exiit alas. Lucret. 3. 184. quod mens fieri proponit, et inchoat ipsa. Cic. Brut. 6. 25. Propositum est mihi hoc facere. et ibid. 92. 318. Omni huius sermone propositum est, non ut eloquentiam meam perspicias, sed ut laborem et industriam. hæper scopo. Id. 1. ad Q. fr. 1. 6. Nescio quo pacto ad præcipiendi rationem delapsa est oratio mea, quum id mihi propositum initio non fuisset. Adde 1. ad Brut. 15. Huc referri potest et illud Mamert. Genethl. 5. in fin. Novam mihi propono dicendi legem. h. e. impono, statuo. — Ceterum propositus est animo præceptus, præstitutus, constitutus, susceptus, preffissus, propositus, intrapreso. Cic. Ligar. 9. 26. Quem de suscepta causa, propositaque sententia nulla vis posset depellere. Id. 1. Off. 31. 112. Semper in proposito susceptoque consilio permansit. Id. Sull. 4. 1. Nondum ad propositum mihi finem honoris perveneram. Id. 1. Fam. 9. a med. Omnibus nobis in administranda republi. propositum

esse debet cum dignitate otium. *Auct. B. G. 8. 49.* Cæsar unum illud propositum habebat, continere in amicitia civitates. *Cic. 1. Divinat. 15. 26.* Quum et itinere quodam proposito et constituto revertisset. *Ovid. Remed. am. 40.* Et mihi propositum perfice, dixit, opus. *Id. 1. Pont. 6. 39.* Hæc Dea (*Spes*) quam multos laqueo sua colla ligatis Non est proposita passa perire necesse! *Cic. 1. Fam. 9. ad fin.* Neque mihi in omni vita res tam erit ulla proposita, quam ut quotidie vehementius, te de me optime meritum esse lætare. non avrò mira ad altra cosa più, che di far st, che tu ti rallegri etc. — Hinc a Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus,

Propositum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Generatum est id, quod propositum est, sententia animi, susceptum consilium, *proponimento*, *intenzione*, *disegno*, *prospetto*. *Cæs. 3. B. C. 84.* Tentandum existimavit, quidnam Pompejus propositi, aut voluntatis ad dimicandum haberet. *Cic. 1. ad Brut. 11. sub fin.* Qui nulla re deterri a proposito potest. *Liv. 2. 8. sub fin.* Nihil aliud ad eum nuncium a proposito aversus, quam ut etc. *Cic. 3. Fin. 6. 22.* Ut omnia faciat, quo propositum assequatur. *Sueton. Gramm. 24.* Nihilominus in proposito mansit. *Nepos Eumen. 3.; et Cæs. 1. B. C. 83.* Tenere uterque propositum videbatur; Cæsar, ut, nisi coactus, prælium non committeret; ille, ut opera Cæsaris impediret. *h. e.* persistere in capto consilio, tenere institutum. *Sic Ovid. 2. Met. 104.* Propositumque tenet. *scil. Phaeton. Horat. 3. Od. 3. 1.; et Ovid. 10. Met. 405.* Propositi tenax. *Id. 3. Trist. 4. 32.* memor. *Horat. 1. Ep. 13. 11.* victor. *h. e.* qui, quod facere proposuerat, perfecit. *Nepos Att. sub fin.* Tamen propositum nihil secius peregit. *Ovid. 3. Amor. 7. 14.* Propositum destituere. *Phædr. 2. prol. servare. Plin. 9. Ep. 19. ad fin.* Non habeo propositum illum reprehendendi, sed hunc tuendi. ¶ 2. Speciatim id, quo impulsus aliquid agimus, et finem actionis vocamus, *finis*, *scopo*. *Seneca Ep. 65.* Quarta causa est faciendi propositum. Quid est propositum? Quod invitavit artificem: quod ille secutus fecit. Vel pecunia est hoc, si venditurus fabricavit: vel gloria, si laboravit in nomine: vel religio, si donum templi paravit. ¶ 3. Item id, quod dicere quis proposuit. *tema*, *proposito*. *Cic. Orat. 40. 137.* A proposito declinare aliquantulum. *far una breve digressione. et Brut. 21. 82.* Egredi a proposito orandi causa. *Id. 5. Fin. 28. 83.* A proposito aberrare. *uscir di tema. et ibid. 11.* Redire ad propositum. (*sic Forcellinus*: ipse locum minime iaventi). *Id. 3. Off. 9. 39.* Sed iam ad propositum revertamur. *Horat. Art. P. 104.* neu quid medios intercinat actus, Quod non proposito conducat, et hæreat apert. non facia a proposito. *et African. Dig. 33. 8. 16. a med.* Ibi enim propterea pretium deducendum, quod etc. at in proposito, etc. *ma nel caso nostro*, etc. *Quintil. 8. 3. 15.* Sed ad propositum. *scil. veniamus, aut revertamur. Phædr. 1. 5.* Numquam est fidelis cum potente societas. Testatur hæc fabella propositum meum. *la mia proposizione, il mio detto. et Cic. 2. Orat. 53. 215.* Demonstrando, id, quod concludere illi velint, non effici ex proposito, nec esse consequens. *dalle premesse.* ¶ 4. Refertur etiam ad institutum vivendi, *instituto di vivere*, *professione*, *disciplina*, *setta*. *Vellej. 2. 2. 2.* Vir vita innocentissimus, ingenio florentissimus, proposito sanctissimus. *Phædr. prol. 3.* Mutandum tibi propositum est et vite genus. *Justin. 6. 8. 10.* Neque ab hoc vite proposito mortis ratio dissensit. *Seneca Ep. 64.* Non est quod inscribas tibi philosophiam: atque etiam aliud proposito tuo nomen impone: valetudinem et imbecillitatem vocatu et desidiam. *Juvenal. 9. 21.* Sisisse videris Propositum, et vite contrarius ire priori. *et 10. 325.* quid profuit olim Hippolyto grave propositum? *Id. 5. 1.* Si te propositi nondum pudet, etc. ¶ 5. Denique quum duo sint questionum genera, alterum definitum, quod

Græci πρόθεσις, Latini causam vocant: alterum infinitum, quod θέσις illi appellant; hoc nec, inquit *Cic. Topic. 21. 79.*, propositum possumus nominare. ¶ 6. Est etiam programma, πρόθεσις. *Tab. alim. Bæb. in Ann. dell' instit. di corr. archeol. a. 1845. p. 64.* Obligatoria prædia ex proposito LIVRES BARBANI. In *Inscript. Gr. apud Boeck. Corp. Inscr. Gr. n. 1625. l. 7. et 54. ἀν' ἐξέταρος. V. et Bullett. dell' Instit. di corr. archeol. Napol. a. V. p. 135.*

PROPORRO, adverb. più oltre, di vantaggio, vie più, quiddam amplius quam porro, ulterius, præterea, longius.

I.) Proprie. *Lucret. 2. 279.* Et sibi porporro, quæ sint primordia, querunt. Adde *eumd. 4. 890. et 5. 312.* *Lucilius* apud *Non. p. 140. 13.* *Merc.* Sperans lactare me eandem Hanc porporro posse et mansum ex me daturum. *Ita pro corrupto profero legit Lachmann.*

II.) Translate, reddi potest prorsus, omnino. *Lucret. 3. 275.* Atque anima est animæ porporro totius ipsa. *et ibid. 281.* atque animai totius ipsa Porporro est anima, et diminuat corpore toto. *h. e.* in anima nihil est omnino, nisi anima, et ut porro et ulterius in eius consideratione pergas, nihil prorsus invenies, nisi animam.

PROPORTIO, ðnis, f. 3. *proporzione*, *ἀνάλογια*, comparatio et respectus unius rei ad aliam: a pro et portio. Quia sæpe pro portione Latine dicebatur, paulatim coalescentibus usu frequenti duabus vocibus, *proportio* facta est. — a) Extra sextum casum. *Varro 10. L. L. 1. Müll.* Dicam de quatuor rebus, quæ continentur declinationibus verborum: quid sit simile ac dissimile; quid ratio, quam appellant λόγος; quid proportio, quod dicunt ἀνάλογον; quid consuetudo. *Festus p. 253. 9. Müll.* Penatis singulariter Labeo Antistius posse dici putat, quia pluraliter Penates dicantur: quum patiatur proportio etiam Penas dici, ut optimas, primas, Antias. *Cic. Tim. 4. in fin.* Sed vinculorum id est aptissimum atque pulcherrimum, quod ex se, atque de his, quæ adstringit, quam maxime unum efficit. Id optime assequitur quæ Græce ἀναλογία, Latine (audendum est enim quoniam hæc primum a nobis novantur: comparatio, proportiove dici potest. (Adde *Quintil. 1. 6. 9.*) *et ibid. 7. a med.* Ejus particulæ intervallo habebat numerus ad numerum eandem proportionem comparationemque in extremis, quam habent cævi cum cæciliis. *Id. 6. Ferr. 21. 46.* Hæc autem omnia antiquo opere et summo artificio facta: ut hoc liceret suspicari, fuisse aliquando apud Siculos æqua proportione cetera. *Varro 1. R. R. 41. 5.* Ea, quæ laxiora, et fecundiora, ut femina, quam mas: et proportio in virgultis item. *Curt. 7. 11.* Servare proportionem. — b) Absolute in sexto casu. *Cic. Tim. 5.* Ut quemadmodum ignis animæ, sic anima aquæ: quodque anima aquæ, id aqua terra proportionem redderet. a *proportione*, *et Colum. 12. R. R. 41. 1.* Si plus vuleris facere, proportionem, qua supra, mel adjicies. Adde *Plin. 28. Hist. nat. 19. 80. (261); et Nazar. Paneg. Constantin. 33. in fin.* Sed ubique legi etiam divisim potest pro portione; *V. PORTIO*: et apud *Plin. loc. cit. Sillig.* legit tantum portione.

PROPORTIONABILITER, adverb. idem ac proportionaliter. *Boeth. 1. Geometr. p. 1296.* Proportionabiliter aliæ ex aliis constituuntur circumferentiæ. Adde *eumd. in Porphyri. 4. p. 88.*

PROPORTIONALIS, e, adject. ad proportionem pertineas, ut Proportionales termini, apud *Frontin. Colon. p. 111. et 112. Gorsii.*

PROPORTIONALITAS, atis, f. 3. *proportionalità*, conditio earum rerum, quæ inter se proportionem habent. *Boeth. 2. Arithm. 40.* Proportionalitas est duarum, vel plurium proportionum similis habitudo, etiam si non eisdem quantitatibus et differentiis constitute sint. Adde *eumd. ibid. sæpe. Cassiod. de geometr. 6. a med.* Proportionalitas in tribus, ut minimum, terminis invenitur, quum proportionales eidem ejusdem magnitudinis proportionem esse dicuntur.

præcedentes consequentibus, et præcedentibus consequentes.

PROPORTIONALITER, adverb. *proporzionalmente*, cum proportionem. *Boeth. Music. 3. 11. p. 1428.* Superparticularis proportio scindi in æqua medio proportionaliter interposito numero non potest. Adde *eumd. ibid. sæpe. Cassiod. de geometr. 6. a med.* Quando tres magnitudines proportionaliter fuerint constitutæ.

PROPORTIONATUS, a, um, particip. ab inusit. *proportiono*: *proporzionato*, ut Corpus satis proportionatum, apud *Firmic. 4. Mathes. 13.*

PROPOSCO, is, ere, a. 3. *Gloss. Isid. Proposcit, petit.*

PROPOSITIO, ðnis, f. 3. actus proponendi, exponendi, exhibendi, il *metter fuori, il proporre, il mostrare, ἀποδείξαι.*

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est actus proponendi. *Cic. 3. Tusc. 18. 39.* Hujus ne vite propositio et cogitatio aut Thyesten levare poterit, aut Æetam? *Id. 2. Invent. 54. 163.* Magnificencia est rerum magnarum et excelsarum, cum animi ampla quadam et splendida propositione, agitatio atque administratio. ¶ 2. *Propositio animi* apud *Tryphonin. Dig. 50. 16. 225.* est propositum, voluntas. ¶ 3. In argumentatione oratoria est prima pars syllogismi. *Cic. 2. Herenn. 18. 28.* Perfectissima argumentatio est ea, quæ in quinque partes est distributa, propositionem, rationem, rationis confirmationem, exornationem, complexionem. Propositio est, per quam ostendimus summam, quid sit, quod probare volumus. *Id. 1. Invent. 37. 67.* Propositio est, per quam locus is breviter exponitur, ex quo vis omnis oportet emanet rationationis. *V. etiam ibid. c. 34. 35. 36.; et Quintil. 5. 14. 1.* unde patet, propositionem esse in syllogismo la maggiore, quæ et intentio appellatur.

II.) Translate. ¶ 1. Propositio in oratione est, quum profiteremur, qua de re dicturi simus, *proposizione*. *Cic. 3. Orat. 53. 201.* Propositio, quid sis dicturus, et ab eo, quod est dictum, conjunctione. (*V. Quintil. 4. 4. 1.*) *Seneca 6. Benef. 7.* Illo transeamus, an ei debeatur aliquid, qui nobis invitatus profuit. Hoc apertius potui dicere, nisi propositio deberet esse confusior, ut distinctio statim subsecuta ostenderet, utrumque queri, an etc. ¶ 2. Omnis etiam oratio, qua aliquid affirmatur, vel negatur, *propositio* est. *Quintil. 7. 1. 9.* Lex est, quæ jubet exheredem esse eum, qui patri proditoris rei non affuerit: tu autem non affuisti. Hanc propositionem necessario sequitur legis laudatio, et ejus, qui non affuerit, vituperatio. *et ibid. 47.* Propositio simplex aut conjuncta. *Gell. 2. 7. sub fin.* Non ergo integra est propositio dicenda: Aut honesta sunt, quæ imperat pater, aut turpia. Deest enim disjunctioni isti tertium: aut neque honesta sunt, neque turpia. ¶ 3. *African. Dig. 16. 1. 10.* speciem facti, seu casum, ut vocant, aut questionem *propositionem* appellat.

PROPOSITIVUS, a, um, adject. qui circa propositiones versatur. *Boeth. Aristot. Topic. 8. p. 733.* Maxime circa propositiones et instantivas est dialecticis propositivus et instantivus. Est autem proponere quidem unum facere, quæ sunt plura; instare autem, quid unum est, facere plura.

PROPOSITOR, ðris, m. 3. speciatim est qui questionem proponit. *Augustin. de duab. anim. 8. 10.* Nescio quomodo sæpe in altercaudo magis questionis propositor personam magni doctoris ostendat, plerumque ipse ipso, quem terret, in eo, de quo terret, inductor. *Id. in Johann. tract. 19. 16.* Ubi ipse esset expositor, qui propositor.

PROPOSITUM, i, n. 2. et

PROPOSITUS, a, um, particip. *V. PROPO-*

NO. **PROPOTATIO**, ðnis, f. 3. propinatio. *Gloss. Cyrill. Πρωτολογία*, propotatio. *Gloss. Philox. Perputatio (lege Propotatio), πρωτολογία.*

PROPRÆFECTUS, i, m. 2. et propræfecto, et divisim pro præfecto, vicepræfecto, vices agens præfecti. *Inscript. apud Murat. 17. 8. octvs*

TERENTIUS PYDENS VTTEDIANVS LEG. AVGG. PRO-
PRÆF. PROVINCIAR. BANTIAE. In eadem tamen
apud *Maff. Mus. Ver.* 239. 1. rectius PROPRAET.
legitur. Alia apud *Gruter.* 370. 3. L. AVR. AVIA-
NIO SYMMACHO V. C. PRO PRAEFECTIS PRAETORIO
IN VRBE ROMA FINITIMISQVE PROVINCIIS etc. *Am-
mian.* 28. 1. ante med. Valentinianus Maximiano
praefectum annonae, Romae agere disposito pro
praefectis, sociavit ad hanc cognoscenda Leonem
notarium. *Imppp. Gratian., Valentin. et Theo-
dos. Cod. Theod.* 6. 26. 4. Proximos memorie,
epistolarum ac libellorum ita viciorum bono-
re cumolamus, ut inter eos merito dignitatis ha-
beantur, qui pro praefectis dioceses sibi creditas
temperant.

PROPRÆTOR, oris, m. et proprætores, inde-
clinabiliter, et pro prætores, ut de voce *Procon-
sul* dictum est, vicepretores, ἀντιπροσώτοι, —
a) Erat qui extraordinariam prætoriam gerebat,
qui stante republica, quum uno anno prætor Ro-
mæ fuisset, sequenti cum imperio prætorio in pro-
vinciam mittebatur. *Cic. 2. Divinat.* 36. 76. Quam
multi anni sunt, quum bella a proprætoribus et
proconsulibus administrantur? *Id. 13. Phil.* 10.
22. Neque se imperatore, neque Hirtium consu-
lem, nec proprætores Cæsarem (vocat). *Liv.* 35. sub
init. Idem proprætores Lusitanos aggressus, etc.
— b) Duo fuere proprætorum genera: unum
eorum, qui, exacta prius Romæ prætura, deinde
provinciam administrabant: alterum eorum, qui-
bus, licet prætores antea non fuissent, prætoriam
auctoritas et imperium mandabatur. His similia
de proconsulibus supra in PROCONSUL dicta
sunt. — c) Item stante republica quæstor pro
prætores dicti fuit, qui loco prætoris absentis
aliquam provinciam iure prætorio administrabat.
Sall. Jug. 111. Ad Sullam (quæstorem) per-
fugunt, quem consul (Marius) in expeditionem
proficiscens pro prætores reliquerat. *Id. Cat.* 19.
Piso in citeriorem Hispaniam quæstor pro præ-
tores missus est, adnente Crasso. Hinc *Inscript.*
apud *Gruter.* 383. 5. CN. CALPURNIUS CN. F. PISO
QUÆSTOR PRO PR. EX S. C. PROVINCIAM HISPANIAM
CITERIOREM OPTINUIT. *Vell.* 2. 45. 4. P. Clo-
dius legem tulit, ut M. Cato quæstor cum iure
prætorio, adjecto etiam quæstore, mitteretur in
insulam Cyprum. Hinc apud *Cic.* 12. *Fam.* 15.
P. Lentulus Spinther, qui quæstor in Asiam pro-
fectus erat cum Trebonio proconsule, in epistola
titulo proquæstor pro prætores dicitur: scilicet
pro prætores, quia, defuncto Trebonio, ejus lo-
cum assumperat: proquæstor vero, quia quæ-
storis officium non intermiserat. — d) Sub Au-
gustis aliter se res habuit. Nam in provinciis se-
natoriis quæstores, et legati proconsulibus dicti
sunt quæstores et legati pro prætores, licet si-
mul adessent proconsules. Qui vero aliquando
loco proconsulis vel absentis, vel defuncti pro-
vinciam administrabat, dicebatur esse vice pro-
consulis. *Inscript.* apud *Gruter.* 344. 8. L. ACIL-
IUS AVFVS Q. PROPRAET. PROVINCIAR. SICILIAE.
Alia item Sicula apud *eumd.* 100. 10. CONCOR-
DIAE SACRVM DEDICANTIBVS M. MATERIO CANDIDO
PROCOS. ET L. CORNELIO MARCELLO Q. PR. PR. Alia
apud *Marin. Inscriz.* *Alb.* p. 50. L. FABIO M. F.
GAL. CILONI LEG. PR. PR. PROVINCIAR. NARBONENSIS.
Alia apud *Gruter.* 381. 3. L. CAESONIUS LVCIL-
IUS LEGATVS PROV. AFRICAE EODEM TEMPORE VICE
PROCONSULIS. Alia apud *Marin. Frat. Arv.* p. 5.
C. MINICIUS ITALVS PROC. PROVINCIAR. ASIAE QVAM
MANDATV PRINCIPIS VICE DEFUNCTI PROCOS. REXIT.
— e) Sub iisdem Augustis in provinciis Cæsa-
reis harum rectores appellati sunt legati Aug.
pro prætores. *V. LEGATUS.* — f) Aliquando
etiam dicuntur pro prætores tantum; h. e. legati
Augusti missi loco prætoris, qui stante republica
eas provincias administrare solebant. *Tac.* 2. *Ann.*
66. Latinius Pandus pro prætores Mæsiæ eas lit-
teras in Thraciam misit. *Id.* 12. *ibid.* 31. P.
Ostorium pro prætores turbida res excepere. *Hic
Tac.* locis aliis conjunctim leg. proprætores. —
g) Rectum casum habent *Gloss. Cyrill.* Ἀντι-
προσώτοι, proprætores.

PROPRIASSIT. *V. PROPRIO.*

PROPRIATIM, adverb. singillatim, proprie.

Arnob. 3. 43. Usque adeo res exigit proprie-
tatem deos scire, nec dubitare de unicuique
vi, nomine. *Lucret.* 2. 975. Quid? genus hu-
manum proprietatem de quibus actum est etc.
Alti leg. propretium, alii plures proprium: in-
ter quos *Non.* p. 511. 14. *Merc.*

PROPRIË, adverb. Comp. Proprius legitur
tantum apud *Fronton.* 1. ad *Amic.* (edente ite-
rum *A. Maio*) *Ep.* 17. Varians alumnis ma-
sculis feminisque sestertium deciens singulis re-
liquit usurarium proprius, quam proprium: nam
quingena annua ab Augusta singulis dari
iussit. *V. USURARIUS.* — Sup. Propriissime
est *Boeth.* *Aristot. Topic.* 1. 6. p. 665. Solet
autem et hoc assignari multipliciter, propriissi-
me autem. et *ibid.* p. 719. Dicebatur autem pro-
priissime idem quod numero unum. — Proprie
¶ 1. Est privatim, peculiariter: cui opponitur
communiter, publice, promiscue, κοινῶς (i. e. par-
ticularmente, in particolare, privatamente;
*Fr. en particulier, particulièrement, propre-
ment, en propre; Hisp. particularmente, pro-
priamente; Germ. eigenthümlich, eigen, insbe-
sondere, vorzüglich, vorzugsweise; Angl. particu-
larly, in particular, peculiarly, strictly.*) *Cic.*
9. *Fam.* 15. Quod me amas, est tibi commune
cum multis: quod tu ipse tam amandus es, tam-
que in omni genere jucundus, id est proprie-
tatem. *Cels.* 7. 26. n. 4. Hæ curationes in femi-
nis quoque similes sunt: de quibus parum, pro-
prie tamen, quædam dicenda sunt. *Liv.* 34. 5.
sub fin. Quod in rebus ad omnes pariter viros fe-
minasque pertinentibus fecisse eas nemo miratus
est, in causa proprie ad ipsas pertinentem miramur
fecisse? *Cic.* 2. *leg. Agr.* 31. 85. Si campus Mar-
tius dividatur, et unicuique vestrum bini pedes ad-
signentur; tamen promiscue toto, quam proprie
parva frui parte malletis. *Liv.* 35. 48. Profectus
deinde est intemperantia linguæ in maledicta,
nunc communiter Romanorum, nunc proprie
ipsius Quintii. *Id.* 25. 28. Ut una omnium, qui
obsiderent, quique extra obsidionem essent,
fortuna esset; neve alteri proprie sibi pacisce-
rentur quidquam. *Cic.* *Sext.* 16. 37. Cujus cau-
sam neque senatus publice, neque ullus ordo
proprie susceperat. *Id.* 5. *Att.* 2. Cui deposcenti
mea mandata cetera universe mandavi; illud
proprie, ne pateretur — prorogari nobis provin-
cias. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 2. 7. (26). Herba et
hæc sponte nascens, et quæ non queat seri, jun-
cuncusque proprie aridi soli, oni terre dato vitio.
¶ 2. Item ad rem maxime pertinendo, vere, le-
gitime, propriamente. *Quintil.* 8. 2. 9. Proprie
dictum id est, quo nihil inveniri potest signifi-
cantius. *Cic.* 2. *Phil.* 31. 77. O hominem ne-
quam! Quid enim aliud dicam? magis proprie
nihil possum dicere. *Id. Partit. orat.* 1. 3.
Proprie in rebus, invenire; in verbis, elocui,
dicitur. *Id.* 3. *Off.* 3. 13. Illud quidem honestum,
quod proprie vereque dicitur, id in sapientibus
est solis. *Seneca* 2. *Benef.* 27. Hic quater mi-
lites sestertium suum vidit. Proprie dixi: nihil
enim amplius quam vidit. *Plin.* 3. *Hist. nat.*
22. 26. (144). Eo tractu fuere Labacæ, Sasæ,
Grabæ proprietate dicti Illyrii. *Id.* 33. *ibid.* 6.
33. (101). In iisdem argenti metallis invenitur,
ut proprie dicamus, spumæ lapidis candidæ: stim-
mi appellant. *per parlar propriamente.* et *Sue-
ton.* *Gramm.* 4. Proprie sic (grammaticos) ap-
pellandos poetarum interpretes. *Gell.* 2. 6. Qui
fertur et raptatur, atque hæc atque illuc distra-
hitur, is venari proprie dicitur. *Id.* 7. 11. Qui
proprie atque integre locuti sunt, leves dixerunt,
quos nunc viles et nullo honore dignos dicimus.
Id. 9. 1. sub fin. Ut aliquo verbo admodum pro-
prie et Latine. *Id.* 16. 5. Id vocabulum non
semper proprie, sed per quasdam translationes
est dictum. *Id.* 19. 7. Proprie magis, quam usi-
tate dictum. *Quintil.* 1. 4. 5. Eloquencia non
mediocri est opus, ut de unaquaque earum re-
rum dicat proprie et copiose. *u. proposito.*

PROPRIETARIUS, a, um, adject. *V. voc. seq.*
PROPRIETARIUS, ii, m. 2. proprietario, di-
citur a Jctis, qui rei cuiuspiam legitimum ac
proprium dominium habet: et distinguitur a fru-

ctuario, cui usus, aut fructus rei tantummodo
competit. *Ulp. Dig.* 7. 1. 15. et *ibid.* 15. 1. 13.
et *ibid.* 47. 2. 47. et *Paul.* *ibid.* 39. 2. 22. et
Pompon. *ibid.* 7. 8. 22. — Adjective proprie-
taria res, cuius dominium proprietarius habet.
Paul. 5. *Sentent. tit.* 7. Sic *Cassiod.* 7. *Variar.*
44. Proprietarium iura.

PROPRIËTAS, atis, f. 3. proprietà, natura,
naturalessa, forza o qualità particolare e pro-
pria, ιδιοτης, propria vis et natura cuiusque rei,
qualitas, facultas, qua ab aliis differt.

1.) Proprie. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 18. 56. Sin-
gularum rerum singula proprietates sunt. *Id.*
Partit. orat. 12. 41. Definitio genere declaratur
et proprietate quadam. *Liv.* 38. 17. Terræ pro-
prietates cælique. *Id.* 45. 30. Pars prima Macedo-
niæ Bisaltas habet, et multas frugum propieta-
tes. h. e. multa propria frugum genera. *Plin.* 13.
Hist. nat. 22. 41. (121). Cœcygia proprietatem
habet fructum amittendi lanugine. *Id.* 21. *ibid.*
15. 54. (91). Tribulo proprietates, quod et fru-
ctum spinosum habet. *Id.* 13. *ibid.* 1. 2. (13).
Hujus unguenti proprietates, ut ventiletur in co-
quendo. *Id.* 15. *ibid.* 15. 17. (58). Pomis pro-
prietates pirisque vini. *Id.* 35. *ibid.* 18. 59. (202).
Sunt genera terræ proprietates suæ: ex Galata
insula scorpiones necat, Bælearis serpentes. *Id.*
28. *ibid.* 3. 6. (30). Multæ animalium propie-
tates. *Seneca* 3. *Quæst. Nat.* 18. 6. Non tem-
pero mihi, quin utar interdum temerariis verbis
et proprietatis modum excedam. — *Proprietates
mentis*, rectus mentis status, quo quis apud se
est, et mentis compos. *Sisenna* apud *Non.* p.
58. 14. *Merc.* C. Titinius quidam, cui minus pro-
prietates mentis a natura tradita videretur. *Alti
leg.* proprietates metus, b. e. natura metuendi.

II.) Translate. ¶ 1. Apud Jctos est dominium
ipsius rei, quo res propria cuiusque est, nec com-
munis cum aliis: et differt a domio usus et
fructus, dominio dicitur proprietatem. *Justin.* 2. 7. 7.
De proprietate Salaminæ insule dimicatum fue-
rat. *Sueton.* *Galb.* 7. De proprietate Jumentum
quum quæreretur, ita decrevit, etc. *Ulp. Dig.* 4.
3. 33. Rei, quam venalem possessor habebat, il-
tem proprietatis adversarius movere cepit. —
Hæc duplex est: plena, si ei usufructus conjun-
ctus sit: nuda, si ab ea abscissit. *Papinian.* *ibid.*
7. 4. 4. et *Triphon.* *ibid.* 23. 3. 78. ante med.
— *Proprietates* dicitur etiam ipsa res, quæ pro-
pria est. *Ulp.* *ibid.* 47. 2. 47. Quod interfuit
ejus, proprietatem non esse subreptam. *Cajus
ibid.* 7. 1. 6. extr. Legare alicui proprietatem,
deducto usufructu. — *Proprietatis dominus*,
proprietary. *Ulp.* *ibid.* 7. 1. 13. 15. et 25. et
Paul. *ibid.* 9. 2. 12. ¶ 2. *Proprietates verbo-
rum*, conjunctio illorum arta et apta cum re-
bus ipsis, quas significant. *Quintil.* 8. 2. 1. Pro-
prietates verborum non simpliciter accipiunt. Pri-
mus enim intellectus est, sua cuiusque rei ap-
pellatio: qua non semper utimur; nam et obscæ-
ra vitabimus, et sordida, et humilia. Secundo
modo dicitur proprietates, inter plura, quæ sunt
ejusdem nominis, id, unde cetera dicta sunt: ut
vertex est contorta in se aqua, vel quicquid aliud
similiter vertitur: inde propter flexum capillo-
rum, pars est summa capitis: et ex hoc quod est
in montibus eminentissimum. Recte, inquam,
dixeris hæc omnia vertices: proprie tamen unde
initium est. Tertius est huic diversus modus,
quum res communis pluribus, in uno aliquo ha-
bet nomen eimium, ut carmen funebre proprie
nænia, et tabernaculum ducis, augurale. Item
quod commune est aliis nomen, intellectus alicui
rei peculiariter tribuitur, ut Urbem, Romam ac-
cipimus, et venates, novitios, quum sint urbes
aliæ quoque, et venalia multa. At illud jam non
mediocriter probandum, ut proprie dictum id
sit, quo nihil inveniri possit significantius, ut
Cato dixit, C. Cæsarem ad evitendam rempubl.
sobrius accessisse, ut Virgilius (6. *Ecl.* 5.) de-
ductum carmen, et Horatius (1. *Od.* 12.) acrem
tibiam.

PROPRIETIV. *V. PROPRIATIM.*

PROPRIO, as, avi, are, a. 1. jar proprio,
proprium facio. *Cæli. Aurel.* 5. *Tard.* 11. cir-
ca

med. Etanum immisso liquore plurimum fudan-
tur accepta, atque eam molitur, et digestionem
facilia solidiora propriatur. *Id.* 1. *Acut.* 15. sub
fin. Neque accepta per cibos impertiri corpori
facile videantur, neque vel per tenues vias diges-
tione soluta propriari, atque ad sui destinata
pervenire. *h. e. loeis*, quorum propria sunt, sub-
ministrari. *Sie Theod. Priscian. lib. 4. de se-
mine p. 316. bis retro ed. Ald.* Corruptione sua
nequa sursum carnis vias accipere sinat nutri-
mentum, aut corpori propriare. — *Propriasset*
(pro propriaverit) *Festus p. 229. 6. Müll.* du-
cet esse, proprium fecerit.

PROPRITIM. F. PROPRIATIM.

PROPRIUS, a, um, adject. Comp. *Proprior*
babet *Seneca 5. Controv. 33. a med.* Unn verbo
proprioze usus. *Alii leg. propiore.* — Sup. est
Boethii Aristot. analyt. post. 1. p. 532. Propri-
ssimum est scire etc. *et Aristot. Topic. 7. 1. p. 719.* Sacundum propriissimum eorum modo-
rum. — Proprius (a prope, ut videtur) est, pa-
eculiaris, præcipuus, privatus, suus cujusque, non
communis, ἴδιος, κუπος (It. particolare, pro-
prio, privato; Fr. qui appartient en propre à,
propre, particulier, qu'on ne partage pas avec
d'autres; Hisp. particular, privado; Germ. ei-
genthümlich, eigen, besonders; Aogl. peculiar,
particular, special, private, propre, one's own,
personal, sole). ¶ 1. Georatiu, proprius est, ut
diximus, peculiaris, præcipuus, privatus, suus eu-
jusque, non communis; atque ideo sæpe occurrit
eum opposito communis. — a) Universim. *Cic. 7. Fam. 30.* Cujus quum proprium te esse scribis
maucipio et nexu, meum autem usu et fructu, con-
tentus isto sum. *Id.* enim est cujusque proprium,
quo quisque fruitur atque utitur. *Farro apud Non. p. 361. 24. Merc.* Nam virtutem propriam
mortalibus fecit: cetera promiscue voluit com-
munia habere. *Cic. Senect. 11. 35.* At id qui-
dem non proprium senectutis est vitium, sed
commune valetudinis. *Id. Prov. cons. 1. 2.*
Præcipuum illum et proprium sensum doloris,
quem vos tamen communem semper vobis me-
um esse duxistis, a sententia dicenda amovebo.
Id. Sull. 3. 9. Tempus agendi fuit mihi magis
proprium, quam ceteris; doloris vero et timoris
et periculi fuit illa causa communis. *Id. Sest. 3. 8.* Neque communem metum omnium,
nec propriam nonnullorum de ipso suspicionem
sedare voluisse. *Id. 1. Off. 4. 13.* In primis ho-
minis est propria veri investigatio. *Id. 3. Phil. 11. 29.* Ut aut libertatem propriam Romani et
generis et nominis recuperemus, aut mortem
servituti aeternam. *Plin. 7. Hist. nat. 25. 26. (93).* Casari proprium et peculiare sit cle-
mentiae insigne. *Id. 14. ibid. 20. 26. (131).* Pro-
prium inter liquores vino, murescere. *Cic. Rosc. Am. 8. 21.* Tria prædia Capitiu propria tra-
duntur. *h. e. ut sua ejus, et privata ac propria*
sint. Virg. 7. Æn. 331. Hunc mihi da proprium,
virgo sata nocte, laborem. *h. e. ut pro me tan-
tummodo sit, mihi que soli prosit.* — *Facere pro-
prium* opponitur tñ facere mutuum apud *Plaut. Curc. 1. 1. 46. ru. Ka (ancillula)* me deipit. Ego
autem cum illa facere nolo mutuum. *ru. Quid ita? ru.* Quia proprium facio; amo pariter si-
mut. *h. e. quia amo illam mea, non illius cau-
sa; seu amo illam amore, qui mihi semper pro-
prius, nec auferri possit, non qui mutuum, ideo-
que aliquando auferendus.* — *Proprium nomen*
apud Grammaticos opponitur appellativo, quam
vocem vide suo loco. — b) Jungitur cum pro-
nominiibus possessivis. *Cic. Rosc. Am. 52. 150.*
Ut quum ademerit nobis omnia, que nostra erant
propria, ut lucem quoque hanc, que communis
est, eripere cupiat. *Id. 1. Orat. 10. 44.* Non
id mihi videbitur orator, sed Crassus sua qua-
dam propria, non communi oratorum facultate
posse. *Lucceus ad Cic. 5. Fam. 14. ad fin.* Ut
cedras ad consuetudinem vel nostram commu-
nem, vel tuam solius et propriam. *Cic. 2. ibid. 17. ad fin.* Quod mihi erat proprium, ut ali-
quis uti negarem, id etc. *Liv. 3. 70.* Ancipiti
terrore dissipasset hostes, ut suo proprio cum
prælio equites Volscorum circulum aliquamdiu

tenuissent. *Cæs. 3. B. C. 20.* Calamitatem aut
proprium suam, aut temporum queri. — c) Et
pro iis etiam apte ponitur. *Liv. 2. 53 sub fin.*
Non placebat, socius propriis viribus conelitisque
bella gerere. *h. e. suis. Id. 7. 9.* Quæsitæ ea pro-
pria familia laus leviorum auctorem Licinium
facit. *h. e. suæ. Horat. 1. Ep. 7. 50.* Adrasum
quemdam vacua tonsoris in umbra Cullello pro-
prios purgantem laniter unguis. *Id. 1. Sat. 6. 22.* Vel merito, quoniam in propria non pelle
quiessem. *h. e. mea. Id. 1. Od. 1. 9.* Illum, si
proprio condidit horreo Quidquid de Lybicis ver-
rilit arala. *Ovid. 4. Pont. 7. 13.* Atque utinam
par hæc tantum spectata fuisset, Non etiam pro-
prin cognita Marta tibi. *h. e. tuo. Claudian. epigr. 21.* Hoc proprium vellet cingere Castor
equum. — d) *Proprium* absolute res sua, propria
cujusque, il proprio, il suo. *Phædr. 1. 4.* Amit-
tit merito proprium, qui alienum appetit. *Martial. 12. 78.* Anta Jovis statuam crepuit satur
bistrio: pœnam Juppiter indixit, vivere da pro-
prio. — Item proprietas, proprietâ, qualitatâ par-
ticolare. *Quintil. 5. 10. 64.* Proprium est, aut
quod soli accidit, ut homini sermo, risus: aut
quod utique accidit, sed non soli, ut igni cala-
facere. — *Ad propria, in propria* est idem, ac
domum, πρὸς τὰ οἰκεία. *Trebell. Poll. Gallien. 7.* Per eam tempora etiam Scythæ in Asia Ro-
manorum ducum virtute ac ductu vastati ad
propria recesserunt. *Ammian. 17. 106. ad fin.*
Et hæc pollicitus-ad propria remeare permittus
est. *Id. 24. 13. med.* Nunciat, regem cum
omni manu, quam duxerat, ad propria revertisse.
— *In propria, eodem sensu, sed figurate.*
Fulgat. interpr. Jo. 1. 11. In propria venit,
et sui eum non receperunt. ¶ 2. Speciatim est
legitimus, germanus, certus, maxime pertinens,
conjuctus. *Cic. Cæcin. 18. 31.* Res ut omnes suis
certis ac propriis vocabulis nominentur. *Id. 1. Off. 12. 37.* Qui proprio nomine perduellis erat,
is hostis vocabatur. *Id. 3. Orat. 37. 149.* Ule-
mur verbis aut iis, quæ propria sunt et certa
quasi vocabula rerum: aut iis, quæ trans-
feruntur. — Huc pertinere videtur illud *Lu-
cretii 4. 1131.* Atque in amore mala hæc pro-
prio summeque secundo Inveniuntur: in adver-
so vero atque inopi suol, etc. *h. e. in ama-
ra legitime, vero, et proprie dicto.* ¶ 3. Item
speciatim est extraordinarius, ab aliis abhorrens
atque diversus. *Lenulus apud Cic. 10. Fam. 35.* Id vobis brevi probassem, nisi mihi fortuna
proprium consilium extorsisset. *Liv. 35. 33. ad fin.* Huic tam superbo decreto addidit propriam
contumeliam Democritus prætor eorum. *strana, originale.* ¶ 4. Item est aptus, accommodatus,
atto, proprio, a proposito. *Plin. 24. Hist. nat. 15. 86. (136).* Chamaepeuce lumborum et spine
doloribus propria est. *Scribon. Compos. 200.*
Remedia propria ad singula sumere. ¶ 5. Item
sæpe diuturnus, stabilis, firmus, perpetuus, ser-
mo, stabile, perpetuo. *Accius apud Non. p. 362. 2. Merc.* Non facile sine deum opera
propria humana sunt bona. *Lucilius apud eund. ibid.* Quum sciam, nihil in vita proprium mor-
tali datum esse. *Plaut. Most. 1. 3. 67.* Si tibi
sat acceptum est, fore victum tibi sempiternum,
atque illum amatorem tibi proprium futurum
in vita. *Cic. pro leg. Manil. 16. 43.* Quod ut illi
proprium sit atque perpetuum, optare debetis. *Id. post redit. in Senat. 4. 8.* Si illud de duobus
consulibus perenne ac proprium manere potuis-
set. *Nepos Thasyb. 4.* Parva munera diutina,
locupletia non propria esse consueverunt. *Ter. Andr. 5. 5. 3.* Ego deorum vitam propterea sem-
piternam esse arbitror, quod voluptates eorum
proprie sunt. *Vég. 1. Æn. 76.* Deopram Con-
nubio jungam stabili, propriamque dicabo. *Adde eund. 3. ibid. 25; et Ter. Andr. 4. 3. 1.* Si-
militer *Horat. 2. Sat. 6. 4.* nil amplius oro,
Maia nate, nisi ut propria hæc mihi munera fa-
xis. *Id. ibid. 3. 129.* Nam propria telluris be-
rum natura neque illum, Nec me, nec quem-
quam statuit. *Cl. eund. 2. Ep. 2. 171.* tanquam
Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis
horæ - Permittet domuius et cedat in altera jura.

Sic quia perpetuus nulli datur usus etc. *Id. 2. Od. 2. 21.* ragnum et diadema tutum Deferona
uni propriamque laurum.

PROPTER, syncope. pro proptiter a prope, ut
firmiter et firme, est. A) Adverbium; et B) Præ-
positio.

A) Adverbium propter est prope, justa, in
propinquo, da vicino, da presso, ἔγγυς. *Cato R. R. 151.* Serito in loco, ubi aqua propter siet.
Ter. Adelph. 4. 2. 37. Ibi engiptorum propter est.
Id. Eun. 2. 3. 77. Interdum propter dormiet.
Lucret. 2. 417. Araque Pantheos esbalat propter
odores. *Cic. Rosc. Am. 23. 64.* Dun illi propter
cubantes. *Id. 6. Verr. 48. 107.* Etenim propter
est spelunca quadam etc. *Alii leg. prope. Id. 2. Nat. D. 47. 120.* Qui etiam a caulibus, si
propter sati sint, refugere dicuntur. *Ita et Orall; al. prope.* Eadem lectionis varietas est apud
eund. *Senect. 14. 48., et pro leg. Manil. 5. 13. et 6. 16. Phædr. 2. 6.* Vanit per auras cornix,
et propter volans etc. *Tac. 4. Ann. 54.* Quum
propter discumberet.

B) Præpositio propter Accusativum regit, —
Aliquando suo casui postponitur. *Accius apud Non. p. 417. 12. Merc.* Te propter tot tantas-
que habemus vastitates funerum. *Plaut. Amph. 4. 1. 8.* Quis fuerit, quem propter corpus suum
stupri contemplerit. *Cic. Senect. 7. 22.* Quod pro-
pter studium quum rem familiarem negligere vi-
deratur, etc. *Adde eund. Pis. 7. 15.; et Virg. 12. Æn. 177. Et Plin. 10. Hist. nat. 40. 56. (115).* Caprarum uberibus advolant suctum pro-
pter lectis. *Tac. 4. Ann. 45.* Translata debino
castra hostem propter. et 15. ibid. 47. Viam pro-
pter. *Adde Lucret. 1. 316., 5. 622. et 4. 1023.*
— Propter est idem ac piope, justa (It. presso,
appresso, vicino; Fr. près de, à côté de; Hisp.
cerca, al lado, casti, junto; Germ. nahe bei,
nahe an, neben; Angl. near, hard or fast by,
close to).

1.) Proprie refertur ad locum. *Plaut. Cure. 4. 1. 14.* In foro infimo honi homines-ambulant,
in medio propter canalem, ibi ostentatores meri.
Id. Rud. prol. 33. Illic habitat Dæmones in agris
atque villa proxima propter mare. *Sisenna apud Non. p. 367. 32. Merc.* Partem cohortium pro-
pter mare collocat in litora. *Cic. Brut. 6. 24.*
In prelato propter Platonis statuam consedimus.
Id. 3. Nat. D. 22. 55. Insulae propter Siciliam,
quæ Vulcaniæ nominabatur. *Liv. 28. 46.* Pro-
pter Junonis Laciniæ templum æstatam Hennibal
egit. *Sall. Cat. 59.* Ipse cum libertis et ca-
lonibus propter aquilam assistit, quam bello Cim-
brico C. Marius in exercitu habuisse dicebatur.
Lucret. 2. 30.; et Virg. 8. Ecl. 87. propter
aquæ rivum. *Virg. 9. Æn. 679.* Quales aeris li-
quentia flumina circum, Sive Padi ripis, Athesin
seu propter amœnum, Consurgunt geminæ quercus
etc. *Justin. 12. 9. 9.* Ubi vero obrui multi-
tudine se vidit, trunco se, qui tum propter mu-
rum stabat, applicuit. *Plaut. Mil. glor. 1. 1. 9.*
Stat propter virum fortem. *Ter. Adelph. 2. 1. 15.* Illic propter hunc assiste. *Cic. 1. Tusc. 43. 104.* Baculum propter me, quo abigam, ponito-
te. *Id. 1. de republ. 11.* Eum quoque, ut salu-
tavit, propter Tiberonem jussit assidere. *Id. 2. Invent. 31. 97.* Finivus Eurotas is, qui propter
Lacedæmonem fluit. *Ovid. 8. Met. 258.* Propter
bumum volitat. *Auct. B. Afr. 73. sub fin.* Pro-
pter hostium castra prætergressus.

11.) Translate significat causam, aut finem, ob
quem fit aliquid, per, per cagione. — a) De
abstractis et de rebus physicis. *Ter. Hecyr. 4. 4. 55.* Hanc ubi dñti causam, le propter tuam
matrem non posse habere hanc uorem domi.
Cic. 2. Verr. 5. 13. Homines nocentissimi pro-
pter pecunias judicio liberati. *Id. 1. Fam. 7. 13.*
Offensionem esse periculosam propter interposi-
tam auctoritatem religionemque video. *Cæs. 3. B. G. 2.* Primum quod legionem propter pau-
citatem despiciabant, tum etiam quod propter
iniquitatem loci-ne primum quidem posse im-
petum summ sustinere existimabant. *Ter. Andr. 1. 1. 128.* Si propter amorem uxorem nollet du-
cere. *Id. Heaut. 1. 15. 59.* In Asiam hinc abii

propter pauperiem. *Id. Adelph.* 5. 9. 35. Quæ vos propter adolescentiam minus videtis. *Cic. Rosc. Am.* 4. 10. Opprimi me onere officii malo, quam id, quod mihi cum fide semel impositum est, aut propter perfidiam abjicere, aut propter infirmitatem animi deponere. *Quintil.* 11. 3. 28. Illud non sine causa est ab omnibus præceptum, ut parcat maxime voci in illo a pueritia in adolescentiam transitu, quia naturaliter impeditur, non, ut arbitror, propter calorem, sed propter humorem potius. *Cic. Brut.* 26. 100. Eam suspicionem propter banc causam credi fuisse, quod etc. *Id. 2. Fin.* 26. 83. Amicitia ex se et propter se expetenda. *Id. Parad.* 5. 1. Parere legibus propter metum. *Cæs.* 1. *B. G.* 16. Nam, propter frigora, frumenta in agris matura non erant. *Nepos Dion.* 9. Hi propter notitiam sunt intromissi. *h. e.* quia noti erant. *Cic. 7. Att.* 3. Tironem propter humanitatem et modestiam malo saluum, quam propter usum meum. *Varro 3. R. R.* 2. 11. Quid enim refert, utrum propter oves, an propter aves fructus capias? *h. e.* ex ovibus, an ex avibus. *Pallad.* 12. *R. H.* 13. Ut sic tuta cubilia propter injuriam pretiosi velleris, humor reddat elabens. *h. e.* ad cavendam injuriam. *Sic Id. 4. ibid.* 10. circa med. Viva calce perfundendi, sed parcius propter arboris noxam. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 100. qui (*Aristipus*) servos projicere aurum in media jussit Libya, quia tardius irent Propter onus segnes. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 5. 26. (79). Egypto mire celebratur (*raphanus*) olei propter fertilitatem, quod e semine ejus faciunt. *Id. 22. ibid.* 20. 24. (50). Bibitur et propter spinam. *Id. 21. ibid.* 3. 7. (10). Serapio cognominabatur propter similitudinem suavi cujusdam negotiatoris. — b) Speciatim sacrificium propter viam est, quod sit proficiscendi causa, Mercuri, aut Sancio, qui scilicet idem deus est, ut *Festus* p. 229. 12. *Müll.* docet. *Laberius* apud *Non.* p. 53. 26. *Merc.* Visus hac nocte bidente propter viam facere. In eo, ut ait *Macrob.* 2. *Saturn.* 2., mos erat, ut si quid ex epulis superfuisset, igne consumeretur. Hinc Catonis locus de quadam Q. Albidio, qui sua bova comederat, et novissime domum, quæ ei reliqua erat, incendio perdidit, eum propter viam fecisse, quod comederat non poterat, id combussisse. *Macrob. ibid.*, ubi male in quibusdam libris *proterviam*, vel *protervia* legitur. Huc pertinet illud *Plauti Rud.* 1. 2. 61. de illis, qui naufragium fecerunt: Ut mea est opinio, propter viam illi sunt vocati ad prandium, quia post cænam laverunt heri: contracta navis in mari est illis. — c) Item speciatim, propter hoc, propter quod, propter quæ, propterea, ideo, per questo, per ciò. *Varro 3. R. R.* 16. 14. Propter hoc Siculum mel fert palmam, quod ibi thymum bonum et frequens est. *Quintil.* 7. 6. 6. Propter hoc proponunt quidam tale genus controversiarum, in quo nullum argumentum est, quod ex lege ipsa peti possit. *Id. 8. 2. 24.* Quare non ut intelligere possit, sed, ne omnino possit non intelligere, curandum. Propter quod etiam repetimus sæpe quæ non satis percipisse eos, qui cogooscunt, putamus. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 18. Propter quod torcular debet a meridiana parte illustrari, ne etc. *Quintil.* 2. 13. 14. Propter quæ mihi semper moris fuit etc. *Colum.* 6. *R. H.* 6. 1. Cruditatis signa sunt crebri ructus ac ventris sonitus, fastidia cibi, nervorum intentio, hebetes oculi. Propter quæ bos neque ruminat, neque lingua deterget. — d) De personis. *Ennius* apud *Priscian.* 7. p. 733. *Putsch.* Filiis (*Nerei*) propter te objecta sum innocens. *Ter. Eun.* 4. 6. 6. Scin' tu turbam hanc propter te esse factam? *Id. Phorm.* 5. 8. 34. Non est æquum me propter vos decipi. *Id. Heaut.* 2. 3. 18. Propter quam (*h. e.* propter te) in summa infamia sum. *Cic. 1. Cat.* 7. 18. Nunc vero me totam esse in metu propter te unum. *Id. 7. Fam.* 27. Me autem, propter quem ceteri liberi sunt, tibi liberum non visum demoror.

PROPTEREA, adverb. *Eapropter* mutato ordine apud *Lucret.* legitur: *V.* hanc vocem. — Propterea est idem ac propter ea, propter hoc,

ideo, idcirco, διὰ τούτο, διότι (*It. perciò, per questo; Fr. à cause de cela, en conséquence, c'est pourquo, voilà pourquo; Hsp. a causa de questo, por consecuencia; Germ. deswegen, deshalb, darum; Angl. therefore, for that cause or reason, on that account*). Occurrit — a) Absolute. *Plaut. Stich.* 1. 3. 25. Per annonam caram dixit me natum pater: propterea, credo, nunc esurio acris. *Ter. Andr.* 4. 1. 29. Et is nunc propterea tibi sua censet. *Id. Hecyr.* 4. 4. 89. Propterea hæc ira est. *Martial.* 7. 10. Non tu propterea, sed Matro pauper erit. — *Pleonasmus* est in illo *Ter. Andr.* 2. 5. 1. Herus me jussit Pamphilum hodie observare: id propterea nunc hunc venientem sequor. Item in illo ejusd. *Hecyr.* 1. 1. 6. Ergo propterea te sedulo et moneo et hortor, ne etc. — b) Sequenti quod, quia, quoniam. *Ter. Andr.* 1. 1. 10. Feci, e servo ut eses libertus mihi, propterea quod serviebas liberaliter. *Cic. 9. Fam.* 18. Quum essem otiosus in Tusculano, propterea quod discipulos obviam miseram. *Cæs. 7. B. G.* 26. Id sese effecturos sperabant, propterea quod neque longe ab oppido castra Vercingetorigis aberant, et palus etc. Adde *Lucret.* 2. 760. — *Plaut. Asin.* 2. 3. 5. At censebam attigisse, propterea huc quia habebas iter. *Id. Capt.* 1. 2. 71. Quia mihi natalis est dies, propterea te vocari ad cænam volo. *Cic. 2. Divinat.* 22. 49. Mulæ partus res mirabilis propterea, quia non sæpe lit. *Id. 1. ibid.* 14. 24. Num propterea nulla est reipublicæ gerendæ ratio, quia etc.? — *Lucret.* 6. 374. Propterea freta sunt hæc anni nominanda - Ancipiti quoniam bello turbatur utrimque. Adde *eumd.* 2. 963. *Sic Gell.* 3. 6. Propterea palmam signum esse placuit victoriæ, quoniam etc. — c) Sequenti ut. *Plaut. Bacch.* 4. 7. 14. Propterea hoc facio, ut suadeas gnato meo, ut pergræetur tecum. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 31. Haud propterea te rogo, ut hoc proferam, sed ut tacita mecum gaudeam. *Cic. Ligar.* 3. 8. Hæc propterea de me dixi, ut mihi Tubero ignosceret. Adde *eumd.* 13. *Fann.* 67.

PROPTÏOSIS, is, f. 3. προπτiosis, prolapsio. *Marcell. Empir.* 8. ante med. Collyrium psittacinum a colore sic dictum, facit ad adustiones, quod quia loco interdum videtur propellere oculum, proptisio vocant.

PRÏPÏDIANUS porcus dictus est, ut ait *Capito Attejus*, qui in sacrificio gentis Claudiae velut piammentum et exsolutio omnis contractæ religionis est. *Festus* p. 238. 17. *Müll.*

PRÏPÏDIOSUS, a, um, adject. Sup. *Propudiosissimus*. — *Propudiosus* est vergognoso, svergognato, turpe, ἀνόχυντος, propudii plenus, flagitiosus, turpis. *Plaut. Stich.* 2. 2. 10. Men' iogas, propudiosus? Adde *eumd. Truc.* 2. 16. *Gell.* 2. 7. ad fin. Uxorem ducere infamem, propudiosam, criminosam. *Apul.* 9. *Met.* Propudiosa mulier. *Minuc. Fel. Octav.* 25. 9. Acca Larentia et Flora meretrices propudiosæ. *Arnob.* 5. 25. Propudiosi facinoris obscenitas. *Rutil.* 1. *Itiner.* 387. Reddinus obscenæ convicia debita geotii, Quæ genitale caput propudiosæ melit. *Sidon.* 9. *Ep.* 6. Ancilla propudiosissima.

PRÏPÏDIUM, ii, n. 2. cosa vergognosa, oscenità, turpitudine, ἀνόχυν, res pudenda, flagitium, turpe facinus, insolens Venerea libido. *Paul. Diac.* Propudium dicebant, quum maledicto nudare turpitudinem volebant, quasi porro pudendum. Quidam propudium putant dici, a quo pudor et pudicitia procul sint. Hæc *Paul. Diac.* p. 227. 3. *Müll.* ¶ 1. Abstracte. *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 11. Ubi iste bonus servus, qui propudii me maxime innocentem falso insinulat? At *Fleckeisen. rectius leg.* qui probri me maximi etc. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 32. (122). Hoc cinere pote propudia virorum, ejusdem aspersu feminarum libidines inhiberi. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu est etiam convicium in hominem flagitiosum, turpem, impudicum, infamem. *Plaut. Cunc.* 1. 3. 34. Quid ais, propudium? *Id. Bacch.* 4. 1. 7. Ut pulsas, propudium! *Cic. 14. Phil.* 3. 8. Quos intereunt propudium illud et portentum L. Antonius. *Altit hic aliter leg. V. PRÆLUDIUM.* Adde *Apul.* 8. *Met.*

PRÏPÏGNACÛLUM, i, n. 2. (propugno) locus munitus, unde pugnarî potest defendendi causa, ut vallum, mœnia, arx, ἐπιστήσια, προβολή (*It. fortezza, forte, riparo, bastione, difesa; Fr. retranchement, rempart, boulevard, ouvrage de défense; Hsp. atrinchieramiento, terraplen, defensa; Germ. die Formauer, Schutzwehr, d. Schutz; Angl. a fortress, fort, bulwark, rampart, bastion*).

I.) Proprie. *Virg. 9. Æn.* 170. portas Explo-rant, pontesque et propugnacula jungunt. *Cic. Fonte.* 1. 3. Narbo Marcius, colonia nostrorum civium, specula populi R. ac propugnaculum istis ipsis nationibus oppositum et objectum. *Id. 5. Verr.* 80. 186. Classis pulcherrima, Sicilia propugnaculum præsidiumque provinciae. *Tac. 3. Hist.* 34. Cremona propugnaculum adversus Gallos. *Cic. 7. Verr.* 34. 89. Navis ita magna, ut propugnaculo ceteris posset esse. *Tac. 2. Hist.* 19. Solidati muri, propugnacula addita, auctæ turres, et 3. *ibid.* 84. Multi semianimes super turres et propugnacula mœnium expirare. *Id. 4. Ann.* 51. Barbari scalas inferre propugoaculis, eaque prensare, detrahare. *Stat. 3. Silv.* 3. 101. propugnacula æquoris. *h. e.* moles fluctibus oppositæ, aut portus, ubi statio navium tuta. *Horat. Epod.* 1. 1. Ibis Liburnis inter alta navium, Amice, propugnacula. *h. e.* turribus et tabulatis excelsioribus in naves impositis. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 1. 1. (3). Classes imponunt sibi turrium propugnacula, ut in mari quoque pugnetur, velut e muris. Adde *Flor.* 2. 2. ad fin.; et *Tac. 12. Ann.* 56. — De privatis ædibus. *Cic. 14. Fam.* 13. sub fin. Domus ut propugnacula et præsidium habeat, Philotimo dicetis.

II.) Translate. *Cic. 1. Parad.* 2. 12. Cn. et P. Scipiones, duo propugnacula belli Punici; qui Carthaginensium adventum corporibus suis intercludendum putaverunt. *Id. Pis.* 4. 9. Lex Ælia et Fufia eversa est, propugnacula mique tranquillitatis atque otii. *Id. 5. Verr.* 16. 40. Si prius illud propugnaculum, quo contra omnes mores impetus usurum se putat, ex defensione ejus dejecero. *Liv.* 34. 61. Vocatus Aristo purgare sese, et firmissimo propugnaculo uti, quod literarum nihil ad quemquam attulisset. *Gell.* 7. 3. a med. Ne disparilitas collationis evidens fieret, pluribus id propugnaculis defensat. *Nepos Timol.* 3. Tyrannidis propugnacula demoliri.

PRÏPÏGNATIO, ōnis, f. 3. pugna, combattimento in difesa, υπερασπισμός, pugna defendendi causâ inita.

I.) Proprie. *Val. Max.* 5. 1. n. 4. extern. Quum Pyrrhus Argivorum invasisset urbem, abscisumque caput ejus Alcioneus ad patrem propugnatione laborantem lætus attulisset, etc. *Capitolin. Maximin.* duob. 21. extr. Post hoc Aquilejam venit, quæ contra eum armatis circa muros dispositis portas clausit, nec propugnatio defuit Menodotio et Crispinu consularibus viris auctoribus.

II.) Translate. *Cic. 5. Fam.* 8. Suscepi perpetuum propugnationem pro omnibus ornamentis tuis. et 1. *ibid.* 7. Nostra propugnatio ac defensio dignitatis tuæ etc. *Id. Sext.* 2. 3. Aggredior ad dicendum, ne mea propugnatio ei potissimum defuisse videatur.

PRÏPÏGNATOR, ōris, in. 3. difensore, προασπιστής, qui pro aliquo defendendi causa pugnat, defensor.

I.) Proprie. *Cic. 7. Verr.* 33. 86. Classis inops et infirma propter dismissionem propugnatorum atque remigum. *Cæs. 7. B. G.* 25. in fin. Nec ille prius est propugnatoribus relictus locus, quam etc. *Tac. 13. Ann.* 39. Nudati propugnatoribus multi, obices portarum subversis, capia escensu munimenta. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 7. 7. (22). Vig nti elephantum turriti cum sesagenis propugnatoribus. Adde *Nepot. Euman.* 13.; et *Amian.* 20. 6.

II.) Translate. *Cic. Mil.* 7. 16. Domi tuæ nubilissimus vir, senatus propugnator, atque, illis quidem temporibus, pæne patronus, M. Drusus etc. *Id. 1. Orat.* 57. 244. Mucius paterni juris defensor, et quasi patrimonii propugnator sui. *Id. post*

redit. in *Senat.* 15, 38. Propugnator meorum fortunarum et defensor assiduus. *Justin.* 8. 2. 10. Propugnatores sceleris. *Sueton. Cæs.* 16. Tribunu plebis turbulentissimas leges ferenti auctorem se propugnatoresque praestitit. — Est epitheton Jovis. *Inscript. apud Gruter.* 300. 2. r. MARCVS VERVS IMP. COMMODVS VI. ET PETRONIO SEPTIMIANO COS. KAL. DECEM. IN PALATIO IN ASDM IOVIS PROPUGNATORIS. — Item Martis, ut videre est in numinis aliquot Gordiani III. apud *Mediobarb.* p. 337. — Item Apollinis, ut in numinis Valeriani senioris apud *eund.* p. 365.

PROPUGNATRIX, icis, f. 3. *defenditrix*, quae propugnat et defendit. In fragmento orationis funebri, Augusti aetatem sapientis, ut putat *Fabrett.* p. 169. *extr.* et *Marin. Inscriz.* Alb. p. 136., quae est apud *Orell.* 4859. SPECVLATRICEM ET PROPUGNATRICEM MORVM PERICVLORVM.

PROPUGNATUS, a, um. *V. voc. seq.*
PROPUGNO, as, avi, atum, are, 1. (pro et pugno). Part. *Propugnans* et *Propugnatus* II; *Propugnatus* I. 2. et II. — Propugnare

I.) Proprie. 1. In re militari est erumpendo pugnare. *Cæs.* 5. *B. G.* 9. Ipsi ex silvis rari propugnabant, nostrosque intra munitiones ingredi prohibebant. *Id.* 2. *ibid.* 7. Quorum adventu Remis cum spe defensionis studium propugnandi accessit. *Id.* 2. *B. C.* 8. Huc (in turrim) se referebant; hinc, si qua maior opprimerat vis, propugnabant; hinc ad repellendum et prosequendum hostem procurrebant. 2. In re militari et in aliis, de hominibus et bestiis, est defendendi causa pugnare. — a) Absolute *Cæs.* 3. *B. C.* 45. Neque erat facile nostris propugnare et munire. — b) Cum Ablativo et praepos. pro. *Cic.* 5. *Tusc.* 37. 79. Bestiae pro suo partu ita propugnant, ut vulnera excipiant. *Varro* 3. *R. R.* 9. 5. Animalia, quae nocent gallinis, non modo non pertimescunt (gallis), sed etiam pro gallinis propugnant. — c) Cum Dativo, propugnare alicui pugnare pro aliquo. *Apul.* 9. *Met.* Ceteri fratres accurrunt mœstis suppetias, et lapidum crebris jactibus propugnare fratri, atque abigere canes aggrediuntur. Sic *Ammian.* 25. 1. sub *init.* Machabeus cecidit ductor unius agminis nostri. Cui propugnaturus Maurus frater — quum germani trucidasset interfecerat etc.

II.) Translate. — a) Cum Ablativo et praepos. pro. *Cic.* 1. *Off.* 19. 62. Fortitudo est virtus propugnans pro aequitate. *Id.* 11. *Fam.* 16. Quum pro mea salute acerrime propugnaret. *Id.* *Rabir. perduell.* 10. 30. Propugnare pro alicuius fama, gloria, memoria, non secus ac pro patris fanis atque delubris. — b) Cum Accusato. *Sueton. Cæs.* 23. Qui sibi recepissent, propugnatores absentiam suam. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 19. 42. (85). Casiam circa paludas propugnante unguibus dlo vespertilionum genere. *Stat.* 2. *Theb.* 584. propugnans pectora parma. *caprendo.* et 4. *ibid.* 410. Omnibus aetate propugnans pectora crates. h. e. protegent, muniunt. — Et passive *Gell.* 9. 11. *ad fin.* Et sua virtute nlsus, et opera aliis propugnatus. — c) Cum Dativo. *Ammian.* 28. 6. *ad fin.* Flaccianus autem ante legatorum interitum quum a vicario audiretur et comite, constanter saluti suae propugnans, etc. *Id.* 18. 8. a *med.* Egara me praecipitem iniqui flagitantes, quorum avaritiae ne tua quidem excelsa illa fortuna propugnans miseris meis patuit refragari.

PROPULSATIO, ōnis, f. 3. *ributtamento*, *allontanamento*, *ἐξωθησις*, actus propulsandi, depulsio. *Cic. Sull.* 1. 2. Cum huius periculi propulsatione coniungam defensionem officii mei. *Tiro* apud *Gell.* 7. 3. Propulsatio et translatio criminis. Adde *Ammian.* 15. 5.

PROPULSATOR, ōnis, m. 3. *διακρουστής*, qui pulsat. *Val. Maz.* 7. 8. n. 7. Auctorem harum rerum benevolentia, propulsatorem odio insecutus. *Arnob.* 7. 41. Valetudinum pessimaram propulsator.

PROPULSO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat., vel potius Intensiv. a *propello*. Part. *Propulsans* I.; *Propulsatus* et *Propulsandus* II. — Propulsare est praecl pellere, depellere, repel-

lere, propellere, defendere, prohibere, *ἐξωθεῖν*, *ributtare* respingere, scacciare, allontanare.

I.) Proprie. *Varro* 2. *R. R.* 9. 2. Taurus cornibus facile propulsat lupos. *Cæs.* 1. *B. G.* 49. Duas acies hostem propulsare, tertiam opus pericula iussit. *Sall. Jug.* 51. Dispersi a suis, pars cedere, alii insequi, — ubi quemque periculum ceperat, ibi resistere ac propulsare. *Curt.* 9. 4. sub *fin.* Cliepo incidentia tela propulsans. *Cic.* 5. *Phil.* 4. 9. Ab ingressione fori populum propulsari. *Colum.* 3. *R. R.* 15. 4. Et aquas biemis et vapores aestatis propulsare radicibus.

II.) Translate. *Cæs.* 6. *B. G.* 14. Aut ipsi injurias inferrent, aut illas propulsarent. *Curt.* 10. 8. Praesidio vim propulsaturus. *Liv.* 3. 69. Ut uno animo bellum ab urbe ac mœnibus propulsari vellent. *Cic.* 4. *Fin.* 25. 69. Frigus, famem propulsare. *Id.* *Cluent.* 52. 144. periculum a capite praesidio legum. *Id.* 5. *Verr.* 60. 140. omnem suspicionem a se. *Colum.* 6. *R. R.* 5. 2. Pestiferi morbi exquisitis remediis sunt propulsandi. *Gell.* 1. 2. caloris incommoda lucorum umbra. *Id.* 20. 1. ante *med.* luxuriam civium. *Id.* 15. 2. a *med.* violentiam vini.

PROPULSOR, ōnis, m. 3. qui propellit. *Venant.* 3. *Vit.* S. Martin. 301. Cornigeri pecudis propulsor mulio tristis Exagitatur iners.

PROPULSUS, a, um. *V. PROPELLO.*

PROPULSUS, us, m. 4. *spinta*, impulsus. *Seneca* 5. *Quaest. nat.* 14. Aera onerari, oneratumque incumbere, et ventum propulso suo concitare.

PROPUNGO, is, ere, a. 3. ante pugno. *Cael. Aurel.* 1. *Tard.* 1. a *med.* Tum partium propungentibus pilis capitis. *Alii leg.* tum praerasis prominentibus pilis, capiti etc.

PROPURGO, as, are, a. 1. ante purgare. *Vulgat. interpr. Eccl.* 7. 33. Propurgate cum brachiis. — Haec vox occurrit etiam in *Not. Tir.* p. 120.

PROPUS, ōdis, adject. omn. gen. *πρόπους*, ita appellatur stella antea pedes Geminorum. *Vet. Scholiast.* ad *Germanici Arat.* 146. Geminorum alter habet in sinistro pede ultimae distantiae unam (stellam), quae vocatur Propus.

PROPYLÆON, et

PROPYLÆUM, i, n. 2. *antiporto*, *προπύλαιον*, locus ante januam, aut portam, vestibulum, porticus: a *πρό* ante et *πύλη* porta. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (106). Quum Protopogen Athenis celeberrimo loco Minervae delubri propylæon pingeret. *Cic.* 2. *Off.* 17. 60. Phalereus Demetrius Periclem vituperat, quod tantam pecuniam in praecara illa propylæa coniecerit. h. e. vestibulum ante arcem Athenarum. *Id.* 3. *de republ.* 32. Num aut vetus gloria civilis (Atheniensium), aut species praecara oppidi, aut theatrum, gymnasia, porticus, aut propylæa nobilia, aut arx rem publicam officiebat?

PROQUESTOR, ōnis, m. 3. et proquestor, et pro questore, indeclin. (ut in PROCONSUL dictum est; *V.* et PROMAGISTER et PROMAGISTRATUS) *vicecamerlingo*, *ἀντιταμίς*, — a) Est qui questoris auctoritate in Urbe functus, in aliquam deinceps provinciam eadem functus cum proconsule mittitur. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 4. 11. Quum Alexandria pro questore esset. *Id.* 2. *Verr.* 4. 11. Quum cum (Cn. Dolabella), cui legatus et pro questore fuisset (Verrus), in invidiam suis maleficiis adduxit et 3. *ibid.* 15. 41. Quem Cn. Dolabella pro questore habuit. et 10. *Phil.* 11. 26. Senatui placere, Q. Hortensium proconsulem cum questoribus, pro questoribus et legatis suis provinciam Macedoniam obtinere. *P. Lentulus* ad *Coss.* 12. *Fam.* 15. Quum his navibus, quas comparaverat Pausanias proq., Rhodum reverti. Hinc etiam *P. Sertius*, pro quo exstat Ciceronis oratio, Romae primum ann. v. c. dxxxi. questor fuit C. Antonii consulis, anno vero insequentis ejusdem Antonii Macedoniam proconsulis proquestor dicitur in epistola titulo apud *Cic.* 5. *Fam.* 6. — b) Proquestores vel a praeside provinciae eligebantur, quum primum provinciam inibat: idque vel ut in comitatu quis esset honoris causa: vel in

adjutorium legitimi questoris ad omnia non sufficientis: vel denique eo mortuo, aut decedente adscisciebantur, donec alius mittetur. *Cic.* 3. *Verr.* 15. 41. ibique *Ascon.*, et 36. 90. — c) Quum vero Augustus omnes questores, quorum plures ideo eligebantur, ut, duobus urbanis exceptis, proconsules in provincias sequerentur, Romae aut in Italia variis distentis muneribus detinisset, et anno tantum insequenti eis questoris officium in provinciis exercendum concederet, factum est, ut proquestoris nuncupatio omnino tolleretur; quum neque nullum amplius esset discrimen eorum, qui prius Romae, deinde in provinciis questores erant, et eorum, qui, nulla prius urbana questura functi, proconsules in provincias comitabantur. Quo autem nomine appellati postea fuerint hi questores in provinciis senatorii, dictum fuit in PROPRÆTOR; in Cæsareis procuratores erant loco questorum, nam ait *Cajus* 1. *Institut.* *fedente* *litterum Goeschenio* § 6. In provinciis Cæsaris omnino questores non mittuntur. *V. PROCURATOR.* — d) Etiam in coloniis et municipiis aliquando proquestori erat. *Inscript.* Grumentina apud *Murat.* p. 291. n. 1. x. BRVTIVS C. F. SER. AED. PRO. Q. MYR. P. CC. DE SYA PRQ. PACIVNDVM CORN. L. CORNEL. Q. CABCIL. COS. h. e. a. v. c. dclxxxiv. — e) Casum rectum exhibent *Gloss. Cyrill.* *ἀντιταμίς*, proquestor. et *Gloss. Philox.* Proquestor, *ἀντιταμίς*.

PROQUAM, *V.* in PRO sub A.

PROQUIRITATUS, a, um. *V. voc. saq.*

PROQUIRITO, as, atum, are, a. 1. Part. *Proquiritus*. — Proquirat est clamare, exclamare, coram Quiritibus vociferari. *Apul.* de *Mag.* Turbata impurus hic in medio foro bacchabundus: epistolam saepe aperiens proquirabat: Apulejus magus: dicit ipsa, quae sonitit et patitur. *Sidon.* 8. *Ep.* 6. ante *med.* Per ipsum fere tempus, ut decemviraliter loquar, lex de praescriptione triennii fuerat proquiritata. h. e. coram populo edicta, promulgata. *V. PERQUIRITATUS.*

PRORA, ae, f. 1. Accus. sing. num. *prorim* vel *prorem* habet *Accius* apud *Non.* p. 200. 33. *Merc.* — Prora, *πρῶρα*, anterior pars navis, sicut puppis posterior: vix Graeca ἀπὸ τοῦ προορᾶν, vel *πρὸς τὸ πρῶτος πῆν*. (II. prora, prua; Fr. proue; Hisp. proa; Germ. d. Schiffsvordertheil; Angl. the prow or forepart of a ship).

I.) Proprie. — a) Universim. *Lucret.* 2. 553. Disiectae solent magnum mare tianstra, gubernae, Antennas, proram, ualos, tonsasque natantes. *Cæs.* 3. *B. G.* 13. Prorae admodum erectae, atque item puppes, ad magnitudinem fluctuum tempestatumque accommodatae. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 30. 49. (94). Concham esse acatili modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata. *Id.* 6. *ibid.* 22. 24. (82). Ob id navibus utrinque prora, ne per angustias alvei circumnagi alt necesse. *Liv.* 24. 34. Archimedes, suspensa prora navim in puppin statuebat. *Curt.* 4. 3. 15. Inde missilia in propugnantes ingerebantur tuto, quia proris miles tegebatur. *Ovid.* 3. *Met.* 617. prae tutela Melanthus. h. e. proreta. *Virg.* 4. *G.* 117. et 7. *Æn.* 35. terris advertere proram. *Id.* 5. *ibid.* 775. Stans procul in prora pateram tenet, etaque salsos Porcici in fluctus. — b) Navis quum portum intrat, prora intrat: quum vero reliqua est, convertitur, et poppi religatur, prora autem mare spectat. *Id.* 3. *ibid.* 277. et 6. *ibid.* 902. Ancora de prora jacitur: stant litore puppes. *Id.* *ibid.* 3. Obvertunt prora proras, et litore curvae Praeterveni puppis. — c) *Prora* et *puppis*, Graecum proverb. *πρῶρα καὶ πύρμην*, summa ratio, tota causa alicuius rei faciendae, totum id, quo res aliqua constat, quemadmodum a pioia et puppi pendet tota navis. Graeci, si dicere vellent, rem aliquam perire funditus, dicebant, *τὰ ἐκ πρῶρας καὶ τὰ ἐκ πύρμης ἀπολλοται*, ut ei *Philostrato Erasmus* refert. *Cic.* 16. *Fam.* 24. Mihi prora et puppis, ut Graecorum proverbium est, fuit a me tui dimittendi, ut rationes nostras explicares.

II.) Translate, per synecdochen est ipsa navis. *Virg.* 10. *Æn.* 223. Quot prius aratae steterant

ad litora proræ. Ovid. 14. Met. 163. cur barbara Grajum Proræ vebit?

PROREPO, pis, psi, plum, pere, n. 3. (pro et repo). Part. *Prorepens* II. 2. — Prorepere est sensu et rependo exire, prodire, ἐξέρπει, uscire, o strascinarsi fuori, sbucare.

1.) Proprie. Horat. 1. Sat. 1. 36. de formica. Quæ, simul inversum contristat Aquarius animum, Non usquam prorepat. et ibid. 3. 99. Quum proreperunt primis animalia terris. Plin. 8. Hist. nat. 39. 59. (140). Cochleæ prorepunt e cavis terræ. Apul. 4. Met. Thrasyleon (latro) prorepat cavea. — Iluc referri potest et illud Plin. Paneg. 22. Egri quoque, neglecto medentium imperio, ad conspectum tui, quasi ad salutem sanitatemque prorepere.

II.) Translat. ¶ 1. Est aliquo rependo procedere. Sueton. Claud. 10. Rumore cædis exterritus prorepsit ad solarium proximum, interque prætentis foribus vela se abdixit. ¶ 2. De rebus physicis, et præcipue de plantis et humoribus, est exire, prodire, procedere, fluere. Colum. 3. R. R. 13. 7. Ut mota æqualiter humus novelli seminis radicibus, quæcumque in partem proreperint, molliter cedat. Id. 4. ibid. 22. 4. Ubi unius aut alterius folii pampiani prorepsit et deorsum et ibid. 17. 8. In omnem partem jugum porrigendum est, ut prorepentes undique pampini jungantur. Id. 5. ibid. 5. 13. Ne palmites libro excursu in luxuriam prorepant. Id. 2. ibid. 17. 5. Si quis supervenit humor, lente prorepat. Claudian. Nupt. Honor. et Mar. 96. Tardaque sudanti prorepunt balsama ligno. h. e. stillant, defluunt. Rursus Colum. 7. R. R. 12. 14. Nervus qui per articulos spinæ prorepat usque ad ultimam partem caudæ.

PRORETA, æ, m. 1. προρετης Polluci. προρετης aliis, prodiero, pedolo, proreus, qui in navis prora sedet, ibique ventos capiat, et de eorum conversionibus gubernatorem monet, docet etiam, rupes et scopuli ubi sint, ut is converso clavo eos declinet. Ruil. 1. Itiner. 455. Despectat prora custos, clavumque sequenti dirigat, et puppi voce monente regit. Ovid. 3. Met. 617. tutelam prora vocat. Plaut. Rud. 4. 3. 75. Si tu proreta isti navi es, ego gubernator ero. Paul. Dig. 39. 4. 11. Quod si, absente domino, id a magistro, vel gubernatore, aut proreta, nautave aliquo factum sit.

PROREUS, i, m. 2. disyllab. idem ac proreta, προρεος. Ovid. 3. Met. 634. Pone metum, proreus, et quos contingere portus, Ede, velis, dixit.

PRORIGA. F. PERORIGA.

PRORIPPIO, ripis, rîpi, reptum, ripere, a. 3. (pro et rapio). Part. *Proripens* II. 2. — Proripere est extra per vim et cito rapere, extrahere, detrahere, corripere, ἀναρπίζω illi tirar fuori per forza e presto; Fr. entrainer, tirer dehors avec effort; Hisp. arrastrar, llevar alguna cosa con violencia; Germ. hervorreißen; Angl. to take away by force, force or drag along, hurry away, snatch away).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. Cic. 7. Ferr. 62. 161. Repente hominem proripi, atque in medio foro nudari ac deligari jubet. Ovid. 3. Amor. 7. 81. Nec mora: desiliit tunica velata tecincta: Et decuit nudos proripuisse pedes. Alii leg. proripuisse. Tibull. 1. 7. 75. ducereque capillis humerito, pronas proripiatque vias. ¶ 2. Speciatim et latiori sensu, proripere se, raptum et celerrime se subducere, erumpere, prostrare, cavarsi fuori con impeto, balzar fuori, uscire in fretta. Cic. Harusp. resp. 1. 2. Exsanguis atque æstivans se ex curia repente proripuit. Sic Sueton. Aug. 54. Interdum ob immodicas altercationes disceptantium et curia per iram se proripiens. et Sall. Cat. 33.; et Liv. 8. 30. ad fin. Dein se ex curia domum proripuit. Cæs. 2. B. C. 12. Inermes cum infulis sese porta foras universi proripiunt, ad legatos supplices manus tendunt. Val. Flacc. 5. 269. Ille furens ira solio se proripit alto. Petron. Satyr. 95. De cella se proripere. Liv. 29. 9. se domo. Id. 8. 28. se in publicum. Sueton. Cal. 51. se e strato. balzar

di letto. — Apul. 7. Met. se cursu. et 4. ibid. concito gradu. et 9. ibid. fuga. Tac. 4. Ann. 45. Eo nisu proripuit se custodibus, ut etc. baizò, scappò di mano delle guardie. — Et absolute. Cæs. 1. B. C. 80. Ubi Cæsaris castra posita animadvertere, sese subito proripiunt hora circiter vi. Cf. Plaut. Capt. 3. 4. 1. Quo illum nunc hominem proripuisse foras se dicam ex ædibus? — Et omisso Accusativo Virg. 5. Æn. 741. Æneas, quo deinde ruis? quo proripis? inquit, Quem fugis?

II.) Translate. Cic. 2. Fin. 22. 73. Quod ad ultimum, quod stuprum, quæ libido non se proripiet ac projiciet, aut occultatione propolita, aut impunitate, aut licentia? Horat. 1. Od. 8. 13. Quid latet, ut matina filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojæ Funera, ne virilis cultus in cædendi et Lycias proriperet catervas?

PRORITO, as, avi, are, a. 1. irritare, provocare, παροξύνω, irrito, provocho.

1.) Proprie. Plin. 26. Hist. nat. 8. 55. (90). Anagallidum cærulea procidentiam sedis retro agit, e diverso rubens proritat.

II.) Translate ponitur pro allicere, invitare. Colum. 2. R. R. 10. 17. Nisi magnus est ejus in ea regione, quam colis, pioventus, et pretium proritat. Adde eund. 10. ibid. 116. Seneca Ep. 23. Quem spes proritat. Id. Tranquill. 12. a med. Ne illi quidem sine aliqua spe moventur: proritat illos alicujus rei species. Scribon. Compos. 104. Varietate apta, ciborum stomachum proritate. h. e. orexim excitare. Sic Marcell. Empir. c. 20. p. 113. qd. Ald. Atque ita, varietate ciborum et perunctionis, stomachum proritare. Arnob. 5. 29. Proritare aliquem ad furias. Capell. 9. p. 303. Inceitos mortalium sensus primum in spera opis superæ proritavit.

PROROGATIO, onis, f. 3. proroga, dilazione, prorogazione, prolungamento, κατελκν, υπεργαμία, actus prorogandi, prolatio, dilatio. Cic. 13. Att. 43. Ego vero utar prorogatione diei. Liq. 8. 26. extr. Duo singularia hæc ei viro primum contingere, prorogatio imperii non ante in ullo facta, et acto honore triumphus. (V. ibid. 23.) Cic. Mur. 23. 47. Confusionem suffragiorum flagitasti, prorogationem legis Maniliæ. h. e. dilationem legis promulgandæ.

PROROGATIVUS, a, um, adject. Seneca 2. Quæst. nat. 47. Prorogativa fulmina sunt, quorum minæ differri possunt, averti tollique non possunt.

PROROGATOR, oris, m. 3. dispensiere, qui erogat: F. PROROGO II. 5. Cassiod. 10. Variar. 28. Arcarii prorogatores tritici, vini et olei. Vet. Scholiast. ad Persii 2. 59. Dispensatores dicti prorogatores. Gloss. Isid. Prorogator, dispensator.

PROROGATUS, a, um. F. voc. seq.

PROROGO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et rogo). Part. *Prorogans* II. 2. et 5.; *Prorogatus* I. et II. 1. — Prorogare proprie est nova rogatione seu lege proferre, protulere, ἀναφύλασαι (II. prorogare; Fr. prolonger, proroger; Hisp. prolongar; prorogar; Germ. verlängern; Angl. to prorogue, continue).

1.) Proprie. Cic. 3. Fam. 10. Illud pugna et enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Id. 5. Att. 11. Ne provincia nobis prorogetur, per fortunas, dum ades, quidquid provideri potest, provide. Sic Fellet. 2. 45. 2. Cæsari lege, quam Pompejus tulit, prorogatur in idem spatium temporis provincie. Cf. Cic. 2. Phil. 42. 109. Numerum annorum provincie prorogavit. Rursus Cic. ibid. 10. 24. Ne quinquenni imperium Cæsari prorogaretur. et 1. ad Q. fr. 1. 1. a med. Quod si tibi bellum aliquod nigrum et periculosum administranti prorogatum imperium viderem. Adde Liv. 9. 42. et 26. 1.; et Sueton. Tib. 30. Et Frontin. Aquæd. 7. Spatium præturæ in alterum annum prorogare.

II.) Translate. ¶ 1. De tempore est differre, differre, trasportare in altro tempo. Cic. 2. Phil. 29. 74. Pausis ad solvendum prorogatis diebus. Horat. 1. Ep. 2. 41. qui recte vivendi prorogat horam, etc. Seneca 5. Benef. 47. Pro-

rogare diem mortis. ¶ 2. Generalim est producere, differre, extendere, allungare, differire, prolungare. Cic. 12. Phil. 6. 13. Nec solum prorogare bellum, sed concedere etiam victoriam. Alii leg. propagare. Plin. 16. Hist. nat. 22. 34. (83). Prorogare moras in biemes. Plaut. Aulul. 3. 5. 57. spem militi in alium diem. Id. Pseud. 3. 2. 38. vitam hominibus. Horat. Carm. sæc. 67. Alterum in lustrum, meliusque semper Proroget ævum. Plin. 2. Ep. 20. a med. Medicos rogare, quoquo modo spiritum homini prorogare. Id. 7. Ep. 31. Cujus memoriam tam grata prædicatione prorogat et extendit. et 9. Ep. 19. Victuri nominis famam supremis etiam titulis prorogare nituntur. Plin. alter 2. Hist. nat. 8. 6. (36). Sidus Veneris ab occasu refulgens nuncupatur vespere, ut prorogaus lucem vicemque lunæ reddens. Id. 13. ibid. 3. 4. (20). Margaritæ ad heredem transeunt, vestes prorogant tempus, unguenta illico expirant. ¶ 3. Pro diu servare, conservare per lungo tempo. Plin. 22. Hist. nat. 23. 37. (79). Quippe etiam conditum prorogatur ad urinam ciendam. Id. 19. ibid. 8. 39. (129). Inventum omnes thyrsos et folia lactucarum prorogare oreis conditis. Colum. 11. R. R. 3. 41. Multis etiam locis vivacitatem suam usque in annos decem (lepidium) prorogat. ¶ 4. Pro amplificare, propagare. Val. Max. 3. 4. n. 6. Aucta majestas senatus, prorogata familia. Cod. 1. 42. 1. Prorogare sobolem. ¶ 5. Significat etiam prærogare, erogare, sborsare. Ulp. Dig. 40. 1. 4. Sive ex peculio, sive ex adventicio lucro, vel prorogante eo, vel reprimittente redemptus sit. Id. ibid. 19. 2. 19. a med. Qui pensionem integram prorogavit. Id. ibid. 2. 14. 53. Sumptus prorogare litiganti. honestum est. Ita Haloand. et Torrentin. (Alii ubique leg. prærogare.) F. PROROGATOR.

PROROSTRUM, i, n. 2. Thesaur. nov. Latini, ed. A. Maio p. 473. Prorostrium, promineas pars navis, vel locus in foro. Isid. 15. Orig. 2. Ilac loca (h. e. forum) et prorostra vocantur. Adde eund. 18. ibid. 15. Ilanc vocem videtur, quamvis alio sensu, improbare Coper de orthograph. p. 2245. Putsch. Rostra voca, non prostrata: nam pro rostris quod dicimus ante rostra significat, ut pro muris.

PRORSUM, adverb. Prosum pro prorsum scribi docet Lachmannus ad Lucret. 3. 41.; et prosum legit Ritschel, et Fleckeisen. apud Plaut. luc. infra cit. — Prosum ¶ 1. Est idem atque ante, in anteriorem partem. Ter. Hecyr. 3. 1. 35. Trepidari sentio, et cursari rursum prosum. Ubi Donat. Rursum proprie retro, prosum ante significat, innanzi, e indietro. F. RURSUM. Donatus ad Ter. Eun. 2. 3. 14. Prosum est porro versus, id est ante versus. ¶ 2. Item est recta, diritto, dirittamente. Plaut. Pers. 4. 5. 5. Simulato, quasi eas prosum in navem. Id. Mil. glor. 4. 4. 56. Prosum Athenas protinam abibo tecum. ¶ 3. Item omnino, affatto, del tutto. Cato fragm. apud Charis. 2. p. 189. Putsch. Prosum quodcumque videbat licisse, neque quemquam observavisse. Plaut. frag. ibid. Ita sunt prædones, prosum parant ueniri. Id. Pers. 4. 3. 8. Ita prosum credebam ueniri. Ter. Heaut. 4. 5. 28. Prosum nihil intellige. Lucret. 6. 1156. Atque animi prosum tum vires totius, omne linguebat corpus, leti jam limine in ipso. Gell. 17. 3. Prosum irritatus. Id. 18. 2. Saturnalia agitabamus hilare prosum et modestè.

PRORSUS, adverb. Prosum sunt qui leg. in Ennio apud Non. p. 165. 11. Merc. et in Plauto. — Prosum ¶ 1. Est idem ac porro versus, prosum, recta in anteriorem partem. Plaut. Pseud. 4. 1. 45. Non prosum, verum ex transverso cedit, quasi cancer solet. Lucilius apud Non. p. 303. 17. et p. 402. 6. Merc. Quid sibi vult? quare sit, ut intro versus et ad te spectent atque ferant vestigia se omnia prosum? ¶ 2. Item est recta via progrediendi, et de loco usurpat, sudata. Cato apud Festum p. 234. 25. Mill. Quum Rumam veniebant, prosum davertebantur pro hospitibus ad amicos suos. Ter. Adelph. 4.

2. 11. Ne illuc prorsus sa irruat. *Gell.* 16. 19. a med. Tuuc Arionem prorsus ex eo loco Carinthum petivisse. ¶ 3. Sæpissime est omnino, penitus, plane, utique, affatto, del tutto, totalmente, καθόλου. *Plaut. Aulul.* 2. 8. 27. Prorsus perit. *Id. Asin.* 1. 3. 83. Nec quemquam interea alium admittit prorsus, quam me, ad se vivum. *Ter. Hecyr.* 4. 4. 51. Prorsus tacere nequeo. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 70. Prorsus jucunde cenam produximus illam. *Cic.* 5. *Fin.* 28. 85. Tibi liber illa placet de beata vita? — Prorsus, inquam, Pison, si ista mala sunt, placet. *Id.* 2. *Tusc.* 5. 14. Its prorsus existimo. *Id.* 3. *Nat. D.* 8. 21. Nullo modo prorsus assentior. *Id.* 13. *Att.* 45. Prorsus ex bis litteris non videbatur esse dubium, quin etc. *Id.* 2. *Orat.* 14. 61. Verbum prorsus nullum intelligo. *Id.* 4. *Fam.* 10. Venies expectatus non solum nobis, sed prorsus omnibus. *Id.* 16. *Att.* 1. Affatim prorsus, et *ibid.* 15. Prorsus vebementer et severe. *Id.* 6. *Fam.* 20. Hoc mihi prorsus valde placet. *Cic.* 1. *Tusc.* 5. 9. n. Nemo ergo non miser. A. Prorsus nemo. *Gell.* 20. 5. extr. Annavi prorsus in epistola brevitatis elegantissimæ filum tenuissimum. — Et cum ironia junctum *Curt.* 5. 5. 13. Gratî prorsus conjugibus, quas juvenes duximus, revertemur. — *Prorsus quasi* apud *Justin.* 2. 12. 9. Prorsus quasi cum diis immortalibus bellum gereret. *Id.* 1. 7. 16. Prorsus quasi silentium damnium pulcritudinis esset. Adde eumd. 8. 1. 6. — *Prorsus ut* apud *Justin.* 2. 2. 14. Prorsus ut admirabile videatur, hoc illis naturam dare, quod etc. *Flor.* 1. 11. in fin. Qua veinitate! intra quindecim dies ceptum peractumque bellum: prorsus ut festinasse dictator ad relictum opus videretur. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 5. 7. (58). Prorsus ut jure dici possit, etc. *Gell.* 2. 23. Comædiæ lepide et venuste scriptæ, prorsus ut melius posse fieri nihil censeas. — Ut nonnullis placet, est etiam certe, vere, recte, ut ad illud *Ter. Adelph.* 5. 3. 58. Eo pacto prorsum illic alligaris filium: *Donatus* docet. Sic *Gell.* 6. 9. Adulescens loqui prorsum deinceps cepit. Addunt et *Cic.* 13. *Att.* 45. Sed hæc omnia commode ad superiorem antinam reducuntur. ¶ 4. Item est commode, ad rem, precisamente, appuntino, nè più nè meno. *Varro* 6. *L. L.* 16. *Müll.* Ut jussit vinum legere, agna Jovi facit: inter cuius exta cæsa et porrecta flamen prorsus vinum legit. h. e. in ipso intervallo cædendi et porrigendi, non prius, neque postea. *Sall. Cat.* 16. extr. Tranquillæ res omnes: sed ea prorsus opportuna Catilinæ. ¶ 5. Item in summa, uno verbo, in una parola, insomma: vel reuera, in fatti. *Sall. Cat.* 26. extr. Ingenium ejus baud absurdum: posse versus facere, jocum movere, sermone uti vel modesto, vel molli, vel procaci. Prorsus multæ facetiæ multusque lepos inerat. et *ibid.* 15. extr. Igitur colus exsanguis, fædi oculi: citius modo, modo tardus incessus. Prorsus in facie vultuque vecordia inerat. Adde eumd. *ibid.* 24. et *Jug.* 79.

PRORSUS, a, um, adject. porro versus, rectus, diritto.

I.) Proprie. — a) *Festus* p. 234. 1. *Müll.* Prorsî limites appellantur in agrorum mensuris, qui ad orientem directi sunt. Cf. *Paul. Diac.* p. 235. 1. Hinc *Hygin.* p. 151. Goes. Limites, qui spectabant in orientem, prorsos, qui ad meridianum, transversos appellaverunt. — *Prorso tramite* est recto tramite. *Fl. Avian.* 3. de cancro. Innocuos prorso tramite siste gradus. *Alii leg.* prorso eod. sensu. — b) *Prorsa* dea, recti parvis præses, sicuti perversi Postverta. *Varro* apud *Gell.* 16. 16., ubi alii leg. *Prosa*, quod idem est.

II.) Translate. *Donatus* ad *Ter. Eun.* 2. 3. 14. Prorsum est porro versus, id est ante versus. Hinc et prorsa oratio, quam non inflexit cantilena. Hæc *Donat.* Alii prorsam orationem, ad frequentius, extrito r, prorsam ideo dici ejunt, quod magis recta verborum constructione, quam versus, in quo metri causa multo plures transpositiones conceduntur: vel quod in legendo non recurritur ad initium, ut post singulos quosque versus sit. *Apul. Florid.* n. 18. Ac jam et prorsus,

et vorsa sacundia veneratus sum. h. e. et soluta oratione, et carmine. Sunt alia scriptorum loca, in quibus prorsa oratio pro prosa in quibusdam codicibus legitur. Ceterum *V. PROSA* lingo suo.

PRORUMPO, rumpis, rūpi, ruptum, rumpere, 3. (pro et rumpo). Part. *Prorumpens* sub B. II.; *Proruptus* sub A. I. et II.; *Prorupturus* sub B. II. — *Prorumpere* usurpatur A) Cum Accus., seu Active; et B) Neutrorum more.

A) Active prorumpere est impetu emittere, effundere, evomere. (It. mandar fuori, fare uscire con violenza; Fr. pousser avec violence, arracher; Hisp. pujar con violencia, arrancar; Germ. hervorbrechen, -stürzen lassen, hervorbringen lassen; Angl. to send forth, cast out).

I.) Proprie. *Virg.* 3. *Æn.* 571. horrificis tonat Ætna ruinis, Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem. h. e. impetu emittit, effundit, evomit. — Dicimus etiam prorumpere se. *Gell.* 15. 22. Cerva in fugam sese prorupit. Ita usurpantur etiam rumo, erumpo, irrumo. V. Hinc passive *Lucret.* 6. 436. hinc prorumpitur in mare venti vis. — Hinc Part. *Proruptus* est qui impetu erumpit, prorumpens, profluens, profusus, effusus. *Virg.* 7. *Æn.* 458. ossaque et artus Perfundit toto proruptus corpore sudor. *Stat.* 2. *Theb.* 626. Intercepta natal prorupto in sanguine lingua. *Val. Flacc.* 4. 507. proruptus Vesevus. h. e. effusus in ignes. et 6. 632. biberno proruptus ab arcu Imber. — NB. Pro procedendo seu progrediendo rumpere, prumpere, efringere, perfringere asertur illud *Cæs.* 3. *B. G.* 26. Proruptæ munitiones. Sed alii, inter quos *Dinterleg.* prorutæ. Sic apud *Tac.* 1. *Hist.* 86. Inundatione Tiberis proruptus pons. *plerique leg.* prorutus. et apud *Curt.* 4. 13. 26. Proruptum vallum. *plerique leg.* prorutum. — *Stat.* 11. *Theb.* 639. prono vix pectore ferrum Intravit tandem et venas prorupit aniles Vultus. In MSS. est prupit. unde et perrupit legi potest. — Apud *Virg.* 1. *G.* 97. Et qui, proscisso quæ suscitatur æquore terga, Rursus in obliquum verso prorumpit aratro. alii leg. perrumpit.

II.) Translate. *Cic. Rosc. Am.* 24. 68. Prorupta audacia. h. e. projecta, temeraria, affrenis.

B) Neutrorum more, sæpissime est cum impetu ferri, exire, erumpere, sese proripere, et veluti obices quosque perrumpendo vadere, et se aliquo immittere, irruere, farsi strada per forza, uscire con impeto, entrare con furia, e senza ritegno, ἐξορπάω, ἐφόρμαω.

I.) Proprie cum Acc. termini, quo quis prorumpit, aut cum Abl. termini, a quo quis prorumpit. *Cic. Mur.* 39. 85. Illa pestis immanis, importuna (Catilinæ) prorumpet, qua poterit. *Cæs.* 5. *B. G.* 15. Per medios audacissime proruperunt, seque iude incolumes receperunt. *Virg.* 10. *Æn.* 379. medius densos prorumpit in hostes. *Nepos Att.* 21. Subito tanta vis morbi in unum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos listula putris eruperit. *Seneca Troad.* 1156. Subitus prorupit cruor per vulnus ingens. *Val. Flacc.* 7. 102. et infida præceps prorumpit ab aula. *Claudian.* 1. *Laud. Stilich.* 246. alio prorumpit ab axe Tempestas. *Auct. Paneg. ad Constantin.* 16. Prorumpere ex latebris. *Tac.* 4. *Hist.* 34. sub fin. Obsessi omnibus portis prorumpunt. *Id.* 15. *Ann.* 40. Prædiis Tigellini incendium proruperat. *Plin.* 3. *Ep.* 16. Quam diu cohibita lacrimæ vincerent, prorumperentque. — Pro simplici erumpere, exire, uscire, a *Forcellino* asertunt *Virg.* 7. *Æn.* 32. Navio Tiberinus amæno in mare prorumpit. *Auct. B. G.* 8. 41. Sub ipsius oppidi murum magnus fons prorumpebat. *Tac.* 4. *Hist.* 55. Ante Flacci Hordeonii cædem nihil prorupit, quo conjuratio intelligeretur. In locis *Virgilii* et *Auct. B. G.* 8. non quidem vis et impetus, sed copia aquarum significatur.

II.) Translate cum Accus. et præpos. in, ad. *Cic. Rosc. Am.* 5. 12. Eo prorumpere hominum cupiditate et scelus et audaciam, ut etc. *Justin.* 24. 1. 3. Omnes Græciæ civitates in bellum

prorumpunt. *Quintil. declam.* 19. 9. Prospiciendam, in grande quandoque facinus prorupturum. *Tac.* 3. *Ann.* 52. Severitas adversum luxum, qui immensum proruperat ad cuncta, quæ pacunia prodigitur. et 6. *ibid.* 51. extr. Postremo in scelera ac dedecora prorupit, postquam remoto pudore et metu, suo tantum ingenio utebatur. et 2. *Hist.* 73. Ipse exercitusque, ut nullo æmulo, sævitia, libidine, raptu, in externos mores proruperant. et 11. *Ann.* 35. Incensus, et ad minas prorumpens. *prorumpendo*. et *ibid.* 2. Ad quod victo silentio prorupit reus. *proruppe in queste parole*. Similiter *Apul.* 6. *Met.* Prorumpere in vocem subitam. et *Lamprid. Comm.* 4. in hæc verba.

PRORUO, rūis, rūi, rūtum, rūere, 3. (pro et ruo). Part. *Proruens* sub B. 1.; *Prorutus* et *Proruendus* sub A. — *Proruere* est A) Activum; et B) Neutrum Verbum.

A) Active proruo est idem ac cadere facio, diruo, demolior, everto, dejicio: et de iis fere dicitur, quæ lapsa multifariam franguntur, καθάρπρω, καταβάλλω (It. far cadere, rovinare, abbattere, rovesciare, diroccare; Fr. renverser, jeter bas, entamer, culbuter; Hisp. derribar, derrocar, abatir, echar por tierra, hacer caer; Germ. vornweg einweisen, wiederreißen, niederwerfen; Angl. to cast or beat down violently, overthrow, overturn, pull down, throw down, fell, demolish). *Horat.* 1. *Od.* 35. 13. Injurioso ne pede proruas Stantem columnam. *Liv.* 26. 13. a med. Albam a fundamentis proruunt. *Tac.* 3. *Hist.* 22. Hostem profligare ac proruere. *Horat.* 4. *Od.* 4. 66. Lucere: multa proruuit integrum Cum laude victorem. *Liv.* 9. 14. Quam pars fossas explerent, pars vellent vallum atque in fossas proruere. et *ibid.* 37. Dolabræ ad vallum proruendum. *Id.* 22. 5. in fin. Terræ motus moentes lapsu ingenti proruuit. *Tac.* 3. *Hist.* 23. Ballista ingentibus saxis hostilem aciem proruere. *Festus* p. 261. 10. *Müll.* Proruere ignem. sbraciare. — Similiter Part. præter. *Cæs.* 3. *B. G.* 26. Celeriter ad munitiones pervenerunt, atque his proruatis, prius in hostium castris constituerunt, quam etc. Alii minus recte leg. proruatis vel præruptis. *Liv.* 4. 29. et 9. 37. a med.; et *Fellej.* 2. 63. 1. Prorutum vallum. Apud *Liv.* alii leg. proruptum, alii perruptum. *Tac.* 12. *Ann.* 43. Crebris terræ motibus proruatæ domus. et 2. *ibid.* 17. extr. Proruatæ arbores. *Stat.* 4. *Theb.* 819. toros riparum et proruata turbant Gramina. *Seneca Troad.* 648. Prorutus tumulo cinis. *Lucan.* 9. 490. Saxa tulit penitus discussis proruata muris. Adde *Plin.* 8. *Ep.* 17. ad fin. — *Proruere se*, prorumpere, proripere se. *Ter. Eun.* 3. 5. 51. Foras simul omnes proruunt se, abeunt latratum. *escono prestamente*.

B) Neutr. proruere (ut ruo) est ¶ 1. Impetu ferri, irruere, correre addosso. *Liv.* 25. 39. Ubi ab cohorte et equitibus ex occulto proruentibus circumventi sunt. Alii leg. procurrentibus. *Gell.* 1. 11. Impetus militum, ne sparsi dispalitate proruere, cohibebatur. *Curt.* 4. 16. 6. Subditis calcaribus proruere in hostem. — Huc referri potest et illud *Varron.* 1. *R. R.* 13. 5. Id (œdificium) secundum aream faciendum, ubi triturus sis frumentum, -quo in tritutam proruere facile possis. ¶ 2. Est etiam cum impetu decidere. *Val. Flacc.* 7. 600. ille fatiscens, In caput inque humeros ipsa vi molis et iræ Proruuit. *Tac.* 15. *Ann.* 22. Motu teræ oppidum magna ex parte proruuit.

PRORUPTIO, ōnis, f. 3. sortita, actus prorumpendi, eruptio. *ἐξελαισις*. *Aurel. Vict. Cæsar.* 33. Simulata prorupione hostium. *Capell.* 6. p. 201. Undarum proruptio.

PRORUPTOR, ōris, m. 3. qui prorumpit. *Amian.* 24. 5. Proruptores alii jumenta interceptant. h. e. qui eruptionem et excursionem tescerant.

PRORUPTUS, a, um. *V. PRORUMPO.*

PRORUTUS, a, um. *V. PRORUO.*

PROSA Oratio, prosa, πρῶτος λόγος, oratio soluta, cui opponitur versus. Dicta est primum prorsa: postea extritum r, ut versus pro versus,

sumum pro sursum. Et sunt qui negant, prosa dici, quia in antiq. codicib. semper prorsa legatur. Sed utrumque rectum est, inquit Voss. in Etymol. Cur autem sic dicatur, dictum est in PRORSUS adject. Seneca apud Gell. 12. 2. Apud Ciceronem invenies, etiam in prosa oratione quædam, ex quibus etc. καταλογαδην. Vellej. 1. 17. 3. Oratio ac vis forensis, perfectumque prosæ eloquentiæ decus sub principe operis sui erupit Tullio. Colum. 11. R. R. 1. 1. Cultus hortorum prosa oratione componere. Quintil. 10. 1. 81. Plato multum super prosam orationem, et quam pedestrem Græci vocant, surgit. et 11. 2. 39. Sicut facilius versus ediscimus, quam prosam orationem; ita prosam vinctam, quam solutam. h. e. ligatam oratorio numero. Gell. 19. 7. ad fin. Verba nimium poetica, et prosæ orationis usu alieniora. Plin. 5. Hist. nat. 29. 31. (112). Cadmus Milesius, qui primus prosam orationem condere instituit. Id. tamen 7. ibid. 56. 57. (203). et Apul. Florid. 15. hanc laudem tribuunt Pherecydi Syrio. Quæ ita conciliat Harduin., ut Cadmus ille primus res gestas et historiam, Pherecydes res philosophicas prosa oratione primus conscripserit. Auson. Profess. n. 3. 3. seu lege metrorum condita, seu prosis conderet orsa modis. — Absolute Quintil. 9. 4. 52. Nihil est prosa scriptum, quod non redigi non possit in quædam versiculorum genera. Gell. 10. 18. in fin. In tragædia eum magis, quam in prosa placuisse, Hyginus refert. Priscian. 14. p. 979. Putsch. Rarissime apud prosam scribentes præpostere proferuntur præpositiones. — Prosa Dea. V. PRORSUS adject. — Alio sensu V. in PROSARIUS.

PROSACINES, um, m. 3. πρὸς ante et ἀκίνητος, idem quod, ἀκίνητος immobilis, ut videtur, sunt animalia, de quibus hæc Theod. Priscian. 4. 2. ante med. p. 316. ed. Ald. Occulte plurima animalia sine sanguine, ut puta pulpas, sepias, lollia, ostrea, spondylos, perneceas (sic), prosacines, qui sua virtute navim velificantem opposito ore vel mordente immobilis retinent. Prosacines igitur videntur esse pisces, qui Latinis remora, Græcis ἐχένη dicebatur. Quid vero sit illud perneceas, ignoro; nisi legendum est pernas, ut apud Plin. 32. Hist. nat. 11. 54. (154).

PROSÆPTUM, i, n. 2. sæptum. Ambros. in Luc. 6. 9. Desidia quadam mentis (nos) intra prosæptum carnis inclusi.

PROSÆICUS, a, um, adject. prosaico, πρῶτος, ¶ 1. Est prosa oratione constans. Venant. 7. carm. 11. 1. Prosaico quoties direxit scripta relatu. ¶ 2. Item prosæ orationis scriptor. Id. 2. Vit. S. Martin. ad fin. Cujus prosaicus cecinit prius acta Severus. scil. Sulpicius Severus.

PROSÆLIS, e, adject. idem ac prosaicus. Cassiod. Inst. liber. litt. 1. Officium ejus (grammaticæ) est sine vitio dictionem prosalem metricamque componere.

PROSÆPIA, æ, f. 1. — Alia forma prosapiæ, æ, f. 5. est Nonii p. 67. 27. Merc. Legitur etiam a nonnullis apud Prudent. 10. περὶ στέφ. 180. Et tot stuprorum sordidam prosapiem. Gloss. Philoz. Prosapiæ, γένους καταγωγή. Cassiod. 9. Variar. 25. ante med. Tetendit se etiam in antiquam prosapiem nostram. — Primam et secundam syllabam producit, et quidem recte Prudent. Apoth. 1006. Quid peccatorum prosapia corpore in illo? — Ratione habita etym. Paul. Diac. ait p. 225. 14. Müll. Prosapia, progenies: id est porro spatiosus et quasi jactis liberis: quia supare significat jacere et disjicere. Non. loc. cit. vult dici a prospando aut proferendo. Nimirum supare et prospare, prisca verba, idem esse videntur. — Ceterum prosapia est progenies, genus per multos posteros longe productum, γένος, γένος (It. discendenza, legnaggio, prosapia, stirpe; Fr. parenté, race, famille; Hisp. raza, casta, origen, linage, descendencia, familia; Germ. d. Stamm, d. Geschlecht, d. Abstammung; Angl. a race, lineage, stock, progeny, pedigree, descent, ancestry). Cato apud Non. loc. cit. Veteres prosapias etc. Plaut. Curc. a. 3. v. 23. De Coclitum prosapia te esse

arbitror: nam li sunt unoculi. Id. Merc. 3. 4. 49. Rogitares, quis esset, aut unde esset, qua prosapia. Sall. Jug. 87. sub fin. Homo veteris prosapiæ ac multarum imaginum. — Tempore Ciceronis vetus verbum erat. Sic enim ille Tim. 11. 33. Jovem, atque Junonem, et eorum, ut utamur veteri verbo, prosapiam. Quintil. quoque 1. 6. 40. inter ea recenset, quæ ab ultimis et jam obliuatis sunt repetita temporibus. et 8. 3. 26. insulsum esse dicit. Nihilominus postea usurparunt Sueton. Galb. 2. Galba laud dubie nobilissimus, in magnaque et vetere prosapia. et Justin. 14. 6. 11. Pro gloria veteris prosapiæ. Adde Apul. non sequel.; Ammian. 23. 3., 26. 7. et 29. 1.; et Capitolin. Fer. 2.

PROSÆPIES, ei, f. 3. V. voc. præced. init. PROSÆPÔDÔSIS, is, f. 3. προσαιπόδοις, figura rhetorica, qua pluribus propositis sententiis, singulis ratio statim subijcitur. Vox Græca est, et Græcis litteris scribitur a Quintil. 9. 3. 94., ubi hujusmodi exemplum affert ex C. Antonio: Sed neque accusatorem eum innotuo, qui sum innocens: neque competitorum vereor, qui sum Antonius: neque consulem spero, qui est Cicero. Latinis litteris apud Rutil. de fig. sentent. p. 1. Capper. et apud Capell. 5. p. 175.

PROSÆRIUS, a, um, adject. prosaicus. Sidor. 3. Ep. 14. Meas nugas confectas opere prosario. Id. 9. Ep. 13. Prosarium loquendi genus. — Prosaria ars, quæ villi pectuntur, et complantantur in tunicis, aut togis: nam in Gloss. Philoz. prosa, exponitur peca tunica, πῆξον ἱπτικόν. Inscript. apud Gruter. 649. 7. Negotiatori artis prosaria. Alii aliter leg.

PROSÆTOR, oris, m. 3. qui proserit, procreat. Jul. apud Augustin. resp. Jul. 1. 90. Alterum (Abraham) esse procreator carnalis innocuæ, alterum (diabolum) seductorem miseræ voluntatis.

PROSÆTRIX, icis, f. 3. quæ proserit, procreat. Gloss. Isid. Prosatrix, genitrix.

PROSÆTUS, a, um, V. PROSERO.

PROSCENIUM et rectius proscænium, ii, a. 2. In omnib. fere editionibus semper scribitur proscænium, perperam vero proscenium in Inscript. apud Reines. in Append. n. 41., at rectius proscænium in alia apud Gruter. 168. 8., quam refert etiam Manut. in Orthogr., et ex ipsius lapidis fragmento Adamianus in Stor. di Volseno T. 1. p. 255.; ita etiam scribitur in alia apud Murat. 126. 1. V. SCÆNA; et cf. Inscript. apud Orell. 3302. et 5047. — Proscænium, proscenio, προσκηνιον, locus ante scenam, h. e. inter scenam et orchestra, ubi erat pulpitum, seu tabulatum, in quo stabant histriones fabulas acturi: unde et pro ipso pulpito ponitur. Erat scænâ depressius, orchestra altius. Vitruv. 5. 6. Parallelos linea ducatur, quæ disjungat proscæni pulpitum et orchestra regionem. (Adde ibid. 8.) Plaut. Amph. prol. 91. Etiam histriones anno in proscenio hic Jovem invocant. Apul. Florid. n. 18. Pavimenti marmoratio, proscæni contabulatio, scænæ columnatio. Virg. 2. G. 381. veteres ineunt proscænâ ludi vanno in iscena. Ubi Servius: Proscænâ sunt pulpitum ante scenam, in quibus ludicra exercentur. Philargyrius: Proscænium proculdubio pulpitum dicit. Etiam Flav. Caper de Orthogr. p. 2255. Putsch. pulpitum ait vocari proscænâ. Sueton. Ner. 12. Hos ludos spectavit et proscænii fastigio. h. e. ex editiore pulpiti loco: quando quidem non fabule solum, sed alia ludicra in iis ludis acta sunt: quo quidem tempore pulpitum vacuum erat ab histrionibus. Ceterum etiam quando histriones agerent, locum fuisse alicui ex spectatoribus sedendi in proscenio, apparet ex Plaut. Pen. prol. 17. Apud Liv. 40. 51. M. Æmilius Lepidus censor, inter alia opera, theatrum et proscænium ad Apollinis locasse legitur. Etiam in Inscript. apud Reines. cl. 2. n. 89., item apud Orell. 3303. theatri et proscænii refecti mentio fit; et in alia apud Orell. 5047. proscænii tantum. — De ipso theatro. Claudian. 2. Laud. Stilich. 403. Pompejana dabunt quantos proscænâ plausus!

PROSCHOLIUM, ii, n. 2. V. voc. seq.

PROSCHOLUS, i, m. 2. πρόσχολος, sotto maestro, idem qui subdoctus: a schola. Legitur in titulo epigr. Ausonii Profess. n. 22., ubi Scallig. l. 1. lect. Auson. c. 15. docet, et qui moribus puerorum ad scholam itantium præsesset, et qui sub magistro eorum studia litterarum curaret, proscholum dictum esse. Sed hæc apud Græcos. Augustin. de serm. Apostol. serm. 178. n. 8. Tam pauper, ut proscholos esset grammaticus. Not. Tir. p. 163. Proscholis (lege Proscholus), proscholum (scribe proscholum.) h. e. locus, in quo immoratur proscholos.

PROSCINDO, scindis, scidi, scissum, scindere, a. 3. (pro et scindo). Part. Proscindens 1. 1.; Proscissus 1. 1. 2. et II. 2.; Proscindendus II. 2. — Proscindere est scindere, discindere, exscindere, προσκίζω, κατακόπτω (It. fendere, tagliare, rompere; Fr. déchirer, ouvrir, fendre; Hisp. desgarrar, rasgar, hender, romper, rajar; Germ. vorn aufreissen, zerreißen, zerschneiden, aufreissen; Angl. to split, cut, cut or hew down).

1.) Proprie. ¶ 1. Universim. Lucan. 3. 433. primus raptam librare bipennem Ausus, et aeriam ferro proscindere quercum. Apul. de Mag. Proscindere piscem. h. e. incidere, concidere, tagliare, far la notomia. et Sil. It. 3. 449. Spumanti Rhodanus proscindens gurgite campos. Stat. 10. Theb. 439. magno proscissum vulnere pectus. et 3. ibid. 330. sic nota in pascua tuus Bellator redit, adverso cui colla, suoque Sanguine, proscissisque natant palæaribus armi. Justin. 44. 3. 6. Si quando fulgure terra proscissa est, detectum aurum velut dei munus colligere permittitur. ¶ 2. Speciatim proscindere terram est vomere scindere: et proprie est prima vice solum perfingere cæspitem invertendo, herbas prouendo, radices confringendo, romper la terra: secunda vice dicitur offringere: tertia livare. V. LIRO. Plin. 18. Hist. nat. 19. 49. (176). Vi omni arato: priusquam aras, proscindito. Hoc utilitatem habet, quod, inverso cæspite, barbarum radices necantur. Colum. 3. R. R. 13. 4. Ut more novallum terra transversis adversisque sulcis proscindatur. Adde Varron. 1. R. R. 27. 1.; et Colum. 11. R. R. 2. 46. Similiter Id. Colum. 2. ibid. 10. 5. Prius tamen jaciemus samina (fabæ), deinde proscindemus terram, proscissamque in liam revocabimus. Virg. 1. G. 97. Et qui proscisso quæ suscitât æquore terga. — Hinc Proscissum, terra proscissa. Colum. 2. R. R. 2. 25. Bubulcum autem per proscissum ingredi oportet. h. e. per sulcum ambulare. ¶ 3. Generatim est arare, terram colere, arare, lavorar la terra. Accius apud Non. p. 395. 24. Merc. Ut rotundas terras ferro fumidas Proscindant, glæbasque arvo ex molli exsuscitent. Virg. 2. G. 237. validis terram proscinde juvencis. Lucet. 5. 210. terram pressis proscindere aratriis. Ovid. 7. Met. 219. ferro proscindere campum.

II.) Translate. ¶ 1. De rebus physicis, b. e. de mari et aere. Catull. 64. 12. Quæ (carina) simul ac rostro ventosum proscidit æquor. Sil. It. 8. 602. Quicquæ gravi remo, limosis segulter undis, Lenta paludose proscindunt stagna Ravennæ. Claudian. 1. Rapt. Pros. 92. 1. caleres proscinde Notos, fendi l'aria, e vola. ¶ 2. Sæpe etiam significat dictis lacerare, contumeliis afficere, insectari, oltraggiare, lacerare, dare il cardo, διακτερεύειν. Ovid. 4. Pont. 16. 47. Ergo submotum patria proscindere, livor, Desine. Sueton. Cal. 30. Equestrem ordinem, ut scænæ arenæque devotum, assidue proscidit. Id. Aug. 13. Hunc fedissimo convicio coram prosciderunt. Id. Vita Lucan. Famose carmine aliquem proscindere. Auson. epist. 4. 13. aliquem risu. Plin. 33. Hist. nat. 1. 3. (6). Aurum proscissum conviciis ab optimis quibusque. Id. 36. ibid. 6. 7. (48). Mamurra Catulli carminibus proscissos. Lactant. 3. 28. Fortune nomen acerrimis accusationibus prosciderunt. Val. Max. 8. 5. n. 2. M. Scaurus C. Flavianum repetundarum accusatum testis proscidit. Id. 5. 3. n. 3. Ingrata facta libiore indignatione proscindenda sunt.

PROSCISSIO, ōnis, f. 3. il rompere la terra.

actus prosciendendi, aratio. *Colum.* 2. *R. R.* 13. 6. Sesami sextarli sex tribus jugis a proscissione coluotur. *Id.* 6. *ibid.* 2. 8. Ne adhuc tenera colla dura proscissione terræ contundant.

PROSCISSUM, i, o. 2. et

PROSCISSUS, a, um. *V.* PROSCINDO.

PROSCRIBO, his, psi, ptum, here, a. 3. (pro et scribo). Part. *Proscriptus* I. 1., 2. et 4.; *Proscribens* I. 3. — Proscribere est aliquid scribere et proponere, scripto aliquid publicum facere, edicere, ἀναγράφω, ἀπογράφω (*It.* esporre o pubblicare in iscritto, metter fuori un cartello; *Fr.* écrire sur, publier, publier par une affiche; *Ulp.* describri sobre, publicar, pegar un cartapel; *Ger.* vorschreiben, aufschreiben; *Angl.* to post up in writing, publish any thing to be sold).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Petr.* *Satyr.* 107. Servilia in frontibus cerotita, et vultus ingenuos voluntaria pœnarum lege proscriptos. h. e. frontem habentes servili inscriptione notatam, ut dicitur *ibid.* 103. *Cic.* 7. *Ferr.* 69. 177. Lex, quam non is promulgavit, cujus nomine proscriptam videtis, sed etc. *Id.* 4. *ibid.* 52. 129. Est mihi jubet non diem ex mense, sed ex anno unum dimidiatumque mensem, ut quo die, verbi causa, esse oporteret idus Januariæ, eo die calendæ Martiæ proscriberet. *Id.* 9. *Att.* 17. Senatus calendis velle se frequentat adesse, etiam Formis proscribi jussit. *Justin.* 2. 12. 3. Symbolos proponi et axis proscribi curat: Quæ vos, Iones, dementia tenet? etc. *Cic.* 16. *Att.* 4. Venationem proscribere III. *Id.* Quintili. *Tac.* 13. *Ann.* 51. Edixit princeps, ut leges cujusque publici, occultæ ad id tempus, proscriberentur. *Sueton.* *Ner.* 39. Carmina proscripta, aut vulgata. *Id.* *Cæs.* 49. Misa facio edicta Bibuli, quibus proscriptis collegam suum Bitynicam regnam. *Gell.* 15. 4. ad fin. Ut vulgæ per vias versiculi proscriberentur: Concurrere omnes etc.

¶ 2. Præcipue locum habet in auctionibus, et locationibus, et hujusmodi, quum quis tabella proponit, quid, et quanti venditurus, aut locaturus sit, palam facit. *Ulp.* *Dig.* 14. 3. 11. Proscribere palam sic accipimus, claris litteris, ut de piano recte legi possint, ante tabernam scilicet, vel ante eum locum, in quo negotiatio exercetur, nec lo loco remoto, sed in evidenti. *Cic.* *Quinct.* 4. 15. Auctionem se facturum esse proscribit eorum rerum, quæ etc. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 6. Ratiū tabulam proscriptam, se familiam Catonianam venditurum. *Id.* 3. *Off.* 16. 66. Clandius proscripti insulam, vendidit: emit P. Calpurnius. *Id.* 3. *leg. Agr.* 4. 15. Ital. Siciliæ possessio nes venales ac proscriptas et lege vident. *Id.* 3. *Ferr.* 54. 141. Locare incit non proscripta, neque edicta die. ¶ 3. Item quum alieni bona aut per vim, aut ex lege autunt, confiscare, duntaxat. Itaque proscribere aliquem, est eum suis bonis spoliare, eaque in alia scripto proponere, ac vel dividere aliis, vel sibi ipsi addicere. *Cic.* *Dom.* 17. 44. Hanc tribuno plebis potestatem dabit, ut proscribere possit, quos velit? Quæro enim, quid sit aliud proscribere. Velitis, jubeatis, ut M. Tuilius in civitate ne sit, bonaque ejus ut mea sint. *Id.* 3. *leg. Agr.* 4. 14. Quos fundos in Casinati fructuosissimos continuavit, quum usque in vicinos proscriptis, quoad etc. et 2. *ibid.* 36. 99. Cn. Pompejum proscribere. h. e. prædam, manubias, vectigales agros ab eo reipublicæ partes. *Plin.* 8. *Ep.* 18. Ut patris eorum bona proscribenda curaverit. ¶ 4. Sevisissimum proscribendi genus civile bellum etque odium L. Cornelio Sullæ suggestit, quum devictis Cinna et Mario, tabulam illam feralem proposuit, qua multa millia civium R. cædi destinevit, constituto publice præmio illis, qui coquisitis jugulassent, (quo factum est, ut ferarum more ab inimicis conquererentur) scilicet vel pecunia ex ærario, ut est apud *Sueton.* *Cæs.* 11., vel eorum bona interfectoribus addicendo. Quod si evasissent, nihilominus fortunas et patriam amittebant; bandire con penn capitale, taglia, e confiscazione: qua de re *Fellej.* 2. 28. 3., *Flor.* 3. 21., *Epit.* *Liv.* 88. et *Plin.* 7. *Hist.*

nat. 43. 43. (134). De ea *Cic.* *Rosc.* *Am.* 6. 16. Postquam victoria constituta est, ab armisque recessimus, quum proscriberentur boni, atque ex omni regione caperentur illi, qui adversarii fuisse putabantur, etc. — Sullæ exemplum secutis postea triumviris Augusto, Antonio, Lepido, majori etiam crudelitate et avaritia in rempubl. servitum est. *V. Flor.* 4. 6., *Fellej.* 2. 66., *Sueton.* *Aug.* 27. et *Epit.* *Liv.* 120. Hinc illud apud *Macro.* 2. *Saturn.* 4. n. med. Temporibus triumviralibus Pollio, quum fescenninos in eum Augustus scripisset, ait: At ego taceo: non est enim facile in eum scribere, qui potest proscribere. *V. Val. Max.* 6. 8. n. 5. 6. 7. — Ceterum *Sall.* in orat. *Philippi contra Lep.* 6. Quum Etruriam conjurare, proscriptos accessi, largitionibus rempublicam lacerari videbam, etc. *Id.* in orat. *Lepidi contra Sullam* 18. At obsecrat mihi possessiones proscriptorum. *Id.* *Cat.* 51. In proscriptorum numero esse. *Cic.* 3. *Verr.* 47. 123. Facturos, quod contra legem Corneliæ esset, quæ proscriptum juvare vetat. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 31. (116). Proscriptorum liberos honores petere puduit. *Id.* 22. *ibid.* 6. 6. (12). Ipsa tamen obsessis in toto orbe proscriptis hac corona Sertorio cecit.

II.) Translate. *Petr.* *Satyr.* 106. extr. Cuius pudoris dignitas in contione proscripta sit.

PROSCRIPTIO, ðnia, f. 3. pubblicazione, proscrizione, ἀναγραφὴ, προγραφὴ, actus proscribendi. ¶ 1. Est actus proscribendi et aliquid veniale proponendi. *Cic.* *Quinct.* 18. 56. Postulatio et proscriptio honorum. *Id.* 2. *Cat.* 10. 21. Vadimonis, iudicis, proscriptionibus honorum defatigati. *Id.* *Flacc.* 30. 74. Emptiones falsas, prædiorum proscriptiones fecisti. *Id.* *Rosc.* *Am.* 44. 128. Opinor enim esse in lege, quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant. ¶ 2. De proscriptione Sullanæ, et triumvirali dictum est in voce præced. I. 4., bñdo con pena capitale, taglia e confiscazione de' beni. *Cic.* *Dom.* 17. 43. Proscriptionis miserimum nomen illud, et omnis acerbitas Sullani temporis. *Id.* *Sext.* 30. 65. De capite civis et de bonis proscriptiorem ferre. *Id.* 2. *Cat.* 9. 20. Proscriptiones et dictaturas cogitare. *Sall.* in orat. *Lepidi contra Sullam* 17. Nisi approbaretis omnes proscriptionem innescentium ob divitias. *Sueton.* *Cæs.* 11. Eos quoque sclariorum numero habuit, qui proscriptione ob reata civium R. capita, pecunias ex ærario acceperant, quamquam exceptos Corneliis legibus. Adde *Plin.* 22. *Hist. nat.* 6. 6. (12); et *Fellej.* 2. 28. 3.

PROSCRIPTOR, ðris, m. 3. proscrittore, προγραφὴς, qui proscribit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 12. 10. (56). de M. Antonio triumviro. Ut ille proscriptor animus, modo et contumelia furens, non aliud in censu magis ex fortuna sua duceret, h. e. proscriptione gaudens. *V.* PROSCRIBO I. 4.

PROSCRIPTURA, æ, f. 1. idem fere ac proscriptio. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tyr.* p. 11.

PROSCRIPTURIO, ia, ire, n. 4. desideretiv. proscribere cogito et cupio. *Cic.* 9. *Att.* 10. a med. Hoc turpo Cnæus noster biennio ante cogitavit: ita Sullaturit animus ejus et proscripturrit diu. *V.* PROSCRIBO I. 4. *Quintil.* 8. 6. 32. vix permitti hujus verbi usum monet.

PROSCRIPTUS, a, um. *V.* PROSCRIBO.

PROSECO, sēcas, sēcū, sectum, sēcare, a. 1. (prn et seco). Sunt qui proscio legunt apud *Plaut.* loc. infra cit. — Part. *Prosectus* 1. et 2. — Prosecare est idem ac secare, et ¶ 1. Est proprium sacrorum verbum, quum victima mactata, et foco imposita, partem ejus, postquam cocta esset, secabant, et aræ imponebant, adolebantque: partem vescebantur qui sacrificio intererant. Cnto *R. R.* 134. Ubi esta prosecta erunt, Jano struem commoveto. *Plaut.* *Pœn.* a. 2. v. 8. Velui esta prosecarier. *Liv.* 5. 21. Qui ejus hostiæ esta prosequebat. *Sueton.* *Aug.* 1. Semicruda esta rapta foco proseculi. *Paul.* *Diac.* p. 78. 18. *Müll.* Esta dicta, quod ea diis prosecuntur, quæ maxime exstant eminentque. *Val.* *Flacc.* 3. 439. Tum piceæ mactantur oves, prosectaque partim

Pectora, per medios partim gerit obvius Idmon. — Hinc est etiam sacrificare, immolare. *Tertull.* *Apolog.* 46. Esculapio gallinaceum prosecare. ¶ 2. Extra sacra, generatim, *Apul.* 2. *Met.* sub fin. Prosectis naso prius, ac mox auribus. ¶ 3. Specietim idem est ac proscindo. *Plin.* 5. *Ep.* 6. ante med. Tantis glæbis tenecissimum solum, quum primum prosecatur, assurgit, ut nono demum sulco perdometur. — Hinc a Part. præter. pass.

Prosectum, i, n. 2., quod *V.* loco suo.

PROSECO, as, are, n. 1. obsecro; vel sacrum facio. *Lactant.* 4. 27. Instigantibus iisdem demonibus, quibus prosecrant. *Alii aliter leg.*

PROSECTA, æ, f. 1. idem quod proxime sequens verbum. *Lucilius* epud *Non.* p. 220. 22. *Merc.* Cœnam nullam, neque divo prosectam ullem. *Alii leg.* prosciem, quod idem est.

PROSECTA, ðrum, n. plur. 2. *V.* voc. seq. sub b.

PROSECTUM, i, n. 2. (proseco) διαμνητα. dicuntur viscera, quæ in sacrificia prosequuntur. Qui enim sacrificerent, extis coctis sectisque, partem colli sunt edolere, partem sacerdotibus dare, partem meosis suis reservare. *V.* PROSECO I. — n) In sing. num. *Varro* 5. *L. L.* 110. *Müll.* Insicia ab eo, quod insecta caro, ut in carmines Sallorum est: quod in extis dicitur nunc prosectum. — b) In plur. num. *Ovid.* 12. *Met.* 152. Cujus ut impositi prosecta calentibus aris. *Id.* 6. *Fast.* 163. Sic ubi libavit, prosecta sub æthere ponit. Adde *Stat.* 5. *Theb.* 641.; et *Licinium* *Macr.* apud *Non.* p. 220. 20. *Merc.* — c) Allam formam *V.* in PROSECTA, æ.

PROSECTIO, ðnia, f. 3. idem ac prosectus, actus prosecandi. *Salvian.* 6. *Guern.* D. 16. Optimi ac peritissimi medici aliis adhibent duram ferri prosectionem, aliis blandam infundunt olei lenitatem.

PROSECTOR, ðris, m. 3. incisore, anatomico, qui prosecat. *Tertull.* *Anim.* 25. a med. Majorum quoque prosector Harophilus. (de medicis loquitur).

PROSECTUS, a, um. *V.* PROSECO.

PROSECTUS, us, m. 4. inglio, actus prosecandi. *Apul.* 8. *Met.* Prosectu gladiatorum, ictuque negrorum. *Id.* *ibid.* Ferri vulnera similia futura prosectu dentium. pro prosectui, ut aspectu prn aspectui *Virgilius* dixit.

PROSECTIO et prosequutio, ðnia, f. 3. ¶ 1. Generatim est actus prosequendi, l'accompagner, ακολουδία. *Impp.* *Valentinian.*, *Theodos.* et *Arcad.* *Cod. Theod.* 8. 5. 47. Prosectoribus, vel susceptoribus non licebit allos mercede subvehendos conducere, exceptis his, quos necessitas prosecutionis adjunxit. *Symmach.* 7. *Ep.* 59. Largitas jucundior erit, si ei commendationem prosequutio opportuna præstiterit. ¶ 2. Speciatim est continuatio orationis. *Claud.* *Mamert.* 3. *Stat.* an. 7. Necessarium profecto erit, ut tute cedas tibi, et partem prosecutionum tuarum parte suppleas, falsumque vero dilues. *V.* PROSEQUOR.

PROSECUTOR et prosequutor, ðris, m. 3. accompagnatore, qui custodiæ causa aliquem prosequitur, et deducit. *Macer Dig.* 48. 3. 7. Ut rei cum prosectoribus ad se remittantur. *guardie.* *Impp.* *Gratian.*, *Valens* et *Theodos.* *Cod.* 12. 51. 9. Quos in transmissionem publicarum functionum prosectores viderint constitutos. h. e. qui animalia atque equos sacra usui necessarios prosequuntur, ut habetur tit. sequenti. Hôs vocamus mulattieri, cavallari, condottieri. Adde *Cod. Theod.* 12. 6. 12. Sic *Impp.* *Honor.* et *Theodos.* *Cod.* 10. 72. 1. Auri prosectores partim nulla præmissa, ut asoleat, prosectoria, aurum præsumunt, partim diutius retentant, quod statim fuerat assignandum. h. e. qui aurum ad principem transvehendum deducunt, prosequuntur, comitantur. *Cassiod.* 4. *Variar.* 7. Prosectores frumentorum. h. e. qui navibus frumenta ex uno in alium locum transvehunt. In loco *Digestor.* et *Cod.* alii leg. persecutores, sed contra *Cujacium*, et meliores libros. *Veget.* 3.

Müll. 3. Coactis per idoneos prosecutores possessoribus ad castalla idonea conferendum est quidquid in pecore, vel quacumque fruge, vineque hostis inferens bellum ad victum suum poterit occupare. — Da eo, qui jus suum persequitur. *V. PERSECUTOR*. — Da eo, qui prosequitur et deducti officii causa. *Sidon.* 4. *Ep.* 8. Tenax caterva prosecutorum.

PROSECUTORIUS vel prosequutorius, a, um, adject. *Prosecutoria*, absolute, substantivorum more (subaudi epistolā), est licentia aut praeceptum auri publici prosequendi. *Impp. Honor. et Theodos. Cod.* 10. 72. 1., ubi alii leg. *persecutoria*. *V.* vocem præced.

PROSECUTUS et prosequutus, a, um. *V. PROSEQUOR*.

PROSĒDA, æ, f. i. quæ ante sedet. *Pnol. Diac.* p. 226. 2. *Müll.* Prosedas meretrices Plautus appellat, quod ante stabula sedeant. Eadem et prostibulæ. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 53. An te ibi vis inter istas versarier prosedas, pistorum amicas, reliquias alicuias, miseras, cōno delibutas, servilicolas sordidas? *V. PROSĒDEO*.

PROSEDĀMUM, i, n. 2. Videtur esse vox Sarmatica. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 10. 63. Satyrion a Sarmatis dari equis ob assiduū laborem pigrioribus in coitu: quod vitium prosedamum vocant.

PROSĒDEO, es, ere, a. 2. ante sedere. *Isid.* 10. *Orig. litt. P.* Prosedæ (sic enim legendum est, non Prostītutē) meretrices, a prosedendo In meritoris, vel in fornicibus.

PROSEGMINA, um, n. plur. 3. eadem ac prosclæ. *Gloss. Isid.* Alegrina (lege Ablegrina), partes extorum, quæ prosegmina dicuntur. *V. ABLEGRINA*.

PROSĒLYTUS, a, um, adject. *προσelyτος*, adventicius: a *προσelyθω* nduētio. A Judæis proselyti dicebantur quicumque ex Gentilibus Judæcam religionem amplectebantur, vel qui inter Judæos domiciliis positis versabantur. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 21. Proselyti per Christum accessuri ad Daum. *Hieronym.* *Ep.* 64. n. 8. Transcendens proselytos, præteris Israelitas. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 465. n. 101., quæ est apud *Orell.* 2522. PROSELITA ANN. XVI. NOMINE SARA. *Proselita* vitio sæculi scribitur pro *Proselita*.

PROSEMĪNĀTOR, ōris, m. 3. qui proseminat, vel procreat. *Tertull.* 2. *ad nation.* 13. ante med. Si eam proseminatoribus suis morata plebs eadem, etc.

PROSEMĪNĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*
PROSEMĪNO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Prosemīnatus* II. — Proseminare est disseminare, *διασπειρω*, seminare.

I.) Proprie. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 216. 18. *Merc.* Solertiamque eam, quæ posset vel in tegulis proseminare ostras.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Orat.* 16. 58. Quum essent plures urti fere a Socrate, quod ex illius varis disputationibus alius aliud apprehenderat, proseminatæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se. *Manil.* 1. 90. Sæpè enim ex aliis alios proseminat usus. *Lactant.* 6. 10. 10. Homines tamquam ex draconis alicujus dentibus proseminati.

PROSENTĪO, tis, si, tire, a. 4. *presentire*, venir in cognizione, presentio. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 16. Si prosenserit miles, nihil hinc ferri poterit. h. e. si miles porro senserit. Sic providet pro prævidet, *prodico* pro prædico. At *Ritschel.* et *Fleckeisen.* leg. *præsenferit*.

PROSEPTUM. *V. PROSEPTUM*.

PROSEQUENS, entis, particip. et adject. *V. PROSEQUOR*.

PROSEQUĪUM a prosequendo, obsequium ab obsequendo dicuntur. *Pnol. Diac.* p. 226. 1. *Müll.*

PROSEQUOR, sēquēris, sēcutus vel sēquutus sum, sēqui, dep. 3. (pro et sequor). Part. *Prosequens* I. 1. 1.°, II. 2. et in fin.; *Prosecutus* I. 1. 1.° et 2.°, II. 2. et 3. b.; *Prosecutorius* I. 1. 1. et 2.; *Prosequendus* I. 1. 1.° et 2.°, II. 1. et 2. — Prosequi est pnrro aut ultra sequi,

subsequi, deducere, *κατακολουθεω, περιεπομαι* (It. *sequitare*, *andare o tener dietro*, *accompagnare*; Fr. *accompagner, suivre*; Hsp. *acompañar, seguir*; Germ. *Jemanden nach vorwärts begleiten, geleiten, begleiten*; Angl. *to follow after, follow, pursue, go with, accompany, set on the way, wait upon*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — 1.° In bonam partem. *Plaut. Cas.* 4. 2. 3. Novum maritum volo rus prosequi. *Cæs.* 3. *B. C.* 91. Primus ex dextro cornu procurrit: atque eum milites electi circiter cxx. sunt prosecuti. et 2. *ibid.* 44. Ipse equo in oppidum vectus, prosequentibus compluribus senatoribus. *Ovid.* 1. *Amor.* 4. 62. lacrimis ego mæstus obortis, Qua licet, ad sævas prosequar usque fores. *Gell.* 18. 1. extr. Prosequi aliquem in domum. *Cic.* 6. *Verr.* 35. 77. Dianam, quum exportaretur, ture odoribusque incensis usque ad agri fines prosecutæ sunt. *Id.* 6. *Att.* 3. n. med. Is me nec proficiscentem Apameam prosecutus est. *Sueton.* *Aug.* 97. de eod. Tiberium igitur Beneventum usque prosecuturus. *Liv.* 29. 26. ad fin. Legationes, quæ ad prosequendum Scipionem officii causa conveniant, ad accomiatarlo, n. dargli il buon viaggio. et *Id.* 21. 46. Servis dominos prosecutis libertatem proponit. *Justin.* 19. 3. 11. Ut ad limina domus suæ venit, prosequitam multitudinem dimisit. — Similiter in re militari *Liv.* 29. 26. Legiones ad prosequendos commilitones processerant. *Id.* 27. 15. Speculatores, qui prosequerentur agmen, missi. *Curt.* 3. 13. 9. At illi, qui sub operibus arant, omissis per metum, capessunt fugam: armati quoque, qui eos prosequerentur, eodem metu arma jactare ceperunt. *Id.* 3. 3. 24. Pecuniam regis sexcenti muli et trecenti cameli vebant præsidio sagittariorum prosequente. *Liv.* 30. 25. Petierunt a magistratibus, ut navcs mitterant, quæ se prosequerentur. *Tac.* 2. *Hist.* 9. Datæ e classe Misenensi duæ trirèmes ad prosequendum. *per accompagnarlo, per isortarlo*. — De brutis animalibus. *Justin.* 1. 4. 11. Puerum defert ad stabula, eadem cane anie prosequente. — Et de oculis. *Ovid. Heroid.* 12. 55. oculis abeuntem prosequor udis, et *Stat.* 5. *Theb.* 431. Illos e scopulis et summo vertice montis Prosequimur visu: donec lassavit euntes Lux oculos. *tenghiamo loro dietro con l'occhio*. Rursus *Ovid. Heroid.* 5. 55. Prosequor infelix oculis abeuntia vela, Qua licet; et lacrimis bumet arena melis. Et absolute *Virg.* 6. *Æn.* 475. Nec minus Æneas, casu percussus iniquo, Prosequitur (*Didonem celerrime abeuntem*) lacrimans longe, et miseratus euntem est. — 2.° Inactenus in bonam partem: deinceps in malam, *persequitare, incalzare, essere addosso*. Atque hac etiam ratione pro *persequor* adhibetur, et in libris sæpe unum pro altero promiscue legitur. *Cæs.* 2. *B. C.* 41. Sed neque longius fugientes prosequi poterant. *Id.* 2. *B. G.* 11. Ili novissimos adorti et multa millia passuum prosecuti magnam multitudinem eorum fugientium conderunt. *Petron. Satyr.* 90. Te populus lapidibus prosequitur. *Cæs.* 2. *B. C.* 3. Hinc ad repellendum et prosequendum hostem procurrabant. et 1. *ibid.* 69. Contumeliosis vocibus prosequi eliquem. *Cic.* 4. *Verr.* 29. 73. Iste iratus hominem verbis vehementioribus prosequitur, atque ei gravius minari cepit. ¶ 2. Specialim, prosequi exsequias, funus, defunctum, *accompagnare il funerale*, vel *alla sepoltura*. *Cic. Cluent.* 71. 201. Mater exsequias illius funeris prosecuta etc. *avendo accompagnato alla sepoltura*. *Ovid.* 1. *Trist.* 8. 14. neque exsequias prosequere meas. *Id.* 4. *Met.* 151. Prosequar (*al. Persequar*) extinctum: letique miserima dicar Causa comesque tui. *Petron. Satyr.* 111. In conditorum etiam prosecuta est defunctum. Absolute *Seneca Ep.* 30. ante med. Bassus noster videtur mihi prosequi se, et componere, et vivere tamquam superstes sibi.

II.) Translate. ¶ 1. De rebus physicis et de abstractis, quæ aliquem porro vel ultra sequuntur. *Virg.* 3. *Æn.* 130. Prosequitur surgens a puppi ventus euntes. *Tac. Germ.* 30. Callos suos

saltus Hercynius prosequitur simul, atque depoluit. h. e. tantum extenditur, quantum Caltorum regio; et una cum ea desinit. *Cic. Quint.* 31. 99. Quæ exlstimatio Quintum usque ad senectutem perduxit, eadem usque ad rogam prosequatur. *Id. Amic.* 7. 23. Mortui vivunt: tantus eus bonos, memoria, desiderium prosequitur amicorum. *Id.* 15. *Fam.* 17. Mirabilis eum viro bonorum benevolentia prosecuta est. *Id.* 3. *Att.* 7. Quid anim est, quod ma retineat, præsertim si spes ea non est, quæ nos proficiscentes prosequeretur? — Similiter de illis, quæ nobis imitanda proponimus. *Id. Brut.* 36. 137. Quum varib, tum etiam ipso sono quasi subrustico prosequeretur atque imitabatur antiquitatem. *sequiturn*. et 2. *Orat.* 15. 64. Genus orationis fsum atque tractum prosequendum est. ¶ 2. De hominibus, varios habet usus pnr variis ablativis, qui ei adjunguntur. Fere autem ponitur pro narrare, honestare, cumulare. *Cæs.* 2. *B. G.* 5. Rbemos cohortatus, liberaliterque oratione prosequutus. *licenziantli con esibizioni cortesi*. *Auct. B. Alex.* 15. Cæsar illum adhortatus, atque omnibus laudibus prosecutus etc. *Sic Liv.* 9. 8. ad fin.; et *Colum.* 12. *R. R.* 3. 11. Prosequi aliquem laudibus. *Cic.* 3. *Fam.* 13. 6. omnibus optimis. *Vellej.* 2. 92. 5. Præsentia invidia, præterita veneratione prosequimur. *Cic. Brut.* 1. 4. Benevolentia, aut misericordia prosequi aliquem. *Id. Plinc.* 10. 26. lacrimis et votis. *Id.* 14. *Phil.* 11. 30. grata memoria virtutem alicujus. et 4. *ibid.* 1. 3. Grato animo nomen alicujus. et 10. *ibid.* 4. 8. memoriam ejuspiam clamore et plausu. *Quintil.* 5. 11. 38. Oculibus natos, lætitia defunctos. *Cic.* 5. *Verr.* 41. 94. aliquem beneficiis ac liberalitate. *Id.* 10. *Fam.* 15. nmaibus officiis. *Id.* 2. *Cont.* 1. 1. egredientem verbis. *Horat.* 1. *Od.* 5. 33. Te multa præce, te prosequitur mero defuso pateris. *Sueton. Oth.* 1. bonora rarissimo, statua in Palatio posita. *Tac.* 13. *Ann.* 35. delictum venia. et 4. *ibid.* 38. Ut cum laude et bonis recordationibus facta atque famam nominis mei prosequantur. *Liv.* 25. 26. Prosequi justo comploratu mortuos. *Justin.* 43. 5. 9. Quam rem domi nunciatam publico funere Massilienses prosecuti sunt. *ononrono, celebrarono*. et *Plin.* 10. *Ep.* 17. Maximum, libertum et procuratorem tuum, probum. at industrium, libenter apud te testimonio prosequor. *accompagno con questo mio scritto l' testimonio*. *Apul.* 10. *Met.* Satis genialiter gratissimum illum calicem uno haustu perhausi. C. nor exurgit consona voce cunctorum salute et prosequentium. *V. SALUS*. *Plin.* 1. *Ep.* 8. a. med. Medicil, salubres, sed vnluptale carentes cibos blandioribus alloquiis prosequuntur. *accompagnano e conducono*. — Et absolute *Sueton.* *Tib.* 21. Præsertim quum (Tyberium) ut peritissimum rei militaris, unicum populi Romani presidium, (*Augustum*) prosequatur. Cf. *Nepos Att.* 4. extr. Tranquillatis autem rebus Romanis, renigravit Roman: - quem diem sic universa civitas Atheniensium prosequam est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret. Huc refertur potest et illud *Inscript.* apud *Gruter.* 408. 1. lin. 40. TAM FELICITER DESIDERIVM PVBLICVM ATQVE KYM (*Antoninum Aug. Pium*) SIT PROSECVTVS IMPETRANOO VT etc. — Ad liberalitatem etiam et dona refertur. *Sueton. Domit.* 9. Omnes circa se largissime prosecutus. et *Aug.* 66. Virtutes ac merita ejusque digne prosecutus, avendo riconosciuto. *Id.* *Cæs.* 27. Vel invitatos vel sponte ad se commoneantes prosequi uberrimo congiario. *Id.* *Claud.* 6. legato. *Id.* *Aug.* 49. Ut sumptis ad tuendos milites, prosequendusque suppeteret. *per mantenerli e premiarli*. et *Liv.* 39. 55. Et exceperunt, et prosecuti cum donis legatos sunt. — Huc pertinet et illud *Colum.* 8. *R. R.* 16. 3. Improbum factum dicto prosequutus. h. e. improbo facto atque improbiu dictum adjungens. ¶ 3. Significat etiam verbis, aut scriptis de aliqua re tractare, agere, dicere, *trattare, parlare, dire, raccontare*: quod sensu etiam prosequar dictum, et in libris utrumque promiscue legitur. — a) Cum additis. *Cic.* 1. *Herenn.* 9. 14. Rem breviter narrare poterimus,

si summam, non particulatim narrabimus: et si non ad extremum, sed usque eo, quo nunc erit, prosequemur. *Id. Rosc. Am. 30. 83.* Non prosequar longius, quam mea fides postulat. *Virg. 3. G. 340.* quid pascua versus Prosequar? *Plin. 3. Ep. 8.* Munificentiae rationem stilo prosequi. *et. Ep. 10.* Neque enim affectibus meis uno libello carissimam mihi memoriam prosequi satis est. *Flor. 3. 12. in fin.* Hos omnes domesticos motus, separatos ab externis bellis, ordine prosequemur. In quodam SC. apud *Plin. 8. Ep. 6.* Cum summo honore mentionem alicujus prosequi. *Cic. 2. Legg. 24. 62.* Honoratorum virorum laudes cantu ad tibicinem prosequi. *Id. 2. Tusc. 25. 61.* honorificis verbis aliquem. *parlar ad alcuno con espressione di rispetto e di stima.* — b) Absolute pergere in dicendo, sermonem continuare, prosequere. *Virg. 2. En. 107.* Prosequitur pavitans, et ficto pectore fatur. *Phaedr. 3. 5.* Assem deinde illi dedit, sic prosecutus etc. h. e. quum sic orationem continuasset, avendo continuato a parlare. — Hinc Part. praes., cujus plura exempla retulimus.

Prosequens, entis, adjective quoque usurpatur, unde Sup. *Prosequentissimus* cum Genit. apud *Porc. Latr. in Catil. 34.* Si demonstravimus, spem perficiendi sceleris homini prosequentissimo inimicitarum exstitisse. *che quant'altri mai undava in cerca d'inimicizie, che vivea d'inimicizie.* Rectius fortasse legendum est *persequentissimus*.

PROSERO, sēris, sērūi, sertum, sērere, a. 3. (pro et sero, serui) est exserere, emitte. *Plaut. Asin. 4. 1. 50.* Ne sic tussiat, ut linguam in tussiendo proserat. *Alii leg. proferat. Sil. It. 3. 447. de Rhodano.* Aggeribus caput Alpinis et rupe nivali Proserit In Celtas. *Alti leg. procidit. Avien. Arat. 1111.* proserit bydra caput. *Id. Perieg. 711.* Ceterique Thasus dilecta, profundo Proserit albenti se vertice. *et ibid. 341.* procul illinc agmina cogit In Boream, scissusque vagis anfractibus sequor (*Nilus*) Proserit, et ponto septem ferus explicat ora. *et 580.* Et matutinus qua lucem proserit nrtus. *et 995.* In qua villiferae Tmolus juga proserit arcis.

PROSERO, sēris, sērūi, sātum, sērere, a. 3. (pro et sero, servi). Part. *Prosat* II. — Proserere est seminando, vel per sementem proferre, producere.

1.) Proprie. *Lucan. 4. 411.* non proserit ullam Flava Ceres segetem. *Tertull. 1. advers. Marcion. 6. in carm. v. 9.* Prosevit fruges.

II.) Translate. ¶ 1. Part. *Prosat* est Ital. *seminato, generato, prodoto, satus, genitus, natus.* *Nemesian. 3. Ecl. 63. de Baccho.* Quin etiam deus ille, deus Jove prosatus ipso. *Alti leg. natus ab ipso. Auson. Edyll. 7. inii.* Bissala trans gelidum stirpe et lare prosata Rhenum. *Apul. 1. Dogm. Plat. sub inii.* Plato augustiore conceptu, prosatus. *Id. de Mundo.* Ornithia venti Aquilonum genus ex aere prosati. *Solin. fragm. in Anthol. Lat. T. 2. p. 384. Burmann.* placido dea prosata mundo. *Prudent. 6. sept. orat. 46.* Christus Patre prosatus perenni. ¶ 2. Metaphorice *Grat. Cynege. 9.* contiguas ex artibus artes Proserere. *Cf. Terentian. p. 2436. Putsch. v. 2390.* Sic ergo versus et iambis prosatus.

PROSERPINACA, æ, f. 1. herba eadem ac polygonon, eximit adversus scorpiores remediū. Facit etiam ad anginas, ad lassitudines, et ad purgandum vomitione stomachum. *Plin. 27. Hist. nat. 12. 104. (127); et Apul. Herb. 18.*

PROSERPINALIS Herba, Græce draconium, valet contra profluentem e naribus sanguinem. *Marcell. Empir. 10. a med. Adde eum. 15. p. 106. ed. II.*

PROSERPO, is, ere, n. 3. (pro et serpo). Part. *Proserpens* I. et II. — Proserpere est idem ac serpere. ut *Varro 5. L. L. 68. Müll. docet*, vel serpendo procedere, prorepere.

1.) Proprie. *Plaut. Pæn. 5. 2. 74. et Pers. 2. 4. 28.* Quid hic advenisti nos captatum, bisulci lingua, quasi proserpens bestia? *come una biscia.* Sic *Asin. 3. 2. 105.* Fac proserpentem bestiam me, duplicem ut habeam linguam. h. e.

ut eo osculo osculemur, quod Græci vocant *καταλωττιομα*. *Apul. de Mag. Vipera*, exeso matris utero, in lucem proserpit. *Id. 4. Met.* Quidam servulus, strepitu scilicet inquietus, proserpit leniter, visaque bestia, etc. *et 7. ibid.* De specu, vastum attollens caput, funesta proserpit ur-sa. h. e. egreditur.

II.) Translate. *Arnob. 3. 33.* Sata in lucem proserpunt. *Seren. Sammon. 14. 251.* proserpit ad intima vulnus. *Ammian. 15. 8.* Malo proserpenti occurrere. *Apul. 6. Met.* Fontes proserpunt cotibus cavatis.

PROSEUCHA, æ, f. 1. *sinagoga da Ebrei*, oratorio, *προσευχη*; locus religiosus, in quem Judæi oraturi conveniebant, et fere extra Urbem: a Græca voce aliata, quæ orationem significat. De Judæis enim per contemptum videtur locutus *Juvenalis* quum ait 3. 296. Ede, ubi consistas: in qua te quæro proseucha? Alii interpretantur locum secretum atque abditum, ubi orabant Christiani, qui tunc temporis, non minus ac Judæi, vilissimi habebantur. Alii locum, ubi mendicis stipem orabant: et de Judæis itidem esse sermonem, qui mendicissimi illis temporibus vagabantur. — *Inscript. apud Gruter. 651. 11. P. CONFIDIO SIGNO FORMARIN DE AGGERE A PROSEUCHA Q. SALVSTIUS HERMES AMICO BENEMERENTI.* Illa de aggera a *proseucha* videtur designare locum, ubi Confidius iste debebat.

PROSERFARI, impetrari. *Lucilius* apud *Non. p. 158. 11. Merc.* Nec minimo, et proseratur pax, quod Cassandram signo deripuit. Sed verba *Lucilii* longe aliter alii legunt; *L. Müll. leg.* Nec minima ei prosperatur pax, quod Cassandram deæ signo deripuit.

PROSICIA, ærum, f. plur. 1. partes hostiæ in sacrificio coctæ, et dissectæ, quæ et prospecta dicuntur. *Arnob. 6. 25.* Quod si omnes has partes, quas prosicias dicitis, dii amant. *At Orellius legit præcias.* *Solin. 5. a med.* Quum prosicias intulerint. Alii rectius leg. porricias eodem sensu. *V. Capellæ loc. cit. in FISSICULO.*

PROSICIES, æi, f. 5. idem ac prospecta: a prosecando. Nam veteres in compositis a seco mutabant e in i. *Varro* apud *Non. p. 220. 23. Merc.* Prosiciem extorum vel in mensam porricere. *Lucilius ibid.* Cœnatam, inquit, nullam, neque divo prosiciem ullam. *Ita legit Scaliger, alii prospectam; et L. Müll. leg. proseciam.*

PROSICIUM, ii, n. 2. idem ac prosicies. *Paul. Diac. p. 225. 15. Müll.* Prosicium, quod prosecutum projicitur. *Vossius* legere mavult *proscicie*.

PROSIDENS, entis, particip. ab inusit. *prosi-deo*, unde est et proseda: idem ac presidens. *Inscript.*, quæ pertinet ad ann. a Chr. n. clxxxiv., quumque se vidisse testatur *Spon. Miscell. antiq. p. 4. et Fabrett. p. 367. n. 127.* ARAM EX VISO POSUIT PROSIDENTIBVS VICTORINO PATRE ET IANVARIO.

PROSIGNANUS, i, m. 2. Prosignani sunt in-lites, qui pro signis in acie locantur: videntur-que ab antesignanis distingui, quod hi in prima acie erant, prosignani in secunda. *Frontin. 2. Strateg. 3. n. 17.* Tunc prosignanis, qui in secunda acie erant, imperavit, ut densos numerosque palos in terram deligerent. *Alti leg. præsignanis, alii rectius postsignanis, quum vocem vide suo loco.*

PROSILIO, silis, silui et silvi et silii, sili-tum, silire, n. 4. (pro et salio). In futuro *pro-silibo* pro *prosiliam* non est insolens in quarta conjugatione. *Quintil. declam. 4. 19. ad fin.* *Prosilibo* fortasse, tamquam sequar classici vocantis instinctum. — Part. *Prosilens* II. 1. *Pro-siliturus* II. 2. — *Prosilire* est extra, aut ante salire, exsilire, prorumpere, emicare, erumpere, cum saltu et festinatione prodire. *ἐκπηδάω, προσ-αλλομαι* (It. saltare o balzar fuori, o innanzi; Fr. sauter en avant, sauter hors, s'élançer, sortir avec violence; Hisp. saltar en adelante, saltar fuera, abalanzarse; Germ. hervorspringen, aufspringen; Angl. to leap or jump forth, bound, jump out, sally or burst forth, spring forth stari).

I.) Proprie. *Ter. Eun. 5. 7. 6.* Quidnam hic properans prosiluit? *Cic. Cæli. 26. 62.* In balneis delituerunt, deinde repente prosiluerunt. *Liv. 28. 14.* Ex tabernaculo prosiluit. *Alti leg. prosilivit.* *Petron. Satyr. 106.* Concitatus iracundia prosiluit *Lycas. Lucan. 8. 55.* prosiluit puppe. *Val. Flacc. 1. 310.* pavens prosiluit stratis. *Curt. 7. 4. 20.* E coconvivio prosilivit baudquaquam potens mentis. *Justin. 11. 5. 10.* Armatusque de navi, tripudianti similis, prosiluit. *et 24. 8.* Certatim in prælium prosiliunt *Seneca Oedip. 1004.* rapido sæva prosiluit gradu locasta vecors. *Liv. 2. 12. ad fin.* Quum rex ab sede una prosilisset. *Propert. 2. 22. 40.* Prosilit in laxa nixa pedem solea. *Sueton. Cæs. 32.* Prosiluit ad human. *Petron. Satyr. 82.* Prosilire in publicum. *Liv. 5. 2.* In contionem prosiliunt, sollicitant plebis animos. *Ovid. 6. Met. 656.* querenti iterumque vocanti, Sicut erat sparsis furiali cæde capillis, Prosiliit. *Id. 12. ibid. 390.* Prosiluit, terræque ferrox sua viscera traxit. *Horat. I. Sat. 5. 21.* donec cerebrosis prosilit unus etc.

II.) Translate. ¶ 1. De rebus physicis. *Ovid. 3. Fast. 481. de Minerva.* de capitis ferit sine matre paterni Vertice cum clipeo prosiluisse sun. h. e. nata esse, in lucem prodisse. *Plin. 4. Hist. nat. 3. 4. (8).* Bæotie oppidum Pagæ, unde Peloponnesi prosiluit cervix. h. e. Incipit Isthmus, et e Græcia in Peloponnesum protenditur. — Sæpe de plantis. *Colum. 7. R. R. 6. 1.* Ilignei quæ-neque frutices, qui in altitudinem non prosiliunt. h. e. crescent, extolluntur, exsurgunt: qua ratione etiam 2. *ibid. 11. 5. et 18. 6. et 3. ibid. 3. 4. et 5. 1. et 11. ibid. 3. ibid. 3. 5. et 5. 6. et 11. ibid. 3. 24.* locutus est. Sic *Plin. 15. Hist. nat. 23. 25. (93).* Castanea, quæ balantibus vocatur, purgabilis maxime, et sponte præsiliens. h. e. ex echino suo exiens. *Pallad. 11. R. R. 12. 5.* Ut virgulta ex ceraso pro adminiculis per vineam posita in arborem prosiluisse confirmem. — Item de liquidis. *Martial. 1. 34.* Amissum non flet, quum sola est Gellia, patrem: Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrimæ. *Seneca Oedip. 355.* Prosilit venis cruor. *Ovid. 6. Met. 259.* seque ejaculatus in altum (sanguis) Emicat, et longe terebrata prosilit aura. *Id. 4. Fast. 795.* quum saxis pastores saxa terebant, Scintillam subito prosiluisse ferunt. *Plin. 5. Hist. nat. 9. 10. (52).* Nilus prosilit fonte. ¶ 2. De hominibus. *Plaut. Trin. 1. 2. 179.* Prosilui amicum castigatum innoxium. h. e. præcipiti festinatione cucurri ad castigandum. *Horat. 2. Sat. 7. 73.* tolle periculum, Jam vaga prosiliet frenis natura remotis. *Id. 1. Ep. 19. 8.* numquam (*Ennius*) nisi potus ad arma Prosiluit dicenda. *Seneca 1. Benef. 25.* Prosilire ad certamen. *Ulp. Dig. 48. 2. 7.* Ne facile quis ad accusationem prosiliat. *Trebell. Poll. XXX. Tyr. 10.* Fati publici fui, ut Gallieni tempore quicumque potuit ad imperium prosiliret. — *Inscript. apud Fabrett. p. 404. n. 306.* HOC AVTEM NOMINE RELEVATI IMPENDIS FACILIVS PROSILITVR HI QVI AD MVNVS AVGVSTALITATIS COMPELLERENTVR.

PROSIMORIUM esse, ait Antistius in commentario juris pontificalis, pomerium: id est locum proximum muro. *Festus p. 249. 28. Müll.* ubi alii leg. posmurium; sed *Müllerus* legit *posimerium. V. POMERIUM.*

PROSISTENS, entis, particip. ab inusit. *pro-sisto*, ante stans, prominens. *Apul. 11. Met.* Caput corona cinxerat, palmæ candidæ foliis in modum radiorum prosistentibus.

PROSITUS, propositus. *Paul. Diac. p. 226. 5. Müll. Ennod. 1. Ep. 24.* Ego te oro parentia stimulo, quia tibi et pro prosito meo debeo vocem castigantis.

PROSIVUS, a, um, adject. videtur esse, qui mature seritur. *Macrob. 2. Saturn. 15.* Malum puniceum, persicum, quirianum, prosivum, rubrum, scandianum etc. *Sunt qui legendum putant rosium.*

PROSLAMBANOMENOS, *προσλαμβάνομενος*, Græcum nomen est cujusdam toni musici, qui videtur esse idem cum eo, qui a recentioribus musicis *A re* appellatur. *Vitruv. 5. 4. — Cen-*

sorin. *fragm. de metris* p. 2723. *Putsch* Organum quondam habuit tres intentiones, gravam, mediam et acutam: inde Musæ quoque tres olim existimatae, Hypate, Mese, Nete. Nunc in ampliōre numero soni considerantur, ut sit proslambanomenos, hypate hypaton, delnde parhypate hypaton, etc. — Ita etiam vocatur chorda citharæ duodecima, quæ undecimæ a Timotheo Milesio repetitis superaddita est. *Boeth. 1. Musc. 20.* Sed addita est (citharæ) una chorda, quæ dicitur proslambanomenos, ab aliquibus autem prosmelodos. *V. Boethii loc. cit. in CITHARA.*

PROSMÉLÓDOS, a, um, adject. *προσμελωδός*, melodiæ additus. *V. Boethii loc. cit. in voc. præced.*

PROSÓCER, eri, m. 2. avo di mia moglie, *ἀνταναδρός*, uxoris meæ avus, qui et socer magnus dicitur: cui respondet *progener*: et refertur ad pronurum. *V. PROGENER. Ovid. Heroid. 3. 73.* Digna nuntur socero Jovis Æginæque nepote, (socero, Peleo patre Achillis, de quo *Ovid.* loquitur. Idem Peleus est Jovis Æginæque nepos, quia est filius Æaci, filii Jovis et Æginæ.) (Cuique senex Nereus prosocer esse velit. (prosocer, nempe quia Nereus pater est Thetidis, quæ ex Peleo genuit Achillem, qui hujus novæ uxoris, de qua *Ovid.* loquitur, maritus futurus est. Nereus itaque erit hujus novæ uxoris prosocer: hæc erit illi pronurus.) *Ulp. Dig. 25. 2. 15.* Uxor, et nurus, et pronurus, viro, et socero, et prosocero furtum facere possunt. Adde *Plin. 5. Ep. 15. et 8. Ep. 2.*

PROSÓCRUS, us, f. 4. ava di mia moglie, uxoris meæ avla, quæ et socrus magna dicitur: cui respondet pronurus: et refertur ad progenerum. *Modest. Dig. 38. 10. 4. a med.* Prosocrus mihi uxoris meæ avia est: ego illius sum progener, et *moz.* Avia mea socrus magna est (uxoris meæ): uxor mea illi pronurus.

PROSÓDIA, æ, f. 1. *accento*, *προσῳδία*, *τόνος*, tenor, accentus, seu modulatio, quæ vocibus in loquendo adhibetur: lex et ratio acuendi vel deprimendi, aut circumflectendi syllabas. *Quintil. 1. 5. 22.* Adhuc difficilior observatio est per tenores (quos quidem ab antiquis dictos tonores comperi, ut videlicet declinato a Græcis verbo, *τόνους* dicunt) vel accentus, quas Græci *προσῳδίας* vocant, quum acuta et gravis alia pro alia ponitur, ut in hoc *Camillus*, si acuitur prima. *Gell. 13. 6.* Quas Græci *προσῳδίας* dicunt, eas veteres docti tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentuunculas, tum vocaliones appellationant. *Varro apud eund. Gell. 18. 12.* In priore verbo graves prosodiæ, quæ fuerunt, inane: reliquæ mutant. *V. ACCENTUS.*

PROSÓDIACUS, e, um, adject. *προσῳδιακός*, qui canitur in supplicationibus deorum, ac præcipue Apollinis, quæ Græce *προσῳδία* dicuntur. *Mar. Victorin. 3. Gramm. p. 2580. Putsch.* Dimetro anapestico catalectico si phalæci colon, idest partem e tribus trochæis, seu syzygiam ejus adjunxeris, prosodiaceum metrum efficiēs, quod semper a dissyllabo quolibet (incipit), ut *Ileu* benediste nunc sonitus, date bella tela. *Capell. 9. p. 334.* Numeri prosodiaci.

PROSÓDIA, æ, f. 1. *προσῳδία*, figura est, quæ fit ex aliqua vocum similitudine, ut: Deligere oportet quem velis diligere. Vox Græca et Græce usurpanda. *V. AGNOMINATIO.*

PROSÓPIS, idis, et prosopitis, itidis, f. 3. *προσωπίς*, et *προσωπίτης*, herba, quæ a Latinis dicitur personaria, teste *Apul. Herb. 36. V. PERSONATA.*

PROSÓPON, i, n. 2. *πρόσωπον*, est nomen pæpæris silvestris apud *Apul. Her. 53.*

PROSÓPÓPCEIA, æ, f. 1. *προσωποποιεῖα*, sermocinatio, conformatio ¶ 1. Est figura sententiarum, per quam personæ, vel aliæ res loquentes inducuntur vel ad suadendum, vel ad oburgandum, vel ad querendum, vel ad laudandum, vel ad movendam miserationem, etc. a *πρόσωπον* persona, facies, et *ποιέω* facio. *Quintil. 6. 1. 25; 9. 2. 31. et 11. 1. 41.* quibus locis modo Græce, modo Latine utitur; *Rutil. Lup. de fig. sent.*

et *eloc. 2. 6.; Aquil. de fig. sent. et eloc. 3.; et Rufinian. de schem. diazoos 14. ¶ 2.* Sic etiam dicitur oratio integra, in qua ex persona alterius dicimus, et verba ac sententias qualitati ejus per continuatam prosopopœiam accommodamus: cujusmodi sunt pulcherrimæ apud *Livium*, et alios historicos. *Quintil. 2. 1. 2.* Ad prosopopœias usque, et ad suasorias, in quibus onus dicendi vel maximum est, irrumpunt. *V. eund. 3. 8. 49.* ubi de his plura.

PROSÓPÓPCEIUS, a, um, adject. ad prosopopœiam pertineus, ut Prosopopœicus sermo, epud *Firmic. de error. prof. relig. 8. a med.*

PROSPÁRÁLEPSIS, is, f. 3. *προσπαράληψις*, figura eadem, quæ Paragoge, quam vocem vide aucto loco.

PROSPECTE, adverb. (prospicio). Sup. *Prospectissime*. — Prospecte occurrit translate tantum, et est Ital. *con antivedenza*, prudentemente, *ἐκπροβέως*, consulte, prudenter. *Tertull. Apolog. 6. circa med.* Circa deos quæ prospecte decreverant patres vestri, vos rescidistis. *Augustin. Ep. 55. ad Macedonium a med.* Dicatur hæc et prudentia, quia prospectissime adhærebit bono, quod non amittitur: fortitudo, quia firmissime adhærebit: temperantia, quia castissime.

PROSPECTIO, ōnis, f. 3. inspectio. *Cod. Theod. 7. 4. 15.* Sicut fieri per omnes limites salubri prospectione præcipimus.

PROSPECTIVUS, a, um, adject. *Imp. Zeno Cod. 8. 10. 12.* Fenestras fabricare, tam quæ prospectivæ dicuntur, quam quæ luciferæ. *h. e.* quæ prospectus tantum causa sunt, *che fan prospettiva.*

PROSPECTO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat., vel rectius intens. a *prospicio*. — Part. *Prospectans* 1. et II. 1. 2. — Prospectare est ejusdem tere significationis, ac *prospicere*, *προβλέπω* (It. *vedere o mirare innanzi, o di lontano*; Fr. *regarder en avant; regarder au loin*; Hisp. *mirar en adelante, mirar a lo lejos*; Germ. *vor sich hinsehen, hervorsehen, hinblicken, hinsehen auf etwas*; Angl. *to view, behold, see afar off, look often upon, take a view of, gaze upon.*

1.) Proprie. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 2.* Sinite me prius prospectare, ne uspiam insidiæ sient. *Ovid. 3. Met. 651.* e puppi pontum prospectat adunca. et 15. *ibid. 841.* ut semper Capitolia nostra, Forumque Divus ab excelsa prospectet Julius æde. *Liv. 24. 21. a med.* Multitudo, pars procurrit in vias, pars ex tectis fenestrisque prospectat. Sic *Virg. 7. Æn. 812.* Illam (*Camilla*) omnis tectis agrisque effusa juvenus Turbaque miratur matrem et prospectat euntem. *Catull. 63. 52.* Namque fluentisno prospectans litore Divæ Thesea cedentem celeri cum classe tuetur. *Sall. Jug. 64.* Qui mœnia defensabant, intenti prælium equestre prospectabant. *Horat. Epod. 2. 11.* Aut in reducta valle mugientium Prospectat errantes greges. — Passive impers. *Tac. 3. Ann. 1.* Complentur mœnia ac tecta, quaque longissime prospectari poterat.

II.) Translate. ¶ 1. Usurpatur de locis, unde prospectus est aliquo, *aver vista. Phædr. 2. 5.* Villa, quæ monte summo posita Prospectat Siculum, et prospicit Tuscum mare. *Tac. 14. Ann. 9.* Villa, quæ subjectos sinus editissima prospectat. *Id. 5. Hist. 6.* A meridie Ægyptus objacet: ab occasu Phœnicæ, et mare: septentrionem a latere Syriæ longe prospectant. *Plin. 2. Ep. 17.* Triclinium a lateribus, a fronte quasi turia maris prospectat. *Tac. 3. Hist. 60.* Locus late prospectans. *Plin. 14. Hist. nat. 6. 8. (64).* Massica e monte Gauri Puteolos Bajasque prospectantia. Adde *Sil. It. 3. 418.* Huc referri potest et illud *Gell. 9. 4.* Vestigia pedum habens retro porrecta, non, ut ceterorum hominum, prospectantia. *h. e.* in anteriorem partem conversa. ¶ 2. Per metaphoram est considerare, animo perpendere, sperare. *Cic. 7. Ferr. 17. 43.* Eam navem nuper vidi Velæ: quæ quidem omnibus, qui eam aspererant, prospectare jam essilium, atque explorare fugam domini videbatur. *Id. fragm. pro C. Cornel. apud Ascon. Prospectat*

videlicet Cominius, quid agatur. *sta a vedere.* at *Liv. 5. 48.* Diem de die prospectans, equod auxillum ab dictatore apparerat. *stando a vedere, aspettando da un giorno all'altro.* et *Virg. 10. Æn. 739.* non me, quicumque es, inuito Victor, nec longum latere: ta quoque fata Prospectant eodem. *ti hanno in mira.* et *Stat. 5. Silv. 1. 122.* vel Appula conjux Agricolæ parci, val solc infecta Sabino, Quæ videt emeriti, jam prospectantibus estris, Tempus adesse viri. *h. e.* apparentibus, et quasi prospicientibus. ¶ 3. Est etiam providere, prævidere, *prospicere, prevedere. Apul. 2. Dogm. Plat.* Non solum in prospectandi cognitione, verum etiam agendi opera, sequi quæ diis atque hominibus sint probata.

PROSPECTOR, ōris, m. 3. qui longe prospicit. *Tertull. Orat. 1.* Deus prospector humanarum necessitatum. *Apul. de Deo Socrat.* Deus in rebus incertis prospector, dubiis præmonitor, periculosis tutor. Adde *Tertull. 4. advers. Marcion. 34. ante med. V. PERSPECTOR.*

PROSPECTUS, a, um. *V. PROSPICIO.*

PROSPECTUS, us, m. 4. (prospicio) est aspectus longe et in anteriorem partem, *ἀποφίς, πρόσφίς* (It. *veduta, vista di lontano*; Fr. *action de regarder devant soi, au loin, vue, perspective*; Hisp. *el acto de mirar en adelante, a lo lejos, vista, perspectiva*; Germ. *d. Aussicht, d. Fernsicht, d. Hinblick*; Angl. *a looking forward, a sight afar off, view, prospect*).

1.) Proprie. *Ennius apud Non. p. 518. 19. Merc.* Ecce autem caligo oborta est, omnem prospectum abstulit. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 15.* Sterilis hinc prospectus usque ad ultimam plateam est probe. *non si vede alcuno.* et *Cæs. 2. B. G. 22.* Quum sapibus densissimis interjectis prospectus impetiretur. et 7. *ibid. 81.* Prospectu tenebris adempto, multa utrimque vulnera accipiuntur. *Sall. Jug. 57.* Nam prospectum ager arbutis consitus prohibebat. *Virg. 8. Æn. 253.* involvitque domum caligine cæca, Prospectum eripiens oculis. *Sil. It. 5. 34.* Tum super ipse lacus, densam caligine cæca Exhalans nebulam, late corruerat omnem Prospectum miseris. *Curt. 4. 9. 10.* Ne stirps quidem et brevia virgulta operiunt solum, liberque prospectus oculorum etiam ad ea, quæ procul recessere, permittitur. *Liv. 10. 32.* Non prospectu modo extra vallum adempto, sed propinquo etiam congrredientium inter se conspectu. *Virg. 1. Æn. 185; et Catull. 64. 241.* Prospectum petere. *h. e.* prospectare, aciem oculorum longe mittere. Sic *Pacuvius apud Non. p. 467. 16. Merc.* aucupare. *Virg. 2. G. 284.* auium uti pascat prospectus inanem. *la vista diletti.* et *Cæs. 5. B. G. 10.* Quum jam extremi essent in prospectu. *h. e.* eo loco essent, ut a procul stantibus prospici present. *Tac. 1. Hist. 4.* Agebatur huc illac Galba vario turbæ fluctuantis impulsu, completis undique basilicis ac templis, lugubri prospectu. *h. e.* aspectu, facie. *Quintil. 10. 7. 10.* Non minus prospectu procedamus, quam gradu. *con l'occhio innanzi.* et *Cic. 3. Ferr. 47. 122.* Quum enim, quem virgis iste ceciderat, in prospectum populi R. produxit. *in luogo da poter essere veduto.* et *Ovid. Heroid. 10. 28.* atque ita lata Æquora prospectu metior alta in eo. *scorro con l'occhio.*

II.) Translate. ¶ 1. Prospectus est locus editus et apertus ad longe prospiciendum. *Cic. 14. Att. 13.* Queris, utrum magis tumultis prospectuque, an ambulatione citiusve deleter. *Plin. 19. Hist. nat. 4. 19. (59).* Præfigi prospectus omnes coegit multitudinis innumeræ sava latrocinatio. *Auct. B. Alex. 15. in fin.* Altissima tecta petere, atque ex omni prospectu locum spectaculo capere. *Liv. 1. 18. a med.* Prospectum in urbem agrumque capere. *prendere il sito, donde si può vedere la città e la campagna.* et *Plin. 6. Hist. nat. 9. 10. (28).* Ab leva regio Medorum est, et prospectus Caspii maris. *Cic. Dom. 44. 116.* In Palatio, pulcherrimo prospectu, porticum concupiverat. *luogo di bellissima vista.* et 4. *Acad. 12. præf. 25. 80.* O præclarum pro-

spectum! Puteolos videmus, etc. o bella vista! — In ædibus quid sit prospectus, *V. LUMEN*. ¶ 2. Per metaphoram est respectus, *riguardo*. *Gell.* 5. 11. *sub fin.* Cujus rationem prospectumque Bias non habuit. *Val. Max.* 5. 1. n. 3. *extern.* Ut officii prospectum in iis deponeret, qui tum maxime armis cum eo dissidebant. Possis etiam intelligere speciem, externum signum, *apparenza*, *esterna dimostrazione*. ¶ 3. Item providentia. *Tertull.* *Spectac.* 1. *sub fin.* Ut hoc humano prospectu, non divino præscripto definitum existimetur.

PROSPECULOR, āris, ātus sum, āri, dep. 1. osservare *d* lontano, longe speculari, prospecto. — a) Active. *Liv.* 33. 1. Multitudo e muris adventum imperatoris R. regisque prospeculabatur. — b) Neutrorum more. *Id.* 3. 43. L. Siciliam prospeculatum ad locum castris capiendum mittunt. a *spiare*, a *scoprire innanzi*. *Auct. B. Afr.* 31. At hac non ipse per se coram, quum de vallo prospecularetur, sed mirabili peritus scientia bellandi, in prætorio sedens, per speculatores et nuncios imperabat.

PROSPER et **usitatus** prospērus, a, um, adject. Utraque positio recti casus auctores habet. *Domitian.* apud *Priscian.* 6. p. 693. Ut prosper dicendi successus ostenderet, etc. *Cic.* 6. de republ. 17. Homium generi prosperus et salutaris. Ita leg. *Priscian.* *ibid.* et sic habent omnes lib. vet. *Sil. It.* 10. 202. immorietis magnis non prosperus ausis. *Alii leg.* prosper in ausis. *Val. Max.* 3. 7. n. 1. Nec minus animosus, minusve prosperus in Africam transitus. *Alii leg.* prosper.

— Comp. *Prosprior* et *Sup. Prosperrimus* sub a. — Ratione habita etymi, *Nonius ait* p. 171. 25. *Merc.* Sperem veteres pro spe dixerunt, unde et prospere dicimus, hoc est pro spe. — Ceterum *prosper* et *prosperus* est secundus, felix, favens, ad voluntatem nostram fluens, commodus, amicus: cui *adversus*, *incommodus* opponitur. εὐχρηστος (It. *favorevole*, *prospero*, *felice*; Fr. *heureux*, *prosper*, *désiré*; Hisp. *dichoso*, *próspero*, *feliz*, *deseado*; Germ. *glücklich*, *erwünscht*, *günstig*; Angl. *favourable*, *prosperous*, *benign*, *happy*, *successful*, *lucky*, *fortunate*). Usurpatur — a) Cum suo Substantivo. *Cic.* 3. *Nat. D.* 37. 89. Ut ad prosperam adversamque fortunam, qualis sis, nihil intersit. *Id.* ad *Quirit.* 1. 2. Homini nihil est magis optandum, quam prospera: æquabilis, perpetuaque fortuna, secundo vitæ sine ulla offensione cursu. *Id.* *Brut.* 3. 12. Prosperæ res deinceps multæ consecutæ sunt. *Id.* 9. *Att.* 6. Prosperos exitus consequi. *Justin.* 12. 10. 4. Prosperum in patriam reditum precatus. *Plin.* 10. *Ep.* 1. Precor, ut tibi, et per te generi humano prospera omnia contingant. *Liv.* præf. extr. Ut oris tanti operis prosperos successus darent. *Ovid.* 6. *Fast.* 202. Bellona Latio prospera semper adest. *Val. Flacc.* 3. 184. si fata sinant, si prospera Junc. *Sil. It.* 16. 598. frigus animis, nec bello prospera turba. h. e. favens. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 8. 9. (21). Prosperitum augurium. *Virg.* 3. *Æn.* 362. omnem cursum mihi prospera duxit Relligio. h. e. auspicia secunda. *Vellej.* 2. 51. 3. Prælium longe magis Pompejanis prosperum. *Sil. It.* 16. 609. nec agent tam prospera laude facta nova. *imprese tanto felici per la repubblica.* et *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (22). Prospera nomina. h. e. boni omnia. *Ovid.* 4. *Pont.* 4. 38. verba. et 3. *ibid.* 7. 30. terra prosperiore frui. *Id.* 3. *Art. am.* 50. Mox cecinit laudes prosperiore Iyra. *Id.* 3. *Fast.* 614. prosperius fatum. *Vellej.* 2. 122. 3. Prosperrimo rerum eventus. *Sueton.* *Vesp.* 20. Prosperrima valetudine usus est. *Tac.* 6. *Ann.* 51. Drusus prosperiore civium amore erat. *Id.* 14. *ibid.* 51. extr. Prospera fama. h. e. integra, inviolata. — b) Cum Genitivo. *Horat.* 4. *Od.* 6. 37. de luna. Rite crescentem face noctilacam, Prosperam frugum. h. e. amicam frugibus, fruges prosperantem. Sic *Prudent.* 9. *psalm.* 4. Spes est oborta, prosperum Christum fore. h. e. propitium. — c) *Prospera*, ōrum, n. plur. absolute, substantivorum more. — Cum Genit. *Lucan.* 5. 782. Prospera belli. et 7. 107. rerum. — Absolute.

Lucan. 7. 708. Tam mala Pompeji, quam prospera mundus adoret. *Tac.* 5. *Hist.* 15. Germani prosperis feroces. *Plin.* *Paneg.* 7. Nec te læta et prospera stationis illius, sed aspera et dura ad capessendam eam compulerunt. *Pacuvius* apud *Non.* p. 84. 23. *Merc.* O multimodis varium et dubium et prosperum copem diem. h. e. diem copiosum prosperorum.

PROSPERATIO, ōnis, f. 3. idem ac prosperitas. *Gloss.* *Cyrril.* *Prospertatio*, *καταπόδωσις*.

PROSPERATUS, a, um. *V. PROSPERO*.

PROSPERE, adverb. Comp. *Prosperius* et *Sup. Prosperrime*. — Prosperare est feliciter, ex voto, felicemente, prosperamente, fortunatamente, con buon successo, εὐτυχῶς, εὐδαιμόνως, δεξιῶς. *Varro* 3. *R. R.* 16. 29. Quum examen exiturum est, quum (apes) adnatæ prospere sunt multæ etc. *Sall. Jug.* 93. Marius anxius trahere cum animo suo, omitteretne inceptum, quoniam frustra erat, an fortunam opperiretur, qua sæpe prospere usus fuerat. *Cic.* 5. *Tusc.* 18. 53. Omnia profuenter, absolute, prospere. *Id.* 12. *Fam.* 9. Ut omnia (ut spero) prospere procedant. *Id.* 2. *Nat. D.* 66. 167. Magnis viris prospere eveniunt semper omnes res. *Nepos Alcib.* 7. Ut omnia minus prospere gesta ejus culpæ tribuerent. *Id.* *Datam.* 1. Quæ prospere et cesserunt. et *ibid.* 6. Hæc minus prospere succedebant. *Tac.* 2. *Ann.* 46. Prosperare cadere. *Colum.* 4. *R. R.* 32. 9. Arundo prosperius resoluta, quam denso solo deponitur. *Gell.* 6. 6. Aves, quæ prosperius evolvant. h. e. meliori augurio. *Festus* p. 333. 24. *Müll.* *Repubblica* populi R. prosperius geri cæpta est. *Vellej.* 2. 97. 1. Omnia geruntur prosperrime. *Sueton.* *Cæs.* 36. Prosperrime dimicare. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (55). pugnare. *Ammian.* 16. 12. a med. Quæ ubi satis evenere prosperrime, validius instante victore etc.

PROSPERGO, is, ere, a. 3. aspergere, aspergo. *Tac.* 15. *Ann.* 44. Hausta aqua, templum et simulacrum deæ perspersum est. *Apul.* 2. *Met.* Corollis revinctus ac flore perspersus. *Alii leg.* perspersus.

PROSPERITAS, atis, f. 3. prosperitās, felicitās, εὐτυχία, secundus rerum cursus, res secundæ, commoditas, felicitas — a) In sing. num. *Cic.* 3. *Nat. D.* 36. 86. Omnem commoditatem prosperitatemque vitæ a diis habere. *Id.* *fragm.* apud *Ammian.* 21. 16. Neque aliud est felicitas, nisi honestarum rerum prosperitas. *Nepos Att.* 21. Tanta prosperitate usus est valetudinis, ut etc. *Sueton.* *Cal.* 31. Queri solebat suo (principali) oblivione inminere prosperitate rerum. *Apul.* 11. *Met.* Prosperitas ventorum. — b) In plur. num. *Cic.* 3. *Nat.* 36. 88. Improborum prosperitates secundæque res. *Ammian.* 17. 4. ante med. Antiqui reges bello domitis gentibus, aut prosperitatibus summorum rerum elati. *Adde eumd.* 20. 8. *sub init.*

PROSPERITER, adverb. idem ac prospere. *Ennius* apud *Priscian.* 15. p. 1010. *Putsch.*

PROSPERO, as, āvi, ātum, are, a. 1. Part. *Prosperans* 1.; *Prosperatus* 1. et 2. — Prosperare ¶ 1. Est prosperum facere, secundare, prosperare, felicitare, εὐτυχῶς, εὐδαιμόνως τοῦ. — a) Cum Accusativo. *Liv.* 8. 9. Ut populo R. Quiritium vim victorianque prosperaretis. *Horat. carm. sæc.* 17. Diva, producas sobolem, patrumque Prosperes decreta super jugandis Feminis. *Tac.* 3. *Inn.* 56. Ut consilia sua reipubl. prosperarent. *Plaut.* *Cas.* 5. 4. 26. Propter eam rem hanc tibi nunc veniam minus gravate prospero, ne etc. h. e. ex animi tui sententia largior. *Tertull.* *Apolog.* 6. Prosperata felicitas. *Ammian.* 15. 8. ante med. Adolenscens ad honorem prosperatum exurgat. *Coel. Aurel.* 2. *Acut.* 27. At si salutaribus prosperata signis passio cæperit in melius vergere, etc. — b) Absolute. *Plaut.* *Pers.* 2. 3. 11. Nunc et amico meo prosperabo, et genio meo multa bona faciam. h. e. prosperitatem afferam, fortunam ei prosperam reddam. *Val. Max.* 7. 2. n. 5. Pullarius, non prosperantibus avibus, ementitus, etc. Sic *Ammian.* 18. 7. *init.* Hostis cæsis extisque prosperantibus transiere lætissimi. ¶ 2. Est etiam

prosperum et propitium facere. *Prudent.* 10. *psalm.* 365. Prosperatus Deus.

PROSPERSUS, a, um. *V. PROSPERGO*.

PROSPERUS. *V. PROSPERO*.

PROSPEX, icis, m. 3. qui prospicit. *Tertull.* *Testim. anim.* 5. Recogita in præsagiis vatem, in omnibus augurem, in eventibus prospicem.

PROSPICIENS, entis, particip. præ. *V. PROSPICIO* sub A. I. 1.

PROSPICIENTER, adverb. con *antivedenza*, *προσποῶς*, circumspecte. *Gell.* 2. 29. Res salubriter ac prospicienter animadversas etc.

PROSPICIENTIA, æ, f. 1. (prospicio). ¶ 1. Est cura, providentia, πρόνοια. *Cic.* 7. *Phil.* 7. 19. Vigilia et prospectantia. *Alii leg.* providentia. *Ambros.* 1. *Off.* 21. Unius prospectantia totius Ægypti per quinquennium famem repulit. *Id.* 3. *Hexæm.* 9. Prospectantia Creatoris. *Gloss.* *Lat. Gr.* *Prospectantia*, πρόνοια. ¶ 2. Alio sensu *Tertull.* *advers. Valentinian.* 26. Volunt illum prospectantias earum substantiarum induisse. h. e. prospectum, speciem, formam. *Alii aliter leg.*

PROSPICIO, spicis, spexi, spectum, spicere, 3. (pro et specio). Part. *Prospiciens* sub A. I. 1. 1. et 2., B. I. 1. et II. 1., 2., 4.; *Prospiculus* sub B. I. 1. et II. 5.; *Prospiculus* sub A. II. 1. a.; *Prospiciendus* sub B. II. 5. — Prospective usurpatur A) Neutrorum more; et B) Active.

A) Neutrorum more prospicere est ante et procul videre, aut aspicere, *προσπῶ* (It. *vedere* o *mirar da lontano*; o *innanzi*; Fr. *regarder de loin*, *voir devant soi*; Hisp. *mirar en adelante*; Germ. *vorwärts, in die Ferne schauen*, *blicken*, *hinaus schauen*, *hinschauen*; Angl. *to look forward*, *view*, *behold from a distance*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Varro* apud *Non.* p. 443. 2. *Merc.* Neque post respiciens, oque ante respiciens. *Ter. Phorm.* 5. 1. 8. Nisi me animus fallit, aut parum prospiciunt oculi, meæ nutrice gnatæ video. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 23. 39. (58). Grues volant ad prospiciendum alte. *Virg.* 2. *Æn.* 733. per umbram *Prospiciens*. *Cæs.* 2. *B. C.* 5. Facile erat ex castris et superioribus locis prospicere in urbem. *Virg.* 12. *Æn.* 353. Longe prospicere. et 11. *ibid.* 909. procul. *Seneca Ep.* 110. ultra mundum. *Cic.* 7. *Fam.* 20. Domus habet lucum, a quo etiam adventæ teneri solent: quem tamen si excideris, multum prospereris. *arrat una bella e lunga veduta.* et *Auct. B. Hisp.* 8. Propter altitudinem longe lateque prospiciunt. *Ovid.* 14. *Met.* 761. Veneris quoque nomine templum *Prospiciens* habet. *Ambros.* 5. *Hexæm.* 8. Ut appctens cibi, ita respiciens periculi. ¶ 2. Speciatim ponitur pro *servare*, *stare in osservazione*, *in guardia*. *Phædr.* 2. 4. Pavorem simulans prospicit toto die. *Nepos Hann.* 12. Puer ab janua *prospiciens* Hannibali dixit, plures præter consuetudinem armatos apparere.

II.) Translate est consulere, providere, cavere, *provvedere*, *avere per tempo* o *anticipatamente cura di qualche cosa*. — a) Cum Dativo. *Ter. Adelph.* 4. 2. 50. Ego jam prospiciam mihi. *Cic.* 3. *Fam.* 2. Ut quibuscumque rebus poteris, propicias, et consulas rationibus meis. *Id.* 4. *Cat.* 2. 3. Consulate vobis, propicite patriæ. (*prospicere* est solum cogitare cum animo suo, et videre, quid juvet; *consulere*, adhibere in id aliorum consilium: quamquam hoc discrimen non est perpetuum. *Cæs.* 7. *B. G.* 50. a med. Prospective salutis alicujus. et 1. *ibid.* 23. rei frumentariæ. *Cic.* 5. *Verr.* 55. 127. lidellissimis sociis, et *ibid.* 128. vectigalibus in decumis et in re frumentaria. *Plin.* 1. *Ep.* 17. immortalitati alicujus. *Cic. Harusp. resp.* 26. 56. Huic malo populus R. ipse, nullo haruspium admonitu, sua sponte prospexit. *Ter. Heaut.* 5. 2. 8. Prospective stultitiæ alicujus. *Colum.* 4. *R. R.* 6. 3. Nisi si propaginibus futuris prospiciamus. *Claudian.* *IV. cons. Honor.* 235. hanc (animam) alta capitis fundavit in arce Mandatricem operum prospecturamque labori. — b) Sequenti ut, ne. *Cic.* 3. *Verr.* 58. 153. Habemus liberos parvos: incertum est, quam longa nostrum cuiusque vita futura sit: consulere vivi ac prospicere debemus,

ut illorum solitudo et pueritia firmissimo praesidio munita sit. *Id. Fonteij. 17. 39.* Prospicite, ut plus apud vos preces virginis Vestalis, quam minae Gallorum valuisse videantur. *Cæs. 5. B. G. 7.* Statuebat prospiciendum, ne quid sibi nocere posset. *Ulp. Dig. 40. 9. 12.* Prospexit legislator, ne mancipia per manumissionem quaestioni subducantur. — c) Absolute: cf. *Cic. 3. Ferr. 8. 22.* Quod ad vestram famam pertinet, prospicite atque consulite. *Ter. Phorm. 5. 2. 17.* Plagae crescent, nisi prospiciat. *Id. Eun. 4. 6. 24.* Malo nos prospicere, quam ulcisci. *Varro 1. R. R. 23. 3.* Prospicere in annum. — d) Passive impersonaliter. *Paul. 4. Sentent. tit. 2.* Senatus consulto Trebelliano prospectum est, ne solus heres hereditatis actionibus oneretur. *Ter. Heaut. 2. 4. 11.* Nisi si prospectum interea aliquid est, desertae vivimus. *Id. Heaut. 3. 5. 25.* Quam bene abs te prospectum est.

B) Active prospicere est ante et procul videre, aut aspicere, *vedere dinanzi, o da lungi.*

1.) Proprie: *Virg. 6. Aen. 357.* Prosperi Italiae summa sublimis ab unda. *Horat. 3. Od. 2. 6.* illum (militem Rom.) ex mœnibus hosticis Matrona bellantis tyranni Prospiciens et adulta virgo Suspiret. *Lucan. 4. 195.* qui mœnia prospiciat orbis Tarpeja de rupe. *Curt. 3. 8. 26.* Alii in jugum montis evaserant, ut hostium agmen inde prospicerent. *Id. 7. 6. 4.* Ex edito monte cuncta prospexerant. *Id. 9. 4. 21.* Jam prospicere se Oceanum, jam perferre ad ipsos auram maris. *Plin. 2. Hist. 67. 67. (167).* Immensum mare prospectum, aut fama cognitum. h. e. longe visum.

11.) Translate. ¶ 1. Usurpatur de locis, unde prospectus est, *aver la veduta.* *Horat. 1. Ep. 10. 23.* Laudaturque domus, longos quae prospicit agros. *Ovid. 11. Met. 150.* Nam freta prospiciens late riget arduus alto Tmolus in ascensu. *Id. 8. ibid. 329.* Silva frequens trabibus incipit a plano, devehaque prospicit arva. *Plin. 2. Ep. 17.* Cœnatio latissimum mare, amenissimas villas prospicit. *Plin. alter 5. Hist. nat. 16. 15. (72).* Prospicit lacum ab oriente Arabia Noinadum. Adde *Phædr. 2. 5.*; et *Melam. 2. 7. 8.* ¶ 2. Refertur ad animum. *Seneca Ep. 66. a med.* Aliquis infans decessit, qui nihil amplius contigit, quam prospicere vitam. *Id. Ep. 33. a med.* Turpe est seni, aut prospicienti senectutem, ex commentario sapere. *Plin. Paneg. 15.* Jam tunc præmonente fortuna, ut diu panisusque perdisceres quæ mox præcipere deberes. Nequa enim prospexisse castra brevemque militiam quasi transisse contentus, ita egisti tributum, ut etc. ¶ 3. Pro simplici aspicio, intueor, *vedere, mirare.* *Plaut. Stich. 4. 2. 55.* Numquam edepol me vivum quisquam in crastinum prospiciet diem. *Id. Amph. 5. 1. 7.* et *Curt. 2. 3. 38.* Caput dolet, neque audio, neque oculis prospicio satis. *Nepos Datam. 3.* Quem quum omnes prospicerent propter novitatem ornatus ignotamque formam etc. — Sic de rebus *Sil. It. 5. 540.* Occubuerunt femur Fontanus, Buta canorum Transilii guttur, pressoque e vulnere cuspis Prospexit terga. h. e. cuspis impressæ sagittæ a tergo exstabat. ¶ 4. Sæpe est ante videre, prævidere, providere, presentire, *prevvedere, antivedere, presentire, προβλέπω.* *Cic. Harusp. resp. 3. 4.* Tum vidi, ac multo ante prospexi, quanta tempestas excitaretur. *Id. 4. Fam. 3.* Multo ante, tamquam ex aliqua specula, prospexi tempestatem futuram. *Id. Divinat. in Q. Cæcil. 13. 42.* Jam nunc in mente et cogitatione prospicio, qui concursus futuri sint. *Id. Amic. 12. 40.* Eo loco locati sumus, ut nos longe prospicere oporteat futuros casus reipublicæ. *Id. Quinct. 10. 35.* Ut jam ante animo prospicere possis, quibus de rebus audirturus sis. *Id. Dom. 5. 12.* Neque id conjectura prospiciebamus, sed jam experti videbamus. *Id. Mw. 28. 59.* Sapientes, ac multum in posterum prospicientes. *Virg. 1. G. 393.* ex imbris soles et aperta serena Prospicere. ¶ 5. Demum est comparare, *far provvisione, provvedere.* — a) Activa forma. *Petron. Satyr. 10.* Habitationem mihi prospiciam. *Liv. 4. 49. sub fin.* Qui sedem

senectuti vestræ prospiciunt. *Lucan. 9. 234.* iustas sibi nostra senectus Prospiciat flammæ. *Plin. 1. Ep. 14.* Ut fratris tui filia prospiciam maritum. — b) Et passive. *Cic. Sull. 19. 53.* Munere servili obtulit se ad farramenta prospicienda. et *Val. Max. 5. 1. n. 1.* Naves ut prospicerentur, quibus in Africam tuto trajiceret. *Liv. 44. 16.* Et ibi, et ex aliis locis commentus a prætoris prospectos in hiemem habere. *Pacat. Paneg. Theodos. 2.* Diu meditati longaque prospecti. — NB. Pro inspicere, considerare, animadvertere. *Forcellinus* attulit illud *Varron. 8. L. L. 47. Müll.* His dictis partibus, singulas prospice, quo facilius etc.

PROSPICUE, adverb. et translate est prospicienter, provide. *Apul. 1. Met.* Benigne et prospice in me consulit. et 11. *ibid.* Quippe quum mihi familiares, quo ad cultum sumptumque largiter succederet, deferre prospicie curassent. *Alii tamen aliter leg.*

PROSPICUS. V. DESPICUS.

PROSPICIUS, a. um, adject. qui procul prospicitur.

1.) Proprie. *Stat. 12. Theb. 15.* prospiciat scandentem limina turris.

II.) Translate. *Apul. 6. Met.* Sic turris illa prospiciat vaticinationis munus explicuit. Hic prospiciat videtur esse provida, et futura prospiciens. *Sunt tamen qui leg. velut prophita.*

PROSPIRO, as. avi, are, n. 1. ἀρσπρω, ultra, seu longe spiro, extra spiro. *Apul. de Mag.* Ea namque tabes si foras corporis prospiciat, majore dedecore, quam noxa diffunditur. *Lexicographi* addunt aliud exemplum *Catonis*, quod V. in PERSPIRO.

PROSPISSEO, adverb. tarde, valde sero. *Plaut. Pen. 3. 5. 47.* Si quid boni promittunt, prospisseo evenit. *Rectius tamen divisum legas* pro spisso.

PROSPŌLOS, i, m. 2. πρόσπολος, famulus, minister sacrorum. *Inscript. Tergestina* apud *Murat. 174. 7.* E. RESPONSO ANTISTITVM PROSPŌLOIS C. LVCANVS SEVERVS PRO L. LVCANO FILIO. Hic prospŏlos scribitur Græca terminatione πρόσπολος pro prospolis, quibus nempe templi alicujus ministris C. Lucanus Severus pro L. Lucano filio vel peregre absente, vel morbo decubente, ex antistitu a se consultorum responso, donum aliquod se dedisse hoc titulo testatur. V. *Bimardi præf. ad Murat. Inscript. p. 66.*

PROSTANS, antis, particip. V. PROSTO.

PROSTAS, adis, f. 3. προστᾶς, vestibulum, porticus. *Vitrur. 6. 10.*, sed Græce in plerisque libris.

PROSTASIA, æ, f. 1. προστασία, preminenza, primus dignitatis locus inter aliquos, principalitas. V. PRINCIPALIS. *Impp. Dioclet. et Maxim. Cod. 10. 41. 8.*, ubi alii leg. protostasia eod. sensu: quæ vox legitur etiam in *Cod. Theod. 11. tit. 23.* (qui De protostasia inscribitur) l. 1. 3. et 4., ejusque munus occupabatur circa collationem et exactionem tributorum per Orientem. V. *Gothofred. ad loc. cit. l. 11. Cod. Theod.*

PROSTERNO, sternis, strāvi, strātum, sternere, a. 3. (pro et sterno). Part. *Prosternens* 1. 2.; *Prostratus* 1. 2., 11. 2. et 3. et in fin.; *Prostraturus* 1. 2.; *Prosternendus* 11. 2. — Prosternere est prius sternere, consternere, substernere, σπέννυμι, sternere, sottoporre.

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu pro prius sternere, consternere. *Plaut. Pæn. a. 2. v. 31.* Viscum legioni dedi, fundasque: eo prosternebant folia farferi, ne ad fundas viscus adhaeresceret. ¶ 2. Latiori sensu et multo sæpius est in terram dejicere, ad terram dare, affligere, evertere, καταβάλλω (It. atterrare, gettare a terra, prostrare; Fr. jeter bas, renverser, abattre, terrasser; Hisp. derribar, derrocar, abatir, echar por tierra; Germ. hinwerfen, hinschrecken, vorstrennen, niederwerfen; Angl. to strew beforehand, spread or flace under). *Ter. Adelph. 3. 2. 21.* Ceteros ruerem, agerem, raparem, tunderem et prosternerem. *Ovid. 8. Met. 776.* adductaque funibus arbor Corruit, et multam prostravit pondere silvam. *Sil. It. 3. 213.*

tantoque fragore Eruta convulsis prosternas oppida muris. *Colum. 11. R. R. 3. 24. de allio.* Antequam caulem faciant, omnem viridem superficiem intorquere, et in terram prosternere conveniet, quo vastiora capita fiant. *Curt. 8. 5.* Prostraturus humi corpus. *Sic Liv. 9. 6.* Circa viam corpora humi prostraverunt. *Cic. Planc. 20. 50.* Prosternere se, et supplicare alicui. *Id. 2. Phil. 18. 45.* Filius se ad pedes maos prosternans, lacrimans ta mihi commendabat. *Lucan. 7. 372.* Credite, grandævum, vetitumque ætate senatum Arma sequi, sacros pedibus prosternare canos. *abbassar la canuta chioma a' piedi di Cesare.* et *Val. Flacc. 6. 508.* densa Strage cedit legio, et latis prosternitur arvis. *Cic. 14. Phil. 10. 27.* Hostem prostravit, fudit, occidit. *abbatit. Similiter Nepos Militad. 5.* Nulla enim unquam tam exigua manus tantas opes prostravit. *Justin. 6. 2. 16.* Agros hostiles vastat, urbes expugnat et quasi tempestas quædam cuncta prosternit. et 22. 6. 5. Quum omnia, quacumque ingrederentur, prosternerent. *Sil. It. 10. 99.* Postquam hominum satiat neca est (phalanx), prostraverat ictu innumero cum turre feram (elephantum), facibusque sequitis Ardentem monstri spectabat læta ruinam. et *Val. Flacc. 3. 185.* Prostravitque virum celeri per pectora telo. *Martial. 5. 42.* Prosternit patrios impia flamma lares. — Sic Part. *Prostratus* est Ital. *gettato a terra, abbattuto, atterrato, prostrato, καταβεβλημένος*, ad terram datus, dejectus, evarus, profligatus, afflictus. *Cic. Ligar. 5. 13.* Quod nos domi pelimus precibus et lacrimis, prostrati ad pedes. *Ovid. 1. Trist. 3. 43.* ante lares passis prostrata capillis. *Tac. 4. Hist. 34. in fin.* Lapsu equi prostratus. *Lucan. 4. 357.* campis prostrata jacere Agmina. *Lucret. 6. 1262.* Multa siti prostrata viam per, proque voluta Corpora, silanos ad aquarum strata jacebant. *Id. 5. 1191.* prostrati in gramine molli. *Auct. B. Afr. 23.* Subito eruptione facta, prostratos perterritosque Pompejanos in mare passim navasque compulerunt. *Petron. Satyr. 104.* quum prostrata sopore Urget membra quies. *Sueton. Vesp. 5.* Arbor radicibus evulsa atque prostrata. *Plin. 34. Hist. nat. 7. 18. (41).* Simulacrum terræ motu prostratum. *Sulpicius ad Cic. 4. Fam. 5. circa med.* Oppida prostrata et diruta. *Sueton. Cal. 32.* Mirmillonem prostratum confodit sica. — De prostratis piscibus, V. JACENS. — In mensuris pes prostratus (qui et constratus) est, quum longitudinem per latitudinem metimur. *Frontin. in expos. formar. p. 30. Goes.*

11.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a superiori paragr. 1. *Plin. Paneg. 31.* Nonne manifestum est, si quid adversi cadat, tuis laudibus, tuis virtutibus materiam campumque prosterni? h. e. aperiri, parari. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a superiori paragr. 2., est evertere, subvertere. *Cic. 2. Cat. 1. 2.* Jacet ille nunc prostratus, et se percussum atque abjectum esso sentit. *Id. 2. Orat. 52. 211.* Afflicta et prostrata virtus. *Id. 2. Legg. 17. 42.* Religiones scelere prostratæ afflictæque. *Id. Cluent. 26. 70.* Præcipitantem impellamus, et perditum prosternamus. et *ibid. 6. 15.* Perfregit ac prostravit omnia cupiditate ac furore. *Id. fragm. orat. pro Scauro* (edente *Peyronio*) n. 20. Tota est acies illa (accusatorum) uno impetu prosternenda. *Vatinius* ad *Cic. 5. Fam. 9.* Malevolorum obreptiones et invidias prosternere, atque obtinere. *Plin. 36. Hist. nat. 15. 24. (113).* Cujus ædilitas maxime prostravit mores civitatis. *Tac. dial. de Orat. 11.* Detrectare poetas atque carminum studium prosternere. *Cic. 1. Parad. 3. 14.* Sic te ipse abjicies atque prosternes, ut nihil inter te atque quadrupedem aliquam putes interesse? ti avvilirai? ¶ 3. Est etiam prostituere. *Sueton. Cæs. 2.* Non sine rumore prostratæ regi pudicitia. Adde *cum d. Cal. 24. et Tib. 35.*; *Justin. 12. 7. 11.*; et *Arnob. 2. 42.* — Hinc Part. præter. pass.

Prostratus, a. um, adjective quoque usurpatur, unde Sup. *Prostratissimus*, quem V. in PROSTITUO in fin.

PROSTHESIS et *prothesis*, is, f. 3. *πρόσθεσις*, et *πρόσθεσις*, additio, figura, qua littera, vel syllaba voci alicui in principio, aut in medio apponitur, ut *gnatus pro natus, tetuli pro tui, redditus pro datus, Martius pro Martis*. Vox Græca, et Græce adhibenda. *Charis. 4. p. 248., Diomed. 2. p. 435. Putsch. et Servius ad Virg. I. 2. En. 817.*

PROSTIBILIS, e, adject. qui prostat, seu constituitur: a *prosto*. *Plaut. Pers. 5. 2. 56.* Hic faceret te prostibilem propediem. h. e. ut prostares. *Aliqui leg. prostibulam. Id. Stich. 5. 6. 4.* Prostibile est stantem stanti saviu dare amicum amicæ. h. e. prostibuli, vel meretricis proprium. *Alii rectius leg. prostibuli.*

PROSTIBŪLA, æ, f. 1. idem ac prostibulum, meretrix. *Plaut. Cistell. apud Non. p. 423. 18. Merc.* Intro abeo: nam meretricem adstare in via solam, prostibulæ sane est. Ita recte *Bothe* legit, et edidit. *Tertull. Apolog. 6.* Inter matronas et prostibulas nullum discrimen relictum. Addit *Non. loc. cit.* discrimen esse inter meretricem et prostibulam, quod meretrix honestioris loci et questus sit, et copiam sui tantummodo noctu faciat; prostibula vero ante stabulum sedeat questus diurni et nocturni causa. *V. PROSEDA et ALICARIUS.*

PROSTIBŪLUM, i, n. 2. meretrix, *ἐταίρα*, meretrix, quæ prostat questus corpore faciendi causa.

I.) Proprie. *Plaut. Aulul. 2. 4. 6.* Bellum et pudicum vero prostibulum populi! *Ammian. 28. 4. sub init.* Si apparuisse subito compererint oppidanæ quondam prostibulum plebis, vel meritorii corporis veterem lupam. — Discrimen inter prostibulum et meretricem *V. in voce præced.*

II.) Translate. ¶ 1. De masculo usurpavit *Arnob. 6. 13.* ¶ 2. Significat etiam ipsum lupanare. *Isid. 18. Orig. 42.* Idem vero theatrum, idem et prostibulum, eo quod post ludos exactos meretrices ibi prostarent: idem et lupanare vocatum ab eisdem meretricibus.

PROSTITŪO, tuis, tui, titum, tūre, a. 3. (pro et statuo). Part. *Prostitutus* II. et in fin.; *Prostitutus* I. 2. — Prostituere est ante statuere, aut collocare, collocare o porre innanzi, *πρόστημι*.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est ante statuere. *Arnob. 5. 28.* Viam comiter Prosumnus (*Libero*) edisserit, atque in limine ipso constituit inferorum. h. e. statuit, sistit ante limen. ¶ 2. Frequenter significat prostituere, corpus suum, vel alienum questui exponere, corporis potestatem facere, pudicitiam venale habere, se, vel alium meretriciæ arti dedere, quasi ante, vel publice statuere. *Plaut. Pseud. 1. 2. 43.* Cras populo prostitui vos. *Catull. 110. 7.* plusquam meretricis avaræ, Quæ sese toto corpore prostituit. *Seneca 4. Controv. 2. circa med.* Servavit te leno, quam prostitutus erat in libidinem populi? *Sueton. Ner. 23.* Pudicitiam suam prostituere. *Ovid. 1. Amor. 10. 41.* Turpe, tori reditu census augere paternos, Et faciem lucro prostituisse suam. *Petron. Satyr. 126.* Formam prostituit, ut vendas.

II.) Translate significat publicare, diffamare. *Cato apud Gell. 17. 13.* Neque satis habuit, quod eam in occulto vitiaverat, quia ejus famam prostitueret. *Ovid. 3. Amor. 14. 11.* Tu tua prostitus famæ peccata sinistra. Commissi perages indiciumque tui? — *Id. 1. ibid. 15. 5.* Non me verbosis leges ediscere, nec me ingrato vocem prostituisse foro. h. e. exhibuisse in communem usum litigantium. *Tertull. Cult. fem. 9.* Prostituer gratiam decoris. ostentare la bellezæ colusso del vestito, et *Ammian. 30. 4. med.* Ad expugnandam veritatem ora mercenaria procedentes, per prostitutas frontes vilesque latratus, quo velint, aditus sibi patefaciunt. — Hinc Part. præter. pass.

Prostitutus, a, um, adjective quoque usurpat, unde Sup. *Prostitutissimus* I.; et

I.) Proprie est ad turpia propositus, *prostituito*, *πρόσθεις*. *Martial. 9. 7.* Prostitutus in-

fans. *Tertull. Apolog. 25.* Prostitutissima lupa Larentina. Alii leg. prostratissima. — Hinc prostituta, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est prostibula. *Plin. 30. Hist. nat. 2. 5. (15).* Lupanaribus atque prostitutis mandare aliquid.

II.) Translate. *Sidon. 3. Ep. 13. sub fin.* Sermones prostituti ac theatrales.

PROSTITŪTA, æ, f. 1. *V. Prostitutus* I. in fin. v. **PROSTITŪO**.

PROSTITŪCTIO, ōnis, f. 3. prostituzione, *πρωστησις*.

I.) Proprie. *Arnob. 2. 16.* In libidinem publica venalium corporum prostitutione damnari. Adde *Tertull. Pudic. 6.*

II.) Translate. *Tertull. Apolog. 27.* Prostitutio imaginum. h. e. dehonestamentum, dedecus.

PROSTITŪCTOR, ōris, m. 3. qui prostituit, *πρωστηγός*.

I.) Proprie. *Tertull. Cult. fem. 9.* Lenones et prostitutores.

II.) Translate. *Tertull. Pudic. 10. a med.* Prostitutor Christiani sacramenti.

PROSTITŪCTUS, a, um. *V. PROSTITŪO.*

PROSTO, stas, stiti, stātum, stare, n. 1. (pro et sto). Part. *Prostans* I. 1. et 4. — Prostare

I.) Proprie. ¶ 1. Est exstare, eminere. *Lucet. 2. 426.* Sunt etiam quæ jam nec levia jure putantur Esse, neque omnino flexis mucronibus unca; Sed magis angelis paulum prostantibus, æque Titillare inagis sensus, quam lædere possunt. ¶ 2. Item est ante stare, et palam stare, stare in vista, *πρωτάρχαι*; ut ii, qui merces vendendi gratia, aut negotii gerendi exponunt se, ac præbent omnibus. *Plaut. Curc. 4. 2. 21. 111 (lenones)* saltem in occultis locis prostant, vos in foro ipso. Vos fenore, hi male suadendo, etc. ¶ 3. Prostare item dicuntur res venales, quæ oculis omnium expositæ sunt. *Horat. 1. Ep. 20. 1.* Vertumnus, Janumque, liber, spectare videris, Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus. ¶ 4. Et sæpius qui pudicitiam suam prostituunt, ut meretrices, *prostituisi*. *P. Syrus apud Petron. Satyr. 55. extr.* Palam prostare nudam in nebula linea. *Seneca 1. Controv. 2. Si mater tua prostitisset, tibi noceret.* *Juvenal. 9. 24.* quo non prostat femina templo? et 3. 65. ad Circum jussas prostare puellas. *Id. 1. 47.* spoliator pupilli prostantis. *Sueton. Tib. 43. in fin.* Prostantes per antra et cava rupes ex utriusque sexus pube.

II.) Translate. *Ovid. 2. Pont. 3. 19.* Illud amicitia quondam venerabile nimen Prostat, et in questu pro meretrice sedet. h. e. venale est, et pretio comparatur.

PROSTŌMIS, idis. *V. POSTOMIS*.

PROSTRĀTO, ōnis, f. 3. actus prosternendi, dejectio, *κατάστροφis*.

I.) Proprie. *Ammian. 18. 7. a med.* Prostratione vili transmissa. *V. integrum loc.*

II.) Translate. *Tertull. Præscript. 41.* Simplicitatem velut esse prostrationis disciplinæ.

PROSTRĀTOR, ōris, m. 3. qui prosternit, eversor. *Firmic. de error. prof. relig. 21. ad fin.* Eminentes prostratores estis omnium hostium vestrorum.

PROSTRĀTUS, a, um. *V. PROSTERNO*.

PROSTRO, as, are, a. 1. pro prosternere est *Isid. 18. Orig. 56.* Homines consecutos prostrare amictos umbone pelliceo.

PROSTŪLOS, i, m. et f., vel rectius *Prostylos*, ōn, adject. *πρόστυλος*. Edes prostylos dicitur, quæ habet in fronte columnas. *Vitruv. 3. 1. et 7. præf. ad fin. V. AMPHIPROSTYLOS.*

PROSTŪPUM. *V. PROTYPUM*.

PROSUBIGO, sūbigo, sūbēgi, sūbactum, sūbigerē, a. 3. (pro et subigo) *κατασπίβω*. Part. *Prosubigens* affertur a *Priscian. 14. p. 996. Putsch.* nullo tamen auctore laudato. — Prosubigo est idem atque ante subigo, valde subigo. *Virg. 3. G. 256. de sue.* Et pede prosubigit terram. h. e. fodit, et pedibus impellit alternis: quod pugnaturs suas facere consueverunt, ad acquirendum robur, ut *Servius ait. Prædent. 3. ἐπισπείβω*. 129. impositamque molam Turibulis pede prosubigit. h. e. calcat, proterit. *Val. Flacc. 4.*

288. et fulmina Cyclops Prosubigit. h. e. malleo domat, tractat.

PROSUM, des, fūi, desse, anom. (pro et sum). Inseritur d quotiescumque ipsum verbum a vocali incipit, ad hiatum vitandum. — Part. *Prosumus* I. a. et c. — Prosum est idem ac juvo, quasi pro aliquo sum: cui opponitur noceo, obsum: *ἀφελῶ* (It. giovare, essere utile, conferire; Fr. être util, servir; Hisp. ser util; Germ. nützlich sein, nützen; Angl. to do good, profit, be profitable or serviceable, advantage, avail, conduce). Usurpatur ¶ I. Generatim. — a) Absolute. *Ennius apud Cic. 1. Divinat. 31. 66.* Men'obesse, illos prodesse? *Ter. Adelph. 5. 9. 10.* Hic adjutor fuit, hic curavit: prodesse æquum est. *fargli del bene* (quod supra dixerat 5. 8. 25. Bene nos aliquid facere illi deest.). *Cic. 3. Fin. 21. 69.* Et emolumenta et detrimenta communia esse voluerunt: quorum altera prosunt, nocent altera. *Sall. Jug. 1.* Aliena ac nihil profutura inultaque etiam periculosa (homines) petunt. *Liv. 2. 52.* Magis tamen Menenianum profuit judicium. *Horat. 1. Ep. 8. 11.* Quæ nocuere sequar, fugiam quæ profore credam. *Ovid. 13. Met. 365.* tu tantum corpore prodes, Nos animo. — b) Cum Infinito. *Horat. Epod. 17. 60.* Quid proderat ditasse Pelignas anus, Velociusve misceisse toxicum? Adde *eumd. 1. Sat. 2. 113. et Colum. 7. R. R. 9. 7.* Id fecisse maxime per æstatem profuit. — c) Cum Accus. ad aliquid, in aliquid. *Liv. 2. 1.* Id mirum quantum profuit ad concordiam civitatis. Adde *Sall. loc. cit.* infra sub d. Et *Quintil. 8. 3. 9.* Sed protinus in id quoque prodest, ut terræ succum æqualiter trahant. *Id. 6. 1. 7.* Si aliter obtineri vera et justa et in commune profutura non possint. — d) Cum Dativo personæ. *Ennius apud Cic. 7. Fam. 6.* Qui ipsi sibi sapiens prodesse non quit. *Lucret. 1. 93.* Nec miseræ prodesse in tali tempore quibat etc. *Sall. Jug. 89.* Litteræ Græcæ ad virtutem doctoribus nihil profuerunt. *Cic. 2. Off. 10. 36.* Contemnuntur ii, qui nec sibi, nec alteri prosunt, ut dicitur. *non sono buoni nè per sè, nè per altri.* At *Orellius* illud prodest rectius omittit, et 2. *Fam. 17.* Nihil tibi litteræ meæ proderunt. *Tibull. 2. 4. 15.* Ite procul, Musæ, si nil prodestis amanti. *Horat. 1. Ep. 1. 25.* quod Equæ pauperibus prodest, locupletibus æque. *Id. 1. Od. 28. 4.* nec quidquam tibi prodest Acrias tentasse domos. — e) Quid prodest? a che serve? che giova? *Ovid. Heroid. 18. 173.* Quid mihi, quod iato non separar æquore, prodest? *Id. 13. Met. 935.* sed quid mihi fingere prodest? *Seneca 4. Benef. 28.* Satiatus est prodesse etiam malis propter bonos, quam bonis deesse propter malos. ¶ 2. Speciatim de iis, quæ habent vim salutarem in medicina. *Plin. 7. Ep. 21.* Balneum assumo, quia prodest: vinum, quia non nocet. *Ovid. Medic. fac. 91.* Profuit et marathros bene olentibus addere myrrhis. *Plin. 22. Hist. nat. 25. 69. (141).* Fabam voci prodesse, auctor est Varro. *Id. ibid. 63. (131).* Panicum prodest ad tormina. *Id. 20. ibid. 7. 25. (59).* Isatis contra ignem sacrum radice, vel foliis prodest. *Id. 19. ibid. 6. 34. (111).* Allium ad multa, curis præcipue, medicamenta prodesse creditur.

Homonymi. Prosum differt a juvo, quia hoc ad delectationem refertur, prosum ad utilitatem. *Horat. Art. P. 333.* Aut prodesse volunt, aut delectare poetæ, Aut simul et jucunda et idonea dicere vitæ. *Seneca Ep. 106.* Quæ sint hæc, interrogas? quæ scire magis juvat, quam prodest: sicut hoc quod quæris, an bonum corpus sit. *Martial. 5. 15.* Quid tamen hæc prosunt, quinvis venerantia multos? Non prosunt: sane me tamen ista juvant. — Hoc tamen discrimen scriptores fere non servant. *V. JUVO.*

PROSUMIA, æ, f. 1. genus navigii speculatorium parvum, teste *Paul. Diar. p. 226. 4. Mull. Cæcilius apud Non. p. 536. 11. Merc.* Quum prognubator propere vortit prosumiam. *Id. ibid.* De nocte ad portum suum profectus prosumia. *V. GESORETA*, et *Gell. 10. 25.*

PROSCMO, sūmis, sumpsi, sumptum, sūmere,

a. 3. insumo, fruor. *Plaut. Trin.* 5. 2. 6. Beneficium, homini proprium quod datur, prosum pserit: nam quod datum est utendum, id repetendi copia est. *Alii leg.* proprium sumpserit. At *Ritschel.* et *Fleckeisen.* legunt *prosum* perit. Addit *Pareus* in *Lex. Crit.* alia duo loca ejusd. *Plaut. Mil.* et *Pseud.*, sed frustra.

PRÖSUS, a, um. *V.* PRORSUS, a, um et PROSA.

PRÖSYLLÖGISMUS, i, m. 2. προσυλλογισμός, syllogismus, in quo præmissa est alterius syllogismi conclusio. *Boeth. Aristot. analyt. prior.* 1. p. 489. Quando autem per prosyllogismos concluditur, etc.

PRÖTAGION, ii, n. 2. vini genus, quod Italicis proximum fecerant Asclepiadis scholæ, ut ait *Plin.* 14. *Hist. nat.* 7. 9. (76). *Harduinus* putat, ita esse appellatum ὅσα τὰ πρώτα αἴνω. h. e. quia præcipue est auctoritatis.

PRÖTÄSIS, is, f. 3. πρότασις, propositio, seu id quod ad disputandum proponitur: item prima propositio syllogismi apud *Gell.* 5. 11. et *Apul.* 3. *Dogm. Plat.* sub init. quam ipse, verbum e verbo reddens, *propositionem* vertit; est enim a προτινῶ *protendo*. Item prior periodi pars; cui respondet apodosis: item prima pars fabulae. *Donatus* in *Ter. Andr. præf.* Illic protasis subtilis, epitasis tumultuosa, catastrophe pæne tragica.

PRÖTÄTICUS, a, um, adject. ad protasim pertinens, προτατικός. Protatica persona ea intelligitur, quæ semel inducta in principio fabulae, in nullis deinceps partibus adhibetur, ut *Sosia* in *Andria* *Terentii*. *Donatus* in *Ter. Andr. præf.*

PRÖTAULES, æ, m. 1. qui tibia primo loco sonat: a πρώτος *primus* et αὐλός *tibia*. *Not. Tir.* p. 173. *Protæules*, *plagiarius*. *Inscript.* apud *Marin.* *Erat. Arv.* p. 530., quæ est apud *Orell.* 2783. P. LVCLIVS P. L. CROSVS PROTAVLES.

PROTEA, æ, f. 1. herba, alias nymphaea, et alga palustris. *Apul. Herb.* 67.

PROTECTIO, ōis, f. 3. actus protegendī, protezione.

I.) Proprie et speciatim est actus protegendī ædes, h. e. protectum faciendī. Unde *Digestor.* 4. 39. titulus secundus inscribitur: De damno infecto, et de suggrundis et protectionibus. *V.* PROTECTUM.

II.) Translate est defensio. *Tertull. Fug. in persecut.* 2. *Protectio* fidei. Adde *Auct. declam. pro Trib. Mar.* 8.

PROTECTOR, ōis, m. 3. ¶ 1. Speciatim est Ital. *guardacorporo*, *guardia*, σωματοφυλάξ, qui latus tegit, custos corporis, stipator, domesticus. *Spartian. Carac.* 7. Quum inter protectores suos, conjuratos cædis, ageret. Adde *Ammian.* 14. 7.; et *Impp. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 6. tit. 24. qui *De domesticis et protectorib.* inscribitur l. 9. Hinc præfectus protectorum, capitān della guardia, in *Inscript.* apud *Gruter.* 1028. 2. l. PETRONIO L. P. SAB. VOLVSIANO PRÆFECT. PROTECT. AVGG. NN. etc. — Non modo Augusti, sed primarii etiam magistratus suos habebant protectores. *Inscript.* apud *Marin. Iscrip.* Alb. p. 70. AVRELIVS SEVERVS PROTECT. PR. PR. h. e. PRÆFECTUS PRÆTORIO. *Ammian.* 18. 5. init. Antoninus quidam ducis Mesopotamiæ protector. ¶ 2. Generatim est qui quocumque modo defendit, *protettore*. *Tertull. Apolog.* 6. Legum et paternorum institutorum protectores et ultores. Adde *Coripp.* 4. *Iaud. Justin.* 324.

PROTECTŌRIUS, a, um, adject. ad protectores pertinens, ut *Protectoria* dignitas. *Imp. Constantin. Cod. Theod.* 7. 20. 5. et *Cod. Justin.* 12. 47. 2.

PROTECTUM, i, n. 2. est pars tecti prominens, extremitas tecti projecta ad removendam pluviam, sporto del tetto; quæ et *projectura* et *projectum* dici potest: quamquam differt protectum a projecto, quia illud dicitur de projectura tecti, hoc de quacumque alia. *Inscript.* apud *Maff. Mus. Ver.* 448. 2. et apud *Murat.* 1755. et apud *Orell.* 4545. 2. PROTECTVM ANTE OLARIA SVA IMPENSA SIS MANIB. FECER. Alia apud *Orell.* 4517. COLUMELLAM SVB HOROLOGIO TIBVRTINA PROTECTVM ANTE PORTICVM TAVVINAM ET

TONDERA D. D. S. POSVERVNT. *Ulp. Dig.* 9. 2. 29. Si protectum meum, quod supra domum tuam, et nullo jure habebam, recidisses. et *ibid.* 3. 5. sub fin. Neque in subgrunda, neque in protecto tabula fuerat picta (sed in pergula). *Cajus ibid.* 47. 7. 6. Protectum immissum habere. et *Pompon. ibid.* 43. 25. 15. Precario habere immissa, vel protecta. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 12. 18. (89). Protecta vinearum. h. e. pergula vitium. *Varro* 3. R. R. 16. 23. De his propolin vocant, e quo faciunt ad foramen introitus protectum in alvum maxime æstate.

PROTECTUS, a, um. *V.* PROTEGO. PROTECTUS, us, m. 4. sporto del tetto, pars tecti prominens, ut in voce PROTECTUM dictum est. *Scaevola Dig.* 8. 2. 41. Quatenus stillicidii rigor, et tignorum protectus complebat.

PROTEGO, tēgis, texti, tectum, tegere, a. 3. (pro et tego). Part. *Protegens* I. 1. et II. 3.; *Protectus* I. 1., II. 3. et in fin.; *Protecturus* II. 2.; *Protegendus* I. 1. et 2. — *Protegere* est idem quod in anteriori parte tegere, vel simpliciter tegere, operire, contegere, κατακρύβω (It. coprire dinanzi, coprire; Fr. couvrir devant, couvrir; Hisp. cubrir en adelante, cubrir; Germ. vorn bedecken, bedachen; Angl. to cover, shelter).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Virg.* 2. G. 489. ingenti ramorum protegit umbra. Sic *Seneca Agam.* 937. virenti protegat ramo caput. *Cæs.* 1. B. C. 25. sub fin. Rates ab utroque latere cratibus ac piuteis protegebat. et 3. *ibid.* 42. Portus naves a ventis protegit. *Id.* 5. B. G. 43. Scuto aliquem protegere. *Curt.* 7. 9. 3. Remigem scutorum testudine protegere. *Id.* 9. 5. 4. Rami (arboris) velut de industria regem protegentes. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 11. 47. (131). Protegere caput contra solem. *Justin.* 33. 2. 4. umbone se. *Gell.* 17. 11. Ἐπιγλωττῖς inter edendum bibendumque operit atque protegit τὴν τραχηλὰν ἀπὸ τῆς βίβης. *Id.* 7. 12. Vestis diffusa ad ulnas cruraque adversus oculos protegendā. *Ovid.* 2. *Art. am.* 613. Ipsa Venus pubem, quoties velamina ponit, Protegitur læva semireducta manu. κατὰ pubem. — Similiter Part. *Protectus* apud *Ovid.* 12. *Met.* 273. Tempora perfringit fulvo protecta capillo. et *ibid.* 351. inmissa protectus pectora barba. *Colum.* 9. R. R. præf. 2. Protectæ porticus. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 22. 24. (86). nuces gemino operimento. *Virg.* 10. *Æn.* 800. Dum genitor nati parma protectus abiret. et 8. *ibid.* 662. scutis protecti corpora longis. *Cic. Planc.* 30. 72. Non quo turpe sit, protectum in acie, hostium manibus eripi. *Cæs.* 5. B. G. 96. Tabernacula protecta hedera. *Lucan.* 9. 627. arva nemorum coma. ¶ 2. Speciatim et absolute protegere est tectum projicere, seu projecturam in tecto ædificari facere. *fare uno sporto nel tetto.* *V.* PROTECTUM. *Cic. Topic.* 4. 24. R. quo in tectum ejus, qui ædes protexisset, aqua deflueret. *Ulp. Dig.* 9. 2. 29. Illic in suo protexit, ille in alieno fecit. *Cajus ibid.* 8. 2. 1. Jus projiciendī, protegendive.

II.) Translate. ¶ 1. Est defendere, tueri, defendere, guardare, proteggere. *Cic. Sull.* 18. 50. Tu ornatus exuviis hujus, venis ad eum lacerandum, quem interemisti: ego jacratum et spoliatum defendo et protego. *Plin.* 3. *Ep.* 9. sub fin. Protexi viros optimos, eosdemque gratissimos. Mibi certe debere se prædicant, quod illum turbinem evaserint. *Juvenal.* 11. 32. seu in magno discrimine causam Protegere affectas. *Tac.* 1. *Ann.* 13. extr. Donec Halterius Augustam oraret, ejusque curatissimis precibus protegeretur. *Id.* 2. *Hist.* 60. extr. Trachalum adversus criminantes Galeria uxor Vitellii protexit. *Lucan.* 2. 85. non ille favore Numinis ingenti Superum protectus ab ira. Adde *Impp. Dioclet. et Maximian. Cod.* 7. 21. 7. ¶ 2. Item prohibere, arcere, teneri lontano. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 120. coquitur pars urida terræ Protectura hiemes, atque exclusura pruinas. ¶ 3. Item est celare, nascondere, coprire. *Vellej.* 2. 100. 5. Singularem nequitiam supercilio truci protegens. *Justin.* 38. 1. 10. Atque ita risu protectis insidiis, sevocatum ab ami-

cis interficit. *Quintil. declam.* 8. 1. Parricidii immanitatem metu majore protegere. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima exempla retulimus.

Protectus, a, um, adjective, unde Comp. Protector apud *Cic.* 13. *Phil.* 3. 6. Sapiencia cautionibus utilis consiliis, in posterum providet, est omni ratione protector. Alii et præcipue recentiores leg. tectior. — Hinc

Protectum, i, n. 2. *V.* loco suo. PROTĒLATIO, ōis, f. 3. protelandi, h. e. propellendi actio. *Iul. ep. novell.* c. 104. § 366.

PROTĒLATUS, a, um. *V.* voc. seq. PROTĒLO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Protelatus* II. — *Protelo*. Ital. cacciār via, o lontano, est idem quod propello, longe pello, abigo, propulso. *Paul. Diac.* p. 235. 5. *Müll.* *Protelare* longe propellere, ex Græco videlicet τῆλε, quod significat longe. *Donatus* ad *Ter. Phorv.* 1. 4. 36. ducit a πρὸς et εἰς ante trahere: alii a pro; et telum: quasi assiduo telorum jactu prohibere, fugare. *Non.* p. 362. 33. *Merc.* interpretatur percutere, perturbare.

I.) Proprie. *Sisenna* apud *Non. loc. cit.* hoc cohortes de subsidio procedunt, atque equites protelant. *Id. ibid.* Romanos impetu suo protelant: projectos prosequuntur. *Turpidius ibid.* Propter peccatum paucillum indignissime patria protelatum esse sævitia patris. *Ter. loc. cit.* Ne te iratus suis sævitiis dictis protelēt. *Apul.* 8. *Met.* Hanc ipsam cladem de vestris protelamus manibus. Adde *eumd.* 9. *ibid.*; et *Auct. argum.* 2. *Merc. Plautini.*

II.) Translate. ¶ 1. Est in longum trahere, protrahere, producere, extendere, portar in lungo, differire, tirar innanzi. *Avien. Descript. orb.* 483. mediam secat Apenninus Ausoniam. Nam quæ boreali vertice ad ethram Concresecunt Alpes, surgit caput Apennino: Et quæ Sicantii telus madet æquoris æstu, Ut protelate molis juga gurgite condit, h. e. juga in longum tracta. *Cf. Lucret.* 2. 531. — *Ulp. Dig.* 39. 2. 4. Dies cautioni præstitutus si liniatur, prætoris erit ex causa vel renovare, vel protelare eam. *Id. ibid.* 5. 1. 2. sub fin. *Protelare* adimonitione. *Imp. Justin. Cod.* 3. 1. 13. invito iudice litem. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 21. Annis quadraginta de manna cælesti sexcenta nulla hominum protelavit. h. e. vitam eorum produxit ac prorogavit. ¶ 2. Item perducere, pertrahere. *Tertull. Pœnit.* 4. Ille te in portum divine clementie protelabit, si guiderà salvo in porto. *Id. Spectac.* 1. Tanta est vis voluptatum, ut et ignorantiam protelet in occasione, et conscientiam corrumpat in dissimulationem.

PROTELUM, i, n. 2. tñata continua e non interrotta di giuamenti sotto il giogo, tractus iumentorum sub iugo continuatus sine interruptione: tenor trahendī: aquabilis progressus, et conatus iugatorum boum non stigantium.

I.) Proprie. *Gloss. Philox.* *Protelum*, ἔξαμ-
προν. ἔξαμρον est tunis per iugum tentus, cui alligantur onera trahenda: quod et helcium et cohium dicitur: item ipsius iugum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 15. 17. (45). de siluro pisco. In Mæno Germaniæ amne protelis boum et in Danubio maris extrahitur. *Id.* 18. *ibid.* 18. 48. (173). Protelis binis tennisque sic arant. — Adhibetur præcipue in ablativo sing., habetque vim similem τὸν protinus, quia continuitatem significat. *Lucilius* apud *Non.* p. 363. 6. *Merc.* Quem neque *Lucanis* oriundi montibus tauri ducere protelo validis cervicibus possent. *Cato ibid.* Sed protelo trini boves unum aratrum ducent. *Lucilius ibid.* Hunc juga mulorum protelo ducere centum Non possunt.

II.) Translate. *Lucret.* 2. 531. Undique protelo plagarum continuato. h. e. impulsu, tenore: continuato lo stesso tenore. et 4. 190. Et quasi protelo stimulator fulgure fulgur. h. e. perpetua et continua serie unus splendor excitat alium. *Catull.* 56. 6. hunc ego, si placet Dionæ, Protelo rigida mea cecidi. h. e. in continenti, protinus, unoque tenore. συντόμως: alii leg. pro telo. *V.* RIGIDUS.

PROTENDO, tendis, teadi, tensum et teatum, tendere, a. 3. (pro et tendo). Part. *Protendens* I.; *Protentus* I. et II. *Protensus* II. et in fin.; — Protendere est ultra tendere, in anteriorem partem extendere, proferre, *πρωτύνω* (It. *stendere innanzi*, *protendere*; Fr. *tendre, étendre, allonger*; Hisp. *tender, extender, alargar, parar*; Germ. *hervorstrecken, austrecken*; Angl. *to stretch forth or out, hold out, extend*).

1.) Proprie. — a) Generalit. *Petron. Satyr.* 17. sub fin. Protendo ad genua vestra supinas manus; petoque et oro, ne etc. *Catull.* 64. 127. Protendere aciem (oculorum) in aestus pelagi. *Virg.* 11. *Æn.* 606. hastasque reducta Protendunt longe dextris. Sic *Tac.* 14. *Ann.* 37. Eques proteotis hastis perfringit quod obvium et validum erat. *Ovid.* 14. *Met.* Brachia in mare protendens. *Tac.* 15. *Ann.* 67. Fortiter protendere cervicem. *Id.* 3. *Hist.* 68. Filium protendens, modo singulis, modo universis commendans. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 32. 51. (101). Cochleæ bina cea cornua protendentes, contrahentesque. *Virg.* 1. *G.* 171. pedes temo protentus in octo. — b) *Protendi* est idem ac se protendere. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 43. 99. (224). Inter digitos medius longissime protenditur. *Id.* 6. *ibid.* 16. 18. (47). Ab hujus excelsis per juga Caucasii protenditur ad Bactros usque gens Mardorum. *Plaut. frag.* apud vet. *Interpr.* Horat. ad 1. *Sat.* 6. 22. Anus hæc in pellis periculum protenditur. h. e. inflatur, distenditur vino. *Lucan.* 9. 673. Defenduntque caput protenti crinibus hydri. — c) Speciatim de montium jugis et terris. *Seneca Phœniss.* 12. prærupta protendit juga Clithæron. *Ammian.* 22. 8. init. Athos, destra, qua late protenditur, etc. *Id.* 21. 7. Oram Siciliensem, a Lylibæo protentam ad Pachynum, multitudo servabat armata. Adde *eumd.* 14. 8.

II.) Translate. — a) De tempore. *Ammian.* 29. 5. ad fin. A sole orto usque ad diei extremum pugna protenta. *Sil.* 11. 6. 595. Jovis illa ruenti Ausoniae atque Italici tempus protendere regni Cura fuit. — Protendere comitia in mensum Januarium. *Cic.* 10. *Fam.* 26. extr., ubi plerique alii leg. *protrudere*. — b) De sermone. *Apul.* 3. *Dogn.* *Plat.* Licet autem, eadem vi manente, utramvis partem in plura verba protendere, ut si pro Apulejo dicas philosophum Platonium Madaurenses. *Boeth.* *Aristot. Topic.* 1. 8. p. 666. Ea quæ probabilia sunt contraria, accedunt contradictionem protensa. — c) Significat etiam quantitatem syllabæ producere. *Gell.* 2. 17. In et con præpositiones tunc produci atque protendi, quom etc. Adde *eumd.* 4. 17. — Hinc Part. præter. pass.

Protentus, a, um, adjective quoque usurpat, unde Comp. *Protentior* apud *Avien. Perieg.* 597. Delpica quia etiam miscet confinia Phocis, Lucis in exortum protentior. *Solin.* 30. Dimidio eorum protentior, quam nostra vita est. — Hinc

Protentum, i, n. 2. *V.* loco suo.

PROTENSIO et protentio, ònis, *V.* **PROTASIS**. Ceterum ¶ 1. Est extensio. *Hieronym.* *Ep.* 3. 1., *Vit. Paul. erem.* Dextra protensione manus capitum indicat iter. ¶ 2. Item productio, dilatatio, longitudo. *Ennod.* *Vit. S. Epiph.* p. 415. Nulla protensione libelli, nulla dilatationibus promulgatae laudis. *Boeth.* *Geom.* 2. p. 1520. Stadia, milliaria, fluminum latitudines, et alia quamplura longa proteasione directa, et *ibid.* Quinque millia pedum protensione habet.

PROTENSUS, a, um, *V.* **PROTENDO**.

PROTENTATUS, a, um, particip. a *protento*, pertentatus, exploratus. *Avien. Arat.* 285. ceu Siriaco torretur spica calore, Protentata manu.

PROTENTO vel pretempto, as, are, a. 1. ante tento. *Gloss. Cyrill.* *Προεπαζω*. protempto.

PROTENTUM, i, n. 2. (protendo) pars vocabuli, quæ post legitimos pedes superest. *Pompej. Comment. art. Donat.* 6. ad fin. Ut puta: Arma virumque cano. Ecce post duos pedes superest syllaba; ecce hoc appellatur continua. Si dicas: Tytiæ maxime, duo sunt dactyli, ecce nihil su-

perest, sed ipsi pedes uniunt ipsam elocutionem, quæ appellatur colon. Apud oratores incisum dicimus et protentum. Protentum dicimus, quoties post pedes legitimos superest syllaba; iocisum dicimus, quoties ibi linit sensus, ubi pes finit.

PROTENTUS, a, um, *V.* **PROTENDO**.

PROTENSUS, *V.* **PROTENSUS**.

PROTERMINO, as, avi, are, a. 1. *παρατείνω*, propago, lines promoveo. *Apul.* 9. *Met.* Fines usque et usque proterminaveris. *Sidon.* 3. *Ep.* 1. sub fin. Possessionis metas in Rhodacom Ligerimque proterminant.

PROTERO, tēris, trivi, tritum, tēre, a. 3. (pro et tero). Part. *Proterens* I. et II.; *Proteritus* I., II. et in fin.; *Proterendus* I. et II. — Proterere est pedibus calcare, obterere, conculcare; et sæpe cum v. *conculcare* jungitur, *καταπατέω* (It. *pestare sotto i piedi, calpestare, conculcare*; Fr. *fouler, écraser, broyer*; Hisp. *hollar, pisar, tupir, machacar, majar, moler*; Germ. *zerreten, niederreten, zerreiben, zerstampfen*; Angl. *to tread underfoot, tread or trample upon, tread down, crush, squeeze, bruise*).

1.) Proprie. *Plaut. Truc.* 2. 2. 13. Nisi abis actutum, ego hic te, mulier, quasi sus catulos, pedibus proteram. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 128. vitula, quæ nondum pedibus proterit arva. *Stat.* 12. *Theb.* 656. virides gravis ungula campos Mutat, et innumerus peditumque equitumque catervis Exspirat proteritus ager. *Tac.* 2. *Hist.* 70. Proteritis arboribus ac frugibus, dira vastitas. *Val. Max.* 2. 7. n. 14. Ejusdem culpæ homines elephantis proterendos subtravit. *Id.* 1. 7. *extern.* n. 1. Proterens quidquid obvium fuerat. *Val. Flacc.* 6. 522. Proterit impulsu gravis agmina, corporaque atris Sternit equis. *Virg.* 12. *Æn.* 330. agmina currum Proterit. *Sil.* 11. 2. 175. Adversum late stridens rota proterit agmen. *Ovid.* 2. *Met.* 791. de Invidia. Quicumque ingreditur, florentia proterit arva, Exuritque herbas. *Cæs.* 2. *B. C.* 41. Equitatus hostium circuire aciem nostram, et aversos proterere incipit. *Horat.* 4. *Od.* 7. 9. Ver proterit aestas, calca e distrugge. *Stat.* 8. *Theb.* 547. ulmos labens proterit uvæ. *Liv.* 34. 96. Quod maturi erat circa, demessum et convectum est: viride, ne hostes haberent, protritum et corruptum. *Colum.* 2. *R. R.* 20. 3. *Schneid.* Quod si falcibus seges cum parte culmi demessa sit, protinus in acervum, vel in nubilarium congeritur, et subinde opportunis solum torrefacta proteritur. h. e. prolata teritur. *Plaut. Merc.* 1. 1. 9. Tuia compediti januam lima proterunt. h. e. exterunt, raschiano.

II.) Translate. *Cic.* *Flacc.* 22. 53. Sin istum semper ipsi domi proterendum et conculcandum puta erunt, etc. *Id.* 4. *Herenn.* 53. 66. Eam urbem patiemini nunc ab homunculis deterrimis proteri atque conculcari? *Ovid.* 3. *Trist.* 11. 25. quid inanem proteris umbram? Quid cinerem saxi bustaque nostra premis? *Horat.* 3. *Od.* 5. 34. Et Marte Penos proteret altero. *disfara in altra battaglia*. Sic *Tac.* 2. *Hist.* 26. Protrita hostium acies, *disfatta*, et *Auct. B. Hisp.* 14. Aliquot turmæ loco sunt dejectæ et protritæ. *Ammian.* 16. 2. *med.* Alios occupatis habilibus locis decursu facili proterens. *Justin.* 24. 4. 6. Hortante deinde successu, divisus agminibus, alii Græciam, alii Macedoniam omnia ferro proterentes petivere. *Id.* *Jeep. legit prosternentes*. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla retulimus, *Protritus*, a, um, adjective usurpat, et translate (a nummis fortasse ducta metaphorâ) est usitatus, transacticus, vulgo frequentatus, *vulgare, triviale*. *Gell.* 5. 21. Qui perpaucâ, eademque a vulgo protrita legerat. h. e. usurpata sæpius, nota, vulgata. *Id.* 12. 2. Senecæ oratio videtur vulgaris et protrita. *Id.* *ibid.* 4. a *med.* Verba proculcata vulgo et protrita.

PROTERREO, res, rui, ritum, rere, a. 2. (pro et terreo). Part. *Proterritus*. — Proterre est terrendo abigere, fugare, absterere, cacciare spaventando, *διαρροίω*. *Plaut. Trin.* 3. 2. 77. Mea opera hinc proterritum te autument. *Ter. Heaut.* 3. 1. 37. Filium proterruisti hinc. *Cæs.*

5. *B. G.* 58. Proterritia hostibus atque in fugam coniectis. *Cic.* 1. *de repub.* 3. Themistocles patria, quam liberavit, pulsus atque proterritus. *Id.* *Cæcin.* 9. 24. Ferro te rejecti atque proterruunt. et *ibid.* 11. 31. Qui armis proterritus, fugatus, pulsus est. et *ibid.* 13. 37. Tu solus prohibitus, et a tuis adibus vi atque armis proterritus. *Virg.* 12. *Æn.* 291. Tyrrhenum Aulesten adverso proterret equo. *Stat.* 2. *Theb.* 645. jaculo parmaque Menecleo Proterrebat agens. *Apul.* 3. *Met.* Latroes fugare atque proterre. et 8. *ibid.* Ardeolibus facibus proterre feras.

PROTERRITUS, a, um, *V.* voc. præced.

PROTERVE, adverb. Comp. *Protervius* et Sup. *Protervissime* I. — Proterve ¶ 1. Est Ital. *con protervia, insolentemente, baldanzosamente*, con *petulanza, sfacciatamente, ἀσέλγως, ἀκολαστως*, petulanter, superbe, immoderate, improbe. *Plaut. Truc.* 2. 2. 1. Quis illic est, qui tam proterve nostras aëdes arietat? *Ter. Hecyr.* 3. 5. 53. Tu quoque proterve inacidus es. Ubi *Donat.* Immoderate, superbe: dictum est ideo, quod proterat alium qui protervus est. *Id.* *Heaut.* 4. 4. 1. Satis pol proterve me Syri promissa huc induxerunt. *Cic.* 1. *de repub.* 43. Dux audax, impudens, consectans bene sæpe de re publica meritos. *Ovid.* 1. *Amor.* 4. 45. Multa miser timo, quia feci multa proterve. *Id.* 1. *Ari. am.* 599. Ut, quidquid facies, dicere protervius æquo, Credatur oimium causa fuisse merum. *Ammian.* 24. 4. *ante med.* Inferens se protervius miles et pugnam poscens. *Augustin.* 5. *Civ. D.* 22. ¶ 2. Videtur quodammodo in bonam partem sumi lo illo *Plauti Amph.* 2. 2. 206. Qua non deliquit, decet audacem esse, confidenter pro se et proterve loqui. *parlar alto, con franchezza*.

PROTERVIA, æ, f. 1. *petulanza, insolentia, protervia, sfacciataggine, ἀκολασία, ἀσέλγεια*, petulantia, improbitas, protervitas. *Juson. Edyll.* 10. 172. Capripedes agit quum læta protervia Panas. *Id.* *Perioch.* 22. *Odys.* Procorum protervia. — *NE.* *Proterviam facere. V.* **PROPTER**.

PROTERVIO, is, ire, n. 4. *ἀκολασταίνω*, petulanter ago, lascivio. *Tertull. Patient.* 12. ad fin. Dilatio non inflatur, non protervit.

PROTERVITAS, atis, f. 3. idem ac protervia, sed magis usitatum: petulantia, procacitas, lascivia, insolens impudentia. *Cic. Cæ.* 12. 29. De corruptelis, de adulteriis, de protervitate, de sumptibus immensa oratio est. *Horat.* 1. *Od.* 19. 7. Urit me Glycæ nitor, Urit grata protervitas. *Ter. Heaut.* 4. 6. 10. Quam pæne tua me perdidit protervitas. Ubi *Calpurn.* Protervitas est levior quædam contumelia; procacitas, major; petulantia, maxima. *Pacuvius* apud *Non.* p. 121. 15. *Merc.* et apud *Festum* p. 270. 31. *Müll.* Nisi coerceo protervitatem. Apud *Festum* legitur *protervitas*.

PROTERVITER, adverb. idem ac proterve. *Ennius* apud *Non.* p. 513. 11. *Merc.* Quis est, qui nostris foribus tam proterviter? *subaudi* insultat. *Priscian.* quoque 15. p. 1010. *Futsch.* hujus adverbii facit auctorem *Ennius*.

PROTERVUS, a, um, adject. Comp. *Protervior* I. — Protervus ¶ 1. Est petulans, procax, improbus, et qui lascivie causa neminem veritus, quæque sibi obstantia quasi pedibus proterit: ut faciunt tauri (inquit *Donatus* ad *Ter. Hecyr.* 3. 5. 53.) ruentes in admissuram. Includit itaque in lascivia et petulantia superbiam et contemptum aliorum. Alii ducunt a pro et torvus, quod a terreo esse videtur. At recentior res. ducit *Bergkio* (*Actorum Soc. philol. Lipsiens.* T. II. p. 468. et seq.), protervius formam e *propetervus* contractam esse putant; quod confirmant *Gloss. Philox.* Proterbitas. *προπέτεια*. Eadem *Gloss.* Proterbus, *προπητής, Σπαός*. *Gloss. Cyrill.* *Προπέτεια*, protervia, protervitas, et *Προπητής*, protervus. Gr. *ἀσέλγης, ἀκολαστος* (It. *petulante, sfacciatato, insolente, protervo*; Fr. *hardi, pétulant*; Hisp. *atrevido, desvergonzado, petulante*; Germ. *keck, frech, schaamlos, muthwillig*; Angl. *petulant, saucy*,

wanton, pert, malapert, froward, insolent, impertinent). *Pacuvius apud Festum* p. 330. 23. Müll. Rubicundo colore et spectu protervo fero. *Plaut. Bacch.* 4. 3. 1. Petulans protervo, iracundo animo sum. *Cic. 5. Fin.* 12. 35. Flexi fractique motus, quales protervorum hominum esse solent, contra naturam sunt. *Id. Cael.* 16. 38. Si vidua libere, proterva petulant, dives effuse, libidinosa meretricio more viveret. *Justin.* 30. 2. 2. Meretrix protervior. *Ovid. Heroid.* 5. 136. Satyri, turba proterva. *Horat.* 1. *Od.* 25. 2. Parcus iunctas quaerunt fenestras Ictibus crebris juvenes protervi. *Id. ibid.* 14. in fin. iixæ protervæ. *Id. ibid.* 5. 15. proterva fronte petet Lalage maritum. *Ovid. Heroid.* 17. 77. me spectas oculis, lascive, protervis. *Stat.* 5. *Silv.* 5. 67. doctumve sui convicia Nili Infantem, linguaque simul salibusque protervum. *Ovid. Remed. am.* 362. Musa proterva. *h. e. lasciva. Seneca Hippol.* 200. de Cupidine. Proterva teora tela molitur manu. *Id. ibid.* 268. Protervus furor. *h. e. amor novæ in privilegium.* ¶ 2. Dicitur et de aliis rebus, ubi nulla est turpis libido. *Horat.* 1. *Od.* 26. 2. et *Epod.* 16. 22.; et *Ovid. Heroid.* 11. 14. Ventri protervi. *Ovid. 2. Amor.* 16. 4. Et micet Icarii stella proterva canis. *Id. 5. Met.* 671. Protervas manus intentare. scilicet. puisandi causa. *Id. de nuce* 116. me Missa petunt avida saxa proterva manu. *Martial.* 11. 54. Protervas manus. *h. e. furax. Id.* 10. 9. Sal protervum. *h. e. facetiæ mordaces. Sic Ovid. Ib.* 524. Proterva lingua. *h. e. maledica. Id. Trist.* 6. 26. Proterva dicta dicere in aliquem.

PROTESTATIO, ōnis, f. 3. protesta, actus protestandi. *Symmach.* 1. *Ep.* 56. Alia est enim protestatio amoris, alia lingue ostentatio.

PROTESTATUS, a, uin. *V. voc. seq.*

PROTESTOR, āris, atus sum, ari. dep. 1. — Olim et *protesto*, as, activa positione dictum est, teste *Priscian.* 8. p. 799. *Putsch.* Hinc Part. *Protestatus* passiva significatione apud *Cassiod.* 5. *Hist. Eccl.* 42. a med. Post huiusmodi veranos superbosque sermones a commorato Serra de Aetio protestatos, etc. — Part. *Protestans* 1.; *Protestatus* 1. et supra — *Protestari* ¶ 1. Est Ital. testimoniare, esser testindnio, provare manifestamente, διαμαρτυρεῖν, testis sum, palam testor. *Macrob.* 1. *Saturn.* 17. sub fin. Floris species florem rerum protestatur. *Justinian. proam. Institut.* Bellicos sudores nostros innumerae provincie dititioni Romanæ additæ protestantur. *Ennod. Dict.* 5. Actio nostra, si de bonis suis fuerit elata, sordescet, protestantibus divinis eloquiis: Qui vos laudant, seducunt vos. Et *Apul.* 10. *Met.* Mulier magno fidem præsidis protestata clamore. *Sic Ammian.* 24. 2. extr. Fidem Romanam panis manibus protestantes vitam cum venia postulant. ¶ 2. Est etiam prouti, protestare. *Quintil. declam.* 4. 21. Prædico, protestor: non ego parricidium faciam. *Fronto de nep. an.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 2. a med. Quæ inibi conscius sum, protestabor: nihil in longo vitæ meæ spatio a me admissum, quod dedecori, aut probro, aut flagitio foret. *Ulp. Dig.* 11. 7. 14. a med. Quippe protestantur, pietatis gratia id se facere. *Adde Paul.* *ibid.* 3. 3. 33. a med.

PROTHEOREMA, atis, n. 3. προθεώρημα, prævium theorema. *Capell.* 2. p. 35. In aliis (voluminibus) circuli, lineæque, hemisphæriaque cum trigonis et quadratis, multiangulæque formæ protheorematum vel elementorum diversitate formatæ.

PROTHESIS, *V. PROSTHESIS.*

PROTHYMĒ, adverb. προθύμως, libenter, prompto alacrique animo. *Vox Græca. Plaut. Pseud.* 5. 1. 23. Hæc ego modo, atque herus minor hunc diem sumpsimus prothymie, con tutto il piacere, di buona voglia.

PROTHYMIA, æ, f. 1. προθυμία, libentia, alacritas, prompta voluntas. *Vox Græca. Plaut. Stich.* 4. 2. 52. Vides, ut annona est gravis? Videt, benignitates hominum ut perire et prothymia! et 5. 2. 9. O dii immortales, quot ego

voluptates fero! quot risiones, quot jocos, quot savia, saltationes, blandities, prothymias! *M. Aurel. ad Front.* 2. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 5. ante med. At ego quamquam superatus, nihil de mea prothymia decessero, aut defecero.

PROTHŪRIS, idis, f. 3. *V. ANCON*, onis, m. PROTHŪRUM, i, n. 2. προθύρον. *V. DIAPHYRUM.*

PROTINAM (quod legitur et protenam), adverb. idem ac protinus, teste *Varron.* 7. *L. L.* 107. *Müll. Ter. Phorm.* 1. 4. 13. Aliquid convassasem, atque hinc me conicerem protinam in pedes. Ubi *Donat.* monet, etsi in vulgatis sit protinus, tamen rectum esse protinam, ac sic legisse *Nigidium.* Citat et hoc pacto *Paul. Diac.* p. 226. 20. *Müll.* qui et ipse protinus exponit. *Plaut. Curc.* 2. 3. 84. Ostium ubi conspexi, exinde me illico protinam dedi. (*V. PROTINUS.*) Adde *eumd.* *Cas.* 5. 3. 13., *Bacch.* 3. 1. 7.; *Pers.* 4. 5. 8. et *fragm.* apud *Non.* p. 376. 8. *Merc.*; item *Nævium* *ibid.* et apud *Varron.* loc. cit.

PROTINEO, es, ere, a. 2. ante teneo. *Vox a Lexico expungenda;* occurrit enim tantum in *Not. Tyr.* p. 10.

PROTINIS et protenis, protinus, adverb. *Afranius* apud *Non.* p. 376. 7. *Merc.* Commissatum protinis recta domum digrediniur.

PROTINUS et protenus, adverb. Alias formas *protinam* et *protinis* *V. loco suo.* — Scribitur et *protenus*; quod a *Servio* ad cit. loc. *Virg.* et a *Capro de Orthogr.* p. 2243. *Putsch.* ita distinguitur a *protinus*, ut per e referatur ad locum, per i ad tempus. Verum id discrimen non observatur in antiquis et optimæ notæ codicibus, ut *Pier.* quoque agnoscit ad cit. *Ecl.* 1. *V. et Ritschel., Prolegom.* ad *Plaut. Trin.* p. xcvi. — *Protinus*, a pro ac tenus, progressum et continuum motum significat, quasi tensionem, ut idem fere sit quod porro; ideoque et continuatam significat, quod docet *Varro* 7. *L. L.* 107. *Müll.* teste ipso *Non.* p. 376. 14. *Merc.*; itaque protinus generatim est continuatæ et sine ullius rei interpositione, συνεχώς (It. continuatamente, senza interrompimento di cosa alcuna, immediatamente; Fr. immédiatement, sans interruption, sans intervalle; Hisp. inmediatamente, sia interrupcion; Germ. vorhin, vorwärts, fort, in ununterbrochener Reihe, in einem fort, stetig, gleich darauf; Angl. immediately, directly, continuedly, uninterruptedly, without the interposition of any thing).

1.) Proprie. ¶ 1. Quum protinus significet progressum et continuum motum, componitur cum verbis moveendi, eundi, fugiendi, nec refert, utrum longior sit progressus, an non. *Forcellinus* hæc ita distinguit — a) *Protinus*, porro tenus, prorsum ante: cui opponitur retro. Ita videtur adhiberi a *Cic.* 1. *Divinat.* 24. 55. Præcepisse, ut pergeret protinus: quid retro atque a tergo fieret, ne laboraret. *sequitasse ad andar innanzi.* — b) Item porro, longe, procul, lontano, lungi, lontano di qui: quemadmodum hactenus sonat sin qui *Virg.* 1. *Ecl.* 13. ipse capellas Protinus æger ago. *h. e. ante me ago procul hinc.* Eadem ratione et *protinam* adhibetur. *Plaut. Curc.* 2. 3. 84. Ostium ubi conspexi, exinde me illico protinam dedi. *Non.* p. 375. 10. *Merc.* hunc locum afferens, subdit: quasi in longam fugam. *Nævius* *ibid.* Ubi vidi, examinabiliter thudis pedibus protinam me dedi, *h. e. longius fugi, inquit Nonius:* qui similiter intelligendum putat illud *Virg.* 7. *Æn.* 513. cornuque recurvo Taitaream intendit vocem, qua protinus omne Contremuit nemus. *h. e. longe porro.* ¶ 2. Refertur ad ordinem, quum una res post aliam sine ulla interpositione succedit, deinceps, successivamente, immediatamente dopo. *Virg.* 4. *G.* 1. Protinus aerii mellis caelestia dona Exsequar. *Horat.* 2. *Ep.* 18. 67. Protinus ut monem. *h. e. ut porro pergam monere. per proseguire.* Sic *Cels.* 2. 33. De quibus protinus dicturus sum. ¶ 3. Item ad locum, quum scilicet ducere nihil habent intermedium, et se contingunt. *Virg.* 3. *Æn.* 414. Hæc loca si quoad

dam et vasta convulsa ruina Dissiluisse ferunt, quum protinus utraque tellus Una forat. *Plin.* 5. *Ep.* 6. ante med. A capite porticus trichlinum excurrit: vatri xystum desinentem, et protinus pratum, multumque ruris videt fenestris. *Tac. Germ.* 43. sub fin. Trans Lygios Gothones regnantur, etc. protinus deinde ab Oceano Rugii et Lemovii.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad tempus. *Sisenna* apud *Non.* p. 376. 30. *Merc.* Ut protinus procedendo, posset intra fines Salapiorum pervenire. *Id. ibid.* Postero die per incertas vias Æterniam, inde Romam protinus profugerant. *Tabero* *ibid.* Si quid a parentibus acceptum protinus antiquæ memoriæ tradiderunt. *Virg.* 10. *Æn.* 339. trajecto missa lacerto Protinus hasta fugit, servatque cruenta tenorem. senza fermarsi. et *U. ibid.* 337. felix, si protinus illum Æneas nocti ludum, in lucemque tulisset! et 8. *ibid.* 157. Nam memini Hestione visentem regna sororis Laomedontiaden Priamum, Salamina petentem, Protinus Arcadiæ gelidos invisere fines. *Cic.* 2. *Invent.* 2. 8. Discipulorum autem atque eorum, qui protinus ab hac sunt disciplina profecti, multa de arte præcepta reperimus. *Horat.* 1. *Ep.* 12. 7. Si forte in medio positorum abstemius herbis Vivis et urtica, sic vives protinus, ut te Confestim liquidus Fortunæ rivus inauget. *Liv.* 27. 4. Protinus et alios Africæ regulos jussi adire. *Sueton.* Aug. 38. Liberis senatorum, quo celerius reipubl. assuescerent, protinus virilem togam, latum clavum induere, et curiæ ioteresse permisit. tutt' in un tempo. Alii leg. protinus virili toge latum clavum etc.: alii virilem togam, ac latum etc.: quidam protinus a virili toga latum etc. *Plaut. Pseud.* 2. 1. 13. Ad hoc ego oppidum vetus continuo legiones meas Protinus adducam. pleonasmus. ¶ 2. Universim est statim, illico, incontanente, tosto, imminente, atrox. — a) Absoluta. *Cels.* 2. *B. G.* 9. Hostes protinus es eo loco ad dumen contenderunt. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 21. tu protinus, unde Divitias ærisque ruam, dic, augur, cervos. *Manil.* 1. 811. ignes euntes protinus et raptim. *Cic.* 1. *Invent.* 15. 20. Principium est oratio perspicæ et protinus conficiens auditorem benevolam. *h. e. statim a principio.* Sic *Vellej.* 2. 94. 2. Qui protinus quantus est, sperari potuerat. *Ovid.* 3. *Met.* 696. Protinus abstractus solidis Thyrrhenus Acontes Clauditur in tectis. Adde *eumd.* 15. *ibid.* 136. *Quintil.* 1. 1. 11. Si qua erunt ab his præsentis alumno dicta vitiose, corrigat protinus. *Id.* 9. 4. 78. Et initium hexametris statim invenias, et Anacreontion protinus colon efficias. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 25. 40. (95). Protinus fructum pro flora gignunt. *Id.* 19. *ibid.* 8. 53. (169). Planta flore rufo et protinus deciduo. *Scribon. Compos.* 193. Ephemeron potum protinus totum os prurire facit. — b) Cum part. ex, ab, post, statim post. *Cels.* 5. *B. G.* 17. Ex hac fuga protinus, quæ undique convenerant, auxilia discesserunt. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 21. 84. (226). Protinus a partu. imminente dopo. et *Vellej.* 2. 104. 3. Protinus ab adoptione. *Cels.* 7. 26. n. 5. Id protinus ab ipsa curatione faciendum est. *Id.* 5. 26. Protinus post cibum. *Quintil.* 1. 1. 35. Protinus post interpretationem illoguæ secretioris. Alii aliter leg. — Iluc pertinet et illud *Plin.* 7. *Hist. nat. sect.* 1. (2). Protinus vitæ principio, et *Cels.* 2. 7. extr. Protinus initio dolor et tussis fuit. et 3. 2. Primo die protinus. — c) Sequente ut, quum, ubi, quam, statim post, statim ac. *Cels.* 5. 26. n. 26. Protinus ut percussus est aliquis. tosto che. et *Val. Max.* 5. 4. n. 4. Protinus ut e Capitolio descendit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 44. (151). In flore, aut protinus quum defloruere. *Id.* 33. *ibid.* 8. 43. (126) His cotulis periti, quum e vena ut lima rapuerunt experimentum, protinus dicunt, quantum aurum sit in ea. *Cels.* 3. 6. Id potius eligendum est, adeo ut, ubi accessiones continuantur, protinus dandus cibis sit. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 28. 40. (75). Protinus intereunt quam litatum est ei Deo. *Id.* 15. *ibid.* 17. 18. (67). Protinus quam detra-

tere vitibus. — d) *Protinus* ac, atque, statim ac, *tosto che. Solin. 46. ad fin.* Protinus atque poma ejus deciderunt maturitate. — a) *Non protinus*, non continuo, non ideo. *Quintil. 10. 1. 3.* Non autem, ut quidque præcipue necessarium est, sic ad efficiendum oratorem maximi protinus erit momenti. *Plin. 17. Hist. nat. 2. 3. (17).* Tertium tempus est, quum educant poma, nec protinus, sed jam valido fetu. ¶ 3. Refertur etiam, apud Ictos, ad personam, quum qui, non per alium, sed per se quippiam facit, *ἀπὸς, Ulpian.* Etenim parvi refert, protinus libertus patrono cogatur dare, an per interpositam fideiussoris, vel rei personam. Ita *Thes. L. L. ex Budæo, Scardius*, et alii. *Id. Dig. 14. 6. 9.* Videri pecuniam a donatore profectam protinus ad creditorem, et fieri nummos accipientis.

PROTŌCŌMIUM, ii, n. 2. *πρωτόκιον*, prima coma, vel locus ubi coma incipit. *Veget. 2. Vetterin. 11. ad fin.* Caput et tempora sub ipso protocomio inuris. Alii rectius leg. *procomio*, a *πρωτόκιον*, anterior coma.

PROTŌGĒNES, is, adject. *πρωτογενής*, primogenitus, a *πρώτος* primus et *γενος* genus: *V. MONOGENES*. — *NB.* De nom. proprio *V. ONOM.*

PROTŌLAPSUS, a, um, adject. qui prior lapsus est: vox hybrida. *Commodian. 35. 1.* Adam protolapsus, ut Dei præcepta vitaret, etc.

PROTOLLO, is, ere, a. 3. est ultra tollere, aive extendere.

I.) Proprie. *Plaut. Pseud. 3. 2. 71.* Manum si protollet, et pariter proferto manum. *Avien. Arat. 567.* Pleiadas femoris pariter sub line sinistri Perseus protollit. h. e. attollit, extollit.

II.) Translate. ¶ 1. Est differre, protrahere. *Plaut. Cas. 2. 8. 11.* Protollo mortem mihi. et 3. 5. 43. Neque vii vitam sinere in crastinum protolli. *Lucilius* apud *Non. p. 159. 23. Merc.* Si non amplius, ad lustrum hoc protolleret unum. *Gell. 3. 16. a med.* Neque ultra decimum mensem fetura mulierum protolli potest. *V.* aliud in **MAGMENTUM**. ¶ 2. Item in altum efferre, innalzare. *Ammian. 31. 7. a med.* Et Romani quidem voce undique Martia concientes, a minore solita ad majorem protolli, quam gentilitate appellant barritum, vires validas erigebant.

PROTŌMĀGISTER, tri, m. 2. primus magister: vox hybrida. Habetur in Tab. Fratrum Arvalium apud *Gruter. 121. 2.*; at ibi legendum est *promagister*: ita enim ibidem legitur, teste *Marin. Frat. Arv. p. 495.*, qui lapidem vidit.

PROTŌMĒDIA, æ, f. 1. *πρωτομηδία*, nomen herbæ, de qua *Plin. 24. Hist. nat. 17. 102. (165).* Hæstiatorida a convictu in Perside nominari, quociam bilarentur illa: eandem protomediam, qua primalium apud reges obtineat.

PROTŌMYSTA, æ, m. 1. *πρωτομύστης*, primus mysta, præcipuus inter mystas. *Sidon. 2. Ep. 9. circa med.* Cur a quibusdam protomystrarum improbaretur.

PROTŌNAT, abat, impers. 1. *προβροντά*, ante tonat. *Val. Flacc. 4. 205.* sed tali protonat ira.

PROTŌPLASMA, atis, n. 3. a *πρώτος* primus et *πλασμα* creatum, prima creatura, protoplasma. *Venant. Fortun. 2. 4. 5.* Exsiluit protoplasma solu. ubi primam male corripuit.

PROTŌPLASTUS, a, um, adject. *πρωτόπλαστος*, qui primo fictus, seu formatus est: a *πρώτος* primus et *πλασσω* fingo. *Protoplasti* (scilicet homines) dicuntur primi parentes Adam et Heva a *Tertull. Exhort. ad castit. 2. ad fin.* et *advers. Jud. 13. a med.* — Perperam primam vocalem corripunt *Orient. Commont. 2.* Per pomum, protoplaste, cadis. et *Alcim. 2. 35.* His protoplastorum sensum primordia sacra Continuere bonis.

PROTŌPRAXIA, æ, f. 1. *πρωτοπραξία*, prima actio, hoc est jus exigendi ante alios pecunias a debitoribus, privilegium, quo quis ceteris creditoribus anteponiatur: a *πρώτος* primus et *πράξις* exactio. *Plin. 10. Ep. 109.* Ego laveni a plerisque proconsulibus concessam ais protopraxiam, eamque pro lege valuisse. *V. PRIVILEGIUM.*

PROTŌSĒDĒO, es, ere, n. 2. *sedere in primo luogo*, vox hybrida, a Græco *πρῶτος* primus, et Latino *sedeo*. *Tertull. Cor. mil. 15.* Protosedent et presbyteri coronati. *Lectio vitiosissima: plerique rectius leg. Alius (angelus) Iridis ambitu oratur celestis prato.* Sedant et presbyteri coronati.

PROTŌSTĀSIA, f. PROSTASIA.

PROTŌTŌMUS, a, um, adject. di prima tagliata, *πρωτότομος*, qui est primæ sectionis: a *πρώτος* primus et *τομή* sectio. *Caules prototomi*, qui primi in brassica vere secantur: teneriores proinde et suavioris, qui et *cymæ* vocantur. De his *Plin. 19. Hist. nat. 8. 41. (137).* Brassica cymas a prima sectione præstat proximo vere. Hic est quidam ipsorum caulium delicatior teneriorque cauliculus, etc. Post cymam ex eadem brassica contingunt æstivi autumnalesque cauliculi, mox hiberni, iterumque cymæ. *Colum. 10. R. R. 129. de brassica.* Frigoribus caules, et veri cymata mittit. et *ibid. 369.* Sed jam prototomos tempus decidere caules. *Martialis. 14. 101.* cujus lemma *Boletarium*. Quum mihi boleti dederint tam nobile nomen, Prototomis, pudet heu! servo coliculis. — Et absolute, substantivorum more, *Id. 10. 48.* Et faba fabrorum, prototomique rudes.

PROTŌTŪPIA, æ, f. 1. *πρωτοτυπία*, vox Græca, a *πρώτος* primus et *τύπος* forma: cujus mentio fit ab *Imp. Constantin. Cod. Theod. 6. 35. 3.* et ab *Imp. Julian. Ibid. 11. 23. 2.* Mimus fuit et officium, quod occupabat circa tirorum præstationem, ita quidem ut qui eo fungeretur, æstimaret, seu pretium statueret, quod loco tirorum inferendum erat, atque ita formam daret. *V. Gothofredi* adnot. ad postremum hunc loc. cit.

PROTŌTŪPUS, a, um, adject. *πρωτότυπος*, primitivus. *Marius Victorin. 2. p. 2514. Putsch.* Nunc ad novem prototypa, id est primiformia omnium metrorum genera, et quorum et origine derivata innumerabilis metrorum profuit copia, stylum nostri operis convertam. *Id. p. 2552.* Hæc sola duo metra (*dactylicum* et *iambicum*) possunt prototyporum prototypa dici, et omnium metrorum elementa. *Diomed. 2. p. 428. Putsch.* Monosyllaba quæcumque sint verba prototypa, o litteram tam versu, quam etiam prosa similiter produciam habent.

PROTRACTIO, ōnis, f. 3. *allungamento*, actus protrahendi, productio. *Macrob. 1. Somn. Scip. 12.* A puncto nascitur linea, et in longum ex individuo procedit: ibique a puncto suo, quod est monas, venit in dyadem, quæ est prima protractio. *Theod. Priscian. lib. 2. part. 1. c. 10. p. 300. retro ed. Ald.* Spasmus appellatus est extensione, vel protractione nervorum et viciorum muscularum.

PROTRACTUS, a, um. *V. PROTRAHO*

PROTRACTUS, us, m. 4. idem ac protractio. *Inscript. apud Amadut. Anecd. litt. T. 2. p. 480.* ET LONGIS PROTRACTIBUS . . . MALORIUM VICI. Ita mutilam vocem ex lapidis vestigiis suppli. *Marin. Frat. Arv. p. 61.* Sed longis protractibus arte malorum Vici etc.; ibi autem sermo est de quadam ille forensi malevolorum hominum artificio protracta.

PROTRĀHIO, trāhis, traxi, tractum, trāhere, a. 3. *Protraxi* syncop. pro *Protraxisti*, apud *Sil. It. 16. 84.* protraxisti ad arma Quod profugos, satis est. *Protraze* pro *protraxisse*, *V.* in **PROGRAXE**. — Part. *Protrahens* I.; *Protractus* I. et II. 1., 2., 3.; *Protracturus* et *Protrahendus* I. — Protrabo est in medium traho, pertrabo, produco, *παράγω* (Ital. *tirare*, *tirar fuori*, *condurre per forza*, *trascinare*; Fr. *tirer en avant*, *tirer de*, *faire sortir*, *trainer*; Hisp. *tirar en adelante*, *tirar fuera*, *arrastrar*; Germ. *vorwärtsziehen*, *hervorziehen*, *hervorbringen* aus etwas, *vorhinziehen*; Angl. *to draw* or *drag* forth, *bring forward* or *out*, *force out*, *drag along*).

I.) Proprie. *Accius* apud *Non. p. 16. 22. Merc.* tantum ut frustrando, lactas, vadans protrabas. *Zucret. 6. 564.* Protractaque trabes impendent ire paratæ. *Id. ibid. 1264.* multa sili protracta

corpora. *Virg. 2. Æn. 122.* Hic Itabacus ratem magno Calchanta tumultu Protrahit in medium. et 8. *ibid. 265.* de Caco. pedibusque informem cadaver Protrahitur. *Propert. 3. 16. 25.* Ille licet ferro cautus se condat et ære, Mors tamen inclusum protrahit inde caput. *Cic. 6. Verr. 10. 24.* Hinc in convivium Sex. Cominium protrahi iussit. *Id. 1. Phil. 9. 22.* Ad operas mercenarias statim protrahi. *Plaut. Merc. 4. 4. 58.* Me istam capillo protracturum esse in viam, nisi etc. *che la trascinerò per li capelli sulla strada. et Tac. 4. Hist. 27.* Protrahere aliquem e tentorio. *Sueton. Ner. 53.* Si qua paria (*athletarum*) longius recessissent, in medium manibus suis protrahens. *Ammian. 24. 4.* Cujus (turris) ruina muri contiguum latus secum immani fragore protraxit. — Est etiam in aliquam partem trahere. *Cels. 7. 21. 2.* Deinde si inqueu incisum est, eo protractis tunicis, humor effundi debet. *tirate a quella parte le tuniche.* — Item pro extrahere, *cavar fuori. Id. 7. 12. n. 1.* Specillo conquirenda cat testa, quæ recessit, et vulsella protrahenda est.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Zucret. 4. 1182.* Quippiam protrahere in lucem. et 5. 1387. quidquid paulatim protrahit ætas in medium, ratioque in luminis eruit oras. et *ibid. 1030.* ipsa videtur: Protrahere ad gestum pueros infantia linguæ. *tirarli e costringerli a fur dei cenni.* Sic *Liv. 33. 28. a med.* Quem indicem Pisistratus timens, eo ipso timore ad indicium protraxit. *lo tirò, e quasi sforzò a scoprire. Plaut. Trin. 1. 2. 7.* Nam postquam hic ejus rem confregit filius Videtque ipse ad pauperiem protractum esse se, etc. *Quintil. declam. 4. 14.* Vultus ex rudi caligine protractus. *Val. Max. 3. 8. n. 6.* Portentum tenebris protractum. ¶ 2. Specialim est revelare, patefacere, publicare, prodere, manifestare, scopire. *Liv. 45. 5. a med.* Suberat et ille metus, ne damnatus auctorem se nefandi facinoris protraheret. *Ovid. 3. Trist. 4. 71.* Nec meus indicio latitans versus amicos Protrahet. *Liv. 27. 3.* Novum in oculo gliscens per indicium protractum est facinus. *Vellej. 2. 92. 2.* Quum protraxisset publicanorum fraudes, punisset avaritiam. *Val. Max. 2. 5. n. 3.* Matronæ unus ancillæ indicio protractæ. ¶ 3. Item differre, prolongare, differre, tirar innanzi, o in lungo, *ἀνταλλάσσειν. Sueton. Ner. 32.* Stipendia militum protrahere ac differre. *Id. Cæs. 52.* Convivia in primam lucem protrahere. *Id. Ner. 27.* epulas a medio die ad mediam noctem. et *ibid. 33. ad fin.* Venenum in hædo expertus, is quinque horas protraxit. scil. vitam. *Id. Aug. 17.* In serum dimicatione protracta. ¶ 4. Item augere. *Val. Max. 1. 4. n. 8.* Ut rapacissimi victoris insolentiam dicti timore protraheret. *Alii leg. pertraheret.* ¶ 5. Item extendere. *Ulp. Dig. 45. 1. 1. ad fin.* Utrum hoc usque ad Græcum sermonem tantum protrahimus, an vero et ad alium, Pænium forte, vel Assyrium, dubitari potest.

PROTREPTICON et

PROTREPTICUM, i, n. 2. *esortazione, istruzione, προτρεπτικόν*, tractatus, syntagma, liber, carmen exhortationem et monita continens: a *πρωτρεπω* adhortor, *monitis impello*. Ita *Protrepticon* inscribitur apud *Statium* silva 2. libri quinti. *Trebell. Salonin. Gall. 2.* Nec ignota esse arbitror quæ dixit M. Tullius in Hortensio, quem ad exemplum protreptici scripsit. *Auson. epist. præfixa Edyll. 4.* Libellus, quem ad nepotulum meum instar protreptici luseram. Adde *Sidon. 1. Ep. 25. (al. 31.).*

PROTRICO, as, are, a. 1. porro tricare. Vos a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Vol. Tir. p. 150.*

PROTRIMENTUM, i, n. 2. *ἐπιτρίμμα*, edulium minutum tritum concisumque, qualia etiam hodie io pulmentariis plurima concinnant ex carnibus frustulatis concisis, intrimentum: a *proterendo*. *Apul. 8. Met. in fin.* Et accuratius in protritmentis sapidissime coctum.

PROTRITUS, a, um. *V. PROTERO.*

PRO TRIUNVIRŌ, m. qui fuit triumvir. *Inscript. Afric. ad Renier. 2189. c. GARCILVS . . . PRO TRIUNVIRO QVATVR*

PROTRÔPÊ, es, f. i. figura, de qua hæc *Jul. Rufinian.* de fig. sent. et eloc. 35. ed. *Ruhnken.* Protrôpe, adhortatiu ad aliquam rem est, et pallilogia. *Virgilius* (5. *Æn.* 189.): nunc, nunc insurgite remis, hortor vos (at vulgati libri Hactorei) socii.

PROTRÔPUM, i, n. 2. προτροπον, genus potus, idest mustum, antequam uvæ calcantur, a προτροπή provero, quod calcaturam et prelum prævertat sponte effluendo. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 9. 11. (85). Sed inter hæc genera potuum ponere debeo et protropum: ita appellatur a quibusdam mustum sponte defluens, antequam calcantur uvæ. *V. LIXIVUS* et **PROTYRUM**. *Marcell. Empir.* c. 20. pag. 113. retro ed. *Alb. Dantur* (pastilli) jejunis ex aquæ cyathis tribus, aut ex protropo musto, quod est passi genus.

PROTRUDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (pro et trudo). Part. *Protrusus* I. — Protrudo est idem ac porro, sive ultra trudo, propello, sensim promoveo, προωδῶ, spingere innanzi.

I.) Proprie. *Cic.* *Fat.* 19. Ut igitur, qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, etc. *Phædr.* 5. 7. Ab universis capite est protrusus foras. *Lucret.* 4. 890. atque ita tota Paulatim moles protruditur atque movetur. *Id. ibid.* 279. Sic ubi se primum speculi projecit imago, Dum venit ad nostras acies, protrudit aglique Aera, qui inter se cumque 'st oculosque locatus, Et facit ut etc. *Cl. eum.* *ibid.* v. 246. *Horat.* 1. *Ep.* 20. 14. ut ille qui male parentem in rupes protrusit asellum *Iratus*. *Vitruv.* 2. 8. Coagumenta inter se sedentia non protrudent opus. *Ammian.* 29. 1. circa med. Protrudi penatibus. h. e. proturbari, ejici.

II.) Translate. *Cic.* 10. *Fam.* 26. extr. Comilla, quantum facere possumus, in Januarium mensem protrudimus. *Andiamo* cacciando innanzi, e differendo. *V. PROTENDO.*

PROTRUSUS, a, um. *V. voc. præced.*

PROTUBERO, as, are, n. 1. gonfiarsi, extubero, exresco in formam tuberis. *Solin.* 45. de bucephalo. De fronte ejus quædam existantium corniculorum protuberabant minæ. et *ibid.* 46. ad fin. Protinus atque poma ejus deciderunt maturitate, alia protuberant.

PROTUMIDUS, a, um, adject. in anteriorem partem tumidus, ut Protumida luna, apud *Apul. de Deo Socrat.* sub init., ubi est qui leg. pertumida.

PROTURBATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PROTURBO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et turbo). Part. *Proturbans* II.; *Proturbatus* I. et II. — Proturbo est idem ac porro, sive ultra, sive extra turbo, id est repello, abigo, arceo, scacciare, απωδῶμαι.

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Cæs.* 2. *B. G.* 19. ad fin. His facile pulsus ac proturbatus, ad flumen decurrerunt. *Virg.* 10. *Æn.* 801. Telaque conjiciunt, proturbantque eminus hostem. *Id. ibid.* 441. Quem circum glomerati hostes, hinc comminus atque hinc Proturbant. *Liv.* 5. 47. Telis missilibusque saxis proturbare hostes. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 19. 21. (67). Apes pigras et ignavas proturbant. *Colum.* 9. *R. R.* 15. 2. Extra tecta proturbantur. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 513. Proturbare aliquem laribus. *Apul.* 9. Met. quempiam de domo. *Quintil. declam.* 17. 6. e domo filium. *Tac.* 2. *Hist.* 85. Proturbatis, qui de Othone nunciabant, etc. *Justin.* 3. 4. 12. Dux eorum Phalantus per seditionem in exilium proturbatus Brundisium se contulit. — b) Poëtice pro dejicere. *Ovid.* 3. *Met.* 79. de angue. nunc impete vasto fertur, et obstantes proturbat pectore silvas. — Item pro emittere mandata fuori. *Sil. It.* 5. 604. Iraque anhelatum proturbat pectore murmur.

II.) Translate est valde turbare. *Tac.* 1. *Hist.* 60. Militum conviciis proturbatus, et desertus. *Val. Flacc.* 1. 597. Nuncius hunc (*Eolum*) solio Boreas proturbat ab alto. h. e. sedentem in solio turbat rei novitate et magnitudine. *Id.* 6. 230. Fulmineumque viris proturbans ingarit enses.

PROTUTELA, æ, f. i. vicetutela, munus ejus,

qui pro tutore negotia gerit. *Ulp. Dig.* 27. 5. 1. init. Protutelæ actionem necessariam præterproposuit. Adde *eum.* *ibid.* § 6. et 8. *Paul.* *ibid.* 3. 24. Nequa tutelæ, neque protutelæ judicio tenetur.

PROTUTO, as, are, a. 1. idem ac tutari. *Gloss. Cyrill.* Προσφαλιζομαι, protuto.

PROTUTOR, ōris, m. 3. vicetutore, quasi tutor, tutoris munus exercens. Apud *Ulp. loc. cit.* in PROTUTELA semper in ablativo usurpatur, pro tutore: in recto vero quasi tutor dicitur. Apud *Ammian.* 29. 5. non protutoribus in dativo plur., sed protectoribus legendum est.

PROTYRUM, i, n. 2. originale, primo exemplare, o modello, prototipo, πρότυπον, primum exemplar, ad cuius rationem cetera formantur: a πρό ante et τύπος forma, exemplar impressum. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 43. (152). Primus personas tegularum extremis imbricibus imposuit, quæ inter initia protypa vocavit. *V. ECTYPUS.* Alii rectius leg. prostypa, et intelligunt figuras, quæ parum existant et prominent, di basso rilievo; quam *Salmasii* conjecturam confirmant optimi Codices: *V. Sillig.* ad h. l. Hoc vero unice probandum, ait cl. *Furlanetto* in *Append.*, nam πρότυπος est inusit., pro quo πρότυπος usurpatur; itaque prostypa scribendum a πρότυπος, eminentes figuras habens; falsam porro vocis locutionem hujus interpretationem habuit *Forcellinus* ex *Harduino*.

PROTYRUM, i, n. 2. πρότυπον, genus vini in insula Lesbos, apud *Vitruv.* 8. 3. a med., ubi alii leg. protropum. Aliud est prothyrum: da quo *V. in DIATHYRUM.*

PROUT. *V. PRO.*

PROVECTIBILIS, e, adject. qui proficere et provehi in melius potest. *Fulgent. Contin. Virgil.* p. 747. Stav. Ita et ingenio natum est provectibile.

PROVECTIO, ōnis, f. 3. promozione, προαγωγή, actus provehendi, promotio. *Lactant.* 5. 11. Non honor ille, aut provectio dignitatis fuit, sed hominis damatio ad carnificium.

PROVECTUS, a, um. *V. PROVEHO.*

PROVECTUS, us, m. 4. provectio. *Aurel. Vict. Cæsar.* 39. ad fin. Honestiorum provectus, et contra supplicii flagitiosi cujusque, virtutum studia augebantur. *Sidon.* 4. *Ep.* 4. Provectu ætatis. h. e. progressu. *Pallad.* 1. *R. R.* 6. Præsentia domini provectus est agri. profitto, vantaggio. et *Dictys Cret.* *B. Troj.* 6. 11. Insula in provectu frugum redundatura. *Al. leg.* provenit. — In plur. num. legitur apud *Ammian.* 28. 4. a med. — Est etiam promotio, Italæ promotione, ad dignitatem aliquam. *Cassiod.* 8. *Variar.* 11. Confido, agendas optimo regi gratias, quando provectum meum excogitatum, P. C., noscitis pro utilitate cunctorum. Adde *ibid.* 22.

PROVÉGEO, es, ere, a. 2. moveo, profero, promoveo, excito. *Pacuvius* apud *Non.* p. 154. 5. *Merc.* Aut me occide, illic si usquam provegeam gradum. *Alti leg.* provigeam, alii perperam provideam. *V. PROVIDEO.*

PROVÉHO, vēhis, veki, vectum, vēbere, a. 3. (pro et veho). Part. *Provehens* II. 2. a.; *Provectus* I. b., II. 1. b. et 2. b. et in fin. — Proveho est idem atque ultra aut ante veho, ultra duco, promoveo, præsertim si navi, aut curru, aut jumento id fiat. προήγω (II. portare, o condur oltre, o innanzi; Fr. porter en avant, faire avancer, transporter; Hisp. llevar, traer en adelante, hacer adelantar, transportar; Germ. vorwärts führen, -bewegen, -bringen, -fahren, -schaffen, fortbringen, -führen; Angl. to carry forth or forward, carry on or along, conduct, convey).

I.) Proprie. — a) Activa forma. *Plaut. Rud.* 3. 6. 24 PL. Eam hinc abduxisti. LA. non avevi. PL. cur negas? LA. quia pol provexi: avebere non quivi miser. h. e. navi quidem impositam porro veki, sed avehere nequivi tempestate impeditus. *Accius* apud *Non.* p. 534. 2. *Merc.* Ante nootem extenta relia ut proveherem et statuerem. *Phin.* 21. *Hist. nat.* 13. 43. (73). In

Hispania alvos apum multis provebunt. *Plin. alter* 6. *Ep.* 31. sub fin. Ingentia saxa latissima navis provehit. *Val. Flacc.* 4. 421. Juvet nostros nunc ipsa labores, Immissisqua ratem sua per freta provehat *Euris*. *spinga innanzi*, et *Lucret.* 6. 1025. aer a tergo quasi provehit atque propellit. — b) Passiva voce, vel Mediorum apud Græcos more, sæpius adhibetur, avanzarsi, inoltrarsi. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 31. 36. (199). Navigantes in eam insulam non posse ultra quasdam columnas provehi. *Virg.* 3. *Æn.* 73. Provebimur portu: terræque urbesque recedunt. *Cæs.* 2. *B. C.* 3. L. Nasidius cum classe freta Sicilia provehitur. *Virg.* 2. *Æn.* 24. Huc se provecti deserto in litore condunt. *Liv.* 23. 47. Protectus ante stationes equo, Tauream compellavit. *Cæs.* 3. *B. C.* 8. Serius a terra provectæ naves. et 4. *B. G.* 28. extr. naves in altum. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 17. 21. (124). Boji Transalpinibus provecti Laudem Pompejam condidere.

II.) Translate. ¶ 1. Est promovere, evehere, portare innanzi, promuovere, innalzare. — a) Activa voce. *Sueton.* *Cæs.* 72. Quosdam etiam infimi generis ad amplissimos honores provexit. *Plin.* 8. *Ep.* 12. Colit studia, studiosos amat, fovet, provehit. *Id. Ep.* 9. *Ep.* 14. Provebere aliquem in lucem et famam. *Fellej.* 2. 128. 2. aliquem in consiliatus, censuras, et triumphos. *Cic.* 13. *Phil.* 11. 24. Ecquo te tua virtus provexiset? ecquo genus? *Horat.* 3. *Od.* 4. 66. vim temperatam dii quoque provehunt in majus. — b) Passiva voce, vel Mediorum apud Græcos more. *Quintil.* 6. *proem.* 10. Esse nescin quam, quæ spes tantas decerpit, invidiam, ne videlicet ultra, quam homini datum est, nostra provebantur. et *Fellej.* 2. 69. 1. A quo ipse in consulare provectus fastigium fuerat. *Tac.* 13. *Ann.* 20. Ut Burrum demovere præfectura destinaret, tamquam Agrippinæ gratia provectum. *promosso.* *Id.* 2. *ibid.* 75. E gregario ad summa militiæ provectus. *Id.* 1. *Hist.* 1. Dignitatem nostram a Vespasiano inchoatam, a Tito auctam, a Domitiano longius provectam non abnuerm.

¶ 2. Item est abripere, longius impellere, prægredi facere, trasportare, far andar innanzi, ducta metaphorâ a ventis, qui navim impellunt. — a) Activa voce. *Cic.* *Dom.* 12. 32. Vestra in me audiendo benignitas prævenit orationem meam. *Id. Harusp. resp.* 20. 43. Sulpicium longius quam voluit, popularis aura provexit. *Liv.* 2. 50. Hæc spes provexit, ut ad conspecta procul pecora decurrerent. *Id.* 40. 14. sub init. Quo lusu apud ma celebratum cœnivium sit, illo etiam (forsitan pravo) gaudio prævabente, quod etc. *Propert.* 2. 12. 19. Quin etiam si me ulterius provexerit ira, Ostendes matri brachia læsa tuæ. *Lucret.* 5. 1433. Idque minutatim vitæ provexit in altum. h. e. paulatim deduxit in multas calamitates, ceu in altum mare. — b) Passiva voce, vel Mediorum apud Græcos more, est progredi, procedere, rapi, ferri. *Cic.* 3. *Fin.* 22. 74. Sentio ma esse longius provectum, quam proposita ratio postularet. *Id.* 8. *Phil.* 3. 9. Inani spe ad aquas usque et Puteolos provehuntur. s'avanzano coi disegni e colle brame. et 4. *Tusc.* 18. 42. Ipsa sibi Imbecillitas indulget, in altumque provehitur, nec reperit locum consistendi. *Id.* 1. ad *Brut.* 15. Sed provebor amore. mi lascio trasportare. *Liv.* 35. 48. ad fin. Provectus deinde est intemperantia linguæ in maledicta Romanorum. *Tac.* 4. *Hist.* 7. Paullatimque, per altercationem, ad continuas et infestas orationes provecti sunt. *Quintil.* 1. 3. 4. Audacia provecti. *Tac.* 4. *Ann.* 10. Ro audacæ provectus, ut etc. *Id.* 2. *ibid.* 55. Ro usque corruptionis provectus, ut etc. *Plin.* 9. *Ep.* 19. Semel omnino, me audiente, provectus, ut de rebus suis hoc unum referret, etc. avanzatosi a tanto di etc. *Alter Plin.* 26. *Hist. nat.* 4. 9. (20). Iluc usque provecti credulitas antiquorum. *Al. Sillig.* nulla prorsus allata var. lect. profecta. Spectatim de tempora. *Tac.* 3. *Hist.* 46. Bellum inaglus provectum. h. e. protractum. *Cic.* *Senect.* 4. 10. Eum culare capi non admodum grandem natu, sed tamen jam ætate provectum. Sic *Nepos*

Timol. 4. Hic quum metata jam proventus esset, sicut ulio morbo lumina oculorum amisit. *Cic.* 1. *Tusc.* 39. 94. Proventa etate mortua est. in tā avanzata. *Tac. Ann.* 1. 4. Senectus proventa. *Id.* 13. *ibid.* 20. Proventa non erat. *Apul.* 8. *Met.* Die jam provento. — *Provehere vitam in periculum*, est exponere, apud *Cic. Mil.* 21. 56., ubi tamen *alii leg.* projicere. — Hinc *Part. præter. pass.*, cujus exempla retulimus.

Proventus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Provector* apud *Ammian.* 26. 9. *Provector* natu. *Arnob.* 6. 10. Senectute *provector*. *Auson. epigr.* 19. Nestore sim quamvis *provector*. *Pallad.* 4. *R. R.* 13. in fin. Equis *provectoribus* tempora carari incipiunt, supercilla canescere.

PROVENDO, is, fr̄e, a. 3. *Afranius* apud *Donat.* ad *Ter. Adelph.* 3. 4. 34. Is, ut servorum captus est, facillime domo atque nostra familia *provenidit*. *Alii* *divisim leg.* *pro venditur*, ut sit constructio: *venditur pro domo atque etc.* *Lachmanno ad Lucret.* 2. 829. certum est *vox venditur Afranio* minime convenire; et *Ribbeckius, Comitor. fragm. pag.* 204. legendum conjicit *protruditur*, vel *provertitur*.

PROVĒNIO, vĕnis, vĕni, ventum, venire, n. 4. (pro et venio) *Part. Proveniens* I. 2. b. et II. 2. b.; *Proventurus* II. 2. a. et b. — *Provenio* est idem atque *extra venio*, *prodeo*, *exior*, *exeo*, *ἐκέρχεται* (II. *comparare*, *uscir fuori*; *Fr. venir en avant, s'avancer, paraître, se montrer*; *Hisp. venir en adelante, adelantarse, parecer, mostrarse*; *Germ. hervorkommen, hervortreten*; *Angl. to proceed or come forth, come out, appear*).

I. Proprie. ¶ 1. *Generatim. Plaut. Pseud.* 1. 5. 155. Nam qui in acanam *provenit* novo modo, novum aliquid *inventum* asserre addecet. *Nævius* apud *Cic. Senect.* 6. 20. *Proveniebant* oratores novi, stulti, adolescentuli. *Alii leg.* *proveniebant*, eod. sensu, et *Sall. Cat.* 8. Quia *provenere* ibi *scriptorum magna ingenia*, per terrarum orbem *Atheniensium facia* pro maximis celebrantur. *Cels.* 2. 7. ante med. Quibus *feminis menstrua non proveniunt*. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 23. 21. (85). *Altitudo*, in qua *nubila ac venti nubesque proveniant*. *Alii leg.* *io quem perveniunt*. ¶ 2. *Speciatim.* — a) Est *nasci, nascere*. *Tac.* 4. *Hist.* 65. *Deductis olim*, et nobiscum per *convivia sociatis*, quique *mor provenere*, hæc patria est. h. e. quique es *vis nati sunt*. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 53. 74. (150). *de ovis*. Post solstitium *nata non implent magnitudinem* *Justam*: tantoque minus, quanto *serius provenere*. et *ibid.* 54. 75. (152). *Incubationi datur initium post novem lunam*, quia prius *inchoata non proveniant*. *Id.* 17. *ibid.* 20. 34. (148). *de castanea*. Seri *nuce dilimus*: sed, nisi ex *maximis*, non *provenit*, nec nisi *quinis acervatim satis*. *Id.* 9. *ibid.* 10. 12. (38). Neque *aliud ibi animal provenit*. *Id.* 4. *ibid.* 16. 30. (104). *Insula*, in qua *candidum plumbum provenit*. *Id.* 37. *ibid.* 10. 56. (152). *Catoptritis (gemma) in Cappadocia provenit*. *viene. Ovid.* 4. *Fast.* 772. in stabulo multa *sti agna meo*, *Laoaque provenit nullas læsas puellas*. *Id.* 3. *Amor.* 1. 43. *de Elegia*. Rustica sit *stne me lascivi mater Amoris*: *huic ego proveni lena comesque dea*. h. e. *nata sum, inventa sum*, ut *essem lena etc.* *Colum.* 7. *R. R.* 8. 5. *de caseo*. Sic neque *fistulosus*, neque *salsus*, oque *aridus provenit*. *riesce, divento*. — b) Item *nasci simul et crescere, oillignere, provare, crescere, provenire*. *Colum.* 3. *R. R.* 18. 2. *Nulla stirps antequam deponetur veniat et infracta melius provenit*, quam quæ *integra et inviolata sine injuria deposita est*. *Id.* 4. *ibid.* 30. 6. *Virgas roscidas si recideris*, parum *prospere proveniunt*. *Id.* 1. *ibid.* 2. 4. *Segetes modice siccis campis melius, quam præcipitibus locis proveniunt*. *Id.* 5. *ibid.* 6. 14. *Quæ ulmus a positione bene provenit*, etc. *Cæs.* 5. *B. G.* 24. *Frumentum propter scilicet angustius proveniat*. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (155). *Hoc pro senescendi celeritate attributum huic arbori*, ut *citissime proveniat*. *Id.* 19. *ibid.* 7. 36. (120).

Ooimnm cum maledictis ac probris serendum præcipiunt, ut *lætius proveolat*. *Id.* 17. *ibid.* 1. 1. (1). *Arboris sponte sua provenientibus*. *Pallad.* 4. *R. R.* 3. *Nec in sabulone solum, sed in arena quoque (panicum et milium) proveniunt*. et *ibid.* 10. 16. *gaudent assidua fossione*: hinc *proveniunt poma majora*.

II.) Translate. ¶ 1. *Generatim* est *extra venire, exire. Plaut. Capt.* 2. 1. 26. *Doli non doli sunt, nisi astu coles*: Sed *malum maximum, si id palam proveoit*. ¶ 2. *Speciatim* est *evenire, contingere*. — a) *Universim. Ovid.* 1. *Trist.* 1. 39. *Carmina proveniunt animo deducta sereno*. *Plin.* 8. *Ep.* 19. *extr.* *Ut ex studiis gaudium, sic studia hilaritate proveniunt*. *Cic.* 1. *Fin.* 14. 47. *Nec, quid proventurum sit, provident. Alii leg.* *eventurum*. *Tac.* 2. *Hist.* 20. in fin. *Gnaeus, ut initia belli provenissent, femam in cetera fore*. *Plaut. Most.* 2. 1. 68. *Tranquille cuncta, et ut proveniant sine malo*. *Sueton.* Aug. 94. *Quod uni olim Magno Alexandro simile provenisset ostentum*. *Colum.* 4. *R. R.* 20. 2. *Non quid casu fiat, sed quid certa ratione plerumque proveniat, præcipere debemus*. — b) *Speciatim* est *benè, aut male cedere, avvenire, accadere, andar bene o male*, quod e *additis adverbis patet*. *Lucilius* apud *Non.* p. 521. 3. *Merc.* *Ad eo male me excipiunt decimæ, et proveniunt male*. *Justin.* 7. 6. 10. *Quibus rebus feliciter provenientibus*. — *Passive impersonaliter. Plaut. Men.* 5. 5. in fin. *Nimis proventum est oequiter*. — *Is etiam, cui quid bene succedit, aut secus, provenire dicitur. Plaut. Truc.* 2. 6. 34. *Mars peregre adveniens salutem Nerienem uxorem suam*. *Quum tu recte provenisti, quumque es aucta liberis, gratulor*. *Id.* *Rud.* 3. 5. 57. *Edepol proveni nequiter multis modis*. *Adde Stich.* 2. 2. 73. *Eadem ratione Ter.* dixit *Adelph.* 5. 9. 22. *Syre, processisti bodie pulere*. — *Absolute pro succedera, andar bene. Tac.* 3. *Hist.* 41. *Non ignavum, et si provenisset, atrox consilium inlit*. et 4. *ibid.* 18. *Si destinata provenissent*. *Id.* 1. *Ann.* 19. *Cetera mandatuos, ubi prima provenissent*. *Id.* 4. *ibid.* 12. *Ferox scelerum, et quia prima provenerant, volutare secum etc.* *Adde eumd.* 4. *Hist.* 34. et 14. *Ann.* 25. *Sueton.* *Vesp.* 5. *Consulentem confirmare sortes, ut quidvis cogitaret volveretque animo, quamlibet magnum, id esse proventurum pollicerentur*.

PROVENTO, as, are, n. 1. frequentat. *V.* in voce præced. I. 1.

PROVENTUS, a, um. *V. PRÆVENTUS*.

PROVENTUS, us, m. 4. (*provenio*) est *quidquid nascitur, et alicunde provenit, et fructum affert, ut partus animalium, fruges, vina, poma, et hujusmodi, tā γηγόνεα, φερά, ἐπρόδοος* (II. *vernuta, raccolta, rendita, entrata, nascita*; *Fr. venue, naissance, croissance, production, récolte, moisson*; *Hisp. natio, nacimiento, crecimiento, producción, cosecha de frutos*; *Germ. d. Hervorkommen, -wachsen, Gedeihen, Wachsen, Entstehen*; *Angl. increase, produce, yearly profit or income, revenue*).

I.) Proprie. — a) *In singul. num. Virg.* 2. *G.* 518. *Proventuque oneret sulcos, atque borrea vincat*. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 25. 57. (209). *Sunt qui certissimum veris indicium arbitrantur, ob inOrmitatem aomialis, papilionis proventum*. *Id.* eo ipso anno, quum *commoestaremur hæc, notatum est, proventum eorum ter repetito frigore extinctum*. *Id.* 11. *ibid.* 11. 10. (26). *de apib.* *Domos primum plebi exadificanti, deinde regibus. Si speratur largior proventus, adjiciuntur contubernia et fucis*. *Id.* 13. *ibid.* 24. 47. (134). *Cyllus inventus in Cythno insula, mox translatus in urbes Græcas, magno casei proventu, scil. quia lactis plurimum præbet ovibus, ut Colum.* 5. *R. R.* 12. 1. scribit. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 12. 48. (123). *Ocimum extinguit lactis proventum*. *Sueton.* *Claud.* 16. in fin. *Uberi vicia proventus*. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 12. 19. (93). *In Africa miliaris vocari multas (oleas) a pondere olei, quod ferant annuo proventu*. *Id.* 21. *ibid.* 5. 11. (22). *Lilium maxime rosas decet, medio earum proventu incipiens*. *Id.* 15. *ibid.*

18. 19. (71). *Ficus trifario proventu*. *Justin.* 43. 2. 4. *Amulius, multiplicato metu proventus duorum, pueros exponi jubet*. — b) *In plur. num.* *Plin.* 19. *Hist. nat.* 12. 62. (189). *Mortensium proventus tantum adhuc tractavimus, et ibid.* 5. 24. (74). *Cucumis seratur usque ad alios pæna proventus*.

II.) Translate. ¶ 1. *Generatim* de *proventu uberi, abundantia, copia, abbondanza. Plin.* 10. *Hist. nat.* 65. 85. (187). *Proventus murium siccitatibus*. *Id.* 8. *ibid.* 55. 81. (218). *Certum est, Balearicos adversus proventum cuniculorum auxillum militare a divo Augusto petiisse*. *Alter Plin.* 1. *Ep.* 13. *Magnum proventum poetarum hic annus attulit*. *Justin.* 13. 1. 12. *Neque unquam ante Macedonia tam clarorum virorum proventu floruit*. Cf. *Quintil.* 12. 10. 11. *Tum efflorescit oratorum ingens proventus*. *Seneca Tranquill.* 7. *Ille Socratici fetus proventus, Lucan.* 2. 60. *tanta ne novorum Proventus seclerum quærent, uter Imperet Urbi?* ¶ 2. *Speciatim* est *prosperus exitus, successus, buon esito, buon successo. Cæs.* 7. *B. G.* 29. *Omnas secundos rerum proventus expectare*. *Id.* 2. *B. C.* 38. *Multum ad banc rem probandam adjuvat adolescentia, magnitudo animi, superioris temporis proventus, fiducia rei bene gerendæ*. *Liv.* 45. 41. *Multarum secundarum rerum velut proventus*. *Plin.* 9. *Ep.* 13. a med. *Tanta conversio vel negotii dignitate, vel proventum nationis, vel actoris constantiam subsequuta est*. *Val. Max.* 5. 10. n. 2. *In maximo proventu felicitatis nostræ*. *Id.* 3. 2. 5. *Excellentissimos virtutis proventus miserabilis lapsus sequitur*. ¶ 3. *Item eventus, evento, avvenimento. Apul.* 2. *Met.* *Mibi proventus hujus peregrinationis anquirenti, multa respondit*. ¶ 4. *Item utilitas, utilità. Apul. de Mundo*. *Cultus agrorum, artificum solertia, proventus artium*.

PROVERBIALIS, e, adject. *proverbiale. Gell.* 2. 22. a med. *Ex quo verum istum proverbiale factum ait*.

PROVERBIALITER, adverb. *proverbialmente*, per modum proverbii. *Ammian.* 29. 2. ad fin. *Proverbialiter dici solet*. *Sidon.* 7. *Ep.* 9. in conc. *Ut proverbialiter loquar*. *Adde Donat.* ad *Ter. Eun.* 2. 3. 37.; et *vet. Scholiast.* ad *Horat.* 1. *Sat.* 4. 120.

PROVERBIUM, ii, n. 2. *Primam syllabam prae duxit Ovid.* 4. *Fast.* 489. *Hæc quoque de causa (si te proverbial tangunt) Mense malas Majo nubere vulgus ait. At licenter corripuit Alcibi.* 6. 387. *Pacificus quidquid lata inter scripta Salomon Obscurum sensu per clara proverbial dicit*. — *Proverbium, Ital. proverbio, κῆρυγμα, adagium, sententia, dictum, quod longa experientia probatum in ore omnium versatur, et sæpe consilii, aut præcepti utilis loco est. Varro* 1. *R. R.* 2. 2. *Vultis interea vetus proverbium, quod est, Romanus sedendo vincit, usurpamus, dum ille venit?* *Cic.* 3. *Off.* 19. 77. *A quibus natum est id, quod jam cootritum (al. tritum) est vultate, proverbium, etc.* et 1. *ibid.* 10. 33. *Ex quo illud factum est jam tritum sermone proverbium*. et 2. *ibid.* 15. 55. *Quod jam io proverbii consuetudinem venit*. *Id.* 4. *Tusc.* 16. 36. *Ita pervulgatum illud est, ut jam proverbii locum obtineat*. *Liv.* 40. 46. a med. *Vulgatum illud, quia verum erat, io proverbium venit*. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 23. (41). *In proverbium cessit, sapientiam vino obumbrati*. *Cic.* 13. *Phil.* 12. 27. *Quod proverbii loco dici solet*. *Id.* 3. *Ferr.* 20. 53. *Quod est Græcis hominibus in proverbio*. *Id.* *Orat.* 71. 235. *Sed, ut in proverbio est, scopas mihi videntur dissolvere*. *Id.* 10. *Fam.* 20. *Culpa illa vulgari reprehensa proverbio est*. *Id.* *Senect.* 3. 7. *Pares cum paribus, veteri proverbio, facillime congregentur. secundo l'antico proverbio*. et *Amic.* 22. 85. *Acta agimus, quod vetamur veteri proverbio*. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 41. (89). *Veteres salem cum pane calasse, proverbio apparet*. *Gell.* 2. 6. *Hic versus vice proverbii celebratus est*. *Colum.* 5. *R. R.* 9. 15. *Nam vetus est proverbium*. — *In plur. num. Cic.* 3. *Ferr.* 46. 121. *Isius*

nequitiam in ore vulgi atque in communibus proverbialis esse versatam. *Quintil.* 6. 3. 97. Proverbia opportune aptate. Adde *Ovid.* et *Alcim.* allat. Init.

PROVERBUS, a, um. *V.* voc. seq.

PROVERTO, tis, sum, tere, a. 3. Part. *Proversus* et *Provorsus* (a quo factum est per syncope *prorsus*). — Proverto est idem ac recta eo tendo, quo versus sum. *Plaut.* apud *Varron.* 7. *L. L.* 81. *Müll.* Ut transversus, non prorsus cedit, quasi cancer solet. Simile est illud *ejusd.* *Pseud.* 4. 1. 45. Non prorsus, verum ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Festus* p. 229. 1. *Müll.* Provorsum fulgur appellatur, quod ignoratur noctu, an interdum sit factum, itaque Jovi Fulguri et Summano fit, quod diurna Jovis, nocturna Summani fulgura habentur. Hæc *Festus*. Putant eruditior provorsum perperam hic positum fuisse pro *controversum*, h. e. controversum: recte enim controversa ea dici possunt fulgura, de quibus controversa est, quo tempore ceciderint, diluculo nempe, sive crepusculo. Supplicatur (ait *Gesnerus* in *Thesuro* ad *V. Provorsus*) *Scaliger*, ex errore hoc esse vel *Festus*, vel *Pauli*, pro *controversum*. Et sane con et contra sic scient contrahi in scriptura *Longobardica*, ut in pro facile mutari possint. Hæc *cl. Furlanetto*: at *Müllero* provorsum fulmen est ea nocte in diem, vel ex die in noctem provorsum. Præterea *Müllerus* Codicis lectionem tuetur Jovi Fulguri, ut *Juppiter Lapis*; et rejicit *Furlanetti* sc. *Lindemanni* conjecturam, qui leg. *Fulguritori*. Ceterum verbum *proverto* legitur tantum in *Not. Tir.* p. 46. Verit, pervertit, provertit.

PROVIDE, adverb. con prudenza, providamente, ix πρῶοις, prudenter, caute, diligenter. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 50. (97). Tabulata ramorum sustinendo alio provide eligere.

PROVIDENS, entis. *V.* PROVIDEO.

PROVIDENTIA, adverb. Sup. *Providentissime*. — Provideuter est Ital. con prudenza, e cautela, avvedutamente, πρῶοις, caute, prudenter. *Sall. Jug.* 95. Pro eo pia satis provideuter exorare aliquid. *Cic.* 3. *Nat. D.* 40. 95. Invetus es in eam Stolorum rationem, quæ de providentia deorum ab illis sanctissime et providentissime constituta est. *Ulp. Dig.* 47. 3. 1. Quod provideuter lex effecit, ne etc. *Plin. Paneg.* 1. Nihil recte, nihilque provideuter homines sine deorum ope auspiciari. *Id.* 10. *Ep.* 69. Tu quidem providentissime vereris, ne etc. et *Ep.* 81. Providentissime fecisti, quod etc.

PROVIDENTIA, æ, f. 1. (provideo). ¶ 1. Est simplex prænotio, πρῶοις, preconoscenza. Hinc est una e tribus prudentiæ partibus, quam sic definit *Cic.* 2. *Invent.* 53. 60. Providentia est, per quam futurum aliquid videtur, antequam factum sit. *Seneca* *Ep.* 5. extr. Multa bona nostra nobis nocent: timoris enim tormentum memoria reduct, providentia anticipat. ¶ 2. Est prudentia, consilium, cura, cautio, πρῶοις, nrtivedimento, cautela, prudenza. *Sall. Jug.* 7. Et bello strenuus erat, et bonus consilio: quorum alterum ex providentia timorem, alterum ex audacia temeritatem afferre plerumque solet. *Cic.* 1. *Nat. D.* 8. Anus fatidica, Stoicorum πρῶοις, quam Latine ille providentiam dicere, et 2. *ibid.* 22. 55. Tails igitur mens mundi quum sit, ob eamque causam vel prudentia, vel providentia appellari recte possit, (Græce enim πρῶοις dicitur) hæc potissimum providet et in his maxime est occupata, primum ut mundum quam aptissimum sit ad permanendum, deinde ut nulla re egeat, maxime autem ut in eo eximia pulcritudo sit atque omnis ornatu. *Id.* 1. *Divinat.* 51. 117. Esse deos, et eorum providentia mundum administrari. *Plin.* 3. *Ep.* 19. in fin. Quum in omnibus rebus, tum in disponendis facultatibus plurimum tibi et usus et providentiam superest. *Id.* *Paneg.* 10. 4. Jam te providentia deorum primum in locum prorexerat. *Liv.* 1. 51. Moram velut deorum quadam providentia illatam. *Quintil.* 11. 1. 23. Id providentia deorum immortalium assignat. — Cum

Genitivo. *Tac.* 4. *Hist.* 20. Streptitus dissoni, casus incerti, neque ferendi, neque declinandi providentia. *Pompon. Dig.* 33. 1. 7. sub fin. Magis est ut providentia filiorum suorum hoc fecisse videatur. h. e. ut filiis suis provideret. — In plur. num. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 4. extr. Agnosce bonitatem Dei ex providentia et legibus, ex præmonitionibus bonis et benignis. ¶ 3. Absolute de providentia divina, h. e. ratione qua Deus ea, quæ condidit, tuetur ac regit: seu de ipso Deo, cujus consilio bule mundo providetur, ne inconfusus eat, et ætus suis expleat, ut *Seneca* 2. *Quæst. nat.* 45. loquitur, la *Providenza*. *Id.* *ibid.* Vis illum (Deum) providentiam dicere? recte dicet. *Cic. Tim.* 3. extr. Quem ob causam non est cunctaudum prosperi hunc mundum esse—divina providentia constitutum. *Quintil.* 1. 10. 7. Oratio, qua nihil præstantius homini dedit providentia. *Id.* 10. 1. 109. de *Cicerone*. Dono quodam providentia genitus, in quo totas vires suas eloquentia exeret. *Id.* 6. *proem.* 4. Nullam terras despiciere providentiam tester? *Id.* 7. 2. 2. An mundus providentia regatur. Adde *Gell.* 6. 1. Et *Boeth.* 4. *pros.* 6. nte *med.* Hæc divina mens in sue simplicitatis arce composita, multiplicem rebus gerendis modum statuit: qui modus quum in ipsa divinæ intelligentiæ puritate conspicitur, providentia nominatur; quum vero ad ea, quæ movet atque disponit, refertur, fatum a veteribus appellatum est. V. *ibid.* plura huc pertinentia. ¶ 4. Providentia a Græcis et Romanis tamquam dea culta fuit. Eius mentio frequentissima est in uimms Augustorum, in quibus præcipue globus orbem terrarum ipsi deorum providentia permissum fuisse significat. *Macrob.* 1. *Satur.* 17. In insula Delo ades Providentia, quam voco Πρῶοις Ἀδυνας appellant, apta religione celebratur.

PROVIDEO, vides, vidi, visum, videre, a. 2. (pro et video) Part. *Providens* sub *B.* II. 1. et in fin.; *Provisus* sub *A.* II. b., c., d., *B.* I. et in fin. *Provisurus* sub *A.* II. 2. b. et II. 1. et 2.; *Providendus* sub *A.* II. 2. c. et *B.* 2. — Usurpatur — *A)* Nentorum more et — *B)* Active.

A) Nentrum *providere* est ante videre, procul videre.

I) Proprie. *Liv.* 44. 35. Jacula et sagittæ et cetera missilia in tenebris, ubi, quid petetur, prvideri nequeat, inutilia esse.

II) Translate. ¶ 1. Est prævidendo cavere, præcavere, ut sequatur malum quod timetur. *Cic. Rabir. Post.* 1. 1. Cui bene quid processerit, multum illum providisse. *Id.* 9. *Fam.* 18. Aetum de ta est, nisi provides. *Id.* 3. *Ferr.* 56. 157. Nisi provides, tibi ipsi pereundum fuisset. ¶ 2. Item est curare, ante comparare, ante consulere, prospicere, prevedere; et occurrit. — *n)* Absolute. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 33. 91. Multum in posterum providentur, quod etc. h. e. posteris consuluerunt, posteritatis bono prospexerunt. Loquitur de Capua servata, quæ opportunissimam sa præbuit Romanæ reipubli. in illis bellis, quæ post eam devictam secuta sunt, ut paullo ante dixit. *Sall. Jug.* 90. Nam contra tantas difficultates consilio satis providere non poterat. *Liv.* 2. 34. Ventumque ad interitum servitiorum utique et plebis esset, si consules providissent, dimissis passim ad frumentum coemendum etc. — *b)* Sequenta part. ut, ne, præcipua passively impersonaliter. *Ter. Phorm.* 5. 2. 14. Provisum est, ne in præsentia hæc blnc abeat. *Liv.* 36. 17. *a med.* Satis undique provisum atque præcautum est, ne quid etc. *Id.* 44. 34. So, quod sit offitium imperatoris, provisorum, ut etc. *Cæs.* 7. *B. G.* 20. Ne qua civitas suis finibus recipiat, a me provisum est. *Cic.* 1. *Fam.* 2. extr. Et ut quam rectissime agantur omnia, mea cura, opere, diligentia, gratia providebo. *Id.* 2. *Cat.* 12. 26. Mibi, ut urbi satis esset præsidii, a me consilium atque provisum est. *Id.* 11. *Att.* 3. extr. Omnibus rebus cura et provide, ne quid ei desit. *Id.* 1. *Tusc.* 32. 78. Id igitur si acciderit, simus armati. A. Sane quidem: sed, ne acciderit,

providebo. *Tac.* 3. *Ann.* 69. Quanto fore mitius in ipsos, mellus in socios, provideri, ne peccaretur? — *c)* Cum Ablat. et præpos. de. *Cæs.* 3. *B. G.* 3. Quum neque de frumento reliquoque commeatu satis esset provisum, etc. *Id.* 3. *B. C.* 34. Eos de re frumentaria ut providerent, hortatus est. *Cic.* 11. *Phil.* 11. 26. Est autem de Erundisio atque illa ora Italiæ providendum. — *d)* Cum Dativo. *Plaut. Most.* 2. 2. 93. Nihil me cnrasus, inquam: ego mibi provideo. *Cic.* 3. *Cat.* 2. 4. Ut tam demum animis saluti vestræ provideretis, quum oculis maleficium ipsum videretis. *Id.* 1. *Nat. D.* 2. 4. A diis vitæ hominum eousuli et provideri. *Id.* 1. *ad Q. Fr.* 1. 10. extr. Ut consulas omnibus, ut medeare incommotis hominum, provideas salutem. *Id.* *Cæt.* 9. 22. Contra hominum potentias conditioni nminum elivum providere. *Cæs.* 5. *B. G.* 8. Rel frumentariæ providere. *Colum.* 3. *R. R.* 3. 6. Nec provident futuro tempori. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 6. 14. (30). In ea quoque re ambitioni providebant. At *Sillig.* ex optimis *Codd. leg.* ambitionem.

B) Active *providere* est aliquid porro vel procul videre, liquid ante videre, vedere di lontano, nrtivedere, prevedere, προορᾶν, προοιδᾶν.

I) Proprie. *Sueton. Tib.* 14. Afirmavit, nave provisæ gaudium afferri. *Id.* *Domit.* 14. E cuius eplendore per imagines, quidquid a tergo fleret, provideret.

II) Translate. ¶ 1. Est futurum aliquid videre, prævidere, præsentire. *Plaut. Cnpt.* 3. 4. 110. Quia exploratum dico et provisum hoc tibi. *Pacuvius* apud *Gell.* 14. 1. 34. Si qui, quæ eventura sunt, provideant. *Cæs.* 7. *B. G.* 30. Plus animo providere et præsentire existimabatur. *Cic.* 2. *Divinat.* 6. 16. Medieus marbum ingravescemtem ratione providet, insidias imperator, tempestates gubernator. *Id.* *Vntin.* 2. 4. Quod ego, priusquam loqui cœpisti, sensi atque providi. *Id.* 1. *Att.* 1. Petitionis nostræ hujusmodi ratio est, quod adhuc conjectura provideri possit. *Id.* *Mur.* 2. 4. Est boni consulla, non aolum videre quid agatur, verum etiam providere, quid futurum sit. *Alii leg.* prævidere. *Id.* 3. *Phil.* 14. 3d. Nobis vigilantibus, et multum in posterum providentibus. *Plaut. Asin.* 2. 4. 44. Non hercle te provideram: quæso ne vitio veritas: ita iracundia obtutit oculis. (Adde *Horat.* 1. *Ep.* 7. 69.) *Lucret.* 4. 881. neque enim facere inelipit ullam Rem quisquam, quam mens providit, quid velit, ante, At, quod providet, illius rei constat imago. h. e. antequam mens providit. *Cic.* 1. *Fin.* 14. 47. Nec quid eventurum sit, providet. *Alii vero legunt* preventurum. *Id.* 1. *Divinat.* 36. 78. Ita futura eloquentia provisæ in infante est. *Id.* 2. *Phil.* 10. 24. Quæ ego multo ante provideram. *Id.* 3. *Tusc.* 22. 52. Maris subita tempestas, quam ante provisæ, terret navigantes vehementius. *Cf. Veget.* 3. *Milit.* 6. circa *med.* In necessitate subita quæ terrent, provisæ non solent esse formidini. *Rursus* *Cic.* 3. *Ferr.* 6. 15. Ratio explorata atque provisæ. *Justin.* 36. 2. 9. Aden ut sterilitatem agrorum ante multos annos provideat. ¶ 2. Est etiam curare, ante comparare. *Varro* 3. *R. R.* 10. 4. Ras cellas provident, ne habeant lo solo humore. *ναατροφῆν*, ut illud *Virg.* 1. *Æn.* 577. Urbem quam statuo, vestra est. *Cic.* 6. *Fam.* 10. extr. Quæ sunt in fortune, temporibus regantur, et consillis nostris providebuntur. *Id.* 2. *Att.* 1. *a med.* Quod a me ita præcautum atque provisum est, ut etc. *Augustus* apud *Sueton.* *Aug.* 42. Satis provisum a genero suo Agrippa, pardentis pluribus aquis, ne homines sitiant. *Plin.* 3. *Ep.* 9. Provisum hoc legibus. h. e. cautum, sanctum. *Cic.* 14. *Fin.* 21. Quod opus erit, ut res tempusque postulat, provideas atque administres. *Id.* 2. *Nat. D.* 22. 58. Providentia hæc potissimum providet, et in his maxime est occupata, ut etc. *Id.* *Amie.* 2. 6. Multa provisæ prudenter. *Id.* 10. *Att.* 16. Quæ consilio provideri poterunt. *Id.* *Rubir. perduell.* 2. 4. Rem nullam ab omnibus magis providendam. *Id.* *pru leg.* *Mnui.* 8. 20. Quæ a

vobis providenda sunt. *Sall. Cat. 60.* Catilina laborantibus succurrere, integros pro sanctis arcescere, omnia providere. *Id. Jug. 49.* Quæ ab imperatore decuerint, omnia suis provisæ. *Cæs. 3. B. G. 9.* Ea, quæ ad usum navium pertinerent, providere instituunt. *Id. 6. ibid. 9.* Rem frumentariam providet. *Id. 4. ibid. 29.* Frumentum non provisum erat. *Liv. 6. 6. L. Horatius arma, tela, frumentum, quæque belli alla tempora poscent, provideat. Cæs. 2. B. G. 2.* Re frumentaria provisæ. *Id. 6. B. G. 44.* Frumento exercitui provisio, in Italiam profectus est. *Colum. 9. R. H. 8. 1.* Atque hæc de pabulationibus, domiciliis, etc. quibus provisæ, sequitur, ut etc. *Tac. 12. Ann. 5. et 15. ibid. 4.* Inerant milites, et provisæ ante commeatus. *Horat. 1. Ep. 18. 109.* Sit bona librorum, et provisæ frugis in annum Copia. *Id. Art. P. 311.* Verbaque provisam rem non invita sequentur. *Justin. 34. 2. 1.* Exercitu deportato et omnibus strenue provisæ, pugnandi copiam hostibus fecit. — Et cum Accens. et Infinito. *Ammian. 28. 6. ante med.* Magistrum officiorum petit Remigium, ut provideret imperatoris arbitrio cognitionem hujus negotii vicario sibi deferri. — *6. sub init.* Mandarst, ut si subsidia rei Romanæ languisse sensisset, imperatorem ipse se provideret oculus nuncupari. Adde *cum d. 28. 1. ad fin. — NB.* Quod habet *Non. p. 151. 5. Merc.* Provide, movere et ferre; critici monent legendum *prourgere*: et in testimonio *Pacuvii*, quod ibi ille recitat, *prourgeam gradum*, non *provideam*. Sed profecto legendum *provegeam*. *V. PROVEGEO. — Hinc Part. præ.*

Providens, entis, adjectiva quoque usurpatur, unde *Comp. Providentior* et *Sup. Providentissimus*; et est *prævidens*, prudens, prospiciens, providus, cautus, *antiveggente*, *provido*, *prudente*, *cauto*, *προνοῶν, πρόνοος*. *Sall. Jug. 28.* Patiens laborum, acri ingenio, satis providens, belli haud ignarus. *Liv. 25. 34.* Dux cautus et providens Scipio. *Cic. 6. Fam. 6. a med.* Homo est valde acutus, et multum providens. *Id. 3. ibid. 1.* Illa tibi omnia explanabit. *Id. et ad brevitate est aptius, et ad reliquas ras providentius. h. c. cautius, et consultius, quia prævideo, alia me in hac epistola scribere debere, quæ mea magis interest. Tac. 1. Hist. 85.* Providentissimus quisque. *Plin. 9. Ep. 13.* Quem providentissimum ætatis nostræ, sapientissimumque cognovi.

Provisum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est quod prudenter cautum est. *Cassiod. 1. Variar. 10.* O inventa prudentium, o provisæ majorum.

Proviso, Ablativus absolute positus, re ante provisæ. *Tac. 12. Ann. 39.* Crebra hinc prælia, ut cuique fors, aut virtus; temere, proviso; nb iram, ob prædam.

PROVIDUS, a, um, adject. (provideo) ¶ 1. Est *prævidens*, *antiveggente*. *Cic. 2. Divinat. 57. 117.* Mens provida rerum futurarum, ut ea non modo cernat multo ante, sed etiam numero versuque pronunciet. *Liv. 23. 36.* Nec eum provida futuri fessit opinio. *Ovid. 12. Met. 18.* At vari providus augur Thestorides: Vincemus, ait: gaudete Pelasgi, Troja cadet. *Tibull. 2. 5. 11.* Tu procul eventura vides: tibi deditus augur Scit bene, quid fati provida cantet avis. Adde *Senec. Ep. 66.* ¶ 2. Item prudens, cautus, *prudente*, *canto*, *προνοῶς*. *Cic. Rosc. Am. 40. 117.* Illi homines honestissimi propter istius insidias parum putantur cantu providique fuisse. *Id. 1. Legg. 7. 22.* Animal hoc providum, sagax, multiplex, acutum, memor, planum rationis et consilii, quem vocamus hominem. *Id. Partit. orat. 5. 15.* Orator prudens et providus. *Val. Flacc. 4. 271.* Pollus sic providus ictus Serrat. *Stat. 6. Theb. 769.* sed providus astu, Et patria vigil arte Lacon, hos rejicit ictus, Hos cavet. *Plin. 2. Ep. 10.* Dispice, ne sit parum providum, sperare ex aliis, quod tibi ipse non præstet. *Horat. 1. Ep. 2. 19.* multorum providus (*Ulixes*) urbes Et mores hominum inspicit. *Id. 3. Od. 5. 13.* Hoc caverat Mens provida Reguli etc. ¶ 3. Item qui

curat, qui curam habet. *Cic. 2. Nat. D. 51. 128.* Hæc omnia essa opera providæ solertisque naturæ. *Id. ibid. 22. 58.* Natura consultrix et provida utilitatum opportunitatque omnium. *Tac. 4. Ann. 38.* Rarum vestrarum providus, enstans in periculis. *Ovid. 2. Fast. 60.* provida cura ducis.

PROVIGEO. V. PROVEGEO.

PROVINCIA, æ, f. 1. aut regio armis a populo R. devicta, aut quomodocumque in potestatem redacta, et imperio ditionique ejus adjecta, et Romanis legibus ac magistratibus subjecta. Dictæ sunt provinciæ, inquit *Paul. Diac. p. 226. 19.* *Müll.* quod populus R. eas provicit, id est ante vicit: sed, ut *Voss. in Etymol.* ait, pro hic non tam ante significat, quam procul, vel foris. *ἐπαρχία, paese di conquista, provincia.*

1.) Proprie. — a) Proprie provinciæ dictæ sunt extra Italiam. Hujusmodi fuit illa Gallia Narbonensis pars, quæ interno mari alluitur, Raccata ante dicta, amne Varo ab Italia discreta, Alpiumque jugis; a reliqua vero Gallia, latere septentrionali, montibus Cebenna et Juribus: agrorum cultu, virorum morumque dignatione, amplitudine opum nulli provinciarum postferenda, breviterque Italia variis, quam provincia: quæ sunt verba *Plinii 3. Hist. nat. 4. 5. (31).* Nomen provinciæ huic regioni hæsit adeo, ut bodieque a Gallis *Provence*, a nostris *Provenza* dicatur. Similiter provincia dicta est Africa pars olim Carthagini subiecta, postquam, dactis Carthaginiensibus, eorum ditionem P. Scipio in formulam redegit provinciæ, ut est apud *Vellej. 2. 38. 3.* Item Macedoniæ regnum, subacto Perseo ab Emilio Paulo, et postea Pseudophilippo; qua de re *Liv. 45. 29. et seqq., Flor. 2. 14. et Vellej. 1. 11. 1.* Item Hispaniæ, Bithyniæ, Sicilia, Sardinia, etc. *V. Manut. de legib. R.,* ubi omnes reipubl. provincias enumerat. *Sall. Jug. 13. de Adherbale Numidiæ rege.* Victus ex prælio profugit in provinciam, ac deinde Romam contendit. *h. e. in eam Africæ partem, de qua modo est dictum. Cic. 4. Ferr. 1. 2.* Omnium nationum arxerum princeps Sicilia se ad amicitiam fidemque populi R. applicuit: prima omnium, id quod ornamentum imperii est, provincia est appellata. *Id. 15. Fam. 2.* Bellum a Parthis in provinciam Syriam illatum. — b) In provinciæ formam redigere arat, leges et magistratus adimere devicto populo, Romanis legibus ac magistratui subicere, et vectiglem facere. Fere itaque instituebatur vir consularis, aut prætorius, qui jus diceret, et quæstor, qui publicam pecuniam exigeret curaretque: idque fere a senatu, qui consulatu, aut prætura functos aut mittebat ipse quos vellet, in quam vellet provinciam; aut comparata inter se, vel sortiri jubebat, quæ cuique obveniret: erstque eorum imperium modo annuum, modo biennii, aut triennii, aut etiam longioris temporis. Sed hæc omnia varie mutata sunt tum libera republica, tum præcipue sub imperatoribus. Quæ a consulari viro regebantur provinciæ, *consulares*; quæ a prætorio, *prætoricæ* dictæ sunt: quæ appellatio nulli provinciæ affixa erat, sed modo huic, modo illi tribuebatur pro conditione ejus, a quo administraretur. — c) *Cic. Fontej. 1. 2.* Provinciæ Gallia M. Pontejus præfuit. *Id. Flacc. 34. 85.* Provinciam Asiam consulari imperio obtinere. *Id. 2. Fam. 15.* Provinciam aliquem præponere. et *ibid.* præficere. et *ibid.* De provincia decedere. *Id. Pis. 21. 50.* Provinciam Lentulus, quum et auctoritate senatus et sorte haberet, deposuit. *rinunziò il governo.* et *1. Phil. 8. 19. de lege a Julio Cæsare lata.* Ne prætoricæ provinciæ plus quam annum, neve plus quam biennium consularibus obtinerentur. *Id. 3. Ferr. 13. 34.* Quæstor ex senatusconsulto provinciam sortitus est: obtigit tibi consularis, ut cum consule Cn. Carbone esses, eamque provinciam nbtines. *Id. 3. Fam. 3.* Provinciam alicui tradere. *consegnare al successore il governo.* et *ibid. 2.* accipere. et *ibid.* In provinciam cum imperio proficisci. et *15. ibid. 4.* Equitate et continentia provinciam administrare. et *5. Att.*

2. et *ibid. 11.* prorogare. *prolungare il governo.* at *3. ibid. 24.* ornare. *V. ORNO. Sucton. Cæs. 25.* Omnem Galliam in provinciæ formam redegit. *Vellej. 2. 38. 1.* Haud absurdum videtur — paucis percurrere, quæ, cujusque ductu, gens ac natio, redacta in formulam provinciæ, stipendiarum facta sit. *Flor. 2. 17.* Stipendiarum nobis provinciam fecit. — d) Interdum non regionis, sed populi nomen additur. *Liv. 30. 1.* Cansuerunt Patres, ut consules inter se compararent, sortirenturque, uter Brutius adversus Hannibalem, uter Etruriam ac Ligures provinciam haberet. et *31. 12.* Litteræ deinde in senatu recitatæ sunt Q. Minucii prætoris, cui Brutii provincia erat. *Cf. Curt. 3. 10. 5.* Macedones omnibus gentibus imposituros jugum: Macedonum provincias Bactra et Indos fore. — e) In plur. num. *Cic. Prov. cons. 1. 1.* Si quis vestrum, Patres conscripti, expectat, quas sim provincias decreturus, consideret ipse secum, qui mihi hmines et provinciis potissimum detrahendi sint. *Liv. 30. 1.* Quum consules de republica bellique et provinciis ad senatum retulissent, etc. — f) Pro quacumque regione divit *Justin. 44. 5. 1.* Post regna deinde Hispaniæ primi Carthaginienses imperium provinciæ occupavere. *V. integrum locum.* — g) Et pro ipsius provinciæ incolis *Ammian. 14. 8. sub init.* Hæc duæ provinciæ (*Cilicia et Isauria*) bello quodam piratico cæteris mixtæ prædonum a Servilio pro consule missæ sub jugum factæ sunt vectigales.

II.) Translate est quodlibet negotium, munus, opus, partes, *faccenda, negotio, cura, impiego, impegno. Plaut. Capt. 3. 1. 14.* Ipsi obsonant: quæ parasitorum ante erat provincia. *Ter. Phorm. 1. 2. 21.* Abeuntes hinc senes me filijs relinquunt quasi magistrum. *na. O Geta,* provinciam cepisti duram! *Cic. Sull. 18. 52.* Illam sibi officiosam provinciam depoposcit, ut quum prima luce consulem salutatum veniret, me in meo lectulo trucidaret. *Id. Cæl. 26. 63.* Qui eam provinciam suscepit, ut in balneis contruderentur. *Plaut. Cas. a. 1. v. 15.* Abi rus: abi directus in tuam provinciam. *Id. Mil. glor. 4. 4. 23.* Hanc tibi impero provinciam, militam leple ludificariet. *Id. Pseud. 1. 2. 15.* Hæri anta diseram omnibus, dederamque eas provincias. (Verba sunt heri ad servos.) et *ibid. 25.* Ta cum securi caudicali præficio provinciam. — Similiter de publicis officiis. *Liv. 44. 1. C.* Marcus Figulus prætor, cui classis provincia avenerat, Brundisium venit. *a cui era toccato il comando della flotta.* et *37. 2.* Prætores provincias sortiti: M. Aurnculejus urbanam (*h. e. præturam*), Cn. Fulvius peregrinam, L. Æmilius Regillus classem, P. Junius Tuscos. et *8. 20.* Ex templo igitur consules novi — eo ipso die, quo magistratum inierunt, comparare inter se provincias jussi; et Mamercinus, cui Gallicum ballum evenerat, scribere exercitum sine ulla vocationis venia. *Sic Id. 3. 57.* Isidem auctoribus cognitum est, Equos Volscosque summa vi bellum apparare. Itaque partiti provincias consules jussi. Horatio Sabini, Valerio Aequi Volscique evenere. — Hoc sensu intelligenda sunt illa *Auct. B. G. 8. 35.* Ipsi inter se provincias partiuntur. *Liv. 2. 40. cætr.* Consules T. Sicinius et C. Aquilius. Sicinius Volsci, Aquilio Hernici (nam hi quoque in armis erant) provincia evenit. *Id. 26. 22.* Quum ambo consules Apuliam provinciam haberent. Adde *ibid. 28. et 33. 43.*; quibus locis negotium et munus significatur belli administrandi. Hinc *Lucan. 1. 338.* Ultima Pompejo dabitur provincia, Cæsar. *h. e. vincendum, tamquam sit ille provincia aliqua debellanda.* Quæ vero hic habet *Vet. Scholiast. ibid.,* meræ nugæ sunt et pura mendacia. — Huc pertinet et illud *Cic. 1. Fin. 6. 20.* Nam omnes atomi declinabunt, nullæ unquam coherescent; si væ aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte farentur: primum arit hoc quasi provincias atomis dare, quæ recte, quæ oblique ferantur; deinde etc. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

PROVINCIALIS, e, adject. ¶ 1. Est ad provinciam pertineus, *di provincia.* — a) Adjective. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 15.* Mibi casus urbanam ad-

ministrationsm, tibi provinciam dedit. et *ibid.* 7. Provincialis scientia. *h. e.* provincia regenda. *Id.* 2. *Fam.* 7. molestia. *h. e.* quæ oritur ex administratione provinciae. *Id.* *Sext.* 3. 7. abstinentia. et *ibid.* 5. integritas. *h. e.* in tractandis rebus hominum provincialium. *Id.* 6. *Att.* 2. circa *med.* Aditus ad me minime provinciales; nihil per cubicularium. *h. e.* difficiles, quales esse solent ad eos, qui provinciis præsent. *Id.* *post redit. in Senat.* 14. 35. Provincialia ornamenta et commoda. *h. e.* quæ sunt magistratus provinciarum regentis. *Cæs.* 7. *B. G.* 7. Præsidia in Ruthenis provincialibus, Tolosatibus, circumque Narbonem constituit. *h. e.* qui in provincia Romana Galliae Narbonensis erant. *Sueton.* *Cæs.* 51. Provincialia matrona. *h. e.* inita cum feminis provinciarum. *Tac.* 1. *Hist.* 89. Provinciale bellum. *Id.* *Agric.* 4. Provincialis parsimonia. *h. e.* quæ in provinciis servari consuevit: cui opponitur luxur urbanus. *Id.* 4. *Ann.* 20. *extr.* Provincialia crimina. *h. e.* quæ in provinciis admittuntur. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 37. 56. (135). Provinciales querimoniae. *h. e.* provincialium. et 36. *ibid.* 15. 24. (116). rapinae. *h. e.* de bonis provincialium actæ. *Tertull.* *Cor. mil.* 13. Sunt et provinciales coruæ aureæ, imaginum, jam non virorum, capita majora quærentes. — *b.* Absolute substantivorum more, provinciales, ἐπαρχίαι, provinciali, qui sunt in provinciis Romano imperio subjectis. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 5. Possunt multi esse provinciales viri boni. *Sueton.* *Cal.* 39. Compererat, provinciales locupletem ducenta HS. numerasse vocatoribus, ut *etc.* *Ulp.* *Dig.* 50. 16. 190. Provinciales, eos accipere debemus, qui in provincia domicilium habent, non eos, qui ex provincia oriundi sunt. ¶ 2. Præcipue ita dicti sunt reliqui Italiae populi præter Romanos, Latinos et Italicos, qui habitabant inter sinum Adriaticum, Rubiconem fl. a mari super, Annum a mari infero, Varum ab Alpibus Ligustinis, Formionem a Carnicis. Hi fuere Ligures, Galli (in quibus Boji, Insubres et Cenomani recensentur), Veneti, Carni. Causa appellationis est, quia more provinciarum regebantur. Hinc — *a.* Adjective. *Colum.* 3. *R. R.* 3. 11. Sic modo non provincialis, sed Italicus ager est. Si apud *eumd.* 5. *ibid.* 4. 1. viue provinciales Italici opponuntur. — *b.* Absolute, substantivorum more. *Plin.* 9. *Ep.* 23. Italicus es, an provincialis? *Sueton.* *Vesp.* 9. Subnotis indiguissimis, et honestissimo quoque Italicorum ac provincialium allecto. — Similiter provinciales militibus opponuntur: nam provinciales sunt indigenæ, milites, qui in præsidis sunt. *Plin.* 10. *Ep.* 52. Præmius et commilitonibus iurjurandum more solemniter præstantibus, et provincialibus, qui eadem certant pietate, iurantibus.

PROVINCIALIUM, adverb. κατ' ἐπαρχίας, per singulas provincias. *Sueton.* *Aug.* 49. Ex militibus copiis legiones et auxilia provincialium distribuit. *Ammian.* 31. 4. *sub init.* Pro militari supplemento, quod provincialium annuum pendebatur.

PROVINCIO, vincis, vici, vincere, a. 3. est verbum a *Paul. Diac.* effectum, ad vocem provincia illustrandam. *V. PROVINCIA* init.

PROVINDEMIATOR, ōris, m. 3. προσηγητής, et προσηγητής, stellæ cuiusdam nomen. *Vitruv.* 4. 6. Non longe est Virgo, cuius supra humerum dextrum lucidissima stella nititur, quam nostri providemiatorem, Græci προσηγητήν vocitant. *Alti leg.* providemiam. *Hygin.* 3. *Astron.* 24. Quarum una stella, quæ est in dextra penna (Virginis) ad humerum defixa, προσηγητήν vocatur. *V. VINDEMIATOR.*

PROVISIO, ōnis, f. 3. (provideo). ¶ 1. Est actus providendi, præsentio, previsionem, antieventum, πρόβωσις, προφύς. *Cic.* 3. *Tusc.* 14. 30. Multum potest provisio animi ad minuendum dolorem. — ¶ 2. Est etiam cautio. *Cic.* *Orat.* 56. 186. Vitiosum genus, et longa animi provisione fugiendum. ¶ 3. Item præcautio, remedium, comparatio, provisio, providementum. *Cic.* *Amic.* 21. 78. Omnium bonorum vitiorum atque incommodorum una cautio est atque una

provisio, ut ne nimis cito diligere incipiamus. *Id.* *Partit. orat.* 20. 69. Provisio posteri temporis. *Inscript.* apud *Murat.* 720. 2. OB REBUS TEMPORIBUS DIFFICILLIMIS EGREGIAS AC SALUTARES PROVISIONES. *Inscript.* apud *Henzen.* 6904. Hymetii Iulio Festo Hymetio C. V. CORRECTORI TYSCIAE ET VMBRIÆ OB INSIGNIA REBUS IN REMPUBLICAM MERITA ET OB DEPLESAM AB EADEM PROVINCIA (Africa) FAMIS ET INOPIAE VASTITATEM CONSILII ET PROVISIONIBUS etc. *Alia apud eumd.* 5795. FORTUNAM VICTRICEM CVM SIMULACRIS VICTORIARVM EX INFREQUENTI ET INVOLTO LOCO IN ISTA SEDE PRIVATA PROCONSULATV QVARTO INSIGNI AVRELI ARISTORYLI ET ORNATA PROVISIONE GLORIOSI MACRINI IVLII RVSTICIANVS LOCAVIT. — Et speciatim de annonæ. *Trebell.* in *XXX. Tyrann.* 18. In expeditionibus claris, in provisione annonæ singularis. et *Valerian.* in quadam *epist.* *ibid.* Nec est ulla alia provisio melior, quam ut in suis locis erogentur, quæ nascuntur, ne aut veticulis, aut sumptibus reipubl. gravent. Adde *Ammian.* 17. 3. *Sic Inscript.* apud *Oeder.* *Syllog.* p. 166. PROVISIONIBUS CONFORIS OMNIBUS.

PROVISIO, adverb. *V. PROVIDEO* in fin. PROVISIO, is, ēre, 3. frequentat. a provideo, est idem ac video. vel ad videndum eo et procedo. πρὸς τὸ ὁρᾶν προέρχομαι. — *a.* Neutrorum more. *Plaut.* *Men.* 5. 1. 4. Provisam, quam mor vir meus redeat. *Ter.* *Andr.* 5. 5. 1. Provisio, quid agat Pampbilus. *Id.* *Eun.* 3. 1. 4. Huc provisio, ut, ubi tempus siet, deducam. sto qui a vedere. et *Adelph.* 5. 6. 1. Hura, ego hinc ad vos provisam, quam mox virginem arcessant Ubi *Donat.* Provisio, duas res significat, procedo, et video. — *b.* Active cum Accusativ. *Plaut.* *Stich.* 5. 1. 2. Si quem hominem expectant, eum solent providere: qui hercle illa causa nihil ocus venit. *andargli incontro.*

PROVISOR, ōris, m. 3. est ¶ 1. Qui providet et ante cognoscit, antevideitor. *Tac.* 12. *Ann.* 4. Igitur Vitellius, nomine censoris serviles fallacias obtegens, ingruentiumque dominationum provisor, quo gratiam Agrippinæ pararet etc. ¶ 2. Hinc qui aut caret, aut adsciscit et comparat. *Horat.* *Art. P.* 164. de morib. juven. Utilium tardus provisor, prodigus aris. *Inscript.* apud *Visc. Mus.* *Pio-Clem.* T. 1. p. 35. ANICIO AVCHENIO BASSO PROCONSULI CAMPANIAE PROVVISORI EIVSDEM PROVINCIAE etc. Hæc *Inscript.* est apud *Orell.* 105. *Alia apud Orell.* 3766. et apud *Mommsen.* *Inscr. Nup.* 3607. POSTYMIO LAMPADIO V. C. ET INLYSTRI CONS. CAMPANIAE-ORDINIS PROVVISORI POPULI SVBVENTORI etc.

PROVISUM, i, n. 2. *V. PROVIDEO* in fin. PROVISUS, a, um. *V. PROVIDEO.*

PROVISUS, us, m. 4. idem ac provisio. In Ablat. sing. *Tac.* 3. *Hist.* 22. Nihil animus aut manus, ne oculi quidem provisu juvabant. *Id.* 2. *ibid.* 5. Dispositu provisuque civilium rerum peritus. *Id.* 1. *Ann.* 27. Provisu periculi. *Id.* 15. *ibid.* 8. Nullo rei frumentariæ provisu. *Id.* 12. *ibid.* 6. Quod provisu deum vidua jungeretur principi. *h. e.* providentia. *Id.* 12. *ibid.* 12. Cura, provisu perinde agere, ac si hostis ingrueret.

PROVIVO, vivis, vivi, vivere, n. 3. prolongare la vita, ulterius, vel amplius vivo, vitam protraho. *Tac.* 6. *Ann.* 25. Quam interfecto Sejano spe sustentatam provivisse reor.

PROVOCABILIS, e, adject. qui provocari potest. *Cæl.* *Aurel.* 3. *Acut.* 21. Provocabiles liquidiorum fluctationibus motus.

PROVOCABULUM, i, n. 2. pars orationis, quæ pro vocabulo ponitur, ut pronomen, quod pro nomine proprio. *Varro* 7. *L. L.* 45. *Mull.* Appellandi partes sunt quatuor: e quibus dicta a quibusdam provocabula, quæ sunt ut quis, quæ: vocabula, ut scutum, gladius: nomina, ut *Romulus*, *Remus*: pronomina, ut *hic*, *hæc*.

PROVOCATICIUS, a, um, adject. qui evocari, seu extra vocari potest. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 3. Bonitas Dei, apparituri boni negotiatrix, non utique repentina, nec obventiciæ bonitatis, nec provocatiæ animationis.

PROVOCATIO, ōnis, f. 3. ¶ 1. In re bellica vel militari est actus provocandi, seu lacessendi, et

invasio ad certamen, diffida, sfidamento, ἐπιστομος, προκλήσις. *Velley.* 1. 12. 4. Ex provocatione hostem interemit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 20. 19. (81). Hostem ab eo ex provocatione dimicante, inermi dextera, uno digito superatum. et *ibid.* 28. 29. (101). Octies ex provocatione victor. *Id.* 33. *ibid.* 1. 4. (13). Sortiri contra provocationem. *h. e.* quis dimicatum prodire debeat contra provocantem. ¶ 2. In re judiciali sæpius est appellatio, appellazione, appello, ἐφεσις, quum ab uno ad alium iudicem appellamus: præsertim quum de effugienda pœna agitur. Romæ sub regibus nulla provocatio fuit. Iis exactis, eorumque loco constitutis consulibus, latum est ut ab his provocatio esset ad populum, ne regiam potestatem per omnia sibi vindicasse viderentur. Ea sublata per decemvros, rursus post eorum abdicationem, restituta est, ut *Liv.* docet 3. 55. Fuerunt tamen sub libera republica dictatores, adversus quos nulla provocatio erat: et post G. Cæsarem imperatores, quos penes summum jus populi fuit. (Hinc *Fronto ad L. Ver. imp.* 1. Benique provocho audacter conditione veteri. *Ex quo Frontonis loco* patet, provocationem jamdiu fuisse sublata. *Liv. loc. cit.* eam vocat unicuique præsidium libertatis. *Cic.* 2. *Orat.* 48. 199. Naque provocationem, patronam illam civitatis, ac vindicem libertatis, populo R. dari sine nobilium dissensione potuisse. *Id.* 2. *leg. Agr.* 13. 33. Gentium omnium datur cognitio sine consilio, pœna sine provocatione, animadversio sine auxilio. *Id.* 3. *Legg.* 3. 6. Ad populum provocatio esto. et *moz.* Militæ ab eo, qui imperabit, provocatio ne esto. *Flor.* 1. 9. Dare populo jus provocationis adversus consules. *Cic.* 2. *de republ.* 31. Publicola legem ad populum tulit, ne quis magistratus civem Romanum adversus provocationem necaret, neve verberaret. Provocationem autem etiam a regibus fuisse declarant pontificii libri etc. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 36. et 3. *ibid.* 32. *Liv.* 1. 26. Si a duumvris provocari, provocatione certatu. et *moz.* Tum Horatius: Provoco, inquit. Ita de provocatione certatum ad populum est. *Id.* 8. 33. Provocationi cedere. *Modest.* *Dig.* 49. 1. 18. Provocationem interponere. *Liv.* 3. 56. *extr.* Appellatio, provocatioque adversus injuriam magistratum. Differunt hæc vi et significatione: re sunt idem. Appellatio est nuncupatio iudicis alterius, ad quem transferri iudicium petimus: provocatio, adversario iudicatio ad alium iudicem. *V. PROVOCO* I. 3. — In plur. num. *Cic.* 1. *de republ.* 40. Tum demissi populo fasses, tum provocaciones omnium rerum, tum secessio plebis etc. ¶ 3. In re medica. *Cæl.* *Aurel.* 3. *Acut.* 2. *sub init.* Præfocatio pro tumoris modo, apirationis difficultas et nausearum provocatio.

PROVOCATIVUS, a, um, adject. ¶ 1. Est idem ac provocatius. *Tertull.* *Anim.* 37. *extr.* Animæ elementa non substantiva, sed provocativa. *h. e.* erocata, elicita. ¶ 2. Item qui provocat, in re medica. *Cæl.* *Aurel.* 3. *Acut.* 4. a *med.* Unguentis acrioribus utitur, et provocativis et apertivis, quæ anastomotica appellant.

PROVOCATOR, ōris, m. 3. ¶ 1. Generatim est Ital. sfidatore, provocatore, ἐπιδιστής, qui provocat ad certamen. *Justin.* 10. 3. 3. Quum adversus provocatorem processisset. et 33. 4. 12. Adversus provocatores sæpe pugnavit. *Gell.* 9. 13. Insolens provocator. Adde *Epit.* *Liv.* 48. a *med.*; et *Aurel.* *Fict. vir. illustr.* 28. et 29.; item *Flor.* 2. 17. 11. et *O. Jahni* conjectura. ¶ 2. Speciatim est genus gladiatorum, qui adversarium primi lacessendo provocabant. Cum Samnitibus composuit *Cic.* *Sext.* 64. 134. Quum ex ergastulis emptos nominibus gladiatoris oruavit, et sortito alios Samnites, alios provocatores fecerit. Adde *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 234. n. 614. et 615., quæ sunt apud *Orell.* 2566. et 2568.; adde aliam apud *Henzen.* 6173.; et *V. PROVOCO* I. 2.

PROVOCATORIUM, ii, n. 2. *V. voc.* seq. in fin.

PROVOCATORIIUS, a, um, adject. προκλητικός, ἐπιδιστικός, ad provocandum pertinens. *Gell.* 2. 11. de *L. Sicinio Dentato*. Populi militaria dona

habuit multijuga: in his provocatoria pleraque. h. e. ob cesum ex provocazione hostem. Octies eum ex provocacione victorem fuisse, tradit *Plin.* 7. *Hist. nat.* 28. 29. (101). Ceterum apud *Gell.* pro populi militaria dona habuit rectius edidit *Alb. Lion.* ex plurimis variantibus lectionibus inter se comparatis *Spolia militaria habuit*, probante *Mart. Hertz.* — Hinc

PROVOCATORIUM, n. 2. absolute, substantivum inore, est medicamentum quod provocando, b. e. purgando inservit. *Plin. Valerian.* 2. 25. pag. 182. in *lemmate*. Provocatorium ventris. *Provocare* hoc sensu in re medica saepe legitur apud *Cael. Aurel.*, ut 2. *Acut.* 19. n. 115.

PROVOCATRIX, f. 3. *provocatrice*, quæ provocat, et lacescit. *Lactant.* 6. 18. circa *med.* *Provocatris* improbitas.

PROVOCATUS, a, um. *V. voc.* seq.

PROVOCO, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et volo). Part. *Provocans* et *Provocandus* I. 2. et II. 2.; *Provocaturus* et *Provocandus* I. 3. — *Provoco* est idem ac foras voco, evoco, accio, elicio, *πρὸςκαλέω* It. *chiamar fuori*; Fr. *appeler dehors*; Hisp. *llamar fuera*; Germ. *hervor-, herausrufen-, -fordern, ausfordern*; Angl. *to call forth* (or out).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, foras vocare, evocare, accire, elicere. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 43. Herus si tuus domi est, quin provocas? *Id. Mil. glor.* 4. 3. 28. Tu hic ante aedes interim speculari, ut, ubi illuc prodeat, me provocas. *Phædr.* 4. 24. cuidam servulo, Mandant, ut ad se provocet *Simonidem*. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 40. *Provocat* pædagogus: ego senex minimi pretii, ne attigas puerum ista causa. *Tibull.* 1. 10. 62. Dum rota *Luciferi* provocet orla diem, scilicet quia sol *Luciferum* antecedentem sequitur. Similiter *Ovid.* 1. *Fast.* 456. Nocte dæx Nocti cristatus cæditur ales, Quod tepidum vigili provocat ore diem. et 1. *Pont.* 4. 57. *Memonis* hanc ultiam, lenito principe, mater Quam primum roseo provocet ore diem! ¶ 2. Leniori sensu, et sæpiissime est ad certandum invitare, lacescere, tentare, excitare, invitare, *provocare, tentare, sfidare, eccitare*: tum in bonam, tum in malam partem. *Plaut. Curt.* 2. 3. 75. Talos possit sibi in manum provocat me in aleam, ut ego ludam. *Macrob.* 1. *Saturn.* 10. ante *med.* *Provocare* aliquem tesseriis. *Ter. Eun.* 3. 1. 52. *Pamphilum* cantatum provocemus. *Id. Adelph.* 5. 4. 23. *Experiamur*, quid ego possim blande dicere, aut benigne facere, quando eo provocat. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 14. *Crispinus* minimo me provocat: accipe, si vis, Accipiam tabulas; detur nobis locus, hora, Custodes; videamus uter plus scribere possit. h. e. minimo digito me provocat. *Seneca Ep.* 95. Nun minus potant, et oleo et mero viros provocant. *Episc. Firm.* 4. Nam quidam *Burburus* nomine, de numero vexillariorum, notissimus potator, quum ad bibendum eundem provocasset, etc. Sic fortasse legendum apud *Petron. Satyr.* 23. *Refectum* igitur est convivium, et rursus *Quartilla* ad bibendum provocavit, ubi *vulgati libri* habent revocavit. *Cic.* 1. ad *Brut.* 1. Respondere in amore iis, a quibus provocare. *Virg.* 3. *G.* 493. de equo, cursibus auras Provocat. *Plaut. Epid.* 5. 1. extr. *Provocat* pedibus. h. e. ad cursuram. *Accius* apud *Non. p.* 261. 16. *Merc.* *Primores* procerum provocavit nomine, si quis esset, qui secum armis vellet cernere. *Cic.* 4. *Tusc.* 22. 48. *Provocare* aliquem ad pugnam. *Liv.* 24. 8. *Provocatus* ad certamen. *Id.* 8. 7. *Provocatus* equestris hæc spolia capta ex boste cæso porto. *Cic.* 2. *Fin.* 22. 73. *Depugnavi* provocatus. *Sil. It.* 17. 522. hostem clamore provocat. *Curt.* 9. 5. 13. Manu provocans hostes. *Lucan.* 9. 883. qui nuda fusus arena Excubat atque omni fortunam provocat hora. — *Provocans* etiam dicitur gladiator, qui sæpius provocator appellatur. *Inscript.* abhinc paucis annis *Patavii* reperta, et in *Giorn. dell'Ital. letter.* T. 50. p. 106. illustrata. D. M. *PYRICINA* IVVENI PROVOCANTI COIVGE BENE MERENTI FECIT, QUI VIXIT ANNIS XXI, IN LVDO ANNIS IIII, PYGNAS (tulit) v. *Fide* *PROVOCATOR* 2. Simi-

liter *Liv.* 28. 21. *Gladiatorium* spectaculum fuit non ex eo genere hominum, ex quo laicis comparare mos est, servorum, quive venalem sanguinem habent. *Voluntaria* omnis et gratuita opera pugnantium fuit. Nam alii missi ab reg. iis sunt ad specimen in illa genti virtutis ostendendum; alios amulatio et certamen, ut provocarent, provocatique laud abnuerent, traxit — *Provocare* sponsione. *V. SPONSIO*. — *Provocatus* est, provocavit, ut *punitus* est, punit: *multatus* est, multavit, etc. *Flor.* 2. 17. De quibus *Scipio* ille posterior, singulari certamine: quum rex fuisset provocatus, optima retulerat. *At Halm. leg.* provocator. ¶ 3. In iure est vocare accusatorem suum ad alium iudicem, appellarsi, *ricorere*: *V. dicta* in *PROVOCATIO* 2. *Cic.* 1. *Phil.* 9. 21. Ut de maiestate damni ad populum provocent. *Liv.* 1. 26. et 3. 36. *Arreptus* a viatore, *Provoco*, inquit. *Id.* 1. 26. Si a duumviris provocavit, provocatione certato. et 3. 36. Quem enim provocatum, si hoc indemnato indicta causa non liceat? *Id.* 2. 27. Ille, quum a lictoribus jam traheretur, provocavit. *Id.* 2. 29. Ubi ad eos, qui una peccaverant, provocare liceat. *Cic.* 2. de *Republ.* 31. 54. Item ab omni iudicio pænæque provocari licere. *Papinian. Dig.* 26. 7. 38. et *Modest.* *ibid.* 48. 2. 18. *Provocare* adversus sententiam. — Cum *Accusat.* *Liv.* 3. 36. a *med.* *Aii*, se provocare populum. *Aii rectius leg.* ad populum. *Ulp. Dig.* 28. 8. 6. Si nulli sint debitorum, aut iudicem provocent. *Id.* *ibid.* 40. 3. 1. Si præfectus urbi iudicem dederit, vel prætorio, ipse erit provocandus, qui eum iudicem dederit. — *Provocare* et *appellare* re idem sunt: sed proprie *provocare* ad adversarium, seu accusatorem refertur, qui evocatur ad alium iudicem: *appellare* respicit ipsum iudicem, quem nuncupamus invocamusque, ut opem ferat et iterum iudicet. *Liv.* 8. 33. *Tribunos plebis* appello, et provoco ad populum. *Val. Max.* 8. 1. n. 1. *Horatius* a *Tullo* damnatus, ad populum provocato iudicio, absolutus est.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 1. *Colum.* 3. *R. R.* 15. 5. *Vinacea* permixta stercore depositis seminibus in scrobem provocant, et eliciunt novas radículas. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 2. *Plin.* 2. *Ep.* 7. Tanta ei sanctitas, gravitas, auctoritas etiam, ut posset senes illos provocare virtute. *Quintil.* 10. 1. 93. *Elegia* Græcos quoque provocamus. In quodam S. C. apud *Plin.* 8. *Ep.* 6. a *med.* *Exemplo* studium honestæ æmulationis provocare. *Id.* 10. *Ep.* 7. Bonam conscientiam civium ad usum indulgentiæ principis provocare et attollere. *Tac.* 5. *Hist.* 1. Comitatus et alloquiis officia provocans. *Sueton. Cal.* 27. et *Claud.* 21. *Omni* comitate ad hilaritatem et iocum provocare. *Id.* *Aug.* 74. ad communionem sermonis. *Plin. Paneg.* 49. *Sermones* provocare et reddere. et *ibid.* 51. *Immensum* latus *Circi* templorum pulcritudinem provocat. *Plin.* alter 35. *Hist. nat.* 10. 36. (94). *Pinxit* et herosa nudum: eaque pictura naturam ipsam provocavit. *Id.* 16. *ibid.* 8. 12. (32). *Omnes* tamen has ejus (roboris) dotes ille solo provocat cocco. — Similiter Part. *Provocatus*, ut apud *Cic.* 1. *Fam.* 7. Qui mecum sæpiissime, non solum a me provocatus, sed etiam sua sponte, de te communicare solet. *Id.* 1. *Fin.* 3. 8. *Provocatus* gratisimo mihi libro, quem ad me de virtute misisti. *Id.* 1. *Off.* 15. 48. et *Anton.* ad *eum.* post *ep.* 13. l. 14. ad *Att.* beneficio. *Cic. pro leg. Manil.* 6. 14. injuriis. *Cæs.* 1. *B. C.* 74. sermonibus. *Tac.* 3. *Hist.* 24. minis et verbis. et 4. *ibid.* 17. bello. *Id.* 14. *Ann.* 49. injuria. *Justin.* 34. 4. 2. Ut crudelitate patris provocatus, occupet insidias. *Id.* 5. 4. 11. *Excusantes*, iratum provocatumque fecisse. — Cum Infinito. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 17. 30. (66). *Apicius* e *jecore* mulorum alecem excogitare provocavit. *Sic Cael. Aurel.* 2. *Tard.* 11. extr. *Nulla* inesse videtur causa, que tussire provocet egrotantes. — *Pro* irritare, irritare, stuzzicare. *Plin.* 19. *Hist. nat.* *proxim.* (5). Tot modis provocare mortem. *Id.* 6. *ibid.* 33. 38. (207). *Inermes* et pacata audacia fortunam

provocantes homines. *Tac.* 2. *Hist.* 61. *Provocare* arma *Romana* ausus est. *Id.* *Germ.* 35.; et *Plin. Paneg.* 16. bellum. *Eumen. Paneg. ad Constant.* 7. adium. *Lucan.* 4. 725. iratas aspidas. *Cic.* 2. *Phil.* 18. 16. aliquem maledictis. *Tellej.* 2. 118. 1. injuria. — *Pro* extorquere, impetrare, obtinere, elicere, cavare, ottenere. *Horat.* *Epod.* 8. 19. *Provocare* quippiam ab aliquo. ¶ 3. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 3. *Cic.* 6. *Att.* 1. 7. Quam id rectum sit, tu iudicis hinc ad *Catonem* quidem provocabo. *Apul. de Mag.* Ad litteras *Prudentiæ* provocastis: litteris vinco: quarum si vultis extremam quoque clausulam audire, non invidibo. — *Plin.* 7. *Ep.* 9. sub fin. Qui sint hi, adeo notum provocatumque est, ut demonstratione non egeat. h. e. compertum exploratumque; nam causæ provocatæ et sæpius actæ melius intelliguntur: vel apertum, et quasi foras vocatum elicitumque: nam *provocare* elicere est. Verum omnis difficultas tollitur, si legas *probatumque*, quod facit ex MSS. *Cortius*, et nuperimur cl. *Henr. Keil.*; alii leg. *provulgatumque*. — *N.B.* *Provocare* in integrum, revocare. *Brut.* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 16. a *med.* De *Cæsare* vero quid fieri potuit ac debuit, transactum est, neque jam provocari in integrum potest. Alii et *Orell.* leg. *revocari*: sed neutram lectionem habuimus pro genuina, inquit *Gruet.*

PROVULO, as, avi, atum, are, n. 1. (pro et volo). Part. *Provolutus* I. et II. — *Provolo* est idem alque ante, aut ultra, aut longe volando feror, *rolar fuori, o innanzi, od oltre, o lungi, extraquam*.

1.) Proprie. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 58. 79. (160). de columbis. Inter pullos sæpe ova inventiuntur, et alii provolant, alii erumpunt. *Id.* 11. *ibid.* 18. 19. (62). de apib. Rubetæ veniunt ultro, adrepentesque foribus per nas sufflant: ad huc provolant, confestimque abripiuntur. *Cael. Aurel.* 3. *Acut.* 14. *med.* *Animalia* minuta provolantia.

II.) Translate est celeriter procurare, ferri. *Lucret.* 6. 294. Tantis dissidio nubis ventique procella Mittitur, ardenti sonitus quum provolat ictu. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 31. 36. (111). Indi forantur aurum æstivo fervore, conditis propter vaporem in cuniculis formicis: que tamen odore sulcitate provolant, crebroque lacerant. *Liv.* 2. 16. in fin. et 3. 62. sub fin. In primum infestis hastis provolant duo *Fabii*, h. e. ad primam aciem procurant. Eodem modo luctus est *ibid.* 20.; et 10. 14. succedere in primum, dixit. *Sic* 1. 12. Ipse ad primores *Romulus* provolat. et 7. 7. *Clamores* ingenti provolant ante signa. et 3. 18. Ipse in locum vicemque consulis provolat. *Ovid.* 6. *Fast.* 443. *Provolat* in medium, et magna, Succurrite, voce. Non est auxilium flere, Metellus ait. *Aii leg.* *provolat*; alii *pervolat*. *Claud.* *Quadriger.* apud *Gell.* 2. 19. *Eorum* parentes cum propinquis capillo passo in viam provolarunt. *Cæs.* 2. *B. G.* 19. a *med.* Subito omnibus copiis provolaverunt, inpetumque in nostros equites fecerunt. — A *Pseudo-Ascon.* in *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 15. tabulata prominentia extra parietem, provolantia dicuntur. Ejus verba sunt: *Memius* quum domum suam venderet *Caton* et *Flacco* censoribus, ut tibi basilica edificaretur, exceperat jus sibi unius cotumæ, supra quam tectum projiceret ex provolantibus tabulis. *V. MÆNIA* et *SUBVOLAMEN*.

PROVOLVO, volvis, volvi, vólutum, volvere, a. 3. (pro et volvo). Part. *Provolutus* I. 1.; *Provolutus* I. 1., 2. et II. — De tines apud *V. I.* 1. — *Provolvere* est idem ac porro volvo, volvendo protrudendo, rueri facio, devolvere, *προκυλιν* (It. *rollolare, rinollare, far cadere rolloloni*; Fr. *rouler en avant, faire rouler devant soi*; Hisp. *rodar en adelante, hacer rodar*; Germ. *vorwärts walzen, vorsich hinwälzen, -rollen, hinrollen, hinwälzen, hinkollern*; Angl. *to roll or tumble forwards, roll along, roll down*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim *Ter. And.* 4. 37. Nisi puerum tollis, jam ego hunc in mediam viam provolvam, teque ibidem pervolvam in luto. *Auct. B. G.* 8. 42. *Cupas* sero, pice, scandulis complent: eas ardentes in opera pro-

volunt. *Tac.* 4. *Ann.* 51. Miles contra deturbare velis, pellere umbonibus, congestas lapidum moles provolvere. Adde *eumd.* 2. *Hist.* 22. et 3. *ibid.* 27. *Virg.* 10. *En.* 555. deturbat (caput) terrae, truncumque tepentem Provolvens, super hanc inimico pectore iatur. *Ovid.* 8. *Met.* 585. de amne tumido. Cumque loco Nymphas etc. In freta provolvit. *Id.* *Halieut.* 57. Fœdus Lucanis provolvitur ursus ab antris. *Virg.* 12. *En.* 532. hunc lora et juga subter Provolvère rotæ. *Lucet.* 6. 551. ubi magnas in aqua vastasque lacunas Glæba vetustate et terra provolvitur ingens. *Tac.* 1. *Hist.* 41. Trepidatione ferentium Galba projectus et sella ac provolutus est. *Curt.* 8. 11. 13. Ingentia saxa in subeuntes provolventibus barbaris. — Træ-is est in illo *Lutetii* c. 1262. Multa siti prostrata viam per, proque voluta Corpora, silanos ad aquarum strata jacebant. ¶ 2. Speciatim de iis, qui adoraturi, aut aliquid pretiū procumbunt, et se prosternunt. *Liv.* 6. 3. Cui quum se mœsta turba ad pedes provolvisset, etc. *Id.* 34. 11. Fientes ad grana consulis provolvuntur. Orant, ne etc. *Justin.* 11. 9. 14.; et *Tac.* 12. *Ann.* 18. Genibus ejus provolutus, prostrato, et *Curt.* 3. 12. 11. Mater et conjux provoluit ad pedes orare cœperunt, ut etc.

¶ 11.) Translate. *Tac.* 6. *Ann.* 17. Copiam vendendi secuta villitate, quanto quis obæration, ægrius distrahebant: multique fortunis provolvebantur, cidebant in miseria, fœderano. Sic everti bonis. *Cic.* *Flacc.* 5. 11. devolutus fortuna, *Apul.* de *Mag.* Ceterum *Gell.* 1. 26. Provolutus effususque in iram, et *Tac.* 14. *Ann.* 2. Usque ad libita Pallantis provoluta, abbassatusi, avilitasi ad ogni piacere

PROVOLUTUS, a, um. *V.* voc. præced.

PROVOMO, is, ere, a. 3. evomo, emitto. *Lucet.* 6. 447. Turbinis immanem vim provomit, etque procellæ.

PROVORSUS, a, um. *V.* PROVERTO.

PROVULGATUS, a, um. *V.* voc. seq.

PROVULGO et provolgo, as, avi, atum, are, a. 1. (pro et vulgo). Part. *Provulgatus*. — Provulgo est idem ac pervulgo, spargo in vulgus, divulgare. *Sueton.* *Ner.* 36. Duabus conjurationibus provulgatis. *Alii* leg. promulgatis, alii pervulgatis. *Apul.* de *Mag.* Provulgari eas litteras. *Alii* leg. promulgari. *Sidon.* 9. *Ep.* 11. Thematibus inauditi operam provulgat. Adde *Tertull.* 1. *advers.* *Marcion.* 21; et *Sulpic.* *Sever.* 2. *Just.* *sacr.* 5.

PROVULGO. *V.* PROVIDEO

PROUT. *V.* PRO.

PROX, bone vox, velut quidam præsignificare videatur, ut *Libe* de jure pontificio L. xi. *Festus* p. 253. 7. *Mull.* Prox, bona vox, ut æstimo, quasi proba vox. *Paul.* *Diac.* p. 252. 2. *Mull.* Sunt qui *Plauto* tribunt *Pseud.* 5. 1. 33., sed alii rectius pax reponunt.

PROXENÊTA, æ, m. 1. mezzano, sensale, p. *εργαζς*, conciliator, interpres duorum inter se stipulantium, aut spondentium, aliumve quavis contractum conventumque inuntium: a voce Græca allata *Martial.* 10. 3. Que sulphurato nolit empta ramento Vatiniurum proxeneta fractorum *Seneca* *Ep.* 119. Is alienum facias oportet, sed nolo, per intercessorem mutueris: nolo, proxeneta nomen tuum jacent. Adde *Ulp.* *Dig.* 50. tit. 11. qui De Proxenetis inscribitur.

PROXENETICUM, i, n. 2. *senseria*, merces, quæ proxeneta datur. *Ulp.* *Dig.* 50. 14. 1. Proxenetica jure licito petuntur, et *ibid.* 3. De proxenetico — quantum est sordidum! solent præstare cognoscere. *V.* PHILANTHROPIA.

PROXIMATUS, a, um. *V.* PROXIMO, as.

PROXIMATUS, us, m. 4. dignitas ejus, qui in sacris Palatii scribiis militans proximus erat magistro libellorum. *Imp.* *Arcad.* et *Honor.* *Cod.* *Theod.* 6. tit. 26. qui De proximis comitibus dispositionum inscribitur, l. 11. et 17. *V.* PROXIMUS.

PROXIMÉ et Proxume, adverb. *V.* PROPE.

PROXIMITAS, atis, f. 3. vicinitas, *ἐγγυτης*, vicinanza.

1.) Proprie. *Vitruv.* 2. 9. ante med. Quæ pars est proxima terræ, per radices excipiens ex proximitate humorem enodis efficitur. *Ovid.* de *nuce* 56. Meque ream nimis proximitatis agi. *Apul.* de *Deo Socrati*. Nunc (nubes) pendula et mobiles huc atque illuc vice navium in aeris pelago ventis gubernantur, paululum immutantes proximitate et longinquitate.

¶ 11.) Translate. ¶ 1. Est similitudo, somiglianza. *Ovid.* 2. *Art. am.* 661. Dic habilem, quæcumque brevis: quæ turgida, plenam: Et lateat vitium proximitate boni. Adde *Sidon.* *Ep.* 1. 5. ¶ 2. Item propinquitas sanguinis, cognatio, parentela stretta. *Quintil.* 3. 6. 95. Quum hic testamento, ille proximitate nitatur. *Ovid.* 10. *Met.* 339. ipsaque damno Est mihi proximitas. ¶ 3. Item conjunctio. *Apul.* 2. *Dogm.* *Plat.* Est amoris tertia species, quam diximus mediani, divini atque terreni proximitate collectus, neque et consortio parili copulatur.

PROXIMO, adverb. *V.* PROPE.

PROXIMO, as, are, n. 1. Part. *Proximus* et *Proximus*. — Proximo est idem ac proximus sum, appropinquo, essere vicino, approssimarsi, avvicinarsi. *ἐγγυς*. *Cic.* 2. *Nat. D.* 31. 112. Capiti autem Equi proximat Aquarii dextra, totusque deinceps Aquarius. At *Orellius* legit proxima. *Solin.* 18. Proximat ei Margiane regio. *Apul.* 2. *Met.* sub fin. Dum in vicum proximamus, et 11. *ibid.* Paulatim progressi, jam ripam maris proximamus: et 6. *ibid.* Sacris foribus proximat, et 5. *ibid.* Lucæ proximate. *Cassiod.* 11. *Varior.* 6. Miles ad secreta judicis proximat, presulis sui famam aut ornat, aut maculat.

PROXIMUS et proximus, a, um, adject. *V.* PROPIOR.

PROZEUSIS, is, f. 3. est nomen schematicum, de quo huc *M. Claud.* *Sacerd.* 1. p. 456. *Heil.* Prozeusis, quæ est contraria hypozeusi, fit hoc modo, quum antea verbum ponitur, quod omnia posteriora conjungat, ut (*Virg.* 7. *En.* 359): Dat tibi præterea fortunæ parva prioris Munera reliquias Troja ex ardente receptas.

PRUDENS, entis, adject. Comp. *Prudentior*, Sup. *Prudentissimus*. — Prudens (per synecopen idem ac providens) proprie est qui futurum prævidet.

1.) Proprie. *Cic.* 1. *Divinat.* 49. 111. Alii in re publica exercitati orientem tyrannidem multo ante prospiciunt: quos prudentes possumus dicere, id est providentes, divinos nullo modo possumus. — Superius usurpatur, a senioris ævi scriptoribus, cum Infinito. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 38. 57. (136). Ille contra urinam spargit, prudens, hanc quoque leoni exilitem. *ben sapendo*, *che* etc. et *ibid.* 31. 49. (111). Ob ea se peti, prudens. *Curt.* 7. 1. 4. florum cogitatio subibat exercitum, seditionesque voces referebantur ad regem. Quis ille laud sane motus, satisque prudens otii vitia negotio discuti, edicit, ut omnes in vestibulo regie præsto sint.

¶ 11.) Translate. ¶ 1. Sape est peritus, doctus, sciens, gnarus, pratico, perito, doltio. — a) Cum Genitivo, *Ennius* apud *Gell.* 12. 4. Multarum veterum legum divumque hominumque Prudens. *Cic.* *Quinct.* 3. 11. Ceterarum rerum prudens et attentus. *Sall.* apud *Arusian.* *Mess.* Prudens omnium, quæ senatus censuerat. *Horat.* 4. *Od.* 9. 34. est animus tibi Rerumque prudens et secundis Temporibus dubiliisque rectus. *Ovid.* *Heroid.* 5. 149. Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis! Deficior prudens artis ab arte mea. *Nepos* *Con.* 1. Prudens rei militaris. *Sall.* in *epist.* *Mithrid.* a med. Militis belli prudentis. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 15. Non solum agricultura, sed universæ naturæ prudens. *Id.* 7. *ibid.* 3. 16. Veterinaria medicina prudens esse debet pecoris macister. *Jurenal.* 3. 86. adulandi gens prudentissima. *Liv.* 34. 28. ad fin. Achæi locorum prudentes, pratici dei sili. *Tac.* *Agric.* 19. Animorum provincie prudens, simulque doctus per aliena experimenta. *Id.* 3. *Ann.* 69. moderandi. *Id.* 2. *Hist.* 25. Celsus doli prudens repperit suos. *Gell.* 14. 2. circa med. Peto, ut faceret me, ut earum rerum essem prudentior, più in-

formato, più pratico. — Hinc juris prudentes juris periti, jureconsulti, giureconsulti: qui et prudentes absolute dicuntur. *Ulp.* *Dig.* 38. 15. 2. extr., *Pompon.* *ibid.* 1. 2. 2. et *Papinian.* *ibid.* 1. 1. 7. et 40. 7. 36. *Justinian.* 1. *Institut.* tit. 2. a med. Responsa prudentum sunt sententiæ et opiniones eorum, quibus permixtum erat de jure respondere. — b) Cum Ablativo et præposit. in. *Cic.* *Amic.* 2. 6. Quia prudens esse in jure civili putabatur. — c) Absolute; Genitivus enim ex contextu facile patet. *Sall.* *Jug.* 49. Ut prudentes cum imperitis manum consererent. *h. e.* prudentes locorum. *Id.* *Cat.* 8. At populo Romano numquam ea copia fuit, quia prudentissimus quisque maxime negotiosus erat. *Petron.* *Satyr.* 88. Consulere prudentiorem cœpi ætates tabularum. — d) Prudens quippiam facere dicitur, qui rem videns, data opera aliquid facit. *Ennius* apud *Non.* p. 150. 6. *Merc.* Ut pro Romano populo prognariter armis Certando, prudens animam de corpore mitto. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 87. Complures alios, doctos ego quos, et amicos Prudens prætereo. a bella posta. et 2. *ibid.* 7. 66. Ibis sub furcam prudens. *Id.* *Art.* P. 462. an prudens huc se deiecerit. *Ovid.* 8. *Met.* 364. Illa deam longo prudens sermone tenebat. — Et cum opposito imprudens, *Gell.* 20. 1. 34. Neque ejus, qui inebrium alteri rupisset, tantum esse habendam rationem arbitrati sunt (decemviri), ut, an prudens imprudensve rupisset, spectandum putarent. — e) Eleganter cum sciens jungitur. *Poeta* apud *Cic.* 6. *Fam.* 6. ante med. Ut in fabulis Amphiaræus, sic ego, prudens et sciens ad pesteri ante oculos positum sum profectus. *Ter.* *Eun.* 1. 1. 27. Prudens, sciens, vivus, vidensque pereat. Ubi *Donatus*: prudens, qui intelligentia sua aliquid sentit: sciens, qui allicuius indicio rem cognoscit. Ergo prudens per sese, sciens per alios. *Cic.* *Marcell.* 5. 14. Prudens et sciens tanquam ad interitum ruem voluntarium. *Cælius* ad *Cic.* post ep. 9. l. 10. ad Att. sub fin. Nec te sciens prudensque co demittas, unde eritum vides nullum esse. ¶ 2. Generaliter est prudentia præditus, multarum rerum peritus, pravius, sapiens, prudente, provide, *ωφρως*, *ἐπὶ σκοπῷ*. — a) Strictissime de hominibus cum Ablativo et præpos. in, aut cum Accusativo et præpos. ad, aut absolute. *Cic.* *Brut.* 31. 117. Ut omnes fere Stoici in disserendo prudentissimi sunt. *Id.* *ibid.* 68. 239. Elegans in dicendo, in existimando admodum prudens. *Id.* *Fontey.* 15. 33. Vir ad labores belli impiger, ad usum ac disciplinam peritus, ad consilia prudens. *Id.* *Amic.* t. 5. Quo (Catone) nemo fere senior temporibus illis, nemo prudentior. *Id.* 1. de republ. 46. Vos homines amicissimi ac prudentissimi. *Id.* 1. *Orat.* 9. 36. Prudentium consiliis compulsi. *Id.* *Partit. orat.* 5. 15. Orator prudens et providus. *Id.* *Orat.* 5. 18. Vir natura peracutus et prudens. *Id.* *Cluent.* 38. 107. Quis P. Octavio ingenio prudentior, jure peritior? *Sueton.* *Tib.* 21. Circumspectissimus et prudentissimus princeps. *Id.* 1. *Legg.* 16. 45. Quis prudentem, et, et illa dicam, catum, non ex ipsius habitu, sed ex aliqua re externa judicet? *Horat.* 1. *Ep.* 16. 32. Vir bonus et prudens dici delector ego ac tu. *Id.* *Art.* P. 445. Vir bonus et prudens versus reprehendit inertes etc. *Id.* 2. *ibid.* 2. 155. si divitior prudentem facere possent. *Justin.* 9. 8. 13. Prudentior ille consilio, hic animo magnificentior. *Petron.* *Satyr.* 112. in fin. Usus est miles ingenio prudentissimæ feminae. — Cum Ablat. et præpos. de. *Pseudo-Sall.* *mit. orat.* 2. ad *Cæs.* Neque de futuro quisquam satis callidus satisque prudens est. — b) De abstractis. *Cic.* 5. *Fin.* 21. 58. Prudens, temperata, fortis, justa ratio. *Nepos* *Lumen.* 3. Hoc ejus fuit prudentissimum consilium, ut etc. *Ovid.* *Heroid.* 24. 137. Prudens animi sententia. *Auct.* *B. Alex.* 24. extr. Prudentissimo consilio facere aliquid. ¶ 3. Est etiam circumspectus et cautus. *Cic.* 4. *Fam.* 14. 2. Qui me huc prædicantem, atque optime consulentem saluti suæ malebant nimium timidum, quam satis prudentem existimari.

PRUDENTER, adverb. Comp. *Prudentius* 1. Sup. *Prudentissime* 2. — *Prudenter* ¶ 1. Est provide, sapienter, *prudentermente*, *φρονιμῶς*. *Cic. Amic.* 1. 1. Multa ab ea prudenter disputata. *Id.* 3. *de republ.* 9. *in fin.* Quod quum faciamus, prudenter facere dicimur. *Id.* 2. *Divinat.* 5. 12. Aut belli administrationem prudentius quam imperator conjectura adsequetur. *Id.* 5. *Fin.* 6. 15. Facit igitur Lucius noster prudenter, qui audire de summa bono potissimum velit. *Id.* *Amic.* 2. 6. Multa provisiva prudenter. *Augustus* apud *Sueton.* *Tib.* 21. Non potuisse quenquam prudentius gerere se, quam tu gesseris. ¶ 2. Perite, docte. *Cic.* 2. *Divinat.* 72. 150. Acutissime sententias suas prudentissimeque defendere. *Val. Maz.* 3. 3. n. 4. *extern.* Totius mundi naturam prudentissime et facundissime exprompsit.

PRUDENTIA, *a*, f. 1. idem ac providentia (ex qua per syncopen facta est), b. a. facultas prævidendi futura, *προυνία*, *il prevedere, antivedimento*.

I.) Proprie. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 41. 31. *Merc.* Id enim est sapientis providere: ex quo sapientia appellata est prudentia. *Id.* *Senect.* 21. 78. Quum tanta celeritas animorum sit, tanta memoria præteritorum, futurorumque prudentia. Ita legit *Non.*, alii *providentia*. et 6. *de republ.* apud *Non.* *ibid.* Totam igitur expectas prudentiam huius rectoris, quæ ipsum nomen hinc nata est et providendo.

II.) Translate. ¶ 1. Est scientia peculiaris alicujus rei, præritia, facultas. *Cic.* 2. *de republ.* 36. Qui (decemviri) quum x. tabulas summa legum æquitate prudentiaque conscripserant, etc. *Id.* 5. *Fin.* 6. 16. Ut medicina valetudinis, navigationis gubernatio, sic vivendi ars est prudentia. *Id.* 2. *Divinat.* 4. 11. Physicorum est ista prudentia. *Nepos Cim.* 2. Habebat enim magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris. *Cic.* 1. *Orat.* 60. 256. Prudentia juris publici. *Juvenal.* 12. 32. nullam prudentia cani Rectoris conferret opem. *la pratica del canuto piloto*. — Hinc etiam intelligentia, vis cognoscendi, peritia, *intendimentum, sapere, ingegno, cognizione, capacità*. *Cic.* 1. *Orat.* 36. 165. Hanc omnem scientiam et capiam rerum in tua prudentia sciebam inesse. *Id.* *Partit. orat.* 8. 29. Facillime auditur discit, et, quid agatur, intelligit, si definias, si dividas, si neque prudentiam ejus impediatis confusionem partium, nec memoriam multitudinem. *Id.* *Orat.* 8. 24. Semper oratorum eloquentie moderatrix fuit auditorum prudentia. Adde *Juvenal.* 10. 48. *Colum.* 12. *R.* 57. 6. Nec tamen canis natura dedit cunctarum rerum prudentiam. *Id.* 1. *ibid.* 1. 1. Prudentia rei. ¶ 2. Quia vero ex hac prævidendi facultate oritur recta agendi ratio; sumitur fere pro scientia bene agendi et vivendi, *prudenza, senno, saviezza, φρονιμῶς*. *Cic.* 3. *Nat. D.* 15. 38. Prudentia constat ex scientia rerum bonarum et malarum, et nec bonarum nec malarum. *Id.* 1. *Off.* 43. 153. Prudentia, quam Græci *φρονεῖν*, est rerum expectandarum fugiendarumque scientia: sapientia autem, quam principem dixi, rerum est divinarum atque humanarum scientia. *Id.* 5. *Fin.* 23. 67. Prudentia cernitur in delectu bonarum et malorum. *Id.* *Partit. orat.* 23. 81. Prudentiam malitia, fortitudinem audacia imitatur. *Id.* 2. *Invent.* 53. 160. Prudentiæ partes sunt memoria, intelligentia, providentia. *Id.* *Senect.* 6. 20. Temeritas est florentis ætatis, prudentia senescentis. *Id.* *Partit. orat.* 22. 76. Prudentia in suis rebus, domestica; in publicis, civilis appellari solet. *Id.* 4. *Fin.* 27. 76. Omnibus artibus volumus attributam esse eam, quæ communis appellatur prudentia. *Virg.* 1. *G.* 416. rerum fati prudentia major. *Val. Flacc.* 4. 622. sæpe acri potuit prudentia dextra. *Cic.* 12. *Att.* 4. *extr.* Ad omnes res adhibere prudentiam. *Frontin.* 1. *ad M. Cæs.* 2. Ratin consiliorum prudentia dicitur, valium impetus divinationi appellatur. *Capell.* 3. p. 33. Intenta circumspeditione cautiissima, et animia rerum vigili distinctione discrimina, dicebatur Prudentia vocitari.

PRUGNUM pro privignum, per syncopen. *Paul. Diac.* p. 226. 22. *Müll.*

PRUINA, *a*, f. 1. Sunt qui vocem deducunt a *πρωῖνα* matutinus. *Paul. Diac.* p. 226. 21. *Müll.* Pruina dicta, quod fruges ac virgulta perurat. — Ceterum pruina est res frigore concretus: non enim fit, nisi hiemali tempore et sereno, *πρωῖνη* (It. *brina, brinata*; Fr. *gelée blanche, giure, frimas*; Hisp. *escarcha*; Germ. *d. Reif*; Angl. *a frost, a hoar frost, rime frost, rime*).

I.) Proprie. *Varro* 2. *R. R.* 2. 5. Hierno ac verno tempore, pruina jam exhalata, propellunt oves in pabulum. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 21. (33). Rore nimio scabiem feri, pruina uredinem. *Id.* 2. *ibid.* 60. 61. (152). Pruinam gigni ex rore gelido. *Seneca* 4. *Quæst. nat.* 3. *extr.* Quid inter aquam et rorem interest, hoc inter pruinam et glaciem; nec non inter nivem et grandinem interesse. *Cic.* 2. *Nat. D.* 10. 26. Aqua congelat frigore, et nive pruinæque concretescit. *Id.* 2. *Cat.* 10. 23. Quin pacto illi Apeonium, atque illas pruinæ ac nives perferent? *Lucret.* 2. 520. rigidis insessa pruinis. *Val. Flacc.* 2. 287. canis urebat (ratem) luna pruinis. *Horat.* 1. *Od.* 4. 4. prata canis albicant pruinis. *Ovid.* 3. *Fast.* 357. Mollis erat tellus rotata inane pruina. et 5. *ibid.* 215. Roscida quum primum foliis excussa pruina est. et 6. *ibid.* 730. e pratis uda pruina fugit. *Id.* *Heroid.* 10. 7. Tempus erat, vitrea quum primum terra pruina Spargitur. *Id.* 3. *Met.* 487. ut intabescere flavæ Igne levi ceræ, matutina pruina Sole tepente solent. *Stat.* 3. *Theb.* 468. madidus ubi lucidus agros Ortus, et algentes laxavit sole pruinæ.

II.) Translate. ¶ 1. De nive, frigore, et glacie. *Virg.* 3. *G.* 363. Interea totum non secius aere ningit: Intereunt pecudes, stant circumfusa pruina Corpora magna boum. *Val. Flacc.* 8. 210. Hyperboreæ pruinæ. *Gell.* 12. 5 *ad fin.* Cur aut in ardoribus snlis aestuat, aut in pruinis immanibus nbrigescat. *Lucret.* 3. 20. nix acri concreta pruina. *Petron.* *Satyr.* 123. luctus stupere pruina. ¶ 2. Metonymice. *Virg.* 1. *G.* 230. Ad medias sementem extendit pruinæ. h. e. hiemes. ¶ 3. Significat etiam crassum aliquem et pinguem humorem. *Gargil.* 2. *de re hortens.* (e. dente *A. A. Scottio*) 7. *de amygdalis.* Fiunt dulcia ex amaris, si circumfossam stipite tribus a radice digitis latior caverna ponitur, qua pruina decurrat. De ead. re loquentes *Plin.* 17. *Hist. nat.* 27. 43. (252). et *Pallad.* 2. *R. R.* 15. a med., ille pituitam, hic noxium humorem vacat.

PRUINOSUS, *a*, um, adject. pruinis abundans, *πρωινῶδης, abundante de brina*.

I.) Proprie. *Ovid.* 2. *Amor.* 19. 22. Longa pruinosa frigora nocte pati. et 1. *ibid.* 6. 65. et *ibid.* 13. 2. Pruinosis axis. *Id.* 1. *Pont.* 2. 56. Sive pruinosis Noctis aguntur equi. *Id.* 4. *Met.* 82. Solque pruinosis radiis sicaverat herbas. *Colum.* 4. *R. R.* 23. 2. Mell status frigidus et pruinosis. *Auson.* *Edyll.* 14. 13. Rara pruinosis canebat gemma fructetis, Ad primi radios interitura die. Adde *Gargil.* *Mart.* p. 402. ed. *A. Maio*.

II.) Translate. *Petron.* *Satyr.* 83. *extr.* Sola pruinosis horret facundia pannis. h. e. birtis, tristis, squalentibus, minime nitidis aut comptis: vel ea ratione loquitur, qua *Martial.* 12. 36. et 14. 137. algentes togas dixit: vel demum pruinosis panni dicuntur, quia orator facundus et pauper tecti carens sub dio et pruinis degere neglectus cogitur.

PRUNA, *e*, f. 1. carbone accenso, *bragia, brace, ἀνθραξ ἡμπερός, ἀνθραξ*, carbo vivus. Videtur esse a *πυρρός* igneus, unde per syncop. *pruna*, max. *pruna*. *Virg.* 11. *En.* 787. medium freti pietate per ignem Cultres multa premimus vestigia pruina. Ubi *Servius*: Pruna, quamdiu ardet, dicitur. *Horatius* (1. *Sat.* 5. 36.): Prælatam, et latum clarum, prunæque battillum. Quum autem extincta fuerit, carbo nominatur. *Teren-tius Adolph.* 5. 3. 63.): Tam exenctam atque atram reddam, quam carbo est. *Virg. Mor.* 9. Et cinis obductæ celabat lumina prunæ. *Id.* 5.

En. 103. Subjiciunt veribus prunas, et viscera torrent. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 6. 23. (54). Allium sub pruna coctum. *Id.* 29. *ibid.* 3. 11. (45). Putamina exusta in pruna. *Id.* 32. *ibid.* 7. 25. (78). Aceti cyathum in calice novo leni pruna decoquere. *Id.* 13. *ibid.* 4. 9. (39). E palmis prunæ vivaces ignis lentas.

PRUNETUM, *i*, n. 2. locus prunis consitus. *Gloss. Lat. Gr.* Prunetum, *κοκκυμῆλον*.

PRUNICIUS, *a*, um, adject. jam pruna factus. *Ovid.* 12. *Met.* 271. Ecce rapit mediis flagrantem Rhætus ab aris Prunicium torrem. *Alti perperam leg. prunium*.

PRUNULUM, *i*, n. 2. deminut. pruni. Translate. *Fronto de oration.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 1. *ab init.* Confusam eam ego eloquentiam partim igneis (fortasse legend. ligneis) nucibus Catonis, partim Senecæ mollihus et febriculosus prunuleis insitam, subvertendam censeo radicitus. *Prunuleis ἀρχαῖως* pro *prunulis* scribitur.

PRUNUM, *i*, n. 2. prugna, susina, *κοκκυμῆλον*, fructus pruni arboris: ita fortasse vocatur ab igneo colore. V. **PRUNA** sub init. Illius varia sunt genera, Armenia, Egyptia, cereola, Damascena, onychina, purpurea, præcnqua, silvestria, versicoloria, nigra, bordearia, asinina, etc., quæ præter *Colum.* et *Pallad.* enumerat *Plin.* 15. *Hist. nat.* c. 13. *Ovid.* 13. *Met.* 817. Prunæ non solum nigra liventia succo, Verum etiam generosa, novæque imitantia ceras. *Martial.* 13. 29. *de Damascenis.* Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ Summe: solent duri solvere ventris nnus. *Id.* 7. 53. cana vocat, quæ *Virg.* 2. *Ecl.* 53. cerea, *Colum.* 10. *R.* 404. cereola. — Ceterum *Virg.* 4. *G.* 145. Eduramque pirum (distulit), et spinos iam pruna ferentes. h. e. quibus jam prunus insita erat. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 8. quid, si rubicunda benigni Corna vapres et pruna ferant? *Propert.* 4. 2. 15. Hic dulces cerasos, hic auctumnalia pruna Cernis, et æstivo mora rubere die.

PRUNUS, *i*, f. 2. prugno, susino, *πρωῖνη*, arbor pruna ferens. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 20. Ebulum, rubi, pruni silvestres. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 10. 19. (64). Prunus Egyptia. *Pallad.* ejus calendæ rationem tradit. 3. *R. R.* 25. *ad fin.* et 12. *ibid.* 7. circa med., inserendæ 2. *ibid.* 15. *in fin.* et de *Insit.* 113.

PRURIGINOSUS, *a*, um, adject. ¶ 1. Est prurigne laborans, *φυσικός, οδαξαστικός, stizzoso*. *Paul. Dig.* 21. 1. 3. Gibberosus, vel curvi, vel pruriginosi, vel scabiosi (morbosi non sunt). ¶ 2. Item turpi pruritu laborans. *Auct. Priap.* 64. quæ tot figuris, quot Philenis enarrat, Non editis, pruriginosa discedit.

PRURIGO, *inis*, f. 3. idem quod pruritus, *κνησμός, οδαξασμός, pizzicore, prurito, stizza*: et ¶ 1. Præcipue dicitur de morbo cutis. *Cels.* 2. 8. a med. Ubi torpor atque prurigo pervagatur, in dno per totum caput, modo in parte. *Martial.* 14. 23. ejus lemma *Auriscalpium*. Si tibi morosa prurigne verminat auris, Arma damus tantis apta libidinibus. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 8. 81. (154). Cutis pruriginem succus baccarum lauri emendat. *At Sillig. legit* pruriginem. *Id.* 27. *ibid.* 4. 5. (18). Aloe sanat pruriginem et scabritiem genarum. *Id.* 25. *ibid.* 11. 87. (136). Hysopum resistit prurigni in capite. ¶ 2. De pruritu turpi. *Juvenal.* 6. 326; et *Martial.* 4. 48. et 11. 73. V. vocem seq. II. 3.

PRURIO, *is*, ire, n. 4. Part. *Pruriens* II. 4. — Prurio est libidina scalpendi laboro, pruritum habeo, incrementis acerbis per poros cutis exitum quantentibus, quasi *peruror* et ad scabendum invito, *κνησθῆναι* (It. *mi pizzica, ho pizzicore, o prurito, o stizza*; Fr. *éprouver une démangeaison*; Hisp. *concomerse, tener gana de rascarse*; Germ. *iucken*; Angl. *to itch, have theitch*).

I.) Proprie. *Scribon. Compos.* 193. Ephemeron potum protinus totum os prurire facit.

II.) Translate. ¶ 1. Facete *Paul. Pen.* 5. 36. Num tibi, adolescens, malæ, an dentes pruriunt, qui huic es molestus? h. e. an tibi vis malas et dentes pugnis perficari? Id autem erat

In superstitione Gentilium, ut si quod pruriret membrum, boni aliquid aut mali ominerentur. Quo pertinent illa *ejusd. Mil. glor.* 2. 4. 44. Timeo quid rerum gesserim hic: ita dorsus totus prurit. et *Amph.* 1. 1. 139. Perii! dentes pruriunt. Adde *Bacch.* 5. 2. 75. Simile est illud *Pseu.* 1. 1. 104. Atque id futurum unde? rs. unde dicam nascio, nisi quia futurum est: ita supercilium salit. et *Asin.* 2. 4. 49. Scapulæ gestabant mihi. et *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (24). Quin et absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est. et Græcum proverb. apud *Erasm.* ex *Theocrit.* *Eidyll.* 3. v. 37. Ἀλλεται ὀφθαλμός μου ὁ δέξιός. ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Unde *Juvenal.* 6. 577. si prurit frictus ocelli Angulus, inspecta genesi, collyria poscit. ¶ 2. Est gestire, vehementer cupere. *Martial.* 3. 58. Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam. ¶ 3. Prurire etiam dicuntur, qui obscena libidine tentantur. *Catull.* 88. 2.; *Plaut.* *Pers.* 1. 1. 32. et *Stich.* 5. 5. 15.; *Martial.* 14. 203., 3. 93., 6. 37., 9. 91., 10. 67. et 11. 81.; et *Juvenal.* 11. 163. ¶ 4. Est etiam excitare libidinem. *Martial.* 1. 36. Lex hæc carminibus data est jocosis, Ne possint, nisi pruriant, juvare. h. e. nisi libidinem excitent. *Id.* 12. 96. Musæi patibicissimos libellos, Et tinctas sale pruriente chartas. Apud *Catull.* 16. 9. similem habes sententiam.

PRURIGINOSUS, a, um, adject. qui pruriginem excitat. *Coel. Aurel.* 2. *Tard.* 1. n. 33. Squilla, quam vulgo bulbum pruriosum vocant.

PRURITIVUS, a, um, adject. pruritu faciens, ut Pruritiva ulcera. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 45. (157). Ita legit *Harduin.* et *Sillig.* ex MSS.; alii perperam provenientia.

PRURITUS, us, m. 4. ¶ 1. Est sensus in cute leviter mordens, ex humore acri exitum querente, *κνημός, pizzicore, prurito, prudo, e, eticæ.* *Plin.* 9. *Hist. nat.* 45. 68. (146). de urticis. Vis pruritu mordai. *Id.* 23. *ibid.* 1. 16. (26). Pruritus afferre. *Id.* 30. *ibid.* 3. 8. (26). Intolerabilem facere. *Id.* 23. *ibid.* 1. 9. (13). fovere. *Id.* 27. *ibid.* 7. 28. (51). sanare. *Id.* 24. *ibid.* 6. 14. (23). tollare. *Id.* 32. *ibid.* 10. 40. (119). scabiemque sedare. *Id.* 9. *ibid.* 45. 68. (147). attritu petrae scalpere. *Seren. Sammon.* 6. 87. Pruritus autem salsos levat humor aceti. ¶ 2. Item est titillatio Venerea circa pudenda. *Capell.* 1. p. 3. Venus pruritui subscalpentem circa ima corporis Psychæ apposuerat voluptatem.

PRYMNA, æ, f. 1. *πρύμνη*, et Ionice *πρύμνα*, puppis. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim solummodo in *Not. Tir.* p. 177.

PRYMNESIUS, a, um, adject. a *πρύμνα* puppis, est ad puppim pertinens. *Paul. Diac.* p. 224. 16. *Müll.* Prymnesius palus, ad quem funis nauticus religatur, quem alii tonsillam dicunt. *Isid.* 19. *Orig.* 4. 6. Prymnesius funis, quo navis in litore religatur ad palum. V. PRIMNESIUS.

PRYTANES et Prytanis, is, m. *πρύτανις*, eos, præfectus, administrator, custos, summus magistratus Athenis, cui reipublicæ administrandæ cura incumberebat. *Seneca Tranquill.* 3. Non enim vis, nisi consul, aut prytanes, aut ceryx, aut sufes, administrare rempublicam. — Etiam Rhodii summum eorum magistratum prytanin vocabant, teste *Liv.* 42. 45.

PRYTANÆUM, i, n. 2. *Πρυτανεῖον*, locus Athenis in arce, in quo prytanes judicia exercebant, et in quo viri bene de republ. meriti publicis sumptibus alebantur. *Cic.* 1. *Orat.* 54. 232. Et ut ei victus quotidianus in prytaneo publice præberetur: qui honos apud Græcos maximum haberetur. — In aliis quoque urbibus fuisse liquet. *Liv.* 41. 20. Cyzici in prytaneum, id est penetrabile urbis, ubi publice, quibus is honos datus est, rescuntur, vasa aurea mensæ unius posuit. *Cic.* 6. *Verr.* 53. 119. Altera est urbs Syracusis, cui nomen Achradina: in qua forum maximum, pulcherrimæ porticus, ornatissimum prytaneum, amplissima curia. *Inscript.* apud *Gruter.* 174. 7., quæ est apud *Orell.* 3838., suum et Rhegi in Calabria prytaneum fuisse, ostendit.

(V. *Morcell.* T. 1. p. 246., qui post *Morianum* eandem interpretatur). *Casaubon.* in *animadversionib.* in *Athen.* l. 15. c. 19. satis probat in omnibus Græcæ urbibus suum prytaneum fuisse et Vestæ sacrum. Hinc *Suidas* vult dictum esse, quasi *πυρὸς τὰς πόλιν*, h. e. locus, in quo ignis perpetuus asservabatur, ut Romæ in templo Vestæ. Alii quasi *πυρὸς τὰς πόλιν*, quia ibi asservabatur frumentum, et distribuebatur alendis bene de republica meritis. Alii tandem rectius derivant a *πρὸς*, ita ut *πρύτανις* idem sit ac *πρωτός* primus: cf. Sanscr. *purātana* et Lat. *pristinus*.

PS

PSALLO, lis, li, lere, n. 3. Part. *Psallens* 1. — Psallo ¶ 1. Stricto sensu est instrumentum aliquod musicum pulso, tango, leni motu percutio, fidibus cano, *ψάλλω*, suonare. *Sall. Cat.* 25. Litteris Græcis atque Latinis (*Sempronius*) doctus, psallere et saltare elegantius, quam necesse est probare. *Horat.* 4. *Od.* 13. 7. Cuius doctus psallere. *Gell.* 19. 9. Qui canerent voce, et qui psallerent. *Cic.* 2. *Cat.* 10. 23. Qui non solum amare et amari, neque psallere et saltare, sed etiam sicas vibrare et spargere venena didicerunt. *Plerique alii leg.* saltare. *Sueton.* *Tit.* 3. Cantare et psallere jucunde. *Spartian.* *Hadrian.* 14.; et *Aurel. Vict.* *Epit.* 14. Psallendi et cantandi scientia. *Apul. Florid.* n. 15. Læva distantibus digitis nervos molitur: dextera psallentis gestu pulsabulum citharæ admoveat. Adde *Horat.* 2. *Ep.* 1. 33. ¶ 2. Est etiam cantare ad citharam. *Cæsius Bassus* apud *Priscian.* 10. p. 897. *Putsch.* Calliope principis sapientis psallat ore. *Aurel. Vict. Cæsar.* 5. de *Nerone*. Qui dum psellere par cæsus, Græcorum invento, in certamen coronæ capisset. (V. *Sueton.* *Ner.* 20. et 21.) *Prudent.* 10. *per* *crep.* 837. docta mulier psallere Hymnum canebat carminis Davidici. *Horat.* quoque loc. cit. et *Sall.* hac eadem significatione usurpasse, plerique volunt. ¶ 3. Apud *Hieronym.* *Ep.* 107. n. 10. et *alibi*; et *Augustin.* in *Psalm.* 46. et 65. et *alibi*, psallere est, Psalmos David, quæ sunt laudes Dei, canere, sive adhibito psalterio, sive assa voce fiat.

PSALLŌCITHARISTA. V. CHOROCITHARISTA.

PSALMA, Atis, n. 3. *ψάλμα*, cantus citharæ: item carmen ipsum, quod ad citharam canitur. *Augustin.* in *Psalm.* 4. ante med. Psalma est, quod psallitur: diapsalma interpositum in psallendo silentium: sympsalma vocum copulatio in cantando. Alii apud *Hieronym.* *Ep.* 28. putant, diapsalma esse commutationem metri: alii pausationem spiritus: alii alterius sensus exordium, etc. *Hieronymus* ipse docet *ibid.* n. 3. esse copulationem superiorum et inferiorum. V. ibi plura; et *Isid.* 6. *Orig.* 19.

PSALMICEN, inis, m. 3. qui psalmos canit, ut *Psalmicenes* clerici, apud *Sidon.* 5. *Ep.* 17.

PSALMISŌNUS, a, um, adject. qui psalmis resonat. *Alcim. Nomiliar.* fragm. 7. Quum ad præsens psalmisonum solemne perventum est.

PSALMISTA, æ, m. 1. *salmista*, *ψαλμίστης*, qui psalmos facit, et cantat. *Hieronym.* 1. *advers.* *Pelag.* n. 2. et 3. *ibid.* 2. et 11. in *Isaj.* 38.

PSALMIZO, as, are, a. et n. 1. psallere. *Gloss.* *Cyrril.* *Ψάλλω*, nabilizo, psalmizo.

PSALMODIA, æ, f. *ψαλμοδία*, psalmorum cantus. *Hieronym.* *Ep.* 86. Ut, in opere et clibo separatæ (virgines), psalmodiis et orationibus jungerentur. *Cassiod.* *Rhet.* in fin. Vocis diligentiam in psalmodiæ decantatione custodiet.

PSALMOGRAPHUS, i, m. 2. qui psalmos facit, *ψαλμογράφος*, *salmista*. *Sidon.* 7. in citione post *Ep.* 9. Sicut psalmographus ait. h. e. rex David. *Tertull.* *carm.* 3. *advers.* *Marcion.* 130. Psalmographus David, magnus rex atque propheta. *Venant.* 8. *carm.* 7. p. 21. Psalmo-

graphi plectro cantata est ista virago. h. e. Maria Virgo.

PSALMUS, i, m. 2. sonus citharæ seu fidium, et carmen quod ad sonum fidium canitur, *ψάλλω*, *salmio*. A Christianis scriptoribus dicitur per antonomesiam de sacris hymnis, seu canticis David regis, quia ad psalterium ea cantare mos fuit, quod et ipse auctor fecisse dicitur. *Tertull.* *advers.* *Præz.* 11. etc.; *Lactant.* 4. 8. et 12.; *Hieronym.*; *Augustin.* etc.

PSALTERIUM, ii, n. 2. Antepænultimam litteræ corripit *Arator.* *præf.* 1. 14. Psalterium lyrici composuere pedas. — Psalterium est instrumentum musicum fidibus instructum, simile citharæ, differens tamen, *ψαλτήριον*, *salterio*, *arpa*.

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Augustin.* in *Psalm.* 56. a med. Psalterium et organum, quod quidem manibus fertur percussentis, et chordas distentas habet: sed illum locum, unde sonum accipiunt chordæ, illud concavum lignum, quod pendet, et tactum resonat, quia concipit aerem, psalterium in superiori parte habet: cithara autem hoc genus ligni concavum et resonans in inferiore parte habet. Itaque in psalterio chordæ sonum desuper accipiunt, in cithara in inferiore parte. Eadem fere habet in *Psalm.* 32. 70. 80. et 150. Similiter *Cassiod.* in *Psalm.* 150. Psalterium est in modum citharæ conversa positio. Buccas enim quasdam sonoras ligni gestat in capite, ubi ab imo venientes chordarum sonos in altum rapit, et gratissima, quantum dicitur, modulatione respondet. *Id.* *præf.* in *Psalter.* 4. Psalterium est, ut *Hieronymus* ait, in modum Δ litteræ formati ligni sonora concavitas, obesum ventrem in superioribus habens, ubi chordarum fila religata, disciplinabiliter plectro percussa suavissimam dicuntur reddere cantilenam. Huic citharæ positio videtur esse contraria, dum quod iste in imo continet, illud conversa vice gestat in capite. Adde *Isid.* 3. *Orig.* 22. *Varro* apud *Non.* p. 215. 16. *Merc.* In psalterio tendimus nervas. *Virg.* *Cir.* 178. Non arguta sonant tenui psalterie chorda. *Quintil.* 1. 10. 31. Apertius profitendum puto, non e me præcipi psalteria et spadicæ, etiam virginibus probis recusanda; sed etc. ¶ 2. Latiori sensu significat etiam musicum quodlibet instrumentum fidibus constans, ut est lyra et cithara, quæ Musis tribuuntur. *Arnob.* 6. 25. Deum Mater cum tympano: cum tibiis et cum psalteriis Musæ.

II.) Translate. ¶ 1. Carmen quod ad psalterium canitur. De carmine maledico, et diceris (quæ ad psalterium Græci canebant: unde *Ilud Varro.* *ὄνος λύρας* apud *Non.* p. 101. 3. *Merc.* Atque orthophallica attulit psalteria, quibus sonant in Græcia diceria.) *Paul.* 5. *Sentent.* 4. a med. Psalterium, quod vulgo dicitur canticum, in alterius infamiam compositum, et publice cantatum, tam in eos, qui cantaverint, quam in eos, qui composuerint, extra ordinem vindicatur. ¶ 2. Apud Ecclesiæ scriptores est liber Psalmorum Davidicorum. *Hieronym.* *Ep.* 53. n. 8. et *Ep.* 125. n. 11. et *alibi*.

PSALTES, æ, m. 1. qui instrumentum aliquod musicum pulsat; item qui voce canit, *ψαλτής*, *suonatore*, o cantore. *Quintil.* 1. 10. 18. Rationem impendiorum exponens, psaltis æ et geometris multa dicit dedisse. *Sidon.* 8. *Ep.* 9. in *carm.* Chorda, voce, metro stupende psalles. *Capell.* 9. p. 313. Psaltas, chordacistas, sambucos, hydraulas invenit. *Inscript.* apud *Gruter.* 331. 2. STRATONE COMŌDO IBYCO PSALTE. Hic psaltis est datus Græcæ positionis, *ψαλτή*, positus pro ablativo, ut ait *Priscian.* 7. p. 731. *Putsch.*, ut etiam illud *Virg.* 1. *Æn.* 312. ipse uou graditur comitatus Achate.

PSALTRIA, æ, f. 1. mulier, quæ instrumentum aliquod fidibus instructum pulsat, citharistria, *ψαλτριά*, *suonatrice*, *cantatrice*. Vox Græca a *ψάλλω* fidibus cano: latina appellatione *fidicina*. Neque aliud inter has discrimen esse videtur, nisi quod psaltrix Græcæ erant, et pleurumque meretrices, quæ externo ritu, et non solum fidium cantu, sed et voce ac mollioribus

gesticulationibus oblectabant, adhibebanturque præcipue in conviviis deliciarum causa, invecæ Romam, inter alias peregrinæ luxuriæ illecebras, ab exercitu Asiatico post devictum Antiochum et Gallogræcos, circa ann. v. c. DLXVI., ut Liv. 39. 6. narrat. *Macrob. 2. Saturn. 1.* Sub illorum supercilio non defuit, qui psaltriam intrinsece pateret, ut puella ex industria supra naturam mollior, canora dulcedine et saltationis lubrico exerceret illecebris philosophantes. *Cic. fragm. apud Non. p. 465. 15. Merc.* Tu vero festivas, tu elegans, tu solus urbanus, quem decet muliebris ornatu, quem incessus psaltriæ. *Aurel. Vict. Epit. 76. de Theodosio.* Prohibuit lege ministeria lasciva, psaltriasque comissionibus adhiberi. Adde *Ter. Adelph. 3. 3. 34.* — Etiam in sacris ut accinerent, paulatim intrinsecas fuisse, colligimus ex *Cic. Sext. 54. 116.* et *Juvenal. 6. 336.*, ubi de Clodio sermo est, qui cultu psaltriæ in Bonæ Deæ sacellum stupri patranda causa se immiserat.

PSALTRIUS, i, m. 2. suonatore, ψαλτήρ, ψαλτης, qui fidibus canit, psalles. *Cic. Harusp. resp. 21. 44.* P. Clodius a crocota, a mitra, a muliebribus soleis purpureisque fasciis, a strophio, a psaltrio, a flagitio, a stupro est factus repente popularis. *Est qui legi. a psaltria: Garatonius et Orellius cum Ernestio rectius a psalterio. V. hanc vocem.*

PSARANUS, a, um. *V. voc. seq.*

PSARONIVS, a, um, adj. ψαρωνιος, qui sturni colorem refert: a ψάρ, αρός sturnus. Hinc psaronius appellatur lapis variegati coloris apud *Plin. 36. Hist. nat. 22. 43. (151)* qui et Thebaicus, et pyrrhopæcilus, et syenites, Italice vero nunc granito bigio dicitur. *V. ZEROS.* At *Sil. lig. ex Cod. Ramberg legit psaranus.*

PSECAS, adis. f. 3. γογγύλια, γογγύλια gutta stilla. *Apul. de Mundo ex Aristotele ψκαδάς* interpretatur stillicidia. — Ancillæ, quæ delicatarum matronarum cœnulis medicato furo consergunt hoc nomine appellatæ sunt. Ita porro ornatricem nominat *Juvenal. o. 491.* Nuda humera Psecas infelix, nudisque mamillis. Sic etiam unam ex Dianæ nymphis. *Ovid. 3. Met. 171.* Excipiunt laticem Nepheleque, Hyaleque, Rhanisque, Et Psecas, et Phiale. *Inscript. mendosa apud Reines. cl. 1. n. 89., Fabrett. p. 714. n. 359.* et *Murat. 57. 8.*, quæ tamen hodieque Vicetia existans ita legitur: VENERE SACRVM CASSIA Q. L. PSECAS. Postrema hæc vox perperam aspiratur. Ita appellata videtur fuisse hæc ancilla, antequam manumitteretur, quia ejus officium erat comas domini suæ levibus fuci, aut unguentis guttulis aspergere; quod ψκαζέω Græce est. Vel potius videtur esse derivanda vox a Gr. ψήχας a ψήχω frico, quasi ea fuerit fricatris. Hinc *Psecade natus* dicitur, quæ humili et servili est genere. *Cor. lius ad Cic. 8. Fam. 15. extr.* Vellein, Venere prognatus tantum animi babuisset, quantum Psecade natus in hoc habuit. — Etiam viri, qui delicatiorum comas ornabant, psecades dicti. *V. COSMETA et ORNATOR. Inscript. apud Guo. 211.* 2. ANGELVS PSECAS DE PORTICV. Fusc hac de re *Koolius*, et *Hesseli* in *Indice Inscript. Guadianar. c. 8.* ubi tamen multa ἀπροσδιόνυσα afferuntur.

PSEGMÄ. V. SPEGMA.

PSÉPHISMA, atis, n. 3. ψήφισμα, decietum, vel plebiscitum per suffragia factum. Vox Græca a ψήφος calculus, quo suffragia ferre solebant veteres. *V. CALCULUS. Cic. Flacc. 6. 15.* Sic sunt expressa ista præclara, quæ vocant psephismata, non sententiis, nec auctoritatibus declarata. Adde *ibid. 7. 17.* et *8. 19.* et *10. 23.* et *Plin. 10. Ep. 52.*

PSÉPHOPÆCTA, æ, m. 1. ψήφοπακτης, præstigator, ut in *Gloss. Philox.* exponitur. (Sic *Grammat. incert. p. 100. n. 143. Eichenf.* Hæc præstigia, unde præstigiatores, ψήφοπακται). Est a ψήφος calculus et παίζω ludo: ut qui calculis ludunt et decipiunt. *Firmic. 3. Mathes. 8.* Libra facit etiam aut calculi, aut musicæ, aut notarum, aut diffuciliam litterarum inventores; reddit quoque, socio in hoc loco Mercurio, psephopæctas

sæpe. *Vides hic mentionem fieri de præstigiatoribus, de quibus vide Senecæ loc. cit. in PRÆSTIGIATOR.*

PSETTA, æ, f. 1. ψήττα, piscis idem qui Latine rhombus. *Plin. 9. Hist. nat. 16. 24. (57).* et *Athen. sub fin. l. 7.* Alii scrib. psitta.

PSEUDANCHUSA, æ, f. 1. herba anchusæ similis, lanuginosior et minus pinguis, tenuioribus foliis et languidioribus: a ψήδης falsus, fictus, simulatus, vel a ψεύδης mendacium: quæ est notatio omnium dictionum sequentium. *Plin. 22. Hist. nat. 20. 24. (50).*

PSEUDAPOSTOLUS, i, m. 2. ψευδαπόστολος, falso apostolo. *Tertull. Præscript. 4.* Qui pseudapostoli, nisi adulteri euangelizatores? Adde *eumd. Resurr. carn. 24. et 4. advers. Marcion. 3.* et *Fulgat. interp. 2. Cor. 11. 13.*

PSEUDENÉDRUS, i, m. 2. insidiatore occulto, ψευδενέδρος, fictus insidiator. *Firmic. 3. Mathes. 8. n. 7. extr.*

PSEUDENODOMUS, i. *V. ISODOMUS.*

PSEUDOBAPTIZATUS, a, um, adj. male baptizatus. *Cyprian. Sent. Novat. in Concil. Carth.* Qui pseudobaptizati videntur, debere eos in fonte perenni baptizare.

PSEUDOBONION, i, n. 2. ψευδοβούνιον, navone bastardo, herba napi folia habens, fruticans palmi altitudine. *Plin. 24. Hist. nat. 16. 96. (153).* *V. BUNIAS.*

PSEUDOCALIDUS, a, um, qui videtur calidus, calorem mentis. *Marcell. Empir. c. 8.*

PSEUDOCOMITATENSES, ium, m. plur. falsi comitatenses. *Cod. Theod. 8. 1. 10.* Pseudocomitatensium etiam quaternæ annonæ.

PSEUDOCATO, onis, m. 3. qui falso Cato videri cupit, Catonis falsus imitator. *Cic. 1. Att. 14. ad fin.* Bonis utimur tribunis plebis, Cornuto vero pseudocatore. *h. e. C. Cæcilio Cornuto, qui trib. pleb. fuit an. U. C. DCCXIII., prætor an. DCCXVII. ex Cic. post red. in senat. 9. 22. et prætor trib. Bithyniæ an. DCCXVIII. ex nummo apud Morell. Thes. Fam. e G. Cæcilia tab. 1. B.*

PSEUDOCRISTUS, i, m. 2. ψευδοχρίστος, Anticristo, falso Cristo. Habet *Tertull. 3. advers. Marcion. 3.* et *Fulgat. interp. Matth. 24. 24. et Marc. 13. 22.*

PSEUDOCYPERUS et

PSEUDOCYPRUS, i, ψευδοκύπερος, frutex cypero similis, celerrime proveniens. *Plin. 17. Hist. nat. 13. 20. (95).* et *34. ibid. 13. 35. (133).*

PSEUDODECIMIANA Pira, decimianis piris similia, apud *Plin. 15. Hist. nat. 15. 16. (54).* *V. DECIMIANUS.*

PSEUDODIACONUS, i, m. 2. ψευδοδιακονος, falsus diaconus. *Hieronym. Ep. 143. n. 2.*

PSEUDODICTAMNUM, i, n. 2. et pseudodictamnus, i, f. 2. (Fem. gen. legitur apud *Apul. Herb. 62.*) Est herba dictamno similis, ψευδοδάκταμνον, dittamo bastardo. *Plin. 25. Hist. nat. 8. 53. (92).* Pro eo (dictamno) est et pseudodictamnium, multis in terris nascens, folio simile, ramulis minoribus, a quibusdam chondris vocatum. Adde *eumd. 26. ibid. 15. 90. (154).* et *Cæst. Aurel. 3. Tard. 5.*

PSEUDODIPTEROS, a, um, adj. ψευδοδιπτερος, ita ædes dicitur a *Vitruv.* quæ dipteros quidem videtur, sed vere non est, aliquo columnarum ordine sublato. *V. eumd. 1. præf. et 3. 1. et 2. V. DIPTEROS.*

PSEUDOEPISCOPUS, i, m. 2. ψευδοεπίσκοπος, falsus episcopus. *Cyprian. Ep. 55. post med.*

PSEUDOFLAVUS, a, um, adj. color, a flavo degenerans, quasi leoninus. *Marcell. Empir. 8. a med.*

PSEUDOFORUM, i, n. 2. idem ac pseudothyrum: vox hybrida; a ψεύδης mendacium et foris, h. e. janua. *Sulpic. Sev. Dial. 3. 14.* Vidi postea ad pseudoforum monasterii ipsius adductum energumenum. *Venant. Vit. S. Martin. 4. 388.* Namque ad pseudoforum cellæ cum accederet æger. Ubique tamen rectius legendum pseudophorum, quod est Gr. ψευδοφρον, eodem sensu.

PSEUDOGRAPHIA, æ, f. 1. ψευδογραφία, falsa descriptio. *Boeth. Aristot. Topic. 5. p. 698.* Non enim est proprium, quod positum est esse pro

prium, ut, quia de geometra non verificatur indeceptibile esse ab oratione (nam decipitur genemeter quum pseudographiam facit) non erit hinc scientis proprium non decipi ab oratione. Adde *eumd. ibid. p. 741.*

PSEUDOGRAPHUS, a, um, adj. ψ. 1. Est ψευδογράφος, h. e. falso inscriptus. *Cassiod. Instit. divin. litter. 5. a med.* Sæpe dictus Hieronymus asserit, Sapientie librum non a Salomone, ut usus habet, sed a Philone doctissimo quodam Judæo fuisse conscriptum, quem pseudographum prænotavit, propterea quod usurpationem nominis portat alterius. *Hieronym.* enim hæc habet in *Comment. in Zachar. 12. 9.* Unde et in Sapientia, quæ Salomoni inscribitur (si cui tamen placet librum recipere) scriptum reperimus etc.

ψ. 2. Item est ψευδογράφος, h. e. falsa describens. *Boeth. Aristot. Topic. 1. 1. p. 662.* Syllogismus pseudographus. et *ibid. p. 742.* Contentiosa (oratio) sic se habens ad dialecticam, ut pseudographa ad geometricam.

PSEUDOLIVIDUS, a, um, adj. mezzo liquido, liquido similis. *Marcell. Empir. 16. ante med.* Mellis adjicitur, quantum sufficiat, ut sit pseudoliquidum. et paullo post. Hæc trita permiscuntur, ut pseudoliquida sint, et per cochleare dantur.

PSEUDOLUS et **Pseudulus**, i, m. 2. servi veteratoris, et fraudulentum nomen: a ψεύδης falsus, mendax. Titulus est unius ex Plautinis comædiis, quam laudat *Cic. Senect. 14. 50.*

PSEUDOMAGISTER, tri, m. 2. falsus magister; est *Hieronym.* in II. *Ephes. 4. 11.*

PSEUDOMENOS et **pseudoménus**, i, m. 2. ψευδομένος, mentiens, captiosus, falsus, fictus. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 48. 147.* De oculorum, sensuumque reliquorum mendaciis, et de sorite, aut pseudomemo. Adde *Hortensii fragm. apud Non. p. 329. 19. Merc.* Est autem captiosum quoddam genus syllogismi, quo facile adversarii in disputando captantur; cujus meminit etiam *Seneca Ep. 45. a med. Cl. Gell. 9. 16.* et *V. MENTIENS* et *CERATINÆ ad fin.* — Græce habet *Cic. 2. Divinat. 4. 11.*

PSEUDOMONACHUS, i, m. 2. ψευδομόναχος, falsus monachus. *Hieronym. Ep. 57. n. 2.* Quidam pseudomonachus vel accepta pecunia, vel gratuita malitia, compilatis chartis ejus et sumptibus, Judas factus est proditor.

PSEUDONARDUS, i, f. 2. ψευδοναρδος, nardo bastardo. *Plin. 12. Hist. nat. 12. 26. (43).* de nardo. Adulteratur et pseudonardo, herba, quæ ubique nascitur, crassiore atque latiore folio, et colore languido in candidum vergente.

PSEUDOPATUM, i, n. 2. ψευδοπάτω, falsum, seu fictum tabulatum, vel pavimentum in ædificiis: a ψεύδης fictus et πατω calco. *Imp. Zenn Cod. 8. 10. 12.*

PSEUDOPASTOR, onis, m. 3. falsus pastor, est *Hieronym.* in II. *Ephes. 4. 11.*

PSEUDOPERIPTERUS, a, um, et rectius pseudoperipteros, on, adj. falsos ordines, seu latera habens, ψευδοπερίπτερος, ut Genus figuræ pseudoperipterum. *Vitruv. 4. 7. ad fin.*

PSEUDOPHILIPPUS, i, m. 2. ψευδοφιλιππος, fictus Philippus. *Cic. 2. leg. Agr. 33. 90.*; *Vellej. 1. 11. 1.*; *Flor. 2. 13.*; *Val. Max. 7. 5. n. 4.*; *Epit. Liv. 49.*; et *Lamprid. Elagab. 8. V. ANDRISCUS* et *MACEDONICUS* in *ONOM.*

PSEUDOPHORUM, i, n. 2. ψευδοφορον. *V. PSEUDOFORUM.*

PSEUDOPORTICUS, i, f. 2. falso portico. Vox hybrida: a ψεύδης falsus, et porticus. *Plin. 6. Hist. nat. 27. 31. (140).* Oppidum maritimum etiam inde pseudoporticus habuit. *Harduinus leg. maritimum etiam ipsa inde portum habuit: aliter aliter. Locus corruptus est, et conjecturatum, quæ hucusque prolata sunt, nulla satisfacit.*

PSEUDOPRESBYTER, ieri, m. 2. ψευδοπρεσβύτερος, falsus presbyter. *Ambros. Serm. 50.* Susannam pseudopresbyteri arguunt.

PSEUDOPROPHETA, æ, m. 1. falso profeta, ψευδοπροφήτης. *Tertull. advers. Hæret. 4.*; et *Fulgat. interp. Zach. 13. 2.*; *Matth. 24. 11.*; *Marc. 13. 22.* et alibi sæpe

PSEUDOPROPHETIA, *æ*, f. 1. falsa profetia, ψευδοπροφητεία. *Tertull. Jejun.* 11.

PSEUDOPROPHETICUS, *a*, um, adject. fecte propheticus, prophetico similis, ut Pseudopropheticus spiritus, apud *Tertull. Pudic.* 21.

PSEUDOPROPHETIS, *idis*, f. 3. falsa profetessa, ψευδοπροφήτις. *Tertull. Anim.* 57. Eundem spiritum in pseudoprophetide mentiri.

PSEUDOSÉLINUM, *i*, n. 2. ψευδοσελίον, herba, pentaphyllum, quinquefolium. *Apul. Herb.* 2.

PSEUDOSERICUS, *a*, um, adject. qui sericum imitatur, idem fortasse ac subsericus. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 159.

PSEUDOSMÁRGDUS, *i*, m. 2. ψευδοσμάργδος, lapillus smaragdus similis, h. e. ex dimidia parte smaragdus, ex dimidia iaspis, ut ait *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 19. (75).

PSEUDOSPHEX, *æcis*, f. 3. ψευδοσφήξ, vespa quædam, quæ singulari volitat. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 11. 30. (98).

PSEUDOSYNÓDUS, *i*, f. 2. ψευδοσύνωδος, non legitima synodus. *Augustin. in Psalm.* 56. Qui pseudosynodum habuere in caverna Susis.

PSEUDÓTHYRUM, *i*, n. 2. ostium occultum et tectum in postica ædium parte, h. e. janua fictitia (*V. PSEUDOFORUM*), ψευδοθύρον, luscio di dietro della casa, porta secreta. *Virg.* 2. *Æn.* ita explicat v. 453. Limen erat, cæcæque fores postesque relictæ a tergo. *V. POSTICUS*.

1.) Proprie. *Ammian.* 14. 1. Per Palatii pseudothyrum introducta.

II.) Translate est modus secretus. *Cic.* 4. *Verr.* 20. 50. Numerantur illa HS. CCL. Syracusanis. Ea quemadmodum ad istum postea per pseudothyrum revertantur, tabulis robis et testibus planum faciam. *Id. post. red. in Senat.* 6. 14. Idem domi quam intemperans non janua receptis, sed pseudothyro intramissis voluptatibus.

PSEUDÓURBĀNUS, *a*, um, adject. *Pseudourbana* ædificia apud *Vitruv.* 6. 8. sub fin. sunt in villa ea pars ædium, quæ in usum domini rusticantis exstructa est, quod urbani ædificii elegantiam imitetur. Villa enim omnis, ut ait *Colum.* 1. *R. R.* 6. 1., dividitur in tres partes, urbanam, rusticam et fructuatiam.

PSIATHIUM, *ti*, n. 2. ψιαθιον, tegetricula, parva storea: a ψιαθος storea. *Hieronym. præf. in Reg. S. Pachom.* n. 4. Nihil habent (monachi) in cellulis præter psiathium, et duo levitonaria. et n. 88. Præter psiathium, id est matram, in loco cellulæ ad dormiendum nihil aliud omnino subternet.

PSĪA, *æ*, f. 1. ψιλῆ, velluto, a ψιλός rasmus, lævis; vestis est, seu pannus, una parte villosus, altera rasmus. *Lucilius* apud *Non.* p. 540. 26. *Merc.* Psilæ, atque amphitapæ, villis ingentibus molles. *V. AMPHITAPA*.

PSĪLE, *es*, f. 1. ψιλῆ (scil. γραμμῆ) lineæ, seu signum spiritus lenis in prosodia. *V. DASIA*; et adde *Priscian.* de accent. p. 1287.; et *Phocam* p. 1724. *Putsch.*

PSĪLOCITHĀRISTA. *V. CHOROCITHARISTA*.

PSĪLOGRAMMUS, *a*, um, adject. ψιλόγραμμας, qui leviter scriptus est. *Frontin. de colon.* p. 112. *Goes.* Si psilogrammus fuerit terminus. At *Lachmann.* rectius legit tysilogrammus.

PSĪLOTHRO, *as*, are, a. 1. pilos e corpore per psilothri medicamentum extirpo. *Plin. Valer.* 3. 52. Hoc peruncti psilothrantur.

PSĪLOTHRUM, *i*, n. 2. ¶ 1. Est unguentum pilis detrahendis aptum, quo mulieres virique molliores utebantur, ut corpus glabrum et læve redderent, ψιλόθρον, merdocco. *Martial.* 6. 93. Psilothro nitet, aut acida latet oblita creta. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 10. 47. (79). Lacrima hederæ psilothrum est. et *ibid.* 9. 37. (58). Amerinæ nigra semen cum apuma argenti pari pondere, a balneo illitum, psilothrum est. *Id.* 32. *ibid.* 9. 47. (135). et (136). varia psilothri genera enumerat. *Lampriid. Elagab.* 30. Barbam psilothro accurans. ¶ 2. Psilothrum præterea dicitur vitis alba, quod ejus semen et ura vitia cutis in facie detergeat, et quasi faciem depilet. *Plin.* 23.

Hist. nat. 1. 16. (21). Vitis alba est, quam Græci ampeloleucan, alii psilothrum, alii madon appellant.

PSIMMŪTHIUM, *ti*, n. 2. cerussa, ψιμμυθιον: a ψιμμυθος, cerussa, biacca. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 18. 54. (175). Psimmythium quoque, hoc est cerussam, plumbariæ dant officinæ, laudatissimam in Rhodo. Fit autem ramentis plumbi tenuissimis super vas acetii aspersim impositis atque ita destillantibus. Quod ex eo cecidit in ipsum acetum, arefactum molitur et cribatur, iterumque aceto admixto in pastillos dividitur et in sole siccatur æstate. Fit et alio modo: addito urceos acetii plumbi obturatos per dies decem, derasoque ceu situ, ac rursus rejecto, donec deficiat materia. Quod derasum est, teritur et cribatur, et coquitur in patinis, misceturque rudiculis, donec rufescat, et simile sandaracæ fiat: dein lavatur dulci aqua, donec nubeculæ omnes eluantur. Siccatur similiter postea, et in pastillos dividitur. Vis ejus ad candorem feminarum. *V. Vitruv.* 7. 12.; et adde *Marcell. Empir.* c. 19. p. 112. retro ed. *Ald.*

PSĪTHĪA. *V. PSYTHIA*.

PSĪTTA. *V. PSETTA*.

PSITTACĪNUS, *a*, um, adject. a psittaco, ut Psittacinum collyrium, a colore ita dictum, *Scribon. Compos.* 27. et *Marcell. Empir.* 8.

PSITTACIUM, *ti*, n. 2. idem ac pistacium. Videtur vox corrupta fuisse a vulgo, cadente Latinitate, et imitatione Græcorum; nam etiam *Athenæus*, l. 1. c. 17. eod. sensu ψιττάκια habet. *Edict. Dioclet.* p. 17. Nuclei pinei purgati psittaciorum, zizuforum.

PSITTACUS, *i*, m. 2. pappagallo, ψιττακος, avis Indica, ab urbe, unde oriunda est, nomen habere videtur, nam legitur apud *Stephan. Byzant. Ψιττακή, πόλις παρὰ τῷ Τίγριδι*. De ipsa ita *Plin.* 10. *Hist. nat.* 42. 58. (117). Super omnia humanas voces reddunt psittaci quidem etiam sermocinantes. India banc avem mittit, sitacem vocat, viridem toto corpore, torque tantum miniatum in cervice distinctam. Imperatores salutant, et quæ accipit verba, pronunciat: in vino præcipue lasciva. Capiti ejus duritia eadem, quæ rostro. Hoc, quum loqui discit, ferreo verberatur radio: non sentit aliter ictus. Quum devolat, rostro se excipit, illi innititur, leviorisque se ita pedum infirmitati facit. Hæc *Plin.* Etiam a *Solin.* 52. 43-45. et ab *Apul. Florid.* n. 12. accurate describitur. *Pers. prol.* 8. Quis expedit psittaco suum χαιρὲς? — De morte psittaci est *Statii silva quarta* l. 2., et *Ovidii elegia sexta* l. 2. *Amor.*

PSOÁDICUS, *a*, um, adject. *Cælii Aurel.* 5. *Tard.* c. 1. inscribitur *De ischiadicis*, et psoadicis, h. e. bis, qui clunium dolore laborant. Nam musculos clunium sub spinæ finem ex interioribus atque exterioribus adhærentes, psosas vocaverunt, ut *ibid.* dicitur. ψσας, et ψοιάς Græci vocant.

PSOÁE. *V. vocem præced.*

PSOÁLGICUS, *a*, um, adject. ψσολγικός, ad clunium dolores pertinaens. *Theod. Priscian.* 2. 34. Hæc etiam psalgicis rite conveniunt, quibus lumbi (Gr. ψοά) dolore consueverunt.

PSOLEOS, *ei*, m. 2. *V. voc. seq.*

PSOLOIS, *entis*, adject. ψσλοεις, εντος, fumidus, ardens: a ψσλος fumus, flamma. *Auct. Priap.* 69. Psoleon ille (*Homerus*) vocat, quod nos psoloenta vocamus. Sed, quum apud *Homerum* nusquam occurrat vox ψσλεον, nec Græca quidem sit, probanda est lectio *Gronovii* ex MSS. ita legentis: *Ille vocat, quod nos psolon, psoloenta ceraunon*. Nimirum ei *Odys.* l. 24. v. 539. ubi *Καὶ τότε δὴ Κρονίδης ἀφ' ἑνὸς ψσλοέντα κεραυνόν*. *Psolon* autem est a ψσλος titio, quæ quidem vox ejusdem fere est pronunciationis ac ψσλή mentula, quæ quædam cum fulmine, toties in antiquis monumetis representato, similitudinem habet. — Sequitur alter versiculus *ibid.* Id, quod nos culum, culeon ille vocat. *Culeon* vero est κουλεόν vagina in illo *Homer. Iliad.* l. 1. v. 221. Ἀφ' ὃς κουλεόν ὡς μετὰ ξίφος: ubi κουλεόν translatus et obscænum sensum habet, ut

vagina in illo *Plauti Pseud.* 4. 7. 85. Conveniebat ne in vaginam tuam machæra militis? Itaque videtur obscænum hic poeta priore quidem versiculo sub imagine fulminis mentulam pædiconis, sub vaginæ vero ponice pueri patibuli satis aperte adumbrasse; quod nimirum patet etiam ex disticho sequenti, cujus interpretationem habes in *V. SMERDALEOS*. — Recentiores tamen multi vulgaram lectionem tueruntur.

PSOLOS, *i*, m. 2. ψσλός, titio. *V. vocem præced.*

PSÖRA, *æ*, f. 1. τίγνα, ψώρα, scabies, asperitas cutis: a ψάω scalpo, rado. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 1. 2. (4). Arida cum resina impetiginem et scabiem, quæ psoram et lichenas vocant, parotidas et panos sanat. et *ibid.* 5. 20. (41). Alopecias fricuere et psoras tuis capis. *Id.* 22. *ibid.* 22. 32. (72). Lichenas, psoras, lepras radice in aceto decocta tolli.

PSÖRANTHEMIS, *idis*, f. 3. ψωρανθεμῆς, herba quædam, torismarini species, infructuosa. *Apul. Herb.* 79.

PSÖRICUS, *a*, um, adject. ψωρικός, ad psoram pertinens, ut Psoricum medicamentum, *Plin.* 34. *Hist. nat.* 12. 29. (119). collyrium, *Scribon. Compos.* 32. h. e. quod scabrosis palpebris, aut oculorum angulis medetur. *Cels.* 6. 6. n. 31 Nulla per se materia est, quæ psoricum nominetur: sed chalcididis aliquid et cadmiæ dimidio plus ex aceto simul conteruntur, idque in vas fictile inditum, et contextum ficulneis foliis sub terra repositum diebus viginti, et rursus sublatum teritur: et sic appellatur psoricum. *V. XEROPHTHALMIA*.

PSŪCHĪCUS, *a*, um, adject. ψυχικός, animalis: a ψυχή anima. *Psychici* vocantur homines animales et canales, qui non capiunt ea, quæ spiritus sunt, secundum illud *Pauli* 1. *Cor.* 2. 14. ψυχικός δὲ ἀνθρώπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ. *Tertull. Monog.* 1. init. Hæretici nuptias auferunt, Psychici ingerunt. Illi nec semel, isti non semel nubunt. et *moz.* Verum neque continentia ejusmodi laudanda, quia bærellica est, neque licentia defendenda, quia Psychica est. *Id. de jejunio* adversus eosdem scripsit, quem consule sis.

PSŪCHOMĀCHIA, *æ*, f. 1. ψυχομαχία, h. e. pugna animi, seu animæ: a ψυχή anima et μάχη pugna. Ita inscribitur a *Prudentio* carmen, in quo pugnam virtutum et vitiorum describit.

PSŪCHOMANTIUM et ψψχόμαντήιον, *ti*, n. 2. ψυχομαντεῖον, a ψυχή anima et μαντεῖα divinatio, erat locus, ubi Manium fiebat evocatio, ad sciscitandum de statu mortuorum. *Cic.* 1. *Tusc.* 48. 115. Quum graviter filii mortem mæreret, venisse in psychomantium, quarentem etc. *Id.* 1. *Divinat.* 58. 133. Testabor, me non sortilegos, neque eos, qui quæstus causa barolentur, ne psychomantia quidem agnoscere. Est qui leg. psychomantiam, h. e. vaticinationem ex Manibus evocatis.

PSŪCHOPHTHŌROS, *i*, m. 2. ψυχοφθόρος, animicida: a ψυχή anima, et φθείρω occido. Ita appellatur a *Justiniano Cod.* 1. 1. 6. sub fin. Apollinarius hæreticus, qui in Christo humanam animam non admittebat.

PSŪCHOTRŌPHON, *i*, n. 2. ψυχότροφον, herba, alio nomine vettoolica, et serratula. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 8. 46. (84).

PSŪCHROLŪSIA, *æ*, f. 1. ψυχρολουσία, lavatio in aqua frigida. *Cælii Aurel.* 3. *Tard.* 6. a med. Convenit etiam psychrolusia, nullis obstantibus, quæ eam prohiberi permittant. h. e. adhiberi prohibeant. *Id.* Græcis litteris 5. *ibid.* 7. a med. Facienda consuetudo frigidi lavacri, quod Græci ψυχρολουσίαν appellant.

PSŪCHROLŪTA, *æ*, et ψψχρῶλῦτες, *æ*, m. 1. ψυχρολούτης, qui frigida lavat: a ψυχρός frigidus et λούω lavo. *Seneca Ep.* 53. Frigida cultor mitto me in mare, quomodo psychrolutam decet, gausapatus. *Id. Ep.* 83. Ille tantus psychrolutes, qui in Euripum saltabam. *Cælii Aurel.* 5. *Tard.* 11. n. 134. Denique psychrolutarum corpora deorsa - sentiuntur.

PSYLLION. *V. CYNOMYIA*.

PSYTHIA et Psithia vitis, et uva, ψυθία, et ψυθία, genus vitis externi soli, h. e. non Itali, ex qua passum optimum fiabat. *Columellae* 3. *R. R.* 2. 34. est species uvæ Græculæ. *Virg.* 2. *G.* 93. Et passo psythia utilior. et 4. *ibid.* 269. vel psythia passus da vite racamus. *Stat.* 4. *Silv.* 9. 38. Val passum psythiis suis reconditum. *Plin.* docet 12. *Hist. nat.* 27. 60. (130). ex ea et optimum omphacium fieri, detractis acinis, quum sunt ciceris magnitudine. — Hinc

PSYTHIUM, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est passum e psythia uva. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 9. 11. (80). Psythium et melampsythium passi genera sunt, suo sapore, non vini.

PSYTHIUM, ii, n. 2. et

PSYTHIUS, a, um, adject. *V.* voce præced.

PT

PTARMICUS, a, um, adject. πταρμικός, starnutatorio, qui sternutamenta excitat. *Theod. Priscian.* 2. 3. Lethargicos frequentibus sternutamentis relaves: tunc acerbis adiutoriis ptarmicis imminere nos conveniet. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 15. a med. Verat etiam ptarmicum, quod credidit adhibendum. Adde *eumd.* *ibid.* 7. et 2. *Tard.* 1.

PTE, adjectio syllabica, ut met, piam, ce, te, per se quidem nihil significans, aliquid tamen addens voci, cui apponitur. Adjungitur autem ablativis pronominum meus, tuus, suus, noster, vester, ut *Priscian.* 12. p. 947. *Putsch.* docet: item aliis. *Plaut. Truc.* 2. 5. 18. meapte malitia. h. e. mea ipsius. *Id. Pseud.* 3. 2. 14. meapte ingenio. *Cic.* 1. *Nat. D.* 25. 69. Si atomi ferrentur in locum inferiorem suoapte pondere. *Id.* 3. *Orat.* 3. 10. Propinquus suus suoapte manu interfectus. *Id.* sua propria. et 2. *ibid.* 23. 98. Suapte natura facere aliquid. *Ter. Phorm.* 5. 2. 1. Nostrapte culpa. *Plaut. Capt.* 2. 3. 11. Tuapte Inganio. In veteri decretn tribunor. pleb. apud *Gell.* 7. 19. Quo minus suoapte potestate uti liceat. *Plaut. Men.* 5. 8. 10. Certissimum est, mepte potius fieri servum, quam te unquam smittam manu. *Id. Mv. glor.* 2. 4. 38. Quum osculata esset suumapte amicum. *Catull.* 6. 12. Nam ni istapte, valet nihil tacere. Alii aliter leg.

PTERIS, idis, f. 3. πτερίς, species filicis, sic dicta a πτερόν ala, quod folia expansa habet in alarum similitudinem. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 55. (78). Pterin Græci vocant, alii blachnon, cujus ex una radice complures exeunt filices, bina atiam cubita excedentes, non graves odore. Adde *Apul. herb.* 76.; et *Marcell. Empir.* c. 25. p. 121. retro et c. 28. p. 128. retro ed. *Id.*

PTERNIX, icis, f. 3. πτερνίξ, caules rectus cacti fruticis: nam alii idam ac frutex nomen habent. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 16. 57. (97). Unum caulem rectum habent, quem vocant pternica. *Pternica* est Accusativus Græcæ positionis.

PTEROMĀ, ātis, n. 3. πτερόμα, in ædificiis est velut ala (πτερόν enim ala est) utrinque in fronte ædis apposita ex columnis, aut pariete. *Vitruv.* 3. 2. et 4. et 7.

PTERON, i, n. 2. πτερόν, idem quod pteroma, in voce præced. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (30). ubi agit de Mausoli opere. et *ibid.* 13. 19. (88). ubi da labyrintho Græcæ et ædificiorum molibus circa adjectis.

PTERONITHICUS. *V.* PENTETHRONICUS.

PTEROTUS, a, um, et πτερότος, on, adject. πτερωτός, alatus. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 26. 66. (195). Calices duos, quos appellabant pterotos. h. e. duobus utrinque ansis, quasi alis instructos. At *Sillig.* legit petrotos.

PTERYGIUM, ii, n. 2. πτερύγιον, Græce parvam alam, vel pinnulam significat, deminut. a πτερυξ. ¶ 1. Significat morbum oculorum, qui Latine unguis appellatur, h. e. membranula nervosa, quæ oriens ab angulo, nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. Sæpius a narium, interdum atiam a temporum parte na-

scitur. Ita *Celsus* 7. 7. n. 4., ubi ejus etiam curandi, excidendi rationem tradit. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 10. 23. (105). Cadmia pterygia et sordes oculorum purgat. Adde *eumd.* 32. *ibid.* 7. 24. (72). ¶ 2. Item digitorum, quum ab unguibus caruncula recedit magno cum dolore, ut ait *Cels.* 6. 19., recedit, inquam, hoc est excrescit, et ab ungue diducitur, ejusque partem aliquando operit. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 12. 37. (111). Reduvias, et quæ in digitis nascuntur pterygia, tollit canini capitis cinis. Adde *eumd.* 24. *ibid.* 4. 5. (9). et 26. *ibid.* 5. 14. (26). et 27. *ibid.* 4. 5. (20). etc. ¶ 3. In beryllis sunt nubeculae instar pterygiorum in unguibus. *Id.* 37. *ibid.* 5. 20. (79).

PTERYGOMĀ, ātis, n. 3. πτερύγμα, pegma quoddam in modum alæ constans transversis et arrectis lignis, continensque nervos, quibus brachia machinæ continentur. *Vitruv.* 10. 17. a med., ubi alii aliter leg.

PTISANA, æ, f. 1.

I.) Proprie est hordeum, quum tundendo a cortice spoliatum est, πτερόν et πτερόν: a πτερόν tundo, decortico. *Cels.* 2. 18. a med. Quum panificia omnia firmissima sint, elota tamen quadam genera frumenti, ut alica, oryza, ptisana, vel ex iisdem facta sorbitio, vel pulicula, imbecillissimis annumerari potest. *Martial.* 12. 72. Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solabas Vendere. Adde *Cels.* 2. 24. Et *Tertull.* *Apolog.* 50. ante med. Anaxagoras quum in exemplum ptisanæ pila contunderetur etc.

II.) Translate est Italice orzata, succus ex oryza, vel hordeo pisto, et a cortice purgato confectus, cujus usus validissimus saluberrimusque tantopere probatur, inquit *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 15. (75)., ut Hippocrates unum laudibus ejus volumen dicaverit. *Id.* *ibid.* 13. (71). Indè maxime oryza gaudet, ex qua ptisanam conficiunt, quam reliqui mortales ex hordeo. Adde *Varron.* apud *Non.* p. 550. 19. *Merc.*

PTISANARIUM, ii, n. 2. deminut. ptisanæ, decotto, o sugo d'orzo, o riso, sorbitio, vel pulicula ex ptisana, vel oryza. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 155. Tu cessas? agendum, sume hoc ptisanarium oryza.

PTŌCHĒUM et

PTŌCHĪUM, ii, n. 2. πτωχέιον, et

PTŌCHŌTRŌPHĒUM vel

PTŌCHŌTRŌPHĪUM, ii, n. 2. spedale da poveri, πτωχότροφειον, locus in quo degunt et aluntur pauperes: a πτωχός pauper et τροφή nutritio. *Imp. Zeno Cod.* 1. 2. 15. et *Imp. Justinian.* *ibid.* 19.

PTŌCHŌTRŌPHUS, i, m. 2. spedaliere di poveri, πτωχότροφος, qui pauperes alit: a πτωχός pauper et τροφή nutritio. Inscrubitur in *Cod.* 1. tit. 3. De Episcopis, et clericis, orphanotrophis, brephotrophis, ptochotrophis, etc.

PTŌLĒMĒUM, i, n. 2. πτολεμαίειον, Ptolemæorum sepulcrum. *Sueton.* *Aug.* 18. Consul-tusque, num et ptolemæum inspicere vellet, regem se voluisse ait videre, non mortuos.

PTŪAS, ādis, f. 3. πτώας, genus aspidis venenum in oculis hominum expuentis, ut ait *Plin.* 28. *Hist. nat.* 6. 18. (65). a πτώω expuo. Adde *eumd.* 31. *ibid.* 6. 33. (65).

PTYGMA, ātis, n. 3. πτύγμα, sinus rei complicatæ, a πτύσσω plico. *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 4. n. 110. Tunc imponenda ptygmata multiplicia. h. e. panniculi complicati. *Id.* 2. *ibid.* 13. Erunt apponenda ptygmata ex supradictis liquoribus infusa.

PU

PUBEDA, æ, m. 1. pubescens puer, pubes. *Capell.* 1. p. 12. et 9. p. 308. et in *Gloss. Isid.*, ubi et pubeda, et pubeta ponitur. At roique legendum bupeada, nempe a βούκαις, αἰδός grandis puer; a βού particula intensiva (*V.* BU), et καίς puer. Hæc cl. *Forcellinus.* At *Capell.* loc. cit. ait: Pubeda vixdum vel paterna contremens

præcepta. et *Gloss. Isid.* et *Gloss. Pith.* Pubeta vel pubeda, adolescens. *Thom. Thes. novæ Latinit.* ed. A. Maio. Hic pubeta, æ, juvenis; quod etiam hic pubeda dicitur (et priorem *Capellæ* locum citat). Itaque rectius videtur pubeda a pube derivandum.

PŪBENS, entis, particip. a pubeo.

I.) Proprie qui pubem emisit, pubes, adolescens, ephebus, ἡβών, χῆ ἐν τῇ pubertatē. *Claudian.* *Cons. Prob. et Olybr.* 142. Sunt mihi pubentes alto de semine fratres, Pignora cara Probi. *Auson.* *Edyll.* 12. in monosyllab. de membr. 2. Pubentes annos robustior anticipat vox.

II.) Translate, lanuginem emittens: quod in herbis signum maturitatis est. *Virg.* 4. *Æn.* 514. et 3. *G.* 126. Pubentesque secant herbas. *Auson.* *Epist.* 2. 14. pubentes salicum frondes. *Id.* *Edyll.* 10. 203. Stringunt attonsis pubentia gramina pratis. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 129. Pubentesque rose primos moriuntur ad Austros. h. e. Jam expansæ et suam pulcritudinem ostentare incipientes.

PŪBEO, es. *V.* PUBESCO init.

PŪBER, *V.* PŪBES, eris.

PŪBERĀLE, is, n. 3. os quod dicimus pubis. *Gloss. Cyrill.* ἡβήσας, puberate. Aliter *Gloss. Philox.* Puberale, ἐφηβείον, forte ἐφηβείον.

PŪBERESCO, is, ere, n. inchoat. 3. pubar fio. *Gloss. Lat. Gr.* Puberesco, ἡβάζω.

PŪBERTAS, ātis, f. 3. (pubes).

I.) Proprie ætas, in qua pubes enascitur: quæ in maribus decimusquartus ast annus, duodecimus in feminis, ut præter alios *Macrob.* 7. *Saturn.* 7. et *Festus* p. 250. 6. *Müll.* docent. *Sueton.* *Domit.* 1. Pubertatis et primæ adolescentiæ tempus. *Justin.* 9. 6. 5. Primis pubertatis annis. *Id.* 23. 1. 8. Ab initio pubertatis. et 35. 2. 2. Annos pubertatis egressus. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 95. (154). Circa pubertatem. *Modestin.* *Dig.* 1. 7. 40. Utique plena pubertate, id est decem et octo annis, præcedere debet.

II.) Translate. ¶ 1. De hominibus est ipsa pubes, ἡβή, puberta. *Cic.* 2. *Nat. D.* 33. 86. Ut si qui dentes at pubertatem natura dicat existere, ipsum autem hominem, cui ea existant, non constare natura. Adde *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 17. (76). et 21. *ibid.* 26. 97. (170). ¶ 2. Similiter de arboribus. *Plin.* 23. *Hist. nat. proem.* 4. (7). Omphacium qua feret rationa, incipientis uvæ pubertate, docuimus. h. e. in prima lanugine, ut *Id.* loquitur 12. *ibid.* 27. 60. (131). ¶ 3. Item ipsi puberes, gioventù. *Val. Max.* 2. 1. sub fin. Pubertas canis suum honorem reddebat. ¶ 4. Item generandi facultas, quæ cum pubertate incipit. *Tac. Germ.* 20. Sera juvenum venus, eoque inexhausta pubertas. ¶ 5. Pubertas animalis est pudor, qui oritur pubertatis tempore; carnalis, quæ est ipsa pubes. *Tertull.* *Anim.* 38. Pubertatem quoque animalem eam carnali dicimus convenire, pariterque et illam suggestu sensuum, et istam processu membrorum exurgere a quatuordecimo anno. et mox. Ab his autem annis et suffusior et vestitior sexus est. h. e. pudore magis obnoxius, et pube magis vestitus est.

PŪBES et PŪBEB, ēris, adject. Pro altera positione recti casus *puber Festus* p. 250. 6. *Müll.* Pubes et puber, qui jam generare potest. *Catull.* 63. 63. Ego puber, ego adolescens, ego ephebus, ego puer. Ita leg. *Scalig.* Alii apud *Fest.* omitunt rō puber, et apud *Catull.* leg. Ego mulier, ego adolescens. Nihilominus quidam apud *Priscian.* 6. p. 707. *Putsch.* puber agnoscent: *Cæsar* autem *ibid.* nun pubes, neque puber, sed pubis, puberis declinat: quo modo usurpass aliquoties *Prudentium.* observat *Nicol. Heins.* ex MSS. — Pubes est qui pubem in inguinibus habet, qui generare potest, et arma ferre, ἡβών, ἡβήτης, ἐφηβός, χῆ ἐν τῇ pubertatē. Talis est puer ab annis quatuordecim, inquit *Festus* p. 250. 6. *Müll.*, femina a duodecim.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Crassus* apud *Cic.* 2. *Orat.* 55. 224. Quod nisi puberem te jam haberet, etc. *Nepos Dion.* 4. Nam puaro, priusquam pubes esset, etc. *Liv.* 1. 3. Id imparium ei ad puberem ætatem incolume mansit.

¶ 2. Latiori sensu *puberes* interdum dicuntur adolescentes, juvenes, arma ferre qui possunt, *gioventù*. *Cæs.* 5. *B. G.* 54. Hoc more Gallorum est initium belli, quo lege communi omnes puberes armati convenire coguntur. *Id.* 3. *B. C.* 9. Ad extremum auxilium descenderunt, servosque omnes puberes liberaverunt. *Tac.* 13. *Ann.* 39. Capta escensu munimenta, omnesque puberes trucidati sunt: et imbelles vulgus sub corona venundatum. ¶ 3. Interdum significant quoscumque pueritiam egressos et pube vestitos, sive juvenes sint, sive senes. *Sall. Jug.* 26. Dein omnes puberes Numidas, et negotiatores promiscue, uti quisque armatis obvis, interfecit. *Cæs.* 2. *B. C.* 13. Ne gravius permoti milites et defectionis odio, et contemptione sui, omnes puberes interficerent.

11.) Translate. *Virg.* 12. *Æn.* 413. de dictamno. Puberibus caulem foliis, et flore comantem. *h. e.* lanuginosis. *Servius* exponit adultis. *h. e.* maturis. *Fronto* 4. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) ep. 4. Istas uvas multo commodius passas, quam puberes manducare.

PUBES, is, f. 3. Pubis in recto sing. *Prudent.* 7. *Cathermer.* 162. Jejuna mensas pubis omnis liquerat. *Alii* leg. pubes. — Pubes est lanugo et pili, qui in pueris anno decimo quarto, in puellis duodecimo circa inguina enascuntur: est a *φοῖβη* rutilus crinis. Etenim *Etymol. M.* *Φοῖβα*, αἱ καὶ ἀπαρτὰ καὶ λαμπρὰ τρίχες παρὰ τὸ φοῖβος. *V. PHÆBUS* in *ONOM.* Latini vero sæpissime Græcorum diphthongum *oi* in *u* longum mutant, ut a *μοῖρα* est murus, *ῖβη* (*It.* *pubertà*; *Fr.* *poil follet*, *poil*, *puberte*; *Hisp.* *bozo vello*, *pelo*, *pubertad*; *Germ.* *d. Zeichen der Mannbarkeit*, *d. Barthaare*, *d. Mannbarkeit*; *Angl.* *the down or soft hair which begins to grow on young people when they come to the use of puberty*).

1.) *Proprie. Cels.* 7. 19. Si inguen incidendum est, idque jam pube contigitur. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (58). de *Myrone* statuario. Capillum quoque et pubem non emendatius felle videtur, quam rudis antiquitas instituit.

11.) Translate. ¶ 1. De pilis aliorum locorum in corpore. *Capell.* 2. p. 34. Deosculata Philologia frontem, illic ubi pubem ciliolorum discriminat glabella medietas. ¶ 2. Item ipse locus in quo pubes enascitur, inguen, pecten, *pettignone. Virg.* 3. *Æn.* 426. Prima hominis facies, et pulcro pectore virgo Pube tenus. *Ovid.* 3. *Amor.* 12. 21. de *Scylla*. Pube premit rabidos inguinibus canes. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 83. (208). Arteriæ ad pubem tendentes. *Id.* 28. *ibid.* 15. 60. (215). Ciet urinam vesica suis imposita pubi. ¶ 3. Item ipsi adolescentes, juvenes, juvenum multitudo, pueris ac senibus exceptis, *gioventù*. *Cic. Mil.* 23. 61. Cui senatus totam rempublicam, omnem Italiæ pubem, cuncta populi *R.* arma commiserat. *Virg.* 8. *Æn.* 518. equites bis centum, robora pubis Lecta dabo. *Tac.* 6. *Ann.* 1. An ego tantum Romanæ pubis, tot egregios exercitus sterni patiar? *Virg.* 5. *Æn.* 573. Cetera Trinacris pubes senioris Aestæ Fertur equis. *Liv.* 1. 9. Aegre id Romanæ pubes passa, et haud dubie ad vim spectare res cepit. ¶ 4. Quamvis pubes propria hominis sit: solus enim pubescit, ut ait *Plin.* 11. *Hist. nat.* (229). 39. 94., portice tamen et de brutis dicitur, ut de juvenis *Virg.* 3. *G.* 174. pubi indomitæ non gramina tantum etc. ¶ 5. Universim homines, populus, plebs, *popolo*, *gente*, *uomini. Virg.* 7. *Æn.* 219. Ab Jove principium generis: Jove Dardana pubes Gaudet avo. *Id.* 1. *G.* 343. Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Adde *Horat.*, *Catull.*, *Ovid.*, *Tibull.* Nunc pube præsentem, populo præsentem, ut *Paul. Diac.* p. 252. 7. *Müll.* docet, *συνεχ-δοχικώς* ab iis, qui puberes sunt, omnem populum significans. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 123. Nunc ne quis dictum sibi neget, dico omnibus, pube præsentem, in contione, omni populo, etc.

PUBESCO, bescis, hui, bescere, n. inchoat. 3. Sunt qui perfectum *pubi* a præsentem *pubeo* deducunt. — *Part. Pubescens* 1. et 11. 1. 2. — Pubesco est pubem emittere incipio, pubes fio, pu-

bertatem ingredior, *ῖβαι*, *ῖβασκω* (*It.* *comincio ad essere nella pubertà*; *Fr.* *se couvrir de poil follet*, *être pubère*; *Hisp.* *ser adolescente*, *entrar en pubertad*; *Germ.* *mannbar werden*; *Angl.* *to begin to have the first down or soft hair*, *arrive at the age of puberty*).

1.) *Proprie. Liv.* 8. 8. Flos juvenum pubescentium ad militiam. *Cic.* 1. *Off.* 32. 118. Herculeum, quum primum pubesceret, eisse etc. *Petron. Satyr.* 119. male pubescentibus annis Subripuere viros. *Virg.* 3. *Æn.* 491. Et nunc æquali tecum pubesceret avo. *Lucr.* 5. 672. et impubem molli pubescere vesti. *Sil. It.* 16. 678. puer vix pubescente juvenia. *Id.* 3. 79. ubi flore novo pubescet firmior ætas, Emicet in Martem. *Ulp. Dig.* 37. 10. 3. a med. Si duo impuberes patientur status controversiam, et alter eorum puberit, expectari alterius quoque pubertatis debet. Adde *Sueton. Tib.* 6. — De lanugine primæ barbæ. *Val. Flacc.* 7. 340. Pubescunt dulces malæ. *Stat. 3. Silv.* 3. 11. et nati modo pubescentia ora. *Capell.* 1. p. 3. de *Mercurio*. Ac jam pubescentes genæ seminudum eum incedere non sinebant.

11.) Translate. ¶ 1. De herbis et plantis, quæ adolescunt, et maturitatem assequi incipiunt: quo tempore quædam et lanuginem emittunt. *Ovid.* 3. *Trist.* 12. 7. Prætaque pubescunt variorum flore colorum. *Cic.* 1. *Nat. D.* 2. 4. Cæli mutationes, quibus omnia, quæ terra gignit, maturata pubescunt, et 2. *ibid.* 19. 50. Pubescunt, maturitatemque assequuntur, quæ oriuntur e terra. *Virg.* 2. *G.* 390. largo pubescit vinea fetu. *Colum.* 4. *R. R.* 28. 1. Medium eorum diurnum spatium, quo acini formantur, vinearum nobis aditum negat; quippe florentem fructum movere non expedit: pubescentem vero et quasi adolescentem convenit religare, etc. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 2. 4. (24). Apianis (*vitis*) apes dedere nomen: ex iis duo genera: lanugine et ipsæ pubescunt. (Hinc *lanatæ* dictæ.) *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 79. nunc omnia fetu Pubescant virgulta. ¶ 2. De aliis rebus. *Id.* *ibid.* 49. Invalidum dextro portat Titana lacerto Nondum luce gravem, nec pubescentibus alte Cristatum radiis. *h. e.* jam adultis, et plenum fulgorem emittentibus. *Id.* de *Phœnice* 51. qui sæpe renasci Exitio, proprioque soles pubescere leto. *h. e.* Juvenescere. *Macrob.* 7. *Saturn.* 7. Vinum quum in infantia est, dulce; quum pubescit, magis suave, quam dulce. *Ammian.* 27. 5. Pubescente vere. *Id.* 21. 13. Antequam pubescat validius bellum. *Id.* 31. 4. Pubescente jam fide gestorum.

PUBETA. *V. PUBEDA.*

PUBETENUS, adverb. idem significat ac divisim pube tenus. *V. VERTEBROTENUS.*

PUBIS. *V. PUBES*, eris, et PUBES, is.

PUBLICANUS, a, um, adject. qui vectigalia, et alios populi principumve redditus (quæ publica absolute dicuntur) exigendis certo constituto pretio rediunt, *τελώνης*, *gabelliere*, *pedaggiere*. ¶ 1. Adhiberet. — 1.) Adjective. *Cic.* 5. *Ferr.* 34. 78. Mullerculæ publicanæ noluit ex decumis olivum lucra dare. *V. DECIMANUS.* — 2.) Fere semper substantive, *publicanus*, i. — a) Erant publicani equites Romani, qui tributa, et publica vectigalia populi Romani quæstus sui causa conducebant. Adde *Plin.* 33. *Hist. nat.* 2. 8. (23), *Cic. Planc.* 9., *Rabir.* *Post.* 2. 73. (ubi tamen alii aliter legunt et quidem rectius). *Dom.* 28. 3.; et *Liv.* 43. 16. — De origine vocis ita *Ulp. Dig.* 39. *tit.* 4. De publican. et vectigal. 1. 1. Publicani autem sunt, qui publico fruuntur. Jam inde nomen habent, sive fisco vectigal pendant, vel tributum consequantur. Et omnes, qui quid a fisco conducunt, recte appellantur publicani. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. 11. Non esse autem leniores in exigendis vectigalibus Græcos, quam nostros publicanos, hinc intelligi potest. *Id. Planc.* 9. 23. Flos enim equitum *R.*, ornamentum civitatis, firmamentum reipubl. publicanorum ordine continetur. — b) Neque vero solum publicani vectigalia publica redimebant, sed alia quoque præterea multa, quæ proprie ultro tributa dicuntur. *Val. Max.* 5. 6.

n. 8. Quum secundo bello Punico exhaustum ærarium ne deorum quidem cultui sufficeret, publicani ultro aditos censores hortati sunt, ut omnia sic locarent, tamquam respublica pecunia abundaret, seque præstituros cuncta; nec ullum assem, nisi bello confecto, petitorios polliciti sunt. *Liv.* 25. 3. Item Cethego et Tudiano censoribus redemerunt relictienda, quæ circum forum incendio consumpta erant, septem tabernas, macellum, atrium regium. *Id.* 27. 11. extr. Item Catone et Flacco censoribus conduxerunt lacus sternendos lapide, et cloacas detergendas, qua opus esset, in Aventino, et faciendas in aliis partibus, quæ nondum erant. *Id.* 39. 44. — c) Ex publicanis alii *mancipes* erant, alii *prædes*, alii *socii*. Mancipem ita definit *Paul. Diac.* p. 151. 9. *Müll.* Quis quid a populo aliquid emit, conducitve, quia manu sublata significat se auctorem emptiunis esse. *Asconius in Divinat. Verr.* 10. Mancipes principes publicanorum esse ait, qui quæstus sui causa exigenda a sociis suo periculo exigant, et reipubl. representent. Prædes, teste *Paul. Diac.* l. c., est qui populo se obligat, interrogatus a magistratu, videlicet pro mancipe, qui conducit. Dictus est a præstando, quia, si inane non solvisset, debebat præstare, quod ab eo promissum fuerat. Mancipes etiam prædes est, quia tam debet populo præstare, quod promissit, quam is, qui pro eo prædes factus est. Socii erant, qui in partem quæstus et jacturæ a mancibus et prædibus vocabantur. *Sigon.* l. 2. de ant. jure *C. R.* c. 4. — d) Deinde publicanorum alii erant *decumani*, alii *pecuarii*, seu *scripturarii*, alii *portitores*. *Ascon.* in *Divinat. Verr.* 10. Decumani erant illi, qui decumas redimebant, idest vectigalia, quæ capiebantur ex agris. Pecuarii, sive e pastione pecorum. Portitores, qui portoria redimebant, idest vectigalia, quæ capiebantur ex rerum importatione et exportatione. *Sigon.* l. cit. ex *Cic. Manil.* 6., *Flacc.* 8. etc.

PUBLICARIUM, ii, n. 2. teloneum. *Gloss. Cyrill.* *Δημόσιον τελώνιον*, publicarium.

PUBLICARIUS, a, um, adject. qui tacenda facile publicat, seu evulgat. *Firmic.* 3. *Mathes.* 8. a med. Mercurius faciet in omnibus actibus publicarios.

PUBLICATIO, ōnis, f. 3. publicazione, *con-* *fiscazione*, *δημοσίωσις*, actus publicandi, b. e. in publicum redigendi, proscriptio. *Cic.* 4. *Cat.* 5. 10. Adjungit etiam publicationem bonorum. *Id. Planc.* 41. 97. Proponere publicationem bonorum.

PUBLICATOR, ōris, m. 3. *chi pubblica e divulga. Sidon.* 3. *Ep.* 13. Publicator occulti.

PUBLICATRIX, icis, f. 3. quæ publicat. *Arnob.* 1. 36. Venus publicatrix intestini dedecoris. *At* *Orellius* leg. decoris.

PUBLICATUS, a, um. *V. PUBLICO.*

PUBLICÆ et *ἀρχαίως* poplice, adverb. ad rem publicam et populum refertur, et significat publico nomine, publica auctoritate: cui privatim opponitur, *δημοσίως*, *δημοσίως* (*It.* *per ordine o a nome pubblico*, *per autorità pubblica*; *Fr.* *pour l'Etat*, *au nom de l'Etat*, *de la ville*; *Hisp.* *publicament*, *por el Estado*; *Germ.* *auf Staatskosten*, *von Staatswegen*, *in Auftrage d. Staates*, *öffentlich*; *Angl.* *publicly*, *in the name or behalf of the public*, *by public authority*). ¶ 1. Generatim. *Cæcilius* apud *Non.* p. 468. 25. Merc. Magistratus publice quando auspiciant. *Titinius* apud *Charis.* 2. p. 189. *Put.* *sch.* Ut hic legatus abiit peregre publice. *Tab. Bantin.* lin. 9. *VT ROMA EIVS POPICE POSSIDANTVR* *FACITO. Cic.* 3. de republ. 12. Quoniam de re publica loquimur, sunt illustriora, quæ publice fiunt. *Id.* *ibid.* 4. Nullam (*Disciplinam puerilem*) certam aut destinatam legibus aut publice expositam. *Id. Brut.* 62. 224. Is prætor eodem die quo Saturninus tribunus plebis publice interfectus est. *Id.* 5. *Tusc.* 4. 10. Qui (*Pythagoras*) quum in Italiam venisset, exornavit eam Græciam, quæ Magna dicta est, et privatim et publice, præstantissimis et institutis et artibus. *Id.* 13. *Fam.* 37. Ejus bona publice possidentur alieno nomine. *Id.* 5. *Verr.*

34. 80. Quum Philinus de calamitate aratorum et de fuga publice diceret, animadvertitis gemitum populi R. etc. *Ter. Eun.* 2. 2. in fin. Miror quid ex Piræo abierit: nam ibi custos publice est. *Cæs.* 1. *B. G.* 16. Quotidie Cæsar Aduos frumentum, quod essent publice polliciti, flagitare. *Id.* 2. *B. C.* 21. ad fin. Privatim ac publice quibusdam civitatibus honores habiti. *Auct. B. Alex.* 65. Præmia benemeritis et viri- tim et publice tribuit. *Sall. Cat.* 11. Signa, tabulas pictas, vasa celata mirari: ea privatim ac publice rapere. *Liv.* 4. 13. Minucius eandem publice curationem agens, quam Mælius privati- agendam susceperat. *Cæs.* 4. *B. G.* 3. Pub- liche maximam putant esse laudem, quam latissi- sine a suis finibus vacare agros. *per maxima di governo.* *Sall. Jug.* 8. Monuit, uti potius pub- liche, quam privatim amicitiam populi R. cole- ret. ¶ 2. Item in publicum, al publico. *Ter. Adelph.* 3. 4. 78. Homo antiqua virtute ac fide: haud cito mali quid ortum ex hoc sit publice. *Cic.* 16. *Att.* 11. ad fin. et 15. *Fam.* 9. Publice tamen scripsi. *Nepos Timoth.* 3. Litteras Athenas publice misit. *Vellej.* 2. 3. 1. Quidquid publice sa- lutare non esset, privatim alienum existimans. ¶ 3. Sumptu publico, del publico, a spese del publico. *Nepos Dion.* 10. In urbe, celeberrimo loco elatus publice. *Id. Arist.* 3. Ut filia ejus publice aleretur. *Liv.* 5. 55. Tegula publice præbita est. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 4. (11). Le- gatis anuli publice dabantur. *Cic.* 3. *Verr.* 6. 16. Nemini meus adventus labori, aut sumptui neque publice, neque privatim fuit. *Liv.* 3. 26. Navis publice parata. *Id.* 37. Publice sta- tuas ponere. *Id.* 41. 20. venci. *Tac.* 1. *Hist.* 51. donari. *Id.* 1. *ibid.* 66. armis militari. *Id.* 4. *ibid.* 9. restituere Capitolium. *Id. Agric.* 21. adjuvare. ¶ 4. Publice signare est signo seu forma publica metallum in monetam eudere, batter moneta publica. *Cic.* 3. *Legg.* 3. 6. *Æs.* argentum, aurumve publice signanto. Huc pertinet illud *Legis Vellejatis* apud *Marin. Frat. Arv.* p. 109. col. 2. l. 25. Præter pecu- niam certam, creditam, signatam forma P. P. R. h. e. publica populi Romani. ¶ 5. Vulgo, omnes. *Liv.* 5. 53. sub fin. Esulatum publice ire. *Ulp. Dig.* 39. 2. 24. Fluminum publicorum communis est usus, sicuti viarum publicarum et litorum. In his igitur publice licet cuilibet ædificare. *Gell.* 13. 10. Labeo consulentibus de jure publice re- sponsitavit. h. e. omnibus, promissue. ¶ 6. Pa- lam, coram omnibus, publicamente. *Gell.* 17. 21. Sophista ille ἀπαίδευτος, qui publice nuper didicerat, Carneadem cum superiore Africano vi- xisse dixit. *Apul.* 10. *Met.* Jamque rumor pub- liche crebuerat.

PUBLICITER pro publicitus legunt nonnulli in *Pomponii* loc. cit. in voc. seq.

PUBLICITUS, adverb. idem ac publice. *En- nius* apud *Gell.* 16. 10. et apud *Non.* p. 155. 21. *Merc.* Proletarii publicitus scutisque fero- que Ornatur ferro. *Titinius* apud *Charis.* 2. p. 190. Statui statuum publicitus. *Ter. Phorm.* 5. 7. 85. Nonne hoc publicitus scelus binc deportarier in solas terras? Ubi *Donat.* Publicitus, publica cura et consilio. *Plaut. Amph.* 1. 1. 8. Hospitio publicitus accipiar. h. e. carcere publico. et 4. 2. 7. An fores censebas nobis publicitus præberier? dal publico. (Sic *Pomponius* apud *Non.* p. 513. 9. *Merc.* dare alicui publicitus cibaria, a spese publiche. ubi alii legunt publiciter.) et *Pers.* 4. 3. 40. Auctionem publicitus facere. *Id. Bacch.* 2. 3. 79. Aurum in æde Dianæ pub- licitus servant. Adde *Lucilium* et *Cæcilium* apud *Non.* p. 513. 3. *Merc.* *Apul.* 3. *Met.* Pub- licitus esse perinfamem. *Id.* 6. *ibid.* Præmium investigationis publicitus edicere. *Id. Florid.* 2. Atque ego me dilectorem tuum profiteor: nulla tibi privatim, sed omni publicitus gratia obstric- tus. *Gell.* 6. 14. Peccata prohiberi publicitus interest.

PUBLICO, as, avi, alium, are, a. 1. Part. Pu- blicatus 1., 2., 3., 4. et 5.; Publicandus 1. — Pu- blicare ¶ 1. Est publicum facere, in reipublicæ ditionem potestatemque redigere, præconi pu-

blico subicere, proscribere, δημοσιῶν (It. confi- scare, far publico; Fr. adjuter au trésor pub- lic, confisquer; Hisp. aplicar al fisco ó erario publico, confiscar; Germ. z. Staatseigenthum machen, d. Staate zueignen, einziehen, confis- sciren; Angl. to confiscate, make public property of, proscribe). *Liv.* 3. 58. Bona Claudii Opplicque tribuni publicavere. *Id.* 31. 13. Aliis ex aliis orien- tibus bellis quid aliud quam publicatam suam pecuniam fore? *Nepos Thrasyb.* 1. Quum tyranni plurimorum bona publicata inter se divisissent. *Cic.* 3. *leg. Agr.* 3. 12. Sunt multi agri lege Cornelia publicati. *Id.* 2. *ibid.* 21. 57. Privata publicare, publica liberare. *Id. Dom.* 8. 20. Quum lege nefaria Ptolemæum regem Cypri, causa incognita, publicasset. *Cæs.* 2. *B. C.* 25. Tribunus plebis legem tulerat, qua lege regnum Jubæ publicaverat. *Id.* 5. *B. G.* 54. Cingetori- gem hostem judicandum curat, bonaque ejus publicat. *Sall. Cat.* 52. et 55. Censoe publican- das eorum pecunias, ipsos in vinculis habendos. *Tac.* 6. *Ann.* 19. Avarias ejus, quamquam publicarentur, sibi Tiberius seposuit. h. e. rei- publice addicerentur, fisco suo reservavit. *In- script.* apud *Gruter.* 200. 1. in quod intra oip- os ad campum versus soli est caesar avgvstvs re- demptvm a privato publicavit. h. e. rese di publico uso e diritto. ¶ 2. Item edere, pub- lici juris facere, publicare, dar fuori. *Tac.* 16. *Ann.* 4. Flagitante vulgo, ut studia sua pub- licaret. *Sueton. Claud.* 3. Disciplinis libera- libus non mediocrem operam dedit, ac sepe ex- perimentum ejusque etiam publicavit. *Plin.* 1. *Ep.* 1. Hortatus es, ut epistolæ si quas paulo accuratius scripsissem, colligerem publicaremque. et 5. *Ep.* 13. Recitatorum orationum, quam publicare cogito. ¶ 3. Item copiam alicujus rei omnibus facere, utendum aliquid, aut spectan- dum præbere. *Sueton. Ner.* 21. Non cessavit identidem se publicare. fursi sentire in publi- co. et *Aug.* 43. Solebat etiam citra spectaculorum dies, si quid dignum cognitu advectum esset, id extra ordinem quolibet loco publicare. *Id. Cæs.* 44. Bibliothecas Græcas et Latinas, quas maximas posset, publicare destinabat. aprire per uso di tutti. *Sic Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 31. 115). Biblio- theca, quæ prima in orbe ab Asinio Pollione ex manubis publicata Romæ est. *Sueton. Aug.* 29. Forum publicatum. *Id. Tib.* 5. Fundis simulacrum Felicitatis publicatum. h. e. publice dedicatum. *Vellej.* 1. 114. 2. Lectica ejus (Tiberii) publicata. esposta all'uso di tutti. ¶ 4. In re turpi est prostituere, prostituere. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 22. Illa, quæ corpus publicat vulgo suum. (Publi- care aliquam, ad quæstum meretricium damna- re. Unde illud ambiguum apud *Quintil.* 7. 9. 4. Inde αὐλητρίς illa vulgata, quum queritur, ut- rum aula, quæ ter ceciderit, aut tibicina si ceci- derit, debeat publicari. Græce αὐλητρίς πρῶτος, an καὶς οὖσα. h. e. utrum αὐλὴ τρίς (aula ter) prolapsa, aut αὐλητρίς (tibicina) spectatoribus improbata, debeat publicari). *Tac. Germ.* 19. Pu- blicatæ pudicitiae nulla venia. ¶ 5. Aliquando etiam significat manifestare, palam facere, fa- sapere a tutti, rivelare. *Justin.* 1. 7. 15. Re- ticenda publicare. *Id.* 2. 15. 17. Quum proditio- nis dolum publicatum videret. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 6. (17). Dies fasti publicati.

PUBLICUS, a, um, adject. Sup. Publicissimus II. 2. — Publicus est a populus quasi poplicus; V. Poplicus; hinc *Cic.* 1. de republ. 25. Est igitur, inquit Africanus, res publica res populi. — Publicus est ad rem publicam pertineus, com- munis, totius populi ditioni subjectus: cui pri- vatus opponitur, δημοσιος (It. comune, publi- co, del publico; Fr. propre à l'État, public; Hisp. publico, comun; Germ. z. Staate gehörig, was von Staatswegen, -auf Staatsko- sten geschieht, Staats-, Volks-; Angl. common, public, ber long to the public).

1.) Proprie. — 1.) Adjective. — a) Uni- versum ad publicus propria notione pertinent hæc. *Ennius* apud *Cic.* 7. *Fam.* 6. Multi suam rem bene gessere et publicam patria procul. *Cæs.* 6. *B. G.* 12. Sacrificia publica ac privata

procurant. et 1. *ibid.* 12. Non solum publicas, sed etiam privatas injurias ultus est. *Sall. Cat.* 38. Juventus privatis atque publicis largitionibus excita. *Cic. Mur.* 36. 76. Odit populus R. pri- vatam luxuriam, publicam magnificentiam dili- git. *Id.* 5. *Verr.* 31. 74. Cognoscite Agyrinen- sium publicas literas, deinde testimonium pub- licum civitatis. *Id. Mil.* 27. 73. Ut memoriam publicam recensionis tabulis publicis impressam exstingeret. nelle pubbliche scritture, ne' libri pubblici. hujusmodi erant, in quibus census po- puli, senatusconsulta, nomina recens natorum, virilem togam sumentium, vita funclorum per- scribebantur. V. TABULARIUM. — b) Specia- tim publica judicia et causa publica, quum agi- tur de iis, quæ ad rem publicam pertinent, v. gr. de crimine majestatis, annonæ, repetunda- rum, quæ universam rempublicam lædunt: item parricidii, adulterii, peculatus, et aliis, quæ *Ulp.* enumerat *Dig.* 48. tit. 1. qui de publicis judi- ciis inscribitur, l. 1. De bis enim leges publicæ constitutæ sunt, eorumque coercitio ad univer- sorum exemplum pertinet. *Sueton. Aug.* 29. Cau- tumque, ut separatim in eo (foro Augusti) pub- lica judicia et sortitiones judicium fierent. *Cic. Rosc. Am.* 21. 59. Antea causam publicam nullam dixi. — c) Item speciatim publica sacra quæ publico sumptu pro populo fiunt, quæque pro montibus, pagis, curiis, sacellis. At privata, quæ pro singulis hominibus, familiis, gentibus fiunt. *Festus* p. 245. 28. *Müll.* — 2.) Absolute, sub- stantivorum more. — a) Publicus, i, est ma- gistratus, persona publica. *Cæs.* 6. *B. G.* 12. Si quis aut privatus, aut publicus eorum decreto non stetit, sacrificiis interdicunt. — b) Publi- cus, i, est etiam servus publicus. *Juvenal.* 10. 41. Quippe tenet sudans hanc publicus, et sibi consul Ne placeat, curru servus portatur eodem. Potest tamen publicus cum servus jungi. *In- script.* apud *Don.* cl. 4. n. 48. PUBLICVS POSTI- CIUM. ALIA apud *Gruter.* 1087. 7. PUBLICVS AV- GVRVM. et 21. 11. SVCCVSVS PUBLICVS MVNICIPII ASINATVM SER. ANOENIANS. Adde etiam apud *eund.* 305. 5. et 6., 306. 4. et 307. 3. et apud *Fabrett.* p. 336. n. 504. et 505. — c) Publi- cum, i, est publicus ager, publica regio. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 30. 82. Ut privatos agros, qui in publicum Campanum incurrebant, pecunia publica coerneret. — d) Publicum est etiam ipsa res publica, il comune, lo stato. *Liv.* 39. 44. Cato atria duo Menium et Titium in lautuniis, et quatuor tabernas in publicum emit. *Id.* 26. 27. Qui (servi) in publicum redempti ac manu missi sunt. *Id.* 39. 18. Si nemo erat idoneus suppli- cii exactor, in publico animadvertetur. *Plin.* 9. *Ep.* 13. ad fin. Consulere in publicum. — e) Publicum et publica sunt vectigalia reipublicæ; seu potius loca aut res, ex quibus vectigal pro republica exigitur, τὸ τέλος, i publici dazi o gabelle, aut etiam ærarium publicum τὸ δημόσιον, τὰ δημόσια, τέκονεα, l'erario o denaro del publico. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. 11. Ut et publica- nis satisfacias (præsertim publicis male redem- ptis), et socios perire non sinas. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 77. Pars hominum gestit conducere publica. *Cic. Prov. cons.* 5. 12. Si qui frui publico non potuit, hic tegitur ipsa lege censoria. (Eodem sensu *Id. Harusp. resp.* 28. 60. Vectigalibus non fruuntur, qui redemerunt.) *Sueton. Cal.* 40. Ut tenerentur publico et quæ meretricium, et qui lenocinium fecissent. *Id. Fesp.* 1. Publicum qua- dragesimæ in Asia egit. *Jabolen. Dig.* 4. 6. 34. Qui operas in publicum quod vectigalium causa locatum est, dat, reipublicæ causa non abest. *Seneca Ep.* 119. ante med. Circumpiciebam, in quod me mare negotiaturus immitterem, quod publicum agitarem. Adde *Plaut. Truc.* 1. 2. 41. — Hinc translate. *Seneca Const. Sap.* 14. Illi quoque, qui hoc salutationum publicum ex- ercet, dunabit, h. e. hoc tanquam rectigal pro admissione ad salutandum. quod fiebat a ma- gnarum domum in foribus. Unde illud *Juvenal.* 3. 184. quid das, ut Cossum aliquando salutes? *Liv.* 4. 15. Bona alicujus vendere, et in publi- cum redigere *Cic.* 5. *Verr.* 44. 105. Quotidie so-

litus non mudo in publico, sed etiam de publico convivari. a spese pubbliche. *Nepos Timoth. 1.* Mille et ducenta talenta prae in publicum reulit. h. e. in aerarium publicum. — f) *Publicum* est etiam tabularium publicum, ut *publico archivio*. *Farro 2. R. R. 11.* Ut scriptum in publico Ardeae in litteris exstat. — g) *Publicum* est etiam balneum publicum. *Trebell. Poll. Claud. 13.* Lavetur in publico. — h) *Pessimum publicum* est publicum detrimentum vel damnum. *Liv. 2. 1.* Neque ambigitur quin Brutus idem, qui tantum gloriae Superbo exacto rege meruit, pessimo publico id facturus fuerit.

11.) Translate. ¶ 1. *Publicus* est, qui ab universis utemur sit, et ad populum utemur pertinet. — 1.) Adjective. *Horat. 2. Od. 8. 7.* juvenumque prodis Publica cura. *Ovid. 4. Pont. 14. 56.* Publicus favor. *Id. 3. Amor. 7. 12.* et 1. *Art. am. 144.* Publica verba. h. e. quibus omnes utuntur, tam vulgus, quam docti, et quae velut formulae sunt honoris, aut benevolentiae, aut urbanitatis, *parole da complimento, di cerimonia.* *Seneca Ep. 3.* Ita eadem epistola illum et dixisti amicum, et negasti. Itaque sic priore illo verbo, quasi publico usus es, et sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos bonos viros dicimus; quomodo obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. *Id. Ep. 59.* Magnae ex epistola tua percepi voluptatem: perinde enim mihi uti verbis publicis; nec illa ad significationem Stoicam revoca. — 2.) Absolute, substantivum more — a) *Publica*, æ, pro meretricis usurpari videtur apud *Senec. Ep. 88. a med.* In his libris (*Dilymmi grammatici*) quaeritur, libidinosior Anacreon, an ebriosior vixerit: in his, an Sappho publica fuerit, et alia quae erant ad descenda, si scires. — b) *Publicum* est locus publicus, publica lux, conspectus hominum. *Cic. 7. Ferr. 35. 92.* In publico esse non audeat; includit se domi. *lasciarsi veder in publico.* et 2. *leg. Agr. 5. 13.* Lex in publicum proponitur. et 8. *Att. 9.* Epistolam in publico proponere. et *ibid. 11. in fin.* et 3. *Ferr. 31. 80.* Prodire in publicum. *comparire in publico, uscir di casa.* et *Tac. 4. Hist. 49. a med.* egredi. et 15. *Ann. 59. a med.* Paullulum in publico versatus, post domi secretus. Contra *Cic. Harusp. resp. 23. 49.* et *Mil. 7. 18.* Carere publico. *star ritato.* et *Sueton. Claud. 36.* abstinere. *Id. Ner. 9.* Lectica per publicum vehi. ¶ 2. Est etiam vulgaris, plebejus, translativus. *Ovid. 4. Pont. 13. 3.* Unde saluteris, color hic tibi protinus index, Et structura mei carminis esse potest. Non quia mirifica est, sed quod nec publica certe. *ordinaria, triviale.* et *Juvenal. 7. 33.* Sed vatem egregium, cui non sit publica vena, Qui nihil expositum solet deducere, etc. *Petron. Satyr. 3.* Sermo non publici saporis. — Iluc pertinere videtur illud *Boeth. Aristot. Top. 8. p. 731.* Oratio est manifesta uno quidem modo et publicissimo, si sit concludens sic, ut nihil oporteat interrogare.

Homonym. *Publicus* differt a *communis*, quia *communis* sunt, quorum usus omnibus conceditur, et proprietates occupanti, ut aer, aqua, mare, litus, venationes, etc., vel quae sunt duorum aut plurium simul utentium, ut paries, domus: hisque opponuntur *propria*. At *publica*, quae communi populi alicujus aut civitatis usu et dominio sunt, nec occupari a privato possunt, ut campus *Martius*, fora, theatra, viae, etc., hisque opponuntur *privata*. Sic jus commune dicitur jus gentium, h. e. quo omnes gentes utuntur: publicum, quod populus quisque sibi constituit. *Cic. 1. Invent. 27. 40.* Publicum est, quod civitas universa aliqua de causa frequentat, ut ludii, dies festus, bellum: commune, quod accidit omnibus eodem fere tempore, ut messis, vindemia, calor, frigus. *Nihilominus* aliquando pro *communi* adhibetur. *Pers. 5. 98.* Publica lex hominum naturae continet hoc fas. *Plin. 10. Hist. nat. 33. 50. (97).* Jam publicum quidem omnium (*avium*) est tabulata ramorum sustinenda nido provide eligere. Sic commune pro *publico* non raro ponitur. *V. COMMUNIS.*

PUDEFECTUS, a, um, particip. ab inusit. *pu-defacio: vergognatosi*, quem puduit. *Gell. 15. 17. de Alcibiade.* Traditis sibi tibias quum ad nos adhibuisset, inflassetque, pudentis oris deformitate abiecit, infregitque. — Verbum *pudescio* legitur in *Gloss. Lat. Gr.* *Pudeio, αἰσχυνωμαι.*

PUDEFIO, is, ier, p. *V. voc. praeced.*

PUDENDUS, a, um, et

PUDENS, entis. *V. PUDEO.*

PUDENTER, adverb. Comp. *Pudentius* et *Sup. Pudentissime*. — Pudenter est cum pudore, verecunde, *αἰδριμόως, con verecondia.* *Horat. 1. Ep. 17. 44.* distat, sumasne pudenter An rapias. *Id. Art. P. 51.* licentia sumpta pudenter. *Cic. Vatin. 2. 6.* Pudenter vivere. *Gell. 12. 11.* Si sciant homines, nihil omnium rerum diutius posse celari, suppressius pudentiusque precabitur. *Afranius quod Charis. 2. p. 190.* *Putsch.* Pudenter mentiens. *Cic. Quinct. 11. 39.* Eum tum pudenter appellare nolebas? *Id. 2. Orat. 89. 364.* Quem paulo sciebam vel pudentius, vel invitiis ad hoc genus sermonis accedere. *Id. 16. Att. 15. ad fin.* Pudentissime hoc Cicero petierat.

PUDENTIA, æ, f. 1. pudor. *Hieronym. Ep. 48.* Ubi pudentiae et pudicitiae sanctitas? *Sic vett. edd.; alii vero leg.* Ubi pudicitiae sanctitas, ibi frugalitas est? *Thom. Thesaur. novae Latinit. ed. A. Maio.* Pudet: unde pudenter et haec pudentia, æ.

PUDEO, des, dui et ditum est, dere, 2. Part. *Pudens* et *Pudendus* in fin.; *Pudurus* sub *B. a.* — Pudeo est pudore afficer, verecundor, *αἰσχυνωμαι* (It. vergognarsi, aver rossore; Fr. rougir, avoir honte; Hisp. hermejar, rosear, avergonzarse; Gerin. sich schämen; Angl. to be ashamed, be bashful). Est A) Verbum finitum; et B) Impersonale.

A) Verbum finit. a) In sing. num. *Plaut. Cas. 5. 2. 3.* Ita nunc pudeo, atque ita nunc paveo. *Inscian. 11. p. 922.* *Putsch.* docet ex *Capro*, in usu veterum fuisse pigo, pudeo, tædeo, pæniteo. — Figura est zeugma in illo *Gell. 5. 1.* Quisquis ille est, qui audit, nisi ille est plane deperditus, inter ipsam philosophi orationem et perborrescat necesse est, et pudeat tacitus, et pænitet, et gaudeat, et admiretur. — *Cæcilius* apud *Non. p. 84. 2. Merc.* Pudebat commemoramentum stupri. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 30;* et *Ter. Adelph. 1. 2. 4.* Siquidem te quidquam, quod faxis, pudeat. *Plaut. Epid. 1. 2. 4.* Idne pudet te, quia captivam es mercatus? *Id. Cas. 5. 2. 4.* Pudet, quod prius non puduit unquam est. — Et *Gerund. Cic. 1. Orat. 26. 120.* Non enim pudendo, sed non faciendo id, quod non decet, impudentiae nomen effugere debemus. *Id. Brut. 50. 188.* Gaudet, dulet, ridet, plorat, ad misericordiam inducit, ad pudendum, ad pigendum. — b) In plur. num. *Turpilius* apud *Non. p. 21. 27. Merc.* Num illum illac pudet? *Ter. Adelph. 4. 7. 36.* Non te haec pudet? *Lucan. 8. 495.* semper metuat, quem saeva pudebunt. h. e. quem pudebit saeva facere.

B) Imperson. — a) Cum Accusativo personae et Genit. rei, aut Infinitivo. *Plaut. Epid. 2. 1. 1.* Quos, quum nihil refect, pudet: ubi pudendum est, ibi eos deserit pudor, quum usus est, ut pudeat. *Id. Bacch. 3. 1. 12.* Neque mei, neque tui intus puduit est, factis, quae facis. *Cic. 2. Ferr. 12. 35.* Sunt homines, quos infamiae suae neque pudeat, neque timeat. *Nepos praef. ad fin.* Quem Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? *Ter. Heaut. 5. 4. 19.* Pudet dicere hac praesente verbum turpe: at te id nullo modo facere puduit. *Tibull. 2. 3. 30.* Servire aeternos non pudeisse deos. *Cic. 1. Nat. D. 39. 109.* Puderet me dicere non intelligere, si vos ipsi intelligeretis, qui ista defenditis. *Horat. 1. Ep. 19. 41.* spissis indigna theatris Scripta pudet recitare et nugis addere pondus. *Cic. Arch. 6. 12.* Ceteros pudeat, si qui etc. Me autem quid pudeat? *Ter. Adelph. 2. 2. 36.* Nihil pudet: omnes dentes labefecit mihi. *Cic. Flacc. 22. 52.* Nonne esset puduit, legatum dici Mæandrium? *Plin. 36. Hist. nat. 15. 24. (108).* Quum puderet vivos, tamquam puditorum esset extinctos. — b)

Cum *Supino. Tac. Agric. 32.* Nisi si Gallos, et Germanos, et (pudet dictu) Britannorum plerosque fide teneri putatos. — Hinc

Pudens, entis, particip. praes., adjective quoque usurpatur; unde *Comp. Pudentior* et *Sup. Pudentissimus*. — *Pudens*, Italice *verecondo, modesto, vergognoso, αἰδριμων*, quem facile pudet, (quod probitatis signum est), verecundus, pudicus, probus, adhorrens a flagitio atque dedecore. *Lucret. 4. 1157.* Balba loqui non quit, traulizi: muta, pudens est. *Cic. 5. Ferr. 69. 161.* Esset ex inertis atque impuro et improbo parente navus et pudens et probus filius. *Id. 3. Phil. 11. 28.* Nihil apparet in eo ingenuum, nihil moderatum, nihil pudens, nihil pudicum. *Id. 3. Herenn. 13. 23.* Risus pudens et liberalis. *Id. 3. Ferr. 1. 2.* Impudentiae suae pudentem exitum querere. *Ter. Heaut. 1. 1. 78.* Animi est pudentis signum. *Catull. 15. 2.* Veniam peto pudentem. una grazia, un favore onesto e ragionevole. *Cic. Pis. 17. 39.* Te videri pudentiorum fuisse, quam soles. *Id. 3. Ferr. 37. 94.* Pudentissime lectissimaeque feminae. *Id. Flacc. 20. 48.* Pudentissimus atque optimus vir. — *VB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

Pudendus, a, um, particip. pass. ¶ 1. Generatim est Italice *da vergognarsi, vergognoso, αἰσχρός, αἰσχρυντός*, qui ejusmodi est, ut illius nos pudere debeat, turpis, inhonestus. *Virg. 11. Aen. 55.* at non, Euandre, pudendis vulneribus pulsum aspicias. *Ovid. 2. Pont. 2. 107.* Nec mea, si tantum peccata novissima demas, Esse potest domui vita pudenda tua. *Id. Heroid. 5. 98.* Causa pudenda tua est: justa vir arma movet. *Quintil. 1. 2. 8.* Pudenda dictu spectantur. *Sueton. Vesp. 16.* Negotiationes vel privato pudenda exercere. *Id. Tib. 63.* Criminari aliquem pudenda miserandaque oratione. *Id. Vitell. 2.* Sive ille stirpis antiquae, sive pudendis parentibus atque avis. *Plin. 29. Hist. nat. 6. 39. (140).* de blatta. Hoc quoque animal inter pudenda est. *Sil. It. 11. 90.* prob cuncta pudendi! h. e. plane et in cunctis probrosi. *Εὐλαχιστός.* — *Pudendum* interfectio, ut *nefas, miserabile*, et bujusmodi. *Sil. It. 17. 141.* tum vincla viro manicaeque (pudendum!) Addita. *Alii leg.* pudenda. ¶ 2. Specialim de genitalibus; quo sensu absolute pudenda occurrunt. *Auson. Edyll. 6. 85.* quod pube pudenda Hellespontiaci ridetur forma Priapi. *Id. Perioch. 6. Odys. 54.* lorum oppositu pudenda velant. *Augustin. Civ. D. 17.* Omnes gentes usque adeo tenent insitum pudenda velare, ut quidam barbari illas corporis partes nec in balneo nudas babeant. *Seren. Sammon. 36. 681.* Dicendum est quae sit membris medicina pudendis. *Ovid. 2. Art. am. 617.* Conveniunt thalami furtis et janna nostris: Parsque sub injecta veste pudenda latet. ¶ 3. Item specialim et absolute de pudice. *Minuc. Fel. Octav. 28. a med.* Strepitus per pudenda corporis expressi.

Homonym. *Pudet* differt a *piget*, quia hoc est doloris et penitentiae, *pudet* verecundiae et ruboris: *piget* rei damnum, *pudet* rei dedecus afferentis. *V. PIGET*, ubi multa hac de re exempla.

PUDESCIT, descere, n. inchoat. 3. idem quod pudet, aut pudere incipit. *Prudent. 2. Cathemer. 26.* Piget, pudescit, pænitet. *Minuc. Fel. Octav. 28. extr.* Quos prius tadescit impudicitiae suae, quam pudescit.

PUDET, debat, dñit, etc. *V. PUDEO.*

PUDIBILIS, e, adject. *vergognoso*, pudendus. *Lamprid. Elagab. 12.* Ad honores reliquos promovit commendatos sibi pudibulum enurmitate membrorum.

PUDIBUNDUS, a, um, adject., quod usurpatur A) Active; et B) Passive.

A) Active est Italice *pien di rossore, verecondo, modesto, αἰδριμων*, multo pudere suffusus, valde pudens. *Horat. Art. P. 232.* Ut festis matrona moveri jussa diebus, Intererit Satyris paullum pudibunda prutervis. *Justin. 38. 8. 10.* Quae omni studii neccitanda pudibundo viri erant. *Ovid. 2. Fast. 819.* Illa diu reticet, pu-

dibundaque celat amictu Ora. *Id.* 3. *Amor.* 7. 69. Pudibunda jaces. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 20. 22. (44). de pavone. Cauda amissa, pudibundus ac mærens querit latebram. Adde *Colum.* 10. *R. R.* 360. — Huc pertinet et illud *Stat.* 5. *Theb.* 295. Exoritur pudibunda dies. A. e. in qua pudenda facta revelanda erant: quorum vel ipsam diem pudere oportebat. Quidam putant referendum esse ad auroram rubescentem. *Forcellinus* hunc locum translate accepit.

B) Passive est pudendus, vergognoso. *Auct. Paneg. ad Pis.* 114. ut pudibundos Exercere sales inter convivia possit. *Justin.* 23. 4. 5. Maternum illi genus sordidum, atque adeo pudibundum fuit. *Alii leg.* pudendum. — Est etiam indecoris, inhonestus, infamis, vergognoso. *Val. Flacc.* 1. 809. date indecori pudibunda senectæ Exitia, indecoresque obitus.

PUDICE, adverb. Comp. *Pudicius*. — Pudice, pudicamente, onestamente, castamente, σωφρονως, ἀγνως, ἀδυναμως, est cum pudore, caste, verecunde. *Catull.* 15. 5. Conserve puerum mihi pudice. *Ter. Andr.* 1. 5. 39. Ingenium bene et pudice doctum atque eductum. (*Plaut.* etiam toties fere, quoties pudice usurpat, cum bene coniugit.) et 1. 1. 47. Pudice vitam, parce ac duriter agere. *Plaut. Pæn.* 5. 4. 51. Ut pudice verba fecit! cogitate, et commode! ut modestè orationem præbuit! *Id. Merc.* 4. 3. 15. Pudicius faciunt illi, quam etc. *Plin.* 4. *Ep.* 13. Ubi pudicius continentur, quam sub oculis parentum? *Apul. De Mag.* Versus taoto saociiores quanto apertiores: tanto pudicius compositi, quanto simplicius professi. *Alii perperam leg.* pudicitius.

PUDICITIA, æ, f. 1. metus, et abstinencia ab obscænis Venereisque flagitiis, præsertim quæ ab aliis inferuntur, et pudori sunt patienti (V. *Cic. Cæl.* 3. et seqq. et *Val. Max.* 6. 1.), σωφροσύνη, ἀρετή (It. pudicitia, onestà, castità; Fr. pudicitè, chasteté, pudeur, vertu; Hisp. pudicitia, castidad, pudor; Germ. Schaamhaftigkeit, Keuschheit, Züchtheit, Sittsamkeit; Angl. chastity, modesty, discreetness, virtue, pudicity, pudency).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Plaut. Amph.* 2. 2. 209. Non illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur, sed pudicitiam, et pudorem, et sedatum cupidinem, etc. *Cic. Cluent.* 5. 12. Ita inflammata capiti ferri libidine, ut eam non pudor, non pudicitia, non pietas a cupiditate revocaret. *Id. Harusp. resp.* 5. 9. Pudorem pudicitiamque defendere. *Sall. Cat.* 26. Ei cariora semper omnia, quam decus atque pudicitia fuit. *Ovid. Heroid.* 16. 288. Lis est cum forma magna pudicitia. *Seneca 3. Benef.* 16. Argumentum est deformitatis pudicitia. *Cic. Rabir. perduell.* 3. 8. Nec suæ, nec alienæ pudicitia parceret. *Id. Mil.* 4. 9. Pudicitiam alicui eripere. *Id. Cæl.* 20. 49. alicujus expugnare. et *ibid.* 18. 42. alienam spoliare. *Plaut. Cist.* 1. 1. 90. imminuere. *Id. Epid.* 3. 3. 24. filia suæ servare. *Petron. Satyr.* 112. alicujus aggredi. *Sueton. Aug.* 68. delibare. *Id. Ner.* 29. prostituere. *Sall. Cat.* 13. in propatulo habere. et *ibid.* 14. parum honeste habere. *Justin.* 12. 7. 11. prosternere. *Id.* 10. 2. 4. perpetuam ab omnibus viris mulieri imperare. *Plaut. Epid.* 1. 2. 7. Vim aut vitium asferre pudicitia cuspisiam. *Gell.* 5. 11. extr. Pudicitia incolumi esse. — b) Speciatim de fide conjugii servanda. *Plaut. Stich.* 1. 2. 43. Pudicitia est eos magnificare, qui nos socios sumpserunt sibi. *Liv.* 10. 23. Spectatæ pudicitia matrona. Ex eod. *ibid.* colligitur, eas præcipue matronas pudicitia laude gloriari solitas, quæ uno viro nupsissent. Adde *Festum* laudandum sub d.; *Macrob.* 2. *Suturn.* 5. Et *Catull.* 61. 221. Sit suo similis patri, Et pudicitiam suæ Matris indicet ore. — c) In lege Julia de adulteriis caput etiam De pudicitia fuit (V. *Sueton. Aug.* 34.), quo puniebantur alienam pudicitiam violantes, aut prodigentes suam. *Val. Max.* 6. 1. n. 7. Pudicitia quæstionem peragere. — Rascriptum *Anton. Caracallæ* apud *Augustin. lib. 2. de conjugis adulter.* in *Schulding. Jurisprud. antijustin.* p. 705. Periniquum

mihi videtur esse, ut pudicitiam ab uxore exigat (*maritus*), quam ipse non exhibet. — d) Pudicitia signum in foro Bovario est, inquit *Festus*, ubi *Emilianæ* ædis est *Herculis*. Eam quidam *Fortunæ* esse existimant. Item via *Latina* ad milliarium IV. *Fortunæ* muliebris; nefas est attingi, nisi ab ea, quæ semel nupsit. Hæc *Festus* p. 242. 31. *Müll.* quæ ad pudicitiam conjugalem referuntur, de qua modo dictum est. Narrat autem *Liv.* 10. 23. sacellum Pudicitia patricia in foro Boarin fuisse, ad ædem rotundam *Herculis*, in quo quum patricia matronæ supplicarent, et *Virginiam Auli* filiam, patriciam illam quidem, sed plebejo nuptam, sacris arcuissent, iratam eam Pudicitia plebejæ aram in vicu Longo statuisset, et plebejis matrois convocatis celebrem æque atque illam alteram effecisset. Quod confirmat *Festus* p. 237. 32. *Müll.* II. Translate. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 34. 52. (104). de columbis. Pudicitia illis prima, et neutri nota adulteria.

Homonym. *Pudicitia*, ut diximus, est metus, et abstinencia ab obscænis Venereisque flagitiis, præsertim quæ ab aliis inferuntur, et pudori suot patienti. In hoc enim proprie a castitate differt, quod castitas etiam quæ in se admittit quis potest, porro amovet; pudicitia, quæ ab aliis patitur: quod significare videtur *Non.* p. 440. 1. *Merc.* Pudor vero in animo est, pudicitia in corpore. *Sall. Cat.* 12. Pudorem, amicitiam, pudicitiam, divina atque humana promiscua, nil pensi, neque moderati habere. et *Pseudo-Sall.* 2. de republ. ordin. 7. Ubi divitiæ claræ habentur, ibi omnia bona vitia sunt, fides, probitas, pudor, pudicitia. *Cic. Deiot.* 10. 28. Quod si saltatorem avum habuisses, neque eum virum, unde pudoris pudicitiaque exempla peterentur, tamen etc. V. et *Plaut. Amph.* et *Cic. Cluent.* cit. sub I. a. init.

PUDICITIES, æi, f. 5. idem ac pudicitia. *Prudent. Psychom.* 98. Diterat hæc, et læta Libidinis interfectæ Morte, Pudicities gladium Jordanis in undis Abluit infectum. Vulgati libri leg. *Pudicitia*, ultima licenter producta. Sed vetus declinatio (ut recte docet cl. *Quicherat*.) amicities, avarities, blandities etc. apud istos poetas frequens.

PUDICUS, a, um, adject. *Pudicabus* dixit *Cn. Gell.* apud *Charis.* 1. p. 39. *Putsch.*, ut *deabus, puellabus, portabus* etc., de quibus V. in *ASINA*. — Comp. *Pudicior* et *Sup. Pudicissimus* sub c. — Pudicus is dicitur et est, quem flagitiorum obscænaque libidinis pudorem afferentis præcipue pudet, neque se turpi injuria contaminari patitur: cui impudicus et mollis opponitur, σωφρων, ἀγνός (It. casto, onesto, vercondo, pudico; Fr. pudique, pudibond; Hisp. casto, honesto, puro; Germ. züchtig, schaamhaft, sittsam, keusch, verschämt; Angl. chaste, modest, honest, virtuous, discreet). — a) Stricto sensu. *Plaut. Trin.* 4. 2. 104. Pudicum neminem esse oportet, qui abs terra ad cælum pervenerit. *Cic.* 1. *Legg.* 19. 51. Quid? Possumus eos, qui a stupro arcentur, infamiae metu, pudicos dicere? *Id.* 3. *Phil.* 11. 28. Nihil apparet in eo ingenuum, nihil moderatum, nihil pudens, nihil pudicum. et 2. *ibid.* 3. 6. Quum omnes impuritates pudica in domo quotidie susciperes. *Horat.* 4. *Od.* 7. 25. Pudicus Hippolytus. *Id.* 1. *Sat.* 6. 82. quid multa? pudicum (Qui primus virtutis bonos) servavit ad omni Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi. *Plaut. Curc.* 1. 1. 51. Tam a me pudica est, quasi soror mea sit. *Stat.* 1. *Theb.* 697. seu rore pudico Castalie flavos amor est tibi mergere crines. h. e. quæ virgo fuit, pudicitiam ab *Apollina* servans, et ideo foetum sui nominis versa. Vel *Musas* respicit, quæ virginæ sunt, et in eo fonte lavant. — b) *Pudica* uxor est unico gaudent mulier marito, ut ait *Horat.* 3. *Od.* 14. 5., et quam tori fidem violare plane pudet. *Id.* 2. *Sat.* 5. 76. de *Penelope*. tam frugi, tamque pudica, Quam nequiere proci recto depellere cursu. *Ovid.* 2. *Fast.* 794. de *Lucretia*. nupta pudica.

Id. 4. *Pont.* 13. 29. Pudicæ matres. *Id.* 3. *Amor.* 14. 13. saltemre imitere pudicas. *Propert.* 3. 11. 9. Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas. *Id.* 2. 23. 111. lectum servare pudicum. — c) Uoiversim. *Ovid. Heroid.* 1. 85. Pudicæ preces. *Id.* 3. *Trist.* 7. 13. Pudici mores. *Id.* 3. *Pont.* 3. 51. crines. *Id. Heroid.* 6. 134. Me tibi, teque mihi tæda pudica dedit. *Id.* 7. *Met.* 720. donisque pudicam Sollicitare fidem. *Id.* 3. *Pont.* 1. 107. Amula *Penelopes* fieres, si fraude pudica Instantes velles fallere nuptia procos. *Id.* 1b. 351. Nec tibi contingat matrona pudicior illa. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 33. 35. (120). Pudicissima femina. *Capell.* 2. p. 42. Pudicissima puellarum. *Petron. Satyr.* 2. a med. Grandis, et, ut ita dicam, pudica oratio non est maculosa, nec turgida, sed naturali pulcritudine exurgit. — d) Pudens, verecundus, et a negligentia officii abhorrens. *Plaut. Trin.* 3. 2. 71. Is est bonos homini pudico, meminisse officium suum.

PUDIMENTUM, i, n. 2. pudor. *Gloss. Gr. Lat.* Αἰδοῖον, pudimentum.

PUDOR, oris, m. 3. est metus ignominia, φόβος; ἀδελφία, ut *Zeno Stoicus* definit apud *Laert.* l. 7. sect. 112. vel, ut alii apud *Gell.* 19. 6., φόβος δικαίου φόβου, timor justæ reprehensionis: quem rubor consequitur, ut ait *Cic.* 4. *Tusc.* 8. 19., sicut terrorem pallor. Est affectus animi redundans in corpus, et in vultu se prodens, quum quis, vel quod peccavit, erubescit et dolet: vel quod ad peccandum impellitur; et refugit abhorretque fuga turpitudinis: quæ sunt signa animi a virtute non alieni. Differt a pudicitia, ut impudens ab impudico: ille enim ab animo laborat, hic a corpore. Contrariam habet petulantiam. *Cic.* 2. *Cat.* 11. 25. Ex hac parte pugoat pudor, illinc petulantia: bioc pudicitia, illinc stuprum. *Gr. αἰσχύνω, αἰδώς* (It. timore d'infamia, vergogna, verecondia, riguardo; Fr. sentiment de pudeur, pudeur, chasteté, vertu; Hisp. pudor, honestidad, modestia, verguenza; Germ. d. Schaam, d. Schaamgefühl, Scheu, Ehrbarkeit, Züchtheit, Sittsamkeit, Achtung, Gewissenhaftigkeit; Angl. shame, bashfulness, modesty, discreetness).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Cic.* 2. *Fin.* 34. 113. Moderator cupiditatis pudor. *Id.* 2. *Tusc.* 21. 48. Saepè videmus fractos pudore, qui ratione nulla vincerentur. *Id. Planc.* 11. 27. Adolescentuli modestissimi pudor. *Id.* 2. *Orat.* 3. 10. Pudore a dicendo et timiditate ingenua refugisti. *Charis.* 1. p. 76. *Parsimonie* causa uno igni duplex balineum calfaciebant veteres, pariete interjecto, ut pudor viris mulieribusque constaret. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 24. Quem paupertatis pudor et fuga tenet. *Ovid.* 14. *Met.* 18. pudor est promissa precesque, Blanditiasque meas, contempnaque verba referre, mi vergogno a riferire. et *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 43. (152). Res maximi quæstus, non sine pudore dicenda. *Id.* 36. *ibid.* 15. 24. (108). Pudor, Romani nominis proprius, qui saepe res perditas servavit in præliis, tunc quoque subrexit. *Ovid.* 3. *Amor.* 2. 23. Tu quoque, qui spectas post nos, tua contrabe crura, Si pudor est, rigido nec preme terga genu. se hai creanza, o discrezione. Adde *Martial.* 2. 37., 10. 90. et alibi. Sic *Id.* 12. 95. quis eoim pudor, omnia velle? — Pudor candidus etiam dicitur, licet pudoris color sit purpureus, sed candidus a candore et ingenua simplicitate non inscite appellatur, qualis nempe pueros puellasque decet. *Apul.* 8. *Met.* Quod de pudore, candido scilicet, suo tam deformiter triumphassem. — Sequente Infinito. *Sil. It.* 4. 330. Spes virtutis cadunt, trepidaque a mente recedit Vertere terga pudor. Cf. *Ovid.* 14. *Met.* 18. supra cit. — b) Speciatim, pudor alicujus rei, metus, ne res aliqua lædatur, riguardo, rispetto. *Cic. Prov. cons.* 6. 14. Homo, in quo aliquis si non famæ pudor, at supplicii timor est. *Ennius* apud *Non.* p. 160. 5. *Merc.* Dein senis me facere pietas, civium porcet pudor. *Ter. Andr.* 1. 5. 25. Tot me impediunt curæ, amor, misericordia bujus, tum patris pudor, qui

me tam leni passus est animo usque ad huc. Adde Liv. 6. 46. a med. — Sequente part. ne. Sueton. Aug. 94. ad fin. Reticere ipse genituram suam, nec velle edere perseverabat, metu ac pudore, ne minor inveniretur. Ammian. 21. 12. ante med. Monitores, licet pavore discriminum anxi, pudore tamen, ne secordes viderentur et segnes, etc. — c) Sit pudor, modum in rebus præcipientis. Martial. 8. 3. Sit pudor et finis. et ibid. 64. Sit tandem pudor et modus rapinis. et 11. 50. Sit pudor et tandem veri respectus et æqui. — Simile est illud Virg. 7. Ecl. 44. Ite domum pastis, si quis pudor, ite juveni. Val. Max. 2. 9. n. 1. Parentes, vos alendo, nepotum nutriendum debito, si quis est pudor, alligaverunt. — d) De modestia et moderatione animi. Cic. 1. ad Q. fr. 1. 6. a med. Sint hæc fundamenta dignitatis tuæ, tua primum integritas et continentia, deinde omnium, qui tecum sunt, pudor; delectus in familiaritatibus; familiaris disciplina. — e) Pro reverentia, cultu et observantia. Martial. 8. 78. Quos cuperet Phlegra suos victoria ludos, Iudica quos cuperet pompa, Lyæ, tuos, Fecit Illyperborei celebrator Stella triumphi: O pudor, o pietas! et putat esse parum. — f) Pro existimatione, fama, reputatione, fama, onore. Plin. 2. Ep. 4. Magnum habes facilitatis meæ pignus, cuius fiducia debes famam defuncti pudoremque suscipere. Id. 5. Ep. 1. Neque enim aderat alius, qui defunctæ pudorem tueretur. Adde Papinian. Dig. 3. 2. 20.; et Ulp. ibid. 3. 25. et ibid. 47. 10. 1. circa med.

II.) Translate. ¶ 1. De probro, dedecore pudorem afferente, metonymice. Ovid. Heroid. 11. 79. Irruit, et nostrum vulgat clamore pudorem. Id. 8. Met. 157. Destinât hinc Minos thalamis remove pudorem. h. e. Minotaurum. Liv. 34. 58. Amicitia, quæ impetrata gloriæ sibi, non pudori sit. Justin. 3. 4. 7. Ob notam materni pudoris. — Sequente Infinito. Ovid. 3. Art. am. 203. Nec pudor est oculos tenui signare favilla. Liv. 40. 27. Quantum pudor esset edocens ab Liguribus exercitum obsideri. — Pro pudor! exclamatio rem valde pudendam improbantis, o gran vergogna! Petron. Satyr. 81. Reliquit veteris amicitie nomen, et, pro pudor! tamquam mulier secutuleja etc. Flor. 1. 11. Coriolos quoque, pro pudor! victos adeo gloriæ fuisse, ut etc. Seneca Consol. ad Polyb. 36. Pro pudor imperii! principis Romani lugentis sororem alea solatium animi fuit. Adde Stat. 10. Theb. 874.; et Martial. 10. 68. Simile est o pudor! apud Val. Flacc. 8. 267. qua libuit, remeat cum virgine: nobis, O pudor! et muros et stantia tecta reliquit. ¶ 2. Pro rubore cutis. Claudian. Nupt. Honor. et Mar. 268. miscet justa pudorem Tempus, nimio nec sanguine candor abundat. — Hinc etiam pro rubore. Ovid. 3. Amor. 6. 77. Quid moror? en digitis designor adultera vulgi. Desit famosus, qui notet ora pudor. ¶ 3. Pudor per metonymiam est etiam ipsum pudendum muliebres. V. Tertull. loc. cit. in OBSOLEFACTIS.

PUDORATUS, a, um, adject. αἰσχυντός, verecundus. Vulgat. interpr. Eccli. 26. 18. Mulier sancta et pudorata. Agnoscitur etiam ab auctore Thesauri Latinit. ab A. Maio. edit. in Class. Auct. T. 8. p. 474. Pudoratus, pudibundus.

PUDORICOLOR, lōris, adject. colorem pudoris, h. e. purpureum, seu rubentem habens, ut Pudoricolor aurora, Lævius apud Gell. 19. 7.

PUDOROSUS, a, um, adject. pudore plenus, pudore abundans. Gloss. Gr. Lat. Αἰδῆμων, pudorosus.

PUELLA, æ, f. 1. deminut. puera pro puella. — Puellabus dixit Cn. Gell. apud Charis. 1. p. 39. Putsch. pro puellis. V. ASINA. — Puella est femina in tenera ætate, κόρη (It. fanciulla; Fr. jeune fille; Hisp. muger joven, moza; Germ. das Mädchen; Angl. a girl, damsel, wench, young woman).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. Plaut. Cist. 2. 3. 77. Eam nunc puellam filiam ejus quærel-

mus. Ter. Heaut. 4. 1. 14. Si puellam parerem. Afranius apud Priscian. 10. p. 890. Putsch. Satis fortiter, puellæ, vestras sciscidistis colus. Cic. 1. Att. 5. De tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil usucapi potest. Virg. 4. G. 475. Matres atque viri, defunctaque corpora vita Magnanimum heroum, pueri innuptaque puellæ. Horat. 1. Sat. 1. 84. omnes Vicini oderunt, non illi, pueri atque puellæ. Id. carm. sæc. 34. Supplices audi pueros, Apollo; Siderum regina bicornis audi, Luna, puellas. Id. 2. Ep. 1. 99. Sub nutrice puella velut si luderet infans. — Adjective. Colum. 12. R. R. 1. 1. Ea (villica) juvenis esse debet, id est non nimum puella. ¶ 2. Speciatim Augusteo sæculo, gliscente morum depravatione, apud Poetas præsertim, Catull., Horat., Ovid., Propert., Tibull., ac deinceps apud Martia., aliosque passim puella dicitur quæcumque mulier virorum amoribus inservire potest.

11.) Translate. ¶ 1. Puella est magis viridioris ætatis nomen, quam virginitatis. Nam puellæ quoque dicuntur, quæ jam maritum habent, immo et gravidæ sunt, atque adeo eæ etiam, quæ pepererunt. Sane Horat. 3. Od. 22. 2. dixit, laborantes utero puellas. Propert. 3. 13. 21. et 34. puellam vocat Antipomam, quæ mater erat filiorum grandium Zethi et Amphionis. Ovid. 2. Fast. dixit puellam etiam Lucretiam v. 810. Succubuit fame victa puella suæ. et ibid. v. 557. Viduæ cessate puellæ. h. e. abstinete maritorum complexibus. Apud eundem. Heroid. 1. 115. Penelope se puellam vocat, quæ jam Telemachum Ulysi pepererat. Statius quoque 1. Silv. 2. 163. puellam vocat, quæ vidua erat, et post alteri nupta. et Gell. 12. 1. puellam vocat puerperam. ¶ 2. Puellam de catella Martia. 1. 110. nec invenimus Dignum tam tenera virum puella. Sic Virg. 7. Ecl. 7. Vir gregis ipse caper.

PUELLARIS, e, adject. da fanciulla, κοραϊσῆς, ad puellam pertinet. Ovid. 4. Fast. 433. De filia Cereris. Præda puellares animos prolecat inanis. et 5. ibid. 611. de Europa. Sæpe puellares subducit ab æquore plantas. Plin. 5. Ep. 16. Suavitas puellaris. Quintil. 6. proæm. 5. ætas. Sic Tac. 14. Ann. 2. Puellares anni. Plin. 10. Hist. nat. 55. 76. (154). Puellare augurium. puerile.

PUELLARIFER, adverb. da fanciulla, κοραϊσῶδες, more puellarum. Plin. 8. Ep. 10. Dum se prægnantem puellariter nescit. Capell. 1. p. 21. Rapiens bis comas puellariter, caput illis virga comminuens. strappando i capelli, come far sogliono i fanciulli.

PUELLARIS, a, um, adject. puellaris. Petron. fragm. Tragar. 43. Burmann. Innio etiam puellaris erat. Alii leg. pullarius. V. PULLARIUS.

PUELLASCO, scis, scire, n. inchoat. 3. puella fio, effeminor, δηλώνωμαι. Varro apud Non. p. 154. 8. Merc. Quod non solum innubæ sunt communes, sed etiam veteres puellascunt, et multi pueri puellascunt.

PUELLATORIUS, a, um, adject. ad puellas pertinens. Solin. 5. a med. Puellatoris tibiæ, quibus a sono clariore vocamen datur. h. e. παρ-ῶναι αὐλοῖ. nam puellarum, quam puerorum, vox clarior est et acutior.

PUELLITOR, aris, ari, dep. 1. rem Veneream habere. Laberius apud Non. p. 490. 22. Merc. Quænam mens, quæ deliritas vos suppilatores facit cum cano eugio puellitari? h. e. cum vultis, tamquam cum puellis rem habere? Alii leg. velitari. Alii interpretantur κλειτορίζειν, quemadmodum ὀρχηστῶν est puerorum testiculos contractare.

PUELLULA, æ, f. 1. deminut. puellæ, fanciulletta, garzonetta, pulzelletta, κόριον, κορίδιον, parva puella. Catull. 61. 57. Florida puellula. Id. 57. 9. Rurales socii puellularum. Adde Ter. Phorm. 1. 2. 31.; et Pompon. apud Non. p. 75. 27. Merc.

PUELLUS, i, m. 2. deminut. pueri pro pueruli, parvus puer, fanciullino, παιδίον. Ennius apud Festum p. 249. 17. Müll. et apud Non. p. 158. 20. Merc. Pœni suos soliti dis sacrifici-

care puellus. Lucret. 4. 1252. unde puellus Suscipere: et partu possint discescere dulci. Adde Plautum apud Festum loc. cit.; Varronem, et Lucilium apud Non. loc. cit.; Sueton. Cal. 8.; Apul. 7. Met.; et poetam æqualem Gellii 19. 11. — NB. De cognom. Roin. V. ONOM.

PUER, ri, m. 2. Vocatum puer (ab obsoleto puerus, ut videtur) habet Plaut. Asin. 2. 3. 2. et 5. 2. 42. et Merc. 5. 2. 71., Cæcilius et Afranius apud Priscian. 6. p. 697. Putsch. — Puer tres habet significationes, ut Paul. docet Dig. 50. 16. 204., unam, quum omnes servos pueros appellamus: alteram, quum puerum contrario nomine puellæ dicimus: tertiam, quum ætatem puerilem demonstramus. Id. ibid. 161. Pueri appellatione etiam puella significatur. Varro apud Censorin. de die nat. 14. pueros dicit usque ad annum XV. (V. dicta in ÆTAS) quasi pueros, quod sint impubes. Alii putant dictum a por, quod olim eadem significatione fuit. V. POR. — Ceterum proprie puer est homo in tenera ætate, πῆς (It. fanciullo, garzonetto; Fr. enfant, garçon; Hisp. niño varon, garzon; Germ. d. Kind; Angl. a male child, man child, boy, lad, stripling).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est homo in tenera ætate. — a) Secundum Priscian. 6. p. 697. Putsch. est communis generis. Unde Livius Andronicus in Odys. ibid. Sancta puer Saturni filia, regina. Nævius ibid. Prima incedit Cereris Proserpina puer. h. e. filia. In vet. carm. apud Charis. 1. p. 64. Mea puer, mea puer, quid verbi ex tuo ore audio? Adde Æl. Stilon. et Asin. ibid. Sed hoc jam obsoletum est. — b) Hinc pueri, b. e. i fanciulli dell'uno e dell'altro sesso. Plaut. Pæn. prol. 28. Pueri infantes minutuli. Cic. Rosc. Am. 53. 153. Infantium puerorum incunabula. Id. 16. Att. 11. extr. Atticæ, quoniam, quod optimum in pueris est, hilarula est, meis verbis suavius des. Horat. 1. Ep. 7. Dum pueris omnis pater et matercula pallet. Id. ibid. 2. 44. pueris beata creandis uxor. Id. 4. Od. 9. 24. excepit ictus pro conjugibus puerisque. et 3. ibid. 3. 68. uxor Capta virum puerosque poret. Plin. 30. Hist. nat. 3. 8. (22). Pueri tarde dentientes. — c) Speciatim puer est fanciullo maschio. Plaut. Truc. 2. 5. 1. Pueri isti date mannam. Ter. Adelph. 4. 1. 21. Homini ilico lacrimæ cadunt quasi puero. Cic. 1. Tusc. 24. 57. Respondet ut puer. Id. Orat. 34. 120. Nescire, quid antea, quam natus sis, acciderit, id est semper esse puerum. Ovid. 4. Pont. 12. 20. Pene mihi puero cognita pene puer. Horat. Art. P. 173. laudator temporis acti Se puero. Adde Plin. 33. Hist. nat. 11. 52. (146). Poeta apud Cic. 1. Tusc. 39. 94. Modo pueros, modo adolescentes, in cursu a tergo insequens, nec opinantes assecuta est senectus. Sueton. Aug. 41. Ne minores quidem pueros præterit, quamvis non nisi ab undecimo ætatis anno accipere (congiaria) consensent. — d) A puero cum nominibus sing. numeri: a pueris, cum plur. da fanciullo, sin da fanciullo, ab ætate puerili, ab in eunte ætate, ἐκ νέων παιδῶν, παιδοῦς, ἐκ παιδῶν. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 36. 115. Dindoto quid faciam Stoico, quem a puero audivi? Id. 13. Fam. 16. Doctum hominem cognovi, idque a puero. (Adde Horat. 1. Sat. 4. 97.) Id. 1. Orat. 1. 2. Ad eas artes, quibus a pueris dediti fuimus. Id. 1. Tusc. 24. 57. Ut a pueris tot notiones haberemus. — Similiter Id. Arch. 3. 4. Ut primum ex pueris excessit Archias, usci dalla fanciulletta. — e) Interdum puer dicitur distinguendi sexus gratia. Ovid. 9. Met. 711. Cultus erat puer: facies, quam sive puellæ, sive dares puer, fieret formosus uterque. Catull. 62. 42. Multi illum pueri, multæ optavere puellæ. Auson. epigr. 107. Dum dubitat natura, marem, faceretne puellam, Factus es, o pulchrai, pene puella, puer. — f) Interdum lenem oburgationem continet. Virg. 9. Ecl. 66. Desine plura, puer. Ter. Adelph. 5. 8. 17. Promisi ego illis, mi. Promissi autem? de te largitor, puer. Hoc videtur esse quod Itali dicimus fraschetta. ¶ 2. Latiori sensu. — a) Aliquando etiam qui

A) Substant. *Plaut. Amph.* 5. 1. 40. Ibi utero exortit dolores, ut solent puerperæ. *Catull.* 34. 13. Tu Lucina dolentibus Juno dicta puerperis. *Horat. Epod.* 17. 52. Utcumque fortis exilis puerpera. *Id.* 4. *Od.* 5. 23. Laudantur simili prole puerpera. *Ter. Adolph.* 5. 7. 23. Multo rectius est, quam filiam puerperam nunc duci huc per viam æternam. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 4. 3. (37). Editis geminis, taram esse aut puerperæ, aut puerperio vitam.

B) Adjective. *Orid.* 10. *Met.* 511. Admovitque manus, et verba puerpera dixit. *Seneca* 4. *Benef.* 31. ad fin. In rem præsentem venturus fui, sed eger filius, sed puerpera aux tenet.

PUERPERIUM, n. n. 2. parto, dolori, o tempo del parto, λογος, nixus et dolores parturientis: item tempus quo parit, vel quo post partum cubat.

1.) Proprie. *Sueton. Cat.* 8. Qualiscunque partus, sine ullo sensu discrimine, puerperium vocatur; quod antiqui etiam puellas pueras, sicut et pueros puellios dicitarent. *Plaut. Truc.* 2. 5. 22. Eum geto ornatum, ut gravisda quasi puerperio cubem. *Tac.* 15. *Ann.* 23. Natam sibi ex Poppæa filiam ultra mortale gaudium accepit. Locus puerperio colonia Antinii fuit. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 25. 41. (79). Ethenis partus continet ad puerperium. *Id.* 28. *ibid.* 8. 29. (114). Pericula puerperii tollere. *Gell.* 12. 1. Percunctatus est, quam diuturnum puerperium et quam laboriosi nixus fuissent. — De terra. *Colu.* 3. *R. R.* 21. 3. Alma tellus annua vice, velut æterno quodam puerperio leta, mortalibus distenta musto demittit ubera.

II.) Translate est ipsa proles, prole, parto. *Varro* 2. *R. R.* 1. 26. In villis mulieres quidam habent, quo lacibus ad greges pastures retineant, et puerperio familiam faciant majorem. *Tac.* 12. *Ann.* 6. Deligi oportere feminam nobilitate, puerperii, sanctimoniam insignem. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 11. 9. (48). Uno abortu duodecim puerperia gesta. *Stat.* 4. *Thyb.* 279. quicquid laurique ferebant Ciria puerperia, ac populus umbrosa creavit Fecundas. *Gell.* 10. 2. Numerus puerperii. h. e. puerorum uno partu editorum.

PUERTIA. V. PUERTIA init.

PUERILUS, i, m. 2. deminut. pueri, fanciulino, valletino, parvus puer, aut servulus. *Cic. Topic.* 4. 18. Et secundum puerorum tabulas possessioni videatur ex edicto dari. *Id.* *Rosc.* *Am.* 41. 120. Et inter suos munium deliciarum atque omnium artium puerulos, ex tot elegantissimis familiis lectos, velit hos versari, homines pene operarios, ex Amerina disciplina patrisfamilie rusticant. *Val. Max.* 8. 1. *damm.* 8. Non supprimenda illius quique damnatio, qui pueruli sui nimio amore corruptus, etc. Hinc eund. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 45. 70. (180). vocat concubinum. *Poeta* apud *Apul.* de *Mag.* Odi puerulos præcoei sapientia. Adde *Apul.* *ibid.* s. 10.

PUERUS, i, m. 2. idem quod puer, agnoscitur a *Priscian.* 6. p. 697. *Putsch.* node vocatus puer apud *Caecil.* et *African.* *ibid.* et apud *Plaut.* plus decies. — Feminin. est puera, quam voc. *P.* huc suo. Adjective. *Paulin.* *Notul.* *carin.* 25. 217. In puera faciem veterana rellumit etas.

PUGA, e, f. 1. πύγη, natica, natis. De deprexis in adulterum *Horat.* 1. *Sat.* 2. 133. Ne nomini perant, aut puga, aut denique fama. h. e. ne grudem pecuniam solvere, aut stuprum vel παρὰ νόμον pati cogantur. *Averius* apud *Var.* p. 39. 28. *Merc.* Pati dum poterint, antequam puga pilant. — Scribitur et pyga. *Aeron* ad illud *Horat.* 1. *Sat.* 2. 92. Depygis: Id est sine natis: pyga enim pars corporis posterior. V. CALLIPYGIS, DEPYGIS et NOTIFILICA.

PUGIL, gilis, m. et f. 3. (a πύξ adverb. pugno, vel pugnus. *Varro* 8. *L. L.* 17. *Müll.* a pugnando derivat; et *Donatus* in *Ter. Hechr.* *mol.* 2. 25. a pūgnā). Primam syllabam male produxit *Prudent.* 2. contra *Symmach.* 516. oleoque et gymnadis arte Uncis pugilibus milis

pugnabat Etruscus. — Pugil est qui pugio, aut cæstu decertat, pycia, athleta, πύκτης, athleta.

1.) Proprie. *Gell.* 3. 15. Tres filios habuit, unum pugilem, alterum pancratiastem, tertium luctatorem. *Cic.* 2. *Tusc.* 17. 40. Pugiles cæstibus contusi ne ingemiscunt quidem, et *ibid.* 23. 56. Pugiles, etiam quum feriant adversarium, in iactandis cæstibus ingemiscunt. *Id.* *Brut.* 69. 243. Pugiles inexercitati, etiam si pugnos et plagas Olympiorum cupidi ferre possunt, solem tamen sæpe ferre non possunt. *Ter.* *Eun.* 2. 3. 23. Si qua est habitior paullo, pugilem esse ajuunt: deducunt cibum, scilicet stadebant pugiles habitudini et pinguetini corporis, quo et ictus inferrent graviores, et illatos levius sentient. *Marrob.* 1. *Seim.* *Scip.* 6. p. 39. *Bip.* Quinta hebdomas annorum omne virum, quante esse unicuique possunt, complet augmentum: nulloque modo jam potest quisquam se fortior fieri: inter pugiles denique hæc consuetudo servatur, ut quos jam coronare victorie, nihil de se amplius in incrementis virium sperent; qui vero expertes huius glorie usque illo manserunt, a professione discedant. — Celebris pugil fuit Pollux Leda filius (ut ejus frater Castor antriga, ejusque pugnam cum Amyco describit graphice *Val. Flacc.* 1. 4. V. GESTUS. Aurigarum, seu agitatorem, et pugilum nomine omnium ludicia exercitatio in publicis Græcorum Indis continetur: jungunturque hæc duo apud *Horat.* 4. *Od.* 2. 18. et *ibid.* 3. 4. et *Art.* *P.* 84. *Adde* 1. *Od.* 12. 25. et 2. *Sat.* 1. 26.; et *Ovid.* 3. *Amor.* 2. 51. et 3. *Fast.* 700., quibus locis de Castore et Polluce sermo est. Sic apud Romanos quadrigæ et gladiatores in Circi spectaculis. Quinquam et ad hos aliquando pugilum certamen transiit. *Sueton.* *Aug.* 45. Spectavit studiosissime pugiles, et maxime Latinos: non legitimis atque ordinariis modo, quos etiam committere cum Græcis solebat; sed et catervarios oppidanos inter angustias vicorum pugnantes temere ac sine arte. Ex hoc *Suetonii* loco patet, pugiles Latinos alios fuisse a Græcis, qui in *Inscript.* citata in PYCTA pycie dicuntur, atque una cum pugilibus nominantur. Hinc apud *eumd.* *Cat.* 18. habentur catervæ Afrorum Campanorumque pugilum ex utraque regione electissimorum. *Horat.* *Art.* *P.* 185. media inter carmina poscent Aut nrsum, aut pugiles: his nam plebecula gaudet. — Etiam in illo *Amian.* 14. 7. Vetitis certaminibus pugilum vicissim se concidentium, specie ut lucratu ingentia, letabatur: *Lipsius* gladiatores intelligit, nec absurde: quavis et cæstibus pugnantes eruentis ictibus se concident.

II.) Translate, os pugilis, in epigr. *Asini Galli* apud *Sueton.* *Gramm.* 22. est durum, et omnem contumeliam perferræ paratum. Quo pertinet videtur illud *Martial.* 2. 72. Os tibi præcisum, quantum non ipse Latinus Vilia Panniculi perentit ora sono.

PUGILATIO, ōnis, f. 3. πύγμα, pugilum exercitatio. *Cic.* 2. *Legg.* 15. 38. Jam Indii publici sint corporum certationes cursu, et pugilatione, luctatione, certiculisque quorum.

PUGILLATOR, ōnis, m. 3. ¶ 1 Est qui pugilat certat. *Enab.* 1. 36. Tyndaride Castores, equos unus domitare consursus, alter pugillator bonus. *Boeth.* in *Aristot.* *Physicam.* 3. p. 183. Secundum potentiam pugilatorie artis pugillatores vocantur. *Gloss.* *Isid.* Pugilones, pugillatores. ¶ 2 Est etiam fur, teste *Isid.* 10. *Orig. litt.* *P.* Pugillator, qui de manu in manum nummorum aliquid subtrahit. Verbum a v. pugno deductum videtur, ut manuarius a manu eodem sensu.

PUGILLATORIUS, a, um, adject. ad pugilatorem, seu pugilem pertinens. *Plaut. Rud.* 3. 4. 16. Ego te follem pugillatorium faciam, et pendentem incensulo pugnus. *Alii* leg. pugillatorium. h. e. qui pugillis, seu pugnus feritur. V. FOLLIS, et PUGILLATOR 1.

PUGILLATUS, us, m. 4. πύκτης, πύγμα, pugilum certamen, pugilatio. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 24. Exercere se cursu, luctando, hasta, disco, pu-

gilatu, pila, saliendo. Adde *eumd.* *Capt.* 4. 2. 13.; et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 22. 34. (82).

PUGILICĒ, adverb. ἀσλητικῶς, firmiter, valenter. Summam enim pugiles atque athlete corporis robori curam impendebant. *Plaut. Epid.* 1. 1. 18. Quid herilis noster filius valet? T. Pugilice atque athleticæ.

PUGILLAR, āris, n. 3. idem ac pugillares. *Iuson. epigr.* 146. Bipatens pugillar expedit. *Catull.* 42. 4. En negat mihi vestra reddituram pugillaria. *Gell.* 17. 9. a med. Pugillaria nova nondum cera illita. Adde *Liberium* apud *Charis.* 1. p. 75. *Putsch.* V. PUGILLARIS in fin.

PUGILLĀRES, rum, m. plur. 3. V. voc. seq. in fin.

PUGILLĀRIS, e, adject. ad tabellas scriptorias pertinens. V. infra Pugillares init. *Prudent.* 9. *apud* *Orat.* 15. Unde pugillares soliti perennere ceras. *Amian.* 28. 1. Tabule pugillares. *Juvenal.* 11. 156. Nec pugillares defuit in balnea rancus Testiculos. h. e. grandiores, et pugnum implentes. Alii tamen rectius leg. pugillares, quum hic prima vocalis producenda sit. V. PUGILLARIS. — Hinc

Pugillares, rum, m. plur. 3. absolute substantivorum more subaudiuntur euna tabellæ, aut rodicilli, aut libelli sunt tabellæ lignæ, vel ex alia materia simul complicate, ita ut pugillo facile tenerentur: in quibus cera illitis stilis scribere mos fuit, rodicilli, tabellæ, tavolette de scrivere, libretto, miglietto, πύκτα, ἔργα, δόρυ. Citreos, eburneos, inembraneos memorat *Martial.* 14. 3. 5. et 7. a materia. Alii duplices, διπύκτα; triplices alii dicti, τριπύκτα; quadruplices alii, τετραπύκτα, aut quincuplices, πενταπύκτα, apud *eumd.* *ibid.* 4. et 6. a tabellarum numero, quibus constabant. Fuere et Vitelliani, de quibus *Id.* *ibid.* 8. et 9. et 2. 6. annatoriis præcipue nunciis mittendis apti, viglietti d' amore. V. VITELLIANUS in ONOM. In *Inscript.* opt. note apud *Gruter.* 174. 7. memorantur pugillares membranacei operculis ebores. — Nomen habent ex eo, quod pugillo contineri poterant: quum libri ciores essent, et tota manu continendi. *Martial.* 14. 3., ejus lemma pugillares citrei. Secta nisi in tenues essemus ligna tabellæ etc. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 16. 27. (68). Pugillares ex tubere aceris. *Seneca* *Ep.* 15. Neque ego te jubeo semper immingere libro, aut pugillaribus. Dandum et aliquod intervallum animæ. *Id.* *Ep.* 108. Aliqui et cum pugillaribus veniunt (in philosophi scholam), non ut res excipiant, sed verba. *Plin.* 1. *Ep.* 6. Ad retia selebant: erant in proximo stilus et pugillares, et 9. *Ep.* 6. Omne hoc tempus inter pugillares ac libellos jucundissima quiete transimisi. h. e. in studiis. *Sueton.* *Ner.* 52. Venere in manus meas pugillares libellique cum quibusdam notissimis versibus ipsius echiographo scriptis. *Plin.* 6. *Ep.* 5. sub fin. Celsus Nepoti ex libello respondit, et celsus Nepes ex pugillaribus. (libelli hic orationem meditatam et compositam significant: pugillares brevem commentarium et summa capita orationis recitanda). *Sueton.* *Aug.* 39. Levissimum genus admonitionis fuit traditum coram pugillarum, quos taciti (equites in transvectione) et ibidem statim legere. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 11. 21. (69). Pugillarum usum fuisse etiam ante Tiberiana tempora, invenimus apud Homerum. Et apud *Herodot.* 7. 339. sermo est de tabulis ceratis a Demarato Spartanorum rege missis ad D. C. C. Simile quidam narat *Gell.* 17. 9. 16.; quis vero is fuerit, fatetur se non retinere. V. et *Justin.* 2. 10. 13. et seqq.

PUGILLARIARIS, i, m. 2. pugillarum artifex. *Inscript.* apud *Murat.* 984. 2., que est apud *Orell.* 4270. M. CÆCILIO NIKARO PUGILLARIANO. Apud *Morcelli.* *Dello scrivere presso i Romani* p. 12., pro Cæcilio legitur Cælio.

PUGILLATOR, ōnis, m. 3. qui pugillares fert, tabellarius. *Silv.* 9. *Ep.* 14. ante med. Igitur interrogas per pugillatorem, quos recurrentes asseram versus.

PUGILLATORIUS, a, um, adject. *V. PUGILLATORIUS.*

PUGILLOR. *V. PUGILOR.*

PUGILLUM, i, n. 2. *V. voc. seq. init.*

PUGILLUS, i, m. 2. *Pugillum*, i, n. exhibent *Gloss. Lat. Gr.* Pugillum, *ῥαξ̄ χειρός*. — Pugillus, deminut. pugni, est parvus pugnus, et quantum eo comprehendendi potest, *pugnetto, pugnetto*, *ῥαξ̄, αἰός*. *Cato R. R.* 158. Eo addito cochleas sex, et lentis pugillum. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 22. 89. (242). Sunt qui marrubii semen, quantum duobus digitis capiant, cum farris pugillo decoctum, etc. *Prudent.* 10. *Cathemer.* 152. minimi mensura pugilli. *Auct. carm. de Paschate* 69. Indignum est, cujus clauduntur cuncta pugillo. Ut tegat inclusum rupe vetante lapis. — *Asinius* apud *Charis.* 1. p. 75. *Putsch.* docet, *pugillum* esse, qui plures tabellas continet in seriem sitas. Hinc *pugillaria* et *pugillares*. — *Salmas.* ad *Trebell. Gallien.* 8. in *Gloss. Philox.* invenit *pugillos* et *pugilla*, Græce *ἐπιφαλα* et *ἐπιφαλαία*, quæ putat fuisse veluti globos ex molli materia factos, quibus, pro duris cæstibus, pugiles induerent manus, quum ludicro et innoxio pugilatu certabant, quemadmodum gladiatores per ludum se exercentes præparatis gladiis, aut plumbeis utebantur.

PUGILO, ōnis, m. 3. Idem ac pugilator. *V. PUGILATOR* 1.

PUGILOR vel *pūgilior*, āris, ari, depon. 1. Apud *Apul.* loc. infra cit. alii ubique leg. *pūgilior* duplicata liquida, tamquam sit a *pugillus*: sic *Herm. Peter.* apud *Trebell.* infra cit. — Part. *Pugilans* 1. — Pugilari est pugnare, pugilatu certare.

1.) Proprie. *Apul. de Deo Socrat.* Si velis perniciousiter currere, pedes curandi sunt: itidem si pugilari valide velis, brachia vegetanda sunt, quibus pugilator. *Trebell. Gallien.* 8. Pugiles sacculis, non veritate pugilantes. h. e. non duris cæstibus et vulnus facientibus pugnantibus, sed quibusdam veluti sacculis arena aut alia re molli fartis ad ictus innoxios inferendos. *Salmas.* ex conjectura legit *flacculis*, h. e. pilis seu sphaeris, vel globulis flaccidis, et ad ictum cedentibus: ipse *Peter.* addidit *flacculis*.

II.) Translate. *Apul. 7. Met.* Hic (equus) elatis in altum vastis pectoribus, arduus capite et sublimis vertice, primoribus in me pugilatur ungibus.

PUGIO, ōnis, m. 3. brevis gladius et qui veste facile tegi potest: a *pungo, pupugi*. *Paul. Diac.* p. 235. 2. *Müll.* Pugio dictus est, quod eo punctum pugnatur. Gr. *ἐγχευδίων, ἐγχευδίων, παραζωοπίς* (It. *pugnale*; Fr. *poignard, stylet*; Hisp. *puñal, almaraz*; Germ. d. *kurze Waffe zum Stechen, der Dolch*; Angl. a *dagger, dirk, poniard, skean, stiletto*).

1.) Proprie. — a) Georaticum. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 553. 33. *Merc.* Veste tectum pugionem expedire conatus. *Cic.* 2. *Phil.* 12. 28. Cæsare interfecto, statim cruentum alte extollens M. Brutus pugionem etc. et *ibid.* § 30. Qui stillantem præ se pugionem tulit etc. *Sueton. Cæs.* 82. Ut animadvertit, undique se strictis pugionibus peti, etc. *Sulpicius* ad *Cic.* 4. *Fam.* 12. Pugione percussus. *Tac.* 4. *Hist.* 29. extr. aliquem fodere. *Auct. B. Alex.* 52. ferire. *Aurel. Vict. Epit.* 39. Acto per costas pugione. *Martial.* 14. 33. Pugio, quem curvis signat brevis orbita venis, Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis. — b) Speciatim pugio fuit insigne imperatoriae potestatis, a juris vitæ necisque civium. *Sueton. Galb.* 11. Iter ingressus est paludatus, ac dependente a cervicibus pugione ante pectus. *Id. Vitell.* 15. ad fin. Solutum a latere pugionem consuli primum, deinde, illo recusante, magistratibus ac mox senatoribus singulis porrigens, nullo recipiente, quasi in æde Concordiæ positurus abscessit. Adde *Tac.* 3. *Hist.* 68. — c) Hoc imperatoriae potestatis insigne præfectis prætorio imperatores tradere solebant. Unde illud celebre Trajani dictum, quum præfectum prætorio crearet: Tibi istum ad munimentum mei committo, si recte agam; sin aliter, in me magis. Rem nar-

rat *Aurel. Vict. Cæsar.* 13. Hinc sub Commodum tres simul præfecti prætorio essent, unus ex iis qui libertinus erat, a pugione appellatus est, quod ai potissimum Commodus pugionem tradiderat. *Lamprid. Commod.* 6. extr. — d) Fuit etiam gestamen dignitatum militarium, ut tribunorum, centurionum. Colligitur hoc ex *Tac.* 1. *Hist.* 43. et *Val. Max.* 3. 5. n. 3.; atque buc pertinere videtur illud distichon *Martial.* 14. 32., cujus lemma *Parazonium*. Militiæ decus hoc, et grati nomen honoris: Arma tribunum cingere digna latus. — e) In secretis C. Caligulae reperti sunt duo libelli diverso titulo: alteri Gladius, alteri Pugio index erat, ut est apud *Sueton. Cal.* 49.: nempa priori continebantur eorum nomina, quos publice et per carnificem; altero, quos clam et per sicarios morti destinaverat.

II.) Translate. *Cic.* 4. *Fin.* 18. 48. O plumbeum pugionem! h. e. argumentum invalidum: sunt enim argumenta quædam veluti tela, quibus adversarium petimus.

Homonym. *Pugio* differt a *sica*, quæ a secando ducitur: et fortasse *pugio* solo mucrone valebat ad pugnandum; *sica* et acie ad cædendum. Præterea hæc lecta fere gestabatur, et a privatis hominibus; ille etiam aperte, et a constitutis in honore militari.

PUGIUNCULUS, i, m. 2. deminut. pugionis, *pugnaletto*, parvus pugio. *Cic. fragm. contra C. Anton.* apud *Ascon.* Posteaquam illo Hispaniensi pugiunculo nervos incidere civium R. non potuerunt, duas uno tempore conantur in republ. sicas destringere. *Id. Orat.* 67. 225. Nam in iis, quibus, ut pugunculis, uti oportet.

PUGNA, æ, f. 1. est prælium, certamen, dimicatio: a *pugnus*, quia ante reperta arma pugnis et calcibus et morsibus et corporum luctatione homines confluebant, ut ait *Horat.* 1. *Sat.* 3. 101., item *Donatus* ad *Ter. Hecyr. prol.* 2. 25.; et *Cassiod.* 1. *Variar.* 30. *παρρη* (It. *pugna, combattimento, zuffa, battaglia, fatto d'arme, giornata*; Fr. *combat, engagement, lutte, bataille*; Hisp. *combate, contienda, lucha, batalla*; Germ. *Gefecht, Treffen, Kampf*; Angl. a *battle, fight, encounter, engagement, combat fray*).

1.) Proprie. 1. Stricto sensu. *Cæs.* 3. *B. G.* 4. Diuturnitate pugnae defessi prælio excedebant. *Tac.* 5. *Hist.* 18. Legiones pugnam excipiunt, suppressaque hostium ferocia prælium æquatur. *Ovid.* 12. *Met.* 180.; et *Lucret.* 4. 841. Certamen pugnae. *Quintil.* 5. 12. 22. Pugna certaminis. *Cic.* 7. *Verr.* 11. 28. Nonnunquam etiam res ad manus atque ad pugnam veniebat. *Id. Mur.* 16. 34. Cujus (*Pompeji*) ex omnibus pugnis, quæ sunt innumerabiles, vel acerrima mihi videtur illa, quæ cum rege commissa est, et summa contentione pugnat. Quæ ex pugna quum ille se eripisset etc. *Id. Mil.* 21. 56. Adde incertos exitus pugnarum Martemque communem. *Id. B. Verr.* 53. 122. Pugna equestris in tabulis picta præclare. *Virg.* 11. *Æn.* 709. pedestris. *Macrob.* 5. *Saturn.* 2. ad fin. singularis. *duello*. Absolute pugnam de singulari dixit *Liv.* 7. 10. extr. *Sueton. Aug.* 45. gladiatorum. *Nepos Arist.* 2. Pugna navalis, quæ facta est prius quam etc. *Ammian.* 16. 9. Pugnae concursatoria. *Id.* 20. 8. stataria. *Id.* 26. 8. murales. *Horat.* 1. *Od.* 15. 25. Pugnae sciens. *Id.* 4. *ibid.* 4. 12. Amor pugnae. *Cæs.* 3. *B. G.* 23. in fin. Non cunctandum existimavit, quin pugna decertaret. *Justin.* 2. 11. 2. Pugnam capessere. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 93.; et *Tac.* 12. *Ann.* 30. conserere. *Id.* 3. *ibid.* 41. ciere. *Quintil.* 12. 1. 28. inire. *Liv.* 4. 38. sub fin. restituere. *Tac.* 5. *Hist.* 18. Pugna ardescit. *Ovid.* 6. *Fast.* 187. In pugna cadere. *Liv.* 29. 34. Hostem ad pugnam elicere. *Cæs.* 5. *B. G.* 58. evocare. *Liv.* 22. 7.; et *Virg.* 12. *Æn.* 34. Pugna magna victi sumus. *Cic.* 2. *Divinat.* 25. 54; et *Sall.* Jug. 6. Pugna mala. h. e. adversa. *Sueton. Cal.* 35. prospera. *Val. Flacc.* 6. 32. Voxqua Dei pariter pugnas audita per omnes. h. e. per utrumque exercitum et omnes ejus par-

tes. *Ovid.* 3. *Trist.* 5. 34. Pugna suum usum, quum jacet hostis, habet. *Liv.* 22. 28. Jam justam expleverat aciem, ac totis utrimque viribus cartabatur: peditum acies inter percussos impavida sola erat, videbaturque, si justa aut si recta pugna esset, haudquaquam impar futura. 2. Latiori sensu pro bello. *Justin.* 5. 4. 17. Non Sicilia illis adversa pugna in ore est, sed Græciæ victoria; non classes pro illum (*Alicibiadem*) amissæ, sed acquisitæ. 3. Concreto, uti ajunt, sensu. *Liv.* 1. 25. Forte is (*Horatius*) integer fuit, ut universis solus nequaquam par, sic adversus singulos (*Albanos Curiatios*) feroc. Ergo, ut segregaret pugnam eorum, capessit fugam, ita ratus etc.

II.) Translate. 1. Interdum pro pugnantium militum agmine vel globo ponitur. *Liv.* 22. 45. extr. Consules cornua tenuerunt; Terentius lævum, Æmilius dextrum Geminio Servilio media pugna tuenda data est. *Curt.* 3. 2. 14. Quod imperator, omnes (*ex Macedonum phalange*) exadiunt: obsistere, circumire, discurrere in cornu, mutare pugnam non duces magis, quam milites callent. 2. De quocumque certamine et contentione, *contrasto*: ad rem *Cic.* 1. *Att.* 16. sub *init.* Certe me in illa causa admiratus esses. Quum enim ille ad contiones confugisset, in iisque meo nomine ad invidiam uteretur, dii immortales! quas ego pugnas et quantas strages edidi! quos impetus in Pisonem, in Curionem, in totam illam manum feci! quo modo sum Insectatum levitatem senum, libidinem juventutis! *Id.* 2. *Divinat.* 51. 105. Hic vero quanta pugna est doctissimorum hominum, negantium etc? *Quintil.* 5. 12. 22. Inituros forensium certaminum pugnam. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 38. 38. (102). Rerum naturæ pugna secum. 3. De Venerea collutatione. *Martial.* 10. 38. O quæ prælia, quas utrinque pugnas Felix lectulus et lucerna vidit! *V. PUGNELIUM* II. 4. Pugna pro fallacia. *V. PUGNO*.

PUGNABILIS, e, adject. qui pugnari potest. *Pompej. Comment. art. Donat.* § 16. p. 193. Ceterum jam compositiones, jam simplices sunt. Puta *pugnabilis, expugnabilis*. Idem est: ille locus est *pugnabilis*, hoc est, qui possit pæne dirui; ille locus est *expugnabilis*, hoc est, qui possit pæne dirui. *Inexpugnabilis* non videatur tertia esse compositio, sed secunda.

PUGNACITAS, ātis, f. 3. studium, ardor et vis pugnandi, *voglia di combattere*.

1.) Proprie. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 51. (101). de *perdicib.* Capuntur quoque pugnacitate ejusdem libidinis, contra aucupis illicem exeunte in prælium duce totius gregis.

II.) Translate. *Quintil.* 4. 3. 2. Ne, si pressæ illi narrationis gratiati conjuncta argumentorum pugnacitas fuerit, dilatis diutius dicendi voluptatibus oratio refrigescat. *Seneca* 1. *Controu.* 2. Accusatoris usus pugnacitate.

PUGNACITER, adverb. Comp. *Pugnacius* et *Sup. Pugnacissime*. — Pugnaciter translate occurrat, et est pugnando, pertinaciter, instanter, constanter, *combattendo, contrastando, con calore, con impeto, ἐνταραχώς*. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 3. 9. Plerique errare malunt, eamque sententiam, quam adamaverunt, pugnacissime defendere. et *ibid.* 20. 65. De omni statu consilioque vitæ certare cum aliis pugnaciter. *Seneca* 1. *Quest. nat.* 2. extr. Sidera collectum aera luce levi non pugnaciter, nec asperè feriunt. *Quintil.* 9. 4. 126. Ubicumque acriter eicit et instanter pugnaciterque dicendum, membratim cæsimque dicemus. et *paulo post* § 130. Quis dubitat, alia lenius, alia concitatius, alia sublimius, alia pugnacius, alia gravius esse dicenda? Est qui leg. pugnantiis.

PUGNACULUM, i, n. 2. forte, fortetia, *πορπακων*, locus munitus, unde pugnator, seu ex quo hostilis vis arceatur, propugnaculum. *Plaut. Mil. glor.* 2. 3. 63. Deturbabo jam ego illum de pugnaculis. Adde *Ammian.* 21. 12.

PUGNANS, antis, particip. *V. PUGNO*.

PUGNANTER. *V. PUGNACITER* in fin.

PUGNATOR, ōris, m. 3. *combattitore, com-*

battente, μαχητής, qui pugnat, præliatur. Liv. 24. 15. Fortissimus quisque pugnator esse desiderat. Sueton. Cæs. 39. ad fin. Tyræ et Egyptiæ classes magno pugnatorum numero conflixerunt. Sil. It. 15. 598. Flinuerat primū clarus pugnator in ævo. — De brutis animalibus. Plin. 30. Hist. nat. 15. 49. (142). Pugator gallus.

PUGNATORIUS, a, um, adject. da combattente, μάχιμος, ad pugnandum idoneus.

I.) Proprie. Sueton. Cal. 54. Batuebat pugnatoris armis. h. e. ad feriendum aptis: cui opponitur ibid. 32. Rudibus batuens. Charis. 1. p. 59. Putsch. Pugnatorius clipeus. h. e. quo utuntur pugnatores.

II.) Translate. Seneca 2. Controv. præf. De erat illi oratorum robur et ille pugnatoris mucro.

PUGNATRIX, icis, f. 3. quæ pugnat. — a) Adjective. Amian. 23. 6. Pugnatrix natio et formidanda. — b) Substantivorum more, Prudent. Psychom. 681. Intulit hoc vulnus pugnatrix subdola.

PUGNAX, a, um, F. PUGNO.

PUGNAX, acis, adject. omn. gen. (pugno). Comp. Pugnator I. et II. 1. et 2.; Sup. Pugnacissimus I. — Pugnax est pugnandi cupidus, valide pugnans, bellicosus, μαχημων, πλεκτης (It. bellicoso, armigero, feroce; Fr. qui aime le combat, avide de guerre, belliqueux; Hisp. bellicoso, avido de guerra; Germ. kampflustig, streitbar, kriegerisch; Angl. fond of fighting, warlike, ferocious, pugnacious).

I.) Proprie. a) De hominibus. Cic. 5. de republ. 8. Marcellus ut acer et pugnax; Maximus ut consideratus et lentus. Id. 8. Phil. 9. 26. Centuriones pugnaces et lacertosi. Ovid. 3. Trist. 9. 7. Minerva pugnax. Tac. Agric. 17. Validam et pugnacem gentem armis subegit. Propert. 3. 7. 25. pugnaces ire per hostes. Horat. 3. Od. 3. 26. nec Priami domus Perjura pugnaces Achilles Hectoreis opibus refringit. et 4. ibid. v. 6. quamvis (Achilles) Dardanas turres quateret tremenda Cuspide pugnax. Tac. 4. Hist. 60. Pugnacissimus quisque in vestigio; multi palantes occubere. Asinius Pollio apud Cic. 10. Fam. 31. Hac legione noli pugnacius quidquam putare. Horat. 1. Ep. 1. 49. Quis circum pagos et circum compita pugnax Magna coronari contemnat Olympia, cui etc? — Cum Infinito. Sil. It. 3. 363. tenui pugnax instare veruto. — b) De brutis animalibus. Colum. 7. R. R. 3. 6. Pugnacem arietem mitigari terebra foratis cornibus. Petron. Satyr. 86. Gallos gallinaceos pugnacissimos daos. — c) De rebus. Ovid. 5. Trist. 7. 48. Victique pugnaci jura sub ense latent.

II.) Translate. ¶ 1. De oratione et verbis. Plin. 2. Ep. 19. Oratio pugnax et contentiosa. et Cic. Brut. 31. 121. Hujus oratio in philosophiam translata, pugnacior, ut ita dicam, videtur, et illorum in iudicia pacator. Id. 2. Orat. 78. 317. Etordium dicendi vehemens et pugnax non sæpe esse debet. Id. Pis. 28. 90. Græcus facilis et valde venustus, nimis pugnax contra senatorem populi R. esse nolu. h. e. nolu. omnis contrahere et adversari. ¶ 2. Est etiam pertinax, obstinatus. — a) De hominibus. Catullus ad Cic. 8. Fam. 13. Non est pugnax in vitiis, neque hebes ad id, quod melius sit, intelligendum. — b) De rebus: — Et est contrarius, pugnans. Ovid. 1. Met. 432. Quinque sit ignis aquæ pugnax, etc. — Item resistens. Plin. 36. Hist. nat. 16. 25. (126). Quid ferri duritia pugnacius? Pedes ei impertivit et mores. Trahitur magnete, etc. Id. 15. ibid. 3. 4. (13). Oleæ callosæ, contra humorem pugnaces. — Pugnacia musta apud eund. 14. ibid. 20. 25. (125). sunt vehementia, valida, et quæ lenia fieri recusant.

PUGNUS, a, um, adject. a pugna, hoc est ictibus manus. Joculariter Plaut. Rud. 3. 4. 57. Si atigeris ostium, jam hercle tibi mosis in ore fiet mergis pugneis. F. MERGE.

PUGNICULA, æ, f. 1. levis pugna. Usurpavit Cato, si credere volumus Perotto ad Martial. 7. 9. Quo sensu etiam pugnariolam ab illo dic-

tam fuisse, idem alibi testis est. Sed Festus p. 242. 9. Mül. suit punctatoriolam.

PUGNITUS, adverb. co'pugni, est Cæcilius apud Non. p. 514. 9. Merc. Nisi idem, qui sese malit pugnitus pessumderi.

PUGNO, as, avi, alum, are, n. 1. (pugna). Pugnavit pro pugnatum est apud Plin. 15. Hist. nat. 18. 20. (78). Ara inde sublata gladiatorio munere divi Julii, quod novissime pugnavit in foro. — Part. Pugnans I. 1.º et II. 1.; Pugnatus I. 2.º; Pugnaturus I. 1.º — Pugnare est dimicare, certare, confingere, congregi, μάχεσθαι (It. combattere, pugnare, contrastare, azzuffarsi; Fr. combattre, se battre, se mesurer, lutter; Hisp. combatir, pelear, luchar; Germ. kämpfen, fechten, streiten, eine Schlacht, ein Treffen liefern; Angl. to fight, combat, engage, contend).

I.) Proprie. — 1.º) De hominibus. — a) Generatim Tac. 2. Ann. 80. Consistent in acie, non pugnaturis militibus. Sall. Jug. 108. Postquam barbari male pugnauerant, ævano combattuto con la peggio. et ibid. 61. Eminus lapidibus pugnare. Id. Cat. 9. Qui contra imperium in hostem pugnauerant. Adde ibid. 56.; et Liv. 8. 6. extr. et ibid. 7. Nepos Thrasyb. 2. extr. Quum Critias adversus Thrasybulum fortissime pugnaret. Cic. Balb. 9. 23. Qui cum hoste nostro cominus in acie sæpe pugnaret. Cæs. 2. B. G. 8. Ne, quum aciem instruxisset, hostes a lateribus suos pugnantes circumvenire possent. et 3. ibid. 25. Auxiliaries tellis subministrandis speciem atque opinionem pugnantium præbent. Ovid. Heroid. 20. 171. Pugnare pro causa iniqua. Cic. 1. Invent. 1. 2. Pugnare pro commodis patriæ. At Orellius legit propugnare. Petron. Satyr. 108. Illis pro ultione, nobis pro vita pugnantibus. Ter. Hecyr. prol. 41. Tumultuantur, clamant, pugnant de loco. Gell. 12. 5. De possessione hominis pugnantes. Cic. 2. Nat. D. 2. 6. Pugnare ex equo. Seneca Provbal. 2. de genu. Quintil. 2. 8. 14. Nicostratus luctando pugnandoque, quorum utroque certamine iisdem diebus coronabatur, invictus. Hinc Pausan. 5. 21. 3. Νικόστρατος ἐπὶ ἡμέρας ἀνέλετο τῆς αὐτῆς παρρησίας καὶ πάλης νικῶν. — b) Cum Accusativis pugnam, prælium, bellum. Αὐτιχάμος. Horat. 4. Od. 9. 19. pugnavit Dicenda Musis prælia. Lucilius apud Donatum ad Ter. Eun. 5. 2. 60. et Adelph. 5. 3. 57. et 5. 4. 5. Vicinus, o socii, et magnam pugnavimus pugnam. Adde Plaut. Amph. 1. 1. 97.; Pseud. 1. 5. 110.; Nep. Hannib. 5.; Gell. 3. 8. et 15. 18. Sic Cic. Mur. 16. 34. Pugna summa contentione pugnat. Horat. 1. Ep. 16. 15. Si quis bella tibi terra pugnatæ marique Dicit. Id. 3. Od. 19. 4. Et pugnata sacro bella sub illo. Sall. Jug. 58. Prælium male pugnatum ab suis. — c) Impersonaliter more passivorum. Sall. Jug. 115. Sæpe ante paucis strenuis adversus multitudinem bene pugnatum est. Cæs. 7. B. G. 84. Pugnatur uno tempore omnibus locis. Plin. 32. Hist. nat. 1. 1. (3). Armate classes imponunt sibi turriam propugnacula, ut in mari quoque pugnatur, velut e moris. Cæs. 1. B. G. 52. Cominus gladiis pugnatum est. Sic Virg. 7. En. 553. Stant belli causæ: pugnat comminus armis. — 2.º) De brutis animalibus. Varro 2. R. R. 3. 8. Capræ inter se cornibus pugnant.

II.) Translate. ¶ 1. Cum Dativo poetice est adversari, repugnare, resistere, pertinacem esse. Catull. 62. 64. noli pugnare duobus. Virg. 11. En. 600. tremat æquore toto Insultans sonipes, et pressis pugnat habenis. et 4. ibid. 38. placione etiam pugnis amoris? Ovid. 1. Met. 19. Frigida pugnabant calidis, humentia siccis. Stat. 8. Theb. 289. ne pugnet vulgus habenis. Sil. It. 10. 284. Nostris pugnavit monitis furor. — Iluc pertinent illa Cic. 1. Tusc. 7. 13. Pugnancia te loqui non vides? quid enim tam pugnat, quam non modo miserum, sed minime quidquam esse, qui non sit? ripugna, i. contraddictorio. et 2. Phil. 18. Tam eras excors, ut tota in oratione tua tecum ipse pugnaret; ut non modo non coherentia inter se diceret, sed maxime disjun-

cta atque contraria. — Similiter Part. pugnans est contrarius, repugnans, dissidens, contraddictorio, ripugnante, opposto, ἐναντίος, μάχόμενος. Cic. 1. Fin. 18. 58. Pugnantibus et contrariis studiis consiliisque semper utens. Horat. 1. Sat. 1. 102. pergis pugnantia secum Frontibus adversis componere? Id. ibid. 2. 73. At quanto meliora monet, pugnantiaque istis Dives opis natura suæ! Plin. 28. Hist. nat. 7. 23. (81). Quæque alia nuncupare monstrifera, aut inter ipsas (mulieres) pugnancia. — Pugnans est pertinax apud Propert. 4. 7. 89. Pelle bederam tumulto, mihi quæ pugnante corymbo Mollia contortis alligat ossa comis. ¶ 2. Significat etiam conari, contendere, eniti. Cic. 3. Fam. 10. ante med. ilud pugna et enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Id. Rosc. Am. 3. 8. Hoc solum hoc tempore pugnat, ut ad illam prædam damnatio Sex. Roscii accedat. Ovid. 7. Met. 772. jamdudum vincula pugnat Exuere ipse sibi. et I. ibid. 685. Ille tamen pugnat mulles evincere somnos. — De rebus inanimis. Lucret. 2. 205. quamquam Pondera, quantum in se est, deorsum deducere pugnent. Petron. Satyr. 123. Prima quidem glacies, et cana victa pruina Non pugnavit humus. — Non pugnare, non laborare. Cic. 3. Nat. D. 1. 3. Mibi videtur Epicurus de diis non magnopere pugnare. non prendersi gran travaglio, non interessarsi molto. ¶ 3. Pugnare, et pugnam dare apud comicos interdum est dolum, fallaciam comminisci, machinam excogitare ad fallendum et fraudandum. Plaut. Pseud. 1. 5. 110. Priusquam istam pugnam pugnabo, ego etiam prius dabo aliam pugnam claram et commemorabilem. Id. Epid. 3. 4. 57. Epidice, frugi es: pugnasti: homo es, qui me emunxisti etc. Sic Id. Capt. 3. 4. 53. Profecto jam illiquid pugnæ edidit. Id. Bacch. 4. 9. 43. Pugnam conserui sedi. Ego eum adeo uno mendacio devici. Adde eund. ibid. 2. 3. 39.; et Ter. Eun. 5. 3. 60. Huc pertinet illud Ter. Adelph. 5. 3. 56. Istam psaltriam una illuc mecum hinc abstraham. n. Pugnaveris. Donatus interpretatur, magnam rem feceris: quod fere eodem recidit.

PUGNUS, i, m. 2. Ratione habita etymi Paul. Diac. p. 219. 2. Mül. Pugnus a punctione, id est percussu dicitur. Cf. πύξ, πυγμή, pugno, pugno, pugna, pugil. — Ceterum pugnis est manus contracta et clausa ad capiendum, vel feriendum: ejus ictus colaphus etiam dicitur, πυγμή, κόρυδαλος (It. pugno; Fr. poing; Hisp. puño; Germ. d. Faust; Angl. a fist, neif).

I.) Proprie. — a) Generatim. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 47. 145. Manum plane compingere, pugnare facere. Id. 5. Tusc. 27. 77. Certare pugnis, calcibus, unguibus. Id. 5. Ferr. 23. 56. Quum pugnis et calcibus concisus esset. Plaut. Bacch. 3. 3. 46. Pugnis aliquem contundere. Id. Pæn. 1. 2. 145. pectere. Id. Amph. 1. 1. 172. cenerare. et 2. 1. 59. obtundere. Id. Truc. 4. 2. 55. (et Horat. 1. Sat. 2. 66.) cedere. Id. Pæn. 4. 1. 3. incursare. Id. Rud. 3. 4. 5. Pugnum alicui in os impingere. Paul. Dig. 47. 10. 4. ducere alicui, tirare unum pugno. Ter. Phorm. 5. 7. 95. Pugnos in ventrem ingerere. Id. Adelph. 2. 1. 17. Ne mora sit, si incurram, quin pugnis continuo in mala bareat. Ovid. 6. Met. 626. Is mihi, dum resto, juvenili guttura pugno Rupit. Horat. 1. Sat. 3. 100. glandem atque cubilia propter Unguibus et pugnis, dein fistibus, atque ita porro. Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus. — b) Speciatim de pugilatu: ad rem Cic. Brut. 69. 243. Sed et pugiles iocercitanti, etiamsi pugnos et plagas, Olympiorum cupidum, ferre possunt, solem tamen sæpe ferre non possunt. Horat. 3. Od. 12. 8. neque pugno, Neque segni pede victus. Id. 1. ibid. 12. 26. puerosque Ledæ, Hunc equis, illum superare pugnis Nobilem. Cf. eund. 2. Sat. 1. 26. Castor gaudet equæ, ovo prognatus eodem Pugnis.

II.) Translate de mensura. Marcell. Empir. 8. circa med. Rosæ siccæ pugnos duos.

PULIA saxa esse ad portum, quæ sit secun-

dum Tiberim, ait Fabius Pictor, quem locum putat Labeo dici, ubi fuerit Ficania via Ostienas ad lapidem undecimum. Hæc Festus p. 250. 31. Müll.

PULCELLUS, PULCER et similia. *P. PULCELLUS, PULCER*, etc.

PULCELLUS et pulcellus a, um, adject. deminut. pulcri, *vaghetto, bellino, belluccio*, venustulus. Crassus apud Cic. 2. Orat. 65. 262. Audiamus pulcellum puerum scilicet ironice; deformis enim erat P. Elius Lamia, qui contra Crassum dicebat apud M. Perpernam iudicem in causa adversus Aculeonem. Cic. 7. Fam. 23. Bacchæ pulcellæ. h. e. Baccharum signa. Id. 1. Att. 16. et 2. ibid. 1. et 22. pulcellum vocat P. Clodium inimicum suum, tum quod cognomine Pulcher erat, tum etiam ironice, quod facie illiberali esset, ut constat ex Cic. fragm. orat. in P. Clod. 4. ejusque Scholiast. ibid. ab A. Mario editis: nec audiendus Manutius, qui ex locis perperam interpretatis Plutarchi in Cæsare, et in Cicerone credere videtur, Clodium pulchrum reuera fuisse. V. ejusd. Marii adnot. ad loc. cit. et p. 209. edit. 3.^a, h. e. Class. Auct. T. 2.

PULCER et pulcer, cra, crum, adject. — Velites, teste Cic. Orat. 48. 160., Farron. apud Charis. p. 56. *Putsch* et *Scouro de Orthogr.* p. 2256., sine aspiratione scribebant, excepto si vocalis sequeretur, ut in recto singulari, et in superlativo. Etiam Ciceronis aspiratio ubique adhibebatur. Paulistim deinde extrita est ubique: et non solum *pulcra, pulcrum*, sed etiam *pulcer, pulcherrimus, pulcellus*, quæ in MSS. teste Pier. ad Virg. 2. G. 334.) et lapidibus non uis repetitur. Sed usus frequentior videtur in his rebus in ceteris reliquisse. Scaur. de Orthogr. p. 2256. *Putsch*. Pulchrum quavis in consuetudine aspiratur, nihilominus tamen ratio exigit et commendanda et scribendum esse persuadet: ne una omnino dictio, adversus Latini sermonis naturam, in media adspiraretur: quævis sententia a Græcis potest esse translata, quævis *polysyllaba*. — Etiam *pulcer* et *pulcrum* aliquando scriptum fuit, sive quod a Græco *πολύς*, sive quod a Latina *polio* duci creditum est. Ennius apud Cic. 1. Divinat. 48. 107. Romulus pulcer in alio Quiriti Aventino. Id. ibid. 20. 46. Nam me pulcrus locum pulcer per amena saluta. Et pulcrum septare. Sic *pulcherrimus*, ibid. 46. 106. Et Venus pulcra deorum. Id. apud Prop. ad Virg. 6. Æl. 31., ubi notandus genitivus Græci more. Alii tamen ubique per a scribunt. *Interpret.* apud Gruter. 556. 1. PARIMIAE *polycras* quæ vixit ANN. VIII. etc. — Ratione habita ceteri, *pulcher*, ut nonnulli volunt, est a *πολύχρως* multum coloris nitentisq; habens; vel a *πολύχρως* multum habens gratie; vel a *πολύχρως*. Alii a *πολις*, alii aliunde ducunt. — Comp. *Pulcher* et Sup. *Pulcherrimus* I. et II. 1. — *Pulcher* est formosus, venustus, decoratus. *Heptas*, *μάλῳς* (It. *bello*, *vaño*, *avvenente*; Fr. *beau*, d'un aspect agréable; Hsp. *hermoso*, *bello*, *agradable à la vista*; Germ. *schön*; Auct. fuit. *beautiful*, *beauteous*, *handsome*).

1.) Proprie refertur ad corpus, formam et speciem rerum. — a) De hominibus. Cic. 1. Off. 40. 144. Quam casu formosus puer preteriret, dixissetque Septades, O puerum pulcrum. Pericle! *Phædr.* 2. 2. Animosque ejusdem pulcra juvenis ceperat. Sueton. Domit. 18. Fuit pulcher ac decens, maxime in iuventa. Virg. 1. Æn. 530. Regina ad templum formâ pulcherrima Dido Incessit. et 7. ibid. 179. quo pulcior alter Non fuit. *Æneidam*. Horat. 1. Od. 16. 1. O matre pulcra filia pulcior. Id. 1. Ep. 1. 106. Ad summam, sapiens non minor est Jore, dives, liber, honoratus, pulcher, et 2. ibid. 2. 4. Candidus et talos a vertice pulcher ad imos. Virg. 9. Æn. 684. et pulcher Aquicolus armis. h. e. pulcris armis instructus. — Ad illud Virg. 3. Æn. 119. taurum tibi, pulcher Apollo: Servius hæc adnotat: Quidam epitheton datum Apollini reprehendunt. Pulcros enim a veteribus exoletos dictos: nam et apud Lucilium Apollo pulcher dici

non vult. — b) De rebus physicis et brutis animalibus. Cic. Senect. 15. 53. de vite et uva. Qua quid potest esse tum fructu lætius, tum aspectu pulcrius? Virg. 2. G. 463. varios pulcra testudine postes. Id. 9. ibid. 358. pulcrosque tapetas. Cæs. 7. B. G. 15. Pulcherrima prope totius Gallie urbs. Ovid. 14. Met. 260. perque atria marmore tecta Ad dominam (Circen) ducunt: pulcro sedet illa recessu Sublimis solio. Id. 1. Pont. 8. 37. Pulcri borti. Lucret. 4. 1027. et 1087. pulcher color. Virg. 2. G. 137.; et Val. Flacc. 5. 486. fluvius. Horat. 1. Sat. 5. 89. Pulcherrimus panis. Id. 1. Ep. 18. 33. Pulcræ tunica. Id. 1. Sat. 2. 89. clunes. Festus p. 238. 16. Müll. Pulcher bos appellatur ad extimam pinguitudinem perductus. Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (59). Praxiteles fecit ex ære pulcherrima opera.

II.) Translate ¶ 1. Universim, morali ratione usurpatur de abstractis et de rebus physicis, et est bonus, excellens, magnus, honestus, etc.: hinc latissime patet. — a) Dicitur pulcher bonus in quocumque genere. Cæs. 7. B. G. 77. Pulcherrimum exemplum. Sall. in epist. Mithrid. ad Arsac. Pulcherrima classis. Id. Cat. 5. extr. Republica paulatim immutata, et pulcherrima pessima ac flagitiosissima facta est. Cic. 1. Off. 32. 118. Quæ majori parti pulcherrima videntur, ea exoptant. Virg. 5. Æn. 728. pulcherrima consilia. Horat. 1. Sat. 10. 6. pulcra poemata. Alii leg. pura. Gell. 19. 8. Poetarum pulcherrime. Petron. Satyr. 88. Pulcherrima artes. Cato R. R. 104. Acetum acerrimum et pulcherrimum. Plin. 21. Hist. nat. 4. 10. (19). unguentum. Horat. 1. Ep. 15. 41. quoni sit obeso Nil melius turdo, nil vulva pulcrius ampla. — b) Item carus, gratus. Virg. 1. Æn. 822. pulcra pro libertate. — c) Item pretiosus. Id. 9. ibid. 253. pulcherrima præmia. Horat. 2. Sat. 3. 95. Virtus, fama, decus, divina, humanaque pulcris Divitiis parent. — d) Item clarus, nobilis. Virg. 2. Æn. 290. Nascetur pulcra Trojanus origine Cæsar. — e) Item lætus, faustus. Horat. 1. Od. 36. 10. Cressa ne careat pulcra dies nota. Flor. 2. 2. ante med. Pulcherrimus exitus. — f) Item gloriosus, honoratus, honestus, laude dignus. Flor. 2. 12. ad fin. Pulcherrimus triumphus. Lucret. 5. 1233. pulcros fauces, saxasque secures. Sall. Cat. 20. Maximum et pulcherrimum facinus. Virg. 4. G. 218. pulcræque petunt per vulnera mortem. Val. Flacc. 1. 40. Ille mihi militiam, veterem quæ pulcrior actis, Annue, et ibid. 498. pulcherrima capta. Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 91. Miscetur decori virtus, pulcherque severa Armatum terrore pudor. Ovid. 13. Met. 695. Pro populo cecidisse suo, pulcrisque per urbem Funeribus ferri, celebrique in parte cremari. — Cum Genit. Sil. It. 11. 365. pulcherrimus inq; Et dignus heri compos memorabilis anni. h. e. valde gloriosus et laudandus ob justam iram conceptam. — g) Pulcrum est, laude dignum est, honestum, decorum est, è una bella cosa. Virg. 2. Æn. 318. pulcrumque mori succurrit in arma. Propert. 2. 2. 44. Pulcrius hac fuerat, Troja, perire tibi. Lucan. 9. 391. pati vel quæ tristissima. pulcrum, Romanumque putant. Quintil. 1. 2. 22. Turpe ducet cadere patri: pulcrum superasse majores. Horat. 1. Ep. 2. 30. Cui pulcrum fuit in medios dormire dies, stinò una bella cosa: tenne per un gran bene. ¶ 2. De nominibus est fortis (ut *καλός* Græce) quasi *πολύχρως*, manu multum valens. Sic enim Servius interpretatur illud Virg. 7. Æn. 656. satis Hercule pulcro Pulcher Aventinus. Quo pertinere voluit illud Flor. 2. 19. Hactenus populus R. pulcher, egregius, pius, sanctus, atque magnificus. et 4. 4. in fin. Tum quidem etiam manu pulcher apparuit. ¶ 3. Item de hominibus. Cic. Mur. 12. 26. Prætor interea ne pulcrum se ac beatum putaret, atque aliquid ipse sua sponte loqueretur, et quoque carmen compositum est. Simile est illud, ne sibi valde placeret. — NB. De cognom. Rom. *P. ONOM.*

Homonym. Pulcher plus est quam venustus.

Nam pulcher ad formam dignitatem addit et quamdam majestatem; et est virorum: venustus specie constat; et est femininum. Sueton. Ner. 51. Fuit vultu pulcro magis, quam venusto. *più bello*, *che grazioso*. Non est tamen id perpetuum.

PULCRALIA vel pulchralia, tum, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, a pulcris, quod idem est ac pulcher. Pulchralibus atque cupidius, Cato dixit in ea oratione, quæ est de fundo oleario, teste Festo p. 242. 8. Müll.: h. e. bellariis.

PULCRE vel pulchre, adverb. Comp. Pulcrius sub b.; Sup. Pulcherrime sub a. — Pulcre est probe, bene, optime, præclare, recte, belle, *καλῶς* It. bene, benissimo, eccellentemente, pulitamente; Fr. bien, joliment, très-bien, à merveille; Hsp. bien, lindamente, muy bien, perfectamente; Germ. schön, vortrefflich, herrlich, sehr, wohl; Angl. well, very well, excellently, neatly, finely). — a. Generatim. Cato R. R. 74. Pulcre subigere aliquid. Plaut. Merc. 5. 2. 61. Edes probæ, pulcreque edificatæ. Ter. Adelph. 3. 4. 16. Salsamenta hæc fac inacerentur pulcre. Plaut. Pers. 4. 4. 6. Oppidum pulcre munimur. Martialis. 1. 78. Pulcre valere. Nepos. Att. 13. aliquid facere. Cic. Orat. 68. 227. Nihil est aliud, pulcre et oratorie dicere, nisi optimis sententiis verbisque lectissimis dicere. Ter. Eun. 3. 1. 26. Pulcre mehercle dictum, et sapienter. Plancus ad Cic. 10. Fam. 23. Lepidum pulcre voram. Ter. Adelph. 4. 1. 17. Ego illius sensum pulcre calleo. Phædr. 4. 20. intelligo. et 3. epil. extr. meminero. et 5. 10. Hoc cur, Philete, scripserim, pulcre vides. Sulpicius ad Cic. 4. Fam. 5. sub fin. Secundam pulcherrime ferre fortunam. Cic. 2. Divinat. 15. 36. Quam tristissima exta fuerunt, proxima hostia litatur sæpe pulcherrime. Plaut. Epid. 3. 4. 36. Conclavisti pulcre, hæc comperato con vantaggio. (Sic pulcre vendere, Id. Pers. 4. 4. 31. et 34.) et 5. 1. 18. Signum pictum pulcre. Id. Bacch. 9. 145. Hoc est incepta efficere pulcre. Ter. Heaut. 3. 1. 41. Pulcre instructa ad perniciem. Cic. 2. Nat. D. 32. 81. Omnia subjecta esse naturæ, et ab ea pulcherrime regi. Ovid. 3. Amor. 8. 5. Quom pulcre nostri dominæ placuerit libelli. Plaut. Most. 1. 1. 51. Decet me victitare pulcre, te misetis modis. passarmela bene, videre. et Lucret. 5. 173. Pulcre degere ærum. Plaut. Mil. glor. 2. 6. 56. Pulcre admonuisti. Id. Rud. 5. 3. 9. Istæ tibi res ex sententia pulcre evenit. Id. Men. 3. 2. 7. Pulcre ulcisci injuriam. Cic. Cluent. 26. 72. Pulcre asseverat, se esse ab Oppianico destitutum. h. e. scite, callide, et simul affirmate. Sic Phædr. 1. 10. extr. Te credo surpissus, quod pulcre negas. — b) Speciatim est large, copiose. Plaut. Aulul. 3. 1. 6. Neque ligna ego usquam gentium præberi vidi pulcris. — c) Item valde, aut prorsus, in malam partem. Plaut. Cure. 1. 3. 58. Jamne ego relinquo? pulcre occidi. Id. Mil. glor. 2. 4. 50. Si ad herum hæc res pervenerit, peristi pulcre. — d) De eo, cui dolus bene processit. Plaut. Merc. 3. 4. 19. Pulcre os sublevit patri. Id. Pæn. a. 2. v. 11. Veneri pulcre adii manum. — e) Est interjectio applaudentis, approbantis. Ter. Eun. 4. 7. 3. τῆν. Primum ædes expugnabo. ὄν. recte. τῆν. Virginem eripiam. ὄν. probe. τῆν. Male mulcabo ipsam. ὄν. pulcre. Id. Heaut. 2. 3. 92. Assimulabimus, tuam amicam hujus esse amicam. cur. pulcre. Adde Horat. Art. P. 428. — f) Pulcre est mihi, præclare mecum agitur, curia mihi ex sententia procedunt. Cic. 1. Nat. D. 41. 114. Propone ante oculos Daum, nihil aliud, nisi, Mihi pulcre est, et Ego beatus sum, cogitantem. Horat. 2. Sat. 8. 18. sed quis cœnantibus una, Fundani, pulcre fuerit tibi, nosse laboro. Catull. 23. 5. Est pulcre tibi cum tuo parente, te la passi bene: jucunda risus. Sic ibid. 15. Quare non tibi sit bene ac heate? — g) Pulcre esse, belle habere, pulcre victitari, genio indulgere. Plaut. Merc. 3. 3. 21. Quin ergo imus, atque obsonum curamus, pulcre ut simas? Simile est illud ejusd. Men. 3. 2. 20. Minore nusquam bene fuit dispendio.

PULCRESCO vel pulcresco, is, ere, n. inchoat. 3. pulcher fio. *Seren. Sammon. 44. 824.* At succla bedera pulcrescit foeda cicatris. *Augustin. serm. 35. inter homil. 50. sect. 3. (nunc in supposit. num. 315. Appendic.)* Quidquid pulcrescit visu, quidquid dulcescit gustu. *Cassiod. 5. Variar. 40.* Unius rei facies de addita venustate pulcrescit.

PULCRIFICO vel pulchrifico, as, are, a. 1. pulcrum facere. *Isid. 17. Orig. 8.* Unde et splendorem cutis (*mastix*) pulchrificat.

PULCRITAS vel pulchritas, atis, f. 3. idem ac pulcritudo. *Cæcilius apud Non. p. 155. 18. Merc. Dii boni, quid illud est pulchritatis?*

PULCRITUDO vel pulchritudo, inis, f. 3. venustas, decor, elegantia, καλλος (It. bellezza; Fr. beauté; Hisp. beidad, lindeza, hermosura; Germ. d. Schönheit, Vortrefflichkeit; Angl. beauty, fairness, comeliness, pulchritude).

I.) Proprie de corporibus. *Cic. 4. Tusc. 13. 31.* Ut corporis est quedam apta figura membrorum cum coloris quadam suavitate, eaque dicitur pulcritudo. *Id. 1. Off. 28. 98.* Ut enim pulcritudo corporis apta compositione membrorum movet oculos, et delectat hoc ipso, quod inter se omnes partes cum quadam lepore consentiunt, etc. *et ibid. 36. 130.* Pulchritudinis duo genera sunt, quorum in altero venustas est, in altero dignitas: venustatem muliebrem ducere debemus; dignitatem, virilem. *Id. 1. Divinat. 25. 52.* Vidisse se in somnis pulchritudine eximia feminam. *Plin. 10. Ep. 46.* de aqueductu. Utilitas operis et pulchritudo. *et Gell. 15. 31. de imagine.* Operis pulchritudo et præstantia. *Id. 3. 9. sub fin.* Pulchritudo equi. *Flor. 2. 6. urbis. Cic. 3. Orat. 25. 98. colorum. Sueton. Ner. 38. Sannæ. Plin. 3. Ep. 19.* Prædia agris meis vicina venisse sunt. In his me multa sollicitant, aliqua deterrent. Sollicitat ipsa pulchritudo iungendi. *Plin. alter 37. Hist. nat. 9. 46. (129).* Nomen per alienas pulchritudines iactatum. *h. e. pulcræ gemmas.*

II.) Translate, morali ratione. *Cic. 3. Orat. 19. 71.* Præclara et eximia species oratoris perfecti et pulchritudo. *Id. 2. Fin. 15. 49.* Honestum sua pulchritudine specieque laudabile. *Id. 2. Off. 10. 37.* Quis non admiretur splendorem pulchritudinemque virtutis? *Petron. Satyr. 2.* Pulchritudo orationis. *Quintil. 3. 7. 12.* Pulchritudo robarque verborum.

PULCRITUDO, ii. *V. PULEJUM.*

PULCRITUDO, i, n. 2. vinum pulejo conditum apud *Lamprid. Elagab. 19.* quod glechonites vocetur a *Colum. 12. R. R. 35. 1.* Sic pulejata posca. *Veget. 5. Veterin. 75. 2.*

PULCRITUDO, a, um. *V. voc. præced.*

PULEJUM vel pulegium, is, n. 2. Quæ scriptio g exteri, videtur frequentior esse in MSS., teste *Rhodio* in *Lex. Scribon.* et aliis. — *Pulejum, pulegio, γλήχων.*

I.) Proprie est herba hortensis odorata duorum generum, salvi et silvestris. Utraque et mas est, et femina: illa florem habet candidum, hæc purpureum. Silvestris minoribus est foliis, quam sativa, et vi efficaciore ad varios usus in medicina, quos *Plin. 20. Hist. nat. 14. 54. (152).* recenset. Dicitur etiam odore necare pulices: unde et nomen ei factum putant. Rustici utuntur et viridi, et siccata ac reposita clibis condiendis. *Cic. 2. Divinat. 14. 33.* Pulejum aridum florescere dicitur ipso brumali die. *Martial. 12. 32.* Quodrina nigri nec corone puleji. *Colum. 12. R. R. 35. 1.* condiendo vino: *Pallad. 12. R. R. 22.* condiendis olivis pulejum memorant. *Seren. Sammon. 1. 18.* Pulegiumque potens una super aura locabis. Adde eumd. 32. 599. ubi, ut etiam apud *Marcell. de medic. 40.*, pulejum potens dicitur ob efficaciam virtutis. Sic *Virg. 7. Æn. 19.* Quos hominum ex facie des sæva potentibus herbis induerat Circe in vultus ac terga ferarum.

II.) Translate. *Cic. 16. Fam. 23. extr.* Cras exspecto Leptam: etenim ad cuius rutam pulejo mihi tui sermonis utandum est. *h. e.* ad tristitia illa et ingrata Laptæ suavitate sermonis tui uti

debeo. Ruta amara est, pulejum suave: miscenturque sæpe in condimentis temperandi causa.

PULEX, icis, m. 3. Qui primam corripit posse putant, auctorem habent incerti, aut potius nullius ponderis, in *carm. de Pulice*, 1. Parve pulex, et amare, lues inimica puallis. — *Pulex, φύλλα* (It. pulce; Fr. puce; Hisp. pulga; Germ. d. Floh; Angl. a flea) est insecti minuti genus, homines, canes, gallinas etc. infestans. A *Plinio 9. Hist. nat. 47. 71. (154).* dicitur æstivum animal, pernici saltu molestum. *Plaut. Curc. 4. 2. 13.* Item genus est lenonium inter homines, ut muscæ, culices, cimices, pedesque, pulicesque. *Martial. 14. 83.* ejus lemma *Scalptorium*. Defendit manus hæc scapulas mordente molesto Pulice, vel siquid pulice sordidius. *Cels. 6. 7. (n. 9.)* Si pulex intus est (in aure), compellendum eo lane paululum est. *Varro 3. R. R. 9. 8.* Pulices et cetera nasci solent, quæ gallinam conquiscentes non patiuntur. Sic *Colum. 8. R. R. 5. 3. de gallinis.* Pulicibus aliisque similibus animalibus replentur (cubilia), quæ secum affert avis etc. *Pallad. 1. R. R. 35. circa med.* Culices galbano infuso fugantur: pulices amurca. — Sunt etiam oleribus innascentes: pulices, eaque erodentes. *Colum. 10. R. R. 320.* Exurat sata ne resoluti pulveris æstus, Parvulus aut pulex irrepsit dente lacessat. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

PULICARIA, æ, f. 1. herba eadem ac psyllion, φύλλιον. Ejus meminit *Theod. Priscian. 1. 10. V. CYNOMYIA. Cæd. Aurel. 2. Acut. 37. ante med.* Linteola tenuia tingentes similiter aut succo plantaginis, aut polygoni, aut portulacæ, aut herbe pulicariæ. — Etiam pulicaris, e, scribitur. *Id. 3. ibid. 8. ad fin.* Ut herba pulicaris, quam psyllium vocant. Adde *Isid. 17. Orig. 9. 54.*

PULICARIS, e, et

PULICARIUS, a, um, adject. *V. PULICARIA.* **PULICARIS**, as, are, n. 1. pulices edere. *Gloss. Gr. Lat. ψυλλίζειν, pulicare.*

PULICOSUS, a, um, adject. ψυλλώδης, pulicibus plenus. *Colum. 7. R. R. 13. 2.* Pulicosæ cani remedia sunt.

PULLARIUS, a, um, adject. ad pullos pertinentes. 1. Est ad pullos equorum pertinet, ut Pullaria collectio. *Veget. 3. Veterin. 25. init.*, et est tumor in dentitione inter gingivas et maxillas generatus. 2. Item ad pullos gallinæcos pertinet. *Inscript. apud Fea Fam. di Fast. cons. p. 32. TI. CLAUDIO FESTO LICORI IDEM DECYRIALIS DECYRIÆ PULLARIÆ.* Alia apud *Donat. 166. 3. DECYRIALES PULLARI.* Ex his patet, etiam pullarios in decuriis fuisse divisos. Alia apud *Gruter. 447. 2. M. AVRELIO SVRETO M. AVR. SVRETVS ET M. AVR. PVLNTIANVS FILII NEGOTIANTI PULLARIO PATRI FECERVNT.* 3. Item ad pullum, quæ puerum notat. Pullaria enim fæles dicitur ab *Auson. epigr. 70.* qui instar felis sorices venantis, pueros captat et corrumpit. Hinc pullariam dixit *Plaut. apud Paul. Diac. p. 243. 3. Müll.* manum dexteram αναφλώσαν τοῦς παῖδας. *Turneb. l. 3. Adversar. c. 11.* Simile est illud *Auson. loc. cit.* in voce PULLIPREMA. — Hinc

Pullarius, ii, m. 2. absolute, substantivorum more, 1. Est qui e pastu pullorum gallinæcorum captat auspicia. *Plancus* ad *Cic. 10. Fam. 12.* Pullariorum edmonitu, non satis diligenter eum auspiciis operam dedisse. *Cic. 2. Divinat. 34. 72.* Attulit in cavea pullos is, qui ex eo ipso nominatur pullarius. *Liv. 10. 40.* Consul pullarium in augurium mittit: pullarius auspicium mentiri ausus tripodum solistimum consuli nunciavit. *Inscript. apud Gruter. 557. 6. M. POMPEIO M. F. ANI. ASPRO. LEG. XV. APOLLINARIS ATIMETVS LIB. PULLARIVS EXCIT.* Alia apud *Murat. 788. 4. L. AVILLIVS L. F. ASPERNVS PULLARIVS LEG. VI. CLAUDIVS* (unda dicimus, suum cuique legioni pullarium fuisse.) Alia apud *Gruter. 627. 5. C. CALPURNIVS C. L. GLYPTVS VIATOR PULLARIVS scilicet, qui magistratui auguria per pullarios captanti præsto erat. — Pullarii adhuc erant apud Romanos anno a Chr. n. cccclv., quo*

hæc scribebat *Salvian. 6. Gub. D. 2.* Numquid non consilibus et pulli adhuc gentilium sacrilegiorum more pascuntur, et volantis pennæ auguria quærantur, ac pæne omnia sunt, quæ etiam illi quondam pagani veteres frivola atque irridentia duxerunt? 2. Item pullarius est puerorum corruptor. *Gloss. Philox. Παῖδεραστής, pullarius. V. supra sub 3.*

PULLARIUS, ii. *V. voc. præced. in fin.*

PULLASTER, i, adject. juvenis. *Gloss. Lat. Gr. Pullaster, πῶλος. V. voc. seq.*

PULLASTRA, æ, f. 1. pullastra, gallina adulescens. Suapte natura adjectivum est. Nam subintelligitur gallina. *Varro 3. R. R. 9. 9.* Et ea quæ subicias potius vetulis, quam pullastris. *Scaliger* aliter legit. Hæc enim habet: Vetus lectio pullitris, quod verum est. Nam pullastræ non ad ætatem refertur, sed ad magnitudinem. Pullastri enim in genere gallinæco, qui pumiliones hominibus. Pullitra autem, vel pulletra (nam utroque modo scribebatur) quæ adhuc effeta non est. Deinde *Turnebum* reprehendit, qui pullinis legendum conjiciebat. Pullitris probat etiam *Pontedera* in not. ad *Varron.*, sed *Schneiderus* putat pullastris retinendum. *V. voc. præced.*

PULLATIO, ōnis, f. 3. πῶλοσκα, fetura pullorum gallinæcorum. *Colum. 8. R. R. 5. 9.* Plerique tamen etiam ab æstivo solstitio non putant bonam pullationem.

PULLATUS, a, um, adject. vestito di nero, μελανεῖσθαι, atratus, pulla veste indutus. 1. Pullatus est lugubre habitum ferens ex parentum morte, vel alia quavis ratione. *Juvenal. 3. 212.* Si magna Asturici cecidit domus, horrida mater, Pullati proceres: differt vadimonia prætor. *Ammian. 29. 2. circa med.* Funus ejus per vespillones elatum pullati præcedere honorati complures, inter quos et fratres jussi sunt consulares. *Sidon.* de illis qui omnia præpostere agunt 5. *Ep. 7.* Albeti ad exsequias, pullati ad nuptias. 2. Pullati etiam dicebantur infimæ plebis homines, quod sive togati, sive prænupati, sive tantum tunicati essent, ipso sæpe artis usu, tum angustia rei familiaris impediuntur albas ac nitidas semper vestes habere. *Plin. 7. Ep. 17.* Illos quoque sordidos pullatosque reveremur. *Quintil. 6. 4. 6.* Imperitis ac pullatæ turbæ relinquant. *Id. 2. 12. 10.* Jam collidere manus, terræ pedem incutere, frontem cedere, mire ad pullatum circulum facit. *Sueton. Aug. 44.* Sanxit, ne quis pullatorium media cavea sederet.

PULLEJACEUS, s, um, adject. idem ac pullus. Hoc vocabulo utebatur Augustus, ut in ejus vita scribit *Sueton. 87.* Nempe, ut recte *Casaubonus* monet, ad aliorum colorum exemplum, quadam ingenii lascivia, id verbum formabat. Sic enim dicimus violaceus, hederaceus, herbaceus, etc.

PULESCO. *V. PULLULASCO.* Legitur etiam in *Gloss. Lat. Gr. Pullesco, βλαστάνω.*

PULLICENUS, i, m. 2. deminut. pulli, pulcino, qui ex gallinæ ovo nascitur, pullus gallinæceus. *Lamprid. Alex. Sev. 41.* Qui eos (palumbos) ex ovis ac pullicenis ac plionibus alerant. *h. e.* ex pecunia, quæ illis venditis colligebatur.

PULLIGER, ra, rum, adject. qui pullum gerit, parturit. *V. Fulgent. loc. cit.* in **PUERIGENUS**, in quo si puerigena legas, videtur etiam pulligena pro pulligera legendum.

PULLIGO, inis, f. 3. Idem ac pullus color. *Plin. 8. Hist. nat. 48. 73. (191).* Nigri velleris oves præcipuè habet pollentia juxta Alpes: Asia rutilli: Canusium fulvi: Tarentum et sæe pulliginis.

PULLINACEUS, a, um, adject. ad pullos pertinentes. *Plin. Valerian. 3. 30.* Anthracas, quod alii dicunt oculum pullinaticium (lege pullinaceum), alii carbunculum.

PULLINATICIUS, a, um. *V. voc. præced.*

PULLINUS, o, um, adject. 1. fæt πῶλοσός, qui est pulli, ut Pullini dentes, quos primum equi jaciunt, et indices ætatis sunt. *Plin. 8. Hist. nat. 44. 69. (172).* Priusquam dentes, quos pullinos appellant, jaciunt. 2. Item ad pullum

gallinaceum pertinens. *Marcell. Empir. c. 31. p. 132. retro ed. Ald.* Sordes intra pullinum ventrem repertas contundes. *Id. c. 18. init. p. 111.* Adipis pullinæ libra. *Veget. 4. Veterin. 2. 14.* Lixivium quoque ex arbore ulmi-adversus sterces pullinum prodest. Ita *Schneiderus* edidit; alii perperam pro pullinum scribunt plurimum. *Id. 5. ibid. 14. 9.* Aliquando et atercus pullinum, vel alia noxia in cibo sumpta, quum inflationem fecerint, impediunt mictionem.

PULLIPRĒMA, æ, m. 1. παιδεραστής, παιδοφύλαξ; pullarius. *Auson. epigr. 70.* Lucili vatis subulo pulliprema *Alti leg.* pullipreino eodem sensu.

PULLITĒS, æ, f. 5. pullatio, fetura avium. *Varro 3. R. R. 7. 6. de columbis.* Altera de causa propter pullitē; ipsæ enim propter pullos, quos habent, utique redeunt. *Colum. 8. R. R. 9. 4. de turturib.* Itaque circa messem, quum jam confirmata est pullitēs, eligitur. *Id. 9. ibid. 11. 1. de apib.* Quum primo vere in eo vase nata est pullitēs. Adde *eund. 8. ibid. 14. 11.*

PULLĪTRA. *V. PULLASTRA.*

PULLO, as, are, n. 1. idem ac pullulo, germino. *Calpurn. 5. Ecl. 19.* Tunc etenim toto vernanti gramine silva Pullat, et æstivas reparabilis inchoat umbras.

PULLŪLASCO, is, ere, n. inchoat. 3. germogliare, βλαστάνω, pullulans fio, germino, germinem emitto. *Colum. 4. R. R. 21. 3.* Et ita ex novello palmitis vitis pullulascit. Est qui leg. pullascit eodem sensu. *Prudent. 10. περὶ στεφ. 882.* Utrum renatis pullulascit artubus.

PULLŪLATIO, ōnis, f. 3. actus pullulandi.

I.) Proprie. — a) Generatim. *Hieronym. Orig. in Ezech. 11. 5.* Pullulationes-exaruerunt in tantum, ut (arbor) radicibus eviſa sit. — b) Speciatim est Gr. τὸ αἰσθαλές, conditio plantæ, quæ semper viret. *Priscian. Præexercitat. rhet. 7. p. 1338.* Putsch. Hic non ignores, quomodo etiam deos debeas laudare. Similiter arbores a loco, in quo gignuntur. Dices autem, quomodo de corpore, staturam, pulcritudinem, pullulationem, quomodo de mali arbore. Hic *Hermogenes*, quem *Priscianus* interpretatur, habet τὸ αἰσθαλές, ὡς ἡ ἔλαια. h. e. perpetuam viriditatem, ut oliva arbor.

II.) Translate. *Cyprian. Prædest. 2.* Pullulatio peccatorum.

PULLŪLO, as, avi, atum, are, 1. (pullus). Part. Pullulans sub A. I. — Pullulare est pullos emittere, id est stolones, sive germina, fetibicare, pullulare, germogliare, παραφυῶν, βλαστάνω.

A) Neutorum mure.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de arboribus dicitur, quum a radicibus novæ plantæ surgunt. *Virg. 2. G. 17.* Pullulat ab radice aliis densissima silva. *Colum. 4. R. R. 27. 1.* Quam altissima fodiendæ vineæ sunt, quo lætius atque hilarius pullulent. *Plin. 17. Hist. nat. 10. 12. (65).* Natura et plantaria demonstravit multarum radicibus pullulante subole densa et pariete matre, quas necet. ¶ 2. Latiori sensu de brutis animantibus. *Virg. 7. Æn. 329.* Tam sæva facies, tot pullulat atra colubris. *Apul. de Mundo.* Sorsque nascentium, obitorum loco pullulat, et occidentium numerus nascentibus locum pandit.

II.) Translate. *Nepos Cat. 2.* Pullulare incipiebat luxuria. *Ammian. 22. 4.* Unde luxurioris vitæ initia pullularunt.

B) Active est generare. *Apul. 4. Met.* Terras Veuerem aliam virginali flore præditam pullulasse.

PULLŪLUS, a, um, adject. deminut. aliquantum pullus, subniger. *Colum. 2. R. R. 19. 2.* Ista non tam vera possunt videri, quam si sit pullula terra, quæ melius proventu frugum approbat.

PULLŪLUS, i, m. 2. deminut. a pullus, parvus pullus. ¶ 1. Est parvulus puer. — a) Generatim. *Emil. Macer de pulegio v. 8. et seqq. p. 232. ed. Ald.* Ut nondum natus testa circumdatur ori Pullus, sic infans matris vestitur in alvo Quadam pellicula matris de semine

facta, Quam nascens rampit quasi testam pullulus ovi. Ista pellicula medici dixerunt secundas. — b) Speciatim est puerulus amabilis, delictum, amarius. *Fronto 1. ad Antonin. imp. (edente iterum A. Maio) Ep. 3.* Vidi pullulos tuos tam simili facie tibi, ut nihil sit hoc simili similis.

— Joculariter de asino *Apul. 8. Met.* Cave, ne solus exedas tam bellum pullulum, sed etc. ¶ 2. Item stolas, aut germen, quod ex arboris radice nascitur, germoglio. *Plin. 17. Hist. nat. 10. 12. (65).* Nullis vero tales pulluli proveniunt, nisi quarum radices amore solis atque imbris in summa tellure spatiantur. *V. PULLUS, i, II. 3.*

PULLUM, i, n. 2. *V. voc. seq. sub C. I. b.*

PULLUS, a, um, adject. tria diversa significat: scil.

A) Pullus, fortasse Osca vox, videtur esse juvenilis, tener. Quod ait *Cato R. R. 151.* Semen cupressi per ver serito in loco, ubi terra tenerima erit, quam pullam vocant: et *Plin. 17. Hist. nat. 5. 3. (36).* Cato terram optimam iudicat, teneram, quæ vocetur pulla: venit in mentem *Gesnero*, non tam a colore pullam dici, quam a teneritudine, quæ juventutis quoddam robur secundum declarat, ut terram quamdam anum dici *Plin. loc. cit.* docet, quam cariosam appellat *Cato 5.* Sunt etiam qui putant (ut *Aug. Fick, Vergleichendes Wörterbuch der indogerman. Sprachen. Göttingen, 1870.*) pullum hoc sensu esse per synopen pro putulus a putris. Sane *Colum. ait 2. R. R. 10. 18.* Putre solum, quod Campani pullum vocant, et 3. *ibid. 11. 6.* Humus resoluta, quam diximus pullam vocitari. *V. tamen sub C. I. a.*

B) Pullus, deminut. a purus, pro purulus (cf. dicta sub C. I. a.), est mundus. *Varronis fragm. apud Non. p. 368. 28. Merc.* Ubi nitidi ephebi veste pulla candidi, modeste amicti pascunt pecora. pulla enim hic pura est: et fortasse togam puram, seu virilem significat.

C) Pullus est color medius inter rubrum et nigrum, ater, subniger. Volunt esse quasi purus, ut ab unus est ullus: quia natus est, et qualis in lana fusca, et nulla arte dealbata, aut in terra recens atrato proscissa: vel a πῆλός, pro πῆλός, quod idem significat. Gr. φαῖός, ὀφθαλμός (li. di color fosco, scuro o tanè; Fr. malpropre, noir, noirâtre, brun, foncé; Hisp. moreno, obscuro, negrillo, negro, amusco; Germ. dunkelfarbig, graulich, schwärzlich, schwarzgrau; Angl. blackish, of a dusky colour, dun, russet, brown, tawny).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Varro 3. R. R. 12. 5.* Lepus superiore parte pulla, ventre albo. *Colum. 1. R. R. præf. 24.* In aliis regionibus nigra terra, quam pullam vocant, ut in Campania, est laudabilis. *Id. 7. ibid. 2. 4.* Color lanæ pullus atque fuscus, quos præbet in Italia Pollentia, in Bætica Corduba. Pullus ad nigrum videtur magis, quam fuscus accedere. Poetæ tamen latius hæc accipiunt. *Horat. Epod. 16. 46.* Suamque pulla ficus ornat arborem. *Id. 1. Od. 25. 18.* Pulla myrtus. *Virg. 3. G. 386.* Illum autem, quamvis aries sit candidus ipse, Nigra subest udo tantum cui lingua palato, Rejice, ne maculis infuscat vellera pullis Nascentum. *Tibull. 1. 2. 62.* Concidit ad rugicos hostia pulla deos. *Ovid. 2. Amor. 4. 41.* pendent nivea pulli cervice capilli. — b) Speciatim pulla vestis, sive toga, sive tunica, etc. ex nativo lanæ fuscæ colore, gestabatur ab artificibus et tenuioribus, qui sumptum in ea dealbando ferre non poterant. *Calpurn. 7. Ecl. 26.* Venimus ad sedes, ubi pulla sordida veste Inter femineas spectabat turba cathedras, et *ibid. 89.* sed mihi sordes, Pullaque paupertas. *Cic. 6. Ferr. 24. 54.* præstringit Verrem, quod prætor Siciliæ, deposito senatorio cultu, in officina, ubi vasa cæcata sibi conficienda curabat, majorem partem diei cum tunica pulla sedere solebat et pallio, tamquam vilis quidam artifex, aut infamæ plebis homuncio. — Usus ejus fuit præcipue in exequiis, et luctu. *V. PULLATUS.* *Varro apud Non. p. 549. 33. Merc.* Et, dum supra terram esset, riciniis lugerent (femineæ), funere ipso pul-

lis pallis amictæ. *Ovid. 11. Met. 48.* obscuraque carbasa pullo Naides et Dryades, passosque habuere capillos. pullo substantivi more, pullo colore: quemadmodum dicitur album, nigrum. (*Sic Flor. 4. 2. ante med.* Dux mane cum pullo ante principia conspectus. h. e. cum veste pulla: quod erat mali ominis exitu luctum. Cf. *Liv. 45. 7.* Pullo amictus.) Loquitur autem de lugentibus Orpheæ a Bacchis discerptum. An aliquando albatæ mulieres in luctu fuerint, *V. Kirchmann. de funerib. 1. 2. c. 17.* — Quando epulum in funere civium potentiorum publice dabatur, in eo pullis vestibus non utebantur. Ita enim illud erat funebre, ut munus esset funeria, epulum dignitatis, ut ait *Cic. Vatin. 12. 30.*, ubi Vatinium reprehendit, quod in epulo Q. Ariti cum toga pulla accubisset. Quod autem subdit *ibid. 13. 31.* Quis usquam in luctu domestico, quis in funere familiari cœnavit cum toga pulla? cui de balneis exeunti, præter te, toga pulla unquam data est? Id significat, togam pullam, ne in funere quidem familiari, fuisse unquam vestem cœnatorium seu accubitorium et mensæ aptam, sed synthesim, aut lænam, aut bujusmodi. — c) Non possum togam prætextam sperare, quum exordium pullum videam: proverb. apud *Quintil. 5. 10. 71. b. e.* non possum sperare prosperum meis ausis et conatibus exitum, quum initia parum fausta sint.

II.) Translate. *Martial. 6. 58.* Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores Stamina. h. e. funesta, et vitæ miseræ indicia. Sic *Ovid. Ib. 246.* de Clotho. Nevit et infecta stamina pulla manu. — Hinc

Pullum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est pulla vestis. *V. sub C. I. b.*

PULLUS, i, m. 2. (puer) nomen est generale (ut *catulus*) recens natorum ex animalibus.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Si esset a πῆλός, pullus equinus, proprie de his diceretur. *Virg. 3. G. 75.* Continuo pecoris generosi pullus in arvis Altius ingreditur. — b) Sed dicitur etiam de aliis. *Plin. 8. Hist. nat. 44. 69. (175).* Pulli onagrorum. *Id. 11. ibid. 41. 96. (237).* asinarum. *Varro 3. R. R. 15. 2.* glium. — c) De pullo equino, polledro, absolute *Juvenal. 6. 615.* Cui totam tremuli frontem Cæsonia pulii Infudit. — d) Frequentius dicitur de iis, qui nascuntur ex ovis. *Cic. 2. Nat. D. 48. 124.* Ex ovis pulii orti aluntur ab lia, a quibus exclusi fotique sunt. *Id. 9. Fam. 18.* Pulli columbinal. *Liv. 32. 1.* gallinacii. *Varro 3. R. R. 9. 10.* pavonini. *Id. ibid. 8. 3. de turturib.* Pulli plurimi gignuntur. et *ibid. 10. 6.* Pulli anserum. *Plin. 10. Hist. nat. 33. 49. (92).* hirundinum. *Juvenal. 14. 74.* ciconiæ. *Apul. 1. Dogm. Plat. sub init. cyni. Id. Florid. n. 12.* psittaci. *Pallad. 1. R. R. 28.* pavonis. *Plin. 11. Hist. nat. 16. 16. (49).* apum. *Horat. 2. Sat. 3. 314.* ranæ. *Solin. 52. § 44.* Quum psittacus in pullo est atque adeo intra alterum ætatis sææ annum, quæ monstrata sunt, et citius discit et retinet tenacius; major pullo, est et obliuſus et iadocilis. ¶ 2. Speciatim de gallinacis, pullo, pulcino, pollastro, pollame, absolute *Horat. 2. Sat. 2. 120.* non piscibus urbe petitis, Sed pullo atque hædo. et 2. *Ep. 2. 163.* accipis uram, Pullus, ova, cadum temeti. Adde *eund. 1. Sat. 3. 192.*; et *Senec. 4. Quest. nat. 6.*

II.) Translate. ¶ 1. Tribuitur hominibus (quasi pulchus). Docet enim *Festus p. 245. 26.* Mull. puerum, quem quis amabat, pullum vocari solitum. Hinc Q. Fabium, cui Eburno propter candorem cognomen fuit, pullum Jovis appellatum esse, quod ejus natis icta esset fulmine. (*V. AMBUSTUS.* Adhibetur itaque in blanditiis. *Plaut. Cas. d. 1. v. 50.* Meus pullus passer, mea columba, mi lepus. *Alti leg.* meus pullus, meus passer. *Horat. 1. Sat. 3. 44.* strabonem Appellat petum patrem; et pullum, male parvus Si cui filius est. *Sueton. Cal. 13. extr.* Ictissimo obvictum agmine incescit, super fausta munita sidus, et pullum, et pupam, et alumnum appellantium. *M. Aurel. apud Fronton. 1. ad An-*

tonin. imp. (edente iterum A. Maio) Ep. 1. Pullus noster Antoninus aliquo lenius tussit. ¶ 2. Rapacem hominam *pullum milvinum* vocat Cic. 1. ad Q. fr. 2. 2. ¶ 3. Denique in arboribus *pulli* sunt germina aut stolones ab radicibus enascentes, germogli, polloni, messe. Cato R. R. 51. Abs terra pulli qui nascentur, eos in terram deprimito. (Plin. 17. Hist. nat. 10. 12. (65). vocat *pullulos*.) Adde Pallad. 4. R. R. 9. — NB. De cognom. Rom. V. ONOM.

PULMENTARIS, e, adject. ad pulmentum pertinens. Pulmentaris cibus, apud Plin. 18. Hist. nat. 12. 30. (118). est pulmentarium.

PULMENTARIUM, ii, n. 2. quicumque cibus cum pulte edebatur (It. *companatico*, *camangiare*; Fr. *mets qu'on mange avec un autre*; Hisp. *manjar*, *guisado*, *plato*; Germ. d. *Zukost*, *das zum Brode Gegessene*, bes. Obst, Gewürze, Salz; Angl. *any food that was eaten with puls*, and *afterward with bread*).

I.) Proprie, *pulmentarium* est appellatio iis orta temporibus, quibus usus panis nondum erat, sed pro eo pulte utebantur. Quidquid igitur præter pultem (quæ proprie ex leguminibus coctis fit) et invento pane, post hunc (excepto pisce aut carne) obsonii vice in cæna adiciebant, *pulmentarium* dictum est. Propria autem dicitur de iis, quæ coquantur, et condiuntur: deinde de simplicibus et siccis. Plin. 18. Hist. nat. 8. 19. (83). Pulle, non pane visisse longo tempore Romanos, manifestum, quoniam et pulmentaria bodieque dicuntur. Varro 5. L. L. 108. Müll. et apud Charis. 1. p. 56. Putsch. Pulmentum, quod id cum pulte essent: et inde pulmentarium dictum. Cato ibid. Laserpitium pro pulmentario suo habet. Id. R. R. 58. Pulmentarium familiæ, oleæ caducæ quamplurimum condito. Postea oleas tempestivas, unde minimum nlei fieri poterit, eas condito, parcite, uti quam diutissime durent. Phædr. 3. 7. de mensa sua Dat ossa dominus: frusta jactat familia, Et quod fastidit quisque, pulmentarium. Pers. 3. 102. Uncta cadunt lævis tunc pulmentaria labris. Juvenal. 7. 185. venit qui pulmentaria condit. h. e. coquus. Seneca Ep. 87. Caricæ, si panem habeo, pro pulmentariis sunt: si non, pro pane. Plin. hoc illustrat, quum ait 15. Hist. nat. 19. 21. (82). Fici panis simul et obsonii vicem siccata implent. Id. 31. ibid. 7. 41. (89). de sale. Varro etiam pulmentarii vice usus veteres, auctor est: et salem cum pane esitasse eos, proverbio apparet. Id. 15. ibid. 15. 17. (58). Pira et poma vino et aqua coquantur, atque pulmentarii vicem implent: quod non alia, præter cotonea et struthia. Id. 19. ibid. 8. 54. (171). de sinapi. Usus ejus etiam pro pulmentario, in patellis decocto.

II.) Translate. ¶ 1. De cibis avium. Colum. 8. R. R. 10. 5. de turdis. Semper tamen etiam canaliculi milio repleti apponuntur: quæ est firmissima esca. Nam illa quæ supra diximus, pulmentarium vice dantur. ¶ 2. De quocumque cibo, per synecdochen. Horat. 2. Sat. 2. 19. non in caro nidore voluptas Summa, sed in te ipso est: tu pulmentaria quære Sudando.

PULMENTUM, i, n. 2. (fortasse per syncopen pro *pulpamentum*) ¶ 1. Stricto sensu est idem quod pulmentarium (V. Varronis verba in voc. præced. sub l.). hoc est quidquid cum pane simul esitatur. Apul. 4. Met. Estur ac potatur incondite, pulmentis acervatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis. et 9. ibid. Vina pretiosa defæcat, pulmenta recentia tucetis temperat. et 10. ibid. Sapidissimis intrinsecis succum pulmenta condita. Justin. 3. 3. 7. de Lycargo. Pueros puberes nihil somni causa subternere, et vitam sive pulmento degere statuit. h. e. sola pulte aut pane sine aliis ferculis. ¶ 2. Latiori sensu — a) Est idem fere quod puls, vel alius cibus ad nodum pulvis factus: et dicitur de villore, ac tenuioribus usitato. Plaut. Pseud. 1. 2. 84. Num ipso ego pulmento utor magis unctiusculo? Id. Aulul. 2. 4. 37. Pulmentum pridem ei eripuit miluus. — b) Universum quivis cibus. Horat. 1. Ep. 18. 48. Cenes ut pa-

riter pulmenta labribus empta. Id. 2. Sat. 2. 33. laudas, insane, trilibrem Mullum, in singula quem minus pulmenta necesse est. h. e. offas, partes, fette, bragiule. Videri tamen potest *pulmentum* dici etiam de pisce, qui obsonii nomine præcipue significatur. Nam piscis profecto intelligitur in illo Apul. de Mag. In maleficio ille venenum nominat, tu pulmentum: ille berbas et surculos, tu squamas et ossa: ille pratium decerpit, tu fretum scrutaris.

PULMO, ōnis, f. 3. viscus spongiosum, corporis totius secundum cor nobilissimum, ad ungulæ bubulæ similitudinem dissectum, foliis modo spiritum attrahens et reddens, caloremque nativum leniter refrigerans, πνεύμων (It. *pulmone*; Fr. *poumon*; Hisp. *pulmon*, *bofes*; Germ. d. *Lunge*; Angl. *the lungs or lights*).

I.) Proprie. — a) Generatim. Cic. 2. Nat. D. 55. 136. In pulmonibus autem inest raritas quædam et assimilis spongiosis mollitudo, ad bauriendum spiritum aptissima; qui tum se contrahunt adspirantes, tum respiratu dilatant. Plin. 11. Hist. nat. 37. 72. (188). Sub corde pulmo est, spirandique officina, attrahens ac reddens animam: idcirco spongiosus, ac fistulis inanibus carus. (Adde Cels. 4. 1.) Pers. 1. 14. Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelat. Plaut. Curc. 2. 1. 21. Renes dolent, pulmones distrabuntur, cruciatur jecur. Ovid. 1. Pont. 3. 19. Cernis, ut e molli sanguis pulmone remissus Ad Stygias certo limite ducat aquas. φθίσις. Lucan. 4. 326. nulloque humore rigatus Aeris alternos angustat pulmo meatus. (Hoc ex eorum opinione, qui putantur poculenta in pulmone descendere, ut est apud Gell. 11. 11. Sic et Juvenal. 4. 138. quum pulmo falerno arderet.) Id. 10. 33. Perpetuo risu pulmone agitare solebat Democritus. Pers. 3. 27. pulmone rumpere ventis. h. e. insani, efferri, superbire. — b) Habet locum in extis ab baruspice inspicendis. Cic. 1. Divinat. 39. 85. Quid enim habet barusper, cur pulmo incisus, etiam in bonis extis, dirimat tempus et proferat diem? Juvenal. 6. 548. calidæ pulmone columbæ Tractato. Lucan. 1. 622. pulmonis anbeli Fibra latet. Adde Cic. 2. Divinat. 12. 29; at Senec. Cædip. 368.

II.) Translate pulmo est genus marini piscis, *pulmone marino*, idem atque balileumon: memoratur a Plin. 9. Hist. nat. 47. 71. (154)., item 18. ibid. 35. 85. (359)., ubi quum apparet in pulgæ, plurium dierum blemem portendere, scribit: item 32. ibid. 9. 32. (102)., ubi decoctum in aqua calculosis prodesse tradit: et ibid. 36. (111). emendare pernoctans: et ibid. 10. 46. (130). alligatum purgare profluvia.

PULMONACEUS, a, um, adject. Veget. 1. Veterin. 12. Radicula, quam quidam consiliginem vocant, quidam pulmonaceam. V. vocem sequent. 2.

PULMONARIUS, a, um, adject. πνευμονικός, ad pulmones pertinens. ¶ 1. Est pulmonis inflammatione laborans, quam et febris acuta et difficultas anhelitus solent comitari. Colum. 7. R. R. 5. 14. Ovem pulmonariam similiter, ut suem, curari convenit, inserta per auriculam, quam veterinarii consiliginem vocant. et ibid. 10. 7. de suisbus. Aquis nisi affatim satientur, pulmonaria fiunt. ¶ 2. Item qui pulmonis inflammatione laborant prodest. Veget. 4. Veterin. 3. 12. Schneid. Radicula herbæ consiliginis (quam alii pulmonariam vocant, alii tantum radicula) sinistra manu ante ortum solis collige etc. V. voc. præced.

PULMONÆUS, a, um, adject. πνευμονικός, ad pulmones pertinens.

I.) Proprie. Plaut. Rud. 2. 6. 26. Perii! animo male sit: contine, quæso, caput. CHARM. Pulmonæum edepol nimis velim vomitum vomas.

II.) Translate est pulmonum speciem referens. Plaut. Epid. 5. 1. 21. Otiose isse admiror. Pedibus pulmoneis qui perhibetur, prius venisset, quam tu advenisti mihi. h. e. exossibus et teneris instar pulmonum, atque adeo ineptis ad ingrediendum. — Pulmonæa mala apud Plin. 15.

Hist. nat. 14. 15. (52). ita dicta sunt, quia stolidè tument.

PULMUNCULUS, i, m. 2. deminut. parvus pulmo. A similitudine *pulmunculi* dicuntur carnosæ, molles et timidæ quasi offæ (καρπία πνευμονώδη) in vestigio pedis camelorum, quibus insistent. Solin. 49. a med. Sunt enim illis reciproci quibusdam pulmunculis vestigia carnulentæ. Plin. 11. Hist. nat. 45. 105. (254). vestigium carnosum appellat. — In jumentis sunt eicrescentia carnosæ in pede, item in dorso, instar pulmoneis parvi. Veget. 2. Veterin. 56. et 61.

PULPA, æ, f. 1. πῦμα (It. *polpa*; Fr. *chair*, *partie charneuse du corps des animaux*; Hisp. *carne*; Germ. d. *Fleischige am Thierkörper*, d. *derbe Fleisch*; Angl. *the pulp or juicy part of meat*, *flesh without bone*). est caro musculosa in animal' sine osse et pinguedine, quæ manducatur; ita appellatur a *palpo* seu *palpito*, quia mollis et tremula est: *pulpa* usurpatur de carnosis partibus externis, viscus de internis. Isid. 11. Orig. 1. a med. Pulpa est caro sine pinguedine, dicta quod palpitet; resiliit anim sæpe. V. alias minus probabiles notationes apud Voss. in Etymol.

I.) Proprie. Cato R. R. 83. Votum pro bubus. Farris libris III. et lardi P. III. S. et pulpæ P. III. S., vini sextarios tres. Martial. 3. 77. Et pulpam dubio de petasone voras. Apul. 2. Met. Quæ suis dominis parabat viscum fatum concisum, et pulpam frustatim consectam. et 8. ibid. Ossa viduata pulpis, nitida nimio candentia. — Obsceno sensu *pulpam* videtur usurpasset Cic. 9. Fam. 22. pro mulierum natibus, mammis, etc.; *culpam* vero legentibus nullam profecto obscenitatis significationem in ea voce deprehendere licebit.

II.) Translate. ¶ 1. De hominibus. Pers. 2. 62. Quid juvat hoc, templis nostros immittere moras, Et bona dix ex hac sclerata ducere pulpa? h. e. carne flagitii et corruptis moribus contaminata. Hoc sensu dicitur Vulgat. interpr. Gen. 6. 12. Omnis caro corruperat viam suam super terram. Non absimile est illud Auson. Epist. 4. 96. Nec fas est mihi regio magistro Plebejam numeros docere pulpam. h. e. hominem crassi at habetis ingenii. ¶ 2. De plantis. — a) De carne pomorum. Scribon. Compos. 74. Caryotarum recentium pulpas medias, detracta exteriori cute, interioribusque venis. — b) De carne ficorum. Pallad. 4. R. R. 10. ad fin. Ficorum coria siccantur, et pulpæ tunc duplicatæ in cistellis servantur aut loculis. — c) In ligno seu materie sic dicitur pars ejus enodis, sine venis. Sunt enim corpori arborum, ut reliquorum animalium, cutis, sanguis, caro, nervi, venæ, ossa, medullæ, adipēs, ut est apud Plin. 16. Hist. nat. 38. 72. (181). Id. ibid. 73. (184). In quarundam arborum carnibus pulpæ venæque sunt. Discrimen earum facile: venæ latiores candidioresque, pulpæ fissilibus insunt. et mox (186). Quibusdam pulpa sine venis, mero stamine et tenui constat. Hæc maxime fissilia. Alia frangi celeriora, quam findi, quibus pulpa non est: ut oleæ, vites. Sic Marcell. Empir. c. 25. p. 125. retro ed. Aid. Palmarum pulpa. V. et PULPUS.

PULPAMEN, inis, n. 3. pulpamentum, pulpa. Epit. Liv. 48. extr. Masaniis sine pulpamine mandere, et gustare pauper tantummodo solitus.

PULPAMENTUM, i, n. 2. *polpetta*, cibus a pulpa coctus factus. — a) Stricto sensu. Plaut. Curc. 1. 1. 90. Voltis ne olivas, aut pulpamentum, aut capparim? Id. Stich. 5. 4. 31. Nimis vellem aliquid pulpamenti. Id. Mil. glor. 3. 1. 59. Pulpamentum præripere. Plin. 9. Hist. nat. 15. 18. (48). Thyoni membratim cæsi cervice et abdomine commodantur: cetera parte plenis pulpamentis sale asservantur. fette, bragiule. — b) De proverb. *pulpamentum querere*. V. LEPUS. — c) Ego semper aprus occido, sed alter semper ultior pulpamento, est aliud proverb. usurpatum a Diocletiano, teste Vopisc. Numer. sub fin., quum strumum venator esset aprum, et præfectum prætoris. nomine Aprum, occidisset. Affectabat autem imperium, ad quod

evehi subinde alios, hinc proverbio facete quebatur. — d) Accipitur etiam pro quovis cibo lautiore, quemadmodum et pulmentum. *Cic. 5. Tusc. 32. 90.* Mihi amictui est Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra, pulpamentum fomes; lacte, caseo, carne vescor. *Alii leg. pulmentum.*

PULPITO, as, are, a. 1. asseribus, aut trabibus in modum pulpiti ædifico, fulcio. *Sidon. 8. Ep. 12. a med.* Hic pandi carinarum ventres abiegnarum trabum textu pulpitantur.

PULPITUM, i, n. 2. Seniori ævo et *pulpitus*, i, m. 2. usu venit. *Isid. 18. Orig. 43.* Qui pulpitis orchestra vocabatur. Adde *eumd. ibid. 44.* et *Gloss. Philox.* Pulpitus et pluteus, *Συμῆλη.* — Pulpitum ¶ 1. Generatim est *lt. palco, tavolo, pergamo, pulpito, βῆμα, ἀναβασθρον,* tabulatum alte estructum, suggestus, unde vel sermo habetur, vel prospicitur. *Sueton. Ner. 13.* Tiridatem per deversum pulpitem subeuntem admisit ad genua. *Id. Gramm. 4. ad fin.* Repeto, quemdam, Principem nomine, alternis diebus declamare, alternis disputare: nonnullis mane disserere, post meridiem, remoto pulpito, declamare solitum. *la cattedra.* Sic *Horat. 1. Ep. 19. 39.* Non ego nobilium scriptorum auditor et ultor Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor. — ¶ 2. Sæpissime dicitur de eo suggestu, qui in morem aræ in prospectu excitabatur, et insertiebatur histrionibus recitantibus, ut ex editore illo loco facile a spectantibus conspicerentur, *λογισίων, Συμῆλη. V. PROSCENIUM. Horat. Art. P. 278.* personæ pallaque repertor honestæ *Eschilus*, et modicis instravit pulpita tignis. et *ibid. 174.* Quam non adstricto percurrat pulpita socco. *Propert. 4. 1. 15.* Nec sinuosa cavo pendebant vela theatro: Pulpita solemnes non olere crocos. *Juvenal. 3. 174.* tandemque redit ad pulpita notum *Exodum. Id. 7. 93.* Haud tamen invidas vail, quem pulpita pascunt. *h. e.* qui scribendis tragædiis ac vendendis vitam tolerat. *Id. 14. 256.* Monstro voluptatem egregiam, cui nulla theatra, Nulla æquare queas prætoris pulpita lautii. *h. e.* ludos scenicos a prætore divite datos. (Adde *eumd. 8. 195.*) *Plin. 4. Ep. 25.* Ludibria scena et pulpito digna. Adde *Ovid. 2. Trist. 517.* et *1. Art. am. 104.*; et *Vitruv. 5. 6.* et *8.* ¶ 3. De iis, quæ erigebantur ludicri alicujus exhibendi causa. *Juvenal. 6. 78.* Longa per angustas figamus pulpita vicos, Orientur postes, etc.

PULPITUS, i, m. 2. *V. voc. præced. init.*

PULPO, as, are, n. 1. vox exprimens cantum vulturis carneum et cadavera veluti poscentis. *Auct. carm. Philom. 27.* Dum clangunt aquilæ, vultur pulpore probatur.

PULPOSUS, a, um, adject. *polposus*, pulpa abundans, carnosus. *Apul. 7. Met. Terga (equorum) pulposis torulis obesa.*

PULPUS, i, m. 2. piscis e genere mollium. *Theod. Priscian. 4. 2.* Omitto plurima et a plurimis animalia sine sanguine memorari, ut puta pulpos, sæpias, ostreas, etc. *Alii leg. pulpas.*

PULS, pulsus, f. 3. *πῦλος, minestra*, 1.) Proprie est cibi genus ex farre, aut leguminibus in aqua coctis. A quibusdam desinitur cibis ex aqua et farina, additis interdum ovis, melle, caseo. Verum hoc pacto confunditur cum placenta. Itaque prima descriptio verior est: neque enim credibile sit, præcos illos homines et pauperes et rusticos tot condimenta in quotidianis cibis adhibuisse. Scribit autem *Plin. 18. Hist. nat. 8. 19. (83).* et *Val. Max. 2. 5. n. 5.* pulte, non pane visisse longo tempore Romanos. — a) Generatim. *Varro 5. L. L. 105. Müll.* De victu antiquissima puls: hæc appellata vel quod ita Græci, vel ab eo unde scribit Apollonius, quod ita sonet, quum aquæ ferventi insipitur. *Juvenal. 11. 58.* pultes Coram allis dictem puera, sed in aure placetas. *Id. 14. 170.* A scrobe, vel sulco redeuntibus altera cæna Amplior, et grandes fumabant pulibus illæ. *Pers. 6. 140.* Fœnesecæ crasso vitlarunt unguine pultes. scilicet quæ olim simplices erant, et sine condimentis. *Plin. 18. Hist. nat. 8. 19. (84).* Et

hodie sacra prisca atque natalium pulte fritilla conficiuntur: videturque tam puls ignota Græciæ fuisse, quam Italia polenta. *V. FRITILLA et POLENTA.* Quam pultem niveam memorat *Martial. 5. 78.* et *13. 35.* videri potest illa, de qua *Plin. 18. Hist. nat. 10. 24. (100).* Milio Campaniæ præcipue gaudet, pultemque candidam ex eo facit. Sed melius dicemus esse eam, quæ ex farre Clusino fiebat, quod erat candoris nitidi, teste *Colum. 2. R. R. 6. 3.* Unde idem *Martial. 13. 8.* Imbue plebejas Clusinis pulibus ollas. — b) Pulte nutriebant pullos, ex quibus auspiciæ erant capturi: quibus si inter vespendum aliquid ore excidisset, tripudium erat, auguriumque faustum. *Cic. 2. Divinat. 35. 73.*; *Fest. p. 245. 33. Müll.*; et *Val. Max. 2. 5. n. 5. V. TRIPUDIUM.* — c) De pulte Punica hæc habet *Cato R. R. 85.* Pultem Punicam sic coquito. Libram alicæ in aquam indito, facito uti bene madeat. Id infundito in alveum purum: eo casei recentis P. III., mellis P. S., ovum unum: omnia una permisceito bene. Ita insipito in aula nam novam. — d) Ex Ausonio discimus, pultem ex farre multa aqua dilutam potionis vice Romanis rusticis olim fuisse. Sic enim *Edyll. 12. c. de cibus 5.* Mox ador, atque adoris de poline pulficum far. Instruxit mensas quo quondam Romulldum plebs. Hinc cibus, hinc potus, quum dilueretur aqua puls.

II.) Translate. *Sidon. 9. Ep. 16. in carm. ad fin.* Ut, per abruptum hinc concitato, Spargeret cursus lacerum cadaver, Cautibus tinctis callida soluti Pulte cerebri. *Id. 1. Ep. 5. pultem cloacalem* vocat limum fossarum urbis Ravennæ, qualis nunc est *il fango de' rii di Venezia.*

PULSABULUM, i, o. 2. plectrum, instrumentum, quod fides pulsantur. *Apul. Florid. n. 15.* Dexteræ passantis gestu pulsabulum citharæ admovet, cæu parata percutere.

PULSATIO, ðnis, f. 3. actus pulsandi, battimento, *κρούσις.*

1.) Proprie. *Plaut. Bacch. 4. 2. 1.* Pulsatio ostii. *Liv. 31. 39.* Et majore cum sonitu, quam vulnere ullo, pulsatio acutorum parumper succedentes Romanos tenuit. *Cic. Cæl. 10. 23.* De Alexandrinorum pulsatione Puteolana. *h. e.* qua Alexandrini Puteolis verberati sunt. *Id. 2. Herenn. 26. 41.* Falsæ sunt hujusmodi (definitiones), ut si quis dicat, injuriam esse nullam, nisi quæ ex pulsatione, aut convicio constat. — Inter pulsationem et verberationem hoc interest, ut *Ostius* scribit: verberare est cum dolore cedere; pulsare sine dolore. *Ulp. Dig. 47. 10. 5.* Sine dolore inquit, quia si propriam pulsandi vim spectemus, significat sæpe pellere, impellere, repellere, quum sit frequentativum a *pello*; hoc autem sine dolore fieri potest. Ceterum discrimen *Offitii* extra legem Corneliæ (de qua ibi loquitur) in Latina consuetudine nullum est. *V. Ducker. de Latinit. JClorum c. 47.*

II.) Translate. *Apud Paul. 5. Sentent. tit. 4.* pulsatio pudoris est stuprum vi illatum. *V. PUDOR.*

PULSATOR, ðris, m. 3. *κρουστής*, qui pulsat.

1.) Proprie. *Val. Flacc. 5. 694.* citharæ pulsator Apollo.

II.) Translate est idem ac litigator. *Cassiod. 1. Variar. 18.* Quod si ante designatum tempus rem videtur ingressus præsumptor barbarus, quoniam præscriptio probatur obviare tricennii, petitionem jubemus quiescere pulsatoris.

PULSATUS, a, um. *V. PULSO.*

PULSIM, adverb. pellendo, ut *cursum* currendo. Videtur agnoscere a *Nigidio* apud *Non. p. 104. 32. Merc.*, ubi *Mercerus* recte legit *expulsim*. — *Pulsim* agnoscitur ab auctore *Thesauri Latinit. ab A. Maio editi in Class. auct. T. 8. p. 478.*

PULSIOS, ðnis, f. 3. actus pellendi, impulsio. *Arnob. 4. 4.* Partibus si Pellonia utrisque favorem ac suffragium commendarit, nominis sui vim perdet, quod partis unius in pulsatione formatum est. *Alii minus recte leg. ex impulsione.* *Priscian. 8. p. 837. Putick. Compello et appello.* ad pulsationem etitioens, *compellis* et ap-

pellis; ad compellationem vero et *epellationem, compellas* et *appellas.*

PULSO, as, avi, atum, are, a. 1. frequenter. *e pello.* Part. *Pulsans* 1. 1. 2. et II. 2. 4.; *Pulsatus* 1. 1. 2. et II. 2. 3.; *Pulsandus* 1. 2. — Pulsare significat sæpe pellere, impellere, protrudere, agitare, quater: quia vern ictu et verberare id maxime fit, ponitur sæpius pro percutere, verberare, cadere, *πῦττω, κρούω* (*lt. spingere, respingere, battere, percutere, bussare, picchiare*; *Fr. pousser, chasser en poussant, frapper, battre, heurter, choquer*; *Hisp. pujar, empujar, cascar, herir, golpear, achocar*; *Gerin. stossen, schlagen, fortstossen, -treiben, klopfend anschlagen, anklopfen, Stöße geben, in Bewegung setzen*; *Angl. to beat often, strike, knock at, batter*).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu significat sæpe pellere, impellere, protrudere, agitare, quater. *Virg. 4. G. 313.* de apib. ut æstivis effusus nubibus imber, Erupere, aut ut nervo pulsante sagittæ. *Horat. 2. Sat. 6. 30.* tu pulses omne, quod obstat. *Val. Flacc. 3. 93.* Notus pulsat nubem. *Festus p. 154. 13. Müll.* Matronæ a magistratibus non summovebantur, ne pulsari, cocontractare viderentur, neve gravidæ concuterentur. *Claudian. Nupt. Honor. et Mar. 184.* adventu Veneris pulsata recedunt Nubila. *h. e.* repulsa. ¶ 2. Quia vero ictu et verberare id maxime fit, ponitur sæpius latiori sensu pro percutere, verberare, cadere, *battere, percutere, bussare, picchiare.* *Cic. 1. Nat. D. 41. 114.* Nec video quomodo non veretur iste deus beatus, ne intereat, quum sine ulla intermissione pulsetur agiliturque incursione atomorum sempiterna. *Id. 7. Ferr. 54. 142.* Sex lictores eum circumstant valentissimi, et ad pulsandos verberandosque homines exercitissimi. et *5. ibid. 26. 66.* Videtis pendere alios ex arbore, pulsari alios et verberari. (*V. VERBERO.*) *Id. Cæl. 8. 19.* Fore testem senatorem, qui se pulsatum a Cælio diceret. *Virg. 6. En. 608.* Hic quibus invis fractes, dum vita manebat, Pulsatusque parens. *Juvenal. 3. 289.* Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum. *Claudian. 1. Laud. Stilich. 238.* acie pulsare rebelles. *Petr. Satyr. Os hominis palma excussissima pulsant. Quintil. 5. 10. 122.* Pulsare ostiatim. *Plaut. Bacch. 4. 1. 7.* ostium. *Ovid. 5. Met. 448.* fores. *Id. 3. Trist. 2. 23.* nostri toties pulsata sepulcri Janua. *Id. 6. Met. 692.* Pulsare terram grandine. *Id. 1. Art. am. 112.* et *6. Fast. 330.* ter bumum pede. *Horat. 1. Od. 37. 1.* pede libero tellurem. *bal-lare.* et *Claudian. 2. Laud. Stilich. 381.* prata pulsare choreis. *Virg. 12. En. 706.* pulsabant ariete muros. *Sil. It. 16. 696.*; et *Ammian. 20. 11.* et *28. 6.* ariete turres. *Sil. It. 6. 643.* mœnia Romæ. *Id. 1. 270.* Capitolia. *Id. 12. 565.* cuspidem portas. *Seneca Troad. 135.* bis pulsata Dardana Grajo mœnia ferro. *h. e.* appugnata et capta. *Virg. 10. En. 216.* currum Phœbe inmedium pulsabat Olympum. et *4. ibid. 249.* montis caput vento pulsatur et Imbri. *Sil. It. 17. 136.* equus elatis pulsans calcibus auras. *Claudian. B. Get. 352.* Pulsare equum. *h. e.* calcibus et verberare agitare. *Ovid. 11. Met. 529.* pulsant acres latera (navis) ardua fluctus. *Virg. 3. En. 555.* Sata pulsata fluctu. Rursus *Ovid. 3. Amor. 10. 31.* pulsant arva ligones. *Id. 6. Met. 218.* campus Assiduis pulsatus equis. *Id. 3. Pont. 4. 1.* Æquor Iasonio pulsatum remige. *Lucret. 4. 586.* tibia digitis pulsata canentum. *Val. Flacc. 1. 139.* pulsataque chelyn post pocula Chiron. *Virg. 6. En. 647.* chordas digitis pectine eburnæ. *Sil. It. 5. 463.* pectine nervos. *Juvenal. 9. 62.* cymbala pulsans. — Et neutrorum mure *Plin. 2. Hist. nat. 80. 82. (193).* Sonus alias murmurii similis, alies mugitibus, aut clamori humano, armorumve pulsantium fragori. — Sic pro pinere. *Id. 19. ibid. 8. 46. (158).* Scilicet apium, semina paulum in pila pulsato. *h. e.* pinis. — *Virg. 9. En. 415.* longis singulibus illa pulset. batte il fianco. et *Val. Flacc. 4. 149.* vasto qui vertice nubila pulsant. *ὤρσπολὴ* de prosero homine, quam de Cyclope usurpat etiam *Virg. 3. En. 619.* Simi-

lis est illa *Silii* 5. 394. clamor vario discrimine vocum Fert belli rabiem ad Superos, et sidera pulsant. Sic *Virg.* 5. *Æn.* 451. It clamor caelo. *Claudian.* *B. Get.* 625. Ululatus pulsat aures. *Virg.* 9. *Æn.* 149. vocemque inclusa volutant Litora: pulsati colles clamore resultant.

II.) Translate. ¶ 1. Est movere, impellere. *Cic.* 2. *Divinat.* 58. 120. Utrum censenus dormientium animos per se ipsos in somniando moveri, an externa et adventicia visione pulsari? *Papinian.* *Dig.* 34. 1. 8. extr. Pulsare verecundiam. — Est etiam propulsare, depellere. *Claudian.* *VI. cons. Honor.* 465. et nostra pericula tendit Posthabitis pulsare suis. ¶ 2. Sæpius est vexare, perturbare, agitare. *Plaut.* *Epid.* 4. 1. 3. Multa in unum locum conflunt, quæ meum pectus pulsant. *Ovid.* 12. *Met.* 228. quæ te vecordia, Theseus, Euryte, pulsant, ait, qui me vivente lacessas Pirithoum? *Virg.* 3. *G.* 105. exsultantique baurit Corda pavor pulsans. *Val. Flacc.* 3. 390. varia meritis formidine pulsant. *Seneca Agam.* 134. Invidia pulsat pectus. *Petron.* *Satyr.* 123. pulsata tumultu Pectora. *h. e.* curarum mole agitata. — Pulsare rumoribus urbes apud *Petron.* *fragm.* p. 679. *Burm.* est implere, agitare, et turbare quodammodo: quo sensu quater rumoribus dixit *Val. Flacc.* 5. 274. et motis linguis quater, *Id.* 2. 122. de fama loquens. ¶ 3. Item est lædere. *Virg.* 12. *Æn.* 285. fugit ipse Latinus Pulsatos referens infecto fœdere divos. *h. e.* læsos, violatos fractis fœderibus. *Ammian.* 13. 7. ante med. Serenianus, cuius ignavia populatam in Phœnicæ Celsen ante retulimus, pulsatae majestatis imperii reus jure postulatus ac lege etc. ¶ 4. Pertinet interdum ad judicium, et accusare, aut convenire significat. *Ulp.* *Dig.* 11. 1. 11. a med. Qui interrogatus responderit, sic tenetur, quasi ex contractu ejus obligatus, pro quo pulsabatur. *Id.* *ibid.* 5. 1. 2. circa med. Non imponitur necessitas aliis pulsantibus respondere. *Claudian.* *B. Gild.* 170. pulsari crimine falso. esset travagliato con false accuse. — Incusandi vim quamdam habent et illa *Statii* 3. *Silv.* 5. 77. nonne horridus ipsos Invidia Superos, injustaque Tartara pulsem? *Seneca Herc.* *Æt.* 1671. Superos, et ipsum vocibus pulsant Jovem. *Stat.* 8. *Theb.* 249.; et *Claudian.* 2. in *Eutrop.* *prol.* 51. astra pulsare querelis.

PULSUOSUS, a, um, adject. qui per pulsus fit, ut Pulsuosus dolor, *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 14. et 5. *ibid.* 10.; et Pulsuosus fervor, *Id.* 4. *Tard.* 7. sub init.

PULSUS, a, um. *V. PELLO.*

PULSUS, us, m. 4. (*pelto*) actus pelliendi, motus, agitatio, impulsio, ictus, spingimento, impulso, urto, battimento, ὠσμός, χρομός.

I.) Proprie. — a) Generatim. *Cic.* 1. *Tusc.* 23. 54. Inanimem est omnes, quod pulsus agitur externo. *Id.* 1. *Orat.* 33. 153. Impetus pulsusque remorum. Sic *Cæs.* 3. *B. G.* 13. Una celeritate et pulsu remorum prestatat. Adde *Liv.* 22. 19. *Sil. It.* 14. 487. Ipse adeo senis ductor Rhæteius ibat Pulsibus. *h. e.* hereti ferebatur, quæ sex remorum ordines habet. Sic *Lucan.* 3. 535. prætoris puppis Verberibus senis agitur. *Virg.* 12. *Æn.* 445. pulsusque pedum tremit excita tellus. *Ammian.* 23. 1. ad fin. Constaotinopolis terræ pulsu vibrata. *dal tremuoto.* — Pulsus lyrae, pulsatio. *Ovid.* 5. *Fast.* 667. ad *Mercurium.* Læte lyrae pulsu, nitida quoque læte palæstra. — b) Specialim est motus et impulsio arteriarum, pulso, σφυγμός, σφύξις. *Nlin.* 11. *Hist. nat.* 37. 88. (219). Arteriarum pulsus in cacumine maxime membrorum evidens, index fere morborum, stabilis, aut citatus, aut tardus, observatione crebri aut languidi ictus gubernacula vitæ temperat. *Id.* 29. *ibid.* 1. 5. (6). Herophilus in musicis pedes venarum pulsu descripto per ætatum gradus, etc. *Tac.* 6. *Ann.* 50. Is (medicus Charicles), velut propria ad negotia digrediens, et per speciem officii, manum (Tyberii Aug.) complexus, pulsum venarum attigit. *Apul. Florid.* n. 22. Medicus juxta conssedit, manum hominis prebendit, eam

pertractat, venarum pulsum et momenta capitat.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Divinat.* 61. 126. Sive externus et adventicius pulsus animos dormientium commovet, sive per se ipsi animi moventur. *Gell.* 9. 13. Animus quatitur et afficitur motibus pulsibusque (quum legitur). Rursus *Cic.* 2. *Divinat.* 67. 137. Nulla enim species cogitari potest, nisi pulsu imaginum.

PULTĀRIS, e, adject. ad pultem pertinet. Affertur a *Charis.* 1. p. 100. *Putsch.*, nullo tamen auctore laudato.

PULTĀRICUS, ii, m. 2. olla, vas, in quo puls coquitur, vel infertur, figura inversi infundibuli, *h. e.* lato ventre, ore angusto.

I.) Proprie. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 53. 54. (185). Calidam potionem in pultario poposcit. *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 42. *Burm.* Quum multi pultarium obdixi, etc. Hinc patet usus pultarii etiam ad bibendum: in tenuioribus tamen et servis: quem confirmat *Marzial.* 13. 8. cui lemma *Far.* Imbue plebejas Clusinis pultibus ollas. Ut satur in vacuis dulcia musta bibas. scil. in vase, in quo puls cocta fuisset, dulcis potio muls; aut musti jucundior babeatur. *Marcell. Empir.* c. 35. p. 138. ed. *Ald.* Herbam urceolarem madidam in pultarium novum mittes, et ad prunas, donec se remittat, excoques. Sic *Theod. Priscian.* 4. p. 313. retro ed. *Ald.* Hoc in pultarium mittis, et coques usque dum spissum sit. *Pallad.* 7. *R. R.* 7. de castrandis alvear. Fumus admovetur ex arido fumo bubulo, quem in pultario factis carbonibus convenit excitare: quod vas ita figuratum sit, ut velut inversi infundibuli angusto ore fumum possit emittere. *Colum.* 9. *R. R.* 15. 2. hoc vas ollam vocat, describitque his verbis: Idque vas ansatum simile angustæ ollæ figuratur, ita ut altera pars sit acutior, per quam modico foramine fumus emanet: altera latior, per quam possit afflari. Est ergo pultarius hic *Palladii* similis ei, in quo puls coquitur, sed qua parte latior est, fundum non habet. — De ollis, in quibus uræ conduntur et servantur. *Colum.* 12. *R. R.* 43. 7. Sed uræ dependentes a matre sic in pultariis condi debent, ne quæ partes vasa contingant. *vasa ficticia* dixerat paulo supra. Hæc autem oris angustie esse non possunt, si uras a vite pendentes accepturæ sunt.

II.) Translate alium usum pultarii habemus ex *Celso* 2. 11. de *curcubitulis*. Si cetera defecerint, caliculus coque, aut pultarius, oris compressioris, ei rei commode aptatur.

PULTATIO, ōnis, f. 3. idem ac pulsatio. *Plaut.* *Truc.* 2. 2. 3. Quid tibi ad hæc accessio est ædes, aut pultatio?

PULTICŪLA, æ, f. 1. ποτάριον, deminut. pultis. *Cels.* 2. 30. Pulticula vel ex alica, vel ex panico, vel ex milio; itemque ex iisdem sorbitio, et magis, si hæc ante fricta sunt, alvum adstringunt. *Colum.* 8. *R. R.* 11. 14. Puli pavonini alantur ex quolibet frumento cocta pulticula. *Afin.* 26. *Hist. nat.* 8. 37. (58). Radix cum pulticula coquitur ad alvum solvendam. *Arnob.* 7. 51. de sacris *Gentilium*. Nam pulticulæ, tura cum carnis rapacium alimenta sunt ignium. *h. e.* molæ salsæ. *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 18. n. 108. Deinde dabitur pulticula, sed constrictor (*h. e.* spissior), vel panis ex aqua calida etc. Sic *Id.* 3. *ibid.* 21. n. 202. Dabimus ova ἀπαλά aceto prius infusa et pulticulam sticciorum.

PULTIFĪCUS, a, um, adject. ut Pultificum far, *h. e.* ex quo fit puls. *Auson.* *Edyll.* 12. c. de cibis. *V. PULS.*

PULTIPHĀGONIDES, æ, m. 1. (est vox hybrida, et scribitur etiam sine aspiratione. *V.* vocem sequent.) idem ac pultipbagus. *Plaut.* *Pæn. prol.* 53. Carchedonius vocatur hæc comædia; Latine Plautus, Patruus pultipbagonides. *h. e.* Patruus Pænus: quasi multa pulte educatus. Nam Pænos pultipbagos fuisse, iode colligimus, quod genus quoddam fuit pultis, quæ *Punica* dicebatur, de qua *V.* in *PULS.*

PULTIPHĀGUS (et pultifagus), a, um, adject. qui pulte vescitur: vox hybrida, ex Latino puls,

et Græco φαγῖν vesci. *Plaut.* *Most.* 3. 2. 143. Pultipbagus opifex. *h. e.* Pænos aliquis faber, ut putat *Scalig.* in *Conjectan.* ad *Varron.* 3. *R. R.* 7. 3. Nam multa fabricæ lignæ opera ab his nominata, ut Punicanæ fenestræ, apud *Varron.* *ibid.* lecti Punicani, apud *Plin.* 33. *Hist. nat.* 11. 51. (144). et *Cic. Mur.* 36. 75. plostellum Pænicum, apud *Varron.* 1. *R. R.* 52. 1. Punicana coagmenta, apud *Caton.* *R. R.* 18. sub fin.

PULTO, as, are, a. 1. battere, bussare, picchiare, idem quod pulso. Olim in usu frequenti fuit, ut *Quintil.* indicat 1. 4. 14., paulatim hæsit apud comicos, et præcipue quum de pulsando ostio sermo est: usurpatur autem cum Accusativo, et absolute quoque neutrorum more. *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 2. 47. Pectus digitis puliat. *Ter. Heaut.* 2. 3. 34. Ubi ventum ad ædes est, Dromo pultat fores. *Id. Adelp.* 4. 5. 3. Quis ostium hoc pultavit? *Plaut.* *Asin.* 2. 3. 2. I puere, pulta, atque atriensem, si est iatus, evocato huc. *Id. Men.* 1. 2. 65. Placide pulta. *re. metuis,* credo, ne fores Samiæ sient. *Id. Most.* 2. 1. 56. Neu quisquam responset, quando basce ædes pultabit senex. *Id. ibid.* 2. 23. Pultando pedibus pæne confregi basce ambas. fores. *Id. Pæn.* 3. 4. 30. Pultato januam hanc.

PULVER, ōris. *V. PULVIS* init.

PULVERĀRIUS, a, um, adject. pulveroso, ad pulverem pertinens, pulverulentus. Hinc Vicus pulverarius in *Inscript.* apud *Gruter.* 250., qui fuit Romæ in regione prima.

PULVERĀTICA, æ, f. 1. et

PULVERĀTICUM, i, n. 2. donativum, quod pro opere datur, quasi pro pulvere ac labore: et videtur significare illud, quod donatur alicui non mercedis, sed corollarii loco. Vox est cadentis Latinitatis, quæ primum merces significata est, quæ agrimensoris pro pulvere et labore; mox quæ servis militiæ sese offerentibus; postremo etiam quæ iudicibus pro corollario dabatur. Progressu vero temporis factum etiam vulgare *pulveragium*, quod pro quovis tributo usurpatum est. *V. Ducang. Glossar. med. et inf. Latin.*; unde fortasse est Italicorum *beveraggio*. *V. PULVIS.* *Constitutio Imp. Theodos. et Valentiniiani* apud *Auct. de re agr.* p. 343. *Gæs.* Præcipimus agrimensoris, ut pro laborum vicissitudine geometricæ artis, a fundo cui, etc. tres aureos accipiant absque sua pulveratica. *Impp. Arcad., Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 7. 13. 16. Servos etiam hortamur, ut quum primum se bellicis sudoribus offerant, præmium libertatis, si apti ad militiam arma susceperint, pulveratici etiam nomine binos solidos accepturi, etc. *Cassiod.* 12. *Varian.* 15. in fin. Pulveratica quoque iudicis fuditus amputantes.

PULVERĀTIO, ōnis, f. 3. fossura terræ circa vineas, quum vna maturescere incipit. Tunc enim sereno caelo et sicco sole, ante meridiem, priusquam calere incipiat et quum desierit, post meridiem terra foditur, et pulvis excitatur: ea res et a sole et a nebula maxime uvam defendit, inquit *Colum.* *Arbor.* 12., qui rursus 4. *R. R.* 28. 1. Pubescentem (uvam) et quasi adolescentem convenit religare, foliisque omnibus nudare, tum et crebris flossionibus implere: nam sit uberior pulverationibus. *Id.* 11. *ibid.* 2. 60. Frigidioribus regionibus pulverationem faciunt, quam vocant rustici occasionem, quum omnis glæba in vinetis refringitur, et resolvitur in pulverem. Adde *Pallad.* 4. *R. R.* 7. *Servius* ad illud *Virg.* 2. *G.* 418. Sollicitanda tamen tellus, pulvisque movendus: Geus, inquit, ipsam culturæ pulveratio vocatur, quo immixta glæba vitibus applicantur. *V. PULVERO.*

PULVERESCO, is, ere, n. inchoat. 3. pulvere cooperior. *Gloss. Lat. Gr.* Pulveresco, κοκκίζω.

PULVEREUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ad pulverem pertinens, κοκκαῖος, κόκκος. *Virg.* 8. *Æn.* 593. oculisque sequantur Pulveream nubem. *h. e.* pulverem in modum nubes excitatum ab agmine. *Ovid. Medic. fac.* 61. Pulverea farina. *Claudian.* *B. Get.* 458. Pulvereus turbo. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 61. (170). Indica gemma can-

dida, pulvere aspectu. ¶ 2. Item pulvarem excitans. *Val. Flacc.* 4. 607. Iudo volitans quum turba superbo Pulveralis exultat equis. *Ovid.* 6. *Met.* 705. de Borea. Pulvereamque trabens per summe cacemina pallam, Varrit bumum. ¶ 3. Item pulverulentus, pulvere plenus, *pien di polvere*, *polveroso*. *Ovid.* 7. *Met.* 114. Pulveremque solum pede pulsavera bisulco. *Stat.* 6. *Theb.* 7. Pulveremque fera crinem deterisit oliva. *Id.* 11. *Theb.* 403. Pulverem æquor. h. e. campus ubi pugnatur. et 6. *ibid.* 493. Pulvereus Circus. *Paneg. Theodos.* 34. Ut erat ex longissimo itinere anhelus atque pulvereus.

PULVERIZATUS, a, um. *V.* voc. seq.

PULVERIZO, as, atum, are, a. 1. pulverizare, in pulvere redigo. Unde particip. *Pulverizatus* apud *Veget.* 1. *Veterin.* 54. Turis pulverizati drachma.

PULVERO, as, are, a. et n. 1. Part. *Pulverans* 1. 1.º b. — Pulverare ¶ 1. Est pulvere conspergere, *polverizzare*, *κονίζω*. — 1º) Generatim. — a) Neutrorum more. *Plaut. fragm.* apud *Gell.* 18. 12. Exi in, Dave: age, sparge, mundum esse hoc vestibulum volo. Venus ventura est nostris: non hoc pulveret. Ubi *Gell.* *Plautus pulveret* dicit, quod non pulvere impleat, sed ipsum pulveris plenus sit. — b) Active. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 33. 39. (114). de pediculis. Hoc quidem et aves infestat: phasianas vero interimit, nisi pulverantes sese. — 2º) Speciatim est verbum rusticum, quo significatur glæbas circa vitem, quum sole siccat sunt, comminueret, et in pulvere resolvit, ipsas etiam uvas eo aspergendo. *V. PULVERATIO*. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 9. 5. (49). Sunt qui pulvere quoque uvas ali judicent, pubescentesque pulverent; at vitium arborumque radicibus aspergant. Quod certum est Narbonensi provincie, et vindemias certis sic coqui, plusque pulvis ibi, quam sol, confert. — Universim glæbas refringere circa radices arborum quocumque tempore, *pulverare* dicitur a *Pallad.* Sic enim habet 4. *R. R.* 7. Hoc mense novella vinea incipit pulverari: quod nunc ac deinceps per omnes calendas usque ad Octobres faciendum est, non solum propter herbas, sed na tenera adhuc semina solidata terra constringat. Adde *eumd.* 8. *ibid.* 1.; et *Colum.* 11. *R. R.* 2. 60. ¶ 2. Item in pulvere redigere. *Calpurn.* 5. *Ecl.* 58. et fragiles nimis sol pulverat herbas. h. e. adeo siccat, ut tactæ in pulvere abeant.

PULVERULENTUS, a, um, adject. Olim *polverulentus* scribebant. — Pulverulentus est pulvere plenus, *polveroso*, *κονισαλος*.

I.) Propria. *Cic.* 5. *Att.* 14. Iter conchiebamur æstuosa et pulverulenta via. *Virg.* 1. *G.* 66. Æstas pulverulenta. *Id.* 4. *Æn.* 154. agmina cervi Pulverulenta fuga glomerant. *Ovid.* 3. *Amor.* 6. 95. de torrente. Aut lutulentus agis brumali tempore cursus, Aut premis arentem pulverulentus bumum. *Propert.* 3. 12. 7. Pulverulentaque ad extremas stat fœmina metas. h. e. multo pulvere conspersa. *Lucret.* 5. 740. sequitur calor aridus, et comes una Pulverulenta Ceres. h. e. quæ æstate pulverulenta provenit.

II.) Translate. *Ovid.* 1. *Amor.* 15. 4. Præmia militiæ pulverulenta sequi. h. e. quæ sine multo labore et pulvere non consequimur. Sic *Seneca Vit. beat.* 7.

PULVILLUS, l, m. 2. *primacciolo*, deminut. pulvini. *Horat. Epod.* 8. 15. Quid, quod libelli Stoici inter sericos Jacere pulvillus amant? h. e. serico panno obductos. *Apul.* 10. *Met.* Pulvillus compluribus ventose tumentibus terrestre nobis cubitum præsternunt. *Fronto ad Verum imp.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 1. a med. Adeo ut equos pulvillis instratos animadverteret. — *NB.* De cognom. *Rom.* *V. ONOM.*

PULVINAR et pulvinar, *aris*, n. 3. pulvinus). *Scalig.* in *Conjectan.* ad *Varron.* 5. *L. L.* 167. *Müll.*, ubi docet pulvinar dictum a plumis, vel a pel'villis; putat legendum a *polvika*: (quam lectionem probavit *Müllerus*): polula: fuisse pilas exaluta, molli tomento factas, quibus datatim ludabantur foro: unde *poluit*, pila ludit, ut *Paul. Diac.* p. 243. 4. *Müll.*, tradit. His quoque se tucunt,

qui *polvinar* scribi malunt. — Pulvinar ¶ 1. Sæpiissime et stricto sensu in re sacra usurpatur. Erant autem *pulvinaria* (*V.* et infra sub 6.) in templis lectuli pluma, aut tomento facti, qui diis sternerantur, decreta supplicatione, iisque simulacra imponebantur, cibis appositis. *V. LECTISTERNIUM*. Quidam volunt fuisse tabulata, in quibus signa deorum stabant: eaque in lectisterniis ornata fuisse lectulis et pulvinis, quæ iisdem signis jacentibus supponebantur. *Cic.* 2. *Phil.* 43. 110. Quem Cæsar majorem honorem consecutus erat, quam ut haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, flammam? *Ovid.* 14. *Met.* 827. de *Romulo deo facto*. Pulcra subit facies, et pulvinaribus altis dignior, et qualis trabebat forma Quirini. *Cic.* *Dom.* 53. 136. Licinia virgo Vestalis aram ad ædiculam et pulvinar sub sacro saxo dedicavit. *Id.* 3. *Cat.* 10. 23. Ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est. *Liv.* 30. 21. Decretum, ut quinque dies circa omnia pulvinaria supplicaretur. *Tac.* 14. *Ann.* 12. Decernuntur supplicationes apud omnia pulvinaria. *Cass. Hemina* apud *Plin.* 32. *Hist. nat.* 2. 10. (20). Ut convivia publica et privata, cœnæque ad pulvinaria facilius compararentur. *Horat.* 1. *Od.* 37. 3. Saliaribus dapibus Ornare pulvinar deorum. — *Pulvinar* suscipere, apud *Liv.* 5. 52. *V. SUSCIPIO*. — In Circo pulvinar erat locus, in quo stratis pulvinariis deorum simulacra, quibus ludi sacri erant, collocabantur: qui locus, quia omnium eret honoratissimus, ex eo imperatores aliquando spectare solebant. *Morcellius* tamen de *Stil.* *Inscript.* T. 1. p. 139. edit. *Pat.* rectius putat, pulvinar fuisse in Circo mænianum, unde Augustus et tota Cæsarum domus ludos spectabant; dictumque pulvinar, quod Augusti, tamquam numinis, sedes esset, vel quia ipsa Augusti sedes pulvinariis formam imitaretur. *Inscript.* ex *Odericio* ab eod. allata *ibid.* d. m. s. tt. CLAUDIO SABINO SODALES AERARI A PULVINARI B. M. F. H. e. æreorum operum artifices, quorum officinæ, fortasse etiam collegii schola, mænianum Augusti quem proxime spectabant, sive in Circo ipso, sive extra eumdem; nam et utrobique tabernæ erant, et utrinque mænianum ipsum exstabat ac prominebat ingenti mole. *Festus* p. 364. 10. *Müll.* Tensam ait vocari Capito vehiculum quo exuvia deorum ludicris Circensibus in Circum ad pulvinar vehuntur. *Sueton.* *Aug.* 45. Ipse Circenses ex amicorum fere cœnaculis spectabat: interdum e pulvinari, et quidem cum conjuge et liberis sedens. Augustus apud *eumd.* *Cal.* 4. Spectare eum (*Caligulam*) Circenses e pulvinari, non placet nobis. ¶ 2. Hinc ponitur etiam pro templis. *Cic.* *Harusp.* resp. 5. 8. Hominemque eum (*Clodium*), qui pulvinariis Bonæ deæ stuprum intulerit, etc. (*cf. eumd.* *Mit.* 27. 72. Eum (*occidi*), cuius nefandum adulterium in pulvinariis sanctissimis nobilissimæ femine comprehenderunt. *Apul.* 6. *Met.* init. Et, prospecto templo quodam in ardui montis vertice, inquit etc. et *moz.* Jamque gnauiter emensis celsioribus jugis, pulvinariis sese proximam intulit. ¶ 3. Pulvinar dicitur etiam de cervicali plerumque pluma facto, quo cubantium capita fulciuntur (quam primam esse vocabuli significationem ait *Forcellinus*), *quanciale*, *cuscino*, *cappezzale*, *origliere*, *primaccio*, *πρόσκαρον*, *προσκαλακίον*. *Petron.* *Satyr.* 134. Obscuratum dextra caput super pulvinar inclinavi. *Alii leg.* pulvinum. Est autem sermo de lectulo in cella mulieris sacerdotis, h. e. ubi ea degit, et cubat. ¶ 4. De lecto tricliniari. *Apul.* 7. *Met.* In summo pulvinari locatus, cœna poculisque magnis inauguratur. *Seneca* 3. *Ira* 37. ad fin. Irasci complati convivoris, etc. Demens, quid interest, quam lecti premas partem? honestiorem te, aut turpiorem potest facere pulvinar? *Alii leg.* pulvinus. ¶ 5. De eo, quod sedendi causa subternitur. *Ovid.* 1. *Art. am.* 159. fuit utile multis Pulvinar sacelli composuisse manu. *Alii leg.* pulvinum. ¶ 6. Est enim discrimen, quia pulvinar est, quod dormituri capiti supponimus: pulvinus, quo in sedendo utimur. *V.* tamen PULVINUS. Præterea pulvinus privatorum est: pul-

vinar augustius, et deorum, aut imperatorum R. qui vel dii haberi volebant, vel habebantur. Significat autem non cervical tantummodo, sed per synecdochen ipsum lectum. — a) Ad deos quod atinet. *Catull.* 64. 47. Pulvinar vero Divæ geniale locatur Sedibus in mediis, Indo quod dente politum, etc. h. e. nuptialis lectus Thetidis. Notat superbiam Domitiani *Sueton.* 13. quod in edicto de reducenda post divortium uxore his usus sit verbis, revocatam eam in pulvinar suum, deum scilicet se haberi volens: quod et aliis rebus affectavit. — b) Hinc etiam de lecto conjugali imperatorum R. *Ovid.* 2. *Pont.* 2. 71. de *Livia ux.* *Aug.* Incolomis conjux sua pulvinaria servat. *Juvenal.* 6. 131. de *Messalina ux.* *Claud.* Iupanaris tulit ad pulvinar odorem. *Seneca Consol.* ad *Polyb.* 35. ad fin. Potest hæc (fortuna) adversus privatas domos ullam aequitatem nosse, cujus implacabilis sævitia toties ipsa funestavit pulvinaria? h. e. domos Cæsarum.

PULVINARIS, e, adject. ad pulvinum pertineus. *Petron. fragm.* *Tragur.* 37. *Burmamn.* de *Fortunata ux.* *Trimalchion.* Est tamen malæ linguae, pica pulvinaris: quem amat, amat, etc. h. e. garrula instar picæ, quæ ubi in pulvino conседit, solutiloquentia sua enecat auscultantes. Ita locum interpretatur *Fr. Oriolius* in *Opusc. lett.* di *Bologna* T. 1. p. 61.

PULVINARIUM, li, n. 2. idem ac pulvinar.

I.) Proprie. *Liv.* 21. 62. Et corvum in ædem Junonis devolasse, atque in ipso pulvinario conседisse.

II.) Translate. *Plaut. Cas.* 3. 2. 27. Ibo intro, ut subducam navim rursus in pulvinarium. h. e. utorem meam, quæ instar navis instructa et parata est, ut prodeat, in conclave et thalamum reducam.

PULVINARIUS, a, um, adject. pulvinaris. *Prudent.* 10. *trist.* 1056. macellum pingue pulvinarium. h. e. copia victimarum, quæ mactantur ad pulvinar et aras deorum. At fortasse rectius quis putet, hic pulvinarium esse genit. plur. a pulvinar.

PULVINATUS, a, um, adject. ad instar pulvini convexus et mollis. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 22. 24. (86). de *nucib. juglandib.* Honor his naturæ peculiaris, gemino protectis operimento, pulvinati primum calycis, mox lignei putaminis. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (168). Clivosa altiores possunt scrobes, præterea pulvinatis a devexitate labris, h. e. accumulata terra in modum pulvini, qua parte vergit in devexitatem clivus. *Id.* 13. *ibid.* 4. 7. (32). de *semine palmæ*. Præterea casum a dorso pulvinata fissura. — *Capitula* columnarum pulvinata apud *Vitrur.* 1. 2. a med. et 3. ante med. sunt quæ in modum pulviniurgent, ut in Ionicis ea pars, quæ est inter echinum et abacum, unde voluta pendet. Eodem modo intelligendæ videntur pulvinatæ columnæ apud *eumd.* 4. 1. extr., h. e. pulvinatum capitulum habentes.

PULVINENSIS, e, adject. a pulvinar. *Bellona Pulvinensis*, quæ memoratur in *Inscript.* apud *Gruter.* 313. 1. (quæ est apud *Orell.* 2317.), *Fabretti.* p. 492. n. 14. et 540. et *Don.* p. 135. tab. 8., et *Murat.* 179. 1., sic dicta est, quia in illo ejus templo, de quo ibi agitur, ejusdem statua pulvino seu pulvinari supposito inniteretur cubito: neque enim in omnibus templis, ut *Servius* docet ad *Virg.* 3. *G.* 533., sed in plerisque pulvinar ponebatur.

PULVINULUS, i, m. 2. deminut. pulvini. *Colum.* *Arbor.* 10. a med. Quæcumque arbores in clivis erunt positæ, ita ablaqueandæ sunt, ut a superiore parte secundum codicem lacusculi fiant; ab inferiore autem pulvini altiores excitentur, quo plus aquæ limique contineant.

PULVINUS, l, m. 2. lectulus brevis pluma vel tomento, aliare re molli fartus, quem sedendi, aut quocumque modo fulcendi corporis causa supponimus. Quomodo a pulvinari differat, ibi dictum est (*It. cuscino*; *Fr. coussin*, *chevet*; *Hisp. almohada* de cama, *almohadilla*, *cozin*, *cozmetec*, *traversero*; *Germ. Kissen*, *Ruhekissen*, *Sitzkissen*; *Angl. a cushion*, *squab*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generslim. *Plaut. Stich.* 1. 2. 37. AN. Non sedeo istic: vos sedete: ego sedero in subsellio, ut mane pulvinum. AN. bene procuras: satis sic fultum est mihi. *Cic.* 1. *Orat.* 7. 29. Tum Crassum. Immo vero commodius etiam: pulvinosque poposcisse, et omnes in iis sedibus, quæ erant sub platano, concessisse. *Id.* 7. *Verr.* 11. 27. Lectica octoporro ferebatur, in qua pulvinus erat perucidus, Melitensis, rosa fartus. *Seneca Consol. ad Marc.* 16. Equestri insidens statuæ — Clælia exprobat juvenibus nostris pulvinum escendentibus, in ea illos urbe sic ingredi, etc. *h. e.* lecticam, in qua pulvinus. *Cic.* 9. *Fam.* 18. *extr.* Sella tibi erit in ludo, tanquam hypodidascalo, proxima: eam pulvinus sequetur. *h. e.* bonoris causa, et ut mollius sedes, sellæ addetur pulvinus. *Nepos Pelop.* 3. Quæ (*epistola*) quum iam accubanti in convivio esset data, sicut erat signata, sub pulvinum subjiciens, etc. *Martial.* 3. 82. Effultus ostro sericisque pulvinis. *Juvenal.* 3. 154. exeat, inquit, Si pudor est, et de pulvino surgat equestri. *h. e.* de gradibus pulvino stratis, et equestri ordini in theatro assignatis. *Sueton. Tib.* 78. et *Cal.* 12. Pulvinum alicui injicere. *scil.* suffocandi causa. ¶ 2. Speciatim dicitur de pulvinari, *h. e.* cervicali, quod capiti dormientes supponimus. *capezzale. Sall. Jug.* 74. Dormiente illo, epistolam, super caput in pulvino tenere positam, perlegit. Adde *Cels.* 3. 18.; *Plin.* 26. *Hist. nat.* 11. 69. (111). et 28. *ibid.* 19. 79. (260).; *Catull.* 6. 9. et *Curt.* 3. 6. 7.

II.) Translate. ¶ 1. A similitudine pulvinus dicitur ab agricolis parvus terræ elatæ tumulus, in modum dorso convexus utrinque, ut aqua facile defluat: cujusmodi sunt in agris liræ inter sulcos, aut scrobes, et in hortis areolæ, seu pars areolæ elatior et tumentior. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (159). Male pastinatum deprehendunt scamna inæqualia. Metienda est et ea pars, quæ interjacet, pulvini. *Id.* 19. *ibid.* 4. 20. (60). Terram areis distinguere, easque resupinis pulvinorum toris. *Id.* 22. *ibid.* 22. 34. (76). Herba crepidines marginum assurguntque pulvinorum toros vestiens. *Varro* 1. *R. R.* 35. 1. Violaria in fundo facere non est utile, ideo quod necesse est terra adruenda pulvinos fieri, quos irrigationes et pluvie abluunt, et agrum faciunt macrorem. *Pallad.* 3. *R. R.* 23. *ad fin.* Terra fossa et subacta, excitat ab lineam pulvinis. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 20. Spicæ (ulpici) liratum seri debent, ut in pulvinis positæ minus infestentur hiemis aquis. ¶ 2. Apud *Plin.* 5. *Ep.* 6. *ante med.* sic dicitur locus ex terra arte devexus in villa, sedendi causa. Ejus verba sunt: Ante porticum xystrum concisus in plurimas species, distinctusque buxo; demissus inde pronusque pulvinus, cui bestiarum effigies invicem adversas buxus inscripsit. ¶ 3. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 13. *de horreo.* Pavimenta testacea supersterntur, et magna vi paviculis inculcantur atque expoliuntur: omnesque parietum et soli juncturae testaceis pulvinis fibulantur. *h. e.* taris, seu prominentiis instar pulvini tumentibus, in longitudinem productis, qua imus paries pavimento jungitur; is enim locus rimas agere solet, et muribus viam ac latebras præbere. ¶ 4. A nautis inquit *Servius* ad illud *Virg.* 10. *Æn.* 302. sed non puppis tua, Tarcon. Namque inflicta vadis dorso dum pendet iniquo, etc.) pulvinus vocatur durior arena (*eminens instar pulvini in hortis*), quæ remeantibus fluctibus et euntibus plerumque densatur, et in modum saxi indurescit. *banco.* ¶ 5. *Vitruv.* 5. 12. vocat pulvinum congestum areæ, vel cæmenti, in morem pulvini excitatum, super quem pila struitur in mare præcipitanda. *V. integr. loc.* — *Id.* 10. 15. *de capapulta.* Supra minorem columnam chelonium, sive pluvius, etc. *V. CHELONIUM.*

PULVIS, olim polvis, vëria, m. sæpius quam f. 3. Vi cæsura secunda syllaba producitur in illo *Virg.* 1. *Æn.* 482. et versa pulvis inscribitur hasta. *V. SANGUIS* init. — *Pulvis* in Genitivo pro *pulveris* antiquum est. *Catull.* 61. 206. Ille pulvis Erythrii — Subducatur numerum

prius. *Est qui malit pulveris ætheri: alii pulveris Africi, quod probat Lschmannus.* — *Caret plurali num., ut Diomed.* 1. p. 314. *Putsch.* et alii notant. *Gell.* tsmen 19. 8. *a med.* docet, *pulvis*, et *ventus*, et *fumus* non semper ἐννεός dici. et *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 28. (82). *de araneorum telis.* Age, firmitas quando rumpentibus ventis, qua pulverum mole degravante! Adde *Horat. Epod.* 17. 48.; et *Ammian.* 23. 6. — Feminino gen. *pulvis* legitur in *Ennio* apud *Non.* p. 217. 11. *Merc.* et in *Propert.* 1. 22. 6. et 2. 13. 35. — Alia forma *pulver*, *veris*, est *Apul. Herb.* 35. *Herbæ* pulver in vino exhibitus. Adde *Theod. Priscian.* 1. 30. et 2. 32. teste *Reinesio.* Agnoscitur etiam a *Prisciano* 6. p. 707. *Putsch.* — Ceterum *pulvis* est terra minuta et arida, πῶς (lt. *polvere*; Fr. *poussière*, *poudre*, *sable très-fin*; *Hisp.* *polvos*, *polvillo*, *polvito*; *Germ.* d. *Staub*; *Angl.* *dust*, *powder*).

I.) Proprie. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 4. 28. (51). Quædam terræ imbris sicciores fiunt, velut in Narniensi agro, quod Admirandis suis inseruit M. Cicero, siccitate lutum fieri prodens, imbre pulverem. *Cic.* 1. *Invent.* 30. 47. Si multus erat in calceis pulvis, ex itinere eum venire oportebat. *Ovid.* 1. *Trist.* 5. 47. Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lucent, Parvæque quot sicca corpora pulvis habet. *Propert.* 5. 10. 35. qui nunc jacet horrida pulvis. (*Charis.* 1. p. 69. *Putsch.* leg. *arida*). *Ennius* apud *Non.* p. 217. 11. *Merc.* polvis fulva volat. *Id.* *ibid.* polvis vasta. *Virg.* 11. *Æn.* 909. fumantes pulvere campos Prospexit longe, Laurentiaque agmina vidit. et *ibid.* 877. Volvitur ad muros caligine turbidus atra Pulvis. *Lucret.* 5. 252. terra perusta Solibus assiduis, multa pulsata pedum vi, Pulveris exhalat nebulam, nubesque volantes. *Virg.* 12. *Æn.* 444. tum cæco pulvere campus Miscetur. et 9. *ibid.* 33. subitam nigro glomerari pulvere nubem Prospiciunt. *Phædr.* 4. 24. Juvenæ sparsi pulvere, Sudore multo diffuentes corpora: a. *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 94. pulvere turpi Fœdatis crines. *Id.* 4. *Fast.* 238. Longaque in immundo pulvere tracta coma est. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 60. Glæbas in pulverem resolvere. *Id. Arbor.* 12. Pulverem excitare. *Quintil.* 5. 10. 81. movere. *Phædr.* 2. 5. sedare. *scil.* bumum conspergendo. *Ovid.* 1. *Art. am.* 150. excutere. *Horat.* 1. *Od.* 4. colligere. *h. e.* contrabere, conspergi.

II.) Translate. ¶ 1. Pulvis dicuntur mortuorum reliquæ ex rogo collectæ. *Horat.* 4. *Od.* 7. 14. Nos ubi decidimus Quo pater Æneas, quo Tullus dives et Ancus, Pulvis et umbra sumus. *Id. Epod.* 17. 47. Neque in sepulcris pauperum prudens anus Novendiales dissipare pulveres. ¶ 2. Metonymice est serenitas. *Virg.* 1. *G.* 101. biberio lætissima pulvere farra. ¶ 3. Quem *eruditum pulverem* nominat. *Cic.* 2. *Nat. D.* 18. 48., mathematicorum studium intelligit; quod mathematici in pulvere fornias suas describere solebant, ut si quid esset emendandum, delere possent, et rursus inscribere: et notum est illud Archimedis, quem intentum formis, quas in pulvere descriperat, ab ignaro milite, quis esset, interfectum, in direptione Syracusarum, narrat *Lib.* 25. 31. Adde *Cic.* 5. *Tusc.* 24. 64. Huc pertinet illud *Pers.* 1. 131. Nec qui abaco numeros, et secto in pulvere metas Scit risisse vaffer. et *Rhemn. Fann. de ponderib. et mensur.* 53. Nam quæ dimidium superat, pars esse negatur, Ut docuit tenui scribens in pulvere Musa. et *Apul. de mag.* Abaco et pulviculo se dare. Adde *Sil. It.* 14. 677.; et *Claudian. Cons. Mall. Theod.* 125. ¶ 4. De solo, et terra universim. *Propert.* 1. 22. 6. Sis mihi præcipue pulvis Etrusca dolor. Tu projecta mei perpessa es membra propinqui, etc. ¶ 5. De terra figulari. *Martial.* 14. 102. Accipe non vili calices de pulvere natos et *ibid.* 114. Cumano rubicundam pulvere testam. ¶ 6. De metallica. *Pers.* 2. 66. stringere venas Ferventis massæ crudo de pulvere jussit. ¶ 7. De forma aliarum rerum. *Ovid.* 3. *Trist.* 3. 69. Atque ea cum foliis et amomi pulvere misce. *Id.* 3. *Art. am.* 628. Carbonis pul-

vere quippiam tngere. ¶ 8. *Pulvis coctus* apud *Stat.* 4. *Silv.* 3. 53. est idem ac *Puteolanus*, quam vocem vide. ¶ 9. *Sulcos in pulvere ducere*, proverb. oleum et operam perdere, *seminare in sabbia. Juvenal.* 7. 48. ¶ 10. *Pulvis belli* est ipsum bellum, prælia, pugnae. *Horat.* 2. *Od.* 1. 21. Audire magnos jam videor duces Non indecoro pulvere sordidos. *Martial.* 8. 65. formosus pulvere belli. *Ammian.* 21. 16. *sub init.* Nonnisi pulvere bellico indurati præciebantur armatis. et 16. 1. In secessu Minervæ nutritus ex academiæ umbraculis, non e militari tabernaculo, in pulverem Martium tractus. et 23. 6. *circa fin.* Natio auidax et ad pulveres Martios erudita. ¶ 11. Per synecdochen est campus, in quo exercitatio, labor, aut pugna fit, acies, arena, campo. *Cic.* 3. *Legg.* 6. 14. Doctrinam ex umbraculis eruditorum otioque non modo in solem atque pulverem, sed in ipsum discrimen aciemque produxit. *Virg.* 7. *Æn.* 163. Exercentur equis, domitantque in pulvere currus. *Martial.* 12. 83. Colliget, et referet lapsum de pulvere follem. *Val. Flacc.* 1. 451. Cantibus, in Ææo volvet quem barbara cuspis Pulvere. *Id.* 7. 645. qualis Getico de pulvere Mavors Intrat equis, utrique gravem sudoribus Istrum. *Quintil.* 10. 1. 33. Nec versicoloreum illam vestem bene ad forensem pulverem facere. ¶ 12. Item labor, difficultas, negotium: unde *sine pulvere*, sine labore, *ἀκοντί, senza fatica. Horat.* 1. *Ep.* 1. 51. Cui sit conditio dulcis sine pulvere palma. *V. ACONITI. Cf. Ammian.* 19. 11. *med.* Negotium, quod rebatur inexplicabile, sine ullo pulvere consummare.

PULVISCULUM, i, n. 2. et sæpius

PULVISCULUS, i, m. 2. deminut. pulveris. — In neutro genere *Vigilantius* apud *Hieronym.* *advers. Vigilant.* n. 4. Pulvisculum nescio quod. — Pulvisculus est pulvis minutissimus, *polvere minuta, κοινισαλος.*

I.) Proprie. *Solin.* 15. *ad fin.* Auratilis pulvisculus. *Apul.* 9. *Met.* Pugiles, qui pulvisculo perspersi dimicant. *Id. de Mag.* Si abaco et pulvisculo te dedisses. *V. PULVIS* II. 3. Rursus *Id. ibid. in carm.* Misi ut petisti, mundicinae dentium, Nitelas oris ex Arabici frugibus, Tenuem, candificum, nobilem pulvisculum. *scil.* ad dentifricium. *Cæli. Aurel.* 5. *Tard.* 1. n. 18. Ejus (*salicis*) corticem inurentea atque ex ejus cinere pulvisculum facientes, in umbra siccat scimus. et paulo post. Quum enim fuerint hmeectati pulvisculi, cutis superficiem pnatulabunt.

II.) Translate, cum pulvisculo dicimus, quoties omnia sic tolluntur, ut nihil sit reliqui, ne pulvis quidem. *Plant. Rud.* 3. 6. 7. Converteret jam hic me totum cum pulvisculo. *Id. Truc. prol.* 19. Quo citius rem ab eo auferat cum pulvisculo.

PUMEX, m. c. m. *perraro* f. 3. Feminino genere extulit *Catull.* *infra cit.*, non tam quod ita ferret usus, quam quia male sonabat *arido modo* etc. Similia exempla congesit *Gell.* 13. 20. ex *Virg.* 2. *Æn.* 554. Hæc finis Priami fatorum. et 1. *ibid.* 245. quem das finem, rex magne, laborum? Ex *Ennio*, rectosque cupressos. et, aere fulva, etc. Ceterum *arido* legitur in *Catull.* *loc. cit.* spud *Vet. interp. Virgilii* ab A. *Maio* edit. p. 4., in Ambrosianis Codicib. ejusd. *Catulli.* — *Pumex*, *πίσσηρις* (lt. *pomice*; Fr. *pierre ponce*; *Hisp.* *pedra pomex*; *Germ.* d. *Bimsstein*; *Angl.* a *pumice-sione*).

I.) Proprie est genus lapidis cavernosi, friabilis, in mari crescentis, et aquia innantis: cuius usus præcipuus levigandæ cuti, et membranis librorum. Laudatissimus in Melo, Nisyro, et Æolis insulis. Probatio in candore, minimoque pondere, et ut quam maxime spongiosus aridusque sit, ac teri facilis, nec arenosus in fricando. Hæc *Plin.* 36. *Hist. nat.* 21. 42. (154.), ubi adjicit etiam quasdam ejus vires in medicina. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 18. Pumex non æque est aridus. atque hic est senex. *Auct. Priap.* 33. Uvis aridior puella psssis. etc. Quæ succo caret, ut putrisque pumex. *Alii leg.* atque putris pumex. *Scalig.* atque petra pumex. *Catull.* 1. 1. Quo.

donn lepidum novum libellum, Arida modo pumice expolitur? et 22. 6. chartæ regiae, novi libri, Novi umbilici, lora rubra, membrana Directa plumbo, et pumice omnia æquata. *Martial.* 8. 72. liber aspero Morsu pumicis aridi politus. *Ovid.* 1. *T. ist.* 1. 11. Nec fragili geminæ poliantur pumice frontes. Hinc translate *Propert.* 3. 1. 8. Exactus tenui pumice versus eat. h. e. summa cura politus et limatus. — Cuteum pumice deglabrare et levigare, mollium et effeminatorum erat. *Ovid.* 1. *Art. am.* 506. Nec tua mordaci pumice crura teras. *Juvenal.* 8. 16. tenerum attritus Catinensi pumice lumbum. Adde *eumd.* 9. 95.; et *Martial.* 14. 205. Cur vero Catinensem pumicem nominet *Juvenal.* V. in CATINENSIS. — *Aquam a pumice postulare*, proverb. ab eo quid petere, qui omnia caset, voler cavar dalla vasa sangue, apud *Plaut.* *Pers.* 1. 1. 42. Nam tu aquam a pumice nunc postulas, qui ipsius sitiatis.

II.) Translate a poetis solent viva sara cavernulis plena, et pumicem imitantia, hoc nomine appellari. *Ovid.* 8. *Met.* 561. de antro et sede *Acheloï*. Pumice multivari, nec levibus atria topbis Structa subit. *Albinov.* 1. 252. de tecto *Tiberis*. Structaque pendenti pumice tecta subit. (Adde *Virg.* 4. *G.* 374.) *Ovid.* 3. *Met.* 159. de antro *neinorali*. nam pumice vivo Et levibus topbis natum duxerat arcum. Sic 2. *Fast.* 315. Antra subit, topbis, laqueataque pumice vivo, et 4. *ibid.* 495. Est specus exesi structura pumicis asper. *Virg.* 4. *G.* 43. de apib. penitusque repertæ Pumicibusque cavis, exesque arboris antro. *Id.* 5. *Æn.* 213. Qualis spelunca subito commota columba, Cui domus et dulces latebrosi in pumice nidi. *Horat.* 1. *Od.* 11. 5. Quæ (hiems) nunc oppositis debilitat pumicibus mare. h. e. scopulis et rupibus salo exesis. *Claudian.* 6. *Edyll.* 15. conclusaque subter anhele Pumice limosas personat unda vias. — *Veget.* 6. *Veterin.* 1. 2. vocat pumicem ungulæ solum ungulæ in equo.

PCMICATOR, *ōris*, m. 3. qui pumicat, qui polit et levigat. *Gloss.* *Cyrill.* Pumicator, *αμικτωρ*.

PCMICATUS, a, um. V. PUMICO.

PCMICEUS, a, um, adiect. di pumice, *αμικτωρ*, qui est ex pumice. *Plaut.* *Pseud.* 1. 1. 73. Quin fles? *PERD.* pumiceos oculos habeo: non quo lacrimam exorare ut exspuant unam modo. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 144. Ipsæ pumicibus virides Nereides antris Exsiliunt ultro. *Sil.* *It.* 7. 418. medio surgunt qua regna profundo, Pumiceæque procul sedes. *Martial.* 4. 57. Et quæ pumicibus fontibus antra calent. h. e. pumice manantibus. *Ovid.* 6. *Fast.* 318. Et quæ pumiceas versat asella molas. V. PUMEX II.

PCMICO, *as*, *avi*, *atum*, are, a. 1. Part. *Pumicatus*. — Pumicare est pumice polire, levigare, *impumicare*, polire, *lisciare*, *καταξισα*; *πιζω*. *Lucilius* apud *Non.* p. 95. 18. *Merc.* *Rador*, *subvellor*, *desquamor*, *pumicor*, *ornor*. *Catull.* 39. 19. Dentem atque russam pumicare gingivam. Ita *Apul.* de *Mag.* Alii *defricare*. Sic *Martial.* 5. 41. et pumicata pauperes manu monstras. *Id.* 1. 67. Sed pumicata fronte si quis est nondum, Nec umbilicis cultus atque membrava. *Plin.* 2. *Ep.* 11. ad fin. Qui titulus a vita hominis compti semper et pumicati non abhorrebat. h. e. delicati, molli, effeminati: bujmodi enim cute pumice polibant. *Sidon.* 8. *Ep.* 3. ad fin. *Satrapæ* myrrhati, pumicati, malobatrati. et 1. *Ep.* 7. a med. Paulo ante detonsus, pumicatusque.

PCMICOSUS, a, um, adiect. Comp. *Pumicosior*. — Pumicosus, *αμικτωδης*, est pumicis naturam, vel similitudinem habens, rarus, fistulosus. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 5. 3. (35). Vita terræ aridæ, fistulosa, scabra, canescentis, exesæ et pumicosæ. *Id.* 36. *ibid.* 19. 34. (141). Lapis pumicosus. *Id.* 32. *ibid.* 8. 27. (86). *Halcyoneum* pumicosius, spongiæque patri simile. Adde *Plin.* 2. 3. sub fin.

PUMILIO, *ōnis*, m. 3. Alia forma *pūmilo*, *ōnis*, legitur apud *Stat.* 1. *Silv.* 6. 57. Hic au-

dax subit ordo pumilonum, Quos natura, brevi statu peracto, Nodosum semel in globum ligavit. — Pumilio, *nano*, *pigmeo*, *νάνος*, est nanus, homo staturæ perquam brevis. Videtur esse corruptum a *πυγμαλίων*, (quod idem significat, a *πυγμαρ*, mensura a cubito ad pugnum) ut *Alimento* a *Laomedonte*, et *Catamitus* a *Ganymedes*, etc. V. CATAMITUS.

I.) Proprie. *Lucret.* 4. 1162. de puella. Parvula, pumilio, *χρπίτων* *ία*, tota merum sal. *Seneca Ep.* 76. ad fin. Non est magus pumilio, licet in monte constiterit. *Martial.* 14. 213. cui lemma *Parma*. Hæc quæ saepe solet vinci, quæ vincere raro, *Parma* tibi, scutum pumilionis erit. Adde *Gell.* 19. 13.

II.) Translate. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 56. 77. (156). et *Colum.* 8. *R. R.* 2. 14. etiam de gallinis usurpant. Quia pumillonum genus in omnibus animalibus est, atque etiam inter volucres, ut ait *Id.* *Plin.* 11. *ibid.* 49. 108. (260). Etiam in plantis, justo humilioribus in suo genere, pumiliones esse *Id.* 12. *ibid.* 2. 6. (13). et 17. *ibid.* 22. 35. (176). satis ostendit. Hæ *Græcia* adverbio *χαμηλ* appposito propriis nominibus designantur, ut *χαμηλατάνος*, *χαμηλεῖκη*, etc.

PCMILIS et

PCMILIUS. V. PUMILUS.

PCMILLO, *ōnis*. V. PUMILIO.

PUMILUS, a, um, adiect. Alia forma *Gloss.* *Philox.* *Pumilis*, *νάνος*. — Comp. *Pumilior*. — Pumilus est qui statura est perbrevis, nanus. *Apul.* 5. *Met.* Maritum sortita sum cucurbita glabriore, et quorvis puero pumiliore. — Hinc

Pumilus, i, m. 2. absolute, substantivum more, est idem ac pumilio. *Stat.* 1. *Silv.* 6. 64. Casuræque vagis grues rapinis Mirantur pumilos ferociores. (nota hic primam syllabam corripit, quam in *Pumilo* produxit.) *Sueton.* *Aug.* 83. Nam pumilos et distortos et omnes generis ejusdem, ut ludibria naturæ malique omnis abhorrebat. Est qui legit pumilios.

PUMULA, *æ*, f. 1. genus vitis, in agro Amilernino præcipue nascentis. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 3. 4. (137).

PUNCTA, *æ*, f. 1. colpo di punta, ictus, qui punctum infertur. V. CÆSA. — In aquæductibus quid sit, V. PUNCTUM.

PUNCTARIOLAS. V. PUNCTATORIOLAS.

PUNCTARIUS. V. PONTARIUS.

PUNCTATIM, adverb. per puncta, concise, breviter, ut Punctatim sub mentis oculis redigere, *Claud. Mamert.* 3. *Stat. anim.* 14.

PUNCTATORIOLAS, leres pugnas appellat Cato in ea, quam dixit de re Histriæ militari. *Festus* p. 242. 9. *Müll.* Apud *Paul.* *Diac.* p. 243. 9. legitur *punctariolas*.

PUNCTILLUM, i, n. 2. deminut. puncti. *Solin.* 15. sub fin. *Cyaneus* et *Scythia* est optimus, si cæruleo coruscabit: cujus gnari in marem et feminam genus dividunt. Feminis nitor purus est: mares punctillis ad gratiam interlucentibus auratilis pulvisculus variat. Adde *Not. Tir.* p. 131.

PUNCTIM, adverb. *puntone*, di *punta*, per punctiones infirionesque gladii, sive pungendo, ut *cæsim*, cedendo. *Liv.* 22. 46. Hispano punctim magis, quam cæsim, assueti petere hostem. *Pacat. Paneg. Theodos.* 36. Miles urgere eminus comminus, gladiis hastis punctim cæsim ferire. *Veget.* 1. *Milit.* 12. Præterea non cæsim, sed punctim ferire (antiqui Romani) discebant. V. CÆSIM.

PUNCTIO, *ōnis*, f. 3. *puntura*, *στιγμή*, actus pungendi. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 15. 44. (151). Contra dolores laterum pectorumque subitos, qui punctationem afferant. *Id.* 25. *ibid.* 13. 94. (150). Bibitur et contra serpentes, et ante sectiones punctationesque, ne sentiantur. *Cels.* 8. 9. sub fin. Punctiones in eo sentiuntur, quia necesse est ea fragmenta spinosa esse. Adde *Cæd. Aurel.* 2. *Acut.* 3. et 6., et 1. *Tard.* 4.

PUNCTISTITIUM, i, n. 2. V. PUNCTUM.

PUNCTIUNCULA, *æ*, f. 1. *punturella*, levis punctio. *Seneca Vit. beat.* 15. circa med. Ad voluptatum dolorumque punctiunculas concitari.

Id. *Ep.* 53. ante med. Articuli punctiunculas sentiunt.

PUNCTORIUM, i, n. 2. *foraterra*, *pio* lo, *εμβολον*, instrumentum ad pungendum, *paxillus*, quo solum perforatur. *Gargil.* 4. de re hortensi (edente A. A. Scottio) 5. Moris est plantam persici) fimo oblitam, et inferioribus foliis deputatam subacto solo, et præcedente punctorio, sicuti olera, demergere.

PUNCTULUM, i, n. 2. deminut. puncti, punctiuncula.

I.) Proprie. *Apul.* 6. *Met.* *Psyche* innotio punctulo suæ sagittæ suscitavit.

II.) Improprie de brevi punctiuncula mentule Cupidinis, quam *Psyche* in concubitu experta prægnans facta fuerat. *Apul.* 5. *Met.* Miratur de brevi punctulo tantum incrementulum locupletis uteri.

PUNCTUM, i, n. 2. (pungo). Etiam punctus gen. mascul. usurpatum apud *Boeth.* in *Categor.* *Aristot.* 1. p. 117. Principium in numericis est unitas, in linea punctus. *Id.* 2. *Arithm.* 30. p. p. 1344. Illius puncti, qui eminus fixus est. *Auct.* in *Gromat. vet.* p. 266. *Goes.* Punctos habet litteris Græcis. *Isid.* 1. *Orig.* 19. Punctusque ad unam litteram ponitur, et 5. *ibid.* 25. Cujus tam brevis est temporis punctus. Adde *Capell.* 9. p. 318.; et *Isid.* 3. *Orig.* 12. sub fin. A *Forcellino* affertur etiam illud *Plin.* 2. *Hist. nat.* 68. 68. 174. Hæ tot portiones terræ, inmo vero mundi punctus (neque enim est aliud terra in universo) etc. At ibi legendum puncta. V. integrum locum ibique adnotata a *Sillig.* et PUNCTUS, us. — Ceterum punctum est punctio, et acumen ipsum tenne, quo fit, *πυγμαρ*, *πυγμαρ* (It. *puntura*, *punta*; Fr. *piqûre*; Hisp. *picadura*, *punta*; Germ. das *Eingestochene*, der *Punct* das kleine Loch; Angl. a point, prick, puncture).

I.) Proprie. 1. Stricto sensu est exiguum foramen. *Martial.* 11. 46. Punctaque, lasciva que terebrantur acu. 2. Latiori sensu et sæpius est punctio. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 50. 76. (201). Oculos suffusus capra junci puncto sanguine exonerat, caper rubi. *Harduin.* mallot punctu: a punctus, us: ut 29. *ibid.* 6. 38. (131). Mustele etiam oculis punctu eritis ajunt visum reverti. Ad utramque positionem pertinere potest illud *Phædr.* 5. 3. punctum volneris parvule Voluisti morte ulcisci. et *Plin.* 11. *Hist. nat.* 28. 34. (100). Quibusdam aculei hebetes, neque ad punctum, sed ad suctum, ut muscarum generi. — Ad punctum neutr. gen. certius reducuntur sequentia. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 13. 56. (199). Fimmin acus erere punctis tolli jubent. *Id.* 30. *ibid.* 15. 47. (136). Sanies punctis emissa e cerebro viperæ. *Id.* 11. *ibid.* 21. 24. (73). Ter novenis crabronum punctis interfici hominem.

II.) Translate significat A) Punctionis signum, et B) Partem alienius rei minimam.

A) Est punctionis signum. 1. Generatim. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 52. 74. (144). Ororum alia sunt candida, alia pallida, alia punctis distincta. *Id.* 37. *ibid.* 8. 34. (113). Genima sanguineis punctis. *Plin.* alter *Paneg.* 35. Exsanguem illam et ferream frontem convulnerandam præbeant punctis. h. e. notis servilibus. 2. Speciatim in scripture — a) Punctum est nota distinctionis inter litteras et verba. *Auson. epigr.* 35. 1. Lucius una quidem, geminis sed dissita punctis Littera: prænomen sic nota sola facit. scil. L; ita enim veteres Latinos scribere solitos fuisse litteras singulares, quæ prænominis locum erant, apparet ex palimpsestis, in quibus A. *Marius* in pref. ad *Cic. de rep.* p. 36., itemque ad ejusd. *fragm. orat.* p. 40. edit. 2.^æ affirmat, se invenisse scriptum A pro *Julius*, L pro *Lucius*, M pro *Marcus*, P pro *Publius* etc., atque adeo ita ubique ille idem edidit. Idem affirmat locum habere in Cod. Pompei Festi *Müllerus* in præfat. p. IV. Id tamen immerito negat locum habuisse *Orsatus* in *Marm. erud.* T. 2. p. 45. — b) Item nota, qua cola et commata in scribendo legendoque distinguebantur. *Dion-med.* 2. p. 432. *Putsch.* Distinctio quidem est

apposito puncto nota finiti sensus, vel pendentis mora, quod locis ponitur tribus: summo, quum sensum terminat, et vocatur finalis: medio, quum respirandi spatium legendi dat, et dicitur media: imo, quum lectionis interruptum tenorem aliud adhuc illatura suspendit, et vocatur subdistinctio. Adde *Donat.* 1. p. 1742. Hinc patet, veteres Latinos usos fuisse puncto ad summam litteram posito, ut illud significarent, quod nunc Itali puncto; ad mediam, ut illud quod nunc virgola; ad imam, ut illud, quod nunc due punti vel punto e virgola vocant. — c) Item nota minuta instar puncti, qua utebantur notarii ad scribendi celeritatem. *Auson. epigr.* 146. 4. Tul multa fandi copia punctis peracta singulis. *V. NOTARIUS*, ii. ¶ 3. Item speciatim apud Mathematicos est signum in magnitudine individuum, vel minima et individua lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem, *puncto*, *σημειον*. *Cic. Acad.* (2. pr.) 36 116. Illa initia mathematicorum: punctum esse, quod magnitudinem nullam habeat. ¶ 4. Item speciatim in comitis creandorum magistratuum distribuebantur laturis suffragium tabellæ ceratæ, inscripta habentes nomina candidatorum per singulas litteras expressa, ex gr. *m. r. c. h. e.* Marcus Tullius Cicero, ut patet ex *Cic. Dom.* 43. 112. Viribitores, quot quisque suffragia tulisset, puncto apposito notabant, ut constet etiam ex *Festo* p. 347. 31. *Müll.* Hinc puncta accipiuntur pro suffragiis, quia illis hæc indicabantur: Itali voti, *save*, *ballotte* dicunt. *Cic. Planc.* 22. 53. Nonnullas tribus punctis pæne totidem tulerunt, et paulo post. Questus es, plures te testes habere de Voltinia, quam quot in ea tribu puncta tuleris. *Id. Mur.* 34. 72. Recordor, quantum hæc questionis punctorum nobis detraxerint. Adde *eumd.* 2. *Tusc.* 26. 62. Ita *Sidon. carm.* 2. 19. te castra tubis, te curia plausu, Te punctis scripsere tribus. et *Horat.* 2. *Ep.* 2. 99. Discedo Alcæus puncto illius. *Id. Art. P.* 343. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. *h. e.* probatur ab omnibus. *Auson. Grat. act. ad Gratian.* 5. Consul ego inuocare tuo, non passus sæpta, neque campum, non suffragia, non puncta, non loculos. ¶ 5. Item in ludo talorum, vel tesserarum punctum significat numeri unitatem, *puncto*. *Martial.* 14. 17. Hic mihi bis seno numeratur tessera puncto. ¶ 6. Item ipsum iactum. *Sueton. Ner.* 30. Quadrangenis in punctum *HS.* aleam lusit. *h. e.* in singulos iactus. Sic *Auson. Profess.* 1. 29. Narrantem lido per singula puncta recursum, Quæ data, per longas quæ revocata moras.

B) Est pars alicujus rei minima. ¶ 1. *Punctum* in trutina, seu statera, signum unciarum, aut librarum. *Pers.* 5. 100. Diluis helleborum, certo compescere puncto Nescius examen: vetat hoc natura medendi, non sapendo, qual dose sua bona. ¶ 2. *Puncta* in aqueductum listulis erant exigui moduli, per quos aqua in privatos usus, sive ex concessione principis, sive a quatuordecim fraude, et lucri causa, erigebatur: quam significationem *Forcellinus* a super. § I. 1. recta deduxit. *Frontin. Aqued.* 25. Quinque antiqui moduli exiles, et veluti puncta, quibus olim aqua, quum exigua esset, dividebatur, etc. et *ibid.* 115. Etiam ille aquariorum tollendus est reditus, quem vocant puncta (*male quidam leg. punctam*). Longa ac diversa sunt spatia, per quæ listulæ tota ineant Urbe, latentes sub silice. Has comperi per eum, qui appellabatur a punctis, passim convulserat omnibus in transitu præbulis peculiaribus fistulis aquam: quo efficiebatur, ut exiguus inodus ad usus publicos perveniret. Hæc *Frontinus*. — In illo *Sidon. carm.* 2. 251. et majoris luminis usum Perspicua in puteis compensant puncta profundis: puncta sunt oculi exigui introrsus in cavis, quasi puteis profundis, reconditi. ¶ 3. Sæpe transfertur ad tempora, et partem illius minimam, momentumque significat, *momento*, *puncto*, *attimo*, *άξαρς*, *χρόνος*. *Cic. Sext.* 24. 53. Illo ipso die. Die, dico? immo hora, atque etiam puncto temporis eodem. *Id.* 1. *Nat. D.* 24. 67. Omnibus minimis

temporum punctis. et *ibid.* 20. 52. Nullo puncto temporis intermisso. *Id.* 1. *Tusc.* 34. 82. Animi discensus a corpore fit ad punctum temporis. in un instante. et 4. *Cat.* 4. 4. Eos punctum temporis frui vita non putat oportere. *Cæs.* 2. *B. C.* 14. a med. Ita multorum mensium labor puncto temporis interit. et *ibid.* 25. extr. Temporis puncto omnes Ulcam relinquunt. *Ter. Phorm.* 1. 4. 7. Temporis mihi punctum ad banc rem est. *Cic.* 8. *Phil.* 7. 20. Ne punctum quidem temporis oppugnatio respiravit. *Lucret.* 4. 200. hæc (*lux et vapor*) puncto cernuntur lapsa diei Per totum cæli spatium diffundere sese. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 172. tamquam Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horæ Permutet dominos. — Et absoluta *Apul.* 2. *Met.* Minus morigeros in saxa, in pecua puncto reformat. et 9. *ibid.* Puncto brevissimo dilapsæ domus fortunam miseratus. *Arnob.* 5. 12. In puncti spatio poma extulit initia. *Alii leg.* in punctistitio, atque ita edidit Orellius. — Brevius est, quam momentum. *Plin. Paneg.* 56. Quid momentum, quod immo temporis punctum aut beneficio sterile, aut vacuum laude? *Apul.* 10. *Met.* Momento modico, immo puncto exiguo pater repente factus est. — *Puncto tempore* pro puncto temporis est *Lucretii* variis in locis, ut 2. 263. patet factis tempore puncto Carceribus. et *ibid.* 455. Omnia postremo, quæ puncto tempore cernis Diffugere, ut fumum, nebulas, etc. *Id.* 4. 214. Jam ne vides igitur, quam puncto tempore imago Ætheris ex oris ad terrarum accidat oras? Et addita præposit. *Id.* 6. 228. de fulmine. transit per saxa, per æra, Et illiquid puncto facit æs in tempore et aurum. ¶ 4. Dicitur etiam de spatio, et commoda hyperbole est in his. *Cic.* 6. de republ. 16. Ipsa terra ita mihi parva visa est, ut me imperii nostri, quo quasi punctum ejus attingimus, peniteret. *Manil.* 4. 924. Sic adamas, punctum lapidis, pretiosior auro est. *Seneca* 1. *Quæst. nat. præm. a med.* Punctum est, istud, in quo navigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis. ¶ 5. Metaphorice, de oratione, est breve et acutum dictum. *Cic. Parad. præm.* 2. Minutis interrogatiunculis, quasi punctis, quod proposuit, efficit. *Id.* 2. *Orat.* 41. 177. Puncta argumentorum plerumque ut occulas, ne quis ea numerare possit, ut re distinguantur, verbis confusa esse videantur. *Auson. Edyll.* 12. præm. init. Monosyllaba sunt quasi puncta sermonum.

PUNCTURA, æ, f. 1. *puntura*, *στίχης*, punctio. *Veget.* 2. *Milit.* 5. Puncturis in cute punctis milites scripti. *Alii* *ectius leg. victuris*. *V. STIGMA*. *Firmic.* 8. *Mathes.* 21. ante med. Viri punctura teli morientur. *Emil. Macer de spica* v. 8. p. 246. ed. *Ald.* Puncturas aufert et morsus interiorum.

PUNCTUS, a, um. *V. PUNGO* et *PUNCTUM* *H. B.* **PUNCTUS**, i, m. 2. *V. PUNCTUM* init.

PUNCTUS, us, m. 4. *puntura*, *στίχης*, punctio, punctura. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 38. (131). Mustelæ oculis punctu erutis. *Apul.* 7. *Met.* Spinæ acerrime, et punctu venenato virose. *Scribon. Compos.* 206. sub fin. et 208. et 209. Punctus nervorum, qui periculosissimi sunt, quos *υγγρα* Græci dicunt. *V. PUNCTUM*. 1. 2. — Fortasse locus aliquis ex allatis in voce *PUNCTUM* sub init. formâ *punctus*, i, huc referendus est, et *punctus* est idem ac *punctum*.

PUNGENS, entis, particip. *V. voc. seq.*

PUNGO, pungis, pūpigi, punctum, pungere, a. 3. Secundum in præterito syllabam licenter produxit *Prudent.* 9. *peri scep.* 59. Major tor tor erat, qui summa pupugerat, infans, Quam qui profunda perforarat viscera. — *Pepugi* pro *pupugi*, ut *memoridi* pro *momardi*, antiquum est. *Atta* apud *Gell.* 7. 9. Sed si pepugero, metuet. — *Diomed.* 1. p. 369. etiam *punxi* in præterito agnoscit: et *Not. Tyr.* p. 131. exhibent *pungi*. — Part. *Pungens* et *Punctus* 1. — *Pungere* est cuspire, vel oculo ictum Inferre, *στίχω*, *υγγω* (It. *pungere*; Fr. *piquer*, *percer*; Hisp. *pizar*, *herir de punta*; Germ. *stechen*; Angl. *to prick*, *sting*).

1.) *Proprie*. *Cic. Sext.* 10. 24. Qui per se pun gere neminem potuissent. *Id. Mil.* 24. 65. Vulus, quod acu punctum videretur, pro ictu gladiatori probari. *Petron. Satyr.* 103. Stigmatæ puncti. *Alii leg.* puncti. *Id. ibid.* 21. Acu comatoria mihi malas pungebant. *Nævius* apud *Priscian.* 10. p. 894. *Putsch.* Silo mihi in manum pupugit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 57. 82. (221). Mures herinaceorum genere, pungentibus pilis. *Id.* 16. *ibid.* 24. 38. (91). Pungentia folia pino, picæ, abieti.

II.) *Translate*. ¶ 1. Est mordere. *Varro* apud *Priscian.* 10. p. 894. *Putsch.* Ei admovent, ut pungat, colubram: quum pupugerit, etc. ¶ 2. Item penetrare, intrare. *Lucret.* 2. 459. Pungere uti possint corpus, penetrareque saxa. *V. integr.* loc. ¶ 3. Item vellicare. *Id.* 4. 626. At contra pungunt sensum, lacerantque coorta. *Petron. Satyr.* 87. *sub fin.* Pungere me manu cepit. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 10. 46. (114). Nitrum deprehenditur gustu: sincerum enim facile resolvitur; adulteratum pungit. ¶ 4. Metaphorice est stimulare, ægritudine afficere, lædere, cruciare. *Cic. Rosc. Am.* 2. 6. Hunc sibi ex animo scrupulum, qui se dies noctesque stimulat ac pungit, ut evellatis, postulat. *Id.* 2. *Att.* 16. Epistola illa ita me pupugit, ut somnum mihi ademerit: sed id cogitatione magis, quam molestia. *Plaut. Trin.* 4. 2. 158. Jamdudum meum ille pectus pungit aculeus, quid illi negotii fuerit ante ædes meas. *Cic.* 7. *Fam.* 15. Molestie ferebam antea, te invitum istic esse: pungit me rursum, quod scribis, esse te istic libenter. *Id.* 3. *Tusc.* 34. 82. Si paupertas momordit, si ignominia pupugit. *Propert.* 3. 6. 27. Odi ego, quos numquam pungunt suspiria, somnos. *Apul.* 10. *Met.* Suspicio non exilis fratrum pupugit animos.

PUNICANS, antis, adject. *rosseggante*, idem ac *puniceus*. *Apul.* 3. *Met. sub init.* Commodum puniceantibus phaleris Aurora roseum quatiens lacertum cælum inequitabat. *Id.* 1. *ibid.* Faciem punicantem præ pudore obtexit. et 4. *ibid.* Floris inodori porrectos calyculos modice puniceantes.

PUNICE et *Penice*, adverb. *alla Cartaginense*, lingua aut more Punico. *Plaut. Perr.* 5. 2. 22. Adibo hosce, atque appellabo Punice. et *ibid.* 23. Punice loqui. et *ibid.* 40. salutare.

PUNICEUS et *peniceus*, a, um, adject. *Puniceus* color est, qui ad purpureum proxime accedit, nempe rubeus, rubicundus, sed dilutus, *rosseggante*. Differt tamen, quia pulpureus propriè est magis rutilus, et splendens, et nigro propior, rosso carico. Lege quæ dicemus in **PURPURA**. *Plaut. Men.* 5. 5. 19. Purpureum panem, an puniceum soleam esse, an luteum. *Tibull.* 2. 6. 39. Illi selectos certent præbere colores, Africa puniceum, purpureumque Tyros. *Ovid.* 5. *Fast.* 348. Puniceus crocus. *Virg.* 5. *En.* 269. Puniceis thant evincti tempora tæniæ. *h. e.* vittis roseis, ut *Servius* exponit. Sic 5. *Ecl.* 17. Punicea rosata. et 12. *En.* 77. Puniceis in vecta rotis Aurora rubebit. *Lucan.* 1. 214. Puniceus Rubicon. scil. de glarearum puniceo colore originem nominis mutuatus, ut ait *Sidon.* 1. *Ep.* 5. — Confunditur tamen cum purpureo. *Ovid.* 2. *Met.* 607. Candida puniceo perfudit membra cruore. Sic *Virg.* 9. *En.* 349. Purpuream vomit ille animum. *h. e.* sanguinem. *Plaut. Rud.* 4. 3. 61. Tu nisi caves, licet tibi puniceum corium, postea atrum denuo. *h. e.* flagris cruentum.

PUNICA, æ, f. 1. et

PUNICUM, i, n. 2. *V. voc. seq.*

PUNICUS et *Penicus*, a, um, adject. *Penicus*, Cartaginensis. *V. ONOM.* — Hinc ¶ 1. *Punicum malum* et *Punicum* absolute, granatum, *pomo granato*, *melagranata*, *melagrana*, *πόα*, *σίζη*: ita dictum quia in Africa circa Cartaginensem plurimum proveniebat: vel quia corticem habet, flurem et grana intus colore puniceo: constat cortice, seu corio rubenti, quum ad maturitatem accedit: intus habet grana plurima suis vasculis inclusa, et succo vinoso referta. In novem genera distribuit *Plin.* 13. *Hist. nat.* 19.

34. (112.), 15. *ibid.* 11. 11. (39), et *ibid.* 28. 34., (112.), 23. *ibid.* 6. 57. (106.), 58. (108). 59. (110). et alibi — *Punica malus*, quæ hoc pomum fert. *Id.* 13. *Hist. nat.* 22. 38. 118. et 15. *ibid.* 11. 11. (39). etc. *Colum.* 10. *R. R.* 243. Mox ubi sanguineis se floribus induit arbor Punica.

¶ 2. *Punica* cera, candidissima aqua marina ter coquebatur, addito nitro, siccabaturque sole: eratque medicinis utilissima. *V. Plin.* 21. *Hist. nat.* 14. 49. (83). ¶ 3. De pulle Punica *V. PULS.* ¶ 4. *Ulpicum* quidam allium *Punicum* vocant, quia præcipue in Africa celebratum, Græci ἀγροκόροδος, h. e. Africanum allium. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 20.; *Plin.* 19. *Hist. nat.* 6. 34. (112). ¶ 5. *Punicum lutum* apud *Colum.* 9. *R. R.* 7. 4. et 11. *ibid.* 3. 54. quod *impensa Punica* dici videtur a *Pallad.* 1. *R. R.* 13. genus luti imbrum patientissimi, in Africa usitati, quo utebantur ad craticios parietes sub dio illinendos: quicquid operis luto cum paleis, frondibus, cannis etc. mixto, facere a Pœnis didicerant Romani opitices, *impensa Punica*, vel *Punicum lutum* ideo appellabatur. Ejus rationem, tacito nomine, describit *Vitruv.* 7. 3. *sub fin.* ¶ 6. *Punicus color* idem, qui *punicus*. *Horat. Epod.* 9. 28. *punico* lugubre mutavit sagum. *Ovid.* 2. *Amor.* 6. 22. de *psittaco*. Tincta gerens rubro *punica* rostra croco. Adde *Propert.* 3. 2. 32. de *columbis*. ¶ 7. *Punicum*, genus libi, translatum a Pœnia. Id. etiam appellabant *probum*, quia erat ceteris suavissimum. *Paul. Diac.* p. 228. 12. *Mill.* Item vestis nomen, teste eod. (ut ait *Forcellinus*; ipse tamen locum minime invenit) et fortasse tunicam intelligit. *tunicatus homo* apud *Plaut.* *Pœn.* 5. 3. 2. est Carthaginiensis. *V.* etiam *ibid.* 5. 2. 15. Sic *Ennius* probro Carthaginiensium tunicatam juventutem voluit dicere, inquit *Non.* p. 536. 31. *Merc.* ¶ 8. *Punica fossa* opponitur *fastigatæ*, *V. Hygini loc. cit. in FOSSA.* ¶ 9. *Punica*, α, genus piscis marini. *Colum.* 8. *R. R.* 16. a med. Arenosi gurgites melius pascunt *Punicasque* et indignas, umbras. *Alii* vero leg. *phycidasque*, et *iulidas*, umbrasque.

PUNIO vel *pœnio*, is, ivi vel ii, itum, ire, a. et

PŒNIOR vel *pœnior*, Iris, itus sum, iri, dep. 4. (pœna). Part. *Puniens* 1. c.; *Punitus* 1. a.; *Puniendus* 1. a. et 2. — *Punire* (ab antiquo *pœnire*) ¶ 1. Stricto sensu est pœna afficere, plectere, castigare, mulcare, καλᾶω (It. *punire*, castigare; Fr. *punir*, châtier; Hisp. *punir*, castigar; Germ. *Jemanden strafen*, bestrafen, mit Strafe belegen; Angl. to punish, chastise, castigate). Occurrit — a) Activa forma. *Cic.* 1. *Off.* 24. 82. *Punire* santes. *Id.* *Cœcin.* 2. 6. maleficia. *Liv.* 3. 55. *sub fin.* tergo ac capite aliquem. *Sueton. Cæs.* 74. *Philemonem* non gravius, quam simplici morte punit. *Apul.* 5. *Met.* Te vero tantum fuga mea punivero. *Quintil. Declam.* 270. a med. Ipsa sua manu vitam misera punitit h. e. sibi ademit. — Et absolute. *Quintil.* 7. 5. 5. Lex omnis aut punit, aut jubet. *Plin.* 8. *Ep.* 14. ante med. Et qui morte puniebant, et qui relegabant, una sedebant. — Passive, esser *punito*, καλᾶσθαι, pœnas luo, do, persolvo, vel dependo. *Ovid.* 9. *Met.* 778. Quod videt hæc lucem, quod non ego punior ipsa, Consilium monitumque tuum est. h. e. quod non privor vita. *Cic. Mil.* 7. 18. Quum P. Clodius M. Papirium occidisset, non fuit illud facinus puniendum. *Id.* 2. *Invent.* 28. 83. Levis demonstrando reum punitum, quam sit ille promeritus. *Sueton. Tib.* 61. a med. Nemo punitorum non et in Gemonias abjectus. — b) Est etiam verbum deponens, idem significans ac *punio*. *Cic. Mil.* 13. 33. Cujus tu inimicissimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis iniquæ postulare. *Id.* 2. *Invent.* 27. 80. Peccatum, quod sponte sua reus punitus sit. *Id.* 1. *Off.* 25. 89. Neque ad ejus qui punitur aliquem, sed etc. Ita *Non.* p. 471. et 479. *Merc.* *Alii* punit, et *Cic.* 1. *Tusc.* 44. 107. Quum multi inimicos etiam mortuos puniantur. Ita *Non.* *ibid.* *Alii* pœniantur, quod idem est. *Apul.* 8.

Met. Punita sum funestum prædonem. *Quintil.* 9. 3. 6. Fiant figuræ et in verbis, ut Fabricatus est gladium, et Inimicos punitus est. Quod minus mirum est, quod in natura verborum est et quæ facimus, patiendi modo sæpe dicere, ut arbitror, suspicor; et contra faciendi, quæ patimur, ut vapulo. — c) Incertum est, quam ad formam referenda sint sequentia. *Cic.* 1. *Off.* 25. 89. Prohibenda in puniendo maxime ira est. et *ibid.* Qui præsent rei publicæ, legum similes sint, quæ ad puniendum non iracundia, sed æquitate ducuntur. *Id.* 3. *Tusc.* 27. 65. Quid ille Terentianus ipse se punitus? *V. HEAUTONTIMORUMENOS.* ¶ 2. Latiori sensu est ulcisci, viudicare. *Cic.* 1. *Orat.* 51. 220. Iracundia est cupiditas puniendi doloris. *Id.* *Harusp. resp.* 8. 16. Meam domum senatus ex ærario edificandam, a pontificibus liberandam, a magistratibus defendendam, a iudicibus puniendam putavit. *Id.* 3. de republ. 9. Quod (Alexander) vellet Græciæ fana (in Persas) punire. — Et depon. forma *Id.* 8. *Phil.* 2. 7. Ut clarissimorum omnium crudelissimam puniretur necem.

PŒNIOR, ōris, adject. comparat., magis Pœnus, h. e. magis peritus linguæ Punicæ. *Plaut. Pœn.* 5. 2. 30. n. Via appellem hunc Punicæ? ac. an tu scis? n. nullus me est hodie Pœnus Puniore. *Alii* leg. Pœnior, atque ita eadit *Bothe.*

PŒNITIO, ōnis, f. 3. castigo, punizione, καλᾶσι, actus puniendi. *Val. Max.* 8. 1. n. 1. Ita forti punitione liberata fratris dextera, etc. *V.* alia in *PŒNIO*.

PŒNITOR, ōris, m. 3. ¶ 1. Est qui punit, punitore, καλοστής. *Val. Max.* 6. 1. n. 8. Stuprose mentis acer punitor existit. ¶ 2. Item vendicatore, ultor. *Cic. Mil.* 13. 35. Fuit ultor injuriæ, punitor doloris sui. *Val. Max.* 3. 4. n. 5. Crassianæ stragis punitor existit.

PŒNITUS, a, um, F. *PUNIO*.

PŒPA (quod legitur et puppa), α, f. 1. fanciulla, παιδικήριον, κοράσιον, κόρη, κορίδιον, puella.

1.) Proprie. *Martial.* 4. 20. Dicit se vetulam, quum sit Cerellia pupa, Pupam se dicit Gellia, quum sit anus. *Auson. Epyll.* 7. de Bissula, 2. 2. Barbara, sed quæ Latias vincit alumna pupas, Bissula nomen teneræ rusticulum puellæ. Adde *Inscript.* apud *Orell.* 2449.

II.) Translate dixere pupas imagunculas quasdam puellares, ex linteo iasutas, tomento infartas, vestibus amictas, quibus virgines in prima pueritia lusitare solebant, quas pubertati vicinæ tamquam virginitalis suæ insignia Veneri offerbant, ut fauste futurum matrimonium cederet: Itali bambole, nostrates vero vulgo pue vocant. *Varro* apud *Non.* p. 156. 20. *Merc.* Magna pars in desiderium puparum et sigillorum veniebat. *Pers.* 2. 70. Nempe hoc quod Veneri donatæ a virgine pupæ. *Hieronym.* *Ep.* 128. n. 1. de infantula. Quod vernat in floribus, quod rutilat in gemmis, quod blanditur in pupis, acceptura festinet. — *NE.* De nomine servili *V. ONOM.*

PŒPILLA, α, f. 1. diminut. a pupula, parva pupa, puellula; et

1.) Proprie ¶ 1. Plerumque significat liliam orbam parentibus, et sub tutore agentem. *Cic.* 3. *Verr.* 50. 131. Pupillos et pupillas certissimam prædam esse prætoribus. et *ibid.* 58. 153. Iste infantis pupillæ fortunæ patrias ademit. Adde *eumd.* *Topic.* 11. 46. *Sic Plin.* 8. *Ep.* 23. ad fin. Orbam matrem, viduam uxorem, filiam pupillam ignaram avi, patris reliquit. — *NE.* Pro puella generatim affertur illud *Horat.* 2. *Sat.* 3. 216. Pupam, aut pupillam appellet. *At alii* legunt Rufam aut pusillam; alii rectius Rufam, aut Posillam. ¶ 2. Præterea pupilla dicitur foramen unius ex tunicis, quæ in oculis sunt, per quod species rerum ad visum transmittuntur, la pupilla degli occhi, κόρη. *Cic.* 2. *Nat. D.* 57. 142. Acies ipsa, qua cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parva est, ut etc. Sic *Codd.* aliqui; alii, et *Orellius*, pupula. *Lucret.* 4. 249. Et quasi perterget pupillas, atque ita transit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 55. (148). Media eorum (oculorum) cornua fenestravit pupilla,

cujus angustia non sinunt vagari incertam aciem, ac velut canali dirigunt, obiterque incidentia facile declinant, aliis nigri, aliis ravi, aliis glauci coloris orbibus circumdatis etc. Adeoque iis absoluta vis speculi, ut tam parva illa pupilla totam imaginem reddat hominis. *Id.* 7. *ibid.* 2. 2. 16. Esse familias in Triballis et Illiriis, qui visu quoque effascinent, interimantque quos diutius intueantur. Notabilis esse, quod pupillas binas in oculis singulis habeant. et *moz.* (18). Feminas omnes ubique visu nocere, quæ duplices pupillas habeant, Cicero quoque apud nos auctor est.

II.) Translate pupillæ dicuntur pro ipsis oculis. *Apul.* 3. *Met.* Defricit adeo diu pupillis, an vigilarem scire quærebam. et *moz.* Per istas tuas pupillas. Adde *eumd.* 10. *ibid.*

PŒPILLARIS, e, adject. ἐπὶ πύλλω, ad pupillum, vel pupillares pertinens. — a) Generatim. *Liv.* 24. 18. ad fin. Pecuniæ quoque pupillares primo, deinde viduarum cæptæ conferri. *Sueton. Aug.* 66. *sub fin.* Legata a quibuscumque parentibus relicta sibi, aut statim liberis eorum concedere, aut si pupillari ætate essent, die virilis togæ, vel nuptiarum, cum incremento restituere conseruaret. — b) *Pupillaris substitutio* apud *Justinian.* 2. *Institut. tit.* 16. est, qua pater liberis suis impuberibus, quos in potestate habet, et pupillos post mortem suam relicturus est, alium heredem testamento substituit, si adhuc impuberes mortui fuerint. Et *pupillare testamentum* apud *Ulp. Dig.* 28. 6. 2. quo ea substitutio fit: quæ et *pupillares tabulæ* dicuntur a *Paulo* *ibid.* 36. *extr.* Et *substitutus pupillaris* apud *Ulp. ibid.* 8. a med. qui tali testamento pupillis substitutus est. — c) *Pupillares testiculi* apud *Juvenal.* 11. 156. sunt, ut ait *Vet. Scholiast.* ad hunc loc., quales habent hi, qui patres non habent, scilicet tumentes in licentia pueritiæ. *Alii perperam* leg. pugillares, h. e. qui pugnum seu manum impleant. *V. PUGILLARES.*

PŒPILLARITER, adverb. *Justinian. Cod.* 6. 30. 20. *Pupillariter* substituere aliquem. *V.* vocem præced. sub b.

PŒPILLARIUS, a, um, adject. idem ac *pupillaris*. *Vet. Scholiast.* ad *Pers.* 2. 19. Stajus tutor *pupillarius* fuit.

PŒPILLATUS, us, m. 4. etā *pupillare*, ætas pupillaris. *V. Inscript.* in MAMMA.

PŒPILLO, as, are, n. 1. vocem pœonis exprimens verbum. *Auct. carm. Philom.* 26. *Pupillat* pavo, trinsat hirundo vago.

PŒPILLUS, i, m. 2. diminut. a *pupulus*, *pupillo*, ἐπὶ πύλλω, parvus puer, et speciatim impubes, qui desit esse in patris potestate vel morte, vel emancipatione, ut *Pompon. Dig.* 50. 16. 239. delinit. *Cic.* 3. *Verr.* 50. 130. Is mortuus est: reliquit pupillum parvum filium. *Id.* 3. *Orat.* 41. 165. Si vereare, ne paulo durior translatio esse videatur, mollienda est præpositio sæpe verborum: ut si olim M. Catone mortuo, *pupillum* senatum quæ relictum diceret, paulo durius; sin, ut ita dicam, *pupillum*, aliquantum mitius. *Juvenal.* 6. 628. Vos ego, pupilli, moneo, quibus amplior est res, Custodite animas, et nulli credite mensæ. Adde *Horat.* 2. *Ep.* 1. 123.; *Senec. Ep.* 4.; et *Sueton. Galb.* 9. — *NE.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

PUPPIS, is, f. 3. In quaito, et frequentius in sexto casu, etiam in e desinit. *Lucan.* 3. 545. In puppem rediere rates. Ita legit *Priscian.* 7. p. 758. *Futsch.*, et reperitur in MSS. non unis: alii *puppim*. Quod idem dicendum de alio loco ejusdem poetæ 4. 132. parvam Testitur in puppem. quod *Priscian.* *ibid.* p. 761. refert. *Puppe* habent *Ovid.*, *Lucan.*, *Val. Flacc.* aliquoties, *Clauudian.* sæpe: item *Stat.* 3. *Theb.* 29., *Sil.* 14. 525., *Juvenal.* 12. 79., *Pers.* 6. 30. — *Puppis* est pars navis posterior, altior, ornatio et honoratio, ubi gubernaculum et clavus, πρύμνη (It. *poppa*; Fr. *arrière d'un vaisseau*, *poupe*; Hisp. *popa*; Germ. *der Hintertheil des Schiffes*; Angl. *the poop*).

1.) Proprie. *Cic.* 13. *Att.* 21. Inhibitio remigum motum habet, et vehementiorum quidem

remigationis, navem convertentis ad puppim. *Horat.* 1. *Od.* 14. 14. Nil pictis timidus navita puppibus Fidit. *Virg.* 3. *Æn.* 130. Prosequitur surgens a puppi ventus euntes. *Id.* 4. *ibid.* 554. *Æneas* celsa in puppi, jam certus eundi, Carpebat somnos. *Ovid.* 3. *Met.* 651. e puppi pontum prospectat adunca. *Cic.* 1. *Divinat.* 50. 112. Ex Taygeto extrema montis quasi puppis avulsa est. *Cf. Plin.* 2. *Hist. nat.* 79. 81. (191). Et ἀλλήγορικώς *Cic.* 9. *Fam.* 15. circa med. Sedebamus enim in puppi, et clavum tenebamus: nunc autem vix est in sentina locus.

II.) Translate. ¶ 1. Per synecdochen saepe est ipsa navis, poetice tamen: nam prosa, ut ait *Quintil.* 8. 6. 20., ut mucronem pro gladio, et lectum pro domo recipiet; ita non puppim pro navi, nec abietem pro tabellis. *Virg.* 1. *Æn.* 403. Haud aliter puppesque tunc, pubesque tuorum Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo. *Ovid.* *Heroid.* 13. 97. Inter mille rates tua sit millesima puppis. ¶ 2. Comice, pro parte hominis posteriore. b. e. pro tergo dixit *Plaut.* *Epid.* 1. 1. 69. Haecine ubi scibit senex, puppis pereunda est probe.

PŪPŪLA, æ, f. 1. deminut. pupæ, ¶ 1. Puellam significat. *Inscript.* apud *Gruter.* 627. 9., quæ est apud *Orell.* 3031. a PŪPULA ANNIS VIGINTI OBTINVI DOMVM OMNEM. — Interdum vox est blandientis. *Apul.* 6. *Met.* Sed adhuc istud, mea pupula, ministrare debebis. Hic Venus loquitur ironice ad Psychen. ¶ 2. Est etiam idem ac pupilla, pupilla degli occhi, κόρη. *Cic.* 2. *Nat. D.* 57. 142. Palpebræ aptissime factæ et ad claudendas pupulas, et ad aperendas. *Horat.* *Epod.* 5. 39. Interminato quum senel fixæ cibo Intabuiscent pupulæ. *Varro* apud *Non.* p. 172. 5. *Merc.* Non umbrantur somno pupulæ. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 15. de saga. oculis quique pupula duplex Fulmiat, et gemino lumen ab orbe venit. *F. loc.* *Plinius* in PUPILLA 1. 2.; et adde *Catull.* 65. 46. 1. et *Manil.* 4. 529.

PŪPŪLUS, i, m. 2. deminut. pupi. 1.) Proprie est idem ac puer, puerulus. *Catull.* 56. 5. Deprendi modo pupulum puellæ Tusantem. — De homine adulto per contemptum dixit *Seneca* *Ep.* 12.

II.) Translate est imaguncula, fantoccino. *Arnob.* 7. 8. Dii passerculos, pupulos, equuleos, panes accipiunt, quibus advocare se possint. *V. PUPA* II.

PŪPUS, i, m. 2. (puer). ¶ 1. Est puer parvulus et tenellus, fanciullo, παιδάριον. *Varro* apud *Non.* p. 156. 22. *Merc.* Ac maumam lactis sugentem pascere pupum. Apud *Sueton.* *Cal.* 13. extr. est vox et appellatio blandientis. *V. PULLUS.* ¶ 2. Est etiam idem ac pupilla et pupula, la pupilla degli occhi. *Paulin.* *Nolan.* *car.* 20. 179. qui luminis intima servans Sub vitrea nigri latet albus imagine pupi. — *NB.* De puerum. *Rom.* *V. ONOM.*

PŪRE, adverb. purus. *Comp.* *Purius* I.; *Sup.* *Purissime* 1. et II. 3. — *Purime* pro purissime *V.* suo loco. — Pure est idem ac nullis admixtis sordibus, munde, nitide, puriter, καθαρός (II. nettamente, mondamente, puramente; *Fr.* proprement, purement; *Hisp.* puramente, limpiamente; *Germ. rein.* unbefleckt, unvermisch; *Angl.* neatly, cleanly, purely).

1.) Proprie. *Plaut.* *Aulul.* 2. 3. 3. Pure eluero vasa. *Festus* p. 249. 5. *Müll.* Pure lautum antiqui dicebant aqua pura lavatum. *Cato* *R.* 66. Quam mundissime purissimeque fiat. *Horat.* 1. *Od.* 19. 5. Urit me Glyceræ nitur, Splendens Pario marmore purius. h. e. nitidius, clarus.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur — a) Ad abstinentiam a rebus Venereis. *Liv.* 27. 37. a meil. Pure et caste a matronis sacrilicatum. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 10. 12. (27). Radix caste pureque collecta discutit strumas. *Plaut.* *Asin.* 4. 1. 61. Si forte pure velle habere dixerit, etc. h. e. sola cubare: quod fiebat a feminis in casto Isidis, per decem dies. *V. Propert.* 2. 24., *Tibull.* 1. 3. a v. 23., *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 74. etc. — b) Item ad mores universim. *Cic.* *Senect.* 5. 13. Est etiam

quiete et pure et eleganter actæ ætatis placida ac lenis senectus. *Id.* 1. *Nat. D.* 2. 3. Pure et caste deos venerari. ¶ 2. Item ad nitorem sermonis. *Cic.* opt. gen. orat. 2. 4. Pure et emendate loqui: quod est Latine. ¶ 3. Est etiam clare, aperte, chiaramente, schiettamente. *Gell.* 9. 13. Cuimodi fuerit pugna decertatum. Q. Claudius primo annalium purissime atque illustrissime descripsit. *Id.* 2. 20. Scipio omnium ætatis suæ purissime locutus. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 100. Plurima quæ invadeant pure apparere tibi rem. ¶ 4. Item sincere, sinceramente. *Id.* 1. *Ep.* 18. 102. Quid pure tranillet, honos, an dulce lucellum. ¶ 5. Item simpliciter, absolute. *Ulp.* *Dig.* 18. 2. 4. a med. Quum igitur tunc recedatur ab emptione, ubi pure contrahitur; vel tunc non impleatur, ubi sub conditione fit, etc. *Papinian.* *ibid.* 8. 2. 35. Nec interest, pure utrisque, an sub conditione alteri ædes legatæ sint. *Paul.* *ibid.* 39. 2. 22. ad fin. Si ab eo, quem dominum esse negarem, vellem sub exceptione satisfacere: ab eo vero, quem dominum dicerem esse, pure reponit. *V. PURUS* II. 5.

PŪRFÁCIO, is, ere, a. 3. purgare, nettare. *Non.* p. 114. 19. *Merc.* Februare positum pro purgare, purificare.

PURGABILIS, e, adject. qui facile purgatur. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 23. 25. (93). Rotundior (castanea), quæ balanitis vocatur, purgabilis maxime, et sponte prosiliens.

PURGAMEN, inis, n. 3. ¶ 1. Est purgamentum, sordes, immondezze, σπυγερός. *Ovid.* 6. *Fast.* 227. Dunc ab Iliaca placidus purgamina Vesta Detulerit navis in mare Tihris aquis. Adde *ibid.* 712., ubi designat diem: de quo *Festus* p. 344. 13. *Müll.* Stercus ex æde Vestæ xvii. cal. Julius defertur in angiportum medium fere clivi Capitolii; qui locus clauditur porta stercoraria. Illic dies notabatur in Fastis sic, q. s. d. f. h. e. Quando stercus delatum, fas: ab eo appellatus (ut ait *Varro* 6. *L. L.* 32. *Müll.* et *Festus* p. 258. 25. *Müll.*) quod eo die ex æde Vestæ stercus everratur, et per Capitolium clivum in locum defertur certum. Quum id factum sit, tunc prætori fas. ¶ 2. Item id quod purgandi et expiandi causa in sacris lustralibus adhibetur, lustramen, piaculum. *Ovid.* 2. *Fast.* 35. Omne nefas omnemque mali purgamina causam Credebant nostri tollere posse senes. *Id.* 11. *Met.* 409. Sumere purgamina cedis. et 15. *ibid.* 327. mentis nitere in aquas. *Id.* 2. *Fast.* 23. capere domibus, torrida farra cum mica. ¶ 3. Item est munditia, splendor. *Prudent.* 7. *Cathemer.* 80. de ære. Polito prænitens purgamine.

PURGAMENTUM, i, n. 2. (purgo),

1.) Proprie ¶ 1. Est id quod ex re aliqua immunda tergetur, immunditiæ, quas rem aliquam purgantem ejiciunt, sordes, purgamen, immondezze, bruttura, lordura, spazzatura, mondiglia, σπυγερός, περιθρημα, καθαρχα. *Liv.* 1. 56. Cloacam maximam, receptaculum omnium purgamentorum ubi, sub terram agendam. *Seneca* *Const. Sap.* 2. extr. Purgamenti oris aliquem aspergere. *Tac.* 11. *Ann.* 32. Purgamenta hortorum. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 60. (184). cœnæ in pavimento. *Id.* 20. *ibid.* 5. 20. (41). cæparum. *Id.* 18. *ibid.* 10. 23. (99). milli, et panici, et sesamæ, apudam vocant. *Id.* 37. *ibid.* 2. 11. (35). Succinum esse concreti maris purgamentum. et 11. *ibid.* 37. 74. (192). Fel nihil aliud est, quam purgamentum pessimumque sanguinis. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 21. Sterquilinia quoque duo sint: unum quod nova purgamenta recipiat et in annum conservet; alterum, ex quo vetera vehantur. et 2. *ibid.* 14. 6. *Schneid.* Licet silicem decidere et permiscere cum purgamentis cortis. et 8. *ibid.* 17. 12. Salsamentorum omnium purgamenta, quæ cetariorum officinis everruntur. — *Curt.* 8. 9. 19. Astinantur purgamenta exæstuantis freti pretio, quod libido constituit. h. e. gemmæ et margaritæ. ¶ 2. Interdum est id, quo in sacris lustralibus utebantur ad expiandum noxium expiandum: quo in Numen, aut trivium ab averis projecto, credebant, omne scelus et nefas procul amoveri, transferri-

que in eos, qui casu calcassent, aut attigissent. *Petron.* *Satyr.* 134. Quæ striges comederunt nervos tuos? aut quod purgamentum nocte calcasti in trivio, aut cadaver?

II.) Translate, metaphorâ sumptâ a super. I. 1., dicitur — a) De homine vili, abjecto, nibili. *Petron.* *fragm. Tragur.* c. 74. Maledicere Trimachionem cœpit, et purgamentum dedecusque prædicare. *Curt.* 6. 11. 2. Purgamenta servorum. la feccia. et 10. 2. 7. Omnia potius toleraturi, quam purgamenta quondam urbis suæ, tunc etiam exillii, admitteret. Adde *eumd.* 8. 5. 8. — b) De herbis. *Seneca* *Ep.* 73. Curat purgamenta pro frugibus. h. e. lolium, zizania pro frugibus.

PURGATĒ, adverb. pure. *Non.* p. 60. 5. *Merc.* Enucleate dicitur purgate, exquisite, et sine asperitate aut durtia.

PURGATICIUS, a, um, adject. idem ac purgativus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tit.* p. 120.

PURGATIO, ōnis, f. 3. actus purgandi, purgamento, purga, καθαρχα.

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Trajan.* ad *Plin.* 10. *Ep.* 41. in fin. Purgationes cloacarum. *Cic.* 3. *Nat. D.* 22. 57. Qui primus alvi purgationem invenit. *Id.* 2. *ibid.* 56. 126. Vomitione canes, purgatione autem alvos ibes Ægyptiæ curant. *Alti leg.* purgatio. *Id.* 16. *Fam.* 19. Inedia et purgationibus et vi ipsius morbi consumptus es. ¶ 2. Speciatim purgationes saepe sunt menstrua mulierum, i fiori. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 10. 16. (132). Caneri in jure cocti menstruas purgationes expediunt. *Id.* 20. *ibid.* 14. 53. (148). Purgationes feminarum inhibere. *Id.* 30. *ibid.* 14. 44. (129). adjuvare. et 35. *ibid.* 15. 51. (132). elicere. — In singulari num. *Id.* 20. *ibid.* 9. 34. (86). Hippocrates ubertatem puerperis hoc cibo fieri ducunt, et purgationem feminis. *Id.* 24. *ibid.* 13. 72. (116). Baccæ prosunt purgationi feminarum. Adde *Senec.* 3. *Quæst. nat.* 16.

¶ 3. Abstractum pro concreto, uti ajunt, est idem ac purgamentum *Theod. Priscian.* 1. 1. p. 291. ed. *Ald.* Ferri purgationem et rasuram plumbi uncias senas in sextariis tribus acetii visci coques. *Id.* 1. 6. sub fin. p. 292. retro. Nam etiam ferri purgatio cum aceto - siccare potest. *Id.* 1. 9. Ferri purgamenta, et 1. 20. Eris purgamentum dixit.

II.) Translate. ¶ 1. In re sacra est expiatio. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 40. (135). Laurus suffimentum cædis hostium et purgatio. ¶ 2. Est etiam excusatio, scusa, giustificazione. *Cic.* 1. *Invent.* 11. 15. et 2. *ibid.* 34. 94. Purgatio est, quum factum conceditur, culpa removetur. Hæc partes habet tres, imprudentiam, casum, necessitatem. *Ter. Heaut.* 4. 1. 12. Nescio quid peccati portat hec purgatio.

PURGATIVUS, a, um, adject. purgandi vim habens, purgante, καθαρχικός.

1.) Proprie. *Cæc. Aurel.* 2. *Acut.* 19. et 1. *Tard.* 1. et 2. *ibid.* 1. Purgativa medicamina.

II.) Translate idem est atque excusatione depulsus. *Cur. Fortunatian.* *Schol.* 1. p. 64. *Capper.* Venia omnis aut purgativa, aut deprecativa. *V. DEPRECATIVUS*

PURGATOR, ōris, m. 3. qui purgat, ut Purgator cloacarum, *Firmic.* 8. *Mathes.* 20. Hercules purgator ferarum, *Apul. de Mag.* Adde *Augustin.* 10. *Civ. D.* 10.

PURGATORIUS, a, um, adject. purgativo, purgandi vim habens, καθαρχικός, ut Purgatorium medicamentum, *Symmach.* 6. *Ep.* 63. (al. 64.). Purgatoria virtutes, quæ animum hominis a corporis contagione purgant, *Macrobi.* 1. *Somn.* *Scip.* 8. — Purgatoris pœnæ, quibus rei coerciti corriguntur. *Augustin.* 21. *Civ. D.* 16. Ne ulla quidem post mortem purgatoria tormenta patiatur. Purgatorias autem pœnas nullas futuras opinetur, nisi ante illud ultimum tremendum judicium. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 7. — Hinc Purgatorium, ii, n. 2. absolute, substantivum more, est medicamentum purgationi inseriens. *Seren. Sammon.* 29. 547. Si cedant medica data purgatoria dextra. *Theod. Priscian.* 2. 19. p. 307. ed. *Ald.* Aliud inajus purgatorium.

Cf. *Marcell. Empir.* c. 30. p. 131. bis retro ad fin. ed. *Ald.* Malagma purgatorium ad parvulos, si ob infirmitatem potius purgatorium bibere, aut sustinere non possunt.

PURGATRIX, icis, f. 3. quæ purgat. *Tertull. Baptism.* 5. Purgatrix aqua se expiare.

PURGATORIA, æ, f. 1. actus purgandi animalia. **PURGO** et **PURGATIVUS**. *Edict. Dioclet.* p. 20. Mulomedico depilecoræ (videtur legend. depiletoræ), et purgaturæ capilla per singula capita X viginti.

PURGATUS, a, um. *V. PURGO.*

PURGATUS, us, m. 4. idem ac purgatio. *V. hanc vocem.*

PURGITIO, as, are, a. 1. frequentat. a purgo. — Part. *Purgitans* I.

I.) Proprie. *Plaut. fragm.* apud *Non.* p. 190. 10. *Merc.* Quasi carnificis angiporta purgitans.

II. Translate. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 23. Non mihi homines placeant, qui, quando male fecerunt, purgant. h. e. excusant se.

PURGO, gas, gâvi, gâtum, gare, a. 1. (videtur esse pro purigo, a purus et ago). Part. *Purgans* I. 1. a., et II. 2. b. et 3.; *Purgatus* I. 1. a. et b. et 2., II. 2. a. et 3., et in fin.; *Purgandus* I. 1. a. et 2., et II. 3. — Purgare est purum facere, admixta alicui rei sordea, aut inutilia detrudere, expurgare, mundare, καθαρίσσω, καθαίρω (It. nettare, purgare, mondare; Fr. nettoyer; Hisp. limpiar, pulir; Germ. rein machen, reinigen; Angl. to make clean, clean, cleanse, purge, purify).

I.) Proprie. ¶ 1. Geometria. — a) Stricto sensu. *Cic. 5. Tusc.* 23. 65. Immissi cum falci- bus multi purgarunt et aperuerunt locum. h. e. dumos excidendo et amovendo. *Ovid. 1. Pont.* 8. 59. longis purgare liguibus arva. *Petron. Satyr.* 135. Partem leguminois super meosam effudit, jussitque me diligenter purgare. *Horat. 1. Ep.* 7. 51. Cultello proprios purgaotem leniter unguis. *Cato R. R.* 65. Oleam, si inquinata erit, lavito, a foliis et stercore purgato. *Pallad. 5. R. R.* 8. sub fin. Purganda sunt alvearia aordibus. *Phædr.* 1. 22. Molestia muribus purgare domum. *Ter. Adelph.* 3. 4. 12. Purgare piaces. *Martial.* 9. 28. Purgantque sævæ cana labra volsellæ. h. e. pilos barbæ evellendo. *Plin. 18. Hist. nat.* 26. 64. (236). Fossas purgare, aut novas facere, et ibid. 65. (241). Purgare segetes, et ibid. Levi sarculo purgare verius, quam fodere. *Vet. Tab. æn.* apud *Murat.* 582. sub fin. Magistratus, qui viis locisque publicis purgandis præerunt. *Ulp. Dig.* 43. 10. 1. Purgare viam proprie dicitur, ad libramentum proprium redigere, sublato eo quod supra eam esset. Similiter Part. præter, apud *Liv.* 28. 29. Purgatus locus. *Plin. 29. Hist. nat.* 4. 21. (70). Purgata vipera. h. e. capite et cauda truncatis, et interaneis exemptis. *Id. 37. ibid.* 12. 74. (194). Purgatam puramque glæbam, et 24. ibid. 19. 120. (186). Purgatum nasturtium, et 34. ibid. 8. 20. (95). Purgatis igni vitilis (æris) excoctisque. *Id. 13. ibid.* 10. 19. (64). Purgatum prunum. h. e. nucleo extracto. *Pallad. 3. R. R.* 25. ante med. Pira purgata graois. — b) Latiori significatione, purgare aliquid, ejicere, expellere. *Sueton. Vesp.* 8. Purgare rudera. *Pallad. 4. R. R.* 10. Clavo æneo si vermes purges, difficile nascentur. h. e. eoeces et destruas. *Id. 3. ibid.* 6. Ager, purgatis lapidibus, diligenter occandus. *Claudian.* 1. *Eutrop.* 383. Non alius lanam, purgatis sordibus, æque præbuerit calatibus. — Hinc purgatus est etiam decorticatus, aguciato. *Edict. Dioclet.* p. 15. Echini recentis purgati. et p. 16. Fabæ viridis purgatæ et p. 17. Amygdalarum purgatarum, nucleum Avellanarum purgatarum, nuclei pinel purgati pondo, etc. ¶ 2. Speciatim et sæpe ad usum medicum pertinet, quum medicamento alvus subducitur, aut vis noxia utcumque corpore expellitur. *Cels.* 2. 12. Si is, qui sæpe purgatus est, subito habet alvum suppressam. *Horat. Art.* P. 302. Qui purgor bilem sub verbi temporis horam. *Id. 2. Sat.* 3. 27. Et miror morbi purgatum te illius esse. *Cato R. R.* 157. a med. Qui hac purgatione purgandus erit, sic eum curato. *Fal. Max.*

8. 7. n. 5. extern. Purgare se belleboro. *Plin. 26. Hist. nat.* 8. 39. (64). vomitione, et alvo soluta. (quod *Id.* dicit ibid. 46. (73). purgare utraque parte.) *Id. 25. ibid.* 5. 21. (51). per ioferna. *Id. 19. ibid.* 3. 15. (43). corpora a vitiliis omnibus. *Id. 20. ibid.* 17. 73. (188). pituitas. *Id. 8. ibid.* 27. 41. (101). fastidium lauri folio. *Id. 23. ibid.* 1. 16. (24). suppuraciones. *Id. 21. ibid.* 19. 75. (129). vulnera. *Id. 20. ibid.* 2. 6. (12). faciem. et 23. ibid. 8. 75. (145). cutem. et ibid. 2. 28. (59). Acetum gargarizatione tarditatem aurium purgat. *Id. 27. ibid.* 12. 85. (100). Succus purgat cicatrices et oculos (oculorum), et quidquid obstat.

II.) Translate. ¶ 1. Generalim. *Lucret.* 6. 23. Veridici igitur purgavit pectora dictis. *Cic. 1. Cat.* 5. 10. Educ tecum omnes tuos: purga urbem. *Sueton. Vesp.* 9. Amplissimos ordines et exhaustos cæde varia, et contaminatos veteri oegligentia, purgavit. *Id. Cat.* 29. Decimo quoque die numerum puoiedorum ex custodia subscribens, rationem se purgare dicebat. (*Alii leg. rationes.*) h. e. expedire, æquare, liquidare, saldare. Similem locum *V.* in **PERPURGO**. ¶ 2. Speciatim est excusare, et — a) *Purgare* se, se excusare, factum confitendo, sed lo eo peccatum a se non esse ostendendo, scusarsi, giustificarsi, render buon conto di sè. *Plaut. Amph.* 3. 2. 28. Et id buc reverti, ut me purgarem tibi. *Cic. 12. Fam.* 25. Quod te mihi de Sempronio purgas, accipio excusationem. *Id. 13. Att.* 10. Brutus per litteras purgat Cæsarem de iolerio *Marcelli. Q. Cic. Petit. cons.* 9. 35. Si quis tibi se purgare volet, quod auspectum esse arbitretur, etc. *Cæs. 1. B. C.* 8. Velle Pompejum se Cæsari purgatum, ne ea, quæ reipubli. causa egerit, in contumelliam vertat. *Id. 1. B. G.* 28. Quorum per fines ierant, bis, uti conquirerent, et reducerent, si sibi purgati esse vellent, imperavit. *Cic. 14. Phil.* 6. 17. Maie mecum ageretur, si parum vobis essem sine defensione purgatus. *Id. 1. Att.* 17. a med. Ea pars epistolæ tuæ, per quam te ac mores tuos mihi purgatos ac probatos esse voluisti. — b) *Purgare* factum, ostendera quippiam, quod feceris, recte, et sine ullius injuria esse factum, scusare, giustificare, difendere. *Liv. 1. 9. extr.* Accedebat blaoditiæ virorum factum purgantium cupiditate atque amore. *Ovid. 3. Pont.* 2. 24. Purgari factum me quoque teste suum. *Ter. Hecyr.* 2. 2. 11. Si quid est peccatum a nobis, profer: aut ea refellendo, aut purgando, vobis corrigemus. Ubi *Donat.* Refellit, qui negat: purgat, qui fatetur, et sic defendit. *Sil. 11. 7. 510.* purget miles, quod vicerit hostem. — Et cum *Accus.* et *Infinio Liv.* 42. 14. Laborare regem, ut purgant se nihil hostile dixisse, aut fecisse, fides habeatur. et 41. 19. Qui purgarent, nec accitos ab ao Bastarnas, nec auctore eo quidquam facere. — Hinc ponitur pro diluere. *Liv. 8. 23.* Negligentiam ea, quæ ipsis objicerentur, purgabatur. *Tac. 4. Ann.* 42. Purgare probra. *Curt.* 7. 5. ad fin. faciosus. *Cic. Cluent.* 1. 3. crimioa. confutare, ributare. *Claudian. B. Get.* 591. leto purgare fidem male suspectam. h. e. ostendere lo corruptam fuisse. *Tac. 3. Ann.* 17. Adolescentem crimine civilis belli purgavit. h. e. absolvit. — Cum *Genitivo Liv.* 37. 28. Oratores purgatores civitatem omnis facti dictique hostilis adversus Romanos. ¶ 3. In re sacra est expiare, lustrare. *Ovid. 4. Fast.* 640. Luce Pails populos purget ut lile clais. *Id. 13. Met.* 952. Et purgata nefas novles mihi carmioe dicto. *Tibull.* 2. 1. 17. Dii patril, purgamus agros, purgamus agrestes. *Plin. 25. Hist. nat.* 9. 59. (105). Verbeoca Jovis mensa veritur, domus purgantur lustranturque. *Lucan.* 1. 593. Pontifices festo purgantes mœnia lustris. et 8. 518. crimen habemus Purgandum gladio. *Plin. 15. Hist. nat.* 20. 30. (119). Myrtæ verbera Romanos Sabinosque, depositis armis, purgatos in eo loco, etc. Adde *Lucan.* 7. 777. — Hinc Part. præter, pass., cujus exempla supra retulimos,

Purgatus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Purgator* I. et 2. et *Sup. Purga-*

tissimus I.; et translate ¶ 1. Est abstersus, purus factus. *Horat. 1. Ep.* 1. 7. Est mihi purgatam crebro qui personet aurem. *Pers.* 2. 57. Somnia puitula qui purgatissima mittunt. *Augustin.* 2. *Doctr. Chr.* 16. Purgatissima Ecclesia. *Id. Ver. Rel.* 1. Purgatissima pietas. *Id. 6. Confess.* 2. Plenum purgationibus votis pectus. ¶ 2. Item est excusatus. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 310. 22. *Merc.* et *Donat.* ad *Ter. Phorm.* 1. 4. 23. Ita fiducia, quam argumentis, purgationes dimittunt. h. e. più giustificati per l'ardire che mostravano, che per le prove che apportavano.

PURIFICAZIS, æ, adject. qui purificat. *Inscript.* apud *Gruter.* p. 1165. SVMPISTI MERITYS PURIFICAZIS DECVS.

PURIFICATIO, ōnis, f. 3. expiatio, lustratio. *Plin. 15. Hist. nat.* 30. 40. (138). Laurus purificationibus adhibetur. *Martial.* 8. io epist. extr. Religioois purificatione lustratus. *Sever. Sanct.* 119. Sed simplex animi purificatio Optatis fruitur bonis. *Gloss. Cyrill.* Purificatio, καθαρισμός.

PURIFICATUS, a, um. *V. voc. seq.*

PURIFICO, as, avi, atum, are, a. 1. (purus et facio). Part. *Purificans* I.; *Purificatus* I. et II.; *Purificandus* I. — Purificare est purum facere, purgare, purificare, purgare, καθαρίσσω.

I.) Proprie. *Plin. 8. Hist. nat.* 1. 1. (2). Ad quemdam amœum greges eorum (elephantorum) descendere, ibique se purificantes solemniter aqua circumspergi. et 11. ibid. 37. 54. (147). Tenuibus membraois oculos natura composuit, callosis in extimo tunicis, quas subiode purificat lacrimationum salivis. *Id. 30. ibid.* 11. 28. (93). Gallina si sit luteis pedibus pius aqua purificatis, deinde colutis vioc. Adde eumd. 21. ibid. 14. 49. (83). *Gell.* 19. 12. ad fin. Fructecta atque vlrugula simul omnia, cum sentibus et rubis, purificandi agri causa, convellit.

II.) Translate est lustrare, expiare. *Lamprid. Elagab.* 7. Posteaquam se apud tria flumina circa Hebrum ex responso purificavit, etiani Orestam condidit civitatem. *Sueton. Aug.* 94. Illam experectam quasi a concubitu mariti purificasse se. *Lamprid. Alex. Sev.* 7. Quod ille infamavit, tu purifica. *Paulin. Nolan. carm.* 6. 72. Ipse in se oibillum, quo purificetur, habebit. — Huc pertinent et illa *Plin.* 30. *Hist. nat.* 10. 24. (82). Fel canis nigri masculi amuletum esse magi dicunt domus totius, suffitæ eo purificatæve, contra omnia maia medicamenta. *Justin.* 10. 3. 2. Regiam cognatorum cæde et strage principum replet: atque ita, velut purificato regoo, bellum Cadusis iofert. et *Plin.* 10. *Hist. nat.* 41. 57. (116). Villaribus gallinis et religio inest. Inhorrescent edito ovo, excutiatque sese, et circumactæ purificat, aut festuca aliqua sese et ova lustrant.

PURIFICUS, a, um, adject. purum faciens. *Claudian. VI. cons. Honor.* 328. purificumque Jovem, Triviamque precatus. *Alii leg.* terrificum *Lactant.* 4. 15. Purifici roris perfusio. Est qui legit purificati; sed minus recte, et contra quam plurium MSS. fidem.

PURIFLŪS, a, um, adject. qui purus fuit. *Ambros in Inscript.* apud *Gruter.* 1166. 8. de fonte baptisimi. Confessosque reos maculoso crimina solvens Fontis purifluis diluit irriguo.

PURIME tetinero (positum est pro) purissime tenuero. *Paul. Diac.* p. 252. 9. *Müll.* Illud purime est pro purissime, quod ideo est ac purissime.

PURI MENSTRIO. *V. PURUS* II. 3.

PURITAS, atis, f. 3. duo diversa significat; scilicet

A) A voc. purus est idem ac munditia, integritas, purities, nettezza, mondezza, καθαριότης, καθαρότης, ἀγνεία. *Pallad.* 11. *R. R.* 14. a med. Vloam fæculentum statim limpidum reddi, si etc.; mor sumere puritatem, colarique debere, et in usum referri. *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 11. sub fin. Simplex et absolutissima puritas. *Capitolin. Ver.* 3. Amavit simplicitatem ingenii puritatemque vivendi. h. e. eleganza di vita. Et

Hieronym. Ep. 57. n. 2. Quum docti pariter et indocti mirarentur eam (epistolam) pro doctrina et puritate sermonis, cepit etc. h. e. elegantil genere dicendi. Adde *Arnob. 5. 11.* (ubi in plur. num. Aquarum Innoxiae puritates.); et *Symmach. 3. Ep. 29.*

B) A voc. *pus, puris*, est purulentia. *Caes. Avel. 5. Tard. 4. ante med.* Attestante sanguinis puritate.

PCRITER, adverb. nettamente, puramente, καθαρώς, munde, pure.

1.) Proprie. *Cato R. R. 112.* Aquam transfundito in alterum dolium puriter et leviter. Adde *Ennium* apud *Priscian. 15. p. 1010.* *Putsch.* Sic *Novius* apud *Non. p. 516. 20.* *Merc.* Puriter volo facias. *Pomponius* apud *eund. ibid.* Puriter fac ut rem tractes. *Catull. 39. 14.* Puriter lavit dentes.

11.) Translate. *Catull. 76. 19.* si vitam puriter egi.

PCRITIA, æ, f. 1. *Non. p. 156. 8. Merc.* Puritia, id est puritas. *Varro* *Rerum Divinarum lib. 1.*: Quæ puritia est infrequens polluta. Sic *cl. Quicherat.* *Mercerus* haud recte leg.: Pueritia, id est etc.

PCRITIES, ei, f. 5. vel puritia, æ, f. 1. puritas, munditia. *V. PUERITIA.*

PCRO, as, are, a. 1. duo diversa significat; scilicet

A) Ab adject. *purus* est purificare, καθαρίζω, purum facio, purgo. *Plaut. Aulul. 2. 3. 3.* Vascula intus pura propere. *Alui leg.* pura propere, vel pure propere. *Festus p. 229. 12. Müll.* Casta qui purant sacra.

B) A nomine *pus, puris*, est idem ac suppurare. *Marcell. Empir. c. 14. p. 104. retro ed.* *Ald.* Protinus tumorem faucium tollunt; verum si purare fauces videbuntur, oportebit sæpius gargari aquam-mulsam.

PURPURA, æ, f. 1. πορφυρά,

1.) Proprie est concha marina (ut conchylium, et murex, seu buccinum) alio nomine pelagia, ejusque succus pelagium, quam *Plin. 9. Hist. nat. 36. 60. (125).* scribit. Vivere annis plurimum septenis: celerissime crescere, et auno magnitudinem implere: latere, sicut murices, circa Canis ortum tricenis diebus: congregati plurimas ejus generis verno tempore, mutuoque attritu lentorem ejusdem ceræ salivare: rostrum habere cuniculatum procurrens, et cuniculi latere introrsus tubulato, qua proferatur lingua: hanc esse longitudine digitali, tantæque duritiæ, ut reliquias conchas perforat pascendi causa: in medius tunicibus candidam venam habere, qua pretiosus ille liquor continetur. tingendis expetitis vestibus, nigrantis ros: colore subluens: contendere piscatores, ut vivas capiant, quia cum vita succum eum evomunt: et e majoribus quidem purpuris detracta concha auferre: minores cum testa vivas frangere, ita deumum florem enim expuentes. *Id. ibid. 37. 61. (131).* varia purpurarum genera enumerat. pabulo, et solo discreta: lutense, algense, laniense, calcutense, dialutense: quæ *V. suis loc. Mox ibid. 38. 61. (133).* fuscæ rationem tradit, quæ purpurarum succus et color vestibus indebatur. Captis enim evimebatur vena, quam diximus, et addito sale macerabatur triduo: deinde in cortina plumbra decoquebatur. Lana immixta quinque horis potabat, rursusque immergebatur, ut totum sauium ebiberet, induereturque colorem illum, qui tanto in pretio quondam fuit. Quia vero sola purpura niniæ nigræ erat, admiscebatur ei sanies buccini seu muricis, ex qua fiebat illa austeritas et nitor cocco similis, qui tantopere quaerebatur. Ratio mixturæ erat, ut in quinquaginta libras vellerum buccini quidem duceat, purpuræ vero centum et decem impenderentur. Speciatim vero Tyrius color primum purpura satiabatur, mox buccino permutabatur: eratque ejus summa laus similem esse concreto sanguini, aspectu nigricantem, in speculo refulgentem. Unde et *Homero* purpureus dicitur sanguis (αἷμα πορφυρεόν). Hæc *Plin. Conchyliata* vestis alia ratione fiebat, nempe sola purpura admixto lotio et aqua, ut in *MUREX* jam diximus. Alia

multa hac pertinentia *V. apud Plin. loc. cit. et ibid. 41. 65. (140).* et *Vitruv. 7. 13.*, ubi docet, purpuram non habere in omnibus locis, quibus nascitur, unius generis colorem: alibi enim atrum esse, alibi lividum, alibi violaceum, alibi rubrum, ut in *OSTRUM* dictum est. Præterea etiam in eadem regione colorum varietas existit. *Seneca 1. Quest. nat. 3. ad fin.* Sic et purpura eodem conchylio non in unum modum exit. Interest, quamdiu macerata sit; crassius medicamentum, an aquatius traherit; sæpius mersa sit et excocta, an semel tincta. *Purpura* hic est lana, seu vestis infecta purpura. *Virg. 4. G. 274.* de quodam flore. Aureus ipse, sed in foliis, quæ plurima circum funduntur, violæ subluet purpura nigræ. *A. Cassiod. 1. Variar. 2.* color ordinarius purpuræ dicitur obscuritas rubens, nigredo sanguinea. Narrat etiam originem ejus, canem in Tyrio litore conchyliis morsu fragantem, unde ritus ejus mirabili colore infectus hominum artificio tingendæ lanæ occasionem dedit. — Scriptores passim et conchylium, et buccinum, et purpuram, eorumque varlos gradus: item ipsas vestes aliquo eorum imbutas, purpuram appellare solent: quod et in *CONCHYLIIUM* et in *MUREX* adnotavimus. *Ulp. Dig. 3. 68. sub fin.* Purpuræ appellatione omnis generis purpuram contineri puto: sed coccum non continebitur, buccinum et ianthinum continebitur. *Plin. 9. Hist. nat. 39. 63. (136).* Nepos *Cornelius*, qui divi Augusti principatu obiit, Me, inquit, juvene violacea purpura vigeat, cujus libra denariis centum venibat: nec multo post rubra *Tarentina*. *Horat. Epod. 2. 20.* Certantem et utram purpuræ. *Val. Flacc. 1. 427.* Illis *Tenariorum* pariter tremat ignea fuco *Purpura*. *Cic. Cluent. 40. 111.* Usque ad talos demissa purpura. h. e. toga prætexta [ut est apud *Quintil. 5. 13. 39.*, de qua et *Horat. Epod. 5. 7.* Per hoc inane purpuræ decus precor. et *Cic. rursus Sext. 8. 19.* Vestitus asperæ nostra hac purpura plebeja ac pene fusca. h. e. violacea, qua primo usi Romani in prætextis: postea rubram *Tarentinam* adhibuerit, pretiosiorum, cujus libra denariis centum venibat: denique Tyria, pretiosissima, successit, et quidem sæpe diaphana, cujus libra denariis mille non poterat emi, ut *Plin. cit. 9. Hist. nat. 39. 63. (137).* tradit. *Virg. 2. G. 495.* Illum non populi fascies, non purpura regum flexit. *Quintil. 8. 5. 28.* Afferunt lumen clavus et purpura in loco insertæ. h. e. segmenta e panno purpureo, clavus et purpure, ἡ δὲ δούτι. h. e. clavus purpureus, qualis tunicis clavatis assuebatur. *V. CLAVUS.* *Sueton. Cæs. 84.* Lectus eburneus, aut ac purpura stratus. — Fuit etiam ex aliis rebus purpuræ color, ut ex creta, tubie radice et hyssigo infecta, ut est apud *Vitruv. 7. 14.*, item ex cocco, ut est apud *Plin. 9. Hist. nat. 41. 65. (140).*, ex vacciniis Gallicis, apud *eund. 16. ibid. 18. 31. (77).* — De purpuræ generibus, coloribus, præparatione et usu accuratissime egit *Pusch. Amatus* in opere, cui titulus *De restitutione purpurarum*, et *Rich. Rossa, Dissert. delle porpore* etc., quos consule sis.

11.) Translate. ¶ 1. Metonymice magistratum significat, quia præter pueros, olim soli magistratus et imperatores ea utebantur: quamquam procedente tempore ad matronas transiit, et ad viros etiam ditiores nobilioresque. Qua de re *Lin. aliquid 34. 7.* docere potest: item *Val. Max. 2. 1. n. 5.* Narrat *Sueton. de Neron. 32.* interdixisse eum aliquando usum purpuræ, non quidem omnis, sed amethystinæ et Tyriæ: quod idem ante fecerat de conchyliata *Jul. Cæsar, teste eod. ibid. 43.*, exceptis certis personis, et ætatis, perque certos dies. *Ovid. 1. Fast. 81.* Jamque novi præeunt fascies, nova purpura fulget. *Martial. 8. 8.* Purpura te (*Jane*) felix, te colat omnis honos. *Trebell. in XXX. Tyrann. 18.* in *Eutrop. 9. 8.* Purpuram sumere. h. e. tyrannidem occupare. *Lucan. 7. 228.* omnis Latio quæ servit purpura ferro. h. e. omnes reges. ¶ 2. Adorare, aut contingere purpuram, est ad imperatorem accedere, eumque adorare, presentari, baciar la porpora del principe. Legitur apud *Am-*

mian. 21. 9. sub fin. et in Cod. 2. 8. 6. et ibid. 12. 3. 4. et in Cod. Theod. 6. 24. 3. ¶ 3. De marmore porphyrite, seu porphyretico (quem purpureum lapidem appellat *Lucan. 10. 116.*) *Stat. 1. Silv. 5. 36.* Sola nitet *Nomadum* flavis excisa metallis *Purpura*. *Sidon. carm. 5. 34.* Consurgit solium saxi, quæ cæsa rubenti *Æthiopum* de monte cadunt, ubi sole propinquo *Nativa* exustas afflavit purpura rupes. ¶ 4. Apud *Ovid. 8. Met. 80.* purpura est capillus purpureus in capite *Nisi Scyllæ* patris. Apud *Martial. 9. 77.* est barba rufa. In illo *Statii 3. Silv. 3. 130.* Aut uti verna novis exspirat purpura prætis: purpura videtur esse ipse barbarum viror et pulchritudo, qua præta vere ornatur, sicut purpura homines. *V. integr. loc.* Simile est illud *Sidon. 2. Ep. 2. ante med.* Nec pilæ sunt mediæ, sed columnæ, quas architecti peritiores ædificiorum purpuras nuncupavere. h. e. ornamenta, ut clavi purpurei in tunica ornatus sunt. et *Ep. 10.* Omnes nobilium sermonum purpuræ per incuriam vulgi decolorabuntur. Eod. sensu dici videtur a *Cic. Orat. 58. 196.* Quos autem numeros, cum quibus tamquam purpuram, misceri oporteat, nunc dicendum est. ¶ 5. Denique hoc adnotandum, adeo rem caram fuisse purpuram, ut ad significandas res pretiosas una cum auro in sermone jungi soleat. *Plaut. Most. 1. 3. 128.* Amator meretricis mores sibi emit auro et purpura. *Lucet. 5. 14. 2.* nunc aurum et purpura curis Etercent hominum vitam, belloque fatigant. *Horat. 2. Od. 16. 7.* Otium non gemmis, neque purpura venale, nec auro.

PURPURANS, V. PURPURA.

PURPURARIA, æ, f. 1. *V. voc. seq. in fin.* PURPURARIUS, a, um, adject. πορφυρεῖος, ad purpuram pertinens. *Plin. 35. Hist. nat. 6. 27. (46).* Purpurariæ officinæ. *Paul. Dig. 32. 1. 89.* Taberna purpuraria. *Inscript. apud Gruter. 649. 10.*, quæ est apud *Orell. 4250.* NEGOTIATOR ARTIS PYRPURARIÆ. — Purpurariæ insulæ, in quibus purpuram Juba rex *Mauritanie* tingere instituit, nominantur a *Plin. 6. Hist. nat. 32. 37. (201).*, et sunt, quas hodie *Madera* et *Porto Santo* appellamus sub rege *Lusitanie*, nunc *del Portogallo*. — Hinc

Purpurarius, ii, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui purpura tingit, vel negotiator. πορφυρεύς. *Inscript. apud Gruter. 621. 4.* c. VARIIS PHILADELPHIS PYRPUR. DE VICO CORNELII. Adde alias apud *eund. 649. 9.*, apud *De Lama, Inscr. Ant. p. 98.*, apud *Bertoli, Ant. di Aquileja p. 257. n. 361.*, aliam denique *V. in BAPHICUM*, in qua collegii purpurariorum mentio est. Postremus autem hic lapis *cl. Henzenio* valde suspectus est. Adde et *Inscript. apud Henzen. 5176. et 7271.*

Purpuraria, æ, f. 1. absolute, substantivorum more. ¶ 1. Est mulier, quæ purpureo colore inficit. *Vulgat. interpr. Act. Ap. 16. 14.* Lydia purpuraria civitatis Thyatirenorum. ¶ 2. Item officina purpuraria. *Inscript. apud Gruter. 474. 4.*, quæ est apud *Orell. 2952.* ΤΕΘΟΡΕΥΣ ΑΥΓ. ΛΙΒ. ΚΑΤ. ΠΥΡΡΥΡΑΗ. h. e. rationalis purpuraria-rum.

PURPURARIUS, ii, m. 2. *V. voc. præced. in fin.*

PURPURASCO, is, ere, n. 3. πορφυρίζω, purpureus fio. *Cic. fragm. apud Non. p. 162. 31.* *Merc.* Quid mare? nonne caruleum? at ejus unda, quum est pulsa remis, purpurascit. *Vopisc. Florian. 4.* Vitis, quæ Amineas uvas albas ferebat, eo anno, quo ille (*Tacitus*) imperium meruit, purpurascere plurima purpura cepit.

PURPURATA, V. PURPURATUS.

PURPURATORIUS, a, um, adject. ad purpuratos viros pertinens. *Sidon. 1. Ep. 7. a med.* Qui non affectatus habuit purpuratorium. *Alui rectius leg.* purpuratorum.

PURPURATUS, i, m. et purpurata, æ, f. particip. a purpura, purpura indutus, ornatus, vestitus di porpora, purporato, ὁ ἐν πορφυρᾷ. ¶ 1. Generalim. *Plaut. Most. 1. 3. 131.* Purpurata mulier. *Trebell. Poll. XXX. Tyr. 27.* Zonobia rem publ. obtinuit, parvulus (filios) *Romani* impe-

ratoris habitu præferens purpuratos. ¶ 2. Speciatim purpurati dicuntur, qui circa reges sunt, et apud eos dignitate et gratia antecellunt. Cic. 1. Tusc. 43. 102. Istis, quæso, inquit, ista horribilia minime purpuratis tuis! Liv. 30. 42. Sopatrum ex purpuratis et propinquis regis esse. Flor. 1. 10. de Mucio Scævola. Sed ubi frustrato circa purpuratum ejus ictu tenetur, etc. Adde Liv. 37. 23.; et Curt. 3. 2. 10., 3. 6. 4., 3. 13. 13. et alibi.

PURPURÉTICUS, a, um, adject. idem ac purpuriticus et porphyreticus. *Purpuretica*, æ, f. 1. absolute, videtur esse porticus Ulpia columnis purpuretis fulta, cujus Sidon. *carm.* 8. 8. meminit. *Inscript.* apud Fabrett. p. 522. n. 361. TENE ME NE PVGIAM ET REVOCA ME IN FORO TRANI IN PVRPVRETICA AD PASCHASIVM DOMINVM MEVM.

PURPŪREUS, a, um, adject. Antiquæ et more suo *Lucet.* 2. 51. Nec clarum vestis splendorem purpurei. pro purpureæ. — Purpureus est purpureæ colorem habens, puniceus, ostrinus. Purpureæ color quis fuerit, in *PURPURA* dictum est: nempe in aspectu nigricans, in speculo refulgens: item rubeus, vel absolute, vel ad nigrum inclinans, vel dilutus, ut in rosa: item violaceus: item alicui ex his proximus, aut similis, præsertim apud poetas. πορφυρεός (It. di porpora, porporino; Fr. de couleur pourpre, de pourpre; Hisp. de purpura; Germ. purpurn, purpurfarbig, bunt; Angl. of purple, of a purple colour, purple).

I.) Proprie. *Propert.* 1. 20. 38. Purpurea pappera. *Sueton.* Ner. 25. vestis. *Virg.* 9. *Æn.* 349. Purpuream vomit ille animam. h. e. sanguinem. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 12. Purpureus lunæ sanguine vultus erat. *Id.* 2. *ibid.* 5. 34. Conscia purpureus venit in ora pudor. et 4. *Trist.* 3. 70. Purpureus molli fiat in ore rubor. *Stat.* 1. *Achill.* 161. nivo natus ignis in ore Purpureus. *Ovid.* 3. *Met.* 184. Purpurea aurora. *Id.* 1. *Amor.* 13. 10.; et *Albinov.* 2. 126. manus Auroræ. ποδόστρολος. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 27. purpureo vires capit Eurus ab ortu. h. e. quia inde aurora surgit. *Id.* 3. *Fast.* 518. de Sole. Purpureum rapido qui vehit axe diem. h. e. cuius initium est aurora purpurea. *Id.* 1. *Amor.* 4. 22. Purpureæ genæ. et 3. *ibid.* 14. 23. Purpurea labella. *Martial.* 12. 17. Purpureus torus. h. e. purpura stratus. *Virg.* 1. *G.* 405. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. purpureum vocant etiam *Tibull.* 1. 4. 57.; *Propert.* 3. 17. 22. et *Ovid.* 1. *Art. am.* 331. et splendidum ostro *Id.* 8. *Met.* 8. et purpuram *ibid.* 80. et *Remed.* Am. 68. (Unde purpureum senem *Stat.* dicit ipsum Nisum 1. *Theb.* 334.). At *Virg.* *Cir.* 122. roseum appellat. Fortasse flavus, seu rutilus fuit, sed quum inter canos esset, rubeus videbatur. *Propert.* 3. 3. 54. Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas. h. e. Iris, cujus inter varios colores et rubeus, æd roseus est, ut et *Seneca* 1. *Quæst. nat.* 3. ad fin. docet. *Horat.* 3. *Od.* 15. 15. flus purpureus rosæ. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 3. (15). Uve hic purpureo lucent colore, illic fulgent roseo. *Ovid.* 2. *Art. am.* 316. Plenaque purpureo subrubet uva mero. *Propert.* 3. 15. 17. Purpureum mustum. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 18. 19. (69). Purpurea ficus. *Id.* 32. *ibid.* 6. 21. (61). Ostreorum purpurea crinitis. h. e. lividus cirrus, ut eum *Martial.* 7. 20. vocat. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 37. 69. (177). Viminis salix, eademque purpurea. *Id.* 21. *ibid.* 11. 38. (64). et *ibid.* 19. 76. (130). Purpurea viola. *Ovid.* 4. *Fast.* 780. sapa. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 38. (126). lactuca. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 26. Sunt autem complura lactucæ genera, etc. earum quæ fuscæ, et veluti purpureæ, aut etiam viridis coloris, etc. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 33. 105. Mare illud, quod nunc Favonio nascente purpureum videtur, modo cæruleum videbatur, mane raurum. h. e. nigrescens, quale apparet quum vento aut remis agitur. Sic *Propert.* 2. 20. 5. purpureis agitatam fluctibus Hellen. et *Homer.* *Odyss.* 1. 11. v. 243. πορφυρεὴν κύμα, et in *Batrachom.* v. 73. ἰθαὶ πορφυροῖον. V. PURPURASCO et PURPURO. Eadem ratione

sale purpureo, b. e. aqua marina, dixit *Val. Flacc.* 3. 422.

II.) Translate. ¶ 1. Purpureus dicitur, qui purpura indutus est, purpuratus, porporato. *Horat.* 1. *Od.* 35. 12. Purpurei tyranni. *Ovid.* 7. *Met.* 102. medio rex ipse resedit Agmine purpureus. *Id.* 2. *Pont.* 8. 50. Purpureus niveis filius instet equis. *Martial.* 6. 11. Vis, te purpureum, Marce, sagatus amem? *Virg.* 10. *Æn.* 722. Purpureus pennis. h. e. pennas habens in galea purpureas. ¶ 2. Poetice purpureus est nitidus, purus, splendidus, aspectu pulcher, jucundumque coloris sit, bello, vago, ἀγλαός. *Horat.* 4. *Od.* 1. 10. Purpurei olores. *Albinov.* 2. 62. Brachia purpurea candidiora nive. Huc trahit *Servius* illud *Virg.* 1. *Æn.* 593. namque ipse decoram Cæsariem nato genitrix, lumenque juventæ Purpureum, et lætos oculis afflat honores. Alii illud *Stat.* 7. *Theb.* 148. de *Baccho*. Purpureum tristi turbatus pectore vultum. Nam, ut ait *Ovid.* 4. *Met.* 18., formosissimus alto conspicitur celo, estque ei inconsumpta juvenus et æterna pueritia. Alii illud *Ovid.* 6. *Fast.* 251. cælestia numina sensi, Lætaque purpurea luce refulsit humus. et *Virg.* 6. *Æn.* 490. de *Elysio*. Largior hic campos æther et lumine vestit Purpureo. et *Val. Flacc.* 3. 178. in frigidus orbes Purpureos jam somnus obit. h. e. pulcros oculos. Huc pertinet et illud *Colum.* 10. *R. R.* 256. Jam ver purpureum, jam versicoloribus anni Festibus alma parens cingi sua tempora gaudet. h. e. variis florum barbarumque ornatis pulcrum. — NB. De nomine propr. V. ONOM.

PURPURILLA, æ, f. 1. *Gloss. Isid.* Purpurilla, locus extra portam, quo purpurea veste uterentur. Cui loco lucem attulit cl. *Quicherat*. ex *Gloss. Fatic.* T. 6. p. 542., ubi legitur: Purpurilla, locus extra portam, ubi scorta prostabant. Dictum est isto vocabulo, quod matrone stola, libertinæ toga, prostitutæ purpurea veste uterentur.

PURPŪRIO, ōnis, m. 3. gallinæ aquatilis genus. *Gloss. Cyrill.* Πορφυριών, purpurio.

PURPURISSATUS, a, um, particip. ab inusit. purpurisso: imbelletato, purpurisso infectus.

I.) Proprie. *Plaut. Truc.* 2. 2. 35. Quia istas buccas tam belle purpurissatas habes. *Apul. de Mag.* Genæ purpurissatæ.

II.) Translate purpurissatos fastos vocat *Sidon.* 8. *Ep.* 8. fastos consulares, quia purpura consulum insigne fuit.

PURPURISUM, i, n. 2. Purpurissum masculino geo. *Hieronym.* *Ep.* 54. n. 7. Quid facit in facie Christianæ purpurissus et cerussa? — Purpurissum, sorta di colore o belletto, ἀνδρικήλον, genus coloris floridi, facticii, purpurei, quo tum pictores utebantur, tum mulieres genis tingendis. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 6. 12. (30). Sunt autem colores austeri, aut floridi. Utrumque natura, aut mixtura evenit. Floridi sunt, quos donatus pingenti præstat, minium, Armenium, cinnabaris, chrysocolla, Indicum, purpurissum, et *ibid.* 6. 26. (44). E reliquis coloribus, quos a dominis dari diximus, propter magnitudinem pretii, ante omnes est purpurissum. Creta argentea cum purpuris pariter tingitur, biblique eum colorem celerius lanis. Præcipuum est primum, fervente abeno rudibus medicamentis inebriatum: proximum egesto eo, addita creta in jus idem. Et quoties id factum est, elevatur bonitas pro numero, dilutiore sanie, et mox. (45). Pingentes sandice subtilia, mox ovo inducentes purpurissum, fulgorem minil faciunt. Si purpuram facere malunt, cæruleum sublinant, mox purpurissum ex ovo inducunt. Hæc *Plaut.* — De usu ejus fucandæ cuti *Plaut. Most.* 1. 3. 104. Cedo purpurissum. scilicet non do. scita es tu quidem: nova pictura interpolare vis opus lepidissimum. V. vocem præced. I. Adde *Afran.* et *Nævium* apud *Non.* p. 218. 30. et 31. *Merc.*

PURPURITES, æ, m. 1. subaudi lapis, est idem ac porphyrites. *Isid.* 16. *Orig.* 5. Purpurites ex *Egypto* est, rubens, candidis intervenientibus punctis: Lominis ejus causa, quod rubeat, ut purpura.

PURPURITICUS, a, um, adject. Latina forma est idem ac porphyreticus. *Inscript.* apud *Gruter.* 128. 5. et *Visc. Mus. Pio-Clem.* T. 6. p. 231. edit. *Mediol.* TI. CLAUDIVS TI. F. FAB. MESSALLINVS (edictum) VETVSTATE CORRVPTAM ADAMPLIAVIT COLUMNIS PVRPVITICIS VALVIS AERIS MARINORE ET OMNI ORNAMENTO A NOVO EX PECVNIA PVRPVARIARIA. (h. e. centurie) SVAE. Hæc *Inscript.* pertinet ad ann. a Chr. n. clvi. V. PURPURETICUS.

PURPURO, as, avi, atum, are, 1. Part. Purpurans sub B. II. — Purpurare est

A) Verbum activum, et significat purpureum facere, tingere di porpora.

I.) Proprie. *Furius* apud *Gell.* 18. 11. Spiritus Eurorum viides quum purpurat undas. h. e. nigrantes reddit. *Gell.* interpretatur, nitescit. Sed F. PURPUREUS I. ad fin.

II.) Translate. *Apul.* 6. *Met.* Vulcanus cœnam coquebat: Floræ rosas et ceteris floribus purpurabant omnia. h. e. ornabant: nam purpura ornatum aliquando significat, ut ibi dictum est.

B) Verbum neutrum purpuro est purpureus fio, diventar porporino.

I.) Proprie. *Fopisc. Aurel.* 4. Vitulus candidus, sed purpurantibus maculis. *Ammian.* 20. 11. ad fin. Quarta (pars) ideo purpurat, quod intermicante aspergine densitate etc. *Apul.* 10. *Met.* Labias modicas ambrosio rore purpurantes. et *Pervigil. Fen.* 12. purpurantem pingit annui floribus. *Arnob.* 5. 7. Purpurantes in violas eruor interemptæ. Adde *Prudent.* 6. *Cathemer.* 82.

II.) Translate. *Colum.* 10. *R. R.* 101. Tum quæ pallat humi, quæ frondes purpurat auro, Ponatur viola. Alii leg. quæ frondent purpura et auro, Ponatur violæ. Alii quæ frondens purpurat auro, Ponatur, etc. h. e. ornatur, pingitur, coloratur. purpura pro ornatu, ut dictum est.

PURULENTATIO, ōnis, f. 3. purulentia. *Cæc.* *Aurel.* 5. *Tard.* 3. et 10.

PURULENTĒ, adverb. πωδώς, cum pure, sive sanie. *Plin.* 23. *Hist. nat. præm.* 4. (7). Catarricibus marcidis, ossibus purulente limosis plurimum confert.

PURULENTIA, æ, f. 1. τὸ πωδές, puris collectio, aut copia.

I.) Proprie. *Hieronym.* 1. in *Isaj.* 1. 6. Linthea, quæ ad exsiccamdam saniem et purulentias extrahendas injiciuntur vulneribus.

II.) Translate. *Tertull.* *Pall.* 5. extr. Haud facile has purulentias civitatis quis eliciet et evaporabit.

PURULENTUS, a, um, adject. marcio, pieno di marcia, πωδής, pure sive sanie plenus. *Cato R. R.* 157. ante med. Cancer albus purulentus est. *Cels.* 2. 8. a med. Sputum mixtum purulentum. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 11. 13. (28). Stæbe decocta in vino præcipue auribus purulentis medetur. *Id.* 27. *ibid.* 12. 105. (130). Purulentæ excreationes. Adde *Cæc.* *Aurel.* 5. *Tard.* 2.; et *Marcell. Empir.* c. 30. p. 131. ed. *Ald.* — Hinc purulenta absolute, substantivorum more. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 2. 5. (10). Purulentia expuentibus auxiliatur. et *ibid.* 4. 13. (26). Purulenta præcordiorum.

PŪRUS, a, um, adject. Comp. *Purior* 1. et II. 2.; Sup. *Purissimus* I. et II. 1. — Purus dicitur et est qui nihil sordidum, aut alienum admixtum habet, mundus, integer, liquidus, καθαρός, ἀγνός (It. netto, mondo, puro, schietto, pretto; Fr. sans tache, sans souillure, sans mélange, pur; Hisp. puro, libre y exento de toda mezcla, acendrado; Germ. rein, d. h. ohne irgend eine andere befeckende, fremdartige Beimischung; Angl. pure, clean, fine, neat, clear).

I.) Proprie. *Cic. Cæcin.* 27. 78. Ut quiddam inde baurias, purum liquidumque te haurire sentias. *Tibull.* 2. 1. 14. Et manibus puris sumite fontis aquam. *Id.* 1. 1. 30. Pura scitilia. *Propert.* 3. 1. 3. purus ions. *Ovid.* 2. *Met.* 856. Cornua magis pura perlucida gemma. *Id.* 15. *ibid.* 243. aere purior ignis. *Virg.* 4. *Æn.* 163. purissima mella. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (282). Purus atque mitis aether. *Id.* 10. *ibid.* 54.

75. (151). Purus et unius modi perlucet color. *Martial.* 4. 22. Purum vitrum. trasparente. et *Plaut. Truc.* 2. 7. 6. Puræ ædes. h. e. sine sordibus. *Propert.* 2. 20. 56. Purus et Orion, purus et Hædus erit. h. e. ab omni nube, aut tenebris liber. *Tibull.* 4. 1. 10. Purum celum. h. e. serenum. Sic *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 2. Non dum pura dies. non ben chiaro. et *Horat.* 3. *Od.* 29. 45. Sol purus. *Id.* 1. *ibid.* 34. 7. absolute purum pro aere puro et sereno dicit. Sic *Virg.* 2. *G.* 364. palme laxis per purum immisus habenis. *Stat.* 11. *Theb.* 450. puræque nefandi Sanguinis, obliquis ceciderunt ictibus hastæ. h. e. nullo imbuta fraterno sanguine. *Tibull.* 1. 11. 27., et *Virg.* 12. *Æn.* 169. Pura vestis. h. e. non obsita, neque funesta, (ut ait *Servius* hic, et *Festus* p. 249. 9. *Müll.*) neque fulgurita, neque maculam habens: qualis erat sacra facientium. Apud *Festum* p. 250. 20. *Müll.*, purum aurum est quod in usu spurco non fuit. Apud *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 25. (84). et *ibid.* 6. 32. (99). est purgatum, et sine sordibus. — Purus putus, *V.* in PUTUS.

11.) Translate. ¶ 1. De rebus physicis, quæ nihil alienum admittunt habent, quæ sunt mere, sinceræ. *Lucret.* 1. 506. Esse utramque sibi per se, puramque necesse est. *Tibull.* 2. 2. 7. Illius puro destillant tempora nardo. h. e. mero, sincero. *Cic. Senect.* 17. 59. Terra subacta atque pura. h. e. a saxis, vepribus herbisque inutilibus vacua. *Colum.* 12. *R. R.* 4. 4. Pura vasa. h. e. non picata. *Propert.* 4. 3. 68. basta pura. h. e. sine ferro. Cf. *Vopisc. Prob.* 5. Publice in contione donatus est hastis puris quatuor. *V. HASTA.* *Phædr.* 3. 10. Toga pura. h. e. sine purpura prætexta. Sic *Lamprid. Alex. Sev.* 40. Boni lintheaminis appetitor fuit, et quidem puri, dicens: si lineæ idcirco sunt ut nihil asperum babeant, quod opus est purpura in lineæ? *Vopisc. Prob.* 5. Vexilla pura. h. e. sine argento et auro. Apud *Juvenal.* 9. 141.; et *Plin.* 3. *Ep.* 1. purum argentum est non celatum, schietto, liscio. Sic *Virg.* 7. 3. Coronarum alie sunt puræ, alie catatæ. et *Paul. Dig.* 6. 1. 6. Utrum laus pura, an celata sit. Sic apud *Cic.* 6. *Verr.* 22. 49. et 23. 52. argentum purum est sine emblematis, aut crustis. *Seneca Hippol.* 648. Puræ genæ. h. e. imberbes. *Liv.* 24. 14. Purus ac patens campus. h. e. purus ab arboribus, spectabilis undique campus, ut ait *Ovid.* 3. *Met.* 709. Sic *Liv.* 1. 44. ad fin. de pomærio. Ut neque interiore parte ædificia mœnibus continuarentur, et extrinsecus puri aliquid ab humano cultu pateret soli. et *Auct. B. Afr.* 19. in fin. in campis planissimis purissimisque. *Varro* 5. *L. L.* 38. *Müll.* Loca in urbe pura, aræ. h. e. in quibus nullum est ædificium. *Inscript.* apud *Minervini Lap. Napol.* p. 31. TERRA PYRA MACERIA GLYSA. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 71. Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstet. *Scævola Dig.* 13. 7. 43. Locum purum obligavit, et quum eum locum inædificare vellet, etn. *Sil. It.* 13. 370. pura serpentum tellus. h. e. serpentibus carens. *Ulp. Dig.* 32. 1. 50. Nec chartæ puræ, libris legatis: nec chartis legatis, libri debebuntur. h. e. in quibus nihil est scriptum. — *Tibull.* 1. 5. 11. Purum subphat. h. e. purificans. ¶ 2. Morali ratione, generatim. *Cic. Senect.* 22. 80. Animus omni admixtione corporis liberatus, purus et integer. *Id.* 1. *Tusc.* 20. 46. Ea multo puriora et dilucidiora cernuntur, quum etc. *Id. Harusp. resp.* 6. 11. Domus a religionis suspitione vacua atque pura. *Prætor* apud *Ulp. Dig.* 11. 7. 2. Ossa hominis mortui in locum purum illata. h. e. ut *Ulpian.* explicat, neque sacrum, neque sanctum, neque religiosum. *Ovid.* 2. *Fast.* 558. Expectet pueros plene tæda dies. h. e. ab omni religione vacuos, cujusmodi non erant atri, aut fasti. *Seneca Med.* 901. Vindicta est levis, quam ferant puri manus. h. e. quæ non sæviant nisi in hostes, vel supplicium meritis. Sic *Liv.* 2. 32. Purum pliumque quellum. h. e. bellum, quod in hostem infertur. *Sueton. Tit.* 9. Pontificatum maximum ideo se professus accipere, ut puras servaret manus. Adem præstitit, nec auctor postbac cujusquam

necis, nec conscius. *Lucan.* 7. 486. Vulnere pars optat, pars terræ figere tela, Et puras servare manus. h. e. innoxias, nulla cæde imbutas. Sic *Seneca Herc. Oet.* 1561. Purum ferrum. h. e. incruentum. *Horat.* 1. *Od.* 22. 1. Integer vitæ, scelerisque purus. *Id.* 1. *Sat.* 6. 64. placui tibi, Non patre præclaro, sed vita et pectore puro. h. e. moribus et fide integra. et *ibid.* 69. purus et innoxius. *Ennius* apud *Gell.* 7. 17. Ea libertas est, qui pectus purum et firmum gestitat. h. e. a vitis liberum. *Cic. Rosc. Com.* 6. 18. Est ne quisquam, qui tibi purior, pudentior, humanior, officiosior, liberaliorque esse videatur? più sincero. — Pura familia apud *Cic.* 2. *Legg.* 22. 57. est, quæ justa defuncto propinquo persolverat, et funestæ opponitur, quæ funere adhuc polluta est. *V. FUNESTUS.* ¶ 3. Sæpe refertur ad abstinentiam a turpibus voluptatibus (unde impurus contrarium), casto, pudico, onesto. *Cic.* 5. *Verr.* 58. 134. Qui non modum animum integrum, sed ne animum quidem purum conservare potuisset. *Plin.* 4. *Ep.* 11. Fœdum contactum a casto puroque corpore rejecti. *Propert.* 4. 5. 34. Fac similes puros Isidis esse dies. (*V. PURE.*) *Tibull.* 1. 3. 26. puro secubuisse toro. Adde *Plaut. Asin.* 4. 1. 62. et *Pæn.* 1. 2. 137.; et *Martial.* 6. 66., 9. 64., 11. 62. et 14. 69. Huc pertinet illud *Festi* p. 253. 4. *Müll.* Purimæstrio esse dicuntur, qui sacrorum causa toto mense in cærimonis sunt, idest puri sint certis diebus carento. ¶ 4. Item ad orationem. *Cic. Orat.* 16. 53. Elaborant alii in lenitate et æquabilitate, et puri quasi quodam et candido genere dicendi, naturale, simpliciter, schietto, sine ornatu, res aperte, dilucide et Latine dicendo, propriis verbis, usitatissimis, non translatis. *Quintil.* 1. 11. 6. Nec, quod minime sermoni puro conveniat, simplicem vocis naturam pleniori quodam sono circumlinire. *Cic. Brut.* 75. 263. Nihil est in historia, pura et illustri brevitate dulcius. *Plin.* 7. *Ep.* 9. Pressus sermo purusque ex epistolis petitur. Adde *Cic.* 4. *Herenn.* 8. 11. ¶ 5. Apud *Ictos* pura sunt, quæ simpliciter et absolute fiunt, nulla exceptione, aut conditione adjecta. *Cic.* 2. *Invent.* 20. 60. Illic is, qui agit, iudicium purum postulat: ille, quicum agitur, exceptionem addi ait oportere. *Justinian.* 3. *Institut.* tit. 15. Omnis stipulatio aut pure, aut in diem, aut sub conditione fit. *Paul. Dig.* 35. 2. 45. In lege Falcidia non habetur pro puro, quod in diem relictum est. *Scævola ibid.* 40. 4. 59. Puram et directam libertatem domini sui testamentum Stichus acceperat. Adde *Ulp. ibid.* 46. 3. 5.

PUS, puris. n. 3. De quantitate casus recti hæc *Capell.* 3. p. 66. U's finitus brevis est, ut doctus; sed longus fit, si genitivus syllaba creverit, et ante ultimam I aut V productam habuerit, ut virtus, et in uno inflexibili, ut pus. — Ceterum pus est humor in corpore corruptus ex vulnere, aut ulcere, πῶς (It. marcia; Fr. pus, humeur blanche et molle; Hisp. pus, materia corrupta; Germ. d. weisse, zarte Eiter; Angl. the corrupt matter of any sore, matter, corruption, pus).

1.) Proprie. *Cels.* 5. 26. n. 20. Sanguis omnibus notus: sanies est tenuior hoc, varie crassa et glutinosa et colorata: pus crassissimum, albidissimumque glutinosius et sanguine et sanie. Exit autem sanguis ex vulnere recenti, aut jam sanesciente: sanies est inter utrumque tempus: pus ex ulcere jam ad sanitatem spectante. *V.* ibi alia huc pertinentia. *Id. ibid.* 28. n. 8. Expresso pure, nulla ultra curatio necessaria est. et *ibid.* 3. Pus concoquere et movere. et *ibid.* 18. n. 7. maturare. — In plurali num. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 16. 92. (145). Pura eiscreantes. *Id.* 35. *ibid.* 6. 21. (38). Eretria utilis ad deprehendenda pura.

II.) Translate dicitur de bonine improbo, odio, et quasi puris pleno. *Horat.* 1. *Sat.* 7. 1. Proscripti Regis Rupili pus atque venenum Hybrida quo pacto sit Persius ultus, etc. Eadem ratione Augustus filias suas, vomica appellabat, et carcinomata, apud *Sueton.* Aug. 65. extr. Quin a Lucili, apud *Non.* p. 2. 31. *Merc.* ndiosus homo appellatur febris, senium, vomitus, pus.

PUSA, æ, f. 1. puella, apud veteres. *Papinius* apud *Varron.* 7. *L. L.* 28. *Müll.* Ridiculum est, quum te Cascam tua dicit amica, Casca Philotonia, ipsa senex puerum (*Müllerus* vern leg. Füll Potoni, sesquisenex puerum). Dic tu illam pusam: sic fiet mutua muli.

PUSILLANIMIS, e, et pusillanimus, a, um, adject. pusillanimo, μικροψυχος, qui est pusilli animi. *Tertull.* *Fuga in persecut.* 9. Pusillanimes consolari. *Sidon.* 7. *Ep.* 17. sub fin. Spernere aliquem tamquam imperitum, vel pusillanimum. Adde *Claud. Mamert.* 1. *Stat. anim.* 20. — Alteram formam exhibet *Vulgat. interpr.* *Isai.* 35. 4. Dicite pusillanimis: Comfortamini.

PUSILLANIMITAS, atis, f. 3. pusillanimitas, μικροψυχία, animi abjectio. *Lactant.* *Ira D.* 5. sub init. Favorabilis admodum ac popularis oratio, non cadere in Deum hanc animi pusillanimitatem.

PUSILLITAS, atis, f. 3. parvitas animi. *Tertull.* *advers. Hermog.* 14. Quæcumque potestas ei, quam pusillitas, competit. *Lactant.* *Opif. D.* 1. a med. Quantum pusillitas intelligentiæ meæ pervidet. Adde *Hieronym.* *Ep.* 152.

PUSILLULUS, a, um, adject. deminut. pusilli. *Varro* apud *Non.* p. 214. 25. *Merc.* Pueri pusilluli, nigri. *Id.* *Non.* p. 133. 18. hunc eundem locum recitans, habet pusilli.

PUSILLUM, i, n. 2. *V.* voc. seq. I. ad fin.

PUSILLUS, a, um, adject. deminut. pusi, parvus, asiguus, τῦτος, μικρός, picciolino, pochetino.

1.) Proprie. *Cato R. R.* 137. Pueri pusilli. *Cic.* 4. *Verr.* 75. 185. Pusilli et contempti libelli. *Petron. Satyr.* 29. Pysis aurea non pusilla. *Plaut. Truc.* 4. 4. 15. Mus pusillus. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 103. (162). Herba pusillis foliis. *Cic.* 6. *Att.* 1. a med. Pusilla epistola. et 5. *ibid.* 2. Habuimus in Cumano pusillam Romam: tanta erat in his locis multitudo. et 12. *ibid.* 27. Villula sordida, et vlsde pusilla. *Id.* 2. *Orat.* 60. 245. Pusillus testis processit. *Martial.* 3. 47. Hercules pusillus. *V. PUERINUS.* *Juvenal.* 15. 70. Terra malos homines nunc educat atque pusillos. *Quintil.* 11. 3. 32. Pusilla vox. *Colum.* 5. *R. R.* 11. 7. arbor. *Juvenal.* 14. 29. Pusillæ ceræ. h. e. brevis epistola. — Brevis dies dicitur, non pusillus. Brevis enim in natura, pusillus in corpore rerum animalium, ut ramus in silva, alvus in corpore. *Charis.* 1. p. 69. Putsch. — Illic *Pusillum*, i, absolute, substantivorum more. *Trebon.* ad *Cic.* 12. *Fam.* 16. a med. Nactus pusillum lamentum. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 5. 21. (38). Aphaca pusillo altior lenticula est. *Quintil.* 7. 6. 28. Pusillum a veritate discedere. — Adverbium est in illo *Caton. R. R.* 90. Primum pusillum, postea magis depses (far) etc. et pochetino.

11.) Translate. *Cic.* 2. *Fam.* 17. sub fin. Illud vero pusilli animi, et ipsa malevolentia jejuni atque inanis, quod etc. vile, basso, debile. Simile est illud *Martial.* 3. 62. Hæc animo magno credis te, Quincte, parare? Falleris: hæc animus, Quincte, pusillus emit. h. e. qui res nibili valde suspicit, et liberalitatem, quæ virtus est splendida, interim negligit. Alio sensu *Horat.* 1. *Sat.* 4. 17. Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli Finxerunt animi, raro et perpauca loquentem. h. e. minime audentis. *Ovid. Rem. am.* 730. Inlirmis causa pusilla nocet. h. e. vel fevissima. *Juvenal.* 10. 121. nec unquam Sanguine caudidici maduerunt rostra pusilli. h. e. qui exigui ingenio et fama siti. *Martial.* 9. 54. Pusillum ingenium. *Id.* 4. 43. Quod dixi tamen, hoc leve et pusillum est. è cosa di pochissima importanza.

PUSIO, ōnis, m. 3. (pusus) parvus puer, fanciulletto, παιδάριον. *Cic.* 1. *Tusc.* 24. 57. In illo (*Platonis*) libro pusionem quemdam Socrates interrogat quædam geometrica de dimensione quadrati. Ad ea sic ille respondet, ut puer. *Hieronym.* *Ep.* 54. n. 4. An vereris, ne proles Furiana deficiat et ex te parens tuus non habeat pusionem, qui replet in pectore? *Prudent.* 11. *Cathemer.* 13. Emerge dulcis pusio, Quam matris edit castitas. — Interdum vero impudicum quid

sapit epud Cic. *Cael.* 15. 36.; *Juvenal.* 6. 34.; *Apul.* 9. *Met.*; et *Arnob.* 5. 31. — NB. De nomine propr. V. ONOM.

PŪSTŌLA, æ, f. 1. deminut. pusæ, parva puella. *Prudent.* 3. πρὸς σταφ. 19. Ipsa crepundia repulerat; Ludere nescia pusiola.

PESTELLA et

PUSTILLA, æ, f. 1. deminut. idem ac pustula. *Plin. Valerian.* 3. 40. Trociscus ad pustillas volaticas. Adde *eumd.* 4. 10. Et *Id.* 3. 31. Porcinum fel siccat in fumo, et exinde tantam partem præcides, quantum spatii ipsa pustilla tenet in capite. et 3. 36. Oleum addito sale pustillas reprimat.

PUSTŪLA, æ, f. 1. ¶ 1. In re medica est papula, pusula, tuberculum in summa cute: qualia sunt quæ urticarum, aut ignis contactu, aut frigore, aut medicamentis, aut sanguine effervescente excitantur: a pus, quia pus continet: quamquam et de iis dicitur, quæ pure carent, φλυκταῖνα, πέμφις, ἐξάνθημα (It. bollicola, cosso, enfiatello, bolla, pustola; Fr. pustule, vésicule, ampoule sur la peau, cloche; Hisp. pústula, vezigula, ampolla, bolsica; Germ. Blatter, Pustel; Angl. a blister, blain, push, pimple, pustule). *Cels.* 5. 28. n. 15. varia earum genera recenset, et rationem curandi tradit. *Id.* *ibid.* Pustulæ lividæ sunt, aut pallidæ, aut nigræ, aut aliter naturali colore mutato: subestque illis humor. Ubi hæ ruptæ sunt, infra quasi exulcerata caro apparet. *Id.* *ibid.* Ex pustulis nonnunquam etiam ulcuscula fiunt, aut aridiora, aut humidiora: et modo tantum cum prurigne, modo etiam cum inflammatione ac dolore: exitque pus, aut sanies, aut utrumque. Maxime id evenit in ætate puerili, raro in medio corpore, sæpe in continentibus partibus. *Seneca Ep.* 72. circa med. Pustularum eruptiones, et ulcuscula. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 22. 87. (238). Sinapi illitum caustica vi pustulas facit. et *ibid.* 13. 51. (141). Pustulas epinyctidas curant. *Sillig.* in omnibus *Plinii* loc. hic et infra allatis pustula leg. *Tibull.* 2. 3. 9. Nec quereretur, quod sol graciles exureret artus, Læderet aut teneras pustula rupta manus. *Martial.* 11. 98. Non ulcus acre, pustuleve lucentes. h. e. rubentes, igneæ. ¶ 2. A similitudine dicitur de bullis in aliis rebus. *Vitr.* 7. 2. Calx non penitus macerata, quam fuerit inducta, pustulas emittit. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 18. 76. (203). Sinceri opii experimentum est in aqua, quoniam in nubecula innatat; fictum in pustulas coit. *Id.* 37. *ibid.* 7. 26. (98). Carbunculi facticili deprehenduntur, pustulis argenti more lucentibus. *Martial.* 8. 51. Et niveum fellis pustula vincit ebur. h. e. argentum probe excoctum: vel emblema, tamquam pustula illi affixa.

PUSTŪLATIO, ōnis, f. 3. pustularum emissio, vel copia. *Cæc. Aurel.* 3. *Acut.* 16. Cucurbitas affigit usque ad partium pustulationem. *Id.* 5. *Tard.* 1. a med. Pustulationem locorum facere.

PUSTŪLATUS, a, um, adject. φλυκταίνωτός, pustulis plenus. V. PUSULATUS.

PUSTŪLESCO, is, ere, n. inchoat. 3. pustulosus fio. *Cæc. Aurel.* 5. *Acut.* 1. a med. Quo superficies cutis pustulescat.

PUSTŪLO, as, avi, atum, ere, 1. Part. *Pustulatus* V. in PUSULATUS. — Pustulare est pustulas facere; et usurpatur — a) Active. *Cæc. Aurel.* 5. *Tard.* 1. a med. Ne vicinantia usta pustulentur. *Id.* 2. *ibid.* 4. Prætegenda vicina sunt, lana præmissa, ne faciliè pustulentur. et 5. *ibid.* 1. n. 18. Humectati pulvisculi cutis superficiei pustulant. — b) Neutrorum more. *Tertull. Habit. mul.* 6. Si concha aliquid intrinsecus pustulat, vitium ejus magis debet esse, quam gloria: et licet margaritum vocetur, non aliud tamen intelligendum, quam conchæ illius aliqua dura et rotunda verruca.

PUSTŪLOSUS, e, um, adject. idem ac pustulatus. *Cels.* 5. 26. n. 31. Ulcus in locum pustulosum serpit.

PUSŪLA, æ, f. 1. fortasse a φυσική, quod a φυσάω inflo, vel a pus, est idem quod pustula. L.) Proprie. ¶ 1. In re medica. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 6. 21. (44). Pusulæ liventes. *Id.* 21.

ibid. 15. 55. (92). Pruritus et pusulæ confestim adusto similes existant. *Martial.* 14. 167. Feruida ne trito tibi pollice pusula surgat, Exoritur docilem garrula plectra lyram. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 109. (173). Ranunculus pusulas, ut ignis, facit. *Id.* 27. *ibid.* 9. 54. (77). Pusulas excitare. et 35. *ibid.* 17. 57. (195). cobicere. et 31. *ibid.* 9. 45. (103). reprimere. V. et PUSTULA 1. et 2. ¶ 2. A similitudine *Paul. Diac.* p. 99. 16. *Müll.* Pusula, quæ in coquendo pane solet assurgere. Est ea, quam Itali bolla vocant.

II.) Translate, sacer ignis, seu erysipelas hoc nomine appellatur a pastoribus, teste *Colum.* 7. *R. R.* 5. 16.

PŪSŪLATUS, a, um, adject. pusulis plenus, pustulatus. Argentum pustulatum, quomodo legitur in *Pandectis Florentinis*, sive pustulatum, prout legitur apud *Sueton.*, est argentum purgatissimum et excoctissimum: ita dictum a pusulis, seu pustulis, quas ex coctura argentum accipit, et asperior tactu fit, vel quas calatura ipsa et recens impressio excitavit. *Sueton. Ner.* 44. Exegitque ingenti fastidio et acerbitate nummum asperum, argentum pustulatum, aurum ad obrussam. *Martial.* 7. 86. nulla venit a me Argenti tibi libra pustulati. In quibusdam *Suetonii* codicibus pro pustulatum legitur postulatum per o uti et apud *Martialem*. Itaque et nonnulli a postulando deducunt, eo advocantes illud *Juvenal.* 7. 243. Accipe, victori populus quod postulat aurum. Sed omnino est a pustulis: eoque per u scribendum. Quamquam, etsi per o scribitur, eadem futura notio est. Nam veteres in multis o et u promiscue usurpabant. *Alfen. Dig.* 19. 2. 31. Veluti quum argentum pustulatum fabro daretur, ut vasa fierent, aut aurum, ut anuli. Hæc fere omnia *Voss.* in *Etymol.*: Haloander habet pustulatum, at *Torrentin.* pusulatum.

PŪSŪLOSUS, a, um, adject. φλυκταίνωδης, qui pusulis laborat, pustulosus. *Colum.* 7. *R. R.* 5. 17. Vivam pecudem, quæ fuerit pusulosa, resupinam obruamus, etc.

PŪSUS, i, m. 2. parvus puer, pusio, idem ac potus. *Papinius* apud *Varron.* 7. *L. L.* 28. *Müll.* Nam vere pusus tu; tua amica senex.

PŪTĀ, secunda persona n. sing. præf. Imperat. verbi puto, V. in PUTO. — De Puta dea, quæ putationi præerat, V. in ONOM.

PŪTA pro puella, V. in PUTILLUS.

PUTAGŌNON, i, n. 2. idem ac heliotropium. *Apul. Herb.* 49.

PŪTĀMEN, iais, n. 3. scorza, guscio, mallo, λήψαμ, κέλυφος, rei cujuslibet purgamentum. *Non. p.* 157. 28. *Merc.* Putamina non solum arborum sunt, verum omnium rerum purgamenta. Nam quicquid ex quacunque re projicitur, putamen appellatur. *Cic.* 5. *Tusc.* 20. 58. Instituitque, ut cadentibus juglandum putaminibus barbani sibi et capillum adirent. *Varro* 1. *R. R.* 7. 3. Nucum putamina. *Plaut. Capt.* 3. 4. 122. Nucleum anisi: reliquit pigneri putamina. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (240). Putamen fabæ, vel ervi. *Id.* 22. *ibid.* 25. 70. (143). mali Punici. *Id.* 30. *ibid.* 7. 19. (55). cochleæ. *Id.* 9. *ibid.* 11. 13. (39). testudinum. Adde *Petron. Satyr.* 135. — Speciatim et sæpius de ovis. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 3. 11. (43). et 30. *ibid.* 7. 19. (55). Putamina ovi. Et absolute *Colum.* 8. *R. R.* 5. 14. Animadvertat, an pulli rostellis ova pertudrint, et auscultetur, si pipiant. Nam sæpe propter crassitudinem putaminum erumpere non queunt.

PŪTĀTIŌ, ōnis, f. 3. putandi actio. L.) Proprie est sectio inutilium ramorum, potagione, potamento, κλάσις, κλάδευσις. *Varro* 1. *R. R.* 6. 5. Putatio arborum. *Cic.* 1. *Orat.* 58. 249. Ut quid sit sementis ac messis, quid arborum putatio ac vitium, omnino nesciat. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 20. 32. (142). Salices trimæ pedibus binis et terra putatione coercentur. Adde *Plin.* alter 10. *Ep.* 24.; et *Colum.* 4. *R. R.* 9. 1. et 10. 1.; et *Pallad.* 12. *R. R.* 4. — In piur. num. *Arnob.* 4. 7. Putationibus arborum Puta præsto est.

II.) Translate. ¶ 1. Est computatio, conto, computo. *Macrob.* 1. *Saturn.* 13. Unus mensis

pari numero institutus universam putationem imparem facit. ¶ 2. Item existimatio, stima. *Paul. Dig.* 47. 10. 18. a med. Quum aliquis filiumfamilias patremfamilias putat, non potest videri injuriam patri facere, quia transferri personæ putatio non potest.

PŪTĀTIVE, adverb. putando, opinando. *Hieronym.* *advers. Johann. Hierosol.* n. 24. Audit vulgus indoctum mortuos et sepultos; audit resurrectionem mortuorum, veritate et non putative; audit etc. Adde *eumd.* *Ep.* 61. Et *Cassiod.* 1. *Hist. Eccl.* 14. a med. Dominus noster Iesus Christus carne vera indutus, et non putative, ex Dei genitrice Maria.

PŪTĀTIVUS, a, um, adject. imaginario, finto, apparente, qui id esse putatur, quod non est. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 8. Putativus habitus, putativus actus, imaginarius operator. Adde *eumd.* *Car. Chr.* 1.

PŪTĀTOR, ōris, m. 3. potatore, κλαδευστήρ, κλάστης, qui vitium aliarumve arborum inutilis ramos amputat. *Varro* 6. *L. L.* 63. *Müll.* Antiqui purum, putum appellantur. Ideo putator, quod arbores puras facit. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 8. 45. (69). Putator ex arbore alta prolapsus. *Ovid.* 14. *Met.* 649. Falce data frondator erat, vitisque putator. *Colum.* 10. *R. R.* 228. Quæ (carmina) canat inter opus musa modulante putator Pendulus arbutis. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 24. 21.; *Pallad.* 1. *R. R.* 6.; et *Martial.* 3. 68.

PŪTĀTORIUS, a, um, adject. ad putatorem pertinens, ut Putatoria falx, *Pallad.* 1. *R. R.* 43.

PŪTĀTUS, a, um. V. PUTO.

PŪTEAL, alis, n. 3. Puteale pro puteal legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 4517. Puteal, παρυστόμων φρέατος, ut est in *Gloss. Philox.*, et παρυστόμων φρέατος, ut est in *Inscript. Gr.* apud *Letronne*, *Recueil.* T. 1. p. 99. (It. bocca di pozzo; Fr. clôture d'un puits, margelle; Hisp. clausura, y lo que sirve a cerrar un pozo; Germ. steinern Brunneneinfassung; Angl. the cover of a well or pit).

I.) Proprie, ut est in *Gloss. Philox.*, significat septum marmoreum, plerumque rotundum, et puteo circumdatum, ne incautus accedentes in præceps ruant. Puteal hujusmodi videre est in *Mus. Bononiens.* cum hac *Inscript.* APOLLINIS GENIOQUE AUGUSTI CAESARIS L. APVSIVLENVS L. L. EOS MAGISTER PVTEVM PVTEAL LAVVS SACRVM D. P. S. *Cic.* 1. *Att.* 10. Præterea typos tibi mando, quos in tectorio atrio possim includere, et putealia sigillata duo. h. e. parvis sigillis seu imaginibus exornata. V. PUTEUS.

II.) Translate. Quia vero ejusdem erat formæ, ita appellatum etiam fuit septum loco sacro circumjectum, ne humus consecrata irreligiosis prætereuntium pedibus conculcetur. Hinc *Puteal Libonis*, locus erat in foro Romano, ad arcum seu fornicem Fabianum, ubi feneratorum conveniebant, et usuræ exercebantur. Dictum est *puteal*, quia eo loco olim scellum fuisset, idque fulgure tactum conflagrasset; ignoraretur autem, ubinam fuisset fulgur conditum, puteal ibi Scribonius Libo imposuit, cui a senatu negotium datum fuerat, ut sacella tacta conquireret, justisque erimonis procuraret. Ita colligitur ex *fragm. Festi*, post *Sceleratus*. Ejus figuram præfert nummus apud *Morell. Fam. R.*; et de eodem agitur in *Annali dell' Istituto archeol.* a. 1846. p. 241. 252. Itaque quum ad illud puteal congregari solerent, qui pecunias vel occupabant, vel sub usuris sumebant, pro negotiis feneratoris usurpari ceptum est. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 8. forum, putealque Libonis Mandabo siccis. *Id.* 2. *Sat.* 6. 35. Roscius orabat, sibi adesses ad puteal cras. *Cic.* *Sext.* 8. 18. Puteali ac feneratorum gregibus infestatus atque percussus. *Ovid. Remed.* am. 561. Qui puteal, Janumque timet, celeresque calandas. *Pers.* 4. 49. Si puteal multa cautus vibice flagellas. h. e. urges et persequeris obsecratos tuos, ut solvant, vel quæris, quibus credas pecuniam, et per multa aliorum detrimenta rem tuam augere studes. V. SCIBONIANUS. — Erat et puteal in comitio, sub quo defossa Alti Navii novacula, qua cotem discedit temporibus regis Tarquinii Prisci,

non longe ab ejusdem Narii statua, quæ erat in gradibus ipsis, ad lævam curiæ, propa Ruminalem fœum. *Cic. 1. Divinat. 17. 33.* Cotem autem illam et novaculam defossam in comitio, supraque impositum puteal accepimus. — Non desunt qui putant, ex *Dionys. Halic. l. 3. p. 204.*, puteal hoc Atii idem esse cum illo Libonis. Contra multis disputat *Salm. in Solin. p. 1139.*

PUTEALIS, e, et

PUTEANUS, a, um, adject. di pozzo, *φρεατικός*, ad puteum pertinens. *Ovid. Ib. 391.* Ut quos dicit Pœnus mersit putealibus undis. *Lucret. 6. 1172.* puteales lymphæ. *Colum. 11. R. R. 3. 8.* Locus, qui, si non sit fluens aqua, fonte puteali possit irrigari. *Ammian. 21. 12.* Putealis aqua. *Id. 22. 16.* limus. *Juvenc. 2. 259.* de Iesu ad puteum cum muliere Samaritana. putealia pocula poscat. — *Colum. 12. R. R. 26. 1.*; et *Plin. 14. Hist. nat. 9. 11. (81).* Puteana aqua.

PUTEARIUS, ii, m. 2. *φρεατοῦχος*, qui puteos fodit. *Plin. 31. Hist. nat. 3. 28. (49).* Depressis puteis sulphurea, vel aluminosa occurrentia putearios necant.

PUTEFACIUS, a, um. *V. PUTREFACIO.*

PUTEO, es, ere, o. 2. Part. *Putens.* — Putere, a *πῦρ* putrefacio, est fœtere, mali odoris esse, *μυδάω* (It. puzzare, putire; Fr. puer, sentir mauvais; Hisp. heder, oler mal; Germ. stinken; Angl. to have a very ill smell, stink, be nauseous). ¶ 1. Stricto sensu. *Pers. 3. 73.* quod multa fidelia putet in locupiete penu. *Horat. 1. Ep. 19. 11.* Putere mero. *Id. 2. Sat. 2. 42.* Putet aper; rhombusque recens. *Cic. fragm. apud Non. p. 545. 16.* Merc. Quibus etiam alabaster unguenti putere videatur. *Horat. 1. Ep. 19. 11.* Nocturno certare mero, putere diurno. *Id. 2. Sat. 4. 65.* miscere mero murique decebit Non alia, quam qua Byzantia putuit orca. Ita *Bentley, Cruq., Torrent.*, alii putruit. *Scribon. Compos. 186.* Illoti pisces, aut etiam putentes. ¶ 2. Latiori sensu est putredine, vel carie exedi. *Plaut. Most. 1. 2. 67.* Hæc tigoa humide putent. *Alii leg. putrent.*

PUTER. *V. PUTRIS.*

PUTESCO et putisco, is, ere, n. inchoat. 3. puzzare, putrefarsi, putens fœo, putresco, corumpor. In vet. lib. flagitur et putisco. *Cic. 5. Fin. 13. 38.* et 2. *Nat. D. 64. 160.* Animam illi pecudi datam pro sala, ne putisceret. Ita legit præter alios *Non. p. 161. 21.* Merc., alii putresceret utrobique. *Cato R. R. 3.* Si in terra olea nimium diu erit, putescet, oleum fœtidum fiet. *Varro 1. R. R. 34. 1.* Putescere semina solent. *Alii leg. putrescere. Cels. 2. 30.* Aqua dura, id est ea, quæ tarde putescit. *Alii leg. putrescit. Horat. 2. Sat. 3. 193.* Cur Ajax heros ab Achille secundus Putescit, toties sarvatis clarus Achivis? *Alii leg. putrescit. Arnob. 7. 17.* Et quid hoc ab illo differt, quam et ipsa si nondum, mox tamen futura sunt stercora, et exigui temporis contracta interiectione putescant? *V. et PUTESCO.*

PUTEUM, i, o. 2. *V. voc. seq. init.*

PUTEUS, i, n. 2. Puteum n. gen. *Varro apud Non. p. 217. 4.* Merc. Ut sunt lacus et stagna, et putea, et maria. Addunt *Ulp. Dig. 19. 1. 17. § 8.*, ubi pro putea alii leg. putenia. — Ratione habita etym, *Varro 5. L. L. 25.* *Müll.* Unde sumi pote puteus, nisi potius quod *ἄλλος* dicebant, ut *πυτάμω τὸν ποταμὸν*, sic *πυτεὸν* a potu, non ut nunc *φρεαπ.* Et 6. *ibid. 84.* Ab eadem lingua quod *πύρεον* potio, uode poculum, potatio, repotia. Indidem puteus, quod sic Græcum antiquum, non ut nunc *φρεαπ* dictum. Cf. *eumd. Varron.* apud *Gell. 1. 18.* Secundum recentiores puteus est a putus, ut *nlveus* ab *alvus*, quasi pura aquæ fons. — Puteus est locus, qui perpetuas habet aquas ex terræ venis manantes, non tamen fontium more foras erumpentes. Differt a cisterna, quæ aquam pluviam collectam servat. *φρεαπ* (It. pozzo; Fr. puits, source; Hisp. pozo; Germ. d. gegrabene *Brunne, Born*; Angl. a well or pit).

1.) Proprie. — n) Universim. *Cic. 2. Nat. D. 9. 25.* Ex puteis Jugibus aquam calidam trahi. *Id. 1. Divinat. 50. 112.* Quum vidisset baustam

aquam de jugi puteo, terræ motum dixit instare. *Horat. 1. Ep. 15. 15.* Collectos bibant imbres, puteosne perennes. *Id. 2. ibid. 2. 135.* puteum vitare patentem. *Cic. Prov. cons. 3. 6.* Nobilissimas virgines se in puteos abjecisse. *Plin. 5. Ep. 6. circa med.* Si oatare latius, aut tepidius velis, in area piscia est: in proximo puteus, ex quo possis rursus adstringi, si pœniteat teporis. *Id. 2. Ep. 17. ad fin.* Hæc amœnitas deficitur aqua salienti: sed puteos, ac potius fontes habet; suot enim in summo. *Juvenc. 3. 226.* Hortulus hic, puteusque brevis, nec reste moreodus, lo tenues plantas facili diffunditur baustu. *Plin. 9. Hist. nat. 25. 41. (80).* Putei altissimi. *Id. 37. ibid. 9. 43. (127).* Crystallum ad libramentum aquæ depressis puteis erui. *Id. 17. ibid. 8. 4. (45).* Io centenos pedes acti putei. *Id. 19. ibid. 8. 55. (172).* Puteorum parietes. et 33. *ibid. 4. 21. (69).* latera. *Id. 7. ibid. 56. 57. (195).* Puteos invenit Danaus ex Ægypto advectus in Græciam, quæ vocabatur Argos Dipson. *ἰψων*, siticulosus. — b) Fodiendi, extruendique putei rationem tradunt *Plin. 31. Hist. nat. 3. 28. (47); Vitruv. 8. 7. ad fin.*; et *Pallad. 9. R. R. 8. et 9.* — c) Puteos olim puteali oratois fuisse, ne prætereuntes, aut aquam haurientes io illos prolaberentur, monet ea *Inscript.*, quæ circa puteal abhinc paucis annis Ostiæ effossum legitur, et edita a *Fæa Framm. di fast. cons. n. 40.* HIC PUTEVS FACTVS OMNI SYMPTV MONITV SANCTISSIMAE CERERIS ET NYMPHARVM HIC PUTEVS FACTVS OMNI SYMPTV C. CAECILI ONENIMI PATRO ET Q. P. P. corporis mensorum adiutorum ET L. HORTENSI GALLI Q. NAVTICARIOVM ET N. TREBONI EUTYCHETIS Q. II. ACCEPTORVM. DED. X. K. SEPT. LATEROANO ET RVFINO (os. h. e. anno a Cbr. n. CLXXXVII. V. *Inscript. 7205.* apud *Henzen.*, qui vidit et correxit. — d) Proverb. est illud *Plauti* de iis, qui nimis sero cogitant, quæ parata ante oportebant: *Most. 2. 1. 32.* Miserum est opus, igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. — *Conjicere nliquid in puteum*, apud *Petron. fragm. Tragur. 43.* *Burm.* proverbio dici videtur pro omnino abjicere, projicere, perdere, ut nulli usui amplius esse possit. — *Thales in puteum* apud *Tertull. Anim. 6. ad fin.*, quia cælestia contemplans in puteum decidit.

II.) Translate. ¶ 1. Puteus dicitur etiam profunda scrobs. *Virg. 2. G. 230.* atqueque jubebis In solido puteum demitti. h. e. scrobem profundam, ad explorandam terræ naturam. ¶ 2. Puteus fuit etiam servandis frugibus aptus. *Varro 1. R. R. 57. 2.* Quidam granaria habent sub terris, puteos ut in Hispania ceteriore in agro Carthaginiensi et Oscensi. ¶ 3. Puteus in aquæductibus est foramen, quo respirare possit profuens aqua et vis spiritus relatur, ne conclusus aer cursum aquæ moretur: *sfiatatoio, sfogatoio* Itali vocant. *Frontin. Aquæd. 89.* Quorum (aquarum) splendor nihil aut minimum pluvia inquantur, si putei extructi objecti sint. *V. Poleni adnotat. ad h. l.* ¶ 4. Videtur fuisse genus supplicii servilis, quo peccatores servi in puteum conjiciebantur: sive fuerit verus puteus, in quo suspensi in aqua detioerentur; sive potius locus putei modo depressus: quique dicitur a *Colum. 1. R. R. 6. 3.* vinctis servis subterraneum ergastulum. *Plaut. Autul. 2. 50.* Dicant, coci abstulerunt: comprahendite, vincite, verberate, in puteum condite. et 2. 7. 1. Intervisam, quid facient coqui: quos pol ut ego Hodie serrem, cura maxima est. Nisi uoum hoc faciam, ut in puteo cœream coquant. Iode coctam sursum subducemus coibulis. ¶ 5. De natural! terræ cavo dicit *Ammian. 23. 6. 17.* Io his pagis biatus quoque conspiciatur terræ, unde halitus letalis exurgens quodcumque animal consumit. Quæ lues orieos a profundo quodam puteo, quom os ejus excesserit latum, etc.

PUTICULI, ōrum, m. plur. 2. cavernæ terræ extra portam Exquilinam, in quibus antiquitus sepeliebantur: a puteus, per deminutionem. *Festus p. 216. 6.* *Müll.* *Ælius Gallus*, teste eodem, voluit ita dicta ea loca fuisse, quod ibi homines putiscerent, seu putrescerent. *Varro 5. L. L. 25.*

Müll. utrumque etymon docuit: et *Puticulos*, et *Puticulos* posuit.

PCTIDE, adverb. Comp. *Putidius.* — Putide translate tantum occurrit, et est *offettatiente, noiosamente, sgraziatamente*, nimis diligenter, moleste, fastidiose, insuaviter. *Seneca Ep. 75.* Putide loqui. *Cic. Brut. 82. 284.* Qui nec inepte dicunt, nec odiose, nec putide. *Id. 3. Orat. 11. 41.* Nolo exprimere litteras putidius, nolo obscurari negligetius.

PCTIDUSCULUS, a, um, adject. deminut. aliquid quantum putidus, diligentior, blandior, quam par est. *V. loc.* Ciceronis in IMPUDENTIUSCULUS.

PCTIDULUS, a, um, adject. deminut. putidi. *Martial. 4. 20.* Dicit se vetulam, quum sit Cærellia pupa: Pupam se dicit Gellia, quum sit anus. etc. Altera ridicula est, altera putidula. h. e. Cærellia, quæ quum sit pupa, affectat anus videri; atque adeo molestam et fastidium creat. *Capitolin. Marcin. 14.* Quum hominem putidulum in imperio ferre non posset.

PCTIDUS, a, um, adject. (puteo). Comp. *Putidior* II. 1. et 2.; Sup. *Putidissimus* II. 2. — Putidus dicitur et est qui est mali odoris, putens: idem putris, putridus, quia quæ putrescunt, putere solent, *μυράσας*, *μυράσος* (It. puzzolente, putrido, marcio; Fr. pourri, puant, infect; Hisp. pudrido, pudendo, fétido, hediondo, infecto; Germ. faul, stinkend; Angl. stinking, of a bad smell, fétid, foul, frousy, rank, filthy, nasty, unsound, rotten, corrupt, putrid).

1.) Proprie. *Cato R. R. 157.* Putida ulcera. *Cic. Pis. 9. 19.* Putida caro. *Martial. 3. 50.* Putidus aper. *Plaut. Bacch. 4. 7. 23.* fungus. *Cato R. R. 37.*; et *Plin. 17. Hist. nat. 9. 6. (55).* Putidam frondem substernere. *Plaut. Trin. 2. 4. 125.* Vinum, priusquam coactum est, pendet putidum. h. e. uvæ antea vindemiam in ipsa vite putrescunt. *Varro apud Non. p. 152. 23.* Merc. Putidæ uvæ. *Cæcilius et Cato ibid.* Naves putidæ et sentinosæ. *Afranius ibid.* Et fallaci aspectu paries pictus putidus.

II.) Translate. ¶ 1. *Putidus homo*, ineptus, affectato, odioso: quasi puteat. *Plaut. Bacch. 3. 2. 44.* Tun, homo putide, amator istac fieri ætate audes? *Horat. Epod. 8. 1.* Rogare longo putidam te sæculo, Vires quid eoervet meas? Utrouque loco respicitur ad ætatem longævam, qua res fere corumpi solent ac putere. Cf. *Catull. 43. 11.* Mæcha putida, redde codicillos, Redde, putida mæcha, codicillos. Rursus *Horat. 2. Sat. 3. 75.* Putidus multo cerebrum est (oibi crede) Perilli Dictantis, quod tu numquam rescribere possis. h. e. insanus, et quasi corruptus. ¶ 2. De oratione *putidum* dicitur quidquid offendit aures, ut putor nares, insuave, austerum, rancidum, inquit *Non. p. 450. 19.* et p. 460. 26. *Merc.*, ut orator putidus, qui orationem affectat, nimis diligens, ineptus et anxius, nimisque exquisita stultaque cura dicens, affectato, pien d'affettazione, et oratio putida, sermo putidus, etc. *Cic. Orat. 8. 27.* Quoniam igitur modo audiretur Mysis aut Phryx Athenis, quem etiam Demosthenes exagitetur ut putidus? scil. quia diligenter examioabat verborum omnium pondera. ut *Id. paullo sup. § 26.* dicit. *Id. 3. Orat. 13. 51.* Quoniam hæc satis spero, vobis quidem cæte majoribus, molesta et putida videri. *Id. 1. Off. 37. 133.* Sonus (vocis) erat dulcis: litteræ neque expresse, neque oppressæ, ne aut obscurum esset, aut putidum. h. e. quod dicit *3. Orat. 11. 41.* Nolo exprimere litteras putidius, nolo obscurari oegligentius. et *ibid. 12. 45.* non aspere, non vaste, non rustice, non bulice, sed presse, et aquabiliter, et leniter loqui. *Id. 1. Att. 14.* Vereor, ne putidum sit scribere ad te, quam sim occupatus. *Petron. fragm. Tragur. 73.* *Burm.* Ac ne sic quidem putidissimam ejus jactationem licuit effugere. Nam oibilibus melius esse dicebat, quam sine turba lavari.

PUTILLUS, i, m. 2. et Putilla, æ, f. 1. deminut. a puteus, vox blandientis. *Plaut. Asin. 2. 3. 104.* Dic igitur me tibi anaticulam, columbam, vel catellum, hirundinem, moosculam, putillum, passerculum. *Horat. 2. Sat. 3. 216.* Putam, aut putillum appellat. Alii aliter leg. utroque loco,

et rectius. *Putillum* autem putat *Jos. Scalig.* in *Catalect.* dici a *putus*, et id a *πόσιν*, pudendum, a quo *præputium*. *V. POTUS*, l. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM*

PŪTIS, a, adject. qui mali odoris est, a *puteo*. *Urus Lucret.* 3. 585. si quibusdam libris vulgaris habenda 6des. Atque ideo tanta mutatum pute ruina Conciderit corpus. In aliis libris *putre* legitur.

PŪTISCO. *V. PUTESCO*.

PŪTITIUM Plautus dixit pro stulto, *Paul. Diac.* p. 217. 26. *Müll.* Quidam putant *Potitium* legendum esse. Locum autem *Plauti* esse *Bacch.* 1. 2. 15. Stultior es barbaro *Potitio*, qui etc. *V. PINARI* in *ONOM*.

PŪTO, as, avi, atum, are, a. 1. *Putaram* syncope pro *putaveram* habet *Cic. loc. cit.* II. 5. a. Sic *putaramus* pro *putaveramus* est apud *eumd.* 9. *Att.* 18. — Part. *Putans* II. 4.; *Putatus* I. 1., 2. et II. 1.; *Putandus* II. 3. — *Putare* et *ut puta*, *V.* in fin. — *Putare* est purgare, mundare. *Paul. Diac.* p. 108. 20. Imputatum nondum purgatum. Putum enim est purum. *Gell.* 6. 5. *Putare* veteres dixerunt, vacatitia ex quoque re ac non necessaria, aut etiam obstantia et alieo auferre et excidere, et quod esse utile ac sine vitio videretur, relinquere. Sic namque arbores, et vites, et sic etiam rationes putari dictum (II. *purgare, mondare, nettare*; *Fr. nettoyer, éplucher, laver*; *Hisp. limpiar, arrancar, sacar, quitar lo malo de entre lo bueno*; *Geru. putzen, reinigen*; *Angl. to clean*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cato R. R.* 39. Si dolia bene putaveris. *Alii leg.* picaveris. *Titinius* apud *Non.* p. 369. 22. *Merc.* Peosam lanam reddet putatam recte. *Varro 2. R. R.* 2. 18. Quo minus laoa vel infici recte possit, vel lavari ac putari. *Alii leg.* parari. *Cf. Tibull.* 1. 6. 80. Tractaque de niveo vellere ducta putat. *Paul. Diac.* p. 216. 8. *Müll.* Aurum quoque putatum dici solet, id est expurgatum. ¶ 2. Speciatim *putare* est falsa, superflua, infructifera in arboribus, fructibus et quacumque alia re, a veris et fertilibus purgare et rescare. *Paul. Diac.* p. 108. 20. *Müll.* Putum est purum: unde *putare* vites dicimus, hoc est detrahre, quæ impedimento sunt ad fructum. *Id.* p. 216. 8. *Müll.* *Putare* vites quæ rectis impedimentis remanent pure. It. *potare, tagliare, κλάδευω*. *Cato R. R.* 33. Vineam putatam circumfodito. *Id. ibid.* 32. Vineas arboresque imatura face incipias putare. et *ibid.* 44. *Putare* olivetum. *Virg.* 2. G. 407. Persequitur vitem attendens, fingitque putando. *Colum.* 4. R. R. 24. 21. Percendum vitibus, et ideo anguste putandum. *Pallad.* 1. R. R. 6. 4. Arbores latius putare.

II.) Translate. ¶ 1. *Putare* rationem, *sare, aggiustare, liquidare i conti*. *Varro 6. L. L.* 63. *Müll.* Antiqui purum, putum appellaverunt: ideo ratio putari dicitur, in qua summa sit pura. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 52. Cedit miles, pes petit; itur; putatur ratio cum argentario. *Cato R. R.* 5. Villicus rationem cum domino crebro putet. *Cic.* 4. *Att.* 11. Rationes putare cum publicanis. *Paul. Diac.* p. 216. 9. *Müll.* Ratio putata, id est pura facta, conti aggiustati e liquidati. *Cato R. R.* 14. Sic numerabitur regula: integra quæ non erit, unde quarta pars abeat, due pro una: conciliare quæ erunt, pro binis putabuntur, si conteranno. — Hinc translate *Plaut. Cas.* 3. 2. 25. Verum alitrovisum quum eam mecum rationem puto, etc. *Ter. Andr.* 1. 1. 2. Dictum puta. *sa conto, che sia detto*; et *Ovid.* 4. *Met.* 476. Facta puta quæcumque jubes, tamen pro fatto quanto comandi, et *Juvenal.* 5. 7. hoc tamen ipsum defecisse puta, quod inani sufficit alio. *sa conto, diamo che* etc. ¶ 2. Frequenter est estimare, stimare. *Cic.* 6. *Ferr.* 7. 13. Si denariis quadringentis Cupidinem illum putasset. *Id.* 12. *Att.* 21. ad fin. Quam unum te pluris, quam omnes illos, putem. *Id. Planc.* 4. 11. Magni putare honores. *Ovid.* 10. *Met.* 618. tantique putat connubia nostra. *Catull.* 23. 25. Parvi putare aliquid. ¶ 3. Hinc latiori sensu est existimare, judicare: et usurpatur — a) Cum prepos. in et Ablat. *Sall. Cat.* 43. extr. Natura

ferox, rebemens, manu promptus erat; maximum bonum in celeritate putabat. *Ter. Heaut.* 1. 1. 4. Tamen vel virtus tua me vel vicioitas, Quod ego in propinqua parte amicitia puto, Facit ut etc. *Cic. Pis.* 19. 44. In fortuosa quadam est illa mors, non io pœna putanda. *Id. pro leg. Manil.* 13. 37. Quem enim possumus imperatorem aliquo in numero putare, etc.? — b) Cum prepos. præ. *Cic. Rosc. Am.* 46. 135. Videtis, ut omnes despiciat, ut hominem præ se neminem putet. — c) Cum prepos. supra. *Cic.* 2. *Nat.* D. 13. 34. Ratio recta constansque, quæ supra hominem putanda Deoq. tribuenda. — d) Cum prepos. pro. *Cic.* 11. *Phil.* 11. 27. Si ad nos nihil referretur de Dolabella persequendo, tamen ego pro decreto putarem. et *ibid.* 3. 11. Bestia consulum in Brutum locum se petere proficitur. Quam absurdum autem, qui prætor fieri non potuerit, eum petere consulum! nisi forte damnationem pro prætura putat. scilicet in petitione præturæ de ambitu accusatus et damnatus fuerat. *Matius*, et *Trebat.* ad *Cic. post Ep.* 15. l. 9. ad *Att.* in fin. Hoc pro certo putamus. *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 7. 24. Contemnere aliquem, ac pro nihilo putare. — e) Cum duplici Accus. *Ter. Adelph.* 1. 2. 19. Qui nisi quod ipse fecit, nil rectum putat. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 167. Sed turpem putat iocunde metuitque lituram. et *ibid.* 1. 84. Vel quia turpe putant parere iolioribus, et quæ Imberbes didicere, senes perdeoda fateri. Adde *eumd.* 1. *Sat.* 10. 21. et 2. *ibid.* 7. 4. ¶ 4. Est etiam cogitare, attente considerare, pensare, considerare. *Cic. Planc.* 4. 10. In quo primum illud debet putare, comitibus, præsertim ædilitis, studium esse populi, non iudicium. *Ter. Eun.* 4. 2. 4. Dum hæc puto, præterii imprudeos villam. *Virg.* 6. *En.* 332. Multa putans, sortemque animo miseratus iniquam. — Putare argumentis cum aliquo, est disputare, rem examinare, perquirere. *Plaut. Amph.* 2. 1. 45. Quo id, malum, pacto potest (nam mecum argumentis pacto) fieri, nunc uti tu hic sis, et domi? *discorriamola un poco seriamente*. ¶ 5. Sæpe est opinari, existimare, conicere, stimare, pensare, aver opinione, *supponere, supponere*. *Gell.* 6. 5. Verbum ipsum puto, quod declarandæ sententiæ causa dicimus, non signat profecto aliud, quam id agere nos in re dubia obscuraque, ut decisus amputatisque falsis opinionibus, quod videatur esse verum et integrum et incorruptum, retineamus. — a) Universaliter. *Ter. Andr.* 5. 5. 1. Aliquis forsitan me putet non putare hoc verum. *Id. ibid.* 1. 1. 114. Recte putas. *Id. Phorm.* 4. 5. 6. Rem ipsam putasti, hæc toccato il punto: hai trovato il vero. et *Cælius* ad *Cic.* 8. *Fam.* 2. In theatrum Hortensius introiit, puto, ut suum gaudium gauderemus. *Cic.* 1. *Off.* 23. 81. Nec committere, ut aliquando dicendum sit, non putaram. *οὐκ ἂν ὀψομαι*. (Adde *Senec.* 2. *Tr.* 31.; et *Pal. Max.* 7. 2. n. 2.) *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 18. 56. Ut quos nunquam putassimus a nobis internosci posse, etc. *Id. Amic.* 2. 6. Atilius, quia prudens esse in jure civili putabatur. *Id.* 6. *Att.* 1. Noli putare, me quicquam maluisse, quam etc. *Cres.* 2. B. C. 31. Illos etiam iniquo loco dinicandum putare. *Cic.* 3. *Orat.* 44. 173. Versus enim veteres nobis esse adhibendos putaverunt. *Id. pro leg. Manil.* 1. 1. Omne meum tempus amicorum temporibus transmittendum putavi. *Id.* 1. *Cat.* 7. 17. Quo animo tibi hoc ferendum putas? *Laberius* apud *Non.* p. 208. 19. *Merc.* Utrum tu hunc gruem Balearicum, an hominem putas esse? *Ovid. Remed. am.* 243. Nec satis esse puta discedere: lentus abesto. — b) Putes, putares, crederesti, drestis, diceres. *Ovid.* 14. *Met.* 113. demptum tenet arbore pomum: Hesperidas donasse putes. *Id.* 5. *Trist.* 10. 5. Stare putes: adeo procedunt tempora tarde. *Id. Heroid.* 14. 85. Vagitus dedit ille miser: sensisse putares. *Petron. Satyr.* 22. ad fin. Ut putares hoc convenisse. — c) Puto sermoni interijicitur, ut opinor, credo. *Propert.* 2. 20. 17. Sed tibi subsidium delphium currere vidi, Qui, puto, Arioniam vexerat ante Iyram. *Martial.* 1. 100. Atque intra, puto, septimas calendas. *Seneca Ep.* 92. Puto, inter

me teque convenit, externa corpori acquiri, corpus in honorem animi colli. — Nonnumquam et tunc dicitur, quum res certo ita esse creditur. *Ovid.* 3. *Amor.* 1. 7. Venit odoratos Elegeia nexa capillos: Et, puto, pes illi longior alter erat. et *ibid.* 11. 24. Hac amor, hac odium: sed, puto, vincit amor. — Inservit ironia. *Id. ibid.* 7. 2. At, puto, non votis sæpe petita meis. — Et prolepsis. *Id. de nuce* 57. Sed, puto, magna mei est operoso cura colono. Inveias, qui det nil mihi præter humum. et 1. *Pont.* 2. 43. At, puto, quum requies medicinaque publica curæ, Somnus adest, solitis nox venit orba malis. Somnia me terrent, etc. Adde *eumd.* 3. *Met.* 266., 11. *ibid.* 425. et 3. *Fast.* 493. — d. Ut puto, ut mihi videtur. *Sueton. Vesp.* 23. extr. Ut puto, deus fio. *Ovid.* 1. *Art. am.* 370. Ut puto, non poteris ipsa referre vicem. — e) Ellipsis est in illo *Cic.* 15. *Fam.* 20. Oratorem meum (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendavi. Natio me hominis impulit, ut ei recte putrem. h. e. recte commendari crederem. — Hinc

Putare, secunda persona n. sing. presentis imperativi verbi *puto*, qua vulgus utitur adverbialiter, pro scilicet, exempli gratia, etc. *per esempio, verbi grazia*. — a) *Putare* interseritur. *Pompon. Dig.* 28. 5. 23. Si ille, puta, consul factus fuerit. Adde *ibid.* 7. 8. 12. et 9. 2. 27.; et *Pers.* allatum sub c. — b) *Ut puta* frequenter usurpatur. *Cels.* 5. 26. Ut, puta, in fronte. *Colum.* 5. R. R. 2. 4. Sin autem cuneatus ager fuerit, ut puta longus pedes centum, etc. *Seneca 2. Quest. nat.* 2. Illa constat aut oeu aut acervatione, ut, puta, funis, frumentum, navis. Adde *Just. Priap.* allatum sub c., et *Dig.* 18. 1. 9. — c) Secundam syllabam corripit, quamvis verbum sit, quia usu in verum adverbium transit: quod et *Priscian.* 15. p. 1007. *Putsch.* et *Serv.* ad *Virg.* 2. *En.* 651. observant. *Just. Priap.* 38. Ut Phæbo, puta, illoque Phæbi. *Pers.* 4. 9. Hoc, puta, non justum est, illud male, rectius istud. Ita leg. *Priscian.*, alii puto. Corripuerunt etiam *Ennius* et *Pacuvius*, teste *Serv. loc. cit.*

PŪTOR, ōris, m. 3. puzza, puzore, *δυσωδία*, fetor, malus odor. *Varro 5. L. L.* 25. *Müll.* Puteoli a pitore, quod putidus odor ibi sæpe ex sulphure et alumine. *Cato R. R.* 157. Ea omnem putorem adimet. Adde *Lucret.* 6. 1101.; *Stat.* 4. *Silv.* 3. 86.; *Apul.* 4. *Met.*; *Marcell. Empir.* c. 27. p. 126. ed. *Alld.*; et *Veget.* 2. *Veterin.* 44. 2. — In plur. num. *Arnob.* 7. 16. Sint illis putores in voluptate. *V. Servii loc. cit.* in *MEPHITIS*.

PŪTRĀMEN, inis, n. 3. collectio rerum putrum, putredo, Est *Cypriani* in *lib. de Laps.* 12. **PŪTRĒDO**, inis, f. 3. putredine, *καμπόνη*, corruptio, putror. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 69. Estur ut occulta vitata putredine navis. *Alii rectius leg.* tredine. *Apul.* 9. *Met.* Cervix cariosa vulnerum putredine. *Prudent.* 9. *Cathemer.* 31. Viscerum putredines abluantur. Adde *Veget.* 2. *Veterin.* 44. 2.

PŪTRĒDŪLUS. *V. PUTRIDULUS*.

PŪTRĒFACIO, facis, feci, factum, facere, a. 3. (putris et facio). Part. *Putrefactus* et *Putrefaciendus*. — *Putrefactus* pro *putrefactus* est *Prudent.* 10. *apud crep.* 1035. — Putrefacere est putrem facere, corrumpere, putrefare, quastare, *σπῆναι*. — a) Activa forma. *Colum.* 3. R. R. 12. 1. Humor putrefacit deposita semina. *Liv.* 21. 37. Arlentia saxa infuso aceto putrefaciunt. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 28. (90). Stellionem in oleo putrefaciunt. — b) Part. *Liv.* 42. 3. a med. Nardum tectum patere imbris putrefaciendum. *Lucret.* 2. 898. Et tamen hæc quum sunt quasi putrefacta per imbres, Vermiculos pariant. *Varro 2. R. R.* 5. 5. Ex hoc bove putrefacto nasci dulcissimas apes mellis matres. *Ovid.* 15. *Met.* 389. Sunt, qui, quum clauso putrefacta est spina sepulcro, Mutari credant humanas angue medullas. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 38. (120). Fit collyrium ex vipera in olla putrefacta. — c) *Putrefacio* pass. anom. *Pallad.* 1. R. R. 33. Humor hoc præstabit, ut si qua insunt spinarum semina, putrefiant. *Id.* 10. *ibid.* 9. Lupinus ubi creverit, vertitur

vomera, ut putrefiat arcibus. *Theod. Priscian.* 1. 4. p. 291. retro ed. *Ald.* Vespertillones in vas cum cedria infundas, quamdiu illo tempora putrefieri possint.

PUTREFACTIO, ōnis, f. 3. putrefazione, corruptio. *Augustin.* *Ep.* 147. n. 5. Vulnerum putrefactione etiam dolore perdidimus, quo solet medicus implorari. *Cael. Aurel.* 3. *Tard.* 4. n. 52. Præterea oris fœtor ægrotantes afficit cum gingivarum putrefactione et defluxione.

PUTREFACTUS, a, um. *V.* PUTREFACTIO sub b.

PUTREFACTIO, ōis, factus sum, fieri, pass. anom. *marcere, putrefarsi, σήματα*, putris fio, putresco. *V.* PUTREFACTIO sub c.

PUTREO, es, ere, n. 2. putridus sum, essere putrido, σήματα.

1.) Proprie. *Pacuvius* apud *Non.* p. 159. 19. *Merc.* Annis et ætate hoc corpus putret. *Accius* *ibid.* Exsangue est mihi corpus, atque annis putret. *Plaut.* *Most.* 1. 2. 67. Hæc tigna humide putrent. *Alii* vero rectius leg. putent.

II.) Translate. *Pers.* 5. 57. hunc alea decoquit: ille in Venerem putret. *Alii* leg. est putris. *V.* PUTEO.

PUTRESCIBILIS, e, adj. idem ac putribilis. *Hieronym.* in *Job* 17. Adam corruptione factus putrescibilis.

PUTRESCO, is, ere, n. inchoat. 3. (putris). Part. *Putrescens* I. — Putresco est idem ac putris fieri incipio, putridus fio, *putrefarsi, marcire, σήματα*.

I.) Proprie. *Varro* 2. *R. R.* 5. 16. de vaccis. Lapidibus subternendi, ne ungulae putrescant. *Cic.* 1. *Tusc.* 43. 102.; et *Val. Max.* 6. 2. *exter.* Theodori quidem nihil interest, humi ne, an sublimi putrescat. At *Orellius* in *Cic.* loc. cit. legit putrescat. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 119. cui stragula vestis, Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arca. *Al.* putrescat. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 9. 45. (101). Dentes non erodi, nec putrescere, si etc. *Id.* 35. *ibid.* 15. 52. (189). Strongyle putrescentia ulcerum compescit. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 61. Multi etiam, si pluvius est status cæli, pampinis vitem spoliant, ut percoqui fructus possint, nec putrescere imbribus. *Pallad.* 3. *R. R.* 25. 15. Felle si tangantur cacumina, (malus) non putrescit. *Prudent.* 4. *perp. arep.* 131. Putrescentes medullas tenuat tabidus humor. *Cael. Aurel.* 4. *Tard.* 3. n. 39. Putrescens vena.

II.) Translate de terra dicitur, quæ facile solvitur et ut flaccida, mollis, licet iocine puteat. *V.* PUTRIS II. *Colum.* 2. *R. R.* 11. 3. (10. 26. *Schneid.*) Locum, in quo Medicam proximo vere saturus es, proscindito circa Calendas Octobris, et eum tota hieme putrescere sinito. *Id.* 3. *ibid.* 11. 7. Quis enim vel mediocris agricola nesciat, etiam durissimum tophum vel carbunculum, simul atque sunt contracti, tempestatibus et gelu, nec minus æstivis putrescere calidioribus ac resolvi? et 11. *ibid.* 3. 56. Ex Calendis Novembribus proscindi solum debet, ut hiemis frigidibus et gelidulis putrescat.

PUTRIBILIS, e, adj. qui putrescere potest. *Paulin.* *Nolan.* *Ep.* 8. (al. 30.) n. 6. Imagines nostras non in tabulis putribilibus, neque ceris liquentibus pinxit. *Augustin.* 21. *Civ. D.* 7. Ut carbonibus impuitribiles de putribilibus fiant.

PUTRICAVUS, a, um, adj. putredine, aut carie exesus. *Lucret.* 2. 860. Mollia, lenta, fragosa, putricava, corpore raro. *Alii* rectius leg. Mollia lenta, fragosa putri, cava corpore raro.

PUTRIDULUS, a, um, adj. diminut. putridi. Translate. *Ammian.* 22. 16. a med. Didymus Chalcenterus Tullium reprehendit, ut Immania fremementem leonem putridulis vocibus canus catulus locutus circumlatrans. *Alii* leg. putredulis.

PUTRIDUS, a, um, adj. putrefactus, marcius, σήματος, putris, putrefactus, corruptus.

1.) Proprie. *Cic.* *Pis.* 1. 1. Non enim nos color iste servilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 4. 45. (88). Si quid in nucleis putridi fuerit. At *Sillig.* leg. putidi. *Seneca* *Ep.* 58. sub fin. Edificium putridum et ruens.

II.) Translate est flaccidus, mollis, solutus. *Caull.* 63. 347. Putridaque infirmis variabunt pectora palmis. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 47. (161). In putridis at calidis maxima locis cuminum serendum. At *Sillig.* leg. putribus.

PUTRILAGO, inis, f. 3. *Non.* p. 21. 23. *Merc.* Caries est vetustas, putrilago, unde cariceum veteres dixerunt.

PUTRIMORDAX, acis, adj. omn. gen. σήμαδων, qui res putridas mordet. *V. Boethii* loc. cit. in *OSSIGENIUS*.

PUTRIS, e, et puter, tris, tra, adj. Caret gradibus Comparativi et Superlativi. — Est autem flaccidus, marcens, putrefactus, putridus; a puteo: et dici proprie videtur de iis, quæ resoluta, et a naturali statu dejecta putorem emittunt, σήματος, σήματος, εὐρώς (11. *fracido, putrefactus, marcius, guasto*; Fr. pourri, gâté, puant, corrompu; Hesp. pudrido, gastado, corrompido; Germ. faul, morsch, stinkend; Angl. putrid, rotten, putrefied, fetid, filthy, nasty, nauseous).

1.) Proprie. *Varro* 1. *R. R.* 8. 4. Palus puter everitur. *Propert.* 2. 19. 43. Putris et in vacua requiescit navis arena. *Ovid.* 1. *Fast.* 379. fervet examina putri De bove. et 15. *Met.* 365. de putri viscere passim Florilegæ nascuntur apes. et 7. *ibid.* 585. putria mollis Poma cadunt ramis. *Cels.* 5. 26. n. 33. Si ulcus magis putre est. *Juvenal.* 13. 95. Et pithis, et vomica putres. *Sil.* 11. 13. 487. cadavera putri liquentia tabo. *Curt.* 9. 3. 10. Corpora cicatricibus putria. *Val. Max.* 6. 9. n. 5. *extern.* Putres artus, et tabido cruore manantia membra. *Martial.* 3. 77. putri capas balece natantes.

II.) Translate et sæpe de iis dicitur, quæ facile solubilia sunt, vel soluta, flaccida, mollia, licet minime puteant. — a) De terra et similibus: *V.* PUTRESCO II. *Virg.* 1. *G.* 44. Zephyro putris se gleba resolvit. h. e. aere, sole et imbribus soluta, quæ antea gelu adstricta fuerat. *Propert.* 4. 3. 39. Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu. h. e. sicca at arida. Similiter *Stat.* 4. *Theb.* 728. de siccitate. tellus sole et pulvere putris Exhalat calidam nubem. Eadem ratione putrem arenam, aridam nempe, et micime coherentem, atque adeo sterillem, divere. *Id.* 4. *Silv.* 3. 126; et *Lucan.* 8. 830. Sic *Stat.* 6. *Theb.* 234. putres cineres. et *Plin.* 10. *Ep.* 48. Lapis gracilis et putris. h. e. friabilis. Alia ratione *Colum.* 2. *R. R.* 2. 5. Ager pinguis ac putris. h. e. qui modico humore madet, et facilis cultura: est. *Id.* 2. *ibid.* 10. 22. Solum putre ac solutum. cui opponitur densum. *Virg.* 8. *Æn.* 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Id.* 1. *G.* 215. putres sulci. h. e. imbribus et caltione probe macerati ac molles. et *ibid.* 392. putres concreverunt fungos. h. e. qui ex putri terra existunt, et qui facile putrescant. *Horat.* 4. *Ep.* 10. 19. fanum putre Vacuæ. h. e. vetustate dissolutum, et semirutum. *Lucan.* 7. 403. stat tectis putris avibus. In nullos ruitura domus. *Petrone.* *Satyr.* 136. Fracta est nutris sella. *Martial.* 9. 101. Trua quidem nobis togula est, vilisque, putrisque. — b) De humanis corporis partibus. Translate. *Horat.* *Epod.* 8. 7. mamme putris. Equina quales ubera. h. e. flaccidæ et deciduæ. *Id.* 1. *Od.* 36. 17. omnes in Damalin putres Deponunt oculos. h. e. vino et libidine marcentes. *Pers.* 5. 57. hunc alea decoquit: ille in Venerem est putris. *V.* PUTREO II. *Propert.* 4. 5. 67. Atque animam in tegetes putrem exspatire paternas. h. e. senilem, quasi-que corruptam. Sic *Pacuvius* apud *Non.* p. 159. 19. *Merc.* Annis et ætate hoc corpus putret.

PUTROR, oris, m. 3. putredo. *Lucret.* 2. 872. putrorem quum sibi nacta est Intempestivis ex imbribus humida tellus, et *ibid.* 929. vermesque effervere, teriam Intempestivos quam putror cepit ob imbres. *Arnob.* 5. 11. Ne putiore corpus dissolveretur.

PUTRŌSUS et

PUTRŌSUS, a, um, adj. putrore, seu putore plenus, ut Putrosus ulcus. *Cael. Aurel.* 2. *Tard.* 14. ante med. Et *Id.* *ibid.* Sordes si fuerit putrosa, quam Græci δασμὴν appellant, etc.

PŪTUS, a, um, adj. Sup. *Putissimum*. — Putus est purgatus, purus, puro, καθαρός. *Paul.* *Diac.* p. 216. 8. *Müll.* Putus antiqui dicabant pro puro: unde putatæ vites et arbores, quod decisis impedimentis remaneret puræ. *Varro* 6. *L. L.* 63. *Müll.* Putare valet purum facere. Ideo antiqui purum, putum appellarunt: Ideo putator, quod arbores puras facit.

1.) Proprie. — a) Absolute. *Varro* 2. *R. R.* 2. 10. Sole exorto putro, propellunt. *Alii* leg. puro: alii censent puro esse verbum interjectum, ut opinor, etc. *V.* PUTO II. 5. c. *Lucret.* 4. 1068. Nunc certe puta est sanis magis inde voluptas. *Alii* leg. pura. *Cic.* 2. *Att.* 9. Quam bonam meis putissimis orationibus gratiam retulerit. — b) Jungitur cum purus, et purissimum sincerissimumque significat, puro e pretto. *Afrenus* apud *Gell.* 6. 5. In federe, quod inter populum R. et Carthaginienses factum est, scriptum invenitur, ut Carthaginienses quotquot annis populo R. darent certum pondus argenti puri puti. *Varro* apud *Non.* p. 27. 28. *Merc.* Amicula pura puta.

II.) Translate. *Plaut.* *Pseud.* 4. 2. 31. Polymacheroplacides purus putus est ipse. h. e. verus germanus: ipse omnino est, non alius prosus, non suppositicius. et *ibid.* 7. 103. Purus putus hic scyphanta est. *Varro* apud *Non.* p. 27. 24. *Merc.* Mea igitur hecatombe pura ac puta.

PŪTUS, i, m. 2. De etymo *V.* in *PUTILLUS*. — Putus est vulgi vocabulum, quo puer significatur. Cf. *putto* Italorum. *Virg.* *Catal.* 9. 2. Disperam nisi me perdidit iste putus. Sin autem præcepta velant me dicere, sane Non dicam; sed me perdidit iste puer. *Gloss.* *Philox.* Puti, πυχοί. Putus, πυχοί.

PUVIRE ferire est. Sic *Paul.* *Diac.* p. 244. 12. *Müll.* ad explicandam vocem *terripuvium*, h. e. tripudium. *Cic.* 2. *Divinat.* 34. 72. *terripuvium* a pavienso dicit, sed u pro a, præcipue in compositis, usurpatur.

PUXIS. *V.* PYXIS.

PY

PYCNĪTIS, idis, f. 3. πυκνίτις, verbascum, herba: a πυκνός densus, spissus, quia adstringendi vim habet. *Apul.* *Herb.* 71.

PYCNOCOMON, i, n. 2. πυκνόκομον, herba apud *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 36. 57. eruca foliis crassioribus et acrioribus, radice rotunda, latei coloris, terram olente, caule quadrangulo modico, tenui, flore ocymii. Recentioribus botanicis incognita est, teste *Matthiolo*. Dicta est a πυκνός densus et κομή coma.

PYCNOMA. *V.* PYGNOMA.

PYCNOSTYLOS. *V.* DIASTYLOS. — Dicitur etiam pycnostylon, n. g. *Pitruv.* 3. 3.

PYCTA et pycles, æ, m. 1. πυκτης, Græca appellatione est idem qui pugil.

1.) Proprie. *Seneca* 1. *Controv.* 3. a med. Hoc male mihi facit ille, qui aut athleta, aut pycles est. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 47. 48. (152). Consecratus est vivus sentiensque Euthymus pyceta, semper Olympic victor et semel victus. *Phædr.* 4. 24. Victoris laudem cuidam pycetæ ut scriberet. *Adde Tertull.* *anim.* 46. et *adv. Gnost.* 6. *V.* PUGIL. — Quod pycetas et pugiles catervarios distinguit opt. not. *Inscript.* apud *Gud.* 106. 1., teste *Burm.* ad *Sueton.* *Aug.* 45., quæ est apud *Orell.* 2530., ubi pugiles Latini a Græcis distinguuntur, hoc significare videtur, pycetas fuisse, qui Græco more pugnant, pugiles, qui Romano. Distinguit etiam *Tertull.* *Jejun.* 17. ad fin. Saginentur pugiles et pycles Olympici. et *Not. Tir.* p. 174. Podarius, pyceta, pancratiastes, pugil.

II.) Translate de gallis galinaceis ad pugnae spectaculum invicem commissis. *Colum.* 8. *R. R.* 2. 5. Rixosarum avium lanistæ totum plerumque patrimonium, pignus alexi, victor gallinaceus pycles abstulit. *V.* LANISTA.

PYCTACIUM. *V.* PITTACIUM.

PYCTALIS, e, adj. ad pycetam pertinen.

Servius ad Virg. 5. Aen. 373. Amycus, qui a Polluce victus est pyciali certamine.

PYCTOMACHARIUS, i, m. 2. idem qui pycia: a πυκτομάχομαι, pugilatu certo, *Firmic. 8. Mathes. 8.*

PŸELUS, i, m. 2. πύελος, labrum balneatorium, in quo lavatur, solium. *Plaut. Stich. 4. 1. 62.* Postea lbo lautum in pylum. Sic *Lambinus* et *Salmas.* legendum pro *pilum* recte putarunt, atque ita edidit *Bothe.* Ipse *Fleckeisen.* legit *puelum.*

PŸGA: P. PUGA.

PŸGARGUS, i, m. 2. πύγαργος, ¶ 1. Est genus aquilæ: a πύγη nates, clunes et ἀργός albus: nam non tantum anus ei albis vestitur plumis, quod pluribus aquilis commune, sed tota cauda pennas habet albicantes. *Plin. 10. Hist. nat. 3. 3. (6).* Secundi generis pygargus in opidibus mansit et in campis, albicante cauda.

¶ 2. Est et capræ silvestris genus, quod ab albis clunium pilis idem nomen adeptum est. *Plin. 8. Hist. nat. 53. 79. (214).* Sunt et damæ nec pygargi, et strepsicerotes, multaque alia haud dissimilia. *Juvenal. 11. 138.* apud quem Sumine cum magno lepus, atque aper, et pygargus, Et Scythicæ volucres. *V. RETRIOR.*

PŸGIACUS, vel

PŸGISIACUS, a, um, adject. qui ad nates pertinet: a πύγη nates, vel πύγιω nates ferio. *Petron. Satyr. 140.* Non distulit puellam invitare ad pygiaca sacra. Alii leg. pygisiaca. h. e. ad concubitum, qui *Venus pendula* dicitur. *V. PENDULUS.*

PŸGME, es, f. t. πύγμα, certamen gymnicum, qui at pugilatu Latine dicitur. *Inscript.*, quæ pertinet ad IV. a Chr. n. sæculum, apud *Fabrett. p. 100. n. 226.* et apud *Orell. 2888.*, quam vide in **PAMMACHUM.**

PŸGNOMA, atis, n. 3. πύκνωμα. *Diomed. 3. p. 473. Putsch.* Tribrachys, tribrevis, teuthasius, quem quidam brachysyllabum, alii triorchæon, nonnulli pygmona, plerique chorium nuncupant. Sic *Cæsius Bassus p. 2656.* pygmona; ad *Mar. Victorin. 1. p. 2487.* pygmonus. Cf. *Diomed. p. 481.*, Schol. *Hephæst. p. 131. ed. Vestph.* et *fragm. Ambros. p. 254. ed. Nauck.* Verum esse videtur πύκνωμα, quo nomine de multitudine similitum sonorum usus est *Plato 7. rei publ. p. 631.*: sed Latini grammatici Græcum nomen corruerunt. Hæc *Keil.* ad *Mar. Victorin. loc. cit.*

PŸLORUS, i, m. 2. πύλωρος, piloro, meatus inferior ventriculi. *Cæd. Aurel. 2. Tard. 1.* Pyloro paralyti vitio, cibus nulla digestionem mutatur, sed tamquam per infundibulum ad inferiora descendit. Adde *eum. 4. ibid. 6.*

PŸHA, æ. f. 1. πύρα, rogo, pupa, ignis rogi, vel strues lignorum ad cremanda cadavera: a πύρ ignis. *Servius ad Virg. 11. Aen. 185.* Pyra est lignorum congeries. Rogus, quem jam ardere cæperit, dicitur. Bustum vtro jam exustum vocatur. Quem ordinem servat poeta dicens, Constatuera pyras. Item, Subjectisque ignibus atris ter circum accensos decurrere rogos. Item postea, Semustaque servant busta. Hæc *Servius*, cuius tamen observatio perpetua non est: dicitur enim pyra et de rogo accenso. *Auct. B. Afr. 91.* Maximam in medio foro pyram construxerat. *Ovid. Ib. 36.* Quem vetus accensa separat ira pyra. Adde *eum. 2. Post. 534.* — *NB.* De nomine propr. *V. ONOM.*

PŸRALIS, is, vel rectius Idis, f. 3. πυρᾶλις, parvum animal pennatum, al. pyraustes, magnitudine muscæ, ex igne proveniens: ἀπό τοῦ πυρός. *Plin. 11. Hist. nat. 36. 42. (119).* ex *Arist.* Siquidam in Cypro ærariis fornacibus et medio igni majoris muscæ magnitudinis volat pennatum quadrupes: appellatur pyralis, a quibusdam pyrausta. Quamdiu est in igni, vivit; quum evasit paullo longiore volatu, emoritur. Hæc *Plin.*

PŸRAMIDALIS, e, adject. in pyramidis modum formatus. *Boeth. 2. Arithm. 4. sub init.* De solidis, id est de cubicis, at sphaericis, vel pyramidalibus (lege pyramidalibus), laterculis etiam, vel etc. Sic cl. *Furlanetto* in *Append. At cl.*

Quicherat. rectius legendum coniecit *pyramidis*, Gr. πυραμίδος.

PŸRAMIDATUS, a, um, adject. πυραμίδωτος, πυραμίδωσις, factus in formam pyramidis. *Cic. 1. Nat. D. 24. 66.* Esse corpuscula quædam lævia, alia aspera, rotunda alia, partim autem angulata, et quædam pyramidata, curvata quædam, et quasi adunca. Quædam exemplaria omittunt hæc verba, et quædam pyramidata.

PŸRAMIDICUS, a, um, adject. *V. PYRAMIDALIS.*

PŸRAMIS, Idis, f. 3. πυραμῖς, pyramide.

I.) Proprie est moles, quæ ex basi lata paulatim in acutum fastigium desinit: a πύρ ignis, quia ejus figuram imitatur, ut habet *Ammian. 22. 15. ad fin. Etymol. vero M. et Steph. Byz.* deducunt a πυρός triticum, quia nempe rex Pharo, Josephi monitu, undique congestum triticum in pyramidibus conservaverit: sed *Zoegæ*, aliorumque potius sententia amplectenda videtur, quam refert *Wagnerus* ad *Ammian. loc. cit.*, scilicet vocem esse ex Hebr. et Arab. *Pyram*

eminuit, præfixo Ægyptio articulo pi, a Græcis deinde in πo converso, et Græca terminatione æ addita, ita ut πυραμῖς significet domum altam et æternam, quæ sepulcri loco fuerit regibus, quos cum *Plin. 36. Hist. nat. 12. 16. (75).* recte dixeris tantæ vanitatis auctores. N. plura hæc pertinentia apud *Orell.* ad *Philon. Byz. lib. de VII. orbis spectac. p. 80. Cic. 2. Nat. D. 18. 47.* Conum tibi ais, et cylindrum, et pyramidem pulcriorem, quam sphaeram, videri. — Hujusmodi moles in Ægypto usitatæ fuerunt. Erant quadrangulares, ab imo latissimæ, et assurgebant ultra omnem omnino altitudinem, quæ humanis manibus confici potest. Hinc inter septem orbis miracula recensentur. Excogitata primum a regibus fuerunt, ne pecuniam successoribus, aut æmulis insidiantibus præberent, aut ne plebs esset otiosa. Multa de his *Plin. 36. c. 12. Martial. Spectac. 1.* Barbara pyramidum sileat miracula Memphis. Adde *Propert. 3. 1. 55.; Melam 1. 9.; Lucan. 9. 155.; et Tac. 2. Ann. 61.* — *Servius ad Virg. 11. Aen. 849.* Apud majores, nobiles aut sub montibus altis, aut in ipsis montibus sepeliebantur; unde natum est, ut super cadavera aut pyramides fierent, aut ingentes collocarentur columnæ.

II.) Translate. ¶ 1. Est τὸ αἰδαῖον ἀρρενικόν. *Auct. Priap. 64.* Libidinoso tenta pyramis nervo. ¶ 2. Est etiam idem ac germen rosæ, quod et calathus, et papilla, et obelliscus, et Italice bocciuolo, bottone dicitur. *Auct. epigr. in Anthol. Lat. T. 1. p. 701. Burmann.* una dies ostendit spicula florum, Altera pyramidas nodo majore tamentis, Tertia jam calathos, totum lux quarta peregit Floris opus.

PŸRAUSTES et pyrausta, æ, m. f. πυρᾶυστῆς, insectum, de quo *V. in PYRALIS.*

PŸREN, enis, f. 3. πυρήν, genus gemmæ. *Plin. 37. Hist. nat. 11. 73. (188).* Pyren ab olivæ nucleo dicta est (Græce enim πυρήν nucleum significat): huic aliquando inesse piscium spinæ videntur.

PŸRETHRON, vel

PŸRÊTHRUM, i, n. 2. πύρεθρον, herba, quam alii salivarem vocant, alii draconem, foliis et caule dauco silvestri et fœniculo similibus, linguam adurens et mordicans. Ejus folia in acetariis probantur, radice utuntur pigmentarii. *Plin. 28. Hist. nat. 9. 42. (151); Scribon. Comp. 9. 55. etc.; Cels. 5. 4. etc.; et Apic. 4. 5. et 7. 5. Ovid. 2. Art. am. 418.* Tritaque in anoso Oava pyrethra mero.

PŸRËUM, i, n. 2. πύρεον, sacrarium Vestæ. *Cassiod. 10. Hist. Eccl. 30.* Pyrea, id est focum eorum, seu Vestam destruxit. Pyrea namque pagani vocant templa, in quibus ignem servant.

PYRGIS, is, f. 3. nomen herbæ, quæ at lingua canis, et cynoglosson dicitur. *Apul. Herb. 96.*

PYRGOPOLINICES, æ, et is, m. f. et 3. Πυργολινικῆς, nomen militis gloriosi apud *Plaut. Mil. glor. 1. t. 56. et 4. 2. 9. a πύργος turri,*

πύλις urbs et vixη victoria, h. e. turrium et urbium victor. *Sidon. 1. Ep. 9. ad fin.* Volo paginam glorioso, id est quasi Thrasoniano, fine concludere. *Plautini Pyrgopolinices imitator.*

PYRGUS, i, m. 2. a v. Græca πύργος turris, est genus vasis cavitate sessili, quo conjecti tali agitantur, antequam in alveolum emittantur: ita dictus a turricula figura. *Horat. 2. Sat. 7. 16.* qui pro se tolleret, atque Mitteret in pyrgum talos. *V. PHIMUS. Sidon. 8. Ep. 12. a med.* Hic te tessera frequens eboratis resultatura pyrgorum gradibus exspectat. — *NB.* De nomine proprio *V. ONOM.*

PŸRIO, as, are, a. 1. calefacio, a πυρᾶω foveo. *Petron. fragm. Tragur. 73. Burmann.* In solio quod Trimalchioni pyriabatur. Alii aliter leg.

PŸRITES, æ, m. 1. ¶ 1. Est πυρίτης λίθος, lapis molaris, a πύρ ignis; quia plurimus ignis illi insit, vel quia ægerime quidem ignem accipit, semel tamen acceptum diutissime conservat, vel quia igni resistit, ideoque focis idoneus est. *Plin. 36. Hist. nat. 19. 30. (137).* Molarem quidam pyritem vocant, quoniam plurimus sit ignis illi. ¶ 2. Item lapis quidam, a quo res confatur. *Plin. ibid.*, sed est alius etiamnum pyrites, similitudine æris. In Cypro eum reperiunt, metallis, quæ sunt circa Acamanta, unum argenteo colore, alterum aureo, etc. ¶ 3. Item lapis ille, quem nos igniarium dicimus, quidam etiam vivum silicem vocant, qui percussus ferreo instrumento, vel altero lapida scintillas edit; a πύρ ignis, quia plurimum habet ignis, pietra focaja. *Plin. ibid. (138).* ¶ 4. Denique gemma eadem, quæ pyritis: de qua in voce sequenti. *Priscian. Perieg. 987.* Nec non pyrites, digitos qui strictus adurit. Hic licenter prima syllaba producitur.

PŸRITIS, is, vel rectius Idis, f. 3. η πυρίτις λίθος, gemma nigri coloris. *Plin. 37. Hist. nat. 11. 72. (189).* Pyritis nigra quidem est, sed attritu digitos adurit.

PYROBOLARI, ñrum, m. plur. 2. qui πυροβόλος, h. e. ignita tela, jaculantur: a πύρ ignis, et βολῆς jacio. *Firmic. 8. Mathes. 10.* Sub sidere Canicula nascentur venatores, arenarii, pyrobolarii, et qui in populi conspectu cum feris per caveas pugnent. Ita legit *Beroaldus* in notis ad *Apul. 4. Met.*; sed apud *Firmic. loc. cit.* deest vox pyrobolarii, nec ea quidem hic locum habet.

PŸRÔCÔRAX vel rectius pyrrhocorax, æcis, m. 3. πυροκόραξ, avis alpina, nigro colore, rostro luteo. *Plin. 10. Hist. nat. 48. 68. (133).*

PŸRÔIS vel Pyroeis, entis, m. 3. Πυροῖς, sidus Martis, ita dictus ab igneo colore. *Colum. 10. R. R. 290.* Sic micat et rutilus Pyrois, et rore corusco etc. Adde *Auson. Edyll. 18. 12.; Capell. 8. p. 287.* — Alteram formam Pyroeis exhibet *Apul. de Mundo.* — Habet etiam *Cic. 2. Nat. D. 20. 53.*, sed Græce. — Ceterum *V. ONOM.*

PŸRÔMANTIA, æ, f. t. πυρομαντῖα, ignispicium. *Isid. 8. Orig. 9. 10.*; et adde loc. cit. in **ÆROMANTIA.**

PŸRÔMANTIS, is, m. 3. qui ex igne eventura prædicit. *V. ÆROMANTIS.*

PYROMENUS, a, uni, adject. πυρομένος, inflammatus, qui inflammatione, h. e. φλογώσκει laborat: particip. pass. a πυρᾶω accendo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir. p. 180.*

PŸRÔPCEILOS Lapis, πυροποικίλος, genus lapidis igneis velut punctis distinctum: a πύρ ignis et ποικίλος varius, idem ac Syntes et Thebaicus lapis, nunc granito rosso. *Plin. 36. Hist. nat. 8. 13. (63).* et *ibid. 22. 43. (157).*

PŸRÔPUS, i, m. 2. πυρῶπος, mixtura quatuor partium æris, et quintæ auri. Sic dicitur, quia habet πυρός ὠπα, hoc est ignis faciem. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 20. (94).* Et in uncias additis auri scrupulis senis, prætenui pyropi bractea ignescit. *Lucret. 2. 803.* Namque alias fit uti claro sit rubra (pluma columbarum) pyropo, Intardum etc. *Ovid. 2. Met. 2.* flammæque imitante py-

ropo. *Propert.* 4. 10. 21. Pieta nec inducta fulgebant parva pyrropo.

PYRÖSACHNE, es, f. 1. πυρὸς ἄχνη, frutax: ita appellatur a πυρὸς triticum et ἄχνη gluma. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 21. 35. (114). Frutex, in quo nascitur granum Gnidium, quod aliqui lium vocant. Fruticem vero thymelæam, alii cbamelæam, alii pyrosachben, alii cneoron, alii cneoron. *V. COCCUM* et *CNEORON*. *Sillig.* vero divisim legit.

PYRÖSÄGRIOS, ti, m. 2. πυρὸς ἄγριος, herba quæ et chelidonia: ita appellata a πυρὸς triticum et ἄγριος agrestis. Ejus meminit *Apul. Herb.* 73.

PYRRHICHA, æ, et pyrrhicbe, es, f. 1. morresca, πυρρῆχνη, saltatio in armis, quæ Lacedæmoniorum juventuti loco bellicæ exercitationis erat, ut Aristoxenus scripsit: apud quos a quinto statim ætatis anno pueri incipiebant saltare armati, accinente interim aliquo carmen ὑπορχηματικόν, ad cujus numeros mntus componebant. Dicta est a Pyrrhicho Cretense, ex urbe Cydoæ, qui primus Cretenses sub armis saltare ad pyrrhicbil pedis sonum instituit. Alii esse vocatam volunt a Pyrrho Achillis filio, quem dicunt primum in tumultu patris sui armatum honoris gratia saltasse. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (204). Saltationem armatam Curetes docuere, pyrrhicben Pyrrhus, utramque in Creta. Ubi pyrrhicben a saltatione in armis distinguit, non quasi sit plane diversa, sed quia rudior illa a Curetibus, ex arte a Pyrrho, vel potius Pyrrhicho Cretense. Alii ita distinguunt, ut pyrrhica fuerit equitum, saltatio armata peditum. Unde *Solin.* 11. de Creta. Pyrrho repertore, equestres turmas prima docuit lascivas vertigines implicare: ex qua disciplina bellicæ rei ratio convaluit. *Sueton. Cæs.* 39. Pyrrhicam saltaverunt Asiæ Bithyniæque principum liberi. *Id. Ner.* 12. Exhibuit item pyrrhicbas quasdam e numero epeborum. *Apul.* 11. *Met.* Pueri puellæque virenti florescentes ætula, forma conspicui, veste nitidi, incessu gestuosos, Græcanicam saltantes pyrrhicam, dispositis ordinationibus decoros ambitus inerrabant, nunc in orbe rotarum flexuosi, nunc in obliquam seriem connexi, et in quadrati patorem cuneati, et in catervæ discidium separati. *Fronto.* 1. ad *M. Cæs.* (e dente iterum *A. Maio*) *Ep.* 4. Enimvero omnia istæ inter Græcos versus, Latina ita scite alternata sunt a te et interposita, ut est ille in pyrrhica versicolorum discursus, quum amicti cocco alii, alii luteo, et ostro, et purpura alii alique coherentes concursant. Adde *Spartian. Hadrian.* 19.; *Terentian. p.* 2413. *Putsch.*; et *Ammian.* 18. 7. Et *Auct. epigr.* in *Anthol. Lat.* T. 1. p. 626. *Burm.* Feminæam maribus nam confert pyrrhica classem, Et velut in morem militis arma movet. *V. CATENOPLIUM*. De pyrrhica multa habet docte disputata *Visc. Mus. Pio-Clem.* T. 4. p. 57.—70. ed. *Mediol.* — *Pyrrhiche* est etiam ipsa saltatrix. *Inscript. apud Maff. Mus. Ver.* 302. 8, quæ est apud *Orell.* 2639. NAIDI CAESARIS VERNÆ EX NUMERO PYRRICH ONESIMVS CONIVGT etc. h. e. saltatrici in ludo pyrrhiches.

PYRRHICHARIUS seu pyrrhicharius, ti, m. 2. πυρρῆχιστής, qui armatus saltat. *Ulp. Dig.* 48. 19. 8. ad fin. Quod instituunt venatores, aut pyrrhicharii, aut in allam quam voluptatem gesticulandi, vel aliter se movendi gratia.

PYRRHICHIOANÆSTUS, Pes ea hrevibus quatuor et longa, temporum sex. *Diomed.* 3. p. 477. *Putsch.*

PYRRHICHISTA, æ, m. 1. πυρρῆχιστής, qui pyrrhicam saltat. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim solummodo in *Not. Tyr.* p. 172.

PYRRHICHIVS, a, um, adject. πυρρῆχιος. *Pyrrhichius* pes, vel absolute pyrrhichius, est pes metricus constans ex duabus syllabis brevibus, ut furor, age. Dictus est a pyrrhica, quia hoc sono milites sub armis per ludum utebantur. *Quintil.* 9. 4. 80.; *Diomed.* 3. p. 471. *Putsch.*; et *Capell.* 9. p. 328. — *Pyrrhichius* versus, pluribus pyrrhichiis pedibus constans, decurrit quidem, sed quantum celeritatis habet, tantum

gravitatis amittit: ut illud *Ter. Eun.* 1. 1. 1. Quid igitur faciam? non eam, ne nunc quidem. *Quintil.* 9. 4. 140. Aliud bujus carminis exemplum *V. apud Auson. Parental.* 27.

PYRRHICHUS, a, um, adject. ad pyrrhicam saltationem pertinens. *Sidon.* 9. *Ep.* 15. 7. Resonetque mixtus ille pes celerissimus, Bene nuncupatus quondam ab arte pyrrhica.

PYRRHOCORAX. *V. PYROCORAX*.
PYRUM et *pyrus*. *V. PIRUM* et *PIRUS*.

PYSMA, ātis, n. 3. quæsitum, Interrogatio: πύσμα a πύσω interrogō. Differt ab erotemate, cui una voce responderi potest: pysmati autem, quum plura simul quærendo complectatur, non nisi pluribus satisfieri potest. Hæc *Capell.* 5. p. 171.

PYTHAGORISSO, as, are, n. 1. πυθαγορίζω, Pythagoricus sum. *Apul. Florid.* n. 15. Noster Platin pythagorissat.

PYTHAULA et *pythaulæ*, æ, m. 1. πυθαυλῆς, tibicen, qui Pythium carmen tibia canit, h. e. Apollinis Pythii laudes. Inde enim nomen primo habuit, quasi *Pythiæules*.

I.) *Proprie*. *Hygin. fab.* 273. His quoque ludis pythaulæ, qui Pythia cantaverat, septem habuit palliatos, qui voce cantaverunt: unde postea appellatus est choraules.

II.) *Translate*. Ad illos etiam appellatio translata est, qui in comædiis tragediisque caneant, præsertim in canticis, et ubi allicujus laudes persequi contingeret. *Diomed.* 3. p. 489. *Putsch.* Quando chorus canebat, choricis tibiis, id est chorauleis, artifex concinebat: in canticis autem, pythaulicis responsabat. *Id. ibid.* Primis autem temporibus, sicuti dserit *Tranquillus*, omnia quæ in scena versantur, in comædia agebantur. Nam et pantomimus et pythaulæ et choraules in comædia caneant. *Varro* apud *Non.* p. 166. 11. *Merc.* Priusquam in orchestra pythaulæ inflet tibiis, domi suæ ramices rumpit. *Seneca* *Ep.* 76. Ingenti studio, quis sit pythaulæ bonus, judicatur: habet tibicem quoque Græcus et præco concursum. *Vopisc. Carin.* 19. Exhibuit et centum camptaulas, choraulas centum, etiam pythaulas centum. *Salmas.* hic eos refellit, qui *pythaulæ* scribunt, et a πύθος dolium, deducunt: ut pythaulæ fuerit, qui dolio aere pleno tibiis infaret, quemadmodum ascaules utre. *Voss.* quoque 1. 2. *Institut. poet.* c. 37. eos reprehendit, qui *πυθαυλῆς* esse putant, a cantus dulcedine et suadela, quæ Græcis Πυθαία.

PYTHAULICUS, a, um, adject. ad pythaulen pertinens. *V. vocem præced.*

PYTHIA, ōrum, n. plur. 2. Πύθια, sacrum certamen in Apollinis Pythii honorem. Instituta dicuntur ob cædem Pythonis serpentis, et inde nominata. *Ovid.* 1. *Met.* 446. Instituit sacros celebri certamine ludos, Pythia, perdomitæ serpentis nomine dictos. *Horat. Art. P.* 414. qui Pythia cantat Tibicen, didicit prius æstimique magistrum. Adde *Lucan.* 6. 109., et *Apul. Dogm. Plat. sub init.* — Victores hujus certaminis, tesie *Luciano*, lauro coronabantur. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 9. 35. (58). Phidias certavit cum Timagora Chalcidense, superatus ab eo Pythiis.

PYTHION, ti, n. 2. genus bulbi, πυθίων. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 5. 30. (95). At *Sillig. rectius* leg. opition, collato *Teophr.* 7. *Hist. plant.* 13. 9.

PYTHIONICES, æ, m. 1. πυθιονίης, qui Pythiis ludis vicit: a Pythia, et νίκη victoria. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim solummodo in *Not. Tyr.* p. 174.

PYTHON, ōnis, m. 3. Πύθων, ingens quidam draco ab Apolline sagittis interfectus, de quo *V. in ONOM.* — *Python* dicitur etiam ventriiloquus, qui Apolline inspirante loqui putabatur. *V. PYTHONISSA*. *Arator* 2. 384. bacchata puella Sub stimulo Pythonis ait. Nampe ex *Fulgat. interpr. Act. Apost.* 16. 16. Factum est, puellam quamdam habentem spiritum pythionem obviare nobis.

PYTHONICUS, a, um, adject. ad Pythonem, vel ad Apollinem pertinens. *Tertull. Anim.* 28. sub fin. Scimus, etiam magos elicere explorandis occultis per Pythonicos spiritus. Adde *Fulgat. interpr. Levit.* 20. 27.

PYTHONION, ti, n. 2. πυθώνιον, herba, alio nomine dracontea. *Apul. Herb.* 4. et 14.

PYTHONISSA, æ, f. 1. πυθωνίσσα, mulier fatidica, quæ et ventriiloqua erat. *Fulgat. interpr.* 1. *Paral.* 10. 16. *V. PYTHON* et *VENTRILOQUUS*.

PYTISMA, ātis, n. 3. sputo, πύτισμα, sputum: a pytisso, de quo infra. *Vitruv.* 7. 4. in fin. In conviviis quod poculis et pytismatis effunditur, simul atque cadit, siccescit. Alii perperam leg. sputismatis. *Juvenal.* 11. 173. Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem. h. e. mensam a marmore Lacedæmonio (alii intelligunt pavimentum) spuendo, vel saliva ex ore effundente se ex crebro potu, madefacit, et lubricam reddit. Alii leg. *pedemate*, h. e. saltatione: a πηδάω salio. Alii *pettemate*, h. e. crebro talorum usu (nam πητός calculus lusorium significat) terit quondam modo et levigat mensam e marmore Lacedæmonio. Alii *pytismate*, h. e. trocho e plau, quæ arbor Græce est πυρίς. Alii denique alia comminiscuntur. *V. LACÆDEMONIUS* in *ONOM.*

PYTISSO, as, are, n. 1. πυτίζω, a πύω expuo. Significat leviter vinum degustare explorandi gratia, et degustatum expuere, ut *Donat.* docet ad illud *Ter. Heaut.* 3. 1. 48. Nam ut alia omittam, pytissando modo mihi quid vini absumpsit! sic hoc, dicens, asperum, patet: aliud lenius, sodes, vide. Alii scrib. *pytisso*, h. e. modice et per intervalla gustandi gratia bibo, bere a *centellini*, *soisare*, *centellare*: a πύω, seu πύω bibo. *Diomed.* 2. p. 417. *Putsch.* Pro hac (h. a. littera 2.) veterum quidam i vocalem, nonnulli duas s ponere solebant, unde jugum dictum est velut *zugon* — item *Messentius* et *pytissare* et *tablissare* et cetera hujus modi usum veterem declarabant. *Id.* 1. p. 335. Sunt item deminutiva a perfecta forma, ut *sorbillo*: sunt sine origine perfecta formæ, ut *pytisso*, *vacillo*.

PYXACANTHUS et *pyxanthos*, i, m. et f. 2. πυξακανθος, frutex spinosus, cubitalibus ramis, foliis buxi: a πύξος buxus et ἀκανθα spina. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 7. 15. (31). et 24. *ibid.* 14. 77. (125). Spinam ipsam in Græcia quidam pyxanthum Chlronium vocant.

PYXAGATHUS et *pyxagathos*, i, m. 2. πύξ ἀγᾶθος, pugnis vel pugno strenuus, bonus pyctes. *Martial.* 7. 57. Castora de Polluce Gabinia fecit Achillam: Pyxagathus fuerat, nunc erit Hipodamus. Respicit ad illud *Homeri Iliad.* 1. 3. v. 237. Κροτορά δ' ἰπποδάμων, καὶ πύξ ἀγᾶθόν Πολυδαίκεα. Locus autem quaeritur in ambiguitate vocis πύξ, quæ adverbium est, et pugnis significat, quæque etiam pro πυγῇ nates, usurpatur. Ita Achillas, qui prius πύξ ἀγᾶθος, h. e. puer strenue pathicus erat et pædiconibus suis gratificari solitus, nunc repente ἰπποδάμος, h. e. equorum dominor factus Gabiniam inquitat.

PYXIDATUS, a, um, adject. in modum pyxidis formatus. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 31. (57). *de aquæd.* Ceterum a fonte duci fictilibus tubis utilissimum est, crassitudine binum digitorum, commissuris pyxidatis, ita ut superior intret. *Vitruv.* de eadem re verba faciens, 8. 7. Sed ita ut hi tubuli ex una parte sint linguati, ut alius in alium inire convenireque possint. et *Pallad.* 9. R. R. 11. Fictilibus tubis quum ducitur, duobus digitis crassi, et ex una parte reddantur angusti, ut palmi spatio unus in alterum possit intrare. Illustrat hæc illud *Plin.* 9. *Hist. nat.* 10. 12. (37). Dentes non sunt testudini, sed rostri margines acuti, superna parte inferiorem claudendo pyxidum modo.

PYXIDICULA, æ, f. 1. bossoletto, πυξίδιον, deminut. pyxid. *Cels.* 6. 6. n. 5. Liquidum collyrium pyxidicula servatur.

PYXINUM, i, n. 2. πύξιον, nomen collyril, quod describitur a *Cels.* 6. 6. n. 25. et fortasse ex eo nomen habet, quia buxo vase seu pyxide servatur. *V. TRIPUXINUM*.

PYXIONOS, i, f. 2. herba eadem, quæ aristolochia. *Apul. Herb.* 19.

PYXIS, idis, f. 3. πύξις. Latino more scribitur et *puxis*, ut *Sulla* pro *Sylla*, et *mus* pro *μύς*. *Scribon. Compos.* 228. Medicamentum pu-

11.) Translate. ¶ 1. Est — a) Qua ratione, quomodo, in qual modo. Ter. Adelp. 4. 5. 56. Num quid tute prospexit tibi, quid fieret, qua fieret? Virg. 1. Æn. 680. Qua facere id possis, nostram nunc accipe mentem. Alii leg. quo, teste Pierio. Cic. 6. Phil. 3. 5. Ante prædico, M. Antonium delectus, qua possit, habiturum. Ovid. 2. Pont. 4. 33. Constantique fide veterem tutare modalem, Qua licet, et quantum non onerosus era. Id. Heroid. 16. 235. Qua licet et possum, luctare furem. Virg. 11. Æn. 292. coeant in dextra dextræ, Qua datur. — b) Item in quantum, quatenus, in quanto. Liv. 39. 48. extr. Statui non ultra attingere eterna, nisi qua Romanis cohereret rebus. Quintil. 4. 1. 17. Aut assumere in causam naturæ eorum, qua competet, aut mitigare, qua repugnabunt, oportebit. Paul. Dig. 35. 2. 63. In presentia non qua filius alicujus, sed qua homo æstimatur. Ita Torrentin. Alii leg. quasi. Seneca 3. Quæst. nat. 12. 2. Aerem materiam judicant, qua ventus est, feminam, qua numerosa et iners. — Ignem vocant masculum, quærdet, et feminam, qua lucet innoxius tactu. Tac. Ann. 10. Qua occupandæ rei publicæ argui non poterant, ob lacrimas incusabantur. — Io lo Colum. 11. R. R. 2. 54. Illis diebus messis ponticior, et intra triginta dies, qua desecta est. Cic. Jensoniana editio habet quam: quod platius et exploratius est. ¶ 2. Sæpe geminatum significat qua parte, vel partim, vel quum tum. Plaut. Trin. 4. 3. 37. Mores rapere properant qua sacrum, qua publicum. Id. Mil. glor. 4. 2. b. Qui consecrare qua mares, qua feminas. et Id. 4. 9. 15. Quem omnes oderunt qua viri, qua mulieres. Poeta vetus apud Frontin. 1. ad Cæs. 11. Omnino de amas qua joco, qua

serio. *Cic. 3. ad Q. fr. 1. 2. ad fin.* Ita omnia convellit hedera, qua basim villæ, qua intercolumnia ambulationis. *parte, etc. parte, etc. vel qui, etc. quivi, etc. Plin. 6. Ep. 33.* Ex superiore basilicæ parte qua feminae, qua viri, et audiendi et visendi studio imminuebant. *qua uomini, la donne. Cic. 2. Att. 19.* Nam gladiatoribus, qua dominus, qua advocati sibilis conscissi. *et 15. ibid. 18.* Intelligo, te distentissimum esse, qua de Butbrotis, qua de Bruto. *Liv. 2. 35.* Usi sunt qua suis quisque, qua totius ordinis viribus. *et ibid. 45.* Nihil movebant qua consules ipsos, qua exercitum increpando. *Plin. Paneg. 33.* Satisfaciam qua civium, qua sociorum utilitatibus. — Ter usus est *Plaut. Asin. 1. 1. 93.* Qua me, qua uxorem, qua tu servum Sauream potis, circumdace auler. *et Cic. 9. Att. 12.* Quam expedita tua consilia, quam evigilata tuis cogitationibus, qua itineris, qua navigationis, qua congressus sermonisque cum Cæsare!

QUAAD. V. QUOAD.

QUACTUM quasi coactum et quasi coagulatum. *Isid. 20. Orig. 2. 35. V. QUAGLATOR.*

QUACUMQUE et quacunque, adverb. — a) Est italice *per qualunque parte, omni via, per quamcunque viam, locum, partem*: adverbium est motus per locum. *Cic. 3. Ferr. 16. 44.* Quacumque iter fecit, ejusmodi fuit, etc. *Id. 5. Fin. 2. 5.* Quacumque ingredimur, in aliquam historiam vestigium ponimus. *Id. 14. Att. 17. in fin.* Quacumque nos commovimus, ad Cæsaris acta revocamus. *Virg. 11. Æn. 762.* Qua se cumque ferox medio tulit agmine virgo, tmesis. — b) Est etiam ubicumque, *dovunque. Lucret. 1. 507.* Nam quacumque vacat spatium, quod inane vocamus, Corpus ea non est: qua porro cumque tenet se Corpus, ea vacuum nequaquam constat inane. *tmesis. Liv. 24. 2. sub fin.* Quacumque custodiant plebis homines, ea patere aditum. *Plin. 4. Hist. nat. 11. 18. (51).* Romani omnia nec maria duobus nominibus appellant: Maedonicum, quacumque Macedonia, aut Thraciam attingit: Græciense, qua Græciam alluit. *Adde eumd. 17. ibid. 12. 18. (90.).* — c) Item undecumque, *da qualunque parte. Id. 35. ibid. 10. 37. (120).* de *Amulio* pignore. Hujus erat Minerva spectantem spectans, quacumque aspiceretur. *Id. 2. ibid. 2. 2. (5).* Mundus convexus, mediusque quacumque cernatur.

QUADANTENUS, adverb. (quadam et tenus) *in parte, fino a un certo segno, alquanto, mēxptōs, usque ad quamdam partem, aliquatenus, aliquantum.*

1.) Proprie de loco. Tmesis est in illo *Horatii 1. Ep. 1. 32.* Est quadam prudire tenus, si non datur ultra. Alii leg. *quodam, alii quoddam*: sed *quadam* a *Bentlejo* defenditur.

II.) Translate. *Plin. 15. Hist. nat. 28. 33. (100).* Citreus odor acerrimus, sapor asperimus: quadantenus et cotoneis. *At Sillig. leg.* quidam tenuis et cotoneis. *Id. 24. ibid. 14. 76. (121).* Alterum rhamnii genus est silvestre, nigritus, et quadantenus rubens. *Id. 37. ibid. proem. 2.* Quæ fuerit origo gemmarum, diximus quadantenus in mentione auri anulorumque. *Adde Gell. 17. 21.*

QUADRA, æ, f. 1. (proprie est adject. a *quadrus*, absolute, substantivorum more usurpatus, subauditur enim forma). ¶ 1. Stricto sensu est italice *un quadrato, una figura quadrata*, quadrata forma vel figura. *Festus p. 262. 7. Müll.* Qui locus gradibus in quadram formatus est. ¶ 2. Hinc generatim est res quælibet quadrata figura, *un quadrato, τετραγωνον. Hygin. Gromat. de limit. constit. p. 207. ed. Lachmann.* His deinde partitis quadrarum angulis lapides ejus generis ponemus sub hac inscriptione, *et mox.* Nunc quadrarum angulis lapides inscriptos inspicimus. *Plaut. 3. 3.* Ut quadræ, spinæ, trunci, coronæ, tysis, ad ipsum stylobatam convenient. *h. e. plinib. ut Philand. et Barbar. interpretantur, zoccol, vel dadi. Id. ibid. paullo post.* Una pars sit interior torus, altera pars cum suis quadris, scotia. *h. e. cum suis regulis, quibus scotia clauditur, ut Bald. in Lex. interpretatur. Id. 10. 2.* In quadris tignorum posterioribus figuntur chelonæ.

nei piani posteriori dei travi; tigna enim ad quadratum sunt dolata. ¶ 3. Speciatim *quadra* est quarta pars panis vel placentæ; ait enim *Virg. Mor. 47.* Jamque subactum Format opus palmisque suum dilatat in orbem, Et notat impressis æquo discrimine quadris; Insert inde loco. *Ex his patet, non furmam panis fuisse quadratam, quom rotunda fuerit, sed ipsum panem quadrifida incisione decussatum, postea in quatuor partes dividendum, quarum unaquæque quadra dicebatur, non quod quadratam figuram referret, sed quod quarta pars panis totius esset.* Hinc *Hesiod. Epy. xxi ημ. 442.* Ἀπὸν δεινὴν σάκκον, τετράρτυρον, ὀκτάβλωπον, panem cernatus quadrifidum, octo buccellarum. *Cf. et Polluc. Onomast. 1. 223.* Quadra igitur est quarta pars, et universim, frustum, fragmentum cujusque rei edulis. *Horat. 1. Ep. 17. 49.* Et mihi dividuo findetur munere quadra. *Martial. 9. 92.* Secta plurima quadra de placentæ. *Adde 3. 77. et 6. 75. Id. 12. 32.* quadra casei Tolosatis. *Seneca 4. Benef. 19.* Quis beneficium dixit quadræ panis, aut stipem seris abjecti? — Hinc *aliena vivere quadra* apud *Juvenal. 5. 2.* est parasitorum, qui aliorum mensas sordide sectantur, cœnasque foris assidue captant. — Illic pertinent et *patulæ quadra* apud *Virg. 7. Æn. 114.* Et violare manu mialisque audacibus orbem Fatalis crusti, patulis nec parcere quadris: Neus! etiam mensas consumimus? etc. *mensas* appellaverat etiam *3. ibid. 257. et 394.*; intelligit autem mensas paniceas, seu adorea liba, *h. e. latas placentas ex farre, quas per herbari subjecerant epulis, ut ibid. 109.* loquitur. Itaque *patulæ quadra* pro mensa erant, cujus olim forma quadrata fuit, teste *Varron. 5. L. L. 118. Müll.* Mensam escariam cillibam appellabant: ea erat quadrata, ut etiam nunc in castris est. — *NB.* De cognom. Rom. V. ONOM.

QUADRAGENARIUS, a, um, adject. qui in se continet quadraginta. — a) *Dolium quadragenarium* apud *Caton. R. R. 105.* fortasse est quadraginta congiurum. — b) *Quadragenaria fistula* apud *Vitruv. 8. 7.* et *Frontin. Aquad. 50.* et 65. in aquaductibus est, quæ habet aræ, idest luminis in rotundum coacti, digitos quadraginta. Meminit etiam *Pallad. 9. R. R. 12.* — c) *Quadragenarius pupillus*, apud *Senec. Ep. 25.* idest quadraginta annorum. — Sic *quadragenarius* absolute. *Anob. 2. 24.* Quadragenarium istum ad te voca. *τετραρακοντοῦντῃ.*

QUADRAGENARIUS, n, m. 2. absolute, substantivorum more. V. voc. præced. sub c.

QUADRAGENI, æ, a, *quaranti*, adject. distributivum, ut terni, bini. *Cato R. R. 148.* Vini in culleis singulis quadragenæ et singulæ urnæ dabuntur. *Cic. 3. Ferr. 56. 147.* Columnæ singulæ sestertii quadrageni millibus locatæ. *Id. 4. Att. 18.* Ut ambo xs quadradena consilubis darent. *Liv. 1. 43.* Octoginta confecit centurias, quadragenas seniorum, ac juniorum. *Plin. 36. Hist. nat. 8. 14. (65).* Oblisci quatuor quadragenum octonum cubitorum longitudine. *quarantotto per uno, et 17. ibid. 23. 35. (202).* Intervallum justum arborum, si aretur solum, quadrageni pedes in terga frontemque. *quaranta per parte. Colum. 12. R. R. 20. 6.* Ex hac compositione quantum in sextarios musti quadragenos octonos adiciendum sit, incertum est. *in ogni quarantotto sestari. Liv. 38. 38. ad fin.* Obsides annorum quinque quadragenum. *Plin. 36. Hist. nat. 13. 19. (87).* Pyramides complures quadragenarum ulnarum. *Sueton. Gramm. 23.* Luraria indulsit (*Remmius Palemon*), ut sæpius in die lavaretur; nec sufficeret sumptibus, quamquam ex schola quadradena annua caperet. — Ponitur et pro cardinali quadraginta, *quaranta. Colum. 5. R. R. 2. 3.* Centies vices ducenti quadrageni sunt viginti octo millia et octingenti. *h. e. numerus bis centum quadraginta multiplicatus per centum viginti efficit summam 28,800.* Hæc *Forcellinus.* At hic quoque est distributivum: cf. *eumd. Colum. ibid. § 8.*; et *Auct. Epit. Iliad. 185.* Bisque quadragenas onerantur mille puppes, et *ibid. 202.* Hi quadragenas omnes duxere carinas.

QUADRAGENNÁLIS, e, adject. *τεσσαράκονταετής*, ad quadragesimum annum pertinens, ut *Quadragenalia vota*, quæ boni ominis causa nuncupabantur ob imperatorum inculumitatem, ut scilicet ad quadragesimum imperii annum, Deo favente, pervenirent. Hinc in nummis Constantini junioris et Constantii II. legere est *VOT. XXX. MVLTS XXXX. h. e. votis tricennalibus, multis quadragenalibus.*

QUADRAGESIMA et quadragesuma, æ, f. 1. V. voc. seq. in fin.

QUADRAGESIMUS, a, um, adject. *quarantesimo, τεσσαράκοντος*, qui post triginta novem proxime sequitur. *Varro* apud *Gell. 3. 10.* Nono et quadragesimo die totus homo in utero absolvitur. *Cato R. R. 23.* Partem quadragesimam addito defuiti in culeum. *Cic. 2. de republ. 15.* Anno fere centesimo et quadragesimo. Sic *Tac. 12. Ann. 27. extr.* Aucta letitia, quod quædam e clade Variana quadragesimum post annum exemerant. et *1. ibid. 64.* Quadragesimum id stipendium Cæcina patendi aut imperituri habebat. — Hinc

Quadragesima et quadragesuma (V. sub 2.), æ, f. 1. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Generatim est pars quadragesima, *la quarantesima parte*, apud *Sueton. Cal. 40.* Pro litibus atque judiciis exigebatur quadragesima summa, de qua litigaretur. ¶ 2. Speciatim de vitigali, quo quadragesima pars pendebatur. *Tac. 13. Ann. 51.* Manet tamen abolito quadragesime, quinquagesimeque, et quæ alia exactionibus illicitis nomina publicani invenerunt. *Sueton. Vesp. 1.* Publicum quadragesimæ in Asia egit. V. PUBLICUS. *Quintil. declam. 359. in lemmate.* Præter instrumenta itineris, omnes res quadragesimam publicano debeant. *Inscript. apud Maff. Mus. Ver. 462. 2. c. ATINVS ALCIMVS FELICIANVS PROQ. QUADRAG. GALLIVM. — Quadragesuma* *τεσσαράκοντος* (ut *undeciesimus. V. UNDECIESIMUS.* pro quadragesima habetur in Galbe nummo apud *Eckhel. D. N. F. T. 6. p. 296.* Quadragesuma remissa, *h. e. levata la gabella deliti quarantesima.* In aliis vero nummis apud *eumd. ibid.* legitur: Quadrages. remissa, vel XXX. remissa, vel R. XXX. ¶ 3. Item de jejuniis quadraginta dierum ante Pascha Christianis usitato, *quaresima. Hieronym. Ep. 41. n. 3.* Nos unam quadragesimam secundum traditionem Apostolorum jejunamus, illi hærentes tres in anno faciunt quadragesimas, quasi tres passi sint Salvatores. *Id. Ep. 107. n. 10.* Secularis homo in quadragesima ventris ingluviem decoquit, et in cochlearum morem succo victitans suo dapibus ac saginæ aqualiculum parat. *Alecin. Ep. 67.* Peto Paschales nobis dies felici reditu faciat: quia quum in absentia vestra quadam nobis quadragesimæ perduret austeritas, etc. V. JEJUNIUM.

QUADRAGESIS, is, m. 3. quadraginta asses. Est *Priscian. de ponder. p. 1356. Putsch.*

QUADRAGIES et quadrages, adverb. numer. *quaranti volte, τεσσαράκοντάκις*, quater decies. *Aurel. Vict. Vir. illustr. 47. de Catone.* Ipse quadrages quater accusatus gloriose absolutus. — Quum de pecunia sermo est, per ellipsin adhibitum significat quadrages centena millia. *Cic. Flacc. 13. 30.* Sestertium ter et quadrages. *Adde Liv. 38. 35.* — In antiqui. Inscriptionib. legitur etiam *quadrages*, ut in *Monum. Ancyr. n. 2.* apud *Gruter. 210.* et apud *Th. Mommsen, Res gestæ divi Augusti etc., Berolini MDCCCLXV.*

QUADRAGINTA, adject. indeclin. numerale, cardinale, *quaranta, τεσσαράκοντα*, quater decem. *Cic. Rosc. Am. 14. 39.* Annis magis quadraginta. *Id. 2. de republ. 52.* His enim regibus quadraginta annis et ducentis etc. *Catull. 115. 1.* habet instar triginta jugera prati, Quadraginta arvi; cetera sunt maria. *Plaut. Most. 3. 1. 102. et 120.* Quatuor quadraginta minæ. *h. e. xxxiv. Colum. 5. R. R. 2. 10.* Quæ consummata efficiunt duo millia trecenteni et quadraginta. *Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (38).* Partes sex atque quadraginta.

QUADRANGULARIS, e, adject. *quadrangola-*

re, idem ac quadrangulus. *Boeth. Aristot. anal. prior. 2. 25. p. 520.* Si d sit quadrangulare, in qua autem e rectilineum, in qua f circulus; si ergo ejus, quod est e f, unum solum sit medium, per lunaras figuras æquales bari rectilineum circulum, propinquius erit scientiæ.

QUADRANGULATUS, a, um, adject. quadrangolare, ut Quadrangulata turris, *Tertull. Anim. 17.*

QUADRANGULUM, i, n. 2. *V. voc. seq. in fin.*

QUADRANGULUS, a, um, adject. quadrangolare, quadrangolo, τετραγώνος, quatuor angulos habens. *Plin. 13. Hist. nat. 22. 38. (118).* Intus granum quadrangula figura. *Id. 25. ibid. 6. 27. (63).* Herba quadrangulo caule. *Vet. Gromat. p. 362. ed. Zachmann.* Laterculos quadrangulos pro terminis invenies. — Hinc

Quadrangulum, i, n. 2. absolute, substantivum more, ¶ 1. Est figura quatuor angulos habens, il quadrangolo, il quadrato. *Gloss. Lat. Gr. Quadrangulum, τὸ τετραγώνον.* Legitur et apud *Priscian. de ponder. p. 1358. Putsch. ¶ 2.* Item est idem ac numerus quadratus, vel planus. *Capell. 7. p. 248.* Planum numerum esse Græci dicunt, qui a duobus numeris continetur. Id ejusmodi est: in ratione mensurarum tantum de norma contineri, quantum a toto quadrangulo, cujus pars in ea norma sit, existimant.

QUADRANS, antis, proprie est Part. præ. a verbo quadro, ita ut subaudiatur numerus; hinc quarta pars alicujus rei: et usurpatur A) Adjective; B) Absolute, substantivum more.

A) Adjective. In usuris est quarta pars centesimæ quotannis solvenda. *Scævola Dig. 33. 1. 21. a med.* Pro ea pecunia computari cum eo usuras quadrantes. tre per cento. *V. CENTESIMUS.*

B) Absolute, substantivum more. ¶ 1. Generaliter est quarta pars alicujus rei. Sic — a) Quadrans operæ, est quarta pars diei operarii, un quarto di giornata. *Colum. 2. R. R. 4. 8.* Jugerum proscinditur duabus operis, una iteratur, proscinditur dodrante, in liram satum redigitur quadrante operæ. — b) Quadrans diei, sex horæ. *Plin. 18. Hist. nat. 25. 57. (207).* Ad cccclxv. adjiciunt etiam num intercalarios diei noctisque quadrantes. ¶ 2. Speciatim de hereditate, quando as totam hereditatem significat, aut aliquam totam summam, quadrans est ejus quarta pars. *Sueton. Cæs. 83.* Instituit heredes sororum nepotes, C. Octavius ex dodrante, et L. Pinarius ex C. Pedium ex quadrante reliquo. *Plin. 5. Ep. 7.* Saturninus, qui nos reliquit heredes, quadrantem rei publicæ nostræ dedit. *Dig. 44. 1. 17. § 2.* Ex quadrante heres scriptus. — *Vellej. 2. 23.* Turpissimæ legis auctor, qua creditoribus quadrantem solvi jussurat. ¶ 3. Item speciatim, in ponderibus sunt tres uncie, un quarto, tre oncie, quarta libræ pars. *Martial. 11. 105.* Mittabas libram: quadrantum, Garrice, mittis. *Colum. 12. R. R. 20. 5.* Myrrhæ quincunx, calami pondo libram, cassie selibram, amomi pondo quadrans, croci quincunx, cripæ pampinacæ libram. (τὸ libram et selibram minus conveniunt cum rectis casibus, quincunx et quadrans: sed *V. dicta in RONDO*) *Plin. 23. Hist. nat. 8. 80. (156).* Quadrantem pondo baccarum decoqui in aquæ sextarii tribus. *Id. 28. ibid. 9. 37. (137).* Axungia decoquitur quadrantis pondere in vial cyathis tribus. — Hujus quadrantis nota constat ex tribus lineolis hoc modo — vel — (*V. Gronov. de pecun. Vet. l. 1. c. 6. et 85. et Marin. Frat. Arv. p. 228.*) *Cato R. R. 81.* Mellis P. — h. e. pondo seu libra, et quadrans seu tres uncie. ¶ 4. Item quarta pars pedis, quo mensuramus, h. e. digiti quatuor: nam pes sexdecim continet. Hæc mensura dicitur etiam palmus minor. *V. PALMUS. Cato R. R. 18. 2.* Formina longa p. iii. s. — h. e. pedes tres, semissem et quadrantem. et ibid. Arbores p. i. — et ibid. § 6. Canalem facito latam p. iii. s. — *Gell. 3. 10. a med.* Orestil corpus cubita longitudinis habens septem: quæ faciunt

pedes duodecim et quadrantem. Adda eumd. 9. 4. a med. ¶ 5. Item in agris est quarta pars jugeri, un quarto di campo. *Colum. 5. R. R. 1. 10.* Pars quarta (jugeri) pedas septem millia et ducantus, hoc est quadrans. ¶ 6. In mensuris liquidorum et aridorum est quarta pars sextarii, b. e. cyathi tres: nam sextarius duodecim cyathos continet. *Martial. 9. 94.* Addere quid cessas, puer, immortale Falernum? Quadrantem duplica de seniore cado. h. e. porge mihi sex cyathos, quot nempe in nomina Caesar sunt litteræ. *Cels. 3. 15.* Modicum cibum sumere, vini quadrantem. h. e. tres cyathos, ut *Id. ibid. 18. a med.* loquitur. *Varro 3. R. R. 14. 4.*; et *Plin. 9. Hist. nat. 56. 82. (174).* Ut octoginta quadrantes caperent singularem (cochlearum) calices. ¶ 7. Quum sermo est de pecunia, quadrans est tertia pars assis, b. e. tres uncie. Et quia asses, h. e. nummi, olim librales fuere, quadrans fuit moneta ærea trium unciarum, nota ratis impressa. *Plin. 33. Hist. nat. 3. 13. (45).* Nota æris (b. e. assis) fuit ex altera parte Janus geminus, ex altera rostrum navis: in triente verò et quadrante rates. Quadrans antea teruncius vocatus a tribus unciis. *Festus p. 274. 16. et Paul. Diac. p. 275. 3. Müll.* Ratum quadrantem dictum putant, quod in eo et triente ratis fuerit effigies, ut navis in assa. *Varro 5. L. L. 171. Müll.* Sextans ab eo quod sexta pars assis, ut quadrans quod quarta, et triens quod tertia pars. Adda eumd. ibid. § 174. *Liv. 3. 18. extr.* In consulis domum plebes quadrantes, ut funere ampliore efferretur, jactasse fertur. — De minima summa. *Horat. 2. Sat. 3. 91.* quoad vixit, credidit ingens Pauperiem vitium et cavit nihil acrius, ut, si Forte minus locuples uno quadrante perisset, Ipse videretur sibi nequior. di un solo quattrino. Sic *Juvenal. 7. 8.* Nam si Pieria quadrans tibi nullus in arca Ostendatur etc. et *Martial. 2. 44.* Et quadrans mihi nullus est in arca. non ho un quattrino in cassa. et 7. 10. Quadrantem nemo jam tibi credit. — *Petron. fragm. Tragur. 43. Burmann.* Paratus quadrantem de stercore mordicus tollere. proverb. de avaro sordido. — Erat merces consueta balneariorum. *Horat. 1. Sat. 3. 136.* dum tu quadrante lavatum Rex ibis. Adda *Juvenal. 6. 447.* Quæ merces videtur constituta Sullæ temporibus a Ti. Veturio Burro quæstore Urb. aut Illviro montali: *Bullettin. dell' Instit. archeol. a. 1841. p. 30.* — Centum quadrantes, h. e. asses XXV. erant sportula pauperiorum clientum, quum loco censæ pecunia dabatur. *Juvenal. 1. 120.* densissima centum Quadrantes lectica petit. *Martial. 10. 75.* Sportula nos junxit quadrantibus arida centum. Adda eumd. ibid. 70., 1. 60., 3. 7. et 6. 88.

QUADRANTAL, alis, n. 3. ¶ 1. Generaliter est Italice un quadrato, un quadro, κωβός, figura ex omni parte quadrata, quales sunt cubi, et tesseræ, quibus in alveolo luditur. In quantumque enim partem incubuerint, immotam habent stabilitatem. *Gell. 1. 20.* ¶ 2. Speciatim est mensuræ genus, pedem quaquaversum quadratum habens, continens octo congios, sextarios quadraginta octo, idem atque amphora, ut testatur *Festus p. 258. 20.* et p. 246. 5. *Müll.* quocum cf. *Priscian. de pond. et mens. 59.* Græce τετραπύλον. *Cato apud Festum l. c.* Vinum redempti, predia pro vini quadrantibus sexaginta in publicum dedisti, vinum non dedisti. *Plin. 14. Hist. nat. 14. 16. (95).* Camosores edixerunt, ne quis vinum Græcum Annineumque octennis æris singula quadrantalia venderet. *Cato R. R. 10.* Annum, quod capiat quadrantalia xxx., ænium quod capiat quadrantalia v. *Id. ibid. 57. extr.* Eos (servos) non est nimium, in annos singulos vini quadrantalia decem ebibere. *Plaut. Curc. 1. 2. 14.* PHAS. Silit hæc anus. PA. quantillum silit? PHAS. Modica est: caput quadrantale. PA. Pol. ut tu predicas, vinemia hæc huic anui non satis est soli. *Varro 1. R. R. 57. 1.* Quadrantal amurcæ.

QUADRANTALIS, e, adject. quadrantem continens. *Plin. 13. Hist. nat. 15. 29. (93).* Meusa

quatuor pedum et semipadis per medium ambitum, crassitudine quadrantall. idest pedis quartæ partis.

QUADRANTARIUS, a, um, adject. τετραπυλοναριος, qui est ex quadrante. — a) Res quadrantaria est balneum, quia quadrans fuit præmium balneariorum. *Seneca Ep. 86. circa med.* Olim et pauca erant balnea, nec ullo cultu exornata. Cur enim ornaretur res quadrantaria, et in usum, non in oblectamenta reperta? — b) Quadrantaria Clytemnestra (apud *Quintil. 8. 6. 53.*) dicta est a Cælio Clodia uxor Metelli Celaris, quia vili mercede corporis sui copiam faciebat. Ideo autem Clytemnestra vocata est, quia quemadmodum illa Agamemnonem, ita hæc maritum sustulerat. Alii quadrantariam dictam putant, quia a quodam callido amatore pro numinis argenteis quadrantes ærei quondam in ejus locutos immissi fuissent; quam rem narrat *Plutarch. in Cicer.* Fortasse hoc pertinet illud *Cic. Coel. 26. 62.*, ubi de eadem Clodia loquens, Nisi forte, inquit, nullar potens quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneario. h. e. vel propter corporis prostitutionem, quæ in balneis præcipue a meretricibus fiebat, vel quia balneario pro quadrante mercedem stupri dabat, familiaris illi esse potuit. Sed quod tempore *Quintilian* ænigma erat, neque nisi quis interpretaretur, intelligi poterat; multo minus nunc sperare licet, clare evolvi posse. *V. Bulletin. dell' Instit. archeol. a. 1841. p. 30.* — c) Quadrantaria tabulæ sunt, in quibus ratio habebatur de quadrante a debitoribus solvendo, quo tantius assis debitum creditoribus satisfactum ex lege Valeria fuit. *V. DODRANTARIUS.*

QUADRARI, æ, a, adject. quadratarii. *Cato R. R. 18.* Vasa quadraria. Alii rectius ex MSS. quadrina legunt, itaque edidit *Schneiderus.*

QUADRAS, adis, f. 3. τετρας, numerus quaternarius. *Hieronym. 1. Comm. in ep. ad Galat. 1.* Quapropter Valentinus deliramenta et tabulæ contemnendæ sunt, qui triginta αἰῶνας suos affinxit, dicens esse animalia, et per quadradas et ogdoadas, decadas quoque et duodecadas tot edidisse numeros seculorum, quot Æneia fetus scrupha generavit.

QUADRATARIUS, a, um, adject. ad quadratum pertinet. *Inscript. apud Murat. 2012. 2.*, quæ est apud *Orell. 4239.* OPSV QVADRATARIVM AVGVRIVS CATVLLINVS D. S. P. D. H. e. opus tessellatum, seu quadratis lapillis constans. — Hinc

Quadratarius, ii, m. 2. absolute, substantivum more, ¶ 1. Est, qui litteras quadratas in marmore insculpendas curat. *Sidon. 3. Ep. 12. a med.* Carmen hoc quod consequetur, nocte proxima feci. Sed vide, ut vitium non faciat in marmore lapidicida; quod factum sive ab industria, seu per incuriam, mihi magis, quam quadratario, illud lector adscribat. *V. QUADRATUS.* ¶ 2. Item qui in marmore ad amissum quadrat, scarpellino. *Imp. Constantin. Cod. 10. 64. 1.* Quadrigarii, vel quadratarii, quos Græco vocabulo πηχτας appellant. *Cujac. pro πηχτας* reponit λιδοπηχτας. *Vet. Auct. de limitib. apud Goea. p. 294.* Vertices agrorum, qui sunt in montibus lapideis tantummodo, inductis quadrataris, ut firmitus esset, quod naturaliter dolantes in montibus terminum eminentem constituerent.

QUADRATE, adverb. *Manil. 2. 295.* Ternaque bis senis quadrato fingere signis. h. e. quum duodecim sint Zodiaci signa, in tria quadrata, seu in tres partes, quæ singulæ quatuor continent, ea dividere. At nuper *Fr. Jacob* rectius legit quadrata effingere.

QUADRATIM, adverb. quadrate. Agnoscitur a *Charis. 2. p. 168. Putsch.*, sed sine exemplis. At Codicum auctoritate *Lindemannus* et *Keihlius* ediderunt gradatim.

QUADRATIO, ōnis, f. 3. quadratura, figura quadrata. *Vitruv. 4. 3. sub fin.* Agatur linea rotundationis, quæ quadrationis angulos tangat.

QUADRATOR, ōris, m. 3. idem ac quadratarius apud *Cassiod. 2. Ep. 7.*

QUADRATUM, i, n. 2. *V. QUADRO* in fin.

QUADRATURA, ōis, f. 1. τετραγωνισμός. ¶ 1.

Concreto, uti ajunt, sensu est — a) Figura, vel res quadrata, ut Quadraturæ vitreæ, laminæ vitreæ quadratæ et pellucidæ, quas loco tectorii parietibus inducebant ad ornatum. *Vopisc. Firm.* 3. Vitreis quadraturis bitumine aliisque medicamentis insertis domum induxisse perhibetur. — b) Item terræ spatium in agris quadrata figura, seu quatuor lineis parallelis clausum, h. e. quod in quadvo jacet, ut ait *Vet. Auct. de limit. p. 282. Goes.* Hinc *Hygin. de limit. p. 203.* Limitem quemque diligenter agi oportet, et præcedere mensura cardinem, ut quadraturæ diligenter cludi possint. *Id. Gromat. p. 8. col. 2.* Si latiora (castra) fuerint, proxima quadraturæ sequens est dictatio. ¶ 2. Abstracte est ratio definiendæ circularis superficiei ad quadrati dimensionem, quam Itali etiam num quadratura del circolo vocant. *Apul. 3. Dogm. Plat. a med.* Non quod demonstrari nequeant, ut universitas maris, quæ demonstrabilis non est, et ut circuli quadratura. — De circuli quadratura disputat *Boeth. p. 166.* ¶ 3. Item est pars quatuor circuli, seu 90 gradus. *Capell. 8. p. 299.* Mars utpote soli conjunctus de proximo etiam in quadratura ejus positus radius sentit, quippe in nonagesima parte ex utroque ejus latere remoratur. *Id. Plin. 2. Hist. nat. 15. 12. (60).* Martis stella, ut propior etiam ex quadrato sentit radios a nonaginta partibus, unde et nomen accepit: motus primus et secundus nonagenarius dictus ab utroque.

QUADRATUS, a, om. *V. QUADRO* in fin. QUADRESSIS, is, n. 3. quatuor asses. Est *Prisciani de ponder. p. 1356. Putsch.*

QUADRE, adverb. ita ut omnia apte congruant. *Terentian. p. 2403. Putsch.* Versus ut quadre resistat, nec propaget terminum.

QUADRANGULUS, a, um, adject. idem ac quadrangulus. *Auson. epigr. 128.* Mullebre membrum quadrangulum cernit.

QUADRIBACCIUM et quadribacium, li, n. 2. gemmarum plexus ex quatuor baccis vel bacis constans, ut tribacca margarita, quæ tribus margaritis constat. *Inscript. apud Murat. 139. 1.* quæ est apud *Orell. 2510.* IN COLLO QUADRIBACIVM MARGARITIS N. XXXVII, ZMARAGDIS N. XVIII, IN CLYSYRIS DVO. h. e. collana n quattro rosette composte di trentasei perle, e di diciotto smeraldi, nel fermaglio due (smeraldi).

QUADRICEPSUS. *V. BICEPSUS* et QUARTICEPS.

QUADRICHORDUM, i, n. 2. idem ac tetrachordon. *Boeth. 1. Music. 20.* Musica mundana ex quatuor constat elementis, quibus quadrichordi Mercerus dicitur inventor.

QUADRICUBITALIS, e, et

QUADRICUBITUS, a, um, adject. τετραπυχος, qui quatuor cubitorum est. *Boeth. Aristot. Topic. 6. 2. p. 707.* Animal gressibile, hipos, quadricubitale. *Id. Aristot. Elenchor. Sophist. 2. 5. p. 753.* Putasne quadricubitum tricubito majus? Fieri enim potest ex tricubito quadricubitum secundum longitudinem.

QUADRIDENS, entis, adject. di quattro denti, quatuor dentes habens. *Cato R. R. 10. et 11.* Rastros quadridentes duos.

QUADRIDUANUS, a, um, adject. et

QUADRIDUUM, li, n. 2. *V. QUATRIDUANUS* et QUATRIDUUM.

QUADRIENNIS, e, adject. di quattro anni, quatuor annos habens. *Flor. 2. 6.* Post primum Punicum bellum via quadriennis requies. *Alii leg. quadriennii. Aurel. Vict. Epit. 45.* extr. Valentinianus adhuc quadriennis creatus est imperator.

QUADRIENNIUM, li, n. 2. quattuor anni, τετραετια, quatuor annorum spatium. *Cic. Cæcin. 7. 19.* Fundus, quem quadriennium possedit Cæsennia. *Id. opt. gen. orat. 7. 22.* Quadriennio ante Philippi mortem. *Id. Senect. 4. 10.* Quæstor deinde quadriennio post factus sum. *Dig. 23. 1. 17.* Non solum annum vel biennium, sed etiam triennium et quadriennium et ulterius.

QUADRIERIS, is, f. 3. quadriremis, ut triseris triramis. *Inscript. apud Murat. 876. 3. ex class. FR. MIS. QUADRIERIS VIDE.* — In *Not. Tyr. p. 177.* legitur quatrieris.

QUADRIFARIAM, adverb. in quattro parti, τετραπυχος, in quatuor partes, quadripartito.

I.) Proprie. *Varro* apud *Non. p. 92. 15. Merc.* Et ea, quæ ad mortales pertinent, quadrifariam dispartierim, in homines, in loca, in tempora, in res. *Liv. 38. 1.* Conjurati quadrifariam se dividerunt: pars una Heracleam, altera Tetraphyliam, petit, etc. *Sueton. Vitell. 13.* Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispartiebat, in jentacula, et prandia, et cænas, comissationesque. *Inscript. apud Orell. 3322.* M. M. LARTIENS SABINI PATER ET FILIUS QVINOVENNALES AQVAM IN FANVM SYA IMPENSA PERDVXERVNT. SALIENTES (aquas) QUADRIFARIAM SYO LOCO RESTITVERVNT.

II.) Translate. *Dig. 38. 10. 10. § 16.* Quadrifariam accipere aliquid. h. e. a quatuor partibus, sive hominibus.

QUADRIFARITER, adverb. quatuor modis. *Paul. Dig. 38. 10. ante med.* Proavus quadrifariter intelligitur. Est enim avi paterni, aut materni pater: item aviæ paternæ, aut maternæ pater. et infra. Pronepos et proneptis quadrifariter intelligitur. Ita *Torrentin. et Haloand.*, alii quadrifariam.

QUADRIFARIUS, a, um, adject. quadruplex. *V. BIFARIUS.* *Cassiod. 3. Variar. 51.* Colores (aurignum) in vicem temporum quadrifaria divisione funduntur. *V. FACTIO.* *Id. 1. ibid. 45.* Quadrifaria mathesis januæ. h. e. quatuor artes matheseos. *Id. Instit. div. litt. 35.* Julius orator maria, insulas, montes, provincias, civitates, flumina etc. quadrifaria distinctione complexus est.

QUADRIFIDUS, a, um, adject. duo diversa significat: scilicet

A) A quatuor et fido est fesso in quattro parti, qui in quatuor partes fissus est, vel fidi potest, fissilis.

I.) Proprie. *Virg. 2. G. 25.* Quadrifidasque audes et acuto robore vallos. *Val. Flacc. 1. 662.* de Salmoneo. quum fingeret alti Quadrifida trabe tela Jovis. *Virg. 7. Æn. 509.* Quadrifidam quercum cuneis ut forte coactis Scindebat. *Colum. 4. R. R. 33. 4.* Taleæ quadrifidas ridicas subministrant.

II.) Translate. *Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 268.* Incipe quadrifidum Phæbi torquere laborem. h. e. solis cursum in quatuor anni tempora divisum. Sic *Claud. Mar. Victor. de Genesi 1. 104.* Tempora quadrifidi mensurans (luna) quatuor anni.

B) A quatuor et fides, χορδῆς, est qui quatuor fidibus constat. *Capell. 9. p. 323. 324.* Sed quum tetrachordorum, quos quadrifidos appellamus, divisiones Innumerabiles sint, sex sunt notæ.

QUADRIFINALIS, e, adject. a quadrifinio, ut Quadrifinalis arca, *Innocent. de Cnsis litterar. apud Goes. p. 222.*

QUADRIFINIUM, li, n. 2. terminus, qui quatuor possessionum fines adstringit, ut definit *Isid. 15. 14.* Legitur etiam in excerpt. *Innocent. rei agrar. p. 221. et 227. Goes.*

QUADRIFINIUS, a, um, adject. ad quadrifinium pertinens. *Var. Auct. de limitib. p. 250. Goes.* Si tamen cursorius terminus non eo lapide aut colore fuerit, quo et trifinius aut quadrifinius, duo lapides inventes finiales.

QUADRIFLUVIUM, li, n. 2. sectio in quatuor partes: ex quatuor et fluvius. *Vitruv. 2. 9.* Ima abietis pars, quum excisa quadrifluis disparatur, ejecto torulo ex eadem arbore, ad intestina opera comparatur, et sapinea vocatur. Id aliis verbis *Plin. 16. Hist. nat. 39. 76. (195).* Communia his (larici et abietis) plnoque, ut quadripartitos venarum cursus, bifidosque habeant, vel omnino simplices. Ad fabrorum intestina opera medulla scitilis, optima quadripartitis materiis et mollior, quam ceteræ. Abietis quæ pars a terra fuit, enodis est: hæc, quæ diximus ratione, fluvata decoratur, atque ita sapinus vocatur. *V. DIFFLUVIO.* at *Plinii loc. cit. in QUIES.*

QUADRIFLUCUS, a, um, adject. qui per quatuor partes fluit. *Prudent. 3. Cathemer. 103.* de Paradiso. Ver ubi perpetuum redolet, Prataqua multicolora latex Quadrifluo ceter amne rigat.

QUADRIFORIS, e, adject. τετραπυχος, quatuor

fures, sive foramina habens. *Plin. 11. Hist. nat. 21. 24. (74).* Vespæ nidos vere faciunt fere quadrifores. — Quadrifores januæ dicuntur a *Vitruv. 4. 6.*, quorum singulæ fores, seu tabulæ dupliciter plicantur, porte di quadrifor partite.

QUADRIFORMIS, e, adject. quadriforme, quatuor habens formas. *Gloss. Cyrill. Quadriformia* (lege Quadriforme), τετραπυχος. Habant et *Not. Tir. p. 110.*

QUADRIFRONS, ontis, adject. quatuor habens frontes: ut Janus quadrifrons apud *Augustin. 7. Civ. D. 4.*; et *Servium ad Virg. 7. Æn. 607.*

QUADRIFURCUS, a, um, adject. qui quatuor furcas seu cuspides habet. Est *Prisciani de ponder. p. 1358. Putsch.*

QUADRIGA, æ, et sæpius quadrigæ, ærum, f. 1. In sing. num. usurpavit *Pacuvius* apud *Isidor. Differ. 47.* volucris currit ase quadriga. *Varro in lib. satyr.* qui inscriptus est *Erdemetricus*, teste *Gell. 19. 8. extr.*, quamvis *Cæsar* in *lib. de Analog.* negaverit. Sed præter *Pacuvium* et *Varronem* etiam *Propert. 2. 25. 39.* Amphiarææ nil possunt fata quadrigæ. *Id. 3. 7. 17.* Eleæ concurrat palma quadrigæ. *Sueton. Vitell. 17.* Femur subdebile impulsu quadrigæ. *Plin. 36. Hist. nat. 5. 4. (36).* Lysiae opus quadriga currusque. h. e. quatuor equi cum curru. Equos intelligit etiam *Martial. 6. 46.* Vapulat assiduo Veneti quadriga flagello. et *Grat. Cyneget. 228.* Thessalium quadriga decus. Adde *Plin. 7. Hist. nat. 21. 21. (85).* et alibi; *Val. Max. 1. 8. n. 9. extern.*; *Popinian. Dig. 31. 1. 67.* et *Ulp. ibid. 45. 1. 29.* His ergo ac tot auctoribus quadrigam usurpare poteris quum libuerit. — Quod ad vocabuli compositionem atinet, *Fronto* apud *Gell. 19. 8.* Quatuor simul equi juncti quadrigæ, quasi quadrigæ, vocantur. Hinc patet, quadriga habere pænultimam longam, quia contracta vox est ex quadriga, ut biga ex biga, triga ex trijuga. Ceterum quadriga sunt quatuor equi ad currum trahendum apti; item currus a quatuor equis tractus, τετραπυκος, τετραπυκος (li. muta di quattro cavalli; carro o corretta a quattro cavalli; Fr. attelage de quatre chevaux, char attelé de quatre chevaux, quadrigæ; Hisp. tiro de quatro caballos; Germ. d. Viergespann, sowohl mit nls ohne Wagen; Angl. a team of four horses, a car or chariot drawn by four horses yoked together abreast).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de quatuor equis ad currum trahendum aptis, aut de curru a quatuor equis tracto. — a) Generatim. *Isid. 17. Orig. 35.* Quadrigarum currus duplici temne olim erant, per quoque, et qui omnibus aquis injiceretur jugo. Primus Clisthenes Sicyonius tantum medios jugavit, eosque singulos ex utraque parte simplici vinculo applicuit, quos Græci οσπαποπος, Latini funarios vocant. *Colum. 3. R. R. 5. 5.* Unde sacrorum certaminum studiosi pericissimarum quadrigarum semina diligenti observatione custodiunt. *Festus p. 181. 8. Müll.* Rhodii quotannis quadrigas Soli consecras in mare faciunt. *Virg. 3. G. 267.* Glauci Potniades malis membra absumpere quadrigæ. Adde *Liv. 1. 28. sub fin.*; *Martial., Plin., Grat.* supra citatos; *Manil. 1. 471.*; et *Sidon. carm. 22. 162.* — b) Præcipue de iis dicuntur, quibus cursu certabant in Circo. *Cic. 2. Divinat. 70. 144.* Currus quadrigarum vehl. *Virg. 1. G. 512.* quum carceribus sese effudere quadrigæ. *Sueton. Cæs. 39.* Quadrigas agitare. Adde *Cic. Brut. 47. 173.*, *Ornt. 47. 157.* et *Mur. 27. 57.*; *Colum. 3. R. R. 8. 5.*; et *Sueton. Claud. 21.* et *Domit. 4.* — Earum inventorem *Virg. 3. G. 113.* et *Plin. 7. Hist. nat. 56. 57. (202).* Erichthonium faciunt. *Arcades* apud *Cic. 3. Nat. D. 23. 69.* eam inventionem Minervæ quartæ tribuunt. — c) Item speciatim in re militari. *Auct. B. Alex. 75.* Falcatae regiæ quadrigæ permixtos milites perturbant. *Liv. 37. 41.* Falcatae quoque quadrigæ, quibus se perturbaturum hostium aciem Antiochus crediderat, in suos terrorem verterunt. Adde *Curt. 4. 9. 4.* — d) Item Jovi tribuebantur. *V. Plaut. Amph. 1. 1. 294.* cit. sub II. 1. Hinc quadrigæ fictiles fuerunt in fastigio Capitoli, ornatus gra-

tia, currum Jovis referentes. Ferunt, eas, quum in fornace coquerentur, adeo erevisse, ut eximā, nisi fornace diruta, non possent. Itaque quum illud omen ad incrementum imperii pertinere crederetur: negarentque Vejentes, apud quos ea facta fuerant, se Romanis tradituros, bello recuperatae sunt. Rem narrat *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 4. (16); *Festus* p. 274. 15. *Müll.*; et *Plutarch.* in *Poplic.* Ea postea ex marmore, vel aere reflecta sunt. *V. Liv.* 10. 23. ad fin. — e) Poetice tribuuntur Soli, Aurorae, etc. *Plaut. Amph.* 1. 1. 266. Cum quadrigis Sol exoriens. *Virg.* 6. *Aen.* 535. roseis Aurora quadrigis Jam medium aethero cursu trajecerat axem. *Tibull.* 3. 4. 17. Nox aetherium nigris emensa quadrigis Mundum. — f) Quadrigis eburneis in abaco, inter initia imperii, quotidie ludebat Nero, teste *Sueton. Ner.* 21. b. e. nello scacchiere. — g) Quadriga fuit aposphragisma in anulo *Plinii* junioris; ipse enim ait 10. *Ep.* 16. (al. 74.) extr. Signata est anulo meo, cuius est aposphragisma quadriga. ¶ 2. Latiori sensu dicitur et de aliis jumentis. *Varro* 2. *R. R.* 1. 14. Ut mea memoria asinus venierit sestertii millibus LX., et una quadrigae Romae constiterint quadringentis millibus. *Sueton. Ner.* 11. Circensibus commisit etiam camelorum quadrigas.

II.) Translate. ¶ 1. Ponuntur saepe ad significandam celeritatem atque impotentiam; quia in Circo quadrigae quam celerrime et effrenate ferebantur. — a) *Ennius* apud *Servium* ad *Virg.* 12. *Aen.* 499. irarumque effunde quadrigas. *Virgil.* ibid. moderatius dicit: irarumque omnes effundit habenas. *Plaut. Amph.* 1. 1. 294. Quadrigas si nunc inscendas Jovis, atque hinc fugias, ita vi poteris effugere infortunium. *Id. Aulul.* 4. 1. 13. Servus herile imperium ediscat, ut quod jubeat, citis quadrigis citius properet persequi. *Id. Paen.* 1. 2. 155. Discrucior miser, nisi illum jubeo quadrigis cursim ad carnificem rapi. *Id. Asin.* 2. 2. 14. Nam si buic occasione tempus se subterdixerit, numquam edepot quadrigis albis indispiscet postea. h. e. quadrigis Jovis, ut quidam interpretantur; et albis dici putant, b. e. citis, quia Graece ἀργός tum album, tum citum significat. (V. horum *Plauti* locorum interpretationem apud *De-Vita Antiq. Benev.* p. 234.) Huc pertinet illud *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 15. Quoniam in isto homine colendo tam indormivi diu, te mehercule saepe excitante, cursu corrigam tarditatem, tum equis, tum vero quoniam scribis poemata ab eo nostrum probari) quadrigis poeticis. — b) Proverb. est illud *Petr.* *fragm. Tragur.* 64. *Burm.* Jam quadrigae meae decucurrerunt, ex quo podagricus factus sum. ¶ 2. Translate dicuntur etiam de numero quaternario cujusvis rei. *Vopisc. Prob.* in fin. Nunc de Firmo, et Saturnino, et Bonoso, et Proculu dicemus. Non enim dignum fuit, ut quadrigae tyrannorum bono principi miscerentur. *Varro* 5. *L. L.* 12. *Müll.* Initiorum quadrigae locus, et corpus, tempus, et actio. — *AB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

QUADRIGALIS, e, adject. ad quadrigas pertinet, ut Quadrigales equi, *Paul. Diac.* p. 49. 14. *Müll.*

QUADRIGAMUS, i, m. 2. qui quater uxorem duxit, τετραγάμος. Vox hybrida ex Latino *quadrus*, et Graeco γάμος nuptiae. *Hieronim.* 1. advers. *Jovinian.* n. 15. Erubescant (mulieres) alterum (maritum) accipere, ne trigamis et quadrigamis comparentur.

QUADRIGARIUS, a, um, adject. (*V. voc. seq.*) pertinet ad circenses quadrigas. *Sueton. Cal.* 19. Postridie quadrigario habitu, curriculoque bijugi famosorum equorum, etc. (Qualis fuerit quadrigarius habitus, scire licet ex aurigae figura, quam habes apud *Visc. Mus. Pio-Clem.* T. 3. tab. 31., unde illustratur locus *Cod.* 11. 40. 4. Agitator rugosis sinibus.) *Inscript.* apud *Gruter.* 339. 5. QUADRIGARIA FAMILIA. h. e. servi operam dantes equis et quadrigis Circensibus. *Veget.* 1. *Veterin.* 56. et 4. ibid. 13. Quadrigarii pulvaris uncias tres. h. e. qui ex diverso pigmentorum genere mixtus, et per se adjuvat animalia, et aliis potionibus pro modo val curae ratione

miscetur, ut *Id. ibid.* 13. loquitur. Habet autem inde nomen, quod quadrigariis equis praecipue medatur.

QUADRIGARIUS, i, m. 2. τετραπληγάτης, ἡνίοχος, qui quadrigas agit, auriga: et is praecipue, qui quadrigas in Circo agit. *Varro* 2. *R. R.* 7. 15. Peritus belli alios (equos) eligit atque alit ac docet: aliter quadrigariis ac desultor. *Cic. fragm. orat. in toga cand.* apud *Ascon.* In eo exercitu praedonem, in introitu gladiatorem, in victoria quadrigarium. Ubi *Ascon.* De Antonio dici manifestum est, quod quum Sulla post victoriam Circenses faceret, ita ut honesti homines quadrigas agitent, fuit inter eos C. Antonius. *Arnob.* 2. 38. Cursores, pugiles, quadrigarii, desultores. Adde *Sueton. Ner.* 16. — *AB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

QUADRIGATUS, a, um, adject. τετραπληγός, quadrigis signatus, ut Nummus quadrigatus, h. e. denarius, cui quadrigatum imago impressa est. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 13. (45). Notae argenti fuere bigae atque quadrigae, et inde bigati quadrigatique dicti. *Liv.* 22. 58. Pretium fere in capita, equiti quingenos quadrigatos, trecentos pediti, servo centum. *Id. ibid.* 52. In capita Romana trecentis nummis quadrigatis, in socios ducentis, in servos centenis persolutis. *Paul. Diac.* p. 98. 3. *Müll.* Item nummi quadrigati et bigati a figura calaturae dicti.

QUADRIGEMINUS, a, um, adject. τετραπλοῦς, τετραδύπος. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 23. 35. (85). Carastis corpore eminere cornicula saepe quadrigemina. h. e. quatuor. Cf. *Isid.* 12. *Orig.* 4. Sunt autem illi quadrigemina cornicula.

QUADRIGENI. *V. QUADRINGENI.*

QUADRIGONUS, a, um, adject. τετραγώνος, tetragonus. Vox hybrida, a quadrus et γωνος angulus. *Claud. Mamert.* *Ep.* 1. a med. Numquam erit, ut figura ciculi ex duabus aut tribus lineis fiat, aut quadrigona ex tribus, aut trigona ex quatuor.

QUADRIGULA, ae, f. 1. deminut. a quadriga. — a) In plur. num. *Cic. Fat.* 3. Aut Philip- pus hasce in capulo quadrigulas vitare monebatur? — b) In sing. num. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (22). Laeva tribus digitis quadrigulam tenit. h. e. quatuor equulos junctos.

QUADRIGULARIUS, a, um, adject. ad quadrigulam pertinet, ut Quadrigularius pictor, qui nempe quadrigas pingebat, pittore, o verniciatore di carrozze. *Inscript.* apud *Donat.* 317. 6., quae est apud *Orell.* 4262. TI. CLAUDIUS SOTER PICTOR QUADRIGULARIUS.

QUADRIGUGIS, e, et

QUADRIGUGUS, a, um, adject. a quatuor et jugum. — a) Quadriguges equi, et absolute quadriguges, vel quadrigugi sunt equi quaterni uno jugo ad currum alligati. *Virg.* 10. *Aen.* 571. Quadriguges in equos adversaque pectora tendit. *Stat.* 12. *Theb.* 532. niveis victorem cernere vectum Quadrigugis. *Ovid.* 2. *Met.* 167. titulumque relinquunt Quadrigugi spatium. h. e. equi Solis. *Sil. It.* 4. 438. frenisque operata regendis Quadrigugis atro stimulat Bellona flagello. — b) Quadriguges, vel quadrigugi currus, qui quatuor equis trahuntur. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Tusc.* 44. 105. et apud *Varron.* 10. *L. L.* 70. *Müll.* Vidi-Hectorem curru quadrigugo raptarier. *Virg.* 12. *Aen.* 162. Quadrigugo invehitur currus. *Apul. Florid.* n. 16. Quadriguges et sejuges currus ponere alicui. — Quadrigugum certamen, quod quadrigugis, seu quadrigis fit. *Stat.* 6. *Theb.* 370. — *Hinc*

Quadrigugi, ōrum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more. *V. supra* sub a.

QUADRILATERUS, a, um, adject. qui quatuor latera habet, quadrilatero. *Capell.* 6. p. 231. Extra has formas, quidquid quadrilaterum est, τετραγών vocatur. *Boeth. Geometr.* 1. p. 1489. Quadrilatera (figura) est, quae sub quatuor rectis lineis continetur. *Boeth.* in *Gromat.* vet. p. 106. *Goes.* Quadrilatera forma est quatuor laterum totidemque angulorum. Adde *Isid.* 3. *Orig.* 12.; et *V. TRILATERUS.*

QUADRILIBRIS, e, adject. τετραλίτρος, qui est

pondo quatuor librarum. *Plaut. Aulul.* a. 5. v.

2. Quadrilibrem aulam auro onustam habeo.

QUADRILINGUIS, e, adject. qui quatuor linguas callet. *Gloss. Lat. Gr.* Quadrilinguis, τετραγλωσσός.

QUADRIMANIS, e, et

QUADRIMANUS, a, um, adject. qui quatuor habet manus. *Jub. Obseq. de prodig.* 111. C. Lælio, L. Domitio Coss. puella biceps, quadrupes, quadrimana, gemina feminea natura, mortua nata. *Id. ibid.* 73. alia positione. Pueri quadrupedes et quadrimanes nati. *Alii leg.* quadrupes et quadrumanes.

QUADRIMATUS, us, m. 4. τετραστία, aetas quatuor annorum. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 11. 58. (181). Sed ex his, quae sunt fortissima, nullum extra quadrimatū utilis est. Adde *eumd.* 8. *ibid.* 45. 70. (176). *Colum.* 7. *R. R.* 9. 2. Dum quadrimatū agant. Adde *eumd.* 9. *ibid.* 1. 7.

QUADRIMEMBRIS, e, adject. qui quatuor habet membra, seu qui quatuor pedibus ambulat, more bestiarum. *Capell.* 8. p. 272. in *carm.* Donec, jubente Baccho, Satyrus rapit jacentem (*Silenum*), Scapulisque dat supinum, Uvidumque quadrimembrem, Colloque complicatum, Utrius parrem reportat. *Alii leg.* hiantimembrem. *Gloss. Lat. Gr.* Quadrimembris, τετραμερής.

QUADRIMENSTRUS, a, um, et

QUADRIMESTRIS, e, adject. di quattro mesi, τετραμηνιαίος. *Impp. Arcad. et Honor. Cod.* 1. 32. 1. Breves etiam quadrimestruos ad officium palatinum noverint dirigendos. *Varro* 2. *R. R.* 2. 17. Sic nutricantur agni, quoad facti sunt quadrimestres. *Sueton. Ner.* 14. Consulatus quatuor gessit; primum bimestrem, tertium quadrimestrem.

QUADRIMULUS, a, um, adject. deminut. quadrimi. *Plaut. Paen. prol.* 85. Altera quinquennis, altera autem quadrimula, cum nutrice una perire. *Id. Capt.* 5. 3. 4. Quadrimulus parvulus.

QUADRIMUS, a, um, adject. di quattu'r anni, τετραετής, qui habet quatuor annos: *V. etymon.* in *BIMUS.* *Cic.* 16. *Fam.* 22. Una omnino interpositio difficilior est, de quadrimo Catone. h. e. de re gesta a Catone Uticense in aetate quatuor annorum. *Horat.* 1. *Od.* 9. 7. Quadrimum meum. *Liv.* 27. 37. Infantem natum esse quadrimo parem. *Varro* 1. *R. R.* 20. 1. Quadrimi boves. *Colum.* 4. *R. R.* 16. 1. Quadrina vitis. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 44. 69. (171). Quadrinae equae. *Id. ibid.* 45. 70. (176). Quadrimi tauri. *Dig.* 23. 4. 19. Dies annua, bima, trima, quadrina.

QUADRINGENARIUS, a, um, adject. qui quadringentos continet. *Cic.* 6. *Att.* 1. a med. Deiotarus habet cohortes quadringenarias nostra armatura triginta. *Liv.* 7. 7. Quadringenariae octo cohortes scribuntur. *Alii leg.* quadringenariae. — *Quadringenarius* seu *quadringenarius judex* dicitur, cui equestis census erat quadringentorum millium sestertiorum, ut *ducenarius* est appellatus, cui ducenta tantum millia sestertiorum. *V. DUCENARIUS.* Hinc *Inscript.* apud *Murat.* 1048. 4. C. VALLIO QUIR. POSTUMO IVDICI INTER QUATRINGENARIOS ADLECTO A DIVO ANTONIO PIO etc. Alia apud *Gruter.* 431. 7. L. LVCCIO L. F. TET. HIBERO IVDICI CCCC. SELECTO etc.

QUADRINGENI et quadrigeni, ae, a, adject. quattrocento, nomen distributivum. *Varro* 2. *R. R.* 8. 3. In Reatino trecentis ac quadrigenis millibus admissarii aliquot venerunt. *Sueton. Vitell.* 13. Singuli apparatus quadringenis millibus nummum constiterunt. *Liv.* 8. 11. extr. Denarios nummos quadringenos quinquagenos vectigal populus jussus pendere quotannis in singulos.

QUADRINGENTARIUS. *V. QUADRINGENARIUS.*

QUADRINGENTENARIUS, a, um, adject. idem ac quadringenarius, teste *Priscian.* de *ponder.* p. 1355. *Putsch.*

QUADRINGENTENI, ae, a, adject. Est falsa lectio: *V. QUADRINGENTI.*

QUADRINGENTESIMUS, a, um, adject. quattrocentesimo, τεσσαράκιστος, quater centesimus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 6. 6. (16). Anno Urbi,

quadringentesimo septuagesimo secundo. *Liv.* 6. 45. Quadringentesimus aonus.

QUADRINGENTI, æ, a, adjact. numeri cardinalis, *quattrocento*, τετρακκοσιοι, quater centum. *Cic.* 1. *de republ.* 37. 58. Videsne igitur minus quadringentorum annorum essa banc urbem, ut sine regibus sit? *Id.* *Pis.* 5. 10. Centum prope annos legem Æliam et Fufiam tenueramus, quadringentos iudicium rationemque censoriam. *Id.* 2. *Divinat.* 21. 48. Dixisti multa de casu, ut, Venerium iaci posse casu, quatuor talis jactis; quadringentis, centum Venerios oon posse casu consistere. *Juvenal.* 1. 105. quinque tabernæ Quadringenta parant. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 17. 24. (64). Primus autem Scaurus ædilitate sua centum quinquaginta pantheras misit, dein Pompejus Magnus quadringentas decem, divus Augustus quadringentas viginti. *Id.* *ibid.* 43. 68. (170). Singulas (asinas) quadringenta millia nummum enixas. h. e. prolem enixas, quæ ita præstaret, ut tot nummorum millibus venderentur. *Alii et ipse* Forcellinus leg. quadringentena; sed quadringenta vel quadringena legendum esse viderat jam *Drakenborg.* ad *Liv.* 45. 16. Similiter *Vitruv.* 10. 14. Quadringentis versationibus imi tympani. *Alii minus recte* quadringentis. *Martial.* 5. 23. Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ. h. e. equitum Romanorum, quorum census sunt quadringenta millia sesterti.

QUADRINGENTIÆ vel quadringentis, adverb. *quattrocento volte*, τετρακκοσίαις, quater centies, vel quater centum. *Cic.* 4. *Verr.* 10. 26. HS quadringentis accepisse te arguo contra leges. h. e. quadringentis centena millia. Adde *eumd.* 2. *Phil.* 37. 93. et *Rabir. Post.* 8. 21.

QUADRINI, æ, a, adjact. *quattro*, idem ac *quaterni*, vel *quatuor*. *Varro* 8. *L. L.* 55. *Müll.* Sicut est ab uno uni, a tribus trini, a quatuor quadrini, sic a duobus duini, non bini dicerentur. Sic *Müllerus ex Codd.*; Forcellinus ex vulg. *libris* quadrini. *Cato R. R.* 18. 1. et 3. Quadrina vasa. *Pomponius apud Non.* p. 483. 25. *Merc.* Plus quæsti facerem, quam quadrinas si haberem molas. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 36. 43. (120). Trinis, aut quadrinis diebus. *Id.* 7. *ibid.* 50. 51. (170). Febris quadrini circulus. *quartana*. *Arnob.* 6. 5. Quadrini cardines. *Id.* 7. p. 24. Una commixtio quadrinis copulata de frugibus. *Apul. Dogm. Plat.* 1. Quadrinæ temporum vices.

QUADRINOCTIUM, ii, n. 2. *quattro notti*, quatuor noctium tempus. Agnoscitur a *Priscian.* de *fig. num.* p. 1357. *Putsch.*, sed nullum adest scriptoris exemplum. *Gloss. Lat. Gr.* Quadrinoctium, τετρανοκτία.

QUADRIPARTIO, is, ire, a. et

QUADRIPARTIOR vel quadripartior, Iris, Itus sumi, iri, dep. 4. Part. *Quadrupartitus* in fin. — *Quadrupartire*, vel *quadrupartiri* est in quatuor partes dividere. — a) Depon. legitur tantum in *Gloss. Lat. Gr.* *Quadrupartior*, τετραπῶς μερίζω, et *Not. Tir.* p. 109. — b) Passivè. *Dictys Cret.* 1. 19. Per æquationem numeri atque partium quadripartitur exercitus. — Hinc Part. præter. pass.

Quadrupartitus et sæpius in novis edition. *quadrupartitus*, a, um, τετραμέρης, quadripartito, divisus in quatuor partes. *Cic.* 3. *Verr.* 12. 34. Quare hæc eadem erit quadripartita distributio totius accusationis meæ. *Id.* 1. *Tusc.* 28. 68. Commutationes temporum quadripartitæ. *Varro* 5. *L. L.* 12. *Müll.* Quare sit, ut ideo fere omnia sint quadripartita. *Id.* 9. *ibid.* 31. An non vides, ut Græci habeant eam (orationem) quadripartitam? *Quintil.* 1. 5. 38. Quadrupartita oratio. et 5. 14. 5. ratiocinatio. *Tac.* 13. *Ann.* 39. *Quadrupartito* exercitu, hos subruendo vally inducit; alios scalas menibus admoveat; multos etc. *Id.* 5. *Hist.* 20. Presidia modicis vicis quadripartita Civitibus invasit. V. *Plin.* loc. cit. in **QUADRIFLUVIUM**.

QUADRIPARTITIO vel quadripartitio, ònis, f. 3. divisio in quatuor partes. *Varro* 5. *L. L.* 11. *Müll.* *Quadrupartitio* magis sic apparebit. *Id.* 7. *ibid.* 5. Si quid excidit ex hac quadripartitione.

QUADRIPARTITÒ vel quadripartitò, adverb.

in quatuor partes dividendo. *Colum.* 4. *R. R.* 26. 3. Brachia quadripartitò locabimus.

QUADRIPARTITUS, a, um. V. **QUADRIPARTITIO** in fin.

QUADRIPÉDUS. V. **QUADRUPEDUS**.

QUADRIPERTITIÓ, ònis, f. 1. et

QUADRIPERTITÒ, adverb. et

QUADRIPERTITUS, a, um, particip. V. **QUADRIPARTITIO**, **QUADRIPARTITO** et **QUADRIPARTITUS**.

QUADRÍPES. V. **QUADRUPES**.

QUADRÍPLATOR, òris. V. **QUADRUPULATOR**.

QUADRÍPLATUS, a, um, adjact. idem ac *quadrupartitus*. Legitur in quibusdam MSS. apud *Varron.* 9. *L. L.* 31., ubi alii et ipse *Müllerus* leg. *quadrupartitus*.

QUADRÍREMIS, is, f. 3. τετρήρης, navis, quæ quatuor remorum ordines habet; quam quater surgens instructi remigis ordo commovet, ut *Lucan.* 3. 530. ait. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (207). ex Aristotele tradit, primos Carthaginienses quadriremum fecisse. *Cic.* 7. *Verr.* 33. 86. Egre ditur Centuripina quadriremi Cleomenes et portu. V. dicta in **DECEMREMIS**. *Cæs.* 3. *B. C.* 24. Has (triremes) quum audacius progressas Libo vidisset, sperans intercepti posse, quadrirèmes v. ad eas misit. *Liv.* 24. 33. Et ab Appio legati per portum missi forte in quinquere mi erant. Premissa quadrirémis, quum intrasset fauces portus, capitur. — Etiam adjectivè more usurpatur. *Faulin.* *Nolan. carm.* 21. 73. Scapham sequacem quadrirémis machinæ Ad banc opem paraverat.

QUADRÍSEMUS, a, um, adjact. qui quatuor syllabarum est; idem ac *tetrasemus*. Vox hybrida: a *quatuor*, et *σῆμα* signum. *Capell.* 9. p. 331. Proceleusmaticus, qui ad numeros aptatur, quadrise mo (numero) exordium debet accipere.

QUADRÍSEXTIUM, ii, n. 2. quadruplex sextarius. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 147.

QUADRÍSOMUS. V. **BISOMUS**.

QUADRÍSULCUS, a, um, adjact. τετραχλῶχιν, di quattro punte, quatuor cuspides habens. *Lactant.* ad illud *Stat.* 3. *Theb.* 320. volat ignea moles Sæva dei mandata ferens cælumque trisulca Territat omne coma: hæc habet: Pro quadrisulca, quia fulmen ex quatuor constat, aqua, igni, nube, vento.

QUADRÍSULLABUS, a, um, adjact. qui quatuor syllabas habet. *Augustin.* *Musica.* 3. 11. Fac igitur hoc idem in ionico quolibet, vel alio quolibet quadrisyllabo sex temporum.

QUADRÍVIVUM, ii, n. 2. *Quadrivivum* pro *quadrivium* scriptum est in Latino Lapide, quem in *CREPIDO* retulimus. Ut enim *quadrupes*, et *quadripedans* in *Virg.* 5. *Ecl.* 26. et 11. *Æn.* 614. et in *Varro.* apud *Non.* p. 69. 25. et in *Accio* apud *eumd.* p. 144. 18. *Merc.*, testibus *Pierio* et *Dausquio*, in optim. MSS. legitur: sic contra *quadrivivum* scribitur. Adde aliam *Inscript.* apud *Henzen.* 6614. — Ceterum *quadrivivum*, Ital. *crocicchio*, *quadrivio*, τετρακόδιος, locus publicus, ubi quatuor viæ concurrunt.

1.) Proprie. *Catull.* 58. 4. Nunc in quadriviis et angipertis. *Juvenal.* 1. 63. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadrivio?

11.) Figuratè. Apud *Boeth.* *Arithmet.* 1. 1. quadrivium appellantur quatuor artes mathematicæ, h. e. arithmetica, musica, geometria et astronomia.

QUADRÍVIVUS, a, um, adjact. ad quadrivium pertinens. *Dii quadrivii* sunt quadriviorum præsidēs. V. **BIVIVUS**.

QUADRO, as, avi, atum, are. 1. Part. *Quadrans* V. loco suo; *Quadratus* in fin.; *Quadrans* sub A. II. — *Quadrare*

A) Active est in quadrum redigere, τετραγωνίζω (It. *squadrare*, *quadrare*; Fr. *équarrir*; Itisp. *quadrar*; Germ. *viereckig* oder *viereckig machen*; Angl. *to square*, *make square*).

1.) Proprie. 1. Stricto sensu in re physica. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 13. Sexagenum pedum abies atque populus singulis operis ad unguem quadrantur. *Boeth.* p. 741. Quadrare circulum est

circuli continentiam in quadratum extendere. 2. Latiori sensu da numero. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 34. Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro et Tertia succedant, et quæ pars quadrat acervum. h. e. quaternum facit, siva 4000 talenta constituit.

11.) Translate. *Cic.* *Orat.* 58. 197. Sic mioime animadvertet delectationis aucupium, et quadrandæ orationis industria. h. e. oratorio numero componendæ, construendæ, perficiendæ.

B) Neutorum more sæpe adhibetur, et significat ex omni parte congruere, convenire, consentire, apte cadere, *quadrare*, *star bene*, *adattarsi*, *conferarsi*: quemadmodum quadrati lapides in structura facile componuntur, et apte sedent.

1.) Proprie. *Virg.* 2. *G.* 277. nec secius omnis in unguem, Arboribus positus, secto via limite quadrat. Ubi *Servius*: consentiat, congruat. Translatio a quadris lapidibus, qui sibi invicem bene conveniunt.

11.) Translate. 1. Sæpe de iis, quæ sibi invicem conveniunt. *Cic.* 3. *Orat.* 44. 173. Versus in oratione si efficitur conjunctio verborum, vitium est: et tamen eam conjunctionem, sicuti versum, numerose cadere et quadrare et perficere volumus. *Quintil.* 9. 4. 60. Præcipuum in hoc opus est, scire, quod quoque loco verbum maxime quadrat. *Cic.* 4. *Att.* 18. *sub fin.* Visum est hoc mihi ad multa quadrare. *Id.* *B. ut.* 11. 43. Quoniam tibi ita quadrat, omnia fuisse io Themistocle. paria et Coriolano. h. e. placet, veri similis videtur, credibilia sit. — *Id.* *Cæl.* 29. 60. Nisi omnia, quæ cum turpitudine aliqua dicerentur, in istam (*Clodiam*) quadrare apte viderentur. V. **QUADRANTARIUS**. 2. De numero. *Cic.* 3. *Verr.* 36. 92. Quomodo ex decies HS. sexcenta facta sicut; quomodo sexcenta eodem modo quadrarior, vos existimabitis. Ubi *Pseudo-Ascon.* solida facta sint, ut neque plus quidquam, neque minus inveniat in summa. Ubi enim ratio siva fraude est, difficile est sexcenta, detractis quadringentis, quadrare et solidari, vel solida fieri, quin aut minus, aut plus aliquid reperiat. Hæc *Pseudo-Ascon.* — Hinc Part. præter. pass.

Quadratus, a, um, adjective usurpatur, et est quadrus, quadrus, in quadrum redactus, τετραγώνος, *quadro*, *quadrato*, *ridotto* in *quadro*.

1.) Proprie. 1. Generatim. — a) *Quadratus* est quatuor lineas rectas æquales habens, et totidem rectos angulos. *Frontin.* in *exposit. formæ.* p. 30. *Goes.* Longitudinem per latitudinem metimur, deinde totam per crassitudinem, et sic efficiemus pedes quadratos, seu solidos. *Varro* apud *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (91). Quadrata basis, et 17. *ibid.* 11. 16. (80). Quadrati anguli. h. e. recti. *Id.* 33. *ibid.* 4. 21. (75). Emissaria quina pedum quadratorum ternum. di tre piedi per ogni verso. — b) *Quadratus* est etiam, qui quatuor lineis parallelis continetur, licet hæc inæquales sint, et tantummodo ad angulum rectum dispositæ, *rettangolo*. *Coripp.* *Laud. Justin.* 4. 37. quadratæ cæsa bipeoni Fraxinus. Hinc via, vel aliud opus lapide vel saxo quadrato structum opponitur ei, quod constat ex silice, qui multilateralis et multangulus est. *Liv.* 10. 23. Semitam saxo quadrato a Capena porta ad Martis straverunt ædiles curules. *Id.* 6. 4. *extr.* Capitolium saxo quadrato substructum est. *Frontin.* *Aquæd.* 124. Ductus, qui lapide quadrato consistunt. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (89). Fornice quadrati lapidis. — c) Quadrata littera, *mayuscola*, major, et rectis quadratisque lineis deformata. *Petron.* *Satyr.* 29. Canis ingens in pariete erat pictus, superque quadrata littera scriptum, CAVE CADEM. — d) *Quadratum pallium*, τετραγωνον ἱμάτιον, ex duobus plagiis confectum, quarum utraque quadrata est, h. e. quatuor angulos habet: libula in humeris neclitur, a lateribus utraque apertum: ejusmodi sunt diaconorum in Ecclesia operantium. Ita *Ferraz.* de *re vest.* var. in loc. Nam aliter *Salmas.* ad *Tertull.* *Pall.*, *Ruben.* etc. ut in re satis obscura, opinantur. V. **PALLA** et **ROTUNDUS**. *Petron.* *Satyr.* 135. Anus incincta quadrato pallio. — e) *Quadratus numerus*, planus, apud mathematicos

est, qui ex ductu unius numeri in se nascitur, ut *quatuor*, quæ sunt ex multiplicatione binarii: quadratus undique, seu cubus est, qui sit ex radice in quadratum planum rursus ducta, ut si binarius ducatur in quaternarium, sit octonarius, qui est cubus. Hujus posterioris mentio sit a *Gell.* 1. 20. ¶ 2. Speciatim *quadrata Roma* (apud *Festum* p. 258. 5. *Müll.*) locus in Palatio ante templum Apollinis dicitur, ubi reposita sunt, quæ solent boni ominis gratia in urbe condenda adhiberi: quia saxo munitis est initio in speciem quadratam. Ejus loci Ennius meminit, quum ait: Et quis existerit (corrigere cum cl. *Vahlen.* Et qui sextus erat) Romæ regnare quadratæ. *Solin.* 1. dicit, Romanum primum dictam esse quadratam, quod ad æquilibrium foret posita. Quibus verbis significat totam Urbem, non locum in Urbe. et hoc videtur significare Ennii versus, quem alii ita leg. Et quis se sperat Romæ regnare quadratæ? Fusc tamen *Salmas.* errore lapsus *Solinum* conatur ostendere: sed *Roma quadrata* videtur ideo recte dici potuisse tempore Romuli, quia tota urbs Palatino monte continebatur, qui quadratam figuram habet. ¶ 3. Item speciatim, quadratum agmen, *ordinantia in quadro*, acies ita disposita, ut quadratam quasi formam habeat, directis ordinibus, et ab omni parte milite firmatis, in medium receptis impedimentis, ut quacumque hostis incurrerit, facile et sine tumultu resisti possit: *V. ORBIS. Tibull.* 4. 1. 100. Tunc tibi non desit faciem componere pugna: Seu sit opus, quadratam acies consistat in agmen, Rectus ut æquatis decurrat frontibus ordo: Seu etc. *Farro* apud *Serv.* ad *Virg.* 12. *Æn.* 121. Duo genera agminum: quadratum, quod immitis etiam jumentis incedit, ut ubivis possit considere: pilatum alterum, quod sine jumentis incedit, sed inter se densum est, quo facilius per iniquiora loca transmittatur. *Auct. B. G.* 8. 8. Pæne quadrato agmine instructo, in conspectum hostium exercitum adducit. Hinc agmine quadrato incedere, *marciare in ordine di battaglia*, paratum ad pugnam, tamquam si hostis sit in conspectu. *Sall. Jug.* 105. Neque tamen socors victoria, aut insolens factus; sed pariter atque in conspectu hostium, quadrato agmine incedere. *Seneca Ep.* 59. ante med. Ire quadrato agmine exercitum, ubi hostis ab omni parte suspectus est, pugna paratum. Adde *Cic.* 2. *Phil.* 42. 108. et 5. *ibid.* 7. 20. et 13. *ibid.* 3. 18., quibus locis, ad augeendam in Antonium invidiam, quadrato agmine ius dicit in curiam, etc. quasi cives suos hostes judicaret. ¶ 4. Item, statura quadrata, *ben complexa, ben formata*, media, neque procera, neque humilis. *Sueton. Vesp.* 20. Statura fuit quadrata, compactis firmisque membris. *Cels.* 2. 1. Corpus habilissimum quadratum est, neque gracile, neque obesum. *Colum.* 6. *R. R.* 1. 3. Parandi sunt boves novelli, quadrati, grandibus membris, cornibus proceris, etc. *Id.* 7. *ibid.* 2. 3. Pinguis situs proceras oves tolerat, gracilis quadratas, et *ibid.* 12. 4. de cane villatico. Probatur quadratus potius, quam longus, aut brevis. *Id.* 7. *ibid.* 9. 1. Quadratus verres. *Id.* 8. *ibid.* 2. 8. Quadrata gallinæ. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (56). Quadrata signa. h. e. statuæ. *Id.* *ibid.* (65). Lysippus statuariae arti plurimum traditur contulisse, capillum exprimendo, capita minora faciendo, quam antiqui, corpora graciliora siccioraque, per quæ proceritas signorum major videretur. Non habet Latinum nomen symmetria, quam diligentissime custodivit, ova intactaque ratione quadratas veterum statuas permutando; vulgoque dicebat: Ab illis factos, quales essent homines; a se quales viderentur esse. ¶ 5. *Quadratus versus*, iambicus octonarius, qui quatuor habet combinationes vel mensuras. *Terentian.* p. 2434. *Putsch.* Sed hic trimetrus quando duplicem pedem a capite sumit, tunc quadratus dicitur, Idemque dictus est et octonarius. Ergo ante versum collocabo iambicum, Phaselus ille, quem videtis hospites. Quadratus iste talis efficit potest: Adest celer phaselus ille, quem videtis hospites. *Gell.* duos ex Ennio tales refert versus 2. 29. extr. Alium ex eodem recitat 4. 7. quam quadrato numero

factum dicit, ex septem, non octo iambis constantem.

II.) Translate. Oratio quadrata, in qua verba apte congruunt, ut quadrati lapides in structuris. *Quintil.* 2. 5. 9. Lanis et quadrata, sed virilis tamen compositio. *Diomed.* 2. in fin. structuram quadratam vocari ait, si in fine periodi penultimus pes fuerit pyrrhicus, et pæon primus successerit, v. gr. *fugit vaniloquus*. — Hinc

Quadratum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est figura quadrata, corpus quadratum, un quadrato. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Tusc.* 24. 57. Pusionem quemdam Socrates interrogat de dimensione quadrati. *Id.* 1. *Nat. D.* 10. 24. At mihi (forma) vel cylindri, vel quadrati, vel cono, vel pyramidis videtur esse formosior. *Id.* 2. *Fin.* 13. 36. Quid iudicant sensus? Dulce amarum; lenè asperum; prope longe; stare juvare: quadratum rotundum. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 100. Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis. *Quintil.* 1. 10. 41. Illa circumcurrentes linea — si quadratum paribus oris efficiat. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 22. 51. (189). Quaterna cubita soli in quadratum quaternis denariis venundantur. in quadro. ¶ 2. Speciatim apud astrologos quadratum est, quum planeta, v. gr. sub quo quis nascitur, eo tempore distat ab alio sidere, puta a sole, quarta signiferi parte, b. e. trium signorum spatium: triangulum, quum tertia, b. a. quatuor signorum spatium. *Cic.* 2. *Divinat.* 42. 89. Sic *Plin.* 2. *Hist. nat.* 18. 16. (80). Luoa in quadrato sulis dividua est, in triquetrum saminiani ambitur orbe, impletur autem in adverso. *Id.* *ibid.* 79. 81. (191). vocat hæc quadrata mundi.

Quadratus, i, m. 2. (subaudi lapis) absolute est marmor quadratum. *Cassiod.* 2. *Variar.* 7. Marmorum quadrati, qui pessim diruti negliguntur, etc.

QUADRULA, æ, f. 1. parva quadra. *Solin.* 37. a med. de quadam gemma. Nunc bractearum, nunc pulveris habet quadrulas.

QUADRUM, i, n. 2. *V. QUADRUS* in fin.

QUADRUPEDANS, antis, particip. a quadrupedo (quod *V.* loco suo), vel adject. quatuor pedibus incedens. Ennius apud *Diomed.* 1. p. 336. *Putsch.* sublimiter quadrupedantes flammam halitantes. *Plaut. Capt.* 4. 2. 34. Quadrupedanti cruciantur canterio advehuntur. *Virg.* 8. *Æn.* 596. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 45. 70. (182). Equo iusta quadrupedante. *Ovid.* 12. *Met.* 450. Ampyca quid referam? qui quadrupedantis Ecbelli (Centauri) fisis in adverso cornu sine cuspidis vultu. — Hinc

Quadrupedans, antis, m. 3. absolute de equis. *Virg.* 11. *Æn.* 614. perfractaque quadrupedantum pectora pectoribus rumpunt.

QUADRUPEDATIM, adverb. more quadrupedantis. Agnoscitur a *Charis.* 2. p. 163. *Putsch.* QUADRUPEDIA vel quadrupedia. *V. QUADRUPES.*

QUADRUPEDO, adverb. *V. QUADRUPEDUS* sub b.

QUADRUPEDO, as, are, n. 1. quatuor pedibus incedere. *Gloss. Cyrill.* Τετραποδίζω, quadrupedo. *V. QUADRUPEDANS.*

QUADRUPEDUS et quadrupedus, a, um, adject. qui per quatuor pedes sit. — a) Usurpatur de hominibus, qui quadrupedum ritu ambulant, carponi. *Ammian.* 14. 2. Per ancoralia quadrupedo gradu repentes. — b) Fronto 2. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 1. Nam etsi æque pernecitas eorum exercetur, sive quadrupedo currant atque exercentur, siva totum. Hioc apparet, hac voce quadrupedo, scilicet gradu, significari citatum equorum cursum, quem nos galoppo dicimus. *Id.* vero plenus de oration. *Ep.* 1. Verum sententias ejus tolutares video, quamquam quadrupedo concito cursu tenere nusquam, pugnare nusquam. Hic quadrupedo est pro quadrupedo, atque etiam translato sensu. Ceterum quadrupedo nonnullis adverbium est.

QUADRUPES et quadrupes, pædis, omni. gen. 3. Quadrupes legitur in quibusdam antiquis codicibus, v. gr. *Virg.* 5. *Ecl.* 25. nulla naque a-

mnem Libavit quadrupes: Pierio teste. et 11. *Æn.* 614. quadrupedantum: testa eod. *V.* et QUADRIMANUS. — Quadrupes est quatuor pedes habens, τετραπῶς, che ha quattro piedi, quadrupede: et usurpatur

a) Adjective. — a) De brutis animalibus. Ennius apud *Gell.* 18. 5. et *Macrob.* 6. *Saturn.* 9. Deoque vi magna quadrupes eques atque elephanti Projiciunt sese. h. e. equus. *V. Gell.* loc. cit., *Non.* p. 106. 31. *Merc.*, et *Philargyr.* ad *Virg.* 3. *G.* 116. Ceterum *Apul.* 6. *Met.* Equestri celeritate, quadrupedi cursu solum replaudens. — b) De hominibus. *Ter. Andr.* 5. 2. 24. Cura asservandum, atque audiri? quadrupedem constringito. h. e. ita vincito, ut demisso capite et corpore quadrupes esse videatur. *Ovid.* 15. *Met.* 221. Editus in lucem jacuit sine viribus infans; Mox quadrupes, rituque tulit sua membra ferarum. *Sueton. Cal.* 27. Multos honesti ordinis ad bestias condemnavit, aut bestiarum more quadrupedes cavea coercuit. *costrinse a star in gabbia carponi*: b. e. genibus simul et manibus nitentes. Sic *Ner.* 48. Ita quadrupes per angustias effossæ cavernæ receptus.

B. Absolute, substantivorum more — a) Fem. genere, et subintelligitur bestia, vel belua. *Nævius* apud *Non.* p. 9. 24. *Merc.* Ducite eo cum argutis linguis multas quadrupedes. *Cato R. R.* 102. Si bovem, aut aliam quamvis quadrupedem serpens momorderit. Ennius apud *Non.* p. 407. 22. *Merc.* Adducit quadrupedem invitam, indomitam, injugem. *Pacuvius* apud *Cic.* 2. *Divinat.* 64. 133. Quadrupes tardigrada, agrestis, humilis, aspera. *Cic.* *ibid.* 44. 114. quadrupes qua vasta tenetur. *Farro 7. L. L.* 39. *Müll.* Quum (nostri) maximam quadrupedem, quam ipsi habent, vocarent bovem, et in Lucanis Pyrrhi bello primum vidissent apud hostes elephantos, id est quadrupedes cornutas, etc. *Virg.* 5. *Ecl.* 25. nulla neque amnem Libavit quadrupes. Adde *Plin.* 8. *Hist. nat.* 17. 23. (62). et 10. *ibid.* 33. 50. (96). — b) Masc. gen.: cf. *Quintil.* 8. 6. 20. Pro equo (dixerunt) quadrupedem. *Plaut. Asin.* 3. 3. 11. Jam calcari quadrupedem agitato adversum cli-vum. *Accius* apud *Non.* p. 495. 20. *Merc.* Recprime parumper vim citatum quadrupedum. *Cic.* 2. *Nat. D.* 60. 151. Efficiamus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones, quorum celeritas atque vis nobis ipsis avertit vim et celeritatem. *Farro 1. R. R.* 20. 1. De omnibus quadrupedibus prima est probatio, qui idonei sint boves, etc. *Virg.* 11. *Æn.* 714. Quadrupedemque citum ferata calce fatigat. *Id.* 7. *ibid.* 560. Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit. h. e. cervus. — Sic de hominibus per contumeliam. *Cic.* 1. *Parad.* 3. 14. Ut nihil inter te atque quadrupedem aliquid putares interesse. *At Orellius legit aliquid; alii hanc vocem omittunt.* et *Id.* *Dom.* 18. 48. Hoc ministro omnium non bipedum solum, sed etiam quadrupedum impurissimo. *Apul.* 7. *Met.* Quadrupes nequissime. — c) Neutr. gen., et subintelligitur animal vel pecus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 25. 37. (89). Crocodilum habet Nilus, quadrupes malum, et terra pariter ac flumine infestum. *Id.* 11. *ibid.* 36. 43. (120). Pennatum quadrupes. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 33. Pecus lanatum, ceteraque quadrupedia tempus idoneum est castrandum. *Fulgat. interpr. Act. Ap.* 10. 12. In quo erant omnia quadrupedia. *Augustin. de morib. Manich.* c. 9. Volatilia in ventis, quadrupedia in igne, bipedia in fumo. *Isid.* 12. *Orig.* 1. Quadrupedia vocata quia quatuor pedibus gradiuntur. — Cum appositio homines, *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 10. (50). Et in tritici genere pars aliqua pabuli est quadrupedum causa sati, ut sarra-go, et in leguminibus, ut vicia; at commune quadrupedum hominumque usui lupinum.

QUADRUPULARIS, e, adject. quadruplus. *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 19. a med. Numerus duplaris, triplaris, quadruplaris. Alii rectius leg. quadruplus. Certa est lectio apud *Boeth. Music.* 2. 8. p. 1090. Numeri quadruplares omnes el diagoni I., IV., XVI., LXIV.

QUADRUPULATOR et quadriplator, ōris, m. 3. ¶ 1. Generatim dicitur quadruplator, qui quip-

piam augeat in quadruplum, ut apud *Apul. de Mag.* — Hinc figurate *Seneca 7. Benef. 25.* Mala istis improbis et importunis beneficiorum suorum quadruplicatoribus eveniat, qui tam bellam rem, admonitionem inter amicos, sustulerunt. *h. e.* qui beneficia sua ultra modum extollunt, et quasi in quadruplum sibi reddi postulant. ¶ 2. Spectatim est Ital. *accusatore publico*, *ἐνδείκτης*, *ὠκοφάντης*, delator criminis: a *quadruplum*, sive quia huiusmodi homines pro delationis premio quartam partem in bonis damnatorum consequantur: sive quod deferrent crimina publica, quorum convicti damnabantur quadrupli, ut aleæ, aut pecunie gravioribus feneratæ usuris, quam per leges liceret. Posteriorem nominis causam adducit *Paul. Diac. p. 259. 3. Müll.*: utramque *Pseudo-Ascon.* quum in *Cic. Divin. in Q. Cæcil. 7. ad fin.*, tum in *4. Verr. 7. extr.*, sed priori suffragatur hic *Taciti locus 4. Ann. 20. M. Lepidus* quartam partem accusatoribus, secundum necessitudinem legia, cetera liberis concessit. *Cic. 4. Verr. 8. 22.* Petit Nævius Turpio quidam, istius excursor et emissarius, homo omnium ex illo conventu quadruplicatorum deterrimus. *Liv. 3. 72.* Populus R. quadruplicatoris personam latuit. *Adde Plaut. Pers. 1. 2. 18.* ¶ 3. Item apud *Sidon. 5. Ep. 7.* quadruplicatores sunt, qui portoria conducunt, unde quartam partem lucrantur.

QUADRUPLEX, a, um. *V. QUADRUPL.* QUADRUPLEX et quadriplic, icis, adject. ¶ 1. Generatim est quatuor continens, quadruplus, *quadruplo*, *quadruplicato*, *quadruplices*, *τετραπλοῖς*. *Plaut. Curc. 5. 2. 21.* Quam ego pecuniam quadruplicem abs te auferam. *quattro volte tanta*, et *Liv. 30. 10.* Onerariarum quadruplicem ordinem pro muro adversus hostem opposuit. *Auson. de Urbib. 11. 1.* Quis Catinam sileat? quis quadruplices Syracusas? *h. e.* quæ ex quatuor urbibus constare dicuntur. (*V. Cic. 6. Verr. 53. 118.*) *Plin. 15. Hist. nat. 21. 23. (85).* Sorbis quadruplex differentia. *Id. 27. ibid. 8. 38. (60).* Circæa radice semipedali triplici ferme, aut quadruplici. *Cic. Arat. 92.* Delphinus jacet baud nimio lustratu nitore, Præter quadruplices stellas in fronte locatas. *quattro stelle*, et *Quintil. 11. 3. 151.* Rei quadruplex observatio. *Id. 9. 3. 75.* Stimilium fere quadruplex ratio. (*cf. eumd. 5. 8. 7.*) ¶ 2. Spectatim *quadruplex judicium*, centumvirale. *V. CENTUMVIRI.* ¶ 3. *Quadruplex* etiam dicitur, qui quater aliquid perficit. *Auct. Priap. 83. 33.* Tereris usque, donec, ab miser, miser, Tripleque quadruplexque compleas specum. *h. e.* terque quaterque.

QUADRUPPLICATIO et quadriplicatio, ōnis, f. 3. *τετραπλοῖσιν*, repetitio quater facta alicuius rei. *Capell. 7. p. 258.* Quadruplicatio numeri. *V. TRIPPLICATIO.* *Ulp. Dig. 44. 1. 2.* Illud tenendum est, omnem exceptionem, vel replicationem exclusoriam esse. Exceptio actorem excludit, replicatio reum. Sed et contra replicationem duplicatio, et contra duplicationem solet dari triplicatio, et contra triplicationem rursus quadruplicatio: et ita deinceps multiplicentur nomina, dum aut reus, aut actor objicit. Ita *Haloander*: sed apud *Torrentin.* *τὸ quadruplicatio* non habetur.

QUADRUPPLICATIO, adverb. *quattro volte tanto*, quater multiplicando. *Plin. 2. Hist. nat. 17. 14. (76).* Saturni et Jovis stellæ duplicato degrediuntur a sole; Martis etiam quadruplicato. *Id. 14. ibid. 4. 5. (51).* Emptis quadruplicato vineis illis intra decimum fere curæ annum. *h. e.* pretio quater majore, quam prius constituerant.

QUADRUPPLICATUS, a, um. *V. QUADRUPLICO.* QUADRUPPLICITER, adverb. *quadruplicatamēte*, quadruplicato. *Boeth. Aristot. Topic. 2. 3. p. 676.* Quoniam contraria connectuntur quidem sibi invicem sex modis, contrarietatem faciunt quadrupliciter complexæ. *Id. in Aristot. Prædicam. 4. p. 192.* Dicitur autem alterum alteri opponi quadrupliciter. *Isid. 3. Orig. 7.* Continet in se inferiorem numerum tripliciter, aut quadrupliciter.

QUADRUPPLICO, as, avi, atum, are, a. 1. (*quadrus et plico*). Part. *Quadruplicatus*. — *Quadrup-*

plicare est augere in quadruplum, *quadruplicare*, *raddoppiare quattro volte*, *τετραπλασιάζω*. *Plaut. Stich. 3. 1. 4.* Qui me in mercimoniis juxit, lucrisque quadruplicavit rem meam. *Paul. Dig. 38. 10. 10. a med.* Quadruplicator is numerus, qui geminatus erat. *Boeth. 2. Arithm. 44. p. 1048.* Si sint III. XII. XLVIII. terminal quadruplices, triplicata minore termino major terminus a minore distabit: si quintupli, quadruplicato: et si sextupli, quintuplicato, et una minus multiplicatione quam est ipsa minorum ad majores comparatio terminorum, minorem numerus major exsuperat.

QUADRUPLO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Quadruplatus*. — *Quadruplare* est in quadruplum augere, quadruplicare. *Ulp. Dig. 4. 2. 14.* Quadruplabitur omne, quodcumque restitui oportuit. *Paul. ibid. 38. 10. 10.* A nepote numerus quadruplatus in se efficit triginta duo.

QUADRUPLO, aris, ari, dep. 1. quadruplator esse. *Plaut. Pers. 1. 2. 10.* Neque quadruplari me volo. *h. e.* neque volo me quadruplatorem esse (*τὸ me redundat*), et accusando lucrari quartam partem ex bonis damnatorum. Sequitur enim *ibid.* neque enim decet, sine meo periculo ire aliena ereptum bona. Nam *quadruplator*, nihil ipse periclitans quartam bonorum accusati partem acquirit.

QUADRUPLEUM, i, n. 2. *V. voc. seq. in fin.* QUADRUPUS, a, um, adject. *quattro volte tanto*, *quadruplo*, *τετραπλοῖς*, *τετραπλάσιος*, quater continens eam quantitatem, sive summam, de qua agitur. *Sueton. Tib. 34. extr.* Consueverat et quadruplam strenam et de manu reddere. *Apul. 10. Met.* Dominus, vocatis servis emptoribus meis, jubet quadruplum restitui pretium. *Macrobi. 1. Somn. Scip. 19.* Quadruplus numerus. — Hinc

Quadruplum, i, n. 2. absolute, substantivorum more. *Cato R. R. proem.* Eurem dupli condemnari, feneratorum quadrupli. *h. e.* ut si duo v. gr. plus iusto pro usura feneratæ pecuniae exegerit, octo cogatur solvere. *Cic. 5. Verr. 13. 34.* Qui in decumanos octupli iudicium se daturum edixit, idem habuit in edicto, se in aratorem in quadruplum daturum. *h. e.* ut arator, qui imperatum frumentum non solverit, cogatur quadruplicatum dare. *Ulp. Dig. 4. 2. 14.* Actio quadrupli. *h. e.* qua petitur quadruplum, et *ibid.* Experiri in quadruplum. *Plin. 7. Hist. nat. 48. 49. (153).* Hesiodus cornici novem nostras attribuit ætates, quadruplum ejus cervis, id triplicatum corvis. *Id. 11. ibid. 37. 79. (203).* Elephantum pulmo quadruplo major bubulo.

QUADRURBEM, Athenas Attius appellavit (*τετραπόλιν*), quod scilicet ex quatuor urbibus in unam domicilia contulerunt, Braurone, Eleysine, Piræo, Sunio. *Festus p. 258. 10. Müll.* — *Festus* hic graviter errare docent *Meursius* alii: quippe neque ex urbibus olim Athenas constitutas, neque Athenas denique ipsas. Attium notare, sed *tetrapolim Atticam*, quam Latino nomine efferre *quadrurbem* ita voluit. Fuit autem hæc (Enoe, Marathon, Probalanthus et Tricorythus, ut constat ex *Strabone 1. 8. p. 388. edit. Amstel.*

QUADRUS, a, um, adject. *τετράγωνος*, quadratus, ut *Quadra* possessio, *Vet. Auct. de limitib. apud Goes. p. 281.*, *h. e.* quæ in quatuor partibus aquam pro termino habet. Sic *Quadrus terminus*, *ibid. p. 253.* *Hieronym. 12. in Ezech. 40. 13.* Invenit latitudinis viginti et quinque cubita, qui et ipse numerus licet quadrus sit, tamen refertur ad sensus. *Oros. 7. 7.* Horrea quadra structa lapide. Hoc est quod apud *Sueton. Ner. 38.* Horrea saxeis muro constructa. *Vet. auct. in Anthol. Lat. 2. p. 386.* *Burmman.* Quatuor a quadro consurgunt limite venti. *V. et locum Caton. in DEPRUGNATIO.* — Hinc

Quadra, æ, f. 1. (subaudi forma). *V. QUADRA* loco suo.

Quadrum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est idem ac quadratum, scilicet figura, quæ quatuor æquales lineas quatuorque angulos rectos habet.

1.) Propria. *Column. 8. R. R. 3. 7.* Perlicæ dolentur in quadrum.

II.) Translate, in quadrum sententias redigere est æqualiter fundere, et suo numero servato æqualiter disponere, seu in periodum perfectam redigere. *Cic. Orat. 61. 208.* Quin redigeret omnes fere in quadrum numerumque sententias. *Adde ibid. 70. 235.*

QUADRUSIS, is, m. 3. ¶ 1. Stricto sensu est idem ac quatuor asses. *Priscian. de figur. numer. p. 1356.* *Putsch.* Duo asses, dussis, dupondius; tressis, quadressis (*corrigit quadruissis*), decussis, centussis. *Volus. Mæcian. de asse § 51.* *Quadrussis* hac nota scribas $\text{X} \equiv$, vocesque quadrans; sedclm enim quadrantes quadruissis efficiunt. ¶ 2. Latiori sensu accipitur pro simplici numero quaternario. *Capell. 7. p. 241.* Senarius quadrato et solido quaternario sociatus horas diei noctisque dimittit; nam quater seil viceissis quadruissis faciunt. *h. e.* numerus quatuor, qui est quadratus ex duobus, cum sex, qui est numerus solidus, multiplicatus facit viginti quatuor.

QUADRUS, a, um, adject. *quadro*, *quadrato*. *Auson. Edyll. 14. 5.* Errabam riguis per quadrua compita in hortis. *h. e.* per semitas in quadrum, inter areolas, dispositas. *Id. de Urbib. 14. 12.* Quadrua murorum species sic turribus altis Ardua, ut aerias intrent fastigia nubes. *Prudent. Psychom. 842.* Quaque hominis natura riget, quam corpore toto Quadrua vis animat. *h. e.* quatuor humanis ætates, vel quatuor elementa, ignis nempe, aer, terra, aqua.

QUADRUVIUM, ii. *V. QUADRIVIVUM* init.

QUÆ. *V. QUI* et *QUIS*.

QUÆRITO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. a *quæro*. Part. *Queritans* 1. a. — *Queritare* est sæpe vel summa cura scrutari, indagare, perquirere, *cercare* spesso o ansiosamente. ¶ 1. Generatim. — a) Cum Accus. *Plaut. Men. 2. 1. 15.* Hominem inter vivos queritamus mortuum: nam invenissemus jamdiu, si viveret. *Id. Pæn. prol. 105.* Aliquem mari terraque usquequaque queritare. *Ter. Adelph. 2. 4. 2.* Ehem opportune: te ipsum querito. *Plaut. fragm. apud Non. p. 44. 29.* *Merc.* Medium queritare. *Catull. 58. 13.* Defessus tamen omnibus medullis Et multis languoribus peresus Essem te mihi, amice, queritando. *Ennius apud Macrobi. 6. Saturn. 5.* neque ille triste Queritit sinapi, neque cape mastum. *Ter. Andr. 1. 1. 47.* Pudice vitam, parce ac duriter agebat, lana ac tela victum queritans. *Plaut. Pæn. 5. 5. 37.* Num tibi, adolescens, melles, aut dentes prurunt, qui buic es molestus? an malam rem queritas? *Id. Rud. 3. 4. 61.* Ibo berce aliquo queritatum ignem. *Id. Pæn. 3. 3. 77.* Queritare hospitium ab aliquo. *Pomponius apud Non. p. 476. 1. Merc.* Cœnam queritat: si eum nemo vocat, revertit inestus ad menam. — b) Absolute. *Plaut. Amph. 4. 1. 4.* Apud emporium atque in macello, in palestra atque in foro, in medicinis, in lonstrinis, apud omnes ædes sacras sum defessus queritando; nusquam inveniri Naucratem. *Id. Cist. 4. 2. 19.* Sed pergam, ut cœpi tamen: queritabo. ¶ 2. Spectatim est interrogare, sciscitari, dimandare. *Plaut. Rud. 1. 2. 22.* Istucine vos habitatis? scē. quid tu id queritas? *Adde Ter. Eun. 3. 3. 17.*

QUÆRO, ris, sivi et sti, situm, rero, a. 3. Apud veteres QUATRO scribebatur, ut in *Inscript. apud Orell. 555*; item *quæro* pro *quæro*, *V. QUÆSO* loco suo. — Part. *Quærens* 1. a. et d.; *Quæsitus* 1. a., 2. a., 5., et in fin.; *Quæsiturus* 4. c. et 6.; *Quærendus* 1. a. et 6. — *Quærere* est dare operam, ut res amissa, vel qua utcumque caremus, recuperetur, inveniat: scrutari, indagare, perquirere. Hæc enim prima est et propria bujæ verbi notio, ut ex *Varron. 6. L. L. 79. Müll.* apparet. Differt a *requiro*, quod diu quærere significat, ut *Non. p. 434. 14. Merc.* docet. *Afram. ibid.* Proin tu, quum quæram, ne requam te, vide. Gr. *ζητῶ* (*It. andare in cerca, cercare, sforzarsi di trovare*; Fr. *chercher, être à la recherche de, rechercher, aspirer à*; Hisp. *buscar, inquirir*; Germ. *nach etwas gehen, ea zu*

finden streben, etwas suchen; Angl. to seek, seek after, look for, go in search of, desire to have or find). ¶ 1. Generaliter est dare operam, ut res, qua utcumque careamus, inveniatur: scrutari, indagare, perquirere, cercare, sforzarsi di trovare e procacciarsi. — a) Pro scrutari, indagare, perquirere. — Sæpius cum Accus. *Plaut. Pseud.* 1. 4. 9. Quærit quod nusquam est gentium, reperit tamen. *Phædr.* 3. 12. In sterquilinio pulvis gallinaceus Dum quærit escam, margaritam peperit. *Cic. 4. Verr.* 74. 182. Scrutatus sum quæ potui, et quævisi omnia. *Ter. Heaut.* 4. 8. 3. Ta ipsum quærebam, Thre-me. *Cæs. 8. B. G.* 38. Guttuatus omnium cura quæsitus, in castra parducitur. *Virg. 7. Æn.* 758. Marsis quæsitæ montibus herbæ. et 10. *ibid.* 650. tellus quæsitæ per undas. *Cic. Cluent.* 9. 27. Quære-re sibi remedium ad rem aliquam. *Id. Sezt.* 24. 54. Vexabatur uxor mea, liberi ad necem quærebantur. *Id. 3. Verr.* 1. 2. Impudentiæ suæ pudentem exitum quærere. *Ter. Adelph.* 3. 2. 2. alicui malo salutem. *Id. Heaut.* 2. 3. 74. In mea vita tu tibi laudem in quæsitum, scelus. *Sidon. Carm.* 2. 123. namque borum quæsiit unus Cinyph-ia sub Syrtæ patrem. *Plaut. Capt.* 4. 2. 109. Liberorum quærandorum causa ei uxor data est. *Cic. 7. Att.* 17. Quærere fugam. *Id. Rabir. Post.* 17. 46. invidiam in aliquem. *Liv.* 1. 14. Id quod quærebat, tumultuoso et minaci genere pugne hostem excivit. *Id. que che appunto ei cercava. Et Tac.* 1. *Ann.* 5. Extincto Marimo, dubium an quæsita morte etc. h. e. voluntaria, sibi illata. — Absolute. *Ennius apud Cic.* 1. *Divinat.* 48. 107. At Romulus pulcher in alto quærit Aven-tino. *Ter. Eun.* 2. 3. 3. Ubi quæram, ubi inva-stigem? quem perconter? quam insistam viam? *Ovid.* 5. *Met.* 643. quærenti defuit orbia. — b) Pro invenire, comparare, acquirere, procacciari, trovare. Invenit enim, qui sedulo quærit. *Sall.* in ep. *Pomp. ad sen.* Doctus meo hostes fusi, vo-bis salus quæsita est. *Id. Jug.* 89. Hæ sunt meæ imagines, hæc nobilitas: quæ ego plurimis meis laboribus et periculis quæsivi. — In malam par-tem. *Liv.* 25. 6. Tantum affuit ab eo, ut ulla ignominia iis exercitiis quæreretur, ut etc. Sunt qui leg. inureretur, sed frustra. Sunt etiam qui rō quæreretur interpretantur, excogitaretur. Nam et hoc sensu interdum poitur, et ad mentem pertinet. *Ter. Heaut.* 3. 1. 83. Somnum hac nocte oculis non vidi meis, dum id quæro, tibi qui filium restituerem. *Propert.* 1. 7. 6. Atque aliquid duram quærimus in dominam. *Sall. Cat.* 34. extr. Ut quæramus, quonam modo maxime ulti sanguinem nostrum pereamus. — c) Hac si-gnificatione quærere plurimis jungitur nominibus. *Virg.* 9. *Æn.* 58. aditum per avia. *Tibull.* 2. 4. 19. aditus ad aliquem per carmina. *Liv.* 4. 12. causam seditiois. *Plaut. Cist.* 4. 2. 42. cistel-lam. *Juvenal.* 11. 15. conjugium. *Cic.* 5. *Fin.* 25. 74. diverticula. *Id. Orat.* 3. 9. effigiem elu-quentiæ auribus. *Id. 12. Att.* 29. excusationem ad aliquem. *Ovid.* 2. *Pont.* 9. 40. favorem arte. *Id. Remed. am.* 143. fidem amori. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 29. fugam morbi. *Cic.* 1. *Off.* 13. 28. gloriam bello. *Liv.* 36. 40. gloriam sibi. *Id.* 6. 34. gratiam alicui ad vulgum. *Cic.* 9. *Phil.* 1. 1. honores mor-tuo. *Liv.* 25. 6. ignominiam alicui. *Cic.* 2. *Tusc.* 8. 20. immortalitatem sibi. *Plaut. Men.* 4. 3. 1. ini-micitias. *Cic.* 3. *Off.* 29. 106. labeam alicui. *Liv.* 5. 9. locum injuriæ. *Id.* 35. 14. locum insidit. *Id.* 25. 16. locum gratiæ apud aliquem. *Id.* 3. 49. locum seditiois. *Plaut. Cist.* 1. 2. 23. ma-lum sibi. *Ovid.* 1. *Art. am.* 49. materiam amori. *Cic.* 7. *Verr.* 64. 165. moram supplicio. *Ovid.* 11. *Met.* 462. moras. *Ennius apud Festum* p. 330. 11. *Müll.*; et *Plaut. Men.* 2. 1. 22. no-dum in scirpo. *Ovid.* 1. *Met.* 368. numen et auxillum per sacras sortes. *Cæs. 2. B. C.* 14. occasionem. *Cic.* 8. *Att.* 9. offensiones. *Ovid.* 5. *Trist.* 7. 2. opem. *Horat. Art. P.* 167. opes et amicitias. *Ovid.* 2. *Met.* 565. periculum voce. *Cic.* 8. *Att.* 9. plausus. *Id.* 2. *Tusc.* 19. 46. remedia doloris. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 79. requiem sibi. *Ter. Adelph.* 3. 2. 2. salutem alicui malo. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 27. seria amoto ludo. *Ter. Eun.* 3. 3. 10.

aermonem. *Cic.* 5. *Phil.* 7. 19. sitim. *Cels.* 3. 18. somnum multa fritione. *Cic. Cluent.* 44. 125. venenum privigno suo. *Ovid.* 10. *Met.* 504. viam. *Cic. Cæcin.* 15. 44. viam tutam fugæ. *Id.* 1. *Fin.* 10. 32. voluptatem magnam labore at dolore. — d) Cum Infinito est dare operam, conari, curare, studere, cupere, qua ratione apud Græcos ζητεῖν. *Virg.* 6. *Æn.* 614. ne quære doceri, Quam pœ-nam, aut quæ forma viros fortuneque mersit. *Horat.* 3. *Od.* 27. 56. speciosa quæro Pascere tigres. Adde eumd. 1. *ibid.* 16. 26., 3. *ibid.* 4. 36. et *Epod.* 16. 16. Similiter *Phædr.* 3. pro-l. qui magnas opes Exaggerare quærit omni vigilia. cerca di etc. *Id.* 4. 8. Homo, simul ac venit in magnum periculum, Effugium reperit alterius quærit malo. *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 7. Tristitiæ cau-sam si quis cognoscere quærit. *Id. Heroid.* 12. 175. stultæ dum te lactare maritæ Quæris, et injustis auribus apta loqui. *Id.* 1. *Amor.* 8. 51. Era nitent usu: vestis bona quærit haberi. *Tac. Germ.* 2. Classibus advehebantur, qui mutare sed-es quærebant. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 53. 79. (211). Ibe-x (capra) — vastis cornibus gladiatorumque va-ginis, in bæc se librat ut tormento aliquo rotatus in petras, potissimum e monte aliquo in alium transilire quærens. — e) Etiam duplicem habet Accusativum, ut posco, etc. *Varro* 1. *R. R.* 15. imit. Fines præditi notis arborum tutiores sunt, ne familiæ riscentur cum vicinis, ac limites ex litibus judicem quærant. Alii rectius leg. ac lites ex li-mitibus etc. *Schneiderus* vulgatam lectionem tue-tur: ceterum et limites et lites possunt regere rō quærant. ¶ 2. Speciatim rem quærere, et quæ-rere absolute, conari rem familiarem augere, stu-dere lucris, cercare di far roba. — a) Cum Accus. *Plaut. Capt.* 3. 1. 1. Miser homo si, qui ip-sus sibi quod edit, quærit, et id ægre invenit. Sed ille est miserior, qui et ægre quærit et nihil invenit. *Ter. Eun.* 2. 2. 29. Ubi videt me esse in tanto honore, et tam facile victum quærere etc. *Novius apud Gell.* 17. 2. 8. Quod magno opere quævernot, id francisci non queunt. *Cic. Quint.* 3. 13. Nec mirum, si is, qui vocem vena-lem habnerat, ea, quæ voce quæsierat, magno sibi quæstui fore putabat. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 32. Quid-quid quæsierat, ventri donabat avaro. — Sic etiam Part. quæsitus est quærendo partus, comparatus, acquisitus, acquistato. *Cic.* 6. *Parad.* 2. 46. Iis, qui honeste rem quærant mercaturis facieodis, intelligimus opus esse quæsito, et *ibid.* Cul quæ-sito opus sit, quis hunc vere dixerit divitem? *Virg.* 4. *G.* 156. de apib. biemis memores æstate laborem Experiuntur, et in medium quæsita reponunt. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 82. attentus quæsitus. *Ovid.* 7. *Met.* 656. parcimonie genus, patiensque laborum, Quæsitique tenax. — Quæsitus ab asse. *V. AS.* — b) Absolute. *Ter. Adelph.* 5. 3. 27. Conserva, quære, parce, fac plurimum illis relin-quas. et 5. 4. 15. Costrivi in quærendo vitam atque ætatem meam. Adde eumd. *Heaut.* 1. 1. 87. *Virg.* 1. *G.* 127. in medium quæreabant: ipsa-que tellus Omnia liberius, nullo poscente, fere-bat. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 92. Denique sit finis quæ-rendi, quumque habeas plus Pauperiem metuas minus. *Inscript. sepulcr.* apud *Henzen.* 7402. QVÆRERE CESSAVI NVNQVAM, NEC PERDERE DESI-MORS INTERVENIT. NVNC AB VTROQVE VACO. ¶ 3. Item, eleganter dicuntur quærere, qui non vident, qui non inveniunt, et qui frustra circumspiciunt et optant. — a) De persona. *Propert.* 1. 17. 17. ignotis circumdata litora silvis Cernere, et opulatos quærere Tyndaridas. *Tibull.* 2. 3. 25. Quisquis Inornatumque caput, crinesque solutos Adspice-ret, Phæbi quæreret ille comam. *Lucan.* 9. 964. Circuit exustæ nomen memorabile Trojæ, Magna-que Phæbei quærit vestigia muri. *Stat.* 4. *Theb.* 703. deceptum margine ripæ Stat pecus, atque ampes quærant armenta natatos. *Cic.* 5. *Verr.* 18. 47. Etneensis ager sic erat deformis atque horridus, ut in uberrima Siciliæ parte Siciliam quæreremus. Sic *Id. Mù.* 1. 1. Oculi, quocum-que inciderint, veterem consuetudinem fori, et pristinum morem iudiciorum requirunt. Hæc et alla congressit *Broukus* ad loc. *Tibull.* cit Sic *Liv.* 9. 19. Ne ille sæpe Persas et ludos et Im-

bellem Asiam quæsisset. *Id.* 3. 34. Jam plebs ne tribuocium quidem auxilium-quærebat. — b) De rebus. *Ter. Eun.* 3. 5. 10. Quid sibi hic vestitus quærit? *Cic.* 3. *Verr.* 10. 29. Nego esse quidquam a testibus dictum, quod-cujusquam oratoris eloquentiam quæreret. *Liv.* 4. 14. Qui tumultus, quod bellum repens, aut dictatoriam maiestatem, aut Quinctium post octogesimo an-num rectorem reipublicæ quæsisset. *Quintil.* 11. 3. 26. Ut assuata gymnasiis et oleo corpora-, si militare iter imperes, deficiant, et quærant un-ctores saos nudumque sudorem. ¶ 4. Item de inquisitione, quæ animo seu cogitatione fit, ricer-care con l'animo, col pensiero. — a) Cum Accus. *Ter. Andr.* 4. 2. 19. Consilium quæro. *Ac-cius apud Non.* p. 467. 17. *Merc.* Nunc in consilio id reges Argivum aucupant, id quærent. *Lucret.* 2. 1044. Quærit enim rationem animus, quum etc. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 36. 116. Non quæro rationes eas, quæ ex conjectura pendent: non quæro ex his illa initia mathematicorum etc. *Id.* 2. *Orat.* 34. 146. Si verum quæritis, quod mihi quidem videatur etc. *Id.* 12. *Fam.* 8. Si verum quæris, e se vuoi che ti dica il vero. — b) Absolute. — Si quæris, si scire cupis, se vuoi sa-pere. *Cic.* 7. *Fam.* 1. Omnino, si quæris, ludi ap-paratisimi. *Id.* 3. *Off.* 20. 80. Et ea res, si quæris, ei magno honori fuit. *Id.* 2. *ad Brut.* 7. a med. Hoc cogere volebat, falsas litteras esse: et, si quæ-ris, probabat. *Id.* 2. *Orat.* 62. 254. Et, si quæ-ritis, is, qui appellatur dicax, hoc genere maxi-me excellebat. et *Senect.* 18. 65. At sunt morosi et anxii et difficiles senes: si quærimus, etiam avari. — Noli quærere, et quid quæris? formula, quibus utimur, quum rem ejusmodi dicturi sumus, quæ expectatione major futura est: quasi dicamus, ne plura quæras: sit hoc satis, quod jam dicam. *Cic.* 4. *Fam.* 4. a med. Noll quærere: ita mihi pulcher hic dies visus est, etc. et 3. *ibid.* 1. a med. Quid quæris? bido factus est mihi familiaris. vuoi di più? Adde eumd. 7. *Fam.* 3., 2. *Att.* 1. bis, 4. *ibid.* 18. extr., 12. *ibid.* 51. et 3. *ad Q. fr.* 2. bis; et *Horat.* 1. *Ep.* 10. 8. — c) Sequenta Relativo, et est quæstionem seu dis-putationem instituere, plantare o muovere una questione, una disputa. *Cic.* 9. *Fam.* 25. Ille baro te putabat quæsiturum, uoum cælum esset, an innumerabilia. *Id.* 1. *Orat.* 2. 6. Ac mihi quidem-quærendum esse visum est, quid esset, cur plures in omnibus rebus, quam in dicendo admirabiles existissent. *Særvola Dig.* 33. 7. 28. Idem quæ-sit, an fructus fidelcommissio cedant. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 21. (31). Quæritur inter medicos, cujus generis aquæ sint utilissima. *Horat. Art. P.* 409. Natura fieret laudabile carmen, an arte, Quæsitum est. ¶ 5. Item, sæpe est sciscitari, percontari, interrogare, dimandar per sapere, interrogare: et usurpatur quærere aliquid. ali-quid ab aliquo, aliquid ex aliquo, aliquid de aliquo. *Plaut. Amph.* prol. 127. Ut ne qui essem, familiares quærent. *Cic. Cluent.* 52. 144. Quæret fortasse quispiam, displiceatne mihi legum præsidio a capite periculum depulsare. *Id. Rosc. Am.* 2. 5. Forsitan quærat, qui iste terror sit etc. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 2. Te pto sæpe habere, qui num quid Romam velis, quærant. *Hirt.* ad *Cic.* post ep. 6. l. 15. ad *Att.* Rure jam redie-rim, quæris. Alii leg. an redierim. *Ovid. Heroid.* 19. 30. Quæro si quis Abydon eat. *Id.* 5. *Fast.* 1. Quæritis, unde putem, etc. *Id. Remed. am.* 161. Quæritis. Agistibus quare sit factus adulter? *Cic. Orat.* 48. 159. Quære, cur? ita se dicent Juvare. *Tac.* 2. *Ann.* 9. Quæsit, an Cæsar venisset, etc. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 53. 54. (182). Quam a puero quæsisset horas. *Accius apud Non.* p. 15. 5. *Merc.* Tu mihi autem, quod quæro abs-te, enoda, et qui sis, explica. *Ter. Heaut.* 4. 1. 5. Nescio, nisi ut ex ipsa quæras unde hunc ha-buerit. *Cic.* 3. *Fam.* 6. Quæsi vi ex Phania, quam in partem provincie putaret te velle ut venirem. *Cæs.* 1. *B. G.* 18. Lisum retinet: quærit ei soli ea, quæ in conventu dixerat. et *ibid.* 32. Quam ab his sæpius quæreret, neque ullam omni-um vocem exprimere posset. *Cic.* 5. *Verr.* 83. 191. Quæro nunc a te, Hortensius cum atris istius factum

collaturus es? *Nepos Epam. 4. a med. A quo quum quavisisset, quo se duci vallet, etc. Id. Dion. 2. Quaesivit a medicis, quemadmodum se habaret. Liv. 4. 40. a med. Sente Tempani, quæro de te, arbitreris, ne etc. Cic. Pis. 9. 18. Quærebat paullo ante de me, quid suo mihi opus fuisset auxilio. mi dimandavi. et Valin. 4. 10. De te ipso quæro, Vatinii, utrum tandem putas, etc. Ovid. 4. Pont. 3. 18. Cura tibi de quo quærere nulla fuit. di domandar di lui. — Quærere aliquid in aliqua re, aliquid nprud aliquem, aliquid inter aliquos, aliquid circa aliquid apud Quintil. 7. 10. 1. Et in finitione, quæ sit voluntas nominis, quæritur, et in syllogismo-spectatur quid voluerit scriptor. et 2. 4. 37. In verbis quæritur, utra satis significant. Id. 2. 16. 11. Hæc apud eos fortasse quærantur, qui summam rhetorices ad persuadendi vim retulerunt. et 7. t. 37. Scio apud quosdam esse quæsitum, quomodo inveniremus, utra parte deberet prior dicere. Id. 10. 1. 67. Uter sit poeta melior, inter plurimos quæritur. et 7. 4. 39. Si inter propinquos de idoneo (marito) quærat. Id. 7. 2. 6. Quæritur per conjecturam et qualitatem circa modum, speciem, numerum. et 7. 1. 54. Aliquid circa patrem quærimus. ¶ 6. Est etiam quæstionem habere, inquirare, informari, inquirere, inquisire, far processo. Ter. Adelp. 3. 5. 36. Hunc abduce, vinci, rem quære. Cic. 2. Verr. 9. 27. Alium esse quæsitum de pecuniis repetundis. Id. Rosc. Am. 41. 119. Quærere de morte alicujus. Id. Mil. 22. 59. et Dejot. 1. 3. De servo in dominum ne tormentis quidem quæri potest. Sic Sueton. Tib. 58. Quærere aliquid per tormenta. Liv. 33. 36. Ad conjugationem servorum quærendam opprimendamque prætor missus. Cic. Mil. 6. 14. Decernebat, ut veteribus legibus tantum modo extra ordinem quæreretur. et ibid. § 15. Quid ergo tulit? nempe ut quæreretur. Quid porro quærendum est? factumna sit? et constat. V. QUÆSITOR et QUÆSTIO. — Legibus quærere dicitur is, qui in iudicando non indulget causarum patronis, sed legum sanctiones unice intuetur. Plin. 5. Ep. 21. Causa dilationis Neptis prætor, qui legibus quærit. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla et supra retulimus.*

Quæsitus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. Quæsitior et Sup. Quæsitissimus. Sic Cic. Orat. 26. 89. Vitabit etiam quæsitus, nec ex tempore ficta, sed como adlata, quæ plerumque sunt frigida. cose ricercate, studiate. et ibid. 65. 219. Ut numerus non quæsitus, sed ipse secutus essa videatur. Tac. 6. Ann. 50. Quæsitia interdu comitate quamvis manifestam defectionem tegebat. affettata, ricercata. Sic 5. ibid. 3. Verba inerant (in epistola) quæsitia asperitate. et 3. ibid. 57. Præceperant animis orationem patres: quo quæsitior adulatione fuit. Id. ibid. 26. Atheniensibus leges quæsitiores Solon perscripsit, più studiate: quum Minos et Lycurgus simpliciores et pauciores tulissent. et 2. ibid. 53. Excepere Græci quæsitissimis honoribus. Id. 15. ibid. 44. Nero subdidit reos, et quæsitissimis pœnis affectis. quæsitissimis tormentis. et Sall. fragm. apud Macrob. 2. Saturn. 9. Epulæ quæsitissimæ. Alii leg. exquisitissimæ. — Hinc

Quæsitum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Est quærendo partum, parta, comparata, ciò che si è acquistato. V. supra sub 2. a. ad fin. ¶ 2. Item id quod quæritur, dimanda, quesito, ζητημα. Ovid. 4. Met. 793. quoniam scitatis digna relatu, Accipe quæsitum causam. Id. 1. Fast. 278. Nec mora: quæsitum redditum causa mihi.

QUÆSITIO, ōnis, f. 3. (quæro). ¶ 1. Generatim est actus quærendi, quæstio, cercamento, cerca, ζητησις. Apul. 5. Met. Psyche quæstioni Cupidois intentata, populos circuibat. Addunt quidam et Plaut. Capt. 2. 2. 3. Cist. 2. 3. 48. et Pers. 1. 1. 52.; sed plerique alii quæstio reputant. ¶ 2. Speciatim de quæstione per tormenta. Tac. 4. Ann. 45. Quum postero ad quæstionem retraheretur, propripuit se custodibus. Inscript. apud Bertol. Antiqu. Aquil. p. 300. n. 419. c. APPELLIVS M. V. TAPPO IVDIX QUÆSITIONIS RERVY CAPITAL. giudice al criminale.

QUÆSITO, as, are, n. 1. Priscian. 8. p. 826. Putsch. Quæro quæritio differentie causa facit, quia a quæso quæsitio fit.

QUÆSITOR, ōris, m. 3. cercatore, ζητητής, qui quærit. ¶ 1. Generatim. Pacat. Paneg. Theod. 28. Aurum, quod de montium vasis quæsitior Bessus, aut scrutator Callalcus eruisse. Gell. 11. 5. Quos Pyrrhoni philosophos vocamus, ii Græco cognomento ορατικοί appellantur. Id ferme significat quasi quæsitores et consideratores: nihil enim discernunt, nihil constituunt, sed in quærendo semper considerandoque sunt. Prudent. Hymn. ante somn. 89. Quæsitior illa solus (Christus) animæque corporisque. ¶ 2. Speciatim et præcipue est iudex, qui iudicio publico, seu capitali quæstioni cum aliis iudicibus præstet, qui quum quæstionem habeat, id est inquirandum curet de crimine, de eoque iudicium exercendum, sedet pro tribunali, iudicibus sedentibus in subselliis, giudice, o capo del criminale, o del maleficio. Dicitur etiam iudex quæstionis. Ad eum pertinet demittere iudices, aut retinere, urnasque custodire sententiis iudicium recipiendis, quæstionem regere, tormenta moderari, etc. Cic. 2. Verr. 10. 29. Duo igitur consules et quæsitior erunt ex illius voluntate. Ubi Pseudo-Asconius: Prætor, de pecuniis repetundis quæstionem exercens. nam proprie quæsitores dicuntur criminalium quæstionum: ut Virgilius (6. Æn. 432.) Quæsitior Minos urnam movet: ille silentum Conciliumque vocat, vilesque et crimina discit. Et hoc loco discimus, quæsitorem dici etiam prætorem, quum cuiuscumque iudicio exercendo præstet: proprie autem eum, qui præstet quæstionibus criminalibus, sive prætor sit, sive non. Interdum enim ex eo ordine, quem penes erant iudicia, eligebatur qui quæstionem exerceret loco prætoris, vel quia huic non vacabat, vel quia lex aliqua sic iubeat: idque præcipue factum est, autemque perpetuæ quæstiones constituerentur, h. e. antequam certæ quæstiones, v. gr. de peculatu, de maiestate, de ambitu, prætori quotannis mandarentur. Cic. Vatin. 14. 34. Numquid reus in tribunal sui quæsitioris ascenderit, eumque vi deturbarit, subsellia disparit, urnas deiecerit. Id. Fonte. 6. 11. Si, quia Galli dicunt, idcirco Fonteius nocens existimandus est, quid mihi opus est sapiente iudice? quid æquo quæsitore? Id. Sull. 28. 78. Tamen tormenta illa gubernat dolor, regit quæsitior, flectit libido, etc. Sall. Jug. 44. Quum ex Mamiliana rogatione tres quæsitores rogarentur. Cic. Planc. 17. 43. Quæsitorem edere. Inscript. apud Marin. Frat. Arv. p. 53. q. VARIO q. F. GEMINO LEG. DIVI AVG. II PROCOS. PR. TR. PL. q. QUÆSIT. IVDIC. etc. Alia apud eumd. ibid. p. 63. F. CLAUDIVS P. F. AP. N. AP. PRON. IVLHER q. QUÆSITOR PR. AVGVR. — Item qui inquirendo aliquid malefici detegit. Cic. 4. Cat. 5. 10. Qui reo custodiam, quæsitiori gratulationem, iudici præmium decrevit. h. e. mihi gratulationem, qui inquirendo conjugationem detexi. Alii perperam leg. quæstor.

QUÆSITUM, i, n. 2. V. QUÆRO in fin.

QUÆSITURA, æ, f. 1. idem quod quæstura. Tac. 3. Ann. 29. Ut quinquennio maturius, quam per leges, quæsituram peteret. Alii rectius leg. quæsturam.

QUÆSITUS, a, um, V. QUÆRO.

QUÆSITUS, us, m. 4. cercamento, quæstio. In sexto casu sing. Plin. 5. Hist. nat. 9. 10. (51). de Nilo. Fama tantum. inermi quæsitum, cognitus, sine bellis etc. At Sillig. leg. Fama tantum inermi quæsitus sine bellis etc. Codices enim variant. Et Macrob. 7. Saturn. 8. Admoner rei, quam semper quæsitum dignam putavi.

QUÆSO, sis, stivi et sti, situm, sere, a. 3. Præteritum quæsi commune est cum quæro, pro quo quæsi agnoscit Priscian. 10. p. 902. Putsch., sed hoc usus non recepit. — Part. Quæsens 1. et 2.; Quæsendus 1. — Quæso, Ital. cercare, ζητω, idem quod quæro: quemadmodum dicebant, arbosem, casmen, Falesii, asa, etc. pro arborem, carmen, Valerii, ara, etc. V. et Festi loc. cit. sub 1. ¶ 1. Pro scrutari, inquirere. Ennius apud Cio. 1. de republ. 18. Astrologorum signa in cælo quæsit, observat. Plautus apud

Non. p. 44. 30. Merc. Quæse adveniente morbo nunc medicum tibi. Festus p. 258. 13. Müll. Quæso, ut significat idem, quod rogn; ita quæserere ponitur ab antiquis pro quærere, ut est apud Ennium libro secundo: Ostia munita est: idem loca navibu' pulcris Munda facit, nautisque mari quæsentibu' vitam. Et In Cresphonte: Duxit me uxorem liberorum sibi quæsendum gratia. ¶ 2. Item pro orare, petere, pregare, chiedere, δεομαι: quia qui orat, quærit. — a) Cum Accus. personæ — Et particula ut. Nævius apud Donat. ad Ter. Adelp. 4. 1. 5. Deos quæso, ut adimant et patrem et matrem meos. Cato R. R. 141. Mars pater, te precor quæsoque, uti sis volens propitius mihi, domo familiæque nostræ. Plaut. Bacch. 2. 2. 1. Mirum est, me, ut radeam, te tanto opere quæserere. Adde eumd. Amph. 3. 2. 52., Rud. 4. 7. 30. et alibi. Ter. Adelp. 2. 4. 11. Deos quæso, ut istæc prohibeant. Sall. apud Priscian. 10. p. 902. Putsch. Curionem quæsitit, uti adolescentior ætati concederet Mamerici. Liv. 40. 46. Has ut bodie finitatis similitates, quæsumus vos universi. — Omissa ut particula. Brut. et Cass. ad Anton. 11. Fam. 3. in fin. Deos quæsumus, consilia tua reipubl. salutaria sint, ac tibi. Apul. 4. Met. Multis nns affatibus multisque precibus quæsens. Alii leg. quærens. — Quæso tecum est archaismus pro quæso te apud Fronton. ad Antonin. Plin. 7. Quamobrem tecum quæso, ne quid obsit amicitia nobis. Gell. 20. t. 21. Sed, quæso tecum tamen, degradare paulisper curricula istis disputationum vestrarum academicis, etc. Sic tecum oro apud Plaut. Rud. 3. 4. 68. Scin' quid tecum oro, senex? Ut illas serves, vim defendas, dum ego berum adduco meum. — b) Cum Abl. personæ et præpos. ab. Cic. Arch. 2. 3. Quæso a vobis, ut mihi detis hanc ventam, ut etc. Id. 3. Fam. 2. A te maximo opere etiam atque etiam quæso et peto, ut etc. — c) Omissa persona, cum part. ut vel ne. Nævius apud Servium ad Virg. 1. G. 266. Quod tu, mi gnatæ, quæso ut in pectus tuum demittas. Ter. Eun. 3. 2. 13. Quæso berce, ut liceat, pace quod fiat tua, dare huic etc. Cæcilius apud Non. p. 154. 13. Merc. Quæso, ne ad malum hoc addas malum. Cic. 5. Fam. 4. Peto quæsoque, ut etc. Id. post red. in senat. 1. 1. Quæso obtestorque, ne etc. Liv. 28. 39. a med. Id uti perimittatis, quæsumus. — Et omissa particula. Liv. 10. 13. sub fin. P. Declum quæso mecum consulem faciat. Phadr. 1. 22. Quæso, parcas mihi. — d) Cum Accus. rei tantum. Lucret. 5. 1229. Non divom pacem votis adiit et prece quæsit. Virg. 3. Æn. 358. Illis vatem aggredior dictis et talia quæso. Sil. It. 16. 250. non ardua regnis Quæsumus, aut inbonora tuis. (quæsumus pro quæsimus, ut optimum pro optimus. et est in usu frequenti). Etiam Cicer. dixisse quæserere, auctor est Phocas in Arte p. 1718. Putsch. Fortasse significat illud in Arat. 18. si quæserere perges. Sed alii leg. quærere. ¶ 3. Quæso frequentissime interseritur serinoni, ut opinor, amabo, etc. deh vi prego, di grazia: et est orantis, blandientis. Cic. 6. Verr. 47. 105. Ad ea, quæ dicturus sum, reficite vos, quæso, iudices, per deos immortales. Id. 7. Att. 10. Tu, quæso, crebro ad me scribe. Id. 3. Fam. 7. circa med. Quæso, etiamne tu has ineptias? Plaut. Most. 4. 2. 33. Quæso, quoties dicendum est tibi? Ter. Hecyr. 4. 4. 49. Quid dixti? cho, an non alemus, Pamphyle? prodemus, quæso, potius? Id. Heaut. 3. t. 21. Ubinam est, quæso? Id. Andr. 1. 2. 33. Bona verba, quæso. Id. Heaut. 1. t. 40. Hui! tam graves bos (vastus), quæso? Cæcilius apud Gell. 2. 23. Sed tua morosane uxor, quæso, est? Turpilius apud Non. p. 429. 19. Merc. Quæso, cogita ac delibera. Cic. 1. Legg. 2. 6. Quamobrem aggredere, quæsumus, et sume ad banc rem tempus. Anob. 1. 59. Quid enim officit, o quæso, aut quam præstat intellectui tarditatem? — Post multa verba. Cic. t. Acad. (post.) 1. 2. Omittite ista, quæ nec percontari, nec audire sine molestia possumus, quæso, inquit: et quære potius, etc.

QUÆSTICULUS, i, m. 2. picciol guadagno,

αὐτοῦ, parvum lucrum, lucellum: deminut. a *quaestus*. Cic. 2. *Divinat.* 14. 34. Aut fissum jecoris cum lucello meo, aut meus quaesticulus cum caelo, terra, rerumque natura? Adde *eum.* 9. *Fam.* 16. a *medi*; et *Apul.* 11. *Met.*

QUAESTIO ōnis, f. 3. *cercamento, cerca, ζητησις*, actus querendi, investigatio, quaestio. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Pers.* 1. 1. 52. Recipe te, quam primum potes: cave, suas mihi in quaestione, *guarda di non ti far cercare.* et *Capl.* 2. 2. 3. Tibi ne quaestioni essemus. Sic *Afranius* apud *Non.* p. 111. 14. *Merc.* Cave ne pandeas, si suas in quaestione. ¶ 2. Speciatim est interrogatio, disputatio, controversia, dubitatio, *quaestione, disputa, ζητημα, πρόβλημα.* Cic. 4. *Acad.* (2. pr.) 8. 26. Quaestio est appetitus cognitionis: quaestionisque finis inventio. *Id.* 3. *Orat.* 32. 129. De omni re, quaecumque in disceptationem quaestionemque vocatur, copiosissime dicere. *Id.* *Topic.* 21. 79. Quaestionum duo sunt genera: alterum infinitum, alterum definitum. Definitum est, quod ὁρισμένον Græci, nos causam: infinitum, quod ἀόριστον illi appellant, nos propositum possumus nominare. et paulo post 81. Quaestionum, quaecumque de re sint, duo sunt genera: unum cognitionis, alterum actionis. *Id.* 1. *Nat. D.* 1. 1. Perdifficilis et perobscura quaestio est de natura deorum. *Id.* *Orat.* 20. 68. Id nec dubium est, et si quid habet quaestionis, hoc tamen etc. *Id.* *Cluent.* 58. 159. Res in quaestione versatur. *Quintil.* 5. 14. 16. Res in quaestione venit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 28. 29. (101). Fortitudo in quo maxime existerit, immensa quaestio est. *Id.* 10. *ibid.* 22. 27. (51). In quaestione est, quis tantum bonum invenerit. et *ibid.* 7. 8. (20). Sanequalem avem augures Romani in magna quaestione habent. h. e. valde quarunt, et disputant, quænam avis sit. *Quintil.* 7. 1. 13. Quaestionem instituere. Cic. 5. *Fin.* 6. 17. habere de finibus bonorum et malorum. ¶ 3. Apud rhetores est id, circa quod totius causæ cardo vertitur, et ex quo controversia nascitur, *il punto della causa.* Nam in singulis causis considerantur constitutio sive status, genus causæ, quaestio, ratio, judicatio, firmamentum. Cic. 1. *Invent.* 13. 18. Quaestio est quæ ex conflictione causarum gignitur controversia, hoc modo: Non iure fecisti: iure feci. Causarum autem hæc est conflictio, in qua constitutio constat; ex ea igitur nascitur controversia, quam quaestionem dicimus, hoc modo: Iurene fecerit. *Id.* 1. *Herenn.* 16. 26. videtur cum judicatione confundere. *V. JUDICATIO.* Ceterum *Seneca* 1. *Controv.* 1. Latro illas quaestiones fecit, dividit in ius et æquitatem, an abdicari possit, an debeat. — Hoc in his quaestiones dividit. *Quintil.* 2. 4. 30. Vix ullus est tam communis locus, qui possit coherere cum causa, nisi aliquo propriæ quaestionis vinculo copulatus. ¶ 4. Sæpiissime dicitur de investigatione criminis, quæ sit interrogando reum ac testes, adhibito sæpe torture ac tormentis, *esame, processo, inquisizione, tortura, εξετασις, βασανισμός.* *Ulp.* *Dig.* 29. 5. 1. a *med.* Quaestionem sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem inquisitionem, et defensionem mortis. Cic. 2. *Fin.* 16. 54. Quam prætor quaestionem inter scarios exercuisset. *Id.* 11. *Phil.* 2. 5. Verberibus ac tormentis quaestionem habuit pecuniæ publicæ. *Id.* *Rosc. Am.* 28. 78. Mortis paternæ de servis paternis quaestionem habere filio non licet. *Id.* 1. *Orat.* 53. 227. Quaestionem ferre in aliquem. *Id.* 33. 28. habere ex his, qui simul fuerunt. *Cic. Cluent.* 64. 181. de furto constituere. et *ibid.* instituere de morte alicujus. et *ibid.* 65. 182. de morte vihi habere. et *ibid.* habere de servis in caput filii. et *ibid.* 33. 89. Ad quaestionem abripi. et *ibid.* 64. 181. Alicui servum in quaestionem ferre. et *ibid.* Postulare servum in quaestionem. *Id.* *Rosc. Am.* 41. 120. dare. *Plaut. Most.* 5. 1. 38. Servos dare quaestioni. et *ibid.* 44. accipere. *Curt.* 4. 10. sub fin. corpus offere. — Quaestionem facere alicui, in aliquem inquirere. *Modestin.* *Dig.* 34. 3. 20. referens testatoris verba: Quaestionem curatoribus meis nemo faciet; rein enim ipse tractari. *nuno dimanderà conto,*

chiamerà a conto. — *Quaestiones perpetuæ* dicebantur quaestiones publicis criminibus, ut *repetundarum, de parricidio, majestatis, peculatus,* etc. Dictæ sunt *perpetuæ*, quia iis exercendis præerat suus quaesitor perpetuus et ordinarius, non vero novus et extra ordinem. Etenim antequam hujusmodi quaestiones instituere, hoc est ante ann. v. c. dciv., quotiescumque publicum aliquod crimen admissum esset, novus ei quaesitor eligebatur: postea vero suus singularis est datus, qui quotiescumque opus esset, de hujusmodi sceleribus cognosceret; is autem erat unus ex prætoribus. Cic. *Brut.* 27. 106. Quaestiones perpetuæ hoc adolescente (C. Carbone) constitutæ sunt, quæ antea nullæ fuerunt. Sunt qui pro *perpetuæ* putant *publicæ* legi oportere: alii qui *pecuniariæ*, quia in aliquibus MSS. *Quaestiones P.* habetur. — *Judex quaestionis*, dictus videtur ceterorum iudicum princeps, qui datam a prætore actionem exercebat, iudices sortiebatur, testes audiebat, quaestiones habebat, tabulas inspiciebat. *Signon. de Judiciis*, l. 2. c. 5. contendit, magistratum fuisse a prætore omnino distinctum, quod in multis causis et prætor et judex quaestionis interfuerit. At aperte adversatur hic locus Cic. *Cluent.* 33. 89. Condemnatus est C. Junius, qui ei quaestioni præfuerat, quum esset judex quaestionis. Quis enim nescit, qui in magistratu essent, in iudiciu vocari non potuisse? Ceterum plerumque post ædilitatem et ante præturam hoc munere potius, quam magistratu, functos fuisse, patet ex *Sueton.* *Cæs.* 11. Cæsar post ædilitatem fuit judex quaestionis de sicariis. et ex *Inscript.* apud *Gruter.* 225. 7. c. OCTAVIVS C. F. AED. PL. IUDEX QVAESTIONVM FR. PRO COS. etc. ¶ 5. Translatum pro concreto, uti ajunt, *quaestio* dicitur — a) De ipsis iudiciis, qui quaestionem habent. Cic. 4. *Verr.* 30. 74. Si dimisisset eo tempore quaestionem, post illis adhibitis, quos alegant, absolutum iri Sopatrum videbat. *Val. Max.* 8. 1. n. 6. Totam quaestionem a severitate ad clementiam transtulit. — b) De ipso quaestorio, seu quaestoris tabernaculo in castris, apud *Hygin.* *Gromat.* p. 7. col. 2. Quaestorium minori esse debet latitudine, quam prætorium, ut strigæ ad posticum prætorii proximæ sint, in quo maxime legati hostium et obsides et si qua præda facta fuerit, in quaestione ponitur.

QUAESTIONALITER, adverb. per quaestionem seu interrogationem. *Fulgent. de prisc. serm.* n. 16. Problema est propositio in capite libri quaestionallyter posita.

QUAESTIONARIUS, ii, m. z. ¶ 1. Est carnis, qui in quaestione reos torquet ad confessionem exprimentam. *Inscript.* apud *Gruter.* 545. 6. IVLIO FLAVINO COMMANDULARI, LEG. VII. C. F. QVAESTIONARIO HERENNIVS ROGATUS. Adde *Hieronym.* in *Joel.* 2. 21; *Imppp. Valentin. Theodos.* et *Arad. Cod. Theod.* tit. extrav. l. 3; et *Vet. Scholiast.* ad *Juvenal.* 6. 480. — Altilata superioris exempla ad sequioris Latinitatis tempora pertinent; antea vero is, qui postea *quaestionarius*, videtur appellatus fuisse a *quaestionibus*. Hinc *Inscript.* apud *Gruter.* 543. b. q. GAVIVS Q. F. ARN. CLEMENS GLYSIO EVOCATUS AVG. A QVAESTIONIBVS. et 560. 1. M. SALLVSTIVS MARTIALIS MIL. COH. X. VRB. A QVAESTION. PRÆF. VRBIS. Alia apud *De-Vita Antiq. Bened.* p. 31. n. 10. a QVAESTIONIBVS FACTVS PER ANNUM VERVM PRÆF. VRBIS. ¶ 2. Item is, in quo quaestiones sunt. *Boeth. Geometr.* 2. p. 1520. Hic liber quasi quaestionarius.

QUAESTIONATUS, a, um, f. vnc. seq.

QUAESTIONO, as, atum, are, a. 1. Part. *Quaestionatus*. — Quaestionare est quaestionem habere de reo aliquo, *processare, torturare.* *Auct. summarior. Cod. Theod.* e pervet. (Codice ab A. Maio edito in *Fragm. jur. civ. antejustin.* p. 109. Commemoratur, ut dum adulteri cause perquirantur, si domi fuerit familia, omnes quaestionari. *V. Cod. Theod.* 9. 7. 4. Sic *Cyprian. Ep.* 69. n. 6. Tot confessores quaestionati et torti.

QUAESTIUNCULA, æ, f. 1. deminut. *quaestio-cella*, brevis aut levis quaestio. Cic. 1. *Orat.* 22. 102. Mihi nunc vos, tamquam alicui Græculo otii-

so et loquaci, quaestiuunculam, de qua meo arbitratu loquar, ponitis. *Id.* 2. *Legg.* 20. 51. His propositis, quaestiuunculæ multæ nascuntur. *Sueton. Gramm.* 24. extr. Nimis pauca et exigua de quibusdam minutis quaestiuunculis (*M. V. Probus*) edidit. *Quintil.* 1. 3. 11. Positis invicem cujuscumque generis quaestiuunculis. *Capell.* 5. p. 183. Nam si fuerit per incidentes quaestiuunculas derivata, onerabitur ipsa partitio.

QUAESTOR, ōris, m. 3. QVAISTOR antiqua scribendi ratione legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 556. — *Quaestor*, Ital. *questore, rapiaz*, est qui rei alicui querendæ præest, ut criminibus publicis, vel pecunie publicæ: per synocp. a *quaesitor*, et idem fere significans. Est tamen discernim, quod quum de pecuniarum administratore sermo est, *quaestor*, non *quaesitor*, dicimus; ut patet ex *Farron.* 5. *L. L.* 81. *Müll. loc. cit.* sub 2. — Ut genus querendi non unum, ita nec unum genus quaestorum. Fuere enim quaestores rerum capitalium sive parricidii, quaestores urbani seu quaestores ærarii, quaestores militares, quaestores provinciales, quaestores principis sive Augusti, alio nomine *Candidati principis*. ¶ 1. *Quaestores rerum capitalium*, Italice *giudici criminali*, qui et citra synocpen *quaesitores* sæpe dicuntur, erant magistratus, qui quaestionibus criminum capitalium præerant. Dicti sunt *rerum capitalium*, quia non creabantur, nisi in causis, in quibus de morte, vel exilio alicujus civis ageretur. *Idem* dicebantur *quaestores parricidii*. Nam parricidium apud veteres significabat quodcumque homicidium, ut *Paul. Diac.* p. 221. 15. *Müll. docet.* *Quaestores* dicebantur, quod quaerent de rebus capitalibus. *Varro* 5. *L. L.* 81. *Müll.* Quaestores a querendo, qui conquirent publicas pecunias et maleficia, quæ triumviri capitales nunc conquirunt: ab his postea, qui quaestionum judicia exercent, quaestores dicti. *Pompon. Dig.* 1. 2. 2. ante med. Et quia de capite civis R. injussu populi non erat lege permissum consulibus jus dicere, propterea quaestores constituebantur a populo, qui capitalibus rebus præessent: hique appellabantur quaestores parricidii, quorum etiam meminit lex xii. tabularum. Adde *Vetus commentarium acquisitionis* apud *Farron.* 6. *L. L.* 90. *Müll.* — Officium horum quaestorum fuit, iudices congregare, dimittere, crimina cognoscere, iudiciis præcipere, ut sententias ferrent. *V.* *QUAESTOR* 2. His adjugebantur iudices quaestionis, de quibus *V. QUESTIO* 4. Seriori ævo hujusmodi quaestores rursus existerunt Constantinopoli, ut ex *Jul. Ep. nov.* c. 74. § 268. patet. ¶ 2. *Quaestores urbani* seu quaestores ærarii, *camarlinghi, tesorieri*, erant magistratus minores, qui præerant ærario, quod in æde Saturni erat: ita dicti a querendis pecuniis publicis. *Varro* 5. *L. L.* 81. *Müll.* Quaestores a querendo, qui conquirent publicas pecunias. — a) Distinguebantur a tribunis ærarii, quia quaestores curabant pecuniam, quam in ærarium inferrent, tribuni ærarii curabant pecuniam, quam ex ærario sumptam quaestori proconsulis atque exercitui maxime erogarent. *Pseudo-Iscon.* in *Cic.* 3. *Verr.* 13. — b) De quaestorum origine hæc *Tac.* 11. *Ann.* 22. Sed quaestores regibus etiam tum imperantibus instituti sunt, quod lex curiata ostendit ab I. Bruto repetita. Mansitque consulibus potestas deligendi, donec eum quoque honorem populus inmandaret, creatique primum *Valerius Potitus* et *Emilius Mamercus* tertio et sexagesimo anno post *Tarquinius* exactos, ut rem militarem comitarentur. Dein gliscentibus negotiis duo additi, qui Romæ curarent. Mox duplicatus numerus stipendiaria cum Italia et accedentibus provinciis vectigalibus. Post lege *Sullæ* xx. creati supplendo senatui, cui judicia tradiderat. Et quamquam equites judicia recipere vissent, quaestura tamen ex dignitate candidatorum aut facilitate tributum gratuito concedebatur; donec sententia *Dolabellæ* velat venundaretur. (*Cf.* et *Ulp. Dig.* 1. tit. 14. — c) Munus urbanorum quaestorum fuit pecuniam publicam accipere et expendere; prædam ex hostibus captam vendere; signa militaria in ærario asservare, et consulibus

in bella iturus mittere; legatos, qui Romam venerant, excipere, deducere, his hospitium curare; agnitionum curam gerere, mortuisque e publico funus facere. V. Liv. 7. 23., 26. 47. et 35. 1.; et Val. Max. 5. 1. n. 1. — d. Quaestor unus ex urbanis rem frumentariam curabat. Cic. Harusp. resp. 20. 43. Saturninum in annonae caritate quaestorem a frumentaria procuratore senatus amovit. Hinc quaestor Ostiensis dicitur ab eod. Sext. 17. 39. Nec mihi res erat cum Saturnino quaestore Ostiensi. Id. Mur. 8. 18. Tu habuisti quaesturam illam, cui, quum quaestores sortiantur, etiam acclamari solet, Ostiensem, non tam gratiosam et illustrem, quam negotiosam et molestam. Id. Fatin. 5. 12. In eo magistratu (quaestura) quum tibi aquaria provincia sorte obtigisset, h. e. cura importandarum et exportandarum mercium in portu Ostiensi et Puteolano. Sueton. Claud. 24. Collegio quaestorum detracta Ostiensis et Gallica provincia. h. e. Ostiensis et Gallica circa Padum; Arimini nempe sedes quaestoris erat. — e) Ut ex his patet, quae sub a allata sunt, quaestores urbani peculiare aliquod munus atque officium sortiebantur, quemadmodum provinciales provinciam. ¶ 3. Quaestores militares, erant magistratus minores, qui mittebantur cum imperatoribus, cum consulibus, vel cum praetoribus, in militiam ad administrandam rem pecuniariam, et praedam ac manubias in rationes publicas referendas. Cic. Senect. 10. 32. Aut quaestor in eodem bello, aut consul in Hispania fuerim V. Liv. 26. 47., 27. 19. et 35. 1.; et Plaut. Capt. 1. 2. 2. ¶ 4. Quaestores provinciales ejusdem fere generis erant, hoc est qui una cum proconsule, vel propraetore in provinciam exibat. Munus eorum erat pecuniam ex aerario attributam in usus provinciae expendere, vectigalem in aerarium inferre. Cic. 2. Fam. 19. Mibi quaestor optatior obtingere nemo potuit. Pseudo-Ascon. in Cic. Divin. in Q. Caecil. 10. Haec erat prima senatoris administratio, quaestorem fieri, et in provincia curam gerere pecuniae publicae in usus diversos erogandae. — Quaestores singuli in singulas provincias mittebantur, excepta Sicilia, quae duos habuit, unum Lilybaei, alterum Syracusis, ut Pseudo-Ascon. docet in Cic. Divin. in Q. Caecil. 1. Unum tamen habuit quaestorem sub Augustis, ut patet ex Inscript. apud Murat. 364. 2. et 434. 4. Habebant autem scribas ad conficiendas publicas rationes; et lictores, togamque praetextam, ad maiestatem magistratus tuendam. Cic. 5. Verr. 78. 181. et 4. ibid. 4. 11. et Plaut. 41. 98. — De ratione autem, quae inter praetorem et quaestorem intercedebat, haec Cic. Divin. in Q. Caecil. 19. 61. Sic a maioribus accepimus, praetorem quaestori suo parentis loco esse oportere: nullam neque justiore, neque graviore causam necessitudinis posse reperiri, quam conjunctiorem sortis, quam provinciae, quam officii, quam publici muneris societatem. et Plaut. 11. 28. Qui (mos) praescribit in parentum loco quaestoribus suis praetores esse oportere. — Hinc translate Cic. (post redit.) in Senat. 14. 35. Qui (Cn. Plancius) si mihi quaestor imperatori fuisset, in filii loco fuisset; nunc certe erit in parentis, quum fuerit quaestor non imperii, sed doloris mei. — Ex Augusti vero institutione quaestores mittebantur in provincias populi R., quum in Caesaris procuratores mitterentur. C. I. Institut. (edente iterum Goeschenio) § 6. Edilium curulium jurisdictionem in provinciis populi R. quaestores habent; nam in provinciis Caesaris omnino quaestores non mittuntur. F. PROCURATOR. ¶ 5. Quaestores candidati principis, sive Augusti (qui seniori aetate et quaestores palatii dicti sunt, ut in Cod. 7. 62. 32. pr., et quaestores intra palatium, ut in Inscript. apud Orell. 1188.) erant magistratus sub Caesaribus, de quibus F. in CANDIDATUS. II autem non mittebantur in provincias. V. Borghesi, Dec. 14. oss. 1. p. 3. ¶ 6. Quodlibet etiam collegium artificum in municipiis et coloniis suum habebat quaestorem ad conficiendas rursus rationes et impensas faciendas. Inscript. Comensis apud Gruter. 358. 6. L. ARICIO BRVTIDIO SOTERICO VI. VIR. VRB. QVAESTORI

ANNI PRIMI CENTVRIA CENTONAR. DOLABRAR. SCALARIA. Alia item Comensis apud eumd. 471. 5. T. TADIVS T. F. OVF. CATIANVS VI. VIR. VRB. Q. COLLEGII ANNI QVO CVRIA DEDICATA EST. Alia Regiensis apud Murat. 563. 1. IN TEMPLO COLLEGII FABRYM ET CENTONARIORYM REGIENSIVM QVOD REFERENTIBVS P. SABINO MARCELLINO ET C. AVEIDIO DIALOGO QVAESTORIBVS etc.

QUAESTORICIUS, a, um, adject. ad quaestorem pertinens. Quaestoricus vir, quaestura functus. Vel. Tabula Canus. apud Fabrett. p. 599. col. 1., quae est Inscript. apud Orell. 3721. — Inscript. Afric. ed. Rénier. n. 1869. Q. FVLVIVS TRIVMVR AEDILIS QVAESTORICIAE POTESTATIS. — Caper vero hanc vocem damnat; ait enim de Orthogr. p. 2244. Putsch. Vir praetorius et quaestorius, non praetoricus aut quaestoricus dicendum.

QUAESTORIUM, ii, n. 2. F. voc. seq. in fin.

QUAESTORIUS, a, um, adject. ad quaestorem pertinens. — a) Universim Cic. 2. Fam. 17. a med. Quod ego officio quaestorio adductum reticere de praetore tuo, non moleste ferebam. (scil. quia quaestor in provincia erga praetorem suum ita se gerere debebat, ut filius erga patrem, ut constat ex Cic. Divinat. in Q. Caecil. 19. 61. et 13. Fam. 10.) Id. 3. Verr. 21. 56. Legatus quaestorius. h. e. legatum in militia ex quaestore agens, ut Pseudo-Ascon. interpretatur. Id. 2. ibid. 4. 11. Quaestorium scelus. h. e. a quaestore factum. Id. 7. Fam. 30.; et Liv. 4. 54. extr. Quaestoria comitia. Sueton. Domit. 10. Quaestorii scribae. h. e. qui quaestoribus operam praebent in conficiendis pecuniae publicae rationibus. Id. Vit. Horat. Scriptum quaestorium comparavit. h. e. minus scribae quaestorii. Id. Claud. 28. extr. Quaestoria ornamenta. Id. Domit. 4. munera. h. e. gladiatorum. V. eumd. Claud. 24.; et Tac. 11. Ann. 22. — b) Speciatim quaestoria porta, in castris, quae prope eum locum, ubi tendebat quaestor militaris. Liv. 34. 47. Alius tumultus ex aversa parte castrorum est exortus. In portam quaestoriam irruerant Galli. Adde eumd. 40. 27. — c) Quaestorium forum apud eumd. 41. 2. sub fin. eodem loco in castris: ibi enim ex cura quaestoris exponebantur cibaria militibus coemenda. — d) Quaestorii agri apud Auct. rei Agrar. Sicul. Flaccum p. 2. et 14. Goes. et Hygin. p. 205. dicuntur, quos populus R. devictis pulsisque hostibus possedit, mandavitque quaestoribus, ut eos vendiderent. — e) Quaestoria bractea auri, apud Plin. 33. Hist. nat. 3. 19. (61). dicitur, quae crassitudine Praenestinae tantum cedit (F. PRENESTINUS; quemadmodum quaestor praetori suo cedere solebat. F. supra sub a. — Hinc

Quaestorius, ii, m. 2. (subaudi homo) absolute, substantivum more, apud Cic. Brut. 76. 263. et 13. Phil. 14. 30. et Liv. 24. 14. est quaestura functus. Sic Inscript. apud Orell. 3999. D. M. FL. MARTIO SEN. IN COLONIA CARVETOR. QVASTORIO FILIA ET HERES PONEND. CARAVIT. — In illo Sueton. Oth. 3. extr. Provinciam administravit quaestorius per decem annos: quaestorius quibusdam videtur esse, qui re ipsa quaestor est. Verum editiones nonnullae habent quaestoribus, o. e. per quaestores.

Quaestorium, ii, n. 2. absolute, substantivum more, est quaestoris tabernaculum, vel ardes. Liv. 10. 32. extr. Captum quaestorium, quaestorque ibi L. Opimius Pansa occisus. Cic. Planc. 41. 99. Thessalonicam me. in quaestoriumque perduxit. Vel. Scholiast. ab A. Maio editus in Class. Auct. T. 2. p. 85. ad h. Cic. 1. sit: Hospitum quaestoris significans proprie secundum vocabulum magistratus, loco ipsi nomen dedit. Nunc autem omnia, in quibus variae dignitatis praesides habitent, praetoria nominantur.

QUAESTORIUS, ii, m. 2. F. voc. praeced. in fin.

QUAESTUARIA, a, f. 1. F. voc. seq. in fin. QUAESTUARIUS, a, um, adject. κερδαλεός, ad quantum pertinens, meritorius. Ulp. Dig. 3. 2. 4. Lenocinium facit, qui quaestuarium inancia habet. Id. ibid. 23. 2. 43. Quaestuarium mulier.

Tertull. Apolog. 13. Quaestuarium majestas. — Hinc

Quaestuarium, a, f. 1. (subaudi mulier) absolute, substantivum more, est quae corpore quantum facit. Seneca 6. Benef. 32. Ex adultera in quaestuarium versa.

Quaestuarium, ii, m. 2. (subaudi homo) absolute, substantivum more, est artigiano, qui artem quamlibet exercet. Tertull. Spectac. 30. Hic est ille (dicam) fabri aut quaestuarii filius, sabbati destructor, Samarites, et daemonium habens. h. e. Christus filius Iosephi fabri.

QUAESTUARIUS, ii, m. 2. F. voc. praeced. in fin.

QUAESTUOSE, adverb. con guadagno, κερδαλεός, cum quaestu, lucrose. Comp. Quaestuosius apud Plin. 19. Hist. nat. 4. 19. (56). Compertumque, non aliter quaestuosius censum haberi, aut tutius. Sup. Quaestuosissimus apud Senec. 4. Benef. 3. Istud non beneficium, sed fenus est, circumspicere, non ubi optime ponas, sed ubi quaestuosissime habeas.

QUAESTUOSUS, a, um, adject. (quaestus). Comp. Quaestuosior et Sup. Quaestuosissimus sub a. — Quaestuosus de rebus et de hominibus usurpatur, et est lucrosus, quantum afferens, quaestui deditus, quaestui serviens. — a) De rebus est quantum afferens, lucrosus, lucroso, utile, da guadagno, κερδαλεός. Cic. 5. Tusc. 31. 86. Et quaestuosam mercatura, fructuosa aratio dicitur. (nihilominus quaestuosum agrum pro fructuoso dixit Cato R. R. 1. et ex eo Plin. 18. Hist. nat. 5. 6. (29). Id. 2. Phil. 14. 35. Cuius domus quaestuosissima est falsorum chirographorum officina. Id. 4. Verr. 19. 46. Illa res calamitosa Heracleio, quaestuosam Verri. etc. et 2. ibid. 14. 40. Uberrimus et quaestuosissimus annus. Id. 2. leg. Agr. 25. 67. Hoc multo est quaestuosius, quam, etc. Plin. 18. Hist. nat. 5. 6. (29). Quaestuosissima vitis. Id. 6. ibid. 25. 28. (110). Inania quaestuosam margaritis. Cic. 5. Verr. 14. 36. Edictum uberrimum quaestuosissimumque. Id. 14. Att. 9. Ea ratio aedificandi inquit, ut hoc damnum quaestuosum sit. Id. 1. leg. Agr. 4. 10. Benignitas quaestuosior. Id. 2. Phil. 4. 8. Scientiam quaestuosam habere. Colum. 6. R. R. praefat. 4. Ratio pascenti quaestuosissima. — Susphoso opponitur apud Caton. R. R. loc. cit. Scito idem agrum, quod hominem, quamvis quaestuosus siet, si sumptuosus erit, relinquere non multum. Sic Cic. 6. Parad. 3. 49. Non intelligunt homines, quam magnum vectigal sit parsimonia. Venio enim iam ad sumptuosos: relinquo istum quaestuosum. — b) De homine, qui quantum instituit Cic. 1. mor. cit. Quaestuosus homo, dato al guadagno, avido, vantaggioso. et Plaut. Mil. glor. 3. 1. 90. Dum modo des am (mulierem), quae sit quaestuosam, quae alat corpus corpore.

QUAESTURA, a, f. 1. ¶ 1. Est Ital. quaestura, camarlingato, ταμεία, quaestoris dignitas et munus. — a) Universim. Cic. 2. Verr. 4. 11. Quaestura primus gradus honoris, quid aliud habet in se, nisi etc. Liv. 32. 7. Ex quaestura consulatum petere. — b) De variis quaesturae generibus, F. in QUESTOR. — c) Aetas ejus petenda nulla legitima fuit annali lege definita, secundum Manut. de legib. At Lipsius in Tac. 3. Ann. 29. Excurs. D. fuit annus vigesimus quintus. Sane certam aliquam fuisse, indicat illud Quintil. 12. 6. 1. Calvus, Caesar, Pollio, multum ante quaesturam omnes aetatem, gravissima iudicia susceperunt. (Illustrat hunc locum illud Tac. Dial. de Orat. 34. extr. Nonodecimo aetatis anno L. Crassus C. Carbonem, uno et vicesimo Caesar Dolabellam, altero et vicesimo Asinius Pollio C. Catonem, non multo ante aetate antecesserunt Calvus Vatinius, his orationibus insecuti sunt, quas bodieque cum admiratione legimus.) et Tac. loc. cit. Ut quinquennio maturus, quam per leges, quaesturam peteret. et Sueton. Cal. 1. Quaesturam quinquennio ante, quam per leges liceret, gessit. Hinc in Inscript. apud Orell. 3714 IPSE VT DEVOTISSIMVS IMPERATORI COMMODO AVG. PIO FELICI OBIECTO HONORE QVAE-

STOR DESIGNATUS EST ANNORVM XXIII. — d) Translator quaesturæ apud Cic. 7. *Ferr.* 58. 152. quid sit, *V. in TRANSLATOR.* — e) In municipiis et coloniis etiam collegia artificum suam habebant quaesturam: *V. QUÆSTOR* 6. Hinc *Inscript.* Comensis apud *Gruter.* 468. S. COLLEGIVM FABRVM P. SEPTILIO P. F. PRIMIANO OB QUÆSTVRAM FIDELITER AC LIBERALITER GESTAM. ¶ 2. *Quaesturam* pro *questu*, h. e. præda, dictam esse coniecit cl. *Henzen.* in *Inscript.* 6719, *quam vide sis.*

QUÆSTUS, us. m. 4. (quæro). Habet etiam quæsti in Genitivo, præsertim apud comicos. *Plaut. Aulul.* 1. 2. 5. Nam hic apud nos nihil est aliud quæsti furibus. *Id. Pæn.* prol. 95. Leuo hac commigravit sui quæsti causa. *Ter. Heccyr.* 5. 3. 38. Numquam animum quæsti gratia ad malas addicam partes. Adde *Titim.*, *Pompon.*, *Turpil.*, *Cæcil.* apud *Non.* p. 483. 18. et p. 492. 18. *Merc.* — Item quæstuis. *V. FRUCTUS* init. *Varro* apud *Non.* p. 453. 31. *Merc.* Nam liberti quæstuis causa diribebant res suas pueris. *Novius ibid.* Per deam sanctam Lavernam, quæ cultris quæstuis sit. — *Quaestus* proprie (at *Forcellino* metonymice) est lucrum compendiumque, quod negotiatione, professione et similibus sibi quisque parat, *ἐπίδος* (li. *guadagno*, *vantaggio*, *profitto*; Fr. *gain*, *benefice*, *profit*; Hsp. *ganancia*, *provecho*, *utilidad*; Germ. *die Erwerbung*, *Gewinnung einer Sache*, *der fortgesetzte Erwerb*; Angl. *gain*, *profit*, *advantage*, *lucre*, *interest*).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, lucrum, *guadagno*. — a) Universim. *Ennius* apud Cic. 1. *Divinat.* 40. 88. Qui sui quæstus causa licitas suscitavit sententias. *Cato R. R. præm.* § 4. At ex agricolis et viri fortissimi-gignuntur, maximeque pius quæstus stabilissimusque consequitur minimeque invidiosus. *Ter. Eun.* 2. 2. 15. Olim isti fuit generi quondam quæstus apud sæculum prius. *Nepos Attic.* 9. Pecuniam sine fenore credidit, maximum existmans quæstum, innotem gratumque cognosci. *Cic.* 4. *Ferr.* 3. 6. Quos illa mercibus suppeditaodis cum quæstu compendioque dimittit. *Id.* 5. *ibid.* 44. 106. Tantum de quæstu ac lucro dicam unius agri et unius anni. *Cels.* 3. 4. circa med. Medici, qui quæstui servant. *Sall. Cat.* 13. extr. Quæstui deditum esse. *Id. Jug.* 34. Quibus fides, decus, pietas, postremo honesta atque inhonestia omnia quæstui sunt. h. e. venalia sunt. *V. Frontonis loc. cit. in SUMPTUS*, us. *Quintil. præm.* 13. Ut primum lingua esse cepit in quæstu. h. e. homines eloquentia uti cœperunt ad lucrum. *Cic.* 2. *Off.* 22. 77. Quæstui habere rempublicam. *Cæs.* 6. *B. G.* 16. Mercurium ad quæstum pecunie mercaturasque habere vium maximam arbitrantur. — b) *Γνωμα*: sunt illa *Plauti Pæn.* 1. 2. 74. Non potest quæstus consistere. si eum sumptus superat. et *Truc.* 2. 4. 62. Ad suum quemque æquum est quæstum esse callidum. et a. 5. v. 40. Omnes homines ad suum quæstum callent et fastidiunt. — c) *Is vel Herculi conterere quæstum* possiet, proverb. apud *Plaut.* *Most.* 4. 2. 68. in hominem maxime sumptuosum et prodigum. *Hercules* enim maximos quæstus quotidie facere creditur, quum ei decimæ voleantur. ¶ 2. Latiori sensu (qui *Forcellino* proprius est) Ital. *negozio*, *mestiere*, *professione*, *interesse*, *ἐμπορεύμα*, *εργασία*, est negotiatio, professio, artificium rei querendæ et augendæ causa, opera in aliqua re præbita ob lucrum. Differt a *mercatura*, quæ permutandis distrahendisque mercibus constat: *quaestus* vero vel ex pecunia vel ex opera lucrum pecuniarium spectat. — a) Universim. *Cic. Pis.* 35. 86. Sestertium centies et octogies, ex ærario tibi attributum, Romæ in quæstu reliquisti. *Id.* 1. *Off.* 42. 150. Jam de artificiis et quæstibus, qui liberales habendi, qui sordidi sint, hæc fere accepimus. Primum improbandum illi quæstus, qui in odia hominum incurrant, ut portitorum, ut feneratorum: illiberales autem et sordidi quæstus mercenariorum omnium etc. *Plaut. Rud.* 2. 1. 2. Omnibus mo-

dis qui pauperes sunt homines, miseri vivunt, præsertim quibus nec quæstus est, nec dedicare artem ullam. et 4. 3. 50. Non enim tu hic quidam occupabis omnes quæstus, quos voles. Et viotorem et piscatorem te esse, impure, postules. *Id. Pæn.* 5. 2. 127. Suum quæstum colere. attendere ad suo interesse. et *Most.* 3. 2. 92. Quæstum non malum iustituere. et *Capl.* 1. 2. 26. Facere quæstum carcererium. — b) Sapisime dicitur de professione meretricia et lenonia. *Ter. Heaut.* 4. 1. 27. Nempe anni illi prodita abs te filia est planissima, per te vel uti quæstum faceret, vel uti veniret palam. *Id. Andr.* 1. 1. 52. Accepit conditionem, dein quæstum occipit. *Id. Heccyr.* 5. 1. 30. Quod pol si esset alia ex hoc quæstu, baud faceret. di questo mestiere, di questa mia professione. meretrix loquitur. *Ovid.* 4. *Fast.* 866. Multa professorum quæstibus apta Venus. *Plaut. Pæn.* 5. 3. 2. Corpore quæstum facere. *Id. Asin.* 1. 3. 63. loquitur lena. Hic noster quæstus aucupii simillimus est, etc. Adde eund. *Cist.* 1. 2. 2., *Rud.* 5. 2. 58. etc. Sic *Turpilius* apud *Non.* p. 483. 26. *Merc.* Mulier meretrix, quæ me quæsti causa cognovit sui. *Inscript.* apud *Orell.* 4404. QUI QUÆSTVRVM SEVRGVVM PROFESSI ESSENT. *V. SPURCUS.* — c) De artificio parasitico. *Plaut. Pers.* 1. 2. 1. Veterem atque antiquum quæstum meum alimonia servo atque obtineo, et magna cum cura colo.

II.) Translate. *Plaut. Pæn.* 3. 3. 12. Istic est thesaurus stultis in lingua situs, ut quæstui habeant male loqui melioribus. *Cic.* 15. *Fam.* 14. M. Fabium quod mihi amicum tua commendatione das, nullum in eo facio quæstum. Multi enim anni sunt, quum ille in ære meo est. *Id. Pis.* 12. 27. Uter eorum perisset, tamquam lanista in ejusmodi pari lucrum fieri (*populus Rom.*) putabat: imortalem vero quæstum, si uterque cecidisset. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 19. Auctumnusque gravis Libitina quæstus acerbæ.

QUAGLATOR, oris, m. 3. videtur idem esse ac coagulator (*V. QUACTUM*) in *Inscript.* apud *Henzen.* 5650. IOVI TVTORI Q. VETVRVS SECVNDVS A. LIBIVS HILARIANVS QUAGLATOR ET CVRATOR DONV DAKORR. CVLTORIBVS.

QUALIBESCIT, adverb. idem ac qualihet. Vox a Lexico expuogenda; occurrit enim tantum in *Not. Tir.* p. 35. Qualihet, qualibuit, qualihescit.

QUALIBET vel qualubet et divisim qua lubet, per qualunque luogo, per quemcumque locum, adverb. motus per locum.

I.) Proprie. *Plaut. Most.* 2. 2. 122. Qualubet perambula ædes oppido tamquam tuas. *Id. Aulul.* 4. 4. 18. ex. Quid abstulisti hinc? sr. Di me perdant, si ego tui quidquam abstuli. ex. Agendum, excutendum pallium. sr. Tuo arbitratu. ex. ne inter tunica habes. sr. Tenta qualubet. *Tibull.* 1. 2. 27. eat tutusque sacerque Qualibet. *Quintil.* 5. 13. 13. Si vel maxima flumina in rivos deducantur, qualibet transitum præbent.

II.) Translate est quacumque ratione. *Catull.* 40. 6. Qualubet esse notus optas? *Id.* 76. 13. Difficile est longum subito deponere amorem: Difficile est: verum hoc qualubet efficias.

QUALIS, e, adject. cuiusmodi, cuius generis, pronomen qualitatis, alicujus rei naturam et proprietatem significans, ποιος, οίος (li. *quale*, di che sorta, di che fatta; Fr. *quel*, *quelle*, de quelle sorte, de quelle manière, de quelle espèce ou nature; Hsp. *que*, *qual*; Germ. *wie beschaffen*, in welchem Zustande befindlich, welcher Art oder Beschaffenheit, wie; Angl. of what kind or sort, what manner of, what).

A) Qualis est pronomen interrogandi et exclamandi, et usurpatur — a) Recta oratione. *Ennius* apud *Servium* ad *Virg.* 2. *En.* 274. Hei mihi qualis erat! et *Virg.* loc. cit. Hei mihi qualis erat! quantum mutatus ab illo *Hector* etc. Rursus *Ennius* apud *Cic.* 1. de *republ.* 41. O Romule, Romule die, Qualem te patriæ custodem di genuerunt! *Plaut. Trin.* 4. 4. 3. O Calicles! quali ne amico mea commendavi bona? *CALL.* Probo et fideli et cum magna fide. *Cic. Fonte.* 10. 21. Quali fide, quali pietate existi-

mati eos esse, qui etc. 7 *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 14. 44. Qualis est istorum oratio, qui omnia non tam esse, quam videri volunt? *Id.* 2. *Orat.* 12. 51. Age vero, qualis oratoris, et quanti hominis in dicendo putas esse historiam scribere? *Val. Flacc.* 3. 177. quem te qualemque videbit Attonitus, Crenæe, parens! — b) Obliqua oratione. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 40. Quoniam tu me, et ego te, qualis sis, scio. *Id. Capt.* 3. 5. 54. Nam cogitato, si quis hoc gnato tuo tuus servus faxet, qualem haberes gratiam. *Ter. Eun.* 4. 6. 20. Ab metuo, qualem tu me esse hominem existimes. *Nepos Attic.* 20. a med. Hoc quale sit, facilius existimabit is, qui, etc. *Cæs.* 1. *B. G.* 21. Qualis esset natura montis, et qualis io circuitu ascensus, qui cognoscerent, misit. *Id.* 2. *B. C.* 32. a med. Eventus belli qualis sit futurus, ne vos quidem dubitatis. *Cic.* 1. *Nat. D.* 23. 65. Doce me, unde sint dii, ubi sint, quales sint corpore, animo, vita. *Id.* 2. *Fin.* 28. 90. Si negaret quidquam interesse ad beate vivendum, quali uteretur victu, concederem. *Id. Brut.* 86. 297. Hi fuerunt certe oratores: quanti autem et quales, tu videris. *Id.* 3. *Tusc.* 23. 56. Aut ipsius rei natura qualis et quanta sit, quærimus. *Id.* 2. *Invent.* 59. 177. Contraria quoque, quæ et qualia sint, intelligentur. *Ovid.* 5. *Fast.* 460. Cernite, sim qualis, qui modo qualis eram!

B) Item est pronomen relativum, et ¶ 1. Generatim usurpatur — a) Cum respondente pron. talis. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 26. 85. Stoicum est quidem, nullum esse pilum omnibus rehus talem, qualis sit pilus alius. *Id. Rosc. Am.* 4. 11. Ut, qualem te jam antea populo R. præbuiisti, talem te et nobis impertias. *Id.* 2. *Invent.* 58. 176. Ut res non tales, quales ante habuit sint, habende videantur. *Virg.* 5. *Ecl.* 45. Tale tuum carmen nobis, divine poeta, Quale super fessis in gramine, quale per æstum Dulcis aquæ saliente sitim restinguere rivo. — b) Absolute. *Liv.* 27. 17. ad fin. Quales ex hac die experiendo cognorit, perinde opere eorum pretium faceret. *Virg.* 12. *Æn.* 889. Vix illud lecti bis sex cervicæ subirent, Qualia nunc hominum producit corpora tellus. *Cic.* 2. *Phil.* 7. 17. Haberet ducem, qualis si qui nunc esset, tibi idem contigisset. *Liv.* 8. 39. Equitum acies, qualis quæ esse instructissima potest, invecta in hostes, cæde omnia replet. *Cic.* 3. *Cat.* 10. 25. In hoc uno post hominum memoriam maximo crudellissimoque bello, quale bellum nulla unquam barbaria cum sua gente gessit, etc. ¶ 2. Qualis relative usurpatur ad exemplum significandum rei prædictæ, ut talis dicimus, quale è appunto. *Cic.* 2. *Divinat.* 66. 135. Ad aperta et clara (somnia) veniamus, quale est de illo interfecto a caupone Megaris, quale de Simonide. *Quintil.* 9. 2. 58. Et ipsi nosmet rogamus: quale est illud Terentianum: Quid igitur agam? *Id. paullo post.* Quod sit et multis et variis figuris, quum aut aliud expectasse nos, aut majus aliquid timuisse simulamus, aut plus videri posse ignorantibus; quale est proemium pro *Cælio*. ¶ 3. Qualis et quale, poetice pro qualiter, sicut, quemadmodum, velut, in comparationibus, siccome, quale, in quella guisa che. *Virg.* 4. *G.* 511. Qualis populea mærens philomela sub umbra Amisos queritur fetus. *Id.* 1. *Æn.* 596. Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo Argentum Pariusve lapis circumdatur auro. *Ovid.* 2. *Amor.* 5. 34. Conscia purpureus venit in ora pudor: Quale coloratum Tithoni copjuge celum Subnibat. *Id.* 3. *Met.* 681. falcata novissima cauda est, Qualia dividuæ sinuantur cornua lunæ.

C) Est etiam pronomen indefinitum, et qualia absolute sunt qualitate prædita. *Cic.* 1. *Acad.* (post.) 7. 28. Materiam ipsam totam penitus cummutari putant, et ita effici que appellant qualia. *Sic Seneca Ep.* 117. a med. Prius aliquid esse debet, deinde quale esse.

D) Qualisqualis vel qualis qualis, qualiscumque. *Triphonin.* *Dig.* 20. 5. 12. Quali quali obligatione interposita. *Ulp. ibid.* 47. 10. 15. ad

fin. Multum interest, qualis servus sit, bove frugis, ordinarius, dispensator; an vero vulgaris, vel mediastinus; an qualia qualis. *Inscript.* in *Bullettin. archeol.* a. 1847. p. 94. ID QVALE QVALE 'ST CHARTIS MANDATUM DIV.

QUALISCUMQUE, lēcumque, et qualiscunque, lēcumque, adject. Per tmesin aliquando inter qualis et cumque alia vos interseritur. *V.* sub 1. — Qualiscumque, qualunque, chinque, cūc, παρ, ὅποιος δὲ, quicumque, quislibet, cujuscumque modi. — a) Cum Verbo junctus. *Cic.* 14. *Att.* 14. *ad fin.* Sed homines benivolos, qualescumque sunt, grave est insequi contumelia. *Id.* 3. *Legg.* 14. 31. Licet videre, qualescumque summi civitatis viri fuerunt, talem civitatem fuisse. *Liv.* 29. 16. Quod qualescumque sumus, tamen hæc, quæ passi sumus, pati non debuius. *Ovid.* 4. *Pont.* 13. 6. Qualis enim cumque est, non latet esse meam. (*tmesis.*) *Sic Cic.* 2. *Nat. D.* 30. 76. Quale id cumque est. — b) Sine Verbo. *Cic.* 4. *Fam.* 8. Si libertatem sequimur, qui locus hoc dominatu vacat? sin qualemcumque locum, quæ est domestica sede jucundior? *Tac.* 4. *Hist.* 8. Bonos imperatores voto expetere, qualescumque tolerare. *Manil.* 2. 856. Omne quidem signum sub qualicumque figura etc. *Ovid.* 2. *Art. am.* 283. carmina lector Commendet dulci qualicumque sono.

QUALISLIBET, lēlibet, et qualislibet, lēlibet, adject. *qualunque.* *Cic.* 2. *Nat. D.* 37. 95. Formæ litterarum vel aureæ, vel qualeslibet. *Rectius tamen alii* quales libet. *Apic.* 4. 2. a. med. Pisces qualeslibet rades, et curatos milites. *Augustin.* *Ep.* 48. Nisi forte cariores putas esse hominibus pecuniam, vel qualemlibet possessionem. *Claud. Mamert.* 1. *Stat. anim.* 21. *ad fin.* Quidquid autem qualelibet corpus est, dici potest levius corpus, tenuius corpus, habilis corpus, subtilius corpus, clarius corpus, non tamen potest dici nisi corpus. *Servius ad Virg.* 10. *Æn.* 668. Qualislibet sit syllaba, quæ præcedit, sive brevis, sive longa.

QUALISNAM, lēnam, adject. interrogativ. quisnam. *Apul. sub init. de Mag.* Facile intellectu culvis fuit, qualisnam accusatio futura esset.

QUALISQUALIS, quālēquālē, adject. indefinit. *V.* **QUALIS** sub D.

QUALITAS, ātis, f. 3. *qualitā, ποιότης*, id quo res quales dicuntur, ut virtus, albedo, etc. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 6. 24. Quod ex utroque, id jam corpus, et quasi qualitatem quamdam nominabant: dabitur enim profecto, ut in rebus insitatis, quod Græci ipsi faciunt, utamur verbis interdum inauditis et *ibid.* 7. 25. Qualitates igitur appellavi, quas ποιότητες Græci vocant; quod ipsum apud Græcos non est vulgi verbum, sed philosophorum. *Cf. eumd.* 2. *Nat. D.* 37. 94. — Ceterum vocabulum hoc usuenit apud sequiores ævi scriptores. *Colum.* 8. *R. R.* 17. 8. Qualitatem litoris nostri contemplanur. *Quintil.* 5. 9. 15. Qualitas cæli. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 80. 82. (193). materies excipientis. *Id.* 36. *ibid.* 22. 44. (159). Qualitatum differentia. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 17. Frumentarius ager aliis qualitatibus æstimandus est. *Justin.* 1. 2. 2. Lineamentorum qualitas matri ac filio similis. *Cajus A. Instit.* 66. Eiusdem naturæ qualitatibusque vinum. *Cod. Theod.* 14. 20. 1. Primæ qualitates piscis.

QUALITATIVUS, a, um, adject. qui qualitatem significat. *Cassiod. Complex. in Psalm.* 21. Hæc est tertia definitio species, quæ Græce ποιότης, Latine qualitativa dicitur. *Isid.* 2. *Orig.* 29. hæc eadem fides fere verbis habet.

QUALITER, adverb. quemadmodum, qua ratione, *qualmente, come, in qual maniera, ὡς, οἷα.* — a) Stricto sensu. *Colum.* 1. *R. R.* 4. 6. Refert, villa qualiter ædificetur, et quam utiliter disponatur. *Id.* *ibid.* 2. 6. Consideret, qualiter gallinæ debeat tueri et pascere. *Martial.* 1. 104. Qualiter o vivam! quam large! quamque beate! — b) Latiori sensu est idem ac scuti, siccome. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 48. 73. (193). Antiquis torus et stramento erat, qualiter etiam nunc in castris. *Id.* 21. *ibid.* 18. 70. (117). Cyperos junceus est, qualiter disimus, angulosus, etc. — c)

In comparationibus, in quella guisa, che. *Val. Flacc.* 5. 305. Qualiter ex alta quum Juppiter arce coruscat. *Martial. Spectac.* 7. Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus Assiduam nimio pectore pascit avem; Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso Non falsa pendens in cruce Laureolus. *Id.* 5. 7. Qualiter Assyrios renovat incendia nidos, Una decem quoties sæcula vixit avis; Taliter esuta est veterem nova Roma senectam. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 52. 53. (139). Fulmina cremantia a Martis sidere proficisci putant, qualiter quum Volsinii oppidum Tuscorum totum concrematum es fulmine. *Ovid.* 1. *Amor.* 7. 57. lacrimæ fluxerit per ora, Qualiter abjecta de nive manat aqua. — d) Qualiter qualiter, vel junctim qualiterqualiter, qualitercumque, utcumque. *Ulp. Dig.* 4. 4. 7. Gestum sic accipitur, qualiter qualiter, sive contractum sit. sive quid aliud contigerit. *Id. ibid.* 50. 16. 63. Penes te amplius est, quam apud te. Nam apud te est, quod qualiter qualiter a te teneatur: penes te est, quod quodam modo a te possidetur. Adde *ibid.* 26. 7. 4. *extr.* et 43. 19. 1. ante med.; et *Cels.* *ibid.* 8. 6. 12.

QUALITERCUMQUE, adverb. in qualunque modo, ὅπωςῶσδιν, quomodocumque, utcumque. *Colum.* 2. *R. R.* 10. 2. Et, qualitercumque obruas, sustinet coloni negligentiam. *Id.* 11. *ibid.* 3. 34. Potest (apium) etiam citra hanc operam fieri crispum qualitercumque satum. *Justin.* 2. 11. 11. Meminerint, qualitercumque præliatis (al. præliantibus) cadendum esse.

QUALITERQUALITER, *V.* **QUALITER** sub d.

QUALUM, i, n. et sæpius
QUALUS, i, m. 2. vaso di vinchi, cesta, corba, panier, ἡδύος, λικμηνηρίς, cistæ genus, ut ait *Paul. Diac.* p. 65. 6. *Müll.*, b. e. genus vas viminei, metæ inversæ similis, per quod vinum guttatim defluit, quum calcatur uva, reliqua vero materia esire prohibetur. Sed et aliis usibus inservit. *Virg.* 2. *G.* 241. tu spisso vimine quatos, Colaque prelorum fumosis deripe testis. Ubi *Servius*: Quatos, per quos vinum defluit: qui et ipsi a colando dicti sunt. *Cato R. R.* 11. *sub fin.* Corbulas Amerinas viginti, quala sataria (al. satoria) septem. et *ibid.* 23. Quala parentur, sarciantur. et *ibid.* 52. Quæ diligentius propagari voles, in aulis, aut in quatos pertusos propagari oportet. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. ante med. Insiti surculi qualo desuper omnino muniendi sunt, vel scitili vasculo. *Colum.* 9. *R. R.* 15. 12. Saligneus qualus vel tenui vimine rarius contextus saccus, inversæ metæ similis, qualis est quo vinum liquatur, obscuro loco suspenditur: in eum deinde carptim congeritur favi. *Ulp. Dig.* 33. 7. 8. Quali vindemiatorii, exceptoriique, in quibus uvæ cmportantur. *Id. ibid.* 7. 1. 15. Si librarium rus mittat, et qualum et calcem portare cogat. *Colum.* 8. *R. R.* 3. 4. de cubilibus gallinar. Palis in parietes vehementer actis, vimineos qualos superimponant. *Horat.* 3. *Od.* 12. 4. Tibi qualum Cythereæ puer ales, tibi telas, Operoseque Minervæ studium aufert. Neobule. h. e. calathum, in quo pensa puellæ reponunt. *Apul.* 4. *Met.* (loquitur asinus). Jam ferne tertium qualum (panis) ruinigabam. *Prudent.* 9. *Cathemer.* 58. Ferre qualis ter quaternis ferculorum fragmina.

QUAM, adverb. vel conjunctio. De antiqua forma *quande* (ut *tamde* pro *tam*), hæc *Festus* p. 261. 4. *Müll.* *Quande* pro quam usus esse antiquos, quum multi veteres testimonio sunt, tum *Ennius* in primo: Juppiter, ut muro fretus magi, quande manus vi. Idem in secundo: Quande tuas omnes legiones ac popularis. Et *Lucretius* (l. 641). Clarus ob obscuram linguam inagis inter inanes, Quande gravis inter Grajos, qui vera requirunt. *Nævius* apud *Festum* p. 352. 9. *Müll.* Namque nullam pejor macerat hominem quande mare sævum. (*Forcellinus* addit: *Quande* etiam pro quando adhibuisse. idem (*Festus*) in *Quando* (h. e. p. 258. 31. *Müll.*) testimonio *Ennii* confirmat. Sed *Müllerus* et recentiores ferre omnes ibi aliter legunt. — *Quam* est adverbium vel conjunctio facta a quantum per apocopen, ut *tam*, quæ illi respondet, a tantum;

et significat quatum, quantopere, ὥς (It. quanto; Fr. combien, à quel point; Hisp. quanto; Germ. bis zu welchem Grade, wie weit, wiesehr; Angl. how, how much). ¶ 1. Generatim absolute positum, quam inservit exclamatori, et propositionibus relativis. — 1.^a) Cum Verbis. *Ter. Phorm.* 3. 3. 2. bei mihi, quam timeo, adventus hujus quo impellat patrem! *Id. Heaut.* 5. 1. 61. Ah nescis, quam doleam! *Cic.* 2. *Fin.* 22. 61. Ut se accusari noluit! quam cupiunt laudari! *Id. Sull.* 11. 33. Attende jam — quam ego defugiam auctoritatem consulatus mei. *Id.* 3. *Fam.* 6. Perspexisse mihi videbar, quam festiores decedere. — Præcipue cum Verbis *velle, posse.* *Ter. Andr.* 2. 1. 25. ch. Ab, Pamphile, Nil. *pa.* Quam vellem! *Id. Hecyr.* 4. 4. 12. Dum os reducam, turbent porro quam velint. *Cic.* 10. *Fam.* 28. Quam vellem ad illas pulcherrimas epulas Idibus Mart. me invitasses! *Id.* 1. *Divinat.* 26. 56. Quam vellet, cunctaretur; tamen eodem sibi leto esse pereundum. *Id.* 2. *Nat. D.* 17. 46. Hic quam volet Epicurus jocetur. *Virg.* 6. *Æn.* 436. Quam vellent æthera in alto Nunc et pauperiem et duros perferre labores! *Ovid.* 3. *Trist.* 4. 75. Et, quam quisque potest, aliqua mala nostra levato. *Id.* 3. *Met.* 302. Quam tamen usque potest vires sibi demere teotat. *Alii leg.* qua. *Curt.* 7. 7. 25. Tibi quam potest, denuncio, ipsa mihi indices, quid etc. *V.* et infra sub 2.º et 3.º — 2.º) Cum Adjectivis — a) Positiv. *Plaut. Mil. glor.* 3. 3. 9. Meretricem commoneri, quam sane magni referat, mihi clam 'st. *Ter. Heaut.* 3. 3. 7. Quam hoc munus gratum Tbaidi arbitrare esse! *Id. Eun.* 3. 2. 44. Vel heri in vino quam immodestus fuisti! *Id. Phorm.* 2. 2. 30. Hæc cum ratione ineas, quam sint suavia et quam cara sint. *Pacuvius* apud *Non.* p. 407. 32. *Merc.* Quam te post multos tuor tempestatibus! *Turpilus* apud *eumd.* p. 116. 9. Nasti quam sit gracill corpore. et p. 262. 13. Quam est confidens! et p. 78. 30. Heja quam ferocula est! *Titinius* apud *eumd.* p. 102. 2. Quam ego hodie estorrem haec domo faciam! *Cic.* 11. *Fam.* 24. Quam multa, quam pauci! *Id.* 7. *ibid.* 15. Quam sicut morosi qui amant, vel es hoc intelligi potest. — b) Sic omissio *tam.* *Liv.* 35. 49. Homo non, quam isti sunt, gloriosus. *Tac.* 4. *Ann.* 61. Claris majoribus, quam vetustis. *Virg.* 6. *Æn.* 305. Iluc omnis turba ad ripas effusa ruebat, quam multa in silvis lapsa cadunt folia, quam multæ glomerantur aves etc. — c) Et cum Verbo *posse.* *Plin.* 20. *Hist. nat.* 24. 100. (264). Tusa cribrataque, vino quam possit excellenti. *Quintil.* 1. *proem.* 8. In his libris erunt omnia compositorum et, quam nos poterimus, elaborata. — d) Sæpiissime cum *possum* et *Superlativo.* *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 190. (*Volo*) Quam lepidissimam potis quamqua adulescentem inavume. *Ter. Eun.* 1. 1. 29. Te redimas captum quam potes minimo. *Cic. Dom.* 36. 95. Quam maxima possum voce dico. *Liv.* 31. 18. Quam plurimis locis possent, ignes subicerent. *Ovid.* 4. *Pont.* 8. 37. Sed qui quam potuit, dat maxima, gratus abunde est. — e) In his verbum *possum* aliquando subicitur, et subintelligitur. *Cic.* 13. *Fam.* 6. *extr.* Ut ex hac commendatione mihi Cupisia quam maximas, quam primum, quam sæpiissime gratias agat. *le maggiore che può, più presto e più spesso che può.* — f) Cum *Superlativo* tantum. *Ennius* apud *Non.* p. 268. 11. *Merc.* Quam mihi maximum hodie hic contigerit malum. *Ter. Andr.* 5. 1. 16. Quibus id maxime utile est illum esse quam deterrimum. *Id. Adelph.* 5. 3. 27. Fac quam plurimum illis relinquant. *Cic.* 3. *Off.* 12. 50. Quæstio est, dicturus ne sit id Rhodiis, an sileatium suum (*frumentum*) quam plurimo venditurus. — 3.º) Cum Adverbis, vel locutionibus adverbialibus. — a) Cum Adv. positiv. *Plaut. Trin.* 3. 1. 7. Quam dudum istuc, aut ubi actumst? *Id. Pseud.* 1. 7. 70. Quam mox mi operam das! *Ter. Heaut.* 4. 6. 10. Quam pene tua me perdidit protervitas! *Id. Phorm.* 1. 1. 7. Quam inique comparatumst, il qui minus habent, ut semper aliquid addant divitioribus! *Id. Andr.* 3. 2. 40. Nam omnes nos quidem scimus, quam misere

hanc amavit. *Id. Eun.* 8. 3. 43. Continuo accurrat ad me quam longe. *Afranius* apud *Non.* p. 515. 30. *Merc.* Quam perspicue, quam benigne, quam cito, quam blande, quam materno visast pectore! *Cic.* 7. *Ferr.* 16. 41. Memoria tenetis, quam valde universi admurmuravit. *Id. Att.* 2. Quam nibil praeferunt in consilio dando! quam nibil tamen, quod tibi placeat, explicas! *Cæsar* apud *Cic.* 9. *Att.* 7. c. § 1. Gaudeo mehercule vos significare litteris, quam valde probetis ea, quæ apud *Corfinium* sunt gesta. — b) *Cum Verbo possum.* *Val. Max.* 4. 1. n. 5. Quam potuit, constanter cum populo egit, ut etc. *Lactant.* 3. *Inst. div.* 17. Dixi de philosophia ipsa quam breviter potui. — c) *æpius cum Verbo possum et Superlat.* *Plaut. Men.* 5. 2. 81. Concede huc ab isto, quam potest, longissime. *Cic.* 2. *Nat.* 1. 3. Agam quam brevissime potero. *Id.* 2. *Nat.* D. 52. 129. Aves nidos quam possunt molissimè subternunt. *Id. Senect.* 16. 46. Quod (convivium) ad multam noctem, quam maxime possumus, vario sermone producimus. *Cæs.* 1. *B. G.* 37. Re frumentaria quam celerime potuit comparata. *Sall. Cat.* 18. De *Catilina* quam verissime potaro, paucis dicam. *Liv.* 1. 23. Is ducit exercitum quam proxime ad hostem potest. — d) *Cum Superlativo tantum.* *Ter. Hecyr.* prol. alt. 43. Et eum esse quæstum in animom induxi maximum, Quam maxime servire vestris commodis. *Liv.* 21. 27. Jubet quam occultissime, trajecto amne, agmen circumducere. — e) *Interdum quam auget, et est valde, multum, molto assai.* *Brutus* ad *Cic.* 11. *Fam.* 13. Nam suos valde quam paucos habet. *Ter. Andr.* 1. 1. 109. Reiecit se in eum flens quam familiariter. *Cic.* 5. *Ferr.* 88. 206. Fecerunt alii alia quam multa. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 6. a med. Nam quod de *Pompejo Caninius* agit, sane quam refraxit. *Plin.* 7. *Ep.* 27. Perquam velim scire. *P. PER.* *Cic.* 1. *Att.* 11. ad fin. Mire quam illius loci cogitatio delectat. *Alit leg.* quantum. *Gell.* 17. 12. *Favorinus* oppido quam libens. *Id.* 19. 9. a med. Voce admodum quam suavi. *Plaut. Amph.* 1. 3. 43. Admodum quam sævus est. *Id. Most.* 2. 2. 79. Nimis quam formido, ne etc. *Id. Capt.* 1. 2. 17. Nimis quam cupio. *Id. Trin.* 2. 1. 15. Qui ab eo, quod amat, quam exemplo saviis sagittatis percussus est. (Sunt qui in his, et huiusmodi aliis latentem admirationis sensum agnoscunt: atque adeo quam pro quantum simpliciter ponit.) ¶ 2. *Speciatim jungitur aliis orationis partibus.* — 1.) *Cum part. tam.* — a) *Tam-quam simpliciter.* *Plaut. Men.* 5. 9. 4. Tuast imago: tam consimili est, quam potest. *Id. Bacch.* 4. 5. 7. Tam frictum quo illum reddam, quam frictum est cicer. *Id. Pæn.* 1. 2. 143. Nisi illam mihi tam tranquillam facis, quam mare ollum est, quam etc. *Ter. Eun.* 3. 1. 5. *THA.* Ain tu, læta es? *GW.* Non tam ipso quidem dono, quam abs te datum esse. *Id. ibid.* 4. 4. 50. *Parmenonis* tam scio esse hanc technam, quam me vivere. *Id. Adelph.* 4. 1. 17. Tam placidum, quam ovem reddo. *Cic.* 1. de *republ.* 33. Tam esse clemens tyrannus, quam rex importunus potest. *Id. 1. Divinat.* 6. 10. Quorum neutrum tam facile, quam tu arbitrare, conceditur. *Id.* 2. *Ferr.* 2. 5. Quod si quam audax est ad conandum, tam esset obscurus in agendo, etc. *Id.* 1. *Att.* 15. Nihil mihi nunc scio tam deresse, quam hominem eum, quicum omnia communice. *Id. Orat.* 30. 108. Nemo tam multa scripsit, quam multa sunt nostra. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 18. Tam teneor dono, quam si dimittat onustus. — *Quam pro quam si.* *Catull.* 10. 32. Utor tam bene, quam mihi parum. — b) *Quam magis-tam magis, quam magis-tanto magis, quam magis-magis, quam magis-tam, quam magis-minus* apud *Comicos et Poetas.* *Plaut. Bacch.* 5. 1. 5. Magis quam id reputo, tam magis uror. *Poeta* apud *Quintil.* 9. 3. 15. Quam magis ærumna urget, tam magis ad male faciendum riget. *Virg.* 7. *Æn.* 787. Tam magis ulla fremens et tristibus effera flammis, Quam magis effuso crudescunt sanguine pugna. *Plaut. Men.* 1. 1. 19. Quam magis extendas, tanto adstrin-

gunt magis. *Lucret.* 6. 460. Quam sint quoque magis, tanto magis adita fument. *Plaut. Bacch.* 4. 10. 1. Quam magis in pectore me foveo, magis curæ est, magis affornido etc. *Virg.* 3. *G.* 309. Quam magis exhausto spumaverit ubere mulctra, Læta magis pressis manabunt flumina mammis. *Plaut. Asin.* 1. 3. 6. Quam magis te in altum capeasis, tam æstus ta in portum refert. *Id. Trin.* 4. 2. 19. Quam magis specto, minus placet mi hæc hominis facies. — c) *Interdum habet comparativum loco positivi.* *Cic. Deiot.* 3. 8. Per dexteram te istam oro non tam in bellis et in præliis, quam in promissis et fide firmiorem. — d) *Quam-tam cum Superlat.* *Cato R. R.* 65. Quam acerbissima olea oleum facies, tara oleum optimum erit. con quanto più acerbe olive farai l'olio, tanto sarà migliore. et *Varro* 2. *R. R.* 9. 12. Quam paucissimos reliqueris, tam optimi sunt. quanti meno ne lascierai, etc. *Sall. Jug.* 34. Quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est. *Ter. Heaut.* 5. 2. 44. Adolescens quam minima in spe situs erit, tam facillime patris pacem in leges conficiet suas. Adde eumd. *Adelph.* 3. 4. 56.; et *Caton. R. R.* 64. et 157. — *Quam maxime-tam est Plaut. Merc.* 1. 2. 12. Quam maxime resisto, tam res in periculo vortitur. — 2.) *Quam post Comparativa, che, di quello che, etc.* — a) *Post unum Comparativ.* *Liv. Andronicus* apud *Non.* p. 473. 31. Mitte ea, quæ tua sunt magis, quam mea. *Nævius* apud *Charis.* 2. p. 188. *Putsch.* Ego semper pluris feci potiorum, que habui libertatem multo, quam pecuniam. *Cato R. R.* 5. Na plus censat sapere se, quam dominum. *Plaut. Mil. glor.* 1. 1. 22. Perjuriorum hoc hominem si quis viderit, aut gloriarum pleniorum, quam illic est, me sibi babato. *Id. Curc.* 2. 2. 6. Melliorum, quam ego sum, suppono tibi. *Id. Most.* 4. 2. 51. Vides sis ne meliuscule, quam sat fuerit, biberis. *Ter. Eun.* 3. 3. 21. *Thais*, quam ego sum, majuscula est. *Id. Phorm.* 4. 2. 1. Ego hominem callidiorum vidi neminem, quam *Phormionem*. *Accius* apud *Festum* p. 343. 24. *Müll.* Si forte paullo, quam tu, veniam serius. *Cic.* 2. *Divinat.* 9. 23. Ignoratio futurorum malorum utilior est, quam scientia. *Id.* 7. *Att.* 9. Nobis nihil est timendum magis, quam ille consul. *Id.* 2. *Divinat.* 16. 37. His igitur, quam physcis, potius credendum existimas? *Cassius* ad *Cic.* 15. *Fam.* 19. Non mehercule quidquam libentius facio, quam ad te scribo. *Cic.* ad *Pompej.* post ep. 11. l. 8. ad *Att.* Ea cognovi commodiora essa multo, quam ut erat nobis nuntiandum. *Id. Pis.* 26. 62. Ille inferius est, quam ut avo tuo dignum esse videatur. *Id.* 3. *Orat.* 4. 16. *Crassus* fuit plenior, quam quomodo a nobis inductus est. *Id.* 13. *Att.* 1. Ad *Ciceronem* ita scripsisti, ut neque temperatius scribi potuerit, nec magis, quam quomodo ego maxime vellem. *Id.* 4. *Ferr.* 29. 70. Majorem pecuniam pretori polliceri, quam quantum hic dedisset. *Id.* 1. *Orat.* 36. 167. Iniquum putabat plus secum agi, quam quod erat in actione. *Liv.* 3. 12. a med. Qui plures milites eorum occidisset, quam quot superessent. *Id.* 21. 59. Major, quam pro numero, jactura. *Id.* 30. 23. Quam de re majore, quam quanta ea esset, consultatio incidere non posset. *Cæs.* 5. *B. G.* 13. *Hibernia* dimidiolo minor, ut æstimatur, quam *Britannia*. *Tac. Agric.* 4. *Agricolæ*-ingenium pulcritudinem ac speciem excelasæ magnæque gloriæ vehementius, quam caute appetebat. — b) *Elegantier conjungit duo comparativa.* *Cic. Mil.* 29. 78. Ne libentius hæc in illum evomere videar, quam verius. *Liv.* 31. 35. Non acrior, quam pertinacior impetus Romanorum. Adde eumd. 4. 52., 5. 43., 22. 38. et 32. 37.; *Cic. Sext.* 32. 70. et *Opt. gen.* orat. 2. 6.; et *Tac.* 2. *Hist.* 24. — c) *Post verba, quæ comparandi vim habent, cujus modi sunt malo et præsto.* *Ennius* apud *Varron.* 6. *L. L.* 81. *Müll.* Nam ter sub armis malum vitam cernere, quam semel modo parere. *Plaut. Bacch.* 3. 4. 16. Sed autem quam illa de meis opulentis ramenta fiat, plumæa propen-

sior, mendicum malum mendicando vincere. *Ter. Andr.* 2. 1. 32. Nuptias effugere ego istas maio, quam tu adipiscier. *Cic. Sext.* 32. 70. Tamen rem talem per alios citius, quam per se tardius confici malebat. *Id. Partit. orat.* 1. 1. An est, quod ego malim, quam etc? *Plaut. Bacch.* 3. 2. 12. Nimio præstat impendiosum te, quam ingratum dicier. *Cic.* 14. *Att.* 9. Mori millies præstitit, quam hæc pati. *Cæs.* 1. *B. G.* 17. Quod præstare dicant Gallorum, quam Romanorum imperia perferre. — d) *Post quædam adverbialia temporis (ante, antea, postea, item posttridie, pridie) et post definitionem temporis, quo exacto aliquid evenit.* *Cic.* 2. *Orat.* 5. 21. Sæculis multis ante gymnasia inventa sunt, quam in his philosophi garrira cæperunt. *Id.* 5. *Fam.* 2. 11. Postea vero quam profectus est, velim recordere, quæ etc. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 3. 9. Quam eo posttridie venissemus, quam apud Catulum fuisset. *Id.* 3. *Att.* 8. Hæc epistola es: pridie data quam illa. *Id.* 2. *Orat.* 3. 12. Postero die quam illa erant acta. *Cic. fil.* ad *Tiron.* 16. *Fam.* 21. Tabellarii venerunt post diem sextum, quam a vobis discesserant. *Liv.* 6. 29. extr. Die vicesima, quam creatus erat, dictatura se abdicavit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 43. 66. (165). Terram attigere ore triduo proximo, quam sit genilus, negant posse. — e) *Post æque, juxta, perinde, contra, secus, alius, aliter, supra, ultra, et nomina diversitatis.* *Liv.* 28. 26. ad fin. Nihil æque eos terruit, quam robur ac color imperatoris. *Id.* 10. 6. Ceterum, quia de plebe adlegebantur, juxta eam rem ægre passi patres, quam quum consulatum vulgari viderent. *Tac.* 11. *Ann.* 10. Si perinde amore inter populares, quam metum apud hostes quævisset. *Cic.* 2. *Legg.* 5. 11. Contra faciunt, quam professi sunt. *Plaut. Capt.* 2. 1. 50. Ne me secus honore honestes, quam ego te. *Liv.* 44. 27. sub fin. Nil aliud agens, quam ut etc. *Id.* 45. 25. Ob nullam aliam causam, quam ne etc. *Cic.* 3. *Ferr.* 9. 24. Ne aliter, quam ego velim, maum laudet ingenium. *Colum.* 4. *R. R.* 2. 2. Nec aliter, quam si etc. *Cic. Orat.* 40. 139. Sæpe supra feret, quam fieri possit. (Adde eumd. *Topic.* 9. 39.) *Id.* 1. *Invent.* 18. 26. Ultra, quam satis est, producit. *Tac.* 6. *Ann.* 44. Nec ultra moratus, quam dum *Scytharum* auxilia conciret. *Quintil.* 1. 4. 29. *Præsum* quoque atque potus diversum valent, quam indicant. — f) *Post adjectiva quantitatis, seu numeri.* *Plaut. Capt.* 2. 3. 62. Pol istic me heud centesimam partem laudat, quam ipse meritu est ut laudetur laudibus. *Colum.* 1. *R. R.* 8. 8. Ferramenta duplicia, quam numerus servorum exigit. *Liv.* 7. 8. Multiplex, quam prout numero, damnum est. *Id.* 45. 18. sub fin. Dimidium tribuit, quam quod rebus ferre soliti erant, populo *R.* pendere. *Alit omitt.* quatuor, ut *ibid.* 26. et 29. — g) *Post superlat.* *Liv.* 31. 32. Bellum gerere cum tyranno, quam qui unquam, sævissimo et violentissimo in suos. quanto alit mai. Sunt tamen qui aliter legunt. — g) *Post positivum, licet comparatio fiat.* *Plaut. Trin.* 2. 4. 7. Confit cito, quam si tu obicis fornicis papaverem, pro citius quam. *Alit leg.* quasi tu obicis: alii omitti tam volunt, et sententiam esse: confit tam cito, quam si etc. At *Fleckeisen.* Confit cito; Non Erce minus evorsi sunt nummi cito, Quam si etc. — Similiter omittitur in his comparationis particula. *Ennius* apud *Festum* p. 356. 13. *Müll.* Ferro se cædi, quam dictis his, toleraret. *Plaut. Merc.* 5. 6. 4. Ut absente hero rem sal heri diligenter totetur, quam si ipse adsit, aut rectius. *Id. Rud.* 4. 4. 70. Tacita bona est mulier semper, quam loquens. *Fleckeisen.* maior pro bona legit. *Sall. Cat.* 9. Quod benelicis, quam metu imparia agitabant, et accepta injuria ignoscere, quam persequi malebant. *Nepos Datam.* 8. Hæc etsi videbat, tamen statuit congrui, quam cum tantis coplis refugere etc. *Liv.* 3. 68. Tribuni plebis male rel se, quam nullius barbarum ac seditioem duces esse volunt. *Id.* 25. 15. Non militum, quos perpaucos habebat, fiducia, quam juventutis *Thurinæ.*

Curt. 7. 7. a med. Nec mea ars, quam benevolentia me perturbat. Tac. 1. Ann. 58. Pacem, quam bellum, probabam. F. POTIUS. — Sic cum verbis desiderium significatibus. Vet. poet. in Anihol. Lat. T. 1. p. 628. Burmann. optas Admissarius esse, quam patronus. — Et pro nisi, vel tñ aliud omissio. Tertull. advers. Flar. 29. Quid est compati, quam cum alio pati?

QUAMDE. F. voc. preced. init.

QUAMDIU et quamdium et divisim quam diu, adverb. cui tamdiu respondet. ¶ 1. Interrogative est quam dudum, quanto tempore, quoad, *quant'è che, per quanto tempo, fino a quando, εἰς ὅσον χρόνον, καὶ ὅσον. Plaut. Capt. 5. 3. 3. Quam diu id factum est? sta. Hic annus incipit vicesimus. quant'è che ciò seguit? Cic. 1. Cat. 1. 1. Quam diu etiam furor iste tuus nos eludet? Id. Rosc. Am. 32. 89. Hæc tu tot et tanta si nactus esses in reo, quam diu diceret! quanto a lungo! et 6. de republ. 20. Ipsi autem, qui de vobis loquuntur, quam diu loquentur? ¶ 2. Quamdium relativum est quanto tempore, quanto a lungo. Cic. 12. Fam. 19. Qui se oppido munitissimo tamdiu tenuit, quamdium in provincia partib fuerunt. Id. 9. Att. 3. Ego tamdiu requiesco, quamdium ad te scribo. Id. 7. Ferr. 43. 112. Homo, quamdium vixit, tota Sicilia clarus et nobilis. Interjecto verbo, Id. 1. ad Q. fr. 1. 7. Quoties quisque voluit, dixit, et quam voluit diu. Cæs. 1. B. G. 17. extr. Quamdium potuit, tacuit. Cic. Qinct. 9. 33. Ut nobis tempus, quamdium diceremus, præstiteres. Id. 1. Off. 1. 2. Disces, quamdium voles: tamdiu autem velle debebis, quoad etc. Colum. 12. R. R. 50. 13. Ut neque fumus, neque fuligo, quamdium viride oleum concitatur, in torcular admittatur. ¶ 3. Raro admodum est interea dum, tantisper dum, *sin che. Lamprid. Elagab. 29. ad fin. Jubebat, ut semper id comesset, quamdium tamen melius invenisset. — Comp. Quamdutius et Sup. Quamdutissime F. in QUAMDIUTINUS.**

QUAMDIUTINUS, conjunct. per omne tempus quo, donec. Augustin. De don. Persever. 10. Quod teneri et amitti potest, dicimus eum habere quamdiumcumque habet.

QUAMDIUTINUS, a, um, adject. quanto da lungo tempo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim solummodo in Not. Tir. p. 35. Quamdium, quamdutius, quamdutinus, quamdutissime.

QUAMDUDUM et rectius Quam dudum. F. DUDUM et QUAM.

QUAMLIBET et quamlibet, et divisim quam libet vel lubet, adverb. quanto ti piace, quanto si vuole, per quanto, quantum libet, quantum vis. Phædr. 1. 25. Quamlibet lambe otio. Lucr. 1. 292. flamina venti Quamlibet in partem trudent res. Ovid. 1. Amor. 7. 66. Quamlibet infirmas adjuvat ira manus. Plin. 36. Hist. nat. 22. 45. (160). Lapis specularis sorditur in quamlibet tenues crustas. Quintil. 1. 1. 18. Quamlibet parum sit, quod contulerit ætas prior, majora tamen etc. Lucr. 2. 541. quamlibet esto Unica res. Plin. 16. Hist. nat. 2. 8. (29). Rursus quam libeat vetustum novo miscetur. Ovid. 1. Trist. 10. 5. de navi celeri. Occupat egressas quamlibet ante rates. Plin. Paneg. 61. Accidit quidem, ut corpora quamlibet ardua et excelsa procerioribus admota decrescant. — Hinc pro quamvis vel quamquam hæc a nonnullis afferuntur. Lucr. 3. 987. Quamlibet immani projectu corporis exstet, Non tamen æternum poterit perferre dolorem. Quintil. 1. 12. 5. Quamlibet multa egerimus, quodam tamen modo recentes sumus ad id. Claud. Mamert. 1. Stat. anim. 27. sub fin. Quamlibet multa brevitatis studio missa fecerim, non tamen omnibus pro causæ excellentia supersedi. Adde Prudent. 8. Cathemer. 53.; et Veget. 4. Veterin. 34. Sic pro quamvis, se bene, benchè, xā ei, xā toi. Solin. 9. ad fin. Philippus Magnus procreat: quamlibet Olympiæ Alexandri mater nobiliorem ei patrem acquirere affectaverit. Potes etiam vertere, per quanto abbi procurato.

QUAM MOX. F. MOX.

QUAMOBREM et quam ob rem, adverb. quam ob causam, quare, perchè, πᾶρ ὅ. ¶ 1. Interrogando, perchè? per qual cagione? did ti. Plaut. Amph. 2. 1. 2. AMPH. Scelestissimum te arbitror. so. Nain quamobrem? AMPH. Quia etc. Ter. Andr. 1. 5. 14. Repudiatus repletor: quamobrem? et ibid. 4. 3. 12. Quamobrem id tute non facis? Cic. 7. Ferr. 29. 74. Piratam vivum tenuisti: quem ad finem? dum cum imperio fuisti: quamobrem? quam ob causam? quo exemplo? cur tamdiu? Id. 1. Fin. 5. 15. Quamobrem tandem non satisfacit? — Et in obliqua interrogatione Cæs. 1. B. G. 50. Quam ex captivis quæreret, quamobrem Ariovistus non decertaret. ¶ 2. Est relativum utriusque generis, et numeri. Plaut. Aulul. 4. 10. 6. Quid ego de te merui mali, quamobrem ita faceres? Cic. Rosc. Am. 3. 6. Si vel minima res reperietur, quamobrem videantur illi etc. per cui. et Ter. Hecyr. 3. 3. 32. Abs te quamobrem hæc abierit, causam vides. Cic. 3. Fam. 10. Multa mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi etiam bonori putarent fore. per credere che etc. Ter. Eun. 1. 2. 65. Multæ sunt causæ, quamobrem cupio abducere. per le quali. et Adelp. 3. 3. 71. Ego vero hinc abeo, quando is, quamobrem hoc veneram. rursus abiit. Cic. 6. Ferr. 60. 135. Verum illud est, quamobrem hæc commemorarim. Plaut. Pseud. 5. 1. 11. Hoc est homini, quamobrem vitam amet. Ter. Eun. 5. 6. 30. Jamdiu aliquam causam quærebat senex, quamobrem insigne aliquid faceret bis. Cic. Cæcin. 33. 96. Deinde nihil rationis affers, quamobrem, si libertas adimi nullo modo possit, civitas possit. ¶ 3. In principiis, che però, laonde, per la qual cosa, dicti. Cic. Flacc. 27. 70. Quamobrem quæso a vobis, Asiatici testes, etc. Id. 2. Fam. 4. a med. Quamobrem quoniam, etc. utar ea clausula, etc.

QUAMPLURES, a, adject. plur. molti assai, moltissimi, valde plures, complures. Plaut. Stich. 1. 3. 45. Curiosi sunt hic quamplures mali, alienas res qui curant studio maximo. Petron. Satyr. 21. Intraverunt palestritæ quamplures. Afferuntur etiam ex Cicer., Cæs. et aliis loca, in quibus alii leg. complures. — Superlat. quamplurimus, et quam plurimus, a, um. Cato apud Festum p. 369. 9. Müll. Veterinosus quam plurimum bibit, tam maxime silit. Id. R. R. 157. circa med. Quam plurimum brassicæ ederit, tam citissime sanus fiet ex morbo. Cæs. 3. B. C. 45. Ut quamplurimos colles quam maximo circuito occuparet. più colline che si potesse. et Cic. 3. Off. 12. 50. Frumentum quam plurimo vendere. a più caro prezzo che sia possibile. et Plin. 17. Hist. nat. 18. 29. (126). Radices quamplurimas cum terra ferre. Plin. alter 10. Ep. 85. ad fin. Quamplurimis diebus expectati. Id. 5. Ep. 10. Hortor, ut quamplurima proferas, que imitari omnes concupiscant, nemo, aut paucissimi possint. F. PLURIMUS.

QUAMPLURIME, adverb. quammaxime. Auct. in Gromat. vet. p. 365. Goes. Stagnum constitimus, et quamplurime contra tertiam horam.

QUAMPLURIMUS, a, um. F. QUAMPLURES.

QUAMPRIDEM. F. PRIDEM.

QUAMPRIMUM et quam primum, adverb. quanto prima, quanto più tosto, più presto che sia possibile, ὥσπερ αὐτίκα, primo quoque tempore, sine mora. Plaut. Capt. 2. 3. 88. Ut quamprimum possis, redeas. subito che potrai. et Truc. 1. 2. 68. Quam primum espugnati potis est amator, optimum est. quanto più presto. et Ter. Adelp. 2. 4. 18. Obsecro berce. hominem istum impurissimum quamprimum absolvi-tote. Cic. 3. Fam. 18. Gratissimum mihi feceris, si ad me in Ciliciam quamprimum veneris. Id. 2. ibid. 6. Quam has quam primum ad te perferri litteras magnopere vellemus. Cæs. 4. B. G. 21. Huic mandat, ut ad se quamprimum revertatur. Virg. 4. Æn. 631. Invisam quærent quamprimum abruptere lucem.

QUAM PRIUS. F. PRIUS.

QUAMQUAM et quamquam, adverb. etsi, quamvis, licet, xaiπερ (It. sebbene, benchè, quantun-

que; Fr. quoique, bien que, encore que, quand même; Hisp. aunque, no obstante que; Germ. wie sehr immer, wie sehr auch, obschon, obgleich, wievohl; Angl. although, though). ¶ 1. Quamquam uni propositionis parti, et sæpissime antecedenti præmittitur, altera vero ejusdem pars per tamen effertur, quod interdum omittitur. — a) Cum Indicativo. Ennius apud Cic. 1. Divinat. 20. 41. Nec sese dedit in conspectum corde cupitus, Quamquam multa manus ad cæli cæcula templa Teudebam lacrimans et blanda voce vocabam. Plaut. Mil. glor. 4. 8. 44. Quamquam alios fideliores semper habuisti tibi quam me, tamen tibi habeo magnam gratiam rerum omnium. Id. Pers. 3. 1. 8. Amabo, mi pater, quamquam libenter escis alienis studes, tui ventris causa filiam vendis tuam? Ter. Adelp. 2. 1. 5. Quamquam est scelestus, non committit hodie unquam, iterum ut vapulet. Id. Heaut. 1. 1. 1. Quamquam hæc inter nos nuper notitia admodum 'st-, tamen vel virtus tua me facit, ut etc. Cæcilius apud Gell. 6. 17. Quamquam ego mercede hac conductus tua advenio, ne tibi me esse ob eam rem obnoxium iare. Cic. 1. Off. 3. 7. Ea quamquam pertinent ad finem bonorum, tamen minus id apparet. Id. 1. de republ. 26. Vel ipse populus, quamquam id est minime probandum, tamen etc. Sall. Jug. 17. Quamquam tibi immaturo, et unde minime decuit, vita erepta est, tamen lætandum magis, quam dolendum puto casum tuum. Virg. 2. Æn. 533. Illic Priamus, quamquam in media jam morte tenetur, Non tamen abstinit. Horat. 1. Od. 28. 35. Quamquam festinas, non est mora longa; licebit Injuncto ter pulvere curras. — Et in obliqua oratione cum Conjunct. Cic. 5. Tusc. 33. 95. Omniaque jucunda (putet), quamquam sensu corporis judicetur, ad animum referri tamen. Id. 2. Orat. 1. I. Erantque multi, qui quamquam ita se rem habere arbitrantur, tamen prædicarent etc. — b) Cum Conjunctivo. Liv. 38. 57. Hæc de tanto viro, quamquam et opinionibus et monumentis litterarum variarent, proponenda erant. Virg. 6. Æn. 394. Nec vero Alciden me sum letalus euntem Accipies lacu, nec Thesea Pirithoumque, Dis quamquam geniti atque invicti viribus essent. Sueton. Galb. 14. Majore adeo favore et auctoritate adeptus est, quam gessit imperium, quamquam multa documenta egregii principis daret. Quintil. 1. 3. 13. Cædi vero discentes, quamquam receptum sit et Chrysippus non improbet, minime velim. ¶ 2. Venustatem habet, quum quis per adverbium quamquam novam propositionem inducit, vel se ipsum corrigit. Cic. 1. de republ. 4. Quamquam nostri casus plus bonoris habuerunt, quam laboris. Id. 2. Phil. 16. 42. Quamquam hoc maxime admiratus sum, mentionem te bereditatum a sum esse facere. Id. 15. Fam. 16. Quamquam quicum loquor? et 1. Cat. 9. 22. Quamquam quid loquor? Id. Flacc. 27. 64. Quamquam quis ignorat, qui etc? Id. Planc. 22. 53. Quamquam ne id quidem suspicionem collisionis habuerit. Id. 3. Orat. 26. 101. Quamquam illa ipsa exclamatio: Non potest melius! sit velim crebra. Id. 3. Nat. D. 16. 41. Quamquam, quem potissimum Herculem colamus, scire sane velim. Virg. 5. Æn. 194. Non jam prima peto Mnesthenes, neque vincere certo. Quamquam o! sed superant, quibus hoc, Neptunæ, dedisti. — Et in oratione obliqua cum Acc. et Infinito. Tac. 12. Ann. 65. Quamquam ne impudicitiam quidem nunc abesse Pallante adultero.

QUAMVIS, adverb. ¶ 1. Est quantum vis; atque adeo multum, valde, admodum, ὥσπερ ὅσους: (It. quanto vuoi, quanto ti piace, quanto si vuole, molto assai; Fr. autant que tu voudras, quelque-que; Hisp. quanto tu desees; Germ. so sehr du willst, so sehr auch, so sehr immer, immerhin; Angl. as much as you will, as much as you please). Cic. 2. Fam. 16. Eo si onere carerem, quamvis parvis Italici latebris contentus essem. Id. Rosc. Am. 10. 47. Quasi vero mihi difficile sit quamvis multos nominatum proferre. Id. 4. Ferr. 54. 134.

Quidvis facere in ejusmodi rebus, quamvis calide, quamvis audacter, quamvis impudenter. *Id. 1. Tusc. 21. 47.* Quamvis copiose hæc diceremus, si res postularet. *Catull. 12. 5.* Quamvis arida res et invenusta est. *quanto si può dire. et Plaut. Men. 2. 2. 43.* Quamvis ridiculus est, ubi uxor non adest. *Id. Pseud. 4. 7. 79.* Quamvis pernix hic est homo. *Varro 2. R. R. 5. 1.* Homo quamvis humanus et jocosus. *Colum. 7. R. R. 8. 4.* Caseus ut formis exemptus est, quamvis mundissimis tabulis componitur. *Cic. 3. Legg. 10. 24.* Et præter ens quamvis enumer multos licet. *tu puoi contare quanti ne vuoi. et 3. Orat. 26. 101.* Quare bene et præclare quamvis nobis sæpe dicatur; *belles et festives nimium sæpe nolo. Lucret. 6. 601.* Proinde licet quamvis cælum terramque reantur incorrupta fore, æternæ mandata salutis; Et tamen etc. *h. e. quantum vis incorrupta. Liv. 1. 4.* Possa quamvis languida mergi aqua infantes. ¶ 2. Est idem atque etsi, licet, quamquam, etiam (qua significatione a nonnullis appellatur Con-junctio), *se bene, quantunque, benchè, ancorchè, si xai tēp.* — a) Cum Con-junctivo. *Varr. 1. R. R. 2. 23.* Quæ (tabernæ diversoriæ) quamvis sint fructuosæ, nibilo magis sunt agriculturæ partes. *Cic. 16. Att. 7.* Etsi, quamvis non fueris suasor et impulsor professionis meæ, approbator certe fuisti. *Id. 2. Phil. 16. 39.* Verum tamen homines, quamvis in turbidis rabus sint, tamen interdum animis relaxantur. *Id. Rosc. Am. 8. 22.* Quamvis ille felix sit, sicut est, tamen etc. *et 12. Att. 37.* Quamvis prudens ad cogitandum sis, sicut es, tamen nisi etc. *Forcellinus* postremum hunc locum ad superiorem paragr. retulit. *Virg. 4. G. 206. de apib.* Ergo ipsas quamvis angusti terminus ævi Excipiat, etc. At genus immortale manet. *Adde Cels. 1. præf. a med. et 2. præf.* — b) Cum Indicativo. *Nepos Miltiad. 2.* Erat inter eos dignitate regia, quamvis carebat nomine. *Liv. 2. 40.* Quamvis infestis animo et minaci perveneras. *Virg. 3. Ecl. 84.* Pollio amat nostram, quamvis est rustica, Musam. *Id. 1. G. 38.* Quamvis Elysios mirtetur Græcia campos. *Horat. 1. Ep. 14. 6.* Me quamvis Lamiæ pleas et cura moratur Fratrem merentis, tamen etc. *Ovid. 2. Met. 782.* quamvis tamen oderat illam, Talibus affata est breviter Tritonia dictis. *Cels. 1. præf. a med.* Quamvis ne hæc quidem sic præteriri debent, quasi etc. *Colum. 2. R. R. 9. 1.* Nam quamvis de mensura minus auctoribus convenit, tamen etc. — c) Sine Verbo. *Cic. 2. Phil. 45. 116.* Res bello gesserat, quamvis reipublicæ calamitosas, attamen magnas. (Potes, ait *Forcellinus*, Italice vertere etiam hoc modo: *per quanto siano state calamitose*, etc. Facile enim hæc notio ad superiorem paragr. 1. reducitur.) *Id. 5. Verr. 97. 22.* Utinam pusset aliqua ratione hoc crimen, quamvis falsa, modo humana atque usitata defendere. *Id. 7. Fam. 3.* Si me audissent, quamvis iniqua passi, honeste tamen viverent. *Colum. 9. R. R. 14. 14.* Et quamvis porticu protecta vasa, nibilo minus congesta culmorum supertegemus. *et ibid. § 15.* Nec quamvis amantissimas munditiarum offendunt odore suo.

QUANAM, adverb. qua via, *per quale strada.*

I.) Proprie. *Liv. 5. 34.* Quum circumspicerent, quamam per juncta cælo juga in alium orbem transirent.

II.) Translate est quamam ratione, in qual maniera. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 50. (137).* Delphini quamam audiant, mirum.

QUANDU. V. QUAMDIU.

QUANDO, adverb. et conjunct. *Quando in Leg. XII. Tab. legebatur, teste Festo p. 258. 3. Müll.* — Et *Festo p. 258. 32.* et ejus brevior Paul. *Diac. p. 259. 7. Müll.* habemus discrimen inter quando pro quum, et pro quoniam. Docent enim priore notione accentu acuto pronunciari; posteriore, gravi. Quæ pertinent ad Latium pronunciandi rationem, quæ jamdiu perierit. Monent autem eruditi, *Festi* locum esse corruptum, et contra omnino se rem habere: scilicet quando adverbium temporis gravi ac-

centu efferri; conjunctionem acuto. V. BKE-VIS. — Quando est A) Adverbium, et B) Con-junctio.

A) Adverbium quando est idam ac quo tempore, ora, nota (It. quando, in qual tempo; Fr. quand, en quel temps; Hisp. quando, en que tiempo; Germ. wann, z. welcher zeit; Angl. when). — a) Interrogando. *Ter. Heaut. 2. 2. 9. Jam aderunt. et. Quando istuc erit? Cic. Dom. 27. 72.* Quando igitur est turpe? re vera, quando est pœna peccati. *Adde eumd. Pis. 21. 49. et Horat. 2. Sat. 6. 60.* O rus, quando ego te aspiciam? quandoque flabit, etc? *Id. 1. Od. 24. 6.* cui Pudor et Justitiæ soror, Incorrupta Fides, nudaque Veritas Quando ulum inveniet parem? *Martial. 5. 58.* Dic mihi, cras istud, Postume, quando venit? — Cum Ganit. gentium. In suppos. *Amph. Plauti, sc. Dii* vostram fidem, 59. am. Quis te misit, furcifer? so. qui ma rogat. am. Quando gentium? so. dudum. quando mai? — b) Relativum est in iis et similibus. *Cic. Senect. 11. 38.* Semper in his studiis viventi non intelligitur, quando obrepit senectus. *Horat. 2. Sat. 7. 69.* Queres, quando iterum paveas iterumque perire Possis. *Quintil. 11. 3. 159.* Dextra velut expectans, quando incipiendum sit. — c) Pro aliquando, cum particulis num, ne, si, potest. *Cic. Amic. 19. 66.* Existit hoc loco quæstio, num quando amici novi veteribus sint anteposendi, se mai. et *Rosc. Am. 50. 145.* Ne quando liberis proscriptorum bona patria reddantur. accidit che in alcun tempo non, etc. *iva pr. note. Id. ibid. 13. 37.* Ut, si quando auditum sit, prodigii simile numeretur. se mai alcuna volta, si potest. *Ovid. 2. Art. am. 15.* Nunc mihi, ai quando, puer et Cytherea, favete. se mai in altro tempo. Et plenius *Liv. 10. 14. circa med.* Ut si quando unquam equestri ope adjutam rempublicam meminerint, illo die adnuntiantur, ut etc.

B) Con-junctio quando ¶ 1. Est temporalis, et significat quum, ubi, allorchè, quando, ove. *Livius Andron.* apud *Gell. 3. 16.* Quando dias adveniet, quem præfata Morta est. *Plaut. Men. 5. 5. 27.* Ubi satur sum, intestina nulla crepant: quando esurio, tum prepat. *Cic. 2. leg. Agr. 16. 41.* Tum, quando legatos Tyrum misimus. allora che. *Id. 2. Off. 21. 75.* Utinam tum essem natus, quando Romani etc. *Horat. 2. Sat. 2. 41.* quamquam Putet aper rhombusque recens, mala copia quando Egrium sollicitat stomachum. *Id. Epod. 16. 27.* Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando Padus Matina laverit cacumina. ¶ 2. Sæpe est conjunctio causalis, et significat quoniam, quandoquidem, siquidem, già che, cioè, cioè, perchè. *Plaut. Cist. 1. 1. 118.* Quando ita tibi lubet, vale atque salve. *Ter. Adelph. 2. 4. in fin.* Quando hoc bene successit, hilarem hunc sumamus diem. *Id. Eun. 1. 2. 116.* Meus fac sis postremo animus, quando ego sum tuus. *Id. Adelph. 5. 1. 116.* Quando ego tuum non curo, ne cura meum. *Horat. 2. Sat. 6. 93.* terrestria quando Mortales animas vivunt sortita. *Id. ibid. 7. 4.* libertate Decembri (Quando ita majores voluerunt) utere. *Sall. Jug. 102. 9. Kritz.* Nunc, quando per illam (Fortunam) licet, festina atque, uti cæpisti, perge. et *ibid. 111.* Id omitto, quando vobis ita placet. *Id. in orat. Philipp. contra Lep* Qui quando talis es, inaneas in sententia et retineas arma te hortor. *Id. in Ep. Cn. Pompeji ad sen.* Quid prælia enumerem, quando res plus valent, quam verba? *Liv. 7. 10.* Volo ego illi bellum ostendere, quando adeo ferox præsulat hostium signis, me ex ea familia ortum. et 9. 8. Ego tamen, quando neque de noxa nostra, neque de pœna retulistis, ommissa defensione, sententiam paucis peragam. *Adde eumd. 2. 15. et 29. 4. 45. 5. 13. et alibi; Tac. 1. Ann. 44. 2. ibid. 26. 3. ibid. 18. 4. ibid. 64. 12. ibid. 6. et alibi; Farron. 2. R. R. 1. 21.; Horat. 3. Od. 17. 2.; Virg. 6. En. 108.; Plin. Paneg. 54.; et Quintil. 12. 8. 5.* — Totum tamen hunc usum *Ciceroni* (cui et *Forcellinus* tribuit 5. *Fin. 23. 67.* et *Topic. 5. 26.*) prorsus abjudicat

Ed. Wunderus in præf. ad Varr. Lect. e Cod. Erfurt. enotatas p. lxxv. et seq., quando ubique ex quoniam corruptum contendens, probantibus *Madvigio, Orellin et Ottone.* — Post relativum. *Virg. 10. En. 366.* Aspera queis natura loci demittere quando Suasit equos, etc. — Cum Con-junctivo. *Liv. 22. 8. extr.* Ad penates pro urbe dimicandum esse, quando Italiam tueri nequissent. *Plin. 17. Hist. nat. 4. 3. (28).* Nec luminibus aggesta (terra) semper laudabilis, quando senescant sata quædam aqua. *h. e. quandoquidem senescunt; vel quum senescant.*

QUANDOCUMQUE, adverb. Secunda syllaba corripitur apud *Terentian.* de syllab. p. 2404. *Putsch.* Ast enim Grajus locabit quandocumque hanc ultimam. ¶ 1. Quandocumque est quocumque tempore, in qualunque tempo, óntorov. *Cato apud Plin. 29. Hist. nat. 1. 7. (14).* Quandocumque ista gens (Græca) suas litteras dabit, omnia corrumpet. *At Sillig. leg.* quandoque, laudatque *Gronov. ad Liv. 1. 31. Horat. 1. Ep. 14. 16.* scis, me discedere tristem, Quandocumque trahunt invisa negotia Romam. ogni volta che. et *Auct. B. Alex. 22.* Quandocumque fors obtulerat. — Cum Con-junctivo *Propert. 2. 1. 81.* Quandocumque igitur nostros nox claudet ocellos, Accipe quæ serves fueris acta mei. *Curt. 9. 6. 26.* Si Olympias mater immortalitati consecratur, quandocumque excesserit vita. *Adde eumd. 10. 8. 10.* ¶ 2. Item aliquo tempore, aliquando, in alcun tempo, quando che sia, una volta. *Ovid. 6. Met. 543.* si non perierunt omnia mecum, Quandocumque mihi pœnas dabis. *Id. 3. Trist. 1. 57.* Quandocumque, precor, nostro placata parenti Idem sub dominis aspiciare domus. *Horat. interjecto verbo 1. Sat. 9. 31.* Hunc neque dira vena, nec hosticus auferet ensis, etc. *Garrulus* hunc quando consumet cumque. *Adde Cels. 4. 19.*

QUANDOLIBET, adverb. quando vuoi, quo tempore libet, quandocumque, aliquando. *Lactant. Opif. D. 4.* Necessa est, ut mortem recipiat quandolibet, quoniam corporalis est.

QUANDONE, adverb. idem est ac quandocumque. *Inscript. sub T. Antonino Pio, apud Gruter. 607. 1. et Murat. 572.* VT QVANDONE EGO ESSE DESIDERO PARITER CVM EIS PONAR.

QUANDOQUE, adverb. Medium corripuit *Venant. 4. carm. 27. 22.* Ut merear claudi quandoque clave Petri. Idem fit in *quandoquidem* (V. exemplum in voce sequent.); sed in hac quædam metrica necessitas est, in quandoque nulla. — Quandoque

A) Est quando. *Horat. 2. Sat. 6. 60.* O rus! quando ego te aspiciam, quandoque licebit Ducere etc. *At V. QUANDO sub A. a. Manil. 2. 744.* In quocumque igitur stellæ, quandoque locatæ, Dodecatemorio fuerint, spectare decebit.

B) Est etiam adverbium ¶ 1. Relativum et significat quandocumque, vel quando, in qualunque tempo, allora che, qualora. *Cic. 6. de republ. 22.* Quandoque eadem parte sol eodemque tempore iterum defecerit, tum-expietum annu habeto. *Liv. 9. 10.* Quandoque hinc homines injussu populi Romaul Quiritium sædus ictum iri sponponderunt, atque etc. *Curt. 7. 10. 9.* Interrogatique, quo pignore fidem obligaturi essent, vitam, quam acciperent, pignori futuram esse dixerunt: reddituros, quandoque repetisset. *Horat. 4. Od. 2. 33.* Concines majore poeta plectro Casarem, quandoque trabet feroces Per sacrum clivum merita decorus Fronde Sicambros. *Petron. Satyr. 133.* Et quandoque mihi fortunæ arriserit hora, Non sine honore tuum patiar decus. *Sueton. Cms. 81.* Quandoque ossa Cypis detecta essent, fore, ut etc. et *Horat. Art. P. 359.* Indignor, quandoque bonas dormitat *Homerus. h. e. quandocumque peccat aliquid pœna doctissimus.* Addi possunt alia loca, præsertim et *Colum. 2. R. R. 4. 5. et 10. 16., 4. ibid. 24. 1. et 7. ibid. 4. 7. et in libr. Digest. sæpe: ut videre est apud Brissou. de F. S., in quib. alii leg. quandocumque, sed plerisque inaviti criticis.* ¶ 2. Item est adverbium indefinitum et significat aliquo tempore, aliquando, ultim, una volta,

ἐν τῷ. *Cic. 6. Fam. 19.* Ego me Asturæ diutius arbitror cominoraturum, quoad ille quandoque veniat. *Liv. 11. 3. extr.* Istum juvenem dum tenendum censeo, ne quandoque parvus hic ignis incendium ingens exarscit. *Tac. 6. Ann. 20.* Et tu, Gaiba, quandoque degustabis imperium. *Sueton. Claud. 3.* Soror Livilla, quum audisset quandoque imperatorum etc. *Id. Cres. 1. ad fin.* Scirent, eum quandoque optimatum partibus exitio futurum. *Macrob. 2. Somn. Scip. 10.* Quis non hinc existimet, mundum quandoque cæpisse? *Paulin. Nolan. 8. 250.* Cui quandoque ferræ circumiacuere prophetam. *h. e. olim. 3.* Item interdum, *alle volte. Cels. 6. 6. sub init.* Nonnumquam per duos menses durat: quandoque brevis finitur. *Colum. 7. R. R. 3. 13.* Submitti tamen in vicinia urbis quandoque oportebit. *Seneca 1. Quæst. nat. 1. extr.* Quandoque sunt trabes, quandoque clipei, et vastorum imagines ignium.

QUANDOQUIDEM, adverb. *poiché, già che, επειδή*, siquidem, quoniam, conjunctio causalis. *Ter. Andr. 3. 2. 7.* Deos quæso, ut sit superstes, quandoquidem ipse si ingenio bono, et i. *ibid. 3. 5. 2.* Quandoquidem iam iners, tam nulli consili sum. *Adde eum. Eun. 2. 3. 83., Idelph. 4. 5. 6., Phorm. 2. 3. 58. et Hecyr. 3. 5. 42.* *Cic. 5. Fin. 13. 37.* In eoque summum bonum poni necesse est, quandoquidem id tale esse debet, ut etc. *Id. Brut. 44. 163.* Quandoquidem tu istos oratores tantopere laudas. *Liv. 8. 33.* Quandoquidem apud te nec auctoritas senatus, nec ætas mea valet. *Virg. 3. Ecl. 55.* Dicite, quandoquidem in molli concedimus herba. *Adde Juvenal. 1. 111., 10. 146. et 13. 129. Cic. 5. Ferr. 80. 187.* Quando tu quidem in prelio etc. *Tmesis.* Sed *quid* quidem insititium censet *Orellius*, quem *V.*

QUANDŪDUM. *V. DUDUM.*

QUANQUAM. *V. QUAMQUAM.*

QUANTILLUS, a, um, adject. *quanto picciolo, quanto poco, deminut. quantuli. Plaut. Pern. 5. 3. 47.* Hæcine sunt meæ filiae? Quantæ e quantillis jam sunt factæ! *Id. Truc. 2. 8. 7.* Quantillo mihi opere nunc persuaderi potest, ut ego hisce suffragam talos! *con quanto poco.* — et *Capit. 1. 2. 90.* Subducam ratiunculum, quantillum argenti mihi apud trapezitam siet. — Interrogando de re parva, vel quam parvam credimus. *Id. Most. 3. 1. 95.* TRA. Huic debet Philolaches paulum. TRÆV. quantillum? TRA. quasi quadraginta minas. *Id. Curc. 1. 2. 14.* PHOE. Sitit hæc anus. PA. quantillum sitit? PHOE. modica est: capit quadrantal. *Id. Pseud. 4. 7. 95.* Quantillo argento te conduxit?

QUANTISPER, adverb. *per quanto tempo, quanto tempore. Cæcilius apud Non. p. 311. 30.* Merc. Velim paullisper opperiri te. Quantisper? non plus triduum. *Pomponius ibid.* Possum exorare te, ut recedas a me paullisper modo? Quantisper sat habes. *V. TANTISPER.*

QUANTITAS, alis, f. 3. magnitudo, extensio rei cuiuspiam, vis, numerus, copia, ποσότης (It. *quantità, grandezza, numero; Fr. grandeur, quantité, nombre; Hisp. quantidad, grandezza, número; Germ. d. Grösse, Zahl, Anzahl, Menge, Quantität; Angl. quantity, bigness, extent.*) *1.* Stricto sensu. *Vitruv. 1. 2.* Quantitas est modulorum ex ipsius operis sumptione, singulisque membrorum partibus, universi operis conveniens effectus. *Plin. 17. Hist. nat. 24. 37. (219).* Laborant (arbores) et fame et cruditate: quæ sunt humoris quantitate. *Id. 34. ibid. 10. 22. (101).* Tenuissima pars materiæ cameris fornicum, pro quantitate levitatis, applicata. *Quintil. 7. 4. 3.* Quantitas modi seu numeri. *Id. 11. 3. 14.* vocis. *Id. 7. 2. 6.* Quæritur per conjecturam et quantitas et qualitas circa modum, speciem, numerum. *Apul. de Mag. prelii. 2.* Apud Ictos usurpatur fere de iis rebus, quæ pondere, numero, mensura continentur. *quantita, misura: et separatur a corpore et specie. Ulp. Dig. 30. 1. 34.* Si non corpus sit legalum, sed quantitas. *Paul. ibid. 31. 1. 89.* Respondi, pretium tessera frumentariæ præstan-

dum, quoniam tale fideicommissum magis in quantitate, quam in corpore consistat. *Id. ibid. 12. 1. 6.* Certum est, cuius species vel quantitas qualis, quantave sit, ostenditur. *3.* Sæpe autem dicitur de summa pecuniæ, *somma. Ulp. Dig. 16. 2. 11., Julian. ibid. 45. 1. 65., et Paul. ibid. 49. 14. 17 etc.* *4.* Quantitas propositionis apud logicos est illius vis ac sententia, quæ vel universa complectitur, vel particularia, etc. *Apul. 3. Dogm. Plat.*

QUANTO, adverb. *V. QUANTUS* in fin.

QUANTOCIUS et **quantocius**, adverb. *quanto più presto si può, quanto ocius, quam citissime. Mamertin. Grat. act. ad Julian. 2. extr.* Ut quantocius ad ea, quæ propria sunt, perveniat oratio. *Licin. Imp. apud Lactant. Mort. persecut. 48. a med.* Eadem similiter iisdem Christianis quantocius reddant. *Sulpic. Sever. 3. dial. 4. ad fin.* Discede quantocius, ne etc.

QUANTOPERE, adverb. *quanto, quanto opere seu labore, cura, quantum, quam. Cic. 5. Ferr. 87. 201.* Perspicere vos certo scio Siculis quantopere hoc expediat. *Id. 1. Orat. 35. 164.* Neque enim tantopere banc a Crasso disputationem desiderabam, quantopere ejus in causis oratione delector. *Adde eum. 3. Tusc. 3. 6. et 14. Att. 6., quib. locis alii rectius leg. quanto opere. nam et vox aliquando interseritur. Cic. 13. Fam. 7.* Quantoque opere ejus municipii causa laborarem et 2. *Nat. D. 49. 126.* Quanto se opere custodiant bestiae. *V. OPUS.*

QUANTULUM, adverb. *V. QUANTUS* in fin.

QUANTULUMCUMQUE, adverb. *V. QUANTULUSCUMQUE* in fin.

QUANTULUS, a, um, adject. deminut. quanti, *quanto picciolo, quanto poco, quam exiguus. Plaut. Bacch. 2. 3. 86.* Nescio quantulum attulerit: verum haud permultum attulit. *Lucret. 3. 378.* Quantula priva quant nobis injecta cedere Corpora sensiferis motus in corpore. *Cic. Divin. in Q. Cæcil. 17. 57.* Nam ex illa pecunia magnam partem ad se vertit: mulieri reddidit quantulum visum est. *quel poco che gli parve. et 4. Acad. (2. pr.) 26. 82.* Sol, quem mathematici amplius duodeviginti partibus confirmant majorem esse, quam terram, quantulum nobis videtur! mihi quidem quasi pedalia. *Id. 2. Legg. 19. 47. Id autem quantulum est? Horat. 2. Sat. 3. 124.* Quantulum enim summæ curtabit quisque dierum, Si etc? *Cic. 2. leg. Agr. 25. 65.* Quantulum interest, utrum etc? *Juvenal. 10. 172.* mors sola faletur, Quantula sint hominum corpuscula. *Plin. 11. Hist. nat. 5. 4. (12).* Quantulum tamen esse in tantulis potest! *Gell. 17. 10.* Carmen Pindari, quantulum est mihi memoriæ, dicam. — *Quantulus quantulus, quantuluscumque. Apul. 9. Met. Ad erant tres illi fratres eladibus amici quantulum quantulum ferentes auxilii. V. QUANTUS 1. d. — Hinc*

Quantulum, adverb. *quanto poco, deminut. a quantum. Cic. 5. Ferr. 1. 3.* Nos, qui jam, et quid facere, et quantulum judicare possemus, ostendimus.

QUANTULUSCUMQUE, lacumque, lumcumque, adject. *παραπολίον, quam minimus, quantumvis parvus. Augustus apud Sueton. Vit. Horat. Libellum toum ego, ne accusem brevitate, quantuluscumque est, boni consulo. Cic. 1. Orat. 30. 133.* De hac mea, quantuluscumque est, facultate quæritis. *per quanto ella sia poca. et Seneca Ep. 85. ante med.* Non sequuntur, non audiunt affectus, quantuluscumque sint. *per piccioli che siano. et Colum. 8. R. R. 3. 9.* Quantuluscumque aquæ vel ciborum inest. *pedibus (gallinarum) everritur. Martial. 11. 14.* Nam terra est illi quantuluscumque gravis. *Juvenal. 13. 183.* Quantuluscumque adeo est occasio, sufficit ire. *Cic. Orat. 30. 106.* Aures civitatis nos primi, quicumque eramus, et quantuluscumque dicebamus, ad hujus generis studia convertimus. *e per quanto poco fosse il concetto e la stima che s'avea di me.* Interjecto verbo. *Id. 2. Orat. 23. 97.* Quantulum id cumque est. — Hinc

Quantulumcumque, adverb. *Val. Max. 1. 5. 6.* Quæ vox spem ejus, quæ quantulumcumque restabat, commovit. *per quel pochissimo che gliene restava. V. Krempf. ad h. l.*

QUANTULUSLIBET, libibet, lumlibet, adject. *quamvis exiguus. Ulp. Dig. 21. 1. 4. extr.* Non denique sebriculam quantulamlibet ad causam huius edicti pertinere.

QUANTULUSQUISQUE, lacumque, lumquodque, adject. idem est ac *quantuluscumque. Gell. præf. sub fin.* Progredietur igitur numerus librorum, diis bene iuvantibus, cum ipsius vitæ, quantulusque suavit, progressibus.

QUANTUM, adverb. *V. QUANTUS* in fin.

QUANTUMCUMQUE. *V. QUANTUSCUMQUE.*

QUANTULIBET. *V. QUANTUSLIBET.*

QUANTUMVIS, adverb. *quanto tu vuoi, assai, quantum vis, quamvis, multum, valde. Cic. Amic. 20. 73.* Quantumvis licet excellas, alii vero et ipse Orellius legunt *quamvis. Plaut. Truc. 2. 7. 17.* Huc saltem servat mare, quod illi subest, apparet: meretrici des quantumvis, nusquam apparet. *Seneca Apocoloc. circa med.* Janus, homo quantumvis valens, qui semper videt *ὅσα πρὸς καὶ ὅσῳ Sueton. Cal. 53.* E disciplinis liberalibus minimum eruditissimi, eloquentiæ plurimum attendit, quantumvis facundus et promptus. *Id. Claud. 21. a med.* Illud quoque plane quantumvis salubriter et in tempora. — Tametsi, licet, *quamquam, se bene, benchè. Horat. 2. Ep. 2. 39.* ille cotus, quantumvis rusticus. *Seneca Ep. 85. ante med.* Ista, quantumvis exigua sint, in maius excedunt. Hæc et ad priorem notionem referri possunt: ut da *Quantus* dictum est.

QUANTUS, a, um, adject. *quam magnus; cui tantus respondet, ὅσος, et interrogative ὅσος (It. quanto grande, quanto; Fr. que grand, que; Hisp. quanto; Germ. wie gross; Angl. how great, how much, as great as).* *1.* Generatim est *quam magnus.* — a) *Quantus* adject. sine relativo *tantus* — De rebus physicis et abstractis. *Ennius apud Non. p. 292. 8. Merc.* Quantis cum ærumnis illum exanclavi diem. *Ter. Andr. 4. 1. 25.* Quantis in malis verser. *Cic. Amic. 1. 2.* Quanta esset hominum vel admistratio, vel querela. *Id. 3. Tusc. 19. 44.* ut scias, quanto a loco, Quantis opibus, quibus de rebus lapsa fortuna acciderat. *Id. 1. ibid. 35. 86.* Is propagatione vitæ quot, quantas, quam incredibiles hausit calamitates! *Virg. 12. En. 701.* Quantus Athos, aut quantus Eryx, aut ipse, coruscus Quom fremit illicibus, quantus, gaudetque nivali Vertice se attollens pater Apenninus ad auras. *Liv. 8. 25.* Cogitaret votum, cum quanto studio reditum esset. *Nepos Datam. 5.* Reminiscens, a quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset. *Horat. 1. Sat. 5. 43.* O qui complexus et gaudia quanta fuerunt! *Id. 4. Od. 14. 17.* Spectandus in certamine Martii Devota murti pectora liberæ Quantis fatigaret ruinis *Cæs. 2. B. G. 4.* Quantam quisque multitudinem palliatus sit. *Ovid. Heroid. 12. 58.* Acta est per lacrimas nox mihi, quanta fuit. *tutta que ta. et Fellej. 2. 129. 2.* Quanta cum gravitate causas audit! et mox 3. *Quanto cum bonore Germanicum aum misit in provincias! Plin. 8. Hist. nat. 25. 37. (89).* Crocodilus parit ova, quanta anseres. *tanto grandi, quanto Poche.* Sic *Liv. 9. 37.* Quantus non unquam antea, exercitus. *Plin. Paneg. 79.* Præstabitque gaudium, quantum ipse percipiet. et *Plaut. Stich. 1. 2. 62.* Quanta mea sapientia est. *per quanto io so.* — Et neutr. absol. *Ovid. Heroid. 7. 144.* Hectore si vivo, quanta fuere, forent. — De hominibus, præcipue ratione habita potentia. *Virg. 3. En. 641.* Nam qualis quantulusque cavo Polyphemus in antro Lanigeras claudit pecudes, atque ubera pressat, Centum alii curva hæc habitant ad litora vulgo Infandæ Cyclopes. *Cic. 2. Orat. 12. 51.* Qualis oratoris et quanti bumini in dicendo putas esse historiam scribere? *Tibull. 3. 6. 23.* Quales his pœnas qualis quantusque minetur, Cadmæ matris præda clementa docet. — Sequentes Infinito. *Stat. 5. Silv. 3. 149.*

Quantus equos pugnascque virum decurrere versu Mæonides. — b) *Tantus-quantus* sibi invicem respondent. *Cic. 7. Att. 1.* Videre mihi videor tantam dimicationem, quanta nunquam fuit. *Virg. 6. Æn. 577.* Tartarus ipse Bis patet in præceps tantum tenditque sub umbras, Quantus ad ætherium cæli suspectus Olympum. *Rursus Cic. Fontej. 14. 30.* Si, quantam voluntatem habent, tantum haberent animi. *Liv. 2. 9.* Quanta vi expectant, tanta regna reges defendant. *Cic. 18. Fam. 4.* Quantam diligentiam contuleris, tanti me fieri existimabo. *Ovid. 3. Met. 283.* Nec tamen esse Jovem satis est: det pignus amoris, Si modo verus is est; quantusque et qualis ab alta Junone excipitur, tantus talisque rogato Det tibi complexus. *Val. Max. 8. 5. 3.* Tantus apud iudices, quantus apud patres conscriptos. *Emilius Scaurus. V. et sub c.* — c) Cum Superlativo. *Cic. Amic. 20. 74.* Tanta est inter eos, quanta maxima esse potest, morum studiorumque distantia. *Id. Senect. 12. 41.* Tanta voluptate, quanta percipi posset maxima. *Liv. 9. 24.* Quanto maxime poterat cum tumultu. *Plin. 3. Ep. 21. in fin.* Dedit mihi quantum maximum potuit. *Id. 6. Ep. 12.* Vectio Prisco, quantum plurimum potuero, præstabo. *Liv. 27. 43. extr.* Consul quantis maximis itineribus poterat, ad collegam ducebat. *Curt. 4. 8. 10.* Quanta maxima celeritate potuit. *Id. 3. 8. 16.* Quanta maximo cursu posset. *Apul. de Mag.* Quantas maximas possum gratias ago. — d) *Quantus quantus*, quam magnus, tantus quantus, quantuscumque, totus, *ὅσος ὅσος*. *Plaut. Pæn. 3. 4. 28.* Denegabit quantum quantum ad eum erit delatum. *Ter. Adelph. 3. 4. 30.* Tu, quantus quantus, nihil nisi sapientia es. *Id. Phorm. 5. 7. 10.* Quanta quanta hæc mea paupertas est, tamen adhuc curavi unum hoc quidem, ut mihi esset fides. *V. QUANTULUS.* — e) *Quantum* neutrum more substantivi. *Ter. Phorm. 4. 5. 10.* Quantum is vult, datum est, dotis. *Cæs. 4. B. G. 21.* Volensens perspectis regionibus omnibus, quantum ei facultatis dari potuit, etc. *Sall. Jug. 31. ad fin.* Nam illis, quantum impunitatis habent, parum est impune male fecisse, nisi etc. *h. e.* qua impunitate auit, ut sunt maxime Importuni et impotentes, ut interpretatus est *Forcellinus* qui h. locum: ad adverbium quantum retulit. *Ovid. Heroid. 12. 19.* Quantum perfidia tecum, scelerate, perisset! *Plin. 6. Ep. 7.* Hujus sermonibus quantum dulcedinis inest! *Phædr. 2. 8.* Tollere hæc aranea, quantum est laboris? *che gran fatica è ella mai?* — f) *Quanti* Genitivus cum verbis pretii et æstimationis. *Cato R. R. 144.* Si non præbuerit, quanti conductum erit, aut locatum erit, deducetur. *Ter. Eun. 5. 6. 14.* Quanti emit? *PAR.* viginti minis. *Plaut. Epid. 2. 2. 110.* Quanti emi potest mialmo? *ΞΙΒ.* ad quadraginta minas. *quant'è il suo minor prezzo?* *Cic. 9. Phil. 7. 16.* Quanti locaverint tantam pecuniam redemptori solvendam. *Id. 1. ad Q. fr. 2. 4. in fin.* Noli spectare, quanti sit homo: parvi enim pretii est. *Id. 1. Nat. D. 20. 55.* Quanti hæc philosophia æstimaanda est? *Ter. Heaut. 1. 1. 103.* Tu illum nunquam ostendisti, quanti penderes. *Cic. 2. Fam. 16. a med.* Quom scias quanti Tulliam meam faciam. et 7. *ibid. 19.* Vide, quanti apud me sis. *Ter. Eun. 4. 7. 21.* Quanti est sapere! *quanto vale, quanto vuol dire il saperne!* et *Ulp. Dig. 43. 18. 3.* Examinatur, quanti ejus intersit, via non prohiberi. *Lex Aquilia* apud *Cajum Dig. 9. 2. 2.* Qui servum alienum, vel pecudem injuria occiderit, quanti id eo anno plurimi fuit, tantum æs dare domino damnas esto. Adde *Ulp. ibid. 23.* Huic contrarium est *quanto minoris*. — *Quanti quanti*, quantumque. *Cic. 12. Att. 23. a med.* De Drusi hortis beri ad te scripsetam: sed quanti quanti, bene emitur quod necesse est. — g) *In quantum* idem quod quantum, quatenus, *quanto*. *Ovid. 11. Met. 71.* pedum digitos, in quantum quæque secuta est, Traxit. *Seneca 6. Benef. 23.* Vide, in quantum corporibus vagari liceat. *Juvenal. 14. 318.* In quantum sitis atque fames

et frigora poscunt. *Fellej. 1. 9. 3.* Vir in tantum laudandus, in quantum intelligi virtus potest. *Plin. 10. Ep. 75. extr.* A me, in quantum potuerit, requiruntur. *Inscript. apud Gruter. 417. 6.*, quæ est apud *Orell. 4039.* MORVM TVO- RVM MODESTIA SINGVLARIS REVERENTIA INSGNIS NECESSARIO NOS COMPLVIT VT TANDEM PAREN TIBI GRATIAM IN QVANTVM POTEST DVM IGNORAS REFERAMVS. — h) *Quanto opere.* *V. QUANTO- PERE* loco suo. ¶ 2. Speciatim, refertur etiam ad numerum. *Ter. Heaut. 4. 6. 6. (et Plaut. Aulul. 4. 10. 55.)* Ut te quidem omnes dii deæque, quantum est, perduint. *quanti ve n'ha.* et *Phorm. 5. 6. 14.* O omnium, quantum est qui vivunt, homo hominum ornatissimè! *di quanti vivono.* et *Plaut. Pseud. 1. 3. 117.* Quid ais, quantum terra tegit, hominum perjurissime? *Catull. 3. 2.* Et quantum est hominum vaustiorum. *Cic. 5. Ferr. 18. 45.* Quantum est frumenti horatini, exaraverunt. — Et in plurali non raro *quanti* pro quot, *quanti*. *Seneca 3. Controv. 33.* Quanti ex bis fortes viri? quanti tyrannicide? quanti futuri sacerdotes? *Lucret. 5. 46.* Quantæ considunt hominem cupidinis acies Sollicitum curæ! quantæ perinde timores! *Propert. 1. 5. 10.* At tibi curarum millia quanta dabit! *Val. Flacc. 3. 261.* Heu socii quantis complerunt litora monstris! *Stat. 4. Silv. 3. 49.* O quantæ pariter manus laborant! et *ibid. 152.* Et quantos (annos) ego Delium poposci. *Pallad. 4. R. R. 9. a med.* Semina asparagi quanta tribus digitis comprehendere possis. *Lamprid. Elagab. 25.* Quom aermo esset ortus, quanti herniosi esse possent in urbe Roma. Adde *Claudian. III. cons. Honor. 126. et 2. Rapt. Pros. 308.* Sic etiam tanti pro tot interdum adhibetur. ¶ 3. *Quantus*, quam parvus, *quanto picciolo*. *Plaut. Capt. prol. extr.* Homunculi quanti sunt, quom recogito. Adde *eumd. Rud. 1. 2. 66.* Sic *Sall. in orat. Emil. Lepidi § 20. ed. Krütz.* Nec jam quid existimetis de illo, sed quantum audeatis vereor. *h. e.* quam parum. *Ovid. 2. Met. 560.* Quantum est, quod desit! *h. e.* quantillum, quam parum est, quod deest ad explendum amorem nostrum. Similiter *Id. 15. ibid. 468.* quantum est, quod desit in istis Ad plenum facinus! *Tac. Agric. 15.* Quantum anim transisse militum, si sese Britannii numerant? *Cic. 6. de republ. 23.* Quocirca si reditum in hunc locum desperaveris, in quo omnia sunt magnis et præstantibus viris; quanti tandem est ista hominum gloria, quæ pertinere vix ad unius anni partem exiguam potest? — Ilinc

Quantum, adverb. *quanto*, *ὅσος*, quam. — a) Generalim cum Verbis. *Accius* apud *Non. p. 485. 15. Merc.* Quantum obfueris, si victus sis. *Varro 1. R. R. 10. 3.* Id habet scripula cccxxxviii: quantum as antiquus noster ante bellum Punicum peodebat. *Cæs. 4. B. G. 17.* Hæc utraque insuper bipedalibus trabibus immissis, quantum eorum tignorum junctura distabat. *Cic. 2. Att. 9.* Et enim, quantum conjectura auguramur, si etc. *Id. 13. ibid. 26.* Credibile non est, quantum scribam die. *Liv. 9. 38.* Quantum Romæ terrerem fecerat, tam etc. *Plin. Paneg. 35.* Timeatque, quantum timebantur. — b) Speciatim, quantum possum aut potest, quamprimum fieri potest, et quantum fieri potest. *Plaut. Aulul. 1. 2. 40.* Domum me rursum, quantum potero, tantum recipiam. *Id. Bacch. 2. 3. 114.* At ego hinc ad illum, ut conveniam quantum potest. *Id. Pæn. 3. 1. 61.* Propere jam quantum potest. *Ter. Phorm. 5. 1. 26.* Compendi jube, quantum potest. *Cic. 4. Att. 13. a med.* Rescribas ad me, quantum potest. *Id. 9. ibid. 7. sub fin.* Perge ut facis, et scribe, quantum potes. *Ter. Eun. 5. 2. 5.* Ubi vidi, ego me in pedes quantum queo. *Tac. 4. Ann. 6.* Infecunditati terrarum-obviam lit, quantum impendio diligentiaque poterat. — c) Item, quantum audio, idelliqu, suspicor, per quantum io sento, etc. *Ter. Andr. 2. 5. 12.* Herus, quantum audio, uxor excedit. *Id. Eun. 1. 2. 62.* Ego quantum suspicor, ad virginem animum adjecit. Adde *eumd. Andr. 4. 4. 17.* Facuvius apud *Non. p. 20. 18.*

Merc. Sermonem hic nostrum ex occulto clepit, quantum intelligo. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 46. 140.* De quo Chrysippo fuit, quantum ego sentio, non magna contentio. — d) *Quantum in*, aut ad me, te, etc. *ὅσον ἐν' ἐμῶς*. *Cic. 3. Nat. D. 7. 15.* Non igitur adhuc, quantum quidem in te est, intelligo deos esse. *Id. Flacc. 25. 61.* Greci nomen civium R., quantum in ipsis fuit, sustulerunt. *Ovid. 3. Art. am. 35.* Quantum in te, Theseu, volacres Ariadna marinas Pavit, in ignoto sola relicta loco. et 1. *ibid. 744.* Quantum ad Pirithoum, Phædra pudica fuit. — e) *Quantum-tantum*, ut in *Ennio* apud *Cic. 2. Tusc. 16. 38.* Non potes ecfari tantum dictis, quantum factis suppedit. *Horat. 1. Sat. 8. 17.* Quom mihi non tantum furesque feræque anetæ Hunc velare locum curæ sunt atque labori, Quantum carmoibus quæ versant atque venenis Humanos animos. *Petron. Satyr. 123.* Quantum quisque timet, tantum fugit. — f) *Sequente ita pro tantum*. *Flor. 2. 14.* Numantia, quantum Carthaginis opibus inferior, ita virtutis nomine et bonore par. — g) Cum Comparativis pro quanto. *Liv. 3. 15.* Quantum juniores patrum plebi se magis insinuabant, eo acius contra tribuni tenebant. *Sall. Jug. 88.* Quantum vita illorum præclarior, tanto burui socordia flagitiosior. *Colum. 12. R. R. 21. 4.* Aqua liquidior et purior est, quantum altiori mari hausta est. — Et *quantum* pro quanto magis, *Liv. 5. 10.* Quantum autem augebatur militum numerus, tanto majore pecunia in stipendium opus erat. *Id. 32. 5.* Philippum quantum ab assiduis laboribus itinerum pugnatumque laxaverat annus, tanto magis intentum in universum eventum belli curæ anguit. *Virg. 12. Æn. 19.* quantum ipse feroci Virtute exasperas, tanto me impensius æquum est Consulere. — h) Cum Superlativo. *Liv. 31. 13.* Tum, quantum quisque plurimum posset, magnitudini Syphacis, famæ gentis, addebat: illum esse regem etc. *Plin. 6. Ep. 12.* Vellio Prisco quantum plurimum potuero præstabo. *Id. 2. ibid. 13.* In primis ama hominem: nam licet tribuas ei quantum amplissimum potes, nihil tamen amplius potes amicitia tua. — i) Cum Positivo pro quam. *Plaut. Pseud. 4. 1. 26.* Tantum tibi boni di immortales dunt, Quantum tu tibi optes: nam si exoptem quantum dignus es, Micus sit nibilo: neque ego hoc homina quemquam vidi magis malum. *Virg. 2. Æn. 274.* Hei mihi qualis erat! quantum mutatus ab illo Hectore, qui esto. — l) *Incredibile quantum* apud *Justin. 8. 2. 5.* Incredibile quantum ea res apud omnes nationes Philippo gloriæ fuit. — Sic *mirum, nimium, immane quantum* etc. *V. MIRUS, NIMIUM, IMMANE* etc. — m) *In quantum*. *V. QUANTUS 1. g.*

Quanto, it. quanto, idem ac *quantum*: ablativus adverbii more positus, cui respondet *tanto*: et — a) Nominibus comparativis jungitur. — Cum *tanto*. *Accius* apud *Macrobi. 6. Saturn. 2.* Quanto magis te Istius modi esse intelligo, tanto magis par est tibi consulere. *Ter. Heaut. 3. 1. 15.* Quanto diutius abest, magis cupio tanto. *ὅσῳ*. *Cæs. 5. B. G. 44.* Quanto erat gravior oppugnatio, tanto crebriores etc. *Cic. 1. Nat. D. 22. 60.* Quanto diutius considero, tanto mihi rea videatur obscurior. — Omissio *tanto*. *Tac. 3. Hist. 13. extr.* Propinqua mœnia quanto plus spei ad effugium, minorem ad resistendum animum dabant. *Liv. 21. 53. ad fin.* Multitudinem sciebat segnius secuturam, quanto longius ab domo traheretur. *Colum. 2. R. R. 21. 6.* Frumenta quanto sunt expolitiora, minus a circulionibus exeduntur. et 7. *ibid. 9. 3.* Sus femina quanto secundior est, celerius senescit. *Plin. Paneg. 73.* Non, quanto magis a te reprimbatur, exarsimus? — Interdum *tanto* non habet locum. *Cic. 2. Off. 16. 55.* Quanto Aristoteles gravior nos reprehendit, qui etc! *Id. 1. Nat. D. 44. 121.* Quanto Stoici melius, qui etc! *Id. 1. Acad. (post.) 3. 10.* Quanto magis philosophi delectabunt, ai etc! *accos*. — Pro tanto reperitur et *tantum*. *Liv. 6. 38.* Quom quanto jure potentior intercessi o

erat, tantum vinceretur favore legum. *Tac.* 2. *Ann.* 24. Quanto violentior cetero mari oceanus, tantum illa clades magnitudine excessit. — *Quanto magis tam magis, quanto eo*, apud *Lucret.* 4. 81. Et quanto circum mage sunt angusta theatri Mœnia, tam magis hæc intus per-fusa lepore Omnia concident. *Pompej. ad Domit.* 1. post ep. 12. l. 8. ad *Att.* Quanto magis appropinquare adversarius cepit, eo tibi ce-lerius agendum erat. *Liv.* 3. 8. Itaque hostes- quom circumactio agmine redirent, quanto lon- gius ab urbe hostium abscederent, eo solutioe cura in Lucretium incidunt consulem. — b) Cum verbis comparationem significantibus. *Me- tellus Numid.* apud *Gell.* 12. 9. Quanto universi me unum antistitis, tanto etc. *Nepos Hann.* 1. Hannibalem tanto præstitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus R. antecederat forti- tudine cunctas nationes. *Cæs.* 2. *B. C.* 31. a med. Quanto hæc dissimulare, quam per nos confir- mari præstat? *Stat.* 3. *Theb.* 286. ab, mea quan- to Sithonia mallei nupsisset virgo sub Arcto! — r) Cum aliis vocibus. *Cic. Sezt.* 3. 8. Quo minus exponam, quam multa ad me detulit, quanto ante providerit. *Cato apud Charis.* 2. p. 192. *Putsch.* Videtote, quanto secus ego fe- cerim. *Quintil.* 10. 1. 53. Et manifesto appareat, quanto sit aliud proximum esse, aliud secun- dum. — d) Cum positivis. *Tac.* 6. *Ann.* 45. Tanto acceptius in vulgum, quanto modicus pri- vatis ædificationibus. et 12. *ibid.* 11. Quanto gnara barbaris, tanto toleratior. *Id.* 1. 68. Hos- ti-sonus tubarum, fulgor armorum, quanto ino- pina, tanto majora effunduntur. *Vellej.* 2. 72. 2. Fuit autem dux Cassius melior, quanto vir Brutus. *Justin.* 39. 3. 10. Sed quanto Grypus abouit, tanto sotor muliebri pertinacia accen- ditur. *Id.* *Ovid.* 8. *Met.* 749. nec non et cetera tanto Silva sub hac, silvâ quanto jacet herba sub omni.

QUANTUSCUMQUE, tãcumque, tumcumque, adject. ¶ 1. Stricto sensu est it. quanto egli è, ὅσοις, ὅσοις, quam magnus, tantus quantus. *Cic.* 2. *Orat.* 28. 123. Atque ego is, qui sum, quantuscumque sum ad iudicandum, sic statuo, etc. *Id.* 5. *Phil.* 8. 22. Quorum bo- na, quantacumque erant, statim comitibus suis descripsit. *Id.* *Marcell.* 2. 7. Totum hoc, quan- tumcumque est, quod certe maximum est, totum est, inquam, tum. *Liv.* 30. 10. ad fin. Major quam pro re lætitia, sed eo gravior, quod inter assiduas clades et lacrimas unum quantumcum- que ex insperato gaudium adfuderat. *Id.* 27. 30. Celebritatem quantacumque, de Romanis tamen, victoriæ patre fama auverat. et 32. 5. Data quan- tacumque quiete temporis, simul animos corpo- raque remiserant. — Neutr. absolute. *Cic.* 3. *Fin.* 10. 34. Nam quum æstinatio neque in bonis numerata sit, neque rursus in malis: quan- tumcumque eo addideris, in suo genere mane- bit. — *Quanticumque*, prelii. *Seneca Ep.* 80. circa med. Tu non concupiscas quanticumque ad libertatem pervenire? a qualunque prezzo. ¶ 2. Latiori sensu, quanticumque, quocumque. *Imp. Constant.* *Cod. Theod.* 13. 5. 5. Navis eorum, quantacumque fuerint, ad aliud munus teneri non convenit. — Hinc

Quantumcumque, adverb. *Cic.* 1. *Fin.* 4. 11. Debeo profecto, quantumcumque possim, in eo quaque elaborare. *Ovid.* 1. *Trist.* 6. 35. Quan- tumcumque tamen præconia nostra valebunt, Carminibus vives tempus in omne meis.

QUANTULIBET, talibet, tumlibet, adject. quanto grande tu vuoi, quanto grande ti pia- ce, ὅσοις, ὅσοις, quantuscumque, quantusvis. *Liv.* 9. 18. Quantulibet magnitudo hominis concipiat animo, tantum etc. *Ovid.* 6. *Fast.* 669. quan- tulibet ordine dignus. *Colum.* 8. *B. R.* 17. 11. Quantulibet hiemis sævitia. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 23. 35. 871. In quantulibet populi agmine. *Id.* 16. *ibid.* 49. 79. (219). Alnus quantulibet oneris pathens. *Id.* 20. *ibid.* 6. 23. (56). Quantulibet suppurationes sanat. *Juvenal.* 7. 81. Gloria quan- tulibet quid erit, si gloria tantum est? *Tac.* *Agric.* 6. Quantulibet facilitat. — Hinc

Quantulibet, adverb. *Eumen. Paneg. Constant.* 10. Te quantulibet oderint hostes, dum perborrescant. *Vopisc. Bonos.* 14. Ipse quan- tulibet bibisset, semper securus et sobrius et- adhib in vino prudentior.

QUANTUSVIS, tãvis, tumvis, adject. grande quanto tu vuoi, ὅσοις, ὅσοις, Cæs. 5. *B. G.* 28. Quantavis magnas cupias sustineri posse. *Liv.* 26. 42. Super portum satis amplum quan- tavis classi. *Lucret.* 4. 1164. quantovis oris ho- nore. *Ter. Andr.* 5. 2. 15. Quom faciem videas, videtur esse quantivis prelii. *Gell.* 14. 1. Quan- tovis hominis ingenio. — Et neutrum cum Ge- nitivo. *Nazari. Paneg. Constant.* 19. extr. Quan- tumvis fiducia et spiritus capias. — Hinc

Quantumvis, adverb. *V. QUANTUMVIS* loco suo.

QUAPROPTER, adverb. *V. et QUIAPROPTER* loco suo. — Tmesis est in illo *Ter. Hecyr.* 3. 3. 4. Qua me propter exanimatum citius eluxi for- ras. ¶ 1. Est relativum, per qual cosa, perché, διό, ὅτι, propter quam rem, quamobrem, cur, quare; et usurpatur cum Indicativo et Con- junctivo. *Ter. Hecyr.* 5. 1. 6. Credo te non ni- hil mirari, quid sit, quapropter te buc foras pue- rum evocare jussi. *Plaut. Men.* 5. 1. 14. Non tu scis, mulier, Heccum quapropter eadem Graji esse prædicabant? Adde eund. *Barch.* 5. 2. 25. et *Id. Pseud.* 1. 5. 83. Animum adverte nunc jam, Quapropter gnati amore te expertem habuerim. *Val. Max.* 9. 14. extern. 3. Mirari se, quapropter sui tam similis esset. ¶ 2. Inter- rogando, perché? διό τι; *Plaut. Most.* 2. 2. 52. Quapropter id vos factum suspicamini? *Ter. Andr.* 4. 2. 31. Parumper opperire me hic. *My.* quapropter? Adde *Heaut.* 1. 2. 14. et *Hecyr.* 3. 1. 31. ¶ 3. In principiis, per la qual cosa, che però, perciò, διό, διό τοῦτο. *Ter. Heaut.* 2. 2. 116. Quapropter hæc res neutiquam negle- cta est mihi. *Id. Adelph.* 3. 2. 44. Quapropter quoquo pacto tacito est opus. *Sall. Cat.* 61. Qua- propter vos moneo, uti forti animo sitis. *Phædr.* 3. 6. Quapropter aufer frivolum insolentiam. *Cic. Cæcin.* 27. 78. Quapropter hoc dicam, nunquam ejus auctoritatem nimium valere, cu- jus prudentiam populus R. in cavendo, non in decipiendo perspexerit. *Val. Max.* 8. 7. 7. Qua- propter non ludicra ars Roscium, sed Roscius ludicram artem commendavit. Nota et illud *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 41. (139). Est hæc res inter opera ganæ, quapropter non pigebit verbosius persequi.

QUAQUA, adverb. per, vel in qualunque par- te, dovunque, ὅπου, ὅπου, per quamcumque par- tem, vel in quacumque parte. — a) Sine addito. *Plaut. Mil. glor.* 2. 1. 14. Is deridiculus est, quaquæ incedit, omnibus. *Id. Epid.* 5. 2. 9. Quaquæ tangit, omne amburit. *Apul.* 6. *Met.* Te, quaquæ decideris, membratim dissipabunt. *Am- mian.* 14. 6. a med. Ut quaquæ inceserit quis- quam cernens hominum agmina etc. — b) Qua- quæ versus, in omnem partem, per ogni parte, ἀναταχῆ. *Cic.* 9. *Phil.* 7. 16. Circumque eam statuam quaquæ versus pedes quinque habere. *Alit. aliter leg. V. QUACQUAVERSUS* **QUA- QUE**. *Apul.* 4. *Met.* Convales spinetis aggrava- tur, et quaquæ versus repositæ.

QUACQUAM, adverb. minus per locum, per qualche luogo. *Lucret.* 1. 427. haud uquam sita corpora possent Esse, neque omnino qua- quam diversa meare. *Alit. leg.* quocumque, pro- bante Lachmann. *Al. Quicherat. leg.* quaquam, quasi auctor scripserit: Et niquaquam diversa. *Huc addit illud Charis.* 2. p. 192. *Putsch.* Qua- quam. Sallustius: Tamietsi haud quaquam par gloria sequitur scriptorem et actorem rerum. *Pomponius:* Quaquam neqas nuptam.

QUACQUAVERSUS, adverb. in quacumque partem. *Isid.* 15. *Orig.* 16. Iter vel Itus est via, quæ itri ab homine quaquaversum potest. *Apud Cic.* 9. *Phil.* 7. 16. alit. leg. quaquaversus, pro- bante Quicherat.; alit. ut Orellius, leg. quoquo versus; alit. quaquaversus. Sic Gloss. Lat. Gr. Quaquaversus, ἀναταχῆ.

QUACQUAVERSUS. *V. voc. præced.*

QUAQUE, adverb. Idem quod quaquæ, quoquo, quacumque. *Manil.* 5. 313. Non ullo careat di- gito, quaquæ iverit, basia. h. e. ubicumque ba- sta auctionis instituetur, non careat licitantibus. — *Quaque versus*, quaquæ versus. *Cic.* 9. *Phil.* 7. 16. Eam statuam quaquæ versus pedes quin- que habere. et § 17. Pedes triginta quaquæ versus assignet. *Alit. utrobique rectius leg.* quo- quo. *V. voc. præced.* — *Quaque usque* pro usquequaque legitur in *Inscript. Gruter.* p. 611. ET INDE QUACQUE USQUE AD VIAM PVBLCAM CAM- PANAM.

QUAQUE USQUE, adverb. *V. voc. præced.*

QUARE, adverb. ¶ 1. Est idem ac propter quem, quam, quod, quam ob rem, qua de cau- sa, quapropter, cui, per qual cagione, perché, διό, ὅτι, Cic. 2. *Off.* 19. ad fin. Utendum est excusatione aduersus eos, quos invitus offen- das, quare id, quod feceris, necesse fuerit. *Ho- rat.* 2. *Sat.* 3. 46. nunc accipe, quare Desipiant omnes. *Pompej. ad Domit.* post ep. 12. l. 8. ad *Att.* Miror, quid causæ fuerit, quare consilium mutaris. *Nepos Cat.* 2. Multas res novas in edictum addidit, quare luxuria reprimere- tur. h. e. quibus. *Cic. Rosc. Am.* 14. 41. Quæ- ramus, quæ tanta vitia fuerint in unico lilio, quare is patri displiceret. h. e. propter quæ. *Id.* *Quinct.* 19. 60. Commisum nihil esse, quare ad istam rationem perveniretur. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 53. accendis, quare cupiam magis illi Proximus esse. ¶ 2. Interrogative, διό τι; *Cic.* 1. *Orat.* 16. 71. Namque illud quare, Scævola, negasti te fuisse laturum? *Plaut. Mil. glor.* a. 5. v. 12. Quare ausus? *Horat.* 2. *Sat.* 2. 103. Quare templa ruunt? et *ibid.* 3. 126. quare perjuras, surripis, ausus? ¶ 3. Pro ut, affinché, per, ώστε. *Cæs.* 5. *B. G.* 30. Omnia excogitantur, quare nec sine periculo maneatur, etc. *Plancus ad Cic.* 10. *Fam.* 21. Omnia feci, quare perditis resisterem. *Cic. Rosc. Am.* 33. 94. Permulta sunt, quæ dici possunt, quare intelligatur, summam tibi facultatem fuisse maleficii suscipiendi. ¶ 4. Item quomodo, qua ratione, in qual modo, come, πῶς, πῶς. *Ter. Fun.* 2. 3. 77. Quid si nunc tute fortunatu fias? *Chæc.* quare, *Paimeno?* re- sponde. *Alit. rectius leg.* qua re divisim. ¶ 5. Nec quid, nec quare proberim. *Petron.* *fragm. Tragur.* 37. *Burmman.* Modo qui fuit? Ignosce mihi Genius tuus: noluisse de manu illius panem accipere. Nunc, nec quid, nec qua- re, in cælum abiit. non si sa come, o perché. ¶ 6. Nescia quare, nescio causam, cur etc. non so perché. *Plaut. Merc.* 2. 3. 31. Sollicitus mi- bi, nescio quare, videtur. *Cic.* 6. *Att.* 3. a med. Fuit aperte mihi, nescio quare, non amicus. ¶ 7. Sæpe est conjunctio, ut quap:opter, quim- obrem; et locum habet in principiis, che pe- rò, per la qual cosa, perché, donde, perciò, διό τοῦτο, διότι. *Cic.* 13. *Fam.* 71. Quare sic tibi eum commenda, ut etc. *Id.* 1. ad *Q. Fr.* 1. 13. Quare, quoniam in eam vitæ rationem nos fortuna deduxit, caveamus, ne etc. *Sall. Cat.* 56. Quare quum de P. Lentulo statuetis, pro certo habetote, etc. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 176. Quare, per diros oratus uterque Peates, Tu cave, ne mi- nuas, tu ne majus facias illi, etc. *Justin.* 21. 1. 4. Quare paulisper dissimulatum animum prius ad favorei popularium conciliandum intendit.

QUARTA, a, f. 1. *V. QUARTUS* in fin.

QUARTADECIMANI, trum, m. plur. 2. mili- tes legionis decimaquartæ, apud *Tar.* 2. *Hist.* 16. et alibi.

QUARTANA, a, f. 1. la quartana, tetrap- ticos pueror; febris quatuor diebus rediens. Subintelligitur febris; et interdum exprimitur. *Febrim quartis diebus recurrentem, et bihuo medio intervallatam* appellat *Gell.* 17. 12., ejus- que laudes a Favorino philosopho, itemque a Platone compositas, tradit. *Cels.* 2. 3. Quartanæ simpliciores sunt. Incipiunt ferre ab humore, de- inde calor erumpit; hincque febre huiusmodi in- tegrum est: ita quarto die revertitur. *Cic.* 16. *Fam.* 11. In quartanam conversa vis est morbi, *Horat.* 2. *Sat.* 3. 290. Fretida si puerum quart- ana reliquerit. *Martial.* 10. 77. Sæva nocens

febris saltem quartana fuisset! *Plin.* 7. *Hist. nat.* 50. 51 (166). Quartana febris liberatus est in acie. *Id.* 22. *ibid.* 25. 72. (150). Horrorem tertianæ et quartanæ minuire. *Id.* 20. *ibid.* 6. 23. (56). Quartanas excutere. *Id.* 28. *ibid.* 7. 23. (82). lenire. et *ibid.* 8. 25. (90). Quartanis inderi. *Theod. Priscian.* 4. ab init. Hinc est quod et Romani febris ædem statuerunt, et quod quartanas Saturni filias affirmavit antiquitas. *Spartian.* in *Caracall.* 5. Damnati sunt et qui remedia quartanis tertianisque collo annexa gestarent. *V. TERTIANUS.*

QUARTANARIUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ad quartam aliquam partem pertinens. *Pallad.* 21. *R. R.* 11. Tabulas autem pro domini voluntate, vel luci ratione faciemus, sive integrum iugerum continentes, seu medium, seu quartariam tabulam, quæ quartam iugeri partem quadrata concidit. *Alii rectius leg.* quaternariam. ¶ 2. Item qui febris quartana laborat. *Vel. Scholiast.* ad *Juvenal.* 9. 16. Ita macer et decolor, tamquam quartanarius.

QUARTANI, ūrum, m. plur. 2. milites legionis quartæ, de qua *Tac.* 1. *Hist.* 55. *Id.* 4. *ibid.* 37. Mutati in penitentiam priam quartanica Vulcani sequuntur. *Inscript.* apud *Gruter.* 1081; quæ est apud *Orell.* 3118. et 3681. DIVI AVGVSTI DILIGENTISSIMI ET INDVLENTISSIMI ERGA QVARTANOS SVOS PRINCIPIS EPISTOLA VEHEMENTER ME MOVET QVA COMMOKIT EOS VT OMNIA SVBIECIVA SVA COLLIGERENT ET VENDERENT.

QUARTARIUS, ūi, m. 2. ¶ 1. Generatim est Ital. *quarta*, *quarternola*, quarta pars sextarii, seu mensuræ tum aridorum, tum humidorum. *Cato R. R.* 95. In vas ahenum iadito amuræ congris duos. Postea sumito bituminis tertiarium, et sulphuris quartarium. *Colum.* 12. *R. R.* 5. 1. Salis sextarium cum quartario mellis. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 3. (9). Bona amplissima, quartarii farris aut heminæ, conferente populo. *Liv.* 5. 47. Cui universi selibras farris et quartarios vini ad mædes ejus contulerunt. *Plutarch.* in *Camillo* hac eadem de re loquens, habet Στου μὲν ἡμιλετρον, οἷνου δὲ κοτιλῆς, Ἑλληνικῆς τέταρτον. ¶ 2. Speciatim, *quartarius* dictus etiam fuit nummus aureus, qui erat quarta pars integri et solidi aurei. *Lamprid.* *Alex. Sev.* 39. Quartarios jam formatos in moneta detinuit, ut, si rectigal contrahere potuisset, et eosdem ederet: sed quum non potuisset per publicas necessitates, conitari eis iussit, et tremises tantum solidosque formavit. ¶ 3. Præterea *quartarios* appellabant antiqui muliones mercenarios, quod quartam partem quæstus capiebant. *Lucilius*: Porro homines nequam, malus ut quartarius, cippus Colligere omnes. *Hæc Festus* p. 258. 28. *Müll.*; ubi *Scalig.* pro colligere rectius leg. collisere, probante *Müllero*.

QUARTATO, adverb. in *quattro volte*, quatuor vicibus. *Cato* apud *Servium* ad *Virg.* 3. *Æn.* 314. Verba tertiato et quartato quempiam dicere præ metu.

QUARTE et **Quarti**. *V. DIES.*

QUARTICEPS. *V. BICEPSOS.*

QUARTO, adverb. *V. QUARTUS* in fin.

QUARTOCERICUS, ūi, m. 2. qui ad quartum gradum, vel ordinem pertinet. *Cod.* 12. 24. 7.

QUARTODÉCIMANUS, a, um, adject. ad quartam decimam diem pertinens. Ita appellati sunt Christiani, qui Pascha celebrabant quartodecimæ lunæ post æquinocium vernum, ut olim et etiamnum Iudæi solent, quum e contrario plurimi Christianorum olim, nunc autem omnes, idem celebrant die Dominica post quartumdecimum diem lunæ. Concilium vero Nicænum anno a Chr. n. cccxxv. statuit, ab universis Christianis hac postrema ratione Pascha celebrandum, quod adhuc apud nos usuenit. *Cassiod.* 9. *Hist. Eccl.* 38. Plurimi circa minorem Asiam antiquitus quartumdecimum diem observabant, non respicientes sabbati diem. Et hoc facientes non tamen segregabantur ab illis, qui aliter celebrabant, donec Romanæ Ecclesiæ Victor episcopus excommunicationem quartodecimæ misisset in Asiam.

QUARTUM, ūi, n. 2. *V. voc. seq. in fin.*

QUARTUS, a, um, adject. *quarto*, τέταρτος,

nomen numerale ordinis, quo significatur is, qui post tertium sequitur. *Plaut. Pers.* 4. 4. 7. Perlidia et peculatus ex urbe et avaritia si exsulant, quarta invidia, quinta ambitio, etc. *Cæs.* 1. *B. G.* 12. Quartam partem copiarum citra Numen esse. et 7. *ibid.* 35. Reliquas copias misit, dimptis quartis quibusque cohortibus. *Id.* 1. *ibid.* 21. Ipse de quarta vigilia eodem itinere, quo hostes ierant, ad eos contendit. Adde *Liv.* 4. 9. *Gell.* 17. 12. Febris quartis diebus recurrens. *h. e.* quartana. *Tac.* 13. *Ann.* 15. Quartum decimum ætatis annum explebat. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 23. quarta vix demum exponitur hora. et *ibid.* 6. 122. Ad quartam jaceo. *subaudi* horam. *Cic.* 1. *Invent.* 53. 102. Quartus locus est, per quem demonstramus etc. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 6. 10. Carneades, qui est quartus ab Arcesila. *Ovid. Heroid.* 16. 323. Quartus in exemplis adnumerabor ego. *Virg.* 10. *Æn.* 619. Pilumnusque illi quartus pater. *h. e.* abavus. — *Die quarto* refertur ad tempus præteritum, et est nudius quartus, quattro giorni fa. *Cn. Matius* apud *Gell.* 10. 24. extr. Nuper die quarto, ut recorder, etc. Dicebant etiam die quartæ, et die quartæ, sed de futuro, eis τέταρτον, ut *Gell.* *ibid.* docet. *Pompon.* *ibid.* Die quartæ moriar fame Sic die quintæ, et quinti. *V. DIES.* — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.* — Hinc

Quarta, æ, f. 1. absolute (subaudi pars) frequens in jure civili, significat quartam partem aliqujus rei, ut *quarta hereditatis*, *agnatorum, liberorum, curæ*, etc. de quibus. *V. JUS.* Exempla habes apud *Ulp.* *Dig.* 5. 2. 8. ad fin. et *Paul.* *ibid.* 4. 3. extr. etc., quæ omnia collegit *Hotoman.* de verb. *Jur.* In plurali num. *Quintil.* 8. 5. 19. Placet hoc ergo, decimas uxori dari, quartas meretricibus? *h. e.* decimas, et quartas partes hereditatis.

Quantum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est quarta pars, *il quarto*. *Colum.* 3. *R. R.* 3. 4. Nam frumæta, majore quidem parte Italiæ, quando cum quarto responderint, vix meminisse possumus.

Quantum, adverb. *la quarta volta*, τέταρτον quarta vice. **Quarto** et **quantum** inter se differunt. Nam *quarto* consul significat locum consulatum, vel ordinem hoc modo, *Marcus fuit quarto consul*, idest tres consules ab origine et institutione consulatus ante fuerunt, quam Marcus esset consul, qui quarto anno a primis consulibus factus est consul; *quantum* autem consul dicitur ratione ejusdem personæ, quæ tribus consulatibus jam perfuncta quantum gerit. *Liv.* 3. 67. T. Quinctio quantum consule. Sic *Ennius* apud *Gell.* 10. 1. Quinatus pater quantum sit consul. et *Cic. Senect.* 4. 10. Cum eo quantum consule adolescentulus miles ad Capuam profectus sum. *V. Quarto* infra. Neque tamen hoc semper scriptores religiose observant. Nam *Q. Claud.* apud *Gell.* 10. 1. C. Marium creatum septimo consulem, disit, pro septimum. *V. SECUNDUM.*

Quarto, adverb. in *quarto luogo*, τέταρτος, quarto loco, vel ordine. *Ovid.* 2. *Fast.* 823. Ter conata loqui, ter destitit, ausaque quarto. *Id.* 9. *Mel.* 50. Ter sine prospectu voluit nitentia contra Rejicere Alcides a se inea pectora; quarto Excutit amplexus adductaque brachia solvit. — *Varro* apud *Gell.* 10. 1. Aliud est quarto præteritum fieri, et quartum, quod quarto locum adsignificat et tres ante factos, quantum tempus adsignificat et ter ante factum. Igitur *Ennius* recte, qui scripsit: Quintus pater quantum sit consul. *V. TERTIO* et **QUARTUM**. Eadem cum *Gell.* habet *Non.* p. 435. 8. *Merc.*

QUARTUSDECIMUS, quartadecima, quartumdecimum, adject. num. decimoquarto. *Vitruv.* 4. 6. Contrahuntur crassitudinis quartadecima parte. *Tac.* 1. *Ann.* 70. Quartadecima legio. *Colum.* 5. *R. R.* 12. 9. Quartumdecimam partem ducere. — Scribitur et divisim *quartus decimus*. Sic *Cic.* 1. *Invent.* 54. 105. Quartus decimus locus est, per quem petimus etc.

QUASE. *V. voc. seq. sub init.*

QUASI, adverb. Quum in vetustissima *Tab. ænea* apud *Daniel.* *Numism. Capuan.* p. 95. l.

8. et in alia apud *Gruter.* 638. l. 40. (quæ est apud *Orell.* 2488.) *quasei* insculptum sit, et apud *eund.* 629. l. 4. *quasei*, et 203. l. 21. *quassei*; ideo secunda syllaba longa esse natura videtur, nec nisi elisione prioris vocalis e correpta fuisse. Hinc eandem producit *Lucret.* 5. 729. Proinde quasi fieri nequeat, quod pugnat uterque. At *Lachmannus* pro *quasi* legit *quasi id* et hoc in loco et 2. 291. — *Quase*, inquit *Quintil.* 1. 7. 24, scriptum in multorum libris est: sed an hoc voluerint auctores, nesciunt: T. Livium ita his usum, ex *Pediano* comperi, qui et ipse eum sequebatur: hæc nos i littera finimus. *Lachmannus* ad *Lucret.* 2. 291 apud *Plaut. Stich.* 5. 1. 8. qua senex tabescit dies. *legendum* putat *quase* nix etc. et apud *Varron.* 7. *L. L.* 76. *Müll.* Jabar dicitur stella Lucifer, quæ (non quæ) in summo, quod habet lumen diffusum ut leo in capite jubam. — Quasi est tamquam, velut, perinde ac si, *quasi, ὡςπερ* (It. come, come se; Fr. comme si; Hsp. como, como si; Germ. als wenn, wie wenn, als ob, gleich wie, gleichsam; Angl. as, as is, as it were, in a manner).

1.) Proprie. — a) Absolute. — Generalim. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Off.* 16. 51. Homo, qui erranti comiter monstrat viam, Quasi lumen de suo lumine accendat, facit. *Nævius* apud *Non.* p. 191. 34. *Merc.* Sed quasi amnis rapida tamen inflexu flectitur. *Cato R. R.* 156. Indito salis micam quasi ervum. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 45. Ex transverso cedit, quasi cancer solet. *Ter. Eun.* 3. 2. 8. Assinulabo, quasi nunc exeam. *Cæs.* 5. *B. G.* 42. Hostes maximo clamore insecuti, quasi parta jam atque explorata victoria, vallum ascendere cæperunt. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 10. 32. Illos, qui omnia incerta dicunt, quasi desperatos reliquamus. *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 37. Cum alieno adolescentulo, quasi nunc est, come appunto. *Rursus Cic.* 2. *Fin.* 10. 30. Sic enim has suaves et quasi dulces voluptates appellat. *Id.* 4. *ibid.* 15. 41. Primos suos quasi cæptis appetendi fuisse, ut se (homo) conservaret in ea natura, in qua ortus esset. *Id.* 1. *Acad.* (post.) 4. 17. Quum *Speusippum*, sororis filium, *Plato* philosophiæ quasi heredem reliquisset, etc. *Severus Cassius* apud *Senec.* 2. *Controv.* 12. p. 173. *Bip.* Quasi disertus es, quasi formosus es, quasi dives es, unum tantum es non quasi, vappa. *Justin.* 39. l. 5. Composita fabula, quasi per adoptionem *Antiochi* regis receptus in familiam regiam esset. *Tac.* 1. *Ann.* 35. Tum vero, quasi scelere contaminaretur, præceptis tribunali desiluit. — Speciatim, pro quemadmodum, sicut, siccome. *Plaut. Autul.* 4. 1. 9. Quasi pueri qui nare discunt, scirpea induitur ratis, qui laborant minus, facilius ut nent et moveant manus; eodem modo servum ratem esse amanti hero æquum censeo. et 4. 1. 6. Qui ananti bern servit, quasi ego servio, etc. — Servit interdum leniende translationi, quæ duriuscula videatur. *Cic.* 1. *Orat.* 3. 9. Philosophia laudatarum artium omnium procreatrix quædam et quasi parens. et *ibid.* 59. 251. Vocem ab acutissimo sonno usque ad gravissimum sonum recipere et quasi quodam modo colligere. *Id.* 3. *Fam.* 2. a med. Facilius erit mihi quasi decursus mei temporis. — Apponitur iis, quæ talia re vera non sunt, qualia appellamus. *Plin.* 8. *Ep.* 16. Permitto servis quoque quasi testamenta facere, æaque, ut legitima, custodio. et *max.* Nam servis republica quædam et quasi civitas domus est. Hinc illa apud *Jctus* quasi pignus, quasi dos, quasi possessio, dominus, filius, etc. quod est simile pignoris, dotis, possessionis, etc. *Ulp.* *Dig.* 19. 1. 13. ante med. et *ibid.* 23. 3. 39. et *ibid.* 43. 15. 3. ad fin. etc. — b) Quasi et quasi vero, perinde ac si, quasi che, et ironiam sæpe continet. *Ter. Andr.* 5. 2. 9. Modo introii. si. quasi ego, quam dudum, rogem. *Cæs.* 2. *B. G.* 31. Quasi non felicitas rerum restarum exercitus benevolentiam imperatoribus, et res adversæ odia concilient. *Ter. Eun.* 4. 4. 14. p. ille erat honesta facie et liberali. p. Ita visus est Dudum, quia varia veste exornatus fuit: Nunc tibi videtur rædus, quia illam non habet. p. Face, obsacro:

quasi vero paulum intersiet. *Sall. Cat. 52.* Quasi vero mali atque scelesti tantummodo in urba at non per totam Italiam sint. *Cic. 2. Fam. 3. 7.* Quasi vero me pudeat, inquit, istorum, aut non possim, quemadmodum ea dicantur, ostendere. *Id. 3. ibid. 7.* Quasi vero ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. *Cæs. 7. B. G. 38.* Quasi vero consilii sit res, et non necesse sit nobis Gergoviam contendere. *Justin. 5. 10. 8.* Quasi vero aliorum libertas sua servitus esset. — c) Cum aliis particulis, b. e. eic, ita, tantidem, tantumdem, haud secus, ut, itidem, item, proinde, perinde, si, prorsus, quippe. *Cic. Senect. 8. 26.* Græcas litteras sic avidè arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Id. Quint. 2. 9.* Qui, quæsi sua ree aut bonos agatur, ita diligenter Sex. Nævii studio et cupiditati morem gerunt. *Ennius apud Varro. 7. L. L. 32. Müll.* Tantidem, quasi feta canes, sine dentibus latrat. *Plaut. Merc. 2. 2. 42.* Decrepitus senex tantumdem est, quasi sit signum pictum in pariete. *Alii leg. tantidem. Id. Trin. 4. 1. 16.* Ita jam quasi canes, haud secus circumstant naves turbines venti. *Id. Merc. 1. 1. 90.* Servum una mittit, quasi uti mihi foret custos. *Id. Asin. 1. 3. 26.* Quasi piscis, itidem est anator. *Id. Rud. 3. 4. 27.* Quasi murtela juncis, item vos virgis circumvinciam. *Cic. Mil. 31. 84.* Proinde quasi nostram ipsam mentem videre aut sentire possimus. *Sic Junt.; ceteri ad Orellium perinde. Id. Quint. 26. 83.* Atque hæc perinde loquor, quasi debueris etc. *Plaut. Cas. prol. 45.* Educavit magna industria, quasi si eesset ex ee nata. *Justin. 2. 12. 9.* Prorsus quæsi non cum Græcis tantum, sed et cum diis immortalibus bellum gereret. *Id. 3. 7. 14.* Inducias, quas proprio nomine condixerant, ex sociorum persona rumpebant, quippe quasi minus perjurii contraherent, si ferrent sociis auxilia, potius quam si ipsi aperto proelio dimicassent. — d) Cum Infinito. *Cic. 1. Fam. 9. 17.* Illud vero non obscure queruntur in meis sententiis, quibus ornem Casarem, quasi desciscere me a pristina causa. *Sic Orellius; alii aliter leg.*

II.) Translate. ¶ 1. Significat ferme, circiter, fere, pæne, prope, quasi, circa. *Ter. Heaut. 1. 1. 93.* Quasi talenta ad quindecim coegi. *Cic. 2. Verr. 8. 22.* Et his quasi decem fiscos ad senatorem illum relictos esse. *Id. Orat. 13. 41.* Est enim quasi in extrema pagina Phædri his ipsis verbis loquens Socrates. *Sall. Jug. 50.* Præsidio quasi duum millium peditum montem occupat. *Id. fragm. apud Non. p. 138. 3. Merc.* Quasi par in oppido festinatio et ingens terror erat. *Id. fragm. apud eund. p. 282. 20. et p. 530. 30.* Sertorius per calonum corpora ad medium quasi, dein super adstantium manibus in murum attolitur. *Tac. 1. Ann. 68.* Itarus miles, et quasi ob metum defixus. *Sueton. Cal. 58.* Hora quasi septima. ¶ 2. Quasi, quasi item significat ac partim, partim. *Spartian. Get. 4.* Qui quum diceret quasi joco, quasi serio, omnes cum liberis occidendos partium diversarum. *Casaubonus* legendum putat qua-qua; *Jordan.* prius quasi delevit.

QUASILLARIA, a, f. 1. ancilla infimæ domus: ita dicta, quia pensæ in quasillis reposita habet. *Petrone. Satyr. 132. Burmann.* Convocat omnes quasillarias, familieque sordidissimam partem, ac me conspui jubet. *Inscript. apud Gruter. 648. 5. MUSA QUASILLARIA VIX ANN. XXX. GRATINVS LANIPENNO. DE SVO.*

QUASILLUM, i, n. (teste *Priscian. 3. p. 618. Putsch.* Itic qualus, hoc quasillum.) et

QUASILLUS, i, m. 2. cestello, canestrino, τζαρος, κζαδζον, κυρτζον, parvus qualus. — a) Generativum. *Calo R. R. 133.* In arboribus radices uti capiant, calicem pertusum sunito tibi, aut quasillum: per eum ramulum transierit, eum quasillum terra inoplet, calcitrque, in arborem relinquo. — b) Principue vero dicitur de calathio, in quo mulieres ancillæ pensum lanæ reponunt et fusos et reliqua ad lanificium pertinentia. *Paul. Diac. p. 47. 6. Müll.* Calathos Græci, nos dicimus quasillos. *Festus p. 351. 27. Müll.* Ta-

laionem in nuptiis Varro ait eignum esse lanificii, τζαρον, id est quasillum inda enim solitum appellari Talassionem. *Cic. 3. Phil. 4. 10.* Nihil humile da Tarquinio, nihil sordidum accepimus: at vero bulus domi inter quasilla pendebatur aurum, numerabatur pecunia. Alii aliter leg. *Tibull. 4. 10. 3.* Si tibi cura toga est potior, presumque quæillo Scortum. h. e. ancilla quasillaris, vel scortum pauperrimum et lanam faciens vitæ tolerandæ causa. *Propert. 4. 7. 37.* Et graviora rependit iniquis pene quasillis.

QUASSABILIS, e, adject. — a) Passive est qui quassari potest. *Lucan. 6. 22.* Sed munimen habet nullo quassabile ferro, Naturam eodemque loci. — b) Active est qui quassat, b. a. vasat. *Cæl. Aurel. 2. Acut. 6. sub inu.* Debinc probabilius atque magis eligenda erit quassabil et noxiâ vigilantia quæta preseera.

QUASSABUNDUS, a, um, adject. qui multum quassatur. *V. CASABUNDUS.*

QUASSATIO, ōnis, f. 3. οσσηός, actus quassandi, concussio. *Liv. 22. 17.* Caput irrita quassatio excitans flammam, hominum passim discurrentium speciem præbebat. *dimenamento. et Macrob. 7. Saturn. 15.* Si quando casu aliquid paulo densius in pulmonem, violentia spiritus trahente, deciderit, mox nasci tussim nimis asperam et alias quassationes neque ad vexationem salutis. *sbattimento. Theod. Priscian. 4. p. 316. ed. Ald.* Hinc quassat membranam et totam matricem, quæ ex quassatione generatur tumor. *Adde eund. ibid. paulo post; et Cæl. Aurel. 1. Tard. 4. Arnob. 7. 31.* Etiam na dil coronis afficiuntur at floribus? etiam ne æris tinnitibus et quæationibus cymbalorum? — In re medica est valetio. *Cæl. Aurel. 1. Acut. 11. sub inu.* Sic enim cucurbitæ quassatio mitigatur. *Adde eund. 2. ibid. 6.*

QUASSATIPENNAS Anates, h. e. pennas quassantes, vel pennas quassas habentes, dixit *Varro apud Non. p. 460. 8. Merc.* Nec quassatipennas anates, remipedes, buxæis rostris pecudæ, paludibus nocta nigra ad lumina lampadis sequens. *Alii perperam leg. quassagipennas. V. QUERQUE-DULA.*

QUASSATURA, æ, f. 1. sbattimento, quassatio. ¶ 1. Abstracte. *Plin. Valer. 4. 5.* Malva cum auxingia veteri pulcherrima quassaturas fovet. h. e. læsionem ex quassatione. ¶ 2. Abstracte pro concreto, uti ajunt. *Veget. 1. Pelerin. 28. a med.* Quassaturæ, emota, vel extorta, vel ejecta de locis suis uri non debere. h. e. ipsa membra quassata ac læsa.

QUASSATUS, a, um, *V. voc. seq.* QUASSO, as, avi, itum, are, 1. intens. a quatio. *Casso pro quasso legit Ritschl. apud Plaut. Bacch. 2. 3. 71. V. Casans* et quæ dicta sunt de littera Q. — Part. *Quassans* sub A. 1. 1. et B.; *Quassatus* sub A. 1. 3. et II.; *Quassandus* sub A. 1. 1. — *Quassara* est verbum A) Activum; et B) Neutrum.

A) Active *quassare* est saepe quaterere, concutere, commovere, agitare, αναταίω, διασαλεύω, διαπραδαίω (II. squassare, collare, dibattere, sbattere, dimenare; Fr. secouer fortement, agiter; Ilisp. sacudir, golpear, agitar; Germ. heftig schütteln, erschüttern, hin und her schwingen; Angl. to shake often or much, toss about, agitate, shatter).

I) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, saepe quaterere, concutere, commovere, agitare. *Gell. 2. 6.* Quassare, quam quaterere, gravius violentiusque est. *Ennius apud Macrob. 6. Saturn. 3.* Equus saepe jubam quassat. *Plaut. Merc. 3. 4. 13.* Tristis incedit, quassat caput. *Sic Virg. 7. En. 291.* Stetit acri fixa dolore; Tum quassans caput, hæc effudit pectore dicta. *Rursus Plaut. Epid. 3. 3. 55.* Suam qui undantem chlamydem quassando facit. *Virg. 12. En. 94.* quassare hastam trementem. *Sic Ovid. 1. Art. am. 696.* Quassanda est ista Pelias hasta manu. *Seneca Herc. El. 1878.* Nunc Curetes, nunc Corybantes Arma idæa quassate manu. *Val. Flacc. 7. 577.* galeamque innotantem Quassat. *Sil. It. 2. 609.* feralls Eryonis Lampada flammiferis

tinctam Phlegætonis in undis Quassat. *Virg. 9. En. 521.* horrendus visus quassabat Etruscum Pinum et fumiferos Inter Mezentie ignes. *Val. Flacc. 8. 275.* te, Græcia fallax, Perequor atque tuis hunc quasso membris iquem. ¶ 2. Latiori censu usurpatur de timore, vel alia causa, quæ hominum membra concutuntur et agitantur. *Seneca Phœniss. 530.* membra quassantur metu. *Id. Troad. 68.* Artus horridus quassat tremor. *Catull. 44. 13.* Hic me grævedo frigida et frequens tussie Quassavit. *Petrone. Satyr. 91.* Singultibus crebrè pectus quassaverat. ¶ 3. Lallaeimo sensu est quassando percurrere, labefacere, frangere: ad rem *Plin. 10. Hist. nat. 12. 14. (30).* Cornice nucem volantes in alium in saxa tegulasque jaciunt iterum ac saepius, donec quassatam perfringere queant. *Lucret. 3. 435.* quassatis undique vasie diffuere humorem. *Ovid. 2. Triet. 83.* Quum cepit quassata domus subsidere. *Liv. 23. 17.* Quassata muri relicere. *Plin. 6. Ep. 20. 6.* Jam quassatis circumjacentibus tectis magnus et certus ruine metus. *Id. 8. ibid. 17.* Protrata opera, quassata atque etiam decussa monumenta. *Liv. 23. 34.* Alvei navium quassati erant. *Virg. 1. En. 555.* Quassatam ventis liceat eubducere classem. *Id. 8. ibid. 53.* Quassatæque rates. *Pallad. 12. R. R. 17.* Olivam inola fortiore quassare. h. e. frangere. *Sic Id. 13. ibid. 2.* Myrti baccas quassare. *Apul. 7. Met.* Hordeum frictum et sub inola meis quassatum ambagibus. *Petrone. Satyr. 134.* Nisi primo ictu arundis quassata verberantis impetum minuisset. ¶ 4. Est etiam pulsare. *Virg. 5. En. 854.* ramum Lethæo rore madeotem super utraque quassat tempora. *sbatte. Martial. 13. 1.* Non niea magnanimo depugnat tessera talo: Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.

II.) Translate, est perturbare, vexare, corrumpere, debilitare. — a) Generativum. *Cic. Sext. 34. 73. et Marcell. 8. 24.* Vim fuisse illam, flammam quassatæ reipublicæ perturbatorumque temporum. *Sil. It. 11. 425.* de Capua. intactumque eecundæ Fortunæ ingenium vitia adlatrantia quassant. *Sueton. Aug. 81.* Quare quassato corpore, neque frigora, neque aestus facile tolerabat. h. e. gravedine vexato et affecto. *Sil. It. 7. 202.* de ebrio Tempora quassatus. *Sic Ovid. Remed. am. 146.* inulto tempora quassa mero. *Ammian. 24. 5.* Exercitus labore nimio quassatus. — b) Da locis. *Sil. It. 8. 593.* quassata Placencia bello. — c) De morbis. *Ammian. 14. 5.* Egrum corpus quassari etiam levibus solet offensis. *Adde eund. 19. 4. et 27. 6.* — *Inscript. apud Gruter. 697. 4.* Parce tuam, conjux, fletu quassare juventam. h. e. nimio luctu conticere.

B) Neutrorum more, absolute usurpatur Part. *Quassans. Sic Plaut. Asin. 2. 3. 23.* Quassanti capite incedit. h. e. agitatur caput: quod est irati, aut tristici. *(Adde Bacch. 2. 3. 71. et V. CASANS.)* Cæcilius apud *Servium* ad *Virg. 1. G. 74.* Quassante capite tristes incedunt. *Virg. ibid.* lætum siliqua quassante legumen Sustuleris.

QUASSUS, a, um, *V. QUATIO.* QUASSUS, us, m. 4. frequens motus, concussio. *Pacuvius apud Cic. 2. Tusc. 21. 50.* Nam attractu et quassu serum amplificatis dolorum.

QUATIFACIO, facis, feci, factum, facere, a. 3. sbattere, squassare, collare, avassare, concutere, commovere, labefacio. *Cic. 1. ad Brut. 10. a med.* Romam perveni, nulloque presidio quatefecit Antonium. *Alii leg. palefecit.*

QUATENUS et quatenos et quationis, adverb. (qua et tenus: *V. EATENUS*). Antiqui quatenos dicebant (pro quoniam), ut *Scipio Africanus* in ea oratione, quam scripsit, postquam ex Africa rediit: Uti negotium natum erat: quatenos castra nostra ita munita erant, ut posset partem exercitus abducere: Hæc *Festus p. 258. 34. Müll.* qui et quatinus scriptum fuisse ait: cum disrimine tamum, quia quatenus, inquit, significat quæ line: at quatinus et quatenos quoniam. *Sic Mar. Victorin. de orthograph. 1. p. 2461. Putsch.* Quatinus est ut quoniam; quatenus autem significat finem loci ejusdam, velut quæ line. *Adde Caprum de orthograph. p. 2243. Putsch.* Sed hoc

discrimen nullum est. Frequenter enim apud antiquos commutabantur e et t, item o et u, ut *protenus* *protinus*, *consol* *consul*. — Quatenus est u-que ad quem finem, quantum, ὡς ἄν ποτε (It. *fino a quel segno o fine, sino a quanto*; Fr. *jusqu'ou, jusqu'à quel point*; Hsp. *hasta donde, hasta a que punto*; Germ. *bis wie weit, u- weit*; Angl. *how far, how long, to what length or extent, as far as*).

1.) Proprie. Cic. *Orat.* 22. 36. In omnibus rebus videndum est, quatenus: etsi enim sinus cuique modus est, tamen magis offendit nimium, quam parum. *Id.* *Amic.* 11. 36. Quatenus amor in amicitia progredi debeat. *Liv.* 2. 53. ad fin. Comites in curiam compelluntur, incerti, quatenus Volo existeret victoriam.

II.) Translate. ¶ 1. Est idem atque in quantum, quae ex parte, vel quod attinet ad, in quanto. Cic. 2. *Orat.* 87. 355. Sciant, quid, et quatenus, et quomodo dici sint. et *ibid.* 58. 237. Quatenus sint ridicula tractanda oratori, perquam diligenter videndum est. *Id.* 3. *Off.* 17. 68. Alii leges, alii philosophi tollunt astutias: leges, quatenus manu tenere possunt; philosophi, quatenus ratione et intelligentia. *Id.* 1. *Fam.* 2. Quatenus de religione dicebat, cui rei iam obisti non poterat, Bibulo assensum est: de tribus legis frequentes iterum in alia omnia. *Id.* 4. *ibid.* 4. init. Accipio excusationem tuam, qua usus es, cur saepius ad me litteras uno exemplo dedidisses: sed accipio et ea parte, quatenus aut aegigentia, aut improbitate eorum, qui epistolas accipiant, heri scribis, ne ad nos perferantur: illam partem excusationis, quae te scribis orationis paupertate: istam verbis epistolas sapienter mittere, nec nosco, nec probo. *Quintil.* 1. 10. 31. Satis est manifestum, quae mihi et quatenus musice placeat. *Gell.* 1. 3. Quatenus quaque fini dari venia amicitiae debeat. Cf. Cic. *Amic.* 17. 61. Est enim quatenus amicitiae dari venia possit. ¶ 2. Refertur ad locum. *Liv.* 28. 39. sub fin. Potentibus Sagentiis, ut quatenus tuto possent, Italiam spectatum irent. *Colum.* 9. *R. R.* 8. 11. Praedicti superior pars (arboris), quae ab apibus vacat, deinde interior, quatenus videtur inhabitari. Adde *Cels.* 5. 28. n. 12. ¶ 3. Item ad tempus. Cic. 14. *Phil.* 5. 14. Quibus auspiciis istos fauces acciperem? quatenus haberem? cui traderem? ¶ 4. Pro quoniam, quandoquidem, già che, posciachè. *Horat.* 3. *Od.* 24. 30. Clarus postgenitis: quatenus, beu nefas! Virtutem incoluimus odimus. Sublatam ex oculis quaerimus invidi. *Id.* 1. *Sat.* 1. 63. jubeas miserum esse, libenter Quatenus id facit. et *ibid.* 3. 76. Denique, quatenus excidi penitus vitium irae, Cetera item nequeunt stultis herentia, cur non etc.? *Ovid.* 5. *Trist.* 5. 21. Quatenus ei non est in caro conjugis felix, Pais vitæ tristi cetera nube vacet. *Plin.* 3. *Ep.* 7. sub fin. Quatenus nobis denegatur diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur. Adde *Juvenal.* 12. 101.; *Tac.* 3. *Ann.* 16.; *Quintil.* 6. 2.; et *Sueton.* *Claud.* 26. ¶ 5. In illo *Frontini Aequed.* 7. Eidem mandatum a senatu est, ut curaret, quatenus alias aquas, quas posset, in Urbem perduceret, quatenus est ut. Alii leg. ut curaret, quatenus alias aquas posset, in Urbem perduceret. Pro ut poni videtur etiam ab *Ulp.* *Dig.* 4. 2. 14. a. *med.* Pro eo autem, qui in fuga esse dicitur, cautio extorquenda est, quatenus et persequatur et omni modo eum restituat. et a *Paul.* *ibid.* 19. 2. 55. in fin. Ad solvendas totius temporis pensiones ex conducto conveniri potest, quatenus locatori in id, quod ejus interest, indemnitas servetur. *Macrob.* 2. *Saturn.* 5. Praeperat ei pater, quatenus moderaretur profusus sumptus. ¶ 6. Pro quomodo. *Lactant.* 4. 27. Quanto terrore sit demonibus hoc signum, sciet qui viderit, quatenus adjuvati per Christum, de corporibus fugiant. Adde eund. *Mort. persecut.* 26. 6.

QUATER, advrb. num. quatuor vicibus, quattuor volte, τετρακις. — a) Quater absolute. *Virg.* 2. *Æn.* 242. quater ipso in limine porte Substitit, atque iterum sonitum quater arma dedere. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 1. Sic raro scribis, ut toto non

quater anno Membranam poscas. *Varro* 3. *R. R.* 10. 3. Quater in anno pariunt. *Ovid.* 2. *Art. am.* 447. O quater, et quoties numero comprehendere non est, Felicem! *Colum.* 5. *R. R.* 2. 9. Viginti ducto quater, sunt octoginta. — b) Ter et (vel aut) quater, tre e quattuor volte. *Horat.* 1. *Od.* 31. 13. ter et quater Anno revisens æquor. *Virg.* 1. *G.* 410. corvi presso ter gutture voces Aut quater ingeminant. et 2. *ibid.* 389. Teique quaterque solum scindendum. — c) Cum aliis nominibus numeralibus. *Horat.* 1. *Ep.* 20. 27. Me quater undenos sciat explevisse decembres. *Plaut.* *Pseud.* 1. 3. 111. Quater quinis minis. *Ovid.* 7. *Met.* 293. Anni quater deni. *Auct. B. Afr.* 19. Petreiano auxilio adhibito, equitibus CIO, pedum ac levis armaturæ quater tanto. *Fitruv.* 10. 11. Quater centies. *Cic.* 3. *Verr.* 39. 100. Quater decies. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (1.). Ante annos quater milie sexcentos.

QUATERNARIUS, a, uo, adject. di quattro, τετραδικός. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 28. Scrobes quaternarii, hoc est quoquoaversus pedum quatuor, si est commodum terrenum, quatuordecim ab uno sunt: ternarii autem decem et octo. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 6. 17. (64). Numerus quaternarius. τετραχί. De hoc numero *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 2. fusc agit. *Priscian.* 18. p. 1168. *Putsch.* lambus quaternarius. — Hinc

Quaternarius, ii, m. 2. absolute, scil. nummus, videtur esse idem ac sestertius, quarta nempe pars denarii. V. *Vel. Scholiast.* loc. cit. in *THEONINUS*.

QUATERNI, æ, a, adject. plur. In genit. quaternum usitatus est: quod dicendum de aliis similibus distributivis, duceni, triceni, etc. *Colum.* 5. *R. R.* 5. 2. Quaternum pedum spatia. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 3. 2. (4). Balenæ quaternum jugerum, pristis ducenum cubitorum. — Quaterni ¶ 1. Est numerus distributivus, quattuor. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 86. Siepe tribus lectis videas cenare quaternos, quattuor per lecto. *Cic.* *Fonte.* 5. 9. Quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegisse. *Nepos Att.* 18. Facta magistratusque eorum non amplius quaternis quibusque versibus descripsit. Adde *Plin.* 11. *Hist. nat.* 43. 99 (244). *Cic.* 5. *Att.* 21. a. *med.* Interim quum ego in edicto tralatitio centesimas me observatum haberem cum anatocismo anniversario, ille ex syngrapha postulabat quaternas, il quarentotto per cento. Adde eund. 6. *ibid.* 1. 5. V. CENTESIMA. ¶ 2. Sumitur etiam pro cardinali. *Manit.* 3. 596. Hoc sexagenis tribuit, duplicatque quaternos. *Cæs.* 1. *B. C.* 83. Primam aciem quaternæ cohortes ex V. legione tenebant. *Alit leg.* ex V. legionibus. *Auson.* *Epigr.* 2. Annis undecies centum conjunge quaternos. *Id.* *Edyll.* 11. 60. Bisque quaternorum secernitur omphalos idem.

QUATERNIO, ōnis, m. 3. ¶ 1. Est τετρας, quaternarius numerus, ut ternio ternarius. *Capell.* 7. p. 255. Quaternioni duos adiciendo fecit superdimidium. Adde p. 268. V. QUATRIO. Item *Fulgat.* *Interpr. Act. Apost.* 12. 4. Misit in carcerem tradens quatuor quaternionibus militum custodiendum, a quattuor quartine di soldati. ¶ 2. Est etiam chararum fasciculus, in quo scribi solet; Itali nunc quaderno vocant. *Rufin.* 2. *Invect.* in *Hieronym.* n. 8. Fratres in meis cellulis manentes in monte Oliveti quamplurimos ei Ciceronis dialogos descriperunt, quorum et ego quaterniones, quum scriberent, frequenter in manibus tenui et relegi. *Cassiod.* *Instit. div. litt.* 2. Cui codici etiam puros quaterniones adjunxi, ut, quod de præfato opere annui repertum fuerit, prædictis expositionibus aggregetur.

QUATERNITAS, atis, f. 3. numero quaternario, numerus quatuor continens. *Boeth.* de duab. nat. et una pers. *Christ.* p. 955. Fides catholica continet, eundem Christum hominum esse perfectum, eundem Deum, eundemque, qui homo sit perfectus atque Deus. Unum esse Deum ac Dei Filium, nec quaternitatem Trinitatis astrui, dum homo additur supra perfectum Deum, sed unam eandemque personam numerum Trinitatis exple. *Augustin.* *De don. Persever.* 67. Neque enim

homine assumpto quaternitas facta est, sed Trinitas mansit.

QUATINUS. V. QUATENUS init.

QUATIO, quātis, quassum, quātere. a. 3. Part. Quatiens 1.; Quassus in fin. — Quātere est cum violentia et crebro movere, quātefacere, concutere, agitare, pulsare, etc., κρᾶδαίνω, τινάζω (It. *sbattere, crollare, dimenare, scuotere*; Fr. *secouer, agiter*; Hsp. *sacudir, golpear, agitar*; Germ. *schütteln, erschüttern*; Angl. *to shake, move or toss about violently, agitate, beat*).

1.) Proprie. *Festus* p. 261 13. *Müll.* Quātere suspensum et vicinum rei alicujus motum significat, non, ut *Verrius* putat, ferire, (adde, ait *Müllerus*: ut interdum concutere, quum id ipsum verbum, concutere, et prepositione, quæ est con, et quātere sit compositum: quassare autem est sepe quātere. — *Petron.* *Satyr.* 124. ingentem quatiens Mavortius hastam. et *ibid.* Sanguinem tremula quatiebat lampada dextra. *Ovid.* 6. *Fast.* 400. Quātere caput. *Id.* 12. *Met.* 329. Quercum quātere hoc illuc. *Petron.* *Satyr.* 89. ad fin. Quadrupes altis quātis ad excursus jubas. *Horat.* 3. *Od.* 29. 52. Si celeres quātis pennas. *Virg.* 3. *Æn.* 226. Harpyæ magnis quātunt clangoribus alas. *Tac.* 2. *Hist.* 22. Super humeros scuta quātere. *Virg.* 4. *G.* 64. Quātere cymbala. *Id.* *Cul.* 218. verbera alicui, h. e. flagella quātefacere ad aliquid verberandum. *Id.* 11. *Æn.* 656. securim. *Sil.* It. 1. 429. ense. *Id.* 12. 336. ægida. *Ovid.* *Heroid.* 14. 40. Populeas quātis aura comas. *Id.* *ibid.* 18. 48. Ventus quātis aquas. *Plin.* 7. *Ep.* 27. Manibus catenas querebat, quatiebatque. *Ovid.* 12. *Met.* 521. quātitur terree motibus. *Id.* 15. *ibid.* 71. Quid quāteret terras. *Sil.* It. 535. Hic subitus scisso densa inter nubila cælo Erupit quatiens terram fragor. — *Virg.* 3. *Æn.* 24. mibi frigidus horror Membra quātis. et 5. *ibid.* 199. tum creber anhelitus artus Aridaque ora quātis. *Sil.* It. 14. 601. Aspera pulmonem insiss quātis. *Id.* 2. 254. quātis hortantum præcordia terror, Ne etc. — *Virg.* 11. *Æn.* 875. Quadrupedumque putrem sonitu quātis ungula campum. et *ibid.* 512. equitum leviam improbus arma præmisit: quāterent campos. battessero la campagna. *Sil.* It. 1. 296. castra (admove), et latos quātis agmine campos. *Horat.* 4. *Od.* 1. 28. pede candido In murem Salium ter quātient humum. et 1. *ibid.* 4. 6. Gratia decentes Alterno terram quātunt pede. *Sil.* It. 16. 322. quātunt certamine circus Certantum. — *Ter.* *Eun.* 2. 3. 66. Quātere aliquem foras, h. e. quātendo ejicere. *Virg.* 3. *G.* 132. Cursu quātere equum. h. e. agitare, ad cursum impellendo fatigare. *Sic Cic.* in *Arat.* 2. *Nat.* D. 42. 109. Arctophylas, vulgo qui dicitur esse Bootes, Quod quasi temone adjunctam præ se quātis Arcton. *Sil.* It. 12. 254. Immittem quatiebat equum, spumantia sævo Frena cruentaent morsu. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 84. Quātere risu populum. fare scomporre dalle risa. — *Virg.* 2. *Æn.* 610. Neptunus muros, magnoque emota tridenti Fundamenta quātis. *Liv.* 21. 10. a. *med.* Urbis nomen ariete quātere. *Id.* 38. 7. inuros arletibus. *Horat.* 4. *Od.* 6. 6. quamvis (*Achilles*) Dardanas turres quāteret tremenda Cuspide pugnas. *Sil.* It. 2. 300. Externas arces quātis. et 13. 36. miles quāteret quum Teucra bello Pergania. *Lucret.* 6. 96. tonitru quātuntur cæcula cæli.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est commovere, turbare, percellere. *Cic.* 3. *Tusc.* 6. 12. Est in animis tenerum quiddam atque molle, quod ægritudine, quasi tempestate, quatiatur. *Horat.* 1. *Od.* 16. 5. adylis quātis Mentem sacerdotum incola Pythius. *Fal. Flacc.* 1. 743. quātuntque truces oracula Colchos. *Id.* 2. 122. de Fama, et motis quātis oppida linguis. *Id.* 5. 273.; et *Sil.* It. 7. 7. Terrificis quātis attonitas rumoribus arces. *Seneca Herc.* *Æt.* 1993. Quātiet populos terrore gravi. *Stat.* 2. *Achill.* 55. fama trunci belli, quod nunc Europamque Asiamque quātis. *Horat.* 3. *Od.* 3. 4. Quātere aliquem mente solida, h. e. de statu mentis dejicere. *Id.* 1. *Ep.* 10. 30. Quem res plus nimio delectavere secunde, Mutate quātient, h. e. de statu jacent. *Plin.* *Paneg.* 94. Quum

altissima quæque quaterentur, hic, qui omnibus excelsior erat, inconcussus stetit. ¶ 2. Speciatim est afficere, commovere. *Gell.* 9. 13. Animus quatit et afficitur non minoribus motibus pulsibusque, quam si ipse coram spectaret. *Seneca Thyest.* 260. Fateor: tumultus pectora attonitus quatit, Penitusque volvit. *Tac.* 1. *Hist.* 52. extr. Quatiebatur his segne ingenium, ut concupisceret magis, quam speraret. ¶ 3. Item speciatim est vexare, infestare. *Virg.* 9. *Æn.* 608. Quatere oppida bello. *Tac.* 4. *Hist.* 28. Mosam transire jubet, ut Menapios et Morinos et extrema Galliarum quateret. — Hinc

Quassus, a, um, particip. præter. est quassatus, concussus, labefactatus, fractus, σερτός, sbatulo, crollato, agitato, smosso, maltrattato, rotto.

1.) Proprie. *Ovid. Heroid.* 11. 77. Sic mea vibrari pallentia membra videres: Quassus ab inposito corpore lectus erat. *Horat.* 4. *Od.* 8. 31. Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis Quassas eripiunt æquoribus rates. *Liv.* 25. 3. Quassæ naves. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 28. 64. (236). Dolia quassa sarcire. *Petron. fragm. Tragur.* 69. *Burmamn.* Arundinibus quassis choraulas imitatus est. h. e. lissis, rimosis, fesse. *Sic Ovid.* 3. *Met.* 508. et 5. *Fast.* 508. Quassæ faces. h. e. ligna lissa et scissa in usum facim. *Martial.* 9. 53. Neo pigri rota quassa mulionis. *Seneca Thyest.* 568. situ quassas stabilire turres. *Liv.* 28. 51. Reflectis, qua quassi erant, muris. *Plaut. Curc.* a. 3. v. 28. Oculus aula quassa cum cinere effossus. *Placidi Gloss.* ed. A. Maio in *Class. Auct. T.* 3. p. 458. Vasa, quæ quassa et rimosa non tenent quæ inieceris.

II.) Translate. *Ovid. Remed. am.* 146. multo tempora quassa mero. V. Quassatus In v. QUASSO sub II. a. *Quintil.* 12. 10. 29. de litt. F. Quæ etiam quum vocalem proxima accipit, quassa quodam modo, utique quoties aliquam consonantiam frangit, multo fit horridior. h. e. fracta. V. FRANGO. *Curt.* 7. 7. 20. Hæc quassa adhuc voce subdeficiens, vix proximis exaudientibus, dixerat. *fiacca. Sil. It.* 15. 7. Anxia turba patrum quasso medicamina mesti Imperio circumspiciant. *Seneca Hippol.* 998. Sors aggravat quassam domum. *Id. Herc. Fur.* 1308. Anima fessa senio, nec minus quassa malis, afflitta, et *Thyest.* 239. Imperii quassa est fides.

QUATRIDUÂNUS vel quadriduanus, a, um, adject. di quattro di, τετραήμερος, quadridui tempus habens. *Hieronym.* *Ep.* 108. n. 24. Lazarus quatriduanus mortuus cum ipso (Iesu) scribitur inisse convivium, ne resurrectio eorum phantasma putaretur.

QUATRIDUUM et quadriduum, ūi, n. 2. Quod ad descriptionem attinet, optimi veterum scriptorum Codice quadriduum exhibent; quadriduum sero usuevit. Quadriduum duplici it legitur in vet. lap. apud *Manut.* in *Orthogr.* in voce *Bætica*, 4 n. quam tamen *Gruter.* 101. 3. referens, simplici t scribit. V. QUATUOR. — Quadriduum est quatuor dierum spatium, spazio di quattro giorni, τετραήμερον. *Plaut. Pers.* 1. 1. 37. Mibi des numinos trecentos, quos continuo tibi repenam in hoc triduo aut quadriduo. *Cato R. R.* 65. Triduum aut quadriduum post oleum facito. *Id. ibid.* 113. Ne plus quadriduum in sole siveris. Post quadriduum in culleum composito. *Cic. Rosc. Am.* 7. 20. Quadriduo, quo hæc gesta sunt, res ad Chrysogonum defertur. *Id.* 1. ad *Brut.* 3. Triduo, aut quadriduo ante banc rem pulcherrimam. *Liv.* 3. 3. a med. Sic finem iustitio, quod quadriduum fuit, reditus consulis fecit. *Lentulus ad senat.* apud *Cic.* 12. *Fam.* 15. extr. Cassium quadridui iter Landicea abfuisse. quattro giornate. *Sic Plin.* 6. *Hist. nat.* 22. 24. (48). Proximum esse Indis promontorium quadridui navigatione. *Curt.* 4. 7. 15. Quadriduum per vastas solitudines absumptum est.

QUATRIRERIS. V. QUADRIRERIS init.

QUATRINGENARIUS. V. QUADRINGENARIUS.

QUATRINI. V. QUADRINI.

QUATRIO, ōis, m. 3. τετρας, idem ac qua-

tertio, et dicitur de jactu tesserarum, qui quatuor punctis constat. *Isid.* 18. *Orig.* 85. Jactus quisque apud lutores veteres a numero vocabatur, ut unio, binio, trio, quatio, quinto, senio. Postea appellatio singulorum mutata est, et unionem canem, trionem suppuum, quatrionem planum vocabant.

QUATRIREMIS. V. QUADRIREMIS.

QUATRISEXTIUM, ūi, n. 2. quadruplex sextarium. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tyr.* p. 147. Sextarium, bisextium, trisextium, quatrisextium.

QUATUOR et quattuor, quattro, τεσσαρες et τεσσαρα, nomen numeri cardinale, unum ad tria addens. *Cic. Tim.* 5. Ab iis rebus numero quatuor mundi est corpus effectum. *Id. Amic.* 4. 15. Ex omnibus sæculis vix tria aut quatuor nominantur paria amicorum. *Id.* 2. de republ. 22. Quibus ex centum quatuor centuriis (tot enim reliquæ sunt) octo solæ si accesserunt, confecta est vis populi universa. *Virg.* 1. *G.* 258. Temporibusque parem diversis quatuor annum. *Alii leg.* quattuor. Atque ita scribi volunt, quotiescumque prima apud eund. pluries productur, quæ ceteroquin brevis esse videtur, ut in quater: Unde *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 48. 108. Cedunt ter quatuor de cælo corpora sancta. *Id.* apud *Charis.* 1. p. 114. *Putsch.* Jamque fere quatuor partum. *Auson.* quoque in *VII. Sap. de Cleob.* 5. Gradibus propinquis in quatuordecim sedes. Ceteri poætæ omnes semper producant. Vult autem *Manut.* in *Orthogr.* non solum in versu, quum prima productur, sed etiam in prosa oratione ubique it geminari, quod ita habetur in *Virgilio* *Carpensi*, in *Pandectis*, in lapidibus permultis et apud poetas. Addit *Gesner.* etiam *MS. Palladii*, *Polenus Frontini*, in quibus semper quattuor scriptum est, ut et in *Cod. Palimps. Gargili* p. 37. tab. 6. lin. 13. Contra simplex t præferunt *Dausq.*, *Cellar.* in *Orthogr.* et alii: ajuntque primam esse longam, quanvis sit a quater, ut sedes a sēdeo, mobilis a moveo, lucerna a luceo, quasillus a qualus, et alia originis quantitatem mutant. In allatis autem *Ausonii* locis recurrunt ad synæresim, et quatuor faciunt dissyllabum; itaque legunt (ut cl. *Fahlen.*) priorem vers. *Ennii*: Cedunt de cælo ter quatuor corpora sancta. Ego neutram scribendi rationem damnaverim: primam syllabam vix corripuerim. — Sunt etiam qui quattuor dissyllabum scribant: V. *Fahlen.*, *Ennian. poes. reliq.* p. 15.

QUATUORANGULATILIS, e, adject. qui quatuor angulos habet, quadrangulus. *Var. auct. de limit.* p. 303. *Goes.* Terminus si rotundus fuerit et brevis, et de una parte in latus punctum habuerit, in frontem quatuorangulatilem descendet.

QUATUORDECIES et quatuordecies, adverb. τεσσαρεσξήδεκαξίς, idem ac quater decies. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 7. 13. (84). A Gadibus quatuordecies centena.

QUATUORDECIM et quatuordecim, quattuor-dici, τεσσαρεσξήδεκα, nomen numerale cardinale indeclin. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 14. 11. (58). Quatuordecim partes. *Flor.* 2. 18. Per quatuordecim annos. *Colum.* 12. *R. R.* 23. 2. Quod tamen non amplius diebus quatuordecim a conditura patientum est. — Sedere in quatuordecim in theatro, est inter viros equestris ordinis sedere, quibus quatuordecim gradus assignati fuerant post orchestram, ex qua magistratus senatoresque spectabant. *Sueton. Cæs.* 39. Donatus quingentis sestertiis et anulo aureo, sessum in quatuordecim e scena per orchestram transiit. Adde *Asin. Poll.* ad *Cic.* 10. *Fam.* 32. *Seneca Ep.* 44. Eques Romanus es, et ad hunc ordinem tua te perduxit industria: et mebercule multis quatuordecim sunt clausi. V. et *Ausonii* loc. cit. in QUATUOR. Aditis ordinibus dixit *Cic.* 2. *Phil.* 18. 44. Illud tamen (est) audacis tum, quod sedisti in quatuordecim ordinibus, quum esset lege Roscia decoctoribus certus locus constitutus, quanvis quis fortunæ virtus, non suo decoxisset. Cf. *Juvenal.* 3. 154. — 159.

QUATUORPRIMI et quatuorprimi, ōrum, m. plur. 2. quatuor viri principes ex decurionibus.

V. DECEMVIRI et DECURIO. *Inscript.* apud *Visc. Op. var.* T. 1. p. 80. K. AVG. HONOREM EDIDERUNT LVDOB PER IIII (quatruidum) RECERVNT IIII. PRIMI. Adde aliam apud *Gruter.* 506., in qua ter IIII. primi leg.

QUATUORSIGNANI. V. SEX SIGNANI.

QUATUORVIRALIS et quattuorviralis, e, adject. ad quattuorviros pertinet, ut Quattuorviralis absolute dicitur, qui aliquando quattuorviratu functus est. *Inscript.* apud *Gruter.* 426. 3. C. IULIANVS IVLIVS DAC. MVN. IIII. VIRALIS SIVI etc.

QUATUORVIRATUS et quattuorviratus, us. m. 4. τετραρχία, magistratus, seu dignitas quattuorvirorum. *Asin. Poll.* ad *Cic.* 10. *Fam.* 32. Quattuorviratum (Gadibus) sibi prorogavit. *Inscript.* apud *Marin.* *Frat. Arv.* p. 402. T. ELYRIO T. F. STELL. MELIORI QVOD ANNO IIII. VIRATUS SVE ANNONAM SUFFICIENTEM CIVITATI PECVNIA SVA PRÆSTITERIT etc.

QUATUORVIRI et quattuorviri, ōrum, m. plur.

2. — a) Erant magistratus quattuor virorum Romæ institutos post ædiles curules, cui viam in intra Urbem curandarum provincia data est, ut *Pompon. Dig.* 1. 2. 2. circa med. docet. *Inscript.* apud *Gruter.* 403. I. CN. DOMITIO SEN. F. VEL. AFRO IIII. VIR. VIARVM CVRANT. etc. Alia apud *Reines.* cl. 2. n. 26. P. PLOTIVS ROMANVS IIII. V. V. CVR. — b) In municipiis quattuorviri fuerunt summi magistratus, qui ex decurionibus eligebantur; item quattuorviri juri dicundo; item quattuorviri ædiles sen ædilitia potestate; item quattuorviri ab ærario, seu ad ærarium, qui omnes annui erant; fuerunt denique quattuorviri quinquennales, qui quinto quoque anno creabantur, et quorum munus idem erat ac Romæ censorum. *Cic. Cluent.* 8. 25. Oppianicus Larinum cum arinalis advolavit: quattuorviros, quos municipes fecerant, sustulit: se a Sulla, et alios prætores tres, factos esse dixit. Exstat ejusd. epistola 13. *Fam.* 25. ad quattuorviros et decuriones Fregellanos missa. *Cic.* 5. *Att.* 3. Erat rumor de Transpadanis, eos jussos IIII. viros creare.

Inscript. Patavina apud *Gruter.* 72. 9. P. OPSIDIYS P. F. RVFVS IIII. VIR. TR. MIL. LEG. IIII. SEYTHIC. PRÆF. FABR. Alia item Patavina apud eumd. 368. 4. C. ASCONIO C. F. FAB. SARDO IIII. VIR. I. D. PRÆF. FABR. etc. Alia Spoletina apud eumd. 167. 12. P. MARCIUS T. F. HISTER C. MARIVS C. F. RVFVS IIII. VIR. EX S. C. FACIEND. COERARVNT EIDEMQ. PROBVRNT. Alia indidem apud *Fabrett.* p. 675. n. 21. P. MARCIUS T. F. HISTER C. MARIVS C. F. RVFVS IIII. VIR. I. D. S. C. FAC. CVR. PROBVRVNTQ. Hinc liquet, IIII. vir. unum idemque esse ac IIII vir. I. D. Alia apud *Marin.* *Frat. Arv.* p. 576. C. VOLVIO VICTORI QUÆSTORI OCRICVLANORVM IIII. VIRI AEDILES IIII. VIRI IVRE DIC. IIII. VIRI QVINQ. CIVIS STATVAM POSVRVNT etc. Alia Patavina apud *Fabrett.* p. 495. n. 160. M. IVNIVS SABINVS IIII. VIR AEDILICIAE POTESTAT. E LEGE IVLIA MVNICIPALI etc. Alia apud *Don.* cl. 4. n. 22. L. LVSIQ. MODESTO QUATUORVIRO AEDIL. POTESTAT. etc. In hac eadem apud *Fabrett.* p. 700. n. 219. pro quattuorviro mendose legitur quattuorviro. Alia Nemausensis apud *Gruter.* 470. 6. Q. SOLONIO Q. F. VOL. SEVERINO IIII. VIR. AB AERAR. PONTIFIC. etc. pontifici hic legitur apud *Gras-serum*, qui lapidem vidit. Alia indidem apud eumd. *Gruter.* 413. 8. C. FVLVIO C. F. VOL. LVRO SERVILIANO IIII. VIR. AD AERARIUM PONTIFICI etc. Alia Gabina apud *Visc. Mus. Pio-Clem.* T. 6. p. 240. Ed. *Mediol.* RREFERENTIBVS L. VIPSTANO L. F. CL. PVBLCOLA MESSALLA L. SETRIO L. F. PAG. PRISCO IIII. VIR. Q. Q. etc. — Quattuorvirorum sæpe duo tantum in vet. monumentis adnominantur, quia fortasse duo tantum fuerant, qui oneris magistratum inire voluissent. *Visc. Mon. Gab.* p. 93. — De quattuorviris in municipiis V. *Theod. Mommsen.* in *Bullett. Archeol.* a. 1847. p. 95.

QUATUS pro cyathus legitur in quibusdam MSS. apud *Pallad.* 1. *R. R.* 27. et 11. *ibid.* 14. etc.

QUAXARE, idem quod coaxare, a quo contractum est. *Festus* p. 258. 27. *Müll.* Quaxare dicuntur, quum vocem mittunt. V. quæ dicta sunt de littera Q.

QUE

QUE, copula. Apud Poetas interdum longe est in arsi. *Virg.* 3. *Æn.* 90. Vis ea fatus eram: tremere omnia visa repente, Liminaque laurusque dei. *Ovid.* 1. *Met.* 192. Sunt mihi semidei, sunt rustica numina Nymphæ, Faunisque Satyrique et monticolæ Silvani. *Id.* 3. *ibid.* 529. Turba ruunt: mistæque viris matresque nurusque Vulgusque prucesque ignota ad sacra feruntur. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 10. et 7. *ibid.* 265. — Que copula valet et, ac, atque; et dictioni semper postponitur, ut ta Græce (It. e, ed; Fr. et; Hsp. y, ó, é; Germ. und; Angl. and). ¶ 1. Generatim particula que vocem vel rem sequentem cum antecedeote conjungit. — a) Que una, sine aliis partic. *Cic.* *Amic.* 23. 86. Multi divitias despiciunt, quos parvo contentos tenuis victus cultusque delectat. *Id.* 15. *Att.* 13. ad fin. Nos hic φιλοσοφούμεν, et τὰ περὶ τοῦ καλῆς καὶ κακοῦς magnificè explicamus προσηγορεύμενque *Cic.* *Orat.* *carm.* *sæc.* 33. Conditio mitis placidusque telo Supplices audi pueros Apollo. *Id.* 1. *Ep.* 13. 1. Ut proficiscentem docui te sæpe diuque, Augusto reddes signata volumina, Vionii, Si etc. — Sic que usurpatur, quum res inter se diversas mente seu cogitatione coniungimus. *Cæs.* 2. *B. G.* 17. Exploratores centurionesque præmittit. et *ibid.* 4. Qui maxime feri inter ipsos habeantur longissimeque absint. *Horat.* *carm.* *sæc.* 53. mari terraque. *Id.* 2. *Ep.* 1. 230. belli domique. *Id.* *Epod.* 5. 87. fas nefasque. *Liv.* 2. 1. pace belloque. *Id.* *ibid.* 5. deorum hominumque. — Etiam post monosyllaba. *Cels.* 7. 27. Exque eo fieri, ut neque retineatur etc. *Nepos.* *Dalim.* 7. Ab hac Sysinas descendit, adque regem transit. *Alii* leg. ad regemque. *Virg.* 7. *Ecl.* 13. eque sacra resonant eximina queru. et 4. *G.* 347. Eque Chao etc. Ita legit etiam *Servius*: alii aque, ut apud *Ovid.* 2. *Amor.* 14. 30. Aque sua cæsum matre queruntur Ilyn. *Id.* *Heroid.* 6. 156. A totidem natis orba ait, aque viro. Utroque loc. alii leg. atque. *Sall.* *Cat.* 48. Conclamant indicem falsum esse, deque ea re postulant uti referatur. *Id.* *ibid.* 6. Troiani, qui Aene duce profugi eedibus incertis vagabantur, cumque his Aborigines, genus hominum agreste. *Id.* *Jug.* 58. Lacrumans per amicitiam perque rempublicam obsecrat, ne etc. Sic *ibid.* 71. Lacrumans obtestatur per amicitiam perque sua ante fideliter acta, ne etc. — Post duas voces. *Lucilius* apud *Non.* p. 21. 25. *Merc.* Ne auriculum obsidat carles, ne varmicullique. *Nepos.* *Cat.* 1. Romam demigravit, in foroque esse cepit. *Cic.* 1. *Off.* 26. 92. Quod eorum administratio latissime pateat, ad plurimosque pertineat. (Adde *ibid.* 39. 140.) *Id.* 1. *Fin.* 1. 2. In reque eo meliore, quo maior sit, medlocritatem desideret. *Id.* 2. *Fum.* 16. A meque ipse dederim. *Cæs.* 2. *B. G.* 11. Tantam eorum multitudinem nostri interfecerunt, quantum fuit diei spatium, sub occasumque solis destiterunt. — Postæ etiam post plures. *Tibull.* 1. 3. 55. Hic jacet immitti consumptus morte Tibullus, Messalam terra dum sequiturque mari. (Plura ex eo congestis *Broukus.* ed 3. 6. 48.) *Propert.* 2. 16. 11. In te ego et æratas rumpam, mea vite, catenas, Ferratam Danaes transiliamque domum. *Ovid.* 2. *Fast.* 315. Antra subit topis laqueataque pumice vivo. *Alii* leg. laqueata et. — b) Que bis, ter vel quater usurpatur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 59. 147. Singulasque res definimus, circumscripseque compli citur. *Ovid.* 5. *Met.* 393. Dumque puellari studio calathosque sinumque implet. *Id.* 3. *Fast.* 21. visamque cupit potiturque cupitam. *Id.* 10. *Met.* 386. Neque ferit, scinditque sinus ereptaque cælo Vincula dilaniat. *Ter.* *Adelph.* 3. 2. 3. Quod mihi heræque filiæque herili est. *Horat.* 3. *Od.* 4. 46. regnaque tristia divosque mortalesque turbas Imperio regit unus æquo. *Virg.* 3. *G.* 343. omnia secum Armentarius Afer agit tectumque lerem-

que Armaque Amyclæumque cenem Cressamque pharetram. Sic *Sil.* *It.* 2. 442. omnia Pœnum Armenti vigilem patrio de more sequuntur Gæsaque latratoreque Cydon, tectumque, focique In silicis venis. — c) Que et apud *Plaut.* *Capt.* 2. 2. 63. Est profecto Deus, qui que nos gerimus auditque et videt. *Cic.* 2. *Phil.* 29. 72. Ego arma contra deos patrios arasque et focos tuli. *Sall.* *Jug.* 27. Adherbali suadent, uti seque et oppidum Jugurti tradat. et *ibid.* 89. Id libique et io omni Africa, que procul a mari iocultius agebat, eo facilius tolerabatur, quia etc. *Horat.* 4. *Od.* 9. 34. est aenous tibi Rerumque prudens et secundis Temporibus dubiisque rectus. *Ovid.* 4. *Met.* 737. rasoluta catenis locedit virgo pretiumque et causa laboris. *Curt.* 3. 7. 11. Donisque et omni bonora cultus. *Justin.* 11. 5. 9. Oblli omnes conjugum liberorumque et longinquæ domo militiæ. — d) Et-que, que-ac, que-et-et, que-ac-et, que-et-ac, que-atque, atque-que occurrunt, sed raro. *Cic.* *Quinct.* 9. 33. Nisi tu, quod esset tuum jus et olidum partesque, docuisses. *Brutus* apud *Cic.* 11. *Fam.* 13. Paratissimi et ab exercitu reliquisque rebus. *Liv.* 4. 2. Id et singulis universisque bonori fuisse. — Tac. 3. *Hist.* 63. Si, positis armis, seque ac liberos suos Vespasiano permisisset. — *Id.* 12. *Ann.* 37. Ad ea Cæsar veniam ipsique et conjugii et fratribus tribuit. — *Id.* 4. *ibid.* 3. Illa-seque ac inajores et posteros municipali adultero fœdabat. — *Liv.* 35. 41. Item de provinciis prætorum decretum est: prima ut sors duæ, urbanaque et inter cives ac peregrinos iurisdiclio esset. — Tac. 4. *Ann.* 34. Uterque opibusque atque honoribus pervigere. — *Curt.* 3. 12. 27. Tribus aris in ripa Panari amnis Jovi atque Mercuri Minervæque sacris. ¶ 2. Speciatim duæ que frequenter æqualia coniungunt, et significant equalitèr che, cost-come, tanto-quanto. *Sall.* *Cat.* 9. Duabus his artibus, audacia in bello, ubi pax evenerat æquitate seque remque publicam curabant. *Id.* *Jug.* 10. Resiens Numanlium meque regnumque meum gloria honoravisti. et *ibid.* 5. Imperli vitæque ejus finis idem fuit. Adde *eumd.* *Cat.* 36. at *Jug.* 21. 79. et 85. Sic *Horat.* *Art. P.* 73. Res gestæ regumque ducumque. et *ibid.* 11. Scimus, et banc veniam petimusque damusque vicissim. Tac. 2. *Ann.* 3. Eius lilius Artaxias-Arsacidarum vi seque regnumque tutatus est. *Quintil.* 2. 13. 11. Figuræ quæque in sensibus, quæque in verbis sunt. et 12. 11. 8. Conscius sum mihi, quæque antea scierim, quæque potuerim inquirere. — Huc referri potest et illud *Justin.*, in quo pariter et que junguntur, 8. t. 3. Victos pariter victoresque subira servitutem coegit. ¶ 3. Item speciatim que ponitur pro vel, aut an. *Virg.* 4. *Æn.* 143. Qualis ubi hibernam Lyciam, Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam iovisit Apollo. Ita Servius, qui at illud addit 2. *Æn.* 36. Aut pelago Danaum insidias, suspectaqua dona Præcipitare jubent, subjectisque urare flammis. *Alii* leg. subjectivæ. et 6. *ibid.* 616. Saxum ingens volvunt alii, radisque rotarum Districti pendet. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 58. Quid refert, uri virgis ferrugine decari Auctoritate eas, an etc.? *Ovid.* 13. *Met.* 918. Sum deus, inquit, aquæ: nec majus in æquora Proteus Jus habet, aut Triton, Athamantiadesque Palæmon. Rursus *Virg.* 7. *Æn.* 163. Exercentur equis, duntantque in pulvere currus; Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula contorquent, cursuque ictuque lacessunt. — Hinc etiam que pro iterato pronomine alius, ut apud *eumd.* 1. *ibid.* 701. Dant famuli manibus lymphas, Cereremque canistris Expediunt, tonsisque ferunt mantelia villis. h. e. alii Cererem expediunt, alii maotelia ferunt. et 10. *ibid.* 130. Hi jaculis, Illi certant defendere saxis, Molirique igem, nervoque aptare sagittas. h. e. alii moliri ignem, alii nervo aptare sagittas certant. ¶ 4. Que interdum est explicativa. *Cæs.* 6. *B. G.* 15. Eorum (equitum Gallorum) ut quisque est genere copiosisque amplissimus, ita plurimos circum se embactos clientalesque habet. h. e. ambactos, id est clientales. *Cic.* 2. *Orat.* 67. 270. Socratem opinor in hac ironia dissimulantiaque longe lepore

et humanitate omnibus præstitisse. h. e. in hac ironia, quam nostro vocabulo dissimulantiam vocamus. *Id.* 5. *Fin.* 23. 66. Qualis est igitur omnis hæc, quam dico, conspiratio consensusque virtutum, tale est illud ipsum honestum. ¶ 5. Item, præcipue post negativam sententiam, que est adversativa et valet sed, autem. *Sall.* in *orat.* *M. Lepidi extr.* Tamen non fuit consilium privatas opes facere, potiorque visa est periculosa libertas quieto servitio. h. e. sed potior visa est etc. *Cic.* 2. *Fin.* 5. 16. et 17. Tu autem inter hæc tantam multitudinem hominum interjectam non vides nec lætantium, nec dolentium? Non prorsus, inquit: omnesque, qui sine dolore sint, in voluptate, et ea quidem summa, esse dico. h. e. sed omnes. *Brutus* apud *Cic.* 11. *Fam.* 13. ad fin. Nihil remittere debetis, dareque operam, ut quam paratissimi-conficiamus. *Cic.* 1. *leg.* *Ag.* 8. 24. Nullam alteram Romam, neque aliam sedem impetii, nobis consulibus, futuram, suamque tranquillitatem pacis atque otii. — Huc pertinere videtur et illud *Cic.* 1. *Off.* 7. 22. Non nobis solum nati sumus: ortusque nostri partem patria vindicat, partem parentes, partem amici. Quibusdam, ut ait *Forcellinus* ad b. 1., videtur etiam poni (que) pro quia, nam, quoniam. ¶ 6. Item aliquando que indicat id, quod additur, ex precedentibus consecratum esse, e percio, e per consequenza. *Sall.* *fragm.* apud *Augustin.* 3. *Civ. D.* 17. Remoto inetu Punicu-plurimæ turbæ, seditiones et ad postremum bella civilia orta sunt, dum pauci potentes-sub honesto patrum aut plebis nomine dominationes affectabant, bonique et mali cives appellati non ob merita in rempublicam, sed etc. e percio si dissero cittadini buoni e malvagi etc. *Id.* *Cat.* 3. *extr.* Ac me, quum ab reliquis malis moribus dissentirem, nibilominus honoris cupido eademque quæ ceteros fama atque invidia veabat. h. e. et propterea eadem quæ ceteros etc. *Id.* *ibid.* 48. Tarquinii Indicium falsum videri, eumque in vinculis retinendum. et *Jug.* 9. Rex Jugurtam beneficiis vincere aggressus est, statimque eum adoptavit. Adde *Velley.* 1. 17. 6. et 2. 63. 1. ¶ 7. Item pro etiam, quoque: quod apparet ex his, quæ subijcio: in quibus tamen omnibus dubia est lectio. *Plin.* 4. *Ep.* 19. sub fin. Nam quum matrem meam parentis vice dilexeris, meque a pueritia statim formare solebas. Tac. 6. *Ann.* 19. Ac ne dubium haberetur, pecuniam magnitudinem malo vertisse, avaritiamque ajus, quamquam publicarentur, sibi inet Tiberius seposuit. *Velley.* 1. 8. 2. Is eos ludos, mercetumque instituit ante annos cmv. *Aurel. Vict.* *Cæsar.* 3. *extr.* Mortalium conatus vacuos a Fortuna, cassosque esse. Recentiores addunt etiam Tac. 2. *Ann.* 37. et 14. *ibid.* 28. Sic hodieque, hodie quoque, *V.* suo loco.

In compositione que conjunctionis vim amittit, encliticæ naturam servat, ut in uterque, plerique, quisque, undique, itaque, videre est.

QUEI? qui? hoc est, quomodo? *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 4. 12. Quei dixit tu, te vidisse in proximo hic, scelestè, me osculantem? *Alii* rectius leg. quem dixit. *Fleckeisen.* aliter omnino legit. — Est etiam dativus singularis pro cui, a quis. *Vet. Tab. æn.* apud *Murat* 582. lin. 17. Ne quei eorum, quorum nomina, etc. et mox. Eorum quei frumentum dederit. — Ab hoc est queis, dativ. plur. *V.* QUEIS.

QUEMADMODUM et divism quem ad modum, adverb. quo modo, qua ratione, q (It. in qual modo, come; Fr. de quelle manière, comment; Hsp. como, de que manera; Germ. auf welche Art, wie; Angl. in what manner, after what manner, in what way, how). ¶ 1. Generatim pro quo modo, qua ratione, usurpatur — a) Interrogativo, πῶς; *Cic.* *Dom.* 27. 71. Sed isti, qui Clodii leges timeverunt, quemadmodum ceteras observant? *Id.* *Rosc. Com.* 18. 55. Si non reliquit quemadmodum ab eo postea exegisti? *Plaut.* *Pers.* 1. 1. 36. Facere amicum tibi me potis es sempiternum. etc. quemadmodum? Adde *Plin.* 3. *Ep.*

2. et 4. *Ep.* 18. et 7. *Ep.* 2. — b) Relativ. *Cæs.* 1. *B. G.* 36. Si ipse populo R. non praescriberet, quemadmodum suo jure uteretur, non oportere se a populo R. in suo jure impediri. et 3. *ibid.* 16. Neque, quemadmodum oppida defenderent, babebant. *Cic.* 3. *Cat.* 1. 3. Semper vigilavi et providi, quemadmodum salvi esse possemus. *Id.* 14. *Fam.* 2. P. Valerius scripsit, quemadmodum a Vestae ad tabulam Valerian ducta esses. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 69. Ego omnem rem scio, quemadmodum est. ¶ 2. Speciatim est sicut, siccome, così come, καὶ ὡς, οὕτως, ὡς. — a) Ei respondet sic, ita, eodem modo, item, adaeque. *Cic. Amic.* 4. 16. Peractum mihi feceris, si, quemadmodum soles de ceteris rebus, quum ex te queruntur, sic de amicitia disputaris, quid sentias. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 15. *circamed.* Tu, quemadmodum me censes oportere esse in republica, ita et esse et fore auricula intima scito molliorem. *Id.* 2. *Fin.* 26. 83. Ut quemadmodum sint in se ipsos animati, eodem modo sint erga amicos. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 34. 110. Non enim, quoadmodum, si quaesitum ex eo sit, stellarum numerus par, an impar sit; item si multis aliis de rebus, in quibus versatus exercitatusque sit, nescire se dicat. *Liv.* 4. 45. Ut, quemadmodum tribunis consulari potestate creandis uti sunt, adaeque in quaestoribus liberum esset arbitrium populi. — b) Absolute in sequentibus formulis. *Cic. Arch.* 2. 3. Mibi detis hanc veniam, accommodatam huic reo, vobis, quemadmodum spero, non molestant. — Practice in exemplis afferendis. *Quintil.* 2. 5. 20. Quemadmodum supra dixi. *Id.* 6. 3. 75. Quemadmodum C. Cæsar inquit. *Id.* 2. 5. 20. Quemadmodum Livius praecipit.

QUEO, is, tri et ii, itum, ire, n. anom. Etiam *Priscian.* in praeterito qui pro quini agnoscit 10. p. 965. et 907. *Putsch.* — Supini quom primam syllabam brevem esse vult *Id.* 9. p. 867., quom tamen omittit editio *Krehlii* ex MSS. — Part. Quies, quiescit sub a. — Queo est idem ac possum, valeo, δύναμαι (ll. potere; Fr. pouvoir; Hisp. poder; Germ. können; Angl. to be able). A nonnullis in r defectiva enumeratur. Quare omnia ejus tempora ac personas subjiciamus. — a) Activa forma. *Cic.* 14. *Fam.* 1. *ad fin.* Non queo reliqua scribere. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 92. liber sum, dic age: non quis. *Lucret.* 3. 647. non quit sentire dolorem. *Ter. Andr.* 4. 5. 10. Ut quimus, ajunt, quando, ut volumus, non licet. *Arnob.* 3. 8. Quod vos dicere non quitis. *Plaut. Trin.* 2. 2. 10. Quod manu non queunt tangere. et 3. 2. 31. Facere non quibam miser. *Id. Rud.* 3. 1. 8. Nec eas eripere quibat inde. *Virg.* 6. *Æn.* 463. nec credete quivi. *Ter. Andr.* 4. 1. 30. Nec te quivit hodie cogere. *Acilius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 1. a med. Nam si a me regnum fortuna atque opes Eriperet quivit, ac virtutem non quit. *Juvenal.* 2. 679. Huius enim vocem numquam comprehendere quistis. *Quadrigarius* apud *Gell.* 15. 1. Numquam quiverunt incendere. *Plaut. Mil. glori.* 4. 6. 25. Si non quibo impetrare. *Arnob.* 7. 10. Validus premere opinionem istam quibunt. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 2. quibus amissas reparare queam res Artibus. et *ibid.* 10. qua ratione queas ditiessere. *Sall. Cat.* 61. *ad fin.* Ne circumvenire queat. *Virg.* 10. *Æn.* 19. quod jam implorare queamus. *Juvenal.* 5. 4. 13. Si queant. *Plaut. Merc. prol.* 55. Quod quirem. *Tac.* 1. *Ann.* 66. Quum neque precibus, neque manu retinere militem quiret. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 60. nec Orpheus quirent avertere leges. *Varro* 5. *L. L.* 5. *Müll.* Velocior ideo, si quivero. Sic Terentian. v. 110. p. 2386. *Putsch.* Ut quivero, versus blaterabo Sotadeo. *Liv.* 4. 24. in fin. Ut vis a censoribus oculis auctoritate deterreretur quiverit. *Lucret.* 6. 855. Non quierit calidum supra de reddere parte. *Arnob.* 5. 9. Quum ab Jovis maledictis nullam passam facere quiveritis. *Hieronym.* 8. in *Isaj.* 24. 13. Qui manus quiverint persequentis effugere. *Auson.* *epigr.* 139. Thebas quissent partitior ipsas. *Gell.* 11. 9. Loqui non quire. *Lucret.* 5. 1421. neque in fructum convertere quisse. *Apul.* 6. et

9. *Met.* Nec ullum reperire quiens saluti subsidium. Ablat. *queunte* legitur in *Cod.* 1. 3. 46. — b) Passive, seu deponentis forma. *Cæcilius* apud *Diomed.* 1. p. 380. *Putsch.* Si non sarciri quitur. *Accius* *ibid.* Neque vi impelli, neque prece quitus sum. *Id.* *ibid.* Unde omnia perdisci ac percipi queuntur. *Lucret.* 1. 1043. Dum veniant aliae, ac suppleri summa queatur. *Plaut. Pers.* 2. 2. 12. Nec subigi queantur unquam. *Ter. Heeyr.* 4. 1. 57. Forma in tenebris nosci non quita est. Sic *Gell.* 20. 1. extr. Seditia contemni non quita est. *Apul. de Mag.* Quum eum jussisses accusationem sustinere, pollicitus ita facturum, ne sic quidem quitus est.

QUERCERUS. F. QUERQUERUS. QUERCETUM et quercetum, i, n. 2. *querceto*, δρυῖς, locus quercibus constitus. *Varro* 1. *R. R.* 16. 6. Si ad litem quercetum habet. *Horat.* 2. *Od.* 9. 6. Aquilonibus Quercela Gargani laborant. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 383. Robant quercela favis. — Aliam formam *querquetum* exhibet *Festus* p. 261. 17. *Müll.* *Querquetulanæ* Nymphae praesidentes querqueto virescenti. Ita etiam habent *Codd.* *Varronis* loc. cit.

QUERCUS. a. um. adject. quernus. *Tac.* 2. *Ann.* 83. Ut super eas (sellas) quercem coronam statuere. Adde *Aurel. Vict. Epit.* 3. sub fin. F. QUERCULEUS.

QUERCULUS, a, um, adject. quernus. *Suon.* *Cat.* 19. Insignis quercica corona. *Lips.* malebat *quercina*. Alii rectius leg. *querna*. F. voc. seq.

QUERCINUS, a, um, adject. idem ac quernus. *Tertull.* *Cor. mil.* 13. Superferatur Etrusca coronæ, quas geminis et foliis ex quercinis ob Jovem insignes ad deducendas thesas cum palmatis togis sumunt. *Gloss. Cyrill.* δρυῖος, quercinus. Apud *Sueton.* *Cal.* 19. Codices exhibent *quercica coronam*; unde *Lips.* coniecit *quercina*; editi vero libri *quercia* vel *querna*. Ceterum *Marcell. Empir.* c. 27. p. 125. retro ed. *Alf.* Glandes quercinæ tres, aut quatuor. et c. 35. p. 138. Quercini ligni combusti cinis.

QUERCUS, i. F. voc. seq. init.

QUERCUS, us, f. 4. Reperitur et *querrus*, i. *Cic. fragm.* apud *Priscian.* 6. p. 717. *Putsch.* Ibi quercorum rami ad terram jacent. *Pallad.* 4. *R. R.* 7. Cinis sarmentis, vel querci, et *ibid.* 8. Pini, vel querci palos in foramen conjicies. — Querrus, δρυῖς (ll. quercia; Fr. chêne; Hisp. encina, roble; Germ. d. Eiche, bes. d. Sommerleiche; Angl. oak, oak tree).

1.) Proprie est arbor glandifera, procera, ramosa, annosa, crassi caudici, ligni præduri, et si aquis obruat, firmissimi, corticis asperi. Hæc ex *Plin.* 16. *Hist. nat.* 6. 8. 122. et *ibid.* 40. 79. (218.) Malitia est Jovi sacra, et in ejus ætela, ut est apud *Phædr.* 3. 17., ejusque fructus fuit primus præcorum mortalium cibis, qui nunc suum. *Paul. Dias.* p. 259. 1. *Müll.* Quercus dicitur, quod id genus arboris grave sit ac durum, tum etiam in ingente, evadat amplitudinem: querquetam enim gravem et magnam quidam putant dici. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 9. quid, si quercus et illex Multa fruge pecus, multa dominum juvet umbra? *Virg.* 3. *G.* 332. Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos. *Id.* 3. *Æn.* 680. quales cum vertice celso Aerie quercus, aut couifera cyparissi Constiterunt, silva alia Jovis, lucusve Dianæ. *Cic.* 1. *Legg.* 1. 2.; et *Lucret.* 5. 937. Glandifera quercus. *Plin.* 16. *Hist.* 6. 8. (20.) Glans optima in quercu atque grandissima, mox esculo. *Ovid.* 13. *Met.* 798. savior indomitis Galatæa juvenis. Durior annosa quercu. *Virg.* 6. *Ecl.* 28. tum rigidas motare cacumina quercus. *Seneca Herc. Et.* 1474. Quercus fatidica. F. DODONA.

11.) Translate. Synecdoche est in his: *Val. Flacc.* 5. 65. Eginum fato vocat ipsa momenti Quercus. h. e. Argo navis e quercu. *Id.* 6. 243. impacta latus inter et ilia quercu. h. e. hasta e quercu. *Sil.* 11. 7. 190. quercu in cratera cavata. h. e. poculum. *Juvenal.* 14. 183. gratæ poti munus aristæ Contingunt homines veteris

fastidia quercus. h. e. quernæ glandis. *Id.* 6. 386. Capitolina quercus. h. e. corona querna. F. CAPITOLINUS. Porro corona e quercu dabatur ei, qui cæso hoste civem servasset: unde et civica dicta est. F. CIVICUS. *Virg.* 6. *Æn.* 772. Atque umbrata gerunt civili tempora quercu. *Lucan.* 1. 357. Servati civis referentem præmia quercum. *Ovid.* 4. *Fast.* 953. State Palatina laurus, prætextaque quercu Stet domus. *Val. Maz.* 2. 8. in fin. Ad quercum pronæ manus porriguntur. ubi ob civis servatos corona danda est, qua postea Augustæ domus sempiterna gloria triumphant. — NE. De cognom. Rom. F. ONOM.

QUERELA, æ, f. 1. (a. queror, ut tutela a tueor). Quod ad descriptionem attinet, in *Inscript.* infra laudata apud *Gruter.* 480. 5. et in aliis quindecim apud *Fabrett.* p. 256. legitur *querela*, itemque in aliquib. lib. *Phædr.*, et alibi. Probatur hoc a *Manut.* in *Orthogr.* allatis octo lapidibus aliisque morm., itemque de *loquella* sentiendum putat. Dissident *Dausq.* cum aliis, item *Cellar.* qui totidem lapides e *Gruteri* opere affert simplicem l præferentes. *Pier.* ad *Virg.* 4. *Æn.* 360. in usu esse ait *querela*, antiquos *codd.* variare. *Papinian.* p. 2290. *Putsch.* paullo recentiorum consuetudinem scribendi per duas ll testatur. Huc spectat locus *Cassiod.* de *orthogr.* 4. p. 2290. *Putsch.* Querela apud Latinos per unum l scribebatur, sic ut suadela, tutela, candela, corruptela; quamvis usus sibi etiam apud eos indicaret, ut aliqua in figura deminutivorum per duo ll scriberetur, ut capella, facella, tabella. Nunc autem etiam querela per duo ll scribitur. *Lachmannus* vero ad *Lucret.* 3. 1014. docet, l simpliciter scribi, in quibus e litteram longa syllaba præcedit; l geminari, ubi prima brevis est, ut in *loquella*, *querella*, *sequella*. — Querela est querimonia, conquisitio, πομπή (ll. lamento, querela, lamentanza; Fr. plainte, grief; Hisp. queja; Germ. d. Klage, Beschwerde, d. Klagen; Aogl. a lament, complaint, plaint, lamentation, moan).

1.) Proprie. ¶ 1. Generation. *Cic. Amic.* 1. 2. Meministi profecto, quum is tribunus plebis (P. Sulpicius) capituli odio a Q. Pompejo, qui tum erat consul, dissideret, quocum conjunctissime et amantissime vixerat, quanta esset hominum vel admiratio, vel querela. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 2. 1. Intervenit nonnullorum querelis, quæ apud me de illo ipso babebantur. et 3. *ibid.* 8. Epistola plena stomachi et querelarum. *Id.* *Pis.* 1. 1. Jaume vides, bellua, quæ sit hominum querela frontis tua? h. e. quid querantur de tua fronte, quæ eos fessit. *Id.* *Senect.* 3. 7. Sæpe interfui querelis meorum æqualem, quæ deplorare solebant etc. Alii leg. quas, alii queis. *Phædr.* 1. 9. extr. Qui modo securus nostra irridebas mala, Simili querela fata deploras tua. *Virg.* 4. *Æn.* 360. Desine meque tuis incedere teque querelis. *Lucret.* 3. 968. Aufer ab hinc lacrimas, balatro, et compesce querelas. *Ovid.* 4. *Fast.* 84. tam longas sed supprime, Musa, querelas. *Id.* 7. *Met.* 711. siste tuas, iograte, querelas. *Cic.* 10. *Fam.* 24. Vestrum illud dirum in rempublicam beneficium nonnullam habet querelam. h. e. habet aliquid, de quo homines queruntur. *Id.* *Sext.* 30. 64. De tot tantisque injuriis consulum querela esse debuit. h. e. debuerunt consulæ queri. *Horat.* 2. *Od.* 17. 1. Cur me querelis exanimas tois? *Id.* 3. *ibid.* 21. 2. Seu tu (testa) querelas, sive geris jocos. *Id.* 1. *Ep.* 12. 3. tolle querelas. *Catull.* 63. 223. Sed primum multas exprobram mente querelas. — Cum infinito rei, qua de quis queritur. *Quintil.* 1. 1. 1. Falsa est querela, paucissimis hominibus vim percipiendi, quæ tradantur, esse concessam. ¶ 2. Speciatim dicitur sæpe de querimonia, quæ amice et inter amicos fit. *Cic. Deiot.* 3. 9. Qui sunt inaudite cum Deiotaro querelæ tuæ? numquam tu illum accusavisti, ut hostem, sed ut amicum officio parum functum. *Inscript.* apud *Gruter.* 1145. 8. CONIVG JVL- CISSIMO CVM QVO ADVIXIT SINE QUERELA PER AN- NOS VICINTI. Alia *ibid.* 480. 5. QVI VIXIT SINE VLLA QUERELA CVM CONIVGE. Apud *quodam Florid.* n.

14. querelam de jurgio inter conjuges dixit. Porro formula frequens est in lapidib. ad significandam concordiam conjugum, *cum qua vivit sine querela*: habeturque in omnib. Inscript. init. ex *Manut.* et *Cellario* citatis. ¶ 3. Item speciatim de querimonia, quæ cum accusatione conjuncta est. *Justin.* 1. 5. 2. Quum per lasciviam contumaces flagellis cecidisset, a parentibus puerorum querela est regi delata. *Virg.* 10. *Æn.* 94. nunc sera querelis Haud justis assurgis, et irrita jurgia jactas. *Val. Flacc.* 8. 158. Sed quid ego quemquam immeritis incuso querelis? et 6. 433. Incepat et sævis Vulcanum mæsta querelis. *Lucan.* 2. 44. Effundunt justas in numina seva querelas. ¶ 4. Apud *Ultos querela* dicitur expostulatio ad judicem facta de testamento inofficioso. *Ulp. Dig.* 5. 2. 1. Sciendum est, frequentes esse de inofficioso querelas, et *ibid.* 6. *extr.* Querelam inofficiosi movere, et *ibid.* 8. et *Paul. ibid.* 21. instituere. *Paul. ibid.* 17. et *Ulp. ibid.* 27. accusationem vocant. ¶ 5. De quacumque controversia judiciali, in qua quis se damnum pati queritur. *Petron. Satyr.* 15. Advocati flagitabant, uti apud se utraque deponeretur, et postea die iudic. querelam inofficiosam

II.) Translate. ¶ 1. De cantu nugatorio, quæ nutrices infantibus somnum conciliant. *Stat.* 5. *Theb.* 615. quoties tibi Lemnon et Argo Suetæ loqui, et longa somnum suadere querela? ¶ 2. Tribuitur et brutorum quibusdam vocibus, quibus queri creduntur. *Virg.* 1. *G.* 378. Et veterem in limo ranæ cecinere querelam. *h. e.* regem crudeli ab Jove iis dato, de quo *Phædr.* 1. 2. narrat. *Id.* 8. *Æn.* 215. Discessu mugire boves atque omne querelis Impleri nemus. *Martial.* 1. 54. Improbæ Cecropias offendit pica querelas. *h. e.* cantum Philomelæ, quæ fuit Atheniensis. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 34. 52. (104). de columbis. Plenum querela guttur. *Lucret.* 4. 547. de cynis. tollunt lugubri voce querelam. *Ovid.* 3. *Mel.* 239. de cervo. mœstisque replet juga nota querelis. V. QUEROR II. 1. ¶ 3. De cantu tibim, qui vocibus querentium quodammodo similis est. *Lucret.* 4. 585. Chordarumque sonos fieri, dulcesque querelas, Tibia quas fundit digitis pulsata canentium. V. QUEROR II. 2. ¶ 4. De labore ex morbo. *Seneca* 3. *Quæst. nat.* 1. extr. Quædam aquæ pulmonis ac viscerum querelas levant. *Trajanus* apud *Plin.* 10. *Ep.* 29. Cuperem sine querela corpusculi tui et tuorum pervenire in Bithyniam potuissem. *Cæsar. Aurel.* 3. *Acut.* 5. Capitis querela. *h. e.* dolor. et 1. *Tard.* 3. ad fin. Si plurima stomachi, vel capitis, vel colli fuerit querela, etc.

QUERELANS, *antis*, particip. ab *in*usit. *querel*: idem ac *querens*. *Servius* in *argum.* ad *Bucol.* Itinc est, quod, quum in prima *Ecloga* *legimus* eum recepisse agrum, postea eum *querelantem* invenimus.

QUERÉLOSUS, a, um, adject. quereloso, querulus, Cassiod. 7. Variar. 14. Ut, quum res querelosas sine querimoniis egeris, inajora de nostro examine merearis.

QUÉRIRUNDUS, a, um, adject. *lamentevole, πενιθροπος, lamentabilis*. — a) De personis. *Pal. Flacc.* 7. 126. totos lustrat quëribunda penates. — b) De rebus. *Cic. Sull.* 10. 30. De supplicio P. Lentuli, de carcere, magna et quëribunda voce dicebat. *Sil. It.* 13. 583. Luræque, insidiæque, atque hinc quëribunda senectus.

QUERIMONIA, æ, f. 1. lamentum, idem quod querela. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 5. *Verr.* 37. 132. Romæ querimonie de tuis injuriis habebantur. *Nepos Att.* 17. Nulla unquam inter eos querimonia intercessit. *Liv.* 7. 9. Quum multæ querimonie ultro citroque jactatæ essent. *Horat. Art. P.* 75. Versibus impariter junctis querimonia primum, Post etiam inclusa est voti sententia compos. *Id.* 3. *Od.* 24. 33. Tristes querimonie. *Id.* 2. *ibid.* 20. 22. Absint inani funere nonie Luctusque turpes et querimonie. *Colum.* 1. *R. R. præf.* 1. Querimonias mitigare. *Gell.* 1. 26. Querimonias, aut gemitus ejulatusque facere. *Seneca* 2. *Benef.* 29. Jacere in deos. ¶ 2. Speciatim de querelis confugum. *Horat.* 1. *Od.*

13. 19. nec malis Divulsus querimonis Suprema
citius solvet amor die. V. QUERELA I. 2.

QUÉRIMONÍOSUS, a, um, adject. querimonia
plenus. *Isid.* 10. *Orig. litt.* Q. Questuosus, que-
rimoniosus.

QUÉRIMONÍUM, li, n. 2. querimonia. *Venant. Fortun. Vit. S. Martin.* 2. 401. *Judicis in vultus inopum querimonia pandens.*

QUERITOR, *aris, arī, dep. t. frequentat. vel*
rectius intens. a queror, sæpe queror. Plin. Pa-
neg. 29. Perituræque in horreis messes, nequic-
quam queritantibus sociis, auferuntur. Paulin.
Nolan. carm. 10. 147. Quare gratandum magis
est tibi, quam queritandum. Adde Tac. 16. Ann.
34. Igitur sientes queritantesque qui aderant, etc.
Alii aditer leg. et Plin. 9. Hist. nat. 17. 31. (67).
Qui, in conquestione luxus, coquos eñi singulos
pluris quam equos, queritabantur. Sic et. Qui-
cherat. emendavit; editi libri et Codices qui-
ritabant.

QUERNĒUS et
 QUERNUS, a, um, adject. di *quercia*, *δρυϊνός*,
δρυωνός, qui est e *quercu*, *querceus*, *quercicus*.
Cato R. R. 5. Frondem populneam, ulmeam,
 querneam cedito. *Colum.* 7. *R. R.* 6. 1. Ilignei
 querneque frutices. *Id.* 6. *ibid.* 3. 7. *Querne*
folia. *Virg.* 1. *G.* 305. quernas glandes tum stringe
 tempus. *Id.* 11. *Æn.* 65. feretrum Arbu-
 teis ferunt virgis et vimine querno. *Ovid.* 4.
Fast. 333. querno religant a stipite funem. *Id.*
 3. *Trist.* 1. 36. Augurium menti querna corona
 dabat.

QUEROR, quērēris, questus sum, quēri, dep.
3. Part. Querens I. 1.º c.; Questus I. 1.º a.
p., c. et 2.º a.; Questurus I. 2.º c.; Querens
I. 1.º a. — Queri est querelam habere, ex-
postulare, lamentari, conquiri: et proprie est
voco aut verbis dolorem significare, remedii que-
rendi gratia, *μᾶλιστα, μεμψιμορῶ* (It. lamen-
tarsi, dolersi, lagnarsi, querelarsi; Fr. plain-
dre, exprimer ses plaintes; Hisp. quejarse, la-
mentarse, querellarse; Germ. klagen, sich be-
klagen, beschweren, klagend vorbringen; Angl.
to lament, bewail, bemoan, complain, plain).

1.) Proprie de hominibus. — 1.) Addita re
quam quis queritur — a) Per Accusat. *Plaut.*
Asin. 3. 2. 12. Ego meas queror fortunas. et
Ovid. 15. *Met.* 493. neque enim fortuna que-
renda Sola tua est. *Cic. Flacc.* 24. 57. At que-
ritur. Impudenter facit. Non enim omnia, quæ
volumus, eadem jure queri possumus. *Cæs.* 1. *B.*
G. 39. Suum fatum querebantur. *Sall. Jug.* 24.
med. Nam ego quidem vellem et hæc, quæ
scribo, et illa, quæ antea in senatu questus sum,
alia forent. *Liv.* 4. 16. Indignam necem Mælii
queri non destiterant. *Horat.* 1. *Od.* 2. 6. Sa-
culum Pyrrhæ nova mostra questæ. *Cic.* 5. *Att.*
1. Milu queritur per litteras injuriæ meam.
Stat. 4. *Silv.* 8. 32. Sed queror haud faciles,
venum rarissime, questus. — b) Per Abiati-
um et præpos. de. *Cic.* 1. *Fam.* 4.; et *Cæs.*
B. G. 8. Queri de injuriis alicujus. *Cic.* 9.
Att. 17. Queritur de Milone per vim expulso.
Sall. Cat. 27. Conjurationis principes convocat-
que multa de ignavia eorum questus, docet
Cic. Sueton. Cat. 31. Queri etiam palam de con-
ditione temporum suorum solebat. *Plin. Paneg.*
3. Nemo de severitate tua queritur. *Inscript.*
Bullett. archeol. Nap. a. V. p. 72. DEQVVS
CASTITATIS NVNQVAM PVESTVS. — c) Cum
finito. *Cic.* 5. *Tusc.* 5. 14. Virtutes autem
soli vereri, ne expositulent et querantur se reli-
quos esse. et 3. *ibid.* 28. 69. Querebantur se
m, quum illa videre cœpisset, extinguî. et 13.
ibid. 2. Queritur, a discipulis abesse tamdiu. *Ovid.*
1. *Met.* 76. Esse deos Erebi crudeles questus,
Cic. Val. Flacc. 3. 328. thalamin modo questæ
torari. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 48. Dum redit atque
pro nlmium distare Carinas Jam grandis natu-
reritur. et 2. *Sat.* 3. 55. Ut rupes fluviosque
campo obistere queratur. *Seneca Med.* 623.
tribus lentis retinet carinas stare querentes.
d) Per part. quod. *Cic. Flacc.* 6. 14. Queri
gimur, quod sermo est tota Asta dissipatus.
4. *Acad.* (2. pr.) 25. 81. Neque tam que-

reretur cum deo, quod parum longe, quam quod
falsum videret. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 24. quereris
super hoc etiam, quod Expectata tibi non mit-
tam carmina mendar. *Nepos Chabr.* 3. Legatos
inserunt Athenas questum, quod bellum gereret.
Liv. 35. 8. Consul questus est cum patribus con-
scriptis, quod nou esset habitus diis immortalibus
honos. — 2.º) Addita persona, cui quis
queritur — a) Per Ablat. et pr.ppos. cum. *Cic.*
3. *Fam.* 10. circa me. Querere tecum, atque
expostularem, etc. *Ovid.* 10. *Met.* 724. Quæsta-
que cum fatis. *Id.* 1. *ibid.* 733. Cum Jove visa
queri. *Tibull.* 2. 6. 34. cum muto fata querar
cinere. — b) Per Accus. et pr.ppos. apud vel
ad. *Plaut.* *Pseud.* 1. 3. 79. Quod nunc lamen-
tare, non esse argentum tibi, apud novercam
querere. et *Cas.* 2. 1. 14. Nunc hinc meas for-
tunas eo questum ad vicinas. *Fellej.* 2. 130. 3.
Apud aures deorum de his queri. — c) Per
Dativ. *Horat.* *Epod.* 11. 11. Contrane iucrum
nil valere candidum Pauperis ingenium, quere-
bar applorans tibi. *Stat.* 11. *Theb.* 495. de-
jectam in lumina pallam Diva trahit, inagnoque
fuzit questura Tonanti. Adde *Plin.* 3. *Ep.* 4.
Juvenal. 2. 131. Nec quereris patri. *Ovid.* 5.
Fast. 233. Ibat, ut Oceano quæreretur facta ma-
riti. Adde *Stat.* 12. *Theb.* 215. — 3.º) Abso-
lute. *Cic.* 3. *Ferr.* 9. 25. Nisi omni tempore
abusus ero, querere: deum atque boninum fi-
dem implorabis. *Albinov.* 2. 375. Regna deo-
rum mitis parce irritare querendo. Huc pertinet et
illud *Plin.* *Paneg.* 68. Queri libet, quod in se-
creta nostra non inquirant principes, nisi quos
ordinis. — 4.º) Nota illud *Priscian.* 8. p. 792.
Putsch. *Reor* quoque, *queror* et *solor* in sig-
nificatione passiva inveniuntur.

14. *Met.* 100. *de simūs*. Posse queri tantum
 rauco stridore reliquit. *Virg.* 4. *Æn.* 463. *Sola-*
que culminibus ferali carmine bubo Vlsa queri
 et longas in fletum ducere voces. *Horat. Epod.*
 2. 26. Queruntur in silvis aves. *V. QUERELA II.*
 2. ¶ 2. De lyræ, aut tibie sono. *Ovid.* 11. *Met.*
 52. Flebile nescio quid queritur lyra. *V. QUER-*
ELA II. 3. ¶ 3. *Queritur vesica.* *V. VESICA.*

QUERQUEDULA, æ, f. 1. *farquetola*, avis al-
 lilis, tum in terra, tum in aqua vivens, ut anates.
Varro 3. *R. R.* 3. 3. et 11. 4.; et *Colum.* 8. *R. R.* 15. 1. Dicta est a Græco *κρηκερσις*, ut *Varro*
 docet 5. *L. L.* 79. *Müll.*, vel a *κρηκεδαλῖς*,
 ut *Voss.* et *Jos. Scalig.* mallent. Alii ducunt a
querquerus, tremorem incutiens, gelidus, quia
 gelido et hierno tempore maxime apparet. Qui-
 tiani putant eandem esse atque ardeam: alii at-
 que erodinum. *Varro* (fortasse *Atacin.*) apud
Von. p. 91. 4. *Merc.* Aut frigidus imbres aquæ
 adducit ruentis Præinruent aquatiles quæ-
 nedulae natantes. *V. QUASSATIPENNAS.*

QUERQUERA, æ, f. 1. *vel minus recte* Queruëram. i, n. 2. absolute. *V.* voc. seq. in fin.

QUERQUERUS et quercerus, a, um, adject.
querquera febris est frigida et cum horrore
 tremens, teste *Aurelio Opilio* apud *Paul. Diac.*
 t. 256. 11. *Müll.* duciturque a *Santra* *ibid.* ex
 greco, quia $\chi\alpha\tau\alpha\rho\alpha\upsilon\sigma$ Græci tremorem febrilem
 vocant. A quo etiam carcer dictus videtur. Unde
 $\alpha\chi\alpha\rho\alpha\iota\sigma$ vibro, tremo, mico. Alii *querquam*
febrem, gravem et magnam dici volunt: a *quer-*
us, quia hæc arbor et gravis est ac dura, et in-
 agentem evadit altitudinem. Sed prior notatio
 prior videtur. *Lucilius* apud *Paul. Diac.* p. 256.
 t. *Müll.* Jactans me, ut febris *querquera*, et
ibid. *Querquera* consequitur febris capitisque do-
 res. *Plaut. fragm. ibid.* et apud *Priscian. 6.*
 719. *Putsch.* Is mihi erat bilis, aqua intercus,
 assis, febris *querquera*. *Gell. 20. 1. circa med.*
Notatio gravis cum febris rapida et *quercera*.
 - Binc

Querquera, æ, f. 1. vel *querquerum*, t, n. 2.
 Insolite, substantivorum mox, est febris *quer-*
quera. *Apul. de Mag.* Posse dicitur ad res *Ve-*
creas sumpta de mari spuria et fascina, propter
 omnium similitudinem: qui minus possit ex eo
 non litore calculus ad vesicam, testa ad testa-
 mentum, cancer ad ulcera, alga ad *querqueram*.

h. e. febrim: qua ratione *Arnob.* 1. 48. Cbristatus scitur vitiligines, querqueras atque intercales morbos omniaque alia valetudinum genera sanare. Porru *Apul.* ludit in alga et querquera, quia alga cum algeo similitudinem habet, et querquera febris algorem inducit. Sunt tamen qui *apud Apul.* l. c. pro querqueram legunt quarquerum.

QUERQUETULANUS, a, um, adject. ad querquetum seu quercetum pertinens. — a) *Festus* p. 261. 17. *Müll.* Querquetulanæ viræ putantur significari Nymphe præsidentes querqueto virenti: quod genus silvæ indicant fuisse intra portam, quæ ab eo dicta sit Querquetularia. Sed feminas antiqui, quas nunc dicimus, viras appellabant: unde adhuc permanent virgines et viragines. Hæc *Festus*. V. LARISCOLUS et infra sub d. — b) *Querquetulanum sacellum* apud *Varron.* 5. L. L. 49. *Müll.* videtur earum Nympharum fuisse. — c) *Querquetulana porta* fuit Romæ antiquitus inter Cælium at Esquilinum colles, de qua mentio est apud *Plin.* 16. *Hist. nat.* 10. 15. (37). Item a *Festo* loc. cit. sub a., ubi fortasse perperam *Querquetularia* dicitur. — d) Cælius mons olim Querquetulanus cognomento fuit, quod talis silvæ frequens fecundusque esset, ut ait *Tac.* 4. *Ann.* 65. — Sic *Querquetulani*, orum, *Κερκετουλάνοι*, populi in Latium apud *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (89), fortasse inde nomen habuere, quod querquetum incolerent.

QUERQUETULARIUS. V. vocem præced. sub a. et c.

QUERQUETUM. V. QUERCETUM.

QUERQUEUS, a, um, adject. querceus, ut *querquetum* et *quercetum*. *Inscript.* apud *Rénier.* 1890. Curonam argenteam querqueam.

QUERULOSUS, a, um, adject. queruloso, querulus. *Fulgat. interpr. ex Jud.* 16. Sunt murmuratores querulosi. *Cassiod.* 9. *Variar.* 14. Percelli non potest iure, cui mavult querulosus ignoscere.

QUERULUS, a, um, adject. qui sæpe queritur, querularum plenus, queribundus: vox est. pleurumque poetica, *μυρρινοειδής* (It. querulo, queruloso, lamentevole; Fr. plaintif, gémissant; Hisp. lamentable, lamentoso; Germ. klagend, klaglich thuend; Angl. full of complaints, querulous, plaintive).

I.) Proprie de hominibus et de rebus ad homines pertinentibus. *Ovid.* 4. *Pont.* 9. 21. Nec querulus, turba quamvis elideret, essem. *Horat.* *Art. P.* 173. de sene. Difficilis, querulus, landator temporis acti. *Martial.* 4. 44. Querulus cliens. *Plin.* 9. *Ep.* 15. Tam multis undique rusticorum libellis et tam querulis iniquior. *Curt.* 5. 5. Calamitas querula est et superba felicitas. *Propert.* 3. 4. 18. Rettulit et querulo iurgia nostra sono. *Ovid.* 3. *Trist.* 8. 32. Et numquam queruli causa doloris abest. *Id.* *Heroid.* 5. 73. Implevique sacram querulis ululatus Iden. *Id.* 2. *Art. am.* 308. Querula vox. *Martial.* 12. 75. Queruli fastus. — Neutrum absol. *Id.* 2. 26. Quod querulum spirat, quod acerbum Nævia tussit, etc.

II.) Translate. ¶ 1. Poetis est canorus, stridulus, resonans, sonoro, risonante. *Virg.* 3. *G.* 328. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. *Horat.* 3. *Od.* 7. 30. Querula tibia. *Propert.* 4. 3. 20. Et struxit querulas rauca per ossa tubas. *Ovid.* 2. *Amor.* 4. 27. querulas aglli percurrit pollice chordas. *Id.* 6. *Fast.* 642. querulas impulit aura fores. *Petron.* *Satyr.* 131. de amni. et querulo versabat rore lapillos. ¶ 2. Tribuitur et quorundam animalium vocibus, ut de *Querula* (V. QUERELA II. 2.), et *Queror* (V. QUEROR II. 1.) dictum est. *Martial.* 7. 31. Et fetum querulæ rudem capellæ. *Colum.* 10. *R. R.* 12. querulæ convicia raur. *Ovid.* *Medic.* fac. 77. querulus volucrum nidus. *Seneca Thyest.* 722. Cervice cæsa, truncus in pronum ruit: Querulum cucurrit murmur incerto caput. *Petron.* *Satyr.* 133. Querulæ suis fetus.

QUES pro qui, in recto plurali dixere antiqui (a recto quis) *Festo* teste p. 261. 23. *Müll.* En-

nus apud *Varron.* 7. L. L. 71. *Müll.* Decem coclites, quæ montibus summis Rippæis fodere. *At cl. Vablen.* legit quis. *Pacuvius* apud *Charis.* 1. p. 70. *Putsch.* et apud *Priscian.* 13. p. 960. Ques sunt isti ignoti? nescio quis ignobilis. *Cato* apud *Servium* ad *Virg.* 1. *Æn.* 99. Si ques sunt populi. *At Jordan.* scripsit quis. — Ab hoc sunt *Dativi quis* et *quibus*: *Virg.* *ibid.* Quis ante ora patrum Trojæ sub mœnibus altis Contigit oppetere. *Id.* 1. *G.* 24. Diique deæque omnes, studium quibus arva tueri. — Pro *quis* scribitur etiam *quis* producta i, et facta synæresi. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 1. 2. (4). Mille sunt usus arborum, sine quis vita degi non possit. — Recantiores legunt *quis* etiam apud *Virg.* loc. paulo supra laudato, et apud *Horat.* 1. *Sat.* 1. 74. adde Quis humana sibi doleat natura negatis.

QUESCUMQUE, quicumque, in plur. num. a. *ques.* *Cato* apud *Charis.* 1. p. 70. et *Priscian.* 13. p. 960. *Putsch.* Quescumque Romæ regnavissent. — Ceterum V. QUICUMQUE.

QUESDAM, quidam, in plur. num. a. *ques.* *Accius* apud *Priscian.* 13. p. 960. *Putsch.* — Ceterum V. QUIDAM.

QUESTŪSUS, a, um. V. QUERIMONIOSUS.

QUESTUS, a, um, particip. V. QUEROR.

QUESTUS, ns, m. 4. (queror) lamentatio, querela, *μῆψις*, lamento, querela.

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim. *Accius* apud *Cic.* 2. *Tusc.* 14. 33. Quod ejulatu, questu, gemitu, fremitibus. Resonando mutum flebiles voces refert. *Cic.* *Quinct.* 30. 94. Qui questus, qui mæror dignus inveniri in calamitate tanta potest? *Tac.* 3. *Ann.* 36. Eain promptum, quod multorum intinuis questibus tegebatur. *Virg.* 9. *Æn.* 480. calum questibus implet. *Id.* 4. *ibid.* 553. Tantos illa suo rumpebat pectore questus. *Catull.* 64. 170. Fors etiam nostris invidit questibus aures. *Val. Flacc.* 2. 402. tali compellat Iasona questu. *Id.* 4. 117. tales evoluit pectore questus. *Ovid.* 9. *Met.* 370. tales effundit in aera questus. *Sil.* *It.* 16. 438. lacrimæ simul et questus ad sidera fusi. *Tac.* 1. *Ann.* 11. In questus, lacrimas, vota effundi. et *ibid.* 7. Lacrimas, gaudium, questus, adulationes miscebant. *Val. Flacc.* 7. 311. questu Superos, questuque fatigat Tartara. et 3. 639. magnoque implorat numina questu. *Phædr.* 4. 9. Questu vano clamitare. *Seneca Herc.* *Cl.* 1965. Questibus parcere. *Id.* *ibid.* 1887. Sedare questus. et *ibid.* 176. comprimere. et *Phænis.* 387. flebiles clere. ¶ 2. Speciatim est querela accusationi mixta. *Val. Flacc.* 5. 624. questuque Jovem testatur acerbo. et 1. 112. quos talibus amens Insequitur, solitosque nuvat Saturnia questus.

II.) Translate tribuitur brutis animalibus, ut *querela* II. 2. et *queror* II. 1. *Virg.* 4. *G.* 515. de *philomela*. mæstis late loca questibus implet.

QUI

QUI, quæ, quod, pronomen est A) Relativum, B) Interrogativum, et C) Indefinitum.

A) Qui, quæ, quod est pronomen relativum, notans rem aut personam paullo ante memoratam. — a) Ejus obliqui casus sunt Genit. cuius, Dat. cui, Accus. quem, quam, quod, Ablat. quo, qua, quo. In plurali Nominativ. habet qui, et quæ tam femin. quam neutrum: Genitivus est quorum mascul. et neut. et quarum femin.: Dativus et Ablat. quibus, et quæ: Accus. quos, quas, quæ. Hæc singula firmare exemplis, supervacaneum est, quum passim occurrant. — b) *Ἀρχαίως* vero Gen. quojus, Dat. quoi, quæ, quæi (V. QUOJUS et QUOI loco suo), Abl. quoi et qui: in plur. Dat. et Ablat. quois et quis (V. QUES). — c) In Ablativo sing. pro quo, quæ, adhibetur et qui, etiam addita cum præposit. *Virg.* 11. *Æn.* 822. Accam ex æqualibus unam, Quicum partiri curas. *Pier.* monet, in antiquis

plerisque exemplarib. quacum legi. *Ter.* *Eun.* 4. 6. 21. Quicum rea tibi est, peregrinus est. *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 104. Patera, qui Pterela potitare rex solitus est. V. QUI sub B. — d) Dicitur tamen etiam quocum. *Ter.* *Phorm.* 1. 3. 19. Si tibi res sit cum eo lenone, quocum mihi est. *Id.* *Eun.* 3. 5. 26. Essem una, quacum cupiebam. — e) Cum quo, et qua præpositio interdum præponitur. *Liv.* 4. 5. *extr.* Cum quibus nec in re publica honorum, nec in privata connubii societas est. *Id.* 7. 33. a med. Et cum quo forte contulit gradum, obtruncat. Adde *eumd.* 4. 24. V. CUM præpos. — f) Qui pro quomodo V. in dictione sequent. — g) Quicum pro quibuscum. *Plaut.* *Capt.* 5. 4. 5. Patriciis pueris aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur, quicum ludent. — h) Cui a poetis vel monosyllabum producitur, vel dissyllabum utraque correpta adhibetur. Produxit secundam *Paulin.* *Notan.* *carm.* 35. 347. Fas etenim, ut Judæa, cui suis hostia Christus. *Priscian.* 7. p. 741. *Putsch.* Cui quoque invenitur quidam dissyllabe protulissa per diæresim. ut *Albinus rerum Romanarum* 1. Ille cui ternis Capitollia celsa triumphis Sponte deum patuere, cui freta nulla repositos Abscondere sinus, non totæ mœnibus urbes. — i) Hoc pronomen quibusdam præpositionibus postponitur, ut in quocum apud *Cic.* 4. *Att.* 10., quibuscum apud *eumd.* *Brut.* 58. 210., quicum apud *eumd.* 7. *Verr.* 52. 136., quas contra apud *eumd.* *Vatin.* 7. 18., quem propter apud *eumd.* *Cæc.* 22. 54., quam circa apud *eumd.* 6. *Verr.* 48. 107., quem penes apud *Horat.* *Art. P.* 72., quem ultra apud *Cic.* 4. *Tusc.* 17. 38., quo de apud *eumd.* *Cæcin.* 19. 55., quos inter apud *eumd.* 5. *Verr.* 20. 50., qui pro apud *Plaut.* *Asin.* 2. 3. 14., quo in summo apud *Cic.* 6. *Verr.* 48. 107. — l) Interdum postponitur uni aut alteri verbo. *Cic.* 4. *Verr.* 18. 39. Quam diceret, jus esse certum Siculis, inter se quo jure certarent. et 5. *ibid.* 81. 188. Multos sæpe viros bonos cum aratoribus frumentum, in cellam quod sumi oporteret, aestimasse. — m) Quicum pro quibuscum apud *Fronten.* 1. ad *Amic.* 5. Ut non temere quemquam eorum, quicum mihi hospitii jura sunt, Montano meo anteponam. — Ceterum pronomen relativum qui, quæ, quod, notans rem aut personam paullo ante memoratam, est Gr. *ὅς, ἥ, ὅ, (It. il quale, la quale, che; Fr. qui, lequel, laquelle; Hisp. quien, el qual, la qual; Germ. welcher, welche, welcher, der, die, das; Angl. who, which, that).* — 1.) Generalim concordat cum uno præcedenti substantivo, ad quod refertur. *Livius Andronicus* apud *Festum* p. 181. 20. *Müll.* Sed qui sunt hi, qui ascendunt altum ocrim? *Id.* apud *Non.* p. 475. 10. *Merc.* Da mihi hæc opes, quas peto, quas precor. *Nævius* apud *Cic.* *Acad.* (2. pr.) 28. 89. Pestem abige a me, flammiferam hanc vim, quæ me excruciat. *Ennius* apud *Cic.* 7. *Fam.* 6. Qui ipsa sibi sapiens prodasse non quit, nequidquam sapit. *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 1. 6. Comœdial, quam modo acturi sumus, et argumentum et nomen vobis eloquar. *Id.* *Curc.* 4. 1. 6. Commonstrabo quo in quemque hominem facia invenietia loco. *Cic.* 5. *Fam.* 12. Quum scribas et aliquid agas eorum, quorum conuesti. h. e. quorum aliquid agere conuesti. *Liv.* 1. 29. Raptim, quibus quisque poterat etatis, quum larem ac penates tectaque, in quibus natus quisque educatusque esset, ralinquentes eirent. *Id.* 6. 26. Eventum senatus, quem videbitur, dabit. — *Ter.* *Heaut.* 1. 1. 35. Hæc quidem causa qua dñi tibi. pro quam dixi *Græco more per attractionem.* Sic *Horat.* 1. *Sat.* 6. 14. notante Judice quo nosti populo. — Interdum, si duo præcedunt substantiva, pron. qui ad remotius refertur minime vero ad proximum. *Cic.* 1. *Tusc.* 1. 3. Annis enim fere dc. post Romam conditam *Livius* fabulam dedit C. Claudio Cæci filio M. Tulliano cons. anno ante natum Ennium: qui (scil. *Livius*) fuit major nata, quam *Plautus* et *Nævius.* *Id.* 3. *Cat.* 5. 10. Est vero notum signum, imago avi tui, clarissimi viri. qui amavit unica patriam et cives suos: quum

quidem (scilicet imago) te a tanto scelere etiam muta revocare potuit. *Liv.* 21. 26. C. Atilium prætorum cum una legione Romana et v. millibus sociorum delectu novo a consule conscriptis auxilium ferre Manlio jubent: qui (scilicet C. Atilius) sine ullo certamine-Tanetum pervenit. — 2.º) Quum in oratione ponuntur duo substantiva diversi generis, relativum sæpe concordat cum sequenti, quod est in oratione præcipuum. *Ennius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 1. Est locus, Hesperiam quam mortales peribebant. *Cic.* 1. *Legg.* 7. 22. Animal fugax, quem vocamus hominem. *Id.* 7. *Ferr.* 55. 143. Carcer ille, qui est a crudelissimo tyranno Dionysio factus Syracusis, quæ lautumiae vocantur. *Sall.* *Cat.* 58. Est locus in carcere, quod Iulianum appellatur. *Id.* *Jug.* 21. Numidæ possedere ea loca, quæ proxime Carthagini Numidia appellatur. *Cic.* *Brut.* 33. 127. Exstat ejus peroratio, qui epilogus dicitur. *Id.* *Pis.* 24. 57. Justa gloria, qui est fructus virtutis honestissimus. *Id.* *Sezt.* 42. 91. Domicilia conjuncta, quas urbes dicimus. *Liv.* 4. 59. Aoxur fuit, quæ nunc Tarracina sunt. *Colum.* 12. *R. R.* 21. 3. Genus poenuli ejus, quæ est quarta pars cyathi. Adde *Cic.* 3. *Nat. D.* 11. 28., *Pis.* 39. 95., 6. *de republ.* 3., *Fat.* 1. et 13. *Fam.* 1. in fin.; et *Plin.* 2. *Hist. nat.* 16. 13. (68.); item quæ multa ex Livio congressit *Drakemborch.* ad 32. 30., et quæ ex aliis *Rhodium* in *Indice Scibon.* v. Quod vocant. Etiam apud Græcos hic loquendi modus invenitur. *Athenæus* l. 14. c. 21. sub fin. Πισταῖος μέγας, ἢ πῆσαν καλοῦσι. *Greterus* etiam *Luciani* et *Platonis* similia loca affert. — 3.º) Sæpe etiam concordat cum præcedenti. *Cic.* *Topic.* 7. 30. Forinæ, quas Græci σῆν appellat. *Id.* 2. *Off.* 5. 18. Cobibere motus animi turbatos, quos Græci πῆσιν nominant. *Varro* 2. *R. R.* 9. 15. Iponuntur his collaria, quæ vocantur mellum. *Liv.* 8. 23. Quod coloniam in Samnitium agro imposuerit, quam coloni eorum Fregellas appellant. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 61. Seidina omnia succo herbe, quæ sedum appellatur, medicare. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 25. 54. (116). Succus manat, quem opobalsamum vocant. *Id.* 18. *ibid.* 28. 68. (272). Sidere illo, quod Caniculam appellavimus. — 4.º) Nonnunquam cum voce, quæ subintelligitur. *Cic.* *Mil.* 4. 9. Si tempus est ullum jure hominis necandi, quæ multa sunt. h. e. quæ tempora. *Varro* 2. *R. R.* 6. 3. de asinis. Horum genera duo: unum feruio, quos vocant onagros. h. e. quos asinos. *Sall.* *Cat.* 18. Sed antea item conjuravere pauci contra rempubl., in quibus Cæcilia: de qua quam verissime potero, dicam. h. e. de qua conjuratione, ut innotet etiam *Diomed.* 2. p. 410. *Putsch.*, et anaphoram vocat. Alii leg. de quo: alii de qua re. *Id.* *ibid.* 59. Interea servitia repudiabat, cujus initio ad eum magna copie concurrebant. h. e. cujus servitii, vel cujus generis hominum, vel cujus rei. *Colum.* *Arbor.* 29. Arrondo servit, quos alii bulbos, alii oculos vocant. h. e. iis, quos. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 77. (197). Quæ al. Quam præcordia appellant, quia cordi prætenditur: quod Græci appellaverunt πῆσας. *Ennius* apud *Priscian.* 6. p. 712. *Putsch.* Arcus ubi adspicitur, mortilibus quæ perhibetur. h. e. Iris; de ea enim sermo est. *Varro* 3. *R. R.* 5. 1. Dicam de hoc ornithone, quod fructus causa faciunt. h. e. aviarium; id enim ornithon significat. — 5.º) Interdum refertur non ad verba præcedentia, sed ad sensum verborum. *Varro* 1. *R. R.* 1. 11. Hoc libro circumcisus rebus, quæ non arbitror pertinere ad agriculturam. et 2. *ibid.* 1. 4. Quum viverent homines ex iis rebus, quæ involata ultro ferret terra. *Sall.* *Jug.* 45. Abundantia earum rerum, quæ prima mortales ducunt. *Cic.* 2. *Fam.* 8. Cum Pompejo nullis in aliis, nisi de republica, sermonibus versatus sum: quæ nec possunt scribi, nec scribenda sunt. *Auct. B. Afr.* 78. a med. Cæsar alteram alam mittit, qui satagentibus occurrerent. *Cic.* *Senect.* 3. 7. Querelis, quæ homines deplorare solebant. *Id.* 16. *Fam.* 4. Illud, mi Tiro, te rogo, sumptui ne parcas ulla in re, quod ad valetudinem opus sit. et *Ter.* *Eun.* 2. 3. 10. Ut illum dii Deique senium perdant, qui

me hodie remoratus est. Ubi *Donat.* Nec mirens post senium additum qui, ideo quia declinationem ad intellectum retulit, ut alibi (*Eun. prol.* 32.) in *Eunuchum* suam. Adde *Liv.* 32. 29. — Similiter post pronomina possessiva. *Plaut.* *Asin.* 1. 3. 74. Tua ista culpa est, quæ discipulum semidoctum abs te amoves. *Cic.* 1. *Fam.* 9. 13. Illud quidem certe nostrum consilium jure laudandum est, qui meos cives servis armatis objici noluerim. — Sic neutrum quod in propositione, quæ aliis interseritur. *Cic.* *Senect.* 7. 21. Nec sepulcra legens vereor, quod ajunt, ne perdam in memoriam. *Liv.* 8. 36. Cornelius, quod manu, quod voce poterat, monstrabat, vexilla se suorum parmasque cernere equitum. — Denique interdum hoc pronomine ad plura præcedentia refertur. *Cic.* 1. *Tusc.* 17. 40. Persuadent mathematici, terram in medio mundo sitam-quasi puncti instar obtinere: eam porro naturam esse quatuor omnia gignentium corporum, ut etc. Quæ quum constant, perspicuum debet esse, animos, quum e corpore excesserint, sublime ferri. *Id.* *ibid.* 49. 117. Quæ quum ita sint, etc. et 2. *ibid.* 1. 5. Quam ob rem etc. — 6.º) Qui quum initio ponitur, est ille qui, cuius ille quale, chi, s, etc. *Phædr.* 1. 8. Qui pretium meriti ab improbis desiderat. *Cels.* 1. 8. Stomachum infirmum indicant pallor, inacies, etc. quæ in quo non sunt, is firmi stomachi est. le quali cose in chi non sono, colui etc. Plena locutio esset, in illo, in quo non sunt, is etc. *Cic.* *Rosc.* *Com.* 15. 45. Quod si facit, quæ impudentia est, eum ne testem improbabit, quem etc? stante la sfacciataggine, di cui è pieno. et *Dom.* 32. 84. Pater tuus si viveret, quæ severitate fuit, te profecto non viveres. come ei fu di molta severità. et *Ovid.* 2. *Pont.* 2. 21. Quæque tua est pietas in totum nomen Iuli, Te lædi, Quum quis læditur inde, putas. *Id.* *Heroid.* 17. 29. Quæ tua nequitia est, non bis contenta fuisset. *Id.* 5. *Met.* 373. Et tamen in celo (quæ jam patientia nostra est) Spernimur. *Quintil.* *declam.* 9. 21. Hoc si scisses, pater, cujus pietatis es, nemo te antecessisset. — Cum particula ne interrogationis. *Plaut.* *Mil. glor.* 1. 1. 9. m. Sed ubi Aristotrogus? art. hic est: stat propter virum fortem, etc. m. quem ego servavi in campis Gurgustidoniis? h. e. an ille, quem etc? *Ter.* *Andr.* 4. 4. 29. Quem ne ego heri vidi ad vos adferri vesperi? quello eh, che etc. *Plaut.* *Rud.* 1. 5. 13. Ad hoc famulum ad istunc modum non veniri solet. *Id.* quæ ne ejectæ e mari sumus ambæ, obsecro, unde nos hostias agere voluisti huc? h. e. an nos, quæ ejectæ etc. *Id.* *Truc.* 2. 6. 53. Penitet te, quant ancillæ sunt jam? qui ne etiam superadducas, quæ mihi comedint cibum? h. e. tu ne ille, qui etc? *Horat.* 1. *Sat.* 10. 21. o seri studiorum, qui ne putetis difficile et mirum, Rhodium quod Pitholeonti contigit? h. e. an vos estis illi, qui putatis etc? Adde *Catull.* 64. 180. et 183. — Et omisso ne. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 1. 25. Capio Bericle equidem, si illa vult. *Id.* quæ cupit? h. e. dubitas an illa velit, quæ maxime cupit? — 7.º) Qui ut qui, utpote qui, come colui etc. *Cic.* 5. *Att.* 9. Actio malum iter facere pedibus, qui incommodissime navigassemus. *Id.* *Quinct.* 3. 11. C. Quinctius sane ceterarum rerum paterfamilias et prudens et attentus, una in re paulo minus consideratus, qui societatem cum Sex. Nævio fecerit. *Virg.* 11. *Æn.* 218. Ipsum armis ipsumque jubent decernere ferro, qui regnum Italie et primos sibi poscat honores. *Plaut.* *Mil. glor.* 1. 1. 66. Ita ne ajebat tandem? an, quæ me ambæ obsecraverint, ut te hodie quasi pompam illac præterducerem? *Id.* *Bacch.* 1. 1. 58. Sum ne autem nihil, qui nequeam ingenio moderari meo? — Sequente Indicativo. *Cic.* 5. *Att.* 20. Ephesus ut venerim, nosti, qui etiam mihi gratulatus es illius diei celebritatem. *Ter.* *Phorm.* 3. 1. 7. Nos jam dudum hic te absentem incuamus, qui abieris. — 8.º) Jungitur cum primis et secundis personis. *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 217. Tum te andreas Sotiam esse dicere, qui ego sum? *Id.* *Epid.* 3. 1. 8. Quid illum ferre vis? qui, tibi cui divitiæ domi maxime sunt, is num-

quam nullum habes. — 9.º) Ex quo, ex quo tempore, da che. *Horat.* 3. *Od.* 3. 21. ex quo destituit deos Mercede pacta Laomedon, mihi castæque (Ilion) damnatam Minervæ. At Lachmannus conjecit ex qua. *Juvenal.* 10. 77. ex quo suffragia nulli Vendimus. Adde eund. 1. 81. — 10.º) Qui pro quæ. *Plaut.* *Asin.* 3. 1. 2. An ita tu es animata, ut qui expers matris imperisies? — Ceterum *Qui* in dictione sequent. — 11.º) Qui interdum redundat. *Plaut.* *Bacch.* 2. 3. 50. Aedon' me fuisse fuogum, ut qui illi credereim? — 12.º) Quod idem, quod ipsum, aut quod etiam. *Cic.* *Harusp. resp.* 7. 13. Quod idem in iudicio capitis durum atque iniquum est. — 13.º) Quod ponitur aliquando pro quicquid. *Cic.* *Dom.* 43. 111. Ornamentorum quod superfuit in fanis et communibus locis, tota e Græcia, sane frugaliter, domum suam deportavit. — 14.º) Item pro in quo. *Ter.* *Andr.* 4. 3. 23. Sed, si quid est, quod mea opera opus sit vobis. — 15.º) Item pro quantum. *Cic.* *Rosc.* *Am.* 42. 122. Ego in Chrysogono, quod ad me attinet, nihil ejusmodi suspicor. *Ter.* *Eun.* 2. 1. 8. Munus nostrum ornato verbis, quod poteris, et istum æmulum, quod poteris, ab ea pellito. — 16.º) Quod ad illud, omisso verbo pertinet vel attinet. *Cælius* ad *Cic.* 8. *Fam.* 1. Quod ad Cæsarem, crebri et non belli de eo rumores. — 17.º) Usurpatur etiam quod ut Accusativus communis, etsi aliqui dicant, præpos. propter subintelligi. *Ter.* *Heccyr.* 2. 3. 3. Nam (ita me ament dii) quod me accusat nunc vir, sum extra noxiam. *Plaut.* *Epid.* 3. 4. 20. Ut quod ego ad te venio, intelligas. *Id.* *Stich.* 1. 2. 70. Hoc est, quod ad vos venio, quodque esse ambas convintas volo. *Ter.* *Adelph.* 5. 3. 49. Quod illos ætas sat amet. h. e. quia in re. *Liv.* 5. 34. Alpes visæ insuperabiles, nulla dum via (quod continens memoria sit) superatas. Ita *Forcellinus*: at recentiores in plerisque rō quod interpretantur quia, quare.

B) Qui, quæ, quod, est etiam pronomine interrogativum et valet qualis, quale. — 1.º) In recta interrogatione, vel exclamations. *Ennius* apud *Priscian.* 10. p. 891. *Putsch.* O cives, quæ me fortuna ferocem contudit! *Id.* apud *Charis.* 1. p. 70. Illa dia nepos, quæ ærumnas tetulisti! *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 1. Qui me alter est audacior homo, aut qui me confidentior? *Id.* *Pers.* 4. 4. 88. Sed tamen, virgo, quæ patria tua est? *Id.* *Rud.* 3. 3. 4. Quæ illæ est oratio? *Ter.* *Heaut.* 5. 2. 20. Quæ istæ pravitas, quæve amentia est? *Id.* *Andr.* 1. 5. 5. Miseram me, quod verbum audio? *Id.* *Adelph.* 5. 6. 3. O qui vocare? *Id.* *Geta.* *Cic.* 1. *Divinat.* 25. 52. Xenophon Socraticus, qui vir et quantus! *Id.* 2. *Orat.* 8. 34. Qui enim cantus moderata oratione dulcior inveniri potest, quod carmen artificiosa conclusione aptius, qui actor imitanda, quam orator suscipienda veritate jucundior? *Id.* *Quinct.* 30. 94. Qui deus appellandus est? cujus hominis fides imploranda est? qui denique questus, qui meror dignus inveniri potest? *Id.* *Dom.* 28. 75. Adventus meus in urbem qui fuit? et *ibid.* 11. 27. Quod enim par amicitie consularis fuit unquam-conjunctus? *Id.* *pro leg. Manil.* 10. 28. Quod denique genus belli esse potest, in quo illum non exerceat fortuna reipublicæ? *Id.* 2. *Fin.* 21. 67. Nunc vero-suppeditabit nobis Atticus noster e thesauris suis quos et quantos! *Id.* *Rosc.* *Com.* 18. 56. Qua, malum, stultitia fuit Roscius, ut etc? *Id.* 3. *Att.* 20. Qui, malum, isti Pindenissæ? qui sunt? inquit. *Liv.* 3. 68. Quid tandem? res vestrae quo statu sunt? *Id.* *ibid.* 67. Qui hinc erit discordiarum? *Virg.* 1. *Æn.* 371. Quæ quibus anteforami? h. e. quæ prima, aut ultima pompa? Alii tamen aliter interpretantur: V. *Heyne.* *Phædr.* 1. 13. O qui tuarum, corve, pennarum est nitor! — Sunt qui putant quis ad substantiam referri, qui ad qualitatem: ex illo *Ter.* *Eun.* 5. 1. 7. m. Quis fuit igitur? *Ter.* iste Chærea, m. Qui Chærea? *Ter.* ille ephesus, etc. Hoc tamen non semper servatur. *Hec Forcellinus.* — 2.º) In obliqua interrogatione. *Plaut.* *Trin.* 4. 2. 7. Quem ego, qui sit homo, nescio. *Id.* *Capit.* 2. 1. 51. At-

que ut qui fueris et qui nunc sis, meminisse ut memnaris. *Ter. Andr.* 5. 2. 14. Nescio qui senes modo vanit. *Id. Eun.* 2. 3. 16. Nunc, Permeno, te ostendes qui vir sis. *Cic. Mur.* 15. 32. Si diligenter, quid Mithridates potuerit, et qui vir fuerit, considerabis. *Id. 1. Fam.* 7. 10. Quod scribis te velle scire, qui sis rai publicæ status, etc. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 6. 20. Te non novimus; nescimus qui sis. *Varro 1. R. R.* 69. 2. Quem qui esset, eniadvterere in turba non potuit. *Virg. 9. Æn.* 722. Pandarus, ut fuso germanum corpore cernit, Et quo sit fortuna loco, qui casus egat res, etc. *Id. 1. G.* 3. quæ cura boum, qui cultus habendo Sit pecori, illic canere incipiem. *Phædr.* 5. 7. Is forte ludis (non setis mamini quibus) concidit casu gravi.

C) Qui, quæ, quod est demum pronomen indefinitum, præsertim post particulas *si, ne, num*, et est forte aliquis, *It. alcuno o alcuna cosa per avventura o per caso*. *Afranius* apud *Festum* p. 182. 10. *Müll.* Sic est orator, si qui oritur. *Cic. Cæcin.* 3. 8. Ac si qui mihi iudex recuperatorve dicat, etc. *Id. ibid.* 13. 37. Alia (actio) si quæ forte est, quæ nos fugerit, dic quæ sit. *Id. 3. Fam.* 8. 6. Quod si qui me astutiorum fingit, quid potest esse callidius, quam etc. *Id. 1. ibid.* 4. Si quæ conebuntur agere, satis mihi provisum est, ut ne etc. *Plin.* 4. *Ep.* 14. *ad fin.* Sive epigrammata, sive idyllia, sive eclogas, sive quod aliud vocare malueris. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 36. Intro abite atque hæc celerate, ne mora quæ sit, coquus quum veniat. *Pacuvius* apud *Non.* p. 246. 3. *Merc.* Custodie istunc vos, ne vim qui attulit, neve attiget. *Lucret.* 5. 1209. Ne quæ forte deum nobis immensa potestas sit. *Cic. 7. Att.* 10. Subito consilium cepi, ut, antequam luceret, exirem; ne qui conventus fieret, aut sermo. *Id. 11. Fam.* 12. Sed tamen providendum, ne quæ iusta querela esse possit. *Varro 3. R. R.* 7. 3. Neve quæ serpens, aliudve quod (alii leg. quid) animal introhe queat. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 9. Nam que advenienti ægritudine objecta sit? *Cic. 1. Orat.* 9. 37. Num quod eloquentiæ vestigium apparet? *Cæcilius* apud *Non.* p. 514. 8. *Merc.* Nisi quidem qui se malit pugnis pessumdari.

QUI, Ablativus omnis generis, qui apud veteres usu venit, pro *quo*, est adverbium. A) Interrogativum. et B) Relativum.

A) Qui adverbium interrogativum. ¶ 1. Est quomodo? qua ratione? *come?* πῶς; — a) In recta interrogatione. *Plaut. Merc.* 2. 3. 60. *DE.* Vidi: verum non ex usu nostro est. *CA.* qui vero? *DE.* quia etc. *Pers.* 1. 56. Qui pote? *h. e.* quomodo fieri potest? *Plaut. Bacch.* 1. 1. 19. Qui, amabo? *Id. ibid.* 2. 2. 13. Qui scire possum? et *ibid.* 4. 31. Qui in mentem venit tibi istuc facinus facere tam malum? *Ter. Andr.* 1. 1. 123. Ne hæc quidem satis vehemens causa ad oburgandum. *so.* Qui, cedo? *Id. Adelp.* 2. 2. 7. Qui potui melius? *Cic. 1. Nat. D.* 10. 25. Deum, nisi sempiternum, intelligere qui possumus? et *ibid.* 30. 81. Qui potest esse in ejusmodi trunco sapientia? *Id. 2. Fin.* 4. 12. Qui fit, ut ego nesciam, sciant omnes? *Liv.* 28. 49. Qui ego minus in Africam trajicerem? *Horat.* 2. *Sat.* 2. 18. unde putas eut Qui partum? — Est etiam *cur?* quare? *perchè?* *Ter. Andr.* 5. 4. 50. *PAM.* Davo istuc dedam negotii, si, non potest. *PAM.* qui? si, quia habet illud etc. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 45. qui non? *perchè?* no? — Qui dum? quare? cur igitur? *Ter. Eun.* 2. 2. 41. *GNA.* Numquidnam hic, quod nolis, vides? *PAM.* te. *GNA.* credo: at num quid aliud? *PAM.* qui dum? *GNA.* quia tristis es. Adde *Hecyr.* 3. 1. 39.; et *Plaut. Men.* 3. 1. 51. etc. — b) In oblique Interrogatione. *Plaut. Amph.* 2. 2. 133. Nimis demoror, qui illæc me donatum esse aurea patera sciat. *Ter. Phorm.* 5. 6. 15. Qui istuc credam ita ease, mihi dici velim. *Id. Hecyr.* 2. 3. 6. Nec, qui hoc mihi eveniat, scio. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 63. Qui maior servo, qui liberior sit avarus, Non video. Adde *Liv.* 42. 50. ¶ 2. Ponitur etiam pro *quantum*, quod est Genitivus pretii. *Plaut. Pers.* 4. 4. 41. Indica, minimo daturus qui sis, qui duci queat.

et *ibid.* 100. Qui datur, tantum indica. *Id. fragm.* apud *Festum* p. 306. 13. *Müll.*, et *Men.* 3. 3. 25. Præco ibi adsit cum corona, quique liceat, veneat. ¶ 3. Et pro *utinam*, ut *Græcum* πῶς; sic enim recentiores philologi putant. *Ennius* apud *Non.* p. 342. 14. *Merc.* Qui illum di demque magno mactessint malo! *Plaut. Men.* 5. 5. 31. Qui te Juppiter, dique omnes, percontator, perduint. *Cic. 4. Att.* 7. De Apollonio quod scribis, qui illi dii irati, homini Græco, qui conturbare quidem putat sibi licere. *Ter. Phorm.* 1. 2. 72. Est parasitus quidam Phormio, homo confidens: qui illum dii omnes perduint. Nonnulli, ait *Forcellinus*, qui his locis interpretantur, ut, vel *utinam*. Fortasse non absurde ellipsis quis esse putet, ut scilicet commotus ira incipiat quidem recte constructione qui, sed præpediente affectu abruptat sermonem, subiectaque quod ira suggerit, execrationem et dices.

B) Qui relativum. ¶ 1. Ponitur pro *quo*, *qua*, *quæ* re. *Ennius* apud *Non.* p. 474. 30. Date ferum, qui me anima privem. *Plaut. Curc.* 4. 2. 9. Quibus qui nihil est nisi una lingua, qui abjurant si quid creditum sit. *Id. Capt.* 1. 1. 33. Homines captivos commercatur, si queat aliquem invenire, suum qui mutet illum. Adde *eumd.* *ibid.* 3. 4. 24. et 4. 2. 48. *Cic. 13. Att.* 23. Magis enim doleo me non habere qui tradam, quam qui utar. *Nepos Arist.* 3. In tanta paupertate decessit, ut qui efferretur, vix reliquerit. — Etiam præcedente plurali num. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 26. Mihi æquum est purpuram atque aurum dari, ancillas, pedisequos, vehicula, qui rehar. *Ter. Andr.* 3. 2. 31. Multa concurrunt simul, qui conjecturam hanc nunc facio. ¶ 2. Item pro *ut*, æque ac *Græcum* ὅπως. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 30. Censent talentum magnum exorari potesse ab istoc sene, ut det qui fiamus liberi? *Id. Pseud.* 1. 1. 86. *CA.* Restim volo mihi emere. *es.* quamobrem? *CA.* qui me faciam pensilem. *Id. Rud.* prol. 9. Juppiter nos per gentes hic alium alia disparat, Hominum qui facta, mores, pietatem et fidem Noscamus. *Ter. Andr.* 2. 1. 34. Invenite, effucite, qui detur tibi: ego id agam, mihi qui ne detur.

QUIA, conjunctio. Secundam syllabam in *quia* curripuit semper *Virgil.*, at produxerunt *Phædr.* 1. 5. Ego primam tollo, nominor quia leo. et *Auson. Profess.* 8. 7. sed quia nostro docuere in ævo. *Terentian.* vero ex pravo sonorum temporum more vocem hanc unica syllaba pronunciat, seu in unam contrahit, p. 2405. *Putsch.* Quia multas ita conjungi natura recusat. et p. 2409. Neo modo quia verbo finem iacit unde, putato Sic cecidisse, etc. et alibi sæpissime. — Quia est conjunctio causalis, quæ significat ob eam causam, ea da causa, quod, ἐπεὶ, ὅτι (It. *perchè?*; Fr. *parce que*, *puisque?*; Hisp. *porque*, *pues que*, *ya que?*; Germ. *weil?*; Angl. *because?*). — 1.) Generativum. *Cic. 6. Ferr.* 53. 119. Urbs, quæ quia postrema ædificata est, Neapolis nominatur. *Id. 5. Tusc.* 33. 95. Voluptatem ipsam per se, quia voluptas sit, optandam putat. *Id. 13. Fam.* 70. Quia non est obscura tua in me benevolentia, sic fit, ut etc. *Ter. Heaut.* 3. 1. 99. An eo fit, quia in re nostra aut gaudio sumus præpediti nimio, aut ægritudine? *Id. Hecyr.* 2. 1. 21. Ideo, quia, ut vos mihi domi eritis, proinde ego ero fama foris. *Plaut. Truc.* 2. 2. 34. Quia fores nostras eusa es accedere, quiaque istas buccas etc. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 50. nil mi officit, inquam, Ditiur hic, eut est quia doctior. *Id. 4. Od.* 13. 10. refugit, te quia luridi Dentes, te quia rugæ Turpant et capitis nives. — 2.) Quia enim pleonasmus est apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 34. Qui tibi nunc istuc in mentem venit? *so.* quia enim vero advenimus. Adde *eumd.* *Capt.* 4. 2. 104.; *Ter. Heaut.* 1. 2. 14.; et *Turpilius* apud *Non.* p. 2. 32. *Merc.* — 3.) Quia nam et quianam pro quare? et cur? *perchè?* mai? Positum apud antiquos, ut *Nævium* in carmine Punici belli: Summe deum regnator, quianam genuisti? Et in *Satyræ*: quianam Saturnium populum pepulisti? Et *Romani* in libro septimo: quianam dictis nostris sententia fleta est? Hæc *Festus* p. 257. 27. *Müll.*

Rursus Ennius apud *Serv.* ad *Virg.* 10. *Æn.* 6. quianem legiones credimur ferro? *Plaut. Truc.* 1. 2. 34. Nimis otiosum arbitror hominam asse te. vi. quianam arbitrare? *Virg. loc. cit.* Cælicæ magni quianam sententia vobis Versa retro? Adde *eumd.* 5. *ibid.* 13. et V. *OLLUS.* — 4.) Quiane? an quia? forse perchè? *Plaut. Pers.* 5. 2. 69. do. tu nunc me irrides? *It.* quiane te voco, bene ut tibi sit? *Virg. 4. Æn.* 538. quiane auxilio juvat ante levatos? Adde *Stat.* 10. *Theb.* 592. — 5.) Quia pro quod, vel loco infinitivi, quod sequi debebat. *Plaut. Cist.* 1. 1. 103. Mater Irata est mihi, quia non redierim domum. *Pallad.* 3. *R. R.* 13. in fin. Hinc autem noveris, quia palmas, quod extra ligaturam pendens habuerit, fructu induet.

QUIANAM? V. vocem præced. 3.

QUIANET? V. vocem præced. 4.

QUIAPROPTER, adverb. idem ac *quapropter*. *Lælius* apud *Cic. Mil.* in *Class. Auct. T.* 2. p. 106. edit. ab A. *Maio* Quia propter nec tanta dis immortalibus gratia haberi potest. *Vet. Scholiast.* ad *Cic. Arch.* *ibid.* p. 239. Quia propter ultitur deprecatione, ne minus civilliter loqui existimetur. *Consule eumd. A. Matum ibid.* p. 387. col. 1.

QUICQUAM. V. QUISQUAM.

QUICQUE. V. QUISQUE.

QUICQUID. V. QUISQUID.

QUICUM. V. QUI pronomen sub A. c.

QUICUMQUE, quæcumque, quodcumque pronomen. *Quæcumque* plur. pro *quicquam*. V. loco suo. — De tmesi V. infra sub 1. b. — Quicumque est idem ac quisquis, quivis, omnis qui, ὅστις (It. *chiunque*, *qualunque?*; Fr. *quel qu'il soit*, *quelconque?*; Hisp. *qualquier*, *qualquiera?*; Germ. *wer*, *was* nur immer, *jeder welcher*, *jede welche*, *jedes welches*, *alles was?*; Angl. *who-soever*, *whoever*, *whatsoever?*). ¶ 1. Stricto sensu. — a) Universum. *Cic. 10. Fam.* 31. circa med. Quicumque is est, ei me profiteor inimicum. *Id. 1. ad Q. Fr.* 2. 2. Quoscumque de te queri auidi, quæcumque potui ratione placari. *Id. 2. Orat.* 11. 45. Non omnia, quæcumque loquimur, ad eum sunt revocanda. *Sic Id.* 2. *ibid.* 2. 5. Omnia, quæcumque in bannium disputationem cadere possunt, bene sunt et dicenda, qui etc. et *Liv.* 30. 31. Omnia, quæcumque agimus, etc. *Cæc.* 1. B. G. 31. *ad fin.* Fortunam, quæcumque accidat, speriantur. *Val. Flacc.* 3. 684. quæcumque virum perquirere silvis. *Nepos Datam.* 10. Ut quodcumque vellet, liceret impune facere. *Propert.* 1. 8. 34. Et quodcumque modo maluit esse mea. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 130. sanus ab illis, Perniciem quæcumque ferunt. *Id. 3. Od.* 3. 53. Quicumque mundo terminus obstitit, Hunc tangat arvis. *Id. Epod.* 15. 17. Et tu, quicumque es felicior etc. *Ovid.* 9. *Met.* 312. Et, Quæcumque es, ait, dominæ gratiare. et 14. *ibid.* 378. Et, quæcumque es, ait, non sum tuus; altera captum Me tenat. *Dig.* 32. 1. 78. pr. Argentum omne et suppellectilem, quodcumque habeo. — b) Quodcumque interdum augendi gratie ponitur, et magnum aliquid notat. *Propert.* 4. 1. 1. Hoc quodcumque vides, hospes, qua mexima Roma est, Ante Phrygem Æneam collis et herba fuit. *Virg. 1. Æn.* 82. Tu mihi quodcumque hoc regni, tu sceptrum Jovemque Concilias (*Servius* minuendi causa dictum putat.) *Stat.* 11. *Theb.* 80. Nec pretium defurme moræ, cassique labores: Hoc quodcumque madent campi, quod sanguine fumant Stagnum, quod innumero Lethæa examina gaudet Ripe, mæx vires, mæx leta insignia. — c) Cum Genitivo pro quantuscumque. *Pompej. ad Marcell.* et *Lentul.* post *ep.* 12. 1. 8. *ad Att.* Ut quodcumque militum contrahere poteritis, contrahatis. *Phædr.* 5. 6. Eja, in commune, quodcumque est iucuri. — d) Cum Coniunctivo. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 75. tibi di, quæcumque preceris, Commodo dant. et *ibid.* v. 11. et alter (*puer*) Sublegit quodcumque jaceret inutile quodque Posset conantes offendere. — e) Sæpe, interjecto verbo, dividitur. *Ter. Andr.* 1. 1. 35. Facile omnes perferre, cum quibus erat cumque mis. *Id. ibid.* 1. 5. 28. Quæ meo cumque animo luctum est fe-

cere. Cic. 3. Orat. 16. 60. Quam se cumque in partem dedisset. Id. 4. Fin. 25. 69. Quid erit cumque visum, ages. (Adde 2. Divinat. 2. 7). Plaut. Pers. 2. 28. Cui male dico? so. cui pol cumque occasio est. Virg. 12. Aen. 61. Qui te cumque maneant isto certamine casus. Lucret. 4. 868. Humor item discedit in omnia quæ loca cumque Poscuat humorem. Sall. Cat. 52. 10. Kritz. Nunc vero non id agitur, quantum aut quam magnificum imperium populi Romani sit, sed cujus hæc cumque modi videntur, nostra, an etc. Horat. 1. Od. 9. 14. Quem fors dierum cumque dabit, lucro Appone. Adde Martial. 2. 61; Gell. præf. init. etc. Lucret. inter dum plures voces interjicit, ut 2. 404. At contra quæ amara atque aspera cumque videntur, hæc magis hamatis inter se nexa teneri. et 5. 1131. Invidia quoniam, ceu fulmine, summa vaporant. Plerumque, et quæ sunt aliis magis edita cumque. — Quicumque quadrisyllabum. Seneca Troad. 851. Quolibet tristis miseris procella Mitat et donet cuicumque terræ. — f) Notandum et vis additum a Seneca 3. Quæst. nat. 25. 2. Quamcumque vis rem expendit. ¶ 2. Latiori sensu est qualiscumque. Cic. Orat. 30. 106. Easque nos primi, quicumque eramus, et quantulumcumque dicebamus, ad hujus generis studia convertimus. Id. Rabir. Post. 8. 21. Quæcumque mens illa fuit, Gabinii fuit. Liv. 45. 23. Qui de quacumque causa tam aspernati nostra auxilia estis, quæcumque ne sit stata la cagione. Similiter locutus est Plin. 8. Hist. nat. 32. 50. (113). ¶ 3. Item quicumque absolute pro omnis, ogni. Cic. 2. Fam. 19. extr. Quamobrem, quæcumque a me ornamenta in te proficiscuntur, ut omnes intelligent, a me habitam esse rationem tuæ dignitatis. Id. 2. Cat. 5. 11. Quæ sanari poterunt, quacumque ratione sanabo. Id. 12. Att. 29. Si quid erit, magnū est adjumentum; sin minus, quæcumque ratione contendamus. Hæc Manut. ad 2. Fam. in fin., quibus addit 1. Orat. 3. 9., 3. Att. 21. et 1. Tusc. 1.; et Virg. 3. Aen. non indicato versu: quæ tamen vereor, ut nos cogant, ut a prima bujus vocis significatione discedamus, quom facile sit in omnibus verbum possum, aut aliud simile per ellipsin subintelligere. Hæc Forcellinus: recentiores vero de significatione minime dubitant, et addunt multa, ut Sall. Jug. 103. Agendarum rerum et quocumque modo belli componendi licentiam ipsis permittit. Sic Horat. 1. Ep. 1. 65. rein facias, rem, Si possis, recte, si non, quocumque modo rem. Ovid. 15. Met. 411. Id quoque, quod ventis animal nutritur et aura, Protinus assimulat tactu quocumque colores. Sueton. Claud. 33. Cibi vique quocumque et tempore et loco appetentissimus. Plin. 26. Hist. nat. 14. 87. (147). Quibuscumque uceribus prodest.

QUID. V. QUIS.

QUIDAM, quædam, quoddam et quiddam, est idem atque certus aliquis, unus; et præcipue post adjectiva, vocabulorum itemque metaphora lenit significationem ac vim, ὁ δὲ τις (It. un certo, uno; Fr. un certain, quelque, quelqu'un; Hisp. un cierto, alguno; Germ. ein gewisser, einer, eine, eines, jemand, etwas; Angl. a certain one, one). — a) Generatim. Cic. Cluent. 63. 177. Quidam ex advocatis, homo et bonoribus populi ornatus et summa virtute præditus, intelligere se diit, etc. Id. 14. Fam. 21. Quidam de collegis nostris. Cæs. 7. B. G. 25. Quidam ante portam oppidi Gallus piceis glabris in ignem projiciebat. Horat. 1. Sat. 2. 31. Quidam notus homo. et ibid. 9. 3. Accurrit quidam notus mihi nomine tantum. et ibid. 3. 21. heus tu, Quidam ait, ignoras te, an etc. Cic. 2. Orat. 3. 10. Pudore a dicendo et immoderate ingenua quadam refugisti. et ibid. 74. 298. Crassi responsum excellentis cujusdam est ingenuit ac singularis. et 1. ibid. 60. 254. Adstrictus certa quadam numerorum moderatione. et 3. ibid. 12. 44. Quom sit quædam certa vox Romani generis urbisque propria. Id. 5. Fin. 2. 4. Scis, me quendam tempora Metapontum venisse tecum. Horat. 1. Sat. 10. 7. Ergo non satis est risu ducere rictum Auditoris: et est quædam tamen

bic quoque virtus. Ovid. 1. Met. 403. natraque mitior illis Contigit, ut quadam, sic non mani festa, videri Forma potest hominis; sed uti de marmore capto Non exacta satis rudibusque simillima signis. Justin. 7. 4. 1. Quom Græciam veluti tempestas quædam occupasset. Id. 36. 3. 2. Est namque vallis, quæ continuis montibus velut muro quædam ad instar castrorum clauditur. — b) In distributionibus aut repetitur, aut similia subiiciuntur. Cic. Topic. 21. 79. Quibusdam quæstionibus alios, quibusdam alios esse aptiores locos. Liv. 45. 10. Excesserunt urbe quidam, alii mortem sibi consciverunt. Colum. 12. R. R. 19. 1. Quidam quartam partem, nonnulli tertiam decoquant. Cic. 1. Nat. D. 24. 66. Corpuscula quædam lævia, alia aspera, rotunda alia, partim angulata, curvata quædam. Sic Justin. 38. 4. 11. Assidue per omnes annos pro libertate alios, quosdam etiam pro vice imperii bellis continuis perseverasse. — c) Cum Genit. Tac. 1. Ann. 49. Quidam bonorum cæsi, postquam pessimi quoque arma rapuerant. — Quiddam cum Genit., V. in fin. — d) Cum nominibus numeralibus, V. in ALIQUIS.

Homonym. Inter quidam et aliquis hoc interest, quod quidam dicitur de re aut persona certa et definita: aliquis de indefinita et incerta: ut si dicam, est quidam qui me amat, designo unum certum amantem mei: si dicam, est aliquis qui me amat, illud significo, esse nonnullos, qui me amant, non designando, quinam ii sint. Interdum tamen promiscue usurpantur. Cic. 2. Orat. 10. 40. Hesterno sermone remigem aliquem, aut bajulum, nobis oratorem descriperas, inopem quendam humanitatis atque inurbanum. — Quoddam et quiddam differunt, ut quod et quid: nempe illud adjectivum est, hoc substantivum. Cic. 1. Invent. 2. 2. Nam fuit quoddam tempus, quom in agris homines vagabantur. Id. 3. Legg. 10. 23. Fateor in ista ipsa potestate inesse quiddam mali. Id. 1. Acad. (post.) 9. 33. Ut in his quiddam divinum esse diceret.

QUIDEM, adverb. certe, profecto, sane, μὲν, γὰρ (It. certamente, di vero, per verità, in vero, bensì; Fr. il est vrai, à la vérité, je l'avoue, sans doute, assurément; Hisp. en verdad, sin duda, asegurdamente, ciertamente; Germ. zwar, nämlich; Angl. indeed, truly, in truth, certainly, assuredly). ¶ 1. Generatim. — a) Absolute, h. e. sine aliis particulis. Cæs. 1. B. C. 40. Sibi quidem persuaderi, eum neque suam, neque populi R. gratiam repudiaturum. Cic. 2. Att. 19. Tantum doleo, ac mirifice quidem. Plaut. Stich. 1. 1. 10. Salvene, amabo? vi. spero quidem et volo. Cic. 2. Divinat. 44. 93. In his locis, quæ nos incolimus, post solstitium Canicula oritur, et quidem aliquot diebus: apud Troglodytas ante solstitium. Id. 11. Phil. 4. 9. Cruciatu est a Dolabella Trebonius: et quidem a Carthaginiensibus Regulus. e si veramente. Id. 2. ibid. 17. 43. Duo millia iugerum assignasti, et quidem immunia. Id. 3. ad Q. fr. 1. 3. Nam mihi uno die tres (tuæ litteræ) sunt redditæ, et quidem, ut videbantur, eodem abs te datæ tempore. Id. 14. Att. 11. Modo venit Octavius et quidem in proximam villam Philippi. Id. 9. Att. 26. Epulamur una non modo non contra legem, si ulla nunc lex est, sed etiam intra legem, et quidem aliquanto. — b) Post ne interjecto verbo, vehementius negat. Cæs. 1. B. G. 38. Ne obsidibus quidem datis pacem redimere potuisse. nē meno. V. Nē. — c) Sequente sed, sed tamen, sed etiam, sed non, etc. Cic. Fat. 2. Oratorias exercitationes non tu quidem reliquisti, sed certe philosophiam illis anteposuiti. Id. 6. Fam. 2. Misera est illa quidem consolatio, sed tamen necessaria. Id. 1. ad Brut. 3. ad fin. Consules duos, bonos quidem, sed damnatos bonos, amissimus. da bene si, ma etc. Cic. 6. 9. 26. Repente non reum quidem, sed etiam damnatum, immo victum intuebantur. Ovid. 15. Met. 73. primus quoque talibus ora Docta quidem solvit, sed non et credita, verbis. Justin. 5. 1. 8. Et erat hic quidem titulus cum Græcis cnaundi: re autem vara timebat, ne etc. Curt.

5. 4. 23. Et cetera quidem haud ægre præterit: ceterum-ingens vorago-iter ruperat. Id. 3. 8. 7. Itaque Græcis nunciare jubet, ipsum quidem benevolentiam illorum gratias agere, ceterum, si rastro ire pergat, baud dubie regnum hostibus traditurum. — d) Jungitur cum aliis particulis affirmativis. Cic. 1. Nat. D. 21. 57. Nisi tu aliquid dixisses, nihil sane ex me quidem audire potuisses. Id. 6. Att. 5. Nunc quidem profecto Romæ es. Plaut. Asin. 3. 1. 39. Te quidem edepol nihil est impudentius. Id. Rud. 5. 2. 13. Hoc quidem pol e rubigine factum est. et ibid. 5. 3. 12. Benigne facis. L. A. immo tu quidem hercle vero. Lucret. 5. 899. Flamma quidem vero, etc. — Præsertim cum certe: et in principio si ponatur, quidem subiicitur; si post aliquod verbum (quod frequentius est), præponitur. V. CERTÉ. Cic. 1. Tusc. 29. 70. Ubi ubi sit animus, certe quidem in te est. Id. 4. Verr. 74. 183. Hoc quidem certe manifestum erit. — Et interposito verbo. Id. 6. Att. 3. ante med. De quo ipso nihil cupide agemus: sine tuo quidem consilio certe nihil. Id. Prov. cons. 17. 41. Quam sapienter, non disputo: constanter quidem et fortiter certe. Id. Brut. 3. 13. Volui id quidem efficere certe. ¶ 2. Habet præterea varios usus, servata semper affirmandi vi. Nam interdum ponitur pro autem, aut vero. Cic. Marcell. 9. 29. Vagabitur modo nomen tuum longe atque late: sedem quidem stabilem non habebit. Alii omitt. quidem. Nepos Con. 2. Hunc adversus Pharnabazum habitus est imperator: re quidem vera exercitui præfuit Conon. Id. Hannib. 2. sub fin. Quare si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me cetabis: quom quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris. ¶ 3. Item pro saltem. Cic. 9. Att. 2. circa med. Non viden causam, cur ita sit, hoc quidem tempore. Plaut. Stich. 3. 2. 26. Unum quidem hercle certe promitto tibi: Lubens accipiam certo. ¶ 4. Pro etiam. Plaut. Bacch. 1. 2. 3. Ita me di ament, ut Lycurgus mihi quidem videtur posse hic ad nequitiam adducier. Ter. Hecyr. 1. 2. 119. PA. Pergam quo coepi hoc iter. PH. Et quidem ego: nam constitui cum quodam hospite me esse illum conventuram. Colum. 1. R. R. 1. 10. Nam quidem Diophanes Bitynius Uticensis totum Dionysium, per multa diffusum volumina, sex epitomis circumscripsit. ¶ 5. Ut Græcorum μὲν, ita quidem distributioni servit et connectendo sermoni. Cic. 8. Att. 11. Atque hoc nostra gravior est causa, quam illorum, quod illi quidem alterum inveniunt, nos utrumque. Id. 4. Acad. (2. pr.) 5. 13. P. Crassum et P. Scævolam ajunt Ti. Graccho auctores legum fuisse: alterum quidem, ut videmus, palam; alterum, ut suspicantur, obscurius. Id. 1. Tusc. 22. 51. Dicaearchos quidem et Aristæus nullum omnino animum esse dixerunt. ¶ 6. Habet et alios usus, qui quom vix designari possint, lectione tamen multa deprehendi possunt. Nepos Att. 11. Non Dorentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrit: qui quidem Servilium Bruti matrem, non minus post mortem ejus, quam Dorentem coluerit. come colui che etc. Hic habet vim τοῦ nam. et ibid. 14. Quod nos quidem jucundissimum arbitramur. il che io, quanto a me, etc. Id. Cat. 2. Neque hoc per senatum efflicere potuit: quom quidem Scipin in civitate principatum obtineret. ancorchè. Virg. 2. G. 124. ubi aera vincere summum Arboris baud ullæ Jacta potuere sagittæ: Et gens illa quidem sumptis non tarda pharetris. e pure certamente. Plura observari poterunt, præsertim apud comicos, in sermone familiari.

QUIDNAM. V. QUISNAM.

QUIDNI et

QUIDNISI. V. QUIS, quid.

QUI DUM? V. QUI adverb.

QUIQUID. V. QUISQUIS.

QUIRO, es, ōvi, etum, era, n. 2. riposare, in quiete sum, unde quiesco inchoativum derivat. Pompej. Comment. art. Donat. sect. 20. Majores dicebant quien et seneo et aneo. Sed verba ipsa subleata sunt de usu, at remanserunt partes

aliquæ de forma inchoativa, partes aliquæ de forma perfecta. Quod ergo dicimus *quievi*, *senxi*, totum hoc de perfecta est; qui dicimus *quiesco*, *senesco*, partes sunt inchoativæ.

QUIES, æi. *V. voc. seq. sub A. init.*

QUIES, ætis, est *A)* Substantivum; et *B)* Adjectivum.

A) Substantivum *quies*, ætis, f. 5. Vetustissimi *quies*, ei, declinarunt, teste *Priscian.* 6. p. 703. *Putsch.* unde *requies*. *Afran. ibid.* Sollicito corde corpus non potitur nunc *quie*. *Nævius ibid.* Suavi *quie*. — *Quies* est *requies*, cessatio, vacatio, otium, remissio, laxamentum, *ῥῆυξις*, *παύσις* (It. *quiete*, *riposo*; Fr. *repos*, *cessation d'affaires ou de peine*; Hisp. *reposo*, *descanso*, *quietud*, *intermission al trabajo*; Germ. d. *Ruhe*; Angl. *rest*, *repose*, *ease*, *quiet*, *peacefulness*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim est cessatio, vacatio ab opere, labore, molestiis, etc. *Cic.* 1. *Orat.* 1. 2. Qui locus quietis et tranquillitatis plenissimus fore videbatur, in eo maximæ moles molestiarum et turbulentissime tempestates existerunt. *Id. Deiot.* 13. 38. Omnem tranquillitatem et quietem senectutis acceptam refert clementiæ tuæ. *Id. Cæl.* 17. 39. Quem non *quies*, non remissio delectarent. *Id. 4. Cat.* 4. 7. Mors laborum ac miseriarum *quies* est. *Sall. Jug.* 70. Vulgus *quieti* et otio adversum. *Plin. Paneg.* 79. a *med.* Labores otio et *quiete* recreare. *Sall. Jug.* 108. Multi, vulgo acceptis, oque fugere posse, neque *quietem* pati. *Lucret.* 4. 846. fessum corpus mandare *quieti*. *Cæs.* 2. *B. C.* 14. Ex diutino labore *quieti* se dare. et 5. *B. G.* 39. in *fin.* Ne nocturnum quidem sibi tempus ad *quietem* relinquebat. et 7. *ibid.* 41. Tribus horis noctis exercitui ad *quietem* datis. et 6. *ibid.* 26. *Quietem* capere. *Sueton. Tib.* 15. Totum se ad *quietem* conferre. *Horat. carm. sæc.* 46. Di, senectuti placida (date *quietem*). *Id. Epod.* 17. 65. Optat *quietem* Pelopis inlidi pater. *Cels.* 3. 2. Omnium optima sunt *quies* et abstinentia. *Iustin.* 2. 13. 11. Quotidiano labori (neque enim ulla est metuentibus *quies*) etiam famies accesserat. — In plur. num. *Cic.* 1. *Off.* 29. 102. Ludo et joco uti licet, sicut somno et *quietibus* ceteris. ¶ 2. Speciatim (aut metaphoricè, ut ait *Forcellinus*) ad rem publicam refertur, et est abstinentia ab armis et a partibus, pax. *Nepos Att.* 7. Attici *quies* tantopere Cæsari fuit grata, ut etc. *h. e.* abstinentia ab armis et a partibus. *Sall. Cat.* 32. Et summa lætitia atque lascivia, quæ diuturna *quies* pepererat, repente omnes tristitia invasit. *h. e.* pax. Sic *Ovid.* 2. *Pont.* 2. 77. Adde triumphatos modo Pæonas, adde *quieti* Sublita mootanæ brachia Dalmatiae. Sic *Tac.* Germ. 14. Ingrata genti *quies*, et facilius ioter ancipitia clarescunt. ¶ 3. Item speciatim ad inaniam refertur. *Virg.* 2. *G.* 344. Si non tanta *quies* iret frigusque caloremque Inter. *h. e.* veris tranquillitas. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 26. 62. (23.) *Quies* ventorum. *Stat.* 2. *Silv.* 2. 26. pelagi. *Ammian.* 15. 4. Pigra undarum *quies*. — Singulare est illud *Plinii* 16. *Hist. nat.* 16. 28. (70). In primis vero materies honorata buxo est raro crispanti, nec nisi radice: de cetero lenis *quies* est materia silentii et quadam duritia ac pallore commendabilis. *h. e.* æquabilis venarum cursus lævis, enodis et instar amnis per plana decurrentis, lenæ et *quiete* fluens. *V.* QUADRIFLUVIUM. ¶ 4. Sæpe de somno dicitur, quæ vera est *quies* corporis, somno: item de visis, quæ in somno obveniunt, sogno. *Cic.* 2. *Divinat.* 66. 135. Alexander somno est consopitus: tum secundum *quietem* visus ei dicitur draco, etc. *Plaut. Curc.* 2. 2. 22. Malum, quod in *quiete* tibi portentum est. *Sueton. Cæs.* 81.; et *Tac.* 4. *Hist.* 83. Per *quietem*. *Virg.* 5. *Æn.* 857. jacentem Dulcis et — Vix primos inopina *quies* laxaverat artus. et 6. *ibid.* 521. pressitque alta *quies*, placidæque simillima morti. et 12. *ibid.* 908. velut in somnis, oculos ubi languida pressit Nocte *quies*. *Seneca Octav.* 116. membra quum solvit *quies*. *Ovid.* 1. *Fast.* 205. Nec pudor, in stipula placidam cepisse *quietem*. *Petron. Satyr.* 104. quum prostrata sopore Urget membra *quies*. *Val. Flacc.* 8. 80. dare permissæ ora *quieti*. *Cic.*

1. *Divinat.* 29. 60. Ire ad *quietem*. et *ibid.* 61. *Quieti* se tradere. — In plur. num. *Sall. Cat.* 15. Animus neque vigiliis, neque *quietibus* sedari poterat. ¶ 5. De sopore letali. *Virg.* 10. *Æn.* 745. et 12. *ibid.* 309. Olli dura *quies* oculos et ferreus urget Sopor. — De ipsa morte. *Propert.* 2. 21. 27. Quod si forte tibi properarint fata *quietem*, etc. — Hinc in sepulchralibus monumentis *quieti* corporis *sacrum*, *quieti æternæ*, dis *Manibus* et *quieti æternæ*, ut in *Inscript.* apud *Orell.* 4551., 4631., 2780., 3344. et apud *Henzen.* 5121. et 7383. ¶ 6. De somno: ad rem *Fellej.* 2. 70. 1. Ipse Cæsar, etiamsi infirmissimus valetudine erat, obibat munia ducis, oratus etiam ab Artorio medico, ne in castris remaneret, manifesta denunciatione *quietis* terro. *Stat.* 10. *Theb.* 205. vanæ nec monstra *quietis*, Nec somno comperta loquor. et *ibid.* 324. præsa *quies*.

11.) Translate. ¶ 1. Metonymice est locus, ubi *quies* capitur. *Lucret.* 1. 404. Namque canes ut montivagæ persæpe ferai Naribus inveniunt inlectas frunde *quietes*. *h. e.* cubilia. ¶ 2. Poëticè *Quies* dicitur a *Stat.* 10. *Theb.* 89. servare una cum Oblivis lumen antri, ubi Somnus cubat. Quin ipsa habita est dea, et a Romanis culta: habuitque fauam extra Urbis portam Collinam via Labicana, ut ex *Livio* constat 4. 41. *V. Augustin.* 4. *Civ. D.* 16. et *QUIETATOR*.

B) Quies, ætis, adjectivè usurpatum fuit ab antiquis, et est *quietus*. *Nævius* apud *Priscian.* 6. p. 704. *Putsch.* Jamque ejus meotem fortuna fecerat *quietem*. *h. e.* *quietam*. *Licin. Macer* *ibid.* Non minimo opere milites *quietes* volebant esse. Hinc *inquis*.

QUIESCENTIA, æ, f. 1. *quies*. *Firmic.* 1. *Mathes.* 3. a *med.* Post *quiescentiam* calamitatis implicatus.

QUIESCITUS, a, um, particip. *V. voc. seq. init.* QUIESCO, escis, ævi, etum, escere, n. 3. Quidam grammatici apud *Gell.* 6. 15. pugnant inter se, utrum e littera in hoc verbo correpta esse debeat, an producta: *h. e.* utrum exili angustoque sono efferranda sit, an plenior et latior. *V. BREVIS.* — Particip. *Quiescit* (unde *quietus* per syncope) exhibet *Inscript.* non opt. notæ apud *Don.* cl. 10. n. 11. ABLIAR ROMANÆ FILIAR BENÆ QUIESCITAB. etc. *h. e.* quæ *quievit*. — *Quiescim* syncope. pro *quieverim*, *quiessem* pro *quiesvissem*, et *quiesce* pro *quiescisse* *V. infra.* — Part. *Quiescens* sub *A.* 1. 1. et 7. *Quietus* *V. QUIETUS* loco suo; *Quietus* sub *A.* 1. 2. — *Quiesco* est idem atque in *quiete* sum, conquiesco, cesso a labore, in otio sum, *ῥῆυξαίω* (It. *riposare*, *riposarsi*; Fr. *reposer*, se *reposer de ses occupations*, *prendre du repos*; Hisp. *reposarse*, *descansarse*, *dar intermission a la fadiga*, *al trabajo*; Germ. *ruhen*, *ausruhen*, *sich ruhig verhalten*; Angl. *to rest*, *repose*, *take rest*, *be quiet*, *be at rest*). Usurpatur *A)* Neutrorum more; et *B)* Active.

A) Neutrorum more.

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — *a)* Refertur ad corpus. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 59. Numquam hodie *quiescet*, priusquam id, quod petiit, perticiat. *Titinius* apud *Non.* p. 98. 25. *Merc.* Nec noctu, nec diu licet fullonibus *quiescant*. *Cic.* 6. *de republ.* 11. Renovat pristina bella, nec potest *quiescere*. *Id. Planc.* 37. 90. Quæ (tela), si viginti *quiessem* dies, in aliorum vigiliam consulum recidissent. *Id.* 1. *Cat.* 8. 21. De te autem, Catilina, quum *quiescunt*, probant; quum patiuntur, decernunt; quum tacent, clamant. *Seneca Ep.* 3. in *fin.* Et *quiescenti* agendum, et agent *quiescendum* est. *Val. Flacc.* 2. 43. Ac velut ignota captus regione viarum, Noctivagum qui carpit iter, non aure *quiescit*, Non oculis. — *b)* Refertur ad animum. *Plaut. Mil. glor.* 3. 3. 52. Poti' ne, ut hominem mihi des? *quiescas* cetera. *h. e.* de ceteris ne sollicitus sis. *Id. Men.* 3. 2. 1. Poti' ne ut *quiescas*, si ego tibi hanc hodie probe concinnatam referam temperi? *Ter. Phorm.* 4. 3. 64. Nihil do: impuratus me ille ut etiam irrideat. *CHM.* Quæso, ego dabo: *quiesce*. *acquetati*. *Cic.* 4. *Herenn.* 54.

67. *Quiesce* tu, cuius pater cubito se omungere solebat, sta cheto, taci. — *c)* Impersonaliter. *Ter. Andr.* 4. 2. 8. Quibus quidem quam facile potuerat *quiesci*, si hic *quiescet*. ¶ 2. Speciatim in re publica est abstinere a partibus, a civilibus contentionibus. *Cic.* 9. *Att.* 10. ad *fin.* Scribis *Peduceo* quoque nostro probari, quod *quiescitur*. *h. e.* bello et partibus me non misceam. *Sueton. Cæs.* 16. Dimissis lictoribus abjectaque prætexta, domum clam refugit, pro conditione temporum *quieturus*. *Cur.* 10. S. 16. Nihil, inquit, seditione est opus. Nam inter se certantium præmia, qui *quieverint*, occupabunt. ¶ 3. Item speciatim est abstinere a petulantia, inquietum, insolentem non esse. *Ter. Andr. prob.* 22. Dehinc ut *quiescant*, porro moneo. *Cic. Cecin.* 25. 71. Nimia ista, quæ dominatur in civitate potentia, in hoc solo genere *quiescit*. — Huc pertinet formula illa magistratus, aut imperatoris, imperium inhibentis, et comminantis. *Liv.* 3. 48. Proinde *quiesce* erit melius. *Id.* 4. 49. a *med.* Malum quidem militibus meis, nisi *quieverint*. ¶ 4. Item per metalepsin sonatur pro dormire. *Cic.* 6. *Ferr.* 14. 32. Eo quum venio, prætor *quiescebat*. *Plaut. Amph.* 2. 2. 100. et *Mer.* 2. 3. 36. *Quievi* in navi noctem perpetuam. *Apul.* 9. *Met.* Somnum humanum *quievi*. *Cur.* 4. 13. 18. Somno *quiescere*. — Supinum. *Dielsy Cret.* 4. 16. Dein ad sua quiesque textoria quietum abivit, vanno a dormire. et 5. 1. Ita unito convivio quietum disceditur. ¶ 5. De mortuis. *Petron. fragm. Tragur.* 39. *Burmann.* Patrono meo ossa bene *quiescant*. *Inscript.* apud *Gruter.* 569. 12. ARCADE OSSA BENÆ QUIESCANT. *Virg.* 1. *Æn.* 249. placida compostus pace *quiescit*. *Ovid.* 15. 305. Nec tua, quam Pyrrhi, felicius ossa *quiescant*. ¶ 6. Et pro tacere. *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 27. Jamque *quiescebant* voces hominumque canuque. *Val. Flacc.* 3. 358. tandemque *quiescunt* Dissona pervigili placenti juga. ¶ 7. Tribuitur et rebus inanimis pro jacere, stare, non moveri. *Virg.* 10. *Æn.* 835. procul ærea ramis Dependet galea, et prato gravia arma *quiescunt*. Sic *Sil.* 11. 7. 253. Iliis dictis fractus furor, et rabida arma *quiescunt* et *ibid.* v. 296. At clipeus circa loricaque et ensis et arcus Et telum Baliae simul tellure *quiescunt*. *Rursus Virg.* 6. *Æn.* 226. Postquam collapsi cineres, et flamma *quievit*. et 7. *ibid.* 6. postquam alta *quiescunt* Equora. *Petron. Satyr.* 123. Non pugnavit humus, mitique horrore *quievit*. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 11. 22. (71). *Quiescentes* Nili aquæ. *h. e.* decrecentes: vel non amplius crescentes. *Id.* 17. *ibid.* 5. 3. (40). Terra utilior intelligitur, quoties, intermissa cultura, *quievit*. et *ibid.* 22. 35. (170). *Quiescere* ventos satiosis die, utilissimum.

11.) Translate. ¶ 1. Per synecdochen est omittere, desinere, lasciare, omettere. *Horat. Art.* P. 380. Indoctusque pille, disciva, trochire, *quiescit*. *Plaut.* *Most.* 5. 2. 51. *Quiesce* hanc rem modo petere. *Gell.* 2. 28. Statuere atque edicere *quiescebant*. — (Cum gen. *ἔλκυστος* est. *Claud. Quadrigar.* apud *Gell.* 9. 12. Manu significare cepit, utrinque *quiescerent* pugna: facta pausa est. Simile est τῷ ἀβστίητο ἱερῶν, et *desine querelarum*, quæ *Horatii* sunt. Quidam tamvo leg. *quiescerent* *pugnare*. Rec-tiores vero rectius: *utrinque quiescerent*. *Pugna facta pausa* est. ¶ 2. Pro permittere, *permittere*. *Cic.* 7. *Att.* 9. Aut si per tribunos plebis non patiar, tamen *quiescat*, rem adduci ad interregnum.

B) Active positum reperitur pro *quiescere* facio. *Seneca Herc.* *Æl.* 1584. Ante descendit glacialis Ursæ Sidus, et ponto vello frustur, Quam tuas laudes populi *quiescant*. *Potest tamen subaudiri* dicere vel prædicare. Nonnulli lexicographi asserunt et illud ex *Plauto Most.* *Quiesce* hunc tumultum, qui est ante osium. Sed vereor ut hæc *Plauti* sint, quæ adhuc reperire non potui. *Servius* ad *Virg.* 8. *Ecl.* 4. *Quiesco* duplicem habet significationem: et aliter dico *quiesco* ego, et aliter *quiesco* sermum. *V. REQUIESCO.*

QUIETALIS ab antiquis dicebatur Orcus. *Festus* p. 257. 34. *Mill.* Alii leg. *quietatus*.

Est autem a quiete dictus, quia mortui quiescunt.

QUIETATOR, ōris, m. 3. quietem afferens. In duobus nummis Diocletiani apud *Mediob.* p. 428. In aversa parte Juppiter dicitur *Quietator Augg.*, quasi nempe eo favente quietem a laboribus post imperii abdicationem ille obtinuerit. Hinc in nummis ejusdem, et Maximiani post eorum abdicationem cusis sæpiissime legitur *Quies Aug.* vel *Quies Augg.* cum ejusdem dææ effigie. *V. QUIES.*

QUIETE, adverb. Comp. *Quietius*, et *Sup. Quietissime*. — *Quieta*, It. *quietamente*, *posatamente*, *chetamente*, *pacíficamente*, *ησυχως*, tranquille, pacate, placide. *Cic.* 1. *Fin.* 16. 52. Quod aptissimum est ad quiete vivendum. *Id. Senect.* 5. 13. Est etiam quiete et pure et eleganter actæ ætatis placida ac levis senectus. *Liv.* 27. 12. *Quietius* deinde tranquilliusque hostem bellaturum, multis verbis adhortatus milites. *Cæs.* 3. *B. C.* 4. in *fin.* Nostri quietissime se receperunt.

QUIETO, as, a. 1. et *Quietor*, aris, dep. 1. quietum facio, paco, tranquillo. Agnoscitur a *Priscian.* 8. p. 799. *Putsch.*, ubi ea verba recenset, quæ tam activa, quam passiva positione idem significant, ut *mereo mereor*, *partio partior*, etc.

QUIETORUM, ū, n. 2. sepulcro, sepulcrum, in quo mortui quiescunt, *ἀνακτοριον*. *Inscript.* apud *Gruter.* 810. 2. *M. AVR. MVTIVS NOLANVS QUIETORIVM* HOC SIBI VIVENS PARAVIT etc. Adde aliam apud *eumd.* 1131. 11.

QUIETUDO, ūnis, f. 3. quies. *Gloss. Cyrill.* *Ἡσυχία*, otium, quietudo, quies. *Ἠσυχία*, otium, quietudo, silentium.

QUIETUM, i, n. 2. *V. voc. seq.* In *fin.*

QUIETUS, a, um, particip. a verbo quiesco, quod adjective usurpatur, unde *Comp. Quietior* sub *B.*; et *Sup. Quietissimus* sub *A.* 1. et 3. et sub *B.* — *Quietus* est a labore aut cura vacuus, tranquillius, compositus, placidus, *ησυχως* (It. *quieto*, tranquillo, posato, pacifico; *Fr.* qui est en repos, qui jouit du repos, tranquille, pacifique, calme; *Hisp.* tranquilo, quieto, pacifico, calmado; *Germ.* Ruhe haltend, geniesseenden, ruhig; *Angl.* quiet, calm, tranquil, peaceable, still, undisturbed, unruffled, contented, composed, easy). Usurpatur

A) De hominibus. *¶ 1.* Generatim. *Ter. Eun.* 2. 2. 46. Sei ego ta totos, Parmeno, hos menses quietum reddam, ne sursum deorsum cursites, neva usque ad lucem vigiles. *Cic.* 2. *Tusc.* 1. 2. Aioimo quieto vivere. *Id.* 5. *ibid.* 6. 16. Animi quietus et placatus status cernitur, quum perturbatio nulla est, qua moveri queat. *Id. Rosc. Com.* 15. 43. Solutio et quieto aioimo esse. *Id.* 3. *leg. Agr.* 28. 77. Integri, quieti, otiosi homines. *Id.* 6. *Ferr.* 19. 40. Homo quietissimus. *Vellej.* 2. 117. 2. Vir ingeoio mitis, moribus quietus. *Plaut. Curc.* 4. 2. 6. Meminerō: de istoc quietus esto. *h. e.* securus, nihil sollicitus: quo modo etiam *Ter. Phorm.* 4. 5. 1. locutus est. *¶ 2.* Speciatim: de his, qui bello abstinent, et qui in discidiis civilibus neutri parti adhaerent. *Sall. orat.* 1. ad *Cæs. de Republ. ordin.* 2. Homines concurrere in castra tua, et aperte quietis mortem, rapinas minitari. *Nepos Pelop.* 4. Hoc jam turbido tempore, quoad cum civibus dimicatum est, domi quietus fuit. *Justin.* 7. 6. 13. Noo contentus submovere bella, ultro etiam quietos lacescit. *¶ 3.* Et qui ab ambitione et studio contendendi ad honores sunt alieni. *Plin.* 10. *Ep.* 7. Ad quam spein (*præture*) aliqui quietissimum hortatur et natalium splendor et summa integritas. *Id.* 7. *Ep.* 31. Vir rectus, iote, er, quietus ac pæne ultra modum verecundus. *Tac.* 1. *Hist.* 52. Ipsa vltia (*Vitellii*) pro virtutibus interpretabantur multi in utroque exercitu sicut modesti quietique, ita mali et strenui. *¶ 4.* *Quietus* dicitur etiam qui quieti, seu somno indulget. *Tac.* 1. *Ann.* 49. Quos simul vescentes dies, simul quietos nox habuerat. *¶ 5.* *Quieti*, mortui. *Nemesian.* 1. *Ecl.* 38. si sentire datur post fata quietis.

B) De brutis animalibus, de rebus physicis

et de abstractis. *Varro* 2. *R. R.* 7. 15. Equi demptis testiculis sunt quietiores. *h. e.* mansuetiores. *Colum.* 12. *R. R.* 50. 19. Videtur plus olei quieti, quam recens bacca reddere. *h. e.* quæ in tabulato aliquandiu jacuit. *Horat.* 3. *Od.* 29. 40. Quum fera diluvies quietos Irritat amnes. *h. e.* leniter placideque fluentes. *Id. Epod.* 10. 11. quietiore æquore ferri. *Virg.* 5. *Æn.* 216. columba aere lapsa quieto Radit iter liquidum. *Cic.* 2. *Cat.* 9. 19. Honores, quos quieti republica desperant, perturbata consequi se posse arbitrantur. *Id.* 1. *Fin.* 21. 71. Placata, tranquilla, quieti, beata vita. *Id. Senect.* 23. 82. Otiosam ætatem et quietam sive ullo labore et contentiooe traducere. *Id. ibid.* 9. 28. Est decorus sermo senis, quietus et remissus. *Auson. perioch. od.* 13. In Ithagac quietissima navigatiooe devehi. *Cæs.* 5. *B. G.* 58. *extr.* Paulloque habuit post id factum Cæsar quietiorem Galliam. *Liv.* 33. 19. Nihil quietiores postea res habuit. *Sall. Jug.* 106. *extr.* Interim equites, exploratum præmissi, rem, uti erat, quietam nuntiavit. — *NB.* De cognom. *Rom.* *V. ONOM.* — Hinc

Quietum, i, o. 2. absolute, substantivorum more, usurpatur pro aere quieto apud *Petron.* *Satyr.* 131. Prenebat illa resoluta marmoris cervicibus aureum torum, myrtoque florenti quietum verberabat. *svntolavasi* con un ramoscello di mirto.

QUILIBET (vel quilibet), quælibet, quodlibet et quidlibet. Neutrum quodlibet est adjectivum, quidlibet substantivum. — *Quilibet* est quisvis, quicumque, *h. e.* quemcumque ex multis libet eligere, vel cspere, *ὅστις* (It. *qualunque* ti piace, chiunque si sia, qualsivoglia; *Fr.* celui qu'on voudra, quel qu'il soit, quelconque; *Hisp.* qualquier, cualquiera; *Germ.* jeder wer will, der erste Beste, jeder ohne Unterschied, alle; *Angl.* whosoever will, any one whom you please, it matters not who, any one, any). *¶ 1.* Generatim. *Cic. Rosc. Am.* 3. 8. Si aut causa criminis, aut facti s: p:icio, aut quælibet denique vel minima res reperiretur, quamobrem etc. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.). 43. 132. Ad vos nunc refero: quem sequar? modo ne quis illud tam ineruditum absurdumque respondeat: *Quenlibet*, modo aliquem. *Lucret.* 1. 291. Quæ (venti flamina) veluti validum quum flumen procubuerit. *Quamlibet* io partem, trudoit res ante etc. *Horat.* 3. *Od.* 3. 38. quilibet esules in parte regnato beati, Dum etc. *Id.* 1. *Sat.* 3. 126. do nomen quodlibet illi. *Id.* 1. *Ep.* 6. 53. Quilibet hic fascies dabit. *Id.* 2. *Ep.* 2. 7. idoneus (puer) arti Quilibet. *Id.* 1. *ibid.* 15. 30. Quilibet io quemvis opprobria fingere sævus. et 1. *Sat.* 4. 73. Non recto cuiquam nisi amicis, idque coactus, Non ubivis, coramve quibuslibet. *Liv.* 2. 49. Quibuslibet temporibus. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 38. Quem ament igitur? sv. alium quenlibet: nam nostrorum oemo dignus est. *Quintil.* 1. 4. 7. Ao cuiuslibet auri est exigere litterarum sonos? — *Quidlibet* subst. *Afranius* apud *Cic.* 4. *Tusc.* 20. 45. Dummodo doleat aliquid, doleat quidlibet. *Horat. Art. P.* 9. pictoribus atque poetis *Quidlibet* audendi semper fuit æqua potestas. *Id.* 1. *Ep.* 17. 27. Alter purpureum non expectabit amictum: *Quidlibet* indutus celeberrima per loca vadet. — *Jungitur cum unus.* *Liv.* 9. 17. ad *fin.* Id vero erat periculum, ne solertius, quam quilibet unus ex iis, quos oominavi, castra locum caperet. *Id.* 42. 42. Queratur unus quilibet militis mei injuriam. *¶ 2.* Speciatim, urbane dicitur de iis, in quibus nullus est delectus, nihil singulare, aut eximium: et contemptum quandam significat. *Cic.* 3. *Fin.* 7. 24. Ut enim histriori actio, saluatori motus, oon quilibet, sed certus quidem est datus: sic vltia agenda est certo genere quodam, noo quilibet. *Id.* 2. *Divinat.* 34. 71. Hic (in auspiciis captandis) apud majores nostros adhibebatur peritus, nunc quilibet. *Ovid.* 2. *Met.* 388. Quilibet al'er agat portantes lumina currus. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 28. 29. (104). Bis ab Hannibale captus: neque eoim cum quolibet hoste res fuit. *Liv.* 6. 40. Si *Claudiae* familiae non sim, nec ex patricio sanguine ortus, sed unus *Quir-*

tium quilibet. *Cajus Dig.* 2. 5. 5. Saee non quælibet injuria est, duci in jus eum, qui satis idoneum fidejussorem det. *h. e.* non vulgaris, non levis.

QUILON, i, n. 2. pro *cydon* legitur apud *Vergil.* 2. *Feterin.* 66. 4. *Schneid. V. CYLON.*

QUIMATUS, us, m. 4. *πενταετία*, ætas quinque annorum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 45. 70. (178). de bobus. Feminis vita quindecim annorum (*Syllig.* quindecim annis) longissima, maribus viginti: robur in quinquennatu. In *MSS.* *Harduini* legitur *quinquennatu*, probante *Sylligio*. Vetus quoque editio anni 1469. habet *V. natu*.

QUIN, conjunctio, ex *quine* per apocopen, ut seu a sive; ne pro non posito. Hæc conjunctio numquam locum habet in historicis propositionibus, sed semper in judiciis subjectivis et de rebus, quarum eveotus est admodum incertus.

¶ 1. Ut particula relativa, *quin* significat *quominus*, ut non, It. *che non*. — *a)* Post quodlibet verbum et particulam negantem. *Cic.* 12. *Att.* 27. Facere non possum, quin ad te mittam. *Ter. Eun.* 5. 2. 2. Ut nullo modo introire possem, quin me viderent. *Cic.* 11. *Att.* 15. ad *fin.* Prorsus nihil abest, quin sim miserimus. *Id.* 2. *Invent.* 28. 85. Ut de his non modo non necesse sit, sed ne utile quidem, quin mori iudicium fiat, expectare. *At Orellius* pro *quin* legit *quam*. *Id. Quinct.* 9. 32. Quum *causa* oihil esset, quo secus iudicaret. *Id.* 3. ad *Q. fr.* 3. De aqua et via oihil prætermisi, quin eoucleata ad te scriberem. *Virg.* 2. *G.* 516. Nec requies, quin aut pomis exuberet annus, Aut fetu pecorum, etc. *Liv.* 32. 21. ante *med.* Quid recusare potest, qui et socii sibi consulant. *Cæs.* 7. *B. G.* 11. Perpaucis ex hostium numero desideratis, quin cuncti caperentur. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 23. Vix tamen eripiam, posito pavone velis *quin* Hoc potius, quam gallina tergere palatum. *Plaut. Cas.* 2. 8. 68. Tribus oon conduci possim libertatibus, quio ego illis hodie comparem magnum malum, quinque hanc omoem rein meæ heræ jam faciam palam. — Tacite subest præmissa negatio in his *Quadrigari* apud *Gell.* 17. 13. *Romam* venit: vix superat, quin triumphus decernatur. *h. e.* parum abest, quin et *ibid.* *Pæoe* factum est, quin castra reliquerentur. *V. Gell.* — *Quin* ut pro quo minus, *quæ* ut *redundaote*. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 12. Neque æquum est, occultum id haberi, neque per metum mussari, quin participem ego te, et tu me ut facias. — *b)* Post verba dubitandi et similia, *che non*. *Cic. Dom.* 26. 69. Non quod dubitaret, quin ab isto nihil jure esset actum, sed ne quis etc. *Id.* 5. *Fam.* 20. a *med.* Illud cave dubites, quin ego omoia faciam, quæ interesse tua, aut etiam velle te existimem. *Cæs.* 1. *B. G.* 4. *extr.* Non esse dubium, quia totius Gallie plurimum Helvetii possent, et *ibid.* 4. Neque abest suspicio, quin ipse sibi mortem consciverit. *Cic. Flacc.* 27. 64. Quis ignorat, quio tria Græcorum genera sint? et *ibid.* 17. 40. Dubitatis, quin nobilissimum civem vindicetis? — *c)* Post *mirum* apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 118. *Mirum*, quin te adversus dicat. et *Rud.* 5. 3. 36. *IA.* Nempe pro meo jure oras? *VM.* *Mirum*, quin tuum jus meo periculo abs te expectam. Adde *eumd.* *Trin.* 4. 2. 125. — *d)* Est etiam *qui non*. *Cic.* 5. *Ferr.* 59. 136. Quum oemo esset, quin hoc se audisse liquido dicaret. et 6. *ibid.* 4. 7. *Messaniam* nemo venit, quin viderit. et 7. *ibid.* 22. 57. In qua quam multa sint vulnera, quis est vestrum, iudices, quin intelligat? — Et quo non. nam *qui* est etiam Ablativus casus. *Id.* 1. *Att.* 1. a *med.* Dies fere nullus est, quin hic Satrius domum ineam ventilet. — Refertur et ad alios casus relativi. *Id.* 6. *Ferr.* 1. 1. Nego ullum vas fuisse, ullam gemmam, quidquam ex auro, signum ullum; nego ullam picturam fuisse, quin conquisierit, inspexerit, quod placitum sit, abstulerit. *Ter. Phorm.* 4. 4. 16. Nihil est, quin male narrando possit depravari. *Cato* apud *Gell.* 17. 13. *laud* eos eo postreum scribo, quin populi et boni et strenui sint. *h. e.* non ideo scribo, quod non sint etc. *¶ 2.* Ut particula interrogativa, significat *cur non*, *perchè non?*

τῇ μὴ; — a) In recta interrogatione. *Cic. R. bir. perduell.* 6. 18. Quin continetis vocem, ladicem stultitiam vestram, testem paucitatis? *Liv.* 1. 57. Quin concendimus equos, invisimusque praesentes nostratrum ingenia? *Ter. Heaut.* 4. 7. 4. Quid stas, lapis? quin accipis? *Virg. Aen.* 99. Quin potius pacem aeternam pactosque Hymenaeos Eueremus? *Curt.* 5. 7. 4. Quin igitur ulciscimur Graecam, et urbi faces subdimus? *Cic.* 2. *Orat.* 61. 249. Verecundanti in publicum prodire, mater dixit: Quin prodis, mi Spuri? *Sall. Cat.* 20. ad fin. Quin igitur expergiscimini? *Ovid.* 5. *Met.* 539. Quin animam hanc (ne quod facinus tibi, perfide, restet) Eripis? — b) Extra interrogationem est quia non. *Cic.* 4. *Fam.* 7. *init.* Non quin ipse dissentiam, sed quod etc. *Liv.* 2. 15. sub *init.* Non quin breviter reddi responsum potuerit, ideo etc. sed ut, etc. ¶ 3. Praeterea particula quin augeat ac vehementer affirmat, et valet immo, immo etiam, anzi, anzi-chè; qua significatione usurpatur non modo quin, sed quin etiam, quin et, quin potius, quin immo, quin contra. *Ter. Heaut.* 3. 3. 20. Credo: neque id injuria: quin mihi molestum est. *Id. Andr.* 1. 1. 18. Quin tu uno verbo dic, quid est, quod me velis. *Cic.* 7. *Fam.* 30. Te nec hortor, nec rogo, ut domum redeas: qui hic ipse evolare cupio. *Id. Mil.* 29. 79. Quin sic attendite, iudices, etc. *Liv.* 26. 19. circa med. His miraculis numquam ab ipso elusa fides est: quin potius aucta. *Cic.* 1. *Att.* 13. ante med. Quin immo leviter inter se dissident. *Alti leg.* qui nunc. *Plin.* 4. *Ep.* 9. a med. Placuit sententia Caepionis: quin immo consurgenti ei acclamatum est. (Scribitur et *quinimmo* conjunctim.) *Cic.* 13. *Att.* 26. Credibile non est, quantum scribam die: quin etiam noctibus; nihil enim somni, et 14. *ibid.* 21. Quin etiam hoc ipso tempore multa ὑποδόχεια. *Virg.* 2. *Aen.* 768. Ausus quin etiam voces jactare per umbram, Implevi clamore vias. (Sunt qui conjunctim scribunt *quinetiam*.) *Horat.* 2. *Od.* 13. 37. Quin et Prometheus et Pelopis parens Dulci laborum decipitur sono. Adde *eund.* 1. *ibid.* 10. 13. et 3. *ibid.* 11. 21. *Liv.* 35. 26. in fin. Nihil ea res acimum militaris viri imminuit: quin contra plus spei nactus, etc. — *Quin tamen*, nihilominus tamen. *Lucret.* 2. 29. Quin tamen inter se prostrati in gramine molli, Propter aquae rivum, jucunde corpora curant. *Alti leg.* attamen: alii *quin tamen*: in his *Macrob.* 6. *Saturn.* 2. probante *Lachmanno*.

QUINAM. V. QUINAM.

QUINARIUS, a, um, s. d. di cinque, πενταδικός, quinque continens. — a) Generativum. *Frontin. Aquaed.* 25. Modulus appellatur quinario nomine. et mox. Quinaria (fistula) dicta a diametro quinque quadrantum. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 31. (58). Fistulae, si quinariae erunt, sexagena pondo pendere; si octonariae, centena. V. DENARIUS. — b) Quinarius nummus, et quinarium absolute, argenteus fuit, dimidium denarii. V. VICTORIATUS. *Varro* 5. *L. L.* 173. *Müll.* Denarii, quod denos aëris valebant: quinarii, quod quinos. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 13. (44). Placuit denarium pro decem libris aëris valere, quinarium pro quinque. — c) Quinarium numerum *Servius* ad *Virg.* 1. *G.* 277. tradit Minervae esse consecratum, quia sterilis est: unde etiam omnia sterilia quinta luna uata esse dicuntur. Ob aliam causam laudat hunc numerum *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 6. ante med.

QUINARIUS, ii, m. 2. absolute, substantivum more. V. voc. praeced. sub b.

QUINGENTI. V. QUINGENTI.

QUINGENTIS. V. QUINTILIS.

QUINCUNCIALIS, e, s. d. ad quincuncem spectans. — a) Generativum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 48. 72. (155) Quincuncialis magnitudo. — Sic quincuncialis herba, quae mensuram quincuncis unius pedis habet, h. e. septenos fere digitos. *Id.* 27. *ibid.* 11. 74. (98). de lithospermo. Herba quincuncialis fere, foliis duplo majoribus, quam rutae. — b) Speciatim, quincuncialis figura, quae quincuncem refert, πενταστηχος. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 11. 15. (78). In disponendis ar-

boribus arbutis ac vineis quincuncialis ordinum ratio vulgata et necessaria, non perlatu modo utilis, verum et in aspectu grata, quoquo modo intueere, in ordinem se porrigente varis. V. vocem sequent.

QUINCUNX, uncis, m. et f. 3. ¶ 1. Stricto sensu est quinque unciae, vel quinque habens uncias. *Horat. Art. P.* 327. si de quincunce remota est Uncia, quid superat? *Frontin. Aquaed.* 28. et 40. Senaria fistula capit quincuniam unam quincuncem, scilicet. *Colum.* 12. *R. R.* 28. 1. Irim cribratam, quae sit instar pondo quincuncem et trientem. ¶ 2. Est etiam mensurae genus, capiens quinque cyathos, h. e. quasi dimidium sextarii, uno cyatho minus. Sextarius enim duodecim cyathos continet: ejus dimidium sunt sex cyathi, quae est hemina; si unum demas, quincunx. *Martial.* 1. 28. Hesterni tibi nocte dixeramus, Quincunces, puto, post decem peractos, Cénareae bodie, Procille, mecum. h. e. post epotos cyathos quinquaginta a multis simul convivis. *Id.* 11. 36. Quincunces et sex cyathos bessemque bibamus, Caius ut fiat, Julius et Proculus. h. e. quinque cyathos, deinde aëx, postea octo: totidem enim litteras habent ea nomina. quae de rev. 1. 72. et 8. 51. V. etiam BIBO. ¶ 3. Quincunx hereditatis apud *Plin.* 7. *Ep.* 11. sunt quinque partes hereditatis in duodecim divisae. ¶ 4. De usura, quae ex singulis centenis assibus quinque unciae, seu quinque unius assis partes quolibet mense, seu quotannis quinque asses percipiuntur, cinque per cento. *Pers.* 5. 149. Quid petis? ut nummi, quos his quincunce modesto Nutrieras, pergant avidos sudare deunces? — V. et *Frontini* locum in USURARIUS; *Scævola. Dig.* 46. 3. 102. § 3.; *Tab. Alim.* Vellej. *De Lama* p. 29.; et *Inscript.* apud *Gruter.* 753. 4. — Adjective. *Scævola Dig.* 46. 3. 102. ad fin. Titius mutuum pecuniam accepit, et quincunces usuras spondidit. *Inscript.* in *Giorn. Arcad.* T. 28. p. 356. L. FABIO HERMOGENI FLAMINI NIVI HADRIANI QUI OB HONORES ET HABITOS HS L. M. N. DEDIT EX QVORVM TVSIVS QVINCVCNIBVS QVOTANNIS XIII. KAL. AVG. DIE NATAL. FIVS. ETC. ¶ 5. Quincunx jugeri apud *Colum.* 5. *R. R.* 1. 11. est, respectu jugeri, quod quinque unciae respectu assis aut librae. ¶ 6. Quincunx etiam dicitur ordo, quo arbores ita disponuntur, ut quinque unciarum figuram referant; olim enim quinque

unciae sic scribebantur vel vel

: hinc etiam triens sic ; Quadrans

vero sic vel . V. *Marin. Frat. Arv.* p.

227. et 259. Figura autem quincuncis est hujusmodi

*	*	*	*	*
	*	*	*	*
*	*	*	*	*
	*	*	*	*
*	*	*	*	*
	*	*	*	*
*	*	*	*	*
	*	*	*	*
*	*	*	*	*

Quintil. 8. 3. 9. Quid illo quincunce speciosius, qui, in quacunque partem spectaveris, rectus est? *Cic. Senect.* 17. 59. Proceritates arborum, et directi in quincuncem ordines. *Colum.* 3. *R. R.* 13. 4. Nonnulli omnem vitem per deos pedes in quincuncem disponunt, ut more novialium terra transversis adversisque sulcis proscindatur. Adde *Varron.* 1. *R. R.* 7. 2.; et *V. Plin.* loc. cit. in voc. praeced. sub b. — *Cæs.* 7. *B. G.* 73. Ante hos (cippos) obliquis ordinibus in quincuncem dispositis scrobes fodiebantur.

QUINCUPEDA, æ, f. 1. pertica, passo, regula, seu pertica quinque pedum longitudine, notis pedum et unciarum distincta, qua metiendis ædificiis utebantur. *Martial.* 14. 92. cujus lemma est *Quincupeda*. Puncta notis illex et acuta cusplde clausa Sæpe redemptoris prudere furta solet. h. e. pertica es illice. V. DECEMPEDA.

Sunt tamen qui apud *Martial.* legunt *Quincupedal*.

QUINCUPÉDAL, alis. V. voc. praeced.

QUINCUPLEX, Icia, s. d. πενταπλοῦς, quinque multiplicatus, ut *Quincuplex*, scilicet pugillares quinque tabellarum. *Martial.* 14. 3., cujus lemma est *Quincuplex*. Cæde juvenorum domini colet area falis, Quincuplici cera quum datur altus honor. h. e. victricem immolantur, quum Domitianus novum consulem init, et pugillares quinque tabellis ceratis constantes distribuuntur. V. PUGILLARES. *Auson. epist.* 24. 81. Utque duplex Arelas Alpinae tectæ Viennæ Narbonemque pari spatio sibi conserit, et mox Quincuplicem socias tibi, Martie Narbo, Tolosam; etc. *Vopisc. Florian.* 3. Imago ejus posita est in una tabula quincuplex, in qua aemul togatus, semel clamidatus, semel armatus, semel palliatus, semel venatorio habitu.

QUINCUPUS, a, um, s. d. idem ac quinquipus. *Boeth.* 1. *Arithm.* 23. p. 1355. Nam duplex unum intermittit, triplus ii., quadruplus iii., quincuplus iii. V. alium *Boethii* loc. cit. in SEXCUPUS; et QUINTUPLUS.

QUINDECENNĀLIS, e, s. d. πενταδεκαετής, qui quindecim annorum est. *Quindecennalia* vota non ελογραμμάτω, sed per siglas numerales scribitur in nummis Constantini M., aliorumque subsequentium imperatorum, nempe vot. xv. V. QUADRAGENNĀLIS.

QUINDECENNĪUM, ii, n. 2. quindennio, spectum quindecim annorum. *Impp. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 12. 1. 171. (ann. 409.). Placuit, principales viros a curia in Gallis non ante discedere, quam quindecennium in ordinis sui administratione compleverint.

QUINDECIES, adverb. quindici volte, δεκαπεντάκις, quindecim vicibus. *Cic.* 4. *Ferr.* 25. 61. Ad illa sestertia quingenta millia hereditaria accessit ipsius antiqua sestertium quindacies pecunia. *Martial.* 7. 10. Dicere quindacies poteram: quid pertinet ad te?

QUINDECIM, quindici, δεκαπέντε, nomen numeral. cardinale indeclin. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 51. Quindecim milles minas dederat. *Cæs.* 1. *B. G.* 15. Dies circiter quindecim. Adde *Martial.* 12: 59.; et *Apul. de Mag.* V. *Horat.* loc. in QUINDECIMVIRI sub a.

QUINDECIMPRIMI, orum, m. plur. 2. quindecim viri principes ex decurionibus. V. DECEMPRIMI et DECURIO. *Cæs.* 1. *B. C.* 35. Evocat ad se Cæsar Massiliensium quindecimprimos; cum iis agit, ne initium inferendi belli ab Massiliensibus oriatur. Docet *Strabo* l. 4. p. 271. ed. *Amst.* optimates Massiliensium fuisse sexcentos, his præfuisse quidecim, his rursus tres. *Inscript.* apud *Murat.* 626. l. c. MEMMIO MACRINO Q. N. VIR. MASSIL. Q. II. VIR. Q. Q. ITEM PRÆRECTO PRO II VIRO Q. Q. etc. Fortasse hic pro Q. N. legendum XV.

QUINDECIMVIR, i, m. 2. V. QUINDECIMVIRI.

QUINDECIMVIRĀLIS, e, s. d. ut Sacerdotium quindecimvirale, h. e. quindecimvirorum sacris addictorum, apud *Tac.* 11. *Ann.* 11.

QUINDECIMVIRĀTUS, us, m. 4. dignitas quindecimvirorum. *Lamprid. Alex. Sev.* 49.

QUINDECIMVIRI, orum, m. plur. 2. Qui scribunt quindecimvir falluntur similitudine τοῦ decemvir. Nam decem quidem dicimus: quindecim non dicimus. Ceterum quoniam apud *Front.* loc. cit. in DADUCHUS, et in *Inscript.* apud *Gruter.* 433. 4. et 1102. 2., quæ ad IV. a Chr. n. sæculum pertinent, quindecimvir scriptum sit, videtur sequiori Latinitatis tempore ita scribi et pronunciari cepisse. — De num. sing. V. sub b. — Quindecimviri erat magistratus quindecimvirorum. ¶ 1. Quindecimviri Sibyllini, seu quindecimviri sacrorum faciendorum, erant quindecim sacerdotes, qui libris Sibyllæ legendis carminibusque interpretandis præerant. Ad hos etiam laborum secularium procuratio pertinebat. Insigne hujus sacerdotii fuit tripus Apollinis, ut videre est in nummis apud *Eckhel.* D. N. V. T. 6. p. 316., et in lapidibus apud *Ignarr. de*

phratr. p. 153. Primum a Tarquinio Superbo duo viri ad hoc sacerdotium creati sunt (Dionys. Halic. l. 4. c. 62.; et Liv. 10. 8.); deinde quum plebs in partem magistratum et sacerdotiorum venire vellet, decem, quinque ex patribus, totidem ex plebe, anno U. C. CCCLXXXVII. (Liv. 6. 37. et 42.; et Cic. 1. Divinat. 2. 4.); tandem a L. Sulla quindecim (Serv. ad 6. Æn. 73.). — Si Servio habenda esset fides, ad 6. Æn. 73., etiam ante Sullæ tempora quindecimviri fuerunt: postea est numerus usque ad LX. auctus est, retento tamen quindecimviri nomine. Alii pro LX. leg. XL. — a) In plur. num. Horat. Carm. sæc. 70. Quæque Aventinum tenet, Algidumque Quindecim Diana preces virorum Curet. Tac. 6. Ann. 12. extr. Notionis quindecimviri is liber subillicit. Apul. de Mag. Quindecimviri sacris faciundis. — In veterib. libris fere hoc modo scribitur XV. viri. Sic et Decemviri X. viri, Septemviri VII. viri. Sexviri, aut Seviri VI. viri, etc. — b) In sing. num. Sueton. Cæs. 79. L. Cottam quindecimvirum sententiam dicturum. Tac. 6. Ann. 12. init. Caninius Gallus quindecimvir postulat. Gell. 1. 12. Flamen, aut augur, aut quindecimvir sacris faciundis. — Sunt qui putant, etiam cum singulari nomine in omnibus casibus quindecimviri, quod sit genitivus pluralis, dici debere. Itaque legunt apud Tac. loc. cit. Caninius Gallus quindecimvirum. h. e. unus e quindecimviris: similiter apud Gell. Idem videtur dicendum de aliis hujus positionis, duumvirum, decemvirum, septemvirum, etc., quæ si aliquando singularia legantur duumvir, decemvir, per compendium scripta esse censi possunt. Deficit hoc tamen, quotiescumque aliquod ex his nominibus absolute ponitur, non adjecta persona, ut apud Liv. 3. 48. Decemvir, alienato ad libidinem animo, negat etc. et ibid. 49. Licet decemviri, et mox. Decemviro obstrepitur. Plin. 2. Ep. 11. circa med. Stabat modo consularis, modo septemvir epulonum, jam neutrum. Inscript. opt. notæ apud Gruter. 403. 1. SEPTEMVIRI EPULONVM. Alia ibid. 442. 6. AODALES A. NOVIO A. L. PLECONTI SEVIRI AVGSTALLI. § 2. Quindecimvir agris dividendis, seu dandis fuit alius magistratus extraordinarius. Plin. 7. Hist. nat. 43. 45. (139) Supremis laudibus patris sui L. Metelli, pontificis, bis consulis, dictatoris, magistri equitum, quindecimviri agris dandis.

QUINDECIMUS, a, um, adject. quintus decimus. Est Marcelli Empir. 36. QUINIDENI. V. QUINIDENI. QUINGENARIUS, a, um, adject. di cinquecento, πεντακοσάριος, quingena continens. Plin. 7. Hist. nat. 20. 19. (83). Quingenario thorace indutus. h. e. quingentorum librarum pondo. Sic 33. ibid. 11. 52. (145). Quingendaria lana. h. e. quingentas habens argenti libras. Curt. 5. 2. 3. Quingendarie cohortes. h. e. quingentorum militum. Caj. Instit. (edente Goeschenio) 4. § 14. Pæna autem sacramenti aut quingendaria erat, aut quinquagenaria: nam de rebus mille æris plurisve quingentis assibus, de minoribus vero quinquaginta assibus sacramento contendebatur. Hinc Id. ibid. § 5. Quingendarium sacramentum. QUINGENI, æ, a, nomen numerale distributiv. cinquecento, πεντακοσίοι, idem quod quingenteni, per syncope. § 1. In distributione est quingenteni. Cic. 16. Att. 8. Quingentos denarios dat. Alii leg. quingentos minus recte. et 12. ibid. 16. Apud eum HS. quingena deposuerunt. Alii leg. quinquagena. Sueton. Cæs. 38. Non ultra quingentos sestertios remisit. Id. Aug. 101. Legavit cohortibus urbanis quingentos nummos. Ulp. Dig. 38. 1. 15. extr. Si communis libertus patronis duobus operas mille daturum se juraverit, quingena potius deberi, quam singularum operarum dimidias. Adde Sueton. Ner. 10. et Fesp. 17.; et Curt. 5. 1. 45. § 2. Extra distributionem, quingenti. Colum. 5. R. R. 2. 6. Horum pars dimidia duo millia quingeni.

QUINGENTARIUS, a, um, adject. quingenta continens, quingentarius: ut Quingentaria cohors, apud Veget. 2. Milit. 6., ut quidem ibi legentur esse et Stewech. monet et res ipsa postulat. Habet enim pedites DLV. QUINGENTENI, æ, a, nomen numerale distributiv. idem ac quingeni. Vulgat. interpr. 2. Machab. 8. 22. Subjectis unicuique millenis et quingentenis. Adde Priscian. de ponder. p. 1353. Putsch. QUINGENTESIMUS, a, um, adject. cinquecentesimo, πεντακοστός, qui ordine est post quadringenta nonaginta novem. Cic. Flacc. 1. 1. Prope quingentesimo anno. Plin. 15. Hist. nat. 1. 1. (2). Urbis anno quingentesimo quinto. QUINGENTI, æ, a, nomen numerale. Quingenti legitur apud veteres. Festus p. 254. 19. Müll. Quingentum et producta prima syllaba et per C litteram usurpabant antiqui. — Quingenti sunt quingenta centum, cinquecento, πεντακοστοι. Virg. 10. Æn. 204. Hinc quoque quingentos in se Mezentius armat, Quos etc. Horat. 2. Sat. 7. 42. si me stultior ipso Quingentis empto drachmis deprnderis. Plaut. Mil. glor. 1. 1. 52. Quingentos uno ictu occidere. Sueton. Galb. 5. Tiberio legatum ad quingenta revocante. Varro 6. L. L. 37. Müll. Quingentum millium verborum. Gell. 7. 14. a med. Multa talentum fere quingentum. Justin. 2. 11. 15. Sexcenti viri castra quingentorum millium irrumpunt. QUINGENTIES, adverb. cinquecento volte, πεντακοσάκις, quinquies centum. Vitruv. 1. 6. a med. Orbis terræ circuitio est inventa ducentorum quinquaginta duum millium stadiorum, quæ faciunt passus semel et tricies milles mille et quingentes mille. Budæus et Schneiderus hæc postrema corrupta esse probant, legendumque ita ex Plin. 2. Hist. nat. 108. 112. (247). quæ sunt passus trecenties quingentes centena millia. — Sæpiissime quingentes absolute dicitur pro quingentes centena millia. V. DECIES. Cic. 4. Ferr. 38. 93. HS. quingentes Veneri Brycinæ de Sthenii bonis exacturus. Alii leg. quindicies. Sueton. Aug. 101. Nec plus perventum ad heredes suos, quam milles et quingentes, professus. h. e. 150.000.000 sesterzi. Id. Galb. 5. Livie Augustæ testamento pæne ditatus est. HS. namque quingentes quum præcipuum inter legatarios habuisset, quia notata, non perscripta erat summa, herede Tiberio legatum ad quingenta revocante. ne hæc quidem accepit. h. e. 50.000.000. ad 50.000. revocante. QUINGESIMUS pro quingentesimo dici, ait Priscian. de ponder. p. 1352. Putsch. QUINI, æ, a, cinque, πέντε, nomen numerale dispartitivum: a quinque. § 1. In distributione. Cic. Pis. 27. 67. Græci stipati, quini in lectulis, sæpe plures, cinque per letto, et Colum. 4. R. R. 30. 15. Quinque pedum interordinia esse, abunde est. ogni spazio cinque piedi, et Cies. 7. B. G. 73. a med. Perpetuæ fossæ, quinos pedes alta, ducebantur. cinque piedi l'una, et Nepos Att. 18. in fin. Ita ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum, non amplius quaternis, quinque versibus, descriperit. quattro o cinque per una, et Liv. 8. 8. a med. Scribebantur quatuor fere legiones quinque millibus pedum, equitibus trecentis. Julian. Dig. 40. 9. 5. in fin. Quin uterque ærum quinum aureorum ait. § 2. Extra distributionem pro quinque. Ovid. 3. Met. 351. ter ad quinos unum Cephisius annum Addiderat. Virg. 5. Æn. 96. credit quinas de more bidentes, et 7. ibid. 538. Quinque greges illi balantum, quina redibant Armenia. Liv. 28. 26. Quina nomina principum seditionis edita sunt. Plaut. Pseud. 1. 3. 110 ca. Meam tu amicam vendidisti? Ba. valde: viginti minis. ca. Viginti minis? Ba. utrum vis, vel quater quinis minis. Auson. Edyll. 11. 87. Quos (libros Sibyllinos) ter quinquorū aervat cultura virorum. h. e. quinquedecimviri sacris faciendis. — In sing. num. Plaut. Pseud. 1. 3. 69. Lex me perdidit quina vicenaria. h. e. quæ velat minorem viginti quinque annis stipulari. V. LÆTORIUS, et VICENARIUS. Plin. 17. Hist. nat. 11. 16. (80). Scrubus non altiores quino semipede. h. e. quinque dimidiis pedibus, qui duos pedes et se-

mis efficiunt. At Sillig. legit semisquipedæ. — Quinas vicenarias. V. VICENARIUS.

QUINIDENI, æ, a, nomen numerale per syncope. Quindenii, æ, a, nomen numerale dispartitivum, quindici, quindecim. § 1. In distributione. Liv. 35. 40. a med. Quina dena jugera agri data in singulos pedes sunt. Quintil. 1. 10. 43. Si quindenii pedes per latera, quini in fronte sint. Alii leg. quindenii. Vitruv. 6. 9. Latitudines pedum quindenium. Plin. 10. Hist. nat. 63. 83. (178). Vivunt Laconici (canes) annis denis: cetera genera quindenos annos, aliquando et vicenos. Sueton. Claud. 10. extr. Promisit singulis quinquadena HS. § 2. Extra distributionem. Plaut. Most. 2. 1. 11. Quindenii hastis corpus transfigi.

QUINIMMO. V. QUIN. QUINIO, ñis, m. 3. cinquina, πεντάς, numerus quinquarius, ut Quinionem filiorum eniti, Tertull. Anim. 6. sub fin. et Quinio voluminum, Id. ibid. 46. a med. — In ludis tesserarum est jactus quinquarius, ut senio senarius. Isid. 18. Orig. 65. V. BINIO et SENIO.

QUINIVICENI, æ, a, nomen numerale distributiv. venticinque, vigintiquinque. Liv. 37. 59. sub fin. Militibus quinviceni denarii dati. QUINQUAGENARIUS, a, um, adject. di cinquanta, πεντακοσάριος, quinquaginta continens. § 1. Generationis. Varro 2. R. R. 10. 11. Ad equarum gregem quinquagenarium bini homines. Cato R. R. 69. Quinquagenarium dolium. h. e. capiens quinquaginta quadrantalia, vel congios. et ibid. 10. Urna quinquagenaria. h. e. quinquaginta sextariorum. Vitruv. 8. 7. de aqued. Quæ lamina fuerit digitorum quinquaginta, quum linstula perficeretur ex ea lamina, vocabatur quinquagenaria: similiterque reliquæ. Quintil. 9. 2. 85. Homo quinquagenarius. h. e. annos natus quinquaginta. Ammian. 18. 2. Auxiliarii milites quinquagenarias longioresque materias veteræ cervicibus. § 2. Speciatim quinquagenarii manus proprium militum. Hieronym. 2. in Isai. 3. 3. Quomodo centuriones vocantur, qui centum præsent militibus; chiliarchi, qui mille, quos nos tribunos appellamus, ab eo, quod præsent tribui: sic in Israelitico exercitu quinquagenarii vocabantur, qui in capite erant quinquaginta militum. V. PENTACONTARCHUS.

QUINQUAGENTI, æ, a, nomen numerale distributiv. cinquanta, πεντακοστοι, quinquaginta. § 1. In distributione. Cic. 5. Ferr. 28. 69. In singulos HS. quinquagenis millibus damari mavultis? cinquanta mila ogni uno, et Sueton. Oth. 5. Omnibus dena sestertia representata et quinquagena promissa. Plin. 15. Hist. nat. 24. 28. (99). Arbores quinquagenum cubitorum altitudine. Vitruv. 9. 1. Area quinquagenum pedum. — In sing. num. Plin. 17. Hist. nat. 5. 3. (41). Centena quinquagena fruge fertilis campus. Id. 19. ibid. 1. 2. (11). Singula stamina centeno quinquagena filo constare. § 2. Extra distributionem. Manil. 3. 603. Per quinquagenas complet sua munera brumas. Martialis. 12. 66. Bis quinquagenis domus est tibi millibus emptæ.

QUINQUAGESIES, adverb. idem ac quinquagesies. Plaut. Men. in fin. Vix credo tota auctione capiet quinquagesies. Alii leg. quinquages, et quidem rectius. QUINQUAGESIMA, æ, f. 1. V. voc. seq. in fin. QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

QUINQUAGESIMUS, a, um, adject. numeral. ordinis, cinquecentesimo, πεντακοστός. Cic. 2. de republ. 35. Quarto circiter et quinquagesimo anno post primos consules. Adde eund. 1. ibid. 16. Sic Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45). Quinquagesimo uno raptus anno. Martialis. 10. 24. Quinquagesima liba, septimamque Vestris addimus hanc focis acerram. Plin. 2. Hist. nat. 8. 6. (31). Quinquagesima Olympiade. — Hinc Quinquagesima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, § 1. Est vectigal, quo penditur quinquagesima pars alicujus rei. Cic. 5. Ferr. 49. 116. Ab omnibus enim ternæ præterea quinquagesima pars penditur.

quagesimæ exigebantur. *Id. ibid.* 78. 181. Scribæ nomine de tota pecunia binæ quinquagesimæ detrahebantur. *Tac.* 13. *Ann.* 51. Manet tamen abolitio quadragesimæ quinquagesimæque, et quæ alia exactionibus illicitis nomina publicavi invenerant. Cf. *Symmach.* 5. *Ep.* 62. ¶ 2. A Scriptoribus Eccles. quinquagesima dicitur dies Pentecostes, quia quinquagesimo die post Pascha celebratur. *V. MISSIVUS.*

QUINQUAGESSIS, is, m. 3. quinquaginta asses. Affertur a *Priscian.* de ponder. p. 1356. *Putsch.*

QUINQUAGIES, adverb. πενταχέτως, cinquantæ volte, quinquaginta vicibus. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 25. 25. (92). Idem signis collatis quinquagies dimicavit. *Id.* 6. *ibid.* 9. 10. (27). Universæ Armeniæ magnitudinem Aufidius quinquagies centena milia prodidit. *Cels.* 2. 14. ad fin. Quinquagies perficere. *V.* et QUINQUAGESIES.

QUINQUAGINTA, indeclin. numerale, cinquantæ, πενταχέτως. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 35. Nam equidem haud sum annos natus prius quinquaginta et quatuor. *Virg.* 1. *Æn.* 703. Quinquaginta iulus famulæ. *Cic.* 4. *Att.* 2. Ducenta quinquaginta milia. *Inscript.* poetica apud *Fæa, Relaz. di un viaggio ad Ostia* p. 11. QUINQUAGINTA MEIS MILLIBVS VT VOLVI HANC AEDEM POSVIT.

QUINQUAGINTAVIRI, orum, m. plur. 2. magistratus quinquaginta virorum. *Frontin. de colon.* p. 130. *Goes.* Præneste, oppidum. Ager a quinquagintaviris pro parte in iugeribus est assignatus culturæ. *At Lachmann. legit* a quinque viris.

QUINQUANGULUS, a, um, adject. Scribitur etiam quinqueangulus. *V. Cassiod. loc. cit.* in SUPERFICIALIS. — Quinquangulus, It. di cinque angoli, πεντάγωνος, quinque habens angulos. Agnoscitur a *Priscian.* de ponderib. p. 1358. *Putsch. Boeth.* 1. *Geom.* p. 1513. Quinquangulum æquilaterum atque æquiangulum designare. Adde *Isid.* 3. *Orig.* 7.

QUINQUATRUS, ōum, f. plur. 4. et Quinquatria, orum, et imm. n. plur. 2. et 3. *Charis.* 1. p. 20. *Putsch. et Priscian.* 7. p. 773. agnoscunt etiam *Quinquatres, ium.* — *Nigat Charis.* 1. p. 61. Quinquatria dici pro Quinquatrus: contra stat *Priscian.* 7. p. 744. et locus allatus *Sueton. Domit.* 4., si modo constans ea lectio est. Nam quod quidam afferunt ex *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 65. mrdosum certe est. — Ceterum *Quinquatrus, Ηεραδωρα* — a) Sunt Minervæ festum xiv. Kal. April. celebrari solitum: a quinque, quia post diem quintum Idus Martias ageretur, sed deinde ad quinque dies prolatum: vulgus putavit id nominis habuisse a numero quinque dierum. *Varro* 5. *L. L.* 14. *Müll.* Quinquatrus, dies unus, a nominis errore observatur proinde ac sint quinque. Dies ab Tusculanis post diem sextum Idus similiter vocatur Sexatrus, et post diem septimum Septimatrus: sic hic, quod erat post diem quintum Idus, Quinquatrus. Adde *Festum*, qui p. 149. 24. *Müll.* his similia habet. *Gell.* 2. 21. adicit, atrus in hac voce supplementum esse et nullam habere significationem. — b) Hæc festa celebrabantur in honorem dici natalis Minervæ. *Ovid.* 3. *Fast.* 812. Sed *Festus* causam affert, quod eo die ades rjus in Aventinum consecrata est. Sunt qui putant, hanc diem minusculorum quoque fuisse, quo tempore matronæ inter se invicem munera missabant, et cœnas ancillis apponebant, ut viri Saturnalibus. Eundem die Salii in comitio, ut legitur in Kal. Prænestino apud *Foggia*, ad *Verrii Flacc. Fast.*, publice saltabant. (*V. QUINQUO.*) *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 97. Da, quod dem Quinquatribus præcantatrici, conjectrici, etc. (*Novius* apud *Non.* p. 508. 22. habet quinquatribus). *Cic.* 12. *Fam.* 25. Quinquatribus frequenti senatu causam tuam egi non iavita Minerva. *Id.* 9. *Att.* 13. Fuit enim pridie Quinquatrus egregia tempestas. *Liv.* 44. 20. Legati ex Macedonia Quinquatribus ultimis venerunt. *Augustus* apud *Sueton.* *Aug.* 71. Nos, mi Tiberi, Quinquatribus satis jucunde

egimus, lusimus enim per omnes dies. *Sueton. Domit.* 4. Celebrabat et in Albano quotannis Quinquatria Minervæ, cui collegium instituerat, ex quo sorte ducti magisterio fungerentur, redderentque eximias venationes et scenicos ludos, superque oratorum ac poetarum certamina. *Id.* *Ner.* 34. Solemnia Quinquatrum simul celebranda. *Alti leg.* Quinquatrum: ut apud *Tac.* 14. *Ann.* 4. Quando Quinquatrum festos dies apud Bajas frequentabat. — c) In *Kalend. Prænestino loc. cit.* Quinquatria dicuntur opificum dies, quod nempe, ut ait *Lactant.* 1. 18., Minerva est, quæ omnes artes reperit, ideoque illi artifices supplicant. Hinc etiam *Ovid.* loc. cit. plurimum artium cultores ad hæc sacra celebranda invitati. — d) Quæ hactenus descripta sunt, maiora Quinquatria dicebantur. Erant etiam Quinquatria minora, sive Quinquatrus minusculæ, quæ celebrabantur Idibus Junii. *Ovid.* 6. *Fast.* 651. Et iam Quinquatrus jubeor narrare minores. *Varro loc. cit.* Quinquatrus minusculæ dicte Junie Idus ab similitudine majorum, quod tibicines tum feriat per Urbem vagantur, et conveniunt ad ædem Minervæ. *Festus* p. 149. 22. *Müll.* Minusculæ Quinquatrus appellantur Idus Junie, quod is dies festus et tibicinum, qui colunt Minervam. — Hujus autem festi origo est repetenda a tibicinibus, qui, quum Romæ sacrificiis præcinerent solerent, ann. U. C. cccxlii. ab App. Claudio Cæco censore anni superioris prohibiti sunt in æde Jovis vsci; hinc ægre id ferentes Tiburium agmine omnes abierunt, unde auctore C. Plautio Procule Venocæ ejusdem Claudii collega per fraudem vino sopiti, somno victi, et in plaustro coniecti Romam deportati sunt, ubi, quin niane crapulæ plenus lux eos oppressisset, impetrato, ut remanerent, datum ipsis est, ut quotannis eodem cultu ornati per Urbem vagarentur, restitutumque iis in æde Jovis vsci jus est. *V. Lin.* 9. 30.; *Val. Max.* 2. 5. n. 4.; *Censorin.* 12.; et *Plutarch. quæst. Rom.* c. 55. Hujus festi institutionem representat nummus gentis Plautiæ apud *Eckhel.* *D. N. V. T.* 5. p. 276., in cujus parte antica est persona muliebris intextis capillis aliquando serpentibus, in postica vero Aurora alata quatuor equos junctos ducens, cum inscriptione L. PLAUTIVS FLANGVS.

QUINQUE, cinque, πέντε, nomen numerale cardinale indeclin. *Lucret.* 3. 626. quinque eam (animam) faciendum est sensibus auctam. *Virg.* 1. *G.* 233. Quinque tenent cælum zonæ. *Cic.* 1. *Nat. D.* 8. 19. Unde vero ortæ illæ quinque formæ? *Id.* 1. *Legg.* 21. 55. Quinque pedes. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 108. prætores quinque sequuntur Te pueri. *Id.* 1. *Ep.* 6. 43. scribit sibi milia quinque Esse domi chlamydem. *Ovid.* 8. *Met.* 788. mensuraque roboris ulnas Quinque ter implebat. *Colum.* 12. *R. R.* 23. 1. Sertarios quinque et quadringenta.

QUINQUEFASCALIS, adject. m. legatus provincie, quem quinque fasces præcedunt. *Inscript. (Marbre de Thoiry)* apud *Rénier, Mém. de la Soc. des Antiq. de France*, a. 1855. p. 52. IN PROVINCIA LUGDVNENS. QUINQUEFASCALIS dum AGEREM. *V. SEXFASCALIS*: et *Th. Mommsen* in *Epigr. Anall.* 22. in *Ber. d. S. Ges. d. J.* 1852. p. 235.

QUINQUEFOLIUM, ii, n. 2. *V. voc. seq.* in fin.

QUINQUEFOLIUS, a, um, adject. di cinque foglie, πεντάφυλλος. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 4. 10. (20). Rosæ pallidæ, spliosæ, quinquefoliæ. — *Illic*

Quinquefolium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, πεντάφυλλον, est herba, quæ quolque foliis constat. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 9. 62. (109). Quinquefolium nulli ignotum est, quum etiam fraga gignendo commendetur. Adde *Cels.* 2. 33. extr.

QUINQUEGENTIĀNUS. *V. voc. seq.*

QUINQUEGENTĀNUS, a, um, adject. a quinque et gens. Apud *Aurel. Vict. Cæsar.* 39., *Eutrop.* 9. 22. et 23. et *Oros.* 7. 25. nationes Quinquegentanæ sunt Pentapolitani in Libya. *V.*

PENTAPOLIS in ONOM. *Alti leg.* Quinquegentianus. *V. P. Mazzucchelli* adnotat. ad *Coripp.* 1. *Johann.* 480.

QUINQUEGENUS, indeclin. quinque generum. *Auson. Edyll.* 12. in monosyll. de cibis, 10. Et duplici defensa putamine quinquegenus nux. h. e. juglans, avellana, castanea, pinea nux, et amygdalum.

QUINQUEJUGES, a, um, adject. quinque habens juga. *Jul. Valer. Res gest. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 1. 18. Præsidet et numen (*Serapis*) cui Dite potentius ipso, Vertice quinquejugo rerum secreta gubernans.

QUINQUELIBRALIS, e, adject. πενταλίβριος, qui est quinque librarum. *Colum.* 3. *R. R.* 15. 3. Qui singuli lapides non excedant quinquelibræ pondus.

QUINQUELIBRIS, e, adject. quinquelibralis. *Vopisc. Prob.* 5. Donatus est patera quinquelibri.

QUINQUEMESTRIS, e, adject. πενταμηναιος, quinque menses natus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 48. 75. (198). Castrati agnos, nisi quinqueimestres, præmaturum existimatur. *Varro* 2. *R. R.* 7. 11. Quinqueimestres pulli.

QUINQUENNĀLIA, ium, n. plur. *V. QUINQUENNĀLIS* in fin.

QUINQUENNĀLICIUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ad quinquennalem perticiens. *Inscript.* apud *Gruter.* 126. col. 2. A. AGRILIUS AVGUSTAL. QUINQUENNĀLIC. h. e. quinquennialitate functus. Alia apud *Marin. Frat. Arv.* p. 400. c. IVLIO REGIO DECVRIONI KARTHAG. AED. IVVIR. QUINQUENNĀLICIO etc. Adde *Tab. Canus.* apud *Fabrett.* p. 598. col. 2.; et cf. eandem *Inscript.* apud *Orell.* 3720., 3721. et 3890. ¶ 2. Non modo quinquennialis vocatur vir, qui quinquennalis jam fuerit, sed etiam duumviratus quinquennialicius dicitur ipsa dignitas quinquennialitatis in *Inscript.* Pompejana apud *Grut.* p. 106. n. 1.

QUINQUENNĀLIS, e, adject. ¶ 1. Est πενταετής, hoc est qui sit quinto quoque anno. *Cic.* 3. *Orat.* 32. 127. Quum Olympiam venisset maxima illa quinquenniali celebritate ludorum. *V. infra* in *Quinquennialia*. ¶ 2. Item qui quinque annos durat, ut Quinquennialis magistratus. *Liv.* 4. 24. Alios magistratus annuos esse, quinquennalem censuram, grave esse, etc. — *Illic*

Quinquennialia, ium, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, hoc est ludi vel certamina quinto quoque anno celebrari solita, h. e. quarto quoque anno completo, et quinto incipiente, cujus certaminis exemplum sumpsisse Neru videtur a Neapolitais, qui teste *Sueton.* *Aug.* 98., in honorem Augusti illud primum instituerant, more nempe Græcorum, qui Olympicos ludos quarto quoque anno celebrare consueverant. Hæc *Quinquennialia* etiam Augustalia dicebantur. *V. AUGUSTALIS. Inscript.* apud *Gruter.* 116. 3. Quinquennialibus Neronis. *Sueton. Ner.* 12. instituit et quinquennale certamen primum omnium Romæ, more Græco, triplex, musicum, gymnicum, equestre: quod appellavit Neronia. *Tac.* 14. *Ann.* 20. Nerone quartum, Cornelio Cosso Coss. quinquennale ludicrum Romæ institutum est, ad morem Græci certaminis, varia fama, ut cuncta fere nova. *Sueton. Domit.* 4. narrat, bujusmodi ludos quinquennales a Domitiano in Capitolio fuisse celebratos, unde *Agon Capitolinus* vocati suot. *V. AGON.* — Alia erant quinquennialia, quæ imperatores celebrabant post quintum imperii annum. *V. DECENNĀLIS. Eumen. Gratiar. act.* ad *Constantin. Flav. nom.* 13. Quinquennialia tua nobis etiam perfecta celebranda sunt; illa enim quinto incipiente suscepta omnibus populi communia, nobis hæc propria, quæ plena sunt. *Id.* enim supra dixerat: Quinque annorum nobis relliqua remisisti.

Quinquennialis, is, m. 3. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Cui saepe IIII. vir, vel II. vir, vel Præf. præmittitur, fuit magistratus in municipiis et coloniis, quatuor aut duobus viris constans, cujus quidem potestas censoria similis per quinquennialum, unde ei nomen, durabat;

título tamen tenus, quia reapse annua tantum fuisse videtur; quemadmodum Romae censura, quæ primum quinquennalis fuerat (*Liv.* 4. 8.), mox ex quinquennali facta est annua et samestris (*Id.* ibid. 24.), quam tamen postea Ap. Claudius per integrum quinquennium pervicacius retinuit (*Id.* 9. 33). Duplex huius magistratus tempus constat ex *Inscript.* mendosa apud *Fabrett.* p. 597. n. 1., emendata apud *Oliver. Marm. Pisaur.* n. 28. ABBIENAE C. P. EALBINAE ANNO QVINQUENNALITATIS PETINII APRI MARITI EIVS PLEBS VRBANA PISAVRENSIVM etc. Alia abhinc paucis annis reperta Eclani et edita a R. Guarini. *Spicil. Eclan.* p. 5. TI. CLAUDIO TI. MIL. COR. MAXIMO Q. IIVIR. QVINQ. IN QVO HONORE HIC SEPVLTVS EST CIVIS MATER GEMINIA NV. PIL. SABINA OB HONOREM EIVS IN VIA DYCENTE HERDONIAS TRIA MILLIA PASSVVM EX D. D. INTRA LVSTRVM HONORIS EIVS REPRÆSENTATA PECVNIA STRAVIT. *Spartian. Hadrian.* 19. Per Latina oppida dictator et ædilis et duumvir fuit, apud Neapolim demarchus, in patria sua quinquennalis. *Apul.* 10. *Met.* Thiasus oriundus patria Corintho, ut ajus prosapia ac dignitas postulabat, gradatim permensis honoribus, quinquennali magistratui fuerat destinatus. *V. PRÆFECTUS.* Hinc quinquennalis censoria potestate habetur in *Inscript.* allata in voc. PONTIFEX. ¶ 2. *Quinquennalis* etiam fuit in collegio Augustalium, aliorum sacerdotum et plurium artificum, qui eodem munera per quinquenniumungebatur. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 408. n. 332. L. CARVLLIVS EPAPHRODITVS VI. VIR AVG. IDEM Q. Q. RVIC VI. VIRI AVG. POST CTRAM QVINQUENNALITATEM OPTVLE RVNT QVI EGIT ANNIS CONTINVIS IIII. *Apul.* 11. *Met.* ad fin. In collegium me pastophorum suorum, immo inter ipsos decurionum quinquennales adlegit. *Inscript.* apud *Gruter.* 358. 1. L. ANTONIVS PECVILIARIS Q. Q. COLLEGI FABRYM OSTIENSIVM LVSTRI XXV. ERGIT etc. Alia apud *Orell.* 2675. COLLEGIUM FABRYM PATRONO ET QVINQUENNALI OB EXIMIAM EIVS ERGA SE LIBERALITATEM CIVIS DEDICATIONE CVM COLLEGA SINGVLIS HS. N. L. ADIECTO PANE ET VINO DED. Hinc patet, in collegiis duos fuisse quinquennales, ut Romæ censores. *QUINQUENNALIS*, is, m. 3. *V.* voc. præced. in fin.

QUINQUENNALITAS, atis, f. 3. dignitas et munus quinquennalis. *Inscript.* apud *Gruter.* 175. 8. TI. CLAVDIVS CHRYSIMVS OB HONOREM QVINQUENNALITATIS COLLEGIO DENDROPHOR. ROMANOR. etc. *Inscript.* apud *Henzen.* 6086. VT QVISQVIS QVINQUENNALITATEM GESSERIT INTEGRA etc. *V.* aliam in *QUINQUENNALIS* primo loco in fin. 2. *QUINQUENNATUS. V. QUIMATUS.*

QUINQUENNIS, e, adject. di cinque anni, πενταετής, qui est quinque annorum. *Ovid.* 4. *Port.* 6. 5. Iu Scythia nobis quinquennis Olympias acta est. h. e. quæ quinto quoque anno incipiente celebrabatur. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 48. Vinum quinquenne. *Plaut. Pœn. prol.* 85. Filia quinquennis. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 6. Ovis post bimatum maritari debet, juvenisque habetur quinquennis. *Id.* 4. *ibid.* 21. 1. Vineæ quinquennis.

QUINQUENNIVM, ii, u. 2. spazio di cinque anni, quinquennio, πενταετία, quinque annorum spatium. *Cic.* 3. *Legg.* 3. 7. Censores magistratum quinquennium habent. *Tac.* 2. *Ann.* 36. Censuit, in quinquennium magistratum comitia habenda. *Ovid.* 12. *Met.* 584. Jamque fere tracto duo per quinquennia bello. *Id.* 4. *ibid.* 292. Is tria quum primum fecit quinquennia, montes Deseruit patrios. h. e. quindecim explevit annos. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 113. Quum stata laudato caneret Quinquennia verou. h. e. Quinquennalia.

QUINQUEPARTES versus sunt, qui quinque partes orationis liberas possident, ut *Ora* citatorum cursu delorsit equorum. Hæc *Diomed.* 3. p. 498. *Putsch.* Cl. eumd. p. 497.

QUINQUEPARTITO, adverb. πενταμερῶς, in quinque partes. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 6. 29. (65). Foliis per ambitum incisis quinquepartito.

QUINQUEPARTITES, a, um, particip. ab inu-

sit. quinquepartior, πενταμερής, divisus in quinque partes. *Cic.* 1. *Invent.* 34. 59. Quinquepartitum igitur hoc pacto putant esse argumentationem. *Alii leg.* quinquepartitum.

QUINQUEPÉDALIS, e, adject. qui est quinque pedum *Hygin. de limitib.* p. 212. *Goes.* Tarminus egregius dicitur quinquepedalis.

QUINQUEPLEX, plicis, adject. pro quinquiplex *Gloss. Cyrill.* Πενταπλοῦς, quinqueplex. Πενταπλῆ, quinqueplex.

QUINQUEPLICO. V. QUINQUIPLICO.

QUINQUEPLUM, i, n. πενταπλοῦν, quintuplo, legitur in *Gloss. vet.* Et *Gloss. Philoz.* Quincuplum (male Quadruplum), πενταπλοῦν.

QUINQUEPRIMATES. V. voc. seq.

QUINQUEPRIMI et quinquæ primi, πενταπρωτοί, quinque viri principes in aliquo senatu. *Cic.* 5. *Ferr.* 28. 68. Magistratus et quinqueprimi accitu istius evocantur. *V. DECURIO.* Iidem ab *Imp. Theodos. et Valentin. Cod.* 10. 31. 57. appellantur quinque summæ ordinis; et in *Cod. Justin.* 12. 1. 190. quinque primates ordinis.

QUINQUEREMIS, is, f. 3. πεντήρης, navis, quæ habet quinque ordines remorum. *Cic.* 6. *Ferr.* 46. 103. Certos homines in quinquere misisse. *Liv.* 42. 48. Præmissus a prætoribus cum quinquere una. *Id.* 28. 30. Quinquere misisse seu pondere tenacior, seu pluribus remorum ordinibus scindentibus vortices, quum facilius regeratur, duas triremes suppressit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (207). Quadrirremem Aristoteles auctor est Carthaginiensis fecisse; quinquere mem Mæsigiton Salaminios. — Adjectiva. *Liv.* 41. 9. Decem quinquere mæ naves. Adde eumd. 26. 24. *V. DECEMREMIS.*

QUINQUERES, is, f. 3. eadem ac quinquere mis, ac penteres: vox hybrida: a quinque, et ἑρεσσω remigo. Vox a Lexico expungenda; occurrat enim tantum in *Not. Tyr.* p. 177. Bieris, trieris, quadriieris, quinquieris, hexeris, hepteris, penteris. Hic semper ultima syllaba per is vitio sæculi effertur, quum per es efferenda esset.

QUINQUERTIO, ōnis, m. 3. πένταθλος, qui quinque artibus, seu quinquertio se exercet. *V. Festi loc. cit.* in voce seq.

QUINQUERTIVM, ii, n. 2. πένταθλον, exercitatio quinque artium, quibus ingeniorum puerorum institutio constabat: a quinque et ars. Artes eæ arant apud Græcos, cursus, saltus, disci seu jaculi projectio, lucta, pugilatus. Latini nationem et equitationem adjecerunt. *Auson. Grat.* act. 27. hæc exercitationum genera enumerat, sed pugilatum omisit. *Festus* p. 257. 8. *Müll.* Quinquertium vocabant antiqui, quod Græci πένταθλον, ut indicat versus hic: Omnes æquales vincebat quinquertio. *Livius* quoque (*Andron.*) ipsos athletas sic nominat: Quinquertionis præco in medium vocat. (Hic metri causa præcedo ἀρχαϊκῶς est legendum). Similia habet *Paul. Diac.* p. 256. 1. *V. PENTATHLUM.*

QUINQUESSIS, is, m. 3. quinque asses, ut centussis, centum. *Apul.* apud *Priscian.* 6. p. 708. *Putsch.* Sed tum sestertius dipondium semissem, quinquari quinquessis, denarius decussis valebat. Illic *Apuleji* locus ita corrigendus est ex *Thesaurio Latinit.* edit. ab A. Maio in *Class. Auct. T.* 8. p. 35. Sed tum sestertius dipondium semissem, quinquari quinquesssem, denarius decussem valebat.

QUINQUESUMMATES. V. QUINQUEPRIMI.

QUINQUEVERTEX, ticiis, adject. omni. gen. quinque habens vertices, quinquejugus *Jul. Valer. res gest. Alex. M.* (edente A. Maio) 1. 29. Urbs quinquevertex.

QUINQUEVIR, viri, m. 2. *V. QUINQUEVIRI.*

QUINQUEVIRALICIUS, a, um, adject. ad quinqueros pertineus. *V. QUINQUEVIRI Inscript.* PHILIPPENSIS apud *Gruter.* 395. 4. P. CORNELIVS ASPER EQVO PVBLICO HONORATVS ITEM ORNAMENTIS DECVRIONATVS ET II RALICIUS. Fortasse IIII ralicis legendum est.

QUINQUEVIRALIS, e, adject. ad quinqueros pertineus. *Impp. Val., Gratian. et Valen-*

tin. Cod. Theod. 9. 1. 13. Præfecto Urbis cognoscente de capite senatorum, spectatorum maxime virorum iudicium quinquervale sociabitur, at de præsentibus et administratorum honore functis licebit adjungi sortis ductos, non sponta delectos. *Impp. Honor. et Theodos. ibid.* 2. 1. 12. In criminalibus causis senatus, statuta jamdudum quinquervalis iudicii forma servabitur. *Cassiod.* 4. *Variar.* 23. Eos (*Basilium atque Prætextatum* senatores) ta præcipimus ubicumque repertos ad iudicium quinquervale ducere, quod in præsentem negotio nostra delegavit auctoritas. *Id.* enim *ibid.* dixerat: Præsentem auctoritate decernimus, ut quinque senatoribus banc causam legitima examinatione pensetur.

QUINQUEVIRATUS, us, m. 4. πενταδραχία, magistratus quinquervirorum. *Cic. Prov. cons.* 17. 41. Me ille, ut quinquerviratum acciperem, rogavit.

QUINQUEVIRI, ōrum, m. plur. 2. *Quinquerviri* quoque appellantur in *Tab. æn.* apud *Gor. Inscr. Etr.* T. 2. p. 384. n. 15. at apud *Vermiglioli, Inscriz. Perug.* p. 429. n. 20. edit. 2. extraordinarius magistratus quinque civium, non unus generis. — a) Erant enim *Quinquerviri coloniarum deducendæ*, qui plebem in aliquod oppidum et agrum habitandi gratia deducebant. Hi etiam interdum tres viri fuerunt, interdum decem, etc. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 7. 17. Toties legibus agrariis curatores constituti sunt triumviri, quinquerviri, decemviri. *Liv.* 6. 24. Quinqueros Pomptino agro dividendo creaverunt. — b) Præterea *quinquerviri mensarii*, qui ad mensas sedebant et pecuniam dispensabant. Quum improbitate feneratorum plebs Romana magnitudine æris alieni pæne obruta esse videretur, eiqua difficultati principes plebis succurrere sæpe tentasset, inclinatis tandem ad concordiam omnium animis, qui tum consules erant, fenebrem quoque rem quod distingere animos hominum videbatur, levare aggressi, solutionem æris alieni in publicam curam verterunt. Quiaque ergo viri creati sunt, qui huic muneri præessent, de quibus *V. Liv.* 7. 21. — c) Item *quinquerviri cis et ultra Tiberim* arant qui se gerebant pro magistratibus. Constituti sunt, quia inconveniens erat magistratus vespertinis temporibus in publico esse. *Pompon. Dig.* 1. 2. 2. circa med. De his intelligendum videtur illud *Livii* 39. 14. in fin. Utque ab incendiis caveatur, adjuvatores triumviris quinquerviri dati, uti cis Tiberim suæ quisque regionis ædificiis præessent. — d) Reperiuntur etiam *quinquerviri muris turribusque reficiendis* apud *Liv.* 25. 7. Item *minuendis publicis sumptibus* apud *Plin.* 2. *Ep.* 1. ad fin. Narrat etiam *Liv.* 3. 9. latam a C. Terentilio Arsa trib. pleb. legem de quinquerviris creandis, qui leges scriberent imperio consulari moderando: quamvis perlatam non fuerit. — e) In sing. num. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 44. 136. Neminem esse consulem, prætorem, imperatorem, aescio an ne quinquervirum quidem unquam, nisi sapientem. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 56. Scriba ex quinquaviro. *V. QUINDECIMVIRI.* — f) Etiam in municipiis et coloniis quinquerviri erant. *Inscript.* Nuceria abhinc paucis annis reperta, et Neapoli a. 1826. adita a F. A. Pellicano. m. VIRTIO M. F. MEN. CERVAVNO AEDILI II. VIR. IVRA DICVNO PRÆFECTO FABRYM V. VIR. CVI DECVRIONES OB MVNIFICENTIAM EIVS etc. Est qui putat, hunc M. Virtium fuisse V. virum coloniarum Nuceriæ deducendæ, quæ, teste *Tac.* 13. *Ann.* 31., deducta est ann. a Chr. n. LVIII. Hanc conjecturam confirmare videntur binæ perticæ seu decempedæ, quas manu tenent duo viri togati, in eodem marmore sculptæ. *V. QUINQUEVIRALICIUS.* — g) *Quinquerviri* etiam, qui de finibus cognoscere statuereque inter Pisanos et Lunenses, missi dicuntur a senatu apud *Liv.* 45. 13.

QUINQUIES, adverb. cinque volte, πεντακις, quinque vicibus. *Cic.* 11. *Phil.* 5. 11. At hic me defendente quinquies absolutus est. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 23. 21. (85). Quinquies millies. *Id.* 6. *ibid.* 13. 15. (36). Quinquies mille quadringenta stadia. *Id.* 18. *ibid.* 7. 17. (76). Aqua

quinquies in die mutata. Cato R. R. 156. Quinquies quinquas numerare.

QUINQUESDECIES, adject. quindici volte. Agnoscitur a Priscian. de ponder. p. 1355. Putsch., nullo tamen allato scriptoris exemplo.

QUINQUIFIDUS, a, um, adject. in quinqua partes fissus, seu divisus: a quinque et fido. Venant. in epist. præm. carm. 6. l. 5. a med. Hæc tela velut plumis illitis quinquifida viscata tendebat. et mor. Habes igitur opus suo uno textu quadratum, ut sit legendum quinquifidum.

QUINQUIPLO, as, are, a. 1. raddoppiare cinque volte, quinquas duplico. Tac. 2. Ann. 38. Superbire homines etiam annua designatione; quid, si bonorem par quinquennium agitent? quinquuplicari prorsus magistratus, subverti leges. Alii leg. quintuplicari, alii quinquuplicari.

QUINQUIPPLUS, a, um, adject. quintuplo, πενταπλάσιος, alicujus rei quantitatem quinquies continens. A. Maius in præf. ad Cic. de Re publ. p. XL. se legisse testatur in Cod. palimpsesto bibliothecæ canonicor. Veronensium, qui continet fragmenta operis cujusdam mathematici sub n.º xxxviii. Ad quinquiplum veniet.

QUINQUO, as, are, a. 1. lustrò, purgo. Charis. 1. p. 62. Putsch. Quinquatrus a quinquando, idest lustrando, quod en die arma ancilia lustrari sint solita.

QUINTADECIMANI, òrum, m. plur. 2. milites legionis decimæquintæ, apud Tac. 4. Hist. 36.

QUINTANENSIS, e, adject. ad quintum pertinens. Inscript. in Giorn. Arcad. T. 28. p. 350. AURELIUS CHRYSOMALLUS QUINTANENSIS LEG. h. e. miles legionis quintæ, cuius milites etiam Quintani appellantur. V. vocem seq. — NB. De Labicanorum cognom. V. in ONOM.

QUINTANA, æ, f. 1. et

QUINTANI, òrum, m. plur. 2. V. voc. seq. in fin.

QUINTANUS, a, um, adject. πεμπταλός, a quintus, ut primanus a primus, tertianus a tertius. Dicitur de iis, quæ quinto loco, die, etc. fiunt. Hinc — a) Varroni 6. L. L. 27. Müll. Nonæ quintanæ dicuntur, quæ quinta mensis die veniunt: sicut septimanæ, quæ septimo. Macrob. 1. Saturn. 15. Pontifex minor quinquinas quidem dicto quinquies verbo xalio, septimanas repetito septies prædicabat. Adde Censorin. de die nat. 20. a med. V. CALO et CALENDÆ. — b) Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (7. Vineas semper quintanis semitari (al. seminar), hoc est ut quinto quoque palo singulæ jugo paginæ includantur. Sic Plinius vocat quintanos quos Colum. 3. R. R. 20. 4. vocat semitas. Porro quintani (h. e. limites) dicuntur viæ minores, Italice i sentieri, ut decumani viæ majores. — c) Festus p. 257. 17. Müll. quintanam classem ait Verrinum dicere fuisse eam, in qua erant capitecensi: sed errare videtur, nam classis, in qua erant capitecensi, fuit sexta. V. CENTURIA. Hæc Forcellinus ex A. Aug. et Urs. supplementis, quæ aperta falsa continent: Festi vero locus mutilus est. — Hinc

Quintana, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Subaudi viâ. Quintana, inquit Paul. Diac. p. 256. 10. Müll., appellatur porta in castris post prætorium, ubi rerum utensilium forum fuit. Lipsius vult omitti porta, quia quintana fuit potius viâ lata, seu platea in castris, in qua utensilia provocabant. Ad ejus similitudinem narrat Sueton. de Veron. 26. assuevisse cum tabernaculis effringere et explare, quintana enim constituta, ubi partem et ad licitationem vivendæ prædiæ pretium assumeretur. Liv. 41. 2. ad fin. Prætorio defecto, ad quæstorium forum quintanæque hostes pervenerunt. Ibi quum omnium rerum paratam expositamque copiam et aratos fectos in quæstorio invenissent, etc. Hygin. Gromat. p. 7. col. 1. Per ejus (prætorii) rigoram utraque parte quum major exercitus est, hoc est, quaque legiones et supra,

pedatura cohorti primæ dari solet. et mor. Si portæ ibidem datæ fuerint, L. pedes accipiant, et cognominantur etiam quintanæ causa cnpiarum. Lipsius putat, vocem portæ delendam esse, sed Schelius recte nihil mutandum censet. ¶ 2. Isid. 15. Orig. 2. de ædificiis publicis verba faciens, quintanam definit partem plateæ quintam, qua carpentum progredi potest.

Quintani, òrum, m. plur. 2. apud Tac. 1. Hist. 55. et 4. ibid. 36. sunt milites legionis quintæ.

QUINTARIUS, a, um, adject. quinque continens. Vitruv. 3. 1. Quintarius numerus. πεντάμορος. V. dicta in AS. — In re agrar. Hygin. de limit. p. 158. Goes. Sic at de limitibus quintariis, quantum quemque quintarium volunt. Parro autem inter quantum et quintarium interest aliquid. Quintus est, qui quinto loco numeratur: quintarius, qui quinque centurias cludit.

QUINTICEPS, ciptis, adject. habens quinque capita, b. e. cacumina. Vet. formula apud Varron. 5. L. L. 50. Müll. Cespium mons, quinticeps cis lucum Poetelium. Adde ibid. 52. et 54. Editiones vet. legunt quinticepsos. V. BICEPSOS.

QUINTILIS et quintilis, is, m. 3. De scriptioe lis est non parva, aliis et tnm in hac, tum in cognatis vocibus Quintililis, Quintilianus, et quæ nimium nrgo est; quinctus acriter defendentibus: aliis c omdino exteentibus. In illis sunt Manut., Anton. Augustinus, Voss. in Etymol. in Quinke, Lipsius, et alii, secuti lapides Capitolinos aliasque Inscriptiones apud Gruter. etc. item etymologiam, quia putant quinctus esse a quinque ea ratione, quia a reliquo est relictus, a coquo coctus. In his Dausquius, et Turneb. secuti non pauciores lapides, quorum quinque ipse Mamut. affert. Adde his, quod Græci κνίλτις, et κνίλτιος sine x scribunt: adde quod quintus numerale nomen vis cum c in libris et marmoribus invenies. Cellar. utramque scriptioem ex æquo usitatam fuisse existinat. — Quintilis, Luglio, quintus mensis a Martio, ut est apud Varron. 6. L. L. 34. Müll. et Ovid. 3. Fast. 249., qui postea in honorem C. Julii Cæsaris (qui eo mense a. d. IV. illis natus erat), legem ferente M. Antonio consule, Julius est appellatus, ut Sueton. Cæs. 76. et Macrob. 1. Saturn. 12. narrat. Cic. 14. Att. 7. Volo mense Quintili in Græciam. Aut. B. Afr. in fin. Ante diem tert. cal. Quint. naves descendit. Liv. 9. 48. extr. Ut equites Idibus Quintilibus transverberentur. Id. 27. 23. Nonæ Quintiles.

QUINTO, adverb. la quinta volta, quinto loco. Ordinem designat, et quatuor ante facta. Liv. 8. 25. Eodem anno lectisternium Romæ, quinto post conditam Urbem, habitum est. V. QUARTO et TERTIO.

QUINTO, adverb. la quinta volta, quinta vice. Tempus designat, et quater ante factum. Liv. 27. 6. Declarati consules Q. Fabius Maximus quintum, Q. Fulvius Flaccus quartum. V. QUARTUM Id. 6. 42. Fama repens belli Gallici allata perpulit civitatem, ut M. Furius dictator quintum diceretur. Vellej. 1. 14. 6. At quintum Fabio Quinto, decio Mure quartum, consulibus, quo anno Pyrrhus regnare cepit, etc.

QUINTUPLEX, icis, adject. oim. gen. 3. pro quinquplex legitur a nonnullis apud Vopisc. Prob. 7. Salarium quintuplex fecimus.

QUINTUPPLICATUS, a, um, particip. a quintuplico, in quintuplum auctus, quintuplicato. V. Boethii loc. cit. in QUADRUPPLICATUS.

QUINTUPPLICITER, adverb. quinque vicibus. Boeth. 1. de Ymer. p. 101. Dupliciter, tripliciter, quadrupliciter, quintupliciter.

QUINTUPPLICO. V. QUINQUIPPLICO.

QUINTUS, a, um, adject. numerale ordinis, quinto, πεμπτος. Liv. 31. 7. Non quinto inde mense, quemadmodum a Sagunto Hannibal, sed quinto inde die, quam ab Corintho solverit naves, in Italiam perveniet. Cic. 1. Invent. 53. 102. Quintus locus est, per quem ostendimus, etc. Horat. Art. P. 489. Neve minor, neu sit

quinto productior actu Fabula quæ etc. Colum. 8. R. R. 11. 15. Post quintum et trigessimum diam. — NB. De prænomen. Rom. V. in ONOM.

QUINTUSDECIMUS, a, um, adject. decimoquinto. Cic. 1. Invent. 56. 109. Quintusdecimus (locus est), per quem etc. Gell. 1. 16. In libro quinquagesimo ita dicit. Liv. 45. 33. extr. Quintusdecimis castris Passarnem pervenit. in quindici marcie. V. CASTRA. Colum. 11. R. R. 2. 88. Quinquagesimo Cal. Dec. et 8. ibid. 5. 9. Quinquagesima luna.

QUIPPE, adverbium, vel conjunctio, confirmans. ¶ 1. Est conjunctio confirmans, quæ rationem reddimus ejus, quod præcessit, ut quum, quia, nam, nempe, atque, ideo, igitur, essendochæ, attesochæ, pericochæ. — a) Usurpatur absolute, sine aliis particulis. Cic. Dom. 48. 126. Jam fateor, inquit, in Gabinio me nefarium fuisse. Quippe vides, prænam illam a te in alium institutam, in te ipsum esse conversam. Sall. Cat. 13. Quibus mihi ludibrio videntur fuisse divitiæ. Quippe, quas honeste babare licebat, per turpitudinem abuti propebant. Tibull. 4. 1. 156. Sed durata (unda) riget densam in glaciemque nivemque. Quippe ubi non unquam Titan superingerit ortus. (Adde Propert. 2. 1. 75.; et Virg. 1. G. 505.) Ovid. 14. Met. 524. Arbore enim succoque licet cognoscere moras. Quippe notam linguæ baccæ oleaster amaris. Exhibet; asperitas verborum cessit in illas. Horat. 1. Od. 31. 13. Diis carus ipsis: quippe tor et quater Anno revisens æquor Atlanticum Impune. Phædr. 3. 2. Alii onerant sævis: quidam contra miserili, Peritura quippe, quamvis nemo læderet, Misere panem. Justin. 1. 1. 8. Hæc clementia non minus victori, quam victo utilis fuit: quippe ex universa Græcia, comito quod illatum Cresio bellum esset, auxilia confluebant. Liv. 3. 67. Non illi (hostes) re-tram ignaviam contempserat, nec suæ virtuti confisi sunt; quippe toties fusi fugatique, castris cauti, et se et vos novere. — Servit ironiæ. Virg. 1. Æn. 41. mense incepto desistere victam, Nec posse Italia Teucrorum avertere regem? Quippe vator fati. Cic. Mil. 12. 33. Mo et me quippe lumen curiæ! Adde Plaut. Epid. 5. 1. 12. — b) Cum aliis particulis causam reddant bus, enim, etenim, quia, quod, quoniam, quando. Cic. 2. Orat. 54. 218. Leve nomen habet utraque res: quippe leve anim est hoc totum, risum movere. (Alii melius ita distinguunt, quippe; leve enim etc. et sic valet certe, sane. Quod faciunt etiam in illo 4. Fm. 3. 1. Ista ipsa a te quidem apte ad rotundæ: quippe; habes eum a rhetoribus.) Lucret. 6. 617. Quippe videmus enim vestes huius re adentis. Essiccare suis radia ardentibus solm. Id. 1. 104. (et aliis sæpe.) Quippe etenim quam multa tibi hoc fingere possum etc. Ter. Heaut. 3. 2. 27. Quippe quia magnatum sæ e id emelium ægritudinem est. Cic. 1. Fam. 9. a ve ad. Ibi multa de mea sentantia questus est. Quippe quod etiam Ravennæ Clusum ante. Id. 1. ab eoque in me esset incensus. Alii leg. in Plin. 26. Hist. nat. 10. 64. (100). Insanabilis non est credendus, quippe quoniam in multis sponte desit. Plaut. Capt. 4. 2. 106. Quippe quando mihi nihil cradis. — c) Quippe quum idem quod quum con an tio, vel utpote quum, sequente conjunctivo. Cic. 10. Att. 3. Visum te ajunt in regia: nec reprehendo: quippe quum ipse istam reprehensionem non fugerim. Nepos præf. Neque imoni fuit turpe, sororem habere in matrimonio, quippe quum cives ejus eodem uteretur instituto. Liv. 26. 39. Raro alias tantis animis justæ concurrerunt classes: quippe quum in majoris discrimen rei, quam ipsæ erant, pugnarent. — d) Quippe ubi, quippe quum. nam quum, quippe quia. Lucret. 1. 610. Quippe ubi dimidia partis pars semper habebit dimidiam partem. et ibid. 988. Quippe ubi materies omnis cumalata jaceret. Adde Propert. 2. 1. 75., ubi alia ex Lucret. congerit Broukus. — e) Quippe quasi, sequente conjunctivo, cohe se, non aliter che, apud Justin. 3. 7. 14. Inducias, quas proprio nomine

condiderant, ex sociorum persona ruinebant, quippe quasi minus perjurii contraherent, si ferrent sociis auxilia, quam si ipsi aperto prælio dimicarent. ¶ 2. *Quippe qui, quæ, quod*, utpote qui, *come colui che*. — a) Cum Coniunctivo. *Cic. Rosc. Am.* 18. 52. Convivia cum patre non inibat: quippe qui ne in oppidum quidem, nisi perraro, veniret. *Nepos Dion.* 2. Quum a tyranno crudeiter violatus esset, quippe quem venundari iussisset; tamen etc. *Cic. 2. Invent.* 45. 131. Quin semel causa consideretur, nihil attinet eam ex lege considerare, quippe quæ in lege scripta non sit. *Id. 3. Nat. D.* 40. 95. Quippe, inquit Vellejus, qui etiam somnia putet ad nos multi ab Jove. — b) Cum Indicativo. *Plaut. Epid.* 3. 2. 30. Dicat, argenti minas se habere quinquaginta: quippe ego qui nudius tertius meis manibus dinumeravi. *stante che io etc. Id. Bacch.* 3. 1. 1. et *Amph. prol.* 22. His autem *Plauti* locis Indicativo post *quippe* qui ponitur pro Subiunctivo. Hæc *Forcellinus*. At *Sall. Cat.* 48. Incendium vero crudele, — ac sibi maxime calamitosum, putabat; quippe cui omnes copiæ in usu quotidiano et cultu corporis erant. *Id. Jug.* 14. Læti pacem agitabamus: quippe quis hostis nullus erat. Adde *eumd.* *ibid.* 1. 7., 20. et alibi. — c) Illic pertinet et *quippe* cum quo adverb. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 1. Pandite atque aperite januam hanc Orci, obsecro: Nam equidem haud aliter esse duco: quippe quo nemo advenit, Nisi quem etc. ¶ 3. Pro utpote. *Cic. 1. Fin.* 6. 20. Sol Democrito magnus videtur, quippe homini erudito in geometriæ perfectio. *Horatii locus cit.* sub 1. a recentioribus hic refertur. ¶ 4. Pro certe. — a) Cum part. etiam, et, simul servit jungendæ orationi, ut *necnon, item, præterea*. *Virg. 1. G.* 268. Quippe etiam festis quædam exercere diebus Fas et iura sinunt. *Propert.* 4. 5. 11. Quippe et collinas ad fossam moverit herbas, Stantia currenti diluerentur aqua. *quippe et, necnon.* — b) In responsionibus quoque affirmat, ut *quippini*. *Cic. Cæcin.* 19. 55. Recte igitur diceret te restituisse? quippe. — c) *Quippe ut*, prorsus ut, certe ut. *Justin.* 4. 3. 2. Quippe ut Rheginus melius fuerit vinci, quam viocere. — d) Habet vim *quod* certe etiam in his. *Virg. 1. Æn.* 6. celsa sedet Æolus arce Scæptra tenens mollitque animos et temperat iras. Ni faciat, maria ac terras cælumque profundum Quippe ferant rapidi (venti) secum, verrantque per auras. (*Possis tamen et ita intelligere*, quippe ni faciat, nam ni faciat.) *Id. 4. ibid.* 218. nos munera templis Quippe tui ferimus, famamque foremus inauem. et *ibid.* 420. Fortit ea vulnus Iompha longævis lapyx Ignorans: subitoque omnis de corpore fugit Quippe dolor, omnis stetit imo vulnere sanguis. ¶ 5. Quod *Festus* p. 257. 21. *Müll.* docet testimonio *Ennii* 11. et 16. *Annal.* quippe significare quid ni, eruditus non probat.

QUIPPIAM. *V.* in QUISPPIAM.

QUIPPINI? (*quippeni*?) *perchè no? τί γὰρ οὐ; πῶς οὐ;* quid ni? cur non? adverbium affirmandi comicum. *Plaut. Men.* 5. 9. 50. *MESS.* Es ne tu Syracusanus? *MESS. SYN.* certo. *MESS.* Quid tu? *MESS. SO.* quippini? *Id. Bacch.* 4. 7. 41. Quid illam? meretricem ne esse censes? *NI.* quippini? *Id. Pæn.* 3. 4. 29. Diespiter vos perdidit. *AD.* et quippini? et *ibid.* 30. Ibo et pulchro januam haec. *AD.* te quippini? *Apul.* 9. *Met.* Apponebat ei propere (*mensam*), quamvis invita, mulier: quippini? destinatis alii. Quidam omittit notam interrogationis, et *quippini* exponunt, quippe, utpote quam, vel nempe. — Tmesis est in illo *Plauti Pseud.* 4. 1. 10. *ES.* Nimis tandem abs te contemniam. si. Quippe ego te ni contemniam, Stratiotius homo qui cluere?

QUIQUI, *chiunque*, idem quod quisquis, quicumque, qualicumque: ut enim qui pro quis dicitur, ita qui pro quisquis. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 44. Neque partem tibi ab eo, qui est, iude posces. *Cic. 16. Att.* 8. Veteranos, qui quicquid et Calatæ sunt, perduxit ad suam sen-

tentiam. *h. e.* quicumque, vel quotquot. *Plaut. Men.* 5. 9. 97. Omnia venibunt, qui qui licebunt, præsentii pecunia. *Id. Pæn.* 3. 2. 11. Qui qui tamen (estis), et bene et benigne facitis, quum vero amanti operam datis. *Liv.* 41. 8. a *med.* Liberos suos quibusquibus Romanis, in eam conditionem, ut manumitterentur, mancipio dabant.

QUIRE. *V.* in QUEO.

QUIRINIANA. Mala. *V.* QUIRINIANA.

QUIRINĀLIA, ium, n. plur. 3. *V.* voc. seq.

QUIRINĀLIS, e, adject. ad Quirinum pertinet. *V.* in ONOM. — Hinc

Quirinālia, ium, n. plur. absolute, substantivorum more, erant dies, quo sacra fiebant in honorem Quirini, qui dies erat XIII. cal. Mart. Mentio eorum lit apud *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 3. et 13. *V. Ovid.* 6. *Fast.* a v. 475. — Eadem dicta sunt etiam *festā stultorum*, quia hoc die sacrificium fiebat ab iis colonis, qui statum diem Fornacalium per ignorantiam præteriserant. *Ovid.* 2. *Fast.* 527. Curio legitimis nunc Fornacalia verbis Maximus indicit, nec stata sacra facit. Inque foro, multa circum pendente tabella, Signatur certa curia quæque nota. Stultaque pars populi, quæ sit sua curia, nescit: Sed facit extrema sacra relata die. *Festus* p. 317. 12. *Müll.* ita de hac re docet: Stultorum ferias appellari Quirinālia, qui est dies festus Quirini, quod eo die Quirino sacrificant ii, qui aut non potuerunt, aut ignoraverunt suorum Fornacalium sacrorum diem: et sic commissum morapiaculum expiare, atque quod suis non fecerant, quibus permittitur feriis sacra facere. Adde *eumd.* p. 254. 3.

QUIRINĀNA. Mala laudant *Cato R. R.* 7. et *Varro 1. R. R.* 59. 1. His adde *Plin.* 15. *Hist. nat.* 14. (15); et *Macrob.* 2. *Saturn.* 15. apud quos alii *lrg. Quiriana*. Harum appellationum causa et origo que sit, ignoratur.

QUIRIS pro curis, h. e. hasta, legitur a nonnullis in illo *Ovid.* 2. *Fast.* 477. Sive quod basta quiris prisca est dicta Sabinis. — Ceterum *Quiris*, *utis*, *V.* in ONOM.

QUIRITATIO, *ouis*, f. 3. *grido, accorro*, humano divinæque opis imploratio. *Liv.* 33. 28. Fuga comitum et quiritatio facta.

QUIRITATES, *us*, m. 4. idem quod quiritatio, clamor, vociferatio, auxilii imploratio. *Plin.* 6. *Ep.* 20. Audires ululatus feminarum, infantum quiritatus, clamores virorum. *Sunt qui legunt queritatus*. *Val. Max.* 9. 2. n. 1. Quarum lamentabiles quiritatus trepidæ civitatis aures receperunt. Adde *eumd.* 6. 2. n. 8.

QUIRITO, *as, are*, 1. — Part. *Quiritans* sub 1.º — Quiritare est Ital. *chieder aiuto*, *grida*, *accorro*, *οὐχιστάζω*, Quiritium, seu populi R. fidem imploro, ut ait *Liv.* 2. 23. et 3. 41. opem, auxilium pro, clamo, vociferor: inde factum, quod opem implorantis porro *Quirites* clamare solebant. — 1.º Neutorum more. *Varro* 6. *L. L.* 68. *Müll.* Quiritare dicitur is, qui Quiritium fidem clamans implorat. et *mox*. Ut quiritare urbanorum, sic jubilare rusticorum. *V. JU. BILO.* *Lucilius* apud *Non.* p. 21. 21. *Merc.* Concursans uti arenarius clareque quiritans. *Liv.* 39. 8. *extr.* Nolla vox quiritantium exaudiri poterat. *Est qui leg. queritantium*. Eadem lectionis varietas est apud *Plin.* *Paneg.* 29. et *Tac.* 16. *Ann.* 34. *Rursus Liv.* 40. 9. Tamquam si voce et comploratione nocturna exitus mihi quiritanti intervenisset. — Sic speciatim de oratore. *Quintil.* 3. 8. 54. Rogatus sententiam, si modo est sanus, non quiritet, sed, quam maxime potest, civili et humano ingressu mereri assensum deliberantis velit. — 2.º Active. *Asinius Poll.* ad *Cic.* 10. *Fam.* 32. Quum illi misero quiritanti, civis Romanus natus sum responderet: abi nunc, populi fidem implora. *Apul.* 8. *Met.* Insana voce casum narrati quiritat. et *ibid.* Amorem uxoris quiritabat. — Cum *Accus.* et Infinito. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 17. 31. (67.). Qui, in conquestione luxus, coquos emi singulos plaris quam equos quiritabant. — 3.º Deponentis forma *Varro* apud *Diomeid.* 1. p. 377. *Putsch.* De Fenestella quiritatur. *Arnob.* 4. 11. Hoscine a nobis deos violari et negligi-

sacrilego clamitatis quiritaminique contemptu? *Priscian.* 8. p. 799. *Putsch.* *Quirito* et *Quiritor*.

QUIRITOR. *āris, ani*, dep. 1. *V.* voc. præced. sub 3.º

QUIRITO, *as, are*, n. 1. est vocem edere veris. *Auct. carm. Philom.* 55. Quiritant verres, pardus rudis, oncat asellus.

QUIS, quid, pronomen interrogativum, a Græca voce τίς, quæ idem significat (It. *chi, che cosa*, Fr. *qui, quoi*; Hisp. *que*; Germ. *wer? was?*; Angl. *who, which, what*). ¶ 1. Quis hominem, quid rei naturam significat. — 1.º In recta interrogatione. — a) Generatim. *Necius* apud *Macrob.* 3. *Saturn.* 18. Quis huius apud te? *Turpilius* apud *Non.* p. 357. 23. *Merc.* Sed quis est, qui inter-

ruptis sermonem memi? *Pomponius* apud *eumd.* p. 456. 1. Quis hic est? *Cic. Amic.* 12. 32. Quis clarior in Græcia Themistocle? quis potentior? *Id.* 1. *Tusc.* 36. 87. Quis est, qui id dixerit? *Sall. Jug.* 10. Quis autem amior, quam frater fratris? *Id. Cat.* 31. Quis non factum ejus laudabat? *Horat.* 2. *Od.* 7. 3. Quis te reduxit dis patriis? *Id.* 1. *Ep.* 3. 7. Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit? *Ovid.* 15. *Met.* 607. Quis ille est? et *ibid.* v. 613. Quis credere possit? *Propert.* 2. 9. 21. Quam si perdidit, quis erit, qui talia cantet? — Et in cas. obliquis. *Plaut. Truc.* 2. 7. 44. Unde es? cujus es? *Catull.* 1. 1. Cui dono lepidum novum libellum Arido modo pumice expolitur? *Corneli*, tibi: namque tu etc. *Val. Max.* 9. 13. n. 1. Quem ne aliquis merito dixerit Pontico supplicio, quam Romano imperio digniorem? *h. e.* eequem. — *Cæcilius* apud *Non.* p. 484. 33. *Merc.* Quid hoc futurum obsonio est? *Cic. Amic.* 3. 11. Quid dicam de moribus facillimis? de pietate, etc? et *ibid.* 14. 49. Quid enim tam absurdum, quam delectari multis inanibus rebos? *Id.* 5. *Tusc.* 9. 26. Quid melius, quam fortunam exigam intervenire sapienti? *Id.* 2. *Terr.* 10. 28. Quid est, queso. Metelle, iudicium corrumpere, si hoc non est? *Id.* 1. *Tusc.* 31. 75. Quid aliud agimus, quum a voluptate severamus animum, nisi etc? *Id. Chæm.* 62. 172. Quid huic cum Avito? nihil. *Id.* 5. *Fam.* 15. Quid enim? ad amicos ne confugiam? quam multi sunt? *Id.* 6. *Att.* 2. ad fin. Quid opus equitatu? *Sall. Jug.* 14. Quid agam? et *ibid.* 31. Quid igitur censes? *Id. Cat.* 51. Quid enim in talis homines crudele fieri potest? *Horat.* 1. *Od.* 31. 1. Quid dedicatum poscit Apollinem Vates? et 3. *ibid.* 6. 45. Damnum quis non imminuit dies? — b) Speciatim, quis utriusque generi inserviens. *Vet. Poeta* apud *Varron.* 6. *L. L.* 60. *Müll.* Quis tu es mulier, quæ me in sueto nuncupasti nomine? *Non.* p. 197. 33. *Merc.* *Pacuvio* tribuit. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 48. Quis ea est, quom vis ducere uxorem? *Id. Epid.* 4. 1. 6. Quis illæc est mulier, quæ ipsa se miseratur? *Ennius* apud *Non.* p. 198. 3. *Merc.* Et quis illæc est, quæ lugubri succincta est stola? Adde *Plaut. Epid.* 4. 2. 4., *Cist.* 4. 2. 27. et 79. et *Truc.* 1. 1. 76. Sic *Ulp. Dig.* 50. 16. 1. Verbum hoc, si quis, tam masculos, quam feminas compingitur. *Cæcilius* apud *Gell.* 2. 23. Quis vestrarum facit integra ætatula, Quæ hoc idem tum a viro impetravit suo? — c) Cum neutro genere. *Plaut. Pen. prol.* 17. Scortum exoletum ne quis in præscenio sedeat. Quoddam *MESS.* habet quid. — d) Quid cum Genitivo. *Ter. Hecyr.* 4. 4. 2. Quid mulieris uxorem habes? *che razza di donna hai tu per moglie?* *Plaut. Rud.* 1. 2. 60. Quid illuc est hominum secundum litus? *che uomini sono coloro là sul lido?* *Cæcilius* apud *Cic.* 2. *Orat.* 64. 257. Quid hoc clamoris? — 2.º In obliqua interrogatione. — a) Generatim. *Sall. Cat.* 44. Quis sim, ex eo, quem ad te misi, cognoscas. *Cic.* 11. *Att.* 21. Ad ea, quæ scribis de testamento, videbis, quid, et quo modo. *Id. Mur.* 15. 32. Si diligenter, quid Mithridates poterit, consideraris. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 55. Vergilius, post hunc Varius dixere quid essem. *Id.* 1. *Ep.* 18. 68. Quid de quaque viro et cui dicas, sæpe videto. *Id. ibid.* 2. 3. Qui (*Homerus*) quid sit pulcrum, quid

turpe, quid utile, quid non, Plautus ac melius Chrysippo et Crantore dicit. — b) Speciatim quis quem, et similia. Cic. Orat. 58. 196. Quos autem numeros cum quibus misceri oporteat, nunc dicendum est. Id. Rosc. Com. 7. 21. Considera, quis quem fraudasse dicatur. Quintil. 1. 6. 16. Notatum in sermonibus, quid quo modo eaderet. — c) Quid cum Genitivo. Cic. 4. Verr. 54. 134. Exponam vobis breviter, quid hominis sit. Id. 16. Fam. 4. Non video scitum me, quid ejus sit, ni etc. h. e. quid de ea re sit. Cicerilius apud Non. p. 177. 2. Merc. Vide hominis quid fert morum similitas. ¶ 2. Quis pro uter, sed sprete tantum. Liv. 1. 56. Cupido incessit animos juvenum (Titi et Arantis) sciscitandi, ad quem eorum regnum Romanum esset ventum. Curt. 3. 12. 17. Ergo regine illum (Hephæstionem) esse regem rati suo more venerat. suot inde ex captivis spadonibus, quis Alexander esset, monstrantibus, Sisymbriis advolata est pedibus ejus, ignorantem nunquam antea visi regis excusans. ¶ 3. Quis ponitur interdum pro qualis. Cic. Amic. 5. 17. Quis ego sum? aut quæ in me est facultas? Ter. Andr. 4. 2. 19. Quis video? cha. miser æque, atque ego. Id. Heaut. 2. 3. 121. At hoc demiror, qui tam facile pueris persuadere illi, quæ solet quos spernere! h. e. quales quantosque amatores! Alii leg. quosque, sublata admirationis nota. ¶ 4. Quid cum Genitivo pro quantum. Cic. Rosc. Am. 16. 133. Quid præterea cæli argenti? quid stragula vestis? quid picturam tabularum? quid signorum? quid marmoris apud illum putatis esse? Plaut. Epid. 2. 2. 26. Tum captivorum quid ducunt secum? pueros, virgines, binos, ternos: alios quinque Ter. Andr. 4. 4. 6. Quid turbe est apud forum! quid illic hominum litigant! Alii leg. litigant: alii etiam quot illic. ¶ 5. Quid sepe causam designat, et finem: et ponitur etiam pro cu. Cic. 2. Verr. 13. 38. Cognoscet et me populus R. quid sit, quamobrem etc. quid sit, quod iudiciis etc. et 4. ibid. 20. 49. Quid est, quod tu alios accusas? Seneca 4. Benef. 13. Mundus in quid vices suas absolvit? in quid sol diem extendit et contrahit? Plaut. Amph. 1. 1. 221. Eloquere, quid venisti? so. ut esset, quem tu pugnis cæderes. Ovid. 11. Met. 622. Quid veniat (cognorat enim) scilicet. Cic. 2. Cat. 6. 13. Quesivi, quid dubitaret en proficisci, quo etc. Ter. Andr. 2. 2. 3. Lætus est nescio quid. non so perchè, non so di che, et Colum. 1. R. præf. 13. Satis mirari non possum, quid ita se ligant etc. h. e. cur. et Cic. 1. Nat. D. 35. 99. Quam molestum est, uno digito plus habere! quid ita? quia etc. Id. Mil. 16. 44. Sed quid ego argumentor? Quid plura disputo? ¶ 6. Quid ni? cur non? perchè no? ποῦς οὐ; vehementer affirmantis est. Cic. 2. Orat. 67. 273. Quam rogarit eum, ut meminisset, quidni, inquit, meministi? Ter. Heaut. 5. 1. 31. Clinia hæc fieri videbat? ne. quid ni? — Et interposito verbo. Plaut. Pseud. 2. 2. 57. Quid ego ni teneam? Ter. Adelph. 4. 5. 28. Quid illam ni abducat? Adde Plaut. Mil. glor. 4. 3. 27. et 4. 8. 1. — Et addita negatione. Seneca Ep. 52 a med. Ut feratis de meliore suffragium, quid ni non permittam? — Videtur etiam idem significare ac quomodo? et esse valde admirantis cum quadam ironia. Cic. 3. Fam. 7. a med. Quid ni? Appius Lentulus, Lentulus Appii processit obviam? Cicero Appio noluit. Petron. Satyr. 127. Quid ni? inquit illa: donas mihi eum, sine quo non potes vivere? — Quinisi? idem ac quidni? Festus p. 257. 31. Mill. Quinisi usurpasse antiquos, testis est Afranius in epistola: Me auctore mater abstinebis: quidnisi? ¶ 7. Quid frequentum usum habet in transitionibus, pro præterea, jam vero, et huiusmodi. Cic. 2. Nat. D. 51. 128. Quid loquar, quanta ratio in bestiis appareat? Id. pro leg. Manil. 5. 12. Quid, quod salus sociorum in discrimen vocatur? Id. 4. Verr. 59. 144. Quid vero? modum statuarum haberi nullum placet? — Similiter quid ergo? quod sæpe ironiæ servit. Cæs.

7. B. G. 77. Quid ergo? Romanos in illis ulterioribus munitionibus animine causa quotidie exerceri putatis? Adde Cic. 2. Divinat. 63. 130. et 9. Fam. 15. ad fin. ¶ 8. Quid absolute tacitam prolepsin habet, et est urgentis. Cic. 2. Fam. 8. Quid? tu me hoc tibi mandasse existimas, ut etc? che mi dici tu? et 2. Phil. 38. 99. Quid? eundem in septemvratu nonne destituiti? et Deiot. 7. 21. Quid? ille signa aenea in insidiis posuerat, quæ etc? Cæcin. ad Cic. 6. Fam. 4. Quid si hoc muto? che sara, che dià egli? et Cic. Senect. 7. 22. Quid jurisconsulti? quid pontifices? quid augures? quid philosophi senes? quam multa meminerunt! che dirò de' giureconsulti, etc. Id. 2. Phil. 31. 77. O hominem nequam! quid enim aliud dicam? magis proprie nihil possum dicere. — NB. Quæ in plurali numero F. loco suo. — De pron. indefinito quis, quid, V. voc. seq.

Ilmo nym. Differunt quod et quid. Illud a qui est, hoc a quis: illud ad præcedens substantivum refertur, vel substantivum conjunctum habet, hoc ad nullum refertur et absolute ponitur: illud enim adjectivum est, hoc substantivum. Cels. 5. 26. Quam quid extrinsecus læsit, ut in vulneribus: quum quid corruptum est, ut in cancro: quum quid innatum est, ut calculus in vesica, etc. Videtur tamen quid pro quod poni in illo Plauti Amph. 1. 1. 208. et Pseud. 2. 2. 41. Quid ais? quid tibi nomen est? et Most. 3. 1. 131. Nomen domini quero quid sit. Id. Pseud. 2. 4. 54. Quid nomeo esse dicam ego isti servo? cha. simla. et Rud. 4. 4. 116. In ensiculo quid nomen est paternum? (Dixi pateri: neque enim hæc me coarctat, ut quid pro quod accipiam.)

QUIS, qua, quid, pronomen indefinitum, pro aliquis, it. alcuno. — a) Genitivum. Plaut. Pseud. 5. 1. 37. Aperite, heus! Simoni me adesse, quis nunciate. Horat. 1. Sat. 3. 63. Simpliciter quis est est, etc. Alii leg. at, et per interrogationem effertur. Id. 2. Ep. 1. 262. Dicit enim citius meminitque libentius illud Quod quis deridet, quam quod probat et venerat. et ibid. 2. 158. Si proprium est quod quis libra increatus et ære est, etc. et 1. Sat. 10. 59. si quis pedibus quid claudere senis amet etc. Cic. 3. Fin. 21. 71. Alienum est a sapiente non modo injuriam cui facere, verum etiam nocere. Lambin. leg. cuiquam. Liv. 6. 40. Omnia semper, quæ magistratus ille dicit, secundis audibus; quæ ab nostrum quo dicerent, adversis accipietis? Sunt qui leg. aliquo, invitis sanioribus criticis. Cic. 2. Nat. D. 44. 115. Aut verum alia quæ natura monitis et rationis exors hæc officere potuit, etc. Colum. 4. R. R. 25. 2. Visitor quum in adversum posse manu desecare quid debet, cultro utitur. Tac. 2. Ann. 26. Addidit magnificentiam Cæsar, quantum quis damni profusus erat, exsolvendo. Id. 3. Hist. 58. Amicrum rjos quanto quis clarior, minus fidus. Furcellinus in his Tariti locis quis pro quisque usurpatum ait. Adde Tibull. 1. 10. 3. et ibid. 11. 13. et 4. 3. 1.; et Edict. prætoris apud Ulp. Dig. 43. 8. 1. — b) Præsertim post particulas si, ne, nunc, et huiusmodi. Cic. 2. Phil. 14. 35. Si te in iudicium quis adducat. Id. 3. Fin. 21. 72. Ne cui falso assentiamur. Sic Pomponius apud Non. p. 118. 14. Merc. Si cui quid boni evenit. Cæs. 6. B. G. 20. Si quis quid de republica a finitimis rumore aut fama scepserit, uti etc. Propert. 1. 3. 30. Neve quis invitam coegerit esse snam. — Similiter post dubitativas particulas num, si, ne, et verba querendi, dubitandi et similia, quid est aliquid. Ter. Hecyr. 5. 4. 25. Itarum rerum num quid dixi patri? Id. Andr. 1. 1. 34. Ne quid nimis. Cic. 3. Att. 15. ante med. Si quid in te peccavi, igoosce. et 13. Fam. 73. Nisi quid existimas in ea re violari existimationem tuam. Varro 3. R. R. 13. 4. Quum apris effunderetur glans, caprels vicia, aut quid aliud. Plin. 4. Ep. 30. Anulum, seu quid aliud ponis in siccio, alluitur sensim. — c) Quum pro aliquis ponitur, in recto feminino habet etiam qua. Lex vet. de aqueduct. apud Frontin. 129. Quomi-

nus eæ aquæ, earumque qua in urbem Romam ire, cadere, fluere, duci possint. V. Siquis.

QUISNAM et quinquam, quoniam, quodnam, et quidnam, chi mai, r'is, idem quod quis, nisi quod illud nam vim addit. — 1.º In recta interrogatione. — a) Quisnam pro quis. Cic. 6. Verr. 36. 80. Quisnam igitur tuebitur P. Scipionis memoriam mortui? Plaut. Aulul. 4. 9. 17. Quinam homo hic ante aedes ejulans conqueritur? Accius apud Charis. 1. p. 70. Putsch. Quinam Tantalidarum interfectioni modus sit? Ter. Heaut. 5. 2. 3. Quodnam ob facinus? Cic. 6. Verr. 3. 5. Sed earum artificem quem? quemnam? Recte admones. Polycletem esse dicebant. Plaut. Trin. 5. 2. 45. Cruciatu cor mihi, et metuo. ca. quidnam id est? Id. Pseud. 1. 3. 7. Quonam pacto possum vincere animum? Ter. Adelph. 3. 2. 7. Quidnam est, quod sic video timidum et properantem Getam? Id. Andr. 1. 4. 7. Sed quidnam Pamphilum exanimatum video? Vereor, quid siet. Oppertiar, ut secam, quidnam hæc turba tristitie afferat. — b) Quisnam, quispiam, aliquis, ut Furcellinus docet. Cic. Rosc. Am. 37. 107. Qui sunt in istis bonis? duo Roscii. Num quisnam præterea? nemo est. Id. 2. Orat. 3. 13. Num quidnam. Crassus inquit, novi? Ter. Andr. 2. 1. 25. Num quidnam amplius tibi cum illa fuit? — c) Interdum, interiecto verbo, dividitur. Cic. 1. ad Brut. 2. Quinque cohortibus quid se nam facturum arbitratus est? Plaut. Aulul. 2. 1. 16. Quis ea est nam optima? (Ubi quisnam pro quoniam: ut quis pro quæ. V. QUIS. Id. ibid. 3. 2. 13. In sedibus quid tibi meis nam erat negotii? Id. Rud. 1. 3. 8. Quid tu, natum, nam me retrahis? — d) Interdum invenitur. Virg. 4. G. 445. Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras Jussit adire domos? Ter. Phorm. 5. 1. 5. Nam quæ hæc annus est? Donat. ἀναστροφὴν vocat, aptamque ligram esse dicit commotis aliqua re nova. — 2.º In obliqua interrogatione. Ter. Eun. 5. 4. 1. Reviso, quidnam Chærea hic rerum gerat. Cic. 2. Invent. 1. 2. Quæsit ab eis, quasnam virgines formosas haberent. Cæs. 2. B. G. 20. Quibusnam manibus, aut quibus viribus-tanti oneris turrim moturos esse confiderent. Nepos Theonist. 2. Miserunt Dalphus consultum, quidnam facerent de rebus suis. Adde Liv. 5. 21.

QUISPIAM, quæpiam, quodpiam et quidpiam seu quippiam. alcuno, aliquis, quidam. Festus p. 254. 28. Mill. Quispiam quin significet aliquis, et quæpiam aliqua, similiterque alia ejusdem generis, ut dubium non est, ita unde sequens pars ejus ceperit, inveniri non potest. V. PIAM. — a) In sing. num. Cic. Quint. 15. 40. Si cuiquam pecuniæ fortuna ademuit. Id. 3. Nat. D. 35. 86. Si gaudio quippiam nocuit. Id. 5. Fin. 11. 30. Ut ea vis ad aiam rem quippiam referatur. Id. 3. Tusc. 9. 19. Aliud quodpiam membrum. Alii aliter leg. et Id. 3. Legg. 8. 18. Iam illud apertum est profecto, nihil esse turpius, quam quæpiam legari, nisi rei publicæ causa. Ter. Eun. 5. 2. 36. Quid si hoc voluit quispiam Dens? Cæs. 5. B. G. 35. Quum quæpiam cohortes ex orbe excesserant, et 6. ibid. 17. Ut neglecta quispiam religione auderet etc. Justin. 38. 7. 3. Neque Alexander, nec quispiam successorum ejus. Gell. 5. 4. Grammaticus quispiam de nobilioribus. Id. 2. 21. Tum quispiam ex iis, qui se ad litteras dederant, etc. Ter. Andr. 2. 6. 7. Num illi moleste quidpiam sunt hæc nuptiæ? Nævius apud Charis. 2. p. 192. Putsch. Num non vis te moneam unum, si videtur quippiam? Plaut. Curc. 1. 4. 51. Tam a me pudica est, quasi soror mea sit: nisi si est osculando quippiam impudicior. h. e. paululum. — b) In plur. num. Cic. 9. Fam. 8. ad fin. Aliæ quæpiam rationes. Apul. Florid. n. 18. Quum proferre ad quospiam cæperia.

QUISQUAM, quæquam, quidquam et quicquam. — Quicquam pro quisquam legitur in Senat. cons. de Baecan. — Quamvis Diomed. 1. p. 321. Putsch. agnoscit in feminino quæquam, quamquam, quaquam, non facile usurpa-

varim, antequam exempla videam. Idem dic de nautro quodquam, et de pluralibus in omni genere quisquam, quæquam, quorumquam, quibusquam, quasquam: his enim aures nostras non assuevere. De Plauti loc. *Mil. glor. V.* infra sub h. — Quisquam est aliquis, ullus, nîc, alcuno. — a) Generatim. *Plaut. Pseud. 3. 2. 62.* An invenire postulas quemquam coquum, nisi milvinis aut aquilinis unguis? *Id. Bacch. 4. 3. 5.* Nemo est indignior, quem quisquam homo aut amet, aut adeat. *Ter. Hecyr. 3. 1. 13.* An quisquam nquam zentium est æque miser? *Cic. Rosc. Com. 6. 18.* Est na quisquam omnium immortalum, de quo melius existimes tu? *Id. Amic. 2. 9.* Aut enim nemo, quod quidem magis credo, vult, si quisquam, illa (Cato) sapiens fuit. *Id. ibid. 15. 54.* Quamquam miror, illa superbiam et importunitatem, si quemquam (amicum) habera (Tarquinius) potuit. *Id. 9. Att. 15. ad fin.* Te moveri arbitror oportere injuria, quæ mihi a quoquam facta sit. et *ibid. 4. sub fin.* Quidquam tu illa putas fuisse præ bis de victoria gratulationibus? *Sall. Jug. 14.* Aut quisquam nostri miserari potest? *Id. Cat. 52. 11.* Hic mihi quisquam mansuetudinem ad misericordiam nominat. *Nepos Agesil. 6.* Si animadversum esset, quemquam ad hostem transfugere conari. *Virg. 10. Æn. 65.* Æneam hominum quisquam divumque subegit Bella sequi? *Horat. 2. Ep. 1. 76.* Indignor quidquam reprehendi, oon quia crasse Compositum illepidave putetur, sed quia nuper. *Aurel. Vict. Epit. 11.* Percontanti cuidam, quisquam ne in palatio esset, responsum, ne musca quidem. — b) Speciatim, sæpissime nec quisquam usurpatur. *Plaut. Aulul. 2. 2. 29.* Neque illo quisquam est alter bodie ex paupertate parior. *Ter. Eun. 5. 4. 13.* nil videtur modius, Nec magis compositum quidquam, nec magis elegans. *Cæs. 7. B. G. 75. extr.* Neque se cuiusquam imperio obtemperaturos. *Sall. Cat. 32.* Neque loco, oque homini cuiquam satis credera. et *ibid. 34.* Neque cuiquam nostrum licuit lege uti. *Id. ibid. 37. extr.* Neque ex castris Catiline quisquam omnium discesserat. *Cic. 3. Orat. 4. 15.* Neque enim quisquam nostrum, quom libros Platonis-legit, etc. *Virg. 5. Æn. 378.* nec quisquam ex agmine tanto Audet adire virtum. et *6. ibid. 876.* Nec puer Iliaca quisquam da geote Latinus In tantum sepe tollit avos. Adde *Horat. 3. Od. 9. 2., 1. Sat. 3. 138.* et *ibid. 4. 73.* at alibi sæpe. — Similiter *Nepos Eumen. 11. sub fin.* Non anim cum quoquam arma contuli, quin is mihi succubuerit. *Horat. 1. Ep. 14. 37.* Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam Lioat. *Id. 1. Sat. 9. 26.* est tibi mater, Cognati, quis te salvo est opus? Haud mihi quisquam. Omnes composui. *Nævius apud Charis. 2. p. 186. Putsch.* Numquam quisquam amico amanti amica nimis siet fidelis. *Liv. 2. 9.* Nec quisquam unus malis artibus postea tam popularis esset, quam tum bene imperando universus senatus. Adde *eumd. 28. 37.* et *Id. 32. 20.* Ille adhortatio prætoris non modo quemquam noum elicit ad suadendum, sed etc. *Ter. Hecyr. 1. 1. 10.* Nemo illorum quisquam ad te venit, quin ita paret sese, etc. — Et præcedente quis apud *Fronton. 1. ad M. Cæs. 4.* Nec video quis veterum scriptorum quisquam me beator fuerit. — c) *Nihil quidquam* per pleonasmum. *Ter. Andr. 1. 1. 63.* Comperiebam nihil ad Pampbilum quidquam attinere. *Cæcilius apud Cic. Senect. 8. 25.* Edepol, senectus si nil quidquam aliud viti Apportes tecum, quum advenis; unum id sat est, etc. *Cic. 1. Orat. 30. 134.* Sine quo (amoris ardore) quum in vita nihil quidquam egregium, tum certe hoc, quod tu expetis, nemo unquam assequetur. — d) *Quidquam* cum Genit. *Liv. 5. 4.* Nec satis quidquam iusti doloris est. *Seneca Troad. 490.* Vis spai quidquam est super. — e) *Quisquam unus*, est unus aliquis. *Liv. 3. 55. extr.* Quia nondum io quemquam unum sæviebatur. *V.* alia sub b. la fin. — f) De re inaequalitate. *Zucet. 1. 1075.* Nec quisquam locus est, quo corpora quum venere, etc. Adde *eumd. 4. 690.* — g) Pro quivis, quilibet. *Cic.*

11. *Fam. 7.* Nisi vos fortiores cognossem, quam quamquam virum. *Flor. 2. 18. a med.* Quod nemo visurum se uoquam speraverat, factum est, ut fugientes Numantinos quisquam videret. — h) In femin. gen. *Plaut. Cist. 1. 1. 68.* Quod neque habeo, nec quisquam alia nuller. *Id. Rud. 2. 3. 75.* Neque digniorem censoe vidisse anum me quemquam. *Ter. Eun. 2. 3. 82.* Quandoquidem illarum neque te quisquam novit, neque scit, qui sies. Adde *eumd. ibid. 4. 1. 11.* *V. QUIS, QUISNAM* et *QUISQUE* hoc modo usurpata. *Plaut. Mil. glor. 4. 2. 67.* Nisi huic verri afferret merces, non hic suo seminio quamquam porcellam imperiturus est. At *Ritschl. et Fleckeisen.* ex melioribus MSS. leg. *quemquam.* *QUISQUE*, quæque, quodque et quidque vel quicque. — *Quidque* an quicque scribendum sit, *V.* in *QUISQUIS.* — *Quisque* est omnis, unusquisque, singuli: que est adjectio syllabica, ut io *absque.* Dicitur tum de personis, tum de rebus: usurpaturque in utroque numero. Differt ab *omnis*, quod cuosctos simul significat: quisque distributionem quamdam continet. *ἐξαστος, πᾶς τις, ὁσίοσος* (lt. ognuno, ciascuno, ogni; Fr. qui que ce soit, chaque, chacun; Hisp. cada, cada uno, cada una, cada qual; Germ. wer es nur sei, jeder, jede, jedes; Angl. every man, every one, each, all). 1.) Proprie. — a) Generatim. *Cic. 1. Orat. 28. 130.* Ut in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur. *Id. 6. de republ. 8.* Nec enim tu is es, quem forma ista declarat, sed mens cuiusque is est quisque. *Ter. Hecyr. 4. 2. 27.* Non tute incommodam rem, ut quæque est, in animum inducas pati? *Zucet. 1. 562.* quoniam refici rem quamque videmus. *Cic. 1. Off. 7. 21.* Quod cuique obtigit, id quisque tenet. et *3. ibid. 17. 70.* Magni est iudicis statuere, quid quemque cuique præstare oporteat. *Liv. 21. 33.* Plus inter ipsos (sibi quoque tendente, ut periculo prius eaderet) quam cum hostibus, certaminis erat. *Cic. 2. Divinat. 42. 89.* Ut ejus orbis unaquæque pars alia alio modo moveat immuteturque cælum, ut quæque stellæ in iis, finitimisque partibus sint quoque tempore. *Id. 1. Orat. 15. 67.* Ut quamcumque rem a quoque cognorit, de ea multo dicat orationis. At *Orellius leg.* quamquam rem a quoquo. *Horat. 2. Od. 13. 13.* Quid quisque vitet numquam homini satis Cautum est in horas. *Id. 2. Sat. 6. 67.* prout cuique libido est. *Id. Art. P. 156.* Etatis cuiusque notandi sunt tibi mores. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (167).* Scrobes terrorum pedum in quamque partem. *Id. 18. ibid. 34. 77. (332).* Quæ ratio remel in quoque agro ioeunda erit. *Tac. 1. Ann. 59.* Fama dediti Segestis, ut quibusque bellum invitis aut cupientibus erat, spe vel dolore accipitur. *Flor. 1. 9. extr.* Proximis quibusque correptis, totam Italiam sub se redegerunt. *Plin. 33. Hist. nat. 3. 15. (52).* Annis quibusque sorte reges singulos e subjectis jungere ad curram solitus. *ogm anno.* *Sueton. Cæs. 42. a med.* Per æstimationem possessionum, quanti quasque comparassent. *Id. Tib. 8.* Archelaum, Trallianos et Thessalos, varia quibus de causa, defendit. *Id. Aug. 89.* Prout quique mentione iodigerent. — b) Cum Genit. *Cic. 1. Fam. 9. ad fin.* Ego, quid ad te tuorum quisque necessariorum scribat, nescio. *Horat. 2. Sat. 3. 124.* Quantum enim summe curtabit quisque dierum, Si etc? *Id. 2. Sat. 3. 1.* Sic raro scribis tu, ut toto oon quater anno Mambrianam poscas, scriptorum quæque retereas. *Cæs. 7. B. G. 36.* Quid io quoque esset animi ac virtutis suorui, perespiciat — c) Jungitur cum Comparativis et Superlativis. *Cic. Rosc. Com. 11. 31.* Quo quisque est solertior, hoc docet laboriosus. *Cels. 2. 18. a med.* Quo majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est. *Quintil. 9. 4. 83.* Ut quique pedes sunt temporibus pleniores, hoc graviores faciunt orationem. *Plin. 1. Ep. 20.* Bonus liber melior est quisque, quo major. *Cic. 2. Off. 21. 75.* Postea tot leges et proximæ quæque dariiores. *Id. 2. Fin. 25. 81.* Optimum quidque rarissimum est. *Id. 1. Acad.*

(post.) 4. 13. Recentissima quæque sunt correctæ et emendata maxime. *Id. 2. Orat. 77. 313.* Ut in quoque eorum (patronorum) minimum putant esse, ita eum primum volunt dicere. *Id. 1. Tusc. 31. 77.* Doctissimus quisque. *Plin. 18. Hist. nat. 8. 20. (85).* Gravissima quæque grana serere. *Id. 35. ibid. 3. 36. (64).* Quinque virgines elegit, ut quod in quaque laudatum esset, pictura redderet. — d) Et cum iis, quæ vim Superlativi habent. *Cic. 9. Fam. 14. a med.* Severitas cum bonis omnibus, tum infimo cuique gratissima. *Sueton. Oth. 2.* Invalidum quemque ubiviorum corripere. Adde *Tac. 12. Ann. 43.* — e) Et cum iis, quæ ordinem significant. *Cic. 3. Nat. D. 3. 7.* Primum quidque videamus. *Id. Rabir. Post. 12. 34.* Tertio quoque verbo excitabatur. ad ogni terza parola. et *8. Phil. 11. 33.* Ut de ejus honore primo quodque die ad senatum referant. il primo giorno che si potrà. et *Liv. 42. 48.* Ut exercitui diem primam quamque diceret ad conveniendum. *Colum. 12. R. R. 48. 4.* Tertio quoque aut quarto die. ogni tre o quattro di. et *Cic. 3. Phil. 15. 39.* Primo quoque tempore. *Id. 4. Ferr. 58. 139.* Quinto quoque anno Sicilia tota censetur. ogni cinqu' anni. et *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. 169.* Quinto quoque palo singule jugo paginæ includantur. (*V. QUINTANUS*). *Plaut. Pseud. 4. 2. 17.* Vix decimus quisque est, qui ipse esse noverit. ogni dieci uno. — f) Cum verbis pluralis numeri. *Plaut. Capt. 3. 2. 2.* Ubi quisque videt, eunt obviam. *Id. Curc. 1. 3. 24.* Sibi habeant quisque quod suum est. *Sall. Cat. 7.* Sed ea tempestate cæpere se quisque magis extollere. *Liv. 1. 44.* Equites peditesque in suis quisque centuriis adessent. *Id. 2. 59. extr.* Cetera multitudo sorte decimus quisque ad supplicium lecti. Plura ex eodem *Livio* congressere *Gronov.* et *Drakemborch.* ad 7. 19. et ex *Ovid. Heinsius* ad 2. *Amor. 11. 21.* — g) Cum pronominiibus sui et suus. *Cic. 1. leg. Agr. 9. 26.* Huic pro se quisque oustrum mederi, atque hoc omnes sanare velle debemus. *Id. 3. Ferr. 27. 68.* Pro se quisque, ut in quoque erat auctoritatis plurimum, ad populum loquebatur. *Id. 3. Nat. D. 1. 1.* Quum suo cuique iudicio sit utendum. et *ibid. 34. 84.* Edixit, ut quod quisque a sacris haberet, id in mum quidque sanum referret. At *Orellius pro quidque legit quodque.* *Id. 5. Fin. 17. 46.* Cuiusque partis naturæ et in corpore et in animo sua quæque vis est. *Id. Amic. 16. 56.* Ut quanti quisque se ipse facit, tanti fiat ab amicis. *Auct. B. Afr. 31.* Edicit, uti quisque suo locu paratus esset. *Colum. 12. R. R. 3. 4.* Cuiusque sua annoveravimus At *Schneider. leg.* et omnia annoveravimus. *Ovid. 3. Amor. 2. 58.* Vincamus dominæ quisque favore suæ. *Id. 3. Trist. 4. 64.* Dicere quos cupio nomine quemque suo. *Plaut. Merc. 4. 5. 51.* Suam quisque homo rem meminit. *Virg. 6. Æn. 743.* Quisque suos patimur Manes. *Tac. 2. Hist. 41.* Suum quisque flagitium aliis objectantes. *Catull. 64. 277.* Ad se quisque vago passim pede discedebant. — Similiter cum *Ablat. Sall. Jug. 18.* Exercitus, jamisso duce ac passim multis sibi quisque imperium petentibus, brevi dilabitur. *Justin. 29. 1. 8.* His regibus pueris, etsi nulli senioris ætatis rectores erant, tamen in suorum quisque majorum vestigia nitentibus, iuæna indoles vultus emittit. — Huc pertinet et *nov. Sall. Jug. 84.* Tanta libido cum Mario eundi plerosque invaserat. Sese quisque præda locupletem fore, victorem domum rediturum, alia hujuscemodi animis trahebant. et *Liv. 26. 29.* Circumbant enim senatum cum veste sordida, affumant, se non modo suam quisque patriam, sed totam Siciliam, relicturas, si etc. — Et cum nominibus collectivis. *Liv. 6. 15.* Ilinc senatus, hinc plebs, suum quisque influentes ducent, velut ia acie consisterant. *Sall. Cat. 38. ad fin.* Quicumque reipublicam agitavere, alii sicut populi iura defenderent, pars quo senati auctoritas maxima foret, bonum publicum simulantes pro sua quisque potentia certabant. et *ibid. 52. a med.* Ubi vos separatim sibi quisque consilium capitis, ubi etc. — h) De duobus pro uterque. *Ovid. 2. Fast.*

715. Oscula quisque suae matri properata tulerunt. *h. e.* duo fratres Titus et Aruns, Tarquinii Superbi filii. *Id. Heroid.* 19. 169. Atque ita quisque suas iterum redeamus ad urbes. *Liv.* 2. 44. *a med.* Duas civitates ex una factas: suos cuique parti magistratus, suas leges esse. *Adde eumd.* *ibid.* 7.; et *Sueton. Aug.* 28. — *i)* In femin. gen. *Plaut. Pæn. prol.* 107. Omnes meretrices, ubi quisque habitant, invenit. *Ter. He-cyr.* 2. 1. 19. Quo quisque pacto hic vitam vestrarum exigit. — *i)* *Unus quisque.* *V. UNUS-QUISQUE* loco suo.

ii) Improprie ponitur pro quisquis, quicumque, *chiunque*, *δὲς* *ἀν.* *Plaut. Merc.* 1. 1. 20. Quemque attigit, magno multat infortunio. *Id. Mil. glor.* 2. 5. Quemque videritis hominem in nostris tegulis extra unum Palæstrionem, huc deturbatote in viam. *Id. Asin.* 1. 3. 47. Cetera quæque volumus uti, Græca mercamur fide. *Adde eumd.* *ibid.* 2. 3. 24. et *Capt.* 4. 2. 17. *Sic Au-son.* VII. *Sap. sentent. in Pittaco*, 6. Pareto legi, quisque legem sanxeris. *Sidon.* 4. *Ep.* 11. in *carm. ad fin.* At tu, quisque doles, amice lector, Udis parce genis rigare marmor.

QUISQUEQUOMQUE, quæquequomque, quod-quequomque, adject. *ἀπαρχῶς* pro quicumque, quæcumque, quodecumque. *Tao. legis. della Gal-lia Cisalp.* a De-Lama edita, *init.* QVODQVE QVIS-QUEQUOMQVE D. E. R. (*h. e.* de ea re) DECERNET INTERDICTQVE.

QUISQUILLA, ñrum, n. 3. *V. voc. seq. iuit.*

QUISQUILLÆ, ñrum, f. plur. 1. *Quisquilla* neutr. gen. *Petron. fragm. Tragur.* 75. *Burmann.* Coricillum est, quod homines fecit: cetera quisquilla omnia. *Gloss. Philox.* Quisquilla; *οὐ-βαλα.* *V. CUSCULUM.* — *Müllers* ad *Paul. Diac.* p. 256. 3. ait *quisquillas* esse sine dubio Græcorum *κοσκυλλάρια* — *Quisquillæ* dici putantur quiddid ex arboribus minutis surculorum folio-rumve cadit. *Ite Festus p.* 257. 17. *Müll.* Simi-liter *Isid.* 17. *Orig.* 6. *extr.* Quisquillæ, stipulæ immixtæ surculis et foliis aridis: sunt autem pur-gamenta terrarum. Eadem fere habet *Servius* ad *illud Virg.* 1. *G.* 84. Sæpe etiam atreles incen-dere profuit sgrors, Atque levem atipulam, etc. *Festus* ducit a *quiddid*: sili a *quisque*, ut pro-prie sint quiddid obivum et pedibus incidens, τὸ τυχόν. *Gloss. Philox.* Quisquillæ, *οὐβαλα*, *φρυγάνων χαταί*, *stoppla*, *spazzatura*, *mondiglia*, *pattume*, *περὶφύματα*.

I.) Proprie. *Cæcilius* apud *Festum* loc. *cit.* Quisquillas, volantes venti spolia, memoras: i modo. *Apul. de Mag.* Nugas marinas et quisquil-las litorales quæreret.

II.) Translate dicitur de homine minimi pretii, nihili, fæce plebeculæ. *Cic. Sext.* 43. 94. Omitto Numerum, Sorranum, Ælium, quisquillas seditionis Clodianæ. (*Adde eumd.* 1. *Att.* 16.) *Novius* apud *Festum* p. 257. 18. *Müll.* Deturba te saxo, homo non quisquillæ. *Alit leg.* quisquillia *angu-lari num.* — *Apul.* 1. *Met. sub fin.* quisquillas vocat pisces frivolas et villiores.

QUISQUIS, quæque, quodquod et substant. quiddid et quicquid. — *Utrum per d, an per c* scribenda sint *quiddid*, *quidquam*, *quidque*, quæ-run orthographi. *Manut.* et *Dausq.* præferunt *d*: quibus eccedit *Cellar.* Sunt pro his etiam In-scriptiones apud *Gruter.* 411. 3. et 691. 8. Con-tra *Priscian.* 1. p. 559. et *Mar. Victorin.* 1. *art. Gramm.* p. 2480. *Putach.* et alii apud *Quintil.* 1. 7. 6. tuerunt *c*: quod *Cellar.* ipse non improbat. *Quintil.* frigidam quæstionem pu-tat. *Ad Cassiod. Instit. divin. litter.* 15. *Quic-quam*: magis in prima syllaba *c* ponendum est, quam *d*, propter enphoniam, quam præcipimus sequi. — *Quisquis* est omnia qui, quicumque: et dicitur tum de personis, tum de rebus *δὲς* (lt. *chiunque*, *ciascuno che*, *qualunque*; *Fr. quel...que*, *qui que ce soit qui, quelque...que*, *quiconque*, *quelconque*; *Hiap. qualquier*, *qual-quiera*, *quienquiera*; *Germ. wer nur immer*, *jedweder*, *jeder*, *alle*, *alles*; *Angl. whoever*, *whosoever*, *whatever*, *whatsoever*). — *a)* Generatim. *Cic. Brut.* 73. 256. Quisquia eat ille, si mo-do eat aliquis, qui genuit in hac urbe dicendi co-

piam. *Ennius* apud *Cic. Balb.* 22. 61. Hostem qui feriet, mihi erit Carthaginensis, Quisquis it-chiunque si sia. et *Propert.* 3. 12. 6. omnes pa-riter pereatis svari. Et quisque fido prætulit arma toro. *Plaut. Amph.* 1. 1. 153. Quisquis homo huc venerit, vapulabit. *Tibull.* 2. 2. 1. Quisquis ades, favens: fruges lustramus et agros. *Virg.* 10. *Æn.* 493. Quisquis bonos tumuli, quiddid solamen humandi est, Largior. (*Sic Plaut. Men.* 5. 2. 60. Quidquid tibi nomen est. et *Cato R. R.* 48. Suum quiddid genus talearum serito. *Alli leg.* quodque: et *Forcellinus* hunc *Catonis* lo-cum retulit sub *e*). *Plin.* 18. *Hist. nat.* 34. 77. (339). Quisquis erit ventus. *Horat.* 2. *Sat.* 1. 66. Quisquis erit vitæ, scribam, color. *Plaut. Men.* 5. 2. 60. Quisquis es, quiddid tibi nomen est, senex, etc. *Id. Pseud.* 4. 1. 17. Quisquis ille est, qui adest s milite. *Id. Men.* 5. 1. 17. Omnia mala inerebat, quemquem aspexerat. *Id. Truc.* 5. 1. 17. Quemquem hominem attigerit, etc. *Tac.* 6. *Ann.* 7. Quaquæ de re locuti incusabantur. *Ulp. Dig.* 47. 5. 1. Si quid a quoquo eorum, quos quæve ibi habebunt furtum factum esse dicetur. *Cic. Dom.* 10. 25. Dicam ipso audiente, quod sentio, quoquo animo me auditurus est. *Id. Rabir. Post.* 8. 21. Quoquo consilio fecit, fecit certe suo. *Id.* 9. *Att.* 2. *a med.* Confido ad-ventum nostrum illi, quoquo tempore fuerit, ἀπο-μνηστέον fore. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 2. 4. *ad fin.* Tu, quoquo modo est, hominem investiges velim. *Alti omitt.* est. *Id.* 1. *Fam.* 5. Quoquo modo se res habest. *Id. Rosc. Am.* 42. 122. Quidquid male-ficii, sceleris, cædis erit, proprium id Rosciorum esse debebit. *V. infra* sub *c*. *Plaut. Rud.* 4. 2. 20. Hoc ego in mari, quiddid inest, reperi. *Id. Men.* 5. 2. 22. Sed quiddid id est, jam sciam. *Tac.* 14. *Ann.* 55. Quidquid illud et qualecumque tribui-set, illud redundat. *Cic. Sext.* 45. 97. Esto ut hi sint, quiqui integri sunt et sani. *At Orellius leg.* qui et integri, *alii aliter.* *Liv.* 41. 8. *a med.* Li-beros suos quibusquibus Romanis mancipio da-bant. — *b)* Cum verbis pluralia numeri. *Ovid.* 1. *Art. Am.* 267. Quisquis nbiqve, viri, dociles advertite mentes. *Propert.* 4. 6. 75. Quisquis amas, scabris hoc bustum cædite axis. *Tibull.* 1. 7. 45. Tunc procul absitis, quisquis collis arte capillos. — *c)* Cum Genit. *Horat. Epod.* 5. 1. At o deorum quiddid in cælo regit, etc. *Id.* 2. *Od.* 1. 26. Deorum quisquis smicior Afris. *Liv.* 23. 9. Per quiddid deorum est. *Id.* 21. 32. Quid-quid adiecissent ipsi terroris, satis ad perniciem fore rati, etc. *Colum.* 12. *R. R.* 48. 4. Quidquid amaræ inest. *Quintil.* 6. *proem.* 3. Quidquid hoc est in me infelicium litterarum. — *d)* Cum femin. gen. *Plaut. Cist.* 2. 3. 66. Conteris tua me oratione mulier, quisquis es. *Id. Rud.* 4. 4. 102. Tibi deos iratos esse oportet, quisquis es, quæ parentes in tam angustum tuos locum com-pegeris. *Adde eumd.* *Pers.* 4. 3. 76.; et *Liv. An-dron.*, *Cæcil.*, *Pacuv.* apud *Non.* p. 197. 31. *Merc.* — *e)* *Quiddid* absolute, et adverbii more. *Liv.* 31. 1. Jam provideo animo, quiddid progre-dior, in vastiorem me altitudinem invehi. *quanto mi vo avanzando.* et 7. 32. Quidquid ah urbe longius proferrent arma, magis magisque in im-belles gentes eos prodire, *quanto più lungi* etc. *Gell.* 12. 1. *sub fin.* Quidquid ita educati liberi amare videntur, non naturalis ille amor est, sed civilis. *Catull.* 56. 3. Ride, quiddid amas, *Cato*, *Catullum.* *h. e.* quantum. — *f)* In illo *Horatii* 3. *Od.* 24. 25. O quisquis volent impies Cædes et rabiem tollere civcam! *Bentlejus* recte monet, scribendum esse *divisim* *O quis, quis*: ut sit repetito similis illius *Epod.* 7. 1. *Quo, quo, scelesti, ruitis?* et alius, quæ ibi refert. — *g)* *Quit-qui* pro *quisquis* *V. supra* sno loco. — *h)* Ali-quando *quisquia* ponitur pro *quisque*, unusquis-que, omnis. *Cic.* 6. *Fam.* 1. Quocumque in locu quisquis eat, idem est ei sensus ex interitu rerum auarum. *Id.* 6. *Verr.* 13. 31. Ita odorabantur omnia et pervestigabant, nt, ubi quiddid esset, aliqua ratione invenirent. *Alli leg.* quiddid. *Id.* 5. *Tusc.* 34. 98. Bestiæ, ut quiddid objectum est, quod modo natura non sit alienum, eo con-tentæ non quærant amplius. *Lucret.* 2. 957. In-

que suos quiddid rursus revocare meatus. *Plaut. Amph.* 2. 1. 52. Ordine omnia, ut quiddid ec-tum est, edisseratvit. Alii et ipse *Flecheisen.* *leg. quiddid.* *Adde Catull.* 68. 28.

QUISQUISLIBET, quæquelibet, quiddidlibet, *chiunque si voglia*, quivis. *Salvian.* 3. *Avar.* 18. *ad fin.* Quiddidlibet dederis pro te, vile est.

QUITUS. *V. QUES.*

QUIVIS, quævis, quodvis et quiddidvis, *chiunque tu vuoi, qualunque, qualsivoglia, ognuno.* *δὲς*, *δὲς*, *δὲς*, quem vis, quilibet, quisque, omnis: tum de personis, tum de rebus. — *a)* *Generatim.* *Cic. Quint.* 27. 84. Omnia sunt ejusmodi, quivis nt perspicere possit, in hac causa improbitatem cum veritate contendere. *Plaut. Amph. prol.* 27. Juppiter non minus, quam vostrum quivis, formidat malum. *Id. Mil. glor.* 4. 7. 10. Quævia alia mora. *Cæs.* 4. *B. G.* 2. Ad quemvis nu-merum ephippiatorum equitum quamvis pauci adire audent. *Cic.* 6. *Verr.* 18. 46. Ut homines quiddidvis perpeti, quam non de istius pravitate con-queri mallent. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 152. Com-modulum obsona, ne magno sumptu: mihi quid-vis sat est, *ogni poca cosa.* et *Aatn.* 8. 3. 81. Quidvis egestas imperat. *ogni gran cosa.* et *Pæn.* 1. 3. 28. et *Truc.* 4. 4. 31. Dicere hic quiddidvis licet. *tutto quel che mai si vuole.* *Plin.* 28. *Hist. nat.* 9. 37. (139). Contra scachem quivis adepa, *Id.* 2. *ibid.* 71. 73. (181). Nec non diesque quæ-vis eadem toto orbe simni est. *At Sillig. legit* *quamvis ex bonts Codd.* *Horat.* 1. *Sat.* 3. 85. quivis sermone molestus. *Ter. Adelph.* 2. 3. 1. Ab quivis homine beneficium accipere gau-dens. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 4. 6. (24). Quibusvis potius, quam agricolis. *Cic.* 1. *Invent.* 63. 100. Ex iis rebus quævis amplificationes nasci pos-sunt. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 87. E quibus unus avet quavis aspergere cunctos, Præter eum, qui præ-bet aquam. *h. e.* quavis ratione. *V. AQUA.* — *Cuivis* potest accidere, quod cuiquam potest, *γνώ-μη* *P. Syri* apud *Senec. Tranquill.* 11. — *b)* Interjective verbo. *Cato R. R.* 62. *extr.* Hoc modo quod genus vis propagalia. — *c)* *Elegant* in-jungitur cum *unus*: et fere in contemptu quodam ponitur. *Cic. Cæcin.* 22. 62. Si tu aolus, ant qui-vis unus, cum gladio impetum in me fecisset. *Id. Brut.* 93. 320. Quantum non quivis nrus ex populo, sed existimator doctus et intelligens pos-sit cognoscere. *Liv.* 9. 17. Ne solertins, quam quivis unus ex iis, quos nominavi, castris locum caperet. *Alit leg.* quilibet. *Ter. Andr.* 5. 4. 1. Mitte orare: una harum quævis causa me ut fa-ciam, monet, Vel tu, vel quod verum' est, vel quod ipsi cupio Glycerio. — *d)* *Quodvis*, quodque. *Cic. Opt. gen. orat.* 1. 1. Poematis enim tragici, comici, epici, etc. gæns snm quodvis est diler-sum a reliquis. *Sed locus est corruptus:* *V. Grell.* — *e)* *Quiddidvis anni*, quovis anni tempore, his legitur apud *Caton. R. R.* 17.

QUIVISCUMQUE, quæviscumque, quodviscum-qua, idem ac quicumque. *Lucret.* 3. 389. Nec re-pentis itum cujusviscumque animantis Sentinns. *Martial.* 14. 1. Quoviscumque loco potes hunc finire lihellum.

QULINA pro *culina* legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 3302.

QUO

QUO, proprie eat Dativus et Ahletivus eh en-tiqua communi forme *quoi* efformatus, et adver-bii more adhibetur, multæque habet significa-tiones.

A) Qua Dativum representat, adverbium *quo* significat ad, vel in quem locum, *πὸς* (lt. *dove*, *in quale luogo*; *Fr. où*; *Hiap. adonde*, *donde*; *Germ. wohin*; *Angl. whither*, *to what place*, *where*).

1.) Proprie. *¶* 1. Stricto aenau eat ad, vel in quem locum — *a)* *Quo* interrogativum. — *De loco.* *Ennius* apud *Non.* p. 506. 2. *Merc.* Quo nunc me ducis? *Horat.* 4. *Od.* 13. 17. Quo fugit

Venus? *Id. Epod. 7. 1.* Quo, quo, scelesti, ruitis? *Id. 1. Sat. 9. 62.* consistimus. Unde venis? et Quo tendis? rogat. *et ibid. v. 16.* quo nunc iter est tibi? — De persons, quæ loci rationem habet. *Plaut. Aulul. 3. 5. 13.* Quo illæ nubent? — *b)* Quo relativum. — De loco. *Cæs. 2. B. O. 16. extr.* Mulieres in eum locum coniecit, quo exercitui aditus non erat. *et ibid. 21.* Non longius hostes aberant, quam quo telum adjici potest. *Cic. 3. Fam. 5. 6.* Me ad eam partem provinciae esse venturum, quo te velle arbitrarer. *Sall. Jug. 110.* Proficiscitur obsessum turrim regiam, quo Jugurtha perfugas omnes praesidium imposuerat. *Cæs. 2. B. G. 7.* Omnibus vicis, quo sdire poterant, incensis. *Cato R. R. 10.* Dolia, quo vineae condai, decem. *Cæs. 1. B. O. 6.* Iter angustum et difficile, quo vix singuli carri ducebantur. *Ovid. 10. Met. 37.* saucia trabs Quo cadat, in dubio est, omnique a parte timetur. *Varro 1. R. R. 29. 2.* Et sulcant ossas quo pluvia aqua debebatur. *Cic. 1. Tusc. 19. 44.* Et oræ ipsæ locorum, quo pervenerimur, — majorem cognoscendi cupiditatem dabunt. *Orat. 3. Od. 24. 45.* Vel nos in Capitolium, Quo clamor vocat et turba faventium, etc. *et 4. ibid. 7. 14.* Nos uhi decidimus, Quo pater Aeneas, etc. *Id. 2. Ep. 2. 40.* Ibit eo, quo vis qui zonam perdidit, inquit. — De personis. *Plaut. Stich. 1. 3. 79.* Debo paratum inanem, quo recondas reliquias. *Id. Aulul. 3. 5. 13.* Quo lubet, nubant. *Cic. 6. Verr. 18. 38.* Homo apud eos, quo se contulit, gratiosus. *Pomponius spud Non. p. 508. 4. Merc.* Hominem beatum, quo illæ pervenibunt divitiæ! *Adde Cæs. 5. B. G. 14. — c)* Cum Genit. *Plaut. Bacch. 4. 7. 33.* Non hercle, quo hinc nunc gentium aufugiam, scio. *Liv. 39. 54.* Sese tacitos abire, quo terrarum possent, in animo habuisse. — Et per metaphoram *Id. 28. 27. a med.* Ne hodie quidem scire videmini, quo amentiae progressi sitis. *a qual segno di pazzia.* ¶ 2. Quo dativum pro cui, quidam esse putant in illo *Varron. 2. R. R. 1. 21.* Quo etiam ipse pastor diligens mederi possit. *Alit leg. quoi. V. Voss. 1. 6. de Grammat. c. 6.* qui Dativum esse putat etiam quom dicimus *quo mihi, quo tibi hoc, vel illud?* pro cui rei. — Sunt qui addunt illud *Cæs. 4. B. G. 1. 3.* Non longe a mari, quo Rhenus infuit. ¶ 3. Latiori sensu pro aliquo, post particulas dubitandi. *Liv. 38. 30. a med.* Si quando Romam, aliove quo mitterent legatos. *Plaut. Aulul. 2. 4. 5.* Si quo tu me ire vis, operam dabo. *Cæs. 2. B. O. 48.* Si quo erat longius prodeundum, etc. *Cic. 8. Att. 5. in fn.* Ipse ne quo inciderem, reverti Formias.

11.) Translate. ¶ 1. Quo est ad quam rem, finem, usum, scopum, cur. — *a)* Generatim. *Cic. Sext. 13. 29.* Quid hoc homine facias? aut quo civem importunum, aut quo potius hostem tam sceleratum reserves? *Id. 4. Verr. 55. 137.* Primum quo tantam pecuniam? deinde quamobrem censores ad statum tibi conferebant? *Id. Cael. 21. 53.* Dixit profecto, quo vellet aurum. *per qual uso.* et 8. *Att. 2. a med.* Quo igitur hæc spectat oratio? *Petron. Satyr. 97. a med.* Quo secures attulisti? *Cic. 2. Divinat. 64. 132.* Quo pertinent ænigmata somniorum? *Horat. 1. Sat. 1. 73.* Nescis, quo valeat nummus, quem præbeat usum? — *b)* Quo mihi, quo tibi? quid mihi, tibi prodest, cui bono, quorsum? *Cic. 7. Fam. 23. circa med.* Martis vero signum quo mihi pæcis auctori? *Phædr. 3. 18.* Quo mi, inquit, mutam speciem, si vincor sono? *Horat. 1. Ep. 5. 12.* Quo mihi fortunam, si non conceditur uti? *Ovid. 3. Amor. 4. 41.* Quo tibi formosam, si non nisi casta placebat? *et ibid. 8. 47.* Quo tibi turritis incingere mœnibus urhes? Quo tibi discordes addere in arma manua? *Propert. 4. 3. 51.* Nam mihi quo, Pœnia si purpura fulgeat oâtris? — *c)* Quo bonum eat? cui rel utile eat? *a che serve? a che è buono?* Est Jctorum. *Cajus Dig. 16. 1. 13. in fn.* Quo enim hominem est expectare conditionem? *Ulp. ibid. 37. 4. 3. ad fn.* Quo bonum est, et contra tabulas dari? *Adde ibid. 10. a med.* Eod. senen quo bono? dixit *Id. ibid. 7. 1. 13.* Omnibus autem his loc.

Haloander edidit quod. ¶ 2. Usurpatur etiam vice conjunctionis, et ut valet, *affinché, acciocché.* — *a)* Generatim. *Ovid. Heroid. 18. 203.* sed quo mare finiat iram, Accedant, quæso, fac tua vota meis. *et ibid. 20. 23.* Frus mea quid petiti, nisi quo tibi jungerer uni? *et Remed. am. 517.* Ne sibi tm placeat, quod te contemnere possit. Alii aliter leg. *Plaut. Pœn. 3. 1. 30.* An vero non justa causa est quo curratur celeriter, ubi bibss, edas de alieno? *Id. ibid. prol. 39.* Neve ambitionis causa extrudantur forss, Quo deteriores anteponantur honis. *Ter. Andr. 3. 1. 14.* Hanc simulat psrere, quo Chremetem absterreant. *et Eun. 1. 2. 70.* Id sdjuts me, quo id fiat facilius. *Cic. 2. Fin. 24. 77.* Quod si vultum tibi, si incessum fingeres, quo gravior viderere, non esses tui similis. *Pollio spud Cic. 10. Fam. 33. init.* Quo tsrdius certior fierem de prœliis apud Mutinam factis, Lepidus effectit, qui etc. *Horat. 2. Sat. 2. 112.* Quo mgis his credas, puer hunc ego parvus Ofellum Integris opibus novi non Istius usum, Quam nunc secisis. — *b)* Quo ne, pro ut ne videtur accipi in illo *Cic. 7. Fam. 2.* Sed eo vidisti multum, quod præfististi, quo ne pluris emerem. *et Liv. 34. 6. a med.* Cautum erat, quo ne plus auri et argenti facti, quo ne plus signati argenti et æris domi haberemus. Alii dicunt, quo a plus pendere, et esse ablativum. Certius videtur illud *Horat. 2. Sat. 1. 36.* Missus ad hoc... Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis. *Bentlej. addit ex Ulp. Dig. 2. 1. 17. ante med.* Si celsndi causa, quo ne ad dominum reverteretur, fugisset, fugitivum esse. *Torrentin. habet causam quo, ne etc. Haloand. omittit quo, male.* Sed et in verbis *Horatit* est qui suspicatur, metathesim esse verhorum, et quo ne dictum esse pro ne quo.

B) Qua repræsentat Ablativum, particula quo significat quo loco.

1.) Proprie. Quo loci, quo loco, uhi, in qual luogo, dove: sed huc non pertinet. *Cic. 8. Att. 10.* Respondit, se nescire, quo loci esset. *Id. 2. Divinat. 66. 135.* Visus est dicere quo illa (radicula) loci nasceretur. Huc pertinet et illud *Horat. 1. Od. 38. 3.* Mitte sectari, rosa quo locorum Sera moretur.

11.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro quare, vel ideo, propter quod, quamobrem, però, per questo, perciò. *Cic. 2. Orat. 6. 25.* Quo etiam scripsit: Persium non curo legere, Lælium Decimum volo. *Varro. 1. R. R. 54. 1.* Miscella (uva), quam vocant nigram, multo ante conquitur; quo prior legenda. *et 3. ibid. 10. 5.* Anseres voraces sunt natura: quo temperandum iis. *Ter. Andr. 2. 5. 18.* Quo æquior sum Pamphilo, si etc. *Cic. 3. Fin. 2. 4.* Quo magis hoc philosopho faciendum est. *Id. Amic. 23. 86.* Quo etiam magis vituperanda est rei maxime necessaria tanta incuria. *Nepos Themist. 6. extr.* Quo factum est, ut Atheniensium muri ex sacellis sepulcrisque constarent. *Adde eumd. ibid. 3. et Militat. 7.* ¶ 2. Item pro quia, quod, perchè. — *a)* Generatim. *Plaut. Amph. 3. 2. 32.* Non edepol quo te impudicum crederem. *Cic. 10. Att. 1. circa med.* Quod scribis, non quo ipse audieris, sed te ipsum putare, me etc. *Id. 2. Orat. 75. 306.* Non quo libenter male audis, sed quia ego causam non libenter relinquo. *Adde eumd. 5. Fam. 19. — b)* Cum eo. *Cic. Quinct. 2. 5.* Non eo dico, C. Aquilli, quo mihi veniat in dubium tua fides, aut quo non in his etc. *Alit leg. quod. Ter. Heaut. 3. 2. 43.* Neque eo nunc dico, quo quidquam illum senserim. *Id. Eun. 1. 2. 16.* Non pol, quo quemquam plus amem, eo feci, sed etc.

¶ 3. Quo, cum eo, hoc, tanto cum Comparativa est quanto, tanto. *Cic. 3. ad Q. fr. 1. 5.* Litteræ quo erant suavioris, eo majorem dolorem ille casus afferebat. *V. EO adverb. Id. 1. Off. 19. 64.* Quo difficilior, hoc præclarius. *Ter. Phorm. 2. 2. 14.* Quo magis novi, tanto sapius. — Et omissa altera particula. *Liv. 2. 51. a med.* Quo plures erant, major cædes fuit. *Cic. Quinct. 1. 4.* Quo minus ingenio possum, eneidio mihi diligentiam comparavi.

QUOAD, adverb. In carmina monosyllabon est.

Lucret. 2. 849. Quoad licet et potis ex reperire inolentis olivi etc. *Adde eumd. 5. 1219. et 1432; et Horat. 2. Sat. 3. 91. — P. Victorius* initio castigationum suarum in libros *Varron. de R. R.* scribit, invenisse se in multis locis libri 1. et 2. *quoad.* Hinc in *Inscript.* apud *Fabrett. p. 641. n. 347.* et in *slis* apud *Cavedon. Marm. Moden. p. 243.* legitur *quoad vixit*, quod quidem mgis consentaneum est, quum *quoad:* scribitur enim similiter *eatenus, quatenus.* — *Quoad, ex ad et quo,* sed ordine inverso, ut in *hactenus, quatenus* fit, est idem stque donec, quousque, usque dum, quamdium, μέχρις οὗ, ἐν τὸ οὐδὲν (It. *sino che, sino a quando, sino a tanto che;* Fr. *jusqu' à quand, jusqu' à ce que;* Hisp. *hasta quando;* Germ. *wie lange, so lange als, bis dass, bis, so lange bis;* Angl. *as long as, whilst, till, until*).

1.) Proprie dicitur tum de tempore, tum de loco. — *a)* Generatim. *Ter. Phorm. 1. 2. 98.* Senem quoad expectatis vestrum? *Cic. 15. Att. 23.* Quousque, inquires? quosd erit integrum. Erit autem, usque dum ad navem. *Id. 1. leg. Agr. 2. 5.* Videte nunc, quoad fecerit iter, apertins, quam antea. Alii aliter leg. *Liv. 22. 6.* In aquam progressi, quoad capitibus humerisque exstare possunt. *Nepos Epam. 9. a med.* Ferrum usque eo retinuit, quoad renuntiatum est vicisse Boeotios. *et ibid. 2. sub fn.* Exercebatur plurimum currendo et luctando ad eum finem, quoad stans complecti posset atque contendere. *Cic. 1. Off. 1. 2.* Tamdiu autem velle debebis, quoad te, quantum proficias, non poenitebit. *Id. 1. Legg. 4. 14.* Jus civile eatenus exerceuerunt, quoad populum præstare voluerunt. *Id. 4. Fam. 3. circa med.* Hactenus existimo, consolationem recte adhibitam esse, quoad certior fieres etc. *Cæs. 2. B. O. 11. extr.* Mittit, qui nunciarent, ne hostes prolio lacerarent et, si ipsi lacerarentur, sustinerent, quoad ipse cum exercitu propria accessisset. *et 5. ibid. 17.* Neque (nostri) finem sequendi fecerunt, quoad subsidio confisi præcipitea hostes egerunt. *Adde Sall. Jug. 41. ad fn.; Sueton. Cæs. 14.; et Juatin. 12. 9. 11. Gell. 6. 4.* Ut viveret quidem tantisper, quoad fieret permutatio. — *b)* Quoad vivet quum dicitur, item quoad morietur, videntur quidem duæ res dici contrariæ, idem tamen sunt. Tempors enim duo coherentia significantur, quia alterius finis alterius initium est. Ita *Gell. 7. 21.*

11.) Translate. ¶ 1. Significat facultatem, vel commoditatem, et ponitur pro quantum, quanto, per quanto. — *a)* Generatim. *Varro 9. L. L. 1. Müll.* Verborum inclinationes sequi jubet, quoad patistur consuetudo. *Plaut. Asin. 2. 2. 30.* Jubeo te salvere voce summa, quoad vires vslent. *Id. Men. 5. 2. 19.* Est modus tamen, quoad pati uxorem oportet. *sino a qual ægno. Cic. Amic. 1. 1.* A patre ita eram deductus ad Scævolum, ut, quoad possem et liceret, a senis latere numquam discederem. *Id. 5. Verr. 33. 77.* Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrabantur. *Id. 4. Tuac. 38. 82.* Cognitis, quosd possunt ab homine cognosci, bonorum et malorum finibus. — *b)* Quoad ejus facere potes, quantum facere in ea re potes: quai dicatur, usque ad id, quod de, vel in ea re fieri licet. *Cic. 11. Att. 12. sub fn.* Tu tamen vllm, ne intermittas, quoad ejus facere poteris, scribere ad me. *Id. 3. Fam. 2.* Vides provinciam esse habendam. Si eam, quoad ejus facere poteris, quam expeditissimam mihi tradideris, facillior erit etc. *et 5. ibid. 8. in fn.* et 2. *Invent. 6. 20.* Ut quoad ejus fieri possit, præsentiæ tuæ desiderium meo labore minuatur. *Liv. 39. 45.* Id eos ut prohiberet, quoad ejus sine bello posset, prætori mandatum est. Sunt qui ubique lectionem sollicitant, vel quod subficiendo, vel tō ejus mutando. ¶ 2. Quoad hoc, quod ad hoc pertinet, quantum ad hoc, secundum hoc, nullo verho sequente. *Varro 8. L. L. 46. Müll.* Hæc singulatim triplicia esse debent, quosd sexum, multitudinem, caaum. *Liv. 42. 6.* Regem excussavit, quoad stipendium serius, quoad diem præstaret. *Cajus Dig. 41. 1. 3.* Nec interest, quoad feras bestias et volucres, utrum in suo

quisque fundo capiat, an in alieno. Apud Varro. alii leg. quod: apud Liv. quam ad: apud Cajum quoque habetur quod in edit. Torrenti. ni. Videntur autem librarii quoad his locis ex quod ad perperam excerpisse. Itaque auctor sim. ut, quoad certiora invenias, quoad hac ratione usurpare abstinere. Nam quod addunt ex Petron. Experientia in arte illis, quoad nos, nihil profutura: vel hic quoque quod ad corrigendum est; vel potius totus locus in suspitione habendus, quum in opt. edit. Burmanni non appareat.

QUOADUSQUE et quoad usque, aino che, quoad, usque dum. Varro 5. L. L. 15. Müll. Ubi quidquam consistit, locus. Ab eo præco dicitur locare, quoadusque id emitur, quoad in aliquo consistit pretium. At Müllerus leg. quod usque id emit. Sueton. Cæsa. 14. Ac ne sic quidem impedire rem destitit, quoadusque manus equitum R. necem comminata est. Al C. L. Roth legit quoad. Vulg. interpr. Matth. 18. 34. Quoadusque redderet universum debitum. Adde ibid. sæpius.

QUOCIRCA, adverb. per la qual cosa, che però, &c. 5, quamobrem, itaque, quare: quasi circa quod. — a) Generatim. Varro 9. L. L. 102. Müll. Quocirca non si genus cum genere discrepat, sed si etc. Cic. 1. Divinat. 41. 92. Quocirca hene apud majores nostros senatus decrevit, ut etc. Id. Senec. 12. 41. Quocirca nihil esse tam detestabile tamque pestiferum, quam voluptatem. Horat. 2. Sat. 2. 135. quocirca vivite fortes, Fortiaque adversis opponite pectora rebus. Virg. 1. Æn. 677. Quocirca capere ante dotis, et cingere flammam Reginam meditor. Val. Flacc. 2. 101. Quocirca struit illa nefas, Lemnoque merenti Exitum furiale movet. Horat. 2. Sat. 5. 65. quo, bone, circa, Dum licet, in rebus jucundis vive beatna. Tmesis. — b) In Tab. æn. Heracl. apud Mazoch. p. 452. n. 43. Quive judicio publico Romæ condemnatus est, erit, quocirca eum in Italia esse non liceat. per la qual condanna.

QUOCUMQUE, adverb. in qualunque luogo, dovunque. ὅπου ἂν, in quemcumque locum. Cic. 7. Verr. 55. 157. Quocumque veneriat, hanc aibi rem præsidio aperant futuram. Id. Mil. 1. 5. Oculi, quocumque inciderunt, veterem consuetudinem fori requirunt. Horat. Epod. 16. 21. Ire, pedes quocumque ferant, quocumque per undas Notus vocabit. Seneca Ep. 12. Quocumque me verto, argumenta senectutis meæ video. Virg. 3. Æn. 682. Præcipites metus acer agit, quocumque rudentes Excute. Cic. Orat. 10. 52. Oratio ita flexibilis, ut sequatur quocumque torqueas. Horat. Art. P. 99. dulcia sunt (poemata), Et quocumque volent, animum auditoris agunt. — b) Tmesis est in illo Horat. 1. Od. 7. 25. Quo nos cumque feret melior fortuna parente, Ibisus. Virg. 2. Æn. 709. Quo res cumque cadent. Cic. 2. Tusc. 5. 15. Ut enim heri faci, sic nunc rationem, quo ea me cumque ducet, sequar. Adde eumd. 2. Divinat. 72. 149.

QUOD, conjunct. 1. Est quia, quoniam, &c. (It. perchè; Fr. pour que, pourquoi; Hisp. para que, porque; Germ. dass, well; Angl. because, since, in that); et conjunctionis causalis vice ponitur, cum Indicativo quoties agitur de iis, quæ evenerunt ac facta sunt: cum Conjunctivo quoties de hominum sententiis agitur. Cic. 3. Att. 3. Quum tibi agam gratias, quod me vivere coegisti. Id. 2. Divinat. 24. 51. Mirari Cato se aiebat, quod non rideret haruspex, haruspica quum vidisset. Id. 2. Att. 4. Fecisti mihi pergratum, quod Serapionia tiburum ad me misisti. et 1. ibid. 17. Hoc me ipæ conaolabar, quod non dubitabam, etc. Id. 5. Verr. 46. 109. Propter hanc causam, quod Leontini non sane me multum adjuverunt. Cæs. 2. B. O. 1. Conjurandi has esse causas: primum, quod vererentur, ne - ad eoa exercitia noster adduceretur; deinde, quod ab nonnullis Gallis sollicitarentur etc. et 5. ibid. 14. Id mihi duabus de causis institutis videntur, quod neque in vulgum disciplina efferri velint, neque etc. Curt.

4. 14. 2. Nullum desperationis illorum majns indicium esse, quam quod urbes, quod agros suos urerent. Tac. Agric. 4. Arcebat eum ab illecebris peccantium -, quod statim parvulus sedem ac magistrat studiorum Massiliam habuerit. — Propterea quod, V. in PROPTEREA. — Nota et illud Ter. Hecyr. 3. 3. 5. Postquam me adspexere ancillæ advenisse, omnes illico Læte exclamant venit, id quod me repente aspererant. Cf. eumd. Heaut. 5. 3. 17. 2. Ponitur etiam pro cur, sen quamobrem. Cic. 14. Fam. 12. In viam quod te des hoc tempore, nihil est. non v' è motivo, per cui etc. Plaut. Aulul. 1. 2. 14. Ne causæ quid sit, quod te quisquam queritet. Ter. Heaut. 4. 7. 5. Tu hic nos, dum eximus, interea opprobriare: Nam nil est illic quod moreretur diutius. Cic. 16. Att. 5. Elsi magis est, quod gratulari tibi, quam quod te rogem, etc. — Similiter Plaut. Stich. 1. 2. 70. Hoc est, quod ad vos venio. Cf. eumd. Epid. 3. 4. 20. Ex Horat. 2. Ep. 1. 29. si Romani pensantur eadem Scriptores tritina, non est quod multa loquimur. Liv. 30. 31. Proinde si quid ad ea, in quæ tum pax conventura videbatur, - adjicitur, est, quod referam ad consilium. 3. Item pro quare, vel ideo, propterea. Ter. Hecyr. 3. 2. 2. Male metuo, ne Philumenæ magis morbus aggravescat. Quod te, Æsculapi, et te, Salus, ne quid sit hujus, oro. Uhi Donat. deest propter: ut sit propter quod. 4. Et pro quamvis. Ter. Eun. 5. 8. 33. Miles, edico tibi: si te in platea offendero hac post unquam, quod dicas mihi, atium quærebam, iter hac habuit: peristi. Propert. 3. 1. 49. Quod non Tænaris domus est mihi fulta columnis, etc. Auct. Priap. 6. Quod sim ligneus, ut vides, Priapus, Prendam te tamen. Adde Lucr. 6. 313. et Ovid. 1. Art. am. 251. quæ congressere Broukua., Burmann. et alii. 5. Item pro quoad. Cæs. 1. B. O. 35. Senatus censuit, uti, quicunque Galliam provinciam obtineret, quod commodo reipublicæ facere posset, Eduos ceterosque amicos populi Romani defenderet. Sic Cic. 4. Fam. 2. extr. Tu, quod tuo commodo fiat, quam primum vetim venias. 5. Item pro quantum ad illud quod. Cic. 14. Fam. 3. a med. Quod scribis, te, si velim, ad me venturum; ego vero te iatic esse volo. Adde eumd. 5. ibid. 2. et alibi in epist. frequentissime. Sic Plaut. Aulul. 1. 2. 13. Quod quispiam ignem quærat, exstingui volo, ne causæ quid sit, quod te quisquam queritet. Id. Mil. glor. 2. 2. 7. Quod ille gallinam, aut columbam se aectari, aut simiam dicat, disperistis, ni usque ad mortem male mulcassitis. Rursus Cic. 1. Orat. 56. 237. Quod vero impudentiam admiratus es eorum patronorum, qui aut etc. -; utriusque rei facilis est et prompta defensio. Cæs. 1. B. O. 13. Quod improvviso unum pagum adortus es, - ne id suæ magnopere virtuti tribueret. 7. Item pro quum, de tempore. Plaut. Trin. 2. 4. 1. Minus quidem dies sunt, quod pro hisce ædibus minas quadraginta accipiat. che, da che. Alii leg. quom, seu quum. et Plin. 4. Ep. 27. Tertius dies est, quod audiui recitantem Sentium. Alii leg. quo. Pisut. Amph. 1. 1. 146. Jam diu est, quod victum non datis. 8. Item pro ut cum Conjunctivo. Varro 2. R. R. 10. 5. Facile est, quod habeant conservam in villa. Vitruv. 10. præf. Utinam dii immortales fecissent, quod ea lex etiam populo R. esset conatituta. 9. Sæpe fulciendo sermonis principio inservit, et continuandæ orationi, similem vim habens τὸν αὐτὸν, aut sed, verum: jungiturque particulis, si, nisi, utinam, ne, ubi, quum, ut, contra, nunc. Nepos Eumen. 8. Quod si quis illorum legat facta, paria horum cognoscat. che se. Cic. 1. ad Q. fr. 1. 9. Quod si te fors Afris præfecisset, tamen etc. Quum vero etc. et ibid. 14. Quod si in mediocri statu prædicationis nostræ res essent, nihil aba te eximium postularetur: nunc vero etc. Nepos Hann. 1. Quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse. che se non etc. Cic. Harusp. resp. 11. 22. Quod ni tu Megalesia illo die spectare voluisses, haud scio, an vivere nobis liceret. Id.

14. Fam. 4. Quod utinam minus vitæ cupidi fuissetis! certe nihil in vita inali vidissemus. h. e. utinam autem. Sall. Jug. 17. Quod utinam illum eadem hæc simulante videam. Colum. 5. R. R. 11. 13. Quod ne longiore exordio legentem fatigemus, unum quasi exemplum subjiciemus. h. e. ne autem. Cic. 3. Verr. 26. 67. Quod ubi ille intellexit, id agi, ut filiæ suæ vis afferretur, servos suos ad se vocat. Id. 2. Orat. 49. 200. Quod ubi sensi me in possessione judicii etc. tunc etc. Cæs. 3. B. C. 68. Quod quum esset animadversum, conjunctam esse flumini, protinus etc. Plin. 18. Hist. nat. 23. 53. (194). Quod ut hanc quoque curam determinemus, justum est singulas vehes fimi denario ire. Lucr. 1. 80. Illud in his rebus vereor, ne forte rearis, Impia te rationis inire elementa, viamque Endogredi sceleris; quod contra sæpius olim Religio peperit scelerosa atque impia facta. anzi per lo contrario. et Cic. Amic. 24. 90. Peccasse se non anguntur, objurgari moleste ferunt: quod contra oportet delicto dolere, correctione gaudere. Id. Quinct. 28. 87. Reliquum est, ut eum nemo judicio defenderit: quod contra copiosissime defensum esse contendit. Lucr. 1. 217. Nam si quid mortale e cunctis partibus esset, Ex oculis res quæque repente erepta periret: - Quod nunc, æterno quia constant semine quæque, etc. 10. Interdum simpliciter præcedentis verbi significationem determinat, et usurpatur ad resolvendum infinitum, che, &c.: præcipue post verba significantia opinionem, desiderium, aut scientiam. Cato apud Plin. 29. Hist. nat. 1. 7. (14). Quod bonum sit illorum litterarum inspicere, non perdiscere, vincam. Plaut. Asin. 1. 1. 37. Scio jam, filius quod amet meus itanc meretricem. Vitruv. 9. præf. Admiror, quod ita non scriptoribus iidem honores sint tributi. Sueton. Tit. 8. Recordatus quondam super cœnam, quod nihil eniquam toto die præstitisset. Justin. 2. 5. 13. Dein cognito, quod Athenienses Ionis contra se auxilium tutissent, omnem impetum belli in eos convertit. Sic Id. 1. 7. 9., 27. 3. 8. et 32. 3. 14. Cognito, quod etc. Id. 8. 2. 11. Immemores prorsus, quod in dubia rebus ausis illo deo - usi fuerant. Id. 40. 1. 2. Itaque quum pars Mithridatem Ponticum, pars Ptolemæum ab Ægypto arcessendum censeret, occurreretque, quod rex Mithridates implicitus bello Romano esset. etc. Ulp. Dig. 25. 3. 1. Sufficit mulieri notum facere, quod ait prægnans. Claudian. 3. Rapt. Pros. 223. Nec credit, quod bruma rosas innoxia servet. Pallad. 3. R. R. 24. ante med. aliqui semen ejus non obruunt, opinantes, quod a nulla ave tangatur. et 5. ibid. 3. ad fin. Rem miram de ocimo Martialis affirmat, quod modo purpurea, modo albos flores pariat. Alia ex Cicer., Horat., Senec., Martial., Plin. jun. affert Voss. de Oramm. 1. 7. c. 20. et 62. Noa certissima quæque afferre atudimus. — Similia his sunt, quæ Manut. congestit ad Cic. 7. Fam. 28., ex quibus quædam aubjicimus. Varro 1. R. R. 7. 9. Cato alium alio agrum meliorem dicit esse in novem discriminibus, quod sit primus, ubi vineæ possint esse bono vino et multo: secundus, ubi hortus irriguus, etc. Cic. 2. Off. 20. 70. Videndum illud, quod, si opulentum fortunatumque defenderis, in illo uno manet gratia; ain autem inopem, etc. Cælius ad Cic. 8. Fam. 7. Illud mihi occurrit, quod inter postulationem et nomina delationem uxor a Dolabella discessit. Liv. 42. 33. Conant aenatucon-sultum recitari jussit: primum quod hellum aenatus Perseo jussisset: deinde quod veteres con-turiones ad id bellum scribi censuisset. V. etiam PRÆMONEO. — Et cum Indicativo, ut etiam in aliquot modo allatis. Tac. 3. Ann. 54. At, hercule, nemo refert, quod Italia externæ opia indiget, quod vita populi Romani per incerta maris et tempestatum quotidie solvitur. Justin. 25. 1. 7. Ignarus, quod, quibus ostentatione virtutum metum se injicere extimabat, eorum animos ut ad opimam prædam sollicitabat. Ammian. 14. 7. Assidue replicando, quod invicto rectore nullus egere poterit victu.

QUOD, vox neutra pronominis *qui*. V. QUI quæ, quod.

QUOD pro *quod*. V. QUOT init.

QUODAMMODO et quodam modo, adverb. in certo modo, in quacunque maniera, πῶς et πῶς encliticæ, quodam modo, aliquo pacto. *Nepos Eumen.* 7. extr. Quodammodo latebat, quum tamen per eum unum gererentur omnia. *Cic. Brut.* 75. 261. Voce, motu, forma etiam magnifica et generosa quodammodo. *Id.* 1. *Orat.* 59. 251. Vocem recipiunt et quasi quodam modo colligunt. Adde *eumd.* 1. *Cat.* 7. 18. et *Amic.* 8. 28. Et *Id. Amic.* 2. 6. Tribnebatur hoc modo M. Catoni: scimus, L. Atilium apud patres nostros appellatum esse sapientem; sed uterque alio quodam modo. — Interjecto verbo *Quintil.* 1. 12. 5. Quamlibet multa egerimus, quodam tamen modo recentes sumus ad id, quod incipimus.

QUODANNIS. V. QUOT init.

QUODSEMELARRIPIDES, m. 1. is qui aliquid semel arripit: vox joculariter efficta a *Plaut.* *Pers.* 4. 6. 22. V. NUMQUAMPOSTEAERIPIDES.

QUOI, antiquæ pro *cui*, et Quojuſ pro *cujus*: unde *quolquam*, *quojuſque*, *quoique*, *quobis*, pro *quiquam*, *cujusque*, etc. habentur apud *Lucret.*, *Plaut.*, *Catull.* et alios. *Quintil.* 1. 7. 27. Illud nunc melius, quod *cui* tribus, quas proposui, litteris notamus: in quo pueris nobis, ad pinguem sane sonum, *qu* et *oi* utebantur, tantum ut ab illo *qui* distingueretur. Hoc dicit *Quintil.* cum littera *q* in multis pro *c* uterentur, scribebant etiam *qui* in Dativo pro *cui*. Ut igitur illud *qui* a recto distingui posset, placuit aliis *quoi* scribere. — Etiam apud *Virg.* 4. *Ecl.* 62. cui non risere parentes: *Pier.* in aliquot MSS. invenit *quoi*. Idem alii apud *Tibull.* 1. 11. 64., *Cic.* 13. *Att.* 42., *Virg.* 4. *Ecl.* 62. et 3. *G.* 6. et *Propert.* 2. 3. 7.

QUOIQUOMODI. V. CUICUIMODI.

QUOLIBET, verso *qual* *luogo* *ti* *piace*, *do-vunque*, adverb. motus ad locum. *Ovid.* 3. *Trist.* 8. 22. Ex his me inbeat quolibet ire locis. *Lucret.* 4. 902. manus Una gubernaculum contorquet quolibet.

QUOM, pro *quum* antiquum est. V. QUUM.

QUOMINUS. V. MINUS in voc. PARUM.

QUOMODO et quo modo, adverb. Ultima brevis est apud *Horat.* 1. *Sat.* 9. 42. ego, ut contendere durum est Cum victore, sequor. Mæcenas quomodo tecum? Hinc repetit. Adde *Manil.* 3. 415.; et *Martial.* 3. 15. et 10. 18. — Interjecto vocabulo *Curt.* 8. 4. 14. Nec dubitavit Alexander fidem, quo Persæ modo accipiebant, dare, involatum, si venisset, fore. Adde *Plaut. loc. infra cit.* sub 3.º — Quomodo est quo modo, quo pacto, qua ratione, quemadmodum, πῶς, τίνα τρόπον (It. in qual modo, in che maniera, come; Fr. de quelle manière, comment, comme, de la manière que; Hisp. como, de que manera; Germ. auf welche Art, auf welche Weise, wie; Angl. in what manner, in what way, after what fashion, how, as). — 1.º) Servit Interrogationi. *Cic.* 5. *Verr.* 10. 25. Primum, edictum audite: quantum decemmanua edidisset, ut tantum arator dare cogeretur. Quomodo? quantum poposcerit Apronius, dato. *Id.* 8. *Att.* 3. *med.* Incerto cursu, hieme maxima navigandum est. Age jam, cum fratre, an sine? cum filio, aut quomodo? In utraque enim re summa difficultas erit, summus animi dolor. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 8. Quomodo se res habet tibi? — 2.º) Item admirationi. *Cic.* 8. *Att.* 18. Quomodo se venditant Cæsari? *Id. Amic.* 2. 6. Quomodo mortem filii tulit! — 3.º) Frequenter est relativum, sæpe cum Coniunctivo usurpatur, et particulis *ita*, *sic* respondet. *Cic.* 2. *Orat.* 4. 18. Ut enim quæras omnia, quomodo Græci ineptum appellant, non reperies. *Id.* 2. *leg. Agr.* 1. 3. Me consulem ita fecisti, quomodo pauci nobiles in hac civitate consules facti sunt, novus ante me nemo. *Id.* 5. *Tusc.* 7. 18. Et quo modo hoc est consequens illi, ac illud huic. *Id.* 8. *Att.* 15. a *med.* Consules certe transeunt: vel, quomodo nunc est, transierunt. *Plaut. Cist.* 1.

1. 48. Necesse est, quo tu me modo voles esse, ita esse, mater. *Liv.* 23. 48. Si ærarium inops esset, se aliquam rationem inituros, quo modo ab Hispanis sumant. *Plaut. Pæn.* 3. 1. 54. Non meminisse nos ratos, quomodo trecentos Philippos villico dederis, quos deferret etc. *Cic.* 2. *Fam.* 5. Hæc negotia quomodo se habeant, ne epistola quidem narrare audeo. et 7. *ibid.* 5. a *med.* Quo modo homines non inepti loquuntur. *Id.* 2. *Orat.* 32. 140. Quomodo nunc se istorum artes habent, pertimescenda est multitudo causarum.

QUOMODOCUMQUE, adverb. in qualunque modo, ἐπὶ παντός, quocumque modo, quoquo pacto, qualitercumque. *Cic.* 5. *Fin.* 11. 30. Quomodocumque dicitur, intelligi tamen, quicquid dicatur, potest. *Plaut. Pæn.* 3. 1. 33. Sed tamen quomodocumque, quamquam sumus pauperculi, est domi quod edimus. *Flor.* 3. 23. Expediebat ergo quasi agræ aucupæque reipublicæ requiescere quomodocumque, ne vulnera curatione ipsa rescinderentur.

QUOMODOLIBET, adverb. in qual si voglie maniera, quocumque modo libuerit. *Augustin.* 21. *Civ. D.* 19. Qui quomodolibet vixerint, in quacumque hæresi vel impietate fuerint.

QUOMODONAM, adverb. idem ac quomodo. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 18. *ad fin.* Quomodonam, mi frater, de nostris versibus Cæsar?

QUONAM, in qual luogo, dove, idem ac quo adverb. 1. De loco. — a) Stricto sensu. *Cic.* 8. *Att.* 3. *circa med.* Eam si nunc sequor, quonam? *Plaut. Trin.* 4. 3. 71. Quo tu te agis? CHAR. quonam, nisi domum? *Id. Merc.* 5. 2. 16. Cogito, quonam ego illum curram quaeritatum. — b) Latiori sensu, vel metaphor. *Gell.* 1. 3. *circa med.* Quæro, quid et quantum et quonam usque id fieri debuit. *sino a qual segno.* et *Cæs.* 1. *B. C.* 9. Quonam hæc omnia, nisi ad suam perneciem pertinerent? 2. De tempore. *Stat.* 1. *Theb.* 215. quonam usque nocentum Exigam in pœnss? *fino a quando?* et 9. *ibid.* 511. quonam miseros, sator inclite divum. Inachidas, quonam usque premes? et 1. *Achill.* 824. quonam timidæ commenta parentis Usque feres?

QUONDAM, adverb. In *Inscript.* apud *Reines.* p. 543., ut in antiquissimis MSS., legitur *condam*. — Quondam est olim; quasi quodam tempore, πάλαι (It. una volta, tempo fa, già; Fr. à une certaine époque, un jour, une fois; Hisp. otras veces, en otro tiempo; Germ. zu einer gewissen Zeit, einstmals, ehemals, einst; Angl. in time past, formerly, heretefore, once).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Cic. Rosc. Am.* 53. 151. Populus Romanus, qui quondam in hostes lenissimus existimabatur, hoc tempore domestica crudelitate laborat. *Id.* 1. *Orat.* 42. 187. Omnia fere, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt. *Id. Cluent.* 66. 188. Cujus illa quondam socrus, paulo ante uxor fuisset. *Id.* 1. *Orat.* 30. 185. Ratio consuetudinis meæ, qua quondam solitus sum uti, quum mihi in isto studio versari adolescenti licebat. *Ovid.* 2. *Fast.* 547. At quondam, dum longa gerunt pugnacibus armis Bella, parentales deseruere dies. Non impune fuit. *Plaut. Truc.* 2. 4. 29. Verum tempestas, memini, quondam fuit, quum inter nos sorderemus unus alteri. *Ter. Eun.* 2. 2. 15. Olim isti fuit generi quondam quaestus apud sæculum prius. *pleonasmus*. — b) Speciatim, quod nos Itali dicimus *quondam* de vita functis, confirmat *Inscript.* quæ pertinet ad ann. a Chr. n. CCXXXVII., apud *Gruter.* 389. 8. LOCUS AD STATVAM PONENDAM OPTIMAE MEMORIAE VIRO QVOND. FILIO AELII AVG. LIB. ANATOLONTI AMANTISSIMO REIPUBLICAE NOSTRAE. Aliis apud *eumd.* 1090. 14. HIC CONSECRATA EST SEX. AELII TERTII CONIVNX SERGIA SYNTYCHE SERGII PAULI QVONDAM PRAEF. VRB. Hic autem *Sergius Paulus* fuit praefectus Urbi ann. a Chr. n. CLXX. Sic *Imp. Antonin.* (*Caracalla*) *Cod.* 8. 21. 3. Valeriani quondam centurionis testamentum. *Imp. Gordian.* *ibid.* 8. 57. 2. Intestata mortua quondam nuru tua. *Imp. Dioclet.* et *Maxim.* *ibid.* 7. 33. 8. Matris tuæ quondam mancipia.

Idem ibid. 4. 29. 14. Si marito quondam suo heres non exstitit.

II.) Translate. 1. Significat quandoque, interdum, alle volte, qualche volta. — a) Generatim. *Cic.* 1. *Divinat.* 43. 98. Quid, quam sæpe lapidum, sanguinis nonnumquam, terræ interdum, quondam etiam lactis imber defluxit? (*V. Jul. Obseq.* c. 73. 90. 91. 96. 99. 100. 101. etc.) *Horat.* 2. *Od.* 10. 18. quondam cithara tacentem Suscitavit Musam, neque semper arcum Tendit Apollon. *Virg.* 2. *Æn.* 367. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. — b) Speciatim hoc sensu de iis etiam dicitur, quæ fieri solent. *Lucret.* 6. 108. Carbasus ut quondam magnis intenta theatris Dat crepitum, malos inter jactata trabesque. *Albinov.* 1. 101. Liquitur, ut quondam Zephyris et solibus ictæ Solvuntur teneræ, vere tepente, nives. *Virg.* 4. *G.* 261. Frigidus ut quondam silvis immurmurat Auster. *Ovid.* 9. *Met.* 170. Ipse cruor, gelido ceu quondam lamina candens Tincta lacu, stridet. 2. Item aliquando: et quum futurum tempus respicit, tum præteritum. — a) Futurum *Horat.* 2. *Sat.* 2. 82. Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam. *quando che sia.* *Virg.* 8. *Æn.* 877. nec Romula quondam Ullo se tantum tellus jactabit alumno. — b) Præteritum *Sueton.* *Cæs.* 24. Adeo ut senatus quondam legatos ad explorandum statum Galliarum mittendos decreverit. *una volta.* et *Domit.* 7. Ad summam quondam ubertatem vini edixit, ne etc. — c) Pro *nuper*. *Ovid.* 12. *Met.* 241. Certatimque omnes uno ore, Arma, arma loquuntur. Vina dabant animos; ut primâ pocula pugnâ Missa volant, fragilesque cadi curvique lebetes; Res epulis quondam, nunc bello et cædibus aptæ.

QUONIAM, adverb. ex *quom* pro *quam* et *jam*, quia, siquidem, quando, quandoquidem, ἐπεὶ, ὅτι (It. già che, poichè, stante che; Fr. puisque, parce que, après que; Hisp. pues que, supuesto que, ya que porque; Germ. da nun, da doch, da einmal, weil, indem, nachdem; Angl. seeing that, since). Quoniam est conjunctio causalis, certam fere causam cognitamque significans; vel particula, quæ locum habet in propositionibus deliberativis, et quâ non vera causa exponitur, sed talis, quæ in rebus factis certumque eventum habentibus posita est. — 1.º) Cum Coniunctivo. *Cæs.* 5. *B. G.* 3. De suis privatim rebus ab eo petere cœperunt, quoniam civitati consulere non possent. *Id.* 6. *ibid.* 7. Loquitur in consilio palam, quoniam Germani appropinquare dicuntur, sese postero die castra moturum. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 35., 6. *ibid.* 1. et 40. et alibi sæpe. *Cic.* 3. *Verr.* 9. 24. Utar oratione perpetua: non quoniam hoc sit necesse; verum ut experiar, utrum etc. *Sall. Jug.* 32. *ad fin.* At Cassius - ad Jugurtham proficiscitur, eique timido et ex conscientia diffidenti rebus suis persuadet, quoniam se populo Romano dedisset, ne vim, quam misericordiam ejus experiri mallet. *Nepos Miltiad.* 7. Eo tempore æger erat vulneribus, quæ in oppugnando oppido acceperat. Itaque quoniam ipse pro se dicere non posset, verba pro eo fecit frater ejus. *Justin.* 17. 3. 9. Per ordinem deinde regnum ad Tharybam descendit: cui, quoniam pupillus et unicus ex gente nobili superesset, tutores constituuntur. *Id.* 39. 1. 9. Alter ex filiis, Seleucus, quoniam sine matris auctoritate diadema sumpsisset, ab eadem interficitur. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 14. 14. (34). Alii ex nullo minus apibus relinquunt, quoniam magna sequatur ubertas. — 2.º) Cum Indicativo. *Cæs.* 6. *B. G.* 11. Quoniam ad hunc locum perventum est, non alienum esse videtur etc. et 7. *ibid.* 50. Quoniam, inquit, me una vobiscum servare non possum, vestræ quidem certe vitæ prospiciam. *Sall. Jug.* 3. Magistratus et imperia - minime mihi hac tempestate cupiunda videntur, quoniam neque viriū honos datur, neque etc. Adde *eumd.* *ibid.* 31. et 55. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 301. quam me stultitiam (quoniam non est genus unum) insanire putas? *Virg.* 2. *Ecl.* 55. Sic posita quoniam suaves miscebis odores. *Cic. Planc.* 58. 32. In eo ipso, in quo nihil potest esse nimium, quoniam de illis.

nimum me gratum esse concedam. *Id. Rosc. Am. 11. 30.* Id quod in hac causa est satia, quoniam quidem suscepti, non deest profecto. *Id. 3. Phil. 11. 29.* Quapropter, quoniam res in id discrimen adducta est, aliquando patrium animum virtutemque capiamus. — 3.) Significatio etiam postquam, *dopo che. Festus p. 261. Müll.* Quoniam significat non solum id quod quia, sed etiam id quod postquam: hac scilicet de causa, quod Græcum ἐπὶ utriusque significationem obtinet. *Plaut. Asin. 3. 3. 121.* Quid nunc? quoniam ambo, ut est libitum, nos delusitis, datis ne argentum? Adde *eumd. Aulul. prol. 9.*; et V. POSTQUAM.

QUOPIAM, adverb. in aliquem locum. *Ter. Eun. 3. 2. 9.* Itura ne, Thais, quopiam est? *Plaut. Most. 4. 2. 50.* Ne forte ad merendam quoniam devorteris.

QUOQUAM, adverb. *ad alcun luogo, ποῦ, aliquo, ad aliquem locum, seu partem. — 1.)* Stricto sensu de loco. *Ter. Hecyr. 4. 1. 50.* Ibo intro atque edicam servis, ne quoquam efferrant. *Sall. Jug. 14.* An quoquam mihi adire licet, ubi non majorum meorum hostilia monumenta plurima sint? *Cic. 4. Verr. 21. 52.* O Verrea præclarar quoquam si accessisti, quo non attuleris tecum istum diem! *Nepos Att. 7.* Neque te quoquam movit ex Urbe. *Plaut. Asin. 3. 3. 45.* Ut hanc ne quoquam mitteret, nisi ad se. *Liv. 34. 16. in fin.* Priusquam inde quoquam procederet. *Lucret. 5. 841.* Nec facere ut possent quidquam, nec cedere quoquam. — 2.)

Latiore sensu, vel metaph. *Lucret. 1. 1055.* neque quoquam posse resolvit. *h. e. in aliquam rem.* QUOQUE, conjunctio, quæ semper postponitur, utque uni solum, sed pluribus etiam vocabulis, et significat etiam, *ἐτι, xat (lit. ancora, eziandio; Fr. aussi; Hisp. también; Germ. auch; Angl. also, likewise, too, as well).* ¶ 1. Stricto sensu usurpatur — a) Absolute. *Ter. Eun. 2. 2. 20.* Quidquid dicunt, laudo: id rursum si negant, laudo id quoque. *Cæs. 1. B. G. 1.* Qua de causa Helvetii quoque reliquos Gallos virtute præcedunt. *Cic. Rabir. Post. 12. 33.* Me scilicet maxime, sed proxime illum quoque fessulisse. *Virg. 3. G. 1.* Te quoque, magna Pales, et te memorande, canemus, Pastor ab Amphryso. *Horat. 2. Od. 16. 20.* patriæ quis exsul Se quoque fugit? *Curt. 9. 6. 4.* Mos erat custodibus corporis excubare ante prætorium, quoties adversa regi valetudo incidisset. Hoc tum quoque more servato, universi cubiculum ejus intrant. *Quintil. 8. 2. 23.* Erunt dilucida et negligenter quoque audientibus aperta. *Id. 8. 4. 29.* Scio posse videri quibusdam speciem amplificationis hyperbolæ quoque. — b) Per pleonasmum jungitur, et etiam particulis. *Ter. Hecyr. 5. 1. 8.* Ego pol quoque etiam timide sum. *Lucret. 5. 518.* Est etiam quoque, uti possit cælum omne inanere, etc. *Plaut. Merc. 2. 2. 56.* Quin mihi quoque etiam est ad portum negotium. (Adde *Pers. 4. 9. 7.*) *Plin. 8. Hist. nat. 16. 21. (56).* Sunt vero et fortuita eorum (leonum) quoque clementiæ exempla. V. ET. — c) Respondet aliis particulis. *Horat. 1. Sat. 6. 83.* pudicum servavit ab omni Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi. *Gell. 17. 12.* Non sophistæ solum, sed philosophi quoque. *Curt. 4. 5. 13.* Ceterum non ipse modo rex obibat urbes adhuc jugum imperii recusantes, sed prætores quoque ipsius — pleraque invaserant. *Id. 10. 1. 38.* Hic fuit exitus nobilissimi Persarum, nec insontis modo, sed eximie quoque benignitatis in regem. *Id. 7. 2. 6.* Moveratque jam regem quoque, non contione modo. *Liv. 5. 48.* Postremo, spe quoque jam, non solum cibo, deficientis, etc. *Id. 9. 38.* Legatos consularium numero mittendos ad eum senatus censuit, qui sua quoque eum, non publica solum, auctoritate moverent, ut etc. *Curt. 9. 8. 20.* Sed non, ut prima specie læta victoria, ita eventus quoque fuit. *Liv. 9. 17.* Ea, sicut ab aliis regibus gentibusque, ita hoc quoque, facile præstare non victum Romanum imperium. ¶ 2. Pro quidem. *Q. Claud. apud Gell. 17. 2. a m. l.* Se ne id quoque, quod iam suaderet, facturum esse. *Ubi Gellius: ne*

id puoque dixit pro ne id quidem, infrequens nunc in loquendo, sed in libris veterum celeberrimum. ¶ 3. *Quoquē pro et quo, prima longa. Liv. 38. 38.* Ne qua arma efferto ex iis oppidis: si qua extulit, quæ, quoque oportebit, recte restituito. *Ovid. 1. Trist. 6. 37.* Quoque magis faveas, etc. *Id. 3. ibid. 14. 27.* Quod quicumque leget, (si quis leget) æstimet ante, Compositum quo sit tempore, quoque loco.

QUOQUEVERSUS. V. QUOQUOVERSUS init.

QUOQUO et divisim quo quo, adverb. in qualunq. luogo, dovunque, όπου, ad quemcumque locum. — a) Absolute. *Cic. 2. Divinat. 9. 24.* Ita, quoquo sese verterint Stoici, etc. *Plaut. Aulul. 3. 3. 1.* Quoquo ibo, mecum erit, et 3. 5. 31. Quoquo venias. *Id. Curc. 5. 3. 22.* Jampriem, quoquo posset, mitteret. *Id. Pseud. 3. 2. 69.* Quoquo hic spectabit, eo tu spectato simul. — b) Cum Genit. *Plaut. Merc. 5. 2. 17.* Quoquo hinc abducta est gentium. *Ter. Phorm. 3. 3. 18.* Quoquo hinc asportabitur terrarum, certum est persequi, aut perire.

QUOQUOMODO et divisim quoquo modo, adverb. in qualunq. maniera, comunque, quocumque modo, quomodocumque, όπου, etc. *Cic. 1. Fam. 5.* Quoquomodo se res habeat. *Id. 1. ad Q. fr. 2. 4.* Tu quoquomodo hominem investiges velim. *Id. 7. Verr. 37.* Tu quum esses prætor renunciatus quoquo modo. Sic Forcellinus ipse locum non inveni.

QUOQUORSUM, adverb. idem ac quoquoversum. *Solin. 38.* Mons Taurus quoquorsum mari alluitur, procedit in prominentia. *Alti leg. quoquoversus.*

QUOQUOVERSUS et quoquoversum vel quoquorsum, adverb. Quoquoversus ter scribitur in *Inscript.* opt. notæ apud *Gruter. 207. lin. 19.* 21. et 26., quæ quidem Neapoli adhuc exstat, et perpetuo commentario est abhinc paucis annis illustrata a *Raym. Guarinio* et *Jo. Bapt. Zannonio*; ita etiam in *Cenotaph. Pisano*, et in *Inscript.* quæ hodieque Patavii exstat, edita vero apud *Gruter. 801. 12.*, ubi tamen mendose quoquovers. pro quoquevers. legitur. Item in alia Patavii reperta a. 1839. PEDES DECEM SEXS QVOQUE VERSVS. — Ceterum quoquoversus est versus quemcumque locum, versus omnes partes, verso ogni parte, πανταχῶς. *Cæs. 3. B. G. 23.* Legatos quoquoversus dimittere. *Id. 7. ibid. 14.* Vicos atque ædificia incendi oportere hoc spatio (a Boja) quoquoversus, quo pabulandi causa adire posse videantur. *Cic. 9. Phil. 7. 17.* Pedes triginta quoquoversus. Adde *Colum. 5. R. R. 5. 2.*, 8. *ibid. 3. 2.*, 11. *ibid. 2. 28.*, *Arbor. 4. 3.* et 27. 2. — *Cato R. R. 15.* Pedes decem quoquoversum. *Lucret. 2. 1053.* Quum quoquoversum spatium vacet infinitum. *Alti et ipse Lachmann. leg. Undique quum versum.*

QUORSUM et quorsus, adverb. (quo et versum, versum). Quorsus habetur apud *Cic. Brut. 85. 292.*; *Senec. 2. Ira 2.*; *Plin. 6. Ep. 8.* etc. — Quorsum est idem ac quem locum versus, ποῦ; (lit. verso qual parte o luogo, verso dove; Fr. vers quel lieu, de quel côté, où; Hisp. hacia que lugar, adonde, donde; Germ. wohinwärts, wohin; Angl. toward what place or side, whitheward, which way, whither).

1.) Proprie. *Ter. Eun. 2. 3. 13.* Nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum essem. *Apul. Florid.* Quorsus potissimum in prædam sese ruit.

2.) Translate est ad quam rem, ad quem finem, exitum, a che fine, a che proposito, πρὸς τι. *Pseudo-Sall. orat. 2. ad Cæs. de Rep. or. din. 11.* Quod in certaminis dubium est, quorsum secidat, id per insertum in se, quasi victi, recipiunt. *Ter. Hecyr. 1. 2. 118.* Sane curæ est, quorsum eventurum hoc siet. *Id. Andr. 1. 2. 5.* Mirabar, hoc si sic abiret; et heri semper lenitas versbar, quorsum evaderet. *Cic. 1. Legg. 24. 62.* Sed quorsum hæc pertinent? dove vanno a parare? et *ibid. 1. 4.* Quorsum tandem, aut cur ista quæris? a che proposito? et *Horat. 2. Sat. 7. 21.* Non dices hodie, quorsum hæc tam putida tendant, Furcifer? Ad te inquam. *chi va-*

dano a ferire. et *ibid. 116.* Quorsum est opus? a che fine? a che fare? et *Cic. Rosc. Com. 15. 43.* Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. et *post red. ad Quir. 2. 5.* Quorsum igitur hæc disputo? quorsum? ut intelligere possitis, etc. et 3. *Orat. 24. 91.* Quorsum igitur hæc spectat tam longa et tam alte repetita oratio? et *Plaut. Pers. 1. 2. 81.* Tenes, quorsum hæc tendant, quæ loquor?

QUOT, nomen numerale indeclin. Scribitur et quod pro quot. Initio *Cenotaphii Pisani C. Cæsaris.* QVOD ADVSNT. In *Tab. ærea* sub *Claudio Imp.* apud *Gruter. 502. sub init.* IN QVOD FORMAS STATVSQVE RESP. NOSTRA DIVCTA SIT. Hinc quodannis, et divisim quod annis, pro quotannis habetur in cit. *Cenotaph. Pis.* et in *Inscriptionib.* apud *Gruter. 228. 8.*, 378. 1. et alib. At *Cassiod. Instit. divin. litter. 15.* Quod, quum pronomen est, per d, non per t litteram, quum vero adverbium numeri est, per t litteram, non per d scribendum est. — Quot est idem ac quo numero, πόσος (lit. quanti; Fr. combien de, en quel nombre; Hisp. quanti; Germ. wie viele, wie viel; Angl. how many, as many as). — 1.) Generatim. *Plaut. Rud. 2. 7. 6.* Quot sunt? scs. totidem, quot ego et tu sumus. *Ter. Phorm. 2. 4. 14.*, et *Cic. 1. Fin. 5. 15.* Quot homines, tot sententias. *Horat. 2. Sat. 1. 27.* quot capitum vivunt, totidem studiorum Millia. Adde *Pers. 5. 53.* *Cic. 2. Orat. 32. 140.* Quot homines, tot causæ. *Id. 1. Tusc. 49. 119.* Cras et quot dies erimus in Tusculano, agamus hæc. *Id. ibid. 35. 86.* Is propagatione vitæ quot, quantas, quæm incredibilem hausit calamitates! *Id. Orat. 16. 53.* Quot orationum genera esse diximus, totidem oratorum reperiuntur. — Similiter *Id. 4. Att. 8.* Quid enim hoc miserius, quam eum, qui tot annos, quot habet, designatus consul fuerit, fieri consullem non posse? *Ovid. 1. Trist. 4. 47.* Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lucent. *Cic. Brut. 96. 328.* Idque declarat totidem, quot dixit, scripta verbis oratio. — Singulare est illud *Ltoli 2. 13.* Subeunda dimicatio toties, quot conjurati superessent. — 2.) Speciatim de tempore, quot, singuli, ut quot annis, quot mensibus, quot diebus, singulis annis, etc. ogni anno, etc., quæ et conjunctim scripta leguntur quotannis, quotmensibus, etc. *Cic. 4. Verr. 53. 131.* Omnes Siculi ex censu quotaunis tributa confereunt. *Virg. 1. Ecl. 43.* Hic illum vidi juvenem, Melibœe, quot annis. Ubi *Pierius*: Multi quotannis una dictione acribendum contendunt. In antiqua tamen omnibus exemplaribus, quotquot versare contigit, quot annis distincte scribitur: idque plurimum in marmoribus et tabulis æreis. Idem confirmat ad 7. *Ecl. 33.* et ad 5. *Æn. 59.* Habetur quot annis etiam in vet. monum. apud *Gruter. 506. lin. 15.* *Cato R. R. 43.* Circum capita oleagina quot mensibus fodere oportet. (Adde *Vitruv. 9. 4. ad fin.* et 10. 7. extr.; et *Ulp. Dig. 2. 15. 8. ad fin.*) *Plaut. Stich. 1. 2. 3.* Vos meministis quot calendis petere demensum cibum. *Ulp. Dig. 36. 2. 12. ad fin.* Pomponius scribit, nihil interesse, utrum in annos singulos, vel quot annis; an in singulos menses, vel quot mensibus; an in singulos dies, vel quot diebus legatur. (quot diebus habet etiam *Quintil. 1. 7. 6.*) *Apul. 11. Met.* Sedulum quotdies obibam cultus sacrarum ministerium. *Jabolen. Dig. 33. 1. 17.* Vini Falerii, quod domi nascetur, quotannis in annos singulos binos culleos heres meus Attio dabo. *h. e. singulis annis, per omnes annos.* Sic *Ulp. ibid. 6. 13.* Ex eo vino heres meus amphoras decem quotannis in annos singulos dabo. Nam quotannis continuationem temporis, in annos singulos intervalla significat. Tametsi *Pomponius* paulo supra allatus nihil interesse putat, quod ad legantium voluntatem pertinet. Similem locum *Ciceronis V. infra* in QUOTIDIE. Verba tamen *Jaboleni* ita distinguit *Hercules Dandinus*, publicus in *Gymnasio Pat. Pandectarum* interpres: Vini Falerii, quod domi nascetur quotannis, in annos singulos, etc. Locum autem *Ulpiani* ita legendum putat: Ex eo vino, quod in illo fundo nascetur quotannis, heres

meus amphores decem in annos singulos dato.

QUOTANNIS, V. voc. præced. init. et 2.º

QUOTCUMQUE, adverb. idem ac quot. *Cic.* 3. *Legg.* 3. 8. Quotcumque senatus creverit populusve iusserit, tot auno. *Catull.* 84. 280. quotcumque (flores) ferunt campi. *Manil.* 4. 315. Totque dabit vires, dominos quotcumque recepit. *Alil leg.* quotquotque, eodem sensu.

QUOTENI, æ, a, adject. plur. numerale distribut. ποσότης, usque ad quem numerum. *Cic.* 12. *Att.* 33. 1s, opinor, ita partes fecit in rips, nescio, quatenorum jugerum. *Venant. præf. carm.* 6. *libr.* 5. circa med. Quotenns enæ ætatis annos Christus absolvit. — In sing. nom. *Pri-scian.* 17. p. 1046. *Putach.* Ut quia, qualis, uter, quantus, quot, quotus, quatenus, cujus, cujus.

QUOTENNIS, e, adject. di quanti anni, quot annorum. *Augustin. de quantif. anim.* 19. *aub. fin.* Quo lacu piscia captus sit, vel quatenne vinum est, nosse dicere, quædam est misaranda peritæ.

QUOTIDIANO, adverb. V. voc. seq.

QUOTIDIANUS est cotidiane et quotidianus, a, um, adject. De acribendi ratione V. voc. seq. init. — Quod ad quantitatem attinet, quia tres priores syllabæ breves sunt, poetæ modo nram, modo aliam producant, metri gratia. *Catull.* 88. 139. Conjugis in culpam flagravat quotidiana. (*Sunt qui acrb.* quotidiana, quod habetur etiam in *Inscript.* epud *Gruter.* 214. lin. 8.) *Martial.* 11. 1. Cultus sindone non quotidians. h. e. non vulgari, eut trita. Quotidianus est qui quotidie fit, καθημερινός (It. d'ogni giorno, quotidiano; Fr. de tous les jours, quotidien, journalier; Hisp. quotidiano; Germ. täglich, alltäglich; Angl. daily, happening or coming every day, quotidian).

1.) Proprie. — a) De rebus et abstractis. *Cæs.* 3. *B. G.* 17. Quotidianus labor. *Id.* 3. *B. C.* 85. Extra quotidianam consuetudinem. *Id.* 4. *B. G.* 34. Unus quotidianns et exercitatio. et 7. *libd.* 12. Nostram turrim altitudinem, quantum has quotidianus agger expresserat, adæquabant. *Cic.* 1. *Fam.* 1. Quotidianus sermo. *Id.* 1. *Orat.* 54. 232. Quotidianum victum alicui præbere. *Id.* *Pis.* 28. 64. In hac quotidiana, assidua nrbensque vita. *Nepos Dion.* 7. Quum quotidiani meximi fierent aumptus. *Cela.* 1. 3. ante med. Quotidianum cubicinum. h. e. cui quis diu assuevit. *Brut.* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 18. Non solum neitatum, sed etiam quotidianum est, aliquid andire de te. *Ter. Hecyr.* 3. 22. Quotidiana febris. *Martial.* 11. 85. Lævia dropace tu quotidiano. — *Quotidianum diebus* est idem ac quotidie. *Cæl. Aurel.* 2. *Tard.* 1. a med. Praxagores jubet adhiberi quotidie, aut alterna diebus. Sic *Id.* *alibi.* Diurnis diebus. V. **DIURNUS**. — b) De hominibus, *quotidianus* est qui quotidie certum opus facit. *Plaut. Capt.* 3. 5. 66. Niel quotidiana sesquiopus confecaris, sexcentoplago nomen indetur tibi. — c) *Quotidiano*, more adverb. quotidie. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 581. 27. *Merc.* Ut quotidiano in forum mille hominum cum palliis conchylio tiuctia discederent. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 56. (154). Palpebræ mulleribus infectæ quotidiano. Adde *Afran.* et *Fronton.* apud *Charis.* 2 p. 177. *Putach.*

II.) Translate, h. e. mataleptice est vulgaris, natus. *Ter. Eun.* 2. 3. 6. Tædet quotidianæ-rum barum formarum. *Cic.* 9. *Fam.* 21. Epistolæ quotidianis verbis texere solemus. *Id.* *Cæcin.* 81. 91. Quotidianum interdictum. et *libd.* 32. 92. In illa vi quotidiane non satis est, posse docere se dejectum, nisi etc. Adde *Martial.* 11. 1. alletum sub init. — Hinc

QUOTIDIE, absolute, adverbii more. V. sub l. c.

QUOTIDIE est cotidie, adverb. temporis. *Manut.* in *Orthogr.* ducit a *quoto die*: alii a *quot diebus* (da quo V. in **QUOT** 2.º): alii a *cotinenti die*, extrito priore n, ut in *cofux pro confux*. Hi maxime sunt, quibus placet cotidie scribere: quæ ratio scribendi repetitur in probatis MSS. *Ciceronis. Catonis. etc.* *Mar. Victorin.* 1. *art. Gramm.* p. 2460. *Putach.*, licet a *quotie ducat*, tamen per c rectius scribi censet. Hoc obtinebat

apud multos etiam ante *Quintil.*, qui quæstionem frigidam in medio relinquit 1. 7. 8. *Manut.* et *Cellar.* et *Dausq.* præferunt *quotidie*: a quibus videtur etare usus frequentior. — De quantitate priorum syllebarum V. in voce præced. init. — *Quotidie* est Ital. *ogni di, quotidianamente, καθημέρι, καθημέριαν, καθ' ἑκάστην*, singulis diebus, quot diebus. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 82. Ibet ne ad Bacchidem? PA. cotidie. *Cic.* 1. *Phil.* 2. 5. Quum quotidis megie magisque perdit homines minarentur. *Id.* 5. *Att.* 7. Quotidie, vel potius in dies singulos breviores liti-ree ad te mitto, quotidie enim megis aspicio te in Epirum profectum. h. e. quotidie, vel potius in dies singulos, quibus ed te scribo. V. **QUOT** eub 2.º *Id.* *Cæl.* 1. 1. Quum audiet esse legem, quæ de seditiosis civibus quotidie quæri iubeat. h. e. quovis die.

QUOTIDIO est cotidio, quotidie. *Q. Cæpio* epud *Charis.* 2. p. 174. *Putach.* Quum ab ieto viderem cotidio hostes consiliis adjuvari. Videtur esse cotidio tempore, h. e. cotidiano: nampe ab inusit. cotidius, a, um.

QUOTIES et quotiens, adverb. Pro utreque scriptura eunt et lapideæ et antiq. MSS. et grammaticorum eententiæ. *Manut., Cellar., Dausq.* li-quidem exierunt. — *Quoties* est quot vicibus, quante volte, δόκις, ποσάκις. *Ter. Hecyr.* 1. 1. 3. Vel hic Pemptilius jurabat quoties Bacchidi - Numquem illā virā ducturum uxorem domum! *Cato* epud *Gell.* 2. 28. Non ibet scribere, quod in tabula epud pontificem maximum est quoties annua cara, quoties lunæ aut solis lumine caligo ant quid obstitit. *Horat.* 4. *Od.* 9. 34. Est animus tibi (*Lolli*) - Vindex avaræ fraudis et abstinentis Ducantis ad ac cuncte pecuniæ, Con-silique non nulus anni, Sed quoties bonus atque fidus Juxda bonestum præstulit utili. *Virg.* 3. *Ecl.* 72. O quoties et quæ nobis Geletæ locute est! *Cic.* 4. *Verr.* 59. 145. Quoties et quot nominibus e Syracusanis statuas euferes? *Id.* 7. *Fam.* 7. Illud eoleo mireri, non me toties accipere tuas litteras, quoties a Quinto mihi fratre afferatur. *Virg.* 12. *Æn.* 483. quoties oculus confect in bostem, Avere-e toties curru Juturnæ retoresit. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 55. Ambigitur quoties, nter ntro sit prior, auferit Pecunius docti famam senis, Accius alti.

QUOTIESCUMQUE, adverb. *ogni volta che, quæ-lora, ποσάκις ὅταν*, idem ac quoties. *Cic. Cluent.* 18. 51. Quotiescumque dico, toties mihi videor in iudicium venire, non ingenii solum, sed etiam virtutis atque officii. *Id.* 3. *Tusc.* 34. 84. Cetera, quotiescumque voletis, parete vobis erunt. *Id.* 5. *Phil.* 8. 21. Quid vero, quod in contione dicere eusus est, se - ad nrbum futurum cum exercitu? introiturum, quotiescumque vellet? *Nepos Eumen.* 5. Quotiescumque voluit, apperatum et munitiones Antigoni alias incendit, alias disiecit.

QUOTIESLIBET, adverb. quotocumque numero. *Boeth.* 1. *Mus.* 4. p. 1375. Major numerus habet in se minorem numerum vel bis, vel ter, vel quotieslibet. Adde *eumd.* 1. *Arithm.* 29. p. 1317.

QUOTIESQUE, pro quotiescumque quidam leg. apud *Colum.* 6. *R. R.* 17. 8. Sed quotiesque mel remediis eddibetur, etc.

QUOTILIBET, adverb. idem ec quotcumque. *Hygln.* 1. *Astrom.* 6. *extr.* Si non in triginta partes unumquodque hemisphærium dividetur, eed in alias quotlibet fitiones, temen etc.

QUOTQUOT, adject. indeclin. quant, ὅσοι, ἄν, quotcumque.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Invent.* 49. 145. Si leges duæ, aut si plures, aut quotquot erunt, conser-vari non possint. *Catull.* 42. 1. Adeste bende-casyllabi, quot estis Omnes undique, quotquot estis omnes. *tutti quanti, quanti mal aiete.* et *Horat.* 2. *Sat.* 7. 14. Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis. *Id.* 2. *Od.* 14. 5. quoquot eunt dies. h. a. quot diebus, quotille.

II.) Improprie ponitur pro singuli, ut *quot Varro* 5. *L. L.* 40. et 9. *ibid.* 24. *Müll.* et *Alfen.* *Jctus* apud *Gell.* 6. 5. Quotquot annis. *Id.* *Varro* 5. *ibid.* 47. Quotquot mensibus. *Alil leg.* quot mensibus: at in loco *Alfeu. supra cit.* *Hertz. leg.* quotaunis.

QUOTQUOTQUE. V. **QUOTCUMQUE**.

QUOTUMUS, a, um, adject. πόσος, idem ac quotus. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 7. Quotumas ædes dixerit, ego incerto scio. *Id.* *ibid.* 4. 7. 77. Quo-tumo die huc perveniet? HAR. altero ad meri-diem.

QUOTUPLEX, Icis, edject. di quante maniere. *Gloss. Lat. Gr.* Quotuplex, διαπλάσιος.

QUOTUPLICITER, adverb. quante volte, πο-σάκις, quot modis. *Boeth. Aristot. elench. So-phist.* 2. 1. p. 746. Quotupliciter quodque dicitur. Adde *eumd.* 1. *Aristot. Topic.* 11. p. 687., 668., 871. et elibi.

QUOTUS, e, um, adject. πόσος, cujus numeri, sive in quo numero, aut ordiue; nomen interro-gativum, vel relativum numeri ordinalis. — a) Generetim. *Cic.* 5. *Verr.* 94. 220. Quotus erit iste denarius, qui non ait ferendus? *Horat.* 2. *Ep.* 1. 35. Scire velim, chertis pretium quotus arroget annus. *Id.* 2. *Sat.* 8. 44. hora quota est? *cha ora fa?* et 3. *Od.* 19. 7. Quo præbente do-mum, et quota Pelignis caream frigoribus, tectes. h. e. quota hora. *Martial.* 9. 38. Scis, quota de Libyco litore puppis eat. h. e. quot naues. *Se-neca Herc. Cl.* 95. quote est mundi plega Oriena subactus? aut quota est Gorgon fera? — b) Inter-dum ponitur pro quot. *Horat.* 1. *Ep.* 5. 30. Tu, quotus esse velis, rescribe. h. e. tertius ns, an quartus, sextus, nonus, etc. quod est, quot con-vivas habere tecum velis, quum apud me cœnabis. Sic *Martial.* 14. 217. Die quotus es, quanti cu-pias cœnare. — c) Significat etiam quantitatem continuam, et ponitur pro quantus: præsertim quum parvitatem aut paucitatem significare volumus. *Lucret.* 8. 652. Et quote pars homo sit terrai totius unius. *Ovid.* 2. *Amor.* 12. 9. Per-geme quum caderent bello supereta biluetri, Ex tot, in Atrida pars quota laudis eret? *Id.* 9. *Mat.* 68. ut vincas alios, Acheloe, draconeæ, Pars quota Leruææ serpens erie nms Eebidnæ? — Hac re-tione eæpe cum *qualseque* jungitur: et *quof* signifi-cet. *Cic.* 2. *Tusc.* 4. 11. Quotus enim quaque philosophorum invenitur, qui sit ite moratus, ut ratio postulat? *quanto pochl sono i filosofi, che* etc.? *Id.* *Planc.* 25. 62. Quotus enim quis-que disertus? quotus quisque juris peritus est? *Ovid.* 3. *Art. am.* 103. forme quota quæque super-bit? *Quintil. Declam.* 335. Quotamquamque partem habeo viventis? et *Declam.* 320. *extr.* Quotum quodque damni geus est, cui non ap-plicari reprehensio possit? *Plin.* 3. *Ep.* 20. Nem quotu cniqæ eadem honestatis cnra secreto, quæ palem? *Tac. Dial. de Orat.* 29. Quotum quem-que inveneris, qui etc.? *Quintil. Declam.* 341. a med. Quotaquæque res est, quæ deprecanda-tur? — d) Alla est ratio in illo *Cic.* 3. *He-renn.* 17. 30. Ne impediamur, quo secius quotu quoque loco libebit, etc. h. e. quo minus quo-cumque loco libebit. — e) *Quotus quidam* est *Curt.* 8. 7. 4. Quote pers Macedonnm sævitæ tuxæ euperest? quotus quidem non e vilissimo eangine?

QUOTUSCUMQUE, quotecumque, quotumcum-que, edject. quotus quisque. *Tibull.* 2. 8. 54. Mo-verit e votis pars quatacumque deos. h. e. pars vel exigua votorum. *Ovid. Heroid.* 13. 80. Et sequitur regni pare quotacumque eul. h. e. quam exigua pars. *Alil leg.* quataquæque. *Hygln. de limit.* p. 204. *Goss.* Ut sciant, qui primo aut quotocumque loco exeant.

QUOTUSLIBET, quotalibet, quotumlibet, ad-ject. quanto vuol, quotus tibi placat. *Claud. Ma-mert.* 1. *Stat. an.* 18. Granum papaveris aut quotalibet pars grani ipsius.

QUOTUSQUISQUE. V. **QUOTUS** sub c.

QUOVIS, adverb. dove tu vuol, in qualunque luogo, πανταχόσος, ὅπου ἂν, in quemvis locum, quolibet, quocumque, in quamvis partem. — a) Absolute. *Plaut. Most.* 4. 2. 7. Qui perasitos enm? sss. ego enim dicam: cibo perducî pote-ris quovis. *Id.* *Asin.* 2. 1. 11. Impetratum, Inau-guratum est: quovis admittunt aves. — b) Cum Genit. *Ter. Heaut.* 5. 1. 55. Immo abeat quovis gentium.

QUOUSQUE, adverb. Interjecto verbo *Martial*

2. 64. Eja aga, rumpe moras, quo te spectabimur usque? — Quousque usurpatur

I.) Proprie. ¶ 1. De tempore, et est usque ad quod tempus, *sino a quando*, *ἕως ἄν.* *Cic. 6. de republ.* 17. Quousque quousque bumi defixa tua mens erit? *Id.* 15. *Att.* 23. Quousque? iniquies. Quoad erit integrum: erit autem, usque dum ad navem. *Plaut. Aein.* 1. 1. 27. *Li.* Age, age, usque excrea. — ne. nam quousque? *Li.* usque ad mortem volo. *Cic. Planc.* 31. 75. Quousque ita dicia? *h. e.* quamdiu. *Id.* 1. *Cat.* 1. 1. Quousque tandem abutere patientia nostra? *Sall. Cat.* 20. *med.* Quousque tandem patientia, fortissimè viri? *Plin.* 3. *Ep.* 20. *ad fin.* Et hercule quousque illa vulgaria: quid agis? ecquid commode vales? ¶ 2. De fine vel termino. *Plin.* 33. *Hist. nat. proem.* 1. (3). Quousque penetratur avaritia. *h. e.* usque ad quem locum aut terminum. *Gell.* 1. 3. *circa med.* Quum decessero de via, quousque degredi debeo? ¶ 5. Est etiam relativum pro quoadusque, usque dum. *Aurel. Vict. Cæsar.* 38. Quum doto occultaretur ipeius (*Numerianus*) mors, quousque Aper invadere posset imperium, fœtore cadaveris scelus est proditum. *Theod. Priscian.* 4. p. 312. *ed. Ald.* Locis tumentibus - spissae imponis tamdiu, quousque ad timpidam sanitatem patientia loca perducas. *Marcell. Empir.* 36. p. 140. *ed. Ald.* Quod oportet tamdiu coqui, quousque ad olei mensuram liquor omnis veniat. *Adde Plin. Valerian.* 1. 8. et 2. 3.

II.) Translate. *Martian. Dlg.* 20. 3. 1. Quousque ei permissum videatur peculium administrare. *sino a qual segno*, quatenus.

QUU

QUUM et cum, olim quom, adverb. Ad scriptionem quot attinet, placet *Cellario* et aliis discrimen servatum ab antiqua multis, teste *Vel. Long. de Orthogr.* p. 2231. *Putech., Capro* p. 2241. et *Terent. Scur.* p. 2261., ut quando est adverbium temporis, seu conjunctio, *quum* seu *quom* scribatur; cum vero, si sit præpositio. *Id.* confirmare etiam *Quintilianum* 1. 7. 5., probat *Spaldingius*, quum antea *ibid.* locus ita legeretur, ut *quom* scribendum doceret pro adverbio temporis, *quum* pro conjunctione causali, cum pro præpositione. In veteribus quidem, quæ exstant, monumentis non facile *quum* inveneris, inquit *Cellarius*. Nam *quom* satis apparet antiquum esse. At *Mar. Victorin. de Orthogr.* 1. p. 2469. *Putsch. Cum*, adverbium temporis, antiqui quatuor litteris scribebant: tam his *quum* apud *Catonem*, quam rursus *quom*: sed antiqui quum ita scriberent, pronuntiabant tamen perinde ac si per *cum* scriptum esset. *et mox.* Non enim allud per *quum* scripta, aliud per *cum* sonat. — Quoad vero vocis etymon, *Scheidius ad Sanctii Minervam* p. 241. putat, *quum*, seu rectius *quom*, quoties est adverbium temporis, vel conjunctio causalis, compositum fuisse ex *κῶ δὲ*, id est *κὰ δὲ*, sive *κατὰ δὲ πρόνοιαν*, vel *λόγον*: quoties autem est præpositio, cum scribendum, quod contractum sit ab Ablativo *cume* inusitato nominis *cumis* pro *cumus*, unde deminut. *cumulus*, et illud esse a *κῶμω*; præter. pass. verbi *κῶω* *tumeo*, *cresco*. Ita ut prioris significationis exemplum babeas apud *Cic.* 10. *Fam.* 3. Scis fuisse quoddam tempus, quum (*elue quom*) homines exultarent etc. Alterius vero, quando dicimus *cum illo*; tunc enim idem est ac si dixeris: *illo, tamquam cumulo, adjecto.* — *Quum* ¶ 1. Est adverbium temporis et significat quando (*it. quando, allorchè, mentre che, nel tempo che, dopo che*; *Fr. quand, lorsque, comme, après que; depuis que, dès que, aussitôt que*; *Hisp. quando, en el tiempo que, luego que*; *Germ. wann, wenn, als, da*; *Angl. when*). Usurpatur 1.) Sæpiissime cum Indicativo, et — a) Inducit propositionem præcedentem, vel appositam. — Ac frequenter vocibus *nunc, olim, tum, tunc, tum demum, statim, continuo, proli-* nus etc. respondet. *Ter. Heaut.* 3. 1. 39. Nunc,

quum aine magni intartrimanti non pntest haberi, quidvis dare cupla. *Plaut. Mil. glor.* 1. 1. 1. Cnate, ut splendor sit clarior, quam solis radii esse olim, quum sudum 'st solent. *Ennius* apud *Cic.* 3. *Tusc.* 13. 28. Ego quum genui, tum morituros scivi at ei rei sustuli. Præterea ad Trojam quum misi ob defendendam Græciam, Sciam me in mortiferum hellum, non in epulas mittere. *Id.* apud *eum.* 1. *Distinat.* 20. 40. Excita quum tremulis anus attulit artubus lumen, Talia tum memorat lacrimans etc. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 37. Quum videbis, tum scies. *Cic.* 14. *Fam.* 3. Quum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo. *Id.* pro leg. *Manil.* 6. 15. In ceteris rebus, quum venit calamitas, tum detrimentum accipitur. *Id.* 18. *Fam.* 12. extr. Si valebis, quum recte navigari poterit, tum naviges. *Id.* 2. *Orst.* 24. 104. Quum rem penitus causamque cognovi, statim occurrit animo, quæ sit causa ambigendi. *Id.* 14. *Alt.* 17. A. § 1. Qui omnes, quum te summis laudibus ad cælum extulerunt, mihi continuo maximas gratias agunt. *dopo che* etc. *Id.* *Rosc. Am.* 37. 105. Soletia, quum aliquid bujes-cemodi auditis, continuo dicere etc. *Cels.* 6. 9. *Id.* quum dolorem levavit, protinus submovendum est. — Absolute, *h. e.* sine voce alia, cui respondeat. *Cato R. R.* 1. Prædium quum parare cogilabis, sic in animo habeto. *Plaut. Amph.* 2. 2. 34. Gravida ego illam hic reliqui, quum abeo. *Cic.* 15. *Fam.* 14. Multi anni sunt, quum ille in ære meo est. *h. e.* ex quo, *da che.* *Id.* 18. *ibid.* 12. extr. Tu, q um eo tempore mecum esse non potuisti, quo operam desideravi tuam, cave festines *già che, poscia che* etc. *Si.* *Id.* 14. *Phil.* 11. 30. Quam (*fidei*) quum difficillimo reipublicæ tempore secuti sunt, eos numquam oportebi consilii sui ponere. — Et pro *dnm, mentre. Nepos Latari.* 10. Ille diu faciendo persuasit homini, etc. quum nihilo magis, ne quam suspicionem illi præberet insidiarum, neque colloquium ejus perivit, neque in conspectum venire studuit. — Et sequente infinito, quod in priore membro præcesserat. *Lli.* 6. 27. Fugere senatum testes, tabulas publicas, etc. quum interim obstratam plebem objectari aliis atque aliis hostibus. *mentre intanto* etc. *Adde eum.* 4. 51. — Et pro *quando* adversativo. *Martial.* 7. 84. Casibus hic nullis, nullis debilibus annis Vivet, Apelleum quum morietur opus. — Ceterum *Cic.* 1. *Invent.* 1. 2. Fuit quoddam tempus, quum in agis homines bestiarum more vagabantur. *Id.* 3. *Fam.* 7. Quum es consecutus nondum eram, quæ sunt hominum opinionibus amplissima, tamen ista vestra nomina unumquam sum admiratus. *h. e.* etsi, quamvis, *sebbene.* — b) Propositionem principalem inducit. *Cic. Cluent.* 9. 28. Dies nondum decem intercesserant, quum ille alter filius infans necatur. *Id.* 1. *de republ.* 12. Dixerat hoc ille, quum puer nunciavit, venire ad eum Lælium. *Id.* 9. *Att.* 12. Legebam tuas epistolas, quum mihi epistola affertur a Lepa. *Id.* *Sext.* 37. 79. Itaque - venit in templum Castoris, obnunciavit consuli, quum subito manus illa Clodiana - exclamat, incitatur, etc. *Cæs.* 6. *B. O.* 8. Vix agmen novissimum extra munitiones processerat, quum Galli - in quo loco committere prælium non dubitant. *Nepos Eumen.* 9. Dimidium fere spatium confecerat, quum ex fumo castrorum ejus suspicio allata ad Eumenem, hostem appropinquare. *Liv.* 1. 33. Concussa erat prima statim congressu hostem, quum repente - nova erumpit acies. 2.) Cum Conjunctivo adverbium *quum* unum tempus designat in obliqua tantum oratione. *Cato R. R.* 2. Quum servi ægrotarint, cibaria tanta dari non oportuisse. *Lælius Felix* apud *Oell.* 15. 27. Quum ex generibus hominum auffragium ferret, centuriata comitia asse. *Cic.* 10. *Fam.* 3. Scis profecto fuisse quoddam tempus, quum homines exultarent, tamen servira temporibus. *Colum.* 6. *R. R.* 30. 3. Pierumque jumenta morbos concipiunt lassitudine et æstu: vel quum diu steterint, subito ad cursum æstimulati sunt. *dopo che* etc. ¶ 2. Quum est etiam conjunctio causalis. — 1.) Cum Indicativo, dum propositionem præcedentem, vel

appositam induci, tempus quidem significat, sed causam simul, et vale' en, quod. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 44. Istuc sapienter s'item fecit filius, quum diviti homini id aurum servandum dedit. *Ter. Andr.* 4. 4. 32. Vis p l baheo gratias, quum in parinodo aliquot adfuerunt libera. *Cic. Rabir. perduell.* 6. 18. Me clamer iste - consolatur, quum indicat esse quædam serva imperitos, sed non multo. *Id.* 3. *Fin.* 2. 9. Præclare facis, quum et orum tenes memoriam, et puerum ditigis. *Id.* 4. *Herenn.* 50. 63. Bene facitis, quum venitis. *Id.* 4. *Verr.* 61. 155. Hi quum de tuis factis publice conqueruntur, nonne hoc indicant, tantas esse injurias, ut etc. — 2.) Cum Conjunctivo conjunctio *quum* — a) Interdum et tempus et occasionem rei faciendæ designat. *Cic.* 1. *Nat. D.* 21. 59. Zenonem, quum Athenis essem, audiebam frequenter. *Id.* 10. *Fam.* 12. Quum magna multitudo civium me de domo deduceret, feci continuo omnes participes meæ voluptatis. *Nepos Themist.* 7. Quum Lacedæmonii quererentur, opus nihilo minus fieri, interim reliqui legati sunt consecuti. — b) Haud raro *quum* cum Conjunctivo est re vera conjunctio causalis: et sæpe reddit nostrum *essendo che, conciossiachè* etc. *Cic.* 6. *de republ.* 9. Quum in Africam venissem, etc. nihil mihi potius fuit etc. *essendo io venuto.* *Id.* *Flacc.* 11. 25. Quum L. Flaccus res agatur etc. quumque ab hac virtute non degeneravit etc.; in hoc ego reo ne quod perniciosum exemplum prodatur, pertimescam? *trattandosi di L. Flacco* etc., *e conciossiachè egli non ha degenerato* etc. *Id.* 1. *Fin.* 20. 66. Quum solitudo et vita sine amicis insidiarum et metus plena sit, ratio ipsa mone' amicitias comparare. *Id.* 2. *ibid.* 30. 97. Quum - gravi vulnere se examinari videret (*Epa-minondas*), ut primum dispexit, quæsit, salvusne esset clipeus. *Id.* 2. *Nat. D.* 31. 79. Quum sint in nobis consilium, ratio, prudentia, necessitas est Deum hæc ipsa habere majora. *Id.* 5. *Tusc.* 20. 59. Quum in communibus sit gestis consistere non auderet, contionari ex turri alta solabatur. — Hinc est etiam etsi, quamvis, *sebbene* etc. *Cic.* 5. *Tusc.* 20. 58. Qui quum esset bonis parentibus, - abundaretque et æqualium familiaritibus et consuetudine propinquorum, haberet etiam more Græciæ quosdam adolescentes amicos conjunctos, credebatur eorum nemini etc. Sic sequente *tamen.* *Id.* *Mil.* 35. 98. Quum omnes meis inimicis faces invidiæ meæ subficerentur, tamen omni in hominum cætu celebrabatur. *et* 2. *Orat.* 5. 21. Hoc ipso tempore, quum omnia gymnasia philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire, quam philosophum maluit. *Adde Nepos. Eumen.* 10 bis. — Et particula *quidem* adjecta *Nepos Cat.* 2. Neque hoc per senatum efficere potuit, quum quidem in civitate principatum obtineret. ¶ 3. Speciatim, *quum primum* est primo quoque tempore, *tosto che subito che.* *Cic.* 14. *Fam.* 1. Quum primum sapere cepit, acerbissimos dolores periepit. *Id.* 25. 29. Quum primum arbitrii nostra esse cognovimus, exemplo venimus ad tradenda arma. *Id.* *Neca Ep.* 72. Quum primum longiore eodem loco speravero moram, tunc istud in manus sumam. ¶ 4. Item speciatim, *quum adverbium maxime junctum* vim superlativi auget. *Plaut. Mil. glor.* 1. 4. 17. Nunc quum maxime opus est dotis. *Ter. Andr.* 5. 1. 1. Immo enim nunc quum maxime ab te postulo atque oro. *Id.* *Heaut.* 1. 2. 40. Hanc Barchidem amabat, ut quum maxime, tum Pamphilus. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 5. 6. Idem celebratur ita, ut quum maxime. *Id.* *Cluent.* 5. 12. Quæ nunc quum maxime filium interfecit cupit. ¶ 5. Item, frequenter post *quum* in eadem constructione *tum* sequitur; ita tamen præterquam, ut in *quum* sit quiddam minus, in *tum* quiddam majus: non solummodo, *ma ancora* etc., *si molto più*; quare sæpe post *tum* alia particula additur, quæ rem auget. Juncturæ autem vel cum diversis nominibus vel eodem verbo, vel cum duobus veris, quæ ambo sunt indicativi modi, vel alterum Conjunctivo, alterum Indicativo, *Nepos Miltiades* 7. Erat enim multitudo quum summa humanitas, tum mira clementia. *Id.*

Eumen. 8. Phalanx inveterata quum gloria, tum etiam licentia. *Cic. Rosc. Am.* 25. 69. Quum multis ex rebus intelligi potest, tum ex hac re vel maxime. *Id. Brut.* 87. 298. Volvendi sunt libri quum aliorum, tum in primis Catonis. *Id.* 3. *Cat.* 5. 13. Quum illa certissima sunt visa, tum multo illa certiora etc. *Cæs.* 3. *B. C.* 68. Fortuna quum in reliquis rebus, tum præcipue in bello plurimum potest. *Cic.* 7. *Att.* 5. Ex victoria quum multa mala, tum certe tyrannis existet. *Id. Marcell.* 1. 3. Quum aummo consensu senatus, tum præterea iudicio tuo gravissimo et maximo. *Id.* 3. *Att.* 8. Itaque quum meus me

mœror quotidianus lacerat et conficit, tum vero hæc addita cura vix mihi vitam reliquam facit. *Id. Deiot.* 1. 1. Quum in omnibus causis gravioribus, C. Cæsar, initio dicendi commoveri solemus vehementius, tum in hac causa ita me multa perturbant, etc. — Interdum tum iteratur. *Cic.* 9. *Fam.* 13. Velisque me hoc muneris quum ipsis amicis, tum municipio Caleno, tum Leptæ dare. Sic *Forcellinus*, probante *Orellio*: at *Cod. Med.* quum municipio Caleno. Quod confirmat *Cic. Rabir. perduell.* 1. 2. Quum amicitie vetustas, quum dignitas hominis, tum meæ vitæ perpetua consuetudo ad C. Rabirium defendendum

est adhortata. *Id. Balb.* 12. 29. Quum omnibus civitatibus via sit in nostram, quumque nostris civibus pateat ad ceteras iter civitates, tum vero videtur etc. — Notandus est locus *Livii*, in quo post quum sequitur simul, 3. 50. Et immixti turbæ militum togati, quum eadem illa querendo docendoque, quanto via, quam audita, indigniora potuerint videri, simul profligatam jam rem nunciando Romæ esse etc. perpulerunt, ut etc. — Item locus *Cicer.*, in quo sequitur ac. 15. *Fam.* 11. Facturusque aum quum studiose, ac libenter. Sed alii tum legunt. — Tum tum pro quum tum. V. in TUM.

FINIS TOMI TERTII

LEXICON TOTIUS LATINITATIS

AB

AEGIDIO FORCELLINI

SEMINARII PATAVINI ALUMNO

LUCUBRATUM

DEINDE

A

IOSEPHO FURLANETTO

EIUSDEM SEMINARII ALUMNO

EMENDATUM ET AUCTUM

NUNC VERO CURANTIBUS

FRANCISCO CORRADINI ET IOSEPHO PERIN

SEMINARII PATAVINI ITEM ALUMNIS

EMENDATIUS ET AUCTIUS

MELIOREMQUE IN FORMAM REDACTUM

Secunda impressio anastatice confecta
quartae editionis aa. 1864-1926 Patavii
typis mandatae cum appendicibus quibus
aucta est prima anastatica impressio
a. 1940 edita.

LEXICON TOTIUS LATINITATIS

AB

AEGIDIO FORCELLINI

SEMINARII PATAVINI ALUMNO

LUCUBRATUM

DEINDE

A

IOSEPHO FURLANETTO

EIUSDEM SEMINARII ALUMNO

EMENDATUM ET AUCTUM

NUNC VERO CURANTIBUS

FRANCISCO CORRADINI ET IOSEPHO PERIN

SEMINARII PATAVINI ITEM ALUMNIS

EMENDATIUS ET AUCTIUS

MELIOREMQUE IN FORMAM REDACTUM

Tom. IV

CURANTE IOSEPHO PERIN

CUM APPENDICE

EIUSDEM

MCMLXV

ARNALDUS FORNI EXCUDEBAT BONONIAE
GREGORIANA EDENTE PATAVII

R

DE LITTERA R

R est A) Littera, et B) Nota.

A) R littera — a) Consonans, semivocalis et liquida, ex Græca Periginem duxit et ab Appio Claudio Cæco (a. ab U. C. ccccxlv.), aut a Lucio Papirio Crasso in plura vocabula pro littera s invecia est. *Pompon. Dig. 1. 2. 2. § 36.* Appius Claudius, qui videtur ab hoc (*App. Claudio Cæco*) processisse, R litteram invenit; ut pro Valesiis Valerii essent et pro Fostis Furili. V. Cic. 9. *Fam. 21.* Fuerunt enim (*Papirii*) patricii minorum gentium, quorum princeps L. Papirius Mugillanus, qui censor cum L. Sempronio Atratinio fuit, quum antea consul cum eodem fuisset, annis post Romam conditam cccxii. Sed tum Papisil dicebamin. Post hunc xrrr. fuerunt sella curull ante L. Papirium Crassum, qui primum Papisius est vocari desinus. Is dictator cum L. Papirio Cursore, magistro equitum, factus est, annis post Romam conditam cccxv. etc. V. et *Liv. 3. 4. et 8.* Huc pertinent antiqua illa, quæ enumerantur a *Varron. 7. L. L. 27. Müll. fœdesum, plusima, asena, janitos, etc.* pro fœderum, plurima, arena, janitor et alia. Sic vapores, clamores, lasces, apud *Quintil. 1. 4. 23.* pro vapor, clamor, laser. Sic *Paul. Diac. p. 264. 6. Müll.* R pro S littera sæpe antiqui posuerunt, ut majosibus, meliosibus, lasibus, fœsils, pro maioribus, melioribus, laribus, fertis. Adde eund. p. 15. 3. p. 100. 1. et alibi. Hinc arbor et arbor, odores et odor, tabos et labor, honos et honor, quæso et quæro, pulvis et pulver. — b) Apud Græcos in principio dictionum aspirationem recipit, ut Ρία, πῦρ, etc.; hinc omnibus Græcis dictionibus ab ea incipientibus Latini addunt h, ut Rhea, rhetor, et similiter Pyrrhus: contra Latini Burrus pro Pyrrhus, et Burria pro Βυρρία. — c) Hæc littera dicta est canina, quia canes provocati eam ridentur asprimere: unde hirsire dicuntur. Hinc Lucilius apud *Charis. 1. p. 100. Putsch. et Non. p. 31. 23. Merc.* Irritata canes, quod, humo quam, planius dicitur. *Donat. ad Ter. Adelph. 2. 4. 18.* ita refert: irritata canis quod, homo quam, plurima dicitur. *Pers. 1. 109.* sonat hic de mare canina Littera. — d) In nonnullis vocibus pro l ponitur, ut Latialis Latiaris, Palitia Paritia; in aliis extrita est, ut in pejero pro perjuro, in crebesco pro crebro, in rusum pro rursum etc. — e) In aliquot vocibus assimilatur: hinc dossuarius pro dorsuarius, intelligo pro interligo, tenellus pro tenerus, pellicio pro perlicio etc. — f) Denique et alia litteræ in r transeunt, ut conrigo et corrigo, inrumpo et irrumpo etc.

E) In notis R. est Romanus, P. R. populus Romanus, R. P. respublica, R. G. C. rei gerundæ causa, R. C. Romana civitas, R. R. rationum relativum apud *Festum p. 274. 6. Müll.*, R. P. xx. retro pedes viginti etc.

RA

RABIA, æ, f. 1. idem ac rabies. *Gloss. Cyrill. Αῖσσα*, rabia, rablas. V. RABIES init.

RABIDE, adverb. Comp. Rabidus. — Rabide, Ital. rabbiosamente, λυσσῶδης, cum rabie vel iracunda et in modum rabie correpti. Cic. 5. *Tusc. 6. 16.* Omnia rabide appetentem cum inextinguibili cupiditate. *Augustin. 2. Mor. Manich. 14.* Rabidus immoderatusque raptari.

RABIDUS, a, um, adject. rabie laborans, rabiosus, ferus, λυσσῶδης (Il. rabbioso, fiero, arrabbiato; Fr. furieux, entragé, forcé; Hsp. furioso, rabioso; Germ. rasend, mütthend, tobend, wild; Engl. mad, wood, raving, fierce, rabid).

1.) Propria. *Plin. 29. Hist. nat. 5. 32. (98).* Canis rabidi morsus. *Sillig.* vero ex plurimis optimisque *Codd. leg. rabiosi. Sueton. Cal. 26. sub fin.* Rabidis feris vilissimos senioque confectos subiebat. *Ovid. 3. Art. am. 8.* rabida tradis ovile lupæ. *Id. 12. Met. 494.* Ecce ruunt vasto rabidi clamore bimembres. et 7. *ibid. 413. de Cerbero.* rabida concitus ira. et *Virg. 6. En. 421. de eod. fame rabida trila guttura pandens. Seneca Herc. Cet. 1077.* rabida sitis Tantal.

II.) Translata est supra modum cupidus, avidus, effusus, iratus: Item savus, immanis, crudelis, furioso, arrabbiato. *Propert. 3. 6. 11.* Et mulier rabida jactans convicia lingua. et *ibid. 17. 10.* Et rabida atimulos frangere nequitia. *Ovid. 3. Art. am. 501.* rabidos compescere mores. *Catull. 63. 38.* rabidus animi furor. *Val. Flacc. 5. 627.* rabidam qui Pallada celo Non abigis, neque semineis jus obicis ausis. *Id. 4. 239.* rabidoque illa murmuræ terret. *Sil. It. 7. 253.* Illis dicit fractus furor, et rabida arma quæruunt. *Id. 16. 410.* rabidum certamen. *Ovid. 1. Met. 36.* freta rabidis tumescere ventis. *Stat. 6. Theb. 83.* rabidum exsaturare dolorem. *Gell. 19. 9.* Facundia rabida et jurgiosa. *Lucan. 6. 27.* Ioniumque furens rabido quum tollitur Austro. et *ibid. 337.* rabidique Leonis Solstitiale caput. scil. propter caniculam. et *ibid. 66.* rabidum latrare Pelorum. scil. propter Scyllæ canes. *Seren. Sammon. 42. 774.* rabida podagra. h. e. quæ dolore veluti rabidos facit. *Id. 12. 5.* Sæpe chelidonæ rabidum sciatur acelum Adjunctoque nitro procedit cura salubris.

RABIES, æ, f. 5. Rabies in Gentivo vel Dativo pro rabie. *Lucret. 4. 1083.* rabies unde illece germina surgunt. V. FACIES et DIES init. — Rabia, æ, ponitur a *Servio ad Virg. 1. En. 204.* inter Latina, pro qua rabies antiqua esse dicitur. Sed locus ille est suspectus: et quamvis vere *Servii*, esset, admodum exigui ponderis. — Rabies (a rabio, ut species a specio) est canum morbus (ut ait *Paul. Diac. p. 272. 5. Müll.*), quo in feritalem aguntur, et obvios quosque morsu petunt: et dicitur etiam de aliis bestis, quum præter modum sæviant, Αῖσσα (Il. rabia; Fr. rage; Hsp. rabia; Germ. d. Raserei, Wuth; Engl. the madness of dogs, rage).

1.) Propria. *Ovid. 14. Met. 66.* Statque caecum rabies. *Colum. 7. R. R. 12. 14.* Rabies arcelur, letifer morbus bule generi. *Plin. 7. Hist. nat.*

RABIOSUS

15. 13. (64). In rabiem aguntur gustato eo canes, *Colum. 6. R. R. 35. 1.* Equorum nota rabies, ut quum in aqua imaginem suam viderint, amore inani capiantur, et par hunc oblitæ pabuli, etc. *Ovid. 11. Met. 369. de lupo.* Qui quamquam sævit pariter rabieque famaque; Acrior est rabie, nequa enim jejunia curat Cæda boum diramque famem satiare, sed omne Vulnerat armentum. *Plin. 8. Hist. nat. 18. 26. (68).* Eblem et camelli sentiunt. et *ibid. 36. 54. (130).* Rabies ursina. *Id. 7. ibid. proem. 1. (5).* de homine. Nulli rerum omnium libido major, nulli pavor confusior, nulli rabies acrior.

II.) Translate. § 1. Sæpius transfertur ad hominem, et est vehemens ira, cæca at avida cupiditas, impotens libido, furor, feritas, ira, transporto, aviditas, furor. Cic. 3. *Tusc. 26. 63.* Ille cubam autem putant propter animi acerbitatem quamdam et rabiem fingi in canem esse conversam, et 4. *ibid. 24. 53.* Neque aor existimet illas rabie quidquam fortiter facere possa. *Petron. Satyr. 94.* Ex dolore in rabiem effertus tollit clamorem. *Virg. 9. En. 64.* collecta fatigat edendi Ex longo rabies. h. e. ingens fames. *Sic Id. 2. ibid. 357.* Improbæ rabies ventris. *Id. 8. ibid. 327.* Et belli rabies at amor successit habendi. *Horat. 3. Od. 24. 25.* impias Cædas et rabiem tollere civicam. *Id. 1. ibid. 15. 12.* Jam galeam Pallas et ægida Curruque et rabiam parat. *Liv. 29. 8. extr.* Pecunia-inter se duces in ducem, militem in militem rabie hostili vertit. *Sil. It. 4. 351.* Exoritur rabies cædum ac vis tela furori Sufficiens. *Id. 2. 619.* hic turbidus ira Et rabie cladum etc. *Horat. Epod. 12. 9.* Indomitam rabiem sedare. (eo sensu rabiem hic dicit *Horat.* quo *Plin. 28. Hist. nat. 41. 49. (151).* Equos ad rabiem collis agere, at *Lucret. 4. 1217.* Inde redit rabies eadem et furor ille revisit.) *Vellej. 2. 64. 3.* Tribunus continua rabie lacerabat Antonium. *Horat. Art. P. 79.* Archilochum proprio rabies armavit lambro. h. e. dicacitas mordacissima, studium maledicendi. *Sic Id. 2. Ep. 1. 148.* donec jam sævus aperiam In rabiem cepit verbi jocus. *Ter. Eun. 2. 3. 8.* Qui si occiperit, ludum jocumque dicea fuisse illum alterum, præter hujus rabies quæ debet, h. e. impotentia in amore. *Virg. 6. En. 48.* sed pectus anbelum Et rabis fera corda tument. h. e. furore divino. § 2. Transfertur ad vim at impetum aliarum rerum. *Val. Flacc. 6. 355.* Rabies pelagi. *Ovid. 1. Pont. 3. 53.* equora semper Ventorum rabie, solibus orba, tument. furia. et *Horat. 1. Od. 3. 14.* rabies Noti. *Virg. 5. En. 802.* cælique marisque. *Plin. 32. Hist. nat. 1. 1. (2).* mundi. *Horat. 1. Ep. 10. 15.* Canis. h. e. æsus Canicula. § 3. Rabies una est ex comitibus Martis (ut *Discordia*, *Pavor*) quæ et Furor appellatur. *Val. Flacc. 2. 200.*

RABIO, V. RABO, is.

RABIOSE, adverb. Idem ac rabide. Cic. 4. *Tusc. 22. 49.* Nihil na in ipsa quidam pugna iracunda rabiose fecerunt.

RABIOSULUS, a, um, adject. rabbiosetto, deminut. rabiosi. Cic. 7. *Fam. 16.* Primum quia illas rabiosulas (litteras) est fatuas dedisti.

RABIOSUS, a, um, adject. rabbioso, λυσσῶδης, rabie furens, rabidus, et proprie dicitur de ca-

albus, qui rabe laborant, et de aliis animalibus, quae ex canis morsu rabiem contraxerunt.

I.) Proprie. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 5. 32. (99). Est limus salivae sub lingua rabiosi canis. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 75. Mac rabiosa fugit canis, hac luctulenta rult aus. *Veget.* 3. *Veterin.* 3. *Schneid.* Passio thoracis facili (equum) continuo rabiosum.

II.) Translate est vehementer iratus. *Cic.* 4. *Tusc.* 49. Vide ne fortitudo minime sit rabiosa sique iracundia tota levitatis. *Seneca Herc.* *Fur.* 172. Jurgia rabiosa fori clamosi. *Petr.* *Satyr.* 96. Rabiosa barbaraque voce in fugitivos diu peroravit. *Plaut.* *Capt.* 3. 4. 15. Hic homo rabiosus habitus est in Alide. h. e. phreoticus. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 126. Signi rabiosi tempora. i. giorni caniculari. Pro his *Penitentiis* alia substituit ex MSS.

RABO, 1a, ere, n. 3. arrabbiare, *luocda*, rabie agitor, furo. *Varro* apud *Non.* p. 40. 2. *Merc.* Quid est? quid blateras? quid rabis? quid vis ibi? *Cassiod.* *ibid.* Rabera se ait. *Alti leg.* rabire, ut sil a rabio, a. conjugat. *Pet.* poeta apud *Cic.* 1. *Divinat.* 31. 66. Sed quid oculis rabere visa est derепente ardentibus? *Seneca Ep.* 92. a. med. Videbis eosdem intra exiguum tempus acerrime ridere et acerrime rabere. *Manil.* 5. 207. Iatrache Canicula flammans Et rabil igne suo. et *ibid.* 224. Iliaque rabil iatrache loquendo.

RABO, 2a, f. 3. idem ac arrababo, per aphæresin. *Plaut.* *Truc.* 3. 2. 29. Tene hoc libi; rabonem habeto, mecum ut hanc noctem sies. *As.* Perii! rabonem? quam esse dicam hanc delum? Quid tu arrabonem dicis? sr. ar facio lucri; ut *Prænestina* coela est ciconia.

RABŪLA, m, m. 1. tristo caudico, ciarione, *παριαγορῆς, λογιστῆς*, villa caudicis, locutellus, blatero, et, ut ait *Gell.* 19. 9., clamator tantum et facundia rabida iurgiosaque polleas: vel, ut est apud *Senec.* *Herc.* *Fur.* 172., qui clamosi rabiosa fori Jurgia vendens improbus, fras et verba locat. *Paul. Diac.* ex *Festo* p. 272. 9. *Müll.* Rabula dicitur in multis intentus negotiis, paratusque ad radendum quid auferendumque: vel quia est in negotiis agendis acrior, quasi rabiosus. *Festus* p. 282. 10. Ravam vocem significat, ait *Verrius*, ravam et parum liquidam, proxime canum latraturum sonantem: unde etiam caudicem pugaciter loquentem, rabulam appellabant, ut est apud *Luciliū*. Ex tribus his *Festi* notationibus prime minus est probabilis: secunde confirmatur a *Nonio* p. 26. 21. et p. 60. 19. *Merc.* Est igitur rabula, a rabo, quod a rabie. Videtur eum significare non solum caudicem, sed etiam ardellionem, h. e. mulorum negotiorum satagentem, ut *Festus* indicat. *Cic.* *Orat.* 15. 47. Non enim declamatorem aliquem de ludo aut rabulam de foro, sed doctissimum et perfectissimum querimus. Adde eund. 1. *Orat.* 46. 202. *Quintil.* 12. 9. 13. A viro bono in rabulam latratoremque converti. *Varro* apud *Non.* p. 60. 19. *Merc.* Rabularum grex. Hinc *Cic.* *Not.* *Am.* 20. 57. Simillima est accusatorum ratio: alii vultum asperserunt, qui tantummodo element, nocere non possunt; alii canes, qui et latrare et mordere possunt.

RABULANA Pix, apud *Plin.* 14. *Hist. nat.* 19. 24. (120), forsasse dicta a colore ad ravam accedente, qui ravis dicitur. Sunt qui leg. *radulana*, quod tam sicca sit, ut radi possit. Huc pertinere putant illud *Colum.* 12. *R.* 20. 6. Et his (debet) commisceri rasis, quod est genus erudae picis, *Radulanam* alii intelligunt picem, quae radula detrahatur dolis, et nova inducatur. *V. BASIS* et *ZOPISIA*.

RABŪLATIO, 2a, f. 3. agitatio causarum, rabularum contentiones aut verbositas. *Capell.* 2. p. 46. Addiri nullo potuere rabulatu. *At Rapp.* *egit* reboata. *Id.* 6. p. 189. Rabulatio forensis. *Alii* perperam leg. *abalatio*.

RABUSCŪLUS, m, m. 4. agitatio causarum, rabularum contentiones aut verbositas. *Capell.* 2. p. 46. Addiri nullo potuere rabulatu. *At Rapp.* *egit* reboata. *Id.* 6. p. 189. Rabulatio forensis. *Alii* perperam leg. *abalatio*.

habeat ad ravam accedentem. quod si verum est, possumus et *rabusculum* retinere, quia in multis vocibus b pro u scribi adnotatum est *Isidoro* *Hist.* *terz.* B.

RACA et RACANA. *V. RAGA*. RACEO vel RACO, as. *V. RAUCO*. RACEMARIUS, m, m. 2. *ἐμπυλλῆς*, pampinos sterilis. *Colum.* 3. *R.* 18. 4. Ex quibus pampini pullulant vel steriles vel certe minus feraces, quos rustici vocant racemarios.

RACEMATIO, 2a, f. 3. *βοτρυολογία*, racemorum, qui a vindemiatoribus praeteriti svere, collectio; sicut messibus peractis, quod superest, *epicitegium* dicitur. *Tertull.* *Apolog.* 35. a. med. qui translate hac voce ultior; ait enim: Post vindemiam pericidarum racematio superstes. h. e. post supplicium eorum, qui in Septimium Severum Aug. conspiraverunt, remanent adhuc pauci ex conjuralis revelandi.

RACEMATUS, a, um, adject. *βοτρυωτός*, racemos habens, sive baccas, aut etiam grana racemi modo disposita. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 10. (54). de panico. Parvis racemato paniculis.

RACEMIFER, fera, ferum, adject. *βοτρυόφρος*, qui racemos fert. *Ovid.* 3. *Met.* 666. Ipsa racemiferis frontem circumdatus uvis. *Id.* 15. *ibid.* 413. Vicia racemifero lyceas dedit India Baccho. *Id.* 6. *Fast.* 483. de eod. Baccho, racemiferi capilli.

RACEMOR, aris, eri, dep. 1. racemos a vindemiatore praeteritis colligo. Translate *Varro* 3. *R.* 9. 1. De gallinis dic sodes, Merula: tum de reliquis, si quid idoneum fuerit, racemari licebit. *Proprie* *Thes. nov.* *Latinit.* ed. *Maio* p. 506. Racemari sparsas uvas colligere.

RACEMOSUS, a, um, adject. *Sup. Racemosissimus*. — Racemosus est *βοτρυώδης*, racemis plenus, vel in modum racemi factus. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 7. (30). Pomum suis inter ramis palmatis racemosum. *Id.* *ibid.* 6. 12. (54). Flos racemosus olivae modo. *Id.* 14. *ibid.* 3. 4. (40). Racemosissimae uvae.

RACĒMUS, i, m. 2. *raspollo*, proprie videtur esse pars uvae, paucis granis peculiari pediculo pendentibus constans. *Servius* ad *Virg.* 2. *G.* 60. Racemus est pars botryonis. *Gloss. Philox.* *Enipollis* racemus. *Nostrates* vulgo dicunt unum *racchio d'uva*. Ducunt a *ῥῆξ, ῥαγός* acinus.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricte sensu de uva. *Virg.* 2. *G.* 60. El turpes avibus praedam fert uva racemos. *Propert.* 4. 2. 13. Prima mihi variat lentibus uva racemis. *Ovid.* 3. *Met.* 494. ut variis solet uva racemis ducere purpureum nondum malura colorem. *Id.* 4. *Trist.* 6. 9. Tempus, ut extenuis tumeat, facit, uva racemis. (*Id.* 3. *Met.* 666. racemiferis frontem circumdatus uvis.) *Petr.* *Satyr.* 135. et passis uva racemis. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 28. 34. (145). de var. pomor. generib. Quedam alio continentur, ut granata: dependent etiam pediculis, ut pira: alia racemis, ut uvae, palmae: alia el pediculis el racemis, ut baderae, sambuci. *Id.* 16. *ibid.* 26. 48. (112). Palma in spathis habet fructum racemis propendens. *Id.* 14. *ibid.* 3. 4. (43). Vitis Alexandrina acino nigro fabae magnitudine, nucleo molli et minimo, obliquis racemis praedulebibus. *Virg.* *Cop.* 21. Sunt et mora cruenta el lentis uva racemis. — In locis poetarum altatis *racemi* possunt el acini seu grana uvarum intelligi; in *Plinio* non possunt. ¶ 2. Latiore sensu dicitur el de aliis arborum fructibus figuram uvae referentibus. *Virg.* 5. *Ecl.* 7. antrum Silvestris raris sparrit labrusca racemis. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 34. 62. (146). Hederæ densas acinus el grandior, racemis in orbem circumactis. et (151). Helici racemi stantes ac subrecti. *Id.* 27. *ibid.* 13. 116. (142). Herba tragos pusillis racemis rubentibus. *Id.* 13. *ibid.* 4. 9. (50). de *balanis*. Cecidisse candidam verrucam, quae racemo adhaeserit.

II.) Improprie. ¶ 1. Per synecdochē est ipsa uva, uva, *grappola*, *raspo*, *βοτρυς, βοτρυς*. *Ovid.* 3. *Art. am.* 703. lecti de vite racemi. *Virg.* 2. *G.* 102. Tumidi racemi. *Sil.* *Il.* 7. 203. lucentes sole racemos. *Fur.* *Silvianus* apud *Su-*

ton. *Gramm.* 11. Quem tres calliculi el s. libra ferre, Racemi duo, tegula sub una Ad summam prope nutrant sectam. ¶ 2. De musto, aut vino. *Ovid.* 5. *Fast.* 343. Dooce erat mitius nullis, Acheloe, racemis, etc.

RADIANS, antis, particip. *V. RADIO*. RADIALIS, e, adject. radians. *Venant.* 2. *Vit. S. Martin.* 286. Sulphoreas sub luce micans radiatilis umbra.

RADIATIO, 2a, f. 3. *brillamento, folgoreggiamento, οὐρανισμός*, radiorum emissio, splendor. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (n. 10.). In cujus (statuae) contemplatione movent parcere oculis. tanta marmoris radiatio est. *Cl. Firmic.* 1. *Mathes.* 1. et 4. et 2. *ibid.* 23. — In plur. num. *Arnob.* 6. 24. Mentis ipsae augustissimae lucis radiationibus territeret.

RADIATUS, a, um, particip. *V. RADIO*. RADICALIS, e, adject. ad radicem pertitens. Translate *Augustin.* contra *Faust.* 13. 12. Non intelligunt, ibi esse quoddammodo germanam alque radicalem christianam soc etatem, unde istos separaverunt.

RADICATUS, a, um, particip. *V. RADICOR*. RADICESCO, 1a, ere, n. 3. *inchoat.* 3. radices emitto. *Seneca Ep.* 26. sub *fm.* Liberalius sternenda vitis, ut etiam ex corpore radicescat.

RADICINA, m, f. 1. dement, radiceis, *radichetta*, parva radix. *Pelopon.* *Veterin.* 2. ante med. Gramen, quod in terra nascitur, idest radices ipsas, quae plerumque atralum erunt, cum bordes el cum pæla minuit dare collidie convelli. *Id.* *ibid.* 25. sub *mit.* *Chamaeleontis* radicem combustam veteribus spargens.

RADICITUS, adverb. *sin dalle radici, con le radici, giù, ab radice, ab imis radicibus, vel una cum radice.*

I.) Proprie. *Cato R. R.* 50. Herbas melas omnes radicibus effodio. *Varro* 1. *R. R.* 35. 1. Rosa coccidit radicibus in virgulas palmares. *Colum.* 4. *R. R.* 33. 4. Partica radicibus exempta et deposita. *Id.* 6. *ibid.* 3. 1. Senles recidi radicibus intereant. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 11. 36. 62). Herbarum radices erant. *Id.* 22. *ibid.* 21. 29. (61). *Verrutus* hoc bellotrophium radicibus extrahit. *Sueton.* *Fesp.* 5. a. med. Arbor radicitus eruita atque prostrata. *Cassiod.* 64. 103. plnus procul radices extorquet, *Præa* cadit. et *ibid.* 255. namque ille (*Fenest. fluv.*) tulit radicitus alas *Fages*. *Propert.* 3. 5. 65. viros radicitus abstulit arces.

II.) Translate est *peritus, omnino, affalto, interemerito, del tutto*. *Cic.* *Dom.* 13. 34. Vides ne, me non radices erellere omnes actiones tuas? *Id.* 2. *Fm.* 9. 27. Capillat tollenda est atque extrahenda radicitus. *Id.* 1. *Tusc.* 46. 111. Hanc circutere opinionem *metuit* totus radicitus. *Id.* 1. *Not. D.* 63. 121. *Epictetus* ex animis hominum extrahit radices *religionum*. *Plaut.* *Most.* 5. 1. 62. Omnia *maledicta* vestra reperi radicitus. *Lucan.* 3. 577. *radices* a vite se tollit et elcit.

RADICO, as, ere, n. 1. *Rem* ac *radicor*, est *Cassiod.* 2. *But. Ecl.* 6. Volentes rianorum germina radicare. *Cl. Ambros.* vel *Pseudo-Ambros.* *Hymn.* *Quarta jumentum* *Ides* Radicat imis *seclibus*.

RADICOR, aris, 2a, f. 3. *Part.* *Radicator* 1. et 11. — *Radicator* est radices emittere, radices agendo *finari, vellere radices, giù, sopra*.

I.) Proprie. *Colum.* 4. *R. R.* 3. 2. *Mergi* (vitiū) mos facile radicator. *Plin.* 13. *Ecl. nat.* 4. 8. (36). Ipsa arbor stans in solo humido tota radicator, sed in frutices, non in arborem. *Id.* 18. *ibid.* 7. 10. (51). *Frumenta* multis radicator *Ebris*. *Id.* 19. *ibid.* 6. 31. (99). *Cape* et *allium* non nisi in rectum radicator. — *Rico* particip. *Radicator*, radices habens: et *semitas radicator*, plantae, quae una cum suis radicibus e vulso alio transferuntur. *Colum.* *Arbor.* 20. sub *fm.* *Arbores* vel *radices* *semitas* *extorquet* *semita*. *Pallad.* 2. *R. R.* 13. 1. et 12. 2. *Palma* *radicata*. *h. e.* et *in* *Id.* *Interdum* *radice*, colla *forte* *est* *radice* et *Id.* 2. *Ecl.* 12. 1. *Vitis*

transferatur radicate ad scrobem. — *Id.* 11. *ibid.* 17. 1. Mustum agglablis ex canna radicata vehementer. *h. e.*, ut sit *Vet. Interpres* italis, con una canna fessa.

II.) Translate est qui radices egit, radicato. *Sidon.* 5. *Ep.* 20. extr. Naturali vitio frum est radicatumque pectoribus humanis, ut etc.

RADICOSUS, a, um, adject. *ρίζωνος*, multas radices habens. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 31. 62. (151). Omnium hederarum generi radica brechia.

RADICULA, a, f. 1. demiat, a radix, parva radix, *ρίζω*. I. Generalit. *Cic.* 2. *Divinat.* 66. 135. Tum secundum quietem visus et dicitur draco radiclem ore ferra. *Colum.* 3. *R. R.* 15. 5. Idemque *Pezous* auctor probat vinacea permixta scortis depositis seminibus in acrobe admove, quod illa provocent et eliciant novas radicleas. II. Speciatim radiclea, saponata, herba quaedam dicitur, succum habens lavandis lani et ab aëpyo repurgandis accommodatissimum, quem *Græci* *σποδύριον*, *Latini* etiam *lanariam* vocant. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 3. 18. (48). *V. LANARIUS*. Ejus variorum usus in medicinis describit *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 56. (94). III. Alle est radiclea, quam *Cels.* 2. 18. et 21. et 4. 2. n. 3. extr. inter herbas edules, sed mali uocel numerat, *Græce* *ραφανίς*, ex raphanorum genera sed bulbo minore; et cum raphano proprie dicto facile confunditur; unde nos utrumque dicimus ravanello. Appellat *Colum.* Syriacam radiclem, 11. *R. R.* 3. 16. *Plin.* quoque recensent raphanorum genera, hæc habet 19. *Hist. nat.* 5. 26. (81). Nostri alle fecere genera: Algildense a loco, longum atque translucidum; alterum raphi figura, quod vocant Syriacum, suavissimum fere ac tenerissimum blemisque patiens. Præcipuum tamen est, quod e Syria non pridem advectum apparet, quoniam apud auctores non reperitur: id autem tale hinc daret. — Porro utraque hæc ideo radiclea et radix dicitur, quia præcipue ejus vis et usus in radice seu bulbo est. *V. Vegetii* loc. cit. in PULMONARIA.

RADIFICO, as, are, a. 1. radico. *Gloss. Lat. Gr.* Radifico, *ρίζω*.

RADIO, as, avi, atum, are, 1. Part. *Radians* sub A. 1. et II.; *Radiatus* sub B. I. 1. et 2. — Radiare est A) Verbum neutrum; et B) Activum.

A) Neutrum radiare est radios emittere, refulgere, micare, resplendere, nitere, *αυτίζω* (II. mandare raggi, *raggiare*, *sfavillare*, *brillare*, *risplendere*; *Fr.* *brillier*, *étinceler*; *Hispan.* *brillar*, *resplender*; *reclucir*, *chispear*, *centellear*; *Germ.* *strahlen glänzen*; *Angl.* *to emit rays*, *cast forth beams*, *glitter*, *glister*, *shine*, *radiate*).

I.) Proprie. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 9. 50. (133). *Astrobolus* radiat candido la sola. *Id.* 11. *ibid.* 37. 55. (151). Felleum in tenebris fulgent radiante oculi. *Sil.* It. 8. 469. Is (miles) primam ante aciem plecti radiebat in armis. Adde *Propert.* 4. 1. 27. *Martial.* 8. 45. Saavo radiat electra metallo. *Colum.* 10. *R. R.* 288. Phœbe purpureque radiat vultu. *Sil.* It. 2. 586. Ignea sanguinea radiabant (anguis) lumina flamma. et 15. 140. ferri inter nubila visus Angles at ardenti radiare par aera sulco. *Ovid.* 2. *Met.* 4. Argenti bifores radiabant lumine valvæ. *Id.* *Heroid.* 18. 77. Unda repercussæ radiabat imagines lunæ. — Ilinc Part. præes. *radians*, *raggiante*, *risplendente*, *sfavillante*, *lucente*, *brillante*, *αυτίζων*, *ἀκτινοβολός*, *ἀκτινωτός*, radios emittens, coruscans, splendens, refulgens, radiatus, micans. *Virg.* 8. *Æn.* 23. radiantis imagine lunæ. *Ovid.* 2. *Trist.* 325. radiantia lumina solis. *Id.* 9. *Met.* 272. astra. *Virg.* 8. *Æn.* 616. arma. *Ovid.* 4. *Met.* 636. radians aurum. et 13. *ibid.* 105. nitior galeæ claro radiantis ab auro. *Id.* 3. *Art. am.* 451. e'emplis multo radiantibus auro. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 7. 25. (93). Carbunculi lanato fulgore radiantes. *Seneca Herc.* *Æt.* 1239. Fera radiante clarum fronte gestans caput. *h. e.* cerva cornibus aureis instructa. *V.* in Gn. — In illo *Sili.* It. 3. 629. Sideret juxta radiabant tempo-

re neti: ἀστροφόροις quæ consecratio significatur, secundum ea, quæ infra dicta sunt sub B. I. 2. — Huc pertinet et illud *Claudian.* de *Phœnice* 17. Arcanum radiant oculi jubar.

II. Translate. *Claudian.* *Cons. Prob.* et *Olybr.* 116. placid radiant in caeside vultus. *Id.* *IV. cons. Honor.* 517. Quantus in ore pater radiat! *Val. Flacc.* 8. 527. Ipsi inter medios rosea radiante juventa etc. *Imp. Justinian.* 1. *Instit.* tit. 5. § 3. Constitutio, quæ inter Imperiales radiat sectiones. — Ilinc Part. præes, cuius exempla supra retinimus.

Radians, *antis*, edicitive quoque usurpatur, unde *Comp. Radiantior* apud *Penant.* 1. *Vit. S. Martin.* 138. Gemmifer eloquio, radiantior ore lapillis.

B) Activum, seu cum Accusativo, est radiis munire, ornare, fornire di raggi.

I.) Proprie. I. Rota radiata est regullis velut radiis fulta. *Varro* 3. *R. R.* 5. 15. *Avi.*, qui sustinet rotam radietam. II. Sapius est radiis illustrare, fulgore inducere, splendidum reddere, irraggiare, illustrare. *Propert.* 1. 15. 5. Et potes besternos malibus componere erines... Nec minus Eois pectus radiare lapillis. Ut formosa novo quæ parat ire vitro. At perique rectius leg. varlara. — Ilinc Passivè tantum *Ovid.* 3. *Pont.* 4. 103. Scuta sed et galeæ gemmis radiantur et auro. *h. e.* distinguantur, ornantur, et *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 48. Caruleusque ilnus roseli radiatur alumnis. *Tac. Dial. de orat.* 20. extr. Tempia marmore nitent, et auro radiantur. — Ilinc frequens Part. præter. *Accius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 22. 44. Orbis flammeus radiatus solis. *Ennius* apud *eumd.* 3. *Orat.* 40. 162. Oculis lumen radiatum repe. *h. e.* solum. *Lucret.* 5. 700. dum veniet radiatum insignis diei. *h. e.* sol. *Seneca Herc.* *Æt.* 1518. O decus mundi, radiate Thia. *Martial.* 1. 71. radiata colossi Moles. *h. e.* colossus solis radiat, centum pedum longitudine, a Nerone effigie sua factus, a *Vespasiano* relictus effigie solis. *Sueton.* *Ner.* 31. et *Vesp.* 18; at *Plin.* 34. *Hist. nat.* 7. 18. (14). *Rursus Plin.* 27. *ibid.* 5. 19. (36). In cacumine (asteris herbe) capitata stellæ modo radiata. *Sueton.* *Aug.* 94. circa med. Radiata corona. *h. e.* alioque erectis æmulinibus instar radiorum ornatis. Ilujusmodi coronis orasbatur imagines priocipum consecratorum et in deos relatorum, ut in eorum nummis videre est. *Plin.* *Paneg.* 52. Horum unum si præstiteret allus, illi jamdudum radiatum espit et media inter deos sedes auro staret. Adde *Lucan.* 7. 438; et *Sil.* It. 3. 629. cit. sub A. I. — *Radiatus*, radiis solaribus percussus. *Lucan.* 7. 214. Miles ut adverso Phœbi radiatus ab lectu Descendens, etc. *Alii* leg. radiantia.

II.) Translate. *Flor.* 4. 2. ante med. Aliquid tamen adversus absentem ducem ausa fortuna est: quasi de industria prospera ejus adversis radiarentur.

RADIOLUS, i, m. 2. demiat, a radius. I. Est tenuis radius solis, picciol raggio, *ἀκτίς*. *Ammian.* 28. 4. circa med. Si per foramen umbratili penicilla radiolus irrupit solis. II. Item genus oleæ, quæ et radius dicitur et circites, escæ apitor, quam oleo, ut ait *Colum.* 5. *R. R.* 8. (4). et *Arbor.* 17., ubi varia olearum genere recenset. Dicta esse videtur a similitudine radii testorii. *Id.* 12. *R. R.* 47. 2. Atham psuseam, vel orbiclem, vel radiolum dum contundes, etc. III. Item herba filic similis, in saxosis nascent, vel in parietibus, habens in foliis singulis binos ordines punctorum aureorum. *Apul.* *Herb.* 83.

RADIOSUS, a, um, adject. *raggiante*, *risplendente*, *ἀκτινοβολός*, multos radios emittens. *Plaut.* *Stich.* 2. 41. Commodum radiosus ecce sol superabat ex mari.

RADIUS, i, m. 2. a *Græca* voce *ῥαβδος*, ut quidem *Vossio* placet, est bacillus seu virga (II. verga, *baguette*; *Fr.* *baguette*, *pique*; *Hispan.* *vara*, *bagueta*, *pique*; *Germ.* *d. Stab*, *Stock*, *Stecken*; *Angl.* *a rod* or *staff* used by mathematicians).

I.) Proprie. I. Generatim — a) De remis vallorum usurpat *Liv.* 35. 3. Et adeo acuti silui-

que per alium immisi radii locum ad inferendum manum non relinquunt. — b) Virga significat etiam in illo *Plin.* 10. *Hist. nat.* 42. 58. (117). de *psittaco*, Caput quam loqui discit, ferro verberatur radio; non sentit aliter lectus, et *Auson.* *l.* 25. 24. In numerum quoties radiis ferientibus letæ Respondent dociles modulato verbere pelves. — c) Est etiam hostiorum, seu baculum, quo aequatur cumulus modis, *rasiera*, *ἀνομήτορα*. Quidam lexicographi afferunt hæc verba *Plauti*, quæ ego apud hanc ne in *Syrpositis* quidem inveire potui: Dii demque omnes tantum nobis letitiam, tot gaudia sine radio cumuleant. II. Speciatim est bacillus seu virga mensorum, mathematicorum, astronomorum, ad metiendum et figurarum linearum in pulvera deformandas. *V. PULVIS*, *Cic.* 5. *Tusc.* 23. 64. Humilem homunculum a pulvere et radio exiliabo, *Archimedes*. *Virg.* 3. *Ecl.* 40. et quæ fuit aliter, Descripsit radio totum qui gentibus orbem, Tempora quæ mensor, quæ curvus aretor habere? *Id.* 6. *Æn.* 850. callique meatus Describit radio, et surgentia sidera dicent. Adde *Macrobi.* 7. *Saturn.* 2; et *Avien.* *Arat.* 53. — Ilinc metaphoricè *Ammian.* 22. 16. 17. Na nunc quidem in eadem urbe, (*Alexandria*) doctrinæ variz silent; nam et disciplinarum magistri quodam modo spirant, et nudatur ibi geometrico radio quidquid reconditum latet. *h. e.* geometrico studio. III. Hinc radius dicitur linea, quæ a centro circuli ad circumferentiam ducitur. *Cic.* *Tim.* 6. Cuius omnis extremitas peribus a medio radiis attingitur. IV. Item speciatim, dicitur etiam radii regulæ in rotis, quæ hinc modico, illinc canthis seu absidi inseruntur, razi della ruota, raze, *xympai*, *xympia*. *Virg.* 2. *G.* 444. et 6. *Æn.* 616; *Ovid.* 2. *Met.* 317; at *Val. Flacc.* 6. 414. V. Præterea radius est instrumentum testorum, quo subtemen staminis inseritur, *spolia*; ita dictum, quod utrinque in acutum desili. *Ovid.* 6. *Met.* 55. Tela iugo vincta est: stamen secernit arundo: Inseritur medium radiis subtemen oculis. Quod diligit expeditur, atque inter stamina ductum Percussio ferunt insecti pectine dentes. Adde *eumd.* *ibid.* 132; *Lucret.* 5. 1354; et *Virg.* 9. *Æn.* 476. *Græce* *σπειρίς* a nullis dicitur: sed *σπειρίς* videtur potius esse pecten, quo tela premittitur et densatur. Nostri radius vulgo vocant navetta, a figura. VI. Item spina emittens super caudam trygonis, seu pastinacæ piscis quincunciali magnitudinæ, quæ arbores infixa radii necat, arma, ut telum, perforat, *VI* ferri et veneni malo. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 48. 72. (155). et 32. *ibid.* 2. 12. (25). VII. Item oculus in pedibus graviorum quarundam avium, ut gallinaceorum, sprone. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 47. 107. (256). Avium quibusdam gravioribus, in cruribus additi radii: nulli uncas habentium unguis. VIII. Et genus olivæ oblongæ, quæ et radiolus, apilor ad escam, quam ad oleum. *Virg.* 2. *G.* 86; *Colum.* 5. *R. R.* 8. 4. et *Arbor.* 17; et *Plin.* 15. *Hist. nat.* 3. 4. (13). Ejus autem duo genera esse videntur: nam *radium majorem* nominant *Cato R. R.* 6. et *Varro* 1. *R. R.* 24. I. Erit igitur et minor: et hæc fortasse radiolus. II. Item os brachii minus, de quo *Cels.* 8. 1. a med. Radius, quem *σπειρίς* *Græci* appellant, superior breviorque et primo tenrior, rotundo et leniter cævo capite exiguum humeri tuberculum recipit. Cubitus inferior longiorque, etc. *Græce* dicitur etiam *σπειρίσιος*: ab Italis quibusdam fusello minore del braccio: videturque radios rotarum imitari, de quibus mos, et Indæ aenea sumptiose. III. Radius viridis apud *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 14. est *ῥιζοπάλλος*. Sic etiam legendum videtur in simili loco apud *eumd.* 2. *Tard.* 1. ante med. ubi in editionibus perperam legitur *radix viridis paralyti vitiatus*, in quo notandum est etiam, *radix* nunquam in genere masculino usurpata fuisse.

II.) Translate. I. Ob similitudinem transfertur ad splendorem, qui a sole, stellis, igne et bujmodi emittitur, quia in longum et acutum mare virgæ subtilis fertur (unde verbera *radia-* rum dixit *Lucret.* 5. 1104. et radii sol feriens

ecumina habet *Ovid.* 7. *Met.* 804) raggio, luce, splendore, dixit. *Cic.* 5. *Fin.* 24. 71. Ut quem admodum stelle in radio esse, sic ille in virtutum splendorum ne cernantur quidem. *Lucret.* 3. 91. tenebrasque necesse est non radii solis, nec lucida tela diei discutiant, sed etc. *Id.* 2. 114. quum solis lamina quumque inserit fuscant radii per opaca domorum. *Virg.* 4. *En.* 119. ubi Titan radice retorserit orbem. et 7. *ibid.* 142. nubes ardens radiis lucie et auro. et *ibid.* 25. Jamque rubescobat radiis mare. *Ovid.* 1. *Art. am.* 724. Debet (nauta) et a radice sideris esse niger. *Id.* 2. *Met.* 171. radiis gelid caluare Triones. ¶ 2. Etiam fulminis radii sunt. *Virg.* 8. *En.* 429. Tree linbris torti radios, tres nubes equos addiderant, rutili tres igne et albis Austri. Adde *Val. Flacc.* 6. 55. ¶ 3. De fulgore oculorum. *Gell.* 6. 16. Si oculi causae esse ridendi dicunt radiorum ac oculis in ea, quae videri queunt, emissionem. Adde *Apul.* de *Mag.* 94. De coram radiata *Virg.* 12. *En.* 161. ingenti mole Lallinus Quadrijugo vebitur curru, cui tempora circum Aurati bis ses radii fulgentia cluagot. Solis aut epacman. — De radice in capitis consecratorum in deos. V. RADIO sub B. I. 2.

RADIX, Icis, f. 3. Radicum in genit. plur. dicitur aliquos, scribit *Charis.* 1. p. 100. et 145. et magis cum ratione dicit, quam *radicum*: unus tamen hoc magis videtur admisisse. At addidit *Cassiod.* 1. *Hist. Eccl.* 1. ante med. Per multam vero doctrinam audio te etiam lapidum scire naturas potestatesque radicum effectusque earum. — Radix, quam vocem a *pádos* ramus derivant, est ima pars plantae, quae terrae insiguntur et insitit et lode succum trahit, *plāca* (II. radice; Fr. racine des plantes; Hisp. raiz; Germ. d. Wurzel d. Pflanzan; Angl. root.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 5. *Fin.* 11. 33. Videmus, ea, quae terra gignit, corticibus et radicibus valida servari. *Varro* 1. *R. R.* 37. 5. — Aliae radices angustius diffundunt, ut cupressi: aliae latius, ut platani, usque ad ut Theophrastus scribit, Albanis in Lyceo, quum etiam tunc platana novella esset, radices trium et triginta cubitorum agisse. *Cato R. R.* 133. Surculi in arboribus radices ut capiant. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 31. 56. (127). Magna et radicum differentia: copiosae flos, breviores et angustae malo, crassiores lauro, ramosae oleis, rubri carnosae. Robora suam in profundum agunt. Si Virgilio credimus (2. *G.* 291.) aequum quantum corpore amiolet, tantum radice descendit. *Ovid.* 14. *Met.* 632. bibulique recurves Radicle obras labentibus irrigat undis. *Id.* *Remed. am.* 106. Et mala radices altius arbor agit. *Sic* *Id.* 4. *Met.* 254; et *Colum.* 5. *R. R.* 6. 8. Radices agere. *Virg.* 1. *G.* 20. Et teneram ab radice ferens, Silviana, cupressum, h. e. ab radice manu prebentem ferens: vel evulsam una cum radice. et 2. *ibid.* 318. radiclem adigere terrae. et 1. *ibid.* 319. venti segetem ab radicibus imis eruant. et 5. *En.* 449. Aut Ida in magna radicibus eruta pinus. *Ovid.* 7. *Met.* 226. herbas placita partim radice revallit. Partim succidit, con la radice. *Horat.* 2. *Ep.* 3. 149. Si vulnus tibi monstrata radice vel herba Non caret levius, fugeres radice vel herba Profunditate nihil curarier. ¶ 2. Speciatim — a) Per ascendentem dicitur de raphano, ravanello, quia ejus vena la radice praecipua. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 7. acila circum Rapula, lectucae, radices: qualia tassum Pervellunt stomechum. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 18. Satio optima radicle et repm. *Pallad.* 1. *R. R.* 35. 6. Praecipue ubi radices et rapa pascantur. *Scribon. Compos.* 60. radiclem edulem vocat. *Ovid.* 8. *Met.* 686. Inlubaque et radis at lactis massa coacti. Adde *Arnob.* 7. 10. — b) Radix Syriaca species est raphani, de qua dicitur esse in *RADICULA* I. — c) De radice Pontica, V. in *RHA*. — d) Radix dulcis apud *Cels.* 5. 23. et *Scribon. Compos.* 170. est glycyrrhiza, regolizia.

II.) Translata. ¶ 1. Dicitur de ima parte aliarum rerum, quae inhaerent. *Virg.* 8. *En.* 238. Silex avulsa imle radicibus. *Lucret.* 2. 103. Valde nisi radice. *Ovid.* 14. *Met.* 713. Durior et ferro etc. Et saxo, quod adhuc viva radice te-

netur. *Phaedr.* 3. 10. A radicibus domum eretere. h. e. funditus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 66. (180). Ab ora geminae ad radicem usque candido descendente. *Ovid.* 6. *Met.* 557. radis micat ultima lingua. *Plaut. Aulul.* 2. 3. 72. Si berce ego ta non elingendum dederò usque ab radicibus. *Petron. Satyr.* 126. a med. Fross radices capillorum retro sererat. *Ovid.* 2. *Met.* 583. Pluma erat, laque cutem radices egerat imas. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (87). Radices pyramidum. ¶ 2. Saepissime de ima parte montium, radice de monti. *Lucret.* 2. *Cic.* 5. *Fin.* 24. 71. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (87). Radices pyramidum. ¶ 3. Saepissime de ima parte montium, radice de monti. *Lucret.* 2. *Cic.* 5. *Fin.* 24. 71. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (87). Radices pyramidum. ¶ 4. Illae aptiores sunt metaphora. *Cic.* 4. *Phil.* 5. 13. Virtus est una altissimis defixa radicibus, quae numquam ulla vi labetactari potest. et 2. *Off.* 12. 43. Vera gloria radices agit atque etiam propagat. et 9. *Tusc.* 6. 13. Non solum remota amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras evellere. et 6. *Att.* 6. ad fin. Pompejus, eo robore viri, his radicibus Q. Cassium sine sorte delegit. h. e. a firmata opum et potentia in republica. et *Cel.* 6. 14. Nisi tot vitiorum tanta immanitas quibusdam facilitatis et patientia radicibus niteretur. *Brut.* ad *Attic.* inter ep. *Cic.* 1. ad *Brut.* 17. Illud malum fundamentum et radices habet eliores. — *NE.* De radice pro metula V. RADIIUS I. 10.

RADO, dis, si, eum, dore, a. 3. Part. Radens II. 1. b.; Rasse I. c., e., f. et II. 1. a. et 4; Radendus I. f. — Radere est abrader, eradere, levigare, auferendo pollos, *Lea* (II. raschiare, radere, tagliare; Fr. râcler, ratisser, gratter, frotter, polir, raser; Hisp. raer, raspar, frotar, afeitar; Germ. schaben, kratzen, reiben, glätten, rasieren; Angl. to scrape, shave, smooth, polish).

I.) Proprie latissime patet. — a) Rat tactu laedere, asperitatis sensu dolorem afferre, leviter vulnerare, praefringere, scindere, laniare, scariicare. Hinc radere et pungere *Martial.* conjungit 11. 100. Et radere geas, in legib. XII. Tab. retantur mulieres in funere, grassare le gote, ut est apud *Cic.* 2. *Legg.* 23. 58. et *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 58. (157). et *Festus* p. 273. 30. *Mull.* Mulleres genas non redundo, nevo lessum funeris ergo habent. — b) Sic est acindere, laniare, escidere etc. *Plaut. Aulul.* 4. 3. 2. Semet (corvum) radebat pedibus terram, et voce crochbat sua. *Colum.* 2. *R. R.* 19. 1. Ares quum eis ad trillurum setis babilis, primum radatur; deinde contodialur, h. e. oculis extirpatisque herbis purgetur. *Cf. Pallad.* 7. *R. R.* 1. 1. Junio mense ares peranda est ad trilluram, culas primo terra radatur. — Radere dicitur etiam vomerem terram praefringens et sulcans. *Sil.* II. 8. 391. Heraclaeque impresso raduntur vomere sassa. — c) De hominum cepitis, barba etc. *Martial.* 6. 57; et *Petron. Satyr.* 104. Radere caput et euperclia. *Sic* *Cic. Rose. com.* 7. 20. Capite et superclillis semper est rasus. *Gell.* 3. 4. Barba rasa. *Sueton.* Aug. 79. Mado tonderet, modo raderet barbam. — Absoluta. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 59. 59. (211). Primus omnium radii quotidie instituit Africanus sequens. *Sueton. Cels.* 45. Ut non eorum tonderetur diligenter ac raderetur, sed relleretur etiam.

Adde *Martial.* 11. 84. *Lamprid.* *Elagab.* 81. Reist et virilis subactoribus aule noracula mens sua, qua postea barbam fecit. — Radere caput moe sult quibusdam populis in lactu, ut est apud *Sueton. Cal.* 5. de morte Germanici: item cervis quum manumittebantur, quia tunc pleum sume bene, signum libertatis. V. PILLEUM. Hujus rei causam affert *Non.* p. 528. 21. *Merc.* quod tempestatem servitutis videbantur effugere. Nam et naufragium timentes caput radebant: eratque hoc naufragorum ultimum votum, ut ait *Petron.* *Satyr.* 103. sub fin. Unde *Juvenal.* 12. 81. gaudet vertice raso Garrula securi narrare pericula nautae. — d) Est etiam aliqual radendo in minutis partem vel in pulverem redigere, grattugiare. *Marcell. Empir.* c. 20. p. 125. ed. *Alb.* Radicem fenculic in vini cyathum radito, et priusquam coenes, vel quum dormitum ibis, potul sumito etc. et c. 27. p. 127. Careus ovillus velustus in cibo sumptus, vel rasus et cum vino potus, colico medetur. — e) De his, quae radendo pollimus, levigamus. *Lucret.* 5. 1207. silvas cadere Materiemque dolare, levare et radere tigna. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 83. lapides variis iututis radere palma. h. e. scopis a palma factis verrere. *Virg.* 2. *G.* 358. Tum leves calamos raseque bastilia virgae. *Ovid.* 1. *Art. am.* 437. Cera radum tentet rase infusa tabellia. *Martial.* 1. 118. Liber pumice rassa. *Juvenal.* 2. 97. Cereles indutus sculculat aut galbana rassa. *Martial.* 2. 85. Rassa toga. h. e. quae nullum habet eminentem villum, lervie. — f) Item pro atterere, abrader, radendo auferre. *Quintil.* 11. 3. 20. Fauces rase vocem easperat. V. RASURA II. *Martial.* 9. 58. Noc rasum carea letus bisontis. h. e. attritum. *Id.* 8. 71. Post hunc la cotula rassa sellbra data est, mezza libra scarsa. et *Ovid.* 1. *Amor.* 11. 21. oculosque moretur Margine in extremo illtera rassa meos cancellata, abrasa. *Juvenal.* 19. 150. Sacrilegus, qui Radat inaurati famur Illeculis. h. e. aurum abradat. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 13. (52). Ipsos gymnasiorum rasere parietes. *Id.* 17. *ibid.* 23. 35. (204). Quod supra tertiam est, radii jubelur, ne fructifet. *Id.* 18. *ibid.* 16. 43. (147). Herbam meris ad solum radere. *Tac.* 3. *Ann.* 17. ad fin. Nemo Plonle radeudum fastia censuit. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 25. Aquilo radit terram. h. e. dando et pulverem excitando secum trahit. *Sic* *Epod.* 16. 54. Iergia Aquosue Euris arva radit imbribus.

II.) Translata. ¶ 1. Saepa a Pootis — a) Radere dicitur, qui prope locum aliquem transit ita ut pene coadugat, qui praeternavigat, praetervolat, corrare vicino, andare rasele. *Virg.* 7. *En.* 10. Proxima Circas raduatur litora terrae. *Val. Flacc.* 5. 108. alta Carambia Raditur. *Virg.* 3. *En.* 799. altas cautes projectaque sassa Pachyni Radimus. *Id.* 5. *ibid.* 169. Iis inter navequae Gye scopulosque sonantes Radit iter laevum interior. *Ovid.* 3. *Amor.* 15. 2. Raditur haec alegis ultima mela mela. *Propert.* 3. 2. 23. Alter remas aquas, alter tibi radat arenas. Adde *Lucan.* 8. 246. Simile est illud *Ovid.* 10. *Met.* 654. de equis cursorib. Possa putee illos elcco freta radere passu Et segetis canas stantes percurrere oristas. et *Virg.* 3. *En.* 216. columba aere lapsa quieto Radit iter illiquidum, ceteres neque commovet ales, fendit e corae Paria. et *Ovid.* 3. *Met.* 75. de angue celeriter proserpente. Terraque rassa sonat squamis striscia. et *Sueton. Ner.* 48. divolsa sensibus paeale, trajectos surculos (Nero) radit. triscid per mezza. — b) Pluina quoque ripas redunt, et quia praeterradunt, et quia demunt aemper aliquid. *Lucret.* 5. 256. et ripas radentia sumina radunt. *Lucan.* 2. 425. radentque Saleros Culta Siler. *Seneca Hippol.* 16. Meander steriles amne maliguo radit arcana, etringere, mordere, lambere. Poeta eadem ratione dixerunt: quae collegit *Broukus.* ad illud *Tibull.* 4. 1. 142. Gyndes Radit Acretes baud una per ostia campos. V. ARETEUS in ONOM. — Huc referri potest et illud *Lucret.* 6. 116. Fit quoque enim inardum, ut non tam concurrere nubes Frontibus adversis possiot, quam de iatere ire Diverso motu radeotes corpora tractim.

¶ 2. Radare est etiam demere, deicere, tor-
via, levare. Pers. — 66. Dacem concubae rado-
re, et 3. 50. Scire erat in vola, demissa Cani-
cule quantum Rederet. ¶ 3. Radere est etiam
pecuniam correre. Martialis. 2. 17. Sed hie lon-
strit, Ammione non tondet. Non tondet? inquit,
argo quid fecit? radit. acil. hio joens in embi-
guo est, nam hmo lonstrit, dum tondere aletur
capillis ael barbam advenloribus, pecuniam ab
his corradi, eul corporis copiam prabens. ¶ 4. I-
tem in re tilularia est emendare, elaborare. Mar-
tialis. 10. 2. Nota teges quendam, sed lima res
recenti. h. e. emendate. Pers. 1. 85. crimio-
rasia Libral in nuntibetis: doctes potuisse figuros
Laudatur. h. e. rhetorice eria elaborata. ¶ 5. I-
tem est ledere. Pers. 1. 107. Sed quid opus iocor-
ras mordaci radere vero Auriclea? et 5. 15. pel-
lentes radere mora. Quintil. 3. 1. 3. Quorum ne
sejuna elque aride iroditio aserteret animos, at
aures praverim tam delicatas rodore, aerebamur.

RADULA, m, f. 1. rasciatofio, xγροτρίων, in-
strumentum, quo eliquid ex elique re raditur,
cujusmodi est illud, quo aetos piz e dolla ra-
ditur etque aducitur, ut deinde iterum picentur
ad futuram vindamem. Colum. 12. R. R. 18. 5.
Sublela lampada, sublela ligoso et farrea cor-
pale radule piz ducitur.

RADULANUS, a, um, adject. qui radule tra-
ditur. Plin. 14. Hist. nat. 19. 24. (120). Radu-
lana pice ee acina candire musta. P. RABU-
LANA Piz.

RAGA, m, f. 1. radem ee braco. Impp. Ar-
cad. et Honor. Cod. Theod. 14. 10. 2. Usus
zagarum atque bracerum inlra Urbem vonsre-
bilem nemini liceet narpata. Id. ibid. 3. Inire
urbem Romam nemo aul raga aol tangle ulatur.
Hinc vides raga ee bracos idam significare: do
vocis etymo vide DRACA. — Etiam raga sor-
bitor: Item racana epud Ennod. 9. Ep. 17. Lm-
nem el racanas, cojus aol valuerit coloris, rubi
aut fuscil, mibi sub celarillate dirigit. Penant. Vit.
S. Germ. 44. Fabriciantem alrum racene undi-
que obvoluntum compoat elus in lectulo.

RAIA, m, f. 1. raia, razza, βράζος, genus pi-
cieis planti oi corillaginal, in torgo et cauda spi-
nea habens ille simillimas, que in rubo visuntur:
unde et βράζος Graci, idest rabum, appellatur.
Plin. 9. Hist. nat. 24. 40. (78). Planorum pi-
cium ellorum eat genus, quod pro epine cer-
tillaginem habet, ut rale, pestilencem, aquatilis,
torpedo. Adde eund. ibid. 42. 67. (144). Eius
figura habes in nummo G. Proculae apud
Morall. Fam. R.

RALLA, m, f. 1. genus vestis, ita dictum e
reritate lecturæ, Nonto teste p. 539. 15. Merc.:
est autem deminutiva aol e varula et per syn-
copen ralla. Adjectivum Plaut. Epid. 2. 2. 46.
Tunicem rallam, tunicem spissam, hileum ca-
sticum. — NB. De cognom. Rom. P. ONOM.

RALLYANA, m, f. 1. ralle, vestis ita dicta a
reritate testuræ. Edict. Dioclet. p. 21. Sagum
soul rallenam rudom X sedocim. camicione di
canavaccio.

RALLUM, i, n. 9. ferramentum, quo vomer
tergetur a terra adhaerente: a rado. Plin. 18.
Hist. nat. 19. 42. (179). Purgat vomerem ab-
indostimulus cuspidetus rallo. Quidem leg. rulla,
sed contra MSS., teste Harduino. P. RASORIUS
in RAU.

RALLUS, a, um, adject. P. RALLA.

RAMALE, is, n. 3. Liceoter primam syllabam
corrupt. Capell. 9. p. 310. Arcoique dulcinervos
Rosen ligans remell. — Ramale, ramo secco,
franche, stipa, ramus aridus, ramorum fragmenta
ignil nutriendo.

1.) Propria. Seneca Ep. 90. ante mad. Furca
utrinque suspensum fucilebant cesam. Spissata ra-
melibus ac fronde congesta et in proclivo dis-
posita, decursus imbilbus quamvis magna erat.
Ovid. 8. Met. 645. Multifidas faeces rama-
lesque arida. Pers. 5. 59. veteria ramella segl.
et 1. 97. Ut ramale velus pręgrandi suboro co-
ctum. Tac. 13. Ann. 59. Arbor mortuus rama-
libos el crescentis trunco demolucia. Capell. 1. 1.
p. 3. Dellus quoque et ramio leureum gestilat.

II.) Translat. Capell. 7. p. 337. loquitor
Arithmetica. Quamvis singulos aol universosque
recensam ee mela ramalibus gormineri. h. e.
ee mela aumeris.

RAMEN, inia, n. 3. roaque, scobe. Dicitur a
Barth. 1. 4. Adversar. c. 4. usus eo Marcell.
Empir. aon designato loco. Sed videtur legend.
ramamen, quem vocem vide in MAGIS, Idis.

RAMENTA, m, f. 1. P. RAMENTUM Init.

RAMENTOSUS, a, um, adject. ramentis almi-
lis. Cael. Aurel. 4. Tard. 3. ante med. Si agro-
tantes parva excluderint sanguinolentia et re-
mentosa.

RAMENTUM, i, n. 9. Ramenta, m, f. 1. Ie-
gitur apud Plaut. Bacch. 3. 4. 13. (quom loc.
affert etiam Non. p. 222. 4. Merc.) Verum,
quam illa unquam de mea pecunia remonta ael
plumes (el plumbea) propensior, modicum ma-
limum mondicando vincere. Id. Rud. 4. 3. 77. Nun-
quam hercle bino bodio ramenta fles fortunator.
— Ramentum (quod multo capius in plur. num.
nauspatur), a rado, unde rasus, rasamen, ra-
mentum, est tenois perillous, que redoda an-
fatur, ul perillous noli, argenti, ligni, que ra-
sus oorum docidunt, xγρῆς, ῥάβδα (It. rascia-
tura, callia, bruciolo, truciolo; Fr. rāclure, co-
pcaus, paralles, paillette, gravier, miettes;
Ital. radura, rasura, acapilladura, migaja;
Germ. Splittter, Stückchen, Abschub,
Späne, Abfall; Aogl. a little piece scraped
from any thing; a chip, shaving, filing, ram-
ment).

1.) Propria. — a) Generellm. Lucret. 6. 1045.
Et ramenta alunt ferri furore intus abonde in
scaphis. Plin. 28. Hist. nat. 8. 24. (88). Ra-
menta aboris. Id. 33. ibid. 3. 19. (62). euri.
Id. 21. ibid. 3. 3. (5). e cornibus. Id. 34. ibid.
7. 39. (160). aellis. Id. 36. ibid. 22. 45. (76).
lepidia specularia. Id. 28. ibid. 17. 69. (233).
pallia cerillis delecta pames. Id. 24. ibid. 2. 9.
(6). ligni. et ibid. 5. 10. (16). cupressi. Capil-
lolin. Fer. 10. Dicitur lontan habuisse carum
flavonium capillorum, ut capilli eni ramenta se-
porgerat, que magis como illuminata dixerat. —
b) Differt e acobe, que pulvis est scobine vel
serre vel terere factus: ramentum vero par-
ticule cressior aut totior. Plin. 15. Hist. nat.
17. 18. (67). Uras acobe romotivae ablatiis ser-
vare. Colum. 4. R. R. 29. 16. et Arbor. 8. 4.
Noa terebram, quem Gallicum dicimus, hulo in-
lationali aplivimus: ac eaeveit, nos urli; quod
oon senhem, sed ramenta facit, piallature, truci-
oli. Pallad. tamoa hac aedem de re loquens,
3. R. R. 17. 7. scobem vocat. Quia et Plin.
fortasse elliqua ee ellatit loola ramenta pro acobe
posuit. — c) Ramenta papyri sont phlyre ea-
tereres. Plin. 13. Hist. nat. 19. 23. (76). Char-
ta delitca ee alluribus (papyri) ramentis. —
d) Navia ramentum apud Seren. Sammon. 20.
366., et ramenta carinx apud eund. 24. 448.
sunt aopusa. — e) Ramenta fluminum sunt
arenæ, quea radendo secum ferunt. Plin. 53.
Hist. nat. 4. 21. (66). Aurum invenitor epud
nos tribus modis: summaum ramenta, ut in Tago
Hispanim, Pado Itallm etc.; puteorum scrobibus
etc.; concuila per mogne spilla aetis. — f) Ra-
mentum sulphuratum epud Martialis. 10. 3. est
fragmentum ligni sulphure lillium, solfanello.
— g) De frustulis escutentia. Scribon. Compos.
191. Rejiciunt autem ab atomis ramenta, que
etiam simillims terminosis. Cael. Aurel. 4. Tard.
3. Excluis igitur cum melicamine post sufficiens
temporis intervallum mocalontis humoribus atque
ramentis —, sufficiens oporolum modicamoa ce-
cepimos.

II.) Translat. do re minima et nullius prell.
Plaut. Bacch. 4. 4. 29. Patrl omne com ra-
mento reddidi.

RAMBUS, a, um, adject. de ramo, κλάδος,
qui ex ramo eat. Virg. 4. G. 303. ramea costis
Subleiant fragmenta, thymum eto.

RAMEX, icia, m. 3. (remas). ¶ 1. Ramices
dicuntur pulmones, vel potius pulmonum si pe-
loris venæ majores, que remorum insler di-
cuntur, et quom vocem ool spiritum intandimur,

infantur. Varro apud Non. p. 166. 12. Merc.
Priusquam in orchestra pythæus indet tibles,
domi suæ ramices rumpit. Plaut. Marc. 1. 2. 26.
Loquera id nagoili quidquid ool. ACAN. piecid:
aol aequescere. Tna couas rupi ramices: jam-
dudum apulo sanguinem, scil. currendo. Adde
Poen. 3. 1. 37. Sunt qui his loca bernum in-
telligunt: sed ox ee rupta non aequitur spulum
sanguinia. ¶ 2. Ramex est etiam bernis spe-
cies, que vena in scroto intumescunt ex omnia
sanguinis copla, κίρροκλή, erepatura, allenta-
tura, arnia. Causa hujus epellationalis ex eo duol
potest, quod ἄρως, unde hernia dicta videtur,
Græcia etiam ramum significat. Quere Latini ra-
micem dixerunt, Græco vocabula insistentes. Ideo
autem rami nomio bernia sigilficatur, quia, in-
datis scroli vanis, veluti quidam rami apparent.
Voss. io Etymol. Crit. 7. 18. a med. Integris
lonicla (testium) ramox lonasclur, κίρροκλή
Græci epellent, quom aen intumescunt, et in
fin. Inguen quoque nonnunquam ramices im-
pient; βουβακλήν epellant. Plin. 30. Hist.
nat. 15. 47. (135). Ramices infantium lacerari
alridea (santant). Id. 22. ibid. 25. 57. (191).
Peleam tritell eallidem imponi ramicum incom-
modis experti jubent. Lucilius apud Non. p. 466.
15. Merc. Quod deformi' sener, arthritica eo
podagrosos, Quod manea, mlaer, exilis, cum ra-
mice magno. Juvenal. 10. 205. jecat exigune
cum ramice neruos. h. e. oom scroto turgent
es ramice: quod in senibus (de quibus hic ser-
mo) est frequentissimum. ¶ 3. Item est ramex
oblongus, longurios, pellica, ramo, pertica, stan-
ga, perticone, κμαξ. Colum. 9. R. R. 1. 3.
Stipes compluribus locis effortatur, et in circuito
viviril, carlis intorventibus spatilis, defans eri-
gitur, deinde per transeres lalerum aeva trahi-
mittuntur ramices, qui exilus ferarum obserent.
Varro 1. R. R. 14. 2. simlia quipplam descri-
bens, longurios vnce utitur. Apul. 4. Hist. Ante
fores oalgu ramices, vice stricli parietis, alien-
duntur. ¶ 4. Apud Colum. 6. R. R. 12. 2.
et Fegat. 5. Potirin. 4. n. 10. et 4. 19. quidam
leg. ramice pro canem, et esse ejunt pulman-
culum, seu ebescam eo tumorem ee sanguine
collecto.

RAMICOSUS, a, um, adject. allentato, ernio-
so, κνήκτος, qui ramice seu bernis laborat. Plin.
30. Hist. nat. 15. 47. (136). Ramicosus cochie-
rum dialis cum tura medotur. Marcell. Empir.
c. 33. p. 134. ed. Ald. Herniosis, amicosis
hydrocelleque aspergit radices, cum equum ba-
mine potui caplus datus, celiciter subvivent.

RAMOSUS, a, um, adject. Comp. Ramosior
et Sup. Ramosissimus I. et II. — Ramosus est
multos ramos habens, ramoso, ramorulo, ἐρ-
ωδής, κλάδιστος.

1.) Propria. Lucret. 6. 1096. Ramosa arbor.
Ovid. 3. Fast. 751. ramoso altipia vitus. Pro-
per. 4. 4. 5. Silenti ramosa domus. Plin. 26.
Hist. nat. 10. 65. (109). Lappago similis anagel-
lidi, nisi esset ramosior. Terull. Apolog. 26. Ra-
mosissima laurela peales præsuebat.

It.) Translat. Virg. 7. Ecl. 20. Et ramosa
Mycon viracia coruæ cervi. (Id. 1. En. 102.
cervos dicit capita alia ferentes Cornibus eabo-
rati). Lucret. 2. 444. Denique que nobis doret
ao spissa videntur, Hæc magis dametis Inter esse
sua necesse'el Et quest ramulis alie compacta
toneri. Plin. 21. Hist. nat. 10. 32. (68). Follum
imbricatum magis et ramosus. h. e. magis dif-
fusum. et ibid. 13. 52. (89). Radices ramosæ
et multiplices. Id. 37. ibid. 11. 73. (191). Bon-
scyllis gemma in nigro ramoso, candidie aut sen-
guinele frondibus. Id. 32. ibid. 2. 11. (22). Ca-
rellum probatissimum, quem maxime rubens et
quam ramosissimum. — Et poetice Lucret. 6. 133.
etenim ramosa videmus Nobilis æpe modis mul-
lia aliqua aspara fætri. Ovid. 9. Met. 73. de hy-
dra. Hæc ego ramosem netis a cæde colubris
Crescentamque malo, domil. h. e. nullis instru-
ctam colubris, lamquam ramis, a trunco ranscen-
tibus. Pers. 5. 34. el rita neicis error fiducit
trepidas ramosa in compita mentes. h. a. que in
multas vici dividuntur, ut lo ramos truncas.

RAMULA, m, f. 1. ungula. *Vegel. 3. Velerin.* 58. 4. Provisurus de coronam taugas aut ramulas; sed, his exceptis, in solo et in circuitu solidaturus ungulam conficitur. *Schneid. legit ramulas. Id. 1. ibid. 56. 31.* Oportet autem seramento conchitorio animalium soles ramulasque purgar. *Caeser. correxit ramulasque, probante Schneid.*

RAMULOSUS, a, um, adject. ramulos multos habens. *Plin. 16. Hist. nat. 24. 38. (92).* Folia ramulosa ulmo et cytiso.

RAMOLUS, i, m. 2. (deminut. a ramus) ramicello, rametto, κλαδών, parvus ramus, ramusculus. *Calo R. R. 101.* Si ramulos aculeos vites cum foliis (servare), inter se alligato etc. *Catull. 60. 22.* Floridus velut entens Mystus Asia samulis. *Cic. 1. Divinat. 54. 123.* In agro ambulanti ramulorum adductum, ut remissus esset, in oculum suum recidine. *Plin. 27. Hist. nat. 12. 88. (111).* Osyris ramulos fert nigros, tenues, lentos. *Id. 24. ibid. 15. 81. (132).* Chamædaphne unico ramulo est, cubitali fere. *Pol. Max. 2. 8. n. 5.* Laureæ ramulos festinabunda manu decerpserunt. *Add. Colum. 5. R. R. 6. 14. Sueton. Galb. 1.* Gallina alba ramulum lauri rostro tenens. *h. e. surculum.*

RAMUS, i, m. 2. pars arboris, quæ e trunco eili, et multipliciter se spargit, ἔρως, κλαδός (lt. ramo; Fr. branche, rameau; Hsp. rama, ramo u rama; Germ. d. Zweig, Ast; Angl. a branch, bough; an arm of a tree).

1.) Proprie. 1.) Stricto sensu. *Lucr. 1. 1092.* arboribus summos frondere ramos. *Cic. 3. Orat. 46. 179.* In arboribus truncus, rami, folia sunt. et 1. ibid. 7. 28. Platanus ad opacandum locum patulis diffusa ramis. *Id. Cæcin. 21. 60.* Ramum arboris desfringer. *Virg. 2. G. 81.* Ingens Eilix ad cælum ramis felicitibus erbas. *Id. 3. ibid. 333.* quercus Ingenies tendit ramos. et 2. ibid. 296. fortes late ramos et brachia tendens. *Id. 3. En. 25.* rama tegerem ut frondentibus aras. et 6. ibid. 282. ramos annosque brachia pandit Ulmus opaca ingens. *Horat. Epod. 2. 13.* Inutiliterque falce remos amputans, Feliciores inserit. *Virg. 2. G. 370.* ramos compesce fluentes, scil. putando. *Id. 11. En. 5.* ingentem quercum decisis undique ramis. *Ovid. 14. Met. 660.* Suspiciens pandos eulcani pondere ramos. *Lucan. 3. 400.* lucus Obscurum cingens cornibus ecre ramis. 2.) Latiori sensu per synecdocham ponitur pro arbore. *Virg. 3. En. 619.* Victim infellecem, beccas lapidasque corna dant remi, et vulvis pascunt radicibus berbæ. et 8. ibid. 318. Sed rami atque asper vitiu venatus alebat. 3.) Et pro fronde. *Virg. 5. En. 71.* et tempora clagite ramis. et 8. ibid. 286. populeis evlaci tempora ramis. *Val. Flacc. 6. 296.* conspectaque glauco Tempora neciuntur ramo. *Add. Ovid. 3. Fast. 861.* 4.) Et pro ture. *Claudius. III. cons. Honor. 210.* Vobis rubra dabunt pretiosas aquora conchas, Indus ehur, rebus Panchaina, vellere Seres. *h. e. ramos turiferos.*

II.) Translate. 1.) Ponitur pro fuste seu clava. *Propert. 4. 9. 15.* Menalio jacuit pulsus tria tempora ramo Cacus. 2.) Transferitur ad alia. *Cæs. 6. B. G. 25.* Ab ejus (bovis) summo cornu, sicut palmæ, rami late diffunduntur. *At Dinter legit: ab ejus (cornus) summo sicut palmæ remigine late diffunduntur. Plin. 6. Hist. nat. 27. 31. (131).* Sub monte Cambelido, qui est tauras ramus, un braccio. 3.) De ramis Sunio P. PYTHAGORAS in ONOM. 4.) Τὸ αἰχρόν ἀπὸ τῶν αἰχρῶν significat apud *Nesivium (P. RUBORASCO)*, citante *Nunio p. 116. 26. Merc. Add. Prudent. 1. contra Symmach. 115.* 5.) Alleporice. *Cic. 3. Tusc. 6. 13.* Nos autem audemus non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicem fibras evellere. 6.) De linea consanguinitatis. *Pers. 3. 27.* ea decet pulmo nem rumpere ventis, Stemmate quod Tusco ramum mellissine ducis? *V. vocem sequent. II. 2.*

RAMUSCULUS, i, m. 2. deminut. a ramus, ramulus.

1.) Proprie. *Plin. 20. Hist. nat. 23. 98. (261).* Et viridit ferula ramusculus utilis ad omnia ea

vilis. *Marcell. Empir. c. 26. p. 124.* retro ed. *Ald. Fœnicull radicem et ramusculum ervi contunde, et ex vino velere da bibendum.*

II.) Translate. 1.) *Hieronym. Ep. 133. n. 3.* sub fin. Doctrina lina Originis ramusculus est. 2.) De linea consanguinitatis. *Isid. 9. Orig. 6.* Stemmata dicuntur ramusculi, quos advocati faciunt in genere, quum gradus cognationis passuntur. *V. RAMUS II. 6.*

RANA, æ, f. 1. animal palustre notum, in aqua at in terra vitam agens: ab sua voce dicta, ut est *Varro 5. L. L. 78. Müll.* Quidam deficiunt e φρῦνος rubela, mox dempto φ Attilce, et mutato u lo a Dorice. Sunt et ranæ scandentes arbores et ex illa coarctens, βατραχός (lt. ranochia, rana; Fr. grenouille; Hsp. rana; Germ. d. Frosch; Angl. frog, paddock).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Ovid. 15. Met. 375.* Semina illius habet virides generantia ranas: Et generat truncas pedibus: mox apta natando Crura dat: uique eadem sint longis saltibus apta, Posterior partes superat mensura priores. et 6. ibid. 377. Vox quoque jam ranca est, inflataque colle lumescent: Ipsaque dilatant patulos convicia sicut. Terga caput tangunt: colla intercepta videntur: Spolia viret: venter, pars maxima corporis, albet: Lihnosque novæ salient in gurgite sacæ. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 65. (172).* Rana lingua prima coheret, lollima absoluta a gutture, qua vocem miltunt, etc. Tum si quidem inferiore labro demisso ad libramentum modica aqua recepta in fauces, palpitante ibi lingua ululatus elicitur. Tunc estent buccarum sinus perlucunt, oculi flagrant labore propulsi. *Id. 32. ibid. 8. 29. (92).* Est et rana parve arborem scandens etque ex ea vociferens. *Cic. 15. Att. 16.* Pluvias meluo, si prognostica nostra vera sunt, ranæ enim φρτορῶν. *Horat. 1. Sat. 5. 14.* mali culices ranæque palustres Avertant somnos. *Id. Epod. 5. 19.* turpia ranæ ova. *Phædr. 1. 2.* Ranæ vagantes liberia paludibus. *Virg. 3. G. 430.* hic piscibus utram improbus Inguilem ranisque loquacibus explet. et 1. ibid. 378. Et veterem in limo ranas cecidere querelam. (Quænam hæc ait querela, cognosces ex *Servio in hunc loc. et Phædr. loc. cit.*) *Martial. 3. 93.* Mellurque ranæ garriunt Revennales. *Sueton. Aug. 34.* circa med. Quum primum facti capisset, in avilo suburbano obstreptens forte ranas siera jussit: atque ex eo negantur ibi ranæ coarsere. *Martial. 10. 70.* Grandis ut æquum bos ranem ruperat olli. (V. fabulam de rana rupta apud *Horat. 2. Sat. 3. 314.* et *Phædr. 1. 24.*) *Id. 14. 183.* Perleste Mæonia cantatas carmine ranas. Βατραχόμαχίαν. *Juvenal. 2. 150.* Stygio ranas in gurgite nigres. — b) Infal se tamquam rana, proverb. de eo, qui eibi plus iusto placet, apud *Pelron. fragm. Tragur. 74. Burmann.* — c) Qui sicut rana, nunc est rex, aliud proverb. apud *eund. ibid. 77.* de eo, qui e parvis initiis valde crevit sive divitiis, sive honoribus. — d) In illo *Juvenal. 3. 44.* ranarum viscera numquam Inspect; significatur venustum, quod ex ranæ rubellæ visceribus conficiebatur. *V. RUBETA.*

II.) Translate. 1.) Rana dicitur piscis marinus, qui Græce βατραχός αἰαῖος, Italice martino pescatore vocatur. *Plin. 9. Hist. nat. 24. 40. (78).* Planorum piscium alterum est genus, quod pro spina cartilagineam habet, ut ranæ, pastioace, aquatinnæ, torpedinæ, et quos bovis, leniæ, aquilæ, ranæ nominibus Græci appellant, et mox. Quum ceteri pisces ora pariant, hoc genus solum animal partem, excepta quam ranam vocant. *Id. ibid. 42. 67. (143).* Nec minor sollertia ranæ, quæ in mari piscatilis vocatur. *Cic. 2. Nat. D. 49. 125.* Ranæ maris dicuntur obtrudere scæ arena solere, et moveri prope aquam: ad quas quasi ad escam pisces quum accersint, confici a ranis atque consumi. 2.) Rana est etiam morbi genus in bubus. *Colum. 6. R. R. 8. 1.* Solent etiam fastidia cibo afferre vitiosa incrementa linguæ, quas rana veterum vocat. *Vegel. vocat ranulas. V. RAMULA II.*

RANACRUS, a, um, adject. aī ranam parti-

nens. *Ranaceum oleum apud Marcell. Empir. c. 16. p. 111.* primo ed. *Ald. videtur oleum es herba ranunculo vel batrachio. Sūnt tamen qui corrigendum putant rutaceum.*

RANCENS, entis, particip. ab inuait. ranceo: putrefatto, putente, rancido, τανγίζων, τωδίζων, putrescens, putens, rancidus. *Lucr. 3. 719.* cadavera rancens jam viscere vermes Espirant. *Seren. Sammon. 54. 978.* Velus et rancens aungia. — Verbum ranceo exhibent *Gloss. Lat. Gr. Ran-CEO, ces, εὐρωτίζω.*

RANCEO, æ, ere, n. 2. *V. voc. præced.* **RANCESCO** et ranciscen, is, ere, n. Inchoat. 3. divenire rancido, rancidus sō, putresco.

1.) Proprie. *Amob. 1. 21.* Mel emarum ferl, oleum rancens rancescere.

II.) Translate. *Ennod. 3. Ep. 13.* Animus ab scriptione suspendi, ne diligentia rallo sparsa per immeritos peritiores eliana Importunitate rancidat.

RANCIDUS, adverb. rancidamente, cum rancore, corrupte. Translate. *Gell. 18. 11.* Quæ mihi quidem neque abhorrere a poetica facultate vira sunt, neque dictu profalutque ipso tetra aut insuaves esse, sicuti sunt quædam alla ab illustibus poetis ficta dura et rancida. *h. e. nimia antiquæ, pulide, et ibid. 8.* Ὁμοιοτέλευτα καὶ πάρορα καὶ ὁμοιοπύκτωα ceteraque bujismodi scitamenta, quæ isti ἀπειροκάλοι, qui se Isocraticos videri volunt, in collocandis verbis Immodica faciunt et rancide, quum sint insubidia et inerita et puerilia, facillissime significat Lucilius.

RANCIDO, æ, are, a. 1. rancidum facio ob odium; quippe translate *Fulgent. 2. Mythol. 1.* Voluptaria vita libidinis molitur, aut homicidia crudentalur, eut rapina succenditur, aut litortibus rancidatur. *V. RANCOR II.*

RANCIDULUS, a, um, adject. deminut. rancidello, aliquantum rancidus.

1.) Proprie. *Juvenal. 11. 133.* quia Ipsa manubrie cultellorum Ossea; non tamen his ulle unquam obsonia sunt Rancidula, aut ideo pejus gallina secular.

II.) Translate est putidulus et fastidium creens, schifosello, schizzinoso, affellato. *Pers. 1. 33.* Rancidulum quiddam helba de nara locutus, Phyllidas, Hysipylas etc. *Martial. 7. 34.* Qui sic rancidulo loquatur ora.

RANCIDUS, a, um, adject. Comp. Rancidior I. et II. — Rancidus est corruptus et putens: et dicitur præcipue de cibis diutius asservitis et putrescentibus; unde malus sapor odorque. *V. RANCOR I. τανγός, τωλός, τανγός (lt. rancio, rancoso, rancido, stantio, putrefatto; Fr. infect, fétide, qui sent, rance; Hsp. rancio, infecto, fétido, hediondo; Germ. rancig, stinkend; Angl. rank, rancid, musty, stale, rammish, offensive, putrid, stinking).*

1.) Proprie. *Horat. 2. Sat. 2. 89.* Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia nasus illis nullus erat; sed, credo, bec mente, quod bapes Tardius adveniens vitiatum commodius, quam Integrum edax dominus consumeret. *Lucr. 6. 1154.* Spiritus ore foras tetrumolvebat odorem, Rancida quo perolent projecta cadavera ritu. *Apul. 10. Met.* Partes optimas quasque decessabam, et rancidiora seligens, abliguriebam dulcia. *M. Aurel. apud Fronton. ed. M. Cæs. 4. 4.* Signint quidem isti nimis rancidos racemos et acidos acinos bebent. *Ennod. Ep. 3. 11.* Despicientes rancida potentium fastidia, et ibid. 4. 23. Rancido despicientes cuncta neglecta.

II.) Translate. *Juvenal. 6. 184.* Nam quid rancidus, quam quod se non putat ulla Formasam, nisi quæ de Tunc Gracula facta est, De Sulmonensi mera Cecropia? qual cosa più affettata e fastidiosa? et *Plin. 21. Hist. nat. 22. 46. (92).* de boletis. Quorundam ex his facile noscuntur venena, diluto subare, rancido aspectu, livido intus colore etc. *h. e. lurido, et qualis solet esse rerum rancidarum. Prudent. 10. nepi oref. 304.* rancidæ edentularum cantilenæ.

RANCO, aī, are, n. 1. est vociferari, proprium tigridis idemque rancant ruginique leones

Alii leg. rancant, alii raccant, alii racaot vel rachaot; quod postremum praefendum videtur, nam Theophr. nov. Latinit. ed. Maio p. 78. Tigris (proprietates est) rachare. et Aldhelm. ed. Maio (in Class. Auct. T. 5. p. 570.) Tigris rancant.

RANCOR, oris, m. 3. rancidezza, ranciūma, *ράγνη, ἀσπότης*, marcor, corruptus odor aut sapor rerum diutius asservatarum: ab obsoleto rancaco.

I.) Proprie. *Pallad. 1. R. R. 20. 1.* Receptacula olei semper munda sint, ne novos sapes infecta veteri rancore corrumpant. Adde eund. 11. *ibid.* 10. 2. — Hinc *Marcell. Empir. c. 20. p. 115. ed. Ald.* Rancorem stomachi temperat caro vaccina ex vini et aceli aqua portione disciola et cibo sumpta.

II.) Translata. *Hieronym. Ep. 13. n. 1.* Veteri rancore depositio. h. e. odio inveterato, quo mutua benevolentia corrupta est. rancore. odium eorum homines rancidos facit seu lividos.

RANICULUS, i, m. 2. ranunculus. *Incert. Auct. in Anat. gramm. p. 80.* Rana, raniculus.

RANULA, ae, f. 1. ranella, ranuzza, *βαραχίον*, parva rana, ranunculus.

I.) Proprie. *Apul. 9. Met.* Da ore pistoricil canis virens exsiliit ranula.

II.) Translata. 1. Est morbus in illoque duum, da quo in *BANA II. 2.* dictum est. *Veg. 3. Pelerin. 3.* sub fin. Periculosum fastidium bobus ranulae faciunt: quae asperitendae sunt, et alio cum sala pariter trito ipsa vulnera conficienda. 2. Item pars tenerima in medio uogula equorum, quae *βαραχίον* a *Geoponia* vocatur. *Veg. 2. Pelerin. 28. 31.* Oportet ferramentum concisio animalium soleae ranulaeque purgari. *Id. 3. ibid. 58. 4.* Provisurus, ne coronam tangas aut ranulas. Ita legit *Schneid.*; alii aliter. *V. RAMULA.*

RANUNCULUS, i, m. 2. rann, rannocchio, *βαραχίον*, vox positione quidem *ῥαννοχίον*, sed usu idem quod rana, sive parva sit, sive magna.

I.) Proprie. *Cic. 1. Divinat. 9. 15.* Quis est, qui, ranunculos hoc videre, suspicari possit? *Marcell. Empir. c. 8. sect. 6. p. 97. retro ed. Ald.* Ranunculum viridem comprehensum acu cuprea puncto, et sanguine ejus excepto palpebras subinde contingit.

II.) Translata. 1. Ita clientes suos vocat *Cic. 1. Fam. 18. ad fin.* Nam Ulubrix, honoris vel causa, vim maximam ranunculum se commosse, constabat. 2. Item herba quaedam, da qua *V. BATHRACHUM.*

RAPA, ae, f. 1. *V. RAPUM.*

RAPACIA, orum, n. plur. 2. tenacitas raparum frondes et cauliculi, qui dactyli utrum habent in cibo. *Plin. 18. Hist. nat. 13. 34. (127).* Et homini non minor rapaciorum suis horis gratia, quam cymarum: — Legitur et rapacia, et fortasse rectius: unde nostrum vulgare rannize. Adjective *Cato R. R. 35.* Rapinam, coles rapicii unde sunt, in loco stercoreato bene aut in loco crasso serito. et *ibid. 134.* Trilleum, bordeum, laba, semen rapicium.

RAPACIDA, ae, m. 1. rapas, fur, latro. *Plaut. Aulul. 2. 7. 8.* Rapacidum ubi tantum aiet in edibus. rapacidum dixit pro rapacium, quasi furum genus sit et natio, ut *Ecacidum. Turneb. 1. 24. Adversar. c. 23.*

RAPACITAS, atis, f. 3. rapacitas, *ἀπακτις*, vitium rapiendi. *Cic. Cat. 6. 13.* Quis in rapacitate avarior? quis in largitione edusior? *Justin. 38. 7. 8.* Adeo illis odium Romanoorum incussit rapacitas proconsulum, secio publicanorum, columnae lulum. *Martial. 8. 72.* Fur notae nimium rapacialis. *Sueton. Tit. 7.* Suspecta rapacitas, quod constabat in cognitionibus patris mundinari praemiarum solitum. *Colum. 1. R. R. 7. 5.* Nisi si maxima vel negligentia servi, vel rapacitas intervenit. Adde *Ammian. 21. 16. a med.*

RAPACITER, edverb. rapacemente, cum rapacitate. *Pet. Scholiast. ad Cic. Patin. 5. ab A. Maio editus in Class. Auct. T. 2. p. 171.* Inimulat eum sordida et rapaciter Puteolla esse versatum.

RAPAX, acis, adject. (rapio). Comp. *Rapacior* at Sup. *Rapacissimus I. et II.* — Rapas est palam rapiens, rapiendi avidus, rapinis intentus, fur, praedo, *ἀπακτις* (It. *rapace, ladro, avido dell'altrui*; Fr. *rapace, ravisseur, avide, cupide, enclin au vol*; Hisp. *rapaz, raptor, robador, avido*; Germ. *rauberisch, raubsüchtig, räubig, reisend*; Angl. *rapacious, ravenous, devouring, greedy, covetous, eagerly desirous of what belongs to another*).

I.) Proprie. — a) De hominibus. *Cic. Pis. 27. 66.* Ollum furunculus, nunc vero etiam rapas. *Id. 4. Verr. 2. 5.* Forem aliquem aut rapacem accosare. *Plaut. Men. 5. 7. 26.* Vox sceleris, vos rapaces, vos praedones. *Sueton. Vesp. 16.* Procuratorum rapacissimum quemque ad ampliora officia solitus promoveri, quo locuplatores mori condemnaret. *Id. Domit. 3.* Super ingenit naturam (*Domitinnus*) inopia rapax, metu rævus. — De eo, qui sola muoera sectatur, et donis tantummodo caput. *Tibull. 2. 4. 25.* Illa melum facinus suadet, dominamque repacam Dat mibi. et 1. 6. 23. sagae praeccepta rapacis Desere. Sic *Horat. 1. Ep. 14. 33.* Clara rapas.

b) De brutis animalibus, ut eunt aves aut bestiae rapaces, da rapina. *Horat. 2. Sat. 2. 40.* rapaces Harpyiae. *Id. 4. Od. 4. 50.* Certe luptorum praeda rapaces. — Et absolute. *Plin. 11. Hist. nat. 45. 101. (247).* Ungues hominibus latii, rapacibus uoch, ceteris recti, ut canibus. — c) Dicitur comode de omnibus inanimis, quae rapiunt, et ad se aut secum trahunt. *Plin. 37. Hist. nat. 3. 12. (51).* Succinum rapacissimum igitur, et si iusta fuerint, celerrime ardescunt. *Cic. 3. Nat. D. 10. (24).* Quiddam constantius Oceani ferore illi locis, Europam Libyamque rapax ubi dividit unda?

Lucret. 1. 17. Rapaces suri, et 3. 651. falcesque rapaces. *Enclut. 25. 4.* turbida rapacior procella. *Ovid. 1. Art. am. 388.* Nec mae dicta rapax per mare ventos agit. *Lucret. 5. 397.* Avia quum Phaethonola rapax in Solis aquorum Elbera reptavit toto. *Ovid. 8. Met. 837.* rapax ignis non unquam alimenta recusat. *Id. Heroid. 12. 123.* Aut nox Scylla rapas canibus misisset edendos. *Horat. 2. Od. 18. 30.* Rapax Orcus. et 1. *ibid. 34. 14.* Fortuna. *Seneca Hippol. 467.* Rapaces Fati manus. *Tibull. 1. 3. 65.* Mors rapax. *Propert. 4. 1. 105.* Mars rapax. *Tertull. Pall. 4.* Apud hirtos at hirsutos tam rapax a cno resina. h. e. quae pilos a culo rapit, avellit. — Dentes rapaces, *gincisori, roquaxi, primores*, quibus arripitur cibus. *Veg. 4. Pelerin. 3.* Dentes molares quatuor et viginti, canini quatuor, rapaces duodecim, *V. DENS.* — Apud *Tac. 9. Hist. 43.* lagio una et viceima, cui cognomen Rapaci, ita dicta est, ut *Fulminatrix, Adjutrix* etc., quod aorum militum virtus, velut torrens aut igitis, omnia raperet et confisteret. *Inscript. apud Gruter. 51. 5. L. CORNELIA VERANVS MILES LEG. XXI. RAP. MERCVRIO V. S. L. M. Adda 382. 6., 434. 6. et 385. 5. etc.* Ipsi etiam milites Rapaces dicti. *Tac. 3. Hist. 22.* Rapaces atque Italici omnibus sa manipulos miscuerant.

II.) Translata, cum Ganit. *Cic. Amic. 14. 50.* Nihil est enim appetentius similitum sui, nihil rapacius, quam natura. *Seneca Ep. 95. circa med.* Unda hila tam rapacia virtutis ingenta? *Plin. 25. Hist. nat. 2. 2. (4).* Nostri omalum utilitatem et virtutum rapacissimi.

RAPHANUS, a, um, adject. di ravano, *ραφανος*, qui est ex raphano. *Plin. 23. Hist. nat. 4. 49. (94).* Raphanum oleum phthiriasis tollit.

RAPHANITIS, idis, f. 3. *ραφανίτις*, genus harum. *Plin. 21. Hist. nat. 7. 19. (41).* Illyrica iris duorum generum est: raphanitis a similitudine, at, quae melior, rhyzotomos subrufa.

RAPHANUS Agria, *ραφανος* agria, b. e. raphanus silvestris, herba, quae et apios ischas dicitur, Iuncos duos sive tres spargit in terra rubentes, lollie rufae: radix caepe, sed empilor: quare quidam raphanum silvestrem vocant. Intus hebet mammam candidam, extra cortices nigros. Nascitur in montuosis asperis, aliquando et in herb. us. *Plin. 26. Hist. nat. 8. 46. (72).*, ubi petgit ejus usus in medicina describere.

RAPHANUS, i, m. 2. Suat qui scribunt raphanus, ut omnis Graece aspiratio exprimitur. — Raphanus est herba nota crasse radice, inter olera locum habens, *ραφανίς, ράφανος* (It. *ravanella, rannolaccio, rnavano, rafano*; Fr. *raifort*; Hisp. *rábano*; Germ. *d. Rettig*; Angl. *a radish or reddish*). *Plin. 19. Hist. nat. 5. 26. (78).* Cortice et cartilagineo consistit raphani: multisque eorum cortex crassior etiam, quam quibusdam erborum. Amaritudo plurima illis est et pro crassitudine corticis etc. Graeci genera fecere tria foliorum differentia, crispis atque laevibus et tertium silvestre. Atque huic laevia quidam, sed breviora ac rotunda copiosaque atque fruticosa etc. Nostri alia facere genera: Algidenae a loco, longum atque translucidum: alterum rapi figura, quod vocant Syriacum, anarissimum fere ac tenerrimum hiemisque patiens etc. (*V. RADICULA et RADIX*). Etiam num unum silvestre Graeci agrion vocant, Pontici armon, alii leucen, nostri armoraciam (unde Itatorum rannolaccio) fronde copiosius, quam corpore. Hae ex *Plin.*, qui pergit ibidem rationem sarendi et vitae in medicamentis describere. — De alio raphano silvestri *V. in voce praeced.* — Raphanus podici immisus, ut etiam mugil, fult machorum deprehensorum pona, *ἀσπαρδαίδωσις. Catull. 15. 48.* Quem, attractis pedibus, patens porta, Percurrent raphanique mugilesque. — In femin. gen. *Pallad. 9. R. R. 5.* Raphanum tamen, sicut brasica, constat esse vilibus inimicam. — Fertur in templo Apollinis Delphi adeo ceteris cibis praelatus raphanus, ut ex auro dicaretur, beata ex argento, rapum et plumbo. *Plin. 19. Hist. nat. 5. 26. (86).*

RAPICIUS, a, um, adject. *V. RAPACIA.*

RAPIDE, adverb. Comp. *Rapidus I.* — Rapida est rapim, festinanter, velociter, *ἀπακτις, ἀπακτις, prestantante, velocemente, rapidamente.*

I.) Proprie. *Cic. 2. Legg. 3. 6.* Fibrenus divlus in duas partes latera haec aluit rapideque dilapsus cito in noium confuit. *Sueton. Cat. 43.* Iter confecit tam festinanter et rapide, ut etc. *Tac. 4. Hist. 71.* Eo rapidius Cerialis, contracto quod erat militum, tertis castris Rigodulum venit.

II.) Translata. *Cic. Orat. 37. 128.* Hoc (*παρρησιάζομαι*) vehemens, incensum, incitatum, quod quum rapida fertur, suslineri nullo pacto potest.

RAPIDITAS, atis, f. 3. rapiditas, *ἀπακτις, velocitas*. *Cæs. 1. B. C. 63.* Tum rapiditate fluminis ad transseundum impediuntur. Adde eund. 4. *B. G. 17.*; et *Frontin. 1. Strateg. 6. 2.*

RAPHIOLUS, a, um, adject. damnavit. rapidi. *Capell. 6. p. 270.* Quo terrore et rapidi solitius rancitata concussi eodem se quamplures convertara Divi.

RAPIDUS, a, um, adject. (rapio). Comp. *Rapidior* at Sup. *Rapidissimus I.* — Rapidus est festinus, celer, velox: at propria dicitur de amoe, torrente, procella, fulmine aliisque id genus, quae celeritatis impetu obvia quaeque secum rapiunt, *ἀπακτις, ἀπακτις* (It. *veloce, presto, rapido*; Fr. qui inisiit *rapidement, rapide, prompt, précipité*; Hisp. *rapido, veloz, prunto*; Germ. *reisend, schnell*; Angl. *swift, rapid, violent, vehement, boisterous, tempestuous, stormy, furious*).

I.) Proprie. — a) De viris et fulmine. *Plaut. Men. prol. 63.* Nam rus at ibat forte, ut multum pluerat; ingressus fluvium rapidum no urbe haud longule, rapidus raptori pueri subdusit pedes. *Virg. 3. En. 305.* rapidus montano flumine torrens. *Cæs. 1. B. C. 50.* Rapidissimum flumen. *Lucret. 6. 668.* Perque mars et terras rapidus percurrere turbo. *Propert. 2. 13. 45.* Hae vident rapidas in vanum terra procellas. *Virg. 6. En. 74.* foliis ne carmina manda, Na turbata volent rapidis ludibria ventis. *Id. 1. ibid. 42.* Jovis rapidum iaculata a nubibus ignem. *Tibull. 1. 2. 44.* rapidum fulmen. *Cur. 4. 9. 18.* Quum modo saxa lubrica vestigium faterent, modo rapidior unda subduceret. — b) Velocitatem simul et rapacitatem seu voracitatem significat in his. *Virg. 4. G. 425.* rapidus *Silvius. Id. ibid.*

263. *Estuat, ut cleusle rapidus fornacibus ignis.* Id. 2. *Ecl.* 10. rapido fessie messoribus aestu. *Ovid.* 1. *Trist.* 7. 20. Imposui rapidis viscera nostra rogis. Id. *Heroid.* 10. 96. Destino rapidis præda cibusque feris. Alii leg. *rapidis*: facile enim hæc duo commutantur. *Lucret.* 4. 713. Leones rapidi. et 5. 890. canes. *Tibull.* 1. 2. 40. et 4. 1. 193. *Rapidum mare.* — c) Universaliter dicitur de quacumque re velocissima. *Virg.* 7. *Æn.* 156. festinant jussu, rapidisque feruntur Passibus. et 12. *ibid.* 683. *Rapidus cursus.* et *ibid.* 478. *currus.* et 11. *ibid.* 906. Sic ambo ad muros rapidi totoque feruntur Agmine. *Tac.* 2. *Hist.* 30. Rapido agmine Cæciæ junguntur. *Flor.* 4. 7. a med. Rapido impetu recipientes se equitas. *Ovid.* 5. *Fast.* 592. Rapidi equi. Id. 2. *Met.* 716. volacris rapidissima. *Virg.* 8. *Æn.* 431. nunc viribus usus, Nunc manibus rapidis. — d) De orbibus cælestibus. *Ovid.* 2. *Met.* 73. Rapidos orbis. Id. 3. *Fast.* 518. axle. *Virg.* 1. *G.* 92. et 424. eol. *Stat.* 1. *Theb.* 197. *Rapidum caelum.*

11.) Translate. *Oratio rapida*, inclinata, verborum copia et numeris impetu celeriter decurrens. *Cic.* 2. *Fin.* 1. 3. Quum enim fertur quasi torrens oratio, quamvis multa cujusque modi rapiat, nihil tamen teneat, nihil apprehendat, nusquam orationem rapidam coerces. — *Liv.* 22. 13. Qui (magister equitum) nihil aliud, quam quod imperat arat imperio, moræ ad rempublicam præcipiendam habebat, ferox rapidusque in consiliis, ac lingua immodicus.

RAPINA, æ, f. 1. (rapio). ¶ 1. Est rei alienæ rapio per vim: item ipsa res per vim rapta, et usurpatur expressiue in plur. numero, *ἀρπάζω* (It. *rubere*, *rapina*, *cosa rapita*, *botino*; Fr. *rapine*, vol. *pillage*, proie, butin; Hsp. *rapina*, roba, hurto, pillage, saqueo, presa, botin; Germ. d. *Raub*, d. *Rauberei*, d. *Beute*; Angl. a bed of rapes; a field of turnips). *Cic.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 1. 3. Quæ res insurges in flagitio, crudeliter in supplicio, avaritia in rapinis ellicere potuisset. Id. 2. *Cat.* 5 (10). Nihil cogitent, nisi cædes, nisi incendia, nisi rapinae. *Auct.* *B. G.* 8. 25. Quom omnia credibus, Incenditis, rapinis vastasset. *Cassius ad Cic.* 12. *Fam.* 12. a med. Sequi spem prædæ et rapinarum. *Sic. Sall.* *Cat.* 57. *Kritz.* Plerique, quos ad bellum spes rapinarum aut novarum rerum studium iterat, dilabuntur. *Cæs.* 1. *B. G.* 15. Hostem rapinis, pabulationibus populationibusque prohibere. *Auct.* *D. Afr.* 51. Rapinas per municipia facere. *Cic.* 13. *Att.* 13. a med. Rapinas scribis ad Opim fieri. h. e. pecuniam publicam, quæ est ad Opim, dilipi et auferri. *Scævola Dig.* 31. 1. 90. ad fin. Scilicet, uam fratrem tuum illum notum occidisse, dum ei rapinam fecit. *Sueton.* *Ner.* 32. Ita jam exbaustus et egenus, calumnias rapinisque insensit animum. Id. *Vesp.* 16. Ad manubias ad rapinas necessitate compulsus. *Catull.* 19. 19. Quare hinc, o pueri, malas abstinetis rapinas. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 157. Quid refert, morbo, an furtis percamque rapinis? *Virg.* 8. *Æn.* 263. Abstractæque boves abjuratæque rapinæ Cælo ostenduntur. *Lucret.* 3. 167. tristi spoliatur templum rapina. Id. *V.* 222. Rapinæ æquoræ, piraterie, et 7. 98. Ad præmaturas segetum jejuna rapinas Agmina compulsum. *foraggio.* *Plin.* 10. *Hist. nat.* 24. 35. (73). Sola hirsuta rapinæ celeratorem alitum obnoxia non est. *Ovid.* 10. *Met.* 28. Famaque el valorem non est mentita rapinam (Proserpine), Vos quoque iunxit Amor. il rapimento. *Sic.* Id. 3. *Art. am.* 760. stulta rapina mea est. h. e. qua Helenam rapui. *Martial.* 10. 87. Venator leporem, cottonus bædum, Piscator ferat æquorum rapinas, præde, pescagione. et 8. 78. Omnis habet sua dona dies, nec linae divas cessat, et in populum multa rapina cadit. h. e. missilla munita a populo diripienda. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (239). Arbore necant invicem inter se umbra vel densitate atque alimentis rapina. h. e. terræ humorem altera alteri rapiendo. Id. 2. *ibid.* 68. 68. (172). Terræ tres partes abstulit caelum: Oceanus rapina in incerto est. h. e. nascitur, quantum terræ spatium Oceanus auferat ha-

bitational hominum. — In illo *Severi Ætn.* 611. Tum vero, ut cuique est animus viresque, rapina Tulari conantur opes: rapina est celeris rapio et collectio rerum suarum et translatio in alium locum, ut tutæ ab incendio sicut.

RAPINA, æ, f. 1. (rapa) — a) Est Ital. *lugo seminato di rape*, γογγυλαίον, locus rapis consitus, vel rapis seminandis destinatus. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 74. Nam et rapinæ itemque rapinæ illocantels foels per bos dies sunt. — b) De ipsis rapis *Cato R. R.* 5. extr. Post imbrem auctumol rapinam, pabulum lupinumque seilto. et 35. extr. Rapinam, coles, rapicii unde fiant, et raphenum in loco stercorato bene aut in loco crasso serito. *Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv.* n. 41. *lin.* 30., quæ est apud *Orell.* 2271. *IST. OMNES... CVM RAPINIS ACCERPERVNT.* *V. EMULIA.* — c) In *Calonis* locis citatis rapinam serere potaverit fortasse quidam de loco rapis destinato esse intelligendum, inlume vero in allata *Inscript.*, ubi profecto rapinæ sunt aut fructus aut plantæ. Hinc etiam in *Columellæ* loc. cit. in a) sunt qui rapinas et rapinas non loca reple aut aspis consita, sed raporum et naporum fructus intelligunt; quod et de cæpina et porrina dicendum est.

RAPINATIO, ðne, f. 3. rapina, actus rapiendi. Vox pastorum et rusticorum bomluum propria. *M. Aurel.* apud *Fronton.* 2. ad *Cæs.* (edentia iterum *A. Majo*) ep. 15. Tum pastor unus ad alterum pastorem, postquam plueculos equites ridit, Vides libi istos equites, inquit, non illi solent maximas rapinationes facere.

RAPINATOR, ðnis, m. 3. idem est raptor. *Lucilius* apud *Non.* p. 129. 29. et p. 167. 22. *Merc.* Homo impurius (at. *impudicus*) et impure aut rapinator. *Varro* *ibid.* in invidiam veniant in hoc ipso rapinatores. Priora *Nonii* loco legitur rapister, quod videtur esse mendum.

RAPIO, rapis, ræpi, rapium, ræpere, a. 3. Rapio antiquæ pro rapui. *Cic.* 2. *Legg.* 9. 22. Sacrum eacroe commendatum qui cleperit rapierique, paricide esto. Alii leg. *rapistque*. Hinc *rapistatus* in *Inscript.* opt. notæ apud *Fabrell.* p. 169. n. 323. SED RAPSATA LIVORIBVS CORPORIS REPLETA etc. Hinc *Inscript.* leg. apud *Orell.* 4859. — Part. *Rapiens* 1. 2. at 3.; *Raptus* 1. 1. a. 2., 3., 4. b. et 5., II. 2. et 3., et in fin.; *Rapturus* 1. 1. a.; *Rapiendus* II. 2. — Rapere est per vim et festinanter prebendare, capere, auferre, abripere: a Græca voca *ἀρπάζω*, per metathesin (It. pigliare o portare con forza e in fretta, rapire; Fr. prendre par force ou précipitamment, enlever, emporter, tirer, enlever; Hsp. arrastrar, llevar con violencia, arrancar, tirar; Germ. reißen, fortreißen, -schleppen, -nehmen, -ziehen; Angl. to snatch, take or carry away by force, pull or drag away with haste or fury, carry off, seize forcibly, ravish).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Universaliter de personis et de rebus. *Plaut.* *Men.* 5. 7. 9. Quid vultis vos? quid queritis? quid me circumistitis? Quo rapite me? quo fartu me? perii! Id. *Mil. glor.* 2. 5. 39. Vt atque iocundum, ingratis, nisi voluntate ibis, rapiam te domum. *Horat.* 1. *Od.* 18. 13. Rapere aliquid sub divum. *Virg.* 11. *Æn.* 651. validam dextra rapit indefessa bipennem, et 10. *ibid.* 486. rapit calidum de vulnera telum. *Ovid.* 3. *Met.* 730. Ventus auctumno frigore tactas Jamque mala bærentes, alta rapit arboris frondes. *Seneca Phænia.* 424. Quæ me per altas aeris rapit vias Harpyia? *Ovid.* 12. *Met.* 271. Ecce rapit mediis flagrantem Rhætus ab aris Pruniciu torrem. *Sic Phædr.* 1. 28. Vulpes ab ara rapit ardentem facem, Totamque flammie arboris circumdedit. et *ibid.* 13. Emisit ore caseum, quem celeriter Dotosa vulpis avidis rapuit dentibus, et *ibid.* 9. Passerem accipiter neo opium rapit. lo ghermisce, et 5. 7. Dum pegma rapitur, concidit (videtur) casu gravi, si tira su con prestezza, et *Auct.* *B. Alex.* 20. Qui in navibus remanserant, scalas rapio navesque a terra repelleret properabant. *Liv.* 41. 3. Comæatum in litore expositum in naves rapiunt, portano in fretta. *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 29. rapit in præceps dominum duitor oris equus. *Phædr.*

4. 21. Vos quod rapuistis, perit. h. e. quod arripuistis et extulistis a nevi Jam pessum lura. *Horat.* 3. *Od.* 11. 49. i, pedes quo te rapiunt et auræ. dove ti portano i piedi. *Stat.* 9. *Theb.* 272. Desluit ripsis fratri em rapturus Agenor. *Virg.* 7. *Æn.* 742. Tegmina queis caput rapte de eubera cortis. slaccato, avulso, et 6. *ibid.* 496. populataque tempora rapitis Auribus. Id. 1. *ibid.* 382. Sum plus Evæas, raptos qui ex hosta Penatas Classe vebo mecum. totti di mano, sottratti. *Sic.* Id. 9. *ibid.* 213. Sit qui me raptum pugna prelovere redemptum Mendet humo colla. et 5. *ibid.* 808. Pellida tunc ego forti Congressum Evæam, nec diis nec viribus æquus, Nube cave rapul. totti di mano, sottrassi. *Ovid.* 3. *Trist.* 10. 17. Tantæque cominoti vis est Aquilonis, ut altes Aequet humo turres, tectaqua rapta ferat. *Tac.* 4. *Hist.* 30. Suspendium ei nutans machinamentum, quo repente demisso singuli pluresve hostium sublima rapit, tirati e forza in alto. *Sil.* *It.* 146. Nec ferat majore fretum rapitiqua tumultu. — b) Speciatim rapere se aliquem est aliquid ea quam celeritate ferre. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 117. Ocius hinc te ni rapis. sa non ti levi o togli presto di qui. *Sic.* *Ovid.* 3. *Amor.* 5. 27. 29. Utque procul vidit carpentes pabula tauros, — Illuc se repuit gragibusque immiscuit illis, et *Cic.* 13. *Phil.* 8. 18. Inde se quo furore, quo ardore, ad urbem, id est ad eadem optimi cujusque rapiebat! — c) Item speciatim est ad ponem per vim et statim ducere. *Plaut.* *Mil. glor.* a. 5. v. 1. Ducite hunc: si non sequitur, rapite sublimem. portatelo di peso, et *Rud.* 3. 6. 15. Opta oculus, rapit te oborto collo mavris, an trahi. *Ter.* *Adelph.* 3. 2. 20. Ceteros ruarem, agerem, raperem, tonderem et prosternerem. *Plaut.* *Bacch.* 4. 4. 37. Rapere aliquem ad carnificem. *Cic.* 2. *Orat.* 59. (238). ad supplicium. *Plaut.* *Capt.* 5. 3. 45. in nervum. Adde *Ter.* *Andr.* 5. 2. 20. — d) Item ad judicem trahere, compellere aliquem, ut in iudicio se sistat. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 72. Quum tepies in iura malis ridentem alienis. Id. 1. *ibid.* 9. 77; et *Plaut.* *Pæn.* 5. 5. 56. Rapere aliquem in jue, et *Aulul.* 4. 10. 30. ad prælorem. ¶ 2. Speciatim esse celeriter et rapit ducere. *Virg.* 7. *Æn.* 725. feroces Mille rapit populos, et 10. *ibid.* 308. rapit acce Totam aciem in Teucros. *Phin.* *Paneg.* 14. Per hoc omne spatium quom legiones duceres, eau (tanta velocitas erat) raperes. *Lucan.* 3. 116. Repere gressus, affrettare il passo. *Seneca Med.* 380. Alumna, celerem quo rapie tectis pedam? Id. *Hippol.* 738. Ocior cursum rapiente flamma, *Stat.* 5. *Theb.* 3. Acror ad campum solpæe rapit. h. e. celeriter percurrit. Adde *ibid.* 655. *Ovid.* 2. *Amor.* 16. 49. Perivaque quemprimum rapientibus esseda manis. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 86. Quattuor hinc rapimur viginti et millia rbedis. *Virg.* 10. *Æn.* 659. raptit Saturnia funem, Avulsumque rapit revoluta per æquora navem. *Petron.* *Satyr.* 137. rapit per valles improbus annis. h. e. præceps decurrit. *Seneca Octav.* 122. Violentus ense per latus nostrum rapit. h. e. celeriter ducit, adigit. — Similiter aut trahere, per teriam ducere, rapere, strascinare, tirare. *Virg.* 2. *G.* 153. Nec rapit immensos orbes par bumum, neque tanto Squameis in epiam tractu se colligit angulis. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 114. caiceribus missis rapit ungula currus. — *Sic.* Part. raptus est tractus, raptatus, strascinato. *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 11. Quid Priamus doleat, mirabimur, Heclore repto. Alii leg. tracto. Id. 12. *Met.* 591. Heclore umbra subit, circum sua mœnia rapit. Alii leg. tracti. Cunctat priorem lectionem illud ejusd. 6. *Fast.* 744. Hippolytus lacero corpore raptus erat. et 2. *Amor.* 1. 32. Raptus et Hæmonia Rebilis Hector equis. et 4. *Trist.* 3. 30. Thebena cruentum Hectora Thesalico vidit ab axe rapit. ¶ 3. Item speciatim est palam furari, abducere, auferre, rubare, rapire. *Ovid.* *Heroid.* 8. 17. Aq, si quis rapit stabulis armenta reclusis, Arma feras; rapia conjugis lentus eris? *Cic.* 2. *Phil.* 25. (62). Erat ei vivendum lationum rito, ut tantum haberet, quantum rapere potuisset. Id. 4. *ibid.* 4. (9).

Spes rapiendi atque praedandi oboccat animos. *Sall. Cat. 50.* Rapi virgines, pueros, divelli liberos a parentum complexu. *Id. Jug. 45.* Populus libertatem in Iudibium vertere: sibi quisque ducere, trahere, raptare. *Id. Cat. 11.* Rapere omnes, trahere: domum alius, alius egros cupere. *Liv. 26. 13.* aliquem ad stuprum. *Plaut. Trin. 2. 3. 10.* Quod manu nequeunt tangere, tantum fas haberi, quo manus abstergeant: celera rape, traho, fuge, lata. *Martial. 8. 44.* Rape, congere, aufer, posside: relictum est. *Virg. 10. En. 14.* Tuoc certata odili, tunc res rapuisse licebit. *h. e.* praedas agere, bottinare, far rappresaglie, saccheggiare. *et Tac. Agric. 30.* Auferte, trucidate, rapere, falsis nomioibus imperium appellant. *Virg. 2. En. 374.* alii replunt incensa saruntque Pergama. ἀγορεύει καὶ πέποιον. *Sic Stat. 4. Theb. 371.* hic te, bacchate Cilhaeron, ille rapti Theumason ait. *Addo Lucan. 3. 98.* *Sic Stat. 1. Achill. 153.* Ipsi mihi saepe queruntur Centauri raptasque domos abduclaque coram Armenta. *Horat. 3. Od. 3. 51.* humanos io usus Omnes sacrum rapiente deitra. *Id. Epod. 5. 23.* Et ossa ab ore rapta jejuna canis. *Id. 1. Ep. 17. 55.* meretrix aepa catellam, Seps periscelidem raptam sibi fiena. *Virg. 1. En. 532.* raptas ad litora vertere praedas. — Item admere, auferre, est etiam in his *Ovid. Heroid. 15. 206.* Ingenio vires illa dat, ille rapit. *Seneca Med. 222.* Hoc reges habent, nulla quod rapiat dies, prodesse inieris. *et Herc. 306.* rapit somnos pavor, et *Thyest. 793.* Cur, Phoebe, tuos rapis aspectus? *h. e.* subtrahis. — Illic Raptum, i, n. 2. *V. in An. 4.* Item speculativum — a) Rapi simulat virgo ex gramlo matris aut, si ea non est, ex proxima ocellitudine, quum ad virum trahitur: quod videlicet ea res feliciter Romulo cessit. *Festus. p. 289. 4. Müll. Catull. 61. 2.* Qui repla tenerem ad flum Virginem, o Hymenae. — b) Hinc raptus usurpatur de eo, qui amoris causa abducitur. *Ovid. 5. Fast. 669.* Abstulerant raptas Phoebe Phoebeque sororem Tyodridis fratras. *Id. 1. Art. am. 679.* Vim posse est Phoebe: vis est allata sorori: Et gratus raptas raptor uterque fuit. *Addo Virg. 1. En. 32; Stat. 1. Achill. 47. etc. Ovid. 8. Met. 850.* qui raptus praemia nobis Virginitatis habet. *V. Raptus in An. 4.* Item rapti dicitur, qui immatura aut violenta morte perit. *Horat. 2. Od. 17. 5.* Ah ta mem si parism animas rapti Maturior vis etc. *Id. 1. Ep. 14. 7.* Fratrem moerentis, rapio de fratre dolentis. *et 4. Od. 2. 21.* Flebili spouae juvenemve raptum Plorat. *Virg. 6. En. 428.* ab ubera raptos Abstulit atra dies. *Ovid. 4. Pont. 11. 5.* rapti lactura laetae amiel. *Stat. 3. Silu. 1. 208.* Hic balis raptio. *et 5. ibid. 2. 16.* post Orpheu raptum. *Plin. 7. Hist. nat. 8. 6. (45).* Agrippa infella brevitate avi, quinquagesimo uno raptus anno. *Intercept. apud Orell. 4375.* nro max. vicellius syccasae adxns octavo anno rapta est. *Tac. 2. Ann. 71.* Si fato concederem; Justus mihi dolor, etiam adversus Deos, esset, quod me parentibus, libris, patria, intra juventam prematuris exitu raperent. — Similiter *Ovid. 3. Amor. 9. 41.* Tene, sacer vates, flammam rapuere rogales? *Cf. Sil. It. 16. 547.*

II.) Translativum. 1. Metaphorâ sumptâ a super. parat. 1. Urbana sunt illa *Horat. Epod. 7. 13.* Fororne cecus, an rapti via acrior, An culpa? responsum dato. vi transporta. *et Ovid. 2. Fast. 762.* cæco raptus amore furis. *et Ter. Adelph. prol. 3; et Pollio ad Cic. 10. Fam. 33.* Rapere aliquid in pejorem partem. *h. e.* vitio dare, villupstrare. *Virg. 8. En. 21.* animum nunc hac ceterum, nunc dividit illic. In partesque rapti variae, perque omnia versat. *Propert. 2. 21. 10.* Quidquid jurarunt, ventus et unda rapit. sel portana, et *Phaedr. 3. prol.* Suspicionis si quia errabit sua, Et rapit ad se quod erit commune omnium. Stulta nudabit animi conscientiam. *h. e.* putabit in ea dictum, quod in universum in omnes dictum erit. *Cic. 2. Off. 10. 37.* Quom eliqua ample et honesta res obiecta est, totos ad se convertit at rapti. rapice, tira: allicit et trahit. *Horat. Art. F. 148.* et in medias res, Non

secus ac notas, auditorem rapit. *Cic. 2. Legg. 17. 43.* Opinionibus vulgi rapimur in errorem. *Id. 13. Phil. 7. 15.* Incensi omnes rapimur ad libertatem recuperandam. *Id. Pis. 24. 57.* Praedas ac rapiarum cupiditas cæca ta rapiebat. *Id. 16. Fam. 12.* Quum Cæsar amentie quadam raperetur. *Ovid. 2. Amor. 19. 19.* Tu quoque, quæ oostros rapuisti nuper ocellos. *Id. 3. ibid. 6. 28.* Quum rapuit vultus, Xanthos, Neare tuu. — Sequente Infinito. *Manil. 1. 11.* favet Mundus scrutantibus ipsum. Et rapit ætherios per carmina pandere census. *h. e.* trahit, allicit ad paedendum. 2. Metaphorâ sumptâ a super. parat. 2, est arripere, cito sumere aut facere. *Vet. Poeta apud Cic. 3. Orat. 40. 162.* Vive, Ulysses, dum licet. Oculis postremum lumen radietum rape. *Pergit Cic. Non dicit cape, non pete: haberet enim moram sperantis diutius esse aesa victurum; aed rape.* Hoc verbum est ad id aptatum, quod ante dixerat, dum licet. *Horat. Epod. 13. 3.* rapiamus, amiei, Occasionem de illa. *Id. 2. Sat. 5. 52.* tabulas a te removere momento, Sic tamen ut illis rapias, quid prima secundo Cera valit verba. *h. e.* cito perlegas. *Plin. 18. Hist. nat. 26. 66. (249).* In hoc temporis intervallo agricolæ rapieoda sunt ea, quibus peragendis ante æquinoctium non suffecerit. debboni spacciatamente fare. *Addo 11. ibid. 11. 12. (29).* et *Ovid. 7. Met. 288.* barba comæque, Canille posita, nigrum rapuere colorem. torto contrassero. *et Virg. 1. En. 180.* rapuque in fomite dammam. *h. e.* celeriter Achates flammam in fomite exellavit, quasi esprimendo et extrahendo eam ex acinillâ: vel, si malis constructionem esse loitroptam, acinilla ipsa rapim flammam dunt concepitque in fomite. *Sic Ovid. 3. Met. 374.* Admotam replunt vivacia sulphure flammam. *Id. 3. Fast. 367; et Val. Flacc. 5. 272.* Respere fugam. darat tosto alla fuga. *Lucan. 4. 345.* latum. *h. e.* præripere, ultro arcessere; albi properare. — Illic raptus est celeriter sumptus. *Val. Flacc. 5. 217.* Rapti Ceres. *h. e.* cibis celeriter sumptus. *Claudian. B. Get. 350.* reptos contentus in armis Dellbassa cibos. 3. Metaphorâ sumptâ a super. parat. 3, est per vim auferre, violentè albi tollere. *Ennius apud Cic. 3. Tus. 12. 23.* Tantalo progoctas, Pelope natu, qui quondam a socro Anomao rega Hippodemiam raptis naotu 'at nuptis. *Horat. 2. Od. 12. 28.* Oscula rapera occupat. *Tac. 3. Hist. 41.* Sed Valens in tanto quidem discrimine infamia ceruit, quomlans rapere illicitis voluptates eraderatur. *Id. 4. Hist. 1.* Originem, mores, et quo facloore (*Ælius Sejanus*) dominationem raptum ferit, expellam. *Jurini. 11. 14. 6.* Hoc prælio (*Alexander*) Asia Imperium rapuit. 4. Rapi dicitur, quod caritatem et cupide a multis emittit. *Hieronym. Ep. 57. n. 2.* Harum (*litterarum*) exemplaria certatim Palæstinam rapiebantur vel ob suctoria meritum, vel ob elegantiam scriptiois. *Sulpic. Sever. dial. 1. 23.* Quum liber tote certatim urbe raperetur, essulantes libellos vidi, quod nibli ab his quæstuosius habebatur. — Illic Part. præter. pass., cuius plura superius esempla retulimus.

Raptus, a, um. Unum adde: in Dativo plur. raptibus dici potest ad ambiguitatem fugiendam, quum de feminis sermo est, ut jam in ASINA observavimus. *Cn. Gell. apud Charis. 1. p. 39.* Putsch. Multitudo puarorum jam erat es raptibus. — Hinc

Raptum, i, n. 2. absoluta, substantivorum more, est res rapta, ladroneccio, rapina, ruberia. Unde raptio, at ex, de rapio vivere; *lypovivew. Liv. 7. 25. in fin. (et Virg. 7. En. 749.)* Quos rapio vivere necessitas cugeret. *Justin. 31. 4. 7.* Solitus latrocinii et rapio vivere. *Ovid. 1. Met. 144.* Vivitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus. *Id. 5. Trist. 10. 16.* gantas, Quæ, nisi de rapto, vivara turps pulant. *Alii leg. Quæ sibi non rapto etc. Felleg. 2. 73. 3.* Latrocinia eo prædationibus infestato mari, ad se exercitumque tuendum rapto utebatur. *Seneca Ep. 70. extr.* Injuriosum est rapto vivere: at contra pulcherrimum, moti raptio. *h. e.* arripiendo quiddid

mortem inferre potest: quiddid obvenit ad vim sibi afferendam, invadendo. — Et in plur. num. *Liv. 1. 4.* Rapta dividere.

RAPISTER. *V. RAPINATOR.*

RÂPISTRUM, i, n. 2. rapum silvestre. *Colum. 9. R. R. 4. 5.* Vulgares lapsana, armoracia rapistrique olus.

RÂPO, ònis, m. 3. Idem ac raptor. *Varro apud Non. p. 26. 33.* Merc. Prætor noster eripuit mihi pecuniam. De ea questum ad anoum veolam ad novum magistratum, quum hic rapo umbram quoque spel devorasset.

RAPSÂTUS, a, um, idem ac raptatus. *V. RAPIO init.*

RAPTÂBUNDUS. *V. REPTABUNDUS.*

RAPTÂTUS, a, um. *V. RAPTO.*

RAPTE, adverb. idem ac raptim. *Venant. 4. Viti. S. Martini 651.* Hinc peti rapte via, ubi Julia teoditur Alpes. Hic perperam ultima syllaba curripitur, quæ natura sua longa est.

RAPTIM, adverb. a rapio. 1. Raptim est rapiendo, palam furando, con rapina, loghendo, rubando, ἀπαλαίως, ἀπαρχίμως: Novius apud *Non. p. 96. 20.* Merc. In molle ludunt raptim pila, datatim morsio. raptim et datatim contraria sunt. *Liv. 5. 44. a med.* Vagi per agros palantur, cibo vinoque raptim bausto replent. *Plin. 17. Hist. nat. 14. 22. (99).* Semen raptim avium fame devoratum. 2. Item celeriter, cum festinatione, cursim, in fretta, in præcia, corriendo. *Lucret. 1. 661.* Omnia denserit Berique ex omolbus unum Corpus, nil ab ea quod possit mittere raptim. *Cic. Dom. 54. 139.* Qui ageret illam rem ita raptim et turbulente, ut nequo mens, neque vox, neque lingua coosideret. *Cæs. 1. H. C. 5.* Aguntur omnia raptim atque turbato. Est qui leg. raptim. *Liv. 5. 37. ad fin.* Tumultuarius exercitus raptim ductus. *Cic. 2. Att. 9.* Quum mihi disisset Cæcilius, puerum se Romam mittere, hæc scripsi raptim, ut etc. *Liv. 31. 43.* Raptim cibum capere. *Plin. 23. Hist. nat. 1. 18. (29).* Mustum raptim et alia loterispirations potum. *Plin. 1. G. 409.* fagiana raptim secat æthera pennis. *Petron. Satyr. 101.* Simulque raptim causas odiorum trepidanti Eumolpo exponit. et *ibid. 123.* Raptim æden. Venaria intravit. *Sueton. Aug. 79.* In capite comedo tam incuriosus, ut raptim compluribus simul tan soribus operam daret, ac modo tonderet, modo raderet barbam. *Horat. 2. Ep. 2. 198.* Eriguo gratoque fruaris tempore raptim. *Tac. 16. Ann. 13. de pestilentia.* Servilia perinde ac logeoua plebes raptim esingulq. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (52).* Raptim insignes artifices transcurrere.

RAPTO, ònis, i. 3. rapimento, actus rapiedi. Dicitur potissimum de parsona. *Ter. Adelph. 3. 3. 1.* Cæsaribonam audivi una in reptiois fuisse cum Eschino. Ubi Donut. Rapio ad personam refertur, rapina ad rem, raptus ad stuprum, at proprie loqui voluimus. *Arnob. 5. 37.* Rapio Proserpinæ. *Auson. Perioch. Iliad. proem.* Halanæ. *V. RAPTOUS, ut.*

RAPITO, as, are, a. 1. frequentat. a rapto vel a raptus, ut vult *Gell.* a quo, tamquam Letitium et nitatum, agnosceretur 9. 6.

RAPTO, as, sivi, atum, are, a. 1. frequentat. a rapio. Part. Raptans i. 1. Raptatus i. 1. et 2. Raptandus i. 2. — Rapto est invitum vi trahere, *πορταίνω, It. strascinare o tirare per forza; Fr. amener de force, entraîner; Hip. arrastrar, llevar con violencia; Germ. gewaltsam forschleppen, forzerren; Angl. to drag or carry away violently, take away by force.*

1.) Propria. 1. Generalim est invitum vi trahere. *Cic. Sext. 69. 143.* Eversa domus est, fortunæ vssate, dissipati liberi, rapta conflux. *h. e.* ad isbulum Viterlam. *Lucrat. 5. 398.* Avia quum Phæbotoota rapax vis Sollis equorum Ethara raptavit toto terasque per omnes. *Cf. Ovid. 2. Met. 234.* arbitrio volucrum raptatur æquorum. *Virg. 1. En. 487.* Ter circum Ilacos rapiavæ r Hectoris muros. *Sic Id. 2. ibid. 272.* Hector captus bigis. *Ovid. 12. Met. 223.* Raptaturque romi per vim nova nupta prehensis. *Stat. 2. Theb. 160.* Ipsi manu Tyrli tibi captus Adrastus

Raptatur. et *ibid.* 303. nunc tela nautantia raptans Ingerit. *Lucr.* 1. 278. de ventis. maria, terras, nubila cæli Verrunt ac subito vexantia turbine raptant. *Plaut. Aulul.* 4. 4. 5. Quid me afflicta? quid ma rapias? qua ma causa verberas? ¶ 2. Speciatim est raptum ducere, raptum farre. *Auct. B. Afr.* 73. Ut legiones non uno in loco contineret, sed per causam frumentandil, huc atque illic raptaret. *Val. Flacc.* 2. 575. Nos, ait, ad Scythici, Tiryothius, ostia Ponti Raptat iter: mox hinc ventras revehemur ad oras. h. e. necessario ducit. *Id.* 6. 747. Illa super socias clementi turbine geotes Brigtur paulumque levit raptatus in æthra, Jam tandem extremas pugare defertur in oras. *portato, sollevato. Sil. It.* 16. 30. Adventabat (*Hannon*), agens crepitantibus agmina cetrils Barbara, et Indigena serus raptabat liberos. *Id.* 8. 404. Tullius æratas raptabat in agmina turmas. *Sic. Id.* 3. 406. Talla Sidonius per campos agmina ductor Pulvere ulgrantes raptat. *Id.* 9. 573. moderantem cuspidis Lucas Maurum in bello bovis alimulis majoribus Ira Ac raptata jubet Libycarum armenta ferarum. — Sequente Indito. *Nemestan.* 3. *Ecl.* 56. raptantur amantes Cuneubitu Satyri fugientes Jungere Nymphas. ¶ 3. Item speciatim raptare est vastare, saccheggiare, dar il guasto. *Tac.* 4. *Ann.* 23. Adhuc raptabat Africam Tacfarinas. *Id.* 12. *ibid.* 54. Igitur raptata inter se, Immittit laqueo globos. *Stat.* 6. *Theb.* 114. Ut quum posses aavidis victoribus arces Dux raptare dedit, vis signa audita, nec urbem Invenias: ducunt sterountque abiguntque feruntque Immodici, minor ille fragor, quo bella garuntur. *Cf. Sil. It.* 9. 10. Sparsit ad pabula campis Vicinis raptanda, a foraggiare.

11.) Translato. ¶ 1. Generalitatem est accusare. h. e. in jus rapere. *Propert.* 3. 9. 27. Nam quid ego heros, quid raptem in crimina (st. crimine) Divos? h. e. quasi in jus rapiam, incusem, reos faciam. *Auct. argum. 2. Amphitr.* *Plaut.* 6. Turbas uxori clet Amphitruo atque invicem raptant pro machis. h. e. conviciantur, accusant. — Aliter *Sil. It.* 7. 74. At Pistres Latiasque nurur raptabat ad aras Cura Deūm. ¶ 2. Speciatim est vehementer agitare. *Plaut. Cist.* 2. 1. 8. Ita me amor laum animi ludiscat, fugat, agit, appetit, raptat, railnet, lactat. *Val. Flacc.* 1. 798. uacer effera raptat Corda peror. h. e. percillit, agitat, turbat. — Cum Inobito. *Sil. It.* 13. 719. Appellare viros erat ardor et addere verba: Sed raptabat amor prisone cognoscere manes.

RAPTOR, *bris*, m. 3. (rapio) qui palam rapit et furatur, *apaxtrp*, raptore, rattore, rubatore.

1.) Proprie. — a) Generalitatem. — Cum Gentilino. *Plaut. Epid.* 2. 2. 115. Magnus miles, raptor hostium. h. e. qui hostes viros caput et abducit. *Id. Trin.* 2. 1. 23. Raptore panis et peni. Huc perlinet et illud *Augustin.* 21. *Civ. D.* 4. a med. Magnus raptor ferri. h. e. ferrum ad se trahens. — Absolute. *Propert.* 4. 9. 9. Incola Cacus erat, meluendo raptor ab antro. *Lucan.* 3. 124. nullarque feres, nil eugulne sacro Sparas, raptor, opas. *Tac.* 2. *Hist.* 86. Discordia et seditionibus potens, raptor, tergitor, paca pessimus, bello non aprenendus. *Martial.* 8. 26. Raptor Gangeticus. h. e. venator, qui tigridum catulos inatribus absentibus rapit. (*V. Plin.* 8. *Hist. nat.* 18. 25., (66). *Val. Flacc.* 1. a. v. 489., *Stat.* 4. *Theb.* 316. et *Claudian.* 3. *Rapt. Pros.* 263.) *Phædr.* 1. 31. Columba sæpe quum fugissent ulvum, Consellum raptor vertit ad fallaciam. — Adjectiva. *Virg.* 2. *En.* 355. Inde lupi ceu Raptore, atra in nebula, etc. Adde *Ovid.* 10. *Met.* 540. 9. et *Colum.* 7. *R. R.* 12. — b) Speciatim de eo, qui ad stuprum aliquem rapit. *Tac.* 1. *Ann.* 58. Raptor Gilæ mæx, violator fœderis ventri Arminius. *Seneca Hippol.* 627. Raptor thalami mei. h. e. uxoris. Adde *Horat.* 4. *Od.* 6. 2.; *Propert.* 3. 21. 4.; *Ovid.* 1. *Art. am.* 680.; *Martial.* 12. 62.; *Justin.*; *Lucan.* etc. Hinc raptor stupri *Seneca Hippol.* 726. est, qui per vim stuprum soluit, vel inferre tentavit.

11.) Translato. *Ovid.* 8. *Met.* 438. Disclite raptore alieni, dixit, honoris, Fecta minis quan-

tum distent. *Vellej.* 2. 27. 2. Raptorer Italice libertatis. *Val. Max.* 5. 3. n. 2. Raptor spiritus. omicida.

RAPTŌRIUS, a, um, adject. ad rapiendum seu trebendum optus, ut Raptorium machioamentum, *Cæli. Aurel.* 3. *Tard.* 6. ad fin. *Cf. eumd.* 5. *ibid.* 11.

RAPTRIX, *icla*, f. 3. rapitrix, quæ rapit. *Hieronym.* in *Chron.* ad ann. DCLX. ab Abram. Frustra igitur Jovis fabula et rapitrix aquila fingitur. h. e. Juppiter aut aquilæ specie rapient Ganymedem. *Friscian.* super *XII. vern. En. lib.* 10. p. 1272. *Putsch.* In tor desinentia mutant tor in triz, amator emetris, dator datris, raptor rapitrix, factor fatris.

RAPTUM, i, n. 2. *V. RAPIO* in fin.

RAPTURA, æ, f. 1. Idem ac raptus vel raptio. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 28. (83) de araneo. Quum vero raptura incidit, quam vigilans et paratus ad cursum? Alit leg. *captura*, et quidam rectius. *Cæli. Aurel.* 3. *Tard.* 4. Ut senapismo, cucurbitis rapidis, fortis raptura molis, fricationibus, dropace at his similibus. Sed verba fortis raptura molis scholium esse videntur.

RAPTUS, a, um. *V. RAPIO.*

RAPTUS, us, m. 4. actus rapiendi, *ἀρπάζειν*. ¶ 1. Generalitatem est actus rapiendi et per vim trahendi. *Ovid.* 3. *Met.* 721. deitramque precant] Absultit: inno tacersta est altera rapit. Non habet Infelix quæ matris brachia tendit. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 42. 82. (225) de abiete. Ramentorum criolbus pamploato semper orba sa volvens, ad locitatos runcinarum raptus: ad ogni presta piat-lata: quoties runcine vi tractæ ligat aliquid rapit euferrunque. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 11. ante med. Lenibus cucurbitarum raptibus utemur, quos Græci abusive *κονπάς* vocant. ventose o coppette strascinate. ¶ 2. Speciatim de raptione, quæ amoris causa fit, rapimento. — a) Cum Genitivo. *Cic.* 6. *Ferr.* 48. 107. Locut ut ipse rapitum illam virginis declarare videatur. Adde *Ovid.* 4. *Fast.* 417.; et *Sueton.* *Ner.* 46. Similiter *Cic.* 4. *Tusc.* 33. 71. Quis de Ganymedi rapit dubitat? — b) Absolute. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 12. It Venus at raptus mellur corde futuros. Adde *Tac.* 6. *Ann.* 1.; et *cf. Donat.* ad *Ter. Adelph.* 3. 2. ¶ 3. Item speciatim est furium palam factum, rapina, rubamento, rapina, ladronectio, ruberia. *Tac. Germ.* 35. Nulla provocant bella, nullis raptibus aut latrocinis populantur. *Id.* 1. *Hist.* 46. Per latrocinia et raptus militare otium redimebant. *Id.* 2. *Ann.* 52. Vagos et latrocinis suetos ad prædam et raptus congregare. *Lucan.* 7. 230. Movera rigida ad raptus segetum. a foraggiare. ¶ 4. Raptus caninus epud *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 7. videtur esse morbus, quem nostrates il tic doloroso vocant. *V. Harles in Notit. litter. Rom.* p. 514.

RAPULUM, i, n. 2. deminut. a rapo, picciola rapa, *γυγγυλίδιον*, parvum rapum. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 43. quum rapula plenus Atque acidas insuult loulas. et *ibid.* 8. 7. actria circum Rapula, lectucæ, radices.

RAPUM, i, n. 2. et raro Rapa, æ, f. 1. ¶ 1. Rapum, rapa, *γυγγυλῆν*, genus oleris holi, ex genere eorum, quæ cartilagine constant. — a) In neutro gen. *Colum.* 2. *R. R.* 10. 22. Ab his leguminibus ratio est hebenda naporum raporumque, nam utraqque rusticis luplent. Magis tamen utilla rapa sunt, quæ et majora incremento proveniunt etc. *Plin.* multis da his 18. *Hist. nat.* c. 13. et 19. *ibid.* c. 5. Da eorum rationa et cultura *Colum.* loc. cit. et 11. *ibid.* 3. ad fin. De condendi ratione *Id.* 12. *ibid.* 54. et *Pallad.* 13. *R. R.* 5. *Martial.* 13. 16. Hæc tibi brumelli gaudantia frigore rapa Quæ damus, in celo Romulus esse solit. *Sueton.* *Vesp.* 4. Sortilis Africam, integerrime, nec sine magna dignatione administravit: nri quod Adrueni, seditione quadam, rapa in eum iacta sunt. scil. contumelie cause, quemedmodum contra honoris cause flores, corollæ, bellaria spargi lo aliquem mos fuit. — b) In femina gen. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 16. Rapæ naptique semina obruet. *Scrbon.* *Compos.* 176. et 177. Rapæ seminis pondo tria. ¶ 2. Est

etiam tuber illud, quod in imo arboris caudica esse solet, ex quo radices exeunt. *Seneca Ep.* 86. § 16. Magnarum arborum truncos, circumcisis ramis et ad unum redactis pedem, cum rapo suo transtulit, amputatis radicebus, relicto tantum capite ipso, ex quo illæ pependerant. *V. GRAN-DISCAPUS.*

RAPUNCULUS, i, m. 2. Idem sc rapulum. *Gloss. Lat. Gr.* Rapulum, rapunculus, *γυγγυλῆς*.

RARE, adverb. (rarus). *Comp. Rarius* et *Sup. Rarissime V.* in RARO. — Rara ¶ 1. Est non dense, non spissa, chiaro, rado, *ἀραιός*. *Colum.* 2. *R. R.* 9. 6. Nisi rare consertitur, vanaam at minutam apicam facit. ¶ 2. Item minus sæpe, insolenter, rade volte, *σπανίως*. *Plaut. Rud.* 4. 3. 56. Hic plicis rare capitur: nullus minus sæpe ad terram venit. Raro hoc seorsum uultu est. *Varro* apud *Gell.* 2. 25. A probus probe, a doctus docta: sed a rarus non dicitur rara, sed alii raro dicunt, alii rarerent. *Charis.* tamen 2. p. 193. *Putsch.* et *Catonem* at *Ciceronem* dixisse rare scribit. Rum penes est fides: neque enim aut verba recitat, aut loca designat.

RAREFACIO, facti, *faci*, factum, facere, a. 3. (rarus et facio). Part. *Rarefactus* sub b; Pass. *Rarefio* sub c. — a) Rarefacio, radificara, diradare, *ἀραιώω*, rarus facio: cui denso contrarium est. *Lucr.* 6. 869. Inde ubi sol radis terram dimovit obortus Et rarefacti calido glicente vapora. *Id.* *ibid.* 233. Conlarat, rareque facit lataramloa vela. *Tmesis.* — b) Hinc *Rarefactus* Particp., *diradato, rarefatto, ἀραιωθεῖς*, rarus factus, laxatus. *Lucr.* 3. 441. corpus conquesatum ex aliqua re Ac rarefactum detracto sanguine venit. *Id.* 2. 1139. Jura igitur pereunt, quum rarefacta fluendo sunt. — c) *Rarefio*, *fin*, factus sum, fieri, n. pass. anom. *diradari, rarefarsi, ἀραιωθῆναι*, rarus fio, rarefio. *Lucr.* 1. 647. proderet enim calidum denserier ignem, Nec rarefieri, il ale.

RAREFACTUS, a, um, particp. et

RAREFIO, *fin*, factus sum, fieri, n. pass. anom. *V. RAREFACIO.*

RARENTER, adverb. di rado, rare volte, *σπανίως*, minus sæpe, raro. *Cato R. R.* 103. Dato rarenter bibara commiriam cum aqua amercam. *Ennius* apud *Non.* 11. 52. Rarenter gemitum trahere. *Fabius Pict.* apud *Gell.* 10. 15. Rarenter Namem Diali creatus consul est. ipse *Gell.* 17. 8. Cur olum sæpe et facile stet, vine rarenter congelascent. Etiam *Cicero* addidit, testa *Statilio Max.* apud *Charis.* 2. p. 193. *Putsch.* Adde *Cæcil.* *Næv.*, *Pompon.*, *Liv. Andr.* apud *Non.* 2. 732. et 11. 52. et *Apul.* *Florid.* n. 9. sub fin.

RARESCO, resole, resera, a. 3. Inchoat. a rarur. Part. *Rarescens* 1. — Raresco ¶ 1. Est idem ac rarus fieri laciopio, rarefio, cominciare a diradarsi, rarefarsi, *ἀραιωθῆναι*. — a) Generalitatem. *Stat.* 1. *Silv.* 2. 186. quum rarescunt nubila ventis Aut dissolvuntur nollis super icla catore. et *ibid.* 841. rarecit terra calore. Adde *Lucr.* 6. 513. et 841. *Colum.* 3. *R. R.* 16. 3. Interitu seminum cetera, quæ virent, rarescunt. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 39. 94. (231). Quadrupedibus in senectute pilli crassescunt lanæque rarecunt. *Val. Flacc.* 6. 616. Inqua omnes pariter furit, ac modo sævo Rusa, modo infesta rarecunt cuspidis pugæ. h. e. pugnautes sunt riores multie cadentibus. *Stat.* 4. *Theb.* 284. rarecunt alia colonis Mænala. *Sic. Id.* 4. *Silv.* 4. 14. Ardua Jam dense rarecunt mœnia Romæ. *Sil. It.* 17. 423. Rarescit multo laxatus vulnere miles Atque aperit palulas prostrato corpore late Inter tela vias. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 330. Erebi es sponte relaxat squalor et æternam patitur rarescere noctem. *Stat.* 11. *Theb.* 73. profundæ Rarescunt tenebræ. *Paulin.* *Nolan.* *carm.* 18. 407. Noctis et extremæ fuga rarecentibus astris. — b) Speciatim est ditatari, operiri. *Virg.* 3. *En.* 410. ubi digressum Siculæ te admovavit oræ Ventus, et angosil rarecant claustra Pelori. Ubi Servius: Quia vententibus de Ionio ad Calabriam, propter curvaturam illarum clausæ videntur angustia, quæ paulatim propinquantibus aperiri videntur. *Tac. Germ.* 30. Durant siquidem collas

paullatimque rarescunt. — c) Item rarius dicitur, minus. *Propert.* 3, 13, 33. Litore sic tacito sonitus rarescit areoæ. ¶ 2. Rarecere est etiam idem ac minus sæpe fieri. *Ammian.* 22, 15, 25. Ibi efficit, ut rarecant mortifera pestes absumptæ. Cf. *eund.* 26, 3, 1. Id primum opera cubabat ecia, ut veneficos, qui tum rarecebant, captos morte mulceret.

RARIIFICUS, a, um, adject. qui rariū facit. *V. ARTIFICUS.*

RARIPILOUS, a, um, adject. di raro pelo, φειδός, ἀραιότριξ, rarus pilos habens. *Colum.* 1, 1, 1. *R. præf.* 26. Caprinum pecus aliter curesur multum et raripilum, aliter cornutum et setosum.

RARITAS, aris, f. 3. rarezza, rarità, ἀραιότης, φαιδότης, qualitas densitati contraria, laxitas.

1.) Proprie. *Cic.* 2, *Nat. D.* 55, 136. In pulmonibus inest raritas quædam et assimilis spongitate mollior, ad hauriendum spiritum aptissima. *Vitruv.* 2, 5, a med. de calce. Liquor, qui est in ejus lapide corpore, humore penetrante in foraminum raritatem, confervescit. *Plin.* 8, *Hist. nat.* 43, 68. (169). de asinis. Nec pontes transierunt, per raritatem eorum translocotibus ovibus. *Id.* 28, *ibid.* 11, 46. (163). Raritate superciliorum emendate. *Quintil.* 11, 3, 55. Sicut qui spiritum cum stridore per raritatem dentium non recipiunt, sed resorbent.

II.) Figurale est paucitas, infrequentia, pochezza, rarità, scarsazza, σπανιότης. *Plin.* 2, *Hist. nat.* 18, 15, (80). Modo multitudo (stellarum) conferta inest, modo raritas, ut fugisse miremur. *Sueton.* Aug. 82. Tantam infirmitatem magna cura tuebatur: in primis levandi raritatem. *Id.* *ibid.* 43. Custodes in Urbe dispositi, ne raritate remanentem glaciatoribus obnoxia esset. *Cæsar.* 1, *Acut.* 9. Quam pulvis densitas et humilitas in amplitudinem atque raritatem venerit. *Plin.* 7, *Hist. nat.* 13, 11, (58). Raritas exemplorum. *Id.* 13, *ibid.* 4, 9, (43). Quinque, nec plures arbores, non raritate magis, quam suavitatis mirabilis. *Cic.* 2, *Orat.* 60, 247. Temporis ratio et ipsius discretiæ modalis et temperantia et raritas dictorum distinguit oratorem a scurra. *Quintil.* 9, 3, 27. Raritas figurarum. *Lamprid.* *Elagab.* 29. Ita et sericam vestem duntaxat, quæ tunc et in raritate videbatur et in honore. *Plin.* 8, *Hist. nat.* 42, 64. (154). Alexandrio equi magna raritas colligit: Ducebalonem vocant. *Gell.* 3, 16. Antiquos Romanos Varro dicit non recepisse hujusmodi quasi monstruosas raritatis, casi rari e strani. *Adda Cels.* 7, 14.

RARIER, adverb. idem ac rara. *Vet. Siliast.* ad *Juvenal.* 11, 206. Quidquid sit rariter, magis delectat.

RARITUDO, itis, f. 3. raritas. *Varro* 5, *L. L.* 130. *Müll.* Reta dictum a raritudine. *Colum.* *Arbor.* 8, ad fin. Mediocri raritudine optima est vitibus terra.

RARŌ, adverb. (rarus). Comp. *Rarius* 1. et 2.; Sup. *Rarissime* 2. — **Raro** ¶ 1. Rellone habita densitate, est non dense, non spissus. *Colum.* 9, *R. R.* 15, 12. Tenul vimine rarius contestus saccus. *Id.* 2, *ibid.* 9, 2. Prima sementia rarius seveie permixta, novissima spissius postulat. ¶ 2. Itatione habita temporis, est minus sæpe, iusolenter, non frequenter, rara, rarenter, rare volte, di rado, σπανίως. *Plaut.* *Batth.* 4, 10, 6. Potavi, edi, donavi, et id raro. *Cic.* 3, *Nat. D.* 27, 69. Vinum ægrotis, quia prodest raro, nocet æpissimum, ineluis est non adhibere omnino. *Id.* 1, *Invent.* 28, 43. Eventre vulgo sciet, an iusolenter ac raro. *Id.* 1, *Fam.* 7, 7. Quid si rarius fiet, quam tu exspectabile etc. *Id.* 1, *Off.* 38, 136. Ad hoc genus castigandi raro iniquia veniunt, nec unquam nisi necessario, si nulla reperietur alia medicina. *Horat.* 1, *Sat.* 4, 17. Di bene fecerunt, inopie me quodque pusillit finierunt animi, raro et perpaucis loquentis. *Id.* 3, *Od.* 2, 31. Raro antecedentem scelerum Deseruit pede Penna clauda. *Colum.* 5, *R. R.* 5, 7. Sed istud rarissime accidit. *Sueton.* *Claud.* 3. Non affari aviam nisi rarissime. *Id.* *Tib.* 47. Speculiculis rarissime interfuit. *Plin.* 11, *Hist. nat.* 47,

107, (257). Ares, quæ rarissime apparent. *Id.* 2, *ibid.* 50, 51. (135). Raro admodum. *Id.* 37, *ibid.* 4, 15, (55). Perquam raro. *Id.* 22, *ibid.* 22, 46, (93). Raro ubique. — Sic est aliquando, interdum, qualche volta. *Cic.* 3, *Orat.* 38, 153. Inusitata sunt prisca fere ac velusta et ab usu quotidiani sermonis jamdudum intermissa; quæ sunt poetarum licentia illiorum, quam nostis: sed tamen raro habet etiam in oratione poetarum aliquod verbum dignitatem. *V. RARUS* II. 1. a. in fin.

RARŌ, ar, ate, n. 1. rarefactio. *Gloss. Lat. Gr.* Raro, ar, rareo.

RARUS, a, um, adject. Comp. *Rarior* I. et II. 1. b. et 3.; Sup. *Rarissimus* I. et II. 2. a. et 3. — **Rarus** (quod voluit esse ab ἀραιός per aphæresin) est qui non est densus aut spissus, ἀραιός, φαιδός (1. raro, non denso o spesso; F. qui n'est pas dru, peu serré, peu épais, peu dense; Illeg. no espeso, poco juncto, poco cerrado, poco denso; Germ. dünn, locker, nicht dicht, weit, leicht; Angl. rare, thin, not close or thick, not dense, light, subtile, scanty).

1.) Proprie. *Lucr.* 1, 654. ne dum variantia rerum tanta quædam densitate rarique ex ignibus esse, et *ibid.* 656. Denserit poterunt ignes rarique relinquere. *Virg.* 2, *G.* 227. Rara (terra) aut, ad supra morem sit densa, requies. — Densa, magis Cælesti (fævet), rarissima quæque Lyæ. *Plin.* 17, *Hist. nat.* 10, 11, (60). Bacce expanduntur raræ, ne caleant aceris. *Horat.* *Epod.* 2, 33; et *Virg.* 4, *Æn.* 131. Retia rara. *Lucr.* 4, 622. raræ plexa furamina tingunt. *Id.* 1, 743. Res molles et raræ. *Id.* 6, 1022. Rarior aer. *Ovid.* 12, *Met.* 437. liquor rari sub pondere culbri Manat. *Id.* 1, *Amor.* 5, 13. Rara lunice. transparente. *Quintil.* 9, 4, 17. Textum tenue atque rarum. *Id.* 11, 3, 103. Cava et rara manus. h. e. digitis di-ductis.

II.) Translate. ¶ 1. Rarus præcipue usurpatur de rebus et hominibus, qui dispersi sunt et dispersati. — a) Generalit. *Cic.* 6, da republ. 19. Vides habitari in terra raris et angustis locis, et in ipsis quasi maculis, ubi habitatur, vastas solitudines interfectas. *Auct. B. G.* 1, 8, 10. Quam raris disjunctisque ex ædificis pabulum conquaritur. *Virg.* 1, *Æn.* 122. Apparent rari nantes in gurgite vasto. *Id.* 5, *Ecl.* v. aspice ut antrum Silvestris raria sparsit labrusca racemis. *Ovid.* 1, *Amor.* 8, 111. Alba et rara coma. *Sueton.* *Cal.* 50. Fuit capillo raro ac circa verticem nullo. *Nepos* *Miltiad.* 5. Raræ arbores. — Hinc *rarus* pro aliquis, ut raro pro aliquando, qualche. *Horat.* 4, *Od.* 1, 33. Sed cur, beu! Ligurino, cur Manat rara mœas lætissima par gens? — b) Speciatim in re militari. *Cæs.* 5, *B. G.* 16. Ut nunquam conferti, sed rari magnæque intervallis præstantur. *Sic Liv.* 23, 27. Itari in confertos illati. *Rursus Cæs.* 1, *B. C.* 44. Rari dispersique pugebant. *Id.* 7, *B. G.* 45, a med. Raros milites ex majoribus castris, ne ex oppido animadvertentur, in minora transducit. *Tac.* 3, *Hist.* 25. Rariora jam Vilellianorum ecia, ut quos, nullo rectoris, suus quemque impetus vel pavor contraheret, diducerunt. *Virg.* 9, *Æn.* 508. Qua rara est acies interlucetque corona Non tam spissa viris. ¶ 2. Sæpe est paucus, infrequent, σπανίως. — a) Generalit. *Cæs.* 3, *B. G.* 12, extr. Summaque erat vasto atque aperto mari, magnis æstibus, raris ac prope nullis portibus difficultas navigandi. *Cic.* *Amic.* 18, 64. Qui utique in re stabilem se in amicitia præstiterit, hunc ex maxime raro hominum genere judicare debemus. et *ibid.* 21, 79. Omnia præclara rara. *Id.* 2, *Fin.* 25, 81. Vel in ipsa virtute optimum quidque rarissimum est. *Horat.* 1, *Od.* 2, 24. Rara juvenus. *Tac.* *Agric.* 1, extr. Ita successor simul et ultor electus, rarissima moderatione maluit videri invenisse bonos, quam fecisse. *Sall.* in orat. *Macri Licin.* ad pleb. ante med. Raris animus est ad ea, quæ placent, defendenda, pochi sono che abbiano voglia di difendere etc. *Tac.* 1, *Hist.* 81. Rari domos, plurimi amicorum tecta pelivere. *Id.* *Germ.* 2. Oceanus raris ab orbe nostro navibus aditur. *Quintil.* 8, 6, 30. Etiam rarus

ejus rei, nonnullus tamen usus. *Plin.* 2, 100. Sed in principio rarum ac prope insolitum. *Ovid.* 4, *Trist.* 10, 121, ad *Musam.* To mihi (quod rarum) vivo sublimis dedit Nomen. *Petron.* *Satyr.* 3. Quoniam sermonem habes non publici saporis, et, quod rarissimum est, mas bonam mentem. *Grat.* *Cyng.* 88. Rarum, si qua melius eludat bellua falsos. *Quintil.* 10, 7, 24. Rarum est eorum, ut satis se quisquam veretur. *Id.* *adv.* *avviens, che etc.* *Plin.* 18, *Hist. nat.* 16, 34, (104). Rarum dictu, esse aliquid, cui proit negligentia. — b) Speciatim *rarus* pro raro, apud *Poetas.* *Ovid.* 11, *Met.* 766. Ilacos cœli nisi rarus adibat. *Quintil.* 6, 2, 3. Rarus fuit, qui etc. *Id.* 12, *proem.* 3. Rarus reperlebat, qui etc. *Plin.* 28, *Hist. nat.* 15, 61, (217). Catulus isrus inventu. *Id.* 21, *ibid.* 16, 56, (96). Meline rara visu est, nec in omnibus lentis. *Id.* 6, *ibid.* 16, 18, (16). Leones rari in potu. h. e. qui raro bibunt. et 33, *ibid.* 7, 38, (115). Homerus circa picturas et pigmenta rarus. h. e. qui picturæ et colorum raro meminit. *Tac.* 15, *Ann.* 53. Cæsar raris cgressu, domoque aut bottis clausus. — Cum *Accus.* et præpos. ad *Capitolin.* *Marin.* et *Bald.* 6. Fuit cibi avlous, rini parcissimus, ad rem venieam nimis rarus. ¶ 3. Metaleptice est præstans, cœmuis, præclarus. *Ovid.* 2, *Pont.* 3, 55. Indignum, juvenis rarissime, ducis, To fieri comitem stantis in orbe Deæ. *Stat.* 5, *Silv.* 1, 11. laudat juvenis rarissima conjux. *Propert.* 1, 17, 16. Quamvis dura, tamen rara puella fuit. *Ovid.* 14, *Met.* 337, de Canente nympha. Rara quidem facie, sed rarior arte canendi. *Seneca* 4, *Controv.* 28, ad fin. Homo rarissimi, ellamsi non emendat, ingent. *Non.* 4, 388. huc Iradit illud *Virg.* 4, *G.* 130. Hic rarum tamen la dumis oles, etc.

RASAMEN, itis, n. 3. (rado) rasura. *Marcell.* *Empir.* 1, a med. *V. MAGIS*, idis.

RASAMENTUM, i, n. 2. idem ac rasamen, rasura. *Gloss. Lat. Gr.* Rasamentum, δίψυμα.

RASILIS, a, adject. — a) Est it, che si può radere e pultire, qui radi, levigari et poli potest. *Virg.* 2, *G.* 449. Nec illam texea, nec toino casile buzum Non furmam accipiunt ferroque cavantur aculo. — b) Item rarus, politus, levigatus, dolatus, spianatus, pulit, liscio, ῥαστός. *Catull.* 61, 168. Rasitæque sub forem. *Sil.* 11, 4, 176. rasilis basta. — c) Rasilis palmes qui dicitur a rusticis, *V.* in *DRACO.* Hunc nostrales vulgo rásolo vocant. — d) Rasiles scopuli apud *Prudent.* 3, *nept. orep.* 69. sunt nulli arboribus consil aut herbis vestiti, quia adeo horridi, rupt spelate. — e) Rasilis est etiam idem ac intrasilis, laborato a straforo. *Ovid.* 8, *Met.* 218; et *Stat.* 7, *Theb.* 658. Rasilis fibula. *Ovid.* *Heroid.* 9, 76. Rasiles celatibi, *Fellej.* 2, 56, 2. Triumphus Hispaniensis argento rasili consiliit.

RASIO, itis, f. 3. (rado) rasura, raschiatura. *Cæsar.* 1, *Tac.* 4, a med. Non enim initio rasio capitis est adhibenda. *Id.* 4, *ibid.* 7, a med. Item rubor faciendus ventris in partibus, atque inter acupulas et clunes ex dropaca vel archa Morla sola ignita; item strigilis rasio adhibenda corporibus et sicca defricatio ex asparis pennæ.

RASIS, is, f. 3. rapia, nunc vulgo apud nostrates rása, geous ciudæ picla, quæ ex velustate dura effecta contunditur, et in pulverem redacta vino admiscetur. Ita fere *Colum.* 12, *R. R.* 20, 6. Eadem videtur esse, quæ ab eod. *ibid.* 23, 1. dicitur piz corificata; et a *Plin.* 16, *Hist. nat.* 1, 22, (53). resina.

RASITO, as, avi, are, a. 1. frequentat. a rado: radere spesso, ῥάσσω, sæpe rado. *Sueton.* *Olh.* 12. Faciem quotidie rasitare consuevit. *Gell.* 3, 4. Competimus, nobiles viros barbar in ejusmodi ætate rasitasse.

RASOR, oris, m. 3. ῥαστορ. Rasorca, inquit *Paul.* *Diac.* p. 275, 2. *Müll.*, dicti sunt didicines, quia videntur chordas lectu radere. Cf. *Festus* p. 274, 13. *Müll.* — Ceterum proprie pro consuro *Gloss. Lat. Gr.* Rasores, rasoirs.

RASORIUM, i, n. 2. *V.* voc. seq.

RASORIUS, a, um, adject. ad radendum vel

tondendum aliquid pertinens. *Gloss. Lat. Gr.* Rasorium, *κασκίς*. — Hinc

Rasorium, *ii*, n. 2. absolute, sublativorum more, est fermentum rasilium. *Gloss. Cyrill.* *Ευαγγ.* ralla, rallum, rallus, rasilium. *Gloss. Isid.* Rallum, rasilium.

RASTA, *ae*, f. 1. mensura veterum Germanorum itineraria, quæ, ut probat *Cellar.* in *Geogr. ant.* 1. 1. c. 12. § 17, tribus miliaribus constabat. Hieronym. in *Joel* 3. 18. Nec mirum, si unaquaque gens certa viarum spatia sua appelleret nominibus; quum et Latini mille passus vocent, et Galli leucas, et Persæ parasangas, et rasta universa Germania, atque in singulis nominibus diversa mensura sit. *Auct. rei agrar.* p. 322. Coes. Duæ leucæ sive miliaria tres apud Germanos unam rastam efficiunt.

RASTELLUS, *i*, m. 2. *Ευστρον*, deminut. a raster, parvum rastum, b. a. instrumentum rusticorum dentatum, e ferro aut ligno ad terram leviter effodiendam, glebas confringendas et complanandas, festucas post fœnisciam colligendas. *Sueton. Ner.* 19. Istimum perfodere aggressus, primus rastello humum effodit, et corbæ congestam humeris extulit. *sarchiello, zappella, marra, Cuman.* 2. *R. R.* 13. 6. Medica obruitur non aratro, sed, ut dixi, ligneis rastellis. (dixerat *ibid.* 11. 27. Ligneis rastis statim lacte semina obruantur.) *Farro* 1. *R. R.* 49. 1. De pratis stipulam rastellis eredi atque addere fœniscie cumulum. *rastrelli, rastrellini.* et 5. *L. L.* 136. *Müll.* Rastelli, ut iplices, seræ leves; ilaque homo in pratis per fœniscia eo festucas corrigit; quo ab rasa rastelli dicti.

RASTER, *stri*, m. 2. *V. RASTRUM.*

RASTRARIUS, *a*, um, adiect. qui ruri degit et agrum rastro colit. *Hypobolimeæ* rastriaria est titulus comœdiæ *Cœciliæ*, cuius meminit *Non.* p. 16. 19. p. 40. 4. p. 147. 7. *Merc.* et *stibi.*

RASTRIX, *icis*, f. 3. quæ radit. *Non.* p. 150. 27. *Merc.* Possessrix a possidendo. *Afranius* Libella: Tui monile possessricem. Ita tonstrix, Ita impultrix, Ita curatrrix (*Leidenmann.* legendum pulat rastrix), Ita plastrix, Ita essetrrix.

RASTRUM, *i*, n. et in plur. num. scœpius Rastri, *trum*, in plur. 2. (quod a recto sing. raster) est instrumentum rusticum dentatum, ferreum plerumque, interdum ligneum: cuius usus ex subjectis apparet exemplis: a rado, *is, δικάδα, Ευστρον* (It. rastro, *sarchiello, sarchio*; Fr. *bêche, hoyau, râtelier*; *Hisp.* pala de hierro, *azada*, rastro, *rastrillo*; Germ. *a Hacke mit mehreren Zacken, d. Karst, Ackergeräth*; Angl. a rake, harrow, drag to break clods with; a weedhook, mattock. — a) Generatim. *Farro* 5. *L. L.* 136. *Müll.* Rastri; quibus dentatis pœnila eradunt terram, atque eruunt. *Virg.* t. G. 94. Multum adeo, rastri glebas qui frangit inertes, Viminesque trahit crates, juvat arva. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 20. 49. (180). Aratione per transversum itarata, occasio sequitur, ubi res poscit, crate vel rastro. *Colum.* 2. *R. R.* 14. 4. Locus (in quo medica sata est) ligneis rastri sarriendus et identidem runcendus est. *Seneca* 2. *Tra* 25. Quum vidisset Indianam et altius rastrum allevantem. *Cels.* apud *Non.* p. 222. 8. *Merc.* Omnes rastra stollunt et adigunt. (rastra habet etiam *Stat.* 3. *Theb.* 589.) *Virg.* 1. G. 163. Tribulaque trabæque et inloquo pondere rastri. (*V. Ter.* *Heaut.* t. 1. 40.; et *Ovid.* 11. *Met.* 36.) et 7. *Æn.* 725. vertunt felicia Baccho Masica qui rastri. et 9. *ibid.* 608. Rastri terram domare. *Id.* 3. G. 534. rimari. *Marial.* 2. 75. renovare humum. h. e. arenam amphitheatral sanguine imbutam rastri vertere, ut pugnaluri laberentur. — Ex bis patet, rastrom usum eundem fore esse, qui bidentis, sarculli, lignis: nil quod rastro plures dentes esse videntur: unde quadridentes rastros *Cato* memorat *R. R.* 10. et 11. Aliud quoque discerni esse potest, quod in rastro ferrum in superiore parte nullum fortasse fuit, sed solum in inferiore idque divitum in dentes: si vera est figura, quam ex MS. libro Bliblit. Vat. exhibet *Nicolaus Fortiguerra* initio *Heautontim. Terent.* — b) Specialim, quod Polyphemus dicitur apud *Ovid.*

13. *Met.* 765. rastri rigidis pectere capillos, non pectina: et hirsutam falce, non novacula, recidere barbam; pertinet ad sigillandam et feritalem hominis, et capillorum barbæque ejus hirsutiam. — c) Item specialim, Ad rastros res redit, proverbialis locutio. *Ter.* *Heaut.* 5. 1. 57. Nam si illis pergo suppeditare sumptibus, mihi illæ vere ad rastros res redit, h. e. en redigar, ut ad vitam tolerandam necesse mihi sit agrum meis manibus fodere.

RASURA, *ae*, f. 1. radendi actio, raschiatura, raditura, *ξέσις*.

1.) Proprie. ¶ 1. Abstracte est, ut diximos, radendi actio. *Colum.* 4. *R. R.* 29. 9. Calsmus non amplius tribus digitis debet allevari, equaliter ex ea parte, qua raditur: eaque rasura ita deductur, ut medullam contingat. *Hieronym.* 5. in *Isaj.* 15. 2. Apud antiquos barbæ capitisque rasura luctus indicium fuit. *Cæsar. Aurel.* 3. *Tard.* 8. Tonsura vel rasura capitis, ut detractis capillis illinienda medicamina — aut cucurbitæ appositiones nullis obstantibus medeantur. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu, est ipsum quod abraditur, scobs, *Ξόψα. Veget.* 1. *Peterin.* 10. Rasuras ebore bene tritas et cribratas miscebis. Adde eund. 4. *ibid.* 8. ad fin.; *Theod. Priscian.* 1. 1. p. 291. ed. *Alf.* Sic *Marcell. Empir.* c. 8. Sect. 2. p. 93. retro ed. *Alf.* Postea radea concham ipsam, id est quod melle inlitum fuerit, et resuram tundes in mortario etc.

II.) Translate. ¶ 1. Rasura gulæ dicitur labor faucium, quum verba plurimis consonantibus ac præsertim aspirationibus horrida pronunciamus, quæ sunt genium septentrionalium et orientalium propriæ: Latina enim molliora habentur, quippe quæ nullis constant vocalibus, quod præcipue nunc locum habet in Italia nostrorum temporum sermone. *Hieronym.* in ep. *Pauli ad Tit.* 2. 9. Judei solent irridere nos imperitiæ, maxime in aspirationibus, et quibusdam, cum rasura gulæ, litteris proferendis. Hinc *Id. mox.* Ut non magnopere pertimescamus sapercillum Judæorum solutis labiis et obtorta lingua et stridentia saliva et rasa fauce gaudendum. ¶ 2. Item vellicatio, quum bruciore vel cocine Itali vocant. *Theod. Priscian.* 4. 1. ante med. Fluxus ventris ex sanguine adsellantibus seu rasuram cum pulredine fecientibus, ex vino austero cocto in myrto, per pessarium injicis, mirifica prodest.

RASUS, *a*, um. *V. RADO.*

RASUS, *us*, m. 4. radendi aclus. In sexto casu sing. *Farro* 5. *L. L.* 136. *Müll.* Ab rasa rastelli dicti.

RATARIÆ, *arum*, f. plur. 1. referuntur a *Gell.* 10. 25. Inter genera navium; et fortasse ita dicuntur, quod ratis formam habeant. — Apud *Serv.* ad *Virg.* 1. *Æn.* 47. dicitur ratariæ, et definitiorem naviculæ cum remis: fortasse quia rates etiam remos significant. *V. RATIS.*

RATĒ, adverb. idem ac rato. *Cassiod.* 5. *Hist. Eccl.* 34. ante med. Per quos rate se ferre banc definitiorem absentes profictebantur.

RATIARIÆ. *V. RATARIÆ.*

RATIARIUS, *ii*, m. 2. *οὐραγός*, qui rate negotiatur, ut navicularius, qui nave. *Paul.* *Dig.* 13. 7. 30. Qui ratiarum crediderat, quum ad diem pecunia non solvaretur, ratem in flumine sua auctoritate delinquit. *Inscript.* apud *Murat.* 67. 7. DEO SILVANO PRO SALVTE RATIARIOXYM SUPERIORVM etc.

RATIABITIO, *onis*, f. 3. ratificatione, approbatione, *κρίσις*, actus ratum habendi. *Ulp.* *Dig.* 3. 5. 5. a med. Ratibitio constituit negotium tuum, quod ab initio tuum non erat. *Id.* *ibid.* 46. 3. 12. extr. Rati enim bitio mandato comparatur, per *trimesim*.

RATIO, *onis*, f. 3. (reor, ratus sum) est supputatio, calculus (II. conto, conti; Fr. *supputation, compte, calcul*; *Hisp.* *suputación, computo, calculo, cuenta*; Germ. *das Berechnen, Abrechnen, die Rechnung*; Angl. *an account, reckoning, calculation*).

1.) Proprie. *Plaut.* *Men.* 1. 3. 23. Quoluer minz perire plane, ut ratio reddatur. *Id.* *Achil.*

3. 5. 53. Itur, pulatur ratio cum argentario. *Id.* *Trin.* 2. 4. 17. Ratio quidem berele apparei, argentum *οὐχεται*. *Cic.* 5. *Fam.* 20. Rationes confectæ et consolidatæ. *Id.* *Cæcin.* 32. 94. Venit in istum fundum: rationes a colono accepit. *Id.* *fragm.* apud *Non.* p. 399. 15. *Merc.* Inira at subducere rationes. *Horat. Art. P.* 325. longis rationibus assem In partes centum diducere, *con lungo conteggio.* et *Seneca Ep.* 87. Ponitis rationem singulorum, quibus pecuniam credituri esis. h. e. rationem iustis facultatum eorum, quibus etc. fate i conti addosso. *Ulp.* *Dig.* 47. 5. 1. Ponere rationem actus, quem servus administravit, fare o dare i conti. *Plant.* *Most.* 1. 3. 146. Bene ratio accepti atque expensi inter nos convenit. *Colum.* 12. *R. R.* præf. 8. In commune conspiciatur ab utroque (conjuges), ut cum forensibus negotiis matronalis sedulitas Industriæ rationem perem faceret, pareggiasse le partite, i conti. et *Cic.* 4. *Verr.* 11. (29). Non statuebas, tibi non solum de te, sed etiam de illorum fecis rationem esse reddendam? dover rendere conto. et *Id.* opt. gen. *Orat.* 7. (19). Rationes referre, presentare, esibire i conti. et eod. sensu 5. *Att.* 13. Edere rationem. et *ibid.* 21. a med. Rationes conferre. *Id.* *Cluent.* 37. 104. Rationem ab aliquo repelere, dimandar conto. et *Modestim.* *Dig.* 34. 3. 20. a med. potere alicujus rei. *Colum.* 1. *R. R.* 7. 6. Conditum frumentum cum fide rationibus inferre, dare in nota, deporre ne' conti. *Cæs.* 3. *B. C.* 53. Quum horum omnium ratio haberetur, ad duorum millium numero cecidisse reperiebamus, facendos il conto. et *Cic.* 7. *Verr.* 28. (71). Rationem numerumque habere piratarum, qui etc. *Sueton. Galb.* 12. Breviarium rationum. *Ulp.* *Dig.* 40. 12. 34. Nisi prius administrationum rationes reddiderit, quas, quum in servitute esset, egisset. *Scæv.* *Dig.* 40. 7. 4. § 3. Servus meus actor, si rationem omnem actus sui heredi meo reddiderit, liber esto etque, quum liber erit, dari volo viginti et peculium suum. — Servus a rationibus, qui domini rationes conficit, computista. Fuit inter officia domus Augustæ et privatarum. *Inscript.* apud *Gruter.* 415. 10., 513. 1. et 588. 2. 3. et 4. Sic alia apud *Murat.* 921. 10. JVLIVS CÆS. VERN A RATION. VOLVPTAT. Sic apud *Don.* cl. 7. n. 186. G. STERTINIO ABASCANTO G. LIB. A RATIONE.

II.) Translate ad tria præcipue refertur, a quibus deinde alia multa oria sunt atque usu venerunt, scilicet

A) Ratio ad ea omnia transfertur, quæ ad supputationem quomodocumque pertinent. ¶ 1. Ratio dicitur liber, in quo ratio vel quid similè putatur, et registro. *Cic.* 7. *Verr.* 57. 157. Cedo rationem carceris, quæ diligentissima conficitur, quo quisque die datus in custodiam, quo mortuus, quo necatus sit. ¶ 2. Item est magnitudo, qualitas, numerus. *Cic.* 6. *Att.* 3. circa med. Pro ratione pecuniæ liberalius est Brutus tractatus, quam Pompejus. *Plaut.* *Trin.* 2. 4. 11. st. Quid, quod ego fraudavi? *Æn.* Hem istæ ratio maxuma 'st. questo è il conto più grosso. *Id.* *Truc.* 1. 1. 49. Ea nimia est ratio. h. e. via, numerus. Similiter *Ammian.* 26. 1. med. Ean sub magistro equitum numerorum militarium rationes tractans. ¶ 3. Item res, negotium, factum, commercium, societas. — a) Generatim. *Cic.* 4. *Verr.* 70. (172). Carpiuati, qui jam cum isio summa consuetudine, præterea re ac rationes conjunctus esset. *Plaut.* *Amph.* prol. 4. Ut res rationesque vectorum omnium bene expedire vullis. *Cic.* 4. *Verr.* 77. (188). Hunc Verrutium neque ante adventum C. Verris, neque post decessionem quidquam cum Carpiatiati rationis habuisse. *Id.* *Quint.* 4. 15. Annus fere una sunt, quum et de societate inter se multa communicarent, et de tota illa ratione atque re Gallicana. *Id.* *Prov.* cons. 4. 19. At hi non modo illum inimicum 26. a Gallia sententia sua non detrahebant, sed et propter rationem Gallici belli provinciæ extra ordinem decernebant. et *ibid.* 14. 35. Nec totam Gallici belli rationem, prope jam explicatam, perturbare, atque impedire debemus. *Id.* 1. *Off.* 22. 76. Quamquam hæc

quidem res non eorum es domesticis est ratione; attingit etiam bellicum etc. *Id. 17. Fam. 6.* In hac ratione quid res, quid causa, quid tempus ferat, tu facillime perspicies. *Id. Mur. 17. 35.* Quod enim fretum - tantis, iam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes et quantos aestus habet ratio comitiorum? *Id. ad Cæs. post ep. 11. l. 9. ad Att. De concordia civium agi velle arbitrabar, et ad eam rationem existimabam aptam esse at natorem et personam meam. per quæstia facienda. Id. Rosc. Com. 14. (41).* Quæ ratio tibi cum en intercesserat? — b) Speculatio mea, tuæ rationes etc. mea, tus utilitas, il mio, il tuo interesse. *Cic. 1. Fam. 8.* Ego quidem, ut debeo et ut tute nihil præcepisti, et ut me pietas utilitasque cogit, me ad ejus rationes adjungo, quem tu in meis rationibus tibi esse adjungendum putasti. *Id. post red. ad Quir. 1. 1.* Ut, et meae rationes unquam vestræ salutis anteposuissem, sempiternam penam sustinerem. ¶ 4. Item supputatio in re morali aut intellectuali, conto. — a) Generatim. *Plaut. Trin. 4. 2. 30.* Censeo sum: juratori recte rationem dadi. *ho reso conto di me. Cæs. 5. B. G. 30.* Si gravos quid acciderit, abs te rationem repositum, ne domanderanno conto a te. *Sic Cic. Divin. in Q. Cæcil. 9. 27.* In eo, qui alterum accuset, oportet esse primum integritatem atque bonitatem singularem. Nihil est enim, quod minus ferendum sit, quam rationem ab altero vitæ reposcere eum, qui non possit suæ reddere. *Id. 3. Nat. D. 29. 71.* Medea modo et Atreus commemorabantur a nobis, herodes personæ, tanta subductaque ratione nefaria scelera meditent. *Curt. 5. 9. 5.* Auspiciis et imperium interim alii trade, qui tandem rex appelletur, donec Asia decedet hastis, victor deinde regnum tibi reddat. Hinc autem brevi futurum ratio promittit. *Cic. 3. Fam. 6. ad fin.* Et, ut habera rationem possis, quo loco me, salva lege Cornelia, convenies, ego in provinciam veni pridie Kalendarum Sextiles; iter in Ciliciam facio per Cappadociam; castra movi ab Iconio pridie Kalendas Septembres. Nunc tu ad diebus et ex ratione itineris, si putabis me esse conveniendum, constitues, quo loco id commodissime fieri possit at quo die. — b) Speciatim. *Ratio constat,* apparet, quid et quæ in re expensum sit et quid acceptum. Translate, apparet ratio, in promptu est causa, cur quippiam factum sit. *Plin. Paneg. 38.* Auger principis munus, quam ostendo, liberalitati ejus inesse rationem. Ambitio enim ad jactantia et effusio et quidvis potius, quam liberalitas existimanda est, cui ratio non constat. *Id. 2. Ep. 4. extr.* Liberalitas ita temperanda est, ne nimia profusione laesceat; sed temperanda in aliis: in te vero facile ratio coadjuvat, utiamsi modum excesseris. *Justin. præf. § 5.* Quod (opusculum) ad te transmissi, ut otii mei apud te ratio constaret. ¶ 5. *Cum Orco rationem habere apud Varron. 1. R. R. 4. 3.* est periculo mortis sese exponere, quod faciunt agricolæ, qui pestilentem egrum colunt. Verba Varronis sunt: Etiam ubi ratio cum Orco habetur, ibi non modo fructus est incertus, sed etiam colentium vita. *Colum. in eandem sententiam ita loquitur 1. R. R. 3. 2.* Nam ubi sit cum Orco ratio poenda, ibi non modo perceptionem fructuum, sed et vitam colonorum esse dubiam, vel potius mortem quæstus certinrem. Itaque rationem cum Orco ponere aut habere est subijci Orco dominio, et quasi debitorem se ei facere: qui scilicet crebris moribus incoles ad calculos quodammodo vocat. ¶ 6. Cum verbis habeo et duco varios habet usus: ducta plerumque metaphorâ a calculorum rationibus. *Cic. 7. Ferr. 39. (101).* Quod posteaquam iste cognovit, hanc rationem habera cepit. Causam sibi dicendam esse etc. *Id. 1. ad Brut. 5. a med.* Existimo, omnino absentium rationem sacerdotum comitiis posse haberi. *potersi ammettere è computare tra i concorrenti. et 2. Legg. 7. 15.* Sit hoc persuasum civibus, Deos piorum et impiorum habere rationem. *Id. ad Pompej. 2. post ep. 11. l. 8. ad Att. a med.* Dui meam me-

cum rationem, quam tibi facile me probaturum arbitrabar. *Id. Rosc. Am. 44. 128.* Non enim laboret de pecunia: non ullius rationem sui commodi ducit. *Id. 4. Ferr. 52. 129.* Novus astrologus, qui non tam calli rationem, quam calculi argenti duceret. *Id. 2. Orat. 4. 17.* Qui aorum, quibuscum est, vel dignitatis vel commodi rationem non habet. *non ha riguardo, non fa conto. Sic 10. Fam. 2. extr.* Peto a te, ut me rationem habera veis et salutis et dignitatis meæ. *Id. Cæl. 20. 50.* Cum hac aliquid adolescentem hominem habuisse rationis, num tibi perturpe esset videatur? *abbia avuto qualche commercio. et 4. Phil. 8. 14.* Majoribus vestris cum eo hostis res erat, qui haberet rem publicam, erarium, rationem aliquam, si res ita tulisset, pacis et fœderis. *faccia caso o stima. et 2. Att. 5. ad fin.* Cum omnibus Musis rationem habera cogito. *trattare, conversare. et 3. Fam. 5.* Animadverti, te omnibus in rebus habuisse rationem, ut mihi consuleres. *mira, premura, riguardo di etc. Sic sequente part. ut, Id. Amic. 24. 89. Et Id. 7. Ferr. 14. 36.* Nunc sum designatus ædilis, habeo rationem, quid a populo R. exceperim. *vado pensando, ho in considerazione.*

B) Ratio, si de rebus agitur, est genus, natura, conditio, qualitas etc.; si de hominibus, est via, modus, quem quis solet in agendo sequi. ¶ 1. Est genus, natura, conditio, qualitas. *Cic. Brut. 75. 261.* Spleodida et micine veteratoria dicendi ratio. *Id. 2. Cat. 5. (9).* Ut ejus diversa studia in dissimili ratione perspicere possitis. *Id. 10. Fam. -3.* Sed quum intelligerem, quid sentire, te arbitrabar videre, quid posses. Nunc alia ratio est. *Varro 8. L. L. 57. Müll.* Multa sunt, in quibus potius consuetudinem sequimur, quam rationem verborum. ¶ 2. Item sensus, contentia. *Cic. 1. Att. 11.* Duabus epistolis tuis par diligenter in eandem rationem scriptis. *su questo medesimo proposito. et 3. Ferr. 27. (69).* Hæc quum omnes sentirent et quum in eam rationem pro suo quisque sensu loqueretur. ¶ 3. Item ordo, dispositio. *Cic. 2. Cat. 6. (13).* Quemadmodum esset et ratio totius belli descripta, edocuit. ¶ 4. Item habitudo, comparatio. *Cic. Brut. 13. (49).* Et Græciæ quidem oratorum pariter etque fontes vides, ad nostrorum annalium rationem veteres, ad ipsorum sane recentes. ¶ 5. Item via, modus, quem quis solet in agendo sequi. *Cic. 6. Att. 1.* Dissimilitudo meæ rationis offendit hominam. *della mia condotta, del mio modo di governare. et 3. Fam. 8. a med.* Mea ratio in tota amicitia nostra constans et gravis reperietur. *Id. 1. ad Q. Fr. 1. 9.* Incumba toto animo in eam rationem, qua adhuc usus es, ut eos, quos tua fidei populus R. commisit, diligas et omni ratione tueas. *Id. 12. Att. 19.* Ineunda nobis ratio est, quemadmodum etc. *Nepos Hann. 10.* Ad hunc interficiendum talem inlit rationem. *Lucret. 6. 903.* pari ratione. *Horat. 2. Sat. 6. 6.* Mala ratione rem facere. *acquistare con male arti. ad Cic. Quint. 17. (54).* Dici vix potest, quam multa sint, quæ respondeant afferri oportere, quam ad hanc rationem extremam necessariam devenire. *partita, risoluzione. Id. 4. Ferr. 52. (129).* Solis et lunæ ratio, si corso ordinario.

C) Ratio est mens, animus, consilium, intelligentia, iudicium. ¶ 1. Ratio, Gr. *νοῦς, λόγος, it. ragione, lume o uso di ragione,* est mens, animus, consilium, intelligentia, iudicium: princeps ac nobilissima animæ facultas, quæ disserit seu unum ab alio deducit: a sup. *ratum* verbi reor, ut censet *Festus p. 286. 30. Müll.* videtur esse ejusdem cum *ratio* significationis, quatenus naxum significat. Una ratione homo a ceteris animalibus secernitur: quum sensiles facultates cum brutis communes habeat, naturales cum plantis. — a) Generatim. *Cic. 1. Off. 4. 11. at 12.* Homo autem (quod rationis est participes, per quam consequentia cernit, causas rerum videt, earumque progressus et quasi antecessiones non ignorat, similitudines comparat rebusque presentibus adjungit atque enocit futuras) facile to-

tius vitæ cursum videt; ad esumque degendam præparat res necessarias. Eademque natura vi rationis hominem conciliat homini et ad orationis et ad vitæ societatem. *Id. ibid. 23. 101.* Duplex est vis enim morum etque natura: una pars in appetitu posita est, quæ est *ὀρεξις* Græce, quæ hominem huc et illuc rapit: altera in ratione, quæ docet et explanat, quid sciendum fugiendumque sit. Ita fit, ut ratio præsit, appetitus obtemperet. *Id. 3. Nat. D. 27. 69.* laud scio, en melius fuerit, humani generi motum illum celerem cogitationis, acumen, scientiam, quam rationem vocamus, non dari. *Id. Senect. 19. 67.* Mens et ratio et consilium in sanibus est. *Id. 1. Off. 23. 79.* Corpus ita afficiendum, ut obedire consilio rationique possit. *Id. 1. Legg. 6. 18.* Lax est ratio summa, insula in natura, quæ jubet ea, quæ facienda sunt, prohibetque contraria. *Id. 2. Divinat. 41. 85.* Quibus in rebus (ut in sortibus) temeritas et casus, non ratio nec consilium valet. *Seneca Ep. 66. a med.* Bonum sine ratione nullum est: sequitur autem ratio naturam. Quid est ergo ratio? natura imitatio. *Liv. 28. 28.* Atque ego (quamquam nullum scelus rationem habet) tamen ut in re nefaria, quæ mens, quod consilium vestrum fuerit, scire velim. *Fronto 1. ad M. Cæs. 2.* Quis ignorat, rationem humani consilii vocabulum esse; fortunem deam deorumque præcipuum? templa, fana, delubra: passim fortunæ dicata; rationi nec simulacrum, nec aram usquam consecratam? — b) Speciatim. *Ratio non est,* non est rationi consentaneum, imprudentis est; stulti est. *Cic. 2. Ferr. 9. (24).* Minus denique divisoribus, recto non erat. *Id. Cæcin. 5. 15.* Nullam esse rationem, amittere ejusmodi occasionem. *Colum. 3. R. R. 5. 3.* Tenuissimo solo vitularium facere, minime rationis est. — c) *Ratione facere,* prudenter, recte, jure, bene facere. *Cic. 12. Att. 44.* Quod domi te inclusisti, ratione fecisti. *Id. Quint. 7. (27).* Est ista, modo et ratione omnia felix Nævium. ¶ 2. Ratio est etiam causa, *ragione, ragione, motivo.* *Cic. 2. Herenn. 18. 28.* Ratio est causa, quæ demonstrat verum esse id, quod interdicimus, brevi subiectione. *Id. 2. Divinat. 50. 104.* Et quidem cur sic opinetur, rationem subjicit. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 1. (1).* Si mei consilii causam rationemque cognoverit. *Id. 2. Divinat. 20. (46).* Te, quum res videres, rationem causamque non querere. *Gell. 15. 9.* Missas auctoritates facias etc., sed rationem dic. *Cic. Cæcin. 33. 96.* Deinde nihil rationis afferre, quamobrem, si libertas adimi nullo modo possit, civitas possit. *Id. 1. Nat. D. 27. 76.* Non deest hoc loco copia rationum, quibus docera velitis, humanas esse formas Deorum. Primum quod etc. Tertiam rationem afferis, quod nulla in eis figura domicilium mentis esse possit. *Id. 1. de republ. 3.* His rationibus tam certis tamque illustribus apponuntur ab his, qui contra disputant, primum labores etc. ¶ 3. Apud Ratores ratio est, quæ causam fecit, at continet defensionem, hoc modo: *Orestes* quum conficetur se accidisse matrem nisi attulerit facti rationem, perverterit defensionem; ergo offert eam: illa enim, inquit, patrem meum occidit. *Cic. 1. Herenn. 16. 26.* Similiter *Id. 1. Invent. 13. 18.* hisdem fere verbis. ¶ 4. Item est ordo, modus, modo, metodo. *Cic. Orat. 33. (116).* In omnibus, quæ ratione docentur at via, primum constituendum est, quid quidque sit. *Sic Id. 1. Fin. 9. 29.* Constitutum, quid et quæ sit id, de quo querimus; ut rationa et via precedat oratio. *Horat. 2. Sat. 3. 266.* quæ res Nec modum habet, neque consilium, ratione modumque tractari non vult. ¶ 5. Item consilium, propositum, disegno, intenzione, consiglio. *Cic. 2. Ferr. 11. (34).* Tue ratio est, at secundum binos lodos mihi respondere incipias: mea, ut ante primos ludos comperendinem. Ita fiet, ut tua ista ratio existimetur estoia, meum hoc consilium necessarium. *Cæs. 1. B. C. 30.* Itaque in presentia Pompeji insequendi rationem omittit: in Hispaniam prædicti constituit. *Tac. 3. Ann. 21. a med.* Dum ea ratio Barbaro fuit, Romanum impune ludificabatur. ¶ 6. Item quæ-

etio, disputatio, tractatio. Cic. 1. *Divinat.* 51. 117. Coniunctio enim totam questionem ea ratio, quae est de natura Deorum, quae a te secundo libro explicata dilucida. ¶ 7. Item scientia, facultas. Cic. *Arch.* 1. (1). Si huiusce rei ratio aliqua, ab optimarum artium studiis ac disciplina profecta etc. *Zucet.* 5. 1004. Improba navigii ratio tum caeca jacebat. *Parte del navigare. Colum. R. R. praef.* 3. Rationis musica studiosi. ¶ 8. Item doctrina, disciplina. Cic. 3. *Off.* 4. 20. Erit autem haec formula Stoicorum rationi disciplinaeque maxima consentanea. *sistema, principii, et 1. Acad. post. 9.* (34). Spensippus et Xenocrates, qui primi Platonis rationem auctoritatemque susceperant. *Id.* 3. *Fin.* 20. (68). Cynicorum autem rationem atque vitam illi cadere in sapientem dicunt, alii nullo modo. *Adda. Zucet.* 1. 941. et 3. 14. ¶ 9. Item ratiocinatio, discursus, argumentatio ad verum investigandum, ratiocinio, discorsio. Cic. 2. *Orat.* 19. (80). Nostri confirmare argumentis ac rationibus, deinde contraria refutare. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 225. Vincit enim stultus ratio insanire nepotes. Cic. 2. *Divinat.* 10. (25). Concludatur igitur ratio: si enim provideri etc. *Adda eund.* 2. *Orat.* 38. 158. ¶ 10. Denique ratio metonymice est opus rationis, arte, ingenio factum. *Id.* 3. *Orat.* 50. 195. Omnes enim tacito quodam sensu, sine ulla arte aut ratione, quae sunt in artibus ac rationibus secta ac prava, dijudicant.

RATIOCINABILITER, adverb. rationaliter. *Macrob.* 2. *Somn. Scip.* 11. sub fin. Ratiocinabiliter vereque signari. *Alti leg.* rationaliter.

RATIOCINATIO, ōnis, f. 3. (ratiocinor). ¶ 1. Apud architectos ratiocinatio est, quae res fabricatae aequalitas ac ratione proportionis demonstrare atque explicare potest. Ita describit *Vitruv.* 1. 1. ¶ 2. Ratiocinatio, II. discorsio, ratiocinio, λογισμός, est principis animae partis, id est mentis functio, et singularibus quibusdam universalibus indens communibus rerum summam, ex hisque deinde argumentatione plurima eliciens, de quibus scientia habetur vel opinio. Cic. 2. *Invent.* 5. 18. Ratiocinatio autem est diligens et considerata faciendi aliquid aut non faciendi excogitatio. ¶ 3. Accipitur etiam pro syllogismo. Cic. 1. *Invent.* 34. 57. Ratiocinatio est oratio as ipsa re probabili aliquid eliciens, quod expositum et per se cognitum sua se vel et ratione confirmet. *Capell.* 4. p. 126. Est ratiocinatio ex duobus pluribus concessis ad id, quod non conceditur, necessaria pervenit. — *Quintil.* 8. 4. 16. ex quatuor generibus, quibus aut constare amplificationem, unum ponit ratiocinationem, quae scilicet aliud ex alio colligitur, et ut aliud crescat, effunditur, at inde ad id, quod ex illi volumus, ratione ductus. Ex gr. obiecturus Antonio Cicero meum et vomitum, Tu, inquit (2. *Phil.* 25. 63.) ista faucibus, ista lateribus, ista gladiatoria lotius corpora firmitate etc. Quid fauces et latera ad ebrietatem? Minime sunt otiosa. Nam respicientes ad haec possumus estimare, quantum illa vni exhauserit, quod ferre ac coquere non posset illa gladiatoria corporis firmitate. Haec *Quintil.* ¶ 4. Ratiocinatio item Graeca διαλογισμός, dialogismus, est figura sententiarum, quum quis secum aliquam rem volutans et tamquam eum altero colloquens interrogat et respondet, ut apud *Ter.* *Eun.* 1. 1. 1. Quid igitur faciam? non eam? na nunc quidem, quum accessor ultro? an potius ille me comparem non perperam meretricum contumelias? Excluit, revocat. Redeam? non si me obsecret. Cic. 4. *Herenn.* 16. 23. Ratiocinatio est, per quem ipsi et nobis rationem poscimus, quara quidque dicamus, et crebro noxmar e nobis petimus uniuscuiusque propositi omnia explanationem. Ea est huiusmodi. Maiores nostri, si quam unius peccati mulierem damnabant, simpliciter iudicio multorum malefactorum convictam putabant. Quo pacto? quoniam etc. quid ista? quia necesse est etc.

RATIOCINATIVUS, a, nm, adject. ad ratiocinationem spectans. — a) Quæstio ratiocinativa seu status ratiocinativus est, quum queritur es. gr. an, ubi propria lex non est, simili sit

utendum. Haec controversia nomen ratiocinationis accepit, quia ex eo, quod certum est, ratiocinando deducit id, quod incertum est. Cic. 1. *Invent.* 13. 17. Genus ratiocinativum, quum ex eo, quod scriptum est, aliud quoque, quod scriptum non est, invenitur. *Quintil.* 7. 1. 60. Ratiocinativa questio, et *ibid.* 8. 3. Hic status ducit as eo, quod scriptum est, id, quod incertum est: quod quoniam ratiocinatione colligitur, ratiocinativus dicitur. — b) *Ratiocina* inae conjunctiones apud *Diomed.* 1. p. 410. *Putsch.* sunt, quibus in ratiocinando utimur, ut ergo, igitur.

RATIOCINATOR, ōnis, m. 3. quaternarius, computista, ratiocinator, λογιστής, λογιστής, subducenda rationa peritus, a rationibus, calculator.

1.) Proprie. Cic. 1. *Att.* 12. Libertum ego habeo, sana nequam hominem, illarum dico, ratiocinatore et clientem tuum. *Colum.* 3. *R. R.* 3. 7. Nec in hoc esrat: quippe, ut diligens ratiocinator, calculo posito videt, id genus agriculture maxime rei familiari conducere. *Balbus de asse* § 12. hos vocat numerarios ratiocinatos. *Ulp.* *Dig.* 14. 4. 5. § 15. Si ego fui tabernæ ratiocinator.

II.) Translate. Cic. 1. *Off.* 18. 59. Ut boni ratiocinatos officiorum esse possimus, et addendo deducendoque videre, quæ reliquæ summa fiat: es quo quantum cuique debeatur, intelliges. *Cf. Augustin.* 21. *Civ. D.* 3.

RATIOCINATUS, ō, um. *V. RATIOCINOR.*

RATIOCINIUM, ō, n. 2. conto, congeglio, συλλογισμός, actus ratiocinandi, supputatio, calculi subductio. *Colum.* 5. *R. R.* 1. 13. Jugeri modus si semper quadraret, aspiditissimum esset ejus ratiocinium. et *ibid.* 2. 6. Si disparibus fuerit lateribus, aliter ejus ratiocinium ordinabit. *Adda Cod. Theod.* 8. 1. 6. et 8., et 9. 16. 2.

RATIOCINOR, ōnis, ōis sum, ōi, 1. (ratio). Part. *Ratiocinans* II. a.; *Ratiocinatus* I. b. — Ratiocinari est ratiocinandum facere, rationem inire, calculos ponere, computare, λογίζομαι, λογιζέσθαι (II. fare conti, calcolare, congeggiare; Fr. calculer, faire des calculs; Hsp. calcular, contar, hacer cómputos; Germ. die Rechnung ziehen, aus-oder berechnen, rechnen; Angl. to cast up, accounts, account, reckon, calculate, compute).

1.) Proprie. — a) Verbum depon. Cic. 1. *Tusc.* 2. 5. In summa apud Græcos honore geometria fuit: at nos metiendi ratiocinandi que utilitate huius artis terminavimus modum. *Id.* 2. *Invent.* 39. 115. De pecunie ratiocinari, sordidum esse, quum de gratia referenda deliberetur. *Petrone. Satyr.* 29. Hinc quemadmodum ratiocinari didicisset, denique dispensator factus esset, nimis diligenter curiosus pictor cum inscriptione reddiderat. — b) Verbum pass. *Vitruv.* 10. 10. 1. Omnes proportionales eorum organorum ratiocinantur es proposita sagittæ longitudine. et 10. 15. Omni proportionales eorum ratiocinata es longitudines etc. calculata.

II.) Translate, est aliud ex alio colligere, argumentare, ratiocinare. — a) Cum *Accus. Plaut.* *Stich.* 1. 2. 17. Principium ego quo pacto cum ille occipiam, id ratiocinor. *Apul.* 1. *Met.* His ego auditis mores atque parsimoniam ratiocinans Milonis etc. — b) Absolute, val saepe relative. Cic. 2. *Phil.* 22. 55. Omnia denique, quæ postea vidimus, si sacte ratiocinabimur, unius accepta referemus Antonio. *Id.* 2. *Verr.* 7. 20. Ratiocinans sic ratiocinabatur, sic inter se et mecum loquebantur, aperte jam ac perspicue, nulla esse iudicia. *Id.* 2. *Invent.* 20. 61. Ratiocinari, quid in similibus fieri solcat. *Id.* 2. *Herenn.* 23. 35. Ex eo, quod ipse facturus est, non ex eo, quod fieri conventit, utile quid sit, ratiocinatur. *Adda Quintil.* 7. 1. 61.

RATIONABILIS, e, adject. Comp. *Rationabilior* 2. ¶ 1. Rationabilis, ragionevole, rationale, λογικός, rationalis uti quod potest, ratione præditus, rationalis. *Seneca Vit. beat.* 13. Rationabilem sortile naturam: quæ melius res, quam ratio proponitur? *Quintil.* 5. 11. 35. Nec, si mutis finis voluptas, rationabilibus quoque: immo ac contrario, quia mutis ideo non rationabilibus. *Plerique tamen utroque in loco rectius leg. rationalibus.*

Apul. 2. *Dogn. Plat.* Anima rationalis. ¶ 2. Rationi consentaneus, ratione factus, εὐλογος. *Ulp.* *Dig.* 5. 1. 2. ante med. Et hæc sententia vera et rationalis est. *Pompon.* *ibid.* 45. 3. 37. Rationabilis esse videtur, stipulationem eis acquiri.

RATIONABILITAS, ōnis, f. 3. rationis usus, ratio, λόγος, τὸ λογιστικόν. *Apul.* 1. *Dogn. Plat.* Rationabilitatem, id est mentis optimam portionem, aut capitis arcem tenere.

RATIONABILITER, adverb. Comp. *Rationabilis*. — Rationabiliter, ragionevolmente, εὐλογως, cum ratione. *Apul.* 1. *Dogn. Plat.* Hæc una mundo relicta est sapientia et prudentia propria, ut rationabiliter volueretur. *Hieronym.* *Ep.* 39. n. 5. Ne videreris rationabiliter errare. *Marcell.* *Empir.* c. 8. sect. 6. p. 97. ed. *Alf.* Vinum quoque, in quo ruta diu fuerit macerata, rationabiliter infunditur. *V. RATIONABILITER.* *Augustin.* de *Peccat. Merit.* 1. 13. Multo enim rationabilis Adam dicitur imitator diaboli. Sic *Priscian.* 9. p. 861. *Putsch.* Unda manifestum est, quod rationabilis hoc secundum primam conjugationem protulit Virgilius. Sic *Id.* 2. p. 565. Herodotus ostendit, rationabilis esse sterioris in compositis quoque simplicium regulam lo ordinandis syllabarum littera servare.

RATIONALE, ō, n. 3. praeamentum magni sacerdotis apud Judæos. *Vulgar. interpr.* *Exod.* 28. 15. Rationale iudicii facies opere polymito. *Adda ibid.* ex *ap. Hieronym.* *Ep. critic.* (2. p. 581.) ad *Fabiolam.* Graece vocatur λόγιον, nos rationale possumus appellare. — Pannus est brevis ex auro at quatuor textis coloribus, hoc est iisdem quibus et superhumeralis.

RATIONALIA, ōum, n. plur. 3. *V. voc. seq.* I. in Sn.

RATIONÁLIS, a, adject. ad rationes pecuniarum aliorumque reddituum pertinentes.

1.) Proprie. *Inscript.* apud *Orell.* 39., quæ pertinet ad ann. p. Chr. n. 193. EXEMPLARIA LITTERARUM RATIONALIUM DOMINORVM N. N. SCRIPTARVM PERTINENTES AD ADRASTVM AVG. etc. *Cod.* 10. 19. 6. Rationale officium. et 1. 3. 4. Officiales rationales. Hinc — *Rationalis*, ō, m. 3. absolute, substantivorum more, est qui rationes pecuniarum aliorumque reddituum conficit at perscribit, rationarius, ratiocinator, procurator: cuiusmodi mittebantur ab Imperatoribus in provincias, sicut ac Cæsares rationes administraturi: præsertim bona caduca et vacantia fisco vindicaturi, procuratori, fiscali, *Lamprid.* *Alex. Sev.* 45. Ubi aliquos voluisset vel rectores provinciarum dare, vel præpositos facere, vel procuratores, id est rationales, ordinare. et *ibid.* 46. ad fin. Rationales cito mutabat, ita ut nemo nisi annum compleret. *Capitolin.* *Gordian.* 7. Quum quidam rationalis acris contra plurimos Afrorum aæviret, proscrubens plurimos, interficiens multos, et ibi nltre procuracionem omnia vindicans. *Commodus Imp.* in *epist.* apud *Capitolin.* *Albin.* 2. Ad procuratores meos litteras misi, quas ipsa signatas exclipsa signo Amazonis: et quum opus fuerit, rationalibus dabis, na te non audiant, quum de arario voveris imparare. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 101. n. 233. P. ELIO DIONYSIO P. V. RATIONALI PATRI VETTERIA SABINILLA V. V. Alio opud *Don.* cl. 7. n. 179. FELICI CES. N. VERN. ADIUTORI RATIONALIUM etc. *Adda Lactant.* *Mort. persecut.* 7. — *Rationalia*, ōum, n. plur. 3. *Ulp.* *Dig.* 27. 3. 1. ante med., ubi alii *actionalia*, oñi rectius *actionalia* legunt. *V. ACTIONALIS.* et *V. Aldini.* *Lap. Ticin.* p. 62., qui statuit rationales fuisse appellatos, qui antea procuratores dicebantur.

II.) Translate. ¶ 1. Est rationalis particeps, rationalis utens. *Quintil.* 7. 3. 24. Falsa est finitio, si dicas: Equus est animal rationale. Nam est equus animal, sed irrationalis. *Seneca Ep.* 113. Animalia rationalia. — Similiter *Id.* *ibid.* 89. ante med. Pars philosophis rationalia, h. e. dialectice, quæ, ut *Id.* *ibid.* alii, proprietates verborum eligit, et structuram et argumentationes, na pro vero falsis subreptant. *Cels.* 1. *praef.* Disciplina rationalis. et *moz.* Rationalis ars. h. e. quæ rationem, non experimenta sequitur. Hinc rationalis medicina, *ibid.* et rationales medici, qui ab-

ditarum et morbos continentium causarum rationes scrutantur, et ex his curandi modum desumunt. ¶ 2. Item est idem ac ratiocinativus. Cic. 2. *Herenn.* 13. 18. Rationalis causa. h. e. questio ratiocinativa, status ratiocinativus, apud rhetores. **RATIOCINATIVUS** 1. Sic Quintil. 8. 5. 4. et 3. 6. 54. Rationale questionum genus. ¶ 3. Rationales conjunctiones sunt ita, itaque, enimvero, quia... propterea, idcirco. Hæc Donatus p. 1763. Putsch. Et Capell. 3. p. 70. De causalibus vero (conjunctionibus) et rationalibus quæ a terminantur, exceptis ita et quia, productæ sunt, ut propterea et interea.

RATIONALIS, is, m. 3. absoluta, substantivorum mora. *P.* voc. præced. 1.

RATIONALITAS, is, f. 3. uso di ragione, rationalis usus. *Tertull.* *Anim.* 38. in fin. Habet anima immortalitatem, rationalitatem etc.

RATIONALITER, adverb. cum ratione. *Seneca Ep.* 109. circa med. Hominem movere rationaliter non potest, nisi homo.

RATIONARIUM, is, n. 2. *P.* voc. seq. in fin. **RATIONARIUS**, a, nm, adject. ad rationes pertinentans. — *Rationarius*, is, qui rationes conficit, computista, ratiocinans. *Modest.* *Dig.* 27. 1. 15. Neque liberos, neque calculatores, quos vulgo rationarios dicimus, habere immunitatem. Hæc in ed. *Torrentini* Græce habentur. *P.* **NUMERARIUS**. — *Hinc*

Rationarium, is, n. 2. absolute, substantivorum more, est liber in quo rationes et acta continentur, giornale, registro, signapic. *Sueton.* *Aug.* 28. Tædia valetudinis, magistratibus ac senatu domum aditis rationarium imperii tradidit. *Rationarium imperii* hoc loco est, quod nos quadro statistico dicimus, quodque *Id.* *Aug.* 101. appellat breviarium totius imperii hoc enim Augustus a se scriptum moriens reliquerat, cuius continentiam describit *Id.* loc. cit. et *Tac.* 1. *Ann.* 11.

RATIONATOR, aris, m. 3. ratiocinatore, qui rationa nititur. Vos a Lexica expungenda; legitur enim in *Not. Tir.* p. 69. et in *Inscript.* apud *Orell.* 1189. quæ spuria putatur; sed vide *Steiner.* *Inscript.* *Rhen.* n. 705.

RATIS, is, f. 3. in Genit. plur. ratium dicitur. *Lucan.* 3. 706. Et ratium tenere fugam. *Ulp.* *Dig.* 4. 9. 1. Exercitores ratium. *Auson.* *Edyll.* 10. 217. Innocens ratium pulsus pugnasque locantes Naumachia. — *Rates* in recto solog. ponitur a *Vnl.* *Probo* p. 1473. *Putsch.*, sed nulla re confirmatur. — *Ratione* hebita etym., videtur esse præ *rat*, quod ab *sp* pro *sp*o necto, ut oxydia a oxya pro oxyaui adhaere, unde oxydus prope. Ceterum cf. *spis*o remigo, *spit*us remex, *spit*us remis instructus, *spit*us tritremis etc. — *Ratis* est conaxarum trabium compages, quæ per aquam agitur, usum navium præbens: oxydia (i. e. entera, zatta, foderi; Fr. trine composé d'un assemblage de poutres, radeau; Hup. balsa de vigas; Germ. ein aus zusammengefügten Balken bestehendes Fahrzeug, Floss; Fähr; Angl. pieces of timber pinned together; a float, raft).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Paul.* *Dinc.* p. 272. 8. *Müll.* Rates vocantur ilgia colligata, quæ per aquam aguntur; quo vocabula interdum etiam naves significantur. Cf. *Festus* p. 273. 22. *Müll.* et *Isid.* 19. *Orig.* 1. 9. Ceterum *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (206). Nave primus in Græciam ex Egypto Danaus advenit: aates ratibus navigabatur, inventa in mari Rubro later insulas a rege Erythre. Reperuntur, qui Mysos et Troianos priores excogitasse in Hellesponto putent, quum transirent adversus Thracas. Etiam nunc in Britannico oceano vitiles corio circumstructæ sunt: in Nila ex papyro et scirpo et arundine. Quintil. 10. 2. 7. Quid erat futurum, si nemo plus efflisset eo, quem sequebatur? ratibus adhuc navigaremus: non esset pictura, nisi quæ lineas circumscriberet. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (53). Tibaris propter aspera et confragosa, na sic quidem navigabilis, præterquam trabibus verius, quam ratibus. *Cic.* 7. *Perr.* 2. 5. Quum aut navibus aut ratibus conarentur accedere. *Flor.*

4. 2. ante med. Missa in auxilium ejus rates, quales inopia navium fecerat. *Cæs.* 6. *B. G.* 35. Transeunt Rhenum navibus ratibusque. *Liv.* 21. 47. Ratibus, quibus Janxerat flumen, nondum resolutis. *Varro* 5. *L. L.* 43. *Müll.* Olim paludibus mons (*Aventinus*) erat ab reliquis discors, itaque eo ex urbe advehebantur ratibus. *Cic.* 9. *Att.* 12. Mihi epistola affertur a Lepta, circumvallatum aase Pompejam, ratibus etiam exitus portus teneri. *Propert.* 1. 14. 3. Et modo tam celeres miteris currere lintres, Et modo tam tardas funibus ira rates. — b) Speciatim de ratl nota æris, *P.* voc. seq. — c) Item speciatim. *Plaut.* *Aulul.* 4. 1. 9. Quasi pueri qui nare discunt, scirpea induitur ratis, qui laborem minus, facillius ut nent. — d) Item, omnem ratem servare, proverb. rem familiarem omnem servare, totum negotium feliciter administrare. *Plaut.* *Most.* 3. 3. 15. — e) Item animadvertenda sunt illa *Plaut.* *Most.* 3. 2. 51. Tr. Hel! sr. Quid est? ra. Me miserum, accidi. sr. Qui? ra. Qula venit navis, nostram vi quæ frangat ratem, et *Bacch.* 4. 6. 27. Bene navis eglatat, pulcre hæc confertur ratis. *Cic.* 1. *Tusc.* 30. 73. Itaque dubitans, circumspectans, hæsitans nulla adversa reverens, tamquam ratis in mari immensa, nostra rebitur aratio.

II.) Translate a Poetis fere pro nevi ponitur, nave, barca. *Pacuv.* spnd *Varron.* 7. *L. L.* 23. *Müll.* Aderant æquora in alto ratibus repentibus. Ubi *Varr.* Ratis dicta navis longa propter remos, quod li, quum per equam sublati sunt, dextra et sinistra duas partes (corrige rates cum *Scnlig.* ad *Fest.* et *Serv.* ad 1. *Æn.* 47.) efflicere videntur; ratis enim, unde hoc translatur, illic ubi plures mall ut asseres juncti aqua ducuntur. Hinc aviculae cum remis ratiarum dicuntur. *Müllerus* ita legit, Hæc *Varronis* notatio illustratur verbis *Festi* p. 273. 27. *Müll.* docentis, ratis nomine significari etiam remos: unde *Accius* in *Neoptolemo*: Atque ego reperentio ratibus mere. *Id.* nlla loco. Sed jam propellunt cæruleum rates salum, *Ennius* quoque locus huc pertinere potest apud *Priscian.* 5. p. 659. *Putsch.* Cæruleum spmnet mare conferta rate pulsum. Aptius tamen hic navem intelliges: quo sensu pessim a poetis omnibus usurpatur, ut dictum est: et quidem tam sæpe, ut exempla afferre superfluum sit. — *NB.* Ratis est etiam Gallica vox, de qua *Marcell.* *Empir.* c. 25. p. 121. retro ed. *Ald.* Herba pteridia, id est siliolæ, quæ ratis Gallicæ dicitur.

RATITUS, e, nm, adject. a ratis. Ratitum quadrantem dictum putent, inquit *Festus* p. 274. 16. *Müll.* (quocum cf. *Paul.* *Diac.* p. 275. 3. *Müll.*), quod in eo et triente ratis fuerit effigies, ut navis in aase. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 13. (45). Nola aris (h. e. nasis) fuit ex altera parte Jennis geminus, ex altera rostrum aris: in triente vera et quadrante sates. Non est audiendus *Varro*, qui scribit 5. *L. L.* 44. *Müll.* extr. Merces dicitur a mercedo et ære: hinc vecturæ, quæ solvebantur, qui ratibus transabant, quadrans: ab eo *Lucretius* scripsit, quadrantis ratit. Verior enim est omnino *Festi* sententia. Ceterum, teste *Eckhel.* *D. N. F. T.* 5. p. 15. falsi sunt etiam *Festus*, et *Plinius*; tam autem in assibus, quem in quadrantibus at trilentibus rostrum navis eadem semper forme eademque partium compage est.

RATIUNCULA, æ, f. 1. deminat. a ratione, ast brevis supputatio, conficatio.

1.) Proprie. *Plaut.* *Curc.* a. 3. v. 1. Beatus videor. Subdus ratlunculam, quantum æris mihi sit, qualemque alieni sit. Dives sum, si non reddo eis, quibus debeo. *Id.* *Capit.* 1. 9. 89. Ibo intro, atque intus subducam ratlunculam, quantum argentum mihi apud treperitum sit. *Ter.* *Phorm.* 1. 1. 2. Erat ei de ratluncula jam pridem apud me reliquum paucillulum nummorum.

II.) Translate est brevis aut levis ratio, ratiunculæ, ratiunculæ, λόγισμός. *Cic.* 4. *Tusc.* 19. 73. Leves ratluncule. et 2. *ibid.* 19. 20. Concludunt ratlunculis Stoici, cur non sit malum. *Id.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Huic incredibili sententiæ ratlunculas suggerit.

RATO, edverb. certo, constanter. *Tertull.* *Anim.* 35. Nulli vitam istam rato feri. *Id.* 2. ad *Uxor.* 9. Pater rato habet.

RATUS, a, nm, particip. a v. reor, quod *P.* Sed est etiam nomen, unde *Sup.* *Ratissimus* 3. d.; et ¶ 1. Generatim ponitur pro certo, constanti, fixo, statuto, stabile, constante, fixo, determinato. *Cic.* 2. *Nat. D.* 37. 95. Astorum in omni æternitate ratos immutabilesque cursus. *Id.* *ibid.* 20. Motus siderum constantes et ratt. *Id.* 5. *Tusc.* 24. 69. Siderum vagi motus rata tamen et certa sui cursus spatia deserviunt. *Id.* 2. *Divinat.* 7. 19. Si nihil fieri potest, nihil accidere, nisi quod ab omni æternitate certum fuerit esse futurum rato tempore. ¶ 2. Speciatim, rata pars aut portio in distributionibus est certa et determinata pars, proportione servata: verbi gratia post determinatam portionem donativum, quod Imperator militibus dare constituit, duplex centurioni, triplex equitum deri mos fuit. Illud duplex aut triplex designabatur ratione illius determinatæ partis, quæ militi concedebatur, et duplex aut triplex pro rata parte dicebatur. *Cæs.* 1. *B. C.* 17. extr. Militibus agros pollicetur, quaterna in singulos jugera, et pro rata parte centurionibus evocatisque. a. proportione, et *Plutarch.* 3. 3. n. med. Item secundum ratam partem ex altitudine columnarum expedirent sunt similitudines epistylorum. *Cic.* 6. de republ. 18. Sobus interfallis conjunctus imparibus, sed tamen præ rata portione distinctis. *Alti leg.* pro rata parte ratione distinctis. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 15. 15. (40). Decimam partem relinquere, si plena fuerint olivæ: si minus, pro rata portione. — *Pars* interdum omittitur. *Liv.* 45. 40. Pedes in singulos dati centeni (denarii), duplex centurionum, triplex equitum: alterum tantum pediti daturum fuisse credunt et pro rata alii, si etc. Adde *Capitolin.* *M. Aurel.* 7. et *JCIos* in *Dig.* frequenter. ¶ 3. Latiori sensu sumitur etiam ratus pro firmo, firmato, stabili, robur habente, cui irritus, unus oppositur, fermo, stabile, che ha il suo valore, xupov, νενομισμένος. — a) Universim. *Cic.* *Præf.* cons. 19. 45. Cujus tribuatus si retus est, nihil est quod irritum ex actis Cæsaris possit esse. *Id.* 5. *Phil.* 7. 21. Quæ quæquam, si leges irritas faceritis, ratio esse non possunt, tamen etc. *Id.* vertens *Homeri* carmina 2. *Divinat.* 30. 63. Scire, ratos ne debeant, in vanos pectoris cretus. *Imp. Nerva* in edicto apud *Plin.* post ep. 66. l. 10. Beneficia rate et certe. *Cic.* *Client.* 47. 132. Censorum subscriptiones fixæ et in perpetuum ratæ. *Id.* *Cæcin.* 33. 96. Pntesne, si populus jusserit, me tnum servum esse, id jorum ratum etque firmum futurum? *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 9. 27. Decretum stabile, firmum, ratum esse debet. et *ibid.* 46. 147. Illud certum, ratum, firmum, siquid fuisse vis. *Tac.* 4. *Hist.* 64. Ut amicitia societasque nostra in æternum rata sine. *Virg.* 9. *Æn.* 104. Diserat, idque ratum Stygii per flumine fratris Annuli. *Horat.* 1. *Ep.* 3. 16. ebrietas spes habet esse ratas. *Ovid.* 1. *Fast.* 696. Efficiatque ratas utraque Diva preces. h. e. exaudites et voti compotes. *Seneca* 4. *Excerpt.* contr. præf. Strictum et asperum et nimis ratum in dicendo iudicium. h. e. nimis severum, rigidum, immutabile. — b) Speciatim. *Ratus* homo, certus, firmus. *Ennius* apud *Festum* p. 274. 2. *Müll.* potitur ratu' Romulu' prædam. h. e. certus se vicius. — c) Item. *Ratum* habere, ducere, facere, approbare, confirmare, firmum esse putare, xupov. *Cic.* *Partit.* orat. 36. 125. Ratum habere iudicium, si totum corruptum sit; si unus accusator corruptus sit, recludera. *Liv.* 27. 17. ad fin. Nec pro transfuga habiturum, qui non duxerint societatem ratam, ubi etc. *Cic.* 1. *Divinat.* 39. 85. Quid habet eugn, cur a dextra corrus, a sinistra cornix faciat ratum? subandi augurium. — d) Item. *Ratum* mihi est, approbo, confirmo. *Cic.* 7. *Fam.* 23. Atamen ista ipsa, quæ te emisse scribis, non solum rata mihi erunt, sed etiam grate. *Cato* quoque similiter luit apud *Paul.* *Diac.* p. 287. 5. *Müll.* Erga rempublicam multa beneficia ratissima atque gratissima. h. e. certissime et amnino firma ac per.

palua, Quo perlatat illud Virg. 10. *Æn.* 629. atque hæc Turno rata vita maneret. h. e. servaretur Turno hæc vita, et a morte vindicaretur. — e) Item. Cavere de rato, cavere se ratum habiturum. *Paul. Dig.* 3. 4. 6. a med.

RAUCA, adverbii more. V. RAUCUS in fin. RAUCA, æ, m. f. vermis terrenus, qui radices arborum lædit. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 18. 30. (130). Olea, ubi quercus efforsa sit, male ponitur, quoniam vermes, qui raucæ vocantur, in radice quercus nascuntur et transcut. Adde *Ulp. Dig.* 10. 2. 15. Ulrobiqua alii pro raucæ leg. erucæ; quæ *Colum. Arbor.* 17. de eadem loquens vermes appellat.

RAUCÆ, adverbii raucamente, cum raucitate. *Porphy.* ad *Horat.* 1. *Ep.* 17. 50. Corvus quum accedit ad cibum, strepitu vocis alias aves raucæ ciet. *Servius* ad *Virg.* 9. *Æn.* 124. Licet antiquitas habuerit hic et hæc amnis; mellis tamen est accipere raucæ sonans pro raucæ, quam raucæ amnis.

RAUCEDO, xis, f. 3. raucedine, raucitas. *Isid.* 4. *Orig.* 7. 14. Raucedo est amputatio vocis. Hæc et arterialis vocatur, eo quod vocem raucam et clausam reddat ab arteriarum injuria.

RAUCESCO, is, ere, n. 3. inchoat, raucus fio. *Isid.* 12. *Orig.* 7. At ubi raucescit (gruis), succedit alia.

RAUCIDULUS, a, um, adject. deminut. ab inusit. raucidus, aliquantum raucus. *Hieronym.* *Ep.* 40. n. 2. Volo corniculæ detrahere garlenti: raucidulam se intelligit cornis. *Alti male leg.* raucidulam: vocem enim raucidulus confirmat *Thesaur.* nov. *Latinit.* ed. *Nasio* p. 449. Raucidulus, aliquantum raucus.

RAUCIO, cis, ei, omni, cire, n. 4. raucus sum vel fio. Part. *Rausurus* legitur in *Lucil.* apud *Priscian.* 10. p. 907. *Futsch.* *Rausuro* tragicus qui carmina perdit *Orestis.* *Gloss.* vet. *Raucio* *βραχιαῖον*, raucit *βραχίη*.

RAUCISONUS, a, um, adject. *βραχιαῖον*, sonum raucum habens. *Caull.* 64. 263. Multi raucisonis effabant cornua bombis. *Lucet.* 5. 1083. *Raucison* cantus.

RAUCITAS, alis, f. 3. (raucus) fiochezza, raucedine, *βραχίη*, obtusio vocis, quæ sit aut nimia sicilitate propter clamorem, aut nimio humore ad vocis locum fluente.

I.) Proprie. *Cels.* 2. 1. a med. Tussis, destillatio, raucitas. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 23. 49. (104). In tussis, ura, fellis veteri suffusione, hydropleis, raucitibus. *Id.* 20. *ibid.* 6. 23. (53). Allium raucitatem extenuat. *Cæli. Aurel.* 2. *Tard.* 7. sub finit. Eos autem, qui faucum inflammatione verantur, quod Græci *βραχίη*, non raucitatem vocemus, sequatur prius quidam secundum fauces etc. Adde *Marcell.* *Empir.* c. 14. p. 105. ed. *Ald.*

II.) Figurata. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 51. 112. (269). Elephas ora ipso stertentamento stertem elidit sonum: per nares autem tubum raucitatis. *Capell.* 8. p. 270. Rapiduli sonitus raucitas. h. e. stertentis rhonchus.

RAUCO, as, are, n. 1. raucæ sono. V. RAUCO. RAUCOR, aris, eri, dep. 1. raucus fio. *Gloss.* *Cyrill.* *Rancor* *βραχίη*.

RAUCUM, adverbii more. V. voc. seq. in fin.

RAUCUS, a, um, adject. Comp. *Raucior* est apud *Capell.* 1. p. 11. et *Servium* ad *Virg.* 7. *Æn.* 704. — *Raucum* volunt esse e *βραχίη* raucitas: vel a *raucus* addito e, ut a *parum*, *parcus*, vel e *raucus* *raucius* et contracta *raucus*. *Festus* p. 289. 15. *Müll.* *Raucos* appellatos esse ait *Verrius* rideri ab ariditate, sive a similitudine quedam spicarum arboris, in spicis namque flava frumenta, rava appellari. Idem *Verrius* docet. — Ceterum *raucus* dicitur et est qui nimio clamore, vel pultata fauces obsidente, vel alla de causa vocem fuscam, asperam, obtusam, impeditam et compressam habet, *βραχίη* (It. *fioco*, *roco*, *affioato*, *chioccio*, *rauco*; Fr. *enroué*; Ilip. *enronquecido*, *ronco*; Germ. *Zeitwellig*; Angl. *hoarse*, *harsh*, *farring*, *grating*, *rough*, *unpleasant*, *disagreeable*).

I.) Proprie. *Plaut.* 2. 2. 13. *Periphanem* per omnem urbem — sum defunctus querere; — Per my-

ropolia et lanienæ circumque argentarios. Rogitando eum *raucus* fectus. *Cic.* 1. *Orat.* 61. 259. Itaque nos *raucos* sæpe attentissime audiri video: et *Æsopum*, si paullum irrauserit, esplode. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 62. Quare peregrinum, vicinia *rauca* reclamant. *Propert.* 1. 16. 39. Ut me tam longæ *raucum* patiare querelâ Sollicitas trivlo pervigilare moras. *Lucret.* 6. 1189. Sputa per fauces *raucas* vix edita tussis. *Val. Flacc.* 2. 307. *Raucus* fremitus. h. e. mutorum simul confusæ voces. *Ovid.* 2. *Met.* 483. vos *lraucoda* minaxque *Pienagne* terroris *rauco* de gutture fortur. *Id.* 6. *ibid.* 377. *ranarum* vox *rauca*, et 5. *ibid.* 678. *picae* *rauca* garrulitas, et 8. *ibid.* 287. de apro. *Fervida* cum *rauco* latos stridore per armos *Spuma* sult. *Id.* 1. *Fast.* 433. rudens *rauco* *Sileni* vector *asellus*. h. e. *rauco* clamore. *Id.* 14. *Met.* 109. *raucum* stridorem et similis tribuit. *Virg.* 1. *Ecl.* 58. *Raucæ* palumbes, et 2. *ibid.* 13. *raucis* resonant arbusta *cladidis*. *Seneca Med.* 733. *raucæ* strigis *assecta* vira viscera. — *Servius* ad *Virg.* 11. *Æn.* 458. Dant sonitum *rauci* per stagna *loquacia* *cycli*, et 7. *ibid.* 704. *aerium* gurgite ab alto *Urgeri* volucrum *raucorum* ad titora nubem: monet, *raucus* vocem esse *τὸν πῶνον*, sicut olens, spirans. His locis significare canorum; alias vocis pessimæ. — V. alia sub II. 2.

II.) Figurata. 1. *Tribunitor* rebus inanimis, sonum utcumque confusum, impeditum et minime liquidum clarumque edentibus. *Propert.* 3. 2. 41. *rauco* prætoris classica cornu *Plare*. *Virg.* 4. *G.* 71. *Martius* eris *teuci* canor. h. e. tubæ. *Ovid.* 1b. 458. *tympana* *rauca*. *Propert.* 3. 15. 36. *cymbala*, et *ibid.* 8. 23. *tibia*. *Virg.* 1. *G.* 109. unda cadens *raucum* per tevla murmur *Serapientis*. *Stat.* 2. *Theb.* 40. *raucæ* tonitrua, et 5. 291. *raucum* *litus*. h. e. *raucum* sonum edens percussu ductum. *Horat.* 2. *Od.* 14. 13. *Fractisque* *rauci* *suicibus* *Hædriæ*, *Val. Flacc.* 2. 614. *venti* *rauco* ad littora tractu *Unanimi* freta curva ferunt. *Martial.* 1. 50. *bruma* *Aquilona* *rauco* mugit. *Id.* 7. 31. *Raucæ* cortis aves. h. e. strepitantis *raucis* vocibus *anserum*, *anetum*, *pavonum*, *gallinarum*. *Juvenal.* 8. 59. *Raucus* circus. *Ovid.* 1. *Amor.* 6. 50. *Rautaque* concussæ signa dederunt fores. *Propert.* 4. 8. 49. *rauci* sonuerunt *cardine* postes. *Virg.* 2. *Æn.* 545. *telum* *rauco* ære *repulsum*. h. e. scuto. 2. *Urbanæ* ad translate. *Cic.* 9. *Fam.* 2. a med. Te vero nolo, nisi ipse rumor jam *raucus* erit factus, ad *Bajas* venire. Erit enim nobis honestius, etiam quum hinc (*Roma*) discesserimus, videri venisse in illa loca ploratum potius, quam natatum. h. e. nisi ipse *Tiberis* (qui et *Rumor* seu *Rumo* est appellatus. V. *RUMO*) paullo procellosior fuerit factus. h. e. nisi in deterlorem statum res publica venerit, nolim te ad *Bajas* venire, ne quis inspicetur, netaudi nos potius causa et voluntate, quam plorandi illic venisse. *Martial.* 8. 67. Quum modo distulerint *raucæ* *radmonia* chartæ. h. e. *cecidicorum* libelli, quibus causas agunt *magna* clamoribus, ad ratum usque. Unde et ipsi *causidici* *rauci* dicuntur ab eod. 4. 8. Sic *rauci* *rogatores*, 10. 5. Eadem *ratio* *Juvenal.* *raucam* *cobortem*, 6. 514. vocat *Gellos* *matris* *belum*, ob assiduos clamores, quibus ejus signum circumferentes obstrepebant. — Hinc *Raucum* et *rauca* adverbii modo. *Ovid.* 3. *Art. am.* 289. *Ita* sonat *raucum*, quiddamque *losmabile* stridet. *Virg.* 9. *Æn.* 125. *amnis* *Rauca* *soans*. V. RAUCÆ. *Lucan.* 5. 217. ut *tumidus* *Boræ* post *camina* *pontis* *Rauca* *gemit*.

RAUDUS, at Rodus, at Rudus, æris, n. 3. (rudis) æs, spud veteres. *Festus* p. 265. 4. *Müll.* *Rodus* vel *raudus* significat rem rudem et imperfectam. Nam *rauum* quoque *raudæ* appellant poetæ: ut *Accius* in *Menalippo*: *Constitit*, cognovit, sensit, collocat sese in locum *celum*. Hinc *maoibus* *rapera* *rodus* (at. *roudus*) *sasum* grande et *grave*, et in *Chrysippo*: *Neque* erat quicquam a *tells* *recuus*, sed, uti cui quid *allus* *obviam* fuerat, *ferrum* *allus* *cazum* *raudus* (at. *rodum*, ut sit adjectivum). *Vulgus* quidem *la* *uis* *habuit* non modo pro ære imperfecto, ut *Lucilius*, quum

ait: *Plumbi* *peaxillum*, *rodus* (at. *rodi*) *linquo* *metarum*: sed etiam pro signato, quis in mancipando quum dicitur, *ruduscula* *libram* *ferito*, *asse* *tangitur* *libra*. *Ciculus* de *verbis* *priscis* sic ait: *Quemadmodum* *omnis* *fere* *materia* *non* *deformata*, *rudis* *appellatur*, *sicut* *vestimentum* *rude*, *non* *perpolitum*; sic æs *infectum*, *rudusculum*. Apud ædem *Apollinis* *æs* *confectum* *fecit*: *Id* *ad* *raudus* *appelabantur*. In *estimatione* *ensoria* *æs* *infectum* *rudus* *appellatur*. Hæc *Festus*. *Varro* 6. *L. L.* 163. *Müll.* *Æs* *raudus* *dictum* *ex* *eo* *in* *veteribus* *mancipii* *scriptum*: *raudusculo* *librum* *ferito*. *Liv.* 26. 11. *Æris* *acervi*, quum *rudera* *millies* *religione* *inducti* *jacerent*, post *profectionem* *Hannibalis* *magni* *inventi*. *Val. Max.* 5. 6. n. 3. *In* *fin.* *Olum* *æra* *rendera* *dicebantur*. — NB. *Rudus*, *æris*, *materia*. V. suo loco.

RAUDUSCULUM, i, n. 2. deminut. a *raudus*. — Scribitur at *rodusculum* et *rudusculum*. V. *RUDICULUS*. — *Raudusculum* 1. Est parvum æs, sive rude et infectum, sive signatum, ut æs: quemadmodum in *RAUDUS* dictum est. V. *ibi* *Festi* *verba*; et cf. *RAUDUSCULA* in *ONOM.* 2. In *sermone* *familiari* at *quasi* *per* *locum*, quia vox est *perantiqua*, *nomitur* *pro* *parva* *summa* *pecunia*. *Cic.* 7. *Att.* 2. a med. De *raudusculo* *Numeriano* *multum* *te* *emo*. h. e. de *parva* *pecunia* *summa*, quam *Numerio* *debebam*, a te *soluta*. et 4. *ibid.* 8. Nam de *raudusculo* *quod* *scribis* etc.

RAUSURUS. V. RAUCIO.

RAVASTELLUS. V. GRAVASTELLUS.

RAVE, adverbii. *rauce*. *Gloss.* *Isid.* *Ravit*, *rave* loquitur. *Codd.* *male* *ravis*. Sic *Gloss.* *Pith.* *Ravit*, *rave* loquitur. *Codd.* *rauca*.

RAVIDUS, a, um, adject. di color di tanæ, χαρὰν, χαρῶν, μελανόπυρος, qui est ravo colore. *Colum.* 8. *R. R.* 2. 9. In *gallinæ* *maribus* *status* *attior* *queritur*, *sublimis* *cristæ*, *ravidi* *vel* *nigrantes* *oculi*.

RAVILLE a *ravis* oculis, quemadmodum a cælis *casullæ*. *Festus* p. 274. 8. *Müll.* et *Paul. Diac.* p. 275. 6. *Müll.* — NB. De cognom. *Rom.* V. *ONOM.*

RAVIO, is, ira, n. 4. (ravis) *rauca* *voca* *loquor*, *Plaut.* *Pæn.* 3. 5. 33. *Nego*, et *negando*, si quid refert, *ravio*. h. e. *contenta* *voce* *usque* *ad* *ravim* *pernego*. Adde *Paul. Diac.* p. 275. 4. *Müll.*

RAVIS, is, f. 3. *raucedine*, *rantolo*, *fiochezza*, *βραχίη*, *raucitas*, *Paul. Diac.* p. 275. 4. *Müll.* *Ravim* *dicebant* *pro* *raucitate*. Cf. *Festus* p. 274. 29. *Müll.* *Ceterum* *legitur* *tantummodo* *Accus.* *sing.* *Plaut. Aulul.* 2. 5. 10. *Ubi* *aliquid* *poecam*, *ad* *ravim* *poecam*, *prius* *quam* *quiddam* *detur*? *idest* *clamore* *adeo*, *ut* *vox* *raucescat*. *Id.* *fragm.* *apud* *Non.* p. 164. 19. *Mere*. *Espargabo* *hercle* *omnia* *ad* *raucam* *ravim*. Adde *Cæcilium* *apud* *Festum* *I. c.* Sic *Apul. Florid.* n. 17. *Tragedi* *ni* *quotidie* *proclament*, *claritudo* *arteriis* *obsolescit*. *Igitur* *identidem* *boando* *purgant* *ravim*. h. e. *pultitiam*, *ex* *qua* *ravis* *fit*.

RAVISTELLUS. V. GRAVASTELLUS.

RAVITUDO, inis, f. 3. *raucedine*, *ravis*. V. *GRAVITUDO*.

RAVULUS, a, um, adject. deminut. *ravi*, aliquantum *ravus*, hoc est *raucus*. *Sidon.* 9. *Ep.* 13. *in* *carm.* 2. *Det* *ravulus* *choraulas* etc.

RAVUS, a, um, adject. qui est colore misto ex nigro et fulvo, medio inter *navum* at *caelum*, color di tanæ, *lionato* *scuro*, χαρῶν. *Paul. Diac.* p. 272. 6. *Müll.* *Ravi* *coloris*, *ravistelli* *appellantur* a *Plauto*, qui sunt inter *navos* et *caelos*. *Festus* p. 289. 17. *Müll.* *In* *spicis* *navæ* *frumenta*, *rava* *appellari*, ait *Varrus*.

I.) Proprie. — a) De oculis. *Varro* 2. *R. R.* 2. 4. *Arietes* *ravis* *oculis*, et *ibid.* 9. 3. *Canes* *oculis* *nigrantibus* *aut* *ravis*. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 55. (148). *Altit* *nigri*, *aliti* *ravi*, *aliti* *glæul* *coloris* *orbibus* *circumdatis*. — b) De aliis rebus. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 33. 105. *Mars* *Blud* *quod* *nunc* *purpureum* *videtur*, *Idem* *hule* *nostro* *videbitur*: *occi* *tamen* *assuetior*, quia *nobismet* *ipsis* *modo* *cæruleum* *videbatur*, *mans* *ravum*. Ita *leg.* *Non.* p. 164. 14. *Mere*, *all* *flavum* *Horat.* 3. *Od.* 27. 3. *aut* *ab* *agro* *Rava* *decur*.

rens lups Laturino. *Id. Epod. 16. 33.* Credula neo rivos timeant ermenta leones.

II.) Translate est rucus, fucus, rucus, *ῥαυξός*. *Paul. Diac. p. 283. 2. Müll.* Ravam vocem significat, ait Verrus, rucem et perum tiquidam, proxime canum latetum sonantem: unde etiam caudicis pugaciter loquens, rabula appellabatur. *Sidon. 8. Ep. 11. in carm. sub fin.* quum festa dies clere rucos Cantus ceperit. — *NE.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

RE

RE, *adv.* una ex his præpositionibus, quæ per se quidem nihil significant, sed cum aliis verbis conjunctæ multiplicem habent notionem. — a) Componitur cum omnibus dictionibus, a quacumque littera incipiant, præter *k* et *r*. Sed cum *a*, *e*, *h*, *i*, *o*, *u*, quandoque interponitur *d*, causa euphonice, ut in *redamo*, *redeo*, *redhibeo*, *redigo*, *redolen*, *redundo*. Præter *d* conjunctivam quoque vocalem assumit in una tantummodo voce redi-vivus. Apud recentiores vero littera *d* ante vocalem omittitur, ut in *readunatio*, *reexinatio*. — b) In carmine fere corripitur: et ut producat, jubent grammatici sequentem consonantem geminari, ut *relligio*, *rellulsi*, *relliquæ*; aut vocalem, ut in *relicio*. Alii tamen consent, etiam sine illa geminatione produci posse, quum sit monosyllaba, *Brutus* ad *Propert. 4. 8. 44.*, *Taubman* ad *Plaut. Pers. 4. 6. 3.*, *Pier.* ad *1. En. 34.*, *Gifan.* in *Ind. Lucret.*, *Scalig.*, *Heins.*, *Voss.*, quos secutus collegit *Drakemborch.* ad *Sil. It. 1. 309.*, quæ magna rei litterarum nomina satis cuique hæc in re fidem faciunt. *V. RECIDO*, *REDUCO*, *REFERT*, *REFICIO*, *REFUGIO*, *REJICIO*, *REPELLO*, et *Voss. 1. de Grammat. c. 22.* et *2. c. 19.* *Cassell.* apud *Cassiod.* de *orthogr. p. 2314.* *Futsch.* Re præpositio nonnunquam geminat consonantes, ad quas accedit, quod plerumque apud antiquos est, ut *duco redduco*, *cado recido*, *tuli retuli* etc. — c) Quam ad notionem attinet, quandoque significat retro, ut *reposeo*, rem datam retro posco. Quandoque perfectionem, ut *recognosco*. Quandoque reciproca-tionem, ut *redamo*. Quandoque contra sive ad-versus, ut *reductor*, idest *repugno*. Quandoque iterum atque iterum, seu sæpe, ut *reputo*. Quan-doque de novo, ut *renovo*, quod est rursus no-vum facio. Quandoque inde, ut *removeo*. Quan-doque reditum ad pristinum statum, ut *repue-rasco*. Quandoque vaide, ut *redundo*. Quandoque longe, ut *repositus*, idest longe positus. Quoadque contrarietatem auctum simplicium, ut *rete-go*, quod est tectum denudo, *recludo*, clausum patefacio. Quandoque nihil omnino addit signi-ficationi vel simplicis, ut *represento*.

REA. V. REUS.

REAUORBEO legitur a nonnullis apud *Augustin. 10. Confess. 40.*, ubi alii *resorbeo*.

REACCENSUS, a, um, particip. a *reaccendo* prn *redaccendo*: *riaccenso*, rursus accensus. Translate *Hieronym. Ep. 5. n. 1.* Quibus lectis ita reaccensus est animus Hierosolymam proficiscen-di, ut etc. Alii leg. *redaccensus*. *V. REDAC-CENDO*.

READOPTO, as, are, a. 1. *riadoptare*, rursus adopto. *Modestiu. Dig. 1. 7. 41.* Nec is nepos in patris reveritur potestatem, quem avus reti-nuerit, filio dato in adoptionem, quem readop-tavit. Alii leg. *readoptavit*.

READUNATIO, *ōnis*, f. 3. *riunimento*, iterata copulatio. *Tertull. Resurr. carn. 30.* Recorpo-ratio et readunatio oculum. Alii leg. *readu-natio*.

RE-EDIFICO, as, are, a. 1. *riabbricare*, rur-sus ædifico, *ἀνοικοδομῶ*.

I.) Proprie. *Liv. 5. 53. ad fin.* Hæc scelera, quia piget reedificare, hæc dedecore pati parati estis? Alii leg. *ædificare*. Addunt quidem et la-cum *Cic. 6. Att. 1. ad fin.*, sed ibi quoque ædi-

ficio plerique omnes leg. *Tertull. 5. advers. Mar-cion. 3. circa med.* Merito non reedificabat, quæ destruxit. Adde *Hieronym. Ep. 108. n. 9.* Sic *Pulgar. interpr. Matth. 26. 61.* Possum et post-triduum reedificara illud (templum). Adde *ibid.*, sæpius, *Ennod. Vit. S. Epiphani. p. 387.* Re-edificandi compellit animum.

II.) Translate. *Hieronym. Ep. 2. 3. ad Sa-binian.* Reedificabantur nmoes, qui faciunt iniqua. Adde *Tertull. Pudic. 14. et 20.*

REAGITO, as, a. 1. iterum agito; et *REAMBULO*, es, n. 1. idem ac *redambulo*, rursus ambulo: voces a *Lexico* erpungendæ; oc-currunt enim tantummodo in *Not. Tir. p. 125. et p. 148.*

REAMPLIO, as, are, a. 1. valde ampliare, an-gera. *Cyprian. de Laud. Martyr. sub fin.* Et majestatis nominis reampliat.

REAPSE, *adverb.* (re et *apsa*) re ipsa, *ἀντὶ-χρημα* (II. in effectio, in realtà, realmente; Fr. en effet, en réalité, réellement, au fond; Hisp. realmente, efectivamente, ciertamente; Germ. in der That, wirklich; Angl. in truth, in very deed, in reality, in fact indeed, in good sooth). *Festus p. 278. 2. Müll.* Reapse est re ipsa. *Pacuvius*; Si non est ingratum reapse quod feci bene. Rursus *Pacuvius* apud *Cic. 2. He-renn. 23. 38.* id magis Veri similem ejunt: quod usus reapse erperiundo edocet. *Plaut. Truc. 4. 3. 41.* De istoc ipsa, etsi tu taceas, reapse experta intellego. *Cic. 1. Divinat. 37. 81.* Obijciuntur etiam sæpe formæ, quæ reapse nullæ sunt, ap-eciem autem offerunt. Alii leg. re ipsa. *Id. 5. Fin. 10. 27.* Quod idem reapse primum est. Alii leg. re ab se. *Id. 9. Fam. 15.* Non perinde, ut est reapse, et litteris perspicere potuisti. Alii leg. re ipsa. *Seneca Ep. 108. a med.* Eisdem li-bros (*Cicer. de Republ.*) quum grammaticus ex-plicuit, primum, reapse dici ab *Cicerone*, id est re ipsa, in commentarium refert: nec minus æp-se, id est se ipse. Hinc quidem apud *Cic. 1. de Republ. 2. (edente A. Maio)* legitur reapse, et *2. ibid. 39. reapse*, quod eodem recidit: bene otium patet criticos in tribus ejusd. *Cic.* locis su-pra allatis perperam censere aliter legendum.

V. SEPSE. — *Lucret. 2. 658.* dum ne sit re tamen apse. *τμήνη*. At *Lachmannus* rectius legit v. 639. dum vera re tamen ipse etc. — *NE.* Re-sapsa, res ipsa. *V. SAS.*

REASSUMO, is, ere, a. 3. *ἀναλαμβάνω*, iterum aumo. *Plin. 5. Ep. 6.* Estate suminis noman arenti alveo deserit, auctumn reasumit. Alii re-clius resumit.

REATUS, us, m. 4. (reus) l'esser reo, la con-dizione del reo, *ἡ τοῦ ἐνόχου κατάστασις*.

I.) Proprie est status rei, sive tempus, quo reus nec absolutus est, nec damnatus, quo tem-pore non reus modo, sed etiam propinquus et af-fines non capillio aut barbam tondebant, non candida, sed obscurata tritaque veste uti solebant. Hæc vor, testa *Quintil. 8. 3. 34.*, primum a *Mes-sala* usurpata fuit, imperante *Augusto*. *Justin. 4. 4. 4.* Revocata ad reatum *Alcibiades*, duo prælia pedestria secunda *Niceas* et *Lamachos* faciunt. idest ad causam dicendam. *Martial. 2. 24.* Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum. *Modestiu. Dig. 43. 19. 25.* Si diutino tempore aliqui in reatu fuerit, et *moz.* Qui longo tempore in reatu agunt.

II.) Translate. 1. Accipitur pro ipsa culpa, quæ quis reus est. *Apul. 7. Met.* Male conscien-tiæ reatum intra me sustinebo, si, quod bonum mihi videtur, dissimularero. *Prudent. Cathemer. 11. 103.* Irritis Plangens reatum ætibus. 2. Item pro habitu et specie et cultu reorum. *Apul. 9. Met.* Repente intra pistrinum mulier, reatu mltaque tristitie deformis, apparuit.

REAUDIO, is, ire, a. 4. iterum audire. *Gloss. Placid. (ad A. Maio in Class. Auct. T. 3. p. 497.)*. Resultare dicuntur vocum sonitus, id est reaudiri.

REBAPTIZATIO, *ōnis*, f. 3. secundus bap-tismus. *Augustin. Ep. 203.* Sed illo absente, quum diaconi rebaptizatio recens esse dicitur etc.

REBAPTIZATOR, *ōris*, m. 3. *ribattezzante*, qui iterum baptizat. *Augustin. serm. 46. de pa-stor. in Ezech. n. 37.* Abundare audio rebapti-zatores in Africa.

REBAPTIZO, as, are, a. 1. rursus baptizo. *Impp. Honor. et Theodos. Cod. 1. 6. 2.*, *Augu-stin. Ep. 203. ad fin.*; et *Hieronym. advers. Lu-cifer. n. 23.*

REBATIO, is, n. 3. iterum batuo. Vox a *Le-xico* expungendæ; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 117.*

REBELLATIO, *ōnis*, f. 3. *ribellazione*, rebel-lione, *ἀποστασία*, rebellio. *Tac. 14. Ann. 31.* Commotis ad rebellionem *Triumbantibus*. Alii leg. *rebellionem*. *Val. Max. 7. 3. n. 9. extern.* Quum Tusculani crebris rebellionibus merulis-sent, ut etc.

REBELLATRIX, *icis*, f. 3. *ribellatrice*, quæ rebellat. *Ovid. 3. Trist. 12. 47.* Teque, rebella-trix, tandem, Germana, magni Triste caput pæ-dibus suppositus ducia. *Liv. 40. 35. ad fin.* Pro-vincia ingenio feroc, rebellatrix.

REBELLATUS, a, um. *V. REBELLO*.

REBELLO, *ōnis*, f. 3. *ribellione*, *ἀποστασία*, actus rebellandi, defectio, repugnantia. *Cæs. 4. B. G. 38.* Legatum in *Morinos*, qui rebellioem fecerant, misit. *Sueton. Cal. 51.* Audita rebel-lione Germaniæ. *Id. Vesp. 1.* Rebellionis trum principum et eade incertum diu et quasi vagum imperium suscepit. *Liv. 8. 14.* Crimen rebelli-onis a publica fraude in paucos auctores versum. *Tac. 11. Ann. 19.* Semina rebellionis præbere. et *3. ibid. 40.* Rebellionem captaro. et *1. ibid. 55. parare*. et *2. Hist. 11. comprimere*.

REBELLIO, *ōnis*, m. 3. *ribelle*, rebellis, Tre-bell. *Poll. Saloni. 1.* Fulvis et alios rebellionis sub eodem, de quibus dicemus. Alii leg. alias. *Faustina in epist. ad M. Antonin.* apud *Pul-cat. Gallican. Avid. Cass. 9.* Hortor, ut si amat liberos tuos, istos rebellionis acerrimo persequaris. *Popisc. Prob. 9.* Ex Libya Carthaginiem transit eandemque a rebellionibus vladicavit. Adde *Jor-nand. Get. 53. ad fin.* Et *Gloss. Philox.* *Rebellin*, *ἀποστάτης* et *ἀποστασις*.

REBELLIS, s, *adject.* (re et bellum) qui semel victus et in deditionem acceptus bellum renovat: Item qui republicis aut principis sui Imperium detrectat, *ἀποστάτης*, *ἀποστατικός* (II. *ribelle*, Fr. celui qui recommence la guerre, rebelle, qui se révolte, qui se soulève; Hisp. qui se volve á empezar la guerra, rebelde; Germ. der d. Krieg erneuert, - wieder aussteht, widerspän-tig, ausruhrerisch; Angl. making war afresh, rebellious, revolting, rebelling).

I.) Proprie. — a) Cum addito nomine. *Virg. 12. En. 185.* nec post arma ulla rebelles *Æneas* referent. *Id. 6. ibid. 858.* sternat *Pænos* Gal-lumque rebellem. *Curt. 8. 1. 35.* Sogdianam re-gionem mihi attribula, toties rebellem et non modo indomitam, sed quæ ne subigi quidem possit. *Ovid. 15. Met. 754.* Numidasque rebelles *Ciniphumque* iabam - populo adiecisse *Quirin.* *Claudian. VI. Cons. Honor. 213.* opportunitatem motu strepulusse *rebelli* *Gaudet* *perfidiam*. — b) Absolute. *Tac. 1. Ann. 40.* Arguere Germa-nicum omnes, quod ann ad superiorem exercitum pergerat, ubi obsequia et contra *rebelles* auxilium. et *2. ibid. 26.* Posse et *Cheruscos* ceteras-que *rebellum* gentes - *internis discordiis* relinquit.

II.) Translate et urbana. *Ovid. Remed. am. 246.* Isoret arma tibi sæva *rebellis* *Amor*. *Stat. 1. Theb. 33.* Nec furis post fata modum, sem-masque *rebelles* *Seditiones* rogi. (*V. 12. ibid. 429.*) *Claudian. 1. Rapt. Pros. 155.* detrectat onus *cervice* *rebelli*. *Trebell. Poll. Claud. 11.* Omnes, qui *rebelles* animos erulerant, conducto exercitu rapit atque in *vincula* *Romam* ejusdem militis iudo publico deputandos.

REBELLUM, *il*, n. 2. idem ac *rebellio*. *Liv. 42. 21.* Et *percos* ad *rebellum* inclasset. Hanc vocem arbitretur *Thesaur. nov. Latinit. ed. A. Maio p. 509.* *Rebellum*, discordia.

REBELLO, as, avi, atup, are, a. 1. (re et bellum). Part. *Rebellans* 1. et II.; *Rebellatus* et *Rebellaturus* I. — *Rebellio* est idem ac *bellum* *renovo*, *renovo*; *desccio*, *defectio*; et proprie di-

citur de iis, qui, aliquando victi et in deditio-
nem recepti, ad arma redeunt, ἀρπάζω (11. vi-
bellarsi, ribellare; Fr. reprendre les armes, se
révolter, se soulever; Hisp. tomar de nuevo las
armas, rebelarse, sublevarse, levantarse; Germ.
den Krieg wieder erneuern, wieder austehen;
Angl. to wage war again, rebel, revolt, rise
up against).

I.) Proprie. Auct. B. G. 8. 44. Si diversis in
locis plures rebellare complerent. Liv. 8. 14. In
Vesternon, quod toties rebellasset, graviter sa-
vitum. Id. 33. 12. sub fin. Si elapsus foret, mos
gravius rebellaturum. Justin. 11. 2. 4. Multas
gentes rebellantem compescuit. Sueton. Aug. 21.
Neque sub crebris aut perfidiosis rebellantem
gravitate unquam ultus est pona. — Val. Max.
9. 10. n. 1. M. Flavius tr. pleb. ad populum de
Tuescanis retulit, quod eorum consilio Vestern-
nos Privernasque rebellante diceret. Codd. MSS.
habent rebellaturum, sed manifesto errore. —
Poetice Ovid. 13. Met. 617. ex illo Memnonides
(aves) dictus; quum sol duodena peregrit Signa,
parentali peritorum Marte rebellant.

II.) Translate et urbana. Seneca Oedip. 106.
Ille diras cellidi monstri nixis in nos rebellat.
Id. Agam. 137. Femine quidem et delectus et
passundatus pudor rebellat. h. e. reluciat, et turpi
cupido rursus adverteat. Plin. 25. Hist.
nat. 13. 109. (174). Credunt, ea herba rureus
sala, rebellare, quae curaverint, vltia. h. e. redire,
renasci. Id. 26. ibid. 1. 3. (3). Ni quis in ossa
corpus exuatum esset, rebellante tædio. h. e. morbo
tædi pleno rursus erumpente. Id. 13. ibid.
12. 25. (81). de charta faciendâ. Rebellat saepe
humor incuriosus datus primo, h. e. resistit et re-
luctatur, quae minus perscribi possit.

REBILIS, e, adject. (reor) cogitatus. Gloss.
Philox. Rebille, οἰστρον.

REBITO, is, ere, n. 3. ritornare, redeo: a re,
et beo, is. Plaut. Capt. 2. 3. 13. ita convenit
later me atque hunc, Tyndare, ut te animalium
la Alidem iustitiam ad patrem: si non rebilis huc,
ut viginti minas dem pre te, et ibid. 49. Si hinc
rebito, feciam, ut etc. Adde eumd. ibid. 3. 5. 89.

REBOATUS, us, m. 4. reboandi actus. Capell.
2. p. 46. Multasque praeterea palliatorum (h. e.
philosophorum) populus studia discrepantibus
dissonabat; qui quidem omnes inter Musarum
carmina concinentium audiri, licet perstreperent,
nullo potuere reboatu. Kopp. ex quibund. Codd.
ita legit; at Grotius et alii reboatu.

REBOO, as, are, n. 1. (re et boo) resonare, re-
magio, boalum reddo, rimbombare, risonare,
ἀντιβοῶ. — a) Absoluta. Catull. 62. 21. Ubi
cymbalum sonat vox, ubi tympane reboant. Virg.
3. G. 223. reboant silvaeque et magnus Olympus.
Claudian. VI. cons. Honor. 615. Assensuque ca-
ra sublatum in ethera vallis Plebis adoratae re-
boat fregit. Sil. It. 17. 252. Hinc rupti rabore
pell, atque hinc caebra micra Fulmina. Val.
Flacc. 3. 634. reboantque superbis Comminus ore
lapla. Ammian. 17. 7. extr. Tunc enim necesse
est velut theuriis reboare magilibus fragores fre-
miturque terrenis. — b) Cum Accus. Lucret.
2. 28. Nec citharae reboant laqueata aurataque
tecta. Sic legit Lachmann; alii citharis. Rursus
Lucret. 4. 544. Et reboat vacuum regin elta bar-
bara hominum. Alii aliter. V. Lachmann. ad h. l.
Nemesian. 1. Ecl. 72. Silvestris nunc te plata-
nus, Melibae, susurrat: Te pinus: reboat te quid-
quid carminis echo Respondet silvae.

REBULLIO, is, i, ire, 4. (re et bullo). —
Rebullo

A) Neutorum more est idem atque iterum
bullo, ebullio. Apul. 1. Met. Vinum in omni-
bus doliis ferventi calore, et promus ut igni co-
pione subdito, rebullire.

B) Active, ebulliantia elicio. Apul. 1. Met. Quum
ille, impetu tell praesecata guta, vocem, immo strid-
orem incertum per vultus adunderet, et spiri-
tum rebulliret. et 5. ibid. Lucerna fervens oleum
rebullivit in ejus bumerum.

REBURRUS, a, um, adject. Idem atque bispidus,
ut definitur in Gloss. Isid.: fortasse est a burrus
pro birrus, h. e. multum pilosus. Thesaur. N.

Latinit. ed. ab A. Majo in Class. auct. T. 8.
p. 509. Reburrus, bispidus, cujus primi capilli
ceteris altius horrescunt. Augustin. contr. Faust.
6. 1. Calvus ac reburrum et similis notae homi-
nem non consiliare sacerdotem. Cf. Vulgat. In-
terpr. Levit. 13. 41. — NB. De cognom. Rom.
V. ONOM.

RECALCEO et recalcio, as, e. 1. iterum calceo.
Vos e Lexico espuenda; occurrit enim tantum-
modo in Not. Tyr. p. 129.

RECALCITRO, as, are, n. 1. Part. Recalcit-
rans II. — Recalcitro, ricalcitrare, ἀντακτινίζω
Idem quod calcitro: hoc est calcem impingo,
calce ferio, repugno, resisto. Translate. Horat. 2.
Sat. 1. 20. Cui (Augusto) male el palpere, re-
calcitrat undique tutus. Ammian. 14. 7. 14. Ut
rebelles et majestati recalcitrantes Augustae. Id.
15. 7. 9. Apertis recalcitrans imperatoris arbitrio.
Adde eumd. 22. 11. 5. et 28. 1. 32.

RECALCO, as, are, a. 1. (re et calco). Part.
Recalcatus II., Recalcandus I. — Recalcare est
rureus calcare, ricalcare, παλιπατεῖω.

I.) Proprie. Colum. 2. R. H. 2. 19. Si velli
scrobibus agestam humum recandere et recalca-
re. Prudent. 9. Cathemer. 9. 75. Limen recal-
candum patet.

II.) Translate. Cod. Theod. 16. 6. 4. In tan-
tum sceleris progressi dicuntur, ut baptismi, my-
sterium recalcatis, temeritate noxia iterant.

RECALEFACIO, facis, etc. et
RECALEFACTUS, e, um, V. RECALFACIO.

RECALO, is, ibi, lere, n. 2. Particip. Re-
calens I. et II. — Recaleo, ἀναδύρομαι, rursus
vel valde caleo.

I.) Proprie. Virg. 12. En. 35. recalent nostre
Tiberina fluentis Sanguinis. Flor. 4. 2. circa med.
Acridine multo atque vehementius Thessalici Incen-
dii elcheres recaluere. Paulin. Nolan. carm. 8.
397. extinctis recalent vestigia flammæ. Seren.
Sammon. c. 48. p. 69. ed. Ald. Vallerisqua in-
fuso recalentis sulphure sonant.

II.) Metaphorice. Ammian. 22. 16. 17. Non-
dumque opud eos penitus esserit musica, nec
harmonice concult, et recalent apud quendam
adhuc licet raro consideratio mundi motus et
siderum. Id. 28. 1. 7. Recalebant in auribus ejus
parentis effusa. Auson. Profess. 7. 15. Nunc quo-
que in nostris recales medullis, Blenda Lsonii.
Casiod. 3. Variar. 6. In audieris officine in-
gentium flamma recalente.

RECALESCO, ecle, scere, n. 3. Perf. recalui
V. in voc. præced. — Recalescere est rursus ca-
lescere, riscalidare, ἀναδύρομαι.

I.) Proprie. Cic. 2. Nat. D. 10. 26. Quod no-
stris quoque corporibus contingit, quum motu
atque exercitatione recalescunt. Prudent. Psy-
chom. 58. Tena, o venatrix hominum, potuisse re-
sumptis Viribus extincti capitis recalescere statim?

II.) Translate. Ovid. Remed. am. 629. Quid
juvat admonitio tepidam recalescere mentem? Plin.
7. Ep. 9. Recalescere es integro et renuimus im-
petum fractum omisimusque. h. e. rursus accendi
et intendere animum ad scribendum.

RECALFACIO, per syncope, a recalcifacio, facis,
feci, factum, facere, e. 3. Part. Recalfactus et
Pass. Recalfio I. — Recalfacere est rursus cal-
dum facere, riscalidare, ἀναδύρομαι.

I.) Proprie. Ovid. 8. Met. 444. calidumque
prioris Cæde recalfecit consorti sanguine telum.
Scribon. Compos. 271. Rursus recalfuit. Cæli.
Aurel. 2. Acut. 10. ante med. Stallum recalfacio
corpore.

II.) Translate. Ovid. 2. Art. am. 445. Fac, ti-
meat de te, tepidumque recalfaces mentem.

RECALFIO, is, V. voc. præced. I.

RECALVASTER, stri, m. 2. calvo sulla fron-
te, ἀνακαλυστῆς, qui fronte calvus est, non toto
capite, ut dicitur etiam Levit. 13. 41. Seneca Ep.
66. circa med. Ut ex duobus æque iustis et pro-
dentibus comatum et crispulum malis, quam re-
calvastum.

RECALVATIO, ōnis, f. 3. ἀνακαλάντωμα, cal-
vitium sincipitis. Vulgat. interpr. Levit. 13. 42.
Sic autem in calvitio, sive in recalvatione albus
vel rufus color fuerit coctus.

RECALVUS, a, um, adject. idem qui recalva-
ster. Plaut. Rud. 2. 2. 11. Ecquum recalvum ac
silonem senem.

RECALX, alis, adject. omni. gen. Idem ac re-
calcitrans. Commodian. Instruct. 38. Improbri
semper et dura cervice recalces.

RECANDENS, entis, particip. a recando, cau-
dens, calidus. Plin. 37. Hist. nat. 9. 52. (137).
Redios in sa recandentes discutere. Ita editio.
vct. 1470. et 1472, at bis antiquior 1469. Har-
duin. et verier., probante Sillig., in se cadentes
multo rectius.

RECANDESCO, descis, et recando, des, dñi,
n. 3. vel 2. Part. Recandens V. in voc. præced.
— Recandescere et recanden

I.) Proprie. 1. Est idem etque candidus
rursus Bo, rimbianchirsi, ἀναλευκαῖος. Ovid.
4. Met. 529. percussa recanduit unda, h. e. can-
dida facta est propter spumam, quam coactatum
mare emittere solet. 2. Est etiam recalescere,
denun candentem, seu ignitum fieri, vel vbe-
menter incallescere. Id. 1. ibid. 435. Ergo ubi
diluvio tellus lutulenta recent! Solibus ætheris
altoque recanduit æstu. Id. 7. ibid. 78. de Me-
dea. Et robuere genæ totoque recanduit ore. Id.
Remed. am. 734. Flamma recandescet. Alii leg.
redardescet.

II.) Translate ira recandescere dicitur, quum
semel propemodum lenita rursus exasperatur. Id.
3. Met. 707. et audita clangora recanduit ira.

RECANO, nis, ners, n. 3. (re et cano) ἀνα-
φανῖς. 1. Est alii cantanti viciisim recipro-
co canto respondeo. Plin. 10. Hist. nat. 33. 51.
(102). de perdice. Adeoque vincit libido ellem
seu caritatem, at illa furtim et in occulto re-
cubans, quum sensu feminam eneupis acceden-
tem ad marem, recanat roscetque et nitro præ-
beat se libidini. 2. Item incantationem re-
torquen ac dissolvit. Id. 28. ibid. 2. 4. (19). Non
pauci etiam credunt serpentes ipsas recanere, et
hunc unum illis esse intellectum, contrabique
Marsorum cantu, etiam in nocturna quiete, Alii
minus recte leg. recanari.

RECANTATUS, a, um, V. voc. seq.

RECANTO, as, avi, atum, ara, a. 1. (re et
canto). Part. Recantatus. — Recantare est can-
tando respondere, ripetere cantando, παλινοῖεω.
Martial. 3. 86. Nusquam Græcula quond recan-
tat echo. — Horat. 1. Od. 16. 25. non ego
milibus Mutare quæra tristia, dum mihi Flax
recantatis amica Opprobriis animumque reddes,
h. a. revocatis, laudes aut blanditias pro oppro-
briis rependo. — Ovid. Remed. am. 259. Nulla
recantantes deponent pectora caras. idest amorem
magis carminibus repressas.

RECAPITULATIO, ōnis, f. 3. (recapitalo) bre-
vis eorum, quæ dicta sunt, per capita recensio,
ricapitolazione, ἀνακαταλόεσις. Eugen. Tolet.
præf. ad Dracont. Sex dierum recapitulationem
slogilla versicula, quos olim eandem, dnotavi.
Gennad. de vir. illust. 99. Quintus liber con-
tinet recapitulationem libri quart. Sic Casiod.
Instit. div. Litt. 24. in lemmate. Recapitulatio
generalla.

RECAPITULO, as, are, a. 1. Part. Recapitu-
lans. — Recapitulo, ricapitolare, ἀνακαταλόεσις,
brevis, quæ dicta sunt, per capita reten-
neo. Tertull. 5. adversa. Marcion. 17. Ut sis di-
xerim, sicut verbum illud in Græco sonat, reca-
pitulare, idest ad initium redigere, vel ab initio
recensere. Adde advers. Jud. 8; et Augustin. 4.
Contens. Evang. 25. Sic Commodian. 41. 19.
Recapitantes scripturas ex en Judæi.

RECAREO, careo, cavi, cautum, cavere, n. 2.
(re et caveo) vicissim caveo. Imppp. Gratian.
Valens et Theodos. Cod. 9. 3. 2. Et in penam re-
ciprocū illo trepidante recaverit.

RECIVUM, i, n. 2. V. voc. seq. in fin.

RECIVUS, a, um, adject. Introrsum cavus.
Prudent. Psychom. 421. Cetus egit easum, me-
dii spiramen ut oris Frangeret, et recavo misce-
ret labra palato. Id. 11. nipi et ap. 186. recavum
speculum. Paulin. Nolan. carm. 23. 408. vacava
laquearia. Hinc

Recivum, i, n. 2. substantivum more, quod

intoreus eorum est. *Avien. Phœnom. v. 1279.*
Recavum maris. τὸ κοῖλον τοῦ ὤκεανου.

RECEO, cēdā, cēsi, cēsum, cēdere, n. 3.
(re et cēdo) Part. *Recedens* I. 1. a. It. 1. 3. et 4.; *Recessus* in fio. *Recessurus*. I. 1. b. — *Recedo* est idem atque cessum cēdo, ut est *Plaut. Cas. 2. 8. 7. h. e. retrorsum cēdo, secēdo, obsēdo, me amoveo, me ramoveo, χαλῶμαι, ἀναχωρῶμαι, ἀνέχωμαι* (It. *camminare a farsi indietro, indietro, ritirarsi, allontanarsi, scostarsi*; Fr. *marcher en arrière, se retirer, reculer, rétrograder, rebrousser chemin*; Hlsp. *andar hacia atrás, retroceder, retirarse*; Germ. *zurück-treten, schreiten, weichen, gehen, sich zurückziehen*; Angl. *to retire, withdraw, retreat, recede, give ground, fall back, depart, go from*).

1.) Proprie. ¶ 1. *Stricta cēnu*. — a) Cum additā. *Plaut. Mil. glor. 2. 4. 4.* Ego abā te prociū recedam. *Id. Rud. 3. 5. 7.* Jube dum recedere istos ambos huc. *Id. Baech. 4. 1. 7.* Recede hinc dīrecte. *Id. Pæn. 3. 2. 34.* Pone nos recede. *Id. Amph. 1. 1. 84.* Neo recedit loco, quā statim rem gerat. *Virg. 4. G. 191.* Nec vera a stēbulla, pluvia impēdente, recedunt Longius. *Id. 12. En. 290.* Tyrrhenū Aulestē Adversā proterrat equo: ruit illē recedens, Et mīser oppositū a tergo involvit arē In caput. *Cic. Roec. Am. 38. 112.* Cur mibi te offere ac mēis commūdia officiā? recede de medio. *Id. 8. Phil. 7. 21.* Non modū illū a Gallia non discessisse, sed ne a Mutina quidem recassisse. *Cæs. 6. B. G. 43.* Tantiū cohortis centuriones ex ea, quā alabant, loco recesserunt. *Ovid. 3. Pont. 1. 151.* Tum pēte nīl aliud, sēva nīl ab hoste recedam. — Et impersonaliter. *Cæs. 2. B. C. 30.* Erant qui ecesserent, de tertia vigilia in castra Cornēliā recedendum. *Liv. 24. 41.* Ita ab Illūrgi recessum est. — b) Absolute. *Petr. Satyr. 85.* Forte quom in trilelito jecarem, quā dīes solemla ludū arcleverat, pigritiamque reasandī imposuerat bilaritā togior. *Id. rītrarsi in camera a dormire, recedendū in suū quemque cubiculum.* *Ovid. Ib. 239.* Jamquā recessum vitidī de silpīa factas Admorunt oculis usque sub ara faces. ¶ 2. Latiori sensu poulit pra discedere, abire, partire, andarsene. *Ennius* epud *Cic. 1. Divinat. 30. 40.* Hmo affatū pater, germana, repēta recessit. *Cic. 2. Att. 13.* Tu-advola in Formianū; unde nos pridē Non. Mel. recedere cogitemus. *Orellius tamen* recedere amittit. *Ovid. 8. Met. 700.* monuit, ibelamque recessit. *Auct. B. G. 8. 27.* Hī eo loco cum coplis recedit. *Nepos. Chabr. 3.* Recedere a conspectu eorum. *Plin. Paneg. 61.* Modā lictares abira jauerant; revertantur: modā gratulentes amiel recesserant, revertantur. Adde eumd. 1. *Ep. 13.*

II.) Translative. ¶ 1. Generatim, metaphorā sumptā a superiorī paragr. 1., usurpatur de inanimitā. *Cic. Planc. 6. 15.* Ut undā ad allas aecedant, ab allia recedant. *Horat. 2. Ep. 2. 113.* Audēbit Verba movera loco, quamvis Invita recedant. *Id. Art. P. 175.* Multa ferunt enī valentes commoda cecum, Multa recedentes admittunt. *Plin. Paneg. 2.* sub inī. Quare ebeant ac recedent voces illā, quas metus asprimebat. *Lucret. 4. 695.* penitus fluere atquā recedere rebū odoras. *Stat. 11. Theb. 73.* quantumquā profundē Rarecunt tenebrā, tantum de luce recessit. ¶ 2. Speciatim navigantibus recedere videntur loca, a quibus ipsi recedunt. *Virg. 3. En. 72.* Præbimur portu: terræque urbisque recedunt. Adde *Ovid. 11. Met. 466; Val. Flacc. 2. 8; Sil. It. 3. 157; Stat. 1. Theb. 549.* ¶ 3. Item speciatim de illa, quā interiore, reducere, a nobis remotiora loco sita eunt. *Virg. 2. En. 300.* secreta parentis Anchisæ domus arboribusque oblecta recessit. *Plin. 2. Ep. 17. n. med.* Contra parietem medium zotheca perquam eleganter recedit. *Catull. 64. 43.* quacumquā opulenta recessit Regia. h. e. quocumque recessus et cubicula regia habuit. *Curt. 4. 1. 1.* Martimam tum orem et pleræque longius etiam a mari recedentia rex ejus insulæ Strato possidebat. — Huc pertinent illa *Plin. 5. Hist. nat. 12. 13. (66).* Syria, Palæstina vocatur, quæ contingit Arabes: et quæ recedit

latus, Dameseene. *Seneca Consol. ad Marc. 18.* Littora in portum recedant. et *Plin. 4. Hist. nat. 10. 17. (33).* Macedonē ad Epiroticas gentes in solis ocesum recedens. et 3. *ibid. 10. 15. (95).* Magna Græcia in tres sinus recedens Ausonū maris. *Id. 6. ibid. 8. 8. (24).* Gens Cappadocum longissime Ponticarum omnium introrū recedens. — Huc pertinent atiam illæ *Quintil. 2. 17. 21.* Pletor vi aris eum efficit, ut quædam emnere in opere, quædam recessisse credamur. *Plin. 3. Ep. 6.* de signo sensū similit. Pendent la-certi, papillæ jacent, recessit venter. *Justin. 24. 6. 8.* Media exī ropes in formam theatri recedat. Quomobrem et hominū clemor et al quando accedit tubarum sonus, personantibus et reonantibus inter es rupibus multiplex audiri solet. *Ovid. 15. Met. 311.* Admotā Athamais aquis recedens liguū Narretur, minimos quū Luna recessit in orbes. ¶ 4. De illa, quæ disjunguntur et asperantur, staccarsi, separarsi. *Cels. 8. 7.* In allia oculibus ex toto sapa fragmentam a fragmento recedit. *Lucan. 8. 674.* truceo cervix ab ecclia recessit. *Ovid. Heroid. 16. 153.* Ante recessisset cepit hoo cervica eruenta, Quam tu de thalamis abstrahere mēis. *Id. 2. Pont. 8. 65.* Nam caput a noctra ciliis cervicē recodet. *Plin. 22. Hist. nat. 8. 9. (22).* Recedentes ab oculibus carnos. *Id. 19. ibid. 5. 23. (67).* Melopepones maturitatem adepti, quamquam non pendentes, statim a pedicula recedunt. ¶ 6. Urbens et trans-late. *Virg. 4. En. 704.* omnis Dispens calor, atque in ventos vite recessit. h. e. abili, evanuit. *Lucan. 7. 688.* spes nunquam Implanda recessit. *Id. Stat. 3. Silv. 5. 55.* sic unquam corde recessit Nata tuo. mōi non tī a lallōtana dāi cuore. et *Plin. 9. Ep. 5.* A quo vitio tu longa recessisti. *Nepos Alcib. 8.* Recedere a carliase patris. *Lucan. 9. 10. 56.* a vera platea. *Cic. 3. Off. 4. 19.* ab officia. *Id. Quint. 21. 67.* ab ul-tata consuetudine. *Id. Cæcin. 20. 58.* Ut longius a verbo recedamus, ab æquitate ne tantum quidem. *Id. Rosc. Am. 6. 16.* Recedere ab armis. *Id. deor. et Auct. B. G. 8. 40.* ab oppugnatione. *Id. desistere. Cic. 4. Tusc. 17. 40.* Recedere a vita, morire. et *Plaut. Merc. prol. 73.* Poetquam recessit vita patro corpore. h. e. pater mortuus esset. *Id. recedit, eynopsis pro recessisset. Claudian. Cons. Mall. Theod. 64.* quodeumquā recedit Lilius, incumbit studiis. — Passive impersonaliter. *Neratius Dig. 2. 14. 57.* Ab emptio-ne, venditione quā recedit posset, dubium non est. *Paul. ibid. 20. 6. 10.* Si ex venditione recessum fuerit. — Hinc

Recessus, a, um, partitelp. Idem ac recedens, remotus, rītrato; unde *Comp. Recessor* apud *Pitruv. 5. 8.* Ampliorem bebat orchestram Græci at æquum recessorem.

RECELLICLONĒ, *V. voc. aeq. sub B.*
RECELLLO, l, h, s, 3. a *κἔλλω* moveo, est A) Verbum neutrum; et B) Aclivum.

A) Neutorum mora, recellere est reclinare, ut *Festus p. 274. 31. Mūll.* exponit (quocum cf. *Paul. Dia. p. 275. 11.*), reflecti, retrā maveri, retrahi, recedere, lī, inclinaris, muoveri o tī-rnsi indietra. *Lucret. 6. 572.* de terræ motu. Inclinat enim ratroque recellit, Et recipit pro-lapsa suas se in pondera sedes. *Liv. 24. 34.* In eas naves, tollentone super muros eminentē, ferrea manus firmæ catenæ illigata, quum injecta præcē esset, gravi libramento plumbi recellenta ad solam, suspensa prore, navim in puppim atuebat.

B) Active aut reclinare, reflectere, retrahere. *Apul. 6. Met. Davidus* et repentina facia canteritū, totum corporis pondus in pastrem poplitas recellit, arduaque cervicæ sublimiter elevata etc. — *Recellere* nates in τῇ οὐνοῖα, est apud eumd. *10. Met.* Et ob id recellitunas vel recellitunas dictas sūnt a *Plauto* apud *Fest.*, necia quo loco, meretrices. Et afferunt quidem *Plauti* locum *Pæn. 1. 2. 53.* An tibi vie inter istas versarier atc.: sed nullum ibi bujās vocis vestigium.

RECENS, adverb. *V. voc. seq. in fin.*

RECENS, cēns, adject. Abia sing. num. est

plerumque recentī; sed recente legitur apud *Ca-tull. 63. 7.* et *Ovid. 4. Fast. 346.* — Gan. plur. num. recentum legitur apud *Horat. 1. Od. 10. 2.*, apud alios vero recentium. — *Comp. Recentior* I. 1. a. et 2. a. c. at 3. c., et II; *Sup. Recentissimus* I. 1. a. et b. — *Recentis* tō veteri opponitur, et est nuper factus, qui nuper accidit, novus, νεωγός (It. *resco, nuovo, recante*; Fr. *fraîs, jeune, récent, nouveau, neuf*; Hlsp. *resco, reciente, nuevo*; Germ. *frisch, jung, neu*; Angl. *new, fresh, newly or lately made ordone, recent*).

1.) Proprie. — 1.) Absolute. — a) Generatim. *Plaut. Asin. 1. 3. 26.* naquem eet (picis), nīl recens. Ie habet æuicem, is quavitatem: eum quovis pacto condies ate. *Varro 3. R. R. 12. 4.* de leparib. Flt sepe, quum habent catulos recentes, alios ut in ventre habere repertiant. *Id. fresco nati.* *Cæs. 1. B. G. 14.* Quod el veterle contumellæ obli-viact voliet, nom etiam recentium Injurlerum mem-oriam deponere posset? *Cic. 4. Tusc. 17. 39.* Aliter ferunt Invetetera, aliter recentia. *Id. Mur. 8. 17.* Non modo antiqua illa fortissimū viris, sed hie recentibus. *Cæs. 3. B. C. 96.* Recentibus cæspitibus tabernacula constrata. et 5. *B. G. 47.* ad fin. Hostes recentī victorla afferri seiebat. *Cic. 2. Nat. D. 2. 6.* Apud Regillum, bello Latino-rom, in nostra aele Castor et Pollux ex equis pugnera vial sunt: et recentiora memoria Idem Perseu vletum nunciaverunt. *Id. 8. Att. 15.* Recentissima tua est epistola calendis data. *Ovid. 3. Art. am. 627.* Lee recens. *Id. 5. Fast. 123.* Re-centes herbae. h. e. colte di fresco. et 4. *ibid. 346.* Recens nos. *Virg. 1. En. 421.* recentia sarta. *Propert. 4. 6. 7.* Recentee aræ. h. e. recentibus herbia ac floribus ornate. *Ovid. Heroid. 13. 145.* serena domūs mendata recentia æeum. *Id. 8. Met. 488.* et *Seneca Herc. Fur. 722.* Recentee anime. h. e. quæ, modo a corporibus selunetæ, ad Inferos descendarunt. Adde *Ovid. 15. Met. 846.* — Neutrum recentissimum absoluta apud *Liv. 26. 13.* Jam a memoria excessit, quo tempore et in qua fortuna Hennibelem vocaverimus ad opprimendos eos (Romanos)? haa quod recentissimum est, ad oppugnandam Romam hinc eum mīserimus? — b) Speciatim. *Recentis* nqua, recenter hausta atque adeo frigida. *argua fresca.* *Ovid. 3. Pont. 4. 56.* Illa recana pota est, noetra tepescit aqua. *Colum. 9. R. R. 14. 7.* Quam recentissimū rigoris aqua infusa. *Lueret. 2. 319.* herbae gammantee rore recentī. — c) Item fluens, cor-rente, quia eemper nova supervenit. *Colum. 8. R. R. 17. 4.* Modus ille equū jacentis infra libram maris, non aliter asprimatur, quam el major recentis freti via incasserit. — d) *Recentis* vinum est novum, et veteri opponitur apud *Scribon. Compos. 271.* Hinc novum opponit veteri etiam *Cic. Brut. 83. 287.* — e) *Recentis* mustum appel-latur, quod ita sarratur, ut dulces semper tem-quam recens permaneat. *Colum. 12. R. R. 29. 1.* **RECENTARIUS**. — f) *Recentis* sanguis, modo effluens. *Catull. 63. 7.* recente terræ sola sanguis mens maculans. — g) *Recentis* sub oriens. *Pers. 5. 54.* Merclibus hie Italie motat sub eote recentī Rogoam piper. h. e. in regione orien-tali. — h) *Recentis* toga apud eumd. 1. 15. ast nuova. — h) *Recentis* locus, nbl quid modo factum est. *Virg. 9. En. 455.* tepidaqua recentem Cæde locum. *Alit leg.* tepidumquā recentī Cæde locum, testa *Servio*. — 2.) Cum additā; scilicet — a) *Recentis* ab aliqua re. *Farra 2. R. R. 8. 2.* Pul-lum aelulnum a parto recentem subjelctum equis. *Virg. 6. En. 450.* recens a vulnere Dido. *Cic. 16. Att. 7.* sub inī. Ebelgal quidam-Roma sana recentis. *giunti di fresca da Roma.* *Id. 3. Nat. D. 5. 11.* Tyndaridē, quos Homerus, qui recens ab illorum ætate full, sepultos esse dicit Lacedæmonē. *Seneca Ep. 10.* sub fin. Non tamen negavim, fuisse alii spiritus viros, et, ut ita dicam, a dīe recentis. h. e. ab illis conditos, non propagatos ab aliis hominibus. *Id. Provid. 3.* Inter multa magnifica Demetrii nostri et hæc vox est, a qua recens eum: soorat adhuc et vibrat in auribus meis. *Fronto 2. ad M. Cæs.* (edentā iterum A. Maio) *ep. 1. ad fin.* Tu prior lege:

et si quis insit barbarismus, tu, qui a Graecis litteris recensitos es, corrige. — b) Recens a loco aliquo. Cic. 2. Verr. 2. 5. Quum e provincia recens esset, invidiae et infamia non secuti, sed relesse et diuturne flagraret. Tac. 2. Hist. 26. Timulose et, Paullinus ferebat, tantum insuper laboris atque illarum, ne Vitellianus miles recens a castis fessos egredietur. Trebell. Poll. Gall. duob. 16. Ficos visides et poma ex arboribus recentia semper alienis mensibus praebuit.

— c) Recens in dolore, qui nuper dolere cepit, et oculus in dolore est. Cic. 2. Herenn. 7. 10. Dolore cedit non oportere, quod alius alio secentior sit in dolore etc. Tac. 3. Ann. 1. extr. Comitatum Agrippinae, longo meroe fessum, obvil et secentes in dolore anteabant. — Et omnia praepositi. Recens dolore et ira. Id. 1. ibid. 41. extr. — d) Cum Ablat. sine ulla praepos. Virg. 6. En. 674. prae recentia rivis. Val. Flacc. 6. 445. Hinc Venesia thelamus semperque recentia teritis Tecta petit. Tac. 3. Hist. 77. Recens victoria miles et, super insulam pervicaciam, secundis feros. Id. 13. Ann. 59. Donec manus militum veniret, quos Nero tisonis aut stipendii recentes delegerat. et 4. ibid. 52. Is recens praetura, modicus dignationis et quoquo facinorae properus clarescere etc. Id. 3. Hist. 19. Cumulos super et sacentia eade vestigia incessere. — 3.) Notandae sunt et sequentes dicandi rationes.

— a) Recenti re, dum adhuc res aut negotium recens est. Plaut. Trin. 4. 3. 8. Recipe te, et recurre petere, re recenti. Cic. 3. Verr. 53. 139. Mustius dixisset, si viveret: sed pro Mustio, recenti re, de Mustio auditum distulit L. Domitius et ibid. 39. 104. Datum quidem esse pecuniam, inter omnes, recenti negotio, facile constabat. — b) In recenti, in recenti tempore, di fresco. Modestini. Dig. 48. 19. 25. Non eo modo puniendos eos, qui longo tempore in reatu agunt, quo eos, qui in recenti sententiam recipiunt. Ulp. ibid. 42. 8. 15. In recenti addita deridit. — c) Recentiores, auctores, scriptores, qui nuper scripserunt, et moderni. Cic. 2. Fin. 26. 82. Attulisti aliud humanis horum recentiorum. scil. philosophorum. Plin. 4. Hist. nat. 16. 30. (103). Glossaria, quas Eleotridas Graeci recentiores appellaverunt. Id. 28. ibid. 72. 29. (233). Recentiores cinerem ejus ex aqua bibunt.

II.) Translat. Recens est viribus integer, quasi qui secenter ad laborem accedit. Cæs. 5. B. G. 16. et 7. ibid. 95. Integri et recentes defatigatis succedebant. Id. 7. ibid. 48. acta. Spatio pugnae defatigati non facile recentes atque integros sustinebant. Auct. B. Afr. 78. a med. Saucis ac defatigatis integros recentioribusque viribus equites subministrare. Justin. 6. 4. 13. Agesilaus restituit proelio non difficulter recenti et multis expeditioribus indutus milite hostibus victoriam eripuit. Ovid. 2. Met. 63. (et Liv. 38. 25. sub fin.) Ardua prima via est, at qua vix mane recentes Enliatior equi. Liv. 21. 53. Consul alter proelio et voluere suo minutus, Isabli rem malebat: recentis animi alter eoque ferocior nullam dilationem patiebatur. Plin. Paneg. 23. a med. Quam circumstantium gaudia! quam recens clamor! h. e. vigeus et fortis et secentibus viribus editus. — Hinc

Recens adverbii situ, recenter, modo, nuper, di fresco, poco fa, recentemente, di nuovo, vov. Lucret. 2. 416. quum scena croco Cilici perfusa recens est. Plaut. Cist. 1. 2. 16. Puerum alicunde ut reperirem sibi recens natum, Sall. fragm. apud Serv. ad Virg. 3. G. 155. Coria recens detracta. Virg. loc. cit. armentaque patres Sote recens orto, Ovid. 3. Amor. 8. 9. Ecce recens dives, parvo per vulnera censu, Praefertur nobis sanguine pastus eques. Liv. 2. 22. Recens ad Regillum acceptae calamitatis. Sueton. Tib. 1. Romam recens conditam commigravit. Tac. 2. Hist. 10. Recens censuerant patres, ut etc.

Homonym. Quomodo recens a novo differat, in ea voce dictum est.

RECENSEO, censere, censui, censitum et censum, censura, a. 2. (re et censeo). Praeter. Recensivit legitur in Auct. Gromat. p. 356. Gies.

et p. 348. Zachmann. In locis montanis terminos posuimus rotundos, quos Augusteos vocamus pro hac ratione, quod Augustus eos recensivit. Past. Recensens II. 3.; Recensitus et Recensus et Recensendus I. — Recensere est recognoscere, summam totius multitudinis per numeros colligere, επιλογασθαι, εξαρτῆσαι (II. riconoscere, fare la rassegna, contare; Fr. passer en revue, parcourir, recenser, reconnaître; Hisp. pasar la revista, recorrer, reconocer; Germ. ganz durchzählen, durchgehen, durchmustern, untersuchen; Angl. to review, survey, muster, count, enumerate, number, tell over).

I.) Proprie. Virg. 6. En. 684. omnemque suum Forte recenserebat numatum carosque nepotes, Fatigue fortunaeque visum moresque manumque. Cæs. 7. B. G. 76. Coactis equitum octo millibus et pedum circiter ducentis quadraginta. Haec in Eduorum finibus recenserebantur, numerusque solbatur. Liv. 1. 16. Quum ad exercitum recensendum eontionem haberet. Id. 26. 49. Accepit nomenibus civitatum, recensuit captivos, quot cuiusque populi essent. Colum. 12. R. R. 3. 9. Tonsuris interesse, et vellera ad numerum pecoris recensere. et 11. ibid. 1. 21. Vestem resvitiorem et ferramenta his singulis mensibus recensere. Ovid. 13. Met. 932. Recensere captivos ordines pisces. — Part. Recensitus apud Sueton. Cæs. 41. Instituit, quotannis in demortuorum locum ex illis, qui recensiti non essent, subortito et praetore fieret. Alii leg. recensit. Claudian. 2. in Eutrop. 60. Prisca recensitis avolvit saecula fastis. Apud Prudent. Apoth. 1069. est recensitus. Suspe recensita numerandus sanguinis heres. Opt. tamen editiones habent recensita; — Part. Recensus apud Sueton. Vesp. 9. Amplissimos ordines supplevit, recensio senatus et equite. Alii leg. recensio. Tertull. 4. advers. Marcion. 5. ante med. Ordo episcoporum ad originem recens. — Sil. It. 10. 450. Lustrabat campos, et saeva tristitia destra Faeta secebat, pertractans vulnera visu, Hannibal. Ovid. 3. Fast. 575. Signa recensuerat his sol sua, tertius ibat Annus.

II.) Translat. 1. Simulur pro retractasse, emendare, rivedere, correggere. Gell. 17. 10. Quae procrastinata sunt ab eo, ut post recensentur. 2. Item pro meditari, considerare, examinare. Stat. 5. Silv. 3. 20. Fulgentisque plagas rerumque elementa recenset. Ovid. 13. Met. 481. Troades excipiunt (Polyxenam mortuum), deploratosque secescent Priamidas, et quid dederit domus nona cnois. 3. Item pro narrare, raccontare. Ovid. Heroid. 9. 105. I nunc, tolle animos et sortia facta recense. Stat. 4. Silv. 1. 29. Dinumera fastos, nec parva exempla secesas. — Cum Accus. et Infinito. Curt. 3. 3. 6. Vetera quoque omnia, ut fert sollicitudo, sevocaverant; recensere enim, Dareum in principio Imperii vaginam acinacis Persicam iussisse mutari in eam formam, qua Graeci uterentur. — Absolute Plin. 1. Ep. 8. ad fin. Quod magnitudo seferente alio fuisset, ipso, qui gesserat, recensente vanevit.

RECENSIO, ois, f. 3. rassegna, ricognizione, descrizione, καταλέξις, ἀναρίθμωσις, actus recensendi, recensio et descriptio cujusvis multitudinis, ut populi in censu copiarum etc. Cic. Mil. 27. 73. Adem Nympharum locendit, ut memoriam publicae recensiois, tabulis publicis (censu) impressam, extingueret. Sueton. Cæs. 41. ad fin. Ne qui novi census recensiois causa moreretur possent.

RECENSITIO, ois, f. 3. annoveramento, ἀναρίθμωσις, recensio, recensio. Ulp. Dig. 10. 4. 3. ante med. Recensitioe sevorum facta.

RECENSITUS, a, um, et

RECENSUS, a, um, particip. V. RECENSEO.

RECENSUS, us, m. 4. idem ac recensio. Sueton. Cæs. 41. Recensum populi nec more, nec loco solito, sed vicatim per domos insularum egit. Tertull. Anim. 58. Vitis seceosus. Adde Epit. Livii 115., ubi alii mala leg. censum.

RECENARIA, e, f. 1. Gloss. Philox. Recenaria, νεαροπώρος. h. e. quae vinum recentatum fert seu vendit. V. vocem seq.

RECENARIUS, i, m. 2. qui vendit vinum recentatum, h. e. nire refrigeratum, de quo Ita Alex. Trallian. 1. 11. c. 4. n. 17. Τὸν δὲ προπομάτων ἀπὸ κρύσταλλου ποδάρηκοι. αἱ δὲ ἀρα ἡδῶς ἔχοντες, λαμβάνοντες τὴν ῥοσάτου, ἢ ἀψίνδατου, συγχέοντες εἰσαύτως, καθάπερ εἰς ἀσπικαίον οἱ ῥωμαῖοι τὸ καλούμενον βασιλευτάτονε Huiusmodi vinum esse videtur, quod simili voce nunc Itali razzente vel piccante vocant; minime vero quod recens mustum Romani appellabant. (V. RECENS sub I. 1. e.); quum ex allato Alex. Trallian loco appareat, podagolis non dulcia vina, sed austera, quale est rosatum et absinthias, commendata fuisse. Inscript. Christiana, abhinc paucis annis Mediolani reperta, edita vero a Jo. Labusio in Monum. epigraph. Ambros. p. 35. n. 8. B. K. M. hic poertve ερωλιντα, qm vixet an. r. M. LXXXV. M. V. D. XV. ΗΙΛΙΥΣ ΗΙΥΙΥΣ (h. e. ejus) RECENARIYΣ ΔΟΛΕΥΣ ΠΩΣΙΥΣ ΚΟΝΤΡΑ ΓΟΥΥΜ; ΔΕΥ. X. KAL. DEC.

RECENATUS, a, um, particip. a recenti, rinnovato, recens factus. V. vocem praeced.

RECENTER, adverb. (Sup. Recentissime) di fresco, ultimamente, poco fa, vascari, nuper, recens. Pallad. 1. R. R. 26. Tardi recenter capti. Id. 5. ibid. 4. ad fin. Recenter lecta poma. Justin. 30. 4. 8. Res recentissima gestis. Plin. 13. Hist. nat. 23. 53. (192). Quam recentissima stercoreato solo.

RECENTO, as, are, a. 1., vel

RECENSOR, as, are, a. 1., dep. 1. (recens) est idem ac renovare vel renouari, rinnovare o rinovarsi, ἀναγεῖν. Non. p. 167. 18. Merc. Recentari nove positum pro renovari, quod est Graeca ἀναγεῖν. Cn. Matius: Jam jam albescent Phœbus, et recentatur Commune lumen omnibus voluptasque. Cui et Gellius 15. 25.

RECENSORICUS, a, um, adject. qui recens excultus est, ut Recentoricus ager Siciliensis, h. e. ager publicus populi Romani, in Sicilia apud Cic. 1. leg. Agr. 4. 10. et 2. ibid. 21. 57. Lex agraria, apud Auct. Rei agr. p. 357. Exempto agro recentorico Siciliensi.

RECEPTABILIS, a, um, adject. qui recipit, suscetibile. Ambros. Ep. 6. 39. Quum aliud impossibile esset, aliud passionis receptabile.

RECEPTACULUM, i, n. 2. (recepto) 1. Genesim est quiddam rem aliquam in se seclpit, ἐκδοχεῖον (II. ricetto, ricattacolo; Fr. réservoir, réceptacle, magasin; Hisp. receptáculo, almagazen, almagazen; Germ. Behältnis, Aufenthaltsort, Magazin; Angl. a receptacle, place to receive or keep things in; a storehouse). Cic. 1. Tusc. 22. 52. Corpus quasi vas est, aut aliquod animal receptaculum. Id. 2. Nat. D. 54. 136. Sed quam alvi natura subjecta stomacho cibi et potionis sit seceptaculum. Liv. 4. 56. Cloacinaque maxiam, receptaculum omnium purgamentorum urbis, sub terram agendum. Vitruv. 8. 7. Collocentur in castello tres fistulae intra receptacula conjuncta; uti quum abundaverit ab extremis, in medium receptaculum (aqua) reducet. Inscript. apud Marin. Frat. Arv. p. 286. LANTIA M. V. CELERINA RECEPTACULUM AQVAE INCHOATVM AB AMARANTHO LIBERTO SVO CONSUMMAVIT. Plin. 10. Hist. nat. 33. 51. (100). Perdices spioa et fustice sic muniunt receptaculum, ut contra feras abunde valentur. Tac. 2. Ann. 61. Superducenti Nili receptacula. Colum. 8. R. R. 15. 4. Avium receptacula. et ibid. 1. 3. Aquatiliu animalium receptacula. Pallad. 1. R. R. 20. 2. Olei receptaculum. — Cum Dat. Tac. Germ. 16. Subteranei specus suffugium hiemi et receptaculum frugibus. 2. Specialim idem est quod perfugium, id est locus, in quem quis se recipit, ut a vi aut injuria tutus sit. Cæs. 7. B. G. 14. Ne suis sint ad detrectandam militiam receptacula. Cic. Pis. 5. Receptaculum veterum Calabrum militum, rivo vero, rifugio, et Tac. 14. Ann. 29. Insula incolis valida et receptaculum perfugarum. Id. Germ. 46. Nec aliud infatibus ferarum Imbricque suffugium, quam ut in aliquo ramorum neiu contegatur: hoc redeunt juvenes, hoc seoum receptaculum. Adde Liv. 8. 11. Et Justin. 2. 4. 30. Receptaculum habuere castra locorum.

Id. 9. 1. 9. Si Byzantium, nobilissimam et maritimam urbem, receptaculum terra marique coplis suis futurum, in potestatem redegit. *Cic.* 5. *Tusc.* 40. 117. Mors est eternum nihil sentieudi receptaculum. Figurata *Ammian.* 30. 4. 9. Si simulatum levitasserint receptacula.

RECEPTATIO, *ōnis*, *f.* 3. actus recipiendi. *Ammian.* 20. 11. Receptatio spiritus. *Alis* rectius leg. recipitatio.

RECEPTOR, *ōris*, *m.* 3. *ricettatore*, *chi* serve di *ricetto*, *ἐκδοκτὴς*, *ἀναδοκτὴς*, qui recipiat: at saepe in malam partem accipitur de illo, qui latroes ac fures eorumque furia, aut hostes recipiat et defendit. *Cic.* *Mil.* 19. 50. Ille latronum occultator et receptor locus. *Codd.* tamen multi receptor. *Flor.* 3. 10. Rhenus receptor hostium etque defensor. *Ulp.* *Dig.* 47. 9. 3. Non tantum qui rapit, verum is quoque, qui recipit, tenetur: quia receptatores non minus delinquent, quam aggressores. *Toc.* 4. *Ann.* 23. Erat illi praedarum receptor ac socius populandi rex Garamantum. *Ulp.* *Dig.* 1. 18. 13. Fures conquirere, receptatoresque eorum coercere. *Calistrat.* *ibid.* 47. 14. 3. Receptores abigenam. *Paul.* *Sentent.* rec. 5. 3. 4. Receptores aggressorum itemque latronum eadem poena afficiantur, qua ipsi latrones. *V. RECEPTATOR.* ¶ 2. In bonam partem est recuperator, *ricuperatore*, *ἀναλαμβάνων*. *Vopisc.* *Aurel.* 26. Aurelianus Imp. receptor Orientis. Adde *Eutrop.* 9. 9. ¶ 3. Item in bonam. *Prudent.* *hymn.* *Epiph.* 141. Sic stulte Pharaonis malis edicta quoddam fugerat Christi figuram praeferebat Moses receptor civium. *h. e.* qui suos iterum in populum rationemque coegit ac redemit.

RECEPTIBILIS, *e*, *adj.* qui recipi potest. *Augustin.* 15. *Trinit.* 13. *od. fin.* Nostra scientia amissibilis est et receptibilis. *Fulgat.* *interp.* *Ecclesi.* 2. 5. In igne probatur aurum et argentum; homines vero receptibiles in camino humilitationis.

RECEPTICIE et *receptitius*, *e*, *um*, *adj.* *ἐκδοκτικός*, *exceptivus*, quicquid in venditione aut quavis alia alienatione excipimus, et nobis reservamus, ut *recepticius servus*, qui est proprius nuptiae mulleris, quem illa sibi reservavit, quum dotem marito daret; quem vero una cum dote in mariti potestatem dedit, *dotalis* vocatur. Quoties enim mulier in danda viro dote, aliqua ex sole bonis ratiōis, nec ea ad virom transmittit, recipere ea dicitur. *Cato* apud *Gell.* 17. 6. Ubi irata facta est, servum recepticium sectari, atque flagitare virum jubet (est qui leg. *receptivum*), ubi *Ferrius Flacc.* intelligit servum nequam et nulli prelli, qui quum venum esset datus, raddibitus ob aliquod vitium receptusque est: eodemque modo applicat *Festus*. Sed *Gell.* priorem interpretationem defendit: aut addit *Non.* p. 54. 12. *Merc.* — Doe recepticia est, quam quis in mortem mulleris a marito stipulatur, ut *Cajus* docet *Digest.* 39. 6. 31. § 2. Adde *Ulp.* *Regular.* tit. 6. § 5.

RECEPTIO, *ōnis*, *f.* 3. *ricetto*, *ἐκδοκία*, actus recipiendi. *Plaut.* *Asin.* 5. 2. 70. Quid tibi huc receptio ad te est meum virum? *h. e.* quare recipis ad te virum meum? Simile est *Illud Curc.* 5. 2. 27. Quid istum tibi tactio est? et *Truc.* 2. 2. 3. Quid tibi ad hanc accessio est? *adde* *Alcim.* *Avit. fragm.* p. 189. Cui honoram suam attam in Bonolacorum receptione servatas.

RECEPTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, *a.* 1. frequentat. a *recipio*, est saepe recipere, *ἐκδοκῶμαι*, *ricettare*, *raccettare*, *dare ricetto*.

1.) Proprie. ¶ 1. O saepe in malam partem. *Ter.* *Heccy.* 5. 1. 17. Meum receptas illum ad te. *Tac.* 3. *Ann.* 60. Eodem subdolo obarati adierunt ereditores suspectique capitallum criminum receptabantur. — b) In bonam partem recepta *ss.* ea recipere, *ricoverarsi*. *Ter.* *Heaut.* 5. 2. 14. Ibi tam stultitiam semper arit praesidium, *Clitipho*, victus, vestitus, quo in lectum te receptes. — c) Universalis *Ennius* epud *Farron.* 7. *L. L.* 48. *Müll.* Quae cava corpore emuleo corollae receptat. *Ita ex conject.* *Vahlen.* *Virg.* 1. *G.* 336. Frigida Saturni saepe quo stella receptet. *h. e.* lo quod signum se recipiat. *Id.* 10. *En.* 333. bastamque receptat Osibus haerentem. *h. e.* ad se recipit, divellit, retrahit ex vulnere, *ritira*, cavo. Ubi *Servius*: Ideo frequentativo usus est, quia osibus labarentem bastam facile avellere malime poterat. Et expressit moram quamdam et molitionem extrahentis. Ergo receptat est, frequentati convulsione divellit. *Zucet.* 2. 998. quod minus est ex etharis origi, id rursum celi relatum templa receptant. *Lucan.* 7. 810. placido ostans receptat Cuncta sion. *ricove*, accipie.

Rursus *Zucet.* 3. 505. Tum quasi vacillans primum consurgit et omnes Paullatim redit in sensus, animamque receptet, *h. e.* resumit, recipit, *ripiglia*. — d) Usurpatur etiam pro simplici recepto. *Aurel.* *Vict.* *Epitom.* 35. Romanum orbem triennio ab invasoribus receptavit.

11.) Figurata, receptare *ss.* *Pers.* 6. 7. hibernique meum mare, qua latus togens Dant scopuli, et multa litus ea valle receptat. *si ritira e forma un seno*.

RECEPTOR, *ōris*, *m.* 3. *ricettatore*, *idem* qui receptor. ¶ 1. In malam partem. *Dig.* 47. 9. 3. Non tantum qui rapit, verum is quoque qui recipit, ex causis supra scriptis tenetur, quia receptores non minus delinquent, quam aggressores. *Toc.* 4. *Ann.* 23. Erat illi praedarum receptor ac socius populandi rex Garamantum. *Ulp.* *Dig.* 1. 18. 13. Fures conquirere, receptatoresque eorum coercere. *Calistrat.* *ibid.* 47. 14. 3. Receptores abigenam. *Paul.* *Sentent.* rec. 5. 3. 4. Receptores aggressorum itemque latronum eadem poena afficiantur, qua ipsi latrones. *V. RECEPTATOR.* ¶ 2. In bonam partem est recuperator, *ricuperatore*, *ἀναλαμβάνων*. *Vopisc.* *Aurel.* 26. Aurelianus Imp. receptor Orientis. Adde *Eutrop.* 9. 9. ¶ 3. Item in bonam. *Prudent.* *hymn.* *Epiph.* 141. Sic stulte Pharaonis malis edicta quoddam fugerat Christi figuram praeferebat Moses receptor civium. *h. e.* qui suos iterum in populum rationemque coegit ac redemit.

RECEPTORIUM, *il*, *n.* 2. *V. voc.* *seq.* in *ss.* **RECEPTORIUS**, *a*, *um*, *adj.* ad recipiendum aptus, ut *Receptorius locus*, apud *Tertull.* *Resurr. carn.* 27. *a med.* — *Ilinc*

Receptorium, *il*, *n.* 2. absolute, substantivorum more, est locus, quo se quis recipit. *Sidon.* 5. *Ep.* 17. Nunciatum est, hore momente, progredi episcopum de receptorio.

RECEPTRIX, *icis*, *f.* 3. *ricettrice*, quae recipit. — a) In malam partem. *Cic.* 6. *Verr.* 8. 17. Tua, inquam, tua Messana, tuorum adiutor scelerum, libidinum testis, praedarum ac furorum receptrix. Adde 7. *ibid.* 62. 160. — b) In bonam, sive universalis. *Apul.* *de mundo*. Profecto fassentur, haec esse civilis rationis edmirandam temperantiam, quum quidem de plurimie una sit facta et similis sit tota, quum dissimilia membra sint, quum receptrix sit naturarum ad diversa tendentium et fortunarum per varios fines exitusque pergamulum. *Ambros.* *de Vocat. Gent.* 2. 4. In illa arca universi generis animalium receptrix. *Id.* in *Luc.* E. 17. Et anima, quae receptrix salutaris Verbi est.

RECEPTUM, *il*, *n.* 2. *V. RECIPIO* in *fin.*

RECEPTUS, *e*, *um*. *V. RECIPIO*.

RECEPTUS, *us*, *m.* 4. (*recipio*) est actus recipiendi.

1.) Proprie. ¶ 1. Septissime in re militari, est actus recipiendi et subduendi sa *ss.* aliquo loco, *v. gr.* a pugna retro cedendo et in castra redeundo, *ritirata*, *ἀποστροφή*, *ἀναχώρησις*. *Cic.* 13. *Phil.* 7. 15. Estorquari da manibus arma non possunt: receptul signum aut revocationis a bello andire non possumus. *Cae.* 3. *B. C.* 46. Caesar receptul suorum timens, strates ad extremum tumultum contra hostem locari iussit. *et ibid.* 69. *a med.* Varit ne angustia intarcluderentur, quum estre et lotus hostem haberent, eodem, quo venerant, receptul coosulabant. *et* 1. *ibid.* 46. Inter duas ecles perequantes, commodioram et tutiorem nostris receptum dat. *Id.* 4. *B. G.* 33. Ita sa collocant ut ei illi a multitudine hostium premantur, e pedum ad suos receptum habeant. *Auct.* *B. Hisp.* 25. *ad fin.* Nostris equites in receptu adversarii cupidius sunt insecuti. *Stat.* 11. *Theb.* 53. Suadebatque fugam et tutos in castra receptus. *Liv.* 2. 62. Receptul signum dare. *Cae.* 7. *B. G.* 46. *et* *Cic.* 13. *Phil.* 3. *extr.* Receptul canere. *h. e.* tubae sonitu milites a praello revocare. *ἀνακλησις*, *sonora* a *raccolla*, *o la ritirata*. ¶ 2. Ipse quoque locus, in quem se quis into recipit, receptus est. *Pompej.* *ad Domit.* 2. *post ep.* 13. 7. 8. *ad Att.* *a med.* Neque ex omnibus oppidis contrahera copias expedit, ne receptum amittam. *Planc.* *ad*

Cic. 10. *Fam.* 11. Animadverti, nullam aliam receptum Antonium habere, nisi in his partibus. *Virg.* 11. *En.* 527. Planities ignota jacet tutique receptus. *Solin.* 7. *od. fin.* Perdicces spinis fruticibus ac surculis receptus suos vestiant. *h. e.* nidos. ¶ 3. Universalis, receptus spiritus est respiratio, *il tirar il fiato*, apud *Quintil.* 11. 3. 32. Spiritus nec brevis est, nec parum durabilis, nec la recepta difficilis. ¶ 4. Receptus et recursus maris *Eumenio Paneg.* *Constant.* 6. *sub fin.* est accessus et recessus. *il flusso e riflusso*.

11.) Trauslatis, metapborā sumpta a euperiori paragr. 1. *Cic.* 3. *Tusc.* 15. 33. A quibus quum cecinit receptul, impellit rursum et incitat etc. *h. e.* quum advocavit mentem a cogitandis molestiis. *Plin.* 3. *Ep.* 1. *ad fin.* Hanc ego vitam voto et cogitatione praesumo, ut primum ratio etatis receptul caetera permiserit. *h. e.* recedere a foro et rebus gerendis. *Ovid.* 1. *Met.* 340. de tuba Tritonis, cecinit juncos infusa receptus. *Id.* 4. *Trist.* 9. 31. Hoc quoque, quum volui, plus est: cane, Musa, receptus. *h. e.* cessa, desine, finem fac. Sunt qui his *Ovidii* locis leg. recessus: quod minus placet. *Liv.* 4. 57. Si res siceret, libenter se daturum tempus illi fuisse ad receptum animae perituale sententia, do *ritirarsi* da etc. — Illa quoque translata sunt: *Cae.* 1. *B. C.* 1. Habere se quoque ad Caesaris gratiam at amicitiam receptum. *refugio*, *ricovaro*. *at Liv.* 3. 2. Si pœniteat, tutum receptum ad expertam clementiam fore. *et* 28. 25. *ad fin.* Tutissimum a malis consiliis receptum.

RECCERNO, *nir*, *nere*, *a.* 3. iterum sermo. *Cod.* *Theod.* 15. 1. 38. Recerocatur aedificia. *Vox* legitur etiam lo *Not.* 23r. p. 42.

RECESSIM, *adverb.* *rincedendo*, *a ritroso*, *recedendo*. *Plaut.* *Cas.* 2. 8. 7. Recessim cedam ad parietem: imitabor nepam. *Id.* *Amph.* 5. 1. 60. Ego cunas recessim rursum vortum trahere et ducere, Metuas pueri, mihi formidens.

RECESSIO, *ōnis*, *f.* 3. *idem* ac recessus vel recedendi actus. *Filruv.* 1. 6. *a med.* Ventus in alioalioibus et recessibus varietate mutatione status facit.

RECESSUS, *a*, *um*. *V. RECCERNO* in *fin.*

RECESSUS, *us*, *m.* 4. (*recedo*) actus recedendi, abscessus, *discessus*, *ἀναχώρησις*, *κατάστροφis*, *ἀποχώρησις*, *ἀνάχωσις* (*It. recessio*, *recedimento*, *ritiramento*; *Fr. action de se retirer*, *de rebrousser chemin*, *de s'éloigner*; *Hisp. el acto de retirarse*, *de apartarse*, *de retroceder*; *Germ. d. Zurücktreten*, *Zurückweichen*, *d. Rückgang*, *d. Entfernung*, *Rückzug*, *Rückmarsch*; *Angl. retiring*, *retreating*, *retreat*).

1.) Proprie. ¶ 1. Abstracte, *h. e.* stricto sensu, est actus recedendi, abscessus, *discessus*. — a) Cum oppon. accessu apud *Cic.* 3. *Orat.* 45. 178. Ut iuna accessu et recessu suo solis lumen accipiat. *Id.* 2. *Divinat.* 14. 34. Quid da marinis militibus dicam? quorum accessus et recessus longe motu gubernantur. *Id.* 2. *Nat.* D. 12. 34. Bestile naturae dedit occasum ad res salutares, e pastilare recessum. *Cl. sumd.* *ent II.* — Ceterum *Cae.* 5. *B. G.* 42. *a med.* Ubi sa sob ipso vallo constiparent, recessum primis ultimi non dabant. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 8. 23. (88). Arabum gemma exallunt cendore creuli praelucido, neque in recessu gammæ, aut la delectu ridentia, sed lo ipsa umbonibus aliena. *h. e.* neque quum submovere longe recedit ab oculis, aut quum deiecit et deprimitur. — *Recessus* canere simile est *ss.* receptul canere apud *Tyebell.* *Gallien.* 17. Saepo ed tibicinem processit, ad organum se recepti, quum processit ad recessus ead luberet. *h. e.* procadebat in publicum, domumque redibat ad sonum tibicinis. ¶ 2. Per metonymiam aut locus recedens et a visu remotior. *Ovid.* 10. *Met.* 691. recessus Speculocæ similis. un ritiro, un luogo ritirato. *Id.* 11. *ibid.* 593. longo spelunca recessus. *Plin.* E. *Hist. nat.* 33. 51. (121). Chamaleon oculi in recessu cavo. *Id.* 5. *ibid.* 27. 28. (100). Juxta mare Limyra cum omnia: oppida Apyra et Antiphellor: atque in recessu Phellus dentro terra. *et* 3. *ibid.* 1. 1. (5). Oculos Europam recess-

albus crebris excavans. *seni, golfi, et ibid. 11. 16. (99).* Sicut Tareotius appellatur ab oppido Lacooum in recessu hoc intimo sito. *Tac. Agric. 30.* Nos, terrarum ac liberalis extremos, recessus ipse ac sicut famae in hunc diem defendit. *Antil. 1. 75.* Te, Dea, te celebrat Romanus ubique recessus. *agni angulo pili rimoto. Petron. Satyr. 89.* stipant graves Equi recessus Danai, et in voto latent. *h. e. latebras, alvum. Quintil. 1. 5. 32.* Graeci *κοιλοστομίας* vocant, quum tor quasi in recessu oris auditur. — Item solitudo, secessus, ritiro, solitudine. *Cic. 12. Att. 26.* Mihi solitudo et recessus provicia est. — Huc pertinere videtur et illud *Liv. 5. 6.* Nec, sicut aestivas oves, statim autumno lecta ac recessum circumspicere.

II.) Traoslate. *Cic. 9. Fam. 14. ad fin.* Legi contionem tuam: nihil illa sapientius; ita pedentim et gradatim tum accessus a te ad causam facit, tum recessus. *Id. 3. Orat. 99. 101.* Habeat tamen illa in dicendo admiratio ac summa laus umbram aliquam et recessum, quo magis id, quod erat illuminatum, existere atque eminere videatur. *Id. Marcell. 7. 22.* Quum in animis hominum tanta latebra sit et tanti recessus. *nascondigli, et Plin. 3. Ep. 3.* Vita hominum altus recessus magnasque latebras habet. *Quintil. 1. 4. 2.* Grammatica plus habet in recessu, quam fronte promittit. *Val. Max. 3. 6. n. 1.* Vegeta et strenua ingenia, quo plus recessus sumunt, hoc vehementiores impetus edunt. *h. e. quo plus quietis ei remissionis ab opere capiunt; ducta metaphora ab his, qui, ut longius sellant, aliquot passus retro cedunt.*

RECHAMUS, *i, m. 2. taglia, trochlae, lignum crassum et in medio fissum excavatumque, in quod orbiculi cum suis axillis includuntur: videtur esse ab iousit. ῥήχμας pro ῥήχμος scissura, a ῥήχμω frango;* quia nempe lignum illud scinditur: hoc fortasse spectet etiam ipsum Italorum vocabulum taglia, et illud eorumdem ricamo, in quo conficiendo telam vel pascuum ita mulieres acu plungunt, ut eodem scindere videantur; nisi velle hoc ducere a voce hebraica רַחַם *rakam, quae acu pingere significat. Vi-*

truv. 10. 2. Alligator in summo trochlea, quem etiam nonnulli rechamum dicunt.

RECHAMIDUS, *as, are, e. 1.* Chermidem me esse, nego. Verbum festivo fictum a *Plaut. Trin. 4. 2. 135.* V. CHARMIDES in ONOM. *Ritschius* vero legit *decharmido*.

RECHEDIPNA. V. TRECHEDIPNA.

RECIDIVATUS, *us, m. 4.* restitutio, renovatio rei, quae jam abijt ac cecidit, insauratio. *Terent. Resurr. carn. 18.* Scripturae cerealis recidivatum pollicentur. *Addo eund. Anim. 28.*

RECIDIVUS, *a, um, adject. (recido) qui rursus cecidit seu recurrit, che rñstora, ἀναστρεφω. Plin. 30. Hist. nat. 11. 30. (104).* Quo genere et recidivas (febris) frequenter abijt affirmat. *Cels. 3. 4. a med. Hippocrates,* alio illo de febris desisset, recidivam timere solitus est. *Juvenal. 6. 343.* velut exhausta recidivas pululet arce Nummus. *Alis rectius redivivus. Virg. 4. Aen. 344.* Et recidiva maou posuisse Pergama victis. *h. e. Trojam post suam eversionem rursus adificasset. Id. 10. ibid. 58.* Dum Latium Teucri recidivae Pergama quaerunt. *Ubi Servius:* renascentia. Tractus est autem hic sermo ab arboribus, quae sectae repullulant. Ergo illud solum recidivum dicitur, quod postea renascitur: unde modo recidiva Pergama dicit, quae renovantur ab his, qui superstitibus sunt Trojens periculis. Hae Servius, qui videtur ducere a *cado:* sed obstat secundo syllabae quantitas. Quare alii a *cado* dant et interpretantur, quae his cedere: nam hic Troja eversa fuit, semel ab Hercule, iterum a Graecis. Sed haec interpretatio nimis placet. *Mela 3. 6.* Adeo agri fertiles, ut quum semet sata frumenta sint, subinde recidivis seminibus segetem novantibus, septem minimum messes ferant. *Addo Prudent. 2. in Symmach. 820. Sil. It. 1. 106.* Gens recidiva Phrygum Cadmeae stirpis alumnos Fœderibus non æquis premit. *h. e. Romani. Alii tag. rediviva, sed iavitis Heinio utroque,*

Barth., Gronov. et alii. Auson. Grat. act. 33. Quae bona praestas, effice, ut cadauca sint: quae mala admittis, prospice, ne possint esse recidive. *Homonymia.* Inter recidiva et rediviva hoc interest, loquitur *Charis. 1. p. 76. Futsch.,* quod recidiva dicuntur, quae post casum; rediviva, quae post interitum resurgunt.

RECIDO, *cidis, cidi, casum, cidere, n. 3. (re et cado).* Prima syllaba a poetis interdum prodicitur. *Lucret. 1. 1083.* neque posse e terris in loca caeli Recidere inferiora magis. *V. sub I. Propert. 4. 8. 44.* Recidit inque suos mensa supina pedes. *Ovid. 10. Met. 18.* In quem recidimus quidquid mortale creamur. *Addo ibid. 180. et 6. ibid. 212. et Heroid. 14. 46. et alibi, et Lucret. 5. 281. et Phaedr. 3. 18. estr.,* quib. omnib. locis illi scribunt *recidit, ut rettulit (V. Lachmann. ad Lucret. vol. 2. pag. 303):* alii mutant in *decidit:* sed praestantiora MSS. priorem scripturam praefertunt, testib. et probantib. magnis viris *Gifan., Heins., Broukus., Dausqu. etc. V. dicta in RE.* — Part. *Recidens I. et II. I.; Recasurus II. 1. et 2.* — Recidere est rursus cadere, *ἀναστρεφω* (It. ricadere, Fr. retomber; Hsp. recaer, volver a caer; Germ. zurückfallen; Angl. to fall back, recoil, relapse, light or fall upon).

I.) Proprie. — a) Cum addita. *Lucret. 1. 1063.* neque posse e terris in loca caeli Recidere inferiora magis, quam corpore nostra Sponsae suae possit in caeli templa volare. *Cic. 2. Nat. D. 26. 66.* Quia et recidunt omnia in terras, et orientur a terris. *Id. 1. Divinat. 54. 123.* In agro ambulaoli ramulum eductum, ut remissus esset, in oculum suum recidisse. *Ovid. 10. Met. 180.* Recidit (discus) in solidem iugo post tempore terram. *Liv. 24. 34. de navis.* Etiam si recta recideret. — Absolute *Quintil. 11. 3. 162.* Proclata manus, emictus recidens.

II.) Traoslate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiore paragr. posuit pro cadere, devenire, converti, redigi. *Liv. 36. 29.* Aetiorum prava consilia atque in ipsorum caput semper recidentia. *Sic Curt. 9. 5. 25.* Critobulus (medicus) maous admovent meliusbat, ne in ipsius caput parum prospera curationis recideret eventus. *Sueton. Aug. 86.* Periculosa et adversa cuncta in illos recasura. *Ovid. 6. Met. 210.* diro convicia facto Taotalls adiecit, vosque est postponere natus Ausula, et me (quod in ipsam recidat) orbem Disit. *Liv. 24. 29.* In gravorem morbum recidere. *Cic. Sext. 69. 146.* in eandem fortunam. *Nepos Alcib. 7.* in invidiam. *Liv. 24. 32.* in antiquam servitutem. *Cic. Rosc. Am. 29. 79.* Omnem suspicionem in vosmetipsos recidere intelligas. *Id. 4. Att. 16. a med. Id ego puto, ut multa ejusdem, ad nihil recasurum. Id. Sull. 32. 91.* Quam cito illa omnia ex infelicitate ad voluptate ad tactum et facilius reciderunt! *Curt. 9. 7. 23.* Quippe celebratam Macedonum fortitudinem ad ludibrium recidisse videbatur. *Plaut. Men. 3. 2. 54.* Omnes in te istae recident contumelliae. *Ter. Heeyr. prol. 2. 38.* Nolite flere, per vos ertom musicam recidere ad paucos. *h. e. redigi, ridursi a pochi.* (Addo *Plin. 5. Hist. nat. 2. I. (17).*). *Ctes. 7. B. G. 1.* Huic casum ad ipsos recidere posse, demonstrant, poter toccare, et *Colum. 4. R. R. 3. 5.* Quod nisi fecerimus, omole impeosa in casum recidat. *Tac. 6. Ann. 10.* Quo latius acceptum, sua exemplo in consultores recidisse. *Cic. Rosc. Com. 15. 43.* Quorum recidat responsum tuum, non mago opere labore, dove vada a parare, et *Liv. 4. 2.* Canulejos igitur icillosque consules fore. Ne id Juppiter opt. max. sinaret, regis majestatis imperium eo recidere. *Id. 25. 31.* Pleraque, quo debuerit, recidisse. *Id. 30. 42.* Ea quae otia quibus quo recidisset Carthaginiensium res. *Cic. 7. Ferr. 63. 163.* Hucios tandem omnia reciderunt, ut citis Romanis — deligatus in foro virgis caderetur? *Sic Tac. 3. Ann. 59.* Huc recidis cuncta, ut etc. *Alit leg. decidisse. et Jutenal. 19. 53.* tunc adversis urgentibus illuc Recidit, ut malum ferro summitteret, ac se Explicat angustum. *Liv. 2. 7.* Se superstitem gloriae suae ad crimen atque invidiam superesse, ex liberatore

patris ad Aquillos Vitelliosque recidisse. *h. e. Aquillium aut Vitellium aliquem patris proditorem, creditum fuisse. Cic. Brut. 91. 316.* Contentio nimia vocis reciderat, et quasi refoverat orelio. *s'era diminuta.* ¶ 2. Pro radica, recurrere, ritornare. *Plin. 28. Hist. nat. 16. 66. (228).* Quarantia excrementa falli adalligari jubent, et, ne recidant, non removeri septeno circuitu. (Hoc recidive Italorum). *Cajus 1. Institut. (edente Gueschenio) § 127.* In patris sui potestatem recasuri oco sunt.

RECIDO, *cidis, cidi, casum, cidere, n. 3. (re et cado).* Part. *Recisus I. II. et in fin.; Recisurus II.; Recidendus I.* — Recidere est rescare, abscondere, empuere, ἀνοχερω (It. tagliare, recidere, troncure; Fr. ôter en coupant, couper, écourter, rogner; Hsp. quitar tajando, cortar, troncar, cercenar; Germ. wegschneiden, wegkürzen, auch zerschneiden; Aogl. to cut, cut off or down, pare away, retrench).

I.) Proprie. *Cata R. R. 2.* Per series potuisse fossas tangeri, vepres recidi, hortum fodiri. *Ovid. 13. Met. 766.* hirsutum fides recidere barbam. *Lucan. 8. 577.* Pompeji dolo saecrum caput ense recidis. *Martial. 1. 32.* Quamprimum loogas, Phaebe, recida comas. *Plin. 10. Hist. nat. 35. 53. (106).* Recidere ungues. *Id. 17. ibid. 21. 35. (160).* malleolos ad iumum articulum. *Pallad. 11. R. R. 20.* mala cydonia in brevissimas particulas. *Id. 7. ibid. 2.* melle. *h. e. castrare alvearie, mella aslmara. Ovid. 1. Met. 190.* Immedicabile vulnus Enae recideodum, ne pars sincera trahatur. *Calpurn. 2. Ecl. 45.* novas ut carpere frondes Condiscant primoque recidere gramina morsu. — *Recidi absolute est idem ac circumcidi. Juvenal. 1. 181.* Viderat octavam lucem puer (Jesus); ecce recidi Ad morem legis, nomenque apiste necesse est. — Ceterum Part. *Recisus apud Horat. 3. Od. 6. 40.* Fustes recisi. *Virg. 12. Aen. 208.* scaptrum imo de stirpe recisum. *Claudian. 3. Rapt. Pros. 76.* Laurus ima stirpe recisa. *Ovid. 3. Art. am. 574.* silva manianis iogla. *Id. 3. Fasti. 377.* anella ab omni parte. *Id. 7. Met. 676.* a silva bastia, et 9. ibid. 71. caput. *Plin. 7. Ep. 27. sub fin.* Recisi capituli. *Flor. 1. 10.* Pons recisus. *Horat. 2. Od. 18. 4.* columnas ultima recias Africa. *Petron. Satyr. 23.* Deliaci manu recisi. *h. e. erecti, castrati.*

II.) Traoslate. *Seneca Troad. 1127.* Hi stirpem hostium gaudent recidi. *Horat. Art. P. 446.* versus culpabilis duos: incomptis allinet atrem Transverso celamo signum; ambitiosa recidet Ornamenta. *Quintil. 10. 5.* Niam loquacitatem recidera. *Horat. 3. Od. 24. 33.* Quid tristes quirimus? Si non supplicio culpa recidit? *Id. 1. Sat. 3. 121.* quum dicas esse pares res Furta latrocinia, et magni parva minaris Falce recisurum simili te. *h. e. puniurum eadum poena magna et parva sceleris. Tac. 3. Ann. 53.* Quid enim primum prohibere, et primum ad morem recidera egrediar? *h. e. rescare, tollere et ad priores mores reformare.* Sic Part. *Recisus apud Cic. Prov. cons. 12. 31.* Nationes, quae numero hominum ac multitudina ipsa poterant in provincias nostras redundare, ita ab eodem esse partim recias, partim repressas, ut etc. *Claudian. 1. in Rufin. 56.* viliis a stirpe recisis. *Stat. 12. Theb. 309.* acclisis magoum Dea (Luna) nubibus orbem Protulit: espavera nubra, fulgorque reclus Sideribus. *h. e. deminutus, adaptus. — Hinc*

Recisus, a, um, adjectivum quoque usurpatur, unde Comp. Recisior, et est brevis. Callistrat. Dig. 47. 21. 2. Possunt ad tempus, ut cuiusque melas patietur, relegari; et si junior, in longius; si senior, recisior. *Vellej. 2. 69. 1.* Quam fuerit magnificentia triumphorum ejus, — ne in operis quidem iusti materis, nedum boins tam recisi, digoe exprimi potest. *Plin. 1. Ep. 20. ante med.* Idem (Cicero) pro Cluentio sit se totam causam vetera iostituto solum perorasse, et pro C. Cornelio quadriduo egisse: ne dubitare possumus, quae per plures dies, ut necesse erat, latius diceret, postea recisa ac repurgata in unum librum, grandem quidem, unum lamen, coartasse.

RECIDUUS, a, um, adject. idem ac recidivus. *Tertull. Pudic.* 16. Ne quidquam de recidivum fructu permittat (apostolus). Cf. *Gloss. Isid.* Recidivus, ex rutilis resuscipit.

RECINCTUS, a, um. *V. voc. seq.*

RECINGO, gis, si, ctum, gere, a. 3. (re et clingo). Part. *Recinctus* sub *A. I.* et *B.* — Recingere duo diversa significat; scilicet

A) Est, quod cinctum erat, solvere, revincire, *ἀποκέννυμι, slegare, sciogliere, scingere, slacciare.*

I.) Proprie. — a) Active. *Ovid.* 1. *Met.* 398. velantque caput, tuosque recingunt. *Virg.* 4. *En.* 518. Unum asuta pedem vincula, in veste relecta. *Ovid. Heroid.* 2. 116. zona recincta. *Id.* 1. *Amor.* 5. 9. et 3. *ibid.* 1. 51. tunica. — b) Mediorum apud Græcos more. *Ovid.* 4. *Met.* 510. sumptumque recingitur anguem. h. e. deponit anguem, quo se antea velut cingulo præcincterat. Antea enim dixerat *ibid.* 482. tortoque locingitur angue. *Id.* 6. *ibid.* 593. recingor. Mollique impono sallici velamina curvæ. Nudaque mergor aquis. *mi spoglio. Stat.* 1. *Silv.* 4. 75. Recingi ferrum. *deporre la spada.*

II.) Translato. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 28. 47. (266). Privatum aulem contra truces (jubent) ambrosia arbores singulas a muliere scitatis mensis nudis pedibus, relecta.

B) Recingere est etiam cingere, succingere, iterum cingere. *Val. Flacc.* 8. 115. cum veste relecta Labitur ardenti Theumantias obvia Phœbo. — Sic specialim recingere est militari cingulo iterum cingi. *Ammian.* 26. 4. 3. Tunc et Equitius Illyriciano præponitur exercitui, nondum magister sed comes, et Sorianianus, olim sacramento digressus, relectus est, ut Pannonius, sociatusque Valentii domesticorum præfuit scholæ. *Id.* 31. 12. 1. Ducebatque multiplices copias nec contemnendas nec segnes, quippe etiam veteranos huiusmodi junserat plurimos, inter quos et honoratiores alii at Trajanus relectus est, paulo antea magister armorum. *Alit leg. procluctus.*

RECINIATUS. V. RICINIATUS.

RECINIUM. V. RICINIUM.

RECINO, nis, ubi, nere, n. et a. 3. (re et cano). Part. *Recinens* 1. — Recinare. ¶ 1. Est iterum aut frequenter canere, aut dicere, *ἀναφωνέω, ricantare, ridire.* — Neutr. *Horat.* 3. *Od.* 27. 1. Impios pariter recinentis omen Ducat. — Act. *Id.* 3. *Od.* 28. 11. Tu curva reclinas lyra Latonem et celaris epicule Cynthiæ. *Id.* 1. *Ep.* 1. 55. hæc juvenes reclinant dictata, senesque. ¶ 2. Item resonare, cantu et voce respondere, *rispondere, ut sit in echo.* — Act. *Id.* 1. *Od.* 13. 3. cuius reclinet iocosa Nomen Imago. — Neutr. *Cic. Brut.* 46. 171. Quod in vobis nostrorum oratorum reclinat quiddam et resonat urbanus. ¶ 3. Item palliodiam canere, *ritrattarsi, disdirsi, ridirsi.* Apud de Deo Socrat. Increpitu indignatum Amorem reclinando placasset.

RECIPERO etc. *V. RECUPERO.*

RECIPERE apud Catonem pro recipere, ut alia ejusmodi complura. *Festus* p. 286. 21. *Müll.* quocum cf. *Paul. Diac.* p. 287. 4., ubi alii legunt *recipiem*.

RECIPIO, cipis, epi, ceptum, eipere, a. 3. (ra et capio). *Recipio* pro *recipiam* *V. voc. præced.* — *Recipere* ἀρχαῖος, pro *recipere* habet *Catull.* 44. 19. — Part. *Recipiens* sub *A. I.* 5. at II. 2., et sub *B. II.* 1.; *Receptus* in omnibus fare parat. et in fin.; *Recepturus* sub *A. I.* 3.; *Receptendus* sub *A. I.* 1. 3. 4. 5. et II. 2., et sub *B. I.* 1. at II. 2. *Recipere* usurpatur A) Stricto, et B) lato sensu.

A) Stricto sensu, *recipere* est rursus capere, rem depositam assumere, *ἀναλαμβάνω* (It. *ripigliare, riprendere, riavere, rientrare* in possesso; Fr. *révenir a soi, ramener, faire revenir, reprendre, rentrer en possession de*; Illip. *re-traer, volver a traer, tomar de nuevo*; Germ. *zurücknehmen, - erhalten, - führen, - ziehen*; Angl. *to take again, get back, receive*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Liv.* 9. 1. *Recipiant arma, quæ per periclonem traderunt.*

Martial. 3. 4. Tu' magnus, quod das? immo ego, quod recipis. h. e. me reddente, iterum accipis. *Cæs.* 3. *B. G.* 8. Si velit suos recipere, obsides sibi remittat. *Cic. Amic.* 8. 26. Ut dandis recipiendisque meritis, quod quisque minus per se ipse posset, id acciperet ab alio vicissimque redderet, con lo scambio di buoni uffici. *Liv.* 2. 15. Non, quin breviter reddi responsum potuerit, non recipi reges; ideo potius delectos patrum ad eum (*Porsenam*) missos etc. *Horat.* 2. *Od.* 7. 27. recepto Dulce mihi furere est amico. Sic *Id.* 4. *ibid.* 2. 47. recepto Cæsara felix. ¶ 2. Specialim est idem ac recuperare, *ricuperare.* *Cæs.* 2. *B. C.* 32. Duos pulsos exercitus, duas receptas provolas, *ripigliate, ricuperate.* *Cic. Senect.* 4. 10. Q. Maximus, qui Tarentum recepit. *Sueton. Tib.* 9. Recepti at signa, quæ M. Crasso ademerant Partib. *Liv.* 3. 63. Ibi suas res Romanus, populatoolibus agrorum amissas, recipit. *Id.* 3. 3. Præda omnis recepta est. *Cic.* 2. *Fin.* 20. 66. Sexagesimo anno post libertatem receptam, *ricuperata.* *Quintil.* 5. 10. 111. Talenta centom credidit et non recepit. *Id. de clam.* 264. Num dubium est, quin recepturus eum creditor fuerit? ¶ 3. Item specialim receptum, reduco, *tirar a sè, o indietro.* *Virg.* 0. *En.* 347. Pectora lo adverso totum cui cominus enses condidit assurgenti, et multa morte recepit. *Cels.* 7. 5. n. 2. Sagitta sapientia ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda est. h. e. extrahenda. *Virg.* 2. *En.* 625. recepti ad sese et sacre longævum in sede locavit. h. e. revocavit, *retrahit.* ¶ 4. Item est idem ac retrahere, reduco, in tutum reduco, atque adeo eripio, libero, *ritirare, sottrarre, liberare.* *Virg.* 6. *En.* 110. Illam ego per flammam et mille sequentia tela Bripul his humeris, medioque ex hoste recepi. *Cæs.* 7. *B. G.* 12. Centuriones in oppido quom ex significatione Gallorum novit aliquid ab his iniri consilii intellexissent, gladiis districtis portas occupaverunt suosque omnes incolumes receperunt. *Id.* 1. *B. C.* 45. Augebantur illis copias, atque ex castris cohortes per oppidum crebro submittebantur, ut integri defessis succederent. Hoc idem Cæsar facere cogebatur, ut summissis in eundem locum cohortibus defessos reciperet. *Liv.* 10. 42. Hæc primo ignorare consuli, at intentus recipiendo exercitui esso. — Postice *Virg.* 1. *En.* 182. fruges receptas At torrens parent flammis et frangere saxa. *salvate dat naufragio.* ¶ 5. Item specialim, *recipere* se, eo proficisci, unde aliquando discesseris, redire, *revarti, ritornare.* — a) Universalim. *Plaut.* *Pæn.* 4. 1. 5. Attat! e fano recipere video se Synerastum. *Id. Truc.* 4. 3. 1. Stasime, fac ta prope celerem, recipe ta ad dominum domum. *Id. Capt.* 4. 2. 50. hic homo Ad canem recipit se ad me. *Id. Pers.* 1. 1. 47. Quidquid erit, recipe ta ad me. *Id. Curc.* 2. 1. 10. Tormento non retineri potuit ferro, Quia reciperet se huc eum ad præsepe suum. *Cic.* 3. *Off.* 10. 45. Vas factus est alter ejus assistendi, ut, si ille non revertisset, moriendum esset ipsi. Qui quum ad diem se recepisset etc. *Id.* 4. *Att.* 15. Recipe te ad nos, ad quod tempus confirmasti. *Plancus* ad *Cic.* 10. *Fam.* 15. sub fin. Si latro rursus in Italiam se recipere coperit. *Cic.* 5. *Att.* 20. circa med. Ipse me Laodiceam recipiebam. *Id. Brut.* 92. 318. Quum e Sicilia me recepissam. *Cæs.* 4. *B. G.* 33. in fin. Ut per temonem percurrere et in iugo insisteret, et inde se in carrus ciliissima recipere consueverint. *Sueton. Aug.* 17. Ab Actio quum Samum in biberia se recepisset etc. — Postice *Sil.* 11. 6. 618. Sic ganitor Divum (ait), recipitque ad sidera gressum. — b) Partinet ad rem militarem, *far la ritirata, ritirarsi.* *Cæs.* 3. *B. C.* 45. extr. Si sine maximo detrimento legiones se recepissent inde, quo temera essent progressæ. *Id.* 1. *B. G.* 25. Pedem referre, et, quod mons inberat, eo se recipere comparant. et 5. *ibid.* 34. extr. Rursus se ad signa recipientes insequuntur. et 2. *ibid.* 19. Quum illi se identidem in silves ad suos reciperent. *Nepos Hann.* 11. Fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua præsidia se recepisset. — c) Et omisso

se, te, nos etc., quæ tamen subintelliguntur *Cæs.* 1. *B. G.* 43. sub fin. Si quo erat longius prodeundum, aut celerius recipiendum, tanta erat celeritas, ut etc. *Plaut. Merc.* 2. 4. 30. Eico actutum face cum præda recipias. *Id. Bacch.* 2. 3. 60. Quid denique agitis? curv. rursus in portum recipimus. *Adda eumd.* *Rud.* 3. 6. 42. Sic *M. Aursi.* apud *Fronton.* 4. ad *Cæs.* 5. Inde post meridiem domum receptimus.

II.) Translato. ¶ 1. Specialim recipere est escapare, reservare: quod fit, quum quis, venditis ceteris, sibi quippiam reservat. *Plaut. Trin.* 1. 2. 157. Postulcum hoc recepit, quam ædes reodidit, si riserit. et Cato apud *Gell.* 17. 6. et *Non.* 54. 16. *Merc.* Mulier. magnam dotem stulit: tum magnam pecuniam recipit, quam in viri potestatem non committit. *V. RECEPTIUS.* *L. Crassus* apud *Cic.* 2. *Orat.* 55. 226. Dicit, te, quum ædes venderes, ne in tuis goldem et cædis solum tibi paternum recepisse. *Cic. Topica.* 26. 100. Ut quum ædes fundumve venderint, rutilis cædis receptis, concedant tamen ali-quid etc. — Cum Infim., et cum Dat. *Cato R. R.* 149. Bobus domitia blais, easterio uni, quum empor pascet, domina pascere recipitur: oleis, asparagis, illois, aqua, itinere, actu, domini usioni recipitur. *Paulus* apud *Labeon.* *Dig.* 19. 1. 53. Si cui in ea insula, quam vendidisti, greis habitationem dederis, et sic receperis: Habitatoribus, aut io quam quisque diem conductum habet; parum caveris, nominatim enim de his recipi oportuit. ¶ 2. Universalim, metaphora sumpta a superiore paregr. I. 1., usurpatur de anima, spiritu et similibus. *Plaut. Epid.* 2. 3. 20. et *Merc.* 3. 4. 16. Recipere enbalitum. *pigiare, raccorra il fiato.* Sic *Ter. Adelph.* 3. 2. 26. animam. et *Liv.* 2. 50. ad fin. animum a pavore. Sic 21. 6. sub fin. Priusquam es pavore recipiant animos. *Curt.* 9. 5. 29. Tandem consilii sanguis paulatimque animum recepit, et circumstantes cepit agnoscere. *Ovid.* 4. *Fost.* 615. Tum demum vulumque Ceres animumque recepit. *Curt.* 4. 12. 17. Tandem compotes sui pariter arma et animos receperat. *Id.* 6. 9. 33. Paulatim recipiens spiritum ac vocem dicturus videbatur. *Id.* 3. 7. 2. Viribus corporis receptis. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 104. mente recepta. *Ovid.* 15. *Met.* 534. quam (vitam) fortibus verbis Atque opo Pœoniis, Dile indignante, recepi etc. *Id.* 3. *ibid.* 384. et totidem, quot dicit, (ab Echo) verba recepit. — Similiter recipere se apud *Cæs.* 2. *B. G.* 12. Postridio ejus diei Cæsar, priusquam se hostes ex terrore se fnga reciperent, in fines Suevionum exercitum duxit. *Id.* 3. 4. Non modo defesso ex pugna excedendi, sed ne saucio quidem ejus loci, ubi constiterat, relinquendi se sui recipiendi facultas dabatur. *Liv.* 10. 28. Iosiqua, simul terribis hostes vidit, Gallica acies nullum spatium respirandi recipiendique se dedidit. at *Cæs.* 4. *B. G.* 34. Hostes constiterunt, nostri ex timore se receperunt. si rinfrocarono. et *Cic.* 6. de republ. 18. Quæ quum intueret stupens, ut me recepit, quid? hic, inquam, quis est? etc. quando ritornai in me stesso. et *Ovid.* 5. *Met.* 275. at nondum me tota mente recepit. *Varro* 2. *R. R.* 5. 17. Castrare (vitulos) non oportet ante bimetum, quod difficulter, si aliter feceris, se recipiant, si rianno. ¶ 3. Hinc est etiam se vertere, *revarti, volgersi.* *Plaut. Asin.* 2. 1. 7. Ad ingenuum vetus versutum te recipe tuum. *Cic. Cat.* 12. 28. Mullos vidi, qui totam adolescentiam voluptatibus dedissent, emer-sisse aliquando, at se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse. *Cæs.* 3. *B. C.* 17. Quos ubi Cæsar intellexit - nullam spem aut conditionem pacis offerra, ad reliquam cogitationem belli se recepit. et *Plin. Paneg.* 76. Fortasse imperator in senato ad reverentiam ejus emponebatur, eertarum egressus, statim se recipiebat in principem. b. e. redibat ad gravitatem et supercilium principis. *Id. ibid.* 82. A quibus se in tala ollum recipit.

B) Recipere est etiam capere, accipere, admittere, *ricevere, accettare, ammettere.*

I.) Proprie. ¶ 1. Universalim. — 1.) Sine addi-

lia, h. e. cum Accus. tantum. *Ter. Eun.* 1. 2. 79. Ego excludo, illa recipitur. *Cic.* 3. *Off.* 11. 48. Suadens, ut in urbe iocundarent, Xersemque reciperent. *Id. Rosc. Com.* 8. 23. Laborem quæstus recipit, quæstum laboris reiecit. *Id. Rosc. Am.* 39. 113. Illum negligere oportet, qui mandat, non illum qui mandatum receperit. *Id. 9. Att.* 2. Recipere honorem ab aliquo. *Plerique alii leg.* accipere. *Id. 4. Herenn.* 50. 63. Recipere aliquem apicididæ, accogliere e trattare. *Oratilius vero ex multis Codicib. leg.* iocitare. *Cæs.* 1. *B. C.* 15. Cunctæ enim regionum præfecturæ libentissimis animis eum recipiunt exercitumque ejus omnibus rebus juvant. *Id. 6. B. G.* 39. Hic vero nulla munio est, quæ perterritos recipiat. *Id. 5. ibid.* 35. Eam partem nudari necesse erat et ab latere aperto tela recipi. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 50. Hinc nos Coccei recipit plenissima villa. *Id. 2. Ep.* 1. 258. sed neque parvum Carmen majestas recipit tua, nec etc. *Id. 1. ibid.* 3. 17. Scripta, Palatinus quæcumque recipit Apollo. *Cic.* 12. *Att.* 37. A te veri duas epistolas recepi. *Sic Plin.* 5. *Ep.* 12. *in.* Recipi litteras tuas, ex quibus cognovi etc. *Ovid.* 1. *Art. am.* 383. dum dat recipique tabellas. — Sic nuntius accipere (*V. infra sub e.*) *Stat.* 4. *Silv.* 1. 9. Preces receptas esaudire. — Item *Horat.* 1. *Ep.* 10. 36. Impiorum (equus) opem hominis frenumque recipit. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 8. 15. (31). Peneus accipit amnem Oron, nec recipit. h. a. ei non admiscetur. Alter *Plin.* *Paneg.* 56. Gestum consiliatum mirer, an non receptum? non accellato. *Nepos Themist.* 8. Quo majora religione se receptum tneretur. *Propert.* 4. 9. 38. Alciden terra recepta vocat. h. e. a monstis liberata, vindicata. — Similiter in re militari est capere, prendere, soggiogare. *Liv.* 44. 32. Anticus Rodra recepta etc. *Id.* 39. 23. Haud magno certamine et Amyndrum Atheniensia expulerat, et urbes aliquot receperat. et 36. 10. Cyparum et Metropolim et his circumjecta castella recipit. *Cæs.* 1. *B. C.* 16. Recepta Ascula. *Flor.* 3. 9. Cypros recepta sias bello. Adde eund. 4. 2. et *Liv.* 3. 29. Castris hostium recepta. *NE.* Est autem ubique sermo de locis, quæ nunquam antea in potestate fuerant. — 2.º Cum additis, scilicet. — a) Cum Accus. et præpos. ad. *Plaut.* *Cist.* 3. 9. Recipe me ad te, Mors, amicum et benevolam. *Id. Pseud.* 3. 2. 6. Orcus recipere hunc ad se noivuit. *Cæs.* 2. *B. C.* 20. Quod factum adeo cives Romæ comprobaverant, ut domum ad se quisque hospitio cupidissime reciperet. *Id. 1. B. G.* 5. Bojos receptos ad se socios cibi adsciscunt. *ricevuti, accolti.* *Liv.* 4. 15. ad fin. Romulus ab diis ortus, receptus ad deos. *Cf. Inscript.* apud *Cardinali Diplom. imp.* p. 125. ronesares receptus an davi. *Cic.* *Topic.* 5. 25. Recipere aliquem ad epulas. — b) Cum Accus. et præpos. in. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 3. 2. nullo pacto potest Prius hæc in ædes recipi, quam illam omherim. *Ovid.* 1. *Trist.* 1. 105. Receptas in poetraie. Rursus *Plaut.* *Rud.* 3. 3. 34. Te absecramus, nos in custodiam tuam ut recipias, et tater. *Cic.* 13. *Fam.* 16. Dignus, quem in fidem et amicitiam meam recipiam. *Id. ad Dolabell.* post ep. 14. l. 13. ad *Att.* a med. Recipere aliquem in fidem et necessitudinem suam. *Id. Rabir.* Post. 8. 19. Quom ex tantis inimicis receptum in gratiam summo studio defenderim. *ammesso.* *Auct. B. Alex.* 32. Cæsar in fidem receptos consolatus etc. *Cæs.* 1. *B. G.* 28. Quosque postea in parom juris libertatque conditionem, atque ipsi erant, receperunt. *Id.* 3. *ibid.* 21. Legatos ad Crassum mittunt, seque in deditonem ut recipiat, petunt. *Id.* 7. *ibid.* 78. Orabant, ut se in servitutem receptos cibo juvarent. *Cic.* 7. *Phil.* 5. 15. Recipere aliquem in ordinem senatoriam. *Id. Balb.* 13. 31. in civitatem. *Justin.* 9. 3. 9. aliquam in matrimonium. *Cf. Plin.* 10. *Hist. nat.* 26. 38. (74). Galliam Africæ novissime in mensas receptæ. *Sic Id.* 22. *ibid.* 22. 43. (86). Scythiam in cibos recipit Oriens. h. e. in cibis paulum adhibet. — Absolute. *Cic.* 4. *Cat.* 10. 22. Quod hostes alienigenæ aut oppressi scrivunt, aut recepti beneficio se obligatos putant.

h. e. recepti in fidem, vel, ut alii volunt, in amicitiam. — c) Cum Accus. et præpos. intra. *Capitolin. Maximin.* 17. Ardenter igitur iracundia amici intra cubiculum receperant. — d) Cum Ablat. et præpos. in. *Ovid.* 2. *Met.* 539. Eccepius in celo. *Id. Heroid.* 6. 20. In mihi promissi parte recepta tori. *Auct. B. Hisp.* 4. Qui simul in conspectum oppidi se dederunt, in equis recipiuntur. — e) Cum Ablat. sine præpos. *Ovid.* 4. *Pont.* 4. 14. Verba aura recepta. *Cæs.* 7. *B. G.* 66. Ne tecto recipiatur. et *ibid.* 20. *extr.* Ne qua civitas suis finibus (eum) recipiat, a me provisum est. *Id.* 3. *B. C.* 12. Apolloniates ad Cæsarem legatos mittunt, oppidoque recipiunt. et 1. *ibid.* 35. Neutrum eorum contra alterum jurare, aut urbe aut portibus recipere. *Cic. Balb.* 14. 32. Na quem populus Romanus Gaditanum recipiat civitate. *Id.* 2. *leg. Agr.* 33. 90. Capus opportunissimam se præbuit ad exercitum ornandos, et tectis ac acibus suis recipiendos. *Liv.* 27. 25. n. med. Eum ne quæ urbe, tecto, manie, lare reciperet. *Phædr.* 1. 18. Vir est hortatus, corpus lecto reciperet. h. e. responderet, decumberet. *Ovid.* 3. *Pont.* 5. 53. tum me caelesti sede receptum Cum fortunatis suspicor esse Deis. *Id. Heroid.* 19. 135; et *Quintil.* 3. 7. 5. Receptus celo. Similiter *Ovid.* 1. *Met.* 41. Flumina recepta mari. *Horat.* *Art. P.* 63. siva receptus Terra Neptunus classes aquilonibus arceat. *Seneca Thyest.* 741. Pectora receptus ensis, in tergo existit. Et *Cic. Rosc. Am.* 12. 33. Recipera telum totum corpore. — f) Cum Accus. vel Adverbis loci. *Plaut. Most.* 2. 2. 68. Nam me Acheruntem reciperi Orcus noivuit. *Cic. Arch.* 3. 5. Lucullum eum domum suam receperunt. *Pacuvius apud Non.* p. 467. 24. *Merc.* Ubi ea est? quo recepta? *Ennius apud Cic.* 1. *Tusc.* 44. 107. Neque sepulcrum, quod recipiat, habet portum corporis. *Curt.* 6. 11. 2. Ut purgamenta servorum Philotæ reciperentur eo, unde commilitones expulsiunt. — 2. Speciatim locum habet in venditionibus et est Italice revivare. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 23. 62. Si qua pecunia a novis vectigalibus recipiatur. *Varr.* 3. *R. R.* 16. 11. Recipere dona millia sestertia ex melie. — 3. Item speciatim in re medica, recipere hoc et illud dicuntur medicamentis, quæ ad varis speciebus componuntur. *Scridon. Compos.* 106. Antidotos recipit hæc: stachados, marrubii, xapaxidpoc etc. et mox. Quæ et ipsa recipera debent tantum melis, quantum satis erit ad comprehendenda et continenda ea. Adde *Compos.* 27. 28. 37. 52. etc. Hinc fortasse ortum habuit illud *Recipo*, quo medicorum illi in perscribendis medicamentis utuntur. — 4. Item, recipere ferrum, jubebantur gladiatores vici et facientes, si missam non impetrascent, quam amora vili petebant. *Cic.* 2. *Tusc.* 17. 41. Quis medicocris gladiator ingemuit? — quæ, quum decubisset, ferrum recipera jussus, collum contraxit? *Id. Sest.* 37. 80. Num repugnavit? num, ut gladiatoribus imperari solet, ferrum non recepit? *Seneca Tranquill.* 11. Vires diutius, et morieris expeditius, qui ferrum non subducta service, nec manibus oppositis, sed animose recipia. Adde *Cic. Rosc. Am.* 12. 33. et 34. et *V. Seneca. Ep.* 7. — Hinc *Ovid.* 10. *Met.* 10. de *Eurydice.* Occidit, in talum serpentis dente recepto. Et figurate *Id.* 11. *ibid.* 416. cui prolians latima frigus Ossa receperunt. et 5. *Fast.* 403. Virus edax superabat opem: penitusque recepta Ossibus et toto corpore pestis erat. — 5. Item refugium præstare, ricettare, ricoverare: ut recipere servum, abscondendi causa refugium ei præbere apud se. *Ulp. Dig.* 11. 3. 1. Et est proprie recipere, abscondendi causa refugium servo præstare vel in suo agro vel in alieno loco edificato. *V. RECEPTOR.*

II.) Translate. — 1. Universim usurpatur pro assumere, permittere, pati. *Cic.* 6. *de republ.* 11. Nec inconstantiam virtus recipit, nec varietatem natura patitur. *Id.* 3. *Off.* 33. 119. Qui se dirempturos controversiam putaverunt, si cum honestate voluptatem — cupulavissent. Non recipit istam conjunctionem honestas; aspernatur, re-

pellit. *Cæs.* 7. *B. G.* 25. Plerumque in summo periculo timor misericordiam non recipit. *Liv.* 29. 24. Cunctationem res jam non ultra recipit. *Id.* 7. 14. Nec recipientia jam dilationem re. *Fellej.* 2. 130. 3. Si aut natura pallii, aut mediocris recipit bonum — de his queri. *Id.* 2. 97. 2. Adolens tot tactarumque virutum, quot et quantas natura mortalis recipit, di quante è capace. *Seneca Thyest.* 534. Recipit hoc regnum duos. h. e. capit. *Colum.* 12. *R. R.* 49. 5. Hæc oliva recipit quæcumque volueris condituram. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 28. 29. (101). Si recipiatur poetica fabulosa, se si ammetta, a le si dia sede. *Horat.* *Art. P.* 256. Spondeos stabiles in iura paternæ (iambus) recipit. *Quintil.* 8. 6. 2. Tropi necessarii etque in usum recepti. — Hinc receptum sæpe dicitur, quod est usu receptum, usitatum, in more positum et probatum omnibus. *Festus p.* 28v. 13. *Müll.* Receptus mos est, quem sua sponta civitas alianum adscivit. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (24). Quin et absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est. et creda comenementa. *Tac.* 2. *Ann.* 85. More inter veteres recepto. *Plin.* 5. *Ep.* 21. *sub fin.* et 7. *Ep.* 17. Est omnia iniquum, sed usu receptum. *V. RECEPTUS* in 6a. — 2. Speciatim est suscipere, accipere, intraprendere, imprendere. *Cic. Rosc. Am.* 1. 2. Quæ me igitur res impulit, ut causam Sex. Rosci reciperem? *Id. Divin.* in *Q. Cæcil.* 8. 26. Ego in hoc iudicio mihi Sicularum causam receptam, populi R. susceptam esse arbitror. Ubi *Ascon.* Suscipitur tantum, recipitur pere: suscipitur quod principala est, recipitur quod hinc pendet: suscipitur solum aliquid propter se, recipitur etiam propter aliud. *Ter. Phorm.* 5. 8. 8. Verehamini Na non id facerem, quod recepissem semel? *Cic.* 7. *Ferr.* 71. 183. Receptum officium persolvere. *Forcellino* est promissum, quod eodem recidit. *Sueton.* *Tit.* 6. Receptaque ad se omnia officiorum cura. — Et generalit. *Liv.* 45. 5. ad fin. Quæ perpetrata temere ciede, subito estemplo animam, in se nimirum receptam habem, quæ Evandri fuisset. *Cic. Planc.* 2. 6. Non solum hujus dignitatis lactura facienda est, sed etiam largitionis recipiende suspicio est. *Id. Orat.* 10. 35. Volo enim mihi tecum communis esse crimen, ut, si sustinere tantam questionem non potuero, injusti acrius impositi tui culpa sit, mea recepti. — Hinc recipere in se periculum, periculum præstare. *Ulp. Dig.* 19. 2. 13. Nisi periculum quoque in se artiffes receperit. — 3. Sæpe est pollicetur, promitto. Ret autem quiddam amplius, quam pollicetur, quia significat rei eventum et periculum in se suscipere, promittere, assicurare, impegnari. *Cic.* 5. *Phil.* 18. 51. Promitto, recipio, spondeo, C. Cæsarem talem semper fore civem, qualis bodie sit. *Id.* 13. *Att.* 1. De æstate pollicetur vel potius recipi. *Id.* 6. *Fam.* 12. circa med. Pene mihi non solum confirmavit, verum etiam recepti, se etc. *Plancus ad Cic.* 10. *Fam.* 21. Omnia ei petenti recepi, et ultro pollicitus sum. *Id. ibid.* 7. Omnia me recipi publicæ præstitisse, quæ et tus exhortatione excepi, et mea affirmatione tibi recepi. *Cic.* 1. *Fam.* 9. ante med. Quid tibi la de me recepisset, in memoriam redegit. *Liv.* 40. 35. a med. Si neque de fide barbarorum quidquam recipere, aut affirmare nobis potes. *Cic.* 11. *Fam.* 1. a med. Pro Cassio et te, si quid me vultis recipere, recipiam. *Id.* 5. *Att.* 17. Mihi diligentissime se, ut annui essemus, defensurum, receperat. *Id.* 2. *Orat.* 24. 101. In quo est illa quidem magna offensio vel negligentia, susceptis rebus, vel perdidit, receptis. *Liv.* 33. 13. *sub fin.* Si pax non impetrat ab senatu foret, obsides pecuniamque reddi Philippo, receptum est. — in integra locutio est ad, vel in me recipio. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 74. Tute annus si recipere hos ad te dicis, confidentia est Nos inimicos profiligare posse. *V. Dico* et recipio ad me. *Ter. Heaut.* 5. 5. 12. Ad me recipio: faciet. *Solin.* 21. Veri periculum ad me non recipio. *Cic.* 13. *Fam.* 10. n. med. Separatim promitto, in meque recipio, fore eum tibi et volupati, et nui, et *ibid.* 17. ad fin. Spondeo, in meque recipio, eos

esse Curis moras, ut etc. — *Recipere fidem*, idem dare, promittere, recipere. *Cic. 2. Att. 22.* Sed fidem recipiam sibi et ipsum et Appium de ma: hanc si ille non careret, ita laturum, ut omnes intelligeret etc. Sunt qui aliter teg., eed repugnante Gronovio ad *Senec. Ep. 54. eub fin.* ¶ 4. *Recipere nomen alicujus*, dicitur prator, quum ejus accusationem admittit, sumque intar reos numerat. *Cic. 4. Ferr. 38. 94.* Pacilius quidem accedit: est, ei liceret, nomen absentis deferre se valia: ista vena at licere, et fieri solere, at se recepturum. et *ibid. 42. 102.* Qui interfuerint, quum nomen absentis recipere. *Val. Max. 3. 7. n. 9.* Lex Memmia eorum, qui reipublice causa abessent, recipi nomina vetabat. — Hinc allam *Tac. 2. Ann. 74.* Hi crimina et accusationem, tamquam adversus receptos jam reos, instroebant. *Id. 3. ibid. 10.* Neque recepti sunt intar reos Carianus Caler, servo accusante, aut Julius Densus. — Hinc Part. prator., cuius plurima superius exempla retulimus.

Receptus, a, um, adjective quoque nupatur, unde *Comp. Recepti et Sup. Receptissimus*; et est usitatus, in more positus et probatus omnibus, consueto, usato, corrente, *νομίζομενος* (*V. sub B. II. 1.*) *Quintil. 3. 7. 23.* Publica recepta persuasio. *Id. 12. 10. 9.* Recepta religio. *Tertull. 4. adversus Marcion. 5. a med.* Auctoritas receptior. *pū accreditata*, et *Solin. pref.* Scriptores receptissimi, et *Ammian. 18. 4.* Qui (*Domitianus*) receptissima ioculatur lege, qua minaciter interdiserat, ne etc. — Hinc

Receptum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, *promessa, ἀπαγγελία*, pollicitum, promissum. *Cic. 2. Phil. 32. 79.* Promissum et receptum intervertit, ad eque transtulit. *Id. 7. Ferr. 53. 139.* Satis est factum Sicilia, satis officio ac necessitudine, satis promisso nostro ac recepto. *At Orellius legit ac mox recepto.*

RECIPROCATIO, ōis, f. 3. reciprocatione, retrocedimento, *καταδρομή*, retrogressus, ejusdem vis retragrade repetitio, accessus et recessus.

I.) Proprie. *Plin. 9. Hist. nat. 8. 9. (29).* Observata estue reciprocatione. *Id. 11. ibid. 24. 28. (83).* de praneorum telis. Longitudo illi a culmine, ad rursus a terra per illud ipeum velox reciprocatur. *Id. 8. ibid. 50. 76. (201).* de capris. Solertiam ejus animalis Mueianus viam sibi prodidit in ponte praeceat, duobus obvis et diverso: quum circumactum angustis non caperent, nec reciprocationem longitudo in euillata caca, torrente rapido minaciter eubterfueat; alteram decubuisse, atque ita alteram proculcata supergrassam. *Circumactus* est conversio corporis radeuodicausa: reciprocatio est reditio per eandem viam non converso corpora, sed eessim et in tergum regrediendo. *Id. tornar indietro a ritroso. Gell. 14. 1.* Erratum sidrum reciprocatio. *h. e. regreſſio ad priorem locum emi, unde discesserat.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Gell. 20. 1. ante med.* Reciprocatio talionum. *h. e. pceos talionis vicissim inflicta. Tertull. 1. ad Nation. 19.* Aolmore reciprocatio. *h. e. μετὰ πρὸς ἀλλήλους.* ¶ 2. Speciatim, in re grammatica. *Priscian. 12. p. 940. Putsch.* Illud quoque sciendum, quod sic non solum *ἄνθρωπος* vel *ἄνθρωπος*, sed etiam *ἄνθρωπος* vel *ἄνθρωπος*, sed etiam etc.

RECIPROCATUS, a, um. *V. RECIPROCO.*
RECIPROCATUS, us, m. 4. reciprocatio, ricambio. Est *Augustin. 11. de Gen. ad litt. 1. c. 11.*

RECIPROCE, adverb. reciprocando. *Varro 3. R. R. 17. 9.* Posteaquam meritima flumina immississet in piscinas, quae reciprocæ fluerent. Plurique alii leg. *reciprocæ*, quod improbandum; etenim non piscinae reciprocæ fluant, eed flumina meritima alternis æstus reciprocant. *Priscian. p. 1142. Putsch.* Si ambulat, movetur. In hoc non possumus reciprocæ dicere: Si movetur, ambulat. *Sic Auct. Gromat. p. 112. Goes.* Quos Ilmites facies, in his limitibus reciprocæ terminos lapideos ponit.

RECIPROCORNIS, e, adject. *στρεψικαρπός*, cornua habens in se reſſera. *Liberius apud Tertull. Pall. 1. a med.* arietem vocat reciprocicornam, et ianicutem, et testitrahum.

RECIPROCITAS, atis, f. 3. idem ac reciprocatio. Vox a *Latice* espungenda; legitur enim sojummmodo in *Not. Tir. p. 52.*

RECIPROCO, adverb. *V. RECIPROCO* in fin.
RECIPROCO, a, (avi), stum, are, a. 1. Quod ad vocis etymum attinet, *Varro 7. L. L. 80. Müll.* Ab *recipere reciprocæ* actum; aut, quod poscra procare dicitur. *V. RECIPROCO* init. Part. *Reciprocans, Reciprocatus et Reciprocandus* eub *A. 1.* — *Reciprocere*

A) Est repetere, in cootratiam partem reflectere, remittere, retrogradi, *rivolgere*, *muovere innanzi e indietro*, *ἀντιστρέφω*, *καταδρομίζω*.

I.) Proprie. — a) Activa *Sil. R. 15. 226.* Quas auge (undae) veniens reſſuus reciprocatur æstus. *Cic. 3. Nat. D. 10. 24.* Quid Chalcidica euripo in motu identidem reciprocando putas fieri posse constantius? *Liv. 21. 58.* Quum jam spiritum includeret ventue, nec reciprocere animam siceret. *Ennius apud Non. p. 165. 11. et p. 388. 33. Merc.* Rurea protus reciprocatur fluctue feram. *h. e. impellit et repellit. Gell. 17. 11.* In eam fistulam, per quam spiritus reciprocatur. *h. e. pulmooibus attrahitur ac remittitur. Arnob. 2. 18.* Auras accipit nariibus, at per anbellum reciprocatur reddunt. *Rursus Gell. 9. 11.* Manu telum reciprocans incedebat. *h. e. subido vibrans ac ratabeas. Liv. 28. 30.* Quiquerem eest credens, deprebeosam rapido in freto, in adversum æstum reciprocari non posse. *h. e. pro arbitrio regi et progreſſi aut regredi. Prudent. 10. aspi. orsp. 573.* Per eolis ignes juro, qui nostros dice Reciprocatis administat circulis. — b) Neutrorum more, vel absolute adhibetur pro reſſu, redire, *andare e venire. Plin. 2. Hist. nat. 87. 89. (212).* *Æstus maris accedens et reciprocans*, maxime mirum, et *ibid. 100. (219).* Euripus id Eubæa septies die ac nocte reciprocans. et *ibid. 17. 14. (72).* Cur Veneris stella nunquam iongius XLVI. parilibus, Mercurioe XXXIII. a sole abcedent: sape citre eas ad solem reciprocant. *Id. 9. ibid. 46. 70. (151).* Arcane urinant a reciprocando. — c) Et passive. *Id. 4. ibid. 13. 27. (93).* *Æstus semper a Ponto proſueas*, nunquam reciprocatur. *h. e. nunquam Pontum verue redit.*

II.) Translate et passive usurpat Interdum pro mutua quadam consequentia a se invicem dependere, quod philosophi dicunt converti vel dici ad coconvertentiam. *Cic. 1. Divinat. 6. 10.* Siquidam ista sic reciprocantur, ut et ei dilaotio sit, dii stat, et, si dii stat, est divinatio.

B) Veteres usurpant pro ultio citroque poscare, teste *Festo p. 274. 25. Müll.*, quæ procare est petere; quod et *Varro* confirmat. *7. L. L. 80. Müll. V. init.* Subijcit *Festus* fragmenta duo es *Pacuvio* et *Plauto*, quæ et valde corrupta sunt, et ulcumque legantur, ad poscendi significatidnem pertinere non possunt. *Pacuvii* verbe ita leg. *noooulli*: Penitam ratem reciprocare. *Plauti* verba ita legi *Scalig. ad Fest.* Quasi tolleno vel plium Græcum reciprocæ plana via. *h. e. eas et redeas; attollaris et deprimaris.* Sic reciprocare serram apud *Tertull. Cor. Mil. 3.* at impellere et retrahere, in diversam alternie trahere, quod faciunt qui ligna secant. *Omnia hæc ad super. parag. 1. 1. pertinent.*

RECIPROCO, a, um, adject. in se rediens: quasi se recipiens: vel a *reci*, pro re, et *proco*. *V. RECIPROCO* init. et *INCITEGA. Varro 7. L. L. 80. Müll.* Apud *Attium*: Reciproca tendens oeruo equino epocita Tela. Reciproca est, quum anda quid profectum, redit eo. Itæc *Varro*. Ideo autem *reciproca tela* dixit *Attius*, quia quum a-plaatur ercui, retrahuntur quantum eborda patitur: dimissa in eam partem redunt, unde retrahabatur. Cf. *Servius ad Virg. 7. En. 741.* Catejem quidam esserunt tell genue esse tale, quæ acides sunt, quum, in hostem jaculantes, hæc, quibus eam adnesuerant, reciprocæ faciebant. *ἀντιστρέφω*, *καταδρομίζω* (it. che va e viene, *reciproco*; Et. qui revient par la même

route, *rétrograde*, qui *reflue*; *Πίσπ. reciproco*; Germ. *auf demselben Wege Zurückkehrend*; Angl. *going backward and forward, reciprocal*.

I.) Proprie at eapo dicitur de mari accedente ad litus et in se rasedente. *Sil. It. 3. 59.* Luna, immisis per capula bigla, Fertque reſſertus fre-tum: sequiturque reciproca Thetys. *Plin. 2. Hist. nat. 97. 99. (213).* *Æstus maris paribus foter-vallis reciprocæ. Id. 9. ibid. 57. 83. (176).* Reciprociis amobus mceatum litus. *Id. 16. ibid. 36. 66. (170).* Lacus maturus reciprocus. *h. e. rediens in se, poetquam esuoderit. Tac. 1. Ann. 70.* At Germanicus legiones, quas navibus vexerat, itinere terrestri P. Vitellio duende tradit, quo levior classis vadoso mari innaret, val reciprocæ elderet.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Plin. 2. Hist. nat. 44. 44. (115).* Concevi vatium stans acin-deotes ionaqualitate iden reſſuantem aera: quæ causa etiam voces multis in locis reciprocæ facit eias sine, *echeggianti*, mutuo resonantes et re-spondentes. *Id. toquens de natura culicem for-mante. 11. ibid. 2. 1. (3).* Telum vero perfo-diendo torgori, quo apiculavit ingenio! etc. ita reciproca gemioxit arte, ut fodiendo acuminatum pariter, soibendoque fistulosum esset. *h. e. ut progreſſi parforando posset, et sanguinem elmu ad se trahere. Hieronym. Ep. 5. n. 1.* Nascentes amicitias fcederemus reciprocis epistolis. *h. e. mu-tuis, scambievoli, vicendevoli. Sic Auson. Epist. 7.* Cujus rei muone reciprocum in me colendo fastidisti. *Gell. 20. 1. a med.* Reciprocæ talio-nes. *h. e. quæ mutuo inliguntur. Id. 45. 18.* Pugaodi reciprocæ vices. *h. e. modo hac, modo illa acle cedente, at rursus urgente, instar marini æstus reciprocantis.* ¶ 2. Speciatim in re gram-matica. — a) Reciproca argumenta non alimis absurde quidam appellaverunt, quæ Græca *ἀντι-στρέφοντα*, b. e. quæ reſſeri contra convertique possunt in eum, a quo dicta sunt. *Gell. 5. 10.* ubi festum eorum exemplum aſert. — b) Re-ciprocæ pronomina apud Gremmaticos eunt sui, eibi, se, et suus, a, um, quorum vie in ipsas personas transit, de quibus est sermo, vel in res ab ipsis possessas. *Priscian. 12. p. 940. Putsch.* — c) Versus reciprocæ sunt, qui si retro legantur, metrum servant, recurrentes, ut illa apud *Virg. 1. En. 12.* Musa mihi causas memora, quo numine iasso, et Nereides freta sic verrentes co-rula trantant, Flamine condente ut Notus Icarium. Alla congerit *Diomed. 3. p. 515. Putsch. V. RECURRE*; et *Burmamn. Anthol. Lat. T. 1. p. 558; et T. 2. p. 351.* — Hinc

RECIPROCO, absolute, adverbii more, est idem ac eum reſſeſetione, Ital. in *compenso. Ca-pell. 9. p. 302.* Sed illud præ euoticiſſimum velim, quod dotie offerenda cumulaudæque reci-proco alias adſaxit virginis mater puellas. *V. Kopp. ad h. l.*

RECISAMENTUM, i, n. 2. *ritaglio, ἀνέμμυς*, frustum aequum, et veluti tamentum a re qua-piam recisum. *Plin. 34. Hist. nat. 11. 26. (111)* de ærugine. Oculissimæ vero contingit coronario rum recisematis in ecetum additis. *Auct. facer. fragm. apud A. Matum in præf. ad Cic. de Re-publ. p. LXV. ed. 2.* Ac duo recisamenta to-tius pyramidis.

RECISIO, ōis, f. 3. *ricidimento, taglio, ἀνα-τομή*, actus recidendi. *Plin. 21. Hist. nat. 4. 10. (21).* Omnis rosa recisione atque ustione pro-ficit. *Ulp. Dig. 28. 5. 33. ante med.* Si forte Felcidia interveniens recisionem esset legatorum factura. *Alii leg. rescisionem.*

RECISUS, a, um, particip. *V. RECIDO.*
RECITATIO, ōis, f. 3. ¶ 1. Generatim est actus recitandi, pronunciatio, lectio, *recitamento, recitazione, lettura, recita, ἀνάγνωσις, ἀπαγγελία. Cic. Dom. 9. (22).* Reclatio litterarum. *Id. Cluent. 51. 141.* Crassus ita Brutum ultus est, ut eum recitationis sum pœoliret. *Id. 2. Me-renn. 10. 15.* Quum hæc crunt considerate, statim nolite legis expositione, recitatione, col-laudatione utemur. *h. e. enumeratione et alie-gatione esemplorum et rsum judicatorum ad rem confirmandam. V. vocem sequent. t. ¶ 2. Specia-tim de recitatione poematum, historiarum, ora-*

Monum. *Plin.* 1. *Ep.* 13. *in fin.* Possum scribere aliquid, quod non recilem, ne videar, quorum recitationibus assul, non auditor fuisse, sed ereditor. *Id.* 3. *Ep.* 15. Videor jam nunc posse rescribere, esse opus pulcrum: al modo mihi non imposuit recitatio tua, legis enim suavissime et perillissime. *Tac. Dial. de orat.* 10. sub init. Quando enim recitissimarum recitationum fama in totam urbem penetrat? Adde *sumd. ibid.* 9. et *V. voc.* sequent. 2.

RECITATOR, oris, m. 3. ¶ 1. Generatim est qui recitat, recitator, ἀναγνώστης. *Cic. Cluent.* 51. 131. Tres et ipse exclavit recitatores cum singulis libellis. *Id.* 2. *Inuent.* 47. 139. Neque enim vos scripsi sui recitatores, sed voluntatis interpretas fore putavi. — Proprie sic dicebantur, qui in iudicio recitabant libellos, testimonia et alia, quae allegabantur ab actoribus, ut liquet ex cit. *Cicer.* loco *Cluent.*, quem integrum lege. ¶ 2. Speciatim recitatores dilecti et poetar, aut oratores, qui in ceteris amicorum aut publice scripta sua recitabant. *Plin.* 1. *Ep.* 13. Subinde sibi nunciari jubent, an jam recitatur intraverit, an dixerit praefationem, an magna ex parte evolaverit librum. *V. eumd.* 3. *Ep.* 18. 5. *Ep.* 17. et 7. *Ep.* 17.; et *Tac. Dial. de orat.* 9., ubi multa de hoc more recitandi habentur: quae, et alia fere omnia huc pertinentia, collegit *Zippius* centur. 2. ad *Belg.* *ep.* 48. *Seneca Ep.* 95. Recitator historiam ingentem attulit, minutissime scriptam, acutissime plicatam; et magna parte perfecta: deinam, inquit, al vultis. Acclamator: recita, recita, ab his, qui illum obmutescere illico cupiunt. *Horat. Art. P.* 474. Indoctum doctumque fuit recitator acerbus.

RECITATUS, a, um. *V. voc.* seq.

RECITO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et cito, quod a cieo). Part. *Recitans* 2.; *Recitatus* 1. et 2.; *Recitaturus* 2.; *Recitandus* 4. — **Recitare** ¶ 1. Generatim est scripturnam vel orationem vel aliud ejusmodi clara voce legere, ut alii audiant et intelligant; et proprie dicitur de illa, qui in causis libellos legunt et testimonia, recitare, leggere ad alta voce, ἀναγνώσκω. *Cic. 4. Ferr.* 8. 23. Quid ego nunc hic Sexti Pompeii Chlori testimonium recitem? *Id.* 10. *Fam.* 12. Cave, putes, ullas litteras unquam graviore, quam tuas, in senatu esse recitatas. *Id. Dom.* 32. 83. Patrem tuum L. Philippum censor avunculum suum praeterit in recitando senatu. *Id.* 5. *Ferr.* 10. 25. Da, quae, scribis: recitat ex eodice. *Id. Cluent.* 48. 135. Quod elogium recitasti de testamento Cn. Egnatii patris. *Id. Caelin.* 19. 54. Testamentum ai recitatus heres esset pupillus. *Sie Plin.* 7. *Hist. nat.* 52. 53. (177). Aperto testamento recitatus heres. *Rursus Cic. Planc.* 30. 74. Recitetur oratio, quae propter rei magnitudinem dicta de scripto est, si legga, et Quint. 29. 89. Postea recitavi edictum, quod aperte dominum de praedio detrudi vetat. *Sueton. Aug.* 84. Ne pericula memoriae adiret, aut in ediscendo tempus absumeret, instituit recitare omnia. ¶ 2. Speciatim, mos fuit poetis quoque et aliis postea scriptoribus, privatim in amicorum domibus lucubrationes suas legere, antequam ederentur, ut iudicium etque censura de his fieret, vel ostendendi ingenii gratia, quae de re *V. RECITATOR* 2. *Plin.* 6. *Ep.* 15. *in fin.* Tam sollicita recitaturis providendum est, non solum ut sint ipsi sani, verum etiam ut sanos adhibeant. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 73. Nec recitem quidquam, nisi amica, idque eoetui, Non ubivis, eorumque quibuslibet in medio qui Scripta foro recitent, sunt multi, quique lavantes. *Ovid.* 4. *Trist.* 10. 45. Saepe tuoi solitus recitator Propertius ignes. *Juvenal.* 3. 8. mille pericula saepe Urbis, et Augusto recitantes mense poetar. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 222. Quum loca jam recitata revolvimus irrocati. *Ovid.* 1. *Pont.* 5. 57. ut recitata probantur Carminea. ¶ 3. Dicitur etiam de his, qui memoriter pronunciant, dire a mente, a memoria. *Cels.* 3. 18. circa med. de phreneticis. Quin etiam recitare, si qua meminerunt, cogendi sunt. *Quintil. declam.* 6. 8. de muliere caeca. At ista legem recitat, at in cadaver filii perorat. *Martial.* 9. 84. spectant, qui

recitare solent. *h. e. bistriones.* ¶ 4. Significat etiam iterum clare, revocare. *Pelagon. Veterin.* 9. a med. Item ad pilos recitandus, per la remissionem delo.

RECLAMATIO, oris, f. 3. grido replicato, ἀναβόη, repetitus clamor. — a) In bonam partem. *Cic. 4. Phil.* 2. 5. Praeclara et lusculentia reclamatione vestra factum pulcherrimum Martialium comprobastis. *Id. ibid.* 1. 2. dierat: Nunc multo sum erectior, quod vos quoque, hostem illum esse, tanto consensu tanloque clamore approbavistis. — b) Item clamor qui adversandi aut improbandi gratia editur. *Apul. De Mag.* Andit de reclamationem omnium, qui adsum? auditia ne mendacii vestri damnationem?

RECLAMATIO, as, are, n. 1. frequentat. a reclamo. *Cic. Rosc. Am.* 22. 63. Reclamat istiusmodi suspicionibus ipsa natura.

RECLAMO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et clamo). Part. *Reclamans* i. — Reclamare ¶ 1. Stricto sensu est contra elamare, clamore adversari, repugnare, ἀντιβόη, ἀντίγω (It. contraddire gridando, opporsi colle grida; Fr. se récrier contre, s'écrier pour s'opposer, contredire, réclamer contre; Hisp. clamar mucho y en alta voz contra, reclamar, oponerse contra; Gerin. dagegenrufen, schreien, heftig entgegenrufen, widersprechen; Angl. to cry or bawl out against, oppose with clamour, deny with a loud voice, gainsay. Usurpetur cum additis. *Cic.* 3. *Orat.* 50. 196. In his si paulum modo offensum asti, theatra tota reclamant. *Id.* 5. *Phil.* 8. 22. Quum ejus promissa legiones fortissimae reclamarent. *Plin.* 3. *Ep.* 9. Quum mihi quidam a iudicibus ipsis pro reo gratiosissimo reclamarent. *Cic. Balb.* 5. 12. Una voce omnes, ne is juraret, reclamasso. *Justin.* 24. 2. 10. Reclamante Ptolemaio filio, fraudem subesse etc. *Sueton. Aug.* 37. Reclamantibus cunctis, astra melastatem ejus imminui, quod etc. *Zamprid. Elagab.* 31. Avia suae varia reclamante, quod omnia perditurus esset. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 62. «Quere peregrinum» vicinia reuca reclamat. — b) Absolute. *Liv.* 3. 21. Consules fuere in palrum potestate: tribuni, reclamantibus consulibus, relecti. *Sie ibid.* 27. Reclamantibus frustra tribunibus, magni duo exercitus scripti. — c) Passive impersonaliter. *Cic. 1. Fam.* 2. Ejus orationi vehementer ab omnibus reclamatum est. *Sie Id. Dom.* 4. 10. Ab universo senatu reclamatum est. — d) Cum Nomina. *rel. Lucret.* 1. 623. Cul quoniam retio reclamata vera negelice Credere posse animum etc. — e) *Phaedr.* 4. 17. Reclamant omnes, vindicandum injuriam. *h. e. elebant: vet iterum clamant, quia ibid.* fustibus propulerant, et primam illam injuriam vindicaverant. Pro exelamare est etiam in illo *Auson. Edyll.* 15. 19. Iuturna reclamat: Quo vitam dedit aeternam? Ita *Forcellinus*; nihil tamen obviare videtur, quominus et haec duo ad superiora referantur. — f) Passiva. *Quintil.* 12. 1. 14. Nunc de his dicendum est, quae mihi quasi conspirationes quadam vulgi reclamari videntur. *h. e. oblici, opponi.* ¶ 2. Poetica est resonare, risuonare. *Virg.* 3. *G.* 261. et scopulis illisa reclamant. *A. quora. Stat.* 3. *Theb.* 120. Fervet iter gemitu, et plangoribus arva reclamant. *Id.* 4. *Silv.* 5. 20. canentis Mutus ager domino reclamat, fa eco, responde. ¶ 3. Interdum est vocare, vel iterum vocare, chiamare, richiamare. *Val. Flacc.* 3. 596. Rursus Hylan, et rursus Hylan per longa reclamat Arva. *Id.* 8. 172. In vacuo dant verba Notos, domoiamque reclamant Nomine. ¶ 4. Idem est ac proclamo. *Paul. Dig.* 41. 2. 3. circa med. Si ex possessione servitutis in libertatem reclamaverit, et liberale iudicium impioraverit. *V. PROCLAMO.*

RECLANGO, gis, gere, n. 3. (ra et clango). Legitur tantum Particip. *Reclangens*, et est contra autvalde clangens, resonans. *Ammian.* 17. 7. 4. Et quoniam acclivitate collium medes plerique derehebantur, alia super alias concoldebant, reclangentibus cunctis sonitu ruinarum immenso.

RECLAUDO, dis etc. et

RECLAUSUS, a, um, partic. *V. RECLUDO* int.

RECLINATIO, oris, f. 3. declinatio, fuga. *Ambr.* de bon. *Mort.* c. 3. Nulla regulas a perturbationibus, nulla a laboribus reclinatio.

RECLINATORIUM, ii, n. 2. dossiere, spalliera, ἀνακλιντήρ, fulcrum docti, seu capitis in lectis et sellis seu cathedris. *Isid.* 19. *Orig.* 26. Fulera sunt ornamenta lectorum, dicte, quod in his falcimur, id est sustinemur, vel quod toros fulciant, sive caput: quae reclinatoria vulgus appellat. *Cf. Fulgat. interpr. Cantic.* 3. 10. Ferulum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani: columbas ejus fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureum.

RECLINATUS, a, um, particip. *V. RECLINO.*

RECLINIS, e, adject. Esi et alia forma *Reclinus* apud *Popisc. Firm.* 4. Iocudem superpositum pectori, constanter aliis tundentibus, pertulit, quum ipse reclinus, ac resopinus, et curvatus in manus penderet potius, quam jaceret. *Alii leg.* reclivus, sed minus recte. — *Reclinis* est idem quod reclinat, innixus, inebnens, inclinato, appoggiato, mezzo coricato. — a) Absolute. *Ovid.* 10. *Met.* 558. Inque alius juvenis posita cervicis reclina. *Alii leg.* recumbens, alii reclineos. *Martial.* 9. 92. Sic in gramine floreo reclinis. *Sil.* 11. 5. 489. pervaserat altam in silvam, et prius reclinis ab icibus ulmi Targa tuebatur trunca. *Tac.* 13. *Ann.* 16. Illa ut erat reclinis, et nescio illa. *Seneca Herc.* *Cel.* 1643. Eger reclini pectore immixit leo. — *Reclina* sellule, *h. e. It. poltrona. V. SELLULA.* — b) Cum Dat., vel cum Accus. et prap. super. *Val. Flacc.* 4. 535. Reclinis atralis. *Seneca Phoeniss.* 409. basia. *Id. Hippol.* 385. sedis aurata toro. *Stat.* 4. *Silv.* 3. 69. Vulturis pontis Caesarei reclinis arcu, pro areui. *Tuc.* 14. *Ann.* 5. Accronia super pedes cubitantis reclinis. *V. RECLIVIS* ad fin.

Homonym. Differunt acclinis et reclinis, si vim vocum spectes: ille est in anteriorem partem flexus et innitens; hic in tergum, vel in latus reclinat.

RECLINO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et clino, quod in compositis tantum usurpatur). Part. *Reclinatus* i. — Reclinare est reflectere, recurrere, ἀνακλινω, inclinare, piegare, appoggiare. I.) Proprie. — a) Active. *Cas.* 6. *B. G.* 26. extr. Huc quum ex consuetudine reclinaverit, infirmas arbores pondere affligunt, atque una ipsae educlunt. *Virg.* 12. *En.* 130. Desigunt tellure hastas, et scuta reclinant. *Cic. in Arat.* 417. At Cepheus esput atque humeros palmasque reclinat. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 3. 11. (40). Candido ovorum in oculis et pili reclinantur. — *Stat.* 9. *Theb.* 369. Scrutaturque menu galeas, et prona reclinat Corpora. *h. e. vertit, inverit, rivolta, ut Forcellinus interpretatus est.* — b) Particip. *Reclinatus* mediocri apud Graecos more usurpatur, et est retro inclinat, iacens cubito innixus, recumbens, reclinis, mezzo coricato, appoggiato, inclinato, ἀνακλιντής. *Cas.* 6. *B. G.* 26. de alcibus. His sunt arbores pro cubilibus: ad eas se applicant, atque ita paululum modo reclinata quietem capiunt. *Seneca Ep.* 36. a med. Ut pro vallo vigilat, et ne pilo quidem locumbat: quia solet obrepere interm somnus in aliquod admniculum reclinata. *Horat.* 2. *Od.* 3. 6. Seu te in remoto gramine per dies festos reclinat beatis Interiore nota Falerni. *Petron. fragm. Tragar.* 39. *Burm.* Reclinatus in cubitina. Similiter reclinare pro reclinari, jacere dixit *Feniant. Fort. Vit. S. Radeg.* 5. Item, nocturno tempore, quum reclinare (regina) cum prioclope etc.

II.) Translate. *Seneca Consol. ad Marc.* 2. Octavia Marcellum amisit, cui et avunculus et socer incumbere coepat, in quem onus imperii reclinare. *Horat. Epod.* 17. 24. Nullum a labore me reclinat ollum. *h. e. leval, at reclinare me alit.*

RECLIVIS, a, um. *V. RECLINIS* int.

RECLIVIS, e, adject. Alia forma *RECLIVUS*, a, um, legitur apud *Venant. Fortun.* *Vit. S. Mart.* 3. nave recliva. — Ceterum reclivis est retro inclinat, obliquus, ertio all'indietro, d'ad-

κλυτός. *Pallad.* 1. *R. R.* 6. 15. Frumetosa omnia maxime latantur patenti campo et soluto et ad solem reactivi. *Id.* 7. *ibid.* 2. 3. Vehiculi quadrata superficies tabulis molitur, quæ, foriores reclinæ, in eumdem reddat spatia largiora. Alii utroque loco reclinæ legi, sed minus apte, quia reclinæ de tota, reclinæ de animantibus proprie dicitur: quod discrimen etiam inter acclivis et acclivis statuimus. Quæ minus recte illi quoque fluctant, qui in locis *Martialis*, et *Taciti*, quæ in RECLINIS allata sunt, reclinæ reponunt.

RECLUDO, die, si, sum, dere, a. 3. (re et claudo). Aliam formam *Reclaudo* *V.* sub *A. I.*; Particip. *Recludens* sub *A. II.* et *B. II.*; *Reclusus* sub *A. I.* at *B. I.* et *II.*; *Reclusus* sub *A. I.* — Recludere duo diversa significat, scilicet

A) Est, quod clausum erat, aperire, reserare. ἀνοίγω (it. aprire, discludere; Fr. ouvrir; Hisp. abrir; Germ. etwas, was verschlossen ist, wieder aufschliessen, öffnen, erschliessen, hervorbringen, offenbaren; Angl. to open, thron open, unbar, unlock, reclude).

1.) Propria. *Plaut. Most.* 4. 2. 27. Pergem pultare ostium. Heus, reclude: heus Tranio, etiam aperis? *Id. Rud.* 2. 3. 82. Heus, equis tu villæ est? æquos hoc recludi? equis prodit? *Id. Capt.* 4. 4. 10. Cellas refigit omnes reclusisque armarium. *Ovid.* 8. *Met.* 41. aratus hosti recludera portas. *Virg.* 8. *Æn.* 243. Non secus ac si quæ penitus vi terra debiscens Inferas reseret eedes, et regna recludat. h. e. parat ostendatque. et 10. *ibid.* 601. labebræ animæ, pectus mucrone recludit. *Ovid.* 7. *Met.* 285. stricto Medea recludit Ensa sanie lugulum. *Virg.* 1. *Æn.* 362. Auxiliumque viæ, veteres telluris recludit Thesaurus. h. e. aperit ac promittit et 4. *ibid.* 646. consensu recludit. h. e. vagina eripit. V. mox in *Reclusus*. *Id.* 2. *G.* 423. tellus quum dente recluditur unco. h. e. aratur, aut foditur. *Tac.* 2. *Ann.* 25. Recludere humum, scavare. — Sic Particip. *Reclusus* est reseratus, apertus, apertus, ἀνοίγεις. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 103. reclusa Mane domo vigilare, cileotil promare jura. *Petr.* 16. Reclusæque subito foree admissæ intrantem. *Ovid.* 14. *Met.* 776. arctis via reclusa. *Id. Heroid.* 8. 17. Stabulis reclusis armenta rapere. *Val. Flacc.* 4. 231. reclusaque Jæva leil. *Quintil.* 7. 2. 41. Furtum in loco clauso vel recluso; frequenter vel solo. *Colum.* 6. *R. R.* 33. 2. Suppuratio ferro reclusa linamente curatur. *Stat.* 2. *Silv.* 4. 32. de pittaco, quo, Mellor dilecte, recluso, Numquam solus eras. h. e. aperta cavea emisit. *Virg.* 4. *Æn.* 63. pectusque reclusæ Pectoribus inhiante, splendentia consiliis exta. sparati. et 9. *ibid.* 423. simul ense recluso Ibat in Euryalum, colla epada sgainata. — Alla forma reclusa apud *Cicero*. 3. *Joann.* 118. Et prædæ exhaustis Afris rapiuntque recludunt. Ubi fortasse legendum est reclusum; quod participium tegitur apud *eundem*. *ibid.* 164. tunc esse recluso diripit astrictam magno cum potere pellem.

II.) Translatæ. *Ennius* apud *Cicero* 3. *Nat. D.* 26. 66. Quibus ego Iram omnem recludam, atque illi perniciam dabo. *Horat.* 3. *Od.* 2. 21. Virtus, recludere immeritæ mori Cælium etc. *Id.* 1. *ibid.* 24. 17. Mercurius Non levis precibus fata recludero. h. e. resolvere aliqua sperare viam, qua viæ reddamur. *Id.* 1. *Ep.* 5. 16. Quid non ebrietas designat? opera recludit. scopre, divulgæ. et *Virg.* 2. *G.* 114. tibi res ætiquæ laudis et artis Ingredior, sanctos ausus recludere fontes. *Tac.* 2. *Hist.* 77. ad fin. Aperiet et recludet connecta et tumescentia victicium patium vuloera bellum ipsum. *Id.* 6. *Ann.* 6. Si recludantur tyrannorum mentes, posse aspicui laniatus et lictus. *Sic Sil.* 1. 17. Tantarum causas iurarum odiumque perenni Servatum studio, et mandata nepotibus arma Fas aperire mihi, superasque recludere mentes. h. e. consilia eorum, maxime Iudonis. *Plin.* 6. *Ep.* 31. Quid jucundius, quam principis Iustitiam, gravitatem, comitalem, in recessu quoque, ubi maxime recluduntur, inspicere? si mostratio.

B) Recludere adhibetur etiam pro claudere, vel seorsum claudere, chiudere, rinchiudere, xzaxchiudere.

1.) Propria. *Stat.* 3. *Silv.* 4. 98. Sic est, et speculum reclusit, imagine rapta. *Justin.* 26. 1. 7. Omolbus rebus aspollatæ in carcerem recluduntur. *Id.* 1. 9. 16. Nec se ipsam scire, alii nec ex illa posse cognoscere, quia singula separatim recluduntur. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 33. Ficus receptes in novo vase stillit, et a se separatae recludunt. *Tertull.* *Idolol.* 17. extr. Neminem vinctat, neminem recludat, aut torqueat. h. e. in carcere claudat. *Ammian.* 18. 10. 1. Constantius, tamquam recluso Jani templo, strepitibus hostibus cunctis, Romam visara gestabat.

II.) Translatæ. *Sedul.* 5. *carm. Pasch.* 390. nebulæque recludens Omnis, sollicitos odit stimulator amicos. *Justinian.* 3. *Institut.* tit. 2. ad fin. Quum salia absurdum erat, quod cognate a prætoris apertum est, hoc agnatis asse reclusam.

RECLUSIO, ònis, f. 3. (recludo *A.*) apertura, apertio. *Cæc. Aurel.* 2. *Tard.* 1. Vicinus oculus non valebit facere reclusionem, conducta infelore palpebro.

RECLUSUS, a, um. *V. RECLUSO.*

RECOGNO, as, are, a. 1. rursus cædo. *Macrob.*

2. *Saturn.* 13. Illud tamen memorabile, eum, quoad vixit, fors postea non recognovisset. Ita editi veteres, et *Aldi* alii cænasce.

RECOGITATIO. *V. IRRECOGITATIO.*

RECOGITATUS, us, m. 4. cogitatio. *Tertull.* *Anim.* 15. Deus recogitatus cordis in populo præsentit. Adde *eundem*. *Pall.* 6. et *Anim.* 7. ad fin.

RECOGITO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et cogito). Particip. *Recogitans*. — Recogitare est iterum atque iterum cogitare, ripensare, ἀναλογίζομαι. *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 2. Sic tu mihi viderie in Sardinia de forma Miquitiana, et nominibus Pompejanis in otio recogitasse. *Plaut. Capt. prol.* 51. Homunculi quanti sunt! quum recogito etc. *Colum.* 1. *R. R.* præf. 13. Sæpe mecum retractans ac recogitans, quam turpi consensu deserta esoleverit disciplina raris. Adde *Senecam*. *Vit. beat.* 2; et *Tertull.* 1. ad *Uxor.* 4. et 1. advers. *Marc.* 5.

RECOGNITIO, ònis, f. 3. (recognosco). ¶ 1. Est repetita agnitio, iterata ac intervallo cognitio, recordatio vel commemoratio, recognitionis, riconoscimento, ἀναγνώρισις. *Cic.* 6. *Verr.* 50. 110. Qui tandem istius animus est nunc in recognitione scelerum suorum? *Plin.* 11. *Hist. nat.* 30. 36. (109). de formicis. Et quoniam ex diversis convehunt eltera alterius igoara, certis dies ad recognitionem mutuam quondam dantur. Hic tamen *Plinius* locum ad seq. paragr. pertinere videtur. ¶ 2. Item pro inspectione, revisione. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 21. Nam frequenter recogitillo nec impunitatis spem, nec peccandi locum præbet. *Liv.* 42. 19. Quia per recognitionem Postumil magna pars agri Campani, quem privati sua discrimina passim possederant, recuperata in publicum erat. *Sueton.* *Claud.* 18. Recognitionis equitum. revista, rassegna, mostra della cavalleria.

RECOGNITUS, a, um. *V. voc. seq.*

RECOGNOSCO, gnoscis, gnôvi, gnitum, gnoscere, a. 3. (re et cognosco). Particip. *Recognoscens* 3., *Recognitus* 4., *Recogniturus* et *Recognoscendus* 3. — Recognosco ¶ 1. Est idem ac rem olim cognitam denuo cognosco, agnosco, iterum intelligo, video, considero, riconoscere, ἀναγνώσκω. *Cic.* 2. *Verr.* 5. 15. Nequa enim mihi videtur hæc multitudo, quæ ad audiendum convehit, cognoscere ex me causam voluisse; sed ea, quæ scit, mecum recognoscere. *Id. Deiot.* 2. 4. Perturbat me, C. Cæsar, etiam illud lotendum: quod tamen, quum te penitus recognovi, timere desino. *Brutus* ad *Cicero* 1. od *Brut.* 10. Verba tua recognosce, et aude negare, servilis adversus regem istas esse preces. *Ovid.* 1. *Fast.* 7. Sacra recognoscas annalibus eruta priscis. *Cassius* ad *Cicero* 12. *Fam.* 12. Legi tuas litteras, in quibus mirificum tuum erga me amorem recognovi. ¶ 2. Item ad memoriam revoco, remi-

discor, richiamare alla memoria, rinvilare. *Cic.* 4. *Verr.* 6. 18. Quum Iulius in questura fugam at Iulium recognosceret. *Id.* 1. *Cat.* 3. 6. Luca sunt clariora nobis tua consilia omnia: quæ etiam mecum licet recognoscas. Meministi ne etc.? et *ibid.* 4. 8. Recognosce tandem mecum illam superiorem noctem. *Id.* 1. *Tusc.* 24. 57. Se non tum illa discere, sed reminiscendo recognoscere. *Id.* 3. *Verr.* 12. 32. Quæ qualis fuerit, aut meministi, aut ex eo, quem sui simillimum produxit, recognoscere potestis. ¶ 3. Item inspiciere, videre, recognoscere, far la rivista, riscontrare, esaminare. *Juetin.* 43. 4. 11. Massilienses portas claudere, vigilias agere, stationem in muris observare, peregrinos recognoscere. *Colum.* 1. *R. R.* 16. 8. Ergastuli mancipia recognoscere, ut explorat, an diligenter vineta sint. et paullo post. Vestem, manicas pedumque tegmina recognoscat. *Id.* 6. *ibid.* 23. 3. Recognoscat grex potarit, numerusque censeat. *Id.* 11. *ibid.* 1. 20. Recognoscere instrumentum rusticum, et sæpius inspiciere ferramenta. *Justin.* 3. 1. 7. Recogniturus ac numerum militum et la arme industriam elagutorum. *Sueton.* *Aug.* 38. Equitum turmas frequenter recognovit. *Id.* in *rassegna*. et *Cat.* 27. Costidiarum seriem recognosceat. *Id.* *Ner.* 61. sub fin. In recognoscendæ custodis. ¶ 4. Speciatim de acipitla est perlegere emendandi et retractandi causa, rivedere, correggere. *Cic.* *Balb.* 5. 11. Nos Cn. Pompeii decretum, iudicium, de consilii sententia pronunciatum recognoscemus? *Plin.* 4. *Ep.* 26. Libellos legare et recognoscere. *Rursus Cic.* 4. *Verr.* 77. 190. Hæc omnia eumdem curâ et diligentia recognita, et collata, et ab hominibus honestissimis obsignata sunt. — Illic *descriptum* et *recognitum*, formula est, qua sigillatim exemplum cum autographo rite collatum, copia autentica. *Cajus Dig.* 10. 2. 15. Si quæ sunt cautiones hereditarias, eas iudex curare debet, ut apud eum maocant, qui majore ex parte beres sit: ceteris *descriptum* et *recognitum* faciat, cautione interposita, ut, quum res exegerit, ipsæ exhibeantur. *Inscript.* *Vesibul.* *Traiani Aug. liberti* apud *Gruter.* 214. *descriptum* et *recognitum* factum in pronao eois martis ex conventario quem vixit proferri cyrenensis hostiliane per t. rystium lysipponem scribam in quo scriptum erat ibi quod infra scriptum etc. — In exemplis militarium diplomatum fera semper legitur, ut apud *Gruter.* 573. 1. *Descriptum* et *recognitum* de tabula anea, quæ ista est in ara, vel ad aram gentis Iulæ, vel alibi etc. — *Recognovit*: sic olim scriba publicus subscribat, postquam exemplum cum autographo contulerat. In *descripto* Antonianæ Pil apud *Spon.* *Miscell. antiqu.* p. 352. *Rescript.* *Recog.* *Undevicesimus*. *Rescriptus* est principis subscriptio: sequitur *Recognovit*, nempe *Undevicesimus*, quod est tabellionis nomen, qui Antonini cæsentiam ex autographis litteris, ipsius permisso, *descriptam* ac *recognovisse* testatur.

RECOGO, gie, gere, a. 3. rursus coquo. *Paulin.* *Nolan.* *carm.* 35. 309. Si dubitæ cineræ in corpora posse recogni etc.

RECOLLECTUS, a, um. *V. voc. seq.*

RECOLLIGO, ligie, lēgi, lectum, ligere, a. 3. (re et colligo). Particip. *Recolligens* II.; *Recollectus* I. — Recolligere est colligere, vel rursus colligere, ἀναλίσσας (It. raccogliere, unire insieme, adunare; Fr. réunir des choses séparées, rassembler, recueillir; Hisp. reunir, volver a unir, juntar de nuevo, recoger; Germ. was zerstreut ist wieder zusammenbesen, - sammeln, - nehmen; Angl. to gather up again, collect together).

1.) Propria. *Colum.* 8. *R. R.* 5. 4. Circumire cubilis, ut, quæ nata sunt ora, recolligantur, notenturque quæ quoque die sint edita. *Zucan.* 1. 157. de fulmine. Dat stragem late, sparsosque recolligit lēgos. *Seneca* sub fin. *Apocoloc.* Quumque recollector auderet militare talos etc. *Justin.* 42. 3. 8. Recollecta multitudines, quæ, amisso rege, passim vagabatur, et *ibid.* 5. 11. Cæpit ex Crassiano exercitu recollecti. *Id.* 33

2. 4. Recollecto gladio, ad socios revertitur. *h. e.* recepto, recuperato. Sic *Val. Flacc.* 6. 254. Recollecta hesta, et *ibid.* 423. Ipse recollectis audax Arlasmeus armis desilit. *Rurici Justin.* 23. 4. 8. Responso baruspicum admonitus pater, parvulum recolligit. *h. e.* quem ante exposuerat, rursus tollit, et educat. *Plin.* 4. *Ep.* 11. a. med. Quum in illud subterraneum cubiculum demitteretur, basissetque descendenti stola, veritit se, ac recolligit. *Id.* *ibid.* 13. ad fin. Actionem meam nuncupus potui, recolligi: addidi multa.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Att.* 5. a. med. Etiam si cujus animus in te esset offensus, a me recolligi oportere. *h. e.* reconciliari, iterum in amicitiam uniri. *Ovid.* 7. *Met.* 215. Nunc opus est succia, per quos renovata senectus in florem redeat, primosque recolligat annos. *h. e.* recipiat, recuperet. *Id.* 9. *ibid.* 744. Quia enim firmas, teque ipsa recolligit, ipse: Consillique ioo pes et stultus excutis ignes? *h. e.* sanam mentem resumis, et respicias. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 9. 33. (129). Lac bibitur ab imbecillitate vires recolligentibus, quos atrophos vocant. *h. e.* reficientibus, recuperantibus. *Id.* 23. *ibid.* 7. 63. (122). Sticæ sici recolligunt ea e longa valetudine utilissimæ. a chi si ria. et 20. *ibid.* 5. 17. (35). Egri se recolligentes.

RECOLLOCO, as, are, a. 1. rursus colloco. *Cael. Aurel.* 1. *Tard.* 1. a. med. Tum æger lecto recollocandus.

RECULO, as, are, a. 1. iterum colo. *Scribon. Compos.* 268. Oleum recolare per tinctum duplex.

RECULO, colui, colui, cultum, colere, a. 3. (re et cilo). Part. *Recolens* 1. 1.; *Recultus* 11. 2.; *Recolendus* 11. 1. — Recolere est rursus colere (11. colere di nuovo, ricoltivare; Fr. cultiver de nouveau, travailler; Hsp. cultivar de nuevo, trabajar; Germ. wieder bebauen, wieder bearbeiten; Angl. to cultivate or till again).

I.) Proprie. ¶ 1. Georati est, ut diximus, rursus colere. *Ovid.* 5. *Met.* 647. partimque rudi data semina jussit Spargere humo, partim post tempora longa recultæ. *Liv.* 27. 5. Desertam tandem recoli terram, frugiferam ipsi cultoribus, populo R. annonæ subsidium. *Id.* 39. 24. Metalla vetera intermissa recoluit, et nova instituit. *Val. Flacc.* 7. 68. Recolere agros. ¶ 2. Speciatim est rursus habitare, frequentare, revivare. *Phædr.* 1. 18. Nemo libenter recollit, qui læsit, locum.

II.) Translate. ¶ 1. Georati est rursus exercere, resumere, renovare, instaurare. *Plin.* 7. *Ep.* 9. circa med. Ut terræ varis mutatisque seminibus, ita ingenia nostra nunc hac, nunc illa meditatione recolantur. *Tac.* 3. *Hist.* 7. Galba imagines, discordia temporum subversas, in omni-bus municipiis recoli jussit. et 1. *ibid.* 77. Re-ocens ab exilio reversos nobiles adulescentes, avili ac patris sacerdoti in solatium (*Olio*) recoluit. *h. e.* rursus honoravit. *Plaut. Merc.* 3. 2. 3. Certum est: antiqua recolam, et servibo mihi. ripiglierò i miei antichi vizii, et *Val. Flacc.* 2. 395. equando natorum tempora, gentem Qui recolant, qui sceptra gerant? rimettano. *Tac.* 3. *Ann.* 72. Lepidus, quamquam pecunæ medicus, evitum decus recoluit. *rinnovò.* *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 439. 2. *Merc.* Recolere dignitatem suam. *Id.* 1. *Orat.* 1. 2. Ad eas artes, quibus a pueris dediti fulmus, celebrandas interque nos recolendas. *Id.* *Arch.* 6. 13. Quantum (temporis) alii tribuunt tempestivis conviviis, quantum alex, quantum plia, tantum mihi egomet ad hæc studia recolenda sumpsero. *Clavilian. Cons. Prob.* et *Olybr.* 261. nostris celebrabitur undis iste dies, semper desipibus recoleto opimis. ¶ 2. Speciatim est meditari, reputare, memoria repetere, riandare colla memoria, ripensare, rimembrare, αναλογίζομαι. *Plaut. Trin.* 2. 1. 24. Hæc ago quum ago cum meo animo, et recolo, ubi quid eget, quam pretii sit parvi, apage te, amor: non places. *Cic.* 13. *Phil.* 20. 45. Quæ si tecum ipse recolis, æquore animo moriere. *Catull.* 62. 45. Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit, liquidæque mente vidit etc. *Virg.* 6. *Æn.* 680. Inclusas animas superumque ad lumen litras Lustrabat studio recolens. *Ovid. Heroid.* 5. 113.

Noc tua (nam recolo) quondam germana canebat. *Ammian.* 25. 8. 13. Ejes iram metuebant et similes, recolentes quæ assidue (ille) pertulerit funera.

RECOMMUNISCOR, inmisceri, mentis sum, misceri, dep. 3. (re et communiscor) inventare, o ritrovar di nuovo, rursus communiscor, rursus excogito, cogitando invenia. *Plaut. Trin.* 4. 2. 70. Litteris recomminiscor. C est principium nominis. *h. e.* sectando litterarum vestigia, ipsum nomen inveniam.

RECOMMONEO, es, ere, e. 2. (re et commoneo). Part. *Recommoneans*. — Recommoneo est idem atque iterum commoneo. *Cassiod. Compl. Apocalyps.* 4. Ad quam (caritatem) illum redire habita satisfactione recomonet. *Id.* 1. *Timoth.* 4. Iterata eum insinuatione recomoneo, ut fidei depositum custodiat.

RECOMPENSATIO, ōis, f. 3. recompensa, reprocra compensatio. *Althelm.* apud *A. Maium* in *Class. Auct.* T. 5. p. 597. Velim, ut hoc sit quædam fessa menti rata recompensationis portio.

RECOMPENSO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et compenso) compensationem præstare. Legitur Part. *Recompensatus* apud *Lactant. Placid.* (e-dente *A. Maio* in *Class. Auct.* T. 3. p. 140). *fab.* 144. Si quidem virtutis successu eniteoll recompensaturus (*Meleager*) peltem monstri illius (*apri*) cum capite ipsi (*Atalanta*) dedit in testimonium laudis. Et Part. *Recompensans* apud *Auct. incert. Excerpt. de Constant. Chloro* etc., quæ *Ammiano* subijuncta edi solent, § 49. Zeno itaque recompensans Beneficis Theodoricum etc. Vocam confirmat *Thesaur. novæ Latinit.* ed. *A. Maio* p. 509. Recompensare, reddere. Et *Papir. Ravenn.* (a. 551.) apud *Marini Imp. Diplom.* n. 119. l. 39. Promittimus nos, solidos, quos accepimus in pretio, eis recompensare.

RECOMPINGO, is, ere, a. 3. riattaccare, riunire, rursus compingo, unio. *Tertull. Resurr. carn.* 30. Recolligi, et recompingi os ad os.

RECOMPONO, pōis, pōui, pōitum, pōnere, a. 3. (re et compono). Part. *Recomponis*. — Recomponere est rursus componere, riunire, riaggiustare. *Ovid.* 1. *Amor.* 7. 68. Pone recompositas in statione comas. *Ulp. Dig.* 34. 2. 26. sub fin. Si lo hoc sint soluti, ut recomponantur. *Veget.* 3. *Veterin.* 47. 1. Fracturam recompones, at fasciis colligabis. V. RECONCILIO 1. b.

RECOMPÓSITO, a, um. V. voc. præced.

RECONCEDO, is, ere, e. 3. invicem concedo. *Gloss. Cyrill.* Ἀντικαταχώρη, reconcedo.

RECONCILIATIO, ōis, f. 3. ¶ 1. Generatim est actus reconciliandi, riconciliazione, pace, καταλλάγη. *Cic.* 3. *Cat.* 10. 25. Reconciliatio concordia. *Id.* *Harusp. resp.* 24. 51. Significat se illi amicissimum esse, et reconcilia-tionem esse gratia factam. *Id.* post red. ad *Quir.* 5. 13. Quum provinciarum pactiones, reconcilia-tiones gratiarum sanguinis meo sancirentur. *Balb.* et *Opp.* ad *Cic.* post ep. 8. l. 9. ad *Att.* Ut agat de reconcilia-tione gratiæ suæ et Pompei. *Liv.* 27. 35. De reconcilia-tione etiam gratiæ eorum (consulum designatorum) in senatu actum est, principio facto a Q. Fabio Maximo. — In (*Livius*) magis implacabilis erat: et nihil opus esse reconcilia-tione, eiebat. Sic *Id.* 40. 46. Quos conjuncti suffragiis suis populus Romanus, hac etiam reconcilia-tione gratiæ conjungi a nobis sinat. *Sueton. Cæs.* 73. De reconcilia-tione agere per amicos. et *Aug.* 17. Antonii societatem reconcilia-tionibus variis male focillatam abruptit tandem. *Id.* *Ner.* 34. Reconcilia-tionem simulare. *Justin.* 16. 1. 8. Inchoata inter fratres reconcilia-tio. ¶ 2. Speciatim apud Eccle-siasticos Auctores est absolutio ab excommuni-catione. *Alcim.* *Ep.* 15. Utrique notam excommuni-cationis indicite, donec a consortio crimi-nali publica pœnitentiæ professione dissuescat, et tum, miserantibus vobis, gratiam reconcilia-tionis accipiunt.

RECONCILIATOR, ōis, m. 3. riconciliatore, καταλλάκτης, pacificator. *Liv.* 35. 45. Pbaneas reconciliatore pacis et disceptatore de lis, quæ in controversia cum populo R. essent, utendum

potius Antiocho censebat, quam duce belli. *Apul. da Mag.* Si Publicola regum esator, et Agrippa populi reconciliator etc. *h. e.* Menenius Agrippa, qui, prima secessionis plicis a patribus facta, ejus aomus desit, ut est apud *Liv.* 2. 31.

RECONCILIATUS, a, um, particip. V. voc. seq. RECONCILIO, as, avi, atum, are, a. 1. (ra et concilio). Reconciliatio pro reconciliatio, et reconciliatio V. sub 2. a. — Particip. *Reconcilians* 1.; *Reconciliatus* 1. et 2.; *Reconciliandus* 1. — Reconcilio ¶ 1. Stricto sensu est idem atque in gratiam restitui, in concordiam reduci, pacem aut amicitiam rursus concilio et iungo, καταλλάττω, συνοικίζω (11. rappacificare, riconciliare, rimettere in grazia; Fr. ramener, réunir, rapprocher, reconcilier; Hsp. reunir, reconciliar, volver a conciliar; Germ. wieder zusammenbringen, -vereinigen in Freundschaft; Angl. to reconcile, make friends, restore to favour, conciliate). Usurpatur cum *Aecus. Ennius* apud *Rufiniam.* de fig. sent. et *eloc.* § 37. Pro malefactis Helena redeat, virgo perest innocens? Tua reconciliatur uxor, mea necetur filia? *Cic. Prov. cons.* 9. 21. Quibus eum omnibus eadem respublica reconciliavit, quæ ellenerat. et *ibid.* 23. Hic me meus in rempublicam animus pristinus ac pereonis cum C. Cæsare reducit, reconciliat, restituit in gratiam. *Id.* 6. *Att.* 7. Aotum patris sui sori tui reconciliavit. *Id.* 1. *ibid.* 11. Ut egerem cum Luccelo de vatra vetere gratia reconcilianda. *Id.* *Dom.* 50. 129. Inimici in gratiam reconciliabentur. *Justin.* 7. 5. 2. Per eundem obidem cum Thebanis gratiam paci reconciliat. *Id.* 31. 4. 9. Antiochus tam assiduo colloquio reconciliatam ejus (*Hannibalis*) eum Romanis gratiam existimans, nihil ad eum, sicut solebat, referre. *Cic.* 5. *Fam.* 2. Quod scribis de reconciliata nostra gratia, non intelligo, cur reconciliatam esse dicas, quæ nunquam imminuta est. *Id.* 1. *ibid.* 2. Videbatur reconciliata nobis voluntas senatus esse. *Nepos Thrazymb.* 3. Reconciliata pax. Sic *Liv.* 42. 48. Reconciliata pacem. *Id.* 2. 32. Nullam profecto, nisi in concordia civium, spem reliquam ducere: eam per æqua, per iniqua, reconciliandam civitati esse. *Id.* 8. 2. Prætor Samolibus respondit: neque contradicere, quoniam ipsos belli culpa sua contracti-tadium ceperit, amicitia de integro reconciliatur. *Id.* 8. 36. Reconciliare animos militum imperatori. *Curt.* 6. 10. 11. Dexteram tuam amplexus, reconciliati pignus animi. *Sueton. Aug.* 62. Reconciliatus Antonio post primam discordiam. *Tac. Germ.* 22. De reconciliandis invicem animis — pterimus in conviviis consultat. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. 58. Reconciliantur apes lacte vel aqua mulsæ. *Nepos Mil.* 7. Parum insulam, opibus elatam, quum oratione reconciliare non posset. *h. e.* impellere, ut ad officium rediret, ridure ai suoi doveri, at *Cic.* 2. *Verr.* 1. 2. Addulsi enim hominem, in quo reconciliare existimstionam judiciorum amissam, redire in gratiam cum populo R. possetis, ricuperare. *Hieronym.* 8. in *Isai.* 26. 5. Reconcilia-tos mundum Deo. — ¶ 2. Speciatim, pro reducere, ridurre, ricondurre. — a) Cum Accus, *Plaut. Capt. prol.* 32. Nihil pretio parat, filio dum parceret: reconciliare ut facilius posset domum etc. et 1. 2. 64. Nam illum confido domum in his diebus me reconciliassere. *h. e.* reconciliatum seu reducturum esse. *Id.* dixerat *ibid.* 28. Sed si ullo pacto ille hac conciliari potest. Sic *ibid.* 3. 4. 43. Ego me liberum confido fore, si huius hac reconciliatio in libertatem filium. pro reconciliatio, reduci. — b) Absoluta. *Plin.* 6. *Ep.* 5. Qui modo ad Celsum, modo ad Nepotem, prout bio vel ille diceret, cupiditate audiendi versabant, at nunc quasi stimulant et accenderent, nunc quasi reconciliarent ac recomponerent, frequentius singulis, ambobus interdum propitium Cæsarem — precabantur. — c) Iluc referri potest et illud *Varron.* 3. *R. R.* 16. 38. Ut reconciliata (apes) ad suum quæque opus et domicilium redeant. *h. e.* recreate, reflectæ, ricreate, ristorate, rimesse

Et *Apul. Florid.* 3. Minimum abluī, quā articulum etiam a crura fregit. Tamen articulus loco concessit, aque in turā adhuc fluxus est: et jam dum eum loquenti piega reconcilio etc. h. e. dum articulum in suum locum restitui magnū itū minus lacurso.

RECONCILITAS, sit, f. 3. reconciliatio. *Gloss. Cyrill.* Διαλλαγή φίλος, reconciliatio. *Ibid.* In præced. lemmate legitur: Reconciliatio, conciliatio.

RECONCINNATUS. *V. PRÆCONCINNATUS.*

RECONCINNO, as, are, a. 1. *risare*, ἀνακινεῖν, denuo compono, instaurō, repeto, arpolio. *Cic.* 2. ad *Q. Fr.* 6. Tribus locis edificio, reliqua reconclino. *Cæs.* 2. *B. C.* 15. Diuturni laboris detrimentum solertia et virtute militum brevi reconclinator. *Plaut. Men.* 2. 3. 73. Palam illam ad phrygionem ut deferat, ut reconclinetur. et *ibid.* 3. 3. Huic ut addas auripondo unciam, jubeatque splatbar novum reconclinator.

RECONCLUDO, is, ere, a. 3. Idem quod concludo, claudō. *Tertull. advers. Prax.* 16. a. med. Quem isit in Pitis tribunal impounit, et in monumento Joseph reconcludit.

RECONDITIO, ōnis, f. 3. actus recondendi, b. a. aliquid iterum condendi sive construendi. *Augustin. in Ps.* 58. *term.* 1. 6. Conclitum reconditiois invenit, ut destructis veteribus apothecis, novas construeret ampliores.

RECONDITOR, ōris, m. 3. qui recondit. *Augustin. Serm.* 178. 2. Si aordius est reconditor eorum, ulcerosus est raptor alienorum.

RECONDITORIUM, ii, n. 2. apotheca. *Isid.* 15. *Orig.* 5. Horrea a Græco, verbum ex verbo, repositoria, vel reconditoria dici possunt.

RECONDITUM, i, n. 2. et

RECONDITUS, a, um, particip. *V. voc. seq.*

RECONDO, dis, didi, ditum, dere, a. 3. (ra et condo). Particip. *Reconditus* I. et in fin.; *Recondendus* II. — *Recondere* est rursus condere, reponere, seponere, tegere, abscondere, abdere, ἀποκρύπτειν, ἀποκαμύειν (II. riporre, coprire, chiudere, nascondere; Fr. serrer, mettre en réserve, cacher, soustraire aux regards; Hsp. poner en reserva, poner a parte, retirar de lo publico a lugar secreto, esconder; Germ. zurücklegen, zurücklegend aufbewahren, entfernen, hinwegführen; Angl. to lay up, hoard, hide, reserve, shut up).

I.) Proprie. *Plaut. Stich.* 1. 3. 78. Aliquo reliquias (ciborum) recondas. *Horat.* 3. *Od.* 23. 2. prome reconditum, Lyde strenuus, Cæcubum. *Cic.* 2. *Invent.* 4. 14. Gledium cruentatum in vaginam recondit. *Id. fragm.* apud *Colum.* 12. *R. R. præf.* 2. Necessarium fuit aliterum foris et sub dio esse, qui labore at industria (victum) compararet; intus, qui tectis recondideret atque custodiret. *Colum.* 12. *R. R.* 53. 2. Oleum oligoeto novisque vasis recondito. et *ibid.* 16. 3. Foliis virginis uves contegit, et ita in amphoras recondunt. *Id.* 7. *ibid.* 9. 8. Plurima glans vel cisternis in aquam, vel fumo tabulatis recondenda aut, *Schneider.* mailat condenda. *V. ibi alia.* *Id.* 2. *ibid.* 20. 5. Frumento in annos recondere. *Virg.* 2. *Æn.* 747. Ascanium Anchisenque patrem Teucrosque Penates Commendo sociis, et curva vaila recondo. *Ovid.* 1. *Met.* 139. Quisque recondidarat (humus), Stygiisque eduxerat umbris, Effodiuntor npes, et t. *ibid.* 649. de Somno, et rursus molli languora solutus Deposuitque caput, aratroque recondidit alto. et 12. *ibid.* 482. Caminus aggreditur, laterique recondere dunt Luctatur gledium: gladlo loca pervia non sunt. h. a. Infigere, immergere. *Sic Virg.* 10. *Æn.* 387. ensē tumido in pulmone recondit. *Flor.* 1. 13. 11. Sacra in doiliis defurta terra recondere. *Alis leg.* terra. *Ovid.* 4. *Met.* 146. Ad nomen Thibres oculos jam morte gratatos Pyramus eregit, viasque recondidit illa. *chius di nuovo.* et 12. *ibid.* 15. Nidus erat volucrum bis quattuor arbore somma, Quæ almut, et matrem circum sua damna volatent, Corripuit terpens, avidaque recondidit alvo. *immerse, cacciò.* *Quintil.* 10. 3. 3. Ope arario re-

conditæ, unde ad subitus carus proferantur. *Ovid.* 1. *Met.* 583. Inachus unus abest, imoque reconditos antro Fletibus euget aquas, et 4. *ibid.* 339. fruticumque recondita eliva Delituit. *Quintil.* 10. 3. 25. de *Demosthene.* Se in locum, ex quo nihil prospici posset, recondibat. — *Coedere sepultura gratia.* *Plin.* 7. *Hirt. nat.* 53. 54. (186). Quam Lepidus mortuus, flammæ vi a rogo ejectus, recondi propter ardorem non potuisset, iusta samentis alia nudus crematus est. — *NB.* Aliquando, ait *Forcellinus*, contraria significatione est promere, effundere. *Propert.* 2. 23. 30. Quam subito Triton ora recondit aquas. Sic duplicem habet et contrariam vim recludo, retego, retego. At illi tamen ita interpretatur, ut Tritonis status effabre facta modo promeret, modo vero recondideret, seu absorberet aquas in aliquo Urbis fonte. — *Pro rursus condere, h. e. reedificare.* *V. in RECONDICO.*

II.) Translat. *Virg.* 5. *Æn.* 302. Multi præterea, quos fama obscura recondit. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 10. 30. Mens alia visa sic arripit, ut his statim utatur: eliqua sic recondit: a quibus memoria oritur. *Seneca Ep.* 8. In hoc ma recondidi, et fures clausi, ut prodere pluribus possim. mi sono rinchiuso, ritirato. *Seneca Herc.* Et. 476. Quidquid arcani apparer, penitus recondas, et fide tecta premas. h. e. silentio teges. *Tac.* 1. *Ann.* 7. extr. Verba, vultus (procerum) in crimen detorque, reconderebat. h. e. eita mente reponerebat, suo tempore ulturus. *Sic ibid.* 69. extr. Odis in longum Iacchos, quæ recondere, auctaque promeret. — *Hinc Particp.* præter. pass., cujus plurima copiarum exempla retulimus.

Reconditus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Reconditor* II., et aut repositus, repositus, clausus, riposto, chiuso, nascosto, ἀποκρυπτός, κρυπτός.

I.) Proprie. *Cic.* 6. *Ferr.* 10. 23. Quod celari opus erat, habebant depositum ac reconditum. et *ibid.* 20. 42. Statuerunt, se nihil tam clausum, neque tam reconditum posse habere, quod non insula cupiditati aperitissimum promptissimumque esset. *Id. t. Orat.* 35. 161. Multa magnificæ res constructæ ac reconditæ. *Caull.* 34. 9. de *Diana.* Montium domus ut foras, Silvarumque virentium Saltuumque reconditarum. *solinghi, ermi, appartati.* et *Cic.* 5. *Ferr.* 89. 207. Locus intra oceanum jam nullus est, neque tam longinquus, neque tam reconditus, qui etc. — *Hinc In recondito habere*, clausum in arca habere. *Plin.* 33. *Hirt. nat.* 1. 6. (35). Unum anulum in minimo digito habuisse, pretiosioris in recondito supellectilis presentatio est. — *Hinc aliam Recondita, orum*, n. plur. 2. sunt loca recondita. *Cæs.* 3. *B. C.* 105. Pergam in occultis ac reconditis templis, quo præter sacerdotes adira ses non est, quæ Greci adura appellant, tympana sonuerunt. *Ita legit Nipperdelus; vett. Edit.* in occultis ac remotis templis.

II.) Translat. est occultus, abstrusus, tectus, abditus, astruso, occulto, coperto, secreto, recondito. — a) In bonam partem. *Cic.* 3. *Nat. D.* 16. 42. Qui interiores scrutantur et reconditis litteras. *Id. Brut.* 11. 41. Exercitationem meotis a reconditis abstrusis rebus ad causas forentes popularerque reducere. *Plin.* 5. *Ep.* 8. a. med. Narrat sane illa, narrat hæc, sed aliter. Huic pleraque humilia et sordida, et ex media petite: illi omnia recondita, spleddida, excelsa conveniunt. *Cic.* 11. *Fam.* 21. in fin. Si quid erit occultus, et, ut scribis, reconditum, meorum elliquem militum, quo fidelios ad te litteras perferantur. *Id.* 2. *leg. Agr.* 16. Quid Egyptus? ut occulte latet! at recondita est! ut furtim tota decemviris traditur! *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 4. 10. A me es, quæ in promptu erat, dicta sunt: a Lucullo autem reconditoria desiderio. *Id. Brut.* 79. 274. M. Cælius non fuit orator unus a multis: potius inter multos prope singularis fuit: ita reconditas exquisitasque sententias mollis et pellucens vestiebat oratio. *Augustus apud Sueton.* 86. Reconditorum verborum factores. h. e. inusitatorum, obolitorum. — b) In malam partem.

Cic. Quint. 18. 59. Vixit temper inculte etque horride: natura tristi ac recondita fuit: non ad solarium, non in campo, non in convivis vastatus est, ritratta e solitaria. — *Hinc*

Reconditum, i, n. 2. absolute, substantivorum mora, *V. sub I.*

RECONDICO, dis, didi, ditum, dere, a. 3. (re et condo). Part. *Reconditus* I. et in fin. — *Recondere* ¶ 1. Est rursus condere, prendere di nuovo a pigione. *Ulp. Dig.* 19. 2. 13. ad fin. Qui impleta tempora conductionis, remansit in conductione, non solum recondisse videbitur, sed etc. *Plin.* 29. *Hirt. nat.* 1. 8. (22). Notum est, ab eodem Charnida (medico) unum ægrum ex provincialibus HS. ducentis reconditum. ¶ 2. Est etiam retro condere, vel aliquid vebeodum condere. *Quintil. declam.* 12. 18. ad fin. Claris nostra vecturam facit, et vicinarum civitatum copias recondit. h. e. vendendas concludit. — *NB.* In illo Festi p. 277. 3. *Müll.* *Reconditæ* fecerit: et condere urbem, facere, edificare; ut Cincius testatur in libro de verbis priscis: *Scalig.* legit recondit, refecerit: alii reconderit, refecerit: ut sit recondera rursus condere, et recondit sic dicatur, ut crederet.

RECONFLO, as, are, a. 1. denuo coofo, ἀνακρύνειν. Translat. *Zucet.* 4. 923. Quippe, ubi nulla lateos animal pars remaneret in membris, cinere ut multa latet obrutus ignis, Unde reconflari sensus per membra repente Posset, ut ex ignis cæcen consurgere flamma? h. e. quasi confluendo redaccendi et reviviscere.

RECONSIGNO, as, are, a. 1. rursus signo, notato. *Tertull. Resurr. carn.* 53. in fin. Ideo et reconsignat impræbens.

RECONSTITUO, is, uare, a. 3. iterum constituto. *Gell.* 14. 7. Item triumviri reipublicæ reconstituendæ causâ creatos ius consulendi senatum habuisse. Ita legit *Mart. Hert.*, alii constituendæ; et *Niebuhr.* T. 5. p. 60. legendum putat reconstituendæ.

RECONSTRUO, is, ere, a. 3. iterum construo. *Cassiod.* 2. *Variar.* 39. a. med. Quapropter antiqua illac ædificiorum soliditas innovetur, ut si va in thermis, siva in cuniculis fuerit aliquid reparandum, te debeat imminente reconstrui. *V. voc. præced.*

RECONVESCO, is, scere, n. 3. In contrarium convalesco. Perperam reconvescit iagitur a quibusdam in illo *Tertull. Cult. sem.* 9. Gloria autem exaltare, non humiliare convalescit.

RECONTRANS, antis, particip. ab inusit. recontro, relucens, recalcitraos. *Tertull.* 2. ad *Nation.* 8. ad fin. Gens (Egyptiorum) rixosa, suis regibus recontrans, in extraneis dejecta.

RECONVALESCO, reis, scere, n. 3. iterum convalesco. *Knorr.* 1. *carm.* 10. Nigrante tectum palli Jam terra noctem soicipit, Ut viva dulci funere Reconvalescant corpora.

RECOQUO, cōquis, cōxi, coctum, cōquere, a. 3. (ra et coquo). Particip. *Recoquens* I. t; *Recoctus* in omnibus paragr.; *Recoquendus* II. — *Recoquere*

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est rursus coquere, ἀναψάω (II. rianocere; Fr. faire recuire; Hsp. recocer; Germ. wiederkochen; Angl. to boil or sceth again). *Cic. Senect.* 23. 83. de *Medea.* Quo quidem me proficiscentem baud sene quis facile retraxerit, neque tamquam Pellam recorerit. *Val. Flacc.* 6. 444. de eadem, recoquit fessos ælete preetes, *Seneca Ep.* 71. a. med. Lana quosdam colores semel ducit, quosdam, nisi sæpius macerata et recocta, non peribit. *Martial.* 11. 52. Velsbremsi massa recocta focu. h. e. caseu, igni primum, deinde fumo cactus, quem Romæ in Velabro cunctis præferendum. *Plin.* 11. *Hirt. nat.* 42. 97. (240). laudat. *Stat.* 4. *Silu.* 9. 38. Vel passum psyllis suis recoctum. h. e. valde coctum sole in vite. Fit enim passum ex certo utrumque genere, diutius in vite sole audierum, ut ait *Plin.* 14. *Hirt. nat.* 9. II. (80). *Serem. Sammon.* 2. Puilegium recoquens clemeoter. *Id.* 63. p. 70. ad. *Id.* Martium si tu recoques, illoque liquo-

Vulnus atrox foret etc. *Marcell. Empir. c. 9. p. 98. retro ed. Aid.* Et iterum leni igne recoquens, ne efferveat. et *Boeth. 2. metr. 6.* Quas Notus sicco violentus aestu Torret, ardentis recoquens arenas. *Plin. 21. Hist. nat. 14. 49. (84).* Candidissima si cera, post insolentem etiam non recocta. ¶ 2. Lethore sensu est igne iterum elaborare, liquefacere, torrere etc. lavare di nuovo al fuoco. *Virg. 7. Aen. 636.* recoquunt patrios furnacibus enses. *Plin. 16. Hist. nat. 6. 8. (23).* Carbo quercus in areriorum tentum officiois compendio, quoniam desinente festu protione emoricos, sepius recoquitur. Rursus *Virg. 8. Aen. 624.* leves ocreas electro auroque recocto. raffinato. *Flor. 3. 20. 6.* E ferro ergastulorum recocto gladios ac tela fecerunt.

II.) Translat. Quintil. 12. 6. M. Tullius in Asiam navigavit, sequi Apollonio Molonto Rhodi rursus formendum ac velut recoquendum dedit. *Petr. fragm. epud Diomed. 3. p. 517. Putsch.* Annus recocta vino, trematibus labellis. *Catull. 54. 5.* Fullecio seni recocto. *Horat. 2. Sat. 5. 55.* plerumque recoctus Scriba ex quinqueviro corvum deludet blantem. Hec non una ratione explicantur ab Interpretibus. Senem recoctum, alii callidum intelligunt et vatum ex longa experientia et usu rerum: alii ebrietati deditum: alii repuerescentem (temquam a Medea Aesonem renovatum, de que *Val. Flacc. 6. 444.* recoquit senos aetate percuten) atque adeo juvenilibus amoribus deditum: alii denique firma valetudine, ut ait *Virg. 6. Aen. 304.* cruda viridique senectute. Scriba recoctus ab aliis uno aliquo ex dictis modis exponitur: ab aliis ex quinquenviro relictus scriba, h. e. qui prius quinquenvir fuerit, deinde scriba.

RECORDABILIS, a. adject. che si può o deve ricordarsi. *Claud. Mamert. 3. Stat. anim. 14.* Memoria multitudinis recordabilium distenditur. Adde *Augustin. 6. Music. 6.* in *V. PROGRESSOR.*

RECORDATIO, *dois, f. 3.* revocatio in memoriam, reminiscencia, memoria, ἀνάμνησις (It. rimembranza, commemorazione, rammentamento, memoria; Fr. ressouvenir, souvenir, mémoire, souvenir, pensee; Hisp. recuerdo, recordacion, memoria, pensamiento; Germ. d. Rückerinnerung, Erinnerung; Angl. a calling to mind, remembrance, recollection, recordation). Usurpatur — a) Cum Genit. rel. ejus reminiscitur. *Cic. 1. Orat. 53. 228.* Qui petris clarissimi recordatione et memoria festum populo moveret. *Id. Brut. 2. 9.* Quorum memoria et recordatio jucunda eade fuit, quum in eam ouper incidissemus, et *Prov. cons. 18. 9.* Ultimi temporis recordatio et proximi memoria. *Id. 1. Orat. 2. 4.* Repetende est mihi veteris cuiusdam memorie non setis explicata recordatio. *Id. Harusp. resp. 1. 2.* Concedit in curias paene limine, recordatione, credo, Gabiuli sul, desiderioque Pisonis. *Id. 1. Tusc. 24. 57.* Habet primum (animus) memoriam, et eam insigniam rarum innumerebilibus: quam quidem Plato recordationem esse vult vite superioris. *Id. 6. Att. 1. ad fin.* Suavem habere recordationem alicujus rei. *Id. Senec. 3. 9.* Multorum benefactorum recordatio jucundissima est. *Id. 5. Fam. 12. 4.* Habet praeatili doloris secreta recordatio delectationem. — In plur. num. *Id. 5. Fam. 13. a med.* Dara ellicui jucundas recordationes conscientiae suae. *Gell. 17. 2.* Eratqua hoc sane quam utile exercitium ad conciliandas nobis, ubi venisset usus, verborum sententiarumque elegantium recordationes. — b) Absolute. *Cic. 1. Fin. 17. 57.* Stultis melorum memoria torquentur: sapientes bona praeterita, grate recordatione renovata, delectant. *Plin. 1. Ep. 9.* Subit recordatio, quot dies quam frigidis rebus absumpsi. — Et in plur. num. *Cic. 12. Att. 18.* Recordationes fugio, quas quoti moram quodam dolorem efficiunt. *Tac. 4. Ann. 38.* Illos (precor), ut cum laude et bonis recordationibus facta atque famam nominis mei prosequantur. *Symmach. 5. Ep. 54.* Clara et illustres recordationes viri.

RECORDATIVA species verborum apud Ca-

pell. 3. p. 85. est praeteritum plusquam perfectum, ut commeaveram, lanxaveram. Sic *Charis. 2. p. 143. Putsch.* Praeterit differentia sunt quatuor: Inchoativa sive Imperfecta, ut *legebam*; praeterita, ut *legi*; obliterata, ut *legeram*; recordativa, ut *legerim*. *Grammat. Fatican. (ed. A. Maio) p. 23. col. 1.* Plusquam perfecta, quae est et recordativa et esecta species.

RECORDATUS, a, um. *V. RECORDOR.*

RECORDATUS, na, m. 4. recordatio, memoria. *Tertull. Resurr. carn. 4.* Hanc ad visum et contactum et recordatum tuo ereplam persuadere. Adde eund. *advers. Psych. 5.*

RECORDO, as, are, o. 1. *V. voc. seq. loit.*

RECORDOR, aris, aris sum, ar, dep. a. et n. 1. (re et cor, cordis). Activam formam recordare habet *Claud. Quadrigarius apud Non. p. 475. 27. Merc.* in ubi Darium cognovit, et patria (n. patriae) eum recordavit. *Varro 6. L. L. 46. Müll.* Recordare rursus in cor revocare.

— Hinc Particip. Recordatus passiva, recordatio, memoria retentus. *Sidon. 9. Ep. 3. circa med.* Animum male sibi consciam, et per horas ad recordata pammis vite debita contremiscentem. — Itam Particip. Recordandus apud *Cic. Sull. 9. 26.* Si mihi na ad ea quidem, quae pro salute omnium gessi, recordanda et cogitanda quidquam relinquere temporis. — Ceterum Particip. Recordans 1. a. b. et 2.; Recordatus 1. n. b. c. e. et 2. — Recordor ¶ 1. Saepissime hoc generitum est idem atque in memoriam revocare, meminisse, reminiscere, memoria tenere, ἀναμνηστικόν (It. rammentarsi, rimembrarsi, risouvenir, ridursi a memoria, ricordarsi; Fr. se ressouvenir, se souvenir, avoir souvenir ou souvenance de; Hisp. recordarse, acordarse, hacer memoria; Germ. fräheres zurückdenken, sich erinnern, eingedenk sein; Angl. to call or bring to mind, remember, recollect, bethink one's self). Usurpatur — a) Cum Accus. rel. — Una cum v. reminisci legitur apud *Cic. Ligur. 12. 35.* Memoria teneo, quae tum T. Ligurii quaestor urbanus fuerit arge ta. Sed parum est, ma hoc meminisse: spero etiam te, qui oblitisci nihil soles, nisi injurias, — te, aliquid de bujus quaestorio officio cogitantem, etiam de aliis quibusdam quaestoribus reminiscenstem recordari. *Sie Id. Senec. 21. 78.* Pueri ita celariter res innumerabiles arripunt, ut eas non tum primum accipere videantur, sed reminisci ad recordari. — Ceterum *Id. 3. Orat. 22. 82.* Quum omnes gradus status recordor tui. *Id. 2. Fam. 16. ad fin.* Recordor desperationes aorum, qui senes erant, adolescentem me. *Id. Arch. 1. 1.* Puerilis memoriam recordari ultimam. *Id. 5. Fam. 17.* Quum tuam virtutem animique magnitudinem diligentius eum mecum recordatus. *Id. Cluent. 25. 70.* Si eum animis vestris loquo intervallo recordari C. Staleni vitam et naturam volueritis. *Id. 15. Fam. 21. extr.* Tu velim tua in me studia et officia mutum tecum recordare. *Id. 1. Tusc. 6. 13.* Tu si meliore memoria es, velim scire, equid da te recordera. *Horat. 2. Ep. 2. 145.* Quocirca mecum loquor haec, tactusque recordor. *Virg. 8. Aen. 154.* Ut te, fortissima Teucrum, Accipio agnoscoque libens! ut verba parentis Es vocem Anchisae magni, vultumque recordor! *Tac. 15. Ann. 70.* Recordatus carmen a se compositum, versus ipsoe retulit. *Id. Agric. 32.* Recordabuntur Galli priorem libertatem. *Plin. Paneg. 42.* Grata sunt tamen recordantibus principem illum etc. — Animagadvertendum est illud *Virg. 3. Aen. 107.* Maximus unde pater, si rite audita recordor, Teucrus Rhoeas primum est advectus in oras. *V. infra sub f.* — b) Cum Genit. rel. *Cic. Planc. 28. 69.* Numquam illos aspicio, quin per hunc me bla conservatum esse memorem, bujusque meriti in ma recorder. *Id. Pa. 6. 12.* Cum aliquo dolore flagitiorum suorum recordabatur. *Id. 4. Att. 17.* Navigationem valde timebam, recordans superioris tuae transgressionis. Singulari est illud *Dict. Cret. 3. 3.* Ac forte quodam tempore recordatus sui. h. e. compos mentis factus. — c) Cum Accus. et infinito. *Cic. 1. ad*

Brut. 5. Hoc mihi jam ante placuisse, potes ex superioribus meis litteris recordari. *Id. 4. Cat. 4. 7.* Aliter hoc genus paenae saepe in improbos elyce in hac re publica esse usurpatum recordatur. *Cas. 3. B. C. 47.* Recordabantur enim eodem ac superiore anno in Hispania perperos labore et patientia maximum bellum confecisse. *Ovid. 13. Met. 705.* Iode recordati, Teucros a sanguine Teucri Ducere principium, Creten tenere. *Cic. Orat. 7. 23.* Ego, qui in illo sermone multum tribuerim Lalinis, recordor, longa omnibus animum anteferre Demosthenem. — d) Cum Ablat. rei et praepos. de. *Cic. Planc. 42. 104.* Istis vestris lacrimis de illis recordor, quas pro ma saepe et multum profudistis. *Id. Sull. 2. 5.* Recordara (Torquate) de ceteris, quos adesse bulc vides, et 1. *Invent. 55. 108.* Ad ipsos, qui audiunt, similes eorum convertimus, et pellimus, ut de suis liberis, aut parentibus —, non quum videant, recordentur. *V. alla superius allata.* — e) Sequentia Relativ. *Cic. Mur. 34. 72.* Recordor, quantum has quaestiones punctorum nobis detraherent. *Id. 4. Att. 16. a med.* Non recordor, unde ceciderim, sed unde surrexerim. *Cas. 3. B. C. 73.* Dnolque recordari debere, qua felicitate inter medias hostium claresce omnes incolumes essent transportati. — Et seq. parit. quod. *Sueton. Tit. 8.* Recordetur quondam euper eam, quod nihil culquam toto die praestitisset, memorebilem illam — vocem edidit: Amici, diem perdidit. — f) Absolute, per parentheses. *Cic. 13. Att. 6.* Quod epistolam meam ad Brutum poscis, non habeo ejus exemplum; — at alt Tiro te habere oportere: et, ut recordor, una cum illius obliigatoria meam quoque, quam ad eum rescripserem, misi. *Id. 3. Legg. 8. 19.* Cujus (tribuniciae potestatis) primum ortum, si recordari volumus, inter arma civium, et occupatis at obsessis urbis loca, procreatum videmus. ¶ 2. Propria ac stricto sensu est rursus in cor revocare, ut ait *Varro 6. L. L. 46. Müll.* b. o. in mente egitare, et cogitando repetere, repulare, cogitare, versare: quod certe memoria fit, ripemine, rappresentarsi nō pensiero. Quo pertinet non unum ex allatis locis: Item illud *Plaut. Most. 1. 2. 1.* Recordatus multum et diu cogitari etc. *Forcellinus* praeterea hac praecipue refert superius allata *Cic. 5. Fam. 17., Cluent. 25. 70., 15. Fam. 21. extr.* et *Sull. 9. 26.*; et *Horat. 2. Ep. 2. 145.* — Hac ratione etiam de futuris usurpari potest. *Ovid. Heroid. 10. 80.* non tantum quum sum pascera, recordor, Sed etc. *Justin. 5. 7. 9.* Sibi quisque ante oculos oblationem, famem et euperbum victoremque hostem proponente: jam ruinam urbis et incendia, jam omnium ceptitatem at miseriam servitutem recordantes.

RECORPORATIO, *dois, f. 3.* ¶ 1. Est ἀναμνησις, ἀσπασμός, corporis seu carnis restitutio. *Tertull. Resurr. carn. 30.* Recorporatio et readuatio ossium. ¶ 2. Alio sensu *Cael. Aurel. 1. Tard. praef. μσταυχησις. V. RECORPORO.*

RECORPORATIVA Virtus, περσχυρησις δύναμις, *Cael. Aurel. 2. Acut. 33. a med.* Recorporativa adjutoria, 3. *ibid. 16.* Recorporativa cucurbita, 2. *Tard. 1. et ibid. 7. a med. V. vocem seq. 2.*

RECORPORO, es, are, a. 1. (ra et corporo). ¶ 1. Est idem ac corpus restituo. *Tertull. Anim. 33. a med.* Qui laboribus atque servitibus puniendi, in carnis utique et mulos recorporabuntur. et *ibid. 35.* Recorporari enim adaveravit. *Id. Resurr. carn. 7.* Figulo licet ergillam temperato i. nis afflato in materiam robustiorem recorporare. ¶ 2. Apud Medicos est exiguus corporis metus morbo obstructio aperire, et ad naturalem statum reducere: quo fit corporum mixtio et secretio, et Graece dicitur μσταυχησις. *Cael. Aurel. 3. Acut. 4. in fin.* Desiccandi virtus et recorporandi.

RECORRECTIO, *dois, f. 3.* actus reoorigendi.

Dosithe. Art. gramm. p. 7. Keil. Emendatio est correctio errorum, qui per scriptum dictionem sunt. *Cf. Diomed. 2. p. 428. Keil.* eodem iisdem verbis docebam.

RECORRECTUS, a, um. *V. voc. seq.*

RECORRIGO, rigis, rexi, rectum, rigere, a, 3. (ra et corrigo). Particip. *Recorrigens* et *Recorrectus* II. — Recorrigere est iterum corrigere, *correggere o diizzare di nuovo.*

1.) Proprie. *Hygin. de limit. p. 177. Goes.* Nos tamen (*limites*) aequae diligenter agere oportet, na quam et hi recorrigendi moram praestent, *Petron. fragm. Tragar. 43. Burmann.* Inter initia malum passum ambulavit (*Bücheler: malam parram pilavit*), sed recorruit costas illius prima viademia: vendidit enim vinum, quantum ipse voluit.

II.) Translate. *Seneca Ep. 50. circa med.* Si modo ante incipimus recorrigere animum nostrum, quam indurescat pravitas ejus. *Tertull. 4. advers. Marcion. 5. Videamus, ad quam regulam sint recorrecti. Cassiod. de anim. 12 a med.* Peccantes expectando recorrigens.

RECRASTINATIO, ōis, f. 3. procrastinatio. *Gloss. Cyrill. Μελλησις, procrastinatio, recrastinatio, crastinatio, cunctatio.*

RECRASTINO, as, are, a. 1. differre di giorno in giorno, *αναβλῆσαι, procrastino, in crastinum relinquo, differo. Plin. 17. Hist. nat. 14. 24. (114).* Recrastinare minime utile. *Colum. 2. R. H. 21. 2.* Propter quae recrastinari non debet.

RECREABILIS, e, adject. qui recreare potest. *Cassiod. 11. Variar. 14.* Ut et animus recreabilis delectatione satiatur. *Venant. Fortun. 5. proem.* Felici propulsa datu recreabilis opinionis vestrae nostras aures aura demulsit.

RECREATIO, ōis, f. 3. ricreazione, *ἀναληψις, relectio, refocillatio. Plin. 22. Hist. nat. 23. 49. (109).* Ab aegritudine recreationi efficax in cibo.

RECREATOR, ōis, m. 3. qui rursus creat. Translate. *Inscript. apud Gruter. 1095. 7.* quae est apud *Orell. 6. POLIO JULIO CLEMENTIANO REDONATORI VIAE POPULI, OMNIUM MUNERVM RECREATORI* etc. h. e. qui muneribus omnis generis edendis populum recreavit. *Tertull. Anim. 43.* Somnus recreator corporum, redintegrator virium.

RECREATUS, a, um, particip. *V. CRESCO.*

RECREMENTUM, i, n. 2. *φόρμα, σκωρία, recrementum, sordes, purgamentum, excrementum: a re et cerno cernere, purgo: vel a cresco. Cels. 6. 8.* Illinenda ulcera sunt aut plumbi recremento, aut corussa scoria, *fecidia, et Plin. 18. Hist. nat. 16. 41. (142).* Farrago ex recrementis faris praedensa seritur. *mondiglie, spazzature.* Sic *Prudent. Apotheos. 65.* Dei ventilabro lecta quaeque ut horreis, Urat recrementum locis. *Gell. 17. 11.* Aridiora recrementa in alvum convenire, humidiora per renes in vesicam, *excrementi.*

RECREMO, as, are, a. 1. iterum cremo. Particip. *Recremandus* apud *Venant. 9. carm. 2. 114.* Nec recremando (frumenta) focis, sed recreanda polia. *Gloss. Cyrill. Ἐκκαυστόν, recremandum, et ibid. Καίωμα, ardeo, conflagro, cremo. lege concremor.*

RECREO, as, are, a. 1. (re et ereo). Particip. *Recreans* et *Recreatus* II. 2. *Recreandus* I. et II. 2. — Recreare est denuo creare; quod deperit, restaurare, *ἀνασχευάζω* (h. e. creare di nuovo, riprodurre, rifare, rinnovare; Fr. créer, produire de nouveau; Hisp. criar de nuevo, reproducir, producir de nuevo; Germ. von Neuem schaffen, wiedererzeugen, wiederherstellen; Angl. remake, reproduce, renovate, renew, recover).

1.) Proprie. *Lucret. 5. 758.* Solque suos etiam dimittere languidis ignes Tempore cur certo nequeat, recreareque lumen etc. *Plin. 34. Hist. nat. 15. 46. (155).* Praecipua commendatio ejus (*squamae ferri*) ad omnem callum erodendum, ei rasis ossibus carnes recreandas. *Lucret. 5. 277.* aer Corpora retrahit rebus, recreatque Quentes. *et ibid. 323.* recreat quum recipit res. *Joculariter Plaut. Men. 1. 1. 23.* Illic homo homines non alit, verum educat recreatque.

II.) Translate. ¶ 1. Est iterum eligere. *Cic. 2. Nat. D. 4. 10.* Etruscorum baruspicum discipulam, P. Scipione, C. Figulo consullbas, res ipsa probavit: quos quum Ti. Gracchus consul

iterum recrearet etc. Plerique rectius leg. *crearet:* nam epioratum est, ann. U. C. DCL., quo Ti. Gracchus iterum consul fuit, ipsum comitiis consularibus P. Scipionem et C. Figulum in annum sequentem consules creasse, qui antea consulatum numquam inierant. *Cl. Furlanetto* huc retulit illud *Imp. Constantis Cod. Theod. 4. 12. 1.* in editione *Wenckii*; et in *Cod. Justin. 4. 61. 4.* Quo peracto tempore, licitationum jura conductionumque recreari oportet, ac simili modo atis collocari. ¶ 2. Sapissimum est reficere, restituere, relevare, relaxare, refocillare, *ἀνασχευάζω, ἀναζωπυρῶ, ἀναβίχω:* et refertur tum ad corpus, tum ad animum: *ristorare, rimellere, ricreare, dar alleggiamento, confortare.* — a) Ad corpus. *Cic. post red. ad Quir. 1. 4.* Bona valetudo jucundior est eis, qui a gravi morbo recreati sunt. *Id. 2. Att. 23.* Quum recreandae voculae causa necesse esset mihi ambulare. *Justin. 9. 1. 6.* Capitis navibus merci mercium et distractis, anhelantem inopiam paulum recreavit. *Plin. 37. Hist. nat. 5. 16. (63).* Ab intentione alia obscurata, aspectu smaragdi recreatur acies. *Id. 22. ibid. 13. 15. (32).* Urtica in vino pota lassitudines recreat. *Id. 12. ibid. 1. 2. (4).* Recreans membra olei liquor, viresque potus vini. *Cic. 2. Invent. 51. 154.* Ille autem, qui in gladium incubnerat, leviter laucius, facile est ex vulnere recreatus. *Sic Liv. 29. 18.* Recreatus deinde legatus ex vulneribus etc. *Nepos Eumen. 4.* Eumenes Craterum ex acie semivivum elatum recreare studuit. *Tac. 2. Ann. 69.* Mox adversa Germanici valetudine detentus, ubi recreatum accepit etc. *Inscript. apud Murat. 111. 4. M. CORNELIVS OPTATVS ANCIPI TI MOREO RECREATVS V. S. L. M. Horat. 2. Sat. 2. 83.* Sive diem festum rediens advenit annus, seu recreare volet tenuatum corpus. Similiter *Id. 3. Od. 20. 13.* Feriur et leni recreare vento Sparsum odoratis humerum capitulis. *et 1. ibid. 22. 18.* Arbor aestiva recreatur aura. *Lucret. 6. 3.* Athenae Et recreaverunt vilam, legesque rogant, scil. arandi et serendi frumenta rationem tradentes: quum glans antea victus esset hominum. — b) Ad animum; et jungitur v. *reficio, erigo,* ut apud *Cic. Plane. 1. 2.* Vester, Iudices, conspectus reficit et recreat mentem meam. *Id. Mil. 1. 2.* Sed me recreat et reficit (Ca. Pompeji sapientissimi et justissimi viri consilium. *Id. Manil. 9. 23.* Huic in illo tempore et fuga Tigranes excepit, diffidentemque rebus suis confirmavit, et afflictum erexit, perditumque recreavit. *Id. 5. Fe r. 91. 212.* Illam tu provinciam afflictam et perditam erexisti atque recreasti. *Id. 1. Att. 16. 8.* Ego recreavi afflictos animos bonorum, unumquemque confirmans et excitans. *Id. 12. ibid. 14.* Quod ma ab hoc morore recreari vis, facis, ut omnia. *Id. 1. Tusc. 24. 58.* Neque ea plane videt animus, quum tam repente in insolitum tamque perturbatum domicilium immigravit: sed quum se collegit atque recreavit, tum agnoscit illa reminiscendo. *Id. Rose. Am. 47. 137.* Tum vero in isto bello non recreatus, neque resitutus, sed subactus oppressusque populus Romanus est. *Id. 7. Ferr. 61. 160.* Ex illo metu mortis ac tenebris, quasi luce libertatis et odore aliquo legum recreatus revivit. *Id. 7. Att. 23.* Bonorum animi recreati, improbi quasi perculti. *Sueton. Ner. 41.* Frivolo auspicio mens recreata. *Cic. 4. Att. 10.* Sed mehercule a ceteris oblectationibus ut deseror -, sic litteris sustentor et recreor. *Horat. 3. Od. 4. 37. Vos (Camenae) Casarem altum.* Finire quarentem labores Pierio recreatis entro, *et ibid. 24. 15.* Defunctumque laboribus Aequi recreat sorte vicarius. — *Apul. 5. Met.* Dum sapius divini vultus intuetur pulcritudinem, recreatur animi. *hellenismus.* Simile est illud ejusdem *ibid.* Novam nuptam interfecta virginitatis carant. — c) Universalis. *Cic. 6. Fam. 10. 5.* Ipsa causa ea est, ut jam simul cum republica, quae in perpetuum jarere non potest, necessario raviliscat atque recreetur. *Id. Prov. cons. 3. 5.* Macedonia consulari exercitu ita vacata est, vix ut se possit diuturnae pace recreare. *Id. Quinct. 1. 4.* Ut nullis incommodis veritas debilitata, tandem equitale talium virorum recre-

tur. *Horat. 1. Ep. 1. 36.* sunt certa piacula, quae te Ter pure lecto poterunt recreare libello. *Phin. Paneg. 70.* Alius labores - otio et quiete recreasset: hic consularibus curis exsoluto principales resumpsit. *Colum. 4. R. R. 3. 5.* Novella vinea sic intabescit, ut nullis deinceps impensis recreari possit.

RECREPO, as, are, t. risonare, *ἀντηχέω,* crepitum reddo, resonare. — a) Neutr. *Catull. 63. 29.* Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant. — b) Cum Accusativo. *Virg. Cir. 108.* Saepa lapis recrepat Cyllenia muneris pulsus. h. e. imitatur sonum lyrae a Deo Cyltenio, seu Mercurio, pulsae.

RECRESCO, crescis, crēvi, crētum, crescere, n. 3. (re et cresco). Particip. *Recrescens* et *Recrescens*. — Recrescere est rursus crescere, crescere di nuovo, *ἀναφύκειν. Plin. 11. Hist. nat. 37. 62. (163).* Aliqui (auctores scribunt) tum decidit eum (dentem) rursusque recrescens facilem decussu. *Id. ibid. 87. (216).* Nec praecisa ossa recrescunt. *Ovid. Heroid. 2. 5.* Luno quater latuit, pleno quater orbe creverit. *Liv. 26. 41.* Favete nomini Scipionum, soboli imperatorum, velut accisis recrescenti stirpibus. *Lucret. 5. 260.* Ergo terra tibi libatur, et aucta recrescit. *Paulin. Nolan. carm. 21. 560. de Sampson.* Licet ille fortis postea receperit Robur secretis criminibus. *Caes. Aurel. 2. Acut. 37.* ad fin. Sicut lucernae flamma marcescens olei multa infusione frustratur, parva autem adjectione atque sumptione recrescit et rursus ardescit; non aliter etc.

RECRETUS, a, um, particip. *V. voc. praeced.* RECRISPO, as, are, a. 1. iterum crispo. *Servius in Centim. p. 1826. Putsch.* Tenua recipiat aura tremulos sinus freti. At *Gaisford. p. 377.* legit Tenella crispal.

RECRUCIFIGO, is, ere, a. 1. iterum crucifigo. Part. *Recrucifigens* legitur apud *Hieronym. in Ep. ad Galat. c. 5.* Unum verbum compositum in Graeco est, *ἀνασταυρῶντες*, quod nos interpretari possumus crucifigentes.

RECRUDESCO, descis, dōi, descere, n. Inchoal. 3. Particip. *Recrudescens*. — Recrudescere est ad pristinum creditatem redire, *ritornare crudo, ἐξαιγρίαίνωμαι.* Translate accipitur pro rursus exasperari; et dicitur de morbis, de vulneribus, de pugna et similibus rebus, semper in malam partem, quasi iterum res bujusmodi crudae fiant, quum renovantur. *Cic. 4. Fam. 6. 2.* Nunc autem hoc tam gravi vulnere etiam illa, quae consanuisse videbantur, recrudescunt. *Liv. 10. 19.* ad fin. Ibi interventu Gellii cohortiumque Sabeliarum paullisper recruduit pugna. *s'inaspri, si rinforzò.* et 6. 18. Recrudescite Maiana seditione. *Curt. 7. 1. 7.* Ceterum recruduit soporatus dolor: quippe veteris percussu memoriam praesentis cura renovabat. *Seneca Phoeniss. 231.* Inhaeret ac recrudescit nefas.

RECTA, (rectus, a, um), subintelligo via, ad verbum modo adhibetur, a *dirittura, dirittamente, ritto, sūdu, xar' eudetav. Phaedr. 3. 19.* circumvoluti fuerat quod iter longius, Effecit brevius: namque recta per forum cepit redire. *Plaut. Pseud. 4. 7. 37.* Ille quidem ad me recta habet rectam viam. *Cic. 7. Ferr. 61. 160.* Sibi recta iter essa Romam. *Id. 6. Att. 8.* Baltonius a pari recta ad me venit domum. *Id. 3. Off. 20. 80.* Ceteri quidem alius alio: Marlii a sublellis in Rostra recta. *Id. 1. Cat. 9. 20.* Quamobrem, ut saepe jam dixi, proficiscere ac recta perge in basilium. *Auct. B. Afr. 8.* Ex illa recta subsidio vix occurrunt. *Horat. 1. Sat. 5. 71.* Tendimus hinc recta Beneventum. *Plin. 2. Hist. nat. 47. 46. (121).* Circius Ostiam recta Ligustico mari perferans. — Plene *Plaut. Pseud. 4. 4. 13.* Ille hac, triumphat ad cantharum recta via.

RECTA, as, f. 4. *ὁρθή ἐσθής,* vestimenti virilla genus. *Festus p. 277. 8. Mill.* Rectae appellantur vestimenta virilla, quae patres liberis suis conficienda curant omnia cause: ita usurpata (al. appellata), quod a stantibus, et in similitudinem texantur. *Isid. 19. Orig. 22. a med.*

Recta dicitur vestis, quam sursum versum, stantesque tesunt. *Servius ad illud Virg. 7. Æn. 14.* Arguto tenore percurrit pectine telas: Aut manū percurrit, aut ictu pectore, ut videmus: aut quia apud majores stantes tesabant, ut hodie linteones videmus. Est autem Humeri (*Stadi. 1. v. 31.*) qui ait ὁρθὸς ὡς ὁρμαίνω. *Vopisc. Aureliani. 46.* Paragandas vestes ipse primus militibus dedit, quam ante conual rectas purpureas occapla- sent. *Salmas. ad h. l.* docet, duplicem fuisse texendi modum: alterum quo stantes, et subtemen trudentes denasabant; quod nunc quoque, namque circa jugum convoluta, faciunt. Priori modo suspensis ponderibus rectum stamen extendebant: idque solum tela recta, ex qua rectas tunicas dictas sunt. De rectis tunicis tesandis ratione docte disserit *Schneiderus in Indica Script. R. H. in V. Teta*, quem consulas oportet. *Plin. 8. Hist. nat. 48. 74. (194).* Tanaquilis, quae eadem Caja Caelia vocata est, prima tenuit rectam tunicam, quales eum toga pueri lirones induuntur aequae nuptae. — *NE.* Ab his regillae per demutationem dictas videntur. *Festus p. 288. 33. M. H.* Regillia tunicis sibi et reticulis intels, nrisque rectis, textis sursum versum a stantibus, pridie nuptiarum diem virginis induit, enblum ibant omnis causa: ut etiam in togis virilibus dandis observari solet. — Adjective. *Plaut. Epid. 2. 2. 39.* Quid erat induta Len regillam induentiam, an modicentem, an impluviam? Adde *Farron. apud Non. p. 539. 11. Merc.*

RECTAGONUS, a, nm, adject. quatuor angulos rectos habens, *rectagone. Auct. Gramat. p. 246. Goes. et p. 338. Lachmann.* Ubi ab alio latere trigonum CCC. ped. numerum pentagonum, id est ab arca rerum productos, sicut INDCL., id est latas rectanguli ped. MCCC.

RECTANGULUS et rectangulus, a, nm, adject. ῥεκτήγωνος, qui rector habet angulos. *P. RHOMBOIDES* — Alteram formam *rectangulus* habet *Boeth. Geometr. 1. p. 1184.* Rectangulum quidem triangulum est, quod habet angulum unum rectum. *Id. de Divis. p. 644.* Triangulorum alia sunt rectangula, alia acuta habentia tres angulos. et *Geometr. 1. p. 1491.* Rhombus vero est, quod equilaterum quidem est, sed rectangulum non est. Adde eund. *ibid. 1506., 1507. et passim.*

RECTE, adverb. (rectus) Comp. *Rectissime* II. 1. b. et 2. c. et 3. b.; Sup. *Rectissime* I. et II. 1. b. et 3. a. — Recte est idem ac recta linea, aut via, non oblique, ῥεκτή (11. *dirigentemente*; Fr. en ligne droite, verticalement ou horizontalement; Illip. en linea recta, verticalmente ó horizontalmente; Germ. gerade, in gerader Linie, — Richtung, aufrecht, senkrecht; Angl. directly, in a straight line).

1.) Propria. *Cic. 1. Fin. 6. 20.* Sive aliae declinabunt, aliae suo autem recte ferentur; erit hoc quasi provincias atomis dare, quae rectae, quae oblique ferantur. *Plin. 7. Hist. nat. 2. 2. (24).* Satyri quum quadrupedes, tum recte currentes, humana affligit. h. e. erecto corpore. *Cato R. R. 33.* Quae jam in pericam ibit, ejus pampinos tanctos diligito leviter corrigitoque, uti recto spectent. — illos paritior et illud *Ammian. 21. 1. 12.* Tum fixa sunt somnie et stabilla, quum adstantia altius quiescentis ocularis pupilla ne- strubi insinuat rectissime cernit. et 15. 7. 3. Il- lino de industria pargens praefectus ab omni toga apparitioneque rogabatur enisus, ne in multitu- dinem se arroganter immitteret et minacem: — difficile ad pavorem recte tetendit adeo, ut cum obsequenium pars desereret, licet in periculum festinantem abruptum. *Alit aliter leg.* Unc re- fertur et illud *Apul. 9. Met. sub fin.* Mortua- nus, luscanso mo, concolto gradu recte festinat ad civitatem. *Præcæus et Elmenhorst.* habent recta. *Cic. 9. Att. 4.* Sed vercor, ne tibi ἀχα- ρος sim. Si enim recte ambulaverit is, qui banc epistolam tulit, in ipsum tuum diem incidit. h.

e. in diem febris quartanam; ea enim tunc la- borabat Atticus.

11.) Translate. ¶ 1. Est beua, probe, ratio- ne, bene, accomodante, rettamente, καλῶς, αὐ- — a) Universal. *Plaut. Amph. 1. 1. 133.* Recte et sapienter facera. *Id. Capt. 1. 1. 4.* Scio absurde dictum hoc derisore dicere: et ego ajo recte. et 3. 5. 51. Male id arbitrare factum; at ego ajo recte. *Id. Cus. 2. 3. 42.* Si facias recte aut commode, me sinas curare ancillas, quae mea est curatio. *Id. Trin. 1. 2. 146.* Haec sunt, seu recte seu perverso facta sunt. *Cic. Quinct. 8. 31.* Sen recte non parperam facere sepeparuit. *Id. Pis. 28. 68.* Recte, an secus, nihil ad nos. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 30. 98.* Si recte coneluit, teneo: sin vitiose, minam Diogenes reddet. *Id. 3. Phil. 15. 38.* D. Brutum, quod Galliam provin- ciam in senatus potestate retineat, recte at- que ordine, ergo republica fecisse et facere. *Sall. Jug. 25.* Populum R. neque recte, ne- que pro bono facturum, al ab iure gentium sese prohibuerit. *Cæsar. 7. B. G. 80.* Neque recte aut turpiter factum celari poterat. *Cic. 1. Acad. (post.) 10. 37.* Inter recte factum atque pecca- tum, officium et contra officium, media loca- bat quaedam; recte facta sola in bonis actionibus ponens; prava, id est peccata, in malis. *Id. 2. Divinat. 17. 40.* Rpturum circumscriptione quadam Deos tollens, recte non dubitet divinationem tol- lere. *con rignone.* recte facit divinationem tollens, quum Deos circumscriptione sustulerit. *Plaut. Asin. 1. 1. 107.* Ridem homini, si quid recte curatum velle, mandes. *Id. Capt. 6. 4. 20.* Fecisti adepo- el recte et bene recte, ratione: bene, utiliter. — b) Multa sunt praeterea, in quibus promiscue pro bona ponitur. *Cic. 13. Att. 17.* Tum litteras recte sperare iubent. *Plaut. Most. 1. 3. 116.* Muller recte olet, ubi alibi olet. *Horat. 2. Od. 10. 1.* Rectius vires, Licini, neque altum Sem- per argendo, neque cito. *Cic. 4. Verr. 71. 175.* Prefecto, si recte homines novi, non mentiantur. *Id. 6. ibid. 3. 6.* Recte admones. *Id. 3. Legg. 5. 12.* Rectissime, Quirite, animadvertite. *Petron. Satyr. 82.* Nequaquam recte facit, qui cito cre- dit. *Ter. Adelph. 5. 3. 46.* Estote sapimus re- ctius. *Horat. 1. Ep. 8. 29.* vis vivere recte? quia non? Si virtus hoc una potest dare, fortis omnia Hoo aue dalcilla. *Plaut. Amph. prol. 79.* Sat habet fevitorum semper, qui recte facit. *Horat. Art. P. 140.* Quanto rectius hic, qui nli molitur inopie! *Id. 9. Sat. 3. 87.* sive ego prave Seu recte hoc volui, ne sis pastura mihi. — *Nac recte,* male. *P. NEC.* ¶ 2. Variis praeterea nubus eleganter luserit. — a) Nam aliquando est into, *con sicurezza.* *Cæsar. 1. B. C. 74.* De impera- toria fide quaerunt, recte ne se tili sint commis- suri. *Plaut. Asin. 2. 4. 85.* Neque me Atheuli est alter hodie quisquam, cui credi recte aequo putent. *Cic. 14. Fam. 14.* Si ille Romam mo- desto ventura est, recte in praesentia domi esse potestis. et 1. *ibid.* 7. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, quibus recta dem (*li- teras*), non praetermittam. — b) Item nulliter, *utilmente, con vantaggio.* *Horat. 2. Sat. 7. 112.* Non horam tecum esse potes, non otia recte. *Pouere.* *Cato R. R. 44.* Olivetum diebus quin- decim ante aequinoctium verum incipito putare. Rr eo die dies quodreginta quinque recte p- tabis. *Ter. Form. 1. 4. 11.* Nam absque eo esset, recte ego mihi vidissem. h. e. utiliter mihi con- sululescm. *Cic. 5. Verr. 98. 227.* Recte vaude- re. — c) Item iure, merito, iuste, *con ragione, giustamente.* *Cic. 7. Verr. 67. 172.* Recte ac merito sociorum luncientium miseria commove- batur. *Horat. 4. Od. 9. 46.* rectius occupat No- men beati, qui etc. *Ter. Andr. 5. 4. 52.* Non recta vincit est. *Id. ibid. 4. 4. 27.* Recte ego semper fugi bes nuptias. — d) Item aperte, sin- cere, sine ambagibus, schietamente. *Phædr. 4. 12.* Utilius homini nihil est, quam recte loqui. *Plaut. Pen. 5. 6. 1.* Decipitur nemo, qui aule amice narret recte res suas. — e) Item simpliciter, non figurate, non artificiose. *Quintil. 8. proam. 8.* Nam et quod recte dici potest, circumvius amora verborum; et quod recte dictum est, re-

pelimus; et quod uno verbo patet, pluribus one- ramus. *P. RECTUS* II. 8. — f) Item caute, diligenter, attente, *con cautela, diligentermente.* *Plaut. Men. 1. 1. 11.* Recte asservare aliquam, ne sufugiat. *Id. Most. 3. 3. 23.* Ego enim cavi recte. *Id. Merc. 2. 3. 111.* Quiesce, inquam: istene ram ego recte videro. — g) Item pro- spero, feliciter, ex sententia, prosperamente, *felicemente.* *Ennius apud Porphy. et Acron. ad Horat. 1. Sat. 3. 37.* procedere recte Qui rem Romanam Latiumque augescere vultis. *Ter. Hecyr. 4. 1. 16.* Quum et recte et tempore ano papererit. *Plaut. Truc. 2. 6. 35.* Quum in recte provenisset, quumque ex aucta liberis, gratulor. *Id. Pers. 4. 1. 1.* Si quam rem accures sobrie eo frugaliter, solet illa recte sub manu succedere. *Id. Aulul. 2. 2. 41.* Quae res recte vortat, mi- bique tibi que. — h) Item probe, valde, bene, molto, assui; et vim addit, quibus jungitur, Particulis et Adjectivis. *Plaut. Bacch. 2. 3. 115.* Ille est operatus recte, at pins iusto vult. *Cato R. R. 44.* Qua locus recte ferax arit. *Plaut. Amph. 2. 1. 34.* Equidam velleu, et salvis nam recte, Ampbitruo. *Rursus Cato R. R. 33.* Vineam alligato recte, dum de nimium noustrugas. — i) Item rite onspicato. *Cic. 2. Divinat. 35. 75.* Tabernaculum recte captum. *Id. Harusp. resp. 23. 48.* Augures interrogabant, quum ille lata essent, recte ne lata essent? illi vitio lata esse dicebant. — h) Item sapienter, aequo ani- mo. *Ter. Eun. 1. 1. 33.* Recte ferre molestias. — m) Item large, liberaliter. *Plaut. Rud. 3. 5. 21.* Ego te hodie fauo recte acceptum, ut di- gnos es. — n) Item omnino, prorsus, perfe- cte. *Furro 2. R. R. 2. 6.* Illas oves sanas recte esse, ubi pecus ovillum, quod recte sanum est. ¶ 3. Speciatim — a) Refertur ad bonam valetudinem. *Plaut. Pers. 1. 2. 26.* Viam, quae- verint recte, nec ne; nunc infuerit febris. *Id. Bacch. 2. 2. 11.* si vivit, nempe recte velle? em. istuc volebam ego ex te pereuntiar. *Cic. 1. Att. 7.* Apud matrem recte est. at 14. *ibid. 16. 4.* De Attica pergratum mihi fecisti, quod en- rasti, ut ante scirem, recte esse, quam non belle fulsis. *Horat. 2. Sat. 3. 161.* Non est cardiacus (Craterum disasse putato). Hic mger: recte est igitur surgetque? negabit. *Dolabell. ad Cic. 9. Fam. 9.* Rectissime sunt apud te omnia. *Gell. 13. 30.* Recte sit oculis tuis. — b) R complete- titur etiam ceteras res secundas. *Ter. Adelph. 5. 5. 2.* O Syre noster, salve, quid Ot? quid agitur? ar. recte. *Cic. 10. Fam. 20. 8.* Si re- cte illic erit. Hinc tili formula recte ne omnia? similia illi satim salva? *Quintil. 6. 3. 84.* Ci- cero, audilia falsa Vatinii morte, quum Ovium libertum ejus interrogasset, recte na omnia? di- centi, recte; mortuus est? inquit. — Similiter *Plaut. Trin. 5. 2. 81.* Deos volo conallia vestra recte vortare. *Liv. 3. 2. extr.* Multas passim me- nue, quam magnam molem unius exercitus, re- ctius bella gerera. ¶ 4. Item speciatim, in fe- millari sermone piabejo — a) Recte interser- titur sice necessitate. *Petron. fragm. Trugur. 58.* *Burmann.* Recte: videbo te in publicum, mus, lmo terras tuber, et paullo post. Recte: venies sub deum. — b) In responsionibus est appro- bantis, laudantis. *Ter. Eun. 4. 7. 9.* *THRA.* Pri- mum aedes expagnabo. *ONA.* recte. *THRA.* virgi- nem eripiam. *ONA.* proba. — c) Quum sine la- jura rogantis ratificare aut negare aliquid volu- mus, pro nihil, recte respondemus. Voces enim nihil libenter abutiebant, omnia causa, putan- tes, si nihil disissent, nibit lo postero sibi boni futurum. *Plaut. Merc. 2. 3. 33.* Unde loecidia? quid festinas, gnate mi? *CHA.* recte, pater. *Ter. Henut. 3. 2. 7.* Quid tu istic? ar. recte equi- dem. *Id. Hecyr. 3. 2. 20.* Quid tu igitur iacri- mas? aut quid es tam tristis? *PA.* recte, mater. *eh va bene: nulla nulla.* et *Fam. 2. 3. 49.* Rogo, num quid velli. recte, inquit. *abco.* *Sic Plaut. Bacch. 1. 1. 6.* Quid in concilio consu- luitis? *SA.* haue. *Apud Ter. Adelph. perturba- tus adolescens utrumque conjugit, 4. 5. 18.* *SCA.* Perli! mi. quid est? *SCA.* ubi: recte: perge. Huc perliact et illud ejusd. *Henut. 2. 1. 16.* Tam

quod dem ei, RECTR est. nam ubi esse mihi, religio est dicere, h. e. petenti amica respondere hoc unum possum, recte, simulans me daturum quae velle: nam quamvis mihi bebam, religio tamen est mihi dicere nihil. — d) Recte factis, formula agendi gratias, apud Ter. Eun. 5. 9. 54., teste Donato. — NB. Recta conviviarii, b. e. recta cœna. Sueton. Vesp. 19. Conviuebatur assidue, ac sœpius recta ac dapsille. Plerique aut leg. recta ac dapsilli. V. RECTUS II. 11.

RECTIANGULUS, a, um. V. RECTANGULUS.

RECTIFICO, as, are, a. 1. rectum facere, corrigere. Cyprian. da Singul. Cleric. post ined. Cupidinem domat mentemque rectificat. Gloss. Cyrill. Ὁρθορῶν, rectificatio (lega rectificatio), recta tracto. Alii leg. rectificacio.

RECTILINEUS, a, um, adject. rettilineo, qui recte lineis constat. Boeth. 2. Arithm. 6. p. 121. in lemnata. De planis rectilineis figuris. V. QUADRANGULARIS. Sic Var. auct. rei agrar. p. 316. Goes. Rectilineæ figuræ sunt, quæ sub rectis lineis continentur.

RECTIO, ònis, f. 3. governo, reggimento, istruzione, actus regendi, administratio, gubernatio. Cic. 5. Fin. 4. 11. Ea quoque est ab illadem non solum ad privata vitæ rationem, sed etiam ad reipublicarum rectionem relata. et 4. ibid. 22. 61. Reipublicarum rectiones.

RECTITATOR, òris, m. 3. Idem esse rector: ab inusit. rectito. Vel. Poeta apud Mar. Victorin. p. 2561. Putsch. Cærell monercha ponti ratisque rectitator.

RECTITUDO, ònis, f. 3. abstracta qualitas, qua res est recta, dirigitas.

1.) Propria. Aggen. Urbic. in Frontin. p. 46. Goes. Rigor sœpe rectitudinis naturalis nomen accepit.

II.) Translate. ¶ 1. Est sequitas, rectitudine. V. Hieronymi loc. cit. in LATINE. ¶ 2. Item rectus modus. Cassiod. præf. orat. p. 2276. Putsch. Quod ante scribebatur per V et O, per duo VV modo scribere nobilis rectitudo scribendi per vias certissimas investigata esse videtur; ut volnus, nunc vulnus.

RECTIO, adverb. a dirittura, recta. Papir. Dig. 49. 1. 21. Appellationes, quæ recto ad principem factæ sunt, ita Torrentin., alii recta. Inscript. apud Gruter. 611. 13. et inde RECTO QUATROVE VSQVE AD VIAM PUBLICAM CAMPANAM.

RECTOR, òris, m. 3. qui regit, gubernator, ἡγεμὼν, κυβερνήτης (It. reggitore, governatore, rettore; Fr. celui qui dirige, qui régit, guide, maître, chef; Hisp. director, guía, amo, dueño, jefe, et qua gubernat; Germ. d. Lenker, Leiter, Regirer; Angl. a ruler, governor, director, rector).

1.) Propria, vel stricto sensu. — a) De navium gubernatoribus. Cic. 1. Divinat. 14. 24. Gubernatores noona falluntur? An Achivorum exercitus et tot navium rectores non ita profecti sunt ab Illo, ut etc. Ovid. 11. Met. 492. Ipse pavet; nec se, qui sit status, ipse fatatur Scira ratis rector; nec quid iubeat vellet. Virg. 5. Æn. 176. Ipse gubernaculo rector subit, ipse magister. Ovid. 6. Met. 231. veluti quum præclus Imbris Nube fugit vise pendenteque nodique rector Cerbera deducit. — b) De brutorum animalium ductoribus. Liv. 21. 28. Congregatis ad ripam elephantibus, tradunt, ferocissimum ex illis irritatum ab rectora suo, quum refugientem in aquam natem sequeretur etc. Sio Id. 37. 44. Ad quinquaginta millia peditum cæsa hodie dicuntur, equitum tria millia; mille et quadraginti capti, et quindacim cum rectoribus elephantibus. Adda eund. 44. 5; et Curt. 9. 14. 16. et 33. Similiter Ovid. 2. Art. am. 433. Aspicit, ut in curru modo detullantia rector Lora, modo admissæ arte retentet equos. Sil. It. 17. 136. Corruit asper equus, confixaque euside membra Iluc Illic iactant, rectorum prodidit hosti. Tac. Agric. 36. extr. Interitit sine rectoribus equi. Adda Sueton. Tit. 4. Sic Plin. 8. Ep. 17. Ibi boves, aratra, retores. h. e. buidici vel aratores.

II.) Translate, vel latiori sensu, est dominus,

moderator: ad rem Cic. 2. Nat. D. 35. 90. Inesse aliquem non solum habitorem in bec caelesti ac divina domo, sed etiam rectorem et moderatorem. — a) De Numinibus. Cic. 4. Fin. 5. 11. Quum cognitum habeas, quod sit summi rectoris ac domini nomen, quod consilium, quæ voluntas. Virg. 8. Æn. 572. At vos, o superi, at divum tu maxime rector Jupiter. Ovid. 13. Met. 599. Summe deum rector, et 1. ibid. 668. Nec euperum rector mala tanta Phoroneidos ultra Fera potest. at 9. ibid. 498. rector Olympi. Id. 1. ibid. 331. Mulcet aquas rector pelagi, et 11. ibid. 207. Non impune feres, rector maris inquit. Seneca Herc. Fur. 592. Phæbe iucis alma rector. Val. Flacc. 1. 567. neque animi tunc Æolus illis (ventis) Rector arat. — Absolute da Neptuno, Id. ibid. 674., de Jova, Id. 5. ibid. 667. — b) De reipubli. moderantibus. Cic. 1. Orat. 48. 211. Reipublicæ rector. Id. 5. de republ. 3. Noster hic rector (rei publ.) studuerit sane iuri et iugibus cognoscendis, et 6. ibid. 13. Consilia cæterum hominum iure sociati civitates appellantur: harum rectores et conservatores etc. Justin. 2. 4. 8. Rectorem dicit civitati. Ovid. 12. Met. 384. Dolopum rector. h. e. rex. Horat. 1. Ep. 16. 74. Thebarum. Ovid. 7. Met. 481. populorum. Plin. 2. Hist. nat. 7. 5. 18. Maximus omnis ævi rector Vespasianus Augustus Sueton. Aug. 89. Rectores provinciarum. Adda eund. Vesp. 8. — c) De militum duclibus. Sueton. Vesp. 8. Rectores exercituum. Sil. It. 6. 593. Maxima curarum, rectorum ponere casibus. Tac. 2. Hist. 36. Dein Flavium Sabinum, consulem designatum, Otho rectorum copiam militum, quibus Macer præfuerat. Ammian. 14. 10. 8. Rector exercituum. Id. 15. 4. 10. ermatuarum. Id. 14. 6. 17. proclorum. — Rector decuriarum Capue dicebatur, qui majoris natu auctoritate sententiam primus in curia Capuana dicebat, ejus scriba servabat, decurries eligebat, epud Cassiod. 5. Variar. 21. et 22. — d) De pedagogis et juvenum custodibus. Sueton. Aug. 48. Rectorem opponere ætate puerulis ac mente levis. Tac. 13. Ann. 2. Burrhus at Seneca rectores imperatoris Juventis, et, custodi. at Justin. 38. 1. 10. Rectorem filio addera. Plin. 3. Ep. 3. Adolescenti nostro in hoc lubrico ætate, non præceptor modo, sed custos etiam rectorque querendus est. — a) Riganter animus hominis rector ejus dicitur. Sall. Jug. 2. Animus inordinatus aternus, rector humani genialis, agit atque habet cuncta, neque ipse habetur. Seneca 7. Quest. nat. 24. Animus, ejus imperio et impellitur et ravoceatur, omnes fatebuntur: quid tamen sit animus illa rector domusque nostræ etc. V. loc. Colum. in voce sequant. — Huo referenda sunt et illa Quintil. 12. 10. 56. Vultus (judicii) sæpe ipse rector est dicentis, at 12. 2. 10. Præceptor rector est alienorum ingeniorum ac formator. Plin. 2. Hist. nat. 6. 4. (12). Sol neo temporum modo terrarumque, sed siderum etiam ipsorum cæliqua rector.

RECTRIX, icis, f. 3. regitrix, gubernatrix, ἡγεμὼν, κυβερνήτης, qua regit, gubernatrix. Seneca Ep. 85. a med. Artes ministræ sunt, sapientia domina rectrixque est. Colum. 3. R. R. 10. 9. Videmus hominibus inspiratam, velut aurigam rectoricæque membrorum, enim. Plin. 37. Hist. nat. 13. 77. (211). Itelle rectrix parensque mundi altera.

RECTURA, æ, f. 1. ¶ 1. Est rectitudo, dirittura. Frontin. de colon. apud Goes. p. 131. Ante limites, qui contra Orientem per recturas deducuntur, postea ex omni latere sunt extenuati. Aggen. Urbic. da contriv. agr. p. 75. Limites recturas suas per quallacumque loca extendant, hoc est, qua rectio (i. e. la norma) dictavit, per deila in montuosa eunt, quæ iter nullo modo fieri potest. ¶ 2. Est manus rectoris. Cassiod. 5. Variar. 21. Suma igitur rectorum decuriorum. V. Rector II. c.

RECTUS, a, um, particip. a v. rego (quam voc. V.); fera autem est adject., unde Comp. Rectus I. a. d., II. 9. et 10.; Sup. Rectissimus I. a. et II. 2. — Rectus est qui nullam in partem

declinat, directus, non prævius, non obliquus, non curvus, non inflexus, ὀρθός, εὐθύς (It. rito, diritto, retto; Fr. qui est en ligne droite, droit, direct, horizontal ou vertical; Hisp. derecho, recto, directo, en línea directa; Germ. gerade, gerichtet, in gerader Richtung, gerade, aufrecht; Angl. right, straight, direct, not crooked).

1.) Propria. — a) Universim. Cum opposito curvo epud Horat. 2. Ep. 2. 44. curvo dignoscere rectum. Liv. 21. 31. Quum iam Alpes peteret, non recta regione iter instituit, sed ad lavam in Tricastinos dedit. Curt. 8. 2. 2. India tota ferme spectat orientem, minus in latitudinem, quam recta regione apalliosa. Plaut. Trin. 4. 2. 26. Ad nostras ades hic quidam rectam habet viam. V. RECTA adverb. et in bec ipsa paragr. sub e. Liv. 21. 31. sub inf. Adversa ripa Rhodani, Mediterraneæ Gallias petit: non quia rectior ad Alpes via esset, sed etc. Quintil. 3. 6. 83. et 12. 2. 27. Rectissima via. Rureus Plaut. Curt. 9. 1. 58. Sed quis hinc est, qui recta platea cursum huc contandit eum. Sic Id. Bacch. 4. 4. 59. Ea ballista si pervortam terram et propugnaculis, Recta porta invadam extempio in oppidum antiquum et vetus. Cæs. 7. B. G. 23. Saxa, qua rectis lineis suos ordines erant. Cic. 3. Fin. 16. 54. Ita iacera talum, ut rectus assistat. Seneca Hippol. 1084. Equi recti in pedes jacent onus. Cæs. 1. B. C. 69. extr. Recto ad Iberum itinere contadunt. Virg. 8. Æn. 57. Ipsa ego ta ripa et recto sinuina ducam. Ovid. 2. Trist. 477. recto gressu iterum miles. Id. 2. Met. 623. Illa quidam recto pugnat se attollere trunco, riszarsi in piedi, et Petron. fragm. Tragus. 73. Burmann. Celia frigida, in qua Trimalchio rectus stabat. rito in piè, et Lucan. 8. 820. ima Pompeii nomen arena Depressum tumulo, quod non legat advena reclus, stando rito. et Stat. 5. Theb. 664. acerque reducto Affuit Hippomedon rectoque Brymantibus esse. h. e. quod ait Lucan. 6. 237. recto mucrone gladium tenens, h. e. directo in bostem. Id. 10. 305. de Heros, ætatem nulla sibi mitigat umbra; Linea tam rectum mundi fert illa Leonem. h. e. supra verticem, tanto perpendicularare. at Virg. 8. Æn. 209. da Caco. Alqua bos (tauros) na qua forent pedibus vestigis rectis, Canda in spaluncam tractos etc. Marial. 5. 65. tacta qui freude solebat Ducere nec rectas Cacus in antro boves. Ovid. 3. Met. 77. de angue. modo immensum spirals facientibus orbem Cingitur: interdum longa trabe rector est. — b) Rectum intestinum, ὀρθός, in imo ventris solum, nullo flexu aut pæna nullo, in anum exit. Cels. 4. 1. a med. — c) Rectum esse apud Juvenal. 2. 117. est tuba. V. ES. — d) Rectus sumis apud eund. 14. 260. est altentus, tesa, tirata. Sic recta coma non crista, dietata, apud Senec. Ep. 95. ante med. Ut eadem sit species capillorum: ne quis, cui rector est coma, crispulis miscetur. — a) In rectum, recta, rectu tramite, a dirittura. Ovid. 2. Met. 715. Iterqua Non agit in rectum, sed in orbem curvat. Lucan. 7. 337. Vidit ut hostiles in rectum extra catervæ Pompeius atc. Sic Ammian. 14. 8. 5. Orientis varo limes in longum potentius et rectum etc. — f) Rectis oculis aspicere, directa at non obliqua acie, recta in rem aliquam oculos intendere, mirar dritto, a dirittura, in faccia, ὀρθῶς ὁρᾶν ὁρᾶν. Unde Ovid. 2. Met. 775. de Invidia. macies in corpore toto: Nusquam rectis acies. Sic ibid. 787. Illa Deam obliqua fugientem in limina cerneos. Cic. Rabir. Post. 17. 48. Hic vos aliud nihil orat, nisi ut rectis oculis bene urbem sibi latuerit, atque in hoc foro vestigium facere liceat. h. e. non reclus et respicientibus, ut in assilum equos soleat, sed directis. Ut aspicere, inquit Manul., bene urbem præsentit, non respiciere liceat absenti. Lucan. 9. 638. quem qui recto se lumina vidit, Passa Medus mori est? Id. ibid. 904. de pulvis aquile. Qui potuere pati radios, et lumina recto Sustinuerat diem. — iloc modo aspicere indicium est nihil timentis, confidentis, audacis, interitit enim. Sueton. Aug.

16. No rectis quidam oculis eum aspicere potuisse instructam aciem. *Seneca Ep. 104. a med.* Turbida visu formae latumque labosque (*Virg. 6. Aen. 277.*) minime quidem, si quis rectis oculis illam illa possit. *Id. Const. Sap. 5.* Adversus apparatus terribilium rector oculos tenet, nihil ex vultu mutat. *Horat. 1. Od. 3. 17.* Quem morali timuit gradum, Qui rectis (al. siccis) oculis monstra patantia, Qui vidit mare turbidum etc. *Id. Benilej.* qui ad hanc sectionem firmam affert illud *Stat. 10. Theb. 541.* non ora virum, non pectora rectis Imber atros: rectosque tenent in mania vultus, et *Juvenal. 6. 399.* Cumque paludatis ducibus, praesente marito, Ipsa loquit recta facie. Trabit etiam hoc, quod ex *Cic. Rabir. Post.* attulimus: alia praeterea congruit apte in hanc rem. — g) *Recta velis*, vel *tunica*. *V. RECTA*, m., luto suo. — h) *Rectus sonus*, *recta vox*, quae nulla modulatione declinat aut variatur. *Quintil. 11. 3. 64.* et 168. — i) *Recta via* Romae memoratur a *Seneca Apocoloc. a med.* Et inter Tiberim et viam reclaim descendit ad inferos. *Martial. 8. 75.* Lingonius a recta Flaminiaque recess. *Ovid. 6. Fast. 191.* Quem prospicit extra Appositum rectae porta Capena viae. Sed quamvis, ubi fuerit, ignoratur, aliis alibi ex conjectura collocantibus. *Gronov.* et *Heins.* ubique *recta* reponunt, eamque omnia volunt, quae a porta Capena ad Martis ducebat. Aut duas faciunt, *reclam*, et *reclam* diversis locis positas: et *reclam*, quod recta aliquo, sine ullo serui, ferret; *reclam*, quia lapide strata esset, dictas putant. Sed *recta* ibi legend. videtur, duplex enim fuit Romae via *recta*, quarum una, quae et *fornicata* appellatur, ad triumphum Martium ducebat; altera a porta Capena ad Martis. *Recta* vero via dicitur, quae fornicibus seu porticibus; strata, quae lapide seu silice structa. *V. FORNICATUS.*

Ita Translati latissime patet, et 1. *Rectus* est bonus aut pulcher. *Propert. 2. 14. 20.* Ut natura dedit, sic omnis recta figura. *Horat. 1. Sat. 6. 65.* si rictus mediocribus ac mea paucis Mendosa est natura, alioqui recta. *Ter. Andr. 2. 1. 9.* Facile omnes, quum valeamus, recta consilia aegrotis damus. 2. *Universum* quidquid secundum rationem aut virtutem est, neque in defectum declinans, neque in excessum, conveniens, decens, aequus. *Cic. 5. Fam. 19.* Nihil putata utile esse, nisi quod rectum honestumque sit. et *ibid. 2.* Et maxime conducunt, quae sunt rectissima. *Lucan. 4. 815.* Recta sequi. *Plin. 6. Ep. 11.* Ad recta tendere. *Ennius* apud *Cic. Senect. 6. 16.* Quae vobis mentes, rectae quae clara solebant Antebac, deinenti sese severae ruina? *Horat. 4. Od. 9. 34.* est animus tibi Reumque prudens, et secundis Temporibus dubisque reclus. *Cic. 1. Acad. (post.) 5. 19.* Quid rectum in oratione pravumque iudicare. *Id. 2. Orat. 73. 296.* Unum te in dicendo mihi videri rectissimum: propriumque esse hoc laudis tuae, nihil a te unquam esse dictum, quod oberet ei, pro quo diceret. *Alii aliter leg.* — Cum Genitivo. *Seneca Vit. beat. 6.* Beatus est iudicii reclus. 3. Est etiam acer, fortis, constans, gravis. *Cic. 12. Fam. 5. 2.* Erat firmissimus senator, exceptis consularibus: ex quibus unus L. Caesar firmus est et reclus. *Quintil. 4. 1. 14.* Sola rectum quoque iudicem inclinat miseralio. *Plin. 1. Ep. 11.* Vir reclus et sanctus. 4. Item qui sine vitio corporis est, sanus, integer, emendatus. *Catull. 86. 1.* Quintilia formosa est multis: mihi candida, longa, Recta est. *Id. bel taglio o statura.* *Horat. 1. Sat. 2. 123.* Puella candida rectaque sit. *Rursus Catull. 10. 20.* Non possem octo homines parare rectos. Rectos alii hic intelligunt, proceri et erecto corpore, non inflexa cervice aut dorso: similes *rectam puellam*. Sic *Juvenal. 3. 25.* prima et recta senectus. Apud *Senec. Ep. 100.* ante med. domus recta est, quae ornatu quidem caret et luru divite: nullo tamen ritu deformatur, et decore simplici contenta est, una bona casa. Hinc trahitur per translationem illud *Plin. 9. Ep. 26.* Disi de quadam oratore saeculi nostri, recto quidem et sa-

no, sed parum grandi et ornato, ut opinor, apte: nihil peccat, nisi quod nihil peccat. 5. De eo, qui sana intelligendi iudicandique facultate praeditus est. *Plin. 9. Ep. 19.* Quotusquisque tam rectus auditor, quem non potius dulcia haec et suavia, quam aulica et preia, delectent? *Id. 4. Ep. 7.* Recta ingenia debilibus Verecundia, perversa confirmat audacia. 6. Item idoneus, aptus, commodus. *Plaut. Bacch. 3. 3. 8.* Nam absque te esset, ego istum haberem rectum ad ingenium bonum: nunc propter te tuoque pravus factus est fiduciam. *Seneca Hippot. 454.* Quid te coerces, et necas rectam indolem? 7. Item simplex, naturalis, non fucatus, non artificiosus. *Cic. 1. Off. 36. 130.* Et in utroque genere (*paestricorum et histrionicorum gestuum*) quae sunt recta et simplicia, laudantur. *Quintil. 2. 3. 11.* Sermo reclus et secundum naturam enunciatu nihil habere ex ingenio videtur: illa vero, quae ulcumque deflexa sunt, tamquam equitiora miramur. *Id. 9. 4. 27.* Felicissimus sermo est, cui et reclus ordo, et apta junctura, et cum his numerus opportuna cadens contingit. *Ter. Hecul. 4. 3. 28.* Ut recta via rem narret ordine omnem. *h. e. simpliciter, vere, sine ambagibus, schietamente.* Dixerat *ibid. 23.* Quin nolo mentiare: aperte ita ut res se habet, narrato. Sic *Phaedr. 4. 12.* Utilius homini nihil est, quam recte loqui. 8. *Recta oratio* figurata opponitur. *Quintil. 9. 2. 79.* Si persona obitaret rectae orationi, desurrebat ad schemata. Sic *recta repetitio*. *Id. 6. 1. 2.* Quae enumeranda videntur (in peroratione) cum pondere aliquo dicenda sunt, et aptis excelsa sententiis, et figuris utique varianda: alioqui nihil est odiosius recta illa repetitione, velut memoriae iudicium diffidentis. 9. *Rectum est*, aequum est, conveniens est, verum est. *Cic. 1. Off. 38. 137.* Rectum est autem, etiam in illis contentionibus, quae cum inimicis sunt, gravitatem retinere, incontinentiam repellere. *Id. di. dovere, sta bene.* et 3. *ibid. 11. 47.* Esse pro cive, qui civis non sit, rectum est non licere. *Id. 6. Att. 9. 4.* Eum sine mei litteris ad te venire, vix rectum erat. Sic *Comp.* apud *Plin. Paneg. 90.* Ut enim malos principes rectius pulcrisque est ex communibus loquitis odisse quam propriis; ita boni speciosius amentur ob ea quae generi humano, quam quae hominibus praestant. 10. *Rectum* absolute, bonum, honestum, iustum, *κατὰ νόμον*. *Cic. 3. Hecul. 2. 3.* Rectum est, quod cum virtute et officio sit. Ut dividitur in prudentiam, iustitiam, fortitudinem, modestiam. *Id. Orat. 14. 45.* Recti pravique partes. *Seneca Ep. 122. ad fin.* Simples recti natura est, multiplex pravi, et quantumvis novas dedicationes capit. *Lucan. 8. 487.* sidera terra Ut distant, ut flamma mari, sic utile recto. *Ovid. 7. Met. 72.* ante oculos rectum pietasque pudorque Constitant. *Id. 4. Fast. 311.*; et *Virg. 1. Aen. 608.* mens conscia recti. *Horat. Art. P. 366.* quamvis et voce paterna Fingeris ad rectum. — Sic *Comp.* apud *eund. 2. Sat. 7. 25.* Aut quia non sentis quod clamas rectius esse, Aut quis non firmus rectum defendis. — In plur. num. *Cic. 2. Fin. 23. 76.* Officium, aequitatem, dignitatem, fidem, recta, honesta, digna imperio, digna populo Romano. Cf. *eund. 1. Legg. 11. 31.* Nec solum in rectis, sed etiam in pravitatibus, insignis est humani generis similitudo. 11. *Speciatim*. *Recta cena* est lauta, integro apparatu instructa, quam dilatores dare solebant clientibus et saluatoribus, ab ovo usque ad mala legitimis ferulis eos benigna escipientes et liberaliter: nam sordidi et maligniores loco integri rectique convivii sportulam praebant, quae quamvis cenae nomine daretur, non tamen cenam integram, sed partem cenae continebat. *Sueton. Domit. 7.* Sportulas publicas autulit, revocata cenarum reclarum consuetudine. *Martial. 2. 69.* En rogat ad cenam Mellior te, Clauice, rectam. *Ad da eund. 7. 20.* Absoluta *Id. 8. 50.* Promissa est nobis sportula, recta data est. *V. SPOTULA.* *Sueton. Aug. 74.* Contrivabatur et assidue, nec unquam, nisi recta. *Rectam* hic ideo vo-

cari putant, quia ordine discumbentibus praebetur, quum sportula sine ordine ac discipline promiscue clientibus auferenda obijcerentur. *Juvenal. 1. 35.* dunc sportula primo Limine parva iedet, turba rapenda togata. *V. et Martial. 3. 7.* Hanc intelligit *Seneca*, quum ait *Ep. 110. a med.* Non magham rem facis, quod vivere sine recto apparatu potes, quod non consideras milliarior aplos etc. 12. Item speciatim reclus causi a Grammaticis dicitur nominativus, obliqui ceteri: quia nulla declinatione inflectitur, vel quia quasi linea perpendicularis est, a qua ceteri, b. e. obliqui, declinant. *Varro 7. L. L. 33.*, *S. ibid. 36.*, 42. 46. 49. et alibi, 9. *ibid. 43. Mull.*; *Quintil. 1. 4. 13.* et 5. 61.; *Gell. 13. 22.* etc.; et *Priscian. 5. p. 670.* *Putsch.* — Hinc

Recta, adverb., et

Recta, c. f. 1., et

Recto, adverb. *V. loco suo.*

Recumbens, i, n. 2. absolute, substantivorum genere. *V. RECTUS* 11. 10.

RECUBATORIUM, n, n. 2. id in quo quis recubat, scabellum. *Penant. 8. proem.* Vel pedum vitiatorum recubatorium faciens.

RECUBITUS, us, m. 4. (recumbo). 1. Est lectus, locus, vel potius locus in triclini lecto. *Valg. interpr. Matth. 23. 6.* Amant autem priores recubitus in cenis. 2. Item actus recumbendi, subiectus ille, quem faciunt corpora in solum durum incidentia. *Plin. 24. Hist. nat. 13. 72.* (116). Baculus es ea (aquifolia) factum in quodvis animal emittum, etiam si citra ceciderit defectu militantis, ipsum per se recubitu proprius adlabi.

RECUBO, es, are, n. 1. Praeter. et Supinum *V.* in *Recumbo*. — Praeter. *recubavi* pro *recubui* legitur apud *Isid. 14. Orig. 4.* Amplexus est sedem, ubi (boi) recubaverat. — Part. *Recubans*. — *Recubo* est idem ac *recluso* cubo, et simpliciter cubo, *recumbo*, *decumbo*, *quiesco*, *coricari*, *giacere*, *ripasare*, vel *rectus* retro cubo, in dorsum cubo. *Cic. 3. Orat. 17. 63.* In hortulii suis recubans molliter et delicate. *Tibull. 1. 1. 63.* Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo Prodest? *Colum. 7. R. R. 3. 27.* Gregis custos neque longius recedat: nec aut recubet, aut considat. *Plin. 9. Ep. 17.* Quum lector inductus est, calceos poscunt, aut non minore cum taedio recubant. *Ovid. 2. Art. am. 342.* Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit. *Virg. 3. Aen. 392.* sus alba solo recubans. et 8. *ibid. 297.* de Cerebus. Ossa iuper recubans antro semesa cruento. *Val. Flacc. 7. 523.* immentis recubantem auscibus anguem Turbat.

RECUDO, dis, si, sum, dere, a. 3. *ribattere*, *αὐτοχάπτω*, denuo cudo. *Varro.* Ut hi sciunt, qui vetera metalla recidunt. Ita *Zenophrasti* omnes post *Sipontinum*, quem penes est omnis iudas fragmenti fides.

RECULA, ae, f. 1. deminut. a res, ut *diecula* a dies, a spei *specula*, a *nubes* *nubecula*. 1. Generatim *recula* est parva aut tennis res, *co-sella*, *co-rella*, *robicella*. *Plaut. fragm.* apud *Priscian. 3. p. 613.* Si quidem imperes pro copia, pro recula. *Apul. 4. Met.* Quid oro, fili, paupertinas pannosaeque reculas miserissime anus donas vicinis divilibus? Alii leg. *resculas*; ut legitur apud *Sabinian. 4. advers. avar. 8. a med.* Ipse te reculis tui spoliis. 2. Specialim *recula* est parvum patrimonium. *Donat. in Vit. Virg. init.* Pater Vigiliis silvis comundis et epibus curandis reculam auxit.

RECULTUS, a, um. *V. RECOLO.*

RECUMBO, cumbis, cūbū, cūbium, cumbere, n. 3. (re et cubo). Particip. *Recumbens* 1. a. — *Recumbo*. 1. Generatim est idem ac *recubo* (cum quo Praeteritum et Supinum communia habet), corpore sterno, jaceo, *ἀνὰ πλάτην* (i. p.orsi a *giacere*, *coricarsi*, *giacere*; Fr. *coucher en arrière, s'appuyer en arrière*; Hisp. *acostarse, ponerse en la cama*, *acostarse hacia atras*, *apoyarse hacia atras*; Germ. *sich zurück-, rück- wärtelehnen, -legen*; Angl. *to lie or lean upon, lie down, recline, repose*). *Cic. 1.*

Divinat. 27. 57. Cum primo perterritum somno surrexisset: dein quum se collegisset, idque visum pro nihilo habendum esse duxisset, recubuisse. *Forcellino* hoc in loco *recumbo* est idem ac rursus cubo, *ricoriscari*, tornare a giacere. Ceterum — a) De hominibus et brutis animalibus. *Cic.* 2. *Orat.* 71. 287. Quum M. Lepidus, ceteris in campo exercentibus, in herba ipse recubuisse, etc. *Id.* *Deiot.* 15. 42. Quum in cubiculo recubuisse. *Nepos Dion.* 9. Quum in conclavi recubuisse. *Ovid.* 2. *Fast.* 345. Aseendit (torum), spondaque sibi propiore recumbit. *Seneca Troad.* 830. recumbens Montis axes spatiose antro. *Id.* *Edip.* 728. de angue. Supra Cbaonias celsior arbores Camuleum ereit caput, Quum maiore sui parte recumberet. — b) De rebus locis. *Horat.* 1. *Od.* 12. 30. Concludunt venti fugiuntque nubes, et minax-ponto Unda recumbit. *Seneca Thyest.* 589. Mitius stagno pelagus recumbit. h. e. jacet, tranquillum est. *Virg.* 1. *G.* 401. nebulae magis ima petunt campoque recumbunt. *Martial.* 4. 64. Jugera pauca Martialis Longo Janiculi Jugo recumbunt. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 23. 35. (209). Vitem liberatam vinculo in terre recumbere. ¶ 3. Speciatim mensae accombo, sedere a tavola. *Horat.* 1. *Ep.* 5. 1. Si poles Arebiales conviva recumbens lectis etc. *Phaedr.* 4. 24. Rediit hora dicta: recubuit: Splendebat hilaris poculis convivium. *Justin.* 43. 1. 4. Saturnalibus passim in convivii servi cum dominis recumbunt. *Plin.* 4. *Ep.* 22. Canabat Nerva cum paucis: Veiento proximus, atque aliam in sinu recumbebat. *Id.* 9. *Ep.* 23. Recumbebat mecum Feblus Rufus, super eum municeps ipsius. ¶ 3. Est aliam oecumbo, cado, corruo. *Ovid.* 7. *Met.* 538. validos miratur arator Inter opus turos madloque recumbere satco. cadere. Sic *Lucret.* 6. 794. Gastoreoque gravi mulier sopite recumbit. *Catull.* 17. 4. de ponte. Ne supinus eat, cavaque in palude recumbet. ¶ 4. Item inclinar, innitit, vergo, piegare, appoggiarsi. *Ovid.* 2. *Trist.* 83. Quum cepit quassata domus subsidere, partes in proclinas omnes recumbit onus. *Virg.* 9. *En.* 434. Inque humeros cervix collapse recumbit. *Id.* 3. *G.* 88. Juba dextro jactata recumbit in armo. *Ovid.* 10. *Met.* 195. Ipsa sibi est oneri cervix, humeroque recumbit.

RECUPERATIO et *Reciperatio*, *ōis*, f. 3. recuperatione, ἀνάληψις, actus recuperandi. ¶ I. Generativum. *Cic.* 10. *Phil.* 10. (20). Ita praclara est recuperatio libertatis. *Alti leg.* recuperatio. *Justin.* 30. 1. 7. Contentus recuperatione urbium, quas amiserat. — Absolute. *Fulgat. interpr. Eccli.* 11. 12. Est homo marcidus egens recuperatione. bisognoso di ristoro o d'ajuto. ¶ 2. Speciatim in iuridicis, apud *Festum* p. 274. 21. *Müll.* ex Gallo *Alti* recuperatio est, quum inter populum, et reges nationesque et civitates peregrina lex convenit, quomodo per recuperatores reddantur res, reciperenturque, resque privatae inter se persequantur. *Tab. Aenea* apud *Murat.* 582. a med. ne ea ne iys no cinto iuricia recuperatione dando vti et eos (servos) recuperare possint.

RECUPERATIVUS, a, um, adject. qui recuperari potest, apud *Aggen. Urb.* in *Frontin.* p. 63. *Goes.* Recuperativus status controversiae de nobilibus.

RECUPERATOR et *Recipetator*, *ōis*, m. 3. qui recuperat. ¶ 1. Generativum. *Tac.* 2. *Ann.* 62. sub fin. Camillus recuperator Urbis. ¶ 2. Speciatim. — a) In iuridicis: *V. Galli Aeti* verba apud *Festum* allata in *V. RECUPERATIO* 2. — Hinc — b) *Recuperatores* (numero tres vel quinque) apud Romanos erant iudices, qui ad recuperandas privatas res litigatoribus dabantur. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 36. Pontique praetor recuperatores dedit. *Gell.* 20. 1. Praetores iofurilis aestimandi recuperatores se daturis edixerunt. — c) In Urba praetores dabant recuperatores ex omni ordine, in provinciis ex conventu negotiatorum val a sua cohorte. *Cic.* 5. *Ferr.* 28. 68. Iste recuperatores se de cohorte una daturum minabatur. *Id.* *ibid.* 11. 28. De con-

ventu nullum unquam iudicem neque recuperatorem dedit. *Omibus his loc.* *Alti leg.* recuperator. — d) Dabantur et ab Imperatoribus contentione orta inter milites. *Liv.* 26. 48. Scipio tres recuperatores quum se daturum pronunciasset, qui, cognita cause testibusque auditis, iudicarent, uter prior in oppidum transeendisset.

RECUPERATORIUS, a, um, adject. ad recuperatores pertineas, ut iudicium recuperatorium, quod per recuperatores exercebatur. *Cic.* 2. *Invent.* 20. 60. Non enim oportet in recuperatorio iudicio ejus malefieri, de quo inter alios quiritur, fieri praedictum. Adde eum. 5. *Ferr.* 11. 27.; *Plin.* 3. *Ep.* 20. 9.; et *Sueton. Vesp.* 3. *Alti* ubique leg. recuperatorius, ut legitur et in *Inscript.* apud *Henzen.* 6328. ad fin.

RECUPERATUS et *Reciperatus*, a, um, particip. *V.* voc. seq.

RECUPERO et *Recipero*, *es*, *avi*, *atum*, *are*, a. 1. Est a re et paro, inserto ci, ut in *Inclitica*, *concupilo*, *reciprocus*. Postea ci in cu mutatum est. Utraque tamen scriptio proba: et promiscue reperitur in MSS. et libris fere omnibus locorum, quae hic offerimus. — *Recuperaro* synonym. pro *recuperare* sub II. — Particip. *Recuperatus*, *Recuperatus* et *Recuperandus* sub I. — *Recuperatus* est rem amissam recipere, rursus acquirere, iacturam reparare, ἀναλαμβάνω, ἀνακαίωμαι (It. riaverē, ricuperare, riguadagnare; Fr. récupérer, recouvrer, reprendre, rentrer en possession; Hisp. recuperar, recobrar, volver a entrar en posesion; Germ. wiedererlangen, - bekommen, - erhalten, - gewinnen; Angl. to get again, regain, get back, recover).

I.) Proprie. *Cæs.* 7. *B. G.* 1. extr. Veterem belli gloriam libertatemque recuperare. et *ibid.* 15. Quod se celeriter amissa recuperaturos confidebat. et 3. *ibid.* 8. Recuperare sumpsit obsides. *Sall. Jug.* 31. pacem. *Cic.* 8. *Att.* 3. rempublicam. *Id.* 13. *Phil.* 5. 11. villam suam ab aliquo. *Justin.* 32. 3. 9. sanitatem. et 32. 2. 6. domesticam potentiam. *Tac.* 2. *Hist.* 86. ordinem senatorum. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 16. 41. ab aliquo pecuniam depositam. *Id.* 5. *Ferr.* 14. 35. rem suam iudicio. *Id.* *Cæcin.* 3. 9. jus suum aliqua ratione. *Id.* 1. *Att.* 11. voluntatem aliquis. *riguadagnare* l'affetto. et *Tac.* 14. *Ann.* 5. gratiam. Sic *Sueton. Oth.* 1. Quo facto sicut gloriam auxilii, ita gratiam minuit; quum tamen matura recipere dacta equitis Rom. fraude etc. *Id.* *Aug.* 78. Si interruptum somnum reciperat, non evinit, non posset etc. *Curt.* 3. 6. 16. Primum animus vigorem suum, deinde corpus quoque expectatione maturius recuperavit. *Cæs.* 7. *B. G.* 76. Consensio fuit prius belli laudis recuperanda. *Justin.* 18. 7. 5. Non se expugnatum, sed recuperatum patriam venire. — Sic Particip. praeterit. *Justin.* 36. 1. 1. Recuperatum regnum. *Tac.* 3. *Hist.* 22. Reciperatibus somnoque vires. *Cic.* *Flacc.* 23. 56. Pecunia recuperata. *Id.* 14. *Phil.* 13. 35. respublica. *Festus* p. 274. 17. *Müll.* Fictiles quadrigae bello reciperata.

II.) Translata, recuperare se et, mediocum apud Graecos more, recuperari, riaversi, refiziarsi, ristorarsi. *Varro* 1. *R. R.* 13. 1. Familia ubi versatur, providendum, si fessi opere aut frigore aut calore, ubi commodissime possint se quiete recipere. *Cic.* 14. *Fam.* 1. Si in vestrum complexum venero, ac si et vos et me ipsum recuperaro. *Nepos Agesil.* 6. ad fin. Sic adolescentulus simulata laudatione recuperavit. h. e. a transfugio deterruit et relaxit. *Plut.* 2. 9. Ex terra recipientes radices arborum in ea succum, recipiuntur.

RECUPRO pro valde cupio, est qui tribuit *Plaut. Capt.* 4. 2. 76. Ut recipias facere sumptum. Sed te cupias legendum est.

RECUPRATUS, a, um. *V.* voc. sequent.

RECURRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, a. 1. (re et enro). Particip. *Recurrans*, *Recuratus* et *Recurandus*. — *Recurro*, ἀνακαίωμαι, iterum vel diligenter curro, magno cura reficio. *Catull.* 44. 13. Hic me grevedo frigida et frequens turis Quassavit,

usquedum in totum solum fugi, Et me recuravi otioque (al. ocimoque) et urtica. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 12. 23. (75). de charta. Excepit bana (amphitheatricam) Faonii sagax officina, tenuatque curiosa interpolatione, priocipalem fecit a plebeja, nomenque ei dedit. Quia non esset ita recurata, in suo mensit amphitheatrica. *Apul.* 8. *Met.* Placuit paulum conquiescere corporeque diverse leniata sedulo recurere. *Id.* 6. *ibid.* Vulneretis domo relictis ei plagas recuratibus. *Cæli.* *Aurel.* 1. *Tard.* 1. med. Lavacro corpus recurare. *Theod. Priscian.* 1. 6. p. 292. retro ad. *Ald.* Quam (loca) si vulnerabuntur, oleo roseo vel adipibus ansericis recurata erunt.

RECURRO, curris, curri et effurri, cursum, currere, a. 3. (ra et enro). Particip. *Recurrens* I. b. c. II. 1. et 2. b. — *Recurro* est idem ac rursus aut retro curro, correndo redeo, ἀνατρέχω (It. correre di nuovo o indietro, ritor-nare correndo; Fr. courir en arrière, rebrousser chemin; Hisp. correr hacia atras, retroceder, volver atras; Germ. zurücklaufen, wiederkehren; Angl. to run again or back, return running, hasten back).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. — a) De hominibus. *Plaut. Trin.* 4. 3. 8. Condillum es oblitus: recipe te, et recurre peters re recentil. *Id.* *Cist.* 2. 3. 50. Ego ad anum recurro rursom. Est qui leg. cursum pro rursom. *Ter. Adelph.* 4. 1. 9. Prius nox oppressisset illic, quam huc reverti posset iterum. Nunc ubi me illic non videbit, iam huc recurret, sat seio. *Cic.* 2. *Att.* 12. Tamen isti puero, quem ad me statim jussi recurrere, de ponderosam aliquam epistolam. *Paulin. Nolan. carm.* 27. 99. Et properante gradu recurrit ad hospita lecti. *Rurici.* *Cic.* *Mil.* 10. 29. Illi, qui erant cum Clodio, partim recurrere ad rhedam, ut etc. *Id.* 13. *Att.* 47. Equidem Kal. in Tusculanum recurram. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 127. ne vir rure recurret. — Sic de gallinis. *Colum.* 8. *R. R.* 14. 6. Unaquaque recurrit eodem, ubi prima peperit. — b) De sole, luna, luminibus, tempore. *Ovid.* 1. *Trist.* 8. 1. In caput alta suum tabentur ab aequore retro Flumina, coarctis solique recurret equis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 19. 50. Luna tom crescendo, tum defectibus in initia recurrendo. *Ovid.* 2. *Amor.* 1. 26. Inque suos soles verba recurrit aqua. et *Veroid.* 5. 30. Ad fontem Xanthi verba recurret aqua. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 147. Recurrentes anni. *Id.* 4. *Od.* 7. 12. Bruma recurreit iners. — c) De epistola, febris et aliis. *Ovid.* 4. *Pont.* 11. 15. Dum tua pervenit, dum littera nostra recurrens Tot maria ac terras permesit, annus abii. *Gell.* 17. 12. Febris quertis diebus recurrens. *Apul.* 1. *Met.* Ad claustra personi recurrent. Et de calculorum ludo *Ovid.* 3. *Art. am.* 360. Emulus at emptum saepe recurret iter.

¶ 2. Latius sensu pro simpliciter curro. *Martial.* 7. 20. Rectam vocatus quum recurret ad cenam: II.) Translata. ¶ 1. Generativum. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 24. Naturam expellas furca, tamen usque recurret. *Plin.* *Paneg.* 38. Cur enim posteris amplior honor, quam maioribus habetur? curve noo retro quoque recurreret aequitas eadem? *Capitolin. Maxim.* duob. 4. Amicum eum doctis vicissim recurrentibus approbabant. — Refertur ad memoriam. Ad rem *Horat.* 2. *Sat.* 6. 30. tu pul-ses omne quod obstat, Ad Maecenatem memori si mente recurras. *Plin.* *Paneg.* 88. in fin. Ita haec optimi appellati quumquam memoriam hominum sine te recurret. *Vellej.* 2. 4. extr. Decessit anno ferme quinquagesimo sexto: de quo si quis ambiget, recurret ad priorem consulatum ejus. — Apud *Quintil.* 5. 9. 2. Signa, quae in contrarium non recurrunt, sunt v. gr. Omnia qui ingreditur, movetur: sed non omnia qui movetur, ingreditur. Ubicumque messis est, ibi satum est: sed non ubicumque satum est, ibi est messis. ¶ 3. Speciatim est in idem incurrere, eodem recidere vel redire. — a) Universim. *Cæs.* 2. *B. C.* 16. extr. Ad easdem deditionis condicioes recurrunt. et 1. *ibid.* 85. Accidisse his, quod plerumque hominum omnia pernicia atque arrogancia accideret soleat, ubi eo recurrent et id

cupidissime potant, quod paulo ante contempserint. *Cic. 1. Legg. 23. 61.* Idemque quum cælum, terras, maria - perspexerit, eaqua unde generata, quo recurrit, quando, quo modo obitura, - viderit etc. — b) Speciatim, versus recurrentes *Sidonius 8. Ep. 11. et 9. Ep. 14.* sunt qui, metro stante, nequa litteris loco motis, ut ab axordio ad terminum, sic a fine reteguntur ad omnium. Sic est illud antiquum: *Roma tibi subito motibus ibit amor.* et illud: *Sole medere pede, ede, perede melius.* Huiusmodi sunt undecima versus, qui referuntur *lib. 8. c. 13. Antholog.*, ubi hoc genus versus *καρκίνος στιχὸς ἐμμετρος κατὰ ἀνακτιδισμὸν* dicuntur. Reintegratum est: *Ἀλκίμαχος γὰρ πολὺς κηδήσας ἤλθα. Et ἦδ' ἔμοι Διὸς ἄρα πηγή παρὰ σοὶ Διομήδης. Et Νόμος δ' αἰνός ἐχει σὺν οἰκονόμῳ.* Et quod inscriptum libro iuramentorum legitur apud *Gruter. 1047. 9. Νίφος ἀνομήματα, μή μόναν ὄψιν.* Nec non habentur pro recurrentibus, qui, pedum tege servata, atsi non per singulos apices, per singula tamen verba replicantur, ut: *Præcipiti modo quod decurrit tramite flumen, Tempore consumptum jam cito deficiet.* quod est *Sidonii citato l. 9. et si recurras, ita legitur: Deficiet cito jam consumptum tempore flumen, Trimite decurrit quod modo præcipiti.* Huiusmodi est et illud *Francisci Philolphi in Plin. II. Pontif. Max. Laus tua, non tua fraus, virtus, non copia rerum Scandere te fecit hoc decus eximium.* Disticha his similia septem leguntur *lib. 6. Antholog. cup. 4.* et dicuntur ἀντιστρέφοντα; quorum prima est: *Τὸν τραγόνου ἐμὲ Πάνα φίλον Βρομίου, καὶ υἱὸν Ἀρκαδός, ἀντ' ἀλκὰς ἄγραψεν Ὀρέλιον. Lege retro! Ὀρέλιον ἔγραψεν ἀλκὰς ἀντ' Ἀρκαδὸς υἱόν, καὶ Βρομίου φίλον Πάνν ἐμὲ τὸν τραγόνου.* Item qui retro lecti, in aliud genus carminis exeunt, ut *Omne genus metri tibi pangens, optime Bassæ. Contraria sit sit Saludeum: Basse optime, pangens tibi metri genus omne.* Simile exemplum asserit *Quintil. 9. 4. 90. P. RECIPROCUS.* ¶ 3. Item speciatim pro confugere, recurrere. *Quintil. 4. proœm. 17.* Nuuc necesse est ad eos aliquando euctores recurrere, qui desertam partem oratoris artis occupaverunt. *Id. 1. 6. 13.* Ad eam rationem recurrunt, ut etc. *Tac. Dial. de orat. 9.* Si ipsa in aliquod negotium inciderit, ad hunc Secundum recurrat, aut ad te.

RECUSATIO, ōis, f. 3. (recurso). ¶ 1. Generatim est recursus, reditio. *Capell. 9. p. 308.* extr. Juppitar, Quo gemmata poli volvere sidera Suerit tege rata sacra recurrit. *Id. f. p. 23.* Nam nostra illa (*Mercurius*) lides, sermo, benignitas, Ac verus Genius, lida recurrit. *Mercurius* enim, Jussu Jovis huc illuc recurrit semperque ad eundem redit. ¶ 2. Speciatim, in re medica, est vomitus, quo scilicet quidquid receptum est, efficitur. *Cat. Aurel. 3. Acut. 2.* Recursio, sive recursus potu liquoris, et 2. *ibid. 14.* sub finit. Acceptorum etiam per vomitum recursio.

RECUSANTIS, antis, particip. ab inasit. recurrit, sepa recusans. *Capell. 1. p. 10.* Cessim plerumque recusitans.

RECURSO, as, ate, n. 4. frequentat. a recurro, sepa recurro, ἀνατρέχω, correre innanzi indietro.

II.) Proprie. *Plaut. Most. 3. f. 54.* Quid ego huc recurram, aut operam omnem, aut contaram? *Seneca Med. 385.* Talis recurrit huc at huc motu effero, Furoris ore signa lymphati generis. *Lucret. 2. 106.* de primis corporibus materis. Cetero dissiliunt longo, longeque recusant.

II.) Translata est sepe redire. — a) Universim. *Virg. 1. Æn. 668.* Urit atrox Juno, at sub noctem cora recurrit. *Id. 12. ibid. 602.* Neo te tantis edat tacitam dntor: et mihi curæ Sepe tuo dulci tristes ex ore recurrent. — b) Refertur ad memoriam. *Virg. 4. Æn. 3.* Multa viri virtus animo, multosque recurrit Gentis bonos. *Tac. 2. Hist. 78.* Recursabant animo vetera omnia. *Eumen. Paneg. Constant. 18.* Recursabat in animos illa paucorum audacia. *Sil. It. 6. 555.* Atilla, et infandi Senones, captæque recurrit Ationitis arcis facies.

RECURSUS, us, m. 4. recurrendi actus.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est reditus, qui currendo fit, ἀναδρομή. *Virg. 5. Æn. 583.* Inde alios ineunt cursus aliosque recursus. *Ovid. Ib. 423.* per alternos unda labente recursus Subtrahitur presso molitis arena pedi. *flusso & riflusso.* et *Plin. 5. Hist. nat. 29. 30. (110).* Lydia perfusa fluviosi amnis Mæandri recursibus. ¶ 2. Latiori sensu est simpliciter reditus, reversio, ritorno. *Liv. 26. 42. extr.* Ut subeunti saepe ad mœnia urbis recursus pateret. *Ovid. Heroid. 6. 59.* dent modo fata recursus. *Id. 6. Met. 449.* Cuperat adventus causam, mandata referre Conjugis, et celeres missæ spondere recursus: Ecce venit etc. h. e. veloces reditus. et 11. *ibid. 451.* sed tibi iuro - Ante reversurum, quam luna bis implicat orbem. His ubi promissis spes est admota recursus etc. *Plin. Paneg. 86.* Stetit preca-tusque est prona maria celeremque recursum. — Similiter alter *Plin. 16. Hist. nat. 25. 40. (95).* Ille, picea, tarix nullo flore exilarantur, natalesse pomorum recursus annuos versicolori nuncio promittunt. Et concreto, ubi ajunt, sensu. *Id. 36. ibid. 13. 19. (85).* de labyrintho. Lūnarum ambages occursusque ac recursus inexplicabiles continet. h. e. semitas, per quas itur reditorque. — Recursus in re medica est vomitus. **V. RECURSIO 2.**

II.) Translata. *Cels. 4. 4.* Si fauces cibum et potum capiunt, facili ad bonam valetudinem recurritur est. *Cat. Aurel. 3. Tard. 11. extr.* Depulsis omnibus, quæ passionis recursum fere sollicitant. il ritorno della malattia. *Pal. Max. 2. 7. n. 15.* Recursum illi ad pristinum militie ordinem proposuerunt, si quibz bina spolia ex hostibus tulisset. *Imp. Dioclet. et Maxim. Cod. 7. 62. 6.* Ut post sententiam ab eo, qui de appellatione cognoscit, recursus fieri non possit ad iudicem, a quo fuerit provocatum. ritornare, far ricorso.

RECURVATUS, a, um, particip. **V. voc.** sequent.

RECURVO, as, avi, alum, are, a. 1. (re et curvo). Particip. *Recurvatus*. — Recurvo est idem ac retro curvo, reflecto, ripiegare, ritorcere, curvare, ἀναγνῆπτω. *Colum. 5. R. R. 10. 13.* Quum ad scrobis solum radix pervenit, duritia humi coercita recurvetur. *Gell. 3. 6.* Palma adversus pondus surgit, et sursum nititur recurvaturque. *Stat. 3. Theb. 583.* Horrentesque situ gladios in sava recurvant Vulnera. *Ovid. Heroid. 4. 79.* Sive ferocis equi luctantia colla recurvas. *Id. 1. Amor. 8. 6.* de saga. Inque caput rapidas arte recurvat aquas. h. e. redire cogit. — Sic Particip. præter. pass. apud *Ovid. 2. Met. 246.* Quique recurvatis ludit Mæandros in undis. *Cels. 7. 7. n. 4.* Hamulus acutus paulum mucrone intus recurvato. *Id. 8. 1. ad fin.* Os pectinis rectius in viris, recurvatum magis in exteriore in feminis. *Colum. 3. R. R. 18. 1.* Samentum prætorio capite at recurvato demergere.

RECURVUS, a, um, adject. (ra et curvus) est recurvatus, reflexus, locutus, ripiegato, ricurvo, παλιγνῆπτος, παλιγκλαστός. *Plin. 9. Hist. nat. 33. 52. (103).* Conchæ ad plausum apertæ, ad buccinum recurvus. *Virg. 7. Æn. 513.* cornuque recurva Tartaream intendit vncem. h. e. buccina. **V. ÆS. Ovid. 5. Fast. 119. de capra. Cornibus æreis, atque in una terga recurvis, et 6. *ibid. 240.* tegunt parvis ara recurva cible. h. e. hamos. et 2. *ibid. 113.* tergo delphina recurva Sa memarat oneri sopposuisse novo, et *ibid. 560.* Comat virginæ basis recurva comas. **V. CÆLIBARIS. Claudiam. 2. in Eutrop. 330.** avis dira rostroque recurva Turpula. *Ovid. 8. Met. 141. et 15. ibid. 693.* Recurva puppis. et 3. *ibid. 654.* Impediunt hederae ramos, nequeque recurvo Serpunt. h. e. retorito, contorto. *Id. 2. Fast. 251.* Corvus insaturum pedibus cratera recurvis Tullit. h. e. oncis. *Id. Heroid. 10. 71.* ne victor tacto morerem recurvo. h. e. labyrintho. *Am-mian. 14. 2. 5.* Multitudo, quæ nata et educata inter editos recurvosque ambitus montium, eos ut loca plana perculat et mollia.**

RECUSABILIS, e, adject. qui recusari potest, aut debet. *Tertull. 4. advers. Marcion. 35. ad fin.* Revelatio recusabilis.

RECUSANS, antis, particip. **V. RECUSO.**

RECUSATIO, ōis, f. 3. actus recusandi, ricusa, rifiuto, scusa, ἀνάφευσις.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. 2. Orat. 7. 26.* Nam hæc ipsa recusatio disputationis disputatio quædam fuit, mihi quidem perjudicanda. *Id. 3. Cat. 2. 5.* Sine recusatone, ac sine ulla mora negotium susceperunt. Sic *Cæs. 3. B. C. 98.* Cæsar - omnes eos, qui in monte conserderant, ex superioribus locis in planitiem descenderat atque arma projicere jussit. Quod ubi sine recusatone fecerunt etc. *Auct. B. G. 8. præf. init.* Coactus adiduis tuis vocibus, Balbe, quum quotidiana mea recusatio non difficultatis excusationem, sed inertiam videretur deprecationem habere, rem difficillimam suscepit. ¶ 2. Speciatim in iudiciis est reclamandi actus, protesta, l'atto del protestare contro alcuno. *Cic. Cluent. 53. 148.* Si qui apud me te, T. Attili, reum vclit facere: clames, te lege pecuniarum repetundarum non teneri. Neque hæc tua recusatio confessio sit capta pecunia; sed laboris, sed periculi non legitimi declinatio. *Id. 2. Legg. 16. 41.* Pœna violatæ religionis justam recusatationem non habet. ¶ 3. Item speciatim in iudiciis est responsio, quam quis petitioni facit, ut seipsum purget, replica giustificativa. *Cic. 1. Invent. 5. 7.* Iudiciate (genus est), quod positum in iudicio, habet in se accusationem et defensionem, aut petitionem et recusationem. *Cf. eumd. 2. ibid. 4. 12. et Quintil. 4. 4. 6.* Recusatio quoque plures propositiones habet, ut contra petitionem pecuniæ.

II.) Translata, metaphorâ sumptâ a superiore paragr. 1. *Petr. Satyr. 141.* Recusatio stomachi. h. e. nausea, fastidium. *Theod. Priscian. lib. 2. part. 2. a. 16. p. 103. retro ed. Aid.* Salsamentis omnibus nutrantur, acrimonias, sinapi, aceto et similibus, quæ stomacho banc ciborum recusationem valeant extergere.

RECUSATUS, a, um, particip. **V. voc.** sequent.

RECUSO, as, avi, alum, ara, a. 1. Particip. *Recusans* I. t. c. et II.; *Recusatus* I. t. a.; *Recusaturus* I. t. c. et d.; *Recusandus* I. t. a. — Recuso (a re et causa, ut proprie sit causam afferre, cur aliquid nolis) est idem ac renuo, detracto, rejicio, repudio, παραισέμαι, ἀνανέω (h. rifiutare, ricusare; Fr. ne vouloir pas accepter, écartier, refuser, ne pas vouloir; Diss. alejar, rehusar, no querer ó no aceptar; Germ. etwas einwendend zurückweisen, abweisen, ausschlagen, ablehnen, verweigern, zu thun verweigern, dagegen haben; Angl. to refuse, deny, reject, to make a defence or excuse).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) Cum Accus. *Cic. Flacc. 38. 97.* Populum R. disceptatorem non modo non recusat, sed etiam deposco. *Justin. 13. 2. 11.* Ptolemæus recusabat regem Aridaum. h. e. nolebat Aridaum regnare. *Ter. Hecyr. 3. 1. 16;* et *Horat. 1. Sat. 4. 50.* Recusare aliquam uxorem. h. e. nolle ducere. *Cæs. 1. B. G. 44.* amicitiam populi R. *Id. 1. B. C. 68.* laborem. *Id. 7. B. G. 2.* nullum periculum communis salutis causa. *Horat. 2. Sat. 2. 6.* Acclinis fatias animæ melliora recusat. et *ibid. 3. 258.* Porrigis irato puero quum poma, recusat. et 1. *Ep. 10. 8.* simul ista rallqui, Quæ vos ad cælum fertis rumore secunda, Atque sacerdotis iugitivæ liba recuso. *Auct. B. G. 8. 1.* Sors incommodi civitatis non recusanda, et etc. *Ovid. 4. Pont. 13. 27.* qui frena coactus Sæpe recusati cepit Imperii. *Liv. 1. 24.* Cum trigeminis agunt reges, ut pro sua quisque patria dimicant ferro. Nihil recusatur. — b) Cum Ablat. et præpos. de. *Cæs. 1. B. G. 44.* Iniquum essa de stipendio recusare, quod sua voluntate ad id tempus pependerat. *Cic. 3. Ferr. 2. 6.* Delinemus nos de iudiciis transferendis recusare. Adde eumd. *3. Fam. 7.* — c) Cum Infinito. *Curt. 5. 4. 13.* Recusaturus ire, quæ duces. *Cæs. 3. B. G. 23.* Nequa adhuc reperitis est quisquam, qui mori recusaret. *Horat. 2. Ep.*

1. 208. quæ facere ipsa recusem. *Justin.* 3. 6. 11. Ut duobus bellis impliciti, suscipere tertium non recusarent. *Ovid. Heroid.* 5. 83. ut Priamus Nymphæ socer esse recuset. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 8. (16). de medicina. Non rem aliquam damnabat, sed artem: maxime vero quæstum esse inmani prelio vitæ recusabat. *h. e.* nolebant. *Martial.* 9. 102. Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos, Victor Hyperboreo nomen ab orba tulit. *h. e.* quum sæpe recusasset, vel postquam sæpe recusaverat. — d) Sequenti- bus particula *ne, quin, quo minus.* *Cæs.* 3. *B. C.* 82. Ne unus omnes antecederet, recusa- bent. *Cic.* 3. *Off.* 27. 100. Sententiam ne diceret, recusavit. *Nepos Hannib.* 12. Illud recusavit, ne id a se fieri postulerent, quod adversus Ius ho- spitii esset. — *Plaut. Curc.* 1. 8. Adsum: nam si absim, haud recusem, quin mihi male sit. *Cæs.* 4. *B. G.* 7. Neque recusata, si lece- rantur, quin armis contendant. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 3. 7. Nos possumus, quin alii a nobis dissentiant, recusare. — *Nepos Epam.* 8. Neque recusavit, quo minus legis pœnem subi- ret. *Cic.* 1. *Fin.* 3. 7. Neo recusebo, quo mi- nus omnes mea legant. *Cæs.* 1. *B. G.* 31. Ne- que recusatos, quo minus etc. — e) Abso- lute. *Cic.* *Mil.* 36. 100. Non recuso, non ab- nuo. *Id.* 7. *Verr.* 54. 141. Servitius et recusare, et deprecari, ne iniquis iudiciis etc. *Cæs.* 6. *B. G.* 6. Neque recusandi, aut deprecandi causa le- gatus ad Cæsarem mittere audebant. — Sic Partic. *Recusans* absolute aut reluctans, invitus, di mala voglia, venientes, ut apud *Nepot. Ti- mol.* 3. Quum tantum haberet amorem omalium, ut nullo recusante regum obtineret. *Ovid.* 2. *Fast.* 387. Iussu recusantes peragunt lacrimosa ministri. *Id.* 4. *Trist.* 2. 35. illo dicunt macula ministro Sæpe recusanti corpora capte Deo. *Cic.* *Orat.* 10. 35. Testificor me a te rogatum et re- cusantem hæc scribere esse ausum. ¶ 2. Latio- ri sensu, præcipua in iudiciis, est in re, que de quaestione est, reclamare, contra dicere, reclamare, negare, opposiri, reclamare, protestare, negare. *Plaut. Pæn.* 5. 6. 18. Numquid recuses contra me? *Cic. Cæcin.* 28. 81. Tu me ad verbum vo- cas: nos ante venio, quam recusaro. Nego oportere, nego oblati possi, nego ullam rem esse etc. et mox 29. 82. Quoniam satis recusavi, venio jam quo vocas. *Quintil.* 3. 10. 1. Causa omnis, in qua pars altera agentis, altera recusantis est. *V. RECUSATIO* 1. 3. *Cels.* *Dig.* 17. 1. 48. Si quis sub usuris creditam pecuniam fideiussisset et quum rursus in iudicio conventus recusare vellet, sub usuris creditam esse pecuniam etc. *h. e.* negare. ¶ 3. *Recusare mendacium* apud *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 11. a med. est refellere. II.) Translate. *Virg.* 7. *Æn.* 15. Hinc exau- diti gemitus læque leonum Vincula recusant. *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 16. More nec indomiti frena recusat equi. *Id.* 8. *Met.* 837. rapax Iglois non unquam alimenta recusat. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 13. 76. (199). Falsæ gemmæ recusant limæ pro- bationem. *Id.* 17. *ibid.* 20. 34. (147). Cestenea recusat glaciæm, rubricem, cretam. *Virg.* 12. *Æn.* 747. tardata sagitta genua impediunt, cursumque recusant. — Et cum Infinito. *Horat.* *A. P.* 39. et versate diu, quid ferre recusent, Quid valeant humeri. *Id.* 2. *Sat.* 7. 108. Illiusque pedes vitiosum ferre recusant Corpus, et 2. *Ep.* 1. 258. nec meus audeat Rem tentare pudor, quem vires ferre recusant. *RECUSABILIS*, a, edject. qui recutitur. *Cæli. Aurel.* 3. *Tard.* 6. ad fin. Tum permittentibus viribus etiam raptorio machinamento gestetur, no deinde recussabili sphaera (quatur), quum Italiam vocant. *h. e.* *καρπύω*. *V. CORYCEUM.* *RECUSUS*, a, um, particip. *V. RECUTIO.* *RECUSUSUS*, us, m. 4. In sexto casu slog. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 53. 79. (214). de ibicibus. In hæc (cornu) se librant, ut lomento aliquo rotell, in petras; etque recussa pernicius, quo libuerit, exsultant. *h. e.* repercusu, resiliendo. *Fulgent.* 1. *Mythol. præf.* Quidquid per virecta Tempe Ra- piat unda proluens (tege profluens), illucientis et recussu quam produxit angula.

RECUTIO, cutis, cussu, cussum, cūtere, a. 3. (re et quatio). Part. *Recutiens* et *Recussus*. — *Recutio* est idem ac retro quatio, escutis, discuti- tio, quatienda retro Impello, concutis, cacciare indietro scuotendo, scuotere. *Val. Flacc.* 5. 167. penitusque recusso Æquore Cyaneas Minyæ itnuere relictas. *Virg.* 2. *Æn.* 52. utroque re- cussu Iasonuere cava, gemitumque dedere ca- vernæ. *Sidon. carm.* 2. 427. da nocte recussa Rixepil rores. *Augustin.* 8. *Confess.* 11. ante med. Incutiebatur horrorem, sed recutiebatur retro, nea averterebat. *Id.* 2. *Doctr. Chr.* 40. ad fin. Christi recutens Jugum. *Apul.* 4. et 5. *Met.* Re- cussus somno. *RECUTITUS*, a, um, adject., vel particip. eb- luit. *recutire* (re et cutis) est exulceratus, et resecta cute sæpe leceratus, scorticato, pieno di cicatrici. — a) Generalim. *Martial.* 9. 58. Nil est tritius Hedyli leceratis, Non anas veterum Corinthiorum, Non ruptis recutita culle mulæ. — b) Specialim dicitur de his, quibus præpu- tium præcolum fuit, ut sunt Judæi et Turcæ, quia eo loci cutis quidem utcumque resecta est, glandem tamen non amplius tegit, quum sit illa brevior, circumciso, ἀνεφωλημένος, φυλός. *Id.* 7. 30. Recutiti Judæi. *Pers.* 5. 184. recutitque sabbeta palles. Sunt qui recutitos intelligunt eos, qui a Judæis ad Gentes quum defecissent, ut re- secto præputio aliqua ratione mederentur, cutem penis rursus adducebant, producebantque arte medica super glandem: de quibus 1. *Machab.* 1. 16. Et fecerunt sibi præputia, et recesserunt a testamento sancto, et iuncti sunt nationibus. et *Paul.* 1. *Cor.* 7. 18. Circumcisi aliqui vo- cetis est? non adducit præputium. *Cels.* vero 7. 25. produciendi præputii rationem tradit. Verum hoc ad *Martial.* et *Persium*, qui de Ju- dæis in sua superstitione manentibus loquuntur, minime pertinet. — Romani recutitos Judæos maxime aversebantur. *Petron. fragm. Tragur.* 63. *Burmman.* ad fin. Duo tamen vitia habet, quæ si non haberet, esset omnium numerorum: recutitus est, et sterilit. Nam quod strabonius est, non curo. *REDABSOLVO*, is, era, a. 3. idem quod sol- vo, vel absolvo. *Plaut. Curc.* a. 3. v. 84. Ta red- absolvam, qua advenisti, gratia. *Rectius alii* ab- solvam. *REDACCENDO*, is, era, a. 3. rursus accendo. *Tertull.* *Anim.* 30. in fin. Escillor ante axilla- gi, quam redeceadi. *Id.* *Resurr. carn.* 12. Redaccenduntur stellarum redit. *V. REACCEN- SUS.* *REDACTIO*, ōis, f. 3. redigendi actus, co- versio, riduzione. *Boeth.* 2. *Arith.* 29. p. 1351. Est proportionalitas collectio proportionum in nnumque redactio. *REDACTUS*, a, um, *V. REDIGO.* *REDACTUS*, us, m. 4. actus redigendi. Spe- cietim sumitur pro pecunia ex frugibus venditis redacta. *Scævola Dig.* 7. 1. 58. Sempronio do, lego ex redactu fructuum oloris et porrinæ portem sestam. Sic enim in *Pand. Flor.* et ma- nuser. Codd. legitur. Vulgo est ex reditu. *Id.* *ibid.* 46. 3. 88. Argentarii universum redactum venditionis solverunt. *REDABOPTO. V. READOPTO.* *REDADONATIO. V. READUNATIO.* *REDAMATUS*, a, um, particip. *V. REDAMO.* *REDAMBULO*, as, are, n. 1. rilonare, ἀνα- βαδίζω, redeo, revertor. *Plaut. Capt.* 4. 3. 120. Bene ambula et redambula. *V. REAMBULO.* *REDAMNO*, as, are, a. 1. iterum damno. *Theod.* *Priscian.* *lib.* 2. part. 2. c. 5. p. 302. retro ed. *Alf.* Aliquando rursus suam amentiam (me- lancholic) redemnantes, vitæ solatio delectantur. *REDAMO*, as, avi, elum, are, a. 1. Part. *Red- amatus*. — Redamo, riamare, ἀναφάτω, con- tre, vel similiter amo, me amantem emo, in amore rrspondeo. *Cic. Amic.* 14. 49. Quid e- nim tam absurdum, quum delectari multis in- nobis rebus, ut honore, gloriæ, edificio, resiliu; animo autem virtute prædito, qui vel amare, vel, ut ita dicam, redemere possit, non admodum delectari? Ex his patet, huc verbum *Ciceroni*

minime probum videri, vel tunc temporis in- sistum fuisse. *Ambros.* in *Zuc.* 7. 9. Plurimum diligens, et ideo redamatus plurimum, et *ibid.* 5. 6. Si enim commune sit omibus pectoribus redamare. *Paulin.* *Nol.* 11. 43. Et paribus sem- per redamandi legibus æqua (amicitia). *REDAMOVĒO*, es, era, a. 2. *Imppp. Valens, Gratian.* et *Valentinian.* *Cod. Theod.* 8. 5. 35. in fin. Ne supra assium numero redemovastur. Sed corrige, Ne supra assignatum numerum rbe- de moveatur. *Gothofr.* *legod.* conjicit: Ne su- pra duum numerum etc. *REDAMTRŪO. V. AMTRŪO.* *REDANIMATIO*, ōis, f. 3. animæ ad corpus restitutio. *Tertull.* *Resurr. carn.* 38. *REDANIMATUS*, a, um, *V. voc.* sequent. *REDANIMO*, as, avi, elum, are, a. 1. (re et animo). Particip. *Redanimatus* et *Redaniman- dus*. — Redanimare est resuscitare, revivificare, rianimare, risuscitare. *Tertull.* *Resurr. carn.* 13. Quia singula nec redanimari, sed reformari existimantur. et *ibid.* 31. Recorporandæ et red- animandæ reliquæ. *Id.* *ibid.* 19. Redanimatus et revivificatus Deo. *REDARATOR. V. IMPORCITOR.* *REDARDESCO. V. RECANDESCO.* *REDARGŪO*, ōis, gūi, gūum, gūera, a. 3. (a re et arguo inserto d bletus vitandi cause, ut in *redamo, redeo, redigo, redoleo, redundo*). — *Redarguisse* 1. d.; Particip. *Redarguens* 2. — *Rederguo* ¶ 1. Est idem atque arguendo refello, falsum esse doceo, revinco, convinco, r- provare, convincere, riprendere, ἐλέγχω. — a) Cum Accus. *Cic.* 2. *Tusc.* 2. 5. Nosque ip- sos redargui refellique patiamur. *Id.* *Tim.* 3. O- ratio, quæ neque redargui, neque convinci pot- est. *Id.* 2. *Orat.* 72. 293. Si nostra facilius pro- beri, quam illa redargui possunt. *Id.* *Cluent.* 23. 62. Estat memoria, sunt tabula publica: red- argue me, si mentior. et *Dom.* 9. 21. In hoc inconstantiam rederguo tuam, qui etc. *h. e.* a. pe- lam ostendo, te esse inconstantem. *Virg.* 11. *Æn.* 687. Advenit qui vestra dies muliebribus armis Verba redargueret. *h. e.* vasa et falsa fuisse demonstraret. *Sueton.* *Aug.* 55. Spar- sos de se famosos libellos neo expavit, et magna cura redarguit. *rispondeo, confut.* et *Cic.* 3. *Nat.* *D.* 36. 88. Improborum prosperitates redar- guunt vim omam Deorum ac potentiam. *h. e.* ostendunt, evincunt, oullam esse. — b) Cum In- finito. *Cels.* 15. 9. Audi ratioem, falsam quidem sed quam redarguere, falsam esse, tu non quæ- as. — c) Absolute. *Cic.* 2. *Fin.* 17. 55. Is Sex- illius factum negabat: poterat autem impune; quis enim redergusset? chi lo polea convince- re? — d) *Redarguisse* per e litteram *Scipio* Africanus Pulli filius dicitur enuncians, ut idem etiam peritiam: Hæc *Festus* p. 273. 7. *Müll.* Est autem pro *redarguisse*. ¶ 2. Est etiam adstringere. *Apul.* *Herb.* 3. Illerobotane virtute redarguenti, quum stypticam vocant. *REDARGŪTIO*, ōis, f. 3. ¶ 1. Est repre- hensio, riprensione, ἀναγνώρις. *Vulgar.* *interpr.* *Psalm.* 37. 15. Non habes in ore tuo redar- gutiones. et *Act.* 19. 27. Hæc pertulitabitur no- bis pars in redargutionem venire. ¶ 2. Item convictio, convinzione, ἀσχυρία. *Boeth.* *Aristot.* *elenchor.* 1. init. De sophisticis autem redargu- tionibus et de his, quæ videntur redergutiones (sunt autem capciosæ ratiocinationes, a non red- argutiones) dicemus; oportet, et *ibid.* 1. 8. p. 740. Redargutio est syllogismus contradictionis. *h. e.* argumentum quod redarguit. Adde *eumd.* p. 733., 735., 736. et alibi sæpe. *REDAUSPICO*, as, are, a. 1. *μετονομαζομαι*, denique suspicio, seu auspicium sumo, rursus in- cipio. *Plaut. Capt.* 3. 5. 108. Rauspiceri ex vinculis, nunc intelligo redauspicendum esse in cetenas deovo. *V. EXAUSPICO.* *REDDISO. V. REDDO* init. *REDDITIO*, ōis, f. 3. (reddo). ¶ 1. *Red- ditio* rationis, subiectio rationis seu causæ. *Augu- stin.* 21. *Civ. D.* 7. Redditionem rationis po- scentibus respondemus, hanc esse voluntatem Dei. — Huc refertur potest et illud *Hieronym.* 2. *Com-*

ment. in c. 18. *Malh.* Quia viderant (*Apostoli*) pro Petro et Domino idem tributum redditum, ex aequalitate pretii arbitrati suot Petrum omnibus Apostolis esse praetatum, qui in redditione tributii Domino fuerat comparatus. ¶ 9. Apud Rhetores est ἀποδοσις, h. e. ponitur pro secunda parte comparationis, aut similitudinis, h. e. pro collatione rei, de qua est similitudo; et pro secunda parte periodi, quæ primæ respondet. *Quintil.* 8. 3. 79. et *Auson.* *Edyll.* 12. init. *V. APODOSIS.*

REDDITIVUS, a, um, adject. *Redditiva* pars in oratione est ipsa redditio, de qua in voce praeced. dictum est. *Diomed.* 2. p. 432. *Putsch.* Et *redditivas* particulas vocat *Priscian.* 17. p. 1052. quæ redditivam inserviunt, ut *talis, ita.* *Id.* de declin. nom. p. 1510. *Putsch.* Nomina redditiva substantivæ sunt quis vel qui; qualitatibus, sunt qualis, talis.

REDDITOR. *Gris. m.* 3. qui reddit. *Augustin.* *Ep.* b. a. med. Debitorum fisci redditores et exactores.

REDDITORI. *F. PRESTO, as.*

REDDITUS, a, um, particip. *V. voc. sequent.*

REDDO, dis, didi. ditum, dare, a. 1. (a re et do, quasi retro do). *Reddibo* pro reddam comitum et antiquum est. *Plaut.* *Cas. a.* 1. v. 40. Numquam edepoi jejunum est æque atque ego ruri reddibo te. *Id.* *Epid.* 1. 1. 22. Opera reddibitur tibi. Adde *fragin.* apud *Non.* p. 458. 25. et p. 508. 8. *Merc.* et apud *Priscian.* 6. p. 692. *Putsch.* — Particip. *Reddens* I. d. et II. 9.1. *Redditus* I. a. et c., II. 1., 3., 4., 7. et 10.; *Redditurus* I. b. et II. 1.; *Reddendus* II. 6. et 10. — Reddo estidem ac rem acceptam vel ablatam restituo, refero, ἀποδοῖσκω (II. rendere, restituire; Fr. rendre, donner en retour, restituer; *Hisp.* volver la cosa prestada, restituir; *German.* zurückgeben, wiedergeben, wiedererstaten, zurückerkstaten; *Angl.* to give back, render, restore, return).

1.) Proprie. — a) Hujus verbi significationem sequentia illustrant. *Seneca* 7. *Benef.* 19. Reddere est id, quod debeas, ei, cuius est, volenti dare. *Ter.* *Enn.* 1. 2. 66. Ut virginem suis restituiam ac reddam. Ubi *Donat.* Restituimus illi, quibus nos volumus: reddimus illi, qui nos volunt. Ergo restituimus volentem, reddimus volentibus. *Liv.* 3. 68. Tibiunt vobis amissa reddenti ac restituent. *Cf. Cic. Dom.* 28. 75. Salutem reddidit sibi ac restitutam accipere. *Seneca* 6. *Benef.* 5. Quum dōmōm, beneficium illi reddidi, non hoc dicimus, illud nos, quod acceperamus, reddidisse; sed aliud pro illo: reddere enim est, rem pro re dare. Quid nī? quum omnis solutio non idem reddat, sed lautundem. Nam et pecuniam dicitur reddidisse, quamvis numeravimus pro argenteis aureos etc. *Cic. Sull.* 30. 84. Si quid ab omnibus conceditur, reddo ac remitto. — Respondet verbis dare, mutuum dare, mutuari, sumere, accipere, ut apud *Plaut.* *Men.* 4. 2. 109. Nunc ibo, orabo ut mihi palam reddat, quam dudum dedi. *Cf. Cic. 1. Off.* 15. 4. sub II. 10. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 93. potes nunc mutuum Draebmam dare mihi unam, quam tias reddam tibi? *Cf. Fat.* 2. 3. Subtilitatem enim ab Academia mutuatur (orator), et ei vicissim reddit ubertatem orationis et ornamenta dicendi. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 118. Ita feci, ut auri quantum vellet, sumeret. Quantum autem libet reddere, reddat patri. *Cic. 1. Off.* 15. 48. Ea que utenda acceperis, majore mensura, si modo possis, jubet reddere *Hesiodus.* *Sic Horat.* 2. *Sat.* 3. 66. Accipio quod nunquam reddas mihi. — b) Generalit. *Cic. 1. Off.* 10. 31. Reddera depositum, facere promissum. *Id.* 8. *Att.* 14. 3. Pecuniam *Domitio* satis grandem, quam la *Corinai* habuerit, non esse redditam. *Cæs. 6. B. G.* 15. Pro vita hominia nisi vlla hominis reddatur, non posse aliter Deorum numen placari. et 1. *ibid.* 35. Obsides, quos haberet ab *Edulis*, redderet. *Cic. 1. ad Q. Fr.* 1. 7. Cogebantur *Suliani* homines, quæ per vim et metum abstulerant, reddere. *Cæs. 7. B. G.* 76. Pro quibus mentis cliviam agnoscimur esse

jusserat, jura legesque reddiderat. *Cic. 11.* 42. 4. Et negat mihi vestra reddituram *Vugilla*. *Horat.* 1. *Od.* 10. 9. Te (*Merrin*) il, boves olim nisi reddidisses Per dolum amotas etc. — c) Speciebus de personis. *Cic. post red.* in sen. 1. 1. Qui mihi fratrem optatissimum, me fratri amantissimo, liberis nostris pareotes, nobis liberos; qui dignitatem, qui ordinem, — qui denique nosmet ipsos nobis reddidistis. *Virg.* 11. *Æn.* 269. patri redditis ora. *Horat.* 2. *Od.* 2. 17. Redditus *Cyri* solio *Prabates*. *Id.* 1. *ibid.* 3. 5. Navis, quæ tibi debitum *Debes* *Virgilium*, linibus *Atticis* *Reddas* *iacolumem*, precor. *Id.* 1. *Sat.* 1. 82. medicum roget, ut te *Sussetit* ac reddat natis carisque propinquis. *Id.* 1. *Ep.* 14. 1. Villæ silvarum et mihi me reddentis agelli etc. *Plin. Paneg.* 60. Quum (consulatum) absens genere non poterat: sed jam urbi votisque publicis redditus etc. Similiter *Id.* *ibid.* 86. Reddere aliquem nlio, et *Justin.* 12. 10. 1. Et magna desperatione tandem saluti redditus. — d) Reddere se cum *Dalivo* rei est redire, ritornarsene. *Liv.* 23. 9. extr. Hec quum dixisset, gladium in publicum trans maceriem horti abiecit; et, quæ minus res suspecta esset, se ipse convivio reddidit. *Sil.* *It.* 11. 366. tum reddere se ea Festinant epulis, et tristitia fronte sequebant. *Id.* 4. 119. Clangorem his terque dedit (*Jovis ales*), rostroque coruscæ *Perstringens* eorum galeæ, se reddidit astris. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 70. que bellua ruptis, Quum semel effugit, reddit se prava cætenis? — Cum Infinito. *Stat.* 1. *Theb.* 615. sua monstra profundo Reddit habere *Jovi*.

II.) Translato. ¶ 1. Sæpe sumitur pro dare, tribuere, dare. *Cels.* *Dig.* 31. 1. 21. et *ibid.* 50. 16. 94. Verbum reddendi, quamquam significatum habeat retro dandi, recipit tamen et per se dandi significationem. *V. infra* § 13. Differunt tamen dare ac reddere: illud enim universim concedere ulcunque, tribuere, donare significat; reddere est dare ea, quæ aut debentur illi, quibus dantur, aut ad eos aliquo modo pertinent: quod patebit erpendenti scriptorum loca, quæ subjicimus. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 5. Qua me nunc causa extraxisti ex ædibus? xv. Tibi ego rationem reddam, stimulatori seges? *Liv.* 41. 7. extr. Rationem redditurus earum rerum etc. *Cic. 2. Fam.* 17. Litteras a te mihi stator tuus reddidit. *Tars.* *Id.* 9. *Att.* 14. 3. Litteræ mihi ante lucem redditæ sunt. *Sic* *Id.* 11. *Fam.* 16. Per magni interest, quo tibi tempore epistola reddita sit. *Cæs. 2. B. C.* 18. a. med. Judicia in privatos reddebant. *Phædr.* 4. 12. Leo inter feras Sancta incoerupta jura reddebat *Gde.* et 3. *epil.* Brevitati nostræ præmium ut reddas, pelo. *Cic. Rosc. Am.* 47. 136. Suum cuique honorem et gladium redditum, gaudeo. *Quintil.* 11. 1. 88. Reddere alicui testimonium industriæ. *Virg.* 3. *G.* 491. Nec responsa potest consiliis reddere vates. *Albinov.* 1. 218. Et pedes ersequias reddit equesque duci. *Propert.* 3. 5. 37. Reddere corpus humo. *Justin.* 9. 4. 4. sepultura. *Ovid.* *Id.* 407. et *Lueret.* 6. 1196. Reddera vitam. morire, scilicet tamquam naturæ debitum Unde *Nepos Reg.* 1. in fin. Morbo debitum naturæ reddere. *Sic Vellej.* 2. 14. 2. Reddera ultimum spiritum, et *ibid.* 123. 3. animam calo, et *Ovid.* 2. *Pont.* 14. 7. Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras, Quam etc. *Id.* 3. *Trist.* 3. 35. Reddere lucem, et *Seneca* *Edip.* 271. summum diem. ¶ 2. Est etiam reponere, rimettere. *Plaut. Most.* 1. 2. 27. Tempestas venit, confingit tegulas imbricesque: ibi dominus indiligens reddere alias neroli. ¶ 3. Item emittere, egerere quod infusum est. *Cic. 2. Nat. D.* 54. 136. Aspera arteria excipit animam eam, quæ ducta est spiritu, eamdemque a pulmonibus respirat et reddit. *Ovid. Heroid.* 16. 46. Flammiferam pleno reddere ventre facem. h. e. partu edere. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 12. 51. (190). Spinam faucibus adhærentem aut reddi, aut delabi. h. e. vomitu ejici. et 11. *ibid.* 37. 75. (193). Fel redditum alienis culorem aufert. h. e. ore rejectum, vomitato. *Sic Plin.* alter 1. *Ep.* 19. ad fin. Dum nimis imperat voci, sanguinem reddidit. *Cels.* 2. 12. n. 2. In eo,

cui salis alius reddit quodvis. et 7. 23. Spumana bilis alio cum rosione reddidit. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 46. 65. (130). Inter aquatiles aves mergi soliti sunt devorare, quæ ceteræ reddunt. h. e. vacant. *Eod.* seors. *Ovid. Remed.* 4m. 437. Reddere obscena. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 66. (165). de equis. Seythæ per bella feminis nli malum, quoniam urinam, cursu non impedito, reddunt. *Id.* 28. *ibid.* 15. 61. (217). Urina calculum reddere. ¶ 4. Emittere, edere, mandar fuori, est etiam in his. *Ovid.* 11. *Met.* 608. Janua, quæ verso stridore cardine reddit. *Horat.* *Art.* *P.* 349. Nam neque eborda sonum reddit quem vult manus et mens, Posceatque gratiam persæpe remittit aulicum. *Cf. eund.* *ibid.* 158. Reddera qui voces jam scit puer. *Virg.* 3. *Æn.* 40. vox reddita fertur ad aures. h. e. emissa. *Ubi Servius:* Pro dala: redditur enim quicquid ad nos per alterum transit. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 35. 63. (155). Admota auribus lenem sonum reddit. *Id.* 37. *ibid.* 2. 11. (36). Flammam ab electro reddi. ¶ 5. Item referre, seu dicendo vel scribendo persequi, seu narrare ea, de quibus nos acturos polliciti sumus. *Cic. Brut.* 74. (258). Sed perge, *Pomponi*, de *Cæsare*, et redde quæ restant. *Sic Horat.* 1. *Sat.* 8. 79. sed illa Redda acæ quæ deinceps risit. et 1. *ibid.* 4. 115. sapiens, vitatu quidque petit Sit melius, causas reddat tibi. *Varro* 3. *R. R.* 17. 38. Tertium actum de pastionibus villatilis postea tibi reddam. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 2. 7. (20). Cetera placita eorum suis reddemus locis. Adde *Tac.* 4. *Hist.* 67. ¶ 6. Item referre, seu repetere quæ audita sunt, ripetere, recitare. *Horat.* 4. *Od.* 6. 41. Nupta jam dices: ego Dis amicum, Sæculo festas referente tuas, Reddi carmen. *Id.* 1. *Ep.* 18. 13. Ut puerum credas sævo dietata magistro Reddere. *Cic. Brut.* 88. 301. Fuit memoria laeta, ut quæ secum commentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet, quibus cogitasset. *Quintil.* 11. 2. 23. Si nomina multa per ordinem audita reddenda sunt. ¶ 7. Item respondere, rispondere. *Ovid.* 6. *Met.* 329. Faunina foret tamen ara, rogabam, Indigenæne Dei; quum talia reddidit hospes, cui rispose, et 3. *ibid.* 361. de *Echo*. Reddere de multis ut verba novissima posset. *Lucret.* 4. 463. dicta, et *Virg.* 6. *Æn.* 688. datur ora tueri, Nate, tua, et nutas audire et reddere voces. Adde *eund.* 1. *ibid.* 409. Similiter *Id.* 6. *ibid.* 672. Atque huic responsum pauca illa reddidit heros, et *Liv.* 38. 9. Adversus quæ legati, et quia gravia erant, et quia suorum animos indomitos ac mutabiles norant, pullo reddito responso, domum regressi sunt. ¶ 8. Item ex una in aliam linguam referre, tradurre, voltare. *Cic. 1. Orat.* 34. 155. Quum ea, quæ legem Græcæ, Latine reddiem. *Id.* *opt. gen.* *Orat.* 5. 14. In quibus non verbum pro verbo necesse habui reddere, tradurre a parola per parola. *Sic Horat.* *Art.* *P.* 133. Nec verbo verbum curabis reddere fidus Interpret. Adde *Ovid.* 5. *Trist.* 7. 54. ¶ 9. Item referre, h. e. similem esse, esprimere et quasi instaurare imaginem altariis, somigliare, rappresentare. *Lucan.* 1. 538. Jam Phæbe tanto fratrium quam redderet orbe, *Seneca* *Herc.* *Fur.* 1016. natus hic vultus tuos habitusque reddit. *Sil.* 11. 2. 635. reddentia formam Ora tuam laceras. *Plin.* 7. *Ep.* 19. a. med. Illam tantæ feminæ matrem cursus videor amittere, quam hæc, ut reddi ac refert nobis, sic auferet secum. *Virg.* 6. *Æn.* 769. et qui te nomine reddet *Silvius* *Eneas.* *Stat.* 2. *Achill.* 169. Ut vero accessit propius, luxque amula vultum Reddidit, et similem tandem se vidit in auro etc. — De similitudine stili. *Plin.* 9. *Ep.* 22. In litteris veteres æmulatur, exprimit, reddit. *Stat.* 4. *Silv.* 7. extr. Orsa *Sallustii* brevis, et *Timavi* *Reddia* alumnorum. *Martial.* 11. 9. de *statua* *Memoris.* *Spirat* *Apellea* redditus arte *Memor.* — De pictoribus *Petrom.* *Satyr.* 29. Ille quem admodum ratiocinari didicisset, dein dispensator factus esset, omnia diligenter curiosus pictor cum inscriptione reddidit. — Da aliis rebus. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 23. 55. (177). Odorem croci apocremque reddit, dà un odore, che se di tofferano.

et 35. *ibid.* 6. 27. (46). Purpurissum Indicum reddit damnam excellentis purpure. *Id.* 34. *ibid.* 12. 32. (123). Limus imaginem quamdam uræ reddit. *representa.* — ¶ 10. Item rependere, persolvere. — a) Generatim. *Cic.* 1. *Off.* 15. 48. Duo genera liberalitatis, unum dandi beneficii, alterum reddendi: demus necne, in nostra potestate est; non reddere viro bono non licet. *Sall. Jug.* 110. Arma, viros, pecuniam — sume, utere, et, quoad vivas, numquam tibi redditam gratiam putaveris. *Colum.* 4. *R. R.* 3. 5. Bene positam vineam numquam non cum magno senora gratiam reddidisse. *Virg.* 9. *Æn.* 254. tum cetera (præmia) reddit Actulatum Aeneas. — b) Speciatim, reddere vota, solvere. *Ovid.* 3. *Trist.* 12. 46. Laeto reddita vota Jovi, h. e. soluta. *Justin.* 10. 10. Tyrum se ira velle ad vota Herculi reddenda. *Cic.* 2. *Legg.* 9. 22. Caute vota reddunt. *Propert.* 2. 15. 19. captata fata, et reddere pium Cornua. scilicet tamquam vota debita et Dianæ sacra: unde et absoluta debita dicuntur a Tibulli. 4. 4. 23. quam debita reddit Caritas sanctis lætus uterque focus. — Hinc habet locum in sacris. *Virg.* 2. *G.* 194. Lancibus et pandis fumantia reddimus exta. Ubi Servius: Sacerdotum usus verbo: reddi enim dicebantur exta, quum probata et elita aræ superponebantur. *Ovid.* 6. *Fast.* 476. Flavaque Thebanæ reddite liba Deæ. *Horat.* 2. *Od.* 7. 17. Ergo obligatam redde Jovi dapem. et *ibid.* v. 30. reddere victimas Edemque votivam memento. Adde *Tac.* 4. *Hist.* 53.; *Tibull.* 1. 3. 34.; et *Stat.* 4. *Theb.* 466. — c) Item speciatim reddere pœnas, dare, persolvere pœnas iustitiae aut criminis debitas. *Sall. Jug.* 17. Ut ille impietatis in parentem nostrum graves pœnas reddat. ¶ 11. Reddere dicitur terra, quæ sementem sparsam messe refundit, rendere, fructuare. *Ter. Phorm.* 4. 3. 74. Nunc mecum argentum attuli, fructum quem Lemni uoris reddunt prædia. *Varro* 3. *R. R.* 2. 17. Agrum enim (dicebat) minus decem millia reddere. *Horat.* *Epod.* 16. 43. Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis. *Ovid.* 1. *Pont.* 5. 26. Et sala cum multo fenore reddit ager. *Colum.* 2. *R. R.* 17. 2. Pratum etiam in pabulo non minus reddit, quam in fœno. *Id.* 7. *ibid.* 3. 9. Vel exiguus numerus, quum pabulo satiatur, plus domino reddit, quam maximus grex. *Pallad.* 3. *R. R.* 9. 4. Aminæ, ubicumque sint, vinum puleberrimum reddunt. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 9. 20. (88). Siliginæ farinæ modius viginti duas libras panis reddit. ¶ 12. Est præterea reddere, facere, efficere, rem mutando et sic mutatam alteri exhibendo, fare, rendere; et usurpatore de rebus et de hominibus. *Ter. Heaut.* 4. 5. 12. Dictum ac factum reddidi. h. e. statim feci. *Id.* *Adelph.* 5. 3. 63. Tam coccolem reddam, atque atram, quam carho est. *Id.* *Eun.* 2. 3. 24. Reddunt (puellas) curatura Ianceas. *Cic.* 4. *Verr.* 34. 84. Domum ejus exornatam atque instructam reddiderat nudam atque inanem. *Id.* *Cæcin.* 10. 98. Quum ille veemens aerque venisset, ut etc., ita eum placidum mollemque reddidit, ut etc., *Id.* 9. *Att.* 17. Tu, quæro, cogitis, quid deinde: nam me habebet molestiæ reddiderunt. *Id.* *Cluent.* 26. 71. Reddere aliquem iratum alicui. *Cæs.* 2. *B. G.* 5. ad fin. Loca ea tuta ab hostibus reddebant. *Ovid.* 2. *Fast.* 389. Albulam, quem Tiberin mersus Tiberinus in unda reddidit. *Horat.* 1. *Ep.* 18., 101. Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum etc. et 2. *ibid.* 1. 34. Si meliora dies, ut vina, poemata reddet etc. et *Art.* P. 304. fungar vicia cotis, acutum Reddere quæ ferrum valet, exorsu ipsa secandi. *Liv.* 6. 20. Ut sciant domines, quæ et quanta decora fœda cupiditas regni non ingrata solum, sed invisa etiam, reddiderit. *Curt.* 6. 4. 19. Idem (Caspium mare) alto cæli stata recipit in se fretum, aodemque impetu, quo effusum est, relabens terram naturæ suæ reddit. — Pro facere Non. poni ait p. 381. 7. *Merc.* illud Lucili 29. Pluteos æselet, telaeque et testudines reddit. ¶ 13. Pro tribuere, dare, dare, usurpando compositum pro simplici. *Zueret.* 2. 63. et 141. quare ait illis Reddita mobilitas magnum per incana meandi. et *ibid.*

678. multa vides, quibus et color et sapor una Reddita sunt cum odore. et *ibid.* 756. si nulla coloris principis est Reddita natura. *Plaut. Stich.* 1. 3. 27. Sed generi nostro hæc reddita est benignitas, Nulli negare soleo, si quis esum me vocat. *Virg.* 12. *Æn.* 817. Una superstitio superis quæ reddita Divis. Ubi Servius: Hoc est data; nam prosthesis est. *Liv.* 3. 10. Debatur omium consensu consuli triumphas: sed dilata res est, tribuno de tege agente. — Cessit ad ultimum majestati consulis tribunus, et destitit. Tum imperatori exercituique honores suos redditus. *Plin. Pa-neg.* 34. At tu, Cæsar, quam pulcrum spectaculum pro illo nobis execrabili reddidisti. — Reddere nomen alicui, suum alicui nomen tribuere, suo alicui proprio vocare nomine. *Ovid.* 3. *Trist.* 6. 35. Stultitiamque meum crimen debere vocari, Nomina si facto reddere vera velis. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 23. (74). Desertis quoque insolis reddantur nomina.

REDEMPTIO et Redemptio, ōis, f. 3. actus redimendi. Occurrit speciatim tantum, et ¶ 1. Est liberatio a servitute, a vinculis, riscatto, ἀπολύτρωσις. *Liv.* 25. 6 a med. Quum captivis redemptio negabatur. *Fal. Max.* 4. 3. n. 1. Aurum quoque, quod pro redemptione puellæ allatum erat, summæ dotis adjecit. (*V. Liv.* 25. 50.) *Auct. B. Alex.* 56. Quos transmarina milita perterritos ad sacramenti redemptionem vocabat. h. e. ad erogationem pecuniæ, qua liberarent se ab obligatione transmarinæ militiæ. ¶ 2. Item est actus aliquid pretio acquirendi. *Cic.* 2. *Verr.* 6. 16. Ut primum a provincia redit, redemptio est bulis iudicii facta grandi pecunia. Ubi Asconius: Ait Cicero, artifices quosdam corraumpendorum iudicum pactos esse cum Verre, et redemisse semet omnem procuracionem iudicii corrumperendi suo periculo absolutiōisquæ præstandæ. *Cic. Pis.* 36. 87. Quid ego rerum capitalium questiones, reorum pactiones, redemptiones, acerbissimas damnationes proferam? h. e. emptiones iudicii et absolutiōis, corruptis pecuniis iudicibus. ¶ 3. Item est conductio, appalto, ἐξάγωσις, P. REDEMPTOR. 1. *Cic. Prov. cons.* 5. 11. Videtis, non temeritate redemptionis, aut sagotil gerendi insolitia, sed avaritia, superbia, crudelitate Gabini pæne afflictos jam atque eversos publicanos. *Ascon.* in orat. *Cic.* in toga candidi. sub fin. Antonius redemptas habebat ab ærario vectigales quadrigas: quam redemptionem senatori habere licet per legem.

REDEMPTO et Redemptio, as, avi, are, a. 1. frequentat. a redempto, quod a redimo. *Festus* p. 286. 22. *Müll.* Redemptitavere item ut clamitavere. Cato in ea, qua egit de signis et tabulis: Honorem templavere, ait, malefacta beneficiis non redemptitavere. h. e. compensavere. Sic *Seneca* 4. *Excerpt.* contrav. præf. in fin. Redimebat tamen vitia virtutibus.

REDEMPTO vel Redempto, as, are, a. 1. frequentat. a redimo. *Tac.* 3. *Hist.* 34. A propinquis occulte redemptabant. *Alii leg.* redimabantur. *Gloss. Lat. Gr.* Redempto, ἀπολύμαι.

REDEMPTOR et Redemptor, ōris, m. 3. qui redimit. ¶ 1. Apud Latinos scriptores occurrit. — a) Universim. *Festus* p. 270. 9. *Müll.* Redemptores proprie atque antiqua consuetudine dicebantur, qui, quum quid publice faciendum aut præbendum conduserant effecerantque, tum deum pecunias accipiebant: nam antiquitus emere pro accipere ponebatur. At li nunc dicuntur redemptores, qui quid conduserunt præbendum utendumque. Hæc *Festus*, cuius postrema verba post At li, videntur esse ex epitoma *Pauli*, more suo in pauca sedigentis, quæ fusi in *Festo* dicta fuerant. *Redemptor operis* est, qui in se suscipit aliquid faciendum, pacta mercede, lueri causa, impenditore, impresario, ἐργολάβος: v. g. qui domum faciendam conducti, onera transvehenda, ædificium sediciendum, aut sartum tectum tuendum, et bulusmodi. *Cic.* 2. *Divinat.* 21. 47. Redemptor qui columas illam de Cotta et de Torquato conduxerat faciendam. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 23. 55. (176). In antiquarum ædium legibus invenitur, ne calca recentiora teima ute-

retur redemptor, et *ibid.* 2. (6). Redemptor clea-carum. *Vitruv.* 9. 3. Coronam inhumani pretio locavit faciendam, et aurum ad sacoma appendit redemptori. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 4. (14). Redemptor tutelæ Capitolii. *Cato R. R.* 137. in *lemmate*. Vineam redemptori curandam partiario des. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 72. Festinat calidus multis gerulisque redemptor. *Cic.* 2. *Invent.* 31. 98. Hostias nisi ad sacrificium redemptor præbisset. *Liv.* 34. 9. sub fin. Redemptoribus vellitis frumentum parare. h. e. qui alendi exercitus causam susceperant. *providitori, commissarii de' viveri*. *Sicul. Flacc. de condit. agror.* p. 8. *Goes.* Viæ per redemptores mununtur. — Similiter in *Inscript.* apud *Henzen.* 7273. Redemptor operis, et apud *Orell.* 1523. Redemptor operum Cæsaris et publicorum. In alia apud *eund.* 1713. Redemptor proscanii. In alia apud *Henzen.* 3725., quæ pertinet ad annum post Chr. n. 62. Redemptos marmorarius. — b) Redemptor vectigalium, vel pontis, qui a populo vel principe certa pecunia emit vectigalia exigenda, ut ex eractione questum faciat, gabeliere, doganiere. *Papiuan.* *Dig.* 50. 5. 8. Fiscus vectigalium redemptores. *Labeo ibid.* 19. 2. 60. ad fin. Quum pontem transiret, redemptor ejus pontis portorium ab eo exigebat. — c) litium, seu causarum, qui lites alienas pretio mercatur, et peragendas suscipit suo periculo, questus causa. *Ulp. Dig.* 1. 16. 9. Si quos causarum concionatores vel redemptores deprehendat. *Impp. Arcad. et Honor. Cod.* 2. 15. 1. extr. Calumniarum redemptores. — d) Redemptor ab ærario videtur esse, qui, certa pecunia proposita, tributa ærario debita exigenda emerat, ut ex ea eractione questum faceret. *Inscript.* apud *Donat.* 323. 6. P. Turpilium A. L. Pbonimus redemptor ab ær. ¶ 2. Danique redemptor eil, qui alium a servitute aut a pœna pretio liberat, riscattatore, redentore, ἀγοραστής. Ita iure ac vere appellatur JESUS CHRISTUS Deus, Dei filius, qui a peccati servitute et a maledicto legis humanum genus pretio sui sanguinis eripuit. *Hieronym.* *Ep.* 65. n. 8. sub fin. Christus redemptio, idem redemptor ac pretium. *Augustin.* *Serm.* 130. n. 2. a med. Venit redemptor, et victus est deceptor.

REDEMPTRIX et Redemtrix, icis, f. 3. quæ redimit. *Prudent.* 10. *inpi. arep.* 773. de lingua *Machabæo* puero abscondenda. Prima offertur in sacramentum necis, et sit redemptrix prima membrorum omnium. *Coripp.* 4. *Laud. Justin.* 297. ex tribus una E cælo veniens mundi Persona redemptrix.

REDEMPTORA et Redemptura, æ, f. 1. appalto, affitto, ἐξάγωγis, negotiatio, quæ redimendo seu conducendo fit. *Liv.* 23. 48. ad fin. Cobortandos, qui redempturis auxissent patrimonio, ut seipublicæ, ex qua cravissent, ad tempus commodarent. *Ulp.* *Dig.* 14. 3. 5. Mercatoris redempturisque faciendis quæpiam præponere.

REDEMPTUS et Redemptus, a, um, particip. P. REDIMO.

REDEO, is, xi et raro Ivi, Iturn, Ire, n. 4. (re et eo). Rediunt pro redeunt est Canis apud *Festum* p. 286. 12. *Müll.* Rediunt significat redeunt. Canis: Rediunt in patriam. Item prodriunt, ferriunt pro prodeunt, feriunt. *Cf. Paul. Diac.* p. 228. 6. *Müll.* — Redeam pro redibo videtur esse in illo *Plauti Aulul.* 2. 3. 6. Curata fac sint, quum a foro redeam domum. — Redies, et, pro redibis, it, legitur in quodam MS. *Palladii* 7. 1. in fin. Tunc ad alvearium sediet, et *Apul.* 6. *Met.* Ad istum cælestium siderum redies chorum. Ceterum rediet legitur apud *Vulgat.* *interpr.* *Levit.* 25. 10.; et redient apud *eund.* *Jerem.* 37. 7. P. dicta in EO, is, iuit. — Præteritum redivi perrarum est. *Lucilius* apud *Non.* p. 384. 25. *Merc.* Si non tamen ad te hoc rediuit, hoc carebis commodo. At *Luc. Müll.* rectius legit redibit. — Particip. Rediens I. a. b. h. et II. 1. i.; Rediturus I. b. c. d. f. h. et II. 4. c.; Redeundus I. c. — Redeuntum pro redeuntium apud *Sil.* It. 6. 571. Jamque ubi conspectu redeuntum visa

preplano Corpora etc. — Ceterum redeo (a re, et eo, quasi retro eo, inserto d ad biatum vitandam, ut in redigo, redamo, redoleo, redundo etc.) est idem ac me recipio, revenio, revertor, ἐπιστρέφω, ἐπιστρέφω (lit. ritornare, tornare, riederer; Fr. retourner, revenir; Hsp. volver, dar vuelta al lugar de donde se salió, retornar; Germ. zurückgehen, - kehren, umkehren; Angl. to return, come back or again).

I.) Proprie. — a) Cum addito termino, a quo quis redit, per Ablat. et præpos. ex, ab, vel Ablat. sine præpos., vel Adverb. loci. *Plaut. Capt. 5. 4. 9.* herus alter eum ex Alide rediit. *Cic. 2. Ferr. 6. 16.* Ut primum e provincia rediit. — *Plaut. Merc. 3. 4. 8.* et podagrosus pedibus esset Eutychus, Jam a portu redisse potuit. *Phædr. 2. 8.* domus a cœna redit. *Horat. 1. Sat. 4. 36.* omnes Gællæ a furno redeunt scire lacuque. *Cic. 2. ad Q. fr. 6. 6.* Applus a Casara nondum redierat. *Plin. Paneg. 29.* Iter lude placidum et modestum et plane a pace redeuntis. — *Plaut. Merc. 5. 3. 105.* Navem consensando, proficiscor illico, Jam sum domi, Jam rediit exilio. *Ter. Eun. 3. 5. 62.* metuo fratrem Ne latius sit: porro autem pater na rura redierit Jam. et *ibid. 5. 25.* Video rure redeuntem senem. *Ovid. 1. Met. 698.* redeuntem (Nympham) colle Lyceo Pan videt. *Id. 6. Faet. 785.* Ade suburbana rediens. — *Plaut. Trin. 4. 2. 91.* sed ego sum insipientior, Qui egomet, unde redeam, bene rogitem, quæ ego sciam atque hic nesciat. *Cæs. 5. B. G. 11.* Eodem, unde redierat, proficiscitur. *Ovid. 5. Faet. 455.* inde domum redeunt rub prima crepuscula mœsti. — b) Cum addito tempore, aut redeundi ratione. *Plaut. Trin. 3. 3. 44.* Eum (dicat) rediturum actutum. *Id. ibid. 5. 2. 54.* Recta tuum patrem redisse selvum peregre, gaudeo. *Sic Ter. Phorm. 2. 1. 13.* Pericla, damna peregre rediens semper secum cogit. *Ovid. 10. Met. 674.* Inqua latus campi, quo tardius illa rediret, Jecit ab obliquo altitudo juveniliter aurum. *Horat. 1. Ep. 7. 97.* mature redeat. *Cic. 13. Att. 9. extr.* Ad quos dies rediturus sum, scribem ad te. *Phædr. 4. 25.* Rediit bona dicta, recubuit. *Propert. 2. 17. 60.* invitis ipse redit pedibus. *Plaut. Trin. 5. 2. 58.* Bene re gesta salvus redeo. *Liv. 3. 10.* Lucæius cum ingenti præda, majore multo gloria rediit. *Plaut. Mil. glor. 2. 6. 109.* Bedeo in senetum rursus. *Sic Ter. Eun. 4. 2. 6.* Redeo rursus, male vero me habene: Ubi ad ipsum vent etc. *Liv. 44. 27.* Retro ad Istrum, perpopulati Thraciam, qua vicinia erat via, redierunt. — c) Cum addito termino, ad quem quis redit, per Accus. et præpos. in, ad, vel Accus. sine præpos., vel Adverb. loci. *Plaut. Epid. 3. 2. 45.* Virtute atque auspicio Epidauri cum præda in castra redeo. *Id. Stich. 4. 1. 2.* Ut mihi volupe sit, Pamphilippe, quia vos in patriam domum redisse video, bene gesta re. *Liv. 4. 29.* Quinctius quum, dimisso exercitu, in urbem redisset etc. *Virg. 3. G. 316.* Redire in tectis. *Horat. 1. Od. 2. 45.* in caelum. Similiter *Liv. 35. 5.* Oblabant duces, basilibus cœdentes terga trepidantium, et redire in ordines cogentes. — *Auct. B. G. 8. 52.* Redire ad exercitum. *Auct. B. Hsp. 25. sub fin.* ad castra. *Plaut. Amph. 2. 2. 32.* ad navim. *Cæs. 7. B. G. 20.* ad suos. *Curt. 6. 6. 25.* Et quia longius abesse eum cognoverat, ad expugnandos eos, qui edita montium occupaverant, redit. — Utamque præpos. Jovis *Id. 5. 3. 20.* Sa certe rediturum ad penates et in patriam, tantoque beneficio regis usurum. — *Cic. Quinct. 18. 57.* Statim ut Romam rediit Quinctius. *Cæs. 3. B. C. 111.* Redire domum. *Ovid. Ib. 376.* Intrarunt cœca non redeunda (lecta) domus. — Poetice *Sil. It. 13. 703.* His iam rediere duces loca omnia piorum. — *Plaut. Rud. 3. 6. 41.* Menete, dum huc ego redeo. *Id. Amph. 1. 9. 29.* Nunc, ne legio perscrltcat, etiam illuc redeundum est mihi. *Id. Cæs. 3. 5. 60.* Gladium ut ponet, et redire me intro ut liceat. *Horat. 2. Sat. 3. 260.* egit ubi secum, eat en non, Quo rediturus erat non accessit. — d) Absolute. *Cic. Sext. 59.*

126. At vero ille tribunus plebis, qui de me - contionem interrogare solebat: Velleto me redire; et quum etc. *Liv. 5. 51.* Et ob eadem hæc, non, et me cenatusconsulto populique jussu revocaretis, rediturus umquam fuerim. *Sil. It. 8. 234.* placavimus iras Callicolum; redeunt Divi. — Cum v. ire, ut apud *Horat. 1. Ep. 7. 55.* It, redit et narrat, Vultejum etc. *Ovid. 2. Met. Dum redit litque frequens, in virgine Nonocrina Hæst. — e) Redire viam, redire. Formula fuit præcorum Ictorum; ite viam, redite viam, apud *Cic. Mur. 12. 26.* Sic etiam *Virg. 6. Æn. 122.* litque reditque viam toties. — f) Cum infinito. *Id. Cir. 172.* Sæpe redit patrios ascendere prodita muros. *Jul. Montan. apud Senec. Ep. 122, a med. hirundo Argutis reditura cibos immittere nldis. — g) Passive impersonaliter. Plaut. Rud. 4. 3. 78.* Non probara pernegando mihi potes, nisi pars datur, Aut ad arbitrum reditur, aut sequestro ponitur. *Cæs. 3. B. C. 16. sub fin.* Interest manerent Inducias, dum ab illo rediri posset. *Plaut. Men. prol. 49.* In Epidamnium pedibus redeundum est mihi. *Id. Pers. 3. 3. in fin.* Dum stas, reditum oportuit. *Nepos Epam. 8.* Postquam domum reditum est. *Liv. 8. 11.* Quum convensis signis retro in urbem rediretur. — h) De ianims; ut da luminibus et stellis. *Ovid. 7. Met. 200.* amnes in fontes rediera suos. *Id. 3. Fast. 161.* Sol in sua sigoa redit. *Id. 14. Met. 423.* Ses illem noctes, totidem redeuntia Solis Luminia videruot, inopem romique ciblque, Per juga, per valles, qua fore dacebat, euntem. et *10. ibid. 473.* Perque novem erravit redeuntis cornua Lunæ. *Cic. 6. de republ. 22.* Quum autem ad idem, unde eemet profecta sunt, cuncta aetra redierint etc. — De gremio, frondibus etc. *Horat. 4. Od. 7. 1.* Diffugere nives, redeunt jam gremia campis Arboribusque comæ. *Ovid. 3. Fast. 237.* arboribus frondee. — Et de aliis. *Ovid. Heroid. 21. 71.* Bis tamen adverso redierunt carbasia vento. *Id. 7. Met. 664.* Etat adhuc Eurus, redituraque vela tecebat. *Pallad. 3. R. R. 17. 3.* Ut repositus surculus, redeunda in plagam materia, possit odstringi.*

II.) Translate. ¶ 1. Unversim latissime patet. — a) Redit animus, mens etc., lit. ritorna li coraggio, la mente. *Plaut. Merc. 3. 2. 32.* Animus rediit, si mecum servatur fides. *Ter. Hecyr. 3. 2. 12.* Istoc verbo animus mihi rediit, et cure ex corde excessit. *Val. Flacc. 3. 468.* animi rediaria viris. *Ovid. 14. Met. 516.* Appulus has (Nymphas) illa pastor regione fugatar Terruit, et primo subita formidina movit: Mox, ubi mens rediit et contempers sequentem etc. *Id. 3. Art. am. 730.* Et mens at rediit verus in ora color. *Horat. 4. Od. 8. 13.* incisa notis marmora publicis, Per que epiritus et vita redit bonis Post mortem ductibus. — b) Redire ad se, ad agnitatem mentis. *Ter. Adelph. 5. 3. 8.* Tandem reprime lreundiem atque ad te redi. *Id. Repres. 2. 136.* Hic ubi cognatorum opibus curisque relectus Expulit belleboro morbum bilemque meraco, Et redit ad sese, pol etc. *Cf. Lucret. 4. 1023.* et ex somno queri mentibus cepit Vix ad se redeunt. *Sic Id. ibid. v. 996.* Donec discussis redeant erroribus ad se. — Redire ad se dicitur etiam qui mortuus quum videretur, iterum sit compoe sul. *Liv. 1. 41.* Sopolitum (ait) fuisse regem subito ictu: ferrum baud alte in corpus descendit. Jam od se redisse. — Confidere, prope diem ipleum eos visuros. — c) ad se, ad mores suos, ad ingenium, ad naturam suam: suos mores resumere, sive bonos sive malos. *Cic. 7. Att. 3. 8. Id.* quod animum idduerat paulisper, non tenuit, sed cito ad se rediit. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 17. 57.* Rediit ad ec atque ad mores suos. *Ter. Adelph. 1. 1. 45.* Dum id resoltum lri credit, tantisper caret: si sperat fore clem, rursum ad ingenium rediit. Similiter *Liv. 3. 22.* Nen ita multo poet Volsco lralis metu suum rediit ingenium: rursus occultum parant ballum etc. — d) in viam, ad bonam frugem, resipiscere. *Ter. Andr. 1. 2. 19.* Ta oro, Da-

ve, ut redeat Jam io viam. *Cic. 12. Phil. 2. 7.* Quod si erratum est, redeamus in viam: optimus est portus penitenti mutatio consilii. — e) in gratiam cum aliquo, reconciliari. *Plaut. Amph. 5. 2. 12.* Tu cum Alcmena uxore antiquam in gratiam redi. Adde *Cæs. 1. B. C. 4.*, *Cic. Prov. cons. 9. 20.*; et *Nepot. Alcib. 5.* *Sic Id. Attic. 17.* Se numquam cum metra in gratiam redisse. h. e. numquam cum matre in rimultate fuisse, ut opus esset reconciliatione. — Et absolute *Ter. Phorm. 5. 9. 40.* Redeat sane in gratiam: Jam supplici satis est mihi. — Huc pertinent et illa *Plaut. Amph. 3. 3. 7.* Sed age, responde: Jam voc redistis in concordiam? et *Liv. 25. 16.* Redire in emicitiam allicujus. *Id. 25. 1.* In Brutis ex duodecim populis, qui anno priore ad Pænos desclerant, Cosentini et Thurioi in fidem populi Romani redierunt. Et *Sueton. Claud. 25.* Omnes qui exponerentur, liberaos esse sansit, nec redire in ditionem domini, si convalescent. *Plin. 8. Ep. 11.* Vereor ne post gratulationem quoque in metum redeas, atque ita gaudeas periculo liberatam, ut simul quod periclitata sit, perhorrescas. — f) Redire in memoriam, non est proprie reminisci, sed curare, ut reminiscaris, memoria repetere. *Cic. Quinct. 18. 57.* Discedens in memoriam rediit Quinctius, quo die profectus sit. Ad ephemeridem revertitur, invenitur dies profectiois prid. cal. Febr. *Ter. Phorm. 5. 3. 19.* ds. Delirea. ca. Non temere dico: rediit mecum in memoriam. *Plaut. Capt. 5. 4. 25.* Nunc demum in memoriam redeo, quum mecum cogito, - audisse me etc. *Cic. Senect. 7. 21.* His lpsie (sepulchris) legodis in memoriam redeo morfuorum. *Cf. eumd. 1. Invent. 52. 98.* — g) Redire animo dicitur id, cujus recordatio subit. *Plin. 8. Ep. 23. a med.* Rediit animo ille latus clavus, redeunt illa suffragia, illi exmonee etc. — h) Res redire contrarium est rebus prolatis. ¶ PROLATUS. *Plaut. Capt. 1. 1. 17.* Prolatis rebus, parasilii invenatici summe: quando res redierunt, molossici. ¶ INVENATICUS. Adde *Cic. in Senat. 11. 27.*, ubi alii aliter leg. — i) De iis, quæ stato tempore recurrunt. *Horat. 3. Od. 8. 9.* Illic dies anno redeunda festus etc. et *2. Sat. 2. 83.* Sive diem festum rediens advezerit annus. *Virg. 8. Æn. 47.* redeuntibus annis. *Martial. 4. 1.* redeuntia sæcula. *Horat. 3. Od. 18. 10.* Quum tibi Nonæ redeunt Decemhrer, Festue in pratia racat otioso Cum bove pegasus. *Propert. 2. 24. 1.* Tristia Jam redeunt iterum solemonia nobis. *Virg. 2. G. 401.* redit agricolla labor actus in orbem. *Plin. 28. Hist. nat. 16. 66.* (228). Redeat febra certo numero dierum. *Cf. Tac. 3. Ann. 7.* Tum, exuto iustitio, reditum ad inuola. — l) Generetim de pluribus aliis. *Ovid. 7. Met. 215.* Nunc opus est eucie, per quos renovata senectus in florem redeat. *Virg. 3. G. 272.* vere color redit ossibus. *Val. Flacc. 4. 673.* vires rediere. *Cæs. 7. B. G. 54.* Heduos in pristinum statum redisse. et *Liv. 3. 9.* Sic ree Romana lu antiquum statum rediit. *Horat. carm. rœc. 57.* Jam Fides et Pax et Honos Pudorque Priscue et neglecte redire Virtus Audet. *Cf. Sil. It. 12. 668.* non ultra spondet in lpeos Venturæ cæli rabiem, modo patria virtute in dextras redeat. *Horat. Art. P. 201.* Ut redeat miseris, abeat fortuna suparbis. *Liv. 2. 43.* Redibatque non eua sponta plebs moe detrectadi militiam. ¶ 2. Specialim, in oratione redire dicuntur qui post digressiorem revertuntur ad propositum. *Ter. Heaut. 2. 3. 78.* Alitte, ad rem redi. lasciz questo, e viene all'argomento. at *Adelph. 2. 1. 36.* Illuc, queso, redi, quo copistis. *Sall. Jug. 4. et 46. extr.* Nunc ad lceptum redeo. *Nepos Agesil. 4.* Sed illuc redeamur. *Cic. 7. Att. 1. 9.* Atque hæc de rebus forensibus. Redeamus domum. *Id. 3. Legg. 8. 18.* Sed Jam, si placet, de provinciâ decedatur, in urbemque redeatur. *Horat. 1. Sat. 1. 108.* Illuc, nade abli, redeo. ¶ 3. Item specialim, redire dicuntur fructus, qui ex fundis aliisqua rebus percipiuntur: quis quolannis veniunt. *Plaut. Trin. 2. 4. 128.* Fragmenti quum alibi mensis maxima est, tribus tantæ

tis illi (agro) minus reddit, quam observas. *Nepos Themist.* 2. Pecunia publica, quae ex metallis redibat, et ibid. 10. Et quae regione quinquaginta ei talenta quotannis redibant. *Martial.* 4. 37. Ex pecora redeunt ter ducens Parmenae. *Varro* 1. *R. R.* 4. 1. Ut ex eodem semine allubi cum decimo redeat, allubi cum quindocimo, ut in Etruria et locis aliquot in Italia: in Sybaritano dicunt etiam cum centesimo redire solitum. Adde eund. ibid. 2. 8. Sic *Plin.* 18. *Hist. nat.* 9. 20. (86). Iustum est e grano Campanae (siliginis), quam vocant castratam, e modio redire sextarius quatuor siliginis. ¶ 4. Denique redire usurpatur pro venire, redigi, recidere. — a) Redire dicitur hereditas, quae ad aliquem pervenit. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 97. Ea ad hos redibat lege hereditas, toccava, cadaeva. et *Andr.* 4. 5. 4. Rjus morte ea ad me lege redierunt bona. Cf. *Plaut. Cas.* 2. 5. 27. Sed tandem si tu, Juppiter, sis emortuus, Quam ad Deos minores redierit regnum tuum, Quis mihi etc. — b) Redire ad pauca, ad breviloquentiam, post digressionem rursus orationis compendium facere. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 60. Ut ad pauca redeam, uisorem deducit domum. per ridurre tutto a poche parole, per tagliar corto. Adde eund. *Phorm.* 4. 3. 43. — c) Pro venire, venire. *Cæs.* 3. *B. C.* 93. Piliis missis ad gladios redierunt. *Auct. B. Afr.* 18. Quam ab hostibus eodem modo pugnaretur, nec comminus ad manus rediretur. *Cic. Rosc. Am.* 4. 128. Hæc bona in tabulas publicas nulla redierunt. *Sil. It.* 2. 223. tentone cavetur Mori redire metu? — d) Pro redigi, recidere, venire: et usurpatur cum Accus. et prapros. ad vel in, aut cum Adverbio motus ad locum. *Cæs.* 5. *B. G.* 46. Et si opinione trium legionum dejectus, ad duas redieret. s'era ridotto. et *Ter. Heaut.* 5. 1. 58. Mihi illæc vero ad restros res reddit. *Id. Heaut.* 2. 3. 118. In eam jam res rediit locum, ut sit necesse. è ridotta a tal segno, che etc. *Cæs.* 2. *B. G.* 8. Collis in fronte leviter fastigiatus, paulatim ad planitiem redibat, si riduceva in pianura. et 6. ibid. 11. Quorum ad arbitrium iudiciumque summa omnium rerum consiliorumque redeat. Adde eund. 1. *B. C.* 4. *Twym* est illud *Senec. Thyest.* 311. Sæpe in magistrum scelera redierunt sus. — Cum Adverb. *Ter. Heaut.* 5. 2. 27. Adeon rem rediisse, ut periculum etiam a fame mihi sit? *Id. Phorm.* 1. 4. 24. Si ex mea fortuna redeunt, abs te ut distrabar. *Id. Eun.* 1. 2. 78. Nempe omnia hæc nunc verba huc redeunt denique: Ego excludor, ille recipitur. vano a finire. Adde eund. *Andr.* 3. 3. 35. — Cum Accus. personæ et prapros. penes apud *Plaut. Truc.* 1. 1. 1. Non omnis ætas ad perdiscendum eat est Amanti, dum id perdiscet, quot pereat modis, Neque eam rationem capse nunquam edocet Venus, Quam penes amantum summa numerom radit.

REDERGUISSE. F. REDARGUO init.

REDHALO, as, are, a. 1. (re et halo) intrum halo, exhalo, *da* *Lucret.* 6. 523. Terraque quum fumans humorem tota redhalat. *Codd.* redhalat; corrector oblongi et impressi cum *Levici* barbare rebelat; Wakefieldus monitu *Vossii* redhalat. Hæc *Lehmann.* ad h. i.

REDHIBEO, has, hui, bitum, bere, a. 2. (re et habeo). Particip. *Redhibens* 2.; *Redhibitus* et *Redhibendus* 1. — *Redhibeo* ¶ 1. Est idem ac fecio, ut venditor rursus habet, quod habuerat, far riavere, restituere. *Ulp. Dig.* 21. 1. 21. Redhibere est facere, ut rursus habeat venditor, quod habuerat: at quia id reddendo fiebat, ideoque redhibitio est appellata quasi reabilitio. Aliqui leg. quasi redditio. *Festus* p. 270. 15. *Müll.* Redhibitum id proprie dicitur, quod redditum est improbatumque; et qui dedit, idem rursus coactus est habere id, quod ante habuit. *Cic.* 3. *Off.* 23. 91. Dicenda vitia ea, quæ nisi dixeris, redhibeatur mancipium iure civili. *Plaut. Merc.* 2. 3. 84. Dixit ea redhibere, si non placeat, h. e. dixit venditor, se recepturum animum, restituito pretio, si ea non placeat. *Id. Merc.* 3. 2. 113. Si male emptæ forent, nobis

istas redhibera haud liceret. h. e. si pins æquo pretio emptæ forent, non liceret nobis venditori restituere, pretio recepto. *Gell.* 17. 6. Servus nequam et nulli pretii, qui gnem venum esset datus, redhibitus ob aliquod vitium receptusque sit. *Inscript.* apud *Murat.* 1018. 4. *EVXCTVS* LEGATIONE GRATVITA APVD IMP. HADRIANVM ET APVD AMPLISSIMVM ORDINEM DE NAVALIBVS REDHIBENDIS. Adde *Gell.* 4. 2. Ea quibus exemplis petet, hoc verbum duplicem habere significationem: nem si ad emptorem refertur, significat venditorem ad recipiendum cogere; si ad venditorem, significat recipere et quasi retro habere. ¶ 2. Pro exhibere, et reddere simpliciter. *Plaut. Men.* 5. 7. 64. *Mxs.* Vasa et argentum tibi referam. Recte est obisgnatum in vidulo mensurum cum viatico; id tibi jam huc offeram. *Mx.* Affert strenue. *Mxs.* Salvum (argentum) tibi item, ut mihi dedisti, redhibebo. *Non.* p. 476. 25. *Merc.* legit reddibo, scil. pro reddam. *Tertull.* *Resurr. carn.* 4. Redhibentibus eam ignibus.

REDHIBITIO, ñis, f. 3. *avaywri*. F. vocem præced. 1. *Tertull.* *Resurr. carn.* 32. Redhibitio carnis et sanguinis. Adde *Theod. Priscian.* 4. p. 316. ed. *Alf.* — Ictis est actionis nomen, quæ et actio redhibitoria vocatur. Ea vero actio contra eum intentetur, qui quod vitio corruptum commutaverit vendidit, cogitur restituere pretium, et retro quod tradiderat, accipere. *Quintil.* 8. 3. 14. Ant in mancipii redhibitione sudare. *Gell.* 4. 2. a med. Si muller concipere fetus non posset, senam non videri et esse in causa redhibitionis. *Paul.* *Dig.* 21. 1. 60. Redhibitionem facere. — Item actio reddendi id, quod indebite retentum fuerat. *Cassiod.* 1. *Farriar.* 19. Præcipimus, ut Hadrianæ civitatis curialium insinuatione suscepta, quicumque Gothorum fisco detractat implere, eum ad æquitatem redhibitionis arctetis.

REDHIBITOR, ñis, m. 3. qui redhibet. *Gloss. Philox.* Redhibitor, *avaywri*. *Augustin.* in *Ps.* 58. *serm.* 2. 1. Quam sumus nos devoti redhibitores, tam debetis vos esse avidi extractores.

REDHIBITORIUS, a, nm, edict. ad redhibendum spectans. *Pompon.* *Dig.* 21. 1. 48. Si ses mensium exceptione redhibitoria exclusus, velit intra annum estimatoria agere. *Papinian.* ibid. 54. Actioni redhibitoria non est locus, si mancipium etc. *Cajus* ibid. 18. Aut redhibitorio aut estimatorio iudicio agere potest. F. REDHIBITIO.

REDHIBITUS, a, nm. F. REDHIBEO.

REDHOSTIO, is, ire, a. 4. ricompensare, gratiam refero; nam hostis pro æquata positum est a veteribus, teste *Festo* p. 270. 21. *Müll.* qui *Nævii* et *Accii* allatis verbis id confirmet. *Non.* p. 165. 20. *Merc.* interpretatur, reddere: et offert eundem *Accii* locum et alium præterea, sed ambo corrupta plana et desperata.

REDICO, is, ere, a. 3. ridere, rursus, aut rereplico. *Sidon.* 9. *Ep.* 13. ante med. His proferendis confabulatio frequens, bis redicendis sollicitus audilis inserviat.

REDIGO, Igi, ãgi, actum, Igere, a. 3. (re et ago, inserto d, ut in EEDEO init. dictum est). Particip. *Redactus* II. 1., 2. b., 3. b. c. d. et 4.; *Redactus* II. 3. b.; *Redigendus* II. 1., 2. et 3. b. — Redigere est rursus, aut retro agere, reducere, *avayw* (II. ricondurre, rimenare; Fr. faire revenir, ramener, faire rentrer; Hisp. retraer, volver a traer; Germ. zurückbringen, zurücktreiben, - führen, - holen; Angl. to bring or drive back).

1.) Proprie. *Lucret.* 3. 847. Nec, si materiem nostram collegerit mas Post obitum rursusque redegerit ut sita nunc est, Atque iterum nobis iuerint data lumina vitæ etc. *Id.* 5. 403. Disiectosque redigit equos Iunxitque tremantes. *Ovid.* 3. *Fast.* 64. Et redigit actos in sua rure boves. et 4. ibid. 511. Filia parva duas redigebat rupa capellas. *Varro* 2. *R. R.* 5. 12. Jam denique tanos in gregem redigo. — Similiter de hominibus est idem ac retro ago, h. e. repello, retro adigo, cacciare indietro, respingere. *Liv.* 21. 9. Oppidani fuscum fugatumque hostem in estra redigunt. *Id.* 28. 12. in fin. Multati virgis

manibusque præcisæ Capuam rediguntur. — Item ago, pello, cacciare. *Justin.* 9. 4. 7. Principes civitatis in assilum redigit. At *Icep.* legit ire coegit.

II.) Translate. ¶ 1. Stricto sensu, metaphora sumptâ a superiore peragr., est retro agere, reducere, ricondurre, rimenare, far tornare. *Cæs.* 1. *B. C.* 76. extr. Sic spem præsentis editionis sustulit mentesque militum convertit et rem ad pristinam belli rationem redigit. Similiter *Sueton.* *Aug.* 31. Annus a diro Julio ordinatum, sed postea negligentia conturbatum atque confusum, rursus ad pristinam rationem redigit. *Ter. Phorm.* 2. 3. 36. Ego me nego nosse: tu, qui eis, redige in memoriam, fammi sovvenire. Sic *Cic.* 3. *Phil.* 7. 18. Qui autem tibi venit in mentem, redigere in memoriam nostram, te domi P. Lentuli esse educatum? *Id. Orat.* 3. 10. Quidquid est igitur, de quo ratione et via disputatur, id est ad ultimam sui generis formam speciemque redigendum. *Ter. Phorm.* 5. 7. 73. Redigere aliquos in gratiam, riconciliare. et *Plaut. Amph.* 1. 2. 12. Denique Aicamenam Juppiter Rediget antiquum in concordiam cooigis. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 154. formidine fustis Ad bene dicendum delectandumque redecli. ¶ 2. Latiore sensu, ratione præcipue habita verbi agere, significat colligere, cogere, raccogliere, radunare, ammassare. — a) Universim. *Ulp. Dig.* 36. 4. 5. a med. Heredem colere agros, et fructus redigere. *Id.* ibid. 22. 1. 46. Quod in redigendos fructus Impensum est etc. *Pallad.* 10. *R. R.* 8. 1. Et farragine semen redigere. — b) Redigere pecuniam est vel a veris debitoribus repetitam colligere, vel ex rebus venditis conficere et ad se recipere, far danaro, ridurre in danaro. *Horat.* *Epod.* 2. 67. fenerator Albus, Jam jam futurus rusticus, Omnem redigit libus pecuniam: Quærit calendis ponera. Alii leg. relegit. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 36. 98. Quum omnem pecuniam ex ærario ebanisset, ex vecigalibus redigisset, ab omnibus rebus coegisset. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 17. 56. Deinde bona vendit, pecuniam redigit. *Liv.* 5. 16. a med. Bona incognita sub bestia veniera, quodque inde redactum, militibus est divinum. *Plaut. Pers.* 2. 5. 23. Atque ago omne argentum tibi actum redigem. h. e. atiquid vendendo conficiam et reddam. *Quintil. declam.* 269. Si vendita esse omnia, si in pecunia redacta constabit. *Liv.* 10. 46. Id es redactum ex captivis dicebatur. ritratto, ricavato. et *Ulp. Dig.* 42. 5. 27. Pretium ex rebus distractis redactum. ¶ 3. Latissimo sensu, redigo est idem ac vi adduco, impello, adigo, pertrabo; vel, aliis verbis, est aliquid aut aliquid in hanc vel illam conditionem, formam, statum pertrabo atque muto, mettere o condurre in tale o tale stato, sotto tale o tale forma, ridurre a, far divenire. Usurpatur — a) Absolute. *Ter. Heaut.* 5. 2. 72. Ut ejus animum, qui nunc luvare diffult, retundam ad redigam, ut, quo se vertat, nesciat. Cf. *Accius* apud *Non.* p. 174. 11. *Merc.* Argumenta redigunt animum mihi, ut eradam etc. — b) Sæpe cum Accus. et prapros. in. *Plaut. Aulul.* 2. 1. 48. Clamores, imperta, ebreta vehicula, pallas, purpuram, Nihil moror, quæ in servitute sumptibus redigoot viros. *Cæs.* 2. *B. G.* 14. Edot a Cæsare in servitute redacti. *Justin.* 6. 5. 1. Ne in pristinam sortem servitutis redigerentur. *Cæs.* 7. *B. G.* 13. extr. Quod, eo oppido recepto, civitatem Eburigum se in potestatem redacturum confidebat. Adde *Nepot. Pelop.* 5. Rursus *Cæs.* 2. *B. G.* 34. Cartlor factus est omnes eas civitates in ditionem potestatemque populi Romani esse redactas. *Cic.* 4. *Phil.* 5. 13. Bellicosissimas gentes in ditionem hujos imperii redegerunt. *Cæs.* 1. *B. G.* 45. Redigere populos in provinciam. *Liv. epit.* 45.; et *Sueton.* *Aug.* 18. in formam provinciar. *Fellej.* 2. 44. Capua in formam præfecturæ redacta. *Martian.* *Dig.* 5. 5. 5. Redigere servos in dominium. *Liv.* 3. 40. Republica in tranquillum redacta. et ibid. 9. Pacatam reconciliatamque patribus (plebem) de integro in antiqua redigit mala. *Ter. Phorm.* 5. 8. 86. in id redactus sum loci, ut quid agam

cum illo nesciam prorsum. *Horat.* 1. *Od.* 37. 14. Mentemque lymphatam Mareotico Redegit in veros timores. *h. e.* eo perduxit, ut timeret, quæ vera timenda sunt. Cf. *Redigere ad verum* infra sub c. *Quintil.* 11. 2. 45. In hanc consuetudinem memoria esercitatione redigenda. *Sueton. Claud.* 16. Splendidum virum Græciæque provinciarum principem, verum Letini sermonis ignarum, non modo albo iudicum erasit, sed in peregrinitatem redegit. *h. e.* Roma ac civitate privatum inter peregrinos recensuit, lo *abbassò*. Contra *Lamprid. Alex. Sev.* 19. extr. Idem libertinos nunquam in equestrem locum redegit, adserens, seminarium senatorum equestrem locum esse. lo *elevò*. — *Redigere in ordinem* est ordinare, ordina disponere. *Cic.* 3. *Herenn.* 9. 16. Dispositio est, per quam quæ invenimus, in ordinem redigimus. — Est etiam idem quod in ordinem cogere, de quo *V.* in *ORDO*. Unde *Quintil.* 1. 4. 3. Veteres grammatici auctores alios in ordinem redegerunt, alios omnino exemerunt numero. *h. e.* inter vulgares, ignobiles indoctosque scriptores enumerantur. — Denique *redigere in ordinem* est etiam quod vulgo dicimus *richiamare all'ordine, al dovere*, apud *Sueton. Vesp.* 16. Helvidio Prisco, qui et reversum se ex Syria solus prætor nomine Vespasianum salutaverat et in prætura omnibus edictis sine honore ac mentione ulla transmisserat, non nota successit, quam altercationibus insolentissimis pæne in ordinem redactus. — in numerum, enumerare cum aliis ejusdem generis. *Quintil.* 10. 1. 53. Apollonius in ordinem a grammaticis datum non venit, quia Aristarchus atque Aristophanes, poetarum iudices, neminem sui temporis in numerum redegerunt. *h. e.* inter poetas enumerantur. — in versum, efficere, ut sit versus. *Id.* 9. 4. 52. Nihil est prosa scriptum, quod non redigi possit in quendam versiculorum genera. — c) Cum Accus. et præpos. ad. *Plaut. Trin.* 2. 1. 135. Ut ad incitas (hic) redactus est! *Ter. Heaut.* 5. 1. 55. Abeat potius, quam per flagitium ad inopiam redigat patrem. *Lucret.* 5. 875; et *Cic. fragm.* apud *Lactant.* 7. 11. Redigere aliquid ad interitum. *Cæs.* 2. *B. G.* 28. Hoc prælio facto et prope ad interuersionem gente ac nomine Nerviorum redacto etc. *Justin.* 6. 5. 7. Spartani ad summam desperationem rediguntur. *Liv.* 44. 15. Alii responsum tradunt, — Rhodios cum Perseo rege adversus rempublicam (populi Romani) occulta consilia inisse; et, si illi ante dubium fulset, legatorum paullo ante verba ad certum redigisse. *Id.* 26. 37. sub fin. Redigere victoriam ad vacuum et irritum. *rendere, ridurre*. Sic *Id.* 28. 31. Spes ad irritum redacta. — *Redigere aliquid ad verum*, considerando atque inspicendo videre et intelligere quod veri in ra est. *Seneca Ep.* 13. a med. Nemo resistit sibi, quum cæperit impelli: nec timorem suum redigit ad verum. *Id. Ep.* 45. a med. Ecce tibi tota vita meotitur: hanc coargue; hanc ad verum, al acutus es, redige. — *Plin.* 23. *Hist. nat.* 7. 71. (136). Redigere sextarios tres succi leni vapore ad crassitudinem mellis. *Martian. Dig.* 48. 6. 1. aliquid ad penam legis Juliae. — d) Cum Accus. et præpos. sub. *Liv.* 28. 21. Barbaros sub vi ditionemque redigere. *Nepos Mithrad.* 1. et 2. Quum incolas ejus insule sub potestatem redigere vellet Atheniensium. *Id. Timol.* 2. Corcyram sub imperium Atheniensium redegit. *Inscript.* apud *Plin.* 3. *Hist. nat.* 20. 24. (136). CENTES ALPINE SVS IMPERIUM POPULI R. REDACTÆ. *Flor.* 1. 9. extr. Populus Rom. totam Italiam sub se redegit. — e) Cum Adverbis motus ad locum. *Ter. Eun.* 4. 4. 22. Item, quæ hæc est fabula? Eo rediges me, ut quid egarim egomet nesciam? et ibid. 2. 6. Item quod redactus sum: omnes noti ma aliquæ amici deserunt. *Flor.* 1. 2. extr. Eo denique ferocem populum (Numa) redegit, ut, quod vi et injuria occupaverat imperium, religione alque iustitia gubernaret. — f) Cum duplici Accus. *Cæs.* 2. *B. G.* 27. Quæ facilla ex difficilissimis animi magnitudo redegerat, auct. rese. et 4. ibid. 3. Hos (Ubios) Suevi — velutigales sibi fecerunt ac multo humiliores infir-

mioresque redegerunt. ¶ 4. Item latissimo sensu redigere est deorsum egere, deminuerere, rem aliquam minorem, vel inferiorem, vel deteriorem facere, ridurre, diminuire, abbassare, degradare. *Cæs.* 2. *B. G.* 28. Ex sexcentis ad tres seniores, ex hominum milibus LX vii ad quingentos, qui arma ferre possent, sese redactos esse dixerunt. *Cic. Marcell.* 4. 10. Familia ad paucos redacta. *Ovid.* 6. *Met.* 199. Non tamen ad numerum redigar spoliata duorum. *Varro* 1. *R. R.* 1. 10. Hosce ipsos utiliter ad sex libros redegit Diophanes. *restrinse, ridusse*. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 36. (93). Redigere cicatrices ad planum. *Id.* 30. ibid. 13. 39. (113). carnes excrecentes ad æqualitatem. *Id.* 18. ibid. 3. 4. (15). farris pretium ad assem. *Sueton. Cæs.* 41. Iudicia ad duo genera iudicum redegit, equestris ordinis ac senatorii. Adde eumd. *Vesp.* 10. *Colum.* 4. *R. R.* 3. 5. Redigi ad ultimam maciem. *Zucet.* 1. 790. ad nihilum. Sic *Liv.* 5. 25. Eum (Camillum) prædam Vejentanam publicando sacrandoque ad nihilum redegisce.

REDIMĒ, arum, f. plur. 1. pecuniæ pro redimendo captivo datæ. *Gloss. Philox.* RedimĒ, λυτρά. Sic *Gloss. Cyrill.* λυτρά, redimĒ, *Gloss. Placid.* (ed. A. Maio in *Class. Auct. T.* 3. p. 495). RedimĒ, res quæ redimuntur a prædonibus. Cf. *Gloss. Isid.* RedimĒ, res a prædonibus redemptæ.

REDIMICŪLO, as, are, a. 1. redimiculum solvo. *Gloss. Philox.* Redimiculat, ἀναλύει διαματ. REDIMICŪLUM, i, n. 2. (redimio) καλλυπτρον, ἀναδέσμη, σπρόφιον, ταινία, fascia, tænia, muliebria ornamentum capitis aut colli.

1.) Proprie. *Festus* p. 273. 12. *Müll.* Redimiculum vocant mulieres catellam (*h. e.* catenulam), quæ maxime utuntur ornatu causa. *Isid.* 19. *Orig.* 31. Redimicula sunt, quibus mitra adligatur. *Cic.* 5. *Ferr.* 33. 76. Hæc civilis mulieri redimiculum præbeat, hæc in colium, hæc in cines. *Virg.* 9. *Æn.* 616. Et tunice manicas et habent redimicula mitræ. *Juvenal.* 2. 84. qui longa domi redimicula sumunt Frontibus, et toto posuere monilia collo. *Ovid.* 4. *Fast.* 135. Aurea marmoreæ redimicula solvite collo. *Id.* 10. *Met.* 264. Dat digitis gemmas longoque monilia collo: Aure leves bacæ, redimicula pectore pendent. Front. de eloq. (edente iterum A. Maio) ad fin. Pampinos (vitis) ita pulcros esse, ut necerentur ex eis Libero thyrsi, corona Sileno, Nymphis Bacchisque redimicula. *h. e.* tæniæ circa collum, pectus brachiaque, ut videre est in vetustis anaglyptis. *Isid.* loco sup. cit. Redimiculum, succinctorium, bractea.

II.) Translata est laqueus, vinculum, nodus, quo quis tenetur, ne abeat longius. *Plaut. Truc.* 2. 4. 41. Ut esset aliqua laqueus et redimiculum, reversionem ut ad me faceret denuo. REDIMIO, is, tvi et æpius vi, itum, ire, a. 4. Ratione habita etym videtur esse a re et di-cingo. — Redimiti pro redimebat *V.* infra sub I. 2. — Particip. *Redimitus* I. et II. — Redimire est cingere, coronare, ornare, ἀνὰ δῖω (*It.* cingere, circondare, inghirlandare, coronare; *Fr.* ceindre, couronner, orner, entourer, attacher, lier; *Hisp.* ceñir, rodear, coronar, ornar, cercar, alar, ligar; *Germ.* umbinden, umkränzen, umgeben, umwinden, bekränzen; *Angl.* to encircle, encompass, surround, environ, hind round, crown, adorn).

I.) Proprie. *Cic.* 3. *Tusc.* 18. 43. Incendens odorem, at sertis redimiri jubebis et rosa. *Stat.* 1. *Silu.* 5. 16. crinem redimiro corymbis. *Zucet.* 5. 1393. caput atque humeros pleis corollis. *Ovid. Heroid.* 9. 63. mitra capillos. *Id.* 1. *Amor.* 11. 25. lauro tabellas. *Martial.* 8. 79. frontem corona. *Ovid.* 1. *Amor.* 11. 25. victrices tabellas lauro. — Similiter Particip. præter. *Cic.* 2. *Cat.* 5. 10. Accubantes in conviviis, vino languidi, consert cibo, sertis redimiri, unguentis oblitri. *Catull.* 64. 193. Eumenides, quibus anguino redimita capillo Frons. *Tibull.* 1. 8. 45. Frons redimita corymbis. — Et cum Accus. *Græcorum* more. *Id.* 3. 4. 23. redimitus tempora lauro. *Fal. Flacc.* 1. 278. vitis. *Ovid.* 6. *Fast.*

483. hedera capillos. et 3. ibid. 669. mitra. et 269. coronis. et 4. ibid. 661. frontem papavere. et 9. *Met.* 3. arundinis crines. *Sil.* 1. 16. 526. Intonsæque comas ridenti (pubes) redimita corona. — Absolute. *Flor.* 3. 19. a med. Regium in morem frons redimita.

II.) Translate, vel, ut aliis placet, universim est cingere, circumdare, *Suelon. Aug.* 91. Fastigium ædis tintinnabulis redimivit. *Est qui leg.* redimivit. *Auson. epigr.* 94. Punicæ turgentis redimibat zōna papillas. pro redimebat. Sic *Virg.* 10. *Æn.* 538. Infula cui sacra redimibat tempora vitta. — Poetice *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 98. Nec sic innumeris accu mutante colores Incipiens redimitur hiems. — Similiter Particip. præter. *Cic.* 6. de republ. 20. Terra quasi quibusdam redimita et circumdata cingulis. *Catull.* 63. 3. Aditque opaca silvis redimita loca Dæ. *Seneca Cædip.* 488. Natos *Ægæo* redimita ponto. *Catull.* loco cit. 66. Mibi floridis corollis redimita domus erat. *h. e.* ornata in postibus et januis. *Stat.* 1. *Arthill.* 612. Redimitum missile. *h. e.* thyrsus *Bacchi*. *Ovid.* 3. *Amor.* 11. 29. Jam mea votiva puppis redimita corona etc. Sic *Sil.* 1. 11. 484. lauro redimita subibat Optatos puppis portus. *Sueton. Vitell.* 10. Navigiis varlarum corocarum genere redimitis.

REDIMIŪS, us, m. 4. actus redimendi, coronatio. *Solin.* 33. Plurimis crines intonsi, mitrala capita, redimitu pari *Salmas.* hanc lectionem appellat Ineptissimam et falsam. Itaque legit *mitrata capita, pars rasa in cutem barba*. REDIMO, imis, ãmi, emptum et emtum, imere, a. 3. (a re et emo, inserto d, ut in REDEGO init. dictum est). Particip. *Redimens* I. 4. a. et b.; *Redemptus* I. 2., II. 1. et 3.; *Redempturus* I. 3.; *Redimensus* II. 2. — Redimo est idem atque iterum emo, rem alienam occupatam recipero, pretio recipio, ἀνίσταμαι (*It.* comperare di nuovo, ricomperare, ricuperare; *Fr.* racheter, racheter une chose vendue; *Hisp.* rescatar, recobrar lo vendido; *Germ.* zurückkaufen; *Angl.* to buy back or again, repurchase, recover, redeem).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim est iterum emo, rem alienam occupatam recipero, pretio recipio. *Plaut. Trin.* 1. 2. 144. Neque adeo hæc (ædes) emi mibi, nec nsuræ meæ: illi redemi rursum; a me argentum dedi. *Cic. Sert.* 30. 60. Quæ regio orare terrarum erat latior, in qua non regnum aliquid statueretur? quis autem rex, qui illo anno non aut emendum sibi, quod non habebat, aut redimendum, quod habebat, arbitrarer? *Id.* 13. *Phil.* 5. 10. Pompejo sua domus patebit: easque non minores, quam emit Antonius, redimet: redimet, inquam, Cn. Pompeii domum filius. *Id.* 11. *Att.* 13. 4. Frusinate fundum redimera. *Liv.* 38. 60. extr. Quæ necessaria ad cultum erat, redempta ei a proximis cognatis sunt. *Quintil. Declam.* 12. 25. extr. Venit frumentum luero, redemptum est patrocinio. ¶ 2. Speciatim est liberare a servitute, pretio persoluto, riscattare, liberare, ἀπολυτρώειν. *Plaut. Asin.* 1. 1. 92. Quid, si foris in insidiis daverero? tu redimes me, si hostes interceperint? ns. redimam. *Liv.* 29. 59. Majores quoque acceperamus se a Gallia auro redemisse. *Cic.* 2. *Off.* 18. 63. Redimere o servitute captos. et ibid. 16. 56. Suis facultatibus captos a prædonibus redimunt. *Virg.* 9. *Æn.* 213. Sit, qui me raptum pugna pretiove redemptum Mandet humo solita. *Albinov.* 1. 431. Hector redemptus ad ignes. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 63. Nec tu, si quis erit capitis mercede redemptus, Despice. *h. a.* si quis servus suo peculio, quod paulatim genium defraudando comparavit, pretium domino pro libertate solverit. *Ulp. Dig.* 37. 6. 1. a med. Redemptus ab hostibus. ¶ 3. Item generalim est liberare a pœna, molestia, periculis, pretio persoluto. *Cic.* *Sull.* 11. 33. Ego vitam omnium civium, statum orbis terre, urbem hanc denique, quicunque hominum amantem ac perditorum pœna redemi. *Id.* *Mit.* 32. 87. Pecunia se palam a iudicibus redemerat. *Liv.* 9. 4. extr. Ite, consules, redimite armis civitatem,

quam auro majores vestri redemerant. Cf. eund., 34. 5. Jam, urbe capta a Galli, quo redempta urbs est? nempe auro matronarum consensu omnium in publicum contulerunt. *Neos Dion. sub fin.* Ut eum suo sanguine, si posset, ab Acheonte cuperent redimere. *Petron. fragm. Tragur. 72. Burmann. ad fin.* Jamdudum se redemerat a cane: quidquid enim acceperat de cena, latranti sparserat. *Ovid. Remed. Am. 229.* Ut corpus redimas, ferum patieris et ignes. h. e. a morbo liberes. *Plin. 37. Hist. nat. 1. 2. (3).* Redimere se ab invidia fortunae. *Tac. Agric. 6.* Redempturus mutam dissimulationem mali. ¶ 4. Item, est invicem emere, vel etiam simpliciter emere, *comperare, acquirere.* — a) In bonam partem. *Plaut. Men. 4. 2. 109. et 4. 3. 4.* Orabo, ut mihi paltum reddat, quam dudum dedi: aliam illi redimam meliorem. *Plin. 6. Hist. nat. 32. (162).* de Arabib. Gentes ditissimae, ut apud quos maximae opes Romanorum Partiorumque subsistant, vendentibus quae e mari aut silvis capiunt, nihil invicem redimentibus. *Forcellinus* hac retulit et illud *Plaut. Merc. 2. 6. 31.* Tuo hero redempta es rursum: ego redemit. Item illud *Ulp. Dig. 28. 5. 9. ad fin.* Servus cum libertate heres institutus, si sit alienatus, juberi adire ab eo potest, cui alienatus est; sed si redemptus sit a testatore, institutio valet. — *Martial. 6. 60.* Et redimunt soli carmina docta coeli. *Petron. Satyr. 76.* Statim redemi fundos omnes, qui patrum mei fuerunt. *Sueton. Gramm. 8.* Quos libros Orbilius suppressos redemisse se dicit. *Id. Claud. 16.* Essedum — sumptuose fabricatum ac venate ad Sigillaria redimi Imperavit. — b) In malam partem redemptus est pretio conductus, ut quippiam praestet. *Plin. 2. Ep. 14.* Sequuntur auditores actoribus similes, conducti et redempti mandipes. *Petron. Satyr. 5.* Neve plausor in scena sedeat redemptus. *Impp. Honor. et Theodos. Cod. 5. 1. 4.* Periniquum est, ut contra paternam voluntatem redempti fortitudo tutoris aut curatoris admittatur arbitrium. h. e. pretio corrupti. Sic *Impp. Dioclet. et Maxim. Cod. 10. 53.* Emuli corrupti ac redempti. ¶ 5. Denique redimere dicitur, qui aliquid certo pretio faciendum aut praebendum suscipit, conductuque lucri causa, ut in REDemptor 1. dictum est: *prendere sopra di se, o ad affitto, o l'appalto.* *Vet. Commentar. apud Varro 6. L. 1. 92. Mull.* Qui de censoribus classicum ad committit centuriata redemptum habent. *Cæs. 1. B. G. 18.* Dumprorigem complures annos portoria reliquaque omnia Aduorum vectigalia parvo pretio redempta habere. *Cic. Brut. 22. 85.* Societas, quae picarias de P. Cornelio, L. Nummio censoribus redemisset. *Ulp. Dig. 7. 8. 12. sub fin.* Si vestimenta texenda redemerit, vel insulam vel navem fabricandam. — *Redimere item,* ejus periculum in se suscipere, pacta futuri emolumentum parte, quam obtinueris. *Cic. Roic. Com. 12. 35.* Societatis, non suas lites redemit, quum fundum a Flavio accepit. Adde *Papinian. Dig. 17. 1. 7. et F. REDEPTOR 1. c.*

II.) Translate. ¶ 1. *Redimere aliquid est* pretio sibi comparare, acquirere, *acquirere, comperare.* *Cic. 1. ad Q. Fr. 1. 11. 34.* Aeque animo parte eliqua suorum fructuum pacem sibi sempiternam redimat atque otium. *Cæs. 1. B. G. 37.* Sese ne obidibus quidem datis pacem Ariovisti redimere potuisse. Sic *Justin. 43. 5. 9.* Masilienses auro publicum privatumque contulerunt ad explendum pondus Gallis, a quibus redemptam pacem cognoverant. *Rursus Cæs. 1. B. G. 44. sub fin.* Quorum omnium gratiam atque amicitiam ejus morte redimere posset. *Curt. 5. 5. 18.* Deos offerre patriam, conjuges, liberos et quidquid homines val vite aestimant, vel morte redimunt. *Cæs. 1. B. C. 39. extr.* Largitione redemit militum voluntates. *Sall. Jug. 31.* Jugurtha primum tantummodo belli moram redimebat, h. e. dilationem belli pecunia comparabat. *Cic. 7. Ferr. 45. 119.* Non vitam liberum, sed mortis celeritatem redimere cogebantur parentes, et ibid. Redimere pretio sepeliendi potestatem. *Ovid. 13. Met. 472.* nere auro redimat jus tri-

ste sepulchri, Sed lacrimis. *Curt. 5. 9. 3.* Gubernatori, ubi naufragium timet, jactura, quidquid servari potest, redimit. *Tac. 1. Hist. 46.* Per latrocinia et raptus, aut servilibus ministeriis militare otium redimebant. ¶ 2. *Redimere malum est* arcere, propulsare, aut pretio aut industria. *Cic. 2. Fam. 16. 4.* Nulla est acerbitas, quae non omnibus impendere videatur: quam quidem ego a republica meis privatis et domesticis incommodis libentissime redemissem. *Id. 7. Ferr. 44. 117.* Metum virgarum navarchus pretio redemit. *Ulp. Dig. 49. 14. 29.* Redimere delatorem, h. e. pretio corrumpere, ne deferat. *Ovid. 3. Pont. A. 105.* Si mea mors redimenda tua (quod obhonor) esset. *Justin. 7. 5. 1.* Alexander bellum ab Illyris pacta mercede et Philippo fratre dato obside redemit. et 6. 1. 6. Indignum ait bella non perfici, sed redimi, hostem pretio, non armis subverteri. *Apul. 6. Met. Canis servitium otulā redimere.* ¶ 3. *Redimere culpam, scelus, luere, pro culpa satisfacere.* *Ovid. 3. Amor. 3. 21.* Ut sua per nostram redimet perjurā penam. *Sall. Cat. 14.* Alienum se grande conflagrat, quo flagitium aut facinus redimeret. *Plin. Paneg. 28.* Nullam congiario culpam, nullam alimentis crudelitatem redemisti. Adde *Plancus ad Coss. etc. apud Cic. 10. Fam. 8.* Sic *Seneca 4. Excerpt. contr. pref. extr.* Redimebat tamen vitia virtutibus: et plus habebat, quod laudares, quam quod ignosceres. Cf. *Juvenal. 4. 2.* monstrum nulla virtute redemptum a vitis. *Fellej. 2. 87. 1.* Antonius se ipse non segnititer interemitt, adeo ut multis deidiae crimina morte redimeret.

REDINDUTUS, a, um, particip. ab inusit. redinduo: rivisitio, ut Redindutus carnem, *Tertull. Resurr. carn. 42. sub fin.*

REDINUNT. F. REDEO init.

REDINTEGRATIO, ōnis, f. 3. est actus redintegrandi; scil.

I.) Proprie ¶ 1. Est renovatio, rinnovazione, ἀναστροφή, καταλάγη. *Macrob. 1. Saturn. 11.* Instauraticus dies dictus a redintegratione, ut Varro placet. F. INSTAURATICUS. ¶ 2. Item iteratio, ripetizione. *Cic. 4. Herenn. 28. 38. de dupplicatione.* Vehementer auditorem commovet ejusdem redintegratio verbi.

II.) Translate. *Arnob. 7. 42.* Sanguis detur ut corpori, et viribus redintegratio subrogetur. *ristoro. et Tertull. 4. advers. Marcion. 10.* Redintegratio membrorum. h. e. sanatio a paralyti. Adde *Apul. de mundo.*

REDINTEGRATOR, ōris, m. 3. rinnovatore, ristoratore, instaurator.

I.) Proprie. *Inscript. apud Gruter. 459. 1.* POSTUMIO LAMPADIO REDINTEGRATORI OPERVM PVBLCORVM etc.

II.) Translate. *Tertull. Anim. 43. ante med.* Somnus redintegrator virium.

REDINTEGRATUS, a, um, particip. F. voc. sequent.

REDINTĒGRO, a, ōis, ōrum, a. 1. (a re et integro, inserto d, ut in REDEO init. dictum est). Legitur et reintegro. *Seneca 4. Benef. 25.* Imbribus venas fontium arantes reintegrare, et inluso per occulta nutrimento renovare. *Pterique tamen leg. redintegrare.* — Particip. *Redintegrans* II. b.; *Redintegratus* I. a. b. et II. a. — Redintegro est idem atque instaurare, renovare, integro, innovo, quasi in integrum reslituo. Plus est quam renovo: nam renovantur, quae, quum propemodum perierint, resiciuntur: redintegrantur, quae penitus collapsa, iterum sunt, ἀναστροφή, ἀναστροφή (It. rinnovare, redintegrare; Fr. réparer, rétablir, renouveler; Hisp. reparar, restablecer, renovar; Germ. wieder vollstündig machen, wieder ergänzen, wieder herstellen, wieder erneuern; Angl. to renew, refresh, begin anew, restore).

I. Proprie. — a) Generatim. *Cic. 2. Herenn. 30. 47.* Enumeratio est, per quam colligimus et commonemus, quibus de rebus verba fecerimus, breviter: ut renovetur, non redintegretur oratio. *Id. 1. Invent. 52. 99.* Auditoris memoria redintegrabitur. *Cæs. 1. B. G. 25.* Rursus insulare, et

praedium redintegrare ceperunt. Sic *Id. 2. ibid. 23.* Redintegrato praedio. *Papinian. Dig. 25. 2. 30.* Redintegrato metrimonio. — b) Speciatim, est etiam repetere, ripetere. *Cic. 4. Herenn. 28. 38.* Interpretatio est, quae non iterum idem redintegrat verbum, sed id commutat alio verbo, quod idem valeat. Cf. *Liv. 3. 63.* Redintegrato clamore, undique omnes conissi hostem avertunt. — c) Item supplere. *Cæs. 7. B. G. 31.* Ut deminutae copiae redintegrarentur, imperat certum numerum militum civitatibus.

II.) Translate. — a) Active. *Cæs. 3. B. G. 26.* Redintegratis viribus acrius impugnat ceperunt. et 2. ibid. 25. ad fin. Spe illata militibus ac redintegrato animo. *Liv. 8. 32.* Tunc *Papilius* redintegrata ira, spoliis magistrum equitum, ac virgas et securas expedit jussit. *Cæs. 7. B. G. 25.* Quum semper hostibus spes victoriam redintegraretur. *Plin. Paneg. 61. ad fin.* Renovare gaudium, redintegrare lätitiam. *Varro 3. R. R. 7. 6. de columbis.* Quod faciunt duabus de causis: una, si fessidunt, aut inclusae continescunt, quo libero aere, quum exierint in agros, redintegrentur. *Tac. 4. Ann. 33.* Nam situs gentium, varietates praellorum, clari ducum exitus retinent ac redintegant legentium animos, ritecano, rallegrano. — b) Neutrum more. *Varro 2. R. R. 2. 11.* Rursus pascunt (oves) quoad contenebatur: iterum eorum tum jucunditas in herba redintegrabit. si rinnoverā. *Id. ibid. § 10.* Ut redintegrantes rursus ad pastum alacriores faciant.

REDINVENIO, is, ire, a. 4. rursus invenio, reperio. *Tertull. Anim. 46. a med.* Coronam auream *Sophocles* tragicus somnolando redinvenit.

REDIPISCOR, sceris, sci, dep. 3. rem amissam rursus adipiscor, acquiro, essequor. *Plaut. Trin. 4. 3. 15.* Inter eos na homines condalium te redipisci postulas?

REDISCO, is, ere, a. 3. rursus disco. *Venant. 1. Vita S. Martin. 122.* gressum meditando rediscens.

REDISCUSSIO, ōnis, f. 3. actus frequenter excutiendi. *Hieronym. in Naum 2. 10.*

REDITIO, ōnis, f. 3. ritorno, ἀναστροφή, actus redeundi, reditus, regressio. — a) Cum Adv. b. motus ad locum. *Plaut. Most. 2. 1. 30.* Jube abire rursus: quid illi reditio etiam hic fuit? Sic *Ter. Eun. 4. 4. 4.* Quid hic tibi reditio est? quid vestis mutatio est? — b) Cum Accus. *Cæs. 1. B. G. 5.* Ut domum reditionis spe subdatis, praetores ad omnia pericula subeunda essent. — c) Absolute. *Cic. 3. Ferr. 6. 16.* Industriam meam celeritas reditionis declaravit. *Varro apud Non. p. 222. 17. Merc.* Na quam reditionis per gentilitatem spem habent.

REDITO, a, ara, n. frequentat. a. v. redeo, aape redeo. *Gloss. Cyrill. Προσδοκία, redito. Gloss. Lat. Gr. Redito, ἀναστροφή. Vocem confirmat Thesaur. nov. Latinit. ed. A. Maio p. 508.* Reditare, sapius redire.

REDITUS, us, m. 4. (redeo). *Reditus* duplici d scribitur in *Inscript. apud Gruter. 408. 1. et 414. 2.* et alibi saepissima. — *Reditus* est reditio, reversio, ἀναστροφή (It. ritorno; Fr. retour; Hisp. vuelta, retorno; Germ. d. Rückkehr, Rückkunft; Angl. a return).

I.) Proprie. — ¶ 1. Stricto sensu, et sapissime de hominibus, usurpatur — a) Absolute. *Cic. 15. Att. 5. 3.* Noster itus, reditus, incessus. *Id. 6. de republ. 2.* Solis anfractus reditusque. *Id. Brut. 63. 227.* Inter profanationem reditumque L. Sullae. *Cæs. 4. B. G. 30.* His superatis, aut reditu interclusis. *Cic. 1. Tusc. 37. 89.* Aliquem reditu arceat. *Id. 9. Fam. 13.* Reditum alicui conficere. *Cæs. 6. B. G. 29.* Na omnino metum reditus sui barbaris tolleret. *Horat. 4. Od. 5. 3.* Maturum reditum pollicitus. *Id. 1. Ep. 3. 36.* Paucit in vestrom reditum votiva juvenca. *Id. ibid. 2. 21.* Dum sibi (*Ulixes*), dum sociis reditum parat. *Virg. 2. Aen. 17.* Votum pro reditu simulat. *Liv. 2. 15. extr.* Tarquinius, spe omni reditus incisa, exulatum — Tusculum abiit. — b) Cum Accus. loci aut personae, et praepor. in vel ad. *Auct. B. G. 8. 24. extr.* Nul-

lum redditum habere in civitatem. *Catull.* 63. 47. Reditum ferre ad aliquem locum. *h. e. redire. et ibid.* 79. In aliquem locum. *Nepos Themist.* 5. Excludi redditu in Asiam. *Cic.* 8. *Phil.* 11. 32. Quemplam prohibere redditu ad aliquem. *Id. Amic.* 4. 13. Aulmis, quum e corpore excessissent, redditum ad caelum patere. *Alti leg.* In caelum. *Id. Cluent.* 42. 119. Hominibus ignominia notata neque ad bonorem aditus, neque la curiam redditus esset. *Id. Pis.* 3. 7. Quo quidem tempore in meus domum fuit a foro redditus, ut etc. *Id. 2. Phil.* 42. 108. Qui vero inde redditus Romam! quae perturbatio totius urbis! — c) In plur. num. *Horat. Epod.* 16. 35. redditus abscondere dulces. *Ovid.* 11. *Mel.* 576. redditusque sibi promittit laudes. *Virg.* 11. *En.* 54. Hi nostri redditus expectantque triumphum? — d) Differt a reversione: est enim redditus ejus, qui quo intendat, pervenit, deinde reddit; reversionis ejus, qui ante quam ad metam itineris perveniat, revertitur: item redditus est voluntaria, reversionis coacta et necessaria. *Cic.* 16. *All.* 7. 5. Quam valde ille redditus, vel potius reversione mea laetatus! (*V. 12. Fam.* 25). Illos tamen non est perpetuum. *Cic.* 2. *Fin.* 31. 102. Ut omnium siderum eodem, unde profecta sunt, fiat ad unum tempus reversionis. pro redditus. *Id. 2. Phil.* 30. 76. Qui vero Narbone redditus? et tamen quaerebat, cur ego ex ipso cursu tam subito revertissem. pro reversione. *Manut.* ¶ 2. Latiore sensu est proventus, fructus, *entrata, rendita*, quia quotannis reddit. *Nepos Attic.* 14. in fin. Omnis ejus pecuniae redditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. *Ovid.* 4. *Pont.* 5. 19. Aut populi redditus positam componet ad hastam. *h. e. vectigale populi R. publice locabit.* (qua de re *V. etiam ibid.* 9. 45.) *Plin.* 2. *Ep.* 4. Sunt quidem omnino nobis medicæ facultates, redditus, propter conditionem agellorum, nescio minor, an incertior: sed quod cessat ex redditu, fragilitate suppletur. *Ovid.* 1. *Amor.* 10. 41. Turpe, tori redditu census augere paternis. *h. e. lucra ex vendita pudicitia.* *Id. 2. Pont.* 3. 17. At redditus jam quisque suos amat, et sibi quid sit Utile, sollicitis computat articulis. *Inscript.* optimæ notæ apud *Gruter.* 214. 1. qvi locvs rer pviuicæ in viv non xst nec villo reditv esse potest. *Colum.* 2. *R. R.* 16. 2. Pratum nec tempestatibus affligitur, — minimeque sumptus egens, per omnes annos præbet redditum. *Id. 3. ibid.* 2. 3. Vitis elligitur, quæ et in fructu valet et in materia: quod alterum ad redditus coloni, alterum ad diuturnitatem stipis plurimum confert. *Justin.* 6. 9. 3. In dies scilicet apparatusque ludorum redditus publicos effundunt. *Plin.* *Paneg.* 41. Compulsa imperii redditus.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Att.* 3. 3. Baditus in gratiam cum inimicis, pax cum multitudine. *Id. Harusp. resp.* 24. 52. Si redditus et gratia patuerit. *Id. 3. Orat.* 53. 203. Et ab ea degressio; in qua quum fuerit delectatio, tum redditus ad rem aptus et concinnus esse debet: propositioque, quid sit dicturus, et ab eo, quod est dictum, conjunctio ad redditus ad propositum. — *NE.* De cognom. Rom. *V.* in ONOM.

Homonym. In quo redditus differt a reversione. *V.* sub I. d.

REDIVIA et Reduvia, *æ, f.* 1. *παρρυγία*, et *παρρυγία*, resolutio et abscissus cutis ad radices ungulum, in manibus aut pedibus. *V. PARONYCHIA.* *Festus* p. 270. 17. *Müll.* Rediviam quidem, alii relivium appellant, quum circa ungues cutis se resolvit: quia inare est solvere. *Hæc Festus*, quomodo cf. *Paul. Diac.* p. 271. 11. *Müll.* Ceterum ex voce Græcæ allata factum est panaricium, ad apud nos panerectio.

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 8. (40). Sordibus aurium reduvias sanari. *Id.* 30. *ibid.* 12. 37. (111). Reduvias, et quæ in digitis nascuntur pterygia, tollit canolæ capitula etatis. — b) Proverbium est apud *Cic.* *Rosc. Am.* 44. 128. Intelligo, me ante tempus hæc scrutari, ad propmodum errare, qui quum capilli Sos. Rosci mederi debeam, reduviam curem. *h. e.* quum rei gravissimæ consilium de-

beam, ea neglecta, levem persequar et parvi momenti. Cf. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 97. — 104. — c) Convivium est in malum servum illud Titinū apud *Fest.* loc. cit. Lassitudo conservum, reduviam *Ægri.* *h. e.* qui toties verberatur, ut conservus laxaret, et *Ægri* bubuli cutem tergo atritam in reduvias rumpat.

II.) Translate. *Reduvias* *escarum* vocat *Solin.* 32. a med. reliquias ciborum crocodili dentibus adhaerentes: et reduvias conchyliorum *Id.* 9. fragmina et testas, quæ effallit mari indito expuantur. *Sunt qui leg. reluvias.*

REDIVIOSUS et Reduviosus, *a, um*, adject. redivis plenus. Translate *Lævius* apud *Festum* p. 270. 20. *Müll.* Scabra in legendo rediviosave offendens. *h. e.* aspera aut hiantia.

REDIVIVUS, *is, m.* 2. *ῥεδιῖνος*, rictus, musca canina: fortasse a redeundo, quia sæpius redit. *Colum.* 6. *R. R.* 2. 6. Et ni rediviv, qui plerumque femoribus inhaerent, eximantur. *Meliora exemplaria habent rictini.*

REDIVIVUS, *a, um*, adject. redivivo, rinato, risuscitato, *παλιζωος, παλιζωος*, qui post interitum revixit, in vitam renovatus. *Festo* p. 273. 4. *Müll.* redivivus est ex voluto renovatus. Hoc autem dicit, quia structuribus et architectis rediviva vocantur lapides et materiae, quæ ex diruto edificio ita eximuntur, ut ad aliud struendum utiles sint: Græci *παλιζωοιστοί* dicitur. *Vitruv.* 7. 1. Rudos si novum erit, ad tres partes una calcis miscetur: si redivivum fuerit, quinque etc. *Cic.* 3. *Ferr.* 56. 147. Utrum æstivatiū minos operis esse, unam columnam æficere ab integro novam, nullo lapide redivivo, an quatuor illas reponere et *moz.* 148. Rediviva sibi habeat: quasi quidquam redivivi ex opere illo tolleretur, ac non totum opus ex redivivis constitueretur. *Prudent.* 3. *Cathemer.* 204. Christus redivivus. *h. e.* qui a mortuis surrexit. *Seren. Sammon.* 4. p. 65. retro ed. *Id.* Et juvenem præstant redivivo flore capillum. *Ammian.* 28. f. 1. Dum apud Persas, ut supra narravimus, perfidia regis motus agitât Imperator, et in eois tralibus bella rediviva consurgunt etc. *Id.* 20. 9. 7. Metuens redivivos barbarorum excursus. *Id.* 26. 6. 17. Petronium, ut prædiximus, divitias violenter augmentem omnes eadem mente detestabant, qui seputa jamdudum negotia et redivivas nebulas debitorum in diversos ordines excitabat. — Apud *Sil.* 11. 1. 106. Gens rediviva Phrygum. *h. e.* Roman. *Alti rectius leg. recidiva.* — Translate. *Id.* 10. 257. Umbræ Ausoniarum rediviva in bella retrahant Post obitum dextrar? *Atti* hic quoque leg. recidiva: quam vocem *V.* et *Coripp.* 1. *Laud. Justin.* 25. Successorque boni, redivivaque gloria Petri illic Theodorus adest patria gravitate magister.

REDO, *onis, m.* 3. genus piscis. *Auson. Edyll.* 10. 89. Et nullo spinæ nociturus acuminis redo. *Ovid.* Idem tradit de gobio, marino pisce, *Hæut.* 128. Lubricus et aplna nocuus non gobius ulla. Sed *Ausos.* de fluviali pisce loquitur, in Mosella degente.

REDOLĒO, *es, is, etc.* a. et n. 2. (a re et olen, inserto d, ut in REDEO lat. dictum est). Particip. *Redolens* I, II. et in fin. — Redolere est odorem referre; et dicitur tam de bonis odoribus, tam de malis, *ἀπόζω* (It. rendere odore, sapere; Fr. être odorant, avoir ou repandre une certaine odeur, sentir, exhaler: *Hisp.* ser olente, haber ó echar un cierto olor, sentir, exhalar; Germ. entgegen riechen, e. Geruch verbreiten, — von sich geben; Angl. to cast forth a smell or scent; smell strongly, savour).

I.) Proprie. — a) Active. *Cic.* 2. *Phil.* 25. 63. Vomens, frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum ad totum tribunal implevit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 19. (61). de apib. Unguenta redolentes infestant. *Ovid.* *Remed. am.* 355. Illa tuas redolet, Phineu, medicamina mensas. *Martial.* 14. 59. Delicias Nini vos redolet nurus. *Colum.* 12. *R. R.* 18. 3. Cella bonis odoribus suffundenda, ne quæm redolent fastore. — b) Neutrum more. — Abstracte. *Lucret.* 4. 695. Nam peccitus suera atque

recedere rebus odores Significat, quoad fracta magis redolere videntur Omnia. *Ovid.* 8. *Mel.* 675. In patulis redolentia mata canistris. *Martial.* 13. 18. Fila Tarentini graviter redolentia porri. — Cum Ablat. *Virg.* 1. *En.* 440. et 4. G. 169. redolentque thymo fragrantia mella. Frustra est *Diomed.* qui 1. p. 304. *Pulsch.* putat, thymo ad fragrantia referri, non ad redolent. Nam et oleo ablativum habet. Sic *Val. Max.* 1. 6. in fin. Mons Hymettus thymi flore redolens. et *Val. Flacc.* 4. 15. arcano redolentem noctare rorem.

II.) Translate. — a) Active. *Cic.* *Brut.* 21. 62. Exilliores orationes et redolentes magis antiquitatem. *Id.* 2. *Orat.* 25. 109. Definitio genere ipso doctrinam redolens exercitationemque pæne puerilem. *Id.* *Sext.* 10. 24. Ita domus ipsa fumabat, ut multa ejus sermonis indicia redoleret. *Alti leg.* redolent. *Val. Max.* 6. 2. n. 6. Municipalis homo servitutem pæternam redolens. scilicet quia libertini filius. — b) Neutrum more. *Cic.* *Brut.* 82. 285. Mihi quidem ex illius orationibus redolere ipsæ Athenæ videntur. *Capitolin.* *Gordian.* 11. Præfectus Urbis, cui nescio quid redoluerat, a conventu so abstinuit. *avea avito qualche seniore.* — Hinc Part. præf., cujus exempla superius retulimus, Redolens, entis, adjective quoque usurpatur, unde Comp. Redolentior, apud *Augustin.* de morib. *Manich.* c. 16. Nec ad pervertendos sensus redolentius (vinum), sed ad vegetandum corpus utilis.

REDOMITUS, *a, um*, particip. ab inuist. redomo, iterum domitus. *Cic.* *Sull.* 1. 1. Improbis ac perditis cives, redomiti atque victi. Ita *MSS.* et *edil. primæ*; alii leg. edomiti.

REDONATOR, *oris, m.* 3. qui rursus donat. *Inscript.* ex *ævo Constantin.* apud *Gruter.* 1095. 7. quæ est apud *Orell.* 6. REDONATOR VIÆ POPVLÆ. *h. e.* qui viam publicam a privati usurpatam populo restituendam curavit.

REDONO, *as, ar, alium, ara, a.* 1. *ridonore*, rendere, rimettere, *ἀναδίδωμι*, reddo, remitto. *Horat.* 2. *Od.* 7. 3. Quis te redonavit Quiritem Dis patris Italique celo, Pompei? *Id.* 3. *ibid.* 3. 30. protinus et graves Iran, et invisum nepotem, Troja quem peperit sacerdos, Marti redonabo.

REDOPERO, *is, ei, ire, a.* 4. reterege. *Ambros.* de Noe et Arca 20. Et speciem voluptatis, quæ quodam operimento ceteras tegebat partes, redoperuit ac rexit. *Id.* de Nabuth 1. Quis discernat species mortuorum? Redoperi terram et, si potea, divitem deprehendere: eruditer paulo post tumulum, et, si cognosca, egentem argue.

REDOPTO, *as, are, a.* 1. rursus opto. *Tertull.* *Resurr. carn.* 4. sub fin. Rursus ulcera et vulnera et febris et mors redeptanda.

REDORDIOR, *Iria, iri, dep.* 4. *ἀνακηρύττω*, resolvo illa jam prius testa. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 17. 20. (54). Seres laniis silverum nobiles perfusum aqua depectentes frondium caniliem: unde geminus seminis nostra labor redordienti illa rursusque texendi. *Id.* 11. *ibid.* 22. 26. (76). Talis redordiri rursusque terera invenit in Cæo mulier Pemphilia. Hæc *Plin.* ex *Aristot.* *Hist. anim.* 1. 5. c. 19. Τα βρομυκία ἀναλύουσι τῶν γυναικῶν τινες ἀνακηρύττοντες, καὶ ποτὶ αὐτὰ ὕφαινονσι. Πρώτῃ δὲ λέγεται ὕφαινα ἐν Κῆ Παμφίλῃ. Hinc patet, redordiri idem esse atque glomeribus (Itali dicunt bozzoli) a bombyce elaboratis illa revolvere, quæ mox fuso subteminis circumrolata ad vestes texendas adhiberi solent.

REDORIOR, *iris, iri, dep.* 4. renascor. *Gloss. Lat. Gr.* Rediorior, *ἀναρχομαι*.

REDORMIO, *is, ire, a.* 1. dormire di nuovo, *ἀνακοιμῶμαι*, rursus dormio. *Plin.* 9. *Ep.* 36. Paullum redormio, deia ambulo. *Cels.* 1. 2. Qui parum concosuit, quiescere debet: et, si mado surgendi necessitas fuerit, redormire.

REDORMITATIO vel REDORMITIO, *onis, f.* 3. *ἀνακοιμήσις*, actus redormiendi. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 75. 98. (211). A vino et a cibis proxima atque in redormitione vana esse risa, prope convenit. *Siliig.* Ita leg.; *Harduin.* legit redormitione.

REDORNO, es, ere, a. 1. furus orno. *Tertull.* *Resurr. carn.* 12. Redorquantur et specula tunc, quæ monstruus numerus ultrivert.

REDUCO, eis, ei, etum, cere, e. 3. (re et duco). Primam producit *Lucret.* 1. 227. Unde animæ genus generet in lumina ritæ Reducit Venus? eut reductum dædela tellus Unde alit? et 4. *ibid.* 992. crebro reducunt naribus aures. h. e. ducunt, beauriunt, respirant. Adde eund. 5. 1337, quibus loois sunt qui putant scribendum redduco: sed *P.* dicta in RE. — Particip. *Reducens* I. 2.º et II. 3.; *Reductus* I. 1.º a. et 2.º, et in fin.; *Reducturus* II. 1. 2.º; *Reducendus* I. 2.º a. — Reducen est idem etque iterum, aut retro ducen, redigo, retrahere, *avayw* (It. ricondurre, riminare, tirare indietro o a sé, ritirare; Fr. faire revenir, ramener, retirer; Hsp. retraer, volver a traer, retirar; Germ. zurückführen, -ziehen, -bringen; Angl. to bring or lead back, conduct back).

I.) Proprie. — 1.º De personis et animalibus. — a) Generalit. *Liv.* 36. 35. extr. Demetrius ad petrom reducendus legati datus est. *Ter. Phorm.* 1. 2. 38. Puellum secteri, in ludum ducere et redneera. *Petron. Satyr.* 140. od fin. Mercurius qui animas ducere et reducere solet. h. e. qui virgo, ut est *Virg.* 4. *En.* 242., culmas evocat Orco Pellentes: alios sub Iristia Tertara mittit. *Plaut. Copt.* 3. 5. 106. Sequere hoc: reducam te nbi fultis. *Cæs.* 1. *B. G.* 28. Illa, all conquirenti et reducereat, imperavit: reductos in hostium numera habuit. *Id.* 3. *B. C.* 18. Quid mihi, inquit (Pompeius), eut vita aut civitate opus est, quam heuculo Cæsaris habere videbor? cuius rei optio tolli non poterit, quam in Italiam, ex qua profectus sum, reductus exilimabor. *Horat.* 4. *Od.* 2. 17. Sive quos Eiea domum reducit Palma caelestes. *Cf. eund.* 2. *Ep.* 1. 181. *Plaut. Men.* 5. 4. 19. Redneere aliquem domum. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 1. 1. aliquem ad villam suam. *Id.* 2. *Phil.* 4. 9. aliquem de exilio. *Sic Id.* 9. *Att.* 14. 2. Reducens de exilio. *Quintil.* 5. II. 9. Ab exilio reducendi. Et absolute *Cic. Rabir. Post.* 17. 47. Possum excitare multos reductos testes liberalitatis tuæ. *Id.* 1. *Fam.* 2. 1. Ut ires legati regem rednerent. h. e. la suum regnum restituerent. *Liv.* 2. 15. Legati e Porsena de reduendo in regnum Tarquinio venerunt. *Nepos Dion.* 6. et *Ter. Hecyr.* aliquoties. Uorem reducere: h. e. post divitium ad discidium revocare. *Sil.* It. 4. 143. Iacurrunt acies magnæque fragore per æquum suspendunt cuncti franis sublimis reductos Cornipedes. — b) Spectatim locum debet in re militari. *Cæs.* 4. *B. G.* 38. Legiones, quas ex Britanniâ reducerat, et 7. *ibid.* 89. Copias a munitionibus reducunt, et 5. *ibid.* 28. Reducere sumas ab oppugnatione. *Virg.* et 2. *B. G.* 38. extr. captivos ad Cæsarem, et 1. *ibid.* 42. enpiss in castra. *Auct. B. Afr.* 61. exercitum intra munitiones. *Cæs.* 5. *B. G.* 23. exercitum ad mare. *Nepos Agesil.* 3. exercitum Rpbsum biematum. *Cæs.* 5. *B. G.* 53. copias omnes in Treviros. *Id.* 6. *ibid.* 3. Eo celcritur confecto negotio, rursus in bilberne legiones reducit. Et absolute *Tac.* 1. *Ann.* 58. ad fin. Reducere exercitum. h. e. post expeditionem, in hiberna aut domum reportare. — c) Item spectatim, reducere absolute, domum deducere, accompagnare a casa. *Cic. Senect.* 19. 63. Hæc enim ipsa sunt bonorabilia, — assurgi, deduci, reduci, consuli. *Liv.* 4. 24. Deposito suo magistratu, — cum gratulatione ac favore togenti populi domum est reductus. *Cic. Amic.* 3. 12. Senatu dimisso, (*P. Scipio*) domum reductus ad vespertum est e patribus conscriptis, populo Romano, sacile et Latinis. *Quintil.* 12. 8. 3. Bene comitati per forum reducuntur. *Martial.* 2. 74. Cinctum togæ post et ante Sauffellum, Quanta reduci Regulus solet turba etc. — 2.º De inanimis est retrahere, retro, aut ad se trahere, tirare indietro, o a sé, ritirare. *Cic. frogm.* apud *Non.* p. 170. 30. *Hæc.* Ut calculum reducas, si te alicuius doli pœnit. *Cæs.* 7. *B. G.* 22. Laqueis falces quæ destinaverant, tormentis introrsus reducebant, et *ibid.*

24. Ceteriter factum est, ut alii emptionibus resistens, illi tarres reducerent aggeremque intercluderent. *Virg.* 5. *En.* 478. durasque reducta Librevit dextra media iniar cornua cæstus. et 13. *ibid.* 306. Illa securi Adversâ frontem mediam meatumque reducta Dissicit. *Petron. Satyr.* 89. Laocoon reducta cuspidæ (h. e. hasta) uterum notavit. *Sucton. Vitell.* 17. Reducto coma cepito. *Lucret.* 4. 992. crebro reducunt (equi) neribus eora. *Ovid.* 6. *Met.* 106. de Europa tauro vecta, tactumque vereri Adailentis equum timidasque reducere plantas, et 11. *ibid.* 481. reducunt Ordinalibus geminis ad fortia pectora remos. *Petron. Satyr.* 98. Reducere spiritum, vitenere il stato, et *Gell.* 5. 9. gladum. tirar indietro, et *Pal. Flaco.* 5. 375. passus. ritirare, et *Quintil.* 10. 3. 6. brachia la iaculendo. *Caull.* 55. 11. sinum. h. e. dducere vestes, quibus alius seu pectus legitur. *Sic Claudion.* 1. in *Eutrop.* 88. leviterque reductis Vestibus etc. *Stat.* 11. *Theb.* 494. riantem aspectus, pndibundaque longe Ore reducunt. — Illa sunt poetica. *Virg.* 1. *En.* 147. Collectesque fuget nubes, solemque reduct. fa riconparire, et 11. *ibid.* 913. gurgite Phæbus Ibero Tlingit equos, noctemque, die labente, reduct. *Id.* 1. *G.* 249. Aut redit a nobis Aurora diemque reduct, et *Ovid.* 3. *Met.* 150. eltere lucem Cum erocela erecte rotis Aurora reduct. *Virg.* 3. *G.* 296. frondosa reductur ætes, ritorna, et *Horat.* 2. *Sat.* 3. 294. reducere febrem, for ritornare. *Id.* 2. *ibid.* 10. 15. informes bîemes reducti Juppiter, idem Submovet. *Id.* 3. *ibid.* 1. 20. Noa eylum cithereque centus Somnum reduct.

II.) Translele. § 1. Generalit. — 1.º Metaphorâ sumptâ a super. paragr. 1. 1.º, est iterum ducere. *Plaut. Cist.* 2. 3. 17. Ego te fodo et voco ad divitias, ubi Tu locare in iuculentiam familiam: Unde tibi talenta magna viginti pater Dei dotis. *Ter. Andr.* 3. 3. 26. Prinsque harum scelera et lacrumas confictis dolls Reducunt animum ægrotum ad misericordiam, Uorem demus. — Illa etiam urbana sunt et comoda. *Balb. ad Cic.* post ep. 15. 1. 8. ad *Att.* Ut Cæsarem et Pompejum, perfida hominum distractos, rursus in pristinum concordiam reducas. *Cic. ad Quir.* 8. 15. In me confectum consularibus vulneribus, consulari medicina ad salutem reduxit. *Id. Rabir. Post.* 8. 19. (et *Ter. Andr.* 5. 4. 45.). Reducere aliquem in gratiam. *Sic Id.* *Cluent.* 38. 101. Reductus in gratiam. *Id.* 1. *Invent.* 53. 98. aliquid in memoriam. *Plin.* 3. *Ep.* 10. aliquem in memoriam, farlo risovvenire. *Quintil.* 6. 1. 46. aliquem ad iustitiam. *Id.* 1. 6. 32. aliquem ad veritatem. *Id.* 2. 17. 29. aliquem ad rectam viam. *Tac.* 11. *Ann.* 18. Legiones operum et laboris ignavas, vcterem ad morem reducere. *Ter. Adelph.* 5. 3. 44. Quovis illos in die reducas. h. e. ad bonam frugem revoceas. Quod plene *Nepos Dolom.* 2. Reducere aliquem ad officium, ridurlo a fare il suo dovere. *Tac.* 1. *Ann.* 72. Reducera legem maiestatis, rimettere in piedi, rimovare, et *Plin.* 9. *Ep.* 13. a med. Intermissum morem. Adde *Sucton. Aug.* 38. et *Horat.* *Epod.* 13. 7. Cetera milite loqui: deus hæc fortasse benigna Reducet in sedem vice. *Id.* 3. *Od.* 21. 17. Tu (amphora) spem reductis meotibus ensis Viresque. *Sil.* It. 15. 810. Quum vires parco victu somnoque reducunt. *Id.* 4. 768. Urna reducebat miserandos annua cesus. h. e. humenas hostias quotannis macandas. — 2.º Metaphorâ sumptâ a superiore paragr. 1. 2.º, est retrahere. *Virg.* 4. *En.* 375. Reducere socios a morte. soltarre. *Quintil.* 12. 5. 3. animum ab ille, quæ facienda sunt. *Ovid.* 5. *Trist.* 7. 65. meque ipse reduco, A contemplatu submoreoque mali. *Zaciani.* 5. 2. a med. Probitens, se reducturum alios ab errore. § 2. Spectatim ponitur pro contrahere. *Seneca* 1. *Benef.* 14. Nemo hæc ita interpretetur, tamquam reducam liberalitatem, et frenis arcilioribus reprimam. h. e. contraham. § 3. Item spectatim pro redigere, ridurre. *Ovid.* 15. *Met.* 380. de ursæ, lambendo mater in artus Flogit, et in formam, quantem capiti ipsæ, reduct. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 90.

(112). Polyenthemum cicatricis ed colorem re ducit. *Id.* 26. *ibid.* 8. 30 (46). Corpus sculm ed maciem reducens. *Id.* 30. *ibid.* 13. 39. (113). Excrecentes carnes ad æqualitatem reducunt. *Id.* 22. *ibid.* 22. 32. (72). Juncatorum sceblum ad pilum reduci. *Colum.* 12. *R. R.* 19. 4. Fasciculos fascicul fustibus illigatos habet, quos possit utique ed fundum vasorum demittere, ut quidquid facis subiederit, exegit et in summum reducat. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 10. (54). Nullum frumentum (millo) ponderosius est, aut quod cunque magis crescit. Lx. podo penis a modis reducunt, modulumque pulvis es tribus sestaria, cavano, fanno. — Hæc Particip. præter. pass., cuius exempla supra retulimus.

Reductus, a, um, adjective quæque usurpat, unde *Comp. Reductor* sub II., ei

I.) Proprie est remotus, introrsum actus, secretus, rimolo, ritirato, appartato, solingo. *Horat.* *Epod.* 2. 11.; et *Virg.* 6. *En.* 703. Reducto ralla. *Id.* 1. *ibid.* 163. (ci 4. *G.* 420.) Insula portum Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto Fregidat, inque alius seludit aese unda reductos. *Servius* exponit, replicabiles: intelligi inimos recessus ab alto meri remotos, obliquos, desinosos quasque replicatos.

II.) Translele. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 9. Viriat est modum vitlarum et utrinque rednctum. *Quintil.* 11. 3. 46. Qui singula plaxerunt coloribus, alie tamen eminentiora, alie redneiora fecerunt. più in lontananza, più addentro. (*Sic Id.* 2. 17. 21. Pictor vi eris aum efficit, ut quædam emiares in opere, quædam recessisse credemus). — Reductus, *avaywyn*, quid stat. *P.* in *PRODUCTUS* in 6a. v. *PRODUCO*.

REDUCTIO, òis, f. 3. riducimento, il ricondurre, *avaywyn*, actus reducendi. *Cic.* 1. *Fam.* 7. 4. Senatusconsultum nullum esset, quod reductio regis Alessandria tibi adempta sit. h. e. in suum regnum restituito. *Virg.* 5. 10. sub fin. Clypeum æneam extans pendet, per cojus reductiones et demissiones perdecleat endalionis temperatura. h. e. embulationes, innakamenti.

REDUCTO, as, are, a. 1. frequentat. a reduco. *Aurel. Vict. Cæsar.* 38. Quam asercitum reductaret.

REDUCTUS, a, um, particip. *P.* **REDUCO**.

REDUCERATUS, a, um, particip. *P.* voc. sequent.

REDUCERO, as, ei, etum, are, a. 1. Particip. *Redulcerans* I.; *Redulceratus* II. — Redulcero, *δυσλκω*, denuo ulcerosum facio.

I.) Proprie. *Colum.* 7. *B. R.* 5. 8. Scabra pars prius aspara teste vet pumica defricata reduclerat. *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 13. ante med. Lavacra recentium glutinallionum atque mollium vulnerum reduclerentia probantur. Adde eund. *ibid.* poulio post.

II.) Figurato. *Apul.* 5. *Met.* Redulceratus dolor. inasprito.

REDUNCUS, a, am, adject. ab uncus: ripiegato all' indietro, *avaywyn*, retrorum infusus, cui aduncus opponitur. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 45. (125). de cornib. Jamque alia ad incursum robusta, ellie ad lectum, alie aduncæ, ellie reduncæ etc. *Harduin.* in MSS. reperit *reunca*. *Ovid.* 12. *Met.* 562. Viribus usus avls (aquilæ), pennis rostroque rednaeo. *V. A. Mat.* ad T. 6. *Class. Auct.* p. 571. col. 1., et *P.* **ORUNCUS**.

REDUNDANS, anis, particip. *P.* **REDUNDO**.

REDUNDANTER, adverb. *Comp.* *Redundantius*. — Redundenter est superflue, abundantier, nimis. *Plin.* 1. *Ep.* 20. a med. Ut illud immodice et redundenter, ita bonæ jejune et infirmæ *Ambros.* *Ep.* 92. (al. 93.) n. 27. Pro remedio parcius, non pro delictis redundentius bibendum.

REDUNDANTIA, æ, f. 1. soprabbondanza, ridondanza, *εὐσυνάφεια*, superfluitas, quod abundat, quod nimium est.

I.) Proprie. *Vitruv.* 1. 6. ante med. Aer lenis et crassus, qui perflatus non habet, neque erabras redundentias.

II.) Translele. *Cic. Orat.* 30. 109. Ipsa enim illa pro Roscio juvenilis redundantiâ multa habet attonueta, quædam enim penilo hilariora.

REDUNDATIO

- 48 -

REFACIO

RÉFACIO, facis, fēci, factum, facere, a. 3. *V*:
REFICIO init.

REFACTOR, oris, m. 3. *V. REFECTOR.*
 REFECTUS, a, um, particip. *V. REFICIO* init.
 REFECTIO, onis, f. 3. actus refectendi seu instauranti, *ῥιψακτισμός, εἰσέλευσις.*

I.) Propria. *Colum. 12. R. R. 3. 9.* Ceteraque, si refectorem desiderant, fabris concinenda tradant. *Sueton. Caes. 15.* Refectio Capitolii. *Vitruv. 6. 3.* Displuviata habent in refectioibus motestem magnam. *Ulp. Dig. 43. 11. 1.* Refectio vias publicas. *Torrentin.* habet refectio eodem sensu.

II.) Translate est recreatio, ripose, ristoro, sollievo, refezione. *Quintil. 10. 3. 26.* Tempore ad quietem refectoremque date in acerrimum laborem convertimus. *Plin. Paneg. 81.* Instar refectiois existimas mutationem leboris. *Cels. 3. 15.* circa med. Abstinendum in septimum diem disti: quod ut sustinere aliquis possit; tamen etiam fere liberatus vii refectiois valebit. *aurā forte bastevoli a rimettersi.* et 4. 6. ad fin. Si in refectioe vero menseit tussis, intermittere oportebit uno die. *h. e.* dum reficitur cibo et potu corpus. *Plin. Paneg. 15.* Posteri visendum tradera minoribus suis gestient, qui sudores tuos hauserit cempus, quae refectioes tuas arbores, quae somnum saepe praeterierint. *Plin. alter 23. Hist. nat. 4. 40. (50).* Oleum lassitudinum perfectionumque refectio est. *Id. 37. ibid. 5. 16. (63).* de smaragdīs. Non ulla gratior acutior refectio est: ita viridi tenitate lassitudinem mulcent. *V. REFICIO.*

REFECTOR, oris, m. 3. *ῥιψακτορ, qui reficit, μετακιστῆς.* *Sueton. Vesp. 18.* Item cotossi refectoram insigni congiario magnaue mercede donavit. *V. PECTINARIUS* et *REPOSTOR.* — Aliam formem refector habet *Augustin.* in *Johann. tract. 38. 8.* Hominis formeter et reformetor, creator et recreator, factor et refector.

REFECTORIUS, a, um, edject. qui reficit. *Ambr. Ep. 1. 3.* Epulatorie enim et refectoria quies in Deo, quae facit animi tranquillitatem.

REFECTUS, a, um. *V. REFICIO.*

REFECTUS, ne, m. 4. *ῥιψακτο, id quod ex aliqua re colligitur.*

I.) Propria. *Scavola Dig. 30. 1. 78. § 12.* Interim ad refectum paupertatis, qui ad ves pervernerit, alatis cum usuris pre quantitate nummorum redactis. *h. e.* ex eo, quod a mea modica hereditate refici poterit. *V. REFICIO.*

II.) Translate est idem ac refectio. *Plin. 18. Hist. nat. 7. 14. (74).* Panem ex herdeo antiquis natitatum vita demnavit, quod nupedumque tredidit refectus. *h. e.* etimentis. *Harduin. teg. ex MSS. fere cibis est. Apul. 5. Met. Psyche instrumentum comestorum rata refectus esse semmodum, libens accumbit. V. REFECTIO II.*

REFELLO, felis, felli, fellere, a. 3. Particip. *Refellens* sub a.; *Refellendus* sub b. — Quomodo fello proprie sit mamam sugo, refellere est quasi ex ore expuo, reficio, respuo: unde translate ponitur pro refutare, redarguere, quae dicta sunt, falsa esse arguendo ostendere, confutare, contraddire, ributare, ἀντιλέγω, διαλέγω. *Serv. ad Virg. 4. En. 380.* et *Donat. ad Ter. Phorm. 1. 2. 83.* ractius ducunt a re et fallo. Nino in *Not. Tr. p. 92.* Felli, fefellit, refellit, refellet. — a) De hominibus. *Accius* epud *Non. p. 89. 8. Merc.* Qui petle est refelli (al. repelli) quisquam, ubi nullus est cavendū locus? *Cic. 2. Tusc. 2. 5.* Et refelli sine pertinacia, et refellere sine iracundia perit sumus. *Id. ibid.* Nosque ipsos radergit et refelli patiamur. *Id. 12. Att. 5. 3.* Spd tu me γαυροπικώ refetieras. *Sueton. Aug. 56.* Testem se in iudiciis et interrogat, et refelli equissimo enime petiebatur. *Quintil. 4. 2. 86.* Qui me refellere possint, ai mactat. — b) De rebus. *Ter. Phorm. 1. 2. 82.* Quom tu borum nabit refellies, vineam eclleet. *Lucret. 4. 478.* Invenies primis ab sensibus esse creatam Notitiam veri, neque assensu posse refelli. *Cic. 2. Divinat. 23. 51.* Num ergo opus est ad huc refellenda Carneade? *Id. 1. Orat. 20. 90.* Et id, quod intendemus, confirmare, at id, quod contra dicetur, refellere. *Id. Edgar. 5. 16.* Refellere et coarguere mea-

dacium alliculus. *Id. 2. Divinat. 47. 99.* Ut mihi pernitrum videatur, quemquam sistere, qui aliam nunc credat iis (*Chaldaeis*), quorum praedicta quotidie videat re et eventis refelli. *Liv. praefat.* Quae antea conditum condendama urbem poetice decore fabulis — traduntur, ea nec affirmare, nec refellere in animo est. *Virg. 12. En. 16.* Et solus ferre crimen commune refellam. *Sueton. Ner. 41.* Cetera convicia, ut falsa, non alio argumento refellebat, quam etc. *Quintil. 5. 7. 38.* Aliter erectorum, aliter aruspium — fides confirmat aut refellit potest. — c) Absoluta. *Cic. 2. Orat. 2. 9.* Scribo aliquid, in quo ticeas mihi fingere, si quid vellem, nultius memora iam refellente. *h. e.* quia aliquis memoria tenens, rem altiar evenisse atque ego scribo, mendacii me coarguat. *Quintil. 5. 10. 65.* Divisio et ad probandum valet et ad refellendum. *Sed opt. Codd. leg. repellendum.*

REFERCIO, feris, fersi, fertum, forcire, a. 4. (re et farcio). Particip. *Refertus* in 6n. — Refercio est farsiendo, incutendo, sine detectu congerendo impteo, replao, ἀναμίσγω (It. riempire, rinturare; Fr. remplir entièrement, combler, bourrer; Hisp. llenar enteramente, celmar, emborrar; Germ. vollstopfen, vollfüllen, vollproppen, anfüllen, ganz-anfüllen; Angl. to fill, stuff, cram).

I.) Propria. *Cic. Sext. 35. 77.* Corporibus elivium Tiberim compier, cloacas refeciri. *Plin. Paneg. 31. ad fin.* Stupebant egrioiis plena borrea, quae non ipse refecissent. *Sil. It. 5. 285.* modo quem fortuna fovendo Congestis opibus donisque refecit opimis. *Avid. Cass. in Ep. apud Volcat. in ejus vita, in fin.* Arariam publicum refecire. *Ammian. 19. 10. 4.* Pertum neves logressa frumentis borrea refecernat.

II.) Translate. *Cic. 1. Nat. D. 13. 34.* Puerilibus fabulis refecit libros. et 2. *ibid. 24. 63.* Hominum vitam superstitione emul refecerunt. *Id. Rabir. Post. 14. 40.* Aures refecit istis sermonibus. *Id. 1. Orat. 35. 163.* Perfice, ut Crassus haec, quae coarctavit et peregrinate refecit tu eratione sua, dilatet nebia atque explicet. — Hinc Particip. praeter. pess.

Refertus, a, um, adjective quoque usurpetur, unde Comp. *Refertior* et Sup. *Refertissimus* sub I. — *V. et REFERTUS* leco suo. *Refertus* est confertus, oppietus, repletus, pieno, zeppo, ripieno, ἁρμόζοντος.

I.) Propria. — a) Cum Ablat. rei, quae aliquid refertum est. *Cas. 2. B. C. 11.* Cupis tæda ac pice refertis. *Ovid. 1. Amor. 12. 8.* cera referta notis. *Cic. pro leg. Manil. 18. 55.* insula divitibus. et *ibid. 8. 21.* Domitilla regis emulibus rebus ornata atque referta. *Id. 8. Verr. 57. 126.* Verres ornamenti sanorum atque oppido- rum hebet plenam domum, villas refertas? et 2. *Phil. 27. 62.* Domus erat aleatoribus referte, plena ebrieturum. *Plin. 3. Hist. nat. 1. 1. (10).* Finimen crocodillū refertum. — b) Cum Genitivo personae vel rei. *Cic. Fonte. 1. 1.* Rafarta Gallia negotiatorum est, plene civium R. Varro epud *Non. p. 501. 14. Merc.* Ipsa Italia oppida sunt vastata, quae prius fuerat bomtanum referta. *Rursus Cic. Planc. 41. 98.* Refertam esse Graciam accleratissimorum hominum. *Id. Rabir. Post. 5. 20.* Mare refertum fore praedonum. *Plin. 5. Hist. nat. 1. 1. (15).* Elephantorum saltos referti. — c) Cum praptes. de singulare est tilud *Cic. 1. Orat. 19. 88.* Quarebat, cur da proemills at de epillogis et de bujasmodi angie refertit essent rhetoricorum libri. — d) Absoluta. *Cic. 1. Orat. 35. 161.* Lecuples ee referta demus. *Id. 5. Verr. 57. 202.* Tnm refertus erit arariam populi R., quam naquam fuit. *Id. Mur. 9. 20.* Asia iste referte, et eadem delicate, riccu, abundantia. *Sic Seneca Med. 485.* Referte domus. *Tac. 2. Hist. 56.* Ipsique milites, regionum gaarl, refertos agros, dites domines in praedam — destinabant.

II.) Translate. — a) Cum Ablative. *Cic. 5. Tusc. 7. 20.* Xerxes refertus emulibus praemills doniqua fortunae. et *ibid. 31. 86.* Vita nudique referta bonis. *Id. 2. ad Q. Fr. 15. 1.*

Littere referta emul efficio, diligencia, cunctis. *Id. 1. ibid. 1. 14. ad fin.* Theatrum celebrata refertissimum, magistudina emphelimum. *Tac. Dial. de erat. 34.* Juvenis labutus domestica discipline, refertus honestis studiis. *Cic. Orat. 41. 5.* Invidis referta sunt emula. — b) Cum Genitivo. *Justin. 2. 14. 6.* Casira referta regalis epulentia capte. *Gell. 1. 8.* Is librum multis varietatibus blutorum refertum compeult. *Ammian. 31. 16. 1.* Occupata statunnt Perlatum, exinda quæquo divitiarum referta. — c) Absoluta. *Cic. 1. Acad. (post.) 4.* Acedemici et Peripatetici, Platonis obertate complett, certam quendam disciplinæ formem composuerunt et aam quidam plenam ac refertam.

REFERENDARIUS, ii, m. 2. referendario, qui supplicum process ad principem recitet, et mandata principis iudicibus inlunat: e referendo dictus. *Cassiod. 6. Variar. 17.* Quapropter referendarium te esticlio nostra constituit, sed in puritatem conscientia et veritatem linguae nostris iussibus addibete. *Adda eumd. 8. ibid. 21. ante med.* De referendari officio *V. adnotat. ad Pénant. 1. 7. carm. 22.*

REFERENDUS, i, m. 2. (referere) qui extre ordinem referetur a principe in album eurlis, et senatoria dignitate donabatur. *Cassiod. 1. Variar. 41.* Magnificencia tua Fauste decernat attribui, quæ circa referendos curias priens ordo designavit. *Adda eumd. 3. ibid. 33., 4. ibid. 25. et 6. ibid. 14.*

REFERIO, is, ire, a. 4. (re al ferio) ripercuotere, ἀναμίσγω, ἀναμίσγω, vicissim, eut lierom ferio, repercutio. *Plaut. Asin. 2. 2. 108.* Quæso, equo animo petitor (pugno malum et tibi percussere). *Et Pallior in item, quum ego te referissem. Ter. Asin. 4. 2. 27.* Miseram animum et me servelom, Qui referira non andebam, *V. cit. Seneca 2. Ira 34. sub fin.* Percussit te 7 recede; referendo enim et occasionalis sapins ferendi debis et excusationem. *Ovid. 4. Met. 348.* quum pure ultidissimus erbe Opposita speculi refartur imagina Phæbus. *Auron. Epist. 10. 23.* Turbida congestis refertur vocibus echo.

REFEIVA. *V. REFIVA.*

REFERO, fars, tili, latum, ferre, a. anom. (ra et fere). — *Retuli, rellatus* an scribendum sit, quum prima productior, *V. REFERT* init. — Particip. *Referens* I. 1. a. et b., et II. 1. b., 6. at 13.; *Relatus* I. 1. a., et II. 1. 2., 3., 6., 10., 11. et 12.; *Relaturus* I. 1. a., et II. 1. c. at 9. a.; *Referendus* II. 2. — Refare est idem ac retro, aut vicissim, aut iterum fero, reporto, revabo, reduco, ἀναμίσγω (It. riportare; Fr. remporter, porter, emporter; Hisp. volver a llevar, llevar, traer; Germ. zurückbringen, -tragen, -führen, -geben, -wohin bringen; Angl. to bring or carry back or again).

I.) Propria. — a) Universim. — a) Cum Accusative rei. *Gracchus* apud *Gell. 16. 12.* Zones, quas plenas argenti attuli, eas ex provincie tneas retuli. *Plaut. Men. 5. 7. 59.* Si peatrum exorare, ut pallei reddat, quam referam demum. *Id. Cas. 2. 1. 1.* Obsignate cellas, referte anatum ad me. *Virg. 1. En. 394.* tibi reduces oculos ciassamque retatam Nuncio, ricondotia. et *Plaut. Pæn. 4. 2. 25.* Nunc domum hæc ab æde Vaneris refero vase. *Cic. 6. Verr. 28. 56.* Quod quum setis jam persperisse viderator, tollere incipiunt, ut referrent, per riportarselo e casa. *Plin. 6. Ep. 28.* Jam tois denunciari, et rursus tam multa attulissent, emnia relatares. *Plaut. Epid. 3. 4. 3.* Iocertus tuum cave ad me retuleris pedem, guardati bene dal tornare a ma senza notizie certe, et *Ovid. Heroid. 16. 87.* Dixit at ex eque donis formaque probata Vi- ctiorem calio retulit ille pedem. *Id. 6. Fast. 334.* errantes fertique refertique pedes. *Cic. 15. Att. 16.* Itaque me referant pedes in Tusculanum. *Phædr. 2. 1.* Peroque vito retolli retro pedem. *Cl. Virg. 11. En. 289.* Hectoris Enæque man- n victoria Grajum hæsit, et in decimum vestigia retulit annum. *Sil. It. 11. 353.* Referre in contrivis gressum. *Id. 8. 89.* In thelamos cursum. *Virg. 11. En. 635.* in te ora Lellai, in te oca-

los referunt. Ovid. 5. *Trist.* 4. 5. Flens quoque me scripsit: nec qua signabar, ad os est Arte, sed ad madidas gemme relata genas. *Id.* 15. *Met.* 567. digitl ed frontem saepe relati messe te dita e rimesse. et 3. *Ejusl.* 563. cineres ter ad ora relatos Pressit. appressate alla bocca. — *Referre* caput dicuntur scissari, qui missi ad eadem faciendam, oculis caput ad eum referunt, qui mandavit. Sucton. *Tib.* 13. Pollicebatur se, si juberet, caput exulis relaturum. In vet. *Tab. Heraci.* apud Mazoch. p. 423. n. 48. Quive ob caput civis Romani referendum pecuniam, praemium aliudve quid cepit, experit. Sic in illo Tac. 14. *Ann.* 57. Relatum caput ejus (*Sullae*) illiuit Nero. at *ibid.* 59. Caput interfecti (*Plauti*) relatum. relatum caput est occisi, quod scissari retulerunt ad Neroem, qui eadem imperaverat. — Ovid. 13. *Met.* 121. arma medios mittentur in hostes. Inde jubete peli, et referentem ornate relatis. *Liv.* 5. 23. Referre praedam. *Id.* *Epit.* 4. opima spolia. *Cæs.* 3. *B. C.* 99. signa militaria ad Caesarem ex praelio. — *Recensere* est apud *Virg.* 6. *Ecl.* 85. Cogera donec oves stabulis numerumque referre Jussit. — *Retro ferre* est apud *Senec.* *Thyest.* 438. Sic concitatus remige et velo ratem Aetna, resistens remigi et velo; refert, posita, o spinge indietro. et *Stat.* 2. *Achill.* 434. Stabam equidem, nec me referebat concitus amens. — *Retro ferre* est etiam in his. *Petron.* *Satyr.* 89. Parvulas illi manus ad ora referunt. h. e. admorent: quod quum fit, retro manus fertur et decit. Sic Tac. 15. *Ann.* 58. Manum ad capulum referens. Ceterum *Cæs.* 5. *B. G.* 5. Naves eodem, unde erant profectae, relatae respicite. et *Plin.* 5. *Hist. nat.* 27. 22. (93). Salucia supra amnem Calycadum, a mari relata, ubi vocabatur Holmia, transferita indietro e lungi dal mare. — Sic de navigantibus, qui retro feruntur, contra ac destinaverant. *Plaut. Asin.* 1. 3. 6. Quam magis te in alium capessis, tam astus te in portum refert. Ovid. 14. *Met.* 76. quum jam prope litus adessent Ausonium, Libycas vento referuntur, ad oras. *Val. Flacc.* 3. 43. puppis Turbine flectit iter, portuque refertur amico. Adde *Horat.* 1. *Od.* 14. 1.; *Cæs.* 5. *B. G.* 5.; et *Val. Flacc.* 8. 144. — Et pro reficere, vomare; recere. *Virg.* 9. *Æn.* 349. Purpuream vomit ille animam, et cum sanguine mixta Vina refert moriens. — b) Speciatim, referre sa est reverti, se recipere. — Generalit. *Virg.* 12. *Æn.* 865. Turol se pestis ob ora fertque refertque sonans. *Cæs.* 1. *B. C.* 72. Petrejus atque Afranius, oblata facultate, in castra sese referunt. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 114. adsisito divinis; inde domum me Ad porri et cleris refero laganique catinum. *Cic.* 6. *Att.* 1. 10. Vellem te in tuum veterem gregem retulisses. *Id.* *Flacc.* 21. 50. Iterum ista Romam se retulit, tornò. *Val. Flacc.* 7. 614. ed socios paulum se retulit heros, et *ibid.* 538. Sequa sub extremis in monia retulit umbris. *Nepos Hannib.* 11. sub fin. Sequa ed sua castra nautice retulerunt. *Sil.* *It.* 4. 52. Scipio Phoeicis sese referebat ab oris. *Id.* 17. 181. Referre se in patriam. Similiter passive *Cic.* 1. *Tusc.* 49. 119. Sin resantibus ventis rejiciemur, tamen eodem paulo tardius referamur necesse est. et *Sil.* *It.* 4. 315. Nunc Itali in tergum versis referuntur habenis. h. e. terga vertunt. et 7. 623. Bibulus in terga refertur. — Speciatim in re militari referre se, referre pedem, gradum etc. est recipere se, cedere, ritirarsi, indietreggiare. *Cæs.* 2. *B. C.* 8. Turrim parvam fecerant; huc se referebant, si ritiravano. et *ibid.* 44. Si premerentur, pedem referre et loco excedere, non turpa existimabant. *Id.* 1. *B. G.* 23. Tandem vulneribus defessi et pedem refera et, quod mons suberat circiter mille passuum, eo se recipere ceperunt. *Liv.* 1. 14. Quum pades quoque referret gradum. *Id.* 3. 70. Nuncius deinde et vinceotibus Romanis animos anit, et referentes gradum percussit Equos. — Et medio- rum apud Graecos more. *Id.* 8. 8. A prima acie ad triarios sensim referebantur. ¶ 2. Speciatim est reddere, pecuniam debiliam solvere, restituere, pagare i debiti. *Cic.* 1. *Divinat.* 25. 54.

Quaestione habita, confessus est, pateramque retulit. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 31. morietur frigore, si non Retuleris pannum: refer et sine vival Ineptus. *Seneca Ep.* 81. ante med. Referre est ultro, quod debes, efferre, et paulo post. Referre est ad eum, a quo acceperis, ferre. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 29. nam olim quum abis, argento hac diee Præsistuta est, quoad referret nobis; neque dum retulit. *Id.* *Epit.* 2. 2. 112. Verum, ai plus dederis, referam. Adde *Horat.* 1. *Sat.* 6. 75. — Huc pertinet et illud ejusd. *Horat.* 2. *Od.* 1. 27. victorum nepotes Retulit Inferias Jugurthae. — *Forcellinus* huc retulit et illud *Sil.* *It.* 7. 508. Bessere ensem vaginæ rimetters.

II.) Transtate. ¶ 1. Universal, metaphorâ ducta a super. peragr. 1. — a) De sona. Accius apud *Cic.* 2. *Fin.* 29. 94. Saxum illud Lemoium Philocteteo ajulatu, quæstu, gemlu, fremitibus resonando habiles voces refert. *Cic.* 2. *Nat. D.* 57. 144. Aurea duos et quasi corneolos habent introitus multisque cum flexibus, quod his naturalis relatus amplificator sonus. Quocirca et in fidibus testudine resonatur aut cornu; et ex tortuosus locis et inclusis soni referuntur ampliores. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 209. nam quæ perviacere voces Evalueris sonum, referunt quem nostra theatra? Ovid. 12. *Met.* 47. de æde Famæ. Tota fremit, vocesque refert, literaque quod audit. Similiter de Echo *Id.* 3. *ibid.* 387. — Item pro perferre, ferre. *Cic.* 1. ad *Q. Fr.* 1. 14. sub fin. Theatrum ita resonans, ut usque Romem significationes vocesque referantur. *Petron.* *Satyr.* 89. Qualis silenti nocte remorum sonus Longe refertur, quum premunt classes mare. — b) De tempore. *Horat.* 4. *Od.* 13. 13. Nec Coma referunt jam tibi purpura Nec clari lapides tempora, quæ semel Notis condita fastis Inclusit volucris dies. *Id.* 3. *ibid.* 29. 20. Sole dies referentia siccos. Cf. *Virg.* 1. *G.* 458. At si quum referetque diem, condetque relatum, Lucidæ orbis arit. Rursus *Horat.* 4. *Od.* 2. 57. lnes Tertium lunæ referentis ortum. et *ibid.* 6. 42. Sæculo festas referente lucas. *Virg.* 8. *Æn.* 560. O mihi præteritis referat si Juppiter annos. — c) Sæpe est reportare, consequi, riportare, conseguire, in utramque partem. *Cic.* *Rosc.* *Am.* 38. 110. Pro re certa spem falsam domum retulerunt. *Id.* 1. *Off.* 39. 138. Hic in domum non repulsam solum retulit, sed ignominiam et calamitatem. *Liv.* 4. 17. Referre victoriam. *Justin.* 31. 3. 9. Et in Asia regi sedenti aut victoriam de Romanis, aut æquas pacis condicione relaturum. *Tac.* 3. *Ann.* 21. Quo praelio servit civilis decus retulit. *Virg.* 4. *Æn.* 94. Egregiam vero laudem et spolia ampla refertis Tuque perque totus, magnum et memorabile nomen. *Cic.* *Sull.* 22. 63. Penam ambitus eam referebat, quæ fueret nuper superioribus legibus constituta. At *Orell.* leg. augebat. — d) Est aliam convertere, rivoltare, volgere; qua dignificatione referre se haud raro usurpat. *Cic.* *Quinct.* 14. ad fin. Quum ed te, C. Aquili, oculos enimquæ retuli. *Id.* *Prov. cons.* 18. 38. Si ex illa jactatione populari referunt aspectum in curiam. *Val. Flacc.* 7. 79. Hæsit et ad juvenem pallentia retulit ora. *Cic.* *Rosc.* *Am.* 16. 48. Referre animum ad studia. *Id.* 1. *Orat.* 1. 1. ad veritatem. Ovid. 3. *Art.* am. 499. Sed libet a parvis animum ad majora referre. *Id.* *Remed.* am. 559. Ad mala quique animum referat sua: ponet amorem. *Virg.* 11. *Æn.* 425. Multa dies varique labor mutabilis ævi Retulit in melius. — *Cic.* 5. de republ. 3. Uterque sa a scientiæ delectatione ad efficiendi utilitatem refert. *Id.* 1. *Fam.* 9. 23. Nam etiam ab orationibus diuogno me fere referoque ad mansuetiores Musas. et *ibid.* 8. 3. Ego is sum, cui vel maxima concedant omnes, ut vel taceam, vel etiam, id quod mihi maxime tubet, ad nostra me studia referam litterarum. *Id.* 2. *Off.* 1. 4. Referre se ad philosophiam. ripigliare lo studio della filosofia. Et 2. *ibid.* 22. 77. Ut eo, unde digressa est, referat se oratio. — e) Et pro offerre, vel rectius, hominum labores rependere, rendere. *Colum.* 3. *R. R.* 8. 9. Fecunditas autem (columbarum et palumborum), quamvis longe mi-

nor sit quam gellinarum, majorem tamen refert quæstum. *Quintil.* 1. 12. 17. Quid studia referant, compulaturum. *Seneca Consol.* ad *Helv.* 10. Multum milita retulit. — f) Benignitatis lines introrsus refert. *Seneca 1. Benef.* 14. ad fin. h. e. retrahere, contrahere, arctare, restringere. — Huc pertiocre possunt et illa, in quibus referre est prævenire, quasi retro ferendo seu trabendo, anticipare, prevenire. *Festus* p. 289. 21. *Müll.* Refert diem prodicam, idest antefert, religiosum eat, ut ait *Veranius*: Idque exemplo cumprobat L. Julii et P. Licinii censorum, qui id fecerint sine ullo decreto augurum: at ob id lustrum parum felix fuerit. *Papinian.* *Dig.* 4. 8. 33. Arbitrari ita sumptus es compromissis, ut et diem referre possit, hoc quidem facere potest: proferre autem, contradicentibus litigatoribus, non potest. V. PRÆFERO. ¶ 2. Speciatim est reddere, rendere: ad rem *Ter. Phorm.* prol. 21. Benedicis si certasset, audisset bene: Quod ab illo addatum est, id sibi relatum putet. *Cic.* 16. *Att.* 3. extr. Ita mihi dulcis salus vix est, per te missa ab ille, referes igitur ai plurimam. la risoluturai. Ad hanc reddendi notionem refer et illa, referre gratiam aut gratias, par pari etc., de quibus V. GRATIA et PAR. *Fronto* 1. ad *M. Cæs.* (edente iterum A. Maio) *Ep.* 2. ante med. Et gaudio, quod ingratum me et referundæ gratiæ imparem facies. — Similiter *Ovid.* 1. *Art.* am. 370. Et puto, non poteris ipsa referre vicem. ¶ 3. Item est iterum, resumere, ripigliare. *Sil.* *It.* 11. 28. Sed fas id Cælis, fas impia bella referre Bojorum fuerit populi. et 16. 77. Servilio ita tam facies, cur bella refertis? *Virg.* 5. *Æn.* 596. Hunc morem, hos eursus atque hæc certamina primus Aacanius, Longem muris quum cingeret Albam, Retulit. h. e. reerocavit, innovavit, quod ante jam faceret. *Cic.* 3. *Orat.* 20. 75. Nisi Atheniensibus, quod mysteria non referrent, ad qua biduo serius veneram, succensuissim. *Ter. Hecyr.* prol. 1. 7. et prol. 2. 21. et 30. Comediam referre, *Horat.* *Art.* P. 179. Aut agitur res in scenis, aut acta refertur. et 1. *Ep.* 18. 61. Actia pugo Ta duca per pueros hostili more refertur. *Cic.* *Dom.* 29. 78. In hoc genera solum rem judicatam referre possa voluerunt. h. e. retractare. *Id.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 21. 67. Consultudo longo intervallo repetita atque relata, di nuovo introdotta. ¶ 4. Et exprimere, reddere, imitari, rassomigliare, rappresentare. *Lucret.* 4. 1224. Meliorum quæ refert vultus vocesque comasque. *Ovid.* 13. *Met.* 442. similisque minaci Tempore illius vultu referebat Achilles. *Plin.* 5. *Ep.* 16. ad fin. Non minus mores ejus, quam os vultumque referchet. *Id.* 7. *Ep.* 19. ad fin. Matrem ejus reddit ac refert nobis. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 15. Quod ex vetera materie nascitur, parentis senium refert. *Tac.* *Germ.* 43. Buri sermone cultuque Suorum referunt. Adde *Senec. Troad.* 647. Cf. *Horat.* 3. *Od.* 5. 27. neque amissos colores Lena refert medicata succo. ¶ 5. Aliquando est recorderi, memoria repetere, recollere, ricordarsi. *Ovid.* 15. *Met.* 27. tacitaque recentia mente Visa refert, et *ibid.* 450. Hæc Helenum eccliniæ Penalligero Enææ, Menta memor refero. *Id.* 4. *Trist.* 3. 55. Tempus ubi est, quo te (nisi si fugis illa referre) Et dici meminî, Juvit et esse meam? *Id.* 2. *Amor.* 8. 17. At quanto, si forte refers, præsentior ipse etc. et *Remed.* am. 299. Sæpe refer tecum sceleratæ facta puellæ. Adde eund. 1. *Met.* 165. ¶ 6. Sæpe est narrare, renuntiare, dicere, raccontare, riferire, dire. *Virg.* 2. *Æn.* 547. referes ergo hæc, et nuncius ibis Pelidæ genitori. *Cic.* *Deiot.* 9. 25. Mittebat qui rumores Africanos exciperent, et celeriter ad se referrent. *Cæs.* 1. *B. G.* 47. ad fin. His mandavit, ut, quæ diceret Ariovistus, cognoscerent, et ad se referrent. et 6. *ibid.* 9. Illi referunt, Suevos omnes ad extremos fines sese recepisse. *Virg.* 2. *G.* 148. Quid tibi oderato referam sudantia ligno Balsama? *Id.* 4. *Æn.* 437. talesque miseris actus Ferique refertque soror, *Nepos Dion.* 6. Versum illum Homeri retulit, in quo etc. recitò, portò. *Ovid.* 1. *Art.* am. 681. Fabula, nota

quidem, sed non indigna referri. *Id.* 15. *Met.* 298. res horrenda reletu. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 11. 54. 154. Purgamenta reletu indignis et algis potius annumeranda, quam animalibus. *Id.* 11. *ibid.* 2. 1. (1). Quæro, ne nostra legentes, etiam releta fastidio dampnet, le cose riferite o raccontate. et *Fellej.* 2. 58. 4. Exemplum reletum a Cicerone. *rapportato. Cæs.* 1. *B. G.* 35. His responsis ad Cæsarem reletis. — Cum *Accus.* at *Infinito. Horat.* 1. *Ep.* 8. 1. Celso gaudere at bene rem gerere Albino Musa rogata refer. *Justin.* 31. 8. 1. Illiosibus Æoem celerosque cum ep̄duces a se profectos, Eomeis se ab his procreatos referentibus. *Cf. Cæs.* 6. *B. G.* 9. paulo supra allatum. — Cum *Nomia.* et *Infinito. Ovid.* 13. *Met.* 141. sed enim, quia retulit Ajax Esse Jovis pronepos, nostri quoque sanguinis auctor Juppiter est. — Similiter pro deducere *Justin.* 38. 7. 1. Se autem, seu nobilitate illis comparat, elariorum illa coluvie convenarum asse, qui paternos majores suos a Cyro Dareoque referat etc. *Sil.* *It.* 2. 9. Is (*P. Val. Poplicola*) eultam referens insigni nomine plebem etc. — Et poetes pro canere, laudare. *Tibull.* 1. 4. 59. Quem referent Musæ, viret, dum robora tellus, Dum exium steles, dum vebat amnis aquas. *Cf. Ovid.* 2. *Trist.* 1. 69. Fama Jovis superest: tamen hunc sua facta referri, Et se materiam carminis esse, juret. et *Sil.* *It.* 3. 584. Jamque tibi veniat tempus, quo maxima rerum Nobilior sit Roma malis. Hinc nomina nostro Non indigna polo referet labor: hinc tibi Paulius, Hinc Fabius etc. ¶ 7. Et respondere, reponere, opponere, *rispondere. Virg.* 4. *Æn.* 31. Anna refert: O Iuca etc. *Ovid.* 6. *Met.* 337. Musa refert: Dedimus summam certaminis uni. Adde eumd. 2. *ibid.* 35. et 6. *Past.* 353. Juppiter ad solem superia regale vocatis, Incipe, ait Marti. Protinus illa refert: etc. *Cic. Quinet.* 13. 44. Quid a nobis referunt? Pecuniam peliti? negamus dari. *Id. Cæcin.* 29. 64. Ego enim tibi refero: si non sum ex eo Ioeo delectus, quo etc., at ex eo sum delectus etc. et *mor.* Velim, sic existimetis, id me non ad meam defensionem attulisse, sed illorum defensionem retulisse. Adde *Ovid.* 3. *Met.* 337. — Hinc referre *jusjurandum*, delatam ad adversario jurjurandi conditionem in eum transferre. *Paul. Dig.* 12. 2. 17. 23. et 38. et *Ulp.* *ibid.* 34. — Et contra obicere, rogere. *Ovid.* 1. *Met.* 758. pudet, hæc opprobria nobis Et dici potuisse et non potuisse referri. ¶ 8. In re privata, referre ad aliquem, est rem narrare, consulendi causa, deferre, proponere. *Cic.* 16. *Att.* 3. sub fin. Quom et præscriptum esset, ne quid sine Sextii sententia ageret, neque ad illum, neque ad nostrum quemquam retulit. non ha fatto capo. Adde eumd. 3. *Fam.* 5. a med. et *Justin.* 31. 4. 9. Antiochus, tam assiduo colloquio reconciliatus ejus (*Hannibalis*) cum Romanis gratiam existimans, nihil ad eum, sicut solebat, referre, expertemque totius consilii et veluti hostem proditoremque eum odiasse cepit. Sic referre ad eum. *Phædr.* 3. 19. ¶ 9. In re publica — a) Referre ad aliquem magistratum, reconciare, riferira ufficialmente o per l'interesse pubblico. *Cæs.* 4. *B. G.* 9. Legati hæc se ad suos relatores dixerunt, et re deliberata post diem tertium ad Cæsarem reversuros. *Id.* 1. *ibid.* 37. Hæc eodem tempore Cæsari mandata referebantur, et legati ad Eduis at Treveris veniebant. *Liv.* 4. 37. Jam non solum, qui ad id missi erant, retulerant, imminere Voiscum bellum; sed legati quoque ab Latinis nuntiabant etc. *Justin.* 25. 3. 3. Quod ubi negatum legati retulerunt etc. *V.* alia supra § 6. — b) Referre ad senatum, proponere in senatu rem delegendam, produrre, mettere in consulta, dar paria. *Senatusconsult.* apud *Cic.* 8. *Fam.* 8. 5. *Ulp.* *L. Paullus, C. Marcellus* eos, quum magistratum injuncti, de consularibus provinciis ad senatum referrent: neque quid pilus ex e. d. *Kal. Mart.* ad senatum referrent, neque quid conjunctum de ea re referretur a consulis. *Cic.* 8. *Fam.* 11. 33. Ut consules da ejus honore præ-

miore primo quoque dia ad senatum referant. Similiter *Id. Dom.* 53. 136. C. Cassium censorem de signo Concordiæ deducendo ad pontificum collegium retulisse, et *mor.* Eam rem ex auctoritate senatus ad hoc collegium prætor retulit. *Nepos Eumen.* 12. De hoc quum solus constitutuere non auderet, ad consilium retulit. *Id. Lysand.* 3. Laedæmonii omnia ad oracula referre consueverant, riportarsi in tutto agli oracoli. *Cæs.* 1. *B. C.* 6. In provincias prætores mittuntur, neque expectant, ut de eorum imperio ad populum referatur. Alii rectius leg. feratur; ita enim sapius dicitur, quum da populo sermo est. ¶ 10. Item describendo transferre, transcrivere, registrare. *Cic. Brut.* 23. 89. Quem orationem Cato in Origines aus retulit. *Id.* 1. *Phil.* 8. 19. Si quid memorie cause retulit in libellum. *Id. Flacc.* 9. 20. Falsas rationes inferre et in tabulis quodcumque commodum est, referre. *Id. Sull.* 15. 42. Judicium in tabulis publicis relatum, trascritto, registrato. *Lamprid.* *Commod.* 12. a med. Refertur in litteras, pugnasse illum sub patre etc. ita scritto. ¶ 11. Referre rationes apud *Cic.* 2. *Verr.* 20. 56. Referre rationes ad ærarium, presentare, dare i conti: rationes pecuniarum publicæ acceptæ et expensæ perscriptæ offerre ad ærarium et exhibere quæstoribus. Eas enim ex commentariis et ephemeride in eodice describent et exhibebant. *Cæs.* 2. *B. C.* 20. *estr.* Relatis ad eum publicis rationibus, presentati i conti. — Referre acceptum. *V. ACCEPTUS.* ¶ 12. Item ponere, ascribere. *Lueret.* 2. 998. quod missum est ex ætheris oris, Id rursum cæli relatum in templa receperunt. *Cic.* 1. *Nat. D.* 12. 29. Referre aliquem in Deorum numero. Alii leg. numerum (ut est apud *Sueton.* *Cæs.* 88. et *Claud.* 45.) et *ibid.* 13. 34. Terram et exium refert in Deos. *Id. Rosc. Am.* 10. 27. Ut potius vivus in reos, quem oculis in proscriptione referretur. *Id. Brut.* 63. 223. Eodem Q. Cæpionem referrem, nisi etc. h. e. bis adnumerarem. *Tac.* 13. *Ann.* 41. ad fin. Referre diem aliquem inter festos. *Id.* 4. *ibid.* 57. at 6. *ibid.* 39. eansam alienius rei ad aliquem, attribuire, ascrivere. ¶ 13. Referre, dirigere, indirizzare. *Cic.* 10. *Phil.* 10. 29. Nos ita a majoribus instituti sumus, ut omnia consilia atque facta ad dignitatem et virtutem referamus. *Id.* 1. *Orat.* 53. 226. Philosophus omnia ad voluptatem corporis doloreque referens. *Id. Deiot.* 2. 7. Tuum est, Cæsar, qui pro multis sæpe dixisti, quid nunc mihi animi sit, ad te ipsum referre. h. e. respiciendo te ipsum conjecturam de me facere. *Id.* 1. *Legg.* 1. 5. Leges in historia ad veritatem referuntur, in poemate ad delectationem. *Varro* 1. *R. R.* 40. 6. Ita in serena oportet referentem ad fructum, meliori genere ut sit sureulus, quem est, quo veniat, erbor. h. e. spectentem, rationem habentem. *Tac. Germ.* 34. Sive adit Hercules, sen quidquid ubique magnificum est, in claritatem ejus referre consuevimus. h. e. honori ejus tribuere, ita narrando, tamquam si ab eo actum sit. ¶ 14. Pro pertinere, appartenere. *Plaut. Pers.* 4. 4. 44. Te ex puella prius percontari volo, quæ ad rem referunt. — NB. Referre opem, pro ferre, tribuitur *Pacuvio* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 31. 67. at ipsi *Cic.* 3. *Legg.* 19. 43; sed utrobique dubia est lectio.

REFERSUS pro refertus legitur in *Not. Tir.* p. 150., ut alibi *farsus. V. FARTUS.*

REFERT, ferebat, tulit, ferre. — Notationem hujus verbi aliam a refero esse multi voluit. Illud enim personam a re particula indeclinabili, et quæ in carmine semper corripitur: hoc impersonale a res vel rei, vel re ablativo, ad fert conlati, et semper producti. Unda *Ovid.* 13. *Met.* 268. Quid tamen hoc refert, si se pro clava Pelasga Arma tulissa refert contra Troasque Jovemque? Alii contra et impersonalia nulla esse docent in re grammatica, at absurdum esse ajunt, ut alia sit origo *re refero*, alia *re refert*: et non semper a poetis id servari, ut io refero prima corripitur, in refert producat, quum produxerit *Seren. Sammon.* 374. Sin etiam rutilius

refertur peccore sanguis, tametsi alii aliter legunt. Verius esse *re re* in compositis produci posse etiam non geminata consonante sequenti, quum sit encep, ut lo RE et alibi adnotavimus: recentiores autem, quos re in compositis produci, consonantem sequentem geminare solent — Ceterum refert est idem atque interest, ad rem pertinet, utile est, prodest, juvat, *diapir.* *περὶ τοῦ, οὐδὲν* (It. importa, rileva, giova, appartiene; Fr. il est utile; avantageux, il importe, il est important, il appartient à; Hisp. el es útil, ventajoso, el es importante; Germ. es trägt hinsichtlich e. Sache bei, es nützt, ist zuträglich, nützlich, es kommt darauf an, geht an, liegt daran; Angl. it concerns, imports, profits, is the interest of). — a) Hoc refert cum Gentivo prelii, vel ellis additis. *Plaut. Cure.* 4. 3. 23. Quid refert me fecisse regibus, ut mihi obedirent, si hic me bodie ambrallius derideret? *Ter. Heaut.* 3. 1. 58. Illud permagni referre arbitror, ut nescientem sentiat te id sibi dare. *Colum.* 3. *R. R.* 9. 7. Tantum retulerit, ut in transferendis semilibus similem statum cæli locique observemus. *Cic.* 1. *ad Q. Fr.* 1. 7. Pervi referi, abi ta jus dici diligenter, nisi etc. *Cæs.* apud eumd. 14. *Att.* 1. Magni refert, hic quid velit: sed quidquid vult, valde vult. *Cic. Cæl.* 23. 57. At quibus servis? Refert enim magnopere id ipsum. *Id.* 5. *Fam.* 9. Sed quanti id refert? *Id.* 3. *Orat.* 55. 211. Refert etiam, qui aadiant, renatus, an populus, an judices. *Id.* 2. *Phil.* 12. 29. Quid refert, utrum voluerim fieri, an gaudere factum? *Id.* 2. *Divinat.* 34. 72. Aves pascantur nec ne, quid refert? et *ibid.* 29. 62. Quasi si vero referat, quod fieri potest, quam id sæpe fiat. et *ibid.* 47. 99. Fac, in puero referre, ex qua efflectione cæli primum spiritum durerit. *Virg.* 2. *G.* 104. neque enim numero comprehendere refert. *Ovid.* 3. *Pont.* 4. 61. Nec minimum refert, in tacta rosaria primus, An sera cerpes pæne releta manu. *Cic.* 5. *Fin.* 30. 90. Sed, quum ego ista omnia, bona dixerò, tantum refert, quem megne dicam; quum expectanda, quam velde. *Id.* 1. *Tusc.* 33. 80. Et ipsi animi, magni refert, quasi in corpore locati sint. *Liv.* 2. 7. Adeone est fundata leviter fides, ut, ubi sim, quem qui sim, magis referat? *Horat.* 2. *Sat.* 3. 157. Quid refert, morbi en furtis paremque rapinis? *Sall. Cat.* 62. 16. Sin in tanto omnium metu (*Cæsar*) solus non times, eo magis refert me mihi atque vobis timere. — Cum *Infinito* pass. *Virg.* 3. *G.* 548. Prætores nec jem mutari pabulis refert. *Sueton. Ner.* 1. Plures e familia cognosci referre arbitror, quo fecilius appareat etc. — b) Cum mea, tua, sua, nostra, vestra; sive sint casus ablativi singulares feminini, sive accusativi plures neutrius generis: qua de re, *Minerv. Sancti.* 1. 3. c. 5. et *Poss.* 1. 7. *de Grammat.* c. 29. legi possunt. *Sall. Jug.* 119. Faciendum aliquid, quod illorum magis, quem sua retulisse videretur. *Cic.* 5. *Fam.* 20. circa med. Non adscripsi id, quod tua mihi referebat. *Ter. Adelph.* 5. 4. 27. Id mea minime refert, qui sum natu maximus. — In illo ejusd. *Phorm.* 6. 3. 17. Quid istuc nostra? *æn.* magni, et *Eclyr.* 3. 5. 60. Quid mee? vel interest vel refert subaudiendum est. — c) Refert hoc ad aliquem, alicui, alicujus etc. *Plaut. Epid.* 2. 2. 91. Quam ed rem istuc refert? a che serve? et *Id. Pers.* 4. 3. 44. Quid id ad me, aut ad mesum rem refert, Persæ quid rerum gerent, Aut quid heras tuas? *Varro* 1. *R. R.* 16. 6. Quarto refert etiam ad fructus, quemadmodum vicini in consilio consilium agrum habent. — *Quintil.* 9. 4. 44. Plurimum refert compositionis, quæ quibus anteponas. *Tac.* 4. *Ann.* 33. Antiqui scriptoribus rarus oblectator; nec refert eujusquam Punicas Romanave acies latius extulisse. Adde *Sall. Jug.* 111. allatum sub b. — *Plaut. Truc.* 2. 4. 40. Sed quid istoc? quod rei id te assimilare retulit? *Horat.* 1. *Sat.* 1. 49. dio quid referat intra Naturæ fines virenti, lugens centum An milla aret. *Tac.* 15. *Ann.* 65. Quia et verba Flavii rutabantur: non referre dedecori, si citharædem demoveretur et tragædus succederet. — *Juvenal.* 5. 123. nec minimo sane discrimina re-

fert, Quo gestu tepores et quo gallina seculur. — *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (317). Longitudo in his (torulis) refert, non crassitudo, spatiosa melius premunt. *Id.* 11. *ibid.* 51. 112. (268). Multum tamen in his (ranis) refert et locorum natura: mutas in Macedonia traduntur. — *Zuercher.* 4. 984. Usque adeo magis refert studium atque voluptas, Et quibus in rebus consuerint esse operati Nun homines solum, sed vero animalia cuncta. — d) Absolute. *Tac.* 6. *Ann.* 2. Cognitis Liviae sagittis, - elroces sententiae dicebantur, in effigies quoque ac memoriam ejus, et bona Sejani ablata arario, ut in fuscum eogeneretur, tamquam referret. *come se ciò importasse.*

REFERTUS, a, um. F. REFERTIO.

REFERVESCO, ves, bñi, vere, n. 2. Part. Refervens sub A. I. et II. — Refervco

A) Est idem atque iterum, aut valde ferren.

1.) Proprie. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 11. 23. (55). Item terebinthinam in sartagine referrent. In editione Sillig. legitur in cinera ferventi.

II.) Translate refervens ponitur pro vehementi et atroci. *Cic. Rosc. Com.* 6. 17. Nonne, ut ignis in aquam coniectus continuo restinguitur et refrigeratur, sic referrens falsum crimen in purissimam et castissimam vitam collatum statim concidit et extinguitur?

B) Est etiam refrigerescere, fervere desinere. *Cic. Brut.* 91. 316. Contentio vocis deciderat, et quasi referbuerat oratio. *Alii leg.* refererat. F. FERVEO.

REFERVESCO, is, ere, n. inchoat. 3. iterum aut valde fervco. *Cic.* 1. *Divinat.* 23. 48. Visum Mercurium et patera sauginem fundere, qui, quum terram attingisset, refervescere videretur sic, ut tota domus sanguine redundaret. F. vomtem praeced.

REFESTINO, as, avi, are, n. 1. Part. Refestinans. — Refestino est idem atque iterum festino. *Rufin.* apud *Hieronym.* 3. in *Rufin.* n. 6. Sed refestinante eo, qui ad te remeabat, malui paucis ad te, quam ad alios, pro tuis maledictis lallus scribere. Hunc loquendi modum *Hieronym.* mor sordidissimae elocutionis *πρωτολογισμὸν* vocat. Utiliter tamen etiam *Paulin.* *Notan. Epist.* 45. (al. 44.). Qui a teoebis justissime refestinarat ad lucem suam.

REFIBULO, as, avi, are, a. 1. fibulam retero, seu solvo. *Martial.* 9. 28. et cujus Refibulavit virgulum faber penam. h. e. fibulam peni induclam solvit.

REFICIO, ficiis, feci, factum, ficere, a. 3. (re et facio). Reficere primā productā *Lucret.* 1. 34. Reficit aeterno devinctus vulnere amoris. *Alii et ipse Lachmann.* rectius leg. Reficit. F. dicta in RE. — Refacta pro refecta legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 3115. — Particip. Reficiens II. a.; Refectus I. 2., 3., 4., 5. et II. a. b.; et in *On.*; Refecturus I. 2. et 4.; Reficiendus I. 1., 2., 3. et II. a. et b. — Reficio est idem atque iterum facio, restitui, *ἐπισκευάζω, ἀναλαμβάνω* (It. rifare, rimettere; Fr. faire de nouveau, retubir; Hsp. hacer de nuevo, restablecer; Germ. von Neuem machen, wiederherstellen, in der Stand setzen, vollständig machen, ausbessern; Angl. to make again or anew, repair, rebuild, amend).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, iterum facio, restitui. *Nepos Timol.* 3. Urbium moenia disjecta sanaque deleta refecit. *Id.* *Con.* 4. extr. Muros dirutos reficiendos curat. *Cæs.* 2. B. C. 15.; et *Sall. Jug.* 70. Ea, quae sunt amissa, reficere instituit. *Ulp.* *Dig.* 29. 1. 9. Videtur jure militari reficisse testamentum. ¶ 2. Latiori sensu, generaliter est It. riparare, restaurare, accomciare, restauru, renovo. *Ulp.* *Dig.* 43. 20. 1. Reficere est, quod corruptum est, in pristinum statum restaurare. Verbo reficiendi (vivos) tegere, substruere, sarcire, edificare, item advehera apportareque ea, quae ad eandem rem opus essent, continentur. *Cic.* 3. *Ferr.* 54. 142. Locatur opus id, quod ex mea pecunia reficiatur: ego me refecturum esse dico. *Id.* *Topic.* 3. 15. Si aedes corruerunt vitiumve fecerunt, heres restituere non debet, nec refice-

re. *Nepos Attic.* 20. Quum aedes Jovis vetustate grulaberetur, Caesar eam reficiendam curavit. *Cæs.* 1. B. C. 34. extr. Muros, classem portaque reficere. *Horat.* 1. *Od.* 1. 17. mox reficit rates Quassas. *Sic Cæs.* 5. B. G. 23. Naves invenit refectas. *Id.* 1. B. C. 41. Pons refectus. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 28. (34). de araneo. Scissa prolium refecit, ad polittum sarcienis. *Cic.* 16. *Att.* 3. Idem *συντάττω* misi ad te retractatus: et quidem *ἀπεχέτω* ipsum, crebris locis inculcatum et relectum. — Similiter de igne. *Petron.* *Satyr.* 136. Reficere ignem. *riaccendere.* et *Ovid.* 3. *Fast.* 144. vires flamma refecta capit. ¶ 3. Specialiter ponitur et pro supplere, substituere, supplire, sostituire, recludere, ad erplendum numerum. *Cæs.* 3. B. C. 87. Ille coplae, quas videtis, ex delectibus horum annorum sunt refectae. *Sall.* 3. *Histor. fragm.* 77. § 13. ed. *Kritz.* Deinceps monet in laxiores agros magisque pumarios ut egrediantur, ubi priusquam refecto exercitu adesset Varinius, augeretur numerus lectis viris. *Sic Liv.* 3. 10. Heroldi nunciant, Volcos et Aequos, etsi accisae res sint, reficere exercitus. *Virg.* 3. *G.* 69. de ovibus. Semper erunt, quarum mutari corpora malla. Semper enim refica. — Huc refertur potest et illud *Liv.* 3. 70. Priusquam hostis turbatos ordines reficeret, terga impugnera hostium satius visum est, et illud *Nepos Hann.* 1. Paeli servitium putavit, quod patriam exhaustam sumptibus calamitates belli ferre non posse intelligebat, sed ita, ut statim mente agitare, et paulum modo res essent refectae, bellum renovare Romanisque armis persequi. — Reficere tribum apud *Cic. Planc.* 18. 45. quid sit, V. Interpretes: non una est enim ejus loci et lectio et expositio. *Orellius* legit *conficere*. ¶ 4. Item specialiter, aliquando est conficere, colligere, redigere, ricavare. *Farro* 1. *R. R.* 24. 3. Hostium vocent, quod ex uno facio olei reficitor. *Cic.* 6. *Parad.* 1. 45. Numquam eris dives, antequam tibi ex tuis possessionibus tantum reficiatur, ut eo tueri sex legiones possis. *Liv.* 35. 1. extr. Cetera (praeda) vendenda quastori data: quod inde refectum est, militi divisum. *Justin.* 9. 1. 9. In Scythiam praedandi causa profectus est, more negotiantium impensas belli alio bello refecturus, per cavare le spese d'una guerra da un'altra. et *Cels.* *Dig.* 50. 16. 88. Tentum quis pecunie relinquit, quantum ex bonis ejus refici potest. et *Papinian.* *Dig.* 26. 7. 38. circa med. Pecuniam ex venditionibus Romae refectam in provinciam trajecit, ricavata. ¶ 5. Item, reficere aliquem consulens, tribunum, est ei magistratum continuare, in sequentem quoque annum creando, confirmare. *Cic. Amic.* 25. 96. Quum ferret legem de tribunis plebis reficiendis. (De hac lege, V. *Epit. Livii* 59.). *Liv.* 2. 56. Plebs Voleronom tribunum refecit. *Id.* 3. 24. In reliquum magistratus continuari, et eisdem tribunis refici, judicare senatum contra rempubl. esse. *Seneca Ep.* 104. ante med. Refectus consul. h. e. cui consulatus in alterum annum continuatus est. *Adde Liv.* 3. 21.

II.) Translate est recreare, refovere, ricreare, ristorare, confortare, sollevare; et — a) Refertur ad corpus. *Cic.* 7. *Fam.* 26. extr. Ego hic cogito commorari, quoad ma reficiam: nam et vires et corpus amisi. *Cæs.* 7. B. G. 32. Exercitum reficere ex labore atque inopia. *Auct.* B. G. 8. 1. Quum milites bibernorum quiete a tantis laboribus reficere vellet. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 11. 68. (109). Reficientibus se ab imbecillitate utilissima radix gerani. *Liv.* 37. 24. Cibo reficere vires. *Sall.* *Jug.* 18. Saucios cum cura refecit. *Nepos Eumen.* 9. extr. Ad lassitudinem sedandam militum ac reficienda jumenta. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. Ego es magna caloribus in Arpinati summa cum senectute summis me refeci. *Plin.* *Paneg.* 77. Tam assiduus in tribunall, ut labore refici ac reparari videretur. *Cic.* 7. *Att.* 3. extr. Tironis reficiendi spes est in M'. Curio. h. e. sanandi. *Seneca Ep.* 7. Ex longo morbo refici. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 17. (66).

Reficit aciem oculorum smaragdus. *At Sillig. leg.* recipit. *Id.* 31. *ibid.* 10. 46. 119. Nitrum reficit lassitudines. *Id.* 32. *ibid.* 6. 21. (64). Ostrea stomachum unica refolunt. *Martial.* 4. 37. Reficere nauseam. *Petron.* *Satyr.* 111. a med. Refecta potione ac cibo. *refiziata.* et *Stat.* 1. *Sily.* 4. 112. arte refectus Telephus Emonia. *quarito.* et *Fal. Flacc.* 4. 391. Jamque refecta Jovi, paulatim in imagine prisca Ibal agris lo vicitur Junonis. h. e. humanae formae restituta. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 136. cognatorum opibus curisque refectus. h. e. sanatus, ad pristinum mentis statum restitutus. — b) Item ad animum. *Cic. Planc.* 1. 2. Vester, judices, conspectus reficit et recreat mentem meam. *Id.* *Mil.* 1. 2. Sed me recreat et reficit Ca. Pompei consilium. *Quintil.* 10. 5. 17. Reficere ac reparare. *Cic.* 6. *Ferr.* 47. 105. Ad ea, quae dicturus som, reficite vos, quæso, judices. h. e. a lassitudine audiendi vos recreate et vires ad audiendum resumite. *Sall.* *Cat.* 49. Sociorum animos reficere. *Sic Liv.* 33. 36. Reficere animos militum a terrore. *Virg.* 11. *En.* 731. reficilque in praelia pulso. h. e. cohortando in pugnam restituit. *Cic.* 12. *Att.* 13. Omnia nitor, non ad animum, sed ad vultum reficiendum. h. e. ad speciem non dolentis componendum. *Liv.* 9. 27. sub fin. Conspicuo ducta refectus militum animus. *rinvigoro.* *Tac.* 6. *Ann.* 17. in fin. Refecta fides. *rimesso il credito.* *Virg.* 12. *En.* 788. armis animisque refecti. *Id.* 3. *G.* 235. refectae vires. *Id.* *ibid.* 511. de aegris equis. furlisque refecti Ardebant. h. e. quos vinum infusum refecerat. *Ovid.* 6. *Mel.* 827. subito collapsa dolore - cecidit, longoque refecta Tempore etc. *rinvenuta.* — c) Item ad alia. *Nepos Agesil.* 7. Post Leutricam pugnam Lacedaemonii se numquam refecerunt, si tiebbero, pristinas imperii vires recuperarunt. *Farro* 1. *R. R.* 2. 8. Nemo sanus debet velle impensam ac sumptum facere in culturam, al videt, non posse refici. non poter *risarsi dello speso.* et *Virg.* 3. *G.* 336. quum frigidus aera vesper Temperat, et seltus reficit jam rosida luna. *rinfrasca.* et *Ovid.* 3. *Fast.* 711. Postera quum teneras aurora refecerit herbas. *Adde Plin.* 2. *Hist. nat.* 11. 8. (52). — Hinc Particip. praeter. pass.

Refectus, a, um, cujus plurima exempla retulimus, adjective quoque occurrit; unde Comp. Refectior apud *Capell.* 2. p. 36. Ut refectior caelum sublimisq. consendas.

REFICTIO, ōnis, f. 3. Idem quod refectio: a refingo. *Ulp.* *Dig.* 43. 21. 1. § 7. Purgandi verbum ad eum ritum pertinet, qui refictionis indiget: plerumque enim refictione et purgatione ritus indiget. *Plerique vero leg.* refectio.

REFICO, gis, xi, sum, gere, a. 3. (re et figo). Particip. Refixus I. — Refiga est idem ac quod fixum erat, avello, revello, aveilo, *ἀποκαθίστω* (It. staccare, sconfiggare, schiodare, spiccare; Fr. détacher, déclouer, desceller, arracher, enlever; Hsp. desclavar, arrancar, quitar los clavos, desellar, llevar; Germ. losreissen, abreissen, losmachen, was angeheftet, befestigt war; Angl. to pluck down what is fastened, unfasten unfix, unloose, loosen).

I.) Proprie. *Cic.* 12. *Phil.* 5. 12. Figentur rursus ea tabulae, quas vos decretis vestris refixistis. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 56. Sub duce, qui teuplis Parthorum signa refixit. *Fal. Max.* 1. 6. n. 10. Tum demum immobilis Dei caput terra refigi potuit. *Cels.* 6. 15. ad fin. Si dolor in glagivis est, moventurque aliqui dentes, refigi eos oportet: nam curationem impediunt. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 2. 2. (7). Affixis hostium spoliis, quae nec emptori reficere liceret. *Sil.* *It.* 10. 601. clypeos in bella refixos captos. *Seneca Vit. beat.* 19. ad fin. Quum reficere se erucibus conentur, in quas unusquisque vestrum clavos suos ipse adigit. *Quintil. Declam.* 10. 19. Reficere ferrum. *Justin.* 9. 7. 11. Refixum corpus interfectaris super reliquias mariti cremavit. h. e. cruci detractum. *Virg.* 5. *En.* 360. clipeum Neptuni sacro Danaus de poste refixum. et *ibid.* 527. caelo ceu saepe refixa Transcurrunt, crinemque volan-

tia sidera ducunt. *Claudian. IV. cons. Honor. 496.* non beata reflexas vendit opes: avida sector non voce citatur. *h. e. legitimis dominis proscriptio ereptis.*

II.) Translate. *¶ 1. Refigere leges, abrogare, tollere, infringere, rescindere, cassare, abolire, annullare. V. FIGO. Cic. 16. Phil. 3. 6. Acte Antiochii resedidit, leges resistit: per vim ei contra auspicia leas decreveris. Id. 12. Fam. 1. ad fin. Cujus ara refigere debebamus, ejne etiam chirographa defendimus? — Refigere jurgia, resolvere, tollere, amovere, levare, toggera. Horat. 2. Ep. 3. 170. Sed vocat usque suum, qua populus adita certis limitibus vicinis refigit jurgis. Ita Bentlej. ex aliquot MSS. Lambini. Alii leg. refugit. ¶ 2. Rei etiam liberum, solum aliquid facere. Curius apud Cic. 7. Fam. 29. Quo facillime nostra refigere deportareque tuto possimus. Ita leg. Orellius: alii desigere. — NE. Pro figere, aut rurem figere. Virg. 4. G. 202. aulasma at cerea regna refugunt. Ubi Servius: re abundat: id est signi. Alii tamen rectius leg. refingunt.*

REFIGURO, as, nre, a. 1. *ἀναγράφω*, iterum figuro. *Fulgat. interpr. Sapient. 19. 6. Omnia creatura ad eam genus ab initio refigebatur.*

REFINGO, gis, gere, a. 3. (re et fingo). Partic. *Refingens*. — Refingere est rursus formare, facere, fingere. *Pacuvius apud Varron. 7. L. 2. 91. Mith. Nulla res neque clucrare, neque mederi potia est, neque refingere. At Mulierus leg. reficere. Virg. 4. G. 292. V. locum la sine voc. preced. Apul. 3. Met. Hilari vultu residens, quantumque poteram, lenorem me refingens.*

REFIRMATUS, a, um, particip. ab inusit. refirmo, firmatus, constitutus. *Sez. Ruf. Breviar. 14. sub fin. Super ripam Tigridis limes est refirmatus.*

REFIXUS, a, um, F. REFIGO.

REFLABILIS, as, edicci. ¶ 1. Est qui facile effluat, ut Cibi facile reflabiles. *Cael. Aurel. 4. Tard. 1. ante med. ¶ 2. Item, qui, postquam preceus est, iterum tumet. Seno Veron. p. 367. Delicate tumens ac reflabiles tori plumbeo aculeo superba (caro).*

REFLABRI Ventii, recurrentes et reciproci, in contrarium scilicet flantes, modo antroreum, modo retroraeum. *Apul. de Mundo. Excurrete venti habentur, qui directo spirant: reflabri, reciproci, et Caelas potatur esse.*

REFLAGITO, as, are, a. 1. *ἀνατίθω*, iterum flagito. *Catull. 42. 6. at 10. Persequamur cam et refagilemas.*

REFLAMMO, as, are, a. 1. (re et flamma) in flammam iterum suscitare. *Non. p. 440. 24. Merc. Inter extinguere et inter opprimere lateresse Cicero voluit de amicitia: quasi quod extinguatur, possit ressemari; quod opprimatur, unum queat.*

REFLATIO, onis, f. 3. *svaporamento, evaporatione. Cael. Aurel. 1. Tard. 1. ante med. Erit tendendus ager usque ad eulem. Hinc etiam patentes partes levantur, quum ex alto refatio quidam vlarum nuditate permittitur. Id. 4. ibid. 3. post fin. Tunc leviter compresso liquore, quo folliculi refatio fiat, erit lentandum ne clysteria caveare (h. a. fistula) fuerit clausa.*

REFLATUS, a, um, particip. F. REFLO.

REFLATUS, as, m. 4. *ἀντιρροια*, flatus adversus, id est ventus contrarius.

I.) Proprie. *Cic. 12. Att. 2. Hic ramores, quinquaginta naves delatas in Iulem refatu boe. Plin. 9. Hist. nat. 6. 5. (15). de orca. Quorum (navigiorum) naum mergi vidimus, refatu helum oppletum unda. h. e. expiratione, efflatu.*

II.) Translate. *Lactant. 3. 99. de Fortuna. Doccat me, si potest, qua sit illa via, qui flatus iste, et qui refatus. V. Cic. loc. cit. in REFLO sub A. II.*

REFLECTO, ctis, it, iam, ctore, o. 3. (re et flecto). Particip. *Reflectens* et *Reflexus* I. — Reflecto usurpatur A) Active; et B) Neutrorum more.

A) Active est idem ee retro flecto, inflecto, retorquere, *ἀνακλίνειν* (It. ripiegare, torcere, ri-

voltare; Fr. *recourber, replier, tourner en arriere, retourner, détourner*; Hisp. *encorvar, volver d plegar, plegar da nuevo, revolver, volver hacia atras, dar vuelta al revés*; Germ. *zurück, - rückwärtsbeugen, - drehen, - wenden, abwenden, umwenden, drehen*; Angl. *to bend or turn back, bend, bow, twist*).

I.) Proprie. *Plin. 11. Hist. nat. 50. 111. (265). Caudem sues latorquent, cauum degencres sub alvum reflectunt. et ibid. 37. 78. (199). Venier sanguine carentibus aullus: intestinos enim ab ore incipit, et quibusdam sodem reflectitur, ut sepiam, polypo. Val. Flacc. 5. 455. odere tamen, visusque reflectunt. Catull. 45. 10. leviter caput reflectens. Id. 64. 119. Inde pedem victor multo cum laude refflexit. Val. Max. 7. 4. n. 5. Quum alio cursum direxisset, subito ad Contrebiem refflexit. Seneca Thyest. 428. Reflecte gressum, dum licet, teque eripe. h. a. refer pedem, revertera. Id. Troad. 46. ferox save manu Coma reflectens regionem iorta caput, Alto ascendum vulnere ferrum abdidit. Id. Oedip. 733. Sonuit reflexo classicum cornu, Lituusque adneco stridor cantus Eliis mrs. Ovid. 3. Art. am. 779.; et Stat. 1. Achill. 382. Reflexa cervix. Plin. 30. Hist. nat. 11. 30. (100). Scarabum, onl sunt cornicula reflexa. Id. 11. ibid. 37. 62. (165). Elephasio deates intus ad mandendum quetnor: praeterqua eoe qui prominent, masculis reflexi, feminis recti atque proni. *ἀνακλινόμενος* hebet *Aristot. Hist. anim. 1. 2. c. 11. h. a. snrum reflexos, repandos. Capitolin. Pertin. 12. Reflexus capillus. h. a. tortus, crispatus. — Et mediorum apud Gracos more. Virg. 8. En. 633. Item (Iupam) iereti cervice reflexam Mulcere alternos (pueros). h. a. ee reflectentem. Ovid. 6. Met. 547. de Acalapho ventient sa in budonem. In qua caput crescit, longosque reflectitur angues.**

II.) Translate. ¶ 1. Generatim pertinet ad lenitatem et misericordiam. *Cic. 1. Orat. 12. 53. Causis, quibus mentes aut incitantur, aut reflectuor. Id. Suk. 16. 46. Nonnomquam animum incitatum ad ulciscendam orationem tuam, revoco ipse et reflecto. Virg. 10. En. 632. et la mellus tua, qui potes, orsa reflectas. Seneca Agam. 155. At la reflectat conjugii nomen serum. Ter. Adelph. 3. 2. 8. Quem neque fides, neque iurandum, neque illum misericordia repressit, nequa reflexi. — Reflectera animum, vertere, flectera ad advertendum, revolvere Panimo: anda nostrum rifeitera. Virg. 2. En. 741. Nec prius amissam (Creusam) respexit, animumque reflexi. Quam eto. Mamertin. Grat. act. 14. Ad Romanam urbem meatem reflexi. Quintil. Declam. 245. An si quis nostrum transfugisset, non ipsum modo etc., idem nos reflectemus in nos etc.? non applicheremo a noi: non revolveremo a nostro proposito? ¶ 2. Specialim apud dialecticos est propositionem convertere. *Capell. 4. p. 128. Secundus modus est, in quo conflictat ex universalis deductivo ad universali eddictivo universete addictivum directum, ut eat: omne iustum honestum, nullum honestum turpe, nullum igitur iustum turpe. Si reflectas: nullum igitur turpe iustum, efficitur sextus modus. Adde eumd. ibid. p. 129.; et Apul. 3. Dogm. Mat.; et F. dues voces seqq.**

B) Neutrorum more est retro vertere. *Lucret. 3. 502. Inde ubi jam morbi reflexi causa, reditque in ialebrae acer corrupti corporis humor, Tum etc.*

REFLEXIM, edverb. cui contrarium est directum. *Apul. 3. Dogm. Mat. Ex bee conjugatione prim modl sit illativum: si directum, universale, ut Omne igitur honestum utile est: si reflexum, particulare, ut Quoddam igitur utile est honestum. Adde Capell. 4. p. 129. et 129.*

REFLEXIO, onis, f. 3. conversio.

I.) Proprie. *Macrob. 5. Saturn. 11. ante med. Crebram cervicis reflexionem in Palinuro sidera consensiente descripsit.*

II.) Translate apud dialecticos. *Apul. 3. Dogm. Mat. Verum hoc in simplici conversione, qua in conclusionum illustrationibus reflexio nominatur. Adde Capell. 4. p. 129.*

REFLEXUS, a, um, particip. F. REFLECTO. REFLEXUS, us, m. 4. (reflecto). ¶ 1. Est sinus, recessus, locus reflexus. *Apul. Florid. n. 6. Prope Oceanum reflexus. ¶ 2. Est item regressus, retrocessione. Cassiod. 1. Variar. 35. Quum solis reflexus australis sigae discurrere natura ordinem modificat, tumultuosas procellas aeris permixtione resuscitat. h. e. quum eol equinoctium euctumale regreditur.*

REFLO, as, Evi, Elum, ere, a. 1. Particip. *Refloans* sub A. I. et II. et sub B. 1.; *Refatus* sub B. 1. et 2.; *Refandus* sub B. 1. — Reflere usurpatur A) Neutrorum more; et B) Active.

A) Neutrorum more recto est idem ee retro flo, contra spiro, *ἀντιρρῖν*, sofflare contra.

I.) Proprie. *Cic. 6. Att. 7. Rhodum volo, inde Athenae, et si Etasim velde refant. Id. 1. Tusc. 49. 119. Quo utnam velis possis perveni liceat? sin refantibus ventis rejicimur, tamen etc. Ammian. 19. 10. 1. Maria casus superiores solitis ventorumque procellis refantium naves introire portum deterrebant.*

II.) Translate. *Cic. 2. Off. 6. 19. de Fortuna. Magom esse Fortunam vim in utramque partem, quis igreret? nam et quum prospero statu fortunam utimur, ad exitus pervenimur opatos: et quum refavit, affligimur. Cf. locum Lactant. in v. Reflatus, us, II. Ammian. 31. 13. 19. Romani aliquoties refante Fortuna - bellorum iniquitati cesserunt ad tempus.*

B) Active. ¶ 1. Est aspirare, emittere. *Zucret. 4. 935. Interiorem etiam partem spirantibus aer verberat, hic idem quum ducitur atque refatur. Sodon. 9. Ep. 13. in carm. 2. Quibus antra per palati Crepulis refanda buccis Gemit aura libialis. Cael. Aurel. 1. Acut. 10. ad fin. Detractis capillis partes refantur, plurima gravatione liberant. h. e. perspirant et difflantur. — Similiter est effuado spiritum ejicere, et facere ut quod indatum erat, detumescat, agonisare. *Lamprid. Elagab. 25. Multis villoribus amicis folies pro accubitis sternerat, eosque refabat praudentibus illis, ite ut pierumque subito sub mensis invenirentur praudentes. Primus denique invenit sigma in terra sternere, non lu fectula, ut a pedibus utres per pueros ad resendum spiritum solverentur. Cf. Cael. Aurel. 1. Acut. 29. Refate succositas, svaporata. et Id. 3. Tard. 3. Conscienda etiam insuetudine medeie, quem Graeci empneumatoin vocant: adhibenda denique refantia, ut est quod appellationis dispermaton, vel polyarchium, aut ste. Hae enim veloni etiam ventositatem tollere. ¶ 2. Item flando tumefacere, et extollere. *Apul. 10. Met. Quem quidem laciolum crionisue ventus nune iasciens refabat, ut dimota etc. Id. 2. ibid. Signum perfectae incoleatum, veste refetum. Id. 4. ibid. in fin. Psychae mitis aura, vibratis hinc inde laciulis et refato sinu sensim levalem vebens etc.***

REFLORESCO, reeie, rei, recere, a. inchoat. 6. (re et floresco). Particip. *Reflorescens* I. et II. — Refloresco est idem ee rursus floresco, *ρίσσειν*, *ἀνακλίνειν*.

I.) Proprie. *Plin. 12. Hist. nat. 8. 47. (160). Pulegii natura la carnaria reflorescens amplius dicta est. Id. 18. ibid. 16. 43. (146). Secatur incipiens flores, at quoties rasiouit.*

II.) Translate. *Sil. It. 15. 741. Celsus, ceo prima reflorescente iuveata, Ibat consui.*

REFLŪAMEN, inis, n. 3. quod refuit, supercat. *Venant. 1. Vit. S. Martin. 29. Parvule grammaticae lambens refuamina guttas. h. e. scitatus grammaticae quaequillies. et 2. ibid. 16. Siccatilique suo refuamina flusa fluento.*

REFLUCTŪO, as, are, n. 1. retro fluctuo. *Isid. 13. Orig. 20. de mari reciproc. Motus, et oorpus illud quod refluat.*

REFLŪO, is, ers, n. 3. (re et fluo). Particip. *Refuens*. — Refluo est Ital. *scorrera indietro*, *ἀνακλίνειν*, retro fluo. *Ovid. 8. Met. 162. Noa secus ee liquidus Phrygiis Meandros in arvis Ludit, et embiguo lapsu resulique fluitque. Virg. 9. Aen. 31. ceu pinguis Somlue Nilus Quam refluat campis. Id. 4. G. 262. Ut mare sollicitum stridit refluentibus undis. Id. 8. Aen. 240. Dis-*

sultant ripæ refluitque exterritus amnis. et ibid. 86. Tybris ea convulsum, quam longa est, nocte tumentem lenit, at tacita refluxus ita substitit unda etc. *Grat. Cyneq.* 174. Quid freta at Moriam, dubio refluente ponto, Veneris, atque ipsos libet penetrare Britannos?

REFLŪUS, a, um, adject. παλίρροος, qui refluat, qui retrogrado fertur fluxu.

I.) Proprie. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 97. 100. (219). Pontus semper extra meat in Propontidem, introrsus in Pontum nunquam refluxo mari. *Stat.* 5. *Silv.* 1. 91. et refluxo circumsona gurgite Thule. h. e. æstuant at reciproco. *Sil. It.* 5. 524. refluxi pugnauerunt montibus amnes. *Apul.* 4. *Met.* Proximas oras refluxi litoris petiti. h. e. ad quod mara fuit et refluxit. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 3. Egrotus frequenti ac refluxa saliva ora impieto spueret contendit.

II.) Translata. *Sedul. Carm. Pasch.* 3. p. 246. refluxus dominorum tambara micas.

REFŪCILLATUS, a, um, particip. *V. voc. aeq.*

REFŪCILLO, a, vi, ātum, are, a. 1. Particip. *Refocillatus*. — Refocilla (Ital. ristorare, confortare) est idem ac recreo, refectio, reficere. *Seneca* 3. *Benef.* 9. Efficacibus remediis refocillatus lugentiam. *Refocillasse* synec. p. n. refocillavisse. et *Plin.* 3. *Ep.* 14. Ipse paucis diebus ægre refocillatus, non sine ultionis solatio decessit. *Alii leg.* fociellatus. Adde *Ep.* 16. sub fin., ubi aadem varia fectio. Certa est lectio apud *Hieronym.* *Vit. Malch.* Quibus (camelis) adscensis at nova sitarobia, id est annona, refocillati etc. *Ilud* id est annona glassam sapit.

REFŪDIO, ūdi, ūdi, ūssum, ūdere, a. 3. (re et fodio). Particip. *Refossus*. — Refodio est idem ac fodiendo eruo, effodio, scavare, avoprocaw. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 63. 63. (158). Si ulli essent iusuri, jam profecto istos avauitæ atque luxuriæ cuncte refodissent. *Id.* 19. ibid. 5. 27. (88). Solum quam altissime refodere. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 28. Summas radices omnes refodiat ac persequatur. *Lucan.* 4. 292. tellure refossa. Occultos satives quærant. *Colum.* 3. *R. R.* 11. 4. Refossas radices comburere. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 16. (74). Orestis corpus oraculi iussu refossus. disotterrato.

REFORMABILIS, e, adject. qui reformari potest. *Hieronym.* in *Ps.* 2. Vas figuli, antequam in testam fuerit obduratum, et dissipetur, reformabile est.

REFORMATIO, ōis, f. 3. transformazione, μεταμόρφωσις, formæ mutatio.

I.) Proprie. *Apul.* 3. *Met.* Nec ullum mihi reformationis video solatium. h. e. qua ex homine in formam asini mutatus sum. et mox. Facillor reformationis huius medela suppedilat. et 11. ibid. Populi mirantur facilitatem reformationis. h. e. qua ex asino in hominem rursus sum restitutus.

II.) Translata. *Seneca Ep.* 58. a med. Quid de istis capiam, quæ modo tractavi, remota a reformatione morum? quomodo meliorem me facere idem Platonice possunt? *reforma da' colium.*

REFORMATOR, ōis, m. 3. riformatore, ἀναπλαστής, qui reformat, instaurator. *Plin.* 8. *Ep.* 12. Ipsarum litterarum jam senescentium reductor ac reformator. *Augustin.* in *Johann.* tract. 38. 8. Hominis formator et reformator, creator et recreator, factor at refector. *leg. resector.*

REFORMATUS, a, um, particip. *V. REFORMO.*

REFORMATUS, us, m. 4. reformatio. *Tertull.* *advers. Valentin.* 13. Eorum tutelaris reformatus.

REFORMATIO, ōis, f. 3. timore, φόβος, actus reformandi, timor, metus. *Cic. Partit. orat.* 4. 11. In suasionem autem aut spem aut reformationem deliberantia.

REFORMIDO, a, vi, are, a. 1. (re et formido). Particip. *Reformidans* I. a. — Reformido est idem ac valde formido, παρφοβίζω (It. temere molto; Fr. reculer de crainte devant, craindre, redouter; Hisp. temer, tener miedo; Germ. vor etwas aus Furcht oder Scheu zurückweichen, etwas fürchten, scheuen; Angl.

to fear much, dread, stand in awe of, shun or avoid through fear).

I.) Proprie. — a) Cum Accusativo. *Cic.* 7. *Phil.* 6. 19. Pacis nomine bellum involutum reformido. *Id.* 3. *Fin.* 2. 7. Vulgi reprehensionem reformidans. *Id.* 5. *Tusc.* 30. 85. Imbecillus horret dolorem et reformidat. et 1. ibid. 45. 108. Ita tetra sunt, ut ea fugiat et reformidet oratio. *Plin.* 1. *Ep.* 10. Reverentis occursum, non reformidea. *Id.* 5. *Ep.* 8. Nullius sibi conscius culpæ, posteritatis memoriam non reformidat. *Quintil.* 1. 2. 18. Assuescat iam a tenero non reformidare homines. et ibid. 1. 20. Na amaritudinem studiorum semet pereptam etiam ultra rudes annos reformidet. — b) Cum Infinito. *Cic.* 14. *Phil.* 3. 9. Refugit enim easque dicere reformidat, quæ etc. *Plin.* *Paneg.* 44. Quis comparari tibi non reformidat? — c) Cum quod conjunctione causal. *Cæs.* 1. *B. C.* 32. ad fin. Neque se reformidare, quod in senatu Pompeii dixisset, ad quos legati mitterentur, illi auctoritatem tribui. — d) Cum Relativo. *Cic.* *Lig.* 2. 6. Nec tuas tacitas cogitationes estimas, nec quid tibi de alio audienti, de se ipso occurrat, reformidat. — e) Absolute. *Id.* ibid. 3. 6. Vide, quam non reformidem: vide etc. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 1. Jam dudum ausulto et cupiens tibi dicere servus Paucæ reformido.

II.) Translata de abstractis et rebus physicis. — a) Cum Accusativo. *Cic.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 16. 51. Fides mea custodem repudiat, diligentia speculatorem reformidat. *Ovid.* 2. *Pont.* 7. 13. Membra reformidant mollem quoque saucia tactum. et 3. ibid. 4. 49. reformidant insuetum lumina solem. *Virg.* 2. *G.* 369. de vitibus. Ante reformidant ferrum. *Pallad.* 9. *R. R.* 5. Lupinus cretam reformidat. — b) Absolute. *Colum.* 4. *R. R.* 9. 1. Quæ putatio non debet secundum articulum fieri, ne reformidet oculus. *patasca.* at *Id.* ibid. 33. 4. At quæ (castanea) radibus exempta et deposita est, biennio reformidet. Adde eund. ibid. 11. 1. et 24. 15.

REFORMO, a, vi, ātum, are, a. 1. (re et formo). Particip. *Reformatus* I. et II.; *Reformandus* I. — Reformare est formam aliam inducere, vel pristinam reddere, *μεταμορφώω*.

I.) Proprie. *Ovid.* 11. *Met.* 253. Nec te decipiat centum mentis figuras: Sed præne quidquid erit, dum, quod fuit ante, reformet. h. e. formam, quam prius habebat, resumat. *Id.* 9. ibid. 399. reformetis primos Iolas in annos. *Apul.* 11. *Met.* Hunc hodie Deæ numen augustam reformavit ad homines. h. e. bumens formam restituit. *Id.* 5. ibid. Quem temporis modici spatium repentina senecta reformavit. *transformo.* et 3. ibid. Singula monstravit, quæ possunt rursus in facies hominum tales figuras reformare. *Id.* 11. ibid. sub fin. In alienam quamplam personam reformatus. *Id.* 7. ibid. Ducatum latrones unanimes et deferunt, vestemque latulentam preferunt: sumeret, abjecto contonculo divita. Sic reformatus etc. h. e. mutata veste quasi in aliam formam versus. *Capitolin.* *Pertin.* 9. Reformendis viis pœniam contulit. *Lactant.* 4. 26. Claudorum pedes ad officium gradiendi reformare. *Cæli. Aurel.* 2. *Tard.* 2. Hæc eam solas espiis partes in passione constitutas quadam mutatione reformant.

II.) Translata. *Plin.* *Paneg.* 53. Corruptos depravatosque mores reformare et corrigere. *reformare.* et *Eumen.* *Paneg.* *Constant.* 2. Solutum et perditum disciplinam reformare. *Inscript.* apud *Gruter.* 149. 4. IMP. CÆS. DIVI F. AVO. ORBE MARI ET TERRÆ PACATO, TEMPLE JANI CLYSO, ET R. P. F. R. OPTIM. LEGIB. SANCTISS. INSTIT. REFORMATA etc. *reformata.* — *Val. Max.* 6. 5. n. 2. externa. Quam Themistocles ruinas patriæ in pristinum habitum reformavit. *Apul.* 9. *Met.* Divinæ providentiæ fatalis dispositio subvertit, vel reformari non potest. h. e. mutari, insecuti. *Ulp. Dig.* 49. 1. 1. Appellendi usus nonnumquam bene latis sententiis in pejus reformat. — Et pro restituere. *Paul. Sentent. recept.* 1. 12. 2. Is, qui ancillam corrupti alienam, aliam reformat.

re eogendus est. *Cf. Cassiod.* 8. *Ep.* 23. Theodabado massas subter annexas præcipimus reformari, ejus feliciter domino plenissime vindicandas.

REFŌSSUS, a, um, particip. *V. REFOVIO.*

REFŌTUS, e, um, particip. *V. voc. seq.*

REFŌVEO, ūves, ūvi, ūtum, ūvere, a. 2. (ra et foveo). Particip. *Refovens* II.; *Refotus* I. et II.; *Refovens* II. — Refoveo est idem fere quod foveo, refocillo, recio, reficio: præsertim si modice calefaciendo fiat, ἀναδάλω (It. riscaldare, ristorare, confortare, rimettere in vigore; Fr. réchauffer, réconforter, rétablir, ranimer, faire revivre; Hisp. recalentar, conforter, avivar, dar nuevo vigor, restablecer; Germ. wieder erwärmen, -erfrischen, -pflegen, -erquicken, -beleben; Angl. to cherish, refresh, restore, revive, comfort, relieve).

I.) Proprie. *Ovid.* 8. *Met.* 533. Dumque manet corpora, corpora reforentque foveantque. *Lucan.* 8. 67. adstrictos reforet complexibus artus. *Ovid.* *Heroid.* 11. 58. Pressa refolvati pectora nostra tula. *Curt.* 8. 4. 15. Ipse (rex) tum maxime admoto igne refovebat artus. *Colum.* 2. *R. R.* 14. 3. Omni solo una præsens medicina est, ut stercore adjuves, et assumptas vires hoc velut pabulo refoveas. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 27. 41. (99). Anguis, hiberna latebra visu obscurato, maratbro herbæ esse africanæ, oculos inungit ac reforet, et paulo sup. 97. Herbe, qua se facit, quoties cum serpentibus conservare pugnam, vulnerati reforent. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 19. Amat pulari atque circumfodi, et parco humore inter scelates sæpe refoveri. *Stat.* 6. *Theb.* 521. Dat vires reforetque Deus. *Sil. It.* 3. 637. Nec refovere datur torpentia membra quies. *Sueton.* *Ner.* 27. Epulæ a medio die ad medium noctem protraheret, rafotas sæpius celidibus piscinis, ac tempore æstivo nivalis. *Apul.* 5. *Met.* A lassitudine viæ sedilibus refolat. et 9. ibid. Mollitie cubiculi refota lassitudine, vegetus exsurgo.

II.) Translata. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 22. (98). Leni assatu simulacra refovet. *V. Harduin.* *Ovid.* 2. *Amor.* 19. 15. de amanti. tepidosque refoverat ignes. h. e. suscitaverat. *Plin.* 3. *Ep.* 18. Studia prope extincta refoverunt. *Id.* *Paneg.* 18. Disciplinam eastrorum lapsem extinctamque refovit. Adde ibid. 69. *Vellej.* 1. 15. 1. Post bellum vires refovendæ magis, quam spargendæ. *Curt.* 4. 4. 21. Longa pace cuncta refovet. *Sueton.* *Cæs.* 35. Dehinc Scipionem ac Jubam reliquias partium in Africa refovetæ devicit. *Tac.* 2. *Ann.* 47. Mittique ex senatu placuit, qui præsentem spectaret refoveretque. *Id.* 1. *Hist.* 31. Eos impensior cura Galba refovebat. *Gell.* 15. 2. in fin. Calefacto refotique animo.

REFRACTARIŪS, a, um, adject. ἀντιπαρῆς, deminut. refractarii. *Cic.* 2. *Att.* 1. Fuit mihi commodum, quod in eis orationibus, quæ Philippiæ nominantur, enituitur civis iste tuus (*Demosthenes*), et quod se ab hoc refractariolo judiciali dicendi genere abjunerat, ut ἀνευρετός τις, καὶ πολιτικῆς τοῦ δικαστηρίου; curare, ut meæ quoque essent orationes, quæ consularis nominarentur. h. e. contumaci, concertatorio, jurgiorum et rixæ pleno, quom adversario contra dicenti resistit, ejusque argumentatio contrariis rationibus, clamore, altercatione ac strepitu refringitur. Utitur autem deminutiva voce, quia comparat eum deliberativo dicendi genere, quod multo est gravius et augustius, quom sententia dicitur in senatu, aut ad populum verba sunt de republica. In hoc enim nulli sunt clamores, nulla altercatio, sed perpetua oratione, gravibus verbis sententiisque res agitur. Itaque præ hoc leve illud et quasi nugatorum est. Hinc *Id.* *Brut.* 83. 287. Thucydides hoc forense, concertatorium, judiciale non tractavit genus.

REFRACTARIŪS, a, um, adject. οσινότατος, ἀντιπαρῆς, contumax, nimis sua sententia tenax, a refringendo, tamquam obstantis refringens nulloque claustrum se patienti coerceri. *Seneca Ep.* 73. Errare mihi videatur, qui existunt, philosophiæ fideles dedidos contumaces esse et refractarios et contemptores magistratum. *V. ENFRACTARIUS.*

REFRACTIO, ōis, f. 3. actus refringendi, refractione, ἀνακλασις. Boeth. de syllogism. categor. 2. p. 595. Syllogismi, qui κατὰ ἀνακλασιν vocantur, id est per refractionem quandam conversioneque propositionis, ut est: omne iustum bonum est, omnis virtus iusta est, quoddam bonum virtus est. Per conversionem refractionemque dicitur, quoniam quod universaliter colligebatur conversum, particulariter collectum est.

REFRACTIVUS, a, um, adject. (refringo) qui a se ipsa patitur. Priscian. 17. p. 1093. Putsch. Et Graeci quidem composita invenerunt pronominā (Id est ἐμαυτοῦ, αὐτοῦ, ἐαυτοῦ), quibus utuntur, quando eadem persona in sese vel in suam, ut dictum est, possessionem facit aliquid, quae ἰδιοναδὴ vel ἀντανάκλαστα vocent, id est sui passa, vel a se patientia, sive refractiva, translativa a corporibus, quae in se refringuntur. et ibid. p. 1098. Quum enim translativa sunt vel refractiva, licet diversis uti numeris, ut etc.

REFRACTUS, a, um, particip. *V.* **REFRINGO**. **REFRACTUS**, us, m. 4. idem ac refractione. Hanc vocem habet Incert. Auct. in Analect. gramm. p. 437.

REFRENO. *V.* **REFRENO**.

REFRAGATIO, ōis, f. 3. opposizione, ἀντιμαχίαις, repugnantia. Augustin. Ep. 177. Si in re facillima curvam refragationem et nodos difficultatis posuissim. curvam dicit, et nodos memorat respiciens ad suffraginem in corpore animalium. Impp. Valentin. et Val. Cod. 11. 10. 1. Solidos veterum principum veneratiosa formatos ita tradi et suscipi ab eumentibus et distrahentibus, ut nihil omnino refragationis modo. Adda Symmach. Ep. 10. 50.

REFRAGATOR, ōis, m. 3. oppositor, contraditor, adversarius, ἀντιμαχοῦν, qui refragatur. Ascon. in initio expolit. orat. in toga cand. Acerimi ac potentissimi fuerunt Ciceronis refragatores, quum petiti consulatum. Impp. Honor. et Theod. Constit. 11. a Sirmond. edit. Cui deinceps nultus impune refragator existat.

REFRAGATUS, a, um, particip. *V.* **REFRAGOR**.

REFRAGATUS, us, m. 4. idem ac refragatio. Lactant. ad Stat. 4. Theb. 468. Hæc signa aut testantur extorom promissæ, si bona sint; aut, si contraria, refragatus. In editionibus perperam legitur refragantur.

REFRAGIUM, il, n. 2. idem ac refragatio. Ambros. in Psalm. 35. Luctando corona queritur, non reluctando; studio, non refragio comparando. Cf. oppositum suffragium.

REFRAGO, a, are, a. 1. antiquæ pro suffragor, teste Nonio p. 408. 9. *Mere.*, apud quem Sirenn. Multi populi, plurimæ conditiones dictatam omnibus animæ et studii refragabunt. Alii leg. suffragantur; Peter. Suffragaverunt.

REFRAGOR, ari, arius sum, ari, dep. 1. Particip. *Refragatus* II. — Refragor est idem atque adversor, obsto, oppugno, resisto potenti aliquid, cui suffragor contrarium est, ἀντιλέγω (It. opposui, resistere, contradidit; Fr. faire opposition, s'opposer à, combattre; Hisp. hacer oposición, oponerse, resistir, combatir; Germ. sich widersetzen, widerstreben; Angl. to oppose, resist, vote against, cross, thwart, gainsay).

1.) Proprie in re publica de his dicitur, qui candidato vel aliquid potenti adversantur. Cic. Mur. 23. 46. Illa lex petitioni tuæ refragata est. Id. 11. Phil. 9. 20. Sed da hoc quidem hactenus, ne refragari homini emicissim videar. Esi quis potest refragari non modo non potenti, verum etiam recusanti? Liv. 45. 40. Tantum pediti daturum fuisse credunt, et pro rata aliis, si aut non refragati bonori ejus fuissent, aut benigne, hæc ipsa summa nunctata, acclamassent. Vellej. 2. 40. 5. Para optumatum refragabatur, ne pro missa civitatibus persolverentur.

II.) Translate. Curt. 9. 5. 21. Sed ipse, scilicet gloriae suæ non refragatus, abfuisse se, missum in expeditionem, memorie tradidit. h. e. non suffragatus, non secundando. Quintil. 5. 7. 2. Tacita quædam cogitatio refragatur his omni- bus. Id. 10. 6. 4. Ut is, cui non refragatur in-

genium, acris studio adjutus tantum consequatur, ut etc. Plin. 2. Ep. 5. Sunt enim quædam adolescentium auribus danda, præsertim si materia non refragetur. Plin. alter 19. Hist. nat. 8. 38. 127. Quidam hanc tactucam eunuchion vocant, quoniam hæc maxime refragetur Veneri. *V.* **ASTYTIS** et **EUNUCHION**.

REFRENATIO, ōis, f. 3. refrenamento, κατασμός, actus refrenandi. Seneca 3. Ira 15. Ne cessas est ista refrenatio doloris.

REFRENATUS, a, um, particip. *V.* **REFRENO**. **REFRENO** et **REFRENO**, a, are, a. 1. (re et freno). De ratione scribendi *V.* **FRENUM**. — Particip. *Refrenatus* et *Refrenandus* II. — Refreno est idem ac freno, retraho et sisto, χαλινάγω (It. porre il freno, imbrigliare, frenare; Fr. retenir par le frein, arrêter; Hisp. refrenar, contener, reprimir, detener; Germ. mit dem Zügel zurückhalten, -ziehen; Angl. to restrain, curb, bridle, check, stay, keep or hold in, repress).

1.) Proprie. 1. Stricto sensu. Curt. 4. 16. 3. Refrenare equos Iussu qui vehabantur, agmenque constitit. 2. Latiori sensu est cursum rei alieus imminuere, sistere. Lucet. 6. 530. Et mora, quæ fluvios passim refrenat euntes. Ovid. Heroid. 6. 87. Illa refrenat aquas, obliquaque flumina sistit. Lucet. 2. 274. Nam tum materiam totius corporis omnem Perspicuum et nobis invitis ire raplque, Donec eam refrenavit per membra voluntas.

II.) Translate est cohibere, comprimere, coercere, compescere, retinere, revocare, raffrenare, trattenero, moderare. Cic. 2. Divinat. 2. 4. Juventus his temporibus ita prolapsa est, ut omnium opibus refrenanda ac coercenda sit. Lucet. 2. 849. Et pereunt, neque ab exilio ree ulla refrenat. Id. 4. 1078. Blanda que refrenat morus admixta voluptas. Id. 5. 115. Religione refrenatus na forte rearis etc. Quintil. 3. proem. 27. Cursum dicendi refrenare. Cic. Cael. 31. 76. Magno ingenio adolescentes refrenandi potius a gloria, quam incitandi sunt. Id. 11. Phil. 2. 4. Impetum furientis colligavit, progressu aucti, a reditu refrenavit. Id. 5. Parod. 1. 33. Refrenare libidines, epornare voluptates, iracundiam tenere, coercere avaritiam. Horat. 3. Od. 24. 29. Indomitam licentiam.

REFRENUS, a, um, adject. refrenatus, freno tractatus. Inscript. apud Henzen. 7416. λ. (vol. III. Inscript. Orell.) ΕΛΤΑΜ. ΚΑΙΝΥΣ. ΚΥΕ. ΙΑΟΥΛΑΤ. REFRENO. EX. ΕΡΩ. Paulo ante ibid. hæc leguntur: ΤΕΜΠΛΑ ΚΥΟΥ ΙΤΑ ΒΙΣΕ. ΠΕΚΟΡ. ΠΑΡΥΑ. ΜΑΚΥΝΥΕ. ΙΝ. ΕΡΕΓΙΑ. ΣΥΚΚΥΣΥΣ. ΛΕΥΑ. ΣΟΝΕΡΣ. ΚΥΙ. ΣΥΡΚΙΤ. ΙΝ. ΑΥΡΑΒ. ΑΛΤΕΡΑ. ΔΥΜ. ΛΕΥΙΝ. ΛΙΒΡΑΤ. ΑΒ. ΑΥΡΕ. ΜΑΝΥΑ.

REFREQUENTO, a, are, a. 1. Sueton. Aug. 46. Italiam duodeciginta coloniarum numero deductarum ab se refrequentavit. h. e. rursus frequentem reddidit, quum bellis civilibus et proscriptionibus exhausta esset. Plerique alii rectius leg. frequentavit.

REFRICO, fricas, fricūl, fricātum, fricare, a. 1. (ra et frico). Part. *Refricatus* sub A. I. b. — Refricare est verbum A) Activum, et B) Neutrum. A) Activa est idem ac rursus, vel valde frico, fregora di nuovo, ἀναψάω.

1.) Proprie. — a) Generatim. Cato R. R. 87. Id omne ita facio, et refricato denuo. Sere. Sammon. c. 27. p. 67. retro ed. Ald. Atque oisi sugao refricat turgentia membra. — b) Speciatim de vulneribus, quæ plerumque fricando renovantur, et apud Cael. Aurel. 2. Thor. 13. extr. Btenim parve (motus) adjectione neque ulcera refricantur, et in assumptione virtus corporis excitatur. Cic. 12. Alt. 18. Quæ res forsitan sit refricatura vulnus meum. Sic id. 5. ibid. 15. Appli vulnara non refrico, sed apparent, nec oculi possunt. Id. 3. leg. Agr. 2. 4. Refricare obductum reipubli. cicetricem.

II.) Translate, metaphorâ sumptâ a vulneribus (*V.* sub I. b.), metaleptice ponitur pro renovare. Cic. Pis. 33. 82. Sic tuis sceleribus rei publicæ præterita fata refricabis? Id. Cael. 30. 71. Ut vetus illa fabula refricaretur. Id. 5. Fam.

17. a med. Refricare litteris desiderium ac dolorem. Id. 3. Phil. 7. 18. memoriam pulcherrimi facit. Id. Sull. 6. 19. Quum cædes, quum civium cruor, quum cinis patriæ versari ante oculos, etque animum memorie refricare cæperat, h. e. pungere, vellicare. Ovid. Remed. am. 729. Admonitu refricatur amor, rursusque novatum Scinditur. Apul. 4. Met. Refricare lamentationes. Cael. Aurel. 2. Thor. 13. a med. Præcavende atiam venæ: facile autem hæc passio refricatur. B) Neutorum more. Cic. 10. Att. 17. Crebro refricat lippitudo, non ille quidam perodiosa, sed tamen quæ impedit scriptionem meam. h. e. molestiam renovet.

REFRICTIO, ōis, f. 3. perfrictio. Gloss. Cyrill. Περὶ φρεῖς, refrectio.

REFRICTUS, a, um, particip. *V.* **REFRIGO**.

REFRIGEO, friges, frigūl et fricti, frictum, frigare, n. 2. Particip. *Refrictus*. — Refrigere est It. raffreddarsi; refrigerio. Veget. 3. Veterin. 4. ante med. Si bos indans in opere faciendo refrigit, Marcell. Empir. c. 36. p. 140. ed. Ald. Quod (serpyllum) oportet tamdiu coqui, quo usque ad olei mensuram liquor omnis veniat. Quum refrigerit, colatur diligenter. Id. c. 30. p. 132. Ut quum cocta fuerit, ad pondus supra scriptum veniat; et quum refrixerit, tolles etc. Cael. Aurel. 3. Acut. 17. extr. Tunc circumtexto luteolis vasculo et parum refricto etc. s. un po' raffreddato. Id. 1. Tard. 4. n. 68. Aut strepitum vel clamorem (ægrotañtes) audierint, aut vehementer refrixerint, vel igneis lacris usi fuerint. Scribon. Compos. 241. Cera et resina liqueunt; deludæ quum refrixerint; raduntur.

REFRIGERATIO, ōis, f. 3. 1. Generatim est actus refrigerandi, rinfrescamento, ἀναψύξις. Cic. Senec. 14. 46. Et refrigeratio miste, et vicissim aut sol aut ignis bibernus. Colum. 13. R. R. 1. 16. Umbrae arborum, fonticulorumque amenitatem vel ante refrigerationem ceptare. — In plur. num. Plin. Valerian. 1. 14. Ori elbom infusus oculis epiphoras curat, ei nredines mitigat, et refrigerationes præstat. 2. Speciatim in morbo est lavamen, dolorum cessatio. Veget. 5. Veter. 56. 1. Terram pedibus tundit dolore cogente; Intermissis horis refrigerationem sentit et requiem.

REFRIGERATORIUS, a, um, adject. rinfrescativo, refrigerante, ἀναψυκτικός, qui refrigerat. Plin. 25. Hist. nat. 13. 95. (151). Semol et foliis cleutæ refrigeratoriæ via. Id. 22. ibid. 25. 70. (145). Lens refrigeratoriæ naturæ. Pelagon. Veterin. 28. 12.; et Veget. 2. Veterin. 29. 2. Potio refrigeratoriæ. Veget. 5. ibid. 64. 8. Refrigeratoriæ pastillus. et Plin. Valerian. 3. 14. In palustribus lens nascitur refrigeratoriæ sine comparatione.

REFRIGERATRIX, icis, f. 3. quæ refrigerat. Plin. 19. Hist. nat. 9. 38. (127). Est quidem natura omnibus (lactucis) refrigeratrix. Sic Plin. Valerian. 4. 4. Non dubitant coriandrorum refrigeratrix potestates datur.

REFRIGERATUS, a, um, particip. *V.* **REFRIGERO**.

REFRIGERIUM, il, n. 2. (refrigero) refrigeratio, refrigerio.

1.) Proprie. Vulgat. interpr. Psalm. 65. 11. Transivimus per ignem et aquam: et eduxit nos in refrigerium.

II.) Translate est solatium, levamen, recreatio. Salvia. 3. Avar. 11. Dives ille in Evangelio guttam refrigerii impetrare non poterat. Adda Tertull. Apolog. 39. a med. at Virg. veland. 9.; et Oros. 5. 15.

REFRIGERO, a, are, a. 1. (re et frigo). Part. *Refrigeratus* sub A. I. et II. 1. et 2.; *Refrigerandus* sub A. II. 1.

A) Active. Refrigerare est rem calidam frigidam facere, frigus alluere vel inducere, ἀναψύχω (It. raffreddare; Fr. refroidir, rafraîchir; Hisp. refrigerar, refrescar, resfriar; Germ. wieder kält-, kühl machen, kühlen, abkühlen; Angl. to cool, chill, make cool or chill, refrigerate).

1.) Proprie. — 1.) Generatim. — Cum Ac-

bus. *Cic. 2. Nat. D. 9. 23.* Refrigerato et extincto calore, occidimus ipsi et extinguimur. *Id. Rosc. Com. 6. 17.* Ignis in aquam conjectus continuo restinguitur et refrigeratur. *Plin. 31. Hist. nat. 3. 23. (40).* Neronis inventum est decoquere equum, vitroque demissam in nives refrigerare. *Cic. 1. Nat. D. 10. 24.* Si mundus est Deus, Dei membra partim ardentia, partim refrigerata dicende sunt. *Cato R. R. 92.* Frumentum refrigeratum condito. *Plin. 13. Hist. nat. 1. 2. (13)* de unguento. Veniiletur in coquendo, donec desinat olere: rursus refrigeratum odorem suum capiti. *Id. 22. ibid. 21. 50. (56).* Refrigeratur panis. *et 34. ibid. 18. 50. (170).* Refrigeratum plumbum. *Varro 2. R. R. 2. 11.* Refrigerato aere vespertino. *rinfrascata. et Id. 1. ibid. 57. 3.* Grenaria sublimia faciunt, quæ non solum a laticibus per fenestras, sed etiam subitus a solo ventus refrigerare possit. *Colun. 12. R. R. 44. 3.* Doliola nova in sole siccant: deinde quomodo in umbra refrigeraverunt etc. Sunt qui hoc loco neutrorum more et intransitive usurpari putant. — Absolute. *Cic. 2. Nat. D. 46. 119.* Stella Saturni refrigerat, Martis incendit. *V. alia infra. — 2.º)* Specialim, de his, quæ calorem æstusque in corpore minuunt. — Cum Accus. *Plin. 20. Hist. nat. 20. 81. (213).* Porcillæ menducata refrigerat intestina. *et ibid. 3. 8. (17).* Colocynthis recentes podagres refrigerat. — Absolute. *Cels. 2. 27.* Refrigerant olera, coriandrum, cucumis etc. *rinfrascant. et Varro apud Gell. 13. 30.* Vinum novum refrigerare, vetus calefacere. *Plin. 20. Hist. nat. 2. 6. (11).* Pepones refrigerant maxime in cibo. *Id. 23. ibid. 1. 27. (54).* Aceto summa vis est in refrigerando. — 3.º) Mediorum apud Græcos significatio. *Cic. Senect. 16. 67.* Calescere applicatione vel igni, aut vicissim umbris aquisve refrigerari. *ricreari, rinfrascari.*

II.) Translate. ¶ 1. Est vigorem minuire, reprimere, languescere facere. *Cic. 2. Ferr. 10. 31.* Defensa ac refrigerata accusatio. *Id. 3. Fam. 8.* Refrigerato jam levissimo aërmone provinctalium. *Quintil. ep. ad Tryphon.* Refrigerato inventionis amore. *Id. 5. 7. 26.* Testis brevi interlocutione patroni refutandus est, aut aliquo, si continget, urbane dicto refrigerandus. *Fellej. 2. 83. 2.* Plancus refrigeratus ab Antonio ob manifestarum rapinarum indicia, transfugit ad Cæsarem. *h. e.* frigore imminutæ benevolentia et dissolutæ amicitia percussus. *V. FRIGUS.* ¶ 2. De his, qui insuli, inepti, frigidi sunt in dicendo. *Martial. 3. 25.* Si temperari balneum cupis ferrens, Roga, lavetur, rhotorem Sabineum: Neronianus in refrigerat thermes. *Suston. Vit. Lucani.* Siquidem ægre ferrens, recitente se, subito, ac nulla nisi refrigerandi sui causa, Neronem recessisse. *h. e.* aliorum contemptui exponendi. *Cf. cumd. Claud. 41.* Historiam cum frequentis auditoris commississet, ægre perlegit, refrigeratus æpe a semetipso. *h. e.* culpa sua committit, ut frigide, seu minore cum studio audiretur. *V. integr. loc. et ejusd. loc. cit. in paragr. seq. ¶ 3. Refrigerari alicui epud Tertull. ad Scapul. 4. a med. et Anim. 51.* sub fin. est refrigeratum seu opem ferre.

B) Neutrorum more.

I.) Proprie. *Marcell. Empir. c. 20. p. 115.* ad. *Ald.* In unum permisce, et pone, ut conserveat, quod quum refrigeravit, facies pastillos. *Plin. Valerian. 1. 37.* Colligas in oleum, quam multes in ignem; — tolles eam, et, quum refrigeravit, iterum teres. *Sic Id. 3. 14.* Omnes species reliquas in cacabo resolves et agitas: quæ quum so miscuerint et refrigeraverint, supermitte etc. *Inscript. apud Henzen. (Inscript. Orell. vol. 3.) 7418.* M. VLPSVS MAXIMVS EQVVS ROMANVS QVI ET LYPERCVS CVCVRRIT VIVS (h. e. bulus) LOCVR REFRIGERAT. Præcedunt verba: In hoc tumulo jacet corpus exanimis (sic), cuius spiritus inter Deos receptus est.

II.) Translate. *Fulgat. vel. (ed. A. Maio) Genes. 18. 4.* Sumatur aqua, et laventur pedes ve-

stri, et refrigerate sub arborem, et sumam penem, et menducebitis, et postea transietis.

REFRIGESCENTIA, æ, f. 1. Idem quod refrigeratio. *Tertull. Anim. 43.* Sed nec omni refrigerescentiam admittam.

REFRIGESCO, gesci, ai, gescere, n. inchoat. 3. Particip. *Refrigescens II.* — Refrigerare est idem atque calore deposito frigidus fieri, ἀναψύχουσι (It. raffreddarsi; Fr. se refroidir, se rafraîchir; Hsp. refrigerarse, refrescarse, resfriarse; Germ. wieder kalt-, kühl werden, abkühlen, sich abkühlen; Angl. to grow cold, cool).

I.) Proprie. *Cato R. R. 105.* Ubi bullabit vinum, ignem subducto: ubi id vinum refrixerit, in doliolum infundito. *Lucret. 4. 703.* Refrigerat enim cuncta adeo plaga per euras. *Ovid. 12. Met. 421.* parvo cor vulnere lassum Corpore cum toto, post tela educta, refrigit. *Colum. 2. R. R. 16. 2.* Refrigerescere agrum, qui non stercoretur: periri, si nimium stercoretur. *Aurel. Vict. Epit. 13.* Sudore (Nerva) correptus est; quo refrigerescens horror corporis nimius initia febril præbuit. *Cels. 4. 3.* Sanguis vel calecit vel refrigescit. *Veget. 4. Veterin. 12. 1.* Si boi ex languore aliquo ad maciem deductus est, eum sudens in opere faciendo refrigit. *Ita Schneid.; vulgati libri refriguit.*

II.) Translate est languescere, vigorem amittere, remissum fieri, cessare, raffreddarsi, rallentare il fervore. — a) De rebus et abstractis. *Ter. Adelph. 2. 2. 24.* Ubi illinc rediero, nihil est: refrixerit res. (*Plaut. Pæn. 4. 2. 92.* At enim nihil est, nisi, dum calet, hoc agitur. *Cic. Planc. 23. 55.* Crimen de nummis caluit re recenti: nunc in causa refrigit. *Id. 5. Phil. 11. 30.* Teretur interea tempus: belli apparatus refrigerescit. *Id. 9. Fam. 10. extr. et 15. ibid. 17.* Unum versor, ne hasta Cæsaris refrigerit. *Id. 1. Att. I.* Quum Romæ a iudicis forum refrigerit. *Quintil. 10. 7. 14.* Recentes rerum limgloes continuo impeto feruntur, quæ nonnumquam mora still refrigerant. *Id. 4. 3. 2.* Dilatis diutius dicendi voluptatibus, oratio refrigerat. *Hieronym. 6. in Isaj. 14. 15.* Refrigerescens caritas. — b) De hominibus. *Cic. 3. ad Q. fr. 2. 3.* Memmius — Cæsaris adventu se speret futurum consul. Sed mirum in modum jacet. Domitius cum Messala certus esse videbatur. Scaurus refrigerat. *Sic Id. 4. Att. 18. med.* Corruerat alter, et plane, inquam, jacebat. Memmius autem, dirempta collisione invito Calvino, plene refrigerat.

REFRIGO, is, ere, a. 3. refrigerare, idem quod frigo, torreo. *Festus*, cujus verba *V. in REFRIVA.*

REFRINGO, fringis, frēgi, fractum, fringere, a. 3. (re et frango). Particip. *Refringens I. a.; Refractus I. a. et II.; Refringendus II.* — Refringere est idem atque effringere, perficere, ἀναδάσθαι (It. rompere, fraccassare, spezzare; Fr. briser, ouvrir en forçant, enfoncer; Hsp. romper, quebrar, desmenuzar, abrir quebrando; Germ. zerbrechen, wider brechen, erbrechen, aufbrechen; Angl. to break, break open or off).

I.) Proprie. — a) Generalim. *Virg. 6. Æn. 210.* Corripit Æneas extemplo, avidusque refringit (ramum aureum). *et Stat. 4. Theb. 139.* de Centauro ruentis. silvas humeris et nitroque refringens Pectore. *Catull. 63. 86.* Refringere virgulta pede. *Colum. II. R. R. 2. 30.* glebam et resolvere in pulverem. *Plin. 8. Hist. nat. 15. 17. (41).* Leones, conditi in corporis vaginas ungulum mucrone, ne refringatur bebeteturve, logredi. — Sic Particip. *Refractus apud Lucret. 4. 440.* Quæ demersa liquore obsunt, refracta videntur Omnia converti. *Plin. 17. Hist. nat. II. 15. (76).* Ulmorum samara colligenda est, deinde biduo in umbra siccata, serenda, dense in refracto, terra super minutatim cribrata. *h. e.* in terra pastioeta, occata et resoluta. *Colum. 4. R. R. 33. I.* Castanea sabulonem horridum vel refractum tosum non respuit. — Refringi radius dicitur, quum valuti repercutitur, retro vel oblique reflectitur. *Plin. 2. Hist. nat. 59. 60. (150).* Radium solis immisum cavæ nubi, repulsa acie

in solem refringi. *si refrange.* — b) Præsertim quum aperiendi et aditum sibi parandi causa quiplem ruptum. *Plaut. Capt. 4. 4. 10.* Cellas refregit omnes reclusitque armarium. *Euv. 34. 44.* sub fin. Refringere carcerem. *Ennium apud Horat. 1. Sat. 4. 61.* et apud *Scrvium ad Virg. 7. Æn. 622.*; et *Ovid. 6. Met. 597.* portas. *Val. Flacc. 1. 595.* aditus et claustra. *Stat. 4. Silv. 6. 67.* Seu cleusam magna Babylona refrigerat hasta. *h. e.* expugnaveret.

II.) Translate. *Cic. Mur. 8. 17.* Quum ego claustra ista nobilitatis refrigissem, ut aditus ad consulem posthac non magis nobilitati, quam virtuti pateret. *Horat. 3. Od. 3. 26.* nec Priami domus Perjura pugnaces Achivos Hectoris ophbos refringit. *h. e.* retundit, imminuit, perdomat, frengit. *Sic Propert. 3. 2. 44.* et Teutonicas Roma refringet epas. *et Nepos Lysand. 1.* Ut Albeniensium impotentem dominationem refringerent. *Euv. 5. 37.* Vim fortune ingruentem refringere. *Sic Cæs. 7. B. G. 56.* sub fin. Disposito equitatu, qui vim fluminis refringeret. *Plin. 3. Ep. 15.* ad fin. Confido, me non sic auribus duci, ut omnes aculei iudicii mei illarum delinimentis refringantur. *Id. 9. Ep. 26.* Laxendisse eloquentia frenos, nec angustissimo gyro ingeniorum impetus refringendos. *Quintil. 1. 3. 16.* Pudor refringit animum et abicit. *h. e.* quod ait *Plin. 4. Ep. 7.* Recta ingenia debilitat verecundia, perversa confirmat audacia. — Sic Particip. præter. *Cæli. Aurel. 3. Acut. 37.* ad fin. Multi enim largioribus cibus oppressi refracti sunt potius, quem resumpti. *Stat. 4. Silv. 5. 8.* Jam Zephyris Aquilo refractus. *h. e.* fractus, repulsus, rictus. *Plin. 2. Ep. 14.* Refractus pudoris et reverentia claustris. — Refringere verba apud *Stat. 2. Silv. I. 123.* est in puerilem blandumque modum formare.

REFRIVA Faba, quæ ex segete domum referebatur ad sacrificium: quæ referriva, a refero. *Festus p. 277. 17. Müll.* Refriva faba dicitur, ut ait *Ciclius*, quæ ad sacrificium referri solet domum ex segete auspicii causa, quasi revocent fruges, ut domum datantes revirtico ad rem divitiarum faciendam. *Ælius* dubitat, an ea sit, quæ prolata in segetem domum referetur, an quæ refrigeratur, quod est torreatur. Sed opinionem *Cicili* adjuvet, quod in sacrificiis publicis, quum pulse fabula Diis detur, nominetur refriva. *Hæc Fest. Plin. 18. Hist. nat. 12. 30. (119).* In eadem (faba) peculiaris religio. Nemque fabam utique e frugibus referre mos est auspicii cause, quæ ideo refriva appellatur. Utroque loco illi referiva leg. *Marin. Frat. Arv. p. 202.* ut obscura *Festi* verba datantes revirtico aliquantulum illustret, hæc offert *es Tab. Arv. 41. lin. 27.* Duo ad fruges petendas cum publicis discederent, et reversi dextre dederunt, leva receperunt, deinde ad alterutrum sibi reddiderunt. Ita revirtico idem fere esset ac revertendo. At *V. Müllerum* in *Suppl. Annot. p. 402*, qui aliter legendum putet.

REFRONDESCO, is, ere, n. inchoat. 3. rursus frondesco. *Sidon. Carm. 22. 46.* Sponte refrondescit per brachia roridæ palme.

REFRONTO, as, are, a. 1. Gloss. *Idid.* Refrontat, recellit a fronte. scil. capillos. *V. Lucan. loc. cit. in REFUGUS.*

REFUGA, æ, adject. comm. gen. fugitivo, ἀποφυγος, fugitivus vel fugitive, qui vel quæ aliorum dominium refugit. *Ulp. Dig. 48. 19. 8.* Refugæ ex opere metalli in metallum demanatur. *Macer ibid. 49. 16. 13.* Ejus singam, qui, quum in carcere esset, discesserit, in numero desertorum non computandum, quia custodiam refuga, non desertor militis est. Adde *Tertull. Habit. mul. 5.*

REFUGIO, fūgis, fūgi, fūgere, 3. Prima syllaba produci etiam potest. *Lucret. 3. 69.* Refugisse volunt longe, longeque recessu. *V. dicta in RE.* Hæc Forcellionis: at *Lachmann. leg.* Effugisse volunt longe, longeque remosse. — Particip. *Refugiens sub A. I. a. et c. et II. 1. 2.*; *Refugiendus sub B. II.* — Refugere est verbum A) Neutrum; et B) Activum.

A) Neutrum refugio est idem ac ruru: fūg

fuga retrorsum me recipio, fugiendo recedo, ἀποφύγω (li. fuggire, rifuggire, ritirarsi; Fr. fuir en arrière, reculer en fuyant, s'enfuir, s'échapper, se retirer, s'éloigner; Hisp. huir hacia atrás, huirse, escaparse, retirarse, alejarse; Germ. zurückfliehen, fliehen, zurückweichen; Angl. to flee or fly away, flee or run back, recede, retire, retreat).

I.) Proprie. — a) De hominibus et brutis animantibus. Cæs. 3. B. C. 93. Qui ex acie refugerant milites, et animo perterriti etc. Id. 2. ibid. 34. Quorum primum impetum equiles hostium non tulerunt, sed admissis equis ad suos refugerunt, et 3. ibid. 24. Nostri veterani in portum refugiebant. Auct. B. G. 8. 36. Neminem ex caede refugisse in castra, qui de accepta clade nuntium perferret. Sueton. Aug. 18. a med. Per devios tramites refugiens. Cic. 7. Ferr. 38. 101. Reliqui Syracusas, classe amissa, refugerant. Virg. 7. Æn. 500. Saucius at quadrupes nota intra tecla refugit. — b) De rebus inanimis. Ennius apud Cic. 5. Fin. 11. 31. Refugit timido sanguis. Cic. 2. Nat. D. 47. 120. Vites a caulibus brassicisque, si propter sati sint, ut a pestiferis et nocentibus refugere dicuntur, nec eos ulla ex parte contingere. Curt. 9. 9. 26. Unda tantum redisset subito mare, quo pridie refugisset, — requirebant. — c) De locis, apud dicuntur refugere, quæ procul sita sunt, et veluti recedunt. Virg. 3. Æn. 536. refugitque a litore templum. Plin. 4. Hist. nat. 12. 24. (70). Pontus Euxinus longe refugientes occupat terras. Colum. 1. R. R. 5. 6. Nam præstat a mari longo polius intervallo, quam brevi (villas) refugisse.

II.) Translate. ¶ 1. Sæpe ponitur pro abhorre, abstinere, abstinere, astenersi, scansari. Virg. 2. Æn. 13. Quamquam animus meminisse horret, luctuque refugit. Cic. 14. Phil. 3. 9. Refugit animas, eaque dicere reformidat, quæ etc. Id. 12. All. 18. Refugio a te admonendo. Id. 2. Orat. 3. 10. Sive iudicio, sive pudore a dicendo et timiditate ingenna refugisti. Sueton. Gramm. 23. Qui eum in turba osculum sibi ingerentem, quamquam refugiens, devitare non posset. ¶ 2. Pro confugere, ricoverarsi fuggendo. Cic. Deiot. 11. 32. Quum esset productus, et locum fuisset, refugit ad legatos. Liv. 23. 47. in fin. Quum refugientem ad urbem Claudius sequeretur, Petron. Satyr. 118. Forensibus miosteris exercitalli, frequenter ad carminibus tranquillitatem, tamquam ad portum faciliorem, refugerunt.

B) Activum refugere est fugiendo devitare.

I.) Proprie. — a) De hominibus et brutis animalibus. Cic. Cæcin. 8. 22. Impetum armati Antiochi ceterorumque tela atque incursus refugit. Id. Rosc. Com. 15. 45. Quem ego si ferrem iudicem, refugere non deberet. Horat. 1. Od. 35. 34. Quid nos dura refugimus Ælas? Virg. 2. Æn. 379. Improbitum aapris veluti qui sentibus anguem Prescit humi nitens, trepidusque repente refugit Attilentem iras et cæcula colla tumentem. Id. 12. ibid. 753. de ceruo. Mille fugit refugitque vias. — b) De rebus. Lucan. 2. 75. virum mora ipsa refugit. Ovid. 1. Met. 556. Oscula dat ligno: refugit tamen oscula lignum. Cf. Plin. 3. Hist. nat. 1. 9. 9. Iuxta quem Tader Iulius Morci refugit Scipionis regum. — c) Cum infinito. Ovid. 3. Amor. 6. 5. ad amnem. Parvus eras, memini: nec te transire refugi. nè tamen. et Horat. 1. Od. 1. 33. nec Polyhymnia Lesboum refugit tendere barbilon, non isdegnæ.

II.) Translate est devitare, recusare, scansare, recusare. Asin. Follio apud Cic. 11. Fam. 31. 3. Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecet. Sunt qui leg. defugiam. Horat. 2. Ep. 2. 170. Sed vocal usque suum, qua populus adsitæ certis Limitibus vicina refugit Iurgia. Virg. 7. Æn. 618. Abstulit tamen pater, avarusque refugit Fæda ministeria. Ovid. 7. Met. 93. Munera porrexit: Minos porrecta refugit. Id. Heroid. 14. 50. Castaque mandata dextra refugit opus. Colum. 2. R. R. 2. 7. Hic ager colono est prænitendus ac tamquam

pestilens refugiendus. Justin. 38. 7. 10. Justitiae atque liberalitatis suæ nec ipsos milites quin experiantur testes refugere. h. e. recusare. Quintil. 9. 4. 31. Refugit teneram delicatamque modulandi voluptatem. Id. 4. 2. 43. Sunt hæc villa refugienda. Adde eum. Id. 5. 6. — Colum. 12. R. R. 52. 8. Et si qua sunt alia, quæ nunc memoriam meam refugiunt. mi sfuggono dalla memoria.

REFUGISCO, is, ere, a. 3. idem ac refugio. Comodian. Instruct. 23. Paratus ad epulas et refugiscere præcepta.

REFUGIUM, ii, n. 2. perflugium, locus, ad quem confugiunt, ἀσφάλεια, refugio, ricovero.

I.) Proprie. — a) Abstracte. Frontin. 1. Strateg. 11. enr. Fabius Maximus veritus, ne qua fiducia navium, ad quas refugium erat, minus constanter pugnaret exercitus, incendi eas — jussit. Justin. 11. 4. 9. Portas refugis profugorum aperuere. — b) Concreto, uti ajunt, sensu, h. e. de loco, ad quem quis confugit. Liv. 9. 37. Ad castra, ad eives diversi (qui fugati erant) tendebant. Silvas tutius dedere refugium: nam castra in campis sita eodem die capiuntur. Justin. 2. 6. 16. Superfuerunt (diluvio), quos refugia montium receperunt. Frontin. 1. Strateg. 3. extr. Subjecti ditioni suæ hostes, quorum refugia nudaverat. Ulp. Dig. 11. 3. 1. Abscondendi causa refugium servo præstare vel in suo agro vel in alieno loco edificare. — Speciatim refugia sunt loca domus abditiora et penitiora in quæ imminente vi majore vel hostium, vel incendi, se bonaque sua refugendi hostium impetus, vel incendi causa palerfamilia conjicere solet. Illiusmodi loca aperire et pervia facere usufructuario non licet. Ulp. Dig. 7. 1. 13. a med. Vel aditus posticasque vertere, vel refugia aperire.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. Cic. 2. Off. 8. 26. Regum, populum, nationum portus erat et refugium senatus. Sueton. Tib. 35. Eos omnes, ne quod refugium in tali fraude cuicumque esset, eisilio affecit. Justin. 14. 2. 8. Eumenes — suppliciter singulos alloqui, nunc comminationes suos, nunc patronos appellans, — nunc refugia salutis suæ et unica præsidia. ¶ 2. Significat redimensionem, et opponitur transfugio apud Claud. Mamert. 3. Stat. an. 15. Si laxi nostra promior et vero gravior, non pigeat, neque pudeat a transfugio refugium facere, et a falsitate sub veritate cedere.

REFUGO, as, are, a. 1. fugare, retrorsum fugare. Hieronym. Exposit. in Ep. ad Philemon. Et asserere, a se refugari Spiritum Sanctum, si corpusculi paullisper necessitatibus serviamus.

REFUGUS, a, um, adject. chi si ritira fuggendo, fuggitivo, ἀποφύγιον, fugiendo recedens, se fuga subducens. — a) Adjective. Ovid. 10. Met. 42. et Heroid. 18. 182. nec Tantalus undam Caplarit refugam. Plin. Paneg. 30. a med. Nilus non placido se mollique lapsu refugum abstulit. h. e. quum post inundationem in alveum suum resueret. Lucan. 1. 410. quum fonditur ingens Oceanus, vel quum refugis se fluctibus eufert. Val. Flacc. 3. 587. velut refugi quem contigit improba Mauri læocca, sanguineus vasto leo murmure fertur. h. e. qui statim atque ictum luit, refugit. Id. 4. 41. Corpus habet somno, refugaque eludilur umbra. h. e. quæ, dum ille amplexu conatur, se subtrahit. Id. 1. 579. Litore Trinacrio, refugique a parvis Pelori. h. e. qui procul navigantibus vicinior videtur, quam vera est: prope autem accedentibus recedere videtur; tam longe in mari apparet. Lucan. 10. 432. refugosque gereos a fronte capillos. h. e. a fronte reñeros et retrorsum reñeros. Prudent. 11. rapti crif. 102. via refugæ cornipedum. h. e. in contrarium euntes. — b) Substantivorum more. Tac. 13. Ann. 40. Ut instantibus cominus resisterent, refugos non sequerentur. Id. 3. Hist. 61. Quidam in castra refugi caucula formidine implebant.

REFULCIO, is, ire, a. 4. Iterum fulcio. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in Not. Tir. p. 117.

REFULGENTIA, æ, f. 1. splendor, fulgor. Aput. Florid. n. 18. Lacunarium refulgentia.

REFULGRO, ges, si, gere, n. 2. (re et fulgeo). Particip. Refulgens i. — Refulgeo est idem ac fulgorem remitto, resplendere, ἀπολάμπω (li. resplendere, brillare; Fr. briller, luir, resplendir; Hisp. brillar, resplender, relucir; Germ. zurückglänzen, strahlen, erglänzen, wiederstrahlen; Angl. to reflect a shining brightness, be resplendent, shine bright, glitter).

I.) Proprie. Virg. 8. Æn. 623. quum cæcula nubes Solis inardescit radiis longeque refulget. Plin. 9. Hist. nat. 39. 62. (135). Nigricans aspectu, idemque suspecta refulgens. Id. 37. ibid. 7. 25. (92). Carbunculi masculi actius, feminae languidius refulgentes. Virg. 1. Æn. 406. roses cervica refulsit, et 2. ibid. 590. et pura per noctem in luce refulsit. Horat. 2. Od. 12. 27. quorum (Castorum) simul alba nautis Stella refulsit etc. Ovid. 2. Art. am. 721. oculos tremulo fulgore micantes. Ut sol a liquida sæpe refulget aqua. Liv. 8. 10. Ubi Iriarii consurrexerunt integri, refulgentibus armis etc. Virg. 9. Æn. 373. El galea Rurialum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem, radiisque adversa refulsit. Sil. It. 9. 189. Strage virum mersus Trebia est, atque ora sepulgo Lydia Flaminio premilur, lateque refulgent Ossibus ac nullo sulcantur vomere campi. Pallad. 4. R. R. 10. 14. Ubi æstas refulserit. h. e. apparuerit, advenit.

II.) Translate. Propert. 3. 18. 8. Splendidaque a docto fame refulget avo. Pers. prol. 12. si dolosi spes refulserit nummi. h. e. spes apparuerit lucri et pecuniar. Felleg. 2. 103. 5. Tum refulsit certa spes liberorum parentibus. Plin. 35. Hist. nat. 9. 36. (50). Festinans ad lumina artis (picturæ), in quibus primis refulsit Apollodorus.

REFULGERAT, abat, are, impers. Iterum fulgerat seu fulgurat. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in Not. Tir. p. 118.

REFUNDO, fundis, fudi, fustum, fundere, a. 3. (re et fundo, is). Particip. Refundens et Refusus I. a.; Refusus II. 1. — Refundo est idem ac rursus, aut vicissim fundo, regeo, ἀναχέω (li. rifondere, spargere di nuovo; Fr. verser, reverser, jeter, laisser s'écouler, faire écouler, épancher, répandre, vider; Hisp. revertir, rebasar, derramar, aciar, esparcir; Germ. zurückgießen, — schütten, wiedergießen, — sich ergießen lassen; Angl. to pour back or again, refund).

I.) Proprie. — a) De liquidis. Cic. 2. Nat. D. 46. 118. (et Lucan. 10. 238.). Stellæ aquarum vaporibus aluntur, quibus allæ renovatæque, refundunt eodem, et rursum trabunt indidem. Ovid. 11. Met. 488. Egerit hic Naclis (e navi), æquorque refundit in æquor. Seneca Hippol. 1030. Fluctus refundens ora physeter capax. Lucan. 2. 617. Porius erat, si non violentos insula Coros Exciperet saxa, lassasque refunderet undas. h. e. repelleret. Virg. 7. Æn. 590. de scopulo. spumea circum Sara frequent, laterique illusa refundit alga. Plin. 2. Hist. nat. 104. 104. (223). Luna glaciem refundit. h. e. concretam glaciem aquam rursus fundit et solvit. Cels. 7. 16. Si angustius vulvus est, quam ut intestina commode refundantur, incidendum est. — Sic Particip. præter. pass. Virg. 1. Æn. 119. Emissamque hlemem sensil Neptunus, et imis Stagna refusa radis. h. e. aquas, quæ sunt in imo mari, excitatas et effusas toto æquore. Id. 6. ibid. 107. tenebrosa palus Achæronæ refluxo. Lucan. 8. 797. de Pompejo. situs est, qua terie extrema refluxo Pendet in Oceano. h. e. in extremo litore, quod mari inundante superfunditur. Ovid. 11. Met. 637. Tum lecto incumbens, Delu super ora refluxo, Hæc ait. — b) Poetica de aliis rebus. Val. Flacc. 5. 255. anguis spiris nemus omne refluxis Implicuit. h. e. effusus, expansus insar aquæ exundantis. Alii leg. reflexis. Lucan. 8. 103. sic fata, iterumque refluxa Conjuga in gremium. h. e. se reclinant. Sic Claudian. Epithal. Honor. præf. 5. Præ-

heretque Jovi communia pocula Chiron, Molli-
ter obliqua parva refusus equi. *Sil. It.* 13. 322.
Campi in spatium immensum refusi. *h. e.* pa-
tentes in morem equoitis.

II.) Translate. ¶ 1. Est reddere, restituere,
rendere. *Plin. Paneg.* 31. Refudimus Nilo sua
copias: recepit frumenta, quæ miserat. *Valerian.*
Imp. in quadam epist. apud Trebell. Claud.
14. Huic dabis loricae unam, quam refundat,
coccum, quem refundat, unum mulionem, quem
refundat, unum etc. *Ulp. Dig.* 12. 4. 5. ad fin.
Consequens eat, ut dicamus, eum refundere quod
accepit. *Id. ibid.* 18. 2. 6. Fructus venditori re-
fundere. et *ibid.* 19. 5. 5. ad fin. invicem im-
pensis. *Id. ibid.* 15. 1. 9. ad fin. Ut caveat, re-
funditur se, si quid præstiterit dominus. *Id. rim-*
borsare. ¶ 2. Item effundere, profundere. *Claudian.*
B. Gild. 162. distans ibidem Inter se
vidis clactas: quodcumque profunda Traxit avari-
tiam, luan peiore refundit. ¶ 3. Item respuere,
abjicere. *Id.* 1. in *Eutrop.* 91. quom certa
refundit Canities. *h. e.* quæ utpote capillis rara
ruals reliqua possit certa delibenter. *Est qui legi-*
git refutat. ¶ 4. Item transferre. *Spartian.*
Hadrian. 9. a *med.* Quorum quidem necem in
Tatiâ consilia refundebat. *ascribere.*

REFUNGOR, gēris, gi, dep. 3. perfungor.
Gloss. Cyrill. Ἀπολειουργῶ, refungor.

REFUSCATUS, a, um, particip. ab inusit. re-
fusco, contra fusco. *Cassiod.* *Complex.* *Apocal.*
12. Luna sanguine oculo refuscata est.

REFUSE, adverb. refundendo, regerendo. *Co-*
lum. 4. *Il. R.* 1. 3. Nam semper in plano ra-
fusius egesta humus tumidior est, quam gradus
soli cudi. *Pontedera in Op. post. T.* 2. p. 163.
probathe *Schneidero*, legit ex MS in plano re-
fusius ex egesta humo tumidior etc.

REFUSIO, ōnis, f. 3. actus refundendi.

I.) Propria. *Macrob.* 1. *Saturn.* 21. in fin.
Aquarius ipsam vim solis ostendit. Unde enim
imber cadet in terras, nisi solis calor ad su-
pera traheret humorem, cujus refusio pluvialis
est copia 7.

II.) Translate. *Impp. Honor. et Theodos.*
Cod. Theod. 12. 1. 185. (a. 420.). Semel secu-
ritatem de refusione munerum emissam ab alio
proconsule non liceat refricari. *h. e.* de solu-
tione tributum.

REFUSORUS, a, um, adject. *Refusoriae* li-
teræ dicuntur a *Sidon.* 9. *Ep.* 10. quibus al-
quid remittitur.

REFUSUS, a, um, particip. *V. REFUNDO.*

REFUTABILIS, e, adject. rejiciendus. *Ambros.*
in Luc. 8. 18. Relinquitur autem seminator zi-
zanthorum, ex quibus refutabilis similago con-
dicitur.

REFUTATIO, ōnis, f. 3. confutazione, δια-
λογος, ἀπολογία, actus refutandi, confutatio. *Cic.*
Topic. 25. 93. Refutatio autem accusationis, in
qua est depulso criminis, quæ Græce ἀπολογία di-
citur, Latine appellatur status, in quo primum
insistit quasi ad repugnandum congressa defen-
sion. *Quintil.* 4. 3. 15. Refutatio maledictorum.
Adde eund. 5. 13. 1. et 8.

REFUTATOR, ōris, m. 3. qui refutat. *Arnob.*
1. 32. Refutator incredulus.

REFUTATORIA, ōrum, a. plur. 2. *V. voc.*
seq. in fin.

REFUTATORIUS, a, um, adject. ad refutan-
dum pertinens. *Imp. Constantin.* *Cod.* 7. 61.
1. in fin. Refutatoria preces offerre. *Adde ibid.*
62. 18. — Hinc

Refutatoria, ōrum, n. plur. 2. absolute, sub-
stantivorum more, sunt scripta ad refutandum
pertinentia. *Symmach.* 1. *Ep.* 31. Lectis gestis
ac refutatoris coherentibus.

REFUTATUS, a, um, *V. REFUTO.*

REFUTATUS, us, m. 4. refutatus. In sœta
casu sing. *Lucret.* 3. 525. Anticipaque refutato
convincere falsum.

REFUTO, as, avi, atum, are, a. 1. Ratione
habita stym, alii deducunt a *re* et *futo* argui;
alii volunt esse a *refutus* pro *refusus*, quod a
refundo: *V. CONFUTO.* — Particip. *Refutatus*
II. 1. et 2.; *Refutaturus II.* 1.; *Refutandus I.*

et *II.* 2. — Refutare est. repellere, reprimere,
rintuare, ricacciare indietro, reprimere.

I.) Propria. *Cic. Prov. cons.* 13. 32. Semper
illas nationes nostri Imperatores refutandas potius
bello, quam lacerandas putaverunt. stare sulla
difensiva, piuttosto che sull'offensiva.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est non ad-
mittere, negare, respuere, improbare, rifiutare,
rigettare, disapprovare. *Sall. fragm.* apud *Ser-*
vium ad *Virg.* 4. G. 218. Sa regibus devotent
at post eos vitam refutant. *rifutano di vivere*,
nolunt iis asse superstities. *Cic. Rabir. Post.* 16.
44. Quom bonitatem non modo non aspernari
ac refutari, sed complecti etiam et augere de-
bellis. *Id.* 2. *Tusc.* 23. 55. In primisque refuta-
tur ac rejiciatur Philoctetæ ille clamor. *Id.*
Harusp. resp. 4. 7. Si in me impetum facere
conabitur, resistam et ejus conatum refutabo.
Crassus apud *Cic.* 3. *Orat.* 1. 4. Hæc tibi est
excidenda lingua; qua vai evulsa, spiritus ipsi
libidinem tuum libertas mea refutabit. *Val.*
Flacc. 6. 123. ubi jam vires aliæ, notosque re-
futatur Arcus, et inceptus jam lancea tenet he-
riles. *Solin.* 22. ante *med.* Nummum refutant:
dant res et accipiunt. *Capitolin.* *Antonin.* 5.
Circensibus natali aucto dicat non respuat, aliis
bonoribus refutatis. *Arnob.* 4. 16. Arrogantiam
refutaturus. — Quod est apud *Virg.* 12. *Æn.*
41. ad mortem si te (Fors dicta refutet) Prodi-
derim etc. dictum est, ut absit omen, *Dei aver-*
runcant, omen averant et bujiamodi. ¶ 2.
Speciatim refuto est idem ac dicendo confuto,
refellere, redarguere, confutare, convincere, *ἐξελί-*
γω. — a) Sapissime cum *Accus. Lucret.* 2.
867. nequa id manifesta refutavit. Nec contra
pugnant, in promptu cognita quæ eunt. *mostra-*
no che sia falso. Sic *Id.* 2. 244. nunc fingero
motus Obliquos videamus et id res vasa refutet.
Cic. Vatini. 1. 1. Nemo te ita refutandum, ut
gravem adversarium, arbitrabatur. *Id. pro leg.*
Mamil. 17. 52. Obsolevit jam ista oratio, re
multo magis, quam verbis, refutata. *Id.* 2. *Orat.*
19. 80. Nostra confirmare argumentis ac ra-
tionibus, deinde contraria refutare. *Id. Fonteij.*
1. 1. Pius laboris conamo in poscendis testi-
bus, quam ceteri defensores in refutandis. et
ibid. 16. 35. Sceleratorum perjurâ testimoniis
ac laudationibus suis refutata. *Id. Harusp. resp.*
13. 3. Refutata maledicta improborum homi-
num. *Sueton.* *Aug.* 71. Vitæ castitate infamiam
impudicitiae ac criminibus et maledictis refuta-
re. *Liv.* 2. 52. sub fin. Non tribunos modo, sed
plebem orationes feroci refutando. riprendendo,
sgridando. — b) Cum Infinito. *Lucret.* 3. 350.
si quis corpus sentire refutat etc.

REGALES, ūm, m. 3. et

REGALIA, ūm, a. 3. *V. REGALIS* in fin.

REGALIOLUS, i, m. 2. *V. REGAVIOLUS.*

REGALIS, e, adject. (rex). Comp. *Regalior*
et Sup. *Regalissimus* sub a. — Regalia est ad
regem pertinens, rege dignus, regificus, regius,
βασιλικός (It. da re, regale o regale, regio; Fr.
de roi, royal; Hap. real, regio; Germ. z. Kö-
nige gehörig, königlich; Angl. of or belonging
to a king, like or becoming a king kingly, ro-
yal, regal, princely). — a) Generatim. *Nu-*
vius apud *Non.* p. 322. 33. Merc. Vos qui re-
galla corporis custoditis agilis, ite etc. *Horat.*
4. *Od.* 9. 16. Regalis cultus. *Seneca Oedip.* 835.
Regale genus. *Cic.* 2. *de Rep.* (edente *A. Maio*)
12. ad fin. Nostri illi etiam tum agrestes vide-
runt, virtutem et sapientiam regalem, non pro-
geniem queri oportere. *Id. Harusp. resp.* 25.
54. Regalis potestas. *Virg.* 1. *Æn.* 641. domus
regali splendida lux et *ibid.* 690. Regalis men-
sa. *Id.* 7. *ibid.* 75. Regales comæ. scil. Lavinia
regis filia. *Propert.* 3. 13. 24. Regales manicae.
h. e. quæ regalis personæ manus vinciunt. *Val.*
Flacc. 1. 820. regalia jussa. *Seneca Med.* 463.
Regalis ira. *Liv.* 27. 19. animus. *Plin.* 13. *Hist.*
nat. 2. 2. (18). Regala argentum. scil. quo tunc
reges. *Id.* 10. *ibid.* 63. 83. (172). Regalis pal-
ma. *h. e.* regis digna, excellens, nobilis. *Id.* 36.
ibid. 15. 24. (110). Regalia impendia. *h. e.* magni-
fica, et qualia reges facere solent. *Cic.* 1. *Off.* 12.

38. Regalis sane at digna *Æacidarum* gente sen-
tentia. *Id. Senect.* 17. 59. Nihil tam regale vide-
ri, quam studium agri colendi. *Plaut. Capt.* 4.
2. 45. Non ego nunc parasitus sum, sed regum
rex regiorum: tantus ventri comestus meo adest
in portu cibus. *Jul. Valer. res gest. Alex. M.*
(edente *A. Maio*) 2. 33. Regalissimum munus. —
b) Speciatim. *Regale carmen*, quo regum facta ca-
nuntur: cujusmodi est tragicum. *Ovid.* 2. *Trist.*
553. Et dedimus tragica scriptum regala cothurnis.
Id. 4. *Pont.* 16. 9. Quibus dedit Latio cer-
men regale, *Severus.* — c) *Regalia fulmina*,
quorum vi tangitur vel comitum, vel principa-
lia urbis libera loca: quorum significatio re-
gnum civitatis minatur. *Seneca 2. Quæst. nat.*
49. ex *Cæcina.* — d) *Regalia exta*, inquit *Fes-*
tus p. 269. 27. *Müll.*, appellantur, quæ poten-
tibus insperatum honorem pollicentur, privatis
et humilioribus hereditates, filio familiæ domi-
nationem. — Hinc

Regales, ūm, m. 3. absolute, substantivorum
more, ¶ 1. Aliquando dicti sunt regum filii et
agnati, *principi reali*, o *del sangue*, βασιλικοί,
ut *Vel. Grammaticus* apud *Putsch.* p. 2205.
docet. *Ammian.* 16. 12. 26. Reges numero quin-
que regalesque decem et optimatum series ma-
gna. *Impp. Valentinian. et Valens Cod. Theod.*
7. 1. 9. Nequa regalibus, neque legatis sua mi-
lites jumenta suppedient. ¶ 2. *Regales* etiam
fuerunt, qui Formis ordinem quemdam consti-
tuebant; cur vero ita fuerint dicti, omnino in-
certum. *Inscript.* Formiana abbas paucis annis
effossa, apud *Orell. Coll. Inscr. Lat.* n. 3884.
L. VARRONIO L. F. PAL. CAPITONI ACRIBAS AEDILIC.
ACCENSO VELATO IL VIRO QVINQUE. CVRATORI AQUA-
RYM PATRONO COLONIAM ORDO REGALIVM QVORVM
HONORE CONTENTVS EVA FECTV. POSVIT. L. D. D. N.
Ceterum *G. Grossi in Biblioth. analit. Napol.*
ann. 1814. April. p. 57. patet, *Regales* fuisse
appellatos incolae alicujus oppidi, quom hodieque
locus quidam septem circiter ab urbe Formis
millib. pass. nuncupetur *Regali*, ibique plures ve-
terum ædificiorum reliquæ inventæ fuerint.

Regalia, ūm, n. 3. absolute, substantivorum
more,

I.) Propria. ¶ 1. Sont res rege dignæ. *Cas-*
siod. 5. *Varian.* 44. Fedimus utrique regalia.
¶ 2. Item palatium regis. *Cassiod.* 9. *Hist.*
Eccl. 30. Theodosius desens ad regalia remea-
vit. et 11. *ibid.* 17. Nec aliter quam monaste-
rium regalia videbantur.

II.) Translate. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 8. Præ-
noscentes animæ regalia in capite constituta. *h.*
e. animæ nobilia, excellentia, magnifica.

REGALIS, adverb. comp. *V. voc.* seq. in fin.
REGALITER, adverb. *regaliter*, da re, βα-
σιλικῶς, regum more, idest — a) Splendide,
mundice. *Liv.* 42. 51. Sacrificio regaliter con-
fecto. — b) Impetiose, auperbe, tyrannice, pro
imperio. *Ovid.* 2. *Met.* 397. precibusque minas
regaliter addit. *Ammian.* 29. 1. 18. Sed inex-
piabla illud erit, quod regaliter turgidus (*Val-*
ens), pari sodemque jure, — nocentes innocen-
tesque malignis Insecutione — perurgebat. *Id.* 30.
1. 4. Idem Para regaliter vocatus at apud Tar-
sum Ciliciæ obsequiorum specia custoditus. —
Compar. *Regaliter* legitur apud *Jul. Valer. A-*
lex. Ort. 7. Postea vero regaliter et competen-
tius initiabatur.

REGAMMANS, antis, particip. ab inusit. re-
gammo, duplicis garram figuram representans,
ut *Regammans limes* apud *Aggen. in Frontin.*
p. 62. *Goes.* et *Regammans linea* apud *Auct.*
de limit. p. 254. *V. GAMMA* et *GAMMIATUS.*

REGAVIOLUS, i, m. 2. *regavios*, *regavios*, avis
exigua, quæ aliter dictum res avium; truchilus.
Alii putant esse gailum, quæ avis Græce di-
citur *ἰκτερος*, a colore. *Sueton. Cæs.* 81. Pridie
autem eadem Idus arem regaviolum, cum lau-
reo ramo Pompejanæ curia se inferentem, ro-
lucras varli generis a proximo namore prosecu-
ta, ibidem discerpserunt. *V. TROCHILUS.* Ce-
terum recentiores nonnulli leg. regallolum.

REGLATIO, ōnis, f. 3. didiciamento, actus
regelandi. *Aggen. in Frontin.* p. 57. *Goes.* Gallia

togata immodicas Alpium nives la mare transmittit, et subitaneum regelationum repentinas inundationes patitur. *Id. ibid.* p. 70. Subitarum regelationum repentina inundatione patitur injurias.

REGELATUS, a, um. *V. voc. seq.*

REGĒLO, as, avi, ātum, are, a. 1. (re et gelo). Particip. *Regelatus* A. I. — Regelo. A) Est idem ac gelu resolvo, ἀπορυσσάλλω (II. disghiacciare; Fr. faire dégeler, rechauffer; Hisp. deshelar; Germ. wieder aufthauen, erwärmen; Angl. to thaw).

I.) Proprie. *Colum.* 1. R. R. 5. 8. Aedificii solum malum regeleri orto poterit. *Id. 10. ibid.* 77. Post ubi Alpbæ torpentia frigora brumæ Candidus aprica Zephyrus regelaverit auræ. *Martial.* 3. 93. Quum bruma meam sit tibi per Augustum, Regelaræ net te pestilentia possit. h. e. quum adeo frigeas, ut ne pestilentia quidem, ardentissimus morbus, liberare te queat a frigore. — Sic Particip. *Regelatus* est gelu solutus, mollitus, tepefactus. *Martial.* 11. 8. Succina virginea quod regelare manu. subaudi olent. Sic *Id.* 5. 37. Quod succinaorum rapta de manu glæba. Adde eund. 9. 14. Nempe succina manu tractata, odoratiora sunt. Alii perperam leg. regelata: quod quid sit, non facile dixeris. — Absolute. *Colum.* 11. R. R. 2. 7. Itaque dum hæ (vites) regelare sinuntur etc. h. e. regelare se. At *Schneiderus Pontederam sequutus legit*: dum hæ regelatæ siccantur.

II.) Translate. *Seneca Ep.* 67. Jam ætas mea contenta est suo frigore: vix medis regelatur ætate.

B) Regelare est etiam refrigerare, rinfrescare. *Varro* 1. R. R. 57. 3. Granaria sublimia faciunt, quæ non solum a lateribus per fenestras, sed etiam sublimia solo ventus regelare possit. Quod *Plin.* aliis verbis sic tradit, 18. *Hist. nat.* 30. 73. (302). Alibi suspendunt granaria ligæa columenis, et perferri undique melius atque etiam a fundo.

REGĒMO, is, ere, n. 3. Ingemo, gemitum reddo. *Stat.* 5. *Theb.* 389. dat opera fragorem Plinæ, et abjunctis regemunt labulata cavernis. *Id.* 8. *ibid.* 17. Tunc regemunt pigrique tacus ustæque patulas.

REGENDARIUS, ii, m. 2. qui est a regestia, et scripta regelli, seu in codicem refert. *Cassiod.* 11. *Varior.* 29. Hæc est, quod Charterium regendarum totum feliciter obliuere cenemus, ut spe futuri proventus avidus prætorianis possit inherere laboribus.

REGENERATIO, ōnis, f. 3. nova generatio, ἀναγεννησις, rigenerazione.

I.) Proprie. *Augustin.* 20. *Civ. D.* 5. Mortuorum resurrectionem nomine voluit regenerationis intelligi. *Id.* 15. *ibid.* 16. § 3. Terrena civitas generationis tantummodo, cælestis autem regenerationis opus habet, ut noxam generationem evadat. Adde *Augustin. interpr. Math.* 19. 28.

II.) Translate. *Augustin.* 22. *Civ. D.* 8. § 5. Lavacrum regenerationis. h. e. baptismus. Cf. *Vulgat. Interpr. ad Tit.* 3. 5. Rursus *Augustin. loc. cit.* Fons regenerationis. la fonte battesimale.

REGENERATUS, a, um. *V. voc. seq.*

REGENERO, as, avi, ātum, are, a. 1. (re et genero). Particip. *Regeneratus* II. — Regenero est idem atque iterum genero, ἀναγεννάω, rigenerare, riproducere.

I.) Proprie. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 11. 10. (50). Signa quedam nævosque et cicatrices etiam regenerari, et *ibid.* 12. 10. (51). Qui adulterio Æthiopis nata matre, noli a ceteris colore differentia, ipsa avum regeravit Æthiopoem. h. e. avo similis fuit: avi colorem in se retulit. *Id.* 12. *ibid.* 4. 5. (12). Sed ex ea primum in ipsa Creta platani salæ regeraverunt vitium. h. e. rursus retulere vitium amittendi hinc folia. Adde eund. 13. *ibid.* 22. 28. (145).

II.) Translate. *Cassiod. Complex.* 1. *Timoth.* 1. *Timotheum* diceos filium fidei suæ, quem sanctæ Ecclesiæ consolat regeneratum. *Isid.* 15. *Orig.* 4. Fons in delubris locus regenerantium est. il fonte battesimale.

REGENS, entis. *V. REGO* in fin.

REGERMINATIO, ōnis, f. 3. ἀναβλαστήσις, actus regerminandi. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 20. 34. (147). Castanea regerminelione cadua vel salica lætior. Adde eund. 19. *ibid.* 7. 36. (122).

REGERMINO, as, are, n. 1. germogliare di nuovo, ἀναβλαστάνω, iterum germino. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 33. 60. (142). Et in Ænaria succisa (cupressus) regerminat. *Id.* 19. *ibid.* 7. 36. (122). Causæ rectio fere quidem omnia regerminat.

REGERO, gēris, gessi, gestum, gēre, a. 3. (re et gero). Particip. *Regerens* I. 3.; *Regesalus* I. 1., 2., 3., 4., 5., et ia fin.; *Regerendus* I. 4. — Regero est idem ac retro gero seu porto, refero, ἀναχωρίζω (II. portare indietro, riportare; Fr. porter ou placer en arrière; Hisp. llevar ó traer ó poner hacia atrás; Germ. zurücktragen, - bringen, - werfen, - schaffen; Angl. to bear or carry bak).

I.) Proprie. § 1. Est, ut diximus, retro gerere seu portare, referre. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 4. 3. (30). Ia Syracusano agro adrena cultor elapidato solo, perdidit fruges luto, donec regessit lepidea. *Id.* 6. *ibid.* 23. 26. (105). Longa a terra abest navium statio: linteribusque affluantur opera et regerantur. *Silvig.* et alii leg. egerantur: alii aliter. *Jabolen. Dig.* 7. 4. 34. exlr. Si summa terra sublata ex fundo meo et alia regesta esset, Simile est illud *Senecæ Ep.* 15. Quibus ad votum dies est actus, si bene desudaverint, si in locum ejus, quod effluit, multum potionis altius sejunno guttore regesserunt. h. e. ingesserunt, potaverunt. *Ovid.* 11. *Met.* 188. Iadiciumque sum vocis tellure regesta Obruit, et scrobibus tacitus discedit operis. h. e. iterum aggesta humo, quam effoderat. § 2. Est etiam aggero, congero. *Colum.* 2. R. R. 10. 13. In acervum culmos regerant. *Seneca Thyest.* 767. Impositas dapes Transiit ignis, inque trepidantes foci Bis ter regestæ, et palli jussus moram, Invitus ardet. § 3. Item remitta, reddo, mandare o geltare indietro, rimandare. *Tac.* 2. *Hist.* 21. Sive ad oppugnatoribus incensum (amphitheatrum), dum facies in obsessos jaculantur; sive ab obsessis, dum regerant. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 9. 6. (46). Ludam in coitu non cerai, quoniam haustum omnem lucis aversa illo regerat, unde acceperit. *Id.* 37. *ibid.* 9. 47. (131). Gemma contraria soli regerens candicantes radios. *Seneca Agam.* 223. Et tota capla fata Dardaniæ domus regesta Dansis. *Tertull. Pall.* 1. Habitus quadrangulus, ab utroque laterum regestus. gestato a dietro sull'una e l'altra parte. § 4. Item egero, extraho, evello. *Colum.* 3. R. R. 11. 4. Diligentissime refofosas omnes radices in summum regeri etque emburi. *Varro* 1. R. R. 84. 3. Deoquæ in abentis, duas partes quod regerunt. h. e. igne expellunt et absumunt. *Sever. Elm.* 433. Et tæpis adereles regerendis igitibus aptus. *pietra focaja. Colum.* 11. R. R. 3. 6. Resolutaque humus, quæ erat auctumum regesta, usque ad medium sulcorum altitudinem reponitur. *V. Regestum*, i, in fin. § 5. Item transfero, transcribo, trascrivere: quod referre sapius dicimus. *Quintil.* 2. 11. 7. Ex diversis congesta oratio coherere non potest: similisque est commentariis puriorum, in quos ea, quæ aliis declamantibus laudata sunt, regerunt. *Id.* 3. 6. 59. Sunt enim velut regestæ in hos commentarios, quas adolescentes deduxerat, scholæ. *V. Regesta*, ōrum, in fin.

II.) Translate est rejicere, retorquere. *Seneca Hippol.* 120. Regeramus ipsi crimina, atque ultro impiis Venerem arguimus. h. e. vertamus in ipsum. *Plin.* 10. *Ep.* 30. Dum communem culpam bi in illos, illi in hos regerere posse confidunt. *Plin.* alter 13. *Hist. nat.* 15. 29. (91). Mensuram insanis, quas semine viris contra margaritas regerunt. h. e. obijciunt viris, quando ab his accusantur nihil tulus in margaritis. *Cassius ad Cic.* 15. *Fam.* 10. Pro qua tibi proxima epistola tot rusticos Stoicos regeram, ut etc. *Horat.* 1. *Sal.* 7. 29. Regerere convicia. *Seneca Cædip.* 638. Egit qui in orlus se-

met, et matri impio Fetus regessit. (De Cædipo loquitur, qui matrem foscus uxorem duxit, et ex ea liberos procreavit). *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (35). Despulimus comitiales morbos, hoc est contagia regerimus. h. e. in caput aliorum recidere, impreando jubemus. *Quintil.* 11. 1. et *Tac.* 3. *Hist.* 78. Regerere invidiam in eum, qui nos coegit. — Hinc

Regestum, i, n. 2. absolute, substantivorum more (*V. supra* I. 4.), est terra effossa et egesta et ia aliquam altitudinem elevata. *Colum.* 11. R. R. 3. 10. Ejusque abunde est gradum effodere tribus pedibus, ut in quatuor consurgat regestum. *Id.* 3. *ibid.* 13. 8. Quum a superiore parte in inferiore detrabitur humus, via iustum pastinellum præbet regestum.

Regesta, ōrum, n. plur. 3. absolute, substantivorum more (*V. supra* I. 5.), sunt res multæ ia unum collectæ, et ia tabulas et commentarios relectæ, quæ vulgo corrupte registra dicunt, registri. *Fopise. Prob.* 2. Usus sum etiam regestis scribarum porticæ porphyriticæ, actis etiam senatus ac populi. *Prudent.* 10. *perp.* 1131. Hic ia regestis est liber cælestibus, Monumenta servas laudis ladelebilis. *Papir. Diplom.* n. 82. col. 2. lin. 7. (pertinet ad n. 489.). *Regestum* s. d. et loci, quo supra. h. e. sub die.

REGESTA, ōrum, n. plur. et

REGESTUM, i, n. 2. *V. voc. præced.* in fin.

REGESTUS, a, um. *V. REGERO.*

RÉGIA, æ, f. 1. proprie adjectiva vox est et domus subintelligitur; est enim domus regis, αὐλὰ, βασιλὴν, βασιλειον (II. palazzo reale, reggia; Fr. palais d'un roi, château, cour; Hisp. palacio, castillo, corte; Germ. d. königliche Palast, Schloss, Burg, königsburg; Angl. a palace, royal palace).

I.) Proprie. § 1. Generaliter. *Cic.* 3. *Fin.* 16. 52. (et *Cæs.* 3. *B. C.* 112. a med.). In regia regem ipsum quasi prodicium esse ad dignitatem. *Ovid.* 6. *Fast.* 264. iatonsi regia magna Numæ. *Liv.* 35. 31. Regiam ædificare. *Horat.* 1. *Od.* 37. 25. Ausa (Cleopatra) et iacentem viæ aere regiam Vultu sereno. *Id.* 2. *ibid.* 18. 5. neque Attali Ignotus heres regiam occupari. — *Virg.* 1. *G.* 503. regia cæli. scil. quia sedes ac domicilium Jovis. Sic *Id.* 7. *Æn.* 210. Aurea nunc solio stellantis regia cæli (illum) Accipit. *Ovid.* 2. *Met.* 1. Regia Solis erat sublimibus alta columenis. *Id.* 4. *ibid.* 438. Ignorant, ubi sit nigri fera regia Dilis. *Virg.* 8. *Æn.* 242. regiam vocat speluacem Caci latronis. § 2. Specialim, Romæ in sacra via, in quarta regione Urbis, (ut est apud *Aseon. in Milon.* 14.) locus fuit regie nomine, ita dictus, vel quia ibi sacra a rege sacrificulo fiebant, vel quia in eum sacrorum causa, lamquam in sacrum conveniebant, convocati a pontifice mas., qui erat regie quondammodo dignitatis: quæ duæ causæ apud *Festum* p. 278. 21. Müll. leguntur: prior etiam apud *Servium* ad *Virg.* 8. *Æn.* 363. Sunt etiam qui putant, hoc ei nomen hæsisse, quod eo loci regia Numæ fuerit: quod tamen minime admittendum est; hæc enim Numæ regia fuit in regione octava Urbis. Ibi Agonalibus aries immolabatur, teste *Farron.* 6. *L. L.* 12. Müll. In eam mense Octobri cauda equi, maciati ia campo Martio, deferabatur, ut *Festus* tradit p. 178. 29. Müll. Flaminica quotiensbus quadriduanum tempore Jovi arietem faciebat, ut est apud *Macrob.* 1. *Saturn.* 16. a med. Regine sacrarum porcam vel agnem Junoni immolabat. *Id.* *ibid.* 15. ad fin. Denique ibi concilium pontificum haberi solitum, colligimus ex *Plin.* 4. *Ep.* 11., ubi Domitienum reprehendit, quod jure pontificis maximi reliquos pontifices, non ia regiam, sed in Albanam villam convocaverat. Ejus mentio est etiam his verbis apud *Cic.* *Mil.* 14. 37. Nuper quidem, ut scitis, me ad regiam pæne confeci. Adde *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 18. (58); *Augustin.* apud *Sueton.* *Aug.* 78.; et *Gell.* 4. 6. ubi refert hæc veteris senatusconsulti verba: Quod C. Julius L. F. pontifex ovanciari, in sacro in regia haslas Martias movisse, de ea re ita censuerunt etc.

II.) Translate. § 1. Regia dicitur tabernacu-

ium, tentorium, ubi militiæ cum exercitu rex tendit. *Liv.* 2. 12. a med.; et *Curt.* 9. 5. 30., 6. 2. 9. et 7. 1. 4. ¶ 2. Metoonymice, ipse regis persona. *Liv.* 24. 22. ad fin. Quicumque aut propinquitate aut affinitate aut aliquibus ministeriis regiam contigissent. *Curt.* 6. 6. 2. Pairsios mores disciplinamque Macedonum regum salubriter temperatam et civilem habitum velut leviora magnitudine sua ducens (*Alexander*), Perricæ regis par Deorum potentis fastigium emulabatur. ¶ 3. Item altiorum vita et conditio. *Peiron. Satyr.* 5. Nec curet alto regiam truncem vultu. ¶ 4. Item urbs, in qua rex degit. *Virg.* 9. *Æn.* 737. dotalis regia Amata. *Horat.* 1. *Ep.* 11. 2. Crasi regia, Serdes. Adde *Plin.* 5. *Hist. nat.* 2. 1. (19). ¶ 5. Item domus C. Julii Cæsaris, quam invidiose regiam vocat *Cic.* 10. *Att.* 3. Visum te ejunt in regia; nec reprehendo, quippe quum ipse istam reprehensionem non iugerim. ¶ 6. Item stabulum armentum. *Fal. Flacc.* 5. 67. Ac velut illa, gregis cessit cui regia, taurus fertur ovans etc. ¶ 7. Regia theatri, pars theatri vel potius acenæ nobilior, in modum acis regis esornata, βασιλειος. *Vitr.* 5. 7. ad fin. Ipsæ scenæ suas habebant rationes explicatas, ita uti mediæ valvæ ornatus habebant aulæ regis, dextra ac sinistra hospitella. *Arcon.* in *fragm. orat. pro Scauro a med.* Quatuor columnæ marmoreæ, quæ nunc esse in regia theatri Marelli dicuntur. *Sueton.* *Aug.* 31. Pompeii statuan, contra theatri ejus regiam, marmoreo Jano supposit. Alii putant ab *Arcon.* at *Sueton.* designari domum magnificam et regis similem, theatro adjunctam: quod eorum verbis est profecto conformius. Et fortasse eadem est cum basilica: utrique enim vos idem sonat. V. BASILICA. Hoc sensu *Stat.* 1. *Silv.* 1. 30. Illic belligeri sublimis regia Pauli. h. e. a L. Emilio Paulo, qui consul fuit ann. U. C. DCCIV., temporibus Ciceronis, de novo exstructa, perfecta ab alio Emilio ann. U. C. DCCXX. sub Augusto: deoiqua quum incendio penes corruisset, restituta a M. Lepido sub Tiberio. *Cic.* 4. *Att.* 16. ad fin.; et *Tac.* 3. *Ann.* 72.

REGIBILIS, e, adject. qui fecilia regi potest. *Ammian.* 16. 12. 10. Juventus regibilis et consulti. *Id.* 19. 7. 8. Regibilis acies. *Id.* 27. 10. 9. et 24. 3. 8. miles.

REGIË, adverb. regalmente, βασιλικῶς, regio more, ut rex solet, vel ut decet regem. *Varro* 1. *R. R.* 2. 10. Regie polita ædificia. *Plaut. Stich.* 2. 2. 53. Advexit lectos eburatos, auratos, ex. accubabo regie. *Cic.* 5. *Perr.* 48. 115. Ut ea, quæ regie seu potius tyraonice statuit in aratros Apionius, prætermittam, de rourano e padrone assoluto.

REGIFICË, adverb. regalmente, βασιλικῶς, splendens, sumptuose, regie. *Cic.* 3. *Tusc.* 19. 44. ex *Ennio*. Vidi ego te, stante ope barbarica, Tectis cæciliis, laqueatibus, Auro, ebore, instructam regifice. *Sil. It.* 11. 273. Regifice exstructis celebrant convivia mensis.

REGIFICUS, a, um, adject. regale, magnifico, βασιλικός, regius, magnificus, splendidus. *Virg.* 6. *Æn.* 604. epulæque ante ora paratæ Regidæ luxu. *Fal. Flacc.* 2. 652. Stant gemmis auroque tori mensæque paratu Regifico.

REGIFUGIUM, ii, n. 2. — a) Est festus dies Romæ in memoriam fugæ Tarquinii Superbi ex Urbe, quum post Lucretias mortem a Bruto exactus est, et libertas populo parata. *Ovid.* 2. *Fast.* 685. Nunc dienda mihi regis fugæ, traxit ab illa Sextus ab extremo nomina mense dies. h. e. sexto Kal. Mart., qui dies in *Kalendar. Maffei.* apud *Gruter.* 133. recte notatur. *Auron.* *Ecl. de fer. R.* 13. Nec regifugium, puisis ex Urbe tyrennis, Latum Romanis fas reticere diem. (Hic liceat secunda produciuri metri necessitate). *Festus* p. 278. 6. Müll. Regifugium dies notatur in Fastis VI. Kal. Martias, ut ait *Verrius*, ita dictus, quia eo die res Tarquinii Roma fugerit etc. *V. ejusd. loc. cit.* in COMITIO. V. infra et FUGALIA. — b) Qui-

dam ex loco *Macrobi* mos afferendo perperam putant, Tarquinium Kal. Junius pulsum fuisse, quod illa auctor minime affirmat, sed potius, Junium Brutum Carnæ Deæ in Cælio monte voti reum sacra fecisse, post debellatos nempe Etruscos, qui ad restituendum Tarquinium contra Romanos exercitum duserant, et post fugatum e proelio Tarquinium; atque ita eodem die ipsum Brutum annua consulis jura cepisse. *Macrobi.* 1. *Saturn.* 12. a med. Nonnulli putaverunt, Junium mensem a Junio Bruto, qui primus Romæ consul factus est, nominatum, quod hoc mense, id est Kalendis Junii, pulso Tarquinio, sacrum Carnæ Deæ in Cælio monte voti reus fecerit. — c) Regifugium fuit etiam IX. Kal. Martias, et IX. Kal. Junias, qui dies in *Kalendar. Maffei.*, *Prænestin.* et *Vatican.* ita notatur: Q. R. C. F., de quibus notis ita *Ovid.* 5. *Fast.* 728. Quatuor loda notis locus est, quibus ordine lectis, Vel mos sacrorum, vel fuga regis loest. *Ferr. Flaccus* in *Kalendar. Prænestin.* ad IX. Kal. Martias hæc habet apud *Foggini*. Hunc diem puerique perperam putant Q. R. C. F. appellari, quod eo die es comitio fugerit rex. Nam neque Tarquinio abili es comitio, et alio quoque mense (scil. IX. Kal. Junias) eadem sacra sunt. Ex his petet, eas notas Q. R. C. F. duplici modo jam ab antiquis explicatas fuisse; nempe aut, Quando Rex Comitavit, Fas: aut Quando Rex Comitio Fugit: atque adeo ignoratum fuisse, hoc esse accipiendum de vetustissimo ritu, ex quo sub regibus ipse rex, postea rex sacrificulus seu sacerdotum, e comitio, victima percussa, eufugiebat.

REGIGNO, in, ere, a. 3. rigenerare, ἀναγεννᾶν, iterum gigno. *Lucret.* 5. 243. quapropter maxima mundi Quum videam membra ac partes consumpta regigni etc.

REGII, ōrum, m. plur. 2. V. REGIUS in ōn.

REGILLA, V. RECTA, e.

REGIMEN, iois, n. 3. (rego) rectio, gubernatio, ἐπιστάσις, κυβερνήσις (It. direzione, governo; Fr. action de conduire, conduire; Hisp. el acto de conducir, guiar, mandar; Germ. die Lenkung, Leitung; Angl. government, rule, direction, regiment).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim et abstracte. *Tac.* 13. *Ann.* 3. extr. Cælare, pingere, cantus aut regimen equorum exercere. *Plin.* 7. *Virt. nat.* 16. 15. (70). Vocis sermonisque regimen dentes primores tenent, concentu quodam exipientes lectum linguæ etc. *Tac.* 2. *Ann.* 23. Variis undique procillis incerti fluctus prospectum edimere, regimen impadire. *Vellej.* 2. 85. 2. Regimen classis alicui committere. ¶ 2. Speciatim de navibus. — a) Pro gubernaculo navis, timone. *Ovid.* 3. *Met.* 593. Addidit regimen, dextra moderante, carina Flectere. *Sic Id.* 11. ibid. 551. Frangitur in cursu nimborum turbinar arbor, Frangitur et regimen. — b) Pro arte regendi. *Peiron. Satyr.* 123. quum magnus inhorruit Auster, Et pulsas everit aquas, non arma ministris, Non regimen proderit.

11.) Translata. ¶ 1. Generatim et abstracte. *Lucret.* 3. 95. In quo (animo) consilium vite regimenque locatum est. *Liv.* 3. 33. Regimen totius magistraturæ penes Appium erat. *Tac.* 3. *Ann.* 47. Omnia Urbe, unde in omnia regimen. *Id.* 12. ibid. 42. Regimen cohortium transferre ad aliquem. *Id.* 1. *Hist.* 84. Vobis (o milites) arma et animus est: mihi consilium et virtutis vestrae regimen reliquit. *Sueton.* *Aug.* 27. in fin. Regimen morum et legum recipere. ¶ 2. Speciatim de civitatibus, populis, nationis gubernatione. *Ennius* apud *Festum* p. 278. 5. Müll. Primum senex ratus in regimen bellique peritus. *Tac.* 4. *Ann.* 9. Ad vana et tolles Itrisa revolutus, da reddenda republica, utque consules, seu quis alius, regimen suscipere. *Id.* 13. ibid. 49. Cætera per omnes Imperii partes perinde egregia, quam si non Nero, sed Thræx regimen eorum teneret? *Stat.* 11. *Theb.* 658. regimen manu tractare crentium. h. e. tyrannidem exercere. ¶ 3. Pro rectoribus, ut servitium pro servis, imperium pro imperatoribus. *Fal. Max.* 1. 1.

n. 9. Quapropter non dubitaverunt sacris imperia servire: ita se humanarum rerum futura regimen existimantia, si divina potentia bene atque constanti fuissent famulata. Cf. *Liv.* 4. 31. A. Cornelius dictatorem Mam. Æmilius dicit: et ipse ex eo magister equitum est dictus. Adeo, simul fortuna civitatis virtute vera eguit, nibli censoria animadversio effecit, quo minus regimen rerum ex notata indigne domo peteretur.

REGIMENTUM, i, n. 2. idem quod regimen. *Aurel. Arcad. Dig.* 1. 11. 1. Regimentis reipublicæ ad imperatores perpetuo translatis. Adde *Ammian.* 25. 9. 7. et 28. 1. 7. et utrobique in plur. numero: in singulari habet *Festus* p. 278. 4. Müll. Regiment, inquit, pro regimento usurpant poete.

REGINA, æ, f. 1. mulier regnum possidens, vel regis uxor, βασίλισσα (It. regina o reina; Fr. reine; Hisp. reyna; Germ. d. Königin; Angl. a queen).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic.* 14. *Att.* 8. et 20. et 15. ibid. 15. Regina fuga mihi non molesta. h. e. Cleopatraz: de qua et *Horat.* 1. *Od.* 37. 7. verba facit. *Virg.* 12. *Æn.* 659. Præterea regina, tul. Adissima, dextra Occidit ipsa sua. h. e. Amata uxor Latini regis. *Id.* 1. ibid. 303. in primis regina quietum Accipit in Teucros animum mentemque benignam. h. e. Didu. *Justin.* 1. 2. 8. Multa et alia præclara bulus reginæ fuere. h. e. Semiramidis. ¶ 2. Latiori sensu, Bithynica regina per maximam contumelliam vocatur apud *Sueton.* *Cæs.* 49. C. Julius Cæsar, quia in Bithynia a rege Nicomeda ejus florem etiam contaminatum fuisse, creditum est. ¶ 3. Item, reginam sacrorum, h. e. regis sacrificuli uxorem vel filiam memorant inscripti lapides apud *Gruter.* 1087. 8. et *Fabrett.* p. 484. n. 153.; item *Macrobi.* 1. *Saturn.* 15. a med.; et *Paul. Diac.* p. 113. 19. Müll. V. ARCULUM. ¶ 4. Item, hoc nomine appellatur etiam Messalina Claudii Aug. uxoris, *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 8. (20). Jam vero et adulteria etiam in principum domibus, et Eudemi in Livia Drusi Cæsaria, item Valentis in qua dictum est regina. h. e. Messalina, cujus adulterium eum Vectio Valente *Id.* ibid. 5. (8). narraverat.

11.) Translata. ¶ 1. Ut Dii reges, sic Deæ reginæ dicunt. De Venere, *Horat.* 1. *Od.* 30. 1. et 3. ibid. 26. 11.; de Junone, *Virg.* 1. *Æn.* 60., *Cic.* 7. *Perr.* 72. 184., *Liv.* 5. 21., *Plaut. Cist.* 2. 1. 37. et sæpe in veterib. *Inscript.*; de Fortuna, *Inscript.* apud *Gruter.* 78. 7. et 8.; de Iside, ibid. 83. 12. et 13.; de Calliope, *Horat.* 3. *Od.* 4. 2. Sic regina nemorum est Diana, apud *Senec. Hippol.* 406.; alii regina poti, apud *eumd.* *Herc. Fur.* 1105. est Proserpina. Siderum regina bicornis, apud *Horat.* *Carm. sæcul.* 35. est Luna. ¶ 2. Pro regina Olla. *Fal. Flacc.* 5. 374. et 386. et 442. et 6. 651. et alibi, Medeam significans. Adde *Stat.* 1. *Achill.* 295. de Deidamia. ¶ 3. Per catachresin ponitur pro domina, divite, nobili. *Plaut. Truc.* 2. 6. 49. Adduxi ancillas tibi eccas ex Suria duas: sed istæ reginæ domi rux fuere ambæ. *Ter. Eun.* 1. 2. 87. Eunuchum dixi velte te, quia rois utuntur hie reginæ. Hic tamen *Donatus* reginas putat appellari matronas nobiles et opulentas; ita rex pro homine potest apud *Ter. Phorm.* 2. 2. 24.; sed et clientes patronor divites et potentes vocabant reges. V. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 43. ¶ 4. Et pro principe ac prima in aliquo ordine. *Stat.* 4. *Theb.* 379. Silvestris regina chori. h. e. Bacchantium anctistes. *Id.* 6. ibid. 854. Atque veluti regina cupressus Verticeis. *Id.* 2. *Silv.* 2. 12. Appia longarum tertur regina viarum. *Inscript.* apud *Reines.* cl. 2. n. 84. Via Appia regina. ¶ 5. Traosfertur ad ea, quæ magnam vim habent et dominantur in animis hominum. *Cic.* 2. *Orat.* 44. 187. Tantam vim habet illa, quæ recta a bono poata dicta est flexuosa aliqua omnium regina rerum oratio. *Id.* 3. *Off.* 6. 28. Justitia omnium est domina et regina virtutum. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 36. Scilicet uxorem cum dote, fidemque et amicos Et genus et formam regina pecunia donat.

REGIO, ōnis, f. 3. (rego) est aliquotiesum directio, orbita, linea, direziōne verso un luogo, linea.

1.) Proprie. — 1.º Generatim, *Lucret.* 2. 259. Declinamus item motus nec tempore certo, Nec regione loci certa, sed ubi ipsa tulit mens, per una determinata direziōne. *Cæs.* 7. *B. G.* 46. Oppidum inurus ab planitie atque initio ascensus recta regione, si nullus amfractus intercederet, nec passus aberat. *Cic.* 7. *Verr.* 68. 176. Si quis tantulum de recta regione deflecteret. *Curt.* 8. 9. 2. India tota ferme spectat orientem, minus in latitudinem, quam recta regione spatiosa. *Id.* 7. 7. 3. Scytharum gens baud procul Thracia sita ab oriente ad septentrionem se vertit. — Recta deinde regione Alanum ultra Istrum jacentem colit. *Cæs.* 6. *B. G.* 25. Oritur (*Hercinia silva*) ab Helvetiorum et Nemetum et Rauracorum finibus, rectaque fluminis Danubii regione perlinet ad fines Dacorum et Ananiam. *Virg.* 2. *Æn.* 736. avia cursu dum sequor, at nota excedo regione viarum. *Curt.* 8. 13. 23. Trajicere amnem cum ceteris copiis in regionem insulæ, de qua ante dictum est, parabat. — 2.º Speciatim, e regione — a) Est recta, a directura. *Cic.* *Fat.* 9. 18. Ut quum duo individua per inanitatem ferantur, alterum e regione moveatur, alterum declinet. Adde *ibid.* 20. 46. et 1. *Fin.* 6. 19. — b) Item, e regione, ex adverso, di rincontro, di rimpetto, avrio. — Cum Dativo. *Cæs.* 7. *B. G.* 35. Quum uterque utriusque esset exercitus in conspectu fereque e regione castra castris opponeret. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 39. 123. et apud *Non.* p. 102. 25. *Merc.* Esse e regione nobis, e contraria parte terræ, qui adversis vestigiis atent contra nostra vestigia, quos antipodas vocatis. — Cum Genit. *Cæs.* 7. *B. G.* 35. E regione unius eorum pontium in occulto restitit. et *ibid.* 25. Glæbas in ignem e regione iuris projiciebat. et *ibid.* 36. Erat a regione oppidi collis. Et omnia præposit. *Liv.* 3. 66. sub fin. Ad moenia ipsa Romæ populabundi regione portæ Exquilinæ accessere. Adde eund. 25. 25. — Absolute *Nepos Miliad.* 5. Acie e regione instructa. — Translate est e contrario, contra, per lo contrario. *Hieronym.* 2. advers. *Jovinian.* m. 7. Arabes et Saraceni camelorum lacte et carnibus vivunt; a regione septentrionalis populos si ad esum asinorum camelorumque compellas, etc.

II.) Translate. ¶ 1. Regio, qua lineam significat, ea ratione pertinet ad augures, qui lituo designantes cæli loca, intra quæ augurium capere volunt, regiones vocant. *Varro* 7. *L. L.* 82. *Müll.* In hoc templo faciundæ arbores constitui fides apparet, et intra eas regiones, qua oculi conspiciunt. *Cic.* 1. *Divinat.* 17. 30. et 2. *ibid.* 3. 9. Ab Atlio Nario per litum regionum facta descriptio. *Id.* 2. *Legg.* 8. 21. Cæli fulgura regionibus rati temperant. ¶ 2. Ponitur etiam pro fine, limite, termino: præsertim in plur. num. *Cic.* *Falb.* 28. 63. C. Cæsar abest longissime, atque in his est nunc locis, quæ regione orbem terrarum, rebus illius gestis imperium populi R. definiunt. *Id.* 4. *Cat.* 10. 21. Pompeii res gestæ iisdem, quibus solis cursus, regionibus ac terminis continentur. *Id.* *Arch.* 10. 28. Res hæc, quæ gessimus, orbis terræ regionibus definiuntur. et *ibid.* 11. 29. Si animus, quibus regionibus vitæ spatium circumscribitur est, eisdem omnes cogitationes terminaret suas. *Id.* 2. *leg. Agr.* 35. 97. Vix facile sese regionibus officiis, magis in fortunis et copiis, continet. *Plaut.* *Pæn. prol.* 48. Argumenti nunc regiones, limites, confinia determinabo. ¶ 3. Hinc cæli regiones sunt: quarum maximæ ac præcipuæ quatuor, septentrio, meridies, ortus, occasus. *Ovid.* *Id.* 38. Atque eadem regio Vesper et Ortus erunt. *Val.* *Flacc.* 2. 117. de *Fama.* Quam pater omnipotens placidis regionibus arceat *Ætheris*. *Cic.* 2. *Nat. D.* 19. 50. Regio linæ, quæ tum est æquinoctialis, tum australis. *Virg.* 8. *Æn.* 528. cæli in regione serena. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 29. Hic mutat merces surgente a sole ad eum quo Vespertina tepet regio. *Liv.*

33. 17. Leucadia nunc insula, at vadoso freto, quod perfossum manu est, ab Acarnania dirisum tum peninsula erat, occidentis regione arelis faucibus cōbarent Acarnaniæ. *Sic Justin.* 18. 3. 10. Ceteris in orientem spectantibus solus occidentis regionem intuebatur. ¶ 4. Regio est etiam, It. parte del mondo, paese, tratto di paese, χώρα, pars terræ magna aut parva, tractus, placus, locus (a rego, ait *Forcellinus*, quia per partes seu provincias terra regitur). — a) Generatim. *Cic.* 1. *Nat. D.* 10. 24. Terræ maximas regiones inhabitabiles atque locustas videmus, quod pars earum appulsu solis exarsit, pars obgrignerit nive etc. *Lentul.* ad *Coss.* 12. *Fam.* 15. a med. Usque Sidam, quæ extrema regio est provincie mæ. *Cic.* *Flacc.* 12. 27. In ejusmodi regione atque provincia, quæ mari cincta est. *Id.* *Sext.* 30. 66. Quæ regio oisare tertiarius erat latior, in qua non regnum aliquod statueretur? — b) Dicitur etiam universim de quocumque loco. *Plaut.* *Cist.* 4. 2. 42. Ecquem vidisti quærere hic, amabo, in hac regione distellam cum crepundis? *Virg.* 2. *Æn.* 390. Euryale iofelix, quæ te regione reliquit? Quare sequar? *Ter.* *Eun.* 5. 32. Cur ergo lo his te conspicio regionibus? *Plaut.* *Pseud.* 2. 2. 1. Hi loci sunt atque hæ regiones, quæ mihi ab hero sunt demonstratæ. — c) In urbe est pars ejus major, quæ in vicos rursus dividitur, ut est apud *Sueton.* *Aug.* 30. It. quartiere, sestiere, contrada, rione, pépco, χλῖμα. Roma olim in quatuor regiones dividebatur, Suburanam, Exquilinam, Collinam et Palatinam: quæ crevere postea usque ad quatuordecim, teste *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (66). et *Tac.* 15. *Ann.* 40. quarum descriptionem habemus a *Sex. Rufo* et *P. Victore*; et præterea accuratorem aliam apud *Murat.* *Inscript.* p. 2126. et seqq. — Inter officia domus Augustæ fuit etiam a regionibus. *Inscript.* apud *Murat.* 895. A. rr. CLAUDIVS AVG. L. EYPAES A REGIONIB. etc. Adde aliam *ibid.* 5. et 894. 8. Ita appellati videntur curatores regionum urbis Romæ, qui præter præfectum vigiliam et ædiles, curam habebant regionum vicorumque, sæpe ex libellis ad id munus electi, ut videre est in *vet. Inscript.* apud *Gruter.* 250. et 251. Nos dicimus capi di contrada. — d) *Sicil.* *Flacc.* de condit. agr. p. 1. Goes. Regiones dicimus, intra quarum fines singularum coloniarum aut municipiorum magistratibus viis dicendi coercendique est libera potestas. — e) Regiones dicte sunt etiam partes, in quas Italia divisa est, quæque Augusto imperante undecim fuerunt. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. (46), 13. 18. (119), et 14. 19. (112). ¶ 5. Et metaporphā hinc ducta, *Cic.* 2. *Orat.* 2. 5. Bene dicendi ars non habet definitam aliquam regionem, cujus terminis septa teneatur. h. e. materia. *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 2. 78. Tace, dum in regionem astutiarum mearum te induco, ut scias iusta mecum mea consilia. *Cic.* 7. *Verr.* 70. 181. Hæc eadem et nostræ rationis regio est via. *Lucret.* 3. 140. Idque (consilium) situm media in regione pectoris hæret.

REGIONĀLIS, e, adject. ad regionem pertinens, ut Concilium regionale, apud *Augustin.* 7. *Baptism.* contr. *Donatist.* 53. h. e. alicujus regionis aut provincie: cui opponitur plenarium.

REGIONĀLITER, adverb. regionaliter. *Apul.* de *Mundo.* Quæ tamen illi quum regionaliter videantur esse pestifera etc.

REGIONARIUS, a, um, adject. ad regionem pertinens. Vox a Lexico eipungenda; legitur enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 63.

REGIONĀTIM, adverb. κατά χώρας, per singulas regiones. *Liv.* 40. 51. extr. Mutarunt suffragia, regionalitque generibus hominum causisque et quæstibus, tribus descriperunt. *Id.* 43. 30. Regionalit commercia interrupta. Adde *Sueton.* *Cæs.* 39.

REGIONOSUS, a, um, adject. qui nullis regionibus constat. Vox a Lexico eipungenda; legitur enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 63.

REGIUS, a, um, adject. ad regem aliquo modo pertinens, regalis, βασιλικός (It. da re, del re, reale, regio; Fr. royal, de roi; Hisp. real, re-

gio; Germ. z. Könige gehörig, königlich; Angl. of or like a king, kingly, royal, regal, princely).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Cic.* 1. *Phil.* 1. 3. Regia potestas. *Id.* 12. *Fam.* 1. Rego interfecto, regis omnes nutus lueunt. h. e. Cæsare interfecto, ejus nutus etc. *Id.* 1. *Tusc.* 49. 116. Ornatu regio esse. essere vestito da re, et 6. de republ. 1. Apparatu regio accipere aliquem. *Sall.* *Jug.* 121. Plerumque regis voluntates, uti vehementes, sic mobiles, sæpe ipsæ sibi adversæ. *Ovid.* 13. *Met.* 523. regia virgo. h. e. regis filia, vel regii sanguinis. *Val.* *Maz.* 1. 8. m. 11. externa. Regii Interitus, h. e. mortes regum. *Liv.* 27. 19. Regium nomen alibi magnum, Romæ intolerabile est. *Id.* 39. 4. Impotens ac piope regia lia. *Flor.* 1. 24. Regius furor. h. e. impotens domoandi cupiditas. *Cæs.* 3. *B. C.* 104. præfectus. et *ibid.* 109. exercitus, et *ibid.* 106. Regia majestas. *Sall.* *Jug.* 79. domus. palatizo reale. *Liv.* 35. 32. legatio. h. e. legati regis. *Tibull.* 4. 1. 140. regia lympha, Choæpes, h. e. ex quo solum flumina reges Parthorum bibunt, ut *Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 21. (35). tradit. *Propert.* 3. 2. 8. tropæa. h. e. de rege parca. *Ovid.* 4. *Met.* 362. ales. h. e. aquila. *Lucan.* 8. 412. Venus. h. e. nuptiæ, vel concubitus regis. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 30. (96). auctio. h. e. qua bona regis venduntur. — b) Speciatim, atrium regium apud *Liv.* 26. 27. est atrium templi Vastæ, ita dictum, quia olim eo loci regia Numæ fuerat, ut *Ovid.* 6. *Fast.* 263. docet. — c) Item, regium est, regia res est, est regis proprium: tum in malum, tum in bonam partem. *Plin.* *Paneg.* 7. ad fin. Superbum istud et regium est, nisi etc. *Ovid.* 6. *Fast.* 595. Regia res scelus est. *Id.* 2. *Pont.* 9. 11. Regia, credo mihi, res est succurrera lapsis. *Cassiod.* 3. *Variar.* 11. Quid enim tam regium, quam fecisse felicem? — d) Regii, drum, milia, aut milles regis. *Nepos Agesil.* 3. Hujus de adventu fama quum ad regios esset perlata.

II.) Translate. — a) Generatim. *Plaut.* *Mil. glor.* 1. 1. 9. Vir fortis atque fortunatus, et forma regia. *Horat.* 2. *Od.* 15. 2. Regiæ moles. h. e. ædificia ampla, magnifica, sumptuosa. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 1. 3. (5). Regia fama. h. e. clara, magnifica, ingens, nobilis. *Sillig.* tamen et alii aliter legunt. — b) Speciatim, morbus regius, qui et argutus, et aurugo, ittericia. *Horat.* *Art. P.* 453. Ut mala quem scabies, aut morbus regius urget. *P. ARQUATUS.* Dicitur regius, quia, ut ait *Cels.* 3. 21. sub fin., remedio est adversus eum uti concludi cultior, usu, loco, ludis, lascivia, aliis, per quæ mens exhilaretur: quæ quotidianæ regum delicæ sunt. *Varro* apud *Plin.* 22. *Hist. nat.* 24. 53. (114). regium cognominatum, morbum argutum tradit, quoniam multo cietur, qui cibis delicatis est. *Seren. Sammon.* 58. 1033. Regius est vicio signatus nomine morbus, Molliter hic quoniam celsa curatur in aula. — c) Regiæ dicuntur res multe, quæ in suo genere majores aut præstantiores sunt ceteris. *Catull.* 22. 6. Charte regiæ. *V. Ort.* *Lett.* sub papir. *Sicilian.* p. 81. ubi *Heronis* loc. cit. χαρτης λεπρότατος τὸν βασιλικὸν λεγόμενος. *Colum.* 5. *R. R.* 8. 3. Regia olea. *Id.* *ibid.* 10. 18. et 12. *ibid.* 10. 4. pira. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 15. 16. (56). Incerta nominis causa est pira regis, quæ minimo pediculo sessilia. *Id.* *ibid.* 30. 39. (129). Laurus regia, quæ crepit Augusta appellari, amplissima et arbore el folio. *Id.* 13. *ibid.* 24. 46. (129). Splina, quæ regia vocatur. et *ibid.* 4. 9. (41). Palmæ regine. h. e. quæ regibus tantum Persidis servabantur. et 15. *ibid.* 3. 4. (15). Magnitudine (oliæ) copiam olei non costare, indicio sunt quæ regia vocantur, ab aliis majoribus, ab aliis pbaulæ, grandissimæ, alioquin minimo succo. *Id.* 20. *ibid.* 15. 53. (163). Est cunino simillimum, quod Græci vocant enim: Hippocrates regium appellat, quia efficacius *Ægyptio* judicavit. *Id.* 25. *ibid.* 5. 19. (44). Esim, quæ est latissimo folio, scopam regiam vocant. *Id.* 18. *ibid.* 26. 61. (235). Stella regia in pectore Leonis, scil. quod quibus ea in ortu oræst, regiam na-

titutatem habere videntur. De *hastula regia* *V. HASTULA*. — Hinc

Regia, æ, f. 1. absolute, substantivorum more. *V. REGIA* loco suo.

Regii, òrum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more. *V. sub I. d.*

REGLESCIT, quum disit Plautus, significat, crescit, hoc versu: Vix superum dolori, qui in dies (vix misero mihi ac perditio!) reglescit magis magisque. Ille Festus p. 278. 30. Müll. Est autem reglescit pro reglescit, a re et glisco, cresco. Cf. *Paul. Diac.* p. 279. 5. Müll.

REGLUTINATUS, a, um, particip. *V. voc. aeq.* **REGLUTINO**, as, ænim, are, a. 1. (re et glutino). Particip. *Reglutinatus* sub *A. II.* — *Reglutino* est idem ac

A) Quod glutinatum erat, dissolve, scollare, ἀποκόλλω.

1.) *Proprie. Catull.* 25. 9. Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina est remitte.

II.) *Translata reglutinatus* est vix remotus. *Capell.* 6. p. 191. Tandem reglutinatis ab æthra intervibrantis admiratione luminibus.

B) Reglutinatus est etiam iterum glutinatus. *Prudent.* 10. *perp.* 873. Val amputatum plaga collum dividens Rursus coibit ac reglutinebitur.

REGLUTINOSUS, a, um, adject. κολλώδης, vide glutinosus. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 15. 15. (39). Ut sit odoratum, ex dulci acre, reglutinosum, perlocutivum. Ita tres edit. vet. anni 1469. 1470. et 1472., sed apparet essa mendum, quia omittunt vocem acre, et pro ea ac reglutinosum exhibent. *Harduin.* habet glutinosum, quod *Silv.* retinuit.

REGNANS, antis. *V. REGNO* in fin.

REGNATOR, òris, m. 3. regnare, re, βασιλευς, qui regnat. — a) Stricto sensu. *Plaut.* *Men.* 2. 3. 57. Qui Syracusis perhibere natus esse in Sicilia, Ubi res Agathocles regnator fuit. *Accius* apud *Servium* ad *Virg.* 1. *Æn.* 88.; at *Nævius* apud *Festum* p. 257. 28. Müll. Regnator Deum. Sic *Virg.* 4. *Æn.* 269. Ipse Deum tibi me clero demittit Olympo Regnator, cælum et terras qui numine torquet. et 2. *ibid.* 557. Regnator Asiae. *Seneca Hippol.* 945. freti. h. e. Neptunus. *Virg.* 2. *Æn.* 779. 4. *ibid.* 269. et 7. *ibid.* 558. regnator Olympi. h. e. Jupiter. *Id.* 8. *ibid.* 78. Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum. h. e. Tiberis. — Cum *Dat. Pal. Flacc.* 2. 621. occidit regnator montibus Atlas. *Auson. Epigr.* 3. Illyricis regnator aquis. h. e. Danubius. — b) Urbane *Martial.* 10. 61. Quisquis eris nostri part me regnator agelli. h. e. possessor. *Id.* 11. 6. Uncis scilicet senis diebus, Regnator quibus imperat fritillus. h. e. alea Salutaribus vulgo passim usurpata. *Stat.* 4. *Silv.* 7. 5. Regnator Ilyricæ cohortis, Pindare.

REGNATRIX, icis, f. 3. regnatrice, regnante, βασίλισσα, quæ regnat. *Tac.* 1. *Ann.* 4. Tl. Nero prima ab infantia eductus in domo regnatrice. h. e. familia Augusta, quæ Romæ rerum potiebatur. *Poeta* apud *A. Mat. Nov. Coll.* T. 5. p. 170. Dant regnatricem summa sancta fidem.

REGNATUS, a, um. *V. REGNO*.

REGNICOLA, æ, m. et f. 1. habitans in regno. *Augustin.* 20. *advers. Faust.* 7. Eam incem dicere, ubi Deus Pater habitat cum regnicolis suis.

REGNO, as, avi, ænim, are, 1. (rex, rego). Particip. *Regnans* sub *A. I. a.*, et *II. 2.*, 3. et *ih fin.*, et *B.*; *Regnatus* sub *B.*; *Regnator* sub *A. II. 2.*; *Regnandus* sub *B.* — *Regnare* usurpatur *A) Neutrorum* more; et *B) Passivo*.

A) Neutrorum more, regno est idem ac regnum possidere, rerum potior, dominor, βασίλειον (il. regnare; Fr. avoir le pouvoir royal, être roi, regner; Hsp. reynar, poseer un reyno, imperar, mandar soberanamente; Germ. königliche Gewalt haben, herrschen, regiren; Angl. to reign, be king over, rule, govern).

1.) *Proprie.* — a) Generalim. *Plaut. Amph.* 1. 1. 257. Ubi Plestela rex regnarit. *Cic.* pro *leg. Manil.* 3. 7. Ab illo tempora annum jam ter-

tinum et vicesimum regnat: at ita regnat, ut se non Ponto occultare velit, sed emergere e patrio regno etc. *Id. Dom.* 8. 20. Quum regem Cyprî fratrem regis Alexandri, eodem iure regnantem publicasset. *Nepos Themist.* 9. Themistoclem, Xerxes regnante, in Asiam transisse. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 39. et 1. *Fast.* 193. Saturno regnante. *Tac.* 11. *Ann.* 24. Advenas in nos regnaverunt, sopra di noi. et *Liv.* 1. 3. Mansit Silvius omnibus cognomen, qui Albæ regnaverunt. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 15. (52). Regnavat in Colchis Salauces. *Virg.* 3. *Æn.* 295. Priamiden Helenum Graias regnare per urbes. *Seneca Herc. Fur.* 68. vacuo vultu regnare mundo. *Ovid.* 14. *Met.* 223. Eolon ille refert Tusco regnare profundo. *Horat.* 3. *Od.* 3. 38. qualibet exules in parte regnatio beati. et *ibid.* 5. 1. Cælo tonantem credidimus Jovem Regnare. et 1. *ibid.* 12. 51. tu (*Juppiter*) secundo Cæsara regnes. *Virg.* 1. *G.* 37. Nec tibi regnandi veniat tam dira cupido. — b) Cum Genitivo. *Horat.* 3. *Od.* 30. 11. Et qua pauper aquæ Daunus agrestium Regnavit populorum, hellenismus. Isocrates: βασιλεύειν τῆς Ἀσίας. — c) Passive impersonaliter. *Virg.* 1. *Æn.* 276. Hic jam lerculum totos regnabitur annos. *Liv.* 1. 17. Ab sua parte non erat regnatum. et paulo post. In variis voluntatibus regnari tamen omnes volebant, libertatis dulcedine nondum experta. *Id.* *ibid.* 60. Regnatum Romæ ab condita urbe ad liberatam annos ducentos quadraginta quatuor. *Sil.* *It.* 3. 593. Hinc, Cytherea, tuis tongo regnabitur ævo.

II.) *Translate.* — 1. Urbane est summa auctoritate esse, plurimum posse, comandare a bacchetta, poter tutto, dominare. *Cic.* 11. *Fam.* 16. Quum equitum centurias tenes, in quibus regnas. et 7. *ibid.* 25. Olim quum regnata existimabamur, non tam ab ullis, quam hoc tempore observor a familiarissimis Cæsaris. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 8. Quid queris? vivo et regno, simul ista reliqui, Quæ vos ad cælum fertis. h. e. libere vivo, felici beatusque sum, ut vulgo reges videntur. *Plin.* 7. *Ep.* 3. Quousque regnabis? quousque vigilabis, quum voles? dormies, quamdiu voles? etc. — 2. Et sæpe in malam partem pro impotenter et superbe dominari: quia rex, regnum, regnare in libera republica voces odiosas sunt. *Cic.* 4. *Verr.* 54. 136. Timarchidem omnibus oppidis per triennium scitote regnasse. *Id.* *Mil.* 16. 43. In Clodio non dubitandum, quin se ille, intersecto Milone, regnaturum putaret. *Liv.* 3. 11. extr. Etspectata, dum consul ut dictator fieret, quem privatum viribus et audacia regnantem videbat. *Id.* 6. 40. L. illum Sextium et C. Licinium, perpetuos (si dñs placat) tribunos, tantum licentiae novem annis, quibus regnant, sumpsisse, ut etc. — 3. Eleganter tribullur rebus inanitis. *Cic.* *Orat.* 37. 128. Παθητικόν quo perturbantur animi et concitantur: in quo uno regnet oratio. *Ovid.* 8. *Met.* 827. furit ardor edendi, Perque aridas fauces immensa que viscera regnat. et 12. *ibid.* 221. ebullitas gemitat libidinis regnat. *Seneca Hippol.* 981. Frangit sublimi regnat in aula. *Petron.* *Satyr.* 14. Quid faciant leges, ubi sola pecunia regnat? *Virg.* 2. *G.* 306. de igne. Inde secutus Per ramos victor perque alta cacumina regnat. *Grat. Cyneq.* 462. afflictaque corpora mulce, Regnantem excutens morbum. *Lucret.* 5. 396. humor regnavit in arvis. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 74. Zephyrus lascivo regnat per prata meatu. *Stat.* 1. *Theb.* 635. in totum regneret Sirius annum. scil. quia toto anno sævienti pesilentie. Sirius autem idus noxium habetur. *Claudian.* *Cons. Prob.* et *Olybr.* 22. tacitam Luna regnante per Arcton, Sideres cedunt acies. h. e. orbe pleo splendente. *Martial.* 10. 19. extr. dum fuit Lyæus, Quum regnat rosa, quum medent capilli. h. e. dum polatur, gestantur coronæ, adhibentur unguenta, in cœnis. — Hinc

Regnans, antis, particip., absolute est qui regnat, regoator. *Tac.* 2. *Ann.* 82. Dispicere regnantibus civilis gloriæ ingenia. a' regnanti, et *Justin.* 7. 6. 2. Uno ex Amyntæ filiis regnante, potentissimum fore Macedoniam statum.

B) Passiva legitur tantum apud Poetas et in

prosa oratione apud senioris ævi scriptores. *Virg.* 6. *Æn.* 770. si unquam regnandam acceperit Albam. *Tac.* 1. *Hist.* 10. ad fin. Ut in ceteris gentibus, quæ regnantur, che sono sotto il governo d'un re. et 13. *Ann.* 54. Qui nationam eam regebant, in quantum Germani regnantur. Adde *eumd.* *Germ.* 43. Sic Particip. *Regnatus* apud *Plin.* 6. *Hist. nat.* 20. 23. (76). Pandæ, sola Indorum regnata feminis gens. *Horat.* 2. *Od.* 6. 11. Et regnata petem Laconi rura Phalanto. *Virg.* 3. *Æn.* 14. terra acri quondam regnata Lycurgo. *Ovid.* 13. *Met.* 720. regnataque vali Bulbrotos Phrygio. et 8. *ibid.* 623. Misit in arva suo quondam regnata parenti. Adde *eumd.* *Heroid.* 10. 69.; et *Sil.* *It.* 14. 7.

REGNUM, i, n. 2. est possessio regia, principatus, dominatus, βασιλεια (il. regno, autorità regia; Fr. autorité royale, royauté, régné; Hsp. autoridad real, dignidad real, reynado, reynamiento; Germ. d. königlich Herrschaft, Regierung, d. Königthum; Angl. kingdom, regal government; the empire or dominion of a king, sovereignty).

1.) *Proprie.* — 1. Est, ut disimus, possessio regia, principatus, dominatus. *Cic.* 1. de *republ.* 26. Quum penes unum est omnium summa rerum, regem illum unum vocamus et regnum ejus rei publicæ statum. *Id.* 2. *ibid.* 15. Olympias enim secunda et sexagesima eadem Superbi regni initium at Pythagoræ declarat adventum. *Id.* *Harusp. resp.* 25. 54. Neque enim alius discordiarum solet esse exitus inter potentes viros, nisi aut universus interitus, aut victoris dominatus, aut regnum. *Id.* *Senect.* 16. 56. Regnum appetere. *Id.* *Sull.* 9. 27. occupare. *Cæs.* 1. *B. G.* 3. obtinere. et 5. *ibid.* 6. alicui deferre. et 1. *ibid.* 3. conciliare. *Auct. B. Alex.* 36. recuperare. *Cæs.* 5. *B. G.* 52. Regno alique expellere. *Cic.* 1. *Divinat.* 15. 27. mulcare. *Sall. Jug.* 11. In regnum adoptione pervenire. et *ibid.* 26. Regnum armis tenere. *Id.* *Cat.* 5. sibi parare. *Nepos Reg.* 1. virtute adipisci. *Plaut. Rud.* 4. 2. 31. magnum instituere. *Id.* *Mil. glor.* 4. 1. 4. tutari. *Id.* *Amph.* 1. 1. 39. stabilire alicui. *Cic.* 7. *Att.* 7. circa med. Sub regno esse. h. e. sub rege. *Justin.* 39. 4. 3. Igitur Alexander — eam relinquit, periculoso regno securam ac tutam vitam anteponeus. *Seneca Herc. fur.* 353. Ars prima regni posse te invadit pati. — 2. Item locus, regio, in qua rex dominatur. *Nepos Hann.* 12. Hannibatem in Prusæ regno esse. *Cæs.* 5. *B. G.* 37. Alutaci, regno ejus finitimi. *Cic.* 6. *Verr.* 27. 60. Nationes, quæ in eorum regno ac ditione sunt. *Lucan.* 2. 90. Nudæ triumphali jacuit per regna Jugurthæ. — Similiter *Horat.* 2. *Od.* 19. 21. quum parentis regna per arduum Cohors Gigantum scenderet impla etc. *Id.* *ibid.* 13. 24. Quam pœne furvæ regna Proserpinæ Et judicantem vidimus Eacum? *Id.* 3. *ibid.* 4. 46. Iristia regna. *Virg.* 6. *Æn.* 417. Cerberus hæc ingens latuit regna trifauci Personat. et *ibid.* 154. lucos Stygios, regna invia vixit. *Ovid.* 4. *Met.* 476. inamabile regnum. et 10. *ibid.* 15. Persephonem adit, inamæneque regna tenentem Umbrarum dominum. *Sil.* *It.* 5. 21. Najadum undosa regna. — Poetica *Virg.* 4. *G.* 201. ipsæ (apes) regem parvosque Quirites sufficiunt, aulæque et cerea regna resingunt.

II.) *Translate.* — 1. Urbane est summa auctoritas et potentia. *Flor.* 3. 13. Ordinis equestris auctoritas judiciorum regno nitebatur. scil. quia soli equites R. judicabant. *Cic.* 1. *Nat. D.* 23. 65. Auleis ad omnia atomorum regnum et licentia. *Id.* 9. *Fam.* 18. Sublatis iudiciis, amisso regno forensi. *Ovid.* 14. *Met.* 20. At tu, sive aliquid regni est in carmine, carmen Oie more sacro. se sta qualche virtù e forza. et *Propert.* 4. 7. 50. Longa mea in libris regna fuere tuis. h. e. diu regnavi, et celebrata sum tuis carminibus. — 2. Sæpe movenda invidie causa regni vox adhibetur, quæ in libera republica valde est odiosa. *Cic.* 2. *Verr.* Hortensium alloquens, 12. 35. Quoniam hæc te omnis dominatio regnumque judiciorum tanloperè detestat.

Ter. Adelph. 2. 1. 21. Quid hoc rei est? regnumque, *Eschine*, hic tu possides? Adde *Cic.* 1. *Att.* 1. 5. *Verr.* 85. 200. et *Sull.* 7. 21.; et *Liv.* 3. 58. Hinc crimen regni est, quum quis in libera republica solus dominari et regnare affectat. *Ovid.* 6. *Fast.* 189. de *Manlio*. Viri, ut occideret damnatus crimine regni. ¶ 3. De impotentia moris, nimium in homines imperium exereentis. *Tibull.* 4. 5. 3. Te nascente, novum *Parcae* cecidere puellis *Servitium*, et dederunt regna superba tibi. *Horat.* 4. *Od.* 1. 4. Non sum, qualis eram bonae Sub regem *Cynaræ*. *Propert.* 3. 8. 17. ut sit tibi forma perennis: Inque meum semper stent tua regna caput. Adde alia, quae congestis *Broukus*, ad *Tibull.* 1. 7. 75. ¶ 4. De loco, ubi quis plena dominus est, licet parvus sit. *Cic.* 1. *Orat.* 10. 41. Id, nisi hic in tuo regno essemus, non tulissem. h. e. in villa tua *Tusculana*. *Virg.* 1. *Ecl.* 70. Post aliquot mea regna vides mirabor aristas. h. e. meum agellum. *Lucan.* 9. 458. Regna videt pauper *Nasamon* errantia vento. h. e. casas suas. Adde *Martial.* 12. 57.; et *Cic.* 14. *Att.* 16. ¶ 5. Regnum vini, arbitrium bibendi in convivis. *Horat.* 1. *Od.* 4. 18. Nec regna vini sortiere talis. Adde *Tac.* 13. *Ann.* 15., quamquam aliud ab *Horatio* regnum, aliud a *Tacito* intelligi quidam voluit: ab illo nempe magistrum convivii; ab hoc arbitrium quasi regium imperandi convivii iudicia quaedam, rursus et latitiae causa, praecipue *Saturnalibus*. — Similiter ponitur pro sacerdotio *Dianae*. *Ovid.* 1. *Art.* am. 259. Ecce suburbanæ templum nemoralis *Dianæ*, Partaque per gladios regna nocente manu. Cf. eund. 3. *Fast.* 271. Regna tenent fortesque manu pedibusque fugaces. ¶ 6. Tribuitur et brutis animalibus. *Horat.* 4. *Od.* 4. 2. Cui (aquilæ) rex deorum regum in aves vagas permisit. Cf. *Pindar.* *Pylh.* 1. 7. ἀρχὸν οὐρανῶν. et 13. 21. βασιλέα οὐρανῶν. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 21. 24. (47). Imperitant suo generi (galis) et regnum in quicumque suam domo exercent. *Colum.* 9. *R. R.* 9. 1. Apiam reges consortia dedignantur veterum multoque magis Imperia: quippe quum rationall generi mortalium, tum magis egentibus consilii mutis animalibus, nulla sit regni societas. ¶ 7. Regna pro regibus, ut necessitudines pro necessariis, servitia pro servis etc. *Stat.* 12. *Theb.* 980. Etsi regna vetant.

REGO, regis, resi, rectum, regere, a. 1. Regit pro rexit legitur in *Inscript.* apud *Gervasium*, *Due Iscriz. Messinesi*, p. 25. οὐρανῶν qui cohortis cælestium regit. Potest videri esse a re et ago, vel quasi recta aut recte ago: Ita *Forcellinus*. Sed recentiores malunt deducere a Græc. ῥέγω, quæ significat tendo, extendo; quæ propria vocis significatio apparet in compositis porrigo, erigo etc.: cf. *German.* *recken*, quod idem valet. — Particip. *Regens* I. 1. et in fin.; *Rectus* V. in *RECTUS* loco suo; *Recturus* II. 1.; *Regendus* I. 1. et 2. et II. 1. — Rego est idem ac rectum teneo, recta ducio, dirigo, εὐθύνω (II. tenere dirigit, guidare dirigitamente, regolare, reggere; Fr. diriger, guider, conduire, mener; Hsp. conducir in derecha, dirigit, conducir, regir; Germ. *leiten*, *lenken*, *richten*, gerade *richten*; Angl. to keep straight or from going wrong, lead straight along, guide, manage, direct, regulate, moderate).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim. *Lucret.* 4. 903. Et manus una regit (navem) quanto vis impete euntem Atque gubernaculum contorquet quo libet unum. *Virg.* 10. *Æn.* 218. Ipsa sedens cæsumque regit, velisque ministrat. *Ovid.* 1. *Trist.* 4. 12. regere arte ratem. *Propert.* 2. 21. 26. Ursa ann idere vela regit. *Horat.* 1. *Od.* 3. 1. Sic te dira potens *Cypri* — Veiorumque regat pater, — *Navis*, quæ etc. *Ovid.* 1. *Art.* am. 4. Arte leves currus, aris regendus *Amor*. *Id.* 4. *Pont.* 12. 24. Regere frena. *Id.* 1. *Fast.* 25. habenas. et 3. *Art.* am. 556. et *ibid.* 474. equos. *Liv.* 35. 14. a med. Equi impotentes regendi. h. e. qui regantur, καὶ ῥηγνῶν. *Sall. fragm.* apud *Priscian.* 6. p. 715. *Pulsch.* Regera gregem prope litora. Cf. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 23. qui sibi g-

dit, Dux regit examen. *Virg.* 9. *Æn.* 409. Huo clina me turbata globum, et rege tela per auras. *Lucan.* 7. 515. nusquam rexere sagittas, Sed petitur solus, qui campis imminet, aer. h. e. io neminem direxere, indirizzarono. et *ibid.* 350. Ipsi tela regit per viscera *Cæsaris*. *Propert.* 2. 11. 7. Nec sic incolumem *Minos* *Thesæa* vidit, *Dædaleum* hinc quum ducere rerit iter. Sic *Virg.* 6. *Æn.* 29. ipsa dolos tecli ambagesque resolvit, *Cæca* regens filo vestigia. *Quintil.* 1. 1. 27. Pueri scribeotis manum manu super imposita regere. *Cic.* 6. de republ. 24. Animus est, qui viget, qui sentit, qui tam regit et moderatur et movet id corpus, cui præpositus est, quam ut mundum ille princeps *Deus*. *Virg.* 4. *Æn.* 336. dum spiritus bos reget artus. *Cic.* 1. *Nat.* D. 13. 3. Mundi motum regere atque tueri. ¶ 2. Specieim in jure, regere fines agrorum, sive culcos agro terminos assignare ordine et dirigere, rectis limitibus agros finire. *Tibull.* 1. 3. 43. fluxus in agris, Qui regeret certis finibus arva, lapis. *Cic.* *Mur.* 9. 22. Ille (militaris) exercitatus est in propagandis finibus: tu (jurisconsultus) in regendis. Adde eund. *Topic.* 10. 43. et 1. *Legg.* 21. 55.; et *Ulp. Paul.* etc. *Dig. tit.* 1. qui finium regundorum inscribitur.

II.) Translate. ¶ 1. Generalim est moderari, gubernare, imperare, administrare, præesse, governare, reggere, διοικῶν, βασίλειον. *Cic.* 16. *Att.* 2. Omnia nostra, quoad eris *Romæ*, ita gerito, regito, gubernato, ut etc. *Id.* *Parlit. orat.* 22. 76. Modersri cupiditates, et regere animi mntus. *Id.* 10. *Att.* 6. Vellem, auscepisses juvenem regendum: pater enim nimis indolgens, quidquid ego adstrinxit, relaxat. *Id.* 4. *Fam.* 14. Agitur præclare, al nosmetipsos regere possumus, ut ea moderate feramus. *Seneca* 2. *Ira* 15. extr. Nemo regere potest, nisi qui et regi. Οὐκ ἔστιν εὖ ἀρχεῖν τὸν μὴ ἀρχίζοντα. *Cæs.* 6. *B. G.* 16. *Mars* bella regit. *Manili.* 4. 762. hospitium recturi principis orbem. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 36. 115. Regere rempublicam. *Virg.* 1. *Æn.* 314. imperium. et 6. *ibid.* 851. Imperio populos. *Id.* 1. *ibid.* 157. dictis animos. *Quintil.* 2. 16. 19. senatum consiliis. *Tac.* 3. *Hist.* 57. a med. clessem molli imperio. et 4. *ibid.* 49. legionem. et 3. *Ann.* 33. extr. exercitum. et 1. *ibid.* 48. provinciam severa integreque. *Sueton.* *Cæs.* 48. disciplinam domesticam diligenter et severe. *Tac.* 6. *Ann.* 50. valetudinem alicujus. essere medico ordinario. et *Sueton.* *Tib.* 68. in fin. valetudinem arbitrali suo, sive adjumento consiliove medicorum. governarsi a suo modo. ¶ 2. Specialim pro admonere, docere, corrigere. *Cic.* *Mur.* 29. 60. Non multa peccas: sed at peccas, te regere possum. Cf. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 26. *Cæs.* 3. *B. C.* 57. a med. Regere errantem. *Plin.* 10. *Ep.* 30. hesitantem. et *Ep.* 119. extr. dubitationem alicujus. — Ilinc

Regens, entis, particip. absolute, substantivum more, est rar, princeps (V. in II. 1.). *Claudian.* *IV.* cons. *Manor.* 298. componitur orbis Regis ad exemplum: nec sic inflectera sensus Humanos edicta valent, ut via regentis. et 1. *Laud. Stilich.* 168. Scilicet in vulgus manant exempla regentum. *Lucan.* 9. 226. tali compellat voce regentem. h. e. ducem exercitus.

REGRADIATIO, ōnis, f. 3. degradatio, κατὰβασις, defectio de gradu dignitatis. *Imp. Constantin.* *Cod. Theod.* 8. 5. 2. extr. Promotus regradiationis humilitate plectitur.

REGRADATUS, a, um, particip. a regrado: degradato, in inferiorem gradum defectus. *Hieronym.* advers. *Joann.* *Jerosol.* n. 19. Fingit aliquem tribuniciæ potestatis suo villo regradatum, per singula militis equestris officia, ad tironis vocabulum devolutum, numquid ex tribuno statim sit tiro? *Solin.* 1. Regradati menses. h. e. regredientes, in priorem gradum seu locum restituti. V. **DEGRADATUS** et **REGRADO**.

REGRADO, as, a. 1. V. **DEGRADO**. Ceterum *Gloss.* *Cyrill.* κατὰβασις, regrado. h. e. de gradu deficio. Et translate *Novell.* *Theod.* tit. 21. 1. Verberandi regradandi senatores licentiam denegamus.

REGRADO, as, are, a. 1. iterum gravo. Vox a *Lerico* expugnata; legitur enim solummodo in *Not. Tyr.* p. 46.

REGREDIOR, gröderis, gressus sum, grēdi, dep. 3. (re et gradior). — Active regredere gradum, simile se currere cursum, *Enniana* locutio est apud *Non.* p. 166. 22. *Merc.* Quo nunc incerta re atque innotata gradum Regredere conare? *Ubi Nonius*: Regredere, revocare. — Particip. *Regrediens* I. a.; *Regressus* I. a. et b. et II.; *Regressurus* II. — Regredior est idem ac retro gradior, revertor, ritornare, tornare indietro, σπινάζομαι.

I.) Proprie. — a) Generalim. *Cic.* 1. *Off.* 10. 33. Atque ut regredi, quam progredi malent. *Plaut.* *Aulul.* 1. 1. 7. Iluc regredere ab ostio. *Auct. B. Afr.* 50. Ut ejus exercitus neque retro regrediendi, neque ultra procedendi oblata facultate circumventus concideretur. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 29. 31, (118). Regredientibus inde etc. *Liv.* 24. 18. ante med. Ex itinere regressi clam in castra. *Fellej.* 2. 56. 1. Regressus in Urbem omnibus ignovit. *Justin.* 20. 4. 4. Iode regressus *Cretam* contendit. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 8. 6. (32). de *Salurni sidere*. Trigesimo anno ad brevissimam sedis suæ principia regredi, certum est. — b) Specialim in re militari est retro cedere, retrocedere. *Cæs.* 2. *B. G.* 23. Progressi regressos ac resistentes hostes in fugam dederunt. *Id.* 3. *B. C.* 45. *Cæsar*, quum suos ex omnibus partibus vulnerari videret, recipere se jussit et loco excedere. — Illi (*Pompeiani*) autem hoc acrius instabant, neque regredi nostros patiebantur. Adde *Sall.* *Jug.* 55. extr.

II.) Translate. *Sall. Cat.* 4. A quo inceptio studioque ma ambitio mala delinuerat, eodem regressus statui rea gestas populi *Romani* — per scribere. *Cic.* *Fat.* 15. 35. Similiter superiora repetentem regredi infinito licet. *Quintil.* 10. *proem.* 14. Ad formandos animos statuendisque vitæ leges regressi. *Cic.* 2. *Verr.* 42. 109. Au in eum annum progredi nemo poterit edicto, quo prior alius futurus est; in illum, quo alius prior fuit, regreditur? *Plaut.* *Capt.* 5. 4. 26. Nunc edepoi demum in memoriam regredior. *Ulp. Dig.* 48. 5. 27. a med. Ne servi timeant, se in reorum potestatem regressuros.

REGREDO, di, u. 3. V. **REGREDIOR** inhi. **REGRESSIO**, ōnis, f. 3. ritorno, ἀπὸστροφῆς, actus regrediendi, regressus, reversio.

I.) Proprie. *Apul.* 2. *Met.* Metum istum tibi demam maturata regressione. et 9. *ibid.* Condicta rescripta regressione. *Fronto Princ. Hist.* (edota iterum *A. Maio*) ante med. Principis ad triumphum decedentis haudquaquam secuta nec incruentis regressio.

II.) Translate est hoc nomine rhetorica figura, specie repetitiois: da qua *Quintil.* 9. 3. 35. Est et illud repetendi genus, quod semel proposita iterat et dividit. (*Virg.* 2. *Æn.* 435.). *Iphitus* et *Pelias* mecum: quorum *Iphitus* avi Jam gravior; *Pelias* et vulnera tardus *Ulyss.* εὐκλειδὸς dicitur Græce: nostri regressionem vocant, ἰλζε *Quintil.*

REGRESSUS, a, um, particip. V. **REGREDIOR**. **REGRESSUS**, us, m. 4. idem ac regressio.

I.) Proprie. — a) Generalim. *Cic.* 2. *Nat. D.* 20. 51. Nihil enim errat, quod in omni æternitate conservat progressus et regressos reliquosque motus constantes et rates. *Ovid.* 2. *Art.* am. 32. Dara regressum alicui concedere si ritorno. — b) Specialim in re militari. *Liv.* 38. 4. extr. Deinde, periculum inceptum ratus, na qua sentirent *Romani*, at regressus inde in totum non esset, delerrilis ab hoc consilio etc. Sic *Tac.* 1. *Ann.* 51. Exivit ea cades *Bructeros*, *Tubantes*, *Uspetes*; saltusque, per quos exercitus regressus, insedere.

II.) Translate. *Liv.* 24. 26. sub fin. Neque inens pœnitendi, sui regressus ab ira relictus est. *Tac.* 4. *Ann.* 11. Quis enim medlocri prudentia, inaudito filio exitum offerret, idque sua manu et nullo ad pœnitendum regressu? h. e. nullo sibi ad pœnitendum spatio relicto. *Id.* 2. *Hist.* 74. Eius privatis cogitationibus regressum: Im-

perium cupientibus nihil medium inter summa aut præcipua. *h. e.* locum desistenti ab incepto. *Alii leg.* progressum. *Virg.* 11. *En.* 413. Funditus occidimus, neque habet Fortuna regressum. *h. e.* non potest reverti in mellas. *Quintil. Declam.* 17. 12. *a med.* Non habent proximorum odia regressum. *h. e.* non extinguuntur. *Tac.* 12. *Ann.* 10. extr. Ideo regum obsides liberos dari, ut ei domesticum Imperii tædeat, sit regressus ad principem patresque. *h. e.* sit recursus, regresso. *Sic Pompon. Dig.* 21. 2. 34. Si mancipium contra legem venditionis faciente te, ad libertatem pervenerit, tu videris quasi manumissus: et ideo nullum adversus venditorem habebis regressum. *Plin. præf. Hist. nat.* 28. Illos plingendi singendique conditores absoluti opera pendenti titulo inscripsisse, *Apelles faciebat, aut Polyctetus*, tamquam inchoata semper arte aut imperfecta: ut contra iudiciorum varietates superesset artificis regressus ad veniam, velut emendaturo quidquid desideraretur, si non esset interceptus. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 157. seu blanda dlu Fortuna regressum Maluit. *h. e.* vertere se, et veluti regredi ad iofelicia, quum hactenus prospera fuerit. *Val. Max.* 6. 2. n. 1. Consul regressum animoso ejus dicto obtulit. *h. e.* facultatem leniendi aut retractandi auidæ dictum.

REGŪLA, *æ, f.* a *rego*; et producitur prima, licet in quo corripitur: est autem instrumentum, quo lineæ diriguntur, *οὐδὲν, κυβήν* (i. *regolo, rigarola; Fl. équerre, règle; Hisp. regla; Germ. Richtscheit, Richtstab, Lineal; Angl. a rule, square, ruler.*)

1.) Propria. *Cic. apud Non.* p. 163. 2. *Merc.* Atqui si id crederemus, non egeremus propædicalis, non normis, non regulis. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 63. (188). Materiam ad regulam et libellam erigere. *Vitruv.* 7. 3. Longitudines ad regulam et lineam, altitudines ad perpendicularum, anguli ad normam respondentes erigantur. *Colum.* 3. *R. R.* 13. 11. Nam duas regulas ejus latitudinis, quæ pastoralior sulcum factorus est, in speciem litteræ X decussavimus. *Pallad.* 1. *R. R.* 9. 4. Hoc quum regula exploraveris æquale etc.

1.) Translate usurpatur *A)* De rebus physice; et *B)* Morali ratione.

A) De rebus physice. ¶ 1. Ponitur aliquando pro baculo, quo aliquid rectum tenetur. *Colum.* 6. *R. R.* 19. 2. Ut inserto capite descendibus per foramina regulis cervix teneatur. *Sic Cels.* de instrumentis ad fracta ossa reponenda idoneo, 8. 10. Ab ea parte, in qua os se inclinât, involutam tana regulam obijcit. *Cars.* 2. *B. C.* 60. Quadratas regulas quatuor patentes digitis defigunt, quæ lateres, qui super musculo struantur, contineant. ¶ 2. Item pro instrumento eundem usum præbeante, quem fuscus, in factura olei: est enim vas exilibus regulis aliquantum inter se dissitis compactum, ut liquor exire possit, quum olivæ prelo subijciuntur. *Colum.* 12. *R. R.* 50. 10. Aut regulis, si consuetudo erit regionis, aut certe novis fisis debebunt sampsæ exprimi. Adde *Plin.* 15. *Hist. nat.* 1. 2. (5). ¶ 3. Est etiam virga ferrea non rotunda, sed plana. *Vitruv.* 5. 10. Regulæ ferreæ aut arcus fiant, exque uncinis ferreis ad configurationem suspendantur quam creberrimis. *Stat.* 6. *Theb.* 594. Jam ruit atque æquam submisit regula limen. *h. e.* repagulum ferreum, quo coercentur carceres, cecidit, caritatem in limine implevit, et reliquo solo æquavit. *V. Inscript.* la PARASTATICUS, ubi regulæ sunt arponi di ferro, quibus statum parastaticæ postico zothecarum, ne nutent aut prouant, firmantur. ¶ 4. Herba, quam Græci basiliscam, *βασιλίσκος*, vocant, a Latinis regula dicitur et illis loca nascitur, ubi fuerit serpens basiliscus. *Apul. Herb.* 128.

B) Morali ratione est lex, exemplum, norma, ratio, ad quam quippiam dirigitur, *regola*. *Cic.* 4. *Acad.* (¶ pr.) 46. 140. Fontem omnium bonorum la corpore esse: hanc normam, hanc regulam, hanc præscriptionem esse naturæ, a qua quæ eberraveris, eum numquam, quid la vita

sequatur, habiturum. *Id.* 1. *Fin.* 19. 63. Servata illa (quæ quasi delapsa de celo est ad cognitionem omnium) regula, ad quam omnia iudiciorum diriguntur. *Id. Brut.* 41. 152. Habere regulam, quæ vera et falsa iudicentur. et *ibid.* 74. Nec utendum prævissimæ consuetudinis regula. *Id.* 2. *Off.* 17. 59. In his ipsis mediocritatis regula optima est. *Id.* 1. *Legg.* 6. 19. Lex est juris et Injurie regula. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 117. adsit Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas. *Martial.* 11. 2. regula morum. *Quintil.* 1. 5. 1. emendate loquendi. *Id.* 9. 4. 4. Neque enim tocuti sunt ad hanc regulam et diligentiam primi homines. *Paul.* *Dig.* 22. 6. 9. Regula est, iuris ignorantiam culque nocere, facti non nocere.

REGŪLĀRIS, *e, adject.* ad regulam pertinens. *Es regulare* dicitur, quod ductile est, et in quamcumque formam malleis trahi potest: indeque nomen habens, quod in metallis postquam igni excoctum purgatumque est, in angustas oblongasque lineas, regularum similes, duci solet et sic destrahi: quod et ferro fieri videmus, a nostris *rightetta* dicto: contra caldarum funditur quidem, sed malleis fragile est. Hæc ex *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 20. (94). Cf. *Isid.* 16. *Orig.* 19. — *Cæf. Aurel.* 2. *Acut.* 29. n. 154. Hippocrates vero libro regulari (quem diætlethicum vocavit) loquitur etc. *Sic Theod. Priscian.* 4. ad fin. p. 317. ed. *Ald.* Divisam esse dicimus medicinam in partes quatuor: regularem, quam diætam vocamus etc.

REGŪLĀRĪTER, adverb. *regolarmente, secondo la regola, κανονικῶς.* *Ulp. Dig.* 15. 3. 3. Et regulariter dictum, toties de la rem verso actionem esse etc. *Macrob.* 1. *Sonn.* *Scip.* 20. ante med. Ut liquere possit ratio commentii, prius regulariter pauca dicenda sunt. *Capell.* 9. p. 304. Responditque, regulariter etiam matrimonio copulato dotem dicere feminam viro nullis legibus prohiberi. *Augustin.* 2. *Doctr. Christ.* 29. In præterita vestigia regulariter recurrere.

REGŪLĀTIM, adverb. regulariter. *Diomed.* 1. p. 402. *Putsch.*; et *Veget.* 2. *Veterin.* 41. extr.

REGŪLO, *as, are, a. 1.* *regolare, dirigo, rectum facio.* *Cæf. Aurel.* 3. *Tard.* 4. Regulantur, sive diriguntur eorum virtutes. *Gloss. Cyrill.* *Κανονίζω, regulo.* *Sic Onomast. Lat. Gr. Regulo, κανονίζω.*

REGŪLOS, *l, m. 2.* *picciolo re, principe, si-gnore, βασιλικός, parvus rex: demiaut, a rex.*

1.) Proprie. De rege puero usurpat *Liv.* 29. 30. ut videre est *ibid.* 29. sub fin. Da filio regis *Id.* 45. 14. Sed accipitur universim pro domino regionis aut urbis. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 5. (22). Quum senatus regulis Africæ bibliothecas donaret. *Sall. Jug.* 11. Reguli in unum convenere. *Tac.* 2. *Ann.* 80. Auxilia Cilicum, quæ reguli miserant. Adde *Sueton. Cal.* 5.

1.) Translate. ¶ 1. Est nomen regis apum. *Varro* 3. *R. R.* 16. 18. Mellarius animadvertat, ne reguli plures existant. ¶ 2. Est etiam nomen aviculæ, de qua *V.* in TROCHILUS. *Auct. carm. Philom.* 43. Regulæ atque merops et rubro pectore progne. ¶ 3. Item serpentis, qui Græce *βασιλικός* dicitur. *Hieronym.* 16. in *I-saj.* *Ep.* 7. n. 3. Nos pilsitina contagione sordentes, quasi reguli et scorpionæ, arentia quæqua sectamur. — *NB.* De cognom. Rom. *V.* in ONOM.

REGUSTĀTUS, *a, um, V. voc. seq.*

REGUSTO, *as, avi, atum, are, a. 1.* Particip. *Regustans* et *Regustatus* I.; *Regustandus* II. — Regustare est iterum gustare, *rigustare; ἀναγεύω.*

1.) Proprie. *Seneca Provid.* 3. ad fin. Quidquid biberint, vomitu remetientur tristes et bilem suam regustantes. *Pers.* 5. 139. regustatum digito terebanti salinum.

1.) Translate. *Cic.* 13. *Att.* 13. Crebro regusto tuas litteras: in his acquiesco. *Id.* 4. *Att.* 17. Vestonio dandi sunt dies, et Latinus *Ἀρριχιπός* regustandus. *Id.* 13. *ibid.* 48. Velim M. Varronis et Lollii mittas laudationem: Lollii utique. Nam illam legi; volo tamen regustare.

REGŪRO, *as, avi, are, a. 1.* to gyrum redeo,

revolvor. *Varro* 1. *R. R.* 57. 3. Quidam granaria sublimia faciunt, quæ non solum a lateribus per fenestras, sed etiam subitus a solo ventus regyrare possit. *Alii rectius leg.* refrigerare. *Tianalata. Flor.* 4. 2. ante med. Bellum postremo in Hispaniam regyravit. *Quidam leg.* remigravit.

REHĀLO, *as, aie, a. 1.* suisum halo, exhalo, ἀάω. *Lucret.* 6. 522. Terraque quum fumans humorem tota rehalat. Recentiores vero leg. redhalat.

REICĪO. *V. REJICIO.*

REICŪLUS, *a, um, adject. V. REJICULUS.*

REINVITO, *as, aie, a. 1.* (re et invito) vicissim invito, ἀντικάλω. *Paulgat. interpr. Luc.* 14. 12. Quum facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos divites, ne forte et ipsi te reinvitent, et fiat tibi retribuio.

REJECTĀNEUS, *a, um, adject. ἀνταποκνηνός*, qui rejicitur. *Cic.* 4. *Fin.* 26. 71. Illa autem, morbum, egestatem, dolorem, non appello mala, sed, si libet, rejectanea. *Id.* 5. *ibid.* 26. 78. appellat rejicienda. et 1. *Acad.* (post.) 10. 37. vocat rejecta. *V. Particip. Productus in PRODUO.*

REJECTĀTIŌ, *ōnis, f. 3.* frequens rejectio. *Solin.* 5. ad fin. Æterna rejectatione terra terram evomit. *Alii aliter leg.*

REJECTIO, *ōnis, f. 3.* actus rejiciendi, *riget-tamento, ributtamento, ἀνωδωσις, ἀνταρπής, ἀναγώνη.*

1.) Proprie. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 8. 76. (146). et 25. *ibid.* 13. 105. (165.) Rejectio sanguinis vomito, lo sputare sanguine. Similiter *Marcell. Empir.* c. 17. p. 111. retro ed. *Ald.* Ad rejectionem sanguinis ex ore manantis symphyti radix in vino decocta salubriter bibitur. Sic in plur. nam. *Pallad.* 3. *R. R.* 31. 2. Rejectiones sanguinis inhibere.

1.) Translate. ¶ 1. Est actus rejiciendi, actus repudiandi et contemnendi. *Cic.* 3. *Fin.* 6. 20. Ut ea teneat, quæ secundum naturam sunt, pellatque contraria: quæ inventa selectione et item rejectione sequuntur. *Id. Balb.* 12. 29. Si civi Romano licet esse Gaditanum, sive exsilio, sive postliminio, sive rejectione hujus civitatis. ¶ 2. Speciatim in iure, rejectio iudicium fieri poterat et ab accusatore et ab reo, quum sorte ductis a prætoris iudicibus alicui causæ publicæ disceptandæ, quosdam eorum uterque vel alterniter rejiciebat, tamquam iniquos sibi aut incommodos aliqua re futuros. Rejectione celebrata, in eorum locum, qui rejecit fuerant, subortiebatur prætor alios, quibus ille iudicium legitimus numerus completeretur. *Ascon.* ad *Illud Cic.* 2. *Verr.* 6. 16. Mansit in conditione atque pacto usque ad eum finem, dum iudices rejecti sunt. Posteaquam rejectio iudicium facta est etc. — Et absolute. *Id.* 1. *Att.* 16. Rejectio facta est clamoribus maximis, quum accusator, tamquam censor bonus, homines nequissimos rejiceret: reus, tamquam clemens lanista, frugalissimum quemque secerneret. *V. REJICIO* II. 4. *Inscript.* apud *Henzen.* (*Inscript.* *Orell.* vol. 3.) 6428, quæ editum est Imperatoris Cæsaris Augusti de aquæ ductu colonie Venetianæ ab ipso, ut videtur, donato: DVM RECUPERATORVM REJECTIO INTER EVM QVT ACET ET EVM QVO CVM ACETVR ITA FIET ut lege Julia QUAE DE IUDICIIS PRIVATIS LATA EST LICESIT OPORTEBIT. ¶ 3. Generatim est repudiatio. *Quintil.* 7. 1. 34. Escutere quidquid dicitur, et velut rejectione facta ad optimum pervenire. *Plin. præf. Hist. nat.* 7. Est quædam publica etiam eruditorum rejectio. ¶ 4. Rejectio in alium inter figuras sententiarum enumeratur a *Cic.* 3. *Orat.* 53. 203. quum a se orator quippiam remoret et in alium rejicit. *V. Quintil.* 9. 1. 30.

REJECTĪTIUS, *a, um, adject.* qui rejicitur. *Gloss. Cyrill.* *Ἀνταρπιακός, rejectitius.*

REJECTO, *as, avi, are, a. 1.* Particip. *Rejeclans*. — Rejecto frequentat. a *rejicio* est idem ac saepe *rejicio*. *Lucret.* 2. 330. clamoreque montes lecti rejectant voces ad sidera mundi. *h. e.* referunt. *Spartian.* *Antonin.* 12. Quum casum Alpium la cœna edisset avidius, nocte rejecta-

vit. h. e. evomunt. *Sil. It.* 7. 419. immanis inantro Conditur abrupto Proleus, ac spumea late Cautibus obiectis rejectat corula rates. *Gargil. de re hort.* (edente A. A. Scottio) 1. 3. Cruda (cydonea) matura sanguinem rejectantibus prorsus. *Virg.* 5. *Æn.* 470. crassumque cruorem Ore rejectantem. *Alit leg.* rejectantem. *Cæd. Aurel.* 2. *Acut.* 37. ad fin. At si forte (regrotantes) cibum rejectaverint, debilitate stomachi concurrente etc. *Theod. Priscian.* 4. p. 316. bis retro ed. *Alid.* Sic itaque compresso stomacho, idem domino corpori escas, quas suscepit crudas atque acidas ad superiora rejectat atque eromit impellente fervore.

REJECTUS, a, um. V. REJICIO.

REJECTUS, us, m. 4. rejectio. Pro vomitu asferunt nonnulli lexicographi hæc verba *Celsi*: Et rejectus cibi non erit inutilis, si raro fiat. Agit *Cels.* de vomitu, sed non bis verbis, 1. 3. et 2. 13. — *Rejectus* navis, pars puppis posterior recurva et in anteriorem partem rejecta: vel ima carinæ pars rejecta et ab oculis remota. *Hygin.* 3. *Astron.* 36. Itset in puppi ad stogla gubernacula, ad primum stellas quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque et sub rejectu quinque. *Alit aliter leg.* aut interprelantur.

REJICIO, jicis, jeci, jectum, jicere, a. 3. (re et jacio). Si primum corripit opus sit, alterum i poetæ enterunt; vel reicit faciunt dissyllabum, ut eicit. *V. EJICIO init.* *Stat.* 4. *Theb.* 574. Tele manu, reicitque canes in vulnus hiantes. Invenitur tamen apud *Virg.* uno i scriptum (licet re producatur) illud 3. *Ecl.* 96. pascentes a flumine relce capellas, ut *Serv.* et *Pier.* testantur. *V.* quæ dictæ sunt in voce RE da quantitas hujus particulae. *V.* etiam *Voss.* 1. 2. c. 19. de *Grammat.* fusc de his disputantem. — In Particip. rejectus perperam prima syllaba correpta legitur apud *Alcin.* 1. 91. Me celsum virtus habuit, nunc ecce rejectus Pellor, et 6. 355. telorum fasce rejecto. — Particip. *Rejiciens* 1. A. 3. c.; *Rejectus* 1. A. 1., 2., 3., B. 3. et A., et II. 1., 2., 3.; *Rejiciens* II. 2.; *Rejiciendus* II. 1. et *V.* voc. seq. I. — *Rejicio*

I.) Proprie usurpatur A) De rebus physicis; et B) De brutis animalibus et hominibus.

A) De rebus physicis. ¶ 1. Stricto sensu rejectio est vicissim jectio, retorquere. *Cæs.* 1. B. G. 46. Cæsari nuclatum est, equites Ariovisti lapides telasque in nostros conicere etc., se ad suos recepit, ausque Imperavit, ne quod omnino telum in hostes rejicerent. *Lucr.* 4. 571. Vox, solidis adlixa tole, rejecta sonorem Reddit. *Id.* ibid. 283. sed ubi speculum quoque sensum ipsum, continuo a nobis iterum quæ fertur imago Pervenit, et nostros oculos rejecta revolvit. ¶ 2. Item est generatim repellere, ribattere, rigellare, respingere, ἀποβάλλωμαι, ἀπορῶ. — a) Sic est abdicere, deponere, deporre. *Lucilius* apud *Varron.* 6. L. L. 69. *Müll.* Rejicere tunicam. *Cic.* *Fin.* 23. 55. Lictores, togulis acceptis, sagulis rejecerunt. *Ovid.* 9. *Met.* 32. Rejicere de corpore vestem. *Virg.* 5. *Æn.* 421. duplicem ex humeris rejectit amictum. *Phædr.* 5. 2. rejecta pennis. *Sueton.* *Aug.* 26. Quom centurio, rejecto sagulo, ostendens gladii caput etc. — b) Item removere, repellere. *Quintil.* 11. 3. 144. Rejicere a sinistro togam, et ibid. 131. Rejecta in humerum toga. *Ter.* *Heaut.* 2. 3. 49. Capillus pectus, circum caput rejectus negligenter. *Cf.* *Ovid.* 4. *Met.* 473. Tisiphone canos ut erat turbata capillos Movit, et obstantes reject ab ora colubras. — c) Item est retro jectere. *Virg.* 11. *Æn.* 618. Estrepulo turbatæ acies versique Latini Rejiciunt parmas. h. e. ad tergum referunt, ut se tegant in fuga. Sic *Galba* ad *Cic.* 10. *Fam.* 30. Rejicere scutum, gellare dietro le spalle, et *Quintil.* 11. 3. 146. Sinum togæ in dextrum humerum ab imo rejicere. Huc referri possunt etiam illa *Poll.* ad *Cic.* 10. *Fam.* 32. ante med. Quum prorsus, natis pedibus, tunica soluta, manibus ad tergum rejectis insembaret, et *Fin.* 28. *Hist. nat.* 4. 11. (45). Rejicere post terga manibus. — d) Item est propellere, pro-

movere. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (112). Ut domus eorum fores extra aperirentur, et janua in publicum rejiceretur. — e) Item rursus impellere. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 11. 11. (26). Fucus ademptis Ellis in alveum rejectus, ipse ceteris admittit. *ricaccato, rimesso.* ¶ 3. Item est amovere, removere. — a) Sic generatim. *Ovid.* 9. *Met.* 50. Ter sine prospectu voluit nitentis contra Rejicere Alcides a se mea pectora; quanto Excultit amplexus adductaque brachia solvit. *Seneca Thyest.* 809. rejecto Latus explicuit monte Typhæus. h. e. repulso et a se amolo. — b) Item avertere. *Virg.* 10. *Æn.* 473. Sic ait, atque oculos Rutulorum rejectit ervia. h. e. ab arvis. Similiter *Ovid.* 4. *Trist.* 1. 68. Rejicere e gremio suo librum. — c) Item evolare, unde nostrum rēcere factum est. *Sueton.* *Aug.* 77. Quoties largissime se invitaret, senos seintantes non excessit, aut, si excessisset, rejiciebat. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 6. 57. (106). Cavetur (apprina) æque vomitionibus ac bilem rejicientibus. *Id.* 26. *ibid.* 12. 82. (131). Ore sanguinem rejicere. *Scribon.* *Compos.* 191. aliquid ab stomacho.

B) De brutis animalibus et hominibus. ¶ 1. Est repellere; item rursus agere. *Plaut.* *Bacch.* 4. 3. 17. militis Parasitus modo venerat aurum petere: hinc eum ego meis Dictis malis, bis foribus — reject hominem. *Virg.* 3. *Ecl.* 96. Tityre, pascentes a flumine relce capellas. *Plaut.* *Pers.* 2. 5. 18. Boves in hūbile rejicere, ne vagentur. h. e. rursus agere. Huc referri potest et illud *Liv.* 8. 8. Tertium (vezillum ducebat) scensos, minime sducie manum: eo et in postremam aciem rejiciebantur. ¶ 2. Rejicere se, reclinare, recumbere, coricarsi: retro flectendo corpus et supinum collocando. *Petr.* *Saty.* 92. Se in grabatū reject. *Ter.* *Andr.* 1. 1. 109. Rejicit se in eum flens quam familiariter. *Lucr.* 1. 33. Rejicere se in gremium alius. Et passive *Petr.* *Saty.* 103. In cubila rejectus est. *Curt.* 10. 5. 3. Velut omni vitæ debito liberatus, fatigata membra reject. ¶ 3. Speciatim in re militari est hostem repellere. *Cæs.* 2. B. C. 2. Eos, qui arptionem fecerant, in oppidum rejiciebant. *Id.* 2. B. G. 35. Occisus ab hominum militibus quatuor, reliqui in oppidum rejecti sunt. et 1. ibid. 24. Ipsi — rejecto nostro equitatu, — sub primem nostram aciem successerunt. *Cic.* 2. *Fam.* 10. Cassius felicitat ab Antiochia hostem rejecerat. *Virg.* 11. *Æn.* 630. Bis Tusci rejecti arma. respinti. ¶ 4. Item spectatim raro de navibus, sæpe de navigantibus dicitur. *Cæs.* 5. B. G. 5. Ibi cognoscit ex nave, quæ in Mædia factæ erant, tempestate rejectas cursum tenere non potuisse atque sedem, unde erant profectæ, revertissæ. et ibid. 23. Accidit, uti — reliquæ (naves) fara omnes rejicerent. *Cic.* 16. *Att.* 7. Quum a Leucopetra profectus stadia circiter trecentis processissem, rejectus sum Austro vehementi ad eandem Leucopetram. *Id.* *Cæcin.* 30. 88. Ut si qui ex alto, quum ad patriam accessisset, tempestate subito rejectus etc. Adde eumd. 1. *Phil.* 3. 7. *Vallej.* 1. 1. 2. At res regum Agamemnon, tempestate in Cretam insulam rejectus, tres ibi urbes statuit.

II.) Translat. ¶ 1. Generatim est respuere, aspernari, repudiare, rifiutare, rigellare, riprovare, rīcusare. *Cic.* 1. *Fin.* 2. 4. Qui Enail Medeam, eut Anilopem Pacuvii spornel sui rejectat. *Id.* 2. *Tusc.* 23. 55. In primisque refutetur ac rejectetur Philoctetens ille clamor. *Id.* 2. *Orat.* 24. 102. Id totum abjudico atque rejectio. *Alit leg.* ejicio. *Id.* 1. *Legg.* 23. 60. Ad bona deligenda et rejicienda contrariis. *Plin.* 5. *Ep.* 16. extr. Recens animi dolor consolationes rejectit ex refugit, mox desiderat. *Plaut.* *Asin.* 2. 1. 6. Abs te socordiem omnem rejice, et segnillem amova. *Horat.* 4. *Od.* 9. 41. bonus atque fidus Juxta Reject alto dona nocentium Vultu. *Auct.* B. *Alex.* 39. Si conditiones, quæ rejecerat, rursus appeteret. *Horat.* 4. *Od.* 8. 16. Rejiciatque retrorsum Hennibellis minæ. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (20). Rejectum (statuum a Cots) Gnidi emernant. — Similiter est avertere, amoliri, arcere, prohibere. *Cic.* *Rosc.* *Am.* 53. 153. Hanc

proscriptionem nisi e vobis rejectis atque aspernaminis etc. *Plin.* 4. *Ep.* 11. a med. Fædumque contactum e casto paroque corpora reject. — Item occurre de repulsa. *Cic.* *Mur.* 37. 70. Quorum ego ferrum et audaciam rejecti in campo, debilitati in foro, compressi etiam domi meæ. *Stat.* 6. *Theb.* 769. providus astæ Et patria viglit arte Lacon, hos rejecti ictus, Hos caret. *Virg.* 16. 20. extr. Ab his rejicientur plagæ balistarum et impetus incendiolorum. ¶ 2. Spectatim rejecti dicuntur, quorum amor spernitur. *Ovid.* 9. *Met.* 512. Ergo ego, quæ fueram non rejectura petentem, Ipsa petam? et ibid. 606. Et si rejiceret, potui moritura videri. *Horat.* 3. *Od.* 9. 20. Rejectæque patet janua Lydiæ. ¶ 3. Preterea significat remittere, seu ad alium mittere, rimettere, mandare. *Ferr.* *Flacc.* apud *Gell.* 5. 17. Senatus eam rem ad pontifices reject, ut ipsi, quod videretur, statuerent. Adde *Cæs.* 3. B. C. 17. *Sic Liv.* 39. 3. Id Cenomani conquesti Romæ apud senatum rejectique ad consulem. rimandati, rimessi. *Cic.* 9. *Att.* 13. sub fin. Sed ne bis eodem legas, ad ipsam te epistolam rejectio. *Id.* 10. *Fam.* 16. a med. Hoc animo esse debes, ut nihil huc rejicias, neve in rebus tam subitis tamque angustis a senatu consilium petendum putes. *Id.* 1. *Att.* 4. Quum Jem te adveolare arbitraremur, repente abs te in mensem Quintilem rejecti sumus. h. e. diiit, protracti. *Id.* 2. ad Q. Fr. 1. sub fin. Habes acta unius diei. Reliqua, ut arbitror, in mensem Januarium rejiciuntur. si rimetteranno, si differiranno. ¶ 4. Rejicere judices quid sit, in REJECTIO II. 2. dictum est. *Cic.* *Planc.* 17. 44. Quum ex centum viginti quaque Judicibus, quique et septuaginta reus rejiceret, quinquaginta referret. Adde eumd. 1. *Att.* 16. et 3. *Ferr.* 7. 22. — Interdum judices rejicere est eligere, per metaleptin consequentia, quia qui aliquos rejecti, is eos, qui reliqui sunt, sumere inteligitur. *Id.* 5. *Ferr.* 11. 28. Quid prator? jubet recuperatores rejicere. Decurias scribamus. Quas decurias? de cohorte mea rejicies, loquit. *Ernestius* hic quodque rejicere pro explodere recte accipit. ¶ 5. *Balb.* ad *Cic.* post *Ep.* 15. l. 8. ad *Alt.* Credo mihi, Cæsarem maximum beneficium te sibi dedisse judicatum, si huc te rejicias, se ti rīfici, ti applichi a far questo: si intendis animum in banc rem: si addecaris, ut suscipias eam conciliandam inter Cæsarem et Pompejum concordiam.

REJICULUS, a, um, adject. (rejicio). Scribitur et trisyllab. reiculus. — *Rejiculus*.

I.) Proprie est qui rejici meretur, qui ob vitium aliquod ab omnibus spernitur et rejectus, ut oves reiculae, quæ propter ætatem vel morbum rejectantur. *Varro* apud *Non.* p. 168. 4. *Mere.* Ut in grege opilio oves minus idoneas removere solet, quas reiculas appellant. *Id.* 2. *R.* 1. 24. de ovib. Scire oportet quot semines habeat, quæ parere possint, quot reiculae sint alienendæ, et ibid. 5. 17. de vaccis. Delectus quotannis bebendus, et reiculae rejectundæ, quod locum occupent eorum, quæ ferre possunt fructus. *Auct.* *Geopon.* 1. 17. c. 20. reiculas ita describit: τὰς οὐραίας, καὶ τὰς ἀδυνεῖς, καὶ τὴν ἡλικίαν ἀποβέβηκας. h. e. steriles, infirmes atque ætate protractas. *Seneca Ep.* 47. ante med. Stare ante limen Callisti (liberti Claudii Aug.) dominum suum vidi: et eum, qui illi impegerat titulum, qui later reicula menciola produceret, atque intrantibus excludi.

II.) Translat. *Seneca Drevit.* vit. 7. a med. Dispunge ac recense vitæ tuæ dies: videbis pocos admodum, et reiculos apud te resedisse. Hoc in loco *Seneca* (et et in edito sub I.) alit leg. ridiculus, sed minus recte. *Reiculus* dies videtur designare. *Id.* 7. *Quæst. nat.* 32., ubi ait: Quis philosphiam aut ullum liberale respicit studium, nisi quum ludi intercalantur, quum aliquis pluvius intervenit dies, quum perdere licet?

REINCIPIO, is, ere, a. 3. ricominciare, rursus incipio. *Vetus Lapis*, qui videtur inscripsi siculo Christi quinto aut sexto, apud *Gruter.* 1161. 5. Quum Anterit, a capite reincipi.

REINTEGRO. V. REDINTEGRO.

REITERATIO, *ois*, f. 3. *replica*, ἀνάληψις, actus reiterandi, repetitio. *Quintil.* 11. 2. 35. Quae exciderunt, retractantur, ut crebra reiteratioe firmentur. *Alii leg.* intentione, *alii* rectius iteratione.

REITERO, *es*, *are*, e. 1. *replicare*, *ripetere*, ἀναλαμβάνω, *repeto*. *Apul.* 8. *Met.* Ferinos rugiliu reiterans. *Alii* rectius *leg.* iterans.

RELABOR, *lāberis*, *lāpsus sum*, *lābi*, *dep.* 3. (*re* et *labor*, *eris*). Particlp. *Relabens* I.; *Relapsus* I. et II. — Relabor est idem ac retro, aut rursus labor, refuio, revertor, recido, scorere indietro, ritornare, ricadere, ἀναπίπτω.

I.) Proprie. *Horat.* 1. *Od.* 29. 10. quia neget arduis Pronos relabi possa rivos Montibus at Tiberim reverti? *Claudian.* *Laud. Seren.* 79. Quaeque relabentes undae salumque secutas in refuio vanere palam Nereides emnaa. *Ovid.* 3. *Met.* 646. quo non ellus concedere summas Octor antennis, prensoque rudente relabi. *Id.* 10. *ibid.* 57. de *Orpheo*. Flexit amens oculos, et protinus illa relapsa est. *Id.* *Heroid.* 10. 149. Flecte ritem, Thesau, varsoque relabere valo. et 15. *ibid.* 95. Huc ades, inque sinus, formosa, relabere nostros. *Virg.* 10. *En.* 307. nuda relabens. *Curt.* 6. 4. 10. Eodemque impetu, quo effusum est, relabens (mare) terram naturae suae reddit. *Ambros.* de *Cain et Abel.* 1. 2. Non ergo, tamquam relapsus in terram, deprehenditur corporis solutione.

II.) Translate. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 18. Nunc in Aristippi surum praeccepta relabor. *Id.* *Epod.* 17. 17. tunc mens et sonus Relapsus atque notus in vultus honor. *h. e.* amota specie bestiarum, sponte et cito radili mens, loquendi facultas et oris humani decor.

RELAMBO, *is*, *ere*, a. 3. rursus lambo. *Sedul.* 4. 248. vomitum quicunque suum canis ore relambit.

RELANGUEO, *es*, *ere*, a. 2. rursus languao. Forma est a *Leico* aspuoganda; legitur enim solummodo in *Not. Tyr.* p. 181.

RELANGUESCO, *guesci*, *gū*, *guescere*, *inchoat.* n. 3. (*re* et *languesco*) est idem ac rursus laoguesco, iterum infirmus fio, in languorem seu morbum recido, languire di nuovo, indebolirsi, ricadere in malattia, ἀναδύσσω.

I.) Proprie idem significat ac simplex languasco apud *Ovid.* 6. *Met.* 290. trahens haerentia viscera ista, Impoalto fratri moribunda relanguit ore. *h. e.* coocidit, desecta est viribus.

II.) Translate. — a) De rebus physica. *Sapientia* 5. *Quaest.* nat. 8. ad fin. Ventu etiam violentiores faveat, circa medium tamen diem relanguescunt. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 9. 51. (134). Stella, quae post totidem menses relanguescat. — b) De hominis animo. Aliquando ponitur pro simplici languesco. *Cass.* 2. *B. G.* 15. Nihil pati vini reliquarumque rarum ad luxuriam pertinetium inferri, quod his rebus relanguescere omnia aorumque remittit virtutem existimarent. — Ceterum *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 27. Quam bene pertusum est, animoque relanguit ardor. *Cic.* 13. *Att.* 41. Quod autem relanguisse se dicit etc. *Liv.* 35. 44. Pacl studere Phaeacum: sed discuffere apparatus belli velle, ut tædio et impetus relanguescat regis, et Romani tempus ad comparandum habeant. *Nonnulli tamen leg.* elanguescat.

RELAPSUS, a, um. V. RELABOR.

RELATIO, *ois*, f. 3. actus referendi.

I.) Proprie. *Quintil.* 10. 3. 31. Scribitur optime ceria, in quibus facillima est ratio delendi: nisi forte vius infirmior membranarum potius usum exiget: quæ ut jurant aciem, ita crebra relatione, quoad litinguntur calami, morantur manum, et cogitationis impetum frangunt. col portare e riportare spesso la mano all'inchioastro. *Alii* aliter legunt.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est culpam in alium transferre. — a) *Relatio criminis* in rhetoricis est, quam ideo iura factum dicitur, quod alius ante Injuria lacessierit, ut *Cic.* 1. *Invent.* 11. 15. defuit, *Ulp. Dig.* 49. 1. 5. Constitutio-

nibus observetur, ut non relatione criminum, sed innocentia reus purgetur. — b) *Relatio jurisjurandi* est delati jurisjurandi conditionem in adversarium transferre. *Ulp. Dig.* 12. 2. 34. extr. — ¶ 2. Specietim *relatio gratiae* est rendimento di grazie, apud *Senec.* 5. *Benef.* 11. Beneficium et gratia relatio ultro citroque ira debent. Adde eund. *Ep.* 74. ante mad. ¶ 3. Item *relatio* est orelio, quæ proponitur in curia quippiam a seotoribus disceptandum: quod fere consulum manus erat rei pratorum aut lribunorum, illis absentibus: il proporre, il portare una parte. *Cic. Pis.* 13. 29. Et qui audivit non modo actionem aliquam aut relationem, sed vocem omnino aui querelam tuam? *Liv.* 3. 39. Post relationem Ap. Claudii (decaviri) postulavit, ut de republica liceret dicere. *Tac.* 13. *Ann.* 49. Licere petribus, quoties ius dicenda sententia accepissent, quæ vellent, expromere, relationemque in ea postulare. *h. e.* postulare, ut consules de ea referant. et 5. *ibid.* 4. Monere consules, ne relationem inciperent. et 1. *ibid.* 13. Relationi consulum iure tribuniciæ potestatis intercedere. et 2. *ibid.* 38. Relationem egredi. *h. e.* allud censere præter id, quod propositum sit. *Liv.* 32. 22. approbare. *Sueton. Cal.* 15. Relationibus consulum auctor fuit, ut edjcleretur: quod bonum felixque sili C. Casari sororibusque ejus. *Alii* hoc loco relationes intelligunt renunciationes, quum creatorum consulum nomina renunciantur; quod minima probendum. — Jus unius relationis, tertias, quartas etc. ast de una re vel de tribus vel de quatuor vel de quinqne, quoties senatus haberetur, referendi. Olim enim imperatoribus jus unius relationis dabatur: postea de pluribus deri cepit. Scribit *Capitolin.* *Pertin.* 5. primum omnium Pertinacem ea die, quæ Augustus est appellatus, etiam patris patriæ nomen recepisse, necnon simul etiam imperium proconsulare, necnon jus quartæ relationis. *Capitolin.* *M. Aurel.* 6. Tribuniciæ potestate ornatus est atque imperio exira urbem proconsulari, addito iure quintæ relationis. *Lamprid.* *Alex. Sev.* 1. Ut et patris patriæ nomen et jus proconsulare et tribuniciam potestatem et jus quintæ relationis, deferente senatu, uno die assumaret. Docet *Casaubon.* ad *Sueton. Cæs.* 20. ex *Dione*, Augusto primum a senatu jus unius relationis concessum fuisse. *Vespasiano* quoque, ut in veteri aenea Tabula habetur (apud *Gruter.* 242.) lege lata (quæ regia a nonnullis dicta est) permissum est, ut et senatum habere, relationem facere, remittere, senatus consulta per relationem discessionemque facere liceret, uti licuit D. Augusto etc., quamvis consul non esset. Adde *Popise. Prob.* 12. astr. — Decreta poet tres relationes in curia municipiorum et coloniarum facta, ab universo decurionum ordina admittentur. *Inscript.* apud *Visc. Mus. Pio-Clem. T. 6.* p. 239. ed. *Mediol.* Hoc decretum post tres relationes plectit in tabula aerea scribi et proponi in publico, unde de plene recte legi possit. — In *Codice Justin.* titulus LXI. libri VII. inscribitur *De relationibus*, quum scilicet iudex aut magistratus in ra dubia quippiam refert ad principem consulendi causa. — Similiter de his, quæ dux exercitus ad imperatorem referebat. *Ammian.* 14. 7. 10. Multa in ejus (Cæsaris) moliebatur exitum, addens quædam relationibus supervacua, quas subinda dimittebat ad principem. et 28. 1. 10. Maximinus relatione maligna docuit principem etc. — Sic *Id.* 27. 10. 8. Post hæc princeps — ulterius tendens, quum prope locum venisset, cui Sollicitatio nomen est, relut quadam obice stetit, doctus procuratorum relatione varissima barbaros looga coospectos. ¶ 4. Hinc est il *riserire*, *relazione*, *racconto*, ἀναφορά, ὀρίσσις, actus referendi, *h. e.* narrandi, renunciandi. *Justin.* 2. 1. 1. Relatio rerum ab Scythiis gestarum. *Quintil.* 4. 1. 13. Nonnumquam contingit relatio meritorum: de quibus verecundius dicendum erit sua, quam aliena laudanti. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 1. 1. 6. Et de universitate quidem generis humani magna ex parte in relatione gentium diximus. *h. e.* quum gentes et po-

pulos in geographicis recesseremus. *Apul.* 3. *Met.* Simpliciter relationis taciturnitate remuneravi. *Id.* de *Mundo*. Omnia, quæ ibi gerentur, ille olacustiarum relatione discebat. ¶ 5. *Relationem* inter figures verborum enumerans *Cic.* 3. *Orat.* 54. 207. quid accipi valli, sibi non lliguere, sit *Quintil.* 9. 3. 97. Putat *Aquila Romanus* apud *Pithæum* p. 26. significeri epaphoram, quæ repetitio est, et relatum ab eo appellatur, ut illud *Cic.* 4. *Verr.* 10. 26. Verre calumniatores apponebat: Verrea adessa jubebat: Verres cogoscebat: Verres judicabat. *Capperon.* censet esset ἔξωπα, scil. quum ad unum verbum plura referuntur: quæ figura ob aliam rationem dicitur contrapositam: de qua *Cic. Partit. orat.* 15. 54. Augent etiam relata verba etc. Exemplum est illud ejusd. pro *Cluent.* 6. 6. Vult pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia. ¶ 6. In logicis relatio est respectus. *Paul. Dig.* 1. 1. 11. Prator quoque iue raddere dicitur, etiam quum inique decernit: relatione scilicet facta non ad id, quod prator ita fecit, sed ad illud, quod prætorum facere convenit. Sic relatio pronominum apud grammaticos est, quum ea ad aliud referuntur: et ideo relativa appellantur. *Priscian.* 17. p. 1061. 1063. etc. *Putsch.*

RELATIVE, adverb. ἀναφορικῶς, *relativa-*mente, cum respectu ad aliud. *Augustin.* 5. *Trinit.* 71. Vicini et amicus relative dicuntur. Adde eund. *ibid.* 11. et 12. Sic *Capell.* 4. p. 110. Ipsa autem, quæ sibi dicuntur majora al minore, relative dici manifestum est. et *ibid.* p. 112. Queritur, utrum aliqua substantia dici possit relative; sed de prima substantia dici non posse relative, nulla questio est.

RELATIVUS, a, um, adject. che ha relazione, *relativa*, ἀναφορικῶς, ὁ πρὸς τι, qui ad illum refertur, qui ad alium pertinet, et (ut *Seneca* loquitur 5. *Benef.* 10.) sic est formatus, ut tota significatio illius discedat a nobis. — a) Generalim. *Arnob.* 7. 13. Nonos omnia relativi est ad alterum generis. *Augustin.* 5. *Trinit.* 16. Relativa appellatio. scil. domini et servi. *Capell.* 4. p. 111. Dicuntur relativa tribus modis: aut alicuius, ut filius; aut alicui, ut vicinus; aut ad aliquid ut duplum. — b) Speciatim in re grammatica, relativa pronomina, quæ antecedens nomen quodammodo referunt, et velut in memoriam reducant, ut *qui*, *qualis*, *hic*, *ille* etc. *Priscian.* 17. p. 1063. et 1064. *Putsch.* V. RELATIO II. 6. ad fin. — *Dionys.* 1. p. 389. *Putsch.* Relativa species verbi dicta videtur, quum ad eum sermoem sequentia referuntur, quo dependet sequens. Adde eund. *ibid.* p. 387.

RELATOR, *ois*, m. 3. qui refert, *relatore*, *riportatore*. ¶ 1. De eo, qui proponit la senatu quippiam deliberandum. *Balb.* ad *Cic.* post ep. 15. l. 8. ad Att. a med. Incipiam sperare, consilio senatus, auctore te, illo relatore, Pompejum et Cæsarem conjungi posse. ¶ 2. Item, generatim, qui narrat. *Propert.* 3. 4. 5. Omnia enim debet sine vanis asse relator. *Venant.* 2. *Vil.* 5. *Martin.* 471. Equiparata valens, illistris uterque relator. *h. e.* historicus; nempe *Sulpicius Sever.* et *Paulinus Petrocor.*, qui ejusdem Martialis vitam scripserunt. ¶ 3. *Inscript.* apud *Murat.* 902. 5. quæ est apud *Orell.* 3238. T. PLAVIUS AVG. LIB. JUVENS NARCISSIANVS RELATOR AVCTIOVM. *h. e.* qui auctiones publicas in tabulas refert, seu qui præcois mora nunciat voce auctiones publicas, ut etiam nup. apud nos fieri solet.

RELATORIUS, a, um, adject. relationem continens. *Relatoria* absolute dicitur epocha seu securitas illa tradita, qui aliquid retulerunt, ut elidem pro cautione sit. *Imp. Constantin.* *Cod. Theod.* 13. 5. 8. Narcalarios Hispaniarum neque ad extraordinaria teneri officia, usque alicubi tentos mores sustinere, oportet; sed relatorias tradiderunt specierum intra decem dies a ausceptoribus percipere: quumque ad aliquas insulas, portus, littora, stationes accesserint, ostensis relatoriis, nullam prius inquietudinem sustinere.

RELATUS, a, um. *V. REFERO.*

RELATUS, us, m. 4. ¶ 1. Est relatio quo sensus in ea voca dictum est II. 3. *Tac. 15. Ann. 22.* Magno assensu calebrata sententia; non tamen senatus consultum perfici potuit, abnuentibus consulibus ea de re relictum. ¶ 2. Item est narratio, renunciatio. In sexto casu sing. *Tac. Germ. 3.* Sunt illia (Germania) haec quoque carmina, quorum relatu, quem heritum vocant, accendunt animos futuramque pugnae fortunam ipso cantu augurantur. *Id. 1. Hist. 30.* Neque anim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est. *Ammian. 20. 8. 4.* Quamquam cum haec dudum comperisset ophabatur relatu Decentii olim reversi. Adde *Symmach. 6. Ep. 64.* — In plur. num. *Capell. 4. p. 135.* Ut honoris pretio cederet inferre relatus. h. e. ut honoris gratia permetteret regerere ea, quae etc.

RELAUDO, as, are, a. 1. Iterum laudo. Vox a Latine expungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tyr. p. 47.*

RELAVO, lavas, lavi, lavare, a. 1. rilavare, curare lavo. *Lucr. 6. 799.* calidis etiam quum te relavaria. *Alit leg.* calidis etiam cunctere in vacris. et *Laebmann. rectius* calidis etiam cunctere lavabris. *Priscian. p. 1296. Futsch.* Recipiuntur relavo et revivo quae in praeterito sic azeunt, relavi, revivi. Sequuntur etiam regulam superiorem. Exclpitur relavo, quod in praeterito perfectum at plus quam perfectum at in uno futuro conjunctivi modi dissyllabam in longam habet, in ceteris vero temporibus brevissim: relavi, relinveram, relinvero.

RELAXATIO, ois, f. 3. rilassazione, nilentamento, ἀναχαλασις, actus relaxandi, remissio. 1.) Proprie. *Theod. Priscian. 3. 10.* Haec sufficiens arboris principalium passionum constitutionis et relaxationis causis. *Scridon. Compos. 10.* Prodest, quum diu caput dolet, attendere ad culum, et radera, at dilutius siccum ad relaxationem culle fricare.

II.) Translate. *Cic. 7. Fam. 26. at 2. Ornt. 5. 22.* Olli fractus est non contentio animi, sed relaxatio. *aollivo, ricrenmento. et 2. Fin. 29. 95.* Relaxatio doloris. *ἀνασκη.*

RELAXATOR, ois, m. 3. qui relaxat, ut Relaxator Quentium, *Cel. Aurel. 2. Acut. 33.*

RELAXATUS, a, um. *V. voc. seq.*

RELAXO, as, avi, etiam, are, a. 1. (re et laxo). Particp. *Relaxans I.; Relaxatus II.* — Relaxo est idem ac remitto, dissolvo, aperio, ἀναχαλασσω (It. allentare, allargare, rilassare; Fr. relâcher, desserrer, détendre, ouvrir; Hsp. relinzar, aflozar, soltar, dilatar; Germ. wieder weit machen, erweitern, losmachen, öffnen; Angl. to loose, unloose, set nt large, release, disengage, free, relax).

1.) Proprie. — Cum opposito adstringo apud *Cic. 2. Nat. D. 54. 136.* Alvus tum adstringitur, tum relaxatur, atque omne quod accipit, cogit at confundit. et *ibid. 55. 138.* Reliquis cibi depellantur, tum adstringantibus se intestinis, tum relaxantibus. — Ceterum *Id. Senect. 22. 81.* Relaxata se floculis. *Ovid. 2. Fast. 321.* tunicarum vincula relaxat, Ut possit vastas asserulne manus. *Id. 1. Amor. 6. 17.* Relaxare clausura. *aprire.* Sic *Seneca Thyest. 901.* fores templi. *Ovid. 1. Met. 281.* ora fontibus. *Seneca Agam. 322.* arcum. *Virg. 1. G. 89.* plures calor illa vias et caeca relaxat Spramenta, et *ibid. 418.* Juppiter avidus austru Dausat, erant quae rara modo, at quae deusa, relaxat. *Sil. It. 14. 400.* diversa relaxans Brachia. *Varro 1. R. R. 27. 1.* Glabra relaxata. acil, quum proscissae sunt et sole percalescent.

II.) Translate est remittere, recreare, solvare, levare, alleggiare, sollevare, divertire, ricrenre. *Cic. Brut. 5. 21.* Relaxa modo primum animum, aut sane, si potas, libera. *Id. fragm. apud Non. p. 329. 7. Herc.* Quero enim, non quibus latendum animum rebus, sed quibus ratiorem ac remittam. *Id. 2. Divinat. 48. 100.* A plium somno relaxatus solute movetur et libera. *Id. 2. Phil. 16. 39.* Relaxari animo. *Id. 16.*

Att. 16. et 7. Fam. 1. ad fin. Si te occupatione ista relaxaris. *Id. 1. Legg. 4. 11.* A contentionibus, quibus summis uti solebas, quotidie relaxes aliquid. *Id. 10. Att. 6. sub fin.* Peter nimis indulgens, quidquid ego adstrinxit, relaxat. *Id. Orat. 52. 176.* Relaxata sa a nimia necessitate faciendi aliquid. *Petron. fragm. Tragur. 49. Burmann. ad fin.* vultum in hilaritatem. *Cic. 2. Orat. 58. 236.* Risus tristitiam ac severitatem mitigat et relaxat. *Id. curm. de suo consul. 1. Divinat. 13. 22.* anxillas curas requiete relaxas. *Id. 2. Fin. 29. 84.* Dolor si longus, levis: dat enim intervalla et relaxat. *Claudian. 2. Rapt. Pros. 330.* Erebi se sponte relaxat Squallor. — Relaxata mores, a lege veint eximere et dissolutos reddere. *Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 153.* mores aetas lasciva relaxat.

RELAXUS, a, um, adject. πολύχαρος, laxus, vel valde laxus, solutus, rarus. *Colum. 11. H. R. 3. 46.* Relaxa humo plenioris crassitudinis fiat radix. *Al Gesner. et Schneider. rectius* manum relaxata.

RELECTUS, a, um. *V. RELEGO, h.*

RELEGATIO, ois, f. 3. ¶ 1. Est Ital. rilegnzione, bando, ἀποπέμπω, genus exilii, quum quis subibus patriae exire jubetur. *Cic. Rosc. Am. 15. 44.* Tamen ne haec attanta vita et rusticana relegatio atque amandatio appellabitur? *Liv. 3. 10. ad fin.* Exilio et relegatione civium nescientes tribunos. *Paul. 5. Sentent. 4. 17.* Relegatio insulae. h. e. in insulam. *V. RELEGO I. 2.* ¶ 2. Sumitur etiam pro attributione, quae testamento fit, ut Relegatio dotis, apud *Ulp. Dig. 33. 4. 1.*

RELEGATUS, a, nm. *V. RELEGO.*

RELEGO, as, avi, etiam, are, a. 1. (re et lego). Particp. *Relegans I. 2.; Relegatus I. 1., 2. at II. 1., 3.; Relegandus I. 2.* — Relegare est amandare, removere, ἀποπέμπω (It. allontanare, mandar vin; Fr. éloigner d'un lieu, envoyer duns un lieu, écarter, éloigner, reléguer; Hsp. apartar, niejar, desvirtar, relegar, desterrar; Germ. Jemanden von einem Orte weg-, fortstücken, verweisen, entfernen; Angl. to remand, remit, refer).

I.) Proprie. ¶ 1. Generationem. *Cas. 5. B. G. 30.* Relecti et relegati longe a ceteris. *Cic. 3. Off. 31. 112.* Criminalibatur, quod solum ab hominibus relegasset, et nri habitata jussisset. *Id. Rosc. Am. 15. 42.* Relegare aliquem in praedia rustica. *Horat. 3. Od. 11. 47.* Ma vel astremos Numidarum in agros Classe releget. *Virg. 3. G. 212.* tanros proci atque in tuta ralegant Pascus. *Vellej. 2. 45. 4. P. Clodius* in senatu, sub honorificentissimo ministerii titulo, M. Catonem a republica relegit. h. e. removit. Quod idem dicit *Cic. Dom. 25. 65.* M. Cato, quasi per beneficium, Cyprum relegatur. *Cic. vertens Sophocl. carmina. 2. Tusc. 8. 20.* Non sava terris gens relegata ultimis. *Virg. 7. Aen. 774.* At Trivia Hippolytum secretis alma recondit Sedibus, et Nymphae Aegiae et mori quae relegat. h. e. maudat custodiendum. ¶ 2. Specialim apud Ictos at in fors relegare est exilii causa amandare, confinare, rilegnre, bandire, ἀποπέμπω. *Festus p. 278. 6. Hüll.* Relegati dicuntur proprie, quibus ignominia aut poene causa necesse est ab urbe Roma aliove quo loco abesse, lege senetueve consulto aut edicto magistratus, ut etiam *Ellius Gellus* indicat. Relegatorum, inquit *Ulp. Dig. 48. 22. 7.*, duo sunt genera. Sunt quidam, qui in insulam relegantur (rilegnati, confinati); at sunt, qui simpliciter, ut provinciae eis interdicatur, non etiam insula assignatur. Et de his sunt verba *Fest* modo allata. Relegati in insulam, teste eod. *ibid.* et *Martian. ibid. 19. 4.*, vel ad tempus vel in perpetuum relegantur. Rati discrimen inter hos et deportatos, quod deportati civitatem Romanam amittunt et in pastrum in liberos et testamenti factionem, et in perpetuum demnati intelliguntur: relegati etiam in perpetuum nullo ex his iuribus spoliantur. Ad tempus relegatis neque tota bona, neque pars admittitur: relegatis in perpetuum vel pars bonorum, vel tota bona adimuntur: deportati in vinculis

a servis publicis edocui solent. — Exilio puncti a relegatis differunt, quod quum triplex exilium sit, aut certorum locorum interdictio; aut lata fuga, ut omium locorum praeter certum locum; aut deportatio in locum, ut *Martian. tradit Dig. 48. 22. 5.*, relegati primum solummodo, aut secundum az his poene genus subeunt. *Ovid. 2. Trist. 135.* Adde quod edictum quamvis immane minaque, Attemen in poena nomine lena fuit. Quippe relegatus, non exsul dicitur in illo. Adde eumd. 5. *ibid. 2. 61. et ibid. 11. 21.* — Ceterum generatim *Cic. Sext. 12. 29.* Consul L. Lamiam in contione relegavit edictumque, ut ab Urba abesset milia passuum ducenta. *Sueton. Aug. 16. extr.* Supplicam, concessa vita, Clodias in perpetuum relegavit. *Tac. 3. Ann. 17. extr.* Relegata aliquem in decem annos. at *ibid. 68.* in insulam Gyaron. *Liv. 25. 6. a med.* in exilium. *Sueton. Claud. 23.* Quodam novo exemplo relegavit, ut ultra lapidem tertium vetaret egredi ab Urbe. *Plin. 8. Ep. 14. ante med.* Hos autem in insulam relegandos, alius morte poenulentos arbitrabatur. et mox. Proprior aliquanto est sententia relegantis, quam absolvi, quam quae occidit. — Nonnumquam tamen relegatus de quocumque exsule dicitur. *Cic. 2. Att. 11.* Plane relegatus mihi videor, postea quam in Formiano sum.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiore paragr. 1., relegare est longius remove-re. — n) De hominibus. *Curt. 5. 5. 14.* Procul Enropa in nitima orientis relegati, — tolerabilior etc. *Id. 8. 2. 7.* Relegatos in ultimum poena rerum humanarum persequi terminum at erueri arduum videbatur. *Claudian. 1. Laud. Stilich. 250.* Et quos interior nimio plaga sole relegat. h. e. a nobis longius removeat, mediam Africam incolantes sub zona torrida. — b) De locis. *Plin. 6. Hist. nat. 22. 24. (89).* Taprobana extra orbem a nature relegata. — c) De abstractis. *Horat. 1. Sat. 10. 84.* Ambitione relegata, te dicere possum, Pollio. h. a. seposita. *Lucan. 6. 324.* Relegare bella. *Plin. Paneg. 47.* Ut sub te spiritum at sanguinem et patriam, receperunt studia! quae priorum temporum immanitas exilium puniebat, quum sibi villorum omnium conscius princeps laimicas vilis artes non odio magis, quem reverentia relegaret. ¶ 2. Est etiam assignare, attribuire. *Liv. 28. 42. a med.* Patere, nos omnia, quae prospera evenere, tuo consilio assignare, adversa casibus incertis belli et Fortune relegata. *Alit leg. delegare. Tibull. 4. 6. 5.* Illa quidem ornandi causas tibi, Diva, relegat: Est tamen, occulte cui placuisse velit. *Fellej. 2. 64. 2.* Fortune invidiam in auctorem relegabat. h. e. transferebat, refundebat. *Quintil. 7. 4. 13.* Interdum culpa in hominem relegatur. *Id. 6. proem. 13.* Frustra mala omnia ad crimen Fortune relegamus. ¶ 3. Item testamento relinquere, ut relegare dolem, apud *Ulp. Dig. 33. 4. 1. et 2. unumfructum*, apud *Julian. ibid. 2. 23.* — Sic relegata dos est testamento relicta. Dicitur autem relegata quasi iterum legata, seu restituta: quod si quum maritus moriens uxori superstiti dotem, quam ipsa attulerat, testamento ei assignat ac reddit. *Alphen. Dig. 23. 5. 8. Ulp. ibid. 33. tit. 4.* qui de dote relegata (al. praelegata) inscribitur, 1. et 2. etc.

RELEGO, iēgle, iēgl, lectum, legere, a. 3. (re et lego). Particp. *Relegens I. 1. et II. 4. 2.; Relectus I. 1. at II. 2.* — Relego est iterum colligo, raccogliere di nuovo, ἀναλίσθημι.

1.) Proprie. *Ovid. 8. Met. 173.* Jeneus difficilis illo est invanta relecto. h. e. rursus collecto, quod labyrinthum Ingridiendo explicaverat Theseus. *V. LEGO, la.* *Alit minus recte* relecto arrident. *Horat. Epod. 2. 69.* Omnem relegit idibus pecuniam. *Alit leg. redegit. Val. Flacc. 6. 237.* de hasta, docilis relegi docillaque relinqui. *Stat. 5. Silv. 3. 29.* ter relegens calo, terque ora ralexens Luna. h. e. colligens plenum orbem.

II.) Figurata. ¶ 1. De locis relego est rursus eandem viam percurro, redeo, revertor. *Virg. 3. Aen. 690.* Talia monstrabat relegens errata reitorum Litora Aethemenides. h. e. renavigens,

scorrendo di nuovo. et Ovid. 1. Trist. 10. 24. Illespontiacas illa (navis) relegit aquas. Val. Flacc. 8. 421. Egressi relegunt campos. et 4. 54. relegitque vias et vallibus exit. Stat. 1. Achill. 23. Culpalum relegat iter. Seneca. Agam. 514. retro spatia relegens. Claudian. B. Get. 529. Ut mea coarctata relegam vestigia cursu. Prudent. Apotheos. 1072. Relegere cuius. Tac. 2. Ann. 54. Relegit Asiam appellitque Colophona. ¶ 2. Translate de scriptis est iterum legere, rileggere, ἀναγνώσκω. Horat. 1. Ep. 2. 1. Troiani belli scriptorem, maxime Lolli, Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi. Ovid. 3. Pont. 5. 9. Quae (a te dicta in foro, h. e. orationes), quamquam lingua mihi sunt properante per baras lecta satis multas, pauca fuisse quetor. Plura sed haec leci relegendo saepe. Id. Remed. am. 717. Scripta cave relegas blandae servata puella. Constantinus animos scripta relecta movent. Id. 1. Pont. 5. 15. Quum relego, scripsisse pudet, quia plurima ceruo, Me quoque, qui feci, Iudice digna lial. Adde eund. 3. ibid. 5. 11. — Ponitur et pro simplici lego, leggere. Martial. 4. 29. Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis, Esse puta solum: sic tibi plurius erit. Sic Forcellinus. — Apud Popisc. Aurelian. 24. Hec ego et a gravibus vitis compei et Ulpiae bibliothecae libris relegi. h. e. saepe legi. — Iluc referri potest et illud Ovid. 4. Met. 568. Jamque malis annisque graves dum prima retractant Fata domus, releguntque euos sermone labores etc. Cf. Cic. 2. Nat. D. 28. 72. Qui omnia diligenter retractant et tamquam relegunt, sunt dicti religiosi. V. RELIGENS loco sun. — Absolute Quintil. 11. 2. 23. Deinde relegentes inveniunt, ubi (verba) posuerint.

RELENTESCO, le, ere, n. 3. Inchoat. rallentarsi, ἀναλειτουργία, iterum lentesco, ad lentorem pristinum redeo. Translate Ovid. 1. Amor. 8. 76. Neve relentescat saepe repulsus amor.

RELEO, es, era, a. 2. iterum deleo. Agnoscitur a Priscian. 5. p. 664. Putsch., sed sine exemplis veterum scriptorum.

RELEVAMEN, is, n. 3. levamen. Priscian. Perieg. 440. praegnantibus ista Auxilium conferit, facilis releveramine partus.

RELEVATIO, ōis, f. 3. sollievo, levamen operis.

I.) Proprie. Fronto 4. ad M. Caes. (edente iterum a. Huius) ep. 13. Simile solet evenire onus grave humero gestantibus, quum illud onus in sinistram ab dextra humero translulere; quamquam nihil de pondere deminuat sit, tamen ut oneris translatio videatur etiam relevatio. — Est etiam deminutio. Theod. Priscian. 1. 9. Nam et ciborum et potionis continentia, et vomitus vel purgationes, capillorum relevatio, sanguis de naribus provocatio adjuverunt. Cael. Aurel. 2. Acut. 32. Init. Sequitur febris acuta; pulsus celer, densus, humilis — toto accessionis tempore, aliquando etiam usque ad dimissionem, ut etiam si fervoris relevatio fuerit quadam circumscriptioe collecta, non tamen simili profectu pulsus quoque erigi videatur.

II.) Translate usurpatur a Salvian. loc. cit. in AGGRAVATIO.

RELEVATUS, a, um. V. voc. seq.

RELEVO, es, avi, atum, are, a. 1. (re et levo). Particip. Relevatus II. 2. 3. et in fin.; Relevaturus et Relevandus II. 1. — Relevare

I.) Proprie. ¶ 1. Est it. alzare, sollevare, alzar su, ἀναίψω, ἐναίψω, ἀνακούψω, sursum tollere, elevo, erigo. Ovid. 9. Met. 318. a terra corpus relevare. Id. 3. Pont. 3. 11. membra in cubitum. Lucan. 8. 267. nec sic mea fata premuntur, Ut nequeam relevare caput. ¶ 2. Item exonerare, levem facio, alleggerire, ἀνοκούψω. Cic. 1. Att. 13. Quotus enim quisque est, qui epistolam paullo gravitatem ferre possit, nisi eam pellatione relevavit? Ovid. Remed. am. 186. suppositas fugiant examina taxus, Ut relevet dampni vimina tanta savi. Id. 1. Amor. 6. 25. sic unquam longa relevare catena.

II.) Translate. ¶ 1. Est imminuere, levem lacerare. Cic. 1. Cat. 13. 31. Relevare aliquem cura

et metu. Ovid. 6. Met. 354. stilim. et 11. ibid. 129. Iamem. Id. Remed. am. 386. Quae relevet luctus, turba sodalis abest. Id. 3. Art. am. 697. Aura, mens relevas aulius. Plin. Paneg. 19. Ut studium omnium laborumque et tamquam exactor intendere et tamquam particeps sociisque relevares. scemassi. — Refertur ad sumptus et impensas. Cic. Flacc. 17. 41. Cuius inors te ex aliqua parte relevavit. edacem enim hospitem amisi. ti sollebo in parte della spesa. At in Cod. Palimps. Turin. cuius mors te aliqua relevavit. Ceterum Sueton. Domit. 12. Tentavit quidem, ad relevandos castrenses sumptus, militum numerum deminuire. et Caes. 20. Publicanos remissionem petentes tercia mercedum parte relevavit. Eumen. Gratiar. act. Constantio Flav. num. 10. a med. Relevaturus censum, demisti numerum. ¶ 2. Est item recitare, reficere, consolari, sollevare, ristorare, consolare, confortare. Ovid. 8. Met. 639. Membra senex posito iussit relevare sedili, sollevare dalla stanchezza. et 1. Pont. 3. 17. Non est in medicina semper relevetur ut aeger. Id. 3. Fast. 304. Et relevat multo pectora sicca mern. Cic. 3. Att. 10. ad fin. Illec eo scripsi, ut polius relevares me, quam aut castigatione aut objurgatione dignum putares. Ovid. 1. Trist. 11. 12. Omnis ab hac cura mans relevata mea est. Cic. 2. Cat. 4. 7. Relevata et recreata respública. Ulp. Dig. 17. 2. 63. a med. Nec enim equum est, dolum suum quemquam relevare. ¶ 3. In integrum restituere. Modestin. Dig. 4. 4. 29. Quia pupilla videbatur in ceteris liti speciebus relevata fuisse. — Hinc Particip. praeter. pass.

Relevatus, a, um, cojus exempla reliquimus, adjectivum quoque usurpatur, unde Comp. Relevaturus apud Cael. Aurel. 3. Acut. 20. Panlulim relevatur aeger efficitur.

RELICINUS, a, um, adject. ὑποδεδωκός, ul habetur in Gloss. Philox., qui in neceput refugiente capillamento crispus est; vel a recello, quia capilli retro recellunt: vel a re et lacio (traho, unde relicio relacio, sicut allicio attraho. V. LICINUS. Apul. Florid. n. 3. Marsyas laudans sese, quod erat et coma relicinus, et barba squallida, et pectore hirsutus. — Frons relicina dicitur, quae reflexa in verticem capillis nuda apparet, aperta, lata et a capillorum tegumento libera. Id. ibid. n. 7. de Alex. M. Ul eadem forma vultus juvenat, eadem gratia relicinae frontis cornetetur. Eandem frontis gratiam relicina capillis decoram cernere est in imaginibus Alexandri M. editis et illustratis a Visconti. in Iconogr. Gr. T. 2. tab. 2. p. 56. — 72. de Mediol.

RELICTIO, ōis, f. 3. abbandonamento, ἀνελκίς, actus relinquendi. Cic. 17. Att. 7. a med. Desperat ac relicto respública. Alii leg. rejectio: alii religia. Id. 3. Ferr. 13. 35. Relictio et proditio consuls. Alii leg. rejectio. Vitruv. 7. 9. Quum ergo haec emissa erunt, tunc minium, propter agentii vivi relictionem, quas in se naturales habuerat vires, reliquit. h. e. quia ab argento vivo separatum est et quasi relictum.

RELICTOR, ōis, m. 3. et RELICTRIX, is, f. 3. tamquam nomina verbalia a v. relinquo agnoscuntur a Priscian. p. 1279. Putsch., nullo tamen allato auctoris exemplo.

RELICTUS, a, um. V. RELINQUO.

RELICTUS, us, m. 4. relictus. Gell. 3. 1. a med. Labor virilis exercendique corporis studium relictui est. h. e. negligitur, desertitur.

RELICUUS. V. RELIQUUS init.

RELIDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (re et lido). Part. Relisus 1. — Relidere est iterum ledere, collidere, oblidere, percutere di nuovo, am-maccare.

I.) Proprie. Prudent. 9. nepi orep. 47. Coniiciunt alii fragiles inque nra tabellas Frangunt: relisa fronte lignum dissilit. Id. Apotheos. 162. Hanc igitur non flagra secant, non spula salvis Aspergunt, alapis non verat palma tellis. Avien. fab. 3. Curva retrocedens quum fert vestigia cancer, Hispida saxosis terga relisit aquis. II.) Translate est vi aliquid exprimere. Re-

nant. praef. lib. 1. a med. Sola saepe bombicans barbaros ludos harpa relidebat. Auson. Epist. 25. 42. brevis nihil est nec plenus isis, (est et non). Quae firmata probant, aut infirmata relidunt. h. e. refutant, respuunt, negant.

RELIGAMEN, is, n. 3. ligamentum, vinculum. Pudent. Psychom. 358. Ut mitra, caesariem collibens amala virilem, Combibat infusum croceo religamine nardum.

RELIGATIO, ōis, f. 3. legamento, ἀνζύρις, actus religandi. Cic. Senect. 15. 53. Et ipsa natura delectat, adminiculorum ordines, capitum conjugatio, religatio et propagatio vitium.

RELIGATUS, a, um. V. RELIGO.

RELIGENS, entis, particip. Antiquum carmen apud Gell. 4. 9. Religentem esse oportet, religiosum nefas. h. e. pium esse oportet et diis addictum, nun lamen superstitiosum. V. Vocem seq.

RELIGIO, ōis, f. 3. A puella 2 geminatur, prima extendendae causā. Virg., Lucet., Horat. infra allati, Ovid. etc. V. tamen dicta in RE. — De notatione haec habet Cic. 2. Nat. D. 28. 72. Non philosophi solum, verum etiam majores nostri superstitionem a religione separaverunt. Nam qui totos dies precabantur et immolabant, ut sui sibi liberi superstites essent, superstitioni sunt appellati: quod nomen postea latius patuit. Qui autem omnia, quae ad cultum deorum pertinerent, diligenter retractarent et tamquam relegunt, sunt dicti religiosi, ex relegendo (al. religendo: quod idem est), ut elegantia ex eligendo, tamquam a diligendo diligentes, ex intelligendo intelligentes: his enim in verbis omnibus inest vis legendi eadem, quae in religioso. Ita factum est in superstitione et religione, alterum ritii nomen, alterum laudis. Hactenus Cic., cujus elymon confirmatur illo vet. carm. apud Gell. 4. 9. Religentem esse oportet, religiosum nefas. Ubi religentem religiosum significat. Contra acriter insurgit Lactant. 4. 28. ineptum asserens esse discrimen ab eo assignatum inter superstitionem et religionem: verum autem esse, illam falsi cultus esse; hanc veri. Notationem quoque aliam afferens, nempe a religando: et nomen religionis a vinculo pietatis esse deductum, quod hominem sibi Deus religaverit, et pietate costringerit; quod et Servius facit ad Virg. 8. Aen. 349. et Augustin. 1. Retractat. 13. et placuisse videtur Nigidio apud Gell. loc. cit. Unde Lucet. 1. 932. et actus Religioam animi nodis exsolvere pergo. et Tac. 3. Ann. 26. Numa religionibus et divina iure populum devinxit. Nam quod Massur. Sabin. ibid. et Serv. Sulpic. apud Macrobi. 3. Saturn. 3. a relinquendo duci volunt, quia religio propter sanctitatem temota ac seposita a nobis sit, puta artium esse nemini. — Religio est metus divini nominis, ex quo eius cultus, reverentia et observatio sequitur, pietas, sanctitas. Servius ad illud Virg. 2. Aen. 715. Religione patrum etc. timore: et est reciprocum. Sic Terent. (Heaut. 2. 1. 16.). Nam, nihil esse mihi, religio est dicere. Item Virgilius contra (7. Aen. 60.) multosque metu servata per annos. Connera enim suat timor et religio. Ille Servius. Sic formido, metus, pavor pro religione ponuntur: quae V. suis loc. Spokena, Θεοσεβεία, σωφεία (II. timore di Dio, religione; Fr. religion, sentiment religieux, piété, culte, honneur rendu à Dieu, pratiques religieuses; Hisp. religion, sentimiento religioso, culto que se da a Dios, piedad; Germ. d. Gottesverehrung, Gottesfurcht, d. Gottesdienst; Angl. the fear of God; a profound reverence and pious worship of the Supreme Being; religion, devotion, piety).

I.) Proprie. — a) Generalim. Cic. 2. Invent. 22. 66. Religionem eam, quae in metu et caeremonia denotum est, appellant pietatem. et ibid. 53. 161. Religio est, quae superstitiosus ejusdam naturae, quam divinam vocant, curam caeremoniamque offert. Id. 1. Nat. D. 42. 117. Religio denotum cultu pio continetur. Sic Id. 2. ibid. 3. 8. Religione, id est cultu deorum. Id. Partit. orat. 22. 78. Justitia erga deos, reli-

gio dicitur; erga parentes, pietas. *Id.* 2. *Legg.* 11. 26. Tum maxime et pietas et religio versatur in animis, quomodo rebus divinis operam damus. *Id.* 1. *ibid.* 23. 60. Cultum deorum et puram religionem suscipere. *Id.* *Balb.* 24. 55. Sacra Cereris summa religione caeremoniae conficere. *Id.* 2. *Nat. D.* 3. 10. At vero apud majores tanta religionis vis fuit, ut quidam imperatores etiam sa ipsos diis immortalibus capite velato verbis certis pro re publica devoverent. *Virg.* 2. *Æn.* 188. Non populum antiqua sub religione tueri. *Justin.* 1. 10. 3. De se iudicium religioni et fortunae committere. et *ibid.* 9. 6. Erat enim difficile, ut parceret suis, qui cum contemptu religionis grassatus etiam adversus deos fuerat. *Cassiod.* 2. *Variar.* 27. Religionem imperare non possumus, quia nemo cogitur, ut credat invitatus. — Similiter *Ammian.* 21. t. 6. t. 8. Christianam religionem absolutam et simplicem anili superstitione confundens etc. et 22. 5. 3. Christianorum antistites cum plebe discissa in palatium introitus monebat civilis, ut discordiis consopitis, quisque nullo velante religioni suae serviret intrepidus. — b) Specialim ponitur pro peculiari ratione divini cultus, seu pro ritibus ipsis, quibus Deus colitur: vel etiam pro ipsis numinibus. *Cæs.* 8. *B. G.* 13. Illi (*Druides*) rebus divinis intersunt, sacrificia procurant, religiones interpretantur. *Cic.* 1. *Legg.* 15. 43. Neque solum in homines obsequia, sed etiam in deos caeremoniae religionisque tolluntur. *Id.* *Dom.* 40. 105. Ut non putares deos salis posse placari, nisi stiam muliebribus religionibus te implicuisses. *Id.* *Fontej.* 9. 20. Cetera nationes pro religionibus suis bella suscipiunt, istae contra omnium religiones. *Id.* *Mil.* 27. 73. Sollemnes religiones supplicio alicuius expiare. *Id.* *Dom.* 48. 125. polluere. *Id.* 6. *Ferr.* 35. 78. violare. *Tac.* 18. *Ann.* 23. spernere. *Cic.* *Dom.* 1. 1. sapienter interpretari. *Tac.* 3. *Ann.* 60. Senatus majorem beneficia, sociorum pacta, regum etiam decreta ipsorumque munitionum religiones intusperit, libero, ut quondam, quid firmaret innotatote. *Sueton.* *Tib.* 59. Circa deos ac religiones negligentior, quippe addictus mathematicae, plenusque persuasionis euncta fato agi.

II.) Translate. ¶ 1. Religio ponitur pro metu laedendi deos, quem scrupulum etiam dicimus, scrupolo: quo inhibemur quippiam facere — a) In sing. num. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 1. 1. (7). Subit tacita religio animos. *Ter.* *Andr.* 5. 4. 38. Dignus es cum tua religione, odio: nodum in scirpo quaeris. *Liv.* 8. 17. Religio deinde incensit, vitio eos creatos. *Cic.* 3. *Cat.* 6. t. 5. Ut quae religio C. Marci non fuerat, quominus C. Glaucom praetorem occideret, ea nos religione in privato P. Lentulo puniendo liberaremur. *Id.* *Cæcin.* 33. 97. Alui religionem injicere. *Id.* 10. *Fam.* 12. offerre. et 6. *Ferr.* 35. 78. afferre. *Plaut.* *Merc.* 5. 2. 40. obicere. *Liv.* 22. 42. a med. incutere animo. *Cic.* 2. *Phil.* 33. 83. Religione alicuique obstringere. *Id.* *Cæcin.* 34. 98. solvere. *Liv.* 3. 20. exsolvere. *Id.* 1. 45. sub fin. tangi. *Virg.* 8. *Æn.* 349. religio pavidos terrebatur agrestes Diva loci. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 70. vis tu Curia Judaeis oppedera? nulla mihi, inquam, Religio est. Sic *Cic.* 1. *Divinat.* 35. 77. Nec eam rem habuit religioni. ne dii cō si fece alcuno scrupolo. Contra *Id.* 2. *Nat. D.* 4. 10. Res illa in religionem populo venit. et *Liv.* 26. t. 1. In religionem ea res apud Penos versa est. h. e. veriti sunt Peni, ne diis displiceret. *Ter.* *Heaut.* 2. t. 16. Hoc facere religio est. hoc scrupolo, hoc paura, non oso. *Festus* p. 285. 5. *Müll.* Religio est quibusdam porta Carmentali egredi, et in aede Jani, quae est extra eam, senatum haberi: quod ea egressi sex et trecenti Fabii, apud Cremeram omnes interfecti sunt, quum in aede Jani senatus consultum factum esset, ut proficiscerentur. — Religio est, contrario sensu, h. e. religio iubet, diis gratum est. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 4. t. 1. (30). Panacea evulsa, scrobem repleti vario genere frugum, religio est ac terrae piamentum. *Id.* 30. *ibid.* 5. 14. (42). Et obrui tales, religio est. — b) In plur. nom. Varro

apud Non. p. 379. 1. t. *Merc.* Non demunt animis curas ac religiones Persarum montes, non atria diviti Crassi. *Cæs.* 5. *B. G.* 6. Ille omnibus primo precibus petens contendit, ut in Gallia relinqueretur, partim, quod insuetus navigandum mare timeret, partim, quod religionibus impediri sese diceret. et 6. *ibid.* 37. Plerique novas sibi ex loco religiones fingunt, Cottaeque et Tullii calamitatem, qui in eodem occiderint castello, ante oculos ponunt. Tali timore omnibus perterritis etc. ¶ 2. Religiones dicuntur ea ipsa, quae talem metum afferunt. *Cic.* 1. *Phil.* 6. 13. Inexplicabiles religiones in republicam inducere. — Hinc ponitur pro culpa, scelere, culpa, scelleraggine, impietate che ingenera lo scrupolo. *Cæs.* 1. *B. C.* 11. Erat iuxta conditio polliceri se in provinciam iturum neque, ante quem diem iturus sit (*Pompejus*), definire, ut, si peracto consulatu Caesaris non profectus esset, nulla tamen mendacii religione obstrictus videretur. *Liv.* 5. 23. Tandem eo decessum est, ut, qui se domumque religione exsolvere vellet, quam sibi melius praedam aestimasset suam, decumae prellum partis in publicum deferret. *Id.* 45. 5. Liberaret religione templum, paullo ante dixerat: de his, qui incestas manus intulissent intra terminos sacrorum templi. ¶ 3. Interdum ponitur pro superstitione, superstitione. *Justin.* 18. 6. 11. Quum peste laborarent, cruenta sacrorum religione et scelere pro remedio usi sunt. *Id.* 22. 6. 1. Sed terrebat eos portentis religio, quod navigantibus (eis) sol defecerat. ¶ 4. Praeterea religio sumitur pro fide ac veracitate, qua utuntur, qui deos verentur et metuunt. *Cic.* *Flacc.* 4. 10. Videte, quo vultu, qua confidentia dicant: tum intelligis, quae religio dicant. *Id.* *Fontej.* 6. 13. Ea, quae dicuntur a testibus, quanto pudore, quanta fide, quanta religione dicantur. *Id.* 11. *Fam.* 29. Sum admiratus fidem tuam et in consilio dando religionem. *Id.* *Flacc.* 4. 9. Testimoniorum religionem et fidem nunquam ista natio coluit. *Id.* *Rosc. Com.* t. 5. 45. Fides et religio iudicis. Religio iudicis est observantia jurisjurandi, quia iudices iurati sententiam ferebant. Unde et religio jurisjurandi dicitur, quia cum illo conjuncta est. Sic *Cæs.* 3. *B. C.* 28. Tiroque, iurejurando accepto, nihil illi nocituros hostes, ea Otacilio dederunt; qui omnes ad eum perducti contra religionem jurisjurandi crudelissime interficiuntur. *Cic.* *Fontej.* 9. 20. Religione jurisjurandi ac metu deorum commoveri. Adde *Justin.* 1. 9. t. 8. ¶ 5. Hinc generatim ponitur pro vitae innocentia. *Cic.* *Cæcin.* 10. 28. Splendor ordinis, decus atque ornamentum iudiciorum, exemplar antiquae religionis, Fideiularius Falcula. *Id.* *Deiot.* 8. 16. Deiotarum non tam ingenio et prudentia, quam fide et religione vitae defendendum puto. ¶ 6. Item religio est minuta et scrupulosa diligentia et cura, exactezza. *Cic.* *Brut.* 82. 283. Ejus oratio nimia religione attenuata. *Id.* *Orat.* 8. 25. Atheniensium semper fuit prudens sincerumque iudicium, nihil ut possent, nisi incorruptum audire et elegans, quorum religiosi quum serviret orator, nullum verbum insolens, nullum odiosum ponere audebat. delicatezza. ¶ 7. Item iuxta muneris functione, puntualità. *Cic.* 5. *Ferr.* 1. 2. Qui sibi hoc sumit, ut corrigat mores aliorum, quis huic ignoscat, si qua in re ipse ab religione officii declinat? *Id.* *Sull.* 3. 10. Sin est in me ratio reipublicae, religio privati officii, studium retinendae voluntatis bonorum etc. ¶ 8. Item, rationa habita rei, est reverentia, observantia, sanctitas. *Cic.* *Rosc. Am.* 24. 65. Magnam vim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternum maternumque sanguis. *Id.* 2. *Invent.* 1. 1. Zeuxis complures tabulas pinxit, quarum nonnulla pars usque ad nostram memoriam propter fani religionem remansit. *Id.* 6. *Ferr.* 35. 78. Quae (*Diana*) Carthaginiensium victoria, loco mutato, religionem tamen non amisit. *Id.* *Rabir.* *perduell.* 10. 30. Virorum sapientissimorum ac fortissimorum civium mentes mihi videntur ex hominum vita ad deorum religionem et sanctimoniam demigrasse. ¶ 9. Item, ratione

habita rei, religio dicitur res ipsa sacra et religiosa. *Cic.* 6. *Ferr.* 36. 80. Segestani orant te (*Scipio*) atque obsecrant, ut sibi religionem (*h. e.* simulacrum *Dianae*), generi tuo laudem gloriamque restituas, ut, quod ex urbe hostium per P. Africanum recuperarint, id per te ex praeconis domo conservare possint. *Id.* *Mil.* 31. 85. Religionem mebercule ipsae, quae illam belluam cadere viderunt, commossa se videntur, et ius in illo suum reliquissae.

RELIGIOSE, adverb. Comp. Religiosius I. et II. 1. 2.; Sup. Religiosissime I. — Religiose

I.) Proprie est cum religione, religiosamente, εὐσεβώς. *Cic.* 2. *Invent.* 1. 1. Templum Junonis, quod religiosissime colebant. *Liv.* 10. 7. Castus eum sacra privata facere et religiosos deos colere, quam se? *Id.* 5. 22. Primo religiose (*signo Junonis*) admoventes manus. *Plin.* 3. *Ep.* 7. Virgili natalem religiosius, quam suum, (*Stilius Italicus*) celebrabat. *Id.* *ibid.* 15. Poeticen ipsam religiosissime veneror.

II.) Translate. ¶ 1. Interdum est sollicito, accurate. *Colum.* 3. *R. R.* t. 10. 7. Nihil curiose, nihil religiose administrant. *Id.* 11. *ibid.* 2. 95. Qui religiosius rem rusticam colunt. ¶ 2. Interdum fideliter. *Cic.* *Cat.* 22. 55. An gravis, sapiens moderatusque vir religiosus testimonium dixisse videatur. *Plin.* *Paneg.* 65. Nemini religiosius, quod iuraverit, custodiendum. ¶ 3. Interdum addubitanter, verecunde. *Cic.* 13. *Fam.* 17. ad fin. Qui religiose et sine ambitione commendant. ¶ 4. Interdum caute, aut parce. *Nepos* *Att.* 15. Quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberalis, sed levis arbitrabatur, polliceri quod prestare non posset.

RELIGIOSITAS, atis, f. 3. religiosità, religioz morum innocentia. *Apul.* 2. *Dogm.* *Plat.* *Justitia* cum religiositate, idest εὐσεβείᾳ copulatur. *Tertull.* *Apolog.* 25. Religiositatis meritum.

RELIGIOSULUS, a, um, adject. deminut. religiosi, aliquantisper religiosus. Ita per contemptum vocatur Rufinus ab Hieronymo. 3. *advers.* *Rufin.* n. 7. Tibi quasi religiosulus et sanctulus personam humilitatis imponis etc.

RELIGIOSUS, a, um, adject. Comp. Religiosior I. et II. 2.; Sup. Religiosissimus I. et II. 3. 4. — Religiosus est timens Deum, plus, sanctus, religione praeditus, εὐσεβής, εὐσεβείων (It. timorato di Dio, pio, divoto, santo, religioso; Fr. religieux, pieux, qui est plein de sentiments religieux; It. religio, pio, devoto; Germ. voll Gottesverherung, voll Gottesfurcht, gottesfürchtig, fromm, religiös; Angl. fearing God, pious, devout, holy, religious).

I.) Proprie — a) Generatim. *Festus* p. 289. 15. *Müll.* Religiosi dicuntur, qui faciendarum praetermillendarumque rerum divinarum secundum morem civitatis dictum habent, nec se superstitionibus implicent. Adde *Cic.* 2. *Nat. D.* 28. 72. allatum in RELIGIO init. *Sall.* *Cat.* 12. Tempia deorum, quae nostri majores, religiosissimi mortuorum, fecere. *Cic.* *Rosc. Com.* 15. 44. Homines natura sancti et religiosi. *Id.* 6. *Ferr.* 4. 7. Homines integri, innocentes, religiosi. *Id.* 2. *Orat.* 43. 184. Mores iusti, integri, religiosi. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 98. Religiosiores agricolae. *Festus* p. 278. 10. *Müll.* Religiosus est non modo deorum sanctitatem magni aestimans, sed etiam officiosus adversus homines. *Fronto* de laud. sum. p. 327. Ut agricola agrum intactum si consecrat, laboriosus est; sacerdos si apud sanum desertum et avium sacrificet, religiosus est. — b) Specialim. Religiosus est, secundum religionem est, diis gratum est. *Plin.* 30. *Hist. nat.* t. 4. (13). Romani sustulere monstra, in quibus hominem occidera religiosissimum erat, mandis vero etiam subterrimum. *Id.* 28. *ibid.* 2. 5. (23). Et aliqui nomine quoque consolatent, religiosus putant. Similiter addibetur religio est. — c) Item specialim. Religiosus de Capitolio, at a Matre magna dicitur, qui cultus Jovis Capitolini, et Cereris, quae Mater Magna appellabatur, additus erat. *Inscript.* apud *Gruter.* 1088. 2. SEX. ANKIVS CILIA RELIGIOSVS DE CAPITOLIO R. S. T. ALIA apud eund. 308. 5. L. VETTIO SYNTROPHO RELI-

GIOSO A MATRE NIAGNA CAPILLATO VETTIA AMOR DE SVO FECIT. d) Sequioris Latinitatis tempore religiosus is dicebatur, qui clericatum amplectebatur, et saeculari opponitur, quod etiam apud Italos obtinet. *Salvian. 3. Avar. 5.* Dicitur: quid opus est religiosi, equum accipere cum fratribus patrimonii portionem? et mox. Ioi-quum igitur arbitramini, ut saecularibus filiis religiosos substantia pares esse faciat?

11.) Translate. ¶ 1. Religiosus dicitur is, qui deos laedere timet, scrupuloso, delicato, timorato. *Liv. 34. 9.* Civiles religiosi, in principis maxime novorum bellorum, supplicationibus habitis jam, et obsecratione circa omnia pulvinaria facta, ne quid praetermitteretur, quod aliquando factum esset, ludos Jovi donumque votare consuevit. *Festus p. 278. 15. Müll.* Religiosum esse Gallus Aelius ait, quod homini ita facere non liceat, ut si id faciat, contra deorum voluntatem videatur facere: quo in genere sunt haec: in eadem Bonae Deae virum introire: adversus mystica legem ad populum ferre: die nefasto apud praetorem legem agere. *Liv. 2. 5.* Quem campi fructum quia religiosum erat coosumere, desecant segetem fudere in Tiberim. *Plin. 28. Hist. nat. 4. 6. (34).* Naves in foete tendere, religiosum habent etiam nunc multi. ¶ 2. Aliquando est supersitiosus, supersticiosus. Antiquum carmen apud *Gell. 4. 9.* Religiosum esse oportet, religiosum nefas. *Nigid. ibid.* Religiosus is appellabatur, qui nimia et supersticiosa religione sese alligaverat: eaque res vitio assignabatur. *Cic. 2. Fin. 7. 22.* Reperimus asotos ita non religiosos, ut edent da patella. Adde *Ter. Heaut. 4. 1. 36.* Huc pertinere videtur illud *Cato. apud Festum p. 286. 28. Müll.* Ne quis incultior, religiosior, desultior, publicis negotiis repulsior. ¶ 3. Generatim est fidelis, verax, deorum metu fallax nesciunt. *Cic. Caelin. 10. 26.* Huic testis gratias agant, quod et in ra misericordem se praebuit, et in testimonio religiosum. *Id. 4. Fin. 23. 60.* Quum te, M. Cato, iustissimum virum, optimum iudicem, religiosissimum testem audiremus. *Quintil. 4. 1. 9.* Iudex religiosus. *Cic. Brut. 11. 44.* Te rerum Romanarum euctorem laudare possum religiosissimum. *Petron. Satyr. 21.* Uterque nostrum religiosissimum iuravit verbis. — Huc pertinet et illud *Cic. Orat. 9. 27.* Ad Atticum aures terpes et religiosas quod se accommodat. h. e. quorum semper fuit prudens sincerumque iudicium, nihil ut possent, nisi lucro corruptum audire et elegans, ut *Id. ibid. 8. 25.* loquitur. ¶ 4. De rebus quum dicitur, significat Deo sacrum, augustum, sanctum, maiestatis venerationis plenum, et quod sine piaculo violari non potest, sacro, venerabile, sacrosanctum. *Festus p. 278. 24. Müll.* Gallus Aelius inter sacrum et sanctum et religiosum differentiam bellissime refert. Sacrum edificium, consecratum Deo: sanctum mutuum, qui sit circum oppidum: religiosum sepulcrum, ubi mortuus sepultus aut humatus est. Quod sacrum est, idem lege aut instituto maiorem sanctum esse potant, ut violari id sine poena non possit. Idem religiosum quoque esse, quoniam sit aliquid, quod ibi homini facere non liceat, quod si faciat, adversus deorum voluntatem videatur facere. Huc *Festus. V. Manul. de quae. per epist. par. 2. n. 10. Cic. Rabir. perduell. 2. 7.* De locis religiosi ac de lucis, quos ab hoc violatos esse dixisti etc. *Id. Planc. 35. 86.* Religiose altaria. *Id. 3. Ferr. 43. 94.* Herculis templum apud Argentinum sanctum et religiosum. *Virg. 2. Aen. 365.* perque domos et religiosa deorum limina. *Flor. 1. 13.* Quidquid religiosissimum in templis erat, partim recondunt, partim arbut. *Festus p. 289. 32. Müll.* Religiosum ac sacrum est, ut templa omnia atque aedes, quae etiam sacratae dicuntur. At quod per se religiosum est, non utique sacrum est, ut sepulcra, quod ea non sacra, sed religiosa sunt. *Cels. apud Ulp. Dig. 11. 7. 2.* Non lotus, qui sepultus destinatus est, locus religiosus sit, sed quatenus corpus humatum est. *Cajus 2. Instit. (edente Heum Goeschenio) § 6.* Religiosum nostra voluntate facimus, mortuum inferentes in

locum postum, si modo ejus mortui funus ad nos pertineat. Sed in provinciali solo placet plebisque, solum religiosum non fieri, quia in eo solo dominium populi R. est vel Caesaris; nos autem possessionem tantum et usumfructum habere videmus. Adde *Cic. 2. Legg. 22. 57. § 5.* Religiosi dies, inquit *Gell. 4. 9.* dicuntur isti omne infames impeditque: in quibus et res divinas facere, et rem quampiam novam exordii temperandum est: quos multitudo imperitorum prave et peperam nefastos appellant. Itaque M. Cicero in libro epistolarum nono ad Atticum (ep. 5.). Majores, inquit, nostri funestiores dicam esse voluerunt Alliensis pugnae, quam Urbis captae, quod hoc melum ex illo. Itaque aliter religiosus etiam nunc dies, alter in vulgus ignotus. *Lucil. apud Non. p. 379. 19. Merc.* Anno vertente dies tetri, miset ac religiosi. *Festus p. 278. 12. Müll.* Dies religiosi, quibus, nisi quod necesse est, nefas habetur facere: quales sunt sex et triginta atque qui appellantur, et Allieosis, atque illi, quibus mundus patet. Adde *Liv. 6. 1. sub fin.; Ovid. 1. Fast. a v. 55.; et Gell. 5. 17.*

RELIGO, as, eri, sum, are, a. 1. (re et ligo) Particip. Religatus sub A. 1. 1. 2. et II. — Religare duo diversa significat, scilicet

A) Est idem fere quod ligare, connectere, adhaerere (It. legare, attaccare; Fr. lier en arrière, attacher, nouer; Hisp. ligar, alzar, unir, enlazar, ampar; Germ. zurückbinden, festbinden, hinterbinden; Angl. to tie hard, bind, make fast).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cas. 2. B. C. 10.* Eo super tigna bipedalia injiciunt, eaque laminis clavisque religant. et *ibid. 6.* Si quando nostri, facultatem nacti, ferreis injectis manibus navem religaverant, undique suis laborantibus succurrebant. *Horat. 1. Od. 5. 4.* Religare conum, et *Tac. Germ. 38.* capillum in vertice. *Lucan. 2. 670.* caesis innectere viacula allis, Roboraque immensis late religare catenis. *Id. 4. 451.* religatque cateas Rupis ab Illyricae scopulis. *Plin. 19. Hist. nat. 8. 39. 131.* Religare lactuca folia. *Ovid. 14. Met. 735.* vincula laquei foribus. *scil. causa suspendii. Sueton. Vitell. 16.* extr. canem pro foribus et *ibid. 17.* manus post terga. *Flor. 3. 19.* latrones compedibus et catenis. *Colum. 2. R. R. 18. 5.* desectam herbam, et exportare. *Cic. 1. Tusc. 4. 105.* Trabit illectorem ad currum religatum Achilles. *Ovid. 1. Amor. 6. 1.* Janitor (indignum!) dura religate catena. *Id. 4. Met. 671.* Quam simul ad duras religatam brachia cautes vidit etc. *Horat. 2. Od. 11. 23.* Incomptam Lacanæ More romam religata nodo (Lyde). *Virg. 9. Aen. 352.* religatos rite videbat Caepere giamentaequos. ¶ 2. Speciatim et saepe ad rem nauticam pertinet. *Cas. 3. B. C. 15.* Naves ad terram religandi potestas ferebat. *Virg. 7. Aen. 106.* Giamleo ripae religavit ab aggera classem. *Ovid. 13. Met. 439.* Litore Threicio classem religavit Alides. *Horat. 1. Sat. 5. 18.* missa paslum retinaculo multa Nauta piger saxo religat. *Cajus Dig. 1. 8. 5.* Riparum usus publicus est iure gentium. Itaque naves ad eos appellere, et funes ex arboribus ibi natis religare, cuilibet liberum est. *Seneca Agam. 373.* dicit, Delon insulam, antea mari errantem, nunc stabilem, religare rates, quum esset assueta sequi: quia naves sibi religatas firmas tenet. — Sic Particip. apud *Ovid. 14. Met. 445.* Solvitur herboso religatus eb eggere funis. et *ibid. 247.* religata in litore pinus. *Plin. Paneg. 82.* Navigium religatum relictumque.

11.) Translate. *Cic. Dom. 47. 124.* Numquid igitur la bona Lentuli religionibus religavit? Alii leg. religioni obligavit. *Id. 3. Tusc. 17. 37.* Quae (prudentialia) si extrinsecus religata pendeat, et non et oriatur a se, et rursus ad se revertatur, et omnia sua complera, nihil quaeret aliunde: non intelligit etc.

B) Significat etiam solvere, slegare, sciogitare. *Lucan. 7. 860.* Nullus ab Emstio religaret litore foveam. *Catull. 64. 173.* Indomito nec dira ferens stipendia lauro, Perfusus io Caelum religasset navila lunem, et 63. 84. Alt haec mi-

nar Cybele, religatque iuga manu. Dixerat *ibid. 76.* Ibi juncta iuga resolvers Cybele leonibus. *Pallad. 3. R. R. 13. 2.* Providendum est omnibus annis vitem solvi ac religari.

RELINO, linis, lēvi, litum, linere, a. 3. (re et lino) aprire, anoxpiu, quod oblitum obturetumque erat, aperire. Solebant enim dolia, na quid vaporis exhalaret, quam accuratissima oblini. Unde quum aperirentur, dicebantur relini, soluta oimium argilla, qua erant oblitata. *Ter. Heaut. 3. 1. 51.* Relevi dolia omnia, omnes series. *Plaut. Stich. 5. 4. 38.* Nolo ego nos pro summo bibere: nulli relinimus postea. h. e. nulli deinceps vinum deprompserimus. Ubi reterimus pro releverimus, per syncope. (*Diomed. 1. p. 367.* Putsch. apud *Ter. legit relivi*, quia lino facit et livi). *Virg. 4. G. 228.* mella servata thesauris relinere. h. e. e favis eximere.

RELINQUO, linquis, liqui, lictum, linquere, a. 3. (re et linquo). Particip. Relinquens I. 3. et II. 3.; Relictus I. 1., 2., 4., 5., II. 1., 3., 4., 5., et in fin.; Relicturus II. 1. et 2.; Relinquendus I. 1. et 4. — Relinquere est universim linquere, retro linquere, anoxeiwa, aqiqui (It. lasciare, lasciare indietro; Fr. laisser, laisser en arrière; Hisp. dexar, voltar; Germ. zurücklassen; Angl. to leave behind, leave).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim relinquitur dicitur is, qui ibi, unde ipse abiit, aliquid aut aliquid linquit. *Plaut. Poen. 5. 5. 4.* Ipse abiit foras, me reliquit pro altiens in aedibus. *Cic. 2. Fam. 15. Q.* Fratrem si reliquisset, dicerent iniqui, non me plene post annum de provincia decessisset, quoniam altium me reliquisset. *Cas. 6. B. G. 6.* His confirmatis rebus Commium Aliebatem cum equitatu custodis loco in Menapiis reliquit; ipse in Treveros proficiscitur. *Id. 2. ibid. 8.* Duabus legionibus in castris relictis, reliquas sex legiones pro castris in acie constituit, et 3. *ibid. 26.* Cohortes, quae praesidio castris relictis, integre ab labore erant, et 7. *ibid. 5.* Legati, quos Caesar ad exercitum reliquerat, et *ibid. 49.* Quem minoribus castris praesidio reliquerat. *Id. 1. B. C. 78.* Explicitius videbatur Heidem reverti, quod ibi paululum frumenti reliquerat. *Justin. 11. 5. 3.* Reges stipendiarum conspectiois ingenii ad commilitum secum trahit, signiores ad tutelam regni relinquit. *Ovid. 13. Met. 427.* Hectoris in tumulo cenam de vertice cinem, inferias inopes cinem lacrimasque relinquit. et 11. *ibid. 276.* Quosque greges pecorum, quae secum armenta traherat, Hand procul a muris sub opaca valle relinquit. — Relinquere hoc sensu dicuntur etiam qui discedunt abeuntque. *Lucret. 5. 626.* relinqui Paulatim solem cum posterioribus signis. *Cas. 5. B. G. 8.* Longius delatus aestu orta luca sub sinista Britanniam reliquam conspexit. *Ovid. 7. Met. 57.* Aeliam Pilanen a Iava parta relinquit. et 9. *ibid. 645.* Jam Cragon et Lymien Xanthique reliquerat undas. et 1. *Trist. 3. 62.* Roma relinquenda est etc. ¶ 2. Speciatim relinquitur quum post nos et mortem nostram mansura linquimus. — a) Sic ponitur de filiis, nepotibus etc. *Ter. Heaut. 3. 3. 41.* Ea mortua est: reliquit filiam adolescentulam. *Varro 3. R. R. 16. 2.* Quum pauper cum duobus fratribus et duabus sororibus essem relictus. *Nepos Epam. 2.* Pauper iam a maioribus relictus. *Justin. 7. 2. 5.* Argaeus moderate administrato regno successorem filium Philippum reliquit. — Hinc relictis absolute appellatur vidua, ut etiam nunc apud nostros vulgo relictia dicitur. *Idac. Chron. ad Olymp. CCCIX.* Maximus Romae Augustus appellatus, qui quum imperator factus relictum Valentianum sibi duxisset uxorem etc. — b) Perlinet saepe ad ultimas voluntates. *Cic. Rosc. Am. 7. 20.* Fundos decem et tres relinquit, qui etc. *Nepos Arist. 3. sub fin.* In tanta paupertate decessit, ut qui esset et, vix reliquerit. *Ter. Eun. 1. 2. 40.* Qui mihi reliquit haec, quae habeo, omnia. *Cic. Quint. 4. 14.* Haecdem testamento relinquit hunc P. Quinctium. et *ibid. 15.* Quum eris alieni aliquid esset relictum. *Virg. 4. G. 127.* senex cui pauca relictis lugera

roris erant. *Nepos Cat.* 1. Ibi heredium a patre relictum habebat. *Att.* 13. Domus ab avunculo hereditate relicta. *Ulp. Dig.* 21. 1. 17. a med. Quam ne testamento liberum relictum esse audisset. *Plin.* 9. *Ep.* 36. Ab his, quos evocant, abducat et liber et mihi relicta. ¶ 3. Item specialiter et sepe aut dare, concedere, permittere; passivum vero relinquitur est idem ac restat, relictum est, resta. *Cæs.* 7. *B. G.* 34. Equitibus partem lili (*Labiens*) attribuit, partem sibi reliquit. *Id.* 1. *ibid.* 9. Relinquebatur una per Sequanos via: quae, Sequanis invitis, propter angustias traian poterant. *Id.* 2. *ibid.* 29. Quod (*oppidum*) quomodo amantibus in circuitu partibus altissimas rupes despectusque haberet, una ex parte leniter occulit aditum in latitudinem non amplius ducentorum pedum relinquebatur. *Cic.* *Rosc. Am.* 9. 24. Cui (*Roscio*) de tanto patrimonio praedo iste nefarius ne iter quidem ad sepulcrum petrii reliquit. *Id.* 5. *Ferr.* 48. 114. Quomodo multis non modo granum nullum, sed ne paucos quidem relinquerentur. *Virg.* 5. *En.* 320. Proximis huius, longa post proximam intervallum, Insequitur Salto, spatio post delinde relicto Tertius Enrysius. *Horat.* 2. *Od.* 15. 1. Jam pauca aratra iugere regis Moles relinquant. *Id.* 2. *Sat.* 6. 88. Quomodo pater ipse domus - Esset ador iolumque, dapla meliora relinquenda. et 1. *Ep.* 7. 19. haec porcia hadie comedenda relinquent. *Ovid.* 6. *Met.* 298. Ultima restabat: quem toto corpora mater, Tota vesta tegens, Unam minimeque relinque: De multis minime posca, clamavit, et unam. *Curt.* 7. 3. 9. Ibi (*in tugurii fastigio*) foramina relicta, superne lumen accipiunt. *Justin.* 5. 7. 3. Nec aliud ditionis Atheniensium praeter urbem ipsam reliquit. *Stat.* 11. *Theb.* 566. et ensem, Jam istius, frater non frater corda reliquit. laccid filio nel cuore. ¶ 4. Est etiam hominem aut locum aliquem derelinquere, ab eo discedere alique alio proficisci. *Scipio Afr.* epud *Gell.* 4. 18. Relinquemus nebulonem hunc, eamque bina protinus Javi gratulatum. *Cæs.* 1. *B. G.* 44. Non sine magna spe magnaque praemia domum propinquosque reliquit. *Id.* 3. *ibid.* 4. Na saucio quidem ejus loci, ubi constitit, reliquendi eo aut recipiendi facultas dabatur. *Virg.* 3. *En.* 123. Hosta vacara domos, sedesque edatara relicta. *Horat.* 4. *Od.* 2. 54. Me tener soiret vitulus, relicta Meire qui largis juvenescit herbis. *Id.* 2. *ibid.* 8. 18. Servilia creacit nove, nec priores Impie tecum dominas relinquant. *Justin.* 19. 3. 6. Praedam relicta a se castris abstulerint. ¶ 5. Sepe est relinquere, quae non debemus, deserere, destituere, abandonare. — a) Universim. *Plaut.* *Cure.* 1. 3. 58. Jamna ego reliquo? pulcre, Pallure, perit! *Ovid.* *Heroid.* 10. 129. Relinquere aliquid sola tellure. h. e. in locis solis. *Sic Vat.* *Flacc.* 1. 442. ceterem Scythica te moesta relinquet arena. *Nepos Datam.* 6. a med. Coecili aut cum ale pugnata, ad quos transierant, ab bligae atque, quos reliquerant, h. e. a quibus transfugerant. — hinc relinqui, non jvari, non daseodi. *Id.* *ibid.* 6. Quera reliqui eum non par esse, sed omnes confestim sequi. — b) Specialiter de amantibus, aut conjugibus, quomodo alter alterum deserit. *Plaut.* *Truc.* 2. 4. 63. Quid me futurum est, quando miles venerit? relictuane abs te vivam? *Ovid.* *Heroid.* 10. 80. Nunc ego non tantum, quae sum passura, recordor, Sed quaecumque potest ulia relicta pati. relicta, vedova, et *Propert.* 1. 6. 8. Et queritur nullos esse, relicta, deos. et *Tibull.* 3. 6. 39. Gnosia Thesum quondam perjuris lingua Flavili Ignoto, sola relicta, mari. — Hoc senex relinqueret et deserere consensit *Plaut.* *Mos.* 1. 3. 43. Nihil ego, quam nunc tu, amata sum, etque nni modo gessi morerem, Qui pol me, ubi etate boe caput colore comutavit, Reliqui deseruitque. me Tibi idem futurum crede.

11.) Translatio. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a super. paragr. 1. *Cic.* *Brut.* 9. 38. Ut cum delectatione acoles etiam relinqueret in animis eorum, a quibus esset auditus. *Id.* 9. *Att.* 6. Neque ma Arpinum hoc tempore abdem: etsi, Ci-

ceroni meo legam puram quomodo dere Arpini vellem, henc eram ipsam excusationem relicturus ad Casarem. *Id.* 4. *Herenn.* 30. 41. Praeciso est, quomodo, dictis quibusdam, reliquum, quod copiam est dici, relinquitur inchoatum in audientium iudicia. *Id.* 2. *Fam.* 3. Ut testetur epud enim tuum reliquum, quid senserim. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 96. Qui comel adspexit, quantum dimisse petitis Praestent, meliore redeat repetitque relicto. *Quintil.* 10. 1. 51. Hic omnes et in omni genere eloquentia proci a se reliquit. ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori. paragr. 2. — a) Generaliter. *Ter.* *Heeyr.* 3. 5. 1. Qui sic eunt, haud multum heredem juvant, sibi vero hanc laudem relinquant. *Cic.* 2. *Off.* 16. 55. Pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut brevem aut nullam omnia sint relictori. *Id.* 3. *Ferr.* 49. 129. In eo loca, in sermone hominum, eudaciae eum monumentum eternum relinqueret. *Id.* *Dom.* 58. 146. Libera autem nobis saile amplum patrimonium paterni nominis ad nostrae memoriae relinquerem. *Id.* 1. *de republ.* 23. Quomodo mihi est unum opus hoc a parentibus majoribusque meis relictum, procuratio atque admoistretio reipublicae etc. *Tac.* 15. *Ann.* 68. Quae (*asperae facies*), ubi multum ex vero traseret, acrem sui memoriam relinquant. — b) Specialiter de scriptis. *Cic.* *Brut.* 19. 75. In Originibus cuius scriptum reliquit Cato. *Id.* 2. *Orat.* 46. 194. Quod a Democrito in scriptis relictum esse dicunt. *Ovid.* 13. *Met.* 733. et non omnia vales Ficta reliquerunt. *Rurici.* *Cic.* 1. *de republ.* 22. Quae de lele consultatione scripta nobis summi ea Gracia sapientissimique homines reliquerunt. *Sueton.* *Gramm.* 7. Atque duo tantum volumine de Latino sermone reliquissae eum tradit, et *ibid.* 12. Quem (*librum*) Sylla novissimum de rebuc aulis Imperfectum reliquerat, ipse supplere. ¶ 3. Metaphorâ sumptâ a superiori. paragr. 3. — a) Universim. *Ter.* *Phorm.* 3. 3. 14. Parumne est, quod nobis succenset eoez, ut instigemus etiam, ut nullus locus relinquantur praeci? Alio eam *Cic.* 1. *Fam.* 1. Nec praecibus nostris, nec admonitionibus relinquit locum. h. a. Ita sua sponte et prompto animo agit, ut ce rogari non stant. *Cæs.* 1. *B. G.* 5. Nec tribunis plebis extremi iuris intercessionem relinendi, quod L. Sulla reliquerat, facultas tribuitur. *Cic.* 1. *leg. Agr.* 6. 17. Ut vobis ne libertelle quidem recuperandae speculatur. *Cæs.* 7. *B. G.* 43. Haec nullum sibi et cognoscendum spatium relinquant. *Cic.* 15. *Fam.* 21. Meque tanto desiderio afflicto, ut nam mihi cansolationem relinquas fore ut etc. *Liv.* 44. 10. Paniteniam relinquent locum. *Ovid.* 2. *Met.* 184. Ita fertur, ut acta Praecipit pinus Boreâ, aut vicie remissi Fræna suus rector, quem dis votique reliquit. *Sueton.* *Cæs.* 68. Suspicionem Caesar quibusdam suorum reliquit, neque voluit se dilutus vivere, neque ata. — Sic pessima. *Ter.* *Andr.* 1. 1. 127. Quia relicto est oburgandi locus? *Cic.* 2. *Fin.* 14. 44. Ita ceterorum sententia semelle relinquitur, non mihi cum Torquato, sed virtuti cum voluptate certitio. *Id.* 4. *Fam.* 1. a med. Urbem sine legibus, sine iudiciis, sine iure, sine fide, relictam direptioni et incendiis. *Ovid.* 14. *Met.* 247. Solus, inopes, exespe, leto penaeque relictus. — *Tac.* 1. *Hist.* 68. Ceteroc venis, vel eavittis Vitellii reliquit. *Cic.* *Divin.* in *Q. Caecil.* 3. 26. In quo ego quid cuiti, aut quid efficere possim, male in aliorum epe relinqueret, quem in oratione mea ponere. — b) Cum Infinito. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 52. Unum ex parvo nobis tantumdem beaurie relinqua, Cur eto. *Sil.* *It.* 3. 708. nullique reliquas Aitius Auconis penetrare in viscera gentis. Adde *Lucret.* 1. 703.; et *Ovid.* 14. *Met.* 100. — c) Relinquitur et relinquitur ut, reliquum est, restet, resta, *Attic.* apud *Cic.* 9. *Att.* 10. a med. Nihil relinquitur, nisi fuga. *Cic.* *Flacc.* 34. 85. Relinquitur illud, quod vociferari non desistit, non debuisse, quomodo praetor esset, suum negotium agere. *Cæs.* 5. *B. G.* 19. Relinquebatur, ut neque loogius ab agmine discedi putaretur etc. restava solo, che etc. *Cic.* 10. *Att.* 8. Relinquitur ut, si vinci-

mur in Hispania, quiescamus. — d) Participio, neutro, relictum absolute substantivum moro usurpetur et est reliquum. *Plaut.* *Merc.* 3. 4. 81. Nam mihi nihil relicti quicquam aliud jam esse inalello. *Ovid.* *de nuce.* 99. Si lat rapit, fiet mensura relicti. *Cic.* *Brut.* 72. 253. Nunc pro relicto est habendum. — e) Cum addito praedicamento vel adjectiva, aut cum addito et praepoc. in aut sine. *Cæs.* 4. *B. G.* 37. Moria, quos Caesar in Britanniam proficiscens pacatos reliqueret. et 5. *ibid.* 9. In litore mollis alique aperio deligatæ ad enchorem (naves) relinquebat. *Cic.* 4. *de republ.* 8. Aliques integritoc relinqueret. *Ovid.* 6. *Met.* 34. Inceptoque Ela relinquit. et *ibid.* 202. deponunt, infestaque sacra relinquant. *Id.* *Heroid.* 13. 13. Linguae mandavit verba imperfecta relinquit. *Lucret.* 4. 1187. Aut quod in ambigno verbum jaculate relinquit. *Cic.* *Caecil.* 20. 43. Hic ega jam rem deflam: mulierem nullam nominabo: tantum in medio relinqua. *Ovid.* 2. *Pont.* 3. 29. In mediis lacera puppe relinquitur aqua. *Cæs.* 7. *B. G.* 20. Proditionis insinuatione, quod eos Imperii tantis sopiac reliquisset. *Ovid.* 8. *Met.* 277. colas cina tura relicta Praeterea cessasse sputum Latolde aras. ¶ 4. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 4. — a) Relinquere animam, mori, insciat la vita. *Ter.* *Adelph.* 3. 5. 52. Animam relinqua potius, quam illas deseram. *Virg.* 3. *G.* 547. atque alta vitam sub nube relinquant. *Sic Lucret.* 5. 64.; et *Ovid.* *Id.* 339. quem vita reliquit. *Nepos Eumen.* 4. Non prius distrahit cunct, quem illerum anima reliquerit. h. e. defecit, and in deliquit. Sin relictus animo est qui defectum animi patitur. *Seneca.* 4. *Quart.* *nat.* 13. § 6. Anima relicto stupensque frigida spargimus, ut ad sensum qui redeant. et *Ovid.* 10. *Met.* 459. fugitque Et color et sanguis, animusque reliquit eantem. — b) Similiter *Horat.* *Epod.* 17. 21. Fugit juveniae et verecundus calor Reliquit ara pelle amicta iuride. *Virg.* 3. *En.* 57. Postquam pavor ossa reliquit etc. *Cic.* 8. *Att.* 6. sub fin. Thronem nostrum ab altara (*quariane*) relictum eudio. *Sic Horat.* 2. *Sat.* 3. 290. Frigida si puerum queretana reliquerit etc. *Cic.* *Rabir.* *perduell.* 8. 23. Nemo est inventus tam profugatus, tam perditus, tam ab omni honestate relictus, qui etc. ¶ 5. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 5. — a) Relictis rebuc aliqui agere, est, omni alin aposito negotio, uni rei operam dare, lasciata de parte ogni altra cosa. *Plaut.* *Epid.* 4. 2. 35. Ego, relicta rebuc, Epidicum operam quaerendo dabo. *Ter.* *Andr.* 2. 5. 1. Herus ma, relicta rebuc, jnasit Pamphilius bodie observare. *Lucret.* 3. 1085. jam rebuc quique relicta Naturam primum cudeat cognoscere rerum. *Cic.* 3. *Orat.* 14. 51. Atqui vides, quomodo nitas res agamus, quem ta inviti (*audiamus*), qui adduci possumus, relicta ut rebuc omnibus te sectemur, te audiamus. *Alti* omittit, omnibus. *Ter.* *Eun.* 1. 2. 85. Nunc, ubi mihi disti, cupera te ex Elbiopia ancillulam, relicta rebuc omnibus quavis? Adde *Cæs.* 3. *B. C.* 102. *Sic Plaut.* *Stich.* 2. 2. 38. Immo res omnes relicta habeo, pra quod tu velis. *Sic Cic.* 2. *Fam.* 14. Omnia reliquas, si me amabis, quomodo tua opera Fabius uti volet. *Cf. Plaut.* *Rud.* 4. 6. 8. Eum rogato, ut relinquet ellac res, et bua veniat. — b) Geocritim. *Cic.* 2. *Acad.* (pr.) 3. 7. Neque non studium exquirendi defugati relinquitur. *Id.* 1. *Acad.* (post.) 4. 17. Consuetudinem diverendi relinqueret. *Id.* *Caecil.* 19. 50. Rem et causam communem non relinqueret solum, sed etiam prodera. et *ibid.* 36. 103. Ius suum dissoluta reliquere. *Liv.* 5. 48. Obsidionem relinqueret. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 13. Inyrdiam plegara parat virtute relicta? *Id.* 2. *Ep.* 2. 67. Ilio sponsum vocat, hic audiam scripta relicta Omnibus officiis. *Id.* *Art.* P. 165. amata relinqueret pernis. — Et cum Iofolio. *Lucret.* 6. 633. Quod bona propositum si plane conluera Ac videra plane, mirari nulla reliquas. — c) Specialiter est omittere, silentio praeterire. *Cic.* 5. *Ferr.* 44. 106. Audistis haec, quomodo ego nunc omnia praetere a reliquo. *Id.* *Prov.* *Cons.* 3.

101. Quum reliqui nihil sit omnino, quod pertineat ad nos. *Id. Senect. 20. 72.* Ita sit, ut illud breve vitæ reliquum, nec arida appetendum senibus, nec sine causa desatandum sit. *Nepos Timol. 3. a med.* Imperium deposuit, et privatus Syracusis, quod reliquum vitæ suæ, vixit. *Plaut. Cist. in fin.* Nunc quod ad vos spectatores reliquum relinquatur, date plausum extrema in comœdia. — Et in plur. num. *Liv. 9. 16.* Convenit, iam inde per consules reliqua belli perfecta. *Curt. 7. 5. 27.* Ceteris gratiæ actæ, quod ad reliqua belli na-alius operam pollicebantur. — Sic reliqua corporis, reliquæ. *Aurel. Vict. Cæsar. 21. extr.* Quum Syriam circumgrederetur, anno potestatis sexto moritur. Corporis reliqua luctu publico relictæ Romam, alque inter Antouinus fuorata sunt. — d) Reliquum est, sequente ut, vel conjunctivo siue part. ut, vel Infinito, superest, restat, resta, rimane. *Cic. 7. Fam. 31.* Quod quando ulterque nostrum consecutus est, reliquum est, ut officiis certemus inter nos. *Nepos Attic. 21.* Reliquum est, ut egomet mihi consulam. *resta solo che etc. Cic. 9. Fam. 9.* Reliquum est, ubi nunc est res publica, ibi simus. et 15. *ibid. 21. ad fin.* Reliquum est, tuam protectionem amore prosequar. *Sall. orat. Licin. ad pleb.* Nunc hostiam modo reliquum est, ei ire etc. *Id. orat. 1. ad Cæs. in fin.* Reliquum est optare, ut, quæ tibi placuerint, ea dii immortales approbent. — e) Reliquum habeo, mihi superest. *Cic. 9. Fam. 15.* Moriar, si præter te quemquam reliquum habeo, in quo possim imaginem antiquæ festivitatis agnoscere. — f) Reliquum facere, relinquere, omittare, lasciare, traslasciare. *Nepos Attic. 21. ad fin.* Nihil reliqui feci, quod ad sanandum mea pertineret. *Cic. 3. Fam. 13.* Nunc solum auctoritate, sed etiam opera, consilio, oculum ovis officiis cuiquam reliquum fecisti. *Id. 3. Att. 8.* Tum vero hæc cura addita vis mihi vitam reliquam facit. *Id. 5. Ferr. 44. 104.* Duarum mihi civitatum reliquos feci agros, h. e. reliqui, de quibus dicebam. et *ibid. 48. 115.* Quibus oibis non modo de fructu, sed ne de bonis quidem suis reliqui fecit. et *ibid. 55. 128.* Quibus aratrum saltem aliquid satellites istius Apionius reliquum fecit. *Cæs. 2. B. G. 26. extr.* Nihil ad celeritatem sibi reliqui fecerunt. *null. omisero. et Tac. 1. Ann. 21.* Nihil reliqui seclunt, quo minus invidiam, misericordiam, metum et iras permoverent. *Sall. Cat. 29. extr.* Quibus lubrico atque luxuria ex magnis rapinis oibis reliqui fecerant. *Id. ibid. 52.* Capta nihil sit reliqui victis. *Liv. 7. 35.* Quum, præter arma et animos amorum memoris, nihil volui fortuna reliqui fecerit. *Id. 9. 24.* Quos reliqua fortuna ex uoluntate cædo ac fuga fecerat. et 26. 47. Sua omnia, quæ reliqua eis bellum fecerat, restituit. ¶ 2. Speciatim, reliquus aliquandique post futura sunt, respiciit. *Cic. 1. ad Q. Fr. 1. 15.* Illud cogita, nos non de reliqua et sperata gloria iam laborare, sed de parla dimicare. *Id. Sext. 34. 73.* Spe reliqua tranquillitatis præsentis fluctus fugisse. *Plaut. Cas. 5. 1. 3.* Numquam ecaster illo die risi adeque: neque hoc quod reliquum est (scil. vitæ) plus risuram opinor. *Nepos Themist. 2.* Nunc solum præsentis bello, sed etiam reliquo tempore ferociores reddidit civitatem. — In reliquum, in futurum, in reliquum tempus. *Planc. ad Cic. 10. Fam. 7. in fin.* A te peto, ut, quarum rerum spe ad laudem me vocasti, harum fructu in reliquum facias alicuiorem, per l'avvenire. et *Sall. Jug. 46.* Plusquam in reliquum sibi timoris, quam potestatem addidit. *Liv. 36. 10. in fin.* Appius Larissam, ad confirmandos in reliquum sociorum animos, descendit. *Plene Cæs. 3. B. G. 10.* In quos eo gravior Cæsar vindicandum statuit, quo diligentius in reliquum tempus jus legatorum conservaretur. et *Cic. 5. Ferr. 55. 128.* In reliquum tempus a se rectigibus prospexisse. ¶ 3. Item speciatim, sæpe reliquus ad res alienum refertur, cuius pars aliqua, subditi rationibus, solvenda relicta est, residuo di debiti: tum ex parte debitoris, tum creditoris. *Cic. ad Planc. post Ep. 16. l. 16. ad Att. Ul pecuniam reliquam Bu-*

tholil ad diem solverent. *Cato R. R. 2. a med.* Putare rationem vltatiam, oleatiam: quid veniunt, quid exactum siet, quid reliquum siet. *Ter. Phorm. 1. t. 2.* Etal ei de rattuncula jampridem apud me reliquum paulillum nummorum. — Ilinc reliqua, grun, ipsa reliqua pars debiti, sut crediti, resti. *Cic. 15. Att. 15.* Quum ex reliquis, quæ (Eros) Nonis April. fecit, abundare debeam, cogor mutuari. et 18. *ibid. 15. a med.* Quum enim tanta reliqua sint, ne Terentiam quidem adhuc, quod solvam, expeditum est. et 6. *ibid. 1. a med.* Reliqua mea Camillus scribit se accepisse. *Id. 16. Att. 6.* Nomina mea per deos expedi, resolve: bella reliqua reliqui. h. e. at magna reliqui debitorum nomina, unde creditoribus meis satisfacere abunde possit. In nummo Hadrian Aug. apud *Eckhel. D. N. P. T. 6. p. 478.* Reliqua vetera HS. novies mill. abulila. resti di debiti publici. Hoc idem pleoius habet mendosa *Inscript. apud Gruter. 10. 6.* emendatior apud *Fed. Fragment. del fast. cons. p. 111. s. P. Q. R. IMP. CAES. TRAIANO HADRIANO AVG. QVOD PRIMVS OMNIYV PRINCPVM ET SOLVS REMITTENDVS SESTERIVV NOVIIS MILLIES CENTENA MILLIA N. (h. e. novecento milioni di sesterzi) DEBITVM FISCIS NON PRÆSENTES TANTVM CIVES SVOS SED ET POSTEROS EORVM PRÆSTITIT HAC LIBERALITATE SECVROS. Idem vero confirmat Spartian. *Hadrian. 7.* Huius liberalitatis exemplum imitatus est Honorius Aug., ut constat ex *Cod. Theod. 12. 28. 3.* alique ante et post eundem pilocipes, quos laudat *Gothofred. ad loc. cit. leg. 3. et Gratian. ut ex Auson. Grat. act. 32. patet. — Reliqua trahere, est contrahere, reliquari, aris alieu partem non solumam relinquere, andar in resto. Papinian. Dig. 40. 7. 34. ante med. Ut si relique non trabat, liberi sit: quod si trabat, ita demum, si obtulerit eam quantitatem, quæ refundi debuit. Adde *Paul. ibid. 26. 7. 45. — Reliqua habere, debere. Paul. ibid. 35. l. 79. — In sing. num. Id. ibid. 49. 14. 45. ad fin.* Nisi forte fidejussores minus idonei sint, et in reliquum non exsoluta quantitatit accesserint. *Plaut. Cist. 1. 3. 40.* Nunc quod reliquum est, volo persolvere, ut expungatur nomen, ne quid debeam. ¶ 11.) Translati, reliqui sunt reliqua pars, ceteri, alii: est autem qui docet, ceteri dici, ubi, qui restant, singuli cogitantur; reliqui autem, ubi omnes qui supersunt, in unum comprehenduntur, singulis cogitatione non discretis. — a) Universalis. *Sall. Cat. 3. extr.* Ac me, quum ab reliquis inatis moribus dissentirem, nihilo minus honoris cupido eademque quæ ceteros fama atque luvidia vesabat. *Sunt qui leg. a reliquorum inatis moribus. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 2. 5.* Sunt multi multi, qui omnino Græcos non ament illiteras; plures qui philosophiam; reliqui qui, etiamsi hæc non improben, tamen etc. *Cæs. 2. B. G. 8.* Duabus legionibus, quas proxime conscripserat, in castris relictis, reliquis ses legiones pro castris in acie constituit. *Id. 4. ibid. 4. extr.* Reliquam partem hiemis se eorum copula aluerunt. et 1. *ibid. 5.* Oppidis, vicis, reliqua privata ædificia incendunt. et 2. *ibid. 2.* Dat negotium Senonibus reliquisque Gallis, ut alic. et *ibid. 10. ad fin.* Ad eam sententiam, cum reliquis causis, hæc quoque ratio eos deduxit. *Nepos Themist. 2. in fin.* Arcem sacerdotibus tradunt, reliquum oppidum relinquunt. h. e. reliquam partem oppidi. *Id. Datian. 2.* Exercitusque reliquos conservatus est. h. e. reliqua exercitus pars. *Cic. 3. Legg. 7. 16.* Illud habet contri, ut ei reliqui magistratus omnes pareant, excepto tribuno. *tutti gli altri: ceteri, alii.* Sic *Justin. 2. 2. 7.* Aurum et argenti perinde aspernantur (*Soythæ*), ac reliqui mortales appetunt. *Cic. Tim. 11.* Ut Oceanum Salacianque Cæli sata Terræque concepta generalis memoramus, as his Phorcyn, Saturnum et Opem, deinceps Jovem atque Junonem, reliquos. Ubi notanda confectionis et omissionis. Sic *Id. 2. Phil. 12. 30.* Constituit Brutiorum, C. Cassii, Cn. Donatili, C. Trebulli, reliquorum, quoniam velis esse causam. — b) Speciatim neutri. reliquum et reliqua absolute. *Plaut.***

Asin. 4. 2. 46. ex. Audi reliqua. di. Loquere, audio. *Id. Pæn. 3. 4. 7. ex.* Age, eamus intro. co. Te sequor. *Lx.* Age, age, ambula: Ibi que reliqua alia fabulabimur. *Cic. 2. Fin. 32. 106.* Itaque beator Africanus cum patria illo inodo loquens «hesine Roma luos bustas:» reliquaque præclare. *Quintil. 9. 4. 124.* «Aderat janitor carceris et carnifex prætoris,» reliqua. *Plaut. Pæn. prol. 118.* Eham! pæne oblitus sum reliquum dicere. *Cic. 5. Ferr. 43. 103.* Intelligetis omnes agros decumanos per triennium populo Romano ex parte decuma, C. Veril ex omni reliquo vectigales fuisse. — c) Quod reliquum est, de reliquo, quod ad reliqua ettinet, ceterum, del rimanente, del resto: et servil conjungendo sermoni. *Cic. 13. Fam. 73.* Quod reliquum est, sic velim existimes etc. *Planc. ad Cic. 10. Fam. 11.* Quod reliquum est, tum muos tuere. *Cic. 6. ibid. 20. a med.* De reliquo, ut te sæpe per litteras hortatus sum, ita velim tibi persuadeas, te nihil habere etc. *Id. 1. Orat. 22. 100.* De reliquo iam nostra culpa fuerit, si etc. *Id. 16. Att. 13.* De reliquo quid tibi ego dicem? ardeo studio historici. — d) Reliquum, de reliquo, ceterum. *Plaut. fragm. apud Non. p. 198. 25. Merc.* Ad cubitum magis sum exercitia: reliquum ad cursuam sum terduscula. *Alii aliter leg. V. CUBITURA. — e) Et reliqua, et cetera, eccetera. Propisc. Firm. 5. extr.* Quare sanctissimi Quilites, et reliqua. — Hinc Reliqua, adverbialiter, ut ceterum, et λοιπα, legitur apud *Capell. 6. p. 190.* Reliqua vero versis illitum (cælum) diversitatibus numerorum quomonomumque sillis - ridebat. RELISUS, a, um. V. RELIDO. RELÓCO, as, ævi, itum, etc. a. 1. (re et loco) est idem ac rursus loco suo repono, ricol. 1.) Proprie. *Cæl. Aurel. 1. Tard. 4.* Linguam locare, quoque relocare curebimus. *Id. 2. ibid. 1. a med.* Sin vero articuli fuerit ejectio, quamquam longi temporis, eum relocamus. *Ita nonnulli legendum putant pro recolamus, quod exhibent Edd. etiam Ald.* 11.) Translati est rursus lucare, affitare di nuovo. *Ulp. Dig. 19. 2. 13. a med.* Si in lege npeis locandi comprehensum esset, ut si ad diem effectum nun esset, alii relocare id liceat; non alias prior conductor, ex locato reobebit, quam si eadem lege relocatum esset: nec ante relocari id potest, quam dies efficiendi præterisset. RELÓQUOR, lóquibis, lóqui, dep. 3. rursus loquor, val respondeo. *Varro 6. L. L. 57. Müll.* Dicuntur eloqui et reloqui in fanis Sabinis, a cella del qui eloquuntur. RELÓCEO, ces, ai, cere, n. 2. Particip. Relucens l. — Reluceo est idem ac luceam remitto aut emitto, resplendo, αναλαμπω (It. rilucere, risplendere; Fr. reluire, briller, éclairer; Hisp. reluir, relumbiar, resplandecer, brillar; Germ. zurückleuten, - scheinen, - strahlen, - schimmern; Angl. to shine again, shine greatly, shine bright, glitter). 1.) Proprie. *Cic. in Arat. 2. Nat. D. 42. 107.* Huic non una modo caput orans stella relucet. *Virg. 2. Æn. 312.* Sigea igni frele lala reluceat. *Ovid. 11. Met. 617.* vestis fulgore reluxit Sacra domus. *Plin. Paneg. 52.* Tota area hinc auro, hinc argento relucebat. *Plin. alter 9. Hist. nat. 27. 43. (82).* Piscis lucerne tranquillis notibus retinet. *Liv. 22. 17.* Es capite boum relucens flamma. *Virg. 12. Æn. 300.* Occupat os flammis: olli ingens barba reluxit, Nidoremque ambuste dedit. *Petron. Satyr. 127.* Toto mihi clausis cælo nescio quid relucens. *Gell. 17. 10. sub fin.* Farille igoæa el relucens. *Plin. 8. Ep. 8.* Fons purus et vitreus, ut numerare jectas stipet et relucetulos calculos possis. — Absolute. *Id. 8. Ep. 20. a mat.* Paulum reluxit, quod non dies nobis, sed adventantis ignis indicium fuit. 11.) Translati. *Pal. Max. 9. 15. n. 6.* Posiquam a Sullana violentia Cæsariana æquitas reluxit. RELUCESCO, is, ere, n. 3. Idem ac reluceo. *Capell. 8. p. 294.* Alia quum luus in superiore

aut inferiore latitudinis loco fuerit, pleni luminis effugit reluctescit.

RELUCTANS, antis, particip. *V. RELUCTOR.*
RELUCTATIO, ōnis, f. 3. oblatio. *Cod. Theod.* 12. 1. 179. Si quis de reidendis ac jungendis eligendis curialibus rocem reluctance obsecerit, quinque librarum auri multa feriat. *Gloss. Placid.* edit. ab *A. Maio* in *Class. Auct.* T. 3. p. 497. Reluctatio, id est reluctatio quae renititur et contra contendit. Adde locum *Augustini* elliptum in voc. *RENITENTIA*; et *V. ERUCTATIO.*

RELUCTATUS, e, um, particip. et
RELUCTO, as, *V. voc. seq.*

RELUCTOR, ātis, ātus sum, ēri, dep. 1. Activa positio *relucto*, *V. sub B.* — Particip. *Reluctans* sub *A. I.* et *II.*; *Reluctatus* sub *A. II.* et *B.* — Reluctor est idem atque obulator, resisto, obisto, repugno, ἀντιπαλαίω, ἀντιμαχόμενος (II. *essere renitente, resistere, ripugnare*; *Fl.* *littere contra, combattre, opposer resistance à, résister, repugnare*; *Hisp.* *luchar contra, resistir, oponerse*; *Germ.* *dagegen ringen, - kämpfen, - streiten, widerstreben*; *Angl.* *to struggle or warfare against, be repugnant or reluctant, resist*).

A) Reluctor depon.
1.) *Proprie.* *Virg.* 4. *G.* 300. hule geminae nares, et spiritus oris Multa reluctanti absuit. *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 12. Plura reluctanti cessat in hoste menus. et 3. *ibid.* 4. 13. Vidi ego nuper equum, contra sua vinde tenacem, Ore reluctanti fulminis ire modo: Constitit, ut primum concessas sensit habenas. *Horat.* 4. *Od.* 4. 11. Reluctantes dreaena. *Ovid.* *Heroid.* 6. 85. Illa reluctantem curru deducere Lunam Nititur. *Tac.* 4. *Ann.* 22. In cubiculo reluctantis et impulsae vestigia cernebantur. — *Cypri* *Insulto.* *Claudian.* 2. *in Rufin.* 353. equites illic puscentia eorum Ora reluctanti pressis sedere lupatis. *h. e.* conantur, erdori eorum obistendo.

II.) Translele. — *a)* De rebus inanimis. *Quintil.* 9. 4. 7. Inter obstantia saxa fractae equae et reluctantes. *Plin.* *Paneg.* 81. Ceriat domitare ventos reluctantes. *Seneca* *Her.* *Cet.* 1728. Refugit ignis, et reluctatur facer et membra vibrant. *Plin.* 10. *Ep.* 26. Continuae navigationi Etesiae reluctantur. — *b)* De hominis animo et de abstractis. *Quintil.* 1. *proem.* 1. Quum a me postularent, ut aliquid da ratione dicendi componerem, diu sum equidem reluctatus. *Fellej.* 2. 102. 4. Diu delinda reluctatus, invitatusque revertens in Italiam. Adde *Curt.* 8. 2. 11. *Plin.* *Paneg.* 60. Illa tot tantisque rationibus, quamquam multum reluctata verecundia principis nostri, tandem tamen cessit. *Martial.* 5. 35. et suscitanti Lactio reluctatur.

B) Relucto activa positio. *Apul.* 4. *Met.* Jam faucibus ipsi blanda Cerberi reluctabat, et 7. *ibid.* Centunculis male consarcinatis semilambris, intus quas pectus at venter crustata crassile reluctabat. Adde *Coripp.* 2. *Johann.* 234. — Sic *Reluctatus* passiva. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 42. Pene reluctatis iterum pugnantis rebus Rupissent elementa fidem.

RELUDO, dis, ei, dere, e, 3. (re et ludo) contra ludo. *Manil.* 5. 170. stibique ipse reludat. *V. PILARIUS.* *Seneca* 2. *Controv.* 10. circa *med.* Temerarios maritimos locos reludit.

RELUMINO, as, ate, a. 1. rursus illuminare. *Tertull.* *Apolog.* 21. Quum ille caecos reluminaret. Adde eund. *Ann.* 34. et *Paulin.* *Nolan.* ep. 30. (cl. 8.) 4. Reluminare quod caecum fuerat.

RELŪO, is, ere, a. 3. *Festus* p. 26. *zv.* *Müll.* Reluere, resolvere, repignerare (*risolvere il pigno, disimpegnare*, quasi rursus loco ac solvo, ut rami oppigneratam redimem). *Caecilius*: Ut eum et restem, quod matris fuit, reluat, quod rive ipsa opposuit pignori. — Pro solvere, *alegare*, utipasse videtur *Afran.* apud *Non.* p. 52. 9. *Merc.* (ubi pro *Afran.* legitur *Lucius Macer*) vel pro lavare. Sed verba eius obscura sunt aut corrupta.

RELUVIA et Reluvium. *V. REDIVIA.*

RELUVIES, ei, f. 5. iterata eluvies. Vox a *Latino* expungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 134.

REMASCESCO, crescis, crūli, crescere, n. 3. *smagrire, estenuarsi, μαιύσθαι, ἰσχυρῶναι*, macer lio, extenuor, macesco. *Sueton.* *Domit.* 18. Calvities deformis et obesitate ventris et crurum gracillitate, quae tamen el validitudine longe re-inscruerant.

REMALEDICO, is, ere, n. 3. *rimaledire*, ἀντιλοιδόω, vicissim maledico. *Vespasianus* apud *Sueton.* *Vesp.* 4. *extr.* Pronunclevit, non oportere maledici sententibus: remaledici civile facere esse. *Hieronym.* *Ep.* 69. n. 9. Maledictus (*Christus*) non remaledixit.

REMANCIPATUS, a, um, *V. voc. sequenti.*

REMANCIPŌ, as, avi, ātum, are, e. 1. (re et mancipio). Particip. *Remancipatus*. — Remancipio est idem atque iterum mancipio, seu reddi-beo. *Gloss.* *Philox.* *Emancipet, ἀνταπαρχῶσαι, ἀνταπαρχῶσαι.* Remancipio, ἀποκαταστήσας. *Cajus* 1. *Institut.* (edente iterum *Goeschenio*) § 140. Excepto eo, quem pater ea lege mancipio dedit, ut sibi remancipetur: nam quodammodo tunc pater potestatem propriam reservare sibi videtur eo ipso, quod mancipio recipit. et § 172. Qui filium nuptemve aut proneptem alteri ea lege mancipio dedit, ut sibi remanciparetur, remancipatumque manumisit etc. *Fragm. jur. civ. antejustin.* (edente *A. Maio*) p. 15. Per mancipationem ita (acquiri) potest, ut nos proprietatem, quae illi mancipio data (est), deducto usufructu, remancipemus. *Festus* p. 277. 12. *Müll.* Remancipetam *Gallus* *Ælius* esse ait, quae mancipate sit ab eo, cui in manum convenierit.

REMANDO, es, avi, ātum, are, e. 1. (re et mendo, as). Est iterum, aut vicissim mendo. *Eutrop.* 3. 13. Pax displicuit: remandeturque *Pyrro* a senatu est, cum cum Romanis, nisi ex Italia recessisset, pacem habere non posse. *Cassiod.* 10. *Hist. Eccl.* 12. ad fin. Ferunt quidam haec eum mandasse *Joanni*: et ille remanderit: *Spero*, te ad suam patriam non redire.

REMANDO, dis, di, sum, dere, a. 3. (re et mendo, is) *ruminare, rimasticare, ἀναπαύομαι, rumino, rursus mendo.* *Plin.* 10. *Hist. nat.* 73. 93. (200). Pontici mures similis modo remandunt. *Quintil.* 11. 2. 41. Devoret in illo caedum illud et scripta et lecte exemplis revolvendi, et quasi eundem cibum remandendi.

REMANEO, mānes, mansi, mansum, mānere, n. 2. (re et maneo). Particip. *Remanens* et *Remansurus* sub 2. a. ¶ 1. Generaliter, *remaneo* est idem ac non abeo, resto, resideo, maneo, διαμένω (II. *restare, rimanere*; *Fr.* *rester en arriere, s'arrêter, demeurer, séjourner quelque part*; *Hisp.* *quedar, estarse, hacer mansion en algun lugar*; *Germ.* *zurückbleiben*; *Angl.* *to tarry behind, stay, remain, continue, abide*). *Ovid.* 3. *Met.* 477. Quo fugis? o remans, nec me, crudelis, amantem Desere. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 48. 148. Ita sermone confecto, *Catulus* remansit, nos ad naviculas nostras descendimus. *Id.* 6. *Fam.* 3. a *med.* Nibito te nunc maiore in discrimine esse, quam quoniam aut eorum qui discesserint, aut eorum qui remanserint. *Cas.* 4. *B. G.* 1. Singula millia ex suis finibus educunt: reliqui domi remanent. *Id.* 1. *B. C.* 33. *Pompeius* enim disarat eodem se behiturum loco, qui *Romae* remansissent et qui in castris *Cæsar*is fuissent. *Id.* 4. *B. G.* 8. Sibi nullam cum his amicillam esse posse, si in Gallia remaneret. *Id.* 6. *ibid.* 1. Quoniam ipse ad urbem cum imperio reipublicae causa remaneret. *Id.* 3. *B. C.* 87. Ex illa, qui per causam valetudinis remanserunt, cubortes esse *Brundis* factas. *Id.* 4. *B. G.* 1. Neque longius anno remanere uno in loco, incolendi causa, licet. et *ibid.* 2. Equos eodem remanere vestigio assuefaciunt, et *ibid.* 15. in fin. Remanere se apud eum velle, dixerunt. *Horat.* 1. *Od.* 26. 7. Impiolem Lentile clamorem sodales Et cubito remaneta presso. *Nepos* *Epam.* 9. a *med.* Si ferium, quod in corpore remanserat, extraxisset. ¶ 2. Speciatim est idem ac duro, persisto, persevero, superum, du-

rare, persistere. — *a)* Absolute. *Lucret.* 3. 402. At manet in vita, cui mens animusque remansit. *Sall.* *Jug.* 31. ad fin. Et vobis eterna sollicitudo remanebit, quum intelligatis aut servandum esse, aut etc. *Cic.* 1. *Off.* 12. 37. Id nomen (*hostia*) a peregrino recessit, et proprie in eo, qui arma contra feriet, remansit. *Liv.* 9. 1. Bone eorum, ne quid ex contagione nois remaneret panes nos, *Romam* portavimus. *Sall.* *Jug.* 26. in fin. Si vultis apud vos memoria remanet avi mei. et *ibid.* 62. a *med.* Eum obsecrat, ne quam contumelliam remaneat in exercitu victoria sinet. *Ovid.* 1. *Trist.* 9. 23. In duris remanentem rebus amicum. *Cic.* *Rosc.* *Am.* 10. 27. In qua muliere, quasi exempli causa, vestigia antiqui officii remanent. *Id.* pro *leg. Manil.* 18. 54. *Rhodiorum* osque ad nostram memoriam disciplina navetis et gloria remanet. *Petron.* *Satyr.* 109. Ne residua in animis, etiam post iusjurandum, ita remaneret. *Curt.* 10. 7. 15. In eadem domo familiaque imperii vires remansuras asse gaudebant. *Seneca* *Med.* 41 si quid antiqui tibi remanet vigoris, pelle famineos metus. *Farro* 6. *L. L.* 45. *Müll.* Id quod remansit in mente. *Justin.* 11. 5. 2. Ne qua materia seditionis remaneret. — *b)* Cum Adjectivo ad significandam conditionem, in qua quid remanet. *Cic.* 2. de *republic.* 34. Duobus tribunis plebis per seditionem creata, ut potentie senatus etque auctoritates minueretur: quae temen gravis et magna remanabat, sapientissimis et fortissimis, ut annis et consilio, civitatem tuentibus. *Cas.* 7. *B. G.* 35. sub fin. Isdem subleis, quarum pars inferior integre remanebat, pontem reficere cepit. *Fellej.* 2. 123. 2. Volens omnia post se sive remanere. *Ovid.* 9. *Met.* 262. Interea, quodcumque fuit populabile flammæ, Mulciber abstulerat; nec cognoscenda remanet *Herculis* effigies.

REMANO, es, are, n. 1. (re et mano) ἀποβῆναι, raluco. *Lucret.* 5. 269. et 6. 635. retroque remanet Materies humoris. — Aliquando est repelare, redire. *Ennius* apud *Festum* p. 282. *Müll.* Destituunt rivos, camposque remanant. Alii leg. remant, alii aliter. *V. REMANT.*

REMANŌ, ōnis, f. 3. *re rimanere, διαμῶναι*, ectus remanendi. *Cic.* *Ligar.* 2. 4. Profectio certa ensum tuum non debet offendere. Nunc igitur remansio? multo minus. Adde eund. 3. ad *Q. Fr.* 1. 5. a *med.*

REMANŌ, dis, m. 3. dicitur de militibus, qui longius extra remanet, quam committatur imperatoris permittit. *Arrius Menand.* *Dig.* 49. 16. 5. ad fin. Edictum *Germanici* *Cæsaris* militem desertorem faciebat, qui diu absulset, ut in inter remansores haberetur. et *ibid.* 5. ad fin. Si remansor, aut negligens suorum, aut segnis etc. Ita editiones *Torrentini*, *Göthofredi* et *Parisi.* na 1562. Allae cum *Halaandr.* habent *emansor*, quam vocem vide suo loco. — *Remansor* etiam dicitur, qui cum venia Imperatoris domi remanet, alio in expeditionem exeuntibus, nihilominus sacramento obstrictus ac stipendia marenis: quod virtutis ac naviter praestitum in bello opere praemium est. *Inscript.* apud *Mural.* 347. 2. PRO REDIVY EDIVY AB EXPEDITIONE PATRICA QUOD VOVERAT ARAM MARMOREAM POSUIT SYA PECUNIA M. AVRELIVS NEPOS REMANŌ. DEDICATA KAL. APRIL. SEVERO ET VICTORINO COS. h. e. ann. a Chr. d. cc.

REMANŌ, repetunt. *Ennius* libro primo: destituunt rivos, camposque remant. Haec *Paul.* *Diac.* p. 283. 7. *Müll.* (*Festus* vero p. 282. 33. Remanant, reptant). Videtur autem *remo*, as, esse quasi *remeo*, repeto, redeo. Unde *Lucret.* 3. 69. Refugisse voluit longe, longeque ramasse. *syncope* pro *remavisse*. Sed locus *Fest* et *Enni* corruptus esse videtur: *Lucretii* certe dubius est; nam alii *remosse* legunt (at *Lachmann.*) per *syncope* pro *removisse*; alii recessu pro *recessisse*. *V. REMANO* in fin. Apud *Ennium* est qui legit: (clitae) decadunt, rivos camposque remanant. *Remeto* enim antiquus, ut *commeto*, as.

REMASCULATUS, e, um, particip. (re et mascutos) ab *Inuit.* *v. remasculo*. Legitur in *Gloss.* *Isid.* Remasculata, virili virtute recuperata.

REMEABILIS, e, adject. qui remeare seu redire solet, aut potest. *Remeabile saxum* dicitur a *Statio*, quod apud *Inferos* a *Sisypho* tollitur et provolvitur: 4. *Theb.* 537. quis eorum remeabile saxum, fallentesque lacus, Tityonque alimenta volucrum, Et caligantem longis *Ixiona* gyris *Nesciat*? *Prudent.* *Apotheos.* 1117. Quum moritur *Christus*, quum debilitur lumulatur, Me video: e tumulo quum jam remeabilis adest, Cerno Deum. *Tertull.* *Resurr. carn.* 1. a med. Animum lo corpora remeabilem affirmant.

REMEACULUM, i, n. 2. reditio, reditus, ritorno. *Apul.* 6. *Met.* sub init. Illuminarum *Proserpina* nuptiarum demacula, et luminosarum filie inventionum remeacula.

REMEATUS, us, m. 4. ritorno, reditus, reditio. *Martian.* *Dig.* 48. 19. 4. in fin. Nemo potest comestum remeatum dare exsuli, nisi imperator.

REMEDIABILIS, e, adject. rimediabile, cui facile remedium inveniri potest. *Seneca Ep.* 95. Minora peccantes et levi cura remediabiles. *Pierique tamen leg. medicabiles.* *Cassiod.* 3. *Varior.* 14. Remediabile bona est in peccatum accelerata correctio. *Id.* de *Anim.* 5. Contra adversa vel prospera remediabilis opponitur fortitudo. *Alii leg. remedialis.* et *ibid.* 12. Pena secula est eterna requies, passio remediabilis, mors fidelium salutis introitus. *Alii leg. remedialis.*

REMEDIALIS, e, adject. ut Remedialis vis, quae sanitatem seu remedium continet, apud *Macrob.* 7. *Saturn.* 16. in fin. *Cassiod.* 10. *Varior.* 29. Desiderium tuum remediali iussione sanamus. *V. REMEDIABILIS.*

REMEDFATIO, ōis, f. 3. curatio, sanatio. *Scribon.* *Compos.* 11. Torpor est signum remediationis. *Marcell.* *Empir.* c. 1. p. 87. retro ed. *Ald.* Plures autem ponenda sunt torpores ejusdem generis, quia nonnumquam vis ad duas tresve respondet curatio, id est torpor, quod signum est remediationis.

REMEDFATOR, ōis, m. 3. qui remedium affert. *Tertull.* 5. *advers.* *Marcion.* 8. Remedior valelindum. et *ibid.* 35. languorum.

REMEDFATUS, a, um. *V. voc. seq.*

REMEDIŌ, as, ōis, sum, are, a. 1. Particip. Remedius. — Remediū (It. rimediare) est idem ac remedium assero, curo, sano. *Scribon.* *Compos.* 11. Capitis dolorem in perpetuum remediatur. *Marcell.* *Empir.* c. 36. p. 139. retro ed. *Ald.* Huc et la presenti tolli dolorem, et in futurum remediatur. Adde *Tertull.* 4. *advers.* *Marcion.* 35. — Passive. *Scribon.* *præf. a me.* Clbo vinoque apto interdum datu remediari tutius eos existimavit. *Id.* *Compos.* 18. Viros facilius mulieribus remediari. *Tertull.* ad *Scapul.* 4. A demonibus aut ratiudinibus remediati sunt. Adde *eum.* *Baptism.* 9. et *Apul.* *Herb.* 112. Sic *Scribon.* *Compos.* 122. sub fin. Oportet tamen non indifferenter remediatis in futurum vivere. *h. e.* curatos, sanatos, curati.

REMEDIŌR, ōis, m. 3. idem ac remediatur. *Apul.* *Herb.* 2. Herba quinquifolium mire remediatur. et 105. Febricitanti mire remediaberis. *Hieronym.* *Ep.* 68. n. 1. circa med. Quod crebro medici remediatur.

REMEDIŌTOR, ōis, m. 3. rimeditare, rursus meditor. *Seneca Ep.* 72. init. Quod quaeris a me, liquebat mihi, si remeditari possem. *Ita leg.* *Lipsius*, alii si rimeditaret, per se.

REMEDIŌUM, i, n. 2. (re et medeor) est id, quod medendi causa adhibetur, medicamentum, ἄλσος, ἰσθῆνα (It. rimedio, medicina; Fr. remède, médicament, médecine; Hisp. remedio, medicamento, medicina; Germ. was wieder heilt, d. Heilmittel, Arznei; Aogl. a medicine, remedy, cure).

1.) Proprie. — a) Generalit. *Lucret.* 6. 1225. *Lachmann.* Extorquebat enim vitam vis moribunda membris. Nec ratio remedi communis certa dabatur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 50. 126. Paniberas, quae venenata carne vascerentur, remedium quoddam habere. quo quum essent usae, non morerentur. *Id.* 13. *Phil.* 14. 25. Qui tuis beneficiis remedia inrent. *Id.* 5. *Tusc.* 26. 74. Illa sibi re-

media comparavit ad tolerandum dolorem. *Justin.* 18. 6. 11. Quum peste laborarent, cruenta sacrorum religioe et scelere pro remedio usi sunt. *Cels.* 3. 9. Aegros contrariis remediis soare. *Id.* 4. 20. a med.; et *Colum.* 6. *R. R.* 13. 2. Si purgatio olma nucel, remedio sunt cucurbitulae. *Cels.* 4. 6. Remedium est magni et recentis doloris sanguis missus. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 6. 17. (59). Remedium alicui adhibere. et 30. *ibid.* 6. 17. (51) facere lien. *Id.* 27. *ibid.* 12. 104. (127). *Proserpinaca* est eximii adversus scorpiones remedii. *Id.* 36. *ibid.* 20. 38. (147). *Hemalites* est precipiti remedii ad jocineris vitia. *Id.* 29. *ibid.* 4. 27. (84). de phalangii icu. In remedio est, si quis ejusdem generis alterum percusso ostendat. *Id.* 12. *ibid.* 17. 39. (78). Trediti odorem (brati arboris) esse proximum cedro, fumumque ejus contra ligna alia remedio. et 28. *ibid.* 4. 14. (53). Abstinere cibo omni, in praesentissimis remediis habetur. *Id.* 28. *ibid.* 11. 49. (17). Magnum remedium est in luperum capillis cluere. *Id.* 11. *ibid.* 53. 117. (282). Vomitiones homini ad haec in remedium excogitatae. *Ammian.* 16. 5. 8. Si verum est, — *Cyrum* regem et *Simonidem* lyricum — ideo valuisse memoria, quod epolis quibusdam remediis id impetrant, credendum est etc. *Id.* 19. 12. 14. Nam siqui remedia quatuor vel doloris alterius collo gestaret etc. un remedio magico, un amuleto. — 2. Speciatim de illis, quae morbum aut mala quilibet auferunt, antidoto, preservativo. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 2. 3. (5). *Mithridati* excogitatum quotidie venenum bibere, praesumptis remediis. Adde *Gell.* 17. 16. eadem de re loquentem. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 28. 34. (97). In quodam genere eorum (scarabaeorum) cornua praemioque infantium remediis ex cervice suspenduntur. *V. integum loc.* in *SCARABEUS*. — El cum pari. ul. ne. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 51. 77. (205). Remedium est (abortus suum), ne prima subatione coitus fiat. *Id.* 18. *ibid.* 8. 20. (85). Siligo biennio in tritico trahit. Remedium, ut gravissima quaeque grana ejus seantur. *Gell.* 13. 1. Si quis posset remediū fore, ut ne tam assidue domus *Roma* arderet.

11.) Translate. — 1. Generalit. transferitur ad cujuscumque incommodi provisionem cautionemque. *Ter. Heaut.* 3. 2. 26. sv. Eho quæso laudas, qui heros fallunt? *ch.* In loco ego veru laudo, sv. Recte sane. *ch.* Quippe qui magnarum saepe id remedium regitidinum? *Id.* *Phorm.* 1. 4. 8. Quod quum audierit, quod ejus remedium inveniam iracundus? *Id.* *Andr.* 3. 1. 10. Quod remedium nunc huic malo loventis? Adde *eum.* *Phorm.* 4. 3. 11. *Cæs.* 1. *B. C.* 81. Quantum castra protulerant, tanto aberant ab aqua longius: et presenti malo alia malls remedia dabantur. *Sall. Cat.* 41. Miseris suis remedium, mortem expectant. *Liv. præf. a med.* Doceat ad hæc tempora, quibus nec villa nostra, nec remedia palli possumus, perventum est. *Cic. Cluent.* 9. 27. Oppianicus doimo sibi querendum remedium existimavit ad eam moram, quæ nuptiis afferrebat. et *ibid.* 24. 87. Acrioribus soluti suis remediis subveniendum putavit. *Id.* *Sull.* 23. 66. In adversis sine alio remedio atque alleramento permanere. *Id.* 7. *Ferr.* 10. 26. Ad magnitudinem frigorum et ad tempestatum vim præclarum sibi hoc remedium comparat. *Id.* 6. *ibid.* 56. 129. Numquam perperere, ut homines injuriæ tuæ remedium morte ac suspensio quærrent. *Sueton.* *Aug.* 42. Magna quondam sterilitate ac difficili remedio. *Tac.* 3. *Ann.* 28. *Pompejus* corrigendis moribus delictos, ac gravior remediis, quam delicta erant. *Quintil.* 1. 2. 6. Facile erat hujus metus remedium. *Plin.* 4. *Ep.* 25. Ubique vitia remediis furtilora. — 2. Specialit. seculoris latinitatis tempore solennis est de indulgentiis reliquorum vox remedium, seu quod nos vulgo arretrato vocamus. *Salvian.* 4. *Gub. D.* 6. Ecce enim remedia pridem nonnullis urbibus data quid aliud agerunt, quam ut divites cunctos immunes redderent, miserorum tributa cumularent. Illis ut demententur vestigia, illis ut adderentur nova? et 5. *ibid.* 8. Tributarii omnino pauperes non

putantur, nisi quum bis tributis cumulus imponitur, extra numerum autem tribulationum sunt, quum remedia dividuntur. *Eumen. Gratiar. act.* *Flav. nom.* 5. ad fin. Quo magis clementiæ tuæ gratias agimus, qui remediis sponte concessa fecisti, ut, quod non poteramus jure petere, Juste oblatuisse videamur. et 7. ad fin. Jam enim ad prædicanda remedia ordine numinis tui super- venit oratio. et 10. init. Et hæc quidem nobis ad summam gratulationem sufficere potuissent, etsi remedium nostrorum spem distulisses, et quibus nos upibus levaturus esses, dubium reliquisses. Adde *Impp. Arcad. et Honor.* 11. 28. 13. et *Honor. et Theod.* 12. 12. 14. *Cod. Theod.* 3. Item remedium peccatorum est remissione de peccati apud *Salvian.* in *Avar.* 2. Dilinus de remediis peccatorum, imo potius de spebus remedium atque solatio.

REMELIGO, ōis, f. 3. indugia, remora. *Tren-* lala accipitur tum de pisce, qui naves remora- tur, tum de muliere tardius procedente, indugialrice. *Festus* p. 277. 30. *Müll.* Remelignes et remora a remorando dictæ sunt a *Plauto* in *Casina* (4. 3. 6.). Nam quid illæ nunc tam diu iotus remorantur remelignes? (*h. e.* mulieres illæ, quæ spousam ad me adducere remorantur). Ab *Africanio* in *Proditio*: Remeligo a *Laribus* missa sum huc, quæ cursum navis cobibeam. *Locus Plauti* in editis sic habet: Nam quid illæ (spon- sa) nunc tam diu iotus remoratur, quasi ob in- dustriam? *Festus* notationem vocis ducti ab ipsa ra et significatione: si verbe spectes, erit a re et mello inusit., quod a μέλλω moror, unde ve- teres Latini habent promellere. Nemp ut a re- moror factum est remora; ita a remello seu re- mello (quando veteres non geminabant consonas) ortum est remeligo, quæ vos tum remoram pl- scem, tum mulierem remorantem significat. *Gloss.* *Isid.* Remelignes, remoratrices.

REMENŌ, isti, isse, anom. ricordari. *Tertull.* 4. *advers.* *Marcion.* 1. et *Isai.* 43. 24. Ne remenineritis priorem.

REMENORABILIS, e, adject. rursus memora- bilis. Vox a *Lexico* expungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tyr.* p. 50.

REMENORATIO, ōis, f. 3. rimemoratio- ne, ἀνάμνησις; litera recordatio. *Fulgat. in-* terpr. *Psalm.* 37. 1. *Psalmus David* in reme- moratione de sabbato. et 69. 1. In rememora- tionem, quod salvum fecit enim Dominus.

REMENŌR, as, ōis, are, a. 1. rursus comemo- ro. *Tertull.* 4. *advers.* *Marcion.* 43. ex *Luc.* 24. 6.

REMENŌROR, ōis, alius sum, ari, dep. 1. re- cordari. *Fulgat. interpr. ep. ad Hebr.* 10. 32. Rememoramini autem pristinos dies, in quibus Illuminati inagnum certamen sustinistis passio- num. et *Psalm.* 77. 35. Et rememurati sunt, quia Deus adjutor est eorum. *Isid.* 11. *Orig.* 1. Voluit enim eos natura utrum in eternum rememorari.

REMENSŌRO, as, are, a. 1. rimensurare, ite- rum mensuro. *Auct. de limit.* p. 253. *Goes.* *Aug.* Augustus omnem terram suis temporibus fecit re- mensurari ac veteranis assignari.

REMENSUS, ōis, um. *V. REMETIOR.*

REMEŌ, as, ōis, sum, are, a. 1. (re et meo). Particip. Remeans et Remeaturus I. — Remeo est idem ac reire meo, redeo, reverto, ἐπιστρέφω (It. ritornare; Fr. retourner, revenir; Hisp. volver, retornar, venir otra vez; Germ. zurückkehren, — gehen, — kommen; Angl. to go or come back again, return).

1.) Proprie. — a) De hominibus. *Plaut.* *E-* pid. 5. 1. 55. Remeabo hinc, ut accurrent ad- venientes hospites. tornerò in casa. et *Afran-* epud *Festum* p. 277. 29. *Müll.* Vtuli me sine mercede prorsum remeare in ludum. tornare a scuola. *Virg.* 2. *En.* 95. Si patrius unquam re- missem victor ad Argos. *Ovid.* 15. *Met.* 479. Talibus atque aliis instructo pectore dictis In patriam remeasse ferunt. *Tac.* 2. *Ann.* 69. Ger- manicus *Aegyptio* remeans. *Id.* 15. *ibid.* 60. Remeare ex Campania. et 14. *ibid.* 95. extr. in pa- trias sedes. et 3. *ibid.* 21. n. med. Tacfarinas spar- git bellum: ubi instaretur, cedens. ac rursus in

terga remeant. *Liv.* 9. 16. Triste respensum eb consule redditum est, nisi praesidio Sannitium interfecto aut tradito, na ad se remearent. *Id.* *ibid.* 3. Quæ ubi sprete sententia est, iterumque, eodem remeante unclo, consulabatur, censuit etc. *Ovid.* 15. *Mel.* 569. domitu victor remeabat ab hoste. *Sidon.* 8. *Ep.* 6. a med. Mos est remeaturis, decimum quemque captorum necare. — Omissa praepositi. *Virg.* 11. *Æn.* 793. patris remeabo inglorius urbes. *Stat.* 3. *Silv.* 5. 12. Euboices fessus remeare penates Auguror. *Ammian.* 17. 13. 33. Militares numeri destitutas remeantur sedes. *Apul.* 7. *Met. pr.* Remcare castra. — b) De brutis animalibus. *Varro* 3. *R.* 5. 8. Quum coturnices ex Italia trans mere remeant. *Liv.* 24. 3. Cujusque generis greges nocte remeabant ad stabula. *Pallad.* 1. *R.* 39. 1. Remeant et commeant examen. — c) De rebus physicis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 46. 118. Neque remearet aer. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 27. 31. (129). Ubi remeaverat aqua. *Tac.* 1. *Hist.* 86. Corrupta stagnantibus (Tiberis inundatione) aquis insulorum fundamenta, delin, remeant lumine, dilapia. *Mela* 1. 9. med. Intus (in labyrintho) innumerabiles viæ, multis ambagibus buæ at illuc remeantibus. *Tac.* 12. *Ann.* 69. ad fin. Navium quædam, quæ maris remeabant, circumvenere Barbari.

II.) Translat. *Tibull.* 1. 4. 23. Ab! si tardus eris, errabis: transiet ætas. Quam cito non segulis it remeateque dies! *Horat.* 1. *Sat.* 6. 93. si nature juberet A certis annis ævum remeare peractum etc. *Ammian.* 15. 12. 5. Evectus sum longius; sed remeabo tandem ad exple. *Sic* *Id.* 22. 16. 24. Evectus longius ad ordinem remeabo emptorum. *Martial.* 1. 16. Gaudia non remeant. *Alii* rectius leg. remanent. sequitur enim, sed fugitiva volant.

REMERGO, *is*, *ere*, *a*. 3. rursus mergo. *Augustin.* 8. *Confess.* 5. a med. Conatus expurgis volentium, qui tamen superati soporis altitudine remerguntur.

REMÉTIO, *is*, *ire*, *a*. 4. *V.* voc. sequent. REMÉTIOR, *mētiris*, mensus sum, *mētiri*, dap. 4. (re et melior). *Remetio* pass. *V.* sub 1. — Particip. *Remensius* II. 1. et 2.; et Passivæ sub II. 1. — *Remetior* est iterum, aut vicissim melior, *ἀναμύρομαι* (it. rimisurare; Fr. rendre en égale mesure; Hsp. volver en igual medida; Germ. wieder zu -, zurückmessen; Angl. to measure over again).

I.) Proprie. *Virg.* 5. *Æn.* 25. Si modo rite memor servata remittor astra. *Quintil.* *declam.* 12. 19. extr. Frumentum pecunia remittit. h. e. tantam vim pecuniæ admittit, quanta est mensura frumenti. *Lucret.* 2. 515. Denique ab ignibus ad gelidas itar usque pruinas Flonitum et retroque pari ratione remensum est. — *Remetio* passiva apud *Fulgat. interpr. Math.* 7. 2. In qua mensura mensi fueritis, remittetur vobis.

II.) Figurata. ¶ 1. *Remetiri iter*, rursus idem iter facere, eadem via reverti. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 71. 73. (181). Alexandri cursar Phlionides ex Sicyona Elia milia et ducenta stadia novem diei confecti horis: Indaque quemvis declivi itinere, tertia noctis hora remensus est sapius. *Sic* *Curt.* 5. 3. 23. Itaque signo receptul dato, - retro evadere ex angustia jubet. XXX fuera stadia, quæ remensit sunt. *Sic* *Stat.* 3. *Theb.* 324. Jamque remensus iter fessio Danaë Tydeus Arva gradu, viridisque legit dextra Prosymnae. — Passiva. *Virg.* 2. *Æn.* 181. pelagoque remensu Improvisi aderunt h. e. renavigato. et 3. *ibid.* 144. remensu hortatur polor ire mari. — Huc pertinet et illud *Senec.* *Med.* 31. de sole. Non redit in artus, et remittitur diem? ¶ 2. *Seneca* *Ep.* 95. ante med. Invisis ingesta visceribus per os reddunt, et vinum omne vomitu remittuntur. h. e. eandem vini mensuram evomunt, quam biberunt. *Sic* *Id.* *Provid.* 3. ad fin. dixit. et *Martial.* 6. 89. Ille fido summa testis sua vina remensus. h. e. eadem mensura velut restituens. ¶ 3. Translate est recognoscere. *Seneca* 3. *Ira* 36. Totum diem in eum scrutor, facis ac dicta mea remittor. ripasso, esamiño. et *Plin.* 8. *Ep.*

11. Incipit refici, transmissumque discrimen cœvalescendo remeti. r. andare col pensiero. *Alii* leg. metiri. *Apul.* 1. et 2. *Met.* Fabulam tuam illam remetire. h. e. repeti et renarra.

REMETO, *as*. *V.* REMANT. REMEX, *igis*, *m.* 3. (et potest esse etiam femin., a v. remus et ago) qui remum agit, ut ait *Isid.* 19. *Orig.* 6., ἐρίτης, κωπλάτης (It. rematore, remigante, galeotto, forzato; Fr. rameur; Hsp. remero; Germ. d. Ruderer, Rudernecht, Rudersklave; Angl. a rower, waterman). — a) Generalim. *Plaut. Merc.* 4. 2. 4. Sed coquo, quasi in mari solet hortator remigē hortari, ita hortebatur. Adde eund. *Pæn.* 5. 5. 35. *Cic.* 2. *Divinat.* 55. 114. Remex ille de classe Coponi prædixit atc. *Id.* 7. *Verr.* 33. 86. Classis inops et infirma, propter dimissionem propugnatorum atque remigum. *Cæs.* 3. *B. C.* 24. a med. Quadrirremem eum remigibus defensoribusque suis ceperunt. *Cic.* 6. *Verr.* 34. 76. Nautas remigibusque exigens, frumentum imperare. *Id.* 2. *Orat.* 10. 40. Remigem aliquem aut bajulum, nobis eratorem descriperas, inopem quemdam humanitatis atque inurbatum. et 1. *ibid.* 33. 153. Ut conestato navigio, quum remiges inhibuerunt, relinet tamen ipsa navis motum et cursum suum. *Cass.* ad *Cic.* 12. *Fam.* 13. Delectum remigum habere. *Cæs.* 1. *B. C.* 58. Quod minus exarctatis remigibus minusque paritis gubernatoribus utebantur. *Nepos* *Dion.* 9. Exercere remigas. *Sueton. Galb.* 13. Classiarum, quos Nero ex remigibus justos milites fecerat. *Horat.* *Epod.* 17. 16. Laboriosi remigum Utilis. *Seneca* *Here.* *Fun.* 557. Uno tot populi remige navigant. h. e. vectores, portitores. De Charonte loquitur. — b) Sæpe in singulari eum. pro remigibus ponitur. *Virg.* 5. *Æn.* 118. Velocem Moestibus agit acris remiga pristin. *Ovid.* *Heroid.* 3. 153. impellere remige classem. *Id.* 5. *Trist.* 14. 44. Vela damus, quamvis remige puppis atc. et 1. *ibid.* 10. 4. navis ramige exipit iter. *Liv.* 37. 11. Nocte remige a Magoesia arecissio etc. *Curt.* 7. 9. 3. Reliqui, qui post tormenta constiterant, remigem lorcam indutum scutorum testudine armati protegabant. *Tac.* 4. *Ann.* 5. Classes dum valido eum remiga.

REMICO, *as*, *ere*, iterum mico. Vox a *Lexico* aspungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tr.* p. 110.

REMIGATIO, *ōnis*, *f.* 3. *σιρσία*, actus remigandi. *Cic.* 13. *Att.* 21. Inhibitio autem remigum motum habet, et vehementiorem quidem remigationis navem convertentis ad puppim.

REMIGIUM, *ii*, *n.* 2. (rema) proprie est remigatio, *σιρσία*.

I.) Proprie. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 55. Ubi porto existans, homines remigio sequi. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 29. 34. (174). Isidis portus decem dierum remigis ab oppido distans. *Id.* 9. *ibid.* 3. 2. (6). Vastus sinus duodecim dierum et noctium remigio enavigatus. *Virg.* 8. *Æn.* 94. Olli ramigio noctemque diemque fatigant Et longos superant fluvios. — *Meo remigio rem gero*, proverb. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 149. Si illis (servis) egre est, mihi quod valupe est, meo remigia rem gero. h. e. illi, vellat nolint, parendum est, quum mel sint. Nos dicimus, io sono il padrone: io comando. Est qui legendum putat: meo remigio remigio.

II.) Figurata. ¶ 1. Est remorum suppellex et ordo in navi, ipsi remi, palamento, remeggio, guernimento de' remi. *Plaut. Asin.* 1. 3. 5. Remigio veloce, quantum poteris, festina. *Virg.* 1. *G.* 201. qui adverso viis flumina lœrbum Remigis subigit. *Tac.* 2. *Ann.* 24. Claudæ naves raro remigio aut intensis vestibis, et quedam e validioribus tractæ revertere. *Horat.* 1. *Od.* 14. 4. nudum remigio latus Et malus celari saucius Africo. ¶ 2. Poetæ, ut alas pro remis ponunt, ita remigium ad alas et volatum transferunt: sunt enim avibus alas, quod remi navibus. *Lucret.* 6. 743. Remigis oblitæ (aves) pennarum vela remittunt. *Virg.* 1. *Æn.* 304. et 6 *ibid.* 19. volat ille per aera magnum Remigio alatum. *εἰς αἶθρα τὴν πτερῶν*. *V.* vocem seq. et *REMUS*. *Ovid.* 2. *Art.* am. 45. de *Dædalo*. Remigium,

volucres disponit in ordina pennas. *Avien.* *A-rat.* 640. de *Cycno*. dextro Cephalæids dextram Radees remigio. *Apul.* quoque, quamvis proæ scriptor, hac metaphora usus est 5. et 6. *Mel.* et de *Deo Socrat.*, sed non est imitandus: Ipsaque poetis relinquende. Animadvertendum est illud *Capell.* 2. 27. An Leucethea suecenderet facem lumenque purpureum, et an Solis remigia vigilarent, sonipesque Phosphori comineretur. Sunt qui Solis alas, et qui Solis equos interpretantur. ¶ 3. Melonymice, ipai remiges, ut servitium servi, la ciurma. *Cic.* 5. *Tusc.* 39. 114. Quæ pugna, quæ acies, quod remigium etc.? *Virg.* 3. *Æn.* 471. Remigium supplet, socius simul instruit armis. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 63. remigium vitionum Ithacensis Ulysses. *Liv.* 26. 51. Remigium, classicque milites tranquillo in altum evehi, agilitatem navium experiebantur. Adde eund. 37. 11.

REMIGATUS, *a*, *um*, particip. *V.* voc. sequent.

REMIGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, *n.* 1. Particip. *Remigans* et *Remigatus* I. — Remigo est idem ac remos ago, remis navem impello, ἐπέσω, vogare, remare.

I.) Proprie. *Cic.* 4. *Tusc.* 4. 9. Utrum igitur maris? statimne nos vels facere, an, quasi a portu egredientes, paulum remigare? *Cæs.* 5. *B. G.* 6. Vectoris gravibusque navigis non intermisso remigandi labora longarum navium eorum adæquarunt. *Auct. B. Alex.* 46. Celeritate fortissimeque contra ille remigantia naves adversæ rostris concurrerunt. *Seneca* *Ep.* 122. in fin. Contra aquam remigantes. — Cum Accusativo. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 178. missamque Padu qui remigat aleum. — Sic Particip. *Remigatus* apud *Capell.* 6. 200. Pars, quæ pergit in Caspium mara, a Macedonum classibus remigata, dum Seleucus et Antiochus regnavissent. In simili loco alius verbi *Plin.* 2. *Hist. nat.* 65. 67. (167). Pars tota, vergens in Caspium mare, per-navigata est Macedonum armis.

II.) Figurata. *Aves pennis remigare*, translatio poetica est. *V.* REMIGIUM II. 2. et REMUS. *Quintil.* 8. 6. 18. In illo vero plurimum erroris est, quod ea, quæ poetis permixta sunt, convenire quidam etiam prosæ putant. At ego in agendo nec pastorem populi (ποιμήνα λαόν) auctore Homero dixerim: nec volucres pennis remigare, licet Virgilius in apibus, ac *Dædalo* (6. *Æn.* 19.) speciosissime sit usus. Metaphora enim aut vacantem occupare locum debet, aut si in alienum venit, plus valere eo, quod expellit. *Alii* leg. nec volucres per aera nare, nec pennis remigare. Ut respiciat illud *Virg.* 4. *G.* 59. de apide. Nare per æstatam liquidam suepeteris agmen.

REMIGRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, *n.* 1. (ra et migro) rursus migro manendi causa, retrā migro, revertor, radeo, ἀνατρέχειν, tornare ad abitare.

I.) Proprie. *Cæs.* 4. *B. G.* 4. Sine metu trans Rhenum in suos vicos ramigraverant. *Liv.* 6. 4. et *Cic.* 9. *Fam.* 18. a med. Romam tibi ramigrandum est. et 1. *Acad. (post.)* 4. 13. Quid Antiocha megis licuit remigrare in domum veterem e nova, quam nobis in novam e vetere? Adde 1. *Tusc.* 49. 118. *Lucret.* 2. 966. Inqua locum quando remigrant, sit blanda voluptas.

II.) Translat. *Cic.* 5. *Tusc.* 21. 62. Atque ei ne integrum quidem erat, ut ad iustitiam remigraret. h. e. ad iustitiam colendam rediret. *Plaut. Epid.* 4. 1. in fin. Remigrat animus nunc demum mihi. h. e. redit mihi animus. *Apul.* 2. *Dogm.* *Plat.* Vlaculis liberata corporeis sapientis anima remigrat ad deos. *Plaut. Pæn.* prol. 47. Ad argumentum nunc volo vicissim remigrare.

REMILLUM dicitur quasi repensum. *Paul. Diac.* p. 276. 13. *Müll.*, quorum cf. *Fest.* p. 277. 19.

REMINSCENTIA, *a*, *f.* 1. rimembranza, memoria, ἀνάμνησις, recordatio, memoria. *Terull.* *Anim.* 23. et 24. sub fin. et *Arnob.* 2. 19. et quidem ubique plurali numero. Loquuntur

aulea de placito Platonis, qui docuit, μάθηται esse ἀναμνηστικόν, discentias esse reminiscencias, ut Tertull. vertit: quia de re disserit et Cic. 1. Tusc. 24. 57. et Senect. 21. 78.

REMINISCO, is. V. voc. seq. init.

REMINISCE, sceris, sci, dep. 3. — Rufum quemdam rhetorem reprehendit Auson. epigr. 48. et 49., quod reminisco activa positione dixerit. Antiqui tamen etiam hac terminatione proutulerunt, teste Prisciano 8. p. 799. Putsch. — Particip. *Reminiscentis* 1. — Reminisci proprie est, ut ait Varro 6. L. L. 44. Müll., ea, quæ teouit mens ac memoria, cogitare, et cogitando repetere: seu res præteritas et memori mente repositas cogitatione versare. Ex quo fit, ut non sit proprie recordari, sed res præteritas cogitare, unde recordatio sequitur (V. *EMINISCE*), ἀναμνηστικόν (II. rimandare col pensiero, ripensare, rammentarsi, ridursi a memoria; Fr. rappeler ses souvenirs, repasser dans sa mémoire, se remémorer; Hisp. traer a la memoria, recordar; Germ. sich etwas ins Gedächtniss zurückrufen, zurückerkennen; Angl. to remember, call to mind, recollect). ¶ 1. Stitico sensu. — a) Jungitur cum v. recordari et recognoscere apud Cic. Senect. 21. 78. Pueri quum artes difficillimas discant, iam celeriter res innumera-biles attriunt, ut ees non tum primum accl-pere videantur, sed reminisci et recordari. et 1. Tusc. 24. 57. Docet enim, quemvis qui omnium rerum rudis esse videatur, bene interroganti respondendum declarare, se non tum illa discere, sed reminiscendo recognoscere (V. *EMINISCEN-TIA*). — b) Cum Genitivo. Cæs. 1. B. G. 13. Reminisceretur et veteris incommodi populi R., et pristina virtutis Helvetiorum. Nepos Phoc. 4. Reminiscens veteris famæ. Ovid. 6. Met. 382. Sic ubi desio quis Lycia de gente virorum Re-tulit exitium; Satyri reminiscitur alter, Quem etc. — c) Cum Accusativo. Accius apud Non. p. 499. 32. Mero. Ille me miserum, quum hæc recordor, quum illos reminiscor dies. Sulpic. ad Cic. 4. Fam. 5. a med. Ea potius reminiscere, quæ digna tua persona sunt. Virg. 10. En. 782. et dulces moriens reminiscitur Argos. Ovid. 1. Pont. 8. 31. Nem modo vos animo dulces ra-miniscor amicos. Cic. Ligar. 12. 35. Spero etiam te, aliquid de hujus illo quæstorio officio cogi-tantem, etiam de aliis quibusdam quæstoribus reminiscentem recordari. — d) Cum Infinito. Lucet. 2. 89. Et quo lactari magis omnia ma-terialia Corpora peritædas, reminiscere totius inum Nil esse in summa neque habere ubi corpora pri-ma Constant. Ovid. 1. Met. 256. Essa quoque in falls reminiscitur affore tempus. Quo mare etc. Id. 7. ibid. 292. Esu miratur, et olim Ante quæter denos hunc se reminiscitur aonos. — e) Sequenter relativo. Nepos Datam. 5. Reminiscens a quanto bello ad quam pariam rem principem ducem misisset. Liv. 4. 2. Reminiscerentur, quam majestatem senatus ipsi a patribus accepissent, quam liberis tradiduri essent. ¶ 2. Latori sen-su est cogitando invenire, comminisci. Nepos Al-cib. 2. Ut si ipse fingere vellet, neque plura bona reminisci, neque majora posset consequi. pen-sando imaginari. Sic Apul. de Mag. Saltem fingite aliquid, reminiscimini, quid responde-retis.

REMINISTRO, as, ere, a. 1. Iterum minis-tro: et

REMINUO, is, ere, a. t. iterum minuo. Voces a Lexico expuogendæ; leguntur enim salumino-do in Not. Tir. p. 41. et p. 51.

REMIPES, pēdis, adject. omni. gen. ¶ 1. Est qui pedibus pro remis ulitur. Auson. epist. 30. 12. Anates marinas junimus, remipedes. V. TREMIPES et CERCERIS. ¶ 2. Item qui re-mis pro pedibus. Id. Edyll. 10. 201. Remipedes certant medio cum flumine lembi. Id. epist. 5. 34. Remipedem Jubeas prolinus ire ratem.

REMISCEO, misces, mischi, mixtum et mistum, miscere, a. 2. (re et misceo). Particip. *Remix-tus* I et II. — Remiscere est iterum miscere, permiscere, commiscere, rimiscolare, mescola-re, ἀναμύγνυμι.

I.) Proprie. Seneca Constant. Sap. 7. Vene-num remixtum cibo.

II.) Translate. Horat. Art. P. 151. Atque illa mentitur, sic venis falsa remiscet, Primo ne me-dium, medio ne discrepet inuom. Id. 4. Od. 15. 30. Lydis remixto carminis tibis. Seneca Ep. 71. ante med. Animus aut in meliorem emittit-ur vitam, aut certe, sine ullo futuro iucunio-do, naturæ suæ remiscetur.

REMISSA, æ, f. t. remissione, perdono, re-missio, ut Remissa peccatorum, Tertull. 4. ad-vers. Marcion. t. 8. ad fin.; et Cyprian. Ep. 59. sub fin.

REMISSARIUS, a, um, adject. ad remitten-dum pertinens. Cato R. R. 10. extr. Vectes lon-gissimos pedum XIX., secundos pedum XVI., tertios pedum XV., remissarios pedum XII., al-teros pedum X., tertios pedum VIII. Turneb. l. 7. Advers. c. pænult. Remissarii vectes sunt, quibus remittitur, non lentitur prelam? an vero qui remissionis et minoris longitudinis? Si ma roges, hoc velius ptem. Ut autem hi remissionis sunt longitudinis, sic etiam remis-sus premunt minusque adstringunt: unde et no-men.

REMISSË, adverb. Comp. *Remissius*. — Re-misse est idem ac lente, leniter, placide, lenta-mente, rimessamente, ὑσπερως. Cic. 3. Orat. 26. 102. Quam leniter, quam remissa, quam non actuose? Id. Cæl. 14. 33. Utrum me secum se-vere et graviter et prisce egere inali, an re-misse ac leniter et urbane. Colum. 1. R. R. 8. 10. Ut neque remisse neque crudeliter impe-ret. Suelon. Claud. 33. Remisse quid vel se-rio agentem multa debonestabant. h. e. per jo-cum et in remissione aulæ. Cic. 6. Ferr. 34. 76. Quom iste nihilo remissius atque etiam multo vehementius instaret quotidie. Id. 1. O-rat. 80. 255. Qui jamdiu multo diebus reclusus et lenius, quam solebas. Id. 6. Fam. 13. Sed hoc ipsum intelligimus eum quotidie remissius et placatus ferre. Colum. 11. R. R. t. 25. Re-missius agere cum subjectis.

REMISSIBILIS, e, adject. remissibile. ¶ 1. Est qui remitti seu condonari potest. Tertull. Pudic. 2. Delicta alia remissibilia, alia irremis-sibilia. ¶ 2. Item lenis. Cæl. Aurel. 2. Tard. 13. n. 164. Quo non sensibili tactu, sed remis-sibili quadam digestionem immoratur.

REMISSIO, ōis, f. 3. (remillo).

A) Sæpiissime est actus remittendi, relaxatio, intermissio: cui opponitur intentio, continuoal-lo, ἀνέσις (II. allentamento, rilassamento; Fr. ac-tion de relâcher, de détendre; Hisp. acción de relajar, de soltar; Germ. d. Nachlassen, Lo-cher-, Schlaffmachen; Angl. a slackening, re-laxation, remission).

I.) Proprie. Cic. t. Off. 41. 116. Ex oculorum obitu, ex superciliorum aut remissione aut con-tractione, ex mestis, ex hilaritate facile judi-cabimus etc. Gell. 18. 10. extr. Σπουδὴς est in-tentio motus, et remissio in corde et in arteria.

II.) Translate. ¶ 1. Universim est intermis-sio, cessatio, relatio, lenitas. — a) Genera-tim. Varro 2. R. R. 6. 4.; et Plin. 8. Hist. nat. 43. 69. (169). Asinus remissione laboris fit de-tentior. Rursus Varro 1. R. R. 17. 7. Remis-sio operis. Cic. 2. Tusc. 23. 54. Ut onera con-tentis corporibus facillius feruntur, remissis op-primunt; similime animus intentione sua de-pelli pressum omnem ponderum, remissione au-tem sic urgetur, ut se nequeat extollere. Id. 2. Orat. 53. 212. Neque est ulla temperatio ora-tio, in qua asperitas contentione oratoris ipsius humanitate conditur; remissio autem lenitas quadam gravitate et contentione firmatur. Plin. 4. Ep. 9. circa med. Ut enim faces ignem assi-dua concussione custodiunt, dimissum agerrime reparant; sic et decens calor et audientis in-tentio continuatio servatur, interapedine et quasi remissione languescit. — b) Specialim remissio vocis, rei non intentæ, submissa, ab-bassamento. Cic. Brut. 91. 313. Omnia sine re-missione, sine varietate, vi summa vocis et to-tius corporis contentione dicebam. Id. 1. Orat.

61. 261. Demosthenes tentum continenda ani-ma in dicendo est assecutus, ut una continua-tione verborum binæ ei contentiones vocis et remissiones continerentur. — c) Item remissio morbi, demissio aut intermissio. Cic. 7. Fam. 26. Visa est mihi vel loci mutatio vel ipsa for-tasse jam senescens morbi remissio profuisse. Sueton. Tib. 74. Remissio febris. declinatione. Scribon. Compos. 99. doloris. — d) Remissio usus, intermissio aut cessatio. Cic. Amic. 21. 76. Tales amicitia sunt remissione usus eluen-dæ. — e) Remissio animi, relaxatio, recreatio, cessatio ab agendo et ludiciorum consecratio, sollievo, ricreazione. Id. 2. Orat. 6. 22. Ad omoem animi remissionem ludumque descende-re. Id. Cæl. 17. 39. Quem non quies, non ta-missio, non æqualium studia, non lud, non con-vivia delectarent. Plin. Paneg. 81. init. Instar refectiois esistimas mutalioam laboris. Quæ enim remissio tibi, nisi lustrare saltus, escutere cubilibus feras etc. Tac. Agric. 9. Tempora curatum remissionemque divisa. Gell. 15. 2. cir-ca med. Modice honestæque inter bibendum re-missiones, h. e. intervalla. — f) Sumitur etiam pro languore animi, abjectione, dissolutione. Cic. 5. Fam. 2. a med. Si humilitas appellanda est, in acerbissima injuria remissio animi et disso-lutio. — g) Item pro lenitate. Id. 2. Orat. 17. 72. Jutes tum ad severitatem, tum ad re-missionem animi, tum ad tristitiam, tum ad læ-titiam est contorquendus. piacevolezza, mitezza, condiscendenza. ¶ 2. Specialim — a) Re-missio pœnæ, demissio. Cic. 4. Cat. 6. 13. Quum multo magis sit verendum, ne remissione pœnæ crudeles in patriam, quam ne severitate animadversionis nimis vehementes in acerbissi-mos hostes fuisset videamus. — b) Remissio pensionis, demissio aut condonatio, diminu-tione, ristoro. Colum. 1. R. R. 7. 1. Remissio-nem colonus petere non audeat. Sueton. Cæs. 20. Publicanos remissionem petentes, tertia merce-dum parte relevavit. Tac. 4. Ann. 13. Remissio tributum in triennium. Adde Plin. 9. Ep. 37. et 10. Ep. 24. a med. — c) Remissio nuncia-tionis, apud Paul. Dig. 39. t. 8. est cessatio a novi operis nunciatione, missam cam faciendo et recedendo a prohibitione novi operis faciendi. ¶ 3. Item specialim remissio justa est missio justa a militibus. Macrobi. Somn. Scip. 1. 8. p. 39. Bip. Nonnullarum rerum publicarum hic mos est, ut post sextam septimanam annorum ad militiam nemo cogatur: in pluribus datur remissio justa post septimanam.

B) Est etiam nova seu iterata missio. Petron. fragm. Tragur. 60. Burmann. Repente nova lu-dorum remissio hilaritatem hic refecit.

REMISSIVUS, a, um, adject. ¶ 1. In re me-dica est remittens, relaxans, remissus, lenis. Cæl. Aurel. 3. Acut. 4. ante med. Relaxare tomentia rebus congruis ac remissivis. ¶ 2. Apud Pri-scian. t. 5. p. 1021. Putsch. adverbial remissiva sunt contraria hortativis, et remissionem quam-dam et quasi lenitudinem coollent, ut pedeten-tim, paulatim, sensim.

REMISSOR, ōis, m. 3. qui remittit. Specia-lim est qui peccata dimittit apud Ambros. in Ps. 39. Cessavit oblatio pro peccato, quia pec-catorum remissor advenerat. Cl. Inscript. apud Gruter. p. 1167. Mosque (sic) vobis tribuet ve-niam plus ille remissor.

REMISSUS, a, um, particip. V. voc. seq.

REMITTO, mittis, misi, missum, mittere, a. 3. (re et mitto). Particip. *Remittens* sob A. II. 2. b. et 3. et B.; *Remissus* sob A. I. 1. et 2. et 3., II. 1. a. et 2. a. d. et 3., et in fia.; *Remis-surus* sob A. I. 1., II. 2. a. et 3.; *Remittens* sob A. II. 2. b. et c. — Remitto est ver-bum A) Activum, et B) Neutrum.

A) Activum remitto est idem ac rursus, aut retrò mitto, ἀνασπνν (II. rimandare, man-dare indietro, rispedito, rimpiare; Fr. ren-voyer, envoyer en retour, laisser aller; Hisp. volver a enviar, enviar de nuevo, enviar de retorno; Germ. zurückschicken, zurücksenden, zurückbewegen, zurücklassen, entfernen, wie-

iler von sich lassen; Angl. to send back, despatch back, remand, return).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Sall. Jug. 58.* Nostri tela (ab hostibus) eminens missa, remittere. *Cic. 7. Att. 23.* Multavi consilium de mulieribus, quæ, ut scripseram ad te, Romam remittebam. *Cæs. 3. B. G. 8. exir.* Si velit suos recipere, obsides sibi remittat. *Plaut. Epid. 2. 2. 22.* A legione omnes remissi sunt domum. *Auct. B. G. 8. 55.* Cognoscit, legiones ab se remissas, in Italia celeritas esse. *Liv. 9. 1.* Res hostium in preda captas, quæ belli iure nostræ videbantur, remissimus. *Justin. 42. 6. 11.* Signaque cum his (captivis) militaria Augusto remissa. *Plin. 19. Hist. nat. 4. 19. (50).* Tarsius nuncium illum sevum et sanguinem filio remisit ex hortis. *Cic. 9. Att. 9.* Demetrii librum de concordia tibi remisit, et Philotimo dedi. *Cæs. 2. B. G. 27. a med.* Ut hostes tela in nostros conjicerent, plique intercepta remitterent. *et ibid. 23.* Naves, quæ ex continente ad eum remitterentur, et ibid. 51. Cæsar Fabium cum legione in sua remittit biberon. *Ovid. 13. Met. 702.* Nec leviora dantis Trojani dona remittunt. *Id. 5. Met. 95.* Jemque remissurus tractum de corpore telum. *Id. ibid. 35.* teloque ferox inimice remisso pectore rupesit. *Seneca Hippol. 581.* Dura cautes restitit unda, et lacerantes aquas longe remittit. — In iure, nuncium aut repudium remittere ponitur pro simplici mittere. *V. NUNCIUS.* — Est etiam dimittere, licentia, lasciar andare. *Ulp. Dig. 48. 5. 25.* Semet remissus educti reduci non potest. Sic remittere exercitum apud Festum p. 289. 34. *Müll. V. IMPERO.* — Et pro intermittere, intermittere, intralasciare. *Val. Flacc. 5. 276.* detus et sociis utrinque cremandis ille dies, atque dies, quum, Morte remisso etc. ¶ 2. Specialim est idem atque emitto, mandar fuori: et de his fere dicitur, quæ, quod accepere, reddunt, ut huius semina accipit, messem remittit. *Virg. 2. G. 218.* Et bibit humorem et quum vult, ex se ipsa remittit. *Colum. 12. R. R. 20. 2.* Vasa aenea in coctura æruginem remittunt. *et ibid. 13. 1.* Caseus veri molimum remittit. *et Arbor. 26. 7.* Lacis plurimum ramulit fucus. *Marcell. Empir. c. 25. p. 121. ed. Ald.* Hac radix — coquitur, donec succum omnem remittat et quasi arida sit. *Grat. Cynege. 521.* sterilia quodcumque remisit Terro. *h. e. produxit.* *Horat. 2. Ep. 1. 235.* tractata notam labemque remittunt Atramenta. *Id. 9. Sat. 4. 69.* Pressa Vossianæ quod bacca remisit olive. *Ovid. 1. Pont. 3. 19.* e molit sanguis pulmona remissus. *Horat. Art. P. 349.* cborde sonum poscenti gravem persepse remittit acutum. ¶ 3. Item specialim remitto est idem ac laso, retendo, reiaso, rallentare, allargare, rilasciare: cui contrarium est intendere, adduco. *Cic. 1. Divinat. 54. 123.* In agro ambulanti ramulum adductum, ut remissus esset, in oculum suum reclusisse. *Id. Amic. 13. 45.* Habenas vel adducere, quum velis, vel remittere. *Ovid. 1. Trist. 4. 14.* Remittere frena equo. *Petrone. Satyr. 89. a med.* Nudo remisus Thesall quadrupes iugo. *At Büchelei. legit:* Nudo remisus Thessali quadrupes iugi. *Seneca Phœnias. 81.* Remittere manum. *h. e. a corpore alioque, quem lenes, removere.* *Virg. 1. G. 262.* brachia. *Plin. 11. Hist. nat. 26. 32. (94).* Vigiliu contrahere ec remittere. *Id. 8. ibid. 32. 50. (114).* Cervi quum erexere aures, acerrimi auditus; quum remittere, surdi. *Colum. 11. R. R. 2. 37.* Possunt, si iam librum remittunt, inseri olæ vel emplastrum. *Virg. 4. G. 35.* frigore mella cogit flemus, eademque calor liquefacta remittit. *scilicet glie.* *Seren. Sammon. 41. T63.* sevum bovis igne remittit. — Similiter Particip. Remissus est relaxatus, retensus, solutus, allentato, allargato: cui opponitur lentus, adductus, rigidus. *Horat. 3. Od. 27. 87.* Remissus ercus. *Ovid. 3. Amor. 2. 14.* Deque mihi inanibus lora remissa fluent. *Id. 5. Met. 309.* Collecti flores tunicis cecidere remissis. *et 9. ibid. 316.* vinolis levior ipsa remissis. *Id. Heroid. 19. 197.* Stamina de digitis cecidere sapore remissis. *Val. Flacc. 3.*

334. vadit sonipes cervica remissa. *Lucret. 5. 852.* Semina quæ possint membris manare remissis. *h. e. voluptate solutis.* Sic *Martial. 1. 50.* Mollesque nympherum lacus, quibus remissum corpus adstillogas. *h. e. solum lasas meatibus cutis.* *Seren. Sammon. 15. 269.* ungues prodessit Uisio at tauri sevo cerisque remissis. *h. e. solutis, molliis, liquefactis.* Sic *Pallad. 1. R. R. 41.* Armoniecum remissum. *Ovid. 4. Fast. 126.* Vere nitent terræ: vere remissus agar. *h. e. frigore solutus, glacie liberatus.* Cf. *Tibull. 3. 6. 4.* Quum se purpureo vere remittit blems. *Alii leg. bumus.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. Metaphorâ sumptâ e superiore parag. 1., remitto est idem ac reddo, restituo, rejicio, removo, abjicio. — a) Cum Accusativo lentum. *Cæs. 7. B. G. 20.* Imperium se ab Cæsare per prodicionem nulum desiderare, quod habere victorie posset: quin etiam ipsis (Gallis) remittere, et sibi magis bonorem tribuere, quem ab se solum accipere videantur. *Cic. Sull. 30. 84.* Non modo nihil assumo, in quo quisquam repngat, sed etiam si quid ab omnibus conceditur, id reddo ac remitto. *Cæs. 2. B. C. 32. in fin.* Vestrum vobis beneficium remitto: mihi meam restituite nomen. *Plaut. Most. 3. 2. 119.* Aedes alicui remittere. *h. e. venditori restituere recepto pretio.* *Lucret. 6. 68.* Quæ diu respuit, ex animo longe remittit etc. *Cic. Cluent. 2. 6.* A vobis, Iudices, postulo, si quam opinionem sem vestris mentibus comprehendistis, si eam ratio convellit, ne repugnatis, eamque animis vestris aut libentibus aut æquis remittatis. *h. e. deponatis, obijciatis.* *Id. 8. Phil. 8. 25.* Utrunque provinciam, inquit, remitto; exercitum depono; privatus esse non recuso. *et ibid. 9. 27.* Galliam, inquit, togelam remitto, comatam postulo. — Est etiam omittere, vel differre in aliud tempus, lasciare o differire. *Ovid. Heroid. 7. 149.* Hoc potius populos in dotem, ambage remissa, accipe. — b) Remittere ad alium, ad ejus arbitrium transferre. *Tac. 3. Ann. 10. exir.* Tiberius integram causam ad senatum remittit. *Quintil. 11. 1. 76.* A quibus appellatum erit, si solum ad eosdem remittitur. ¶ 2. Specialim, metaphorâ ductâ a superiore parag. 3., sæpiissime est laxare, minus contendere, negligentem egere, molliiter, dissolute, languide: cui opponitur acriter incumbere, intento animo agere, diligenter persequi, ductâ metaphorâ ab alio, rallentare, andare lento: et simile aut totâ cessare, omittere. — a) Cum Accusativo. *Ter. Heaut. 1. 1. 18.* Nullum remittis tempus, neque te respicis. *Cic. 4. Fin. 28. 77.* Urgent tamen, et nihil remittunt. *Liv. 9. 16. a med.* Ne nihil remissum dicatis, remitto, ne utique dorsum demulceatis, quum ex equis descenditis. *Id. 30. 3.* Nullo tempore bleinis belli opera remittere. *Id. 35. 5.* Partim labure, partim metu remittere ardorem pugne. *Id. 39. 24.* Remittere animum a colligendis in pace viribus. *Auct. B. Afr. 18.* Equitibus imperat, ut uno ictu contederent, neque remitterent, donec hostes repulserent. *Cæs. 2. B. C. 14. ad fin.* Contentionem nostri omnem remissant. *Id. 6. B. G. 13.* Remittere diligentiam in perdiscendo. *Cic. 6. Ferr. 61. 137.* curam animi. *Quintil. declam. 280. ante med.* Hac ego fortius dixi, quia remissurus sum. *Cic. 8. Phil. 6. 19.* Cæsar ipse, qui illis fuerat inatissimus, tamen propter singularem ejus civilis gravitatem et fidem quotidie aliquid inacidie remittebat. *V. et remittere se et animum infra sub c. — b) Remittere de, aut ex aliqua re, minuere, detrabere, dremere.* *Cic. 5. Ferr. 35. 82.* Remittere alicui de summa. *Id. 1. Phil. 5. 12.* Remississet profecto aliquid de severitate cogendi. *Cæs. 5. B. G. 4.* Remittendum de celeritate existimabat. *Tac. 6. Ann. 25.* Postquam nihil de severitate remittebatur etc. *Cic. Divin. in Q. Cæcil. 15. 43.* Et ex eo, quod ipse potest in dicendo, aliquantum remittet, ut in aliquid esse videat. *Cæs. 3. B. C. 23.* Non ex pristina virtute remittendum aliquid pulaverunt. *Vellej. 2. 88. 1.* Vir, ubi res vigiliam exigeret, sane esso-

mois, providens etque agendi sciens; simul vero aliquid ex negotio remitti possit, olio ac molliis pæno ultra seimam Quens. *Tac. 9. Hist. 55.* Ipse nihil a solito luxu remittens. — c) Remittere se, dare se remissioni, enim contentionem deponere, recitare se, divertirsi, sollevarsi. *Nepos Alcib. 1.* Idem quum tempus posceret, laboriosus, patiens etc.; Idem simul ac se remiserat, nec causa suberat, quere solmi laborem perferret, luxuriosus, dissolutus reperiebat. — Remittere animum, eadem sententia. *Liv. 27. 31.* Rege per dies festos licanus, quam inter belli tempora, remittente eolmum. *Cic. fragm. apud Non. p. 383. 22. Merc.* Quæro eolm, non quibus intendam rebus enlmm, sed quibus relaxem et remittam. *Id. 2. Legg. 15. 38.* Varii cavendi soli et lociant languentes, et languescunt erchitotes, et tum remittunt animos, tum contrahunt. *Gell. 18. 2.* Seturnella Athenis agitebamur hilare prius et modeste, non, ut dicitur, remittentes animum, (nam remittere, inquit Musonius, animum, quasi amittere est) sed demulcentes eum peululum atque laantes jucundis honestisque sermonum illecectionibus. — d) Cum Infinito. *Ter. Andr. 5. 1. 8.* Nam si cogites, remittas me onare injuris. *Horat. 2. Od. 11. 1.* Quid bellicus Canlaber et Seythes cogitet, remittas quæiere. *Sall. Jug. 52.* Acleni exoroat, neque remittit quid ubique hostis ageret, explorare. — e) Remittere se et remitti dicitur morbus qui sedatur et decrescit, item ægiotus et animus qui levatur. *Cels. 4. 21. ad fin.* Ubi dolor et inflammatio se remiserunt. *Plin. 7. Ep. 1.* Perustus ordentissima febre, tandem remissus. *sollevato.* Sic *Scribon. Compos. 99.* Quum remissi fuerint, scil. dolore cepitis. *Cels. 3. 12.* Febres, quæ certum habent elichilum, et ex toto remittuntur. Rursus *Plin. 7. Ep. 9. 12.* Mirum est ut his opusculis animus intendatur, remittatur. *Sic Id. ibid. § 9.* Fas est et carmine remitti, non dico continui et longo, sed hoc arguto et brevi. Cf. infra sub B. ¶ 3. Item specialim, frequenter per translationem est concedere, condonare, rimettere, cedere, permettere, donare. *Val. ad Cic. 5. Fam. 10.* Meam animadversionem et supplicium, quo uxor erem in eum, quem cepisse, remitto tibi et condono. *Cic. 7. Ferr. 9. 22.* Omnia ista concedam et remittam. *Id. ibid. 18. 47. et Planc. 30. 73.* Te nihil remittere atque concedere, ut omne studium meum in Planci honorem consumerem. — Et sæpe de his dicitur, quæ debentur: remittere: cui contrarium est exigere. *Cæs. 2. B. C. 21.* Pecunias, quas erant in publicum Varroni cives B. polliciti, remittit. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 33. 106.* Tibi aut concedendum est ita esse, aut memoriam mihi remittes oportet, h. e. concedas mihi, memoriam esse. *Id. 6. Ferr. 9. 21.* Navem Imperat ex federe debuisti: remisisti in triennium. *Seneca Herc. Et. 900.* Vitam cuiquam remittere. *Cic. 11. Phil. 8. 18.* multum. *Liv. 40. 10. ad fin.* prenam. *Justin. 1. 9. 12.* tributa et militie vacationem in triennium. *Liv. 39. 5.* inimicitias suas reipublicæ. *Id. 9. 38. a med.* similitates suas patriæ. *Tac. 3. Ann. 10.* odia sue publicis utilitatibus. Sic *Sall. in orat. Licin. ad pleb. ad fin.* Remittere iocundiam, h. e. agnoscere, perdonare, et *Val. Flacc. 3. 407.* culpam. — Similiter Particip. Remissus est concessus, condonatus, in gratiam alioque omissus. *Cic. 1. Tusc. 1. 1.* Quom defectionum laboribus seaturisque muneribus essent aliquando liberatus, retuli me ad ea studia, quæ retenta animo, remissa temporibus, longo intervallo intermissa revocavi. *Ovid. 2. Art. am. 509.* En iterum testor: nihil hic, nil lege remissum, Luditur: in nostriis insula nulla jociis. *Justin. 11. 1. 3.* Alii latio longinquæ militie remissam sibi expeditionem gaudebant. *Plin. Paneg. 35.* Nec pæna cuiquam remissa, sed addita est ultio, rimessa, perdonata. De his, quæ parvo aut fisco debantur. *In nummis Galba Aug. apud Eckhel. D. N. V. T. 6. p. 296.* Quadragesima remissa, et XXXX. remissa. *In nummo Nervæ apud eund. ibid. p. 408.* Vebiculatione Italice remissa. — Re-

mittere, eodem sensu, absolute. *Liv.* 6. 36. Remittentibus libonibus plebis, comitia per interregem sunt habita. *Tac.* 1. *Ann.* 8. Conclamant patres, corpus ad rogam humilis senatorum ferendum. Remisit Tiberius arroganti modestione. h. e. adversarii desistit et permisit concessitque. *Quintil. declam.* 2. 4. Solus omnium non remittit sibi, ut etc. *Cl. Avianian.* 14. 11. 11. Siquid per imprudentiam gestum est, remissurus (frater), ut mitis et clemens. — Puerice cum In-Bolito pro permittere. *Ovid.* 11. *Met.* 376. nec reas dubitare remittit. *Claudian.* 2. *Laud. Stilich.* 37. Occulto se vita velat, prodesset remittit.

B) Neutorum more, sire absolute remittere dicitur quidquid sedatur aut decrescit. *Cic. Brut.* 34. 130. Quum remiserant dolores pedum, non deerat in causis. *Ter. Hecyr.* 3. 2. 14. Si remittent quippiam Philumenae dolores. (Ubi Donat. Verbum actum quasi neutrum posuit). *A. lii leg.* Philumenam. Simile est illud *Liv.* 40. 33. Ubi piliun remiserunt imbres. cessarono. *Sic Id.* 2. 34. Voles, iam moventes sima, pestilentia ingens lrasit. Ea clade confectis hostium animis, ut etiam, ubi ea remississet, terrore aliquo teneretur etc. *Cas.* 3. B. C. 26. Nostri, uti fortunae beneficio, tamen impetum classis turbant, et forte ventus remississet. *Vitr.* 6. 2. Vapor calidus primo non remittit propter levitatem. *Ammian.* 16. 2. 2. Nihil itaque remittentibus curis etc. — Hinc Particip. praeter pass., cujus plurius superius exempla retulimus.

Remissus, a, um, adjectiva quoque usurpatur, unde Comp. Remissior in omnibus paragr., et Sup. Remississimus II. 1.; et

1.) Proprie. *¶* 1. In bonam partem. — a) De rebus est mitigatus, lenis, mitis. *Cas.* 5. B. G. 12. extr. Remissiora filiora. men rigidi. *Id.* 3. B. C. 26. Remissior ventus. meno impetuoso. *Sic Marcell. Empir.* c. 16. p. 107. retro ed. *Id.* Ad eam rem remissior quidem pastillus, sed non contemnendus, accipit haec etc. di forza minore. Similiter, cantus remissus, lenito, piano, di bassa voce. *Cic.* 1. *Orat.* 60. 254. Sola Roscius dicere, se, quoniam plus sibi attulis accideret, eo tardiores tibicinis modos et cantus remissiores esse facturum. — b) Saepissime refertur ad animum, et est lenis, placidus, facili, mansuetus, tardus ad frascendum, ad comitalam et letitiam pronus, placido, mansueto, dolce, mite, moderato. *Tac. dial. de Orat.* 11. Quae quum dixisset Aper acutus, ut solebat, et intento ore, remissus et subridens Maternus; paravi, Inquis etc. *Cic.* 16. *Att.* 15. Si me non impio-bissime Dulabella tractasset, dubitasset fortasse, alium remissior essem, an summo iure contenderem. *Id.* *Cael.* 6. 13. Cum iracundis scire, cum remissis iucunde, cum senibus graviter, cum juvenilibus comiter vivere. *Plin.* 3. *Ep.* 14. Remissus et mitis. *Seneca Phoeniss.* 186. pectus remissum ac placidum. *Liv.* 24. 39. Cades omnia tenet, nullo remissione militum ira, quod turbam inermem cadebant, quam si periculum par et ardor certaminis eos irritaret. *Val. Max.* 8. 10. n. 3. Remissio vultu et languida voce et soluta genera orationis uti. *Martial.* 4. 14. Nec torva lege fronte, sed remissa Lasclvis madidos jocii libellos. *Sueton. Claud.* 21. Nec ullo spectaculi genera communior aut remissior erat. *Id.* *Aug.* 98. Remississimo ad otium et ad omnem comitalam animo. *Ovid.* 3. *Met.* 318. Jovem diffusum noctera curas Seposuisse graves, vacuasque agillasse remissos Cum Junone jocos. scherzi piacevoli. et 2. *Trist.* 547. Ne tamen omne inucredas opus esse remissum: Saepa dedi nostrae grandia vela rati. h. e. leva. jocosum, ludicrum. *Sic Val. Max.* 8. 1. n. 13. Remissior materia. — Item quietus, tranquillus, nulla perturbatione commotus. *Cic.* 2. *Orat.* 46. 193. Quae si illa blistrin, quotidie quum ageret, temen recte agebat

in dolore non poterat: quid? Pecurium putatis in scribendo leni animo ac remisso fuisse?

— c) Refertur et ad orationem, poniturque pro leni, minus acris aut vehementi, placidore. *Cic.* 3. *Fin.* 1. 2. Quamvis in eo sermone non remissus fuimus, tamen haec acior est cum Stoicis parata contentio. *Id.* 2. *Orat.* 23. 95. Alla quaedam diceodi molliora ac remissiora genera vigerunt. *Id.* *Senect.* 9. 28. Est decorus sermone sentis, quietus et remissus. *¶* 2. In malam partem. — a) Saepa transfertur ad animum, et lenitatem, nullem significat, negligentem, languidum, pigrum, languido, rimesso, pigro. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 90. oderunt agilem gratumque remissi. *Cic. Mur.* 26. 52. Quum te remissiorum in pelendo putarent; Catilinam et spe et cupiditate infemum viderent. *Nepos Iphicr.* 3. In labora remissus nimis parumque patiens. *Cic. ad Quirit.* 9. 23. In ulciscendo remissior. *Sall. Jug.* 57. Nostri Numidarum nihil languidi, oque remissi patiebatur. *Cas.* 1. B. C. 21. ad fin. Remissum ac languido animo esse, et 2. *ibid.* 14. Hostes, nostros languentibus atque animo remissis, possis se foras arumpuol. — b) De abstrectio. *Cic.* 5. *Verr.* 92. 214. Quum esset, ante novum, illi modus denariis quinque, petiverunt ab eo civitates, ut aestimaret. Remissior aliquando ejus fuit aestimatio, quam anno. Nam aestimavit denariis 111. la stina fu più bassa del prezzo corrente. et *Sueton. Tib.* 52. Drusus Flaviois remissiorisque vltas erat (quam Germanicus), più dissoluta. — c) De rebus physicis. Remissior carbunculus, minus ordens. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 7. 29. (103). — Mons Tarpejus remissus, remissiora cura negligenterque custoditus. *Propert.* 4. 4. 81. Mons erat arcensu dubius festoque remissus.

REMITTUS, a, um, adject. remo, seu gubernaculo instructus, ῥηγάτωρ, nam Graece ῥῆ γὰρ ἔστιν et remum et gubernaculum significat. *Boeth.* in *Aristot. Categor.* 2. p. 162. Sunt quaedam nave, quae remis penitus non utuntur, ut lintres, quae toto subigunt coelo. Dicendum est igitur remum remittat vel esse remum, et remittam rem remo esse remittam. *Id.* *ibid.* Quoniam remus navis dicitur, et remi navis ut sit, nulla ratione convertitur, si ex remo sit deommoelio, statim reddit ex more conversio. Dicitur enim remum remittat vel esse remum, et hoc illi convertitur. Remita enim res remo remita est.

REMIVAGUS, a, um, adject. qui remis fertur, epitheton navis. *Varro* apud *Non.* p. 533. 8. *Merc.* Naute remivagum movent celocem.

REMIXTUS vel Remistus, a, um. *V. REMISCO.*

REMOLLIGR, tris, tris sum, inl, dep. 4. Particip. Remollitus 1. in fin. *¶* 1. Remolior est idem ac uicilendo recedere facio, multa vi locum moveo, smuovere, ἀναρῶ. — a) Active. *Ovid.* 5. *Met.* 334. de Typhoea. Saepa remollit luctatur pondera leirm, Oppidaque et magnos evolvere corpore montes. *Stat.* 10. *Theb.* 527. et fortia sudant Claustra remollit. *Seneca 6. Quasi.* nat. 13. sub fin. Proximo quaque remollitur ac jactat. — b) Passiv. *Colum.* 2. *R. R.* 12. 9. Nihil itaque euipius in iteratione, quam remollit terra debet equaliter. *Alis rectius leg. remollit.* *Sic Remollitus* significat passiva. *Seneca Herc. Fur.* 503. nullus enipiet Deus Te talis, nec orbe si remollito queat Ad supera victor numina Alcides vehi. — Quidam huc trahunt etiam locum *Sueton. Aug.* 79., de quo *V. REMOLLIO* sub II. *¶* 2. Item rursus magno conatu moveo, reparo. *SU.* II. 1. 35. Item instaurata capessens Arina remollitur.

REMOLLESCO, is, ara, n. Inchoat. 3. inolliscarsi, divenire molle, ἀναμαλάρωται, mollis fio. 1.) Proprie. *Ovid.* 10. *Met.* 245. ut Hymettia sole Cera remollescit. *Id.* 9. 660. Ulva sub adventum spirantis leae Favoni Sole remollescit quae frigore conlilit unda, Sic etc.

11.) Translata sumitur pro delicateorem fieri, affeminari. *Cas.* 4. *B. G.* 2. in fin. Quod ea re (h. e. vino) ad iaburem ferendum remollescera homines atque effeminat arbitrantur. — Item

pro mitem et placatum fieri. *Ovid.* 1. *Met.* 377. precibus si o nina justis Victa remollescut.

REMOLLIO, is, tris, tris, a. 4. (re et molle). Particip. Remollitus 1. et II. — Remollio est idem ac mollio, vel iursus, aut valde mollio, ἀναμολλῖν, ἀναμαλάρω.

1.) Proprie. *Ovid.* 4. *Met.* 286. quare mole fortibus undis Salmacis enervet, lactosque remollit artus. Adde *Colum.* 2. *R. R.* 12. 9. de quo loco in REMOLIOR I. *Apul. Herb.* 3. n. 9. Grada humore remollita. *Marcell. Empir.* c. 32. p. 133. retro ed. *Id.* Apostemata ut remolliantur, aut, si molles fuerint, ut dispaugantur, facies medicamentum tale. *Id.* c. 25. p. 122. Radices ex integro liliæ cum pane remollito miscentur atque inde cataplasma factum etc.

11.) Translata. *Sueton. Aug.* 79. Eo se inhibilum ac remollitum, quominus, ut destinerat, in transitu Alpium, per stimulationem colloqui propius admissus, in praecipitium propelleret. *Quidam leg.* remollitum, a remolior, et explicant a molimioe et conatu reicalum.

REMONEO, es, di, ere, a. 2. Iterum ac saepius admonere. *Apul.* 5. *Met.* Hic tibi identidem semper cavenda censebam, hic benevole remonebam. *Alis leg.* de monebam.

REMORA, æ, f. 1. (re et mora). *¶* 1. Est mora, tardatio, omne id quod remoratur, remora, ritardo. *Lucilius* apud *Paul. Diac.* p. 276. 8. *Müll.* Quamnam vix ex le resonant meo gradu remoram facit? *Plaut. Trin.* 1. 1. 16. Remoram faciant rei privatae et publicae. *Id. Pæn.* 4. 2. 106. Remora si sit, qui malam rem mihi del, merito fecerit. — Est etiam concretio, uti ajunt, sensu id quod remoram facit. *Cels.* 7. 13. Eo plumbea fistula foliicienda est vel recurvalis in exteriorem partem labris, vel eandem circumcingente quadam remora, ne lata inius delabi possit. *idlegno.* *¶* 2. Item pisciculus in mari, Graecis ῥέμωρις, ita dictus, quod naevem, cui annexus fuerit, remoretur. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 1. 1. (5). R nostis quidam Latine remoram appellare eum. Adde eund. 9. *ibid.* 25. 41. (79). *Silbius* ex Cod. Bamberg. et aliis legit moram; et scripsum remoram commendat verba *Donati* ad *Ter. Andr.* 4. 4. 13. Haec et echeneis et remeligo dicitur. — *NB.* De nomine proprie *V. ONOM.*

REMORAMEN, tris, n. 3. remora, retardatio. *Ovid.* 3. *Met.* 566. irritaturque isola, Et crescit rabies: remoraminaque ipsa nocebant. *Alis leg.* revocamina, alii moderamina. At nil mutandum: etenim *Theophr.* *N. Latinit.* ab *A. Maio* editus in *Class. Auct.* T. 8. p. 335. Remoramen, mora, vel, ut alii volunt, Impedimento gressuum: unde *Ovid.* remoraminaque ipsa nocebant.

REMORATOR, tris, n. 3. qui remoratur. *Capell.* 1. p. 19. de *Saturno.* Verum sator eorum (deorum) gressibus tardus et remuator incedit glaucoque amictu lectus capul.

REMORATRIX, tris, f. 3. quae remoratur. *Gloss. Cyrill.*

REMORATUS, a, um. *V. REMOROR.*

REMORRESCAT, Ennius posuisse videtur pro in morbum recidal. *Festus* p. 277. 23. *Müll.*, quocum cf. *Paul. Diac.* p. 276. 14.

REMORDEO, des, di, sum, dero, a. 2. (re et mordeo). Particip. Remordens et Remorsurus I. — Remordeo est idem ac vicissim mordeo, eum mordeo, a quo morsus sum, rimordere, ἀντιδάρω.

1.) Proprie. *Horat. Epod.* 6. 3. Quin huc inanes, si potes, veris ninas. Et me remorsurum pelis? — In ra medica. *Cels. Aurel.* 2. *Tard.* 11. ad fin. II qui passione affcuntur, acceptis vel transverralis remordentibus materiis, nullam interlorum mordicationem sentiunt, quod etc. et *ibid.* paulo ante. Ro tempore, quo quaedam remordentia transoraverint agrotantes, et *ibid.* 13. ante med. Debitus etiam vinum, et magis illud quod non fuerit mordicantis virtutis, hoc est quodam sensu liogum remordeatis.

11.) Translata ponitur pro cruciare, sollicitare, rimordere. *Lucret.* 3. 840. Praeteritisque ad-

missis enim periculis remordent. *Id.* 4. 1135. Aut quam cum ipse animus se fuisse remordet. *Virg.* 3. *Æn.* 261. quando hęc te cura remordet. *Id.* 7. *ibid.* 400. Clamat: Io matres, eundem ubi quæque, Latine. Si qua pili animis manet infelix. Amatæ Graia, si iuris materis cura remordet, solvite etc. *h. e.* si vos remordet. *Liv.* 8. 4. Liber: is desiderium remordet animos. *Juven.* 2. 31. vitia ultima castigata remordent (*censores sup.*).

REMORERES ares in auspicio dicuntur, quæ actarum aliquid remorari compellunt. *Festus* p. 276. 11. *Müll.* — Remora dictum a tarditate, quippe talis naturæ homines ab antiquis Remores dicit, *h. e.* *Aurel. Vict. de orig. gent. R.* 21. extr.

REMOROR, *aris*, *atus* sum, *ari*, *dep.* Particip. *Remorans* sub *A. b.*; *Remoratus* sub *A. c.* et *B.*; *Remoraturus* sub *A. b.*; *Remorandus* sub *A. c.* — Remora usurpatur *A)* Activo; et *B)* Neutrorum more.

A) Activo remoror est idem ac moram alicui afferre, retardare, relinere, ἀναβάλλω, ἐπιχέω, retardare, supralatere. — *a)* Cum Accus. per-eunæ. *Plaut. Cas.* 3. 5. 65. Eū nunc jam, nisi quippiam remorare me. *Ovid.* 13. *Met.* 220. cur non remoratur illos? *Cic. pro leg. Manil.* 14. 40. Hæ res, quæ ceteros remorari solent, non retardant. *Sall. Jug.* 38. Nox atque præda caeterorum hostes, quominus victoria uterentur, remorata sunt. *Cic. 1. Cat.* 2. 4. Num unum diem postea L. Saturninum more ac reipublicæ pœna remorata est? *h. e.* distulit, quin statim conparet? *Propert.* 1. 19. 17. Quamvis te longæ remoretur talis senectas. *h. e.* inortem tuam differat ac retardet. *Sall. Jug.* 95. Sulla — animo ingenti, cupidus voluptatum, sed gloriæ cupidior, otio luxurioso esse: tamen ab negotiis numquam voluptas remorata est, scilicet, eum; quam vocem infelicitis notæ Codices exhibent. — *b)* Cum Accusativo re. *Ter. Andr.* 4. 3. in fin. Manebo, ne quod vestrum remoror commodum. *Cic. 3. Att.* 14. Solu te — in eas spes soletum esse remorari. *Sall. Jug.* 50. Existimans hostes transvorsis præillis iter eum remoraturus. *Adda Ovid.* 11. *Met.* 233. — Absolute. *Ovid.* 6. *Fast.* 772. El fugiunt, freno non remorante, dies. — *c)* Passivo. *Plaut. Pers.* 1. 2. 28. Sed aperitur ædea: remorandus est gradus. Sic Particip. *Remoratus* passivo, ut videtur, trahemito, retardato, retardatus. *Ovid.* 10. *Met.* 671. Et rursus poma iaculo remorata secund! Consequitur transique virum.

B) Neutrum remorari ponitur pro morari, trahere, indugere. *Plaut. Cas.* 4. 3. 5. Quid illæ nunc tam diu intus remorantur remeligenes, quæ ob industriam? (*V. REMELIGO*). *Lucret.* 2. 564. remorari in concilio. *Catull.* 61. 200. sed abili dies: Pargo, ne remorare. Non diu remoratus es. Jam venis. *Liv.* 27. 12. Hosti jam undique pulsu — ne remorandi quidem causam in Italia fore. *Ovid.* 4. *Met.* 134. retroque pedem tulit etc. Sed postquam remorata suos cognovit amores etc. *Lucret.* 6. 717. Et contra fluxum flantes (*etesias*) remorantur.

REMOTĒ, adverb. *de lontano*, ὑπερῶς, procul. Occurrunt tantum Compar. et Superl. *Cic. 1. Nat. D.* 31. 87. Stellæ aliæ propius a terris, aliæ remotius eadem spalia conficiunt. *Augustin.* 12. *Trinit.* 5. a me. Quamvis longe remotissima facta sunt.

REMOTIO, *ōnis*, *f.* 3. *removimentu*, ἀποκίνησις, actus removendi.

1.) Proprie. *Ulp. Dig.* 26. 10. 4. Remotio litoris.

II.) Translate. *Remotio criminis* est, inquit *Cic.* 2. *Invent.* 29. 86., quum ejus intentio facti, quod est adversarii interitui, in alium aut in aliud dimovetur. Id est bipertito: nam tum causa, tum res ipsa removelur. Causæ remotionis hoc obis exemplo sit etc. Ipsi autem rei sit remotio, quum id quod datur criminis, negat neque ad se, neque ad obiectum suum reus peritigisse. *Cic. ibid.* et 30. *Fel. Scholiast.* ad *Cic. Flacc.* 10. ab *A. Maio* editus in *Class. Auct. T.* 2. p. 7.

Mire hic respondit. Remotionem facturæ in auctoritatem sensus, quo decernente puniri sunt Catilinæ socii, amplectitur quoddam volum, quasi potuerit etiam gloriose confiteri auctorem se illius fuisse supplicii: magis eam ex hoc remotioni similitas acquiritur, si potuerit esse etiam ipse de se laudanda confessio.

REMOTIVUS, *a*, *um*, adject. qui removelur. Constitutio juridicalis assumptiva per remotionem seu remoliva dicitur, quum obiectum crimen in alterum vel in aliud ab eo, qui percellitur, removelur, ut, legatus intra diem triceinum proficiscatur: legatus non accepto vaticano remansit et reus est. *Jul. Victor Art. rhet.* (edente *A. Maio*) 4. 6. A destructione remotivæ assumptionis, cur protectus non ait: Utrum ne quod vaticum non accepit, an ob insidias vel contumaciam vel lædendæ rei publicæ studio? *V. Capell.* 5. p. 147.

REMOTUS, *a*, *um*, *V. voc. seq.* REMOVEO, *mōves*, *mōvi*, *mōtum*, *mōvere*, *e.* 2. (*re et morco*). *Remorant* synop. pro removelant et *remosse* pro removelisse sub I. b. et remorant pro removelunt sub II. a. — Particip. *Removens* I. a.; *Remotus* I. a., II. a. et in fin.; *Removetur* et *Removendus* II. b. — Removeo est idem ac recedere facio, emoveo, dimoveo, abduco, autero, ἀποκινέω (*h. e.* tor via, allontanare, scostare, levare, rimovere; *Fr. éloigner, repousser, écarter; Hsp. apartar, alejar, desviar, rempujar, descairar; Germ. zurückbewegen, zurückziehen, b. Seile schaffen, entfernen, weg-, fort-schaffen; Angl. to remove, withdraw, take away*).

I.) Proprie. — *a)* Absolute, eul cum Accusativo tentum. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 163. Remove, abi, enter. *Cic. 7. Ferr.* 31. 82. Remoto atque oblegato viro. *Id.* 3. *Off.* 31. 112. Remotisque arbitris, ad se adolescentem Jussit venire. *Horat.* 3. *Od.* 6. 28. Luminibus remotis. *Id.* 4. *ibid.* 4. 6. Nimble remotis. *Id.* *Art. P.* 161. custode remoto. *Virg.* 1. *Æn.* 220. Mensæ remotæ. *Cic. Balb.* 5. 11. Fuisse neminem, qui removellet oculos et se totum averteret. *Ovid.* 6. *Met.* 193. cura removelente sporem. *h. e.* impediens somnum. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 7. 21. (72). Mater quæ infantem removelit. *h. e.* a tactu depulsi, statim, spoppo. *Cæs.* 1. *B. C.* 48. a med. Pecora finitima civitates longius removelant. — *b)* Cum Præpos. *Cic. 1. Off.* 35. 127. Removetur aliquid ab oculis. *h. e.* tegere, occultare. *Cæs.* 2. *B. C.* 11. Cupit furcis ab opere removelentur. *Auct. B. Afr.* 54. Ob eas res ignominia causa ab exercitu meo te removel, et *ibid.* 62. Quum classe se longius a conspectu removelisset. *Ovid.* 5. *Met.* 488. Rurantesque comas a fronte removelit ad aures. *Horat.* 2. *Sat.* 1. 71. ubi se a vulgo et æmnia in secreta removelant. syncope pro removelant. *Verano rititit.* (Similiter *remosse* pro removelisse quidam leg. apud *Lucret.* 3. 69. *V. REMANT*). *Ter. Hecyr.* prof. 2. 14. Remotis injuria adreissimum ab studio. *Cic. Rosc. Am.* 8. 23. Multa palam domum suam suferbat: plura cism de medio removelbat. *Id.* 1. *Fam.* 12. Ut removelat præsidia ex his locis, quæ occupavit. *Id.* 2. *Orat.* 76. 309. Ea secerni arbitror oportere, atque ex oratione removelari. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 16. Ergo ubi me in montes et in arcem ex urbe removel. — *c)* Cum Ablat. sine præpos. *Ovid.* 7. *Met.* 256. Et innotet arcanis oculos removelere profanos. *Id.* 2. *Pont.* 2. 123. Qui quantum patitur toto sumus otbe remoti etc. — *d)* Cum Adverb. *Quintil.* 11. 3. 124. Inde legam removelit.

II.) Translate. — *a)* Cum Accus. tantum. *Plaut. Stich.* 2. 1. 37. Appropere, fores facile ut paleant, removelere moram, levare ogn' indugio. *Sall. Jug.* 85. 45. Nam quæ ad hoc tempus Jugurtham tutata sunt, omnia removelitis, avaritiam, impetiam, superbiam. *Cic. 7. Fam.* 11. De re severissima tecum, ut soleo, loquor. Remoto joco, tibi hoc amicissimo animo precipio, ut etc. *Id.* 2. *Nat. D.* 38. 98. Licet enim jam remota subtilitate disputandi oculis quodammodo contemplari pulchritudinem rerum. *Liv.*

2. 2. Hunc tu, inquit, tua voluntate, L. Tarquini, remove melum. *Ovid.* 3. *Trist.* 7. 31. Ergo desidia remove, doctissima, causas. et 1. *ibid.* 3. 13. Ut tamen hanc animi nubem dolor ipse removelit etc. *Al. leg. animo. Sit. It.* 11. 175. hi sunt, qui jura dedere Teriore expulso, Sidiçinaque bella remorunt. syncope pro removelunt. — *b)* Cum Præpos. *Cæs.* 3. *B. C.* 24. Senatus Cœlium ab republica removelendum censuit. *h. e.* curia et foro prohibendum. *Cic. 1. Off.* 20. 69. A negotiis publicis se removelere, ad otiumque perferre. *Id.* 2. *leg. Agr.* 8. 82. Remove te a auspicio alicujus tui commodi. *Id.* 5. *Ferr.* 59. 136. Illam suspicionem levare aliqua a se removelere cupiebat. *Id.* 4. *Att.* 8. a med. Quid sit, quod se a me removelit, si mudo removelit, ignoro. *h. e.* convictu meo abstinent, se a me alienavit. *Id. Amic.* 21. 77. Ab amicis Q. Pompeii meo nomine se removelere Scipio. *Id.* 2. ad Q. *Fr.* 6. Catonem Lentulus a legibus removelit. *h. e.* a legibus terendis deterruit. *Pha distolto*, et *Curt.* 7. 2. 38. Libertatem linguæ ab auribus credulis removelurus. *Lucret.* 5. 350. morbis ægrescimus isdem Atque illi, quos a vita natura removelit, ha tolto di vita. *Ovid.* 11. *Met.* 626. A se Tantalides onus invidiæque removelit. — *c)* Cum Ablativo sine præpos. *Cic. Orat.* 2. 5. Nec solum ab optimis studiis excellentes viri deterriti non sunt, sed ne optime quidem ex artibus suis removelunt, qui aut falsi non poterunt, aut Com Veneris pulchritudinem imitant. *h. e.* suas artes deseruerunt. *Ovid.* 3. *Met.* 645. Meque ministerio scelerisque artisque removelit. *Sueton.* *Tib.* 35. sub fin. Alium et quæstura removelit, quod etc. — *d)* Cum Adverb. *Ovid.* 1. *Amor.* 14. 20. Vim procul hinc remove: non est qui debeat uri. — Hinc Particip. præter. pass., cujus nulla superius exempla retulimus.

Remotus, *a*, *um*, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Remotior* I. a. et Sup. *Remotissimus* I. b. et II. a. b.

I.) Proprie de loco dicitur, et est dissitus, longè positus, semotus, lontano, rimoto, χωρῖς ἑμὸς. — *a)* Absolute. *Cæs.* 7. *B. G.* 1. Indictis inter se principes Gallie concilia silvestribus ac remotis locis queruntur de Acconis morte. *Cic. 7. Fam.* 20. Remoto, salubri, ameno loco. *Horat.* 2. *Od.* 19. 1. Bacchum in remotis carmina rupibus Vidi dormientem. et 4. *ibid.* 14. 47. qui remotis Obstrept Oceanus Britannis. *Ovid.* 6. *Fast.* 121. remotius antrum. — Hinc *Remota*, *n. plur.* 2. absolute pro locis remotis. *Ammian.* 28. 6. 28. Exilauerunt Fræchibus et Aristomenes e latebris, qui quum sibi iussas occidit linguas didicissent ut prodiges, ad longa remota declinarent et abdita. — *b)* Cum Ablativo. *Cic.* 5. *Ferr.* 37. 85. Peria civitas procul a manibus lulis atque a conspectu remota. *Id.* 8. *Att.* 3. 4. Apulia ab impetu hujus belli remotissima. *Id.* 7. *Ferr.* 31. 80. Ab arbitris remotus locus. *Id. Amic.* 27. 103. In quibus (studiis) remoti ab oculis populi omnia otioaum tempus contrimus. *Nepos Dion.* 9. Quum a conventu se remotum domi teneret. *Sueton.* *Tib.* 42. Secreti licentiam nactus et quasi civitatis oculis remotus.

II.) Translate. — *a)* Generatim. *Cic.* 1. *Off.* 10. 63. Scientia, quæ est remota a justitia, candiditas est appellande. *Id.* 3. *leg. Agr.* 12. 31. Quum tu a Tiberii Gracchi æquitate ac pudore longissime remotus sis. *Id. Mur.* 35. 73. Et illa pie fecit et hic a culpa se removelit. *Id.* 6. *Ferr.* 19. 40. Ab omni minimi erroris suspicionem remotissimus. et 4. *ibid.* 66. 160. Homines quædam, qui maxime ab injuriis nostrorum magistratum remoti consueverant esse præsidio cæderis. *Id. Orat.* 9. 32. Cujus remota est illa quidem melle dulcor, sed a forensi strepitu remotissimus. *Horat. Art. P.* 383. Liber et ingenuus, præsertim census equestrem summam annuorum vilioque remotus ab omni. *Quintil.* 2. 4. 2. Fabula non a veritate modo, sed etiam a forma veritatis remota. — *b)* Speciatim est alienus, abhorrens. *Cic.* 15. *Fam.* 4. a med. Si

quisquam fuit nunquam remotus ab laani laude et sermonibus vulgi, ego profecto is sum. *Id.* 14. *Att.* 12. in fin. Homo remotus a dialectica, in arithmetica satis exercitatus. *Colum.* 12. *R. R.* 1. 3. Villae a vino, ab escis, a superstitionibus, a somno, a viris remotissima. *h. e.* minime deducta vino, escis etc. — c) Apud Stoicos remota sunt *ὑποκρίματα*. *Cic.* 3. *Fin.* 16. 52. In viti non ea, quae primo loco sunt, sed ea, quae secundum locum obtineant, *ὑποκρίματα*, id est producta nominentur. Quae vel dicta appellamus (id est verbum a verbo) vel promota et remota, vel etc. — Hinc

Remota, n. plur. 2. absolute, substantivorum more: *V.* in *Remotis* 1. a. et II. c.

REMUGIO, in, lvi at li, ire, n. 4. (re et muglo). *Remugit* pro *remugit* metri causa dixit *Capell.* 5. in fin. Interea sonare tubae rancusque per mibram Cantus, et ignoto caelum clangore remugit: Turbati expavere Dei. — Particp. *Remugiens* 2. — *Remuglo* ¶ 1. Stricto sensu est li. *rimugillare*, *muggire all'incontro*, *παπαυκάσαι*, mugiti respondeo, contra muglo. *Ovid.* 1. *Mel.* 656. de Io. alto tantum suspiria prodit Pectore, quodque unum potes, ad mea verba ramugla. ¶ 2. Et univarsim, rebuo, reuono, *rimbare*, *rimbombare*. *Stat.* 12. *Theb.* 602, allo si forte remugit Bellatore nemus. *h. e.* alio tanto. *Virg.* 3. *G.* 45. Et vox assensu nemorum ingemiscata remugit. *Id.* 6. *En.* 99. Sybilla Horrendas canit ambages, antroque remugit. *Id.* 9. *ibid.* 504. sequitur clamor, caelumque ramugit. *Horat.* 3. *Od.* 10. 5. nemus Aquilona remugit. *Id.* *Epod.* 10. 19. Ionina udo quum remugiens silvis Noto earisiam raparit. *Seneca Thyest.* 675. nemus ramugit latrante. *Catull.* 63. 29. Lere tympanum remugit, cava cymbala recrepant.

REMULCEO, mulceo, mulsi, mulsim, mulcera, a. 2. (re et mulceo). Particp. *Remulcens* at *Remulcus* 1. — *Remulceo* est idem ac retro mulceo, reflecto (li. *riplegare* in giù. *Fr.* *replier en passant la main sur, en caressant*; *Ellip.* *volver à plegar*; *Germ.* *zurückstreichen*, - *elreichen*; *Angl.* *turning or bending backwards*).

1.) Propria. *Virg.* 11. *En.* 812. de lupo. Conscio audacia fasti caudamque remulcens Subleat pavitanti utero. *h. e.* retrahens inter crura: nam mulceo est mulcendo inflectere: Ita *Hesiod.* *Egy.* v. 512. *Θῆρας δὲ πρὸς αὐτῶν, οὐκ ἔστι δ' ἑνὸς περὶ δέσπερος*. Solent autem lupi, sicut et canes at leones etc., quum irati sunt, eandem intendere at arigare; quum resedit ira at successit pavor, remittere ac reflectere. *Apul.* 1. *Mel.* ante med. Equi audoram fronda curiose aspicit, aurei samulceo, frenos detraho. *gli stropiccio o gli tiro le orecchie*. Sic *Id.* 9. *ibid.* Jamque et plausus manuum et aurum desus at ductum capliri placide patiebar. *già placidamente lasciava, che altri mi percolessa colla palma delle mani, mi riptegasse le orecchie, mi tirasse per la cavazza*. Loquitur hic anoua. *Id.* *Florid.* n. 3. de *Apolline*. Crines ejus remulsi soliti at promolisi capronia antevultu et propenduli. *Alti minis recta leg. premulsi*. *V. CAPRONÆ*. *Id.* 7. *Mel.* Alius (equus) blonitu maligno comminatus, remulsi auribus dentiumque candentium renudatis hastis, totum me commoriscat. *Alti perperam leg. remulsi* *Cassiod.* 7. *Variar.* 15. de equis aeneis. Mirabitur formis equinae aigna etiam inens feroriv. Crispatis animaribus aa rotundis, eodicticis membris, auribus remulsi, credet forsitan curius appetere, quum ea metalla cooverit non movare. *h. a.* auribus retro flexis erectisque.

II.) Translata. *Stat.* 8. *Theb.* 93. oro, minas stimulatque corda remulca. *mitiga, placa, accheta*. *Apul.* 5. *Mel.* Quam cuocia dulcissimis modulis animos audieotium remulcebant.

REMULCO, at, ara, a. 1. *rimurchiare*, *ῥυμολύνειν*, remulco traho. *Sisenna* apud *Non.* p. 57. 29. *Merc.* Si quis celeriter solvi poterat, in alium remulcare trahit. *Remulcare* trahit videtur esse glossema: at *Sisenna* scriptissis *remulcat*: alius addidisse explicandi gratia, trahit: inde factum *remulcare* trahit. Hinc *Forcellinus*. *Merc.*

cerus ait: potes scribere *remulcans* trahit. Rectiores plerique legendum putant in altum *remulco* retrahit. At *Nonius* *ibid.*: *Remulcare* dictum, quasi moili et leni tractu ad progressum mulcera. Quod confirmat *Thesaur.* nov. *Latinit.* ed. ab *A. Maio* in *Class. Auct.* 8. p. 494. *Remulco*, at, nevam deducere ad litus.

REMULCUM, i, n. vel *Remulcus*, i, m. 2. Scribitur et *rymulcus* apud *Ammian.*, quem *V.* sub II. *Remulcum* est promulcum, funis, quo alligata navis ab alia trahitur: a *ῥῦμα* funis, et *ἄνω* traho, *V. HELCIUM*. (li. *rimurchio*; *Fr.* *corde pour hâter, câble pour remorquer*; *Ellip.* *cuerda amarrada al barco, cable por remolcar*; *Germ.* *d. Schlepptau, Bugsirtau*; *Angl.* *a tow-barge, a cable or rope to tow a ship with*).

I.) Propria. *Isid.* 10. *Orig.* 4. *Remulcum*, funis, quo deligata navis trahitur vice remi: de quo *Valgius*: *Elle mea me longo succedens prora remulco Latantam gratia statit in hospitium*. *Paul.* *Diac.* p. 279. 1. *Müll.* *Remulco*, est, quum asphæ remi navis magna trahitur. *Cæs.* 2. *B. C.* 23. in fin. Postquam relicti in litore nevam conspexit, hanc remulco abstersit, et 3. *ibid.* 40. Submersamque navim remulco vetricibus suis *Alexandriam* deducit. *Liv.* 32. 16. Tarde inde ad *Malem*, trabodina plerumque remulco navibus, quæ cum comætu sequebantur, pervenit. Adde eund. 25. 30. *Auson.* *Edyll.* 10. 41. Et quum per ripas, nusquam cessante remulco, intendunt collo mularum vincula nautæ.

II.) Figurata. *Remulcus* est etiam parvum naviculum, es quo funis alligatus nevam trahit, quemque Itali quoque *rimburchio* et *rimurchio* vocant. *Auson.* *Epist.* 2. 9. easterlequa remulci Culpsbam properos adverso fumos curus. *Paulin.* *Nolan.* *Ep.* 49. (al. 36.). Vetricem ventorum et fluctum nevam ad portum suum, remulco præeunte, duserunt. — *Rymulcus* apud *Ammian.* 18. 5. 6. Non contra, nec *rymulca*, ut ajunt, sed vellelacione plena la rem publicam ferebatur. Provarbiatit hoc dictum est. Sed rectiores editt. *remulco*.

REMULSUS, a, um, particp. *V. REMULCEO*.

REMOLUS, i, m. 2. damulvi. remi, rematto, parvus ramus, *κῆρυξ*. *Turpil.* apud *Non.* p. 533. 16. *Merc.* *Remulla* sensim celoz ab oppido proccasset.

REMUNCULUS. *V. LENUNCULUS*.

REMUNDO, at, ara, a. 1. *nettare, mondare*, rapuro, *sempius mudo*. *Inscript.* apud *Maff.* *Mus. Per.* 146. 3. ST VT MONIMENTVM REMVNDV.

REMUNERATIO, onis, f. 3. *ricompensa*, *guiderdone*, *rimunerazione*, *ἀντιδωρεά*, actus remunerandi, vicissitudo beneficii aut officii, mutua gratia reatio. *Cic.* 2. *Off.* 20. 69. A quo expeditior et celerior remuneratio fora videtur, in eum fere est voluntas nostra propensior. *Id.* *Amic.* 14. 49. Nihil est remuneratio benevolentie, nihil vicissitudo studiorum officiorum, quæ jucundius. *Id.* 2. *Invent.* 22. 66. Gratia, quæ in memoria et remuneratio officiorum et bonorum et amicitiarum observantiam teneat. *Inscript.* apud *Orell.* 1090. RAT. a. r. h. a. ratione sacrum remunerationum. *Alia* apud *Gruter.* 449. 7. COMES SACRARVM REMUNERATIONVM.

REMUNERATOR, oris, m. 3. *ricompensatore*, *rimuneratore*, *ἀντιδωροποιός*, qui remuneratur. *Tertull.* *Apolog.* 36. Deus exactor et remunerator. *Inscript.* apud *Gruter.* 449. 7. quæ est apud *Orell.* 1140. INVICTISSIMI PRINCIPIS HONORIVM TROODOSIV AT CONSTANTIV CENSORIS AT REMUNERATORIS VIRTVTVM PETRONIO MAXIMO V. C. PRAEF. VRE. ITATVAM MERITORVM PERENNE MONVMENTVM IN FORO VLPIO CONSTITVTV IVSSERVNT. *Fulgat. interpr.* ep. ad *Hebr.* 11. 7. Credere enim oportet accidit ad Deum quæ quæ, et iniquitibus se remunerator sit. *Cassiod.* 10. *Variar.* 16. Ipse remunerator est boorum omnium Datus.

REMUNERO, at, atum, ara, a. 1. Particp. *Remuneratus* sub b. — *Remunero* est idem quod

remuoror, ricompensare, rimunerare, ἀντιδωροποιῶν. — a) Active. *Q. Cic.* *Petit.* cons. 9. 38. Ut hoc te officio remunerent. *Orellius* *remunerantur. leg. et ait*: quæ furms (remunerent) Quinto vix tribul potest. *Petron.* *Satyr.* 140. Puella artificum pari motu remunerabat. *Quintil.* *declam.* 2. 6. Necesso est sic remunerat, ut faciat heredem. *Papinian.* *Dig.* 17. 1. 7. Laborem dominus remunerasse voluit. *Cic.* in *Senat.* 12. 30. Quibus officia T. Annii beneficiæ remunerabo. *Alti leg. remunerabor*. — Passive. *Tertull.* *Apolog.* 46. Philosophi scilicet statuis et salariis remunerantur, quam ad bestias pronunciantur. *Fronto* 2. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 1. Remuneratus est a me mutuo. Adde *Minuc. Octav.* 7. Et *Alcim.* *Auit.* *Ep.* 75. Ut vos bonis omnibus remuneratos estollet. *Cassiod.* 2. *Variar.* 15. *Am.*, quæ in te remuneratis cogoriscis.

REMUNEROR, aris, atus sum, ari, dep. 4. (ra et muor). *Remunero* et *Remuneratus* *V.* in voc. præced. — Particp. *Remunerans* sub b.; *Remuneratus* at *Remunerandus* sub a. — *Remunero* (li. *ricompensare, contraccambiare, ricompensare, render la pariglia, rimunerare, ἀντιδωροποιῶν, ἀνταρῖσθαι*) est idem ac munus munere companso, mutuum gratiam ratero, beneficium reddo. — a) Cum Accus. personæ. *Varro* 2. *R. R.* 1. 2. Sed hæc ita a nobis accipietis, ut remuneremini nos, ac quæ scitis, proferatis. *Cic.* 8. *Att.* 1. extr. Si omnium capere possem, tam longæ te epistolæ non obtunderem. Tu, si tibi eadem causa est, me remunerare isne velim. *Id.* 9. *Fam.* 8. Ut possem te remunerari quam similim munere. *Cæs.* 1. *B. G.* 44. extr. Si liberam sibi possessionem Gallie reddidisset, magno se illum præmio remuneraturum. *Plin.* 7. *Ep.* 31. extr. Neque enim obligandus, sed remunerandus est in amoris officio, qui prior empt. — In malam partem. *Catull.* 14. 19. Omola colligam venæos, Ac te hic suppliis remunerabor. — b) Cum Accus. rei. *Liv.* 2. 12. Tum Mucius, quum remuaueras meritum, Quandoquidem, inquit, etc. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 5. Solum pinguiter denum impensam coloni laboremque magno fetu remuneratur. — In malam partem. *Gell.* 18. 13. Libet autem dicere, quam facete *Diogenes sophista* id genus, quod supra dixi, a quodam dialectico per contumelliam propositum remuneratus sit. — c) Absolute. *Cic.* 2. *Fam.* 6. Nullam esse gratiam, quam non vel capta animus meus in accipiendo, vel in remunerando cumulandoque illustrare possit. *Id.* 2. *Invent.* 53. 161. Gratia, in qua amicitiarum et officiorum alterius memoria et remunerandi voluntas continetur. *Id.* 15. *Fam.* 13. Sed ita fato necio quo contigisse arbitror, ut tibi ad me orandum semper detur facultas; mihi ad remunerandum nihil suppetat præter voluntatem.

REMURURO, at, ara, n. 1. (ra et mururo). li. *rimbombare, risonare, ἀντιρροπῶν*, vicissim murmuro, reuono, rebuo.

I.) Propria. — a) Absolute. *Virg.* 10. *En.* 291. Quæ veda non spirant, nec fracta remurmurat onda, Sed mare inoffensum crescenti adlabitur matu. *Stat.* 5. *Silv.* 1. 152. pluvius radice soluta Deflert et nulli apollata remurmurat aure. — Cum Accus. *Calpurn.* 4. *Ecl.* 27. corte mes carmina nemo Præter ab his scopulis vantosa remurmurat echo. (Ubi præter est præterquam. *V. PRÆTER*). Sic *Virg.* 1. *Ecl.* 5. resonare *Amariyllis*.

II.) Translata signifiat da alicujus seme detrudere, *sparlare*. *Fronto* 2. ad *Amic.* (edente iterum *A. Maio*) *ep.* 6. sub fin. Sicut aas qui dicta factaque toa (in) administranda provincia maxime laudibus ferunt, latius ac libens audio; ita si quis quid remurmurat aut deprecatur, multo scrupulosis ausculto.

REMUS, i, m. 2. *ῥῆμας, ῥετμός*, instrumentum, quo nevæ aguntur: ab altera voce Græca allata (li. *remo*; *Fr.* *rame*; *Ellip.* *remo*; *Germ.* *d. Ruder*; *Angl.* *an oar*).

I.) Propria. — a) Univarsim. *Cic.* 1. *Orat.* 33. 153. intermisso impetu pulsuque remorum

Id. fragm. apud Non. p. 162. 30. Merc. Maria uoda, quum est pulsa remis, purpurascit. Cæs. 5. D. G. 8. Remis contendit, ut eam partem in aqua caperet. Auct. B. Hisp. 40. sub fin. Ancois sublati, pelagus remis petere. a forza di remis Sic Horat. 1. Od. 37. 16. ab Italia volantiem Remis adurgens. Val. Flacc. 2. 77. Certalim remis agitur mare. Ovid. 11. Met. 461. reducant Ordinebus geminis ad fortia pectora remos. Id. 3. ibid. 662. remorum in verbera perstant. et Heroid. 3. 65. canescunt æquora remis. Id. 4. Trist. 5. 19. remis ad opem luctare fereodam. Id. 1. Met. 294. ducere remos. Virg. 4. En. 594. impellere. Id. 8. ibid. 689. totum spumare reductis Convulsam remis æquor. Id. 3. ibid. 207. et 560. insurgere remis. et 10. ibid. 294. validis incumbere. Id. 8. ibid. 58. amnem adversum superare. et 6. ibid. 320. vade vertere. et 3. ibid. 668. vertere æquora. Ovid. 3. Met. 657. impellere properantibus. Virg. 2. G. 503. sollicitare freta. Ovid. 1. Amor. 11. 5. movere. Id. 5. Fast. 644. torquere equas. Val. Flacc. 1. 471. pontum subigere. Virg. 10. En. 195. nam promovere. Cæs. 3. B. G. 14. n. med. locitare. Cic. 4. Tusc. 5. 9. propellere. V. II. 3. Sil. It. 1. 568. impellere. Val. Flacc. 2. 429. Jam remi tenuera ratem. Ovid. Heroid. 13. 101. Remo et vela movere carinam. — b) Detergere remos. V. DETERGEO. — c) Inhibere remos. V. INHIBEO. — d) De remorum ardinibus in navi. V. DECEMREMIS. — e) Dara homines ad scum Liv. 34. 6. n. med.; et Sueton. Aug. 16. remiges facere. Val. Max. 9. 15. n. 3. Remo publicæ triremis affixus est fu condemnata ni remo. — f) Ad illud Virg. 6. En. 233. de Misenæ suaque arma vira, remumque tobamque: Servius adscribit, remum dici etiam iorum, quod confluit tubam; sed non probat: quum potius interpretandum sit de remo et tuba sepulcro impositis. V. Heynii adnotat. ad loc. cit.

II.) Figurata. ¶ 1 Vela remisque et remis velisque et remis ventisque, anni contentione, omni vi. Cic. 3. Tusc. 11. 25. Virg. 3. En. 563.; et Sil. It. 1. 568. ¶ 2 Remi corporis, brachia et pedes, quibus homines nataut. Ovid. Heroid. 18. 215. — Remi de aliis avium, quem admodum alæ de remis natum. Id. 5. Met. 558. super ductis alarum insistere remis. Sil. It. 12. 97. de Icaro. Iapsumque solutis Penarum remis. V. REMIGIUM et ALA. ¶ 3 Translato. Cic. 4. Tusc. 5. 9. Quærebam, utrum pandere vela orationis statim, an eam ante paululum dialecticorum remis propellerem.

REMUTABILIS, a, adject. iterum mutabilis. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in Not. Tyr. p. 53.

REMOTO, as, are, a. 1. rursus muta. Tac. Dial. de Orat. 19. Cum conditione temporum formam quoque orationis esse remutandam. Plæque tamen opt. edit. habent mutandam.

REN. V. RENES.

RENÁLIS, e, adject. ad renes pertinuens, ut Renalis passio. Cæl. Aurel. 5. Tard. 3. init. V. NEPHRITIS. Id. ibid. extr. Renalibus vitis laborare. — Renale, is, a. 2. absolute. V. LUMBARE.

RENANCIOR, tris, dep. 3. rursus prehendendo. Paul. Diac. p. 276. 16. Müll. Renancitur significat reprehenderit. Cl. Festus p. 277. 29. Müll.

RENARRO, as, are, a. 1. narrare de nuovo, ἀναγνῖναι, rursus narro, narando repeta. Virg. 3. En. 716. Sic pater Æneas intentis omnibus annis Fata renarraba. Divum. Stat. 12. Theb. 390. Motuque exoritur Thebas Argosque renarrant. Ovid. 5. Met. 316. Uique sit, a facto propiore priore renarrant. — Pra simpliciter narro. Id. ibid. 635. citius, quam nunc tibi facta renarro, in latine motor.

RENASCOR, nascēris, nātus sum, nasci, dep. 3. (re et nascor). Particip. Renascens II.; Renatus I. et II. — Renascor est idem ac de novo nasci, iterum axorior, reanov, ἀναγενναίμαι (It. rinascere, risorgere; Fr. renaitre, se reproduire, repousser; Hisp. renacer, reprodu-

cirse; Germ. wieder geboren werden, wieder entstehen, wieder wachsen; Angl. to rise or be born again, spring or come up again, grow again, be renewed).

I.) Proprie. Lucret. 1. 543. De niloque renata forent quæcumque videmus. Adde eund. ibid. 752. Cic. 4. Att. 2. a. med. Qui mihi pinas inciderant, nolunt easdem renasci; sed, ut spero, jam renascuntur. Ovid. 15. Met. 402. Corpora de patrio parvum phœnica renasci. Horat. Epod. 15. 21. Nec te Pythagoræ fallant arcana renati. Liv. 26. 31. extr. loquitur Scipio: Brevis faciam, ut, quemadmodum nunc noscitis in me petris patulque similitudinem oris vultusque et lineamenta corporis; ita ingenii, fidei virtutisque exemplum expressam ad effigiem reddam, ut revivisse aut renatum sibi quisque Scipionem imperatorem dicat. Plin. 13. Hist. nat. 4. V. (42). Phœnix moritur et renascitur ex seipsa. Virg. 6. En. 600. nec fibris requies datur ulla renatis. Juvenal. 14. 10. quum septimus æonus Transierit, puero nondum omni dente renato. Sic Plin. 11. Hist. nat. 37. 64. (168). Renati dentes. Ammian. 22. 15. 13. Aliquoties jam sementes cum augmenta fere septuagesimo renascuntur. Apul. 11. Met. Ut renatus quodam modo (Lucius ex asino in hominem reversus) statim sacrorum obsequio desponderetur.

II.) Figurata. Liv. 6. 1. Velut a stirpibus lætus feracisque renatus urbs. Martial. 6. 4. Tot nescientia templa, tot renata. Ovid. 15. Met. 273. Sic ubi terrena Lycus (fluvius) est epotus blato, Existit procul hinc alioque renascitur ore. — Cic. 1. Tusc. 23. Principium existitium nec ipsum ab alio renascetur, nec ex se aliud creabit. Id. 1. ad Brut. 4. Agendum est —, ne semper primi cuiusque mali excidendi causa sit, ut aliud renascatur illa pelus. Id. 11. Fam. 14.; et Liv. 9. 12. Renatum bellum. Sic Tac. 3. Hist. 59. Renatum ex Integra bellum. Horat. Art. P. 70. Multa renascitur, quæ jam ceciderat, cadentque Quæ nunc sunt in bonare vocabula, si valet usus. Id. 3. Od. 3. 61. Trojæ renascens fortuna. — Denatus translato qui per mysteria Dea proximus est factus. rigenerato. Inscript. apud Gruter. 28. 2., quæ est apud Orelli. 2353. ΤΑΥΡΟΒΟΛΟ ΚΑΙΟΒΟΛΙΝΩΝ ΙΝ ΑΙΤΕΡΝΩΝ ΡΕΝΑΤΩΝ. Alia apud Henzen. 6041. QUI ET ARCANIS PERPYSIONIBUS IN AETERNVM RENATVS ΤΑΥΡΟΒΟΛΙΩΝ ΚΑΙΟΒΟΛΙΩΝΩΝ ΡΕΝΑΤ. — V. et RENATO.

RENATATUS, a, um, V. voc. seq.

RENATO, as, avi, atum, ara, a. et n. 1. Iterum dato, vel ascendo, rinuolvo. Jernand. Gel. 18. Vas aureum, quod ferebatur, in profundum cecidit, metalli pondere gravatum, et longe post emergit: quod certe non erat usitatum, aut vacuum sorberi, aut certe semel voratum, undis respuentibus renata. Augustin. 18. Civ. D. 17. Post novem annos eodem renatati slagno reformabantur in homines. h. e. rursus orato. Ita leg. nonnulli; plerique tamen renato, ut sit particip. a reno, as.

RENATUS, a, nm, V. RENASCOR et RENATO.

RENÁVIGO, as, are, 1. Particip. Renavigans sub a. — Renavigo, It. rinavigare, risornare navigando; ἀναγνῖναι, rursus navigo. navigando revertor. — a) Neutrorum mora. Cic. 14. Att. 16. Post in hæc Puteolana et Cumana regna renavigare. Plin. 32. Hist. nat. 1. 1. (4). Cajus princeps Astura Antium renavigans. Id. 6. ibid. 23. 26. (106). Renavigare ex India. — b) Passive. Seneca Herc. Fur. 715. Achæron invivus renavigari.

RENECO, as, are, a. 1. Iterum neco. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in Not. Tyr. p. 123.

RENECTO, in, are, a. 3. (re et necto) connectere, connecto, innecto. Avien. Arat. 474. Cornipedis simul hunc lux indiscreta renectit.

RENEO, es, are, a. 2. (re et neo) flere de nuovo, ἀναλαίδη, rursus neo. Ovid. 6. Fast. 757. At Clypeus Clothoqua dolent: hæc fila renari etc. Alti leg. teneri. Stat. 3. Silv. 1.

171. Parcarum fila ranebo, Extendamque colos. Alti leg. tenebo. Albinov. 1. 444. Stant rata non ulla fila raneoda mano. Alti leg. teneoda. Sed hæc variae lectiones, quæ facilius est in t mutatio, eo minus probantur. Apud Albinov. loc. cit. fila renenda videntur significare fila seu vela dissolvenda, a reneo dissolve.

RENERYO, as, are, a. 1. nervos iterum addo. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in Not. Tyr. p. 108.

RENES, num, m. plur. 3. De Genit. plur. et Recto sing. V. sub 1. b. et c. — Itatione habita etym, vox conjugenda videtur cum Gr. ῥέν, ῥένος, ῥένος. — ¶ 1. Renes sunt viscera duo utriusque lumbis inhaerentia, sub imis costis, a parte earum rotunda, ab altera vero remota, quæ et venosa sunt et tunica supercuncteuntur, ut ait Cels. 4. 1. et urinae secerndas deservunt, νεφροί (It. reni, arnioni e argnioni; Fr. les reins; Hisp. los riñones; Germ. d. Nieren; Angl. the reins, Kidneys). — a) Universalis. Plin. 11. Hist. nat. 37. 84. (206). Renes habent omnia quadrupedum, quæ animal geerent: ova parientium testudo sola. Cic. 2. Nat. D. 53. 137. Ab en cibo quum est secreta bili, ilque humores, qui e renibus profunduntur, reliqua so in sanguinem vertunt. Plaut. Curc. 2. 1. 21. Lien necat, renes dolent. Cic. 2. Tusc. 23. 60. Laborare ex renibus, avere mal di reni. Hujus morbi signa recenset Cels. 2. 7., curationem tradit 4. 10. Sic Horat. 2. Sat. 3. 163. Quod latus aut renes morbo tententur acuto. Adde eund. 1. Ep. 6. 28. — In illa Auson. epigr. 13. Utere rene tun. alii leg. vera. — b) In Genit. plur. habet renum et renium. Illud habet Plin. multis in locis et videtur usitatus: hoc Id. 21. Hist. nat. 29. 103. (175). et 28. ibid. 8. 27. (98). bis (probante Hard. ex MSS.); et Scribon. Compos. 125. et 143. — c) Rectus singularis est ren, pro qua et rien dixere, ut Charis. 1. p. 24. Putsch. et Priscian. 5. p. 645. docent. Festus p. 277. 17. Müll. Rienes quos nunc vocamus, antiqui nefrudines appellabant, quia Græci νεφροί eas vocant. Plautus in Satyrionæ: Male tibi evenisse viden: glaber arat, tamquam lien. Petron. Satyr. 35. Structor imposuerat cibum: super Arietem, cicer arilelinum: super Taurum, bubulæ frustum: super Geminos, testiculos et rienes. Gloss. Philoz. Rien, νεφρός. Rienesus, νεφριτικός. V. Venant. loc. cit. in CINCTORIUM. ¶ 2. De lumbis Nemesian. Cynege. 112. canis sit cruribus alis, Renibus ampla tails validis, diduculaque costas.

RENÍCULUS, l, m. 2. parvos ren. Marcell. Empir. 26. sub fin. Reniculorum dolor. V. RENUNCULUS.

RENIDENTIA, æ, f. 1. riso, actus renidendi, b. a. rideodi. Tertull. Anim. 49. Infantum renidentes animadvertere.

RENIDEO, es, ere, n. 2. Præteritum est in Gloss. Philoz. Reniduit, ἐπιδίδοεν. — Particip. Renidens in omnib. parsgr. — Renideo a re et obsoleto nideo, quod fortasse eandem ac niteo habet originem. Est autem rei fere poetice; Idem ac niteo, resplendere, φαίδρυμα (It. risplendere; Fr. reluire, luire, briller, rayonner; Hisp. relucir, relumbrar, resplandecer, brillar, Germ. wieder glänzen, - strahlen, - schimmern, erglänzen; Angl. to shine, be bright or resplendent, glitter, glisten).

I.) Proprie. Horat. 2. Od. 18. 1. Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacuar. et ibid. 5. 19. Ut pura nocturno renidet Luna mari. Stat. 10. Theb. 660. et sparsa orichalca renident. Lucret. 2. 27. Nec domus argentis fulget euroque renidet. Virg. 2. G. 282. late Onctus omnis Æra renidenti tellus. h. e. armis nitentibus. Similem locum habet Lucret. 3. 327. Rursus Horat. Epod. 2. 65. Positosque vernas, ditte examen domus, Circum renidentes Laræ. h. e. in medio atrio focus, circa hunc Laræ, circa hos servi. Petron. Satyr. 119. v. 28. Clitrea mensa, preges servorum ostrumque renidens. Huc pertinet etiam illud Calpurn. 2. Ecl. 81. Mille renidenti dabimus tibi cortice Chlæa.

20. 21. Quorum sententia illa eadem (tense, curricula etc.) renovata atque instaurata celebrantur. *Id. 2. Ferr. 4. 11.* Scelus suum illud pristinum renovavit et instauravit quæstorium. *Virg. 2. Æn. 750.* Slat casus renovare omnes casusque reverti Per Trojam, et rursus capul obiectare periculis. *Liv. 28. 35.* Quod (robur) plenus nitidiusque ex murbo velut renovatus nos juvenat faciebat. *Ovid. 9. Met. 215.* Nunc opus est auctis, per quos renovata senectus in florem redeat. *Tibull. 4. 1. 113.* Centum secundos Titan reconvenerit annus. *Ovid. 9. Met. 423.* Venerem quoque cura futuri Tangit et Anchisæ renovare paciscitur annoa — Et seq. part. ut, *Liv. 3. 55.* Ipsi quoque tribunia, ut sacroancti viderentur, (cujus rei prope jam memoria aboleveret) rejalis quibusdam ex magno intervallo ceremoniis, renovantur, *subaudi id.* — In oratione ponitur pro repetere, rursus dicere, ripetere, ridere. *Cic. 2. leg. Agr. 10. 24.* Hic quoniam video, vos hominis dignitate et contumelia legis esse commotos, rehorabam illud, quod initio dixi, regnum comparari, libertatem funditus tolli. *Id. 2. Herenn. 30. 47.* Enumeratio est, per quam colligimus et commonemus, quibus de rebus verba fecerimus, breviter; ut reporetur, non redintegretur, oratio. *Cf. eund. 1. Invent. 53. 100.* ¶ 2. Specialim. — a) *Renovare animum*, recreare, refocillare, reficere, sollevare, ricare. *Cic. 2. Invent. 15. 49.* Et auditoris animus aut reconvales ad ea, quæ reitant, aut omnibus jam dictis, exarscitur. *Liv. 21. 21.* Per totum tempus hiemis quies renovavit corpora animosque ad omnia de integro patiende. *Quintil. 6. 3. 1.* Risus animum ab intentione rerum frequenter averit et eliquando etiam reficit at a solletate vel a fatigatione renovat. *Auct. B. Afr. 18.* Suis ex terrore firmatis, rursusque renovatis animis etc. *ripresso li coraggio.* Huc pertinet illud *Quintil. 11. 3. 41.* Ars porra variandi (vocem) quum gratiam præbet ac renovat aures, tum etc. h. e. recreat et intentiones reddit ad audiendum, *cf. 10. 5. 14.* Alitur enim atque editecit fecundia et assidua contentionum asperitate fatigata renovatur, scil. domi declamando, et 1. 3. 9. Inque ad discendum virium plus afferunt renovat ac recent. scil. post remissionem. — b) *Renovare se*, se reficere, reparare vires suas, denuo se instruere et muntra. *Cic. Mur. 15. 33.* Mithridates espulso regno, tantum tamen consilio atque auctoritate valuit, ut se, regis Armeniorum adjuncto, mortis opibus copiisque renovavit.

RENŪBO, is, ere, a. 3. rimaritari, iterum nubo. *Tertull. 1. ad Uzor. 7.* Et si non delinquas renubendo.

RENŪBATUS, a, um, particip. *V. voc. seq.*

RENŪDO, as, avi, alum, are, a. 1. (re et nudo). Particip. *Renudatus*. — Renudo est idem ac spolio, dalego, spogliare, scoprire. *Apul. 8. Met. Brachia humero tenus renudata. et ibid.* Anius cunctis stramentis renudatus. *Arnob. 2. 77.* Tectum, parietem, januas partesque alias operis renudare, deicere, affigere. *Capell. 1. p. 15.* Septem radiorum coronam renudavit. h. e. detexit ostenditque.

RENŪDUS, s, um, adject. retro nudus. *Tertull. Virg. Veland. 17.* A fronte quidem protectæ, qua autem proprie caput est, renudæ. *A. hi leg. nudæ.*

RENŪLUS, i, m. 2. deminut. renis. *Theod. Priscian. 4. 2. a med.* Ipsa vesica habet super se duos renulos nervos, non ad suscipiendam urinam, sed ad respirationem vel vaporationem. *rem succurrunt.*

RENŪMERATIO, ōis, f. 3. literata numeratio. *Cassiod. Instit. lib. 1. 2.* Conclusio, quæ per oratio dicitur, duplicem habet rationem; ponitur enim aut in rebus aut in affectibus rerum repetitio et congregatio, quæ Græce ἀνακεφαλαιώσις, et quibusdam Latinorum renumeratio. *V. recapitulatio.*

RENŪMERO, as, avi, alum, are, a. 1. (re et numero) est iterum numero, vel simpliciter numero, enumero.

1.) Proprie. *Cæs. 3. B. C. 53.* Millia sagittarum circiter triginta in castellum conjecta Cæsari renumeraverunt. Sunt qui leg. renuotia-verunt, male.

II.) Figurata est idem ac reddo, quod ante nihil numeratum fuerat, ut aurum, dotem, vendere, ἐπανάξιπρῳ. *Ter. Hecyr. 3. 5. 52.* Sin alio est animo, renuneret dotem huc; eal. *Plaut. Bacch. 1. 1. 12.* Nam hæc si habeat aurum, quod illi renumeret, faciat iubens. *Apul. de Mag. Poles, de sis beneficio obstrictus, omne, ut acceperas, renumerare. Inscript. apud Pisc. Mus. Pio-Clem. T. 6. p. 241. ed. Mediol. VT TVII OMNIS SYMMA MUNICIPIBVS TYSCVLANIS CONFESTIN RENNERARETVR.*

RENŪNCIATIO vel Renunciatio, ōis, f. 3. ¶ 1. Est actus renunciandi, editio, eunciatio, relatio, nunciatio, relazione, pubblicazione, ἀπαγγελία. *Cic. 3. Ferr. 34. 88. et 5. ibid. 39. 88.* Cæcio renunciat, se dedisse. Cognoscite renunciationem ex litteris. *Id. Planc. 6. 14.* Renunciatio suffragiorum. *Id. Mur. 8. 18.* consulum aut prætorum. h. e. quum post ista suffragia renunciantur nomina eorum, qui creati sunt. Sic *Plin. Paneg. 77.* Tantum ex renunciatione eorum (consulum) voluistis, quantum prius ex destinatione capiebat. *Ulp. Dig. 11. 6. 1.* Interest nostra, ne fallamur in modi renunciatione, si forte vel de finibus contentio sit, vel emptor scire velit vel venditor, ejus modi ager vendat. h. e. quum minor renunciat, ejus mensuram ager sit. *Inscript. apud Reines. cl. 5. n. 16.* SECUNDVM RENŪNCIATIONEM MENSORVM PRO ANSÆ PED. S. N. G. h. e. pedatura sestertiorum nummum centum. ¶ 2. Item *Ulp. Dig. 17. 2. 63. extr.* Voluntate distrabitur societas, renunciatione, h. e. renunciando et proficendo, se nolle amplius socium esse, la società sciogliessi per volontà, quando i socii vi rinunziano. Ad illud *Cic. 2. Ferr. 6. 16.* Postquam mea diligentia istorum impudentiam vicerat, renunciata est tota conductio: *Pseudo-Ascop.* hæc adscribit: Renunciatio dicitur recusatio ejus rei, quæ in pactum et promissionem venerat.

RENŪNCIATOR vel Renuntiator, ōis, m. 3. relatore, riportatore, ἀπαγγελλων, qui renunciat, refert, denuncia; relator. *Paul. Dig. 48. 10. 38.* Transfugæ ad hostes, vel consiliarios nostrorum renunciatores, aut vivi exuntur, aut furca suspenduntur. *Tertull. Anim. 57. ad fin.* Renuntiator dispositionis infernæ. *Id. Pall. 4. extr.* Reverere habitum, erroris tui renuntiatorem.

RENŪNCIATUS vel Renuntiatus, a, um, particip. *V. voc. seq.*

RENŪNCIO vel Renuntio, as, avi, alum, are, a. 1. (re et nuncio). Particip. *Renunciatus* sub B.; *Renunciatus* sub A. 1. a. et 2.; *Renunciatus* sub A. 2.; *Renunciatus* sub B. — Renuncio duo diversa significat: scilicet

A) Est idem ac nuncium afferre, significo, declaro, refero, expono; et proprie adhibetur quum nuncium aliquis vel expectanti afferimus, ἀναγγελλω, ἀπαγγελλω (1. referre, riportare, far sapere, annunziare; Fr. rapporter, annoncer, dire, exposer; Hisp. anunciar, hacer saber, relatar, referir, contar, exponer; Germ. zurückberichten, - melden, - anzeigen, zurückverkündigen, Bericht abstellen; Angl. to bring or carry word, back, report, declare, announce, intimate, relate, inform).

¶ 1. Generalim. — a) Active. *Sall. Jug. 98. a med.* Marius cum Ligure, promissa ejus cognitum ex præsentibus misit: quorum uti ejusque ingenium erat, ita rem difficilem aut facilem renunciavere. *Plaut. Bacch. 4. 2. 10.* Non sit: negato esse litram: abi et renuncia. *Ter. Andr. 2. 3. 28.* Id ego nunc tibi renuncio, here, futurum, ut sis sciens. *Id. Hecyr. 3. 5. 58.* Deliberet renunciatus hodie mihi, velit ne, an non. *Id. Andr. 3. 2. 19.* Quasi non tibi renunciata sint hæc sic for. *Nepos Hannib. 19. ad fin.* Imperavit ei, ut prope sibi renunciaret, eum eodem modo undique obsideretur, Puer quum celeriter, quid esset, renunciasset etc. *Plaut.*

Trin. 4. 2. 153. Ibo ad illum, renunciabo, ut sciat etc. *Id. Men. 2. 3. 66.* Hunc metuebam, ne meæ uxor renunciaret de palia et prandio. *Sueton. Ner. 47.* Misique dicunt amicos, et quæ nihil a quoquam renunciabatur, ipse cum paucis hospitibus singulorum adiit. *Plin. 6. Hist. nat. 31. 36. (198).* Insula renunciata Alexandro regi adeo dives, ut equos incipit talentis euri permulareot. — b) Passive impersonaliter. *Sulpic. ad Cic. 4. Fam. 5.* Postquam mihi renunciatum est de obitu Tullia. *Plaut. Men. 5. 9. 68.* Postquam ad nos renunciatum est, te et patrem esse mortuum. ¶ 2. Specialim in re publica et in jure. *Cic. 5. Ferr. 31. 73.* Acta et imperia tua domum ad senatum suum renunciaverunt. *Cæs. 1. B. C. 35.* Cujus (Cæsaris) orationem legati domum referunt, atque ei auctoritate hæc Cæsari renunciant: intelligere se etc. et *ibid. 10.* Acceptis mandatis Roscius a Cæsare Capuam pervenit, ibique consules Pompejumque invenit: postulata Cæsari renunciat. *Liv. 34. 44.* Id quum P. Licinius pontifex non esse recte factum collegio primus, deinde ex auctoritate collegii Patribus renunciasset etc. *Id. 29. 3.* Hæc dicta legatis renunciastis in concilium. — Similiter *Cic. 9. Phil. 1. 1.;* et *Liv. 39. 33.* Renunciare legationem, h. e. quæ in legatione acta sunt, referre. — *Renunciare repudium*, sponsalia aut matrimonium dissolvere. *V. REPUDIUM, Plaut. Aulul. 4. 10. 53. et Ter. Phorm. 4. 3. 72.* — Pertinet ad comitia et significat prædicare ejus nomen, cui est magistratus datus. *Cic. Planc. 6.* Renunciare suffragia. Ita *Forcellinus*; ipse locum non iurei. *Id. pro leg. Manil. 1. 1.* Ter prætor primus coortis cunctis renunciatus sum. *Fellej. 2. 92. 4.* Jurevit, etiam si factus esset consul suffragis populi, tamen se eum non renunciaturum. *Varro 3. R. R. 17. 1.* Capli sunt a præcone renunciari, quem quæque tribus fecerint adilem. Adde *Liv. 5. 18. Plin. Paneg. 92.* Renunciati consules. *Id. ibid. 63. Cic. 4. Ferr. 52. 129.* Eo modo sacerdos Q. M. Macchias renunciatus est. — Singulare est illud *Quintil. 12. 11. 10.* Sed hi primum renunciant sibi, quanta sit humani ingenii vis, quam potens efficiendi quæ velit. h. e. secum cogitent et ipsi se quodammodo doceant.

B) *Renunciare alicui*, contrarium nunciare. *Plaut. Stich. 4. 1. 18.* Jube domi cæsam coqui, atque ad illum renunciari. h. e. nunciari, te non ire ad cæsam apud illum, cui promissas. *Seneca 1. Clem. 9. circa med.* Renunciari extemplo amicis, quos in consilium rogaverat, imperavit. h. e. nunciari, se ad se vocavit: eorum se consilio in præseos non usurum. — Illic sæpe ponitur pro recusare, rejicere, rinunziare: quasi contrario nuncio lritum facere. *Cic. 4. Ferr. 36. 89.* Ille vehementer Sthenia locusus, hospitium et renunciat: domo ejus emigrat. *Tac. 2. Ann. 70.* Renunciare alicui amicitiam. Sic *Liv. 36. 3.* Num prius societas eis et amicitia renuncianda esset, quam bellum indicendum. et *Paul. Dig. 17. 2. 65. ante med.* Qui societatem in tempus civilis, ante tempus eam renunciando, socium a se, non se a socio liberat. *Cic. 2. Ferr. 6. 16.* Renunciata est tota conductio. *Id. 2. Art. 1. a med.* Quid impudentius publicois renunciatis? h. e. conductui vectigallum reipubl. stare recusantibus. et 1. *Orat. 53. 230.* Renunciare Stoicis. *Quintil. 10. 7. 1.* civilibus officiis. *Sueton. Rhel. 6. foro. Id. Galb. 11. vitam. Plin. Paneg. 59.* Inertia *Tertull. 1. ad Uzor. 1.* nupliis. *Seneca 6. Quæst. nat. 1. a med.* Desinamus audire istos, qui Campaniam renunciavere, quique post hunc casum (terramotus) emigravere.

RENŪNCIUS vel Renuntius, i, m. 2. qui iterum nunciat. *Plaut. Trin. 2. 1. 21.* Ducitur familia tota, vestiplicæ, unctor, auri custos, fabelliferæ, sandaligerutæ, cantrices, ciutellatrices, nuncii, renuncii, raptores panis et peni. *Imppp. Valentin. Valens et Gratian. Cod. Theod. 3. 7. 1.* Taciti nuncio renunciique corrupti.

RENŪNCŪLUS, i, m. 2. deminut. renis. *Fulgat. interpr. Levit. 3. 4.* Offerent relicatum Jecoris cum renunculis. Eadem voce utitur *Id.*

saepa alias, *Marcell. Empir. c. 26. p. 124. retro* ep. *Id.* Haec polio per triduum sumpta - et vel aliam et renunculos et intestina universa sordibus purgat.

RENUNTIATIO, RENUNTIATOR et simile. *V. RENUNCIATIO, RENUNCIATOR* etc.

RENUO, *renūo*, *renūi*, *renūere*, a. 3. (re et nuo, quod in compositis locum habet). Particp. *Renuens* sub 1. — *Renuo*

A) Noutorum more est idem ac nulu significo mihi non placere, renulo, abnuo, far cenno di no, *avayevō*. *Horat. 1. Ep. 16. 49. renuit negligatque Sabellus. Cic. Rabir. Post. 13. 36. Supercillie renuentes bulc decem millium crimini. Ovid. Heroid. 17. 89. Credere me lemo hoc oculo renuenta negavi. Id. 8. Mel. 325.; et Martial. 2. 11. Facere elliquid renuente Deo. h. e. non probante, invito. Adde Tibull. 1. 5. 20. Sic Sil. 11. 10. 47. Quid rano, inquit, Lallo spes unice coosul, Incassumque moves, falo renuente, furor? Tac. 15. Ann. 58. Idem (Fellus) Sobrin Flario adstanti eductentique, en later ipsam cognitionem destrugeret gladium eademque patiret, renuit infregitque impetum jam manum ad caputulum referentia.*

B) Activa est recusare, recusare, rifiutare. *Cic. Cat. 11. 27. Qui nullum coovivium renuanti, qui uoguentia sumpserit. Horat. 2. Ep. 2. 63. renuit quod tu, jubet alter. Sabin. 1. 27. Nec laudem Danai tanto renuente lebori. negarono.*

RENOTO, *as*, *are*, n. 1. frequentat. a *renuo*. *Lucet. 4. 589. vos par Oza foremine rerum Incolumis transire potest, simulacra renutanti. h. e. transire non possunt, recusant, renutunt, nequeunt. Id. 3. 350. si quis, corpus sentire, renutat. h. a. non admittit, negat. Alii et ipse Lachmann. leg. refutet. Prudent. Hamartig. 774. Illa gradum celerat fugiens, contra illa renutat; Liber utriusque animus, sed duper utriusque volunias.*

RENUTRIO, *ia*, *iro*, a. 4. rursus nutrio. *Paulin. Nolan. Ep. 27. 9. Quem ex rusticanti receptum domi radulimus.*

RENUTUS, *us*, m. 4. *ἀνανυστος*, actus renuendi. *Plin. 1. Ep. 7. Nam ego quoque similis nulu ac renutu respondere voto tuo possum. Nutu, idem essentia, dum promitto non agere adversus Gallum: renutu, dum nolo adesse Gallo adversus Beticos, quoniam tu me defendere in iudicio rogas. Hic vero alluditur ad illud Homeri *Iliad. l. 16. v. 250. Τῷ δ' ἔταρον μὲν ἰδὼν πατρί, ἔταρον δ' ἀνυσσεν.**

REONERO, *as*, *era*, n. 1. iterum onero. Vox a *Lesico expungenda*; lagitur enim solummodo in *Not. Tr. p. 131.*

REOR, *rēris*, *rātus* sum, *rāri*, dep. 3. Particp. *Ratus*. — *Raor* est idem ac compulso; atque hinc puta, oploar, astilmo, censo, arbitror, *νομίζω*, *οἶμαι*, *ἡσυχάζω* (Il. *astimare, credere, pensare*; Fr. *croire, penser, être d'avis*; Hlsp. *creer, pensar, estimar, repular*; Germ. *rachnen, berechnen, dāher glauben, meinen*; Angl. *to suppose, judge, think, imagine, deem believe*). *Quintil. 8. 3. 26. dicit, reor aise varbum horridum, forsanne ob repetitionem canum illeræ. Cic. 3. Orat. 38. 153. docet esse poeticum, sed lamen as his unum, quibus loco positia, grandior atque eniquior oratio saepe videt solit. — Non est autem in omnibus aise modis, temporibus ac personis usitatum: et usurpatur aut cum infinito, aut absolute. *Horat. 2. Ep. 1. 69. Non equidam Insector, defendere carmina Livi Raor. Petron. Satyr. 122. a med. Ut reor, baud impune. Propert. 3. 2. 38. Ut reor a facie, Callopa fult. Virg. 12. En. 188. Ut possus reor. Cic. 1. Tusc. 39. 94. Eorum eutem, qui esacta malis moriuntur, fortune laudetur. Cur? Nem, reor, non nulle, al villa longior daretur, possat esse jucundior. Virg. 6. En. 98. via prima salutis, Quod minime rarie, Graja pendetur ab urbe. Plaut. Bacch. 5. 3. 9. Reor, ter la anno la has condideri? h. e. rarie ne? Virg. 7. En. 437. Non, ut rere, mess effugit nuncius aures. Stat. 11. Theb. 59. nec se tanta in certamina**

retur sufficere. *Plaut. Asin. in fin.; et Cic. 2. Off. 9. 32. Remur impetiri posse. Arnob. 4. 27. Omnis superiorum gens, quam esse vos renuat. Plaut. Amph. 3. 3. 20. Qui me Amphibionem renuat esse. Cic. 2. Orat. 22. 82. Quem natura reber ita dicere. (Id. *ibid.* 38. 153. rebar dicit esse poeticum, ut modo distimus). Virg. 10. En. 608. Ut rebar. Cic. 7. Att. 3. a med. Non rebitur oppidum esse Piræa. Liv. 31. 39. Ut ipse rebatur. Plaut. Amph. 5. 1. 43. Edes ruere rebamur tuas. Cic. 3. Nat. D. 6. 15. Rebantur enim fore, ut etc. Seneca Herc. Fur. 303. Tum restitutas fratribus rebor meis animas. Justin. 20. 2. 14. Obstantque, ut rebantur, quod petebant. Plaut. Autul. 1. 2. 28. Sese a me derideri rebliur. Id. *ibid.* 1. 3. 2. Unda me mellus rear esse defacelem. Cæcil. apud Gell. 7. 17. in fin. Ne tibi me esse ob sem ram obnoxium rear. Auson. VII. Sapient. inil. Ignotenda istæ, an cognoscenda rearia. Lucet. 6. 250. per lotum concreverunt aere nubes, Undique ulli tenebras omnes Acherunta reamur Liquisse etc. Plaut. Pseud. 1. 2. 34. Ut mihi rem esse renulur. Accius apud Non. p. 356. 18. Mere. Opinioe factum est, quanto mions alipem educabant, tanto ut roremur megle eos esse. Cic. Harusp. resp. 23. 40. Tum vero est retus is posse. At Orell. Tum vero elatus ape, posse is etc. Ter. Hecyr. 5. 3. 21. Uorem, quem nunquam est ratus posthac se habiliturum, reddo. Sall. Cat. 59. Conny optimum factu ratu noctem, que instabat, enlecapere. alimando, giudicando, tenendo per ben fallo. et Nepon Alcib. 4. Utilissimum retus, impendiem evitere tempestatem. Id. Allic. 2. Idoneum tempus ratu studii obsequendi aila. Virg. 2. En. 25. Non ablati se rati et vento pellisse Mycenæ. Plaut. Asin. 5. 2. 11. Ego illum antehac hominem semper sum frugi ratu. Id. Amph. 3. 3. 9. An id loco distit? equidem raro ac vero ratu. h. e. ratu sum te distit. Id. Rud. 2. 4. 32. Jam illud mali plus nobis vlit, quam ratæ. h. a. quam ratu sumus. — Usurpant præterea Liv. 40. 5. extr., Plin. uterque, Tibull., Lucan., Martial. et sæpius Ovid., sed fere in prima persone Præsent. Indicant, aut quo modo elleta exemplo præferunt: in aliis modis non fecia sine auctore adhibuerim. — Hinc Particp.*

Ratus, a, um, adjective quoque usurpatur. *V. RATUS* loci sum.

REORNO, *as*, *are*, a. 1. iterum orno: et **REPARISCOR**, *aceris*, *sci*, dep. 3. iterum pascor. Voces a *Lesico expungenda*; leguntur enim solummodo in *Not. Tr. p. 56. et p. 71.*

REPAGES, um, f. plur. 3. Festus p. 281. 12. *Müll.* Repagula, que poela interdum repages appellant. Cf. *Paul. Diac. p. 280. 2.*

REPAGULA, Drum, n. plur. 2. (lo sing. num. *Ammian. sub II.*) velli, qui oili viliis contra vim opponitur: a *re* et *pango*. Adhibetur fere in plur. num. *Festus p. 281. 10. Müll.* Repagula sunt, ut Verrius est, que patefaciendi grella ita aguntur, ut as contrario que oppanguntur. Alii legi *malient*: ut ex contrario (h. e. *astriatæ*) quoque oppendantur, *μολογ; κρη; (Il. stanga da chiuder l'uscio, molloia, chaviastello*; Fr. *verrou d'une porte*; Hlsp. *cerojo, pestillo*; Germ. *Thürriegel*; Angl. *a bar or bolt to fasten a door*).

I.) Proprie. ¶ 1. Siciclo sensu. *Plin. 16. Hist. nat. 42. 82. (225).* Firmissime in rectum ehles. Eadem velatrum repagula al ad quemque libel intestina opera apilissima. *Harduin. in MSS. sula paginis legi. Plaut. Cist. a. 3. v. 18. Occludit edes pessulu, repagulla. Cic. 1. Divinat. 34. 74. In tempio Herculli valræ claustræ repagulla subito se ipse aperuerunt. Id. 6. Ferr. 43. 94. Convulsu repagulla effractisque valræ etc. Apul. 1. Met. Fores ad prislinum stelum resurgunt, cardines ed foramina resident, postas ad repagula redeunt, ad clemstra pessulu recurrunt. Ovid. 5. Met. 130. Raplaque de dextro robusta repagula post Oribus illidit mediet carvicla. ¶ 2. Latiora sanu suot obli-*

Met. 155. Soils equi blonitibus aures Flemmiferle impleat, pedibusque repagula pulsant. Quæ postquam Tethys repulit etc. Lucan. 1. 295. larare repagula. Sil. 11. 16. 317. proleto sonuere repagula signa.

II.) Translatè est quodvis obstaculum, ironum, impedimentum. *Cic. 7. Ferr. 15. 39. Repegula iurla, pudoris et officii perfringere. Vel. Poeta epud eumd. 3. Nat. D. 26. 66. Ille mihi hodie tradidit repagula, Quibus ego irem omnem recludam. Ammian. 16. 12. 38. Igitur quum equites alibi præter fugæ circumspectientes præsidia vidisset longius Cæsar, concilio equo eos velut repagulum quoddam cohibuit.*

REPANDIROSTRUS, e, um, edject. rostrum habens repandum, ut pices multi, præsertim majores ut delphinea, item enstea, *Quintil. 1. 5. 67. Ex præpositione et duobus vocabulis duro videtur struiste Pacuvius Narel: repandirostrum incurricervicum pecus. V. Lucili loc. cit. in REPANDUS.*

REPANDU, is, ere, a. 3. (re et pando) *aprire, spalancare, avoivy, aperlo, pando. Apul. 4. et 9. Met. Clave subiecte, fores janus repandit.*

REPANDUS, e, um, edject. *ripiegato all'insù, ἀνὰ πρὸς, ἀνακρυπτε, retrorum pandus, h. e. pandus simul et lelus, sed retro et sursum reflexus, recurvus, quæla sunt dora et ore delphinum. Nem de his Plin. 9. Hist. nat. 8. 7. (23). Pro voce genitus humano similis, dorsum repandum, rostrum alimur. et Ovid. 3. Met. 680. Ironeoque repandus in undas Corpore desiluit; felate novissima caude est. et Lucil. apud Non. p. 159. 1. Merc. lascivire pecus jussit rostrilque repandum. Plin. 14. Hist. nat. 22. 28. (140). Pectorosa certrice repandæ orientatio. Cic. 1. Nat. D. 29. 82. Juno Sospita cum pelle caprine, cum bestia, cum scutulo, cum calceolis repanda. Hieronym. 1. advers. Jovinian. n. 48. Repende crura Socrati. — Hinc repandirostrum pecus Narel, apud Pacuv. *V. REPANDIROSTRUS. Adde Apul. fragm. cit. in voc. PANDUS.**

REPANGO, is, ere, a. 3. plantare, seminare, idem quod pengo, sero, apud Colum. 5. R. R. 10. 14. et Arbor. 22. 3. Ibiq; semen scrulæ repengit.

REPARABILIS, e, edject. *ricuperabile, reparabile, ἀνακεκαρτός, qui reparari potest. Ovid. Heroid. 6. 103. nulle reparabilis arte Lessa pudellie est: deperit illa semel. Id. 1. Met. 379. Dio, Them, qui generis damnum reparabile nostril Arte sit. Seneca Brevit. vit. 6. a med. Nec velocitatis omnium rei (vitiæ) moram facilis, sed abire, ut rem supervacuam ac reparabilem, alitit. Auson. Ecl. 18. 6. Phœnix, reparebilla etes. Val. Flacc. 6. 662. nulle calum reparabile gaze. h. e. lux el villa nulla pecunia reparebilla. Pers. 1. 102. Ruin ingeminat: reparebilla adsonat echo. h. e. que facile voces reparat ac repellit. Ammian. 27. 10. 5. Reparabilis gentis motus illebebat inludi. et 31. 7. 12. Barbari, ut reperebiles semper el celeres, alititum cornu perumpunt.*

REPARATIO, *ōis*, f. 3. *risficimento, rinno-vazione, riparazione, ἀνακαταστής*, ectus reparandi, renovatio, laturatio. *Inscripl. apud Gruter. 177. 7., quæ est apud Orell. 1147., quæ pertinet ad a. post Chr. n. circiter 443. THEMAS LON-DA INCYRIA ET - FERALIS CLADIS VASTATIONE VERA-MENTR ADFLICTA, ITA VT - DESPERATIONEM CVCTIS RAPARATIONIS ADVERTENT. Prudent. 10. Calthem. 124. Mori hmc reparatio vitiæ est. Tribuunt et Sall. Jug. 34., sed rectius ibi leg. paratio. Et Theod. Priscian. lib. 2. part. 1. a. 13. Si varo lntarcepta alribus plena fuerit desperatio, odores val thymismata his propter repARATIONEM adhibebimus.*

REPARATOR, *ōris*, m. 3. *ristoratore, riparatore, ἀνακαταστής*, qui reparat, refecit. *Stat. 4. Silv. 1. 11. Immensi reparator maximus ævi. h. a. Janus, qui novos annos iachat. Inscript. apud Murat. 260. 1. REPARATORI ORNIS AVT D. N. ELAVIO VALERIO CONSTANTINO P. V. I. ATO. etc. V. IMPORCITOR. Alia apud Orell. 1103. RE-*

PARATORES OMNES ADQUE VARIUM RESTITUTORES D.
D. N. N. FL. CYL. CONSTANTINVS P. P. SEMPER AVG.
ET ITLICANVS ETC.

REPĀRĀTUS, a, um, particip. V. REPARO.

REPARCO, cis, si, cere, n. 3. non rēparāre, non parco. *Plaut. Truc. 2. 4. 25.* Ultimam a principio rei item parvissem meae, ut nunc reparco saviis. *Lucret. 1. 687.* Scilicet ex nulla fecere id et parte repercent. *Fronto ad L. Ver. imp. 6.* Fac, oro te et obsecro, domine, quod tuo egregio ingenio decet, temperes et reparcas, et modificalis desideris omnibus etc. *Symmach. 1. Ep. 23.* Istius muveris operem non reparcam.

REPĀRIO, V. REPATRIO.

REPĀRO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et paro). Quidam putant, primam syllabam produci posse, propter ea, quae in RE dicta sunt. Itaque legunt apud *Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 260.* Ebullia qui reparat arva Galesus. *Alit leg. temperet.* — Particip. *Reparans II. 1.; Reparatus I. 1. a. b. c. et 2. et II. 1.; Reparaturus; II. 1.; Reparandus I. 1. b.* — Reparo est idem ac rursus paro, recupero, iterum acquiro, atque adeo restituo, renovo, ἀνακατασκευάζω (It. rīcuperare, rimettere, riacquistare, rīfare, rīparare; Fr. préparer de nouveau, rétablir, renouveau, recommencer; Hisp. preparar de nuevo, restablecer, renovar, volver a empezar; Germ. wieder von Neuem bereiten, wiederherstellen; Angl. to get again, recove, repair, re-trive).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Est rursus parare, recuperare, iterum acquirere. *Cic. 5. Ferr. 86. 199.* Arator id perdera videbatur, quod alio pretore, eodem ex agro reparare posset. *Plin. 6. Ep. 8.* Reparare quod amiseris, gravius est, et 3. Agere, decrescente reddito, etiam pretium minui, quod, te curante, reparabit. *Id. 4. Ep. 9.* Facies ignem assidue concussione custodiunt, diuissim agerrime reparant. *Ovid. 1. Met. 11.* Nec nova crescendo reperaret cornua Phoebe. *Cf. Petron. fragm. p. 677. Burmann.* lunaeque scaeculus Et reparatus bonus. — b) Est etiam reficere, renovare, rīfare, rīparare. *Horat. 3. Od. 3. 60.* Tacta velint reparare Trojae. *Plin. 10. Ep. 15.* Ut aedificia, quae sunt vetustate sublapsa, reparentur in melius. *Laurea Tull. epud Plin. 31. Hist. nat. 2. 3. (8).* Reparare villam sub cultu potiore. *Auct. D. Alex. 12. a med.* Non tamco reparanda classis cogitationem deposuerunt, rimettere in piedi. *Stc Liv. 30. 7.* Reparare exercitum. et *Justin. 20. 5. 10. et 26. 2. 11.* Exercitu reparato. *Curt. 4. 9. 11.* Vis fecerunt fidem, tot milibus caesis majores coples esse reparatis. *Tac. 3. Ann. 73.* Reparare auxilia. h. e. auxiliares coples rursus adsciscere, et *Lucan. 1. 104.* noxas vires. h. e. rursus sibi comparare. — c) Et de novo creare, producere. *Lucret. 3. 964.* Cedit enim rerum novitate extrusa vetustas Semper, et ex aliis aliud reperera necesse est. *Quid. 15. Met. 252.* rarumque novatrix Ex aliis reparat nature figuras. *Seneca Oedip. 650.* Solum reparat herbas. *Martial. 9. 102. de Hercule.* Fecundam vetuit reparari inortibus Hydrum. h. e. novae capilla, recisis aliis, emittendo. *Cf. Lucan. 4. 635.* Dissectam timuit (*Alcides*) reparatis angulbus Hydrum. *Plin. 27. Hist. nat. 13. 111. (138).* Trithonaeus illitum colibet capillos dequentes: aut si effluserint, reparat. ¶ 2. Specialim est rursus emere, quod faciunt mercatores, qui, merce divendite, aliam comparant, ἀναγοράζειν, rīcomperare, rīmettere, nam et parere pro emere ponitur. *Horat. 1. Od. 31. 12.* Vina Syra reparata merce. h. e. empti ex pecunia, quae redacta est ex merce Syra divendita: vel potius commutata cum merce Syra. *Alfen. Dig. 15. 3. 16.* Quam boves non essent idonei, iusserat eos vendere, et hie nummis, qui recepti essent, alios reparari. *Scapula ibid. 45. 1. 122.* Si intra diem suprascriptum non reparasset merces. *Inscript. apud Donat. 39. 5.* servano sacrum. c. vicinijus rīpva v. s. quon li-crit iynkaros reparare penates quodque tibi vovi pueri de marmore signa.

II.) Translate. ¶ 1. Est renovare, iustaurare.

re. *Liv. 3. 37.* Id modo plebes agitabat, quonam modo tribuniciam potestatem, rem intermissam, repararent. *Curt. 5. 7. 2.* Hoste et aemulo regni reparente tum maxime bellum. et *Justin. 22. 3. 10.* Majore mote bellum reparaturus. *Id. 3. 6. 1.* Reparare prolium. *Curt. 5. 1. 8.* Ferro geri bella, non auro; viris, non urbium tectis: omnia sequi armatos. Sic majores suos percussos in principio rerum celeriter pristinam reparasse fortunam. *Quintil. 10. 1. 75.* Timogenes intermissam historias scribendi industriam nova lauda reperavit. *Poppo. Car. 3.* Republica per Augustum reposita, si reparata dici potest libertate deposite. ¶ 2. Metaphorā ductā a super. paragr. 2., ponitur pro rursus emere, iterum acquirere. *Curt. 6. 6. 11.* Ille non ignarus, et principes amicorum et exercitum graviter offendi, gratiam liberalitate donisque reparare tentabat. In illo *Horat. 1. Od. 37. 23.* nec latentes Clesse cita reparavit oras: reparare alii sumunt pro munere, portus, arces et moenia, quae lapsa erant, celeriter classe omnia loca obando, reficere et firmare: alii pro munitate, alias nempe terras et magis abditas pro Aegypto, quae infirma erat et tote pelebant hosti, querere: alii alie comminiscuntur. *Bentley,* ut se expediat, penetravit ex conjectura substituit. Ceterum, alii ei, *Furlanetto in Append.*, ex comparatione hujus loci cum *Inscript. ellate sub I. 1.* liquet, haec ita esse interpretanda: Nec ut mortem effugeret, occultiora, quibus lateret, loca cita classe parere, hoc est assequi, iterum studium. ¶ 3. Item est reficere, recreare, rīstaurare. *Ovid. 4. Met. 215.* de ambrosia, et fessa diomis Membre ministris nutrit reparatque labori. *Id. Heroid. 4. 90.* de requie. Haec reparat vires, fessaque membra novat. *Plin. Paneg. 77. a med.* Tam assiduus in tribunali, ut labore refici ac reparari videretur. *Liv. 44. 38.* Hostes per summum otium instruxerant aciem, reparenter animos, stabant compositis suis quisque ordinibus. *Quintil. 10. 1. 27.* Velut etritie quotidiani usu forensi ingenia, optime rerum talium blanditie (*lectione poetarum*) reparantur.

REPĀTŪRIENS, entis, particip. ab inusit. reparturio, iterum perturiens seu pariens. *Alcim. 6. 71.* Teque reparturiens melius, quam corporis alvo.

REPĀSCO, is, ere, a. 3. pascu, aut iterum pascu. *Paulin. Nolan. Ep. 41. (al. 31.) 1. ad fin.* Impendia, quibus possim divitem pauper repascere. *Id. carm. 21.* Ut pulvis aquilae dicitur repascere Cura parentis multus.

REPĀSTINATIO, ōnis, f. 3. βωλοστροφία, aclus repastinandi.

1.) Proprie. *Cic. Senect. 15. 53.* Quid agri fossiones repastinationesque proferam? *Colum. 2. R. R. 2.* Junci et graminis perniciēs repastinatio est.

II.) Translate est coercitio et amputatio luctum, apud *Terull. Exhort. castit. 6.*

REPĀSTINĀTUM, i, n. 2. V. REPASTINO

REPĀSTINĀTUS, a, um, particip. V. voc. seq. REPĀSTINO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et pastino). Particip. *Repastinans* et *Repastinatus I. 2.; Repastinatus I. 1.* — Repastino est idem atque iterum pastino, refodio, βωλοστροφίω, μεταστρέφω (It. tornar a zappare, rī-frescare; Fr. donner une seconde façon à la terre, biner; Hisp. binar, dar segunda reja a las tierras; Germ. d. Boden wieder ungraben, - umhacken; Angl. to dig again, dig or delve anew).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est iterum pastinare, refodere. — a) Active et absolute. *Varro 1. R. R. 18. 8.* Si alius repastinaverimus, aut minus, quam alii. Adde eund. ibid. 37. 4.; et *Colum. 3. R. R. 15. 1.* — b) Passive. *Plin. 17. Hist. nat. 10. 11. (61).* Baccarum lauri in sulco repastinato palum altitudine, viciae fere acervatim seruntur. — Hinc *Repastinatum, i, n. 2.* absolute, substantivum more. *Colum. 3. R. R. 18. 1.* Repastinatae dicuntur fuisse vineae vetares, quae refodiebantur: nuoc antiquitatis im-

prudens consuetudo quidquid emoli soli vineis praeperaret, repastinatum vocat. *Plin. 19. Hist. nat. 8. 41. (139).* Si eulem in repastinato seras, et 48. (163). Hippocrepisum et repastinato seritur. — Impersonaliter. *Colum. 4. R. R. 32. 3.* Cultus arundinetis primo triennio non alius est, quam ceteris: quum deinde consensit, repastinandum est. ¶ 2. Et universim pastino fodere, terram pastino emovere, purgare, zappare. *Festus p. 281. 16. Müll.* Repastinari eger is dicitur, ut Verrius existimat, cujus natura mustur fodiendo, quum sit silvester ascodicator, aut lapis molitur frangendo, ut fiat pascuus vel pecoribus herba vel hominibus satio. Ceto in ea, quam scripsit da suls virtutibus contra Thermum: Ego jam a principio in parsimonia atque in duritie atque industria omnem adolescentiam meam obstinui, agri colendo, saxis Sabinae, silicibus repastinendis atque conserendis. *Afranius in Repudiat: Repastinasse etatem tu sener fugis. Plin. 13. Hist. nat. 13. 27. (84).* Cn. Terentium scribam, agrum suum in Janiculo repastinantem offendisse arcam etc.

II.) Translate. *Repastinare ungues* apud *Terull. Penit. 11.* est a sordibus ibi collectis purgare: Et, repastinare usum divitum, *Id. Cult. fem. circa med. b. e.* coercere et veluti purgare: Et, repastinare vltis modo vitam etate renovare, *Id. Ansm. 50. ad fin. b. e.* instaurare et renovare: Et, commissionem injuria, metu vici stetit occurrere, repastinare, *Id. 2. advers. Marcion. 18. b. e.* infodere, obruere (ut vites pastino solent), sepellire, reprimere. Omnes hae metaphora duriores sunt et suo auctori reliquenda.

REPĀTRIO, as, are, n. 1. rīpariāre, in petriam redeo. *Solin. 27. ante med.* Quum multi captivorum, aliquot leonibus obvii, iuacili repatriaverint. *Id. 33.* Hoc Aeneas sat est: hinc ad Pelusium repatriemus. h. e. redeamus. *Salmas.* mallet ad Pelusium vela repatriemus, h. e. quatis vells et secundo vento Pelusium renavigemus. *Repatriare vela*, esset aut parae et aqua vela fscere, quod fit, quum secundus ventus est. *Cassiod. 3. Variar. 18.* Ad Romanum repatriavit Imperium.

REPĀUSATIO, ōnis, f. 3. rīposo, idem fere ac pausatlo. *Cassiod. Inscr. lib. litt. 1.* Positura sive distinctio est moderata prononciationis opta repausatio.

REPĀUSO, as, ere, n. 1. (re et pauso) requiescere, pensam facere, rīposare. *Theod. Priscian. lib. 4. p. 317. ed. Ald.* In locis refrigeratis bene olentibus repausandi locum accipiant.

REPECTO, pectis, pesti, pesum, pectere, n. 3. (ra et pecto). Particip. *Reperus*. — Reperere quidam legunt epud *Stat. 6. Theb. 418.* Colla loris crinita tument, stantesque repecti Aura Juba. Ubi *Vet. Scholiast.* rāponit dispergit, dissolvit, peras comptasque Jubes turbat. *Alit leg. refecit. Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 222.* de Tiberino, frons bispide manat Inbribus: In liquidos fontes se herba repectit. h. e. aquae es herba profluunt, quando illa pectine discriminatur. — Particip. *Reperus* est, It. pettinato, διεκτενοπέγος, iterum, aut probe perus. *Ovid. 3. Art. am. 153.* Et neglecta decet multas comas, saepe jacere Hesternam credas: Ille repere modo est. *Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 3.* crilemque repesi Blandius eletto surgant temone jugatas, et 240. tum flava repexo Gallia cruce feror. h. e. Gallia comata.

REPĒDĀBILIS, e, adject. qui repedit vel cedit retro. *Fenat. 1. Vit. S. Martin. 266.* Estimul fugitiva virum repedabilis erbor, Et ratura procul suspendit in aera lepusum.

REPĒDĀTUS, a, um, particip. V. voc. seq.

REPĒDO, as, avi, atum, are, n. 1. (re et pes). Particip. *Repedatus*. — Repedo (It. ritirare il piede, ritirarsi, tornare indietro, rinculare, ἀναποδίζω) est idem ac pedem retrahere, retro cedo, recedo, revertor. *Festus p. 281. 16. et Paul. Diac. p. 230. 4. Müll.* Repedare, recedere. *Lucilius apud Non. p. 165. 13. Hec.* Redisse ac repedasse, ut Roma vitet Gladiatoriibus. et ibid. Romam

repedabam numero. *Ammian.* 24. 7. s. b. fin. Ad eiga repederit oculus miles. Adde *Juvenc.* A. 492. — Cum Accusat: *Pacuv.* apud *Festum* Paulum repeda, gnate, a vestibulo gradum. Nisi dic illud gradum esse casum communem spatii: sicuti, un passo. Et *Veget.* 1. *Milit.* 27. Ita ut ad equestram meditationem interdum sequerentur, interdum cederent, et recursu quodam Impetus repedarent. *V.* adnotat. *Ibid.* — *Capell.* 9. p. 312. Si prius ingratis mortalitatis commoda repedata recenseam, h. e. retrocedendo. *Alti leg.* repudiata, *Codd.* repediata.

REPELLO, pella, pill, pulsum, pellere, a. 3. (ra at pello). Quotiescumque prima in praeteritis a poetis produciuntur, volunt Grammatici, duplici p scribi, reppellit: sed non est necesse, ut in RE et REFERT jam distimus. — Particip. *Repellens* I. a.; *Repulsus* I. a., d., f., II. 1.º et 2.º, et in fin.; *Repellendus* II. 2.º — Repello est idem atque accedentem aut intrantem retro pello, reficio, dispello, prohibeo, propello, propulso, amovo, ἀνῶδω, ἀνῶδω, ἀνῶδω, ἀνῶδω (It. ributare, respingere, tenere lontano, scacciare; Fr. repousser, écarter, éloigner, rejeter, refouler; Hisp. rempujar, rechazar, hacer lugar, alejar, desviar, apartar; Germ. zurücktreiben, -stossen, -drängen, vertreiben; Angl. to drive or beat back, repel, drive or turn away, keep off).

1.) Proprie. — a) Generalim. — De hominibus, et saepe in re militari. *Cic.* *Cæcin.* 12. 33. Homines iustitiam armis, viris, terrore periculoque mortis repellere, fugare, avertere. *Id.* in *Senat.* 7. 17. in affinem tuum, filiam meam, superbissimis et crudelissimis verbis a gelibus tuis repulisti. *Id.* *Dom.* 21. 54. Homines audaces ab ejus templi aditu atque ascensu repulisti. *Plaut.* *Bacch.* 4. 3. 18. Hinc eum ego meis dictis malis his foribus repuli. *Auct.* *B.* *Afr.* 6. Quam ab equitibus in oppidum repelluntur. *Cæs.* 1. *B. G.* 8. Sapius si perumpere possent, conati, operis munitione et militum concursu sit talls repulsi, hoc conatu destituerunt. *Id.* 1. *B. G.* 16. Celeriter Domitiani a ponte repulsi se in oppidum receperunt. *Id.* 3. *B. G.* 28. Nostris celeriter arma ceperunt eosque in silvas repulerunt. *Liv.* 2. 11. Porsena, primo conatu repulsus, consilio ab oppugnanda urbe ad obsidendam versis etc. *Id.* 25. 41. Marcellus, quum Hannibalem subisum victoria Canensis ab Nola repulisset etc. *Ovid.* 6. *Fast.* 393. hoste repulso Candida Pistori poulitur ara Jovi. *Marshall.* 3. 46. In turban incideris: cunctos umbone repellat. — De rebus. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 15. (72). Zoroastri cerebrum ita palpitasse, ut impositum repellerit manum. *Claudian.* *VI. Cons. Honor.* 484. sic ille minacem Tyrrhenam labente manum pro ponte repellens etc. *Virg.* 2. *Æn.* 544. telumque umbella sine ictu confecti, raucos quod proliquis mris repulsum. *Auct.* *B.* *Alex.* 20. Navigia hostium lepidibus ac fundis a mole repellebant. — b) Speciatim pro remove, scostare, allontanare. *Auct.* *B.* *Alex.* 20. Scals rapere, et naves a terra repellere, na hostes possidentur. — c) Repellere repagula apud *Ovid.* 2. *Met.* 157. est remove, tollere et aditum eperire. — d) Era repulsa apud *Tibull.* 1. 3. 23. et *ibid.* 9. 22. sunt area gistra et crepitacula pulsata. *Cf.* *Ovid.* 3. *Met.* 533. ærane tantum Ære repulsa valant? et adunco libia cornu? — e) Item evertit, proturbare. *Ovid.* 6. *Met.* 661. Thracius ingenti minuas clamore repellit. et 9. *ibid.* 164. Victa malis, patientia postquam repulsi eras etc. — f) In illo *Ovid.* 2. *Met.* 786. de Minerva. hand plura locuta Fugit, et impressa tellurem repulsi bestia: significatur motus volatum Inchoasile, et impressa terræ bestia plura in aera tollentis: terra enim quodammodo repellitur, dum corpus ab ea celeriter resiliit. Similis est illud *Virg.* 4. *G.* 232. Teygete simul os terribile ostendit bonestum Pifas, et Oceanus spreos peda repulsi amnes. Huc pertinent etiam illa *Ovid.* 6. *Met.* 710. Quum subito juvenis pedibus tellura repulsi Arduus in nubes abili, et 6. *ibid.* 511. At simul imposita est pictæ Philomela carinae, Admotumque fretum

remis tellusque repulsa est: Vicinus, exclamat; necum inea dona feruntur.

II.) Translate usurpatur. — 1.º De hominibus. — a) Generalim. *Cic.* *Orat.* 11. 36. Hægo religione noo sum ab hoc conatu repulsi. et 1. *Orat.* 11. 46. Repellere oratorem a gubernaculis civitatum. *Id.* *Valb.* 14. 32. aliquem a cognitione tegui. *Q.* *Cic.* *Petit.* *cons.* 14. 55. aliquem ab impediendo et laedendo. *Cæs.* 5. *L. G.* 42. Ab hac spe repulsi Nervil etc. *Sall.* *Jug.* 102. 13. Repulsus ab amicitia. *Phædr.* 1. 1. Repulsus ille veritatis viribus, h. e. refutatus, convictus. — b) Speciatim repulsus dicitur de eo, qui in petitione repulsum tulit. *Cic.* *Harusp.* *resp.* 26. 56. Ne deterioribus repulsisque honores augeatur. *Sall.* *Jug.* 110. 8. Si quid mequa volisque dignum petiveris, haud repulsus abibis. *Liv.* 39. 32. Competitores habebat patricios L. Æmiliam, Q. Fabium etc. veteres candidatos, et ab repulsi eo magis debitum, quia primo negatus erat, honorem repentes. — Plebei quoque gratiosi homines petebant, L. Porcius, Q. Terentius Culleo, Cn. Bæbius Tampilus; et hi repulsi, in spem impetrandi tandem aliquando honoris dilati. *Sic Cic.* 1. *Cal.* 10. 27. Repellere aliquem a consulatu. *Cf.* *eund.* *Planc.* 21. 51. et *V.* REPULSA. — c) In re amatoria. *Propert.* 2. 3. 2. Sæpe roges aliqui, sæpe repulsus cas. *Ovid.* 13. *Met.* 735. Repulsi proci. *Cf.* *eund.* 1. *Amor.* 8. 76. Neve reitencat sæpe repulsus amor. *Id.* 3. *ibid.* 11. 0. furibus tam sæpe (ego) repulsus. — d) Repellere aliquam ad meretricium questum, apud *Plaut.* *Cist.* 1. 1. 43. est compellere, impellere, adigere. — 2.º De abstractis. *Cic.* 1. *Fin.* 9. 30. Omnia animal dorem aspernari ei, quantum possit, a se repellere. *Id.* *Mit.* 28. 71. Repellere furores Clodii a cervicebus civium. *Id.* *Mur.* 14. 30. ab aliquo belli periculo. *Id.* 1. *Off.* 38. 137. contumeliam. h. a. contumelia abstineri. *Sic ibid.* iracundiam repellere. At *Orellius leg.* pellera. *Id.* *Sezt.* 17. 39. Ne quis vim vi repulsam reprehenderet. *Tac.* 2. *Hist.* 4. ad fin. regnitiā. h. e. abhincere. *Virg.* 4. *Æn.* 214. aliquis concubina. h. e. recusare. *Ovid.* 14. *Met.* 377. preces. h. e. rejicere. *Id.* 3. *Afr.* am. 491. staus est concessa, repellere fraudem. *Id.* 5. *Met.* 777. facinus. h. e. prohibere. *Cæs.* 2. *B. C.* 9. Tegumenta ad defendendos lectus et repellendos. *Ovid.* 3. *Met.* 63. serpens equum defensus et atrox duritia pellis, validos cute repulsi lectus. et 10. *ibid.* 165. repellit Ves blismem. — Aliquando est espellere, tollere. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 5. Capri vel arietis petulci mævillam pastores hac astutia repellunt. — Hinc Particip. præter. pass., cuius exempla retulimus.

Repulsus, a, um, adjectiva quoque usurpatur, hinc repulsus est Calonis apud *Festum* p. 286. 29. *Müll.* Nec quis incultior, religiosior, desertior, publicis negotiis repulsior. *Cf.* *Paul.* *Diac.* p. 287. 6. *Müll.*

REPENDO, dis, di, sum, dere, a. 3. (re et pendo). Particip. *Repens* II. 1. a. et 2.; *Repens* I. 2.; *Repensurus* II. 1. b.; *Repensendus* I. 3. — Rependo generalim est idem ac contra, aut vicissim pendo, æquo pondere reddo, ἀντιτάσσειν.

1.) Proprie. — 1. Generalim, ut distimus, est vicissim pendere, æquo pondere pendere. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 4. 19. (54). Ecce altilis spectantur asparagi: et Ravenna ternos libris rependit. h. e. adeo magnos alit, ut terni libris pondo slut. *At.* *tertia.* — Rependere pensum, est eodem pondere lanam netam reddere, quo, ut neretur, deta est. *Ovid.* *Heroid.* 9. 77. de Alcide. Crasque robusto deduci pollice fila, Equaque famosas pensa rependis heras. *Propert.* 4. 7. 37. Et graviora rependit loquax pensa quavillis Garula de sacra il qua locuta mea est. — 2. Speciatim rependere dicuntur emptores, qui pro merce iustam pecuniam solvunt: hæc enim ulim, ente precium signalam, appendebatur, non numerabatur, ut in ÆS et alibi dictum est. Repente mutata, nullo minus mansit loquendi modus. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 16. 25. (129). Ethio-

pico magneti palma datur, pondusque argento rependitur. si compera a peso n'argento. et 12. *ibid.* 25. 54. (117). de balsamo. Quum duplo rependebatur argenteum. h. e. quum pro uno balsami pondere, r. gr. libra, duo argenti pondera, bium libras solvebantur. *Cic.* 2. *Orat.* 67. 269. Septumulejus, cui pro C. Grecchi capite aurum erat repensum. h. e. tantum auri pondus datum fueret, quantum erat pondus capitis. *Sic Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 14. (43). de eod. Quum auro rependendum caput ejus abscisum tulit. Adde *Val.* *Max.* 9. 4. n. 3. Similiter *Horat.* 3. *Od.* 5. 25. Auro repensus scilicet acrior Miles redibit? riscattato con denari. — Huc referri potest et illud *Stat.* 4. *Theb.* 763. Dircaos tibi, Diva, greges, numerumque rependam Plebi, et hic magna locus signabitur ara. h. e. pro numero exercitus victimas tibi immolabo; quot fuerint milites, tot arunt hosties.

II.) Translate. — 1. Generalim. — a) Est pensare, compensare, parla facere, compensare, ricompensare, ἀντιπρῶν. *Ovid.* *Heroid.* 13. 31. Si mihi difficultis ferrem natura negativ, Ingenio formæ damna rependo mea. *Id.* 5. *Met.* 15. hac vitem servatz dote rependis? *Virg.* 1. *Æn.* 242. Illoc quidem occasum Trojæ tristisque ruinas Solabar, fatis contraria fata repensdens. *Quintil.* *declam.* 9. 2. ad fin. Ut porrectos egoi cibos mea fame rependat. *Gell.* 1. 3. a med. Rependitur et compensatur damnum delibatz honestatis majore alia gravioque in adjuvendo emico honestati. Huc referri potest et illud *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 80. Vasscat culpa culpa repens tua. pareggiata, compensata. *Alti leg.* repulsa, alii repressa. — In deteriore partem, in alio inferre, par damnum afferre. *Stat.* 8. *Theb.* 666. peremptos Ulcisci socios, inasiamque rependera noctem. *Val.* *Flacc.* 6. 4. magnoque rependere luctu Regis pacta. et *ibid.* 744. culpam hanc magno terrore rependat. — b) Est etiam persolvere, reddere, vicissim tribuere, dare in ricompensa, pagare. *Propert.* 4. 11. 100. Dum prelium vite grate rependit humus. *Ovid.* 2. *Met.* 604. neu gratia factio Nala rependatur, nfidam cape præmin vaccam. *Sil.* 11. 17. 577. patresque docet Carthaginis altæ Magna repensurus, nec sa leviora daturum. *Stat.* 4. *Theb.* 50. Illuc tibi grates, hæc præmia digna rependo? *Propert.* 4. 4. 55. rapte ne sint Impune Sabine, Me raps, et alterna legs repende vices. *Virg.* 2. *Æn.* 160. Tu modo promissis mancas, servataque serves, Troja, fidem. si vera feram, si magna rependam. h. e. prestabo. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 154. Quas tibi devoti juvenes pro patre renato, Summe docum, grates, aut quæ pia vota rependant? h. e. vota faciant pro te. — Rependera pœnas, dare, luere, ἀντιτίσις. *Seneca* *Cædip.* 1030. Numquam rependam scelestibus pœnas parcas. — 2. Speciatim est expendere, examinare. *Claudian.* *Cons. Mall.* *Theod.* 227. Dis proximus ille, Quem rallo, non ira movet: qui facta rependens, Consilio puniro potest.

REPENS, entis, particip. ab Iouisil, repo; quod ducunt a peso vergo, quia quo quid vergit, eo statim inclinatur, ut in laoca pondus, ut εἰς πόντ' ἐκβαλῶν in momento oculi, in vin batter d'occhio. Est autem subtilis, repentinus, inopinatus, improvisus, ἀἰφνιδίος (It. repentino, improvviso, repente; Fr. subtil, soudain, imprévu; Hisp. subito, imprevisto, repentino; Germ. plötzlich, unvermuthet; Angl. sudden, hasty, unexpected, unlooked fur, coming, unawares).

I.) Proprie. — a) In sexto casu sing. *Cic.* 3. *Tusc.* 22. 52. Hostium repens adventus inagis aliquanto conturbat, quam expectatus. *Id.* *ibid.* 14. 29. reitans carmina Euripidis. Na ma Imparatum cura laceraret repens. *Liv.* 1. 14. Tumultus repens es agrie in urbem illatus. *Id.* 10. 7. circa med. Si quod repens bellum oritur. *Id.* 33. 2. a med. Quantum Attali repens casus cogit. *Sil.* 11. 3. 220. repensque Castra quatit clamor. *Virg.* 12. *Æn.* 313. quove ista repenti discordia surgit? *Stat.* 7. *Theb.* 360. vocisque repens singultus apertum Iniscepit iter. *Seneca,*

Med. 971. Quid repens affert sonus? — *b)* Extra rectum casum singularem rari est usus. *Lucet.* 5. 400. Phaeobionta repenti fulminis ictu perturbavit equis. *Liv.* 6. 41. Fama repens belli Gallici aliala. *Alit leg.* repens. *Sil.* 11. 15. 604. fraudes laetue repentum armorum. *Alit leg.* recolum.

II.) Translate idem fere est quod recens, sed apud solum, quod sciam, *Tac.* 6. *Ann.* 7. Quid repens, aut velustate obscurum. *et* 11. *ibid.* 24. Non repens, sed priori populo facilitatum est. *et* 15. *ibid.* 68. Accesserat repens causa. *et* 4. *Hist.* 25. Quum adcursum tot provinciarum eistigui repens perfidia polnerit. — Hinc

Repens, adverbii ritu, velut recens, ut videtur. *Orid.* 1. *Fast.* 35. Tum sacer ancipiti mirandus imagine Janus Bina repens oculis obtulit ora meis. *Alit leg.* repente, invito Heinio et alitis.

REPENS, adverb. *V.* voc. praeced. in fin.

REPENSATIO, ōnis, f. 3. actus repensandi, retributio. *Salvian.* 4. in avar. 3. Coguntur omnes ipsa conscientia sua ad repensationem vicissitudinis, postquam esse ceperint debitores.

REPENSATRIX, icis, f. 3. quae repensat. *Capell.* 9. p. 304.

REPENSIO, ōnis, f. 3. compenso, compensatio. *Ennod.* 9. *Ep.* 30. Ille quidem celestis praeponatur pro hac repensione suffragio.

REPENSIO, as, avi, alium, are, a. 1. frequenter, a rependo: compensare, recompensare, idem quod rependo, vel saepe rependo, compenso, paria facio. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 15. Id tamen incommodum repensat usum multitudinis. *Velleg.* 2. 12. 5. Ille victoria videtur Marius bona malis repensasse. *h. e.* tot bona attulisse reipublicae, quot mala intulerat. *Seneca* 2. *Ira* 32. Non enim ut in beneficiis honestum est merita meritis repensare, ita injurias injuriis. *Velleg.* 2. 21. 4. Culus interitus voluptas amissionum — clirum pane damno repensata est. *Id. piacere fu* pareggiato etc. *Tertull.* *Idolol.* 8. circa med. Minor merces frequentiore actu repensatur.

REPENSOR, ōris, m. 3. compensatore, qui pro alio aliud rependit seu tribuit. *Ennod.* 9. *Ep.* 29. Quia magnis obnoxius vix ad pauca sufficere, providi post Dei misericordiam gratiae vestrae repensorem: nam frater vestor domus Faustus, dum debere se beneficiis, quod mihi tribuisti, eloquitur, ab imbecillis cervicibus gravis oneris sarcinas amolitur.

REPENSUS, a, um, particip. *V.* REPENDO.

REPENTILITER, adverb. repente. *Fulgent.* 5. *Mythol.* 2. Melius est doceri, quam ex necessitata venientia repentiliter perterriti. *Recentiores plerique omnes leg.* repentiliter.

REPENTE, adverb. subito, repentinus; a repens, arbutus, ἀρβύτος (It. all'improvviso, repentinamente, repentinamente, repente, subitanamente; Fr. soudainement, soudain, tout à coup; Hisp. repentinamente, subitamente, de subito, de repente; Germ. plötzlich, unvermuthet; Angl. suddenly, on a sudden, unawares, unexpectedly). *Cic.* 1. *Off.* 33. 120. Amicitias, quae minus delectant, magis decora censent sapientes sensim dissuere, quam repente praedare. *Plaut.* *Cas.* 2. 5. 26. Repente emori. *Id.* *Pseud.* 1. 1. 37. Repente exortus sum, repentinus occidi. *Ter.* *Adelph.* 5. 9. 24. Quae res tam repente mores mutavit tuos? *Cic.* 2. *Phil.* 27. 66. Persona de inimico, modo egens, repente dives. *Id.* 4. *Fam.* 4. circa med. Repente praeter spem dilixi, se senatui roganti non negaturum. *Id.* 2. *Ferr.* 6. 17. Ecce autem repente, his diebus paucis etc. *Cæs.* 6. *B. G.* 11. sub fin. Novam et repente collectam auctoritatem tenere. *Virg.* 2. *Æn.* 465. ea (turris) lapsa repente ruinam Cum solitu trahit. *Liv.* 23. 17. Quo repente (bovin) discursu — omnia circum virgulta ardere. *Curt.* 7. 3. 16. 111, numquam ante in turris suis advena viso, quum armatos repenta conspicerent, animam melius etc. *Sueton.* *Gramm.* 18. Diminuta repente schola. — Sic est statim, subito, tasto. *Virg.* 2. *Æn.* 379. Improvisum aspris veluti qui sentibus argum Pressit humi nitens, Irepidusque repenta fugit. *Id.* 5. *ibid.* 315. signoque repente Cor-

ripiunt spalia audit. — Item perbreve tempore, in brevissimo tempore. *Id.* 3. *G.* 451. nec singula morbi Corpora corripui, sed tota testiva repente, Spemque giegemque simul cunctisque ab origine gentem. — Per pleonasmum. *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 2. 21. Ita abruptus repente esse subito. *Cæs.* 1. *B. G.* 52. Hostes repente celeriterque procurrerunt. *Cic.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 17. 57. Sed repente a vestigio, ex homine, tamquam aliquo Circæ poculo, factus est verres. *Virg.* 1. *Æn.* 598. cunctisque repente Improvisus ait. — Der repente, *V.* suo loco. — Comp. Repentius et Sup. Repentissime agnoscit *Charis.* p. 89. *Putsch.*, nullius tamen altata scriptoris auctoritate.

REPENTIA. *V.* REPENTENTIA.

REPENTIM, adverb. *V.* REPENTINE.

REPENTINALITER, adverb. *V.* REPENTILITER.

REPENTINE, adverb. Idem quod repentinus, repentina. *Lactant.* 1. 11. a med. Solemus eos, quorum virtutem miramur, aut qui repentine adrenerunt, de caelo cecidisse, dicere. *Alit leg.* repentinus. *Gloss.* *Cyrill.* Ἀπῶ, repente, repentinus, repentina.

REPENTINUS, adverb. repentinamente, all'improvviso, subitanamente, idem ac repente. *Cic.* *Quinct.* 4. 14. Moritur in Gallia Quinctius, quum adesset Navius, et molitur repentinus. *Plaut.* *Pseud.* 1. 1. 37. Quasi solstitialis herba, paulisper fui. repente exortus sum, repentinus occidi. *Afranius* apud *Charis.* 2. p. 193. *Putsch.* Ut vini repentinus apparanda nuptia.

REPENTINUS, a, um, adject. (repens). Comp. Repentinior. — Repentinus est subitus, improvisus, inopinatus, repens, αἰφύδιος (It. improvviso, repentinus, subitaneo; Fr. soudain, subit, imprévu; Hisp. repentinus, subito, subitaneo, improvviso; Germ. unvermuthet, plötzlich; Angl. unlooked for, unexpected, sudden, coming unawares). *Cic.* 3. *Tusc.* 19. 45. Sentit omnia repentina et nec opinata esse graviora. *Id.* 2. *leg. Agr.* 22. 60. Unda iste amor tam improvisus ac tam repentinus? *Id.* 2. *Orat.* 55. 225. Quae falli illa! quanta vis! quam inexpectata! quam repentina! *Id.* 2. *Divinat.* 35. 74. Propter mortem repentinam ejus, qui in prerogativa referenda subito concluderat. *Liv.* 41. 10. Repentinus et tumultuarius exercitus. *Cæs.* 5. *B. G.* 38. Ut nonnulli milites repentinus equitum adventu interciperentur. *et* 3. *ibid.* 3. Quum tantum repentinum periculi praeter opinionem accidisset. *Ter.* *Andr.* 5. 4. 35. Mirando hoc tanto, tam repentino bono. *Quid.* 5. *Met.* 5. Inquis repentinus convivia versa tumultus. *Tac.* 12. *Ann.* 66. Agrippina da genera venient consultavit: ne repentinus et praecipiti factus proderetur; silentium et tabidum delegisset, ne admotus supremis Claudius et dolo intellecto ad amorem illi rediret. *Id.* 8. *ibid.* 49. Iisdem diebus Sext. Papimus, consulari familia, repentinum et Informem exitum delegi, Icto in praecipit corpore. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 53. 54. (180). In primis miraculo sunt atque frequentia mores repentinae (hoc est summa vitae felicitas), quas esse naturales docebimus. *Apul.* *de Mundo.* Nimbus quanto repentinior est, tanto vehementior. — Repentinus homo, novus, qui subito in hominum cognitionem, isam commendationemque pervenit. *Cic.* *Brut.* 69. 242. C. et L. Capelli fratres, ignoti homines et repentinus, quos celeriter facti suus, oppidano quodam et incondito genere dicendi. *Cf.* *Liv.* 1. 34. Roma est ad id polissimum visa. In novo populo, ubi omnia repentina atque ex virtute nobilitas sit, fulgurum locum fortis ac strenuus viro. — Repentina absolute sunt dicta ex tempore apud *Apul.* *Florida.* 23. sub init. Scripta enim pensculis et exanimis: repentina autem noscitur simul et ignoscitur; nec injuria. — De repentino absolute est *Apul.* *Florida.* 16. sub init. Quid igitur de repentino ab hoc splendidissimo conspectu vestro distulerim, exemplum ejus rei paulo secus simillimum memoro. *et* *ibid.* 23. Eum (*Aristippum*) quidam tyrannus interrogavit, quid illi philosophiae studium — profuisset? *Aristippus* re-

spondit: Ut cum omnibus, inquit, hominibus secum et intrepide fabularer. Verbo subito sumpta est sententia, quia de repentino inorta est. Hinc REPENTINUS, subaudi tempore, adverb., quod *V.* loco suo. — *NB.* De cognomine Rom. *V.* ONOM.

PERPERCELLO, cellis, culi et culsi, cellere, a. 3. iterum percello. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 117.

PERPERCUSSIBILIS, e, adject. qui repercutere, vel repercuti potest. *Cæt. Aurel.* 1. *Tard.* 1. n. 45. Item 3. *ibid.* 6. ad fin., ubi alit alter leg.

PERPERCUSSIO, ōnis, f. 3. ribat nento, ripercussione, riverbero, riflesso, ἀντιπῆξις, ἀντιπῆξις, actus repercutiendi. *Seneca* 7. *Quæst. nat.* 10. Quidam nullos esse cometas existimant, sed species florum per reperussionem vicinorum siderum, aut per conjunctionem coherentium reddit. *Plin.* *Faler.* 5. 8. p. 208. ed. *Alid.* Dabis vitium, quod nihil habeat reperussionis, aut stypticum, aut aliquam austeritatem, ne, quum bibitur, caput petat.

PERPERCUSSUS, a, um, particip. *V.* REPERCUTIO.

PERPERCUSSUS, us, m. 4. reperussio. *Cæt. Aurel.* 2. *Acut.* 37. de flabello. Aequali motu aerts accommodato. Deosantur enim corpora aerts motu percussa, atque plurimus sudor non solum cedentis aerts, verum etiam truentis reperussu abstinetur. *Sic* *Id.* 1. *Tard.* 1. Adhibenda etiam articuloz levit frictio, cum capillis fumento ex oleo Irigido atque viridi, vel succo quonbet adinito, qui stas reperussu valeat adstringere. *Plin.* 2. *Ep.* 17. a med. Teporem solis infus reperussu cytioporticus auget. riflesso, *et* *Plin.* alter 5. *Hist. nat.* 5. 5. (35). Mons adusto similia, aut solis reperussu accenso. riverbero. *et* *Flor.* 3. 3. a med. Ut ai splendor galearum ac reperussu quasi ardere caelum videretur. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 9. 10. (55). Causas hujus incrementi (*Nikt*) varias prodideat; sed maxima probabiles, Elestiarum eo tempore ex adverso flautium reperussum, ribattimento. *et* 37. *ibid.* 2. 8. (22). Sunt qui maxime in his (*murrhinis*) laudent extremitates et quosdam colorum reperussus, quales in caelesti arcu spectantur. *Tac.* *Germ.* 3. Affectuor praecipue asperitas soni et fractum murmur, objectis ad os sculis, quo plenior et gravior vox reperussu intumescat. rimbombo. *et* *Plin.* 16. *Hist. nat.* 2. 2. (6). de silva Hercynia. Constat, altolli colles occurratium ioter sa radicem reperussu. *h. e.* occursu, dum propter magnitudinem ac densitatem arborum radices invicem occurrentes, progredi in rectum nequeunt, sed regredi coguntur. Simili ratione verbum reverberu adhibetur a *Colum.* *Sic* *Pallad.* 2. *R. R.* 15. 15. Lapis subter vel testa ponenda est, ut (nux sata) radicem non simpliciter, sed reperussu respergat.

PERPERCUTIO, cūlis, cūsi, cūsum, cūtere, a. 3. (re et percutio). Particip. *Reperussus* 1. — Reperussus est idem ac percutientem vicissim percutio, referio, riverbero, reflecto, ἀντιπῆξις, ἀντιπῆξις (It. ripercuotere, ribattere, riflètere, riverberare; Fr. répercuter, réverbérer, riflècher; Hisp. repercutir, reverberar, riflèctir; Germ. zurückschlagen, zurückweisen, -treiben, abweisen; Angl. to strike or beat back, reflect, reverberate, reperuss).

1.) Proprie. *Plin.* 4. *Ep.* 30. ad fin. Ut flumina, quae in mare defarvolut, adversantibus ventis obliqua estu reitquentur; ita est aliquid, quod hujus fontis excursum reperussat. ributti, rispinga. — Sic Particip. *Reperussus* apud *Val. Max.* 1. 8. n. 11. extern. Remigem sentinem haurisientem, quum e navi fluctus abjecisset, altero latere reperussum fluctus contrarius in ossem retulit. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (152). Medulla (vitis) ante se teodit, longitudinem impellens, quomdiu nodi peritva pset litula: quum vero concrevit ademerit transiunt, reperussu erumpit. *Id.* 33. *ibid.* 9. 45. (128). de speculo. Natura mira est imaxines reddendi; quod reperussu aere aliquo

venit. Tac. 4. Ann. 51. a med. Montis anfractu repercussæ voces. Liv. 21. 33. ante med. Clamores dissoni, quos memora repercussæque valles eugebant. Virg. 8. Æn. 22. Sicut aquæ tremulum labri ubi lumen sonis, Sole repercussum, aut radiantis imagine lunæ, Omnia pervolat late loca. Ovid. 2. Met. 109. positaque ex ordine gemmæ Clara repercusso redebant lumina Phœbo. et 3. ibid. 434. Illa repercussæ, quam cernis, imaginis umbra est. Pallad. 2. R. R. 15. 15. Nus repercussa. V. REPERCUSSUS, ut, in fin.

II.) Translatæ. Quintil. 6. 3. 23. Aliena aut reprehendimus, aut refutamus, aut elevamus, aut repercutimus, aut eludimus. h. e. retorquimus in eos, qui intulerunt. et § 78. Repercutiendi multa sunt genera: venustissimum, quod etiam similitudina aliqua adjuvat, ut Trachalus dicenti Suellio, Si hoc ita est, is in essillum; Si non est ita, redis, inquit. et § 46. Nihil, quod in lacerando dici potest, non etiam in repercutiendo. Plin. præf. Hist. nat. (3t). Dicto repercutere aliquem. Id. 28. ibid. 4. 7. (35). Exspuendo fascinationes reperculimus. h. e. discutimus, amolimus. Ammian. 15. 4. 9. Egressa repentina Scutarii, quum objectu turmarum hostilium repercuti stentesset etc. Sic Id. 16. 11. 4. Inter utriusque exercitus castra occulta transgressi (barbari) invaserunt Lugdunum incautam, eamque populatam v. subita concremassent, ni clavis aditibus repercuti quidquid extra oppidum potuit inveniri vastarent.

REPERIO, pēris, pēri, pertum, pēire, a. 4. (re et pario. Priscian. 8. 86. Keil. Pario reparo; veteres enim et pario quarta conjugatione declinabant). Præteritum duplici pp scribi solet, quum in cernine prima producit. Propert. 2. 24. 27. Ab pereat, quicumque meras reperit uvas! Catull. 79. 4. Si tris notorum suavia repererit. Priscian. 10. p. 905. Putsch. vult semper p duplicari, sive in prosa oratione, sive in carmine: illi contra pumquam. V. dicta in RE. — Reperibo in futuro pro reperiri in 4. conjugat. non est insolens. Plaut. Epid. 1. 2. 48. Quid da illa fiet fidicina? xpo. aliqua reperibitur. Cæcilius apud Non. p. 508. 16. Merc. Quum morti remedium reperibit nemo. Adde Pompon. apud eund. ibid. — Reperirier καπαρωγῆ pro reperiri legitur apud Plaut. Truc. 4. 1. 1. et Lucret. 4. 480. — Supin. Repertum apud Boeth. de rhet. cognat. edit. ab A. Maio in Class. Auct. T. 3. p. 317. Virque est etiam, ut audiu animadverti queat, nedom est facile reperta. — Particip. Reperiens II. 3. a.; Reperius I, II. t., 2. a., 3. a. d. et in fin.; Reperiturus I.; Reperendus I. et II. 3. a. — Reperio est idem atque inventio (discrimen vero inter reperio et inventio in fine huius verbi posuimus) εὕρεσις (II. trovare, ritrovare; Fr. retrouver, trouver, rencontrer; Hisp. hallar, encontrar, topar; Germ. wieder herbeischaffen, suchend wiederfinden, ausfinden, finden, antreffen; Angl. to find, find out, discover).

1.) Propria. Plaut. Asin. 3. 3. 138. Ego caput bulæ argento sui bodie reperundo. Id. Rud. 4. 2. 20. Ille ego in mari, quidquid inast, reperi. Id. Pæn. 3. 3. 2. Convivas volo reperire nobis commodos, qui una stant. Ter. Andr. 4. 5. 11. et 5. 6. 5. Mea Glycærum suos parentes reperit. Cic. 2. Fm. 9. 28. Reperiam multos, vel innumerabiles potius, non tam caros, neque tam molestos, quem vos estis. Cæs. 5. B. G. 12. extr. Magnus ibi numerus pecoris reperitur. Virg. 6. Æn. 610. Aut qui divitiis soli incubuere repertis. Horat. 1. Od. 15. 27. ecce furti ta reperire atrox Tydides. Adde eund. I. Sat. 1. 119. Ovid. 1. Met. 654. tu non inventa reperta Lucius eras levior. V. INVENIO. Id. 3. Fast. 648. Furta reperta. Sueton. Rhet. 1. extr. Illustres professores, et quorum memoria aliqua asset, non temere illi reparientur, quam da quibus tradam. Curt. 10. 5. 22. Qui, mortuo Dareo, ipsas tuerelet, reperisse: qui post Alesandrum respicerat, non reperturas. Cæs. 1. B. C. 33. Probat xem senatus de militendis legatis; sed, qui mit-

terentur, non reperiebantur maximeque limoribus cauta pro se quisque id munus legationis recusat. Plaut. Truc. 4. 1. 1. Neque goatus est, neque proglignetur, neque potest reperiri.

II.) Translatæ. § 1. Generatim, metaphorâ sumptâ a super. paragi, de abstractis. Plaut. Pseud. 4. 4. 9. Occasionem reperisti, verbero, Ubi percontaris me insidiis hostilibus. Id. Stich. 1. 3. 20. Rgelesimo nomen mihi indidit paivo pater: — Propter peupertatem adeo hoc nomen reperi. Ter. Heaut. 1. 1. 60. Simul rem et belli gloriam armis reperi. ho. acquistato, acquisivi, peperit. Cic. Cæl. 19. 44. At vero in M. Cælio qualla luxuries reperietur, nulli sumptus, nullum as alienum. Id. Brut. 95. 325. Si querimus, cur etc., causas reperimus verissimas duas. Cæs. 3. B. G. 15. Quum ei rei nullum reperiretur auxilium, fuga salutem petere contenderunt. Ovid. 8. Met. 332. Vincula pars adimunt canibus: pars preta sequuntur Signa pedum, cupluniqua suum reperire periculum. Plin. 37. Hist. nat. 4. 15. (60). Cujus hoc invento quora caru reperit? — Et cum Relativo. Cic. 2. Divinat. 2. 6. Ac mihi quidem explicanda philosophia causam attulit gravis casus civilis, quum in armis civilibus nos tueri meo mora rem publicam, nec nihil agere poteram, nec, quid potius, quod quidem me dignum esset, agere, reperiebam. § 2. Specialim et latiori sensu ponitur pro deprehendere, cognoscere. — a) Cum addito attributo. Plaut. Capt. 3. 4. 92. Hoc si secus reperies, nullam causam dico, quin etc. Ter. Hecyr. 5. 4. 3. FAM. Deus sum, si hoc ita si. FAB. Verum reperies. et ibid. 1. 1. 1. Quam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. — Similiter passiva. Plaut. Bacch. 3. 6. 11. Multi more isto vivunt, quos quum censeas esse amicos, reperuntur falsi falsimonis. Cic. Brut. 31. 118. Omnes Stoici prudentissimi in disserendo sunt: lidem, traducti a disputando ad dicendum, inopes reperuntur. Id. Flacc. 38. 94. Hoc vel maxime molluntur, ut vestra sententia optimo cuique infestissima aqua inimicissima reperientur. Virg. 6. Æn. 343. namque mihi fallax baud ante repolis, Hoc uno responso animum delusit Apollo. Plin. 17. Hist. nat. 9. 6. (50). Apud Homerum regius senes agrum suis manibus laticibus reperitur. — b) Cum Relativo. Cæs. 4. B. G. 20. Vocatis ad se undique mercatoribus neque quanta esset insula magnitudo, neque que aut quantæ nationes incolerent, — reperira poterat. — c) Cum Infinito juncto v. cognoscere apud Cæs. 6. B. G. 35. Quibus in locis sit Cæsar, et captivi quærent: profectum longius reperunt omnemque exercitum discessisse cognoscunt. Ceterum Id. 1. ibid. 18. Eadem secrete ab illis querit; reperit esse vera. et ibid. 40. Hos, si quærent, reperire posse Arriovisum — desperantes jam de pugna et dispersos subito adortum — rixise. — d) Absolute. Plin. 35. Hist. nat. 3. 3. (12). Cilpeos dicare primus instituit, ut repario, Applus Claudius. § 3. Item specialim ponitur pro comminisci, excogitare, trovar fuori, inventare. — a) Cum Accus. Plaut. Capt. in fin. Huiusmodi paucas pælas reperit comedias, ubi boni meliores sunt. Id. Epid. 2. 2. 71. Reperire aliquid callidi consili. Ter. Heaut. 3. 2. 22. Aliquid reperiret, fingeret solacium etc. Id. Phorm. 1. 4. 1. Reperire aliquid consilium. Id. Andr. 4. 1. 56. aliquid melius. Id. Eun. 3. 3. 6. Ubi veni, eausam, et ibi manerem, reperit. Cæs. 6. B. G. 13. Disciplinam in Britannia reperta atque inde in Galliam translata. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 16. 6. Zeno nihil novi repertus, sed emendans sapiores. Id. 5. Ferr. 46. 110. Quapropter — nihilmet incoenda ratio et via reperienda est, qua ad Apronii quæsum — possum pervenire. Horat. Art. P. 405. ludasque reperitur. Ovid. 8. Met. 246. et serra reperit usum. Phædr. præf. 1. Esopus anctor quam materiam reperit, ego polivi versibus. Quintil. 2. 17. 9. Medicinæ ex observatione saluberrimum reperta est. — b) Cum Infinito. Plin. 37. Hist. nat. 5. 20. (79). Indi gemmas adulterare invenstrunt. Id. 10. ibid. 22. 27. (52). Condire reperit. — c) Sequentem

partic. ut. Lamprid. Elagab. 11. Ferant nulli ab ipso primum repertum, ut in vindemiaum festivo multis in dominos Jocularia et audientibus domatibus dicerentur. Cf. Ammian. 17. 8. 2. Multa mente versata et varia, id tandem reperit solum, ut anni maturitate non expectata barbaris occurreret imperelus. — d) Cum addito fine vel usu, per Accus. cum præpos. vel per Dat. Tac. Agric. 19. Frumentum et tributum exactionem æqualitate munerum mollire, circumcisis, quæ, in quæsum reperta, ipso tributo gravus tolerabantur. Quintil. 2. 10. 4. In quorum excitationem reperta est declaratio. Id. 4. 3. 2. Postquam agere causas non ad utilitatem petitorum repertum est. et 8. 3. 72. Ad inferendam rebus lucem translatio reperta est. Id. 8. 6. 19. Permovendis animis — plerumque translatio reperta est. — Hinc Particip. præter. pass., cujus exempla retulimus,

Repertus, a, um, adjective quodque usurpatur, unde Sop. Repertissimus apud Apul. de Mag. Per ma licat fuerit repertissimus. — Hinc

Repertum, i, res inventa, excogitata, ritrovata, invenzione, εὕρεμα. In plur. num. Lucret. 1. 732. exponant præclara reperta. Adde eund. 6. 7. et 5. 2. Sic Rhemn. Fann. de ponderib. et mens. 15. euncta hæc non fœdere certo Naturæ, sed lego valent bonumque repertis.

REPÉRITO, as, are, a. 1. frequentat. a reperio. Quidam legunt apud Varron. 1. R. R. 1. 7. Indicabo, a quibus scriptoribus reperites. Alii reperias, alii repetas. Alii reperito volunt esse pro reparito frequentat. a reparo.

REPÉRTICUS. V. REPTICUS.

REPÉRTIO, onis, f. 3. idem atque inventio. Mythogr., qui Lactantius Placidus videtur esse, ab A. Maio editus in Class. Auct. T. 3. p. 94. fab. 28. Nihil aliud in vita sua, nisi bulo reperitoni Endymion stultit.

REPÉRTOR, oris, m. 3. trovatore, inventore, εὕρετης, qui reperit, inventor. Sallust. in epist. Mithrid. ad Arsac. Callidi ad repertoires perfidia. Ovid. 2. Pont. 9. 44. Quisque repertorem torral arte sua. h. e. Perillum. Virg. 7. Æn. 772. Repartor medicinar. h. e. Esculapius. Id. 12. ibid. 829. hominum rerumque. h. e. Jupiter. Ovid. Remed. am. 76. carminis et medicæ opte. h. e. Phæbus. Varro 1. R. R. 2. 19.; et Ovid. 1. Amor. 3. 11. vitis. h. e. Baccus: qui ab eod. 3. Fast. 762. etiam mellis reperio dicitur. Plin. 28. Hist. nat. 8. 31 (121). Ulpopotamus repertor detrahendi sanguinis. Ovid. Ib. 523. pugnacis iambi. h. e. Arebilocbus. Quintil. 2. 16. 9. Repertoires legum. i primi legislatores. et Tac. 4. Ann. 71. flagitii. Lucret. 3. 105. doctrinarum atque leporum. Apul. Florid. n. 23. Aristippus Cyrenaica sectæ repertor. h. e. auctor, capui. Horat. Art. P. 278. personæ pallaque repertor bonitæ Eschylus.

REPÉRTORIUM, ii, n. 2. inventario, repertorio, ἀπορῳαφῆ, index, sive commentarius particulatim rarum recensitarum descriptionem continens. Ulp. Dig. 26. 7. 6. Tutor, qui repertorium non fecit, quod vulgo inventarium appellatur, dolo fecisse videtur.

REPÉRTRIX, icis, f. 3. invenitrice, trovatrice, quæ reparit, inventrix. Apul. de Mag. Paupertas omolium artium repertrix.

REPÉRTUM, i, n. 2. V. REPERIO in fin.

REPÉRTUS, a, um, particula. V. REPERIO.

REPÉRTUS, us, m. 4. ritrovamento, sùperis, inventio. In exto eam sing.

I.) Proprie. Apul. 11. Met. Cares repertu lætata illæ.

II.) Translatæ. Apul. 11. Met. Imago solerti reperto, atiam ipsa novitate reverenda. Id. Florid. n. 3. Ara ista reperto novo commodum oriebatur.

REPÉTENTIA, æ, f. 1. reminiscenza, ἀνάμνησις, memoria, facultas memoriæ, quæ res præteritas repallimus et rememiscimur. Arnob. 2. 26. Multo facilius credere, discere illam (animam) quod nesciat, quem obilem quod paulo antelebat et opposito corporis amitti repetentiam priorum. et ibid. 28. Quod rebus ingressis priorum repetentiam detrahit, et intra se getta irrecorda-

bill debet obliuione deperdere. *Luciet. 3. 863.* Interrupta semel quum sit repetitio nostra. *Al.* Inter quos *Lachmann.* leg. relincentia, hoc est vioculum, que relictur anima unita corpori. *Alit* repetitio, b. e. lectus. et sensim progrediens vltz cursus. *V. Lachmann.* ad h. l.

REPETICIUS. V. REPETICIUS.
REPETITIO, ōis, f. 3.

1.) Proprie. ¶ 1. Est iterata petitio seu petulatio, ut res mea ad me redeat. *Apul. de Mag.* Sola trecenta millia nummum scripta, eorumque repetitionem filius Pudeotillae pacto datur. *Ulp. Dig. 50. 17. 41.* In re obscura melius est favere repetitioni, quam etc. *Id. ibid. 3. 6. 3.* Repetitionem habere. h. e. facultatem et ius repetendi. *Boeth. 2. Geom. p. 1231.* Quod vis aqua abstulerit, repetitionem non habebit.

II.) Translate. ¶ 1. Apud Rhetores est figura verborum, qua continenter ab uno eoque eodem verbo in rebus similibus et diversis principia sumuntur, huc modo: Vobis istud attribuendum est, vobis gratia est habenda, vobis res iste erit honor. *Hæc Cic. 4. Verenn. 13. 19.* Adde *Quintil. 9. 3. 32.*, ubi pro exemplo ponit illud *Cic. t. Cat. 1. 1.* Nihil ne nocturnum praesidium Palatii, nihil urbis vigiliæ etc. et *Cic. 3. Orat. 54. 206.* ¶ 2. Item est actus repetendi, iteratio, ripetizione, replica, ἀπαίτησις, ἐπαυλάφης. *Quintil. 6. 1. 1.* Rerum repetitio et congregatio, quæ Græce dicitur ἀνακεφαλαιώσις. *Id. 9. 1. 24.* Frequentior ejusdem nominis repetitio. *Gell. 13. 24. ante med.* Repetitio instauratioque ejusdem rei sub alio nomine. *Ulp. Dig. 30. 1. 19.* Legata inutiliter data Papinianus putat confirmari per repetitionem postea forte in codicillis factam. *Marcell. Empir. c. 29. p. 130. retro ed. Ald.* Partem unam cum novo fœdum colico dabis: alteram tertio die similiter facies. Mire ac sine repetitione emendabis cili dolorem. ¶ 3. Item renovatio. *Ammian. 25. 9. 11.* Memoriae vns vetera docent, in extremis casibus lecta cum dedecore fœdere, postquam partes verbis jurare concepis, repetitione bellorum illico dissoluta.

REPETITOR, ōis, m. 3. ripetitore, ἀπαίτητής, qui repetit et rem suam sibi dari postulat. *Ovid. Heroid. 8. 19.* Sit socer exemplo pupæ repetitor adeptus.

REPETITUS, a, um, particip. V. REPETO.

REPETITUS, us, m. 4. ritorno, actus repetendi, accessus. *Non. p. 64. 16. Merc.* Pedato posilum pro repetitu vci accessu, quasi per pedem, sicut nunc vulgo dicitur tertio pedalo.

REPETO, tis, tvi vel tui, tuium, tere, a. 3. (re et peto). Particip. Repetens sub A. 1. 3. b., II. 2. a. b., 4. a. et sub D. II. 1. a.; Repetitus sub A. 1. 1., 2., 3. b., II. 1. 2. a. b., 3. et sub B. 1. 1.; Repetiturus sub A. 1. 3. b.; Repetendus sub A. II. 2. a. b. et sub B. I. 3. et II. 1. b. — Repetere

A) Est iterum aliquoversus vel in aliquem tendere, denuo ire vel se jactare in aliquem, denuo egredi, redire, reverti, dirigersi di nuovo verso qualche luogo o persona, andare o lanciarsi di nuovo contro qualcheuno, aggredire o assalire di nuovo, ritornare. *Illic*

1.) Proprie. ¶ 1. Est referre, reperire, ripercuotere. — a) Cum Accus. *Liv. 4. 19.* Assurgentem ibi regem umbone resupinat, repetitionemque scipius cuspidæ ad terram affixit. *Seneca 3. Ira 27.* Num quis satis constare sibi videatur, si mulam calcibus repelat et caecum morsu? *Ovid. 4. Met. 731.* Ter quater exegit repetita per ille ferrum. — *Huc* referri potest et illud *Sueton. Claud. 44. sub fin.* Repetere aliquem toxico, h. e. post primum venenum, quod non processerit, aliud el pinpinare. — b) Absolute. *Quintil. 6. 13. 54. de gladiatoribus.* Ut bis cavere, bis repetere oportuerit. *Cl. Sueton. Cat. 58.* Jacentem contractisque membris clammantem se vivere ceteri vulneribus triglota confecerunt; nam aliquam erat omnium: Repeto. ¶ 2. Repetere rem, iterum in ius vocare et accusare, accusare di nuovo. *Sueton. Aug. 32.* Diuturnorum reorum nomina aboleviti, conditio-

ne proposita, ut si quem quis repetere vellet, periculum præcæ subiret. *Id. Domit. 8. a med.* Corneliam absolutam olim, debinc longo intervallo repetitam atque convictam defodi Imperavit, riaccurata. Adde *Paul. Dig. 48. 2. 3. et ibid. 16. 10.* Sic repetere crimen *Ulp. ibid. 7. 3.* Repetere est etiam redire, reverti. — a) Repetere aliquem, reverti iterum ad aliquem. *Ovid. Heroid. 3. 143.* Quæ (spe) si destitui, repetam fratresque utrumque. *Horat. 3. Od. 20. 6.* Ibi insignem repetens Nearchum. — b) Repetere locum, reverti, redire, ritornare. *Liv. 31. 21.* Galli, omnia præda, castra repetivere. *Id. 3. 63.* Locum, ex quo cesserant, repetunt. *Id. 22. 18.* Ex Pellagis Pænus deit iter, retroque Apuliam repetens, Geronium pervenit. et 25. 27. Na-cessia Puncta Africam repetet. *Horat. 3. Od. 14. 8.* Cæsar Hispana repetit penates Victor ab ora, et ibid. 27. 9. Antequam stantes repetat paludes avis etc. *Virg. 7. Ecl. 39.* Quum primum pasil repetent præsepia teuri. *Ovid. 4. Pont. 4. 41.* Inde domum repetes toto comitante senatu. *Id. Heroid. 18. 123.* Invitus repeto patriam, quæ credere possit? *Tac. 15. Ann. 17.* Syriam repetiturus. *Justin. 32. 3.* Inde per eadem vestigia, qua venerant, antiquam patriam repetivere. *Martial. 12. 18.* Me multos repetita post decembres Accepti mea Bilbilis. h. e. quam repeti ac revisi. — Cum Accus. et præposit. *Liv. 25. 27. sub fin.* Missis nunciis, qui anaritas retrin in Africam repetere juberent. *Virg. Cui. 103.* Et jam compellente ragæ pastora capellæ Ima susurantis repelebant ad vada lymphae. (*Scaliger mallet ropebant*). *Grat. Cynege. 245.* Intacto repelens prima ad vestigia gyro. Simile esse videtur visere ad aliquem apud *Plaut. Ter., Luciet.* Alii putant esse ellipsis, ut integra locutio sit, repetere sen resumere viam ferentem ad vada aut vestigia. — *Liv. 5. 51.* Camillus loquitur. Quid enim repetimus? quid abscessum ex hostium inanibus eripimus, si etc. h. e. patriam. ¶ 4. Figurate, repetere dicuntur et morbi, quum redeunt et rursus corpora egrediuntur. *Cels. 2. 1. ante med. et 4. 14.* Morbi repetunt. *Id. 3. 22.* Fabricula repetit. *Id. 4. 4. n. 5. circa med.* Quum vomitus repetit. Sic *Scribon. Compos. 56.* Si repetierit, aut permanserit nihilominus aliquis dolor etc. Adde eund. *Compos. 122.*; et *Marcell. Empir. c. 29. p. 129. retro ed. Ald.* — Et cum Accus. *Cæc. Aurel. 1. Tard. 4. a med.* Hæc passio vel alia quæque similis nequitiæ parvo impulsu repetit corpus, quod proxime eliminasse videbatur.

II.) Translate. ¶ 1. Est revocare, richiamare, far venire. *Cic. Dom. 57. 144.* Vos, qui maxime me repetistis aliqua revocastis. *Ter. Andr. 1. 5. 14.* Repudiatus repeto. *Plaut. Truc. 4. 3. 72.* Filium istinc tuum te melius est repetere. *Virg. 7. En. 240.* hinc Dardanus ortus, huc repetit. *Cic. Brut. 16. 63.* Lysias est Atticus, quoniam Albenis est et natus et mortuus: quemquam Timæus sum, quasi Licinia et Mucia lege, repetit Syracusas. *Liv. 21. 28.* Ita primis expositis, alii delude (elephantis) repetiti ac trajecti sunt. *Sueton. Aug. 16.* Trajecto in Siciliam exercitu, quum partem reliquam copierum continenti repeleret, oppressus etc. *Id. Cat. 52. extr.* Gestavit Alexandri M. thoracem repetitum a conditorio ejus. mandato a prendere. ¶ 2. Sepe repetere est resumere, interruptam rem iterum sumere, riassumere, ripigliare. — a) Generalit. *Cic. 5. Fin. 19. 51.* Prætermisita repetimus, inchoata persequimur. *Id. Fat. 2. 4.* Longo intervallo hæc studia repelens. Sic *Sueton. Gramm. 9.* Functusque militia, studia repetit, quæ jam inde a puero non leviter attigerat. *Petrone. Satyr. 21.* Lassitudinis abjecta, omnia lora repetimus. *Ovid. 3. Met. 151.* Propositum repetamus opus. *Id. 3. Art. am. 747.* Sed repetamus iter. *Virg. 2. En. 178.* Omnia ni repellant Argis. *Lucan. 3. 520.* cineritas rapelunt navalibus elnos. h. e. deducunt et navalibus, ut rursus utantur. *Cic. 2. Ferr. 6. 17.* Ecce autem repente eadem illa vetera consilia pecunia majore repetuntur. *Plin. 9. Ep. 33. ad*

fin. Solita ministeria repetere. *Tac. 3. Ann. 6. extr.* solemnia. *Sueton. Claud. 21.* Spectacula ex antiquitate repetite. *Id. pres. innovati. Colum. 11. R. R. 2. 6.* Ab idib. Januæ, quidquid ex auctumno putationis superfuit, repetendum est, si de ripigilare e compire. Sic *Arbor. 10.* Quam partem vicia non depulaveris, circa calend. Februar. repetito. *Pallad. 2. R. R. 13. 2.* Quum tumor pastini nondum repelita soliditate subsedit. h. e. nondum resumptæ. *Ovid. 9. Met. 422.* repelitur Mulciber ærum Pncil Etichthonio. etâ raddoppiata, rinnovata. *Id. 12. ibid. 287.* notat repelitur stipite vulnus. *Id. 8. ibid. 768.* in qua virum convellit ab arbore ferrum Deluncalque caput, repelitaque rubora cædit. *Id. 6. ibid. 20.* repelitaque longo Vellera molibat nebulas æquantia tractu. h. e. sæpius tractata digitis. — b) Specialit est iterare, replicare, ripetere, ridire; et sæpe de oratione et verbis usurpat. *Colum. 4. R. R. 28. 1.* Pamplotionem repete. *Liv. 5. 17.* Ut auspicia de integra repeterentur. Sic *Id. 8. 32.* Illud interlogo, quum me incertis auspiciis profectum ab domo scirem, utrum mihi turbæ religionibus respública la discrimen committenda fuerit, an auspicia repetenda, ne quod dubiis Diis agerem? *Id. 10. 36.* Tum alii alios bortari, ut repeterent pugnam. *Justin. 12. 2. 13.* Sed Brutii Lucenique quum auxilia a finitimis contrahissent, acilios bellum repetivere. — De oratione et verbis cum Accus. *Cic. 1. Nat. D. 7. 17.* Quamobrem, Vellei, nisi molestum est, repeto quæ cæperas. Repetam vero, inquit. *Quintil. 1. 1. 31.* Repetere aliquid et inculcare. *Flor. 2. 7. in fin.* iterum iterumque præconem repetere illam vocem jubebant. *Seneca 6. Benef. 35.* Si repeti vero quod dixi. *Ovid. 13. Met. 739.* Talibus alioquitur, repens suspicia dicit. *Horat. Art. P. 385.* Hæc placuit semel: hæc decies repetita placuit. *Quintil. 11. 3. 39.* Ad verbum repella reddantur. *Capell. 5. p. 167.* Vitium maximum est, non vitare cufuscumque illiteræ assiduitatem in odium repetitam ut (*Virg. 5. En. 866.*): Tunc raucæ assiduo longo sale raris sonabant. h. e. ad nauseam usque licitatem. — Cum Infinito. *Lucret. 1. 418.* Sed nunc ut repetam captum perlexere dicis etc. *Id. 6. 936.* Nunc omnes repetam quam rari corpore sint res Commemorare. *Quintil. 6. 3. 101.* Repetam necesse est, Infinitas esse species. et ibid. § 46. Repetendum est mihi, non omnes eos (locos) oratoribus convenire. ¶ 3. Ponitur pro exordii, incipere, retrorsum illius petere, quum de re aliqua est dicendum. *Virg. 7. En. 371.* Et Turco, si prima domus repelatur origo, Inachus Acrisiusque patres. *Cic. 1. Legg. 6. 18.* Alte et a capite repetere. cominciare, ripigliare, prender la cosa da suoi principii. et ibid. 20. Visne, ipsius juris ortum a fonte repetamus? *Id. 1. Orat. 20. 91.* Neminem scriptorem artis de mediocriter quidem disertum fuisse dicere, quum repeleret usque a Corace nescio quo, et Tisia. *Id. 1. Tusc. 48. 116.* Repetunt ab Etichtheo Codrum, qui etc. cominciando da Eretteo, dicono di Codro, che etc. *Id. 1. Invent. 49. 91.* Quilpiam Ionizius repetere, quam res postulat. *Id. 1. Fin. 20. 65.* Febulas ab illime antiquitate repelere. *Id. 6. Fam. 16.* Istitia amicitia ex parentibus. His affinia sunt illa ejusd. 2. Divinat. 47. 98. L. Tarulius urbis nostræ diem natalem repelebat ab iis Patribus, quibus etc. h. e. ducebat. et 5. Tusc. 12. 34. Hujus sententia gravitas a Platonis euctoritate repetatur. h. e. ducatur, hauriatur, sumatur. *Id. Sect. 13. 31.* (et 3. Orat. 24. 91.). Ne quis miretur, quid hæc mea oratio tam longa ac tum alte repetita velit. *Id. Orat. 3. 11.* Video banc primam Ingressionem meam non ex oratoris disputationibus duciam, sed e media philoiphia repetitam. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 22. 67.* Hinc majorum consuetudo longo intervallo repetita ac rita. *Ulp. Dig. 39. 2. 15. a med.* Repetita igitur die promittendum erit. h. e. die sen tempore retro atque in præteritum tracto: quod nos diximus un'antidota. Ita *Budæus.* Sic *Paul. ibid. 22. 4. 3.* Repetita

quidem die cautionem Interponi non debuisse. ¶ 4. Hinc pertinet etiam ad memoriam, richiamare alla memoria, riandare, rammentarsi, nam remiluisse est, ut ait Varro 6. L. L. 44., Müll. quoniam ea, quæ tenuit mens ac memoria, cogitantur et cogitando repetuntur. — a) Repetere aliquid memoria, animo, vel repetere memoriam: ut Scipio Afric. apud Gell. 4. 18. Memoria repeto, diem esse bodiernum etc. Cic. 1. Orat. 1. 1. Cogitanti mihi et memoria valere repetenti etc. Virg. 12. En. 439. et te animo repetentem exempla tuorum etc. Cic. 6. Verr. 47. 105. et Deiot. 7. 20. Alicujus rei memoriam repetere. — b) Absoluta, Cic. 1. ad Q. Fr. 2. 2. a med. Si omnium mearum epistolarum præcepta repetes, intelliges etc. se tibi farai souvenir. et Virg. 7. En. 122. genitor mihi Italia nuncque (Nunc repeto) Anchises fatorem arcana reliquit. Sall. Cat. 5. ad fin. Res ipsa hortari videtur, quoniam de moribus civitatis tempus admonuit, supra repetere ac paucis instituta majorum domi militiæque, quoniam etc. Ovid. 1. Trist. 3. 3. Quum repeto noctem, qua tibi mihi cara reliqui, Labitur ex oculis nunc quoque gulla meis. — c) Cum Infinito. Plin. 7. Ep. 6. ad fin. Non facile me repeto tantum consecutum assensum agendo, quantum tunc non agendo. Sueton. Gramm. 4. Me quidem adolescentulo, repeto, quemdam alternis diebus declamare, alternis disputare solitum. Cf. Virg. 3. En. 184. Nunc repeto hæc generi (Cassandram) portendere debita nostro, Et sæpe Hesperiam, sæpe Italia regna vocare.

B) Repetere est etiam iterum aut bis petere. I.) Proprie. ¶ 1. Generaliter. — a) De re quocumque. Cæs. 5. B. G. 49. Cicero Gallum ab eodem Verticone repetit, qui litteras ad Cæsarem deferat. Virg. 1. G. 39. Nec repetita sequi curat Proserpina matrem. — b) Sæpius est it. demandare il suo, ἀναίρω, quod meum est, peto, quod mihi debetur, reposco: quasi retro ad me redire peto. Plaut. Trin. 5. 2. 7. Quod datum utendum est, id repetundis copia est, quando velis. Horat. 1. Ep. 3. 18. si forte suas repetundis venerit olim Grex avium plumas, moreat cornicula risum Furtivis nudata coloribus. Cic. Arch. 8. 19. Homerum Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vendicant, Solamini repetunt. Id. Planc. 42. 101. Quid me ad spectat? quid mea primum repetis? Id. Divin. in Q. Cæcil. 5. 18. Ereptas pecunias civili actione et privato jure repetere. Ter. Eun. 4. 6. 11. Hæc illi dono do, neque repeto pro illa quicquam ab te pretii. Plaut. Bacch. 4. 6. 7. Navigo in Ephesum, ut aurum repetam ab Theotimo domum. Cic. Dom. 55. 141. Res publica ab istis inflammato atque ignito furora jam tum meaque repetebat. ¶ 2. Specialiter in re bellica de rebus ab hoste captis vel areptis. Varro 5. L. L. 86. Müll. Feciales militebant, antequam bellum conciperetur, qui res repeterent. V. CLAUDIUS; et Cic. 1. Off. 11. 36.; Liv. 1. 32. at 4. 30. — Hinc Justin. 6. 5. 7. Itaque armato exercituque exercitu Arcades adhibitis in auxilium Thebanis amissa bello repetunt. ¶ 3. Item repetitum in jure. Cic. Mur. 2. 3. In iis rebus repetendis, quæ mancipi sunt, id periculum iudicij præstare debet, qui se obru obligavit. Hinc REPETUNDÆ, quam voc. V. loco suo.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiore paragr. B. 1. — a) Specialiter. Repetere penas ab aliquo est fargi, pagare il fio, exigere, et debitas penas luit, penas petere, exigere, Cic. Rosc. Am. 24. 67. Fariæ, quæ dies noctesque parentum penas a consociatissimis filiis repetunt. Adde eund. 7. Verr. 63. 163. Cf. Justin. 2. 9. 21. Cecidit et Hippolytus tyrannus Atheniensis, auctor et conditor ejus belli, de patris altioribus penas repetentibus. — b) Et generaliter. Cic. 10. Phil. 10. 20. Ne more quidem in repetenda libertate fugienda. h. e. recuperanda. Id. Flacc. 42. 106. Meam fidem implorant, se repellit eam, quam ego patri suo pro salute patriæ sponderam, dignitatem. Sall. Jug. 96. Beneficia propterantius,

quam æ mutuum (Sullæ), reddere; ipse ab nullo repelere, et ibid. 85. Nobilitas — omnes honores non ex merito, sed quasi debitos a vobis repellit. Liv. 1. 47. Tarquinus admonere (senatores) paterni beneficii, ac pro eo gratiam repelere. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a superiore paragr. B. 2. Sall. in orat. M. Licini tr. pl. ad plebem § 17. Nequa ego vos ultum injurias horret, magis ut requiem cupatis; neque discordias, ut illi crimioantur, sed earum finem volens jure gentium res repeto, et si pertinaciter retinebunt, non arma, nequa secessionem, tantummodo ne amplius sanguinem vestrum præbeat, censebo. h. e. jura nobis erepta ut nobis restituantur, postulo. ¶ 3. Metaphorâ sumptâ a superiore paragr. B. 3. Ennius apud Gell. 20. 10. Non ex jure manum consertum, sed magi ferro Rem repetunt regnumque petunt, vadunt solida vi.

REPETUNDÆ, ærum, f. plur. 1. res, quæ repetuntur, seu quarum restitutio poscitur. Crimen repetundarum fuit crimen magistratus, qui in provinciam cum potestate missus pecuniam in usum privatum a provincialibus accepisset. Nomine pecuniæ intelligitur non solum nummi, sed etiam omnia, quibus divitiæ constant, ut vase pretiosa, statera, pictura, vestes, frumentum, navigia etc. Ceterum lege Julia hoc crimine etiam magistratus urbani accusabantur, siquid in aliqua curatione pecunias cepissent; item iudices, si pecunias cepissent ob judicandum etc. Repetundarum causa, inquit Ascon. in Cic. 3. Verr. 23, ita se habebat, ut si convictus reus esset atque damnatus, pecuniam redderet estimata lite, hoc est in pretium redactis omnibus fuitis: quam summam, proscriptis ejus bonis, secleros curabant. Quod vero ad vocem attinet, participium seu gerundium est, sub quo pecuniarum vel rerum intelligere oportet. Est autem repetundarum more antiquo pro repetendarum. — a) Absoluta. Cælius apud Cic. 8. Fam. 8. 2. Pilius de repetundis sum postulavit. et ibid. § 3. Sic nunc neque absolutus neque damnatus Servilius de repetundis Pillo tradetur. Quintil. 4. 2. 15. Repetundarum insimulatio. Sueton. Cæs. 43. conrinet. Tac. 4. Ann. 19. criminibus hæere. Id. 3. ibid. 38. Postulare aliquem repetundis. Vellej. 2. 13. 2. Interrogari lege repetundarum. Adde Plin. 2. Ep. 11. — b) Cicero fere addit pecuniæ, ut Cluent. 53. Lege pecuniarum repetundarum non teneri. et Brut. 27. 106. L. Piso legem primus de pecuniis repetundis tulit. (V. dicta in CALPURNIUS, a, um). Et rursus Id. Cluent. 37. 104. Repetere rationem ab aliquo de pecuniis repetundis. Adde eund. 2. Off. 21. 75., Divin. in Q. Cæcil. 4. 11., Rabir. Post. 4. 9. at alibi. Sic Sall. Cat. 18. Catilina pecuniarum repetundarum reus. et Tac. 1. Ann. 74. De pecuniis repetundis ad recipientes itum est.

REPEXUS, a, um, particip. V. REPECTO. REPIGER, gra, grum, adject. valde piger. V. Repigratus in fin. v. REPIGRO. REPIGNERO et Repignori, as, are, a. 1. recusare il pegno, disimpegnare, pignus recipio, soluto pretio. Ulp. Dig. 13. 6. 5. a med. Rem tibi dedi, ut creditori tuo pignori daret: dedisti: non repigueras, ut mihi reddas. Festus p. 281. 28. Müll. Relucere, solvere, repignerare. Cf. Paul. Diac. p. 280. 6.

REPIGRATUS, a, um. V. voc. aequat. REPIGRO, as, (ari), alum, are, a. 1. (re et piger). Particip. Repigratus et in fin. — Repigrare est retardare, ritardare. Apul. 8. Met. Quum et ipso lumina dlarum bestiarum repigratur impetus. Id. 1. ibid. Obsepio ulero et repigrato fetu. Capell. 1. p. 13. Ne uoris Cylleus totibus repigratus, simulante repente merore torperet. Zeno Peron. p. 421. Suos ut (sol) repigret cursus. — Hinc Particip. præter pass., cujus exempla retulimus,

Repigratus, a, um, adjective quoque usurpat, apud Capell. 1. p. 13. Ne totius noctibus repigrator paululum simularet anomaliam. Alii minus recte legunt repigrator; At Kopp. ex Cod. Fossian. mavult repigrior.

REFINGO, is, ere, a. 3. rursus pingo. Venant. 1. Vit. S. Martin. 172. Stet rubor inde genis: oculos pupilla replagit. Id. ibid. 246. Jussit ab ira procul, digitis crucis arma replagari.

REPLANO, as, are, a. 1. iterum planum facio. Vox a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in Not. Tir. p. 79.

REPLAUDO, dis, dere, a. 3. (re et plaudo) referio, percutio. Particip. Replaudens apud Apul. 1. Met. Dextre sævientia frontem replaudens. et 6. ibid. Equestri celeritate, quadrupedi cursu solum replaudens.

REFLEO, ples, plēvi, plētum, plere, a. 2. (re et inusit. pleo). Repletis syncope, pro replevisisti. V. sub B. I. Sic repleat pro repleverat apud Lucret. 6. 1272. sub B. II. — Particip. Replens sub B. II.; Repletus sub B. I. II. et in fin.; Repleturus et Replendus sub A. I. — Repleo

A), Ratione habita præpos. re, est idem ac rursus impleo, denuo compleo, suppleo, ἀναπληρω, ἀναπληρώω (It. riempire, empiere; Fr. remplir de nouveau, remplir, compléter, parfaire; Hisp. llenar de nuevo, rellenar, completar; Germ. wieder an- oder vollfüllen, wieder vollmachen, vollzählig machen; Angl. to fill, fill up, repleish).

I.) Proprie. Plin. Paneg. 55. Ut qui exhaustum ætærium non sis innocentium bonis repleturus. Cic. Prou. cons. 2. 4. Replere exhaustas domos. Virg. 2. G. 235. scrobes terra. Ovid. 4. Fast. 823. Fossa repletur humo plenæque imponitur aræ. Propert. 2. 1. 69. replere dolia. Liv. 24. 43. Iis populandis militem suum repleturum se (dixit), avrebbe dato a' suoi corpi d'esercito il numero dovuto. Sic Plin. Paneg. 28. Ex bis (ingenuis) castra, ex bis tribus replantantur. Ovid. 7. Met. 287. replet (corpus) succis. Plin. 34. Hist. nat. 15. 46. (153). Iis adjicitur, quum sunt repurganda vulnura, aut replenda, ceratum. h. e. vulneribus caro inducenda. Sic Id. 20. ibid. 23. 99. (263). Replere slopecias. Adde eund. 23. ibid. 7. 63. (124). — Medietum apud Græcos more. Ovid. 8. Met. 679. Interea, quoties haustum cratera repleri Sponte sua per seque vident succrescere vina, Attoniti novitata pavent.

II.) Translate pro supplere, supplire. Ovid. Heroid. 10. 37. quod voci deerat, plangore replebam. Ulp. Dig. 42. 1. 4. ad fin. Tempore legitimo repletur ex lege, quod sententiæ iudicis deerat. — Sic replere est reficere, recreare. Stat. 4. Theb. 759. tu refugas vires et pectora bello exanimata reple.

B) Nulla ratione habita præpos. re, repleo est idem atque impleo, compleo, et videtur plus aliquid significare quam hæc.

I.) Proprie. Ovid. 4. Fast. 432. Replere sinum floribus. Martial. 7. 20. laganam vino. Ovid. 12. Met. 155. corpora tota carne. Petron. Satyr. 96. et 111. extr. aride se cibo. Phædr. 2. 4. te esca et prolem suam. Cæs. 7. B. G. 56. extr. frumento et pecore exercitum. Ovid. 7. Met. 334. sanguine venas. Lucret. 6. 1272. delubra replerat Corporibus mors exanimis. Liv. 9. 40. Jam strage hominum armorumque insignium campi repleri. Justin. 13. 7. 7. Virginem a deo replentur quatuor pueros peperisse, ingravida. Sic Pallad. 4. R. R. 13. replera equas. ingravida. Ovid. 3. Fast. 121. Annus erat, decimum quum luna repleverat orbem. Lucret. 5. 813. femina quæque Quum peperit, dulci repletur lacte. Id. 2. 535. replere numerum. Manil. 2. 710. summa repletur. h. e. absoluitur, completur. Ulp. Dig. 40. 1. 4. a med. Pretium redemptionis replere. h. e. totum pretium numerare. — De Nil incremento Lucret. 6. 717. aquilones contra fluvium stantes remorantur, et undas Cogentes rursus replent cognitqua manere. h. e. retro impelleotes inflant et extollunt ac pleniores reddunt. — In illo Stat. 3. Silv. 91. Tunc, inquit, largior opum, qui mente profusa Tecta Dicarchæ pariter juvenemque replevit Parthenopeu? repleti est exorasti, dilasti.

II.) Translate. Plaut. Rud. 4. 6. 23. Replere

verbis aures alicujus. *Virg.* 2. *Æn.* 679. gemitu lectum omne. *Seneca Hippol.* 1171. Dadaea vasto claustra mugitu replens. *Lucret.* 5. 992. Et memora ac montes gemitu allasque replebat. *Justin.* 11. 3. 11. Fabulas, quibus omnes acenas replerent. *Veit.* 2. 100. 2. Spectaculis animos oculosque populi Romani replere. et *ibid.* 103. 1. Incredibili lætitia patriam. *Sueton. Aug.* 89. Angustus eruditionis varia repletus. — Et mediorum apud Græcos more. *Cic.* 1. *Orat.* 42. 191. Dum hæc, quæ disperse suot, coguntur, vel passim illic carpentem et colligentem undique, repleri iura iuris civilis scientia. — Hinc Particip. præter. pass., cuius exempla retulimus.

Repletus, a, um, adjectivæ quoque usurpatur, et est impletus, plenus, *ἀμπληγής*, riempito, ripieno, pieno.

1.) Proprie. — a) Absoluta. *Cic.* pro *leg. Manil.* 15. 44. Refero foro, repletis omnibus templis. *Virg.* 5. *Æn.* 806. Millia multa deret (*Achilles*) leto, gementisque repleti Amos. *Sueton. Cal.* 3. Gratillas crurum paulatim repleta assidua equi refectione post cibum. *ingrassata, ingrossata. Sil.* 11. 6. 160. serpens repletus. h. e. cibo. *che ha mangiato a crepapancia.* — b) Cum Ablat. *C. Gracchus* apud *Gell.* 15. 19. Amphoras argento repletis domum reportaverunt. *Lucret.* 2. 806. Cauda pavonis larga luce repleta. *Ovid.* 9. *Met.* 87. coram pomis et odore flore repletum. *Seneca Agam.* 1006. Repletum ratibus averis mare. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 10. 21. (38). Insula repleta olivis. *Claudian. Fescenn.* 16. repletus epulis. — c) Cum Genit. *Liv.* 6. 25. Vidit repletæ semitas, inter vulgus allud, puerorum et mulierum huc etque illuc euntium. *V. Drakenborch.* ad h. 1.

II.) Translata. *Lucret.* 5. 40. terra trepida terrore repleta. *V. TERROR.* *Liv.* 25. 26. Adalidentes enantesque eadem vi morbi repletos (ægrî) secum iraherent. *Capitolin. Macrin.* 3. Vates, quæ Deo repleta solebat vera canere. (*V. PLENUS*). *Lucret.* 2. 1170. antiquum genus pleste repletum. *Petron. fragm. Tragar.* 80. *Durmann.* Repleti voluptatibus. *Lucan.* 3. 243. viles. h. e. qui cursum vias implerant; qui satis diu vixerunt.

REPLETIO, òis, f. 3. adimpletio, complementum. *Imp. Justinian.* Cod. 6. 28. 4. a med. et *ibid.* 7. 2. 15. a med.

REPLETIVUS, a, um, adject. completivus. *Priscian.* 16. p. 1022. *Putsch.* Tandem non solum pro adverbio temporali, sed etiam pro conjunctione repletiva invenitur, ut *Cicero* (1. *Cat.* 1. 1.): Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? et 18. p. 1169. Eap conjunctio causalis invenitur et repletiva et confirmativa apud Græcos, quomodo et apud Latinos. Adde *Charis.* 2. p. 200. *Putsch.*

REPLETUS, a, um. *V. REPLEO.*

REPLEXUS, a, um, particip. ad lausht. repleto, replexus, replicatus. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 1. 3. (7). Semen autem esse ad speciem scorpio-num, cauda replera, sed candida. *Fortasse legendum est rades: et sane Sillig.* legit scorpio-num caudæ radesum, sed candidum.

REPLICABILIS, e, adject. ¶ 1. Est dignus qui repetatur aut licetur, degno d'essere ripetuto. *Venant.* 7. *carm.* 8. 33. O nomen mihi dulce, Lupi, replicabile semper! ¶ 2. Allo sensu usurpat *Serv.* ad *Virg.* 1. *Æn.* 165. *V. Reductus* in *V. REDUCO.*

REPLICATIO, òis, f. 3. (replico). ¶ 1. Est conversio, revolutio, ἀναπλοή. *Cic.* 1. *Nat. D.* 13. 33. Ut replicationes quædam mundi motum regat. ¶ 2. Est et replicatio vox ICtis frequens, ad eas allegationes pertinens, quæ intentionem sustentant adversus exceptionis iniquitatem: inde dicta, quod implicatam et lectam exceptionis iniquitatem replicet atque patefaciat. *Justinian.* 4. *Institut.* tit. 14. Alia allegatione opus est adiuvandi actoris gratia, quæ replicatio vocatur, quia per eam replicatur eiqus resolvitur jus exceptionis. *Julian.* Dig. 44. 2. 24. Adversus exceptionem, si non ejus sit res, replicationes hæc adiuvantur, ad si res iudicata non sit. Ad-

de *Cajum* *ibid.* 27. 10. 7. ¶ 3. Replicatio numeri apud *Capell.* 7. p. 250. contraria est multiplicationi, et est ejus applicatio et veluti revolutio, quom numerus, qui duplicatus erat et compositus, simplex fit etque adeo minor, nam replicare aliquando explicare et revolvere significat. Græci multiplicatos numeros πολλαπλασιάζουσ, replicatos ἀππλασιάζουσ appellant, ut *Id.* *ibid.* docet. et mox. Multiplicationis ratio est senctal ad ternionem, contra replicationis ternio ad senctonem. ¶ 4. Est etiam figura dictionis, eadem atque anadiplosis. *Capell.* 5. p. 175. Anadiplosis est replicatio optima, quum es, quæ in priore membro postrema ponitur, in posteriore prima repetuntur, ut est illud Terentij (2. *Phorm.* 3. 5.): Negat hæc sibi cognatam Demipho; hæc Demipho negat esse cognatam. Sic *Aquila Rom.* § 32. ed. *Ruhnken.* Anadiplosis, replicatio. ¶ 5. Est etiam idem atque iteratio. *Sidon.* 1. *Ep.* 5. Campi prætorum replicatione monstrabiles.

REPLICATORA, e, f. 1. Videtur esse Italorum rimendatura, ita appellata a filo, quod plures replicatur, ut scissæ vestis partes rursus adherant; seu potius est idem ac replum, h. e. costura Italorum, vel orlatura nostratum. *V. SUBSUTURA.* *Edict. Dioclet.* p. 21. Sarcinatori in veste subtili replicaturæ X ses.

REPLICATUS, a, um, particip. *V. voc.* sequent.

REPLICO, as, avi, slum, are, a. 1. (re et plico). Perfectum replicavit legitur apud *Fulgat.* *interp.* *Num.* 27. 23. et *Jos.* 8. 35.; et replicasse apud *Ammian.* 17. 5. 4. — Replicatus pro Replicatus, vel potius Replicatus Inus., per syncope. est *Stat.* 4. *Silo.* 9. 29. non replicat Bulborem tunica. — Particip. *Replicans* I. et II. 1.; *Replicatus* I. et II. 5.; *Replicandus* I. — Replico est idem ac retro vel in contrariam partem plico, complico, contraho, flecio, recurvo, πλίσσω (li. ripiegare, piegare indietro o nella parte opposta, torcere, incurvare; Fr. fléchir en arrière, en sens contraire, plier, courber, replier, recourber; Itap. plegar hacia atras, y al contrario, corvar, torcer, encorvar; Germ. zurückfallen, zurückrollen, — beugen; Angl. to bend or turn back, bend, twist, curve, contract).

1.) Proprie. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 45. 70. (181). Taurus erat ira gliscens, alternos pedes replicans apertensque in solum arenam. *Id.* 17. *ibid.* 14. 24. (107). de insitione. Calamus ne laxetur, dum deprimitur; neve cories replatur la rugas. *Id.* 8. *ibid.* 27. 41. (98). Replicans, ut intra stat, membranas quod fuerit Intus. *Cato R. R.* 41. Surculos in terram demittito replicatoque ad vitis sapat. *Quintil.* 11. 3. 84. Labra et porrigitur mole et adstringuntur et diducuntur et velut quodam festidio replcantur et pendunt. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (80). Vitulus genu premitur, replicate cervice. *Id.* 9. *ibid.* 33. 52. (102). Conchæ verlice muricatum latero, margine in mucroem emissio, foris effuso, Intus replicato. *Id.* 11. *ibid.* 87. 73. (190). Victimarum Jecinora replicata intrinsecus ab ima fibre. *V. similem locum Sueton.* Aug. 95., docetque ibidem *Baumgarten-Cruisii* adnotationem. Rursus *Plin.* 35. *ibid.* 15. 51. (180). Blitumen incommodos oculorum pillos replicat. h. e. in contrarium plicat et decili, ne oculos pungent. Sic *Id.* 24. *ibid.* 6. 22. (36). Palpebras lentisclæ resina commodissime replcat. (*Harduin.* exponit, replet et pilis ornat. *Dioscor.* de eadem res ita loquitur l. 1. c. 91. Ἐν τῇ ἀναπλοήσῃ τριχῶν ἀμύξῃ τῶν ἐν βλεφάρῳ. et c. 90. ἀναπλοή δὲ τῶν τριχῶν ἐν ὀφθαλμοῖς). Et *Id.* *ibid.* 7. 28. (43). Masticho lentici replicandis palpebris et ad extendendam viliam adhibetur. *Serren. Sammon.* 54. 986. Si autem subito replicatur corpora morbo. h. e. currantur, contrahuntur. — *Seneca* 1. *Quæst. nat.* 3. circa med. Ab omni lœtitate acies radios suos replicat. h. e. reflectit. et 2. *ibid.* 10. a med. Radii solis replicantur. — De volumine est allam recludere atque idem aperire. *Arnob.* 4. 29. Possumus omnes istos, nobis quos Inductis atque appellatis Deos, homines fuisse monstrare vel Eubemero

replicato vel Nicagora vel Leonte vel auctoribus aliis mille, qui etc. Sic *Ammian.* 20. 9. 6. Principi progressio in campum cum multitudinis armata — e tribunali, ut emineret altius, superstanti, scripta jubetur offerre. Replicatoque volumine editi, quod missum est, et legi ab exordio capio etc.

II.) Translata. ¶ 1. Generatim est erplicare, evolvere. *Cic.* 1. *Divinat.* 56. 127. Non enim illa, quæ future sunt, subito erisunt; sed est, quasi rudentis explicatio, sic traductio temporis nihil novi efficiencia et primum quidque replicatio. *Id.* *Salt.* 9. 27. Si queris, qui sicut Romæ regnum occupare conati, ut ne replices anallum memoriam, ex domesticis imaginibus invenies. *Id.* 3. *Legg.* 14. 31. Licet videre, si velle replicare memoriam temporum, qualescunque summi civitatis viri fuerint, talem civitatem fuisse. — Hoc pertinet et illud *Seneca* de Chrysippo 1. *Benef.* 4. Cujus acumen (ingenij) nimis tenuis retunditur et in se semper replicatur.

¶ 2. Specietim. Replicare vestigium suum apud *Apul.* 3. *Met.* est iterare, repaiera, eadem red eundo, quæ veneris. ¶ 3. Item specietim ac versare animo, repetere, renarrare. *Apul.* 4. *Met.* et 3. *ibid.* sub finit. Hæc ideoidem mecum replicabam. *Pacat. Paneg. Theodos.* 3. Sed per eam replicare causas, et placulum vulgus offendere. *Prudent.* 11. *aspi. oreph.* 3. Incisos tumuli titulos et slogia queris Nemina: difficile est ut replicare queam. *Hieronym.* Ep. 129. n. 2. extr. Quæ idcirco non replico, ne sensum legendis ridear obtundere et memoriam illius diffidere. non recito, non apporto. ¶ 4. Item, in iure est replicationem facere (*V. REPLICATIO* 2.). *Dig.* 2. 14. 35. ¶ 5. Replico ut etiam contrarium verb. multiplico. *Capell.* 7. p. 251. Procedere quoque ultra multiplicatio potest, per eodemque rursus gradus idem numerus replicatus. Sic replicatus numerus apud eumd. *V. REPLICATIO* 3.

REPLICUS, a, um. *V. voc.* præced. lat.

REPLORO, as, are, a. 1. Iterum ploro. Vor a Lexico expungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 191.

REPLUM, l, a. 2. vos, quæ legitur apud *Vitruv.* 4. 6., ubi de ostii verba facti, in quæ explicanda valde audant interpretes, nec inter eos convenit. *Baldus* in *Lexic. Vitruv.* putat, replum dici partem excavatam et profundam in valvis januæ, quæ media est later scapæ et tympanum; consueque rem illustrare exhibita figura, fascia. *Turneb.* l. 11. *Adversar.* c. 4. fas-aus, se bujus vim verbi assequi non posse, replum legendum putavit, ut significaret operimentum quoddam in modum vestimenti undantia et replicat: idque confirmare conatus est illo *Vitravii* loco 10. 17., ubi ait: Chelon replum, quod est operimentum. Alii alias excogitare interpretaciones, quas collegit *Id.* *Bald.* loc. cit. Alii fortasse rectius putant, esse regulam illam lligosam, quæ mobilis aliquando ite imponitur extremitati latitudinali valvarum, ut, quum clausæ fuerint, intersitam earumdem rimam operiat: eadem vero si immobilis fuerit, pagmentum a *Vitruv.* 4. 6. ad fin., Italice battente, dicitur. Hinc in *Gloss.* *Isid.* Replum, ventis muliebris. h. e. pars vestis, quam nostrates vulgo doppione, Itali solino vocant. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

REPLUMBATUS, a, um, particip. *V. voc.* sequent.

REPLUMBO, as, slum, ere, a. 1. (re et plumbum). Particip. *Replumbatus*. — Replumbo, spionbare, staccare, ἀναμολύβδω, quod plumbo ferruminalum erat, dissolvere, a plumbo separo: et generalim quamvis ferruminalionem dissolve. *Ulp.* Dig. 34. 2. 19. § 3. Coleus quærit: si centum poodo argenti fuerint relicta, an replumbari debeant, ut sic appeadantur: et Proculus et Celsus ajunt, arempio plumbo appendi debere; nam et emptioribus replumbare assignantur. *Seneca* 4. *Quæst. nat.* 3. a med. Sava velut igul ferrescent, argenium replumbatur, ignorum coagmenta solvuntur. *Paul.* Dig. loc. cit. 32. Auræ emblemata, quæ in absidibus argenteis essent, et replumbari possent.

REPLUMIS, a, adject. qui rursus plumis emit. *Paulin. Notan. carm.* 21. 857. *de aquilis.* Donec replumis vestiantur corpora.

REPLUO, is, ere, n. 3. (re et pluo) rursus aut vicissim aut contra pluo. *Musa apud Senec.* 5. *Contriv. p. a. f.* circa med. Quis ferret hominem de siphonibus dicentem, caelo repluunt?

REPO, pis, psi, plum, pere, n. 3. Particip. *Repens* I. a., II. 1. b. f. et 2. — *Repo*, a voce Græca ῥέπω (a qua et serpo), per metathesin, est idem atque corpus trahens ambulo, bumi hærens lbeo, serpo. Proprium est animalium carentium pedibus, aut pedes admodum breves habentium, ut sunt vermes, cochleæ, formicæ (It. *strascinarsi per terra, strisciare*; Fr. *ramper, se traîner, se glisser*; Hisp. *anastrar per la tierra, anastrar*; Germ. *schleichen, kriechen*; Angl. *to creep or crawl as serpents*).

I.) Proprie. — a) De animalibus, quæ supra dicta sunt. *Zueret.* 3. 388. Nec reptantia ita culjusvis canque animantis Sentimus. *Sall. Jug.* 93. Animadvertit inter saxa reptantes cochleas. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 20. 37. (73). Muræna in sicco quoque reptat. *Id.* 29. *ibid.* 6. 39. (136). Millepeda multis pedibus arcualim repens. *Id.* 37. *ibid.* 11. 72. (187). Repens formica. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 29. Fortis per angustam lenulis nitidula rimam Repserat in cameram frumenti. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 7. 7. (20). Elephas pedibus confossas reptit genibus in catervis. *Id.* 11. *ibid.* 37. 77. (197) Pyrrho regi, quo die perit, præcisa hostiarum capita reppsisse. — b) Item de hominibus, quum manibus ac pedibus simul bumi procedunt, *andare carpo*. *Nepos Hann.* 3. ad fin. Effecitque, ut ea elephantus ornatus lie posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 17. 20. (44). Vena carus Pasicli, quum le in arce templum edificaret reptassetque super altitudinem fastigit et inde cecidisset etc. *Stat.* 9. *Theb.* 427. ad hunc certe reptit Thyntihus amnem. h. e. puer theucules ad hunc fluvium reptavit. *Quintil.* 1. 2. 6. Quid non adultus concupiscet, qui in purpuris reptit? h. e. infans delictis omnibus innatritus est. — Sic de equilibus, qui in equos non insiliunt, sed reptant. *V. SUBLIMITUS.*

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur — a) De rei facientibus, qui in rheda sedentes, quæ humilis est, a jumentis trahuntur. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 25. Millia tum pransi tria repimus. — b) De navibus. *Arnob.* 1. 36. Indigeles illi, qui dumen reptant, et in alveis Numici cum ranis et pisciculis degunt. — c) De rebus. *Ennius apud Varron.* 7. *L. L.* 23. Mult. talibus reptantibus æquore in alto. — d) De turribus ligneis ambulatilibus. *Lucan.* 3. 457. hæc nullo fixerunt robore terram. Sed per ita longum causa repære latenti. — e) De his, quæ tacite et occulte subeunt et fallunt. *Stat.* 1. *Silv.* 2. 59. ubi quondam conscia culpa Lemnia repperunt deprensos vincula fuit. h. e. rete tenuissimum, quo Vulcanus Venerem Martemque deprehendit. — f) De plantis eamque radicibus. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 5. 24. (70). Cucurbitæ bumi reptant. et 22. *ibid.* 22. 39. (82). Oles silvestre in terra reptans. *Colum.* *Arbor.* 4. 5. Spatium autem radicibus, qua repant, lapides præbent. et *ibid.* 10. 4. Paucas vili gemmas relinquo, ne, antequam invaluerit, in altitudinem repat. — g) Item do aquis, quæ vix fluunt. *Id.* 1. 5. Deterior equa palustris, quæ pigro lapsu reptat. — ¶ 2. Apud *Horat.* 2. *Ep.* 1. 259. sermones reptantes per humum. h. e. humili illo, in basso stile. ¶ 3. Sumitur etiam pro lente ire, ambulare, *andare passo*. *Ennius apud Serv.* ad 3. *G.* 76. *de gruib.* Perque sabam reptant et mollia crura reponunt. *Virg. Cat.* 104. capellæ Ima susurrantibus repabant ad vada nymphæ. Ita legit *Scalig.* Alii aliter. Græci quoque ῥέπων pro ire, incedere usurpant.

REPOLIO, is, ire, a. 3. (re et polio) rursus polio. *Colum.* 2. *R. R.* 20. 5. Pura frumenta si in annos recondantur, repurgari debent: sin protinus usui destinantur, nihil attinet repoliri. h. e. repurgari.

REPONDĒRO, as, avi, aie, a. 1. (re et pondo-ro) rependo, repono, quasi contra seu vicissim pondero. *Sidon.* 1. *Ep.* 4. sub fin. Reminiscaris, velle me tibi studii hujusce vicissitudinem reponderare. *Id.* 5. *Ep.* 1. Reponderatur tibi ex hoc consummatissima gloria. *Claud. Mamert.* 3. *Stat. anim.* 15. Solem tibi pro falsitate veritatem haud pail vicissitudine reponderavi.

REPŌNO, pōnis, pōsiti, pōnere, a. 3. (re et pono). Perfectum *Heposivi* est *Plaut. A. sin.* 3. 1. 16. — Particip. *Repositus* per syncope pro *repositus* legitur apud *Zueret.* 1. 35. et 3. 346; *Virg.* 1. *Æn.* 30., 6. *ibid.* 59., 11. *ibid.* 149. et 3. *ibid.* 384; *Horat. Epod.* 9. 1.; *Sil. It.* 7. 507, et alios. — Particip. *Reponens* I. 6.; *Repositus* I. 1. a. b. c., 3., 6., II. 5. et in fin.; *Reponendus* I. 2. b. et 4. — *Repono* generatim est idem atque iterum aut rursus pono, *avatiŋus* (It. *riporre, rimettere*; Fr. *remettre, rétablir*; tisp. *remeter, volver a meter, restablecer*; Germ. *zurücklegen, - stellen, - setzen*; Angl. *to place again, put or set again, replace*).

I.) Proprie. ¶ 1. Ratione præcipue habita præpositionis re, — a) *Repono* est aliquid in eodem loco, in quo antea fuerat, iterum pono, ricollocare, *rimettere*. *Cic. Seri.* 27. 58. Insigne regium, quod ille de suo capite abjecerat, reposuit et regnare jussit *Virg.* 7. *Æn.* 134. et vina reponita mensis. *Id.* 3. *ibid.* 231. arisque reponimus ignem. *Cels.* 8. 10. n. 1. a med. Reponera ossa in suas sedes. *Id.* 8. 10. n. 1. Indiciu ois repositi est dolor sublatu, rimesso a suo tuogo. *Virg.* 2. *G.* 230. atque jubebs in solido puteum demitti, omnemque repones Rursus humum. *Marital.* 2. 37. Illus si pudor est, reponere cenam. h. e. rursus appone et mensæ restitue cibos, quos e mensa sustulisti. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 39. Laugibus in cubitum se jam conviva reponet. *V. CUBITUS.* *Colum.* 12. *R. R.* 3. 4. Ut meminisset atque adnotaret, quid et quando et cui dedisset: et quum recepisset, ut quidque suo loco reponeret. *Quintil.* 8. *proem.* 22. Ungues polire, et capillum reponere. h. e. disiectum refingere. *Id.* 5. 7. 11. Si quid testes illubaverint, opportuna Interrogatione velut in gradum reponatur. *Id.* 11. 3. 149. Togem, si decidat, reponera. *Id.* 2. 4. 29. Necessa est his, quum eadem iudiciis pluribus dicunt, fastidium moveant, velut frigidi et repositi cibi. — b) Item restituo, in pristino statu pono. *Virg.* 1. *Æn.* 257. sic nos in scæpra reponis? *Sil. It.* 10. 487. Certabat pulsus per bella reponere reges. *Val. Flacc.* 6. 742. Reponere aliquam aollo. *Petron. Satyr.* 110. Repositum in pristinum decorem puerum gaudebam. — c) Item reparo, reedifico, reficio. *Tac.* 1. *Ann.* 63. extr. Ruptos velustate pontes reponere. *Virg.* 5. *Æn.* 752. Ipsi transita novent flammisque ambeas reponunt Robora. *Sil. It.* 1. 558. molemque reponunt. *Tac.* 3. *Hist.* 34. in fin. Reposita fora templaque munificentia municipum. — d) Item reddo, restituo, restituere, rendere. *Plaut. Pers.* 1. 1. 37. Ut mihi des nummos, quos continuo tibi repocam in hoc triduo. *Virg.* 2. *G.* 201. Et quatuor longis carpent amentia diebus, Exigua tantum gelidus ros nocte reponet. *Seneca 4. Benef.* 32. extr. Quid culque debeam, scio. Aliis post longem diem repono, aliis in antecessum. *Plin.* 8. *Ep.* 2. Quum repulerem, quosdam ex debito aliquantum, quosdam aliquid, quosdam nihil reposuisse. avere dato a conto di debito. et *Horat.* 1. *Ep.* 7. 39. donata reponere. — *Reponere pontum*, procellosum, tamidum et vento subiatum deprimere et planum tranquillumque reddere. *Val. Flacc.* 1. 651. Hæc ait, et pontum pater (Neptunus) et turbata reponit Littora. *Ponere frela* eadem ratione dixit *Horat.* 1. *Od.* 3. 16. ¶ 2. Item est replico, retro flecto, *ripiagare, piegare indietro*. — a) Speciatim reponere crura est sublatu crura et pedes demittere et in terra rursus ponere: quod ampe illi, quum lente ambulamus, sæpius, quum properamus, aut currimus. *Ennius apud Serv.* ad 3. *G.* 75. *de gruib.* Perque sabam reptant, et mollia

crura reponunt. *Virg. ibid.* Continuo peccoris generosi pullus in arvis Altitus ingreditur, et mollia crura reponit. — b) *Generatim*. *Zueret.* 1. 35. tereti cervice reposta. Sic *Quintil.* 4. 2. 39. Hic paucissimum et vocem flectit et cervicem reponunt et brachium in latus faciunt. *Id.* 11. 3. 89. Interim quartus (digitus) oblique reponitur. ¶ 3. Item ad tempus recondo servandi causa, *mettere da parte, riporre*. *Cic.* 2. *Nat. D.* 62. 156. Nec tempestive demetendi percipienda fructus, neque condendi ac reponendi ulla pecudum scientia est. *Virg.* 4. *Æn.* 402. formica sacris acervum populant lectoque reponunt. *Quintil.* 10. 4. 2. Optimum est emendandi genus, si scripta in aliquod tempus reponatur. *Id.* 11. 2. 9. Scriptis reponere aliquid. *Colum.* 12. *R. R.* 11. 1. et 48. 7. poma in vetustatem. *Quintil.* 2. 16. 10. alimenta in blemem. *Virg.* 3. *G.* 403. caseum parvo sale collingunt biemique reponunt. *Horat. Epod.* 9. 1. Repostum Cæcubum ad festas dapes. *Cæs.* 2. *B. C.* 14. Arma omnia reposita et contecla. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 7. 71. (137). Rleini mori sanguinem sistunt adelliget: ad hoc servantur repositi. *Quintil.* 2. 7. 4. Repositus thesaurus. — *Poetica.* *Stat.* 5. *Silv.* 5. 47. Repono Infelix lacrimas, et tristia carmina servo. — *Absolute.* *Seneca 4. Benef.* 20. Multa ex reposito exquisitoque perenda sunt. — Sic de mortuis. *Virg.* 6. *Æn.* 654. quæ cura (vivis) nitentes Pascera equos, eadem sequitur tellure repositos. h. e. sepultos. *Propert.* 1. 17. 11. An poteris sicels mea fata reponere ocelli? h. e. cineres et ossa mea componere et humo condere. ¶ 4. Item alterius rei loco pono, *porre in vece, sostituire*. *Cic.* 7. *Fam.* 18. Non enim puto te meas epistolas delere, ut reponas totas. *Seneca Phænis.* 121. dira ne sedel vacet, Monstrum reponere majus. *Quintil.* 11. 2. 49. In vltus perdit quisque id, quod elegerat, verbum: nec facile reponit aliud, dum id, quod scripseret, querit. *Brutus ad Cic.* 1. ad *Brut.* 16. ante med. Qui se in ejus locum reponi pateretur. *Colum.* 4. *R. R.* 26. 2. Submenda pedamenta, quæ justo breviora sunt, eorumque in vicem idonea reponenda. ¶ 5. Item depono, deponere. *Ovid.* 4. *Met.* 10. Talasque calathosque infectaque pensa reponunt, Turaqua dant. *Plaut. Asin.* 3. 1. 16. Si repositi remum sola ego in casterla. *Cic.* 2. *Nat. D.* 49. 125. Græci in tergo pravolantium colla et capita reponunt. *Val. Flacc.* 4. 279. respirent ambo paulumque reponunt Brachia. h. e. demittunt. *Calull.* 31. 8. Quum mens onus reponit ac peregrino Labore fessi venimus ad Larem nostrum. *Virg.* 11. *Æn.* 149. feretro Pallanta reposito Procumbit superi atque hæret. *Id.* 5. *ibid.* 819. faciemque Deæ vestemque (Iris) reponit. Fit Beroc. *Ovid.* 12. *Met.* 556. cui posse liguas Sumera quas vellet, rursusque reponere bumptes Neptunus dederat. — Apud *Virg.* 2. *G.* 415. Jam vincle vires, jam falcem arbusta reponunt. h. e. putata sunt et falcem non amplius requirunt. — Proprie deponit, qui resumpturus non est: reponit, qui contra. *Quintil. Declam.* 3. 9. Quid faciet? deponet arma, an reponet? ¶ 6. Sæpe ponitur pro simplici pono sive colloco, *mettere, collocare, riporre*. *Horat.* 1. *Od.* 9. 5. Dissolve frigus, ligna super foco Large reponens. et *ibid.* 10. 17. Tu pias jælis anlmæ reponis Sedibus. *Val. Flacc.* 3. 339. hunc Adlelet Asonides celsoque reponit in ostro. *Ovid.* 15. *Met.* 407. nidum Ante fores sacras Hyperlopiæ æde reponit. *Colum.* 12. *R. R.* 16. 2. Quum uræ modice aruerint in vasa nova sicco loco reponio. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 23. 35. (205). Totus mergus absconditur, reponiturque altius in terram. *Cic.* 6. *Verr.* 3. 5. Duo signa virginali habitu, quæ manibus sublevis sacra quædam reposita in capitiibus sustinebant. h. e. canephora. *Seneca Hippol.* 1230. Saxum his cervicibus repositum degradat fessas manus. *Liv.* 26. 15. Reponere litteras in gremio. *Colum.* *Arbor.* 4. 2. Reponere vineas agro repositinato. *Schneider. leg.* ponere. et *ibid.* 15. 4. ossa in crates.

II.) Translata. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a su-

per. paragr. 1. est reus in eodem loco, in quo antea fuerat, iterum ponere. *Horat.* 3. *Od.* 5. 39. Nec vera vitium, quam semel excidit, lual repone deterioribus. *Quintil.* 11. 2. 19. Etiam excidentibus unius admonitione verbi in memoriam reponuntur. *Tac.* 14. *Ann.* 61. Mutataque, quae per seditionem verterat, et Poppaeae bonos repositus est. ¶ 2. Item metaphorâ sumptâ a super. paragr. 1. est iterum inducere, repetere. *Horat.* *Art.* P. 190. Fabula, quae posci vult et spectata reposit. h. e. iterum induci et agi. et *ibid.* 120. Itemorem si forte reponis Achilleo. h. e. si iterum scribis de Achille, de quo olim Homerus. *Pers.* 8. 65. neu dicite repone patetia. h. e. ne iugersis saepiusque repetas. ¶ 3. Item metaphorâ ductâ a super. paragr. 1. est respondeo, repondeo, respondere, quasi vicissim punere, par pari referre. *Cic.* 1. *Fam.* 9. Peto a te, ut id a me in hoc reo non regulas, ne libi ego idem reponam, quum verberis. *Juvenal.* 1. 1. Semper ego auditor factum? numquamne reponam? — *Reponere injuriam, scelus, injuriam pro injuria reponere, scelus pro scelere.* *Seneca* 2. *Ira* 28. Cogitemus, alios non facere injurias, sed reponere. *Seneca* *alter Thyest.* 1032. Sceleri modus debetur, ubi facias scelus, non ubi reponas. ¶ 4. Item metaphorâ ductâ a super. paragr. 1. est restituere, pensare. *Sil.* *It.* 5. 532. Jam castris Mago relicto, Jam Libye ductor prospera signa citato Raptabant curam, et cessata reponere aerebant Tempora caede virum, ac multo pensare cruore. h. e. restituere tantis majora strage. ¶ 5. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 3. est ad tempus recondere servandi causa. *Virg.* 1. *En.* 26. Maenel alta mente repositum Judicium Peridis spretaque Injuria forma. *Tac.* *Agric.* 39. in fin. Optimum in praesentia statuit. reponere odium. h. e. occultare, celare. *Quintil.* 8. *proem.* 29. Sed opus est studio precedente et acquisita facultate et quasi reposita. *Val. Flacc.* 2. 286. Natis Thetidi Glaucocoe reposita. h. e. reposita post longum usum et concolorati. Simile est illud *Virg.* 5. *En.* 484. hic rictor caestus atremque repono. Mos enim fuit arma et instrumenta artis postibus alicujus Dei suspendere et sacrate post desitam artem et etiam militum. *V.* *Virg.* 1. *En.* 252. et 7. *Ecl.* 24., *Horat.* 3. *Od.* 26. 3. et 1. *Ep.* 1. 5. ¶ 6. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 4. est alterius rei loco ponere. *Cic.* 4. *Verr.* 21. 52. At vero praeclearum diem illis repositum, Verres, ut agerent. ¶ 7. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 5. est d. ponere. Reponere fugam, cavere a cursu, apud *Stat.* 6. *Theb.* 591. nunc Ignea tollunt Curra, brevemque fugam necopino hinc reponunt. — *Et Manil.* 2. 649. Sumere hinc et reponere. ¶ 8. Metaphorâ sumptâ a super. paragr. 6. est simpliciter ponere sine collocare. *Cic.* 2. *Nat.* D. 21. 54. Stellas in Deorum numero reponere. et 1. *ibid.* 15. 38. Romanos jam morte deletos reponere in Deos. *Antonius* ad *Cic.* post *ep.* 8. 1. 10. ad *Att.* a med. aliquid in suis. *Cic.* 2. *Orat.* 48. 198. Si placuerit, vos meam defensionem in aliquo articulo loco reponitis. *Id.* *Sull.* 33. 92. In Judicium humanitate causam totam reponere. *Id.* 9. *Fam.* 14. sub fin. Intelligere debes, in te repositam esse rempublicam. *Plin.* 3. *Ep.* 9. circa med. in re aliqua omnem fiduciam. *Cic.* 2. *B. C.* 41. spem omoem in virtute. *Liv.* 1. 49. In caritate civium nihil spei reponens. *Id.* 27. 45. In illorum armis destrictis suam liberumque suorum salutem ac libertatem repositam esse. *Tac.* *Germ.* 30. Plus reponere in duce, quam in exercitu. *Val. Flacc.* 5. 391. In te animos, sed et omnia nostra repono. *Virg.* 3. *Ecl.* 54. Senibus haec imis (res est non parva) reponas. h. e. Immittas, insigas. *Plin.* 1. *Ep.* 3. Hoc sit oegotium tuum, hic labor, haec quies; in his vigilla, in his etiam somnus reponatur. h. e. insumatur, occupetur, collocetur. — Hinc Particip. praeter pass., cuius exemplo retulimus, Reponitus, a, um, adjectiva quoque usurpatur, et est retro positus, remotus, reductus, repositus, distans, remoto, posto addentio, appar-

tato, riposto. *Virg.* 6. *En.* 59. penitusque repositas Massylum gentes. *Id.* 3. *ibid.* 364. Italiam petere, et terras tentare repositas. *Apul.* 4. *Met.* Coovales lacunose carneque nimium, spinetis exaggeratae et quaquaversus repositae. **REPORRIGO**, is, ere, a. 3. iustus porrigo. *Petrone* *fragm.* *Tragur.* 51. *Burm.* Phisism reportigeia. **REPORTATIO**, ōnis, f. 3. actus reportandi. *Augustin.* de *gest. Pelag.* 5. Et ab inimicis victorisium reportatio. **REPORTATUS**, a, um. *V.* voc. sequent. **REPORTO**, as, avi, stum, are, a. 1. (re et porto). Particip. *Reportans, Reportatus et Reportandus* I. 2. — Reporto est ratio porto, re-veho, refero, ἀναμύω (It. portare indietro, riportare; Fr. porter en arrière, retier; Hisp. llevar hacia atrás, retirar; Germ. zurücktragen, — bringen; Angl. to bring or carry back, carry again). I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cæs.* 5. *B. G.* 23. Quod nonnulli deperierant oves, duobus commensibus exercitum reportari constituit. *Tac.* 1. *Ann.* 63. Legiones classe, ut adveniat, reportet. *Cic.* 4. *Att.* 17. ad fin. Exercitum Britannia reportabant. *Cæs.* 2. *B. C.* 43. Illi (miles) orant atque observant, ut in Siciliam reportentur. *C. Gracchus* apud *Gell.* 15. 12. extr. Alii viam amphoras quas plenas tulerunt, eas argento plenas dumtaxat reportaverunt. *Virg.* 1. *G.* 274. lapidemque reverteos Incisum, aut aliam messem picis urbe reportat. *Cic.* 6. *Verr.* 28. 64. Statuerunt id (candelabrum) secum in Syriam reportare. *Tac.* 14. *Ann.* 12. Lollii Paulinae ciores reportari permisit. — Reportare se, se referre, recipere se, reverti, ritornare. *Luc.* 8. *Hisp.* 4. Lusiati, bene magna ianu comparata ad Didium se reportant. *Apul.* 1. *Met.* Lautusque ad hospitium Milonis ac deinde cubiculo me reporto. — Huc pertinet et illud *Virg.* 11. *En.* 764. Qua victrix redit illa, pademque ex hoste reportat. — Pro reducere *Caull.* 46. 10. Longe quos simul a domo profectus Diversos varias vias reportant. ¶ 2. Specialim de victoris dicitur, et est referre, hoc est colligere, consequi, obtinere, et quasi domum secum ferre, riportare, consequere. *Cic.* pro *leg. Manil.* 3. 8. Ita vestri cum illo ruge contenderunt Imperatores, ut ab illo insignia victoriarum, non victorisiam reportarent. *Id.* 3. *Legg.* 8. 18. Nihil enim, praeter laudem, bonis atque innocentibus, neque ex hostibus, nequa a sociis reportandum. *Plin.* 3. *Ep.* 7. Ex proconsulatu Asiae gloriam reportaverat. *Sic Id.* *Paneg.* 16. Imperatore veram ac solidam gloriam reportante. *Flor.* 1. 1. a med. Spolia optima da rege Feretrio Jovi manibus suis reportavit. *Plin.* *praef. Hist. nat.* (39). Qui imperator triumphum reportavit. *Apul.* 11. *Met.* Cuiusmodi prospera solistum primum reportasti. — Similiter *Cic.* post redit. in *senat.* 11. 28. Non reduci sumus in parlum, ut nonnulli cives, sed equis insignibus et curia aurato reportati, come in triumpho. et 2. *leg. Agr.* 23. 61. Nam si est aequum, praedam ac manubias suas imperatores, non in monimenta deorum immortalium — conferre, sed ad decemvitos, tamquam ad dominos, reportare etc. *Orellius* tamen leg. deportare. II.) Translate. ¶ 1. Generatim est referre. *Cic.* 7. *Verr.* 49. 128. Unicum hic miser abs te blum optimum atque innocentissimum flagitat. Non ex illius estimatis tuis pecuniam domum, sed ex tua calamitate cioci et ossibus illi sui solatium nulli aliquid reportare. *Horat.* *Carm. sec.* 74. Spem bonam certamque domum reporto. *Justin.* 11. 14. 12. Data potestate redeundi agros accipere mauerunt, ne non tam gaudium parentibus, quam detestandum sui coemptum reportarent. *Stat.* 1. *Silv.* 3. 13. O longum memoranda dies! quae menta reporto Gaudia! ¶ 2. Specialim est renuocare, referre, riferre, portare in risposta, riportare. *Virg.* 2. *En.* 114. Rurpyllum scitatum oracula Phœbi Mittimus; inque adyis haec tristitia dicta reportat. *Id.* 7. *ibid.* 284. Talibus Aeneadae donis dictisque Latini Sublimis

in equis redeunt, pacemque reputant. *Id.* 11. *ibid.* 511. Eaeas, ut fama liden missique reportant Exploatores, equitum levia improbus arma transistit etc. h. e. ut fama et missique exploratores fidem faciunt. Et cum infinito. *Id.* 7. *ibid.* 106. longevi regis ad aures Nuncius ingentes ignota in veste reportat Advenisse viros. *Propert.* 3. 4. 37. Et mea eum inultis Isciomis indata reportat. *Apul.* *de Mag.* Reportat ad sucerum Eud mollia. *Ovid.* 3. *Met.* 369. de Echo. Ingemist vocēs; suditaque verba reportat. **REPOSCO**, acis, scere, a. 3. (re et posco). Particip. *Reposcens* 2. — Reposco ¶ 1. Est rursus posco, repetito; et de his dicitur, quae nostra fuerunt, vel aliqua ratione nobis debentur, ἀναμύω, (It. ridomandare, ripetere; Fr. redemander, réclamer, demander en retour; Hisp. volver á pedir, reclamar, demandar de retorno; Germ. zurückfordern, wiederfordern, fordern, einfordern; Angl. to demand back, ask again walk is one's own, claim). *Ter.* *Adolph.* 1. 2. 51. Nam ambos curate, propinodum reposcere illum est, quem dedisti. *Plaut.* *Trin.* 3. 2. in fin. Cui talentum mutuum dedi, reposcam. *Id.* *Aulul.* 4. 10. 33. Aulam auri ta reposco, quam tu confessus mihi tē abstulisse. *Virg.* 7. *En.* 606. Parthosque reposcere signa. *Val. Flacc.* 7. 656. Haud jam masdadem promissa repuscera regem Dignatum. *Stat.* 11. *Theb.* 570. I mecum ad manes: illic quoque pacta reposcam. *Cic.* 6. *Verr.* 51. 113. Ut ad Verrem edirent, et eum simulscium Cereris reposcerent. *Id.* post redit. in *senat.* 4. 10. Quorum alteri a me Catulinam sinatorem suum, alter Catibegum consobinum reposcebat. *Virg.* 11. *En.* 240. Quae referant, fari jubet, et responsa reposcit Ordine cuncta suo. *Martial.* 8. 38. Reposcere vicem. h. e. ut par pari referatur, chievere ricompensa. et *Plin.* 1. *Ep.* 13. in fin. Ut ta ceteris rebus, ita in audient offitio perit gratia, si reposcatur. *Id.* 7. *Ep.* 12. extr. Negabam ullius pretii essa bellum, cujus pretium reposceris. ¶ 2. Universim pro exigere, repetere, postulare, ridomandare, esigere. *Caull.* 50. 20. Na pœnas Neimelis reposcat a la. *Virg.* 2. *En.* 139. Quos illi fors ad pœnas ob nostra reposcent Relligia, et 12. *ibid.* 573. Ferte faces propae, fœlusque reposcite flammis. *Propert.* 2. 1. 81. Quoadocumque igitur vit m mea fata reposcent. *Cic.* *Divin.* in *Q. Cœcil.* 9. 27. (et 5. *Verr.* 1. 1.). Nibi est quod minus ferendum sit, quam rationem alio altero vitā reposcere eum, qui non possit eum reddere. *Cæs.* 5. *B. G.* 30. Illi sapient, et si gravius quid acciderit, ab te rationem reposcent. *Liv.* 39. 37. circa med. Vos rationem reposcitis, quid Achaei Lacedaemoniis bello victis fecerimus? Sic *Quintil.* 6. 3. 10. Quum rationem facti reposcerentur. Est tamen qui leg. reposcat. *Ovid.* 13. *Met.* 234. trepidos cives exhortor in hostem, Amissamque mea virtutem voce reposco. *Lucret.* 6. 920. Quo magis attentas aures animumque reposco. *Tac.* 3. *Ann.* 13. Quid dicturi reposcentibus aut prospera aut adversa? **REPOSCO**, ōnis, m. 3. qui, quod sibi debet putat, acriter reposcit, flagitator molestus et assiduus. *Ammian.* 22. 16. 23. Horuioes Egypti ad sloguos motus escandescentes, controversi et reposcones accerim. **REPÓSITO**, ōis, f. 3. ¶ 1. Est actus reponendi, et reconduendi. *Pallad.* 1. *R. R.* 32. Repositioes fœni, ligal, canuam oibit refert, in qua parte fœni, dummodo sicce sint. *Nips.* inter *Gromat.* vel. p. 286. *Lachmann.* in *lennale.* Limitis reposito. Adde eund. *ibid.* p. 288. et *V. Rudorff* adnotat. p. 341. n. 276. ¶ 2. Item locus, lo quo res aliqua reponitur, repository. *V. Inscript.* in *SUBSCALARIS*. **REPÓSITIONÁLIS**, e, adject. qui repositus est, vel reponi potest. *Repositionales* limites leguntur apud *Boeth.* *demonstr. art. Geometr.* p. 409. ed. a *Rudorff.* inter *Gromat.* vel. **REPÓSITIONÁLIS** el per syncope. *Repositoryum*, ōis, n. 2. (repono). ¶ 1. Est iostiuozozio, puta orbis, aut discus maior, in quo vasa escitia in mensa imponuntur. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 11. 49.

(140). Vasa argentea et in mensas repositiis imponimus, et ibid. 52. (146). Cornelius Nepos tradit - repositiis argentum addi sua memoria ceptum; Fanestella, qui obit novissimo Tiberii Cæsaris principis, ait et testudina tum in usum venissa (V. 9. ibid. 11. 13. (39). ante se autem paulo lignea, rotunda, solida, hac multo maiora, quam mensas fuisse. Se quidem puero, quadrata et compacta, aut scere operta, aut citro cæpiisse: mox additum argentum in angulos lineasque par commissuras. Id. 28. ibid. 2. 5. (26). Bibacile convivæ, mensam vel repositurum lotli, inauspicalissimum iudicatur. Id. 18. ibid. 35. 90. (365). In cibis mensisque nostris vasa, quibus esculentum additur, sudorem repositiis retinencia diras tempestates prænunciant. V. INCITEGA; et addit Petron. Satyr. 35. et 60. ¶ 2. Idem est ac sepulcrum. Jul. Valer. res gest. Alex. M. (edenia A. Maio) 3. 95. His igitur omnibus mando repositiis corpori meo fieri aut magnorum talentorum sex. ¶ 3. Repostorium per synecopem: accipitur etiam pro loco secretiore in ædibus, ubi pietiosiora quæque reponuntur. Capitolin. M. Aurel. 17. Vendit gemmas etiam, quas multas in repostorio maxime Hadriani repererat. — Sic generaliter Acro ad Horat. 1. Sat. 1. 50. Granaria, heretæ, in quibus frumenta reponuntur, repositoria. REPOSITUS et per synecop. Repostus, a, um, particip. V. REPONO.

REPOSTOR, ñris, m. 3. ristoratore, resituttore, qui reponit, h. e. refect, resitutor, rastaurator, repator, refector. Ovid. 2. Fast. 63. de Augusto. Tempiorum positor, templorum sancte repostor. Alii leg. refector.

REPOSTORIUM. V. REPOSITORYUM 3.

REPOSTUS pro Repositus. V. REPONO.

REPOTATIO, ñris, f. 3. iterata potatio. Varro 6. L. L. 84. Müll., qui tamen legit repotia. V. ibid. adnotat.

REPOTIA, ñrum, n. plur. 2. (re et potare). ¶ 1. Stricto sensu, repotia, τὰ ἐπαυλικά, sunt, quum postridie nuptias apud novum maritum carnatur: quia quasi refecit potatio. Ita Festus p. 281. 3. Müll. Aliis est septimus a nuptiis dies, quo nova nuptia solebat redire ad parentes suos, ut est apud Acron. ad illud Horat. 2. Sat. 2. 60. Ille repotia, natales aliove dierum festos elbatus celebret. Gell. 2. 24. sub fin. Lege Julia profectis diebus CC. finitur (in sumptum cænes), calendis, idibus, nonis et aliis quibusdam festis CCC., nuptiis autem et repotii HS mille. Auson. sub fin. epist. 9. Natalis si forte fuit solemnibus amico Conjugioque dapes aut sacra repotia patrum. h. e. quæ in liberorum baptismate celebrantur. ¶ 2. Generaliter. Aput. de Mag. Quid sit diei, vides. Dico, Crassum jamdudum ebrium sletere, aut secundo lavacro, ad repotia cæne obeunda, vinulentum sudorem in balneo desudare, h. e. ad repelendam potationem. Id. de Mundo. Hic ad convivii repotia vespertinas comissuras adventat.

REPOTIALIS, e, adject. ad repotia pertitens. Petrus, apud Festum p. 281. 4. Müll. ex lectione Scalig. Ab eo depulsum inanimata pedagogandum accipit repotialis liber. h. e. puer pater statim post nuptias, ipsa repotia. V. Interpres Festi, inter quos Müllerus legendum putat repotiali lacte.

REPRESANTANEUS, a, um, adject. idem quod præsentaneus, præsens. Tertull. Apolog. 28. Represantaneus potastalis respectu aliquid agere.

REPRÆSENTATIO, ñris, f. 3. actus repræsentandi, repræsentatione, id est far vedere, id est ferre sotto gli occhi, vortuwar.

I.) Proprie. ¶ 1. Generaliter est actus repræsentandi, et rem quasi præsentem atque ob oculos ponendi. Quintil. 8. 3. 61. Plus est evidens, vel ut alii dicunt, repræsentatio, quam perspicuitas. Plin. 9. Hist. nat. 6. 5. (12). Otca, infesta balæne bellua, cuius imago nulla repræsentatione exprimi possit alia, quam canis immanis dentibus truculent. Cell. 10. 3. circa ead. Sed enim Cicero præclaræ, quum diutina repræsentatione non cæsus est, sed cædebatur, in-

quit, (7. Verr. 62. 162), virgis in medio foro Messanæ civis Romanus. Tertull. advers. Præf. 24. Pater visibilis sit in filio ex virtutibus, non ex repræsentatione personæ. ¶ 2. Specialiter. Repræsentatione emere, præsentem solutione seu pecunia, a soldo cantante, a soldo vivo. Cic. 12. Att. 31. Si Fabetianum venderem, explicare vel repræsentatione non dubitarem de Silianis, si modo adduceretur, ut venderet. Id. 13. ibid. 29. sub fin. Dolabellæ nomen jam expeditum videtur, ut etiam repræsentatione confidam. Marcell. Dig. 35. 1. 35. Repræsentatio fideicommissi. h. e. præsens solutio.

II.) Translata est figura, exemplum, imago. Val. Max. 5. 10. n. 2. Amilius Paulus quocumque felicissimi, nunc miserimi patris clarissima repræsentatio.

REPRÆSENTATOR, ñris, m. 3. qui repræsentat, chi rappresenta. Tertull. advers. Præf. 24. circa med. Filius repræsentator patris.

REPRÆSENTATUS, a, um, particip. V. voc. sequentem.

REPRÆSENTO, as, avi, atum, arc, a. 1. (re et præsens). Particip. Repræsentans I. 2. et II. 2.; Repræsentatus I. 1. a. at 2.; Repræsentatur et Repræsentandus II. 2. — Repræsentare idem ac præsentem esse facio, ob oculos pono, in conspectu pono, refero, exhibeo, vortuwar (It. far vedere presente, porre sotto gli occhi, rappresentare; Fr. rendre présent, mettre devant les yeux, représenter, reproduire; Hisp. hacer presente, representar, reproducir; Germ. wieder vorgegenwärtigen, gegenwärtig vorführen, - darstellen; Angl. to represent, exhibit as present, lay before one).

I.) Proprie. ¶ 1. Generaliter. — a) Universaliter. Colum. 8. R. R. 17. 6. Scopulos per stagni spalia disponere, et quantum communisci valet hominis ingenium, repræsentare faciem veri maris. Plin. 37. Hist. nat. 10. 56. (154). Ciocallis gemma cæsum repræsentat. pare, è simile a una ciriegia. et ibid. 58. (159). Encardia cordis speciem repræsentat. et ibid. 8. 33. (122). Callidæ villiores constantius colorem repræsentant. h. e. exhibent ac servant. Sic Colum. 12. R. R. 40. 8. Hæc maxime nota (condituræ) etiam post annum repræsentat viridem saporis olivarum. Cic. Sext. 11. 26. Etiam senatus in æde Concordiæ, quod ipsum templum repræsentabat memoriam consulas mei. Horat. 1. Ep. 19. 12. si quis vultu torvo fetus et pede nudo Eriquæque togæ simulat textore Catonem, Virtutemne repræsentat moresque Catonis? Aput. Florid. n. 9. Effingere et repræsentare virtutes alicujus. h. e. moribus exprimere, referre, imitari. Id. de Mag. similitudinem alicujus rei. Plin. 4. Ep. 10. affectum patris. mostrare un amor da padre. In quodam SC. apud eund. 8. Ep. 6. Quum senatus populoque R. liberalitatis gratior repræsentati nulla materia possit, quam si etc. presentarsi, offerirsi. Id. 9. Ep. 28. Nuncias, multa te nunc dicite, nunc scribite, quibus nos tibi repræsentas. h. e. nos, qui absumus, velut presentes tibi facias. Plin. aller 35. Hist. nat. 10. 36. (65). Repræsentata veritas. Val. Max. 7. 5. in ill. Campi repræsentata condilio. Plin. 7. Hist. nat. 24. 24. (89). Charinadas quidam in Græcia, quæ quis erigeret volumina in bibliothecis, legentis modo repræsentavit, recitò a mente. statim memoriter, quid illa continerent, recitavit. — b) Repræsentare dicuntur pictores et statuarii, qui similes imagines faciunt, ritrarre, rappresentare al naturale. Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (88). Niceratus repræsentavit Alcibiadem lampadumque accensu matrem ejus sacrificantem. Adde Val. Max. 8. 11. n. 3. et 5. extern. — c) Item oratores graphice quippiam describentes. Id. 2. 7. n. 6. — d) Repræsentare se, præsentem se sistere, adesse, farsì vedere, presentarsi. Colum. 11. R. R. 1. 26. (et 1. ibid. 8. 11.). Curabit villicus, ut justa reddantur: istaque non ægè consequetur, si semper se repræsentaverit. Aput. 10. Met. Et iste repræsentatus est iudicio. s'è presentato, è comparso. Adde Ulp. Dig.

48. 5. 15. ante med. ¶ 2. Specialiter in emptionibus et solutionibus significat pecunia præsentem rem transigere. comperare col soldo alla mano, pagare senza ritardo. V. REPRÆSENTATIO I. 2. Cic. 12. Att. 23. Reliquæ pecuniæ vel usuram silio pendemus, dum a Faberio vel ab aliquo, qui Faberio debet, repræsentabimus (Adde ibid. 29). Sueton. Aug. 101. Legavit populo Romano quadringentis, cohortibus urbanis quingenos, legionariis tricenos nummos: quam summam repræsentati jussit: nam et concuscatam semper repositamque habuerat. h. e. statim post mortem suam solvi. Id. Claud. 18. Positis ante se cum pecunia fideis, ad subveniendum hortatus est, repræsentans pro opera dignam cuique mercedem, dando sul fatto etc. Cic. 16. Fam. 14. in fin. Dies promissum adest: quam etiam repræsentabo, si advenieris. h. e. statim atque advenietis, præstabo: quoniam dies promissorum hunc, quin advenies, fortasse implens non erit. Loquitur autem de manumissione, quam Titoni suo ante diem certam promiserat: quamque eidem præstulisse comperimus ex epistola Quinti fratris ejus 15. Fam. 16. Marcell. Dig. 35. 1. 35. a med. Repræsentare fideicommissum. h. e. ante diem litam, in præsentem ac statim solve-re. Ulp. Dig. 2. 15. 8. Repræsentatam pecuniam consumere. Inscript. apud Orell. Coll. Inscr. Lat. n. 5020. IN VIA DYCENTE HERDONIAS TRIA MILLIA PASYVM EX D. D. REPRÆSENTATA PECUNIA STRAVIT.

II.) Translata. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 1., repræsentare vicem, præstare. Plin. 28. Hist. nat. 10. 45. (160). Bulvrum per se prodest contra venena: nam si oleum non sit, vicem ejus repræsentat. Id. 18. ibid. 14. 36. (134). Lupinum adeo non eget vino, ut optimi vicem repræsentet. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 2., repræsentare aliquid, statim et in præsentia præstare quod differri poterat, far subito. Seneca Ep. 95. in ill. Petis a me, ut id, quod in diem suum dicebam debere differri, repræsentem. Frontin. Aquæd. 119. Ut æstimet, quæ repræsentanda, quæ differenda sint. Cæs. 1. B. G. 40. ad fin. Se, quod in longiorem diem collatus esset, repræsentaturum, et proxima nocte castra moturum. Auct. B. Alex. 79. Respondit, se fore æquissimum Phernaci, si quæ polliceretur, repræsentaturum esset. Plin. 31. Hist. nat. 2. 7. (10). Thespisiorum fons conceptus mulieribus repræsentat. h. e. statim fecunditatem affert. Cic. 5. Fam. 16. ad fin. Neque debemus eispectare temporis medicinam, quam repræsentare ratione possimus. h. e. statim adhibere. Id. 2. Phil. 46. 118. Corpus libentiar obtulerim, si repræsentari morte mea libetis civitatibus potest. h. e. statim dari. Id. 16. Att. 2. circa med. Mibi videtur istorum animi incendi etiam ad repræsentandam improbitatem suam. h. e. in præsentem declarandam, effundendam, ersiandam. Curt. 10. 1. 39. Cooperat esse præceptis ad repræsentanda supplicia. b. e. statim litiganda. Id. 6. 11. 33. Repræsentare consilium. b. e. maturare. Quintil. 10. 7. 2. judicium. Pharr. 10. 10. in se pænam facinoris. Sic Sueton. Claud. 34. Tormenta questionum pænasque partidarum repræsentabat exigebatque. h. e. statim sumebat, nulla post sententiam dilatione interposita. Id. Vitell. 10. a med. Verbera et plagas, sæpe vulnera, nonnunquam necem repræsentantes adveniantibus. h. e. statim inferentes. Huc referri potest et illud Cæli. Aurelianus. 2. Acut. 37. a med. Hæc enim imposita constingunt fluida atque laxata corpora, et stomachi vigorem repræsentant. h. e. brevi restitunt.

REPRESTO, as, avi, atum, arc, a. 1. idem fere quod præsto, do, exhibeo, solvo. Paul. Dig. 19. 1. 47. L. Titius accepta pecunia ad materias vendendas sub pæna certa, ita ut si non integras repræstaverit etc. Ulp. ibid. 36. 1. 22. Decrevisse dictum Marcum, fideicommissum eis repræstandum. Ita Torrentini editio et alior. Apud Haleandr. et alios præstiterit et repræstandum.

REPRENENDO, hendis, hendi, bendum, hendi, a. 3. (re et prebendo). Reprendo et Re-

premissis synop. fere posticum est. *Ovid. Heroid. 11. 53.* Contineo gemitus, elapsaque verba reprimendo. *Lucilius* apud *Non. p. 427. 3t. Mero.* Calpurni navam legem Plioni? reprimis? Edulius etc. *Lucret. 4. 497.* Nec porro poterunt aensu reprehendere sese. *V.* atis exempla in I. et II. 1. et 2. a. d. — Particip. *Reprehensens* II. 2. a. s.; *Reprehensus* I. et II. 1., 2. a.; *Reprehensurus* II. 2. a.; *Reprehendus* II. a. c. — *Reprehendo* est retro prehendo, prehendemdo retraho: et proprie est euntem vel fugientem capere, sistere et retrahere, ἀναλαμβάνω, ἀντιλαμβάνω (II. prendere e tirare indietro, fermare, ritenere prendendo; Fr. retener en saisissant, retenir, arrêter, saisir; Hisp. retener agarrando, detener, arrestar, agarrar, asir; Germ. ergreifen zurückhalten, fassen, festhalten, rückwärtsziehen, wiederer greifen; Angl. to catch again, lay hold of, seize, pull back). I.) Proprie. *Plaut. Mil. glor. 1. 4. 59.* et *Trin. 3. 1. 23.* Ut illi, here qui pallio me reprehenderunt. *Id. Most. 4. 1. 5.* Servi fugiunt: sed si reprehendi sunt, faciunt etc. *Liv. 34. 14. n. med.* Adeo turbati erant equites pedesque, ut quodam consui manu ipsi reprehenderit, et adversos in hostem vertit. *Phaedr. 6. 8.* Quem si occupas, teneas: elapsum semel non ipse possit suppler reprehendere. *Sueton. Cal. 45.* Obides quodam clam premissis, cum equitatu insecutus, venit profugos ac reprehensos, in catenis rediit. *Curt. 4. 14. 2.* Reprehens ex fuga Persar. *Ovid. 15. Met. 525.* de *Hippolyto*, nervos in atropae teneri, Mambra rapi partim, partim repressa reliquit, ritenute.

II.) Translata. 1.) Generatim est retinere, revocare, reprimer. *Cic. 4. Acad. p. 45. (2. pr.) 139.* Labor eo, ut essentia Epicuro: revocat virtus, vel polius reprehendit manu. *Ter. Adelph. 4. 4. 13.* Sensi illico id illas suspicari: sed me reprehendi tamen, ne quid de fratre garrutū illi dicerem. h. a. me reprehendi. mi sono trattenuto. *Alii leg. repressi, Lucret. 6. 568.* vis nulla refrenet Res, neque ab exitio possit reprehendere euntem. Sic pro retinere aliquid ne elabatur, aut dissolvatur. *Lucret. 3. 598.* at omnes Extremum cupiant vires (*Lachmann. vltas*) reprehendere vinculum. *Id. 3. 858.* Nec memori tamen id quimus reprehendere mente. *Propert. 3. 17. 9.* Cursum allicuius reprehendere. fermare, ritenere. — Et iterum prehendo, resumo, ripigliare. *Ter. Adelph. prol. 12.* Pernocite, furtivum factum assistite, eo locum reprehendum, qui praeteritus negligentia est. 2.) Specialim est saepe aut increpo, arguo, castigo verbis, accuso, biasimare, ripigliare, reprehendere: nam aliam verbis ab agenda retrahimus. — a) Cum Accusati, vel sequente quod. *Nepos Dalam. 6.* Reminiscens, a quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset, se ipsa reprehendit. *Cic. Planc. 35. 86.* Meum discessum, quem saepe desieras, nunc quasi reprehenders et subaccusare voluisti. *Id. 7. Ferr. 18. 46.* Non modo te hoc crimine non arguo, sed na illa quidem communis vituperatione reprehendo. *Cres. 7. B. G. 62.* Reprehendere temeritatem cupiditatemque militum. *Colum. 11. B. 1. 9.* Non satis est reprehendisse peccantem, si non doceas recti viam. *γυνή. Ter. Adelph. 6. 9. 36.* Consiliis parum hac reprehenders, et corrigere me. *Sueton. Vesp. 23.* Reprehendit illo Tito, quod etiam nriam vestigal commentos esset. *Hieronym. 1. advers. Iovinian. n. 11.* Nonnullis hanc intelligentiam reprehensoris arbitror. *Horat. 1. Sat. 6. 67.* ei Egregio inpersos reprehendes corpore navos. *Id. 1. ibid. 10. 65.* Quam de se loquitur, non ut meliore reprimat. *Plin. 8. Ep. 10. n. med.* Tanto melius de viro merita, quanto magis est reprehensa, quod nupit. — Similiter usurpatur de scriptis, quae minus proba videntur, critica-re, notare. *Sueton. Gramm. 10.* Aulius Pollio Gallustii scripta reprehendit, ut omnia praeconum verborum affectatione oblita. *Plin. 9. Ep. 26.* Plurimum autem refert reprehendenda annotare, an insignia. Adde *Cic. Orat. 8. 28.* — b) Reprehenders aliquem in aliqua re, ut *Cic. 6.*

Verr. 2. 4. Ita postulatur ab omnibus, ut ab illis se abstinere maxime vitilis, in quibus alterum reprehenderint. *Id. 6. Att. 2. 3.* Graecos in eo reprehendit, quod mare tem secuti sunt. *Id. Partit. orat. 37. 129.* Se id fecisse ipsum, in quo reprehenduntur. — c) Reprehendere aliquem de aliqua re, vel aliqua re, ut *Cic. 1. Nat. D. 11. 28.* Tum Xenophanes — de ipsa mente item reprehenditur, ut ceteri; de infinitate autem vebementius. *Quintil. 12. 10. 43.* Non erit hac calumnia reprehendus. *Id. 1. 5. 33.* Sunt proprii quidam et inevitabiles soni, quibus nonnumquam nationes reprehendimus. — d) Reprehendere aliquid in aliquo, ut *Cic. Planc. 36. 89.* Tu id in me reprehendis, quod Q. Metello laudi datum est. *Cas. 1. B. G. 20.* Quae in eo (fratre) reprehendit, ostendit. *Horat. 1. Sat. 10. 52.* Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero? — e) Absolute, ut *Cic. Amic. 16. 59.* Ut quem saepissime peccat amicus, non plures det sibi tamquam aenas ad reprehendum. *Id. Planc. 31. 75.* El quidem, qui pro uno laboravit, et ipsum id non obtinuerit, dici Quousque, irridenti magis est, quam reprehendenti. 3.) Item specitum est confuto, praecipue apud Rhetores. *Cic. Partit. orat. 12. 44.* et *1. Invent. 42. 44. 45. 46.* etc. *V. REPREHENSIO II.*

REPREHENSIBILIS, a, adject. riprensibile, reprehensione dignus. *Salvian. 4. Gubern. D. 14.* Ebrietas reprehensibilis. *Rufin. 2. Invektiv. in Hieronym. n. 30.* Quae tibi videbantur reprehensibilia, in medium proferre debueras. Adde *Fulg. interp. Gal. 2. 11.* — Comp. *Reprehensibilior* apud *Ambros. in Ps. 118. Serm. 3.* Ut in quo laudabilis fore crederetur, ibi reprehensibilior iudicaretur.

REPREHENSIBILITER, adverb. riprensibiliter, vituperabiliter. *Alcim. Ep. 9.* Ne videatur faculus in eo sacerdotatis officii reprehensibiliter minorata.

REPREHENSIO, ōis, f. 3.

I.) Proprie est ocus prehendi, sistendi et retro trahendi, retractio. *Cic. 3. Orat. 23. 100.* Conclusionem, distinctionem, ornatum, festivam, sine intermissione, sine reprehensione, sine varietate, quamvis claris sit coloribus picta vel poesis vel oratio, non posse in delectatione esse diuturna. h. e. si non statat se quodammodo et continuata navitate retrahat. *Lambin. leg. respiratio.*

II.) Translata. 1.) Saepe est increpatio, vituperatio, accusa, riprensione, disapprovazione, ripiglio, ἐπιτιμία, ἐπίταξις. *Cic. 12. Phil. 10. 25.* Gloriam in morte debent illi, qui in republica versantur, non culpas reprehensionem et stultitiam vituperationem relinquere. *Plancus ad Cic. 10. Fam. 23.* A reprehensione temeritatis absum. *Cic. 1. Fin. 1. 1.* Ut hic noster labor in varias reprehensiones incurreret. *Id. Orat. 1. 1.* Doctorum reprehensionem vereri. *Plin. 36. Hist. nat. 6. 8. (49).* Magna reprehensione atiquid facere. *Tac. 1. Hist. 49.* Sine reprehensione quipiam agere. *Sueton. Ner. 19. sub fin.* Hac partim nulla reprehensione, partim etiam non mediocri laude digna, in unum contuli. *Quintil. 5. 7. 1.* Si reprehensionem non caput ipsa persona, infamare signatores licet. *Id. 8. 5. 34.* Aliquis intra reprehensionem nitit. et *11. 3. 165.* Mollior nonnumquam cum reprehensione dixerat partim imitatio. 2.) Passivo est peccatum, error, seu quidquid reprehensione dignum est. *Quintil. 3. 11. 22.* Ut ipsa ejus reprehensio laude aliqua non indigna sit. Huc pertinere videtur et illud *Plin. 3. Ep. 7.* Erat (*Silius Italicus*) φιλέχολος usque ad emacietate reprehensionem. 3.) Apud Rhetores reprehensio est idem quod confutatio, quod argumentando adversariorum confirmatio diluitur, aut infirmatur, aut elevatur, ut sit *Cic. 1. Invent. 42. 78.* Adde *ibid. 14. 19.* et *Partit. orat. 9. 33.* et *12. 43.* 4.) Recensetur etiam ab eod. 3. *Orat. 64. 207.* Inter figuras verborum, quum orator corrigat seipsum, quas reprehendens, ut *Id. alt. Orat. 39. 135.* Graeco est ἐναρπάζω, ἐμειδίζω. *Id. Babir. Post. 6. 10.* Numquid

testis Postumum appellavit? Testis autem? Num accusator? etc.

REPREHENSIO, as, ora, a. 1. frequentat. a reprehendo, ἐπαλαμψίζω. *Liv. 2. 10.* Reprehensens singulos, obsistens obstantisque Deum et hominum fidem. h. e. retinens et retro trahens.

REPREHENSOR, ōis, m. 3. 1. Est itat. riprensore, μῆψς, qui reprehendit. *Cic. opt. gen. orat. 6. 18.* Huc labori nostro duo genera reprehensorum opponuntur. Adde *eumd. 2. Nat. D. 6. 20.* *Ovid. Heroid. 17. 219.* Delicti des idem reprehensor et auctor. 2. Sumitur etiam pro emendatore at correctore. *Cic. Planc. 3. 8.* Ut reprehensores essent comitiorum.

REPREHENSUS, a, nm, particip. *V. REPREHENDO.*

REPRENDO, dis, etc. et

REPRESSUS, a, um. *V. REPRIMO.*

REPRESSE, adverb. con riguardo, ristrettamente. *Gell. 12. 11.* Si sciant homines, nihil diutius posse celari, repressius pudensiusque peccabitur. *Alii leg. inpressus, eodem sensu. Ammian. 29. 2. 12.* Nec tamen post hac tam pernitens repressius actum est vel pudenter.

REPRESSIO, ōis, f. 3. repressio, coercitio. *Inscript. apud Murat. 1412. 13.* Cum quo vixit ann. XXV. sine repressio. Ita fortasse insculptum fuit vel marmorarii negligentia, vel vitio saeculi pro repressio.

REPRESSOR, ōis, m. 3. κατασταλτής, qui reprimat. *Cic. Sezt. 69. 144.* Extinctor domesticis latrocinii, repressor cadis quotidianae. *Eutrop. 10. 16.* Iulianus imperator tributorum, quatenus fieri posset, repressor. h. a. tributa minuens, nova non indicens.

REPRESSUS, a, nm, particip. *V. vos. sequent.*

REPRIMO, prima, pressi, pressum, primere, a. 3. (re et premo). Particip. *Reprimens* I. b.; *Repressus* I. a. c. d. et II. a. b.; *Reprimendus* I. c. — *Reprimo* est coerceo, cohibeo, inhibeo, compesco, ἀναστέλλω, καταστέλλω (II. raffrenare, retinere, reprimere, fermare; Fr. faire reculer en pressant, retenir, arrêter, empêcher d'avancer, refouler; Hisp. detener, reprimir, contener, refrenar, impedir de pasar adelante; Germ. zurückdrängen, aufhalten, zurückhalten, hemmen, einschränken; Angl. to repress, check, restrain, curb, keep within bounds, confine, stop, hinder).

I.) Proprie. — a) Dicitur praecipue de torrente vel amne. *Cic. 2. Divinat. 32. 69.* Si lacus Albenus redundasset, Romam perluram; si repressus esset, Vefon. *Stat. 5. Theb. 522.* arenaeque iacens fontesque repressi. *fermati, seccati. Flor. 1. 1. 3.* Reprimere amnem. et *Cic. 6. da republ. 3. scitum.* — b) Illa ad rem medicam pertinent, quum vis morbi sistitur. *Plin. 35. Hist. nat. 15. 51. (182).* Reprimere vulvas proclidentes. *Id. 27. ibid. 5. 15. (32).* abundantiam sanguinis. *Id. 20. ibid. 9. 36. (95).* parotidas. et *31. ibid. 9. 45. (103).* pusulas. et *20. ibid. 13. 51. (142).* sudorem. et *34. ibid. 18. 50. (166).* cicatrices. scil. ne deformitate inducant: vel complanare. *Cels. 2. 12. n. med. atvum.* quod *ibid.* opprimere, dixerat. *Id. 6. 10.* Medicamenta reprimant. et *ibid. 16.* Si sine morbo id lotumuit, primum reprimentibus experimentum fiat. — c) De aliis rebus physieis. *Cic. Brut. 4. 16.* Sic omnis fetus repressus, exustusque floa uti veteris ubertatis exaruit. h. a. euctus. *Plaut. Cas. 2. 8. 16.* ego vis reprimo labra, quia etc. *Virg. 2. En. 378.* retroque pedem cum voca repressi. *Id. 12. ibid. 939.* Reprimere dextram. trattenere il braccio. *Sic Stat. 11. Theb. 309.* atque ensam, quem jam dabat ira, repressi. *Clauudian. carm. de piis frat. 31.* tanta virtute repressas Eneidae fances obriguisse reor. *chiuse. Val. Flacc. 6. 278.* vosque repressa gelo. *Sueton. Cal. 9.* Repressum ap retentum vehiculum. *fermato. Tac. 16. Ann. 43.* Aque privatorum licentia intercepta, subsidia reprimendis ignibus quiqua haberet. — d) Raro de personis. *Novius apud Non. p. 316. 6. Merc.* Nunc res me ipsa reprimat; saepe hae eadem enim grassatae vis. *Cas. 7. B. G. 8.* His rebus comparatis, re-

presso jam Luctio et remoto etc. et *Cic. 11. Att. 15. ad fin.* Et cetera, quæ, sicut reprimor, na scribam.

II.) Translate. — a) De abstractis. *Cic. pro leg. Manil. 5. 13.* Impetus hostium repressi ad retardati. *Accius apud Non. p. 495. 20. Merc.* Reprimere parumper vim citatum quadrupedum. *Cic. 10. Att. 19.* Dubitabat nostrum nemo, quin Caesar itinera repressisset: volare dicitur. h. e. a celeritate, se cohibuisset. *Cæs. 3. B. G. 14.* Reprimere fugam hostium, et 3. *B. C. 93.* cursum. *fermari a mezzo il corso. Cic. 1. Fin. 1. 2.* Difficilem quendam temperantiam postulat in eo, quod semel admissum coerceri reprimique non potest. *Id. 2. ad Brut. 7.* Quorum repressimus impetum, ardoremque restinximus. *Id. Sext. 55. 117.* Vix homines odium suum a corpore ejus impuro represserunt. *Id. 4. Att. 18. sub fin.* Reprimere susceptam oburgellonem. h. e. abrumperem, omittere. *Id. 4. Ferr. 22. 53.* consuetudinem peccandi. et *ibid. 26. 64.* conatus allicuius. *Id. Sext. 44. 95.* furorem exultantem allicuius. *Id. Harusp. resp. 1. 1.* allicuius impudentiam. *Id. Cæc. 80. 71.* Flagitii memoriam, non extinctam illam quidem; sed repressam vetustate. *Id. 1. Cat. 12. 30.* Republicam pestem paulisper reprimere. *Ter. Adelph. 5. 3. 8.* iracundiam, atque ad se redire. *Ovid. 9. Met. 163.* solita gemulum virtute repressit. *Sueton. Cal. 6.* Brevia represso. — Cum infinito. *Ennius apud Festum p. 178. 17. Müll.* Aut occasus ubi, tempore audere repressit. Sed audere pro sustentivo est. *V. Lachmann. ad Lucr. 4. 214.* — b) De personis. *Ter. Adelph. 5. 3. 8.* neque illum misericordia repressit. *Cic. Sext. 69. 144.* Sed me repente, iudex, de fortissimorum et clarissimorum civium dignitate et gloria dicentem, et plura etiam dicere parantem, horum aspectus in ipso cursu orationis repressit. *Justin. 1. 6. 15.* Hoc repressit castigations, in prelium redeunt. *Plin. Paneg. 83.* Reprimere se ad revocare ab omni contagione viliorum. — *Reprimere se est trahere, raffrenarsi, se continere. Cic. 2. Legg. 17. 44.* Reprimam jam me, et non insequer longius. *Ter. Hecyr. 5. 1. 39.* Reprimam jam me, ne egre quidquam ex me audiat. Adde eund. *Heaut. 1. 2. 25.* — Et mediorum apud Græcos more *Plaut. Mil. glor. 4. 8. 58.* Vix reprimor, quia te manere iubeam.

REPROBABILIS, e, adject. qui reprobari debet, Vos a Lestico espungenda; legitur animi solammodo in *Not. Tyr. p. 32.*

REPROBATIO, ōis, f. 3. riprovazione, Improbatio, rejectio, abolitio. *Tertull. Apolog. 13.* Nec electio sine reprobatione. Adde eund. 4. *advers. Marcion. 35. ad fin.; et Vulgat. interpr. ep. ad Hebr. 7. 18.*

REPROBATRIX, icis, f. 3. riprovatrice, quæ reprobat, *Tertull. 4. advers. Marcion. 36.* Disciplina reprobatrice superbia.

REPROBATUS, a, um, particip. *V. voc. seq.* REPROBŌ, a, ōis, ōis, are, a. 1. (re et prob-). Particip. *Reprobatus.* — Reprobo est idem atque improbo, rejectio, disapprovare, rigellare, rifiutare, riprovare, ἀποδοκιμαζέω. *Sævola Dig. 45. 4. 4. extr.* Qui natus imperatorum reprobus conseruit. *Paul. 5. Sentent. 25.* Reprobare innotiam. Adde *Vulgat. interpr. Job 5. 17. Eccl. 20. 22. 1. Petr. 2. 4.* et alibi sæpe. — *Apud Cic. 1. Fin. 7. 23.* Quod ipsa natura adhibet et reprobat, id est voluptatem et dolorem. *Jo. Nic. Hadvig. legit:* Quod ipsa natura adhibet et probet, id est, voluptatem et dolorem. Et spud *Quintil. 6. proæm. 3.* Quem ultra esse eorum mel, diis reprobantibus, credam? Idem *Hadvig. ad loc. cit. ex Ambros. 1. legit* diis reprobantibus.

REPROBUS, a, um, adject. *Reproba pecunia, adulterus, improba, moneta falsa. Ulp. Dig. 13. 7. 24.* Reprobos nummos creditori solvere. et *cic.* Reproba pecunia non liberat solventiam.

REPROMISSIO, ōis, f. 3. ripromissione, ἐνέχυρον, actus repromittendi. *Cic. Rosc. Com. 18. 55.* Siquidem sine cautione et repromissione, ni-

hilominus id Fannius societati debebat. Adde eund. *ibid. 13. 39.*

REPROMISSOR, ōis, m. 3. ἑνέχυρος, malleadore, qui repromittit. *Vulgat. interpr. Eccl. 29. 21.* Repromissorem fugit peccator et imman-dus. Bona repromissoris sibi adscribit peccator. Adde *Ambros. de Fide 4. 11. § 154.*

REPROMISSUS, a, um, particip. *V. voc. seq.* REPROMITTO, mitto, misi, missum, mittere, a. 3. (re et promitto). Particip. *Repromittens 1. et II. 2.; Repromissus I.* — Repromitto est vicissim promitto, stipulenti promitto, poscenti spondeo, promettere viscendevolmente, obbligarci, ἀναδέχεται.

1.) Proprie. *Plaut. Asin. 2. 4. 47.* Argentum tamen mihi si vis denumerare, repromittam istoc nomine solutam rem futuram. *Cic. Rosc. Com. 13. 37.* Repromittis tu obhinc triennium Roscio: quid? recita istem restitutionem elarius. *Id. Brut. 5. 13.* Non mebercule tibi repromittere istuc quidem ausus sim. *Justin. 22. 2. 5.* Hamilcarem etoret, ut inter se et Syracusanos facis arbitria suscipiat, pecuniaria tibi ipsum officia sub repromittens. *Aurel. Vict. Vir. illustr. 2.* Petiit quod illi in sinistris manibus gerebant: quibus dolore repromissis etc. — Cum infinito et addita conditione. *Plaut. Curc. 5. 3. 67. m.* Quamobrem istuc? tu, quia ille ita repromisit mihi, si quicumque hanc liberam esserisset manu, sine controversia omne argentum reddere. et *Sueton. Claud. 20.* Faculum aggressus est, non minus compendii spe, quam glorie, quum quidam privato sumptu emissuros se repromitterent, si sibi siccat egri concederentur.

II.) Translate. ¶ 1. Adhibetur pro simpliciter promitto, polliceor, promettens. *Cic. post red. ad Quir. 10. 24.* In referendis gratia hoc vobis repromitto semperque prestabo etc. *Plin. 4. Ep. 27.* Ad hunc gustum totum librum repromitto. Adde *Sueton. Tib. 17.* ¶ 2. Speciatim est iterum promitto. *Sueton. Oth. 4.* Qui quum enim olim superstitem Neroni fore spondidisset, tunc nitro inopinatus advenerat, imperatorum quoque brevi repromittens.

REPROMITTO, a, are, a. 1. (re et propitio) iterum propitium reddo, idem fore ac propitio. *Tertull. 1. ad Nation. 17.* Quod irreligiosi dicuntur in Cæsares, utque imagines eorum reproplando, neque Genios dejerando, hostes populi nuncupamus. *Vulgat. interpr. ep. ad Hebr. 2. 17.* Ut reproplaret delicta populi. et *Levit. 19. 22.* Orabitque pro in sacerdos et pro peccato eius eorum Domino, et reproplabitur ei dimittaturque peccatum.

REPROMITTO, a, nm, adject. multum reptans. *Seneca Vit. beat. 18. a med.* Hoc me non impedit, quo minus virtutem adorem, et ex intervallo ingentem reptabundus acquar. *carpone e strascinandomi, et ibid. 12.* Equum in voluptate, reptabundus semper atque ebrui.

REPTANS, antis, particip. *V. RRPTO.*

REPTATIO, ōis, f. 3. lo strascinare, l'andare carpone, ἑρπύς, actus reptandi, reptatus. *Quintil. 1. 12. 10.* Ut corpora infantium nec casus tam graviter affligit, nec illa per manus et genna reptatio etc.

REPTATUS, a, um, particip. *V. RRPTO.* RRPTATUS, us, m. 4. ἑρπύς, reptatio. In sexto casu sing. *Plin. 14. Hist. nat. 1. 3. (13).* Vix improbo reptatu pampinorumque superlitate, perilla domini amplo dicursu atria medla compleret. *V. Silig. ad b. l. Tertull. de Anim. 10. a med.* Limaces incedunt spumante reptatu.

REPTABILIS, e, adject. qui repere potest, reptilis. *Boeth. in Topic. Cic. 3. p. 805.* Animalis quippe intellectus ad plures differentias pertinet, ad rationis scilicet atque irrationis, ad mortale etiam atque immortale, ad ambule-bile, reptabile, volatile, nativale, et est eorum omnium, quæ sub his differentiis sita sunt, genus.

REPTICIUS, a, nm, adject. qui reptando ingressus est. *Pseudo-Sall. declam. in Cic. 1.* Ita in hoc ordine M. Tullius moderatur, quasi unus reliquis et familia viri clarissimi, Scipionis Africanus, non repticius, acclius ac paulo ante

insus bulo nrbi civilis. *Alti leg. repetiticia, alii repetitici.*

REPTILE, is, n. 2. *V. voc. sequent.* In fin. REPTILIS, e, adject. reptile, ἑρπετός, omne animal reptans. *Sidon. 8. Ep. 12.* Ipsæ tuum mihi videntur adventum reptiles eccliam cum domibus nativis antecessura. — Hinc

Reptile, is, n. 2. absolute, substantivorum more, est animal reptans. *Vulgat. interpr. Genes. 1. 20.* Dixit etiam Deus: Producant equa reptile animæ viventis, et volatile super terram sub firmamento cæli. et *ibid. 24.* Dixit quoque Deus: Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta, et reptilia, et bestias terræ secundum species suas. Adde eund. alibi sæpe.

REPTO, as, ōis, ōis, are, n. et a. 1. Particip. *Reptans sub A. 1. et II. a. b.; Reptatus sub B.* — Repto est frequentat. a repo, et ejusdem significationis atque una. *V. REPO. ἑρπύς* (It. strascinarsi per terra, andare carpone; Fr. ramper, se traîner; Hllp. arrastrar per la tierra, arrastrarse; Germ. kriechen, schleichen; Angl. to creep along, crawl over, advance creepingly).

A) Nentrum reptans

I.) Proprie est frequenter repere; et narpatur — a) De brutis animalibus. *Plin. 9. Hist. nat. 30. 50. (95).* Cetera in undis natant: locustæ reptantium modo sunt. *Claudian. II. cons. Stilich. 172.* anguis reptavit placido tractu. *Gell. 10. 12.* Chamaeleon humi reptans. *Claudian. de equo 2. in Eutrop. 441.* qui pondere postquam decidit implicitus limo, conentia pronua per vada reptabat cæno subulsa tenecl. —

b) De hominibus et præcipue de pueris. *Seneca Here. Fur. 216.* gemine cristati caput angues ferebant ora: quos contra obviis Reptavit infans. *Claudian. 1. in Rufin. 93.* reptavit parvus in isto Sæpe sinn. *Stat. 1. Silv. 2. 250.* At te nascentem gremio mox prima recepti Parthenope, dulcisque solo in gloria nostro Reptasti. *Id. 1. Achill. 476.* de Achille puero, quis enim E-moniis sub vailibus aliter Creverit, effossa reptans alive.

II.) Translate. — a) De hominibus et brutis animalibus lente incedentibus. *Plaut. fragm. apud Gell. 3. 3.* Major pars populi eridi reptant fame. h. e. adeo languent fame, ut stercer nequeant et repant. ὀψέσθη. *Cf. Ammian. 19. 8. 8.* Per æstum arida sili reptantes equum diu querentem profundum bene vidimus pntem. *Horat. 1. Ep. 4. 4.* tactum sivas inter replere salubres. *passaggiare. et Lucr. 2. 317.* In collis ludentes pabula lata Lanigeræ reptant pecudes. Adde *Plin. 1. Ep. 24.; et Claudian. 1. in Eutrop. 316.* — b) De plantis. *Plin. 19. Hist. nat. 5. 24. (69).* Cucumeres reptantibus flagellis scandentes parietum aspera in totum usque. Hæc referri potest et illud *Ammian. 15. 10. 4.* Ple-raque vehicula vastis funibus illigata pone cohibente virosum vel boum nisu valido via gressu reptante paulo tutius devolvuntur.

B) Activâ formâ repto nusquam legitur; sed passivè narpatur Particip. *Reptatus* et est reptando perennius, scorpiæ coil' ira a carpone o strascinando, ἑρπύς. *Stat. 5. Theb. 581.* Et Nemees reptatus eger. scil. ab angue. *Claudian. IV. cons. Honor. 133.* Cretaque se lactat tenero reptatis Tonanti. *Id. 2. in Rufin. 180.* teneroque amnis reptans Achilli. *Pacat. Paneg. Theodos. 4. extr.* Geminis Delos reptata nmmalibus.

REPTUS, i, m. 2. ventis genus, de quo ita *Isid. 19. Orig. 23. ante med.* Rhenones sunt valamina humorum et pectoris usque ad umbilicum atque intortis vilis adeo bispidæ, ut im-bres respuant, quos valgo reptos vocant, eo quod longitudo villorum quasi reptat.

REPUBESCO, is, ere, n. 3. (re et pubesco) ringiovanire, ἀνθίσθαι, rursus pubesco. *Colum. 2. R. E. 1. 4.* Non ergo est esiguerum frugum causa terræ vetustas, al modo, quum semel invavit senectus, regressum non habet, nec rari-rescere aut repubescere potest.

REPUDIATIO, ōis, f. 3. ributtamento, rifiuto, ἀπορριψη, actus repudiandi, rejectio. *Cic.*

12. *Att.* 51. a med. Epistola, nisi plane iis intelliges placere, mittenda non est. Id autem utrum illi sentiant, an simulanti, tu intelliges. Mihi simulatio pro repudiatione fuerit. *Id. Mur.* 4. 9. Fuga laboris desidia, repudiatio supplicum superbiam coarguit. *Imp. Dioclet. et Maxim.* Cod. 6. 42. 26. Repudiatio fideicommissi.

REPUDIATOR, ōris, m. 3. qui repudiat et rejicit. *Tertull.* 1. *advers. Marcion.* 14. Marcionilla repudiator creatoris.

REPUDIATUS, a, um, particip. *V. voc. seq.*
REPUDIŌ, as, avi, am, are, a. 1. Vocis ely. mon *V. in REPUDIUM* init. — Particip. *Repudiatus* I. 1. 2. et II. a. b.; *Repudiatus* I. 1. 1. *Repudiatus* II. a. b. — Repudia est respuo, rejicio, repello, aspernor, ἀποσπῶ, ἀποβάλλω (II. rigettare, rifiutare, ripudiare; *Fr. rejeter, refuser, repudier*; *Hisp. volver á arrojar, rehúsar, recusar, repudiar*; *Germ. zurückweisen, nicht annehmen, verwerfen, verstoßen*; *Angl. to reject, refuse, cast off, disown, divorce, repudiate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu adhibetur in re nuptiali, quum aut uxorem sponsamve quis dimittit, aut uxor sponsamve virum vel sponsum. *Plaut. Truc.* 4. 1. 8. Si repudiatur miles, mulier tecum perit. *Ter. Andr.* 1. 5. 14. Repudiatus repeto. *Sueton. Cal.* 25. Orestilam ad se deduci imperavit, intraque paucos dies repudiata benedictio post relegavit. *Id. Cæs.* 21. Repudiatus prior sponsus. *Id. ibid.* 74. in fin. Interrogatus, cur repudiasset uxorem, quoniam, inquit etc. *Id. Claud.* 26. Priorem sponsam virginem adhuc repudiavit. *Id. Tib.* 35. Quam (uxorem) se nuncquam repudiaturum, ante juraverat. *Quintil.* 7. 8. 2. Venesica secubant amatoriū dedit: eundem repudiavit. ¶ 2. Latiori sensu apud Ictos de hereditate usurpator, et est rejicare et nolle ad se pertinere. *Terent. Dig.* 37. 14. 21. extr. Liberti filius heres institutus, si bona repudiaverit, patronum non excludit. *Modest.* *ibid.* 32. 1. 35. ante med. Repudiare fideicommissum. *Papinian.* *ibid.* 79. sub fin. hereditatem. *Paul.* *ibid.* 33. 5. 10. a se legatum. *Sic Martian.* *ibid.* 20. 6. 8. a med. Repudiatum legatum.

II.) Translate et saepe universim ponitur pro respuere, rejicere. — a) De hominibus. *Plaut. Merc.* 5. 2. 30. Repudia istos comites. *Cic. Senect.* 16. 55. Curio ad focum sedenti magnum auri pondus Samolice quum attulissent, repudiavit. *Id. Mur.* 5. 11. A parente repudiatus videretur. *Id. Phil.* 8. 23. Cui (senatus populoque Rom.) qui non parer, non ab eo mandata accipienda sunt, sed ipse est totus repudiandus. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 24. (103). Repudiat advenam inhospitalis duritia. — b) De rebus et abstractis. *Varro* 9. *L. L.* 111. *Müll.* Sic enim omnia repudiandum erit artes. *Plaut. Trin.* 2. 3. 11. Repudiare beneficium. *Id. Rud.* 3. 6. 47. hospitium. *Plin. Paneg.* 55. amplissimos honores. *Cæs.* 2. *B. C.* 32. fortunam et duces. *Cic. Quint.* 14. 46. conditionem exquisitam. *Id. 1. Off.* 25. 89. Iracundia omnibus in rebus repudianda est. *Id. Orat.* 8. 25. Quod genus dicendi Athenienses funditus repudiaverunt. *Ter. Andr.* 4. 3. 18. Repudio quod consilium primum intenderam. *Cic. 3. Orat.* 1. 3. Naque vero esse mirandum, et quum suis consiliis rempublicam prollasset, consilium senatus a republica repudiaret. *Id. Cluent.* 70. 201. Cujus vota et preces a vestris mentibus repudiare debitis. *Id. Orat.* 3. 13. Eloquencia forensis preta a philosophis et repudiata. *Id. Phil.* 6. 15. Repudiata et rejecta legatio. *Quintil.* 12. 1. 16. Repudiatus vinctivivatus. *Id. 1. 5. 71.* Si recepta sunt (nova verba), modicam laudem afferunt; repudiata eam in locos evertunt. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 7. Majorem trima (ovem) denla miam sterilem repudiabit.

REPUDIŌSUS, a, um, adject. qui repudiari meretur. *Plaut. Pers.* 3. 1. 56. Ne hac fama faciat repudiosas nuptias. h. e. ut nemo velit matri uxorem propter hanc famam.

REPUDIŌ, ū, n. 2. ἀπορριψή (II. ripudio,

rifiuto; *Fr. refus d'un parti, répudiation, séparation, divorce*; *Hisp. deseché, repudiación, separación, divorcio*; *Germ. d. Trennung, Auflösung*; *Angl. the breaking off of a marriage contract*) est — a) Rejectione uxoris aut sponsae a viro aut sponso facta: vel viri aut sponsi ab uxore aut sponsa: a pudor, quia, ut est apud *Festum* p. 281. 12. *Müll.*, repudium Verrius ait dictum, quod sit ob rem pudendam. Accius: Repudio ejecta ab Argis: jam dudum exulo. *Modest.* *Dig.* 50. 16. 101. Divortium inter virum et uxorem fieri dicitur: repudium vero sponsae remitti videtur, quod et in uxoris personam non absurde cadit. *Paulus* *ibid.* 191. Inter divortium et repudium hoc interest, quod repudiari etiam futurum matrimonium potest: non recte autem sponsa divertiisse dicitur, quando divortium ex eo dictum est, quod in diversa partes eunt, qui discedunt. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 53. Is me nunc renuciare repudium jussit tibi. *svcl.* repudium, rebus paratis atque ornatis nuptiis. *Adda Ter. Phorm.* 4. 3. 72. *Id. ibid.* 69. et *Lucilius* apud *Non.* p. 383. 20. *Merc.* Cohibet domi menses se, Albinus repudium quod filiae remisit. *Marcell.* *Dig.* 24. 3. 38. *Mavla* denuo repudium sponsalibus misit. — Formula repudiandorum sponsaliorum hac fere fuit: *Conditione tua non utor; ut est apud Cajum Dig.* 24. 2. 2. — b) Repudium pro divortio, h. e. diremptione matrimonii, divorzio. *Val. Max.* 2. 1. 4. Repudium inter uxorem et virum, a condita Urbe usque ad vigesimum et quingentesimum annum, nullum intercessit. (*V. tamen Gell.* 4. 3.). *Plin.* 7. *Hist. nat.* 36. (122). *M. Lepidus* Apulejæ uxoris caritate post repudium obiit. *Sueton. Tib.* 11. a med. Repudium uxori remittere. *Tac.* 3. *Ann.* 22. dicere. *Tertull.* *Apolog.* 6. circa med. scribere. *Justin.* 11. 11. 5. Uxorem repudio dimittere. — Formula fuit: *Res tuas tibi habeta. V. DIVORTIUM.*

REPŪERASCO, is, era, n. incubat, 3. (ra et puerasco) rursus puer fio, ad puerilem ætatem redeo, rimbamire, ἀναγκυρῶμαι.

I.) Proprie. *Cic. Senect.* 23. 83. Si quis Deum mihi largiatur, ut ex hac aiala puerescam (al. repuerescam, in *MSS.* repueriscam), et in cunis vagiam.

II.) Translate est puerilia studia resummo, insular pueri desipio. *Plaut. Merc.* 2. 2. 24. Senes quum æstempio est, jam nec sentit, nec sapit: adjunt aolere eum rursus repuerascere. Hinc proverb. δις παίδες οἱ γέροντες, ὅρῳ τῷ λόγῳ. *Cic. 2. Orat.* 6. 22. Lælius fere cum Scipione solum rusticar, eosque incredibiliter repuerascere esse solitos etc., conchas et umbilicos ad Cafetam legere consuevit. — Apud *Varron.* *Sat. Menipp.* 44. alii leg. repuerascunt; alii repuelascunt pro puellascunt. b. e. effemulantur.

REPUGNANS,antis, particip. *V. REPUGNO.*
REPUGNANTER, adv. contra repugnantia, di mal grado, ripugnantemente, ἀναντι, repugnando, invite. *Cic. Amic.* 25. 91. Monere et moneri proprium est veræ amicitiae: et alterum libere facere, non asperere; alterum pallescente accipere, non repugnanter. *Adda Ammian.* 20. 8. 4.

REPUGNANTIA, æ, f. 1. repugnantia, resistentia, contratio, contrarietas, ἀναντιώσις, actus repugnandi, contentio, pugna. — a) Concrete, uti ajunt, sensu. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 13. 45. (78). Natura hanc dedit repugnantiam (h. e. cuspidem) apibus, sicut contra serpentes Psyllis Marsisque inter homines. — b) Abstracte. *Cic. 2. Phil.* 8. 19. Qui tantam rerum repugnantiam non videas, nihil profecto sapia. *Id. 3. Off.* 7. 33. *Panælius* — induit eam, quas videretur esse, non quas esset, repugnantiam. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 23. 49. (106). Concordia naturæ ac repugnantia.

REPUGNATIO, ōnis, f. 3. repugnantia, obaculum. *Apul.* 1. *Dogm. Plat.* 586. ed. *Onden.* *dorp.* Ubi repugnationes istæ nocivæ erunt, infelicitas dicitur. *Gloss. Labb.* repugnatio, ἀντιπαρῳσις.

REPUGNATOR, ōris, m. 3. impugnator. *Ambros.* *de Paradis.* 8. § 38. Conticescant igitur repugnatores isti Veteris testamenti. *Cyprian.* *de sin-*

gul. Cleric. ante med. Et pro altera persona contra Salanum repugnator.

REPUGNATORIUS, a, um, adject. ad repugnandum aptus. *Vitruv.* 10. 22. a med. In repugnatoris rebus non solum machinæ, sed etiam maxime consilia sunt comparanda. nella difensiva.

REPUGNAX. *V. PERPUGNAX.*

REPUGNO, as, avi, am, are, n. 1. (re et pugno). Particip. *Repugnans* 1. et II. 1. b. d. 2. et in fin.; *Repugnans* II. 1. a. e. — Repugno est contra pugno, pugnando resisto, ἀντιπαρῳμαί, ἀντιπαρῳμαί (II. combattere contro, resistere combattendo; *Fr. lutter, résister, opposer de la résistance à*; *Hisp. luchar, resistir, oponerse*; *Germ. dagegen — wieder etwas kämpfen, widerstreiten, widerstand leisten*; *Angl. to fight against, make a resistance*).

1.) Proprie in re militari. *Cæs.* 3. *B. G.* 4. Nostri primo integræ viribus fortiter repugnare. *Id. 7. ibid.* 42. repugnantes diem noctemque obsident. *Cic. 5. Ferr.* 35. 91. Quum ipsi neque repugnare neque mari effugere ullo modo possent. *Pompej.* *ad Domit.* 2. post ep. 12. 1. 8. *ad Att.* Ut non pugnet, sed suis locis repugnet, hærebit. stia sulla difesa. *Sall. Jug.* 47. Pauca oppida, repugnantibus Numidis, capit: plura deserta igni corruptit. *Id. fragm.* apud *Donat.* *ad Ter. Phorm.* 1. 2. 48. Non repugnantibus modo sed ne deditis quidem. *Nepos Epam.* 9. Neque prius pugna excesserant, quam repugnantia prodigarunt. *Liv.* 29. 33. Duæ turmæ hæere: altera metu dedita hosti; peritior in repugnantia telis obruta et confixa est. *Justin.* 12. 7. 6. Quum ad Nysam urbem venisset, oppidanis non repugnantibus — parci jussit.

II.) Translate. ¶ 1. Repugnare universim est quacunque ratione resistere, obniti, adversari, obstare, reluctari, ripugnare, opporsi, esser contrario. — a) Sæpe cum Dativo. *Cic. Rabir. perduell.* 5. circa med. Quum ego omnibus dictis atque factis repugnarem et resisterem crudelitati. *Id. 4. Fin.* 7. 17. Magnitudo animi, qua posset repugnari obstititque fortuna. *Id. 3. Tusc.* 11. 25. His perturbationibus — omnibus viribus atque opibus repugnandum est. *Plin.* 7. *Ep.* 14. Pallaris, ma in hoc uno tibi eodem animo repugnare, quo in omnibus obsequi soleo. *Id. 8. Ep.* 6. Repugnare voluntati principis. *Seneca Med.* 294. precibus. *Ovid.* 10. *Met.* 319. amoris. *Marcell.* *Empir.* c. 33. p. 133. ed. *Ad.* Medicamentum dolori repugnat. — b) Cum præpos. *Cic. Rosc. Com.* 17. 51. Resistere et repugnare contra veritatem non audent. *Quintil.* 8. *proem.* Circa quæ si la, qui instituitur, non repugnaverit, primum ad cetera habiturus est cursum. *Id. 1. 5. 65.* Interdum repugnantibus (*Spalding.* dum me pugnantis) inter se duabus (*præpositionibus*) quæle est imperterrita. — c) Cum Infinito, aut cum Coniunct. et partic. ne, quominus. *Lucret.* 4. 1081. Quod fieri contra coram natura repugnat. *Ovid. Heroid.* 17. 137. Ferrea, crede mihi, non sum: sed amare repugno illum, quem fieri vix puto posse meum. *Id. ibid.* 20. 121. Hostibus a si quis, ne sua nostra, repugnat. *Sic Colum.* 7. *R. R.* 10. 7. Quod si locorum situs repugnat, ne ita fieri possit etc., ubi alii leg. ut ita fieri possit. *Cic. 1. Orat.* 60. 256. Neque repugnabo, quominus — omnia legant, omnia audiant, in omni recto studio atque humanitate versentur. — d) Absolute. *Pacuvius in Scam. Rom. Poes. fragm.* 215. ed. *Ribbeck.* Repugnanti ego porro hunc vt detrahi ungulum. *Cic. 4. Fam.* 2. 2. Consentes neque concedebant, neque velle repugnabant. *Id. fragm.* apud *Augustin.* 2. *Acad.* 11. Quæ tu si alio nomine vis vocare, nihil repugno. *Id. 2. Fin.* 28. 90. Hæc bene dicuntur: nec ego repugno. *Id. 1. ibid.* 19. 62. Sed possunt hæc quadam ratione dici, non modo non repugnantibus, verum etiam approbantibus nobis. *Ovid.* 1. *Art.* am. 127. Si qua repugnaret nimium nimiumque negaret etc. *Fellej.* 2. 89. a med. Quum sæpe obnitiens repugnasset. *Adda 2. 38. 2. Martialis.* 9. 12. Nomen nobile, molla, delicatum Versu dicere non rudi

volebam, sed tu syllaba cootumax repugnans me lo impedisci, et *Vopisc. Prob. 22.* Intelligi boue virum aut patrem (*alii Romanis ductibus*) fulsae, aut, si non repugnat lovidia furiosa, mellorem. — e) Passiva, *repugnari aliquid*, appugnari, impugnari. *Tertull. 3. advers. Marcion. 16. sub fin.* Et a vobis diversitas defensionis est, sicut et a nobis repugnanda. ¶ 2. Speciatim repugnare dicuntur, quae contraria sunt et coherere non possunt; quidquid enim repugnat, id ejusmodi est, ut una simul esse non possit. *Cic. 3. Tusc. 29. 72.* Sed haec inter se quam repugnant, plerique non vident. *Id. Top. 4. 21.* Repugnat enim recte accipere, et invitum reddere. *Id. 6. Fin. 26. 77.* Nam illud vehementer repugnat, eundem ad beatum esse et multis malis oppressum. *Id. 4. ibid. 28. 75.* Quid enim tam repugnans quam eundem dicere etc. *Id. Amic. 25. 92.* Simulatio amicitiae repugnat maxime. *Cl. Quintil. 1. 6. 65.* — Hinc Particp. praes., cujus exempla rarissima.

Repugnans, antea, adjectivum quoque usurpatur, unde *Comp. Repugnantiore 2.* — ¶ 1. Repugnans est contra pugnantem, resistens, adversarius, relictans (*V. sub IL 2.*), *repugnante, resistente, adversario, adversario. Cic. 2. Orat. 44. 187.* Tantum vim habet oratio, ut non modo inclinabilem erigere aut stantem inclinare, sed etiam adversantem et repugnantem capere possit. *Id. 1. Off. 31. 110.* Nihil deest invita, ut ajunt, Minerva: id est adversanta et repugnante natura. Adde *ibid. 10. 78. Hirt. 8. B. G. 22.* Inviti principibus, resistente senatu, hinc omnibus repugnantibus, bellum conestare. *Plin. 10. Hist. nat. 12. 14. (30).* Duritia nudi rostris cornicis repugnans. *Id. 36. ibid. 17. 28. (133).* Ulcera caretinali repugnantis. ¶ 2. *Repugnantis* apud rhetores sunt, quae simul coherere non possunt, ut verum falso. *Lactant. Ira D. 9.* Quia quid repugnantis dici possit, non video. ¶ 3. Hinc locus a repugnantibus, qui etiam a contrariis dicitur, unde sumare licet argumenta. *Cic. 2. Orat. 40. 170. et Top. 4. 19. et 12. 53.* Exemplum esto illud *Rusc. Cam. 6. 19.* Quia in re mihi ridicula et vana esse inconstans, qui eundem et laedere, et laudare et virum optimum, et hominem improbissimum esse dices; eundem in at honoris causa appellabas et virum primum esse dicebas, et socium fraudes arguebas.

REPULLESCENS, entis, particp. *V. voc. seq.*
REPULLESCO, is, are, n. 3. Particp. *Repullescens*. — Repullesco est rigermogliare, ripululare, *ἀναβλαστάνω*, repululari inelpio, regermio, rebascor. *Colum. 4. R. R. 22. 5.* Plurimarum stirpium natura sic se commendat, ut iuxta cestrilem novellis frondibus repullescant. *Alii leg. repullescant, alii repululascant. et ibid. 24. 4.* Praestat ex vulore sobolem repullescentem vellere, quam nodosam et scabram plagam relinquere.

REPULLULASCO, is, et **REPULLULASCO**, is, *V. voc. praesed.*

REPULLULO, as, avi, are, n. 3. (re et pullulo) rigermogliare, *ἀναβλαστάνω*, regermio.

1.) Proprie. *Plin. 16. Hist. nat. 10. 19. (46).* Larix vestis radicibus non repullulat, picea repullulat. et *ibid. 44. 90. (241).* Vites aquatilis senescunt quidem velociter, sed e radicibus repullulant laetis et mali et puolcae.

II.) Translate. *Augustin. in Psalm. 40. 11.* Tandem aliquando repullescis pro me sapere. Repullescit aut arboribus dicit, quae sterilitate exaruerant quaedam. Adde eund. de catech. rud. 19.

REPULSA, ae, f. 1. (repello, repulsus) est rejectio, repulsio; et praecipue usurpatur in petitione honorum, *ἀποδοκιμασία, ἀποτυχία* (It. *ripulsa, negatim*; Fr. *refus, refus qu'éprouve un candidat, échec, mauvais succès, échec d'un candidat*; Hsp. *denegacion*; Germ. *d. Zurückweisung*, *d. Fehlbildung*; Angl. *a repulse, denial, refusal*).

1.) Proprie. *Cic. Planc. 21. 51.* Applum Claudium sine repulsa factum esse consulem, et mor. Aras tibi edillitiam praedicaret repulsam, et mor. Dantes edillitiam acceptis repulsis. *Id. 5. Tusc. 12. 54. A pupulo repulsam ferro. Id. 2. Off.*

17. 58. Mamereo praetermissio edillitiae consulem repulsam attulit, et 1. *ibid. 39. 138.* Non repulsam solum retulit, sed ignominiam et calamitatem. *Id. Pis. 1. 2.* Omnes magistratus eius repulsa assequi. *Id. 5. Tusc. 19. 54. C. Laellum e consulem repulsam, et eum quidem cum repulsa. Id. Planc. 21. 52.* Quid ego edillitiae repulsas colliga? *Sall. Cat. 20.* Nobis reliqua pericula repulsas, judicia egestatem. *Horat. 1. Ep. 1. 43.* Turpis repulsa, et 3. *Od. 2. 17.* sordida. *Claudian. cons. Honor. 6. 351.* tristis. *Val. Max. 7. 3. n. 1.* Repulsa notatos, et n. 4. affatus, et n. 5. augillatus.

II.) Translate, de petitione aliorum rerum. *Nepos Pausan. 2.* Si fecerit, nullius rei a se repulsam isturum. *Ovid. 2. Met. 97.* Equa tot ac tantis casu terreaque marisque Posse huius aliquid: nullam patiere repulsam. (Adde 3. *ibid. 289.*) et 12. *ibid. 199.* Sicut tua vota licet, dixit, aequa repulsa. *Id. 5. Art. am. 580.* Miseda est iactis rara repulsa iocis. *Propert. 3. 12. 26.* longae nulla repulsa morae. h. e. nulla repulsa diu distat sed statim venit. *Phaedr. 1. 3.* Nec hanc repulsam tunc sentires calamitas. *refuto, rigellamento, et Seneca 2. Ira 6.* In tristitiam amotis ira, vel post penitentiam vel post repulsam, revolvitur. h. e. postquam repulsa est, ne ultionem perageret.

REPULSANS, entis, particp. *V. REPULSO.*

REPULSIO, onis, f. 3. refutatio, rejectio. *Cael. Aurel. 2. Tard. 7. 112.* Communi repulsione arguendus Erasistratus et Asclepiadem arbitramur, quod non viderit etc. *Isid. 5. Orig. 4.* Violentia per vim repulsio. *Pompej. gramm. p. 268.* ed. *Lindemann.* Delude alia illorum repulsio, quae repellunt istam modum. Adde *Augustin. 4. contra Crescon. 7.*

REPULSO, as, ere, a. frequentat. a *repello*, 1. (re et pulso). Particp. *Repulsans* 1. et 11. *ridattere, ripercuotere, rigellare, saepe repellere.*

1.) Proprie. *Lucret. 4. 579.* Ita colles collibus ipsi Verba repulsantes iterabant dicta referre. *Ambros. in Ps. 118. serm. 22.* Civitas eloquiis caelestibus magis quam corporis voluptatibus hostiles impetus repulsare consuevit.

II.) Translate. *Lucret. 4. 913.* retroque Vere repulsanti discedas pectore dicta. h. e. refutanti, asperuanti.

REPULSOR, oris, m. 3. qui repellit, qui rejicit.

1.) Proprie. *Ambros. in Ps. 118. serm. 3.* Similliar etiam textitior praepositum, repulsorem negligenti, ut substituat diligentes.

II.) Translate. *Ambros. in Ps. 118. serm. 5.* Tamen quasi Deum repulsorem peccati esse amplebat.

REPULSORIUM, ii. *V. voc. seq. in fin.*

REPULSORIUS, ae, um, adject. ad repellendum aptus. *Ammian. 24. 4. 7.* Sureus a cohortibus nostris repulsoribus cum paucorum exitio habitus frustra discessit. — Hinc

Repulsorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est id quod repellit, quod pollet vi repellendi; et translate est munimen apud *Cyprian. de singul. Cleric. post med.* Rationabili simul et certum recognoquant, quod accepimus ab eodem Paulo apostolo, repulsorium.

REPULSUS, ae, um, particp. *V. REPELLO.*

REPULSUS, us, m. 4. (repello) ripercuotimur, *ἀποδοκιμαζόμενος*, repulsio. *Cic. in A. rat. 1. Divin. 7. extr.* Densus stridor cum celso et vertice mootis Ortus, adaugescit scopulorum saepe repulsi. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 62. (164).* Vipera impressa deitum repulsi virus fundit in morsus. h. e. repercussu et collisione deitum inferlorum cum superioribus. *Id. 8. ibid. 43. 68. (169).* Asol varia somno visa coeipiunt, iactu pedum crebro, qui nil per loane emicuerit, repulsi durioris materiae claudilatem illico asfert. *Lucret. 4. 106.* asiduo crebroque repulsi Relectae (effigiae) reddunt speculorum as aquora visum. *riverbero, et Claudian. B. Gild. 433.* an Mauri fremitus rancoreque repulsi Umbonum, et vultros passuri commixtus eores?

REPULSIATIO, onis, f. 3. expolitio velut pulvis facta, levigatio. *Plin. 17. Hist. nat. 26.*

39. (246). de remediis arborum. Vitium extenuatio et domitura palmitum, gemmarum, al frigue retortida blitiasque fecerit, repulsiatio et quaedam politura. h. e. decussu et abrasio gemmarum frigora perstricturam et inutilitatem, relictis illis, quae spem fructus habent.

REPUNCTOR, oris, m. 3. puntatore Itali vulgo, Galli nonne piqueur vocant, qui nempe in aliquo collegio, quoties quis collegarum a collegialibus conventionibus abfuerit, nomen ejusdem in albo descriptum puocito notat, ut in conventileio, seu sportula, quae eo die ex privatorum legatis distribuenda inter praesentes est, privetur; vero autem simile est, fuisse eandem sportulam, quae ad absentes pertinebat, in arcam collegii repositam, ideoque in ea tabula, quae collegarum nominis continebat, absentiam nomina puocito notata. Constat enim ex plorimis inscriptionibus ac praesertim ex duabus apud *Visc. Mon. Gab. p. 82. et 105. et ex illis*, quae attulit *Martin. Frat. Arv. p. 400.*, huiusmodi distributiones, seu sportulas factas semper fuisse statim ac palam inter praesentes. Hinc etiam in *Gloss. Isid.* Dirpunctores, qui dona militibus Imperator distribuebat, eorum nomina in albo descripta dispungebant. *Inscript. apud Murat. 1067. 4.*

Q. ALBINUS OVR. SECUNDINO Q. P. Q. NEP. Q. PRON. MESTRO AEBVIO TYLLIANO EQ. R. EQ. P. ACCENS. VEL FLAM. DIVI MAGN. ANTONINI (h. e. Carecaliae. V. MAGNUS 3.) II. VIR. S. D. M. P. (h. e. daum-viri juri dicundo municipii Placentini) OVR. R. P. PARMENS. (h. e. curatoris republice Parmensium) REPUNCTOR SPENDI. COLLEDIORVM FABRYM ET CENTONARIORVM C. A. A. P. M. (h. e. coloniae Aeliae Augustae Feliciae Mediolanensis) COLLECTA S. S. (h. e. supra scripta) PATRONO. Alia apud *Donat. T. 1. p. 555. M. ATRIO M. P. OVR. GLYCERO EQ. R. II. VIR. I. D. M. P. PONT. QVAEST. AER.* PATRONO ET REPUNCTOR COLL. AER. COL. M. (h. e. collegii aerariorum coloniae Mediolanensis) etc.

REPUNGO, is, are, a. 3. (re et puogo). De praeterito haec habet *Priscian. 10. p. 894. Futsch.* Repungo rapungui et repunxi, ut Capro videtur, quam ei, qui nos pupugit, talionem, id est vicem a nobis redditam ostendimus, rapungui dicimus; quando vern de ratioe vel calaudaria loquimur, rapunxi dicimus. Item repunxi legitur in *Not. Tyr. p. 131.* — Repungo est iterum puogo, vicissim puoga, *ἀντιπονο. Cic. 1. Fam. 9. 19.* In quo possem illorum animos medloeriter laesultus leviter repungere.

REPURGANS, antea, particp. *V. REPURGO.*

REPURGATIO, onis, f. 3. purificatio. *Gloss.*

Cyrril. KdSapais, repurgatio, purgatio.

REPURGATUS, ae, um, particp. *V. REPURGO.*

REPURGIUM, ii, n. 2. nettamento, *ἀνοξοδαποις*, purgatio, expurgatio. *Imp. Constantin. Cod. Justin. 11. 42. 1. et Cod. Theod. 15. 2. 1.* Repurgium formatum (*ἀνοξοδαποις*) facere. *Cassiod. 6. Hist. Eccl. 8.* Hic Georgius volens oratorium fabricare, repurgium saelebat: quod dum fieret, inventum est illic adytum in multa profunditate iustruetum, in quo paganorum mysteria celebrabantur. Adde eund. *ibid. 3.*

REPURGO, as, avi, atum, ara, a. 1. (re et purgo). Particp. *Repurgans* I.; *Repurgatus* I. et II.; *Repurgandus* I. — Repurgo est purgo, per-purgo, expurgo, *ἀνοξοδαποις* (It. *ripurgare, nettare*; Fr. *nettoyer de nouveau, nettoyer*; Hsp. *limpiar de nuevo, limpiar*; Germ. *wieder reinigen, - säubern*; Angl. *to make clean, cleanse carefully or thoroughly, purge, purify*).

1.) Proprie. *Liv. 44. 4. sub fin.* Per Italia transgressus, praemissaeque repurgarent iter. *Ovid. 6. Met. 285.* vitoque Aquilonibus Austro, Fusa repurgato fugiebant nubila aëlio. *Id. 125. de nuce.* Repurgata humum saxa. *Seneca Ep. 66. a med.* Serenitas caeli non recipit majorem adhuc claritatem in sincerissimum nitorem repurgata. *Plin. 8. Hist. nat. 25. 37. (90).* O primam assultum repurgans, mox deotes etc. *Id. 23. ibid. 4. 38. (78).* Cauliculi as oleastro nomas repurgant, carboculus rumpunt. *Id. 34. ibid. 15. 46. (155).* Repurganda vulnera aut replenda. *Sustor.*

Aug. 30. Ad cocordes inundationes alveum Tiberis laxavit ac repurgavit. Curt. 6. 6. 26. Ac primum repurgati jubet quidquid ingredi possent. Id. 4. 1. 21. Hortum, steriles herbas eligens, repurgabat. Sicut. Flacc. de condit. agr. 11. Goer. Si sexuosus sit ager, repurgatur, et ex congestione maceris fuit. Id. ibid. p. 12. Maceris aut repurgandi agri, aut finem præstandi causa sunt. Rureus Sueton. Tib. 8. Curam administravit - repurgandorum tota Italia ergastulorum. Colum. 2. H. R. 21. 1. Frumentum, si in anno reconducatur, repurgari debet.

II.) Translatè est purgando extrahere. Ovid. 14. Met. 603. Quidquid in Aenea fuerat mortale, repurgat. Flor. 4. 12. ante med. Repurgare aurum venis. Plin. 8. Hist. nat. 55. 81. (217). Felus (cuniculorum) putri exsectos, non repurgatis interaneis, gratissimo in cibatu bebent. h. e. non extractis. Plin. alter 1. Ep. 20. ante med. Quæ per plures dies latius dixit, postea recisa ac repurgata la usum librum coartavit.

REPŪTANS, entis, particip. V. REPŪTO.

REPŪTATIO, ōnis, f. 3. reputandi actus, ἀναλογισμός.

I.) Proprie est actus computandi et imputandi alicui. Marcell. Dig. 46. 3. 48. Quæro, an ea, quæ ex re mariti perceptorit, in dotem ei reputari debeant. Marcellus respondit, reputationem ejus, quod proponeretur, non laqueum videri. Cujus ibid. 10. 2. 19. Quæ consequetur, si aut reputationes inter heredes fecerit, aut coraverit cautiones interponi. Ulp. ibid. 27. 2. 2. officio iudicis congruit, reputationes tutoris non improbas admittit, ut puta si dicat, impendisse in alimenta pupilli aut disciplinas. Paulin. Nol. 28. 501. al. 553. Quotæ portio namque tuorum est erga nos operum reputatio muneris hujus?

II.) Translatè est actus reputandi et quasi rationem putandi, consideratio, cogitatio, aestimatio, consideratio, pensamentum. Plin. 18. Hist. nat. 1. 1. (2). Ipsa materia accedit intus ad reputationem naturæ patientis et noxia. Id. 7. ibid. 48. 47. (151). Subeunt in hac reputatione Delphica oracula. h. e. in hac enumeratione calamitatum Augusti. Id. 10. ibid. 37. 54. (111). Columbarum volatus in reputationem ceterarum quoque vulcrum nos impellit. h. e. ed percensendos varios volandi modos in ceteris avibus. Id. 25. ibid. 3. 7. (23). Quæ quidem in reputatione misereri sortis humanæ subit. h. e. in recensendis et recensendis multiplicibus morborum humanorum generibus. Tac. 2. Hist. 38. extr. Sed me veterum novorumque morum reputatione laugius tollit. Gell. 12. 5. circa med. Et utendi consilii reputatio et honestatis utilitatisque veræ contemplatio.

REPŪTATUS, a, um, particip. V. REPŪTO.

REPŪTESCO, is, ere, n. 3. iachnat, a puteo, iterum, aut valde putresco. Tertull. Anim. 32. Ne aliqua reputaturæ conditione putesceret.

REPŪTO, ōis, avi, atom, are, a. 1. (re et puteo). Particip. Reputans I. et II.; Reputatus I. a.; Reputatus I. b. — Reputo est rationem inco, computo, ἀναλογίζομαι (It. mettre en conto, computare; Fr. mettre en ligne de compte, compter, imputer, tenir compte; Ilsp. contar, suputar, computar; Germ. berechnen, wiederberechnen, überrechnen, d. Ueberschlag machen; Angl. to think and think again, consider, weigh over, revolve in one's mind. reflect upon).

I.) Proprie. — a) Reputare aliquid est computare. Cic. 4. de republ. 15. 25. Ex hoc die superiora solis defectiones reputat auri naque ad illam, quæ etc. Plin. 7. Hist. nat. 50. 51. (167). Nec reputantur infantia anni, qui sensu careant; non senectæ in penam vivacis. Tac. 2. Hist. 50. Et tempora reputantibus, initium finisque miraculi cum Othonis exitu competisse. Ulp. Dig. 27. 3. 1. circa med. Item sumptus illis tular reputabit et vitales. Paul. ibid. 3. 5. 33. Reputabant heredes avitæ alimentis præstita nepotil. — b) Reputo aliquid alicui est computationem laudando imputo, attribuo. Papinian. Dig. 11. 7. 17. Si nondum pater dotem recu-

perevit, vir solus conveniatur (ut in funus uxoris conferat), reputaturus patri quod eo nomine præstiterit.

II.) Translatè et frequenter est cogito, considero, quasi rationem puto alicujus rei, pensare et ripensare, considerare, ἀναλογίζομαι. Donat. ad Ter. Eun. 4. 2. 4. putare esse rerum præsentium, reputare præteritarum. Sed hoc discrimen nullum puto. — a) Cum Accus. Plaut. Bacch. 5. 1. 5. Magis quam ille reputo tam magis urar. Cic. 2. Nat. D. 46. 115. Quæ reputatio rerum quem non movet, hunc horum nihil unquam reputavisse, certo scio. Id. Deiot. 13. 38. Ille ille reputans, et dies et noctes cogitans, non modo tibi non succenset, verum etc. Tac. 2. Hist. 16. Reputare infirmitatem evaræ. et ibid. 74. Vespasianus modo in spem erectus aliquando adversa reputabat. Seneca Agam. 23. Reputamus omnes, quos ob infandas manus Quæsitur ura Gæssius versat reos; Vincam Thyestes sceleribus cunctos meis. — b) Cum additis mecum, tecum, secum, cum animo, ut apud Ter. Andr. 2. 6. 11. Et enim ipse secum recta reputavit via. ha fatto bene i suoi conti, ha pensato bene. et Id. Eun. 3. 5. 44. Dum hæc mecum reputo, accessit interea virgo. Cic. post redit in Senat. 12. 32. Multa mecum ipse reputavi. Nepos Alcib. 4. Multa secum reputans da immoderata civium suorum licentia. Sall. Jug. 13. In otio facinus suum cum animo reputans, timere populum R. etc. et ibid. 87. a med. Quæso, reputata cum animis vestris, num etc. — c) Cum Accus. et infiniti. Cic. 5. Fam. 17. ad fin. Quam tibi pluit merito accidisse reputabit. Plin. 1. Ep. 9. Ille si quotidie fecisse te reputes, inania videntur. Sueton. Aug. 28. Reputans se privatum non sine periculo fore. Adde Tac. 3. Hist. 8. — d) Sequenta relativa. Plaut. Trin. 3. 2. 48. Te monen hoc etiam atque etiam, ut reputes, quid facere epetas. Lucr. 3. 724. nec reputas, cur milia multa animerum conveniant unde una recesserit. Cic. 1. Fam. 9. 6. Tamen non reputans, quid ille vallet etc. Sall. Jug. 4. Qui si reputaverint, et quibus ego temporibus magistratum adeptus sum, et quales viri id assequi nequiverint, profecto existimabunt etc. Id. ibid. 70. Proinde reputare cum animo suo, præmia ad cruciatum mallet. Sueton. Cas. 31. Reputans quantum moliretur. Id. ibid. 28. Attonitis jam omnibus et, quorsum illa tenderent, reputantibus, M. Claudius Marcellus etc. Adverte et illud Ammian. 16. 5. 1. Sumptuarias leges reparavit Sylla dictator reputans ex prædictis Democriti, quod ambitiosam mensam fortuna, parcam virtus apponit. — e) Absolute. Tac. 4. Hist. 17. Secretis sermonibus admonerat, — vere reputantibus, Galliam suismet viribus concidisse. Fronto de Elog. p. 148. Apud te ipsum reputa.

REQUIEO, quies, quiescere, n. 2. (re et quiesco). Idem quod quiesco, requiesco. Inscript. Dalmat. la MSS. apud el. Furlanetto n. 90. non requiescit in pace si quis voluerit sepulcrum violare nup (corripit nas dabit) nunc ARGENTI LIB.

REQUIES, ōis et ōis, f. 3. et 5. (re et quies). Occurrit reque in Inscript. apud Fabrett. p. 408. n. 331. — Requies est cessatio a labore, laxamentum, quies, ἀνάπαυσις (It. riposo, posa, requie; Fr. cessation, repos, récréation, trêve; Ilsp. cesacion, intermision al trabajo, reposo, descanso, quietud, recreacion; Germ. d. Ruhe, Rast, Erquickung, Linderung; Angl. rest, repose, quiet, ease, refreshment, relaxation, respite, intermission). — 1.) Generalit. — a) Sæpe cum Genetiv. Cic. 1. Orat. 52. 224. Philosophorum libros reservet alibi ad huiusmodi Tusculani requiem atque otium. Id. 2. Off. 2. 6. Requies corarum. Lucr. 4. 227. nec requies inter datur ulla fruendi. Id. 6. 1177. Neo requies erat alla mali. Virg. 5. Æn. 458. Nec mora nec requies. Tibull. 1. 8. 41. Bacchus et afflicta regem mortalibus affert. Ovid. 2. Art. am. 490. requies doloris feri. Colum. 12. R. R. præf. a med. Ad requiem forensium exercitationum. Val. Flacc. 5. 602. Nec requies, quia Martem diem noctemque fatiget. Adde Martialis. 4. 25. — b) Cum Dativo. Virg. 4. Æn.

423. tempus inane peto - requiem spatiumque furori. Ovid. 3. Met. 618. et qui requiemque modumque Voce dabat remis. Id. 7. ibid. 817. Annum expectabam: requies erat illa labori. Lucius apud Cic. 5. Fam. 14. Nunc requiem quærit magnis occupationibus. Liv. 9. 17. Varietatibus distinguendo opera et legentibus deterracula amena et requiem animo meo quærerem. Vulgat. interpr. Deut. 28. 65. Neque erit requies vestigio pedis tui. Sed in quibusdam ex his locis. Dativus a verbis pendet. — c) Cum Ablativo et præpos. ab. Vulgat. interpr. Exod. 5. 5. Videtis quod turba succreverit: quanto inagis si dederitis eis requiem ab operibus? — d) De loco vel re, in quo v. in qua erit quies. Virg. 3. Æn. 392. et 8. ibid. 45. Alba sobb recubans, albi circum ubera nati. Ille laus urbis erit, requies ea certa leborum. — 2.) Speciatim. — a) Genetivus requietis apud Cic. 1. Att. 18. Ita sum ab omnibus destitutus, ut tantum requietis habeam, quantum cum uxore et filia consumitur. Id. 1. Fin. 15. 49. Ad dolores ita paratus es, ut meminerit, maritus morte finiri, parvos multat habere intervalla requietis, medicinium nos esse dominos. — Genetivum requietis agnoscit Priscian. 6. p. 704. Putsch. et 7. p. 781. sub fin. et Valer. Prob. in Cathol. p. 1460; sed apud scriptores ego nondum legi, inquit Furcellinus; habet tamen Vulgat. interpr. Eccl. 36. 15. Miserere civitati sanctificationis tuæ Jerusalem, civitati requiel tue. Pro eo requie dixit Sall. fragm. apud Priscian. cit. p. 781. At inde nulla munitionis aut requie mora processit ad oppidum. Auson. Edyll. 4. 4. Sed requie studiique vices rata tempora servant. Adit Priscianus vetustissimos etiam requies dixisse in eodem caso. V. DIES. — b) Accus. requiem apud Cic. 5. Fin. 19. in fin. et fragm. apud Charis. 1. p. 52. Putsch. Si requiem natura non quæreret. Id. 2. Legg. 1. 2. Ad requiem animi. Adde eund. Senect. 15. 52. — Accus. requiem apud Sall. in orat. M. Licinii § 17. Neque ego vos ultum injurias hortor, magis ut reglem cupiat, al. capiat. Cic. Arch. 6. Tantum temporis, quantum ad animi et corporis reglem conceditur. Curt. 9. 6. 3. Placuit is locus et ad suam et ad militum reglem. Plin. Paneg. 13. Requiem corpori dare. Tac. 2. Ann. 33. Taliaque ad requiem animi aut salubritatem corporum parentur. V. alia sub 1.º — c) Vocat. requies apud Lucr. 6. 93. Currenti spatium præmonstra, callide musa Cellope, requies hominumque divæque voluptas. — d) Ablat. requie apud Cic. de suo cons. 1. Divin. 13. Tu tamen anxiosas curas requie relaxa. — Ablat. requie apud Ovid. Heroid. 4. 89. Quod caret altera regula, durabile non est. Liv. 22. 9. Præda et populationibus magnis quam otio aut requie gaudetibus. Adde Ovid. loc. cit. sub 1.º; et Vulgat. interpr. Job 30. 27. et Eccl. 4. 6.

REQUIESCENS, entis, particip. V. voc. seq. REQUIESCO, quiescis, quiesci, quiescere, 3. (re et quiesco). Per syncopen requiescunt legitur apud Stat. 12. Theb. 511; requiescit apud Varron. 1. R. R. 44. 2; requiescant apud Catull. 84. 7; requiesset apud eund. 64. 176; requiesce apud Liv. 26. 22; requievit leg. apud De-Rossi Inscript. Chr. t. 1. n. 161. — Particip. Requiescens sub A. I. 1. a.; Requiescit sub B. et in fin.; Requiescitur sub A. II. — Requiesco est verbum A) Neutrum; et B) Activum. A) Neutrum mure requiesco est idem atque a labore cesso, quietem ago, conquiesco, ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω (It. riposarsi, prendere riposo; Fr. prendre du repos, se reposer, repauser; Ilsp. dar intermision a la fatiga, reposarse, descansar; Germ. ruhen, ausrühen, sich erholen; Angl. to rest, lie at ease, repose, be at rest, take rest) et construitur sæpe cum Ablativo et præpos. ab vel ex.

I.) Proprie. — 1. Generalit. — a) De hominibus. Cic. 1. Divinat. 46. ad fin. Puellam defatigatam petisse a matertera, ad albi concedere paulisper, ut in ejus sella regulaceret. Id. 6. Ferr. 61. 137. Quum diutius in negotio

eoraque fueram, ut requiescerem curamque animi remitterem, ad Carpinatili præclaras tabulas revertabar. *Id. 3. Off. 1. 2.* Africaque requiescens a rei publicae pulcherrimis muneribus, otium sibi sumebat aliquando. *Id. Rosa. Am. 34. 97.* Quæ necessitas eum tanta premelat, ut id temporis Roma proficisceretur, nullam partem noctis requiesceret? *Cæs. 5. B. C. 98.* Et castris suis legiones aliar occurrere, et eas, quas eecum duserat, toricem requiescere aliquo loco castra reverti iussit. *Virg. 7. Ecl. 10.* Et si quid cessare poles, requiesce sub umbra. *Tibull. 1. 1. 37.* anis est, requiescere tecto si licet. *Ovid. 10. Met. 556.* libet hac requiescere tacum, Et requievit, humo. *Id. 4. Pont. 5. 27.* Quum totum a turba rerum requieverit horam, Ad vos mansuetar porrigit illa (Cæsar) manum. — De quiescentibus in lecto. *Propert. 1. 8. 33.* angustulo requiescere lecto. Sic *Calull. 68. 5.* mollis requiescere somno in lecto. — b) De rebus physiciis, et de abstractis. *Varro 1. R. R. 44. 2.* Quæ (terra) interdum requievit. *Ovid. 14. Met. 665.* iuncta vitis requiescit in ulmo. *Propert. 1. 16. 15.* Ille meos nonquam patitur requiescere paries. *Quintil. 1. 12. 4.* Et stilus latione requiescit, et ipsius lectionis tædium viciibus levatur. *Virg. 1. G. 82.* Sic quoque mutalis requiescent felibus arva. h. e. variatæ segetibus. *Calull. 84. 7.* Hoc mino la Syriam, requierant omnibus aures. *Tibull. 1. 2. 4.* infelix dum requiescit amor. *V. Integrum loc. Liv. 26. 22.* Vixit requiesce aures a strepitu et tamnitu hostili. *Stat. 12. Theb. 514.* Vix ubi sedatis requiescent pectora curis etc. *Rursus Ovid. 4. Met. 660.* et omne cum tot sideribus caelum requievit in illa. h. e. in monte Atlante. ¶ 2. Speciatim, de mortuis *Ennius* apud *Cic. 1. Tusc. 44. 107.* Neque soporiorum, quo recipiat, bebat porum corporis, ubi remissa humana vita corpus requiescat malis. *Al. leg. a malis. Martialis. 1. 94.* Fabricio iunctus fido requiescit Aquilone. *Petrone. fragm. Tragur. 71. Burmann. C. Pompeius Trimalchio Mæceatius hic requiescit. Adde Martialis. 6. 18. Inscript. apud Orell. 962.* quæ pertinet ad au. post Chr. n. CCCXXV. requiescit in pace dominus. — Hinc eo utimur, quum bene precamur mortuis. *Ovid. 3. Amor. 9. 67.* Osse quiete, precor, tuta requiescit in arce. Et in nummo Constantii Chlari jam consecrati epud *Eckhel. D. N. F. T. 7. p. 474.* requies optima, meritis.

II.) Translata, refertur ad animum. *Sall. Cat. 4.* Ubi animos ex multis miseris atque periculis requievit. *Cic. Cat. 32. 79.* Qui hoc unico illo nititur, in huius spe requiescit. *Ennius fragm. apud Priscian. 10. p. 886. Putsch. Nisi eorum exitio non requieturum. Cic. 1. Att. 18. 2.* Atque hi domesticorum sollicitudine acule et scrupuli non sunt permolesti, sed tamen torquent et urgent et solliciti amantibus consilio aut sermone requiescent.

B) Activa requiesco est quiescere aut cessare facio, sisto, quietum reddo. *Virg. 8. Ecl. 4.* Et motata suos requieuerunt flumina cursus. *Calvus* apud *Servium* ibid. Sol quoque perpetuos meminit requiescere cursus. *Virg. Cir. 232.* Tempore, quo feras mortalia pectora curas, Quo rapidos etiam requiescant flumina cursus. *Propert. 2. 25. 75.* Quamvis ille suum lassus requiescat avenam. Alii teg. sua avena, inultis *Scalig. et Brouchus. Sall. fragm. apud Servium* loc. cit. Paululum requieuit militibus. Iluc trahi potest et illud *Propert. 2. 18. 25.* Juppiter Alcmena geminas requieueret Aretos. h. e. iusserat a nocturno cursu cessare. Potest etiam sic exponi: In gratiam Alcmena duos noctes requieverat. — Hinc Particip. præter. pass.

Requiescit, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Compar. Requiescitior* 1.; et ¶ 1. Et qui requievit, qui ab opere cessavit, quieto, riposato, ἀπαυσις. *Liv. 44. 38.* Nihilina interest, utrum militum requietum, integrum in a-stium scēnar, an longo itinere fatigatum et opere fessum hosti obiciat? *Seneca Tranquill. 15. a med.* Danda est remissio animis, meliores morio-

rerque requieti surgent. *Ovid. 2. Art. am. 351.* Da requiem. requielus eger bona credita reddit. *Colum. 2. R. R. 1. a med.* terra requiescit et junior. *Frontin. Strateg. 1. 6. 3.* Fatigatos ipso, requietis et ordinis: sals, aggressor fudit. ¶ 2. Dicitur de illis, quæ recentia non sunt. *Colum. 7. R. R. 8. inl.* Cæces lacte fieri debet sincero et quam recentissimo. nam requietum vel multum: celeriter acorem contrahit. *Id. 8. ibid. 5. 4.* de ovīs. Aptissima sunt ad excludendum recentissima quæque, possunt tamen etiam requietis supponi, dum ne vetustiora sint, quam dierum decem.

Homonym. Qua ratione differant loler se requiescere et cessare, videsis in fin. v. CESSO 2.

REQUIETIO, ðala, f. 1. riposo, requies. ¶ 1. Generatim. *Jovinian. apud Hieronym. 2. in eumd. n. 18.* Omnis Hebræus septimo requietionis anno abique peronorum discretionem dimittitur, et in jubileo universa cunctis debita relaxantur. *Fulgat. interpr. Lev. 16. 31.* Sabbatum requietionis est et affligit animas vestrarum religione perpetua. ¶ 2. Speciatim est pausatio morluorum in sepulcro. *Inscript. quæ pertinet ad eu. a Chr. o. CLV. apud Gruter. 607. 1. et Murat. 572.* a quo dicitur CAYSAS REQUIETIONIS (ita legitur in lapide pro et requietionis) et RELIGIONIS. Alia apud *Marin. Frat. Arv. p. 266.* TEMPORALIS REQUIETIO (sed lege requietio). — Per metonymiam est sedes, locus requietionis. *Porphyr. in Horat. 1. Ep. 17. 37.* Bene sedit; quo verbo significet segnitiam, unde et requieto. pro requietio (ut *Codd.* sed *Pauli* lacunam signavit).

REQUIETORIUM, ñ, n. 2. sepulcrum. *Inscript. apud Gruter. 1030. 8. p. PONTEVS CELAR VI VIA AVGVSTI ENAR ET CONIVG CABS. REQUIETORIUM FECIT. Adde alios apud eumd. 954. 1. et apud Murat. 1460. 7.*

REQUIETUS, a, um, particip. *V. REQUIESCO.*

REQUIRENS, ensis, particip. *V. REQUIRO.*

REQUIRITO, as, are, a. 1. frequenter, a requiro. *Plaut. Most. 4. 3. 11.* Quid tu otiosus res novas requiritas?

REQUIRO, ris, stul et stil, siltum, rare, a. 3. (re et quæro). Particip. *Requirens* 1. 2. a. et II.; *Requisitus* 1. 1. et 2. et in fin.; *Requirendus* 1. 1. et 2. — *Requiro* est idem fere quod *quæro*, diligenter quæro, rursus aut sapius quæro. *Nonius p. 434. 12. Merc. Quærere et requirere* hoc differunt, quod *requirere* est diu quærere. *Attentius Fratris:* Proin tu, quum quæram, ne requiram te, vide, ἀναγνισ (it. cercare, ricercare; Fr. se remettre en quête de, chercher, rechercher, demander après; flsp. buscar, rebuscar, inquirir; Germ. wieder nach etwas suchen, wieder und wieder suchen, - forschen, - fragen, - aufsuchen; Angl. to seek again, look for, seek after, search for, seek).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim. *Plaut. Bacch. 3. 6. 1.* Rebus illis antevortar, Bacchis, quæ mandas mihi: Mnesiochum ut requiram atque ul eum mecum ad te adducam simul. — Ibi, et visam huc ad eum, et forte est domi. *Id. Cit. 4. 2. 58.* rñ. Quid queritas? rñ. vestigium hic requiro, quæ fugit quædam nectio quo mihi. *Id. Epid. 3. 4. 56.* Ego illam iam requiram, ubi ubi est. *Sall. Cat. 40.* Umbræo cuidam negotium dat, ut legatos Allobrogum requirat, eosque, si possit, impellat ad societatem belli. *Cic. 3. Fin. 3. 10.* Tu autem, quum ipse tantum librorum habes, quos hic tandem requiris? *Virg. 0. En. 366.* portusque requira Vellores. *Ovid. 4. Met. 129.* Juvenemque oculis animoque requirit. *Id. 1. Fast. 211.* Craverunt et opes et opum feriosa cupido; Et, quum possideant plurima, plura volunt Quærere ut absument, abrupta requirere certant. *Cur. 4. 7. 11.* Haud secus quam profundum æquor ingressi terram oculis requirebant. *Val. Max. 9. 11. n. 1.* Repentinæ moræ causam requisit. *Quintil. 5. 10. 121.* Quæ priores iovenent, nobis non sunt requirenda. *Sueton. Cal. 24. sub fin.* Chirographa omnium requirite divulgare. *Gell. 15. 22.* Postea (cerva) requisita, perillas credita est. *Fulgat. interpr. Act. 12. 19.* Herodes quum requisisset eum (Petrum) et non

intenisset. ¶ 2. Speciatim pro sollicitari, percontari, interrogare, interrogare, dimandare, ricercare. — a) Cum Accusativo, sul cum Accusativo, persona cum præpos. ab, ex; aut cum Ablativo, rei vel personæ, et præpos. de. *Lucr. 1. 640.* graves inter Grajos, qui vos requirunt. *Cic. 2. Nat. D. 38.* Requiere rationes rerum. *Id. 6. Fam. 1. 6.* Ille eo scripti quod mihi Philargyros tuos omnia de te requirenti narravit te interdum sollicitum solere esse vehementius. *Id. 1. ibid. 9. 19.* Facilia sunt eo, quæ a me de Vatio et de Crasso requiris. *Id. 2. de republ. 38.* Quoniam mihi ex te hi requirunt. *Nepos Att. 20.* Nullus dies interesset, quo non ad eum scriberet, quo non aliquid de antiquitate ab eo requireret. *Virg. 1. En. 221.* Amisos longo socles sermone requirunt. *Ovid. Heroid. 6. 31.* tua facile requirere cepi. *Justin. 1. 6. 3.* Itaque requisita origine, ut in Persis gentium audit etc. *Quintil. 11. 2. 7.* Quædam requisita se occultant. *Cassiod. Inst. pref. p. 509. l. II. ad. Gare.* Quemdem senem et simplicem de obscurissimo loco scripturæ fuisse requisitum. — b) Sæpe cum Relativo. *Cic. Dom. 2. 3.* Primum illud a te requiro, quæ te tanta pœna vexet, ut etc. *Id. Cat. 23. 67.* Ex quibus requiram, quomodo saluarint. *Id. Quint. 29. 88.* Illud quoque requirivi, quæ rationa ex tot creditoribus nemo neque tum idem fecerit. *Id. 1. Nat. D. 22. 60.* Quum Hiero requireret, carita faceret. *Ovid. 2. Art. am. 663.* Nec quous annus eat, nec quo sit nola, requirere, Consue. *Varro 1. R. R. 17. 3.* Uno eorum a nolitis requisito, quid facilliteret. — Similiter pro inquirere, inspicere, ausmadverlere, ricercare, osservare, attendere. *Cajus Dig. 28. 1. 4.* Requiritur, ad secundum regulas iuris testatus sit. *V. et Pompon. loc. sequent.* — Passivè impersonaliter. *Pompon. Dig. 45. 3. 39.* Qua actione fructuosus recuperare possit a domino proprietas, requirendum est. *Cic. pro leg. Manil. 9. 22.* Requiritur fortasse nunc, quemadmodum, quum hæc ita sint, reliquum possit esse magnum bellum. — c) Absolute. *Ovid. 4. Met. 679.* Poenæ requirit nomen terræque iurisque, Et cur vincia geras. ¶ 3. Item pro observare, custodire, diligenter servare, impio. *Fulgat. interpr. Psalm. 104. 45.* Dedit illis regiones gentium - ut custodiant iustificationes ejus et legem ejus requirant - Et pro eorum habere, curare. *Id. Psalm. 141. 5.* Perit fuga a me, et non est qui requirit animam meam. — Item requirendo aut inquirendo, i. e. cogitando et meditando, lavolre. *Id. Eccl. 44. 5.* In peritia (olii leg. la pueritia sed minus recte) sua requirere mados musicos. ¶ 4. Item pro poscere, petere, reile, quærere. — a) Requiritur aliquid, vi apud *Nepot. Thasyd. sub fin.* Illa igitur corous contentus Thasybulus, neque amplius requirit, neque etc. *Cic. 7. Ferr. 67. 172.* Omnes civas R. vestram sereritatem desiderant, veritam fidem implorant, vestrum auxilium requirunt. *Id. 5. Tusc. 8. a med.* Qui beatus est, non intelligo, quid requirat, ut sit beator. *Id. 1. Fin. 18. ezir.* Virtus nra hoc honesto nullam requirit voluptatem. *Cæs. 6. B. G. 34.* Magnam res diligentiam requirebat - in singulis militibus conservandis. *Tibull. 1. 1. 37.* Non ego divitias patrum fructusque requiro, Quos etc. — b) Requiritur, opus est, necesse est. *Cic. pro leg. Manil. 22. 64.* Atque in hoc bello Asiatico non solum militaria illa virtus, sed alia quoque virtutes animi multæ et magnæ requiruntur. *Quintil. 10. 1. 23.* Aliquæ (orationes) ad cognoscendum litium rationem recte requiruntur. *Colum. 1. R. R. 7. inl.* Præcipua cura domini requiritur, quum in celeris rebus, tum maxime in hominibus.

II.) Translata. *Requirere* dicuntur qui quod valient, abere scotunt, queruntur et desiderant. *Cic. Parad. 1. 1.* In quo equidem continentissimorum hominum, majorum nostrorum sæpe requiro prudetiam, qui hæc imbecillia et commutabilia pecuniae membra (alii leg. munera), verbo bona putavernat appellanda. *Id. 6. Fam. 6. inl.* Vereor, ne litterarum a me officium requiras. *Cic.*

Senect. 10. 33. Isto bono utare, dum adsit: quum absit, ne requiras, nisi forte adolescentes pueritiam, paululum etate progressi adolescentiam debeat requirere. *Id. Mil.* 1. *init.* Hæc novæ iudicii nova forma terret oculos, qui, quocumque inciderint, veterem consuetudinem fori desiderant, et pristinum morem iudiciorum requirunt. *Id. 5. Fin.* 20. 57. Voluptatem requireres. *Ovid.* 7. *Met.* 515. multos tamen inde requiro, Quos quondam vidi vestra prius urbe receptus. — Hinc a Particip. præter. pass.

Requisita, orum, absolute, substantivorum more. *Quintil.* 8. *proem.* ad fin. Ad requisita respondere. *Sall. fragm.* apud eumd. 8. 6. 59. et *Spartian. Caracall.* 6. a med. Ad requisita naturæ. h. e. ad ventrem, aut vesicam exonerandam. Sic *Ammian.* 23. 6. 79. Nec stando mingens, nec ad requisita naturæ sedecens facile visitur Persæ; Ita observantius hæc aliæque pudenda declinant. Adde *Augustin.* de ord. 1. 8.

REQUISITA, ōrum. *V. REQUIRO* in fin.

REQUISITE, adverb. requitendo. *Asper. Jun.* p. 1735. *Putsch.* Præpositiones junguntur adverbis sic: composite, requisite, disiecte, constriete.

REQUISITIŌ, ōis, f. 3. (requiro). ¶ 1. Est inquisitio, indagatio. *Gell.* 18. 2. Historia antiquiora requisitio. ¶ 2. Item questio, interrogatio, percontatio. *Inscript.* apud *Orell.* 4370. A quo didici causas requisitionis est et relictoria.

REQUISITUS, a, um, particip. *V. REQUIRO*.

REROGO, as, are, a. 1. iterum rogo. *Plaut. Amph.* 2. 2. 76. Alcmena, unum rogare te volo. etc. quidvis roga, rero. *Alii leg.* quid vis rogare? roga: *alii rectius* quidvis roga.

RES, rei, f. 5. Quod ad quantitatem attinet, Genetivus rei primam corripit, ut *spet.* *fidei.* *Horat.* 3. *Od.* 18. 25. Contemptæ dominus splendidiore rei. Adde *Charis.* 1. p. 28. *Putsch.* et *Priscian.* 8. sub fin. p. 789. Aliquando producit. *Lucret.* 6. 918. Ipsius rei rationem reddere possis, et 393. Et potius nullæ sibi turpis concitæ rei. (At *Lachmann.* legit: Et potius nulla sibi turpi concitæ in re.) Adde 1. 688., 2. 112. et alibi. Quidam volunt bla locis scribi *reij* (ut *ej*), de quo *V. in Is*) ut alii ratio producendi. Monosyllabum est in illo ejusd. 3. 918. alii, cuius desiderium insidet rei. et 4. 885. Id quod providet, illius rei constat imago (nisi malis illius seu illius dactylum esse et rei produci, ut supra). *Vet. Poeta* apud *Lactant.* 6. 6. Virtus, querendæ finem rei scire modumque. — Res est id quod est, actio, opus, factum. Vox est usus prope imminens ad omnia significanda, quæ fieri, dici, aut cogitari possunt; in cuius notatione assignanda valde laborant etymologi. *V. Foss.* in *Etymol.* Ceterum conjungi potest cum *sanscr. ras*, h. e. id quod habetur, quod possidetur, opes, facultates. Gr. est *ῥῆμα*, ῥῆμα (It. cosa, faccenda, fatto; Fr. chose, objet, être, affaire, cas, événement, circonstance, position; Ilisp. cosa, objeto, el ser, negocio, caso, suceso, ocaecimientō, circunstancia, situación; Germ. Sache, Gegenstand, Wesen, Ding, Begebenheit, Angelegenheit, Umstand, Handlung, Verrichtung, Lage, That; Angl. a thing, affair, matter, concern, fact, deed). ¶ 1. Generatim.

Gramm. latin. XLII. f. 98. in *Anecd. Helv.* ed. *Hagen.* Quid interest inter corpus et rem? Omne corpus potest res esse — sed non omnis res corpus est. *Priscian.* p. 1230. 28. *Putsch.* Quamvis quidam grammatici locorporalia soleant res dicere; tamen vera ratione omnia, quæ sunt sive corporalia sive incorporea, *ῥῆματα* res possunt nominari. *Id.* p. 2032. 1. *Putsch.* Res sunt, quæ animi ratione percipiuntur. Intellectus, quibus res ipsas addiscimus. Voces, quibus res intellectas proferimus. *Cic.* 1. *Nat. D.* 38. ad fin. Earum rerum, quæ nunquam fuerunt, nec esse potuerunt, ut *Scyllæ*, ut *Chimeræ*, præsto est imago. et 15. 39. Communis rerum natura universa atque omnia continens. *Id.* 2. *Fin.* 28. 90. Negat, tenuissimo victu infanrem voluptatem percipi, quam rebus exquisitissimis ad epu-

landum. *Catull.* 39. 16. Nam risu inepto res ineptior nulla est. *Plaut. Men.* 5. 2. 60. Men. Quisquis es, senex, summum Jovem Deosque detestor. sis, qua de re, aut cuius rei rerum omnium? *Ter. Adelph.* 2. 1. 21. Quid hoc rei est? che cosa è questa? quid hoc est? *Plaut. Men.* 5. 2. 14. Propemadum jam scio, quid siet rei, che cosa sia, quid sit. *Sall. Jug.* 105. Rein, uti erat, quietam nunciant. *Horat.* 1. *Ep.* 12. 19. Quid vellet et possit rerum concordia discors. *Id.* 2. *ibid.* 1. 125. parvis quoque rebus magna iuravi. *Id.* *ibid.* 2. 30. loco — Summe inuito et multarum divite rerum. *Id.* *Art. P.* 55. quum lingua Catonis et Enni sermonem patrium ditaverit et nova rerum Nomia protulerit. *Id.* 1. *Ep.* 1. 19. Et mihi res, non ine rebus subungere conor. fo ciò che mi aggrada, non ciò che mi è imposto, et 1. *Sat.* 1. 14. ne lo morer, audl Quo rem deducam. *Virg.* 6. *Æn.* 272. et rebus nox abstulit atra colorem. *Id.* 2. *G.* 490. Felix qui potuit rerum cognoscere causas. *Rursus Horat.* 1. *Ep.* 6. 1. Nil admirari prope res est una, Numici, Solaque, quæ possit facere et servare beatum. *Id.* 1. *Sat.* 5. 8. venit viliissima rerum hic aqua. *Cæs.* 6. *B. G.* 32. Explorata re questione captivorum. *Novius* apud *Non.* p. 500. 16. *Merc.* Quod res vis hunc privari puicras, quas uti solet. *Rursus Sall.* *Jug.* 78. Syrtis, quibus nomen ex re inditum. *Lucret.* 6. 424. Presteras Grail quos ab re nominantur. *Sic Liv.* 4. 8. Censores ab re appellati, et 37. 18. Ab re nomen habet. *Cic. pro leg. Manil.* 17. 51. Omissis auctoritatibus ipsa re et ratione erquirere possumus veritatem. *Id.* *Senect.* 6. 17. Non viribus, aut velocitatibus (al. velocitate), aut celeritate corporum (al. corporis) res magnæ geruntur, sed consilio, auctoritate, sententia. *Id.* 1. *Off.* 22. 74. Quum plerique arbitrentur, res bellicas majores esse, quam urbanas. *Id.* 1. *Orat.* 17. a med. Videamus ne plus et tribuas, quam res et veritas ipsa concedat. *Id.* 2. *Att.* 21. ad fin. Quum comitia in mensem Octobr. distulisset, quod solet ea res populi voluntatem offendere, putaret Cæsar etc. et *ibid.* 22. Nuoc se res sic habet: volitat, furit, nihil habet certi. *Id.* 13. *Fam.* 8. 2. Res autem est hæc. il negozio, il fatto è questo, et *Amic.* 13. 44. Ad movendum non modo aperte, sed etiam acriter, si res postulabit. se fara bisogno, et 15. *Fam.* 11. *init.* Res ipsa loquitur. il fatto parla da se, et 4. *Acad.* (2. pr.) 1. 2. Res militaria. *Parte e l mestier della guerra.* et 7. *Verr.* 17. 43. Res navalis. et 4. *ibid.* 12. 31. Res judiciaria. la giudicatura. et 8. *Att.* 1. 2. Res frumentaria. l'vivere, et *Senect.* 15. sub fin. Res rustice. et *Quintil.* 3. 12. Res pecuaria et rustica. *Cato R. R.* 5. Res divina. il sacrificio, et *Ter. Andr.* 5. 1. 10. Res uxoria. il matrimonio, et *Lucret.* 2. 173. et *Ovid. Remed.* am. 431. Res Veneris. ovovicia. quæ *Cic. Senect.* 14. 47. res Veneris. *Plaut. Amph.* 2. 2. 1. Res voluptatum. h. e. voluptates. *ῥῆμα ἡδονῶν.* *Phædr.* 4. 7. Res cibi. h. e. cibis. *ῥῆμα τροφῆς.* Sic apud Græcos *ῥῆμα* vocat̃s nor. *ῥῆμα γυναικός* femina. *ῥῆμα δαιτός* convivium etc. — Res humanæ sapie dicuntur quum sermo est de earundem mutabilitate. *Cic.* 4. *Parad.* 1. *init.* Sapientis solius magnitudine consilii, tolerantia rerum humanarum, virtutibus denique omnibus, ut moribus aptus, vincitur? *Sall. Jug.* 14. At ego infelix, in tanta mala præcipitatus ex patrio regno, rerum humanarum spectaculum præbeo. et *ibid.* 38. Tametsi ipsum cum exercitu fame et ferro clausum tenet, tamen ea memore humanarum rerum, quæ fluxæ et mobiles semper in adversa mutantur. Adde *Liv.* 37. 35. Et absolute *Horat.* 1. *Ep.* 16. 79. mors ultima linea rerum est. la morte è l'ultima linea o confine dell'umana carriera, o l'ultima pennellata del quadro dell'umane vicende. — Et de mundo. *Ter. Andr.* 5. 4. 7. Tunc impone hæc factas? tunc hic homines adolescentulos Imperitus rerum, eductos libere, in fraudem iulicis? *Ovid.* 15. *Met.* 736.

Jamque caput rerum Romanam intraverat urbem. *Id.* 2. *ibid.* 258. Hesperiosque omnes, Rhenum Rhodanumque Padumque, Cuique fuit rerum promissa potentia Tybrim. et 5. *ibid.* 446. Hanc (urbem Romanam) alii proceres per sæcula longa potentem, Sed dominam rerum de sanguine natus Iuli effecit. *Virg.* 1. *En.* 282. mecumque (Juno) sevebit Romanus rerum dominos gentemque togatam. *Cic.* 1. *Tusc.* 31. 76. Nihil malo, quam has res relinquere. *Id.* 3. *Nat. D.* 8. 20. Quum Deo nihil præstantius esset. *Justin.* 1. 1. 1. Principio rerum gentium nationumque imperium peores reges erat. *Id.* 2. 1. 6. Egyptiis prædicantibus, initio rerum — Egyptum ita temperatam semper fuisse, ut etc. *Str. It.* 6. 593. Maxima curarum, rectorem ponere castris, Cui Latium et moles rarum quassata recumbat, Spectante occasum patriæ. — Interdum vim addit Superlativo. *Ovid.* 8. *Met.* 49. Si, quæ te peperit, talis, pulcherrima rerum, Qualls ea ipse, fuit, merito Deus arsit in illa. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 4. quid agis, dulcissima rerum? *Ovid. Heroid.* 4. 125. O ultioam nocitura tibi, pulcherrima rerum, In medio nisu viscera rupia forent! Adde eumd. *Art.* am. 213. et 13. *Met.* 508. modo marina rerum Toti generis natisque potens nurbusque viroque, Nunc trahor axul, laops etc. ¶ 2. Speciatim est factum, il fatto, l'effetto. *Sall. Cat.* 21. Tantum modo inepto opus est: cetera res expediet. *Ovid.* 3. *Met.* 349. Vana diu visa est vox euguris: exitus illam, Resque probat. *Liv.* 2. 65. Conclamant se ituros: clamoremque res est secuta. *Plancius* ad *Cic.* 10. *Fam.* 11. ante med. Et me, si, quem esse voluisti, aum exitu rebusque cognoscis, defende ac suscipe. ¶ 3. Similiter interdum est eventus, exitus, effectus. *Marcell.* ad *Cic.* 4. *Fam.* 11. extr. Ut intelligas, boni al amicitissimo te tribuisse officium, ra tibi præstabo. *Cic. Orat.* 30. a med. Adolescens non tam re et maturitate, quam spe et expectatione laudatus. *Id.* *Cluent.* 16. a med. Servus non incalidus, sed, ut ipsa res declaravit, frugi atque integer. *Ter. Eun.* 3. 2. 15. Perpulera, credo, dona, haud nostris similia. PAR. res indicabli. *Ovid. Heroid.* 20. 99. Omnia re careant. ¶ 4. Item specialim facta, res gesta, acta, fatti, azioni, imprese, geste. *Sall. Cat.* 3. Haudquaquam par gloria sequitur scriptorem et auctorem rerum. *Liv. init. Hist.* A primordio Urbis res populi R. perscribere. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 83. 85. (189). et *ibid.* 103. 106. (232). Sicut in rebus Neronis retulimus. nella vita, nella storia. — Differunt tamen inter se factum et res gesta, uti dictum est in fin. v. FACIO. ¶ 5. Experientia, esperienza, pratica, uso. *Cic.* 6. *Fam.* 14. Et res eum quotidie, et dies, et opinio hominum, et etiam sua natura meliorem facit. *Ter. Adelph.* 5. 4. 2. Res, alas, usus semper aliquid apportat novi. ¶ 6. Pertinet ad veritatem significandam. *Plaut. Trin.* 2. 4. 89. Rem fabulare. tu dici il vero: tu dici la cosa come sta. et *Ter. Eun.* 5. 5. 9. Te erbillari quod res est, velim. com'è la verità. *Id.* *Andr.* 1. 2. 28. Aperte ipsato rem modo locutus, nihil circuitione usus es. avendo detto schietto il tuo sentimento. Adde *Nepot. Paus.* 3. extr. coll. *Sall. Jug.* 33. ad fin. et *Fulgat. interpr.* *Jud.* 16. 17. ¶ 7. Aliquando opponitur verbis, dictis. *Cic. fragm.* apud *Augustin.* 2. contra *Acad.* 11. Non enim vocabulorum opificem, sed rerum inquisitorem decet esse sapientem. *Id.* 1. *Orat.* 5. 17. Est enim scientia comprehendenda rerum plurimarum, sine qua verborum volubilitas inanitas atque irridenda est. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 5. ad fin. Peripatetici et Academicus nominibus differentes, re congruentes. Sic Græci λέγειν ῥῆμα. *Matius* ad *Cic.* 11. *Fam.* 28. Ta rogo, ut rem potiore oratione ducas. *Cic. Rosc. Am.* 15. a med. Vides, quantum distet argumentatio tua ab re ipsa atque a veritate. *Id.* 2. *Fin.* 10. a med. Ut lo omnibus factis re, non teste, moveamur. *Id.* *fragm.* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 2. sub fin. Ut majora omnia re, quam fama viderentur. *Sall. Hist.* 2. 96. ed. *Dietsch.* Res plus valet quam verba. *Quintil.* 1. 10. 23. Quo minus adiuvat ser-

reliquissent, nō sic. *Ter. Phorm.* 5. 3. 8. Ex his prædiis talenta argenti hinc, tabas villoribus multo, capiebat. ¶ 18. *Rebus prolatis. V. PRO-FERO.* ¶ 19. *Res redeunt. V. REDEO.* ¶ 20. *Alias res agere. V. AGO.* ¶ 21. *Re recenti. V. RECENS.* ¶ 22. In malam rem, in calamitatem, in exilium, in malam crucem, in mala-ora. *Ter. Andr.* 2. 1. 17. Abin' hinc in malam rem cum suspicione isthac, scelus? *Id. Phorm.* 5. 7. 37. I in malam rem hinc cum isthac magnificencia. ¶ 23. *Res tuas tibi habe, formula divortii faciendi. V. DIVORTIUM.* Similis est illa *Res tuas scius tolle, in dirimenda societate, con-tubernio, amicitia, apud Petron. Satyr.* 79. extr. ¶ 24. *Res, res militaris. Sil. It.* 15. 149. comi-tes retum bellicue militari. Hinc res gerere. *V. GERO. Auct. B. Afr.* 33. Quum animadvertisset, præsidium tibi esse, non ausus periculo suo rem facere etc. *tentar' cor'alcana.* ¶ 25. *Negotium; consuetudo, congressus, commercium, negotio, contratto, affare, pratica, commercio. Cic. Cluent.* 13. ad fin. Itaque rem cum Oppienien traosigit: pecuniam ab eo accipit, causam resin-quit. *Ter. Adelph.* 4. 7. 17. Res composita est: sunt nuptiæ. *Id. ibid.* 2. 1. 23. Quid tibi rei mecum 'st? Che ho to che far teco? *Cic. Rosc. Am.* 30. 84. Tacum enim mihi res est, T. Rosci, quoniam istic sedes, ac te palam adversariolum esse proferis, teco la voglio. et *V. Fam.* 20. 2. Prolinde te para: cum homine adeo tibi res est. hai a fare con un mangione. et *Sext.* 16. 37. Erat autem ei res cum exercitu C. Marli invicto. *Ter. Eun.* 1. 2. 39. et 57. Ego cum illo, quocum tum uno rem habebam hospite, abii hnc. Adde *Plaut. Bacch.* 3. 6. 35. et *Merc.* 3. 1. 35. et 37. Uterque autem locus tristem consuetudinem significat. *cuvvoicazav.* — Similiter res acta apud *Pallad. carm. de insit.* 30. ed. *Harnsdorf.* Si velocis equæ pigra miscetur asello Ardor, ut in sterilem res cadat acta gradum. h. e. admixtura asini ad equum, quæ fit ut proles inde nata sterilis sit, nec amplius generare possit. ¶ 26. *Refertor ad militiam, commodum, neum. Cic. Cluent.* 69. 196. Summa est hominis in communem municipii rem diligentia, in singulos municipales benignitas. *Ter. Phorm.* 2. 4. 9. Ego quæ in rem tuam sint, ea velim facies. *Id. Andr.* 3. 3. 14. Si in rem est utriusque, ut fiant (nuptiæ), arcessi iube. *Sall. Jug.* 33. extr. Id frustra, an ob rem faciam, in vestra manu situm est. h. e. milititer, *con fructo.* Adde eund. *Cat.* 20. init. Sic *Ter. Phorm.* 3. 2. 40. Non pudet vanitatis? no, non, dum ab rem. *Cic. Rosc. Am.* 30. a med. Si ex eo negotio tantulum la rem suam convertisset. *Id.* 3. *Fam.* 44. Tanta mihi enim eo necessitudo est, ut, si mea res esset, non magis laborarem. *ee fasce mio interesse.* et *Ter. Heaut.* 2. 3. 113. Quasi istic minor mea res egatur, quem tua. ¶ 27. *Alicui rei esse, esse aliquantum frugi, utilem, idocuum esse ad aliquid, exier da qualche cosa. Ter. Adelph.* 3. 3. 3. Si illum potest, qui ellicui rei est, etiam eum ad nequitiam abducere. *est qui leg. alcujus. Plaut. Stich.* 5. 4. 38. Nolo ego nos pro summo bibere: nulli rei arimus postes. Alii eliter leg. *Gell.* 13. 30. Mun-iscam, quas sit abscondite, eam esse nulli rei. *Id.* 9. 3. Erraticum esse hominem, dicere, et nulli rei. *Id.* 14. 2. ante med. illum hominem esse non bonæ rei, viteque turpi se sordida. ¶ 28. *E, seu ex ra esse, in rem esse, lucem, commodo usque; re, cum fructu. Ter. Phorm.* 5. 7. 76. Non hercle ex re istius me insigasti, Demipho. *Cic. 5. Att.* 8. extr. Statues, ut ex fide, fama requæ me videbitur. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 102. et 104. Ex tua re non est, ut ego emoriar. non ti torna a conto. Et omnes prepositi. *Id. Capt.* 2. 2. 46. Hæc tu eadem si consiteri vis, tua re feceris. in tuo vantaggio. ¶ 29. *Pro re, ut res fert, ut res patitur. Sall. Jug.* 54. Dela ipse pro re aliqua loco, sicuti montes descenderat, paulatim procedere. *Lucret.* 6. 1279. Quisque suum pro re compositum mentis hu-mabat. h. e. pro facultatibus. ¶ 30. *Pro et re nota, pro eventu rei, et occasione, pro tali rerum statu. Cic. 7. Att.* 8. Animadvertierem,

posse pro re nata, te non incommoda ad me in Albanum venire, et 14. ibid. 6. Antonii colloquium cum herodibus nostris pro re nata non incommodum. *Ter. Adelph.* 3. 1. 8. E re nata melius haud potuit quam factum est. Ubi *Ter. Adelph.* 3. 1. 8. Sic proprie dicimus de illis, quae contra voluntatem nostram acciderunt. *Apul.* 4. *Met.* E re nata consilium capere, et 9. ibid. E re nata fallaciosa mulier temperarium tollens caccionum, magnum, inquit, etc. Iluc pertinet illud *Plauti Truc.* a. 5. v. 70. Ut rem natam video, hoc accipiendum est, quod datur. Adde eund. *Bacch.* 2. 2. 40. ¶ 31. Ab re significat — a) ab eventu. *Liv.* 1. 17. Id ab re interregnum appellatum. — b) sine causa, sine ratione, praeter propositum. *Plaut. Capt.* 2. 2. 88. Quidvis, dum ab re ne quid ores, faciam. *Sueton. Aug.* 93. Non ab re fuerit subtexere quae venerint. *Gell.* 18. 14. Haec notare non abs re visum est. Ita *Gronov.*, alii ab re. — c) in damnum, in iacturam. *Plaut. Asin.* 1. 3. 71. Si papillam (meretricis) pertraxit haud est ab re aucupis. *h. e.* non est aucupis, *h. e.* tenax, damnosum. *Id. Trin.* 2. 1. 11. de *Amore*. Ab re consulti blandiloquentulus, harpago, mendax. — d) in illo *Ter. Adelph.* 5. 3. 44. At enim metuas, ne ab re sint omissioes paullo: ab re est, quod ad rem familiarem attinet, seu, ut ait *Donatus*, a patrimonio, rispetto alla roba, al tener di conto. ¶ 32. Interdum res relativis pronomini vim gerit, vel cum eo iuncta redundat. *Varro* 2. *R. R.* 2. 6. Emptor stipulator prisca fortis sic: Illasce ores, qua de re agitur, sanas recte esse etc. *Plaut. Capt.* 2. 2. 13. Sunt ex re quae solo scitari volo, quarum rerum te falsiloquum mihi esse nolo. — Similiter redundat cum pron. quid, et partic. ita. *Catull.* 28. 3. Verrani optime, tuque, mi Fabulle, quid rerum geritis? *Fulgat. interpr. Judith* 6. 10. Peruncatili sunt quid rerum esset, quod illum vincium reliquissent. *Tertull. adv. Val.* 14. Dum ita rerum habet. — Item cum Participio, seu Adiecto. *Horat. Art.* P. 47. Iudicis monstrare recipientibus addita rerum. — Item cum Superl., sed vix addit, ut supra diximus paragr. 1. in fin. ¶ 33. Est aliquando loco pronomini s vel idem. *Varro* 3. *R. R.* 16. ante med. Quos alii *peccatores* appellat, eandem rem quidam metalla. *Id.* 7. *L. L.* 44. *Müll.* Altissimum in urbe quod est, ea res tutissima tululus vocatur. At *Müller* alter omnino legit. — Ille alia exempla, praeter allata, seu dictiones pro vario huius vocis usu cum Verbis transit, servato litterarum ordine, subtilimus. *Sall. Hist. fragm.* 3. 61. *Dietsch.* rem absolvere. *Cæs.* 3. *B. G.* administrare. *Sall. Jug.* 103. aggredi, et ibid. 27. agitare. *trattare. et Cat.* 41. aperire. *Ter. Eun.* 4. 2. 3. illam ex alla cogitare. *Cic.* 5. *Att.* 5. cognoscere. *Sall. Cat.* 26. comparare. *Id. Jug.* 43. componere. *Plaut. Pæn.* 5. 4. 54. In pauca conferre. compendiare. *Sall. Cat.* 46. conficere, complere, eseguire, fare. *Id. Cat.* 52. considerare. *Plaut. Capt.* 2. 3. 93. concubillare. *Id. Cist.* 1. 1. 99. consuere. *Sall. Hist. fragm.* 2. 98. *Dietsch.* consummare, dilapidare. *Id. Jug.* 79. conturbare. *Id.* ibid. corrumpere. *guastare l'affare. Id.* ibid. 83. curare. *Cic.* 7. *Att.* 3. 5. deducere. *Cæs.* 4. *B. G.* 9. deliberare. *Sall. Jug.* 95. dicere. *trattare. Ulp. Dig.* 43. 30. 3. differre. Poeta apud *Charis.* p. 252. dilapidare. *Titinius apud Non.* p. 511. 26. disperdere. *Turpilius apud eund.* p. 333. 14. dispollare. *Quintil.* 10. 1. 4. dispendere. *Mafius apud Cic.* 11. *Fam.* 28. ducere, stimulare. *Varro Sat. Menipp.* 8. 1. *Oehler.* descriptione duplicare. *fin gere di avere e far registrare nel censo il doppio di quel che si possiede. Sall. Hist. fragm.* 4. 61. *Dietsch.* eripere. *Nepos Eun.* 9. epeidire. *Id. Pelop.* 1. explicare. *Sall. Jug.* 53. explorare. *Cic.* 5. *Fin.* 23. 64. exponere. *Sall. Jug.* 70. exsequi. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 65. facere, far roba. *Cato R. R.* 5. 3. divinam facere. sacrificare. *Liv.* 22. 3. ferre. portar via. *Cic. Amic.* 6. 22. adversas ferre. sopportare. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 19. frangere. rovinare le facoltà. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 61. et *Nepos Dion.* 8. gerere. fare, esegui-

re. *Cic. Senect.* 7. 22. gerere. fare i suoi interessi. *Cic.* 5. *Att.* 20. ante med. et *Nepos Hannib.* 3. de re bellica. gerere. amministrare, compiere. *Cic.* 5. *Fin.* 19. 52. gerere. far grandi imprese, aver grandi maneggi. *Quintil.* 10. 1. 4. invenire. trovare la materia, i concetti. *Cic.* 2. *Fin.* 16. 54. iudicare. *Quintil.* 8. 6. 75. minuire. *Sall. Jug.* 18. mulare. far de' cambi. *Afranius apud Non.* p. 81. 16. narrare. *Sall. Hist. fragm.* 1. 90. *Dietsch.* novare. *Nepos Eun.* 6. occupare. occupare l'impero. *Horat. Art.* P. 310. ostendere. *Id.* 2. *Sat.* 4. 11. peragere. trattare. *Cacilius apud Non.* p. 127. 10. perdere. *Nepos Dion.* 5. perducere. *Titinius apud Non.* p. 306. 29. procurare. *Plaut. Capt.* 1. 1. 10. proferre. suspendere, o differre gli affari nel tempo del feriato. *Quintil.* 6. 3. 15. proponere. *Liv.* 23. 20. relaxare. *Cic.* 1. *Tusc.* 31. relinquere. *Plaut. Rud.* 4. 3. 87. reperire. *Sall. Hist. fragm.* 3. 61. *Dietsch.* repatere. *h. e.* Jura erepta ut restituantur, postulare, metaphorâ sumptâ a fellilibus, qui antequam populus R. bellum faceret, mittebantur ad res repetendas (cf. *Liv.* 1. 32.). *Tac. Agric.* 39. 4. reponere. *h. e.* differre. *Liv.* 1. 17. sociare. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 8. struere. *Titinius apud Priscian.* p. 629. 4. studere. *Cic. Orat.* 2. 24. suscipere. *Pomponius apud Non.* p. 516. 18. tractare. *Cic. Brut.* 41. 152. in partes tribuere. distribuire, dividere.

RESACRO. V. RESECREO.

RESACRO, is, ita, a. 4. (re et sacro) incurdelire di nuovo, iterum sacro. *Ovid.* 1. *Trist.* 1. 103. Quaeque quiescebat, ne mota resacral, ita, Et poenae tu sis altera causa, cave.

RESALOTANS, anl's, particip. V. RESALUTO.

RESALOTATIO, ōnis, f. 3. risaltazione, a. ctus resalutandi. *Sueton. Ner.* 37. sub fin. Neque quatenquam osculo imperitivil, ac ne resalutatione quidem.

RESALUTATUS, a, um, particip. V. voc. seq.

RESALUTO, as, ōis, ōtum, are, a. 1. (re et saluto). Particip. *Resalutans, Resalutatus et Resalutaturus*. — Resaluto est salutantem saluto, risaltare, *ἀνασπάζωμαι, ἀντιπροσάγομαι*. *Cic.* 2. *Phil.* 42. a med. Descenderant, ut istum salutarent: tamen inter omnes constabat, neminem esse resalutatum. *Martial.* 5. 21. Quatum pro Decimo, pro Crasso, Regule, Macrum Ante salutabat rhetor Apollonius. Nunc uirumque suo resalutat nomine, et 57. Quum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere: Saepa etiam servum sic resaluto meum. *h. e.* resalutando appello. *Id.* 10. 70. Nunc resalutantes video nocturnos amicos. *Seneca Tranquill.* 12. Salutatur aliquem non resalutaturum. *Petron. Satyr.* 44. Quam benignus resalutator, nomina omnium reddere, tamquam unus de nobis. Adde *Lucilius apud Charis.* 2. p. 190.

RESALVATUS, a, um, particip. V. voc. seq.

RESALVO, as, ōtum, ara, a. 1. (ra et salvo) iterum salvo. *Hieronym.* *Ep.* 98. 21. extr. Resalvare animam suam. *Augustin.* 18. *Civ. D.* 31. Apparet quippe id essa completum, quum resalvati ex monte Sion, id est ex Iudaea credentes in Christum etc.

RESANEO, nes, ōis, nere, n. 2. et

RESANESCO, is, ere, a. 3. inchoat. *risanarsi, guarire*, iterum sanus fio. *Translate. Ovid.* 1. *Amor.* 10. 9. Nunc timor omnis abest, animique resanuit error. *Lactant.* 5. 2. circa med. Ut susceptis deorum cultibus resanescant.

RESANATUS, a, um, particip. V. voc. seq.

RESANO, as, ōis, ōtum, are, a. 1. risanare, iterum sanus.

I.) Proprie. *Capell.* 3. 224. ed. *Kopp.* Dicebat nigello quodam pulvere illato per cannulas eadem (vitia l'inguarum) resanari. *Id.* 9. 926. *Phreneticos* symphonis resanari.

II.) Translate. *Lactant.* 4. 20. 1. Ne adduceret in penitentiam atque impios resanaret. *Id.* 5. 22. 23. Omnes qui resanati fuerint, adhaerent religioni.

RESAPSA, res ipsa, ut respice, re ipsa. V. SAS.

RESARCINATIO, ōnis, f. 3. sarcimen. *Gloss. Cyrill.* Ἰνσφαρτί, plicatura, resarcinatio.

RESARCIO, sarcis, sarcis, sartum, sarcire, a. 4. (re et sarcio). Præter. *resarcierit* legitur in *Justinian.* *Inst.* 4. 8. 3. — Particip. *Resarturus* I. et II.; *Resarciendus* II. — Resarcio est idem ac sarcio, reficere, reconcinno, *ἀναρτίζω* (It. rattoppare, ricucire, rappazzare, racconciare; Fr. réparer, raccommoder; Hisp. reparar, remendar, poner las cosas en orden; Germ. wieder flicken, — aufbessern, — zurecht machen; Angl. to patch, mend, repair, refit).

I.) Proprie. *Ter. Adelph.* 1. 2. 40. Foras effregit? restituentur, discidit vestem? resarcietur, ubi *Donatus.* Re abundat. *Liv.* 45. 28. Gravior increpuit traditur C. Sulpicium, — quod adeo indulisset militibus, ut audari legulis muros urbis ad tegenda tabernacula sua pateretur: referrique tegulas et resarciri tecta iussit. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 20. 32. (143). Perticæ ex salice cædi iustum est quarto fere anno. Et ea autem senescentum propagine resarciunt locum. *h. e.* rurens implent, suppleant. At *Siliig.* senescentium locum resarciunt. *Colum.* 11. *R. R.* 2. ante med. Fracta iuga vitium considerare et resarcire.

II.) Translate est compensare, ricompensare, risarcire. *Cic.* 1. *Fam.* 9. ab init. In meis damnis ex auctoritate senatus resarciendus. *Alit leg. sarcindis.* *Sueton. Claud.* 6. Damnum (domus incensæ) liberalitate sua resarturum pollicens. *Colum.* 11. *R. R.* 1. ad fin. Ut iacturam capitis amissi restituat, et quæstum resarciat.

RESARRIENS, entis, particip. V. voc. seq.

RESARRIO, is, ita, a. 4. tornare a zappare, *ἀναρτίζω*, rursum sarrio. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 20. 40. (4.) Quam hinc prægelida capite segetes essent, reseverunt, resarientes campos messe Martio, aberrimisque messes habuerunt.

RESCINDENS, entis, particip. V. voc. seq.

RESCINDO, sciendis, sciidi, scissum, scindere, a. 3. (re et sciando). Particip. *Rescindens* I. 1.; *Rescissus* in omni paragr.; *Rescindendus* I. 1. — Rescindere est idem ac sciando, cædo, confringo, dissolvo, labefacto, *ἀναρτίζω, ἀναρτίζω* (It. tagliare, rompere, squarciare; Fr. déchirer de nouveau, briser, séparer, couper; Hisp. desgarrar de nuevo, rasgar, despedazar, romper, quebrar, separar, cortar; Germ. wieder abloszerreissen; Angl. to cut, cut off, cut or break down, destroy, tear up or off, rend in pieces).

I.) Proprie. ¶ 1. Generationi. *Tibull.* 1. 11. 61. Silt saris, e membris tanquam rescindere vestem. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 95. 22. *Merc.* Pluteos rescindit, multationes demolitur. *Cæs.* 7. *B. G.* 35. Pontes rescindentes cravarent, et ibid. 56. extr. Falciibus vallum ac lorica rescindunt. *Flor.* 2. 15. In usu novæ classis tecta domusque resciderunt. *disfecero.* Et *Propert.* 3. 6. 8. Fac mea rescisso pectora nuda viam. *Virg.* 12. *Æn.* 389. Euse recent lato vulnus, tellus latebras Rescindunt penitus. *Id.* 1. *G.* 280. Et conjuratos calum reiciendere fratres. Sic 6. *Æn.* 583. manibus rescindere calum Aggressi. *Lucan.* 4. 328. Rescissoque nocent suspiria dura palato. *h. e.* sili exasperato, ulcerato. *Seneca* 5. *Controv.* 34. a med. Cadaverum artus rescindere, ut nervorum articulorumque positio cognoscere possit far la notomia. Et *Colum.* 2. *R. R.* 14. init. Et quod falsi reliquert, priusquam inarescat, vomis rescindat atque obruat, et ibid. 4. ad fin. Modo in elatiora, modo in depressiora elivi obliquum agi sulcum oportebit, ut in utramque partem rescindamus. *h. e.* vomera prosiciamus, rompiamo, ariamo. *Id.* 4. ibid. 29. ante med. Rescissa vitiis. *h. e.* cæsa et assa. *Alit leg. rescisa.* *Sueton. Cal.* 3. Germanicus lenis adeo et innoxius, ut Pisoni decreta sua rescindenti etc. *Justin.* 13. 1. 5. Rescissurosque se ferro decreta Macedonum affirmarent. — Poetice. *Claudian.* *B. Get.* 586. Vulneribus pars nulla vocat: rescissaque contis Gloria sedati splendet jactantior ora. *h. e.* rescissa et vulnerata facile vulneribus in prælio acceptis: unde gloria et militaris honestaque jactantia nascitur. *περὶ τὴν αἰ.* ¶ 2. Specialim rescindere vulnus est, quod ait *Ovid.* 4. *Trist.* 4. 41. retractando

rumpere, refricare. h. e. renovare memorando. Flor. 3. 23. Na vulnera curatione ipsa rescindere. Ovid. 3. Trist. 11. 63. Ergo quicumque es, rescindere vulnera noli. Est qui leg. crimina. Sic Plin. 7. Ep. 19. sub fin.; et Seneca Phœniss. 164. Rescissa vulnera. — Similiter Virg. 3. G. 453. ferro rescindere summum Ulceris os. Colum. 6. R. R. 11. inst. suppurationem ferro. et ibid. 30. 5. venam, quæ sub oculo est. Quintil. Declam. 10. 2. Rescissa orbitas. h. e. refricare et renovata tamquam vulnus. Sic rescindere cæcitatem apud Quintil. Declam. 6. 19. extr. est ex oculis cæcis et obstructis vi lacrimas exprimere, et ita obductam quasi cicatricem rescindere. — Huc pertinet et illud Ovid. 12. Met. 542. quid me meminisse malorum Cogis, et obductos annis rescindere luctus? — Rescindere vias apud Lucret. 2. 406. est obstantia tollendo aperire, munire, patefacere. Alii leg. restringere. Similiter Cic. 2. leg. Agr. 1. sub fin. Et eum locum, quem nobilitas præsidii firmatam atque omni ratione obvallatam tenebat, me duce, rescidistis virtutisque in posterum patere voluistis. Apud Senec. Phœniss. 226. rescindere vias aurium est lacerare, confringere meatus et organa aurium, per quæ sonus hauritur.

II.) Translate est abrogare, abolere, tollere, irritum esse jubere, annullare, cassare, togliere. Ter. Phorm. 2. 4. 15. Mibi non videtur quod sit factum legibus, Rescindi posse. Cic. 13. Phil. 3. 5. Acta Antonii rescidistis, leges reliquistis. Sic Plin. 10. Ep. 64. Acta alicujus rescissa. et Sueton. Cæs. 82. Acta rescindere. Rursus Cic. 4. Verr. 26. 63. Ut omnes istius injurias rescinderet et irritas faceret. Id. 6. Att. 1. sub init. Rescindere constituta ab alio. Id. Prov. cons. 5. 10. pactiones. Id. Subl. 22. 63. res judicatas. Id. Dom. 15. a med. quæ contra aspicienda sunt. Vellet. 2. 90. 3. fœdus turpe. Cic. 3. Verr. 43. sub fin. voluntates mortuorum, tagliata testamenti. et 4. ibid. 57. ante med. totam triennii præturam. Scævola Dig. 2. 15. 3. Rescissum testamentum. Seneca 3. Benef. 13. Beneficium suum ipse insequenti injuria resoldit, distrusse, quastò. et Inscript. apud Orell. 775. si opus rescisisset unquam styum MYTASSETY CONIUGIONEM TYM etc. — Rescindere sacrilegium apud Val. Max. 1. 1. n. 2. est destruere, expiare. — Huc pertinent et illa Horat. 1. Ep. 3. 31. an male sarta Gratia nequicquam colit, et rescinditur? Il mal rannodato legame dell'amore non ista e di nuovo sit spezza? et Petron. Sat. 114. a med. Veritatis, ne inter initia coeuntis gratiæ recentem cicatricem rescinderet. — Apud Sueton. Tib. 34. Ludorum ac munerum impensæ corripuit, mercedibus scenæcorum rescissis. h. e. diminutis. Alii rectius rescisis. Sic in illo ejusd. Cal. 55. Mirmillonum armaturas recidit, rectius quam rescidit.

RESCIENS, entis, particip. V. voc. seq.
RESCIO, is, tri et li, Irum, ira, a. 4. et
RESCISCO, is, ere, a. 3. (re et scio, -scisco). Particip. Resciens sub b; Resciturus sub a. — Rescio et rescisco est idem atque intellego, cognosco, γινώσκω, γινώσκω, risapere, venire a sapere; et fere usurpatur, quum aliquid ex alio, aut aliquid da industria celatum, aut inopinatum, insperatum, nobisqua molestum cognoscimus. Gell. 2. 19. Aliter dictum esse rescivi, aut rescire apud eos, qui diligenter locuti sunt, nondum invenimus, quum super his rebus, quæ aut oculo consilio latuerint, aut contra spem opinionemve usuerant. Deinde Nevii, Quadrigrati et Catonis locos subjicit: pro quibus a ma baba — a) Præter, apud Ter. Hecyr. 4. 1. 4. Quod si rescierit, paravisit eam. Id quæ causa clam ma habuisse dicam? Id Adelph. 5. 3. 5. Nam tibi? rescivit omnem rem: id nunc clamat schœlæ. Nepos Datam. 2. a med. Mater, quid ageratur, rescivit, filiumque monuit. Cic. 3. Off. 23. c med. Quærit etiam, si sapiens adulterinos numeros acceperit imprudens pro bonis: quum id rescierit, solutusne sit eos, si cui debeat, pro bonis, Fulgat. Interp. 1. Reg. 23. 9. Quod quum

David rescisset. Ter. Adelph. 1. 1. 45. Dum id rescitum iri credit, tantisper cavet: si sperat fore clam, rursum ad ingeoium redit. Nepos Eumen. 8. ad fin. Intellegebat, prius adversarios rescituros de suo adventu, quam etc. — b) Extra præter, fere in usu est rescisco pro rescio. Ter. Hecyr. 5. 2. 26. Placet non fieri hoc litidem, ut in comediis, omnia omnes ubi resciscunt: hic, quos par fuerat resciscere, sciunt: quos non autem equum est scire, neque resciscant, neque scient. nē da altri n'avranno notizia, nē per sè stessi potranno saperlo. et Id. Adelph. 4. 2. 7. Primus sentio mala nostra: primus rescisco omnia. Plaut. Merc. 5. 4. 44. Nihil opus est resciscat, syr. quid istac? non resciscit: na time. Liv. 29. 14. Occultantibus id patribus, ne resciscerent Carthaginienses. Alii leg. rescirent. Sed Hygin. Fab. 164. Quod pater resciscens. et Comedian. Apul. 12. Quid ibi rescirem.

Homonym. In quo differant rescire aut resciscere, et scire, ex his, quæ supra attulimus, præcipue ex illo Ter. Hecyr. 5. 2. 2, facile intelligitur.

RESCISSIO, et
RESCISSIO, ōnis, f. 3. taglio, actus rescindendi. Translate. Callistrat. Dig. 50. 9. 5. Si ad publicam utilitatem respiciat rescissio prioris decreti. Ulp. ibid. 37. 4. 3. ante med. Rescissio emancipationis. Id. ibid. 43. 23. 11. sub fin. emptionis. Tertull. Resurr. carn. 57. a med. mortis. h. e. deletio, obliteratio per resurrectionem. Augustin. contra Crescon. 2. 8. Sacramentorum violatio atque rescissio.

RESCISSORIUS, a, um, edject. ad rescissionem pertinet. Ulp. Dig. 4. 6. 28. ad fin. Rescissoria actio. Cels. ibid. 39. 5. 21. Habeo adversus debitorem meum rescissoriam in id, quod supra legis modum promisi.

RESCISSOR, a, um, particip. V. RESCINDO.
RESCRIBO, bis, psi, plum, bere, a. 3. (re et scribo). Particip. Rescriptus in omni. paragi: Rescripturus sub B. 1.; Rescribendus sub A. 2. a. — Rescribo

A) Est idem ac vicissim scribo, scripto respondens, ἀντιγράφω (li. respondere in iscritto, rescribere; Fr. récrire, répondre par écrit; Hisp. volver a describir; Germ. zurück schreiben, schriftlich erwiedern; Angl. to write back, answer by writing, write word back). ¶ 1. Generatim. — a) Stricto sensu. Cæs. 1. B. C. 19. Pompejus rescripserat, sese rem in summum periculum deducturum non esse. Cic. 13. Att. 23. Antemeridianis tuis litteris beri statim rescripti: nunc respondeo vespertinis. et 4. ibid. 16. Ad eam epistolam rescribam. et 7. ibid. 17. a med. Rescripti ad Trebatium, quam illud hoc tempore esset difficile. et 8. ibid. 1. Pompejo statim rescripti, non me querere, ubi etc. et 5. ibid. 12. a med. Cul rei fugerat me rescribere. Id 1. Fam. 9. sub init. Rescribam tibi ad ea, quæ queris. Horat. 1. Ep. 5. in fin. Tu, quotus esse vella, rescribo. — b) Latiore sensu est a contrario scribere, seu contra ea, quæ scripta sunt. Quintil. 10. 5. ad fin. Melius hoc, quam rescribere veteribus orationibus, ut fecit Sertius contra Ciceronis orationem habitam pro eodem. Sueton. Gramm. 19. Cuius etiam libro de Orthographia rescripti, non sine insecutione studiorum mormque ejus. Adde eumd. Cal. 53. Sic Cic. 12. Att. 21. Legi Brutii epistolam sane non prudenter rescriptam ad ea, quæ requireras. Adde Tac. 4. Ann. 34. a med. Senec. 5. Contrav. præf. a med. et Sueton. Aug. 86. — c) Et pro scribere, perscribere, scribere. Cic. 4. Tusc. 2. 3. Morem hunc epularum fuissa, ut delinque, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes, ex quo perepicuum est, et canticum tum fuisset rescriptos vocum sonis, et carmina. h. e. scriptos et notatos auis sonis, ut a musicis sit. Est qui leg. descriptos. ¶ 2. Speciatim rescribere — a) dicitur princeps, quum per litteras respondet consulenti bus de iure alicujus rei. Sueton. Aug. 45. Quod inter spectandum, epistolis libellisque legendis ac rescribendis vacaret. Papir. Dig. 18. 1. 71. Im-

peratores Antoninus et Verus Augusti Scælio Vero in hæc verba rescripserunt. Ulp. ibid. 36. 4. 1. ad fin. Divus Pius ad Emiliū Equestrem rescripsit, non debere etc. Id. ibid. 1. 16. 4. ad fin. Imperator Antoninus ad desideria Aslanorum rescripsit, proconsuli necessitatem impostam etc. — Hinc rescriptum absolute, scriptum quo imperantes consulentes se respondent. rescripto, risposta. Plin. ad Trajan. 10. Ep. 2. Ex rescripto intelligo, hoc te ei præstitisse etc. Tac. 8. Ann. 9. Precatusque per codicillos, immittit rescripto renas resolvit. Ulp. Dig. 49. 1. 1. Quasitum est, an adversus rescriptum principis provocari possit. V. ANNOTATIO. — Rescriptum dicitur etiam de priatore litteris, quibus alicui respondetur. M. Aurel. ad Fronton. inter epist. 5. ad M. Cæs. 36. in fin. Vale, mi jacidissime magister. Rescripto nihil opus est. h. e. de re respondeas. Sueton. Aug. 85. Nulla varil generis prosa oratione composuit, ex quibus nonnulla in cætu familiarium, velut in auditorio, recitavit. sicut Rescripta Bruto de Catone. h. e. contra Brutum scripta, quibus respondebat his, quæ Brutus de Catone Ulicensi vituperum, ut veri simile est, Julii Augustique scripserat. — Rescribere litteras pro respondere litteris alterius habet Fronto ad M. Cæs. 1. 2. Eas quidem litteras, quas ad priorem epistolam tuam jam rescripseram, dimisi ad te. — b) Etiam Jcti rescribere aliquando dicuntur: quævis eorum proprium sit respondere aut scribere. Hinc Labco rescripti, Scævola. Julianus rescripsit, babes apud Pompon Dig. 40. 7. 29. a med. et ibid. 4. 46. et Ulp. ibid. 47. 2. 53. a med. etc. ¶ 3. Item specialim rescribere pecuniam dicitur trapezita, qui datam sibi ab aliquo pecuniam fenori, eidem aliquando restituit: quia tum in danda, tum in recuperanda pecunia scriptura intervenit. Ter. Phorm. 5. 7. 28. Transi sodes ad forum, atque illud mibi argentum rursum jube rescribi. Servius ad Virg. 7. Æn. 422. Et tua Vardantis transcribi scæptra colonis. transcribi, laquit, trad. Sermi autem hic tractus est de pecunia, nam scribi est dari. Iloratus (2. Sat. 3. 69.) Scribe decem Nerio. rescribi, reddi. Maratius (ibid. 75.) dicitant quod tu numquam rescribere possis. Terentius (loc. cit.) illud mibi argentum, etc. Hæc Servius. Auson. epist. 5. 23. Ergo aut prædictos jam nunc rescribe Darios etc. Aut alios a me totidem dabo. ¶ 4. Item in re militari rescribere milites est de uno in alium militiæ ordinem transferre. Cæs. 1. B. G. 42. in fin. Casarem pollicitum, cohortis prætorix loco deciman legionem habiturum: ad eum rescribere.

B) Est etiam rursus scribere, scrivere di nuovo. ¶ 1. Generatim. Sueton. Cæs. 56. Asinius parum diligenter composuit (commentarios) putat, existimatque rescripturum et correcturum fuisse. Plin. 5. Ep. 8. Potes simul et rescribere actiones, et componere historiam. h. e. retractare: quod paullo supra dixerat. Adde eumd. 7. ibid. 9. Et 8. ibid. 21. extr. Hæc vel emendata postea, vel deteriora facta, quasi nova rursus et rescripta cognosces. ¶ 2. Speciatim rescribere milites est dimissos rursus per delectum milites facere. Liv. 9. 10. Rescriptæ ex eodem milia novæ legiones.

Homonym. Differunt inter se rescribere et respondere ex eo quod, ut vidimus, rescribo est proprie scripta respondeo, quum contra respondeo latius patet, at proprie dicatur de presente, rescribo vero de absente. Seneca Ep. 67. Sic afficior animo tamquam tibi non rescribam, sed respondeam. At vide RESPONDEO 3.

RESCRIPTIO, ōnis, f. 3. rescripto, idem quod rescriptum. Julian. Dig. 1. 18. 8. Hæc rescriptio non imponi necessitatem proconsuli. Callistrat. ibid. 9. Quoties princeps ad prædes proclamarum remittit negotia per rescriptiones.

RESCRIPTUM, i, n. 2. V. RESCRIBO sub A. 2. a.

RESCRIPTUS, a, um, particip. V. RESCRIBO.

aufbewahren, zurückbehalten, aufsparen; Angl. to reserve, keep, retain, preserve). Usurpatur — a) Cum Accus. et praepos. ad. Cæs. 1. B. C. 36. Frumentum in publicum conferant: reliquos commestus ad obsidionem urbis, si acciderit, reservant. et ibid. 2. Reservare et retinere legiones ad periculum allicius. Cic. 1. Orat. 52. 224. Philosophorum autem libros reservet sibi ad Tusculanum requiem atque otium. Id. Rosc. Am. 29. extr. Si quid est, quod ad testes reservet, ibi nos quoque paratiores inveniet, quam putabat. Cæs. 3. B. G. 5. extr. Placuit, hoc reservari ad extremum consilio, interim rei eventum experiri. Cic. Cæcin. 10. 28. Testis expectatus, et ad extremum reservatus. Id. fragm. in toga cand. apud Ascon. O miser, qui non sentias, illo iudicio te non absolutum, verum ad aliquod severius iudicium ac majus supplicium reservatum. Id. 4. Cat. 9. 18. Habetis consilium ex plurimis periculis et insidiis atque ex media morte, non ad vitam suam, sed ad salutem vestram reservatum. Inscript. optimæ notæ apud Marin. Iscriz. Alb. p. 139. ad obsidionem LYCYUMQUE RESERVATVS VIDEOR. Cic. Fontej. 15. 32. Nonne et hominem ipsum ad dubia reipublicæ tempora reservandum putatis? Id. Sert. 22. 50. Atque ille vitam suam, ne inultus esset, ad incertissimam spem et ad reipublicæ statum reservavit. Alii aliter leg. et Virg. 4. En. 368. Nam quid dissimulo? ant quæ me ad maiora reservo! — b) Cum Accus. et praepos. in. Cato R. R. 29. Stercus sic dividito: partem dimidiam in segetem, partem quartam circum oleas, alteram quartam partem in pratium reservato. Cæs. 1. B. G. 53. extr. De sa tar sortibus consultum dicebat, utrum igni statim necaretur, an in aliud tempus reservaretur. Cic. Prov. cons. 20. 47. Ego, si essent inimicitiae mihi cum C. Caesare, tamen hoc tempore reipublicæ consulere, inimicitias in aliud tempus reservare deberem. Id. Cat. 24. 59. Dii præsentis fraudis poenas in diem reservant. Liv. 7. 7. Immanes quoque operum militarium erant, ut in unum pugnae laborem reservati, plus sibi, quam pro virili parte, admittendum acirent. — c) Cum Dativo. Lucet. 1. 607. Comedit natura reservans semina rebus. Virg. 8. En. 575. Incolumem Pallanta mihi si fata reservant. Cic. 1. leg. Agr. 4. a med. Hanc causam idcirco a iudicibus prætermittam esse arbitrantur, quod ipsi sit reservata. Liv. 3. 51. Melioribus meis vestrisque rebus reservate, inquit, ista de me iudicia. Cic. 2. ad Q. fr. 8. Cetera præsentis sermoni reservantur; hoc tamen non quo differre. si reserbino a quando ci abbocheremo. et Ovid. 13. Met. 168. Nate dea, dixi, tibi se peritura reservant Pergama. Stat. 8. Theb. 120. si quando nefanda Hoc aderit conjux, illi funesta reserve Supplicia. Quintil. 11. 1. 10. de Socrate. Et quando ab hominibus sui temporis parum intelligebatur, posteriorum se iudicis reservavit. Virg. 5. En. 625. O genus infelix! cui te exitio Fortuna reservat? Martial. 8. 40. ad Priap. Furaces moneo manus repellas, Et silvam Domini foci reserves. h. e. serves, custodias. Colum. 7. R. R. 3. 13. Fere omnem sobolem pastioni reservare suburbanam. Id. 9. ibid. 15. 10. Etiamini progengerando reservari. Id. 12. ibid. 50. 2. Reservetur maturo fractus pars oliveti. — d) Cum Adverbio finem significante. Cic. Sert. 13. 29. Quid hoc homine facias? Aut quo civem importunum, aut potius hostem tam sceleratum reserves? — e) Cum Accus. tantum pro servare, conservare. Cic. 5. Fam. 4. extr. Vide, ne, quam vetis revocare tempus omnium reservandorum, quum qui servetur, non erit, non possis. Cels. 2. 8. ante med. Ut etiam gravida mulier non solum conservari possit, sed etiam partum reservare. Ovid. 7. Met. 636. parcumque genus, patiensque laborum, Quæsitiva tenax, et qui quæsitæ reservet. Cæs. 7. B. C. 89. Reservatis iteduis atque Arvernias, si per eos civitates recipere posset, ex reliquis captivis toti exercitui capta singula prædæ nomine distribuit. Tac. 4. Hist. 42. Retinere, patres conscripti, et reser-

vare hominem tam expediti consilii. Sueton. Cæs. 26. Gladiatores notos, sicuti i. festis spectatoribus dimicant, vi rapiendos reservandosque mandabat. Cyprian. Ep. ad Donat. Innocentia nec illic, ubi defenditur, reservatur. è salva.

RESES, idis, adject. omni. gen. qui non movetur: a resideo, ut deses a desideo: cf. Charistum p. 70. 9. ed. Keil.

I.) Proprie. Claudiam. epigr. 36. Insula, quæ resides ductus mltescera cogit. h. e. quietos, tranquillos. Varro 3. R. R. 17. a med. Residem aquam, et locis pestilentibus habilarent pisces ejus, stagnante. Id. 2. ibid. 11. 3. Casel quum molles sunt, magis alibiles, in corpore non resides. h. e. in stomacho non remanentes, sed concoqui faciles. Liv. 2. 32. Timere patres residem in Urbe plebem, incerti, manere eam, an abire, mallet. h. e. quæ, quum milites per secessionem abiissent, eam non sequebatur. Varro Sat. Menipp. reliq. 64. 2. ad. Oehler. Resides linguæ, nunc murmurantes dicunt etc.

II.) Translatè dicitur de animo, et pigrum, otiosum, desidem, inertem significat, pigro, otioso, oxiolios: cf. Festum p. 281. 18. Müll. Ceterum Liv. 6. 23. Cunctatorem ex acerrimo bellatore factum: et qui adveniens castra urbesque primo impetu rapere sit solitus, eum residem intra valium tempus terere. Virg. 1. En. 725. vivo tentat prævertore amore Jampridem resides animos desuetæque corda. et 6. ibid. 814. residesque movebit Tullus in arma viros. Ovid. 14. Met. 463. resides et desuetudine tardi. Claudian. præf. B. Get. 1. Resides annt. h. e. in otio acti. et præf. 2. Rapt. Pros. 15. de Orpheo. Et resides levit modulatus pectine nervos. h. e. quos diu non pulsaverat. Phædr. 5. 1. Resides et sequentes otium. Val. Flacc. 8. 220. Solvere in hoc tandem resides dux litore curas. h. e. residem facientes. Heins. mallet residens. h. e. residens hoc litore.

RESEX, sœcia, m. 3. saettolo, ritaglio, in vitibus, quid sit, discas ex locis, quæ subijcio. Colum. 4. R. R. 21. 3. Novellis palmis semper vitis renovetur: quæ si satis excreverint, iugo superponantur: sin aliud sæcum vel perfracta, vel parum procera fuerit locumque idoneum obtinebit, unde vitis anno sequenti renovari debeat, in pollicem tendatur: quem quidam custodem, alii resecem, nonnulli præsidium appellant, id est sarmentum gemmarum duarum vel trium: ex quo quum processera fructifera materiam, quidquid est supra vetusti brachii, amputatur: et ita ex novello palmitate vitis pullulascit. et 3. ibid. 10. a med. Conliteor, pampinarios quoque, quum e duro propeperierit, tempora anni sequentis acquirere fecunditatem et ideo ita resecem submitti. et 5. ibid. 3. circa med. Pro materis longioribus pollicis quaternum aut quinquem gemmarum relinquuntur: pro custodiibus autem bigemmis resecas fiunt. Loquitur hic Colum. de putatione, quæ adhibetur vitil componendæ in brachia, docetque quid differat a putatione vitis jugatæ. Est autem resez a resecando dictus, quia palmes resecatur in cacumine et ad longitudinem pollicis truncatur.

RESIBILANS, antiq. particip. V. voc. seq.

RESIBILO, as, are, n. 1. (re et sibilo) rursus sen multum sibilo. Particip. Resibilans apud Sidon. carm. 9. 83. de Gigantum turba. Mox contra tonitrus resibilante Audabat superos cie-re planta. h. e. planta angusta, nam Gigantibus angues pro cruribus inerant.

RESICCO, as, are, n. 1. iterum siccresco. Plin. Valer. 1. 10. Et quum resicaverint hæc omnia etc.

RESIDENS, entis, particip. V. voc. seq.

RESIDEO, stides, sed, sessum, sidere, n. 2. (re et sedeo). Particip. Residens I. a. b. et II. 1. a. — Resides est sedeo, considero, subsisto, quiesco, καθίσταμαι, ἀνακρίνομαι, ἀνέκειμαι: (II. poris a sedere, fermari; Fr. resler assis, rester, s'arrêter, séjourner; Ilisp. quedarse, estarse, cesar de andar, quedar; Germ. irgend wo sitzen bleiben, sitzend verweilen, bleiben, zurückblei-

ben, sitzen bleiben, sitzen; Angl. to sit down, rest, sit still).

I.) Proprie. — a) Usurpatur sæpe cum Ablativo et praepos. in, vel sine praepos., vel absolute. Lucet. 3. 398. Nam sine mente animoque nequit residere per artes Temporis exiguum partem pars ulla animæ. Cic. 3. Fin. 2. extr. Sed resideamus, inquit, si placet: itaque fecimus. Ovid. 3. Fast. 749. pandi tergo residebat aselli. Id. 3. Art. am. 698. Lassus in hac juvenis sæpe resedit humo. Id. 3. Fast. 15. Fessa resedit Agmine purpureus, Virg. 1. En. 510. solioque alte subalta resedit. et 5. ibid. 180. Summa petit scopuli, siccaque in rupe resedit. Id. 8. ibid. 503. Elrusca resedit hoc acies campo, montis exterrita dirum. si è fermata. Sic Cic. Mil. 19. 51. Cur neque ante occurrit, ne ille in villa resideret? Id. 1. Cat. 5. 12. Residebit in republica reliqua conjuratorum manus. Phædr. 1. 13. Corvus alta arbore residens. Sil. It. 12. 499. an, resideas vicini vertice montis, Exeindi ante oculos patiar socialia tacta? et 14. 401. residentis puppe magistri. Ovid. 8. Met. 301. Dumque rogat, pro qua rogat, occidit: orba resedit Exanimes inter natos natusque virumque. Plin. 8. Hist. nat. 37. 55. (132). Similiterque (mures Alpini) resident in clunio. Alii leg. residunt. — b) Cum Accus. vel cum Dat. Apul. 8. Met. Muller, quæ meum dorsum residebat etc. et 10. ibid. Iussus præco pronunciat: Patres in curiam convenirent. Quibus protinus dignitatis iure consueta loca residentibus etc. Id. 3. ibid. Juvenis tonitruum residens. et 7. ibid. Asello spicas hordeas gerenti residens. — c) Apud sequioris ævi scriptores de iudicibus dicitur. Spartian. Hadrian. 13. Multa in Athenienses contulit et pro agnotheta resedit. Ammian. 26. 10. 10. Ubi vero consiliis impis Inra quidem prætentantur et leges, et Catonianæ vel Cassianæ sententiæ furo perilli resident iudices etc. et 14. 9. 3. Die funestis interrogantibus præstituta imaginarios Iudæ equitum resedit magister — et adstant hinc inde notarii. Cassiod. 3. Variar. 38. Præsent auctoritate delegamus, ut in Avenione, in qua resides, nulla Oeri violentia patiaris. h. e. quod ita quoque nunc dicunt residere.

II.) Improprè, et sæpe cum Ablat. et praepos. in, ex, de, vel absolute. ¶ 1. Per metonymiam est corsare, otiosum esse. — a) Neutorum more. Petron. Sat. 112. a med. At miles circumscriptus, dum residet etc. Plant. Capt. 3. 1. 8. Itaque venter gutturque resident esuriales ferias. h. e. cessant ab edendo et bibendo, quasi serviant ferias esuritioni dicatas. Plin. 34. Hist. nat. 14. 40. (140). Quum capræm vellet Athamantis forem, Learcho filio præcipitate, residentem penitentia. h. e. præ penitentia sedentem et feriantem. Alii leg. residentis penitentia. h. e. quum exprimere vellet forem, simulque penitentiam feriantis et nihil agentis. Alii aliter leg. — b) Passive. Cic. 2. Legg. 22. 55. Nec vero tam denicales, quæ a nece appellata sunt, quia residentur (alii qua resident mortui (Orell. et Vahl. mortuis), quam ceterorum caelestium quieti dies, ferie nominantur etc. h. e. sedendo aguntur ferie mortuorum ¶ 2. Traoilata est remanere, perdurare, hærere restare, rimanere; item inesse, vigere. Plant. Truc. prol. 7. En mehercule in vobis resident mores pristini. Cic. Deiot. 3. 8. Ne residere io te ullam partem iracundie suspicemur. Id. 1. Tusc. 43. extr. In corpore autem perspicuum est, elapso animo, nullum residere sensum. Id. 1. Att. 17. Ilujus incommodi culpa ubi resideat, facilius possum existimare quam scribere. Id. 1. Cat. 13. 31. Si ex tanto latrocinio iste unus tolleretur, periculum residebit in venis atque in visceribus reipublicæ. Cæs. 7. B. G. 77. Quorum in consilio pristina residere virtutis memoria videtur. Cic. 5. Fam. 7. 2. Quibus (meis officiis) si quando non mutue responderetur, apud me plus officii residere facillima pactor. Id. 5. Fam. 5. extr. Abs te hoc petam, ut, si quid in te residet amoris erga me, id omne in Pomponii negotio osten-

das. *Id.* 1. ep. ad Brut. 1. post init. Ista vero imbecillitas et desperatio, cuius culpa non magis in te residet, quam in omnibus aliis etc. *Id.* Dom. 23. 61. Horum totius ac sedibus residere aliquid bellum semper videtur. *Liv.* 40. 7. Quin commissatum, inquit, ad fratrem imus? et iam ejus, si qua ex certamine residet, simplicitate et hilaritate nostra lenimus? *Fulgat.* interpr. *Exod.* 34. 25. Neque residet mane de victima solemnitate Phaeo. *Plin.* 4. Ep. 23. extr. Viennensium villa intra ipsos resident, nostra late vagantur. *Alii leg.* residunt. *Cic.* 12. *Fam.* 3. sub fin. Etiam nunc residet spes in virtute tua. h. e. inest, viget. *Sic Senect.* 17. sub fin. Quorum non in sententia solum, sed etiam in nutu residet auctoritas. h. e. inerat, vigebat. ¶ 3. Est etiam sedari, subsidere, desinere; item inclinar, descendere: hoc autem et illo sensu cum residuo confunditur, cum quo communis habet praeeritum. *V. RESIDO.*

RESIDIA, a, f. i. desidia. *Plaut. Merc. prol.* 20. Haret etiam aviditas, residia, injuria. *Plerique tamen rectius leg.* desidia.

RESIDO, edis, sedi, sessum, sidere, n. 3. est idem fere quod *resideo*, a quo et praeterita mutantur, licet sicut *sidi* habeat: sed vide loc. *Cic.* sub II. 1. init.

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Virg.* 8. *Æn.* 467. Congressi jungunt dextras, mediisque residunt. *Ædibus.* *Sil.* It. 16. 245. Scaptrigero cum rege pari aub honore residunt. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 30. 55. (114). Primum (*Siliig.* plurimum) volant (aves) quae spodea, quia carent usu pedum. Cetera genera residunt, et insistent. — b) Latiore sensu est idem ac remanere, remanere, fermari. *Virg.* 5. *Æn.* 702. Siculians resideret arvis, Oblitus fatorum, Italiam capesseret aras. — c) Specialim residere retro, arretrarsi, rinculare, demittendo se recedere. *Virg.* 9. *Æn.* 539. Dum se glomerant, retroque residunt in partem, quae peste caret.

II.) Improprrie. ¶ 1. De rebus physicae saepe est ac demittere, subsidere, descendere, abbasari, calare. *Cic.* Pis. 33. 82. Si montes recedissent (at. residissent), amnes exaruiscent. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 82. 84. (198). de terrae motu. Quum intumescit aduigens, alternoque motu residit. *Alii leg.* residet. *Id.* 28. *ibid.* 13. 57. (201). Residere lienem aegri vitium, liberarique a morbo dicitur. *restringersi, agonizari.* et 5. *ibid.* 9. 10. (57). Nullus incipit crescere Cancrum solo transeunte, et residit (at. residet) in Virgine. *Virg.* 2. *Æn.* 479. qua vi maria alta tumescant Oblivibus rupis, rursusque in se ipsa residant. *Ovid.* 9. *Met.* 94. Discedunt juvenea: neque enim dum flumina pecem Et placidos habebant lapsus, motaque residant, Opperiuntur aequae. *Horat.* 2. *Od.* 20. 9. Jam jam residunt crucibus asperae Palles. h. e. erecto adherescunt, abscedente pulpa, quae in humanis crucibus esse solet, la cute, divenuta aspra pelle, si restringe e s'attacca agli stinchi. — Sic residere dicitur quidquid faeculent, aut spiss in liquoribus in fundo vasti subidit. *deporre, far posatura o fondigliuolo.* *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (67). Aeneas lavantur, atque ex eo, quod resedit, conjectura capitur. ¶ 2. De animo, et interdum de rebus, est sedari, subsidere, desinere, cessare, calmar, mitigari. *Cic.* 3. *Tusc.* 12. 26. Quum tumor animo (at. animi) resedisset. *Liv.* 3. 29. Quum ira resedisset. *Id.* 35. 38. Postquam resedit terror. *Caes.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 2. Marcelli impetus resederunt, non inertia sed consilio. *Caes.* 7. *B. G.* 64. sub fin. Quorum mentes nondum a superiora bello resedisserat. *Liv.* 10. 28. Ita parvasum erat ducti, et Samnites et Gallos primo impetu feroces esse, quos sustineri satis sit; longiore certamine sensim residere Samnitium animos, Gallorum etiam corpora etc. *Virg.* 6. *Æn.* 407. tumida ex ira tum corda residunt. h. e. placantur. *Id.* 9. *ibid.* 642. Jure omnia bella Geos sub Assyraei fato ventura resident. h. e. adhibuntur. *Horat.* 3. *Od.* 3. 29. Nostrisque ductum seditionibus bellum resedit. *Plin.* 5. *Ep.* 17. de recitante elegos suos. Aple enim et varle nunc attollebatur, nunc residet: excelsa

depressis, exilia plenis, aetheris jucunda montabat. *Virg.* 7. *Æn.* 27. Quam venti posuere, omnisque repente resedit Flatus. *Cf. Ovid.* 1. *Art. am.* 373. Sed propere, ne vales cadant euraque resedant. ubi aurae pro ira. *Plin.* 6. *Ep.* 16. 12. Sarcinas contulerat in naves, certus fugae, et contrarius ventus resedisset. *Ovid.* 1. *Amor.* 1. 27. Sex mihi surgat opus hameris, in quoque resedat. h. e. hexametro incipiat, in pentametro se demittat.

RESIDUITAS, atis, f. 3. ommissio residui in debito solvendo. Vox a Lexico espungenda: occurrat enim solummodo in *Not. Tir.* p. 78.

RESIDUUM, i, n. 2. et *Residua*, ōrum, n. pl. 3. absolute, substantivorum more. *V. voc. aeq.* sub A. 1. et 2.

RESIDUUS, a, um, adject. a *resideo*, ut *assiduus* ab *assideo*, duo diversa significat: videlicet

A) *Residuus* est qui residet, hoc est remanet, superest, reliquus est, λοιπός, υπόλοιπος (It. rimanente, restante; Fr. qui reste en arrière, qui est de reste; Hisp. lo que sobra o queda; Germ. was übrig oder zurückbleibt, übrig; Angl. remaining, which is left). ¶ 1. Generalit. *Cic.* 5. *Verr.* 97. 226. Quid enim potest esse in calamitate residui, quod non ad maiores aratores, isto praetore, per summam injuriam ignominiamque pervenerit? *Liv.* 29. 37. circa med. Residua et vetus simulata. *Plancius* ad *Cic.* 10. *Fam.* 11. a med. Cuplo mebercules, nullum residuum sollicitudinem esse. *Justin.* 27. 2. 2. Nec quicquam illi ex tanto apparatu, praeter nudum corpus et apritum, et paucos naufragii comites residuos fortuna fecit. *Auct. B. Afr.* 44. Navis una ab residua classe quum erravisset, a Virgilio excepta est. *Sueton.* Aug. 73. Instrumenti ejus et suppellectilis parcelmonia apparet etiam nunc, residuis lectis aique mensis, quorum pleraque vix privatae elegantiae sint. et *ibid.* 3. Fugitivos, residuum Spartaci et Catilinae manum, delavit. *Id.* Ner. 13. Bellum residuum. *Tac.* 11. *Ann.* 23. Residui nobilitum. *Sueton.* Galb. 7. Residuum cibatorum vendere. *Id.* Aug. 73. Residua diurni actus conficere, et *Cal.* 15. ad fin. Criminum si qua residua ex priore tempore manebant, omnium gratiam fecit. *Quintil.* declam. 9. 23. Infelissimus senex, confectus cladibus et tantum poenae suae residuus. h. e. superstes tantum ad poenas, ut *Id.* 6. *Institut.* proem. a med. loquitur. ¶ 2. Specialim *residua pecuniae* est non quae ex integra summa debili reliqua est, et solvenda remanet, ut apud nos *residui*, si resti; sed quaecumque summa sive ex toto, sive ex parte residet apud aliquem, et ab eo retinetur; idque — a) praecipue de pecunia publica intelligendum est. *Paul.* Dig. 48. tit. 13. qui ad legem Juliam peculatus, et de sacrilegiis, et residuis inscribitur. 2. Lege Julia de residuis tenetur, qui publicam pecuniam, delegatam in usum aliquem, retinuit, neque in eum consumpsit. et *Martian.* *ibid.* 4. Lege Julia tenetur sit, apud quem ex locatione, emptione, alimentaria ratione, ex pecunia, quam accepit, elliae qua causa pecunia publica resedit. *Paul.* *ibid.* 9. a med. Cum eo, qui quum provincia abiret, pecuniam, quam penes se esset, ad aerarium profusus retinuerit, non esse residuum pecuniae actionem, quia eum privatus fisco debebat. et *moz.* Sed eam quoque lex Julia residuorum post annum residuum esse iussit. b. e. lotra annum habetur, qui pecuniam retinuit, tamquam privatus debitor; post annum fit reus lege Julia de residuis. reo d'intacco di cassa. et *Cic.* 2. *leg. Agr.* 22. a med. Quante culusque manubias fuerat, quid reletum, quid residuum sit. *Liv.* 33. 48. Omnibus residuis pecuniis exactis, tributo privatis remisso. *Sueton.* Aug. in fin. Residua vectigalium. h. e. pecuniae, quae apud publicanos vectigalium conductores erant, et reipublicae solvi aliquando debebant. — b) De pecunia privatorum. *Ulp.* Dig. 26. 7. 6. a med. Residuorum sammarum pupillares usuras pendit oportet. h. e. pecuniae pupilli a tutoribus retentae. *Papinian.* *ibid.* 27. 7. 7. Placuit inter eos, qui solvendo essent, actionem residui dividi. — Curator residuorum in *Inscript.* apud

Gruter. 178. 3. sub M. Aurelio, et fortasse etiam in alia apud eund. 184. 4. fuit, qui praerat exactoribus pecuniae fisco vel aerario debili, et ultra concessum a publicanis allisve retentae. Ceterum haec perperam omnino; nam in priore *Inscript.* mendose quidem legitur *Statio Juliano curatore resi. rejectit*, quum eadem apud *Marat.* 485. 9. multo rectius habeat a. r. c. REPERIT ET PERPERIT. In altera autem, quam affert et *Smetius* 11. 17. verba ASD. CYN. RES. Ita ex ejusd. ludice nominum propiorum est interpretanda: ædilis curulis restituit.

B) *Residuus* est etiam reses, doses, ignavus. *Accius* apud *Festum* p. 281. 19. Müll. *Cf. Paul.* *Diac.* p. 280. 11. Müll. Reses ignavus, quia residet. *Placidi Gloss.* p. 497. ad. A. Mai. Residuus quasi tardus.

RESIGNACULUM, i, n. 2. contrarium signaculo. *Tertull.* 2. advers. *Marcion.* 10. ex *Ezech.* 28. 12. Tu es resignaculum similitudinis: qui scilicet integritatem imaginis et similitudinis resignaveris. *Fulgat.* habet signaculum. *V. Hieronym.* 9. in *Ezech.* 28.

RESIGNATRIX, tris, f. 3. quae resignat et aperit. *Tertull.* *Habit. mul.* 1. de Hera. Tu es diabolus Janua, tu es arboris illius resignatrix, tu es divlorum legis prima desertrix.

RESIGNATUS, a, um, particip. *V. voc. aeq.*

RESIGNO, a, avi, ōtum, are, n. 1. (re et signo). Particip. *Resignatus* sub A. I. et B. I.

A) *Resigno* est idem ac, signo amoto, aperio, resolvo, διασπαρίζω (It. dissigillare, dissugellare, aprire; Fr. desceller; rompre le cachet, ouvrir; Hisp. desellar, quitar el sello, abrir; Germ. entsiegeln, öffnen; Angl. to unseal, break open a seal, open what is sealed, open).

I.) Proprie. *Plaut.* *Trin.* 3. 3. 65. Resignata litterae et inspectae. *Sic Cic.* 11. *Att.* 9. a med. Resignare litteras. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 9. opella forensis Adducit febres et testamenta resignat. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 13. 14. (89). Fabius Pictor scripsit, matronam, quod loculos, in quibus erant claves vinariae cellae, resignavisset, a suis inedia mori coactam. *Sil.* It. 17. 425. Irrumpit mole ruinae Ausonius globus, et perfora Graja resignat. h. e. aperit, laxat, disjicit phalangem Macedonum perjurorum. — In illo *Virg.* 4. *Æn.* 244. Dat somnos admittique, et lumina morte resignat. dissentiant interpretes, quid resignare significet: multi aperire, quod mortuorum oculos aperire, rursusque in rogo patascere, Quiritium ritu, sacrum est: Ita more condito, ut neque ab homine supremum eos spectari fas sit, et cito non ostendi nefas. *Servius* ad *Virg.* loc. cit. Claudere, perturbare, auferre: claudere, inquam, non adductis manu palpebris aperire oculos, sed, opinor, confecta corripiaque eorum acie, animum videndi adimere. Fortasse etiam resignare est solvere et resolvere eo sensu, quo *Virg.* 12. *Æn.* 951. Illi solvantur frigore membra. et *Ovid.* *Id.* 148. Sive maon facta morte solutus ero. et 1. *Met.* 227. Jugulum mucrone resolvit. Sane quod dicimus resignare litteras etiam solvere et resolvere recte et latine dici potest. Itaque hac ratione resignare morte lumina erit ita corrumpere ac dissolvere oculos, exsiccatis eorum humoribus, et labefacta structura, ut pervidere amplius nequeant. *Cf.* et *Virg.* 5. 856.

II.) Translate. ¶ 1. Est labefactare, abrogare, dissolvere. *Cic.* *Arch.* 5. 9. Quum Appli tabula negligenter asservata dicerentur: Gabinii, quamdiu faculomis fuit, levitas, post damnationem calamitas omnem tabularum fidem resignasset, avendo levato ogni autorità e fede alle scritture: ducta translatione ex eo, quod quipiam, dum clausum est, sincerum habetur: si aperitur collibet, ob asservandi negligentiam, corrupti aut adulterari potest. *Flor.* 4. *T. sub fin.* Brutus quum in Cassio etiam suum animum perdidisset, ne quid ex constituti fide resignaret (ita enim pariter superesse bello convenat), ipse quoque uni comitum confodiendum praeiussit, per non mancare al patto. et *Sil.* It. 4. 788. I. pacta resigna Per cunctos iurata deos! h. e. irrita fac, rumpe, et *Zachar.* 7. 22. ad

fin. eos, qui resurrexerint, nec mori jam ulterius fas, ut beatam possint agere vitam, quorum mors resignata est. h. e. dissoluta et infracta. — Sic pro violare. *Prudent.* 1. *advers. Symmach.* 90. de Mercurio. Traditor existimatus exempli moderamine virgæ in lucem revocasse animas, Cocytia lethi Jura resignasse, sursum revolantibus umbris. h. e. quam sit ius mortis et inferorum, ut nemo inde remeet, dicitur Mercurius hoc ius violasse, aperiendo mortuis viam redeundi ad vitam. ¶ 2. Item explicare, revelare, patefacere, *spiegare*, *dire*, *riserire*. nam et hoc est aperire. *Ovid.* 6. *Fast.* 535. Nunc ait, o vates, ventientia fata resigna, Quæ licet. *Pers.* 5. 28. totumque hoc verba resignant, Quod latet arcanæ, non enarrabile, fibra. *Martial.* 9. 36. Verba ducis Daci Cælia mandata resigna.

B) Resignare ponebant pro rescribere, ut *Festus* docet p. 281. 31. *Müll. Cf. Paul. Diac.* p. 280. 7.

I.) Propria. Resignatum æs dicitur militi, quum ob delictum aliquod Jussa tribunum militum, ne ei stipendium datur, in tabulas referatur, inquit *Festus* p. 285. 21. *Müll.* quocum *cf. Paul. Diac.* p. 284. 7. nam resignare, ut *Idem* docet, antiqui ponebant pro rescribere, h. e. rursus scribere. Itaque æs, quod in tabulis scriptum fuerat, ut militibus in stipendium daretur, id si aliquando, ne amplius daretur, rescriptum esset, resignatum æs dicebatur: et miles, cui admebatur, ære dirutus. V. *Dirutus* in DIRUO.

RESILIENS, entis, particip. V. voc. seq. RESILIO, alia, aliud et alii, (sultum) salire, u. 4. (re et salio). Perfect. resiliit V. sub I. b. et resiliit sub II. 3. — Particip. Resiliens sub I. b. et II. 1. — Resilire est iterum salire, atque adeo saltando recedere, refugere, saltare di nuovo, saltare indietro ed anche fuggire, scostarsi, ritirarsi.

I.) Propria. — a) Est iterum salire. *Ovid.* 6. *Met.* 373. de ranis. Sæpe super ripam stagni considere, sæpe in gelidos resiliere lacus. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 19. 35. (71). Exit in terram in Indiæ luminibus certum genus pisium, ac deinde resiliit. *Flor.* 3. 6. de piratis. Sub ipso hostis recessu, impatientes soli, in aquas resiliuerunt. *Quintil.* 11. 3. 128. Quidam et resiliunt, quod est plane ridiculum. — b) Hinc est etiam recedere, refugere. *Claudius Quadrigarius* apud *Priscian.* 10. p. 906. *Putsch.* *Arriorius* *Taurææ* detrum humerum sauciat, atque ita resiliit. *Zucet.* 4. 688. ad sua quemque Pabula duct, et a tetro resiliere veneno Cogit. *Liv.* 30. 33. ad fin. Resiliens enim ad manipulos velites, quam viam elephantis, ne obsterentur, fecissent etc. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 70. 90. (195). Non potest patria avelli polypus, idem, cuncta admota, ab odore prolixus resiliit.

II.) Impropria. ¶ 1. Est in contrarium salire vel potius in contrarium repelli, saltando magno impetu recedere, rimbalzare, risaltare. *Zucet.* 4. 344. Propterea quia, de speculi qua parte recedas, Continuo nequeunt illic simulacra reverti; Omnia quandoquidem cogit natura referri Ac resiliere ab rebus ad æqua reddita ferens. *Ovid.* 12. *Met.* 479. Nudaque Phyllai juvenis ferit ora variis. Non secus hæc resiliit, quam tecit a culmine grando. *Seneca Herc. Cæ.* 153. In nudo gladius corpore frangitur, Et sazum resiliit. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 54. 55. (142). Ab ictu resiliit ignis. *Id.* 11. *ibid.* 15. 15. (39). de melle. Abrumpi statim et resiliere gullas, vilitalis indicium habetur. *Id.* 2. *ibid.* 38. 38. (103). Radli infracti resiliunt. *Id.* 11. *ibid.* 37. 45. (126). Cornea cochleis semper bina et ut præstantur, ac resiliunt. e presto si ritirino, e rientrino in sé. *Vitruv.* 5. 8. Locis, in quo leniter applicet se vox, neque repulsa resiliens incertas auribus referat significationes. Hoc pertinet et illud *Flor.* 4. 12. Nec dum assuetæ frenis servitutis tumida gentium servicia, ab imposito nuper Jugo resiliabant. — Et sine motu. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 27. 27. (97). de Taurus monte. Mediam distrabens Asiam, alii

opprimenti terras occurrerent maris. Resili; ergo a septentrione. h. e. se declit. ¶ 2. Res. re etiam dicuntur, quæ residunt, subsidunt, resiliuntur, decrescunt, contrahuntur. *Ovid.* 3. *Met.* 677. In spatium resiliere manus brevis vidit, et illas jam non esse manus, jam pinnas posse vocari. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 40. 95. (234). de porcellis. Suam quisque (mamam) covit in selu, eaque alitur, nec alia, detractio illa alumna suo sterilesit illico, ac resiliit. *Id.* 22. *ibid.* 13. 15. (31). de urtica. Uvas in ore, procidentesque vulvas tacta resiliere cogit. ¶ 3. Translat. *Cic. Rosa. Am.* 29. 79. Scopulum offendis ejusmodi, ut non modo ab hoc crimen resiliere videas, verum omnem suspicionem in vosmetipsos recidere intelligas. h. e. ab hoc esse crimen remotum, alienum, hinc non berare, non convenire. *Quintil.* 12. 10. a med. Instandum iis, quæ placere intellexeris: resiliendum ab iis, quæ non recipiuntur. *Petrone. fragm. Tragur.* 46. *Burm.* Quod si resiliit (puer), designavi illum artificii docere, aut contrarium aut præconem aut certa causidicum. *Ulp. Dig.* 18. 2. 9. Ut liceret emptori resiliere, meliore conditione allata. ritirarsi dal contratto.

RESILITARE, sæpe resillire. *Paul.* ex *Festo*; ubi alii leg. resillare, alii resultare, alii residiare.

RESIMPLICATUS, a, um, particip. ab inuit. resimphico, reduplicatus: a re et simplico. *Cæc.* *Aurel.* 5. *Tard.* 1. 20. Alii linteolum aqua flagentes paribus resimphicatum apponunt.

RESINUS, a, um, adject. (re et sinus) — a) Stricto sensu dicitur de naribus depressis, extremitate rursus relexa, rincagnato, *ἀνδορῶς*. *Ovid.* 14. *Met.* 95. de simia. nareque a fronte resinas. *Colum.* 6. *R. R.* 1. 3. Dotes naribus resinis patulisque, cervicæ longa et torosa. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 25. 39. (95). Hippopotamus rostro resimo, cauda et dentibus aprorum aduclis, *Varro* 2. *R. R.* 9. 4. Canis tabris subnigris, neque resinis superioribus, neque pendulis subtilis. rilevate. — b) Transferitur ad alia. *Cels.* 8. 3. a med. Lamina aenea firma, paululum resima. h. e. recurva, reflexa, ripiegata. et 4. 1. ante med. Renes, qui lumbis sub imis costis inhaerent, a parte earum resimi, ab altera rotundi. *Id.* 7. 26. n. 2. Incidi cutis plaga letala debet etc., deinde ea parte, qua resima plaga est, etc., h. e. recurva, relexa. Ita edidit *Targa* ex *Morgagno* ep. 7. in *Cels.* et ex MSS., quum antea omnes editiones haberent qua strictior ima plaga est.

RESINA, æ, f. 1. ῥηίνη (It. ragia, gomma, resina; Fr. résine, gomme; Itisp. resina; Germ. Harz, Gummi; Angl. resin or rosin) humor tenax ex arboribus sponte sua defluens: a voce Græca allata, quæ a ῥέω fluo. Duplex est, sicca, et liquida: illa a pice picea fit, hæc a terebintho, larice, lentisco, cupresso etc. Ex ea cocta fit pix. V. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 11. 22. et 24. *ibid.* 6. 22, ubi plura de ea, deque variis ejus in medicina usibus. Præcipue autem utebantur evellendis pilis et corpora: Item vias condiendis. *Capitolin.* *Pertin.* 8. Vasa Samnitica calfactanda resinæ ac pici devellendis hominibus ac levigandis. *Martial.* 12. 32. Nec plena turpi matris olla resina, Summanianæ qua pilantur uxores. (Adde eund. 3. 74. et 77.) *Tertull.* *Pall.* 4. Apud birtos et birtutos tam rapax resina, tam furax volsella. Cuto *R. R.* 23. Resinam si indes, in culleum musti pondo tria bene comminuit; Indito in fuscillam, et facito uti in dolio musti pendat: eam quassato crebro, ut resina condoleascat. *Cæc. Aurel.* 2. *Tard.* 7. 108. Resinæ cadialis, hoc est dicamalis illotmentum vel dropacis. h. e. resinæ liquidæ, quam vocat cadiale, quod cadis adveheretur. — Metaphorice. *Fulgat.* *interp.* *Jerem.* 51. 8. Tollite resinam ad dolorem ejus (Babylonis). h. e. in fulcrum medicamentum, et *ibid.* 8. 23.

RESINACEUS, a, um, adject. *ragioso*, ῥηινώδης, resinam referens. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 59. (99). Rosmarinum, cui et caulis, et serpes resinaceum.

RESINÁLIS, e, adject. resinaceus, resinosus. *Cæc. Aurel.* 2. *Tard.* 13. 173. Strobilus, quod in semet habeat resinale etc. Adde *ibid.* 14. 207.

RESINARIA, æ, f. 1. quæ resinam vendit, seu quæ resina utitur ad pilos e mulierum corporibus evellendos, V. RESINA. *Inscript.* quom in *Mus. Vatic.* vidit B. *Borghesius*. IULIÆ AGELLÆ RESINARIÆ QUÆ VIX. AN. LXXX. IUSTA IRENE PATRONÆ D. M. P. ET SIBI ET SVIS POSTERISQ. HORVM. V. PICATRIX.

RESINATUS, a, um, particip. ab inuit. resino, adjectivorum more; unde cano *ragia*, resina illitus. *Juvenal.* 8. 114. quid resinata juvenus, Cruraque totius facient tibi levia gentis? h. e. mollis, effeminata, et pilos corporis resina illita evellens. — Resinatam vinum, ῥηινώτῃς οἶνον resina conditum: quam rationem docet *Cato* in RESINA allatus. *Martial.* 3. 77. Resinata bibis vina, Falerna fugis. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 23. (36). Novicium resinatum nulli conducit, capitis dolorem et verligines facit: ab hoc dicta crapula est. Adde *Cels.* 2. 24.

RESINOSUS, a, um, adject. Sup. Resinosissimus. — Resinosus, *ragioso*, ῥηινώδης, resinam ferens, resinâ abundans, resinam referens. *Colum.* 12. *R. R.* 20. 3. Medicamina vino adjicere, quæ sint aut liquida, aut resinosa. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 8. 30. (43). Ladanum odoratum, molle, viride, resinosum. *Id.* 24. *ibid.* 11. 60. (104). Cacbrys si fricetur, resinosa est. *Id.* 13. *ibid.* 6. 12. (54). Resinosus lentior. *Id.* 27. *ibid.* 4. 10. (26). odor. *Id.* 24. *ibid.* 7. 23. (37). et 15. *ibid.* 7. 7. (31). Bruttia pix pinguisima et resinossissima.

RESINULA, æ, f. 1. diminut. a resina. *Arnob.* 7. p. 233. Si hoc dominantur numina, nec Indigne sustinent Pantheicas sibi ardere resinulas. h. e. turis grana, tus enim resina genus quoddam est.

RESIPIENS, entis, particip. V. voc. seq.

RESIPIO, pis, piri et pii et pii, pere, 3. (re et sapio). Particip. Resipiens I. et II. 1. — Resipio est idem ac saporem habeo, refero, sapio, *χρῶμα ἔχω* (It. aver sapore; Fr. avoir la saveur, le goût de; Itisp. haber sabor; Germ. nach etwas schmecken, e. Nachgeschmack haben nach etwas; Angl. to taste, savour or smack of).

I.) Propria, dicitur de sapore, et referri potest etiam ad odorem. *Varro* 1. *R. R.* 54. 3. Secorum, quod expressum est, servant, quod resipit ferrum. (V. FERREUM) *Colum.* 12. *R. R.* 48. Hoc iure macerentur, donec quam minimum amaritudinis resipiant. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 3. (18). Uva picem resipiens. *Id.* 31. *ibid.* 3. 22. (37). Est etiamnum vitium (aquæ), non fædæ modo, verum omnino quidquam resipientis, jucundum sit illud licet gralumque. et 28. *ibid.* 9. 35. (134). Quo magis vitus (accus.) resipit butyrum, hoc præstantius judicatur.

II.) Impropria. ¶ 1. Figurata. *Cic.* 2. *Nat. D.* 17. 46. Epicurus non optissimum ad jocandum, minimeque resipiens (al. respiciens) patriam, non sapera piaggare e percid nulla teneva de'snoi compatrioti. et *Gell.* 3. 3. a med. Non tamen dubium est, quia istæ (fabulæ), quæ scriptæ a Plauto non videntur, veterum postarum fuerint, et ab eo retractatæ et expolitæ sint, ac propterea resipiant dictum Plautinum. h. e. stilo Plauti similes sint, Plautinam locutionem redeant. *Ascon. præf. monosyll.* *Edyll.* 12. Laboravi, ut quantum ejus posset apud aures indulgentissimas, absurda concinerent, insulsa resipierent, biulca congruerent. h. e. aliquem elegantiam saporem haberent. ¶ 2. Sæpe transferitur ad moralla, et est ad priorem mentis statum, vel ad meliorem mentem redire, resipiscere. *tornare in sé*, o *in cervello*, *ripigliare il senno*, *rauvadersi*, *ἀναρροῦν*. Adhibetur ferè in præteritis: In aliis temporibus resipisco locum habet: referturque tum ad corpus, tum ad animum. *Sueton.* *Ner.* 42. Postquam Hispanias descivisse cognovit, collapsus animo male fracto, diu, et sine voce, et prope Interimortuus jacuit. Uique resipivit, resta

discissa, capite conerberato, actum de se pronuntiavit. *Alii leg. respicit: alii respicit. Cic. 4. Att. 5. Vix aliquando, te auctore, respicit. Alii leg. respicit. et Sert. 38. 80. respiciet (ex Codd. melior.). Plant. Mil. glor. 4. 8. 35. Jam respiciit? Ter. Heaut. 4. 8. 1. Nunc me fortunatissimum factum puto esse, quale, quom te intelligo respicisse. Ita cum aliis Priscianus 10. p. 879. Putsch. Alii respiscere. et Afranius apud Priscian. ibid. Equidem nunc respici, postquam pectus est laticia onustum.*

RESIPISCENTIA, a, f. 1. revocamento, penitencia, paravencia, actus respiscendi, penitentia. *Lactant. 6. 24. 19. quem facti sui poenitet, errorem suum pristinum intelligit: ideoque Graec melius et significantius paravencia dicitur: quam nos possumus respiscientiam dicere.*

RESIPISCENS, entis, particip. *P. voc. seq.*
RESIPISCO, scilicet, scire, n. 3. inchoat. a respicio. *Perf. Resipivi, -piti si-pui P. in RESIPPIO. Particip. Resipiscens I. — Resipisco est idem ac respicere incipio, a deliquo autem me respicio, ad pristinum sensum statum redeo, ἀναρπείω (It. tornare in se, o in cervello, ricuperare i sentimenti; Fr. reprendre ses sens, revenir à soi, se remettre; Hisp. volver en sí, recobrar el uso de los sentidos; Germ. wieder zur Besinnung kommen, wieder zu sich kommen, sich erholen; Angl. to come to one's self again, recover one's senses, revive).*

I.) Propria. Plant. Mil. glor. 4. 8. 22. Animo male factum est huic repente miserae etc. auctore aquam, quæso, dum respiciit. Sueton. Tib. 73. Quam extractum sibi deficienti annulum, mox respiciens requisisset. Petron. Sat. 138. sub fin. Et respicerent partes veredicio, credo, optato.

II.) Translate ad animum, et significat ad bonam mentem redire, rectius sentire incipere, ad frugem bonam reverti quasque ab insipientia, sen insaniam convalescere, revocari. Liv. 36. 23. Ut tunc saltem, experti regiam vanitatem, respicerent. Plin. 30. Hist. nat. 10. 24. (84). Tradunt, lymphatos sanguinis talpa aspersu respiscere. Propert. 3. 23. 17. Nunc demum vasto fessi respiciamus æstu. Tac. 4. Hist. 67. sub fin. Respicere paulatim civitates, fasque et fœdera respicere. Sueton. Aug. 48. Rectorem eponeere solitus ætate parvis ac mente lapsis, donec adolescerent, aut respicerent. Ter. Andr. 4. 2. 15. Hanc, nisi mori, mihi admet nemo. cna. respicere. ripigro animo, respicio. et Vulgat. interpr. ep. 2. ad Tim. 2. 26. Respiciant a diaboli laqueis, a quo captivi tenebantur ad ipsius voluntatem.

RESISTENS, entis, particip. *P. RESISTO. RESISTENTIA*, a, f. 1. repugnantis. *Augustin. de peccat. merit. 2. 22. Exhiberet vitæ illi congruum sine ulla resistantia famulatum.*

RESISTO, stitit, stili, stitere, n. 3. (re et stito). Particip. *Resistens sub A. I. et II. et sub B. 1. et II. a. — Resistit*

A) Est idem ac mansio non ultra progrediens, gradum sisto, resto, consisto, ἵσταμαι (It. fermarsi, fermare il passo; Fr. s'arrêter, rester en arrière, rester; Hisp. quedarse, cesar de andar, pararse; Germ. zurückbleibend sich hinstellen, irgendwo stehen bleiben, bleiben, Halt machen, Stand halten, stille stehen, zurückbleiben; Angl. to stand still, halt, stop, stay, stop short, pause).

1.) Propria. Ter. Andr. 2. 2. 7. Dava, ades, resiste. Id. Eun. 2. 3. 45. Hæu, hæu, tibi dico, Chærea, inquit: restitit. Cic. 7. B. G. 35. B regione unius eorum pontium cum duabus legionibus in occulto restitit. Val. Flacc. 3. 100. Restitit illa gradu, seseque a lumine ferri sustinuit. Cic. 2. Att. 24. 2. Vettius primo negabat se unquam cum Curione restitisse, ch'egli non si fermò mai a parlare con Curione. Alii leg. constituisse; alii aliter. Cic. 2. B. C. 35. Ubi illo sapius appellatus asperit ac restitit et, quis esset aut quid vellet, quæsit, etc. et 1. ibid. 25. Inopit navium ibi restitit. Cic. 4. Fin. 18. 50. Deinde reliqui gradus: sed ego in hoc resisto. Phædr. 1. 12. Ad fontem cervus quom bl-

bisset, restitit. Liv. 36. 13. extr. Babilus restitit ad Pellæum oppugnandum. Tac. 2. Hist. 87. Vilellius ad omnes municipiorum amenitates resistens, gravi onem agmine petebat. Liv. 2. 59. Turpi fuga petit castra; nec ante restitit, quam etc. Id. 9. 29. P. Decius graviter eger Romæ sestiterat. Ovid. 1. Met. 502. fugit oclor aurâ illa (Nympha) levis; neque ad hæc revocantis verba resistit. Id. 4. Trist. 2. 53. Ipsa sono plausuque simul fremituque canentum Quadrijugos cernes saepe resistere equos. Id. 2. Art. am. 704. Ad thalami clausas, Musa, resiste fores.

II.) Translate. Seneca 1. Quæst. nat. præf. a med. Sibus nusquam resistens, sed æqualiter clum. Colum. 6. R. R. 7. a med. Si neque ventris restitit citata prolvies, neque intestinum dolor. Ovid. Heroid. 13. 121. verba resistunt, h. e. sermo intermittitur. Quintil. 11. 2. ad fin. Interruptus actionis impetus, et resistens ac salebrosa oratio. Virg. 4. En. 76. Incipit effari, medique in voce restitit. Seneca Med. 744. Rota resistat membra Torquens: tangat Ixion humum. Cic. 5. Tusc. 28. 80. Vita beata, virtutibus omnibus sine ullo animi terrore ad cruciatum profecta, resistit extra fores limenque carceris. — Huc referri potest et illud Plant. Trin. 4. 18. Hic meo hero amicus solus firmus resistit. h. e. permanet, persistit.

B) Resistit est etiam idem ac non cedo, repugno, obisto, resistere, fare resistenza, star saldo contro, ἀνίσταμαι; et usurpatur cum Dativo, vel Accus. et præpos. contra, adversus, ad, ante, vel sequente Coniunct. et partic. ne, quin, quominus, quo scilicet, vel absolute.

1.) Propria. — 1.) In re militari. Cic. 2. B. G. 22. Quom legiones alie alia in parte hostibus resistenter etc. Id. 1. B. C. 55. Scilicet in duas partes sese distribuunt, alii ut prædæ præsidio sint, alii ut ventientibus resistant atque eos propellant. Nepos Hannib. 5. Quom in Italia fuit, nemo ei in acie restitit. Cic. 4. B. G. 14. Qui celeriter arma capere poterant, paulisper nostris restiterunt. Nepos Pelop. 1. ad fin. Existimabant, eos esse solos, qui adversus resistere audent. Cic. 4. B. G. 12. sub fin. Ipse equo vulnerato dejectus, quoad potuit, fortissime restitit. Id. 7. ibid. 62. Quom primi ordines hostium transfixi telis concidissent, tamen acerrime reliqui resistebant. Nepos Hannib. 5. Hac pugna pugnata, Romam profectus est, nullo resistente. Rursus Cic. 4. B. G. 7. Quod Germanorum consuetudo hæc sit a maioribus tradita, quicquid bellum inferant, resistere neque deprecari. Sall. Jug. 51. Ubi quemque periculum cepit, ibi resistere ac propulsare. Cic. 2. B. C. 34. Nihil de resistendo cogitabat. Curt. 7. 4. 4. Inter quos (atebras) deprehensus hostis ne fugæ quidem, nedum resistendi occasionem fuerit habiturus. Vulgat. interpr. Eccli. 46. 4. Quis ante illum (Jesum Nave) sic restitit? Nam hostes ipse Dominus perduxit. — Et passive impersonaliter. Cic. 5. B. G. 39. A nostris eadem ratione, qua pridis, resistitur. Id. 1. ibid. 37. Cæsar maturandum sibi existimavit, ne, si nova manus Suevorum eum veteribus copiis Arriovisti sese conjunxisset, minus facile restitit posset. — 2.) Generaliter. Cic. 2. Att. 1. a med. Restitit, et pervicit Cato. tenna saldo, si oppose. et Nepos Attic. 3. Quomdilu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit. Cic. de Harusp. resp. 34. 50. Ne a republica reipublicæ pestis removeretur, restiterunt. Adde Liv. 23. 7. Seneca nat. quæst. 2. 9. Non aquam sibi resistere, quominus mergantur. Cic. Rosc. Com. 17. a med. Resistere et repugnare contra veritatem non audent. Sueton. Tib. 25. Obfirmato culpam resistere. Cic. 2. leg. Agr. 6. 14. Resistere libidini. Id. 5. Fam. 17. fortiter dolori ac fortunæ. Seneca Hippol. 891. precibus. Sall. Cat. 35. factioni inimicorum. Id. Jug. 41. Lucullus et Annus, Tribuni plebis, resistentibus collegis, continuare magistratum volebantur. Cic. 7. Ferr. 1. init. Resistere defensionis officio. h. e. respondere, esumque refellere. Id. Inv. 57. 170. Necessitudinem, cui nulla vi resisti potest, quo

ea seclus id, quod facere potest, perficiat. — Et passive impersonaliter. Cic. 5. B. G. 30. Hac in utramque partem disputatione habita, quom e Cotta acriter resisteretur. Sall. Jug. 67. Neque a fortissimis infirmis generi resisti posse. Liv. 3. 11. Legi resistebatur. Dict. 2. 12. Neque amplius resisti jam apud eos poterat, quin etc. Adde Cic. Amic. 11. 41. et fragm. apud Priscian. 15. p. 1014. Putsch.

11.) Translate. — a) Generaliter. Virg. 3. G. 502. asit Pellis, et ad tactum trahenti dura resistit. Plin. 19. Hist. nat. 5. 23. (88). Fimo circum aggeratis radices frigorî resistunt. Id. 36. ibid. 15. 24. (3). de cloacis Romæ. Aliquando Tiberis retro infusus recipiunt fluctus, pugnantque diversi aquarum impetus intus: et tamen obnixæ firmitas resistit. Id. ibid. 22. 49. (169). Siles vehementer igni resistens. Id. 37. ibid. 7. 30. (104). Gemmæ, quæ sculpturæ contumaciter resistunt. Id. 17. ibid. 13. 21. (96). Rubi designant rursus in terram capite, iterumque nascuntur ex sese, repletari omnia, ni resistat cultura. Id. 29. ibid. 4. 22. (72). Nil incendiis semina exurerentur, non esset fecunditati eorum resistere. Varro 1. R. R. 13. 2. Plaustra ac ceterum instrumentum sub dio adversus tempestatem nocentem non resistunt, non si conservano. et Colum. 1. R. R. 5. ad fin. Fundamenta præstructa valenter resistunt contra ea, quæ postmodum superposita incumbunt. Tac. 2. Ann. 16. Is (campus) medius inter Visurgim et colles, at ripæ fluminis cedunt, aut prominentia montium resistunt, inæqualiter sinuatur. Lucr. 5. 206. Quod super est arvi, tamen id natura sua vi sentibus obducit, ni vis humana resistat. Vitri causa valido conneta bidenti Ingemere et terram pressis procladere aratri. Cic. 3. B. G. 19. extr. Mollis ac minime resistens ad calamitates perferendas mens eorum (Gallorum) est. — b) Speciatim de medicamentis, quæ morbos propellant, nec sinant accedere. Plin. 22. Hist. nat. 13. 15. (33). Semen artem potum in sepe resistit stomachi inflammationibus. Id. 37. ibid. 10. 67. (157). Dionysias (gemma) ebrietati resistere putatur. Id. 36. ibid. 19. 31. (139). Amiantus veneficis resistit omnibus. Id. 30. ibid. 11. 28. (93). Morbo sæglo resistunt sordes aurium. Id. 29. ibid. 4. 17. (64). Resistere febribus. Id. 23. ibid. 8. 80. (152). serpentium venenis. — Et passive impersonaliter. Id. 26. ibid. 13. 86. (138). Phthirasi resistitur una tamina iucco.

C) Resistit interdum est idem ac resurgo, rivalzarsi. Ennius apud Cic. 1. Divinat. 20. 40. n gnata (h. e. illa) tibi sunt ante ferendæ ærumæ, post ex Julio fortuna resistit. Sunt qui huc referunt et illud Cic. Mur. 39. 84. In discrimen extremum venimus; nihil est jam nunc nos reficemus, aut ubi lapsi resistamus. o dove risolviamci dalla nostra caduta. At Forcellino hoc loco resistamus est insistamus, pedem sistamus. Homonym. Inter verba resistere et restare id videtur interesse, quod resto sit proprium ejus, qui perstat, perseverat, manet in gradu vel loco, gradu vel loco non deficit; at resisto sit ejus, qui alios a se vi repellere conatur. Liv. 4. 58. at 23. 45. Nunc paucis plures vi restatis. Sed Id. 3. 13. Vi contra vim resistunt. et Id. 34. 15. Ut qua minima vi resistitur, ubi Drachenborch. concolit vi restatur: rectius tamen vi resistatur. Similiter plus, quam resistere, est obistere, quod et aggrediendi vel invadendi vim habet. Liv. 21. 41. Nec est alius ab tergo exercitus, qui hosti obistat. et Cic. 3. Tusc. 29. 71. Natura premit atque instat, nec resisti potest. — Illic qui disputant, hoc student efficere, natura obisti nullo modo posse.

RESOLIDATUS, a, um, particip. ab laas. resolido: refocillatus, solatio recreatus. *Alcim. Ep. 33. Resolidatam, Christo propitio, familiam meam ab eo, quem misissem, invenendum esse firmavit.*

RESOLUBILIS, e, adject. qui resolvi potest, solubilis. *Prudent. 10. Cathemer. 157. resolvable corpus Revocas, Deus, atque reformas. Id.*

Apoth. 58t. Jacet illud nobile templum. Cur lacet? artificis quia dextra solubilis illud Cæmentum struxit resolvable, jura solum est. *Sidon. Carm.* 23. 190. nulli resolvable calori nives. *Ambros. in Psalm.* 118. *serm.* 13. Homines luti corruptione resolvable.

RESOLVĒRE, adverb. solute, effuse, libere. Occurrit Compar. *Resolutius* apud *Tertull.* 1. ad *Nation.* 19. Quo resolutius decachinnetis.

RESOLVĒTIO, ōnis, f. 3. scioglimento, ἀναλυσις, actus resolvendi.

I.) Proprie. *Gell.* 17. 9. a med. Resolutio lori. *Cels.* 2. 6. ventris. *solutio*, soccorrenza, *menagione*, et *ibid.* 1. a med. nervorum, quam Græci παραλύσιν nominant. *paralysis*, et 6. 6. n. 36. oculorum, quam παραλύσιν Græci nominant. *Id.* 4. 5. circa med. Vulgatissimum pessimumque stomachi vitium est resolutio, idest quum cibi non tenax est. *Marcell. Empir.* c. 7. *sect.* 2. p. 92. retro. Resolutio vel compositio medicaminis talis est. *Sergius p.* 1831. *Putsch.* Resolutio, ut si pro. spondeo procleusmaticum ponatur. Solvuntur enim duæ longæ in quatuor breves. (Adde *Pompejum p.* 12t. 24. ed. *Keil.*) *Fulgat.* *interpr.* ep. 2. ad *Tim.* 4. 6. Tempus resolutionis meæ iostat. h. e. mortis.

II.) Translate. *Ulp. Dig.* 41. 2. 13. Redhibitio, venditionis resolutio est. h. e. rescissio, abrogatio, disfacimento, et *Gell.* 18. 2. a med. Resolutio sophismatis. h. e. declaratio, la soluzione.

RESOLVĒTŌRIA, æ, f. 1. *V.* voc. seq. in *fin.* **RESOLVĒTŌRIUS**, æ, um, adject. ἀναλυτικός, qui resolvit. *Boeth.* in *Porphyr. dialog.* 1. p. 4. Scribit itaque Aristoteles primos (libros) resolutorios, quos Græci ἀναλυτικούς vocant, qui legendi essent, antequam aliquid dialecticæ vel apodicticæ artis attingerent. — Hinc

Resolutoria, æ, f. 1. absolute, substantiavorum more, est ars resolvendi. *Boeth.* de *diff. topic.* 1. p. 857. Omnis ratio disserendi, quam logicen Peripatetici veteres appellaverunt, in duas distribuitur partes, unam invenienti, alteram judicandi. Et ea quidem pars, quæ iudicium purgat atque instruit, ab illis analytica vocata, a nobis potest resolutoria nuncupari.

RESOLVĒTUS, æ, um, particip. *V.* **RESOLVO**.

RESOLVENS, entis, particip. *V.* voc. seq.

RESOLVO, solvis, solvi, solutum, solvere, a. 3. (re et solvo). Particip. *Resolvens* I. 1.; *Resolutus* I. et II., et in *fin.*; *Resoluturus* II. 3.; *Resolvendus* I. et II. 2. — Resolvo est idem fere quod solvo, dissolvo, a vinculis libero, aperio, dilabi facio, ἀναλύω (h. e. *slegare*, sciogliere, aprire, dissipare; Fr. *délier*, *dénouer*, *déborder*, ouvrir, dissiper; Hisp. *desliar*, *desligar*, *deslazar*, *desanudar*, *desvendar*, *abrir*, *dispar*; Germ. *Gebundenes*, *Festgemachtes* Festes von einander lösen, auflösen, lösen, losmachen, öffnen; Aogl. to unloose, untie).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum. — 1.) Est idem fere quod solvo, dissolvo, a vinculis libero. *Colum.* 1. R. R. 8. a med. Villicus, quem ipse suis sponte vinasit, antequam sciat dominus, non resolvat. *Quintil.* 6. 1. a med. Resolvere vulnus. sfasciare la piaga. *Ovid.* 3. *Art. am.* 252. vinculis crura resolve suis. *Id.* 1. *Met.* 382. sicutque resolve vestes. *Id.* 4. *Fast.* 180. Ter iungat Titan, terque resolvat equos. *Cels.* 7. 4. r. 4. Tertio quoque die nodus resolvendus est. *Sil.* It. 6. 280. longoque resolvens Agger se ripæ. — Et Particip. *Resolutus* apud *Sil.* It. *resoluta* vincla. *Tibull.* 1. 3. 31. et *Ovid.* 2. *Amor.* 14. 39. puella resoluta capillis. *Id.* 3. *Fast.* 257. resoluta crine precari. *Lucan.* 8. 787. ossa resoluta nervis. *Ovid.* 4. *Met.* 737. virgo resoluta estenti. et 11. *ibid.* 516. cedunt largi resolutis nubibus imbræ. *Seneca Octav.* 317. Navis resoluta robore labens, Pressa dehiscit, sorbetque mare. sfasciata. — 2.) Item aperio, aprire. *Tac.* 6. *Ann.* 48. Resolvere venas. *Liv.* 26. 15. a med. litteras. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 30. 47. (109) Fiber hominis parva comprehensa, non antequam fracta concernerentur nixa, motus resolvit, apre e rallenta. *Ovid.* 2. *Met.* 282. faneas hæc ipsa

in verba resolve. et 13. *ibid.* 226. expectatoque resolvit Ora sono. (Adde *Virg.* 4. *G.* 452. et 3. *En.* 457.) et 1. *ibid.* 227. et 6. *ibid.* 643. Jugulum ferro resolvere. quod *Juvenal.* 4. 110. aperire, dixit. *Val. Flacc.* 1. 655. Emicuit reserata dies, cælumque resolvit Arcus. h. e. aperuit, patefecit, fugatis nubibus. — Et Particip. *Resolutus* apud *Colum.* 12. R. R. 50. ante med. Olivæ resolutis corticulis emolliri debebunt. h. e. ruptis apertisque per primam pressuram. — 3.) Item dissolvit, dilabi facio, tenuo, disfare, dissipare, sciogliere, liquefare. *Virg.* 1. *G.* 44. Zephyro putris se glæba resolvit. *Ovid.* 14. *Met.* 400. nebulas ventis ac sole resolvit. et 3. *Trist.* 10. 13. Nix jacet, et iactant nec sol, pluviamque resolvunt. *Virg.* 8. *En.* 59t. Lucifer estulit os sacrum cælo, tenebrasque resolvit. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 58. (120). Aceti asperitas in tabem margaritas resolvit. *Lucret.* 6. 966. Igns enim ligidum facit æs aurumque resolvit. *Colum.* 11. R. R. 2. a med. Omnis glæba in vineis refringitur, et resolvitur in pulverem. *Sil.* It. 5. 553. Resolvere muros arietis. h. e. diruere. — Et Particip. *Resolutus* apud *Claudian.* *epigr.* 7. Gemma resoluta gelu, sciolta dal ghiaccio. *Sic Sueton.* *Domit.* 6. Resolutus repens Rhenus. et *Lucan.* 1. 219. madidis Euri resolutas flatibus Alpes h. e. nives in Alpibus liquefactæ. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 41. (149). Resolutæ igni ceræ strutte. — Huc pertinent et illa, in quibus resolutus est diductus, separatus, divisus, dissolutus. *Vellej.* 2. 123. extr. Augustus in sua resolutus in illa, animam celestem cælo reddidit. *Virg.* 4. *G.* 225. Scilicet huc reddi deinde, ac resoluta referri Omnia. *Colum.* 4. R. R. 1. 4. et 11. *ibid.* 3. 5. Terra resoluta. h. e. aratro aut ligone fossa et subacta, lavorata. *Sic Pallad.* 1. R. R. 5. ad *fin.* Pingula ac resolutus ager, terra grassa et sfarinacciola: qui facile subigitur. *Rursus Colum.* 10. R. R. v. 7. Pinguis ager putres glæbas resolutaque terga Qui gerit. — 4.) Item partior, divido. *Ovid.* 8. *Met.* 587. Continuum diduxit bimum, partesque resolvit In totidem, mediæ quot cernis Echinadas undis. — Resolvere nummos apud *Lamprid.* *Alex. Sev.* 39. sub *fin.* est rursus solvere, et coadare, ut novæ formæ pecunia cudatur. — Resolvere vocabulum Græcum in voces latinas ratione etymologica falsa, *Gell.* 1. 18. v. g. Iepus in levis et pes. — Resolvi stomachum quid sit apud *Cels.* 4. 5. *V.* in **RESOLVĒTIO**. ¶ 2. Speciatim de his, quæ corporis membris relaxandis inseruiant, et est mollit, enervo, effemino, languidum reddo, remissionem facio. *Virg.* 6. *En.* 422. de Cerbero. atque Immania terga resolvit Fusus humi. *Seneca Octav.* 717. Resolvi somno. *Sic Ovid.* 7. *Met.* 328. Jamque neci similis, resoluta corpore regem Et cum rege suo custodes somni habebat. et 9. *ibid.* 468. placidâ resoluta quiete Sæpe videt, quod amat. *Propert.* 2. 25. 42. ad molles membra resolve choros. *Curt.* 5. 8. 21. Illum sive securitate animi, sive fatigatione resolutum somnus oppresserat. et 9. 5. 10. Quo vulnere afflictus remissit arma, moribando similis, adeoque resolutus, ut ne ad evellendum quidem telum sufficeret dexters. *Ovid.* 2. *Art. am.* 683. Voluptas resolvit corpus. *Cf. Sil.* It. 14. 680. mense resoluta in gaudia. h. e. sepositis curis effusa. *Seneca Ep.* 36. Felicitat alios in aliud irritat: hos in potentiam, illos in luxuriam, hos inflat, illos mollit et totos resolvit. — Et Particip. *Resolutus* apud *Ovid.* 3. *Art. am.* 793. ex imis resoluta medullis Femina. et 9. *Met.* 483. totis resoluta medullis. h. e. præ voluptate diffusus. *Id.* 1. *Fast.* 371. Brachia somno resoluta. *Val. Flacc.* 2. 535. Suctus deserat bellua in lmos, Jam totis resoluta vadis, scil. quia clava ab Hercule lecta et occisa. *Sic Seneca Edip.* 139. sub lectu ponderis resoluta cervix. — Huc referri possunt et illa *Pallad.* 3. R. R. 29. ad *fin.* Laser ex aqua ad sapæ planguediam resolutum. h. e. mollium, subactum. et *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 12. (68). framento in potum resolutum. ¶ 3. Item speciatim, interdum, ponitur pro solvere in re pecuniaria, et æris alieni, pagare,

contare. *Cato R. R.* 144. et 149. Si quid emptor, aut pastores, aut pecuni emptoris domino damno dedit, boni viri arbitrata resolvat. *Plaut. Asin.* 2. 4. 26. Equis pro vectura ollis resoluti *Id. Epid.* 1. 2. 38. Huic opus est quadrangula minis, danistæ quas resolvat. *Id. Men.* 5. 5. 30. Perdormisco, si resolvit argentum, cui debeo.

II.) Translate. ¶ 1. Generativum metaphorâ sumptâ a super. paragr. 1. — 1.) Universim. *Virg.* 1. *G.* 302. Inviat genialis blema, curasque resolvit. *dissipa.* et *Plin.* 24. *Hist. nat.* 6. 15. (24). Styracis potu modico tristitiam animi resolvit. *Tibull.* 1. 10. 83. fallaci resolutus amore *Tibullus.* sciolto, svincolato, et *Lucan.* 2. 145. Tunc data libertas odiis, resolutaque legum Frenis ira ruit. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 233. pavor, resoluta corda, quievit. *Pallad.* 4. R. R. 12. a med. Quæ res intra triduum totius ævitiæ irem resolvit. *Sil.* It. 7. 153. Disclinxit ratione dolos, fraudesque resolvit. *dissipò, sventò.* *Cf. Virg.* 6. *En.* 29. Dædalus ipse dolos tecti ambagesque resolvit, Cæca regens filo vestigia. — 2.) Est etiam violò, perturbat. *Id.* 4. *ibid.* 27. Ante, pudor, quam te violò, aut tua jura resolve. — 3.) Item libero, levo, absolvo, liberare, assolvere, sollevare. *Horat.* 1. *Od.* 28. 34. Teque placula nulla resolvit. *Sil.* It. 17. 205. de *Hannio.* cuncti præstare videntur, Quod sponte abscedat Superi, tandemque resolvat Ausoniam. — 4.) Item dirimo, finio. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 103. Nil agit exemplum, quod item lite resolvit. *Val. Flacc.* 4. 43. Quum sopor, et vano spes mæsta resolvitur actu. — 5.) Item refello, sciogliere gli argomenti, rispondere. *Quintil.* 5. 13. 12. Si resolvere ex parte diversa dicta difficilior erit, nostra argumeta cum adversariorum argumentis conferemus. — 6.) Item explico, expono. *Lucret.* 5. 770. Quod superest, quoniam magni per carula mundi Qua feri quidquid posset ratione, resolvit etc. Nunc redeo etc. — 7.) Resolvere amphiboliam, ambiguitatem, apud *Quintil.* 7. 9. ad *fin.* et 12. 2. ante med., est tollere, declarare. — 8.) Item rescindo, tollo. *Cajus Dig.* 21. 2. 57. in *fin.* Resolvere stipulationem. *disfare.* *Pompon.* *ibid.* 46. 3. 107. obligationem. *Paul.* *ibid.* 41. 5. 2. ante med. conventionem. *Julian.* *ibid.* 23. 3. 44. promissionem. *Ulp.* *ibid.* 18. 2. 2. exceptionem. *Sic Id.* *ibid.* 12. 6. 23. Transactio resoluta. — 9.) Item aboleo. *Tac.* 4. *Hist.* 65. Vectigal, et onera commerciorum resolvimus. ¶ 2. Speciatim, metaphorâ sumptâ a super. paragr. 2., est idem ac laxo, remitto, allentare. *Val. Flacc.* 4. 703. Nec vero ipse metus curasque resolve dactor, sed etc. *Tac.* 1. *Hist.* 51. Resolvere disciplinam militarem. *Quintil.* 8. *proem.* ante med. Argumentandi et afficiendi locos, et quibus generibus concitari, placari, resolvit iudices oportet, adjecimus. h. e. ad hilaritatem excitari, ab intenta audiendi cura tantisper solvendo. *Sic Id.* 4. 2. ante med. Ficta narratio introduci solet vel ad concitandos iudices, vel ad resolvendos aliqua urbanitate. *Alii leg.* solvendo. ¶ 3. Item speciatim, metaphorâ sumptâ a super. paragr. 3., est solvere, pagare. *Plaut. Amph.* 2. 2. 71. Non tu reis, Bacchæ bacchanti si velis adversarier, Et insana insaniorem facies, feriet, capius: Si obsequare, nna resolves plaga. h. e. si cedis et obsequeris, una plaga ipsi satis facies. *Cic.* 14. *Phil.* 14. 38. Quamvis virtus legionum digna clarissimis imperatoribus existit, senarium, quæ est antea pollicitus legionibus exercitibus nostris, ex summo studio, republica recuperata, resolutum. Ita legit *Orellius ex optim.* *Codd.*; alii solvaturum. — Hinc Particip. præter. pass., cuius plurima superius exempla retulimus, *Resolutus*, æ, um, adjectivorum etiam moro usurpat, unde *Comp. Resolutior*, et est enervatus, effeminatus, languore affectus, diffusus, snervato, ilanguidito, spossato, infiacchito. *Colum.* R. R. præf. circa med. Juvenum corpora fluxa et resoluta. *Marzial.* 10. 98. minuer Idæo resolutior cinædo. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 60. (137). In equis aures indolis antea præstant,

marcidae fessis, micantes perdidis, subrectae furentibus, resolutae aegris. Cf. *Sil. It.* 11. 305. Tyrio resoluta la gaudia cecit. *Converso*, h. e. immodica, effusa. — Et in bonam partem *Val. Max.* 8. 7. Quo vacuum, promptius esset et resolutius os. *Alti rectius leg. solutius*. Cf. *Cic. Brut.* 70. 245.

RESONA, *a*, f. 1. *V.* **RESONUS**, *a*, nm, in fin. **RESONABILIS**, *e*, adject. resonante, qui resonat, aut resonare potest. *Ovid.* 3. *Met.* 357. Vocalis Nymphae, quae nec reticere loquenti, Nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo. Adde *Auson. epigr.* 99. *Idem* de Echo loquentem.

RESONANS, *antis*, particip. *V.* **RESONO**. **RESONANTIA**, *a*, f. 1. *rimbombo, risonanza, ἀντήχου*, actus resonandi, vocis aut sonitus redditio. *Vitruv.* 5. 3. *a med. de theatro*. Ita in voca, quum offensio nulla priorem interpellaverit, non disturbet secundam, nec insequentes, sed omnes sine resonante perveniunt ad imorum et summorum aures.

RESONATIO, *onis*, f. 3. *Idem* quod resonantia. *Cassiod.* in *Psalm.* 150. 4. Tympanorum est-tensi carili sonora resultat, quod musci disciplinabili mensura percussiones geminata resonantione modulatur.

RESONO, *es*, *avi* et *ui*, *are*, 1. (re et sono). Particip. *Resonans* sub *A. I.* et *B. I.* et *II.* — Olim dicebant resonare, *is*, ut sono, *is*. *Accius* apud *Priscian.* 9. p. 863. *Putsch.* Sed valvae resonant regiae. *Id.* apud *Non.* p. 504. 30. *Merc.* Clamorem et gemitu templum resonit caelium. *Pacuvius* apud *eumd.* p. 505. 1. *Merc.* Hymenaeum fremunt aequales: aura (ah. aule) resonit crepitu musico. *Ennius* p. 123. 1. *Müll.* Tum pariter eubo resonat euben eubius. *Id.* apud *Priscian.* loc. cit. Tunc clupel resonat, et ferri stridit acumen. *alii leg.* resonant. *Perf.* Resonavi habet *Manil.* loc. infra cit. (Adde *Hieronym.* *Ep.* 117. 1.); Resonuisse est *Porphy.* in *Horat.* 1. *Od.* 20. 5. Quam (*Vaticanum montem*) resonuisse simul cum ripla Tiberis plausu populi dicit. — Resonat *A*) Verbum neutrum; et *B*) Cum Accusativo usurpatur.

A) Resono, verbum neutrum, est idem ac sonum reddo, sonui respondeo, ἀντήχου (It. rimbombare, risonare; Fr. retentir, resonner, renvoyer un son; Hsp. retumbar, resonar; Germ. wiederhören, wiederhallen; Angl. to sound again, resound, ring again).

1.) Propria. — 1.º) Absoluta. — a) Generalit. *Lucilius* p. 84. 52. *Müll.* Quam vox ex lata resonans meo gradu remorem facit? *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. 14. ad fin. Theatrum astra ita resonans, ut usque Romam significationes vocesque referantur. *Catull.* 11. 13. Litus ut longe resonante Eoa Tunditur unda. *Phaedr.* 4. 24. Megno apparatu lata resonabat domus. *Virg.* 7. *Ecl.* 13. eque sacra resonant examina quereu. *Manil.* 5. 566. Aura per extremas resonavit debilis rupes. *Cic.* 1. *Tusc.* 40. 96. Quum venenum obduxisset, reliquum sic e poculo elecit, ut id resonaret. *Ovid.* 4. *Met.* 333. resonant ara auxillaria Lupa. et 8. *ibid.* 320. Ex humero pendens resonebat eburnae laevo Telorum castor. *Seneca Thyest.* 584. Ne superfluis violetur undis Igne eterna resonans caninis. *Claudian.* *Cons. Prob.* et *Olybr.* 55. Non, mihi cantantis resonant si vocibus ora, Acta Probi narrare quae. *Justin.* 24. 6. 8. Media saxi rupes la formam theatri recessit. Quamobrem et hominum clamor et si quando accedit tubarum sonus, personantibus et resonantibus inter se rapibus multiplex audiri ampliorque, quem editur, resonare solet. — b) Specialit. dicitur de echo, quae voces et sonum repercutit et reddit, echeggiare. *Varro* 3. *R. R.* 16. ante med. Μητρώων secare oportet, potissimum ubi non resonant imagines. *Vitruv.* 5. 8. ad fin. Sicut nonnulli loci naturaliter impediunt vocis motus, uti dissonant, qui Graece dicuntur ἀντήχουρες: circumsonantes, qui apud eos nominantur ἀντήχουρες: item resonantes, qui dicuntur ἀντήχουρες: et mox. Resonantes sunt, in quibus

quum in solido lectu vox percussa resiliat, imagoes exprimendo, novissimos casus duplices faciunt auditu. *V.* **RESONABILIS**. — 2.º) Cum Abiat. sine praepos., et raro admodum cum Abiat. et praepos. ab, et est persono, sonitu plenus sum. *Virg.* 2. *G.* 328. Avia tum resonant avibus virgulta canoris. et 2. *Ecl.* 13. Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis. *Id.* 3. *En.* 432. Scyllam, et caeruleis canibus resonantia saeva. et 12. *ibid.* 607. resonant late clangoribus aedes. *Horat.* 3. *Od.* 11. 3. Tuque testudo resonare septem Callida nervis. *Ovid.* 3. *Met.* 231. resonant laetantibus aether. *Id.* 12. *ibid.* 214. Festaque confusa resonabat regia turba, Ecce canunt Hymenaeon. et *ibid.* 668. resonant specacula plausu. — *Ammian.* 16. 12. 37. Caelumque exsultantium caecutimque resonabat a vocibus magis. — 3.º) Cum Dativo. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 76. Sive locus voci resonat conclusus. — 4.º) Singulari est illud *Cic.* 2. *Nat. D.* 59. 149. Plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes, nares cornibus illa, qui ad nervos resonant in canibus.

II.) Translata. *Cic.* *Brut.* 46. 171. In vocibus nostrorum oratorum reclinat quiddam at resonat urbanus. *Quintil.* 11. 3. 30. In quo (ore) nulla neque rusticitas neque peregrinitas resonat. — Cum Dativo, metaphorā ab echo sumpta, *Cic.* 3. *Tusc.* 2. 3. Gloria virtuti resonat, tamquam imago.

B) Cum Accusativo.

1.) Propria. Ad rem *Propert.* 1. 18. 31. resonant mihi Cynthia silvae. h. e. me saepe Cynthiam in silvis appellante, respondent silvae, idemque nomen repetunt. — a) Generalit. *Virg.* 1. *Ecl.* 7. Formosae resonare doces Amaryllidis silvas. *Claudian.* *Epit. Pallad.* et *Celer.* 23. omnisque maritum Palladium resonabat ager. *Val. Flacc.* 4. 18. de *Hercule*. Ille graves oculos et Hylian resonantia semper Ora ferens. *Cf. Horat.* 1. *Sat.* 8. 40. Singula quid memorem, quo pacto alterna loquentes Umbrae cum Sagana resonarent tristes et acutum. — b) De locis, resono est resonare facio: qua ratione etiam persono adhibetur. *Virg.* 7. *En.* 11. Divae inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. *Sic Sil.* 11. 14. 28. Hic Phoebe digna et Musae venerabile vatium Ora excellentum, sacras qui carmine silvas, Quisque Syracosis resonant Heliconae Camenae. — Item de locis est persono. *Virg.* 3. *G.* 338. Littoreque alicyonem resonant, scalasibida dum. h. e. illora personant voce alicyonis etc. — c) Passivo impersonellit. *Cic.* 2. *Nat. D.* 57. a med. Quocirca et in fidibus testudine resonatur, aut coram. h. e. sonus fidium augetur et redditur. Sicut tamen qui ita accipiant, ut sensus sit sonus resonatur.

II.) Translata pro dicere legitur apud *Ammian.* 17. 11. 1. Haec et bis congruentia plurima aequa ut tininnabula principi resonantes.

RESONUS, *a*, um, adject. resonante, rimbombante, sonoro, ἀντήχου, ὑποχόντρε, sonum reddens, resonans, sonorus. *Ovid.* 3. *Met.* 495. de *Narcisso*. quotiesque puer miserabilis, abso, dixerat, haec resonis iterabat vocibus, eheu. *Lucan.* 7. 480. Excepit resonis clamorem vallicibus Haemus. *Val. Flacc.* 1. 618. convessequa frontem Pupis in obliquum resobos latero accipit ictus. *Solin. fragm. Pont.* 22. Vos quoque qui resonu oculis cava Tempea cecit. h. e. aquarum, quae aestu illatae antra cava, quae hic cava Tempea vocantur, flagellant. *Sil. It.* 3. 285. Et resocae silva ululatur debilis ripae. Adde *eumd.* 3. 348. — Hinc

Resona, *a*, f. 1., substantivorum mora, resonantia. *Gloss. gr. lat.* *Hyd.* resona, et

Resonus, t. m. 2., substantivorum mora, resonantia. *Cael. Aul.* 3. *Tard.* 8. 105. Ventrile infatio vel instantia, et pro corporis motu liquoris collis sonitus vel ad concussum palmam resonos tamquam semipleni utrius. et 4. *ibid.* 5. 82. Si palma fuerint partes palatae, ut tympani resonum sagunt.

RESONUS, i, m. 2. *V.* **RESONUS**, *a*, um, in fin.

RESOPPIO, *is*, *ire*, *a*. 4. (re et sopio) idem quod sopio. *Fulgent. Contin. Virg.* p. m. 956. *Staver.* pro simplici sopio. Tricebetum molitibus resopit ossibus.

RESORBENS, *antis*, particip. *V.* voc. seq. **RESORBEO**, *bes*, *bere*, *a*. 2. (re et sorbeo). Particip. *Resorbens* sub *a*. — Resorbere est iterum sorbere, quod quis evomuit, ἀναρροφῶ (It. risorbire, riassorbire; Fr. avaler de nouveau, ravaler; Hsp. volver á tragar lo que se salia de la garganta; Germ. wieder verschlucken, einschlürfen, einschlucken; Angl. to suck or draw back, swallow again, resorb). — a) Generalit. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 43. 67. (145). Hamu devorato, omnia interanea evomunt, donec hamum egerant: deinde resorbent. *Id.* 18. *ibid.* 35. 87. (362). Corvi singultu quodam latentes, sequa concutientes, si continuabunt, ventos praesagunt; si vero carptim vocem resorbent, ventorum imbram. *Plin. alter* 6. *Ep.* 20. Mare in se resorberi, et tremore terrae quasi repelli videbamus. *Tac. Agric.* 10. extr. Mare hore tenuis accrescere, aut resorberi. *Quintil.* 11. 3. ante med. Sunt qui spirillum cum stridore per rilitatem dentium non recipiunt, sed resorbent. *Virg.* 11. *En.* 627. de ponto. Nunc rapidus retro, sique aestu revoluta resorbens Sarsa lugit. *Ovid. Heroid.* 12. 125. Quaeque vomit totidem fluctus, totidemque resorbet. Adde *Lucret.* 6. 1055.; et *cf. Horat.* 2. *Od.* 7. 15. te rursus la bellum resorbens Unda frella tulit aestuosus. — b) Specialit. resorbere fletum est Gellum comprimere, continere et erumpentem veluti litronis egere. *Sil. It.* 12. 594. respectantque suos, fletumque resorbent. *Seneca Cel.* 1285. Fletum virtus saepe resorbet. *Stat.* 5. *Theb.* 654. Forlor illa malle: lecrimasque insana resorbet ira patria.

RESPARGO, *is*, et

RESPARSUS, *a*, um, particip. *V.* **RESPERGO** sub init.

RESPECTANS, *antis*, particip. *V.* **RESPECTO**. **RESPECTIO**, *onis*, f. 3. inspectio, ἐπισκοπή. *Fulgat. interpr. Sapient.* 3. 13. Quo nescivitorum in delicto, habebit fructum in respectione animarum sanctarum. h. e. in ultimo iudicio, quum animarum sanctarum gesta expenduntur.

RESPECTO, *es*, *avi*, *atum*, *are*, 1. frequentat. e respicio. Particip. *Respectans* I. et II.; *Respectandus* II. 1. — Respecto est idem ac saepe retro aspicio, respicio, oculos reflecto, ἀποβλέπω, πρὸς ταίρια (It. guardare spesso addietro, voltarsi a guardare; Fr. regarder derrière soi, regarder autour de soi, avoir les yeux sur; Hsp. mirar detras, mirar al redro; Germ. eifrig sehen, zurücksehen, -schauen - blicken auf etwas, sich umsehen; Angl. to look back often, look round or behind).

1.) Propria — 1.º) Neutorum more. *Plaut. Cas.* 5. 2. 13. et *Men.* 1. 2. 51. Ne te uxor sequatur, respectas identidem. *Ter. Adelph.* 2. 1. 3. Quid respectas? nihil periculi est. *Ennius* apud *Macrobi.* 6. *Satura* 2. quid te ita cautus lacereto corpore, Mier, aut qui te sic tractare nobile respectatibus? *Liv.* 8. 48. Respectans ed tribunal, tum, inquit, etc. *Id.* 8. 39. Dictator, ubi respectantes hostium antesignanos turbataque signa - vldit, tum adhortari milites etc. *Sil. It.* 12. 729. Respectans abii, et castris avulsa moveri Signa jubet ductor. Adde *Virg.* 11. *En.* 630.; et *Quintil.* 12. 3. 2. Huc referri potest et illud *Lucret.* 5. 374. Haud igitur leti praclusa est Jovis caelo. Sed potest, immani et vesta respectat blata. h. e. quasi iddetur expectare, dum caelum ruat, et pereat, ita aspiciendo con la vasta sua bocca. — 2.º) Activa. *Liv.* 4. 18. Dictatore arcem Romanam respectante. *Vellej.* 2. 107. 2. Slus sua respectas Caesarem, ripae suorum appulsus est. *Tac. Agric.* 37. Alius alium respectantes. *Stat.* 3. *Theb.* 376. non me ullius domus anxie culpet, Respectentque truces obliquum Iurula matres. Adde *Sil. It.* 12. 594.

II.) Translata. — 1.º) Neutorum more. *Cic.* *Sext.* 5. extr. Haec ita praeteremus, ut tamen influentes et respectantes relinquamus. *Lucret.*

5. 975. taciti respectabant romoquo sepulchri. Dum rosea face sol inferret lumine exilo. *Vatro* 3. *R. A.* 16. 30. Apes respectantes, dum convolvant. — 2.º) Activa est curam habere, curare: quod qui facit, solent, et quidem sapienter, respicere. *Virg.* 1. *En.* 607. siquis pios respectant amicos. *Catull.* 12. 21. Nec meum respectet, ut ante, emorem. Alii bio interpretantur expectat. Nem ei expectandum est, imple respicere, ut in illo *Lucretii* 6. 973. Sed taciti respectabant, romoquo sepulchri, Dum etc. et 6. 1232. Funera respiciant. *Cic.* *Planc.* 18. 45. Neque hoc liberis nostris latidicendum est, ne observet tribula suos, ne per ab his mannos in sua petitione respectent. *Eumen.* *Grat. act. Flav.* nom. 12. Remissis reliquis nihil est quod respectandum timendumque sit, quod aliquid virum venturis pensitationibus necat.

RESPECTUS, a, om, particip. *V.* **RESPICIO**.

RESPECTUS, n, m. 4. est actio respiciendi, conversio oculorum retroriam, ἀποστροφή, ἀποστροφή (II. guardo al' indietro; Fr. action de regarder derrière soi, regardé jetté en arrière; Hsp. el acto de mirar detras; Germ. d. Rückblick; Angl. a looking back).

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Divinat.* 32. 68. Coosensationem in nevis eam fuga, fugientibusque miserabilem respectum luceodiorum fore. *Id.* 2. *ad Brut.* 1. sub fin. Mea quidem animus in adiem est, neque respectum illum querit, nisi me utilitas civilis forte coarctaverit. ne circa di rivolveris nitro, et *Liv.* 32. 12. a med. Rex primo elatus, ac sine respectu fugit: dein subititit etc. (h. e. quod Xenoph. *Symp.* c. 4. n. 50: φαίγαν ἀμυνοσπῆντι). *Id.* 8. 38. a med. In eum quisque grado obulsi, urgentes scutis, sine respiratioe ne respecta pugoant.

II.) Translata. 1. Respectus dicitur locus, quo, si opus sit, respicere et confugere possumus, *refugio*, *scampo*. *Cic.* 10. *Phil.* 4. sub fin. Qui ab illo abduci exegit, et respectum pulcherrimum, et praesidium firmissimum edidit seipollice. (Adde 11. *ibid.* 11. 28.; qd locus varie a variis legitur: et e *Gravio* corruptus putatur et luanehilli, quem tamen *Orellius* sanissimum dicit.) *Liv.* 9. 23. a med. Castra habent, repetantque, quibus opem est trahere bellum: non omnium rerum respectum, praeterquam victoriam, nobis obsequimur. *Id.* 21. 44. a med. Illi timidi et leovavis tici esse, qui respectum habent, quia nos ager, sua terre per tota ac pacata itinera fugientes apolpion. *Est* qui lag. receptum. *Id.* 42. 46. Quam serva atque obnoxia fore, si nullus illo sit, quam ad Romanos, respectos. 2. Item ratio, que ad quipplam agendum vel non agendum moveatur. *respicio*, *riguardo*, *considerazione*, *eganto*, *stima*, *λόγος*. *Cic.* 5. *Phil.* 18. 49. Itaque quum respectum ad senetom et ad bonos non haberet, eam sibi viem ipse patefecit ad opem coosamplificandas, quam xlitus liberi populi ferre non possent. Ita *Forcellinus*; recentiores vero plerique hunc locum ad paragraph. proxime superiorem referentes aliter interpretantur. *Martial.* 8. 18. Sed tibi laotus inest veteris respectos emiel, Carior ut mea sit, quam tua semis tibi. *Liv.* 39. 28. extr. Si aliquis respectus est mel, ne oculi nique emiel regis, deprecor, ne me tanta infamia diguam iudicetia. *Id.* 29. 9. Sine respecta non maiestatis modo, sed etiam humentatis, in legatum impetum facient. *Seneca* 4. *Benef.* 13. Non enim erigo, ut sine sui respectu mihi consolat. senza riguardo al suo proprio interesse. et *Val. Max.* 3. 7. n. 3. Majorem ejus auctoritatis, quam suorum alimentorum respectum egeroot. *Seneca* 4. *Benef.* 32. In illius respectum iste populo praesideat. in consideratione, in grazia. *Sic* *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 99. At voluisse mori, et moriendo ponere sensus: Respectuque tamen non posuisse mel. et 4. *Pont.* 9. 99. Illi me, quie velle vident, discedere melant: Respecto capion hic tamen esse sol. — Proverbiom est a *Gracia* exemplum, apud *Sueton.* *Ner.* 20. Occultis molis nullus est respectus. Τῆς λαθρανούς μου-καῖ; εὐδεις λόγος. h. e. nulla ratio habetur,

nullo in honore est, nihil sit. — Hinc est coosideratio, cogitatio, sollicitudo, consideratione. *Phaedr.* 5. 4. Huius respectu fabula deterritus, Periculosum semper viavi lucrum. *Senten* 2. *Iron* 28. ad fin. Faciet nos moderatores respectus nostri; si consularimus noi, nonquid et ipsi tale commisimus. *Pentrare* in noi stessi, il dare un'occhiata a noi stessi, et *Val. Max.* 2. 1. init. Operae est cogosci, huiusce viam quendam fuerit elemento, ut eorum quoque respectos praesentibus aliquid moribus proit. *Justin.* 11. 9. 2. Movebat haec multitudine hostium respectu paucitatis suae Alexandrom. considerando, veggend. et *Vulgar.* *interpr.* *Prinim.* 72. 3. Nao est respectus morti eorum. 3. Est etiam epoxom, inspectio, inquisitio. *Commod.* *praf.* 2. Respectumque bouum, quum voverit saeculi meta. h. e. postrema inquisitio, ultimum iudicium. *V.* **RESPECTIO**.

RESPERGO, gis, f. 3. respersio. *Prudent.* 1. in *Symmach.* 503. Marmora tabenti respergine tinota lavare.

RESPERGO, et **respergo**, gis, si, sum, gera, a. 3. (ra et spargo). *Respergit* habet *Acclius* p. 187. 8. ed. *Ribbeck.* Pelagus respergit refat. *Alm* leg. *respergit*. *Sic* *Resparus* hab. *Festus* p. 262. 15. *Müll.* Resparum vinum apud aotiquos significat vinom rogo ispersum, quod in saaris coorandilibus vino mortui sepulcrum spargebatur. quia sacra fiebant dia nono. *Alm* leg. *respersum*. — Particip. *Respersus* I. et II.; et *Resparus* loc. supra cit. — *Respergo* est idem atque aspergo, re aliqua liquida perfundo, *parviti* (II. spargere, aspergere, spruzzare; Fr. couvrir d'un liquide qui rejait, arroser, multiplier, éclauser, tacher; Hsp.regar, rociar, mojar, salpicar, manchar, ensuciar; Germ. übersprengen, besprühen, bestreuen; Angl. to sprinkle, besprinkle, wet, bedew).

I.) Proprie. *Cic.* 7. *Verr.* 38. 100. Quom praetoris nequissimi inertissimique oculos praediorum remi respergerent. *Id.* *Rosc. Am.* 24. sub fin. Respersa manus fraterno sanguine. *Liv.* 1. 13. Ne re sanguina nefando voceri georlique respergerent. *Id.* 21. 63. Vitulus iam eltos - multo circumstantes errore respersit. *Catull.* 64. 230. Adouit ut lauri respergas sanguis dextram. *Id.* 64. 181. fraterna esde respersus. *Ovid.* 14. *Met.* 603. Numicis sub Quidquid in Aenea furaat mortale, repurgat, Et respergit equis. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 12. 14. (88). Numa regis Postumia les est: Vno rogom na respargit. *Id.* 18. *ibid.* 30. 73. (308). Lantem acato respergere. *Id.* 31. *ibid.* 8. 89. (65). Piyede aspide respersi. h. a. aspari vocoata salivn aspidia. *Ammian.* 22. 8. 5. Maec circumfusus spatilis Proponentibus respargit as eo intra Cysicum et Uindymn. *Colum.* 1. *R. E.* 5. 5. Villa docta respergitur. *Stat.* 8. *Theb.* 8. resperos pulvere camp. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 27. (84). Phalaagium rofo capite, reliques parte corporis nigra, albis locuraotibus respersum goilla. (*Sillig.* incurantibus respersom om.) *Sic* absolute *Vulgar.* *interpr.* *Genes.* 31. 12. Vide mescolos varios, maculosos, resperos. h. e. punctis refertos, punctis, quasi graodius, notatos. *Seneca* *Herc.* *Cl.* 732. nulla nube respersus Jubar Lasabet ardeos fervidus Titan diem. *Seneca* alter 3. *Ira* 6. Per frequentia loca properant necesse est elicubi respergi. h. e. inquinari. *Lucret.* 2. 143. Quum primum auro respergit limbos terras.

II.) Translata. 1. Ret retro spargere, retro decere lo variis partem. *Pallad.* 2. 15. a med. Lapis subter, vel tecto poende est, et nuz tata radicem non simplicit, sed repercutit respergat. 2. Metaphor. ducta n super. paragr. I. *Quintil.* declam. 18. 3. Cujus mentem nulla libidinum resperit infamia. *Tac.* 1. *Hist.* 48. Servili delucept probro respersos est tamquam scyphum aoreom fratus.

RESPERSIO, solis, f. 3. spargimento, *parviti*, actus respergendi. *Cic.* 2. *Divinat.* 21. 48. Rabet et resperiosem pigmentorum. *Id.* 2. *Legg.* 24. 69. Na sumptuose respersio, na longe coraom etc. h. e. infusio ungoentorum el vial in rogum.

RESPERSUS, a, um, particip. *V.* **RESPERGO**. **RESPERSUS**, ut, m. 4. respersio. In sexto casu siog. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 17. 102. (163). Feras urium byana respersa recreat. *At* *Sillig.* legit uria adpersa. *Id.* 10. *ibid.* 3. 3. (10). Respersu plocorum hostem obcecaotes.

RESPICIENS, eotis, particip. *V.* voc. seq.

RESPICIO, spicis, spesi, spectrum, spicere, a. 3. (re et obso. spetio). *Resperim*, in, il, pro respererim, enilquum est, et comicom. *Plaut.* *Aulul.* 1. 1. 19. Si resperis, donicum ego te iunero. *Id.* *Mott.* 2. 2. 90. Cava, respesis. *Adde* *Rud.* 3. 3. 16. — Particip. *Respicens* I. et II. 1. et 2. a.; *Respectus* I. 2. et II. 1. a.; *Respicendus* I. 2. — *Respicio* est idem ac retro aut post me aspicio, ἀποσπῆν, ἀποσπῆν (II. guardare indietro; Fr. regarder par derrière, se tourner par regarder; Hsp. mirar detras, volver por mirar; Germ. zurücksehen - blicken nach et wns, sich umsehen; Angl. to look back).

I.) Proprie. 1. Stricto sensu. *Nonius* p. 442. 30. *Merc.* Respicere, quasi retro aspicere. *Verra* *Manio*: Sedens nitus alicno sumtu, neque post respiciens, neque ante prospiciens. — 1.º) Neotrorum more. — a) Cum Accus. et prapos. ad, vel, raro admodum, in, aot com Adverbio motus ad locum. *Plaut.* *Capt.* 4. 2. 55. et *Cas.* 3. 5. 10. Respie ad me. *Ter. Andr.* 2. 5. 6. Quail de improvviso respice ad eom. *Cic.* 1. *Divinat.* 32. 69. Nocto ad oppidum respicientes videbatis etc. *Ovid.* 11. *Met.* 545. et, quum desideret a oam (*Halcyonem*), Gaudet abesse iaman: Patrim quoque vellet ad oras Respicere inque domum supremos vertere vultus. *Quintil.* 11. 2. 45. Ad libellam respicere. *Plaut.* *Trin.* 4. 3. 61. Sed respice ad me huc. *Apul.* 2. *Met.* Hec dicens, lo me respexit, et rult. *Plaut.* *Pseud.* 1. 3. 30. Potlu ut samel modo, Balilo, huc cum lucro respicias? *Adde* eumd. *Truc.* 1. 2. 20. — b) Absolute. *Cic.* 1. *Divinat.* 24. 49. Tom el docem illum praecipue, ne respiceret: filum autem id diatios facere non potuisse, alatumque cupiditate respiciens. *Id.* 5. *Tusc.* 2. sub fin. Tam longe retro respicere noo possunt. *Liv.* 21. 22. Paridum primo, nusquam circumspicientem aut respicientem, secutum. *Cas.* 2. *B. G.* 24. Praedandi causa egressi, quum respuisoot, et hostes lo nostris castris versari videntur, etc. *Virg.* 6. *En.* 548. Respicit Eneas subito, et sub rupe sinistra Moenia lata videt. *Seneca* *Ep.* 73. Habet hoc vitium omnis ambitio: non respicit. h. e. non respicit eos, qui infiorio honoris gradu post se possunt. — 2.º) Activa. *Plaut.* *Stich.* 2. 2. 7. Respie me. *Cas.* 3. *B. C.* 91. Simni respiciens Caesarem, faciam, inquit, etc. et 2. *ibid.* 39. Proximaque respiciens aqua, videt, loquit, militet etc. *Virg.* 6. *En.* 167. Cum clamore Gys rovoabati: et ecce Cloanthum Respicit instantem n tergo. *Ovid.* 2. *Met.* 189. Et modo, quos illi fato contagera non est, Prosplcit (*Phaethon*) occasus; Interdum respicit ortus. et 3. *ibid.* 22. respiciens comites sua terge sequentes. *Liv.* 30. 20. Mastum abiss feroot Hanubalem hostium terre ascedentem; respiciens imple Nallia litora etc. 2. Latiore sensu pro simplici respicio. *Cic.* *Cluent.* 61. 170. Quem propter nimil importunitatem nemo rapere tecto, nemo adire, nemo alloqui, nemo respicere (al. adspicere) vellet, degnario di un'occhiata, et *Val. Flacc.* 6. 561. tandem dolcesjem casus la aures Respicit, *Lucan.* 4. 57. Sidera respiciens. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 38. Quosqum quolques faret, respiciendus erit. *Virg.* 5. *En.* 665. Incensas perferit naves Eumalus, el ipsi Respiciunt nrem la nimbo voltare favillam. *Apul.* 10. *Met.* Pacillatere respecto.

II.) Translata. 1. Refertor ad animom, et — 1.º) Neotrorum more poollor pro spectare, pertinere, appartenere, quemadmodum et nos vulgo dicimus riguardare. *Cas.* 3. *B. C.* 5. extr. Toti officio maritimo M. Bibulus praeposilus cuncta administrabat. Ad hunc samme Imperit respiciebat. *Quintil.* declam. 1. 14. Ad te suspiclo magis respicit. *Ulp.* *Dig.* 18. 6. 4. Uabet dicit, emptione manere, periculum autem ad ven-

ditorem respicere. — 2.º) Active. — a) Speciatim significat res præteritas mente percurrere, quod est quasi retro aspicere. *Cic. Arch. 1. init.* Quoad longissime potest meos mea respicere spatium præteriti temporis. Sic *Lucret. 3. 854.* Nam æquum respicias immensi temporis omne Præteritum spatium, tum etc. — b) Generaliter est animadvertere, considerare. *Horat. Art. P. 317.* Respicere exemplar vitæ morumque Jubebo Doctum imitatore, et vivas hinc ducere voces. *Id. 1. Ep. 1. 105.* De te pendeolis, te respicientis amici. *h. e.* qui a te, Mæcenas, pendet, ci tua Jussa ac voluntatem respicit. *Liv. 4. 46.* Subditiis, quæ respicerent in ra trepida, præparata erant ab tribuno militum. *Apul. 9. Met. Ni,* re specio communi periculo, vix eum ab Impetu furioso cobibuissem. *h. e.* nisi ego considerans commune nostrum periculum elo. Adde *eumd. 9. ibid. Publil. Syr. fragm. 344. ed. Ribbeck.* Metum respicere non solet quicquid jurat. — Et cum Relativo. *Lucret. 5. 1446.* Propterea quid sit prius actum, respicere ætas Nostra nequit, nisi qua ratio restigla monstrat. *Val. Flacc. 6. 661.* Respicitens, an vera soror. *h. e.* attente intueas et considerans. ¶ 2. Item est considerare, intueri, aspicere Juvandi cause, favere, curam habere, prospicere. — a) De diis. *Ter. Phorm. 5. 3. 34.* Dil nos respiciunt: gnetam inveni nuptam cum filio tuo, ci guardano di buon occhio, hanno cura di noi. Sic *Plaut. Rud. 5. 2. 29.* Dil homines respiciunt. *Cic. 7. Att. 1. 2.* Videro mihi videor tentam dimicationem, nisi idem deus, qui nos Parthico bello liberavit, respererit rempublicam. et 1. *ibid. 16. 6.* Republicæ statum - nisi qui nos deus respererit, elapsum scito esse de manibus. *Horat. 1. Od. 2. 36.* Sive neglectum genus et nepotes Respicis etc. Huc pertinet et illud *Virg. 5. Æn. 687.* Jupiter omniopolens, si nondum exosus ad unum Trojanos, si quid pietas eniqua labores Respicit humanos, da etc. *h. e.* si velis clementia tua, etc. (cf. *Cassiod. Compl. Act. Apost. 20.* Tunc superna pietate respicite) Item illud *Justin. 14. 4. 10.* At vos, ali, derota capita, respiciant dil perjuriorum vindictas. Contra *Plaut. Bacch. 4. 3. 24.* Tace: Aliquis nos deus respiciet. *Id. Capt. 4. 2. 54.* Respice, xno. fortune quod tibi nec facit, nec faciet, hoc me Jubes. — Hinc *Fortuna respiciens*, *b. e.* favens, opem ferens; cuius nempe simulacrum Ita reflexo est capite, ut respicere videretur. *Cic. 2. Legg. 11. 28.* Indicat Fortunæ respicientis sapum Romæ fuisse: nomenque ex ea vico Inditum In regione decima, docet *vet. Monum. apud Gruter. 250.* Apud *eumd. 79. 1. et 1072. 6.* et apud *Murat. 84. 5. 350. 1. et 1043. 2.* et apud *Orelli. 1766.* sunt inscripti, In quibus Fortunæ respicienti quippiam sacratur. *Vir. Heynium ad Virg. 1. Ecl. 28.* — b) De hominibus. *Ter. Andr. 5. 6. 11.* Me in tuis respice. *abbi cura, ricordati.* et *Adelph. 5. 8. 9.* Nec qui eam respiciat, quisquam est. *Cæs. 1. B. C. 1.* Lentulus consul senatui reique publicæ se non desuturum, pollicetur, si eudacter ac fortiter sententiam dicere velit; sin Cæsarem respiciant, atque ejus grailum sequantur, se sibi consillum capturum, neque Senetus auctoritati obtemperatum. — Siogulara est illud *Tac. 4. Hist. 4.* Mox deos respererit; restitit pleuit Ceptitollum. *h. e.* de diis cogitarunt. — c) De rebus. *Ter. Phorm. 2. 3. 87.* Respice ætatem tuam. *abbi riguardo alla tua età.* *Cic. 5. Verr. 55. 127.* Saltem commoda populi Romani respicite, si aenciis fidelissimis prospicere non laboratis. *Lucret. 4. 1158.* fædo afflictauntur amore, Nec sua respiciunt maleri mala maxima sæpe. *Cic. Planc. 38. 91.* Sina ullo reipublicæ detrimento, respiceo ellam aliquid saluam tum meam, tum meorum. *Publil. Syr. fragm. 580. ed. Ribbeck.* Respicere nil consuavit lracondia, non bada a nulla, non ha riguardo a chechessia. — d) Respicere se est sui respectum seu ratioem habere, riguardare sè stesso, aver riguardo a sè stesso. *Plaut. Pseud. 2. 2. 18.* Non soles respicere te, quom dicas Injusto alteri? (cf. *eumd. Truc. 1. 2. 53.* Quid alterum lacusat obrobri, quom Injustum

se intueri oportet.) *Ter. Heaut.* 1. 1. 18. Nul-
lum remittis tempus, neque te respicias, e non
hai riguardo a te stesso. *Sic Cic.* 2. *Fin.* 24.
79. Si factura rei familiaris erunt facienda; la-
bores suscipiendi, adeundum vitæ periculum: ne-
tum quidem te respicias? — e) El neurotorum
more, cum *Accus.* et præpos. ad. *Quintil.* 9. 4.
36. Modice respuerunt ad hanc partem. *Id.* 9.
2. 68. Ad utilitatem Ligeris respicit. ¶ 3. In-
terdum est idem ac respicere, intelligo. *Plant.*
Curc. 1. 2. 68. Respicio, nibili malis res tra-
ham facere. *vego, m'accorgo.*

RESPIRABILIS, e, adject. ἀναπνεύματος, respirabile, qui respirari potest. Boeth. Aristot. Topic. 5. 4. p. 701. Qui posuerit aeris proprium respirabile, de aere verum est, de toto autem non dicitur, non enim erit universus aer respirabilis, non erit aliquis aeris proprium respirabile.

RESPIRACULUM, *n.* 2. *respiro*, Claud. Mamert. 2. *Stat. Anim.* 12. Redactæ paullulum respiraculo viret.

RESPIRĀMEN, mŕyala, n. 3. ἀνδρῆνεια, habitus, seu coetus spiritus. *Ovid.* 2. *Met.* 828. Vitalisque vias, et respiramina clausit, et 12. *ibid.* 142. Elidunt fauces, et respiramen lterque Eriplunt animæ.

RESPIRAMENTUM, i, n. 2. sollievo, ristoro, solatium, laxamentum. *Augustin. Serm.* 144. de *Temp. in fin.* Solatium meum et respiramentum periculum meorum nullum est, nisi bona vita vestra. *Id.* 7. *Confess.* 7. ad fin. Et nusquam eret leuementum et respiramentum.

RESPIRANS, aolis, particip. **V. RESPIRO.**
RESPIRATIO, ōis, f. 3, actus respirandi (cui respondet, vel contraria est *aspiratio*), attractio aeris in pulmones per asperam arteriam, simulque ejus emissio a pulmōibus, quia sibi invicem *aspiratio* et *respiratio* succedunt, ἀναρπνοή (It. *respiro*, *respirazione*, *rifiatamento*; Fr. *action d'exhaler*, *respiration*; Hisp. *respiracion*; Germ. *d. Ausathmen*, *Athemhelen*; Angl. *a breathing* or *fetching breath*, *respiration*).

1.) *Propria*, *Cic. Tim.* 6. Neque eret anima circumfusa extrema mundi, ut respiratio- nem requireret, *Plin.* 9. *Hist. nat.* 7. 6. (18). Quis enim sine respiratioe somno locus? *Cæ- Aurel.* 2. *Acut.* 32. 167. Respiratio parva atque anhelata et insustentabilis. *Id.* *ibid.* 21. 126. calida et odoris tetri. *Id.* *ibid.* 3. 16. tardior ac major, cum quodam gemitu. *Id.* *ibid.* 1. 2. humanior. *Id.* *ibid.* 3. 17. Respiratio crassescit ita ut distincta videatur. *h. e.* fit tarda et alta. *Id.* *ibid.* 22. *sub fin.* Difficulis respiratiois minuitur, accedente animi quadam securitate. *Id.* *ibid.* 36. *sub fin.* Recte sudantibus pulsus erectior, respi- ratio facilior ac labor efficitur.

II.) Transleite. ¶ I. Est ebullitio, evaporatio, esalazione, svaporamento. Cic. 2. Nat. D. 10. 27. Aer multo calore admixtus est, Ipse enim oritur ex respiratione aquarum. aerum enim quasi vapor quidam aer habendus est. ¶ 2. Item pausa, intervallum in loquendo, linterspallio, interpuccio, pausa, respiro. Cic. Orat. 16. a med. Flumen alius verborum volubilitasque cordi est, qui ponunt in oreliosis celeritate eloquentiam: distincta allos et interpuncta intervalla, morae respirationesque delectant. Quintil. 7. 9. 1. Amphiboliz divisio respiratione et mora consistit: statum, deinde auream hastam, vel statum auream, deinde hastam. Liv. 8. 38. In suo quisque gradu oboli, urgentes oculis, sine respiratione ac respectu pugnabant. Ammian. 14. 6. 19. Quum peregrinor - pellereor ab urbe precipites, sectatoribus disciplinarum liberalium impudico caucis sine reatratione extrusis, etc.

RESPIRATUS, *us*, *m*. 4. respiratio. *Cic. 2. Nat. D.* 55, 136. Pulmones tum se contrahunt adspirantes, tum respiratu dilatant. Alii leg. spiritu, plures respiritu, eodem sensu. *Apul. 4. Met.* Parvis respirat circa nares et oculos datis foraminibus.

RESPIRĪTUS, us, m. 4. *V.* In voc. præced.

RESPIRUM, n. n. 2. respiratio. *Gloss. lat. gr.*
 respirium, ἀναπνοή.
 RESPIRO, at, avi, atum. are. n. 1. (re et spl.)

ro). Particlp. *Respirans* II. 1. a.: — Respiro est idem atque aerem in pulmones per asperam arteriam attrebo, spiritum duco, anheło: quasi retro spiro, aut spirando retraho: et sumitur etiam pro aspiro; b. e. aerem expiro ex pulmonibus, ut in RESPIRATIO diximus: quasi iterum spiro, *avavvııs* (II. respirare, rifiatare, tirare il fiato); Fr. respirer, attirer et repousser l'air par l'action de la respiration, exhiler; Hisp. respirar, despodir el aliento; Germ. zurück -, entgegen - blasen, - wehen, hauchen u. aus-suchen; Angl. to breathe, take or draw breath, fetch breath, respire).

1.) *Proprie. Cic. 4. Fin. 23. ad fin.* Quis enim ignorat, si plures ex alto emergere velint, propius fore eos quidem ad respirandum, qui ad summam jam aquam appropinquant, sed nibilo magis respirare posse, quam eos qui sunt in profundo? *Plaut. Pers. 3. 3. 12.* Sine respirare me, tibi ut respondeam. *Juvenal. 14. 26.* quæ oumquam maternos dicere mæchos Tam cito, nec tanto poterit continere cursu, Ut non ter decies respiret, *Flin. 14. Hist. nat. 22. 23. de strenuo potore.* Optima fide non respirasse in hauriendo, neque exspuisse. *Græci ἀνασπαστὶ νέμειν* dicunt. — Cum Accusat. *Cic. 2. Nat. D. 54. 136.* Quum aspera arteria ad pulmones usque pertineat, excipiatque animam eam, quæ ducte sit spiritu, eodemque a pulmonibus respiret et reddat.

II.) Translate. ¶ 1. Respirare dicuntur, qui labore, morbo, negotiorum mole paulisper intermittendo levantur, recreantur. — a) Absolutè, Cic. 2. Att. 24. extr. Respirato, si te videro. Id. Rosc. Am. 8. 22. Quum tot tantisque negotiis distentus sit, ut respirare libere non possit. Id. 6. Fam. 2. Si ermis posita civitas respireverit. Id. 1. Fin. 16. 53. Improbitas, cujus in animo versatur, numquam sinit eum respirare, numquam acquiescere. Liv. 18. 28. Spatium respirandi dare. Val. Flacc. 7. 618. Siculo respirat in æquore Cyclops. Plin. 17. Hist. nat. 23. 35. (26). Arbor quoque ipsa gaudet assiduo levata onere, similis respiranti. Quintil. 9. 4. ante med. Quo animi respirant et reficiuntur. Adde eund. 9. 2. 26. — Passive impersonaliter. Liv. 29. 4. Nuncius tandem venit, Lælium, non Scipionem, etc. Ita respiratum est. — b) Cum Ablat. et præpos. ab. Cic. Cluent. 70. ad fin. (et Harusp. resp. 23. 48.) Spe vestra equitate erigere animum, et paulum respirare a metu cepit. Liv. 23. 18. in fin. Haud parvam rem esse, ab totius victore hoste vinci desisse et ab continuo cladium respirasse. Alii aliter leg. Quintil. 1. 8. circa med. Quum poeticis voluptatibus aurea a foreos asperillate respirent. ¶ 2. Pro intermittere, sistere se, cessare. Cic. Quinct. 16. ad fin. Si hæc tecum duo verba fecisset, quid ago? respirasset cupiditas atque avaritia paululum. Id. 8. Phil. 7. 20. Ne punctum quidem temporis oppugnalo respiravit. Lucret. 6. 568. Quod nisi respirant venti, vis nulla refrenet Res. h. e. Hare cessant. ¶ 3. Poniitur et pro exhalare, esalare. Stat. 2. Silv. 2. 77. inda malignum Aera respiret pelsgo circumflua Nesis, et ibid. 4. 35. Et tenues Arabum respirant gemmæ plumæ, h. e. balant, spirant. Calpurn. 4. Ecl. 74. prospice, ne tibi forte Tinnula tam fragillî respiret fistula buxo, Quam resonare solet, si quando laudat Alexia. h. e. exspiret, et sonum emittat:

RESPLENDENS, entia, particip. *V.* RESPLENDEO.

RESPLENDENTIA; *m.* f. 1, splendor. *Augustin.* Ep. 55, ad Macedon. a med. Luculentis ingentis non desit resplendentia veritatis.

RESPLENDĒO, es, tū, ere, n. 2. (ra et splen-
dao). Particip. *Resplendens* I. — Resplendeo est
splendorem remitto, refulgeo, ἐκλάμπω, rísplēn-
dere, brillare.

1.) *Proprie, Virg. 12. Æn. 741. fulva resplendent fragmina arena. scil. ensis fracti. Seneca Agam. 543. Omnes resplendet fretum, scil. jacta fulminibus. Sil. It. 12. 732. Et tremula infuso resplendent cœrule Phœbo. Adde Claudian. 3. Rapt. Pros. 446. et Aciem. Homil. fragm. 9.*

Sic *Vulgot. interpr. Eccli.* 43. 9. de luna. Vas castrorum in excelsis, in firmamento caeli resplendens gloriose, et 1. *Machab.* 6. 39. Et ut refulsit sol in clipeos aureos et aereos, resplenderunt montes ab eis. — Pro simplici splendore. *Manit.* 5. 719. Quae (sidera) neque per cunctas noctes, neque tempore in omni Resplendent alto caeli summota profundo. *Vulgot. interpr. Matth.* 17. 2. Resplenduit facies ejus sicut sol. — Adduit et *Cic.* 2. *Fin.* 8. 23. Resplendat his vestis, argentum, etc., sed alii rectius respondeat.

It.) Translate. *Claudian.* 1. *Laud. Stilich.* 16. Narrem justitiam? resplendet gloria Martia. *Ambros.* 3. *Offic.* 17. Cura honestatis inter aversas patriae cineres at favillas in affectibus piis resplenduit et refulsit.

RESPLENDESCO, *is*, *a*. 3. Herum splendescit, et

RESPLENDOR, *oris*, *m*. 3. literatus splendor, sunt voces a *Lesico* expungendae; occurrunt enim solummodo in *Not. Tir.* p. 56.

RESPONDENS, *entis*, *particip.* *V.* voc. seq.

RESPONDEO, *spondei*, *spondi*, *sponsom*, *spondere*, 2. (re et spondeo). Aliquando est tertiae conjugationis in quibusdam modis, aut temporibus: quod in verbis secundae saepe usu venit. *Manit.* 5. 737. Sic etiam magno quaedam respondere mundo. *Bentley.* rectius leg. *Sic etiam in magno quaedam respublica mundo est.* et *Martial.* 3. 4. Si, quando veniet? dicit, responde: poete *Eslerat*, veniet, quum citharædus erit. *Alil* rectius leg. *Si quando veniet, tu respondeto: poeta etc.* *Ital. interpr. fragm.* 1. *Reg.* 12. 3. Respondite contra me coram Domino et coram Christo ejus. De præterito perf. hæc habet *Caper* p. 103. ed. *Heil.* Respondidi nihil est: respondi dic *Ciceroni*. — Particip. Respondens 3. *b*. 9. at 12.; Responsus 3. *a*. 10. et in fin.; Responsurus 10. et 12.; Respondendus 6. — ¶ 1. Respondeo, rationis habita etymt, est idem ac vicissim spondeo, reprimto, promittere vicendevolmente, *εναγγισσας*. *Plaut.* *Capt.* 4. 2. 118. *sno*. Sponden' tu istud? *ne*. spondeo. *sno*. At ego tuum tibi advenisse filium, respondeo. *Plautus* tamen hic locari videtur. Addunt quidam *Proper.* 4. 8. 88. Respondi, et toto solvimus arma toro. Sed elliter leg. *Heins.* et *Broukhus.* Retinet *Passerat.* et conatur explicare: nihil tamen affirmat. — Pro simplici spondeo videtur poni a *Papinian.* *Dig.* 50. 1. 17. extr. Fidejussor, qui salvam rem publicam fore responderunt. — ¶ 2. Item respondere est per parli ferre, correspondere. *Plaut.* *Pers.* 2. 2. 41. Par parli respondes dicto. *h. e.* totidem verbis, quot compellaria. *Ter. Phorm.* 1. 4. 35. Istus verba, et verbum verbo, par parli ut respondeas. *Cic.* 6. *Att.* 1. 22. Habet ad omnia, non, ut potuisti *ῥητορα χαλκωον*, sed paria paribus respondimus. — *Passiva Atticus* apud *Cic.* 16. *Att.* 7. 6. Provide, si cui quid debetur, ut sit unde par parli respondeatur. *Cl.* *Cic.* 15. *Fam.* 21. a *med.* Col quidem ego amoris, ultimam ceteris rebus possem, amora certe respondebo. — ¶ 3. Generaliter et sapissime respondera est vicissim dicere, interroganti satisfacere, ad voluntatem rogantis loqui. veteribus enim spondeo erat dico, loquor, teste *Festo* p. 349. 34. *Müll.*, ἀποκρίνω, ἀντιφώνω (It. respondere; Fr. répondre, faire une réponse, répliquer; Hisp. responder, satisfacer, dar solución a alguna duda; Germ. antworten, beantworten,worten, — redend entgegenn, erwidern; Angl. to answer, reply, respond). Respondere proprie aut ore loqui, non scripto. Unde *Seneca Ep.* 67. Si quando intercurrent epistolae tuae, tecum esse mihi videor, et sic afflictor animo, tamquam tibi non rescribam, sed respondeam. *Cic.* tamen 6. *Att.* 2. Respondebo primum postremae tuae paginæ. et *post.* Respondi postrema tuae paginæ prima mee. Ceterum — a) Proprie usurpetur vel absolute, vel respondere aliquid alicui, ad, adversus, contra aliquem etc. *Plaut.* *Rud.* 3. 5. 33. Si appetitit quamplam, vos respondeatote istine istam vicem. *Id.* *Pseud.* 4. 2. 12. Responde,

good rogo. *Id.* *Merc.* 2. 1. 73. Qui, malum, ego nugor, si tibi, quod me rogas, respondeat? *Ter. Phorm.* 4. 4. 3. Verbero, aliud mihi respondes ac rogo. *Id.* *Andr.* 2. 2. 8. Etiam tu hoc respondes? quid istic tibi negotii est? *Id.* *Phorm.* 2. 1. 50. Ubi tute verbum non respondeas. *Plaut.* *Pers.* 3. 3. 39. Adit ad nos: salutari: respondeamus, risalutiam. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 62. unde vult? et quo tendis? rogat et respondet, et *ibid.* 6. 60. quod eram, narro; respondes, ut tuus est mos, Paucæ. *Cic.* *Amic.* 1. 5. Ab his (*C. Fannio et Q. Mucio*) sermo oritur, respondet *Lælius*. *Id.* *Brut.* 32. 122. Nobis vero (*placet*), inquit *Atticus*, vel pro *Bruto* etiam respondeam. *Ter. Andr. prol.* 6. Non quod argumentum varet, sed qui malivoli Veteris poetae maledictis respondeat. *Quintil.* 4. 4. 1. Cui opinioni respondimus, et 2. 17. 32. Respondebo propositis. *Plin.* *Paneg.* 79. Nulla in audiendo difficultas, nulla in respondendo more. *Cæs.* 1. *B. G.* 44. Arlovisus ad postulata *Cæsaris* pauca respondit. et 4. *ibid.* 8. Ad hæc, quæ visum est, *Cæsar* respondit. *Liv.* 3. 4. Introducti a consulibus ad senatum ita responderunt ad interrogata, ut etc. *Id.* 30. 31. Adversus hæc imperator *Romulus* in hac fere sententiam respondit. *Id.* 8. 32. Adversus quæ singula quum respondere baud facile esset, etc. *Id.* 35. 50. Neo absurde adversus utrosque respondisse visus est, et facile erat orationem apud faventes æquis auribus accipi. *Cic.* *Harusp. resp.* 8. 17. Potestne quisquam vir in rebus magis cum invidia versatos, satis graviter contra inimici contumeliam sine una leude respondera? *Quintil.* 5. 7. 24. Contra ille, quæ supra diximus, similis ratione responderi locis communibus. *Sueton.* *Tib.* 61. Precauti quidam pœne maturitatem respondit: Nondum tecum in gratiam redit. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 62. quid multe? «beulge» Respondet. — Cum Accus. et Infinito. *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 59. Responderet, bello se et suos tutari posse. *Sall.* *Jug.* 11. Tm idem *Hiempsal* placere sibi respondit. *Cic.* *Ligar.* 8. 23. Si responderit *Tubero*, *Africam* — tibi patrem suum traditurum fuisse, non dubitabo etc. *Justin.* 37. 4. 5. *Mithridates* — superbo responso hereditarium patri suo regnum obvenisse respondit. — Cum Relativo. *Liv.* 8. 32. Quia tu respondes, veterime, te quidquam rei, me absente, agere? veterime, signa cum hostibus conferre? — Ad hæc, quæ interrogatus es, responds. — Passiva Imper. *Sall.* *Jug.* 112. *Romæ* legatis *Bocchi* amicitiam petentibus hoc modo respondetur. *Plaut.* *Curc.* 2. 3. 57. Postquam mihi responsus est, abeo ab illo mœstus ad forum. *Cic.* 1. *Fin.* 1. 2. Philosophis vituperatoribus satis responsum est eo libro, quo etc. — Et passiva person. *Sall.* *Jug.* 117. Sola respondit, pauca se coram *Aspæ* locuturum, cetera occulte: simul edocet, quæ sibi responderentur. *Cl.* *Cic.* *Mur.* 13. 28. Quæ consulantur, minimo periculo respondentur. scilicet, a *JCis*. — Particip. Responsus apud *Ter.* *Heaut.* 4. 8. 18. Quid nunc renuntiem ab te responsum, *Chremes*? *Cic.* *Amic.* 2. 6. Multa ejus (*Catonis*) et in senatu et in foro vel provisæ prudenter, vel acta constanter, vel responsa acute ferebantur. — Supin. Responsus apud *Cic.* *Cluent.* 59. 164. Habetis, *Judices*, quæ in totam vitam de moribus *Cluentii*, annos octo meditati accusatores collegerunt. Quam levis, genere ipso! quam falsa, re! quam brevis, responso! — b) Translata. *Cic.* *Arch.* 8. 19. Saxe et solitudines vocis respondent; bestiae sæpe immanes cantu decuntur. *Virg.* 10. *Ecl.* 8. Non caecus surdis: respondent omnia silvæ. *Ovid.* 11. *Met.* 52. debile lingua *Murmurat* esanlimis: respondent debile ripæ. *Stat.* 2. *Achill.* 174. Aut teretes thyrsos, aut respondentia (*alix*) tentant *Tympæna*. *h. e.* quæ pulseta scille sonum reddunt. *Calpurn.* 6. *Ecl.* 65. sub aereo raucum mihi pumice *lymphæ* Respondent et obest arguti glarea rivi. *Id.* 8. *Ecl.* 74. reboat te, quicquid carminis *Recho*: Respondent silvæ. *Cic.* 2. *Cat.* 11. 24. Jam vero urbes coloniarum ac municipiorum respondebunt *Catillæ* tumulis atvestribus. si opporramo a *Catillina* fortificatosi su

coli e seive. — ¶ 4. Specialiter respondere criminibus, accusatori, argumentis, dictis refellere, solvere. *Cic.* 2. *Phil.* 43. sub fin. Respondere ad hæc, aut omnino hiscere audebis? *Id.* *Planc.* 2. 4. Hæc mihi sunt tractenda tum denique, quum respondero criminalibus. *Id.* 3. *Verr.* 5. 12. Videat, quid de illis respondeat, quos domi suæ reservet. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 7. 19. Neque hoc loco expectandum est, dum de remo inflexo, aut de collo columba respondeam. — ¶ 5. Item respondere dicuntur ore, et bernapiceæ. *Sueton.* *Aug.* 94. Vallitris tacta de celo parte muri, responsum est, ejus oppidi eivem quandoque rerum potiturum. Adde *eumd.* *ibid.* 97. *Sic Cic.* 1. *Divinat.* 36. 79. Pater ad baruspices retulit: qui responderunt, nibil illo pnero clerius fore. *Sic Sall.* *Cat.* 47. Quam (annum) sæpe ex prodigiis baruspices respondebant belle civili eruentum fore. *Justin.* 1. 4. 3. Consulti *hælioli* ex eodem filia nepotem et futurum, — regnique ei amissionem portendi responderunt. *V. RESPONSUM* 2. — ¶ 6. Item *ICI* consulentibus de jure, consiliare. *V. RESPONSUM* 3. *Cic.* *Brut.* 30. 113. *Rutilius* magnum munus de jure respondendi sustinebat. *Id.* 2. *Legg.* 12. 20. Facultas respondendi jori. *Id.* 1. *Orat.* 45. 198. Ut in respondendo jure, auctoritate plus etiam, quem ipso ingenio valeret. *Id.* 1. *Legg.* 4. 12. Si te ad jus respondendum dedisses. *Id.* *Planc.* 25. a *med.* Quasi quisquam sit, qui sibi hunc falsum de jure respondisse dicat. *Horat.* 1. *Ep.* 3. 23. Seu linguam caulis acnis, seu civica jura Respondere paras. — ¶ 7. Item qui vocati adsumt, comparire. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 36. et casu tunc respondere vadit. Debebat: quod si fecisset, perderet *littem*. *Varro* apud *Gell.* 11. 1. *M. Terentius* quando citatus neque respondit, neque excusatus est, ego ei nam ovem multam dico: *Liv.* 7. 4. *Virg.* *cæsi*, qui ad nomina non respondissent, scilicet, in delecto habendo. *Val. Max.* 6. 3. n. 4. Consul, quum delectum subito edicere coactus esset, et juniorum nemo respondisset. *Arr. Menand.* *Dig.* 49. 16. 4. a *med.* Qui ad delectum non respondebant, ut proditores libertatis in servitutem redigebantur. *Ulp.* *ibid.* 49. 1. 14. a *med.* Respondere nomine possessoris absentis. *h. e.* comparere in iudicio et defendere. *Id.* *ibid.* 3. 3. 35. per procuratorem. — ¶ 8. Item qui satisfaciunt, qui, quod optatum, volumus, speramus, præstant. *Cic.* 2. *Fam.* 1. a *med.* In omnibus tuis rebus meis optatis fortuna respondit. *Id.* 16. *Att.* 2. 2. Quamquam enim reliqua satis apta sunt ed solvendum, tamen sit sæpe, ut il, qui debent, non respondeant ad tempus. *Seneca Ep.* 87. Respondere nominibus. pagara t debiti. *Cels.* 2. 6. ad fin. Conjectura ratio tollit est, ut quum sæpius aliquando responderit, interdum tamen fallat. *Sueton.* *Cæs.* 46. *Viliam* a fundamentis inchoatam magnaque sumptu absolutam, quæ non tota ad animum ei responderat, totum dirulsæ. *Seneca Ep.* 47. sub fin. Quidquid non ex voluntate respondit, iram provocet. *Liv.* 28. 6. a *med.* Haudquaquam ad spem eventus respondit. *Pallad.* 1. *R. R.* 5. sub fin. Aser splens labore quidem maximo, tamen ad vota respondet. *Virg.* 1. *G.* 47. seges velle respondet evart *Agricolæ*. — Passiva impersonaliter. *Cic.* 5. *Fam.* 7. Si quando officis non mutue respondetur. *Vallej.* 2. 103. extr. Ut neo plus sperari poterit, nec spei responderi felicitas. — ¶ 9. Et quæ conveniunt, consentiunt, quadrant. *Cic.* *Orat.* 12. 38. Ut verba verbis, quasi dimensa et parlo, respondent. *Virg.* 1. *En.* 589. dictis respondent cetera metris. *Cic.* 2. *Fam.* 15. Nemca, quæ sperat etc., scio, cui epistolæ tuæ respondent. *Virg.* 7. 3. Deformantur directiones arenati, nil longitudines ad regulam et lineam, altitudines ad perpendicularum, anguli ad normam respondentes exiguatur. Adde *Plin.* 36. *Hist. nat.* 22. 51. (172). — ¶ 10. Univerum usurpatur de rebus inenimis, quæ, quod volumus, aut quod natura solent, efficiunt. *Frontin.* *Aqued.* 10. Dies, quæ primum aqua *Virgo* responderit, *V. Id.* *Jun.* invenitur. *h. e.* destinatis in Urbe locis fluxerit. *Cels.* 4. 4. n. 5. Femina, quibus sanguis per menstrua non respondet

Id. præf. a med. Medicus aliquid oportet inveniat, quod non ubique fortasse, sed sæpius tamen etiam respondeat. *h. e.* remedium, quod invenit. *Petrus. fragm. Tragur. 40. Burmann.* Multis jam diebus venter mihi non respondit. *Seneca Ep. 23. circa med.* Metella opulentissima assidue plenius responsura fodienti. *Colum. 3. R. N. 2. ante med.* Gemella vitis maior, nisi præpiugui solo, non respondet. et *ibid. 3. 4.* Frumenta quando cum quarto responderint, vix meminisse possumus. ¶ 11. De illa, quæ stato tempore redeunt. *Seneca 3. Quæst. nat. 16.* Quartana ad horam venit, podagra ad tempus respondet. ¶ 12. Item quæ similia sunt, referunt, imitantur, æquant. *Varro 2. R. N. 3. circa med. de bobus.* Ut mares seminis boni sint, quorum et forma est spectanda, et qui ex his orti sunt, ut respondeant ad parentum speciem. *Cic. 3. Fin. 2. a med.* Hoc proprium tuum munus est, ut ita erudiat, ut et patri, et Cæpioni nostro, et tibi tam propluquo respondeat. *Id. 1. Tusc. 2. 3.* Neo tamen, al qui magis ingenilis in eo genere existerunt, non satis Græcorum gloriæ responderunt. *uguagharono. et 2. Fam. 5.* Tua virtus opinioni hominum respondet. *corrisponde. et Ovid. 4. Fast. 641.* fructu non respondente labori. *Horat. 2. Ep. 2. 48.* arma Caesaris Augusti non responsura iacertis. *Cic. Harusp. resp. 23. sub fin.* Velle se in Carinis edificare alteram porticum, quæ Palatio responderet. *h. e., ut ait Manut.* eversa Pompei domo, edificare porticum similem illi, quam domo mea eversa, edificavero in Palatio. *Plin. 9. Hist. nat. 30. 48. (93).* Caput polypi doli magnitudine, dentes magnitudinis respondentis. *proportionati. et Fellex. 2. 129. 2.* Respondente culta triumphorum, quæ gesserat, magnitudinis. *corrispondendo, pæreggiando.* ¶ 13. Item est pertinere, appartenere. *Ulp. Dig. 50. 1. 30.* Qui ex vico ortus est, eam patriam intelligitur habere, cui reipublicæ vicus ille respondet. ¶ 14. Item contra, aut a regione eorum esse, respicere. *Virg. 6. Æn. 23.* Contra elata mari respondet Gnosia tellus. — Hinc Particip. perf. pass.

Respondum, s. n. 2. substantivorum more. *V. RESPONSUM.*

RESPONDO, is, V. voc. præced.

RESPONSALIS, is, m. 2. apocrisarius. *Justinian. Novell. 37. (39.).* Ecclesiæ responsalis. *V. RESPONSUS, us, in fin.*

RESPONSIVUS, a, um, adject. qui invicem respondet. *Isid. 2. Orig. 21.* Atlas (sententiæ) responsivus, ut *Uline, istino.* Alii leg. *responsivæ.*

RESPONSIÓ, ónis, f. 3. *risposta, ἀποκρίσις, a-*ctus respondendi, responsum. ¶ 1. Generalim. *Plaut. Most. 3. 1. 62.* Molestus al sum. redde argentum: abiero. Responsiones omnes hoc verbo eripite. *Gell. 12. 12.* si obiectum sit turpe aliquid, quod negari non queat, responsiones inoculari sindas. *Cic. Balb. 16. 36.* In quo erat accensoris interpretatio indigna responsione, qui ita dicebat, comiter esse communiter. *h. e.* indigna quæ refelleretur. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores — a) Est figura sententiarum, quæ aliud interroganti aliud respondetur. *Quintil. 9. 2. 12.* Est aliqua etiam in respondenda figura, quum aliud interroganti ad aliud, quæ sic utilis sit, occurrit, tum augendi criminis gratia ut testis in reum rogatus, an ab reo fustibus vapulasset, et innocens, loquitur: tum declinandi, quod est frequentissimum: quero, an occideris hominem: responditur, latroem: an fundum occupaveris: respondetur meum. — b) Item quæ orator se ipsum interrogat, sibi quæ ipse respondet: quæ et subiecto dici potest. *Cic. Orat. 40. 137.* Ut interrogando argeat, ut rursus, quasi ad interrogata, sibi ipse respondeat. — Hanc idem *Cic. 3. Orat. 54. a med.* enumerat inter figuras verborum, ubi ait: Et interruptum, et imago, et sibi ipsi responsio. Sed videtur hic *dialogismus* designare. ¶ 3. Est etiam congruentia, convenientia, *corrispondenza.* *Capell. 9. p. 731.* Hopp, Conveniens aptaque responsio inter *ἀποκρίσις* et *ἀποκρίσις*.

RESPONSITO, as, avi, are, 1. frequentat. a

responsio, ἀποκρίσις. Speciatim dicebatur de Juri et de posticibus, qui de iure civili et de caeremoniis consulti responsa edebant. *Cic. 1. Legg. 4. 14.* Summos fuisse in civitate nostra viros, qui ius civile interpretari populo, et respondere soliti sint, dare consulti. Adde eumd. 5. de republ. 3. at *Gell. 13. 10.* Consulibus de iure publice responsivum. Adde et *Ulp. Dig. 3. 1. 1.*

RESPONSIVE, adverb. respondendo, per responsionem. *Pseudo-Ascon. ad Cic. 2. Verr. 1. 56. 148.* A capite, quod est *At enim*, interrogative pronuntiandum est, et contra responsive: *Omnes rejecti sunt.*

RESPONSIVUS, a, um, adject. responsionem continens. *Priscian. p. 54. 2. Keil.* Verba imperativa et responsiva, — ut si dicam «quid est summum bonum in vita?» et respondeat quis «honestas». Adde *Rufin. de fig. sent. 19. et Isid. 2. Orig. 21.* de quo *V. RESPONSIVUS.*

RESPONSO, as, are, a. 1. frequentat. a respondendo, est respondeo, aut vehementer respondeo. I.) Propria. — a) Stricto sensu. *Plaut. Merc. 4. 2. 56.* Numquis servorum deliquit? num ancillæ aut servi tibi responsant? si soglione respondere con arroganza? — b) Latiore sensu pro simplici respondeo. *Plaut. Cist. 2. 1. 31.* Non remissura es mihi illam? *mel. pro ma responsa tibi. Id. Most. 2. 1. 56.* Neu quicquam responset, quando hæc ædes pultabit, senex. Adde eumd. *Mill. glor. 4. 1. 17.*

II.) Translat. ¶ 1. Est eorum reddere, *e-cheggiare.* *Virg. 12. Æn. 756.* Exoritur clamor, ripæque lacusque Responsant circa. *Pal. Flacc. 4. 286.* Avia responsant gemitu iuga. Adde eumd. 3. 597. et *Claudian. 2. in Eutrop. 162.* ¶ 2. Sumitur et pro repugnare, adversari, contrastare, resistere, opposeri. *Horat. 2. Sat. 7. 85.* Responsara cupidinibus, contemnere honores. et *ibid. 103.* tibi ingens Virtus atque animus cœnis responset optimis. et 1. *Ep. 1. 68.* qui, fortunæ te respondere superba Liberum et erectum hortatur. *Id. 2. Sat. 4. 18.* Ne gallina malum responset dure palato. *h. e.* reluctetur palato et dentibus ob duritiam.

RESPONSOR, oris, m. 3. qui respondet. *Plaut. Rud. 1. 4. 6.* Neque eam usquam invenio, neque quæ eam, neque quæ quæram, consultum est: neque quem rogemus responsorem, quemquam interea invenio. *h. e.* qui mihi respondeat de illa sciscitanti. *Horat. 1. Ep. 16. 40.* vir bonus est quis? hoc consulta patrum, qui leges iuraque aerrat: Quo multa magnæque secantur Iudicia lites: Quo respondere, et quæ causæ teste tenentur. *h. e.* jurisperito respondentia ius consultibus. *Bentley.* cum aliis legit quo responso: quod videtur ad totam sententiam aptare.

RESPONSORIUM, ii, n. 2. V. voc. seq.

RESPONSORIUS, a, um, adject. ad responsionem pertinens. *Isid. 6. Orig. 19.* Inter responsorios (cantus) et antiphonas hæc differt quod in responsoriis nunc versum dicit, in antiphonis autem versibus alternant chori. — Hinc

Responsorium, s. n. 2. absolute, substantivorum more. — ¶ 1. Sumitur pro responso. *Jul. Pict. Art. rhet. (edente A. Maio) 26. p. 123.* ad fin. Audire sermocinentem rationis est, primum ut attente audias, ne, dum res alias egas, quum responsorio opus est, aliud respondeas. ¶ 2. Est item vox ecclesiastica, eorum nempe propria, qui in choro psallunt, responsorio. *Isid. 6. Orig. 19.* Responsoria Itali tradiderunt, quod inde responsorios cantus vocant, quod alin desinente, id aliter respondeat. *Ambros. 3. Hexaem. 5. 23.* Responsoria psalmorem.

RESPONSUM, i, n. 2. responso, *ἀποκρίσις* (It. risposta; Fr. réponse; Hisp. respuesta; Germ. d. Antwort; Angl. answer, response).

¶ 1. Generalim. *Ter. Phorm. prol. 17.* si sibi responsum hoc habeat, abbia questo in risposta. et *Cic. 7. Att. 17.* ad fin. Sed hæc paucis diebus ex illius ad nostra responsa responsia intelligentur. scilicet per litteras. *Id. 7. Verr. 16. 40.* Responsum dare alicui de re aliqua. *Id. Plane. 14. 34.* reddere. *Id. 1. Cat. 8. 19.* ferre ab ali-

quo et 1. *Orat. 58. a med.* auferre. et 7. *Att. 17.* Scire te oportet, quæ L. Cæsar responsa referat a Pompeio. *Hirt. 8. B. G. 23.* Legati responsa ad suos referunt. *Quintil. 5. 7. circa med.* Responsum elicere. *Justin. 12. 2. 8.* accipere. *Tac. German. 8.* negligere. *Papuvius apud Non. p. 111. 8. Merc.* explanare. *Liv. 9. 38.* Sine responso legatos dimisit. *Propert. 1. 20. 48.* Tum sonitam rapto corpore fecit Hyas: Cui procul Alcides iterat responsa. *h. e.* auditu sonitu cadentis in aquas respondet iterum iterumque vocando. ¶ 2. Speciatim dicitur de oraculo, aut responsione haruspicii. *Ter. Andr. 4. 2. 15.* Non Apollinis magis verum, quam hoc, responsum est. *Cic. 3. Cat. 4. 9.* Et fati Sibyllis, haruspicumque responsio. *Virg. 7. Æn. 85.* Hinc Italæ gentes — In dublis responsa petunt. Adde eumd. 6. *ibid. 82.* *Nepos Pausan. in fin.* Inde dei delphici responso erutus. *Tac. 2. Ann. 54.* Sacerdos edit responsa versibus. et 13. *ibid. 24.* Urbem princeps lustravit a responso haruspicum. *Plin. 15. Hist. nat. 30. 40. (134).* Brutus telluram oculatus ex responso. *Sil. It. 1. 120.* poscens responsa sacerdos. ¶ 3. Item de sententiis et opinionibus eorum, quibus permixtum ariet de iure respondere, ut sit *Justinian. 1. Institut. tit. 2. a med.* Nam quum veteres leges regis et XII. Tabularum et in sententiis et in verbis obscurissimæ essent, et in pluribus deficerent, constitutum est, ut essent qui ea publice interpretarentur; quorum responsiones consulibus datæ responsa prudentum vocaverunt. Multi doctissimi viri, quorum nomina in Digestorum libris leguntur, utilissimum hoc civibus munus Romæ excuerunt: hique libri his ipsis eorum responsa refert. *sunt. V. Pompon. Dig. 1. 2. 2.* ubi veteres juris peritos recenset. *Cic. Mur. 13. sub fin.* Vestra responsa atque decreta evertuntur sæpe dicendo. Adde eumd. 2. *Orat. 27. 116.* Et *Id. ibid. 56. 239.* Audivi accessisse ad Cræsum consulendi causa quemdam rusticum: qui quum Cræsum seduxisset, atque ad eum retulisset, responsumque ab eo verum magis, quam ad suam rem accommodatum abstulisset, etc.

RESPONSUS, a, um, particip. V. RESPONDEO.

RESPONSUS, us, m. 4. ¶ 1. Est responso. *Cajus Dig. 44. 7. 1. a med.* Verbis obligatio contrahitur ex interrogatione et responso. Ita *Torrentin.* Alii leg. *responsione.* Cf. *Cic. Client. 59. 164. V. RESPONDEO 3.* ¶ 2. Item convenientia, congruentia, consensus. *Vitruv. 1. 2.* Scenographia est frontis et iterum abscidentium adumbratio, ad circinque centrum omnium lineæ responsus. et *moz.* Symmetria est ex ipsius operis membris conveniens consensus, ex partibusque separatis, ad universæ figuræ speciem, ratæ partiæ responsus. *Id. 3. 1.* Sacrarum ædium membra, ad universam totius magnitudinis summam, convenientissimam debent habere commensuram responsum, *corrispondenza, proporzione, ἀναλογία.* Adde *Manil. 3. 71.* ubi alii aliter leg. ¶ 3. Ad responsum, et, ut alii volunt, conjunctis vocibus, *adresponsum* dicitur is, qui deputatus est a magistro militum, ut responsum, id est ministerium exhibeat militibus, ipso magistro absente. *ἀποκρίσις. Imp. Anast. Cod. 12. 36. 18. V. RESPONSALIS.*

REPUBLICA et Res publica, reipublica, *s. 1.* De declinatione et compositione hæc habet *Priscianus 5. p. 180. Keil.* Si duo sint nominativi, ex utraque parte declinatur compositum ut «republica reipublica». et *ibid. p. 177.* Composita (dictio) per se ex diversis componatur dictionibus separatim intelligendis sub uno accentu et unam rem suppositam [id est significandam] accipiat, ut est «republica». Una est enim res supposita, dum vero voces diversæ sub uno accentu prolatae. Ceterum dum *republica* conjunctum, an disjunctum res publica scribendum sit, disputat *Mainus ad Cic. de republ. 3.* et exemplis hæc super re allatis probat, duas esse voces. Rectius itaque veteres duplex, quam recentiores unicum ecclesie vocabulum, vero simile est. *V. dicta in PROMAGISTER et PROMAGISTRATUS.* — *Republica* ¶ 1. Est res communis et pu-

biles civitum una viventium, τὸ κοινόν, δημοσίον (It. comune, repubblica, stato; Fr. la chose publique, république, état; Hisp. república, estado; Germ. d. Gemeinwesen, Staatswesen, Staat; Angl. a commonwealth, state, republic, the public weal). Cic. fragm. 3. de republ. apud Augustin. 19. Civ. D. 21. Respublica est res populi. populus autem non omnis cœtus multitudinis, sed cœtus juris consensu, et utilitatis communione sociatus. Plaut. Pers. 1. 2. 23. Sed summe ego stultus, qui rem cure publicam, ubi sunt magistratus, quos curare oporteat? § 2. Item reipublicæ gubernandæ ratio, et quæ reipublicam constituunt, ut sunt, Cic. Sez. 46., seiliones, auspici, potestates magistratuum, sedes anteoritas, leges, mores majorem, iudicia, iurisdicte, fides, provinciæ, socii, imperii iura, res militaris, ærerium; præterea actio vel negotium, quod quocumque modo ad reipublicam spectet: reipublicam autem genera sunt quatuor: regnum seu monarchia, μοναρχία, in qua unus tantum domiatur: oligarchia, ολιγαρχία, in qua pauci: aristocratia, ἀριστοκρατία, in qua optimates: democratia, δημοκρατία, in qua populus universus ex patribus et plebe mixtus, qualis fuit Romana post reges exactos, usque ad C. Julium Cæsarem, qui rursus in monarchiam seu singulare imperium reipublicam convertit. — Promiscua sunt, quæ subiecti sunt exemplo. Cic. Rosc. Am. 1. a med. et 1. Ferr. 12. 33. Ad reipublicam accedere. Id. 1. Off. 25. 87. Reipublicam præesse, et ibid. 85. Corpus reipublicæ curare. Id. 2. Att. 22. Reipublicam attingere. Sall. Cat. 52. capessere. Cic. 1. Off. 25. 87. administrare. Id. 1. Invent. 3. 4. gerere. Sall. Cat. 38. agitare. Id. Jug. 41. dilacerare, et ibid. 31. vestare. Plin. Paneg. 61. in summum discrimen educere. Id. ibid. 6. concutere. Id. ibid. 5. opprimere. Cic. 1. Fin. 13. a med. labefactare. Id. prov. consul. 1. 13. (Cf. Gruter. Inscript. p. 280. 2.) et 4. Herenn. 28. 38. radiis avertere. Vellej. 2. 4. 4. accupare. h. e. imperium reipublicæ arripere. Cic. 2. Divinat. 2. 6. tueri. Id. 1. Ferr. 2. 4. defendere. Id. Rosc. Am. 49. 141. recuperare. Id. 2. Orat. 30. 132. servare. Id. 6. Fam. 2. conservare. Nepos Dion. 6. a med. bene gerere. Liv. 1. 35. augere. Cic. 3. Phil. 2. 5. nullam habere. Id. 2. ibid. 3. 6. Reliquas reipublicæ dissipare. Id. 2. Nat. D. 2. Temere de reipublica loqui. Liv. 5. 7. Tribunal plebis velut ab se victis reipublicæ insultant. Cic. 10. Fam. 5. 2. De reipublice bene mereri. Quintil. 6. 3. 68. Reipublicæ causâ laborare. Id. 11. 1. 85. A reipublica immovere. Id. 8. 6. 15. Reipublicæ vomica pericere. Commod. apud Spart. Pesc. 4. 4. Reipublicam recusare. Cato apud Gell. 13. 24. Quam tantam reipublicam agere arbitraret. negotio publice et importante. Cic. 11. Fam. 13. Bonam spem de summa reipublica vos habere volumus. h. e. de libertate publica. Sic Id. 10. ibid. 3. Unus est per tot annos reipublica devexata corpus reipublicæ bene gerendæ ad gloriam. Id. 3. Phil. 2. 24. Quam de reipublica relatione fulsisset, —, fecit senatusconsultum de supplicatione. Id. 13. Fam. 68. Si ad me de reipublica, id est de stata provinciæ, de familiaribus talis familiariter scribes. Id. 2. Ferr. 55. 138. Respublica administrari non poterat. h. e. exacte et solutio tribuit. Id. Pis. 32. 79. Cæsarem non eadem de reipublica sensisse, quæ me scio. Item Id. 1. Ferr. 14. 37. Quod de reipublica sensit. h. e. de partibus, quas quis in reipublica sequitur, atram videlicet popularis est, an cum optimatibus faciat. Liv. 8. 4. extr. et ibid. 23. et ibid. 32. extr. Hoc est a reipublica. Cæs. 1. B. C. 9. Omnem reipublicam seculi populeque R. permittere. Et maneggio, l'administratione, il comando. et Nepos Cat. 3. Reipublica peritus. politicon, reipublicista, statista, et Cic. 1. Invent. 3. 4. In rebus publicis versari. Id. 4. Acad. (2. pr.) 9. 27. Proditiones rerum publicarum. C. Gracchus apud Fest. p. 286. Müll. Rationes per avaritiam atque stultitiam res publicas suas amiserunt. Cic. 2. Divinat. 2. a med. A Platone didiceram, naturales esse quædam conversio-

nes rerum publicarum, ut ex tum a principibus tenerentur, tum a populis, atquando a singulis, mutationi dei stato, et 1. Fam. 8. a med. Commutata tota ratio est senatus, iudiciorum, vel totius publicæ, di tutto il governo, et 3. Legg. 16. a med. Utinam isto animo atque virtute in summa reipublica nobiscum videri, quam in municipali maluisses. h. e. Roma quem Arpini. — De formula Videant Consules, Prætores etc., ne quid reipublica detrimenti capiat vel accipiat, vide quæ dicta sunt in fin. v. DETRIMENTUM. — Aliquando ad anam rem bellicam et militare imperium refertur, quæ ibi maxima res agitur publica. Cic. pro leg. Manil. 21. 62. Tanta in ea (Cn. Pompejo) reipublica bona gerendæ spes constituebatur. Adde eund. 10. Fam. 11. et prov. consul. 6. 14. et Sall. Jug. 100. Liv. 2. 64. Et in Volscis reipublice egregie gesta, tum ducta, tam militiam spera. Adde eund. 8. 31. Plaut. Amph. 1. 1. 42. Ut gesserit reipublicam ductu, imperie atque auspicio suo, et 1. 3. 26. Ex me primo prima scires, rem ut gesserim publicam. Adde Liv. quæpiurimis in locis, quæ congressit Drakenborch. ad 2. 64., in quib. reipublicam gerere da re militari dicitur, contra Sigon., qui in eorum multis re publicum expungit. Sic administrata reipublicam eodem sensu dicitur ab eod. Liv. 6. 6. et 40. 35. sub fin. — Reipublicas non modo municipiorum, sed etiam coloniarum et collegiorum et corporum fuisse docet Orellius p. 230. Inscript. apud eund. 4063. hoc amplius AR. REIP. COLLEGII etc. et apud Henzen. 7101. L. ALFIO etc. CYRAT. REIP. COL. CASTRATIVM.

Homenym. De differentia inter reipublicam, civitatem et populum vide quæ supra dicta sunt in paragr. 1. et in fine v. CIVITAS.

RESPUENS, entis, particip. V. voc. seq.

RESPŪO, spūs, spūs, sphere, a. 3. (ra et spu). Particip. Respuens I. et in fin. — Respus est idem ac spuenda rejecta, expus: item simpliciter rejecta, repello, expella, non admitto, ἀπορῶν (It. spual fuori, ributtare, rigettare; Fr. recracher, rejeter de la bouche, rendre, vomir; Hisp. rechazar, rendir, vomitar; Germ. zurückspeien, ausspeien, auswerfen, austosen, austreiben, ab-, — zurücklassen; Angl. to spit out, reject, repel).

I.) Proprie. Stat. 8. Theb. 543. Saucius extremo donec cum saguina frenos Respuat, scil. equos saucios. Cic. 2. Nat. D. 9. 24. Reliquis cibi, quas astores respuunt. Id. 2. Orat. 25. a med. Gustatus, qui est sensus ex omnibus maxime volupteris, quam sitio id, quod valde dulce est, aspernatur ac respuat! Quintil. 1. 2. ad fin. Viscula eris angustis superfluum humoris copiam respuunt. Scribon. Compos. 104. Varios liquores ex stomacho respuere. — Impropris. Vitruv. 7. 4. Tegules curiosos plicantur, ut ab se respuant liquorem. Adde Lucet. 6. 1052. Plin. 2. Hist. nat. 103. 106. (231). Dna fontes iuxta fluant, alter omnia respuens, elter absorbeas. Pallad. 1. R. R. 33. Limus, quem nulli incrementa respuerit. Ovid. Id. 170. Respuat invivum iuxta cadaver humos. Plin. 17. Hist. nat. 10. 14. (72). Materia respuens secures. Id. 8. ibid. 21. 30. (74). Tauri silvestris tergori duritia silicis, omne respuens vulnus. h. e. invulnerebilibis. Id. 7. ibid. 15. 13. (63). Mole, care informis, inanimata, ferri ictum ac aciem respuens. Id. 33. ibid. 9. 45. (128). Speculum ærem raperusum respuat, ent excipit. h. e. remittit. Sic Seneca Ep. 53. in fin. Philosophia quædam tela defatigat, et valut larva laeo sinu eludit: quædam discutit, et in eam neque, qui miserat, respuat. et Plin. 31. Hist. nat. 2. 15. (18). Fons exilit tante vi, ut elae mare poodus impactum respuat. Claudian. 1. Rapt. Pros. 146. caput inde Pachyoi Respuat Jooias prætoris rupibus iras.

II.) Translate est repudiare, aspernari, nolle, rifiutare, non volere, aver dell'avversione, disapprovare. Cic. Cat. 15. sub fin. Ilum habere tals copla devinctum non potes: calcitrat, respuat. Id. Fal. sub fin. Quom id dicit, quod omnium mentes asperantur ac respuunt. Id. Cæ-

cin. 19. extr. Hominum prudentium consilium et auctoritas respuat banc defensionem, et pro nibilo putat. Liv. 2. 41. ad fin. Munera ejus in euimis hominum respuerant. Lucet. 6. 67. Quæ nisi respuat ex animo, longæque remittis, diis iodique pulando, etc. Val. Flacc. 5. 322. sio vero preces et dicta superbus Respuerit, jam nuoc animos armate repulsa. Ovid. Remed. am. 123. Impatiens animus, nec adhuc tralabilis arte Respuat atque odio verba monentis habet. Cæs. 1. B. C. 42. Non respuat conditionem Cæsar. Cic. Partit. orat. 5. 15. Auditorum aures moderantur oratori, et quod respuunt, immutandum est. Id. Pis. 20. 45. Nemo bonus est, qui vos non oculis fugiat, auribus respuat, animo aspernetur. che voglia vederli, sentirli, etc. Horat. 2. Ep. 1. 42. poetæ, quos et præsentis, et postera respuet ætas. Gell. 6. 16. extr. Maledicere alicui et respuere, et secum, et detestari. Plin. 28. Hist. nat. 2. 3. (10). Itoc sapientissimi cuiusque respuat fides. lo rigetta come falso, et Colum. 6. R. R. 2. a med. Respuere imperium. h. e. detrectare, nolle abedire. Cic. 7. Att. 26. Cæsaris interdicia, et te secundo lumine hic offendera, respuuntur. h. e. contemnuntur. — Cum Infinito, aut cum Coniuncto, et partic. ut. Boeth. Consol. phil. 1. metr. 5. Hominum solos respuat aclus Merite rector cohibere modo, et ibid. 2. pros. 6. circa med. Natura respuat, ut contraria quæque jungantur. — Hinc Particip. præ., casus exempla retulimus.

Respuens, entis, adject. h. e. cum Genellivo, more substantivi, apud Gell. 6. 15. Communium vocum respuens nimis ac fastidiosus.

RESTAGNANS, entis, particip. V. RESTAGNO. RESTAGNATIO, ōis, f. 3. ristagno, inondazione, πλημμύρα, aclus restagnandi, inundatio. Plin. 2. Hist. nat. 67. 67. (168). Palus Mæotica, sive Oceanus sicut est, sive angustio discreti sita restagnatio. Id. 6. ibid. 28. 32. (146). Ubi restagnatio Euphratis cum Tigri confluit. — Translate. Plin. 11. Hist. nat. 37. 68. (176). Ne restagnatio intempesiva alvi obstrepat. h. e. redundatio et rejectio cibi a stomacho per fauces in os.

RESTAGNATUS, a, um, particip. V. voc. seq. RESTAGNO, at, (ari), stum, are, n. 1. (se et stagoo). Particip. Restagnans et Restagnatus I. — Restagnare dicuntur aquæ, quom quere desinentes in morem stagni redundant, πλημύω, πλημμύρα (It. ristagnare; Fr. déborder, inonder; Hisp. inundar, salir de madre; Germ. überfließen, überreten, austreten; Angl. to run over, overflow, stagnate, restagnate).

I.) Proprie. Liv. 44. 46. Cingunt (urbem) paludes inextinguibiles altitudinis æstate et bieme, quas restagnantes faciunt locus. Plin. 5. Hist. nat. 5. 5. (34). Putos baud difficile inveniunt, ibi restagnantibus Mauretanie aquis. Ovid. 2. Met. 382. Quam restagnantis fecit maris unda paludem. Lucan. 4. 88. impulsæque gurgite multe Castra labant: alte restagnant Gumina vello. Sil. It. 8. 352. Qua Setura nebulosa palus restagnat. Seneca Edip. 545. Tristis restagnat humor. Colum. 8. R. R. 15. 3. Violentis restagnantibus unda. — Huc refertur potes et illud Cassiod. 2. Variar. 32. Quantum spatii restagnatis incurribus paludibus illuvies occupavit.

II.) Translate de locis, quæ stagnantibus aquis inundantur. Cæs. 2. B. C. 24. extr. Longe lateque is locus restagnat. Sil. It. 4. 752. restagnant arva palude.

RESTANS, entis, particip. V. RESTO. RESTAURATIO, ōis, f. 3. rinnovazione, ἀναστροφή, reovatio, instauratio, refectio. Julian. Dig. 23. 5. 7. Si fundum Titio reddiderit suo restoratione servitute. Ulp. ibid. 4. 4. 7. extr. Coostat, omnis ætatis hominibus restorationem eremodici præstari.

RESTAURATOR, ōis, m. 3. rinnovatore, ristoratore, ἀναστροφῆς, renovator, instaurator, rector. Inscript. apud Fabrett. p. 164. n. 297. DOMITIVS SECVNOVS CYRAT. ET RESTAVRATOR FRATRIB. SVIS. Alia apud Marini. Frat. Arv. p. 582. RESTAVRATOR THERMARVM HEMALIVM. Adde Corp. Inscript. 8. 898. et ibid. 899.

RESTAURATRIX, *Artis*, f. 3. *rinnovalrice*, *ristoratrice*, quæ renovat, quæ restaurat. *Augustin. Serm. 30.* Hæc est salus animarum, distipatrix vitiorum, restauratrix virtutum, oppugnatrix demonum.

RESTAURATUS, a, um, particip. *V. voc. seq.*

RESTAURO, as, avi, alium, atq. a. 1. Quod ad etymon spectat, videtur esse, ut instauro, a v. sto, et conjungendum cum v. sanski. sthā, sto, unde sthāvata, stans, rectus (cf. σταυρός, σταυρώω) ite ut sit proprie facio iterum stare, restituo. — Particip. *Restauratus* I.; *Restauraturus* II.; *Restaurandus* I. — *Restauro* igitur est idem atque instauro, reficio, restituo, renovo, ἀποκαταστήω (It. rifare, ristaurare, rinno-vare; Fr. rétablir, réparer, rebâtir, restaurer, refaire; Ilisp. restablecer, reedificar, restaurar; Germ. wiederherstellen, erneuen; Angl. to renew, repair, rebuild, recruit, restore).

I.) Proprie. *Tac. 3. Ann. 72.* Pompeii theatrum igne sortuito haustum, Cæsar exstructurum pollicitus est, eo quod nemo a familia restaurandu sufficeret. et 4. *ibid.* 43. Edem Veneris vetustate delapsam restaurari postulaverat. *Ulp. Dig. 7. 4. 10. a med.* Navis dissoluta, et eadem tabulis restaurata. *Id. 43. 20. 1.* Quod corruptum est, in pristinum statum restaurare. *Fulgat. interpr. 1. Mach. 10. 44.* Ad edificanda vel restauranda opera senectorem sumptus dabuntur de ratione regis.

II.) Translate. *Ulp. Dig. 48. 5. 4. in fin.* Restauratio accusacionem. h. e. rursus instituere. *Modestin. ibid.* 4. 99. *Ulp. ibid.* 42. 9. 14. et Tryphonin. *ibid.* 9. 4. 37. actionem lurti. *Papinian. ibid.* 10. 5. 9. veterem obligationem. *Justin. 20. 5. 6.* Amittis auctus bellum velut ex integro restaurat. et 31. 3. 8. Promittens, hac manu non minus bellum quam geserit, Italiae restauraturus. Adde 2. 10. et 3. 5. Ubique autem illi instaurat et instauraturum legunt, sed minus recte, ut ait *Drakenborch. ad Liv. 27. 21.*

RESTERNO, sternis, stravi, stratum, sternere, a. 3. iterum sterno. *Vox a Lexico expungenda; leggitur enim solummodo in Not. Tir. p. 90.*

RESTERTO, is, ere, a. 3. (re et sterto) iterum, aut valde sterto. *Pelagon. Veterin. 12.* ante med. Toto corpore coecidit, naribus reddit humida, et aquam multam bibit, tussit duriter et restertit.

RESTIARIUS, II, m. 2. qui restes facit. *Fronto apud Futsch. p. 2201.* Restiarius, qui (restes) facit: restio, qui vendit. At meo iudicio, inquit *A. Popma (De differ. verb. ad b. v.)*, non recte. Nam restiarius est, ut linearius, qui restes vendit, ex eaque re quæstum facit; restio est, ut lineo, pellio, qui restes intorquet et necit. Alii Græcis dicitur σχοινωπάτης, alter σχοινωπάτης sive καλωσεπός, ut Plutarchus in *Augusto* dixit. Sed *V. RESTICULARIUS* et *RESTIO*. *Inscript.* abhinc paucis annis Anxani coperla et nuper edita a Jo. Cam. Rossi. L. ARRIO ET M. SERVILIO COS. (h. e. an. a Chr. n. III.) PATRONO L. FLAV. TOTO COLLEG. FR. (h. e. labium) RESTIARIORUM MUNCIPII ANXANI P. PROB. D. D.

RESTIBILIO, is, ire, a. 4. (re et stabilio) iterum stabilio, restituo, restauro, instauro. *Pacuvius apud Fest. in Sas.* Nam Teucium regi sapsa res restibiliet.

RESTIBILE, is, n. 3. *V. voc. seq.*

RESTIBILIS, æ, adject. (re et stabilis) in re rustica est qui quotannis seritur, che ogni anno si torna a fare, καλὶβλαστός, καλὶβύσις.

I.) Proprie. — a) *Restibilis* ager ita definitur a *Varron. 5. L. L. 39. 5. Müll.* Ager restibilis, qui restituitur, ac crescit quotquotannis: contra qui interimitur, a novando novalis. *Id. 1. R. R. 44. 2.* Illud quoque multum interest in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit, quæ vocatur restibilis, an in vervocto, quæ interitum requirit. *Colum. 2. R. R. 10. 4.* Phaselis terre mandabitur, vel in verracto (*Schneid. veterico*), vel melius pingui et restibili agro. — *Restibilis* ager definitur a *Festo p. 281. Müll.*, qui biennio continue seritur farreo spico, id

est aristato: quod ne fiat, solent, qui prædia locant, excipere. In *Gloss. Philox.* Ἀγρός δις τοῦ ἔτους ἡγοσιμώμενος. Idem fere dicit *Festus*, quod *Varro*. Aget enim, qui biennio continuo seritur, illo biennio restibilis est: qui veto quotannis, multo magis. Illud solum interest, quod eum sic dicit *Festus*, qui seritur farreo spico, hoc est semine spicam et aristam ferente: *Varro* autem quolibet semine. — b) *Restibilis* seges, est quæ regenerat, quasi cuius fecunditas in sequentem quoque annum restat; hinc alii huius vocis etymon, scil. a restando, ducunt. *Plin. 18. Hist. nat. 17. 45. (162).* Uberius tamen tanta est, ut sequente anno sponte restibilis fiat seges. — c) *Restibile* vinetum, quod singulis annis repastinatur. *Colum. 3. R. R. 18. init.* Repastinata dicitur fuere vinea, nam si necessitas facere cogit, prius quidquid est residui vitis extirpari debet, etc. Sic *Cato* apud *Plin. 18. Hist. nat. 17. 46. (164).* Hordeum serendum in novali et in arvo, quod restibile possit fieri. *V. infra sub f.* — d) *Restibilis* platanus, quæ rigorem suum recuperat. *Plin. 16. Hist. nat. 32. 57. (133).* Antandri platanus etiam circumdolalis lateribus restibilis sponte facta, vitæque reddit. — e) *Restibilis* locus legitur apud *Caton. R. R. 35. 2.* Hordeum, qui locus novus erit, aut qui restibilis fieri poterit, serito, et mox. Qui locus restibilis crassitudine fieri poterit. — f) *Hinc restibile*, is, absolute, substantivum more, est locus restibilis apud *Colum. 2. R. R. 10. 6.* Sin autem proxima messis occupandum erit restibile, etc.

II.) Translate. *Restibilis* fecunditas est continua, et non intermissa. *Plin. 28. Hist. nat. 19. 77. (249).* Conceptum leporum utero exemplum his, quæ parere desierint, restibilem fecunditatem afferre putant.

RESTICULA, æ, f. 1. diminut. a restis, picciola resta, funicella, οὐρίον, parva restis, funiculus. *Cato R. R. 110.* Testam calcitrato in igni bene: ubi calebit, eam picato, resticula at ligato, testam demittito in dellum iustum lenijet. *Varro 1. R. R. 41. ad fin.* Resticulas petiscos, quas edimus, maturas perserunt, et eas, quum inaruerunt, complicant, ac, quo volunt, mittunt. Quidam *Codd.* fortasse rectius habent: per resticulam ficos, et *Cic. fragm. orat. pro Scaur.* (edente *A. Peyron.*) p. 76. Sed collum digitalis duobus obliqueret, resticula cingeret. *Amnian. 14. 7. a med.* Hirsutis resticulis cruribus ejus innexis, divaricatum adusque prætorium traxere. Adde *Apul. Apolog. circa med.*

RESTICULARIS, *V. voc. seq.*

RESTICULARIUS, II, m. 2. qui resticulas facit. *Gloss. Labb. σχοινωκόος*, resticularius, restio. *Alii leg.* resticularis.

RESTICULUM, *V. voc. seq.*

RESTICULUS, I, m. et Resticulum, I, n. 2. resticula. *Hieronym. in Job. 40. Ulp. Dig. 9. 3. 5.* Si amphora ex resticulo suspensa decidisset, ubi *Torrentin. et Mommsen.* hab. reticulo. *Ampros. in Ps. 118. serm. 15.* Cocciolum resticulum.

RESTIGO, as, ate, a. 1. iterum instigo. *Vox a Lexico expungenda; tegitur enim solummodo in Not. Tir. p. 90.*

RESTILLO, as, avi, ere, 1. (re et stillo).

A) Neutrum restillo est idem ac stillando et fluendo redeo. *Prudent. 2. advers. Symmach. 287.* ad proprium restillet vena metallum.

B) Active et transito sensu usus est elegantissime *Cic. 9. Att. 7.* Litteræ tuæ mihi quiddam quasi animatæ restillarunt; recreatum enim me non quo dicere. *Alii leg.* instillarunt; alii stillarunt.

RESTINCTIO, ðals, f. 3. estinzione, ἀπόσβεσις, actus restinguendi. *Cic. 2. Fin. 3. a med.* Illa autem voluptas ipsius restinctionis in motu est.

RESTINCTUS, a, um, et

RESTINGUENS, entis, particip. *V. voc. seq.*

RESTINGUO, ulinguis, stiaxi, elinctum, ulinguo, a. 3. (re et stinguo). Particip. *Restinguens* I.; *Restinctus* I. et II.; *Restincturus* I. — *Restinguo* est idem atque estinguo, ἀποσβέννυμι (It. estinguere, smorzare, spegnere; Fr. éteindre de nouveau, éteindre; Ilisp. apagar, matar;

Germ. wieder-auslöschen, auslöschen, verlöschen, losen, stützen; Angl. to extinguish, quench, put out, restinguish).

I.) Proprie. *Plaut. Cas. 4. 1. 15.* Nimis lapide ei vel dant operam, ne cœnet senex. Aulas pervertunt, ignem restinguunt aqua. *Cic. Mur. 25. extr.* Respondit si quod esset incendium excitatum, id se non aqua, sed ruina restincturum. *Id. Rosc. Am. 6.* Ignis in aquam coniectus continuo restinguitur et refrigeratur. *Id. Topic. 12. 52.* Restinctus ignis. *Plin. 20. Hist. nat. præf. init.* Ignis aquis restinguitur. Et absolute *Liv. 1. 39.* Puero dormienti — caput assise ferunt. — Et quum quidam familiarium aquam ad restinguendum ferret, etc. Adde *Cæs. 7. B. G. 24. et Horat. 1. Sat. 5. 76.* Ceterum *Ovid. Remed. am. sub fin.* Nutritur vento, vento restinguitur ignis. *Lucet. 5. 121.* præclarum cæli restinguere solem. *Cæs. 7. B. G. 25.* aggerem. h. e. ignem, qui aggerem comprehenderat. *Sic Hirt. 8. B. G. 43.* Nostri opera flammâ comprehensa partim restingunt, partim interiscunt. *Plin. 31. Hist. nat. 3. 27. (46).* Lucerna restincta. *Id. 36. ibid. 27. 68. (201).* Carbo restinctus. *Virg. 5. Æn. 698.* vapor omnis. *Id. 2. ibid. 686.* sanctos restinguere fontibus ignes. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 55. (150).* Broole gemma putat restingui fulmine lectum. h. e. refrigerari. *Id. 31. ibid. 14. 41. (150).* Tenuiora ferraementa oleo restingui mos est, ne aqua in fragilitatem durentur. h. e. quum Ignita fuerint, refrigerari oleo, temperari. et 33. *ibid. 3. 20. (65).* Es accensus restinguitur sale, aceto, atumio. *Id. 36. Hist. nat. 24. 58. (181).* Restinguere calcem, bagnare. et 34. *ibid. 10. 22. (104).* exustum lapidem vino Chio. — Sic pro tollere, delere, comprimere. *Cic. 2. Fin. 3. a med.; et Virg. 5. Ecl. 47.* Stitit restinguere. *Horat. 2. Od. 11. 18.* Restinguet ardentis Faleini Pocula prætereunte lympha. *Plin. 20. Hist. nat. 21. 84. (223).*, 28. *ibid. 10. 45. (158).*, et 29. *ibid. 4. 23. (75).* Restinguere venena. *Id. 32. ibid. 5. 20. (58).* veneficium. *Id. 24. ibid. 8. 29. (45).* ictus scorpionum.

II.) Translate. *Cic. Itabir. Post. 6. 13.* Restinguere odium. *Id. 1. Fin. 13. 43.* omnium cupiditatum eisdem. *Id. Sext. 21. 47.* Animæ hominum sensusque morte restingui. *Id. 1. Orat. 51. 219.* Eorum mentes, qui audiunt, aut inflammare dicendo, aut inflammatas restinguere. *Ter. Eun. 1. 1. 22.* Hæc verba (irarum plena) una mehercle falsa lacrimula Restinguet. *Id. Phorm. 5. 7. 81.* Illuc ego illum dictis illa tibi locum dabo, ut ne restinguas, te erimis et extillaveris. *Cf. Plaut. Trin. 3. 2. 49.* Si istuc, ut conare, facis iudicium, tuum incendes genus. Tum igitur tibi aqua erit cupido, genus qui restinguas tuum. *Liv. 28. 42.* Velut ad commune restinguendum incendium concurrent. *Cic. 1. de republ. 1.* Non duo Scipiones oriens incendium belli Panieli secundi sanguine suo restinxissent. *Id. 11. Fam. 12.* Non modo non restinctum bellum, sed etiam inflammatum videtur. *Id. Orat. 8. 27.* Restincta ætiorum incendia, et 1. *Divinat. 30. ad fin.* Illa enim tertia parte animi, in qua irarum existit ardor, sedata atque restincta. *Ennius apud Cic. 1. Divinat. 31.* citat, forte opem et restinguat. *Plin. 2. Ep. 11.* Favor et misericordia acies et vehementes primos impetus habent, paulatim consilio et ratione, quasi restincta, considunt. *Cic. Orat. 1. extr.* Nec vero Aristotelem in philosophia deterruit a scribendo amplitudo Platonis; nec ipse Aristoteles admirabili quadam scientia et copia ceterorum studia restinxit. *Id. 13. Att. 10.* Cui quidem quamplurimum ageodum puto, præsertim si statuit, semmuncutum enim omnem aut restinxit, aut sedavit. *Sil. It. 16. 618.* Quo Martem aut quo aliqua trabis? restinguere primum est Ardentem Italian. h. e. incendium, quo quasi adurit, idem propulsare summum periculum, in quo versatur. *Id. 13. 576.* rabies restinguitur. *Plin. 29. Hist. nat. 4. 17. (62).* Cimices in potu datos baustas sanguisugas ab animalibus restinguere. h. e. necare. *Id. 28. ibid. 10. 77. (252).* Equi spuma illa, priusquam primum de-

scantur pilli, restinguuntur. *Id.* 26. *ibid.* 10. 63. (98). Vim Veneris restituit aqua mulas. *Id.* 26. *ibid.* 1. 5. (8). Morbus celeriter restituitur. *Id.* 32. *ibid.* 10. 40. (119). Ignis sacros restinguunt ranarum ventres impositi. *Id.* 8. *ibid.* 27. 41. (99). Restinguere caulem silvestris lectuca succo.

RESTIO, *ōnis*, m. 3. (restis) funiculario, funalis, *σχοινωπλῆς* aut *σχοινωπλόχος*, qui restes vendit, aut facit, funarius. *Fronto* loc. cit. in RESTIARIUS. *Sueton.* Aug. 2. extr. M. Antonius libertinum ei proavum exprobat restionem, avum argentarium. — Restionem inscripsit Leberius unum a mimis suis, teste *Gell.* 10. 17. et 16. 7. — *Plaut.* *Most.* 4. 2. 1. Illi erant buccada multo potius, quam ego sim restio. h. e. ut mihi ad restem res redeat. Jocos in verbis. Ita *Forcellinus*: at cl. *Furlanetto* to *Append.* i Restio est etiam, qui reste ceditur; et allatum *Plauti* locum his verbis interpretatus est: Multo potius eris, si illi bubuli coris cadantur, quam ego cedere resta.

RESTIPULATIO, *ōnis*, f. 3. ἀνταρπώτης, acius restipulandi. *Cic.* *Rosc. Com.* 13. 38. Quid est hujus restipulationis scriptor, testis, arbiter? Adde *Caj.* *instit.* 4. p. 759. *Goer.*

RESTIPULOR, *aris*, *arj*, dep. 1. (re at alipulor) ἀνταρπάζω, cum eo certo, a quo sponcione sum provocatus; ideo vicinim stipulor, et mutnam sponcionem exigo. *Cic.* *Rosc. Com.* 13. 38. Quid hic porro nunc restipulatur, quod jam pridem ipse egerit? *Val.* *Max.* 2. 8. n. 2. Venerius sponcione Lutatium provocavit, non se petiturum triumphum, nisi suo ductu Punica clavis esset oppressa, nec deditur restipulari Lutatium. *Apul.* da *Mag.* sub fin. An ut eam dotem filius suis magis restipularetur, quam penes me siceret? h. e. mihi quidem promitteret, se viva, sed, se mortua, me obligaret, ut filius suis, quos ex prioris mariti susceperat, restituerem. Adde *Varron.* 5. *L. L.* 182. 42. *Müll.*

RESTIS, *is*, f. 3. In quarto et sexto casu singulari duplicem positionem habet *restim* et *restem*, *restis* et *reste*, ut ignis, pippis, turrus at alla mollis, quas *Priscian.* 7. p. 756. et 759. *Putsch.* enumerat. Quod vero ad notationem pertinet, *V.* Etymologos. — Restis est idem ac funis: nisi quod hic de cranioribus etiam dicitur, illa fere de tenulioribus, *σχοινος*, *ἀγγύων*, ἡλαδάς (It. fune, corda, cordicella; Fr. corde; Hisp. cuerda, sogá; Germ. d. Seil, Tau, Strick; Angl. a halter or cord, a rope or cable).

1.) Propria. — a) Generatim. *Varro* 1. *R. R.* 22. *instit.* Quae nasci in fundo, ac fieri a domesticis potuerunt, eorum ne quid ematur, ut quae sunt de cannabi, lino, junco, palma, scirpo, ut funes, restes, tegetes. et *ibid.* 23. a med. Serere canasibim, linum, juncom, spartum, unde linoas, cestes, funes facias. *Colum.* 11. *R. R.* 3. sub *instit.* Farina aqua conspersa illinitur vel nautica veteribus funibus, vel quibuslibet aliis restibus. *Ruricius Varro* 1. *R. R.* 8. 2. Jugorum genera fere quatuor, perlica, arando, restes, vites. h. e. quum vitis brachia in jugum alligantur restibus. *Inscript.* apud *Gruter.* 715. 10. in fin. ATINETO LIB. CIVIS DOLO FILIAM AMISI RESTEM ET CLAVUM VIXE SIBI COLLYM ALLIGET. *Plaut.* *Pseud.* 1. 1. 86. ps. Sed quid de drachina facere vis? ca. restim volo tibi emere, ps. quam-obrem? ca. quid me faciam pensillem. Certum est mihi aote tenebras persequi tenebras. *Id.* *Pers.* 5. 2. 34. Restim tu mihi cape crassam, ac suspende te. *Id.* *ibid.* 2. 4. 11. Cadere tu hodie restibus. *Lucilius* apud *Non.* 2. 868. Grabbati restibus? *teoil.* *Juvenal.* 10. 58. descendunt statum, restemque sequuntur. *Plaut.* *Rud.* 4. 3. 97. Paullisper remitte restem, dum concedo et consulo. h. e. rodentem. *Juvenal.* 3. 126. Bortolus hic, puticusque brevis, nec resta movendus. h. e. noli non fune, sed manu aqua hauritur. *Id.* 14. 272. de schenobate. accipit ligens vestigia planta, Victum illa merceda parat, bromamque, famamque illa resta cavet. et *Marcell.* *Empir.* c. 29. p. 130. *instit.* Da resta ventrem circumcircundat, de qua quis laqueo vitam haurit. — b)

Spedatim, restim ducere (σχοινὰ δύνει διστὶ Ἀ-

ristoph. in *Nub.* v. 540) dicuntur in saltationibus pueri et puellae choros agentes manu velut reste conserit. Hujusmodi choros describit *Homer.* *Iliad.* 18. 594. Ὀρχεῖντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες. *Liv.* 27. 37. sub fin. Per manus reste data virgines sonum vocis pulso pedum modulationes incenserunt. *Ter.* *Adelph.* 4. 7. 34. Tu inter eos restim ductans saltabis, meneras la ridda. *Ibi* *Donatus*: Latus est natus ab eo fune, quo introductus equus durlus in Trojam est, quum neri manibus funa chororum ducunt saltantes. Hoc a quibusdam dicitur: sed ego puto, manu conserlos choros puellorum puellarumque cantantem, restim ducere existimari: et id maxime convenire ad exagitantem importunitatem senis, velut pueros imitantis. *V.* quinquae puellas ita saltantes apud *Vic.* *Monum.* *Borghes.* p. 188. tab. XXV. — c) Ad restim res rediit, pro-verb., h. e. adeo perditae sunt res, ut da suspensio cogitandum sit. *Ter.* *Phorm.* 4. 4. 4. Opera tua ad restim mihi quidem res rediit planissime. sono a termina che mi bisognerà impicarmi a dirittura. *Cæcilius* apud *Non.* 3. 64. Ad restim res rediit. Immo collus, non res. nam ille argentum habet. Huc pertinet illud *Martiat.* 4. 70. Nili Ammiano praeter ardam restem Moriens reliquit nihilis pater ceris. h. e. laqueum, quo se suspenderit. *V.* *Inscript.* cit. sub a. — d) Colubra restem non parit, illud proverbium, h. e. non sunt dissimiles parentum filii. *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 45. *Burm.*

RESTITANS, *antis*, particlp. *V.* voc. seq. RESTITO, *as*, *are*, n. 1. frequentat. a resto. — Particlp. *Restitans* I. — Restito ¶ 1. Est idem ac saepe, aut sublede resto, subsisto, ira recuso, remoror, fermor, arrestor, ἐπιστάσας. *Ennius* apud *Non.* p. 147. 10. *Merc.* *Restitator*, occurrunt, obstant, obstringunt, obganolunt. *Ter.* *Eun.* 4. 4. 1. Est foras, scelestus? et etiam restitas, fugitives? *Plaut.* *Capt.* 3. 2. 2. ubi quisque vident, eunt obviam, Gratulanturque eam rem, ita me miserum restitando, retinendoque tassum reddiderunt. *Liv.* 30. 31. a med. Restitantes ac tergiversantes attrahere. *Id.* 7. 39. ad fin. Imperium atque honorem, aut, ubi restitaret, mortem, ut sequeretur, denunciantes. *At.* *leg.* restaret. Adde *eumd.* 10. 19.; et *V.* *Drakenborch.* ad *Liv.* 6. 7. § 2. *Plin.* 8. *Hist.* nat. 16. 19. (50). de leone. Quamlibet magna canum at venantium urgente vi, contemptim restitensque cedit. ¶ 2. Est etiam resistere, repugnare. *Ennius* apud *Rufinian.* de fig. sent. et eloc. § 11. p. 205. *Ruhn.* Mensant me oburgat? id meis rebus regimen restitat. *At.* *leg.* restat.

RESTITOR, *oris*, m. 3. qui restat. Vox a *Restico* expungenda; legitur enim solummodo in *Not.* *Th.* p. 91.

RESTITRIX, *trix*, f. 3. quae restat, et in eodem loco remanet. *Plaut.* *Truc.* 4. 2. 5. Ego interim hic restitrix hic praesidebo.

RESTITUENS, *entis*, particlp. *V.* voc. seq.

RESTITUO, *itis*, *iti*, *tum*, *tere*, e. 3. (re et statuo). Particlp. *Restituens* sub *B.* II. a.; *Restitutus* fere in omni. paregr.; *Restitutus* sub *B.* I. a. at II. b.; *Restituendus* sub *B.* I. et II. b. et c. — Restituo

A) Generatim est idem ac rorsus statuo, rursus colloco, reficio, restauro, instauro, et universim lo pristino loco aut statu repono, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, ἀνακαταθέν (It. riporre o piantar di nuovo, rifare, rifabbricare, rimettere; Fr. placer, remettre à sa première place, ou remettre en état, rétablir; Hisp. remeter, volver a meter las cosas donde estaban, restablecer; Germ. wiedersetzen, an d. frühere Stelle wiederzusetzen, od. wieder in Stand setzen, wiederherstellen; Angl. to put or set up again, replace).

I.) Propria. — a) Est rorsus statuo, rursus colloco, repono. *Virg.* 2. *G.* 270. Ut quo quaque (arbor) modo staterit, qua parla calores Anstroos tulerit, qua terga obverterit axi, Restituitur. *Cic.* 12. *Fam.* 25. Ut statua, quam turbo deiecerat, restitueretur. — b) Item reficio, restauro, instauro. *Cic.* *Topic.* 3. a med. Si aedes em corruerat, vidulumque fecerunt, quam usu-

fructus legatus est, heres restituere non debet, nec reficere, non magis quam aerivum restituere, si in, cuius usufructus legatus est, deperisset. *Cæs.* 1. *B. G.* 28. Ipsos oppida vicinosque, quos incenderant, restituere iussit. *Nepos* *Timoth.* 4. A Moros ex hostium praeda patri restituit. (Reperitur etiam pro extruere, edificare, fabbricare, apud *eumd.* *Themist.* 6. Idemque muros Atheiensium restituit praecipuo periculo suo. Ita *Forcellinus*; at suot qnt buoc locum isic interpretantur: emuros a Persis, tempore Darii, dirutos refecit, instauravit, ent itarum extruxit) *Vellej.* 2. 45. 3. Domus a Clodio dilecta, a senatu restituta. *Ter.* *Adelph.* 1. 2. 40. Fores egressi? restituentur: discedit vatem? resarciunt. *Plin.* 18. *Hist.* nat. 28. 67. (4). Senescunt prata: restituique debent saba in bis sata, vel rapae, vel millo. *Inscript.* apud *Orell.* 3278. ΑΡΟΥΤΕΒΡΙΥΜ ΑΔ ΝΟΥΤΑΤΗΥ Α. Η. Ε. RESTITUΟΥ. *risfabbricato* in quibus da farlo credere nuovo. Sic *Inscript.* apud *eumd.* 3297. ΠΡΑΒΤΟΡΙΥΜ ΙΝ ΑΥΙΝΑΥ ΚΟΛΛΑΨΥΜ ΑΔ ΝΟΥΑΥ ΑΥΙΝΑΥ RESTITUΥΜ. — c) Et universim in pristino loco aut statu repono. *Ovid.* 3. *Fast.* 16. turbatas restituitque comas. *Sall.* *Jug.* 51. Metellus ordines (militum) restituit. Sic *Liv.* 5. 18. a med. Aciem restituit. h. a. exercitum inclinatum, ad fugam turbatoque ordines rorsus colligere et in hostem dirigere. et *Sueton.* *Cæs.* 62. Inclinetam aciem solus saepe restituit obstaculo fugientibus retinesque slogatos. — Huc pertinet et illa, in quibus restituere est corrigere, emendare, sanare. *Cic.* 2. *Divinat.* 46. 96. Illudne dubium est, quin multum, quum ita nati essent, ut quadam contra naturam depravate haberant, restitueretur et corrigereatur ab aotura, aut arte, aut medicos? *Cels.* 8. 20. Lunetum semur ex toto restituit. h. e. ita ut rursus na exsudet. *Sueton.* *Vesp.* 7. Restituere oculos. *Plin.* 25. *Hist.* nat. 8. 50. (89). Chelidonicis birandiois oculis pulvorem in alido restituit visum. *Id.* 36. *ibid.* 21. 40. (152). Vertigines sedat, mentes commotas restituit. et 14. *ibid.* 18. 22. (118). Vina in epothecis Caolis orto melaotora quaedam, posteaque restituitur sibi. *ritornano.* *Id.* 8. *ibid.* 22. 34. (80). Homines in tuos verti rursusque restituit sibi. *rimetterti nella loro forma.* et 32. *ibid.* 10. 40. (119). Hac curatio etiam pilos restituit. *fa rinascere.* Sic *Varro* 3. *R. R.* 16. extr. Quae spes sic concaluerunt, restitunt se, reviviscunt, si rianno, si rimettono. Similiter restituere aliquem a limine mortis apud *Catull.* 68. 4. est sottrarre, ritrarre, richiamare. Sic *Sall.* *Orat.* 2. in *Cæs.* da republ. ordin. sub fin. Urbem prope jam ab occasu restituere. Et *Ovid.* 3. *Pont.* 6. 35. Adde quod extinctos sub aqua, vel Marte, vel igni, Nulla potest itarum restituere dies.

II.) Translata. *Ennius* apud *Cic.* *Senect.* 4. 10. et 2. *Att.* 19. *Virg.* 6. *En.* 846., *Ovid.* 2. *Fast.* 242., *Liv.* 30. 26., et *Macrob.* 6. *Saturn.* 1. Unus homo nobis cunctando restituit rem, rimise in piedi. Adde *Liv.* 2. 12. Sic *Ter.* *Andr.* 3. 5. 13. Tu rem impeditam et perditam restituas? tu potras rimediare ad un negozio così imbrogliato e rovinato? *Liv.* 6. 22. Rem temeritate ejus prolapsam restituit. *Cæs.* 6. *B. G.* 12. Adventu Casaris facta commutatione rerum, obsidibus Haednis redditus, veteribus clientelis restituta, novis per Casarem comparata. *Cic.* 2. *leg.* *Agr.* 14. Quae post restitutum tribunalem potestatem oemo attigit. *Liv.* 4. 38. sub fin. Restituitur omnibus locis pugna. et 6. 8. Imperator conspectu suo praelium restituit. *Cf. Justin.* 35. 1. 10. Restituere bellum. *Sil.* *It.* 9. 4. 88. fusos — acrl Restituit pugnae. *Plin.* 20. *Hist.* nat. 6. 28. sub fin. Ita in cibo sumptum, donec senitate restituit. *Val.* *Flacc.* 2. 69. Careris tum munere fessas Restituunt vires, et parco corpora Baccho. *Varro* 1. *R. R.* 17. 7. Consolando eorum (servorum) restituit voluntatem ac benevolentiam in dominum. *Liv.* 35. 27. Quoniam satis et suorum a pudore maritibus ignominia restituit animi et hostiam conterit esset, statuit etc. et *Plaut.* *Trin.* 1. 2. 79. Quid tu adolescentem, quem esse corruptum vides, qui tuae mandatus est fidei et fida-

cis, quia in eum restituit? quia ad frugem corrigis? rimetis sulla buona strada?

B) Specialis est reddere, reponere, referre, restituere.

I.) Proprie. — Absolute, vel cum Dativo. *Cic. Accus. et praepos. ad, in.* — a) Universim. *Plaut. Pen. 5. 2. 120.* At Paterna oportet reddi filio bona. Equum est habere hunc bono, quae possedit pater. Haud postulo aliter: restituatur omnia. Suam rem sibi salvam sistam, si illo adveherit. *Ter. Eun. 1. 2. 67.* Virgineam cupio abducere, ut suis restituam ac reddam. *Liv. 3. 68.* Tribuisti vobis amissa reddant ac restituat. *Cæs. 3. B. C. 60.* in fin. Quam maximas pecunias mutuasti, perinde ac satisfacere et fraudula restituere vellet. *Id. 2. ibid. 21.* Bona restituit illi, quos etc. *Liv. 2. 13.* De agro Veientibus restituendo impetratum. *Hor. 4. Od. 15. 6.* Et signa nostro restituit Jovi Diapra Parthorum superbia Postibus. *Cæs. 1. B. G. 53.* ad fin. Hospitem areptum a manibus hostium, sibi restitutum videbat. — Restituere aliquem natalibus suis apud *Ulp. Marcell. Scævolam*, cett. toto tit. 11. lib. 40. *Dig. quid sit, F. in NATALIS: Liv. 24. 47.* Arpi eine clada — restituit ad Romanos. *Id. 3. 13.* et 40. Deos precantur, ut sospites brevi in patriam ad parentas restituant. *Cf. Cic. Dom. 27. 11.* Ad administrandam civitatem restitutus. *Cic. 2. Ferr. 4.* Restituta provinciam in antiquum statum. *Id. 10. Fam. 27.* Sin ista pax perditum hominem in possessionem impotentissimi dominatus restituta est. *Id. Cæcin. 13. 36.* Restituta aliquem in aedes suas. *Id. 2. Att. 23.* aliquem in locum, ex quo decidit. — b) Spacialim est idem atque ab exilio in patriam reducere, richiamar dal bando, *Nepos Arist. 1. extr.* Sexto fere anno, postquam erat exsul, plabi-scito in patriam restitutus est. *Cic. Mil. 34. 36.* Quae fuisset igitur causa restituendi mal, nisi ei fuisset iusta efficiendi? *Id. 2. Phil. 23. 56.* Restituebat multos calamitosos in his patrii nulla mentio. *Id. Dom. 32.* a med. Amplissimis molium iudicis restituta, richiamato dal bando. *Sic Sueton. Claud. 12.* Nemioam exsulum nisi ex senatus auctoritate restituit. — c) Item spacialim ponitur pro reddere, h. e. producere, terre. *Pallad. 7. H. R. 5. in.* Ramus pincel potarit intra sicile vesculum claudi, ut ad ejus multitudinem poma restituit. — d) Item pro praestere. *Ulp. Dig. 5. 1. 67.* Qui se dicit suis nummis redemptum esse, si hoc probaverit, exinda liber erit, ex quo redemptus est: quia constitutio non liberum pronuntiar praecipit, sed restitui ei libertatem jubet. — e) Et pro dare, tradere. *Paul. ibid. 11. 4. 14.* a med. An cogi debet dominus restituere servum, et pretium servi accipere? *Ulp. ibid. 19. 1. 13.* a med. Quod ex operis servus praestitit venditoris, emptori restituendum. Hinc restituere dicitur heres fiducia-rius, seu fideicommissarius, cui hereditas ex testamento obvenit cum pecto, ut certo post tempora alteri tradat. Exempla passim occurrunt in *Digestis*, praesertim 36. tit. 1. Jungitur autem reddere restituere in illo *Scævolae Dig. 36. 1. 78.* ante med. Fidel vestras mando C. Sei et Lucia Thia, nil post obitum vestrum redditis restituatis Titio et Sempronio semissem patrimonii et portione ejus, quam vobis dedi. — f) In jure restituere est idem atque injurias rescindere et irritas facere, atque res et personas in pretio-ni statu reponere, riparare una ingiustizian, rimettere alcuno ne suoi diritti ingiustamente lesi. Hinc — g) Est verbum solemne praetoris, quo in interdiciis utebatur, quae restitutio vocantur: et significat in eo statu rem ponere, quae antea fuit, sive faciendum sit aliquid, sive omittendum, sive reddere quicquam necesse sit, sive non, sive edificare, sive destruere. *Cic. Cæcin. 13. 36.* Praetor interee tenta de re tacebit? qui diea totos aut vim fieri velit, aut restitui factam jubet etc. In *Edicto praetoris* apud *Ulp. Dig. 43. 8. 2.* a med. Quod in via publica itinere publico factam, immisum habes, quo a via, idve iter deterius sit, fiat; restituas. *Id. ibid. ad fin.* Restituere videtur, qui in pristinum statum re-

ducit: quod sit, sive quis tollat id quod factum est, sive reponat, quod sublatum est. Adde *ibid. 11. 1.* ad fin. et 12. 1. sub fin. et *ibid. 22. 1.* extr. et *ibid. 23. 1.* et *ibid. 25. 2.*, quibus locis similia edicta proponuntur. — h) Similiter *Cic. 3. Ferr. 26. 63.* Fecerat haec egregia primo adventu Metellus, ut omnes istius (*Verris*) injurias, quas modo posset, rescinderet et irritas faceret. Heradium restitui jusserat; non restitu-batur. — Epictetes quidem cootigum est resti-tutus. Alia iudicia Litybaei, alia Agigenti, alia Panbormi restituta sunt. *Id. Dom. 4. a med.* in meam pristina digolatem restitutos. *Sic Cæs. 1. B. C. 22.* Ut tribuoni plebis in ea se ex civitate expulso in suam digolatem restitue-res. *Nepos Timot. 1.* Restituere aliquid in pri-stinum. *Ter. Phorm. 2. 4. 11.* aliquid in in-tegrum.

II.) Translate. — a) Cum Dativo. *Cic. Corn. fragm. 19. p. 450.* Orell. Ut anno XVI. post reges asactos recederent, leges, sacras ipsi sibi restituerunt. *Id. Dom. 28.* ad fin. Me patria sic accepit, ut lucem salutemque redditum sibi ac restitutum accipere debuit. *Plin. 20. Hist. nat. 6. 23. (51).* Capitis ulcera manantia sanitati restituit. *Liv. 25. 18.* Restituere alicui animum. *rimettere il coraggio.* et *Cic. Rosc. Am. 22. 61.* Quae quocumque se fefellerunt, Eruci etc. restitue nobis aliquando veterem tuam illam calliditatem atque prudentiam. h. e. iterum aga nobiscum callida et astute, ut solebas, quando ad-bus oscitante et remissa egisti. *Yac. Agric. 15.* Brillantiam unius prelli fortuna veteri patientis restituit. *rimette l'alantica obbedienza.* — Resti-tuere se est recoocillare apud *Catull. 107. 5.* Restituit cupidus aliqua insperanti ipsa refera te. *Sic id. 36. 2.* mea puella Vorei, si aibi restitutos essem, etc. h. e. animum reconciliatus. *Cf. Liv. 23. 7.* Ut, interfecto Punico praesidio, restituerent se Romanis, et unissero nuovamente ai Romani. — b) Cum Accusativo et praepos. in. *Plaut. Merc. 5. 2. 4.* Ne pave: restituum jam ego te in gaudia. *Ter. Hecyr. 3. 1. 11.* Restituere aliquem rursus in gratiam. *Cæs. 1. B. G. 18.* fratrem in antiquum locum gratiae atque honoris. *Liv. 28. 39.* aliquem ex aervitute in libertatem. *Id. 31. 31.* extr. Vobis restituendi vos in amicitiam pietatemque nostram fortune oblata est. *Id. 26. 24.* Et Acarnanas, quos egre terrent Aetoli a corpore suo diremptos, restitutum se in anti-quum formulam jurisque ac dilectionis eorum. — c) Absolute. *Horat. 4. Od. 7. 21.* Quum aemal occideris, et de te splendida Minos fecerit arbitri, Non, Torquate, genus, non te facundia, non te Restituet pietas. *Sic Ovid. 11. Met. 134.* Mita deum nomen Baccus peccassa latentem (*Midam*) Restituit. *Publi. Syr. 520.* ed. *Ribbeck.* Quam fama semel oppressis, vis restituitur. Apud *Q. Cic. Petit. cons. 5.* ad fin. Ut intelligant, nul-lum se nunquam illud tempus habituros resti-tuendae gratiae. Alii rectius leg. referendae.

Homonym. Hoc differunt inter se reddere et restituere, quod reddere est acceptum et ablatum vel abductum satro dara; restituere vero est amissa et alienate aut immutata ad priorem domum atque statum pristinum reducere. *Ter. Eun. 1. 2. 66.* Praeterea ut suis restitum ac reddam. h. e. ut virginem aervum in libertatem restituum et abductam reddam. *Liv. 3. 68.* Tribuni vobis amissa reddent ac restituant. *Gell. 9. 8.* Captivosque omnes, quos tunc ha-buerint, restituisse et reddidisse. Sed hoc discrimen non aequaeque servatur.

RESTITUTIO, fons, f. 3. est

A) Generalim, actus restituendi, instauratio, refectio, ἀνορθωσις, si rimettere.

I.) Proprie. *Sueton. Aug. 57.* Pecuniam con-ferre in restitutionem domus incendio absumptae. *Id. Tib. 47.* Restitutio Pompeiani theatri. *Id. Vesp. 8.* Ipse Capitolii restitutionem aggressus. *Justin. 2. 14.* 2. Restitutio urbis in majus. *In-script. apud Gruter. 1067. 4.* MINERVAE MEMORI TYLLIA SYRRIANA RESTITUTIONE FACTA SIBI CA-PILLORVM. *Sueton. Tit. 8.* Bona oppressorum in Veauvio, quorum heredes non habebant, restitui-

lioni afflictarum civilium attribuit. a miglio-rarne le tristi condizioni.

II.) Translate. *Sueton. Ner. 4.* Spondere ali-cui pristinae fortunae restitutionem. *Val. Max. 4. 1. n. 4. extern.* Victoria insignis restitutione li-beratis. *Arnob. 6. p. 196.* Luna semper in mo-tu est, at ter denas facies in restitutione accipit meostrua. *Cf. Fulgat. interpr. Act. 3. 21.* Quem (*Jesum Chr.*) oportet quidem calum suscipere usque in tempora restitutionis omnium.

B) Spacialim. — a) Universim est redditio, restitutio. *Cajus Dig. 50. 16. 22.* Plus est in restitutione, quam in exhibitione. nam exhibere est praesentiam corporis praebere: restituere est etiam possessorem facere innotusque reddere. *Ulp. ibid. 36. 1. 1.* circa med. et *ibid. 6.* Ra-stitutionem facere. — b) Spacialim in jura est actus in priorem locum aut statum reponendi, reparatio. *Sueton. Oth. 2.* Damnatum repetundis consulare virom, priusquam plana restitutio-nem ei impetrasset, non dubitavit in Senatum ad agendas gratias introducere. Adde *Cic. 2. leg. Agr. 4. 10.* Rursus *Cic. Pis. 15.* a med. Nemol est triumphus honorificentius, quam mihi salus restitutioque peracripta. h. e. revocatio ab assi-lio. Adde *Quintil. 7. 1. 42.*

RESTITUTOR, fons, m. 3. qui restituit.

I.) Proprie. *Liv. 4. 20.* Augustus Caesar tem-porum omnium conditor, aut restitutor, riparator, reparatore. *Cf. inscript. apud Orell. 1103.*

II.) Translate. *Cic. Mil. 15. 39.* P. Lentulus nitor accleris illius, propugnator Senatus, resti-tutor salutis meae. *Eumen. Grat. act. ad Con-stantin. 4.* Restitutor republieae. *Popisc. Aurel. 9.* Me (*Aurelianus*) liberator Illyrici, illa Gal-liarum restitutor. Adde *Quintil. 7. 1. 43.* et in-script. apud *Orell. 1071.* et 1084.

RESTITUTORIS, adverb. et

RESTITUTORIUM, n. n. 2. F. voc. seq.

RESTITUTORIUS, a, um, adject. ad restituendum pertinens, ut Restitutorium interdictum, *Ulp. Dig. 43. 1. 1.* iudicium, *Cajus ibid. 3. 3. 46.* Restitutoria actio. *Julian. ibid. 2. 10. 3. § 1.* — Et absolute Restitutorium, n. substantivum more, apud *Ulp. ibid. 27. 6. 7.* Sumptus, quos facturus est actor restitutorio agendo. h. e. ju-dicio restitutorio. Est qui lag. restitutorie. F. RESTITUTO B. I. g.

RESTITUTRIX, fons, f. 3. restitutrice, quae restituit. *Apul. Trismeg. sub init.* Terra sola in sa ipsa consistens, omnium est sacaptris, omni-umque generum, quae accipit, restituit.

RESTITUTUS, a, um, particip. F. RESTI-TUTO; at cognom. F. in ONOM.

RESTO, star, attli et stavi, stara, n. 1. (ra et sto). Perf. Restavi est Augustin. *Serm. 112.*; Restaverit est *Propert. 2. 23. 53.* — Particip. Restans 2. et 3. — Resto fere usurpatur in praeterito restiti, quod communis habet cum resisto; et ¶ 1. Est idem ac tubisio, remaneo, resideo, sessito, remoror, ἐπιστάς (Il. fermarsi, restare, rimanere; Fr. rester en arrière, s'ar-rêter, rester; Hisp. quedarse, cesar de andar, quedar, estarse; Germ. zurückbleiben, zurück stehen bleiben, still stehen; Aogl. to stand still, stay, stand, stop, remain). *Pacuvius* apud *Non. p. 77. 25. Merc.* Si resto, pergit, et eam; jam si ire conor, prohibet belere. *Cic. 4. Cat. 2. 4.* Tenentur illi, qui ad Urbis incendium, ad vestram omnium cedem, ad Catilinam accipiendum Romae resisterunt. *Liv. 26. 3.* Quum effuse omnes fogerent, sa quoque turba ablatum, quid autem solum se rasantem prodesse reipublicae potuisse? — Restat pro distat (resistit legem conjicit *Goth.*, ut apud *Non. p. 378. 27. Merc. Gell. 1. 22.* sed non recte. *Müll.*) ait (*Ferrius*) Ennium ponere, quum in dicat, impetus hant longe mediis regionibus restat. Hec *Festus p. 285. 1. Müll.* Sed restat est restitat, et retro manet. si ferma e resta indietro: es quo fit, ut ab aliis progredientibus magno intervallo distet. — Et figurate *Propert. 2. 25. 18.* amor Restat, et immeritis sustinet aura minas, sta saldo, firmus manet. ¶ 2. Item adversor, re-

luctor, obailor, repugno, resisto, resistere, star saldo, far resistenza. *Ter. Heaut.* 5. 3. 7. In qua re nunc tam confidenter restas, et ultra? *Proper.* 3. 6. 31. Dum vincunt Danai, dum restat barbarus Hector. *Ennius* apud *Fest.* in *Sibinam*. Illuc restant sticis ebibisqua fodantes. *Sil. It.* 6. 124. tuus ille parens decora alta paravit Restando edversie. *Ovid.* 2. *Fast.* 749. Postmodum victa cadec: mellioribus, Ardea, restes. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 520. *Müll.* Et Diponam validam urbem multos dies restentem pugnando vicisti. *Ovid.* 3. *Met.* 636. Is mihi dam recto, juvenill guttura pugno Rupit. Adde eund. 7. *ibid.* 411. *Sil. It.* 10. 23. Nunc in restantes mucronem comminus urget, Nunc trepidos ac terga mala formidulos versus Assequitur telis. Adde *Lucret.* 1. 111; item multa *Livii* loca apud *Drakenborch.* ad 4. 58., in quibus alii aut restito, aut resisto legunt. — Passiva impersonaliter. *Liv.* 34. 15. Us qua minima vi restetur, ce paria irrumpat. Alii leg. resistitur, vel resistatur. — De rebus, restare dicuntur, quæ firma manent, et non cedunt. *Lucret.* 2. 449. Duri roboræ ferri, Æraque, quæ clauetris restantibus vociferantur. Sic *Sil. It.* 7. 129. Impasta truces ululatus turbe luporum Exercent, morsuque quatit restantia claustra. (*Id.* 13. 103. quateretque morantia claustra.) *Tac.* 3. *Ann.* 46. Restantibus leminis adversum pila et gladios. ¶ 3. Est etiam saperesse, reliquum esse, restare. *Ter. Adelph.* 3. 3. 90. Quem gaudeo! ubi etiam huius generis reliquias Restare video, vivere etiam nunc lubet. *Cic. Marcell.* 9. 27. Ille igitur tibi reliqua pars est, hic restat actus. *Id. Senect.* 14. 46. Ego vero conviviis delector, nec cum æqualibus solum, qui pauci admodum restant, sed cum vestre etiam ætate atque vobiscum. *Id.* 3. *Off.* 2. a med. Qui e divisione tripartita duæ partes absolvit, bula necesse est restare tertiam. *Virg.* 4. *Æn.* 324. hoc enim nomen de conjugæ restat. *Ovid.* 6. *Fast.* 795. Tot restant de monie dies, quot nomina Parcis. *Id.* 3. *Amor.* 9. 59. Si tamen e nobis aliquid, nil nomen et umbra Restat. *Virg.* 1. *Æn.* 679. Dona ferens palago et flammis restantia Trojæ. *Id.* 2. *ibid.* 70. quid jam misero mihi denique restat? *Cic.* 3. *Cat.* 10. extr. Quum hostes vestri tantum civium superfuturum putassent, quantum infolias cædi restitisset, fuisse sopravanzato da un' infinita strage. et *Id.* *Sull.* 26. sub fin. Studia amicorum, quæ ei sola in metis restiterunt. *Ovid.* 3. *Met.* 687. De modo viginti (tot enim ralis illa ferebat) Restabam iulus. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 28. Omnes composui. Felices! nunc ego resto; Confice. *Pers.* 3. 97. Jam pridem hunc sepell: so restas. — Sequente ut. *Cic. Quinct.* 9. a med. Illud etiam restiterat, quod besterno die fecerant, ut te in ius adducerent. *Id.* 2. *Nat. D.* 16. ad fin. Restat igitur, ut motus astrorum sit voluntarius. *Ter. Hecyr.* 3. 1. 20. Quod quam ita esse invenero, quid restat nisi porro ut fiam miser? *Horat.* 1. *Ep.* 1. 27. Restat, ut his ego me ipse regam solerqua elemeote. — Cum infinito. *Ter. Phorm.* 1. 2. 35. Restabat aliud albi, nisi oculos pascere. *Lucret.* 5. 227. Cui tantum in vita restat transire malorum. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 27. Ira tamen restat, Nama quo devenit et Ancus. *Ovid.* 1. *Met.* 700. restabat verba referre. *Stat.* 4. *Silv.* 1. 40. Restat Euxina novis, rastet Babylon tribuitis Frenari. — Pleonasmus est in his, non tamen vitiosus. *Virg.* 11. *Æn.* 160. vivendo vici mea fata, insperstee Restarem ad genitor. *Plaut. Cist.* 1. 3. 40. Nunc quod reliquum restat, volo pereolvere. Sic *Ter. Hecyr.* 4. 1. 11. Na mea presentia obstat, nec causa ulla restet reliqua Quin tua Philymene ad te redeat. *Liv.* 10. 16. Unam sibi spem reliquam in Etruscis restere. ¶ 4. Quom da futuro tempore agitur, est imminere, manere aliquem. *Cic.* 5. *Verr.* 89. 208. Placet (vobis) rocos sic tractari, quod restet, ut per hæc tempora tractatos videtis? che signo tractati per Favvenire. — Restat hoc mihi, manet me, inquit Servius ad *Illud Virg.* 7. *Æn.* 270. generos externis edfora ab oris, Illos Lallo restare canant, qui sanguine nostrum Nomen in astra ferant.

RESTRICTE, adverb. Comp. *Restrictus* et *Sup. Restrictissime* 1. — Restrictus ¶ 1. Est stricte, arcte, anguste, ristrettamente, στεγανός, συσπυγνός. *Cic.* 2. *Fin.* 13. a med. Parce et restrictive facere aliquid. *Nazar. Paneg. Constant.* 15. Qui refrenandis cupiditatibus restrictive contenteqque vixerunt. *Augustin.* 3. *Doctr. Chr.* 12. Rebus prætereuntibus restrictus uti. *Plin.* 6. *Ep.* 8, sub fin. Tum si laudaveris, paucis; si culpaveris, nimis fulse dicaris: quamvis illud plenissima, non restrictissime feceris. ¶ 2. Item est accurate, severe, esattamente, rigorosamente. *Cic.* 2. *Legg.* 18. 45. Sed ego cetera non tam restrictive præfatio. *Id. Amic.* 16. 58. Hoc quidem est nimis exigue et exiliter ad calculos vocare amicitiam, at par sit ratio acceptorum et datorum. Divitior mihi et affluentior videtur cesa vera amicitia nec observata restrictive, ne plus reddat, quam acceperit.

RESTRICITUM, adverb. idem ac restrictive. *Afranius* apud *Non.* p. 516. 8. *Merc.* Eaque firme sedere melius consultoribus Quam restrictum cogitata atque omnibus rationibus. h. e. multum diuque, exultiliter.

RESTRICITIO, ñle, f. 3. restrizione, actus restringendi. *Augustin.* *Mor. Eccl. Cathol.* 31. a med. Necessario victui redundat plurimum ex operibus manuum et epularum restrictione. restringimento, parsimonia, frugalità. Adde *Chalcid. Tim.* 3. — Apud medicos est sibi duritia, stitichezza. *Plin. Nat.* 5. 42. Omne legumen, quod restrictionem facit. *Cf. Seren. Sammon.* 28. 519.

RESTRICITUS, s, am, particip. *P. RESTRINGO.*

RESTRIGO, as, are, n. 1. iterum strigo, interquiesco. *Seneca Ep.* 31. ante med. Surge et restringe, ut elivum istum uno, si potes, spiritu exsuperes. Alii rectius leg. inspira.

RESTRINGO, stringo, stringi, strictum, stringere, a. 3. (re et stringo). Particip. *Restrictus* A. 1. at B. et in ño. — Restringo duo diversa significat; scilicet

A) Est idem quod stringo, adstringo, constringo, arcte religo, presse revincto, ἀσπασθῆναι (It. stringere, legare strettamente; Fr. serrer étroitement, attacher fortement, resserrer, Hisp. legar estrechamente, alar 6 enlazar fuertemente, restringir; Germ. straff od. fest zurückziehen, zurückziehen, einziehen, zubinden, festbinden; Angl. to bind hard or tight, tie-fast).

I.) Proprie sapientissime occurrat Particip. præter. pass. *Horat.* 3. *Od.* 5. 35. Qui lora restrictis lacertis Sensit iners. *Calull.* 64. 296. Prometheus illuc restrictus membra cæstena. *Petron. fragm. Tragur.* 73. *Burm.* Restrictis manibus anulos de pavimento conabantur Tollere. et *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (16). Restrictis ad terga manibus. *Tac.* 15. *Ann.* 57. Vinculum fasciæ in modum laquei ad arcum sellæ restrictum. — Cæterum *Id.* 14. *ibid.* 64. Puella restringitur vinculis, venaque ejus par omnes artus assolvuntur. *Apul. Florid.* n. 17. Quid si manus manibus restringentur, pedes pedibus coarctentur? *Quintil.* 11. 3. a med. Lavam restringere, prolata longius destra, est odiosam. h. e. retrahere. *Stat.* 6. *Theb.* 814. tunc vix ambo conatibus ambas Restrignant cohibentque manus. h. e. corripunt, retinunt, impediunt, na feriant. — Ille ferri potest et illud *Tertull.* *Apolog.* 20. a med. Cæcos reiluminare, leprosos purgare, paralyticos restringere. rassodare, rasolutes artus quasi revincire et firmare.

II.) Translate est coercere, restringere. *Seneca 1. Benef.* 4. Ne liberalitatem hæc ipsa observatio restringat, dum temperat. et *Plin.* 1. *Ep.* 8. circa med. Quum omnes homines ad custodiam pecuniæ natura restrinxerit. *Id.* 6. *ibid.* 19. Restringeret sumptus candidatorum. *Id.* 5. *ibid.* 19. extr. Est anim tam pareps et cothens, ut non solum delicias, verum etiam necessitates valetudinis frugalitate restringat. *Auct. Paneg. ad Constantin.* 6. Iratos incensosque ad ulciendos animos restringere trattenere. *Tac.* 16.

Ann. 16. Patientia servilis, tantumque eanguis nis domi perditum, fatigant animum et molestia restringunt. *Apul. de Mundo.* Quanto improvisior nubis præcipitatio est, tanto brevior casu restringitur. h. e. contrahitur, et parum durat. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 16. 97. (154). Myrthie phalangiorum morsus restringit. h. e. coerct, ne ellus descendat, et letos erpant. Adde 23. *ibid.* 7. 63. (119). At *Sillig.* utrobique leg. restringere. *Augustin.* *Serm.* 43. Terrigenæ coadimentum eaporie vitæ æternæ parceperunt, ut restringerent carnis lasciviam. h. e. cohiberent.

B) Est etiam laxare, diducere, colvere, aperire, allargare, aprire, sciogliere. *Plaut. Capt.* 3. t. 25. Ne eadem quidem scititatem voluit, quæquam imitari. Saltem si non erriderent, dentes ut restringerent. *Lucret.* 2. 406. Propter ea que solere vias restringere nostris Sensibus, introitusque suo perumpere corpus. Alii leg. resclndere. *Ovid.* 12. *Met.* 542. quid me mentinisse melorum Cogit, et obduetos anni restringere luctus? h. e. renovare, quasi rursus aperte vulnere, quod coleret. Alii leg. resclndere. Quidam addunt ex *Apul. Met.* hæc verba, quæ ego nondum reperi: Jumentum restrinxit abirequa liberum stabula sivit. — Similiter Particip. Restrictus est laxatus, diductus, ut reseratus est apertus, relectus delectus. *Apul. Apolog.* in *carm.* Misi, ut petisti, modicinas dentium etc. Ne qua visator laeta labes sordium, Restrictis forte si labellis riseris. *Quintil. declam.* 12. 27. Restrictis labris morsus abruptimus. — Ille Particip. præter. pass., cuius exempla retulimus,

Restrictus, a, um, etiam adjectivorum more usurpatur, unde *Comp. Restrictior* I. et II.; et *Sup. Restrictissimus* II.

I.) Proprie est strictus, adstrictus, stretto, ristretto, ἀσπασθῆναι. *Sueton. Domit.* 18. Pulcher ac decens toto corpore, exceptis pedibus, quorum digitos restrictiores habebat. *Id.* *Aug.* 73. Togæ neque restrictæ, neque fuscæ. *Seren. Sammon.* 28. 519. Restricta atvus, stitico.

II.) Translate ¶ 1. Est angustus, definitus, ristretto, limitato. *Plin.* 9. *Ep.* 19. ad fin. An restrictus arbitraris, per orbem terrarum legendum dare, duraturam memoriam suam, quem uno in loco duobus versiculis signare quod feceris? ¶ 2. Item parvus, avarus, tenax. *Cic.* 10. *Att.* 11. An existimas illum in leto genere (solvendis) lentulum aut restrictum? *Id.* 2. *Off.* 18. 62. In his qui se adjuvari volent, restricti omino esse nullo modo debemus. *Id.* 3. *Fam.* 8. ad fin. Quum natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior. *Id. Planc.* 22. 54. Restrictum et tenacem esse. ¶ 3. Item avarus, rigidus. *Tac.* 15. *Ann.* 48. extr. Summum imperium non restrictum, nec perseverant voluit. *Apul. Florid.* n. 23. Judicatio restrictior. *Spartian. Carac.* 2. Gressus vero pueritiam restrictior, gravior, vultu etiam truculentior factus est. *Ammian.* 23. 6. 78. Immane quantum (hi populi) restricti et cauti, ut inter hostiles hortos gradientes non cumquam et vineto, nec cupiant aliquid nec contingant. *Ambros.* 1. *Off.* 3. Sermo restrictior. *Arnob.* 7. p. 135. Restrictiores in numero deorum. *Cod. Justin.* 1. 17. § 10. Restrictissimis regulis.

RESTRICITUS, s, am, particip. *P. voc. seq.* RESTRUO, struis, struxi, structum, struere, a. 3. (re et struo). Particip. *Restructus* I. — Restruo est idem atque iterum eistruo, restitui.

I.) Propria. *Tertull.* I. ad *Nation.* 10. ante med. Varro commemorat, statuas dejectas non nisi per vim popularium restructas. *Id.* *Apolog.* 6. sub fin. Licet Serapidi aras restructeritis.

II.) Translate. *Tertull.* *Resurr. carn.* 31. Ita et Deus eam restructebat fidem, quam populus destruebat.

RESUDANS, antis, particip. *P. RESUDO.* RESUDATIO, ñis, f. 3. exsudatio, sudoris aut illiqui emissio. *Cæf. Aurel.* signif. 79. Quod sunt differentis sanguinis quoris? tres: eruptio, vulneratio, resudatio.

RESUDO, *as, are, 1.* (re et sudo). Particp. *Resudans* — *Resudu*

A) *Nautum verbum, est idem atque eisudo; trasudare. Curt. 5. 4. 12. Causa fertilitatis est humor, qui ex utroque emne manat, toto fere solo propter venas aquarum resudante. Id. 7. 10. 3. Quum solum, sub quo tantus amoris fuit, ne modico quidem resudet humore.*

B) *Activa est liquidum aliquid emittere. Prudent. Apoll. 787. crudus conviva resudat Congeriem ventris. Id. 10. Cathemer. 403. Morbus pestifer sua tunc tormenta resudans Luet inter vineula mille.*

RESULCANS, *antis, particp. V. voc. seq.*

RESULCO, *as, are, a. 1.* (re et sulco) *risolcāre, rursus sulco. Venant. 3. Vit. S. Martin. 162. dumosa novalis purgans, Prociudent, iterans bis terque quaterque resulcans. Prudent. 5. nepi atq. 141. Præscissa rursus vulnera, dum se cicatris colligit, Manus resulcans diluet. h. e. iterum redens, deglubens, aperiens.*

RESULTANS, *antis, particp. V. RESULTO.*

RESULTATIO, *ōnis, f. 3.* actus resultandi.

I.) *Proprie. Cassiod. 2. Variar. 40. a med. Concava citibara blenda resultatio. Adde Augustin. Ep. 109. ubi resultatio et manalis opponuntur. Ambros. 3. Hexaem. 5. § 11. Quam grata et consona resultatio. Id. in Psalm. præf. § 9. Clamor iucunditatis, lætitiæ resultatio.*

II.) *Translate. Cassiod. 2. Variar. 24. Non decet inde signum resultationis exire, unde exemplum potuit resultationis effulgare. h. e. non decet vos, senatores, tributa recusare, qui exemplo aliis esse debetis.*

RESULTATOR, *ōris, m. 3.* qui resultat, seu adversatur. *Cassiod. in Psalm. 9. 27. In ore habebit amaritudinem, quando resultatoribus suis pœnam mortis indicet. Cf. 5. Hist. Eccl. 11. in Voc. seq.*

RESULTO, *as, atum, are, 1.* frequentat. a *resilio*. — Particp. *Resultans* in omnibus paragr.; *Resultaturus* I. 1. — Resulto est idem ac retro salto, resilio, reflector, *ἀναρῶμαι* (It. *risaltare*; Fr. *sauter en arrière, rebondir, rejeter*; Hesp. *saltar hacia arriba, rebolar, recudir, resaltar*; Germ. *zurückspringen, -prallen*; Angl. *to leap back, rebound*).

I.) *Proprie. V. 1. Generalit. Virg. 19. Æn. 330. tela partim galea, clipeoque resultant Irrita. Sie Sil. 1. 2. 241. arma fragore lecta grati raurum gemuere, atque resultant Ære illisa cavo nodosa pandera clavæ. Petron. Sat. 80. Unda resultat scissa. Lucret. 2. 96. de corporib. Sed magis assiduo varloquo exercita motu, Partim intervalli magnis conficta resultant. Seneca Hippol. 1091. illud caput oculis resultat. Sidon. 8. Ep. 13. a med. Illic tessera frequens eborsali resultatura pygorum gradibus ta expectat. Quintil. 12. 2. 11. Aqua objectu lapillorum resultans. Plin. 2. Hist. nat. 44. 44. (115). Concaxi vallium sione sciadunt iœqualiter resultantem aerem. h. e. aerem, es quo Echo. V. 2. Spectatim resultare dicantur loca, quæ sonum reddunt, sive quis sono percussu resillire videatur quodammodo, et contremere, sive quia sono ipso resiliente resonant ac respondent, *echeggiare, risonare, ribombare*. — 1.º Stricto sensu, seu proprie de sono. Virg. 4. G. 50. ubi concava pulsa Saxe sonant, vocisque offensa resultat imago. Plin. 11. Hist. nat. 19. 21. (65). Inimica est aplibus echo resultanti sono. Id. 2. ibid. 80. 82. (193). Murmur grassans in angusto, idem saeuum la recurvis, resultant in duris. Iluc refertur potest et illud Ammian. 31. 1. 2. Post multa eolum, quæ vates auguresque prædixera veridice, resultant canes ululantis iupis. — 2.º Latiora sensu, seu figurate de locis. Virg. 6. Æn. 150. et 8. ibid. 305. pulsati colles clamore resultant. Tac. 1. Ann. 65. Quam barbari læta cantu, aut truci sonore subjecta vallium ac resultant saltus complebant. Plin. Paneg. 73. Resultantia vocibus tacta. Stat. 3. Theb. 714. orant uos, at fuga longa resultant. Adde Martialis 9. 70., et Claudian. 3. Napt. Pros. 359. — Similiter Ammian. 20. 11. 21.*

Jamque resultantibus armis et tubis uno parique ardore hiac indeque pugnabatur. Adde eum. 19. 6. 10. — Et cum Accusativo. Apul. 5. Met. Sara cautesque parilem sonum resultant. Calpurn. Eccl. 4. 5. Carmina jam dudum, non quæ memorale resultant. Capell. 1. p. 2. Nec illequet, Hymenæo prælibante, disposita (carmina) nuptias resultare.

II.) *Translate. V. 1. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 1. Quintil. 9. 4. 68. Ne brevium (syllabarum) contextu (verba) resultant eo sonum reddant pœne puerilium creptaculorum. saltellino. Sic pronuntialio resultant, varia, inconitans crebra mutatione vocis, non æqualis aut moderata. Quintil. 11. 3. 183. et 9. 4. 83. de rhythmo. Et illud, ubi opus est velocitate, tardum et segne; et hoc ubi pondus exigitur, præceps ac resultans. V. 2. Est etiam aptari, accommodati. Plin. 8. Ep. 4. Nonnullus et in illo labor, ut barbara et fera nomina - Græcis versibus non resultant. non si adallino alla misura, non possano aver luogo nel verso. V. 3. Item significat adversari, obsistere alicui. Cassiod. 5. Hist. Eccl. 11. Judæi tentabant resultare Romanis. Adde eum. 11. ibid. 4. et Imppp Gratian. Valentin. et Theodos. Aug. Cod. Theod. 12. 89.*

RESUM, *ees, eſſi, eesse, anom. (rē et sum)* revere, reapse sum. Cic. Scaur. 8. (edente A. Maio in Class. Auct. T. 2. p. 291.) Num igitur in his criminalibus resit etiam aliqua suspicio? Henrichius putat legendum *residet etiam*, quod amplexus est et Peyronius; *Maio* vero scribit *residet jam*: at nihil esse immutandum ex sequentibus apparet. Cic. (ex Cod. palimpsest. ab A. Maio edito in Class. auct. T. 2. p. 434.) 2. Verr. 53. Non opinor, resisit dubium quin eum, quum id planum feret, condemnari necesse esset. Pro reest editiones habent esset. Virg. Maron. grammat., qui, ut conjicit A. Maius saeculo sexto vixit, in Epit. 10. (edente eod. Maio in Class. auct. T. 5. p. 142.) Multa verba sunt, quæ personis dedicare videntur. Siquidem verbum *lareninus*, quod prima caret persona, rees, reest; nam *resum, resumus* Latine sermo non profert: sensus autem hujus verbi hic est, reesse, hoc est in munitione multo tempore residere, Gratiano dicente: *Campari, multis in orce reant anois. Nol. Tir. p. 7. Præfuit, interfuit, refuit. Hucusque cl. Furlanetto in Append.*

RESUMENS, *entis, particp. V. voc. seq.*

RESUMO, *sumis, sumpsi, sumptum, sumera, a. 3.* (re et sumo). Particp. *Resumens* II; *Resumptus* I. et II.; *Resumpturus* I.; *Resumendus* II. — *Resumo* est iterum sumo, *ἀναρῶμαι* (It. *ripigliare, riprendere, riassumere*; Fr. *repréhre, ressaisir, retrouver, recouvrer*; Hesp. *volver a tomar, tomar de nuevo, recobrar*; Germ. *zurück - wiedernehmen, wiedererhalten, wiederannehmen*; Angl. *to take up again, take again, resume*).

I.) *Proprie. Ennius apud Farron. 5. L. L. 64. Mûl. de Terra. Hæc enim terri gentes omnes peperit et resumit denuo. h. e. recipit. Ovid. 9. Met. 523. culpatque, probatque tabellas, Inque vicem sumptas posuit, positasque resumit. Id. 4. ibid. 664. Resumptæ penæ. Plin. Paneg. 61. a med. Modo prælestas exuerant: resumant. Quintil. 10. 1. 20. et 1. Librum perfectum resumere in manus ex integro. Plin. 7. Ep. 9. extr. Quid ergo pugillares resumis, et aliquid ex his scribis? Tac. 4. Hist. 78. Resumpturus arma, si metus absciderit. Sueton. Ner. 24. Quum elapsam baculum cito resumpsisset, etc.*

II.) *Translate. Ovid. 9. Met. 192. nec profuit Hydræ Creicere per damnum, geminaque resumere vires. et Justin. 20. 5. init. Crotonianæ viæ vires longo otio ex prioris belli clade resumentes. Plin. Paneg. 66. Universos adhortatus ac resumere libertatem. et ibid. 79. Constaribus curis axolutus, principales resumpsit. Justin. 6. 4. init. Hoc latium Atheniensibus resumenda potentia, et Lacedæmonibus habenda fides fuit. Claudian. 2. in Rufin. 141. reddi in rabiem, scelerumque immane resumit ingenium.*

Stat. 6. Theb. 11. Resumere gemitus. Sueton. Ner. 41. nomen. Id. Aug. 78. somnium. Id. Vitell. 15. animum. Seneca Herc. Cl. 25. animam, risuscitare. Vulgat. interpr. Judih 13. 30. spiritum, rinvenire. Plin. 2. Ep. 18. Beneficio tuo in scholam redeo, et illam dulcissimam mitem quasi resumo: sedeo inter juvenes, ut solebam, etc. Tac. 8. Hist. 67. Resumpta militie. et 5. ibid. 8. dominatio per arma. Id. 4. ibid. 37. sacramentum. Id. 12. Ann. 15. Resumere hostilia. Id. 2. Hist. 41. pugnam. Id. 3. Ann. 6. voluptates. — *Resumere ægrolum* epud Cæsar. Aurel. 2. Acut. 1. 3. et 3. Tard. 7. 91. est reficere, refocillare, recreare. Sic eadem Cæsar. Aurel. 2. Acut. 18. *resumptus æger* est cibo refectus, refocillatus.

RESUMPIO, *ōnis, 1.* 3. actus resumendi. V. 1. Est figura rhetorica, quæ dicitur etiam epanalepsi, seu sententiæ repetitio. Jul. Rufinian. de schem. lex. 5. p. 66. V. 2. Io re medica est recreatio, refectio. Cæsar. Aurel. 2. Acut. 27. ad fin. Erit implenda resumptio usque ad perfectionem desideratam. Adde eum. 4. Tard. 3. 44.

RESUMPTIVUS, *a, um, adject. ad resumendum, seu recreandum et refocillandum pertinet.* Cæsar. Aurel. 4. Tard. 3. a med. Resumptiva virtus. Id. ibid. 3. ante med. odoramentum. Id. 2. ibid. 1. a med. cyclus.

RESUMPTORIUS, *a, um, adject. resumptivus, ut Resumptoria adjutoria, Cæsar. Aurel. 3. Acut. 8. ad fin.*

RESUMPTUS, *a, um, particp. V. RESUMO.*

RESÜO, *ōis, atum, are, a. 3.* (re et suo) *acucire, aducire, disuao. Sueton. Aug. 94. Summenti vilitem togam, tunica læti clavi resuta ex utraque parte, ad pedes decidit. h. e. vel suturæ resolutæ, vel nodis, aut fibulis, quibus in humeris iungebatur, disuta et divisa. — Est etiam in Not. Tir. p. 136. Suit, assau, result, quod Forcellinus interpr. iterum suo; sed huc interpretationi Quicherat non adstipulatur.*

RESÜPINATUS, *a, um, particp. V. RESUPINO.*

RESÜPINATUS, *us, m. 4.* supinatio. Plin. 9. Hist. nat. 20 36. (72). Resupinatus dextar soleles est, passerii lavus. Alfi leg. resupinatio.

RESÜPINO, *as, avi, atum, are, a. 1.* (re et supino). Particp. *Resupinatus* I.; *Resupinandus* I. — *Resupino* est idem ac retro supino, retro et aurum reflecto, Ita colloco aut varto, ut supinus sis, aut jaceas, *ὀπίσσω* (It. *ri-voltare all'insù*; Fr. *tirer en arrière, faire pancher en arrière, renverser, jeter à la renverse, étendre sur le dos*; Hesp. *echar à ezlar der hacia atras si de espaldas*; Germ. *zurückbeugen, -wenden, -drehen*; Angl. *to turn or raise upwards, lay one on his back*).

I.) *Proprie. Ter. Phorm. 5. 6. 23. Puer ad me adcurrit, Mida, Pona apprehendit, alio, resupinat: respicio. mi tira riverso, mi fa rivoltare indietro. Liv. 4. 19. Assurgentem ibi regem umbone resupinat, fa cader riverso. et Stat. 9. Theb. 311. Te quoque sublimi transantem flumina curtu, Dum socios, Pharsale, petis, resupinat adeptis Dorica cuspis equis. Plin. 24. Hist. nat. 17. 102. (182). Hac herba admodum, leones resupinat cum hialu suo. Cels. 7. 16. Resupinandus autem homo est, etc. Juvenal. 8. 175. Et resupinat cessante tympana Galli. h. e. qui præ ebrietate, vel desidat, aut mollitie resupinus jacet. Cels. 7. 14. Resupinatum corpus. Seneca Ep. 123. post med. Qui par prouum aant, resupinat corpora: qui in arduum, incumbunt, piegano all'indietro. et Quintil. 11. 3. ante med. Nares plana manu resupinare, Indecorum est. Plin. 10. Hist. nat. 34. 52. (105). Proprium turturum colla non resupinare, quom bibunt, et ibid. 46. 63. (129). Bibunt aves, quibus longa colla, internitentes, et capite resupinato valut infundentes sibi. Id. 9. ibid. 30. 48. (91). Polypus si invertatur, elanguescit vis, exporrigunt animæ sa resupinati. — Obscœam videntiam habet illud Juvenal. 3. 112. aviam resupinat amici. Qui autem legunt, non facile descendunt. — Pro evterere, prosternece retro im-*

pellendo, riversare. *Propert.* 4. 8. 51. Nec mora, quum totas resupinat Cynthia velras. — Resupinatus universim est etiam retrorsum pandus, reffusus, recurvus. *Cels.* 8. 1. a med. Os coarctum ab exteriori parte gibbum, ad spinem resupinatum. *Vitruv.* 3. sub fin. Quo longior visus linea in superiorem partem procedit, resupinatam facit ejus speciem.

II.) Translate. *Accius* apud *Non.* p. 165. 4. *Merc.* Quid agis? perturbas rem omnem ac resupinas soror. h. e. pervertis. *Seneca* 2. *Benef.* 13. Libet interrogare, quid tantopere te resupinet. h. e. superbum faciat, caput altolendo et pectus projiciendo. *andar* *trōfio*, o pectoruto. Alii leg. *supinet*.

RESUPINUS, a, um, adject. (ra et supinus) idem ac supinus, id est ita procumbens, ut pars corporis anterior sursum, posterior deorsum spectat, *Intros* (It. supino con la faccia insù; Fr. *penché en arrière, qui se renverse, renversé, couché sur le dos, couché*; Hsp. *echado hacia atrás, de espaldas*; Germ. *zurückgebogen, rückwärts gebeugt, gekrümmt, hingestreckt*; Angl. *lying on one's back or with the face upwards, turning or looking upwards, supine*).

I.) Proprie. 1. Stricto sensu. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 2. 3. (23). Sciapodae in majore aestu humi jacentes resupini, umbra se pedum protegunt. *Id.* 9. *ibid.* 8. 7. (20). Delphini resupini atque conversi. *Quintil.* 10. 3. ante med. Si non resupini spectantesque tectum expectaverimus, quid obveniat. *Ovid.* *Heroid.* 16. 255. Et modo cantabam veteres resupinus amores. h. e. mollior in tergum propositus. *Virg.* 1. *Æn.* 480. Fertur equis, curruque haeret resupinus inani, Lora tenens tamen. *Ovid.* 13. *Met.* 86. Communis ingenti resupinum pondere fudi. et 15. *ibid.* 520. Et retro lentas tendo resupinus habenas. et 2. *ibid.* 267. Corpora phocarum summo resupina profundo Etanimata jacent. *Martial.* 9. 44. spectat respino sidera vultu. *Colum.* 2. *R. R.* 2. a med. Si cornibus illigetur jugum, boves retractis et resupinis capitibus acriuclantur. *Ovid.* 1. *Met.* 730. Resupinum collum. et 12. *ibid.* 138. pectus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 25. 38. (93). caput. *Accius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 22. de Tarquinii somnio. Eain prostratum terra, graviter saucium, Resupinum in caelum contueri. ubi minus recta *Orellius* eum aliis post Resupinum interpunxit. Adde *Lucret.* 1. 38. 2. Latiore sensu dicitur et de aliis rebus. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 5. 11. (23). de lilio. Paulatim se laxans e iugie calathi, resupinis per ambitum tabris tenuique filo at semina. *Id.* 19. *ibid.* 4. 20. (60). Hortum areis distinguat, easque resupinis pulvinorum toris. *Id.* 18. *ibid.* 18. 48. (171). Cultus futuris sulcis vestigia praescribens incisuris, quas resupinus in arado mordeat vomer. *Stat.* 4. *Theb.* 237. auget resupina maniplos Ellis. h. e. colle acclivi et supposito sili.

II.) Translate. 1. Est mollis, effeminatus. *Quintil.* 5. 12. a med. Licet hanc eloquentiam libidinosam resupina voluptate auditoria probent. *Id.* 11. 3. ad fin. Nam cantici quiddam habent, secumque resupina sunt: *saxa* atque *solitudines* vocis respondent (*Cic. Arch.* 8. 19.). 2. Item negligens, exultans, secura. *Paul.* *Dig.* 23. 3. 25. Qui solvit, numquam ita resupinus est, ut facile res pecunias jactet. *Venulejus* *ibid.* 43. 23. 4. Quae non opinionem. ejus et resupinam existimationem sequi oportet. 3. Item superbus, elatus, significat Incedens, *trōfio*, pectoruto. *Ovid.* 6. *Met.* 275. de Niobe. Et mediam tulerat gressu resupina per urbem, Invidiosa suis: at nunc miseranda vel hosti. *Seneca* *Ep.* 80. a med. Illa qui in scena elatus incedit, et haec resupinus dicit.

RESURGENS, entis, particip. *V.* voc. seq. RESURGO, surgis, surrexi, surrectum, surge-re, n. 3. (re et surgo). Particip. *Resurgens* I. et II., et littera n. exiit, *Resurges*, quod legitur in nummis Vespasian. apud *Eckhel.* *D. N. V.* *P.* 6. p. 327. ut *insultas* pro *insultans* apud *Enn.* *fragm.* p. 123. *Müll.* aliaque hujusmodi parva in Inscripiti. et MSS.; *Resurrecturus* II.

— Resurgo est idem atque iterum surgo, in pristinum statum redeo, *avvortauai* (It. rialzarsi, risorgere, rimetterci; Fr. se relever, reparaître; Hsp. volverse a levantar; Germ. sich wieder erheben, sich wieder aufrichten, sich wieder zeigen, wieder aufstehen; Angl. to rise again, be renewed, recover).

I.) Proprie. — a) De hominibus. *Ovid.* 3. *Trist.* 3. 25. Nunciet huc aliquis dominam venisse, resurgam. balzerò di letto, guarirò. *Id.* 5. *Met.* 349. Nititur illa quidem (Typhoeus, cui Sicilia ingesta est), pugnatque resurgere saepe. Sic *Horat.* 2. *Od.* 17. 14. Nec, si resurgat, centimanus Gigas, divelet (me) unquam. *Tac.* 3. *Ann.* 46. Jacentes nullo ad resurgendum nisu, quasi exanimis linquebantur. *Apul.* 9. *Met.* Ut primum humi supinatus est, — comminabatur, si resurrexisset, sese concisurum eum machera sua. *Id.* 5. *ibid.* init. Jamque sufficienti recreata somno, placido resurgit animo. — Pro reviviscere, post mortem ad vitam redire, *ritornare* in vita, *risuscitare*. *Lactant.* 4. 19. *Tertull.* saepe, *Claudiam*. (si modo is auctor est) *epigr.* 49. de mirac. Christi, *Augustin.*, *Hieronym.* etc. — b) De rebus. *Ovid.* 2. *Amor.* 16. 9. Herbas resurgentes. *Tac.* 2. *Hist.* 78. Arbor repente prociderat, ac postera die, eodem vestigio resurgens etc. Adde *Sueton.* *Vesp.* 5. *Ovid.* 4. *Pont.* 8. 28. Obruta de mediis cymba resurgit aquis. et 7. *Met.* 81. favilla Crescit, et in veteres vires agitata resurgit. et 2. *ibid.* 453. Orbe resurgebat lunaria cornua nono. spuntavano dall'orizzonte. et 8. *ibid.* 11. Sexta resurgebant orientis cornua Phoebe. *Vellej.* 1. 7. 3. Vix crediderim tam matura tantam urbem (Capuam) crevisse, floruisse, concidisse, resurrexisse. *Gell.* 17. 11. *Claustria* mobilia conniventia vicissim et resurgentia.

II.) Translate. *Virg.* 4. *Æn.* 531. rursusque resurgens Savi amor. *Propert.* 4. 1. 71. Dicam, Troja, cades, et Troja Roma resurges. Cf. *Ovid.* 1. *Fast.* 523. Victa tamen vinces averseque Troja resurges. et *Horat.* 3. *Od.* 3. 65. Ter si resurgat murus aeneus Auctore Phoebo etc. *Liv.* 24. 45. Posteaquam res Romana, contra spem votaque ejus, velut resurgeret. *Justin.* 37. 1 sub fin. Quum eum summi imperatores Ita vicerint, ut major clariorque in restaurando bello resurgeret. *Tac.* 3. *Hist.* 2. Legiones deceptae magis, quam victae, resurgit in ultionem properant. *Vellej.* 2. 88. 3. Novi ac resurrectori belli civilis initium. — Pro reviviscere secundum spiritum, seu amissam Dei gratiam recuperare. *Vulgat.* *interp.* *epist.* ad *Col.* 2. 12. Consepulti ei in baptismo. In quo et resurrexistis per fidem operationis Dei.

RESURRECTIO, ōnis, f. 3. (resurgo) rialzamento, risorgimento, actus resurgendi. *Cel.* *Aurel.* 3. *Tard.* 8. 105. Resurrectio liquoris. — Fere dicitur de reditu in vitam. *Tertull.* *Resurr.* *carn.* 1., *Lactant.* 4. 19., *Supl.* *Sev.* 2. *Chron.* 33. *Vulgat.* *interp.* *Luc.* 23. 35. ex mortuis. *Id.* 2. *Matth.* 7. 14. ad vitam. Absolute *id.* *Psalm.* 65. 1.

RESUSCIPIO, is, ere, a. 3. (re et suscipio) iterum suscipio. *Arat.* 2. 589. Qui per tua munera semper Quod reddamus, agis, denique resuscipis usum.

RESUSCITANS, antis, particip. *V.* RESUSCITO. RESUSCITATIO, ōnis, f. 3. 1. Actus resuscitandi, ad vitam restituitio. *Tertull.* *Resurr.* *carn.* 30. 2. Actus resurgendi, resurrectio. *Mar.* *Victorin.* in *epist.* ad *Eph.* t. 22.

RESUSCITATOR, ōris, m. 3. qui resuscitat, qui vitam restituit. *Tertull.* *Resurr.* *carn.* 12. a med. Nec dubites Deum carnis resuscitorem quem omnipotens notis restitutorum. Adde *Patient.* 15.

RESUSCITATUS, a, um, particip. *V.* voc. seq. RESUSCITO, as, avi, atum, are, a. 1. (re et suscito). Particip. *Resuscitans* I.; *Resuscitatus* I. et II.; *Resuscitandus* I. — Resuscito est idem ac resurgere facio, iterum suscito, excito, *avveçipa* (It. risuscitare; Fr. réveiller, faire revivre; Hsp. resucitar; Germ. wieder er- oder auf- erwecken; Angl. to rouse again, revive, resuscitate).

I.) Proprie est revocare ad vitam. *Prudent.* 6. *pepi* *crep.* 136. reliquias resuscitandas, Et innox cum Domino simul futuras. Adde *Tertull.* *Resurr.* *carn.* 38. *Vulgat.* *interp.* *Act.* 13. 33. Hanc (repromissionem) Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Jesum. *Alcim.* *Ep.* 28. ante med. Thomas apostolus quum in resuscitati mediatoris corpore fixuras clavorum digito palpante tentasset, etc.

II.) Translate. *Ovid.* 8. *Met.* 474. inque vicem ponit, positamque resuscitat iram. Adde 14. *ibid.* 495. *Paul.* *Dig.* 34. 4. 27. Si rursus in servitutem inciderit, non tamen legatum ejus resuscitabitur. *Sidon.* *Panep.* 23. 416. Miscet cuncta fragor resuscitatus. *Vulgat.* *interp.* *epist.* 1. ad *Tim.* 1. 6. Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei. Apud *Quintil.* 4. 4. 9. sunt qui leg. velut quodam tactu resuscitatus.

RESUTUS, a, um, particip. *V.* RESUO. RESUXORIA. *V.* UXORIOUS. RETAE, arum, f. plur. 1. arbores, quae ex ripis eorum eminent, aut virgultae, quae in alveis eorum exstant: dictae a *retibus*, quod praetereuntes naves retineant instar retium, et quasi irretiant. *Gavius* apud *Gell.* 11. 17.

RETALIO, as, are, a. 1. (ra et talio, ōnis) quo jure compenso, talionis lege ago. *Gell.* 20. 1. ante med. Quod per imprudentiam factum est, retaliari per imprudentiam debet.

RETANGENS, entis, particip. *V.* voc. seq. RETANGO, is, gere, a. 3. (re et tango) litorum aut saepe tango. Occurrit tantum Particip. *Retangens* apud *Cel.* *Aurel.* 2. *Tard.* 13. 156. Detergemus faciem quoque, spongia aqua frigida expressa retangentes. h. e. saepe contingentes.

RETARDANS, antis, particip. *V.* RETARDO. RETARDATIO, ōnis, f. 3. ritadamento, ritardo, *avayō* (It. ritardare; Fr. retarder, arrêter, retenir; Hsp. retardar; Germ. verzögern, zurückhalten, aufhalten; Angl. to stop, delay, hinder, impede, retard).

I.) Proprie. *Cic.* 10. *Phil.* 5. 11. Quem nisl in via caducos haereditas retardassent, etc. *Auch.* *B.* *Afr.* 66. Quo facto perterritio Labieno ac retardato etc. *Virg.* 3. *G.* 253. Non scopulis rupesque cavas atque obiecta retardant Flumina (equos). *Ovid.* 3. *Met.* 82. instantique ora retardat Cuspide praetenta. *Colum.* 2. *R. R.* 2. ad fin. Bares fortiter retinere ac retardare. *Sueton.* *Oth.* 8. Inundationibus Tiberis retardatus. *Id.* *Galb.* 20. Itinere devio per ignorantiam locorum retardatus. Adde *Nepot.* *Epam.* 9. *Horat.* 2. *Od.* 8. 23. tua ne retardet Aura meritos. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 21. 89. (156). Thymum praedest mulierum mensibus retardatis. — Absolute. *Cic.* pro *leg. Manil.* 14. 40. Eae res, quae ceteros remorari solent, non retardant.

II.) Translate est reprimere, contioere. *Cic.* pro *leg. Manil.* 5. ad fin. Impetus hostium reprimere ac retardare. Sic *Auct.* *B.* *Afr.* 68. Caesar animadverit copias hostium his legionibus occurrere suppetias. Quae res usque impetum retardavit. *Cic.* *Vatin.* 1. 2. Ut loquacitatem istam tam paucissimis interrogationibus irretitam retardarem. *Id.* pro *leg. Manil.* 9. 22. Ut minor patrius celeritatem persequendi retardaret. *Id.* 2. *Ferr.* 6. 17. Quum iste (Ferreus) atque istius amici — sermones hujusmodi dissipassent, quo animos testium retardarent, me magna pecunia a vera accusatione esse deductum etc. *Id.* *Sext.* 31. 67. Exertavit illam suam non sopitam, sed suspiciam atque retardatam consue-

tudinem reipublicæ bene gerendæ. *Ovid. 3. Trist. 7. 21.* Sed vereor, ne te mea fortuitus retardet. Postque meos cesus est tibi pectus iners, non tibi rallenti pectro poetico, et *Nazar. Paneg. Constant. 36.* Velox virtus statim more non retardat. — Et cum additis. *Cic. pro leg. Manil. 9. 21.* Illum in persequendi studio moror, has lætitia retardavit. *Id. 5. Fam. 17.* Retardero aliquem a scribendo. *Sueton. Cæs. 59.* Ne relligione quidem ulla a quoquam incepto absterrius unquam, vel retardetur. — Et cum partic. quominus apud *Plin. Paneg. 32.* Ergo non ætas quemquam, non valetudo, non sexus retardavit, quominus oculos insolito spectaculo impleret. — Absolute. *Cic. Senect. 16. a med.* Ad agrum fruendum non modo non retardet, verum etiam invitat atque ellectat senectus. *Cf. Sueton. Cæs. 34.* Et quemquam obsidione Messiliæ, quæ sibi ex illius portis clauserat, summe quo frumentariorum rei penuria retardante, brevi temen (*Cæsar*) nullo subegit.

B) Neutrum retardare est idem ac retro mœnere, *essere in ritardo*, restare indietro. *Cic. 2. Nat. D. 20. 52.* In quo enim (scilicet *Satur-ni*) nulla mirebilitate efficiens, tum entecedendo, tum retardando, tam vespertina temporibus delitescendo. — Eodem sensu, mediocrum apud Græcos more, neuropavit *Cic. ibid. 40. 103.* Molus (*stellarum*) tum inelantur tam retardantur.

RETARIUS. V. CRTARIUS.

RÉTAXO, et, are, a. 1. (re et taxo) riprendere, ἀναλίσκειν, taxo, aut vicissim taxo. *Sueton. Vesp. 13.* Lelulum Mucianum numquam nisi clam, et hœtens relesere sullault, ut etc.

RÊTE, is, n. sæpius quam Retis, is, m. et f. 3. — 1.) Quod ad casus attinet — a) Recte cesus retis agnoscitur a *Priscian. 5. p. 659. Putsch.* — b) Accus. retem est *Plaut. Rud. 4. 3. 45.* al *Varron. 3. R. R. 5.* — c) Ablat. rete est *Plaut. Rud. 4. 2. 9.* et *4. 3. 81.* *Varron. 3. R. R. 5. 8.* et *5. L. L. 130. Müll., Colum. 8. R. R. 6. 8.*, ol *Plin. 11. Hist. nat. 24. 28. (81).*; alia rete et Ablat. reti *V. infra sub I.* ad fin. — d) Genetivus plur. est retium, non retum, quoniam, ut ait *Plinius* Sermonis dubii libro sexto, genetivus numquam penultior syllabas habet quam nominativus. *Charis. 1. p. 115. Putsch.* et *Caper de verb. dub. p. 2250.* — 2.) Quod pertinet ad genus — a) Femina, gen. legitur rete cannabina apud *Varron. 3. R. R. 6. 11.*, et retes meas apud *Charis. 1. p. 20. (V. infra sub I.)* et *Priscian. 5. p. 659. Putsch.* — b) Da masc. gen. dubitat *Charis. 1. p. 45.* et *Priscian. 5. p. 659. Putsch.* — Ollm neuropetum fuit Retia, et, f. 1. et Retium, is, n. 2. *V. loco ant.* — 3.) Quod ad vocis notationem spectat, *Curcius* et alii, totæ receptiores etymologos, putant rete deducum a *reto*, *neelo*, *tezo*, ut sit pro *rete*; et *Döderlein.* com ἐργῶν, detineo, impedia, conjungit. *Varro 5. L. L. 130. Müll.* a *caritudine* dictum censet, si probere hoc vane quisque potest. — Ceterum rete est instrumentum, quo aves, fera, places cepiuntur, plaga, laqueus, δίχτυον, σαρῖν (lit. rete; *Fr. rete, flet; Hsp. red; Germ. d. Netz; Angl. a net, toll, gin, a nare or trap.*)

1.) Proprie. — a) Generalim. Accius apud *Non. p. 534. 2. Merc.* Eo ostenta retia ut probeberem, et elatorem. *Varro 3. R. R. 11. 3.* Idque septium totum rete grandibus maculis integrat. *Id. Sat. Menipp. p. 185. od. Oehler.* Dedit *Diano* rete nesile. (*Cf. Ovid. 2. Met. 499.* Nexillibus quo plagis silvas *Erymanthidas* embli) *Cic. 2. Nat. D. 48. 123.* Araneolæ quasi rete tesunt, ut, si quid inhaerit, conficiant. *Plaut. Rud. 4. 3. 45.* Ubi demisi retem atque homin, quidquid basit, estrabo. *Varro 3. R. R. 5. 14.* Intra rolem aves sunt omne genus. et *moz.* Quibus cibis oblectitur sub retem. et loc. supra cit. Positiones tecta est rete cannabina. *Plaut. Rud. 4. 3. 5.* Non vides referro me vidum retem sine equamoro pesu? Ita enim *Priscian. 7. p. 759. Putsch.* legit. (*vulg. rete*). *Virg. 1. G. 307.* ratia ponere cerulis. *Ovid. Heroid. 6. 19.* Retia saepe comes mœnulis distincta tendit. *Id. 12.*

Mel. 922. ducebam ducentis setio places. *Id. Halieul. 27.* iaxeto foraminis retis. *Nemesian. Cyneget. 229.* Nec non et casses lidem (servi) renelibus aptos Atque plagas, longoque meantio retia tracta Addiscant raris semper contexere nodis. *Tibull. 4. 3. 12.* Ipse ogo per montes retia iorta ferem. *Plin. 9. Hist. nat. 8. 9. (29).* Retio pretendere. et *ibid. (30.)* pondera. et *ibid. (31.)* circumdare. et *16. ibid. 1. 1. (4).* praelerere piscibus. *Plaut. Truc. 1. 1. 16.* rete jacere. *Sueton. de clar. rhet. 1.* trebere. et *moz.* estrahere. *Charis. 1. p. 20.* Retes, δίχτυον, nam et in consuetudine dicimus: in retes meas incidisti. — b) In Ablat. habet sets et reti. *Ovid. 5. Fast. 371.* pro *Libyle* claudantur rete lemulis. et *Halieut. 22.* Clausus rete lupus. *Plaut. Rud. 4. 4. 27.* Si in mari reti apprahendi, qui tuum potius est, quam meum? *Id. Truc. 1. 1. 17.* places reti impedire. — c) Retia et linum *Arachne* puella *Lyda* (de qua fabulam narrat *Ovid. 6. Met. init.*) invenisse dicitur. *Plin. 7. Hist. nat. 56. 57. ante med.*

II.) Translato. *Lucret. 4. 1145.* Nam vitare, plagas in amoris ne lacemor, (*Lachmann.* lacemur) Non ita difficile est, quem ceptum retibus ipso *Esire. Propert. 2. 25. 70.* Tendis iners docto retia nota mihi. *Lucilius* apud *Priscian. 10. p. 903. Putsch.* Nectare elicit retie. *Plaut. Pers. 1. 2. 22.* Qui albo rete aliena oppugnent bona. h. e. legum et iuris specioso prætatu. *Ovid. 2. Art. am. 189.* fallentis retia.

Homonym. Rete letius petet quam cassis et plaga; illud enim in piscando tum venando inservit, hæc polius ad venationem pertinet. Ceterum, quomodo differant rete et plaga, vide in *PLAGA B. I.*

RÊTECTIO, ònis, f. 3. detectio. *Gloss. Cyrill. Ἀποκαλύψις* detectio, revelatio.

RÊTECTUS, a, um, et

RÊTEGRUS, entis, particip. *V. voc. seq.*

RÊTÊGO, ògis, texti, tectum, tégere, a. 3. (re et tego). Particip. Retegeus sub *A. I.*; Retectus sub *A. I.* — Retegeo

A) Est idem ac detegi, denodo, aperio, revelo, ἀνακαλύπτω (lit. scoprire, aprire; *Fr. decouvrir, dévoiler, mettre à nu, ouvrir; Hsp. descubrir, destapar; Germ. wieder aufdecken, enthüllen, öffnen; Angl. to uncover, bare, lay open.*)

I.) Proprie. *Petron. Sat. 17.* Raleat sperbum pallio caput. *Lucan. 8. 669.* Ac retegiti saoros emissu velamnos vultus. *Id. 9. 768.* Fugit rupte outa, pallentiaque ora relesit. *Stat. 3. Theb. 174.* Tum ferro retegant alivas, colliqua proploqui Aonosum truncant apicem. *Ovid. 5. Met. 356.* et rex pavet ipse silentium, Na pateat, iolequa enlorm retegatur hietu. *Seneca Herc. Fur. 54.* Rebroquo cepto positur, et retegiti *Styge. Juvenal. 6. 277.* Retegeat scriale. *Cic. 4. Att. 7.* thecam nummorum. *Ovid. 8. Met. 1.* Lucifer retegens diem. *Virg. 4. En. 119.* et *6. ibid. 65.* nbi Titan radille retegerit orbem. *Id. 9. ibid. 451.* Jam sole infuso, Jam rebus luce relectis. *Sil. It. 6. 3.* primique novo Phaethonte relecti *Seres*, lenigeris repetebant vetiere lucis. *Virg. 12. En. 374.* hunc iata retectum *Lencea* consequitur. *Plin. 28. Hist. nat. 7. 23. (78).* Iro per media arva, reteclis vesibus. Alii rectius rejectis leg. *Propert. 4. 9. 26.* nullis sacra reteclia virie. *Pers. 3. 101.* dentes crepura reteclis. *Lucan. 9. 830.* reteclis enala. spada sguainata. — Apud *Sueton. Aug. 78.* Post cibum meridianum, ile ut vestitus calcatusque eret, reteclis pedibus paulisper conquelescebat. Nonnulli interpretantur totius, conteclis, alii recillos apertis, seu stragula non tectis, ut meridianis solebant.

II.) Translato. *Virg. 1. En. 350.* cœcœque domus seclis omnes reteclis. *Lucan. 7. 787.* clare dles Phœtalica demne reteclis. *Ovid. 13. Met. 336.* responsa docti, Trojanæque feta reteclis. *Horat. 3. Od. 21. 15.* Retegeat arcenum consilium. *Claudian. 2. Laud. Stilich. 215.* insidias. *Tac. 15. Ann. 74.* occulla conjurationis.

B) Est etiam iterum tegere, scoprire. *Pal-lad. 12. R. R. 7. ante med.* Circa limum tran-

cum cortex secludatur, et quum inde modicus humor effunderet, argille vel paleato luto plaga retegetur. Huc trahunt nonnulli *Sueton. Aug. 78.*, sed vide, quæ supra diximus *L. in fin.* et *Vul-gat. interpr. Eccl. 46. 16.* Terram retegit anima tua. est enim Græco ἐπακαλύφει; sed *Vulgat.* videtur legisse ἀπακαλύφει, b. a. aperuit, palefecit.

RÊTRJACŪLUM, i. n. 2. sorta dī rete da pescare, giacchio, ritrecine, genus retis piscatori, dictum o faciendo: quod et funda appellatur, Græce βολός, a βάλλω jacto. Differt a verriculo, quod non jactur, sed verritur, b. a. trahitur. Hoc autem super aquam lata et longe jectur spargiturque, et quando abili passum, adducitur. Unde jactulorum de piscatore *Plaut. dist. V. JACULATOR. Id. Astn. 1. 1. 87.* Venari retejaculo in medio mari. Alii leg. reliaculo, quod habetur ollam apud *Servium* ad *Virg. 1. G. 141.* *V. FUNDA.* Sane dum voces sunt: uodo et divisim usurpantur a *Paulo Truc. 1. 1. 14.* In piscinam rete qui jaculum parat. Ita *Forcellinus.* Verum recentiores tesent, has voces solummodo divisim usurpari. *Hermann.* et *Ritschel.* leg. *Astn. 1. c.* Reti autem jaculo venari; *Fleckeisen.* et venari autem reticulo.

RÊTEMPERO, as, are, a. 1. (re et tempero) idem ac tempero. *Theod. Priscian. 2. 21.* Cautum folia, pro calepasmalibus adhibita, veluti commotionis vaporem retemperant. Adde *Cassiod. in Psalm. 41. 2.*

RÊTEMPTO, as, *V. RETENTO.*

RÊTENDO, tendis, tendi, tensum et tentum, tendere, e. 3. (re et tendo). Particip. Retensus et Retentus sub *A. I.* — Retendo

A) Est idem ac, quod tensum erat, laso, remitto, ἀνίστη (lit. rallentare; *Fr. détiendre, relâcher, débânder; Hsp. soltar, delaxar; Germ. v. d. Spannung zurücklassen, lossprechen, nachlassen; Angl. to unbend, slacken.*)

I.) Proprie. *Ovid. 2. Met. 419.* Ruit hic humero phœtriam, lenlosque relendit *Arcus. Id. 3. ibid. 155.* de *Diana.* Nympharum tredidit uni *Armigeræ* jeculum phœtriamque arcusque retentos. *Phædr. 3. 14.* Arcum retensum posuit in medio viâ. *Stat. 4. Silv. 4. 30.* Rē sonites operit phœtræa, arcumque reteodit *Parthæa.*

II.) Translato. *Quintil. 1. 3. ante med.* Ra quoque, quæ sensu et anima carent, ut cervere vim suam possint, volut alterna quilete retenduntur. Alii perperem leg. retinentur; præcedit enim remissio.

B) Est altem verbum castrense; nam milites in retentura, quæ retro, seu post prætorum est, positi, dicuntur retendere. *Hygin. Gromat. p. 16. col. 1.* Runt itaque lateribus cohortes sedes, prætendant et retendunt. *Id. p. 9. col. 1.* Retendunt cohortes oquitate milliarum, vel quingentiarum. h. e. tendunt in retentura.

RÊTENSUS, a, um, particip. *V. voc. præced.*

RÊTENTACŪLUM, i, n. 2. viniculum, quæ quæ retinetur. *Venani. Vit. S. Menard. 12.* Ille, quos iniqua ferral ponderis reteatule, gressibus nectis, adstrinsarent, ad templi præculum summas entistes veniendi præstitit facultatem.

RÊTENTANS, antis, particip. *V. RETENTO.*

RÊTENTATŌR, òris, m. 3. detentore, ritentore, διακροχός, qui retinet, b. a. retinet, detentor. *Cassiod. 2. Variar. 10.* Quidquid a retentatoribus constitutis possideri, sine ulla facili dilatione restitui. Adde *Ennod. 1. Ep. 7.*

RÊTENTATŪR, icis, f. 3. ritentrix, quæ retentat, sen retinat. *Macrob. 7. Saturn. 4.* circa med. de cibor. digestionem. Secundæ hoo oura virtutis est, quam Græci, quia retentatrix est, vocant κατὰδερκίχη.

RÊTENTATŪS, a, nm, particip. *V. RETENTO.*

RÊTENTŌ, ònis, f. 3. (retineo) est

I.) Proprie retinendi actus, cohibilio, ritentmentio, ἔκωχη, ἐνέκωχis. *Cic. 13. Att. 21.* Retentio aurigæ.

II.) Figurato. § 1. Generalim. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 18. a med.* Retentio amissionis h. e. Academicorum, ἔκωχη. § 2. Speciatim in re medica est dysuria, quam nostrates vulgo ritenzione

durina dicunt. *Cael. Aurel. 3. Tard. 8. ante med.* Item Apollonius Memphis alium dicit Geri bydropem cum retentione, ut, si quid biberit, sicut dilatatione tamquam per fistulam transiens egeratur. Adde eund. 2. *Acut. 10. 68. et Theod. Priscian. 4. p. 317.* ¶ 3. Item est conservandi actus, conservatio. *Lactant. 6. 10. sub fin.* Retentio societatis. *h. e. conservatio. Pseudo-Ascon. in Cic. 3. Ferr. 2. Relectio iudicium et retentio. Vitruv. 9. 4. circa med.* Retentiones fecere. ¶ 4. Item jus eliquid retinendi et conservandi. *Cic. 13. Att. 23. 3. Retentio pecuniae. ritenuta sopra una somma che deesi pagare. et Papinian. Dig. 31. 1. 79. Retentionem dotis virum habere placuit. — Retentio delicti, cui opponitur remissio, est apud Tertull. adv. Marcion. 4. 28. Cf. *Fulgat. interpr. Jo. 20. 23.**

RETENTO, *as, avi, atum, are, a. 1. (re et tento).* Particip. Retentans sub B.; Retentatus sub B.; Retentatus sub A. I.; Retentandus sub A. II. — Retento duo diversa significat; scilicet

A) Retento, frequenter, e retineo, idem fore significat, *εἰς τὸν* (It. ritenere, trattenere; Fr. retenir fortement, arrêter, contenir; Hsp. retener fuertemente, confener, detener; Germ. fest zurückhalten, festhalten; Angl. to hold back, keep back, stop, hold or keep in, retain, detain).

1.) Proprie. *Plaut. Asin. 3. 3. 1. Cur me retentat? rei, quia tui emans ebeuulis ageo. Liv. 10. 5. Quo magis festinantes videt dicitur, eo impensius retentat agmen, ac sensim locedere jubet. Tac. 5. Hist. 21. Sed, ubi Coriellus enim defecta militum manu subvenit, veris fortunâ, præcipites Germani in amnem aguntur. Civills, dum fugientes retentat, agnitus petitisque telis etc. Ovid. 2. Art. am. 433. In curru modò dat fulgentia rector Lora, modò admissos arte retentat equos. Id. 2. Amor. 9. 30. Retentare frenâ. Seneca (Edip. 1054. quosquis exillem iacens Animum retentat, tiene l'anima co' denti. et Lucan. 3. 585. dum pugnat ab alta Puppe Catus, Grajumque audax aplustre retentat. h. e. manu corripit, ac retinere conetur. et ibid. 638. mensus foret ille profunda. Sed prohibent loci, suspensaque crura retentant. h. e. retinent, ne mergatur. Nemesian. 3. Ecl. 58. Salyr Nymphas Jam jamque elapsas bio cruce, bio veste retentat. Lucan. 4. 723. ipse cava regni vires in valle retentat. h. e. retinet, seu detinet exercitum in valle insidiarum causa, nec in apertum contra hostes educit. Cic. 4. Herenn. 49. a med. Iste qui tamquam coehles abscondens retentat se tacitus. h. e. domi esse continet. Lucr. 2. 726. quæ non animalia solum Corpora sejungunt, sed terras ex mare totum Secernunt, calumque a terris omne retentant. h. e. distinguunt, distere faciunt, retinentque, ne calum cum terra confundatur. Adde *Claudian. cons. Mall. Theod. 203. Imp. Major. Novell. 8. § 7. Sibi ad usum fructum sex residuas nicias retentaturus.**

II.) Translate. ¶ 1. Est reprimere. *Val. Flacc. 3. 97. Retentare ires.* ¶ 2. Item conservare. *Cic. Carm. de suo consul. 1. Divin. 11. calum terremque petessit. Quæ penitus sensus hominum vitesque retentant. h. e. continent, conservant. Impp. Valentin. et Valens in fragm. Cod. Theod. (a Peyronio editis) 5. 14. 4. Eliget unusquisque quem velit (fundum), eumque perpetuo iure suscipiat, palatilis tantum in rei private sollicitudine retentandis.*

B) Retento, vel retento, frequentat. a retendo, est iterum tento, seu exterior, retracto, resummo, *διαπραγμα* (It. ritentare; Fr. essayer de nouveau, tenter une seconde fois, revenir sur; Hsp. tentar de nuevo, ensayar a otra vez; Germ. wieder, - von Neuem versuchen; Angl. to try or attempt again, reattempt). *Ovid. 14. Met. 382. Retentis precibus. Seneca Ep. 73. inf. Quod quæris a me, liquebit mihi, al remediari possem: sed dila non retentavi memoriam meam. Ovid. 5. Trist. 12. 53. si demans studium fatis retentem. Id. 5. Met. 117. Retentare fila lyre et 11. ibid. 792. viam loti. Lucan. 2. 514. etc. Ovid. 1. Met. 745. metallice loqui, ne*

more iuvenæ Muglat: et illic verbe intermissa retentet. h. e. iterum conetur proferre. *Seneca Brevit. vit. 10. Nec eudent es retentare, quorum vitia retractando petescant. ritoccare, riandare. — Spes vane me retentat, Val. Flacc. 5. 679. b. a. movet, sollicitat, impellit. — Retentare vota epud Val. Flacc. 5. 173. est iterum suscipere. — Et cum infinito. Ovid. 9. Met. 208. retentens totas infringere vexes.*

RETENTOR, *oris, m. 3. qui retinet. Apul. Florid. n. 6. Dracones lubrico volumine elephantos indepti revolvunt, ut illis expedire gressum nequeantibus, necesse sit utilionem a ruina molis sum petere, ex retentores inos toto corpora oblidere. Adde Augustin. Serm. 206. Gloss. lat. p. 381. ed. Löwe. Demorator, l. a. retentor, illicet, firmator.*

RETENTORIUS, *e, nm, edject. ad retinendum pertinens. Cassiod. de antm. 6. Virtus animæ retentoria, assumptia retinens, donec ex his utilis decocto procuratur.*

RETENTURA, *æ, f. 1. pars eastrorum tertia et postrema, a via quintana ad tergum eorumdem: a retru et tentura. Hygin. Gromat. p. 7. Quantum autem ad retenturam pertinet, via, quæ est super prætorium, per cuius rigorem utraque parte, quum major exercitus est, hoc est, quinque legiones et supra, pedetura cohorti primæ dari solet, accipere debet latitudinem pedum quadrangita. Adde eund. p. 7.*

RETENTUS, *a, um, particip. RETINEO. RETENTUS, ns, m. 4. actus retinendi, tenacitas. Claudian. 2. in Rufin. 438. de manu Rufini abscissa. vivisque imitata retentus Cogitur adductis digitis inducere nervis.*

RETERGEO, *terges, tersi, tergere, a. 2. (re et tergeo). Occurrit Retergere in Not. Tyr. p. 80. — Retergeo est idem atque abstergeo, extergen. Cael. Aurel. 2. Tard. 14. 207. Reterget vulnera. Ammian. 29. 6. 11. Reterit obrutes roderibus fosses.*

RETERO, *teris, tritum, tere, a. 3. ἀνατρέπω, rursus, seu malum tero, purgo, sicerno, frico. Colum. 2. R. R. 21. 5. Pura deinde frumenta, si in annos reconducunt, reteri debent. Plerique alii leg. repurgari. Seneca Ep. 47. retritis pillis. — Retritum rutabulum, h. e. rutabulum detritum seu valde tritum, habet Nævius epud Fest. p. 262. 10. Müll. V. RUTABULUM.*

RETEXENS, *entis, particip. V. voc. seq. RETEXO, is, xii et xi, xum, xere, a. 3. (re et texo). Perf. retextit pro retextum est Manil. 4. 214. — Particip. Retexens sub A. I. et II., et B. II.; Retextus sub A. I.; Retextendus sub A. II. — Retexo duo diversa significat; scilicet A) Est idem ac, good textum erat, dissuo, eolvo, *αὐτὸν* (It. disfare il tessuto, stessere; Fr. défaire un tissu, délisser, défaire; Hsp. deshacer a desatar un tejido, una tela; Germ. wieder aufmachen, - auflösen, - auftrennen e. Gewebe; Angl. to unwind, - untwist, untwine, unwind, unravel).*

1.) Proprie. Penelope telam retere proverbio dicuntur, qui magni vel labore, vel sumptu rem quampiam faciunt, quem postea destrunt. Tractum a Penelope Ulyssis uxore, quæ pectam prociis pudicitia sum insidiantibus, ut tentisper expectarent, donec telam, quam tum forte habebat præ manibus, detexeret, quidquid interdiu terebat, noctu retextebat. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 29. ad fin. Quid quod illa ars, quæ Penelope telam retere, tollit ad extremum superiora? Stat. 3. Silv. 5. 8. mille procos totate fugares, Non intertextas commenta retere telas, Sed sine fraude pelam. Ovid. 3. Amor. 9. 30. Tardeque nocturno tele retexta dolm.*

II.) Translate est dissolvere, destruere, revocare, irritum facere, disfare, distruggere, mutare. *Lucret. 1. 528. Hac (corpora solida) neque dissolvi plagis extrinsecus ictu possunt, nec porro penitus penetrata reteri. Id. 5. 265. de aquis, in summaque sit ut nil humor abundet, Partim quod validi vorantes aquora venti Diminuant radiksque retereas ætheris sol, Partim etc. — Sic retextit orbem luna, quum decrevit. Ovid. 7. Met. 531.*

Luna quater plenum tenuata. exult orbem. — Hinc illa *Cic. 2. Orat. 38. 158. Reperiunt non modo ea, quæ jam non possint ipsi dissolvere, sed etiam quibus ante exorta, et potius detexta, prope retereant. Manilius ad Cic. 11. Fam. 28. a med. An quod edolescens præstiti, quum etiam arrire cum excussione possem, id nunc etate præcipitata commutem, eo me ipse retexam? Cic. ibid. 14. ad fin. Novi timores retereant superiore. Id. 4. Ferr. 26. 63. Omne erant Metelli ejusmodi, ut totam istius prætorum retereare videretur. rovesciare. et 2. Phil. 13. 32. Itaque sem retere nrationem meam, mi disdico, et 5. Fin. 28. 84. Audeo dicere, inquit, non potest, nisi retereare illa. Ovid. 1. Pont. 3. 29. Rursus amor patris, ratione potentior omni, Quod tas texerunt scripta, retextit opus. Adde *Remed. am. 12. et Horat. 2. Sat. 3. 2. scriptorum quasque retereas h. e. de laudem revocans, relegens, corrigens. rivedendo, correggendo. At Forcellinus hunc Horatii locum ed peregr. proxime sequentem ubi II. retuli. Manil. 4. 214. Qui leges potius posuit, quem iura retextit. Apul. de Mag. Ordine eorum vestigia persequor, et singulatim apprehendens, omnem celumale textum relexo h. e. accusationis artificium dissolvo. Seneca Ep. 94. ad fin. Omnia ista exempla retereanda sunt, et plenum malis sermonibus pectus exhauriendum.**

B) Est etiam iterum tere, ritessere.

1.) Proprie. Orpheus ad Plutonium et Persephonem, epud *Ovid. 10. Met. 31. Eurydice, oro, propere retereare fila.*

II.) Translate est repetere, iterare, renovare. *Virg. 12. En. 763. Quinque orbis explent ensem, totidemque retereant. Ovid. 15. Met. 249. Inde retro redeunt: idemque retereatur ordo. Claudian. VI. cons. Honor. 130. Letio discedere Jussus Hostis, et immemori revolutus culmine fati, Tarpe retereat iter. — Sic prius recensere, evolvere, narrare. Claudian. B. Gild. 325. Talia dum longum secum sermone retereant. Auson. Edyll. 10. 298. Qui patris innumeros cultusque, habitusque retereas. Pendere tectonicas per singula prædia formas? Id. præf. Perioch. Nid. Breviter, et in epitomæ speciem belli Troici causam originis, apparatusque retereimus. Apul. 9. Met. Orn. mater, ordine mihi singula retere.*

RETEXTUS, *a, um, particip. V. voc. præced. RETIA, æ, f. 1. idem ac rete. Plaut. Rud. 4. 1. 9. Nunc et nperam ludos facit et retiem. Ita legit Priscian. 7. p. 759., alii retia. et Ammian. 16. 2. 19. Ipsa oppida ut circumdaret retis busta declinant (nisi retis a retium deducere mavis). Italia Math. 4. 18. et 20. apud Mat. Nov. Coll. 1. 3. p. 257. Simonem et Andream mittentes retiem. et ibid. p. 258. Efficientes retis suas.*

RETIACULUM, *i, n. 2. aut ¶ 1. Rete, reteculum. Fulgat. interpr. Psalm. 140. 10. Cadent in retiaculo ejus peccatores. Adde Augustin. in Ps. 30. enarrat. 2. n. 10. Hanc vocem legunt nonnulli epud Plaut. Asin. 1. 1. 87. V. RETEJACULUM. ¶ 2. Dicitur et de re quocumque in modum reit confecta. Fulgat. interpr. Exod. 38. 5. Fusis quatuor annalis per totidem retiacull (h. e. craticulæ senæ) summitates. Adde eund. Jerem. 32. 23., et 3. Reg. 7. 17. Septena versuum retiacula in capitello uno et septem retiacula in capitello altero. h. e. vitæ, fasciæ.*

RETIALIS, *e, adject. ad rete pertinens. Non. p. 378. 2. Merc. Plagæ, maculæ retiales.*

RETIARIUS, *ii, m. 2. δεινός ποιος, qui fert reto. Hoc nomine speciatim dicebatur alter ex gladiatoribus in ere depugnantibus. Fuit enim genus gladiatorii certaminis, in quo duo pugnant, quorum alter retiaris vocabatur, quod tunicet fuscina et rete gestaret, quod adversarium involveret, et implicatum cepere: alter appellabatur Gallus a Gallicæ armaturæ genera, et mirmillo, fortasse a mormyra pise, quia armatus erat scuto et falce et galea, in ejus verlice conspiciebatur bujus piscis effigies, et sequitur, quia in primo congressu perinde eo retierium fugiens, vel fugam simulans, eris letum ejus evitebat, et si frustra rete iacisset, infesta falce sequebatur. Retiaris figuram habet apud *Gor. Inscript. Etr.**

T. 3. p. 89. et apud *Marin. Frat. Arv.* p. 165. Ille genus pugnae institutum videtur a Pittaco, una ex septem sapientibus, qui adversus Phryonem dimicetis propter filium controversias, quae erant inter Atticos et Mitylenaeos, rete occulto allato impedit Phryonem, ut *Strabo* 1. 13. narrat. *Isid.* contra 18. *Orig.* 54. et 55. putat, hoc certamina pugnam Vulcani et Neptuni, h. a. duorum elementorum ignis et aquae, representatam antiquitus fuisse; sequitur enim Vulcanum, retiarium fuscina armatus Neptunum representabat. A retis autem pugnae adversus militem cantabatur: *Non te peto, piscem peto: quid me fugis, Gallie?* Ita *Festus* p. 285. 10. *Müll.* V. *Lipsium* 1. 2. *Saturn.* c. 8. et *Labium* in *Monum. Bresc.* p. 81. et seqq. *Sueton. Cal.* 30. Retiarum tunicati quinq; numero gregatim dimicantes, alios certamina ullo totidem equitibus succubuerunt: quum occidi suberentur, unum resumpta fuscina omnes victores interemit. *Quintil.* 6. 3. *circum med.* Peto da militem, qui retiarium connequebatur, nea ferlebat, *Vivum*, inquit, capere vult. Hinc *Juvenal.* 8. 203. movet ecce tridentem *Nequicquam* effudit etc. *Inscript.* apud *Gruter.* 649. 6. et *Donat.* 244. 3. RATIO RETIARIO PUGNARUM V. INGENYA POSUIT CONIUGI KARO etc. et apud *Orell.* 2566. RELICIANUS RET. TIA. (h. e. retisarius tiro). Adde *Val. Max.* 1. 7. n. 8. — Contra retiarium ferula, proverbium in eos, qui infirmo praesidio contra maxime instructum pugnant. *Martial.* 2. praef. denique videas, an te delectet contra retiarium ferula. — Subdubitare videtur *Jo. Casp. Orellius*, num hac nomine intelligendus sit qui retia fecit et vendit, in *Inscript.* n. 4273. D. M. S. CAIUS VICTORINUS RETIARIUS AN. XXXV. E. S. T. T. L. ANTONIA SEVERA F. C. Ceterum *Gloss. Cyrill.* Διττωρδός, retiarium, et in *Bullet. Archeol. Napol.* a. V. p. 114. Mercatores retiarum.

RETĪATUS, a, um, adject. factus a rete: dicitur de fenestra in *Italia* *Judic.* 5. 28. et *Elech.* 11. 16., et est cancellatus, clathretus. V. RETICULATUS in fin.

RETĪCENS, entis, particip. V. RETICEO. RETĪCENTER, adverb. tacendo. *Cic.* 10. *Att.* 6. Fiat in Hispania quidlibet, et tamen reticenter. *Alii* rectius leg. retice, alii respice.

RETĪCENTĪA, ae, f. 1. et tacere, silenzio, ἀποκέντησις, silentium, taciturnitas: et praecipue quum non dicitur, quod dici debet. ¶ 1. Generaliter. *Plaut. Merc.* 5. 2. 52. Quid taces? dic, enicas ma miserum tua reticentia. *Cic.* 14. *Phil.* 12. a med. Vestra virtus nec oblivione eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum insepulta esse poterit. *Id.* 3. *Off.* 16. 65. A iureconsultis etiam reticentia pœnis est constituta. h. e. quum vilius meritis a venditore reticetur. *Id.* 2. *ibid.* 41. 146. Ex modestia, ex hilaritate, ex riru, ex locutione, ex reticentia, — ex ceteris similibus facile iudicabimus etc. ¶ 2. Speciebus est figura rhetorica sententiarum apud *Cic.* 3. *Orat.* 53. ad fin., et *Quintil.* 9. 2. *circum med.* V. APOSIOPESIS.

RETĪCO, ces, cūi, cers, 2. (re et taceo). Particip. *Reticens* sub A.; *Reticendus* sub B. — *Reticeo* est idem ac taceo, cantico, tacendo occulto, ἀποκέντηω (h. e. tacere; Fr. taire, se taire, garder le silence; Hisp. callar, enmudecer; Germ. stillschweigen; Ang. to hold one's peace, be silent, say nothing, conceal, keep secret); est autem verbum A) Neutrum; et B) Activum.

A) Neutrum reticere est aliquid, quod scias, retinere, naque eloqui, interroganti aut tacenti non respondere (V. *Drakenborch.* ad *Liv.* 23. 12.); et occurrit 1.º Da hominibus. — a) Sine additis. *Cic.* 2. *Orat.* 57. 232. Ille quum Sulpicius reticuisse, Quasi vero, inquit *Crassus*, etc. *Id.* *Harusp. resp.* 28. 61. Facile, tacentibus ceteris, reticuisse; sed hac oratio etc. *Ter. Hecut.* 1. 1. 32. Ne lacruma, etque lacu, quidquid est, sic me, ut sciam: Na retice, ne verere, crede inquam mihi. *Sall. Jug.* 85. med. Sed in maiimo vestro beneficio quum (ibi) omnibus locis ma vosque maledictis lacerant, non placuit reticere, ne quis mo-

destiam in conscientiam duceret. *Lucan.* 6. 812. Tu fatum ne quere tuum; cognoscere Parcae, Me reticante, debuit. — b) Cum Ablat. rei et praepos. da. *Cic.* 3. *Ferr.* 53. 139. De Chelidone reticuit, quoad potuit; alio responsio derivavit. *Id.* 6. *ibid.* 7. 15. Na forte, dum publicis mandatis serviet, de privatis iuribus reticet. *Tac.* 1. *Ann.* 67. Quae domi cera, quae in castris honesta, memoret: reticuit da adversis. — c) Cum Dativo personae. *Liv.* 23. 12. Tacuisse hodie, patres conscripti, na quid, minus latum quod esset rabie, loquerer. Nunc interroganti senatori, pœnitentiae, si reticem, superbus videar. Adde *eund.* 3. 40. et *Ovid.* 3. *Met.* 357. Vocatis Nymphae, quae nec reticere loquenti, Nec prior ipse loqui didicit renebilis Echo. *Tac.* 14. *Ann.* 49. *Vitallius* optimum quemque Iurgio lacerans et respondenti reticens, ut pœvida ingenia solent. — 2.º De brutis animalibus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 43. (83). de lusciniis. Audit discipula intentione magna, et reddit: vicibusque reticent. — 3.º Poetice et urbane. *Claudian.* IV. *conr.* *Honor.* 223. Vel Iyra, quae reticet, vel qui non tenditur, arcus. *Id.* 2. in *Rufin.* 43. reticet, pastora fugeto, Pellon.

B) Active est silentio celare, nullo modo manifestare, dissimulare. — a) Cum Accus. *Plaut. Men.* 5. 9. 47. Respondebo: nihil reticebo, quod sciam. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 2. 1. sub fin. Nihil nec temere dicere, nec astute reticere debeo. *Sall. Cat.* 24. Neque reticere quae audieret, neque suamet ipse scelera occultare, quicquam pœni habebat. *Ovid. Heroid.* 19. 63. Multaque praeterea, linguae reticende modesta etc. *Propert.* 1. 10. 13. vestros didici reticere dolores. *Justin.* 1. 7. 15. Matrimonii reticenda publicare. — b) Absolute. *Cic. Cluent.* 1. 1. Itaque mihi certum est, hanc eandem distributionem invidiae et criminum sic in defensione servare, ut omnes intelligant, nihil me nec subterfugere voluisse reticendo, nec obscurare dicendo.

RETICESCO, is, ers, n. 3. idem ac reticen. Vox a leico erumpenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 90.

RETĪCULA, ae, f. 1. idem ac reticulum. *Ars anonym.* in *Anecd. Helv.* p. 70. *Hagen.* Rete, reticula. Adde *ibid.* p. 96. Legitur etiam in *Not. Tir.* p. 178. At huius generis nomen improprie *Charis.* 1. p. 45. *Pulsch.* Nemo tam obstinatus impudens erit, ut dicet feminino genere hanc reticulæ, huius reticulæ.

RETĪCULATIM, adverb. in modum reticuli. *Pelagon. Veterin.* 16. a med. Si nihil posuerit, necessitate cogente urito reticulatim: urito curato, ut supra. *Vegel.* 2. *Veterin.* 41. extr. Si tardius confirmabitur, uras reticulatim, et solemniter urata curabis. Itē ex *Codd.* addit *Schneiderus*; minus recte *Gesnerus* sic: Si tardius confirmabit vires, regulatim et solemniter etc.

RETĪCULATUS, a, um, adject. factus a rete, dictus *foraminibus*, dictus *urito*, inlar retis factus, multis foraminibus rete imilans, cancellatus. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 33. 52. (103). Conchae distinctione virgulae, crinita, crispae, cuniculatae, pectinatim divisa, imbricatim nudata, cancellatim reticulata. — *Reticulata* structura parietum est, quum tepidal cunei sibi invicem superpositi et in laeas jacentes ita parietem convestiunt, ut eorum capita foris exstantia retis figuram referant; quod quidem struendi genus, postremis rei publice temporibus et imperii R. etate ineunte, in Italia plurimum invaluit. *Vitruv.* 2. 8. *inl.* Structurarum genera sunt: reticulatum, quo nunc omnes utuntur, et antiquum, quod incertum dicitur. Ex his venustius est reticulatum, sed ad ruinas facientes ideo parietum, quod in omnes partes dissoluta habet cubicula et coagmenta. Incerta vero camenta alla super alia sedentia, inter seque implicata, non speciosam, sed firmiorem, quam reticulata, praestant structuram. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 22. 51. (172). Reticulata structura, qua fragmentissima Romae struunt, rimis opportuna est. — *Reticulata* fenestra, minutis clathris in retis modum manita, grata. *Varro* 3. *R. R.* 7. 3. Fenestrae punicanae, aut latiores reticulatae, nino-

que ut locus omnis sit illustris, neve quae serpeos, aliudve quod animal ietroira queat.

RETĪCŪLUM, i, n. et Reticulus, i, m. 2. diminut. a rata vel retis. — Da genere haec ait *Non.* p. 221. 30. *Merc.* Reticulum genera masculino: *Fenestelle Annal.* Fascem pectoralis reticulatur. Neutro: *Claudius* primo: Prius hinc austeribus inde reticula galeis. ubi *Peter.* adnotet: priusque ductaribus indit reticula ex *Lipsii* lectione. Ceterum masc. genera usunt *Varro*, *Petron.*, *Plin.* et *Trebell. Poll.* locle infra cit. — *Reticulum*, vel *reticulus* — 1.º Generaliter aut parvum rete, vel rete solito angustioribus maculis contextum, *reticella*, *διττωρδός*. *Varro* 3. *R. R.* 5. a med. Inter columnas exteriores reticuli e nervis sunt, ut perspicili in silvis possit, neque avis eas transire. — 2.º Speciebus — a) *Reticulum aeneum* apud *Festum* in *Secespita*, aut rete ex aere, quo sacristia in templis olim saepiebantur: apud Italos gratificata, apud norales *ramata*, *reata*. — b) Item sacculus in modum retis contextus, ad verius usus, *sacchetto*, *sacchetta*. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 37. (70). Demissae reticuli in mare concave e cera pilae, duicem intra se colligunt humorem. *Colum.* 12. *R. R.* 53. 1. Aromata levis contracta in reticulum iunceaum aut lineum adici, et ita cum saxi pondusculo in olei partem demittit. *Cic.* 7. *Ferr.* 11. 27. Reticulum ad nares sibi admovebat, tenuissimo lino, minutis maculis, plenum rosae, cunziera. — c) Praecipue reponendis ad iter cibariis, *geria* o *tosca*, *carriere*. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 47. ut si Reticulum panis venales inter onusto Forte vehas humero. *Juvenal.* 12. 60. Mox cum reticulis, et pane, et ventre laegens etc. — d) Sacculus est etiam in filo *Ovid.* 3. *Art. am.* 361. Reticuloque pilae laeves fundantur aperto: Nec nisi quam tolles, ulla movenda pila est. Describit *Ovid.* verlos lusus puellae aptos, inter quos illum, quo multae pilae in reticulum, h. e. sacculum coniectae effunduntur e cervatim, deinde ita singulae tolluntur, ut, dum una manu capitur, ceterae minime moveantur. Nihil huc facit ludus pilae, virorum proprius, quo reticulis manubrialis pila datur ac remittitur. *racchetta*, *lacchetta*. V. integrum *Ovidii* locum. — e) Item fascia, vel pileolus in modum retis, a mulieribus praecipue usurpatus capillis contioendis, *κεκρυφαλός*, *rete*, *reticella*, *cuffia*. Solebant sumptuosiores feminae has auro et gemmis ornare. *Varro* 5. *L. L.* 130. *Müll.* Quod capillum conlinceret, dictum a rete reticulatum. *Id.* apud *Non.* p. 538. 14. et p. 542. 12. *Merc.* Suspendit laticibus marinas molles pilas, reticula, ac strophis. *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 67. *Burmman.* Ultimo et paricelides resolvit, et reticulum aureum, quem ex obrizo esse dicebat. *Capitolin.* *Maximin.* *jun.* 1. extr. Reticulum de praelis undecim. h. e. ornatum gemmis undecim praelis, eujusmodi sunt smaragd. V. FRASINUS. Adde *Fenestell.* et *Claud.* *Quadrigr.* apud *Nonium* 1. c. et *Fest.* in *Regillis*, et *Lamprid.* *Alex.* Sev. 41. et *Elagab.* 11. ad fin., quo loco de viris loquitur effeminat vivacibus, et molli ac muliebri cultu utentibus. Sic *Juvenal.* 2. 96. Reticulumque comis ornatum ingentibus implet. — f) Quod ait *Plin.* de opificibus turis, 12. *Hist. nat.* 14. 32. (59). Signatur his subligaria, persona adclitur cepiti densusque reticulus: intelligit sudarium aliudve tegmen, velut calvaticam, ad operiendos oculos, na, ubi re, onatur tus, videant. — g) Item parvum reticulato apere textus. *Spartian.* *El. Ver.* 5. Lectum eminentibus quatuor analictis fecerat, minuto reticulo undique inclausum. h. e. conopeo, *zortinaggio*, *zanziariera*. — h) Reticulum jecoris apud *Fulgaz. interpr.* *Ezod.* 29. 13. — Gallienus imperator campagus reticulos appellat, teste *Trebell. Poll.* *Gallien.* 16.

RETĪCŪLUS, i m. 2. V. voc. praeced. RETĪCUS, a, um, adject. ad rete pertinens. *Augustin.* 18. de *Civit.* D. 18. Annonam inter aliaumenta habuisse militibus, quae dicitur retica, quoniam ad retis deportatur. V. RETICULUM c.

RETIFEX, fidei, m. 3. qui reie facit. *Alcim. Homiliter fragm.* 3. Sic quondam carcer retificis Petri pretiosiorum ligaminum radio illustrante resplendit. h. e. plicatoris.

RETINESCO, is, eis, v. 3. reformido. *Gloss. Cyril.* Ἀποθεωῶ, retinisco.

RETINACULUM, i, a. 2. (retineo). *Retinaculum* per syncope est *Prudent.* 2. in *Symmach.* 147. — *Retinaculum* (quod in plurali fere numero usurpatur) est id quo aliquid firmatur, et retinetur, vinculum, nexa, ἔχρα (It. ritegno, fermaglio; Fr. corde, cordage, attache; Hisp. cuerda, cordage, atadura; Germ. Band, Seil; Angl. any thing with which another thing is stayed or held back, a stay, holdfast, tie).

1.) Proprie. *Cato R. R.* 63. et 135. Lorea retinacula in plostro, longa pedes viginti sex. *Virg.* 10. 5. Tignum quod erigitur, et distinctur retinaculis quadrifariam. *Horat.* 1. Sat. 5. 18. missa pastum retinacula mule Naala piger saxo refigit. la cavezza, et *Ovid.* 14. Met. 547. Slappea perumpit Phrygiæ retinacula classis, et 15. ibid. 696. Torta coronata solvunt retinacula navi. funi, ansiera, ὀγκύριον, ἐνίστορ. *Colum.* 6. R. R. 2. 4. Buculos retinaculis continere. *Virg.* 1. G. 513. frustra retinacula tendens Fertur equis auxilga. *Le briglie*, et 265. Amerina parant lentæ retinacula vilis. *Vinini, vinchi, vincigli.*

II.) Translate. *Plin.* 1. Ep. 12. Ut jam securus liberque moriturus, multa illa vitæ retinacula abruptit. *Apul.* 11. Met. Abrupta ardentissimi desiderii retinaculis. *Auson.* Epist. 8. 1. Tædum eluctati retinacula blanda morarum, Duridigæ molles liquimur illecebras. *Ammian.* 14. 6. 5. Leges fundamenta libertatis et retinacula samplerna. *Id.* 30. 9. 2. Ilanc ob causam tamquam retinaculis petulantiam frenarat aulæ regalis. Adde eund. ibid. 4. 4. *Id.* 29. 1. 15. Novo furore, sine retinaculis, imis summa miscante.

RETINAX, acis, adject. omn. gen., retinendi vim habens. *Symmach.* 1. Ep. 41. (cl. 47). Non illius calli aut inli Macebram setinas advenarum lolos asbor æquaverit.

RETINENS, entis, particip. V. **RETINEO**.
RETINENTIA, æ, f. 1. conservatio. *Lucret.* 3. 675. Omnia ut actorum eridentur retinentia rerum. h. e. recordatio, retentiva; et ibid. 851. retinentia notit. V. **REPETENTIA**.

RETINEO, tines, tui, tentum, tinere, a. 2. (re et teneo). *Retenetur* pro *retinetur* in *Inscript.* Chr. apud *De-Rossi T.* 1. m. 212. Perf. *retinuit* per syncope. est *Lucil.* Sat. 29. 85.; at *Cod.* habent retinere. — Particip. *Retinens* sub A. I. 1.º et B. I. et in fin.; *Retentus* in omni paragr.; *Retenturus* sub A. II.; *Retinens* sub A. I. 1.º et B. II. — *Retineo*

A) Ratione præcipua habita particulæ re, est *Hæc* et *teneo*, ne abeat, ne elabatur, *relin* tære, ὑστερε (It. tenere indietro, ritenere, fermare, trattenere, rattenere; Fr. retenir, empêcher d'avancer ou de tomber; Hisp. retener, detener, impedir de adelantarse u de caer; Germ. nicht fortlassen, festhalten, zurückhalten, aufhalten; Angl. to hold or keep back or in, stop, detain).

1.) Proprie. — 1.º) Ponitur pro simplici *teneo*, *tenere*. *Cic.* 6. *Ferr.* 34. 74. Sinistria manu retinebat arcum: destria facem præferebat. *Plaut.* *Epist.* 4. 1. 32. Cedo manum. *aut.* accipe. *arum* mulierem retines. Adde eund. *Capt.* 2. 3. 82 et *Propert.* 2. 22. 5. — 2.º) Generatim est *idem* et *teneo*, ne abeat, ne elabatur, *relin* tære. — a) De hominibus. *Plaut.* *Stich.* 2. 2. 41. Jube me emittere hos, qui retinent. *Id.* *Epist.* 1. 1. 61. Adsta: abire hinc non aiam. *tnsa*, quid non me retines? *Cæs.* 1. B. G. 18. Conclam dimittit, *Liscum* retinet. *Plaut.* *Curc.* 2. 2. 30. (et *Ter.* *Heaut.* 2. 4. 23.) Tenebre oboriantur, *trava* foedia succidunt: *retine*, *retine* me, *retine*, *retinemi*, et *Propert.* 2. 1. 67. Quid *retinens* retinere miles ad Indos? *Cæs.* 3. B. G. 92. *Levius* caura pila sperabat in loco *retinens* militem, quam si ipsi immisit talis oc-

cucurrissent. et ibid. 102. Bidoem tempestale relentur. *Plin.* 10. Ep. 28. Coolatit ventis retentus aliquando tardius, quam speraveram. *Bithyniam* intrari. *Cic.* *Planc.* 41. 101. In *Arian* me ire - non est parius: vi me, inquam, *Plancius*, et complexu suo retinuit. *Id.* 13. Att. 14. Quare, nisi jam profecti sunt, retinebis homines. *Id.* ibid. 33. Vario venit ad me, et quidem id temporis, ut retinendus esset. h. e. ad cenam vocandus. *Ovid.* *Heroid.* 18. 97. Nec tamen effecit, quamvis retinebat eumtem. Ne heret prima pes tuus udus aquæ. *Id.* *Remed.* am. 213. Tu lamen i, quamvis firmus retinebers vinculis. *Liv.* 34. 10. Retentus ibi longo et gravi morbo. — Cum partic. *quoniam*. *Plaut.* *Curc.* 2. 1. 12. Tormento non relinere potuit ferro, quin recipere se huc esum ad præsepim suam. *Sic Cæs.* 2. B. C. 13. *Ægros* tunc sunt retenti (milites), quia oppidum irumpere. — Et absolute. *Ter.* *Phorm.* 5. 8. 88. ps. In jus eamus. *ps.* In jus! huc siquid iubet. ps. Assaquare, retine, dum ego huc servos evoco. *cm.* Enim nequeo solus: adcurre. *Sall.* *Jug.* 79. Solet in illis locis tempestas haud secus alque in mari relinere. *Virg.* 5. *Æn.* 669. acer (*Ascanius*) equo turbata petivit *Castra*: nec exanimis possunt relinere magistri. Cf. *Ovid.* *Heroid.* 13. 3. Aulide te fama est vento retinente morari. — b) De brutis animalibus et de rebus. *Ovid.* 6. *Fast.* 741. Solliciti terrentur equi, frustra que relenti, *Par* scopulos domum, diuque saxa trahunt. *Albinov.* 1. 117. plenior unda *Effluit*, exigua si qua retenta mora. *Ovid.* 5. *Fast.* 580. Persequitur *Patris* signa retenta manu. *Lucret.* 1. 495. manu relinentes pocula. *Cæs.* 1. B. C. 58. Injuncta manu serie et retenta utraque nava diversi pugnabant. *Martial.* 5. 79. Sudor madida vesle retentus, et 12. 32. *Sarcina* retentæ pensione pro bima. *trattenute* in pegno. et *Plin.* 5. Ep. 6. ante med. *Humiles* et retentæ manu arbusculæ. h. e. manu et arte coercitæ, ne creant. — c) Nolandum illud *Nepot.* *Epam.* 10. Quamdiu facta est cædes civium, domi se retinuit h. e. continuit, tenuit. *ps.* *Paul.* *Dig.* 11. 4. 4. Fugitivos retinere in custodiam. — Sic *prn* habere, possidere, tenere, occupare. *Lucret.* 4. 414. *teitarum* millia multa, Quæ variis retinent gentes et sæcula ferarum.

II.) Translate est cohibere, coercere, reprimere. *Ter.* *Adelph.* 1. 1. 33. Pudore et liberalitate liberos retinere, salius esse credo, quam melu. *Cic.* *Rosc.* Am. 25. Retinere aliquem in officio. *Sic Sueton.* *Galb.* 10. ad fin. *Alarum* altera ægre retenta in officio. *Liv.* 25. 40. Retinere in fide animos sociorum. *Ovid.* 1. Met. 649. Nec retinet lacrimas. *Sic id.* 2. Amor. 18. 7. lacrimis vis illa retentis, Me miseram! dixit etc. et 9. Met. 575. Visque manus relinet trepidantis ab ore ministri. *Id.* *Heroid.* 11. 82. Torpuerat gelido lingua retenta metu. *Id.* 10. Met. 474. Verba dolore retenta. *Id.* 4. *Fast.* 461. Sic dea, nec retinet gemitus. *Id.* 3. Met. 566. Acrior admonitu est: irritaturque retenta, Et crescit rabies. *Spartian.* *Hadrian.* 10. *Labanlem* disciplinam incuria superiorum principum, retinuit, ordinatis et officiis et impendiis. *Liv.* 32. 8. Nec *Attali* auxilia retenturos ultra quam regi commodum esset. *Ovid.* 14. Met. 338. silvæ al saxa movere, Et mulcere feræ, et lumina longa morari Ore suo vulnereque vagas rallere solebat. Cf. *Cic.* 5. *Fam.* 12. 5. *Elenim* ordo ipse annalium mediocriter nos retinet, quasi enumeratione factorum. b. e. *trattiene, diletta*. Similiter *id.* ibid. § 4. Quæ (varietas) vehementer animos hominum in legendo - retinere possit. *Id.* 1. *Legg.* 19. 32. Videtisne, quanta series rerum sententiarumque sit: atque ut ex alio alla nectantur? Quin tabebar longius nisi me retinuissem. — Opponitur tæ reinitio apud *Vulgat.* interpr. *Jo.* 20. 23.

B) Ratione habita præcipua verbi, sæpe est, quod habemus, servare et custodire, conservare, ritenere, mantenere.

1.) Proprie. *Cato ad C.* 15. *Fam.* 5. Potius mansuetudine el innocentia Imperatoria provinciam, quam vi militum retentam atque con-

servalam esse. *Cæs.* 7. B. G. 21. In en, si id oppidum retinuissem, summam victoriæ constare intelligebant. *Cur.* 4. 1. 30. Spem retinendi *Ægyptum* non amiserunt. et 6. 5. 21. *Barbari*, desperato, regionem, quam occupaverant, posse retinere, gentem suam desiderata. *Catull.* 64. 8. *Divæ*, retinens in summis urbibus arces. h. e. *Minevæ*, quæ ideo a Græcis πόλις dicitur. *P.* *POLLAS* in *ONOM.* *Cic.* 2. *Verr.* 10. 31. Quem ego hominem, si ejus fidei diffusus enim, iudicem non retinuissem. *Id.* *Quinct.* 18. 50. *Id.* e. g. ut amicos observantia, rem paritonia retinere. *Horat.* 1. Sat. 1. 89. Retinere el servare aliquem amicum. *Plin.* 10. Ep. 40. In publicis officiis retinere damnos non satis honestum putabam. *Id.* *Paneg.* 83. Multis dedecori fuit aut inconsultius uxor assumpta, aut retenta patientius.

II.) Translate. *Cic.* 5. *Verr.* 14. a med. (et *Cæs.* 1. B. C. 5.) Retinere jus aium contra aliquem. *Id.* *Amic.* 24. 88. *Idem* in amicitia. *Id.* 3. *Off.* 29. 105. *Regulus* retinendi officii causâ cruciatum subiit voluntarium. *Id.* 3. *Fin.* 18. a med. Retineri in vita. *Plaut.* *Rud.* prol. 29. Qui elatam agilis cum pietate et fide, retinele porro, post factum ut latemini. *Cæs.* 5. B. G. 46. *Mortalur*, ut pristinam virtutem relineat. *Cic.* 2. *Fin.* 1. 2. Qui mos quem a posterioribus esset retentus, etc. *Id.* 2. *Divinat.* 35. extr. *Jus* augurum divinationis opinione principia constitutum, postea reipublice causâ conservatum ad retentum. *Id.* 1. *Tusc.* 1. *init.* Reluli me ad ea studia quæ retenta animo, remissa temporibus, longo intervallo intermissa revocavi. et 5. ibid. 30. 84. Sunt autem hæc de sciobus, ut opinor, retentæ defensione sententia. *Val.* *Max.* 2. 8. n. 1. *Disciplina* militaris acriter retenta. *Cic.* 2. *Off.* 12. 42. *Omni* igitur ratione colenda et retinenda iustitia est. *Id.* 1. Att. 13. 2. Retinere dignitatem in republica. *Id.* *Amic.* 19. 70. caritatem in aliquem. et ibid. 27. 88. veritatem et fidem in amicitia. *Id.* 2. ad Q. fr. 3. ad fin. gratiam allicuius. *Id.* 1. *Off.* 29. 104. Ludendi etiam est quidam modus retinendus, et ibid. 28. 137. *Kilam* in illis contentionibus, quæ cum loimicis simis sunt, gravitatem retinere, iracundiam pellere. *Sall.* *Cat.* 61. *Feroctiam* animi, quam habuerat viros, in vultu retinens. *Ovid.* *Nac.* 52. Retinere nativum decus. *Tac.* 3. *Hist.* 84. *Plurimum* molis la oppugnatione castrorum fuit, quæ acerrimus quisque, ut novissimam spem, retinebat. *Id.* *Agric.* 4. Retinuit, quod est difficultissimum, es sapientia modum. *Id.* 6. *Ann.* 37. *Monet* illos, obsequium in regem, reverentiam in nos - retinere. *Sueton.* *Gramm.* 4. *Postiores* quoque existim - vel retinuisse vel instituisse el ipsos quædam genera institutionum ad eloquentiam præparandam. — Et sequente partic. ne. *Cic.* 2. de republ. 32. 56. Quodque erat ad obtinendam potentiam nobilitum vel maximum, vehementer id retinebatur; populi comitia ne essent rata, nisi ea patrum apprehavinet auctoritas. — Similiter *Cic.* 3. *Legg.* 12. in fin. Gratissimam memoriam retinet consuetudo tui. *Nepos.* *Attic.* 11. sub fin. *Immortali* memoria præcepta retinebat beneficia. *Horat.* 1. Ep. 18. 70. garrulus *Idem* est; Nec retinet palulæ commissa fideliter aures. — Hinc pro meminit. *Gell.* 17. 9 a med. *Vtrum* quempiam illustrem (sive illa illudubal, sive quis illius est, non retineo) epistolam hoc modo abscondisse. Et cum *Infinilo.* *Ulp.* *Dig.* 35. 1. 90. *Retineo* me diligere, deficere eos a petitione fideicommissi. — Hinc Particip. præz, ejus exempta retulimus.

Retinens, entis, adjectivum more usurpat, unde *Sup.* *Retinentissimus*; et est conservans, tenax, observans, tenace, κατέχων. *Cic.* 1. ad Q. fr. 2. 3. ad fin. Fert enim graviter homo et mel observantissimus, et sul juris dignatissime retinens. *Id.* *Planc.* 23. 55. Optimus vir, nimium retinens equestris juris et libertatis videtur. *Tac.* 2. *Ann.* 38. in fin. *Avitæ* nobilitatis, etiam inter angustias fortunæ, retinens. *Id.* 5. ibid. 41. Nisi laceraretur, retinens modestia. et 16. ibid. 5. *Antiqui* moris retinens. *Id.* 6. ibid. 42. *Cl-*

vitas (h. e. Seleucienses) potens, septa muris, neque la barbarum corrupta, sed conditoria Seleuci retinens. *Gell.* 10. 20. sub fin. Salsus quoque proprietatem in verbis retinentissimus.

RETINGO, it, ere, a. 3. iterum tingo. *Stat.* 1. *Silv.* 3. 73. Nec in ota pacis Permissum laxare animos, ferrumque retinere. h. e. sanguine imbuti. *Alit leg.* recingit. *Pallad.* 13. R. R. 2. Vium myrtile retinemus. h. e. conditura imbuesmus, qua colorem aliquantum mutabit. *At Schneiderus leg.* myrtilem tingemus. — Item retingo, it, tigi, a tango, idem quod tango. *Cato R. R.* 160. Ubi coleriat, ut altera alterum retigerit. *A. 3. leg.* tetigerit.

RETINIO, it, ire, n. 4. (re et tinio) rursus eo valde tinio. *Varro 2. R. R. 2. præf.* 2. Si non multis verbis retineat Græcia, h. e. resonet. *Ita Gesnerus pro vulg.* retineat. *Cic. Brut.* 46. 174. Illud aut majus, quod in vocibus nostrorum oratorum retinuit quoddam et resonat urbanum. *Ita leg.* Schneiderus. at hanc lectionem Orsellius improbat at leg. retinuit, alii retinuit. *Cassiod.* in *Psalm.* 117. extr. isti in sua eodem retinunt, quæ in capitis sonuerunt.

RETINIO, it, ire, n. 2. deminuit. a rete, parvum rete. *Apul.* 8. *Met.* Aper calcata retiola transibit. — Pro reticulo, quo capilli continentur. *Augustin.* *Ep.* 109. (al. 211.) n. 10. Ne sit vobis iam tenera capiti tegmina, ut retiola salter oppereant. Adde *Servium ad Virg.* 4. *Æn.* 138.

RETIS. *V. RETE.*
RETITUS. *V. RETUS.*

RETICUM, it, n. 2. Idem ac rete. *Vet. Scholiast.* ad *Juvenat.* 8. 207. Galatæ est humero Impositum gladiatoris, quo ellus sparsum funem, vel lactatum rathum colligit. *Gloss. Philox.* Raticum, ῥητιον. *Cf. Ammian.* 16. 2. 12. *V. RETIA.*

RETO, at, ere, e. 1. rete purgo alveum humilis. *V. RETE.* In edicto prætoris apud *Gell.* 11. 17. Qui humilis retande publice redempta habeat etc. *V. LUCRINUS* in *ONOM.*

RETOLLO, it, ere, a. 3. (re et tollo) ritogliere, aufero. *Coripp.* 2. *Johann.* 329. parloque triumphos De nostris manibus, missa pietate, tollunt. *Id.* 4. *ibid.* 1154. Solomonia signa retollunt *Prætor* viri.

RETONDEO, des, nm, dere, a. 2. (re et tondo) Idem ac tondo, vel rursus tondo. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 26. At hæc (securis) retorta est. *Plerique alii rectius leg.* retansa. — Particip. *Retonsus*, h. e. rursus tonsus, risonatus, legitur apud *Plin.* 16. *Hist. nat.* 17. 45. (161). de segelibus. Retonsarum vero etiam semel omnino certum est graam longius fari.

RETONO, es, ere, p. 1. (re et tono) tonare a vicenda, ἀναστράω, eotra tono, resono. *Calull.* 63. 82. Fœs, euneta mugienti fremitu loca retonant.

RETONSUS, a, om, particip. *V. RETONDEO.*

RETOR. *V. RHETOR.*

RETORPESCO, it, ere, a. 3. (re et torpescio) obtorpescio. *Tertull.* *advers.* *Gnost.* 1. a med. Pristini sensus retorpescant.

RETORQUENS, ens, particip. *V. voc. esq.*

RETORQUEO, torques, toral, tortum, torquere, a. 2. (re et torqueo). Particip. *Retorquens* I.; *Retortus* I. ut II. — Retorquere aut idem ac retor torqueo, reflecto, ἀναστράω (It. ritorcere, rivoigere, ripiegare; Fr. diriger en arrière, tourner, retourner; Hsp. volver atras, revolver, dar vuelta al reves; Germ. zurückdrehen, -wenden, -kehren, umwenden, umdrehen, zurückbeugen, -schleudern, schleudern, krümmen; Angl. to writhe or twist back, bend back, turn or cast back).

1.) Proprie. ¶ 1. Univrsalium. — a) Stricto sensu. *Cic.* 2. *Cat.* 1. in fin. Retorquet oculos saepe ad haec urhem. Sic *Ovid.* 10. *Met.* 695. vetusto temerat sacrastra probro. Seere (h. e. simalacre deorum) retorserunt oculos. *Id.* 3. *ibid.* 68. de angua vulnerata. Ille dolosa ferox caput in soa terga ratorit. et 11. *ibid.* 163. sacer ora ratorit Tmolus ad os Phæbi. *Id.* *Heroid.* 9. 66. de *Maxandro*. Qui lassas la se sape retorquet aques. *Stat.* 9. *Thab.* 892. ferri limboe dilo Turbatas so-

nipes sese, dominumque retorit in letas. *Ovid.* 1. *Trist.* 1. 83. Quicumque Argolica da classe Capharea fugit, Semper ab Euboica veia retorquet aquis. *Virg.* 12. *Æn.* 485. aversa eursus Juturna retorit. *Horat.* 3. *Od.* 5. 21. vidi ego clypeum Eetoria tergo brachia libero. *Plin.* *Paneg.* 34. a med. Intueri deistorum sapina ora retoritasque cervicæ. *Colum.* 4. *R. R.* 26. ad fin. Meminerit alligator, ne retorqueat sermentum, sed leatum inflexum deviciet. *Quintil.* *declam.* 8. 8. astr. Omium oculos in se retorquara. h. e. convertera. — Et Mediorum apud Græcos mora. *Cæs.* 1. *B. C.* 69. Ubi paulatim retorqueri aginea ad dextrem conspexerat. — b) Letiore sensu retoritus est retro actus; retro pulsus, repulsus. *Horat.* 1. *Od.* 2. 13. Vidimus flavum Tiberim, retortis Litora Etrusco violenter undis Ira etc. *Seneca Hippol.* 678. Ao versa retro sidera obliquos agant retorta carus. — Similiter retorquera aliquem, repellere, retro agere, rebuttare, spingere indietro. *Horat.* 2. *Od.* 19. 21. de *Baccho*. Tu, quom parentia reges par ardaum Cohors Gigantum scaaderet Impia, Rheum retoristi leonis Unguibus horribilique male. *Quintil.* *declam.* 16. 18. Tibi imputes, quod me retoristi. h. e. retraxisti. — c) Item retoritus est contortus, flexuosus. *Colum.* 8. *R. R.* 17. 2. Specas alios simplices et rectos, alios in coehleem retoritos. *Claudian.* *cons. Prob.* et *Olybr.* 86. Colla nec ornatu petitor mollire retorto. h. e. torqua. *Martial.* 6. 39. Ille qui retortio erina Maurus locedit. *crespo, ricciuto, inanellato, et Virg.* 12. *Æn.* 400. Ille retortio Pæonum in morem senior aucinatos amictu. h. e. circa corpus nroluto. *Cf. eumd.* 8. *ibid.* 460. Demissa ab lava panthera terga retorquens. Ubi *Servius*: A sinistra humero pellem demissam beboli, quam retorquens et in dextram revocans, se amicebat. *Hieronym.* *Ep.* 64. n. 10. Refert Josephus (*Antiq. Hebr.* 1. 3. c. 8. ix βουσσιν ἀποστρέψας) hæc femella da bysso retorta ob fortitudinem solere contexi. ¶ 2. Speciatim retorquera viam, redira viam, eandem viam rursus intra. *Claudian.* de *Phœnica*, 27. nbi milla via longlaqua ratoritit astas.

II.) Translata. *Virg.* 12. *Æn.* 841. Annuit hie Jano, at mentem letata retorit. h. e. ab ira at tristitie rovocavit, et alio flexit. *Seneca 3. Benef.* 3. a med. Nemo nostrum novit nisi id tempus quod quum maxima transit: ad præteritis vari aulium retorquet. *Justin.* 34. 4. 2. Hortati sunt, ut crudelitate patri provocatus occupet insidias, at in auctorem ratorqueat scilum. *Ulp. Dig.* 38. 2. 14. circa med. Si ab eo petitus ratorit in aum crimlas. *Apul. Florid.* n. 18. Discipulus biceps illud argumeatum retorall. h. e. convertit in adversarium. *Fronto de Eloqui.* 1. Sermoas gibberos, ratorit. — Singulare aut illud *Diomad.* 2. p. 423. *Putsch.* Syllabæ, ut ait Verro, alia sunt asperæ, alia leaci, proceræ alie, alie rectoris etc. Rectoris sunt, quæ mutam habent extramam, ut hic, hæc, hoc.

RETORRESCO, it, ere, a. inchoat. 3. divenir secco, inaridire, καταξηραίνωμαι, retorriddus flo, areco. *Colum.* 3. *R. R.* 3. ante med. Sata non ite enalrunt, ut anta convallescant ac prosiliat, quem retorrerent. Adde *eumd.* *ibid.* 5. *init.* et 17. sub fin.

RETORRIDE, advrb. καταξηραίνωμαι, eride. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 5. 3. (33). Terram amaram sive mecrum, aique prohere relit, demonstrant alre herbe: frigidam autem ratorrida nata.

RETORRIDUS, a, um, adject. est valde torridus, nimio solo aut frigore oculus, ambusto similia, asocens, corragalos, aridus, alccas: at fere da plantia dictior, καταξηρος (It. seccato, secco, inaridito, riaro; Fr. desséché, sec, ridé, rabougri; Hsp. desecado, seco, arrugado, desmedrado; Germ. verdorrt, dürr; Angl. shrivelled or wrined with too much heat, parched, dried up with heat, burnt up).

1.) Proprie. *Varro 1. R. R.* 9. c. 3. fin. Prata retorridda et muscos. *Colum.* 3. *R. R.* 12. 2. (et 4. *ibid.* 5. extr.) Nimia siccitas desituit plantarum naturall alimento, aut in totam necet, eut

scebræ et retorriddas facit. *Id.* 11. *ibid.* 2. a med. Olea cecuminibus retorriddas frondia. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 29. 36. (121). Myrtus retorridda ac squallida. *Id.* 17. *ibid.* 25. 39. (246). Si frigus gemmes retorriddas hirsutasque fecerit. *Id.* *ibid.* 22. 35. (11). Fructus retorriddus et nodosus. *Seneca Ep.* 12. Nodosi et retorriddi remi. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 97. (122). Herba spinis retorridda, lenugine spissa.

II.) Translata. *Phædr.* 4. 1. da murib. Aliquot secutis, vealt et retorriddas, Qui sape lequeos et muscipule effugerat. h. a. analis obitas, maculeas, enectas, pelle corrugata at aride: atque adeo callidus, astutus. *Gell.* 15. 30. Qui ab alio genera vitæ detriti jam et retorriddi, ad litterarum disciplinas serius edeunt. *Capitolin.* *Maxim.* 6. Vultu gravissimus, et retorriddas. h. e. tristia, corrugata fronte, asperas. *Alit leg.* verecundus. *Lamprid.* *Alex. Sev.* 59. Gellicanæ meales, ut sese habent duræ ac retorriddæ, et sape imperetoribus graves, aseritatem hominis nimiam non inleroni. h. e. asperæ, difficiles, intractabiles, inflexibiles, ut sunt areates arborum rami. *Ita Salmas.* *Alit leg.* retrorsæ, aut retrogradæ.

RETORTUS, a, om, particip. *V. RETORQUEO.*

RETOSTUS, e, nm, particip. ab Inausi. *retoreo*: iterum aut valde totus, biscottato, καλιντοτος. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 9. (45). Thebeidis palmæ fructus in eadon conditur cum sui ardoris anima: ut ita fiat, celeriter exspiret, mareescitque non retostus furia.

RETRACTANS, ens, particip. *V. RETRACTO.*

RETRACTATIO vel *Retractello*, ðila, f. 3. ¶ 1. Est actus retractandi, h. e. opationam revocandi, ritirattazione, ἀναστράω. *Cic.* 5. *Tusc.* 29. 82. Ut ilas retractatione libera dicam eudeat, sapientes esse semper beatissimos. *Id.* 13. *Att.* 25. Coactis, el quidem sias ulla dubitatione, aut retractatione. *Id.* 14. *Phil.* 14. sub fin. Quum siua alta retractatione pro palrie vitem profuderint. h. a. detractatione, recusatione. Omnihus his loc. alit leg. *retractatio*. — *Retractatione* inscripsit *Augustinus* libros duos, in quibus multa retractat et corrigit, quæ in aliis operibus scripserat. ¶ 2. Item detractatio, actus alius, qui parat recusat. *Liv.* 6. 28. Jualores Romanis ad edictum siua retractatione convenere. *Alit leg.* detractatione; alii aliter. *V. Drakenborch.* ad b. 1. et ad *Liv.* 3. 49. § 2. et ef. *voc. seq.* ¶ 3. Apud Rhetores est repellio ejusdem vocis alia significatione acceptæ. *Jul. Ruffin.* de *schem.* *lex.* 14.

RETRACTATOR, ðila, m. 3. qui detractat, et recusat elliquid facere. *Tertull.* *Jejun.* 15. Retractor offelli. *Alit leg.* detractor. Absoluta *Spartian.* *Get.* 4. Fuit moribus asperis, retractator, gulosus, cupidus etc. *Ita Salmas.* ex *MSS.* *Alit tractator*. — Rati qui retractat, h. e. repellit vel ad examen revocat, apud *Jaid.* 10. *Orig.* 235.

RETRACTATUS vel *Retreclatus*, a, nm, particip. *V. RETRACTO.*

RETRACTATUS, us, m. 4. retractatio. *Tertull.* 1. *advers.* *Marcom.* 1. sub fin. Alius libellus hunc gradum sustinuit adramus hereticos, ellam siua retractato doctrinaram revincendos, quod hoc sicut da præscriptione novitatis. h. e. ellam si eorum doctrinam non retractatur, et ad examen non revocentur. *Id.* *Præscript.* 7. Redem materiam apud hereticos et philosophos voluatur, lidem retreclatus impliatur. *Id.* *Apolog.* 4. Dare debilis dicendo, non licet esse vos: et hoc siue alio retractatu humaniore præscribitur, senza alcuna remissione.

RETRACTIO, ðila, f. 3. actus retrahendi.

I.) Proprie. *Cæc.* *Aurel.* 3. *Acut.* 6. 65. Raptos posterganeus, quum opistholoan Græci vocat, est involuntaria colli retractio, ob nimiam strictiorem sive tumorem. — In gradibus scale ram retractio est spatium et latitudo, quæ gradus superior ab inferiore retrahitur, ut pedi scaedentium locum præbeat latitandi, il piano dell' scaglione. *Vitruv.* 3. 3. Retraktionen graduum acie minus quam sesquipedales, nec plus quam bipedales faciendæ videatur.

II.) Translat. ¶ 1. Ret ravoctio. Boeth. in Porphy. Dial. 1. Ret autem hic amos sapientie intelligentis animi ob illa pora sapientia illuminatio, et quodam modo ad se ipsam retractio atque advocatio. ¶ 2. Figurata est retractio, diminutio, detractio, substractio. Macrob. 1. Saturn. 14. Modo enuctio, modo retractio diarum proveniebat. Boeth. Arithm. 1. 18. Quoad unitas ultima visum retractiois impedit. ¶ 3. Item recotatio. Arnob. 5. p. 162. Tem genere illa morem sine ulla retractioe debuerat. h. e. non retrahendo se, non recedendo.

RETRACTO vel retractio, as, avi, atom, aro, a. 1. Particp. Retractus sub A. II. et B.; Retractatus sub A. II. et in fin.; Retractandus sub A. et B. — Retrecto

A) A re et troctio aut idem atque iterum tracto, contulgo, sefrico (it rimaneggiare, ritoccare; Fr. reprendre, traiter de nouveau; Hsp. volver a tomar, tomar otra vez, tratar de nuevo, empunder de nuevo; Germ. v. Neuem od. wieder angreifen, - behandeln, - vernahmen; Angl. to handle again, touch again).

1.) Proprie. Virg. 10. En. 596. Samianimerque micant digitu, ferromque retractant. Ovid. 4. Trist. 4. 41. (et 3. ibid. 11. 12.) Neve retracto nodum nodum secutis sumpam vulnera. Id. 10. Met. 288. rorsusque manu sua vote retractat. et ibid. 370. furiosaque vota retractat. Virg. 7. En. 603. desuetaque bello Agmion in arma vocat solito, ferromque retractat. ripigila, resumit. Adde Liv. 2. 30. Tulio visum est defendi lostrum Latinos, quem post retractare arma. — Sic est senovo, sefrico, ripultra, rifare, apud Colum. 4. R. R. 26. inquit. Pedameota post putatloem retractanda sunt, partesque eorum putres dedolanda.

II.) Translatio ad meum animomque referatur, et — a) Est idem ac rursus inspicio, recogitatio, memoria: repeto, iterum commemoratio, rivedere, risonoscere, riondore, αναμνηστικος. Colum. 1. R. R. 4. inquit. Ager prime inspectione neque vili, neque virtutes abditas ostendit, quos mos retractantibus facillius apparent. Id. praef. ante med. Saepa mecum retractatus atque cogitans, quem turpi consensu deserta axoleverit discipline rursus. Cic. 2. Nat. D. 28. 72. at Ovid. 4. Met. 568. Retractare ad relegera aliquid. Eurip. Cic. Mur. 26. 54. Nunc mihi tertius ille locus est orationis de ambibus criminibus, - secus e ma retractanda. Horat. 2. Od. 1. 38. Retractare munera Cae neque. h. e. Spargere, seu lugubres ceotus, post Simopidem iterum sonari et imitando exprimeret. Seneca Ep. 46. sub fin. De libro tuo plura scribam, quum illum retractavero. Varro 8. L. L. 2. Müll. Quid quum de copia verborum scribam, erit retractandum. Quintil. 9. 4. 13. Quoties eandem materiam sortus a ma retractat scribere de integro, juberem. Alii leg. tractatam. Sueton. Aug. 34. Leges retractavit, et quidem ex integro senat. Ovid. 7. Met. 714. mecumque Dea memorata retracto. Sueton. Gram. 2. Carmio peccatorum diligentius retractare. Plin. 8. Ep. 21. sub fin. Leges librum sed retractatum, Eumen. erat. pro restaur. schol. 2. Me iurist disciplinam artis oratoris retractata. h. e. resumere, iterum profiteri. Cic. 8. Att. P. ad fin. Sed hanc omittamus augemus enim doctorem retractando. Seneca 1. Contriv. praef. circa med. Retractare memoriam carissimam solida. — b) Item revisto, relego, recenseo emendandi gratia. Plin. 8. Ep. 8. circa med. Egi magnas et graves causas, hae destino retractare, ne tantus ille labor meus, nisi hoc, quod reliquum est, studi addidero, mecum pariter intercedat. Adde 4. Ep. 9. asir. et 9. Ep. 10. et 40. Me Gell. 3. 6. ad fin. Fabola a Plauto retractata etque apollita sunt. et 17. 10. Retractera et corrigere aliquid. — Hinc Particp. praeter. pama, cuius exemple retallimus.

Retractotus, a, um, etiam edestivorum more carpatur, et est recognitus, recensitus, riveduto; unde Comp. Retractotus apud Cic. 16. Att. 3. Sed tamen idem οὐραγμα mihi ad ta retractotus, et quidem ἀφ' ἑωυτοῦ ipsum crebris locis inculcatus et refectum.

B) Quum est frequentativum e retraho — a) Absolute significat retrahere sa, recusare, reluctari, detestari, recusare, fare il ritroso: a' que hac notione etiam retracto scribitur. Cic. 1. Asc. 31. 76. Venit tempus, et quidem celeriter, et diva retractabilis, sivo properabilis. h. e. coactioe, invidiosaque progredieris. Alii leg. setardebis. Liv. 3. 52. Secuta exercitum plebe, nullo, qui per statem ire posset, retractante. et 37. 18. a med. Rumenne somms sei discrimen baud dubie retractante. Alii utrobique leg. detractata. Colum. 2. R. R. 2. ad fin. Ectractans juvenes et calcitronus. h. a. qui non potest facile duci, quo volumus, sed retractat eosculit. Alii leg. retractans. Sall. in orat. Philippi contra Lepid. Vos moventes et ectractantes verba et vatum esumibos, passem optatis magis, quam defenditis. h. e. secusantes quidquam egere propter verba et carmina vetom. Virg. 12. En. 582. Quam nono daide mersa est cot quid Jam, Turas, retractas? — b) Com Accusativo significat sevoctio, reprohere, omittit, quasi se retrahendo, ritrotare, rivocare, darsiSpica. Virg. 12. En. 11. nihil est quod dicte retractent ignavi Eneada, nec quis pepigere, secusant. Trojan. ad Plin. 10. Ep. 112. Na molterom securitas subructur, factas ente aliquantum temporis largitiones retractari, atque in irritum videri non oportet. — Item sepraheders, improbare, riprandere, criticare. Gell. 14. 8. Ectractandi le vendiquo ejus operis gratis.

RETRACTUS, a, um, particp. V. RETRAHO. RETRACTUS, as, m. 4. ectos sefrabendi, retractile. Tertull. advers. Gnost. 1. Bellicem machinam retractu tela vegetantem. Adde Isid. de not. rer. 40. 4.

RETRADO, dis, dero, a. 3. (ra et trado) restituito, reddo, restituo. Ulp. Dig. 4. 2. 9. a med. Ut si pes vim res tradita sit, retradetur. Modestini. ibid. 24. 2. 58. Reddenus ost e marito servus uxori, ea conditione, ut, quom iussu ejus adierit, rursus marito retradetur. Adde Pompon. ibid. 19. 1. 6.

RETRAHENS, entis, particp. V. vos. eeg. RETRAHO, trahis, trahi, tractum, trahere, a. 3. (re et traho). Particp. Retrahens sub A. II. a.; Retractus sub A. I. et II. et B. II. et in fin.; Retractus sub A. II. g. et D. II. — Retreho

A) Est idem ac retro, vel in contrarium partem treho, ἀπὸ πλάτος (it. tirare indietro, ritirare; Fr. tirer en arrière, retirer, reprendre, raparar; Hsp. tirar atras, traer atras; Germ. zurückziehen, - holen, - rufen; Angl. to draw or pull back, draw the contrary way, withdraw).

1.) Proprie. ¶ 1. Generellm. Accias p. 143. 2. Bibbeck. Quum strideret retracta suras infera. Cic. Cat. 26. ad fin. Licius quum jam monum ad tradendam pyxidem porrexisset, retractis. Plaut. Rud. 4. 3. 8. Quid ta, malum, nem me sefrabib? Virg. 5. En. 709. quo fata trabunt sefrabuntquo, sequamus. et 10. ibid. 307. sefrabibquo pedem simul uode solabens. Cic. 2. Fin. 17. ad fin. Solpio Hanolbalem in Africam retractis. Sisenno Hist. p. 279. Peter. Si qm celeriter solvi poterat, in eum semalco sefrabib. Ovid. 8. Met. 87. no sefrabebat eb leto, Lasequa colla debat retro. Auct. B. Hsp. 6. Retrahere aliquem a via. Gio Apul. 4. Met. Poollalum a via retractom in vellem proximem praecipient. Cels. 1. 1. Ioterum in convictu esso, interdum eb so sefrabere. Liv. 32. 38. Pecunia imperata logetes. Qui non coeotater contulere, sine contumelia et lecerateno corporum nunt dimissi: quos oculaturo ent retrahere aliquid sospicio fuit, in servilem modum lace-reit atque extorti. Plin. 9. Hist. nat. 17. 26. (59). Mugillem longa linee ed branchias seligate emimom in maro, oedemqoa linee retractum femina secutus ad littus. Colum. 2. R. R. 2. a med. Plos goeunt pecodes colle et pectore cooari, quam cerulibus etque boe modo tota mole corporis altoatur: et illo retractis et resupolus capillibus escrudantur. — Et mediorum apu. Gracos more. Lucrat. 2. 155. Quapropter stimu inter se (corpuscula) retrahuntur. ¶ 2. Spectatim retracti dicuntur, qui in fuga capiti,

aodern, uode auferant, reducuntur. Cae. 5. B. G. 7. a med. Partem equitatus ad eum insequendum militi, retrabique imperat. Liv. 25. 7. Missi qui sequebantur, ab Taracina comprehensos omnes retraherant. Justin. 38. 9. 6. Fugientem Phraates, equitum celeritate per compendiosos tremites occupatum, sefrabib. — Sic Particp. Retractus saepe da ao dicitur, qui inter fugiendum captus reductus ee, uode fugerat. Cic. 6. Phil. 4. 10. Atquo lie mactae redit, ut retractus, non severos videretur. Sall. Cat. 40. et 49. Quem retractom ex itinere parans necasi iussit. Id. ibid. 48. extr. et Sueton. Aug. 17. sub fin. Quem retractum ex fuga supplicio affecti. Tac. 4. Ann. 29. Cedit orbe, ac sefractos Ravenna ossequi accusatloem edigitos. — Joculariter Tar. Heaut. 4. 2. 11. Retrahant herede, optner, ad me idem illad fugitivom argentum tamen. rimenero a bottega.

II.) Translatio latissime patet, et est — a) Avoco, revoco, abdoce, efrabho. Cic. Sext. 18. 34. Quom duos consules a sepublica provinciarum fodere retrahisset. Pseudo-Cic. in Sall. 3. Atquo ipse republica mano sefrabanta me. Ter. Phorm. prol. 1. Postquam poetis vatus postam non potest retrahere ab stadio, et transdere hominem in otium. Fulg. interpr. Joel. 2. 10. A facie ejus (Dei) contremuit terra, moti suat caeli: sol et lune obtinetrati suat, et stellae retraxerunt splenderem suum. h. e. efrabulero, demissimis pulveris voluminibus lucem impediuntibus. — b) Item eripio, vladico. Nepos Epam. 8. a med. Uno proelio Thebas ab interitu retrahit. Augustus in ep. apud Sueton. 71. Ad summam tamen perdidit non multum, sed ex magni detrimetis praes sepm paullatim sefractus est. — c) Item repono, restituo. Trojan. ad Plin. 10. Ep. 41. Qui demotati ad pcam erant, non modo ea libere suat, sed in conditionem proborum ministrorum retrahuntur. — d) Item coovertio, in contrarium traho. Cic. Partit. orat. 39. 137. Delude geas ejumodi calliditatis et calomoiis retrahetur in odium iudicis, cum quadam iavidos querela. — Huc referri potest ad illud Tac. 16. Ann. 1. Nocturnas quietis imaginem ad spem baud dubiam retracti. h. e. somnium pro re certa habuit. obi Forcellino to retracti est pro simpliciter. — e) Retraho se, se subducere, ritirarsi. Horat. 1. Ep. 18. 58. Ao ne te retrahas, et loexcusabilis absis. Colull. 30. 9. Idem nunc retrahit ta, ac tua dicta omnia ventos irrita ferre sine. h. e. a fide et promissa discedis. — f) Retrahens verba, suppressere, sermonem abrumper, aliquo, eul non fida, superveniente. Seneca Ep. 3. a med. Quid est ergo, quare ulla verba coram amico meo retraham? quid est, quare me coram illo non putem solum? — g) Retrahens vires logetis, retinere, reprimere, non omnes exserere. Seneca Ep. 79. onia med. Modestini tanta in te est, ut videris mihi sefractus logetis tui vires, et vinceodi periculum sit. tota tibi priorum reverentia est. — h) Retrahens noctes, ad brevitate seducere, coo-trahere, accorciare. Manil. 2. 253 de Capricorno. brumalem servare per sidere sortem, Quo retrahit ductas somme ad fastigia noctes. Cf. Sueton. Caes. 41. Ex viginti treceotisque militibus acopleptum frumeotum e publico ed centum quinquaginta retracti. ridusse, restrinse.

H) Retraho est etiam idem eo suras trebo. 1.) Proprie. Tac. 15. Ann. 57. Postero die quom od eodem erocletos retraheretur etc. Id. 5. ibid. 38. Caesar Anthitium Veturam efractum edulterit, loerpitit iudicibus, ad discudam majestatis causam retracti. et 4. Hist. 70. Velen-tuos ee Tutor in arme Treveros retrahunt.

II.) Translat. Tac. 4. Hist. 46. Pollicitus, et praesidium daretur, iturum in Batavos, et p-torem civitatis portem ad societatem Romanam retracturum. Id. 13. ibid. 23. extr. Tabulae esotae sunt, quibus obliterete araril oomloe retraherat. h. e. exigendi cause rescribat, et quod dammodo reviviscere fecerat. Varro 5. L. L. 5. Müll. Quare illa (verba) quum jam maioribus nostris ademio oblitio fugitis, secuta sedolitas

Mucii et Bruti retrahere nequit. *h. e.* in usum reducere. — *Itine* Particip. präter. pass., cuius exemplum retulimus.

Retractus, *a*, *um*, etiam adiectivorum more usurpatur, unde *Comp. Retractor*; et est reductus, remotus, *retrahere*, *rimolo*, *lontano*. *Liv.* 34. 9. Græcum oppidum in mare expositum: Hispanis retractor a mari murus erat. *Plin.* 2. *Ep.* 17. *ante med.* Itujus atrii a tæva retractus paullo cubiculum est amplum. *Liv.* 38. 21. Creusa, Theopisium emporium est, in intimo sinu Corinthiaco retractum. *Seneca* 1. *Controv.* 6. Retracti tetroreus occit. *h. e.* interiorum condit, ut *id.* alt. *ibid.* 1. *ante med.*

RETRANSEO, *te*, *ire*, *a*, iterum transeo. — *a*) Neutorum mora. *Augustin.* 10. *Confess.* 30. Quo bioc ad soporem transeo, vel hic inde transeo? — *b*) Active. *Innocent.* de cas. *Riter.* p. 312. 24. *Rudorff.* Casa retransit et limitem sextaneum ante se. *Gromat.* vet. p. 335. 23. *R.* Ipsum rivum illas transit et retransit.

RETRANSITIO, *ōis*, *f.* 3. iterata transitio. Translate apud *Priscian.* 17. p. 1036. et 1092. *Putsch.* ubi loquitur de pronomine sui, sibi, se.

RETRANSITIVE, adverb. per retransitionem. *Priscian.* 17. p. 941. *Putsch.* Quum ipsa (tertia persona) agit et sic alta ia ipsam, id est quum retransitive dicitur.

RETRANSITIVUS, *a*, *um*, adject. ad retransitionem pertinens. *Priscian.* 18. p. 1086. *Putsch.* Retransitivum (pronomen), in quo necesse est prius personam tertiam significatorem voca altqua fieri, ad quam genitivus vel reliqui casus referantur. *Adde* 13. p. 963.

RETRANSMEO, *as*, *are*, *a*. 1. iterum transmeo. *Jornand.* *Get.* 20. Gothi Hellesponticum fretum retransmeant.

RETRANSMITTO, *is*, *ere*, *a*. 3. iterum transmitto, idem ac retrahere. *Auct.* *Itiner.* *Alex.* *M.* (edente *A. Maio*) 103. Bacris ipse profectus retransmittit profluvium Cocasum. *V. TRANSMITTO.*

RETRARIUS, *a*, *um*, adject. retro versus, apud *Augustin.* *Serm.* 105.

RETRACTO, *V. RETRACTO.*

RETRIBUENS, *entis*, particip. *V. voc. seq.*
RETRIBUO, *būis*, *būi*, *būum*, *būere*, *a*. 3. (re et tribuo). Particip. *Retribuens* II.; *Retributus* I. — *Retribuo*

I.) Proprie. — *a*) Est idem ac reddo, restituo, quasi retro tribuo, restituere, rendere, *ἀνταποδίδωμι*. *Liv.* 2. 4. *a med.* Jabet, pro Siculo frumento pecuniam acceptam retribui populo. *Paulin.* *Noian.* *carm.* 32. 513. Cur aliena tenes? qua spe linquenda retentas Nec retributa suis, nec potenda tibi? — *b*) Item vicissim tribuo. *Lucret.* 5. 276. Semper enim quodcumque dult de rebus, id omne Aeris in magnum fertur mare: qui nisi contra Corpora retribuat rebus, recreetque fluentes, Omnia jam resoluta forent, et to aera versa. — *c*) Item assigno, adscribo, attribuo. *Cic.* *Rosc.* *Com.* 15. 44. Nihil mihi detrahā, quum illis exacte etatis severissime fructum, quem meruerant, retribuoam.

II.) Translate. *Lactant.* 6. 18. *Is*, qui sibi nocent, vicem retribuerit. *Fulgat.* *Interpr.* *Psalm.* 7. 4. Si reddidi retribuentibus mihi mala, decidam merito ab inimicis meis innotis. *Id.* *Psalm.* 51. 22. Deus extendit manum suam in retribuendo. — In illo *Plin.* 10. *Ep.* 86. *Reil.* *leg.* pertribuerant.

RETRIBUTIO, *ōis*, *f.* 3. retribuzione, *ricompensa*, *ἀντιμισθία*, *ἀνταπόδοσις*, remuneratio. *Tertull.* *Apolog.* 18. Deus iudicaturus est cultores suos in vitæ æternæ retributionem. *Sidon.* 4. *Ep.* 11. *ante med.* Merita sua spe future retributionis celare studuit. — In malam partem. *Lactant.* 6. 18. *a med.* Voluit (*Tullius*) hominem canio more vivere, ut remordeat lacessitas. Quæ retributio contumellæ quam perniciosa sit, etc.

RETRIBUTOR, *ōis*, *m.* 3. retributore, qui retribuit, et compensat. *Tertull.* 4. *advers.* *Marcion.* 29. *a med.* et 5. *ibid.* 18.

RETRIBUTUS, *a*, *um*, particip. *V. RETRIBUO.*

RETRICES, *um*, *f.* plur. 3. Retricebus quum ait Cato in ea, quam scripsit, quum edisseravit Fulvii Nobilioris censuram, significet equum eo nomio, quæ est supra viam Ardeatiam inter lapidem secundum et tertium, quæ irrigantur horri infra viam Ardeatiam et Asinariam usque ad Laviniam. *Hæc Festus* p. 282. 18. *Müll.* Retrices itaque sunt civi aquæ: fortasse e *ῥέτρικον* vel *ῥέτρικον* fluentium, rivus, ut ait *Martinius*.

RETRICO, *as*, *ere*, *a*. 1. iterum trico. *h. e.* trici involvo. Vox a *Lexico* expungenda; tegitur enim solummodo in *Not.* *Tyr.* p. 150.

RETRIMENTUM, *i*, *n.* 2. (retero) feccia, *ἀποκρῆμα*, cuiuslibet rei excrementum. *Varro* 1. *R.* 64. Amara quum ex oteæ est expressa, qui est humor aquatilis, ac retrimentum conditum to vas fictile. *Alit leg.* recrementum. *Cels.* 5. 15. et 19. n. 26. Plumbi retrimentum *οκρίαν πολυβέου* Græci vocant. — In animalibus quoque excrementa omnia retrimenta vocantur, excrementi, *ἀποδεδυμένα*. *Varro* apud *Non.* p. 217. 23. *Merc.* Retrimenta cibi, quæ exierint per posticum, evallat. *Macrob.* 7. *Satur.* 4. Ia ventre sit prima digestio, cuius sex retrimenta sunt, quæ per intestina labuntur. *Id.* *ibid.* 15. *ad fin.* Urina est retrimentum potus.

RETRIOR, *os*, *ōis*, adject. compar. a retro, posterior. *Vet. Scholiast.* ad *Juvenal.* 11. 123. Pygargus, fera est specie cervi, quæ retriores partes atbes habet: ideo et pygargus dictus est, quia Græce tales *πυργί* dicuntur. *V. PYGARGUS.*

RETRITURO, *as*, *are*, *a*. 1. idem quod trituro, vel iterum trituro. *Augustin.* *ep.* 255. *ad Macrob.* 3.

RETRITUS, *a*, *om*, particip. *V. RETERO.*

RETRO, particip. (re et suffix. ter): est autem *A*) Adverbium, et *B*) Præpositio.

A) Adverbium, est idem atque a tergo, post, to eam partem, quæ a tergo est, et quum statui, tum motui inservit, *ὀπίω*, *ὀπίσθεν* (It. *dí dietro*, *indietro*, *addietro*; *Fr.* *par derrière*, *dérrière*, *de derrière*; *Hisp.* *detrás*; *Germ.* *rückwärts*, *hinterwärts*, *hinter*, *hinten*, *nach hinten*; *Angl.* *behind*, *on the back side*, *back*, *backwards*).

I.) Proprie. — *a*) Quum statui tum motui inservit. *Pacuvius* p. 119. 3. *Ribbeck.* Rapida retro citroque percito æstu præcipitem retem Reciprocare. *Alit leg.* ultro citroque. *Ter. Heaut.* 5. 1. 29. Est mihi lo ultimis conclave ædibus quoddam retro. *Cælius* ad *Cic.* 8. *Pam.* 15. *a med.* Item mihi necessarium retro ad Alpes versus incidit. *Cic.* 1. *Divinal.* 24. 49. Præcepit, at pergeret profluvius: quid retro atque a tergo fieret, ne laboraret. *Horat.* 1. *Od.* 35. 25. meretrix retro Perjura cedit, et *ritura*, et 2. *ibid.* 11. 5. fugit retro Levis juvenitas et decor. *Ovid.* 4. *Met.* 134. retro ferre pedem. et 3. *ibid.* 10. flectere ora. et 1. *ibid.* 529. Et levis imperios retro dabat aura capillos. *Liv.* 30. 10. *ad fin.* Retro inhibere nevem. *Virg.* 5. *Æn.* 428. Abduere retro longe capla ardua ab tecto. *Id.* 9. *ibid.* 392. simul et vestigia retro Observata legit. et 4. *ibid.* 489. Sistere aquam invitis et vertere sidera retro. et 3. *ibid.* 686. certum est dare lintas retro. *h. e.* retro navigare. et 4. *G.* 495. en iterum crudella retro Fata voesut. *h. e.* revocant. *Lucret.* 6. 331. Non Tychea retro volentem carmina frustra. *h. e.* a dextera ad sinistram scribentem, ut *Etrusci*, *Arabes*, *Hebræi*. — *b*) Cum præpos. de, *a*. *Fulgat.* *Interpr.* *Bar.* 6. 5. Visa turba de retro et ab anta etc. *Inscript.* apud *Murat.* 480. 7. ANTE PONTAM PED. XII. A RETRO P. XV. Alia apud *Gud.* 299. 4. in *FR.* p. VII. A RET. F. V. Adde aliam *ibid.* 197. t. Alia apud *Marin.* *Frat. Arv.* p. 635. ANTE ET A RETRO. — *c*) Amat pleoasmm.

Cic. 5. *Tusc.* 2. sub *fin.* Tam longe retro respicere non possunt. *Auct.* *B. Afr.* 50. Retro regredit. *Phædr.* 2. 1. et *Virg.* 9. *Æn.* 798. referre pedem. *Id.* *ibid.* 794. *Ovid.* 15. *Met.* 249. et *Liv.* 24. 20. redire. *Id.* *ibid.* 40. Navius Oricum retro, unde venerat, ad ceteram classem remisit.

It.) Translate. ¶ 1. Speciatim refertur ad tempus præteritum. *Cic.* 1. de republ. 37. 5.

Ergo his anois quadringentis Romæ rex erat? *L.* Et superbus quidem. *S.* Quid supra? *L.* Justissimus; et deinceps retro usque ad Romulum, qui ab hoc tempore anno sexcentesimo rex erat. *Horat.* 3. *Od.* 29. 43. cras vel atra Nubes polum Pater occupato: non tamen Irritum Quodecumque retro est, efficiet. *Trajan.* ad *Plin.* 10. *Ep.* 116. Cujus legis vim si retro quoque velimus custodire, nulla necesse est perturbati. *h. e.* in his, quæ jam acta sunt. *Id.* *ibid.* *Ep.* 120. Obsonia eorum certaminum retro non debentur. *h. e.* pro tempora præterito. *Apul.* de deo *Socrat.* Existimet naturas prorsus ac retro æternas. *h. e.* ante et post. *Inscript.* apud *Gruter.* 281. 4. MAGNO INVICTO AC SYPER OMNES RETRO PRINCIPES FORTISSIMO IMP. CÆS. M. AVRELIO MAXIMIANO PIO FELICI etc. *Adde* *Pacat.* *Paneg.* *Theod.* 1. *Id.* *ibid.* 22. *a med.* Persis ipsa, reipublica nostræ retro æmula, ne' tempi andati. *Adde* *Plin.* 10. *Ep.* 119. *Stat.* 1. *Silv.* 4. 68. et *Capitolin.* *Partin.* 9. — Et cum Genetiro temporis *V. Inscript.* lo SUPERATRIX. ¶ 2. Generatim ad alias rationes refertur. *Virg.* 10. *En.* 6. Calicolas magni, quia eam sententia vobis Versa retro? *h. e.* mutata, in contrarium versa. *Seneca* 1. *Controv. præm.* Nescio qua Integritate naturæ, eloquentia se retro tulerit. *h. e.* collapsa sit, et a pristino nitore recesserit. *Cic.* 5. *Tusc.* 31. 87. Honestatem sic complectitur, ut omnia, quæ sive ea sicut, longe et retro ponenda censeat. longe, a se removendo: retro, posthabendo.

Lucret. 1. 943. retroque Vulgus abhorret ab hoc. *h. e.* refugit, et aversatur. *Seneca* *Ep.* 122. in *fin.* Infamiam petunt omnes isti, qui, ut ita dicam, retro vivunt. *al* contrario degli altri. — Sic pro viceversa, contra. *African.* *Dig.* 46. 1. 21. Si hic servus manumissus fideiussorem dederit, deinde fideiussori suo heres existat, durare causam fideiussionis etc. Retro quoque si fideiussor servo manumisso heres exstiterit, eadem adversus eum stipulatio manet. *Adde* *Cajum* *ibid.* 7. 7. 4. — Huc pertinet et illud *Marcell.* *Dig.* 46. 3. 67. Aliquot nummos accipiendo ab eo, elque retro dando. *h. e.* reddendo, vicissim dando. et mox. Ut quum decem acceperti, eadem si retro reddat.

B) Præpositio cum Accusat., et est post, pone. *Apul.* 6. *Met.* Conveniat retro metas Murtias. *Fulgat.* *Interpr.* *Is.* 57. 8. Retro postem posuisti memoriale tuum. *Adde* *eumd.* *Marc.* 8. 33. et *Chalcid.* *Tym.* 239.

RETROACTUS, *a*, *um*, particip. *V. voc. seq.*
RETROAGO, *āgis*, *ēgi*, *actum*, *āgera*, *a*. 3. Particip. *Retroactus* II. — Retroago est idem ac retrosum ago, *ἀνταρπάσσω* (It. *tirare indietro*; *Fr.* *ramener en arrière*; *Hisp.* *volver a puiar atras*; *Germ.* *zurücktreiben*, *-führen*, *wenden*; *Angl.* *to drive or throw back*, *turn back*).

I.) Proprie. *Quintil.* 11. 3. *a med.* Capitulos a fronte contra naturam retroagere, ut sit horror ille terribilis. *Mela* 2. 1. 2. Retroagere vasta flumina.

II.) Translate. *Seneca* 1. *Ira* 16. *ante med.* Iram sæpe misericordia retroagit. *h. e.* matura propositum et quasi cursum coegit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 44. 45. (145). Quos non honores currusque illa sua violentia fortuna retroegit, per mediam Urbem censore tracto to Capitolium illud, in quo triumphans ipse ne captivos quidem de traxerat? *Quintil.* 9. 4. *a med.* Dactylum retroactum appellari constat anapæston. *Id.* 1. 1. *a med.* Ut quum satis litteras affixisse pueris recto illo, quo primum scribi solent, contextu videntur, retroagant rursus, donec litteras facile norint, non ordine. *Id.* 2. 4. *ante med.* Retroagere expositionem, et a media in utramque partem discurrere. et 12. 2. *ante med.* ordinem. *h. e.* invertere, ab ultimis incipiendo.

RETROCEDENS, *entis*, particip. *V. voc. seq.*
RETROCEDO, *cedi*, *cessi*, *cedere*, *n.* 3. Particip. *Retrocedens*. — Retrocedo est retrorsum cedo, retro gradior, camminare indietro, retrocedere. *Amian.* 18. 12. 1. Extrema mesentem Casarem arbitrati retrocedisse etc. *Id.* 31. 10. 5. Retrocedere coacti. *Id.* 29. 1. 3. Opera

consulite retrocedentes, ne ferru violarent adversorum quemquam primi. *Liv.* 8. 8. circa med. Pede presso eos retrocedentes in intervalla ordium principes recipiebant. *Avian.* fab. 3. 1. Curva retrocedens quum fert vestigia cancer. *Curt.* 7. 4. 4. Occurrit enim in Cilicia angustissimis faclibus, quum retrocedendo posset perducere incertos in loca naturae sita laeva.

RETROCESSIO, ōis, f. 3. retrocedendi actus, retrocessus. *Augustin.* *Quant. anim.* 22. Reparatus in minoris (lapidis) et retrocessu fiat necesse est.

RETROCESSUS, us, m. 4. ii tornare indietro, avayōpōis, regressio. *Apul.* 1. *Dogm. Plat.* Illi septem motus, processus et retrocessus, dexterloris ac sinisterlori etc.

RETROCTUS, a, nm, particip. ab invisi. retroctio, reflexus, rearsus. *Zucrat.* 4. 548. (542). Nec simili penetrant aures primordia forma, Quum tuba depresso graviter sub marmora mugit, Aut reboant rancum retroctis cornua bombum. At Lachmannus rectius legit: Et reboant rancum regis alta barbara bambum.

RETRODO, ar, are, s. 1. retru dn. *Marcell.* *Dig.* 46. 3. 67.

RETRODUCO, is, ere, s. 3. condurre indietro, avayō, retrorum ducere, reducere. *Vitruv.* 10. 6. in fin. Non poterat via recte ducere, sed exibat in nam vel alteram partem: ita necesse erat rursus retruducere. *Martian.* *Dig.* 34. 5. 16. Quædam sunt, in quibus res dubia est, sed ex postfacto retruducitur, et apparet, quid actum sit.

RETRODO, is, ire, n. 4. andare indietro, avayōis, retrorum eo. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 16. 13. (70). Progreditur rasil violentis, et retruira cogit vapor repercutiens. Sic Particp. *Retrolans* apud *Seneca* 7. *Quæst. nat.* 21. Deficiente materia, retrouens ipse descendit. Ceterum *V. RETRO* ad EO, is.

RETROFLECTO, ctis, xi, xum, ctare, n. 3. piegare indietro, avayōpōis, retrorum flecto, reflecto. *Petron.* *Sat.* 126. Frons minima, et quæ radices capillorum retroflecterat. Sic Particp. *Retroflectus* apud *Apul.* 3. *Met.* Manibus ambebus capillu abruptum ac retroflectum affligere lapide gestit. Ceterum *V. RETRO* ad FLRTO.

RETROFLXUS, a, um, part. *V. vno.* præced.

RETROGRADATIO, ōis, f. 3. retrocessus. *Capell.* 8. ad fin. Retrogradatione ana viculus solis adnotat. *Cassiod.* de astronom. Retrogradatione stellarum est, quem Græci avayōdipōis vocant, in qua stella, dum motum suum agat, simul et retrorsum moveri videtur.

RETROGRADIENS, entis, partis. *V. vno.* seq.

RETROGRADIOR, gradieris, (gressus sum) gradii, dep. 3. Particp. *Retrogradiens* et *Retrogressus*. — *Retrogradior* est retrorsum gradior, retruog. camminare indietro, avayōpōis, *Plin.* 8. *Hist. nat.* 15. 12. (40). Labrum ei (ashk) superius prægradat: ubi id retrugraditur in pascendo, ne in priora tendens involvatur. *Ammian.* 20. 11. 15. Artiles ferream frontem lacialis retinere longissimè, ne retrogradiens resumeret vires. — Habet locum in motibus planetarum, quum moveri videntur contra signorum ordinem. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 15. 12. (61). Ab his terminis retrograduntur ad aolem. et ibid. 17. 14. (76). Max ab altitudine descendit, retroque graditur ab occasu respertilio neque ad exitum matutillum. *mesis.* *Capell.* 8. p. 298. de stella *Veneris*. Tunc etiam quum retrograditur, ultra annu circulum tardior collustrat orbem. *Id.* 1. p. 19. Ipse Juppiter penitulum retrogressus sub immensi nitentis lumine caligavit.

RETROGRADIS, a, adject. retrogradus. *Apul.* 4. *Met.* Sensim retrogradi gradu domum facessent. Ita leg. *Forcellinus*; et *Ruhnkenius* sensim retrogradi (alii retrograda) fuga domum facessent.

RETROGRADO, ar, are, n. 1. retrogradior. *Capell.* 8. in fin. Solis radius eas retrogradas facit.

RETROGRADUS, a, um, adject. retrogradus, qui retrogradior, avayōdipōis. — a) Spectatim de planetis recedentibus, ut in *RETROGRADIOR* dictum est. *Seneca* 7. *Quæst. nat.* 25. a m. 2. Utrum emergeret Juppiter, an occideret, an retrogradus esset, (nam huc illi non

mea imponere cedenti) ante paucos annos didicimus. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 17. 15. (77). Mercurii sidus retrogradum in Tauru, et Gemis non fieri. *Sidon.* 8. *Ep.* 11. a med. Super tetragonu Salurnus retrogradus. — b) Generalim. *Hetrogradum* carmen apud *Augustin.* 17. *Civ. D.* 15. (ubi alii leg. grande) est reciprocum, non recurrent.

RETROGRESSUS, a, nm, particip. *V. RETROGRADIOR*.

RETROGRESSUS, us, m. 4. retrocessus. *Macrobi.* 3. *Saturn.* 17. a med. Quum sol in signu Canceri æstivum solstitium facit, et inde retrogressum agit ad demutationem dierum. *Cal. Aurel.* 1. *Tard.* 1. 20. Retrogressus cum salibus. (Huc genus exaltationis *Galen.* 1. 2. ex-
αλτωση vocat.)

RETROIENS, entis, partis. *V. RETROEO*.

RETROLEGO, is, ere, s. 3. retrorum lego. *Quintil.* *declam.* 6. 7. Curva illius retrolegn. h. e. retru navigo.

RETROPENDULUS. *V. ANTEPENDULUS*.

RETROPOSITUS, a, nm, particip. ab invisi. retropono. *Acron* ad illud *Horat.* 2. *Sat.* 3. 299. Respicere ignoto discet pendente tergo. Id est, retruposito. Ita *Forcellinus*: et *Pauli* repositu.

RETROREDDO, is, ere, s. 3. retru reddo. *Marcell.* *Dig.* 46. 3. 67.

RETRORSUM et *Retrorsum*, adverb., quasi retrorsum, ut *antorsum*, quasi anteversum, est idem ac retru, sig. τούτω, ούτω (It. indietro, all'indietro; Fr. en arrière, à reculons, dans une direction retrograde; Hisp. hacia atras, al reves; Germ. rückwärts, zurück, umgekehrt; Angl. backward, backwards, back).

I.) Proprie, tum motu tum statui inservit. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 74. me vestigia terrent Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum. *Id.* 1. *Od.* 34. 3. retrorsum veia dars. *Id.* 4. ibid. 8. 16. Relectaque retrorsum Hanniballe mias. *Val. Flacc.* 3. 268. dare versa retrorsum Terga metu. *Zucan.* 8. 652. Ipsique retrorsum Effusi faciem vltabant Corgoneos angues. *Sil.* *It.* 11. 511. de *Aufido*. Mox fluctus fuit Hadriaco, magnaqua fragore Cedentem impellit retrorsus in æquore pontum. — Pleonasmus est in *lin Plin.* 9. *Hist. nat.* 31. 51. (99). Cancrui in pavore etiam retrorsum peri velocitate redeunt. At *Siliu.* leg. retrorsu. *V. RETRO*.

II.) Translate. ¶ 1. Speculim adhibetur ad designandum tempus præteritum. *Ulp.* *Dig.* 15. 1. 32. ad fin. Retrorsum ad id tempus conventionem reducere emptoris, qui venditor convenit est. h. e. in tempus præteritum. Sic ibid. 15. 6. 18. Retrorsum se actio refert. ¶ 2. Generalim ad alias rationes transfertur, et idem est eo reciproco, modo prorsus contrario, reciprocamente, in modo contrario, in sensu inverso. *Cic.* 2. *Nat. D.* 33. 84. Rr terra aqua, ex aqua nrtur aer, ex ære ether: deinde retrorsum vialistim ex æthere aer etc. retrocedendo. *Quintil.* 6. 9. 6. Quædam argumenta et retrorsus idem valent, ut vivere hominem, qui spirat: et spirare, qui vivit. reciprocamente. et *Flor.* 4. 12. ante med. Sumpserant bellum ad certa victoris spe, ut prædam in antecessum pactione diviserint: Cherosci equos, Suovi anrum et argentum, Sicambri captivos elegerant. Sed nulla retrorsum. victor namque Drusus equos, pecora, torques eorum, ipsosque præda diviit et vendidit tutto successu al contrario. et *African.* *Dig.* 44. 3. 6. Hunc perinde haberi an si retrorsum homo mihi venisset. h. e. si homo e me venditus, tunc ad me emptione redisset.

RETORSUS, adverb. *V. vno.* præced.

RETORSUS, a, nm, adject. Comp. *Retrorsior*.

— *Retrorsus* est retru versus, volto all'indietro.

I.) Proprie. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 68. (93). Atque ita retrorsa manu ter dicit. h. e. retrorsum adducta. *Apul.* 2. *Met.* Denique sepe retrorsa respiciens subitit. Ita *Præcæus*; et alii leg. *retrorsus*. Adjectivum videtur esse etiam in *lin ejusd.* 6. *Met.* Iter retrorsum porrigeus.

II.) Translate ad præteritum tempus refertur,

et *retrorsior* est antiquior: a retru et retrorsum, quum p. o ante ponitur. *Tertull.* *Apolog.* 19. Extramissimi eorum non retrorsiores deprehenduntur vestris sapientibus legiferis at historicis. Alii leg. *retrosiores* eodem sensu, a retru, vel legendum *retiores*. *V. RETRIOR*.

RETORSIOR. *V. in vno.* præced.

RETROSPICIENS, entis, partis. ab invisi. *retrospicio*, retru aspiciens. Ita *Forcellinus*; at *Schneiderus* *retrospiciens* uncis includit.

RETROSUM, adverb. pro retrorsum. *Val. Long.* p. 79. 6. *Heil.* Dorsum per duo s quam per r dorsum quidam ut lentius euntlayerunt. a tota r littera turbata est in eo quod est rusum at retrorum. Ita in quibusdam *Codd.* leg. *Horat.* 1. *Od.* 34. 3. et 1. *Ep.* 18. 89. *Keller*.

RETROVERSIM et

RETROVERSO at

RETROVERSUM et

RETROVERSUS, adverb. all' indietro, recessum, retratum. *Plaut.* *fragm.* apud *Non.* p. 145. 14. *Merc.* *Retroversum* cedam, imitabor nepam. *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 44. *Burm.* *Colonia* *retroversus* crescit, tamquam eoda vituli. *Claud.* *Mamert.* 1. *Stat.* *anim.* 7. Radil corporum repercutus *retroversim* cedentes. *Id.* 18. *Orig.* 4. *Opisphora* funes qui cornibus antenas destra sinistraque tenduntur, et *retroverso*.

RETROVERBUS, a, um, particip. *V. vno.* seq.

RETROVERTO, tis, ti, sum, tere, s. 3. Particp. *Retroversus* I. et II. — *Retroverti* est idem ac retrorsum verto, vel convertu.

I.) Proprie. *Ovid.* 4. *Met.* 655. Ipse *retroversus* equalentia prodidit ora. *Terentian.* de metr. p. 2435. *Putsch.* Quns (jambos) in trochæos *retrovertit* dactileus. *Cl. Virg.* 4. *En.* 489.

II.) Translate. *Lactant.* 1. 16. sub fin. Argumentum *retroversum* idem valet.

RETRODO, tridis, tridis, tridum, tridere, a. 3. Perf. *Retruisit* legitur in *Not. Tir.* p. 131. — Particp. *Retrusus* in *lin.* et *Retrudendus*. — *Retrudu* est idem ac retru trudu, *spingere* indietro, avayōis. *Plaut.* *Epid.* 2. 2. 63. Capi cursum varsum ad illas paullistim accedere, quasi *retroderet* hominum me vis lavitum. *Imp. Constantin.* *Cod. Theod.* 1. 5. 1. In metallum *retrudendus*. *Sulpic.* *Sev.* vit. *S. Martin.* 3. *Retradi* ergo in custodiam jubetur. — Illic particp. præter. pass.

Retrusus, a, um, adjectivorum more usurpatur, et est idem ac retru trusus, a conspectu remotus: jungitur autem eum *abditus*.

I.) Proprie. *Cic.* 3. *Verr.* 3. 7. Simulacra deorum, quæ non modò ex sole templis ablata sunt, sed etiam jacens in tenebris, ab isto *retrusa* atque *abditu*.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Orat.* 19. ad fin. Hæc sunt in media philosophia *retrusa* atque *abditu*. *Q. Cic.* *Petit.* *cons.* 11. ad fin. Frons est animi *jacens*: quæ al significat voluntatem *abditam* esse ac *retrusam*, etc.

RETUNDO, tundis, tundi, tuium et tuium. *tundere*, a. 3. (re et tundo). Perf. *retundi* est *Phædr.* 4. 23; sed *V.* quæ dicta sunt in *RE*. — Particp. *Retusus* et *Retusus* in *lin.*; *Retundendus* II. — *Retundo* est idem ac repercutio, *repello*, *hebetu* cuspidem aut aciem ejusplam rei, *απβλύνω* (It. *ribaltare*, *spuntare*, *rintuzzare*; Fr. *enlever* quelque chose d'affilé, de tranchant, *émousser*; Hisp. *embotar*, *engrosar* los filos y puntas de los armas y otros instrumentos; Germ. *etw. Scharfes od. e. Spitze abstoßen*, *stumpfmachen*, *abstumpfen*; Angl. *to blunt*; *dull*, *turn the edge of any thing*, *retund*).

I.) Proprie. *Cic.* 3. *Cat.* 1. a med. Gladios in republicam *distrectos* *retundimus*. *Id.* *Sull.* 30. 83. Cujus nuper ferrum *retuderim*, flammamque *retinxerim*. *Adda* *Horat.* 1. *Od.* 35. 30. et *Plin.* 16. *Hist. nat.* 40. 76. (3). Tilla clivissima *retundit*. *Ovid.* 3. *Amor.* 9. 12. Quid *lurat* in nudis *hamata* *retundera* tela *Oribus*? *Zucan.* 6. 160. *confregit* tela *Pectoris* *incursum*, *jugulique* *retundit* *ferrum*.

II.) Translate. *Cic.* *Cluent.* 44. 123. *Censorii* *et*

li mucronem multis remediis majores nostri retundunt. *Quintil.* 10. 5. a med. Mucro ingenui quotidiana pugna retunditur. *Atticus* apud *Cic.* 16. *Att.* 15. ante med. In praesentia belle iste puer retundit Antiochum. *Lentulus* ad *Cic.* 12. *Fam.* 14. ante med. Alioquin improbitatem retundere. *Prudent.* 6. *Cathemer.* 94. *Iram.* *Phaedr.* 4. 23. superbiam. *Ter. Heaut.* 5. 1. 72. animum, qui luxuria et lascivia diffinit. *Caelius* ad *Cic.* 8. *Fam.* 6. sermones. *Liv.* 33. 31. a med. linguas Etolorum. *far tacere.* et *Plin.* 3. *Ep.* 15. Hebetare et retundere aculeos iudicii. *Lucan.* 5. 601. Occurrit gelidus Boreas, pelagusque retundit, ribatte, ribuita. *Nazar. Paneg. Constantin.* 5. Nec intuentem iniquus fulgor retundit. *Hieronym.* *Ep.* 14. n. 3. extr. *Aries* ista pietatis, quo fides quatitur, Evangelii retundendus est muro. — Hinc Particip. praeter. pass.

Retusus, et *Retunsus*, a, um, adjectivorum more usurpatum; unde *Comp. Retusior* II. 1.

I.) Proprie. ¶ 1. Est idem atque obtusus, ἀπὸ τοῦ δεῖξ, εἰς τὴν τὴν αὐτὴν, ut *Retunsus* legitur apud *Plaut. Pseud.* 1. 2. 26. *Securis* retusa. *Virg.* 2. G. 301. neu ferro laede retunso *Scutina*. *Pier.* testatur isti legi in exemplaribus antiquioribus. Alii et recentiores plerique omnes *retuso*. V. infra sub II. a. *OBTUNUSUS*. — b) *Retusus* legitur apud *Ovid.* 12. *Met.* 496. Tela retusa cadunt: menset imperforatus ab omni Inque cruciatus *Caneus* *Elateus* ictu. *Colum.* 4. R. 94. ad fin. *Retusum* et cressum ferramentum. *Petron.* *Sat.* 94. in fin. *Rudis* novacula, et in hoc retusa, ut pueris discitibus audaciam tonsoris daret. *Lucret.* 5. 1273. Tum fuit in pretio magis res, aurumque *Iscebat* Propter inutilitatem beccil mucrone *retusum*. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 13. 76. (200). Tanta differentia est (gemmarum), ut alia ferro scilicet non possint, alia non nisi *retuso*. h. e. col. bottone, quod Galli nunc dicunt *bouterolle*. *Sillig. leg. retunso*. ¶ 2. Est etiam repercutus, *ripercusso*. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 26. *Serri* plagis *retunsi*. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 135. de *Hyacintho*. le fronte *retusa* *Delius* iugel.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorā sumptā a superiore paragr. 1., est bebas, mialme acutus aut perpicax. *Plaut. Pseud.* 4. 4. 8. Quam diu mihi cor ratunsum est oppugnando pectore! Cf. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 47. adeo res *retusi* Quisquam cordis erit, dubitet qui etc. *Hieronym.* *Ep.* 69. n. 4. Acumen omni pistillo *retusius*. V. *PISTILLUM*. *Sil.* 11. 16. 21. *rebusque retusis*. h. e. fractis, occisis. *Id.* 8. 319. et, beccil fervore *retuso*. *Laxa* fides socium est. ¶ 2. De luce repercuta et reddita. *Claudian.* *cons. Prob.* et *Olybr.* 22. *Haud secus ac, tacitam Luna regente per Arctos, Sideres cedunt acies, quum fratre retuso Emulus adversis Ougraverit ignibus orbis.* *Alii leg. retruso; al. recuso.* — De luce subobscura, fusca et languida. *Id.* IV. *cons. Honor.* 183. *Visa* etiam *media*, populis mirantibus, *audax Stella* die, dubitante nibil, nec crine *retuso* *Languida*, sed quantus numeratur nocte *Bontes*.

RETUNSONUS, a, um, adject. qui sonum reddit *retusum*. *Paul. Diac.* de laud. *Herici* apud *Durandi de lite ant. città* etc. p. 33. v. 95. *Lanceae* summo *Retunsonae* iaculo.

RETUNSI, a, um, partic. V. *RETUNDO* in fin. *RETURBO*, as, are, a. 1. iterum turbo. Vox a Lexico eipungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 82.

RETURO, as, are, a. 1. (re et inusit. turo: cf. *OBTURO*) aperio, resero. *Arnob.* 1. p. 52. Ora coarticulare mutorum, aurorum auriculas *returare*. At *Orellius leg.* reserare; alii reclusara. — *Varro* apud *Non.* p. 167. 5. et 357. 2. *Merc.* *Pueri* obscenis verbis novae nuptiae aures *returant*. Quo loco ad veterum respexit consuetudinem, qui simul ac virgo nupta detulisset praetextam ad Fortunam Virgineatam, pueris permittebant, ut coram ea obscena verba proferrent: ante vero Veneris vocabulis acerbae virginis aures imbuere non licebat. *Returo* igitur est hic

translate obturare, aures imbuere, implere; at *Forcellinus* pro aperio usurpatum censuit.

RÉTUS, a, um, pro retitus: ab inusit. retio, irrētus, apud *Priscian.* p. 534. 6. *Retil.*

RÉTOSUS, a, um, partic. V. *RETUNDO* in fin.

REU et

REUBARBĀRUM, i, a. 2. V. *RHEU*.

REULCERO, as, are, a. 1. iterum nlcero. Vox a Lexico eipungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 180.

REUMA etc. V. *RHEUMA* etc.

RĒOMENE, es, f. 1. genus spuma ex argento, apud *Plin.* 33. *Hist. nat.* 6. 35. (103). At *Sillig. leg. peumene*.

REUNCTOR, ōris, m. 3. sottocerusico, is cuius ministerio utuntur medici, qui iatrolepticon profitentur; quem Patavini nostri per jocum appellant *scaldia e peta*, quoniam ejus frequens officium est cataplasmata et cerota ab iatroleptis praescripta calefacere et imponere. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 2. (4). *Prodicus* instituens quam vocant iatrolepticon, reuntoribus quoque medicorum, ac mediastinis vesticigal invenit.

REUNGO, te, unxi, unctum, ungera, a. 3. iterum ungi. Vos a Lexico eipungenda; legitur enim solummodo in *Not. Tir.* p. 180.

REUPONTICUM, i, n. 2. V. *RHEU*.

REUS, i, m. 2. et *Rea*, s, f. 1. De Vocativo sing. haec habet *Ars anon. Bern.* p. 100. *Vagen.* *Veteres* dicebant o deus, reus, plus pro o dee, ree, pia. Quod vero ad etymon spectat, hanc vocem alii ducunt a *res*, alii cum reor, aut cum Græc. *ῥέος*, conjugant. — Ceterum reus est vox juris propria; et

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu, litigator, et quidem uterque litigator olim hoc nomine appellatus fuit. *Cic.* 2. *Orat.* 43. 183. *Reos* appello non eos modo, qui arguuntur, sed omnes, quorum da ra disceptatur. sic enim olim loquebantur. *Id.* *ibid.* 79. 321. Sed quum erit utendum principio (quod plerumque erit) aut ex reo, aut ex adversario, aut ex re, aut ex ais, apud quos agitur, sententias duci licebit. Ex reo (reus appello, quorum res est) quæ significant etc. *Festus* p. 273. 16. *Müll.* *Reus* nunc dicitur, qui causam dicit: et item qui quid promissit, sponditva ac debet. At *Gallus Aelius* libro secundo significationum verborum, quæ ad jus pertinent, ait: *Reus* est, qui cum altero litem contestatam habet, sive is egit, sive cum eo actum est. Hæc *Festus*, qui, lege *XII. Tabul.* allatis, statim addit: tunc uterque, actor reusque, in iudicio rei vocantur. ¶ 2. Item a *IClis* reus dicitur interdum, qui aliquam rem prestare tenetur. *Festus* p. 273. 15. *Müll.* *Reus* stipulandus est idem, qui stipulator: reus promittendo est, qui suo nomine alteri quid pro altero promissit. *Paul. Diac.* p. 272. 1. *Müll.* *Reus* dicitur est a re, quam promissit ac debet. *Modestin.* *Dig.* 45. 2. 1. Qui stipulatur, reus stipulandi dicitur: qui promittit, reus promittendi habetur. *Julian.* *ibid.* 46. 3. 34. ad fin. Quoties reus satisfacendi reo satisfacendi heres existit. *African.* *ibid.* 16. 1. 17. a med. *Reus* pecunia. *Ulp.* *ibid.* 24. 3. 22. dotis. *Id.* *ibid.* 19. 2. 13. a med. locationis. ¶ 3. Latiore sensu et saepius, reus est quicumque in iudicium adducitur sive quippiam admiserit, sive non: cui opponitur accusator, petitor et actor. Dicitur est etiam unde petitur. (V. *UNDI*) ὑπὸ δίκῃ, ἐν ὁνόματι, ὑπὸ τῆς (h. reo o rea, un prevenuto, un accusato; Fr. celui qu'on accuse d'une chose, un prévenu, un accusé; Hisp. el acusado; Germ. e. Sache beschuldigt, angeklagt, der od. die Angeklagte, Schuldige, Verklagte; Augl. a person accused or impeached, a culprit, criminal, defendant; a female culprit or defendant). Usurpatur absolute, h. e. sine addito crimine, aut addito crimine per Genetivum, vel per Abiativum et prepos. de. *Cic. Rosc. Com.* 14. 42. Venerat, ut opinor, hæc res in iudicium. certa. Quis erat petitor? *Fanotus*. Quis reus? *Flavius*. Quis iudex? *Clavus*. *Id.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 16. 50. Vobis autem tanta inopia rerum est, ut mihi causam præripere conemini potius, quam aliquis a columnam *Mania* ve-

stri ordinis reos reparatis? *Id.* 13. *Fam.* 54. Ut operam des, ut socrus adolescentis rea ne fiat. *Id.* 2. *Verr.* 2. 5. Semel ait se in vita pertimuisse, tum quam primum reus a me factus sit. Ubi *Ascon.* Quid est reum fieri, nisi apud prætorum legibus interrogari? Quum animi in ius ventum esset, dicebat accusator apud prætorum reo: ajo, te *Sicalos* spoliasses. Si tamenisset, illi ei aestimabatur, ut victo: si negasset, petebatur a magistratu dies inquirendorum ejus criminum, et instituebatur accusatio. *Val. Max.* 6. 8. init. *M. Antonius*, avorum nostrorum temporibus clarissimus orator, incesti reus agebatur, et *id.* 8. 1. n. 7. *Flavius a C. Valerio* adile apud populum reus actus. h. e. accusatus, nam reum agere est proprie accusare et actionem prosecui. *Liv.* 4. 42. et *Plin.* 3. *Ep.* 9. ad fin. Peragere reum. V. *PERAGO*. *Id.* 7. *Ep.* 33. Postulare aliquem reum impietatis. V. *POSTULO*. *Quintil.* 12. 7. 3. Accusatoriam vitam vivere, et ad deferendos reos premio duci, proilum iatrocino est. V. *DEFERO*. *Cic.* 7. *Verr.* 42. 169. Absentem aliquem referre in reos. *Id.* 4. *ibid.* 40. ad fin. *Eximera* aliquem ex reia. *Quintil.* 12. 1. sub fin. *Defendera* manifesti peculatus reum: *Ovid.* 15. *Met.* 41. *Reos* damnae aut absolvere culpe. *Cic.* *Sext.* 15. ad fin. Quum equester ordo reus a consulis claretur. *Id.* *Mil.* 13. in fin. *Reus* *Milonis* lege *Plotia* fuit *Clodius*, quoad vixit. h. e. *Milona* accusante. *Id.* *Sext.* 35. 75. *Sextius*, qui est de vi reus. *Id.* *Fatin.* 17. Est enim reus uterque ob eandem causam et eodem crimine. *Vellej.* 2. 45. 1. *Reus* incesti actus *P. Clodius*. *Quintil.* 4. 2. 30. *Quicum* apud censors reum de moribus facere. *Ovid.* 15. *Met.* 36. *Spretamque* egitur legum reus. *Sueton.* *Fesp.* 16. *Reis* tam innoxii, quam nocentibus obsolescentes venditare.

II.) Translate. ¶ 1. Extra forum et lites, metaphorā sumptā a super. paragr. 2., reus est qui aliquid promissit rei spondit, atque inde debet. *Virg.* 5. *Æn.* 236. taurum constituam ante aras voti reus. Ubi *Servius*: voti reus, debitor: unde vota solventes dicimus absolutos. *Inda* est. (5. *Ecl.* 80.) damabis tu quoque votis, et *Macrob.* 3. *Saturn.* 2. Hinc vox propria sacrorum est, ut reus vocetur, qui suscepta vota se naminibus obligat: damatus autem, qui promissa vota non solvit. *Liv.* 25. 30. circa med. Quo intentius custodire serventur, opportuna loca dividenda praefocile esse, ut suæ quisque partis tutandæ reus sit. h. e. ut si quid adversi acciderit, ei, qui tutari debuit, imputetur. ¶ 2. Item extra forum et lites, metaphorā sumptā a super. paragr. 3., reus dicitur is, in quo alienus facit culpa residere putatur. ad rem *Plaut. Trin.* 2. 1. 4. Nec satis cogitatum est, - amoris me, an rei obsequi potius par sit. - Utramque rem simul exputem: *Judex* sim reusque ad eam rem. Sic *Cic. Mil.* 19. 50. Tota denique rea claretur *Strutia*. et *Sext.* 15. 35. Quum aqvester ordo reus a consulis claretur. *Liv.* 6. 24. a med. *Orare*, ut se reum fortunæ ejus diel, crimina eximerent. h. e. in quo residebat culpa adversi praelii ejus diel. *Id.* 24. 22. Utrum quod satis libertati foret, contenti nece tyranni essent, an, quicumque aut propinquitate, aut affinitate, aut aliquibus ministeriis regiam contigissent, alienæ culpæ rei trucidarentur. *Id.* 9. 8. Sp. Postumius tamquam reus qua infelicis belli, qua ignominiosa pacis. *Martial.* 10. 70. Reum esse desidia. *Ovid. Heroid.* 14. 120. Quid est soni, quum rea laudis agar? *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5. (22). *Fortuna* - una accusator, una egitur rea. ¶ 3. Est etiam idem ac fureus, infensus: Itali nunc rio vocant. *Manil.* 4. 477. *Scorpini* in prima reus est, et *ibid.* 5. 35. *Ille* (*Leo*) patri natusque reus, quas ceperis ipse, Non legabis opes, censumque immerget in ipso.

REVALESCENS, entis, particip. V. voc. seq. *REVALESCO*, lesca, leri, lesere, n. inchoat. 3. Particip. *Revalens* I. et II. — *Revalens* est idem sique ex morbo convalesco, risanari, risarsi, rimettersi, ἀναρτάνω.

I.) Proprie. *Ovid. Heroid.* 21. 234. Ne tamen

ignores, ope quā se valere possim etc. *Gell.* 16. 13. Quod in eorum quibus ex capiti morbo revaluit. *Apul.* 6. *Mat.* Sed Cupidū sem cica- trica solidā revalere etc. *Auson.* *Grat.* act. 34. Ravalerentibus gratulari.

It.) Translate. *Tac.* 2. *Hist.* 54. Caesa dogendi fuit, ut diplomata Othooli, quae negligebantur, revalerent. *Id.* 14. *Ann.* 27. Leodicea tremore terrae prolapsa, nullo a nobis remedio, propriis opibus revaluit. *Apul.* 10. *Met.* Revalens rursus estutit. *Fronto* ep. ad *Ver.* 6. Iterum respitari et revalui.

REVANESCO, nescis, nūti, nescere, v. 3. *avapavēscō*, iterum evanescō, et in nihilum redi- go. *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 27. omniūque revaluit ordo. *Alti* leg. relengit, reseruit, evanuit.

REVECTANS, anis, partic. *V.* voc. seq. REVRCTO, es, ere, e. 1. frequentat. a reveho, reporto. Passiva apud *Jul. Valer.* res gent. *Alex.* 3. 42. Revertari ad Macedonem corpus meum dūi permittente. — Partic. *Revectans* legitur in *Prodr. Corp. Glossar.* ed. *Lévy.* p. 419.

REVECTUS, a, um, partic. *V.* voc. seq. REVĒHO, vēhis, vēli, vectum, vēhara, a. 3. (re et vebo). Partic. *Revectus* — Revehō est idem ac rursus aut retrā vebo, refero, reporto: et dicitur de illo, quae navi, aut cursu, aut jumento sepor- tamus, *avavēxi* (It. riportare; Fr. ramener en transportant, rapporter; Hsp. retraer transportando; Germ. zurückbringen, - fahren, - tra- gen; Angl. to carry or bring back).

1.) Propria. — a) Generalit. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 9. Ravahere aliquem domum. *Cic.* 6. *Ferr.* 35. 77. Quum illa eadem Diaea Segestam Car- thagine revectora victoriam populi R. reditu ano nunciaret. *Horat.* 2. *Od.* 18. 34. neo setelles Orci (h. e. Charon) Callidum Prometheus Revectori euro captus. *Liv.* 4. 35. a. mad. Præda inde me- jore, quam quantā belli seme fuerat, revectora, lud- der opulentius, quam priores seges, fecit. *Id.* 2. 47. Consul revectoris in castra. Adde *Vallej.* 2. 24. 3. et *Ovid.* 13. *Met.* 401. Vela det, ut se- ferat, Tirythia tale, segittis: Quae postquam ad Grajos, domino somnente, revectoris etc. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 17. 40. (80). R. Syria revectoris sty- racem. et *ibid.* 19. 42. (88). Contra revectoris vitrea at ebene, vestes etc. — b) Mediorum apud Græcos more, revectori dicuntur, qui equa, curra, aut navi sedent. *Liv.* 3. 70. Coolicerent equos virosque, ne quis revectoris inde ad præ- lium. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 4. Non setis est lthe- cam sevehi, petriosque penates Aspicere? *Mar- tial.* 6. 58. Sospite me sospes Lalia sevectoris ad urbes. *Ovid.* 2. *Art. am.* 138. Hæc ego sum rapite parte revectoris equis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 26. 27. (106). R. equos R. curru triumphali ræ- vectoris est. — c) Pro simplici vehere. *Val. Flacc.* 4. 98. Jam sterceratem, ramisque superbam Poscere quos revector.

II.) Translate. *Cic. Brut.* 63. 225. Sed ad penilo superiorem metatem revectori somno. h. e. reverti- mor sermone ad superiorem statum. *Plin.* 9. *Ep.* 24. a. med. Onerat te quæstura tua fama, quam ex Bithynia optimam revectoris. *Tac. Agric.* 23. Clota at Bodotria (fluvii), diversis maris æstibus per immensum revectoris. h. e. contrariis maris æ- stibus repulsa.

REVELANS, anis, partic. *V.* REVRLO. REVELATIO, onis, f. 3. scoprimēto, ἀποκα- λυψις, actus revelandi ac delegendi, detectio.

1.) Propria. *Arnob.* 5. p. 182. Revelatio pn- dendorum.

II.) Translate est manifestatio arcani, rivela- zione. *Tertull.* 5. advers. *Marcion.* 4. Qui illi sui revelationem disposuit. Adde *Augustin.* 9. *Confess.* 10. et *Vulgat.* interpr. passim.

REVELATOR, oris, m. 3. revelator, rivela- tore, ἀποκαλύπτων, qui revelat. *Tertull.* 4. ad- vers. *Marcion.* 25. Nea revelator ipse erit, qui auctorior noo fuit. — *Not. Tyr.* p. 154. Revelat, revelator.

REVELATORIUS, a, nm, adject. ἀποκαλυ- πτικός, ad revelandum, seu manifestandum parti- tiam. *Tertull.* *Anim.* 47. Somnia revelatoria.

REVELATUS, a, nm, partic. *V.* REVELO.

REVELLENS, entis, particip. *V.* voc. seq. REVELLO, vellis, velli (et raro vnbis), vulsum et vulsum, vellera, a. 3. (re et vello). Alterum præteritum revulsi apud *Ovid.* *Heroid.* 6. 104. Auræ Phryxæ terga revulsi via. et 8. *Met.* 584. A silvis silves, et ab arvis arve revulsi. Itē, præter ellos, *Pierius* ad illud 4. *En.* 427. cineres me- nasque revelli. nbi in obliquo codice Vaticano revulsi legi testator: *Servius* negat revulsi recte dici. Grammatici velli et vultu simplici vello pes- sim tribunt. Ceterum revelli et sertius et osi- totius est. — Partic. *Revellens* I. a.; *Revulsus* et *Revolutus* I. a.; *Revellendus* I. a. — *Revello* est idem etque vello, refigo, aufero, ἀνακαίω, ἀνακαίω (It. suellere, estirpare, staccare, ca- vare a forza; Fr. détacher, arracher, séparer, ôter de force; Hsp. desatar, arrancar, guin- tar con violencia, separar; Germ. wider wer- - los -, abreißen, - trennen; Angl. to pull or tear away, pull or tear off, pull up, tear up). Usur- petur vero absolute, vel cum Ablativo sine præ- pos., aut cum præpos. ab, ex, de.

1.) Propria. — a) Generalit. *Cic.* 6. *Ferr.* 11. a. med. Nec prius illam crucem, quæ dicitur ad portum urbemque vestram, revellitis. *Horat.* 2. *Od.* 18. 23. Quid, quod neque proxi- mos Revelli agrī terminos etc. *Colum.* 2. *R. II.* 3. *Ant.* Roves quum ab opere disjuncterit, subtrici- cos conficit, menibusque comprimit dorsum et pellem revellat, neo pelletur corpori adherere. *Virg.* 9. *En.* 581. simul erripit ipsum Peoden- tem, et magna murt cum parte revellit. et 12. *ibid.* 787. telumque esse ab radice revellit. *Ovid.* 4. *Pont.* 13. 7. ut chartæ titulum de fronte re- vellat. *Id.* 12. *Met.* 356. solidoque sevellera du- mam Anossem pinum magno molimine tentat. et *ibid.* 300. duroque eadem vix osse revellit. *Id.* *Remed.* am. 87. Armore tellure revellera. *Val. Flacc.* 5. 8. Sens arme revellit Idmonis a celsa Mopsus reto. *Sil.* 11. 4. 181. Idem, sanguinea Venuli cervicis revellens, Sternit præcipitem etc. *Cic.* *Plin.* 11. a. med. Revellera tela de corpore alicuius. *Quintil.* *declam.* 10. 15. eldera mundo. *Apul.* de *Mag.* Instrumenta Magis attribuit non fundo revellenda, sed etc. h. e. non revellenda ex tenaris frontibus pñtorum. — Et Partic. *Revulsus* vel *Revolutus* apud *Cic.* 4. *Ferr.* 46. Cujus de meritis fuit aenea tabula sua in curie etc., quæ tabule tum Imperio tan revulse, quæ a me reportata est. *Virg.* 8. *En.* 691. pelago credas innare revolas Cycladas. *Id.* 4. *G.* 523. caput a cervicis revolum. et 4. *En.* 515. equi de fronte revoluti, R. metri præreptis amor. *Ovid.* 2. *Met.* 316. Illia fræna jacent, ille te- mone savulus Axis. et 13. *ibid.* 882. partemque a monte revolum Mitit. et 5. *ibid.* 39. ferrum ex osse revolum *Lucan.* 1. 482. patriaque a sede revoluti Poos sequi. *Sensca* *Cedip.* 978. lacernam caput largum revulus sanguinem vena vomit. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 9. (41). Revolutus eruci. *Alti* leg. a eruca. — b) *Revulsus* signa militare est, quum signis sublevis exercitus olio ducitur. *Lucan.* 7. 77. et *Sil.* 11. 733. — c) Pro erueri, everti, subruere. *Virg.* 4. *En.* 427. Nec patris Anchisæ cineres, manesque re- vellit. *Ovid.* 3. *Amor.* 10. 13. de *Cerere.* Prima iugum tauros supponere colla cogit, Et veterem curvo deota revellit humum. — d) Item eripere, efferre. *Ovid.* 6. *Fast.* 515. Injiciuntque me- nos, puerumque revellere tentant. — e) Item effringere, vi serrare. *Cic.* 8. *Ferr.* 23. ad fin. et *Liv.* 5. 21. a. med. Pars clensira portarum revellant. *Lucan.* 3. 415. Ut videt ingenti Sa- turna templa revalli Mola.

II.) Translate. *Cic. Cæcin.* 25. 70. Qui Jns civilis contemnatum potat, la vincula revellit judicio- rum. h. e. dissolvit. *Id.* 5. *Att.* 20. 1. Parilustres fulmus, hooorificique verbis omos inlaris se- vellimus anperiores. h. e. sustulimus, ex omioim memoria delevisim. *Id.* 13. *Phil.* 12. 28. Constatum allicul ex omol monumantorum memoria sevellere. *Virg.* 4. *En.* 545. et quos Sidonia vix urbe revalli, Rursus agam pelago? staccat. et *Stat.* 3. *Theb.* 375. Revalli natls, thalemo, petrie. *Ovid.* 4. *Met.* 152. quique a me mortis

revelli lleu! sola poteres, polaris nec morte re- vellit. h. e. separari. *Sensca* *Ep.* 93. circa med. Ut revellat panitas fatiorum teespie persuasū. si cavi di capo. *Sio* *Pers.* 5. 91. ira cadet naso rugosequa senna, Dum veteres arles tibi de pulmone revello. *Stat.* 9. *Silv.* 2. 57. Displet empletus, eigne oscule fida revellit. *Claudian.* 2. in *Rufin.* 207. Si Javet imperiam penitus de stirpe revelli. *Nazar.* *Paneg.* *Constant.* 3. Elui conspectu ebes, revelli temen mentibus non potes.

REVĒLO, es, avi, stum, ere, a. 1. (se et vello). Partic. *Revelans* et *Revelatus* I. et II.; *Re- velandus* II. — *Revelans* est idem ac, valemus ablati, delegere, operire, nudare, amudare, ἀπο- καλύπτω (It. scoprire, snudare, svelare; Fr. dévoiler, découvrir; Hsp. quitar el velo, des- cubrir; Germ. enthüllen, entblößen; Angl. to unveil, uncover, bare).

1.) Propria. *Ovid.* *Heroid.* 11. 73. Rript la- sentem, mentitque sacra revelet. *Id.* 6. *Fast.* 619. Ore sevelto qua primū lace patebit Ser- vicos etc. *Arnob.* 7. p. 221. Via decedere, essur- gere, caput revelare. *Tac.* *Germ.* 31. Supes aen- gulnem et spolia revelant frontem. h. e. cepillia spoliunt. *Sustor.* *Galb.* 7. extr. Ut Jomentum ad lacum duceretur capite involuto, atque ibidem sevelto. *Flor.* 4. 2. a. med. de *Caton.* *Ulic.* Stricto gladio seveltum meum pectus emel lte- romque percussit. *Apul.* 10. *Met.* Carpentia per- tim contacta, peritum reveleta. *Vulgat.* *Interpr.* *Deut.* 27. 20. Revelat opusimentum.

II.) Translate. — a) Generalit. *Auson.* *Pe- rioch.* 21. *Odyss.* Ulyxes Rumæ, quis ali, re- velat. *Tertull.* *Apolog.* 7. ad fin. Tempus omnia revelat. et advers. *Hermog.* 28. Si hoc e Deo revelatum est. rivelat. *Hieronym.* 15. in *Isaj.* 56. 2. Justitia et solus Dominus, quæ prope est, at cunctis genibus revelanda. *Apul.* 0. *Met.* De- lecta ac revelata fraudes. *Vulgat.* *Interpr.* *Dan.* 2. 47. Deus vestis revelans mysterio. et *epist.* 2. ad *Cor.* 9. 14 Velamen non revelatum. — b) Pro declarare, explicare. *Cal. Aurel.* 4. *Acut.* 1. 2. Ut, riqna forte e Græcis obscure dicta sunt, revelentur. — c) *Revelata* aurem vel auricu- lam est clam admoere, secretū nonclare, apud *Vulgat.* *Interpr.* 1. *Reg.* 9. 15. et *ibid.* 20. 13.

REVENDO, vendis, vendidi, venders, a. 3. ri- venders, iterum venio, ἀναπαίω. *Ulp.* *Dig.* 38. 2. 87. Quoties peter ejus donum, munus, operas liberto revenderit.

REVENEO, is, II, ire, o. 4. rivendersi, rursus venio. *Nerat.* *Dig.* 18. 3. 5. 81 fundus reve- nisset.

REVENIO, vēnis, vēni, ventum, vēntis, p. 4. (re et venio) rursus venio, redeo, revertor, ἀνα- παίω (It. ritornare; Fr. revenir, retourner; Hsp. retornar, volver; Germ. zurückkommen, heimkehren; Angl. to come back, return).

1.) Propria. *Plaut. Merc.* 8. 8. 4. Quæro, si senex reverent, na me indicis. *Cic.* 1. *Orat.* 38. ad fin. et *ibid.* 40. Quum miles domum re- venisset. *Plaut. Trin.* 1. 2. 110. Si ille hoc sal- vus revertit. *Tac.* 2. *Ann.* 24. extr. Ut quis ex longinquo revererat, miracula narrabant. et 4. *ibid.* 74. extr. Reverente in urbem trepidi. *Apul.* 9. *Met.* Larem reveni meum. *Id.* de *Mag.* Post- quam Alexandriā seveorit, domum suam rectā contendisse.

II.) Translate. *Plaut. Stich.* 3. 5. 8. Cum eo reveni ex inimicilia in gratiam. *Id.* *Bacch.* 2. 24. Ia cum nunc hæc reverit res locum, ut quid consilii dem meo sodali, oaslem. — Pas- sive impersonaliter. *Plaut. Amph.* 3. 2. 61. Si revertum in gratiam est.

REVENTILO, es, era, a. 1. (re et ventilo) iterum ventilo. Translate *Claud.* *Mamert.* 1. *Stat. an.* 24. Istiusmodi illusiones in memorie palitur anime, ex qua nihil phantaslarum reveo- lilla eo proferre possit, nisi eadem a formis corporum per corporeos senens haultisset.

REVENTO, as, ere, a. 1. severit, aut sape re- verto. *Lucr.* 3. 1074. Exit sape foras magnis ex adibus ille, Rursus domi quum portæsum est, eubloque revertat. *At* *Lachmannus* leg. revertit.

REVENTUS, us, m. 4. ritorno, sedilus. *Sus-*

vius apud *Macrobi.* 2. *Saturn.* 14. ad fin. suo post inde reventu hoc genus arboris in præliis omnibus Grajis Dissuere.

REVERA et *Re vera*, advrb. in factu, effectivamente, per veritatem, in realtà, in sostanza, *ὅντως, τῇ ἀληθείᾳ, re ipsa, reapse.* *Cic. Balb.* 3. 7. Cujus igitur crimen est? *revera* nullius: actione accusatoris ejus unius, qui donavit. *Id.* 3. *Fam.* 5. Et re vera, confirmata amicitia et perspecta fide, commemoratio officiorum supervacua est. *Id.* 1. *ibid.* 4. Qui nunc populi nominis, re solum vera sceleratissimo atrocissimo etc. *Id.* *Quinct.* 17. sub fin. *Hæc* ille si verbis non potest, re quidem vera pelam loquitur. Adde *Nepot. Eumen.* 1.

REVERBERANS, antis, part. *V. REVERBERO.*
REVERBERATIO, *ῥοις*, f. 3. reverberandi actus. Translate occurrit, et est oburgatio apud *Cassiod.* *Complex. Act. Apost.* 17. Qui telli reverberatione convictus petebat labilis pro se orari.

REVERBERATUS, a, um, part. *V. voc. seq.*

REVERBERO, *ῥῶ, ῥῶ, ἄνω, ἄνω, ἄνω, ἄνω*, a. 1. (re et verbera). Particp. *Reverberans* II.; *Reverberatus* I. et II. — Reverbero est idem ac repercutio, repello, *ἀνὰδω, ἀνὰδω, ἀνὰδω*, percutendo ritispingere.

1.) Proprie. *Seneca* 1. *Controu.* 3. a med. Sic venetilla corpus induruit, ut aëra reverberaret. *Colum.* 3. *R. R.* 13. circa med. Ut mota æqualiter humus novelli seminis radicibus mollior cedat, ne incrementa duritie sua reverberet. (*V. REPERCUSSUS*, *ns* in fin.) *Apul.* de deo *Socrat.* Corpora splendida et tenuia usque adeo, ut radios nostri tuoris et veritate transmittant, et splendida reverberent. *Vet. Scholiast.* ad *Lucan.* 1. 242. Pila reverberata, mutilata in acie. Adde *Ammian.* 24. 4. 28. et *Curt.* 8. 9. 7.

II.) Translate. *Seneca* 2. *Clem.* 5. a med. Sapientem omnem fortunæ iram reverberabit, et ante se frangat. *Ammian.* 22. 15. 7. Vi reverberante ventorum. *Claud. Mamert.* 1. *Stat. an.* 27. Reverberata utique affectuum disparilitate anima tua, ab ejus (amicis) anima quodammodo resillret.

REVERECUNDITER, advrb. reverenter. *Ennius* apud *Priscian.* 15. p. 1010. *Putsch.*; et *Pomponius* apud *Non.* p. 516. 25. *Merc.*

REVERENDUS, a, um, particp. a *revereor*, quod adjectivorum more usurpatur, unde *Sup. Reverendissimus*, et est timore ac reverentiam incutiens, venerabile, venerando, reverendo, *ἀδείκτος, ἀδείκτος*. *Ovid.* *Id.* 75. Noxque tenebrarum spele reverende tuarum. *Juvenal.* 6. 513. Reverenda facies. *Spartian.* *Sev.* 19. Reverendus vultu, canorus vocis. *Ammian.* 26. 1. 2. Ut in quadam ad *Cornellium Nepotem* epistula *Tullius* quoque testis reverendus affirmat. *Id.* 23. 5. 10. Quorum (*philosophorum*) reverenda tunc eret auctoritas. *Claudian.* *VI. cons. Honor.* 588. de *Victoria*, quæ divita pompa *Patricii* reverenda fovet encratis colus. *Gell.* 9. 14. sub fin. et 18. 5. sub fin. Reverenda vetustatis liber. *Oros.* 7. 37. Reverendissimi dies. et *Imp. Honor.* et *Theodos.* *Cod.* 1. 55. 8. Reverendissimi episcopi. *V. voc. seq.*

REVERENS, entis, particp. a *revereor* (*V. REVEREOR*), adjectivorum etiam more, absolute vel cum Genetiv. usurpatur, unde *Comp. Reverentior* sub a et c; *Sup. Reverentissimus* sub a. et d.; est autem — a) Activus, qui veretur et observat, *rispettosu, riverente*. *Ovid.* 1. *Met.* 232. Non illo melior quisquam, nec amantior æqui Vir fuit, aut illa reverentior ulla deorum. *Alf. leg. metuentior.* *Apul.* 8. *Met.* Puella parentum suorum reverens. *Tac. Germ.* 34. extr. Sanctus ac reverentius visum de acile deorum credere quam scire. *Plin. Paneg.* 69. Quis reverentior senatus candidatus, quam tu? *Id.* 6. *Ep.* 17. in fin. Quis uno te reverentior huius operis, quis benignior æstimator? (*supra dixerat*: omnes, qui aliquid in studiis faciunt, venerari etiam meritarque soleo.) *Id.* 8. *Ep.* 21. a med. Illud modestius, et fortasse reverentius, sed hoc simplicius et emendatius. *Id.* 10. *Ep.* 18. Integer, probus, industrius atque inter ista reverentissimus mei. *Tac.* 1. *Hist.* 17. Sermo *Pisonis* erga patrem imperato-

remque reverens, de se modestus. *Massur. Sab.* apud *Gell.* 4. 20. sub fin. Responsum patrum reverens. — *Poelice. Propert.* 2. 23. 29. Nec in virginibus (*Musis*) reverentia moveris ora. h. e. pudibunda, verecunda ora seu vultus conturbaveris, et ruborem expresseris. — b) Passivus, qui reverentiam incutit, venerando, reverendo. *Flor.* 4. 12. extr. Sanctius ac reverentius visum est nomen Augusti. *Inscript.* apud *Henzen.* 6910. *ACILIO GLABRIONI SIBIDIO PATRI REVERENTISSIMO (sic) ANICIUS ACILIVS GLABRIO PATIVVS* etc. Sic apud *Cassiod.* 7. *Variar.* 21. et alibi reverentissimus legitur pro reverendissimus. *V. DESIDERANS.*

REVERENTER, advrb. *Comp. Reverentius* et *Sup. Reverentissime*. — Reverenter est cum timore et observantia, con timore e rispetto, riverentemente, rispettosamente, *εὐλαβῶς, εὐλαβῶς*. *Plin.* 3. *Ep.* 21. Adito reverenter eliquem. *Id.* 7. *Ep.* 31. a med. Reverenter et fideliter amicos colere. et 10. *Ep.* 32. *Gabius Bassus* et reverentissime et officiosissime venit ad ms. *Tac.* 2. *Hist.* 27. Copias reverentius et æqualius duos parebant. *Sueton. Ner.* 23. ad fin. *Judices* reverentissime alloqui. *Id.* *Aug.* 93. *Veteres* caeremonias reverentissime colere. *Auson. Epigramm.* 8. Fortunam reverenter habere, quicumque repente *Dives* ab exili progrediere loco. *Ammian.* 22. 7. 3. Effuso cursu, a vestibulo longe progressus exculatum (*philosophum*) susceptumque reverenter secum (*in curiam*) induit.

REVERENTIA, *ῥῶ, f. 1.* (revereor) — 1.) Activus est pudor ac metus cum observantia conjunctus, *αἰδώς, εὐλαβία* (It. rispetto, timore, soggezione, riverenza; Fr. crainte respectueuse, respect, révérence, déférence, égard, considération; Hsp. temor, miedo reverencial, respeto, obsequio, atención, reverencia, consideracion; Germ. aus Achtung, bisweilen aus Furcht entspringende Scheu, Achtung, Ehrfurcht, Rücksicht; Angl. respect, regard, fear, reverence, awe, submission). — a) Generalim. *Cic.* 1. *Off.* 28. 99. Adhibenda est igitur quædam reverentia adversus homines, et optimi cælusque, et reliquorum. nam negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogantia est, sed etiam omnino dissoluti. *Quintil.* 11. 1. ante med. *Videas* rhetores quosdam neque iudicium reverentia, neque agendi more ex modo contineri, et *ibid.* a med. Oblivisci reverentiam, quæ paronibus debetur. *Juvenal.* 2. 110. Ille nullus verbe pudor, aut reverentia mensa, et 5. 71. dextram cohibere memento. Salva sit atroxia reverentia. *Id.* 14. 177. quæ reverentia legum, Quis metus, aut pudor est unquam propterant avari? *Martial.* 11. 5. Tante ubi est recti reverentia, Cæsar, et æqui. *Plin.* 8. *Ep.* 5. et 10. *Ep.* 11. Reverentem præstare alleci. *Id.* 4. *Ep.* 17. habere. *Tac.* 1. *Hist.* 55. euerere. *Id.* *ibid.* 12. sacramenti rumpere. *Id.* 6. *Ann.* 37. in fin. retinere in aliquem. *Id.* *Germ.* 29. Protulit magnitudinem populi R. ultra Rhenum imperii reverentiam. *Curt.* 8. 8. 8. Obsequio militum imperia: ubi vero reverentia excelsit anima, vi opus est. — b) Est etiam erga minores reverentia, quum cavemus, ne qua ratione lædantur. *Juvenal.* 14. 47. Maxima debetur puero reverentia. *Plin.* 7. *Ep.* 24. Quod mihi non amore ejus (nepotis) magis facere, quam reverentia videbatur. *Martial.* 9. 80. Tam placide mentes, tante est reverentia nostri. — c) Est etiam respectus et cura. *Quintil.* *declam.* 5. 13. Quum fratri, præter ejusdem nominis par ac simile consortium, reverentia quoque languoris accessit. Similiter *Pulcat.* *interpr.* *Sap.* 12. 18. Cum magna reverentia disponis nos. h. e. cum magna attentione et moderatione. — d) Item pudor, verecundia. *Id.* *Palm.* 34. 26. Induuntur confusione et reverentia. Adde *Ecclesi.* 41. 19. et *epist.* 1. ad *Cor.* 15. 34. — e) Item modus. *Propert.* 3. 11. 13. Nulla est possendi, nulla est reverentia dandi. *Ovid.* 9. *Met.* 555. Nec nos aut dñus pater, aut reverentis famæ, Aut timor impediunt. — f) Item metus, fuga, cunctatio. *Colum.* 11. *R. R.* 1. ante med. Nisi ingratitudo rei pepererit reverentiam vel discendi, vel

proficendi pœna immensam scientiam. — g) Item æstimator, ratio, stima. *Plin.* 4. *Ep.* 28. Ibi etodiorum summa reverentia, summus amor studiosorum. — 2.) Passive, seu melonymica, videri potest persone ipsa reverentia digna. *Plin. Paneg.* extr. Ego reverentiam vestram sic semper inseruiam, ut non me ut consulem, sed ut candidatum consulatus putem. Similiter *Pulcat.* *Gall.* 4. 6. Reverentia *Romani* imperii. h. e. magnitudo, majestas. *Vopisc.* *Prob.* 12. 8. patris patriæ. *Capit. Macrin.* 7. 7. sacrali nominis. — 3.) Apud *Ovid.* 5. *Fast.* 23. Reverentia est Deo, mater Majestatis ex Honoris.

REVEREOR, *vereri, veritus sum, vereri, dep.* 2. (re et vereor). Antiqui etiam *revereor* dixerunt, teste *Prisciano* 8. p. 799. *Putsch.* — Particp. *Reverens* 1.º b. et *V.* suo loco; *Reveritus* et *Reveriturus* 1.º; *Reverendus* *V.* supra loco suo. — *Revereor* est idem ac *vereor* et *colo*, observo simul et metuo, *αἰσχύνομαι* (It. temere, rispettare, avere riguardo o soggezione, riverire; Fr. craindre, appréhender, craindre par respect, révéler, vénérer; Hsp. temer, tener miedo, reverenciar, respetar, venerar; Germ. aus Scheu zurücktreten vor etwas, scheuen, scheuen, achten, Ehrfurcht haben, auch fürchten; Angl. to fear, stand in awe of, respect, honour, regard, reverence, revere). — 1.) Dependent. — a) Cum Accus. personæ. *Plaut. Epid.* 2. 1. 5. *Revereor* illum *Cic.* 2. *Invent.* 22. 66. *Observantia*, per quam ætate, aut sapientia, aut honore, aut aliqua dignitate antecessantes reveremur, et colimus. *Alf. leg.* veremur, alii veneramur. *Tac. Dial. de orat.* 36. Hos (oratores) ituri in provincias magistratus reverebantur, hos reveri colebant. *Gell.* 11. 11. *Nigidium Cicerone* summe reveritus. *Plin.* 5. *Ep.* 15. Quum eum sequer, ut magistrum, ut parentem revereretur. *Curt.* 7. 8. 29. Qui non reverentur homines, sellunt deos. *Inscript.* *Roma* reperta, edita vero an. 1840. in *Bullett. di corrisp. archeol.* p. 139. NE TANCITO O MORTALIS REVERERE MANES DEOS. — b) *Septius cum Accus. rel.* *Cic.* 2. *Orat.* 28. Dicam enim non reverens assentandi susceptionem. *Id.* 1. *Tusc.* 30. a med. Itaque dubitans, circumspiciens, hæsitans, multa adversa reverens, tamquam in rata, in mari immenso, nostra vabatur oratio. *Alf. leg.* reverens. *V. REVERTO.* *Lucret.* 2. 51. fulgorem reverentur ab auro. *Rurici.* *Cic.* 2. *Alf.* 19. ex *Ter. Phorm.* 2. 1. 3. Mihi nihil est molestius, quam *Stallum* manumissum: nec meum imperium: ege mitto imperium: non similitatem meam revereri saltem? *Id.* *Hecyr.* 3. 1. 10. Adventum tuum ambas scio reverituras. *Cic.* 4. *Herenn.* 17. 24. Difficile est virtutes revereri, qui semper secunda fortuna sit usus. avere stima e venerazione, et *Colum.* 2. *R. R.* 1. 2. Itlustrum scriptorum auctoritatem revereri. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 4. 34. Te ita volo estimulare, quasi ejus opulentiam revereris. h. e. admireris, suspicias, teque multo inferiorem dicas. *Plin. Paneg.* 76. ad fin. Revereri numquam monitus. *Curt.* 3. 13. 17. Unus a consiliis ejus, credo, regis vicem etiam in ita sorte reveritus etc. *Id.* 6. 2. 8. Fortunam regis stirpe gentis et tam celebre nomen reveritus, non dimittit modo captivum, sed etiam etc. — Et pro parere. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 51. 72. (141) de histrione. Ne quæstus quidam suos reveritus illos optimos et voce meritos: — c) Cum Genetiv. *Afranius* apud *Non.* p. 496. 27. *Merc.* Si non verear, nemo vereatur tul. — d) Sequente particp. quominus. *Ter. Hecyr.* 4. 3. 7. Dic illis, rus concessuram hinc *Stratorem*: ne reveratur, mihi jam quo redeat domum. pro quominus jam. — e) Absolute, pro erubescere. *Pulcat. interpr.* *Palm.* 39. 15. Confundantur et reverentur. Adde *Ecclesi.* 41. 19. — 2.) Passive impersonaliter, et cum patris casu. *Varro* apud *Non.* p. 497. 1. *Merc.* Non te tul saltem pudet, si nihil mei revereat? Adde *Pacuv.* *ibid.* 31.

REVERGO, *re, ere, u.* 3. (re et vergo) revolvere. Translate *Claud. Mamert.* ad *Sidon.* 4. *Ep.* 2. Quia illud in aliorum commoda *revertat* h. e. redndet, torni, ridendi.

REVERTITUS, a, um, particip. *V. REVEREOR*.
REVERRO, i, ere, a. 3. (re et verro) contrarium significat re verro, in illo *Pinul. Stich.* 2. 64. Revertam hercle hoc, quod converti modo. h. e. diaspargam, amittam, quod modo collegi et comparavi. *V. supra v. 51. Alii leg. reverror*.
REVERSATUS, e, um, particip. *V. REVERSO*.
REVERSI, adverb. vicissim. *Mar. Victorin.*
 2. adverb. *Arium* 11.

REVERSIO, ōis, f. 3. actus revertendi, regressio, il tornura indietro, ritorno, ἀναστροφή. Quomodo a reditu differat, in ea voce dictum est.
 I.) Proprie. 1. Stricto sensu de hominibus. *Pinul. Truc.* 2. 4. 42. et *Purro* apud *Non.* p. 322. 19. *Merc.* Reversionem facere ad aliquem. et *ibid.* p. 245 14. *Merc.* Caesar reversionem fecit, ne post occipitum in Hispania exercitus qui erant, relinqueret. *Cic.* 1. *Phil.* 1. inti. Espouam vobis breviter consilium et protectionis et reversionis meae. Adde eund. 16. *Att.* 7. 5. 2. Latiore sensu de rebus. *Cic.* 3. *Ant.* D. 40. 24. Tertianas febres et quartanas divinas esse dicendum est, quarum reversione et motu quid potest esse constans? *Apul.* de *Mundo*. Caeli spatium tot annua reversione collustrat. *Id.* 1. *Dogm. Plat.* Planetarum reversiones, ortus, obitus. *Cel. Aul.* 1. *Pard.* 1. 19. Frequens reversio vehicul.

II.) Translate reversio, b. e. inversio, est figura verborum apud *Quintil.* 8. 6 n. med. *V. ANASTROPIE*. — Item apud rhetores reversio est quod Graeci ἀναστροφή. *Iul. Rufinian.* de schem. *lat.* 18. et etiam quod Graeci ἐκτρέφω. *Id.* *ibid.* 21.

REVERSO, as, atum, are, a. 1. (re et verro). Particip. *Reversatus* 2. — Reverso est 1. iterum verso, revolvitur. *Augustin.* 6. *Confes.* 16. extr. Versa et reversa in tergum et in latera. 2. Item reintroverto, revolutore. *Fulgat. interpi.* Os. 7. 6. Ephraim factus est subinveritatis panis, qui non revertitur. Sunt qui tot reversatur a depon. revertor deducunt. *Pin.* *Puer.* 1. 21. Reversata prius palpebra. *Isid.* 20. Orig. 2. Subinveritatis panis est cinere coctus et reversatus *V. FOCACIUS*.

REVERSOE, aris, ōis eum, arl, dep. 1. river-soni, vertor *Vegat.* 3. *Palarin.* 11. *V. voc.* praeced.

REVERSUS, e, um, particip. *V. REVERTO*.
REVERSUS, ut, m. 4. Idem as reversio. *Mar. Victorin.* 3. p. 2562. *Putsch.* Qualls (versus) apud Virgilium reperitur: Musa, mihi causas memora quo numina laeso, aequo enim et in reversione lectionis sua heroum custodit metrum; sic: Laeso nominae quo memora causas mihi Musa.

REVERTENS, entis, particip. *V. REVERTO*.
REVERTICULUM, i, n. 2. raversio. *Apul.* 3. *Met.* et *Florid.* n. 18. Siderum obliqua curricula, solli annue reverticula.

REVERTO (antique Revertor), vartis, verti, verum, vertere, e. 3. (re et verro). Particip. *Revertens* I. 1.º; *Reversus* I. 2.º et II. b.; *Reverturus* I. 1.º et II. b. — Revertor proprie est idem etque iterum verro, revolvare, ἀναστροφή; et translate revolvio, reputo. *Cic.* 1. *Tusc.* 30. a. med. Dubitans, circumspectans, basitans, multa adversa revertens. At nisi, inter quos *Orell.*, leg. raverens. — Ceterum fere positus pro regredi, redire, revertire: quasi retro vertere se (II. ritornare, tornare indietro; Fr. retourner, revenir, reirouser chemin; Hisp. volver, retornar, desandar; Germ. zurückkehren, umkehren, sich zurückwenden, — umwenden; Angl. to turn back or over).

I.) Proprie. — 1.º Forma activa *Revertor*, absolutes. — n) Saepissima de personis. *Cic.* 3. *Tusc.* 15. 31. Hic est enim ille vultus semper idem; quam dicitur Xanthippe praedixisse solita in viro suo fuisse Socrate, eodem semper se vidisse exen-tem illum domo, et revertentem. *Lucr.* 3. 1074. Exit saepe foras magnis ex aedibus illa, Easa domi, pertasum est, ambiguo revertit. *Alti* re-vertit. *Pomponius* apud *Non.* p. 476 2. *Merc.* *Caes.* querit: si eum nemo vocat, revertit mo- ad eam misari. *Caes.* 7. B. G. 5. a. med.

Paucos dies ibi morati, domum revertunt. *Id.* 2. *ibid.* 14. Divitibus post discessum Gallorum ad eum revertent. *Id.* 4. *ibid.* 4. Tridui viam progressi rursus revertantur. *Plaut. Men.* 2. 1. 31. Nisi domum revertentis. *Etc.* 1. *Divinat.* 15. 27. Persape revertit ex itinere, quam jam progressus esset multorum dierum viam. *Id.* 3. *Fam.* 10. Ut vidit tua interesse, Epheso Laodiceam revertit. *Caes.* 7. B. G. 66. Majoribus enim copulis rever-ros. *Virg.* 1. G. 274. lapidemque revertens Incu-son, aut atra massam picis urbe reportat. et 4. *ibid.* 133. veraque revertens Nocte domum etc. — b) De rebus. *Lucr.* 5. 658. Sol sub terras rever-rens. Adde eund. *ibid.* 616. et *Caes.* 5. B. G. 5. 1bl cognoscit LX. naves — tempestate rejectas carum tenere non potuisse, atque eodem, unde erant profectae, revertisse. — 2.º Saepius usurpatur in voce passiva *Revertor*, deponentium more, praesertim in indicativis. — n) De personis. *Ter. Henul.* 1. 1. 16. et 70. Domum revertor mecum. *Id. Adelph.* 4. 1. 9. Prius nos oppressisset, quam huc reverti posset iterum. *Id. Eun.* 2. 1. 13. Aut jam revertere, aut mos est *Plaut. Pseud.* 1. 2. 30. Quum ego a foro revertor. *Cic. Mur.* 4. 89. At habet magnum dolorem, unde cum bonore decesseris, eodem cum ignominia reverti. *Caes.* 6. B. G. 53. Labienum Treboniumque bor-tatur, — ad eum diem revertantur. *Sall. Jug.* 58. extr. Metellum, infecto negotio, — in castra cum exercitu revertitur. *Ovid. Heroid.* 1. 80. Neve revertendi liber abesse velle. *Id.* 5. *Met.* 585. Laesa revertebar (memini) Symphalide elva. *Ne-pos* *Themist.* 5. Qua sex mensibus iter fecerat, eadem mibus diebus triginta in Asiam reversus est. *Phaedr.* 4. 17. Mirari, ubi lagatos non re-vertier. *paragoge.* — Sic Particip. *Reversus* apud *Caes.* 6. B. G. 41. Reversus ille, iudicavit etc. *Justin.* 43. 5. 2. Reversus ab India. *Id.* 21. 6. 7. In patriam. et 16. 4. 9. ciellio. *Pin.* 7. *Ep.* 19. sub fin. Ego solatium relegatarum, ego ultor revertearum. — b) De rebus. *Lucr.* 2. 129. Multa videbis enim — Commutare viem re-troque repulse reverti. *Horat.* 1. *Od.* 29. 10. quis negat, arduis Pronos relabi posse rivos Mon-ubus, et Tiborim reverti?

II.) Translate. — n) Spectatum de oratione, in voce passiva. *Farro* 1. A. R. 1. 4. Scribam tibi tres libros, ad quos revertare. *Cic.* 1. *Di-vinat.* 23. 47. Discedo parumper e somnis, ad quae mox revertar. *Id.* 2. *Vin.* 32. Ut ad propositum revertamur. *Formam* post digressionem. *Sic* *Nepos* *Dion.* 4. extr. Sed illic revertor. *Cic.* *Cael.* 3. 6. Ut ad me revertar. h. e. de me dicere aggrediar. *Cic. Pinul. Cas. prof.* 79. Revertor ad illam puellam expositiclam, Quam etc. Animed-vertendum et illud *Cic. Fat.* 4. 7. Sed Posido-nium, sicut aequum est, cum bona gratis dimit-tamus. ad Chryssippi laqueos revertamur. *Curt.* 6. 10. 11. Ad verum crimen revertendum mihi est. *Joculariter* *Pinul. Pæn. prof.* 79. Revertor rursus denno Carthaginem. — b) Generalit. — in voce activa. *Cic.* 9. *Fam.* 24. 2. Nisi ad eu-plorem consuetudinem revertentes. *Sall. Con.* 37. extr. Id adeo malum multos post annos in civitatem revertent. *Ovid.* 1. *Art. am.* 340. Pœna reversure est in caput ista tunica. — In voce pas-siva. *Ovid.* 3. *Trist.* 7. 9. Et tamen ad Muses, quamvis nocere, reverti. *Lucr.* 2. 959. Reverti ad vitam. *Caes.* 1. B. G. 42. ad sanitatem. *Scæ-vola Dig.* 34. 4. 30. Si putaveris eam ad bonam vitam consuetudinem revertam. *Liv.* 8. 35. et *Pe-tron.* *Sat.* 87. Reverti in gratiam cum aliquo. *Ho-rat.* *Art.* P. 390. nescit vos missa reverti. *Palind.* 19. R. A. 20. In melie decoquet, donec ad men-suram madram revertatur. h. e. redigatur. *Cic.* 2. *Invent.* 56. 168. Utilitas aut in corpore po-ssite est, eut in extraneis rebus: quarum tamen rerum multo maxima pars ad corporis commo-dum revertitur. h. e. redundat, refertur. *Pompon.* *Dig.* 1. 6. et 7. Reverti ad aliquem, et adversus aliquem. h. e. regressum habere. — Cum *Dalvo.* *Rust.* *Lup.* 2. 4. Non arbitratus es igitur, rur-sus eum reverturam officio.

REVERTOR. *V. voc.* praeced.

REVESTIO, is, tri vel li, itum, ire, a. 4. (re

et vestio). Particip. *Revestitus*. — Revestio est idem ac rursus vestio, rivestire. *Translat.* *Ter-tull.* 5. *carm. advers.* *Marcion.* 129. Et jam de-spectum victor sue luce revestit. (*Quicherol.* alt *Forcellinum* carmen pseudo-Tertulliani hio lau-dasse, cujus auctoritas fere nulla sit.) *Id. Resurr.* *carn.* 42. sub fin. Revestitis vultu intelligen ead-em substantia, que fuerent spoliat. *Draconi.* 2. *Hexam.* 629. Pampinus niveris villis sarments revestit.

REVESTITUS, e, um, particip. *V. voc.* praeced.
REVESTRATIO, ōis, f. 3. riverbero, incis re-percussio. *Hygin.* 4. *Astron.* 14. circa med. Lu-nam solis lumine accepto, Incens revestratione.

REVESTRATUS, us, m. 4. Idem eo revestratio. *Capell.* 2. p. 27. Revestrata corporis mensie ap-posito irroret liquoris allinebat nunguentum. h. e. ex fulgore iunae, revestretis edim mensis est, quum iuna iterum incrementa accipit, et e sole illuminatur.

REVBRO, es, avi, ere, 1. (re et vibro) repe-utio, riverbero, ripercuotere. — a) Active. *Capell.* 2. p. 41. Globorum corpus instat speculi praenitens fulgoris radios revibrare. — b) Nen-trorum more. *Id.* 8. p. 273. Ipsa extimi emil contextio lucis fulgoribus revibravit.

REVICATIO, ōis, f. 3. actus revincendi, refu-tatio. *Apul.* 3. *dogm. Plat.* Utriusque harum propositionum revictio confirmat alteram: non tamen et utriusque confirmatio revincit alteram.

REVICUS, e, um, particip. *V. REVINCIO*.

REVIDEO, es, ere, e. 2. (re et video), riva-dere, rursus video. *Complex.* *Accl.* *A.* *post.* 51. Sa dicens vale facto discedere, nec eor-um aspectus ultra revidera. — *Pinul. Truc.* 2. 65. Nunc ad heram ravidere. h. e. rursus ad heram accedam. *V. REVISO*.

REVIGESCO, gescis, gū, gescere, n. inchoet. 3. rursus vigere incipio. *Juven.* 2. 204. Hunc sim-lem senecti status revigescere certum est. *Cic.* 1. *Tusc.* 16. in fin. Multaque saecula post reviguit Pythagoreorum nomen. Ita leg. *Non.* p. 500. 33. *Merc.* Ail sic viguit: quod est longe rectius.

REVILESCO, is, ōis, are, n. 3. Revili legitur so-lummodo in *Not. Tir.* p. 66. — Revileco est idem ac vili ōis, evileco, divenit vile. *Seneca Tranquill.* 15. circa med Nec virtuti periculum est, ne edmotu oculis revilescet.

REVIEMENTUM, i, n. 2. frangia, lacinia, ōm-bria: est ab inquit, rebio, quod ex bito, vel a revio, quod a vilo, as, quia totum vestem embi. Hinc *Gloss.* *Isid.* Revidare (lege reviare), reverti, redire, repedare. *Gloss.* *Philoz.* Rebio (pro revio), παραστροφή. et Rebiare (lege reviare), παρασ-φύει. et Revimentum, παραστροφή. Recentiores etymologi potius ab inquit, revio, revincio, bano vocam deducunt. (*Cl. Fronton.* loc. mox sequent.) *Fronto Laud. fumi* etc. (cedente iterum *A. Maio*) sub inquit. Sed contra istis laborandum, na quid inconcinnum, vel hiucum (in oratione) relin-qualur; quia omnia, ut in tenui vesta, oris de-tesa, et revimentis sint vincta. *Id.* alii verba eodem fore disti *ibid.* paullo post. Rem culpam ita devitabimus, si diris generatim argumenta ne-ctemus, non sparsa, nec sine discrimine aggereta, ut quae per suturam feruntur, sed ut praecedens sententia in sequentem laciniam aliquam porrigat, et oram praetendat.

REVINCENS, entis, particip. *V. REVINCIO*.

REVINCIBILIS, e, adject. *cha* si pū convin-cere, qui revinci potest. *Tertull.* *Resurr. carn.* sub fin. Misteris illud lictis revincibiles.

REVINCIENTS, entis, particip. *V. voc.* seq.

REVINCIO, vincis, vinci, vinctum, vincire, a. 4. (re et vincio). Particip. *Revinciens* eub *A.* II.; *Revinctus* sub *A.* I. et II. — Revincio *A.* Saepissime est idem quod vincio, vel ante vin-cio, alligo, ἀνέχω (It. legurs; Fr. lier, enchaî-ner; Hisp. ligar, encadenar; Germ. zurück-hinter *—* umbinden; Angl. to tie, bind fast).

I.) Proprie. *Caes.* 7. B. G. 23. Trabes revin-ciantur latronum, et multo eggerē vestiuntur. *Virg.* 3. *Aen.* 76. de *Deio*. Quam plus Arcitenens, oras et littora circum Errantem, Gyro calae My-coneque revincit. *Propert.* 3. 12. 11. laetis enes

revincit. *Apul. Florid.* 6. Dracones (elephantos) lubrico volumine indepti revinciunt. Sic Particip. *Revinctus* apud *Lucret.* 5. 554. terra Partibus aeris mundi, calogua revincta. *Virg.* 2. *Æn.* 57. juvenis menus post terga revinctas. *Ovid.* 10. *Met.* 379. zona do poste revincta. et 11. *ibid.* 212. quam dura ad sara revinctam vindictet Alcides. *Cæs.* 3. *B. G.* 13. Ancora pro funibus ferreis calenis revincta. et 7. *ibid.* 73. Stipiles ob infimo revincti, ne revelli possent. *Plin.* *Paneg.* 82. Religato revinctoque navigio, non secus ac placulum aliquod trabebatur. *Marital.* 6. 41. lana fauces et colla revinctus. cinto. et *Varro Atacin.* apud *Charis.* 1. p. 70. *Putsch.* Colus ut asperit torta caput angua revinctum. *Virg.* 4. *Æn.* 459. templum Valleribus niveis et festa fronte revinctum.

II.) Translate. *Ennius* p. 4. *Fahlen.* somno leni placidoque revinctus. *Catull.* 61. 33. Nentem amore revinctis. *Claudian.* *B. Gild.* 47. urbesque revincti Legibus. *Id.* *nupt. Honor.* et *Mar.* 36. Qui sibi te generum fraterne prola revincti. *Val. Flacc.* 6. 418. Implicitis miseraque in vesta revinctos Confodiunt. *Id.* 4. 708. (Symplegadam scopulos) Imperio fros Iovis, æternumque revinctos. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 168. Latites in glaciem revincti. h. e. gela adstricti.

B) *Raro* significat solvere, elegare. *Colum.* 1. *R. R.* 8. a med. Nam villicos aut elligaverit quemplam, domino nesciente, aut revincterit.

REVINCO, vincis, vici, victum, vincere, a. 3. (re et vinco). Particip. *Revincens* II.; *Revictus* I. et II.; *Revincendus* 1. — Revincere est idem quod vincere, aut iterum vincere, vincere, revincere.

I.) *Proprie.* *Lucret.* 5. 410. Inde eedunt vires (ignis) allqua ratione revictæ. *Id.* 1. 592. nam si primordia rerum Commutari aliqua possent ratione revicta, Incertum quoque jam constat quid possit oriri. *Horat.* 4. *Od.* 4. 23. dio Lateque victrices catervæ Consilii juvenis revictæ. *Bentley.* leg. repressæ. et *Apul.* 8. *Met.* Simulante revicta Charita. h. e. fingens se vicem. *Cæl. Aurel.* 3. *Acut.* 3. ad fin. Ratio revinctendæ passionis.

II.) Translate est manifeste probare rem ita esse, coarguere, convincere, vincere con argomenti manifesti convincere, ἐξελύχω. *Lucret.* 4. 487. An poterat oculos aures reprehendere, an aures Tactus? an hunc porro tactum sapor arguet oris? An confutabant nares, oculis revinctus? *Cic. Arch.* 6. 11. Quære argumenta, si qua potes, numquam enim hic neque suo, neque amicorum iudicio revinctetur. *Liv.* 6. 28. ad fin. Crimine revicta rebus, verbis confutere nihil attinet. Sic 40. 10. Ut omnibus appareret, noctis proximæ crimen facili revinctum. *Tac.* 15. *Ann.* 73. Cepta, adulte et revicta conjuratio, scoparta e convincta. et *Gell.* 6. 2. ad fin. Illores in culpa et in maleficio revicti. convincti. et *Lactant.* 4. 15. ad fin. Ille testimonio revicti solent confingere etc. *Ulp.* *Dig.* 26. 10. 3. a med. Si in mendacio revinctur. *Apul.* *Apolog.* a med. O pulcra argumenta et aperte crimen revinctantia!

REVINCTUS, a, um, particip. *V.* REVINCIO.

REVIRENS, entis, particip. *V.* voc. seq.

REVIREO, es, ul, era, n. 2. (re et viro) revirdeggere, reviresco. Particip. *Revirens* I.

I.) *Proprie.* *Albinov.* 2. 113. Redditur herbis flores revirentibus etas.

II.) Translate est renovari, renasci. *Cic.* 4. *Herenn.* 34. 45. Aliquando republicæ rationes, quæ malitie nocentum exaruerant, virtute optimatum revivuerunt. *Alia* revirescunt, vel revirescent.

REVIRESCENS, entis, particip. *V.* voc. seq.

REVIRESCO, is, ere, n. Inchoat. 3. Particip. *Revirescent* II. — Reviresco est idem atque iterum viridis fio, ad pristinum viriditatem revertor, ἀναδύλλω (h. e. riverdeggere, rinverdire; Fr. reverdir; Hisp. reverdecer; Germ. wieder grün werden, wieder grünen; Angl. to become or grow green again).

I.) *Proprie.* *Tac.* 13. *Ann.* 58. Eodem anno Ruinatalem arborem in comitio, mortuis ramibus et arcescente trunco demolutam, prodigii loco habitum ait, donec in novos fetus reviresceret, O-

vid. 2. *Met.* 403. lasasque jobet revirescere sivas.

II.) Translate sumitur pro revirescere, renasci, renovari. *Cic. Prov. cons.* 14. 34. Impolitæ vero res et acerba, si sunt relicta, quamquam sunt abscessæ, tamen effluent se aliquando, et ad renovandum bellum revirescent. *Ovid.* 7. *Met.* 304. Spes est virginibus Pella subjecta creatis, Arte suum parili revirescere posse parentem. *ringio-vanira.* *Adda eumd.* 9. *ibid.* 430. *Val. Maz.* 4. 8. n. 4. Omne præclaræ facti decus crebra memorie in se ipso revirescit. *Sil. It.* 8. 228. promissa revirescens pignore landis. h. e. gaudens et animo resumens. *Curt.* 10. 9. 5. Non ergo revirescit eolum, sed etiam florat imperium. *Tac.* 3. *Hist.* 7. Decorum pro causa ratus, si placera Galbae principatus et partes revirescere crederentur. *Colum.* 2. *R. R.* 1. 4. Senectus neo revirescere, nec repubescere potest. *Adda Sil. It.* 15. 134; *Flor.* in fin. proamii, et *Cic.* 7. *Phil.* 4. 1. ubi ell leg. reviviscere.

REVIRISCO, is, ere, n. 3. Idem fere ac reviresco. *Gloss. Cod. Voss.* Reviridescit, revirescit. Legitur et in *Not. Tir.* p. 9.

REVIRIDO, es, ara, a. 1. revirescere facio. *Vulgar. interpr.* 4. (apoc.) *Esdr.* 5. 36. Revirida mihi aridos flores.

REVIRTICO, *V.* REFRIVA ad fin.

REVISCERATIO, ōnis, f. 3. viscerum reparatio. *Tertull. Resurr. carn.* 30. Ita oportebit ossium quoque credi reviscerationem et respirationem.

REVISENS, entis, particip. *V.* REVISO.

REVISIO, ōnis, f. 3. il rivedere, actus revindendi. *Claud. Mamert.* ad *Sidon.* 4. ep. 2. Revisionis potestas multis modis intercluditur.

REVISITO, es, ara, a. 1. frequenter, a reviso, sepe reviso. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 3. (13). Nundinis urbem revisitabat.

REVISO, visis, vium, visura, 3. Particip. *Revicens* et *Revisurus* 2. — Reviso est iterum viso, redeo ut videam, redeo ad videndum, ἀνασκόπουμαι (h. e. ritornare a vedere, visitare; Fr. regarder, inspecter, venir pour visiter; Hisp. mirar, observar, venir par visitar; Germ. auf etwas zurücksehen, nachsehen, wieder besuchen; Angl. to return or come again to see, come back to see, revisit). Usurpatur — 1.º) Absolute, vel neutrorum more. *Plaut.* *Truc.* 2. 4. 79. ut quando otium Tibi sibi, ad me revias. Sic *Gell.* 13. 30. Quum volebo ab oculis, revise ad me. *Lucret.* 1. 360. et crebra revisit Ad stabulum. *Ter. Eun.* 5. 4. 1. Reviso, quidam Chæree hic rerum gerat. *Id.* *Andr.* 2. 4. 1. Reviso, quid agent ut quid capient consili. — Et de inanimit. *Lucret.* 4. 1117. Inde redit rabies eadem et furor ille revilit. — 2.º) Active, vel cum Accusativo. *Accius* p. 179. 6. *Ribbeck.* de *Eurysace.* Super Oceani stagna alie patris Terrarum asfracte reviam. *Cic.* 1. *Att.* 14. Revis nos aliquando. *Id.* *Quinct.* 6. 23. Hic quum rem Gellianam cuperet revitere. *Liv.* 7. 39. Revitere domos. *Virg.* 1. *Æn.* 419. sader eas, et 2. *ibid.* 669. Instaurata proelia. h. e. rursus pugnare. *Horat.* 1. *Od.* 31. 14. æquor Atlanticum. *Catull.* 64. 377. Non illam nutrix orienti luce reviens. *Colum.* 12. *R. R.* proem. a med. Nec villici magna erat opera, quam ipsi domini quotidie negotia sua revirerent atque administrarent. *Apul.* 11. *Met.* Recta, patrum larem revisurus meum, contendo. — Et de inanimit. *Lucret.* 4. 393. Quandoquidam longos obitus (sidera) aorta revierunt. *Virg.* 11. *Æn.* 426. multos alterna revisas Luit, et in silido rursus fortuna locavit. Sic *Id.* 3. *ibid.* 318. aut quæ (te) digna satis fortuna revilit?

REVISITATIO, ōnis, f. 3. actus revocandi, revivendi.

REVISITUS, a, um, particip. ab inuit.

revivifico, ad vitam revocatus. *Tertull. Resurr. carn.* 19.

REVIVISCENS, entis, particip. *V.* REVIVISCO.

REVIVISCENTIA, e, f. 1. actus reviviscendi.

Mar. Victorin. 1. *advers.* Arum 58.

REVIVISCO, is, ere, n. 3. Revivisco legi *Orell.*

apud *Cic.* 6. *Fam.* 10. 5. — Secundam syllabam licenter corripit *Juvenc.* 2. 204. Hunc similem sancti statu revivificare carum est. — Par-

ticip. *Reviviscens* I. et II. — Revivisco est idem atque ad vitam redeo, renascor, ἀναβίω (h. e. risuscitare, rinascere, tornare in vita; Fr. revivre, renaître, ressusciter; Hisp. revivir, renacer, resucitar; Germ. wieder lebendig werden, wieder aufleben, - aufstehen; Angl. to recover life, come to life again, revive).

I.) *Proprie.* *Varro* 3. *R. R.* 16. extr. Reviviscunt apes. *Cic.* 5. *Parad.* 2. 38. Reviviscat M. Curia, aut eorum aliqui, quorum etc. *Brutus* ad *Cic.* 1. ad *Brut.* 16. ante med. Ne patri quidem meo concesserim, si reviviscat, ut etc. *Colum.* 4. *R. R.* 5. Gramina nisi manu elliguntur et in summum rejiciuntur, reviviscunt. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 28. 33. (96). Nullis eorum (insectorum) penæ reviviscunt evulsæ. *At* *Sillig. leg.* reviviscunt. *Id.* 9. *ibid.* 37. 61. (132). Reviviscentes conchæ.

II.) Translate. *Cic. Har. resp.* 23. 48. Respirare vos a metu cadit, reviviscere memoriam se desiderium mei vidit. *Id.* 6. *Fam.* 10. 5. Causa est, ut jam simul cum republica, quæ in periculum jacere non potest, necessario reviviscat etque recreatur. Sic 4. *ibid.* 4. a med. Ut speciem aliquam videri quasi reviviscentis respiciat. *Id.* 6. *Att.* 16. ad fin. Adventu nostro reviviscunt iustitia, absentia, olerocopia. *M. Anton.* apud *Cic.* 13. *Phil.* 18. 38. Quo facilis reviviscat Pompejanorum causa toties jugulata. *Petron.* *Sat.* 91. extr. Reviviscens amicitia. *Paulin. Nolan. carm.* 15. 306. Ergo reviviscens notissima comminus ora.

REVIVO, vivis, vili, victum, vivere, n. 3. (re et vivo). Particip. *Reviviscens* I. — Revivo est idem ac rursus vivo, renascor, tornare in vita, rivivere.

I.) *Proprie.* *Cic. Mil.* 29. 79. Si possem afficere, ut Milonem absolvis, sed ita, si P. Clodius revivisset, etc. *Id.* *Fin.* 27. extr. Ubi galli cantum audivit, avum suum revivisse putat. *Seneca Med.* 476. Secare membra non reviviscit sanis. *Paulin. Nolan. carm.* 35. 563. Quumque omnes, in qua vixerunt, carne revivunt.

II.) Translate. *Cic.* 8. *Att.* 1. ante med. Civitates suis legibus et iudiciis usæ, ἀνασκόπουαυ adeptæ reviviscunt. *Id.* 7. *Ferr.* 61. sub fin. Quum ex metu mortis ad tenebris, quasi luce libertatis et odore aliquo legum recreatus reviviscat. *Ovid.* 1. *Pont.* 3. 9. Et jam deficiens sic ad tua verba revivi, Ut solet infuso vena redire mero. *Adda eumd.* 4. *Trist.* 5. 3. et *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (52). Cessavit deinde ars, ac rursus Olympiade CLV. revivit.

REVOCABILIS, a, adject. qui potest revocari.

Ovid. 6. *Met.* 264. quum jam revocabile talum Non fuit. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 488. revocabile demum. h. e. reparabile. *Val. Flacc.* 6. 461. et non revocabile unquam Cessit ab ore pudor. *Albinov.* 1. 427. Supprime jam lacrimas. non est revocabilis ista, Quem semel umbriferæ navita litore tulit. h. e. ad vitam revocari non potest. *Seneca Herc. Fur.* 559. Parcarumque colos non revocabiles. *Adda Propert.* 4. 7. 51. ubi ell leg. revolutile.

REVOCAMEN, ōnis, n. 3. idem ac revocatio.

Ovid. 1. *Fast.* 561. Accipio revocamen, ait. et 2. *Met.* 596. Ubi ell, revocamina, corvus, Sicut, precor, ista malo. h. e. hæc dicta, quibus me debortari conaris e referendo alterius crimina. *V.* REMORANEN.

REVOCANS, entis, particip. *V.* REVOCO.

REVOCATIO, ōnis, f. 3. actus revocandi, revivendi.

REVOCATIO, ōnis, f. 3. actus revocandi, revivendi.

I.) *Proprie.* *Cic.* 13. *Phil.* 7. a med. Recaptul signum, aut revocationem a bello audia non possumus. *Ulp.* *Dig.* 5. 1. 2. ante med. Celus hule domum revocationem dandam ait. h. e. ius et facultatem revocandi domum, seu ad patrum forum. *V.* DOMUS. *Fitruv.* 9. 4. ad fin. de luna. Revocationes a sole. — Alio tenui *Cæl. Aurel.* 2. *Tard.* 1. 50. Protagoras primo vomitum probat, tum revocationem. h. e. humoris stagnantis derivationes.

II.) Translate. ¶ 1. Georatiu. *Cic.* 3. *Tusc.* 15. a med. Avocatione a cogitanda molestia, et revocatione ad contemplantas voluptates. ¶ 2. Speciatim apud Rhetoras est figura, videlicet cor-

rectio, la correzione di una parola. Sic Cic. 3. Orat. 54. 206. Nam et geminatio verborum habet interdum vim, - et ejusdem verbi crebrius positi quædam distinctio, et revocatio verbi. Adde Quintil. 9. 1. 33.

REVOCATOR, oris, m. 3. richiamatore, qui revocat. Quintil. declam. 10. 19. Magus revocator animarum. h. e. revocans ad vitam.

REVOCATORIA, æ, f. 1. Voc. sequi in fin. REVOCATORIUS, a, um, edject. ad revocandum, seu estrahendum pertinens, ut Emplastrum revocatorium. Theod. Priscian. 2. 32. — Hinc Revocatoria, æ, f. 1. absolutâ substantivorum more, est epistola, seu diploma principis, quo absentem ad se revocat. Imp. Anastas. Cod. 12. 1. 18.

REVOCATUS, a, um, particip. Voc. sequi. REVOCO, a, vi, itum, are, a. 1. (re et voco). Particip. Revocans sub A. II. 3. et 5; Revocatus fere in omni paragr. 1; Revocaturus sub A. II. 4., B. et C.; Revocandus sub A. II. 1. 5. et 6. — Revoco tria significat.

A) Est idem ac retro voco, abeuntem vocando retraho, reduco, ἀναχάω (It. chiamare indietro, richiamare; Fr. rappeler, dire de revenir; Hisp. volver a llamar; Germ. zurückrufen; Angl. to call back, recall).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. Plaut. Men. 1. 2. 5. Quoties foras ire volo, me retines, revocas. Horat. 2. Sat. 3. 264. Excluit: revocat, redeam? non si me obsecrat. Adde Ter. Eun. 1. 1. 4. et Horat. 1. Sat. 6. 61. abeo, et revocas nono post mensa. Cic. 10. Fam. 1. Et esul proficiscens la Græciam: et posteaquam de meo cursu respulsi sum voce revocatus, etc. Id. 2. Divinat. 8. 20. Deleturam, familiarem nostrum, ex itinere aquila revocavit. Id. 3. leg. Agr. 1. 1. Quo provocati a me venia noluerunt, revocati saltem revertantur. Curt. 6. 11. 19. Rursusque illo revocante terribiles, tempus petere capite, etc. Ovid. 2. Amor. 1. 23. Carimine sanguineæ deducunt corvæ Lunæ, Et revocant niteos Solis euntis aquos. Id. 1. Met. 331. Revocare ductus et fumina. h. e. regredi et reflueret jobere. Plin. 28. Hist. nat. 2. 5. (26). ferculum, aut mensam. far riporre. ¶ 2. Speciatim, in republica revocari dicitur, qui ab exilio, a provincia, a fuga etc. redire jubentur. Cic. Dom. 57. 144. Qui maxime me repetitis atque revocatis. h. e. ab exilio. Liv. 5. 46. Camillus comitis curiatis revocatus de exilio. Adde eund. ibid. 51. Sio domum revocare. V. DOMUS. Cic. Prov. cons. 6. 13. Iidem vos, anno superiore, hos eodem revocabatis, quum lo provinciales jam pervenisset, et ibid. 14. 35. Nec Imperatorem, incensum ad rempublicam bene gerendam, revocare debemus, nes etc. Plin. Paneg. 6. Olim duces magni a peregrinis externisque bellis ad opem patriæ ferendam revocari solebant. et ibid. 87. Dignus es, Cæsar, - qui semper invectis et quos ex otio revocas, et quos otio redas. Justin. 5. 1. 2. Alcibiades revocatus a bello ad iudicium. ¶ 3. Item speciatim in re militari. Sall. Cat. 9. In bello sæpius vindictam est in eos, qui contra imperium in hostem pugnaverant, quique tardius, revocati, bello excesserant, quam qui etc. Cæs. 3. B. C. 51. Insequentes nostros, ne longius prosequerentur, Sulla revocavit. Id. 5. B. G. 11. Cæsar legiones equitatumque revocari atque in itinere resiliere jubet. et 2. ibid. 20. Signum tuba dandum, ab opere revocandi militibus. Adde eund. 1. B. C. 82. Liv. 25. 14. Jam et consuli, mutato consilio, ab revocando ad incitatos hortandosque versus milites. Cf. Cic. 1. de republ. 2. extr. Neque ea signa audiamus, quæ recepti canunt, ut eos etiam revocent, qui jam processerint. ¶ 4. Item, in citationibus revocare est jubere, ut qui legil, repetat, far ripellere. Plin. 3. Ep. 5. a med. Memini quemdam ex amicis, quum lector quædam perperam pronoclasset, revocasse, et repeti coegisse: bulo avunculum meum dixisse: Intellexeras nempe? quum ille annuisset, Cur ergo revocabas? decem amplius versus hac tua interpellatione perdidimus. Cic. Sext. 58. 123. Nominatim sum appellatus in Bruto: Tullius qui libertatem civibus stabilive-

rat. millies revocalum est. Adde Arch. 8. 18. Sic Liv. 7. 2. Livius (Andronicus) quum sæpius revocatus vocem obtulisset, etc. Id. 33. 32. Revocatus præco, - iterum pronunciarit eadem. Adde Horat. 2. Ep. 1. 223., et Val. Max. 6. 2. n. 9. ¶ 5. Item, revocare aliquem a morte, h. e. liberare. Virg. 5. Æn. 476. Et quo servetis revocatum a morte Daretæ.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 1., res ipsam revocari dicuntur, quæ rursus aliqua virtutem, aut retro aguntur. Ovid. Heroid. 16. 231. Multaque ne vides, versa cer vice recumbo: Sed revocas oculos prolious ipsa meos. h. e. facis ut rursus convertam in te. Id. 4. Met. 247. gelidos artus in vivum revocas caforem. Claudian. 2. in Rufin. 78. Ipse inter mædior, ne qua de parte relinquit Barbariem, revocat fulvas in pectora pelles. h. e. gestat complicatas ante pectus. Virg. 9. Æn. 125. revocatque pedem Tiberibus ab alto. si ritira. Sic 6. 128. revocare gradum. Ovid. 3. Amor. 5. 17. lente revocatus ruminat herbas. h. e. a stomacho ad os retractas. Seneca Agon. 296. Revocare frenâ, h. e. adducere et equos retrahere. Id. Thyest. 685. Post terga juvenum nobiles revocat manus. h. e. reducit et religat. Id. Oedip. 416. Spargere abusus sine lege crines: Rursus adducto revocare nodo. Colum. 2. R. R. 10. ante mæd. Proscindemus terram, proscissamque in liram revocabimus. h. e. proscissione dissipetam, in liram componemus. Sil. It. 14. 166. ferrumque manu revocavit. Id. 16. 343. Verbera dimitte, et revoca moderatus habenas. — Sic revocare vitam, h. e. nimis sa effundente putatione compescere. Cic. 2. Orat. 21. 88. Facilius, ut in vitiis, revocantur ea, quæ sese nimium profuderunt. ¶ 2. Est etiam resumo, recipio. — a) Universim. Cic. 1. Tusc. 1. Studia longo intervallo intermisce revocari. Id. 7. Fam. 26. extr. Vires et corpus amisi: sed si morbum depulero, facile illa revocabo. Virg. 1. Æn. 248. Tum victa revocant vires, et ibid. 206. revocate animos, maestumque limorem Mittite. Plin. 18. Hist. nat. 6. 8. (3). ex Catone. Præmissa frustra revocari. h. e. quæ suo tempore in agri cultione facta non sunt, frustra rapet et resumi, quia, ut id. alt. R. R. 5. a med. res rustica sic est: si unam rem sero feceris, omnia opera sero facies. Cf. Liv. 44. 40. Post hanc orationem silentium fuit, partim traducta in sententiam ejus, partim verentibus nequidquam offendere in eo, quod, utcumque prætermisimus, revocari non posset. Cic. Marcell. 8. 23. Omnia sunt esclande tibi, C. Cæsar, quæ fecere sentis: constituenda iudice, revocanda fides. — b) Ad vim reducere pertinent illa Plin. 22. Hist. nat. 24. 53. (113). Multum appetendi quoque revocat aviditatem cibi. Id. 2. ibid. 101. 104. (223). Lona somno sopitis torporum contractum in caput revocat. — c) Item est renovo, restore. Val. Max. 6. 2. n. 8. Obducta jam vetustis cicatricibus bellorum civillium vastissima vulnera impune revocare illeuit. Virg. 1. Æn. 239. Hinc fora ductores revocato a sanguine Teucris, h. e. retracto a deletionis, a qua non procul aberat, renovato. Sil. It. 13. 123. bumentis fluvio revocare colorem. Id. 4. 15. revocantque nova fornace bipennes. Alii leg. recoquantque. Priore autem loco renovare. hæc anim duo revoco et renovo, ob facilem mutationem, sæpe confundere libraril apud Ovid., Propert., Senec. etc., ut præter alios monet Drakenborch. ad Sil. It. 14. 112. at ad Liv. 3. 51. — d) Item sumo, duco. Virg. 4. G. 281. at quem proles (apum) subito deferent omnis, Nec genus unde novæ silps revocetur, habebit. — e) Item repono. Id. 3. Æn. 451. Neo revocare alius (foliorum), aut jungere carmina curat. — f) Item reparo, reddo. Seneca Hippol. 291. sensibus fessis: Rursus extinctos revocat calores. Id. Herc. Cel. 1578. comam silvis revocabit æstas. — g) Item in usum reduco. Horat. 4. Od. 15. 12. Et veteres revocavit artes. Juvenal. 2. 30. qui tunc leges revocabat amaras. Sueton. Claud. 22. Quædam esoleta revocavit, aut aliam novâ instituit. Tac. 1. Ann. 20. extr. Veterem duramque militiam revocabat. Cic. 4. Acad. (2. pr.). 4. 11. Homo sane

in ista philosophia, quæ nunc prope dimissa, revocatur, probatus et oobilis. — h) Revocare se ad se, se colligere, rientrare in se stesso. Cic. Acad. 4. (2. pr.) 16. 51. Quis enim quum sibi fingit aliquid, et cogitatione depingit, non, simul ac se ipse commovit, atque ad se revocavit, sentit, quid intersit inter perspicua et insania? et ibid. 17. 52. Ne violenti quidem, quæ faciunt, eodem approbatione faciunt, quæ sobril: dubitent, hesitant, revocant se interdum, iisque, quæ videntur, imbecillius assentiuntur. — i) Revocare memoriam, quasi vocere iterum, ut officio suo fungetur, rinnovare, richiamare. Seneca 5. Benesf. 25. extr. Memoria ad referendam gratiam admonitione revocanda est. et 7. ibid. 25. Submissis et femilleribus verbis (beneficii) memoriam revocare. Liv. 3. 51. Non minora notu animorum Siciliæ cædis memoria revocata. His quoque locis renovare alii. V. Drakenborch. loc. cit. — Dicitur etiam revocare aliquem in memoriam. Petron. Sat. 10. ante med. et Justin. 7. 1. 8. Rursus revocatus in memoriam rei alicujus. Adde Justin. 4. 5. 3. Similiter Sil. It. 12. 51. dignos jam vosmet reddite vestre, Quam trahitis, fama, et revocate in pectora Cannas. h. e. ascitate in animis vestris eam virtutem, quum in prælio Cannensium Romanos fregisset. Absoluta Virg. 7. Æn. 40. et prima revocabo exordia pugne. riferit. ¶ 3. Est etiam retraho, abduco, avoco, remoreo, ritirare, distornare. — a) Cum præpos. Cic. 3. Att. 15. circa med. Revocare aliquem a turpissimo consilio. Id. Cluent. 5. a med. a cupiditate. Id. 3. Cat. 5. a scelere. Ovid. 2. Trist. 557. animum ab ira. Id. 2. Amor. 18. 11. Ingenium sumptis revocatur ab armis. h. e. a bellis canendis. — b) Sine præpos. Virg. 4. G. 88. ubi ductores (apum) acie revocaveris ambo. h. e. ab acie. Tac. Agric. 18. Cujus (insulæ) possessione revocatum rebellionis totius Britannie supra memoravi. h. e. a qua occupanda revocatum etc. Cf. eund. 2. Ann. 5. Cic. Sull. 16. 46. Nonnumquam animum, locitatum ad ulciscendam orationem tuam, revoco et reflecto. — c) Cum infinito. Propert. 1. 16. 11. Nec tamen illa suæ revocatur parcere famæ: Turpior et sæcli vivere iururia. h. e. non retrahitur, ut parcat, etc. et desistat a vita lasciviosa. — Item abstraho. Cic. 1. Tusc. 16. 38. Revocare mentem a sensibus, et cogitationem a consuetudine abducere. At Sillig. leg. revocare. ¶ 4. Item adduco, devoco. Cic. Cluent. 49. 136. Quum tribunus plebis, populo concitato, rem pæne ad minus revocasset. Id. Cæcin. 27. 76. Populi R. ceusa, civitatis jus, bona, fortunæ possessionesque in dubium incertumque revocabantur. Id. post red. in Senat. 9. a med. Qui me a morte ad vitam, a desperatione ad spem, ab exilio ad salutem revocavit. Id. Brut. 3. 11. Vestris literis recreatus, me ad pristina studia revocavi. Id. Amic. 16. a med. Omnia ad sum potentiam revocans. Petron. Sat. 111. a med. Exulceretas mentes ad sanitatem revocare. Cic. Rosc. Am. 39. 113. In minimis privatisque rebus etiam negligentia in crimine mandati iudicijque infamiam revocatur. Id. 5. Verr. 91. 213. An mo ad M. Antonii æstimationem frumenti exactionisque pecuniæ revocaturus es? h. e. dices, Verram imitatum fuisse M. Antonium in æstimatione frumenti? Id. diserat ibid. 90. 210. Quo me igitur, aut ad quæ exempla revocas? Plin. 29. Hist. nat. 1. 2. (4). Medicinam revocavit in lucem Hippocrates. Cato R. R. 2. Ad rationem operum operarumque villæcum revoca. — Revocare se ad aliquid, rursus sa comparare. Cic. Brut. 94. 323. Itaque quum jam pæne avanisset Hortensius, et ego consui factus essem, revocare se ad industriam capiti. Id. 3. Orat. 30. 119. Nunc ad reliqua progrediar, nequa ad meum munus pensumque revocabo. — Revocare præmia coronarum apud Sueton. Ner. 32. est repetere præmia pecuniarum, quæ ob delatas sibi coronas in publicis certaminibus scientibus et circensibus dederat Nero iudicibus eorumdem certaminum. Cf. eund. ibid. 24. ¶ 5. Item refero, reduco. Cic. 3. Off. 21. a med. Quum ad veritatem compl revocare rationem. Id. Fin. 13. sub fin. Ad scientiam omnia revocans. Id. Douv. 5. 15. Nonnulli illam rem ad illam rationem conjecturamque revocabant, quod etc.

Id. Flacc. 12. 28. Quam in privata rebus solisque sumptibus minimo contenti, (maiores nostri) tenuissimum cultu viverent, in imperio atque in publica dignitate omnia ad gloriam splendoremque revocarent. *Id.* 1. *Off.* 33. 119. Spallum deliberrandi habuerant, quem potissimum vitae ceterum sequi vellent: in qua deliberatione ad suam cuiusque naturam consilium est omne revocandum.

¶ 6. Item retrahere, retrahere; revocare. *Seneca* 4. *Benef.* 39. Fuit lentus non revocare promissum suum. *Ovid.* 9. *Met.* 617. Nam primum (si facta mihi revocare liceret) Non compisset fuit. h. e. infecta reddere. *Tac.* 13. *Ann.* 26. Actum in Senatu de fraudibus libertorum, efflegitumque, ut adversus meile meritis revocanda libertatis sui patronis deretur. Adde *Sueton.* *Vesp.* 8. et *Ulp.* *Dig.* 43. 19. 1. in fin. Praeses provinciae pecuniarum sententiam eum revocare non potest. h. e. rescindere. — Revocatus est etiam cognom. R., de quo *P. ONOM.*

B) Est rarus voco, chiamar di nuovo. *Petr.* *Sat.* 23. Refectum igitur est convivium, et rursus Quartilla ad bibendum revocavit. rursus revocare pleonasmus non inusitatus, ut retro regredi, rursus rescribere, etc. Alii tamen leg. provocavit. Cf. *Rutil.* *Lup.* 2. 7. bibendo revocet. ubi alii leg. provocet. *Sueton.* *Claud.* 32. Convivae, qui pridie scyphum aureum subripuisse estimebatur, revocato in diem posterum calicem flitilem apposuit. *Liv.* 45. 36. Tribunal-revocatus esse easdem tribus reconvocaverunt.

C) Revoco est illem mutuo et per vices voco. ἀνταλλάσσω. *Varro* apud *Non.* p. 167. 14. *Merc.* Qui nos provocare, edvocare quum audeant, nos illos revocare illemus? *Cic.* *Rosc.* *Am.* 18. extr. Domum suam istum non fese quiquam vocabet (ad cenam): nec mitrum, qui neque la urbe videret, neque revocaturus esset. Adde *Phaedr.* 1. 26. et *Lactant.* 6. 12.

REVOLANS, a, uls, particip. *P.* voc. seq.

REVOLVO, a, avi, alium, are, d. f. (re et volo). Particip. *Revolutus* II. — Revolo est retro volo, volando redeo, ἀναπτόμαι (It. volare indietro; Fr. revenir en volant; Hisp. revolar, volver volando; Germ. zurückfliegen; Angl. to fly back).

1.) Proprie. *Cic.* 2. *Nat. D.* 49. ad fin. Grues in tergo praevolentium colla et capite reponunt. quod quia ipse dux facere non potest, revolat, ut ipse quoque quiescat. *Virg.* 1. *G.* 381. Quum medio celerece rotolant es aequore mergi, Cleomarche ferunt ad illora. *Varro* 3. *A. R.* 5. 7. Turd quatuordecim in Italiam trans mare adstant circiter equinoctium auctumnale, et eodem revolent ad equinoctium vernum. *Colum.* 9. *R. A.* 12. in fin. Apis ut oulle intro rotolet. *Ovid.* 9. *Met.* 741. Ipse licet revolet ceratili Daedalus alis.

II.) Translate est celeriter redeo. *Ovid.* 7. *Met.* 684. fortunaeque missum (telum) Non regit, et revolat, nullo referente, cruentum. *Manil.* 2. 193. Quum sol aequoreis revolvat decurrit in astra. *Pet.* 1. 2. 120. 1. et 123. 2. Ille ad patrem patris aspexit rutilant matutinus.

REVOLVO et

REVOLVO. *P.* REVOLVO et REVOLVO.

REVOLUBILIS, a, adject. eae si pud revolvere, ὀλισθαίνω, ἐπιτροχός, qui revolvit potest, volubilis. *Ovid.* 10. 193. Sisyphus, cui tradas revolvibile pondus, babebis. *Propert.* 4. 7. 51. Iusto ego felorum nulli revolvibile stamen. *Auson.* *Eclagar.* de nominibus, sept. die. 12. revolvibilis orbita. *Sil.* 11. 472. Bistonius vates — Anli revolvibile sarum. *Id.* 15. 237. pelagi revolvibilis unda.

REVOLUTATIO, ōnis, f. 3. (ad inusit. revolutio) iterata volutatio. *Cassiod.* *Complex.* in 2. *Petr.* 7.

REVOLUTIO, ōnis, f. 3. rivoluzioni, conversio. De Pythagorica animarum migratione *Augustin.* 22. *Civ. D.* 12. extr. Ut post multas itidem per diversa corpora revolutiones aliquando tamen eam, sicut Porphyrius, finire miseriam etc. Adde 12. *Trinit.* 24. et *Capell.* 9. p. 312. Siderum revolutio est cursus.

REVOLUTUS, a, um, particip. *P.* voc. seq.

REVOLVO, volvi, volvi, volutum, volvere, a.

3. (re et volvo). Particip. *Revolvens* I. f. 3. et II. 5. et 6.; *Revolutus* fere in omni. paragr.; *Revolutus* II. 1. — Revolve est idem quod volo, retro, aut rursus volo, convolve, circumvolve, ἀνακλίσσω, ἀνατρέφω (It. rivolgere, rivoltare, volgere, sospira; Fr. rouler en arrière, faire retrograder, faire remonter en roulant, refouler; Hisp. volver d volver, volver atras, hacer retrogradar volviendo; Germ. zurückwälzen, rollen, wickeln; Angl. to roll back, roll again, roll).

1.) Proprie. ¶ 1. Generalit. revolvare est retro, aut rursus volvere. *Cic.* in *Arat.* 2. *Nat. D.* 42. Torva Draco serpit subter supraque revolvens Sese, conficiensque sinus e corpore desos. *Virg.* 11. *En.* 6. 25. de mari. Nunc ruit ad terras, scopulosque superjacet undam; Nunc rapidus retro, atque aestu revoluta resorbens Saxa, fugit. et 10. *ibid.* 660. rumpit Seturula funem, Avaleamque rapit revoluta par aequora navem. *Colum.* 8. *R. A.* 17. 1. Pelagus agilitum ventis assidue renovatur, neq. concalcare potest, quoniam gelidum ab imo ductum revolvit in parlem superiorem. *Seneca* *Agam.* 488. Vento resalili aestus, et ventis retro aestum revolvit. *Tac.* 5. *Hist.* 14. Addiderat obliquam in Rhodum molem, cujus objecta revolutus amnis adiacentibus superfunderetur. h. e. resiliens. *Claudian.* in *Rufin.* 1. 132. Revoluta Tethys. *Petr.* *Sat.* 134. trepidumque furentis Fleclere Phaeus equos revoluta cogit orbe. h. e. retro verso. ¶ 2. Specialit. mediorum apud Graecos more, revolvit est recidere, relabi. *Virg.* 4. *En.* 690. Ter sese alijollens, cabuloque adnata levavit, Ter revoluta toro est. *Ovid.* 10. *Met.* 63. de Eurydice. revolutaque rursus eodem est. *Virg.* 5. *En.* 336. Ille autem spissa jaculi revolutus arena. *Id.* 11. *ibid.* 671. Suffuso revolutus equo. *Sil.* 11. 7. 140. revolutus oberret Mæandrus. *Seneca* *Edip.* 238. meternos iterum revolutus in ortus. ¶ 3. Item revolvit, aut revolvare se, dicuntur sidera, anni, temporis, quia certos habent circuitus, et velut orbes volvantur. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 25. 57. (317). Centesima revolvente se inne. *Virg.* 10. *En.* 256. interea revoluta rubeat, Matura Jam luce, dies. *Ovid.* 4. *Fast.* 29. Principiumque sui generis, revolutaque quarens Saecula, passat, andati et *Claudian.* de *Phoenice* 104. te saecula leste Cuncta revolvunt. ¶ 4. Est etiam evolvere, explicere. *Liv.* 34. 5. circa med. Tuas adversus te Origines revolvam. h. e. librum Catonis de Originibus. *Plin.* 5. Ep. 5. Revolvere librum ad extremum. — Hinc Particip. *revolutus*, contrarium tō convolutus, est evolutus, explicatus, avolto. *Gell.* 17. 9. circa med. Id lorum, litteris Jam perscriptis, revolutum ex aureulo, imperatori commentum illius consilio mittebat. *Virg.* 9. *En.* 476. Excussit madibus radii, revolutaque pensa. h. e. incomposita et evoluta cecidera. *Seneca* *Edip.* 985. Servatque sua decreta colus Lachesis, dara revoluta manu. decreta colus revoluta, b. e. colus decreto seu fato stamine pollata. *Apollon.* *Petr.* *Sat.* 136. circa med. Anseres revolutem, passimque per lotum effusam parlamentum collegerant fabam. h. e. evolutam et folliculis spoliata. Alii leg. revolutam. — ¶ 5. Revolvere fila est, postquam suo evolveris, rursus circa illum convolvere. *Seneca* *Herc. Fur.* 181. Duram peregrinam pensa Sorores, Nec sue retro fila revolvunt. *Stat.* 7. *Theb.* 774. Immites scis nulle revolvare Parcas Staminia.

II.) Translate. ¶ 1. Generalit. *Virg.* 10. *En.* 61. iterumque revolvare casus Da, pater, Nilacus Teucris. h. e. subire iterum, experiri, pati. *Quintil.* 12. 10. 34. Summa paupertas in eadem nos frequentissime revolvit. *Claudian.* *VI. cons. Honor.* 131. immens revolutus culmine feli. h. e. delatrabas, alectus. *Apul.* *Apolog.* post med. Ad pestes listas oratio revolvende. h. e. defeciente. ¶ 2. Specialit. mediorum apud Graecos more, revolvit est redire, recidere, relabi. — a) Cum praepos. ad vel in. *Cic.* 2. *Orat.* 31. 135. Omnia ad communes rerum et generum summas revolvuntur. *Id.* *Acad.* 4. (2. pr.) 48. 143. Ad patris revolvor sententiam. h. e. accedo. *Id.* 1. de *reput.*

24. 38. ad illa elementa. *Tac.* 11. *Ann.* 34. ad memoriam conjugii. *Id.* 4. *ibid.* 9. Revolutus ad vena et tolles Irlisa de reddenda republica etc. h. e. dicendo quum redisset. et 16. *ibid.* 18. ad vitia. *Liv.* 4. 12. ad dispensationem inoplae. rivoltosi. *Curt.* 7. 7. 8. rursus ad superstitionem. *Ter.* *Heeyr.* 4. 4. 69. in eadem vitem te revolutum denuo video esse. *Virg.* 6. *En.* 448. juvenis quondam, nunc femina Caneus, Rorens et in veterem seto revoluta figurem. *Ovid.* 10. *Met.* 335. quid in leta revolvor? Spes interdicta discedite. *Seneca* *Thyest.* 418. Modo foris fui, et latus: nunc contra in metus revolvor. *Sil.* 11. 14. 174. dignumque iterum in pejora revolvit. *Curt.* 4. 10. 31. Animus in sollicitudinem auspicionemque revolutus est. *Justin.* 30. 1. a med. Revolutus in luxuriam. *Seneca* 2. *Ira* 6. Iracundia Irlitila comes est, et in hanc omnia ira revolvitur. *Val. Max.* 7. 2. n. 3. externa. Revolvi in eundem somnum. — b) Cum adverb. *Cic.* 2. *Divinat.* 5. 13. Primum eodem revolveris. h. e. eodem dicit, quae prius: in eandem sententiam relabaris. *Liv.* 5. 11. Eo revolvit rem, ut aut patricii, aut patriciorum aeseclae habendi tribui plebs sint. *Cels.* 7. 26. 2. Cum majore periculo eodem revolvuntur. ¶ 3. Metaleptice est lego, leggere, ea ratione, qua in EVOLVO dictum est. *Martial.* 6. 64. huius nugas Non dedignatur bis terve revolvere Caser. Adde eund. 11. 1. — Et rursus, iterum lego. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 233. Quam loca Jam recitata revolvimus irrevocati. *Tertull.* 1. ad nation. 10. Relegere et revolvere testimonio tempurum. h. e. legendo repetere. ¶ 4. Est enarro, evolvere. *Virg.* 2. *En.* 101. Sed quid ego bavo autem nequidquam ingratia revolvit? *Claudian.* 1. *Laud.* *Stilich.* 35. quid facta revolvam, Militumque patris? ¶ 5. Metaphorice sumitur pro recogitare, secum iterum mente versare. *Ovid.* 4. *Fast.* 667. Numa visa revolvit. *Lucan.* 8. 316. cuocia revolvens Vllaz fela mæ. *Seneca* *Edip.* 763. Curas revolvit animus, et repellit melus. *Tac.* 3. *Ann.* 18. Quanto plura recentium, seu veterum revolvit. *Id.* 4. *ibid.* 24. Animus revolvens Iras. *Id.* *Agrie.* 46. Ut omnia dicta faciaque ejus secum revolvit. ¶ 6. Revolvere iter est remittere, iterum percurrere. *Virg.* 9. *En.* 391. rursus perplexum iter omne revolvens Pallacie illva.

REVOLVENS, a, uls, particip. *P.* voc. seq. REVOLVO, volvi, volvi, volvere, a. 3. (re et vomo) Particip. *Revolvens* I. at II. — Revomo est idem quod vomo, evomo, vomitare, ἀσπείω.

1.) Proprie. *Virg.* 5. *En.* 181. Illum — el sisere natalem, Et saius idem ravementem pedore fluctus. *Seneca* *Thyest.* 581. repex haustum mare revomit Charybdis. Adde *Ovid.* 13. *Met.* 731. et *Sil.* 11. 2. 308. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 72. 92. (97). Drecones avibus devoratis solidis, contentione plumem excitant revomunt. *Sil.* 11. 10. 326. At mileri fluctant revomentes aequora dentæ. *Cel.* *Aurel.* 2. *Tard.* 1. 10. Aliqui etiam revomunt accepta nulle corruptione mutata. Adde *Marcell.* *Empir.* c. 20. p. 115. et *Seren.* *Sammon.* c. 21. p. 67.

II.) Translate. *Lucret.* 2. 196. Nonne videas etiam, quante vi ligna trebesque Respat homor aquae? nam quo magis ursum alio Directe, et magna vi multi pressimus aegre, Tam cupide sursum revomit magis aique remittit. h. e. repellit, rejicit. Alii minus recte leg. removel, ut *Lachmann.* *Sic* *Lucan.* 6. 24. illius scopulis revomentibus equor. Alii leg. scopulis vomentibus. *Flor.* 2. 10. extr. Sic com sanguis el spirita male partem revomere victoriam.

REVOLVO, es, ere, a. f. apud *Lucret.* 4. 544. Et revorat raurum reglo clie barbara bombum. Al rectius Creech. et *Lachmann.* leg. reboat.

REVORSUS et

REVORTO. *P.* REVERTO.

REVOLVO et Revolvit, ōnis, f. 3. (revello) staccamento, ἀνσπείω, actus revellendi, evulsio. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 12. 24. (80). Sed ratio deprehendit vilius, antes scheda revulsioem plures infestante paginas.

REVULSUS, a, um particip. *P.* REVELLO.

REX, regis, m. 3. Genetivus sing. rege legitur in *Inscript.* apud *Henzen*. 6363.; et plur. regerum est *Gellii* apud *Charis.* 1. p. 55. *Putsch.* — Rex, a v. *rego*, ut *lex* a v. *lego*, est qui habet summum imperium alicuius regni, aut populi, aut urbis, βασιλεύς, ἄναξ (It. re, sovrano; Fr. chef de l'état, roi, souverain, monarque; Hisp. rey; Germ. *Leiter* e. *Staates*, *König*; Angl. a *king*, sovereign, monarch). Est autem nomen A) Substantivum; et B) Adjectivum.

A) Substantivum.

1.) Proprie. 1. Generativum. — 1.º) Stricto sensu. *Cic.* 1. de *republ.* 26. 42. Omnis res publica, quae populi res est, consilia quodam regenda est, ut diuturna sit. Id. autem consilium aut uni tribuendum est, aut delectis quibusdam — quoniam penes nomen est omnium summa rerum, regem illam unum vocemus, et regnum ejus rei publicae statum. *Id.* 3. *Fin.* 32. a *med.* Rectius appellabitur rex, quem Tarquinius, qui nec se, nec suos regere potuit. *Id.* *Sext.* 26. sub fin. Rex sedens cum purpura et accepta, et illis insignibus regis. *Lucret.* 3. 1041. multi reges, rerumque potentes occiderunt, magni qui gentibus imperitaverunt. *Sall.* *Cat.* 2. Initio reges (nam in terris nomen imperii illi primum fuit) divorsi pars ingenium, alii corpus exercebant. *Seneca Benef.* 7. Omnia rex imperio possidet. *Ovid.* *Heroid.* 17. 166. An necis longas regibus esse manus? *Claudius.* *IV.* cons. *Honor.* 298. componitur urbis Regis ad exemplum. *Publ.* *Syr.* p. 372. 87. *Ribbeck.* Rex universos, singulos servos timet. *Sall.* *Cat.* 9. Regibus boni quam mali suspiciones sunt. *Horat.* 3. *Od.* 1. 6. Reges in ipsos imperium est Jovis. Cf. *Sueton.* *Cæs.* 6. Deorum, quorum ipsi in potestate sunt reges. *Seneca Med.* 195. æquum atque iniquum regis imperium feras. *Fronto* ad *L. Ver.* imp. 1. p. 183. Regum pueris in utero matris summa jam potestas destinata est: opotretis manu imperium adipiscuntur. *Cic.* 2. de *republ.* 12. 23. Regem declarat. *Id.* *ibid.* deligere. *Id.* *ibid.* 13. 23. sibi adsciscere. *Id.* *ibid.* 17. 31. creare. *Id.* *ibid.* 18. 33. constituere. *Cæs.* 1. *B. G.* 35. et 41.; *Cic.* 5. *Att.* 17.; *Sall.* *Jug.* 65. et *Liv.* 30. 17. appellare. *Plin.* 2. *Ep.* 7. in regnum inducere. *Nævius* apud *Fest.* p. 270. 20. *Müll.* Velens regem solum jubet Albaum Anulum. *Virg.* 1. *Æn.* 548. Rex erat Æneas nobis, quo Iustior altior Nec placuit, nec bellum major et armis. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 14. de *Agam.* et *Achill.* Quidquid delirant reges, plectuntur Achilli. h. e. ut in Græcos se discordia inter Achillum et Agamemnonem arda, ita in populos ad regum erroribus ac vitis male ducunt. *Fulgat.* *interp.* *Psalm.* 59. 9. Jode rex meus. h. e. es tribu Juda regnabit super posteritas regie. — Usurpatur ἡγεμὼν ab *Oris.* 12. *Met.* 30. Rex patrem vicit. et 13. 243. 187. etque in rege tamen pater est. — 2.º) Latèse nomen. — a) Rex dicebatur summus magistratus Lacedæmoniorum; eratque talis nominis magis, quam imperio: huius autem simul et perpetui erat, et apud *Nepot.* *Agenit.* 1.; item Carthagine, et Romæ consules, huius et annui suffraganei erant, qui tamen ab *eod.* *Hannib.* 7. appellatur reges. — b) Etiam regum liberi et affines reges dicebantur. *Cæs.* 3. *B. C.* 107. Controversas regum ad populum R. pertinere existimans. et 109. Controversas regum componere. *Cic.* 6. *Verr.* 37. 61. Reges Syriæ, regis Antiochi filios pueros, scitis Romæ nuper fuisse. Sic *Virg.* 9. *Æn.* 323. vocat regem Iulium Æneæ filium. *Val. Flacc.* 1. 174. Arcatum filium Pelis. Adde *Stat.* 1. *Achill.* 156. et *Manil.* 2. 2. Similiter reginæ dicuntur regum filie. *P. REGINA.* 2. Specialim, per ætatem, βασιλίσκη dicebatur a Græcis rex puerorum: quorum imitatione *Ter.* *Heaut.* 1. 1. 55. in Adam ad regem militum abiit. Adde *Eva.* 3. 1. 7. et 11. Idem dicebatur etiam rex regum, et est apud *Sueton.* *Cal.* 5, quia reges regum habebat instar satellitum sibi ministrantes. 3.) Translata. — 1.º) Dicitur de illa. *Accius* p. 151. 7. *Ribbeck.* deum supremum rex. *Virg.* 2. *Æn.* 645. dirum pater atque hominum rex. h. e. *Juppiter*, qui rex deorum, 12. *ibid.* 851.

appellatur. Adde *Plaut.* *Capt.* 3. 4. 89. *Ovid.* 10. *Met.* 606. res aquarum. h. e. *Neptunus*. *Seneca Herc. Fur.* 833. tertius sortis. h. e. *Pluto*: qui dicitur *ibid.* 563. qui rex populis pluribus imperat. Rursus *Ovid.* 7. *Met.* 229. de *Plutone*. Rex umbrarum silentium. et *Virg.* 6. *Æn.* 106. infernus. et 6. *ibid.* 252. *Stygius*. *Martial.* 12. 62. Antiqui rex magne poli, mundique prioris. h. e. *Saturnus*. — Rex artis dicitur *Vulcanus* in nummo *Claudii Gothici* apud *Eckhel.* *D. N. P.* T. 7. p. 473., quem *Plutarch.* *Comp. aqu.* et *ign.* vocat ἀρχηγὸν τῶν τεχνῶν, ducem artium, *Homerus* sæpe κλυτὰ τεχνῶν, artis celeberrimæ, appellat. — 2.º) De hominibus. — a) Romæ ab initio, ut traditur, reges imperitaverunt, per annos fere CCXLV. Quorum septimus, qui *Tarquinius Superbus* fuit, propter suam impotentiam et *Sexti filii* libidinem, a *L. Janio Bruto* privatus imperio, et in vitam abiit. *V. Liv.* 1. 1. et 2.; *Flor.* 1. 1.; *Ovid.* 2. *Fast.* a v. 885. et *Sex. Aurel. Vict. Vir. illustr.* init. Postea creatis consilibus, ad rem regis nomen exosum fuit Romanis, ut ea ad invidiam condandam potentissimis civium uterentur; qua de re etiam in REGNO et REGNUM dictum est. Hinc *Cic.* 2. *leg. Agr.* 6. 15., ut in agraria legis auctores odium populi concitaret, vocat eos reges ararum, vectigalium, provinciarum omnium etc. *V. eund.* 3. *Off.* 21.; *Sueton.* *Cæs.* 79. et 80. et *Liv.* 4. a c. 13. ubi de *Sp. Maelio*, et 6. 20. ubi de *M. Mantio* narrat. — b) Rex causarum dicitur ab *Ascon.* in *argum. Divin. Ferr.* *Hortensius*, qui in foro ob eloquentiam aliquando regnavit. — c) Item rex sacrorum, et rex sacrificulorum, aut sacrificus, sacerdos apud Romanos, qui publica quædam sacra, olim per reges fœderata, obibat. Retantum est in eo regis nomen religionis causa, ut ea sacra rite peragere, atque etiamnum a rege fieri dicitur posset, quemvis reges in perpetuum essent expulsi. Sublecebant tamen pontifici maximo, ne regem et supremam auctoritatem in sacris habere videretur. *Cic.* *Harusp. resp.* 6. sub fin.; *Liv.* 2. 2. et 6. 40. ad fin. et 40. 42.; *Festus* in *Sacrificulus* p. 318. *Müll.*, *Varro* 5. *L. L.* 4. et *Massur. Sabin.* apud *Gell.* 10. 16. *Tertull.* 1. *uzor.* 7. Regem sæculi (h. e. regem sacrificulum) pontificem maximo rursus anabera nefas est. — Item rex Nemorensis apud *Sueton.* *Cal.* 35., ubi alii leg. *Nemerensis*, al. *Nemoresis*, b. e. sacerdos Dianæ, quem et regis nomen appellatum significat *Ovid.* 3. *Fast.* 271. et *Lucan.* 3. *Pharsal.* 86.: cf. et *Strabon.* 1. 5.; barbarico enim Scytharum more institutum erat, ut qui victimam, quam fugillus quidam vir gladium tenebat et undique circumspiciens tuebatur, mactasset, is sacerdos Dianæ fieret, et res appellaretur (*V. Babelon.* ad h. t.). — d) Item caretur, rector, moderator, inspector, ago, maestro, direttore. *Horat.* 1. *Od.* 36. 7. memor Actæ non alio rege pueritæ. (Cf. *παῖδάγωγος*.) Alii tamen interpretantur de eo, qui loter indentes sorte res eligitur, ut est apud *eund.* 1. *Ep.* 1. 59. et *Justin.* 1. 5. 1.; sed minus recte. — e) Item magister convivii, qui et Græce βασιλεύς: hinc, quæ *Cic.* *Senect.* 14. 46. magisteria, hæc *Horat.* 1. *Od.* 4. 18. regna vini appellat. (Cf. et *Tac.* 13. *Ann.* 15.) *Macrob.* 2. *Saturn.* 1. Rex mentis. Adde *Prudent.* 9. *Cathemer.* 30. *Sidon.* 9. *Ep.* 13. Rex cordis. — f) Universum divites, potentes, felices reges dicuntur, quia tales esse reges vulgo creditur. *Plaut.* *Pæn.* 3. 3. 58. Rex sum, si ego illum hodie hominem ad me allexero. *Seneca Thyest.* 911. o me callitum arcelsissimum. Regumque regem! *Horat.* 1. *Ep.* 1. 106. Ad summam sapiens uno minor est Jove, dives, Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum. *Id.* 1. *ibid.* 59. rex eris, elant, si recte facies. — g) Hinc asseclis, ciliantibus, salutatoribus, parasitis patroni sui, domini, et amici potentiores reges sunt. *Plaut.* *Stich.* 3. 2. 1. Confido me meum abundantum regem ridiculis meis. *Colum.* 1. *præf.* ante *med.* An honestius duserim mercenarii salutatoris mendacissimum aucupium, circumvolitantis limina potentiorum, somnolinqque regis sui rumoribus inaugurantis. *Martial.* 2. 18. Sum comes ipse tuus, tumidique antecubito regis, et

moz. Qui rex est, regem, Maxime, non habet. Adde *Juvenal.* 1. 136. at 5. 14., *Stat.* 3. *Silv.* 2. 92. et *Ter.* *Phorm.* 2. 2. 24., ubi parasitus loquitur. — 3.º) De brutis animalibus. *Phædr.* 4. 12. Quam se ferarum regem fecisset leo. *Stat.* 5. *Theb.* 333. Rex armeni. h. e. laurus. De regibus apud *Virg.* 4. *G.* a v. 88. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 74. 95. (203). Res arum. *P. TROCHILUS.* — 4.º) De rebus inanibus. *Virg.* 1. *G.* 482. Flavio- viorum rex Eridanus. et 2. *ibid.* 98. Armissima vinas, Timolus assurgit quibus, et rex ipse Phænæus. Cf. *DALSAMUM* init. — *NB.* De cognom. *R. P. ONOM.*

B) Adjectivorum more, est regnator ac dominus. *Virg.* 1. *Æn.* 25. Hinc populum late regem, belloque superbum Venturum excidio Libyæ.

RH

RH. De hac descriptione animadvertimus, litteram h subungi consonanti r (quæ respondet Græcæ ρ), idque ut valentius sonet dictio, quamquam ante *Ciceronis* tempora, *Orat.* 48. 160., solis vocalibus addebatur aspiratio, non autem consonantibus. Hinc *Cassiod.* p. 2285. 35. *Putsch.* Inquit: *H* sicut in quæstione est, littera sit, necne; si numquam dubitandum est, secundo loco a quacumque consonante poni debere, quod solus *Varron* dubitat. — sed *Varronem* præterit, consonante idem secundo loco h recipere, quod non possit ante aspirationem nisi vocales habere; itaque et ante et post h littera culcumque tali adjungatur, non sonabit. Et p. 2288. 31. *Varroni* placet r litteram, si primo loco ponatur, non aspirari. *lector* enim ipse, inquit, intelligere debet, *Rodam* tametsi h non habet, *Rhodum* esse, *retorem* rhetoricum. sed eadem observatio non necessaria est in r littera. sunt enim verba primo loco r litteram habentia non minus Latina quam Græcæ itaque merito auferemus aut amovebimus aspirationem a *Roma*, *regina*, *rapa*, *Rodus*. Hæc *Cassiod.* in vet. *Latins* *Inscriptionibus* pro littera h est signum ρ, quæ est forma spiritalis ienæ Græcorum; quod fortasse ideo factum, quia *Latini* sæpe Græcam aspirationem tollabant, hic vero leni potius, quam aspero spiritu utebantur. *Videsis* dicte in *lit.* H et R, et *Fabrell.* *Inscript.* p. 195.

RHA vel **Ra.** *P. RHACOMA*, *RHEUPONTIUM* et in *ONOM.*

RHABDOS, 1. f. 2. ῥάβδος, virga. In metecris rhabdos est ad virgæ rigorem per loogum colorata subecula, ut ait *Apul.* de *Mundo*.

RHABO vel **Rabo**, 2. f. 3. est 1. *Ar-rhabo* vel *arrabo*, per ephærean. *P. ARRHABO* et **RABO**. 2. Genus mensura apud *Augustin.* *Ep.* 102. Modii et rabones, urnæ et amphoræ.

RHACINUS vel **Racinus**, 1. m. 2. piscis pulli coloris, memoratus ab *Ovid.* *Haliens.* 104., ut testatur *Plin.* 32. *Hist. nat.* 11. 54. (152), si modo ea lectio sana est, ubi alii leg. *Erythrinus*, qui rubeus dicitur *ibid.*, et creditur esse idem ac *rubellus*, *fravolino*.

RHACOMA, 2. f. 1. Legitur et *rhecoma* vel *recoma*, et etiam divise *rheu cyma* a *Poss.* ad *Melam* 3. 5. p. 802. — *Rhacoma* est herba speciosa, eadem quæ rha, seu radia *Pontica*. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 105. (128). *Rhacoma* affertur ex his, quæ supra *Pontum* sunt, regionibus. Radix costo nigra similis, minor et rudior paulo, sæpe odore, calidius gusta et astringens etc.

RHADINE, 2. f. 1. ῥαδίνη, gracilis, tenuis (vox Græca ῥαδὶ τοῦ ῥαδίου διεικνύει), de puella tabida, tussit et macie confecta, ab amator dicitur apud *Lucret.* 4. 1160. quom viresce non quili *Præ* macie, *rhadine* vero est. Ita *Lachmannus* et *Creech.* leg. Græce ῥαδίνη.

RHAGADES, um, f. plur. 3. et **RHAGADIA** vel *Ragadia*, drum, n. plur. 2. et **RHAGADIUM**, il, n. 2. et

RHAGAS, *rhagās*, f. 3. *ῥαγάς*, *ῥαγάς*, crepatura, fissura, scissura in labiis, ano, pedibus etc. *V. INTERDIGITIA*. Vox Græca a *ῥάσσω*, frango. *Cels.* 6. 18. n. 7. In ano sepe, et quidem pluribus locis, cutis scinditur: *ῥαγάς* Græci vocant. *Id.* 7. 30. fissa ani appellat. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 4. 44. (87). Myrtum oleum attrita sanas, et furures, et rhagadas. *Id.* 24. *ibid.* 7. 23. (299). Pir rhagadas sedis, et pedum, panosque emendat. *Id.* 23. *ibid.* 7. 23. (129). Caprifol cinnis ex melle rhagada sedat. *Id.* 28. *ibid.* 6. 18. (35). Urina exesis, ambustis, sedis villis, rhagadiis linuntur. *V. FISSUS*. — Sing. *rhagadium* est *Veget.* 3. *Veterin.* 51. et *Theod. Priscian.* 4. p. 312. et sing. *rhagas* est *Augustin.* *Ep.* 38. **RHAGION**, *rhagion*, n. 2. *ῥάγιον*, parvum acinus apud Græcos. Hinc et genus eranel. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 27. (86). Vocatur et rhagion acino nigro et molli, ore minimo rub albo, pedibus brevissimis tanquam imperfectis.

RHAGLÆ vel *Regulæ*, *rhaglæ*, f. plur. 1. capitula ossium humeri. *Veget.* 6. *Veterin.* 1. 4. In armis prioribus eunt regulæ duæ ab armis usque ad brachiole duo. Adde *ibid.* 2. 2. At *Schneiderus* leg. utrobique regulæ, ut osea recta et longa dicantur.

RHAMNOS et *Rhamnus*, *rhāmnos*, f. 2. *ῥάμνος*, ranno, genus rubi albi. Latine *rhamnus* apud *Isid.* 17. *Orig.* 7. et sentis ursio. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 14. 76. (124). Inter genera ruborum rhamnos appellatur a Græcis, candidior et frutescior. In flores, ramos spargens rectis aculeis, non ut ceteri, aduncis, foliis majoribus. Adde *Veget.* 5. *Veterin.* 74. *Fulgat. Interpr. Psalm.* 57. 10. Priusquam intelligerent spinæ vestras rhamnos, ele in ira absorbet eos. h. e. clius, quem spinis in rhamnos excrescant, ira Dei eos, cetera valentes, dolebit.

RHAPÉION, *rhapéion*, n. 2. *ῥάπειον*, herba eadem quæ *leontopetalon*. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 11. 72. (96). ubi alii leg. *raphanition*, alii *pardation*, ut *Sillig.*

RHAPHANIDION, *rhaphanidion*, n. 2. *V. voc. præced.*

RHAPHANUS. *V. RAPHANUS*.

RHAPISMA, *rhāpisma*, n. 3. *ῥάπισμα*, alapa, vel polius scius virga aut baculo laesictus: a *ῥάπισω*, virgile cado, quod a *ῥάπισ*, virge. *Imp. Justinian.* *Cod.* 8. 49. 6. Iospeimus in emancipationibus venam observationem custodiri, et venditione in liberas personas, et circumductione inextricabilis, et injuriarum rapismata.

RHAPONTICUM. *V. RHEU*.

RHAPSODIA vel *Rapsodia*, *rhāpsōdia*, f. 1. *ῥάψωδια*, contextura carminum, præsertim herolorum, liber versuum: a *ῥάπτω*, consuo, et *ῥάψω*, carmen. Hoc nomen appellata sunt carmina Homeris, quia, quum ante dissipata essent disiectaque, a Pisistrato, ut *Cic.* 3. *Orat.* 34. 137. scribit, vel potius a filio ejus Hipparcho, ut Plato tradit, in libros, seu rhapsodias digesta sunt. *Nepos Dion.* 6. Ri verum filium Homeris retulit ex secunda rhapsodia. h. e. secundo libro eam cantu *Iladis* (quam, titulo omisso, laudat: hanc enim *Odysseæ* præferri nomeni fuit utquam obsecram) v. 205. *Ὀὐδὲ δὲν πολυχοιρανὴν εἰς κοίραν ἐστῶ. Diomed.* p. 484. 12. *Reh.* hæc habet: *Rhapsodia* dicitur Græca *ῥάψωδος* *ῥάψωδος*, alique particula discretæ atque divolsæ: dicta *ῥάψω* τὸ *ῥάπτω*, quod vereus in unum volumen velut conspantur et comprehendantur, vel quod olim partee Homerici carminis in theatralibus circulis cum baculo, id est virga, pronuntiabant qui ab eodem Homero dicti *Homeristæ*.

RHECOMA. *V. RHACOMA*.

RHECTÆ, *rhēctæ*, f. plur. 1. *ῥήκται*, motus terre, quorum impulsu tellus dissilit: a *ῥήκω*, frango. *Apul. de Mundo*.

RHEDA, *rhēda*, f. 1. Scribitur et *reda* vel *rēda*, in MSS. et editis libris non unis, et etiam *reda* apud *Isid.* loc. *infra cit.* — Rheda (cf. *ῥηδία*) est vehiculum quatuor rotarum, teste *Isid.* 20. *Orig.* 12. gestandis hominibus et sarcinis idoneum, sedis da viaggio, *carretta*, *carrozza*, *ἀρμά*, *ζεύγος*, *ὄχημα*, *ταρταχιδον*. Vox est Gallica, ut *Quintil.* 1. 5. 68. docet: figuram rhedæ aliquam exhibet *Ginzrot*, *Wagen*, und *Fahr-*

werke Tab. 20. *Imp. Constant. Cod. Theod.* 8. 5. 8. Statuimus rhedæ mille pondo tantummodo superponi, birotas ducentas, veredo triginta. *Varro* apud *Non.* p. 167. 23. *Merc.* Si tuam heri rhedam non habuisses, varices haberem. *Cæs.* 1. *B. G.* 51. Omnem eciem eam rhedis et carris circumdederunt. *Cic. Mil.* 20. 54. Quum alter reberetur in rheda pæoniatæ, una sederet uxor. *Id.* 6. *Att.* 1. ad fin. Vedius venit mihi obviam cum duobus essedis, at rheda equis juncta, et lectica, et familia magna. *Id. Mil.* 10. 29. Quum hic de rheda desiluisset, etc. *Sueton. Cæs.* 57. Longissimas vias incredibili celeritate confecit, expeditus, meritoria rheda. *Cic.* 5. *Att.* 7. Hanc apostolam dictavi eedens in rheda. *Helvius Cinna* apud *Gell.* 19. 13. extr. At nunc me Geniana per calicta, binis rheda rapit clitate nensis. *Martial.* 10. 13. Quum cathedralicis portet tibi rheda ministros. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 42. Rheda tollio aliquem, h. e. mecum in rheda sedere jubeo. *Varro* apud *Non.* p. 451. 16. *Merc.* Medeam advectam per aera in rheda anguibas. *Nonius* Vult impropria pro curru duorum intarum. — *Capsue rhedæ* quid sit, *V. in CAPSUS*.

RHEDARIUS vel *Rederius*, a, om, adject. ad rhedam pertinens. *Varro* 3. *R. R.* 17. 7. Bx equill educere rhedarios mulos. — Hinc

Rhedarius, *rhēdarius*, m. 2. absoluta, substantivorum more, est 1. Rector rhedæ, aurige, cochiere, carrozziere, *carrettajo*, *ζυνταχτής*. *Cic. Mil.* 10. a med. Adversus rhedarium accidit. 2. Item qui rhedam facit, carrozziere, *ζυντομοτός*. *Capitolin. Max.* et *Balb.* 5. Marimo pater fuit, ut nonnulli dicunt, faber ferrarius, ut alii, rhedarius vehicularius fabricator. h. e. artifex ejus generis vehiculorum, quæ rhedæ dicuntur. *V. MULIO*.

RHEDARIUS, *rhēdarius*, m. *V. voc. præced.*

RHENO vel *Reno*, *rhēno*, m. 3. *ῥήνεια*, *ῥήνεια*, vestis pellicea, Gallorum Germanorumque propria, ab humeris dependens usque ad umbilicum, et Sardonum mastrucæ similis. *V. MASTRUCÆ*. Alii putant, hanc vocem derivandam a *ῥήν*, *ῥήν*, ovis, unde et *ῥήν*, *ῥήν*, ovium pellis; alii a *ῥήν*, pellis. Videtur plerisque fuisse pellis illius quadrupedis ex cervorum genere, qui calorice impatientissimus eodem nomine fuit appellatus, quiqua a *Cæs.* 6. *B. G.* 26. hoc cervi figura, a *Plin.* 8. *Hist. nat.* 34. 52. (123), tarandus (*Sillig.* tarandrus), a recentioribus Gallie renne, a Germanie rennithier (a rennen, clato curru ferri, et thier, animal), ab Italia vulgo rangifero dicitur. Sane in ipsa olim Germania indigenæ videntur fulvæ rhenones. nunc vero in septentrionalibus tantum ejusdem regionibus degunt, quoniam, excide silvis, et excultis agris, longe clementius Germaniæ calum sit, quam illa fuerit ætate. Paulo alter eodem describit *Isid.* 19. *Orig.* 23. Rhenones sunt velamina humerorum et pectoris usque ad umbilicum, aliqua intortie villis adeo hispida, ut imbræ respuant, quæ vulgo reptos vocant: de quibus *Sallustius*: Germani intectum rhenonibus corpus tegunt. Dicit autem rhenones a *Rheno* Germaniæ flumine, ubi iis frequenter utuntur. Hæc *Isid.* At *Servius* ad illud *Virg.* 3. *G.* 382. Geos effreva vitum *Rhiphæo* traditur Euro, Et pectus fulvis velatur corpora setis: *Rhenonibus*; nam, ut *Sallustius* in historicis fragm. locet. Vestes de pellibus rhenones vocantur. *Cæs.* 6. *B. G.* 21. extr. Germani pellibus, aut parvis rhenonum tegumentis utuntur, magna corporis parte nuda. Adde *Sidon.* 4. *Ep.* 20. Memit etiam *Varro* 5. *L. L.* 167. *Müll.* *V. TARANDUS*. Porro hac vestis effecti homines Germani prostant in columna Antonini, et etiam nonnulli ex Romanorum exercitu in columna Trajani.

RHETOR, *rhētor*, m. 3. Scribitur et *retor*. *V. Inscript.* apud *Orell.* 2538. et *Cassiod.* p. 2286. 31. *Putsch.* — Genetivus Græcæ positionis rhetores est *Priscian.* 2. 43.; accus. sing. rhetora est *Martial.* loc. *infra cit.* et *Fronton.* de *Eloqu.* ep. 3. et plur. rhetoras est *Martial.* 5. 56. et *Tac. Dial.* de orat. 30. — *Rhetores*, nominativus plur., et *rhetoras*, accusat. plur., brevem habent ultimam syllabam, Græcorum more,

apud *Rufin.* de compos. et metr. p. 346. et 348. *Capper.*, ut *Arcades* apud *Virg.* 7. *Ecl.* 4. — *Rhetor*, a *ῥήω*, dico, eloquor. 1. Est qui rhetoricam, seu artem oratoriam docet, maestro di retorica, *ῥήτωρ*. Differt ab eloquente, ab oratore, a declamatore, a sophista, quod rhetor sit, qui rhetoricam profitetur, seu qui docet vel scribit præcepta de bene dicendo: eloquens, qui excellit facultate vel virtute bene dicendi: orator, qui in iudiciis, contionibus et senatu causæ agit: declamator, qui aut docendi alios, aut exercendi ee gratia fictas causas agit, ut in veris postea causis possit orare: sophista, qui artificiosas orationis delicias affectat. *Cic.* 1. *Orat.* 18. in fin. Eos, qui rhetores nominantur, at qui dicendi præcepta traderent, nihil plane tensere. *Id.* 2. *Phil.* 39. extr. Quasi rhetor ille te disertum facere potuisset. *Martial.* 2. 64. Dum modo caueidicum, dum te modo rhetora angis. *Apul. Apolog.* ante med. Rhetori iurganti, an philocepho obijurganti? — *Rhetor eloquis* habet *Inscript.* apud *Henzen.* 5606. 2. Aliquando ponitur pro oratore. *Cic.* 2. *Vin.* 6. 77. Quæ vero perpetua oratio rhetorum solum, non etiam philosophorum est. Adde 2. *Orat.* 3. 10. et *Nepot.* *Epamin.* 6.

RHETORICA. *V. RHETORICUS*.

RHETORICATUS, a, om, particip. *V. RHETORICOR.*

RHETORICE, adverb. *ῥητορικῶς*, rhetorum more, perpetua oratione, oreteris, copiose, ornate. *Cic.* 2. *Fin.* 6. 17. Rhetorica igitur, inquam, nos matre, quam dialectice, disputare? *Id.* *Brut.* 11. 43. Hanc enim mortem rhetorice et tragice ornare potuerunt.

RHETORICE, es, at

RHETORICI, *rhētorici*, f. plur. *V. RHETORICUS*.

RHETORICO, a, f. plur. ara, n. et *Rhetoricor*, *rhētoricos*, *rhētoricos*, ar, dep. 1. *ῥητορικῶς*, rhetorum more loquor. — Forma *Rhetorico* est apud veteres. *Novius* apud *Non.* p. 476. 6. *Merc.* Age nunc, quando rhetoriciasti (pro rhetoriciavisti), responde quod te rogo. *Rhetorico* est apud *Terent.* *Resurr. carn.* 5. Ita nos rhetoriciari provocant hæretici, et *Hieronym.* advers. *Helvid.* n. 23. Rhetoricati sumus, et in morem declamatorum paululum lusimus.

RHETORICOR. *V. voc. præced.*

RHETORICOTEROS, a, nm, adject. *ῥητορικώτατος*, magis rhetor, compar. mora Græcorum. *Cic.* 3. *Orat.* 43. ex *Lucilio*. Crassum habeo generum, ne rhetoricotero? tu sis.

RHETORICUS, a, nm, adject. *ῥητορικῶς*, appartenente alla retorica, ad rhetoricam pertinens. *Cic.* 2. *Orat.* 3. 10. Nec vero te rhetorice nunc quibusdam libris, quos tu agrestes putas, insequor, ut erudiam. *Id.* 4. *Fin.* 3. 7. Scripsit artem rhetoricam *Cleantes*. *Id.* 1. *Orat.* 19. a med. Rhetoricæ doctores. *Id.* 1. *Orat.* 29. 133. Nostro more aliquando, non rhetorice, loquamur. *Quintil.* 5. 10. 3. Rhetoricus syllogismus. *Gell.* 17. 5. eosphista. *Id.* 17. 5. artifices. et 12. 12. disciplina. — Hinc

Rhetoricus, i, et *Rhetorici*, *rhētorici*, m. 2. absoluta (subaudi. liber, vel libri). *Quintil.* 3. 5. a med. Sicut et Ciceronis quoque *Rhetorico* prima manifestum est. *Id.* 3. 1. de *Ciceronis*. Nlei et *Rhetoricos* suos ipsa adolescenti sibi elapsos diceret. h. e. libros de *Inventionis*. *V. Cic.* 1. *Orat.* 2. — *ND.* De cognom. *R. P. ONOM.*

Rhetorica, *rhētorica*, f. 1. absoluta (subaudi. ars), *ῥητορικῆ*, rhetorica, est ars vel doctrina bene dicendi. *Quintil.* 2. 15. ad fin. Hinc ejus substantiæ maxime convenit sententia, rhetorice esse bene dicendi scientiam. *Id.* 5. 10. 54. Rhetorice est recte loquendi, et disponendi, et eloquendi cum firma memoria et cum diglitate actionis scientia. *Id.* 2. 17. 3. Rhetorica maximum ac pulcherrimum opus. *Id.* 2. 1. 9. Rhetorices Institutio. *Id.* 2. 14. 1. Rhetorice in Latinum transferentes tum oratoriam, tum oratoriam nomenclaturam. *Id.* 2. 1. 3. Rhetorice exercere. *Cic.* 2. *Fin.* 6. 17. Omnem vim loquendi in duæ tribuit esse partes; rhetoricam partem, dialecticam pugna similis esse. et *moz.* Dicam,

ei potero, rhetorice, sed hac rhetorica philosophorum, non illa nostra forensi, quam necesse est, quum populariter loquatur, esse interdum paullo hebetiorem. Quintil. 2. 15. 10. Opus, quod de Rhetorice inscribitur.

Rhetorica, *drum*, n. plur. 2. absolute, sunt res rhetoricae, studium aut cognitio rhetoricae. Ennius p. 84. 9. Müll. alii denique rhetorica ton- gent. h. e. noscunt. *V. TONGRO.* et Cic. *Fat.* 2. 4. Mibi rhetorica vestra aetis nola sunt.

RHETORISCUS, i, m. 2. deminut. rhetoris. Gell. 17. 20. Illeus, inquit, tu rhetorice, (sic enim me in principio recens in distribum accep- tum appellabat) vides ne, inquit, etc.?

RHETORISSO, as, ere, n. 1. *ῥητορικός*, rhe- torice loquor. Pomponius epud Non. p. 166. 1. *Merc.* Dolasti uxorem, nunc quapropter me cupis Concideret? etiam rhetorissas? h. e. blateras?

RHETRA, as, f. 1. *ῥήτρα*, dictio, oraculum, lex: a *ῥέω*, dico. Hoc nomine appellatae sunt teges Lycurgi a Lacedaemoniis. *Ammian.* 16. 5. 1. Tam- quam adstrictis sumptuosis legibus viveret, quas ex rhetris Lycurgi, et aenibus Romam translatis, et senescentes paulatim, reparavit Sulla dictator.

RHEU. *V. voc. seq.*

RHEUBARBARUM vel Reubarbarum, i, n. 2. idem ac Rheponticum vel Rheuponticum vel Reu- ponticum. Scribitur et divise *Rheu barbarum*, *Rheu ponticum*. — Rheubarbarum est nobilis radi- dis, de qua *V. RUA* in ONOM., et *Ammian.* 22. 8. 28., reobarbaro, rabarbaro. *Isid.* 17. *Orig.* 9. Rheubarbarum sive rheuponticum, illud quod trans Danubium in solo barbarico, istud quod circa Pontum colligitur, nominatum. Rheu autem dictum quod sit radix: rheubarbarum ergo quasi radix barbara, rheuponticum quasi radix pontica. *Rheuponticum* legitur etiam apud *Plin.* *Valer.* 2. 14. et *Theod. Priscian.* 4. p. 314.

RHEUMA vel Reuma, *stis*, n. 3. Occurrit etiam Rheuma, as, f. 1. apud *Isid.* 4. *Orig.* 7. — Rheu- ma, *ῥεύμα*, est

1.) Propria. ¶ 1. Aestus maris, fluxus, refluxus, flussio e refluxo. *Veget.* 5. *Milit.* 12. Certis ho- ribus pariter ad noctibus, aestio quodam, quod rheuma vocant, ultro citroque pelagus pro- currit, et, more torrentium fluminum, nunc ex- undat in terras, nunc reduit in altitudinem suam. Adde *Ambros.* 5. *Hexaem.* 10. ¶ 2. Item mor- bus oculorum, quum nempe humoris praeter nat- uram emittant, hinc *Seneca Ep.* 64. Hoc (col- lyrio) asperitas oculorum conlevatur; hoc palpe- brarum crassitudo tenuatur; hoc vis subita, et humor avertitur; hoc acuitur visus. *Inscript.* apud *Fiscini.* *Op. var.* T. 3. p. 326. edit. *Mediol.* *ῥῆμα* TAVBI CROCON. PACCIAN. AD CICAT. ET ASVM. h. e. crocodus Peccorum ad elcatrices et rheumata. *Theod. Priscian.* 1. 10. ante med. Si his adblitis, rheuma (oculorum) cum dolore perseverant, phlebotomandi sunt. *V. RHEUMA- TIZO.*

II.) Translate, metaphorice ducta a super. pa- rari. 1. *Hieronym.* *Ep.* 122. n. 1. a med. In terra deserta a villis, et invia adversariis potes- tatibus, et obsque humoris et rheumate ullius Ubidinis commoraretur.

RHEUMATICI, *drum*, n. plur. 2. *V. voc. seq.*

RHEUMATICUS vel Rheumaticus, a, um, adject. *ῥευματικός*, catarroso, qui rheumatismum seu flu- xione laborat. — Hinc

Rheumatici, *drum*, m. plur. 2. absolute, sub- stantivum more. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 39. (142). Aut tritas clysteribus infundenda or- thopnoctis, aut rheumaticis. Adde *Marcell. Em- pir.* 15.

RHEUMATISMA, *stis*, n. 3. et

RHEUMATISMUS vel Rheumatismus, i, m. 2. *ῥευματισμός*, fluxione, catarro, fluxus, eruptio. *Emil. Mac. de papavere.* Vocalis vana bene rheumatismata siccant. *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 27. 146. Levis humoris fluxus, quem Graeci rheu- matismum vocant. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 18. 21. (46). Decoquant in cibo contra fluxiones, quas Graeci rheumatismos vocant. *Id.* 23. *ibid.* 2. 32. (66). Fax aceti stomachum, interanea, ventrem illa- adjutat: ab illis eorum partium rheumatismos. *Id.*

26. *ibid.* 14. 87. (144). Rheumatismos cohibere. *Id.* 25. *ibid.* 8. 49. (88). sanare. *Id.* 27. *ibid.* 12. 88. (111). Rheumatismis mederi. *Id.* 24. *ibid.* 3. 3. (7). resistere. *Id.* 25. *ibid.* 13. 109. (174). Rheumatismo laborare. *Id.* 23. *ibid.* 1. 23. (43). Si ventis, aut interanea rheumatismum sectant. Adde *Theod. Priscian.* 3. 7. et alibi. et *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 27.

RHEUMATIZANS, aulis, particip. *V. voc. seq.*

RHEUMATIZO vel Reumatizo, as, avi, are, n. 1. Particip. Rheumatizans. — Reumatizo est flu- xione vel gravedine infestor, *ῥευματίζωμαι*. *Theod. Priscian.* 1. 10. ante med. Si oculi rheumatiza- verint, his vini et cerium percitas indicenda est. et mox. Siliire etenim omnibus rheumatizantibus setis prodest. *V. RHEUMA.* Adde *Plin. Valer.* 1. 32. et *Marcell. Empir.* 20. *Id.* 7. s. 2. Si humoris capitis reumatizantis oculi gravabun- tur etc.

RHEUPONTICUM, i, n. 2. *V. RHEUBARBA- RUM.*

RHEXIA, e, f. 1. herba ile appellata, quia fissum asini labium representat: a *ῥήξω*, fasso. *V. ONOCHILES.*

RHIGOLETRON, i, n. 2. rigoris exitium: a *ῥί- γος*, rigor, et *ἄλσος*, exitium. Ita vacatur aqua calida, in qua aegroti merguntur post perfrictio- nem. *Cael. Aurel.* 1. *Tard.* 4. ante med. Tunc etiam in aqua calida, quam rhigoletron (alii leg. rhigoliton, aut etiam pygoliton) vocant, depo- nendi sunt aegrotantes, ne percussu frigoris ner- vositatis afficiatur.

RHINA, as, f. 1. *ῥίνα*, squatina, piscis marinus ex genere squalorum, qui Latine squa- tus seu squatina dicitur, cujus meminit *Plin.* 32. *Hist. nat.* 11. 53. a med. ubi *Sillig.* leg. Graeca positione *rhina*. Ita vero appellatur a *ῥίνα*, quae vox timam significat, quia, ut ait *Isid.* 12. *Orig.* 6., sit squamula acutis, unde et ejus cute lignum pollitur. Eodem etiam nunc utuntur nostri fabri lignarii, ac praesertim intestinali; et pelle di- pesce vulgo vocant.

RHINENCHYTES, as, m. 1. et Rhinenchytos, i, m. 2. *ῥινενχύτης*, specillum, seu instrumentum quo quid in nares infunditur: a *ῥίνα*, nares, et *ἐν- χύω*, infundendo. *Scribon. Compos.* 7. Per nares ergo purgatur caput his rebus infusus per cornu, quod rhinenchytes vocatur. *Cael. Aurel.* 2. *Tard.* 4. 82. Alii nari edere succum infundentes ex fer- ramento, quod rhinenchyton vocant. Adde eund. 3. *ibid.* 2. 42. Alii tamen *loc. adl. leg. rhinen- gytes*, aut *rhinengytos*.

RHINENCHYTOS. *V. voc. praeced.*

RHINION, i, n. 2. *ῥίγιον*, collyrium ita dictum ab exteendis callis et elcatricibus: a *ῥίγιον*, limo. Hinc compositionem docet *Cels.* 6. 6. n. 30.

RHINOCEROS vel Rhinoceros, *stis*, n. 3. *Rhi- noceros* est Lucil. apud *Priscian.* 6. 26. (at *Lu- cil.* 3. *Sat.* 9. *Rhinoceros* legit *Müller.*). *Rhi- noceros*, accusat. sing. Graeca positionis, est *Mar- tial.* 14. 52. et *Rhinoceros*, accus. plur. *Gr. pos.*, *Curt.* 8. 9. (31) 16. Etiam *Rhinoceros* legi- tur apud *Eucher.* p. 293. Rhinoceros, fera ter- ribilis, gemine in naribus gestans cornu. — Vox Graeca est, ex *ῥίνα*, *ῥίγιος*, nasus, et *κέρως*, cornu. — Rhinoceros, *ῥινόκερως*, rinaceronte.

I.) Propria. ¶ 1. Est animal quadrupes sim- ilis elephanto, nisi quod cornu habet ex nare prominens. *Solin.* 43. *sub init.* dicit illud cornu repandum esse, idest recurvum, sed attritum cau- titus in mucronem excitat, et rhinocerosum pu- gnare cum elephantis. *Pausanias* l. 9. c. 21. as- sermat, rhinocerotem duo habere cornua, alterum insigni magnitudine ex naribus exstant, alterum, quod auperne erumpit, exiguum quidem, sed va- lidissimum: quod colligitur etiam ex *Martial.*

Spectac. 22.: nunc vero exploratum est, Africa- num rhinocerotem (qui et eale appellatur) duo, Asiaticum vero unicum habere cornu. ¶ 2. Rhinocerotem quidam esse ajunt bovem Aegy- ptium, ut ait *Festus* p. 270. 8. *Müll.*, pro quo alii *Ethiopicum* tradunt, ut *Pausanias* loc. cit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 20. 29. (71). Isdem ludis et rhinoceros, unius in nare cornu, quod saepe vi- sus. Alter hic genitus hostis elephanto cornu ad

saxe limato praeparat se pugnae, in dimicatione elvum maxime petens, quam scit esse molliorem. Longitudo ei per, crura multo breviora, color luteus. Hae *Plin.* De pugna ejus cum tauro est epigramma *Martialis Spectac.* 9. et 14. 53. et cum uro seu urso *Spectac.* 22. — *Dion.* 53. 22. ait, rhinocerotem Romae primo visum fuisse an- 725. At erret *Dion*, nam *Plin.* *loc. adl.* narrat, Pompeii Magni ludis adfuisse, non vero ante, nam *Solin.* *loc. adl.* ait, ante ludos Cnei Pompeii rhi- nocerota Romana speculaculo nescivisse.

II.) Translate. ¶ 1. *Rhinocerotem* metapho- rice appellat *Lucilius* apud *Non.* p. 25. 29. *Merc.* eum, qui hronchus est, h. e. ore productio et dentibus prominentibus. ¶ 2. Proverbium est nasum rhinocerotis habere apud *Martial.* 1. 4. scilicet, acerrimum esse in deprehendendis aliorum vitiis, irridendis, insectandis. hoc enim per nasum Latini significant (*V. NASUS*), et rhinocerotis nasus, seu cornu longissimum est. ¶ 3. *Synecdoche* est in illo *Juvenal.* 7. 130. magnu cum rhinocero lavari. h. e. ingenti gutto ex cornu rhinocerotis. et *Martial.* 14. 62. cujus lemma, *Gulfus corneus*. Gestavit modo fronte me *Ju- venus*: Verum rhinoceros me putabas. Adde *ibid.* 53.

RHINOCEROTICUS, a, um, adject. ad rhino- cerotem pertinens. *Sidon. Carm.* 9. 339. Sed nec turgida contumeliosi Lectoris nimium verebor ore, Si tamquam gravior severiorque, Rugato Caio tertius labello, Narem rhinocerotica minetur. h. e. Irrisionem, reprehensionem: respicitque ad locum *Martial.*, de quo in voce praeced.

RINOCHIA, as, f. 1. genia herba. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 8. 37. (59). Alterum genus (catanan- ces) quidam anchusam vocant, alii rinochiam. *Alii leg. rinochiam*, at *Sillig.* onochiam.

RHINOCORAX, *stis*, n. 3. genus corvi, a rostri fortasse longitudine sic nuncupatum: a *ῥίς*, na- sus, et *κόραξ*, corvus. *Jul. Valer.* res gest. *Alex.* 11. (edente A. Maio) 3. 34. Tum rhinocoraces inscutae, sed ea sana neque ad homines saevie- bant, neque ignes temere advolabant.

RHIZA, as, f. 1. *ῥίζα*: h. e. radix, unde ¶ 1. *Thia rhiza* dicitur herba betonica. *Auct. de Betonica*, qui libellus *Apuleio* adscribitur. *Alii leg. thyariza*. ¶ 2. *Althaea riza* dicitur bibiscum. *Apul. Herb.* 38., ubi alii leg. *ororiza*.

RHIZIAS, as, m. 1. *ῥίζιας ὄζος*, succus a ra- dice laserpilli profluens. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 3. 15. (43). Succus duobus modis capiebatur, e ra- dice, etque caule. Et haec duo erant nomina, rhizias, atque caulias, villor ille, ac putrescens.

RHIZOTONOS, i, f. 2. *ῥίζοτόμος*, herba, spe- cies Iridis subrufa, apud *Plin.* 21. *Hist. nat.* 7. 19. (41). *V. IRIS.*

RHIZOTOMOMENA, *drum*, n. plur. 2. *ῥιζοτομώματα*, vox Graeca: a *ῥίζα*, radix, et *τομώω*, secō, significat ea, quae pertinent ad medicinam ex secis herbarum radicibus. *Plin.* *loc. cit.* in OPHIACA.

RHO vel RO nomen illiterata R apud Graecos, *ῥῶ*. *Cic.* 2. *Divinat.* 46. 26. Demosthenem scribit Pha- lereus cum rho dicere nequiret, exercitatione fec- clisse, ut planissime diceret. *Auson.* *epigr.* 128. Quid, imperite, rho putas ibi scriptum, Ubi io- cari iota convenit longum?

RHOAS. *V. RHEAS.*

RHODINUS, s et t, nm, adject. *ῥόδινος*, di ro- sa, roseus: a *ῥόδον*, rosa, ut *Rhodium* ubi- gentium. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 1. 2. (5). oleum. *Id.* 15. *ibid.* 7. (30). — Simplicissima rhodialis unguenti mixtura diu fuit, additis omphaclo, flore rosa; crocino, clonabari, calamo, melle, junco, salis flore, aut anchusa, vino. *Id.* *loc. cit.* — *NE.* De cognom. R. *V. ONOM.*

RHODITIS, *stis*, n. 3. *ῥοδίτις*, gemmo sic di- cta a colore roseo. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 11. 73. (191).

RHODODAPHNE, as, f. 1. *ῥοδοδάφνη*, frutex florem habens similem rosae, foliis indeciduum simile lauri foliis: a *ῥόδον*, rosa, et *δάφνη*, laurus. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 20. 33. (70). et 24. *ibid.* 11. 53. (90). *Palad.* 1. *R. A.* 35., *Virg. Cul.* 401. et *Prudent.* *Damartig.* 234. *V. voc. seq.*

RHODODENDROS, l, m. et Rhododendron, i, n. 2. ῥοδοδένδρον, olivandro, frutex folio similis amygdala, sed majore planguloreque, semine patenti, qui et nerion, et rhododaphne dicitur: a ῥόδον, rosa, et δένδρον, arbor, quasi rosa arborescens. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 53. (90). Rhododendros ne nomen quidem apud nos invenit Lullium, rhododaphnen vocant, aut nerium. Mirum, folia ejus quadrupedum venenum esse, homini vero contra serpentes praesidium, ruta ad dita e vino pota. Adde eund. 16. *ibid.* 20. 33. (79). et 24. *ibid.* 13. 45. (77).

RHODOMEL, mellis, n. 3. et **RHODOMELI**, n. indeclin. Forma *Rhodomet* est apud Theod. Priscian. 1. 15. *init.* et *Plin.* *Valer.* 5. 4. et *Rhodometum* apud *Isid.* 20. *Orig.* 3. — Rhodomeli, ῥοδομέλι, est mai rose conditum, vel mistum. *Pallad.* 6. *R. R.* 16.

RHODOMELUM, l, n. 2. *V. voc. praeced.* **RHODORA**, e, f. 1. nomen herbes Gallicum. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 19. 112. (172). Juxta rumhotinum vidi quam vite nascitur herbe, quam Galli rhodoram vocant. Caudem habet virgē sicutem modo geoculatum, folia utiles in medio asalibida, eadem procedente tempore tota subentia, florem argenteum.

RHOEAS vel Rhoeas, Edla, f. 3. ῥοείας. Tertium genus papaveris sativi, erucis simile, cubitelli altitudine, flore albo, sponte nascentis in arvis, melius eum bordeo, Lalini erratillum dicunt, Graeci ῥοεία, (*Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 53. (169). et 20. *ibid.* 77. (204)). Latina positione in accusativo rhoeam: ubi aut leg. rhoeam) gula floris folia proctus decidua sunt: a ῥοία, fluo. *Plin.* *ibid.*

RHOECUS, a, om, adject. ad rhum pertinens. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 54. (92). Medici rhoeis (foliis) utuntur ad contusa etc.

RHOETES, e, m. 1. ῥοίτης, vinum ex mellis Punicis expressum: a ῥοίς, matum Punicum. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 16. 19. (3).

RHOMBŌIDES, is, f. 3. romboide, ῥομβοειδής, figura rhombo similis. *Frontin. Expos. formar.* p. 36. *Goes.* Quarta (figura), quae nec aequalitatem, nec sectingula est, sed adversa latera et oppositos angulos aequales habet, et appellatur rhomboides. Adde *Capell.* 6. p. 230.

RHOMBOS, Rhombus et Rumbus, i, m. 2. ῥόμβος: a ῥόμβω, circumago.

I.) Proprie et speciatim ita primo dictus est suus, in quem illa mulieres glomerant, cuius, quum plenus est, decrecente versus utrumque extremum crassitie, verticillis ejusdem sectio per aequam instituta exhibet eam figuram, quae rhombus e mathematicis dicitur. *V. infra* 2. Jam nunc illum domesticum seminum appellatio sua, frequentior obscuravit, sed superest ceteri rhombi mentio in sacris Rhem, seu Matris magae Phrygiae apud Graecos, nempe apud Scholast. et *Apollon. Argon.* l. 1. v. 1139. ῥόμβος, ῥομβικός, ὅς ἐστιν ὁμοῖον ἑκατέρωθεν. — Item a similitudine ita appellari putant nonnulli mallebae instrumentum, quod circumageodo laeta natur, filatores: et fortasse est, quod nostras vulgo corio et torgietta vocant. Sunt qui huc trahunt locum *Gloss. Philol.* Gergilus, ῥόμβος. Sed ibi quoque de instrumentis bauritorio mentio habetur. *V. GERGILLUS.* Hinc ¶ 1. Saepo rhombus memoratur apud Graecos et Latinos auctores in rebus magicis et incantationibus, ut vertigo et turbo, quae fere idem sunt. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 7. Scit bene, quid gremem, quid torto conatit rhombo Lelia, quid valeat virus amantis equae. *Propert.* 2. 21. 35. Deficiunt magico torti sub carmine rhombi. *Martial.* 9. 30. Thessalico Lyncam deducera rhombo. *Id.* 12. 57. Quum sista Colebo Luna repulat rhombo. *V. alia* in **STAMINEUS**. ¶ 2. Rhombus dicitur etiam figura mathematica, quadrilatera, angulis oppositis aequalibus, sed illa, qui ad latus sunt, obtusius; qui versus extrema, acutius. *Capell.* 6. p. 230. Tertile figura aequalitatem est, non tamen directi angule, et dicitur ῥόμβος. *Frontin. Expos. formar.* p. 36. *Goes.* Tertile aequalitatem est, sed rectos non continet angulos, et dicitur rhombus.

II.) Translate, a simili figura factum est quod

que nomen pisci maris e genere planorum, laudatissimo in elbis, praecipue circa Ravennam, ut *Plin.* 9. *Hist. nat.* 54. 79. (169) docet. Graece etiam ῥήννα dicitur, laudaturque ab *Horat.* 2. *Sat.* 2. 95. et *ibid.* 3. 30. *Juvenal.* 2. 2. et 4. 39. et *Martial.* 13. 81. et alibi.

RHOMPHEA vel Romphæa, f. 1. Rumpia positione latina legitur apud *Gell.* 10. 25. et *Val. Flacc.* loc. *infra* cit. Est autem a ῥόμβω, circumago: hae enim facere solent romphæa pugnaotes, ut qui anceps est gladius. *V. Isid.* 18. *Orig.* 6. — Ceterum romphæa apud *Gell.* loc. cit. dicitur geos tell esse Thracæ nationis, positumque hoc vocabulum in Q. Ronli Annali quarto decimo. Alii volunt esse gladium ex utraque parte acutum, quæ sit quam vulgo spatium vocant, *Isid.* loc. cit., illi vero basem. *V. FRAMEA.* *Liv.* 51. 39. a med. Thracæ quoque romphææ, longitudo et ipsa longitudine, totor oblectos undique ramos impediunt. *Ascon. argum. Miloniana.* Humerum ejus Bithia romphææ traiecit. *Clodius. epigr.* 27. Sic Geticae ultis ferat romphæa cæteras. *Val. Flacc.* 6. 98. Equaque nec ferro brevior, nec rumpia ligno. Quidam leg. romphæa, extrita priore adspiratione et prepositivæ diphthongi. *Fulgat. interpr. Eccli.* 21. 4. Quasi romphæa his acute omnia loquitas: plagæ illius non est sanitas. et *ibid.* 26. 27. Deus paravit eum ad romphæam. h. e. ad grave supplicium.

RHOMPHEALIS, e, adject. ad romphæam pertinens. *Prudent.* sine diphthongo scribitur corrigendi causa 7. *Cathermer.* 93. Dextram perarmet rhompheall incedio.

RHONCHISŌNUS vel Ronchleonus, a, um, adject. qui rhonchos sonat. Translate ponitur pro derisore. *Sidon. carm.* 3. 8. Neo nos rhonchiseno rhinocerote notet.

RHONCHISSO vel Ronchisso, ae, are, n. 2. rursare, sterto, ῥόγχω. *Plaut.* Cyathissat, dom canat; dum dormit, rhonchisset. Ita est in *Celepin*, et aliorum Lesicle: sed nos, inquit *Forcellinus*, locum *Plauti* invenire non potuimus. Ceterum hæc vox in recentioribus optimisque Lesicle omittitur. Legitur tantum in *Onomast.* lat. gr. Rhonchisso, ῥόγχω.

RHONCHO vel Roncho, ae, are, n. 1. Idem eo rhonchisso. *Sidon.* 1. *Ep.* 6. Si relinquas Interbussequas rusticanos, subulcosque rhonchantes.

RHONCHUS vel Ronchus, i, m. 2. ῥόγχος, et rursare, rocus, quem stertentes edunt: a ῥόγχω, sterto.

I.) Proprie. *Martial.* 3. 82. Nos accubamus, et silentium rhonchi prestare iussu, nonibus propinquamus.

II.) Translate. ¶ 1. Est sonus ranæ tacite coarscitis. *Apul.* 1. *Met.* Cauponem vicinum deformavit in ranam: et nunc sonus ille doliolum innotens vni sui, adventores praelinos la feces submissis officiosis rhonchis rancus appellat. ¶ 2. Item Irridit, atque idem est ac sanna. *Martial.* 1. 4. Meliores nasquam rhonchi: juvenesque secesque, Et pueri nasum rhinocerote habent. et 4. 87. Nea rhonchos metuea melliglorum.

RHOPALICUS et Rhopallus, a, um, adject. ut Rhopallus vel Rhopallus versus, de quo hæc habet *Mar. Plot. Sacerd.* 3. p. 505. 27. *Keil.* Rhopallus versus, a monosyllabo verbo incipias, gradatim crescit, et ῥόπαλον, id est Hecullis clavum, imitatur ab angusto et tenui in latitudinem declinens, ut a ῥόπαλον Ἀπρείδης μοι ῥηγεῖς δαδίδαιμον (*Hom.* 3. 182.): talium non repperit, sed potius filium Virgilii versus verba commutans sine sensu lesione formere: quarum quæ forma pulcherrima *Deiopa*, ut sit sit: quæ quarum facie pulcherrima *Deiopa*, et *Servius* in *Centim.* p. 1826. *Putsch.* Rhopallus versus est, quum verba, ut sequuntur, per syllabas crescunt, ut est hoc: Rem tibi concessi, doctissime, dulcisonorem. Ceterum *Ausonii Orat.* cons. est tota ex vers. rhopalica, quæ incipit: Spes deus æternæ stationis conciliator.

RHOPALICUS, e, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, dicitur qui curiose omerum in oratione consuectantur, diligentissime singula verba et particulas expandentes, et ad certum soti rationem ac regulam exigentes: quod multiscom potius, quam oratorum munus est. *Cic.* 3. *Orat.* 49. a med. Neque tamen hoc tanti la-

mitem, nam ῥόπαλον clavum significat. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 7. 37. (75). *Apul. Herb.* 67.

RHŌTACISMUS vel Rotacismus, i, m. 2. ῥωταξισμός, villum sermonis, quum littera nimum saepe repetitur. *Mar. Pl. Sacerd.* p. 454. 25. *Keil.* Huc villum (myotacismo) similes sunt nattaclum, rotacism et emnino, ubi tamen *Keillus* legendum putat laddacismi et iotacismi.

RHUS, rhōle, m. et f. 3. In accusativo rhum Græca positione, et rhum Latina fecit *Plin.* 24. *Hist. nat.* 14. 79. (129). Pari mensura ejus, quod rhum Syriacum vocant. *Id.* 29. *ibid.* 3. 11. (50). Una mensura ejus, quod rhom dicitur. Aliam formam Ros, roris, *V. infra*. — Rhus, ῥύς, ῥόδς, ὅς, ῥ, est herba, et frutex quidam, somnacco: de quo *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 54. (91).

Nec rhus Lellum nomen habet, quum in usum plurimis modis veniat. Nam et herba est silvestris, foliis myrti, cauliculis brevibus, quæ tinosa pelit: et frutex corticis appellatur, subrutillus, cubitalis, crassitudine digitalis, cuius aridis foliis, ut malleorio, coria perducuntur. *Id.* *ibid.* 55. (93).

Rhus, qui erythros appellatur, semen est hujus fruticis. Vim habet adstringendi refrigerandi: quæ aspergitur pro se obsonio: alvum solvit, omnesque carnes cum eliphe suaviores facit. *Id.* 13. *ibid.* 6. 13. (55). Rham rhus Syriæ mescula fert, sterili femina, folio utal paulo longiore et piloso, foliorum inter se semper contreritis pediculis, gracili brevique ramo. Pelles candidas conficiuntur ille. Semen lentis simile, cum nra rubescit, quod vocatur rhus, medicamentis necessarium. *Hactenus Plinius et Cels.* 6. 12. a med. Rhus, quam Syriacum vocant, *V. EXBUDUM.* Quidam leg. roa. Ubi autem tegimus apud *Scribon.* Compos. 111. Rhus Syriacæ coquuntur sestari duo. Eruditi corrigunt rhus Syriacæ, et apud *Colum.* 9. *R. R.* 13. Uva pessa cum rose Syriacæ: rhus Syriacæ, et 12. *ibid.* 41. sub fin. Tres heminae rose Syriacæ: rhus Syriacæ. Adde *Pallad.* 4. *R. R.* 15., *Marcell. Empir.* 27. et *Cels.* *Aurel.* 4. *Tard.* 3. 51. Alii temen putant, nihil esse mutandum, quod non sit librorum error, ead depravatio Græce vocis olim in Latinam consuetudinem infecta.

RHŌSELINON et Rhosellon, i, n. 2. ῥωσέλιον, epulum rusticum, herba veslerata. *Apul. Herb.* 8.

RHYPARŌGRAPHUS vel, Græca positione, Rhyparaphos, i, m. 2. Ita cognominatus est quidam Pyrrhicus, aut Piræicus pletor, quod tenetinas sutrinæque pinxit, et assellos, et obsonia, ac similia, apud *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 37. (112): est autem a ῥυπαρός, sordidus, et ῥάβδος, pingo. Cuius generis pletura, ut videtur, apud Romanos plurimū habebatur: et *Plin.* loc. *ad.*, et est, maxime apud ateros, recentiori etate exculie, pittura flamminga.

RHYPŌDES, is, adject. neut. ῥυπώδες, robendi ἱπποκράτων, genus emplastrum, cuius compositionem tradit *Cels.* 5. 19. n. 15., a similitudine sordium appellatum. ῥυπός enim sordes significet. Apud eund. *Cels.* altitibi Lalini litteris scribitur, ut 6. 18. n. 7. Tetrapharmacum, aut rhyposes rosa ditiendum est.

RHYPSIS, is, f. 3. ῥύσις, usus, usor. *Mar. Plotin.* 1. *Art. gramm.* 8. *V. RHYTHMUS* *init.*

RHYTHMICA, e, et **RHYTHMICE**, ae, et **RHYTHMICI**, orum. *V. voc. seq.*

RHYTHMICUS, a, um, adject. ῥυθμικός, ad rhythmum pertinens. *Diomed.* p. 494. 25. *Keil.* Versus locipletos a synalphe rationis rhythmicæ secta. *Capell.* 2. p. 30. Et reboare tua tollima quæ cernua cura Melo serente rhythmicæ, et *ibid.* Regula rhythmica. *Mar. Victorin.* 1. *Art. gramm.* 8. p. 39. *Keil.* Rhythmica modulatio. — Hinc

Rhythmicus, orum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, dicitur qui curiose omerum in oratione consuectantur, diligentissime singula verba et particulas expandentes, et ad certum soti rationem ac regulam exigentes: quod multiscom potius, quam oratorum munus est. Cic. 3. *Orat.* 49. a med. Neque tamen hoc tanti la-

mitem, nam ῥόπαλον clavum significat. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 7. 37. (75). *Apul. Herb.* 67.

RHŌTACISMUS vel Rotacismus, i, m. 2. ῥωταξισμός, villum sermonis, quum littera nimum saepe repetitur. *Mar. Pl. Sacerd.* p. 454. 25. *Keil.* Huc villum (myotacismo) similes sunt nattaclum, rotacism et emnino, ubi tamen *Keillus* legendum putat laddacismi et iotacismi.

RHUS, rhōle, m. et f. 3. In accusativo rhum Græca positione, et rhum Latina fecit *Plin.* 24. *Hist. nat.* 14. 79. (129). Pari mensura ejus, quod rhum Syriacum vocant. *Id.* 29. *ibid.* 3. 11. (50). Una mensura ejus, quod rhom dicitur. Aliam formam Ros, roris, *V. infra*. — Rhus, ῥύς, ῥόδς, ὅς, ῥ, est herba, et frutex quidam, somnacco: de quo *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 54. (91).

Nec rhus Lellum nomen habet, quum in usum plurimis modis veniat. Nam et herba est silvestris, foliis myrti, cauliculis brevibus, quæ tinosa pelit: et frutex corticis appellatur, subrutillus, cubitalis, crassitudine digitalis, cuius aridis foliis, ut malleorio, coria perducuntur. *Id.* *ibid.* 55. (93).

Rhus, qui erythros appellatur, semen est hujus fruticis. Vim habet adstringendi refrigerandi: quæ aspergitur pro se obsonio: alvum solvit, omnesque carnes cum eliphe suaviores facit. *Id.* 13. *ibid.* 6. 13. (55). Rham rhus Syriæ mescula fert, sterili femina, folio utal paulo longiore et piloso, foliorum inter se semper contreritis pediculis, gracili brevique ramo. Pelles candidas conficiuntur ille. Semen lentis simile, cum nra rubescit, quod vocatur rhus, medicamentis necessarium. *Hactenus Plinius et Cels.* 6. 12. a med. Rhus, quam Syriacum vocant, *V. EXBUDUM.* Quidam leg. roa. Ubi autem tegimus apud *Scribon.* Compos. 111. Rhus Syriacæ coquuntur sestari duo. Eruditi corrigunt rhus Syriacæ, et apud *Colum.* 9. *R. R.* 13. Uva pessa cum rose Syriacæ: rhus Syriacæ, et 12. *ibid.* 41. sub fin. Tres heminae rose Syriacæ: rhus Syriacæ. Adde *Pallad.* 4. *R. R.* 15., *Marcell. Empir.* 27. et *Cels.* *Aurel.* 4. *Tard.* 3. 51. Alii temen putant, nihil esse mutandum, quod non sit librorum error, ead depravatio Græce vocis olim in Latinam consuetudinem infecta.

RHŌSELINON et Rhosellon, i, n. 2. ῥωσέλιον, epulum rusticum, herba veslerata. *Apul. Herb.* 8.

RHYPARŌGRAPHUS vel, Græca positione, Rhyparaphos, i, m. 2. Ita cognominatus est quidam Pyrrhicus, aut Piræicus pletor, quod tenetinas sutrinæque pinxit, et assellos, et obsonia, ac similia, apud *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 37. (112): est autem a ῥυπαρός, sordidus, et ῥάβδος, pingo. Cuius generis pletura, ut videtur, apud Romanos plurimū habebatur: et *Plin.* loc. *ad.*, et est, maxime apud ateros, recentiori etate exculie, pittura flamminga.

RHYPŌDES, is, adject. neut. ῥυπώδες, robendi ἱπποκράτων, genus emplastrum, cuius compositionem tradit *Cels.* 5. 19. n. 15., a similitudine sordium appellatum. ῥυπός enim sordes significet. Apud eund. *Cels.* altitibi Lalini litteris scribitur, ut 6. 18. n. 7. Tetrapharmacum, aut rhyposes rosa ditiendum est.

RHYPSIS, is, f. 3. ῥύσις, usus, usor. *Mar. Plotin.* 1. *Art. gramm.* 8. *V. RHYTHMUS* *init.*

RHYTHMICA, e, et **RHYTHMICE**, ae, et **RHYTHMICI**, orum. *V. voc. seq.*

RHYTHMICUS, a, um, adject. ῥυθμικός, ad rhythmum pertinens. *Diomed.* p. 494. 25. *Keil.* Versus locipletos a synalphe rationis rhythmicæ secta. *Capell.* 2. p. 30. Et reboare tua tollima quæ cernua cura Melo serente rhythmicæ, et *ibid.* Regula rhythmica. *Mar. Victorin.* 1. *Art. gramm.* 8. p. 39. *Keil.* Rhythmica modulatio. — Hinc

Rhythmicus, orum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, dicitur qui curiose omerum in oratione consuectantur, diligentissime singula verba et particulas expandentes, et ad certum soti rationem ac regulam exigentes: quod multiscom potius, quam oratorum munus est. Cic. 3. *Orat.* 49. a med. Neque tamen hoc tanti la-

boris est, quanti videtur: nec sunt hæc rhythmicorum ac musicorum acerrima norma dirigenda. Quintil. 9. 4. circa med. Quis dubitet, animum sensum, et unius spiritus esse? (Cic. Cluent. 1.) Animadverti, iudices, omnem accusatoris orationem in duas divisam esse partes: tamen et duo prima verba, et tria proxima, et deinceps duo rursus ac tria suos quasi numeros habent spiritum sustinentes: sicut apud rhythmicos aestimantur hæc particule, prout sunt graves, acres, lentæ, celeres, etc.

Rhythmica, æ, et Rhythmicæ, es, f. 1. absolute, substantivorum mora (subaudi ars), est ars supputandi numeros, arithmetice. Capell. 9. p. 327. Rhythmicæ est ars omnis in numeris, quæ numeros quosdam propriæ conversionis accipiat. Adde Cassiod. de music. p. 587. Garst. et Isid. 3. Orig. 17. et 18.

RHYTHMIZOMENON, i, n. 2. ῥυθμιζόμενον, id quod ad numeros, vel rhythmum redigitur: est particip. a ῥυθμιζέω, ad numeros redigo. Capell. 9. p. 326. Interest tamen inter rhythmum et rhythmicizomenon: quippe, rhythmicizomenon est materia numerorum.

RHYTHMOIDES, is, adject. omni. gen. ῥυθμοειδής, similis rhythmico, vel numeris. Capell. 9. p. 327. Verba, quæ rhythmoidea, id est similia numeris iudicantur.

RHYTHMOPŒIA, æ, f. 1. ῥυθμωπαια, modulatio. Capell. 9. p. 335. Tropi in rhythmopœia tres sunt, quos systematicos dicimus.

RHYTHMŪS, i, m. 2. deminut. rhythmi. Diomed. 3. p. 474. Putsch. Musici viri ocrio melo iocanti, ex rotæ situ et volubili modo, rhythmulum ejus (pedis trochæi) et tonum designant.

RHYTHMUS, i, m. 2. ῥυθμός, vox ducta a them. ῥυ, unde ῥέω, fluo, ut docet Curtius, Grundzüge d. Gr. Etym. n. 517. et est apud Mar. Victorin. 1. Art. gramm. 8. p. 42. Heil. Rhythmus, ut volat, protrahit tempora, ita ut brevis tempus plerumque longum efficiat, longum contrahat; unde et rhythmus, id est a rhyss et fluore quodam, nuncupatur. — Ceterum rhythmus est modus certa dimensione, et proportionem constans, concinnitas, harmonia, congruentia ex plurimorum rerum apte decurrentium, aut inter se compositarum ordine et motu nascentem, consonantiam, proportionem, numero. Hinc ¶ 1. Specialiter rhythmus venarum apud Vitruv. 1. 1. ad fin. est pulsus earum per certa intervalla distinctus, ex quibus modos et numeros quidam efficitur. ¶ 2. Similiter rhythmus dici potest certus motus pedum in iis, qui ad tibiam saltant. Sed præcipue locum habet in musica, et a Capella, 9. p. 326, definitur, diversorum modorum ordinata connexio, temporis pro ratione modulationis inseriens, per id quod aut efferenda vox fuerit, aut premeda, et qui nos a licentia modulationis ad artem disciplinamque costringat. Gell. 10. 18. Καὶ ὅτι καὶ ῥυθμὸς καὶ ἀριθμὸς, ut ait Quintilianus verbis utar, 9. 4. 45, omnis structura, ac dimensio, et copula vocum consistit aut numeris (numeros ῥυθμὸς accipi volo) aut metro, id est dimensione quadam. Quod etiam consistat utrumque pedibus, habet tamen non simpliciter differentiam, nam rhythmi, id est numeri, spatii temporum constant: metra etiam ordine: ideoque alterum (h. e. rhythmus) esse quantitatis videtur, alterum (h. e. metrum) qualitatis. Addit mox alia discrimina, quod in rhythmis non servatur ordo, modo sit eadem quantitas: Idem enim rhythmus est in anapesto superant, quod in dactylo conterit: in metris certa ordinis lex est, quam si violes, metri ratio tollitur: Item quod rhythmis libera sunt spatia, in metris foila: Item quod metrum in verbis modo, rhythmus etiam in corporis motu est, etc. Varro apud Diomed. 3. p. 512. Putsch. dicit, inter rhythmum et metrum id interesse, quod inter materiam et regulam. Disserit de rhythmo etiam ipse Diomed. 2. p. 464. Putsch.; Mar. Victorin. loc. cit.; Aud. Excerpt. p. 331. Heil. V. quæ diaphras in V. NUMERUS. — De ver-

su, non ad metrum, sed ad rhythmum composito, verso ad orecchio, loquitur Quintil. loc. cit. Poema nemo dubitaverit imperito quodam initio fusum et aurium mensura et similiter decurrentium spatiorum observatione esse generatum. et Victorin. de Metr. p. 208. Heil. Rhythmus quid est? Verborum modulata compositio non metrica ratione, sed numeros scansione ad iudicium aurium examinata, ut puta veluti sunt cantica poetarum vulgarium. V. SATURNIUS. — Hinc, voce latina depravata, orta est lex Italici carminis rima, quæ si spectetur in mensura ipsius versus, certis syllabis et certo temporum intervallo constantis, idem est, cum rhythmico Latinorum: si in fine, ubi ὁμοτέλευτα, hoc est similiter desinentie, ponatur, alia prorsus res est, et a Latinis non usurpata. V. LEONINUS in ONOM.

RHYTIUM, i, n. 2. ῥυτίον, poculi genus infra angustum, supra latum, et curvum in modum cornus, deminut. a ῥυτός, quod inter pocula numerat Athenæus l. 10. c. 13. et l. 11. c. 5. et est a ῥύω pro ῥέω, fluo, nam ex parte angusta per foramen fluit liquor in ora bibentium. V. Mus. Borbon. T. 1. tav. XXIII. Hinc Martial. 2. 35. Quam sint crura tibi, simulat quæ cornua Lunæ; In rhylio poteras, Phæbe, lavare pedes.

RI

RIBORASTA, æ, f. 1. genus herbæ, apud Apul. Herb. 36. ubi alii aliter leg.

RICIA, æ, f. 1. Hanc vocem ducit Varro l. 1. L. 130. Müll. a ritu, quia in sacrificiis præcipue rica utebantur Romani; sed etymologi recentiores, hac notatione rejecta, thema huius vocis cum Sanskr. rik, extendo, dilato, coniungunt. — Ceterum rica est — a) In ritu sacro, palliolum, flammam, seu tegumentum capitis, quo Flaminiæ sacrificiorum utebantur. καλύπτρον: unde riciniam, et ricinum. Festus p. 289. 19. Müll. Rica est vestimentum quadratum, fimbriatum, purpureum, quo Flaminiæ pro palliolo mitrava utebantur, ni (Verrius) existimat. Titius (leg. Titianus) autem ait, quod ex lana fist succida alba vestimentum dici ricam idque esse triplex, quod consuevit virgines ingenuæ, patrimæ, matrimæ, quod confectum lavetur aqua perenni et tingendo fiat cæruleum. Hæc Festus. Etiam Varro loc. cit. rica velari docet caput feminarum, sacrificium quum faciunt. Massur. Sabin. apud Gell. 10. 15. Flaminiæ Diali venenato operitur, et in rica surculum de arbore felici habet. h. e. in tutulo, quod est ornamentum ac tegumentum capitis. — b) Extra ritum sacrum. Plaut. Epid. 2. 2. 48. Quid istæ, quæ vesti quotannis nomina inveniant nova: — Supparum, aut subminiam, ricam, bssilicem etc. Massur. Sabin. apud Gell. de quodam Euclide, qui mutata veste itabat ad Socratem, 6. 10. Euclides, quum advesperasceret, tunica longa muliebri indutus, et pallio versicolore amictus, et caput rica velatus, e domo sua Megaris ad Socratem commeal. Cæs. German. in Arat. 121. de Astræa. ore Velato, tristesque genas abscondita rica. Alii leg. villa, Adde Seren. et Nov. apud Non. p. 539. 18. Merc. et Lucil. apud eund. ibid. 22. qui quidem Nonius interpretatur sudarium: sed et sudarium velando capiti nonnumquam adhibetur.

RICINIATUS et Riciniatus, a, um, adject. ricinio indutus. Arnob. 6. p. 209. Riciniatus Jupiter. Inscript. apud Marin. Frat. Arv. p. 279. PVERI RICINIATI. V. Festi loc. cit. in voc. sequenti, ubi Müller. pro riciniati leg. ricinifi.

RICINIUM, Ricinium, i, n. 2. et Ricinos, i, m. 2. — 1.º Quod ad quantitatem attinet, Forcellinus penultimam thematicam syllabam facit brevem; verum ad Lucil. apud Non. 14. 16. Ricini et aurati, ricæ, atque oraria mitræ, addit:

Voss. leg. Ricini aurati etc., ut duæ priores syllabæ producantur: quas et recentiores philologi productas voluit, at ibi Mercellus leg. Hyoditi. et Müllerus leg. Chiroditi aurati, ricæ, thoracla, mitræ. — 2.º Quod ad clymon spectat, hæc habet Varro 5. L. L. 132. Müll. Ricinium, id quod eo utebantur duplici: ab eo quod dimidiam partem retrorsum iacebant, ab relictendo ricinium dictum. Rectius tamen ducas a rica, colas est deminutivum. — 3.º Alia forma Ricinus legitur apud Lucil., Varron. et Serv. loc. cit. — Ricinium est igitur pallioli quadrati genus, quo duplicato tum viri, tum præsertim mulieres humeros et capita tegebant, vel in suorum laclu et ersequili, vel in scenicis fabulis actilandis, vel etiam in sacrificiis perageodis. (V. A. Rich in h. v.) Festus p. 274. 32. Müll. Ricinium omne vestimentum quadratum, i, qui XII. Tab. interpretati sunt, esse dixerunt virilem togam, qua mulieres utebantur, præteritam clavo purpureo, unde ricinisti mimi plantipedes. Id. in Orchestra: Orchestra locus in scena, quo antea, qui nunc plantipedes appellantur, non admittentur histriones, nisi tantum interim dum fabulæ explicarentur, quæ sine ipse explicari non poterant: ricinia autem portabant, quæ nequiori (Godofr. æquiori, alii nobiliori) habitu prodirent, atque ut inde nomen ducerent, ita leg. Forcellinus; at Müllerus pro ricinia habet soccos, et Non. p. 542. 1. Merc. Ricinium, quod nunc mavorium (alii mavorium) dicitur, palliolum femineum breve. Varro τὰ ῥῆξ Μεινίων: Nihil magis dicere muliebre, quam de muliebre ricinio psillum simplex. Idem de vita populi R. l. 1. Et quo mulieres in adversis rebus ac luctibus, quum omnem vestitum delicatorem ac luxuriosum postea institutum ponunt, ricinia sumunt. Varro apud Non. p. 549. 32. Merc. Ut dum supra terram essent ricinisti (Forcellinus ricinisti) lugerent, funere ipso, ni palli psillis amictæ. Cic. 2. Legg. 23. a med. Extenuato igitur sumptu, tribus ricinis, et viaculis purpureæ, et decora thibicinis, tollit etiam lamentationem. at Dalm. et Vahlen. leg. ricinisti. et Servius ad Virg. 1. En. 286. Togas autem etiam feminas habuisse, cycladum et ricini usus ostendit. Ricinus autem dicitur ab eo, quod post tergum relictur: quod vulgo mavorie dicunt. Isid. 10. Orig. 25. Eadem stola et ricinium Latino nomine appellata, eo quod dimidia ejus pars retro egerit, quod vulgo mavoriem dicunt: vocatum autem dicunt mavoriem, quasi Martem. Signum enim marialis dignitatis et potestatis in eo est. Caput enim mulieris vir est: inde et super caput mulieris est. (Cf. ἑφορία in epist. 1. ad Cor. 11. 10. et Παύλεια apud Diod. 1. 47.) — NB. Mavorium seu mavorium Nonii, mavorie Servii, et mavorie Isidori sunt voces minus Latine, quæ tamen idem significant, scilicet operimentum muliebre capitis, quod plurali numero effert Glossar. Isid. Mavories, operimentum capitis mulierum. V. LENA. At Bianchi Marm. Cremon. p. 179. putat falsè pallium talare Tab. XXIV., ubi ricinium representatum exhibet.

RICINŌSUS, a, um, adject. qui ricinos habet. Gloss. Cyrill. ὁ ῥικινώδης, ἐπὶ ἀλγέου ζωὴν, ricinosus.

RICINUS, a, om, adject. ad ricam aut ricinium pertinet. Varro Sat. Menipp. p. 197. 5. Oehl. Alia emit miltis ricinam aut miltrem Miltensem. h. e. in modum ricinoli, ut Forcellinus, aut rica vel ricinio instructam, ut Oehlerus interpretatur.

RICINIUS, i, m. 2. V. RICINIUM.

RICINUS, i, m. 2. zecca, ῥικίνων. ¶ 1. Est animal æstivi temporis, omnium sedissimum, insano semper sanguini capite vivens, atque ita inlumescent: animum animalium, cui cibi non sit exitus: debiscitque nimia satietate, alimento ipso moriens. Numquam hoc in iumentis (h. e. mulis, asinis) gignitur, in bubus frequens, in canibus aliquando; in ovibus et in capris hoc solum. Ita, tacito nomine, a Plin. 11. Hist. nat. 34. 40. (116) et 30. ibid. 10. 24. (82). describitur. Id. 22. ibid. 18. 21. (47). Chamæleonis nigri succo

ricinos canum necant. *Varro* 2. *R. R.* 9. ad fin. de canib. Nucleus Graecis in aqua trille perungunt aures, quod muscae, et ricini, et pulices solent eas exulcerare. *Colum.* 6. *R. R.* 2. ante med. de bub. Sub femine manum sublevere, ut ricini, qui pierumque feminibus inhaerent, exsumentur. Adde eund. 7. *ibid.* 13., et *Caton. R. R.* 10. *Seren. Sammon.* 36. 899. purgabilis ulcus sanguine seu ricini, quem hos gestaverit ante. — Tineas appellat *Nemesian.* *Cyneg.* 209. Auribus (canum) et flores candentem pellere cultro. a ricinis namque aures canum exulcerari ait *Varro* loc. adl. — In alio peduculum vides, in te ricinum non vides proverb., de quo *V.* in *PR-DICELLUS*. ¶ 2. Est etiam nomen fruticis, ad magnitudinem parvis ficus assurgentis, foliis planis, sed majore, laeviore et nigriora, ramis et caudice erundinum modo concavis, semine ararum aspero, quod purgatum figuram ricini animalis representat, Graec. *κρότων*, et *xixi*, ricino. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 7. 7. (25). *V. CICI* et *CROTON*. ¶ 3. Praeterea ricinos appellant Graeci pome imperfecta mori arboris. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 7. 71. (137), ubi alii leg. *cytinos*.

RICOTIA, ae, f. 1. medicamentum genus. *Theophr.* *Priscian.* 1. 5. Aliud medicamentum. Olei rosae vel myrtis unctam milles in mortarium plumbeum. Accipies etiam pistillum ejusdem metalli, et teris quamdiu oleum pinguescat et nigrescat. Item in aliud mortarium cujuellibet metalli mittes spumam argenti libram unam, tantumdem es ceruiae, et eorum pulverem combures cum oleo supradicto. Ex hoc omnes acoris, ubi fuerint, linimento curabile. Hoc medicamentum et in papulis et in pudendis ragadilis, vel condylomatis etiam prodest. Apud aliquos hoc medicamenti genus ricotia appellatur.

RICTO, at, are, n. 1. frequentat. a ringor, digrignare spesso, rictum saepe aperio, dentes ostendendo, et turbatam vocem emittendo, quod irritata caecis facere solet. *Spartian.* *Get.* 6. Fannulus illi fuit has quatuordecim grammaticis proponere, ut dicerent, singula animalia quomodo vocem emitterent, velut agni balant, porcelli grunnunt, ursi saeviant, leones rugiunt, leopardi rident, etc.

RICTUM, i, n. 2. bocca, idem ac rictus. *Lucr.* 5. 1064. Mollia ricta fremunt duos nudante dentes. *Id.* 6. 1195. laboraret rictum, fronte tanta manebat. *Cic.* 6. *Verr.* 43. 94. de *Herculis* statua. Usque eo, Judices, ut rictum ejus, eo mentum paulo sit attritum. *Illa Non.* legit p. 221. *Merc.* alii rictus.

RICTUS, us, m. 4. *ρύγχις*, *χάρος*, a priori Graeca voce addita, vel pulsus a sup. verbi ringor, est blatus oris, unde verba et vox exit, et tota ille pars circa ipsum blatum, quae in homine ridente et in bestis os aperientibus tinea quibusdam terminatur, ut maxime sunt labia, bocca aperta.

1.) Proprie. — a) De hominibus. *Varro* *Sat. Menipp.* p. 185. *Oehl.* Rictus parvissimus, ut refrenato risu roseo! *Quintil.* 1. 11. 9. Ne immodicus blatus rictum distendat. *Id.* *declam.* 10. 11. in fin. Illos oculos, illam gressivam faciem, et rictus oris expressor, etc. *Sueton.* *Claud.* 30. Rictus indecens, ita turpior, spumante rictu, humentibus neribus. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 7. risu diducere rictum. *Apul.* *Florida.* 23. Toto rictu haurit. *Juvenal.* 10. 230. ad conspectum canem diducere rictum. *Ovid.* 3. *Art. am.* 283. Sini modici rictus, eint parva utriusque lacuna. *Id.* 11. *Met.* 126. de *Mida*. Fusile per rictus aurum bullare videras. *Pont.* 4. ad *M. Cae* (edente iterum *A. Mado*) ep. 12. a med. Quam intarim nunquam tua imago (picta in perguis, tabernis, protectis, vestibulis, etc.) tam dissimilis ad oculos meos in thraee accidit, ut non a ore meo excuserit rictum osculi et somnum (lege eorum). *Ciceronis* locum *V.* in voca praeced., et edde *Lucan.* 6. 757., *Titin.*, *Pompon.*, *Lucil.* et *Varron.* apud *Non.* p. 456. 2. *Merc.* et poetam *Gellii* aequalem apud *eund.* 19. 11. et *Flor.* 3. 11. extr. — Poetice *Sil.* 1. 1. 207. de *Atlante*. Nimboaque ruunt spumantia flumina ri-

cto. — b) De feris. *Ovid.* 6. *Met.* 378. de ranis. Ipsaque dilatat patulos convicia rictus. et 11. *ibid.* 59. in lapidem rictus serpentis apertos Coogeleit. et *ibid.* 367. rictus lupi fulmineos. et 14. *ibid.* 65. rictos Carberet. et 4. *ibid.* 98. Cade leone boum spumantis oblita rictus. Adde *Sil.* 1. 2. 157., *Martial.* 1. 105. et *Lucan.* 9. 845. 11.) Impropria. ¶ 1. Da plantis. *Sokn.* 4. 4. Diducit rictu ora. ¶ 2. De apertura oculorum. *Lucan.* 6. 757. distento lumine rictu nodantur. *Seneca* *Herc.* *Get.* 1274. Rictus meos infregit at laerimam extulit. Adde *eund.* *ibid.* 1168.

RICULA, ae, f. 1. deminut. rictae. *Isid.* 19. *Orig.* 31. Ricula est mitra virginalls capitis. *Turpilii* apud *Non.* p. 539. 25. et p. 549. 10. *Merc.* tolereas adspexit virgineam, injecta in caput ostine indutam ricula.

RIDENS, entis, particip. *V.* voc. seq. RIDEO, rides, risi, risum, ridere, 2. Rideor deponentia forme. *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 57. *Burm.* Bellum pomum, qui rideatur alios. et 61. Quid enim mihi aures, qui ridetur? Na imiteris. Olim rido, is, dictum fuit, ut stridit, ferveo, olo etc. *Diomed.* 1. p. 378. *V. IRRIDEO*. Sic ridit legunt nonnulli in *Illa* *Lucr.* 5. 21. large diffuso lumine ridit. At *Lachmannus* leg. rident. — Ratione habita etym., rideo conjungi potest cum forma *Daot.* *κρίδω* pro *κρίειν* b. e. *γλάω*. — Particip. *Ridens* sub *A.* 1. et 11.; *Risus* sub *B.* 1.; *Risurus* sub *A.* 1. 1.; *Ridendus* sub *B.* 1. et in fin. — Est autem *A)* Neutrum; et *B)* cum Accusativo usurpatur.

A) Neutrum ridere est idem ac risum adde, lo- cor, erriden, risu blador, *γλάω* (11. ridere, sorridere, scherzare; Fr. rire, rire amicaliter, plaisanter, sourire; Hsp. reir, alegrar, reírre; Germ. lachen, freundlich lachen, lächeln, scherzen; Angl. to laugh, to joke, jest).

1.) Proprie. ¶ 1. Generetum. *Plaut.* *Cas.* 5. 1. 4. Numquam ultro dle risi edoque Neque plus risurem opinor. *Id.* *Asin.* 5. 1. 13. rideo ara. Em adspice; rideo. vnt. utinam male qui mihi volunt, sic rideant. *Cic.* 5. *Fin.* 30. ad fin. *M. Crassum* semel ait in vita risisse *Lucillus*. *Id.* 5. *Verr.* 25. 62. Ridere convivia, cachinnari (rectius cachinnare) ipse *Apronius*. *Id.* 7. *Fam.* 25. Ne si lntum habuerimus, rideamus *γέλασθαι* *Σαπφώνος* (alii *σαπφώνος*). ridere con danno proprio, o ridere per forza. *Id.* 5. *Fam.* 4. Incerne tecum per litteras? elvem mehercule non puto esse, qui temporibus his ridere possit. b. e. joculari, scherzare. *Catull.* 42. 9. Rideant catulli ore Galliani. *V. GALLICANUS*. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 24. rideant dicere verum Quid vetat? *Id.* 2. *Sat.* 3. 70. malis ridentem allenia. ridendo sgangheratamenta. et *Porphy.* in *Horat.* 2. *Sat.* 3. 72. Non ex animo ridare. — De dille. *Ennius* p. 67. 1. *Vahl.* Juppiter hic risit. *Horat.* 3. *Od.* 20. 31. Prudens futuri temporis exitum Calligine nocte premittit deus, Ridelque, si mortalis ultra Fas trepidat. *Sil.* 1. 7. 467. attente Adfulsit vultu ridens Venus. — *Rideo*, inquit *Galba* canterio, proverbium est quod *Sinnius* Capito ita interpretatur, si qui principio rei aliquid inchoatum deficiunt animo. *Sulpicius* *Galba*, quum in provocatione exiens, ad portam ipsam canterium suum enlmadverisset cecidisse: Rideo (inquit), oporter, te jam lassum esse, quum tam longum iter iturus, via id sis ingressus. Hae *Festus* p. 282. 10. *Müll.* — Passiva impersonaliter. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 63. Ridetur scilicet rerum, trovato pretesti di buffonate fingevano ridere di quelle. Huc nonnulli trahunt illud ejusd. 1. *Sat.* 7. 22. ¶ 2. Speciatim *Ridere* alicui aut ad aliquem est arridere, risu blandiri. *Plaut.* *Truc.* a. 5. v. 8. Hanc meam fero auri, si mihi ridet: spico, *Virg.* 4. *Ecl.* 62. cui non risera parentes Nec Deos hunc mensa, Dea nec dignata cubili est. h. e. infans, cui parentes, ejus risu blandilisque provocati, non arisere, neque mensae admissus est ab Hercule, neque lecto ab Janone. Unde mox erat, inquit *Servius*, nobilibus pueris edita, in atrio domus Junoni lectum, Herculi mensam ponere. *Quintil.* 9. 3. sub init. legit qui, et ita interpretatur: Ex illis qui non risere, hunc non dignatur Deus, nec Dea dignata. Addique, esse

signam, quae plurali numero singularis subjungitur: qui non risere... hunc. Porro ridere parentes has rationes est arridere ad parentes, et, ut ait *Virg.* *ibid.*, risu cognoscere matrem. *Pierius* testatur, sa in omnibus *Codiceb.* vidisse, cui, in aliquibus quos: Ideoque *Quintiliani* le- cillo et interpretatio jure meritoque repudianda videtur *Heynii* ad *Virg.* loc. cit. et *Spaldingio* ad *Quintil.* loc. cit., quib. adde *O. Ribbeck.* *Catull.* 61. 219. parvulus dulcis rideat ad petrem. — Absolute et cum adject. neutr. gener. pro Adverb. *Horat.* 3. *Od.* 27. 67. Perfidum ridens Venns. sorridendo, sogghignando malignamente. *Cf. Catull.* 61. 219. *Petron.* p. 175. 1. ed. *Bücheler.* ille risit tem-biadum ut etc.

11.) Translata. ¶ 1. Est prosperum esse, fervere, arridere. *Ovid.* 1. *Trist.* 5. 27. Dum juvat ai vultu ridet Fortune sereno. ¶ 2. Item ntere, polorum, amonum esse; hinc et placere. *Horat.* 4. *Od.* 11. 6. Ridet argento domus. *Lucr.* 4. 1118. et pulcra in pedibus Sicyonia ridet. *Claudian.* cons. *Prob.* at *Olybr.* 70. Oraque ridenti lanugine veallit metas. *Virg.* *Cir.* 103. Purpureis late ridentia litora conchis. *Catull.* 64. 284. Quis (floribus) permulsa domus jucundo risit odore. *Ovid.* 15. *Met.* 204. Sorumque coloribus almus Ridet ager. *Virg.* 4. *Ecl.* 20. Mixtaque ridenti colocasia fundet acantho. *Lucr.* 5. 1394. tempestas ridetbat. h. e. serena ares et tepide. et 1003. ridentibus undis. h. e. tranquillae ac ioliter crepantibus. Sic *Ennius* p. 67. 1. *Vahl.* Juppiter hic risit tempestalique serenae Riserunt omnes risu Jovis omnipotentis. *Horat.* 9. *Od.* 6. 13. ille terrarum mihi praeter omnes Angulus ridet. h. e. amantate, et fertilitate placet. Sic *Patron.* *Sat.* 5. sive armigeras ridenti Tritonidae ercas, seu Lacedaemone tellus habitata colono, Sirenumque domus. h. e. seu placent Athenae, seu Tarentum, seu Neapolis. ¶ 3. Item irridere. *Horat.* 4. *Od.* 1. 18. quandoque potentior Largis muneribus riserit amuli.

B) Cum Accusativo. ¶ 1. Universim est de persona, aut re aliqua ridere, deridere, rideri. *Ter. Adelph.* 4. 1. 9. Rideo hunc: primum ait se scire: la solus nescit omnia. mi rido di costui. *Cic. Harusp.* resp. 5. 8. Sna contio risit hominem. *Id.* *ibid.* 4. extr. Quum riseritis impudentiam hominula. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 13. 1. Risi nitem etiam. *Id.* 14. *Att.* 14. Joca tua de bareli Vestoriana et de phitronum more Puteolani risisse me satia. *Cæt.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 14. ad fin. Curte per deos, et quam primum hanc risum vent. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 54. Non ridet versus Enni gravitate minores. *Ovid.* 3. *Met.* 657. Ridere lacrimas. *Quintil.* 2. 11. 1. diligentiam. et 8. 3. 19. poetam. — Poetice cum Infinito. *Stat.* 10. *Theb.* 646. sic Lydia conjux Amphitryoniden exutum horrentia terga Perdere Sidonios humeris ridebat amicus. Et turbare colus, et tympana rumpere dextra. — Passiva. *Ovid.* 4. *Pont.* 19. 15. Ille ego si viliis eum corrupere nomen, Ridear, et merito pectus habere negor. *Horat.* 1. *Sat.* 7. 29. Perilus exponit causam: ridetur ab omni conventu. sed vide quae supra diximus ad b. 1. *Id.* 1. *Ep.* 1. 9. Solva senescentiam matura saou equum, nam Peccet ad extremum ridendus. *Juvenal.* 10. 124. ridanda poemata malo, Quam etc. *Martial.* 1. 54. Inter Ledaeos ridetur corvus olores. *Cic.* 3. de republ. 28. 31. Pyrrhi ridetur largitas et consule. *Quintil.* 4. 1. 6. Ridendi varo qui etc. *Valer. Max.* 8. 8. n. 1. extern. Socrates enim parvis filiolis ludens ab Alcibiade risus est. — *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 61. *Burm.* Sallus est rideri, quam derideri. *Rideri* est hoc loco risum movera joci et alii scurribus: derideri, contemni, est megin far ridere, che dar da ridere. ¶ 2. Speciatim ridere vltia, iam ludicram villa putare, et solum risu digna, non vindicta. *Tac. Germ.* 19. Nemo illo villa ridet, nec corrumpere et corrumpi, saeculum vocatur. *Ovid.* 1. *Art. am.* 633. Juppiter ex alto perjuris ridet amantum. Adde *Tibull.* 3. 6. 49. ¶ 3. Item ridere aliquem, arridere alicui. *Plaut.* *Capt.* 3. 1. 20. Quasi muti silent, neque me ridet. — Hinc particip. pass

Ridendus, a, um, etiam adjectivorum more usurpatur, et est dignus risu, ridiculus. *Augustin.* in *Psalm.* 80. *Folia ridenda simulacra.* Adde *Petr.* Sat. 80. — Neutr. plur., absolute, *Ridenda*, *drum*, apud *Auson.* *Edyll.* *præf.*

Homonym. Ridere et *cachinnare*, ut risus et *cachinnus* seu *cachinnatio*, in eo differunt, quod ridere est simpliciter et generaliter risum edere, atque opponitur flere aut ingemere; et *cachinnare* est effusa atque immoderate et cum strepitu ridere, atque fere opponitur *plorare*. *Notius* p. 463. 13. *Merc.* *Cachinnare* non risu tantum sed et de sono vehemensiore vetustas dici voluit. *Acilius Fiolius*: Simul et circum magno sonentibus *Ecclia* *saxi* *trava* *sonando* *Crepitu* *clongato* *esse* *innunt.* *Cic.* 4. *Tusc.* 31. 66. *Si* *ridere* *concessum* *est*, *vituperatur* *tamen* *cachinnatio.* *Id.* 5. *Ferr.* 25. 62. *Ridere* *convivis*; *cachinnasse* *ipse* *Aproloos*, *nisi* *forte* *existimatis*, *eum* *in* *vino* *et* *lusu* *non* *risisse*, *qui* *nunc* *lo* *periculo* *atque* *exilio* *suo* *risum* *tenere* *non* *possit.* *Id.* *eumd.* 3. *Barren.* 14. 25. *Sin* *erit* *sermo* *in* *joculatione*, *lenites* *tremabunde* *voce* *cum* *perve* *significatione* *aliam* *alias* *ultra* *supplicatione* *minime* *cachinnationis* *leviter* *oportet* *et* *sermone* *serio* *torquere* *ad* *liberalem* *jocum* *vocem.* *Quid.* 3. *Art.* am. 287. *Est* *que* *perverso* *distorqueat* *ora* *caebione*; *Quum* *risu* *ista* *est* *altera*, *flere* *pates.* *Id.* *Horat.* *Art.* p. 101. *Ut* *ridentibus* *erident*, *ita* *flentibus* *adsonat* *Humani* *vultus.* — *Item* *ridere* *aliud* *est* *a* *v. ringi*; *nam*, *ut* *Schol.* *Crusq.* *ad* *Horat.* 2. *Ep.* 2. 128. *Præteritum* *scriptum* *delirus* *intraque* *videri*, *quam* *sapere* *et* *ringi*: «*Ringi*, *alt.* *est* *fi-* *cto* *risu* *littilem* *simulare*; *et* *Donatus* *ad* *Ter.* *Phorm.* 2. 2. 27. *Iste* *ringitus*, *tu* *rideas*: «*Ringi* *est* *stomacheri* *taclum*; *est* *eum* *translatio* *a* *causibus* *litterarum.*»

RIDIBUNDUS, a, um, adject. *ridente*, *μειδῶν*, *alideus*, *abunde* *ridens*. *Cato* *apud* *Fest.* p. 154. 1. *coll.* *Paul.* *Diac.* p. 155. 2. *Müll.* *Ridibundum* *magistratum*, *pauculos* *homines*, *mediocri-* *culum* *aerictum* *obvium* *duci.* *Plaut.* *Epid.* 3. 3. 32. *Ita* *ridibundum* *atque* *bilem* *huc* *addu-* *xit* *simul.* *Adde* *Gell.* 11. 15.

RIDICA, a, f. 1. Primam syllabam corripit, secundam producit *Attn.* *Robustiorum* *fascias* *ridicarum.* *Ita* *Jul. Scalig.*, *quem* *penes* *sit* *fides.* *Ceterum* *Döderlein.* *conjungit* *has* *voce* *cum* *παῖδες*, *et* *secundam* *syllabam* *longam* *ponit.* — *Ridice*, *steccone*, *palanca*, *χαράξ*, *ἀργαῖος*, *est* *genus* *pedamentum* *sustinentis* *viribus*, *ex* *tales* *cras-* *sa*, *non* *integra*, *sed* *assa*, *ita* *ut* *ex* *una* *fiat* *plu-* *res.* *Itaque* *difert* *a* *palo*, *qui* *integer* *est* *et* *su-* *tuendus*, *ridica* *sive* *et* *augulus.* *P.* *PEDAMEN-* *TUM.* *Varro* 1. *R. R.* 26. *Diligenter* *observant*, *ut* *sidica* *villa* *ex* *septatione* *versus* *tegatur*; *et* *si* *expressos* *vires* *pro* *ridiculis* *inferant*, *eternos* *ordioes* *imponunt.* *Colum.* 4. *R. R.* 26. 1. *Vi-* *nes* *stabilem* *et* *mellor* *est* *ridice* *palo*; *neque* *ex* *quolibet* *oam* *est* *præcipua* *causis* *assa* *oliva*, *quercus*, *aub.* *et* *ibid.* 33. *sub* *fin.* *Castaneorum* *tales* *propius* *stirpem* *recias* *quadrifidas* *plerum-* *que*, *ac* *deinde* *secundam* *tales* *ejuodem* *arboris* *bi-* *lidas* *ridicae* *subministrant*; *quod* *genus* *flavilla* *admodiculi* *menet* *diutius*, *quem* *terres* *petas.* *Ad-* *de* *Mün.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (10). *et* *Inscript.* *apud* *Fabreit.* p. 404. n. 306.

RIDICATUS, a, um, *P.* *voc. seq.*
RIDICO, a, alum, *are*, s. 1. *ridiculis* *sæpio.* *Gloss.* *Cyrill.* *Χαράξ*, *vello*, *sæpio*, *ridico.* — *Particip.* *Ridicatus*, *ridicula* *instructus*, *adjectivum* *more* *usurpatur.* *Orell.* *apud* *Cic.* *loc. cit.* *in* *VIRIDICATUS* *legendum* *putat*, *ita* *ut* *ibi* *aliva* *ridicata* *sit* *silva*, *ejus* *arbores* *slogulae* *aut* *ridiculi* *sunt* *fulca.*

RIDICULA, a, f. 1. *diminut.* *ridicae*, *perillae*, *parva* *ridice.* *Seneca* 1. *Quest.* *nat.* 3. *Quam* *(fullo)* *os* *aqua* *implevit*, *et* *vestimenta* *ridiculis* *diducia* *leviter* *aspergit.* *P.* *TENDICULA.*

RIDICULARIA, *drum*, *P.* *RIDICULARIUS.*
RIDICULARIS, ia, m. 3. *buffone*, *ridiculus*, *apud* *Isid.* 8. *Orig.* 7. *Valerius* (comel) *qui* *et* *joco* *ridicularet* *existit.*

RIDICULARIUS, e, um, adject. *buffonesco*,

καταγλαῖος, *risum* *exaltans.* *Fronto* 4. *ad* *M. Cæ.* (edente *literum* *A. Maio*) *ep.* 3. *In* *verbis* *rusticis*, *sed* *jocularibus* *ac* *ridicularis.* — *Hinc*

Ridicularia, *drum*, n. plur. 2. absolute, *sub-* *stolutorum* *more*, *ridicolosaggini*, *facetiae*, *res* *ridiculæ.* *Plaut.* *Asin.* 2. 2. 64. *Mitte* *ridiculæ-* *ria.* *Adde* *eumd.* *Truc.* 3. 2. 16. *Cato* *apud* *Ma-* *crob.* 2. *Saturn.* 10. *Ridicularia* *fundere.*

Ridicularius, *W.* m. 2. absolute, *substantivum* *more.* *Gell.* 4. 20. *Qui* *jurabat*, *convallator*, *et* *conelicola*, *et* *nimis* *ridicularius* *fuit.* *buffone.*

RIDICULARIUS, *W.* m. 2. *P.* *voc. præced.*

RIDICULE, adverb. *rideolmente*, *ridicolosamente*, *καταγλαῖος*, *cum* *risu.* — a) *In* *bonam* *partem.* *Cic.* 1. *Orat.* 57. 243. *Non* *modo* *acute*, *sed* *etiam* *ridicule* *ac* *fecete.* *Id.* 2. *ibid.* 71. 289. *Naturis* *aliorum* *irridendis*, *ipsorum* *si-* *diculis* *indicandis* *risu* *movetur.* *Plaut.* *Trin.* 4. 2. 60. *Novitiam* *hominem* *ex* *ridicule* *rogitas*, *quocum* *una* *clibum* *capere* *soleo.* *Phædr.* 3. 4. *Ridicule* *magis* *hoc* *dicim*, *quam* *vere* *æstimo.* — b) *In* *malam* *partem.* *Cic.* 6. *Ferr.* 66. 148. *Homo* *ridicule* *insanus.*

RIDICULOSUS, e, nm, adject. *Comp.* *Ridiculusior* *et* *Sup.* *Ridiculissimus.* — *Ridiculosus* *est* *idem* *ac* *ridiculus*, *ridiculo*, *quomquam* *Hieronym.* 3. *advers.* *Rufin.* n. 12. *init.* *ridiculom* *a* *ridiculo* *dislogit*, *ubi* *est*: *Non* *ridiculosa* *ut* *scribis*, *sed* *ridicule* *mibi* *forte* *res* *accidit.* *h. e.* *non* *risu* *digne*, *sed* *contemptu.* *Ceterum* *Arnob.* 5. p. 175. *Ridiculosa* *negotia* *de-* *fundens.* *Boeth.* *Aristot.* *topic.* 3. 2. p. 682. *Considerandum* *autem*, *si* *et* *in* *ridiculosis* *princi-* *piis* *sit* *simile*, *ut* *simile* *homini* *quam* *equo.* *Plaut.* *Stich.* 2. 2. 64. *Advenit* *secum* *parasitos* *ridiculissimos.* *Alit* *leg.* *ridiculissimos.*

RIDICULUM, i, *P.* *voc. seq.*

RIDICULUS, e, nm, adject. *Sup.* *Ridiculissimus* 1. — *Ridiculus* *est* *risum* *movens*, *risu* *dignus*, *rideus*, *ridiculosus*, *γελοῖος*, *καταγλαῖος* (i. *ridiculus*, *ridevole*, *ridiculus*; *Fr.* *qui* *fait* *rire*, *qui* *provoque* *la* *rire*, *plaisant*, *drôle*, *amusant*, *comique*; *Hisp.* *lo* *que* *mueve* *a* *risa*, *ridiculus*, *placenter*; *Germ.* *lächerlich*, *scherzhaft*, *spasshaft*, *possierlich*; *Angl.* *merry*, *jocose*, *worthy* *to* *be* *laughed* *at*, *exciting* *laughter*, *ridiculous*, *laughable*). *Usurpatur* *eodem* — 1.) *In* *bonam* *partem.* — a) *Da* *hominibus.* *Plaut.* *Men.* 2. 2. 43. *Soleo* *jocari* *sæpe* *mecum* *illo* *modo*: *quomvis* *ridiculus* *est*, *ubi* *utor* *non* *adest.* *h. e.* *cautos*, *urbanos.* *Id.* *Stich.* 2. 2. 58. *Quando* *adhibero*, *aludibo*: *tum* *sum* *ridiculissimus.* *Ter.* *Andr.* 2. 2. 34. *Ridiculum* *caput*! *h. e.* *o* *homo* *ridicule.* *Cic.* 1. *Att.* 13. *ante* *med.* *Facile* *magis*, *quam* *fecit* *illis* *ridiculus.* *Id.* 3. *Ferr.* 46. 121. *Hoc* *illi* *homini* *erat*, *qui* *etiam* *idiculis* *joveniebantur* *ex* *dolore.* — b) *De* *brutis* *animalibus.* *Horat.* *Art.* p. 139. *Parturiunt* *montes*: *nascetur* *idiculus* *mas.* *Proverbium* *de* *his* *qui* *magna* *verbis* *pol-* *licentur*, *re* *autem* *parva* *gerunt.* *Sic* *apud* *Græcos* *Athen.* *Deipn.* 14. 7. *ἄνθρωπος* *ὄρεος* *Ζεύς* *ἔ* *ἰσοβίον* *τὸ* *ἔ* *ἴσται* *μὴν.* *Id.* *Phædr.* 4. 23. *et* *P.* *PARTURIO.* — c) *De* *rebus.* *Plaut.* *Asin.* *prol.* 13. *Inest* *lepos* *lusuque* *in* *hac* *comedia*: *ridiculis* *res* *est.* *Id.* *Capt.* 3. 1. 22. *Dico* *unum* *ridiculum* *dictum* *de* *dictis* *maioribus.* *Catull.* 56. 1. *O* *rem* *idiculam*, *Cato*, *et* *jocosam*! *Quintil.* 6. 3. 28. *Ridiculi* *vultus* *gestusque.* *Id.* 10. 1. 117. *Ut* *amari* *sales*, *ita* *frequent* *amariludo* *ipsa* *ridicule* *est.* — *Poetice* *eum* *Idiculis.* *Horat.* 2. *Sat.* 8. 24. *Ridiculis* *totes* *simul* *absorbere* *pleceotas.* — *Absolute* *ridiculum*, *vel* *ridiculum* *est* *ridicula* *res* *est.* *Ter.* *Andr.* 3. 1. 16. *Hui*, *tam* *cito?* *idiculis* *postquam* *anta* *ostium* *me* *audivi* *stere*, *appropriet.* *Adde* *ibid.* 4. 2. 29. *Id.* *Reaut.* 2. 3. 112. *Ridiculum* *est*, *te* *istuc* *me* *admoere.* *Adde* *eumd.* *Eun.* 3. 1. 62. *et* *Phorm.* 5. 7. 8. — 2.) *In* *malam* *partem.* *Zu-* *cret.* 2. 47. *Quod* *si* *ridicula* *hæc* *ludibrague* *esse* *videmus.* *Cic.* 6. *Ferr.* 66. 148. *lusaola.* *Horat.* 2. *Ep.* 1. 238. *poema.* *Juvenal.* 11. 55. *pudor.* *Quintil.* 3. 10. 6. *themetis.* *Id.* 6. 3. 71. *Stulta* *per* *sa* *sunt* *ridicula.* *Fest.* p. 282. 5. *Müll.* *Ridiculus* *proprie* *dicitur* *qui* *in* *rebus* *turpibus* *ri-* *detur.* *at* *Juvenal.* 3. 153. *Nili* *habet* *infelis* *pau-*

peras *durios* *et* *sa.* *Quam* *quod* *homines* *ridiculos* *facit.* — *Absolute* *ridiculum* *est.* *Cic.* *Arch.* 4. a *med.* *Est* *ridiculum*, *ad* *ea*, *que* *habemus*, *oibis* *dicere*: *querere*, *quis* *habere* *oon* *possumus.* *Id.* *Divin.* in *Q. Cæcili.* 18. 59. *putare.* *Quintil.* 5. 13. 7. *de* *coofessis* *præcipere.* — *Itine*

Ridiculus, i, m. 2. absolute, *substantivorum* *more*, *est* *parasitus*, *quia* *potissimum* *eius* *orilicium* *est*, *et* *captandæ* *cænes*, *tum* *risu* *dictis* *captare*, *tum* *se* *rideodam*, *et* *contumellia* *inces-* *sandum* *præbere*, *buffone*, *crocone.* *Plaut.* *Capt.* 3. 1. 10. *et* 17. *Ita* *juvenis* *jam* *ridiculos*, *in-* *opesque* *ab* *sa* *segregat.* *Id.* *Stich.* 4. 2. 54. *Vi-* *des*, *ridiculos* *nihil* *feri.*

Ridiculum, i, n. 2. absolute, *substantivorum* *more*, *res*, *aut* *dictum* *ridiculum.* *Plaut.* *Stich.* 3. 2. 1. *Confido*, *me* *meum* *obtinentur* *regem* *ridiculis* *meis.* *Id.* *Amph.* 3. 2. 35. *Joco* *illa* *disersum* *duum* *ibi* *ridiculi* *causa.* *Cic.* 1. *Off.* 37. a *med.* *Quam* *studios* *de* *absentibus* *detre-* *bendi* *causa*, *aut* *per* *ridiculum*, *aut* *severe*, *me-* *lledice* *contumeliosaque* *dicitur.* *per* *ridere*, *in* *buria.* — *Ridiculo*, *et* *pro* *ridiculo* *esse* *habet*

Ter. *Reaut.* 5. 1. 79. *Qui* *alibi* *me* *pro* *ridiculo* *ac* *delectamento* *patat.* *mi* *tenere* *per* *suo* *buffone*, *a* *per* *suo* *spasso.* *et* *Eun.* 5. 7. 3. *Mihi* *sola* *ridiculo* *fuit.* *a* *me* *sola* *diè* *spasso.*

RIDICULUS, i, m. 2. *P.* *voc. præced.*

RIDO, is, *P.* *RIDEO.*

RIEN. *P.* *RENES.*

RIENOSUS, a, um, adject. *laborans* *ex* *reni-* *bus.* *Gloss.* *Philos.* *Rlenosus*, *νεφελικός.*

RIGANS, antis, *particip.* *P.* *RIGO.*

RIGATIO, *ois*, f. 3. *adacquamento*, *innaf-* *fiamento*, *δευμα*, *actus* *sigandi*, *irrigatio.* *Colum.* 11. *R. R.* 3. a *med.* *Sin* *autem* *alio* *loco* *sari* *debuant*, *quo* *rigationem* *ministrari* *non* *expe-* *diat.* *etc.* *Pallad.* 3. *R. R.* 25. *ante* *med.* *Si* *in* *area* *sit*, *rigationibus* *adjutetur.*

RIGATOR, *ois*, m. 3. *inacqualiore*, *c* *δευμα*, *irrigator*, *qui* *irrigat.*

1.) *Proprie.* *Dracont.* 1. *Hexam.* 552. *ipse* *(Deus)* *rigator* *erit*, *sator*, *altor*, *messor*, *arator.*

It.) *Translate.* *Tertull.* *advers.* *Valentin.* 15. *extr.* *O* *setum* *rigatorem!*

RIGATUS, a, um, *particip.* *P.* *RIGO.*

RIGATUS, us, m. 4. *irrigatio.*

1.) *Proprie.* *Ambros.* *in* *Luc.* 8. *Qua* *(aqua)* *rigatum* *superfluum* *ad* *commodum* *subministrat.*

It.) *Translat.* *Penant.* 3. *Carm.* 26. 3. *Me* *ventro* *arentem* *madefacti* *optima* *(pagina)* *rigata.* *Ambros.* *in* *Luc.* 6. *Pauli* *exuadit*, *et* *netum* *solidioris* *rigatos* *exuberat.* *Adde* *eumd.* *de* *I-* *saac* 1.

RIGEFACIO, *facis*, *fecit*, *facere*, a. 3. *sigidum* *ex* *frigore* *facio*, *res* *reddo.* *Frontin.* 2. *Strateg.* 5. n. 23. *Hoc* *consul* *et* *adortus* *temore*, *et* *se-* *cutus*, *jejunum* *exercitum* *in* *maximo* *frigore* *trans-* *itu* *summo* *rigefecit.* *Alit* *leg.* *rigare* *fecit.*

RIGENS, entis, *particip.* *P.* *voc. seq.*

RIGEO, *ges*, *gbi*, *gere*, n. 2. *Primo* *am* *sylla-* *bam* *licenter* *producit* <

gent Aquilonis flamina. Adde eund. 6. 170. *Plin.* 5. Ep. 6. a med. Cryptoporeus subterraneus similis, estate loci frigore riget. § freco. et Seneca 2. *Ira* 3. Oratori eloquentissimo, dum ad dicendam compoitur, extrema signarent. *Justin.* 2. 1. 15. Ut nulla magis riget frigore. *Lucan.* 2. 25. membra praeit flegente rigentia vito. et 4. 291. alca rigens adstrinxit vulnere sanguis. — b) Latiore sensu, de eo qui durus est, rigidus, erectus et inflexibilis, at suat quae frigore contrahuntur. *Virg.* 5. *En.* 404. de caestib. taurorum lagentia septem Terga boum plumbo insuto ferroque rigebant. *Ovid.* 11. *Met.* 121. de *Mida*. sive ille sua Cerealia destrā Menera conligarat, Cerealia doas rigebant. h. e. indurabatur in aurum. *Id.* 3. *ibid.* 100. gelidua comas terrore rigebat. s' arrieciavano. erectae eo durae stabant. *Id.* 1. *Amor.* 6. 28. Roboribus durae jenas sulca riget. h. e. immota meant, et limul valide haeret. et 4. *Met.* 554. sensit sigulisse lacertos. h. e. versos esse in lapidem. Sic Seneca *Berc.* *Cet.* 390. Rigel superba Taotails lucta parat. h. e. Nioha in sasum versa est. *Id.* *Agam.* 714. versi retro Torquantur oculi: rursus immites rigent. h. e. duri sunt, neo circumagantur. *Id.* *Med.* 853. Vultus citatus ira riget. h. e. obdurecit, et obstinat contra pietatem aut misericordiam. Sic *Herc.* *Cet.* 167. Quis vestus Driarea, quis tamidus Gyges Hoc vultu riguit? *Ovid.* 8. *Met.* 284. de apro. Igne micant oculi, riget arduus cervix. h. e. recititudinem ee robar habet: cui coetarium est apud eund. 3. *Amor.* 7. 66. et 67. et *Horat.* *Epod.* 8. 16. languet, remissa ast. *Sil.* *It.* 4. 155. Auro virgineas vates, manicaeque rigebant as auro. *V.* *Rigens* la da.

II.) Translata. § 1. Rigere dicuntur, quae statim et erecta horrorem locutiunt. *Ennius* p. 111. *Vahien.* Arma sigant, borrescant tela. *Ovid.* 2. *Art.* am. 116. Et riget amissa spica vellicta rosa. *Id.* 13. *Met.* 690. sias froadibus orbes Nuda riget. *Id.* 11. *ibid.* 150. late riget arduus alto Tmolus in edscensu. § 2. Obiceno sensu est idem atque arrigo. *Auct.* *Priap.* 72. Tota aocie (canis) mibi litat rigendo. *V.* *AR-RIGO.* § 3. Rigere est allam torpere, languere, loertem esse. *Horat.* *Epod.* 8. 17. Miterat num mibius aerri riget? *Martial.* 5. 31. Sed feritas immota riget. — Hinc Particip. praes.

Rigens, enis, adjectivorum mora fere usurpatur; unde Sup. *Rigentissimus* I.

1.) Propria. — a) Stricto sensu est gelu contractus, frigore iaduratus, rigidus. *Liv.* 21. 33. circa med. Adimalia laaolmaque amale rigentia gelu. *Tibull.* 4. 1. 105. Pars terrae rigens. la zona fredda. et *Solin.* 15. a med. Pars muadl spia prorus Aquilonis conceptaculis rigentissima. *Martial.* 14. 117. aqam potare sigentem De nive. *Id.* 4. 50. Avidam rigens Dirceas placabit siltm. *freca.* *Claudian.* 1. *Laud.* *Stilich.* 125. nuaa trile rigentem Daauhim calcabat equae. *Petron.* *Sat.* 122. tellus glacie concreta rigens, hieminaque prulais. et 132. Rigens bruma. — Neutr. pl., *Rigentia*, um, absolute, apud *Plin.* 2. *Hist.* nat. 67. 67. (167). Classe circumvacta Seythica ad plagam, at humore nimio rigentia. — b) Latiore sensu, inflexibilis, durus, ut ea, quae gelu iadurata, duro, inflexibilia. *Virg.* 8. *En.* 631. ioricam ex ere rigentem. h. e. reclam, durum, non facile flexilem. *Sic.* 11. *ibid.* 72. veles aaroga ostroque rigentes. *Claudian.* 2. *Laud.* *Stilich.* 339. rigentia profert Doaa, grava auro trabas, et cons. *Prob.* et *Olybr.* *Rigentes* tualce. *Seneca* *Thyest.* 634. Si metu corpus rigens remittet arius. h. e. metu, quasi gela, contractum et induratum. et *Herc.* *Cet.* 578. Coma rigens Herculilla. h. e. hirta, erecta. *Plin.* 23. *Hist.* nat. 1. 24. (49). Rigentes oculi. immobili. et *Quintil.* 11. 3. ante med. Capat pradurum ac sigens. *Id.* 2. 13. ante med. de statua. Advarta facies, et demissa brachia, et iuncti pedes, et a summis ad imo rigens opas, rillo e duro.

II.) Translata. § 1. Poetica. *Seneca* *Berc.* *Cet.* 1432. rigenti carnitur Trachia Jugo. h. e.

saxato, spero, duro contra caltam agricolarum. et *ibid.* 135. Ad Trachias vocor, sata rigentia. Et dometa Jugu horrida torridis. § 2. Figurata. *Ovid.* *Heroid.* 5. 72. Et secul madidas uagae rigente geas. *Seneca* *Hippol.* 413. Aaimum rigentem tristia Hippolyti doma. h. e. frigeatem et obduratam contra amorem. *Id.* *Thyest.* 304. Vir rigens tot malis. h. e. cuius animus tot malis induruit. § 3. In illo Optat. *Ar.* *Pyth.* 16. rigente limite. rigens est rectus. Cf. *RIGOR.*

RIGESCO, gescis, gūl, gescere, n. 3. inchoat. a rigeo. — *Rigesco*

I.) Propria. — a) Stricto sensu est frigore rigere laciplo, frigore corripior et edstragor. *Virg.* 3. G. 363. vestesque rigescant Induta, caeduntque secaribus homide vias. *Plin.* 2. *Hist.* nat. 63. 63. (155). Rigescunt equae in graadias. — Joculariter *Cat.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 6. 4. Si Parthi vos nibli calfaciant, nos hic frigore rigescimus. — b) Latiore sensu, edstragor ec durus do. *Ovid.* 2. *Met.* 364. stilistaque sole rigescunt De ramis electra novis. et 9. *ibid.* 257. materne rigescera sensit Ubra. h. e. durescere in liguum. et 14. *ibid.* 564. sigescere puppim Cautilbas Alcaoi, saxumque lncrescere ligno. *Id.* 1. *Fast.* 97. meta riguisse capillis.

II.) Translata. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 113. numquam corrupta rigescant Saecula? h. e. viliem severitatem induent?

RIGIDA, a, f. 1. *V.* *RIGIDUS* I. in fin.

RIGIDE, advesh. Comp. *Rigidus* II. — *Rigide* est dure, solide, duramente, solidamente, *deceptioe*.

I.) Propria. *Vitruv.* 2. 3. ante med. Tectorio laddato rigideque obollidato.

II.) Translata. § 1. Est lenta, et recta linea, a divitura. *Seneca* 2. *Benaf.* 17. a med. Rigide et excusse pilam miltare. § 2. Item aspero, severe, rigorosamente, severamente, *deceptioe*. *Ovid.* 2. *Trist.* 251. Equid ab hac omnes rigide submovimus Arte? *Val.* *Mar.* 9. 7. extr. Dissolutem discipulam praefacilis et rigidius edstringere conalus.

RIGIDITAS, silt, f. 3. durezza, fermezza, oclupctus, *axapctia*, rigor, durities, soliditas, firmitas, quae non facit. *Vitruv.* 2. 9. ante med. Populus, salix, lilie; vites parum terrea habentes, egregiam habere videatur in usu rigiditatem.

RIGIDO, as, are, a. 1. rigidum et durum facio. *Seneca* *Ep.* 71. a med. Virtus recta est; flexurem non recipit: rigidi quidem, amplius intendi aon potest. *Alti* rectius leg. rigida est.

RIGIDULUS, a, um, adject. deminut. rigidi, rigidelto. *Hadrian.* *Aug.* in *car.* apud *Spartian.* *Hadrian.* 25. Anmula, vagula, blandula, Quae nuae abibis in loca Palidula, rigidula, nadula. *Alti* minus recta leg. rigido.

RIGIDUS, e, am, adject. (rigeo). Comp. *Rigidior* I. et Sup. *Rigidissimus* II. — *Rigidus* est rigens, praepens frigoris rigore correptus, duras pra frigore, gelidus, *phnos* (It. indurito, irrigido dal freddo, intirizzito, rigido; Fr. roide, dur, tendu, particulièrement roide de froid, gelé, glacé; Hisp. aa, tieso, envarado, duro, entorpecido particularmente de frio, helado; Germ. starr, steif, unbiegsam, hart, v. Kälte erstarrend; Angl. stiff with cold, frozen, chill).

I.) Propria. — a) Stricto sensu est frigore correptus, durus, gelidus. *Zucret.* 2. 520. Hinc dammis, illac rigidis lassas prulais. et 1. 355. rigidum permanat frigus ad ossa. *Virg.* 3. G. 316. Tellurem borea rigidam spirante moveri. *Seneca* *Med.* 715. Rigida bruma. *Ovid.* 3. *Trist.* 10. 48. Nec poterit rigides findere remus aqas. *Auson.* *epist.* 12. 6. Erramus gelido-*typos* sigidique poeta. intirizzit. — b) Latiore sensu est rectas, erectas, arrectus, steas: item durus, inflexibilis, firmus, ut suat ea, quae frigore adstraguntur, rillo e duro, inflexibile, fermo, *axaxctos*, *axapctos*. *Virg.* 6. *Ecl.* 28. tum rigidas molere eaculina quercus. *Ovid.* 3. *Fast.* 529. Rigida columbae. *Id.* *Heroid.* 5. 63. rigida pudentia liata malo. *Id.* 10. *Met.* 425. albaque tote Vertice equities rigidis stellis birta capillis. et 9. *ibid.* 225. et 613. Rigida silico. *Id.*

ibid. 85. Rigidum cornu. *Id.* *Remed.* am. 19. ferrum. *Id.* 2. *Amor.* 6. 4. Et rigido teacraa uagae aotare genae. *Id.* 3. *Met.* 118. et *Virg.* 12. *En.* 304. Rigidus ensis. *Id.* 10. *ibid.* 346. Rigida haste. *Sueton.* *Tib.* 68. Iaeedebat cervicem rigida et obispla. Adde *Ovid.* 1. *Trist.* 4. 14. *Cic.* *Brut.* 18. 70. Caesari signa rigidiora, Calamidis dure illa quidem, sed tamen molliora, quam Caesari. *V.* *RIGOR.* *Quintil.* 11. 3. 160. Stare vel rigidum, vel supinum, vel incurvam. et *ibid.* 82. Cervix recta, non rigida, aut copina. — In re turpi *Catull.* 56. 7. *Ovid.* 1. *Fast.* 391. *Petron.* *Sat.* 134. et *Martial.* 6. 49. 9. 48. et 11. 16. Hiac rigidus deus, Priapus. *Auct.* *Priap.* 46. et *Ovid.* 1. *Fast.* 361.; et rigida, ce, abolute, est mentula tenta. *V.* *PROTELUM.*

II.) Translata. — a) Refertur ad aaimum severum, constantem, recti teacem, rigoroso, severo, rigido. *Liv.* 39. 40. ad fin. de Catone. Vir invicti cupiditatis aaimi, et rigido lonocentia. *Lucan.* 2. 389. de altero Catone. Justitia cultor, rigidi servetos boaculi. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 17. Virtutis varas custos rigiduqas satellites. *Ovid.* 2. *Art.* am. 664. Rigidus caasos. *Id.* *Remed.* am. 762. Rigidi moras. *Id.* 4. *Fast.* 310. seas. *Plin.* 4. *Ep.* 9. a med. Sententiam Maeri, at rigidem duramque, reprehendat. — b) Est etiam duras patiaque laboris, asperam vitam daceas. *Ovid.* 14. *Met.* 797. et *Horat.* 2. *Ep.* 1. 25. Rigidi Sabai. *Id.* 3. *Od.* 24. 11. Getae. *Martial.* 7. 70. Rigidas fossos. — c) Item immilla, crudelis, farns, fiero, crudelis. *Ovid.* 5. *Trist.* 1. 45. pnaa moda paria lavata, Barbariem, sigidos enuglamque Gelas. *Martial.* 10. 65. Rigidus leo. *Ovid.* 8. *Met.* 20. Mars. et 1. *Fast.* 124. Rigide serm. — d) Item durus, rudis, nihil valeos perepere, tamquam caudas, stipes, lapsi. *Arnob.* 5. p. 154. O Abdara, esse tu falua, et stoliditatis rigidissimae iadearis. — e) *Rigidus* dicitur apud *M.* *Victorin.* art. gramm. p. 7. 11. *Keil.* littera b d g q, quia nallam earum b ad recipiendam aspirationem sectat.

RIGO, as, avi, stum, are, a. 1. Particip. *Rigans* I. 2.; *Rigatus* I.; *Rigaturus* I. et II. — *Rigare*, quod *alli* docuat a *v.* *βρέχω*, humecto, *alli* a *v.* *ρίγω*, tiago, unde *ρίγος*, *alli* a *v.* *ρίγος*, at ago, est aquam vel aliud simile derivare ad ducere in agram, in aliquem locum rivas deducere.

1.) Propria. — a) Stricto sensu est igitur aquam vel aliud simile veris ductibus derivare, ut fluat, qui prata rigant. In *Vet.* oraculo apud *Liv.* 5. 16. ad fin. Romae, aquam Albanam eare lacu conlaeri, cave in mare moare soo flumies silas. amiam per agros rigabls, dissipatamque rive extinguae. Simile est illud *Curt.* 8. 9. 10. Brymaabus crebris flexibus sablnde curvatis, ab ecclis rigatibus carpitur. agros tinea hic possis subatelligera. Sic *Plin.* 11. *Hist.* nat. 37. 68. (182). de corde. Ex hoc fonte duae vaeae per alias maiores omalbus membrb vltaiem sagulam rigant. h. e. difluant. — b) Latiore, seu pragnaati, ut aluat, seasa, est irrigo, terram aqua deducta madefacio, hamorem ladduo fertilitatis caasa, madefacio, hamecto, *adacquare*, *irrigare*, *innaffiare*, *dagnare*, *apdevo*. *Liv.* 1. 21. Lucus erat, quem medlum ex opaco speca foas pereant rigabat aqua. *Plin.* 2. *Hist.* nat. 103. 106. (230). Fluvies Astates rigat campos. At *Siliig.* leg. irrigat. *Id.* 6. *ibid.* 27. 31. (130). Euphrate accola agros rigantea. *Id.* 17. *ibid.* 26. 40. (249). Desiderant maxime rigari arborae, quae assuevere. *Colum.* 6. *R.* *R.* 6. ante med. Semiaaria conspergi potius, quam rigari debeat. *Id.* 11. *ibid.* 3. ante med. Nibit lagruetio astate obrui debet nisi semen apil, si tamea rigaturus es. *Horat.* 3. *Od.* 3. 48. Quae tumidus rigat erve Nilus. *Ovid.* 5. *Fast.* 210. hortus liquida fonte rigatur aquae. *Propert.* 3. 1. 52. operosa rigat Marelus aatra liquo. *Tibull.* 4. 1. 146. Quaque Ictus Taalisque Gatas sigat. *Zucret.* 6. 612. Imbres qui maria ac terras sparguntque, rigantque. *Id.* 4. 1023. humore seccato. (h. e. lotio) rigare vestem stragulam. *Lucan.* 4. 326. uolique humore rigatus Aeris ellernos angustat pulmo meatus.

II.) Translate. *Cic. 4. Herenn. 6. 9.* isti quomodo ipsos fontes esse dicant, et omulium rigara debeant logenia. *Ovid. 3. Amor. 9. 25.* Adlice Mæoniden, a quo, cea fonte perenni, Vatum Plethra ora rigantur aqua. *Propert. 3. 2. 51.* Calliope Ora Philetæ nostra rigant aqua. *Cic. carm. de suo cons. 1. Divinat. 13. 20.* quæ parros Mavortile semine natos Uberibus gravidis vitali rore rigebat. — Illa sunt poetarum: imber rigans geos, *Ovid. 1. Art. am. 532.* rigare Oetibua ora, 11. *Met. 419.* lacrimis vultum, *Virg. 9. Æn. 251.* lacrimis ora, *Ovid. 2. Pont. 11. 0.* oculos uberi Oatu, *Seneca Med. 388.* effuso genas Oatu, *Proad. 4. 10.* arma lacrimis, *Lucan. 4. 180.* vultus etque ora lacrimis, *Sil. It. 6. 294.* Sic *Seneca Hippol. 990.* Rigatque mæstis tugubram vultum geola. — Commodum est illud *Lucr. 4. 200.* et 5. 294, ubi dicitur lux solis mara ac terree calumque rigare. h. e. perfundera, complera, et *Æt. Antiat. apud Macrob. 6. Saturn. 1. a med.* multemque rigat per pectora somnum. (Sic *Virg. 1. Æn. 695.* *V. IRRIGO.*) *Prudent. 6. Cathemer. 27.* Quies pectas feriatum pleat rigante somno.

RIGOR, oris, m. 3. (rigore). Legitur *Rigoro* apud *Innocent. Cas. litter. p. 363. 14.* et p. 366. 3. *Audorff.* et legendum videtur *Rigoris*. — Rigor est rigiditas, durities, spaciatio et frigora, vis et asperitas frigoris, frigidus horror, rigor (It. rigidezza, durezza, rigor di freddo, freddezza; Fr. roideur, particulièrement causé par le froid, dureté, solidité; Hsp. durezza, envariamiento, endurecimiento á causa de frío; Germ. d. starre Wesen, d. Unbiegsamkeit, Härte, Steifheit, eigentlich v. Hälte u. Erstarrung; Angl. stiffness arising from cold, vehement cold, chilliness).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto seneca, vis et asperitas frigoris. *Lucr. 6. 367.* Prima coloris animi pars, et postremo rigoris, Tempus id est verum. *Id. 5. 630.* Brumales usque ed flexus, gelidamque rigorem, et *ibid. 745.* bruma nives affert, pigromque rigorem. *Ovid. 14. Met. 794.* Rigor Alpinus. *Tac. 2. Ann. 23.* Anster — immenso nubium tractu validus et rigore violat septentrionalis horridior. Sunt tamen qui h. l. non de frigore sed de vehementia septentrionalis rectius interpretantur. *Plin. 17. Hist. nat. 24. 37. (t).* Rigor cæli et soli. *Id. 11. ibid. 28. 34. (98).* et *Justin. 2. 1. a med.* blemia. *Id. 11. 8. 4.* In præfrigida nudam se projecit: tum repente tantus nervos ejus occupavit rigor, et lateribus voce, etc. *Colum. 3. R. H. 21. 8.* Sarculi rigore videntur. h. e. frigora. *Alit aliter leg. Id. 9. ibid. 14. ante med.* Estuantes apes refrigerere oportet, quam recentissimi rigoris aqua infusa, freschezza, et *Apul. de Mundo ante med.* Glacem dicitur humore sereno rigore coneretur.

¶ 2. Latore senau. — 1.º) Generatim rigor est quævis durities firma et inflexibilis, qualis est in illo, quæ frigore congelent, durezza inflexibile. *Plin. 36. Hist. nat. 16. 25. (126).* Quid lapidis rigore pigrius? *Virg. 1. G. 143.* Rigor farri. *Lucr. 1. 492.* Conlebasectus rigor auri solvitur æstu. — 2.º) Speciatim. — a) in corporibus rigor est, quum membrum durecit torpetque velut gelu adstrictum, et sensum amittit, et corrumpitur. *Cels. 2. 7. ante med.* Si tamen super ulcera subito essa desiderant, vel distentio nervorum, vel rigor timeri potest. Adde *ibid. 1. ante med.* et 10. *Plin. 26. Hist. nat. 12. 84. (130).* Atque radix rigoras excelsit. *Id. 35. ibid. 6. 27. (46).* In medicis iudicium rigores et impetus sedet. *Id. 31. ibid. 10. 46. (4).* Nitrum infunditur rigori corporum. — Allas est distentio nervorum. *Cels. 4. 3.* Cervicis morbus, in quo quædam rigore nervorum modo caput scapula, modo mentum pectori adhevit, modo rectam et immobilem cervicem intendit. *Plin. 28. Hist. nat. 12. 52. (192).* Cervicem rigores perficiantur bubulo sevo. *Id. 32. ibid. 8. 29. (89).* Rigorem cervicis mollire. — b) in arboribus rigor est spissa firmitas in ligno rectitudinem serrata, et resistens pueri sine Oesu, aut pædatione. *Viruv. 2. 9. ante med.* Ables rigore naturali contenta non cito flecitur ab onere, sed directa permauet in contiguo-

tiona. *Plin. 16. Hist. nat. 40. 77. (210).* Rigorem fortissime servat ulmus, ob id cardiolibus crassamentisque portarum utilissimus, quoniam multime torquetur. *Colum. 4. R. R. 16. ad fin.* Statuminalibus firmiora iuga sunt alligenda: eaque vel saligne perleis, vel compluribus quasi fasciculis arundinum connectuntur, ut rigorem habeant, nec pendentur onere fructuum, et 9. *ibid. 14. ante med.* Si quid abluvi non potest (in alvis apum), pinnis equitæ, rei etiam quilibet vastæ altis, quæ rigorem habent, emundari. che hanno durezza e nervo.

It.) Translate est coosleas tenor eliculus rei; binc ¶ 1. Rigor equæ fluentis est rectus tenor, et naturalis cursus ejus, quo in medio alveo fluit, sive rectus sit, sive inflexus, si filo dell'acqua. *Ulp. Dig. 43. 12. 1. § 5. 5.* Flumen naturelem rigorem cursus sui tenens. Sic uti dicitur rigor apud *Scævola. ibid. 8. 2. 41.* est rectus furus, quo naturaliter defluit. ¶ 2. Item in re ageris rigor est rectus processus, seu tractus adumpia: ducta appellatio-na e rigora aque in flumina. *Frontin. Exposit. formar. p. 38.* Goes. Extremitas est quousque unicuique possidendi jus concessum est. Extremitatum genera sunt duo: nnum quod per rigores observatur: alterum quod per flexus. Rigor est quidquid loter duo signa veint in modum lineæ rectam perspicitur. Flerus, qui secundum locorum naturam curvantur. *Aggen. de limit. ibid. p. 46. extr.* Limes est quodcumque in agro opera manum fecitum est ad observationem finium. Rigor vero suæ rectitudinis naturalis nomen accepit. *Sticulus Flacc. p. 6.* Aliquando petras recrentes in finibus notatas invenimus, et quædam, et persaveret rigor, rectas notas habentes: in versuris vern gemmas. *Auct. de limit. p. 296.* Si ordines olivarum sibi in transverso occurrerint, hic est rigor finalis. Adde *Frontin. de colon. p. 120.* et *Inscript. adi. in HYPAMPULUS.* ¶ 3. Item rectitudo situs alleuoris rei. *Apul. de Mundo circa med.* Palmætiæ epellantur. quorum peditatione illa quæ trepidant, sine inollinationis perleulo nentent, quum directi tamen rigoris statum retineant. h. e. servant rigidam rectitudinem sol altus. ¶ 4. Item rigor est tenor constans, et nulla re Oeribilla, severitas, constantia, severitas, rigore, constanza, et dicitur tam de personis tam de rebus. *Modestin. Dig. 42. 1. 19.* Si expressim sententia contra Juris rigorem data sit. *Tac. 1. Hist. 18. extr.* Nocuit antiquæ rigor et nimia severitas, cui jam pares non sumus. et *ibid. 83. a med.* Rigor disciplinæ militaris. *Id. 6. Ann. 50. animi. Quintil. declam. 19. 8.* Quis non novit teclurietis meæ rigorem? quæ Ignorat, quæ cuncta solem ferre patietis? *Seneca Hippol. 686.* Hoc meus meruit rigor? h. e. constanter aversos ab amore animus. Adde *Cæli. Aurel. 3. Tard. 2. 33.* — Differt a constantia, quæ virtus est, et fleat aliquando petitur: rigor fleat nascit, ob id vitium. *Seneca 1. Ira 16. ante med.* Ca. Piso vir a molliis Integer, sed prævus, et cui placebat pro constantia rigor. *Plin. 7. Hist. nat. 19. 18. (78).* Socratem ferunt eodem semper visum vultu, nec aut bilero magis, aut turbato. Rrit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam torvitatemque naturæ drem et inflexibilem, affectusque humanos admittit. *Quintil. declam. 17. 19. a med.* Perinacissimus rigor. ¶ 5. Item rigor dicitur de rodi, agrestis, inenito. *Ovid. Heroid. 4. 77.* Te tuus lita rigor, postilique sine erte cepilli, Rr levis egregio pailis in ore decet. ¶ 6. Hinc in picturæ quoque locum habet. *Plin. 35. Hist. nat. 9. 35. (58).* Polygnolus plurimum picturæ primus contulit: siquidem instituit os adaperire, dentes ostendere, vultum ab æotiqno rigore variare. durezza. Sic *Quintil. 9. 3. sub fin.* Et oratio habet rectam quamdam velut faciem, quæ ut stupera immobili rigore non debeat, ita sapiens in ea, quam nature dedit, specie continenda est. ¶ 7. Rigor accentus, in Latine lingue dicitur a *Quintil. 12. 10. 33.* pæne conluatus accentuum quasi tenor se modus: quia nullum in ea verbum in acutam aut circumflexam syllabam destitit: quum in lingua Greca id sæpius sit: ed-eoque sit ea, quo magis varia, ita jucundior.

RIGORATUS, a um, particip. *V. voc. seq.* RIGORO, as, stum, ara, a. 1. rassodare, rendere stabile e diritto, firmare, roborare, fulcire, ut rigor seu rectitudo babeatur. Occurrit tantum Particip. *Rigoratus*, epud *Plin. 17. Hist. nat. 23. 35. (26).* Traduces alligentur une conciliati, virgultorum comitatu obiter rigorati, qua deficiant. h. e. quod dicit *Colum. 5. R. R. 7. sub fin.* Si tradux tredecum non contigit, media virge inter eas deligetur.

RIGOROSUS, e, um, adject. rigido, rectus, sa-vetus, rigidus. *Seneca Ep. 11.* Opus est aliquo rigoro, ad quem mores nostri se ipsi erigent. Videtur tamen, ut recte ait *Forcellinus*, illud rigoro irrepsisse. nam in plerisque optimis editionibus deest.

RIGUUM, i. *V. voc. seq.*

RIGUUS, e, um, adject. Usurpatur A) Active, et B) Passive.

A) Active. Riguus dicitur de aqua, quæ rivis diducta rigat, che innaffia e bagna, *apud Virg. 2. G. 485.* Rute mibi, et rigul piceasot in valibus amnes. — Hinc

Riguum, i, n. at Riguus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, ipsa aque irrigans. *Plin. 17. Hist. nat. 26. 39. (247).* Ficus arbor ipsa riguis altat, pomum vero ejus marcescit, et *ibid. 40.* Rigua æstivis veporibus ntilis, hieme inimice, eustomoo varie. et *ibid. 41. Siliig.* Riguus pro sarculo est. Bilem hic *Harduinus* putat legend, riguum.

B) Passive. Riguus est qui rigatur, irriguus, adacquato, innaffiato, bagnato, *apud Virg. 1. Propria. Colum. 2. R. R. 17. de prato.*

Ejus animadvertimus duo genera, quorum eltarum est eicecneum, alterum riguum. *Plin. 5. Hist. nat. 1. 4. (6).* Mons opeus, nemorosus, et acetebis fontium riguus. *Id. 16. ibid. 17. 29. (72).* Italia nimis eicecneae piserat, quæ non sint riguus. *Ovid. Remed. am. 193.* rigule plantam deponere in hortis.

II.) Translate. *Solin. 2. a med.* Roa cepiat primo greges bubulos: at quæ plurimo lacte rigua bos est, ejus sa uberibus innecit. h. e. abundans per catachresin. — Hinc

Riguum, i, n. 2. absoluta est locus aquis irrigetæ. *Plin. 9. Hist. nat. 57. 83. (175).* Circa Babylonis rigua. *Id. 19. ibid. 5. 24. (62).* Cucurbitæ amaot rigua ac stum.

RIGUUS, i. *V. voc. præced.*

RIMA, æ, f. 1. Est a *ῥίμα* them. v. *ῥήγμα*, scindendo, frango, pro *ῥίμα*, unde et *ringor*, rictus, riza, ellaque derivata, quæ vide suis locis. (Cf. *ῥήγμα*.) *V. Paul. Diac. p. 291. 2. Mülk.* — Rima est fissura, speciatim in tabulis male junctis, hiatus tenus in pariete et alii rebus, foremen, *oxyopa, ῥάγας, ῥήγμα* (It. fessura, crepatura, pertugio; Fr. fente, fissure, crevasse; Ilsp. hendedura, resquebradura, grieta ó quebra de alguna cosa; Germ. d. Ritze, Spalte, d. Riss, Leck; Angl. a fissure, cleft, chink, cranny, crack, rift).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Horat. 1. Ep. 7. 29.* Forte per angustam tenuis nitidula rimam Repereit in cameram frumenti. *Propert. 1. 16. 27.* O ntluem trajecta cava mee vocula rima Per-cussas domine vartat in auriculari. *Plin. 10. Ep. 48.* Theatrum ingentibus rimis descendit ad biat. *Plin. alter 17. Hist. nat. 14. 24. (108).* Ne hiscal nimum rima, isaeque cepiat, aut ne parum. *Id. 16. ibid. 40. 78. (212).* Rimam fissuramque non capit spota cedrus, expressus olea, burum. *Apul. 4. Met. Jucetæ rimam, licet grellum, etæ circumfluente deultate sæpius.* *Colum. 3. R. R. 12. 2.* Perdenam humum facillime perrumpi et præbere rimas. *Virg. 1. Æn. 126.* Iaric laterum compagibus omoes (naves) Accipiunt Inimicum Imbrem, rimisque faiscunt. *Ovid. 2. Met. 260.* Dissiliit omos eolum penetratque in Tartera rimis Lomen. et 14. *ibid. 303.* setæque cadunt biadosque rellouqui Rima pedes. — Agere, ducere et facere rimas, rimis scindi. *Cic. 14. Att. 9.* Tabernæ mibi due corruerunt reliquæque rimas agunt, fanno pelo. et *Ovid. de nuce 67.* maturas fuso nova cortice rimas Nux agl. *Id. 4. Met. 65.* Fissus erat tenui rime, quam dure-

rat olim; Quam fieret paries domus commuols
utrique. ¶ 3. Speciatim rimas in corpore sunt
assure in labris, manibus, pedibus, sede, etc.
crepature, parades. Plin. 28. Hist. nat. 15. 61.
(216). Taurinum vel rimas parit ad cicatricem.
Id. 27. ibid. 9. 47. (71). Dipsaotes aeneas rimas
caedis. ¶ 3. Item rima etiam dicitur padendum
mallebre, cunna. *Juvenal. 3. 97.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Ovid. 2. Trist.*
85. Quenctaque Fortuna rimas faciente, dabiscent.
h. e. easdem minante. — *Explere rimas est im-*
plere, furetra quod vacuum est. *Cic. Orat. 69.*
sub fin. Neque inserere verba, quasi rimas ex-
pleat; nec innotos numeros sequens. — *Non cito*
ruind opprimitur qui rimam timet, sententia
apud *Publii. Syr. p. 341. 9. Ribbeck.* de eo,
qui caute se gerit, seu periculum precavet. ¶ 2.
Speciatim. — a) Rimam aliquam reperire di-
citur de tergiversatoribus, qui nulla in causa
tot fidel vinculis adstringi possunt, quia aliqua
elabantur, *trouar modo d'uscir d'impaccio, uci-*
re per qualche gretola, dociturus a muribus
muscipulo inclusit, qui adao rimantur cuncta,
ut tandem evadant. *Plut. Curc. 4. 2. 23.* Ru-
gitationes plurimas propter vos (trapezitas) po-
pulus scilicet, quas vos rogatas rumplitis: aliquid
reparitis rimam. Simile est illud *Propert. 4. 1.*
146. persuasum fallere rima est est. — b) Jocu-
lariter plenus rimarum, qui nihil celare potest
eorum, quae illi creduntur, itaqueque vas aqua;
rium rimosum. *Ter. Eun. 1. 2. 25.* Pleus ri-
marum eum, hac alque illac perduo. son ducato
come un vaglio; sono come un panier: verso
da tutte le parti. ¶ 3. RIMOSUS. — c) Poetice
igneus rima de fulgure, quod per caelum ita dis-
currit, quasi lumen per tenuem rimam extens.
Virg. 8. Aen. 391. totidit quum rupta corusco
Ignas rima micans percurrit lumina nimbos. *Plin.*
2. *Hist. nat. 43. 43. (112).* Esse tonitrua impa-
ctorum ignum plagas: Ideoque prolixa cornuare
igneas nubium rimas.

RIMABUNDUS, a, um, adject. studiosus per-
scrutatus, contemplans. *Apul. 2. Met.* Dum hec
ideatidem rimabundus eximia detector. Adde
eumd. de deo Socrat. 2. et Fulgent. 1. Mythol.
prof.

RIMATRIX, is, f. 3. quae diligenter rimatur.
Dicitur de quodam serpentum genere in *Thesaur.*
Nov. Latini. p. 508. ed. A. Mat. Cl. Virg. 1.
G. 394.

RIMANS, entis, particip. ¶ 3. RIMOR.

RIMATIM, adverb. per le fissure, per rimas.
Capell. 2. p. 27. Quam quum rimatim ab ostio
speculabunda cognosceret, etc.

RIMATOR, entis, n. 3. investigator, qui di-
ligenter rimatur. *Arnob. 5. p. 161.* Varro ille Ro-
mæus multiformibus emittens disciplina, at in ve-
netatis indagatione rimator. *Cassiod. 3. Variar.*
6. Hæc rimator morum noster sensus insepit.
Adde *eumd. 8. ibid. 10.*

RIMATUS, a, um, particip. et

RIMO, as. ¶ 3. voc. seq.

RIMOR, entis, alius sum, art, dep. 1. (rima).
Rimo, formæ setrâ, idem ac rimor, *Priscian.*
8. p. 709. *Putsch.* inter verba latina recenset.
Vet. Poeta apud Fest. in Ruspâ. Ut latebras
ruspas rimare optimas. *Alii leg.* rimer meri-
timas (Ita corrig. *Müllerus p. 285. 27.*). *Atcius*
apud *Non. p. 392. 10. Merc.* Aut elagnum
humorem, rimare fecit. Ita leg. *Voss.* et *Rib-*
beck. ad *fragm. Pacuvii.* *Alii rimar.* — Partic-
ip. *Rimans II. 1.; Rimatus II. 1.; Rimand-*
us II. 1. — Rimor est idem ac Sudo, rimas seu
sulcos duco, fendere, solcare.

I.) Propria. ¶ 1. Generatim. *Virg. 3. G.*
534. Ergo egre rastre terram rimantur. ¶ 2.
Speciatim rimari locum, subruere quærendi cau-
sa. *Tac. 2. Hist. 23.* Tabernacula ducta, ipsam-
que humum pills et laccels simabantur. *Virg. 1.*
G. 384. volucres rimantur prela (hystr.) Ubi Ser-
vius. Pascuntur in pratis solum per terre rimas
requirantes. Nam rimari tractum est a porcis,
qui glandes rimantur de rimis terrarum. *Id. 6.*
Aen. 597. rostroque immanis vulvis obunco Vi-
scera rimatur epulis.

II.) Translate est aspiro, diligenter quæro,
perscruto, quasi rimas omnes persequor lava-
nendi causa, ut est apud *Festum p. 277. 15.*
Müll. ¶ 1. Generatim. — a) cum Accus. per-
sonæ vel rei. *Cic. 1. Divinat. 57. 130.* Id quo-
que rimatur, quantum potest, Posidonius. *Varro*
apud *Non. p. 392. 11. Merc.* et *Stat. 11. Theb.*
526. Oculis cæli rimari plagas. *Apul. 8. Met.*
Fera, quem primum foeliat, euoclabunda rimatur.
Adde *eumd. 3. Met. Virg. 11. Aen. 748.* partes
rimarum aperias, Quas vulvas icale ferat. *Ovid.*
Halient. 77. elatis rimantur naribus auras. *Gell.*
7. 2. Malta in Cassellio reprehendendo etiam
per calumnias rimabantur. *Quintil. declam. 3.*
18. Rimari occasionem criminum. *Tac. 6. Ann.*
3. a med. Omnia secreta rimans. *Id. 4. Hist.*
11. Rimandis offensis sagax. *Claudian. cons. Mall.*
Theod. 40. Quidquid luce procul veos rimata se-
quaces Addita pallentis fodit solertia Bessi. Adde
eumd. Lond. Seren. 236. — Passiva. *Sidon.*
7. *Ep. 2. a med.* Diligenter, quæ ad socrum
pertinuerant, rimatis. — Metonymia est in illo
Apul. 3. Met. Rimatus Irondosum fustem cunctis
vastlorem, non prius me miserum tundere da-
nit, quam etc. — b) Absoluta. *Virg. 7. Aen. 507.*
quod cuique repertum Rimanti, telam ira facit.
¶ 2. Speciatim rimari exta est, in aspicienda,
aspirore seu inspicere aspiciendi causa. *Juvenal.*
6. 551. Armenius vai Commagane haruspex,
Pectora pallorum rimabatur, exta extelli. et *Apul.*
Apolog. ante med. An harolis licet Jocinera ri-
mari, philosopho contempleri non licebit?

RIMOSUS, a, um, adject. Comp. Rimosior. —
Rimosus est rimis abundans, pleno di fissure,
ρυσάλεος.

I.) Propria. *Virg. 6. Aen. 414.* Rimosa cymba.
et *G. 45.* cubilia. *Propert. 2. 13. 72.* Rimosa
fores. *Juvenal. 3. 270.* Rimosa vasa. *Colum. 1.*
R. R. 5. sub fin. Edificium fissum et rimosum.
Virg. p. 169. 2. et *56. 25. Ros.* Rimosa tectoria.
Cassiod. 11. Variar. 10. ante med. Rimosum do-
tium. *Gell. 17. 14.* Potum defluera ad pulmonem
et demanare per eum, quia sit rimosior.

II.) Figurata rimosa auris, quæ quasi rima-
rum plena, non retinet, neque celat, quæ audit.
Horat. 2. Sat. 6. 46. Et quæ rimosa bona de-
ponantur in aure. ¶ 3. RIMA II. 2.

RIMULA, æ, f. 1. diminut. a rima, picciola
fissura, tenuis rima. *Cels. 8. 4.* Ne particula ri-
mula fallant. *Alii leg. rimæ. Lactant. Opif. D.*
6. a med. Biguæ cavernarum rimula. Adde
Boeth. Consol. phil. 4. pros. 4. ad fin. et Au-
gustin. in Psalm. 66.

RINCTUS, a, um, et

RINGENS, entis, particip. ¶ 3. voc. seq.

RINGOR, ringens, rictus et rinctus sum, ringi,
dep. 3. Præter. rinxit ab inus. ringo habet Gloss.
apud *Mat. in Class. Auct. T. 8. p. 504.* Supi-
num rictum agnoscat e *Priscian. 10. p. 895.*
Putsch. Particip. rinctus exhibet Gloss. *Gr. Lat.*
Ἀγανκτος, exardescere, indignor, rinctus
sum. — Derivatur autem hæc vox a *Gr. ῥιγγος,*
rostrum, unde rictus. ¶ 3. RIMA init. — Particip.
Ringens II. 2. — Ringor est os aperio et den-
tes ostendo, nares corrogo, et hirrio: quod fit a
cælis alisque bestis, quum irascuntur, cæmpa
(It. digrignare i denti, ringhiare; Fr. ouvrir
la bouche, grincer les dents; Hisp. abrir la
boca, cruzir los dientes de rabia; Germ. d.
Mund weit aufsperrn, d. Zähne fletschen;
Angl. to grin or show the teeth like a dog, to
gnar or gnarl, to uary the mouth).

I.) Propria. *Pomponius apud Non. p. 547.*
30. *Merc.* Fit deubito hilaris, irrisus saltat, si-
dens ringitur.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de plantis, quæ
frigore adstrictæ corrugantur, et cortice indun-
tur. *Varro 1. R. R. 45. 3.* Radices tectæ terre
lepore propagantur, supra terram aera frigidiora
ringuntur. At *Schneiderius leg.* clinguntur; alii
aliter. ¶ 2. Est etiam stomachari, indignari,
sdegnari, arrabbiare. *Ter. Phorm. 3. 2. 27.*
Quum ille cura et sumptu assumitur, dum tibi
sit quod placeat: ille ringitur, ta rideas. Ubi
Donat. ringi est stomachari tactum. est enim

translatio a canibus latratoris. *Seneca Ep. 104.*
anie med. Ringens quoties aliquid in fastis im-
pius legeris. *Sidon. carn. 23. 86.* Ignavis timi-
dis, et improbatibus Multum ringitur otiosa virtus.
Alii leg. singitur. *Horat. 2. Ep. 2. 126.* Præju-
lerim scriptor daltus fœsusque videri, Dum mea
delectent mala me, vel denique fallent, Quam sa-
pers et ringi, roderi dentro, et *Petron. fragm.*
Tragur. 75. Burmann. Me non fecias ringentem,
amaliungula.

RINOCEROS. ¶ 3. RHINOCEROS.

RIPA, æ, f. 1. Quod attinet ad hujusce vocis
etymon, sunt qui v. ripa cum Græco ῥίπα, a ῥίπω,
ἐρίπω, conjungunt, et sicut proprie significare
locum declivem, præcipitem, precipitio, balza,
scersa. — Ceterum ripa est extremitas terræ, quæ
aqua alluitur, et propria dicitur de flumine, ut
litus de mari; nam hoc depressum est, decliva
atque humilis: ripa altior fere, et præeripit. ¶ 3.
loc. Ovid. 1. Met. 42.; Helæ 3. 9. et alia in-
fra cit. I. Græca est ῥήγης (II. riva, riviera;
Fr. rive, rive d'un fleuve, bord ou rivage d'un
fleuve; Hisp. ribera, orilla, riba; Germ. d. steile
Rand, d. Ufer eines Gewässers, Flusses od.
Baches; Angl. the bank of a river).

I.) Propria. *Ulp. Dig. 43. 13. 1. § 5.* Ripa
recte dicitur id quod flumen continet, naturalem
rigorem cursus sui tenens. *Ovid. 1. Met. 42. de*
fluminibus. In mare porveniat partem, campo-
que recepta Liberloris aquæ pro ripa litora pul-
sant. *Cl. eumd. 11. ibid. 53. et 55. Virg. 2.*
9. Circa ripam humilis Padi at litore maris Ha-
driatic. et *Helam 3. 9.* Vasta omnia vastis præ-
cibus montibus, ripæ potius sunt quam litora.
Plaut. Pœn. 3. 5. 17. Vos mihi amnes estis: ve-
stra ripa vos sequar. *Lucret. 5. 257.* ripas ra-
dentia flumina rodunt. *Ovid. 2. Fast. 222.* Ri-
parum clausas margines fluit aquas. *Virg. 7. Aen.*
106. Laomedontia pubes Gramineo ripæ religavit
ab aggere classem. *Ovid. 6. Fast. 519.* Appulsat
ripæ vacas Cæleus Iheras. *Id. 2. Amor. 17. 31.*
Sed neque diversi ripa labuntur eadem, etc. h.
e. eodem alveo fluent. *Id. 3. ibid. 6. 11.* Uter
nostro ripa premenda pedl. la riva di Id. at
Cæs. 4. B. G. 4. Menapit ad utramque ripam
fluminali edificia vicosque habebat. *Ovid. 1. Fast.*
505. In dextram tendens sua brachia ripam. h.
e. quæ adverso flumine naviganti erat ad dexte-
ram. Ceterum dextra ripa est ea, quæ secundo
flumina spectantibus dextera est. Hinc de Tiberi
Urbem inundante *Horat. 1. Od. 2. 18.* vagus et
dextra labitur ripa. *Virg. 3. G. 144.* viridis-
sima gramina ripa. *Stat. 6. Theb. 174.* Ripæ
arundinæ. *Ovid. 5. Met. 591.* declives. *Plin.*
9. *Ep. 39.* abruptissimas. *Horat. 3. Od. 1. 23.*
Ripa umbrosa. *Tac. German. 41.* Non in ripa
commercium. h. e. non tenue commercium, quip-
pe non ultra angustum ripæ spatium exteotum.
Quintil. 12. 2. 11. Vis amulum major est altis
ripis. et *ibid. 10. 61.* Amis qui ripas sibi faciat.
— Hinc curator alvei et riparum in *Inscript.*
apud *Orell. 3210.* et *PROVAVROS POHTVS TTAIVS*
OVE RIPAS TIBERIS in *Inscript.* apud *Mural. 514.*
t. et *Orell. 3178.* et *PROVAVROS RIPAS* apud *Orell.*
3233. et *Henzen. 6943.* de quibus in v. CURA-
TOR etc.

II.) Impropria. ¶ 1. Aliquando pro litore
panitur. *Colum. 1. R. R. 5. ante med.* Villa
semper mare recte conspicit, quum possatur, et
ducta respergitur: nemquam ex ripa, sed pailum
audmota e litore. — Sic litus pro ripa. *Virg. 7.*
Aen. 797. et *8. ibid. 83.* ¶ 2. Pro laio tra-
ctu. *Tac. German. 28.* Ipsam Rheni ripam haud
dubio Germanorum populi colant. *Id. ibid. 29.*
ita sede solibusque in sua ripa meote animoque
nobiscum agunt. h. e. in patria terra. ¶ 3. Ripa
de fretis, quæ quum angusta sint, fluminis potius,
quam maris similia sunt. *Plin. 9. Hist. nat. 15.*
20. (50). Thyri dextra ripa latrant, exsunt læ-
va. Id accidere existimatur, quia dextro oculo
plus cernant. ¶ 4. Hyperbolice, ac joculariter
Plaut. Stich. 2. 1. 6. Ripi superat mihi atque
abundat pectus latilla meum.

Etymoym. Quomodo inter se differant ripa,
litus et ora, dictum est atiam in v. LITUS.

RIPARENSIS at
RIPARIENSIS, e, adject. a ripa. Riparienses milites dicebantur, qui lo ripis fluminum, praesertim Danubii, seu Istri, ubi terminat Imperii R. erant, stationem habebant ad hostium incursionem prohibendam. *Vopisc. Aurelianus*. 38. Septem milibus ripariensium interemptis. Adde *Imp. Arcad. et Honor. Cod. Theod.* 7. 1. 18., ubi legitur riparienses.

RIPARIOLUS, e, nm. edject. diminut. riparii. *Marcell. Empir.* 15. ante med. Pullus hirsutius aliventris, vel melius si ripariolus; certe etiam domesticus assus, vel elius comestus angliam vaticissima certissimeque sanat. *V. voc. seq.*

RIPARIUS, a, nm. adject. lo ripis habitans. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 4. 12. (33). de hirundinib. Multo tamen efficacissimi (contra anginas) ripariarum pulli: ita vocet in ripem cavis alidicantes. *V. DREPANIS*. — Hinc

Riparius, i, m. 2. absolute. substantivorum more, ripem custos. *Gloss. Philox.* Ὁ ῥιπαῖος, riparius.

RIPARIUS, ii. *V. voc. preced.*

RIPENSIS, e, adject. iusta ripam positus, ut Ripensis Dacia, quae Daubii ripam spectat, apud *Ammian.* 26. 7. a med., cui opponitur mediterranea apud eundem. *ibid.* 6. — *Ripenses milites* apud *Imp. Constantin.* *M. Cod. Theod.* 7. 20. 4. Idem sunt ac riparienses: hinc *Ripensis militum* apud *Imp. Valentinian.* *Valent. et Gratian.* *ibid.* 22. 8.

RIPULA, ae, f. i. diminut. a ripa, exigua ripa, riparella, ὀξυδιδίον. *Cic.* 15. *Att.* 16. Tamen haec τρυπαρία ripula videtur habitura celerem solitatem.

RISCUS, i, m. 2. *πίστος*, cesta, o casa da cose donneche, forziere o scrigno, cista, aut arca repositio vestibus alisque mulierum ornamentois, ut est apud *Polluc.* l. 10. c. 31. n. 137. Sic *Gloss. Philox.* *Riscus*, κιστός μιστήν, λάρναξ. b. a. cista, arca, capsa magna, loculus. *Dionysius* ad *Ter. Riscus*, cista pelle contexta: nomen Phrygium. — Etiam ligneos esse riscos ostendunt illa *Hieronymi* 4. in *Ezech.* 15. 1. de lignis silvarum. Succula plurimam praebet utilitatem: attenuantur in acuta, raduotur in haecilla, cludunt foribus, continent armarios, riscos, loculis. — *Riscos* *Nonius* p. 155. 8. *Merc.* Interpretatur loca lo parietibus angusta, quae Itali dicebant ornamti cavali vel muro: et fortasse intelligit κιστόν τῶν πυλῶν, arca fenestras, quae memorantur a *Polluce* loc. adi. — Videtur itaque esse nomen generis: ceterum magis placet prior interpretatio. Hinc illud *Ter. Eun.* 4. 6. 15. Clitellam, Pythias, domo effer cum monumentis. cm. ubi alta? t. In riscos, quod aili interpret. vel vuno del muro (Fortiguerr), vel nella finestrella del muro (Febrini); alii vero rectius vel pamiere (Caesari). *Ulp. Dig.* 34. 2. 25. riscum mudo muliebri contuari ait, et cum lavatione congiungi. *V. LAVATIO*.

RISIBILIS, a, adject. (rideo). — Risibilis

1.) Active, ad ridendum aptus, qui ridere potest et solet. *Capell.* 4. p. 123. Quemadmodum omnis homo risibilis est, ita omne risibile homo est. *Id.* *ibid.* p. 101. Dum hominem risibile animal dixerimus, eo a exterorum adiutorium generalitate disceverimus. Adde *Cledon.* art. rhez. 591. et *Boeth.* in *Cic. Top.* l. 5.

II.) Passive, rien dignus, ridiculus, deridendus. *Cassiod.* 11. *Hist. Eccl.* 13. Iudae consuevit quendam risibilia celebrantes. ubi videtur risibilia absolute, substantivorum more, usurpasse.

RISIBILITAS, ita, f. 3. facultas ridendi. *Boeth.* in *Porphy.* 5. p. 97. Per se quippe proprium est hominis, quod ei omni et sibi et semper adest, ut risibilitas.

RISILOQUIUM, ii, n. 2. sermo enim risu. *Terent.* *Penit.* 10.

RISIO, onis, f. 3. risata, idem ac risa. *Plaut.* *Stich.* 5. 3. 10. Quot ego voluptates fesso, quot risiones, quot locos! (*Fleckeisen.* leg. risiones).

RISITO, as, are, u. i. frequenter. a rideo, imple rideo. *Nævius* apud *Non.* p. 209. 29. *Merc.*

innot, irruunt, cecidit, loco, dicta risitotis. *Alti leg.* risitot, alii misitantes.

RISOR, oris, m. 3. (rideo) chi ride, κατὰ γέλασιν, qui ridet. — Risor usurpatur — a) in matam partem, et est scorta, lrisor. *Horat.* *Art.* *P.* 235. Verum ite risores, ita commendero dicaces Conveniet Satyros. *Firmic.* 5. *Mathes.* 2. Risores mulierum. — b) in boeam partem dicitur de eo, qui sine lrisione ingenus ridet. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 99. n. 222. M. ALSEDIUS L. V. MARCELLVS INGENIO BELLYS CANTOR RISOR ARTAVLA PRIMA BEIC REQVIXIT.

RISORIUS, a, um, adject. est

1.) Active, qui ridet, qui ridere solet. *Augustin.* *od frat.* *erem. serm.* 16. Serene facie, risorio ora.

II.) Passive, qui risu dignus est. *Fulgent.* 2. *Mythol.* 17. Urbicularius mimologus praestare visus est ex parte quidem veros bonores, sed risorios et elius fugitivos. Adde *Cassiod.* in *Psalm.* 82.

RISUS, a, um, particip. *V. RIDEO*.

RISUS, us, m. 4. (rideo) actus ridendi, γέλασιν (It. riso, risata; Fr. rire, ris, risée; Hisp. reír, risa, risada; Germ. d. Lachen, Gelächter; Angl. a laughing, laughter).

1.) Proprie. 1.º lo bonam partem. *Cic.* 2. *Orot.* 58. 235. Quid est risu, quo pacto concitetur, ubi sit, quomodo existat, etque ita replete erumpet, ut eum cupientes tenere, nequeamus, et quomodo simul latera, os, venas, vultum, oculos occupet, viderit *Democritus*. *Quintil.* 6. 3. 7. Neque ab illo celsis explicari potest, unde risus, qui non totum facto aliquo dicitur, sed interdum quodam etiam corporis tracta laeessitur. *Id.* *ibid.* 105. Risus erant, quicumque hoc facit orator. *Farro Sat. Menipp.* p. 181. 29. *Oehler.* Refrenato risu roseo. *Virg.* 4. *Ecl.* 60. Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem. *Horat.* 2. *Od.* 16. 26. Letus in praesens animas, quod ultra est Oderit curare, et amera lento Tempore risu. *Id.* 1. *Od.* 9. 21. Risus gratus propter puelle. *Seneca Ep.* 52. Improbam risus, insanum vultus animusque demonstrat. *Capell.* 4. p. 100. Proprium est, quod et eidem formae et ita semper accidit, ut unamquamque rem ab omni communi discriminet, ut in homine risus. *Cel. Aurel.* 1. *Acut.* 3. 35. Cum risu tacto, aut cum cecchino. *Pulgar.* *interpr.* *Prov.* 14. 13. risus et dolor. et *id.* *Jac.* 4. 9. risus et luctus. — 2.º In matam partem est derisus, indubium. *Cic.* 2. *Nat. D.* 3. 7. Per iocum deos lridens: qui risus classe devicta multas ipsi (*Claudio*) lrisimas, magnam populo R. cladem attulit. — Alias locutiones hic promiscue subiicimus. *Cic.* 6. *Att.* 3. a med. In quo tamen ille mihi risum magis, quam stomachum movere solet. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 10. 2. Miros risus edera. et mox. Pene ille timore, ego risu corral. *Ovid.* *Heroid.* 17. 151. et *Horat.* 2. *Sat.* 8. 63. Risum comperere. *Plaut.* *Asin.* 3. 2. 36. egra continere. *Horat.* *Art.* *P.* 381. tollera. alioz et 1. *Sat.* 4. 63. et *Cic.* 2. *Tusc.* 7. 17. captare cercare di for ridere. *Nepos Hannib.* 11. concitare. vulg. excitare. *Quintil.* 6. 3. 26. concillare. *Justin.* 21. 5. 6. praebra. rendersi ridicolo. et eodem sensu *Macrobi.* 7. *Saturn.* 15. risum de se tradere posteris. *Plaut.* *Mil.* 4. 2. 81. Nequeo risu ma admoderari. *Ter. Eun.* 3. 1. 42. Risu omnes, qui ederaut, amotri. *Ovid.* 3. *Art. am.* 295. contendere illa. *Petrone.* *Sat.* 24. ille sue dissolvere. et *ibid.* 20. sub fin. non indecent commovere latera. *Horat.* 2. *Ep.* 3. 84. populum quater. *Justin.* 44. 2. 4. exultare. *Africanus* apud *Non.* p. 503. 14. *Merc.* rumpli. *Petrone.* *Sat.* 10. In risum alfundi. et *ibid.* 18. efundi. *Horat.* 1. *Ep.* 13. 9. aliquid vertere. *Quintil.* 1. 2. 7. Risu aliquid eripere. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 6. a med. In aem tabulam magni risu connequebantur. *Virg.* 2. *G.* 386. risu soloto ludere. *Nepos Epom.* 3. *extr.* Hae quam dixisset, risu omnium cum hilaritate est coortas. *Cic.* 2. *Phil.* 29. 73. Quum repente a ta praedicta illa tabula prolata: qui risu dominum de te arat! *Id.* 6. *Ferr.* 12. 27. Risu populi, atque edmurmurello omnium facta est. *Cel.* ad *Cic.* 8. *Form.* 9. Post

repnam vero risu facit. h. e. movet: ridendi de se causas praebet. Eodem sensu *Horat.* 2. *Sat.* 5. 57. Captatorque dabit risus Nasica Cora. *o.* *Liv.* 6. 34. a med. Minor Fabia risu sorori fuit.

II.) Translate. — a) Metonymia est in illo *Ovid.* 1. *Fast.* 438. Ille est risus omnibus. h. e. causa et occasio risus. — b) Risus fuit dens epud *Thessalos*. *Apul.* 3. *Mel.* Nam insus iste, quem publice gratissimo deo Risui per annua reverentia solemniter celebramus, semper commentu novitate floreat. Iste dens antorem eum propitius ubique emittitur amanter, nec unquam patietur, ut ex anima doleat, sed frontem tuam serene venestate tatabit assidue.

RITE, adverb. (ritus). Forme rite substantivae usurpator pro ablativo ritu, ut nocte et noctu, die et diei dicimus. *Stat.* 11. *Theb.* 284. regol. Hostile, neta, jaces, con matas, et e grega sanguis: Mei mihi! primitiis armorum, et rite nasesto Libatos, jusque mori. — Rite, secundo i rite e le ceremonie, secundo il costume, αὐτίως, παρὰ συνήθειαν, secundum morem et comprobata consuetudinem, ex more atque instituto, bene, recte: et primo locum habet in sacris, quae rite fieri dicuntur, quum servetur in his consuetudo recepta et mos majorum. Ritus enim est mos comprobatus in administrandis sacrificiis, ut ait *Paul. Diac.* ex *Fest.* p. 289. 12. *Müll.* Nihil autem, inquit *Priscion.* 15. p. 1011. *Futsch.* traditur ritibus, nisi quod rectum esse credetur. Utrumque legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 137. *serv.* (*Varillii Sonnet*) *ABBITA.* RITE SACRIS DE SIMBVS CVM VELIVIS. ACTVM LMITIVIS CONSTITVTIS. — Rite itaque dicitur 1. Stricto sensu, quod aili est proprie, de sacris. *Accius* apud *Varron.* 7. *L. L.* 88. *inil.* Rite perfectis sacris. At *Mulier leg.* recta. et *Colum.* 10. *R. R.* 419. sacris jam rite sololis. *Cic.* *car.* de suo consul. 1. *Divinat.* 13. 21. Rite divos colere. *Id.* *Dom.* 52. a med. Si postem tremebunda manu teigit, nihil rite, nihil ceste, nihil more institutoque perfecti. *Horat.* 4. *Od.* 6. 37. Rite Latona puerum ceneret. et *ibid.* 15. 28. Rite deos prius apprecati. *Ovid.* 1. *Fast.* 509. augusta vocentur Tempia, sacerdotum rite dicata manu. *Virg.* 7. *En.* 5. At plus esset, quibus *Aeneas* rite solutis, etc. et *ibid.* 93. Centum lanigeras mactabat rite bidentes. 2. Latiore sensu, quod aili est transato, de his omibus, quae ex more sunt, secundo il costume o l'usonzo. *Lucret.* t. 495. menu retinentes potula rite. come si suole: ut *St.* *Virg.* 9. *En.* 353. religatos rite videbat Carpere gramen'equos. *Horat.* 3. *Od.* 24. 10. Seytha campestras, Quorum plaustra vagas rite trahunt domos. *Ovid.* 4. *Trist.* 2. 47. In curru, Caesar, victora veburis purpureis populi rite per ora tul. *Cic.* 1. *Herenn.* 13. a med. Testamentum ipso praesente conscribunt: testes rite adfuerunt, colla solite formolita. et *Quintil.* 2. 4. 35. Non rite creatus tribunus. 3. Item, quae recte, ordine, bene fiunt, nella debita maniera, bene, rettamente. *Festus* p. 273. 3. *Müll.* Ritus est mos, vel consuetudo. rite autem bene ac recte significat. *Ennius* apud *Non.* p. 214. 11. *Merc.* Nil metus illa teot, rite in virtute quiescant. At *cl. Vabien.* leg. *fret.* *Africanus* apud *Charis.* 2. p. 193. *Futsch.* Idque ut rite intelligi te facere. *Plaut.* *Bacch.* 3. 9. 53. Hic rite prodactus est patri: In mare it, rem familiarum curat, eustodit domum: est stato ben allevo. et *Ovid.* *Heroid.* 7. 107. spem rite dare. con fondamento, con ragione, recte, et merito. *Id.* 3. *Mel.* 253. si maxima Juno Rite vocor. *Cic.* 2. *Fin.* 12. 37. Divinam humanarumque rerum scientia, quae potest appellari rite sapientia, con verità, et *Virg.* 5. *En.* 25. Si modo rite inemor serveta remitor astra. ben ricordevole. et 4. *ibid.* 555. rebus jam rite paratis. *Terent.* 2. *ad Uxor.* 3. Matrimonium rite contractum. h. a. legitime. 4. Poetica usurpatur pro felicitate, prospere, felicemente. *Plaut.* *Pæn.* 5. 1. 17. deos deaque veneror, ut quod de mea re luc vni, rite venerim. *Virg.* 10. *En.* 254. tu rite propinquas Aegurium, Phrygibusque edis pede, Diva, secundo.

et 3. *ibid.* 36. Rite secunderant visus, omenque levarent. *Horat. Carm. saecul.* 13. Rite matoros aperire partus Leonis Illybyle, tuare metres.

RITO, ar, are, a. 1. Legitur apud *Priscian.* p. 67. 20. *Neil.* Adverbia vel primitiva — vel derivata sunt, ut peragro, peregre; pugio, impune; abundo, abunde; rito (unde irritio), rite, et p. 71. 14. A rito verbo, rite, pro recte.

RITUALIS, e, adject. *cerimoniale, rituale, νόμος*, ad ritus pertinens. *Rituaes libri*, *ἱεροποιήματα βιβλία*, libri de ritibus sacris. *Festus* p. 285. 25. *Müll.* Rituales nominantur Etruscorum libri, in quibus perscriptum est, quo rito conductur arbes, aræ, ædes sacrentur, qua sanctitate muni, quo jure portæ, quò modo tribus, curiæ, centuriæ distribuantur, exercitus constituantur, ordinentur, ceteraque ejusmodi ad bellum ac pacem pertinentia. *Cic.* 1. *Divinat.* 33. 72. Quod Etruscorum declarant et baruspiciis, et fulgurales, et rituales libri, nostri etiam augurales. *Hic tamen Orellius et alii leg. tonitruales.* — Absolute *Ammian.* 17. 7. 10. In ritualibus et pontificis obtemperantibus sacerdotibus cavetur, ne etc.

RITUALITER, adverb. *conforme ai riti, con le solite cerimonie*, rite, servatis caeremoniis ac ritibus. *Ammian.* 29. 1. a med. Mensula imprecacionibus carminum secretorum, choragisque multis ritualiter consecrata.

RITUS, us, m. 4. *Ritus* in genetivo, ut *senatus, fructus, gradus*, antiquum est. *Varro* apud *Non.* p. 494. 30. *Merc.* Domi ritais nostri, qui per diem Fidium Jurare vult, prodire solet in compluvium. **R. FRUCTUS**, et *rite* in ablativo. **R. RITE**. — Quod ad notationem attinet, alii hanc vocem deducunt a them. Sanskr. ra, ordinare, in ordinem digerere, computare, unde et *reor, ratio, ratus*; alii vero a Græc. *ῥίος* pro *ῥέος*, fluo, ita ut sit *fl. corso, andamento*. *Lanz.* *Sagg. di ling. Etr.* T. 2. p. 822. putat, hanc vocem derivatam fuisse ab Etrusco *eritu*, quod legitur in *Tab. Eugub.*, quodque idem significat ac *reparitio*, ministerium sacrum. — Ceterum ritus est mos et approbata consuetudo: et præcipue in sacrificiis administrandis, ut ex *Festo* p. 289. 12. *Müll.* docet *Paulus Diac.*, et *Servius* ad *Illud Virg.* 12. *En.* 836. morem situsque sacrorum Adiciam. *Servius* eddit esse morem sacrorum externum et adscitum, qui quum receptus est, mos dicitur, *ἑρως* (i. *cerimonia, rito, costume*; *Er, rit, cérémonie, coutume religieuse, coutume*; *Ilisp. rito, ceremonia establecida per la iglesia, costumbre*; *Germ. d. hergebrachte Weise in der Religionsübung, d. religiöse Gebrauch, Religionsgebrauch, d. Ceremonie, d. Ritus, d. Gebrauch*; *Angl. a rite, ceremony, custom, use*). Dicitur itaque § 1. Stricto sensu, quod aliis est proprie de sacris. *Varro* 7. *L. L.* 80. *init. Müll.* Quod est in versu (Pacuvii) *Alecyonis ritus*, id est ejus institutio, ut quom aruspex præcipit, ut suo quisque ritu sacrificium faciat, et nos dicimus XII. viros Græco ritu sacra, non Romano facere. *Cic.* 2. *Legg.* 16. 40. Ut de stilbus petris colatur optimi. *Id.* 3. *Nat. D.* 20. 51. Tempestates populi R. ritibus consecrata. *Liv.* 1. 7. Sacra Albano ritu facit. *Tac.* 2. *Ann.* 85. *extr.* Cederent Italia, nisi certam ante diem profanos ritus eruisent. *h. e.* sacra et religionem Ægyptiorum et Judæorum. *Sueton.* Tit. 5. De more rituum præscas religionis. *Ovid.* 3. *Fast.* 291. Ritu plandi prodere. et 5. *ibid.* 424. Ritus erit veteris, nocturna Lemuria, sacri. *Id.* 10. *Met.* 398. magico iustare rito. et 15. *ibid.* 493. Sacrificios docuit ritus. § 2. Latiore sensu, quod aliis est translate, — a) De alio quocumque more et consuetudine, *costume, usanza*. *Ovid.* 15. *Met.* 93. ritusque referre Cyclopium. *imitare, praticare le usanze*. *Sil. It.* 15. 40. Ni fugis hos ritus, Virtus — save jubebit fer medias volitare acies. *h. e.* hunc morem Romanis usitatum bella gerendi. *Liv.* 24. 3. Moribus ritibusque effereceribus, quem ulli barbari, Immo quam immanes belum vident. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 1. 1. (6). Neque enim ritus moresque nunc tractamus, innumeros,

et totidem pæne, quæ sunt hominum cælus. *Id.* 3. *ibid.* 5. 6. (39). Italia numine decorum electa, quæ sparsa congregaret Imperio, ritusque molliet. *Id.* 11. *ibid.* 10. 10. (23). de apib. Favi aliquid duorum generum, quum duo examina concordibus populis dissimiles bebuere ritus. *Gell.* 14. 2. Legitimi ritos. *le usanze, la pratica del foro*. *Horat.* 3. *Od.* 1. 45. Cur invidendis potibus, et novo Sublime ritu molliar atrium? *Plin.* 7. *Hist. nat.* 8. 6. (46). Ritu natura capite hominem gigni mos est, pedibus efferr. — b) Hinc *Ritus nuptiarum* sunt leges de matrimonio inveniendis. De his est *tit. 2. lib. 23. Digest.* — c) Frequentem habet in ablativo usum, et significat more, modo, instar, *all'usanza, a foggia, a guisa, a maniera*. *Cic.* 2. *Phil.* 25. a med. Erat ei vivendum latronum ritu, ut tantum haberet, quantum rapere potuisset. *Id.* *Amic.* 9. a med. Qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt. *Liv.* 3. 68. mulierum ritu. *Ammian.* 14. 6. 18. sepulcrorum. *Id.* *ibid.* 10. 6. grandinis. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 268. tempestatis. *Quintil.* 8. 3. 81. ferarum. Sic *Hieronym.* Ep. 8. Rudes illi Italiam homines, quos cascos Ennius appellat, ritu ferino victum quærebant. *Justin.* 27. 2. a med. Nob hominis, sed accipitris ritu in alienis rapiendis, etc. *Plaut. Men.* 2. 3. 44. Hæc mulier cantherino ritu adstant somniet. *Petron.* Sat. 102. Statuerum ritu patiemur pannos et vincula. *Horat.* 3. *Od.* 29. 32. quod adest, memento Componere æquos: cetera fluminis Ritu feruntur. *Gell.* 18. 13. Ritu aleatorio. a guisa di chi giuoca. et *Zucet.* 6. 1152. tetrum volebat adorem, Rancide quo perolent projecta cadavera ritu. *h. e.* quo modo.

Homonym. Iis, quæ dicta sunt de more (*V. MOS* in fin.), hæc addimus de ritu, ut utriusque vocis discrimen appareat. Sane ritus tum habet aliquid in rerum natura positum, quod petet ex loc. *Cic. Amic.* 9. 32. Qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt, et *Justin.* 27. 2. 8. Non hominis sed accipitris situ. (*Supra dixerat: latronis more*) et aliis hujusmodi bene multis; tum præcipue ad res sacras refertur, ut vidimus. *Plin.* loc. *supra* adl. Neque enim ritus moresque tractamus innumeros. *Virg.* 12. *En.* 836. Sermonem — mores ritusque sacrorum. Adde *Sueton.* Tit. 5. et al. — Differt etiam ritus ab instituto hisdem de causis. *Tac. German.* 27. Nunc singularem gentium instituta ritusque, quatenus differant, expedit. instituta civilia ac bellica; ritus circa religiones vel superstitiones. Cf. *eund.* *ibid.* 45.

RIVALICUS, a, um, adject. ad rivales pertinens, ut *Rivalicia* lex, quæ lris fuit rogeote populum Sar. *Sulpicio Sex. F. Rufo*, de iis, qui ab eodem rivo equam ducunt. *Fest.* in *Sifus*.

RIVALIS, e, adject. (rivus) di rivo, d'acqua corrente, ad rivum, seu ad aquam fluentem pertinens. *Colum.* 8. *R. R.* 15. a med. de anab. Aquatilibus cibis datur cammarus, et rivalis allecula, vel si qua sunt incrementi parvi flavorum suumella. *h. e.* in rivis degens. — Hinc

Rivalis, is, m. 3. absolute, substantivorum more. — Rivalis

1.) Proprio dicuntur, qui in agris rivum habent communem, *ἐμπόριον*; et propter eum saepe contendunt. *Ulp. Dig.* 43. 19. 1. a med. Si inter rivales, id est qui per eundem rivum aquam ducunt, sit contentio de equæ usu. *Gell.* 14. 1. Negotium alicujus, quod ei forte de equæ ductu cum rivalibus, aut de communi perietis cum vicino apud judicem est.

II.) Translate, qui ejusdem mulieris amore tenentur, rivali, concurrenti in amore, *ἀνταγωνισται*. — a) De hominibus. *Donatus* ad *Ter. Eun.* 5. 8. 42. Rivalis dicuntur æmulus de mulieribus, facta translatione nominis a feris bestis, quæ sitientes quum ex eodem rivulo benestum petunt, in prælium contra se invicem concitantur. *Nævius* p. 13. 6. *Ribbeck.* Rivalis, salva *Plaut. Stich.* 3. 1. 30. Eadem est enclitica ambobus: rivales sumus. *Ter. Eun.* 2. 3. 62. Mites Thresos Phædria rivalis, ubi *Nonius* p. 32. 23. *Merc.* Rivalis dicti sunt, quasi in uoum a-

morem derivantes. *Ovid.* 2. *Amor.* 19. 60. Me tibi rivalem si juvat esse, veta. *Id.* 2. *Art. am.* 539. Rivalem potenter habe. *Id. Remed. am.* 791. Hunc quoque, quo quoddam nimium rivale dolebas, etc. *Sueton.* Oth. 3. Poppæam adeo dilexit, ut ne rivalem quidem Neronem æquo tulit animo. *Catull.* 57. 9. Rivalis uolli puellularum. — b) De bestis. *Apul.* 7. *Met. de equis.* Mares rivalem summo furentes persecuntur odio. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 4. Aries rivalem violentissime persequitur. — *Amare sine rivali* dicitur, qui stulte ea ament, quæ demo alius, utpote minimi prelii: ductum ab amantibus puellam deformem. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 8. a med. O dii, quam ineptus! quam se ipse amans sine rivali! *Horat.* Art. P. 444. Quin sine rivali teque, et tua solus amares. — Singulare est illud *Varron.* Sat. *Menipp.* p. 204. 5. *Oehler.* Noster Atticus, rivalis homo. an Atticum rivalem dixit Varro, quæ et ille erat rerum Romanarum euctor diligentissimus? Cf. *Cic.* 12. Att. 5.

RIVALIS, is. *V. voc. præced.*
RIVALITAS, atis, f. 3. Translate neupatur, et est æmuletio inter amantes, qui eandem mulierem, vel quæ eundem virom amant, rivalitâ, *ἀντιζήλια*. *Publil. Syr.* p. 354. 9. *Ribbeck.* Rivalitatem non amat victorie. *Cic.* 4. *Tusc.* 26. 56. Oblactare vero alteri aut illa vitiosa æmuletionis, quæ rivalitati similis est. *Apul.* 10. *Met.* Cuius (fortune) hostiocto domum juvenis protinus se direxit sava rivalitas. Et illico hæc eadem uxor cepit puellam, velut æmulem tori, primo suspicari, dehinc detestari, dehinc crudelissimis laqueis mortis insidiari.

RIVARIA, æ, f. 4. quæ est rivalis in amore. *Gloss. Lat. Gr.* Rivaria, ζήλη.

RIVATIM, adverb. per rivus, vel in morem riv. *Macrob.* 7. *Saturn.* 12. ad fin. Rivatim equæ de Ponto fluunt.

RIVIFINALIS, e, adject. objectu rivuli fines agrorum faciens, ut Tractus rivifinalis. *Sicul. Flacc.* de cond. agror. apud *Goes.* p. 12.; nisi sint duæ voces separatim legendæ. Cf. **RIVUS**.

RIVINUS, i, m. 2. idem ac rivalis. *Auct. argum. Asin. Plaut.* Rivinus amens ob præceptam mulierem. *Alit leg.* rivalis. *Gloss. Philoz.* Rivinus, ἀντιζήλος.

RIVO, ar, are, a. 1. derivo. *Paulin. Nolan.* *carm.* 28. 614. Conditæ perductos rivaret in atria fontes.

RIVORUM, i, n. 2. Idem ac rivus. Usurpatur tantummodo in plurali. *M. Baro de geometr.* p. 235. *Goes.* Tria rivoa significat. et p. 237. Tria rivoa discindit. et p. 238. Duo rivoa current.

RIVOSUS, a, um, adject. qui rivus habet. *Gloss. Cyrill.* Ριβώδης (leg. Ριβώδης), rivosus.

RIVULUS, i, m. 2. diminut. a rivus, rivuletto, rivolo, pervus rivus.

1.) Proprie. *Varro* 3. *R. R.* 5. 11. Rivulus tenuis. *Prudent.* 10. *περί σπερ.* 160. Almonis usque perventis rivulum. *Apul.* 4. *Met.* Rivulus quidam serpens teniter. et *ibid.* Fons rivulus pluribus dispersus. *Fulgat. interpr. Cantic.* 5. 12. Rivuli aquerum. *Id.* *Job* 20. 17. Rivuli luminum. — Similiter de canali, aut fistula. *Apul.* 11. *Met.* Ejus (urnulae) orificium non altiusculum levatum in canalem porrectum longo rivulo prominebat. *Cels.* 7. 4. n. 1. Si flexus reperiantur, hi quoque ferro persequendi sunt: idemque faciendum, si plures se quasi rivuli ostendant.

II.) Translate. *Cic.* 2. de republ. (edente A. Maio) 19. 34. induxit enim non tenuis quidam e Græcia rivulus lo hanc urbem, sed abundantissimus amnis illarum disciplinarum et artium. *Id.* *Cæc.* 8. a med. Quæram denique, a quo iste fonte senator emanet. nem si ipse oriatur ex sese, fortasse commovebor: sin autem, ut rivulus excessus et ductus ab ipso capite etc., letabor. *Id.* 2. *Orat.* 27. 117. Tardi ingenti est rivulus consecretari, fontes rerum non videns.

RIVUM, i, n. et

RIVUS, i, m. 2. Rivum, i, n. habet *Gloss.* *Gr. Lat.* Ριβός, rivum, rivus, alveum, alveus.

— De hujus vocis origine hæc habet *Ulp. Dig.* 43. tit. 20. qui est De rivis. 1. Rivos est locus per longitudinem depressus, quo aqua decurrat. cui nomen est *ἀπό τοῦ πέρι*. *Festus* p. 273. 29. *Müll.* Rivos vulgo appellatur tenuis duor aquæ, aon spe condilioque (*Müllerus* corrig. specu inclivæ) factus, verum naturalis quo impetu. sed et il rivus dicitur, qui manas fecit sunt, sive super terram fossa, sive super (*Müllerus* subter) specu, cujus vocabuli origo ex Græco pendet. — Rivos igitur est aqua fluens, e fonte vel flumine deducens, *ῥέας*, *ῥέας* (It. *rigagno*, *rigagnolo*, *rio o rivo*; Fr. *petit cours d'eau*, *ruisseau*; Hisp. *arroyo*, *riachuelo*, *canal*; Germ. *das Gerinne*; Angl. *a brook*, *stream of water*, *ruuslet*, *rill*).

1.) Proprie. — a) De rivis manufactis, ut vult *Festus* loc. cit. *Cic. Top.* 8. 33. Perillum distributio speciei est insulit, tamquam rivorum a fonte deducendo. *Ovid. Remed. am.* 445. Grandia per multos teneantur flumine rivos. *Horat.* 1. Ep. 10. 21. aqua per pronum trepidat eum marmure sylvam. *Virg.* 3. *Ecl.* 111. Claudite jam rivos, pueri: est prata biberant. *Id.* 1. G. 289. rivos deducere nulla Belliglo velat. *Ovid. Remed. am.* 194. rivos ducere lenis aquæ. *Colum.* 10. R. R. 48. Iusti deestit tramite rivis. *Virg.* 4. *En.* 126. potis gaudet intyba rivis. *Id.* 5. *Ecl.* 47. Rivos equæ salient. *Inscript.* apud *Murat.* 441. G. 1787 IMP. CAESARIS AVGVSTI CIRCA EVM ANTONI QVI AQVAM DVEENDAM CAUSA FACTVS EST OCTONES PED. AOR DEXTRA SINISTRAQVE VACVVS BALNETVS EST. — Similiter de canali aut fistula, per quam aqua defluit. *Nerat. Dig.* 7. 1. 61. Usufructuarius novum rivum parietibus non potest imponere. — Rivos finale apud *Gromaticos* est, qui ad agrorum finem pertinet, seu quo limites agrorum constituuntur. *Aug. Cæs. et Ner. col.* 1. p. 217. 18. *Audorff*; et *Faust.* et *Valer.* de ration. limit. reg. p. 366. 10. R., et *Boeth.* demonstr. art. geometr. p. 401. 14. R. — b) De rivis aon manufactis, seu de aquis naturaliter decurrentibus, quando tantæ non sunt, ut amnes dial possint. *Antik.* 68. 67. Quælis In aeris pellucens vertice montis Rivos, muscosæ proclit e lapide. *Virg.* 4. G. 26. tenuis fugiens per gramina rivus. *Ovid.* 8. *Met.* 334. Concera vallis erat, qua se demittere rivis Assuerant pluvialis aquæ. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 66. (88). Siliæ nascitur glareosis et piceanibus sylvis. *Horat.* 1. Ep. 14. 29. rivus, si desidit timber, Multa mole docendos aprico parete prato. h. e. rivus, qui erescit, et se torrens, ut pluvia deidit. *Virg.* 3. *En.* 350. arentem Xaothi cognomiae rivum. *Cæs.* 5. B. G. 48. Ut minore cum periculo vallem rivumque transiret. — E rivo flumen facere, rem minimam nimis amplificare, *fur d'une mouche un elefant*, n d'un puceux un cavalle. Habet *Ovid.* 2. *Pont.* 5. 21. Ingenioque meo vens quod paupere manet, Pleudis, et e rivo flumina magæ fecit.

It.) Translate dicitur de quoque humare fluenti. *Virg.* 1. G. 132. rivis eurreatula vna. *Id.* 5. *En.* 200. endor fuit undique rivis. et 11. *ibid.* 668. Sanguinalis ille vomens rivos cadit. *Lucret.* 5. 1255. argenti rivos et auri. *miniere.* *Plin.* 2. *Hist. nat.* 106. 110. (237). Rivis ignium. *Horat.* 2. Od. 19. 10. Vniqus sentam, lactis et uberes Ceatere sivos. *Ovid.* 6. *Met.* 655. et huncet lacrimarum gramlaa sive. h. e. magæ vi lacrimarem. — Figurale. *Horat.* 1. Ep. 12. 2. nte Confessum liquidos Fortunas rivos laanret. h. e. dividia affluentibus te locupletet. *Lactant.* *Opt.* D. 20. in fin. Tenuis ib nable facundis rivus est.

RIXA, s, f. 1. Sunt qui hanc vocem derivatam putant a Gr. *ῥίξ*, conlendo; at vide, qui init. v. RIMA diximus. — Rixa est contestatio, quæ peritumque manu peragitur, pugna levior inter duos, *ῥίξ* (It. *riolta*, *rioso*, *contesa*; Fr. *lutte*, *rixe*, *contestation*; Hisp. *riña*, *pendencia*; Germ. *der Hader*, *Zank*; Angl. *bickering*, *mauling*, *strife*, *riot*).

1.) Proprie. — 1.) Stricta senen. *Cic.* 4. *Ferr.* 66. 148. Recce anlem nova turba etique rixa. *Tac. Germ.* 22. Crebræ, ut inter risolentos,

rixæ, raro convicils, sapius cæde et vulneribus transiguntur. *Petr.* Sat. 96. sub fin. Manus a rixa continere. *Horat.* 1. Od. 13. 9. seu ubi eandis Turparunt humeros immodicæ mero Rixæ. *Juvenal.* 3. 288. miseræ eognoice proemia rixæ; Si rixe est, obli tu pulsas, ego vapulo lentum. *Horat.* 1. Od. 27. 4. Rixæ sanguineæ, et 3. *ibid.* 14. 26. protervæ. et *ibid.* 27. 70. Rixa calida. — 2.) Litiore sensu, dicitur de disidia ac pugis inter plures. — a) De hominibus. *Liv.* 2. 18. Concursu hominum rixe eo prope prælium fuit. et *ibid.* 29. Intereorso patrum rixa sedata est. *Tac.* 1. *Hist.* 64. Jurgio primum, mox rixa later Batavos et legionarios prope in prælium exarsere. *Horat.* 1. Od. 18. 8. Centauree eam Lepithis rixa super mere Debellata. *Catull.* 40. 4. Rixam vacordem exellare. *Vellej.* 1. 2. 2. Rixam eiere. et 2. 47. ad fin. contrabere. *Petr.* *fragm.* *Tragur.* 70. *Burmänn.* facere. *Quintil.* 6. 4. 13. ire in rixam. — b) De beluis. *Ovid.* *Id.* 174. de sue fel Inastabilibus corpore rixa lupi. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (58). de nptis. Rixa in convendendis soribus exorta. *Colum.* 9. R. R. 15. 4. Rixam fucorum et aplum sapius committit rideris. — 3.) Dicitur et de Venerea amantium colluctatione. *Propert.* 2. 12. 10. Quæatque sublati lumine rixe fuit! *Catull.* 66. 13. Dulela nocturnæ portans vestigia rixæ. *F. PROELIUM* et *PUGNA*.

II.) Translate est quæcumque contestatio. *Cic.* 9. *Fam.* 22. Academis nostris magna cum Zenone rixa est. *Martial.* 1. 37. Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus. *Flor.* 3. 10. Major eum Oceana, quem cum ipsa navibus, rixa. contrasto. — Velut dictum est, a laiso rixam queri, inquit *Seneca* 3. *Trn* 10., quia labore semel proniores ad irecundiam sunt. — *NB.* De eogam. R. *F. ONOM.*

Homonym. Rixa et jurgium ita differant, ut hoc verbis, illa meau peragatur; uade sanguineæ rixæ apud *Horat.* 1. Od. 27. 4. et *Tac.* 1. *Hist.* 64. Jurgio primum: mox rixa. Cæstet tamen ex *Cicerone* rixam verbis quoque fieri, loc. *supra* cit. Academia nostris magne eum Zenone rixa est. — Multum etiam later se distans rixæ et turba, quum hæc sit multitudinis turbatio, commotio sen concursus, vel concertatio, illa vero duorum, ut *Labeo* ducet apud *Ulp.* *Dig.* 47. 8. 4., aut sit verborum velletin. *Cic.* loc. *supra* cit. Recce autem nova turba atque rixa. Præterea rixam et pugnam hoc differre cit *Fronto* p. 2202. 41. *Putsch.*, quod rixæ sine armis est, et habet defensionem: pugna legem habet vel naturalem vel meralem. palatrans enim vel exhibet virtutem, vel armis per ana vltis pericula dimicat. *Cf. Tac.* *Dial.* de orn. 26.

RIXANS, antiq. particlp. *F. RIXOR.*

RIXATOR, sris, m. 3. rixans, rixoso, qui rixatur. *Firmic.* 6. *Mathes.* 8. Homines eruat meli, illigios, rixatores, coattentioni. *Quintil.* II. 1. 29. Videas rixatores quosdam neque iudicem reverentis, aequæ ageadi more eo modo contineri. Tribuat etiam *Horatio* 1. Ep. 13. 15. pro rixatur. Altes rixator de lena sape caprina Propugnat, quam unicam et vernam lectionem dicit *C. Fen.*

RIXATORIUS, a, nm, adject. rixoso, idem ac jurgiosus. *Fronto* 4. ad *M. Cæs.* (edente *Iterum A. Maio*) Ep. 12. Acclipe allud rixatorium jam hoc et jurgiosum.

RIXATUS, e, am, particlp. *F. voo.* seq.

RIXO, at, are, n. 1. et

RIXOR, sris, sris nm, sri, dep. 1. (rixæ). Forma *Rizo*, idem quod *rixor*, apud veteres.

Farræ apud *Non.* p. 477. 22. *Merc.* Illo viros hortari ut rixarent, prælati philosophi et *ibid.* Darmit allex, nimirum vigilant, clamant, calant, rixant. *Forcellinus* addit *zum.* *ibid.* Ne familiaris rixent enim vicinis, at *Mercures* leg. rixentur. *Porphy.* ad *Horat.* 3. Od. 21. 3. Per vinum quidam rixant in convivio. — Particlp. *Rixans* I. et II.; *Rixatus* I. et II. — Rixor est idem eo rixam fecit, contendit, *ῥίξ*, *vaixis* (It. *far rixa*, *rixare*; Fr. *se quereller*, *quereller*, *contester*, *avoir une rixe*; Hisp. *reñir*, *contender*, *con-*

testar, *pleyiar*; Germ. *zanken*, *streiten*, *hadern*, *streiten bis zur Erbitterung*, *ja bis zu Thätlichkeiten*, *sich in den Haaren liegen*; Angl. *to bustet*, *maul*, *bicker*, *brawl*, *quarrel*, *scold*, *jangle*, *dispute*), et usurpator cum additis, eut absoluto.

1.) Proprie. *Lucret.* 6. 1283. multo enim sanguine sape rixantes. *Cic.* 2. *Orat.* 59. 240. Quum essent cum eo de amicis rixatus. *Horat.* 1. Ep. 18. 15. Alter rixator de lena sape caprina. *F. CAPRINUS.* Alii leg. rixator. *F. RIXATOR.* et *Tac. Dial.* de ern. 26. Non pugnet, sed rixetur (orator). *Quintil.* 6. 4. 9. et 11. 3. 172. rixentis modo.

II.) Translate. *Farræ* 1. R. R. 47. Herba dum tenera sunt, vellendæ. prius enim arida (Schneid. corrig. valida) facta rixantur, et celerius rompuatur, quam seenuatur. *Seneca* Ep. 56. ante med. Dum inter se non rixenter cupidites et timor. *Martial.* 9. 28. sones grandibus miox verbis, Et cum theatro saculique rixaris. h. e. labeberis, deelema, indignaris. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 2. 2. (6). Remi arborum inter se rixantes. h. e. erentes unus contra alterum, sequæ invicem implicantes luetantium more. *Quintil.* 9. 4. 37. Consonantes, quæ sunt asperiores, in commissa verborum rixantur. *Capell.* 8. p. 273. His me satraque mea altera diutule objurgatione rixatis.

RIXOSUS, a, um, adject. rixoso, *ῥιτωξός*, contentiosus, pugnas, proclivis ad inendndum certamen. *Colum.* 8. R. R. 2. Non rixeserum etiam lanista. *F. LANISTA.*

RIXULA, s, f. 1. deminut. n rixa, parva rixa. *Inscript.* apud *Henzen.* 1187. et *sym dignis* *ADRYC* *SAVORE* *VETRO* *SI* *POST* *PRAEMIA* *RIXVLASQUE* *NOSTRAS* *VT* *TRO* *AC* *HYDIS* *IN* *QVIETE* *VIVAM*.

RO

ROBEUS. *F. ROBIVS.*

ROBIGALIA, *Yom.* *F. voo.* seq.

ROBIGALIS, s, adject. (robigo vel rubig). De hujus vocis scriptioe et quilibet *F. ROBIGO* init. — Robigalis est ad rebiginem pertineus; ceterum usurpator tantummodo

Robignia, sum, n. plus. 2. absolute, substantivum more, et est dies festus in honorem Robignis dem, seu Robigi dei, cui sacra fiebant, ut rubiglem a segetibus averteret. *Isidorus* fuisse a Numa endo regni sui uadeclimo, ad Græcorum, ut videtur, exemplar. *Isidorus* Rhodii, teste *Strabone* 1. 13. p. 912.; *Apollin.* *Ῥοβιγία*, h. a. Soli rebiginem, *Ῥοβιγία*, frugibus atrenneanti templum dicaverant. Celebrabatur autem VII. Kal. Majas, idest die XXV. Aprilis, quia tuas fere segetes rubigo laesat. *Farræ* 1. R. R. 1. et 6. L. L. 16. *Müll.*, *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (2) et *Paul.* ex *Festo* p. 267. 1. *Müll.* *Andendar.* *Prænestin.* apud *Foggia.* Ferio Robigo via Claudia ad milliarium V., ne robigo frumentis noceat, sacrificium et ludi eursoribus majoribus minoribusq. sunt. — Sacra hæc ore et eane fiebant, quorum exia cum ture et vino offerabantur. *Ovid.* 4. *Fast.* 908. et 935. et *Colum.* 10. R. R. 342. *F. ROBIGO* et *ROBIGUS* in *ONOM.* — Hujusmodi festum dia celebratum fuisse constat etiam post Christianam religionem et Cæsaritiam M. premogetam, cui delaticeps suffecum sunt *litaniae majores*, quæ etiamnum eodem die in Ecclesia Catholica celebrantur.

ROBIGNO et Rubigno, at, are, n. 1. (robigo) arruggire, robiginem contrahere, *idolant.* *Apul.* *Florida.* n. 17. Gladus un splendescit, alia robignat. *Alii leg.* robignatur.

ROBIGNOSUS et Robiginosus, a, um, adject. — Robiginosus est idem ac robigne plenus, *ruginosus*, *idolant.*

1.) Proprie. *Finut. Stich.* 1. 3. 77. Robignosam strigilem, ampullam subdam (vendo). *Fronto* de eloq. (edente *Iterum A. Maio*) p. 230. Gladio dimicandum, sed interest robiginosum, an splen-

didō. Hic tamen legitur robignoso per syncope. — Cum addito Ablat. *Apul.* de deo *Socrat.* Talem sanguine rubiginosum.

II.) Translate. *Martial.* 5. 28. de obrectatore. Rubiginosis cuncta dentibus rodit.

ROBIGO et Rubigo, gēnis, f. 3. (robns vel robns). — 1.º Ad descriptionem quod attinet, *Pterius* ad loc. *Virg. citata*, in antiquis plerisque codicib. primam syllabam per o scribi testatur. Non desunt alii, qui per u. Præfert *Brouhus* ad *Propert.* 2. 19. 55., item *Manut.* in *Orthogr.* priorem scripturam, quæ antiquiorum est: alteram *Dausquius*, quæ videtur frequentiore posteriorum usu confirmari. — 2.º Ratione habita quantitatis, prima syllaba a *Virg.*, *Ovid.*, *Colum.* allatis, itemque a *Sil. It.*, *Juvenale*, *Propert.* produciunt: corripitur a *Prudent.*, *Psychom.* 105. Condere vaginæ gladium, ne tecta robigo, etc. et *Venant.* 2. *Carm.* 13. 7. Scabrida nunc resonat mea lingua rubigine verba. Addunt quidam et *Martial.* 2. 51. nimiaque rubigine captus *Adlatras* nomen quo tibi cum qua datur. Sed plerique alii leg. ærugine. Item *Ovid.* 8. *Met.* 803. Labra incana sita, scabraque rubigine dentes. Sed alii tollunt quæ: alii leg. scabri rubigine dentes, vel scabræ rubigine fauces. — Robigo tria significat; scilicet

A) Robigo est vitium metallorum, quo atrum ruborem contrahunt, et exeduntur: in ferro dictum speciall nomine ferrugo, in ære ærugo, ἑρυσσῆν, ἰός (It. ruggina; Fr. rouille d'un métal, rouille; Hsp. orin, herrumbre; Germ. d. fehlerhafte rothe Ansatze am Metall, Rost; Angl. rust).

I.) Proprie. — a) Stricto sensu dicitur de metallis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 15. 13. (64). *Es* ac ferrum rubigo protinus corripit. At *Silius* leg. ubiq. robigo. *Id.* 33. *ibid.* 3. 19. (62). de auro. Super cetera non rubigo illa, non ærugo, non allud ex ipso, quod consumat bonitatem, minuat pondus. *Id.* 34. *ibid.* 9. 21. (99). *Æro* externa rubiginem celerius irubuit, quam neglecta. et *ibid.* 15. 43. (150). Ferrum a rubigine vindicatur cerussa et gypso, et pice liquida, et mox. Ferreos anulos rubigine infestari. *Id.* 17. *ibid.* 4. 3. (27). Terra ferrum rubiginem obducit. *Id.* 34. *ibid.* 14. 41. (143). Celerius rubiginem sentire. *Virg.* 1. *G.* 495. *Erexa* inveniet scabra robigne pila. et 2. *ibid.* 220. salva lædit robigne ferrum. *Propert.* 2. 19. 55. scabra teritur robigne mucro. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 71. Roditur ut scabra positum rubigine ferrum. — b) Latiore sensu, per similitudinem dicitur de aliis rebus. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 18. 30. (136). Sunt lapides molares, qui vetustate rubiginem trahunt. *Id.* 16. *ibid.* 6. 8. (20). de glandib. arborum. Distant inter se, quod aliis subest junica rubigine scabra, olis protinus candidum corpus. *Ovid.* 1. *Art. am.* 515. Linguaque na riget, careant rubigine dentes. *Calpurn.* 5. *Ecl.* 76. Fragile rubigo. h. e. putredū.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphorâ sumptâ ex ferro, quod robiginem contrahit, quum diu in usu esse desit. *Ovid.* 5. *Trist.* 12. 21. Ingenium longa rubigine læsum *Torpet.* *Val. Max.* 2. 9. n. 5. Abrogamus istud horrida vetustatis rubigine oblitum Imperium. *Seneca Ep.* 95. circa med. Hebetibus et obtusis aut mala consuetudine obsessis diu rubigo animorum effricanda est. *Ovid.* 8. *Met.* 803. de *Fame.* scabræ rubigine fauces. scil. per quas diu cibus non descendit. *V. Init.* *Claudian.* cons. *Mali.* *Theod.* 175. Infestatae longi rubigine raris. h. e. longo situ, et otio, quo rursi degebant, remotus a rebus gaudet. ¶ 2. Specialim rubiginem peccatorum appellat *Prudent.* 7. *Cathermer.* 205. Vltia animi, peccata et sordes, quibus estur et inquinatur. Similiter *Seneca Ep.* 7. a med. Malignus comes, quamvis candido et simplici rubiginem suam afficit. *Martial.* præf. lib. 12. Accessit his municipalium robigo dentium, et iudicii loco livor.

B) Robigo sæpe dicitur morbus satorum: de quo *Plin.* 18. *Hist. nat.* 28. 68. (3). Plerique disere, rorem innotum sola acril frugibus rubiginis causam esse, et carbuncul vltibus: quod ex parte falsum arbitror, omnemque uredinem

frigore tantum constare, sole innoxio. *Id.* *ibid.* 10. 20. (3). Siligo semper rectam habet spicam, nec rorem conficit, qui rubigioem faciat, et *ibid.* 17. 44. (2). Cælestis frugum vinearumque malum nullo minus noxum est rubigo. Frequentissima hæc in rosido tractu convallibusque, et perdatum non habentibus: e diverso carent a ventosa et excelsa. *Ovid.* quocque rori, et soli attribuit, 4. *Fast.* 917. Nec venti tantum *Cereri* nocuere, nec imbres; Nec sic marmoreo pallet edusta gelu; Quantum si culmos *Titan* incalfacit udos. At *Colum.* *Arbor.* 13., *Pallad.* 1. *R. R.* 35. et *Servius* ed 1. *G.* 131. mala nebula causam assignant: quod et rusticus *Pavani* nunc facit, qui ideo vocant nidia: quæ vox a nebula facta est. Italis est golpe, melume, ruggine, Gallis nicile. *Varro* 5. *L. L.* 16. *Müll.* Ne rubigo occupet segetes. *Virg.* loc. cit. Mox et frumentis labor additus, ut mala culmos *Esset* robigo. *Colum.* 2. *R. R.* 12. (11). 5. Segetes rubigine infestantur. et 10. *ibid.* 342. mala rubigo virides ne torreat verbas.

C) Addit *Servius* loc. cit. robiginem esse, ut *Varro* dicit, vitium obscena libidinis, quod uterque vocatur: idque nasci abundantia et superfluitate humoris, et a Græcis οαρυπιασιν vocari. — NB. De Robigine dea *V. ROBIGO* in ONOM.

ROBIUS et Robeus, a, nm, adject. rosso carico, o scuro, idem quod rubeus, rufus. *Inscript.* apud *Gruter.* 81. 3. VT PRAETOR LITATVRVM ES SCIAT VOLCANALIBVS OMNIBVS ANNIS VITVLO ROBIO ET VERRA. Alii leg. roboe. *Voss.* in *Etymol.* in *V. Ruber*, at *Scalig.* in not. ad *Varron.* 2. *R. R.* 5. p. 244. Legitur robius etiam apud *Colum.* 6. *R. R.* 1. 3. *Schneid.* ubi de coloribus boum loquitur, et 8. *ibid.* 2. 8. *Schn.*, nbi de gallinam, in quibusdam MSS., nam alii passim habent rubeus. (Alii ad 6. 1. rubius; alii ad 8. 2. leg. probus.) *V. ROBUS.* *Marcell.* *Empir.* 27. p. 126. retro inat. Rbun merinum sive rhun orientalem, quod est minutum robium simile lentisculo, quantum tribus digitis prendere poteris, multies in mortarium etc. *V. RHUS.*

ROBOR. *V. ROBUB* Init.

ROBORARIUM, n, n. 2. ῥοβωρῆριον, vivarium, septum, villa, quæ inclusa habet animalia: a v. robur, idest a tabulis roboreis, quibus vivaria septa erant, antequam mœnibus cingerentur. *Scipio African.* apud *Gell.* 2. 20.

ROBORASCO, la, ere, n. 3. (roboro) robur acquiro. *Nævius* apud *Non.* p. 116. 26. *Merc.* de puero pubescente. Cujus vox gallatascit, cuius jam ramus roborascit. *V. RAMUS.*

ROBORATUS, a, um, particip. *V. ROBORO.*

ROBORETUM, l, n. 2. locus roboreis constitutus. *Gloss. Gr. Lat.* ῥοβωρῆς τόπος, quercetum, roboretum.

ROBORÉUS, a, nm, adject. di rovere, ῥοβῆρος, qui est ex roboreis materiis, robustus. *Colum.* 6. *R. R.* 30. 1. Stabula roboreis aibus contrata. *Id.* 11. *ibid.* 2. 3. Roborea materies. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 29. (113). ligna. *Pallad.* 1. *R. R.* 21. 2. plancae. *Ovid.* 5. *Fast.* 623. virgo simulacra virorum Mittere roboreo scirpea ponte solet. *Hygin.* de limitib. agr. p. 112. 12. *Rudorff.* Roboreus limas, et de gener. contron. p. 127. 4. terminus.

ROBORO, as, avi, stum, are, a. 1. (robur). Particip. *Roboratus* sub A et B; *Roborandus* sub A. a. — Roboro duo significat; scilicet

A) Roboro est robur et vires addo, firmo, re-belo, ῥοβωρῆω (It. rinforzare, fortificare; Fr. fortifier, donner des forces à, consolider, affermir; Hsp. fortificar, dar vigor y fuerzas, endurecer, afirmar; Germ. kernfest machen, stärken, kräftigen, haltbarmachen; Angl. to strengthen, invigorate, fortify). Occurrit — a) De rebus physicis. *Lucret.* 4. 1032. adulta ætas quum primum roborat artus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 49. (92). Hirundines nidis luto construunt, stremento roborant. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (11). Pampinos adjugata vltis detergere, usque quo pleceat roborari eam. *Id.* 18. *ibid.* 28. 67. (4). Quum spica deflorescere capit, atque roborari. *Colum.* 6. *R. R.* 27. a med. Equus roborandus est lerge cibo.

Vulgat. interpr. *Exod.* 1. 7. Quasi germinantes multiplicati sunt ac roborati nimis Impleverunt terram. — b) De moralibus et abstractis. *Cic.* 1. *Off.* 31. 112. Catoni quum incredibilem tribuisset nature gravitatem, eamque ipsa perpetua constantia roboraret. *Horat.* 4. *Od.* 4. 33. Doctrina sed vim promovet insulam, Rectique cultus pectora roborant. h. e. efficit animum fortem. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 15. 55. (93). Mordacitas urtica non prolious cum ipsa herba gignitur, nec nisi solibus roborate. *Apul.* 5. *Met.* Procedente consuetudine et effectione roboreta. *Boeth.* in *Porphyrr.* 1. Et tamen, scientia roboratus, quid quæri lure possit, agnosceret. h. e. fretus. — Hinc Particip. præter. pass., ejus exempla retulimus,

Roboratus, a, um, etiam absolute, adjectivorum more, occurrit; unda Comp. *Roboratio.* *Tertull.* *Anim.* 25. Roboratio exitus.

B) Roboro est etiam robore, seu tetano afficio, corripio. *V. ROBUB.* Occurrit tantummodo Particip. *Roboratus* apud *Pelagon.* *Veterin.* 19. Si equus vulneratus, si marmoratus, si roboratus etc.

ROBOROSUS, a, um, adject. qui robore, seu tetano laborat, tetanicus. *Veget.* 3. *Veterin.* 24. Quæ potio roboreos tetanicos, et opisthotonicos salubriter curat. *Id.* *ibid.* Roborosa paulo dicitur, quæ animal rigidum facit ad similitudinem ligni. *V. ROBUB* sub C.

ROBRUS. *V. RUBER.*

ROBUR (Robor), ōris, n. 3. Olim robus et robos dixere pro robur, ut labos, honos pro labor, honor. *Cato R. R.* 17. Robur, materies item pro ricta, ubi solstitium fuerit ad brumam, semper tempestiva est. Forma robor est apud *Charis.* p. 32. 12. et p. 548. 16. *Keil.* et *Priscian.* de accent. 24. p. 524. 2. *Keil.*; et a *Lachmann.* legitur apud *Lucret.* 2. 1131. Inde minutim vires et robor adultum Frangit. *Gloss.* *Cyrill.* ῥοβός, valentia, virtus, robur. — *Festus* p. 264. 10. *Müll.* bene vocem ducti a robus, ruber, rufus, quia roboris materia plurimas venas ejus coloris habet; alii vero eum themati pō, unde ῥοβωρῆς, ῥοβῆν, cojungunt. — Robur tria præcipue significat; scilicet

A) Dicitur de lignis duris et validis, præsertim de lignis quercis.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Colum.* 9. *R. R.* 1. 3. Robur quercum vel robereum. *Cæs.* 3. *D. G.* 13. Naves totæ factæ ex robora. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 31. ad fin. Sapiens non est e saxo sculptus, aut a robore dolatus. *Id.* 2. *Divinat.* 41. 86. Quis robur illud cecidit, dolavit, inscripsit? *Virg.* 4. *Æn.* 441. Annoso validam robore quercum eruere. *Id.* 12. *ibid.* 783. Discludere morsus roboris. h. e. olestri, quem supra dixerat v. 766. Adde 2. *G.* 305. 3. *ibid.* 420. et alibi sæpe. Huc pertinent et illa *ibid.* 332. Sic ubi magna Jovis antiquo robore quercus ingentes tendat ramos, h. e. vetustate duritia et firmitate. *Ovid.* 1. *Met.* 303. agitata robora pulsan. *Id.* 3. *ibid.* 92. fixa est pariter cum robore cervix. — *Masyia* robora *Statius* 3. *Silv.* 3. 94. sunt arbores citri, ex quibus pretiosæ menzæhebant. *V. CITRUS.* Hæc eadem vocat *id.* 4. *ibid.* 2. 39. robora Maurorum. *Id.* 5. *Theb.* 237. curvum robur. h. e. cymba ex codice cavato. ¶ 2. Specialim est genus quercus durissimo ligno et in aquis incorruptibil, rovere o rovero, quercia, ῥοβῆς ἄγρια. Multa de ea *Plin.* 16. *Hist. nat.* c. 6. 7. 8., item *ibid.* 38. 73. extr., ubi totam ejus materiam oseam esse: et *ibid.* 40. 76. (3), ubi tantam ei esse duritiam scribit, ut terebrari nisi madefactum non queat, et ne sic quidem adactus avellit clavus: et *ibid.* 79., ubi marina aqua corrumpi. Sed profecto plures sunt non una species quercum, quæ hoc nomina appellantur. *Gell.* 10. 12. Caput et collum chamaeleontis si uratur ligno, quod appellatur robur, imbres et tonitrus scilicet derrepente. — Robore natus, agrestis, durus, inhumanus, ferreus. *Stat.* 4. *Theb.* 339. vos autem bunt ira sinefili. *Arceades* o saxa nimirum et robora nat!

II.) Translate. ¶ 1. Per synecdochen robur

est res aliqua ex robore. — a) Generatim. *Sil. It.* 2. 244. et 267. robur letale. *h. e.* hasta. *Sic Virg.* 10. *En.* 479. ferro præfixum robur acuto. *h. e.* bastille ferrea cusplide armatum. *Martial.* 9. 44. Cuius (*Herculis*) lava calet robore. *h. e.* clava. (*Adde Stat.* 2. *Silv.* 1. 35.) *Virg.* 1. *En.* 230. sacrum robur. *h. e.* equus ligneus. Apud *eumd.* 1. *G.* 162. et *Val. Flacc.* 7. 555. grave robur aratri est ipsum aratrum e robore. *Cic.* *Mur.* 35. ad fin. Lacedæmonii quotidianis epulis in robore accumbunt. *h. e.* in sedili e robore vel alio quocumque ligno duro. — b) Speciatim. *Festus* loc. cit. Robns in carcere dicitur is locus, quo præcipitatur malefactorum genus, quod ante arcis robuste includeretur. (*Cf. Plaut.* *Cure.* 5. 3. 14.) *h. e.* carcer inferior, in segreta sotterranca d'una prigione. *Liv.* 38. 59. sub fin. Ut in carcerem inter fores nocturnos vir clarissimus includitur, et in robora et tenebris exspret. *Id.* 34. 44. extr. inferiorem carcerem appellat, et *Sall.* *Cat.* 55. Tullianum: ac describit. *Calpurn.* *Flacc.* *declam.* 4. Video carcerem publicum, saxis ingentibus strictum, etc. in hunc confectus robur Tullianum prospiciunt. *Alii leg.* robur Tullianumque. *Lucan.* 2. 125. Saxa tribunicio maduerunt robora tabo. *Apul.* *Apolog.* O subtilitas digna carcere et robore! *h. e.* vinculis et morte, quia in robore supplicium de reis sumebatur. *Tac.* 4. *Ann.* 29. Robur, et saxum, ant. parricidarum penas militari. *Adde Lucet.* 3. 1031. ubi quidam designari potent equuleum, in quo insidentes, vel porrecti rei torquebantur. Quid scribit *Val. Max.* 6. 3. n. 1. in fin. familiares Gracchorum de robore præcipitatos fuisse, negotium facessit interpretibus. neque enim præcipitari poterant, qui de carcere in robur, tunc carceris locum, supplicii causa demittebantur. Itaque aut locum ipso robore depressiore ibi fuisse putandum est: quod sane non constat; aut *Valerium* robur cum saxo Tarpeio confudisse; aut in robore pro in robur dixisse; aut denique locum esse corruptum. Clara erat sententia, si dixisset in robur. ¶ 2. Item dicitur de duritia aut firmitate, aut facultate et viribus aliarum rerum, et quidem — 1.º De rebus physiciis. — a) Generatim. *Lucet.* 1. 889. fruges robora quom saxi tranguuntur. *Virg.* 7. *En.* 609. Centum atri claudunt vectes, æternæque ferri Robora. (*Adde Lucet.* 2. 449.) *Liv.* 37. 30. Robore navium et virtute militum Romani longe regios præstabant. *Virg.* 2. *G.* 177. Nunc locus arborum ingens: quæ robora cuique, Quis color, et quæ sit rebus natura ferenda. — b) Speciatim ac sape de viribus corporis, robustezza, fortetza, lena, forza, vigore, fermetza, pòjny. Hanc notionem ex eo descendere putat *Festus*, quia homines valentes boni coloris esse solent, et ad rubrum, qualis in venis roboris est, accedentia. *Alii* tamen, ut *Foss.* in *Etymol.* et recentiores, volunt hanc esse primam et propriam vim huius vocis, et inde transferri ad arborem. *Virg.* 2. *En.* 638. quibus integer avi Sanguis, alt, solidæque suo stant robore vires. *Id.* 8. *ibid.* 518. Arcadas bulc equites bis centum, robora pubis Lecta dabo. *h. e.* fortissimos juvenes. *Sic Val. Flacc.* 2. 644. Quum tales intrasse duces, tot robora cerno. *Id.* 1. 561. robur Herculeum. *h. e.* ipse Hercules fortissimus. — 2.º De moralibus, præsertim de viribus animi: et universim ponitur pro vi, virtute, firmitate. — a) Abstracte, ut adjunt, sensu. *Cic.* *Nosc.* *Am.* 51. 149. Qui si iam satis ætatis atque roboris haberet, ipse pro Sax. Roscio diceret. (Hunc tamen locum *alii* interpretantur de viribus corporis.) *Id.* pro leg. *Manil.* 4. 10. Altera pars, quæ multo plus firmitatis ac roboris habebat. *Id.* 5. *Fyn.* 5. 12. Dummodo plus in virtute teneamus firmitatis et roboris. *Id.* 6. *Fam.* 1. 3. Quantum in cuiusque animo roboris est, atque nervorum. *Id.* *Font.* 8. 16. Illi habuerunt tantum animi, tantum roboris, ut M. Scauro testi non crederent. *Id.* 2. leg. *Ag.* 35. a med. Quibus illi rebus elati et inflati, si paulum assumpserint robustatis ac roboris, non continebuntur. *Id.* 1. *Off.* 5. 14. Azimi excelat atque invicti magnitudo ac robur.

Id. *Mit.* 37. 101. Vir quodam incredibili animi robore. *Quintil.* 6. *proem.* a med. Robur contra dolores ac metus. *Ovid.* 5. *Trist.* 12. 11. Des licet hic valido pectus mihi robore fultum, etc. Fracta cadet tanta sapientia mole ruina. *Martial.* 1. 40. magnæ subnixus robore mentis. *Seneca Phæniss.* 78. Magno robore ærumnas domat. *Alter Seneca Ep.* 10. a med. Verba plena roboris. — b) Concreto, ut dicitur, sensu. — a) Generatim. *Cic.* *Orat.* 10. 34. Versaris in optimorum civium vel flore vel robore. *Id.* *Cluent.* 56. 153. C. Flavius Pustio, Cn. Titinius, C. Mæcenæ, illa robora populi R. *Flor.* 2. 17. Celtiberos, id est robur Hispania. *Colum.* 19. *R.* 326. pallentia robora betæ. *h. e.* ejus caules duriusculi et aliquid roboris debentes. *Alii tamen leg.* tubera. — b) Speciatim de militibus. *Cic.* 6. *Att.* 5. a med. Auxilia sane bona, sed ea Galatarum, Plisidarum, Lyciorum. hæc enim sunt nostra robora. *Asin.* *Poll.* apud *Cic.* 10. *Fam.* 33. Et robur et suboles militum perit. *Liv.* 5. 39. Placuit juventutem militarem senatusque robur in ascem concedere. *Id.* 27. 14. Id roboris in omni exercitu erit. *Id.* 30. 2. Quod roboris ex provincia habuerat. *Id.* 33. 4. Robur omne virium. *Adde eumd.* 28. 14. et 39. 30. *Virg.* 8. *En.* 518. robora pubis. *Liv.* 24. 46. centurionum. *Tac.* 1. *Ann.* 24. Germanorum. *Id.* 4. *Hist.* 33. extr. Cæsarum eo die in partibus nostris major numerus et imbellior: e Germanis ipsa robora. i. p. valerosi. et *Flor.* 3. 5. Priusquam inter se gentium robora colerent. B) Dicitur robur, antiquâ formâ, genus tritici, a colore, vel a Græco ῥοβός, erigere rubeo, vel potius a comparatione arboris sic dictum, quia tritici huius robustissimum omnium et durissimum granum: nunc Italici grano duro, aut etiam grano rosso o roba appellatur. *Colum.* 2. *R.* 6. 1. Tritici genera quamplura cognovimus, verum ex his maxime serendum est, quod robur dicitur, quoniam et pondere et altiore præstat.

C) Robur est morbus jumentorum, quo nervi rigent et in robur obdureant, tetanus, τένανος, irrigidimento de nervi apud *Veget.* 3. *Peterin.* 24. ab init. et *Pelagion.* *Peterin.* 23. P. RORORO et ROBOROSUS.

ROBURNEUS, a, um, adject. di quercia o rovere, ῥοβύος, qui est a robore, quærua, *Colum.* 9. *R.* 1. a med. Fera pecudes in vivariis ut graminibus, ita frugibus roburnels opus habent. *h. e.* glandibus, quibus vescuntur.

ROBUS, rober, rnfus, flavus, ῥοβός. *Festus* p. 264. 10. *Müll.* Robur rubro colore et quasi rufo significari, ut botem quoque rustici appellant, manifestum est. Unde et materia, quæ plurimas venas ejus coloris habet, dicta est robur. Hinc et homines valentes, et boni coloris, robusti. *Servius* ad illud *Virg.* 6. *Ecl.* 22. Sanguinels frontem moris, etc. Multi hoc dictum putant, quod robur color deorum sit: unde et triumphantes facie ministe, et in Capitolio Jupiter in quadriga ministe. *Alii leg.* rubeus. *Gell.* 4. 6. Si quid succedaneis opus erat, robos accederet. *h. e.* vitulus robius. *Alii perperam leg.* robigus. — NB. De cognom. R. V. ONOM.

ROBUS, oris, n. 3. V. ROBUR.

ROBUSTARIUS, m. 2. artifex, qui in robusta materia opus facit. *Inscript.* apud *Don.* cl. 2. n. 27. coarctis robystariorvm. Hanc eamd. habet *Murat.* 519. 2, ubi aliter legit, et contendit minus Latinam robustariorum vocem esse.

ROBUSTE, adverb. Comp. Robustius, et Sup. Robustissime. — Robusta est fortiter, firme, valide. *Augustin.* 8. *Confess.* 11. Na: revalesceret iterum, et me robustius alligaret. *Nazar.* *Paneg.* ad *Constantin.* 17. Fecunda malis suis natio ita raptim adolevit, robusteque recreata est. *Cassiod.* 12. *Variar.* 21. Fide publica robustissime reparatur quidquid a privatis emittitur.

ROBUSTUS, a, um, adject. di rovere, ῥοβύος, qui est e robore, roburneus, robustus. *Virg.* 2. 1. Scandula robustæ. *Id.* 3. 3. et 5. 12. a med. Robustei palli. Addunt et *Farron.* 1. *R.* 38.

extr., ubi constans lectio non est. *Schneid.* leg. robustus.

ROBUSTUS, a, um, adject. (robustus). Comp. Robustior II. 1. et 2; et Sup. Robustissimus II. 1. — Robustus

I.) Proprie, qui ex quocumque duro ligno, et specialim ex robore est factus, roburneus, quæruus. *Cato R. R.* 18. Eo capitulum robustum indito. et *ibid.* Stipites robustas lacio. *Varro* 1. *R. R.* 38. extr. et *Colum.* 2. 17. Robusta materia. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 55. a med. Robusti caudices. *Ovid.* 5. *Met.* 120. Robusta repagula. *Plaut.* *Cure.* 5. 2. 14. Robustus carcer. *h. e.* locus robustis aribus munitus. V. ROBUR. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 74. Tristia robustis luctantur funere plaustris. *Id.* 3. *Od.* 16. 2. Robustæ fores. — De robusto codice V. in v. CODEX.

II.) Translate est durus, rigidus, valens, firmus, vigorem ac robur habens, duro, saldo, forte, robusto. — 1.º De physiciis. — a) Generatim. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 45. (125). Cornua aliis ad incursum robusta, aliis ad ictum. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (175). Tertius vineæ annus palmitem velocem robustumque emittit. *Id.* 36. *ibid.* 22. 48. (167). Albi lapides, nec contra humores et antram maris robusti. *Colum.* præf. a med. Robustissimum solum. *h. e.* cui imperari assidua cultura potest, et quod fecitissimum est. — b) Speciatim robustus cibus est valens, *h. e.* in quo multum alimentum inest, ut *Cels.* 2. 18. ab init. explicat. *Id.* *ibid.* Et feris quoque majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 46. (166). Colles robustius, sed minus, reddunt triticum. *Adde ibid.* 30. 72. (295). — c) Item da viribus corporis. *Nepos Alcib.* 2. Postquam robustior est factus. *Suædon.* *Tib.* 63. Corpore amplo atque robusto esse. *Cic.* 2. *leg.* *Ag.* 31. Homines robusti, et valentes, et audaces. *Justin.* 25. 4. 6. Exercitus partem robustissimam amisit. *Ovid.* *Heroid.* 9. 77. de *Hercule.* Crassaque robusto deducis pollice bla. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 17. (76). Robusta vox. *Nepos Hannib.* 10. Quum videret, regem domesticis rebus minus esse robustum. *h. e.* minus instructum militaribus copiis. *Id.* *Alcib.* 2. Robustior factus. *h. e.* adultior. *Paul.* *Diac.* ex *Fest.* p. 264. 11. *Müll.* de robore. Hinc et homines valentes et boni coloris robusti. — Plur. absolute. *Seneca* 3. *Ira* 5. Promiscue (pestilentia) imbecilla robustaqua invadit. *Vulgar.* interpr. *Exod.* 15. 15. Robustos Moab obtinuit tremor. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 4. 10. (27). Robustiores vinum bibere, infirmiores aquam. — Figurat. *Ovid.* 15. *Met.* 297. Transit in ætatem post ver robustior annus. — 2.º De moralibus et abstractis. *Cic.* 2. *Phil.* 25. a med. Sed hæc, quæ robustiori improbitatis sunt, omittamus. et 5. *Phil.* 11. extr. Omne malum nascentis facile opprimitur, inveteratum sit plerumque robustius. *Id.* 1. *Off.* 20. 67. Ea, quæ videtur acerba, ita ferre, ut nihil e statu naturæ discenda, robusti animi est magnæque constantia. *Id.* 4. *Tusc.* 23. 51. Robusti et stabili fortitudo. *Id.* *Planc.* 8. extr. Solidam, et robustam, et assiduam frequentiam præbuerunt. *Pers.* 5. 5. robustum carmen. *h. e.* grandiloquum, tragicum, magni ponderis. *Val. Max.* 4. 7. n. 2. Robusta constantis amicitia exempla.

RODARUM, l, n. 2. species herbæ (*Spiræa ulmaria* L.) apud *Plin.* 24. *Hist. nat.* 19. 112. (172). Juxta hanc (rumpolinum) viduam vite nascitur herba, quam Galli rodarum vocant. Ita *Siliig.*; *alii leg.* rhodorum.

RODENS, entis, partic. V. voc. seq.

RODO, rōdis, rōsi, rōsum, rōdere, a. 3. Hæc vocem *Forcellinus* deducti a verbo Gr. ῥοῖω, edo, rodo; et *Döderlein.* conjungit cum ῥοῖω. *Sav* (*Hom. Il.* 1. *IP.* v. 35.), quod est: rodere, terere dentibus, unde et rudus, res trita: verum simplicius derivatum putamus e them. Sanskr. rad ejusdem cum v. rado et rodo significationis. — Particip. *Rodens*, et *Rosus* I. a. et *B.*; *Rosurus* I. a. — Rodo est idem ac dentibus quippiam erado, ῥοῖω (*It.* rasicchiare; *rodere*; *Fr.* ronger, rognier avec les dents; *Hisp.* roer con los dientes; *German.* nagen, bissen; *Angl.* to gnaw).

1.) Proprie. — a) De feris. *Phædr.* 1. 22. laboras, ut frueris reliquis. Quæ sunt rosuri mures. *Stat.* 4. *Silv.* 9. 10. Rodus sinels, siluque putris. *Ovid.* 1. *Fbst.* 357. Rode, caper, vitæ. *Martial.* 3. 24. Vite nocens roas stebel mortiterus ad eras Hircus. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 5. 3. (37). Corvi aretoris vestigia ipse rodentes. h. e. rostro tundentes cibi exquirendi gratie. — b) De hominibus. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 40. Cum servis in arbena diarie rodere mavia. h. e. durum servorum solum, et peam vix morsus edmittentem, qualis urbanis debetur servis, fatigato dente mandere. *Id.* 1. *Sot.* 10. 70. In versu faciendo Sape caput scabere, vivos et roderet unguis. (Cf. *Pers.* 1. 106.) *Id.* *Epod.* 5. 47. Irressectum aave dente livido Censida rodens pollicem. *Petron. fragm.* apud *Fel. Scholiast.* ad *Horat.* *Epod.* loc. cit. Pollice aque ad periculum roso. *Martial.* 7. 19. Roso tepenti spondylos sinu condit. — Absolute *Fulg.* *interp.* *Job* 30. 3. Qui rodebant in solitudine.

11.) Translata. ¶ 1. Pontius pro exedere, corrodere, logorare, consummare. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 22. 48. (106). Tophus tectorii calce roditur. *Id.* 35. *ibid.* 15. 52. (185). Vis liquidi elemi adstrigere, indurare, rodere. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 71. Ferrum rubigine roditur. ¶ 2. Item eradere, abraders. *Lucr.* 5. 257. ripas rodentis flumines rodunt. et *ibid.* 258. quodcumque elit, angit, Roditur. h. e. demolitur. *Lucmann.* *leg. redditur.* ¶ 3. Figurate dicitur de obrectatoribus et maledictis. *Cic. Balb.* 26. 57. Mors hominum invident, in civis rodunt, in circuli valliant. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 81. absentem rodere amicem. et *ibid.* 6. 48. Quam rodunt omnes libertino patre natum. *Martial.* 5. 28. Eudignos sancta dentibus rodit. *Id.* 13. 2. quid dentem dente juvebit rodere? h. e. carpere eum, qui pari est mordacitate. ¶ PELLIS. — Sloguere est lile *Pers.* 3. 81. Murmuræ quæ saecum, et rabiosa silentia rodunt. b. e. versant, et quasi dentibus rodunt verba, secum obmurmurantes.

RODUS et RÖDUSCULUM. ¶ RAUDUS, RUDUS et RAUDUSCULUM.

ROGA, m. f. 1. res rogata, elemosyne. *Gloss.* *Id.* Addit *Quicherat.* et *Gloss.* *Pith.* et *Theat. Nov. Latinit.* p. 495. et 506. ed. *Mat.*

ROGALIS, a, adject. ad rogum spectans. *Ovid.* 3. *Amor.* 9. 41. Te ne, acer vates, stemma rapere rogales? *Sidon.* 3. *Ep.* 13. ante med. Sordidior et deformior est cadavere rogali.

ROGAMEN, Inl. n. 3. rogatio. *Gloss.* *Gr. Lat.* *Δέμας*, rogemem.

ROGAMENTUM, l. n. 2. (rogo) interrogazione, quistione, proposizione. *Apul.* 3. *Dogin.* *Plat.* Rogamentum proponere. *Id.* de habit. *doctr.* Est una quæ pronuntiabilis appellatur, absolutam sententiam comprehendens, sola ex omnibus veritati, aut falsitati obnoxia. quam vocat *Sergius* effatum, Varro proloquium, Clesero enantiatum, Græci protella, tum axioma: ego verbum e verbo tum propositionem tum rogamentum.

ROGANS, antiq. particip. ¶ ROGO.

ROGARIUS, Il. n. 2. qui rogum accendit, et curat. *Gloss.* *Gr. Lat.* *Νεποκαύωνες*, rogerius.

ROGATARIUS, a, um, et

ROGATARIUS, Il. n. 2. voc. seq.

ROGATICUS, a, um, adject. qui eb alio rogatus fuit. *Fronto ad Ver. Imp.* (sudentia Iterum *A. Moio*) *Ep.* 1. a med. Nerva facta sua in senatu verbis rogaticis commendavit. h. e. oratione ab aliquo scriptoris a se rogato mutuate. in *Codicis* margine antique manu scriptum est rogaticis pro rogaticis. — Ilnc

Rogatorius, Il. m. 2. absolute. *Gloss.* *Id.* Rogatorius, petitor, et apud *Marin.* *Pap. Dipl.* n. 90. l. 10. rogatorius est idem ac receptor seu notarius, quis qui instrumentum aliquod facturus erat, eum rogabat, ut illud subscriberet.

ROGATIO, Onla, f. 3. ¶ 1. Est actio rogendi, aut interrogandi, domanda, quistio, interrogazione *ἐρωτική, ἐρωτική*: et usurpatur — 1.º) Active. *C. c.* 1. *Invent.* 32. 54. Plerumque aut non responderis, aut male respondendo longius

procedere rogationem non sinit. Quare ratione rogationis imprudens ab eo, quod concessit, ed id, quod non vult concedere, deducendus est. — 2.º) Passive — a) Est interrogatio, figure sententiarum apud Rhetores. *Cic.* 3. *Orat.* 53. 203. Et rogatio etque hinc finitima quasi percontatio. ¶ PERCUNCTATIO et PERCUNCTOR. Adde *Quintil.* 9. 1. 21. — b) Hoc nomine appellatur etiam lex, antequam perferretur, quæ in ea ferenda rogebatur populus illis verbis: *velitis, jubeatis, uti etc.*, (integram formulam habes apud *Gell.* 5. 19.) post quæ ferebat ille suffragium: quo si responderetur, uti rogas, lex erat: quæ quum perscriberetur, hæc in principio verba apponebantur: *consul populum jure rogavit, populusque jure scivit.* Deinde vero quom per leges tabellaras factum est, ut suffragia scripta ferrentur, tum tabellæ diribebantur, ubi inscriptæ erant litteræ *U. R. b. e.* (voto vel jubeo) uti rogas. ¶ ROGO. *Cic.* 4. *Fin.* 28. 77. Et eadem imbecillitate et inconstantia L. Tubulum fuisse, quæ illum, cuius est condemnatus est rogatione, P. Scævolem. — c) Aliqui rogationem accipiunt pro privilegio, et a lege differre eunt, quod lex universalis sit, rogatio particularis. *Festus* p. 286. 2. *Müll.* Rogatio est, quum populus consultur de uno pluribusve hominibus, quod non ad omnes pertineat: et de uno pluribusve rebus, de quibus, non omnibus, sanctiatur. nam quod in omnes homines, res populi scribit, lex appellatur. Itaque Gallus *Ælius* ait: Inter legem et rogationem hoc interest. rogatio est genus legis; quæ lex, non continuo ea rogatio est. rogatio non potest non esse lex, al modo iusta comitiis rogata est. Hæc *Festus*. Sed hæc differentia non observatur; nam, ut ait *Gell.* 10. 20., aive lex, aive privilegium, aive plebiscitum sit, sine rogatione ad populum perferri non potest, et atrumque confuso et indistincto vocabulo rogatio dicitur. *Cic. Brut.* 23. 127. de *C. Galba*. Rogatione Manilla (*Sillig.* Mamilla), Jugurthinæ conjurationis invidia oppressus est. et *mox* 34. 128. Invidiose lege Manilla C. Geibam Graccheni Judices sustulerunt. *Id.* *ibid.* 23. 89. Rogationem in Ser. Galbam privilegium similes ferente T. Libone trib. plebis. *Id.* *Sext.* 10. extr. Promulgare rogationem de re aliqua. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 2. ad fin. Rogationem perferre. *Id.* 1. *Att.* 14. a med. accipere. h. e. approbare. *Cæs.* 3. *B. C.* 1. ad populum ferre. — d) Dicitur interdum rogatio, etiam postquam peracta est. *Laetius Felix* apud *Gell.* 15. 27. Quibus rogationibus ante patricii non tenebantur, donec Q. Hortensius eam legem tulit, ut eo jure, quod plebes statueret, omnes Quiritæ tenebantur. *Gell.* 20. 1. circa med. Quid salubrius fenum est rogatione illa Stolonis iugurum de numero prædicto? ¶ 2. Petitio, postulatio, preces, *δέσινς*. — 1.º) Generalis. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 3. ad fin. Ego Curtium non modo rogatione, sed etiam testimonio tuo diligo. *Vol. Max.* 6. 4. n. 4. Quom amici cuiusdam Injusta rogationi resisteret. — 2.º) Specialis. — a) Rogatio dicitur etiam præsentio in comitiis, *brogiis*. *Cic. Planc.* 10. 25. Rogatio ipsa semper est gretiosissima, quæ est officio necessitudinis conjuncta maxima. Neque enim ego sic rogebam, ut petere viderer, quæ familiaris esset meus. *Id.* *pouillo* ante. Appellevi populum, tribubus submisit me, et supplicavi; ultro pollicentes rogavi. — b) Item Rogationes, Italia quoque nunc rogationes, appellata fuerunt triuans supplicationes, quæ aegelum lustrationibus per Fratres Arvales triuans Romæ habitis subiectis videatur, ut tribus diebus JESU CHRISTI Ascensionem præcedentibus celebrari in Italia sunt capta a Lazaro Mediolanensi archiepiscopo ann. CCCXXII., et minores deo dictæ, ut ab his distinguantur, quæ Gregorius I. Pont. Mex. instituit (Cf. *Paul.* *Dinc.* de *gest.* *Longob.* l. 3. c. 25.), mox autem Invecta etiam a Mamerto Viennensi in Gallia episcopo, ut constat ex *Sidon.* 5. *Ep.* 14. Quidquid illud est, quod vel otio vel negotio vacat, in urbem tamen, nil fallitur, rogationum contemplatione revocebere. Quæram nobis solemnitetem primus Mamertus pater et pontifex invenit, instituit, inveniit. Erent quidem prius vegæ, tepentes in-

frequentesque, et, ut sic dixerim, oscitebundes supplicationes, quæ sæpe interpellantem prenditorum obiectibus bebetabantur, maxime aut imbres, eot serenitatem deprecaturæ; in his autem juncturæ, orelet, psallitur, cetera. *Id.* 7. *Ep.* 1. ad *Mamertum*. Solo Invecturum te auctore rogationum pelpemur auxilio: quibus incoenda instituendisque populus Arvernus, et non effecto perit, affectu certe non imperi caput inhiert. Ex his petet, *Sidonius* Augustonemell, nunc *Clermont*, episcopum illas rogationes, Mamerto auctore, adoptasse; quæ postea Leo III. Pont. Mex., ann. DCCCII., Romæ celebrari jussit, unde per. universam Catholicam Ecclesiam propegetæ suot. Ceterum de Rogationibus vel suo tempore celebratis est mentio apud *Augustin.* *Serm.* 173. de *Temp.*

ROGATIONALIS, a, adject. ad rogationes pertinet. *Alcin.* *Homilior.* *fragm.* sub init. Rogationellis observantia.

ROGATIONCULA, m. f. 1. ¶ 1. Est brevis rogatio, seu Interrogatio, breve argumentum, Interrogationa. ¶ INTERROGATIO. *Cic.* 1. *Fin.* 11. a med. Chrysippus in hæc est rogationcula delectatus: Num quidnam minus tua, etc.? ¶ 2. Item perva rogatio, seu iux. *Cic. Dom.* 20. 51. Raque te ex una rogationcula fecisse.

ROGATOR, Oris, m. 3. ¶ 1. Est qui roget, eot interroget. — 1.º) Specialis — a) Dicitur de eo, qui in lege ferenda rogat populum, eut legem proponit vel fert. ¶ ROGATIO et ROGO. *Lucilius* apud *Non.* p. 383. 14. *Merc.* Consilium patriæ, legumque oriundum rogator. — b) In comitiis illa dicebatur, qui illa præerat, et tribus de aliqua re rogabat. *Cic.* 2. *Nat. D.* 4. 10. Haruspice responderunt, non fuisse iustum comitiorum rogatorem. Tum Gracchus: itane vero? ego non iustus, qui et consul rogavi, et engur, et auspicio? — c) Item qui nomen ejus, de quo comitia habant, renunciet, et centuriarum suffragia rogabat. Locum habuit primo, quum suffragia voce ferebantur; retentua est etiam post inductum tabellarum usum. *secretario dello scrutinio.* *Cic.* 2. *Divinat.* 35. a med. et 1. *ibid.* 17. extr. Quum beruspices Tl. Gracchus, propter mortem repentnam ejus, qui in prærogativa referenda subito concidisset, in senatum introduxisset, non iustum rogatorem fuisse dixerunt. Primum vide, ne in eam dixerint, qui cogitor centuriæ falsas, in enim erat mortuus. *Id.* in *Senat.* 11. 28. Quando illa dignitate rogatores, diribitores custodesque vidistis? Adde *Fin.* 15. ad fin., ubi de eadem re loquitur, b. e. de se ab exilio revocando. (Cf. *Inscript.* *Orell.* 4109). — 2.º) Generalis. *Cic.* ad *Planc.* 2. post *ep.* 16. l. 16. ad *Att.* Quamquam hæc epistole non suaviori est, ad rogationis. ¶ 2. Item qui petit, qui postulat vel oret, *αἰτητής*. — Specialis usurpatur, et est — a) Silpem petens, mendiculus, mendicante, *ἐκείτης*. *Martial.* 10. 5. Interque raucos ultimus rogator Oret cœnes panis improbi buccas. *Id.* 4. 30. Bejanos sedet ad lecus rogator. — b) Inter ministros scænæ etiam rogatorem fuisse, colligitur ex *Inscript.* apud *Murat.* 660. 3. et *Orell.* 2640. *M. VIPSANIVS NARCISVS ROGATOR AD SCENAM.* Pulset autem fuisse is, qui vestes bloe inde rogando conquirebat, ad verior scænæ atque histrionum usus: et buc pertinere illud *Horat.* 1. *Ep.* 6. 40. cblamyda Lucullus, ut ajuat, si possit centum scænæ præbere, rogatus. Qui possum tot? ait. tamen et quæram, et quot habebo. Militam. post paulo scribit, tibi milia quinque Eme domi chlamydam: partem, vel tollaret omnes. Alia est *Inscript.* apud *eund.* *Murat.* 898. 5., quæ vel eodem refertur: *BROS AVG. L. ROGATOR LIVIA LEBBIA.* vel rogatorem comitorum significat. Tres alias *Inscript.* effert *Ficoroni* de *person. scenic.* c. 56. (unde hæc sumpta sunt), in quibus rogator legitur.

ROGATORIA, m. f. 1. rogatio, salutatio. *Gloss.* *Gr. Lat.* *Ἀσπασμός*, rogatura.

ROGATUS, a, um, particip. ¶ ROGO.

ROGATUS, us, m. 4. *richiarta*, preghiera, *δέσινς*, rogatio. *Cic.* 1. *Att.* 8. extr. Chilius te rogat, et ego ejus rogatus. *Id.* 1. *Nat. D.* 6. ad

fin. Quum ad eum ipsius rogatu accessitque venissem. *Id. Flacc. 4. 10.* Numquam nobis ad rogatum respondet. Adde *Amic. 1. a med.*, et *7. Fam. 1. a med.*, at *13. ibid. 36.* et *Nepot. Epamin. 4.*

ROGITANS, aotia, particip. *V. ROGITO.*

ROGITATIO, ois, f. 3. actus rogandi. *Plaut. Curc. 4. 2. 23.* Rogitationes publicas propter vos populus scilicet. h. e. leges rogavit.

ROGITATUS, a, um, particip. *V. voc. seq.*

ROGITO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. a rogo. Particip. *Rogitans 1. b. et c.*; *Rogitatus 1. b. at 2. b.* — *Rogito* ¶ 1. Est idem ac saepe rogo, quæro, accitor, dimandare spesso, interrogare. — a) Absoluta. *Ter. Eun. 3. 5. 5.* Neminem na intervenire nunc mihi, qui rogitando obtundat, enecet? *Id. Andr. 1. 4. 56.* Observabam illorum servulos venientes aut abeuntes: rogita-bam, heus, puer, etc. *Plaut. Epid. 2. 2. 16.* Rogitando sum raucus factus. — b) Cum Accusativo. *Virg. 1. En. 750.* Multa super Priamo rogitaas, super Hectore multa. — Passive *Cic. nov. fragm. orat. pro Scauro* ed. ab *A. Maio* p. 11. Consensio late facta compromissum Sadorum et conjuratione rogata. — c) Cum regimine *Liv. 5. 40.* Muliebris fœtus nunc hos nunc illos sequentium rogitantumque, cui se facto darent. ¶ 2. Adhibetur atiam prn simplici rogo, sine ulla frequentia significatione, et est — a) Interrogo, quæro, absoluta aut cum regimine. *Plaut. Cas. 3. 3. 8.* Rogitare oportet prius. et percontarier. *Id. Merc. 3. 4. 48.* Requireres, rogitaas, quis esset, aut unda esset. *Id. Aut. 2. 8. 3.* Veolo ad macellum, rogita piscas: indicant caros. h. e. quæro, quanti valeant pisces. *Ter. Adelphi. 4. 1. 11.* Rogitavit me, ubi fuerim. *Id. Heaut. 5. 1. 70.* Illum rogito, quamobrem id faciam. *Plaut. Curc. 5. 2. 3.* Rogita, unda istanc habeat annulum. — *Rogitas?* frequentissima apud comicos formula, in eum, qui aut scit, aut scira debet, et tamen rogat. *Ter. Eun. 4. 4. 8.* Ubi est? ruz. rogitas? non vides? *Id. Heaut. 4. 1. 18.* Perilli! quid ego feci? curas, rogitas? Adde *Plaut. Autul. 2. 5. 13.* et *4. 4. 7.* etc. Sic *id. ibid. 6.* Verberabilissime, etiam rogitas? Adde *3. 2. 10.* et *23.* etc. — b) Item precor, peto. *Ter. Eun. 2. 2. 35.* Sed ego cesso ad Thalidem hanc deducere, et rogitare, ad cenam ut veniat? *At Fieschiens. leg. rogare. Sall. Cat. 31.* Mulierce addictare sese, manus supplicas ad cælum tendere, rogitare. — Particip. *rogans* II. 1. at 2.; *Rogatus* Ise in omni. paragr.; *Rogaturus* II. 1. 1.° b.; *Rogandus* II. 1. 2.° d. — Rogo est igitur, universim, tendo ad aliquid, en ad aliquid assequendum vel obtinendum, aut capiendum. *Cf. PETO.*

ROGO, as, avi, atum, are, a. 1. *Rogassit, rogassint* antiquæ pro rogaverit, rogaverint; at rogato syncop. pro rogavero apud *Cic. loc. infr. cit.*; item rogari pro rogari apud *Cic. Cæcin. 33. 95.* — Ratione habita etym, adductur hæc vox a them. Sanskr. arg et Græc. ἀργ, nuda ὀπί-γω, porrigo, tendo, pervenio ad aliquid, appeto. — Particip. *rogans* II. 1. at 2.; *Rogatus* Ise in omni. paragr.; *Rogaturus* II. 1. 1.° b.; *Rogandus* II. 1. 2.° d. — Rogo est igitur, universim, tendo ad aliquid, en ad aliquid assequendum vel obtinendum, aut capiendum. *Cf. PETO.*

I.) Proprie. *Plaut. Rud. 2. 3. 73.* Aquam hinc de proximo rogabo. andrò a pigliar acqua. *Cic. 4. Herenn. 6. 9.* Non ut si quis purpuream aut aliud quippiam vendens dicat, Same a ma; sed huius exemplum aliunde rogabo, ubique ostendans. Si merces ipsa qui venditant, aliunde exemplum quaerit etc.

II.) Improprè. ¶ 1. Est quæro, percontor, sciscitor, sciendi causa interrogo, peto. — 1.°) Generalim. — a) Cum Accusativo personæ. *Plaut. Pseud. 4. 2. 15.* ta rogo. *Ter. Andr. 4. 4. 10.* quem igitur rogavit? *Cic. 5. Fam. 27.* Stoicos roga. — b) Cum Accusativo rei. *Ter. Andr. 4. 4. 24.* Na. Cujum puerum hic apponisti? dic mihi. arx. Tu nescis? Na. mihi id quod scio: dic quod rogo. *Plaut. Asin. 3. 9. 32.* hoc quod rogo, responde. Adde *Curc. 2. 1. 30.* *Ovid. 1. Art. am. 223.* Omnia responde: nec tantum si qua rogabit. *Sueton. Cæsar. 82.* Quasi aliquid rogaturus proptus accessit. *Id. Most. 2. 1. 131.*

dicine hoc, quod ta rogo? *Cf. Cic. Flacc. 4. 10.* — c) Cum Accus. personæ et rei. *Plaut. Bacch. 2. 3. 24.* quia tu id me rogas? *Id. Epid. 1. 1. 49.* haud istuc te rogo. *Cic. 5. Fam. 27.* Quid me istud rogas? *Plaut. Amph. 2. 2. 76.* Alcumens, nnum rogare te volo. *Phædr. 4. 18.* Rogara aliquem causam alicujus rei. — Passive *Ovid. Heroid. 1. 60.* multa rogatus abii. — d) Cum Ablativo et præpos. de. *Plaut. Pers. 4. 4. 90.* Jam de istoc rogare omittite. non vides nolle eloqui? *Cic. Vatini. 4. extr.* Tum respon-deto ad ea, quæ da te ipso rogato. *Id. 6. Verr. 3. 17.* Rogatus de cybea, tenetis memoria, quid responderit. — e) Sequente relativo. — a) Cum interrogations obliqua. *Cic. fragm. apud Non. p. 383. 9.* Merc. Roga ipsam, quemadmodum ego eum Arimini acceperim. *Ter. Eun. 2. 3. 49.* Rogo, numquid velit. *Id. Andr. 1. 1. 96.* Quæ sit, roga. *Plaut. Curc. 2. 3. 83.* Rogant me servi, quo eam? *Varro 8. L. L. 33.* Mili. Rogant, cur malimus habere lectus ex ebore etc. *Cic. 6. Verr. 12. 27.* Rogavi, parvanisentina Agrigentum: dixit, parvenisse. *Rorat. 1. Ep. 1. 11.* quid veram atque decens, curo at rogo. *Martial. 4. 90.* Rure morens quid agam, respondeo pauca rogatus. — b) Cum interrog. directa. *Ter. Eun. 3. 3. 5.* Roget quis: quid tibi eum ea? *Id. dicitur aliquo: dicit aliquis.* — f) Absolute. *Plaut. Merc. 3. 1. 17.* roganti respondebo. *Ter. Phorm. 4. 4. 3.* Eho! verbera! aliud mihi respondes ac rogo? — *Rogas?* at etiam rogas? est increpantis eum, qui de re interrogat, quam scit, aut scira debet. *Ter. Andr. 1. 1. 134.* si. Quam ego credo—obnixie omnia fecturum, mihi ut incommodet. so. qua-propter? si rogas? Mala mens, malus animus. et *4. 4. 23.* quid vis? Na. an etiam rogas? Adde *Eun. 2. 3. 34.* et *Phorm. 5. 7. 22.* et alibi, et *Plaut. plurimis in locis. v. gr. Amph. 2. 1. 21.* Rogasne, improba, atiam, qui ludos facis me? — *Rogas?* sine increpatione, vuoi tu saperio? *Cic. Mil. 22. 59.* Quibusnam de servis? rogas? de P. Clodii. *Plaut. Autul. 2. 4. 17.* quid negotii sit, rogas? Pumex non aqne est aridas atque hie est senex. *Id. Bacch. 4. 9. 56.* Quod te mihi, equid agisti? Chry. rogas? coogradere. — Si rogas, si queris. *Ovid. 13. Met. 823.* Nec, si forte roges, possim tibi dicere, quot sint. — 2.°) Speciatim — a) Rogara dicitur, qui stipulatur, interrogat enim alterum, utrum dara, aut facere quippiam vult. *Ulp. Dig. 2. 14. 7.* a med. In novissima parte pactorum ita solet inseri: Rogavit Titius: respondit Maevius. *Plaut. Pseud. 4. 1. 112.* et *4. 6. 8.* Roga ma viginti minas: Roga, obsecro hercla. gestio promittere. *Id. Bacch. 4. 8. 37.* Tu aurum rogato. — b) Rogare aliquem sententiam, interrogare, quæ sit alicujus aliqne de re sententia, dimandare il parere: et locum habet præcipue in senatu: ordo autem rogandi sententias, inquit *Gell. 4. 10.* variis fuit; alias anim primus rogabatur qui a censoribus princeps in Senatu lectus fuerat, alias qui designati consules erant: quidam a consensibus studio aut necessitudine aliqua adducti, quem iis vixum erat honoris gratia extra ordinem sententiam primum rogabant: observatum tamen est quum extra ordinem faret, nequis quemquam ex alio, quam ex consulari loco, sententiam primum rogaret. *Cic. 2. ad Q. fr. 1. a med.* Racillius de privatâ me primum sententiam rogavit. *Id. 1. Att. 13.* Scito, me non esse rogatum sententiam. et *Atejus Capito apud Gell. 4. 10.* Senator sententiam rogatus. *Sall. Cat. 50. extr.* Cæsar, obi ad eum ventum est, rogatus sententiam a consula, hujus-cemodi verba locutus est. Absolute *Cic. 4. Fam. 4.* Quum omnes ante ma rogati gratias Cæsari egissent, ego rogatus mutavi meum consilium. — c) Rogare legem, rogare populum, plebem, ali-quid, aut rogare absolute, est ferre legem, portare una legge, propterea al populo una legge. *V. ROGATIO,* ubi etiam de formula uti rogas dictum est. *Festus p. 282. 28.* Merc. Rogat, est consuili populum, vel petit ab eo, ut id scisciat, quod ferat. unde nos quoque in consuetudine habemus pro petere, et orare. Cato in disputatione, na lex Bæbis derogaretur: alit: hoc potius

agam, quod hic rogat. *Fetus formula* (infinitivum legum perscribendarum, apud *Frontin. Aquæd. 129.* et *Cic. 1. Phil. 10. 26.* Consules populum jura rogaverunt populusque jura scivit. *Id. 2. ibid. 29. 72.* Ego leges perniciosas rogavi. Adde eund. *3. de republ. 10. 17.* *Id. 3. Legg. 3. ad fin.* Quod tribuoi plebem rogassint, ratum esto. *Cf. Pompon. Dig. 1. 2. 2.* Penes consules summum ius uti esset lege rogatum est. *Cic. Flacc. 13. 30.* Nonne eo ipso tempora, quum L. Flaccus in Asia remiges imperabat, nos hic in mare superum et inferum sestertium ter et quadragies rogabamus? (*Siliig. leg. arogabamus*) h. a. legem ferebamus, qua lega illa pecuniæ summa in classem, ad mare superum inferumque tueodum, impenderetur. Sic *Sall. Jug. 76.* sub fin. Populus a tribuno plebis rogatus, quem vellet cum Jugurtha bellum gerere, frequens Marium fuisse. et *Plaut. Curc. 4. 2. 23.* Rogitationes plurimas propter vos populus acivit, quas vos rogatas rumpitis. et *Cic. Sext. 24.* Puncto temporis eodem mihi rei qua publicæ perniciæ, Gabinio et Pisoni provincia rogata est. *Quintil. 2. 4. 40.* Quæ non in perpetuum rogentur. *Liv. 10. 8.* Ego hanc legem, uti rogas, iubendam censeo. *Id. 4. 2.* Nunc rogavi, ut populus consules creet. *Cic. 2. de republ. 17. init.* Mortuo rege Pompilio, Tullum Hostiliumpopulus regem, inter-rege rogata, comitiis curiatis creavit. — d) Rogare magistratum, creare, seu interrogare populum, velitis, ac jubeat atque in magistratu essa. *Liv. 3. 63.* Ut qui plebem Romanam tribunos plebis rogaret, is usque eo rogaret, dum decem tribunos plebis faceret. *Cic. 1. Divinat. 17. 33.* Comitia consulibus rogandis habuit. *Id. 9. Att. 9. a med.* Majus imperium a minorâ rogari, non est ius: prætores quum ita rogentur, ut etc. *Id. 3. Legg. 4. 10.* Tribunis, quos tibi plebes rogassit, ius est cum patribus agendi. Adde *Liv. 6. 42. extr.* — e) Rogare milites sacramento est milites facere, at citatos sacramento obligare, ad sacramento vocare. *Id. 35. 2. C. Flaminium:* vagos milites de exercitu P. Africani sacramento rogasse. *Cæsar. 6. B. G. 1.* Milites, quos ex Cisalpina Gallia consulibus sacramento rogavisset, ad signa convenire jubet. *Quintil. 12. 2. 20.* Qui velut sacramenta rogati, nefas ducunt a suscepta samel persuasione discedere. Adde *Liv. 34. 26.* — f) Rogare testes in Jura dicitur de iis, qui certiores facti, qua de re testes futuri sint, interrogantur, an velint adesse, necne, quique idcirco dicuntur testes rogati, *παράκλητες μαρτυρες.* *Ulp. Dig. 28. 1. 21. a med.* In testamentis, in quibus testes rogati adesse debent, ut testamentum fiat; alterius rei causa forte rogatus ad testandum non esse idoneos placet. *Pompon. ibid. 22. 5. 11.* Ad fidem rei gestæ faciendam etiam non rogatus testis intelligitur. Sic *Plin. 1. Ep. 9.* Illa me ad signandum testamentum, ille in advoca-tionem, ille in consilium rogavit. ¶ 2. Item rogare est precibus petere, orare, quætere, præ-gare, dimandare pregando, *δέσπει:* quia preces fere per quamdam interrogationem et postula-tionem concipiuntur: et scilicet sunt rogata sciendi causa, at habendi: et præterea qui preces adhibet, sciscitatur animus ejus, a quo quip-piam expectat. — 1.°) Generalim. — a) Cum Accusativo personæ et rei. *Plaut. Pers. 1. 1. 40.* Quod tu me rogas. *Cic. 13. Fam. 43.* Hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. *Horat. 2. Od. 16. 1.* Rogare otium divos. *Seneca Ep. 10.* nihil deum. *Martial. 4. 77.* discitis deus. — b) Cum Accusativo personæ et cum Ablativo rei et præp. de. *Cic. 3. ad Q. fr. 1. 2.* Taurum da aqua per fundum ejus ducenda rogabo — Absoluta sive Accus. *Id. 4. Fam. 4.* Dixit se senatui roganti de Marcello na hominis quidem causa negaturum. — c) Cum Accus. personæ vel rei tantum. *Nepos Thrasib. sub fin.* Nolite, rogo vos, mihi dare, quod multi invident. *Sall. Jug. 77.* Romam miserat amicitiam societatemque rogatum. *Quintil. 10. 1. 50.* Priami rogantis Achilles preces. — Passive. *Cic. 1. E. G. 44.* Transisse se Rhenum non sua sponte, sed rogatum et accessum a Gallis. *Ovid. 2. Amor. 19. 20.* Sa-pe time insidias, saepe rogata nega. *Id. 1. Art. am.*

345. quæque negant, gaudent tamen esse rogatæ. *Id. 4. Fast. 150.* Fortuna hoc, parvo ture rogata, facit. *Horat. 1. Sat. 4. 97.* causâque meâ permulto rogatus fecit, et 2. *ibid. 4. 88.* per amicitiam divoque rogatus. Rursus *Ovid. 15. 543.* Pauca quidem, fœtor; sed dii deus plura rogata. *Cæs. 1. B. G. 11.* Rogare auxilium. *Cic. 2. Phil. 30. 76.* consulatum. *Id. Amic. 12. 40.* Neque rogemus res turpes nec faciamus rogati. — d) Cum Accus. rei, et cum Abiat, personæ et præp. ob. *Soll. Jug. 64.* Marius ab Metello petendi gratia missionem rogat. *Plaut. Trin. 3. 3. 29.* Interim Ab amico aliunda argentum rogas. — e) Cum Abiat. et præpos. pro. *Sueton. Aug. 13.* Patrem et filium pro vita rogantes iussit, etc. *Lactant. de mort. persecut. 17.* Ut per omnes deos pro vita ejus rogaretur. *Feiron. Sat. 39.* Servus, pro quo rogaveramus. — f) Cum Coniunctivo et partic. ut vel ne, aut cum Coniunct. tantum. *Cic. 3. Ferr. 49. 72.* Rogat et orat Dolabellam, ut de ana provinciâ decedat. *Sic 13. Fam. 66. extr.* Etiam atque etiam te rogo atque oro, ut etc. *Plaut. Men. 5. 9. 92.* rogo — mihi ut præconium dæles, et *Stich. 1. 3. 93.* Rogare iussit — mecum ut lres ad se domum, et *Cæs. 1. B. G. 7.* Rogata, ut ejus voluntate id sibi facere liceat. *Lucan. 4. 735.* Rogatus, ut meluat. *Sueton. Ner. 22.* eub fin. Rogatus, ut contaret. *Ovid. 4. Met. 154.* Hoc tamen emborum verbis estote rogati, Ut etc. — *Cæs. 1. B. G. 20.* Rogat, sinem orandi facit. *Marcell. Dig. 38. 1. 44.* ante med. In ejusmodi quæstione rogo, respondeas, an etc. *Quintil. 6. 3. 88.* Rogo, des mihi auriculum. *Ovid. 3. Amor. 14. 4.* Sed tantum, tantas dissimulare, roget. — *Ter. Adelph. 5. 5. 1.* Hæus Demæ, roget te frater, ne abesi longius. *Cic. 13. Fam. 1.* Rogo, ne quid latius mea causa facias. *Propert. 3. 12. 4.* ne faceris, Gallia multa rogante tua. — g) Sequente Infinito. *Catull. 35. 10.* roget (eum) morari. *Justin. 1. 4. 9.* Summis precibus roget sibi perferri ostenditque puerum. *Gell. 3. 29. a med.* Cognati et affines operam quam dare rogati sunt, supercedunt. — h) Absolute. *Cic. Plane. 10. 25.* Neque ego sic rogabam, ut petere viderer. *Quintil. 11. 3. 63.* In blandiendo, rogando lenis et summissa vox. *Ovid. Heroid. 20. 33.* En iterum scribo, mittoque rogantia verba. *Id. 1. Art. am. 442.* Floctitur iratus voce rogante Deus. *Id. 9. Fast. 70.* Blandior, et per te pane rogantis ago. — 2.) Speciatim. — a) Rogare est utendum petere, aut etiam accersere. *Plaut. Aulul. 1. 2. 18.* Quæ utenda vana semper vicini rogant, fures venisse, atque abstulisse dicito. *Sempron. Asellio apud Gell. 13. 21. extr.* Crepidarum cultellum rogavit a crepidarum colore. *Jabolen. Dig. 18. 6. 16.* Servi emptor, si eum conductum rogavit, donec pretium solverit, etc. *Ulp. ibid. 22. 1. 21.* Rogare adjuvatoris h. e. precibus accersere: trovare, far venire. Hoc sensu *Empriti. Elagab. 4.* Ubi primum diem senatus habuit, matrem eum in senatum rogari iussit, sè invitare, et *Alex. Sev. 48.* Quom quidam senator rebellare voluisset, ad Palatium eum rogavit, etque gratias egit, quod eum respiciat recipere. *Id. progo, lo sè venire. Adde eund. Elagab. 28. 1. Plin. 1. Ep. 9. et Justin. 43. 3. 10.* — b) Est etiam in comitiis aliorum suffragia prestando petere. *V. ROGATIO.* — c) Precario rogare apud *Cic. 7. Ferr. 23. 59.* dicitur is, qui ab eo aliquid petit, a quo nihil postulare jure potest, sed spem obtinendi in solis precibus ponit. Non enim precario, sed jure suo rogat, qui vel ex conventionne, et pecto, vel ex fœdere quippiam petit. *v. gr. Romanus magistratus a civitatibus eorum.* — *Malo emere, quam rogare, proverb. apud eund. 6. ibid. 6. extr.* de his, qui ægre ad preces descendunt, maluntque vel magno quippiam emere, quam rogando se eubmittere. Molestum enim verbum est, ut ait *Seneca 2. Benef. 2.* onerosum, et demisso vultu dicendum, rogo. Posset etiam usurpari, quom res vilissimo pretio emantur: quia tunc maxime præstat emere, quam precario habere. — *Rogatus nom. pr. V. in ONOM.* Homonym. Rogare minus est, orare plus: hinc *Ascon. ad Cic. Divin. in Q. Cæcil. 1. 3.* Rogare ut hominem, orare ut deum. Sic *Donat.*

ad *Ter. Adelph. 3. 4. 26.* Plus facit obsecrans, quem orans; plus vero orans, quam rogans. Distinguit etiam *Cic. Inter petere et rogare, 2. Phil. 30. 76.* Qui magister equitum fuisse tibi videre, in proximum annum consulatum peteres, vel potius rogares: is per municipia colonias que Gallia, a qua nos tum, quom consulatus petebatur, non rogabatur, petere consulatum volebam etc. *Cellar. ad hunc loc. Petitur, tamquam in præmium virtutis, rogatur precario et gratia concedi. Quamquam Cic. Ipse petere et rogare pro synonymis ponere videtur, 2. Fam. 6. Gravis est homini pudenti petere aliquid magnum ab eo, de quo se bona meritum putet, na id, quod petit, exigere magis quam rogare, et in mercedis potius, quam beneficii loco numerare videatur:*

RÖGUM, 1, n. et

RÖGUS, 1, m. 2. Rogum neutr. gen. est *Afran. apud Non. p. 221. 23. Merc.* Pulcre hoc incendii rogum. — Deducenda videtur hæc vox ab eodem them. ac rogo, vel rego, unde erigo, nrrigo, et conjuncta cum Sanskr. rgus, rectus, erectus. — Rogus est strues ligoorum, in qua imposita cadavera cremantur pyra (*V. PYRA*), rupa (*It. pyra, rogo; Fr. bûcher funèbre; Hisp. hoguera; Germ. Scheiterhaufen; Angl. a funeral pile, funeral pyre*).

1.) Proprie. *Sueton. reliq. p. 318. 20. Roth.* Pyra sacris illis, roque defunctia. *Cic. 1. Tusc. 35. 85.* Metellum multi filii, filie, nepotes, neptes in rogum imposerunt. *Id. 3. Nat. D. 35. 84.* In suo lectulo mortuus, in rogum illatus est. *Plin. 7. Hist. nat. 3. 3. (34).* Eutychia a viginti liberis rogo illata. *Cic. 1. Divinat. 23. 47.* Ad mortem proficiens, quom escenderet in rogum ardentem, etc. *Id. 3. Fin. 23. extr. et Liv. 25. 17.* Rogum extruere. Adde *Gran. Licinian. fragm. 7. Pertz. Lex XII. Tab. apud Cic. 2. Legg. 23. 59.* Rogum ascia na polito, et eadem apud *Plin. 14. Hist. nat. 12. 14. (88).* vico na respariglio. (*Sed cf. Virg. 6. En. 227. et Stat. 2. Silv. 92.*) *Id. 8. ibid. 40. 61. (143).* accendere. *Id. 7. ibid. 44. 45. (146).* Portari in rogum, et ibid. 52. 53. (173). Aviola consularis in rogo revisit: et quoniam subveniri non potuerat, prevalens flamma, vivus crematus est. *Id. ibid. G. Atilium Tuberonem a rogo relatum plerique iradunt, Adde 26. ibid. 3. 3. (15).* *Ovid. 3. Amor. 9. 28.* Diffugiunt avidos cremlina sola rogos, h. e. mortem.

II.) Metonymice rogos est idem ac sepulcrum. *Propert. 4. 11. 3.* Obserrat herbosus lurida porta rogos. *Inscript. apud Don. cl. 5. n. 189.* hic collectio vxo centoniariorum legavit HS 100, ex civis reditu votantia de parentatium ns xivus homines xii. ad rogum eum rescerentur.

RÖMÂNĀ, advrb. Romano more. *Gell. 13. 21.* Ille, na audiente, Castrius Romano et severo dixit. h. e. graviter, et ut Romanum civem decet.

RÖMÂNITAS, atis, f. 3. mores et instituta Romanorum. *Tertull. Pall. 4.*

RÖMPHĒA, v. RHÖMPHĒA.

RÖMPHUS, v. RUMPUS.

RÖNCHISÖNUS, a, um, adject. qui stertendo soeum edit, qui stertit. *Sidon. 3. Carm. 8.*

RÖNCHUS, v. RHONCHUS.

RÖNCINIUS, v. RUNCINIUS.

RÖPIO, ois, f. 3. fortasse idem ac nullas habatus. *Mar. Plot. (H. Cloud.) Sacerd. 1. art. gramm. p. 462. 2. Heil.* Ropio est aut minium aut pisces rebus, aut penis; unde apud *Catull. 37. 40.* Frontem tabernæ eoripionibus scribam. ubi alii leg. ropionibus, alii vero sopionibus.

RÖRÄLIS, a, adject. rorans, roratus, lo modum roris sparsus. *Ovid. 4. Fast. 738.* Virgaque rorales aurea misit aquas. Plerique alii leg. roratar: quidam rorantes.

RÖRANS, ante, particip. *V. RORO.*

RÖRÄRI, drum, v. voc. sq. in fin.

RÖRÄRIUS, a, um, adject. ad rorarium seu rorarios pertinet. *Paul. Dia. ex Fest. p. 287. 2. Müll.* Rorarium vinum, quod roratis dabatur. — Hloc

Rorarius, 1, m. 2. absolute, substantivorum more. apud *Lucil. p. 39. 9. Müll.* Quinque bastæ,

aursolo cluctu rorarii' veles, et p. 55. 5. Müll. Poce paludatos stabat rorarii' velox. — Usurpator fere plur. num.

Rorarii, drum, m. 2. Idem ac velites, expediti, idest milites levis armaturæ, qui, antequam ecies congregarentur, fundis et lapidibus pugnas præludebant: Ita dicti a roræ, vel a rorando, quia sicut ros pluviam præcedit, Ita hi aciem præcedebant, et pugnabant, antequam justum et verum prælium inciperetur. *Varro 7. L. L. 58. Müll.* Rorarii dicti ab roræ, qui bellum committebant ante: Ideo quod ante rorat, quam pluit. *Paul. Dia. ex Fest. p. 284. 8. Müll.* Rorarios milites vocabant, qui levi armatura primi prælium committebant, quod, ut ante imbrem fere rorare solet, sic illi, ante gravem armaturam quod prodibat, rorarii dicti. *Nonius p. 552. 31. Merc.* Rorarii appellabantur milites, qui antequam congressæ essent acies, primo non multis jaculis inibat prælium, tractum quod ente maximas pluvias cælum rorare incipiat. *Plaut. apud Varron. loc. cit.* Ubi rorarii estis? aa sunt. Ubi sunt accensit? ecce. *At Liv. 8. 8.* Primum vexillum triarios ducebat, veteranum militem spectata virtutis: eadum rorarios, minus roboris ætate factique: tertium accensos, minime fiducia manum. eo et la postremam eciam rejiciebantur. et ibid. 9. et sub fin. Nam et rorarii procurabant inter antepilanos, addiderantque vires hastas ac principibus. Ex his itaque Livii locis apparet, rorarios non ante hastatos aut principes, sed post triarios in acie locum habuisse: procurrisse autem, ubi res posceret, et ad committendam pugnam, et ad opem laborantibus opportuno ferendam. Ita *Forcellinus.* Hinc videtur pugna præludebunt officium proprie fuisse ferentiariorum, qui, ut ait *Veget. 1. Müll. 20.*, præcipue in cornibus locabantur, et a quibus pugnandi sumebatur exordium. quom rorarii medium inter triarios et accensos locum tenerent, et acutis defecsi, a ferentariis, qui missilibus tantum armis erant instructi, distinguarentur.

RÖRÄRIUS, 1, v. voc. præced.

RÖRÄTIÖ, ois, f. 3. roris casus, si cader delata rugiada, *φρακασμός.*

1.) Proprie. *Apul. 9. Met.* Assiduæ pluvias nocturnisque rorationibus, sub dio, et intacto conclusus stabulo, continuo discruciarbar frigora.

II.) Translat. § 1. Est morbus vilius, quoties uva deflorescente ros frigidior acinus infestat, nunc enim hi decidunt. *Plin. 17. Hist. nat. 24. 37. (6).* Siderationis genus est in his deflorescentibus roratio. *Id. 18. ibid. 29. 69. (3)* docet, ad huic morbum averrandum innoxia fuisse Florelia, *IV. cal. Maji.* § 2. Item decidens guttation aqua in hortiolo aquatili. *Cassiod. 1. Varior. 45.* Prædicibilis iadefecta roratio.

RÖRÄTUS, a, um, particip. *V. RORO.*

RÖRESCO, 1, era, n. Inchoat. 3. roris instar diffinere incipio. *Ovid. 15. Met. 245.* resolutaque tellus in liquida roravit aqua. *Alii leg. rarescit.* at roroscit defendit Lemaire.

RÖRIDUS, a, um, adject. (ros) rocidus, humidus, aquis madens. *Propert. 4. 4. 45.* Tu care episcopi terida targa jugi. *Id. 2. 23. 28.* Rorida mucosæ antra tenere Jugia. *Alii leg. utroque loco roride, vel rosida.* *Apul. 4. Met.* An ignoras, hoc genus bestiarum locos conitos, et spæus roridos, et colles frigidus semper iacubare?

RÖRIFER, 1, era, gerum, adject. rorem ferens, rugiadaso, *φρακασφόρος, φρακασφόρος.* *Lucrat. 6. 861.* roriferis terram nox obruit umbræ. *Sonæa Hippol. 10.* quæ prata latent, quæ rorifera multens aura Zephyrus vernæ vocat herbas. *Stat. 1. Theb. 337.* Titanis late mundo cubrata silenti Rorifera gelidum tenuavisset æera biga.

RÖRILUUS, a, um, adject. rore suavis. *Sicubul. in Anthol. Lat. T. 2. p. 327. Ruyman.* Quia magis pernice aquila vis pigra strophæum præcurrit, volucrumque pigan testudo molossum, quam nos rorifera sectemur carnalis inuam. h. e. quæ rorem in terras demittit. De *Sicubato* buia carnalis eustore *V. lo LEGICREPA.*

RÖRIGER, 1, era, gerum, adject. rorem gærens, rorifer. *Fulgent. 1. Mythol. de nocte.* Carula rorigeris pigrescere jussu erat alia.

RORO, a, avi, atum, are, 1. (rus). Prima persona praesentis vs est in usu, inquit *Diomed.* 1. p. 375. *Putsch.* — Particip. *Rorans* sub A. 1. a. et II. et B. II.; *Roratus* sub B. I. et II. — Rorare est verbum A) Neutrum; et B) Activum.

A) Neutrum rorare est rorem, vel tennem pluviam roris instar fundere.

I.) Propria adhibetur — a) Personaliter. *Ovid.* 3. *Fast.* 403. quom rorare Tithonia conjus Comperit. *Id.* 13. *Met.* 622. dat lacrimas et toto rorat in orbe. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 10. 14. (74). Periculum eo totum die est, si rorerent quantumcumque imbrem. — Item Particip. pass. *Rorans* apud *Stat.* 2. *Theb.* 136. Impulsi cado gelidas Aurora tenebras, Rorantes excussa comes. *Manil.* 2. 53. Integra quaramus rorantes prata per herbas. — b) Sapius impersonaliter, ut pluit, tonat. *Colum.* 11. *R. R.* 2. a med. *Idib.* Octobris, et sequenti biduo interdum tempestas, nonnumquam rorat. *Sueton.* Aug. 92. Si ingrediente se longinquam profectioem, forte rorasset. *Varro* 7. *L. L.* 58. *Müll.* Rorant dicti a rore, qui bellum committunt ante: idcirco quod ante rorat, quam pluit. h. e. minuta guttula cadunt. *Pluvigina.* — Adde *Fest. Paul.* *Diat.* ex p. 264. 8. *Müll.* (V. RORARI) et *Varron.* apud *Non.* p. 553. 6. *Merc.*

II.) Improperia dicitur de quocumque humore in modum roris destillante: et de quacumque ra, humore quolibet aspersa, eumque raris instar demittente, gocciolare a gutta di rugiada, *ῥοιζάω*, *ῥοιζάω*. *Virg.* 8. *En.* 644. Raptabatque viri mendacia vincta Tullus Per silvam: et apertis rorabant sanguine vepres. *Propert.* 4. 1. 123. Qua nebula cavo rorat Nereia campo. *Ovid.* 3. *Met.* 683. de delphinis. Undique dant saltus, multaque aspergine rorant. et 1. *ibid.* 266. de Noto. Barba grave nimbia, canis fluit nuda capilli. Fronte sudent nebulae, rorant penaeque sinuque. *Sil.* It. 4. 447. rorantia (sanguine) coosculi ora. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 393. Rorabant querceta favili. *Val. Flacc.* 5. 415. deosque sequuntur Phlades, et madida rorant a crebris ignes. *Apul.* 5. *Met.* Pollicem oliv fortiore pupugit alius, ut per summam cutem roraverit parvula saugulans rorei guttae. — Hinc Particip. *Rorans*, idcirco ad madens, et macans, stillans, roscidus, stillante, colante, gocciolante, molle. Usurpatur autem — a) Adjectiva cetera. *Ovid.* 3. *Met.* 177. rorantia sonibus aotra. *Stat.* 5. *Theb.* 406. cana rorans aspergine ponti Tynderides. *Virg.* *Cul.* 75. rorantes lacte capellae. *Quintil.* *Declam.* 4. 8. Rorantia hostili cruore arma. *Lucan.* 7. 163. Romana signa rorantia fluctu. *Sil.* It. 7. 180. Irriguit citus exultit borile Rorantes humore dapes. h. a. olara recentia: val potius, ut ait *Virg.* 8. *Ecl.* 37. roscida mala. *Colum.* 10. *R. R.* 267. Antraque Castalis semper rorantia guttis. *Martial.* 7. 37. Exprimet quoties rorantem frigore nasum. *Apul.* 2. *Met.* Vonus cinnama fragrans, et balsama rorans, accusativus Graecus. — b) Absolute. *Virg.* 3. *En.* 567. Per spumam Nilum, et rorantia vidimus astra. *Ovid.* 4. *Fast.* 141. Litoris elocabat rorantes nuda capillos. *Lucan.* 2. 123. Ora ferreo milia fosta rorantia mensa Imposuit. h. o. caput abscesum, vultu sanguine manatibus. *Manil.* 5. 489. rorans juvenis. h. e. Genymedes, qui la caelum translatus, est ibi signum Aquarii.

B) Activum

1.) Rorare est rora vel tenui pluvia perfundere seu madefacere, rorare, aspergere, irriguare, bagnare di rugiada, bagnare, spargere, *ῥοιζάω*.

I.) Propria. *Ovid.* 3. *Fast.* 357. Mollis erat sillos rorata mane pruosa. Alii leg. roratque, ut ad felix referatur. *Id.* 4. *Met.* 478. Lata redit Juno: quam caelum intrare parantiam Rorantia iustravit aquae Tbaumantia Iris. Adde 4. *Fast.* 728. *Auct.* *Fervigil.* *Vén.* 20. Humor illa, quam serotus astra rorant noctibus.

II.) Improperia. *Lucr.* 3. 470. lacrimis rorantes ora genasque. *Sil.* It. 10. 263. Quam videt in scopulo rorantem saxa cruore, Torroque obtutu Isbantem in Tartara Paulum. *Ovid.* *Heroid.* 15.

97. Scribimus, et lacrimis oculi roratur oborile. *Manil.* 5. 563. Exultat et liquido Nerels ab equore vultum, Et casus miserae roas roravit et uodas. h. e. lacrimis aspersit. — Eleganter *Cic.* *Senect.* 14. 46. Ma vero et magisteria delectant, et pocula, aicut in Symposio Xenophontis, minuta atque rorantia. *Id.* bere poco e spesso. Hic rorantia activa sumitur, h. e. leviter et paulatim madefacientia, quia locus Xenophontis sic habet, in *Sympos.* c. 2. sub fin.: 'H δὲ ἡμῶν οἱ παῖδες μικραῖς κυλίσσιν: πικρὰ ἐπιφειλάουσιν, οὕτως: οὐ βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου μέδουσιν, ἀλλ' etc.' — Hic translata *Macrob.* 7. *Saturn.* 9. Elercaba Disarum nostrum, et tamen minutis illis sala, et rorantibus responsionibus satisfaciet consulenti. Apud *Ovid.* 2. *Pont.* 1. 36. Saepeque roratis erubuisse rosis. (*Abi* leg. *lactantia*) h. e. manu a populo sparsit. alii roratis proprie occipit pro rore aspersis et recentibus.

2.) Rorare est rore marloso condire, ut Roratum vitium, quod legitur in lemmate cod. *Vindob.* *Colum.* 12. *R. R.* 36., teste *Schneidero* in *Ind. Scriptor.* *R. R.*

RORULENTUM, i. V. voc. seg. in fin.

RORULENTUS, a, nm, adject. rugiadoso, quazoso, *ῥοιζός*, *ῥοιζός*, rore plenus, roscidus, pruinosus. *Cato* *R. R.* 37. Caveto, ne quam materiam doles, non cadas, neu laugas, si potes, nisi siccam, neu gelidam, neu rorulentam. *Accius* apud *Non.* p. 395. 24. *Merc.* Ut rorulentas terras ferro fidas prociadant. *Colum.* 12. *R. R.* 38. a med. Ne becca rorulentas legantur, cavendum. *Id.* 5. *ibid.* 6. circa med. Rorulecta vites. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (315). Rorulecta uva. *Id.* 12. *ibid.* 17. 37. (74). Pastibus matutinis, quam est rorulecta Cyprus. — Hinc

Rorulentum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est terra irrorata, rore pleoa. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 33. 76. (330). Quam aestate pasces, in occidentem specia ante meridiem, post meridiem in orientem; aliter nostrum, sicut blema et vero in roruleptum ducere.

ROS, rōris, m. 3. a voce Graeca *ῥοσός*, littera d' extrita: cf. Sanskr. *drū*, Quere, stillara; vel, ut addit *Forcellinus*, a *ῥωσός*, *ῥωσός*, gutta, stillidum: hinc tamen notatam! proclipe obitare videtur fossilis littera thetalis Graecae, cum e val r them. Latine non facile permittenda, neque extendenda; vel potius a Sanskr. *varshas*, piure, unde *rasas*, suco, aqua: cf. *Græc.* *ῥοσός*. — Ceterum ros duo diversa significat; scil.

A) Ros est humor caelo defluens noctu, quem autem est, et omnis aura quascit, vel humor, quem, ut ait *Colum.* 12. *R. R.* 15. 1. noctibus remittit humus: qui si gelu concrecat, est pruina, *ῥοσός*, *ῥοσός*, *ῥωσός* (It. rugiada, quazza; Fr. *rosée*; Hap. *roscia*, *rociada*; Germ. *der Thau*; Angl. *dew*).

I.) Propria. — a) Singul. nm. *Plaut.* *Capt.* 1. 1. 13. de cochliis. Suo sibi saepe vivunt, ros si non cadit. Sic *Plin.* 31. *Hist. nat.* 10. 46. (3). Quam ros cecidisset. *Lucr.* 2. 319. herbas gemmantis rore recenti. *Virg.* 8. *Ecl.* 15. (et 3. G. 326.) Quam ros in tenera pecori gratissimus herba est. *Ovid.* 3. *Fast.* 880. ubi — Canuerint herbas rore recente. et 1. *ibid.* 312. Sparsaque caelesti rore madabit humus. *Id.* 1. *Amor.* 6. 55. vitreoque madentia rore Tempora noctis eunt. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (315). Uram ne legito prius quam ros a sole discutatur. *Id.* 20. *ibid.* 18. 76. (198). Quam ros la pspavere esaruerit. — b) Plur. nm. *Cic.* in *Arnt.* 1. *Divin.* 8. extr. Quam primum gelidus rores aurora remittit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (5). Neque in nube, neque in statu cadunt rores. *Id.* 17. *ibid.* 24. 37. (5). Scabies gigitur roribus lentia. nam al rariore fuere, etc. *Id.* 16. *ibid.* 26. 46. (109). Puncta roribus nimis, et pruinae florem amittit. *Seneca* 4. *Quæst. nat.* 3. Quod intar equam et rores interest. *Augustin.* 16. *Civit.* D. 32. de *Isaac.* De rore caeli, hoc ait de verborum pluvia divinum.

II.) Improperia. — 1. Poetice dicitur de aqua. *Lucr.* 1. 769. Igolis tarraque colore Carpus, et astra auras, ruremque liquoris. et *ibid.* 496.

infuso lympharum rore superne. *Id.* 4. 439. quacumque supra rorem salis edita pars est Hamorum, recta est, etc. Quae demeris liquorem obaunt, refracta videntur. *Propert.* 2. 20. 1. Vidi ta in aomis fracta, mea vita, carina Ionio lassas ducera rore menus. *Ovid.* 4. *Fast.* 778. vivo proluere rore manus. h. a. Sumine vivo, ut ait *Virg.* 2. *En.* 719. *Sia* *Horat.* 3. *Od.* 4. 61. Qui rore puro Castalia lavit Crines solutos. *Id.* 3. *ibid.* 3. 56. Rores pluvii. h. a. Imbres. *Petrone.* *Sat.* 131. ammi querula versabat rore lapillos. — 2. Magis proprie *Virg.* 6. *En.* 239. ter oculos pura circumtulit uoda, Spargens rore lavit. et 5. *ibid.* 554. Lethæo rore madens ramus. Adde *Martial.* 9. 19. — 3. Item da lacrimis, quæ roris instar defluunt. *Horat.* *Art. P.* 429. super his altum stillabit amictis Et oculis rorem. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 190. Heu quollas praesaga mali voloravit oborto Rore genas! *Ovid.* 14. *Met.* 708. madida lacrimarum rore coronas. *Seneca* *Hippol.* 384. Lacrimas cadunt par ora, et assiduo genas rore irrigantur. Adde *Stat.* 5. *Silv.* 1. 35. — 4. Item de alio liquoribus. *Cic.* de suo consul. 1. *Divinat.* 12. 22. parcos Mayortis aamine natos Uberibus gravidia vitall rore rigabat. *Ovid.* 11. *Met.* 57. sparsos stillant rora cepillos. h. e. cruore. *Stat.* 2. *Theb.* 673. ardentiaque ora cruentis Roribus. h. e. aspergine cruore. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 36. 60. (126). Minores purpuras cum testâ vivas frangunt, illa demum rorem. eam aspientes. h. e. saniem, quæ color est purpure. *Martial.* 4. 59. Quas (vipera) dum mlatur plogui se rore teneri, etc. h. e. succino. *Ovid.* *Heroid.* 15. 76. Non Arabo nostro rore capillis nlet. h. e. myrrba. *Sio* *Tibull.* 3. 4. 28. Stillabat Syrio myrtae rore cama. h. e. melobathro, aut nardn, aut balsamo. — 5. Usurpatur et de virili semine. *Apul.* *Avysop.* 20. Ejaculent tepidum rorem niveis laticibus. — Rores obicent ex virgine essa menstrua videntur apud *Seren.* *Sanimon.* c. 12. — NB. De nom. propr. V. ONOM.

B) Ros marinus et ros marinum, poetice ros maris, aut ros absolute, est herba, vel frutes, de qua V. in ROSMARINUS. *Ovid.* 12. *Met.* 410. Ut modo rore maris, modo se violare, rosare implicet. *Id.* 3. *Art. am.* 690. Ros meris, et lanti, nigraque myrtus olant. *Horat.* 3. *Od.* 23. 15. Parvos coronantem marino Rore deos, fragillique myrto. *Virg.* 2. G. 213. clivosi glareas raris Vix humiles apibus caula roremque ministrat. — De rore Syriaco V. in RHUS.

ROSA, æ, f. 1. Scribitur et rhosa quod V. in *Edict. Dioelet.* infra cit. *Auct.* de dub. nomin. p. 589. 13. *Reil.* Rosum diserant quidam singulariter, rosa pluraliter, quasi generis neutri, sed una rosa singulariter et pluraliter rosas, ut Sidenius; rosa nullia coronat, et alibi: bibernas rubuere rosas. sed generis feminini est — Rosa, a voce Graeca *ῥόδον*, et docet *Varro* 5. *L. L.* 103. *Müll.*, est flos pulcherrimus, ndoretissimus, e spine nascent.

I.) Propria. — 1. Generalit. — a) Universalit. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 4. 10. (14). Rosa nascitur spina verius, quam frutice: in rubo quoque proventus, illic etiam jucundi odoris, quamvis angust. Germinat omnia primo inclusa granneq notice: quo mox intumescente, et in virides elabescit: quo pandit in calyce, medio sui stantes complexa luteos apices. Usus ejus in coronis prope minimus est; oleo maceratur; praeterea in unguenta transit: amphiastri atque collyria inearitur moruad subtilitate. Genera ejus nostri facera celeberrima, Prænestinam, et Campanam: addiderit illi Miletiam, cui sit ardentissimos colos, non accedent duodena folia: proximam et Trachiniam minus rubentem: mox Alabandicam, villorem albicantibus foliis: villissimam vero plurimam, sed minutissimam, spinoletam. Differunt enim multitudine foliorum, asperitate, lavore, colore, odore. Paucissima quina folia, et deinde numerosiora, quam sit genus ejus, quam cotifoliam vocant, etc. Hæc *Plin.* loc. cit., ubi et alla multa da rosarum ratione, proventu, etc. *Id.* *ibid.* 18. 73. (121). Et rosa adstrigat, refrigerat. Usus ejus (in medicina) dicitur

In folia, et flores, et capite. Foliorum partes quas candidas, unguis vocantur: in flore aliud est semen, aliud capillus: in capite aliud cortex, aliud calyx. — Novissimam inter vernos flores esse, scribit *id. 21. ibid. 11. 38. (64)*. Hinc reprehendit residem Verrem *Cic. 7. Verr. 10. sub fin.*, quod veris initium non a Fevonio, neque ab ellquo astro notaret; sed quum rosam viderat, tunc incipere ver arbitrabatur. — Usus rosæ in coronis, quibus utebantur præcipue in convivis, et potationibus: item in unguentis, quas divulget maxime, ut ait *Plin. 13. Hist. nat. 1. 2. (9)*, eorumque mixturam *ibid. tradit*, et in RHODINUS a nobis posita est. *V. Propert. 3. 3. 44. et 5. 6. 72. Ovid. 5. Fast. 344. et Martialis. 5. 64. 7. 89. et 9. 94. etc.* Huc pertinent illa *Cic. 2. Fin. 20. 65. M. Regulum* clamat virtus beatiorum fuisse, quam potentem in rosa Thorium, et *5. Tusc. 25. in fin. m.* Omnes sapientes condideri beatorum esse, necesse est. A. Rillama in crucietu atque formentis? m. An in me in viola putabas et in rose dicere? — Rosæ ornabant menses et lectos, ferebant pulvina odoris causa. *Cic. 7. Verr. 11. 27. et Horat. 1. Od. 5. 1.* — Rosæ item mortuos spargebant, sternerant sepulcra. *Virg. 6. En. 885. Propert. 1. 17. 22. V. ROSALIS.* — Flores et Veneri sacer, propter odorem et pulcritudinem: hinc *Emil. Macer* de rosa. Dicit illos floribus nobis rosa iura videtur, Quæ specula cunctos præcedat odoreque flores. Fabulantur etiam, olim candidam fuisse, trasisse autem purpureum colorem ex sanguine Deæ, ausus pedem in horto deambulantis spinas forte papaverat, ut ejus est apud *Auson. 6. Edyll. 76. et 92.* Adducit ad causam, quia aleat rosa breviter viget, ita et forma corporis, et inventus illos, ex Veneria voluptas. Nam, ut ait *Auson. Edyll. 14. 39.* Una dies aperit, concidit una dies, et *ibid. 43.* Quam longa nunc dies, etas tam longa rosarum. *V. totum Rutilium*, ubi et rosa describitur, et ejus brevis explicatur. *Lucret. 2. 627.* nunguntque rosarum floribus. *Horat. 2. Od. 3. 13.* Huc vine et unguenta, et nimium breves Flores amensas saras jube rose, et *3. ibid. 29. 2.* lena merum cum flore rosarum. *Virg. Cop. 14.* Sertaque purpureas inter mirta rose. Hinc *Fulgat. Interpr. Sap. 2. 8.* Corosamus nos rosæ antiquam marcescent: nullum pratum sit quod non pertransat luxuria nostra. — b) Collectivorum more. *Cic. 7. Verr. 11. 27.* Pulvina rose factus. *Id. 3. Tusc. 18. 43.* Sertis redimiri jubebat et rosa. h. e. sertis rosæ, *endiadychi. Id. 3. Fin. 20. 65.* In rosa potare. *Ovid. 5. Fast. 336.* Et lateet injecta splandide mense rosæ. *Horat. 1. Od. 5. 1.* multū in rosa. *Seneca Ep. 51.* Flutantum toto iacu rosa. et *122.* Hieme concupiscant rosam. — *Vivere in rosa*, in deliciis et voluptatibus. *Martialis. 8. 77. ad Liberum.* Liber in miana vivere digna rosa. Sic *Seneca Ep. 36. a med.* Nemo dicit, ut si necesse fuerit, equo animo in rosa jaceat. — *Trojanus* est in illo *Hieronym. vit. Hilarii. 2.* Rose, ut dicitur, de spinis donat. Cf. *Ammian. 16. 7. 4.* Inter vapores rosæ nascuntur. — c) Est vos blandientia amatoria. *Plaut. Aul. 3. 3. 74.* De, meus ocellis, mea rose, mi anime, mea voluptas. *Id. Men. 1. 3. 9.* Quid hoc ait? Indivisum, atque uoris aservit, rose. Adde *Bacch. 1. 1. 60.* — d) De formosa hanc dicuntur. *Per. 2. 37.* Hunc optent generum rex et regina: puellæ hunc rapiant: quidquid calcaverit hic, rosa fiat. *Claudian. Laud. Seren. 90.* quemcumque per herbam Reptares, fluxura rosæ. ¶ 2. Speciatim rosa Græca vel Græcula est genus rosæ nas odora nra specia probabili. *Plin. 21. Hist. nat. 4. 10. (18)* et *26. ibid. 7. 27. (42).* *Gloss. Cyrill. Auxyq.* rosa Græca, et *Philos.* Rosa Græca, *Auxyq.* q. *podo-dipny.* V. LYCINIS. — Item rosa flava, luteola, etc., de quibus *V. Plin., Colum., Pallad.* et alios rei herbarie scriptores.

II.) Improprie. — a) Rosa est nungantum, vel oleum rosaceum, de quo *Geil. 14. 6.* Scriptum erat, quapropter (Homerus) rosam non novit, oleum ex rosa novit. *Cels. 8. 3.* Instillera paululum rosæ, vel lactis, quo magis iudicio

scelprum circumagatur. et *ibid. 4. a med.* Si membrana per inflammationem intumuerit, infundenda erit rosa tepide. Adde *6. 18. n. 8.* — b) Ipse frutes, unde rosa nascitur. *Plin. 8. Hist. nat. 41. 63. (153).* Redix silvestris rosæ, quæ cynorrhodos appellatur. *Id. 15. ibid. 28. 64. (236).* Terrem ad rosarum et vineæ satum ventera bipellio. — c) Rosa canina, genus herbæ apud *Veget. 5. Peterin. 84. V. CYNORRHODA.* — d) Est etiam rosa alba, ex cujus vermiculis nasci cantherides, *Plin. tradit 29. Hist. nat. 4. 30. (94).* et *11. ibid. 35. 41. (118).* — e) Item mei species, nomine deducto a colore, quod Itali nunc mea rosa, aut conjunctim melarosa, aut absolute rosa vocant. *Edict. Dioclet. p. 18.* Mala minor N. quadraginta X quattuor. Rhosa N. centum X octo. Adde *Apic. 4.* — f) Metonymice dicitur de roseo colore; hinc etiam lebra formosioris, et pulcro in vultu pudor rosæ comparantur. *Ovid. 2. Met. 113.* Recce vigil rutilo patefecit ab ortu Purpureas Aurora fores et plena rosarum Atria. *Martialis. 4. 42.* Pastante rubeant æmula labra rosæ. Sic *Claudian. Nept. Honor. 265.* non labra rosæ, non colla pruinæ, Non crines sequantur violæ, non lumina flammæ. *Anacreon od. 28.* Ποσειδά γίνα καὶ κροναῖος Ποσειδὸν γὰρ γὰν καὶ πῖ-
fas. et *Virg. 12. En. 68.* mixta rubent obli-
lia multa Alba rose, talis virgo dabat ore co-
lores, et *Ovid. 2. Amor. 3. 34.* Conesla purpu-
rens venit in ora pudor, Quale rosæ fulgent in-
ter sua lilia mixta. Cf. *Enn. apud Non. p. 483.* 2. *Merc.* Sic mulier erubuit, seu lacte et pur-
pura mixta. Adde *Propert. 2. 2. 22. V. ROSA-
TUM.* — g) Item mensis Majus, rosarum tem-
pus. *Inscript. apud Gruter. 753. 4. in fin. OLEVNI
ET PROPINATIONEM PER ROSAM PRÆBENT.* Hinc
rosales escæ. V. ROSALIS. — NB. De cognom.
B. V. ONOM.

ROSACEUM, i. n. voc. seq. in fin.
ROSACEUS, a, um, adject. ποσειδός, rosato, qnt
est as rosa. *Plin. 21. Hist. nat. 3. 6. (9).* Rosacea
corona. *Id. 24. ibid. 13. 73. (119).* Rosaceum ce-
ratum. *Id. 15. ibid. 7. 7. (30).* R junco fit jun-
cinum oleum, quod est rosaceo similitum. *Mar-
cell. Empir. 8. ad fin.* Rosaceum collyrium. —
Hinc

Rosaceum, i, n. 2. absolute, substantivorum
more (subaudi oleum). *Plin. 32. Hist. nat. 7. 24. (71).* Oculum rosaceo inungere. *Id. 22. ibid. 24. 50. (108).* Mei auribus instillatur cum rosa-
ceo. Adde *Marcell. Empir. 1. p. 88.*

ROSACINUS, a, um, adject. rosaceus. *Pela-
gon. Peterin. 6. 10. et 33.*

ROSALIA, yum, n. 2. voc. seq. in fin.

ROSALIS, a, adject. ποσειδός, ad rosam perti-
nens, seu qui ex rosæ fit. Hebet hanc vocem vetus
Inscriptio optima nota (apud *Murat. 867. 8.* et
Orell. 4419.) in pariete templi S. Rulæ in pago
hujusce nominis inter Acclum et Bassanum sito
(vulgo Santilaria), quam, apud *Forcellinum* et
Furlanetum alique ex parte meum, a viro docto
accuratissime ex archetypo exscriptum edimus, D.
M. C. VETTONIVS FABIA MAXIMVS VETERANVS EX MI-
LITIA REVERSVI VIYDVS IPSE SISI FECIT INQVÆ MEMO-
RIAM SVI ET COLENDÆ SEPVLTTRE ROSIS ET ROSIS FAGA-
NIS MÆQVILENSIBVS HS X. DCCC. DEDIT EX CIVIS SYM-
ME REDITY ROSAM XX MIVY EX HS X. XVI. POSVITVS
VELLINT ET SELICVVM QVOT SIT EX VSVIS ESCÆ
ROSALIS ET VINDICIALIS OMNIBVS ANNIS PONTI SVI
VOLVIT ET LOCO VTI IVSIT. Escæ autem rosales
sunt, quæ nna cum rosæ, et vindiciales, quæ tem-
pore vindamias in sepulcro G. Vettoni quotannis
ponenda es filius jussu erent a Misquilenibus, h.
e. incolis olim pagi Misquili (vulgo Musile), qui
sunt band ita pridem vires pagi S. Rulæ, ubi
lepis est reperta, ut ardit doctet L. Guerra,
*Descrizione di un' Urna cineraria di sotterrata
nel paga di Musile, territorio d'Asolo.* Morem
loferendi rosas cum cibis mensis Maji in sepulcra
alli quoque memorent veteras lapides, videlicet
apud *Gruter. 237. 6.* vt quotannis ROSAS AD MONY-
MEETVM NIVA DEPARANT ET ICI SEPVLTTRE. et *435.*
2. vt EFFERVES ROSIS S. (h. e. sepulcrum) IACENTIS
QVOTAM. XAL. IVN. AXONNET RIGQVÆ SEPVLTTRE. et
444. 6. PÆCVNIAM DEDIT LEOAVITQVÆ AD SOLEGNIA

GIBI ET ROSARYM. et *636. 12.* CVRATORVS SVSTITVM
QVI VESCANTYR EX ROSVM RORTORYM REDITY NATALI
MEO ET PRÆBANT ROSAM IN PERPETVVM. Alios satis
ait judicasse, ut apud *eumd. 449. 5., 460. 3., 636.*
12., 744. 1., 753. 4., 809. 8. (Orell. 4415.) et
1024. 4. (Orell. 4418.) Huc pertinet illud *Tibull.*
2. 4. 48. Annua constructio sarta dabit tumulo.
— Hinc

Rosalia, yum, n. 3. absolute, substantivorum
more, sunt solemnis rosarum seu dies, quo rosæ
in sepulcra ferebantur. *Inscript. apud Maff.*
Mus. Ver. 146. 3. ITEM DEDIT COLL. NAVT. AN-
LIC. HS. XII. N. VT EX RIVE SVM. REDITY ROSAL.
ET PARENT. IVSTO P. ET IVSTÆ VYORI ET SVI OMN.
AN. IN PERPETVVM PROCVR. Alle apud *Gruter. 1031.*
5. at *Cor. Inscr. Etrur. T. 2. p. 25.* EX CVRY.
REDITY PARENTAL. ET ROSAR. (lege ROSAL.) QVOT
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique sunt; nam ex *In-
script. apud Fabrett. p. 724. n. 443.* salt v. id.
XAL. h. e. die XI. Maji; ex alla in ROSATIO qvot
ANN. AD SEPVLCRVM SVVM CELEBRENT. Alle apud
Fabrett. p. 147. n. 182. et *Gruter. 772. 7.* vt
EX VSVIS RORYM PROVISIONES SI TAM PARENT.
TAM ROI. QVODANNI CELEBRENT. — Rosalia
porro dies non idem ubique

functorum sepulchra pluribus eductis Inscriptio-
nibus illustrat idem *Marin. ibid.* p. 362. *V.*
ROSALIS.

ROSATUM, i, *f.* voc. aeq. in fin.

ROSATUS, a, nm, particip. ab *rosare*, *rosa*, as:
rosaceus, rosa conditum, rosato, *pōdōs*, *Seren-*
Sammon. 34. 637. Lane oleo madefit, sed non-
dum lenta, rosato. Adde *Emil. Macr.* c. 60. de
Maurella p. 243. retro. — *Hinc*

Rosatum, i, n. 2. absolute, substantivorum
more, est *¶* 1. Vinum rosa conditum, *pōdōs*
vivos. *Pallad.* 3. *R. R.* 32. et 11. *ibid.* 15. et *Lam-*
prid. *Elagab.* 19. Fiebat autem hoc modo, ut *Pal-*
lad. tredit 6. *ibid.* 16.: quinque libras rosae pridie
purgatae in vini veteris decem sestertio margebant,
et post triginta dies decem desumpti mellis libras
admixebant, et utebantur. *Elagabalus* pineas attritas
admixcere solitus est, quo esset odoratus. *Lam-*
prid. loc. adl. *V. Eucherii* loc. in *LASER.* *¶* 2.
Edula rosa compositum, aut conditum, apud
Apic. 4.

ROSCIDUS, a, um, adject. Legitur etiam ro-
sidus in multis libris, apud *Colum.* cit. 5. *R. R.*
6. et 4. *ibid.* 30. ad fin., *Pallad.* 3. *R. R.* 13.,
Catull. 6t. 24. *Lachm.* et *Ovid.* 2. *Fast.* 314.
etc.: est enim a *ros*, unde et *roseus*. *V. ROSEUS*
in *ONOM.* — *Roscidus* est idem ac *rose* perfusus,
rosulentus, rose abundans, rugiadoso, guazzoso,
pōdōs, *pōdōs*.

I.) Propria. *Varro* 2. *R. R.* 2. circa med.
Prima luce esseunt pastum, propterea quod
tunc herba rosida meridiana, quae est aridior,
succunditate praestat. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 10. 12.
(38). Tardius rosco, ut creditur, humore vi-
ventes, h. e. rose. *Virg.* 8. *Ecl.* 37. Roscida mala
legere, et 4. *ibid.* 30. Et duræ quercus sudabant
roscida mella. h. e. purissimo rose confecta. (*V.*
Plin. 11. *Hist. nat.* 11. 11. et *ibid.* 12. 12.) *O-*
vid. 3. *Art. am.* 180. Roscida luciferos quum *Dea*
iungit equos, h. e. Aurora. Sic *Seneca Thyest.*
816, genitrix prima rosida lucis, et *Med.* 100. sic
niliud jobar Pastor luce nova rosclum aspiciit,
h. e. rose perfusus tempore aurorae. *Virg.* 3. *G.*
337. salus reficit iam rosclida Lana. *Id.* 4. *En.*
700. rosclida Iris. *Ovid.* 2. *Fast.* 314. Hesperus
et fusco rosclidus ibat equo. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 62.
62. (153). et 18. *ibid.* 28. 67. (4). Rosclida noctes.
Id. *ibid.* 17. 44. (2). Rubigo frequentissima. In
rosclido tractu convallibusque, h. e. ubi roses
plurimi esduot: qualla sunt loca venis minime
obnoxia. Sic *Colum.* 5. *R. R.* 6. ante med. In solo
rosclido et oculo. *Varro* 3. *R. R.* 14. 2. Lo-
cus (cochleis) in mellor, quem et non coquit sol,
et tangit ros, quod si naturalis non est, manu
fecere oportet rosclidum: qui sit, si eduxeris si-
stulam, at in eam mamillas imposueris tenues,
quae eructent aquem, ita sit in eliquem lapidem
incidit ac late dissipatur. — Absolute neutr. gen.
Apul. 1. *Met.* Rosclida exemplum.

II.) Impropria. — a) *Rosclidus* locus, bn-
mectos, madens, irriguus, acquoso, umido. *Plin.*
19. *Hist. nat.* 12. 62. (187). Libanotis locis pu-
tribus et mectis ac rosclidis seritur. Sic *Propert.*
2. 23. 28. et *Ovid.* 2. *Fast.* 33. Rosclida antra.
Virg. 7. *En.* 683. rivis *Hernice* saxa, *Martial.*
4. 18. templa. — b) *Rosclidus* sudor, et rosclida
sudatio, h. e. sudor colligativus, apud *Cel.*
Aurel. 1. *Acut.* 15. 145. et 2. *Tard.* 2. 15.

ROSÉTUM, i, n. 2.

I.) Propria. *¶* 1. Est locus rose consiliu,
pōdōs, rosato, rosajo, idem ac rosarium. *V. RO-*
SARIUS. Sunt teneo qui putent rosetum ita dif-
ferre a rosario, ut illud natura, hoc sit manu et
arte factum: ceterum sequentia exempla id non
probant: etenim pro ipsa planta, delude priore
re, tum translate pro papilla asportatur. *Varro*
4. *R. R.* 35. *Schneid.* Quod iam egit radicum, ro-
setum concidit radicitus in virgulas palmeres, et
obtrahit. *Virg.* 5. *Ecl.* 16. Leota salix quatum
palleoli cedit ulvae, Punticeis humilis quatum
sellunc roseis. *¶* 2. Dicitur etiam de flore. *Cla-*
udian. *Nupt. Honor.* 8. Subillique se rosetis Ye-
stiat *Alpion* spes. *Auct. Epithal. Laur.* et *Ma-*
rice 32. Lilia esu allectant rutillis commixta rose-
is. *Heponian.* *Concub. Mart.* et *Ven.* 58. Tunc

ne purpurei laedat le apina roseti. *Id.* *ibid.* 79.
comium deest ire rosetis. h. e. rose consertis.
Pallad. 12. *R. R.* 11. Quamvis mense Februario
sint conserenda rosaria, tamen locis calidis hoc
etiam mense poterimus roseta instituire. Alii
resilius roseta omittunt, ut et *Interpres Italus*
Veronae ann. 1810. editus. — *Rosetum* est etiam
titulus poemati in *Append. Virgiliana* ed. ab
O. Hübbeck., de cuius auctore viri eritici dis-
putant.

II.) Translate dicitur — a) De rubicundis ma-
millerum papillis. *Capell.* 7. p. 236. Furtis modo
(*Volutas*) adulescent, Et clam rosele parvae Li-
liaque det papillae. h. e. modo sicut me etiam
tractata rosea candiderum mamillarum papillas.
V. ROSA II. — b) Metonymice de rubicundo
colore etheris ante auroram. *Id.* 2. p. 47. Ni
roselle purpurarat calmina Aurora. Adde *eumd.*
ibid. p. 28.

ROSUS, a, um, adject. *pōdōs*, rosaceus, ro-
salis.

I.) Propria. *Seneca Med.* 70. Praeferens ro-
seo tempora vinculo, h. e. corone a rose. *Virg.*
Cop. 32. Et gravidum roseo aetna caput stro-
phio. *Claudian.* de *Magnete* 29. Rosel flores.
h. e. roseae. *Id.* 3. *Rapt. Pros.* 85. Rosae con-
valles. h. e. rose consista: val universum flores,
floridas. Sic *Id.* *Laud. Seren.* 73. et rosele for-
mosus Doria ripis. *Cel. Aurel.* 3. *Acut.* 37. 200.
Palmulae nuctas oleo roseo aspersas.

II.) Metonymice est *¶* 1. Rosea colorem habens,
di color di rosa, vermiglio, *pōdōs*, *pōdōs*. *Fronto*
de *diff.* voc. p. 219t. 24. *Putsch.* Roseum
per se (h. e. quod rosarum qualitates habet): ro-
saceum mixtum (h. e. es roseis confectum). *Plin.*
21. *Hist. nat.* 23. 94. (186) et 29. *ibid.* 4. 17.
(64). Roseus pannus. *Sillig.* leg. nitro. rusceus.
Id. 37. *ibid.* 9. 40. (123). Refulgens quidam in
purpure leviter roseus nitor. *Id.* 14. *ibid.* 1. 3. (15).
hic (acinetu) purpureo lucens colore, illic ful-
gent roseo. *Id.* 25. *ibid.* 6. 26. (62). Mithridatis
herbae caulis austinas roseum florem. *Nemesian.*
3. 59. Roseum munus. *Catull.* 64. 49. Tincta ta-
git roseo conchyli purpurea fneo. *¶* 2. Hinc
Poetae roseas dicunt partes corporis, in quibus
est coloris coeruleus, h. e. niveus candor cum ru-
bore sanguinali, qui color est pulcherrimus ac ve-
nustatis proprius, incarnato, incarnatino, scar-
latino. Unde *Ovid.* 3. *Amor.* 3. 5. Candida can-
dorem roseo suffusa rubore Ante stetit: niveo
lucet in ore rubor. *Virg.* 1. *En.* 406. de *Ve-*
nere. averiens rosea cervice refulcit, et 2. *ibid.*
593. de ead. roseoque hinc *lousper* addidit ora.
(*Sic Sil.* 11. 7. 448.) *Id.* 12. *ibid.* 606. Rosea
genae. *Martial.* 8. 56. Rosea labra. *Claudian.*
Nupt. Honor. 19. roseo pactebat pollice erioes.
Catull. 55. 12. Rosea papillae. *Val. Flacc.* 8.
257. rosea radiata iuventa. *Id.* 8. 30. Roseus
honor. h. e. venustas admiratione et honore di-
gne. *V. HONOR.* *Martial.* 7. 80. ephelus. h.
e. formosus. et 12. 64. Rosei ministri. *Apul.* 3.
Met. Aurora roseum quatiens lacertum caelum
loequitabat. Sic *Capell.* 9. n. 306. Aurora ae-
rolens roseis spectabit ocellis. — Item res sales,
in quibus la color, aut similis apparet. *Ovid.* 3.
Art. am. 84. Rosea dea. h. e. Aurora. Sic 4.
Fast. 714. Memnonis in roseis lutes matar aqua.
Propert. 3. 23. 7. Roseus Eous. *Val. Flacc.* 6.
527. roseis li Lucifer alis. *Lucet.* 5. 609. rosea
sol olte lampede lacens. *Id.* *ibid.* 974. Dum ro-
sea face sol inferret lumina caelo. Adde *Martial.*
12. 60. *Virg.* 11. *En.* 913. roseus Phoebeus. *Val.*
Flacc. 4. 77. Velocem roseis demittit nubibus
Irim. *Id.* 3. 538. roseis Bacchus habentis, scil.
quia etiam vinum roseum dicitur a *Nemesian.*
3. 59. et ab *Id.* 20. *Orig.* 3

ROSIDUS, *f.* **ROSCIDUS.**

ROSINUS, a, nm, adject. Da hac voce hinc ha-
bet *Luce* in *Prodr. Corp. Gloss.* Lat. p. 81.
In lingua vulgaris censendum est auxiliare rosina
vocabulum (e *ros*, roseis [rosis], ut videtur, deri-
vatum) umorem fere significare, ad quod sedent
adjectiva rosinalis (brumalia: rosinalis, pluvia)
et rosinosus (rosinosus annuus) rosei, si fides ha-
benda est *cod.* *Bern.* 178. f. 20. gloss. brumo-

sus: rosinalis (et *Ampl.* p. 278. 55. brumaria:
rosina, pluvia) —, aliam rosinus. — Ceterum ro-
sina herba legitur apud *Veget.* 6. *Peterin.* 13.
4. *Schneid.*

RÖSÖ, *Ösis*, f. 3. *corrosione*, rodimento, ro-
sione, *rosic*, actus rodendi. *Cels.* 7. 23. *Spu-*
mans hille alva eum rosione redditur. *con bru-*
cione. *Id.* 5. 28. n. 17. Alterum genus (*impeti-*
ginis) pejus est, equomale ex summa eutē decli-
nant, rosio major. *maggiora* è *il prurito.* *Plin.*
28. *Hist. nat.* 9. 93. (128). Infunditur iso contra
rosiones a medicamentis fecias. et mox. Ad ro-
siones intestinum bubulum utilis. *Id.* 20. *ibid.*
14. 54. (153). Fuleum stomachi rosiones sistit. *Id.*
23. *ibid.* 1. 23. (43). Rosiones praecordiorum.

ROSMARINUM, i, n. 2. et

ROSMARINUS, i, n. 2. *ramerino*, *rosmari-*
no, genus fruticis. Duplex est — a) *Rosmari-*
num vel *ros marinum* (*Caebrys Libanotis* *L.*),
de quo *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 59. (99). Est
at *rosmarinum*. Duo genera ejus: alterum sterile,
alterum odal at *caulis*, et *seman* *rasinaceum*, quod
caebrys vocatur. *Apul. Herb.* 79. *Libanotis* alla
est enonalis a *Sorap* appellata, quam *Latini* *ros-*
marinum appellant, tanquam nutiens virgae, in
quibus folia longa, tenula, viridia: alla est fructi-
fera, folia habent *fontenit* *similia*, sed aspera, et
terra prostrata, et boni odoris, thyro eubiali, etc.
radica turis odorem simulante. Nascltar in locis
maritimis (ob id *marinus* rose dicta) et hortis. An-
tequam tus sciscitar, haec herba homines deos pla-
cebat. — b) *Rosmarinus* vel *ros marinus* (*Ros-*
marinus officinalis *L.*). *Colum.* 9. *R. R.* 4. 2.
Ut *rosmarina*, et utraque *cylleni.* *Pallad.* 1. *R.*
R. 27. In fruticibus sunt roses, illa, *rosmarinus*,
hederae. Adde *Horat.* 3. *Od.* 23. 15. et *Plin.* loc.
cit. at 19. *Hist. nat.* 12. 62. (187). *V. ROS.*

RÖSÖR, *Öris*, m. 3. rodifore, qui rodit. *Am-*
bros. *Serm.* 81. Mures horreorum rosorea.

ROSTRILLUM, i, n. 2. *deminiut.* a *rostrum*,
beccuccio, *pipio*, parvum rostrum, *pyrrhion.* *Colum.*
8. *R. R.* 5. a *med.* *Animadvartat*, an pulli
rostellis ova parcerentur, et anscultatur, si pi-
pleot. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 11. 30. (99). Mure
rostellum auriculaeque summas rosan pannu ad-
alligari jubent. *grugino.*

ROSTRA, *strum*, *f.* **ROSTRUM.**

ROSTRALIS, e, adject. a *rostris*. *Sidon.* 1.
Ep. 14. Diguum poema, quod apicibus peron-
naodum auratis iuste tabula rostrali acciperet,
aut etiam Capitolio. h. e. dignum, quod in
inclum pro Rostris, vel in Capitolio inter pu-
blicorum monumentorum tabulas collocetur.

ROSTRANS, *antis*, et

ROSTRATUS, a, nm, particip. *f.* voc. aeq.
ROSTRO, as, atum, are, a. 1. Particip. *Rostrans*
et *Rostratus* in 6n. — *Rostrata* est rostrum in-
quire, *stari*. *Gloss.* Lat. Gr. *Rostrat*, *in-*
grati. — *Hinc* Particip.

Rostrans, *antis*, adjectivorum mora *venepetor*,
et est rostrum impingens, rostro penetrans. *Plin.*
18. *Hist. nat.* 19. 49. (178). *Sillig.* In eollibus
transverso tantum monta aratur, sed modo in su-
periora, modo in inferiora, rostrante vomare. *Bar-*
duin. suspicatur, rostrato esse legendum, h. e. vo-
mera simpliciter rostro instructio, non aurilo, quall
lo planis utebatur, testa *Pallad.* 1. *R. R.* 43.

Rostratus, a, um, adjectivorum mora, idem
ac rostro instructus; est autem propria da ani-
malibus, sed transfertur ad alia, ad dicitur —
a) *Rostratus* vectis, genus vomeris a vecte pra-
fixum ferreum rostrum habente. *Plin.* 18. *Hist.*
nat. 18. 48. (171). — b) *Rostratae* fulces,
quae in modum rostri curvatae ac continuam
aciem habent. *Colum.* 2. *R. R.* 21. 3. Sont ma-
teodi geora complura, mult falchibus *vercalis*
lia, aliqua ita val rostrata, vel denticulata me-
dium culmum secant. *Schneid.* ad b. 1.: *Geogr.*
Index *Interpr.*: quae continuam habent aciem.
Male! Ipse enim noster l. 4 c. 25. in falsa vi-
sitoria rostrum partem aduncam *Interpr.* Sunt
igitur *rostratae* aduncae, *denticulatae* rectae. —
c) *Rostratae* naues, rostrum in prora habentes,
χαλκίφοροι νῆες. *V. ROSTRUM.* Porro ha na-
ves da mora in prima acie collocabantur, et erent

mucro belli. (V. Liv. 30. 10.) Cic. 2. Invent. 32. 08. Ut si qua rostrata in porto navis deprehensa sit, publicetur. Auct. B. Afr. 23. Cum naviculis cujusque modi generis triginta, totibi paucis rostratis, profectus, etc. Plin. 9. Hist. nat. 30. 49. (90). Concha acatili modo carinata, loxera puppe, prora rostrata. Id. 10. ibid. 23. 32. (63). Olores libulacearum modo rostrato impetu feruntur, facillio ita flodentes aera, quam si recta frocie impellerant. — Hinc rostratæ absolute sunt naves rostratæ. Symmach. 2. orat. in Valentin. (edente iterum A. Maio) 3. Scit bicornis iste (Rhénus) vicinis succumbendum esse rostratis. et mox 21. Hebeant sua quodammodo castra rostrata. Hinc — d) Rostrata corona apud Plin. 16. Hist. nat. 4. 3. (7) et 22. ibid. 3. 4. (6) eadem erat, quæ novolis et classica, aurea, et exiguis quibusdam veluti rostris aërium insignita, ut est apud Gel. 5. 6., qua donabatur la, qui navali prælio primos in hostium aevam insilisset: vel generetum qui vicisset navali cartamine. Duos hæc doctos fulse, refert Plin. cū. 16. ibid. 4. 3. (7): primum M. Tereotium Verronem, dante Magno Pompeio, ob devictos piratas; quod narrat etiam Festus in fragm. la Navali: secundum M. Agrippam, tribuente Augusto ob similem causam. At contra ait, loquitur cl. Furlanetti, in App. II., quod habet Vellej. 2. 81. 2. Insigne coronæ classicæ, quo usmo unquam Romanorum doctos erat, hoc bello Siculo Agrippa singulari virtutis meruit. Id ipsum confirmant Liv. Epit. 130., Seneca 3. Benef. 32. et Dion 49. 14. Ceterum ex hujus postremi loci, cit. apparet, in hoc ab aliis Agrippam differre, quod quum ali victores simplici taurum coronæ laureæ, ille aurea semper et rostris orata utaretur, quoties la publicum processisset. De hoc Virg. 8. Æn. 683. cui belli insignis æmperum, Tempora navali fulgent rostrata corona. — e) Rostrata columna apud Sueton. Galb. 23. rostris aërium exornata, qualls videtur la nammis Cæsarum apud Patin. in Sueton., poalta est in foro post devictos navali primum prælio Carthaginenses a C. Duilio Cos., qui primus ob id navalem triumphum agit de Pœnle, ut est apud Plin. 34. Hist. nat. 6. 11. (20), Flor. 2. 2. et Epit. Liv. 17. Adde Sil. It. 6. 663., et hodie Romæ la Capitolio asservatur. (V. A. Rich.) In ea longa Inscriptio fuit de illa victoria aliique rebus ab Duilio gestis. Est autem fere omolium Latine linguae monumentum antiquissimum: ex quo videre licet, ut ait Forcellinus, quæ illius statit (id est enal CCCXCV. ab U. C.) loqueat ratio et scribendi fuerit: quare in ea describenda, suppleenda, explicanda laborant viri docti, et præcipua P. Ciaconius, qui singulari libello illustravit. F. Heteram D. At recentioribus videtur hæc Inscriptio posteriorum ætatem redolere, et ad Claudii imperatoris tempora commodè posse referri. (Cl. Ritchei, Inscript. quæ fertur col. rostr. Duellianæ; Mommsen., C. Inscript. Lat., et Teuffel., Geschichte d. röm. Literatur.) Eius fragmentum est in collectione Gruteri p. 404. n. 1. — Servius ad illud Virg. 3. G. 29. navali surgentes ære colomos: Angustus, loquit, victor totius Egypti multa de navali certamine sustollit rostra, quibus confatis quatuor efficit columnas, quæ postea a Domitiano la Capitolio sunt locatæ: quæ hodieque conspiciunt. Nam rostratis C. Duillius Cos. posuit, victis Pœnle navali certamine: a quibus noem in Rostris, alteram ante Circum videmus a parte Januam. Hæc Servius.

ROSTRUM, f. n. 2. Est e rodo, ut rastrum a rudo, est os, quoniam animalia cibum caplant, rictus, fūryx (It. becco, grugno, muso; Fr. bouche, bec, museau, gueule des animaux; Hisp. pico, rostro; Germ. e. Nagewerkzeug; Angl. the beak, bill, or nib of a bird, the snout of a fish or beast).

I.) Proprie dicitur — 1.º Stricto sensu de bestia. Cic. 1. Nat. D. 36. a med. Aves cruribus rigidis, proceris corneoque rostro, et 2. ibid. 47. ad fin. Animalia cibum partim oris hian capessunt, partim ungulum teneciliata arripiunt, partim aduncitate rostrorum. Id. 1. Divinat. 13. ad fin. Sus rostro si humi A litteram impresserit. Plin. 8. Hist. nat. 32. 50. (112). Cervorum rostra.

et ibid. 25. 39. (95). Hippopotamus rostro resimo. Id. 9. ibid. 8. 7. (20). Rostrum delphoi stimum. et ibid. 10. 12. (37). Dentes non sunt testudini, sed rostri margines acuti. Lucan. 4. 441. n. a creditur uti Silva cani, nisi qui presso vestigia rostro Colligit, et præda nescit latrare reperi. Plin. 28. Hist. nat. 10. 44. (157). Rostrum lupi. Id. 10. ibid. 3. 4. (14). superius aquilæ. Id. 28. ibid. 8. 25. (90). Inferius leonis. Varro 2. R. R. 3. 2. Capræ sub rostra duos ut mammas peniles habent. Plin. 11. Hist. nat. 10. 10. (21). Rostrum apum. Varro Menipp. p. 213. Oehl. buxæ anatum. Oehl. Serg. v. 7. Warnsd. acutum pulicis. Juvenit. de Philom. v. 29. W. ficolnæ. Incert. Epit. II. v. 4. W. latrentumque dedit rostris volucrumque. Nemesian. de Aucup. 27. W. de scotopace. rostri mucro. — 2.º Latiore sensu de hominibus, sed fere in sermone familiarit et per contemptum. Varro Menipp. p. 150. Oehl. Manius rostrum sub rostra adfert. Plaut. Men. 1. 1. 11. Quem to asservare recte, na aufinglat, volas, asca atque potione vocat deat: apud mensem plenem hominū rostrum deliges. Lucilius apud Non. p. 455. 15. Merc. Ne designat rostrum prætoris, pedasse Spectes. Id. ibid. Arripit et rostrum, labesque etc. Varro ibid. Itaque videas barbato rostro illum commentari, et unumquodque verbum statera auraria pendere. Petron. fragm. Tragur. 75. Burmann. a med. Ut celerius rostrum barbatum haberem, labra de lucerna ngebam. Ulp. Dig. 10. 1. 17. sub fin. Rostrum personæ, to bocuccin d'un mascherone. — Hinc proverbium apud Fronton. 1. ad Antonin. Imp. (edente iterum A. Maio) ap. 5. sub init. Causa moræ fuit, quod quum scriberetur insiluisse, quodam menit mea se offerebant non suplo, ut dicitur, rostro scribenda. h. a. vultu negligenti.

II.) Translate ob similitudinem dicitur de aliis rebus. ¶ 1. Generalim. Colum. 4. R. H. 25. Falce vinitoris pars, quæ adunca est, rostrum appellatur. Ro victor utitur, quoniam locavere quid debet. Plin. 16. Hist. nat. 18. 48. (172). Vomer exigna cuspidis la rostro. h. e. in anteriore parte. Id. 28. ibid. 11. 46. (163). Fuangi lucernarum, as fulgilo, quæ est in rostris aarum. Id. 34. ibid. 14. 41. (144). Ad densandas lucendas, meliorumve rostra. h. e. qua parte mallei tundunt. Id. 10. ibid. 33. 49. (94). Insulam ne læset amnis, manul opere, palea et stramento rostrum ejus frmant. h. e. partem ejus in angustum procurerent contra flumen. ¶ 2. Speciatim rostrum navis est trabs aëra, (hinc æratæ vocantur Horat. 2. Od. 16. 21.) interdum ferrea, prominens ad prora parie inferiore, rostri modo, unde, si navis remigio aglaretur in hostilem aevam, hæc perforari poterat et deprimi: sperone o sperone, ἄσπερον: quem primus addidisse navibus dicitur Plænas Tyrbeas, ut Plinius refert 7. Hist. nat. 56. 57. (209). Id mos erat ars feroque præfigere ad ictus in præliis. Cæs. 3. H. G. 13. Neque anim hic nostræ (naves) rostro nocere poterant: tanta in eis eret firmitudo. Adde ibid. 14. Liv. 37. 80. Regis naves naque ipsæ ferire rostro hostem poterant, et obliquas se ipsæ ad lectus præbebant. et ibid. ad fin. Rhodia quum rostro percussisset Sidoniam aevam. et ibid. 24. Rostro cocenrre cum hostium aavi. Ovid. 4. Met. 705. velut navis præfisso concita rostro Sulcat equas. Seneca Ep. 76. Navis, cui argenteum, aut eureum rostrum est. — Plur. nom. Auct. B. Alex. 46. Naves adversæ rostris concurrunt adeo vehementer, ut navis Octaviane, rostro discussio, ligno conficeretur. Auct. B. Afr. 4. Naves rostris perforatæ merguntur. Virg. 5. Æn. 143. totamque debiscit Convulsam remis rostrisque tridentibus æquor. Adde Sil. It. 6. 358.

¶ 3. Hinc metonymice — a) Rostrum est pars oris anterior. Virg. 10. Æn. 157. Enela pappi Prima tecei, rostro Phrygiis subjuvata leones. Id. ibid. 301. rostra teneat allicum. Cl. Plin. 18. Hist. nat. 18. 49. (171). — b) Rostra, drum, n. plur., suggestus, et locus circa positus, ante curiam illustis, quæ eolm primum hostiles naves Bomsni bello Latino ab Antiatibus cæpere, L.

Furio Camillo, C. Manlio Coss., h. e. an. U. C. CCCXXVI., eorum rostris, la victoria monumentum, eam partem fori exornari placuit, teste Varro, 5. L. L. 155. Müll., ubi suggestus erat, seu pulpitum, ejus figuram exhibet nummus G. Lolliæ apud Morel. Num. Fm. H.; quo contiones ad populum habebantur, ut Liv. 8. 14. extr. et Flor. 1. 11. narrant. Fuerunt autem ollm ad comitium, prope juncta curiæ, ut ait Ascon. in Milonion. 5., postea a Jul. Cæsare translata sunt in allum locum ejusdem fori, ante ædem D. Julii: et hæc nora, illa vetera dicta. Liv. 8. 3. Deducit eum de rostris Jussit. Nam la lis privatus, nisi a magistrato in contionem productus, consistere non poterat. Cic. Cluent. 40. 111. Rem a subseillis ad rostra detulit. Id. Pis. 3. 7. Ita a me est consulatus peracius ut semper in rostris curiam, in senatu populum defenderim. Id. Vatin. 11. 26. Quum Vettius perforasset, descendissetque de rostris. Liv. 30. 17. Prætor, contiones advocata, aum C. Lælio in rostra accedit, sulla ringhiera, in aringa, et 34. 54. Consul ex auctoritate patrum la rostra accedit. et adit, ut etc. Id. 27. 50. sub fin. Vociferantes, ut in rostris prius, quum in senatu, litteræ recitarentur. Cæs. 3. B. C. 21. Consul contionari contentam de rostris deduxit. Sueton. Claud. 12. extr. Plures a magistratibus in rostra producti. Plin. Paneg. 65. Procedere in rostra. Varro 5. L. L. 9. circo med. Comitila edicere a rostris. Cic. 1. ad Brut. 15. a med. In Lepido reprehendimur, col quum stanim la rostris statuissimus, lidem illam avertimus. Vellej. 2. 19. 1. Sulpicii caput arectum et ostentatum pro rostris. h. e. in suggestu. et ibid. 56. extr. Cæsar sedens pro rostris. Sueton. Aug. 100. ad fin. Biferiam laudatus est, pro ado D. Julii a Tiberio, et pro rostris sub veteribus a Druso. Alii desent to sub. Id. Ner. 13. Coroli residents apud rostra triumphantis habita. — c) Postles rostra pro foro. Horat. 2. Sat. 6. 50. Frigidus a rostris manet per compila rumor. Adde Senec. Const. sup. 1. — d) Item pro populo in comitilis et contionibus congregato. Lucan. 8. 685. Campum et rostra movera. Id. 1. 275. Teoere rostra. h. e. dominari in contionibus. Id. 7. 65. Rostra formæque optare. h. e. pacem.

RÓSULA, f. 1. deminut. rosæ, rosetta, parva rosa. Dracont. 1. Heraem. 165. Qui rosulis stellarum oemus, vel rosibus agros Imperat. Arevalus leg. rosula. Id. tamæ 2. ibid. 441. Et rosulas proferat biems. — NH. De nomias propr. F. ONOM.

RÓSULENTUS, a, nm, adiect. ¶ 1. Est rosæ abundans. Prudent. 3. aspi. crisp. 199. Floribus ut rosulenta putis Prata rubescera multimodis. ¶ 2. Metonymice, rosens. Capell. 1. p. 10. Rosulenti splendoris gratia totam aures curiam illuminavit.

RÓSURA, f. 1. idem ac rosio. Plin. Valer. 2. 28. Qui sanguinem faciat cum conatione vel rosara. et ibid. Ad omnes dolores et rosuras ventris. Cl. Marcell. Empir. 28. ante med.

RÓSUS, a, nm, particip. F. RODO.

RÓSUS, nm, f. 1. idem ac rosio. Marcell. Empir. 28. ante med. Ad ventris rosus remedium sit.

ROTA, f. 1. Roda leg. a Schneidero apud Varro, 3. R. R. 5. 15. Aila, qui pro mensa sustinet rodam radiatam. — Rota, fortasse a ῥότω, impeto feror: cf. v. Sanskr. rathas, et Germ. rad a reiten, movere, quæ recentiores philologi conjungunt cum v. rates, et remus (V. Döderlein., Lat. Synon. v. 7.; Curt., Grundzüge d. Griech. Etym. p. 492., Panicek., Gr.-Lat. Etym. Wört. p. 60., Eichhoff., Diction. etym. etc. ad h. v.), est instrumentum versatila rotandum, orbis, quo, v. gr., circumactio currus procedit: ejus partes sunt modiolus, radii, abscides, canthus seu orbis: ῥοχός (It. ruota; Fr. roue; Hisp. rueda, ruedecilla, rodete, rodetno; Germ. Rad; Angl. a wheel).

I.) Propria. ¶ 1. Generalim. Plaut. Capt. 2. 3. 9. Pro rote me uti licet: vel ego hac, vel illic vortar, quo imperabilis. Lucret. 6. 551. Feratos utrimque rotarum succutit orbes. Plin. 8.

Hist. nat. 16. 19. (52). Orbes rotarum circum-
acti. *Id.* 16. *ibid.* 43. 84. (229). Rotarum axis
frenius utilis. *Id.* 16. *ibid.* 9. 37. (141). Adipe
verrino axis vehiculorum perungendis ad faci-
liorem circumactum rotarum utebantur. *Ovid.*
2. *Mel.* 107. Aureus axis erat, tamo aureus, en-
tre summa Curvetura rotas. et 317. Rotarum
radii. *Varro* 3. *R. R.* 5. 15. Rota redieta. *Virg.*
2. *En.* 235. pedibusque (equi lignei) roterum
Subiiciunt lapsus. h. e. rotas. *Ovid.* 2. *Mel.* 133.
Roterum vestigia. h. e. orbitas. *Id.* 2. *Pont.* 7. 44.
curris Appia trita rotis. *Id.* *ibid.* 194. Celeres rotas
et 178. rapidas. *Id.* 2. *Pont.* 10. 34. Etsi nos
egill alva tulere rota. et 1. *ibid.* 8. 68. Appie ser-
venti ducit in erva rota. *Horat.* 1. *Od.* 1. 5. me-
taque fervida Evitata rota. *Propert.* 4. 8. 18.
Effusa per sara rota. *Cato* *R. R.* 11. 3. Rota
aquaria. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 23. (97). Rotas,
quas equa versat oblit. *Id.* 19. *ibid.* 5. 23. (64).
Penalles hortis rotis in solem promovero. *¶* 2.
Spectatim delectat de rote signi. *Plaut.* *Epid.* 3.
2. 35. Versatior ea, quem rota singulari. γυγλιπρον
κολυτροπομπας. *Horat.* *Art. P.* 21. amphora
compit insitit: currente rota cur arens exit? Sic
Vulgat. interpr. *Ser.* 18. 3. *Tibull.* 2. 3. 48. Rota
Cumena. *Seneca* *Ep.* 90. Anecharis invenit rotam
signi, cuius circula vera formam. *Petron.* de
antig. vicl. 5. *Wernsd.* nove terra Pocula, qui
facili vili rota fuserat actu. Adde *Augustin.* 6.
Civ. D. 3. *¶* 3. Item rota est genus
supplicii apud Græcos, qui sones distanti corpore,
et inter rotas radios implicata suspensi torque-
bantur. *Cic.* 5. *Tusc.* 9. 24. Theophrastus puta-
tur dicere, in rotam beati vitam non accedera.
Apul. 3. *Met.* Nos mora, quum ritu Gracienis
ignis, et rota, tum omne flagrorum genus inferuntur.
Seneca *Herc.* *Æt.* 1011. Membra præbere
rotas. — Talis essa singuli penna Isonis apud In-
feros. *Tibull.* 1. 3. 73. Ille Iannem tentare Isoni-
nis anal Versantur celeri nola membra rota. *Se-
neca* *Herc.* *Fur.* 750. Raptus volucris torrens Ilioo
rota. *Claudian.* 2. *Rapl. Pros.* 335. Non rota sus-
pensum præceps Isona torquet. *Virg.* 4. *G.* 484.
Atque Isonis vento rota consistit orbis. *Id.* 6. *En.*
616. Saxum ingens voluit illi, radique raterum
Districti pendent. *Lamprid.* *Elagab.* 24. Parasitos
ad rotam aquariam ligabat, et cum vertigine sub
aques militebat, rursusque in animum revolve-
bat: eoque Isonis emicos vocavit.

II.) Impropris. *¶* 1. Rota dicitur a veteri-
naribus machina quædam, ad quam alligabantur
lumeola eorumque armi iussu in locum suum
rastituebantur. *Pelagon.* *Veterin.* 4. 2. et *Paget.*
3. *Veterin.* 45. 7. Si elegerit (armum), ex more
ad rotam armum reponit. ex eam spallat, se-
condo il costume la spalla alla ruota. *¶* 2.
Item cylindrus ad propellendum. *Frontin.* 1. *Strat.*
teg. 5. 7. Subjectis rotis avari ad proximum por-
tum trejecit. Sic *Tac.* 4. *Hist.* 23. Doeabant strue-
re materias in modum pontis, mox subjectis rotis
propellere. Adde *Pluv.* 10. 13. *¶* 3. Item
trochus lutorius. *Vulgat.* interpr. *Psalm.* 82. 14.
Pona illos ut rotam. h. a. circumagantur o Deo,
ut a puero trochus. *Cf. Martial.* 14. 168. In-
ducenda rota est: — Ista trochus pueris. et *ibid.*
169. *¶* 4. Per synecdochen, poetice, est —
a) Pro curru, carro, cocchio. *Virg.* 12. *En.*
671. equa rotis megam proposit ad urbem.
Id. 3. *G.* 114. Rotis insinere. At *Rich.* sensu
proprio interpr., ex more veterum pedibus sten-
tilum supra rotas currus. star ritto sulle ruote.
Val. Flacc. 1. 678. de *Neptuno.* ubi cumque
rotis horrendus equisque Stas, pater. *Ovid.* 2.
Art. am. 230. Si rota defuerit, tu pede carpe
vitem. et 3. *ibid.* 468. nec admissis excutilla
rotis. *Id.* 2. *Mel.* 312. Rotis expallit. *Propert.*
4. 10. 42. Nobilit e tectis fundera gassa rotis.
h. e. es emedo, aut corvino. *Id.* 1. 2. 20. A-
vecta asteroidi Hippodamia rotis. Adde *Ovid.* 2.
Art. am. 8. Huc trahunt nonnulli illud *Vulgat.*
interpr. *Psalm.* 76. 19. Vox tonitrali tui in rota.
At *Augustin.* od h. i. Orbis terrarum est rota.
— b) Item pro ferro, quo rota vincuntur, apud
Quintil. 1. 5. 12. — *¶* 5. In illo *Propert.* 3. 4.
26. Stamina rhombi ducitur illa rota: rota est

ipse rhombus, vel rhombi versatio et cursus. *¶* 6.
Rota solis est ipsum solis corpus, discus, orbis,
rotundus globus. *Lucret.* 5. 433. Hic neque tum
solis rota cerni lumbeo largo Allivolans poterat.
Adde *ibid.* 565. Sic *Ennius* apud *Id.* 18. *Orig.*
36. extr. et *Val. Flacc.* 3. 559. Inde pete-
facti rediis rota cendide cælum. *Seneca* *Herc.*
Æt. 1022. Teslor nitenlis nemmeem Phæbi ro-
tem. — *Luciferi rota* eodem modo intelligende
videtur. neque enim *Lucifero* currus tribul so-
lis, sed equus, ut est apud *Id.* loc. cit. et *O-*
vid. 15. *Mel.* 189. quomque albo *Luciferi* exit
Clarus equo. *Tibull.* 1. 10. 62. Dum rota *Luciferi*
prævoce orta diem. *Claudian.* 2. in *Rufin.* 337.
de eod. Festinamque rotam sollio preparantur
urget. — In illo *Senec.* *Herc.* *Æt.* 1439. Phæ-
bique tritam nemmea zonam rote: rota currus
Phæbi omnino significatur. At in *Thyest.* 796.
Nondum *Hesperia* lesora rota Jubei emeritis
solvere currus. h. e. serra et inclinatio cæli ad
occidentem. *¶* 7. Est etiam gyros, seu circuitus.
Val. Flacc. 5. 413. rapit ipse (sol) nitenles Al-
tus equos, curvoque dlem subleat Olympo. Pone
rota brevior totor, denseque secuntur *Pliades*:
rota brevior est brevior et angustior gyros, quem
sua curru Luna percurrit. Sic in illo *Propert.* 2.
19. 65. prius infecto deposcit præmia cursu,
Septime quem metam triserit ante rota. h. e. se-
ptimus circuitus enno circendi. aam septies ob-
eundus erat circus victoriam appetenti, ut *Varro*
docet apud *Gall.* 3. 10. sub fin. et *Ovid.* *Ha-*
leut. 68. *¶* 8. Illic rota anni circularis cur-
sus anni sa circumagenti. *Seneca* *Herc.* *Fur.*
179. volucrisque dia Rota præcipitis vertitur an-
ni. *¶* 9. Rota natalitatis, totus vitæ cursus,
apud *Vulgat.* interpr. *Jac.* 3. 6. *¶* 10. In mo-
numentis sepulcr. rota indicat celeritatem, seu
fugam temporis. V. *Bulleit.* di corr. arch. a.
1845. p. 131. *¶* II. Figurata. — a) Refertur
ad varietatem instabilitatemque *Fortunæ*, que
rotas insinera dicitur. *Cic.* *Pis.* 10. 22. In quo
ne tam quidam, quum illam suum saltatorum
versatiles arbem, *Fortunæ* rotam perlinerebat.
Tibull. 1. 6. 33. At tu, qui potior nunc es, mea
furia timent. Versatur celeri Fors levis orbe ro-
ta. *Auct. Eleg.* de *Fortun.* viciss. 82. *Wern-*
dorf. Tuta aec in solido rarum *Fortuna* favore
est: Quum minime credes, impulit ista rotam. *Cf.*
Claudian. *Gal.* 631. Dea ingamuit flestitque ro-
tam. — b) Item ad emorem. *Plaut.* *Cist.* 2. 1.
4. Jector, crucior, agitor, stimulator, rorsor in
amoris rota miser. *Propert.* 2. 7. 32. Vincaris,
aut vincis. hæc in amore rota est. — c) Com-
mode etiam ad elegiacum carmen. *Ovid.* 1. *Art.*
am. 264. Imperibus vecta Thalla rotis. et 3.
Pont. 4. 86. Farræ etiam molles elagi tam vaste
trumpbi Pondera disparibus non potnera rotis.
¶ 12. Est etiam animal, et quidem — a) Ob si-
militudinem, velus marinus, quæternis rediis di-
stincta, modiolum ejus oculis duobus atrinque
claudientibus. *Plin.* 9. *Nat.* 4. 3. (8). et
32. *ibid.* 11. 53. (144). — b) Capra ignoti ge-
neris. *Varro* 2. *R. R.* 1. 5. Ut in *Samothe*
greges caprarum, quas Latine solas appellant.
Schneiderus putat scribendum strepicerotas
pro Latine rotas.

ROTABILIS, o, adject. *¶* 1. Qui rotari, et in
gyrum agi potest, girevole. *Ammian.* 23. 4. 2.
Validi juvenes versent egilliter rotabilem flexum.
Augustin. *Genes.* 5. 23. Rotabilis molus. *¶* 2.
Item qui rotis et rheda percurri potest. *Inscript.*
si modo legitima est, apud *Gruter.* 149. 1. c.
IYLIVS CARRIARI VIAM INVIAM SOLERTIA SUA ET IM-
PANNIO NOTAS. REDD. V. *Martin.* *Frat. Arv.* p.
697. col. 1. n. 128. et præsertim *Asquini.* d. *For-*
ogiulio de Carni p. 54.

ROTABULUM. V. RUTABULUM.

ROTABUNDUS, a, um, adject. qui in gyrum
volvitur. *Chatrid.* *Tim.* 15. Qui semper ultra
procedere geliens, ejusdem atque immutabilis
naturæ coercitione intra objectum ejus rotabun-
dus loqueretur.

ROTACISMUS. V. RHOTACISMUS.

ROTALIS, e, adject. qui rotas habet. *Capitol.*
Macrin. 12. a med. Rotale serpentum. *Sulpic.*

Sever. 1. *Dial.* 13. Impulsa rotelli machine a-
quam producera.

ROTANS, antis, particlp. V. ROTO.

ROTARIS, e, et

ROTARIUS, e, um, adject. ed rotas, seu omne
genus vehiculorum pertiosas in *Inscript. Afric.*
apud *Renier.* 2300. et 2301. ubi alii pro rotari
leg. rotarii, ita ut sit roterium, il.

ROTATILIS, e, adject. qui in gyrum agitur.
Sidon. 2. *Ep.* 9. ante med. Inter rotatiles cata-
stropharum gyros. *Prudent.* præf. napi crap. 8.
Secrarius et rotetiles trochæos.

ROTATIM, adverb. in giro, in ruota, in cir-
colo, κύκλῳ. in modum rotas, in orbem. *Apul.*
10. *Met.* Pusilli pusillaque saltantes pyrrhicham
decoros embitus lætrebant, nunc in orbem ro-
tatim desuoni, nunc in obliquem seriem conueri,
etc. — Apud *Diomed.* 3. p. 474. *Putsch.* rota-
tim et volubilliter dicere est per trochæos loqui.
Trochæus autem est ἀπό του τρέχων, unda et
τροχός, rota.

ROTATIO, ōnis, f. 3. id girare, κύκλοφορία,
in gyrum versatio, circumductio.

I.) Propria. *Pluv.* 10. 8. sub init. Nec sine
porrecto rotellionis versatione cæsum possunt fe-
cera levationes. et in fin. Rotatio circuli. Adde
Apul. *Apolog.* circa med.

II.) Translato. *Capell.* 3. p. 287. Diei nocti-
qua rotatio.

ROTATOR, ōris, m. 3. qui rotat, at in gy-
rum agit. *Stat.* 2. *Silv.* 7. 7. Et la Rassaridam
rotator Euen. *Cassiod.* 3. *Farlar.* 5. Cameraram
rotator. h. e. qui camaras in forniciis speciem æ-
dificat. V. GYPSOPLASTES.

ROTATUS, e, um, particlp. V. ROTO.

ROTATUS, us, m. 4. rotatio, circumductio.
Stat. 2. *Achill.* 416. didici, qua *Pæones* arma
rotatu. Quo *Mecelus* sua gata client. *Auson.* *E-*
dyl. 10. 362. Præcipit torquens cerealis sora
rotata. *Prosp. Aquit.* ad *Uxor.* 5. *Wernsd.*
Celari vides rotatu *Rapidos* dies meare. *Cf. Senec.*
Herc. *Fur.* 178. et edde *Calcid.* *Tim.* 36.

ROTELLA, æ, f. 1. deminut. a rota, parva
rota. *Augustin.* in *Psalm.* 76. Brevis rotella or-
bicularis appellatur. Adde *Id.* 14. *Orig.* 2.

RÔTO, as, avi, stum, are, 1. (rota). Particlp.
Rotans sub A. 1. et B.; Rotatus sub A. 1. et
II. — Roto est verbum A) Activum, et B) Nou-
trum.

A) Activum, roto est rotas more verso, circum-
ago, volvo, in orbem verio, torqueo, κύκλω,
περιελίσσω, σπενδάζω, τροχίζω, (il. girare at-
torno, far rotare, roteare; Ft. mouvoir circu-
lairement, faire tourner ou rouler; Hisp. hacer
volver, hacer mover circularmente, rodar;
Græc. ὠ. e. *Had.* od. *Kreisförmig* herumdrehen,
echteidern, schwingen; Angl. to tourn a thing
round like a wheel, whirl round, winging).

I.) Propria. *Lucret.* 6. 201. de ventis. rotant-
que cavia flammam fornacibus Intus. *Virg.* 9.
En. 441. ac rotas onsem fulmineum. *Val.*
Flacc. 6. 551. elipentemque rotans. *Ovid.* 4. *Mel.*
515. et perre *Learchum* Brechia tendentem ra-
pli, et bis *Thyæque* par auras *Moro* rotat fundæ.
Horat. 4. *Od.* 11. 11. Sordidum flammæ trepi-
dant rotantes Vertice sumum. *Val. Flacc.* 4.
235. Sanguisquæ rotat farlis ardentibus oides.
h. e. torquet in gyrum oculos. *Id.* 1. 20. de vasa
Deo pleno. vitemque comamque per euras Sur-
gentem, leurusque rotet. (Similem locum habes
apud *Lucan.* 5. 172.) *Id.* 4. 656. Unda labo-
rantes præceps rotet. *Ovid.* 2. *Art. am.* 373. Sed
neque fulvus aper medie tani sævus in ire, Ful-
mineo rabidos quum rotat ore canes. *Lucan.* 6.
222. Urta se rotat in vulous. *Auct. Paneg.* ad
Pison. 53. et nunc cervice rotata, Incipit effusus
in gyrum carpere cursus. *Quintil.* declam. 17.
16. Rotatos per abrupta mollis jactus explicuit.
Id. 11. 3. ante med. Jactare caput, et comas
excutientem rotare, tanatolum est. *Apul.* 8. *Mel.*
Crisp. pedulos rotantes in circulum. *Plin.* 8.
Hist. nat. 16. 19. (51). Corruptum aliquem, ro-
tatumque sternere. et *ibid.* 53. 79. (214). Ut ro-
tati tormento aliquo. *Id.* 2. *ibid.* 3. 3. (6). Mo-
les rotata vertigine assidua. *Claudian.* *IP.* cons.

Honor. 329. Rotare sara. h. e. facere, lanciare, ductum a funda. Sic *Stat.* 9. *Thob.* 801. in ora loquentis Tulum immae rotat. *Lucan.* 8. 673. caput ense rotare. h. e. desectum prorolvera. *Manil.* 1. 281. Orbis sideris ætheris rotat cursus. h. e. agit lo orbem. *Hieronym.* *Ep.* 107. n. 10. Rotare fusum. — *Rotari*, mediorum apud Græcos more, in gyrum verti, circumagi, andare in giro, muoversi in giro. *Ovid.* 12. *Met.* 298. Ignis rotatus. *Id.* 2. *ibid.* 74. poterisne rotatis Obvius ire polis? et 9. *ibid.* 221. Rotatæ nives. *Manil.* 1. 595. His eadem est via, quæ mundo, pariterque rotantur lachrymæ, gireno. *Stat.* 1. *Achill.* 56. scopulosque ceta Tyrrhenique greges circumque infraque rotantur. rotando nuotano. *Prudent.* 10. *asp.* 537. Cædet rotati solis in terram globus.

II.) Figurata. *Seneca* 2. *Quæst. nat.* 35. Sic ordinem fati rerum æterna series rotet. — *Sermo* rotatus est oratio brevis, expedita et volubilis. *Juvenal.* 6. 448. aut curtum sermone roteto Torquet enphymeme.

B) Neutorum mare, absolute. *Lucret.* 1. 294. de ventis. res Corripiunt rapideque rotanti turbine portant. *Vitr.* 10. *En.* 362. quæ sasa rotantia late Impulerat torrens. Ubi *Servius*: ut Eleusinae matris volventia plaustra (1. G. 163.): Rotantia ergo, quæ rotantur. *Sicub.* in *Anthol.* *Lat.* T. 2. p. 330. *Burm.* de defectu lunæ. tum sidere casso Pellascit teres umbra rotæ, dum transeat asem Aggorei velox tumuli, speculoque rotanti Fraternas reparat per cælum libera flammæ. Alii minus recte leg. speculoque rosati. V. ROSANS. — Rotare dicuntur pavones, quum caudam explicentes se circumagunt. *Colum.* 8. R. R. 11. circa med. Signa sunt æstimulata libidinis, quum semetipsum veluti mirantem gemmantibus pinnis protegit: idque quum facit, rotare dicitur. *Alii* leg. rotari.

ROTULA, æ, f. 1. deminut. a rota, rotella, rotelletta, rotellino, τροχίλιος, parva rota. *Plaut.* *Pers.* 3. 38. Citius abeunt, quam in cursu rotula circumvortitur. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 18. 46. (172). Ut duas aratro adderent rotulas. *Colum.* 11. R. R. 3. a med. Possunt etiam vasis maioribus rotulae subijci, quo minore labore producantur. *Cæc.* *Aurel.* 2. *Tard.* 2. 44. Super pendenti rotule, quam Græci τροχίλιον appellant.

ROTULUS, i, m. 2. (rotula) rotolo, cylindrus. I.) Proprie. *Calpurn.* 7. *Ecl.* 50. Sternitur adjunctis ebur admirabile truncis. Et coit in rotulum, tereti quæ lubricus axe. Impositos subita vertigine falleret ungues, Escutretque feras. Alii perperam pro rotulum legunt rotulam, vel rotillum, vel rotajum. V. *Salinas*, ad *Hist. Aug.* scriptores p. 436. *Lips.* de *amphit.* c. 12. Sane rotulum *Salmasius* facile admittit scriptura codicum; rotule minus respondet, quod sequitur, lubricus, ut ait *Heinsdorf.*, *Poet.* 1. *il.* *Min.* T. 1. p. 169.

II.) Translate ita appellatur pes trochæus. *Dion.* med. 3. p. 474. *Putsch.* Trochæus dictus από τοῦ τροχίου: ajunt, hunc trochæum Auruncos rotulem occupasse, nimirum simili ratione, qua Græci a rota invitati, vel diversa appellatione persuasi, etc.

ROTUNDA, æ, f. 1. V. ROTUNDUS.

ROTUNDATIO, ōnis, f. 3. ritondamento, τρογγύλωσις, actus rotundandi, rotunditas. *Vitruv.* 1. 6. ad fin. Diducto circino circumagatur linea rotundationis. *Adde* 3. 1. et 10. 11.

ROTUNDATUS, a, um, particip. V. ROTUNDO.

ROTUNDE, adverb. Sup. Rotundissime. — Rotunde, ritondamente. τρογγύλως, cum rotunditate.

I.) Proprie. *Colum.* A bar. 5. ante med. Ut in orbem quam rotundissime formetur. Ita *Schneiderus* optime edidit ex *ed.* *Sangermanensi*, quam antea *Gesnerus* haberet rectissime.

II.) Translate est concinne, collecte, ut ait *Non.* p. 164. 1. *Merc.* vel eleganter, composita, ut alii: nam, ut rotundum sit aliquid, arte opus est, et diligentia. *Cic.* 4. *Fin.* 3. ad fin. Ita ipsa, quæ tu breviter, regem, dictatori, divitem solum esse sapientem, a te quidem epte

ac rotunda, quippe: habes enim a rhetoribus. Supra dixerat polite apteque.

ROTUNDIFOLIUS, a, um, adject. rotunda habens folie, ut *Herbæ* rotundifolia, *Apul.* *Herb.* 71.

ROTUNDITAS, atis, f. 3. ritondezza, rotundità, τρογγυλότης, qualitas figuræ rotundæ, circulus, gyrus, circuitus.

I.) Proprie. — a) Abstracto sensu. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 11. 73. (190). Gemma rotunditatis absolutæ. *Id.* 16. *ibid.* 23. 35. (86). Populo aliæ folia in juvenia circinata rotunditatis sunt: vetustiora in angulos exeunt. *Id.* 19. *ibid.* 5. 25. (76). Rapum rotunditatis brevi notabile. *Id.* 11. *ibid.* 18. 19. (59). Apas optima breves, verique, et in rotunditatem compactiles. *Id.* 22. *ibid.* 22. 33. (74). Olus maritimum esse dixerunt salsum et inde nomen solis in rotunditatem longis. *Id.* 18. *ibid.* 13. 34. (130). Rape in rotunditatem globantur. *Adde* *Apul.* 9. *Met.* et *Augustin.* 12. *Civ.* D. 26. *Cassiod.* 2. *Variar.* 42. ante med. Prolixa rotunditas. b. e. figura elliptica, loquitur enim de forma amphitheatri. — b) Concreto, ut ajunt, sensu. *Capell.* 2. p. 36. Quamdam globosam animatamque rotunditatem sumit, ac virgini porrigit hauriendam. h. e. ovum orbile.

II.) Trestate. *Macrobi.* 7. *Saturn.* 5. Aure nostras gratia linguæ captivas tenet, et verborum rotunditati assentire cogimur, circumventi volubilitate sermonis. *Sidon.* 1. *Ep.* 1. Symmachi rotunditatem, C. Plinii disciplinam maturitatemque vestigiis insequi.

ROTUNDO, as, avi, atum, ars, a. 1. (rotundus). Particip. Rotundatus I. et II. — Rotundo est idem ac rotundum facio. τρογγύλω (It. far rotondo, ritondare; Fr. former en rond, arrondir; Hisp. redondear; Germ. rund machen, abrunden; Angl. to round, make round).

I.) Proprie. *Civ. Univ.* 10. Quumque similem universalitati efficere vellet, ad volubilitatem rotundavit. *Vitruv.* 10. 11. Rotundata lignora ad circumum. *Mela* 1. 18. ad fin. Flamina cogit se ac rotundat, et sit ingens globus. *Vallej.* 2. 59. in fin. Solis orbis super caput ejus, curvatus æqualiter rotundatusque in colorem arcus conspectus est. *Apul.* 11. *Met.* Vascularum in modum papillæ rotundatum. *Cæc.* *Aurel.* 4. *Tard.* 3. 65. Rotundata frusta dare bibenda. h. e. in pastillos formata. *Adde* *Marcell.* *Empir.* 35. p. 138. — Rotundari, mediorum apud Græcos more. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 17. 66. (106). Omnes herbæ quum folium primum emittant, mox in caulem rotundantur etc. *londeggino.*

II.) Translate. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 34. Mille talenta rotundentur, si faccia il numero tondo di mille talenti. V. CORROTUNDO. *Sidon.* 8. *Ep.* 4. Citos iambos, elegos acutos, ac rotundatos hendecasyllabos elucubrere. h. e. polite et affabre compositos.

ROTUNDULA, æ, f. 1. deminut. a rotunda, parvum emplastrum, vel placenta rotunda. *Apul.* *Herb.* 13. His bene commixtis facies erinde velut rotunditatis, etc., τροχίλιον. V. TURUNDULA.

ROTUNDUS, a, um, adject. (iota). Scribitur et rotundus apud *Gell.* 11. 13. *Herz.* et *Spartian.* *Hadrian.* 18. 4. *Prier.* et etiam *Farron.* 1. R. R. 51. et 3. *ibid.* 12. *Polit.* *Adde* *Fest.* loc. cit. — Comp. Rotundior, et Sup. Rotundissimus. — Rotundus est circuitu figuram habens, globosus, τρογγύλος, τροχίλιος (It. tondo, rotondo; Fr. rond; Hisp. redondo; Germ. rund, scheidenrund; Angl. round, circular, globular, globose, spherical, rotund).

I.) Proprie. 1. Generatim. *Cic.* *Sonn.* *Scip.* 1. Stellæ globosæ et rotundæ. *Id.* *Univ.* 6. Mundum Deus ita tornavit, ut nihil effici possit rotundius. *Id.* 2. *Nat.* D. 19. 49. Stellarum rotandi ambitus. *Ovid.* 3. *Art. am.* 149. ora rotunda. facce o visi tondi. et *Cic.* 5. *Tusc.* 14. extr. Medius mundi locus, qui est idem infimus in rotundo. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 16. 91. (142). Radix nigre in latitudinem rotunde. *Horat.* *Epod.* 8. 13. Nec sita mûrta, quæ rotundioribus Onusta baccis ambulet. *Cels.* 8. 4. ad fin. Capita seminum rotundiore, quam buine-

rorum sunt, quum illa ex ceteris rotundissima sint.

— Rotundam ædem Vestæ Numa Pompilius rex Romanorum consecrasset videtur, quod eandem esse terram, quæ vitæ hominum sustentaretur, crediderit, eamque pilæ forma esse: ut sulcimiti templo dea coleretur. *Festus* p. 262. 26. *Müll.* V. *Ovid.* 6. *Fast.* e v. 263. 2. Speciatim rotunda vestis esse videtur, quæ æqualiter ambit, et undique clausa est, unoque injecto totum tegit corpus: qualem fuisse Romanorum togam, *Ferrar.* I. 1. de re vestiar. priorib. capitib. ostendit. *Quintil.* 11. 3. a med. Ipsam togam rotundam esse, et epte casam velim. Vult *Quintil.* togam esse rotundam, quia illa erat togæ forma maxime decena. Fortasse autem hoc significat, ut sit toga æqualiter ab omni parte fluxa, et undanti ambitu composita. Sunt enim qui inter quadratas vestes eam reponunt: quæ de re legendi *Ferrar.*, *Sigon.* de judic., *Salmas.* in not. ad *Tertull.* de Pall., *Ruben.*, *Manut.* de quæstionib. per epist., etc. V. QUADRATUS. — Rotundo maxime contrarium est quadratum. Hinc proverbio dicitur mutare quadrata rotundis apud *Horat.* 1. *Ep.* 1. 100. qui vitæ disconvenit ordine toto, modo ædificat, modo diruit, sibi quæ ipse contrarius est.

II.) Translate. 1. Generatim. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 85. de sapiente. contemnere honores Fortis; et in se ipso totas; teres atque rotundus, Esterni ne quid valeat per leve notari. (Ita distiguit *Bentley.*, probante C. *Fæa*; nam alii: et in se ipso totus teres atque rotundus.) Respleit *Horat.* rotundam figuram, quæ, ut ait *Cic.* *Univ.* 6, nihil asperitatis habet, nihil offensionis, nihil inclusum angulū, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunosum: ita vir sapiens adeo æqualiter est compositus, et undique perfectus, ut nulla ei labes vitii adhaereat. *Auson.* *Edyil.* 16. 4. de cod. mundi instar habens, teres atque rotundus, Externæ ne quid labis per levā sicut. 2. Speciatim refertur ad dictionem periodicam, et ad eloquentiam. *Cic.* *Brut.* 78. a med. Erat verborum et delectus elegans, et apta et quasi rotunda constructio. h. e. apta, concinna, polita, æquabilis: unde orationis volubilitas essiat. *Id.* *Orat.* 13. 40. Quum Thucydides videretur Socrati praeceptor, nec satis, ut ita dicam, rotundus, primus instituit dilataro verbis, et mollioribus numeris explere sententias. *Gell.* 16. 1. Ένδομηχανίων vere atque luculente dictum, verbiq; est brevibus et rotundis vinctum. et 17. 20. Videns ένδομηχανα crebrum, et coruscum, et convexum, brevibusque et rotundis numeris cum quadam æquabili circumactione devinctum? *Id.* 11. 13. Cursus, et sonus rotundæ volubilitate sententiæ. periodica. et 1. 4. Crispum sane agmen orationis, rotundumque, ac modula ipso numerorum venustum. *Horat.* *Art.* P. 323. Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotunda Musa loqui. h. e. copiose, polite, perfecte, suaviter. — Aliiter accipiendum est illud *Quintil.* 8. 5. a med. Soluta oratio et a singulis non membris, sed frustis collata, structura caret: quum illa rotunda, et undique circumcisa insistere invicem nequeant. Is. c. verba, quæ simul componi nequeant, et alterum alteri inhæerere, et quadrare, velut si quis murum ex rotundis saxis construeret. *Adde eund.* 3. 4. 16. — Hinc

Rotunda, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, massa rotunda. *Scribon.* *Compgs.* 201. extr. Atque ita emplastrum manibus subigitur, et reductum in rotundas amplores, quas magdalias dicunt, reponitur. *Rectius* legend. videtur tarundas. — NB. De nom. propr. V. ONOM.

RUBEDO

RUBEA, æ. V. RUDEUS in fin. RUBEDO, ōnis, f. 3. rossezza, ροδσημα, color rubeus. *Firmic.* 2. *Mathes.* 12. ante med. Leo significat colorem cruceum, atque ad rubredinem declinantem.

RUBEFACIO, facti, feci, factum, facere, a. 3. Particip. *Rubefactus*. — Rubefacio est rubere vel rubentem facio, rubro colore tingo. *Ovid. 8. Met. 382.* Elise sub aure feri summum destrinxit arundo Corpus, et exiguo rubefecit sanguine testes. *Id. 12. ibid. 383.* Cornua vara boum multo rubefacit errore. *Sil. It. 16. 136.* Aurora obacuri tergebat nubila caeli, Vixque Atlantidum rubefecerat ora sororum.

RUBEFACIUS, a, um, particip. *V. voc. præc.*
RUBELLIANUS, a, um, adject. et Vitis rubelliane, dicta a colore rubello, apud *Colum. 3. R. R. 2. ante med.* Sed aarum quoque seraeior est minor (vitis *Nomentana*), cuius et folium parcius actidit, et metella non ita rubet, ut Amineis: a quo colore rubelliane nuncupantur.

RUBELLUS, onis, m. 3. pisces prægrandi capite, ex genere mulorum: a *rubellus*, quod diminutivum a *ruber*. Ita vero a colore dici, augmento est, quod similiter Græcia vocatur *ῥυβύλιος*, ab *ῥυβρός*, rubeo. *Plin. 32. Hist. nat. 10. 49. (138).* Mullus in vias necatus, vel pisces rubellus, hi, qui lade biberint, tædium vitæ affert. Adde *Apic. 10. 7. V. ERYTHINUS*.

RUBELLULUS, a, um, adject. diminut. rubelli. *Capell. 5. p. 187. in carm. Umbilicus (voluminis) rubellulus. V. RUBERICA.* — In *Illo Veget. 5. Veterin. 74. cit. in NURELLULUS* fortasse legendum est *rubellulus*.

RUBELLUS, a, um, adject. diminut. rubri, rosæctio, *ῥυβύλιος*, subrubens, qui modice et dilute rubet. *Martial. 1. 104.* Et Veientani bibitur fæssa crassa rubelli. (Adde *Pers. 5. 147.*) *Plin. 14. Hist. nat. 2. 4. (23).* Proxima dignitas Nomentanis (vitis), rubante metella, quæ propter quidam rubellæ appellaverat vineas. *V. RUBELLIANA. Capell. R. p. 271.* Depiit rubellumque calvitium. Adde *Theod. Prisc. 4. et Marcell. Empir. 29.* — *AB.* Da cognom. *R. V. ONOM.*

RUBENS, entis, particip. *V. voc. seq.*
RUBEO, bes, hui, here, n. 2. (ruber). Particip. *Rubens* I. et II. et in Æn. — Rubeo est ruber, seu rubens sum, *ῥυβύλιος* (It. esser rosso, rosseggiare; Fr. être rouge, rougir; Hisp. roxear, bermejar; Germ. roth sein; Angl. to be red, redder).

1.) Proprie. *Zucet. 6. 1164.* ulceribus quasi inusta omne rubra Corpus, n̄ est, per membra sacer quum didit igne. *Virg. 2. G. 430.* Sanguineisq; incolta rubent avaria bacca. *Juvenal. 6. 479.* hic frangit ferulas, rubet ille flagellis. *Seneca Herc. Fur. 135.* Asperæ die dumeta rabent. h. e. luce perfusa. *Catull. 3. 17.* mea puella Flendo tardiduli rabent ocelli. *Horat. 2. Od. 11. 19.* neque uno rubens Luna nitet vultu. *Ovid. 11. Met. 19.* tum denique saxo Non exaudiri rubuerunt sanguina velle. et 3. *ibid. 483.* de pomis. quæ candida parte, Parte rubent. et 3. *Art. am. 170.* bis Tyrio murice lana rubet. *Tibull. 2. 2. 16.* Eol qua maris unda rubet. *V. vocem seq. Pallad. de insit. 92.* Nespilus rubet. *Quintil. 5. 9. 16.* Si vento tubet luna, aliquid venti aut rubor.

II.) Translate, est erubescere, arrossire, vergognarsi. *Cic. 15. Att. 4. a med.* Rubeo, mihi crede: sed jam scripseram: delere nolui. *Id. 4. Verr. 76. a med.* Hærete homo, versari, rubere. *Ovid. 7. Met. 78.* Et rubuere genæ, totoque recendit ora. *Ita leg. Forcellinus et Notz.*; at rectius erubescere. *Juvenal. 1. 166.* rubet auditor, cui frigida mens est Criminibus. *Tibull. 3. 4. 31.* Ut juveni primum virgo deducis marito Inficitur teoeras ora rubente genæ. *Martial. 5. 2.* Quem Germanicus ore non roborat Coram Cecropia legat puella. h. a. Domitianus coram Minerva. Adde *Claudian. 2. Laud. Stilich. 327.* ubi pro rubenti illi leg. verendo. Adde *Senec. Ep. 11.* — Hinc Particip. præc.

Rubens, entis, edicitorum etiam more usurpatur, unde *Cump. Rubentior*, et est rubens, rosseggiante, rosso. *Virg. 1. G. 234.* Semper solis rubens, et torrida semper ab igni. *Ovid. 5. Fast. 511.* Vina rubentia. *Plin. 37. Hist. nat. 6. 23. (89).* Superficies locustarum maris cru-

stie rubentior. *Virg. 3. Ecl. 63.* suere rubene hyacinthos. et 4. *ibid. 29.* Rubens uva. *Id. 1. G. 251.* Vesper. et 2. *ibid. 319.* var. *Horat. 1. Od. 2. 3.* de Jove. rubente Dextera secras jaculatus arces. h. e. igne et fulmine armata. *Catull. 20. 7.* Rubens arista sote servido. *blondeggiant.* *Ovid. 12. Met. 277.* Rubens ferrum igne. rovente. et 6. *ibid. 222.* Tyrio rubentia fuce Terga. et 4. *ibid. 481.* Palla rubens errore. et 10. *ibid. 101.* pomoque onerata rubenti Arbutus. *Lucan. 8. 34.* emittit Emethia clade rubens. *Claudian. Epith. Pallad. et Celer. 116.* tum vere rubentes Desuper invertunt celathos. h. e. purpureis floribus plenos. *Id. Laud. Seren. 7.* flores veris bonore rubentes. *Id. 1. in Rufin. 102.* stagna rubentia Aurea Paetoli. *Hieronym. Ep. 23. 16.* Rubentibus buccis cutis facta distenditur. h. e. ex vino.

RUBER, bra, brum, adject. Forma rubrus praeruber est *Solin. 40.* de *chamaeleone*. Colores duo sunt, quos fingens non valet, rubrus et candidus. et *Isid. 19. Orig. 10.* Lapidem in strataris apti, albus, rubrus et reliqui. — Hæc autem vox duæ potest a them. Senskr. rudh, unde rudhiras, et Græc. ῥυβρός, unde ῥυβύλιος et ῥυβύλιος, mutato *ῥ* in *β*, et *ῥ* in *β*, ut in *βῆρ*, fera, videre est. Item *Foss.* essa canat à voce Græca allata *ῥατ' ἀρῆσιον*. — Ruber, unde *Comp. Rubrior* 1. et *Sup. Ruberrimus* 1., aut colorem bebenæ sanguinis, aut ignis, aut ostri, aut croci, aut prope accedentem ad borum aliquem, rubens, rufus, rufus, rubidus: de quibus disputat *Gell. 2. 26.* ῥυβρός (It. rosso; Fr. rouge; Hisp. rojo; Germ. roth; Angl. red). ¶ 1. Generativum. *Plin. 31. Hist. nat. 7. 41. (86).* Sai ruber Memphis, rufus est circa Osum. et *Sillig. leg. rubet.* (*Isid.* hæc describens 16. *Orig. 2. ante med. Sai,* inquit, *Memphiticus rufus* est. De eo, qui ait circa Osum, tacet.) *Ennius p. 63. 2. Vahen.* rubra ætre. *Zucet. 4. 404.* rubrum tremulis inbar ignibus. *Id. ibid. 1051.* hostem ruber occupat humor. *Horat. Epod. 17. 51.* panni cruora rubri. *Id. 3. Od. 13. 7.* Rivos rubro sanguine inficere. *Ovid. 11. Met. 368.* lupus rubra suffusus lumina flamme. *Horat. 2. Sat. 5. 39.* rubra Canicula. accessa. *Propert. 3. 14. 16.* Quos Aurora suis rubra colorat equis. *Martial. 8. 56.* Theatylis et rubras mensibus usta genas. *Id. 12. 54.* Crine ruber, niger ore, brevis pede, laminae latus. *Id. 5. 8.* Phasis purpureis ruber leceris. *Ovid. 2. Amor. 6. 22.* Tincta gerens rubro punice rostra croce. *Horat. 2. Sat. 6. 102.* Rubro cocco tincta vestis. *Ovid. 1. Fast. 415.* At ruber hortorum deus at tutela, Priapus. *Tibull. 1. 1. 21.* Pomoniaque ruber cantos ponatur in borte (Priapus). *Martial. 9. 91.* Frontem subtilibus ruber coronis. *Plin. 10. Hist. nat. 63. 83. (180).* Cadorem illico mutant rubriore pillo. *Cels. 5. 18. n. 31.* Nitrum quum ruberrimum. *Virg. 3. G. 359.* eol Oceali rubro levit aquore currum. h. e. qui accedente ad occasum sole rubescit. *Cels. Aurel. 2. Acut. 19. 114.* Donec plurimum rubrilis sanguis exeludatur, vel ex rubro ac limpidio lividus. ¶ 2. Specietim. — a) Rubrum mare apud *Cic. 1. Nat. D. 35. 97.*, *Propert. 3. 11. 6.*, *Tibull. 2. 4. 30.*, *Nepot. Hannib. 2.*, *Liv. 42. 52.*, *Melam 3. 3.* et *Plin. var. in loc.* poëticæ rubra æquora apud *Propert. 1. 14. 12.*, et absolute rubrum apud *Flor. 3. 5.*, et quod Persicum et Arabieum sinum complectitur. *V. ERYTHREUS* in *ONOM.* *Claudian. Laud. Seren. 3.* soliam consurgere geminis, Et rubro radiere mari. h. a. fulgers margaritis. *Sil. It. 12. 231.* Lucet in aere lepis rubris advectus ab undis. — b) Quas breves Rubras memoret *Martini. 4. 64.*, suis locis Etruriæ in Veientano agro, via Flaminia, circa Cremerem: qui et Saza rubra appellatus est. *Liv. 2. 49.* et *Cic. 2. Phil. 31. 77.* Hinc apud *Vitruv. 2. 7.* rubra lapideis circa Urbem inmemorantur. — c) Rubra leges apud *Juvenal.* quid sit, *V. in RUBRICA*.

RUBESCENS, entis, particip. *V. voc. seq.*
RUBESCO, in, ere, n. 3. inchoat. a rubeo. Particip. *Rubescens*. — Rubesco est rubere incipio, rubere co, farsi rosso, *ῥυβύλιος*. *Virg. 12. Æn. 77.* Punicea latecta rotis Aurora rubescit. (*Forcellinus* offert hunc loc. in *V. RUBEO*, et minus recte leg. *rubescit*.) *Id. 8. ibid. 695.* erva nova Neptunæ cæde rubescunt. *Id. 7. ibid. 25.* Jamque rubescant radiis mara. et 3. *ibid. 521.* Jamque rubescant stellis Aurora fugatis. *Ovid. 6. Fast. 727.* Sol ebit et Geminis, et Cancri signa rubescunt. h. e. sole ingrediente occiduntur. *Claudian. de magnæ, 4.* rubescentes ferall erias eumetæ. *Id. Nupt. Honor. et Mar. 187.* Mavortia signa rubescunt Floribus. *Plin. 34. Hist. nat. 18. 54. (176).* Coquitur (cerussa) in patinis, misceturque radculis, donec subescat. *Id. 11. ibid. 37. 63. extr.* Ceteris connecte dentes rubescunt, equo tantum candidiores sunt. *Id. 21. ibid. 4. 10. (14).* Rosa rubescens. *Id. 14. ibid. 2. 4. (35).* Vina rubescens. *Sillig. leg. rubescens.*

RUBERA, æ, f. 1. et Rana rubeta (rubus), sorta di rana velenosa, rospo, ῥυβός, genus ranæ venenatæ, fere in rubis degentis: unde et nomen. Idem est ac baso. Vim multam habet in veneficiis ad dementandos homines, et occidendos. *Plin. 32. Hist. nat. 5. 18. (50).* Sunt quæ in vepribus tantum vivunt, ob id rubetarum nomina, quæ Græci phrynos vocant: grandissimæ cunctarum, geminæ veluti cornibus, plenæ veneficiorum. *Id. 8. ibid. 31. 48. (110).* Rana rubet, quæ et in humore vitæ. *Juvenal. 6. 659.* res egitur leni pulmone rubetæ. *Propert. 3. 4. 27.* Illum turgentia ranæ portenta rubetæ, Et tecta ex secis anguibz omne trahunt. Adde *Plin. Valer. 3. 14.* — Mira, quæ de his tredont magi, referuntur a *Plin. cit. 32. Hist. nat. 5. 18. V. et Emil. Macr. e. 1. de Artemisia p. 223. retro.*

RUBETUM, i, n. 2. (rubus) roseto, βῆρ, locus, in quo rubi copiose prosculant, vel ipse ruborum copie: fere in plur. cum. usurpatur. *Ovid. 1. Met. 105.* In duris berentis mora rubet. Adde 4. *Fast. 509.* et *Calpurn. 3. Ecl. 5. Maxim. Eleg. 47.* Dulcius in solitis cantet pbi-lomela rubetis.

RUBIUS, a, um, adject. ¶ 1. Est idem quod robius, robus, rufus, fœvus. *Varro 2. R. R. 5. ante med.* Vacca colore potissimum nigro, dein rubeo, tertio helvo, etc. *Colum. 6. R. R. 1. extr.* Roves colore rubeo, vel fusco. *Pallad. 4. R. R. 14. a med.* Alnus murini maxime coloris, aut rubi. *V. ROBIUS.* ¶ 2. Est etiam pertinens ad rubum, ex rubo. *Virg. 1. G. 266.* Nunc fecilla rubetæ texatur fascia virgæ. Servius ad hunc loc.: idem ex virga, quæ apud Rubos Italiam oppidum (in Apulia, prope Canusium: de quo *Horat. 1. Sat. 6. 94.* Inde Rubos fessi perventimus. *V. RUBASTINUS*) plurima nascitur: ad a rubo, ejus meminit *Virg. 3. Ecl. 89.* ferat et rubus asper amomum. Hæc Servius. Sunt tamen etiam virgæ coloris rubi, aut sanguinei, quarum meminit *Plin. 16. Hist. nat. 18. 30., 19. ibid. 10. 58. et 21. ibid. 10. 43.* Iias *Virgilium* potius significare quipiam putet, quem spinosæ virgæ c rubo, quæ texendis fasciis ineptæ quidem videntur; sed ita etiam vateres usos fuisse ad ligandos vitæ, constat ex *Colum. 4. R. R. 31.* et *Plin. 16. ibid. 37. 69. (176).* — Hinc

Rubea, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, genus morbi apud *Plin. Valer. 3. 35.*

RUBIA, æ, f. 1. robbia, ῥυβύλιος, ῥυβύλιος, herba radicem habens rubram, tingendæ lane et coriis idoneam. *Plin. 19. Hist. nat. 3. 17. (47).* In primis rubie, tingendis lenis et coriis necessaria, etc. *Id. 14. ibid. 11. 56. (94).* Alia est erythrodanua, quam aliqui erythrodanum vocant, non rubiam, quæ tinguntur lanæ, pellesque perficiuntur. *Seren. Sammon. 37. 707.* conviciet rubiam quoque ducere poti. Adde *cum. 58. 1035.* *Vitruv. 7. 14.* et *Marcell. Empir. 25.*

RUBIBUNDUS, a, um, adject. Idem ac rubicundus, apud *Priscian. p. 137. 24.* *Heil. Rubicundus*, ne sit ebsonum, si rubibundus dicemus.

RUBICO, as, ere, n. 1. idem ac rubeo. *Vernant. R. Carm. 12. 11.* Aureus ordo crociis, violis hinc blaveus est, Cocinus hinc rubical, lacius lade nivis. Adde *cum. 2. Vlt. S. M.*

12. *Æn. 77.* Punicea latecta rotis Aurora rubescit. (*Forcellinus* offert hunc loc. in *V. RUBEO*, et minus recte leg. *rubescit*.) *Id. 8. ibid. 695.* erva nova Neptunæ cæde rubescunt. *Id. 7. ibid. 25.* Jamque rubescant radiis mara. et 3. *ibid. 521.* Jamque rubescant stellis Aurora fugatis. *Ovid. 6. Fast. 727.* Sol ebit et Geminis, et Cancri signa rubescunt. h. e. sole ingrediente occiduntur. *Claudian. de magnæ, 4.* rubescentes ferall erias eumetæ. *Id. Nupt. Honor. et Mar. 187.* Mavortia signa rubescunt Floribus. *Plin. 34. Hist. nat. 18. 54. (176).* Coquitur (cerussa) in patinis, misceturque radculis, donec subescat. *Id. 11. ibid. 37. 63. extr.* Ceteris connecte dentes rubescunt, equo tantum candidiores sunt. *Id. 21. ibid. 4. 10. (14).* Rosa rubescens. *Id. 14. ibid. 2. 4. (35).* Vina rubescens. *Sillig. leg. rubescens.*

RUBERA, æ, f. 1. et Rana rubeta (rubus), sorta di rana velenosa, rospo, ῥυβός, genus ranæ venenatæ, fere in rubis degentis: unde et nomen. Idem est ac baso. Vim multam habet in veneficiis ad dementandos homines, et occidendos. *Plin. 32. Hist. nat. 5. 18. (50).* Sunt quæ in vepribus tantum vivunt, ob id rubetarum nomina, quæ Græci phrynos vocant: grandissimæ cunctarum, geminæ veluti cornibus, plenæ veneficiorum. *Id. 8. ibid. 31. 48. (110).* Rana rubet, quæ et in humore vitæ. *Juvenal. 6. 659.* res egitur leni pulmone rubetæ. *Propert. 3. 4. 27.* Illum turgentia ranæ portenta rubetæ, Et tecta ex secis anguibz omne trahunt. Adde *Plin. Valer. 3. 14.* — Mira, quæ de his tredont magi, referuntur a *Plin. cit. 32. Hist. nat. 5. 18. V. et Emil. Macr. e. 1. de Artemisia p. 223. retro.*

RUBETUM, i, n. 2. (rubus) roseto, βῆρ, locus, in quo rubi copiose prosculant, vel ipse ruborum copie: fere in plur. cum. usurpatur. *Ovid. 1. Met. 105.* In duris berentis mora rubet. Adde 4. *Fast. 509.* et *Calpurn. 3. Ecl. 5. Maxim. Eleg. 47.* Dulcius in solitis cantet pbi-lomela rubetis.

RUBIUS, a, um, adject. ¶ 1. Est idem quod robius, robus, rufus, fœvus. *Varro 2. R. R. 5. ante med.* Vacca colore potissimum nigro, dein rubeo, tertio helvo, etc. *Colum. 6. R. R. 1. extr.* Roves colore rubeo, vel fusco. *Pallad. 4. R. R. 14. a med.* Alnus murini maxime coloris, aut rubi. *V. ROBIUS.* ¶ 2. Est etiam pertinens ad rubum, ex rubo. *Virg. 1. G. 266.* Nunc fecilla rubetæ texatur fascia virgæ. Servius ad hunc loc.: idem ex virga, quæ apud Rubos Italiam oppidum (in Apulia, prope Canusium: de quo *Horat. 1. Sat. 6. 94.* Inde Rubos fessi perventimus. *V. RUBASTINUS*) plurima nascitur: ad a rubo, ejus meminit *Virg. 3. Ecl. 89.* ferat et rubus asper amomum. Hæc Servius. Sunt tamen etiam virgæ coloris rubi, aut sanguinei, quarum meminit *Plin. 16. Hist. nat. 18. 30., 19. ibid. 10. 58. et 21. ibid. 10. 43.* Iias *Virgilium* potius significare quipiam putet, quem spinosæ virgæ c rubo, quæ texendis fasciis ineptæ quidem videntur; sed ita etiam vateres usos fuisse ad ligandos vitæ, constat ex *Colum. 4. R. R. 31.* et *Plin. 16. ibid. 37. 69. (176).* — Hinc

Rubea, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, genus morbi apud *Plin. Valer. 3. 35.*

RUBIA, æ, f. 1. robbia, ῥυβύλιος, ῥυβύλιος, herba radicem habens rubram, tingendæ lane et coriis idoneam. *Plin. 19. Hist. nat. 3. 17. (47).* In primis rubie, tingendis lenis et coriis necessaria, etc. *Id. 14. ibid. 11. 56. (94).* Alia est erythrodanua, quam aliqui erythrodanum vocant, non rubiam, quæ tinguntur lanæ, pellesque perficiuntur. *Seren. Sammon. 37. 707.* conviciet rubiam quoque ducere poti. Adde *cum. 58. 1035.* *Vitruv. 7. 14.* et *Marcell. Empir. 25.*

RUBIBUNDUS, a, um, adject. Idem ac rubicundus, apud *Priscian. p. 137. 24.* *Heil. Rubicundus*, ne sit ebsonum, si rubibundus dicemus.

RUBICO, as, ere, n. 1. idem ac rubeo. *Vernant. R. Carm. 12. 11.* Aureus ordo crociis, violis hinc blaveus est, Cocinus hinc rubical, lacius lade nivis. Adde *cum. 2. Vlt. S. M.*

RUBICUNDULUS, a, nm, adject. *deminit. rubicundi, vermigliuzzo, subrubesc.* *Juvenal.* 6. 425. tandem ille venit rubicundula, totum Oenophurum ciliens.

RUBICUNDUS, a, nm, adject. Comp. *Rubicundior.* — Rubicundus aut rubore plenus, abunde subeus, rubicundo, rosseggiante, *ἐρυθρὰς*. *Priscian.* loc. cit. in v. **RUBIBUNDUS**. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 35. 79. (347) de luna. Si rubicunda, ventos portendens creditur. *Seneca* 7. *Quaest. nat.* 11. Habitus cometas rubicundior. *Virg.* 1. G. 397. Rubicunda Ceres, h. e. *Sava*. *Ovid.* 6. *Fast.* 319. subleunde Priape. *Id.* *Medie. fac.* 13. (et *Martial.* 6. 64.) matrona premeus altum subicunda cubile, h. e. perusta solibus, ut ait *Horat.* *Epod.* 2. 41. de Sabalis enim sermo est. *abbronata.* *Sic Claudian.* 2. *Laud. Stilich.* 257. El calido subicunda die sic Africa satur. *Plaut.* *Pseud.* 4. 7. 120. Rufus quidam, embolger, magoo capite, ore rubicundo. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 3. Rubicunda corae. *Martial.* 14. 114. testa. *Varro* 1. *A. R.* 9. a med. Sabulo rubicundior.

RUBIDUS, a, nm, adject. *Rubidus* apud *Plaut.* loc. cit., et *sava* est lectio, primem habet loogam. — Rubidus, rosso oscuro, rossiccio, rossigno, *ἐρυθρὸς*, subrubet, subrufus. *Gell.* 2. 23. Fulvus, et livus, et rubidus, et phoeniceus, et rutilus, et luteus, et spadix appellatioes sunt rufi coloris, aut acutius eum, quasque incoadentes, aut cum colore viridi miscentes, aut nigro infuscentes et mox. Rubidus est rufus atrior, et nigrore multo inuetus. *Sueton.* *Vitell.* 17. Erat lo eo facies rubida plenumque ex violentia. *Festus* p. 262. 31. *Müll.* Rubidus panis appellatus parum cuctus, h. e. cito coctus, rubefactus. *Plautus* in *Cassia* (2. 5. 1.): In forum condito, atque ibi torreto me pro pane subido. Quidam leg. apud *Paul.* *Diac.* iterum coctus: quod ad *Plauti* coctorem optius convenire videtur. *Id.* 30. *Orig.* 2. Panis rubidus, recoctus et rubefactus. *Rursus Paul.* *Diac.*: Scortae ampullae, sugosae, rubidae dici solent. *Plaut.* *Stich.* 1. 3. 78. Rubiginosam strigilem, ampullam rubidam. Adde *Cel.* *Sympos.* *ænigm.* de strigili, 1.

RUBIGO, *Yola*, f. 3. Quod ad descriptionem attinet, dicendum esse debet *Probus* app. p. 199. 5. *Keil.* rubigo, non rubigo. (*Cl. Brambach.* *Neugestaltung d. Lat. Orthogr.*) Sed *V.* **RUBIGO** cum derivatis.

RUBOR, *Orla*, m. 3. rubedo, color rubeus, *ἐρυθρότης* (It. *rossezza*, rosso; Fr. *rougeur*; Hisp. *bermeja*; Germ. *d. Röhre*; Angl. *redness*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim. *Gell.* 2. 36. Sed quum aliter rubet igitur, eliter sanguis, aliter ostrum, aliter crocum, has singulas rufi varietates Latina oratio singulis propriisque vocabulis nunc demonstrat, omniaque lata significat nua ruboris appellatione, quum tamen ex ipsi rebus vocabula mutatus, et igneum aliquid dicat, et flammeum, et sanguineum, et croceum, et ostrinum, et aureum. *Agroet.* p. 2269. 23. *Putsch.* Rubor, coloris est: robur, virtutis: robur, arboris. ¶ 2. Speciatim. — a) De tinctura rubea. *Cic.* *Orat.* 23. sub fin. Fucali medicamenta candoris et suboris omnia repellantur. *Virg.* 3. G. 306. quamvis Milesia magno Vellere muteatur Tyrios incocta subores. h. e. colorem purpurem. *Seneca Herc.* *Cel.* 663. Sidonio mollis aheo Repetita libit lana rubores. *Apul.* 11. *Met.* Multicolor bysso tenui pertexta, nunc albo candore lucida, nunc roseo rubore flammida. et *Accius* p. 193. 5. *Ribbeck.* rubore fulgens flammio. — b) De colore rubeo, qui suffuso sanguine lo vultu, aut in alia corporis partibus apparet, *rossore*. *Ovid.* 3. *Amar.* 3. 5. Candida candorem roseo suffusa rubore Ante stetit: niveo luset in ore rubor. *Lycan.* 5. 214. rubur igneus inficit ora. *Virg.* 12. *En.* 66. de *Lavinia*. Flagrantem perfusa genas: cui plurimum ignem Subiecit rubor, et calefacta per ora cucurrit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 39. 91. (324). Alius est levis rubor, et alius verecundia. *Id.* 23. *ibid.* 17. 69. (233). Rubori cum pruriginis hincur aqua apuma. h. e. suffuso sanguine sub cute. *Plaut.* *Capt.* 5. 2. 9. At ego faciam, ut pudeat, nam in ruborem te totum dabo. h.

e. loris cadam. *Cael. Aurel.* 5. *Tard.* 2. 40. Rubor cutis est sinapi facendum, quem Graeci *ῥοιρὺν* appellant. — c) Item de colore rubeo in aliis rebus. *Val. Flacc.* 8. 58. Quis rubor iste poli? quod tam lugubre refulsit Sider? *Id.* 6. 27. Aureus fulsit campis ruber. Adde *Quintil.* 5. 9. 16. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 22. 29. (56). Decet tetraonae suus nitor, absoluteque nigritia, in supercilis cocci rubor. *Id.* 23. *ibid.* 23. 47. (96). Fungi, qui rubent callo, minus diluto rubore, quem boliti. *Pallad.* de insit. 76. de punic. mat. plecta rubore placent.

II.) Metonymice est pudor, rossore, erubescenza, vergogna, verecundia, *ἰσχυρότης*: cuius signum est in vultu rubor. — a) Absolute. *Publil.* *Syr.* p. 354. 10. *Ribbeck.* Ruborem amico excutere amicum est perders. *Cic.* 2. *Orat.* 59. extr. Praestet orator logenultatem et ruborem suum, verborum turpitudine et serum obscenitate vitanda. *Id.* 4. *Herenn.* 10. 14. Rubores alicui ellecte. *far arrosire.* *Liv.* 30. 15. Messiniae haec audienti non rubor solus suffusus, sed lacrimae etiam oborta. *Martial.* 1. 53. Ruborem colam imponere. *Alil leg.* pudorem. *Tac.* 13. *Ann.* 15. inferre. et 4. *Hist.* 7. afferre. *Plin.* 38. *Hist. nat.* 1. 2. (4). Ingenita seputantem subit etiam aotiquitatis rubor. h. e. redeo in memoriam, quantis fuerit majorum pudor et parcimonia lo sumptibus. *Sueton.* *Domit.* 18. Vultu modesto, ruborisque pleno. *Ovid.* *Heroid.* 20. 201. matri licet omnia narres: Nil tua, *Cydippe*, ficta ruboris habet. *Id.* 5 *Fast.* 69. Dicere verba digna rubore. h. e. turpia, et arubescenda. *Tac.* 1. *Hist.* 30. Rubor ac dedecus. *Id.* 4. *ibid.* 62. Rubor et infamia. *Juvenal.* 13. 241. quando recepit Ejectum semel attrita de fronte ruborem. *Martial.* 7. 12. Et mihi de oculo fama subora placet. h. e. non placet mihi famam parare ruborem alio inferendo. *Apul.* 2. *Met.* Io subore infusus rejecto capite restit. — Figurati. *Colum.* de cult. hort. 260. Ingenue confusa rubore Virgines adaperita genas rosa prebet boores. *Cl. Peruvig.* *Vener.* 25. Adde *Cel.* *Sympos.* *ænigm.* de viola, 3. — b) Sequente Iohisito. *Ovid.* 3. *Amar.* 14. 21. Illic nec tuocam tibi sit p. sulae subori. *Alil leg.* pudori. *Id.* 3. *Art.* am. 167. Nec rubor est emise palam, ne si vergognano di. et *Val. Max.* 4. 4. n. 5. Nec fuit ille rubori, eburneo scilicet deposito agrestem strem atrali repetera. — c) Sequente Genetivio. *Id.* 1. 1. n. 15. Magnus celestibus injectus rubos, ultellus advenit eam saviendi. — d) Sequente partic. quod. *Tac.* 14. *Ann.* 55. extr. Rubori mihi est, quod praecipuum caritate, non dum omnes fortuna antecella. *mi vergogno che.*

RUBORATUS, a, nm, particip. ab inua rubero, et est ad ruborem pertineas, rubore affectus, pudendus. Legitur totum Comp. *Ruborator* apud *Tertull.* de anim. 25.

RUBRANS, antiq. particip. ab inuati rubro, rubrum reddens. *Alcim.* 5. *Carm.* 525. Junserat interea, ponto qua Magdalen insitat, Hebraeus populus rubrant castra profundo. h. e. mari Rubro.

RUBRATUS, a, nm, particip. ab inuati rubro, rubefactus. *Alcim.* *Ep.* 13. Columba inuatiato colore rubrata. In *Ep.* 11. eadem dicitur inuatiato colore rubra columba.

RUBRICA, a, f. 1. *V. RUBRICUS.*

RUBRICATUS, a, nm, particip. *V. RUBRICO.*

RUBRICETA, *V. RUBRICUS.*

RUBRICO, a, nm, are, a. 1. (rubricus). Penultimam syllabam licet corripit *Venant.* loc. cit. — Particip. *Rubricatus.* — Rubrico est rubrica tingo. *Venant.* 2. *Pit. S. Martin.* ad fin. Adde *maritibus*, quasi (lege quos) rubricat unda cruoris. *Auct.* *Priap.* 74. Rubricatus martinus. Adde *Augustin.* in *Exod.* 3. qu. 177. *Marcell.* *Empir.* 34. et *Fulgat.* *Interp.* *Exod.* 25. 5. etc. Legitur etiam in *Not. Tyr.* p. 86.

RUBRICOSUS, a, nm, adject. Rubricosus ager, locus. *Cato II. R.* 34. et 35. et rubricosum solum. *Colum.* *A. R.* 33. 1. et *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 46. (163). est rubri coloris, aut ad rubrum accedentis, et rubrica dicitur.

RUBRICUS, a, nm, adject. (ruber) idem ac rubricatus. *Gloss.* *Cyrill.* *ῥυβρὸς*, aureus, rubri-

eus, rufus. Legitur et in *Not. Tyr.* p. 82. Rubor, rubricus, et p. 128. Rubra, rubricus, rubricosus. — Hinc

Rubrica, a, f. 1. absolute, substativorum more, duo diversa significat; ecil.

A) Est terre rubri coloris, *ῥυβρὸς χρομαίνης*, *συμμετρὸς*, *μῆλτος*, sorta di terra rossa, *sinopia*, rubrica, qua et pictores utuntur. Quum enim colores partim bent, partim nascantur, rubrica ex his est, ut *Plin.* docet 35. *Hist. nat.* 6. 14. (33). Est autem multiplicis generis, *Sinopica*, *Aegyptia*, *Balearica*, *Africana*, *Lemolia*, *Cappadox*, ni id. *ibid.* n. 35. et *Vitruv.* 7. 7. tradunt.

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Colum.* *Arbor.* 20. Priusquam arbuseulas transferes, rubricā, vel alia quolibet re signato, ut iisdem ventis, quibus ante steterunt, constitues eas. *Pers.* 1. 65. acit teodere versum, Non secus ac si oculo rubricam dirigat uoto. h. e. lineam rubrica tinctam, ut solent materiarii. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 30. 35. (190). Homines atri coloris tota corpora rubrica tinctunt. *Cic.* 3. *Herenn.* 22. ad fin. Rubrica delibutus, imbellettatus, et *Plaut.* *Truc.* 2. 2. 39. Buceas rubrica, creta omoe corpus tinctum mihi. *Cod. palimps.* rubricacreta: *Palat.* rubrice ceta vel rubricata: at *Scholast.* ad h. t. Rubrica: roses tinctioes. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 13. 37. (135). *Diphyrges* fit ex lapide pyrite cremato in camina, donec excoquatur in rubricam. h. e. in rubrum colorem. — b) Lethore sensu rubrica dicitur quævis terre coloris ad rubrum accedentis. *Vitruv.* 2. 3. Faciendi sunt lateres ex terra albidā, cretosa, sive de rubrica. *Colum.* 3. *R. R.* 11. extr. Gravia est rubrica et ad comprehendendum radicibus iniqua; sed alit eadem vitem, quum teout: verum est in opere difficillor, quod nequa dumentem fodere possis, quod sit glutinosissima; nec olimum siccam, quia ultre modum pradura. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 14. 36. (135). Lupinum ex deosiore terra rubricam maxime amat. Adde *Colum.* 2. *R. R.* 10.

II.) Metonymice est inscriptio vel titulus eorum rerum, quæ in legibus infra scriptis conuocatur: quia olim rubrica legum tituli et capita librorum notabantur, distinctione et ornatu gratia, et ut facillius apparerent. Hinc *Ovid.* 1. *Trist.* 1. 7. Nec titulus minio, nec cedro charta notetur, et *Martial.* 3. 2. Et cocco rubeat superbus index. *Pers.* 5. 89. Cur mihi non liceat, iuesit quodcumque voluntas, Excepto si quid Masuri rubrica retarit? *Quintil.* 12. 3. sub fin. Alii se ad album, ac subricas transtulerant, et formulari, val, ut *Cicero* ait, leguleji quidam esse maluerunt, ubi *rubricas* oppon. *ty album.* et *Paul.* *Dig.* 43. 2. 2. sub fin. Recuperanda possessionis causā proponunt Interdicta sub rubrica. Unda vi. Huc pertinet illud *Juvenal.* 14. 101. accipia ceras, Seribe, puer, vigila, causas age, perlege rubras Majorum leges.

B) Est etiam tunice ignei coloris apud *Charis.* p. 296. 16. *Keil.* Iaduo puerum rubricam et rubrica.

RUBRUS, *V. RUBER.*

RUBUM, *V. voc.* seq.

RUBUS, *l.* m. 2. (rubus, ruber). Feminino generis *Prudent.* 5. *Cathermer.* 31. Moyses nempe Deum spinifera in rubo Vidit conspicuo lumine flammeum. Adde *Apotheos.* 133. at *Sulpic.* *Sever.* 1. *Hist. sacr.* 14.; at neutro, ut videtur, genare; et analogiam sequaris, *Rubum*, i. epud *Proper.* loc. cit. — Rubus

I.) Proprie. ¶ 1. Est rovo, *ῥογός*, frutex spinosus caule et folio, passim in dumetis nascentis et saula, florem candidum, et mora serens ante maturitatem rubentia; unde fortasse nomen: cuius alterum genus cynobatus dictus, florem habet rosei similem: tertium genus Idæum vocant Graeci a loco: quoniam in Ida non aliud nascitur: teoulus quam cetera, minoribusque spinis, et minus aduncis. Hinc *Plin.* 16. *Hist. nat.* 37. 71. (180), qui *ibid.* 21. 33. (80). scribit, alicui generi folia non cadere: et 17. *ibid.* 13. 21. (65). curvari rubos gracilitate, et simul proceritate nitula, deligere rursus in terram capla, litumque nati ex se, repleturos omnia, ni resistat cultura:

illa pessimam et execrandam rem propagandam
tamen ducisse, ac vivandem. *Id.* 26. *ibid.* 13.
73. (117). et *ibid.* 14. 74. 75. et 76. varias et
valde utiles eorum vires in medicina persequitur.
Virg. 3. G. 315. Horrentesque rubos, et ementes
ardens dumca. *Id.* 3. *Ecl.* 82. ferat et rubus asper
am-mum. *Ovid.* de nuce 113. At rubus et son-
tes tantummodo ladera nate. *Id.* *Medic. fac.* 4.
mordaces interiere rubi. *Id.* 4. *Pont.* 4. 4. Mita
fere daris utilis herba rubis. *Propert.* 4. 4. 26.
hirsutis brachia secte rubis. *Tibull.* 4. 3. 10. be-
matis crura notare rubis. *Quintil.* 19. 1. 7. In
terra sentibus eo rubis occupata. — *Cael. Aurel.*
2. *Acut.* 18. 107. Agrestis celae coma, quam ru-
bum vocant. ¶ 2. Dicitur de moris rubi. *Pro-
pert.* 3. 11. 28. Et dare punicis plena canistra
rubis. Adde *Calpurn.* 4. *Ecl.* 31.

II.) Figurata. *Tertull.* *Pall.* 2. Eradicato cecto
et rubo subdole femellitatis.

RUCLATUS, a, um. Legitur apud *Marcell.*
Empir. c. 22. p. 118. Cocleare plenum, vel
rasum id est ruclatum. Fortasse per syncop. ab
linus. runculatus, si temen lectio vera est. Cf.
securiculus.

RUCLA, =, f. 1. idem ac rumen. *Gloss. Isid.*
Rucla, vel frumen in homine, vel rumen in be-
stia: pars gutturis gurgulioi proxima. *V. RUMA.*

RUCLABUNDUS, a, um, adject. ruclans aut
rucluosus. *Seneca* 12. *Vit. beat.* 3. Ruclabundus
semper atque ebrius.

RUCLAMEN, inla, n. 3. ruclus. *Prudent.* *Hu-
martig.* 467. Carulis et immodice spurco rucla-
mina erudos.

RUCLANS, antis, particip. *V. RUCTO.*

RUCLATIO, ōis, f. 3. ruclatio. *Cael. Aurel.* 5.
Tard. 3. 57. Cum tormento et ruclatione, in-
fectione cognata. *Id.* 3. *Acut.* 20. 124. Ruclatio lu-
mosa. *Id.* 6. *Tard.* 10. 96. tetra. et *ibid.* acla.
Ennod. 7. *Ep.* 21. Roca inter ruclationes Lyco
debitas, quolia Silenus alter, verba composuit. Adde
Marcell. *Empir.* 20.

RUCLATRIX, trich, f. 3. quae ruclat: at quae
ruclum movet. *Martian.* 10. 48. Nec deest ru-
clatrix mania, nec herba rates.

RUCLATUS, a, um, particip. *V. RUCTO.*

RUCLATUS, us, m. 4. ruclus. *Augustin.* 5.
contra *Faust.* 10. Ut vestris ruclatibus cito pur-
gentur. Adde 20. *ibid.* 13.

RUCTO, as, avi, atum, are, a. 1. at Ructor,
Eris, Eius sum, ari, dep. 1. De hac forma *Paul.*
Diaz. ex *Festo* p. 263. 2. *Müll.* Euolare, non ru-
clari dicendum est. Flaccus: Videre alios ruclare
ac respicere pulcherrime superbia. Cicero tamen ru-
claretur dicit. *Caper* p. 93. 10. *Keil.* Ruclio di-
cendum, quamvis quidam veteres ruclor dixerint.
Adde *Macrob.* p. 628. 18. *H.* et *Porphy.* in
Horat. *Art.* P. 457. ubi tamen *Pacuv.* leg. eru-
clat. De notatione vero bujusca vocis *V. ERU-
CTO.* — Particip. *Ruclans* sub *A.* et *B.* II.; *Ru-
clatus* sub *B.* I. et II. — Ruclio duo significet;
scilicet.

A) Est ruclum emitto, ῥυκνῶ (It. rulture; Fr.
roter; Illap. regoldar; Germ. rülpfen; Angl.
to belch, rift, aruct); et usurpatur — a) Cum
Accusativo. *Varro* 3. *R. R.* 2. 3. Cujus aves bo-
spitales etiam nunc ruclor, quia mihi apposuit
paucis ante diebus. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 17. 68.
(176). Tragorilegem efficacissimum stomacho ac-
cidu ruclant. *Juvenal.* 6. 10. glandem ruclante ma-
rito. *Martian.* 2. 49. Ruclare aprum. *Cels.* 1. 2.
erudum. — b) Absoluta. *Lucilius* apud *Perott.*
in *Cornucop.* Ruclantur Jutenes, et spulsi omnia
sedant. *Plaut.* *Pseud.* 5. 2. 9. Pergin' ruclare
in os mihi? *Juvenal.* 3. 107. St bene ruclavit.
Plin. 7. *Hist. nat.* 19. 18. (80). Ut in Antiochia
Drus numquam expulsi, in Pomponio consulari
pocula numquam ruclasse. *Cic.* 2. *Phil.* 25. sub
fin. Magister equitum, cui ruclare turpe esset, is
vomeas etc.

B) Est etiam praegnavit, ut ajunt, sensu ru-
clando emitto, emitto, ejicilo, mendar fuori.

I.) Proprie. *Sil. It.* 2. 686. patuloque redun-
dat Gollure ruclatis large crur. Adde eund. 15.
432.

II.) Translate: sed metaphora est humilis et

picula. *Pallad.* 8. *R. R.* 8. ad fin. Si terra va-
porata humidum fumum ubulesumque ruclaverit,
aqua laesse cognosces. h. e. exhalera. *Horat.* *Art.*
P. 457. dum sublimis versus ruclatur. *Sidon.*
23. *Carm.* 252. Qui supra salrapas sedet tyrenus,
Ruclans semelidum propinquitate. h. a. Jeetans,
in ora habens. *Id.* 4. *Ep.* 17. Potor Mosellas Ti-
berim ruclat. *Tertull.* *testim. anim.* 1. Que aca-
demilli et porticibus Attici pasta sapientiam ru-
clat. *Prudent.* *Apotheos.* 93. Protulit imperium
patro ruclata profundo. *Licent.* ad *Augustin.*
28. addita jussit Uberrate animi longe ruclare
sueula.

RUCTOR, ōis. *V. voc. praeced.*

RUCTOATIO, ōis, f. 3. ruclatio. *Cael. Aurel.*
de signis. 63. et *Augustin.* *Serm.* 150.

RUCTO, as, avi, are, a. 1. ructo. *Augustin.*
Serm. 135. de *Temp.* n. med. Bibentia unicam
Verbum, unde impleri ruclant leudes. Adde *So-
lin.* 1. 74.

RUCTOSUS, a, um, adject. ῥυκτωδής, pie-
nos ruclibus. *M. Caelius* apud *Quintil.* 4. 2. sub
fin. Totis praecordis stertentem, rucluosos spiri-
tus gemiare.

RUCTOS, us, m. 4. ῥυκτός, ructo, cibi et potus
in stomacho male coococi ventosa per os respi-
ratio, erudi stomachi sonitus, quem edere solent,
qui plus aequo coetant ventriculum.

I.) Proprie. *Cic.* 9. *Fam.* 29. in fin. Stoici cre-
pitus ajunt aequae liberos, ac ructus esse oportere.
Martian. 1. 88. Extremo ructus quum venit a ba-
rathro. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 15. 86. (136). Ruclia
gravis herba. h. a. quae manducata ructus movet
scilicet orla. *Lucilius* apud *Nom.* p. 164. 33. *Merc.*
exhalas acidus da pectora ructus. *Cels.* 4. 5. sub
fin. Si oeculi latus cibis, aut computruit: quo-
rum utrumlibet ructus ostendit. *Plin.* 26. *Hist.*
nat. 8. 47. (74). Pucedani succos ructus gignit.
Id. 20. *ibid.* 18. 74. (196). Anethum ructus movet.
Id. 27. *ibid.* 15. 109. (135). Smyrnae sudores
ciel, et ructus. *Id.* 22. *ibid.* 23. 48. (109). Stiphon
ligationes facit, et ructus. *Id.* 20. *ibid.* 12. 48.
(122). Ruclum dissolvere. et *ibid.* 17. 86. (174).
Piperitis utilis ruclibus.

II.) Translate. *Cyprian.* *Ep.* 62. n. 2. Nec pa-
tuitur pro arbitrio, at ruclu uno vivere. gusto, det-
tame, arbitrio.

RUDEATUS. *V. voc. seq.*

RUDECTUS, a, um, adject. (rudus) est adjun-
ctum terrae ruderibus pleum, macra, sicca. *Cato*
R. R. 34. Ager rubricosus, et terra pulvis, ma-
teria, rudecta, aranea, et *ibid.* 36. Leutim in
rudecto et rubricoso loco, qui herborum non slet,
serito. (*Plin.* haec sic reddit 18. *Hist. nat.* 17.
46. (166). Lauteum seri in frutescente et rubrico-
so, qui non slet herbibus.) *Id.* *ibid.* 131. Ea lo-
ca primum arato, quae rudecta areosaque erunt.
(*Plin.* 18. *ibid.* 26. 65. (243). Arare locipal macra
areosaque. Ipse *Cato R. R.* 60. Loca primum
arato, quae siccissima erunt.) Alii leg. rudeata,
quidem rudeta, aod. sensu, quae varietas est etiam
in duobus prioribus locis modo edictis.

RUDENS, antis, 3.

A) Nomen substantivum, gener. masculini; at
femini. quoque habet, ut apud *Plaut.* *Rud.* 4. 3. t.
Maue, dum haec tibi, quam trebla, rudentem com-
plico. — Ablat. sing. aut rudente, raro rudenti, ut
apud *Vitruv.* 10. 2.; Genet. plur. rudentium pro
rudentum habet *Vitruv.* 10. 19. n. med. et *Pru-
dent.* 2. advers. *Symmach.* praef. — *Cincius*
apud *Fest.* p. 265. 16. *Müll.* videtur *Forcell.*
hanc vocem ducere a rudi: at *Fest.* *ibid.*
24. potius ducit a rudando. Inquit enim: Ru-
dentes resiles nauticae, et axini quum voces mit-
tunt. *Nomius* vero p. 51. 16. *Merc.* Rudentes
ea causa sapientissimi dictos voluit, quod fuses,
quum vento verberantur, rudere axillantur; at-
que hunc sonum proprium suolum, non enioruro
putant. Cf. *Virg.* t. *Aen.* 91. Inscquitur clamor-
qua virum stridorque rudentum. — Ceterum ru-
dens est fons nauticus, praesertim quo sentina
et relum teoditur, fume da nave, tartiane, scol-
te, imbrogi, surte, κλῶς, κρότος, ἰκίτος, κρο-
χίτος.

I.) Proprie. — 1.º) Stricto sensu. — a) Ge-

neretum. *Cic.* 1. *Divinat.* 56. 127. Explicatio ru-
dentis. *Pacuvius* apud *Carl.* ad *Cic.* 8. *Fam.* 2.
da abortu tempestute. Strepitus, fremitus, clamor
construum et rudentium sibilus. Sic *Horat.* *Epod.*
10. 5. Nigrescentes furus, inversa meri, Tractos-
que remos differat. *Ovid.* 1. *Trist.* 11. 19. contenti
stridunt Aquiliones rudentes. *Id.* 3. *Mel.* 616. quo
non alius conuocare summas Ocelor antennis,
prensoque rudente relabi. *Catull.* 64. 235. Candi-
daque intortili sustollant vela rudentes. — *Excute-
re, lazara, immittere, expedire rudentes est vela
facientium.* *Virg.* 3. *Aen.* 287. excussosque jubet
lexare rudentes. et *ibid.* 682. Principles metus acer
egit quocumque rudentes Excute, et ventis luten-
dere vela secundis. *Id.* 10. *ibid.* 229. velis immitte
rudentes. *Lucan.* 6. 426. Quum pariter solvera ra-
tes, totosque rodeutes Lazavere sinus. *Claudian.*
B. Gild. 480. arripunt naues, ipsique (militar)
rudentes Aspidunt. — b) Speciatim Rudens est
illutus comedis Plantium, in quo plicator indu-
citur captum in meri vidulum rodente trahena.
— 2.º) Latius sensu, adhibetur etiam extra rem
nauticam, et quaecumque sonem significandum.
Vitruv. enim usurpat de funibus catapultae et
ballistae. 10. 17. extr. et *ibid.* 18.

II.) Translate. — n) Per syncrochan dicitur
de navi, aut velle, aut navigatore. *Val. Flacc.*
1. 627. illicitas temeraria rudentibus nadas. *Cic.*
5. *Tusc.* 14. 40. Qui gloriantur euidem meratori,
quod multas naues in omnem oram maritimam
dimississet: non sana optabilis quidem ista, inquit,
rudentibus apta fortuna. h. e. quasi alligata ruden-
tibus, at-ab incerto maris statu pendens. — b)
Figurate. *Vulgar.* interpr. 2. *Pet.* 2. 4. de na-
gelis. Rudentibus inferni detractos in tartarum
tradidit cruciados.

B) Particip. praes. *V. RUDO.*

RUDENTISIBILUS, i, m. 2. stridor sonium
nauticorum. *Pacuvius* apud *Varron.* 4. *L. L.*
1. a med. *V.* ejusd. locum in RUDENS, ubi *Cae-
lius* videtur duriusculam veteris poetae compo-
sitam vocem mitigasse. Ita *Forcellinus*: at *Mül-
lerus* in *Varron.* loc. cit. (5. 7.) et *Hibbeckius*
in *Pacuv.* fragm. p. 112. 6. lag. divise rudentium
sibilus.

RUDEARIUS, a, um, adject. ad rudera spe-
tens, ut Euderarium eribrum, idest cribri genus
majus et membraua miculis foraminibus pertusa,
quo rudus, et araeo, et calx eribretur. *Apul.* 8.
Met. Quem ad sinem cantherium isti venut sub-
silem, et vetulum, et colora deformem, nec
quidquam amplius, quam ruderarium eribrum?

RUDEATIO, ōis, f. 3. (rudero). ¶ 1. Ab-
tractorum more, est actor rudandi, h. e. ster-
uendi rudera pavimenta, il fare un battuto, un
pavimento, uno strato, o spazzo, φηφωσι. Differt
a stumulatione, quia stumulatione fit lapidibus,
et cemenitis libralibus, et maualibus, alio calce
et arena; rudatio vero statumini superiuductur
cum calce et arena, aut rudera novu, aut redi-
vum, idest ex veteri edificio sumpto, non nuper
effuso, quod constat a cemento, ad differentiam
oclei, qui est a tests coctusa, et tertio loco in-
ducitur. *Vitruv.* 7. 1. Primumque incipiam de
rudatione, quae principiis tenet expolitionum.
¶ 2. Concreto, ut ajunt, sensu, est rudis seu pa-
vimenti massa. *Vitruv.* 5. 12. Locus rudationis
seu structure compleatur.

RUDEARIUS, a, um, particip. *V. voc. seq.*

RUDERO, as, avi, atum, are, a. 1. (rudus). Par-
ticip. *Ruderatus.* — Rudera est rudus iaduco in
pavimentis, solum rudere steruo, fare un battuto
o strato, φηφωσι. *Vitruv.* 7. 1. Si plauo pede
arit rudandum, quaratur solum, etc. et mor.
Tunc insuper stumulatur, ne minori saxo, quam
quod possit manum implere: stumulationibus in-
oclis, rudetur. Ita *Forcellinus*: at *Schneiderus*
utrobique elliter legit. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 4.
10. (20). Rosa seri nec plugibus vult, nec ar-
gillinis locis, nec riguit, contenta raris: proprie-
que ruderationem agrum amat. h. e. in quo rudera,
veterumque edificiorum fragmina plurima sunt.

RUDESCOLUM (Rudescolum), i, n. 2. demis-
sio. rudantis, parvum funis. *Gloss.* *Gr. Lat.*
Σχοινιον: funis, restis, rudescolum.

RUDIARIUS, m. 2. ¶ 1. Est gladiator rude donatus. *V. RUDIS*, is. *Sueton. Tib. 7.* Munus gladiatorum in memoriam patris dedit, rudierile quoque quibusdam revocatis euctoramento centenum millium. *Inscript. apud Orell. 2534.* *V. in RUDIS*, is. ¶ 2. Cincius apud *Fest.* in *Rodus*, vocat rudiaris qui saga nova poluit: nempe a rudis adject.

RUDICOLA, a, f. 1. demant. a rudis, virga, est spatula, ligula, instrumentum, quo agitantur ea, quæ coquantur, spatula, mestola, *κωκυθίων, σπάσην.* *Cato R. R. 95.* Amurca in vas æneum indito conglo duas: postea igni levi coquito: rudicula agitato crebro, usque adeo dum fiat tam crassum, quam mel. *Colum. 12. R. R. 46. a me.* Defrutum confusum in ollam, taleolas laute adjecto, ac rudicula liques peragitato. *Plin. 34. Hist. nat. 18. 54. (176).* Coquitur in pelinis, miscaturque rudiculis, donec rubescat.

RUDICULUS, i, m. 2. vas quoddam, sic enim vocatur a *Paul. Diac.* apud *Fest.* p. 217. 14. *Müll.* Periculum vocant sacerdotes rudiculum pectus, quo ungula Flamen Fortunalis arma Quirini unguet. Alii leg. *rudusculum*, et intelligunt vas ex cavo informi saxo, quia rudus saxum impositum est. (*Cl. Epit. Vitruv.* quæ tribuitur *Pallad.*, 307. 3. *Noth.*, ubi rudis est vas fictile. *Haupt.* libelli auctorem M. Cellum Faventium nuper primo reperit.)

RUDIMENTUM, i, n. 2. ¶ 1. Est primum principium artis, aut disciplinæ cujuslibet: a rudis, quis res omnes initio rudes sunt, et qui ad artem quamlibet accedit, rudis est, primo principio di qualique professione, noviziato, rudimento, *ῥυδισμός.* *Quintil. 2. 5. 1.* Prima rhorice rudimenta tractamus. *Vellej. 2. 129. 2.* Imbutus rudimentis militiæ. Adde *Sueton. Tib. 8.* et *Curt. 5. 1. 43. Stat. 1. Achill. 478.* Crude rudimenta, et teneros formaverunt annos. — Rudimentum ponere, deponere, rudem esse declinare, lucipere fieri instructiorem et politiorem, *uscir* di noviziato, dirozarsi. *Liv. 31. 11. ad fin.* Verminem rudimentum adolescentiæ, bello lacerantem Romanos, posside. *Justin. 7. 5. 3.* Prima pueriliæ rudimenta in urbe severitatis antiquæ deposuit. *Id. 9. 2. sub fin.* Sub militiæ patris tirocinii rudimenta deponere. Adde *Sueton. Ner. 22.* — Rudimentum temporis apud *Cæsar. Aurel. 1. Tard. 2. 50.* est rudioris sæculi ignorantie. ¶ 2. Hinc est primum specimen, periculum, experimentum. *Petron. Sat. 83.* Vidi Protopenis rudimenta, quom ipse naturæ veritate certantia. *Plin. 21. Hist. nat. 5. 11. (24).* Est nos non dissimilis illis in herba, quam convolvolum vocant, nullo odore, nec croce intus, cadorem tantum referent, ac veluti naturæ rudimentum illia facere coadjuvant. *imparitatio.* et *Gell. 12. 1. circa med. de lacte matris.* Ad fovenda vitæ etque lucis rudimenta præsto est. *Ovid. Heroid. 5. 97.* Turpe rudimentum, patriæ præponere reptam. *brutto saggio, disonesto principio.* et *Quintil. 2. 1. circa med.* Suasoriæ, quæ sunt apud rhetorem materiam inter rudimenta dicendi. *Liv. 1. 3.* Rudimentum primum puerili regni. i. primi anni. et *Virg. 11. Æn. 157.* Dura rudimenta belli. *Apud. Apolog.* Virgo offert ad maritum pulcherrudis gratiam, floris rudimentum. h. e. primitias virginitalis delibandas. *Id. 6. Met.* Thalanti rudimentum. et 7. *ibid.* Veneris rudimentum, h. e. primus virginis cum marito concubitus, quom nempe amoris rudis litare novi conjuges solent.

RUDIS, e, adject. Rude in ablativo sing. habet *Inscript.* apud *Murat. 347. 1.* MOENIA DE AVUS CORITA SOLO. Ducitur autem ab eodem themate ac Lat. rudis, virga, ramus, rarius, et Græc. *ῥάδιος*, h. e. a Sanskr. *rudh*, cresco, germino. — Comp. *Rudior* non habet, quod sciam, exemplo: non tamen improbaverim. Sup. *Rudissimus* tribuitur *Ammian. 26. 6. 8.* Insuperabilis et crudelis, et in rabido corde rudissimus. sed alii leg. *durissimus*, alii *crudissimus*. — Rudis est incultus, impositus, inelaboratus, non levigatus, inornatus, imperfectus, *ἀτελής, ἀνέργατος* (*Id.* non laborato, inculto, rozzo, grossolano, ruvido, rude; Fr. qui n'est pas

travaille, brut, sauvage, rude; Hisp. rudo, da, tosco, sin pulidez; Germ. unbearbeitet, ungebildet, kunslos, roh, grob, wild; Angl. unwrought, uncultivated, unpolished, rude, rough, rugged).

1.) Proprie. ¶ 1. Est incultus, impositus, inornatus, imperfectus. Cincius apud *Fest.* in *Rodus*. Omnis fere materia non deformata, rudis appellatur, sicut vestimentum rude, non perpolitum. *Virg. 2. G. 211.* At rudis exiit impulsu vomera campus. *Varro 1. R. R. 44. 2.* Multum interest, in rudi terra, an in ea serra, quæ quotannis obita sit. *Colum. 3. R. R. 11.* Rudem potius eligendum agrum, quam ubi fuerit seges. *Virg. 9. Æn. 743.* illa rudem nobis et cortice crudo Interquet summis adnixus viribus hastam. *Petron. Sat. 114.* Rudis atque infecte materies. *Ovid. 1. Met. 7.* chaos, rudis indigestaque moles. *Plin. 11. Hist. nat. 51. 112. (270).* Rudis parietum circumjectus. h. e. parietum tectoria non politorum. *Ovid. 3. Art. am. 227.* Cur mihi nota tuo causa est candoris in ore? Claude forem thalami. quid rude prodis opus? h. e. opus faciendi oris, quom adhuc imperfectum est. *Id. 6. Met. 19.* Rudis lana. *Id. 4. Fast. 659.* vestie. *Id. 8. Met. 640.* Textum rude, et 1. *ibid.* 406. Signa rudia. statue abbozzate. et *Quintil. 9. 4. ante med. sera. non laborati.* et *Plin. 37. Hist. nat. 3. 11. (46).* Succinum advehi rude, polirique adipsa suis. *Id. 33. ibid. 3. 13. (43).* Servius rex primus signavit æs: antea rudi æcos Romæ, *Timæus* tradit. *V. GRAVIS.* *Seneca Hippol. 320.* Dare tegem rudibus capillis, scarmigliati, incomptis. *Ovid. 3. Art. am. 113.* Dudis simplicitas. h. e. inornata. *Martial. 2. 90.* fons vivus, et herba rudis, h. e. sua sponte nascentis, nulla arte excolta est dispositis, ut sit in hortis delicarum causa institutis. *Id. 10. 48.* Prototomi rudes. h. e. vel nulla, vel simpliciter conditura in cibum parati. — Absolute *Quintil. 2. 12. 8.* Detrahit doctrina aliquid, ut lima rudibus. — Ex his apparet rudia dici, quæ talia sunt, quælia natura edidit, nihilque illis adhuc adjectum est. Huiusmodi sunt lana, herba, hasta, campus rudis, æs rude etc. ¶ 2. Sic rudia dicuntur etiam quæ recentia sunt, nova, integra. *Plin. 35. Hist. nat. 6. 26. de purpuris.* Præcipuum est primum, fervente æneo rudibus medicamentis inebriatum. colore, o tintura virgine, sanie purpure, quæ undum quiddam ellud tinsit. *Petron. Sat. 94. sub fin.* Rudis novacula, et retusa. h. e. nova, cute undum asperata, et quæ nullam adhuc barbam desecuit. *Claudiam. VI. cons. Honor. 541.* tunamque rudem madefecerat Auster. h. e. novam. *Id. Nupt. Honor. et Mar. 80.* Rudes lacrimæ. h. e. quæ funduntur a teneris juvenibus tum primum amore implicitis. *Lucan. 3. 193. et Apul. 11. Met.* Rudem dedicantes carinam. h. e. novam, et mare nondum expertam. *Nemesian. Cynege. 19.* Rudes sulci. h. e. primi, recens facili. *Id. ibid. 33.* pinnae. h. e. novæ, primæ, inexpertæ. — Rudis agna apud *Martial. 9. 72.* est tenella, recens a matre. *ῥέπυ ὑπόβατον.* Sic rudis filia, parvula, infans. 7. 95. ¶ 3. Aliquando rudis est durus, non mollitus. *Martial. 13. 68.* Target adhuc viciidi quom rudis uva mero. immatura.

II.) Translate. ¶ 1. Sumptâ metaphorâ a superior. paragr. 1. — 1.) De rebus est impositus, inelaboratus, imperfectus, incultus, incomptus, imper. *Plaut. Pæn. 1. 1. 60.* Placet consilium, m. imo etiam ubi expolivero, Magis hoc tum demum dices: nunc etiam rude est. *Cic. Brut. 85. 294.* Forma ingenii admodum imposita et plans rudis. *Id. 1. Orat. 2. 5.* Quæ pueris, aut adolescentulis nobis ex commentariolis nostris inchoate ac rudia exciderunt. *Horat. 1. Sat. 10. 88.* rude et Græcis intactum carmen. *Id. Art. P. 410.* ingenium. *Ovid. 1. Art. am. 111.* modus. *Plin. 18. Hist. nat. 29. 89. (284).* Rudis fuit prætorum villa, et alius illius. *Tac. 4. Ann. 8.* Rudis ætas. *Quintil. 12. 11. a med. et Val. Max. 5. 3. init.* Rude sæculum. h. e. sine literis. *Tac. 13. Ann. 16. Quintil. 1. 1. 5. et Seneca Thyest. 317.* Rudes anni. h. e. infantia

et pueriliæ. *Quintil. 3. 1. 7.* Quæ rudis atque imperfecta adhuc erant. *Id. 11. 3. 32.* Rudis vor. et 12. 10. 3. primordia. *Pallad. de insit. 6. ubelli.* Sed pura tantum rusticitate rudes. *Hygin. Gromat. p. 203. Rudorff.* Rudis ager. *Sil. It. 14. 501.* Puero rudis pagina. h. e. cui puer nondum par erat. — 2.) De personâ imperitus, ignarus, indoctus, rozzo, ineducato, ignorante, inesperto, *ἀκρίδευτος, ἀμαθής.* — a) Absolute. *Fest. p. 265. 23. Müll.* hominem imperitum rudem dicimus. *Cic. Sext. 21. 47.* Tam eram rudis? *Id. 3. Nat. D. 3. 7.* Rudem me et integrum discipulum accipis. *Horat. 3. Od. 24. 54.* nesci equo rudis Hæra Ingenua puer. *Plin. 8. Ep. 14.* Rudis et imperitus. *Quintil. 11. 3. 76.* Plani rudis aut stultus. Adde 8. 3. 36. — b) Cum Genetiv. *Cic. Flacc. 7. 16.* Imperiti homines, rerum omnium rudes ignarique. *Id. Balb. 20. 47.* Non imperitis fœderis, non rudis exemplo. *Id. 4. Verr. 6. a med.* Provincie rudis ac tiro. *Id. ibid. 2. 35.* Rudis harum rerum. *Id. 1. Off. 1. 1.* Græcarum litterarum. *Id. Acad. (1. post.) 2. rei militaris.* *Horat. 3. Od. 2. 9.* agminum. *Id. 2. Ep. 2. 47.* civilis belli. *Ovid. 7. Met. 213.* somni. *Id. 4. Fast. 336.* operum conjugumque. *Liv. 1. 7.* artium. *Tac. 1. Ann. 3.* bonarum artium. *Id. ibid. 29.* dicendi. et 12. *ibid. 51.* facinorum. — c) Cum Accusativo et præpos. ad. *Liv. 24. 48.* Rudem ad pedestria bella Numidarum gentem esse. *Ovid. Heroid. 12. 48.* Et rudis ad partus, et nova miles eram. *Id. 3. Pont. 7. 18.* Ad mala jam pridem non sumus ulle rudes. *Justin. 1. 1. 5.* Rudes adhuc ad resistendum populos. *Curt. 6. 21. 9.* Rudis natio ad voluptates. — d) Cum Ablativo et præpos. in. *Cic. Marcell. 7. a med.* Quis est omnium tam ignarus rerum, tam rudis in republica, qui etc.? *Id. 1. Orat. 50. extr.* Orator nulla in re tiro ac rudis, nec peregrinus atque hospes in agendo esse debet. et *ibid. 58. a med.* In comuni vita nec hebentem esse, nec rudem. *Id. 1. Fin. 2. 5.* Rudis omnino in nostris poetis. *Id. 4. Fam. 1. in causa. Id. 1. de republ. 8.* in disserendo. *Id. 1. Orat. 10. 40.* in iure civili. *Propert. 2. 25. 82.* Sive in amore rudis, sive peritus erit. Adde *Quintil. 10. 1. 66.* — Cum Ablativo sine præpos. *Stat. 6. Theb. 437.* Ennius ingenio maximus, arte rudis. *Vellej. 2. 73.* Adolescentis studii rudis, sermone barbarus, impetu strenuus. — e) Cum infinito. *Sil. It. 6. 90.* nec ferre rudis medicamine, et 8. 260. debilis arte Belligera, Martemque rudis versare. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a superior. paragr. 2. *Calull. 64. 11.* rudis Amphitrite. h. e. mare nondum navibus tentatum. *Seneca Troad. 217.* Rudem cruore regio dextram imbuit. h. e. quæ sanguinem nondum feriendo hauserat. *Martial. 1. 67.* Secreta quære carmina, et rudes curas. h. e. quæ nondum vulgatae sunt, neque expertæ iudicium vulgi. *Propert. 3. 13. 5.* Rudes animi. h. e. nondum amore experti. ¶ 3. Item rudis est molestus, incommodus, novus. *Martial. 6. 42.* fontes Aponi rudes puellis. scil. quia in his viri recreantur, si mulier descendat, incenditur, inquit *Cassiod. 2. Variar. 39. circa med.* ¶ 4. Item agrestis, rusticus. *Quintil. 11. 3. ante med.* Sit vox non absurda, rudis, immanis, dura, rigida etc. *Ovid. 1. Art. am. 111.* rudem præbente modum illicine Tusco.

RUDIS, is, f. 3. Ablativ. sing. sapius rude, aliquando rudi, ut apud *Capitolin. Opell. Macr. 4.* — Rudis (*V. voc. præced. init.*) est

1.) Proprie. ¶ 1. Ligula, seu spatula, idest virga lignea, quæ res agitantur, et miscantur, ut sit in lis, quæ coquantur, mestola. *Plin. 34. Hist. nat. 18. 50. (170).* Uritur in palinis per laminas minutas cum sulphure, versatum rudibus ferreis, aut ferulaceis. *Cato R. R. 79.* Coquito, versatoque crebre duabus rudibus. ¶ 2. Virga imposita, qualis erat, quæ gladiatores olim, quom ipis permittitur a gladiatorio munere cessare, a prætoribus duabantur, et publica alebantur pecunia. Rudis autem a missione differebat, quia hæc victo, illa victori tribuebatur. *V. MISSIO.* *Cic. 2. Phil. 29. extr.* Tam bonus gladiator rudem tam cito accepisti? *Charis. 1. p. 115. Putrch.* Rudis, sive

scipio, quem laetitia liberandis gladiatoribus gerit. *Mortal. Spect.* 29. Mult utrique (gladiator) rudis et palmis Caeter utrique. — Huiusmodi audibus ipse gladiatores, quoniam ad exitum discendum exercebantur, pugnant. *Sueton. Cal.* 32. Myrmillonem e iudo rudibus secum latucentem, et sponte prostratum confodit ferrea eica. *Auct. ep. ad Octavianum propa fin.* Veteres vulneribus, et aetate coactos gladiatores ad rudem compellere. h. e. ad resumendam professionem cogere. *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 22. Tutaque deposito poscitur ense rudis. *Id.* 3. *Art. nm.* 515. Sic ubi proliuit, audibus puer ille relictis, Spicula da pharetra prompsit ecute sua. *Liv.* 26. 51. Rudibus lotar se in modum iustis pugnae concurrerunt, praepitatisq; missilibus iaculati sunt. *Inscript. apud Gruter.* 333. 4. DACONATO RETIAZIO QVI PARERIT CAERVLYM ET PEREMPTVS DECIDIT. ANEAS EXSTINAT RVDS VTROVSQVE PROBOIT ROOVS. — Hinc primo rudis, vel summa rudis, seu conjunctum summorudis, vocabatur primus lanista, seu gladiatorum doctor, et secunda rudis, qui secundo loco id munus obibat. (Cf. primus palus, primopilus, prunicerius etc.) *Inscript. apud Murat.* 613. 3. (Orell. 2584.) D. M. ET MEMORIA AETESAE NYLATIS DYMACHABEO (lege dimachero) LEVE AENIDARIO (lege aeniderio) P. VII. AV. I. (h. e. pugnarum septem-rudi primae: alii rudario invicto) ENAMIA COMITVO etc. Adde *Inscript. epud Henzen.* 6189. Alla apud *Don.* cl. 11. n. 12. et *Murat.* 1282. 4. (Orell. 2575.) CORNELIO EUGENIANO SYMMASVDI ET CORNELIAE RVFINAE PARENTIS. DVCISIMIS FILIA FECIT. Alla apud *Marin. Frat. Arv.* p. 682. Q. TITIO LATRICO SACVDAN RVDI CASARVM FECIT NYMIDIA QVARTINA VXOR ENNE MEMENT. Adde aliam apud *Murat.* 617. 1. (Orell. 2575.) In qua pro secunda audis legendum secunda rudis, ut invicta probat *Marinius loc. cit.* V. *Gruter.* 57. 8.

II.) Translata, metaphorâ ductâ a super. peragr. 2., accipitur pro libertate, et opiato rei cuiusvis sine: et rudem dare, seu donare est a quovis munere dimittere: rudem mereri, est mereri munitionem, vel cenationem a labore, vel officio: rude donari, vel rudem accipere, quocumque onere liberari, a munere quovis in oñium reititui, vel ob matrem, vel ob imbecillitatem, etc. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 2. Spectatum catie, ei donatum jam rude queris, Maccenas, Iterum antiqua me includere iudo. *Martial.* 3. 36. Ut quidam credas me meruisse rudem. *Juvenal.* 7. 171. Ergo tibi dabit ipse rudem. *Ovid.* 4. *Trist.* 8. 28. Me quoque donari jam rude tempus eret.

RUDITAS, aile, f. 3. ignorantia, rozzezza, apudia, ignorantia, imperitia. *Apul. Florid.* n. 20. Litteratoris ruditetem esmere.

RUDITUM, l, a. 2. V. voc. seq.

RUDITUS, us, m. 4. ragghio o raglio, ὀρχηδμός, vos esini. *Apul.* 8. *Met.* Audito rudili meo. In *Gloss. Philoz.* est ruditum, i, neut. gen.

RUDO, li, i, are, d. 3. Prime syllabe fere corripitur, aliquando productur. — Particip. Rudens i. et ii. — Rudo, quae vos a them. Saokr. rud, gemere, ululare, ducenda videtur (cf. ῥοδία, trepo), est clamorem edo, et dicitur de feris. speculata vero da aīoo, ῥυδωμαι (li. ragghinare o ragghare; Fr. braire, hurler; Hisp. rebuznar; Germ. yaen, brüllen; Angl. to bray like an ass).

I.) Proprio. — a) Strictu sensu est vos assial. *Ovid.* 8. *Fast.* 342. Intemptivo quum rudili ille cono. *Id.* 1. *ibid.* 433. Ecce rudens rauco Sileni vector assellus. *Id.* 3. *Art. am.* 290. Ut rudili ad scabrum turpis assella mulam. *Pers.* 3. 0. Findos, ut Arcadiae pecuscula rudera credas. *Apul.* 7. *Met.* Porrectis auribus, profectisque oaribus, rudiri fortiter. *Auct. carm. Philom.* 55. tardus rudis, uncal assellus. — b) Lato sensu, exprimit etiam vocem loconditiam ellorum animalium. *Virg.* 7. *En.* 16. da leonib. iava sub noctis rudentum. *Id.* 3. G. 374. de cervis. graviterque rudeotas Caduot. *Claudian. cons. Milt. Theod.* 298. Conveniant ursi, megoa quos mole rudentes, etc.

II.) Translata. — n) Da incoodita voce hominum. *Virg.* 8. *En.* 248. de Caco. Ioculum-

que cavo sexo, atque insueta rudentem. *Lucilius epud Varron.* 7. L. 103. *Müll. Haec,* inquam, rudet e sostris, atque ajutitabil, Concorians veluti ancalis, clereque quilriteni. — b) De rebus. *Virg.* 3. *En.* 561. primusque rudentem Cootorsit lavas proram Pallurus ad uodas.

RUDOR, oris, m. 3. ruditus, clamor locooditus, mugitus, stridor, murmur. *Apul. de Mundo.* Mycelles vocatur tetri rudoris inquietudo terrena. *Id. Florid.* n. 17. Vos bumiois et tuba rudore torvlor, et lyra concentu variator.

RUDUS, deris, n. 3. Scribitur etiam Rudus et Rudus. *Contul.* 63. 5. *Haupt. et Lachmann.* Devoluit ille aceto sibi rodere silicis. et *Fest. loc. cit.* In RAUDUS. — Rudus, ut *Fest. ibid.* docet, est generatim res rudis et imperfecta; spectatque vero q I. Rudis lapie, sasum, sire bumus, aut potius horum fragmenta, vel sasa, bumus congelicila; binc — n) Rudus vetus, seu rudus, quod Graeci vocant ῥυδισιον, et oostri rovinaccio, Itall vero calcinaccio, fragmina minula iate-rum, vel lapidum, et ducata calcis et adificia prolepla quarum serum aliquis usas est et lo novis esitruendis. *Thc.* 15. *Ann.* 43. Ruderis accipiendi Ostiensis paludis dentioabat: utique oaves, quae frumentum Tiberi subvectabant, onetas rudere decurrereol. *Sueton. Aug.* 30. Alveum Tiberis laxavit, et perpurgevit, complem olim ruderi-bus, et adificiorum proisplonibus coartatum. *Id. Vesp.* 8. ad fin. Restitutionem Capitoii aggressus, ruderibus purgadis manus primas admovit. *Inscript. apud Orell.* 2. ROASTI RYDERIBVS IMVLA-CRA CONSTITVIT etc. — b) Rudus novum, vel rudus, glareas, aut ieteres, vel sasa contusa: quae calce admista usum habent praepone lo pavimentis: unde rudero, et ruderatio. Hinc illa rudus inducens, injicere, solidare, densare, fistucare, subigere, fricare etc. apud *Caton. R. R.* 18. *Vitruv.* 7. 1. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 62. (186). et 63. (188), *Psallad.* 1. R. R. 9. et 6. *ibid.* 11. *Cf. Non.* p. 18. 17. *Merc.* — c) Illoo rudus est ipsum pavimentum ex glareas, antisais contuse admixtis calce coideum. Pavimentum vero dicitur, quum ex tepide quadrata, aut lateribus iolegria stratum est. Illud dicitur Itall. un battuto, un terrazzo: hoc selciato, lastrico. *Isid.* 16. *Orig.* 3. Rudus artifices appellant lapidea contusos, et celci admistos, quos in pavimeotia facieodis superfundunt, unde et rudera dicitur. *Auct. B. Alex.* 1. *Alexandria* adificia tecta sunt rudere, aut pavimentis. *Auct. B. Hisp.* 8. Omole loca rudere, non tegulis, teguntur. V. PAVIMENTUM. — d) Alla est ruderis retin in lilo Colum. 10. R. R. 81. Rudere tum pingui, solido vel stercore asellil, Armeotiv simo seturet jejunia terrae. In *Gloss. Philoz.* rudus dicitur ῥυδός, ῥυδα, quae voces glabam, aut terram significant. Itaque Colum. videtur pingue rudus intelligere plaguem terram, probe maceratam et fermentatam, qua hodieque ad elecorandos hortos utuntur, et oostre-las vocant terruzzo. — *Purgare* rudera Latium est, illud contra rejicere rudera ab antiquis esse negat *Morcall. de stil. Inscr. Lat.* T. 1. p. 238. *ed. Pat.*, ec ootas illas R. R., quae plerique ruderibus rejectis interpretari solent apud *Gruter.* 148. 2. 3. 4. et alibi, legenda esse ait per haec verba recta regione, quae omibus litteris perscriptis epud aumd. *Gruter.* esibentur p. 200. n. 3., quaeque rei omnioo conveoluit, de qua in cippi riparum Tiberis agitur. Heno eandem asentiam amplexus est, el plurimis comprobati esemplia *Marinius Frat. Arv.* p. 617. Idem sentiant *Orell.* et *Henzen.* — 2. Es iolectum, ses rude, aliquaoda et signatum, v. gr. assae, ut in ea voce dictum est. V. RAUDUS.

Prudent. *Apotheos.* 792. sculpior ab aris Rudera decociam conquecit flogere massam. Adde *Varron.* 5. L. 163. *Müll. Vnl. Muz.* 5. 6. n. 3. et *Liv.* 26. 11. *cit.* In RAUDUS, ubi iocere rudera videtur eo sensu dictum, quo id. 3. 18. extr. In consuls domum plebes quadrantes, ut fanere amplore esserretur, iactasse fertur. et *Sueton.* Aug. 57. Omnes ordines in lacum Curtii quolaonis es voto stipem iaciebaot. Cf. *Lucil.* p. 16. 44. *Müll. ed.* Plumbi paulillum sudas hincque metexem.

RUDUSCULA et RUDUSCULUM. V. RAUDUSCULUM. RUENS, entia, particip. V. RUO. RUFATUS, a, um, particip. V. RUFO. RUFESCO, i, ere, o. 3. divenire rosso, ῥυδωμαι, rufus fio. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 42. (80). Grues seocetute nigrescunt, merula ea nigra rufescit. *Id.* 28. *ibid.* 12. 53. (194). Butyrum cum melle decoctum, donec rufescat. V. RUBESCO in su.

RUFUS. V. CHAMA.

RUFO, at, are, a. 1. Particip. *Rufatus.* — Rufo est rufum facio, fare rosso, ῥυδωμαι. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 2. 32. (67). Tunc (sax necit) addito lantiscion oleo illita, una nocte rufat capillum. *Id.* 15. *ibid.* 22. 24. (87). Rufatur capillus primum prodeuotibus nucleis. Adde aumd. 23. *ibid.* 4. 46. (94). *Gloss. Votic. in Class. Auct. T. VI.* p. 500. *ed. A. Mai.* Rufatus saogulno, cruceotatus.

RUFULUS, a, um, adject. rossigno, rossiccio, rossofetto, demlut. rudi. *Plaut. Asin.* 2. 3. 20. Macilleotia malis, rufulus, aliquantum ventriosus. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 94. (147). Mandragora foliis birtutis, radicibus binit rufulle, nigris foris, iolus albis, etc. *Alit leg.* folli; *Sillig.* rufulla omittit. — Hinc

Rufuli, vel Rutuli, orum, m. plur. 2., absolute, uoue genus tribuorum militum, ita dictum a Rutilio Rufo, qui de eorum iura legem tulit. Tribuoi eom militum dividebantur in Rufulos, et Comitiatos. *Ascon.* in *Cic.* 1. *Ferr.* 10. Tribuorum militarium duo sunt genera. primum eorum, qui Rufuli dicuntur. Ili in sterclu creat soleot. Alit suot Comitiatii, qui Romae comitia designaot. *Fest.* p. 261. 29. *Müll.* Rufuli tribuoi militum appellabantur, quos consul faciebat, ooo populus: da quorum iure quod Rubilius Rufus legem tulerat, qua eis cavabatur mollis modis, (sic enim elevaverant eos, ut praeponderabant bi qui populi suffragia creabatur), Rufi e cogomine Rutilli ac post Rufuli appellati sunt. *Liv.* 7. 5. sub fin. Et cum eo anno primum placuisset tribuoi militum ad legiones suffragio fieri, (nam et antea, sicut nuoc, quos Rufulos vocant, imperatores ipai faciebant) T. Meollus, qui postea Torquatus appellatus est secundum in ses locis tenuit.

RUFUS, a, um, adject. (rubeus, b in f mutato.) Cootre sanam orthographiam est, gemiois littera f, ruffus scribere. — *Comp. Rufior.* — Rufus est ruber. rosso, rossigno; lionto, biondo, ῥυδός, ῥυδός. Docet *Gell.* 2. 26. nomen esse generale cuiuscumque rubri coloris: at idem significare, quod rossus, et ruber: cuius species sunt fulvus, flavus, rubidus, rutilus, phoeniceus, etc. Itaque asurpalur de omnibus rubri coloris gradibus, et praecipue da eo, qui non plano rubei, sed ad flavum nonnibil declinet: vel qui ita flavus est, ut ad ruborem accedat. Rufus autem dicitur — 1.) Da inaoimia. *Cels.* 2. 8. Sputum mixtum rufo quodam saogulio. *Martial.* 14. 129. cuius lemina Rufae Canusinae: Roma magis fuscis vestitur, Gallia rufis: Et placet bio pueris, militibusque color. rosso. et *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 41. (86). Sal ruber Aemphli, rufus est circa Oxum. rossigno. et 17. *ibid.* 24. 37. (3). Sorbus arbor iofelatur vermiculis rufis et pillosis. et 32. *ibid.* 6. 21. (60). Ostrea rufa Hispaniae, fusca Hyrico, nigra Circeia. *Id.* 18. *ibid.* 0. 20. (86). Campaea siligo rufo, et Pisana candidior. *Id.* 16. *ibid.* 14. 25. (65). In titia mas et femlos differunt: nam materis mari dura rufiorque. — 2.) De animalibus, et quidem — a) Quum declin de bomibibus, refertur ad colorem capillorum. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 120. Rufus quidam, ventriosus, crassus sortis, subalger, Magna capite, acutis oculis, ora rubicunda, edmodum Magni pedibus. Creditur a nonnullis *Plautus* bis ootlis se ipse descripsisse. — b) Hic color in cute puellarum improbat, ut videre est apud *Ter. Heaut.* 5. 5. 17. et *Martial.* 2. 33. 6. 39. et 12. 32.; candida eom membra, coma vero rufa seu flava leuotantur apissime apud poetas Graecos et Lelloos, ut pluribus ostendit *Ug. Foscato* in *Chioma di Berenice* p. 205-213.

— c) Ab hoc facta sunt *Ruforum*, *Ruforum*, *Rufinorum*, *Rufillorum* et *Rufionum* cognomine non una in familia apud Romanos. *Quintil.* 1. 4. a med. Scrutabitur originea nomina, ut quæ ex habitu corporis Cicerones, Rufos Longos fecerunt. De his *V. ONOM.* — d) De brutis. *Filuv.* 8. 3. a med. Quoniam in campis Trojane proxime human eremta rufa, et pectore leucophæa nascuntur, ideo id lumen illenses Xanthum epellavisse dicuntur.

RUGA, æ, f. 1. Vocis etymon a Senekr. varg, ut videtur, quod est verto, torques, unde vruga, et, per aphæresin, ruga (cf. Græc. *ρῦγς*): plicatura in cute contracta, aspera et inæquali, ut in senibus videre est, *ρῦγς* (It. ruga, grinza, crespia; Fr. *ride*; Hisp. arruga, ruga; Germ. d. Runzel, Falte d. Haut; Angl. wrinkle, furrow).

1.) Proprie. I. Generalit. *Apul. Apolog.* p. 427. Oudend. Relicto aratro mirare tot in facie tue sulcos rugarum. h. e. partium in cute, poræ inter, existantium. *Horat.* 4. Od. 13. 11. te rugæ Turpent, et capitis nitæ. *Id. Epod.* 8. 4. ruga veteris Frontem senectus exeret. *Virg.* 7. *Æn.* 416. In vultu esse transformat ævæ, Et frontem rugis erat. *Ovid.* 1. *Pont.* 4. 2. Jamque meos vultus ruga senilis aret, et 3. *Trist.* 7. 34. Ruga que in senile fronte ænille erit. *Id.* 3. *Mel.* 276. Sulcavitque eum rugis. *Petr.* Sat. 23. extr. Inter rugas malarum tantum eret crates, ut putares detectum parietem nimbo laborare. *Propert.* 2. 14. 8. Et faceret scissas lenglunda ruga genas. *Tibull.* 2. 2. 19. terda senectus Inducit rugas. *Hieronym.* ad *Nepotian.* 1. Cæno capite et arata ruga fronte. II. 2. Speciatim dicitur. — a) De stato projecta. *Horat.* 2. Od. 14. 1. fugaces Labuntur æni, nec pietas moram Rugis, et Instanti senectæ Asseret. *Cic.* *Senect.* 18. 62. Non cani non rugæ repente auctoritatem arripere possunt. — b) Item de tristitia et mœrore. *Farro* 1. *R. R.* 2. ad fin. Hujusce pedes solent dolere et in fronte contrebere rugas. *Ovid.* 1. *Art.* am. 240. Tunc dolor et curæ rugaque tristis abli. *Juvenal.* 13. 245. densissima ruga Cogitur in frontem. *Id.* 14. 325. Hæc quoque si rugam trebil, extendique labellum etc. — c) Item de severitate et rigidis moribus. *Cic.* in *Senat.* 7. Populum R. non consilio, neque eloquentie, sed rugie eupercilloque deceptis. *Propert.* 2. 21. 23. numquam vitæ fallit me rugæ cœvæ. *Ovid.* 2. *Amor.* 2. 33. Quom bene vir traxit vultum, rugarque coegit. *Plin.* 9. Ep. 17. Vis in remittere aliquid ex rugis?

11.) Translate. I. Generalit. a similitudine rugarum senilium usurpatur et in aliis rebus. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 45. (124). Cornua erecta, rugarumque ambilu contorta strepiscerent. *Id.* 15. *ibid.* 16. 18. (59). Aquilana effectus poma deturpans rugis, et *ibid.* 13. 13. (43). Pruna siccata in rugas. *Id.* 12. *ibid.* 7. 14. (26). Candidum piper totum solibus colora rugique mutetur. *Id.* 9. *ibid.* 35. 54. (109). Margaritæ deservunt senecta, rugisque torpescunt. *Id.* 17. *ibid.* 14. 24. (107). Cortex arboris replicatur in rugas. *Id.* 8. *ibid.* 10. 10. (30). Artera aliquid in rugas. *Juvenal.* 14. 2. Nitida rabus maculam et rugam figere. h. e. res bonas corrumpere, ut ruga in vultu pulcritudinem oris corrumpunt. *Pers.* 6. 79. Jam decies redit in rugas. II. 2. Speciatim. — a) In vestibus rugæ sunt parvulae plicaturæ, contra grandes cavitates inter rugas sinus dicuntur. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 8. 34. (57). Cimon articulis membra distinxit, vana protulit, præterque in veste et rugas et sinus invenit. *Petr.* Sat. 102. Vestes quoque diutius vinctas ruga consumit, *Macrob.* 2. *Saturn.* 9. Mortensius togam corpori sic applicabat, et rugas non forte, sed industrie locales artillas nodus constringeret, et aïnus es composita defluente nodum soteris ambiret. Adde *Tertull.* *Pall.* 5. sub *inf.* — b) Item dicitur de spiribus coqueleum, *νεφεόχλον*. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (317). Mali (lenticularis) rugis per coqueleas bullantibus. *V. BULLO.* — *NB.* De cognom.

RUGATIO, ōnis, f. 3. *ρῦγισμός*, corrugatio, incrispallio. *Cæd. Aurel.* 2. *Tard.* 1. 3. Se-

quente etiam rugatione cum adductione partium vel extensione. et mox. Quippe quum frigesceat et quadam rugatione crispari corpora, communia contrariis partionibus esse videtur.

RUGATUS, e, nm, particip. *V. RUGO.*

RUGEO, rugis, ruxi, rugare, n. 2. Legitur apud *Diomed.* p. 367. 11. *Keil.* Quinte forma est quæ extrema syllaba in xi litteras cadit, ut frigeo frisi, mulgeo mulsi, rugo rugi.

RUGIENS, entis, particip. *V. RUGO.*

RUGINOSUS, a, um, adject. rugosus. *Cæd. Aurel.* 1. *Art.* 11. 86. Cutis valuti ruginosa, vel sulcata pennis, quam Græci *ρῦγινος* vocant.

RUGIO, is, ōis vel ōis, ire, n. 4. Præter. perf. rugierunt apud *Vulgat.* interpr. *Jerem.* 2. 15. — Particip. *Rugiens* 1. et 11. — Rugio est leonum, quum vocem emittunt, factum a sono ut mugire, gannire, mullaque alia: cf. Græc. *βρυγῶν* (It. ruggire o ruggiare; Fr. rugir; Hisp. rugir, bramir; Germ. brüllen; Angl. to roar).

1.) Proprie. — a) Stricto sensu de leonibus. *Spartian.* *Get.* 5. Agni belant, porcelli grunnant, oris evolvunt, leones rugiunt. *Just.* *carm.* *Philom.* 49. Tigris Indomita rancant, rugiuntque leones. *Vulgat.* interpr. *Psalms.* 21. 14. Sicut leo sapiens et rugiens, et *ibid.* 103. 21. Catuli leonum rugientes ut repiant. — b) Latiore sensu, de aliis belulis. *Ammian.* 27. 3. 1. Asinus tribunali escenso audiebatur destinatus rugiens. *Sueton.* *fragm.* p. 248. 2. *Reifferscheid.* Leonum est fremere vel rugire, cervorum rugire.

11.) Translate. *Hieronym.* *Ep.* 52. n. 6. Vis milio et elbarlo penna rugiantiam saturara ventrem poteram. *V. voc. seq.* et MURMURO. *Vulgat.* interpr. *Psalms.* 37. 9. Rugiebam a gemitu cordis mei.

RUGITUS, ōis, m. 4. vox leonis, *βρυγηδὺς* (It. ruggito, ruggio; Fr. rugissement; Hisp. rugido, bramido; Germ. Brüllen; Angl. roar, roarings).

1.) Proprie. *Vopisc.* *Prob.* 19. Centum leones, qui rugilibus suis tonitrua exclabant. *Jul. Valer.* 1. 9. Rugitus leonibus. *Solin.* 15. 7. Centes terrifica tetratibus ultra rugitus insistentes. Adde *Hieronym.* vit. *S. Hilar.* 6.

11.) Translate. *Cæd. Aurel.* 3. *Tard.* 2. 18. et 4. *ibid.* 7. 92. Interiorum rugitus, quem Græci *βρυγῶν* vocant. *Hieronym.* *Ep.* 22. n. 11. Intestina rugitus, et insanas ventris. Adde *Vulgat.* interpr. *Iob.* 3. 24.

RUGO, es, ōis, ōis, are, 1. Forma Rugor, aris, aris apud *Eutych.* p. 2177. 16. *Putsch.* — Particip. *Rugatus* sub A. 1. et 11. — Rugo usurpatur A) Transitive; et B) Neutrorum more.

A) Transitive rugo est in rugas contraho, putidæo.

1.) Proprie. *Hieronym.* *Ep.* 50. n. 2. Si rugeret frontem, jaceret manum, barbam tornaret. *Propert.* 1. 10. 23. rugata fronte negere. *Maximian.* 1. *Eleg.* 226. rugato creditur ore loqui.

11.) Translate. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 33. 52. (102). de concharum testis. Levibus, rugatis, denliculatis, striatis. *Optat.* 6. 10. Tunicæ, quæ nec in infantibus rugatur, nec in juvenibus tanditur.

B) Neutrorum more, est in rugas contrahor, putidæo. Translate. *Plaut.* *fragm.* apud *Gell.* 18. 12. Quid est hoc? rugat pallium. amictus non tum commode. *Id. Cæd.* 2. 3. 30. Vide pallium ut rugat. Observat autem *Gell.* *ibid.*, id quoque habitum esse in pretione faciendâ elegantis genæ, ut pro vertice habentibus patendi figuram, agentia ponerent: additque præter bon alla tum ejusdem *Plauti*, tum aliorum exempla.

RUGOR, ōis, m. 4. rugarum multitudo.

RUGOSITAS, ōis, f. 3. rugarum multitudo, ruga. *Tertull.* *Patient.* 15. Si et effigiem ejus comprehendamus, vultus illi tranquillius et placidus, frons pura, nulla mœoris aut iræ rugositæ contractæ.

RUGOSUS, a, nm, adject. Camp. *Rugosior* est rugis planus, aggrinzato, grinzo, increspato, rugido, *ρῦγιδης*.

1.) Proprie. *Horat.* *Epod.* 9. 14. Fort vallum

et arme miles, et spadonibus Servire rnosios pol-est! *Id.* 1. *Ep.* 18. 105. rugosus frigore pagus. *Tibull.* 3. 5. 25. Quum mea rugosa paliebunt ora senecta. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 112. Rugosæ genæ. *Martial.* 3. 93. Rugosior quum geras stola frontem. *Pers.* 5. 91. Rugosa sanna. scil. quæ in sanna os at nates corrugantur. *Claudian.* 1. in *Entrop.* 110. sulcique genarum Corruerat passa facies rugosior ura.

11.) Translate. *Ovid.* *Heroid.* 5. 28. Populi rugosus cortex. *Pers.* 5. 55. Rugosum piper. *Martial.* 13. 29. Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ. *Id.* 4. 89. Nec rugosatum vimen breve Picearum. *V. PICEUS* in *ONOM.* *Colum.* 11. *R. R.* 43. ante med. Rugosa acina. *Imppp.* *Theodos.*, *Arca.* et *Honor.* *Cod.* 11. 40. 4. Si qua plicare rugosa sinibus agitatore offerat in publicis partibus, illico revellatur. Hujusmodi purro agitatoris figuram videre est apud *Visc. Mus.* *Pio-Clem.* T. 3. tab. 31.

RUIDUS, a, um, adject. ruidus, aspro, non levigatus, impolitus, asper. *Ruidum* plium opponitur præferrito in pista ferris. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 23. (97). Struria spicam farie tostis pisente (lege plis) plio præferrito etc. Major pars Itellæ ruidus utitur plio, ruidus quibundam dicitur videtur a ruendo, h. e. cadendo, quia crebro casu plium frumenta pliat, et dæcortice. *Quil leg. ruidus*, contra vet. lib. seclunt, et MSS. Ita leg. et *Silligius*; eili vero cum *Cod. Paris.* et *Vatic.* leg. nudo pilo.

RUINA, æ, f. 3. (ruo) est

1.) Proprie. I. Impetus et incursus cujuspian personæ aut rei in aliquid irruentis, *εἰςβολή*, *ἐμβολή*. *Virg.* 11. *Æn.* 613. Conlasi incur-runt hastis, primique ruinas Dant sonitu ingenti. *Martial.* 7. 19. de Argo navi, Quam nec Cyaneæ quondam potuerunt ruinas Frangere. *Val. Flacc.* 4. 684. fugit ipse navissimus Ictus Tiphys, et e media sequitur freta rapta ruina. II. 2. Casus, lapsus, caduta, rovina, πτώσις, κατάρσις. — a) Generalit. *Lucret.* 5. 1329. Permixtas dabant equitum peditumque ruinas. *Id.* 6. 156. ruina Grandi in magnis sonitum dat nubibus alle. *Horat.* 3. *Sat.* 8. 54. autem ruinas in patinam fecere. *Virg.* 2. *Æn.* 631. ornis traxit jugis avulsa ruina. Adde 9. *ibid.* 712. *Propert.* 2. 25. 4. Capanei magno grata ruine Jovi. h. e. quum ictus fulmine de muro Thebarum cecidit. *Martial.* 13. 26. Ruine nucum. *Liv.* 44. 5. Jumentorum sarcinarumque. *Cæd. Aurel.* 2. *Tard.* 1. a med. Aquarum ruinis partes in pestione constitutæ aublicendæ, quas Græci *κατακλυσμους* appellant; plurimum enim eorum percussiones corporum faciunt mutationem. h. e. stillidid.

— b) Speciatim de casu edificiiorum. *Cæd.* 2. *B. C.* 11. Turris repentina ruina commoti. *Cic.* 2. *Orat.* 86. 353. Scopas ruine conclavis oppressus cum suis interiit. *Virg.* 2. *Æn.* 310. Deipho-bi dedit ampla ruina vulcano superante damna. *Horat.* 2. Od. 19. 14. tectaque Penibi Disiecta non lent ruina. *Seneca* 1. *Ira* 16. a med. In ruinem prona sunt, quæ sine fundamente creverunt. *Id.* 7. *Benef.* 31. Nemini ex excitandis domos ruina deterruit. *Id.* 1. *Clement.* 26. Multos occidere incendii ex ruina potentia est. Adde *Tranquill. anim.* 11. *Tac.* 2. *Ann.* 47. Effulserunt inter ruinam ignea. *Justin.* 5. 7. 10. Ruinam urbis et incendia recordantes. Adde *Sueton.* *Orh.* 8. *Inscript.* apud *Orell.* 3448. STATVM EX RVINA TEMPLI VEXATAM AVA IMPENSIA REPERIT. — 11) plurali num. *Plaut.* *Epid.* 1. 1. 77. tantæ impendant in te ruinae. *Lucret.* 2. 1145. menla mundi Epugnata dabunt labem pulvisque ruinas. *Horat.* 1. Od. 37. 6. dum Capitolio Regina dementea ruinas, Funus et imperio parabat. *Felley.* 2. 35. 4. Ruina incendiaque urbis. h. e. maxima et multifarla ruina. Adde *Auct.* *B. Alex.* 24. 3.

11.) Translate, metaphorâ ductâ a super. paragr. 2. I. Est error, lapsus moralis. *Cic.* 5. *Fin.* 28. 83. Jam ruinas videres. In virtute enim sola et in ipso honesto est bonum positum. *Lucret.* 1. 740. Principia tamen in rerum fecera ruinae, Et graviter magni magno cecidere ibi casu. h. e. graviter lapsi sunt, et a veritate longe aberrant.

Adde Augustin. 14. Civ. D. 13. ¶ 2. Calamitas, perturbatio, defectio, periculis, excidium, interitus, mors, discidium, perdita, disgrazia, molanno, morte. Cic. 1. Cat. 6. Prætermitto ruinas fortunarum tuarum, quas omnes impendere tibi proximi idibus senties. Auct. Eleg. de Fortun. 117. Wernsd. Venit ubi ad summum, non progressura ruina est. Sall. Cat. 32. extr. Quoniam quidem circumventus es inimicis præcepit agor, incendium meum ruina restringam. h. e. excidio republicæ. Adde Cic. Mur. 25. extr. et Cluent. 35. 96. Liv. 26. 41. In hac ruina rerum stetit una virtus populi. Id. 21. 10. a. ned. Saguntii ruina (falsus utioam vates sim) nostris capilibus incidit. Felleg. 2. 91. in fin. Ita se mores habent, ut publica quisque ruina malit occidere, quam sua proferri. Ovid. 8. Met. 493. Spemque patrii, regniq; trahat, patriæque ruinam. Id. 1. Pont. 4. 5. Nec, si me subito videas, agnoscere possis: Etatis facta est tanta ruina mea. Sic Heroid. 12. 32. Illa fuit mentis prima ruina mea. et Licent. cormi ad Aug. 15. Wernsd. Sic jacet nutans, ut talem omnino ruinam etc. h. e. perturbationem et defectionem mentis. Cf. Val. Cat. 182. cordi fecere rapinam. Maximian. 1. Eleg. 277. Wernsd. certam perferre ruinam. h. e. mortem. Sil. It. 8. 244. Savit jam rostris Varro, ingentisque sulcas Festinane aperire locum, fata admoveat Urbi. Horat. 2. Od. 17. 8. Illa dies utramque Ducet ruinam. h. e. mihi quoque unum tecum afferet interitum. Virg. 4. G. 249. generis lapul sarche ruinas. h. e. apum excidium. Plin. 17. Hist. nat. 25. 38. (245). Prodigtum in nostro ævo Neronis principis ruina factum. Tac. 4. Hist. 6. Ruina socii in essillum pulvis. Fulg. interpr. Is. 3. 6. Ruina hæc sub manu tua. h. e. collabenti resplicibus manum admove, ne concidat. — Hinc pro strage, cæde, et clade exercitus ponitur et ab Horat. 4. Od. 14. 18. Devota morti pectora ilberæ Quantis fatigeret ruinis. et n. Val. Flacc. 3. 206. nox alta cadentum ingentes duplicat sonitus, augetque ruinas. et a Liv. 42. 66. sub fin. Ibi vero clamor ludentium referre signa, ruina quoque prope eimilem trepidationem fecit et a Sil. It. 4. 710. parat Imperio Saturnia fesso Ductorem, dignumque virum veniente ruina. h. e. losigni clade. ¶ 3. Metonymice ruina est illud ipsum, quod ruit, et dicitur — a) De rebus. Horat. 3. Od. 3. 7. Si fractus illabatur orbis, Impavidum ferient ruinæ. Ovid. 15. Met. 424. Nunc humilis veteres tantummodo Troja ruinas Ostendit. Liv. 42. 3. Obstringere religionem populum R. ruinis templorum templa edificantem. Id. ibid. 63. Ut eodem tempore, quo ipsa transcendera ruinas conaretur, mœnia capi possent. Plin. 33. Hist. nat. 4. 24. (74). Flumina ad lavandam hanc ruinam Jugis montium ducere. Lucil. Jun. Etn. 463. truncæque ruinae Provolvunt. h. e. fragmenta rubentium rupium. — Binc ruina celi, quidquid e celo ruit, et præcipue fulmina ac tonitrua, quibus ipsi rueret cælum videtur: simulque fragor talium rerum comes. Virg. 1. Æn. 133. Fluctibus oppressos Troas, cælique ruina. Sil. It. 1. 231. de Hannib. vertice nudo Excipere insanos umbres, cælique ruinas. Val. Flacc. 8. 334. Crebre ruinae poli cæcæ limina lassat. Cf. Sympos. Enigm. 9. 1. de pluvio. luoga delapsa ruina. — b) De personis. Cic. Prov. cons. 6. 13. Pestes auctorum, millitum esedes, publicanorum ruinas, provinciarum vastitates, imperii macules teneretis? Adde eumd. Sext. 51. 109.

RUINOSUS, a, um, adject.

1.) Proprie est qui casum minatur, collebens, rovinoso, cadente, ἐπειψυός. Cic. 3. Off. 13. 54. Adet male materialis, ruinoræ. Seneca 3. Ira 35. extr. Parietes exesi, ruinosi, inæquales.

11.) Translate. ¶ 1. Est qui ruinam minatur. Augustin. 21. Civ. D. 16. Quædam sibi placendi ellitudo ruinosa. Ambros. Ep. 28. Tenebris et parietibus quibundam animæ ruinoræ. ¶ 2. Item qui cecidit, rovinato. Ovid. Heroid. 1. 55. Semisepulta virum curvis feruntur aratra Osa: ruinas occulit herba domos. ¶ 3. Item damnosus, perniciosus. Cassiod. de anim. 4. Ruinosa

præsumptio. — Ruinoso, orum, plur. n., idem ac sulca, apud Fulg. interpr. Ezech. 23. 24. et 27., et 36. 10. et 33.

RULLA. V. RALLUM.

RULLUS, a, nm, adject. deminut. ab inusit. rurus, rusticus, et ὑποκοριστικῶς rullus, pro rutilus, ut pullus a purus, pro purulus, rusticellus, ut docet Voss. in Etymol., nonnulli leg. apud Plaut. Mostell. 1. 1. 39. Gloss. Labb. Rulla, ὑποκορῆ, ὑποκορῆς, et rullus, mendicus, ὑπόκορῆς. — NB. De cognom. R. V. ONOM.

RUMA, æ, f. 1. et Rumis, is, f. et Rumen vel Rumin, is, n. 3. Ablat. sing. rumi est Varro. loc. cit. et Accus. rumim est Plin. loc. cit. — Ruma, a ruma sive ruma, traho, vel potius a ruma (skr. rui), duo ¶ 1. Est mamma, mammina, θῆλη, apud veteres. Varro apud Non. p. 167. 30. Merc. Hiscæ Mambus lacte sit, non vino, Cunioæ propter cunas, Rumioæ propter rumam, id est prisco vocabulo mammam: a quo subromi etiam nunc dicuntur egri. Id. 2. R. A. 1. a. ned. Agni appellantur subrumi, id est sub mamma. antiquo enim vocabulo mamma rumis, ut opinor. et ibid. 11. 5. Mammæ enim ramis, sive rumæ (Scalig. rumin; Pontedero rumus), ut ante dicebant, a rumi. Festus in Ruminolis. Mamma autem rumis dicitur: unde et rusticell appellat hædos subrumos, qui ad huc sub mammis habentur. Plin. 15. Hist. nat. 18. 20. (77). Sub ea inventa est lupa infantibus præbens rumes: ita vocabant mammas. Silig. leg. rumim. ¶ 2. Est præterea ruma, et rumen cavus gutturis locus, et ipsum guttur, gola. Paul. Diac. ex Fest. p. 271. 6. Müll. Rumen est pars colli, qua esca devoratur: unde rumare dicebant, quod nunc ruminare. At Nonius p. 18. 13. Merc. Romen dicitur locus in ventre, quo cibus sumitur, et unde redditur: unde et ruminare dicitur. Festus in Subrumori. Agni rumina trahunt lacte sugentes. Servius ad illud Virg. 6. Ecl. 54. pallentes ruminat herbas: Ruminatio dicta est a ruma, emittente gutturis parte, per quem demissus cibus e certis revocatur animalibus. Arnob. 7. p. 230. Rumæ, quæ sunt prima in gurgulionibus capita, qua deficere cibos, et referre natura est ruminatoribus sæculis. Alii perperam leg. rumæ. Porphonius apud Non. p. 18. 16. Merc. Ego rumorem parvifacio, dum sit, rumen qui impleam. Cæc. Aurel. 1. Tard. 3. 58. Ex utraque parte gutturis, quam Græci ἀνδρῶνα vocant, nos rumam. et 2. ibid. 7. 107. Antibereoni, hoc est thursci, vel gutturis circulo, quam rumam vocemus. et 5. ibid. 10. 103. Vomitarum eruptiones aliquæ ad pulmonem, sive arteriam majorem, vel rumam, quam Græci βρόγχον appellant. Adde Tertull. Resurr. carn. 4. et Isid. 11. Orig. 1. ante med. V. RUCTA. — NB. De cognom. R. V. ONOM.

RUMBOTINUS. V. RUMPTINUS.

RUMBUS, rombus et rhombus, i, m. 2. figura quadrilatera, de qua V. RHOMBUS. Gromat. colon. 1. p. 250. Rudorff. Rumbus nimpligonens.

RUMEN, is, n. V. RUMA.

RUMENTUM, i, n. 2. Rumentum in auguralibus significare videtur interruptio abruptiove, dum verba ancillis movendis præsit, si interim avis canerit, tum æque atque auspicio, augurio rumentum est. Id. Festus p. 270. 30. Müll. Ut a moveo est movi, movimentum, momentum, ita n. rumpo sit rupi, rupimentum, rumentum, illa dum verba etc. desumpta videntur a Festo ex libra auguralibus. Paul. Diac. p. 271. 7. Müll. hæc omnia ita contrahit: Rumentum, abruptio.

RUMEX, micis, m. 3. Repertur etiam in genera fem. Plin. 11. Hist. nat. 8. 8. (18). Ceras ex omolium arbutum, satorumque floribus consurgunt, excepta runice, et chenopode. Sed subintelligi potest arbore vel herba. Adde Plaut. Pseud. 3. 2. 26. — Rumes ¶ 1. Est lapathi silvestris genus, romice, ῥάδαρον, ad strumas enim augung efficacissimum, Plinio teste 20. Hist. nat. 21. 85. (231). Adde 19. ibid. 12. 60. (184). Auct. Moret. 73. Fecundusqua rumex, malvæque, lonlaque virebant. Marcell. Empir. 8. ante med. Rumice silvatici radicem luna decreta collige, et tecum habeto nitidissima, quamdiu eam

tecum habueris, non ippies. ¶ 2. Tell genus, simile spari Gallici, ut ait Festus p. 270. 16. Müll. Lucilius apud eumd. loc. cit. Tm spara, tum rumices portantur, tragula porro. Adde Gell. 10. 25.

RUMICA, æ, f. 1. nomen coccygis, seu svouu. li. Gloss. Lat. Gr. Rumica, κόκκυξ.

RUMIFERO. V. voc. seq.

RUMIFICO, es, are, e. 1. (rumor et facio) divulgare, predicare, divulgo, prædico, rumoribus tero. Plaut. Amph. 2. 2. 46. Quisquæ adeo cives Thebani vero rumificant probam. Ita MSS. omnia, et lib. vet. Unus Nonius p. 166. 33. Merc. rumiferant.

RUMIGERANS, antis, particip. V. RUMIGERO. RUMIGERATIO, ōnis, f. 3. λογοποιΐα, divulgatio. Lampriid. Etalog. 10. In tanti rumigatione pascuntur.

RUMIGERO, as, are, n. et Rumigeror, ōris, ari, dep. 1. (rumor et gero). Particip. Rumigerans. — Rumigero est idem ac rumito, divulgo. Fest. p. 270. 19. Müll. Rumitant significat rumigerant, ut Nævius: Simul alius aliunde inmittant inter se. ubi Paul. Diac. p. 271. 3. M. Rumitant rumigerantur. Vel. Scholiast. ad Cic. orat. de are al. Milon. (edente A. Moio in Class. Auct. T. 2. p. 223.) 2. n. 7. Rumigerentium sermones retulit, qui etc.

RUMIGEROR. V. voc. præced.

RUMIGERULUS, n, um, adject. διαδερυλλέν, qui rumores aucupatur, et gerit, et aliquid divulgat, spio. Ammian. 14. 1. 2. Per clandestinos, versutosque rumigerulos. Hieronym. Ep. 117. n. 10. Me malignum, suspiciosum, et rumigerulum clamitas. Id. Ep. 50. n. 1. Monachus rumigerulus, rabula, vaser.

RUMIGO, as, are, a. 1. (rumor et ago) biasciare, biasciare, nostrates vulgo rumegare dicunt. Idem ac rumio. Apul. 4. Met. de Asino. Jam fere tertium qualum (panis) rumigabam. Voss. legit rumitabam, eodem sensu. Sed nihil mutandum: nam apud Gorgil. de cur. bovm ante med. Bos si non rumigat, etc. Fragin. VIII. ab A. Moio edit. in Script. Vel. N. Collect. T. 3. P. 3. p. 243. Rumigantia animalia comedenda esse, lei præcepit. Ceterum Coper p. 2246. Putsch. Rumigat nihil est, sed Ruminat et Rumio.

RUMIN, minis, n. 3. V. RUMA.

RUMINALIS, e, adject. qui ruminat, ut Ruminates hostiæ, eorum animalium, quorum proprium est ruminare. Plin. 8. Hist. nat. 51. 77. (206). Corvacanus ruminales hostias, donec bidentes fierent, puras negavit. — NB. RUMINALIS fides, et poetice RUMINA fides, V. in ONOM.

RUMINANS, antis, particip. V. RUMINO.

RUMINATIO, ōnis, f. 3. rugumazione, ῥυγισμός, actus ruminandi: a rumio, quod a rumio, qua notat cayum gutturis locum.

1.) Proprie. Plin. 11. Hist. nat. 37. 79. (201). Quibus neque dentes utrinque, neque ruminatio. Adde Serv. ad 6. Ecl. 54. Novation. de cib. Jud. 2. Que animalia ruminatione rulantur.

11.) Translate. ¶ 1. Est replicatio, ripiegamento. Plin. 15. Hist. nat. 23. 25. (94). Ceteræ (castaneæ) suum psbulu gignuntur, scrupuleta corticis lura nucleos quoque ruminatione. Ita Harduin. et Silig. es omnib. MSS. Quidam leg. ferruminatione. ¶ 2. Item iteratio, reditus. Id. 17. ibid. 22. 35. (191). Si saucles vites recenti medicioa mordeat quædam hie mis ruminatio. ¶ 3. Item consideratio, seu sei cuiuspiam in memoriam revocatio. Cic. 2. Att. 12. Ubi sunt, qui ejunt ῥῆσις ὁρῶν? Quanto magis vidi ex tuis litteris, quam ex illius sermone, quid ageretur? de ruminatione quotidiana, de cogitatione Publii, de illis Boamdos, etc. h. e. de commentatione et meditatione Cæsaris, et aliorum de republica suo arbitrio administranda. It. Corradus. De occultis consiliis, quæ Cæsar, Pompejus, Crassus quotidiana ruminatione contra rempublicam intulerat. Manutius. Augustin. Rom. 35. circa fin. Ruminatio pertinet ad eos, qui cogitant postea quod audierint, et tenerint.

RUMINATOR, ōris, m. 3. qui ruminat. Arnob. 7. p. 230., colus verba V. in RUMA 2.

RUMINO, *as*, (*avi*, *alim*) *are*, *a*. et *Ruminor*, *aris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep.* 1. (*rumen*). Particip. *Ruminans* 1. 2.º — *Rumino* val *rumino* est davoratum cibum rursus et *rumina*, seu *gule*, ad os revoco, et iterum mando, conficio, remando, *ῥυμίνω*, *ῥυμινώ* (*It. rugumare*, *ruminare*; *Fr. ruminer*; *Hisp. rumiar*; *Germ. wiederkauen*; *Angl. to chew the cud, chew over again, ruminate*); et proprium est eorum animalium, quae in superiore oris parte primores dentes non habent, ut boum, ovium, cervorum, Ponticorum murium, scari piscis etc., ut est apud *Plin. loc. cit.*

I.) Proprie. — 1.º Cum Accusativo. *Virg. 6. Ecl. 54.* de bove. Illic sub nigra pallescentes ruminat herbas. *Ovid. 3. Amor. 5. 17.* Dum fecel, et lente revocas ruminat barbas. *Paulin. Nal. carm. 18. 340.* Armentum reducas dum gutture ruminat escas. *Ovid. Halieut. 119.* de scaro. epastas solus qui ruminat herbas. *Alicim. Ep. 77.* Dibendo cibos, pocula ruminando. — 2.º Absol. neutrorum mora. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 61. (161).* Continui (*dentes*) aut utraque parte ori sunt, ut aqua, aut superiore primores non sunt, ut bubus, ovibus omnibusque, quae ruminant. *Id. 10. ibid. 47. 66. (131).* de onocrotala. Perfecta rapina, sensim inde in os reddita, in varam altum ruminantis more refert. *Adda eumd. 9. ibid. 17. 29. (62).* de scaro. *Colum. 6. R. R. 6. 1.* de bove. et *Vulgat. interpr. Levit. 11. 5.* et 6. de chaerogryllo et lepore. *Augustin. Hom. 35. circa fin.* Quid facit pecus quando ruminat? Illud quod fuerat in ventra repositum, revocat ad os.

II.) Figurative. — 1. Est in memoriam revocare, recensere, relucere; et adhibetur fere *ruminor*, *aris*, deponentis forma. *Varro apud Non. p. 166. 27. Merc.* Non modo abiens quicquam de laequis cogitabili, sed etiam ruminabitur humanitatem. *Livius ibid.* Nemo huc voster ruminabitur mulieri. *Rursus Varro apud eumd. p. 480. 23. Merc.* Erras, inquit, Marce: accusare nos ruminaris antiquitates. *Id. ibid.* Odysseam Homerum ruminari incipit. *Gell. 19. 7.* Figuras babilusque verbarum nova aut insignitior dictorum in Læviano illo cartulae ruminabatur. — *Rumino*, *as*, forma activa. *Synmach. 3. Ep. 13. extr.* Dum eermia tua ruminas, dum apigrammata componis, fallitur doctis cogitationibus sensus laboris. et *Ep. 96.* Cujus edulio salutati ruminamus quotidiana verba. *Augustin. in psalm. 36. serm. 3.* Qui autem est non oblitus, cogitat, at cogitando ruminat, ruminando delectatur. — 2. Item gustare. *Augustin. 6. Confess. 3.* Quam seplida gaudia da pana tuo ruminaret.

RUMINOR, *V.* voc. praeced.

RUMINUM, *i*, *n.* 2. genus vestimenti subius habens purpuram, ut est in *Gloss. Lat. Gr.* *Ruminaum*, *ῥυμινιον* *κατα ἔχον πορφυραν*.

RUMIS, *V.* *RUMA*.

RUMITO, *as*, *are*, *a*. 1. *rumigaro*. *Nævius apud Fest. loc. cit.* in *RUMIGERO*. — *Rumito* pro *rumigo* *V.* in *RUMIGO*.

RUMIO, *as*, *are*, *a*. 1. *rumino*. *Paul. Diac. ex Fest. p. 271. 6. Müll.* *Rumen* est pars colli, qua esca davoratur, unde *rumara* dicebatur, quod nunc *ruminare*.

RUMOR, *oris*, *m.* 3. Vox, fortasse a sono vel motu orta, conjungi potest cum them. *Sansk. ru*, mugire, strepere, syllaba suffixa, ut in *clamor*, nisi mavls eam deducere a them. *Skr. ru* et *Gr. ῥυ*, fluere, ita ut dicatur de aqua, vel sonitu rerum fluentium. — *Rumor* illa qua est murmur, strepitus, *ῥῥος* (*It. rumore*, *mormorio*, *strepito*; *Fr. bruit*, *murmure*, *rumeur*; *Hisp. ruido*, *mormureo*, *rumor*; *Germ. Geräusch*; *Angl. a rumour, flying, bruit, hersey*). — 1. Universim. — a) Da inanimis. *Vel. Poeta apud Cic. 1. Divinat. 16. 29.* Solvra impera secundo rumore, adversus. et *Virg. 8. En. 90.* Ergo iter inceptum celerant rumore secundo. *Forcellinus*, alii hos locos ita interpretatur, ut *rumor* sit sermo omnium approbans, acclamatio, applausus; tamen inquit: In allato *Virg.* et *vel. Poeta* loco quidam putant, *rumorem* poni pro fluxu aquae, ut sit a *ῥυμα* pro *ῥυμα*: *Servius* vero in *Virg.* censet posse legi *rumore*: de quo *V.*

RUMO, *onis*, at **RAUCUS**. *Recta Heyne. ad b. i.* *Rumor* dictum est olim, testa *Donat.*, de murmure aquae carina et ramis percussa, adeoque omnino da motu aquae. *Auson. Edyll. 10. 22.* amena fluentia Subterlabentis tacito rumore *Mosaltae*. — b) De animalibus. *Claudian. nupt. Honor. et Mar. 159.* varis rectae Nereides ibant, Audito rumore, feris. *Apul. 3. Met.* Trepido rumore viciniae conclamantis latrones fugit territus. — Hinc saepe *rumore secundo* pro *clamore secundo*, b. e. faventa. *V.* dicta in *a. Virg. 10. En. 266.* de gruibus. aethera trenant Cum sonitu, fugiuntque Notos rumora secundo. *Horat. 1. Ep. 10. 9.* Quae res ad caelum fertis rumora secundo. *Adda Tac. 3. Annal. 29.* *Fenestell. et Ennius apud Non. p. 385. 17. Merc.* — 2. Speciatim, aut praegnant. ut, ut ajunt, sensu. — a) Est vox, siva sermo in populo da recenti re dispersus, in bonum vel in malum, sine certo auctore: qua re differt a fama, ut in aa vox dictum est, *seniore*, voce, fama, rumore, *ῥῥος*, *ῥῥος*. — α) Absolute. *Sall. Jug. 22.* Is rumor clemens erat. *V. CLERNENS. Cæs. 6. E. G. 19.* Si quis quid da república a finitims rumore, aut fama acceperit, uli ad magistratum deferat. *Id. 4. ibid. 5.* His rumoribus atque auditionibus permoti, da summis saepe rebus consilia ineunt. *Plin. 6. Ep. 31. ante med.* Tertio die inducta cognitio est, multis sermonibus, et vario tamora iactata. *Cic. 2. Fam. 8.* Rumor multa perfert. *Cæs. 1. B. C. 53.* multe flagit. *Cic. Deiot. 9. 25.* Rumores excludere et referre. *Id. 14. Phil. 4. 10.* et *Liv. 7. 38.* sub fin. dissipare. *Ter. Heaut. prol. 16.* et *Nepos Dion. sub fin. disserre. Virg. 12. En. 228.* serera. *Cic. Mur. 21.* ad fin. Rumor serpit. *Horat. 2. Sat. 6. 50.* manat per compila. *Virg. 7. En. 144.* diditur per agmina. *Claudian. 1. in Rufin. 347.* volitat per oppide. *Tac. 3. Ann. 9.* (et *Sall. Cat. 30.*) Res vulgi rumoribus asagitata. *Id. ibid. 76.* Testamentum ejus multo apud vulgum rumore fuit, *diode* molto da dire, et *Ter. Phorm. 5. 7. 18.* Qui erit rumor populi, ei id faceris? *che non dirassi?* et *Tac. 2. Ann. 77.* Relinquendum rumoribus tempus, quae senescant, et *4. ibid. 10.* Non omiserim eorum temporum tumorem validum adeo, ut nondum exolescat. *Cæs. 4. B. G. 5.* Incertis rumoribus servira. *dar sede.* et *Tac. 5. Ann. 10.* Rumor acar magis, quam diurnus. *Id. 1. Hist. 34.* vagus et incertus. *Cic. 2. Herenn. 8. 12.* falsus, at *ibid.* verus, et *ibid.* probabilis. *Optul. 5. 2.* Rumoresque eorum severiorum Omnes unius aestimamus assis. *le dicerte. Prosp. Aquit. Epigr. 95.* Non pateant faciles saeva rumoribus aures: Quae nascira juvet, erodera non libeat. *Vulgat. interpr. Marc. 1. 28.* Processit rumor statim in omnem regionem. — Hinc *rumore primo*, disti *Sall. fragm. apud Charis. 2. p. 192.* *Futsch. nbl Asper*, Non est, inquit, nomen, sed adverbium: *tosto che si sente dire: al primo sentore.* Sic *Tac. 2. Ann. 77.* An festinamus appellere, ut te inaudium at in defensum plandus Agrippinae ac vulgus imperitum primo rumore rapiant? — β) Cum Genetivo. *Tac. 3. Hist. 45.* Ea discordia, et cratribus belli civilis rumoribus Britannii sustulata aulmor. *Sueton. Cæs. 2.* Non sine rumore prostratae regi pudicitiae. *Id. Aug. 70.* Auxit caene rumore penuria ac fames. — γ) Cum Ablat. et praepos. *de*, *super*. *Cæs. 7. B. G. 59.* Da Eduorum defectione rumores aderebantur. *Id. 1. B. C. 60.* Rusticis rumoribus da auxiliis legionum. *Cic. 12. Fam. 9.* Nihil perfertur ad nos praeter rumores da oppresso Dolabella, satis illos quidem constanter, sed adhuc sine auctore. *Id. Deiot. 9. 25.* Graves da te rumores sparsi. *Adda Liv. 28. 24. Tac. 11. Ann. 23.* Multis ea supet rariarumque rumor. — δ) Cum Infinito. *Plaut. Cas. prol. 11.* populi rumore luellulimus Studiue aspatera Plantinas fabulas. *Ter. Hecyr. prol. 31.* Rumor veni, datum iri gladietores. *Cic. 16. Att. 5.* Rumoris nescio quid asiderat, commulione Graecorum frequentiam non fuisse. *Nepos Dion. 10.* Rumore dilato, Dioni vim allalam. *Auct. B. Alez. 25.* Quum rumores existerent, magna Caeseri praesidia adduci. *Tac. 6. Ann. 23.* sub

fin. et 15. ibid. 15. extr. Rumor incedebat fore, ut atc. *Id. 15. ibid. 39.* Pervaserat rumor, inissa aum domesticam scanam. *Adda eumd. Agric. 43. Curt. 7. 2. 15.* Rumor peterebuit, regam protinus redire statuisse. — Hinc *rumor est*, diellur, fertur, corre voce, *vign detto. Ter. Andr. 1. 2. 14.* Meum gnatum rumor est amare. *Cia. 1. Fam. 8.* sub fin. Rem te valde bene gessisse, rumor erat. — e) Cum partio. relativa. *Tac. 6. Ann. 38.* Subdilo rumora, tamquam Masopotamiam lavasurua. *Id. 15. ibid. 73.* Crebro vulgi rumore iacerabatur, tamquam viros insonites ob invidiam aut matum resitississet. *Vulgat. interpr. 2. Macc. 5. 5.* Quum falsus rumor exisset, tamquam vita exessisset Antiochus. — Apud Rhatores rumor est genus probationis. *Quintil. 5. 1. 2.* Ex illo priore genera (h. e. probationem, quas *ἀνέχων*; id est inartificialia vocaverant) sunt praedicta, rumores, tormento, tsbulis, Jurandum, testes. *Adda Cic. 2. Herenn. 8.* et *Planc. 23.* et *Capell. 5. p. 184.* — b) Fama, opinio. *Publii. Syr. p. 329. 3.* *Ribb.* Honastus rumor alterum est patrimonium. *Id. p. 326. 6.* R. Rumor bonus. *Horat. 1. Sat. 4. 125.* rumore malo flagrare. h. e. male audira. *Liv. 27. 20.* a med. Marcellus adverso rumore esse. *Tac. 13. Ann. 48.* Claro apud vulgum rumore esse. *Figurate Martial. 10. 3.* Procul a libellis nigra sit meis fama, Quos Rumor eliba gemmeus velit penna. — In bonam partem. *Plaut. Trin. 3. 2. 14.* nec tula depellor dicilis, quin rumori serviam. *Cic. Cluent. 47. 131.* Rumorem quemdam et plausum popularem essa quesiitum. *Tac. 2. Hist. 91.* Omnem infimae plebis rumorem effecavit. — In malam partem, et est obreclatio, raprehensio, calumnia. *Sall. fragm. apud Non. p. 335. 3.* *Merc.* Ad haec rumoribus adversa in prevalente, secunda in casum, fortunam in temeritalem declinando corrumpebant. et *Pomponius apud eumd. p. 18. 15.* *Merc.* Rumorem parvificio. *Curt. 10. 31. 18.* Haec eorum, quos rumor espererat, mos potentia extinxit, h. e. suspitione aut infamia criminis. *Cf. Cic. Cat. 10. 23.* — Ambiguum habet turpemaque sensum apud *Martial. 2. 72.*, *3. 73.* 80. et 87. tamquam sit e *ruma*: unde et *irrumo*, etc. — c) Singulare est illud *Gromat. vet. p. 366.* *Rudo* ff. Exponantur lectiones secundum artis geometricae ad pertinentes ieges secundum tocl rumorem, quod interpretatur, secundum loci observationem.

Homonym. *V.* in *V. FAMA*.

RUMPENS, *antis*, particip. *V. RUMPO*.

RUMPHUS, *V.* *RUMPUS*.

RUMPIA, *e*, *f.* 1. *V. RHOMPHAEA*.

RUMPIA, *e*, *m.* 1. auctor. *Gloss. Lat. Gr.*

Rumpia: ῥυμπία.

RUMPISSA, *e*, *f.* 1. (*rumpla*) apina elba, biancospino, apud *Gargil. de cur. boum*.

RUMPO, *rumpi*, *rupti*, *tuptum*, *rumpare*, *e*, 3. *Rupit*, et *rupit*, pro *rupit*, *ῥυμπίσας*. *Las XII. Tab.* apud *Fest. in Talionis*. Si membrum rupit (*Müllerus rupit*), ni cum eo paeli, talio esto. *Lucilius apud Non. p. 382. 31.* *Merc.* Ferri tantum, si roget ma, non dem, quantum auti peti, si se rupit. h. e. etiam si rogando et clamando se rupit. *Rumpier*, paragoge pro *rumpi*, est *Afran. apud Non. p. 392. 20.* *Merc.* Ego miera rlu clandestino rumpier. *Alii tamen leg-rumperer.* — *Rumpus* pro *ruptus* in *MSS.* *Codd.* dicit esse *Ritschel.* ad *Plaut. proleg.* unde *di-rumpitum* pro *diruptum* in *Bacch. 4. 2. 21.* — Particip. *Rumpens* 1. 2. a; *Ruptus* fare in omni paragr.; *Rupturus* 1. 1. d; *Rumpendus* 1. 1. m. — *Rumpo*, quod *Curtius*, *Grundzüge d. Gr. Etym.* p. 267. conjungi posse putat cum them. *Sansk. lup*, et *lump*, scindere, nam litterae l et r facile permutantur, est idem ac *frango*, *abrumpo*, *discolo*, *dissolvo*, *ῥῥυμπί* (*It. spezzare*, *rompere*, *stracciare*; *Fr. rompre*, *cas-ser*, *briser*, *déchirer*, *séparer de force*, *fen-dre*; *Hisp. romper*, *quebrar*, *desgarrar*, *rasgar*, *despedazar*; *Germ. brechen*, *zerbrechen*, *zer-reissen*, *zertheilen*, *gewaltsam trennen od. öffnen*, *zerstören*; *Angl. to break*, *burst*, *tear*, *rend*, *rive*).

I.) Proprie. — 1. Universim. — a) Gene-

ratina. Cic. 1. Tusc. 30. sub fin. Rumpere vincula carceris. *Lucret.* 6. 430. Incita vis venti rumpit nubem. *Horat.* 1. Ep. 14. 9. Rumpere obstantia claustra. et *ibid.* 10. 20. aqua tendit rumpere plumbum. *Id. Epod.* 10. 20. Ventus compit carinam. *Ovid.* 3. *Amor.* 10. 32. Ruperat et duram vomer aduncus bumum. *Id.* 3. *Art. am.* 707. tenues a pectore vestes Rumpere. *Id. Heroid.* 3. 15. et *ibid.* 3. 141. ungue capillos. *Id.* 3. *Amor.* 11. 3. ctenas. *Phædr.* 3. 14. Cito rumpes arcum, semper si sensum habueris. *Virg.* 4. *G.* 135. quum tristis hiems etiamquum frigore sasa Rumperet. *Id.* 3. *Æn.* 639. fugite, atque ab litore sanam Rumpite. *Plin. Hist. nat.* 20. *proëm.* Rumpit edamantem sanguis hircineus. Rursum *Virg.* 9. *Æn.* 431. viribus ensis adactus Transibit costas, et candida pectora rupit. *Ovid.* 6. *Mét.* 251. sagitta rumpit præcordia. *Liv.* 7. 9. puntem. *Quintil.* 12. 8. 13. lioum. *Flor.* 4. 12. vallum. *Curt.* 3. 2. 18. Gladio rupta omnibus Ioris. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 70. Rupias catenas. *Virg.* 2. *G.* 480. obices. *Tac.* 1. *Ann.* 63. vetustale pontes. *Petr.* *Sat.* 111. crines. lacerati, svelti. et *Val. Flacc.* 2. 37. rupta conuul sacer æquor Titan. h. e. perrupto, lacerato. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 16. (73). Ruptus mons terræ motu. — Mediorum apud Græcos more. *Id.* 36. *ibid.* 22. 48. (167). Tosi aspergine, et gæni, pruinaque rumpuntur in festas. Spectalum de cælo, quum tonat ac fulgurat. *Sil. It.* 1. 184. quænam subito horrescit turbida nimbiis Tempestas, ruptoque polo micat igneus æther? *Id.* 3. 196. Congeminat sonitus rupti violentia cæli. Adde 8. 653. et 17. 252. Sic 6. 607. utramque per æthera volens Abrupto fregit cælo super agmina nubem. — b) Speciatim rumpere, fur crepare. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 4. 10. (30). de buprestis. Bovem ita inflammat, ut rumpat. *Id.* 20. *ibid.* 22. 89. (214). Marubium tepefactum rumpere vomica promittens. *Martial.* 1. 50. Leporemque forti callidum rumpes equo. h. e. adeo fatigabis, ut rumpatur. — c) Item implendo adeo distendere, ut rumpere videatur. *Virg.* 1. *G.* 49. Illius immensas ruperunt borrea messes. *Colum.* 10. *R.* 307. Pressaque flammeola rumpatur fiscina calidis. *Ovid.* 4. *Pont.* 4. 27. Cernere jam videor rumpi pectoralia turba. — d) Illic *Rumpere se et Rumpi est crepare.* *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 9. (45) de caryotis. Rumpit se pomi ipsius etiam in sua matre, ebrietas, calcatis similia. *Virg.* 8. *Ecl.* 71. Frigidus jam pralis cantando rumpitur anguis. et 7. *ibid.* 26. invidia rumpantur ut illic Codro. *Plaut. Capt. prol.* 14. Ego me tua causa, ne erres, non rupturus sum. h. e. dirupturus. (Simile est illud *ejusd.* *Merc.* 1. 2. 27. Tua causa rupi rames: tamdudum sputo sanguinem.) *Id.* 2. *Divinat.* 14. 33. Inflatas rupit vesiculas. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 9. (Licentia audacium) antea rumpebar. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 136. Miser rumpebis (Irâ). *Propert.* 1. 8. 27. rumpantur iniqui. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 319. non, si te ruperis, par eris. *Lucilius* apud *Non.* p. 89. 11. *Merc.* Tu Lucillum credis contenturum, quum me me ruperim, summa omnia fecerim. son mezzo crepato. — Huc pertinet illud *Lucret.* 3. 298. de leonib. Pectora qui semitit rumpunt plerumque gementes. h. e. adeo graviter fremunt, ut pectus rumpere videantur. Similis hyperbole est in his. *Virg.* 2. *G.* 238. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. *Juvenal.* 1. 13. residuo ruptis ictore columnæ. *Africanus* apud *Non.* loc. supra cit. Ego misera risu clandestino rumpier. — Sequente Infinito. *Seneca Marc.* 22. Non rumperetur supra cineres Cn. Pompei constitit Sejanus? — e) Item debilitare, corrumpere, gustare. *Africanus* apud *Non.* p. 124. 6. *Merc.* Offendit, rumpit, licit poculo. *Cato* apud *Priscian.* 6. p. 710. Patsch. Si quis membrum rupit, aut os fregit, talione proximus cognatus neciscitur. Plerique hæc ex lege XII. Tab. Catonem proluisse rati sunt. at vero constat illis diversas pœnas sancias esse membra fracto et ossi rupto. Ita *Peter.* in h. l. *Lex Aquilia* apud *Ulp.* *Dig.* 9. 2. 27. Si quis alteri damnum faxit, quidve uaserit, fregit, rupit injuria. *Ulp.* *ibid.* ante med. Infinit leg.

ruperit: quod verbum fere omnes veteres intellexerunt, corruperit. et paullo post. Rupisse eum utique accipiemus, qui vulneraverit, vel virgis, vel iris, vel pugnis ceciderit, vel telo, vel quo alio sciderit alicui corpus, vel tumorem fecerit. *V.* ibi reliqua. *Athen.* *ibid.* 19. 2. 30. Qui mules ad certum pondus oneris, locarat, quam maiore onere conductor eas rupisset, etc. *Id.* *ibid.* 47. 10. 9. Servus prasidi offensus est, qui eum flagris rompat. *Val. Flacc.* 5. 341. rumpere tumina Iliu. Quod *Ovid.* distil 1. *Art. am.* 129. lacrimis corrumpere oculos. — *f*) Item lacerando interficere, stranare. *Ovid.* *ib.* 505. Quique Lycurgidene letavit, et arbore natum, Idmonaqua audacem, te quoque rompat aper. *Frango* quoque hac ratione usurpatur. — *g*) Item abscindere, tagliare. *Ovid.* 12. *Mel.* 249. candida tauri Rumpere sacrificia mollur colla securi. — *h*) Item de membris est abscindere, frangere; hinc *Rupta* in membris sunt scissa et fracta, Græco *ῥυπαρά*, ex casu vel leu. *Cels.* 4. 4. n. 5. Vel ex ea parte aliqua sanguinem exire, vel rupia, vel ore allicuius venæ patefacta. Primam *ῥιζορροία*, secundam *ῥυπορροία*, tertiam *δυσκορροία*: appellant. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 11. 48. (173., 176). Si sicut rupta aliqua in auribus, vel capritum (medetur) cum lacte mullerum. et *ibid.* 14. 58. (210). Fernum hædi cinis rupta intestina sarcit. *Id.* 27. *ibid.* 4. 6. (21). de alcea. Usus radicles ex vino dysentericis, et ruptis, convulsis. *Id.* 32. *ibid.* 9. 32. (103). Rupta, convulsa cancri fluviales sapant. *Id.* 26. *ibid.* 13. 85. (137). Ruptis convulsisque, ex alto defectis centaureum majus. Ut *Dioscorid.* habet *ῥυπαρά*, *ονόμα* etc. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 21. 92. (160). Abrotoni semen nervis utile, tussis, orthopææ, convulsis, ruptis. *Id.* 22. *ibid.* 17. 20. (43). Herba urceolaris contra ulcera, rupta lapsusque. Adde alibi exemplissime, quæ loca indicare nimis longum est. Utram autem rupta apud eundem aliquando herniam significant, non affirmaverim. Apud *Martial.* certe distinguuntur, 10. 56. Entero celarum fertur Podalirius Harmes: Qui sacri rupios, dic mihi Galle, quis est? Rupios hic intellige, nimia lassitudine defatigatos et pæne confectos. *crèpati da stanchezza*. (Simili sententia *Phædr.* 1. 24. de rana. dum vult validius insare sess, rupto jacuit corpore. et 20. 5. de canib. Aquam capere bibere, sed rupi prius Periere, quam etc.) Cf. *Marcell. Empir.* 17. sub fin. Ex eo medicamento dabis ruplum et infusum stomachum habenti. — *i*) Item rumpi dicitur animal, quod ex labore vehementissime defatigatur, apud *Vegel.* 3. *Veterin.* 1. a med. Nimiam lassitudinem sequitur agritudo: et omne animal est debile, si rumpitur. Adde 1. *ibid.* 41. 42. et 43. — *l*) Hinc etiam *rumpere* membra libidinibus. *Propert.* 2. 13. 14. et *rumpere* latus, *Auct. Priap.* 83. in fin. et *Martial.* 11. 104. et *rumpere* illa, *Catull.* 11. 20. pertinent ad enervandas vires *τῆ ουνουδία*. Sic *Ovid.* 2. *Amor.* 10. 29. quem Veneris certamina rumpunt. — *m*) Est etiam irumpere, perirumpere, penetrare. *Virg.* 12. *Æn.* 683. rapido cursu mediæ agmina rumpit. *apre*, stragilia. et *Propert.* 3. 9. 64. Admissa cursu Decius prælia rupit equo. *Liv.* 6. 13. Rumpere ordines. *Id.* 26. 5. mediæ aciem. *Justin.* 1. 6. 11. Pugnantibus acies rumpenda. *Val. Flacc.* 1. 463. de Lyuceo. possit qui rampare terras, et Styga transmissio tacitam comprehendere visum. penetrare colli ocellio. *Sil.* 11. 135. Hannibal rupit Alpes. h. e. per Alpes riam sibi fecit, ruptis aceto saxis. *Juvenal.* 10. 153. Diducit scopulos, et montem rumpit aceto. (Adde *Liv.* 21. 37.) *Pallad.* 4. *H. R.* 1. Quum germana ruperit, et aliquid ceparit incrementum. h. e. corticem periruperit, et exierit. — *n*) Hinc disjicere, diffingere, lavare, vel aperire. *Virg.* 1. *G.* 473. Vldimus undantem ruptis foracibus Æolam. *Id.* 3. *Æn.* 391. tantu quum rupta corusco Ignea rima micans percurrit lumine nimbas. et 7. *ibid.* 569. ruptoque ingens Acberonte vorago Pestiferas aperit sauces. — *o*) Item dissolvere, destruere in illo *Stat.* 9. *Theb.* 173. Eumenis ex oculis relicta cæcula parva *fer*

gity, et innumeri galeam rupera cerastæ. *h. e.* galeam, quam habere in capite visa fuerat, existentes subito cerastæ destruxere, quod est uno verbo, galea in cerastis dissoluta et versa est. ¶ 2. Prgnanti, ut ajunt, sensu apud Poetas — a) Rumpere est rumpendo aperire, aperire; hinc *Rumpere viam, iter, cursum*, celeriter prossequi, impetu ira obstantia quæque pertrumpendo. *Sil. It. 5. 616.* Dissiliens tellus, nec parvos rumpit hiatus. *h. e.* aperit: *Virg. 2. Æn. 494.* Fit via vi: rumpunt editus, primosque trucidant. *Val. Flacc. 1. 2.* Fatidicamque ratam Scythici quæ Phasidis oras Ausa sequi, mediusque inter juga concita cursus Rumpere. *Sil. It. 8. 568.* Disjecit postes, rupitque in prælia cursum. *Id. 4. 196.* Si rescare viam, atque ad regem rumpere ferro Detur iter. et 15. 783. rumpit res medios Nero savus iter. *Stat. 8. Theb. 468.* turbataque agmina Grajùm, Igne viam rumpens. *Virg. 10. Æn. 372.* Rumpere ferro viam per hostes. — b) Item rumpo est eire, vel erumpere facio. — a) Generalit. *Ovid. 5. Met. 257.* fons, Dura Medusæ quem præpetis ungula rupit. *h. e.* rupit humo allicere. — ß) Speciatim dicitur de voce; hinc *Rumpere* vocem, quasi invitum erumpere in vocem et verba: vel polius rumpere. *h. e.* aperire viam vocis. Nolant eruditissimi etiam Demostheem ῥήζαι φωνήν, et in epigram. esse ῥήζαι δάκρυα, erumpere in lacrimas: eademque ratione, absolute, *Paul. ad Galat. 4. 27.* ῥήζοι καὶ ῥέγνοι. Ita *Forcellinus*. Ceterum *Schenkel.* addit ῥήγνومي φωνήν ex *Herodoto*, ῥ. αὐτὸν ex *Euripide*, ῥ. κλαυθρὸν ex *Plutarcho*. (Cf. ῥ. δακρυὸν ῥήματα apud *Sophocli.* et *V. Passow.* *Handwörterbuch d. Griech. Sprache.*) *Virg. 2. Æn. 377.* Composito rumpit vocem, et me desinat aræ. et 11. *ibid.* 377. Dat gemitum, rumpitque has imo pectore voces. *Sil. It. 8. 301.* invitus vocem hanc e pectore rumpam. *Ovid. 10. Met. 147.* hoc vocem carmina rupit: Ab Jore Musa patens, etc. Sic *Virg. 4. Æn. 553.* Tantos illa suo rumpebat pectore questus et *Claudian. 2. Rapt. Pros. 249.* et questus ad nubila rumpit inanes. *Sil. It. 4. 458.* gemitumque ad sidera rupit. *Grat. Cyneq. 188.* illa metus convicia rupit. *Coripp. 7. Johann. 547.* morientis lingua loquelam Rumpere non poluit. — *Rumpi*, medullorum apud Græcos more, vel *Rumpere se*, usurpatur sæpe pro erumpere magna vi, uscire dirotamente. *Virg. 11. Æn. 548.* tantus se nubibus imber Ruperat. *Id. 1. G. 445.* *Ribbeck.* ubi sub lucem densa inter nubila sese Diversi rumpent radii. *h. e.* quasi ruptis nubibus eibunt. *Alis leg.* erumpant. *V. ERUMPO. Id. 3. *ibid.* 428.* omnes rumpuntur fontibus. *Auct. Ætn. 1.* ruptique cavis fornacibus ignes. *h. e.* erumpentes. — Hinc ruptus turbo, magna vi e celeritate se rumpens. *h. e.* se propinquant, discurrrens. *Verg. 2. Æn. 416.* Adversis rupto ceu quadam turbine venti Condigunt. *Petrus. Sat. 123.* nec rupto turbine venti Deerant. *Auct. Ætn. 53.* Densa per altituitas rumpuntur fustina nubes. *Alis leg.* funduntur.

II.) Translate. ¶ 1. Rumpere est dissolvere, violare, irritum reddere. *Sil. It. 6. 500.* (et 7. 33). Si stat rumpere vitam, In patria moriamur. *Lucret. 2. 254.* Principium quoddam, quod fuit fœdera rumpat. Sic *Horat. l. Ep. 3. 35.* indigni fraternum rumpere fœdus. et *Cic. Balb. 5. extr.* Fœdera negligere, violare, rumpere. Adde *Liv. 9. 1. et 21. 10. Virg. 4. G. 213. Liv. 9. 49. Flor. 1. 16. et Sabin. Ep. 2. 96.* Rumpere idem. *Sil. It. 1. 11.* pacem. *Paul. Curc. 4. 2. 24.* rogationes rogales. *Lucan. 4. 175.* leges. *Liv. 4. 17.* jus gentium. *Horat. 4. E. 15. 22.* edicta. *Seneca Thyest. 179.* fas nmas. *Id. Herc. Fur. 79.* imperium Jovis. *Ovid. 16. Met. 789.* superi Ferræ non possunt veterum decreta surrogari Rumpere. *Virg. 6. Æn. 883.* fata aspera. *Tac. 1. Ann. 42.* hostium jus et sacra legationis et fas gentium. *Cic. 1. Orat. 57. 241.* testamentum. cassare, annullare. Sic *ibid.* 38. 173. Testamentum ruptorum aut ratorum jura. *Horat. 1. Od. 15. 7.* Rumpere nuptias. *Tac. 11. Ann. 30.* tabulas nuptiales. *Virg. 4. Æn. 292.* amores. *Liv. 1. 43.* fœli

RUO, rūis, rūi, rūtum et rūitum, rūiere, 3. Sapiam ruitum ex futuro ruiturus armatus; sed et ruitum dici posse, ostendunt *ruta cæsa*, *rutabulum*, et composita erutus, prorutus, dirutus etc. Sic *Priscian.* 10. p. 505. *Keil.* Excipitur ruitum vel ruitum quod i corrumpit, vel quod i servavit; nam secundum futuri participium, id est ruiturus, debet ruitum esse, secundum præteritum vero debet ruitum dici pænultimū corruptū. At de quantitate pænultimæ quid dicat *Varro* V. in *RUta CÆSA. Gramm.* in *Anecd. Helv.* p. LXVIII. ad *Hagen.* Det ruitum ruo sive ruitum. — Particip. *Ruens* fore in omni paragr. *Ruitus* sub *B. 1. 1. 2.º*; *Ruiturus* sub *A. L. 2. a.* — Ruere, quod a *ru-* et *ru-* a, fluo, derivatur, est idem ac precipitem currere, cursu precipitem ferri, ardentem ac festinanter ire, audaci impetu agi, advolare, *dicere, cædesque* (It. correre precipitosamente, andar con impeto; Fr. courir, se jeter sur, s'élancer en avant; Hisp. correr, caminar moviéndose con impetuosa y suma velocidad, abalanzarse; Germ. rennen, stürzen, stürmen, cilen; Angl. to rush or run headlong, rush furiously, ruin, throw down) et usurpatur *A)* Intransitive, et *B)* Transitive.

A) Intransitive, quod commune est proæ scriptoribus.

I.) Propria. ¶ 1. Universim, tum de personis, tum de rebus. — 1.º) Generalim. — *a)* Absolute. *Cic.* 7. *Att.* 20. At illum (*Pompejum*) ruere nunciant, et jam jamque adesse. *Id.* 1. *Fin.* 10. 34. Id ne ferre quidem faciant, ut ita ruant atque turbentur, ut etc. — *b)* Sapiam cum additis. *Virg.* 10. *Æn.* 811. Quo morituro ruis, majoraque viribus audes? et 9. *ibid.* 438. At Nisus ruit in medios, esumque per omnes Volcentem petit. *Sil.* It. 6. 319. Latrabat ferro campum, ac per iniquos ruebat. *Tac.* 16. *Ann.* 32. Simul in amplexum occurrentis illæ ruebat, nisi lictores obstitissent. *Id.* 2. *Hist.* 68. Ruebat ad convivium nates mortem Vergiliæ exposcens. *Quintil.* 2. 12. 2. Gladios qui in rixam ruit. — 2.º) Specialim de his, qui certant, seu magno numero affluunt, aut pagandi causa irruunt, correre, concurrere a gara, o in folia, o a frotte, avvenirsi. — *a)* Cum addito loco, quo vel qua ruit. *Virg.* 8. *Æn.* 618. Enceas in ferrum pro libertata ruebant. *Id.* 12. *ibid.* 528. Enceas Turnusque ruunt per prælia. *Tac.* 5. *Hist.* 22. Quærant arma, ruunt per vias. *Liv.* 3. 3. Legiones adesse hostium, et infesta agmine ruere ad urbem. *Id.* 24. 16. Inde targa data, ruuntque fugientes in castra. *Id.* 26. 44. Ruere in vulnera ac tela. *Virg.* 6. *Æn.* 305. Iluc omnis turba ad ripas effusa ruebat. *Tac.* 1. *Hist.* 45. Ruere cuncti in castra, antre proximis, corare cum præcurrentibus. *Curt.* 7. 9. 12. Ruere in hostem. *Id.* 8. 14. 6. in medium discrimen. *Flor.* 2. 18. a med. Ut destituta morte in prælium ruarent. *Id.* 4. 2. Rex infesto in Cappadociam agmine ruebat. — *b)* Cum addito loco, a quo quis ruit. *Liv.* 27. 41. ad fin. Rues pedesque cartilum portis ruere. — *c)* Absolute. *Tac.* *Agri.* 37. Inermes ultro ruere ac se morti offerre. *Id.* 5. *Hist.* 78. Legio castris ruentes, mox impulsi. *h. e.* irruentes. *Flor.* 2. 18. Pari violentia ruentem ulterius hostem. *Curt.* 4. 56. 3. Ruebant laetis habent aurigæ. *Tac.* 3. *Ann.* 35. Sarmata, omisso arcu, quo brevius valent, cæcis gladiisque ruarent. — 3.º) Item effundi, emitti. *Virg.* 3. *Æn.* 44. Unde ruunt totidem vocem, responsa sibyllæ. — 4.º) Item cum impetu, vel celeriter ruere. *Virg.* 4. *Æn.* 164. ruunt de montibus amara. *Ovid.* 1. *Met.* 285. flumina per caespes. *Tac.* 5. *Hist.* 19. in Galliam Rheanus. — 5.º) Item adventare. *Virg.* 2. *Æn.* 250. Versatur interea caelum, et ruit Oceano nor. *h. e.* celeriter venit, et ideo ruit, quia mare altius terra. *Id.* 10. *ibid.* 256. Interea revoluta ruebat, Natura jam luce, dies, noctemque fugarat. — Contra sol ruit apud *Val. Flacc.* 1. 274. est occidit, ruit in mare. Sic *Virg.* 1. *G.* 313. Quom ruit Imbriferum ver. *h. e.* in finem vergit. — ¶ 2. Præquant, ut ajunt, sensu est cum impetu et celeriter cadere, concidere, corrumpere, in præcepe ferri, cadere, precipitare, rovinare, wieten, wpaßi-

populi, et dicitur tam de rebus, tum de personis.

— *a)* Generalim, cum vel sine additis. *Cic.* pro leg. *Man.* 7. ad fin. Ruere illa non possunt, ut hæc non eodem labefacta motu concidant. *Ovid.* 4. *Met.* 459. Ant petis, ant urges ruiturum, Si syphæ, saxum. *Lucan.* 7. 403. stat tectis putris avitis in nullo ruitura domus. *Virg.* 2. *Æn.* 390. Hostis habet muros: ruit alto a culmine Troje. *Lucr.* 4. 403. omnia tecta. *Id.* 5. 96. moles et machina mundi. *Id.* *ibid.* 307. altæ turres. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 104. templa deum. *Id.* *ibid.* 8. 71. culæ. *Id.* 2. *Ep.* 1. 47. acervus. *Val. Flacc.* 7. 387. stricturnque ruebat in ansem. *Seneca Herc.* *Cet.* 349. Ruere super aliquem. *Id.* *Herc.* *Fur.* 1046. ad terram. *Id.* *Thyest.* 728. in pronum. *Plaut.* *Cure.* 5. 2. 47. Speculaculo ibi ruunt. *Id.* *Most.* 1. 2. 36. parietes. *Id.* *Truc.* 2. 2. 50. lateres veteres. *Liv.* 21. 11. murus latius quam caderetur. — *Sall.* *fragm.* apud *Donat.* ad *Ter.* *Adelph.* 3. 2. 2. in flumina. pro in flumen. At *Kritz.* interpretatur ruere, ut sit vi procedere, magno impetu grassari. et *Martial.* 1. 89. Accipe non Phario nutantis pondera saxo, Quæ cineri vanus dat ruitura labor. *h. e.* sepelire sumptuosos in cineres ibi reconditorum corporum jam collapsa. — *b)* Specialim, de his qui moriendo cadunt. *Virg.* 10. *Æn.* 756. cadebant pariter, pariterque ruebant Victores vicique. *Sall.* *fragm.* p. 177. *Kritz.* Ruuntque pare magna insimet aut prorumorum tellis. *Val. Flacc.* 7. 844. sancta jacebant Agmina, nec quisquam primus ruit. — *c)* Ruere cæsum dicitur (ut et *rumpi*), quom vel tonat, vel fulgurat, vel immodici imbres cadunt. *Lucr.* 1. 1105. Nere ruant cæli tonitralia templa superna. *Virg.* 1. *G.* 324. ruit arduus æther, Et pluvia ingenti sata ista, bonique labores Diluit. *Id.* 8. *Æn.* 524. Improviso vibratus ab æthere fulgor Cum sonitu venit, et ruere omnia visa repente. Sic *Id.* 5. *ibid.* turbidas imber aquæ. *Seneca Hippol.* 674. omnia impolus ruit æther, et alris nubibus coadat diem. *Val. Flacc.* 1. 664. Juppiter ruens contra Athon, aut Rhodopen. *Liv.* 40. 38. Ruit caelum in se. Sic *Tac.* 1. *Ann.* 3. Adversus impios hebescere sidera, ruere tempestates. Adda *Val. Flacc.* 1. 616. et 1. 633. et *Martial.* 3. 100. — Quid si caelum ruit? et, ei oupavce êtcoor; proverb. apud *Ter.* *Heaut.* 4. 3. 41. in eos, qui omnia timent, et vano metu ab agendo delerrantur.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a cæper. paragr. 1. — 1.º) Generalim. — *a)* Universim. *Cic.* *Marcell.* 5. a med. Ut nullo non modo cupiditate, sed ne spe quidem prudens et sciens ad interitum ruere voluntarium. *Liv.* 3. 53. Crudelitatis odia in crudelitatem ruitis. *Tac.* 1. *Hist.* 46. Ad conditiones et discordias, et ad extremum, bella civilia ruebant. *Id.* *ibid.* 78. Ruere in exitum. *Id.* 1. *Ann.* 7. At Romæ ruere in servitium consules, patres, eques: quanto quis illustrior, tanto magis falsi ac festinantes. *Horat.* *Epod.* 7. 1. Quo, quo, caelesti, ruitis? *Virg.* 10. *Æn.* 811. Quo morituro ruis, majoraque viribus audes? — Ruere in pejus, andar di male in peggio. *Virg.* 1. *G.* 290. sic omnia falsi in pejus ruere, et retro anlapsa referri. — *b)* Personæ impersonaliter. *Liv.* 8. 24. Ut ferme fugiendo in media fata ruitur. — *c)* Cum infinita. *Propert.* 4. 1. 73. Quo ruit imprudens vasa dicere lecta, Propertii *Lucan.* 7. 751. Scire ruunt, quanta fuerint mercede nocentes. *h. e.* nosse festinent. *Stat.* 7. *Theb.* 177. nocentibus ruimus ditare Mycenæ. *Claudian.* 3. *Rapt.* *Pros.* 386. animare ad crimina totos Torva Megæra ruit. — 2.º) Specialim ponitur pro temere et sine consilio agere, cæco impetu ferri, nimio festinandi medio ira precipitem, mentis quendam furorē repli, transversum agi, labi, errare. *Ter.* *Heaut.* 2. 3. 128. tiens in, vide sis, ne quid imprudens ruas. *Cic.* *Dom.* 55. 141. Non potuit ulla modo non in agendo ruere, ac sepe peccare. *Id.* *Sext.* 64. 133. Quom quollidie ruetis. *Id.* 3. *Off.* 13. 55. Emplorem pati ruere, et per errorem in maximam fraudem incurrere. *Id.* 2. *Fin.* 5. 18. Ruit in dicendo. *Id.* 7. *Att.* 7. ad fin. Ego bonos viros sequar, etiamsi ruent. Adde 2. *ibid.* 14. 1.

Liv. 3. 11. Accusator pati reum ruere. *Tac.* 1. *Hist.* 56. Non compescere ruentes. *Quintil.* 2. 20. 2. Nullus video, qua vel impudentia, vel famæ duxit, ruentes. ¶ 2. Metaphorâ ductâ a super. paragr. 2. *Lucr.* 4. 507. ratio ruat omnia, vita quoque ipsa Concidat extemplo. *Cic.* 7. *Ferr.* 6. 12. Quæ quom accidunt, nemo est quin intelligat, ruere illam rem publicam. *Quintil.* 5. 12. 3. Si negat, hic causam cardinem ponit, in quo si victus fuerit, etiam in sequentibus ruit. *Sil.* It. 15. 736. fortuna ruebat Sidonia. *Horat.* 1. *Od.* 2. 25. Quem vocet dirum populus ruentis Imperi rebus?

B) Transitive, quod usum habet fore poeticon.

1.) Propria. ¶ 1. Ruere, significat a priori intransitive notione ducta, est egero, cum impetu emitto et impello; hinc, capius, eruo, effodio, cavare. — 1.º) Generalim. — *a)* Absolute. *Plin.* 10. *Hist.* nat. 71. 91. (156). Alle (animalia) dentibus prædantur, alla unguibus, alla rostri æduncitate carpunt, alle latitudine ruunt, alle acumine excavant. *Sillig.* leg. erunt. — *b)* Cum addito Accusativo. *Virg.* 2. *G.* 308. de igne. Et totum involvit flammis nemus, et ruit atram Ad calum pleca crassus caligine nubem. *Lucr.* 6. 726. mare permotum ventis ruit latus arenam. *Virg.* 1. *Æn.* 98. Iscubare mari, totumque a sedibus imis Una Zoraeque Notæque ruunt, et 11. *ibid.* 211. Mærentes altum elegerunt, et confusa ruebant Osse socia. *h. e.* de cineribus eruebant, pro legebant, vel celeriter colligabant. Sic *Horat.* 2. *Sat.* 5. 21. unde Divites ærisque ruam, dicit augur, acervos. *h. e.* eruas, colligam, comparem, inveniam. et *Lucilius* apud *Non.* p. 380. 8. *Herc.* ruit hoc et colligit omnia furitum. *Virg.* 1. *Æn.* 35. spumas salis ære ruebant. *h. e.* seabant, ut terra ruitur sales facti, scil. erantur. *solocano.* — 2.º) Specialim, particip. *Ruitus*, unde nauti: plur., absolute, ruita cæsa, vel ruit et cæsa apud *ICTos*, nauticam, quod colam, hujus participii exemplum. *V. RUta CÆSA.* ¶ 2. Ruere, significat a posteriori intransitive notione ducta, (quem primum, et proprium hujus verbi vim, *Forcellinus* posuit) — *a)* Generalim est cerno, arcto, dejicio, daruo, diruo, gesser, gesser, gesser, rovinare, rovesciare, wpaßien. *Ter.* *Adelph.* 3. 2. 21. Ceteros ruere, agere, ruere, ruere, cedere, prostrarem. *Ubi* *Donat.* Ruere est toto corpore ulli ad impellendum: quod faciunt, qui ipsi præcipientes alios prostrant. *Ovid.* 12. *Met.* 134. Caden-tique æqueo læpæ, turbotque, ruitque. *Plaut.* *Trin.* 4. 1. 17. Procella læpæ frangere malum, ruere autem, colidere vela. *Val. Flacc.* 3. 102. ad amara Spumantem nimis, Ætæque arbusta ruentem. *Virg.* 9. *Æn.* 516. Immaçem Teucri moiem voluente ruantque. *Lucr.* 5. 1324. Ruere aliquem ad terram. *Virg.* 5. *Æn.* 295. ruit æthere toto Turbidus imber æquam. — *b)* Specialim, de navibus, est affligi, mergi. *Lucr.* 1. 273. venti vis ingentesque ruit naves et aubilla differt. Similiter *ibid.* 289. — *c)* Item deruendo complauo. *Virg.* 1. *G.* 105. emuloseque ruit male pinguis arena. *Ilinc* *Scalig.* in *Conjectan.* ad *Varron.* putat ruere esse, modo cumulum ædificare: unde ruitum, et ruitellum. Non tamen satis probat; et, cum affert *Plauti* verba, inveniri non potest. Ita *Forcell.* — *d)* Ruere se, celeriter se demittere. *Apul.* *Florid.* n. 2. ad fin. de aquila. Et querit, quorū possitimum lo prædam superna esse ruit, fulminale vice. Sic *Ter.* *Eun.* 3. 5. 51. foras simul omnes prorunt se

II.) Translate. metaphorâ ductâ a paragr. super. 2. *Cic.* 2. *Att.* 15. Seu ruet, seu eriget rempublicam. — *Ilinc* Particip. præz., cuius exempli relati sunt.

Ruens, entis, altum adjectivum mora usurpatur, ut *Edificia* ruentia, et sunt, quæ nostras subbricks rovinose vocant. *Etiam* snæ. a *Chr.* n. LVI. sub Nerone, apud *Reines.* cl. 7. n. 12. p. 477. (*Orsil.* 3115) *EAQUE* *ADIFICIA* *LONGA* *VE* *TYSTATE* *DILABRENTUR*, *EAQUE* *REFACTA* *VSQ* *SE* *SENT* *VSITRA* *QVIA* *EAQUE* *HABITANT* *IN* *IS* *QVIBUS* *QVAM*, *NEC* *VELLET* *IN* *DESERTA* *CVBENTIA* (*corrigere ac ruentia*) *COMMICARE* etc. Iluc speculare vi-

detur locus *Imp. Alex. Sev. Cod. 8. 10. 2.* Negotiandi causa aedificia demoliri et marmora detrehere, edicto divi Vespasiani et Scto vetitum est. — Hinc.

Ruentia, um, absolute, sunt adverse, et opponuntur prosperis, apud *Tac. 3. Hist. 64.* Ipse Vitellium ne prosperis quidem perem: adeo ruentibus debilitatum.

RUPA, a, f. 1. Idem videtur esse ac rupes. *Apul. 6. Met.* ubi alii aliter leg. *Gloss. Isid.* Rupa ex utraque parte acuta. h. e. locus ebruptus. — NB. De nomine propr. R. F. ONOM.

RUPES, is, f. 3. Legitur et *Rups* in *Gloss. Gr. Lat.* κρημνός, rupes. Porro videtur esse e rumpo, pro quo veteres rupe dixerint, ut *frago* pro *frango*. (*Cl. p. 12m.*) — Rupes ¶ 1. Generaliter est praeput et inaccessa terra, aut montis pars, bolza, pendice, roccia, rupe, εἰρημνός, πέρας. *Cæs. 2. B. G. 29.* Oppidum egregie natura munitum, quod omni- bus in circuitu partibus altissimas rupes despectus quae habebat. *Horot. 3. Od. 27. 6t.* Sive te rupes, et acuta leto Saxa delectant. *Id. 1. Ep. 20. 15.* Qui male parentem lo rupes protrusit assellum. h. e. in praecipitium. lo capivombolo giu. *Ovid. 1. Pont. 8. 51.* pendentes rupe capellas Pascere. *Id. 3. Art. am. 195.* Sed non Caucasae doceo de rupe puellas. *Id. 2. Fast. 209.* Libyca de rupe leones Invadunt sparteos late per arva greges. *Cæs. 1. B. C. 70.* Re magnis rupibus nactus plantilem. *Liv. 21. 37.* Inter saxa rupesque. *Id. 32. 4.* Saxo undique abscisso rupibus imposita est. *Ovid. 5. Fast. 293.* Ardua rupes. *Virg. 4. G. 508.* aerea. *Id. 3. Aen. 245.* praecelsa. *Val. Flacc. 4. 599.* nubifera. *Sil. It. 7. 468.* fronsina. *Virg. 6. Ecl. 29.* Paraesila. *Claudian. 2. in Rufin. 507.* dubia tibi pendula rupes imminet lapen. *Justin. 24. 6. 8.* Personantibus et respondentibus Inter se rupibus. *Fulgat. interpr. Bar. 5. 7.* Rupes perennia. et *Job 39. 28.* inaccessa. ¶ 2. Speciatim dicitur de scopulo. *Stat. 1. Achil. 195.* Undisonae rupes. *Virg. 10. Aen. 693.* velut rupes, vastam quam praeit in equor Obruta ventorum furis expositaque ponto eto. *Val. Flacc. 4. 637.* Cyathus rupes. et *6. 108.* in medio rupes latet horrida ponto, scoglio sott'acqua. et *Claudian. 2. in Eutrop. 425.* Sic cult in rupes amisso place edalli Belua. *Lucan. 5. 513.* primaeque inveniunt in undis Rupibus exelsis haerentem fume carinam. legata ad uno scoglio. ¶ 3. Item de entro: *Virg. 3. Aen. 443.* quae (Sibylla) rupe sub ima Pata canit. h. e. in entro. *Claudian. IV. cons. Honor. 146.* Cumeneque rursus in-tonuit rupes, rabida delubra Sibyllae. *Virg. 3. G. 253.* Carv rupes.

RUPES, a, um, adject. ad rupem pertinet. *Ambros. in Luc. 2.* Aedificatio Ecclesiae, quae non rupes saxa, sed viva lapidibus extructa est. RUPES, pīcis, adject. omni. gen. (rupes). Primum habet bretem, ut pelet ex *Lucil. loc. cit.*; quoniam aliis eliter vltum est, qal v. rupes a rupes deduserunt. — Rupes est cretus, rupeus, durus.

1.) Proprie. *Solution. Gub. D. 1. 9.* Adde legem divino ore resonantem, incisus digito Dei litteras, rupes paginas, saxum volumen.

II.) Translate est durus, rusticus, hebes, et dicitur de hominibus, a rupis duritie, ut *Festus* docet in *Petrone*. nam et petro eandem significationem habet. *Gell. 13. 9.* Sed enim veteres nostri non neque eo rupices et agrestes fuerant, ut stellas hyadas idcirco suculas nominarent, quod vag Latine sues dicerant. *Tertull. Poll. 4. Illa (Achilles)* apud rupicem, et silvicola. et monstrum audacem scrupea schola eruditus. h. e. apud Chironem cantuorum. *Id. Apolog. 21.* sub fin. Rupices et faros homines ad humanitatem temperere. — Hinc

Rupes, pīcis, m, 3. absolute, substantivorum more, est homo durus, rusticus, hebes. *Tertull. Anim. 6. ad fin.* Tot ec tantae animae rupicum et barbarorum, quibus elementis sapientia desunt. *Lucil. apud Fest. in Squorrostus.* Varonum ao rupicum aquariorum, incondita rostra. Sunt tamen qui in verbis *Lucilii* arem intelligunt, quae et χαράρις dicitur at in rupibus fare degit.

RUPICAPRA, a, f. 1. camozzo, ἀγρία αἰς, capra silvestris, qual rupium capra. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 43. (124).* Rupicapris in domum educa cornua, damis in adversum. *Id. 8. ibid. 53. 79. (214).* Capra in plurimas similitudines transfigurantur: sunt caprae, sunt rupicaprae, sunt ibices perniciosi miranda. *Id. 28. ibid. 17. 67. (231).* Rupicaprae sevl cyatho, et lectis perl mensura deploretum phthileum convaluisse, certus auctor affirmat.

RUPICO, solis, m. 3. Idem ac rupes, quae est homo durus, rusticus, hebes. *Apul. Florid. n. 7. extr.* Quis ex rupiconibus, hajulis, tabernerilla tam iufans est, ut si pallium accipere velit, disertus maledicat? MS. bab. rupicoribus.

RUPINA, a, f. 1. idem quod rupes, aut locus rupibus ac patris horridus. *Apul. Florid. n. 11.* Qui herediolum sterile, et agrum scrupocum, mearas rupinas et centicela miser colunt. *Id. 7. Met.* Provolutos in proximae rupinas praecipites dedere, et *6. ibid.* Vides istas rupines proximae, praecutes in his praeminentes silices.

RUPITIAS, in XII. significat, damnum dederis. Ita *Festus* p. 265. 3. *Müll. Cillici* legunt: *Rupit (elli rupit) domum dederit.* Dacerius, *rupit id*, sed idem, coll. *Fest. p. 322. 14.* Intellexit fuisse in XII. tebulis: rupitias... carcio. Interpositum eret: qui facit, vel simile quid: cf. *Dirksen, de XII. tabb. p. 529.* et *Zell. Legg. XII. tabb. p. 42.* Ita *Müllerus*.

RUPS, F. RUPES. RUPTIM, adverb. (rumpo) sine ordine, praepostera, confusa. *Cæs. 1. B. C. 5.* Illa de causis aguntur omnia ruptim alque turbate. Alii rectius leg. raptim.

RUPTIO, solis, f. 3. fractura, rottura, ρύψις, actus rumpendi, fractio. — a) Active. *Ulp. Dig. 9. 2. 27. a med.* Aquilia eas rutiones, quae damna dant, pereguntur. — b) Passive. *Cael. Aurel. 2. Acut. 18. 109.* Ruptio venula. *Marcell. Empir. 3. tuncularum oculi.* Adde *Cael. Aurel. 2. Tard. 12. ad fin.*

RUPTOR, solis, m. 3. romptore, ρήκτης, qui rumpit. 1.) Proprie. *Sidon. 3. Ep. 13.* Ruptor vesicarum. II.) Translate est violator. *Liv. 4. 19.* Hicine est ruptor foderis bamei, violatorque gentium iuris? *Id. 8. 39. ad fin.* Ruptor induclaram. *Tac. 2. Ann. 13.* Perfidii et raptore peels. Adde *Flor. 1. 3. ad fin.*

RUPTURA, a, f. 1. rottura, raptio. *Gell. 20. 1. a med.* Neque rumpl membrum facile possit ad alterius rupturam, ut ais ta, equilibrium. *Paget. 5. Veterin. 64. 11.* Si tussis est ruptura, vel vulsione proveniat, anagallicum primum tunde.

RUPUS, a, um, particip. F. RUMPO RURALIS, a, adject. ad rus pertinet, rusticus, rurale, da villa, villereccio, ἀγροικός. *Amian. 30. 2. ad fin.* Negotia sa ruralibus dedit. *Firmic. 8. Mathe. 11.* Ruri ruralibus officiis semper applicatus. *Macrobi. 6. Saturnot. 2.* Theocritum facit pastoralis operis antorem, rurelis Hesiodum. *Nemesian. 1. Ecl. 65.* Munera det, laurus carpens, ruralis Apollo. *Id. 2. ibid. 65.* pastorem vocat. *Cæs. quoque usus creditur, 3. B. G. 14.* Falces praecutae, inserta effusaque longurilis, non ab similit formae ruralium falcium. Ita legit etiam *Gracius* Interpres, qui vertit οὐρε πᾶν τὴν ἐφιν διαφέρωντα τῶν γεωργικῶν ὀρεπῶν. Alii tamen rectius muralium. Cf. *Veget. 4. Milit. 14.*

RURALITER, adverb. per rura, non oppidatim. *Cassiod. 3. Fortior. 51.* Quod spectaculum postea Romulus in raptu Sabinarum, ne dum fundatis aedificiis, rurelitter orientavit Italiae.

RURATIO, solis, f. 3. (raro) res rusticae. *Apul. Apolog. Nec diis ruralitools, qui eum percutunt, primitias impartit.* h. e. agricolis diis, at eos Tibull. 1. 1. 14. vocat. *Id. Florid. n. 15.* Ruralio omnis in sarculo, et sarculo. h. e. in plantando, et purgando sen sarriendo. Cf. *Colum. 5. R. R. 9.*

RURESCO, is, ere, o. 3. rusticus, silvestris flo. *Ennius apud Charis. 1. p. 105.* Putsch. Rurescant frondes. Alii leg. rorescant, quod est veri similitud. Ita *Forcellinus.* At *Heil. et Müll. leg.* rurescant.

RURESTRIS, a, adject. ad rus pertinet, rusticus, ruralis, agrestis, villereccio, ἀγρος, ἀγροικός, γεωργικός. *Apul. 8. Met.* Rurestris arva. *Id. 4. ibid.* Miolma rurestril vocabulo vaigus ludoctum rosas leoreas appellat. *Capell. 9. p. 307.* Rurestris Faunum tibia decuit. *Poul. Dig. 32. 1. 97.* Muliones propter opus rurestro testetor destinetos habebat.

RURICOLA, a, adject. omni. gen. (rus et colo). Genet. plur. ruricolūm est *Colpurn. loc. cit.* in fin. pro ruricolorum, qui genet. legitur in *Itin. Alex. 48.* (ubi *Volkmann. leg. ruricolorum*). — Ruricola — a) Est qui rus colit, agricola, colivotor dii campagne, γεωργός, *Ovid. 3. Amn. 3. 53.* Ruricola Cereri, teneroque assurgit Baccho. *Id. 1. Trist. 10. 26.* Et te ruricola, Lampsece, tanta deo. h. e. Priapo. *Id. 1. Fast. 384. et 5. Met. 479.* Boves ruricola. *Id. 4. Trist. 8. 1.* Aratrum ruricola. *Lucan. 7. 859.* ruricolis feriantur dentibus ossa. h. a. rastis. — b) Est ellam qui ruri habitat, rusticus, contadino, villano, ἀγροικός. *Ovid. 6. Met. 392.* ruricola silvarum numine Feunl. Adde *Calpurn. 8. Ecl. 14.* *Apul. 6. Met.* Pomicula parva atque ruricola. — Hinc

Ruricola, a, m. 1. absolute, substantivorum more, idem quod agricola. *Ovid. 2. Fast. 628.* Et quae ruricolis semina tanta dedit. h. e. ino, quae ut sterilitatem at famem induceret, inuit cum pluribus consilium, ut fruges, in semenlem quae darent, torrerent, ne necerentur, ut *Hygin. fab. 2. et Ovid. 6. Fast. a v. 653.* narrant. *Colum. 10. R. R. 337.* Hae ne ruricolae peterentur monstre, saluti ipsa noras artes varia experientia rerum, — usque megister Tredidit agricolis. *Colpurn. 1. Ecl. 52.* ruricolūm discernere tiles.

RURICOLARIS, a, adject. ad ruricolas pertinet. *Venant. Vita S. Martin. 325.* Obstant inculti cultores ruricolares.

RURIGENA, a, adject. omni. gen. ruri genitus, rustice, note in villa, contadino. Usurpatur absolute, substantivorum more. *Ovid. 7. Met. 764.* et exitio multū pecorumque suoque Rurigenae pavere feram.

RURO, a, are, n. et RUROR, aris, arl, dep. 1. (rus) villeggiatore, ἀγροαλδία, vel rusticae operam dn, ruri dego, rusticor. *Plaut. Capt. 1. t. 14.* Parastili rebus prolatie latenti lo occulto, miseri viciitant succo suo, Dum ruri rurant homines, quos liguriant. *Farro apud Non. p. 164. 23. Merc.* Dum in agro studiosus rror.

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

I.) Proprie. — a) Cum oppo. prorsum, et eel innanzi e indietro. *Ter. Hecyr. 3. 1. 35.* Trepidari senlio et cursari rursus proreum. Ubi *Donatus:* Rursus proprie retro, prorsum ante significat: et est proverbiale, ut dicimus sursum deorsum, intro foras, hac illac, et similia, *Græci* ἀνὰ κατό. *Ennius* apud *Non. p. 384. 33. Merc.* Rursus prorsus reciprocos fluctus feram. *Ribbeck.* rursus prorsus. *Farro apud Non. p. 384. 33. Merc.* Mortales multi rursus ac prorsus meant. — b) Cum oppo. sursum, et est in alto e obbaso. *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 14.* Non tu schi, quum ex alto puteo sursum ad summam excenderis, meli- mum periculum inde esse, a summo ne rurum cedes? — c) Cum oppo. introrsus, et est dentro e fuori. *Filruv. 10. 13. circo med.* Regulæ oleo sobactæ, ut facilliter impellantur, et rursus introrsus redocantur. — d) Cum addit versum, vel

RURSUM, et RURSUS, adverb. Veteres, ut eusum pro sursum, ita rursus pro rursum dixerunt. *Vel. Long. p. 79. 5. Kerk.* Toia r littera sublata est in eo quod est rursus et retrorsum. Hinc deo *Rusort* sacra faciebant, quod rursus cuncta eodem revolvantur. *Farro apud Augustin. 7. Civ. D. 23.* extr. F. RUSOR in ONOM. *Ritschellius* leg. usum pro rursus ad *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* Sio et dossum, ut est *Vel. Long. loc. cit.*, per dum s quem per r domum quidam ut lenue enuollaverunt. — Rursus, seu rursus, per syncope, a reversus, seu reversus, est retro, retrorsum, retrorereum, in dietro, ὀπίω, cui opponitur prorsum seu prorsus, ante.

elue additis, indietro. *Plaut. Epid.* 2. 2. 63. Cœpi rursum verum ad illas paucissimas accedere, quasi retruderat hominem me vis invitam. *Non. p.* 384. 30. *Merc.* Rursus, retro. *Virg.* in *Georg.* Rursus cure patrum cadere. At *Forcellinus* rectius interpretatur contra, vice versa.

II.) Translatio. 1. Respondet Græc. αὐτίς, αὐτίς, et — a) Est contra, vice versa, invicem. — a) Sine additis. *Plaut. Amph.* 3. 2. 59. redeunt rursum in gratiam. *Id. Mil. glor.* 3. 1. 178. accipe a me rursum rationem doli. *Id. Pœn.* 5. 2. 40. Saluta hunc rursum meis verbis. *Ter. Eun.* 1. 1. 16. Bellum, pax rursum. *Id. ibid.* 2. 2. 20. Quidquid dico, laudo: id rursum si negant, laudo id quoque. *Cæs. 5. B. G.* 5. Hic rursum circumvento fert subsidium. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 47. et 88. *Sall. Cat.* 53. Postquam lusu atque deridia civitas corrupta est, rursum magnitudine sua imperatorum vitia sustentabat. Adde *eumd.* *Jug.* 69. *Cic. Brut.* 12. 47. Rem augere posse laudando, vituperandoque rursum affligere. *Id. 1. Orat.* 24. 110. Veboementer se assentire Crasso dixit, quod nequa illa amplecteretur artem, ut ille solerent, qui omnem vim dicendi in arte ponerent: neque rursum eam totam, sicuti plerique philosophi fecerent, repudiaret. *Id. Amic.* 16. 59. Necesse erit cupere et optare, rursum autem recte facili angere. *Id. 4. Tusc.* 31. 65. Alia ratione matervolus, alia amator, alia rursum anxius, alia timidus corrigendus. *Id. 3. Fin.* 10. 34. Neque in bonis numerata, neque in malis. (Cf. *Goerenz.* ad b. l.) *Horat.* 1. *Sat.* 3. 75. æquum est, Peccatis veniam poscentem reddere rursum. *Id. 1. Ep.* 2. 17. Rursum quid virtus at quid sapientia possit etc. *Tac. Agric.* 29. Casum nequa ambitione, neque per lementia rursum et morem muliebriter tollit. *Id. 1. Ann.* 80. Neque eminentes virtutes seculabatur, et rursum vitia oderat. Adde 1. *Hist.* 1. *Curt.* 3. 21. 21. Rursum occurreret, maiora periculis præmia esse. Adde *Tac.* 13. *Ann.* 13. et *Val. Flacc.* 3. 645. — b) Cum addito retro, contra, invicem. *Cæs. 4. B. G.* 1. Hi rursum invicem anno post in armis sunt, illi domi remanent. *Cic. 5. Fin.* 28. 83. Vide rursum retro. Cf. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 28. at tibi contra Evenit. Inquirant vitia ut tua rursum et illi. — b) Sæpe est denuo, iterum, di nuovo, un'altra volta, at adhibetur ubi eadem res ab eadem persona, et etiam ubi ab alia sit. — a) Sine additis. *Plaut.* 2. 6. 55. Feri malam tu illi rursum. *Id. Cist.* 4. 2. 88. obloquere rursum, perge porro dicere. *Id. Men.* 40. 2. 61. hem rursum ducas agis. *Ter. Eun.* 4. 4. 40. Dic dum hoc rursum. *Id. Phorm.* 5. 4. 8. Te suam (censam) rogavit rursum ut ageres. *Cic. Mur.* 7. 15. Facis, ut rursum plebes in Aventinum evocanda essa videretur. *Varro 5. L. L.* 40. *Müll.* In agris quotquot annis rursum facienda eadem, ut rursum capiss fructum. *Cæs. 1. B. G.* 25. sub fin. Rursum instare at prolium redintegrare. *Id. 2. ibid.* 24. Rursum aliam in partem ingam petebant. Adde 1. *B. C.* 83. *Sall. Cat.* 18. Ea re cognita rursum, in Nonas Februarias consilium cædis transtulerat. Ita *Klotz.*; at *Aristius* revocavit interpunctionem Gruterianæ editionis, commate post cognita posito, quod inde a *Cortio* omnes etiam *Gerlachius* et *Herzogius* post rursum habent, non satis considerato, ut videtur, usu loquendi. (*V.* sub c.) *Lucr.* 1. 215. ulli quocumque in sua corpora rursum dissolvat natura. *Virg.* 2. *Æn.* 635. Rursum in arma feror. *Tac. Germ.* 18. Digna reddat, quæ nurus accipiant rursum, quæ ad nepotes referantur. h. e. a sua parte, et ipsæ. — b) Cum denuo jungit *Plaut.* *Cas. prol.* 32. Diphilus hanc Græce scripsit: post id rursum denuo latet *Plautus*. Adde *Pœn.* *prol.* 79. et *Act.* *B. Hisp.* 34. Sic in *Nov. Test.* πάλιν ἀνέθεν (Paul. Gal. 4. 9.) et πάλιν ἐκ δευτέρου (*Mallh.* 26. 42.). — c) Item redundat (telegraphum tamen) etiam in his: *Cæs. 4. B. G.* 4. a med. Triduum iam progressi, rursum reverserunt. et 6. *ibid.* 3. Rursum legiones in hiernis reduxit. et 3. *B. C.* 93. Rursum renovato cursu. et *Nep. Alcib.* 6. Sacerdotes rursum sacrare sunt coacti. Sic rursum revocari, recipere,

reperere, redire, referre etc. apud *Varron.*, *Plaut.*, *Terent.*, *Sueton.*, *Claudian.* etc. Similiter et retro usurpatur. Cf. etiam *Ter. Adelph.* 4. 1. 9. et *Liv.* 21. 20. et 32. 2. Hinc est etiam alio deinceps tempore. *Sueton.* vit. *Horat.* Et rursum: Tui qualem habeam memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire. 3. Dicitur etiam pro modo—modo, ommissa primo loco particula. *Tac.* 3. *Hist.* 22. Prelium tota nocte varium, anceps, atrox: his, rursum illis, exilabile.

Homonym. Hoc interest iterum rursum et iterum, quod rursum repetit nullo ordinis vel numeri respectu; iterum communiter designat in ordine vel numero secundum locum ejusdem vel æqualis rei, primam rei agendæ repetitionem, quæ duplex apparet eadem res, ita ut illud tñ πάλιν vel αὐτίς, hoc tñ δευτέρως vel δευτέρως, Lat. secundo (*Cic.* 2. *Legg.* 13. 45. coll. *Plat. Legg.* 12.), respondeat. *Sueton.* Aug. 76. Verba ipsius ex epistolis sunt: nos in essedo panem et palmulas gustavimus. Et iterum: Dum lectica etc. Et rursum: Ne Judæis quidem etc. — Rursum differt etiam a denuo; nem, si alteram, quæ secunda est, vicem ab alia quacumque vice, quæ multiplex esse potest, singulari notione Latini distinguunt, illudque per iterum, hoc per rursum designant, utramque hanc rationem particula denuo complectitur. In denuo proprie consideratur res, quæ esse desit, sed renovatur (ut ex ipso vocis etymo, de et novo, liquet), in iterum tempus, quo eadem res secunda vice apparet, in rursum reversio et repetitio rei; quamquam hæc plerumque usu confunduntur. Item denuo, et etiam ex rei de integro, differt a rursum majora vi. *Plaut. Men.* 5. 2. 115. Ecce Apollo denuo. h. e. qui jam antea sapius jussisset, rursum jubet. *Cic.* 1. *Verr.* 14. 37. Recite denuo. h. e. perge rursum recitare, non enim intelligitur: iterum recita. *Liv.* 5. 5. Relinquenda hæc censetis, ut ed æstatem rursum novas de integro his instituendis exsudet labor? *Plin.* 9. *Ep.* 35. Indicavimus Senatui didicisse nos publicam causam rursum quæ debere ex integro discere. (*V. Hand. Turbell.* v. 2. p. 278. et *Döderl.* v. 1. p. 184.)

RUS, rûris, n. 3. — 1.º) Quod ad descriptionem pertinet, ruse pro rure. dixerunt veteres, teste *Varron.* 6. *L. L.* 3. ubi alia multa bujus generis ponit. — 2.º) Quod attinet ad formam. — a) In Ablat. sing. ruri et rure dicitur. *Brutus* apud *Cic.* *Client.* 51. Forte evenit, ut ruri in Privernate essemus. *Cic.* 3. *Off.* 31. 112. Quod filium ex hominibus relegisset, et ruri habitare jussisset. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 10. Rure ego viventem, tu dicis in urbe bestum. — Est tamen in usu discrimen, quia ad adjectivum jungitur, rure dicas, non ruri. nam hoc adverbium vim habet, ut *vesper*, *peregr*, item *noctu*, *diu*, illud est c. ablativus nominis. Ita *Forcellinus*: at recentiores philologi ruri casum localem vocant, qui terminatione i a ceteris in sermone Sanskr. ornato distinguitur ac tum Latinis, tum Græcis usurpatur, ut videtur est in v. οἶκος, χωράϊ etc. domi, humi etc., atque adeo in adverb. loci hic, ibi, ubi etc., quamquam pro genetivo et ablat. apud Latinos, et pro dativo apud Græcos est habitus et cum his permutatus. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 60. nugaris rura paterno. *Ovid.* 6. *Fast.* 671. Rure dapes parat ille suo. *Ter. Eun.* 5. 6. 1. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. — Similiter si verbum adhibeas motus de loco. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 115. Rure huc advenit. *Id. Eun.* 3. 3. 63. Ne pater rura redierit. Illic *Cledon.* p. 21. 27. *Heil.* Sic et rus vsdo, rure venio, ruri sum. Adde 5. 5. 25. *Plaut. Merc.* 4. 5. 5. et *Truc.* 3. 2. 26. et *Cic.* 5. *Fam.* 20. extr. Sic *Ovid.* 1. *Pont.* 8. 40. rure frui, non ruri. Neque tamen hoc est perpetuum. nam apud *Plaut.* legitur in optim. lib. *Truc.* 3. 2. 1. Ruri filium non rediisse. et *ibid.* 25. Si ruri veniet. Adde *Must.* 5. 1. 28. — Cum verbis status ruri dicere semper *Plaut.* ac *Terent.* Unde rure esse negat *Festus* recte dici. (*V.* quæ modo de casu locali diximus.) Nihilominus *Horat.* 1. *Ep.* 14. 1. pollicitus me rure futurum. *Ovid.* 2. *Art.* ann. 229. Rure erit, et dicat, venias etc. *Liv.* 38. 53. a

med. Morientem rure, eo ipso loco sepeliri se jussisse ferunt. Præterea *Charis.* 1. p. 115. *Putsch.* adfert loca, *Varron.*, *Thyni*, atque etiam *Terent.* *Adelph.* (4. 2. 3, ubi tamen lectio variat) qui rure esse dixerunt. — b) In plur. numero præter rura nullum alium casum habet in usu. *Charis.* 1. p. 72. et 97. *Putsch.* Quidam tamen leg. apud *Plin.* 5. *Ep.* 18. Frueris mari, fontibus, ruribus, egro. Sed reponunt alii, ut *Heil.*, viridibus, alii aliud. Etiam *Probus* p. 194. 30. *Heil.*, ponit rus inter nomina generis neutri, quæ in plurali aptota esse reperiuntur. — 3.º) *Rallone* habita etymol. derivari potest a Sanskr. karsh, unde *crus*, et per ephæresin rus, ut *lamentum* pro clamentum; vel a Gr. ἀρόω, et Lat. arō, unde ἀρόω, arura, et arva, h. e. ager cultus, satus, et per ephæresin rura, ut factum esse docet et *Servius* ad 1. *Æn.* 434. Sic ab ἀρόω, mulgeo. At incepte *Varro* 5. *L. L.* 40. *Müll.* Quod in agris quotquot annis rursum facienda eadem, ut rursum capias fructus, appellata rure. — Ceterum rus est locus extra urbem, ubi sunt agri sive culti sive inculti, silvæ, pascua et villæ, et urbi oppositur. (Cf. loc. *Cic.* infra cit.)

I.) Proprie. — 1.º) Universim. *Servius* ad illud 2. *Æ.* 412. laudato ingentia rura, Exiguum colito: rura ait a majoribus dictos agros incolitos, idest silvas et pascua, (quo sensu *Virg.* 4. *Æn.* 527. aspera dumis Rura. et *Lucr.* 5. 1247. Pandere agros pingues et pascua reddere rura.) agrum vero, qui colebatur. Postea de agro culto et de quocumque prædio rustico cum villa, secessus et fructus causa peratō usurpatum est. *Cic.* 1. *Off.* 1. 1. Urba relicta, rura peragrantes, sæpe soli sumus. *Id. Rosc. am.* 46. 133. Habet animi relaxandi causa rus amicum et suburbanum, plura præterea prædia. *Cels.* *Med.* 1. 1. Sanum oportet — modo ruri esse, modo in urbe sapiusque in agro. *Thyni.* 2. 3. 1. Rura meam, Cornute, teneat, villæque puellum. *Horat.* 3. *Od.* 18. 2. Aprica rura. *Id.* 1. *Ep.* 15. 9. frigida. *Virg.* 1. *Æn.* 430. Næcæ. *Ovid.* 13. *Met.* 719. felicitibus obita pennis. *Horat.* *Epod.* 2. 3. paterna bobus exarcere. *Seneca Troad.* 10. 21. centum Rura qui scindunt opulenta bubus. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 6. 7. (36). Coli rura ab ergastulis, pessimum est. *Virg.* 1. *G.* 156. ruris opaci Fæce premeas umbras. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 6. ego laudo ruris emani Rivos, et musco circumlita saxa, nemusque. *Id.* 1. *Od.* 1. 16. laudat otium et rura. h. e. otium ruris, pace campestre. et 2. *ibid.* 6. 12. regnata — Rura Phalanto. *contrado, paese.* Cf. *Virg.* 3. *Æn.* 4. et 6. *ibid.* 793. — 2.º) Specialim. — a) Ruri, et etiam rure sine præpos. cum verbis satus. *Ter. Phorm.* 2. 3. 16. ruri fere se continebat. *Id. Adelph.* 1. 1. 20. agere vitam. *Cic. Rosc. Am.* 48. 51. vivere. et *ibid.* 52. esse. *Id.* 3. *Off.* 31. 112. habitare. — Cum et sine præpos., si adjectivum jungitur. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 1. 5. (11). In Veliterno rure mirati. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 60. dugeris rure paternæ. — b) Rus sine præpos. cum verbis motus ad, vel in locum. *Turpil.* apud *Non.* p. 136. 9. *Merc.* hic villicor ante urbem: nunc rus eo. *Plaut. Capt.* 1. 1. 10. quum rus homines eunt. *Ter. Eun.* 2. 1. 10. Ego rus ibo, atque ibi maneo. *Id. Hecyr.* 1. 2. 100. Senes rus abdidit se. — Cum præpos., si adjectivum jungitur. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 19. 21. (83). Omnia hæc in Albense rus et Syria intulit L. Vitellius. — c) Rure, at etiam ruri, sine præpos. cum verbis motus de loco. *Plaut. Merc.* 3. 3. 25. cras si rure redierit. Alia exempla *V.* initio posita sub 2.º a.

II.) Translate rustici incomptique mores, sermo ineruditus, facillius, rus dicitur. *Callim.* 22. 14. Idem inficeto est inficetum rure. et 36. 19. Pleni ruris at inficetiarum annales. *Horat.* 2. *Ep.* 4. 157. sic horridus ille diffusil numerus Saturnius, et grave virus Munditiæ pepulere: sed in longum lætæ ærum Manseverunt, hodieque manent vestigia ruris.

Homonym. Quomodo inter se differant rus et ager, videas in Gn. v. AGER. RUSCARIUS. V. RUSTARIUS. RUSCEUS. V. RUSSEUS.

RUSCO, ōnis, m. 3. quoddam insecti genus, ut putant. Gargil. de cur. boum a med. Iumentum ruscones si habebit, alium cum axungia conteres, et dabis. Gloss. Philox. Rusco, *κοίραπος, κοίραπος* (sic).

RUSCULUM, i, n. 2. deminut. a rus, villetta, parvum rus, agellus. Gell. 19. 9. Cœnam dabat amicis enis sub orbe in rusculo.

RUSCUM, i, n. et

RUSCUS, i, f. 2. pungitopo, brusco, eprunegio, nostratibus vulgo rusco, *ῥυσκούριον*, genus myrti silvestris per colles nascentis, foliis acutis, ex quo sunt ruri scopæ, ut est apud Plin. 23. Hist. nat. 9. 83. (166). Ejus cauliculi incipientes, asparagus more, usum habent in cibo sumpti, teste eod. 24. ibid. 15. 50. (86), (et Colum. 12. R. 7. et Edict. Dioclet. p. 16. Rusci fascis habens N. sesaginta X quattuor) qui ibid. 27. 100. utilitates ejus in medicina recenset. Colum. 20. R. 373. Jam tamni sponte vireseunt, Et scilla, birsuta sepes nunc borrida rusco Prodit. Alii leg. Et illo thyruta seges nunc horrida, etc. (V. THYRSUTUS) Festus p. 262. 24. Müll. Ruscum est, ut ait Varrius, emplius paulo herba, et exilius virgultis fruticibusque, non dissimile juncus. Calpurn. 3. Ecl. 4. duris ego perditis ruscis jam dandum, et nullis dubitavi erura rubetis Scindere. Apul. Herb. 88. sapius eruscum memorat, ubi tamen ruscus scribend. est.

RUSMARINA, (Rhosmarina) æ, f. i. herbe a vire marino dicta, est in lib. de Betonica, qui tribuitur Apul. Romani betonice, aliqui seriatam, nonnulli tusmarinam appellaverunt.

RUSPANS, autis, particip. V. voc. seq.

RUSPINO, as, are, a. i. frico. Gloss. Lat. Gr. *ῥυσπίναι, ῥυσπίναι*. h. e. manu fricat.

RUSPO, as, are, e. et

RUSPOR, ōris, ari, dep. 1. Activa forma, apud Tertull. loc. cit. in RUSTO. Vocis autem etymon, obcurum est: cf. Germ. *räusporn*, expurgare. — Particip. *Ruspans*. — Ruspanti est idem ac scrutari, ut Nonius loc. cit. exponit, sive crebro querere, ut Festus loc. cit. interpretatur, *cercare, indagare, ἐξερυγναι*. Accius apud Non. p. 166. 18. *Merc.* Jube nunc attentare, jube nunc animo ruspanti Phrygas. Id. ibid. Vagant ruspantes illyas, secantes seras. Vel. Poeta apud Fest. p. 265. 25. Müll. Ego ibi, ut latrabas ruspans rimer. Apul. Apolog. post mad. Si coctis (pisci) ventrem ruspares, hepatis suffoderem. Gloss. Isid. Ruspantur, perquirunt auxilia.

RUSSATUS, a, um, particip. ab inusit. russo.

¶ 1. Est rusen colore tinetus. Tertull. Cor. mil. 1. Nunc sanguine evo russatus, spe calcatus.

¶ 2. Russo colore indutus. tunc *russata* (etiam *ryssata*) dicebatur una e factionibus eurgarum in Circo, quia ruscatis vestibus utebatur; quatuor enim erant, alba, rusata, prasina, venata. V. FACTIO. Plin. 7. Hist. nat. 53. 51. (186). Invenitur in actis, Felice russo auriga elabo, in rogum ejus unum e faventibus jecisse sese. At Siliig. rectius leg. russei (suband. coloris vel panni). Inscript. apud Reiner. cl. 5. n. 63. AGITATOR FACTIONIS RUSSATAM. Adde alias Gruter. 96. 4. et 337., item 338. 3. 4. et 5. et 339. 1. et Orell. 3021. Marin. Frat. Arv. p. 257. COMITON GRÆCIS RUSSATAM. V. GERX.

RUSSEOLUS, a, um, adject. deminut. a russeus aliquanto rossegiante, aliquantum russeus. Prudent. 11. *sepi orph.* 130. Luserat e minio russeolum sanieum.

RUSSESCO, ōis, are, n. 3. russeus fio. Ennius p. 33. 268. Müll. Russeunt frondes. Alii leg. rurescunt. V. RUBESCO.

RUSSEUS, a, um, adject. russeus, rubens, rusus. Charis. 1. p. 72. Keil. Russeum grammaticum non magis dicendum pulsui quam albeum aut prasineum, sed rosseum, ut album prasinum. Cato apud Fest. in *Ruscum*. Russeus fascis. At Poter. leg. rusceus. Lucrat. 4. 73. Et vulgo faciunt id lutea, russea vela, Et ferrugine cum magoie inuenta theatra, etc. Alii leg. russeus. Petron. Sat. 27. Russeus tunica. Pallad. 4. R. 8. 13. ante med. de equis. Colores bi præcipui, bedius, aureus albineus, russeus, murteus, castineus, gil-

buis, etc. Adde Plin. loc. cit. in RUSSATUS. — *Russea factio, russata*. Inscript. apud Symmond. in not. ad Sidon. 23. Carm. 323. M. AURELIUS MOLLICIVS TATIANVS VIGIT PALMAS N. CXXV. etc. IN RUSSO N. LXXXVIII. IN PRASINO N. XXIII. IN VENETO N. V. IN ALBO N. VIII. V. FACTIO.

RUSSULUS, a, um, adject. deminut. a russeus, rosseolus, subrufus. Capitulin. Albin. 5. ad fin. Quam pneri ejus familia rassulis fasciis diligenter. Valerian. Imp. in ep. apud Vopisc. Prob. 4. Huc igitur dari jobebis, (quoniam mediocris fortunæ est) ut ejus dignitas incrementis juvetur, tunicae russulas duas, pallia Gallica duo sibiula, etc. Alii leg. rufulus.

RUSSUS, a, um, adject. rosso, rufus, rubens. Ennius p. 95. 53. Müll. Gallique favent faulbu' russis. Varro Sat. Manipp. p. 130. Oehl. Russa acie emicant. Catull. carm. 39. 18. Quod quisque misit, hoc solet sibi mane Deum atque russam defricare gingivam. Valerian. Imp. in ep. apud Trebell. Claud. 14. Tunicae russas militares annas. Id. apud Vopisc. Aurelian. 13. Tunicae ducales russas quatuor. Adde Gell. 2. 26. ubi tamen Hertz. leg. rusus.

RUSTARIUS, a, um, adject. rursis exscindendis aptus, ut *Rustariae falces* apud Caton. R. 8. 11. ad fin. et Varron. 1. R. 22. ad fin. sunt falces, quibus rubus sen rustum pasum per incultos agros proserpens exscinditur, quæque Pallad. 1. R. 43. suncones, Itali vero ronceni vocant. Alii minus recte leg. *ruscariae*, alii pejor *rusticariae*. V. RUSTO et RUSTUM. At Varron. loc. cit. *ruscarius* Schneideriana retinuit.

RUSTICA, æ, f. 1. V. RUSTICUS.

RUSTICANS, antis, particip. V. RUSTICOR in fin.

RUSTICANUS, a, um, adject. da villa, contadinesco, *ἀγροικός*, ad rus et rusticos pertinens, agrestis, rusticus. *Rusticanus* homo qui ruri degit, et rusticum ritam agit: cui urbanus opponitur. Cic. 8. Att. 13. Multum pecum muoioipales homines loquantur, multum rusticani. Id. 3. Verr. 48. ad fin. Homines rustici et municipii. Id. 2. Tus. 22. a med. C. Marus, rusticane vir, sed plane vir. Id. Rosc. Am. 15. ad fin. Attenta vita, et rusticana. Id. 3. Orat. 11. Hinc quod loquitur, priscum visum iri putat, ei plane fuerit rusticum. Fronto Ep. ad Cæs. 4. 3. p. 95. (ed. A. Maio) In verbis rusticis et jocularibus et ridicularis. Jul. Capitol. m. Max. 14. Rusticana plebs. Hieronym. Ep. 52. tugurium. — Hinc

Rusticanus, i, m. 2. absolutus, enstantiorum more, idem quod rusticus, rusticanus homo. Apul. 5. Met. Ego sum rusticanus et nplito. Id. 8. ibid. De summis tectis ac de praximo colle rusticani illa sasa super nos reptim devolvunt. Eumen. Grat. Act. ad Constant. 6. Rusticani in ære alieno vacillantes. Adde Eutrop. 9. 20. Homonym. Qui dixerat rusticanus a rusticis, docet Isid. 1. Differ. 488. Rusticus operarius diei potest, rusticanus paterfamilias.

RUSTICANUS, i, V. voc. præc.

RUSTICARIUS, V. RUSTARIUS.

RUSTICATIM, adverb. idem ac rustice. Pompon. apud Non. p. 166. 31. *Merc.* Ego rusticatum tangam, urbanatum nescio.

RUSTICATIO, ōis, f. 3. ¶ 1. Est actus rusticandi, villeggiatura, *ἀγρολογία*. Cic. Amic. 27. a med. Neque solum militia, sed etiam peregrinationes, rusticationesque communes. ¶ 2. Est etiam labor, et cura rei rustice. Colum. 6. R. 8. proæm. In rusticatione antiquissima est ratio pæcedi. Adde 11. ibid. 1. et Cæli. Aurel. 1. Tar. 5. 165.

RUSTICATUS, us, m. 4. idem ac rusticatio. Cic. 12. Att. 1. Ut dum consisto in Tusculano, sciam, quid garriat in rusticatu. At Orellius cum aliis leg. rectius garriat: sibi rusticatur.

RUSTICE, adverb. Comp. Rusticius. — Rustice est rusticorum more, da contadino, contadinescamente, *ἀγροικῶς*.

1.) Proprie. Cic. 3. Orat. 12. 45. Sic locutam esse ejus patrem judico, sic majores, non vate,

non rustice, non blaiice, sed presse, et æquabiliter, et leniter. Gell. 13. 6. Quod nunc barbare quem loqui dicimus, id vilius sermonis non barbarum esse, sed rusticum, et cum eo vilita loquentes rustice loqui dicebant. P. Nigidius in commentariis grammaticis, Rusticus sit eermo, inquit, si adspires perperam.

II.) Translate, est duriter, inurbane, imperite, absurda. Cic. 3. Off. 9. ad fin. Urgent rustice sane. negant enim posse. Id. 12. Att. 36. ad fin. Brutum objurgato, quod in Cumano esse noluerit, cogitanti enim mihi, nibili tam videtur potuisse facere rustice. Horat. 1. Sat. 3. 30. ridenti puseit, eo quod Rusticus inno so ga desult, et male laus in pede calceus hæret, quod Porphyrio. p. 115. 32. Pauly. interpretatur imperitiue. Commode tamen sensu proprio veritas: rusticorum mure, alla contadinesca, alla villesca.

RUSTICELLUS, a, um, adject. deminut. a rusticus, aliquantum rusticus. Varro apud Plin. 7. Hist. nat. 20. 19. (83). Rusticellus Hercules appellatus, mulum suum tollebat Fulus. At cl. Furianetius in aea Append. II. ait delendam esse banc vocem ejusdemque interpretationem, quum apud Plin. loc. cit. non rusticellus sed Rusticellus legendum, quod sit nomen gentiliolum. Silius (tamen leg. rusticellus, nulle adi. ver. lect. — NB. De cognom. R. V. ONOM.

RUSTICITAS, ōis, f. 3. (rusticus).

1.) Proprie est ars rustica, vel res rustice, opus rusticum, economiæ rurale, o lavoro, opera rurale. Pallad. Instit. 11. Est nostræ studium non condemnabile Mure, Urbanum fort rusticitalis opus.

II.) Translate. ¶ 1. Metonymice, rustici homines. Pallad. 1. R. 31. Piscina madescit virgas: coria et lupinus, et si qua rusticitas cona suevit infundere. Imppp. Valentin. Valens, et Gratian. Cad. 1. 55. 3. Ut Innocens et quæta rusticitas in pecuniarie causa litigandi habeat facultatem. ¶ 2. Est agreste quiddam, durum, impolitum, quod in rusticis hominibus apparet, rustichezza, rusticaggine, eelvatichetza, *ἀγρολογία, ἀγρολογία*. — a) In bonam partem. Plin. 1. Ep. 14. Brisia multum adhuc rerecundia, frugillitatis, atque etiam rusticitalis antiquæ retinet. h. a. simplicitatis, justitiae, diligentiæ, gravitatis. Calpurn. 4. Ecl. 14. Dum mea rusticitas, si non valet arte polita Carminis, at certe valet pietate proberi. Adde Pallad. Instit. 6. — b) In malam sumitur pro vilita urbanitali contrario, quod est in imperitiis ac negligentia et fuga elegantie et cultas erga se, et erga alios, et in rudi duritia tum in sermone, tum in moribus. V. URBANITAS. Quintil. 6. 1. a med. Nam et imperitiis, et rusticitas, et rigor, et deformitas afferunt inferum frigus. Id. 11. 3. 10. Pronunciatio vilita carebit, si fuerit os facta, eripietum, incundum, urbanum, id est in quo nulla neque rusticitas, neque peregrinitas resonet. et paulo ante. Qui verborum, atque ipsius etiam soni rusticitalis, ut L. Cottam dicit Cicero (3. Orat. 11. 42.) fecine, imitationem antiquitalis affectant. Plin. 35. Hist. nat. 4. 9. (26). M. Agrippa, vir rusticitali propior, quam deliciis. Ovid. 3. Art. am. 127. cultus adert: nec nostros mansit in annos Rusticitas, priscia illa superstes avis. Id. Heroid. 20. 59. Et decor, et vultus sine rusticitalis pudentes, et ibid. 17. 186. Rusticitatem excutere. Martial. 7. 58. Quæra aliquem Curios semper, Fabiosque loquentem, Hirsutum, et dura rusticitalis truncem. Adde Sueton. Cæs. 53. ¶ 3. Item nimis timida et inepta verecundia. Ovid. 1. Amor. 8. 43. casta est, quam nemo rogavit. Aut, si rusticitalis non velat, ipsa rogat. Id. 1. Art. am. 672. rusticitalis, non pudor ille fuit. Adde Senec. 2. Benef. 3. V. RUSTICUS: ¶ 4. Denique ruditas, et ignorantia, quæ in rusticis esse solet. Prudent. 1. Symmach. 79. Rusticitas indomitorum stulta virum. Calistat. Dig. 49. 14. 2. extr. Si ea persona sit, quæ ignorare propter rusticitalis in suum possit. Adde Paul. ibid. 2. 6. 2.

RUSTICOLA, æ, adject. omn. gen. (rus et colu)

idem ac rusticola. *Prudent.* 1. *Symmach.* 107. auctos Rusticolas vexare lupas. — Hinc

Rusticola, *æ*, m. 1. absolute, substantivorum more, idem quod homo rusticus, rusticola. *Venant.* 5. *Carm.* 107. Res sacra rusticolarum, urbanos exsultat omnes. *Alit leg.* rusticolas.

RUSTICOR, *ar*, *ari*, dep. 1. (rusticus). Particip. Rusticans in fin. — Rusticor

1.) Propria. ¶ 1. Est ruri dego, ruri vitam ago, villeggiare, ἀγροῦσθαι. *Cic. Arch.* 7. sub fin. Hæc studia pernoctant nobiscum, peregrinantes, rusticantur. *Id.* 1. *Legg.* 3. a mad. Si qui dies ad rusticandum dati sunt. *Id.* 2. *Orat.* 6. 22. Rusticari cum aliquo. ¶ 2. Item rei rustice operam do, agros colo. *Colum.* 11. *R. R.* 1. ante med. Sed hæc ejus temporis sunt, quo Ischomachus negabat quemquam rusticari necesse. *Id.* 12. *ibid.* 3. Fortis rusticari. *h. e.* estra doctum, seu villam. *Adde Apul. Apolog.* ante med. et *Sidon.* 8. *Ep.* 6. circa med.

II.) Translate est rudi stilo at rustice loquor. *Sidon.* 4. *Ep.* 3. Cui Varro, Terentius, Plinius compositi, in presentialium rusticabantur. — Hinc Particip. præ.

Rusticans, *antis*, absolute, substantivorum more, usurpatur. *Aurel. Vict. Epit.* 41.

Homonym. *Rurare* seu *rurari*, et *rusticari*, a nonnullis confunduntur. *Rurare* est ruri agere, et opus facere, seu rui colere, sicut arare, arvum colere. *Varro* apud *Non.* loc. cit. in RURO. Dum in agro studiosius ruro. *h. e.* agrum colo. Sed aliud plane quid notat *rusticari*, quod et *Scipio Gentilis* monuit: significat nimirum ruri agere, degere sine labore rustico. Ita *Propertius*. Hoc tam discrimen perpetuum non est, ut ex loc. cit. *Colum.* aliorumque satis liquet.

RUSTICULA, *æ*. *V.* voc. seq.

RUSTICULUS, *a*, um, adject. diminut. a rusticus, rusticellus, aliquantum rusticus. Translate. *Martial.* 10. 19. Neo doctum satis, et perum severum. Sed non rusticulum nimis libellum. Facundo mea Plinio Thella, I. perfer. *h. e.* non omnino rudel et rustico stilo conscriptum. *Auson.* *Edyll.* 7. *carm.* 3. Bisula nomen teneræ rusticulum puellæ. Horridulum non solitis, sed domino venustum. *durello.* — Hinc

Rusticula, *æ*, f. 1. absolute, substantivorum more, gallina rusticula. *V.* in voce sequenti. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 38. 54. (111). Ambulans aliquid, ut cornicæ: salient aliæ, ut passeret, merule: currunt, ut perdices, rusticulæ. *Martial.* 13. 76, cujus lemma *Rusticula*: Rustica sim, an perdis, quid refert, si sapor idem est? Carior est perdis: sic sapit illa magis. *Alit leg.* Rustica sum perdis.

Rusticulus, *i*, m. 2. absolute, substantivorum more, contadinello, villanello. *Cic. Sest.* 38. 82. Sensit rusticulus incautus suum sanguinem quæri. *Adde Arnob.* 7. 39.

RUSTICUS, *a*, um, adject. (rus). Comp. Rusticior I. 2. et II. 2. — Rustica est ad rui et agros pertinet, agrestis, villaticus, eni urbanus opponitur, villereccio, contadinesco, rusticano, rustico, ἀγροικός.

1.) Propria. ¶ 1. Generatim. *Varro* 2. *R. R. proem.* Nostri majores præponebant rusticos Romanos urbanos. *Id.* 3. *ibid.* 1. 1. Duæ vitæ hominum, rustica et urbana. *Cic.* 1. *Orat.* 58. a med. Cui nostrum non licet fundos nostros obire, aut rui rusticus vel fructus caure, vel delectationis invidere? *Id.* *Rosc. Am.* 15. 42. Rustica prædia. *Ter. Heaut.* 1. 1. 90. opus. *Plin.* 2. *Ep.* 17. a med. hortus. *h. e.* in urum rusticorum. *Horat.* 3. *Od.* 23. 2. Phidyle. *Id.* 2. *Sat.* 6. 80. mus. *Id.* 2. *Ep.* 1. 146. opprobria verbis alternis. *Quid.* 8. *Met.* 191. festiva. *Id.* 2. *Fast.* 646. colona. *Id.* 6. *ibid.* 534. sedulitas. *Phædr.* 4. 4. Instrumantum. *Juvenal.* 14. 24. carcer. *h. e.* ergastulum. *Rurari* *Cic. Rosc. Am.* 27. a med. In rusticis moribus, in victu arido, in hac horrida incultaque vita latiusmodi maleficia gignit non solare, et mox. Vita hæc rustica, quam ut agrestem vocas, parcimonia, diligentia, justitia magistra est. *Id.* 3. *Orat.* 11. 42. Rustica vox et agrestis quosdam detectat, quo magis antiquitatem,

si ita sonet, eorum sermone retinere videatur. *Id.* *Rosc. Am.* 49. 143. Putat homo imperitus morum, agricola, et rusticus, ita omnia more, lege, jure gentium facta. *Varro Sat. Menipp.* p. 176. 12. *Oehl.* Homines rustici in vindemia incondite cantant, sarcinatices in machinis. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 47. (160). Grato menta mensis odore percurrit in rusticis dapibus. *Id.* 10. *ibid.* 33. 49. (93). Rusticæ et agrestes hirundines. *Ovid. Heroid.* 4. 132. Rustica Saturno regna tenente. *h. e.* aureo sæculo, quum homines ruri agebant, nondum conditi urbibus. *Id.* 1. *Met.* 192. rustica numina, Nymphæ. *Apul.* 5. *Met.* deus rusticus. *h. e.* *Paul. Colum.* 1. *R. R. proem.* a med. Prolatare rem rusticam. *h. e.* agros, et eorum colendorum artem. ¶ 2. Specialim. — a)

Rustica gallina, genus gallinæ silvestris, facie similis, non his villaticis nostris, inquit *Varro* 3. *R. R.* 9. a med., sed Africanis, aspectu ac facie incontaminata. *Colum.* 8. *R. R.* 2. Cohortalis est avis, quæ vulgo per omnes fere villas conspicitur: rustica, quæ non dissimilis villaticæ, per aucupem decipitur: easque plurima est in insula, quam in Ligustico mari sitam nautæ Gallinariam vocaverunt. *V. RUSTICULUS.* — b) *Rustica Vinalia*, dies festus, de quo *V. VINALIA.* — c) *Rusticus sermo*, quo utuntur rustici homines. *Gell.* 2. 21. a med. Triones rustico certo vocabulo boves appellatos scribunt. *Id.* 17. 2. a med. Sermonari rusticus videtur, sed rectius: sermocinari crebrum est, sed corruptum. — d) Antiqui rusticum sermonem dicebant, qui nunc barbarus. *V.* locum *Gellii* in RUSTICE.

II.) Translate. ¶ 1. In malam partem. — a) Est incultus, imperitus, rudis, agrestis, durus, grossolano, incolto, rozzo, selvatico. *Virg.* 3. *Ecl.* 84. Pollio amat nostram, quamvis est rustica, Muram. *Plaut. Pers.* 2. 1. 2. Nimis me quidem pro barda, et pro rustica reor habitem. *Quintil.* 1. 11. a med. Gestus, manusque formantur, ut recta sint brachia, ne indoctæ, rusticæve manus, ne status indecorus. *Cic.* 10. *Phil.* 10. sub fin. Homines rustici et agrestes. *Martial.* 4. 55. Hæc tam rustica, delicata lector, Rides nomina? *Virg.* 2. *Ecl.* 56. Rusticus es, Corydon. *h. e.* stultus. *Ovid.* 3. *Fast.* 463. quem sebam rustica, disti, Utiliter nobis perditus ille fuit. sciocca, et *Heroid.* 16. 219. Pœnitet hospitii, quum, me spectante, lacertos Imporuit collo rusticus irte tuo. *Infra v.* 305. vocat hominem sine pectore, et qui ignorat dotes formæ nitoris suæ. *Curt.* 6. 11. 4. Ludibrio ei fuerunt rustici homines, Phrygæque at Paphlagonæ appellati. — b) Item asper, molestus, aspro, villano. *Ovid.* 14. *Met.* 522. Addidit obscenis convicia rustica dictis. *Id.* 3. *Amor.* 6. 88. quid emptum, rustice, rumpis iter? — c) Item nimis verecundus, insolens, inepta timidus. *Ovid.* 1. *Art. am.* 607. Colloquio jam tempus adest, fuga rustice longe Hinc pudor: eudætes Fortique, Venasque juveni. *Cic.* 5. *Fam.* 8. subrusticum pudorem disti. *Rattus* *Ovid.* 2. *Amor.* 4. 13. Sive proæas aliquo est; oapior, quæ rustica non est. *V. RUSTICITAS.* — d) Et qui amoris vim non sentit, aut repellit. *Id.* 3. *ibid.* 10. 17. de *Cere*. Nec tamen est, quamvis agros amet illa feraces, Rustica, nec viduum pectus amoris habet. — e) Oboluit ollum, germana illuvies, rusticus, birrus, hara suis. *Phædr.* 4. 23. Labore nihil, atque optimis rebus fruor. Quid horum simile tibi contigit, rustica? ¶ 2. Interdum in bonam partem sumitur pro simplici, puro, non fucato. *Martial.* 10. 72. Per quem de Stygia domo reducta est Siccis rustica veritas capillis. *Seneca* *Ep.* 88. a med. Magno impendio laudatio hæc constat: O hominem litteratum! nimis hoc titulo rusticioris contenti. O virum bonum! — Hinc

Rustica, *æ*, f. 1., substantivorum more ¶ 1. Est quæ ruri degit, donna di villa, villana, contadina. *Ovid.* 5. *Met.* 583. rustica dote Corporis erubet. *Adde Martial.* 13. 17. Rustica sim, an perdis etc. Sed *V. RUSTICULUS.* ¶ 2. Rustica est etiam res rustica, apud *Veget.* *Veterin. præf.* Licet proximaestate at Pelagonio non defuerit,

et *Columellæ* abundaverit dicendi facultas: verum alter eorum quum rusticæ præcepta conscriberet, curas animalium lavi admonitione perscrutavit; alter, omissis signis canumque morborum, tam magnæ rei fundamenta neglexit.

Rusticus, *i*, m. 2. substantivorum more, contadinus, villanus, forese, homo ruri degens, et in opere rustico occupatus, ἀγροῦστος. *Ovid.* 1. *Fast.* 665. Rusticus emeritum palo suspendat aratrum. *Id.* 2. *Pont.* 5. 61. Rusticus agricolam, miles fera bella gerentem — amat. *Adde eumd.* 2. *Met.* 699. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 42. Rusticus aspectat dum dequat amnis. *Id.* 1. *ibid.* 7. 83. es nitido sit rusticus, di persona civile si fa contadino. *Plaut.* *Capt.* 3. 5. 5. semper occant priuquam sarriunt rustici. *Cf. Most.* 5. 1. 28. *Id. Merc.* 4. 3. 15. urbani sunt rustici. *Cic. Orat.* 24. 81. Sermo omnis non modo urbanorum, sed etiam rusticorum. *Id.* 2. *Fin.* 25. Omnes urbani, rustici. *Adde Quintil.* 6. 2. 17. et *Apul.* 7. *Met.*

Homonym. Quid sit discriminis inter rusticum et agrestem, vide in fin. v. AGRESTIS.

RUSTICUS, *i*. *V.* voc. præced.

RUSTO, *as*, *are*, a. 1. rusti aliquid emundo. *Tertull.* *Pall.* 2. Ilaque (gens humana) culere omnia, si demum intelligis alibi stipantem, alibi deserentem, runcare atque rustare intulit, ut inde, velut ex sarculis et propaginis, populi de populis, urbes de urbibus per ubique orbis pangerentur. *Alit minus recte leg.* ruspere.

RUSTUM, *i*, n. 2. idem ac rubus: videtur esse per syncope a rubustum, quod a rubus. *Festus*: Rustum est rubus. *Virg.* 7. *Ecl.* 42. Horridior rusto, projecta villor alga. *Id.* 2. *G.* 413. nec non etiam aspera rusti vimina per silvam, et ripis fluvialis arund. Ceditur. Ubi *Servius*: Rustum virgultum est, unde vites ligantur. *Apud Virg.* loc. cit. utrobique, et apud *Serv.* alit perperam leg. rusco, rusci, et ruscum. *V. Pontedera Op. post. T.* 1. p. 275.

RUSUM et **RUSSUM**. *V. RUSUM.*

RUSUS. *V. RUSSUS.*

RUTA, *æ*, f. 1. ruta, vel ruta, olin, et etiam *νηγαν* dicta, herba hortensis, ruta.

1.) Propria. *Varro* 5. *L. L.* 103. *Müll.* Quæ in hortis nascuntur, alia peregrina vocabulis, ut Græcis celsum, menta, ruta, quam non *νηγαν* appellant. *Sic Plin.* 20. *Hist. nat.* 13. 51. (142) alit, eam emundare sanguinem oculis suffundum, et Venerem cohibere, unde eidem nomen est dotum *νηγαν* a *νηγαν*, cohibeo; ut contra eruca eandem excitare creditur. Hinc *Ovid. Remed.* am. 801. Ullius rumas acriter lumina rutas, Et quidquid Veneri corpora nostra negat. et *Auct. Priap.* 52. p. 189. *Wernsd.* tollat erucas Mentamque olentem cum selubribus rutis. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 45. (156) et *Colum.* 11. *R. R.* 2. a med. ejus serendæ rationem tradunt. Duplex est: sativa et silvestris. Utriusque vires in medicina fere perrequitur *Plin.* loc. cit. et 20. *ibid.* 13. 51. *Id.* 14. *ibid.* 16. 19. (105) ait, ea condiri vinum, quod rutatum ipse appellat. *Id.* 8. 45. (156) manipulis blinis conditis in eadem murti etc. — Condendis cibis multum usum habet. *Martial.* 11. 52. tenui major cordyla lacerto, Sed quam cum rutæ frodidibus ora tegant. et *ibid.* 31. Ut condet (cucurbitas) vario vaser sapore In ruta folium capellianæ. — Hinc in ruta folium conjicere aliquem, proverb. apud *Petron. fragm. Tragur.* 37. extr. et 58. *Durmann.*, in quo explicando variæ conatur erudit. Eor confule apud *Durmann.* Alia de ruta *V.* in *Apul. Herb.* 100. at 116.

II.) Translate. *Cic.* 16. *Fam.* 23. extr. Cras exspecto Leptam, atenit ad cuius rutam pulejo mihi tui sermonis utendum est. *V. PULEJUM.*

RUTA CÆSA vel Ruta et cæsa; peut. plur. 2. absolute. Si *Varroni* credimus, *V. L. L.* 104. *Müll.*, primis syllabam in ruta illa dicimus, ut u producamus. Fortasse, quia contractum est a ruta: at in corporibus erutus, dirutus etc. brevis est. — Ruta cæsa, a ruo et cædo, dicitur suppellex omnis, quæ loco moveri possit et quæ vel ruitur, vel etiam ceditur; quæ avulsa et separata ab ædibus vel fundo venali. eripi sibi que

retineri a venditore possit, sique opponuntur firm. Festus p. 262. 15. Müll. Ruta cassa dicitur, quae venditor possessionis sui usus gratia condidit rusedoque extrerit. *Up. Dig. 19. 1. 17.* Si ruta at cassa excipiantur in renditione, ea placuit esse rute, quae erata sunt, arena, creta et similia: cassa esse, ut arbores cassas, carbonem et his similia. *Q. Mucius ibid. 50. 16. 241.* In rutis cassis ea sunt, quae terra non tenentur, quaeque opere elractili tectoriove non continentur. *Cic. Top. 26. 109.* Na praeterierim aliquid, quod ad argumentum in omni ratione sperandum pertineret, plura, quem a te desiderata erunt, sum complexus: scilicet quod expe liberales venditores solent, ut quum mdes fundumve vendiderint, rutis cassis receptis, concedant tamen aliquod emptori, quod orandi causa eptis et loco postum esse videatur. Sic tibi nos ad id, quod quasi mancipio dara debabemus, ornamenta quaedam voluimus non debita accedere. Crassus apud *Cic. 2. Orat. 55. 226.* Cal rel staders dices? an iuri civilis? aut patrum. Sed dices, te quum mdes vendere, ne in rutis quidem et cassis eolum patrum receptis.

RUTABRI, ferramenta ad terram erucendam. *Farro 4. L. Z. 31.* Rutabris, quibus dentalibus pedibus eradant terram atque erunt: a quo et rutabris dicit. Ita *Farrell*; at *Müllerus* lag. a quo rutu rutabris dicit.

RUTABULUM vel Rotebulum, l, n. 2. (rao).
I.) Propria. ¶ 1. Est instrumentum, quo ruticli in proruendo igne, pedi coquendi gratia, utuntur, at *Fest.* definit, strumento da sbraciara il fuoco, palletta, ἀρολλή. *Novius* apud *Fest.* p. 262. 11. Müll. Quid ego fecerem? otiosus rodebam rutebulum. *Add. Caton. R. A. 10. 21. et Sueton. Aug. 75.* ubi inter instrumenta villes una eum forcipe enumeratur. ¶ 2. Rutabris et pro radicata, mestola. *Colum. 12. R. A. 20.* circa med. Iubebis rutebulo ligneo agitari quod decoreris. et *ibid.* 23. Rutabulo ligno permiscere. ¶ 3. Instrumentum ad proruendo stercore, ut est apud *Isid. 20. Orig. 8.*

II.) Translati est rō αὐτοῦ ἀρροβνός. *Novius* apud *Fest.* p. 262. 15. Müll. Senile rutibug rutebulum.

RUTACEUS, e, um, adject. Forme rutacius apud *Cael. Aurel. loc. cit.* — Rutaceus est ex ruta factus, ut Rutaceum oleum, *Marcell. Empir. 29.* *Plin. Valer. 2. 28.* et *Cael. Aurel. 4. Tard. 7. 104.* clyster, *Marcell. Empir. 28.* herba.

RUTACIUS, *V. voc. praeced.*

RUTARIUS, e, nm, adject. *Inscript. apud Fabrat. p. 10. n. L.* in MONUMENTO PALANCIARTORY IN AGRO FONTINANO QVON EXV VIA AVRELLIA IN CIVITO AVTARIO. h. e. ubi multa ruta, seu rudera sunt. Hic enim multa olim aedificia fuerunt, temporum laetitia proleptis.

RUTATUS, e, um, adject. ῥυτινωτός, et ruta factus, ruta conditus, seu medicatus. *Plin. 19. Hist. nat. 8. 45. (156).* Invenio, mustum rutatum populo datum. *Martial. 10. 48.* Secta coronabant rutatos ova lacertos, h. a. vna conditos, vel lavatos. *Pelagon. Veterin. 2.* ante med. Perungendus est equus oleo primum rutato.

RUTELLUM, l, n. 2. diminut. a rutrum, parvum rutrum. *Lucil. apud Non. p. 18. 22. Merc.* Frumentarius est, modicum secum, atque rutellum Una avertit. h. a. baculum ad aequandum modum cumulum, horiorum. *rasiera.*

RUTICA, e, f. 1. Legitur in *Gloss. Gr. Lat. Κῤῥαῖς*, rutica, paritica.

RUTILANS, antls, at

RUTILATUS, a, um, particip. *V. RUTILO.*

RUTILESCO, is, are, n. Incipiat. S. rutile is, flavescere, farsi biondo, ξανθίζωμαι. *Plin. 8. Hist. nat. 56. 81. (217).* Lepores in Alpibus candidi, quibus hibernis mensibus pro cibatu nivem eradunt esse, certe liquescentia ea rutilescunt annis omnibus. *Capell. 2. p. 31.* Fulgura rutilascunt.

RUTILIS, a, *V. RUTILUS.*

RUTILIUS, e, um, adject. rufus, rutilus. *Festus* in *Rutilius*: Rutilius, rufum significat, cuius coloris studiosi etiam antiquae mulieres fuerunt, unde traxerunt nomen *Rutillus*, ut in-

dices frequenter *Africanus*. Sunt qui leg. rutilum, ut et *Müllerus* at etiam *Neukirch.*, *Fab. Tog. p. 279.*, ubi inquit: Rutilum rufis doctis debetur. Ceterum usurpator ut nomen proprium; hinc Rutiliorum familia, de qua *V. RUTILIUS* in *ONOM.*

RUTILO, a, s, v, Rum, are, 1. (rutilus). Particip. Rutilans sub B.; Rutilatus sub A; Rutilandus sub A. — Rutilo usurpatur A) Active; et B) Neutrorum more.

A) Active rutilo est rutillum facio, far biondo, dara il color dell'oro, arrossare, ξανθίζω, ἵπου. *Spauw. Liv. 38. 17.* Procere corpora, promissae at rutilatis comae. *Plin. 28. Hist. nat. 12. 51. (191).* Sapa, Gellierum lareotum rutilaodis capillis, sit ex seba et cinere. *Tac. 4. Hist. 61.* Propere rutilatque crinis. *Val. Max. 2. 1. n. 5.* Cepillos cinere rutilare. *Sueton. Cal. 47.* Rutilare et submittere comam. *Lucan. 9. 810.* omnia membra Emisere simul rutilatam singulos virna. *Alit leg. rutilum pra. Capell. 1. p. 20.* Pellium coccineum sed auro plurimo rutilatam. h. e. cui lateatum erat aurum. — Sunt qui patent rutilare crimem esse crispere, arripiere. Afferunt illud *Senec. Herc. Fur. 948.* de leone. et rutilat jubam *Cerres* lactans. Sed alit leg. at rutila jubam *Cervice* faciat.

B) Neutrorum more est splendescere, nitere in modum auri, aut cuiuslibet rei cere ee nitentis, rubere. *Accius* apud *Varron. 7. L. L. 83. Müll.* Jamque auroram rutillare procul Cerna. Ipse *Farro* mox: Rutillare est a colore auri. auri enim rutill. *Virg. R. En. 529.* Arma inter nubem caeli in regione serena Per aedum rutillare vident, et patia tondre. *Add. Sil. It. 1. 477. Val. Flacc. 5. 251.* Tu quoque secreta rutillant cal vellera quercu, *Excubias*, *Platone*, *tena. Apul. Apolog. p. 417. Ovidend. v. Platon.* Ἀορίπ πρὶν μὲν ἀλαμπὲς ἐν ζωοῖσι ἰδὲ οἷοι veriti: *Lucifer* ante meos rutilens mortalibus *Aster. Stat. 11. Theb. 513.* Et praepere sonipes (saucius) strictum contemptor habent, Arveque saequineo scribit rutilectia gra. la terra roseggianta di sangue. *Fulgent. interpr. Myth. 16. 8.* Vespere dieitis: Sereum erit, rubicundum est enim caelum: Et mane: Hodie tempestas; rutilat anim triste caelum. h. e. rubet, πορπαῖς. Sic etiam vertit *Syrus* et *Arebius*. *Cf. Plin. 18. Hist. nat. 35. 78.* et *Virg. 1. G. 438-460.* — Bine Particip. praes., cuius exempl. retinamus.

Rutifans, antls, occurrat etiam adiectivorum mora, unde *Comp. Rutilantior*, et est rutitus, *Claudian. 1. Laud. Stilich. 38.* rutilantes erubescit atq. h. v. anilla Germanorum, quibus fleva comae. *Tac. 1. Hist. 13.* Vires per caelum concurrera acies, rutilantia arma, etc. *Plin. 16. Hist. nat. 11. 22. (53).* Rutilans color. *Nazar. Patenc. Constantin. 35.* Rutilantes auro columae. *Venant. 8. Carm. 7. 351.* Vellera candidior auro, rutilantior euro.

RUTILUGNIS, e, adject., fortasse a rutilus, at ignis. *Augustin. Serm. 151. n. 1. Mai.*

RUTILUS, e, um, adject. Sunt qui rutilis legunt apud *Colum. 8. R. A. 2.*; at *Schneid.* cum aille plerisque rutilus. Et sane his delinde eodem capite hanc positionem edidit: ut verit simile non sit alteram illam inusitatam probasse. — Rutilus, ab eodem them. ac ruber (cf. *Germ. roth*)

¶ 1. Est rufus, rubeus, ruber, flavus ad rubrum accedens, enrens, fuvius. De his appellationibus rufi coloris disputat *Oell. 2. 26.*; sed quum singulis propriam definitionem assignet, de rutilo nihil dicit. Usurpatur eodem de colora auri, l-guis, et saugialis, et Gaye comm. elve elr quae apud nos pelo rosso, elve capello biondo, Hinc a *Varrone 7. L. L. 83. Müll.* aurora dicitur rutilara, quod ab igni solis tunc anteo aer eurescat: aurai enim rutilli: et inde aillam mulieres valde rufae, rutilae dicitur. *Val. Flacc. 8. 114.* Rutila pellis. h. a. aureum vellus *Phisal. Claudian. 1. in Rufin. 197.* laet rutilos tibi *Lydia* fuites. h. e. Pactolum auriferum. *Lucan. 9. 354.* rutillum mellillum, h. m. aurum. *Cic. Somn. Scip. 4.* Hominum generis salutaris ille fulgor, qui dicitur *Jovis*: tum rutillus horribilique ser-

ris, quem Martem dicitur. *Virg. 1. G. 454.* et *8. En. 430.* Rutillus igoli. *Val. Flacc. 7. 647.* Rutillum fulmen. *Ovid. 12. Met. 294.* Rutillus flammus. *Val. Flacc. 5. 451.* palli rutillis corripit venevis. h. e. incendia portentibus. *Ovid. 5. Met. 83.* rutillum vomit ille errorem. *Colum. 8. R. A. 2. circa med.* Gallinae rutilis rutillique cristulle. et mox. Gellinae maribus pales ex rutillo albicantes. *Servius ad 8. En. 64.* Cato in originibus: Mulleres, inquit, nostrae capillum cinere nunguitabant, ut rutillus esset. *V. RUTILO. Ovid. 2. Met. 635.* et *6. ibid. 715.* Rutilli capilli. *Tac. Agric. 11.* et *Germ. 4.* Rutillus Caladoniam habitantium comae. *Sil. It. 16. 472.* comam rutilius, sed cum fulgore nivali Corporis. *Plaut. Merc. 2. 2. 34.* Tun' capitis ceno emes, senes nequissimi? dz. Seu cenam, seu istus rutillum, elve agram est, amo. (*Rufum crimem eodem sensu dicit Seneca 3. Ira 26.* de Garmaulo loquens: flavam caesariem de *Isidem Juvenal. 13. 164.* et *auricomum Batavum* habet *Sil. It. 3. 608.*) *Sueton. Ner. 1.* R nigro rutillum, erique adsimilem capillum reddere. et mox. Rutilla barba esse. *Catull. 63. 83.* Rutille jubae leonile. *Festus p. 295. 31. Müll.* Rutille eanea, id est, non procut a rubro colore, immolatur cenario sacrificio pro frugibus. *Colum. 8. R. A. 2.* Gallinae Africana rutilem geiam et cristam in capite gerit. *Alit rutillam. V. Init. ¶ 2.* Aliquando rutillus est splendens, aliens, nitidus, resplendens, rilucens, terso. *Val. Flacc. 4. 620.* Rutillus thorax. *Claudian. 2. Stilich. 341.* columae. *Prudent. Hamartig. 927.* corone. — *NE.* De cognom. *R. V. ONOM.*

RUTINUS, a, um, adject. ad rutem pertinens. *Cael. Aurel. 4. Tard. 7. 100.* Rutinum oleum.

RUTRUM, l, n. 2. Derivatur a supino rutum, verbi ruo, ut atrum est aratum. *Farro 5. L. Z. 134. Müll.* Rutrum rutrum a ruendo. (*Farrell. leg. rutrum, ut rutum, a ruendo.*)

I.) Propria. ¶ 1. Est instrumentum rutellum praefertum ad ailquid erucendum, cappa, oxanay, ἀροβνός, ῥωμνός. *Cato R. A. 18.* et *11.* Rutra quinque, rutros quadridentes duos. *Fest. p. 262. 21. Müll.* Rutrum tenuente *Juvenis* est effigies in Capitolio, ephabi more *Graecorum* erant nam rutilis exercitacionis grella, quod aliquum Pompeius Bithynicus ex Bithyniae expellectis regis Romae deportavit. *Farro* apud *Non. p. 18. 22. Merc.* Rutro caput displanat. *Ovid. 4. Fast. 843.* de *Aemio*. Nec more, translatit, rutro Celer occupet eusom. *Claudian. 3. Stilich. 91.* quis Gallica rutra? Quis meminit *Letio Senonum* servisse ligones? *Alit leg. rura.* ¶ 2. Item instrumentum, quo permiscetur cels, et subigitur, quae et ascia et marra dicitur. *Vitruv. 7. 3. n med.* Ita materies temperatur, uti, quum subigitur, non hereat ad rutrom, sed parum ferum et mortario librat. *Plin. 36. Hist. nat. 23. 55. (177).* Experimentum marmorat aut in subigendo, donec rutro non cohaeret. *Add. Pallad. 1. R. A. 15.* Huc pertinet illa *Caton. R. A. 37.* Partem de nucleis succernito, et in lacum coniecto: eo aquam addito, permisceto rutra bene. et *ibid.* 128. Terram crelosam sumito, eo amurcam infundito, paleas indito: multo quadri-duum frececat. ubi bene frececat, rutro concludito. ubi concideris, delutito. *Id. 10.* et *11.* rutra. ubi *Alit leg. rasra.* ¶ 3. *Addit Scallig.* ed *Varron.* dicit rutrum etiam hostorium, quo modis emulus sequatur. *V. RUTELLUM.*

II.) Figurata. *Serpon.* apud *Non. p. 18. 22. Merc.* Sarcolum hinc illo protectis, titine rodist rutrum. h. e. rutro res totz lernot, haud aliter eo el agar, qui jam sarculo sarclandus erat, talis aradat, qualis prius fuit, quum rutro vertedus erat. Prius colm rutro vertitne ager, deinde sarritur, occatur, sarritur.

RUTUBA, e, f. 1. perturbatio, testis *Non. p. 167. 9. Merc.* Videtur esse a supino rutum verbi ruo, quamvis prior ejus syllaba longa sit, quum in compositis corripitur, ut in *RUTA CESA* adnotavimus. *Farro* *ibid.* Ergo tam Roma perce pureque pudentes Vivere; cum patria nunc sumus in rutuba. — *NE.* De nom. propr. *V. ONOM.*

RUTULA, a, f. 1. diminut. a ruta, parva rut-

Cic. 9. Fam. 22. Ruta, at mente, recte utrumque dicitur: volo mentem pusillam ite appellare, at rutulam; non licet. Huc addit Hieronym. 13. in Is. 47. 2. Stoici disputant, non potest nos, ut dicitur a ruta rutilem, sic ἀροαριστιχόν mente fecere.

RUTULUS, l. F. ROTULUS.

RUTUNDUS, F. ROTUNDUS.

RUTUS, e, um, particip. F. RUO.

RUTUS, us, m. 4. (ruo) octus erudiendi. Varro 5. L. L. 136. Müll. Rastri, quibus dentatis penitus eradunt terram atque eruant, a quo rutu rastri dicitur. Alii aliter leg. (F. ROTABRI); et cf. quae supra dixerat ibid. Ab ratu testellii dicitur. RUTIDUS, F. RUDUS.

RY

RYMULCUM, l, n. 2. Ita etiam scribitur pro remulcum; deducitur enim a Gr. ῥυμουλκίζω, b. e. ῥυμὸν v. ῥύμα ὄνακ, leonem v. sonem trebo. Ceterum F. REMULCUM.

RYSSATUS, F. RUSSATUS.

RYTHMUS etc. F. RHYTHMUS etc.

S

S est A) Littera, et B) Nota.

A) S littera — a) Consonans semivocellae respondet litterae s et spiritali espero Græcorum, et Saoskr. s, ṣ, ś, etc. Sibilum autem quendam sono exprimit; unde Messala apud Capell. 3. p. 55. non litteram, sed sibilum esse dixit. — b) Praepositur ac subicitur omnibus vocalibus, et, e consonantibus, c, p, q, et t, et in quibusdam peregrinis vocibus etiam m et ph, ut in scabies, scio, scribo, spero, squor, etc, strenuus; Smyrna, smaragdus, smegma, sphæra.

— c) Postponitur consonantibus b, p (cujus loco Claudius Caser antiquum scribi voluit, sed frustra. V. Priscian. p. 558. 1. Putsch.) et r, ut in scrobs, priamus, princeps, pars, sori.

— d) Omittitur, aut additur post s, in compositis, etymologia causa, ut in eximius, exemplum, existimo, et exsuo, exspectatus, exsul, exsolvo.

— e) Geminatur in medio vocum, quemadmodum cetera, ut festus, pessum, osen. — Cleonice temporibus, inquit Quintil. 1. 7. 20., paulumque infra, fere quoties media vocalium longerum, vel subiecta longie esset, geminabatur, ut causae, casus, divisiones: quo modo et ipsum, et Virgilium quoque scripsit, manna eorum docant. Atqui paulum superiores etiam illud, quod nos gemina s dicitur fuisse, uno dixerunt fuisse. Hæc Quintil.

— Ollm duplex e usurpetur fuit pro z, ut in crotalisso, malacisso pro crotalizo, malacizo. — f) Mutatur in s post litteram gutturalem, ut cozi a coquo, azis ab ago, fazo a facio, extasis, quamquam at ecstasis dicitur. — g) Item mutatur in r in medio vocum, ut Valerius, Furius, Papius, arn, dari, et alie apud Varro. 7. L. L. 26. 27. Müll., pro Valesius, Furius, Papius, asa, dasi etc., quod olim dicebant, testa Cic. 9. Fam. 21., Quintil. 1. 4. 13., Macrobi. 3. Saturn. 2., Serv. in 4. Æn. 219., Vel. Long. p. 2239. Putsch., Ter. Scur. p. 2252. Putsch., Pompon. Dig. 1. 2. 2. at Fest. in Aureliam, et in Dasi: et in fine, ut arbor, honor, labor, vapor etc., olim arbos, honos, labor, vapos: (cf. Agroc. p. 2269. 18. et p. 2272. 10. Putsch.) quæ bodieque interdum in: us sunt, præsertim in carmine. F. luter, R. Ita Forcell. Non tamen credibile est, litteram r a primitiva s fere derivatam fuisse; blinc si ponas more pro more, hoc, non illud, primitivum esse debet, quum vera hujusmodi vocis radix sit mor; quod si in racto est mor, id factum est, quia

littera s hinc effluendo ceteri inservit. Ceterum patet in quibusdam vocibus r in locum litteræ s successum fuisse, ut in quæro et quæro, in (genus) generis pro generis, amare pro amari (entia). cf. Græcorum positionem sai), dirimere pro dissimere etc. — h) Ponitur — a) Pro litter. d, t, at raro b, ut in v. cessi pro cedi, passus pro patius, jussi pro jubi: et divisi pro dividisi, et casus pro cadus, quamquam legitur etiam divisi et cassus. F. quæ supra diximus. — β) Pro littera r in dorsum pro dorsum, et russum pro rursum. V. RUSUM. — γ) Pro spiritu aspero in vocibus e Græco sermone derivatis, ut sex ab ἑξ, super ab ὑπερ, socer ab ἑυχεος, somnus ab ὕπνος etc. (Cl. Sanskr. śnā, svapnas, quæcurnas.) Adeo autem cogitatio est hinc littera sum spirationalis, quod pro ea in quibusdam dictionibus solebant Ræoti, pro s, h scribere Rahu pro Musa dicerent. Ita Priscian. p. 557. 46. Putsch. — δ) Permutatur cum allis litteris, ut videre est in Clausus et Claudius, sensus et tentus, itam pultare et pulare, meritare et merare, lassus et lassus, axis et assis, Sestius et Sestius, obtrinzeris et obtrinzeris etc. — ε) Additur aliquando vocibus a Græca lingua derivatis, ut in sculpo a γλύφω. — m) Eandem in fine dictionis elidebant. Cic. Orat. 48. n. med. Quia etiam, quod sem subintratum videtur, olim antem politus, eorum verborum, quorum eadem erant postrema dum litteræ, quæ eunt in optinuum, postremam litteram detrahebant, nisi vocelli insequeretur. Ita non erat offusio in versibus, quam nunc fugiunt poëta novum, ita anim loquebatur: qui est omnibus princeps, non omnibus princeps: et vita illa digna locoque, non dignus. Hæc Cic. Plura dabit hoc de re exempla Gell. 12. 4. ex Ennio. Sed et in aliis positionibus id fecerant, ut notat Quintil. 9. 4. ante med., tritioris soni vitandi causa. Sic Ennius apud Fest. in Genuis, et in Sultis. Pandite, sulti; genus, et corde relicta somnum. Id. apud eund. in Sas, Virgine nam sibi quisque domi Romane habet sas. Lucil. p. 131. 5. Müll. Sibiatus pudor omni, licentia, sensu refertur. — n) In compositis eliditur, ut in disimilito, dirumpo etc. pro disimilito, dirumpo etc.

B) Nota, In notis S. est suus, sui, sibi etc. sacrum, semis, seculor, servus, Sestus prænomen, sextarius, senatus, Sergius, stipendia etc.; S. G. senatusconsultum; S. F. sacris facultatis; S. H. signum hoc; S. I. Sol iavitor; S. P. sue pecunie, vel subpræfectus, vel servus publicus; S. S. senatus sententia; S. V. sacra urbs, vel spectatus vir; S. A. D. sub acie dedecavit; S. C. A. senatusconsulti auctoritas; S. L. M. solvit libens merito; S. M. V. sacra moneta urbis; S. P. P. sua pecunia posuit; S. S. P. suis sumptibus posuit; S. P. P. S. sacra publicis præsto not; S. T. T. L. sit tibi terra levis, vel S. V. T. L. sit vobis terra levis; S. V. S. L. M. susceptum votum solvi libens meriti: et alia, quæ in litteratis lapidibus occurrunt. — Est etiam nota silentis. F. SILEO.

SA

SĀ pro sua. F. SUUS.

SABACTHANI, שבתני shevaqhani, vox Syro-Chaldaica, idem ac deseruisti me, composita a verbo Chald. שבת shevaq, deseruisti, et pronomine. Fulgat. interpr. Matth. 27. 46. Eli, Eli, lama sabachthai: hoc est Deus meus, Deus meus, ad quid dereliquisti me. Sumptum est ex Psalm. 22. 1. pro Hebr. שבתני shevaqhani, quod etiam thargum illa voce reddit.

SĀBĀDĪA, ōrum. F. SABAZIA.

SĀBĀTĀ vel Sabaja, a, f. 1. et Sabajum, l, n. 2. Videtur esse eb Hebr. שבת sabat, potavit: unde etiam sabajon vulgo apud nostrates. — Sabala, vel sabajum est cerevisia, potio quædam ex bordeo, vel frumento equæ macerato. Ammian.

26. 8. de Valente Aug. Injuriose compellatur ut sabaiarius. Est autem sabala ex hurden, vel frumento in liquorem conversis pauperibus in Illyrico potus. Hieronym. 7. in Is. 19. 10. Notandum, quod שבת (seker b. e. miera) LXX. Σῦδον trentulerunt, quod genus est potionis ex frugibus aquaque confectum, et vulgo in Dalmatia Pannoniaque provincia gentili barbarorum sermone appellatur sabajum. Hoc maxime utuntur Egyptii.

SĀBAJĀRIUS vel Seberarius, ſi, m. 2. qui sabaiam conficit, vel potat. V. Ammian. loc. ad. in voca præced.

SĀBAJUM, F. SABATA.

SĀBĀNUM vel Severum, l, n. 2. σαβανον, σαβῶνον, vox peregrina, et, si Isidoro 19. Orig. 26. n. med. credimus, Græca; si illis, Hispanica, ut est apud Jo: Rhod. de acta, c. 14. — Sabanum aut linteum, pennus ad tergeodum, aut fricandum, aut tegendum involvendum, pezzu, tovaghulo. Pallad. 7. R. R. 7. Nunc melia conficimus, congestis la mundissimum sebanum favis, ad diligenter expressis. Apic. 6. 2. Quum cocta fuerit, sabano calido involves gruem. Veget. 3. Veterin. 47. ad fin. Animal exercetur, dum sudet: post sebanis validioribus abstergetur. Pelagon. Veterin. 17. n. med. Egrum exercemus nequa ad eudorem; sudor sebanis detergentes diligenter. Marcell. Empir. 26. a. med. Melior erit, si bene potionem post balneum, in sebanis adhuc constitutus, acceperit. h. e. in linteis, quibus loti involvuntur exsiccandi causa, nequeam vases resumant. Hieronym. Reg. S. Pachom. 81. Escapto sabano longiore, quod collo bumerisque circumdat. Itæ nunc utuntur sebanis Turcæ, qui Venetis degunt, quodque nos vulgo scial, et Galli challe vocant.

SĀBĀOTH, n. indecl. gen. fem. et num. plur. apud Hebræos, a sing. שבת שבת, exercitius. — Sabaoth est igitur exercitus, militum, virtutes, שבת שבת, שבת שבת. Prudent. 4. Cathemer. 7. Ille est, quem Sabaoth Deus vocamus. Id. Apotheos. 901. Est impossibile spectare profunda Sabaoth. h. e. Del exercituum, vel Dei potentia. Priore loco penultimam corripit, posteriore product. Adde Tertull. advers. Jud. 13., et Fulgat. interpr. Jarem. 11. 20. et Phil. Rom. 9. 29. ex Is. 1. 9. ubi angelorum exercitus intelligit.

SĀBĀTHENUM, l, n. 2. Idem ac diabathrum. Plin. Valerian. 2. 17. sub init. Tundes omnia veteri sabatheno calefacto.

SĀBĀTĪT, indecl. nomen Syro-Chaldaicum mensis undecimi a novilunio Februarii ad novilunium Martii, ut patet recentiores, eb Hebr. שבת shevat, Græc. σαβῆς Fulgat. interpr. Zach. 1. 7. et 1. Mach. 16. 14.

SĀBĀZĪA, Sabadia, Savadia vel Sabadia, ōrum, n. plur. 2. sacra in honorem Bacchi, a σαβῆς, bacchari, unde Sabazius cognomen Bacchi tertii, et etiam Jovis. (F. SABAZIUS in ONOM.) Sabazia, vel, ut est apud Arnob. 5. p. 170., Sabadia sacra, vel etiam Savadia sacra, ut est in Inscript. apud Gruter. 431. 7.: in quibus aureus coluber, ut verbis utar Arnobii, in sinum dimittebatur consecratis, et eximebatur rursus ab inferioribus partibus atque impia. Idque eb sabulum a Phrygiis confectum, quam idem narrat, qua dicitur Supplier sub specie tanti ipsam matrem Cererem temerarie, et Liberem seu Proserpinam genuisse: hanc quoque sub forma draconis incesta contractare, et taurum genuisse: (h. e. Liberum specie tauri) unde Tarentinus notusque seotinus: Taurus dracoem genuit, et taurum draco. Sunc qui Sabazia leg. apud Cic. 3. Nat. D. 23. 54., et Orell. leg. Cabiria. Inscript. apud Orell. 2357. L. LYCICOR SACERDOTI SABADIANUM.

SĀBĀTĀ, ōrum. F. SABATUM.

SĀBĀTĀRIUS, F. voc. seq.

SĀBĀTĀRIUS, a, um, adject. ad sabbatum partineos. Sidor. 1. Ep. 2. a. med. De luxu autem illo Sabatariorum narrationi mea supersedendum est. h. e. qui in convivia paulo largior est sabbat, seu diebus festis, quam profectis. — Hinc Sabbatarii, ōrum, m. plur. 2. absolute, sunt